

LEXICON
TOTIUS LATINITATIS

AB

AEGIDIO FORCELLINI

SEMINARII PATAVINI ALUMNO

LUCUBRATUM

DEINDE

A

IOSEPHO FURLANETTO

EIUSDEM SEMINARII ALUMNO

EMENDATUM ET AUCTUM

NUNC VERO CURANTIBUS

FRANCISCO CORRADINI ET IOSEPHO PERIN

SEMINARII PATAVINI ITEM ALUMNIS

EMENDATIUS ET AUCTIUS

MELIOREMQUE IN FORMAM REDACTUM

Secunda impressio anastatice confecta
quartae editionis aa. 1864-1926 Patavii
typis mandatae cum appendicibus quibus
aucta est prima anastatica impressio
a. 1940 edita.

LEXICON TOTIUS LATINITATIS

AB

AEGIDIO FORCELLINI

SEMINARII PATAVINI ALUMNO

LUCUBRATUM

DEINDE

A

IOSEPHO FURLANETTO

EIUSDEM SEMINARII ALUMNO

EMENDATUM ET AUCTUM

NUNC VERO CURANTIBUS

FRANCISCO CORRADINI ET IOSEPHO PERIN

SEMINARII PATAVINI ITEM ALUMNIS

EMENDATIUS ET AUCTIUS

MELIOREMQUE IN FORMAM REDACTUM

TOM. II

CURANTE FRANCISCO CORRADINI

CUM APPENDICE

IOSEPHI PERIN

MCMLXV

ARNALDUS FORNI EXCUDEBAT BONONIAE

GREGORIANA EDENTE PATAVII

D DE LITTERA D

D est A) littera alphabeti; B) Nota abbreviatio- nis; et C) Nota numeralis.

A) D est littera Latini alphabeti quarta, ex numero mutarum, quæ et sono et ordine respondet Græcæ Δ (delta), nisi quod a Latinis De tantum vocabatur, teste Terentian. p. 2385. Putsch. — a) In fine syllabarum, immo etiam quandoque in plu- rium consonantium conjunctione, d mutata est in t: hinc olim *haut, set, apul, Alexanter, Cassantra*, etc. scriptum fuit; ut Quintil. 1. 4. 16. observat; (et contra *quodannis, adque, pro quotannis*, atque legi- tur in multis veteribus monumentis). Propter hæc duarum litterarum cognationem patet, cur in non- nullis quoque vocabulis ejusdem prorsus etymii sive originis, modo t, modo d invenitur, ut in *mentior et mendax, in quatuor et quadraginta* etc. — b) In vocabulorum principio, quod ad vocales attinet, dummodo vocabula Latina essent nec aliunde petita, d unam tantum vocalem sibi adscribere solita est: hinc factum est, ut quoties d cum u seu v concurreret, d ipsa aut rejiceretur omnino, quemadmodum in *viginti* pro *duiginti*; aut in b mutaretur, quem- admodum in *bellum, Bellona, bis, bonus* etc. pro *duellum, Duellona, duis, duonus*. Item d rejecta est, quoties cum j (hoc est i) concurreret, quem- admodum in *Jovis, Janus, pro Djovis, Dianus*. Aliter omnino accidit in vocabulis a Græca lingua petitis, ut in *Deus, Deus, etc.* — Quod vero ad consonantes attinet, d conjungitur tantum cum r (*dr*) in quibusdam vocabulis, quæ aut ab aliis linguis in Latinam illata sunt, aut a natura ipsa per onomatopœiam efficta; ut in *Drusus, Druida, drama, dresco, drindio*. — c) In mediis vocabulis, ut præcipue in compositionibus, potest quidem retineri, sed mutari etiam potest in omnes consonantes, excepto b, ut *accedo, afficio, aggero, applico, assum, iccirco, quippam* etc.; quod contingit etiam in iis, quæ contrahuntur, ut in *cette* pro *cedite, pelluvix* pro *pedi- hix, sella* pro *sedeta* etc. Contra d omnino rejicitur primo in iis, quæ ipsius declinationi v conjunc- tuntur, ut in *frons* pro *frond-s, lapis* pro *lapid-s, pes* pro *ped-s, lusi* pro *lud-si, risi* pro *rid-si* etc. (In sequentem vero mutatur in præter. cessi a *cedo*); secundo in verbis s littera incipientibus, ut *ascendo, aspicio, asto* etc.; denique interdum et in iis, quæ gn incipiunt, ut *agnatus, agnosco*. — d) Quod ad finem spectat, una tantum præpositio ad, et nullum præterea latinum vocabulum, littera d terminatur. Ceterum V, infra sub f. — e) Ratione habita etymologiæ, d sepe mutatur cum l, r et s, ut *olere* et *odore, lacrima* et *decrima* (*δαικρον*), *medius* et *mezos*, et *meridies* pro *medidies*, quod illud est suavius, ait Cic. Orat. 47. 158. — f) Denique hæc littera auxilii aut euphoniæ causa vocabulis addita est. — Et sane, Latini veteres, ut est apud Quintil. 1. 7. 12., plurimis in Abstrahivis d ultimam adscribebant, etiam sine causa hiatus vitandi; quod manifestum est ex ipsa columna rostrata, quæ est C. Duilio in foro posita. In ea enim (apud Gruter. 604. et apud Orell. 549.) habetur in *altod marid, pugnando* h. e. *pugnando*, etc. Sic etiam in XII. Tab. *estod* legunt nonnulli. Hæc tamen scribendi ratio brevi obsole- vit. — Præterea etiam Accusativis pronominum personarum *me, te, se* addebatur hæc littera; quod quidem in iis Accusativis casu vocali coeuntibus, ad hiatus vitandum, retinuit unus Plaut. Amph. 1. 1. 278. Tu negas, med esse? *Id. Bacch. 3. 6. 42.* Tollam ego *ted* in colum. Alia congerit Murat. 1. 15. *variar. lect. c. 19.* inter quæ illud ejusdem Plaut. *Mos. 1. 4. 29.* Age, i simul quod ego cam, ubi tamen alii leg. quo. — Porro etiam in vase fig- lino in Etruria effosso et in *Giorn. Acad. T. 2.*

p. 52. allato, supra tres Amazones legitur *Ανδρομα- χα, Αρσιονες, Ηοδονια*, pro *Ανδρομαχη, Αρσιονη, Οδονια*. V. et Jo. Labusii adnotat. ad *Morcell. dissert. della Bolla de' sanctuili R.* in *Bibl. Ital. T. 4. p. 225.* — Ceterum antiquissima hæc consue- tudo d litteram adjiciendi verbis, quæ in vocalem desinunt, viguit semper in neutro genere pronomi- num *id, istud, aliud, quid, quod* (quamquam hæc omnia apud Græcos in vocalem desinant); item vi- guit in particula *se*, hoc est *sine*, a qua factum est *sed* (F. Paul. *Diac. p. 336. 4. Müll.*), ut patet ex v. *se-d-istio*. — Denique euphoniæ gratia, ad hiatus vitandum, vocibus compositis interseritur, ut in *pro- d-ire, pro-d-esse, re-d-ire, re-d-arguere, re-d-inte- grave* etc.; immo interdum et vocalem i sibi adsci- scit, ut in *re-di-virus, ant-id-ea* (h. e. *antea*), *ant- id-eo* (h. e. *anteo*) etc.

B) D est etiam abbreviationis nota, quæ plura sig- nificat. — Sic in prænomibus *Decium* significat, inquit *Diomed. 2. p. 418. Putsch.* Quod mendosum habendum est; hinc alii rectius *Decimum* interpretantur, quia *Decius* nomen est potius, non præno- men. V. DECIMUS in ONOM. — Ceterum d. est etiam *Deus, Divus* (ut in titulis Imperatorum), *Dominus, Decurio*, etc. — d. x. signif. Diis Mani- bus. — d. o. x. signif. Deo Optimo Maximo. — d. n. signif. Dominus Noster. — In epistolis d. est idem quod *Dabam, Datum, vel Dies*. — d. s. r. signif. De Sua Pecunia. — d. d. signif. Decreto *Deurionum vel Dono Dedit*. — d. d. d. signif. *Dat, Dicit, Dedicat*. — V. plura in Indicibus, quibus In- scriptionum Collectiones instructæ sunt.

C) Denique d. nota numeralis quingenta signifi- cat. Latini enim veteres, Thuseorum rationem secu- ti, ad mille significandum scribebant *cro*, unde hu- jusce signi dimidium, scilicet *cr* scribebant ad quin- genta significanda: ex quo factum est, ut duæ illæ litteræ vel descriptorum errore, vel consuetudine sensim irrepente conjungerentur.

DA

DABLA vel

DABULA, æ. f. 1. palmæ genus. *Plin. 13. Hist. nat. 4. 7. (34).* Juba apud Scenitas Arabas præfert omnibus saporibus, quam vocant dablam. *Alii leg. dabulum.*

DACNADES vel Dagnades, sunt avium genus, quas Ægyptii inter potandum cum coronis devincire soliti sunt, quæ vellicando morsicandoque et cantu- riondo assidue non patiuntur dormire potantes. Hæc *Paul. *Diac. p. 68. 15. Müll.** Ceterum diætæ vi- dentur a *δακνω* mordeo.

DACRIMAS pro lacrimas Livius (*Andronicus*) sepe posuit, nimirum quod Græci appellant *δακρυα*. *Paul. *Diac. p. 68. 10. Müll. V. LACRIMA.**

DACTYLICUS, a. um. adject. *δακτυλικός*, ad dactylum spectans. *Cic. Orat. 57. 191.* Quod ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ sit accommodatior. — Sic *dactylicus versus*, qui meris dactylis constat, ut ille *Virg. 8. Æn. 598.* Quadru- pedante patrem sonita quatit ungula cursum. *Diomed. 3. p. 494. Putsch.* — Item qui loco ultimi spondei habet dactylum, ut apud *Virg. 2. G. 69.* In- seritur vero ex fetu nervis arbutus horrida. *Adde eumd. 3. ibid. 449.* Nervus ad utrumque locum. — Metra dactylica (quæ scilicet principaliter constant dactylo) plurium generum enumerat *Id. in Centi- metr. p. 1820. Putsch.* Hinc *Æson. Epist. 10. 37.* dactylicos appellare videtur versus heroicos, quia certa sede dactylum habent. *Dactylicos, inquit, elegos, choriambum carmen, epodos, socci et cothurni musicam.* — Strophium dactylicum *Prudent. 3. Ca-*

them. 28. metaphorice vocat sertum ex carmini- bus, pro rosis, factum. Sic *6. *περὶ σερφ. 208.** sertum Texta feram pede dactylico.

DACTYLINA, æ, f. 1. aristolochiæ genus. *Isid. 17. Orig. 9.* Aristolochia longa, quam etiam dacty- linam vocant.

DACTYLIOTHÈCA, æ, f. 1. *δακτυλιόθεκη*. ¶ 1. Stricto sensu est anulorum capsula: a *δακτυλιός* anulus, et *θήκη* theca. *Martial. 11. 59.* Senos Cha- ririnus omnibus digitis gerit, Nec nocte ponit anulos. Nec cum lavatur. Causa quæ sit, quaeritis? Dacty- liothecam non habet. *Al. male leg. dactylothecam.* Adde *eumd. 14. 123. in temmate.* — *Servus a da- ctyliotheca fuit inter officia domus Augustæ. In- script. apud Murat. 907. 3. c. JULIO PHILARGYRO* AVG. LIB. A DACTYLIOTHÈCA CAESARIS. ¶ 2. Latiori sensu ita appellatur series mutarum gemmarum: nos dicimus un sortimento di gioje. *Plin. 37. Hist. nat. 1. 5. (11).* Gemmas plures, quod peregrino ap- pellant nomine dactylothecam, primus omnium ha- buit Romæ Scavrus, et mox. Hoc exemplo Cæsar dicitator sex dactylothecas in æde Venæris consecra- vit.

DACTYLIS, idis, f. 3. *δακτυλῖς*, quæ digiti lon- gitudinem, vel crassitudinem habet, ut dactylis vitæ. *Plin. 14. Hist. nat. 3. 4. (40).* ita dicta a gra- cilitate digitali. Has *Colum. 3. E. R. 2. 1.* dactylos vocat: et dactylos *Plin. 14. Hist. nat. 1. 3. 151.* eorum rarerios, qui præloncis porrigitur acinis. *Cl. Fée (Op. cit. vol. 1. p. 151.)* hæc ait ad h. l. «Ces raisins, comparés aux dattes, rentrent dans des variétés connues, et qui se distinguent des autres par la longueur et la grosseur de leur grain».

DACTYLOS Græca positione, vel sæpius Latina DACTYLUS, i, m. 2. *δακτυλος*. Græca vox digiti significans: quæ occurrit in artibus tantum.

¶ 1. Ita appellatur fructus palmæ (h. dactero), quia oblonga gracilitate digitum refert. *Apic. 1. 1. 1. 19.* et *alibi*. ¶ 2. Item genus vitis gracilioris. V. DA- CTYLIS. ¶ 3. Item genus graminis, cujus in ca- cumine aculei sunt plurimum quin. *Plin. 24. Hist. nat. 19. 119. (182).* — Et ejusdem aliud genus, quia digitorum paronychia sanat. *Id. ibid.* Plura tamen ejusdem genera enumerat *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 306.)*, cujus hæc sent verba: «Il n'est pas facile d'arriver à la détermination rigoureuse de ces gram- men: toutefois, voici ce qu'on peut en dire de plus raisonnable: *Dactylon quinis aculeis* *Plin. 1. c. Canaria* *Ejusdem 25. Hist. nat. 8. 51. (91):* *δαικτυλος* in insula Chio, teste Anquill. sunt *Dacty- losa* *Hildeg. 2. 134. Paspalum sanguinale* *Lamk.* *Illust. gen. et Panicum sanguinale* *L. spec. plant. 84.* Le paspale ou panic sanguin, ou peut-être aussi le *Cynodon Dactylon* *Rich.* — *Dactylon atrium* *Smile* *Plin. 1. c.* Peut-être un *sedum*. — *Dactylon tenue ac mutale* *Plin. 1. c.* *Poa rigula* *L. Spec. plant. 101.* — *Dactylon causticum* *Plin. 1. c.* Quelque plante de la famille des crassulacées. — *Dactylon babylonicum* *Plin. 1. c.* Quelque euphorbe africaine à tige nue. ¶ 4. Item genus pisces, qui et strombus, et onyx. *Id. 32. ibid. 11. 53. (151).* ¶ 5. Item conchæ marine genus, ab humanorum unguum similitudine. *Id. 9. ibid. 61. 87. (184).* ¶ 6. Item gemma in Creta, ferreo colore humanum pollicem exprimens. *Id. 37. ibid. 10. 61. (170).* ¶ 7. *Dactylus* denique est pes metricus, constans longa et duobus brevibus, ut hæc ipsa vox: a similitudine digiti, qui tribus articulis constat primo longiore, reliquis brevioribus, ut ait *Capell. 9. p. 332.* Dactylus est di- ctus, quia ordinem syllabarum consimilem dicitio hominis informat. *Cic. 3. Orat. 47. 182.* ubi *hebrum pedem* appellat. Adde *eumd. Orat. 64. 217.* et *Quinti- l. 9. 4. 81.*

DACTYLOSÀ, æ, f. 1. sic appellatur preonia her- ba ab *Isid. 17. Orig. 9.*

talibu' morbum In vino esse, ubi qui invitavit dapsillus se.

DAPSILIS, e, adject. δαψιλλῆς. Pareus in *Ler. Crit.* ait in omnibus MSS. Plautinis scriptura esse *lapsilis* pro *dapsilis*: ita enim consuevisse veteres *l* pro *d* scribere: quod confirmat *Lips. l. 1. Antiquar. lecton. c. 15*. — In *Not. Tir. p. 68*. habetur etiam Superl. *dapsillissimus*. — Etiam *dapsilus, a, ura*, olim dictum fuisse videtur. *Plaut. Pseud. 1. 4. 2*. Postquam herili filio largitus dictis dapsillis. Potest tamen *dapsillis* et hoc loco esse rectus casus singularis. — Ceterum *dapsilis a dapes* est largus, copiosus, abundans; et occurrit — a) Absolute. *Plaut. Aulul. 2. 1. 45*. Dotes dapsiles. *Id. Most. 4. 2. 66*. Dapsiles sumptus facere. *Id. Pseud. 5. 1. 21*. Corollas dare dapsiles. *Id. Truc. 1. 1. 34*. Dapsillis lectus. *h. e.* instructus omnibus rebus ad cubandam necessariis. *Colum. 4. R. R. 27. 6*. Si continuis superioribus annis dapsillo proventus fatigata vitis fuerit, requiescere ac refecti par erit. *Apul. 11. Met.* Dapsilem copiam faciendae subministrare. — b) Cum Ablativo rei, quae quis abundat. *Colum. 3. R. R. 2. 27*. Spionia vitis dapsillis musto. et amplitudine magis uvarum, quam numero fertiis.

DAPSILLITAS, atis. f. 3. copia, abundantia. Vox a Lextico expungenda: occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 68*.

DAPSILLIFER, f. DAPSILE.

DAPSILLUS, a, um. f. DAPSILLIS.

DAPTICE, f. DAPTICE.

DAPTICUM, f. DAPTICUM.

DARDANARIUS, ii, m. 2. annona et aliarum mercium negotiator, qui studio undique coemittit, et coempta comprimit, ut annonam incendat, et carius vendat. Putat *Turneb. l. 9. Adversar. c. 17*, nomen buic odiosissimo hominum generi inditum a quodam Dardano Phoenici, insigni inago (cujus meminit *Plin. 30. Hist. nat. l. 2. (9)*, *Arnob. l. 52*, *Tertull. Anim. 57*: et *Dardania artes* pro inagis dicuntur a *Colum. 10. R. R. 358*), quasi magicis artibus annonam in sua borrea convertant, et caritatem inducant, eorum instar, qui in *Legib. XII Tab.* apud *Senec. 4. Quæst. nat. 7*. fruges alienas escantare dicuntur. Sed de hac *Turnebi* conjectura alii viderint. *Up. Dig. 47. 11. 6*. Annonam attentare et vetare vel maxime dardanarii solent. *et mox*. Debebis custodire, ne dardanarii ullius mercis sint. *Paul. ibid. 48. 19. 37*. In dardanarios, propter falsum mensurarum modum, extra ordinem vindicari placuit. **f. CAPITATOR et PROPOLA.**

DARDANIUS, a, um, adject. ad Dardanum Trojæ regem, item universum ad Trojanos et Trojam pertinens. **f. ONOM.** — Est etiam ad Dardanum Phœnicem pertinens, unde *Dardania artes* sunt magicae. **f. DARDANARIUS**. — Hinc etiam *Dardanium*, ii, n. 2. (subaudi aurum) absolute substantivorum more, est brachiorum ornamentum aureum, quo et viri utebantur. *Plin. 33. Hist. nat. 3. 12. (40)*. Habeant (aurum) in lacertis jam quidem et viri, quod et Dardaniis venit itaque et Dardanium vocabatur: virioliæ Celtice dicuntur, viriæ Celtiberice. *Sillig ex Cod. Bamberg.* aliisque optimæ notæ *Dardanium* legit: *Forcellinus* autem *Dardanium* cum vet. edition; affirmatque ita dictum a Dardania Mœsiæ regione.

DARDANUS, a, um. **f. voc. præced.**, et **ONOM.**

DARJUS, f. voc. seq.

DARIUS vel *Darëus*, i, m. 2. Tres hoc nomine Persarum reges fuerunt, de quibus **f. ONOM.** — Hinc *darius* apud *Auson.* nomen est monete aureæ, quæ **XX**. denarios valebat. *Epist. 5. 23*. Ego aut prædictos jam nunc rescribere *darios*. Hic alii leg. *Darios*: nam etiam Græci *Δαριακός* vocant, cum prima tamen longa. *Id. ibid. 19*. eosdem *Philippus* dixerat.

DASI, f. DO, et initium litteræ S.

DASYPIUS, ödits, m. et f. 3. *δασιπυος*, genus quadrupedis hirtos et villosos pedes habentis: a *δασις pilosus*, et *πυος pes*. *Plin. 11. Hist. nat. 39. 94. (229)*. Pili dasypidi et in buccis intus et sub pedibus. *Id. 8. ibid. 55. 81. (219)*. Lepus omnium prædæ nascentis, solus, præter dasypodem, superfetat. *Id. 10. ibid. 63. 83. (179)*. Dasypodæ omni mense pariunt, et superfetant sicut lepores. *et ibid. (182)*. Superfētanti dasypus et lepus tantum. — *Plinius* *loc. citatis* sibi non constat: nam modo dasypodem vocat cuniculum et distinguit a lepore, modo eundem ac

leporem facit: *Aristoteles* vero, cui, ut diximus in **f. CUNICULUS**. ignotus fuit cuniculus, utroque vocabulo (*δασιπυος* et *λεπος*) utitur ad leporem denotandum: itaque cum *Aristotele* potius putamus, dasypodis appellationem ad solum leporem pertinere.

DASYUS, ia vel ea, y, adject. *δασυος*, e, a, d, asper. *Priscian. de accent. p. 1287. Putsch*. Sunt autem accentus decem: acutus, gravis, circumflexus, longa linea, brevis, hyphen, dactyle, apostrophos, dasia, psile. — Quid est dasia? Flatilis, quæ hæc notatur figura f. Quid est psile? Siccitas, quæ notatur f. Hinc patet dasiam lineam esse signum densæ aspirationis. psilem vero tenuis. *Diomed. 2. p. 435. Putsch*. Ceterum dascam et psilem, apud nos h, vocalli addita vel detracta, demonstrat: id est, scripta h aspirationem, non scrip̄ta levigationem significat.

DATARIUS, a, um, adject. qui dari potest, vel dandus est. *Plaut. Pseud. 4. 2. 13*. An non prius salutas? sy. Nulla est mihi salus dataria. *h. e.* quam temere aliis impertiam, quum eadem ipse caream.

DATATIM, adverb. invicem dando, ut *Ludere datatim*, quemadmodum qui pila lusitant, quæ vicissim mittitur et resmittitur. *Plaut. Curc. 2. 3. 17*. Tum isti, qui ludunt datatim, servi scurrarum in via. *Novius* apud *Non. p. 96. 20. Merc.* In mollis non ludunt rapidam pila. datatim morso. — Transferitur et ad obscenum sensum. *Ennius* (corripit *Nævius*) de meretricibus loquens, apud *Isid. l. Orig. 26*, quasi in foro pila ludens datatim dat se, et communem facit. *Pomponius* apud *Non. p. 96. 18. Merc.* Datatim in lecto ludere. Adde *Afranum ibid.*

DATHIATUM, i, n. 2. Dathiatum appellatur tus rufum, secundæ vindemia. vitiorisque pretii, quod vere colligitur, incisus hieme arboris turiferæ corticibus. *Plin. 12. Hist. nat. 14. 32. (60)*, ad quem locum *Salmasius* in *Solin. p. 505*, vult legi *dathiatum*, a *δαθιον* *facula, parva tæda*, quia in tædiferis arboribus et truncis tædæ sunt, et quia hujusmodi tus rufum erat, atque adeo tædæ accensæ simile. *Dalecampius* vero deducit a *δαθιον* *δαθιον*, *και τοσ Σεου*, a tæda nempe et sulphure, cujus odorem hoc vilis tus imitetur.

DATIO, õnis. f. 3. actus dandi.

I.) Proprie. *Farro 3. R. R. 9. 21*. Remittendum in datione cibi pro portione. *Cic. 2. leg. Agr. 22. 60*. Cujus iudicium, legumque datio, captorum agrorum ipsius virtute cognitio tollitur. *Al. leg. latio. Plin. 7. Hist. nat. 56. 37. (202)*. Ordinem exercitus, signi dationem, tesseræ, vigiliæ Palamedes invenit. In *fragm. legis Mamiliæ p. 340. Goesii*. Jurisdictioni, iudicis datio, addictio. *h. e. assignatio. Up. Dig. 37. 8. 1*. Datio honorum possessionis. *Paul. ibid. 45. 1. 2*. Datio partis. *Fluventin. ibid. 34. 4. 14*. Datio aut ademptio legati. *Marcell. ibid. 46. 3. 68*. dationem pro solutione dicit.

II.) Translate est jus alienandi, *h. e.* suum qui quis velit vendendi, permittendi, testamento relinquendi, etc. *Liv. 39. 19*. Uti Fœnia Hispanæ datio, deminutio, gentis enuptio, tutoris optio item esset.

DATIVUS, a, um, adject. qui datur, vel assignatur. ¶ 1. *Tutores* alii sunt *dativi*, seu testamentarii, alii *optii*, alii vero *legitimi*. *Cajus l. Institut. (edente iterum Goeschenio) 149*. Vocantur hi, qui nominatim testamento tutores dantur, *dativi*. Rectissime autem tutor sic dari potest: Lucium Titulum liberis meis, vel uxori meæ tutorem do. *Id. ibid. 150*. In persona autem uxoris recepta est tutoris optio, id est, ut liceat ei, quem velit ipsa, tutorem sibi optare, hoc modo: Titia uxori meæ tutoris optionem do: hinc qui et optione sumuntur, optivi tutores vocantur. *Id. ibid. 155*. Quibus testamento quidem tutor datus non sit, iis ex lege XII Tabularum agnati sunt tutores, qui vocantur *legitimi*. *Imp. tamen Justinian. Cod. 1. 3. 52*, aperte distinguunt testamentariam tutelam a legitima, et *dativa*. Prior nempe est quæ testamento, secundæ quæ lege, tertiæ quæ a iudice datur: quod confirmat *ibid. 5. 30. 5*. ¶ 2. Apud Grammaticos *dativus casus* est tertius, verbis dandi inserti. *Quintil. 4. 7. 18. et 7. 9. 13*: et *Gell. 4. 16. Priscianus, Diomed.* etc.: et *dativus* absolute apud *Quintil. 1. 4. 26*, aliosque Grammaticos passim. Quare et *dandi casus* appellatur a *Farron. 8. L. L. 36. et 10. ibid. 21. Mull.*; et *Nigid. apud Gell. 13. 25*. — De cogn. Rom. **f. ONOM.**

DATO, as, avi, are, frequentat. a do. Cato apud *Fronton. ad Antonin. Imp. 1. Ep. 2. extr.* (edente

iterum *A. Majo*). Numquam ego invectionem datavi, quod amicis meis per symbolos pecunias magnas caperent. *Plaut. Most. 3. 1. 73*. Tu solus, credo, fenore argenti datas. *Plin. 25. Hist. nat. 5. 23. (58)*. Themison (*medicus*) binas non amplius drachmas (*hellebori*) datavit: sequentes et quaternas dederit. *h. e.* dare consuevit. Quidam MS. habet *dedit Sidon. 5. Ep. 13*. Cum tributum annum datavere. — Obscenum quid latet in illo *Plauti Aulul. 4. 4. 10. ev. Pone. sr.* Equidem poli: te datare, credo, consuevit senex. **f. DATATIM.**

DATOR, õris, m. 3. qui dat. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Truc. 2. 1. 33*. Semper datores novos oportet quaerere, qui de thesauris integris demunt, danunt. *Id. ibid. 2. 7. 18*. Nusquam apparet neque datori, neque acceptrici. *Id. fragm. apud Priscian. 3. p. 616. Putsch*. Datores bellissimi negotioli soletis esse. *Virg. 1. Æn. 138*. Adsit lætitiæ Bacchus dator et bona Juno. ¶ 2. Speciatim in ludo pileæ *dator* est, qui pilam ludentibus subministrat: sicut *factor*, qui pilam ferit, et ipsum lusum certamen facit: unde *factiones* dicitæ de partibus ludentium. *Plaut. Curc. 2. 3. 17*. Tum isti qui ludunt datatim, servi scurrarum in via. Et datores et factores omnes subdam sub solum. De hoc *Petrone Satyr. 27*. Non eam (pila) amplius repetebat, quæ terram contigerat, sed follem plenum habebat servus: sufficiebatque ludentibus.

DATUS, a, um. **f. DO.**

DATUS, us, m. 4. datio. In sexto casu singulari *Plaut. Trin. 5. 2. 15*. Is milie nuxmo se aureum meo datu tibi ferre ajebat. *Fulgat. Interpr. Eccl. 20. 14*. Datus fatui non erit utilis tibi.

DAUCUM et *daucum*, i, n. 2. *δαυκον*, herba est e genere pastinacarum, et ipsa plurium generum, sed probatissima *Cretica*, cujus meminit etiam *Celsus 5. 23. n. 3*, feniculi similitudine, candidioribus foliis et minoribus hirsutisque, caule pedali recto, radice suavissimi gustus et odoris, semine milii albo, acris, odorato, ut *Plin. 19. Hist. nat. 5. 27. (89)*, et *25. ibid. 9. 64. (110)*, describit. *Id. 25. ibid. 11. 84. (134)*. Daucum medetur capitis dolori. *Id. 26. ibid. 7. 25. (41)*. Cruditates digerunt daucum, veterinicæ farina, plantago decocta. *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 350)* hæc ait: «Il n'est pas facile d'arriver à la détermination rigoureuse de ces divers daucus, ies renseignements donnés étant incomplets. Néanmoins, on peut hasarder le synonymie suivantes, limitées aux trois espèces de Dioscoride, le texte de Plinæ manquant de clarté et de précision dans la désignation des autres espèces: — I. *δαυκος* Hippocr. in loc. var. et Theophr. Hist. plant. 9. 18.; *δαυκος κρητικος*; Dioscor. 3. 83. et Nicand. de Ther. 94. 858. et 939.; *Alexiph. 199*; *δαυκος κρητικος*; Sch. Nicand. in Ther. p. 10.; *Daucus creticus* et *achaicus* *Plin. 25. l. c.*; et *Daucus*, *Daucum* et *Daucium* Latinor. sunt *Daucus creticus* Fuchs. Hist. plant. 231., *Athamantia annua*? L. Spec. plant. 353. — II. *δαυκος ἵπποβο*; Dioscor. l. c. et *Dauci* genus *Plin. l. c.* sunt *Laserpitium silaifolium* Murr. teste Spreng. Hist. rei herb. 165., *Athamantia Cervaria* L. Spec. plant. 352. — III. *δαυκος κρητικος* Dioscor. l. c. et *Daucus foliis cicerandi* *Plin. l. c.* sunt *Seseli armoide* L. Spec. plant. 373.»

DAUTIA pro *lautia*, quæ scilicet dantur legatis hospitali gratia. *Paul. Diac. p. 68. 10. Müll.* olim dictum fuisse tradit. Quod quidam ducunt esse a Græco *δαυτα*, ut inde *dautia*, post *lautia* factum fuerit. Ceterum **f. litt. D.**

DE

DE, præpositio Ablativo serviens. Quod ad collocationem attinet — a) Fere præponitur suo nomini: sed — b) Sæpe interseritur eleganter inter adjectivum et substantivum. *Horat. 1. Ep. 7. 88*. Media de nocte. *Cic. 1. Orat. 41. 186*. Certis de causis. — c) Postponitur etiam relativo. *Ter. Andr. 1. 2. 13*. Qua de re. *Cic. 1. Phil. 5. 12*. Quorum de honore agitur. *Id. 3. Orat. 26. 103*. Qua de parte. *Id. 1. Invent. 28. 41*. Quod simile erit negotio, quo de agitur. *Id. 4. Ferr. 12. 31*. Fundus, quo de agitur. Adde *eund. 2. Invent. 41. 37. et 23. 70. Massur.* tamen *Sabin.* apud *Gell. 5. 13. de qua causa* dixit pro *qua de causa*. — d) Conjungitur et cum encliticis quæ et *ve. Nepos* *Lysandr. 4*. Quum - in

bello multa crudeliter avarique fecisset, deque his rebus suspicaretur ad civis suos esse perlatum, etc. Adde *eumd.* *Datam.* 11.; et *Sueton.* *Cæs.* 11. et *Claud.* 43. *Cajus* 1. *Institut.* § 13. Quibusve stigmata inscripta sint, deve quibus ob noxam questio tormentis habita sit, etc. — Ceterum præpositio ablativa de significat separationem, divisionem, abitionem quæ sit a loco aliquo, ac præcipue quæ sit a loco superiore in inferiore, hoc est deorsum; et usurpatur *A)* De loco; *B)* De tempore; *C)* De aliis rationibus, quæ divisionem atque abitionem significant.

A) De loco usurpatur, et sæpe valet idem, quod *ex*, nisi quod præpositio de motum significat a loco superiore.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim, et quidem stricto sensu de loco. *Plaut.* *Cas.* 5. 2. 50. Decido de lecto præceptis. *Ter.* *Heaut.* 4. 1. 38. De digito anulum detraho. *Lucret.* 2. 1154. Haud, ut opinor, enim mortalia sæcula superne Aurea de cælo demisit funis in arva. *Id.* 3. 234. Aut aliquo quum jam succus de corpore cessit. *Cato R. R.* 14. Si de cælo villa taeta aiet. *Cic.* 1. *Divinat.* 42. 93. Propter aeris crassitudinem, de cælo apud eos multa hæbant. *Id.* *Rabir. perduell.* 1. 2. De vita decedere. *Id.* *Amic.* 3. 12. et 2. *Phil.* 5. 12. excedere. *Id.* *Amic.* 4. 15. extr. *Id.* *Rosc.* *Am.* 52. 151. De manibus alicujus effugere. *Id.* 2. *Cat.* 1. 2. Ferrum de manibus extorquere. *Id.* *Sext.* 33. 72. Nomen de tabulis tollere. *Cæs.* 1. *B. C.* 18. De muro se dejicere. *Cl.* *Sueton.* *Cæs.* 9. Togam de humero dejicere. *Sall.* *Cat.* 61. De castris procedere. *Nepos Pausan.* 5. De templo efferri. *Curr.* 8. 1. 51. De convivio exire. *Horat.* *Epod.* 2. 55. De ramis olivam legere. *Id.* 1. *Od.* 31. 2. De patera liquorem fundere. Adde *eumd.* *Art. P.* 257., 2. *Od.* 7. 23. et 1. *Sat.* 1. 55. *Sueton.* *Tib.* 31. De manu reddere strenam. *Forcellinus* addit etiam illum *Lucitii* apud *Nom. p.* 528. 9. *Merc.* Solus jam vim de classe prohibuit Vulcaniam. *At* varia potest esse hujusce loci interpretatio.

¶ 2. Latiori sensu ponitur et de personis, ac jungitur Verbis, quæ significant ab aliqua persona aliquid exigere ac sibi acquirere, cujusmodi sunt emere, interrogare, audire, discere, etc. *Nepos Eumen.* 12. De aliquo supplicium sumere. *Cato R. R.* 1. Emere de domino bono colono. *Cic. Flacc.* 20. 46. Fundum mercatus est de pupillo Mæculonio. *Id.* 3. *Verr.* 50. 130. Eodem tuendam habere de L. Sulla, Q. Metello consulibus. *Id.* 1. *Att.* 11. Messala de Pompejo quesivit, quid de religione sentiret. Adde *Horat.* 2. *Sat.* 8. 81. *Rursus Cic.* 4. *Verr.* 21. 59. Petere aliquid de aliquo. *Ita Cod. Vatican.*; cf. *Dig.* 13. 6. 5. *Cic.* 1. *Att.* 11. Verum hæc audies de Philadelpho. Adde *eumd.* 5. *Verr.* 33. 133. (*Audire de aliquo et audire ab aliquo* in eo differunt, quod de aliquo audiuntur, quæ casu ad aures nostras pervenerunt, *ab aliquo* vero quæ de industria nobis dicuntur. *Cic.* 5. *Verr.* 17. 130. Non hoc nunc primum audit veritas de inimico, reus ab accusatore. V. *Zumpt.* ad h. l.). *Ter.* *Eun.* 2. 2. 31. Discere de aliquo. *Epit. Livii* 51. Uxor de marito impetrare non poterat, ut etc. ¶ 3. Hinc ponitur etiam de his, quæ a loco aliquo exeunt. *Sueton.* *Ner.* 46. De Mausoleo et audire vocem. — Sæpius vero significat, unde sive a quo loco quis sit. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 38. 132. Non de Circo astrologos. *Cic. Orat.* 15. 47. Non enim declamantem aliquem de ludo, aut rabulum de foro quærimus. *Id.* *Cluent.* 59. 163. A. Binnius caupo de via Latina. Adde *Tibull.* 1. 1. 15. *Sueton.* *Aug.* 98. Nautæ de navi. Adde *eumd.* *Ner.* 37. *Juvenal.* 14. 134. Aliquis de ponte.

II.) Translate. ¶ 1. Præpositio de usurpatur ad significantam originem, gentem, genus. *Plaut. Capt. prol.* 30. De summo genere captum esse equitem. Adde *eumd.* *Pæn.* 3. 1. 13. *Virg.* 9. *Æn.* 284. generis Priami de gente vetusta Est mihi. *Ovid.* 2. *Met.* 555. Virginibusque tribus gemino de Cærope natis Hanc legem dederat. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 469. et 8. *ibid.* 722.; et *Stat.* 5. *Silv.* 3. 126. Sic *Sueton.* *Aug.* 17. Liberi de Cleopatra. — Hinc etiam de nominis origine ponitur pro *ab*. *Ovid.* 1. *Met.* 446. Instituit sacros celebri certamine ludos, Pythia de domitæ serpentis nomine dictos. *Id.* 13. *ibid.* 649. quem dicta suo de nomine tellus Andros habet. ¶ 2. Item usurpatur de scriptis operibus, quorum loci citantur. *Cic.* 1. *Orat.* 59. 252. Jaris utilitas, ad quamque causam quamvis repente vel a peritis,

vel de libris deponi potest. *Id.* 3. *Off.* 21. 82. In ore semper Græcos versus de Phœnissis habere. Sic *Id.* 5. *Verr.* 53. Recita de epistola reliqua. *Quintil.* 6. 3. 86. Versus dicere de libro Ennii annali sexto. ¶ 3. Item significat, a qua parte aliquid sit, præcipue quum deorsum sit. *Plaut. Asin.* 2. 2. 10. De tergo ducentas plagas dabo. *Cl. Justin.* 20. 5. Magnoque usui ei futuram vel in acie bellanti, vel de tergo intentis in prælium hostibus affirmant. *Ter. Andr.* 3. 2. 11. Illis, quæ sunt intus, clamat de via. *Cic.* 7. *Verr.* 7. 16. Quem — ad se vocari, et de tribunall citari jussit. *Id.* 6. *ibid.* 40. 85. Hæc agebantur in conventu palam, de sella et loco superiore. *Lucan.* 3. 610. Ausus Romanæ Graja de puppe carinæ Injectare manum. *Ovid.* 2. *Fast.* 760. Deque viri collo dulces penditonus. Sic *Petron.* *Satyr.* 30. De camera lucerna pendebat. Et *Seneca Provid.* 2. De genu pugnare. h. e. flexis genibus. — Hinc apud sequioris ævi Jurisconsultos de plano cognoscere, *interloqui* etc., ut in *Dig.* 1. 4. 1., 1. 16. 9. et 27. 1. 13.

B) Refertur etiam ad tempus: qua ratione vel pro post, vel pro in, aut per adhibetur. *Plaut. Most.* 3. 2. 8. Non bonus somnus est de prandio. h. e. statim post prandium. *Cl. Virg.* 2. *Æn.* 662. Jamque aderit multo Priami de sanguine Pyrrhus. h. e. post cædem Priami et Politæ filii. *Liv.* 5. 48. Diem de die prospectans, equod auxilium ab dictatore apparet. Adde *eumd.* 25. 25. et *Justin.* 2. 15. — Hinc generatim. *Ter. Adelph.* 5. 3. 55. et *Horat.* 11. *Ep.* 2. 32. surgunt de nocte latrones. Adde *Cic. Mil.* 9. 22.; *Sueton.* *Vesp.* 21. et *Aug.* 97.; et *Frontin.* 4. *Strateg.* 3. 7. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 15. 2. Viatores, si serius quam voluerunt, forte surrexerint, properando etiam citius quam si de multa nocte vigilasset, perveniunt, quo volunt. h. e. multo ante solis ortum. Adde *eumd.* *Sest.* 35. 75. et *Plaut. Pseud.* 4. 2. 10. *Cæs.* 7. *B. G.* 88. De media nocte missus equitatus novissimum agmen consequitur. h. e. post mediam noctem. Adde *Horat.* 1. *Ep.* 8. 91. et 2. *Sat.* 3. 238.; *Plaut. Rud.* 4. 2.; *Juvenal.* 14. 190. et *Sueton. Cal.* 26. *Cæs.* 2. *B. C.* 35. *extr.* De tertia vigilia silentio exercitum reducit. h. e. transacta tertia vigilia. Adde *eumd.* 1. *B. G.* 12. et *Liv.* 9. 44. *Catull.* 47. 5. Vos convivia lauta sumptuose De die facitis. h. e. mature et multo ante noctem, quum mos esset sero tantum cæmare. Sic *Plaut. Asin.* 4. 2. 16. De die potare. *Ter. Adelph.* 5. 9. 8. Apparare de die convivium. *Donatus* tamen aliter interpretatur. *Liv.* 23. 8. Epulari de die. *Sueton. Domit.* 21. Lavabat de die prandebatque ad satietatem. h. e. orto jam die, mane, mature, quum aliquot mos esset circa octavam aut nonam horam balneo uti. Et *Horat.* 2. *Sat.* 8. 3. De medio potare die. *Id.* 1. *Ep.* 14. 34. media de luce. — Et figurate *Cic.* 2. *Phil.* 34. 87. Cum peritissimis latronibus non solum de die, sed etiam in diem vivere. h. e. publice; quia supra dixerat, non modo urbem odisse, sed etiam lucem. — Huc pertinent et illa *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 1. 3. Fac, si me amas, ut considerate diligenterque naviges de mense Decembri. *Auct. B. Hisp.* 33. Ipse de tempore cenavit. h. e. in tempore. *Rursus Cic.* *Sull.* 24. 69. Etenim de principio studuit animus occurrere magnitudini criminis; nunc etc. h. e. ab initio vel sub initium. Sic legit *Orell.*; al. a principio.

C) De aliis rationibus, quæ divisionem atque abitionem significant: scilicet ¶ 1. Præpositio de ponitur de summa, cujus pars aliqua demitur, ac præcipue si de numeris agitur. *Cic. Mil.* 24. 65. Ab uno de illis gladio se percussum esse. *Id.* *Rosc.* *Am.* 35. 99. De tribus et decem fundis tres nobilissimos fundos eum video possidere. *Id.* 16. *Fam.* 1. *extr.* De tuis innumerabilibus in me officiis erit hoc gratissimum. *Cl. Id. Opt. gen. Orat.* 4. 9. Habeatur sane orator, sed de minoribus. *Id. Brut.* 34. 131. Accusator de plebe L. Cæsulenus fuit. *Sueton.* *Cæs.* 41. De cetero numero candidatorum. *Nepos Datam.* 8. De exercitu non amplius mille cecidit. *Horat.* 1. *Od.* 1. 20. De solido die partem demere. *Cl. Liv.* 7. 17.; et adde *Sueton.* *Aug.* 101. et *Domit.* 13.; et *Horat.* *Epod.* 13. 4., 3. *Od.* 11. 38., 2. *Ep.* 2. 212., 1. *ibid.* 4. 16. et 16. 55., et 2. *Sat.* 6. 104. *Varro* 1. *R. R.* 38. 2. Stercus optimum esse volucrum: de his præstare columbinum. — Hinc factum est, ut nonnunquam de cum Ablativo posita fuerit pro Genitivo: ad rem *Cic.* 3. *Verr.* 12. 32. Date hoc et concedite pudori meo, ut partem aliquam de istius

impudentia reticere possim. ubi tamen de cum Ablat. etiam a verbo *reticere* postulat. *Sueton.* *Aug.* 17. Major de duobus. *Nepos Themist.* 4. De servis fidelissimam. *Vopisc.* *Æm.* 3. Tantum habuisse de chartis. Adde *Grat. Cyneg.* 17.; *Sueton.* *Tib.* 54.; *Nepot.* *Trasyb.* 2. et *Iges.* 6.; et *Fulcat. Gall.* *Cass. Avit.* 5. ¶ 2. Ponitur etiam de pecunia vel re, nostra, aliena aut publica, qua aliquid sit, seu quæ ex nostro, alieno aut publico thesauro demitur vel exsolvitur. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 65. Et operam dare mihi, et ad eam operam facere sumptum de tuo. *Ter. Adelph.* 1. 2. 37. Obsonat, potat, olet unguenta de meo. *Cic. ad Planc. post. ep.* 16. 1. 16. ad *Att.* a. 5. Atticus pecuniam numeravit de suo. Sic *Sueton.* *Cæs.* 19. de suo. *Liv.* 6. 15. de vestro. *Justin.* 36. 3. *extr.* de alieno. *Cic.* 4. *Verr.* 46. 113. Nihil ex sacro, nihil de publico attingeres. Sic *Liv.* 2. 16. et 4. 59.; et *Cic.* 5. *Verr.* 44. 105. de publico. Adde *Plaut. Truc.* 1. 2. 11.; et *Sueton.* *Cæs.* 26. et *Tib.* 20. — Hinc passim in *Inscript.* apud *Orell.* 4416. D. P. R. H. E. de peculio, vel de proprio. et n. 767. D. P. R. H. E. de pecunia publica. et n. 66., 3822., etc. D. P. R. H. E. de pecunia sua. et n. 143. D. S. H. E. de suo. Sic n. 294., 1333., 4019., etc. D. S. D. H. E. de suo dedit. et n. 22. D. S. EX V. P. H. E. de suo ex voto posuerunt. etc., etc. — Et figurate *Plaut. Mil. glor.* 3. 3. 31. At tua præcepta: de meo nihil his novum apposivi. — Hinc etiam *Ovid.* 2. *Pont.* 5. 73. Pro quibus ut maneat, de quo censuris, amicus etc. h. e. quem modo possides, qui nunc tuus est et velut pars quedam census tui, sive earum rerum, de quibus censuris. Sic *Id.* 3. *ibid.* 1. 75. Hoc domui debes, de qua censuris, ut illum Non maris officiis, quam probitate, colas. h. e. familie, de qua numeraris in censu, seu familie tue. ¶ 3. Usurpatur et ad significandam rem seu materiam, ex qua aliquid efficitur, aut constat: et quidem — 1.º) Proprie. *Lucret.* 2. 789. ex albis (*coloribus*) quoniam non alba creantur; Nec quæ nigra fluent, de nigris; sed variis de. *Id.* 1. 413. Usque adeo largos haustus de fontibus magnis — fundet. *Cic.* 5. *Phil.* 7. 18. De templo carcerem fieri. *Ovid.* 14. *Met.* 313. Illa mihi niveo factum de marmore signum Ostendit. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 183. *Cl. Id.* 1. *ibid.* 127. De duro est ultima (*retas*) ferro. *Curtius* apud *Cic.* 7. *Fam.* 29. Duo parietes de eadem fidelia dealbare. V. *FIDELIA. Plin.* 26. *Hist. nat.* 4. 11. (23). Succus de quinquefolio. *Scribon.* *Compos.* 245. Cinis de silice facta. *Id.* *ibid.* 16. De calvaria defuncti terna cochlearia sumere per dies. Adde *Flor.* 2. 6.; *Justin.* 7. 2.; et *Pallad.* 1. *R. R.* 35. 3. — 2.º) Hinc translate significat rem seu materiam, de qua in scriptis vel in sermonibus agitur, et pro *circa*, *super* adhibetur. — a) Cum addito Verbo. *Cic. Amic.* 1. 3. Sermonem de amicicia habere cum aliquo. *Id.* *ibid.* 1. 4. Scribere librum ad aliquem de senectute. *Id.* *Fat.* 1. Libri qui sunt de natura deorum. Sic *Id.* 2. *Divinat.* 1. 2. Primus enim (*liber*) est de contemptenda morte. et *Id.* 7. *Att.* 2. *sub fin.* Cui epistola non rescripti, in qua est de periculis reipublicæ. *Plin.* 4. *Ep.* 7. *extr.* Credas non de puero scriptum, sed a puero. *Quintil.* 2. 13. 14. De his plenus tractavit. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 68. Dicere de aliquo. *Id.* 1. *Sat.* 10. 55. De se loqui. Sic de re aliqua dicere, agere, referre, statuere, disputare etc. passim apud *Cic.* Adde *Horat.* 1. *Sat.* 1. 69., 2. *Ep.* 2. 194., 2. *Ep.* 1. 245., 4. *Od.* 7. 21. et 2. *ibid.* 13. 25.; *Quintil.* 7. 4. 31., 12. 2. 5., 7. 3. 6., 12. 10. 1. et 8. 6. 35.; *Sueton.* *Cæs.* 6., 9., 23. et 35., et *Aug.* 51. et 55.; *Nepot.* *Cat.* 3. et *Timol.* 4.; *Liv.* 38. 54.; *Sall.* *Cat.* 30., *Jug.* 13., 27. et alibi. — b) Jungitur etiam substantivis, præcipue quum in ipsis verbis aliqua inest vis. *Cic. Fat.* 1. 4. Disputatio de fato. *Id.* 2. *Orat.* 31. 134. Questio de re aliqua. *Id.* *Quinct.* 11. 39. Mentio de pecunia. *Id.* *Met.* 35. 98. Fama de illo. *Id.* 1. *Nat. D.* 13. 33. Aristoteles in tertio libro de republica. *Id.* 5. *ibid.* 11. 52. Quia legi tuum nuper quartum de finibus. *Id.* 5. *Fin.* 5. 12. Theophrasti de vita beata liber. *Id.* 16. *Att.* 37. Librum tibi celeriter mittam de gloria. Sic *Id.* 1. *Divinat.* 27. 56. Somnium de Simonide. *subaudi* commemoratur *ex præcedentibus*. ¶ 4. Aliquando causam designat, quam motricem vocant, et adhibetur pro *causa*, vel *propter*: immo jungitur et ipsi nomini *causa*, ut apud *Cic.* 7. *Att.* 7. 3. Et, quod scribis in urbem introisse, vereor quid sit; nam id nisi gravi

jam debacchatus es, leno, audi, si vis nunc jam. SA. Egon' debacchatus sum autem, an tu in ma? *Hieronymus*. in *Isaiam* 11. 37. 26. Insaniam cognovi, quo contra me debacchatus eras. *Porc. Latron. in Catil.* 11. Quid hanc desperatorem colluviem, jejunam ac sitientem facultatum nostrarum, quo impetu quave strage esse creditis debacchaturam, si etc.

¶ 2. Latiori sensu ac poetice de rebus. *Horat.* 3. Od. 3. 55. Qua parte debacchentur ignes, Quae nebulae pluviaeque rores. h. e. in zona torrida, et frigida.

DEBĀTŪO, is, ere, a. 1. (de et batuo) idem quod batuo, verbo. *Petron. fragm. Tragur.* 69. *Burmman.* Ut ego sic solebam ipsum Ammeam debatuere. Hic tamen obsceni aliquid intelligitur. *V. BATUO.*

DEBELLĀTOR, ōris, m. 3. qui debellat, domitor. *Virg.* 7. *Æn.* 651. Laus equum domitor, debellatorque ferarum. *Stat.* 9. *Theb.* 544. formidabilis ultor Tydeos infandi debellatorque cruenti Gurgitis. *Tertull. Apolog.* 5. Aliquis debellator Christianorum. et *moz.* Vespasianus Judaeorum debellator.

DEBELLĀTRIX, icis, f. 3. quae vincit et debellat.

I.) Proprie. *Tertull. Apolog.* 25. Græcia Phrygiæ debellatrix.

II.) Improperie. *Lactant.* 1. 9. Libido pudoris et fame debellatrix. *Cassiod.* 10. *Variar.* 29. a *meid.* Contra illam humani generis debellatricem (*podagram*) data sunt opportuna munimina lavacrorum.

DEBELLĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEBELLO, as, avi, ātum, are, 1. (de et bello). *Part. Debellatus, Debellandus et Debellaturus* sub B. I. 1. — Debellare est A) Verbum intransitivum et B) Transitivum.

A) Debellare, neutrorum more, est pugnando vincendoque bellum finire; et occurrit — a) Activa forma. *Liv.* 9. 16. Aulius cum Ferentinis debellavit. *Epit. Liv.* 33. T. Quintius cum Philippo ad Cynosephalas in Thessalia acie victo debellavit. — b) Sæpius passive impersonaliter. *Liv.* 4. 58. Nondum debellatum esse. *Id.* 7. 28. Prima acie debellatum est. *Id.* 8. 36. Debellari eo die cum Samnitibus potuisse, pro haud dubio habitum est. *Adde eumd.* 2. 26., 3. 70., 26. 37., 33. 20. et 40. 50. *Veljez.* 2. 84. Debellatum apud Actium. *Tac. Agric.* 26. Debellatum foret. *Adde eumd.* 3. *Hist.* 19. Sic *Flor.* 3. 5. Et debellatum foret, nisi de Mithridate triumphare cito, quam vere maluisset. — c) Hinc Ablativus *debellato*, eleganter absolute ponitur. *Liv.* 30. 8. Velut debellato jam, quod ad Syphacem attineret. h. e. velut jam debellatum esset. *Adde eumd.* 29. 32. et 26. 21.

B) Apud Poetas et apud sequioris ævi scriptores occurrit etiam cum Accusativo; et quidem

1.) Proprie. ¶ 1. Est ad finem usque pugnare. *Horat.* 1. 18. 8. Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero Debellata. *Forcellinus* h. l. accipit pro simpliciter pugnare: at præpos. de verbo vim addit. ¶ 2. Item bello non solum vincere, sed omnino domare. *Virg.* 6. *Æn.* 853. Parcere subjectis et debellare superbos. *Id.* 5. *ibid.* 730. gens dura atque aspera cultu Debellanda tibi Latio est. *Ovid.* 4. *Met.* 604. India debellata. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 13. 16. (41). Arhelitis, ubi Darium Alexander debellavit. *Tac. Agric.* 34. Debellare hostem. *Sueton. Ner.* 43. Gallias. *Id. Tib.* 17. Illyricum debellatum. *Curt.* 7. 4. Bessus debellaturus super mensam Alexandram. *Cf. Stat.* 9. *Theb.* 189. Maura diu populatam rura leonem Pastorum lassæ debellare cohortes. *Claudian.* IV. *Cons. Honor.* 634. Tyrannus debellatus.

II.) Improperie. *Curt.* 9. 2. 15. Olim fugissemus ex Asia, si nos fabulæ debellare potuissemus. *Id.* 3. 5. 6. Debellari fame atque inopia. *Adde eumd.* 4. 9. 8. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 23. 47. (99). Debellat eos fungos et acetæ natura, contraria iis. h. e. nocendi vi eos exarmat. *Sil. It.* 12. 287. Debellare bonos. *Id.* 14. 634. Debellari morbis.

DEBELUS, i, m. 2. locus pascendo non aptus, non pecoralis, a de præposit., seu particula privati-va, (*V. DE*) et *bela*, oves, ut dixeret veteres Latini, teste *Varrone*. *V. BELA. Tabula alimentaria Vellejas*, quæ vulgo *Trujani* dicitur; *col.* 3. *lin.* 3. Fundos Avegæ, Veccium (cum) debelis. *Ead. col.* 4. l. 39. Fundum Metilianum cum casis, silvis, meridibus, et debelis. *Ead. col.* 7. l. 37. Sultus Ave-

gam, Veccium, debelos cum fliginis. *Petr. de Lama in not. ad eamd.* p. 38. varias aliorum refert de hujus vocis significatione sententias: nos vero cum *Berpt. Borghesio* sentimus, qui supra allatam interpretationem nobiscum per litteras communicavit.

DEBĒO, bes, bŕi, bitum, here, a. 2. *Debitu* iri pro *debitum* iri, h. e. debendum esse, vel fore ut debeatur, legitur apud *Ulp. Dig.* 12. 1. 10. Quoniam debitu iri non est certum. *Adde Scevot. ibid.* 38.: quamquam et in utroque loco alii legunt *debitum* iri. *V. PRÆSTO.* — *Part. Debens* II. A. 1.; *Debitus* in omnibus fere paragr.; *Debendus* II. A. 1. 10.; *Debiturus* I. a. — Volunt etymologi, debeo esse a *de* et *habeo*, quasi *de alio habeo*; quod si verum est, dicitur proprie de eo, qui rem alienam habet et reddere tenetur (It. *essere debitore, dovere*; Fr. *devoir, être redevable, être débiteur*; Hisp. *deber, estar dando*; Germ. *etwas schuldig sein*; Angl. *to owe, be in debt*).

I.) Proprie usurpatur de pecunia, vel de iis quæ pecunie pretio æstimari possunt; et occurrit — a) Cum Accusativo rei, quæ debetur. — Activa forma. *Plaut. Trin.* 2. 4. 23. Mille drachmarum, quas de ratione debuisti. *Ter. Phorm.* 4. 3. 50. Qui dissolverem quæ debeo. *Cic.* 13. *Fam.* 61. Ejus filio pecuniam Nicæenses grandem debent ad HS. octogies. Sic *Sall. Cat.* 49. Is privatim egregia liberalitate, publice maxumis muneribus grandem pecuniam debebat. Rursus *Cic.* 2. *Phil.* 29. 71. Appellatus es de pecunia, quam pro domo, pro hortis, pro sectione debebas. *Adde Cic.* 5. *Att.* 21. 12.; et *Quintil.* 7. 4. 44. *Paul. Dig.* 45. 2. 17. Pro hereditariis partibus iri totum eos legatum debituros ajunt. — Passive. *Cic.* 1. *Orat.* 37. 168. Ante petitam esse pecuniam, quam esset capta deberi. *Id. Quint.* 12. 41. Satis est argumenti, nihil esse debitum Nævio. *Id. Flacc.* 23. 54. Castricio solverat pecuniam jamdudum debitam. *Id.* 5. *Verr.* 82. 189. Qui, quom frumentum deberetur, pecuniam posceret. *Adde Cæs.* 6. *B. G.* 33. et 3. *B. C.* 31.; *Quintil.* 5. 10. 117. — b) Absolute. *Ter. Phorm.* 5. 7. 30. Quodne ego perpersipi porro illis, quibus debui? *Cic.* 14. *Att.* 18. *Kal. Januar.* debuit: adhuc non solvit. *Nepos Att.* 2. Neque longius, quam dictum est, eos debere passus est. *Sall. Jug.* 96. Ipse ab nullo repelere, magis id laborare, ut illi quam plurimi deberent. *Adde Cæs.* 3. *B. C.* 20. et *Quintil.* 4. 4. 6. *Plin.* 10. *Ep.* 62. Nec inveniuntur, qui velit debere republicæ duodenis assibus. h. e. qui pecuniam fenori sumere velit a republi. — Hinc *Debitum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est pecunia debita, us alienum. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 2. 3. § 10. Solvere alicui debuit. *Id.* 13. *Att.* 23. 3. Ne existimes eos, qui non debita consecrati soleant, quod debeatur, remissuros. Et figurate *Id. Opt. gen. orat.* 1. 3. Docere debuit est: delectare honorarum: permovere necessarium. — c) *Animam debere* proverbium est apud *Ter. Phorm.* 4. 3. 56., ex Græco καὶ ἀντὶν τὴν ψυχὴν εἶπαι. *V. ANIMA.*

II.) Figurata occurrit A) Generatim, et B) Speciatim.

A) Generatim *debere*, figurata usurpatum ¶ 1. Significat quamcumque obligationem: ad rem *Cic. Marcell.* 9. 27. Quum patriæ, quod debes, solveris. — Porro occurrit — 1.º) Cum addita re, quæ debetur, quæque propterea obligationem ipsam definit. — a) Active, seu cum Accusativo ipsius rei. *Ter. Andr.* 4. 1. 52. Ego, Pamphila, hoc tibi pro servitio debeo, conari manibus, pedibus, noctesque et dies, capitis periculum adire, illum prosim tibi. *Catull.* 82. 1. Quinti, si tibi vis oculos debere Catullum. *Cic.* 13. *Fam.* 75. Obsequor homini familiarissimo, C. Aviano Flacco, cujus causa omnia cum cupio, tum mihicula etiam debeo. *Id.* 1. *Orat.* 26. 121. Hoc summum beneficium Q. Maximo debui, quod etc. *Id.* 2. *Phil.* 11. 27. Quo majorem ei respublica gratiam debet. Sic *Sall. Jug.* 110. Numquam ego ratus sum fore, uti rex maxumus in hac terra privato homini gratiam deberem. Rursus *Cic.* 1. *Att.* 14. *ante med.* Qui mihi iaudem illam eo minus deberet, quod etc. *Virg.* 10. *Æn.* 853. Debeveram patriæ pœnas odiosque meorum: Omnes per mortes animam sortem ipse dedissem. *Id.* 11. *ibid.* 51. Nos juvenem eranimus, et nil jam caelestium ullis Deberentem, vano mœsti comitamur honore. Ubi *Servius*: Vivi Superorum sunt, mortui ad Inferos pertinent. *V. Interpr.* *Adde eumd.* 12. *ibid.* 317. Ho-

rat. 1. Od. 3. 5. Navis, quæ tibi creditum Debes Virgillum. *Adde eumd.* 1. *Sat.* 5. 46. *Ovid.* 4. *Pont.* 5. 31. Debere vitam alicui. *Id.* 14. *Met.* 3. Arva nihil debentia bubus junctis. h. e. inarata. *Quintil.* 5. 10. 73. Fidem debet tutor. *Adde Sil. It.* 15. 371. — Præcipue de iis, quæ mortuis debentur. *Ovid. in Ib.* 399. quo sanguine debuit, aras Tinxit. *Cf. eumd.* 14. *Met.* 444. Et *Horat.* 2. *Od.* 6. 22. ibi tu calentem Debita sparges lacrima favillam Vatis amici. — b) Passive. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 9. *extr.* Communis fides, quæ omnibus debetur. *Id.* 1. *Cat.* 7. 16. Misericordia, quæ tibi nulla debetur. *Id.* *Pis.* 37. 91. Pœna, quæ tanto facinori debetur. *Id.* *Mil.* 31. 85. Vobis sera, sed justæ tamen et debita pœnæ solutes sunt. *Adde Ovid.* 5. *Fast.* 648. *Cic.* 7. *Phil.* 3. 10. Meritos et debitos honores alicui decernere. *Adde Sall. Jug.* 85. *Cic. Barb.* 26. 59. Justam et debitam gratiam referre alicui. *Virg.* 2. *Æn.* 538. Præmia debita. *Horat.* 1. *Od.* 28. 32. Debita jura. *Id.* 3. *Od.* 27. 30. Debitæ Nymphis opifex coronæ. *Ovid. in Ib.* 182. Debita viscera. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 17. (76). Debetur Chio insulæ inventio amyli. *Adde Quintil.* 2. 14. 1. et *Sil. It.* 1. 484. *Alim. Arif.* 6. 149. conversio fratrum Exemplo debenda pio. — *Deberi non posse* dicitur, qui præstat, quod debet. *Cic.* 4. *Att.* 2. et 2. *Tusc.* 27. 67. Itaque oratio juventuti nostræ deberi non potest. h. e. edenda omnino est. *Cf. Ovid. Heroid.* 16. 103. Nec potui debere mihi spem longius istam, Quin etc. — Hinc *Debitum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more, pro re debita, præcipue apud sequioris ævi scriptores. *Curt.* 10. 5. Velut omni vitæ debito liberatas, fatigata membra reject. *Seneca Phœnis.* 181. Debitum tandem exire: nunc solve pœnas. *Val. Max.* 2. 9. 1. Alligare aliquem debito nutriendorum nepotum. *Eumen. Paneg. Const.* 25. Conscientiæ debitum relevare. *Id. Paneg. Constant.* 11. Debitum perferre. — 2.º) Cum Infinito fere morealem obligationem designat, sive rationem officii significat, oportere, obstrictum esse ad aliquid faciendum. *Plaut. Amph.* pro. 39. Debetis velle, quæ velimus. *Mutius apud Cic.* 11. *Fam.* 28. 4. At debeo pro civili parte rempublicam velle salvam. *Id.* apud *eumd. ibid.* § 6. Quod tamen munus et hominis amicissimi memoria atque honoribus præstare etiam mortui debui. *Cic. Amic.* 11. 36. Numne si Coriolanus habuit amicos, ferre contra patriam arma illi enim Coriolano debuerunt? *Id. Orat.* 21. 70. Magni iudicii, summæ etiam facultatis esse debuit moderatur ille etc. *Cf. eumd.* 2. *Orat.* 77. 310. Principia et ceteræ partes orationis habere hanc vim magnopere debent, ut etc. *Nepos Epam.* 5. Paritur pax bello: itaque qui ea diutina volunt frui, bello exercitati esse debent. *Adde eumd. Acil.* 2. *Ovid.* 4. *Fast.* 405. Es erat in pretio: chalybria massa latebat: Neque quam perpetuo debuit illa legi! *Petron. Satyr.* 33. *ad fin.* Hic nescio quid boni debet esse. *Adde Cæs.* 1. *B. C.* 30. et 1. *B. G.* 43.; *Horat.* 1. *Sat.* 4. 43., 1. *Ep.* 3. 30. et 2. *ibid.* 1. 37.; et *Curt.* 3. 4. 5. et 10. 9. 16. — Item immixta aliquantulum significatione, *debere* ponitur pro aptum esse, decere, consentaneum esse. *Liv.* 24. 25. Nullam earum vivere debere. *Id.* 3. 46. *extr.* Improbium consilium serum, ut debuit, fuit. *Adde eumd.* 37. 6. — Apud Poetas ponitur pro necesse est. *Zuccret.* 3. 188. animus constare rotundis Perquam seminibus debet. *Ovid.* 13. *Met.* 877. vox, quantum Cyclops habere debuit. ¶ 2. Item *debere* — a) Ponitur de iis, quæ natura vel fato certissime eventura sunt, qua significatione occurrit fere passive. *Cic.* 13. *Phil.* 12. 31. O fortunata mors, quæ naturæ debita, pro patria est potissimum reddita! *Id. Sert.* 21. 47. Vita necessitatis debetur. *Horat. Art.* 6. 83. Debemur morti nos nostraque. *Virg.* 6. *Æn.* 744. anime, quibus altera fato Corpora debentur. *Id.* 11. *ibid.* 759. fati debitus Armaux. *Id.* 7. *ibid.* 120. telus fati debita. *Cf. Flor.* 4. 2. *Ovid.* 15. *Met.* 444. Urbem et jam cerno Phrygijs debere nepotes. h. e. Trojanos urbem Romam olim certo condituros. *Val. Flacc.* 2. 571. his Herculeis deberi Pergamæ tellis h. e. in fati esse, ut bis oppugnentur. *Id.* 5. 277. Debitus Egæis dux Thessaliis appulsi oris. *Stat.* 2. *Achill.* 317. magnæ vastator debite Trojæ. *Id.* 4. *Theb.* 84. debitus hospes. et 1. *ibid.* 80. debita vindex. *Adde Lucan.* 6. 530. — Huc referri potest et illud *Propert.* 1. 20. 35. nulli pendebant debita curæ Rosclda desertis poma sub arboribus. h. e. agrestis, et sponte nullo cultu nascentia. — Hinc *Debi-*

tum, i, n. 2. absolute, substantivorum more. *Nepos Reg. 1.* Morbo naturæ debitum reddiderunt. *h. e. mortui sunt. Inscript. apud Orell. 3453.* **VIX. ANN. XLIX.** SANCTISSIMUS ET PROPE DIEM CONSUMMATIONIS PRIMITIUM SVI DEBITVM NATVRÆ PERSOLVIT. — *b)* *Debere* interdum ad dicimus, quæ metuenda nobis impendent; quasi obnoxii simus ad ea subeunda. *Horat. 1. Od. 14. 15.* Tu, nisi ventis Debes ludibrium, cave. Græci quoque *ὀφλισκάνην γέλωτα πένι* (ut *Aristoph. Nub. 1031.*) *debere risum alicui, ὀφλισκάνην δίκην* reum esse et damnatione dignum dixerunt; hinc *ludibrium debere* apud *Horat.* est idem ac *præbere*.

B) Speciatim *debere* grati animi obligationem designat, sive gratiam alicui habere significat: ad rem *Cælius* apud *Cic. 8. Fam. 12.* Magna beneficia mihi debet. *Cic. 10. ibid. 12. ad fin.* Perfice, ut ne minus republica tibi, quam tu republicæ debeas. *Id. Planc. 28. 68.* Non plus me Plancio debere, quam bonis omnibus. *Nepos Epam. 3.* Ut ille, ad quem ea res perveniebat, sciret, quantum cuique deberet. *Ovid. Heroid. 9. 15.* Se tibi pax terræ, tibi se tata æquora debent. Adde *Senec. 1. Benef. 1. et Vita beata 5.*; et *Plin. Paneg. 30.* — Hinc *Debens, entis*, absolute, substantivorum more, apud *Senec. 1. Benef. 4.* Ut qui præstitierint (beneficium), obliviscantur; pertinax sit memoria debitum. — Hinc

Debitum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, pluribus usurpatur significationibus. *V.* sub *I. h.* in *fin.*; sub *II. A. 1. 1.º* in *fin.* et *2. a.*

Debens, entis, m. 3. absolute, pro debitore: *V. sub II. B.* in *fin.*

DEBIBO, is, ere, a. 3. (de et bibo) idem quod bibo, seu multum bibo. *Solin. 7. ad fin.* Esse duo flumina, quorum alterum si ovillum pecus debibat, pullum fieri, etc.

DEBILIS, e, adject. — *Debilo*, debilis. *Ennius 8. Ann.* Debito homo. Ita *Non. p. 95. 32. Merc.* Sed alii, et quidem jure, corrigunt *debil*, ut dictum sit ea ratione, qua *voluptas, famul*, etc. — *Comp. Debilis* *II. a.*; *Sup. Debilissimus* occurrit tantummodo in *Not. Tir. p. 12.* nullo prorsus auctore. — Ceterum *debilis*, pro *debilis*, ut volunt etymologi, a *de et habilis*, est qui facili membrorum artuumque mobilitate caret, membris captus, adeoque infirmus, imbecillus (It. *inabile, impotente, storpio, invalido*; Fr. *faible, infirme, débile, affaibli, paralysé*; Hisp. *feble, debil, quebradizo*; Germ. *unbrauchbar, gekähmt, gebrechlich, schwächlich, hinfällig*; Angl. *infirm, feeble, maimed, impotent, disabled*).

I.) Proprie usurpatur de corpore; et quidem — *a)* De hominibus, et raro admodum de brutis, qui membro aliquo capti sunt. *Plaut. Merc. 3. 4. 45.* Ad mandata claudis, cæcus, mutus, mancus, debilis. *h. e.*, ait *Forcellinus*, qui brachia, vel pedes distortos et impeditos habet: additque illud *Senec. 5. Contror. 33.* Hic cæcus est, hic debilis, hic mutus. *Cato R. H. 157.* Item pueros pusillos, si lavas eo lotio, nunquam debiles fient. *h. e.* nervis laborabunt. *Cic. Rabir. perduell. 7. 21. Q.* Scævola, confectus senectute, præpeditus morbo, mancus, et membris omnibus captus ac debilis. *Id. Sext. 10. 24.* Gladium si imbecillo seni, aut debili dederis. *Mæc. apud Senec. Ep. 101.* Debilis manu, pede, cora. *Juvenal. 10. 227.* Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis. *Lamprid. Commod. 1.* Debilis pedibus. *Plin. 7. Hist. nat. 28. 29. (104).* Cum sacris arceretur (miles), ut debilis. scilicet cui dextra manus deerat. *Ovid. 3. Trist. 4. 19.* tecto delapsus ab alto Occurrit regi debilis umbra suo. *Al. leg. Oebilis.* — Et de brutis. *Liv. 21. 40.* Claudi ac debiles equi. *Phædr. 4. 1.* Mustela annis ac senectate debilis. — *b)* De rebus. *Ter. Adelph. 4. 4. 3.* Membra metu debilia. *Lucet. 4. 949.* Debile sit corpus, languescunt omnia membra. *Ovid. 12. Met. 106.* Debilis manus. *Sueton. Vesp. 7.* Quidam debili crure. *Martial. 10. 65.* Os blasum tibi debilisque lingua. *Seneca 5. Contror. 33.* Membra debilia. *Prudent. 2. Cathem. 79.* femur. *Virg. 5. Æn. 271.* Amissis remis atque ordine debilis uno. Apud *Stat. 12. Theb. 144.* debile iter carpere dicitur, qui vulnere tardus ac debilis est. Cf. *Ovid. 3. Pont. 1. 67.* Cumque ego deficiam, nec possim ducere currum, Fac tu sustineas debile sola jugum. *Virg. 12. Æn. 50.* Et nos tela, pater, ferrumque haud debile dextra Spargimus. *Martial. 7. 20.* Debilis, foletus. *h. e.* caule aut mutilo, aut penitus reciso. *Gronov. Sic Stat. 4. Silv. 9. 34. De-*

bilis perna. *h. e.* cui pars abscissa est. Rursus *Martial. 8. 6.* Hoc cratero ferox commisit prælia Rheetus Cum Lapithis: pugna debile cernis opus. *h. e.* mutilum.

II.) Figurate: ad rem *Cic. Mur. 25. 51.* Duo corpora esse reipublicæ, unum debile infirmo capite: alterum firmum sine capite. Et *Quintil. 11. 3. 85.* Sine manibus trunca esset actio ac debilis. — *a)* De animo. *Cic. 3. Cat. 2. 3.* Eos, qui restitissent, infirmos sine illo (*Catiána*) ac debiles fore putabam. Sic *Claudian. 1. Rufin. 317.* pars una roaneret Debilior facilisq. capi. Rursus *Cic. 2. Tusc. 5. 13.* Ut ager, quamvis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest, sic sine doctrina animus. Ita est utraque res sine altera debilis. *Tac. 4. Hist. 62.* Dux Claudius Sanctus effosso oculo, ditus ore, ingenio debilior. *Sil. It. 8. 261.* Arte belligera debiles. — *b)* De abstractis. *Cic. Mil. 9. 25.* Occurrebat, mancam ac debilem præturam tuam futuram, consule Milone. *Pers. 5. 99.* Ut teneat vetitos incertia debilis actus. *h. e.* ignorantia impotens.

DEBILITAS, atis, f. 3. (debilis) morbus ejus, qui aliquo membro captus est (It. *storpiezza*; Fr. *faiblesse, infirmité, débilité*; Hisp. *debilidad, enfermedad*; Germ. *die Lähmung, Schwäche eines Gliedes*; Angl. *weakness, feebleness, lameness*).

I.) Proprie. ¶ *1.* Generatim. — *a)* In singulari numero. *Labeo apud Gell. 4. 2.* Debilitas-pedis. *Cic. Pis. 1. 1.* Debilitas linguæ. *Liv. 2. 36.* Cunctantem ac prolantem ingens vis morbi adorta est debilitate subita. *Plin. 8. Ep. 18. a med.* Cum quereretur de contumeliis debilitatis suæ. *Quintil. fere per totam declam. 2.* cæcitantem debilitatem vocat. Adde *Tac. 1. Hist. 9.*; *Cels. 5. 26.*; *Sueton. Cal. 26.*; et *Juvenal. 14. 156.* — *b)* In plurali numero. *Cic. 4. Fin. 8. 20.* A se dolores, morbos, debilitates repellere. Adde *Gell. 6. 1.* ¶ *2.* Speciatim est defectio virium, infirmitas. *Seneca Ep. 55.* Debilitatem nobis indixere deliciæ: et quod diu nolimus, posse desivimus.

II.) Impropie. *Cic. 1. Fin. 15. 49.* Debilitas animi. cui mox opponitur robustus animus. *Martial. 2. 86.* mollis debilitate Galliambus. *h. e.* molliæ effeminatus: et alludit ad Gallos semiviros.

DEBILITATE, *V. DEBILITER.*

DEBILITATIO, onis, f. 3. actus debilitandi, debilitas.

I.) Proprie. *Apul. 2. Met. sub fin.* Præmium debilitationis consecutus. *h. e.* detruncationis nasi et aurium.

II.) Impropie. *Cic. Pis. 36. 38.* Debilitatio atque abjectio animi tui.

DEBILITATUS, a, um. *V. DEBILITO.*

DEBILITER, adverb. cum debilitate. *Pacuvius* apud *Non. p. 98. 18. Merc.* Miseret me, lacrimis lingua debilitet stupet. *Nonius* exponit *debilitate*: eujus adverbii nulla præterea est, quod sciam, qua fulcitur, auctoritas.

DEBILITO, as, avi, atum, are, a. 1. (debilis). Part. *Debilitatus* in omnibus paragr.: *Debilitaturus I.* — Debilitare est debilem reddere (*V. DEBILIS* sub init.), infirmum, invalidum reddere (It. *storpiare, rendere inabile*; Fr. *mutiler, estropier, affaiblir*; Hisp. *mutilar, estropear, debilitar*; Germ. *verstümmeln, lahnen, entkräften schwächen*; Angl. *to cripple, disable, enervate, maim*).

I.) Proprie. — *a)* De hominibus ceterisque animalibus. *Liv. 21. 40.* Effliges, immo umbræ hominum, fame, frigore, illuvie, squallore eneeti, contusi ac debilitati inter saxa rupesque. *Tac. 4. Ann. 63.* Quinquaginta hominum millia eo casu (*h. e.* amphitheatri) debilitata vel obruta sunt. *Sueton. Aug. 43.* Lapsu debilitatus. *Curt. 4. 3. et 8. 1.* Debilitatus vulnere. *Ovid. 13. Met. 102.* Debilitatum quid te pelis, improbe, munus? Adde *Cels. 7. 2. circa med. Seneca 5. Contror. 33. a med.* Qui debilitabat expositos. *Id. ibid. sub fin.* Plura habet membra, quam debilitatis reliquit. *Arrius Menand. Dig. 49. 16. 4. a med.* Qui debilitavit filium, ut inhabilis militiæ sit. *Cajus 3. Institut. (edente iterum Goeschenio) § 146.* Gladiatores, qui interzi exierint, qui occisi, qui debilitati fuerint. — *b)* De rebus. *Lucet. 6. 1149.* manabat lingua cruore. Debilitata malis, motu gravis, aspera tactu. *Cic. Flacc. 30. 73.* Membra, quæ debilitavit lapidibus, sustibus, ferro. Sic *Suct. B. Alex. 18.* Terror membra debilitat. *Cic. Marcell. 3. 8.* Nulla est tanta vis, quæ non ferro ac viribus

debilitari frangique possit. Ejusdem *Cic. fragm.* apud *Non. p. 105. 10. Merc.* Cibum etiam sæpe subtrahunt, ut fame debilitetur æqualeorum nimis effrenata vis. *Nepos Ages. 5.* Opes adversariorum debilitatæ. Rursus *Cic. 2. leg. Agr. 33. 91.* Nervis urbis omnibus erectis, urbem ipsam solutam ac debilitatam reliquerunt. Et poetice *Horat. 1. Od. 11. 5.* Quæ (*hiems*) num oppositis debilitat pumicibus mare Tyrrenum. *h. e.* retundit, frangit.

II.) Figurate: ad rem *Cic. 5. Fam. 13.* Nullum membrum reipublicæ, quod non fractum debilitatumve sit — *a)* De animo. *Farro apud Non. p. 163. 30. Merc.* Quo metu debilitaret nostros. Cf. *Cic. Dom. 52. 135.* Mens debilitata metu concidit. Et *Quintil. 1. 3. 6.* Metus debilitat. *Cic. 6. Phil. 2. 4.* et *Nepos Datam. 6.* Debilitare animas et virtutem militum. *Cic. post redit. in senat. 15. 36.* Frangere, aut debilitare animum alicujus. *Id. 3. Cat. 5. 10.* Recitatis litteris, debilitatus atque abjectus, conscientia convictus repente contieuit. *Id. 2. Orat. 47. 195.* Afflictus, debilitatus, mærens. *Nepos Hann. 1. Domi civium suorum invidia debilitatus. Cic. 2. Orat. 33. 142.* Debilitati a jure cognoscendo. — *b)* De abstractis aliisque. *Cic. 5. Att. 4.* Tua profectio spem meam debilitat. *Id. Mur. 37. 80.* Debilitare audaciam alicujus. *Id. Fatim. 7. 18.* Debilitare et reprimere furores tribunicios. *Id. Mur. 21. 43.* studia amicorum. *Id. Cæl. 24. extr.* vocem fletu. *Id. 3. Orat. 50. 192.* Versus debilitatur, in quacumque sit parte titubatum. *Id. 5. Tusc. 27. 76.* Dolor fortitudinem, magnitudinem animi, patientiam debilitat. *Id. Quinct. 1. 4.* Ut multis incommodis veritas debilitata, tandem æquitate talium virorum recreatur. *Id. Dejot. 2. 7.* Actio causæ maxime debilitatur loco. *Tac. 3. Ann. 67.* Metus exercitum quoque eloquentiam debilitat. *Virg. 9. Æn. 610.* nec tarda senectus Debilitat vires animi mutatque vigorem. *Quintil. 6. proem fin.* Debilitare vires ingenii.

DEBILIO, V. DEBILIS sub init.

DEBITIO, onis, f. 3. actus debendi, debitum. (*Cic. 14. Att. 13. 5.* Quintus de emendo nihil curat: satis enim torquetur debitione dotis. *Id. Planc. 28. 68.* Dissimilis est pecuniæ debito et gratiæ. *V. Gell. 1. 4.*

DEBITOR, oris, m. 3. qui debet, cui opponitur creditor.

I.) Proprie. *Modestin. Dig. 50. 16. 108.* Debitor intelligitur is, a quo invito exigi pecunia potest. *Cic. 2. Off. 22. 78.* Pecunias creditas debitoribus condonare. Adde *ennd. Pis. 35. 86.*, *9. Fam. 6.*, et *7. Att. 18. 4.*; *Cæs. 3. B. C. 20.* *Horat. 1. Sat. 3. 86.* Debitor æris. *Seneca 6. Benef. 2.* Non dicam me illius debitorem, nec hoc æs alienum profitebor. Adde *Sueton. Aug. 32.*; *Juvenal. 16. 40.*; *Quintil. 3. 6. 84.*, et *Gell. 20. 1.* — Debitorum, qui solvendo non erant, olim Romæ in partes secebantur, quæ creditoribus distribuebantur. *Tertull. Apolog. 4. a med.* et apud *A. Mai. in Vatic. Coll. T. 2. p. 144.*

II.) Impropie. *Ovid. 1. Trist. 5. 10.* Perpetuasque animæ debitor hujus ero. *Id. 4. Pont. 1. 2.* Debitor vitæ. *Plin. 3. Ep. 2.* Habebis me, habebis ipsum gratissimum debitorem. *Martial. 9. 43.* debitor voti. *h. e.* reus.

DEBITRIX, icis, f. 3. quæ debet.

I.) Proprie. *Faud. Dig. 16. 1. 24.* Debitrix mulier a creditore delegata. *Id. ibid. 45. 14. 47.* Debitrix fisci.

II.) Impropie. *Tertull. An m. 35.* Omnium delictorum debitorum anima est. Adde *Hieronym. Ep. 150.*

DEBITUS, a, um. *V. DEBEO.*

DEBLATERATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEBLATERO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et blatero). Qui scribitur debilatero, arguuntur *Lucilius* versus mox cit. — Part. *Deblateratus.* — Deblaterare est stulte loqui, inani loquacitate obstrepere. *Plaut. Aulul. 2. 3. 1.* Ubi tu es, quæ debilaterasti jam vicinis omnibus, me mæse filia daturum dotem? *Lucilius* apud *Non. p. 96. 10. Merc.* Deblaterat plenus, bonu' rusticu' concinit una. *Non. ibid.* exponit, obloqui, confingere. *Gell. 9. 15.* Sed debilateratis versus multis millibus finem aliquando fecit.

DEBRACHIOLIO, as, are, a. 1. ex brachiolis sanguinem detracto. *V. BRACHIOLO.* Occurrit tantum Part. *Debrachiolandum* apud *Pelagou. Veterin. 21. ad fin.* Equus debrachiolandus est, et potio-
nandus carlicis cum vino decoctis.

et cedo). *Decesse pro decessisse habetur apud Ter. prol. Heaut. 31.*, et legitur a quibusdam apud Cic. 7. *Fam. 1.*, divisitque per tmesin *Lucret. 1. 1104.* Nam quacumque prius de parte corpora cesse. Sic *decessemus pro decessissimus apud Cic. 5. Fam. 20.* a *med. Hucusque Forcellinus.* At *decisse* occurrit tantummodo apud *Ter. l. c.*; apud *Cic. enim 7. Fam. 1. Orellius* ex optimis Codicibus legit *decesisse*, quemadmodum et *5. Fam. 20. a med. legit decessissimus.* Apud *Lucret. vero non est*, cur tmesin admittamus; namque *cesse* est pro *cessisse* et *præpos. de per se* regit Ablativum, cui juncta est. — *Decederit pro decesserit* edidit *Torrentin. Dig. 32. 27.*, ubi *Haloander* recte habet *decederet*. — Part. *Decedens I. A. 3.*, *I. B. 2.*, et *III.*; *Decessus I. B. 1.* et *2.*; *Decessurus I. A. 3.* — Ceterum *decedo* est a superiore loco deorsum cedo, discedo, recedo, abeo; et jungitur Ablativo sæpe cum *præpos. de*, interdum cum *præpos. e* vel *ex*, raro admodum cum *præpos. ab*, frequenter autem occurrit cum Ablativo sine *præpos.*, vel interdum etiam absolute (It. *andar giù da un luogo elevato, ritirarsi, andar via, partire*; Fr. *s'éloigner de, partir, s'en aller*; Hisp. *apartarse, alejarse, partir*; Germ. *von einem höheren Orte herabgehen, dann von einem Orte fort* — *ab* — *weg* — *hinweggehen*, — *trefen*, — *kommen*; Angl. *to depart, go away, withdraw, retire, retreat*).

I.) Proprie occurrit A) Simpliciter, vel B) Aucta, sive prægnante, uti ajunt, significacione.
 A) Simpliciter, et quidem ¶ 1. Generatim. *Cic. 6. Att. 2. ad fin. U. ex Cypro* equites ante certam diem decederent. *Id. 2. Fam. 11.* Pantheræ constituisse dicuntur in Cariam ex nostra provincia decedere. *Cæs. 1. B. G. 31.* De altera parte (agri) Sequanos decedere juberet. *Nepos Att. 10.* Decedere de foro. *Id. Hamilc. 1.* Sicilia. *Sall. Jug. 28.* Italia. *Id. ibid. 38.* Numidia. *Fal. Flacc. 2. 297.* terra patria. *Liv. 4. 29.* Decedere præsidio injussu imperatoris. *Adde eumd. 24. 37.*, *38. 42.* et *5. 6.* *Liv. 36. 14.* de præsidio. *Adde Sall. Jug. 28. Liv. 8. 13.* Romam ad destinatum triumphum decessere. *Asin. Poli. apud Cic. 10. Fam. 32. ad fin.* Equites decedentes supplicio afficere. *h. e. perugas. Plaut. Bacch. 1. 1. extr.* Nescio qui turbat, qui huc ite: decedamus, soror. — *Forcellinus pro descendere* affert illud *Lucret. 6. 736.* ubi in campos albas decedere nungues Tabificis subigit radiis sol omnia lustrans. *At nunc plerique omnes leg. descendere.* ¶ 2. Speciatim in re militari decedere dicitur imperator, qui ab opportuno, quem occupaverat, loco cum exercitu recedit abique; in quo quidem inest significatio de superiore loco descendendi. *Cæs. 1. B. G. 44.* Quod si non decedat, aut exercitum deducat ex his regionibus, esse illum — pro hoste habiturum. *Id. 1. B. C. 71.* Quod suis non subvenissent; quod de colle non decederent, etc. *Adde eumd. 5. B. G. 43.*; et *Auct. B. Alex. 34. 70.* et *77.* — Interdum occurrit etiam de militibus, qui a statione abeunt. *Liv. 3. 17.* Postquam arma poni et decedere homines ab stationibus nunciatum est. *Al. leg. discedere. Id. 44. 33.* Decedere ex statione. ¶ 3. Item speciatim in re civili decedere de aut ex provincia, decedere provincia, et decedere absolute dicuntur magistratos post peractum provinciale imperium. *Cic. 4. Ferr. 20. 48.* Istum reliquit, de provinciaque decessit. *Adde eumd. 7. Att. 3. 5. Nepos Cat. 1.* Ex provincia decedens. *Cic. Brut. 1. 1.* ex Cilicia. *V. Fllendt ad h. 1. Nepos Att. 4.* ex Asia. *Liv. 23. 34.* ex Sardinia. *Cic. Ligar. 1. 2.* Ut decedens Considius provincia, satisfacere hominibus non posset, si quemquam alium provincie præfocisset. *Adde Sall. Jug. 20.*; *Liv. 29. 19.*, *4. 29.*, *28. 32.*, *37. 7.* et alibi sæpe. *Cic. Planc. 26. 65.* Cui cum re-pondissim, me a provincia decedere, etc. *At hæc lectio admodum incerta est.* *Orellius legit* et provincia: *aliis vero corrigendum esse videtur* me mea provincia decedere. *J. Klotz in Jahn's Jahrb. Bd. 4. S. 122.* *Cic. 3. Fam. 6. 7.* Te, antequam tibi successum esset, decessurum fuisse. *Adde Sall. Jug. 36. extr.*; et *Liv. 8. 13.* et *9. 16.* Ceterum *V. Herz ad Cæs. 1. B. G. 44.*, *Fabr. ad Liv. 23. 34.* et *Kühn. ad Cic. 2. Tusc. 25. 61.* ¶ 4. Item decedere de via, via, in via alicui, et absolute decedere alicui est locum in via dare, sive honoris, sive odii et contemptus causa id fiat. *Plaut. Trin. 2. 4. 80.* Decedam illi de via, de semina, de honore populii: verum quod ad ventrem attinet, non hercle hoc ungue. *Adde eumd. Amph. 3. 4. 1. Sueton. Ner. 4.* et *Tib. 31.* Decedere via alicui. *Ter. Heaut. prol. 31.* Servo currenti in via decessit populus. Et passive *Cic. Senect. 18. 63.* Salutari, appeti, decedi, assurgi. *Contra Cæs. 6. B. G. 12.* Quibus ita est interdictum, ut numero impiorum ac sceleratorum habentur: iis omnes decedunt, aditum eorum sermonemque defugiunt. *h. e. eorum occursum vitant.* Est qui legit, sed minus recte: *ab iis omnes.* — Hinc apud *Poetas decedere nocti, calori, est cedere, fugere, vitare.* *Virg. 8. Ecl. 88.* nec seræ meminit decedere nocti. *h. e. cedere nocti et ad stabulum redire.* *Adde Varium apud Macrob. 6. Saturn. 2.* Confer *Liv. 3. 60.* Quam per totum diem stetissent intenti ad certamen, nocti cessere. *Rursus Virg. 4. G. 23.* decedere calori.

B) Aucta, sive prægnante, uti ajunt, significacione. ¶ 1. De animantibus est mori: ad rem *Cic. Senect. 20. 73.* De præsidio et statione vitæ decedere. — Ceterum hoc sensu occurrit *decedere de vita*, sæpissime *decedere* absolute, interdum cum additis *morte*, *morbo* etc. *Cic. Rabir. perduell. 11. 30.* Si eos, qui jam de vita decesserunt, oruabimus. *Id. 1. Att. 6.* Pater nobis decessit a. d. VIII. Kal. Decembr. *Adde Cæs. 6. B. G. 19.*; *Nepos. Cim. 1.*, *Agæ. 1.* et *8.*, et *Att. 2.*; *Liv. 9. 17.*; *Quintil. 3. 6. 96.* et *7. 3. 33.*; *Sueton. Aug. 101.*, *Ner. 6.* et *Gramm. 20.*; et *Inscript. apud Gruter. 602. 4.*, quæ pertinet ad an. U. C. 775. *Capitolin. Anton. Phil. 12.* In prætura decessit. *Inscript. apud Oedericum Dissert. p. 165.* VITENT HOMINES AVAROS, AVDACES, MONUMENTORVM SACRILEGOS, PER QVOS DECESSIS NYMQVAM REQUIESCERE LICET. *Sueton. Vitell. 3.* Decessit paralyti, altero die, quam correptus est. *Id. Ner. 5. extr.* Decessit morbo. *Nepos Timol. 1. extr.* Ex hominum conspectu morte decedere. ¶ 2. De inanimitate ponitur pro cessare, deesse, præterire, evanescere: et occurrit — a) De corporeis quibusdam, de sermonum materia, et similibus. *Liv. 30. 38.* Pompea — deducta in circum est, quam decessisse inde aquam nunciatum esset. *Ter. Adelph. 5. 3. 30.* De summa nihil decedat. *Liv. 3. 55.* Quidquid libertati plebis caveatur, id suis decedere opibus credebant. *Id. 9. 26.* Materia questionum decessit. *Cic. Cluent. 60. 167.* Ut de causa ejus periculi nihil decederet, ad causam novum erimen accederet. — b) De morbis et de animi motibus. *Lucret. 2. 34.* decedunt corpore febres. *Adde Cels. 3. 3. Ter. Hecyr. 3. 5. 55.* Decedat jam ira hæc. *Adde Curt. 8. 2. 4. Liv. 2. 29. 31. extr.*; et *Horat. 3. Od. 1. 39.* *Sall. Jug. 41.* formido. *Id. ibid. 88.* invidia. *Adde Tac. 15. Ann. 44.* *Horat. 2. Od. 9. 11.* Amores. *Adde eumd. 2. Ep. 2. 152.*; et *Liv. 26. 26.* et *33. 11.* — c) De sideribus et tempore. *Horat. 1. Ep. 6. 3.* Hunc solem et stellas et decedentia certis Tempora momentis sunt qui formidine nulla Imbuti spectent. *Adde Virg. 1. G. 222.*; et *Ovid. 4. Met. 91.* *Virg. 4. G. 466.* Te veniente die, te decedente cænebat. *Rutil. 1. Itiner. 313.* Necdum decessis pelago permittitur umbris.

II.) Translate occurrit A) Simpliciter seu stricto, et B) Latiori sensu.
 A) Simpliciter seu stricto sensu ¶ 1. Generatim est cedere, aliquid remittere, et dicitur de jure, possessione, officio, obligatione, dignitate ac similibus, quæ tamquam superiora celsioraque sunt, de quibus quis decedit. *Cic. Rosc. Am. 27. 73.* Decedere de jure suo. et *Liv. 3. 33. extr.* jure suo. *h. e. aliquid de suo jure remittere, non summo jure agere.* *V. Drakenborg ad Liv. 28. 28.* *Cic. 4. Ferr. 17. 43.* De suis bonis omnibus decedere. *Id. 2. leg. Agr. 26. 68.* de possessione. *Id. 2. Ferr. 10. 28.* De officio ac dignitate decedere. Et passive impersonaliter *Liv. 8. 25. extr.* Cogitaret, qua stultitia et temeritate de officio decessum esset. *Id. 36. 22.* Decedere ab officio. *At recentiores editt. præpos. omittunt.* Sic *Id. 27. 10.* officio. *Id. 37. 54.* instituto suo. *Id. 31. 5. extr.* et *34. 11.* fide. *h. e. non stare promissis.* *Tac. 14. Ann. 49.* Non ideo Thrasæa decessit sententia. *Cic. dixit Balb. 5. 11.* Decedere de sententia. *Id. Cic. Flacc. 12. 27.* Senatus nihil a superioribus continuorum annorum decretis decessit. *Sic Justin. 6. 3. 8.* A rebus gestis decedere. ¶ 2. Speciatim, quoniam decedere via proprie est a recta via aberrare alioque divertit, ut apud *Sueton. Cæs. 31.* Cum luminibus extinctis via decessisset; (*Cæs. 3. B. C. 112.* eodem sensu dixit *decedere de cursu*): ita *decedere de via* translate est a virtute, ab honestate, a recta

vivendi ratione recedere. *Cic. Cæl. 16. 38.* Cupiditate inductum de via decedere. Eodem sensu *Quintil. dixit 4. 5. 3.* Decedere via. Similiter *Censorin. de die nat. 16. med.* Decedere a vero. ¶ 3. Item speciatim *decedere de nobilitate generis* apud *Pal-lad. 3. R. R. 25. 2.* dicuntur plantæ, quæ degenerant. ¶ 4. Denique *decedere* ponitur etiam pro inferiori esse, seu locum cedere si translate accipiat. *Horat. 2. Od. 6. 13.* Ille terrarum mihi præter omnes Angulus ridet, ubi non Hymetto Mella decedunt. *Porphyrius ad h. l.:* *Decedunt* ergo ex contrario cedunt, compositum pro simplici, id est cedunt. Et clarius *Ritter:* *Decedunt* est de loco vel de via cedunt, quod quum faciant inferiores superioresibus, decedere est etiam inferior esse. *Cf. Horat. 2. Ep. 2. 214.* Vivere si recte nescis, derede peritis.

B) Latiori sensu *decedere* ponitur pro succedere, evenire, procedere. *Sueton. Cæs. 24.* Prospere decedentibus rebus; plurimum, quam quisquam unquam, dierum supplicationes impetravit.

DECEDOTTO, *δέκαδοῦσα*, nomen numerale indeclinab. decem et octo, et octodecim. *Inscript. Christiana apud Marin. Inscriz. Alb. p. 193.* IRENE DEFVNCTA ANNOVM DECEDOTTO, ET MENSES SEPTEN, DECIMV KAL. MART.

DECEM, nomen numerale indeclinabile a Græca voce *δέκα*, cujus nota erat X. (It. *dieci*; Fr. *dez*; Hisp. *diés*; Germ. *zehn*; Angl. *ten*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Ter. Phorm. 4. 3. 58.* Ob decem minas. *Id. Andr. 5. 4. 48.* Decem talenta. *Cæs. 7. B. G. 21.* Hominum millia decem. *Id. ibid. 29.* Numerus millium centum et decem. *Id. 1. ibid. 8.* Millia passum decem novem. *cf. Juvenal. 7. 142.* et *13. 71.* *Frontin. 1. Strateg. 2. 7.* decem millia. *Cic. Rosc. Am. 7. 21.* Fundos decem et tres reliquit. *Id. Cluent. 27. 74.* Sententiis decem et sex absolutio conici poterat. *Id. 13. Att. 6.* Non dubito quin fratri fuerit legatos, sed non in decem. Atque hoc etiam accipi, non solitos majores nostros legare in decem, qui essent imperatorum necessarii. *h. e. in decem legatis, qui decem solebant imperatoribus post gentem aliquam devictam, ut de illorum consilio res sobactæ provincie ordinarentur: cujus rei exemplum habes apud Liv. 33. 24.*, et *37. 55.*, et *45. 17.* etc. *Liv. 37. 30.* Decem et tres. *Id. 29. 37.* Ducenta decem quatuor millia hominum. *Id. 24. 15.* Decem septem. *Priscian. 18. p. 1170.* *Putsch.* Livius frequenter sine conjunctione septendecim et decem septem dixit. ¶ 2. Speciatim de decem primis vel decemprimis, qui sequiori ævo decaproti dicti sunt, V. DECEMPRIMI suo loco.

II.) Metonymice pro numero incerto nec definito ponitur, quænammodum *centum*, *secenti*, *millæ*. *Plaut. Bacch. 1. 2. 20.* Qui si decem habeas linguas, mutum esse addeet. *Horat. 1. Sat. 3. 12.* alebat sæpe durentos, Sæpe decem servos. *Adde eumd. 1. Ep. 18. 25.*

DECEMBER, *bris*, *bre*, adject. qui usurpatur de mense, a *decem*, quod decimum locum teneret a Martio, a quo Romulus annum inchoavit, et *imber*, quod, ut ait *Pontedera A. A. Latin. Græc. p. 301.*, ab imbre vocabantur September, October, November et December, quippe his mensibus, notato intervallo, pluviam ad vindemiam et ad serendum pernecessariam prisca ætas sibi promittebat: a decembre desinunt menses ab imbre vocari, quoniam refert, agricolas *hiemes optare serenas.* *V. Cassiod. loc. cit. in NOVEMBER et Stat. loc. cit. in IMBRIFER.* Hucusque *Forcellinus.* Si tamen de suffito *br* aliquid statui potest, probabilior videtur recentiorum sententia, qui putant, suffitum illud esse unum idemque cum *ap*, *h. e. μερὸς pars*; ita ut December sit decima pars anni. Ceterum ¶ 1. *December* stricte dicitur de mense; et quidem — a) Cum eo nomine jungitur, ac *mensis December* est, ut diximus, qui decimum locum tenet a Martio, a quo Romulus annum inchoavit. *Varyo 6. L. L. 34.* *Müll.* Dehinc quintus (mensis) Quintilis et sic deinceps usque ad Decembrem a numero. — Sed apud posterioris ævi scriptores est duodecimus, ut apud *Cic. 2. Legg. 21. 54.* Sed mensem, credo, extremum anni, ut veteres Februarium, sic hic Decembrem sequubatur. *Adde Felleg. 2. 105. 4.*; et *Senec. Ep. 18.* In Genitivo *Ovid. 1. Trist. 10. 3.* gelidi tremere cum mense Decembris. *Adde eumd. 2. ibid. 491.* — b) Interdum *december* absolute occurrit, substantivorum more. *Horat. Epod. 11. 5.* Hic tertius December, ex

quo destitit Inachia furere, silvis honorem decuit. *Id. 1. Ep. 20. 27.* Me quater undenos sciat implevisse Decetobres. *h. e. annos. Adde Martia. 1. 50.* ¶ 2. Latiori sensu *December* est qui ad mensem Decembrem quadracumque ratione pertinet. *Cic. 3. Att. 22. 4. et 23. 1., et 3. Phil. 8. 19.; et Colum. 11. R. R. 2. 89. Kalendæ Decembres. Cic. 3. Att. 24. 2. Idus Decembres. Sic Liv. 4. 37. Consules Idibus Decembribus magistratum acceperunt. V. Drakenb. ad h. 1. Horat. 2. Sat. 7. 4. Libertate Decembri utere. h. e. Saturnaliorum, quo tempore tota servis licentia permittebatur. Cf. *Macrob. 1. Saturn. 7. et 11., et Plin. 2. Ep. 17.* — *NB.* De nom. propr. *V. ONOM.**

DECEMJUGIS, e, adject. (decem et jugum) qui decem juga habet, ut currus decemjugis, *h. e. quem decem equi juncti trahunt. Sueton. Ner. 24.* Aurigavit quoque plurifariam, Olympiis vero etiam decemjugem. *subaudi* currum. *Inscript. apud Boulenger. de Circo c. 55., quæ est apud Henzen. 6179. M. AVRELIIUS FOLYNCES, — QVI VICIT PRAEMIA XXX., PVRA X. XI., OCTOVIQ. N. VIII., DEC. N. VIII., SEIVG. N. III. h. e. octojuge, decemjuge, sejuge. V. Visconti Op. var. T. 2. p. 369.*

DECEMMESTRIS, e, adject. decem mensium spatium continens, ut *Decemmestris partus*, apud *Censorin. de die nat. 11.* Sic *Decemmestris annus*, *ibid. 20. sub fin. Al. leg. decimestris.*

DECEMMÖDIUS, a, um, adject. qui decem modiorum mensuram capit. *Colum. 12. R. R. 50. 8.* Corbulæ decemmodiæ. — Hinc *Decemmodiæ*, eodem sensu, absolute, substantivorum more. *Colum. 12. R. R. 18. 2.* Fabricandæ decemmodiæ, et trimodiæ, et fiseallæ tendæ. *Al. leg. decimodiæ.*

DECEMNOVENNALIS, e. *V. DECENNOVENNALIS.*

DECEMPEDA, æ, f. 1. (decem et pes) mensuræ genus, nempe pertica decem pedes longa, unde et nomen accepit: quæ utebantur in mensuris agrorum capiendis. *Cic. Mil. 27. 74.* Cum architectis et decempedis villas hortosque peragrabat. *Horat. 2. Od. 15. 14.* Decempedis metata porticus. *Veget. 3. Milit. 8. a med.* Opus hoc centuriones decempedis metiuntur. *V. QUINCUPEDA.* Adde *Pallad. 2. R. R. 12. Sueton. Aug. 24.* narrat, inter varias ignominias militares solitum eum (*Augustum*) interdum ita punire milites, ut starent ante prætorium cum decempedis pro hasta, aut pilo.

DECEMPEDĀLIS, e, adject. decem pedes longus. *Cod. 11. 42. 6.* Decempedale spatium.

DECEMPEDĀTOR, ōris, m. 3. terræ dimensor. *C. c. 13. Phil. 18. 37.* Qui fuerat æquissimus agri privati et publici decempedator.

DECEMPLEX, icis, omne gen. adject. qui decem partibus superat. *Nepos Militad. 5.* In quo tanto plus virtute valuerant Athenienses, ut decemplex numerum hostium superaret. *h. e. ipsi decem milia vincerent hostium centum milia.*

DECEMPLICĀTUS, a, um, adject. idem quod decemplex. *Varro 6. L. L. 38. Müll.* His decempliticis conjuncto præverbio, ex uno quinque millia numero efficerent.

DECEMPRĪMĀTUS, us, m. 4. δεκαπρωτεία, decemprimorum munus. *Hermogenian. Dig. 50. 4. 1.* Munerum civilium quedam sunt patrimonii, alia personarum: patrimonii sunt munera rei vehicularis, item navicularis, decemprimatus; ab istis enim periculo ipsorum exactiones solemnium celebrantur. *Imp. Honor. in Cod. Theod. 6. 24. 7.* Cum proretiores ad decemprimatus gradum ordine militiæ temporis prolixitate pervenerint, etc.

DECEMPRIMI, ōrum, m. plur. 2. Scribitur et divisim *Decem primi*, ut in *Cenotaph. Pisano L. Cæsaris*, et alibi. — Decemprimi appellatur Latine, qui Græce δεκαπρωτος. Hoc nomine vocabantur in municipiis et coloniis, qui inter decuriones majori censu æstimabantur, quique simul cum quattuorviris vel duumviris præerant præcipue sumptibus rei publicæ causa faciendis, et tributum modum in capita et agros deficiantibus, exigebantque, etc. *V. DECURIO.* *Cic. Rosc. Am. 9. 29.* Itaque decurionum decretum statim fit, ut decemprimi proficiantur ad L. Sullam, et orent, ut filii innocentis fortunam conservatas velit. *Id. mox eosdem decem legatos appellat. Id. 4. Ferr. 67. 2.* Evocat ad se Centuripium magistratum, et decemprimos. *Id. 10. Att. 13. 1.* Antonius evocavit litteris et municipiis decem primos (*sic legit Orellius; al. denos*) et III. viros. Ven-

runt ad villam ejus mane. Primum dormiit ad horam III. Deinde, quom esset nunciatum venisse Neapolitanos et Cumanos (his enim est Cæsar iratus) postredie redire jussit. scil. (ait *Orell.* hoc loco) evocavit ordiis amplissimi, ut dicebant, seu municipalis decem primos decuriones, et magistratos juri dicundo seu quattuorviro. *Sic Liv. 29. 15. denos principes vocat, quos paullo post cum legatos, tum primores, quique sunt decemprimi et Id. Liv. 22. 61. decemprimos vocat decem legatos ab Hannibale Romanam profectos, qui de redimendis captivis apud senatum agerent. Firmic. 3. Mathes. 12. n. 7. Publicis muneribus præpositi, ac popularium civitatum principes, seu decemprimi. Inscript. apud *Orell. 1848. FLAVIUS ANTISTIANVS V. E. DE DECEN PRIMIS PATER PATHVM.* — Præterea *decemprimi virorum* leguntur in *Cod. 11. 53. 2.; et decemprimi lictorum, decemprimi denunciatorum et decemprimi præconum*, in sing. etiam num., in *Inscript.* apud *eumd. Orell. 3246. P. ARMILO P. F. NICODEMI PATRI INCOMPARABILI DECVRIALI DECVRIAE LICITOR. COS. TRIVM DECVRAR. X. PRIMO, ITEM DECVR. LICITOR. POPVLARIS DENVNCIAT. X. PRIMO, ITEM PRAECON. ARMILOVM CVRVL. X. PRIMO — FILII ET HEREDES FECERVNT. Cf. et Dionys. Halic. 6. p. 394.; et V. Klotz ad Cic. Rosc. Am. 9. 29. V. et DECAPROTI.**

DECEMRĒMIS, is, f. 3. (decem et remus) navis decem remorum ordinibus instructa. *Plin. 7. Hist. nat. 56. 57. (208).* Sex ordinum navem invenit Xenagoras; ab ea ad decemremem Mnesigiton. *Est qui legit deciremem, sed minus recte.* — *Bivemis* quidem, et *trivemis* ratio facile intelligitur, exhibeturque etiam oculis ab eruditiss, ex antiquitatis monumentis desumpta figura, ut de triremi fecit *Scheffer. extr. l. 1. de milit. naval. et Grav. ad Flor. 4. 11.* et columna Trajana etc., quæ locigit *Montfaucon. antiq. R. T. 4. part. 2. l. 2.* Verum ubi numerus ordinum in navi crescit, non videtur satis commode intelligi, quomodo aut tot remorum series ad latera navium, sive recto ordine, sive in quincuncem, apte locari possent, aut tot remigantium ordines et consisterent in ipsa navi, et commode se remigando moverent: quamvis doctissimis commentis rem plures litterati viri expedire conati sint. *V. inter ceteros Raph. Fabrett. de columna Trajana c. 5., et Dissertationem critic. adnotam T. 7. Hist. Rom. P. P. Catrou, et Rovillé, et Montfaucon. loc. cit. Ceterum Jac. Palmereus in adnotat. ad Memnonis Excerpta, et Morcell. de stil. Inscript. Latin. T. 1. p. 141. edit. Pat. plurium remorum ordines alios aliis superpositos exemplis et rationibus confirmant. Cf. Liv. 28. 30., 33. 30. et 45. 35.; Sil. It. 14. 424.; et Lucan. 3. 529. — Harduin. quidem ad loc. Plin. cit. perfracte negat, ordines hosce significare remorum series alias aliis superpositas; et si qui in antiquis monumentis ita conformati conspiciantur, non omnes esse mobiles, sed solum superiores; immo vero contendit fixos et navi adhaerentes fuisse. (quem vero ad usum, non satis, ne ex ipso quidem fortasse intelligas.) Censet autem, cum dicimus duos, tres, sex, septem, etc. remorum ordines, decemremem, undecimremem, etc. intelligi tantummodo sex, septem, decem, etc. remos in singulis navium lateribus (quasi ideo dicantur ordines, quia singulis remis plures remiges, uti et nunc fit, destinabantur). Verum hæc sententia multas magnasque habet difficultates, quas non est hujus nostri instituti aut proferre, aut expendere.*

DECEMSCALMUS, a, um, adject. decem habens scalmos. *Cic. 16. Att. 3. 6.* Hæc ego (scripsi) concendens et Pompejano tribus actuariolis decemscalmis. *Al. melius leg. divisim decem scalmis, ut sit sententia: tribus actuariolis, et scalmis decem his impositis.* Sunt enim hodieque parvæ naves, quæ cum opus est, pluribus instruuntur scalmis, seu remis, quam fere in usu quotidiano habere soleant.

DECENVIR, viri, m. 3. unus et decem. ex quibus collegium constabat. — In singulari numero *decenvir* occurrit apud *Cic. 2. de republ. 36. 61., 2. leg. Agr. sepe, et alibi: Liv. 1. 3. sæpissime; et in Inscript. apud Orell. 544.* Sed *V.* quæ dicuntur in *QUINDECIMVIRI* sub init. — In usu loquendi *decenvirum* sæpius dicitur in Genitivo plur., quam *decemvirorum* (*V. Varron. 9. L. L. 85. Müll.*) quod idem intellige de *triumviris, duumviris* etc. *Cic. Orat. 46. 156.* — Ceterum Romæ ¶ 1. *Decenviri agris meliundis dividendisque, item dan-*

dis, assignandis, judicandis creati sunt, ut est apud *Cic. 1. leg. Agr. 6. 17. et 2. ibid. passim; et Liv. 31. 4. et 42. 4.* Sic *Inscript.* apud *Orell. 544. x. via. A. D. A. h. e. agris dandis, assignandis.* ¶ 2. Item *decenviri legibus scribundis* fuerunt magistratus decem virorum, qui anno U. C. 300. vel 301., ut affirmat *Förcellinus*, vel, ut rectius recentiores, ab anno U. C. 303. ad a. 305., per triennium pro consulibus legum ferendarum causa creati sunt, quique leges XII. Tabul. tulerunt. *Cic. 2. de republ. 36. 61. et seqq. 1. Orat. 13. 58. et alibi; Liv. 3. 32. et seqq.; Dig. 1. 2. 2. § 4. et alibi.* ¶ 3. *Decenviri litibus* vel *stilitibus judicandis* erant præsidēs questionum privatarum de libertate, de jure civitatis etc., qui creabantur, quum prætor urbanus ad bellum exiret, ut essent pro prætore in jurisdictione exercendo: *V. Cic. Orat. 46. 156. et Dig. 1. 2. 2. § 29.* Hi aut initio statim, aut serius profecto cum Centumviris arctissime conjuncti fuerunt. *Cic. Cæcin. 33. 97. et Dom. 29. 78.; Varro 9. L. L. 85. Müll.; Sueton. Aug. 36.; et Plin. 5. Ep. 21.; et V. STILITES. Inscript. apud Orell. 554. x. VIR. STL. IVDX. Alia apud eumd. 133. M. CAELLI FLAVI. PROCVLI X VIRI STILITIBVS IVDICANDIS.* Adde *aliam* apud *eumd. 3113. Cf. Spartian. Hadrian. 6.* ¶ 4. Denique *decenviri sacris faciundis* fuerunt collegium decem sacerdotum, qui postea numero aucti sunt (scilicet prius duumviri, dein decenviri, tum quindecenviri creati fuerunt, ut putat *cl. Furlanetto: V. DUCUMVIR* et *QUINDECENVIR*), quique fuerunt librorum Sibyllinorum inspectores, ludorum Apollinariū curatores, etc. *Liv. 6. 37., 10. 8., 25. 12. et alibi.* Hi ab eodem Liv. dicuntur 43. Decenviri libris inspicendis; et 6. 42. et 21. 62. Decenviri sacrorum. *Inscript. apud Orell. 554. x. VIR. SAC. FAC. — Ceterum de decenviris V. Pauly's Real-Encyclop. vol. 2. p. 873. et seqq.*

DECENVIRĀLIS, e, adject. In Ablat. singulari in tantummodo desinet, nunquam in e, teste *Charis. 1. p. 102. Putsch.*, quod idem dicendum de *duumviralis*, etc. — *Decenviralis* est qui ad decenviros spectat, et quidem specialim ¶ 1. Ad decenviros agris metiundis dividendisque creatos. *Cic. 1. leg. Agr. 5. 14.* Decenviralis pecunia. *Id. 2. ibid. 22. 58. auctio.* ¶ 2. Item ad decenviros pertinentes legibus scribendis creatos. *Cic. 2. de republ. 37.* Decenviralis annus. *Id. Brut. 19. 54. et Liv. 3. 42. invidia. Liv. 3. 42. odium. Id. 3. 54. certamina. Id. 3. 88. et Tac. 1. Ann. 1. potestas. Rursus Liv. 3. 57. Leges decemvirales, quibus tabulis duodecim est nomen, in æs incisas publice proposuerunt. Adde *Gell. 20. 1.* ¶ 3. Item ad decenviros pertinentes sacris faciundis creatos. *Cic. 6. Ferr. 49. 108.* Tum ex amplissimo collegio decenvirali sacerdotes P. R. etc.*

DECENVIRĀLITER, adverb. more decenviri. *Sidon. 8. Ep. 6. ante med.* Ut decenviraliter loquar. *h. e. ut loquantur decenviri litibus judicandis præpositi.*

DECENVIRĀTUS, us, m. 4. dignitas et munus decemvirorum. ¶ 1. De decemviris, qui agris metiundis dividendisque creati sunt. *Cic. 2. leg. Agr. 22. 60.* Qui honore decemviratus excluditur prope nominatim. ¶ 2. Item de decemviris, qui litibus judicandis creabantur. *Inscript. apud Murat. 728. 1. POST QUÆSTURAM ET DECENVIRATVM LITIVM IVDICANDARVM.* ¶ 3. Item de decemviris, qui legibus scribendis creati sunt. *Liv. 4. 15.* Consulatus, decemviratus, splendore familiarum sustulisse animos. *Sidon. 23. 440.* Claro obscurior (*App. Claudius*) ex decemviratu.

DECENVIRI, ōrum, *V. DECENVIR.*

DECENI, æ, a, numerate distributiv., deni. Extra distributionem usurpat *Cassiod. 3. Hist. Eccl. 12.* Singuli eorum per decenos annos imperii sui principes esse constituit. — Etiam sing. num. usurpat *Boeth. 1. Geom. p. 1209.* Articuli autem omnes deceno in ordine positi et in infinitum progressi nuncupantur.

DECENNĀLIS, e, adject. qui est decem annorum. *Amman. 15. 12. extr.* Gallias post decennalis belli mutans elades subicit Cæsar. *Hieronym. 1. aduers. Jovinian. 48.* Europa atque Asia propter unius mulierculæ raptum decennali bello confluit. — Hinc *Decennalia*, tum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt ludii, qui singulis decennis imperii sui ab imperatoribus Romanis celebrabantur. Horum decennalium origo repetenda est, teste *Dion.*

l. 53. c. 13., ab Augusto Imp. *Trebell. Salonin.* 3. Decem annos Gallienum imperasse quum constet, decennalia Romæ ab eodem celebrata. *Inscript. apud Gruter.* 116. 4. CAESARVM DECENNALIA FELICITER.

DECENNIS, e, adject. qui est decem annorum. *Quintil.* 8. 4. 22. Priamus decenni bello exhaustus. *Petron. Trojæ halos.* 8. Huc decenni prælio strata virtus abditur. Adde *eumd. Satyr.* 89. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 44. 69. (171). Equæ neque quadrimis minores, neque decennibus majores. *Flor.* 1. 12. 8. Decennis obsidio. *Martial.* 9. 58. Nec crux compede lubricum decenni. Adde *Pallad.* 4. *R. R.* 14. 1.; et *Diq.* 40. 9. 16. § 3. — Hinc

Decennia. tum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt decennalia. *Trebell. Gallien.* 7. extr. Convocatis patribus decennia celebravit novo genere ludorum.

DECENNIVM, ii, n. 2. decem annorum tempus. *Nazar. Paneg. Constant.* 2. In destinatis decennis jam vota properantia constituerunt. Adde *eumd. ibid.* 38. et *Apul. de deo Socrat.* — Hinc

Decennia. V. voc. præced. in fin.

DECENNIVALLIS, e, adject. ad decem et novem annorum spatium pertinens. *Cassiod. Comp. Pasch.* Si vis scire quotus sit annus circuli decem et novem annorum, sume annos Domini, ut puta quingentos sexaginta duo, et unum semper adde, sunt quingenti sexaginta tres; hos partire per decem et novem, remanent duodecim. Duodecim annus est cycli decennivallis: quod si nihil remanserit, nonus decimus annus est. *Isid.* 5. *Orig.* 17. Primus cyclus decennivallis. *Id. ibid.* Continentur autem (*epactæ*) circulo decennivalli. Apud *Isid.* legitur *decennovennalis.*

DECENNIVVICIUM, ii, n. 2. spatium novemdecim millium passuum, quale fuit paludi Pomptinae. *Inscript. apud Gruter.* 152. 8. REX THEODORICVS DECENNOVI VLAE AFFIAE, ID EST A TRIB. VSQVE TERRACINAM, ITER ET LOCA, QVAE CONFLVENTIBVS AB VTRAQUE PARTE PALVDIBVS PER OMNES RETRO PRINCIPVM INYNDAVERANT, VSVI PVBLICO ET SECRETIVM VIANTIVM ADMIRANDA, PROPITIO DEO, FELICITATE RESTITVIT, OPERI NAVITER INSYDANTE CAECILIO MAVRO BASILIO DECIO V. C. etc. *Cassiod.* 2. *Variar.* 32. 32. Paludem decennivvicium in hostis modum vicina vastantem, fovearum ore patefacto, promissis absorbere Decius vir magnificus atque patrius. *Id. ibid.* 33. Decio V. C. rex Theodorius. Vobis igitur desideria justa poscentibus præsentia auctoritate concedimus, ut, stagnis decennivvicium paludibusque siccatis, sine fisco possideas in solum rura revocata. Apud *Cassiod.* locis cit. mendose *decennivvicium* legitur in editionibus. V. *Morcell. de stil. Inscript. Lat. T.* 1. p. 222. ed. *Patov.*, et *Martini Difesa* p. 54. et seqq.

DECENS, entis. V. DECET in fin.

DECENTER, adverb. Comp. *Decentius* et *Sup. Decentissime.* — Decenter est decore, convenienter, apte (It. *decemente*, *aconciamente*, *conveneramente*; Fr. *convenablement*, *avec bienséance*, *avec décence*; Hisp. *convenientemente*, *convenientemente*, *decemente*; Germ. *gebührend*, *anständig*, *schicklich*; Angl. *decently*, *properly*, *fitly*, *in a proper*, *becoming way*). *Cic. Coecin.* 26. 74. Jura finium decemissime descripta a majoribus. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 216. pulset lasciva decentius ætas. h. e. quam magis decet lascivire. *Ovid.* 2. *Amor.* 3. 44. mæsta decenter erat. *Id.* 3. *Art. am.* 291. Quò non ars penetrat? discunt lacrimare decenter. h. e. decore. *Quintil.* 9. 3. 59. Verba decenter pudoris gratia subtrahuntur. *Id.* 9. 1. 21. Ad quædam vel decentius indicanda, vel tutius. Adde *eumd.* 11. 1. 60. et 79. et 11. 3. 80.; *Plin.* 6. *Ep.* 21.; et *Capitolin. Ver.* 2. *Lamprid. Alex. Sev.* 25. Aliquid decenter ornare.

DECENTIA, æ, f. 1. convenientia, aptitudo, decor. *Cic. 2. Nat. D.* 58. 145. Colorum etiam et figurarum tum venustatem atque ordinem, et, ut ita dicam, decentiam oculi judicant. *Id.* 3. *Orat.* 52. 200. Verbis quidem ad aptam compositionem et decentiam, sententiis vero ad gravitatem orationis utatur. *Al. leg. condecensiam.*

DECEPTIO, ònis, f. 3. actus decipiendi, error, fraus, fallacia. *Capell.* 4. *sub fin.* p. 135. Quis falsa captos circum decipio. *Augustin.* 8. *Confess.* 2. Scripta philosophorum plena fallaciarum et deceptionum. Adde *Cod.* 11. 47. 6. Affertur et locus *Vitruvii* 2. 8. *sub fin. edil. veter.*, sed incertæ minimeque probandæ lectionis, V. DISSEPTIO.

DECEPTIOSUS, a, um, adject. idem ac deceptivus. *Ennod.* *Ep.* 7. Auditurum se deceptiosis et blandis promissis illecebris.

DECEPTIVUS, a, um, adject. qui decipit. *Boeth.* *Aristot. Analyt. post.* 1. 2. p. 533. Manifestum igitur, quod utriusque falsis (*propositionibus*), et altera solum, erit syllogismus deceptivus in indivisionibus.

DECEPTO, as, are, a. 1. frequentat. a decipio. *Gloss. Philox.* Deceptat, *svedeget, zgarata.*

DECEPTOR, òris, m. 3. qui decipit. *Seneca Thyest.* 139. Proditus occidit deceptor domini Myrtilus.

DECEPTORIUS, a, um, adject. ad decipiendum aptus. *Augustin.* *Ep.* 155. ad *Macrob.* 2. extr. Deceptoria laude fallentis extollit. *Id.* 2. *Doctr. Christ.* 23. Deceptoriam conjecturam.

DECEPTRIX, icis, f. 3. quæ decipit. *Lactant.* *Epit.* 6. *sub fin.* Perniciosa est et deceptrix adulatio. *Acim.* 3. 111. Nec contenta sua deceptrix femina rasu.

DECEPTUS, a, um, V. DECIPIO.

DECEPTUS, us, m. 4. idem ac deceptio. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 6. Humana conditio deceptui obnoxia. *Id. Anim.* 18. Deceptui facilis.

DECEPIS, is, f. 3. *δὲκρησις* subaudi *ναῦς*, decem remorum ordinibus acta navis, quæ et decemremis dicitur. Ita enim contendit legendum *Turneb.* 1. 22. c. 31. in *Sueton. Cal.* 37., ubi ait: Fabricavit et deceres Liburnicæ gemmatiss puppibus etc. Vulgata lectio habet *de cedris*. Tale (inquit *Turneb.*) navium genus amplissimum triclinoium et thermarum, de quibus *Sueton.* loquitur, capax fuit.

DECERMEN, inis, n: 2. a *decerpo* pro *decerpi*men, *decerpi*men.

1.) Proprie. *Paul. Diac.* p. 72. *Müll.* Decermeni dicuntur, quæ decerpuntur purgandi causa. *Paulus* videtur intelligere frondes sacras, *φύλλα καὶ σαρκώτα*, quibus in lustrationibus uti solebant.

II.) Figurate *decermena Fortune* appellat *Apul.* 1. *Met.* miserinos homines ostiatim medicantes, quasi fecem et purgamenta populi.

DECERNO, cernis, cerni, cernum, cernere, a. 3. (de et cerno). In multis temporibus syncopei patitur. *Decerim, ram, ro* pro *decreverim* etc., et *decressel* pro *decrevisset*, et *decerunt* pro *decreverunt* in exemplis mox afferendis legitur, et apud *Plaut. Cure.* 5. 3. 25., *Liv.* 3. 43. et *Lucitium* apud *Jub. Rufinian. de Figur.* in *Epagoge*: immo et *decesse* pro *decrevisse* apud *Liv.* 2. 27. — Part. *Decernens* sub *A.* 1.º I.; *Decretus* sub *A.* 1.º I. et II. et in fin.; *Decernendus* sub *A.* 1.º I.; *Decreturus* sub *A.* 2.º II. — Ceterum decernere, a de valde et cerno, est rem penitus cernendo iudicium ferre: de lite, controversia, seu generatim de re dubia aliquid certi statuere; usurpatur autem cura Accusativo rei, aut cum Ablativo et præpos. *de*, aut cum Accusativo et Infinito, aut sequente Relativo, aut denique absolute. Porro occurrit aut *A*) In re publica, aut *B*) In re privata.

A) In re publica vero aut 1.º) Pertinet ad curiam, magistratus, etc.; aut 2.º) Ad bellum.

1.º) Si de re publica agitur, decernere sæpissime pertinet ad curiam, magistratus, sacerdotum collegia, etc.; et significat aliquid jure ac legitime judicare, statuere, constituere, definire, imperare (It. *decretare*, *sentenziare*, *legittimamente definire*; Fr. *juger*, *décréter*, *décider*; Hisp. *decretar*, *juzgar*, *sentenciar*; Germ. *entscheiden*, *urtheilen*, *beschliessen*; Angl. *to decree*, *give sentence*).

1.) Proprie. *Cic.* 4. *Fin.* 9. 22. Quum senatus triumphum Africano decerneret. *Cæs.* 1. *B. C.* 2. Senatus, quem vellet, decerneret audeat. Adde *Sall. Jug.* 40. *Cic.* 4. *Verr.* 67. 161. Centuripinorum senatus decrevit populisque jussit, ut etc. *Id. ad Capitolin.* post ep. 16. l. 16. *Att.* § 11. Consules de consilli sententia decreverunt secundum Butbrotios. *Id.* 3. *Verr.* 46. 120. de *Ferre prætoris*. Alias revocabat eos inter quos jam decreverat: alias inter alios contrarium sine ulla religione decernebat etc. *Id.* 5. *ibid.* 3. 7. Si qua in re contra rem meam decresset aliquid. *Id. Dom.* 9. 24. Decreta lege sanxit, ut etc. *Id. ibid.* 28. 74. Nullum est in hac urbe collegium, nulli pagani, aut montani, qui non amplissime de mea salute decreverint. *Cæs.* 6. *B. G.* 13. Druides, si cædes facta, decernunt. *Id.* 1. *B. C.* 5. De imperio Syracusis decernitur. *Nepos Timol.* 3. Neque postea Syracusis res ulla gesta est publica, de qua prius sit

decretum, quam Timoleonis sententia cognita. *Cic.* 11. *Phil.* 8. 19. Imperium viro decrevit. *Id. Prov. cons.* 15. 37. Provinciam desponsam, non decretam habere. *Sall. Jug.* 73. Decernere provinciam. *Liv.* 21. 6. Provincias decernentes consulibus. Adde *eumd.* 27. 25. *Cic.* 3. *Fam.* 10. Ego censui, sumptus legati quam maxime ad legem Corneliam decernendos. *Id.* 7. *Att.* 1. 6. Annus sumptus mihi decretus. *Sall. fragm. Hist.* 1. 19. Decernere legatos, pacem. *Liv.* 41. 7. et 42. 36.; et *Velley.* 2. 18. alicui bellum. h. e. demandare. *Liv.* 4. 50. quætionem. *Sueton. Tib.* 4. Cunctis turbarum metu abolitionem facti decernentibus. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 9. Decernere pecuniam ad ludos. *Id.* 1. *ad Brut.* 15. et *Nepos Militiad.* 6. Decernere honores aut status alicui. *Nepos Alcib.* 7. Omnes alicui decreti honores. Adde *Tac.* 4. *Hist.* 39. *Cl. Cic.* 2. *Orat.* 85. 347. Decreta virtutis præmia. Adde *eumd.* 15. *Fam.* 4. 11.; *Cæs.* 7. *B. G.* 43.; *Sall. Cat.* 30.; *Liv.* 5. 36.; *Quintil.* 10. 1. 29.; et *Sueton. Claud.* 15. et 17.; *Cæs.* 6., 19. et 45., *Tib.* 58. et 61., *Aug.* 52. et *Galb.* 23. — Senator quoque sententiam diceas, decernere dicitur. *Cic.* 1. *Fam.* 1. Hortensii et mea sententia tibi decernit, ut regem reducas. et *ibid.* Crassus tres legatos decernit. *Id.* 1. *ad Brut.* 15. circa med. Decrevi, ut in fastis Bruti nomen adscriberetur, et paullo post. Bruto decrevi honores, decrevi Planco. *Sall. Cat.* 50. Silanus supplicium sumendum decreverat. Adde *eumd.* *Jug.* 104.

II.) Translate, h. e. metaphora sumpta a curia et magistratibus, decernere aliquid est decidere, definire, remota dubitatione in perpetuum terminare. *Plaut. fragm.* apud *Non.* p. 285. 26. *Merc.* Qui nequeas, nostrorum uter sit Amphitruo, decernere. *Ter. Adelph.* 4. 2. 5. Quid hoc, malum, infelicitatis? nequeo satis decernere. *Cæs.* 1. *B. C.* 35. Neque sui iudicij, neque suarum esse virium decernere. *Liv.* 3. 55. Sed rem dubiam decrevit opportune missa vox. *Ter. Hæcyr.* 4. 1. 27. Id vitium nunquam decrevi esse adolescentiam. *Cic.* 2. *Fam.* 6. 3. Neque vero cuiquam salutem ac fortunam suas tantæ curæ fuisse unquam puto, quantæ mihi sit honos ejus, in quo omnia mea posita esse decrevi. *Id.* 13. *Att.* 15. 7. Nihil impertisti tuæ prudentiæ ad salutem meam, quod in me ipso satis esse consilij decerac, pro decerevas. *Ter. Hæcyr.* 2. 1. 15. Qui illum decernit dignum, suos cui liberos committerent. *Liv.* 21. 56. Decernere, qua opes ferrent. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 47. 48. (128). De ratione ventorum monstrum, quarta maxime luna decernit. h. e. definit quoadmodum modo, quânam venti eo mense futuri sint. *Id.* 17. *ibid.* 27. 46. (258). Justum existimant, in denos pedes quadratos agri modios tres final: id quidem soli natura decernit. *Id. ibid.* 22. 35. (190). De his Catonis præcepta decernit. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 215. Candida Tartareo nuptum Proserpina regi Jamududum decreta dari.

2.) Decernere a curia et magistratibus translate est etiam ad bellum pro decertare, dimicare, rem et eventum belli armis decidere, quod Græcis est *κρίνειν* et *διακρίνειν τὸν πόλεμον*.

1.) Proprie. *Cic.* 2. *Orat.* 73. 317. Certamen vita gladiatorum, quo ferro decernitur. *Nepos Eumen.* 9. extr. Diem unum opperitur ad lassitudinem sedandam militum, quo integriori exercitu decerneret. *Cic.* 7. *Att.* 3. circa med. Decernere armis. *Verg.* 11. *Æn.* 695. acie, ferro. *Nepos Militiad.* 4. acle. *Al. leg.* contendere. *Id. Hann.* 10. classe. *Justin.* 13. 8. 4. prælio. *Sueton. Ner.* 26. lapidibus. *Auct. B. Afr.* 14. Decernere contra magnam vim hostium artificio magis, quam viribus. Sic *Verg.* 3. *G.* 218. de tauris. Cornibus inter se subigit decernere amantes. *Liv.* 28. 14. Nec ipsa (pugna) per se decerni poterat, ubi decernere pugnam est decidere, victoria in alteram partem inclinante. Sic *Id.* 28. 33. Missis levibus telis, quæ irritare magis, quam decernere pugnam poterant, gladios nudant. *Cic.* 10. *Fam.* 10. Quamquam in uno prælio omnis fortuna reipublice dissepit: quod quidem, quam hæc legeres, jam decretum arbitrabar fore. *Liv.* 25. 41. Haud magna vis certaminis fuit: primus clangor atque impetus rem decrevit. Adde *eumd.* 10. 19. *Nepos Hann.* 4. Cum eodem de Clastidio apud Padum decernit: saucium inde ac fugatum dimittit. Adde *Liv.* 2. 14., 1. 15. et 36. 17. *Id.* *Liv.* 21. 41. Trahere (hostem) ad decernendum. Adde *eumd.* 37. 13. et 3. 62. *Curt.* 3. 2. 1. Darius statuit ipse decernere.

II.) Translate ponitur generatim pro certare, decertare, præcipue in re forensi. *Liv.* 40. 8. *sub fin.* Decernite criminibus; mox ferro decerturi. *Cic.* 2. *Orat.* 49. 200. Pro sua fama fortunisque decernere. *h. e.* iudicio contendere. *Id.* *Quinct.* 2. 6. Uno iudicio de fortunis omnibus decernere. Adde *Quintil.* 12. 7. 5. Rursus *Cic.* 10. *Att.* 9. Utinam meo solum capite decernerem. *Id.* 8. *ibid.* 5. 2. Pendeo animi expectationi Cornificensi, in qua de salute reipublicæ decernitur.

B) In re privata decernere est proprio consilio ac voluntario statuere, constituere; et usurpatur cum infinito, aut cum Accusativo et Infinito. *Lucilius* apud *Jul. Rufinian.* de *Figuris* in *Epagoge*. Situ fluctus tollere decretis. *Ter. Heecy.* 1. 2. 73. Quam decerni me non posse diutius habere. *Cic.* 6. *Att.* 6. Decerant enim cum eo valde familiariter vivere. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Cæsar his de causis, quas commemoravi, Rhenum transire decreverat. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 5. et 53. *Sall. Cat.* 4. Reliquam ætatem a republica procul habere decrevi. *Nepos Miltiad.* 3. Darius, exercitu trajecto, Scythias bellum inferre decrevit. *Id.* *Alcib.* 4. Decreverunt illud tempus expectandum. Adde *Sueton.* *Aug.* 38. — Hinc decretum est, *h. e.* certum est. *Plaut. Asin.* 1. 1. 58. Eos me decretum est persequi mores patris. *Id.* *Aulul.* 3. 6. 33. Mihi bibere decretum est aquam. Adde *eumd.* *Stich.* 1. 3. 65. *Ter. Heaut.* 3. 1. 56. Sumat, consumat, perdat: decretum est pati. *Lic.* 2. 45. Itaque certum atque decretum est, non dare signum, nisi etc. Adde *Tac. Agric.* 33. — Metaphoricus et singularis est usus in illo *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (318). Parvis prelis, et minori torculario, ædificio brevioris, malo in medio decreto. *h. e.* statuto, delicto: alii tamen legunt erecto: *Siliq.* rectius putat legendum *directo*. *V.* *ibi* adnotat. — Hinc a Part. præter. pass. *Decretus*, a, um, cuius superius exempla retulimus.

Decretum, i, n. 2. absolute, substantivorum morte, est ¶ 1. Id quod re cognita ac deliberata decernitur: curiæ, magistratuum, sacerdotalis collegii etc. statutum, constitutio, sententia. *Cæs.* 3. *B. C.* 21. Hoc decreto senatus. *Id.* 6. *B. G.* 12. Stare decreto. et *ibid.* Parere decretis. *Id.* 6. *ibid.* 13. Druidum decretum. *Cic. Mur.* 13. 29. Vestra decreta. *Id.* *Rosc. Am.* 9. 25. Decurionum decretum statim sit, ut etc. *Id.* *Dom.* 28. 74. Amplissima atque ornatisima decreta facere. *Id.* 4. *Verr.* 48. 119. Qui Romæ totum edictum atque omnia decreta vendidit. *Id.* 2. *leg. Agr.* 17. 44. Decreto aliquid petere. *Id.* 13. *Fam.* 56. Neque ex edicto, neque ex decreto depositam pecuniam habuisse. *Id.* ad *Planc.* 2. post ep. 16. l. 16. ad *Att.* Interponere decretum. et *ibid.* Servare decreta. Adde *eumd.* 5. *Phil.* 4. 12. *Horat. Carm. sac.* 17. patrumque Prosperes decreta super jugandis feminis. Adde *Quintil.* 5. 2. 5. et 2. 13. 15. *Sueton.* *Aug.* 58. *Galb.* 23. *Claud.* 6. et *Ner.* 33. *Gell.* 6. 10. Sancire decretum. *Propert.* 2. 23. 87. Tyndaris externo patriam mutavit amore, Et sine decreto viva reducta domum. *h. e.* quum in ipsam nihil decerneretur incrementius. ¶ 2. Decreta dicuntur Gr. *δέκματα*, hoc est principia ac placita philosophorum. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 9. 29. Quoniam id habentur Academicum decretum (sentitis enim jam me hoc *δέκμα* dicere), nihil posse percipi. *Seneca Ep.* 94. Ipsa decreta philosophiæ constitutionem esse summi boni. Adde *eumd.* *Ep.* 95., ubi plura hac de re.

DECERPO, pis, psi, ptum, pere, a. 3. (de et carpo). Apud *Caton. R. R.* 112. pro *decerpito* alii leg. *decarpito*. — Part. *Decerpens* et *Decerpius* I. et II. 1.; *Decerpendus* I. — Decerpo est carpendo detraho, ut proprie fit quum poma ex arboribus, vel flores ex plantis manu legimus (It. *tirar giù cogliendo*; Fr. *détacher en cueillant*; Hisp. *desatar cogendo*; Germ. *abpfücken, abpfückend wegnehmen*; Angl. *to pull or pluck: off, pull away, crop, gather*).

L) Proprie. *Cato R. R.* 112. Acina de uvis miscellis decerpito. *Lucret.* 1. 927. juvatque novos decerpere flores. *Horat.* 1. *Od.* 7. 7. Undique decerpam fronti præponere olivam. *Id.* *Epod.* 2. 19. Decerpere pira et uvam. *Gargil. de re hort.* (edente *A. A. Scotto*) 4. 8. Quoties abundantibus pomis arbor onerata est, decerpenda sint aliqua. *Ovid.* 3. *Pont.* 5. 19. Et magis adducto pomum decerpere ratio, Quam de cæclata sumere lance juvat. *Id.* 5. *Met.* 536. Punicum curva decerpserat arbore pomum. *Id.* 11. *ibid.* 112. Decerpere aristas. *Id.* 1. *ibid.* 645. Decerptæ herbæ. *Id.* 5. *Fast.* 255. Decerpere pollice flo-

rem. *Colum.* 5. *R. R.* 10. 21. folia. Adde *Sueton. Galb.* 1. et *Juvenal.* 14. 253. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 7. 18. (38). Decerpta cotonea. *Id.* 12. *ibid.* 7. 14. (26). Decerptæ siliquæ. *Id.* 23. *ibid.* 7. 74. (138). Decerptus ramus. *Id.* 21. *ibid.* 10. 31. (56). Thymum decerpunt apes. *Id.* 16. *ibid.* 31. 56. (128). E radibus montani prætenua fila decerpentes, spectabiles lagenas nectunt.

II.) Impropric. ¶ 1. Metaphora sumpta a super. paragr., decerpi dicuntur illa, etiam abstracta, quæ pomorum et florum more quasi carpendo alicunde detrahuntur. *Catull.* 68. 126. de *columba*, quæ multo dicitur improbius Oscula morienti semper decerpere rostro. *Virg. Cop.* 33. Candida formosæ decerpens ora puellæ. *Cic.* 2. *Orat.* 56. 229. Ne quid jocus de gravitate decerperet. *Id.* *Marcell.* 2. 7. Nihil sibi ex ista laude centario, nihil cohors, nihil turma decerpi. *Id.* 5. *Tusc.* 13. 38. Humanus animus decerpit ex mente divina. *Quintil.* 12. 10. 79. Omnia, nisi decerpantur, arescunt. *Id.* 4. 1. 23. Decerpere aliquid in usum principii orationis. *Id.* 10. 1. 72. Habent tamen comici, si cum venia legantur, quedam, quæ possit decerpere. Adde *eumd.* 10. 5. 21.; et *Plin.* 8. *Ep.* 24. et 9. *ibid.* 20. ¶ 2. Hinc est etiam percipere, colligere, frui. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 79. unde laboris Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus. *Sil. It.* 4. 138. Dum primæ decus affectat decerpere pugna. *Stat.* 6. *Theb.* 135. et vocis decerpiit murmura primæ. *Propert.* 3. 7. 49. Celsaque Romanis decerpta Palatia tauris. ¶ 3. Denique ponitur et pro imminuere, ad nihilum redigere. *Quintil.* 6. *proam.* 10. Esse nescio quam, quæ spes tantis decerpat, invidiam. *Val. Mar.* 5. 2. 7. De principatu decerpere. *h. e.* imminuere. *Seneca l. Contror.* 2. circa med. Ilibatam virginitatem decerpere. *h. e.* imminuere, violare.

DECERPTIO, ōnis, f. 3. actus decerpendi. *Non. p.* 147. 9. *Merc.* Dempto, det decerpito.

DECERPTUS, a, um. *V. DECERPO.*

DECERTATIO, ōnis, f. 3. actus decertandi, concertatio, dimicatio. *Cic.* 11. *Phil.* 9. 21. Harum rerum omnium decertatio consulibus optimis et fortissimis commissa et commendata est. Adde *Cod. Theod.* 7. 20. 2. § 2.

DECERTATOR, ōris, m. 3. qui decertat. *Cassiod.* 3. *Hist. Eccl.* 16. In Dorostolo, insigni Thraciæ civitate, Emilianus invictissimus decertator a Capitolino, universæ Thraciæ iudice, igni traditus est. *Id.* *ibid.* 31. Invidens decertatoribus veritatis in appellationi martyrii pariter et honoris.

DECERTATORIUS, a, um, adject. ad decertationem spectans. *Quintil.* 6. 4. 6. Pugna decertatoria. *h. e.* altercatio. Alii leg. *decertoria*; alii vero rectius *decertoria*.

DECERTATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DECERTO, as, avi, atum, arc, n. 1. (de et certo). Part. *Decertans* II. 2.; *Decertatus* I. 2.; *Decertandus* II. 1. — Decerto est valde certo, seu certo usque ad finem, certo rem definitio; contra *certare* est tantum contendere: usu tamen venit, ut alterum pro altero verbo usurparetur; sic apud *Cæs.* occurrit tantum *decertare*, apud *Sall.* tantum *certare*, apud *Cic.* modo *decertare*, modo *certare* (It. *combattere, guerreggiare sino alla fine*; Fr. *combattre, lutter, vider un différend*; Hisp. *combatir, pelear*; Germ. *einen entscheidenden Kampf bestehen, bis zur Entscheidung, ans Ende kämpfen*; Angl. *to contend vehemently*). Usurpatur ¶ 1. Stricto sensu in rebus bellicis. — a) Cum addito Ablativo modi, quo certatur. *Cæs.* 1. *B. G.* 59., 7. *ibid.* 77., item 3. *B. C.* 37. et 51. et 86. Decertare prælio. *Id.* 3. *B. G.* 23. pugna. *Id.* 3. *B. C.* 19. Ne cives cum civibus armis decertarent. *Cic. Dom.* 24. 63. Decertare vi et armis contra vim. *Nepos Hann.* 10. classe. *Liv.* 21. 42. et 8. 3. ferro. *Sic Ovid.* 14. *Met.* 803. Pace tamen sisti bellum, nec in ultima ferro Decertare placet. *h. e.* usque ad interfectionem bellum gerere. *Cic.* 1. *Off.* 23. 81. Cum tempus necessitasque postulat, decertandum manu. *Id.* 10. *Phil.* 10. 20. Pro libertate vitæ periculo decertare. — Huc pertinet et illud *Ovid.* 4. *Fast.* 104. Cum mare trux arces cornu decertat. — b) Omissio Ablativo modi. *Auct. B. G.* 8. 7. Ne, miseriore ac duriore postea conditione, cum toto exercitu decertare cogentur. *Cæs.* 2. *B. C.* 10. Ut potius in suis, quam alienis finibus decertarent. *Id.* 1. *B. G.* 44. Si iterum experiri velint, paratum se decertare. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 19.; *Auct.*

B. Alex. 16.; *Sueton. Oth.* 9. et *Tac.* 2. *Hist.* 32. *Sic Cic.* 1. *Off.* 23. 80. Quare expetenda quidem magis est decernendi ratio, quam decertandi fortitudo. — Passive impersonaliter. *Cic. Amic.* 8. 28. Cum duobus ductibus de imperio in Italia decertatum est, Pyrrho et Hannibale. *Auct. B. Afr.* 19. *extr.* In campis planissimis purissimisque ab hora diei quinta usque ad solis occasum est decertatum. — Huc pertinet et illa Poetarum propria. *Claudian.* 1. in *I. Cons. Siliac.* 21. Decertati labores. *h. e.* decertando et belligerando exhausti. *Stat.* 1. *Theb.* 2. Fraternas acies alternaque reza profanas Decertata odiis. *h. e.* usque ad exitium certata. *Cl. eumd.* *ibid.* 479. ventis ut decertata residunt. *Equora. h. e.* post finem certaminis ventorum tandem residunt. — Et cum Dativo de inanimis. *Horat.* 1. *Od.* 3. 13. Præceps Africanus decertans Aquilonibus. ¶ 2. Item de quocumque certamine et contentione civili. *Cic.* 5. *Fin.* 2. 5. Lorus, ubi Demosthenes et Eschines inter se decertare soliti sunt. *Id.* *Planc.* 36. 87. Sed erat non jure, non legibus, non disceptando decertandum. *Id.* 2. *Phil.* 1. 2. An decertare mecum voluit contentione dicendi? — *Gell.* 10. 18. *Ἀγῶνα* laudibus ejus dicendis facit, ponitque præmia pecuniæ aliarumque rerum bonarum amplissima. Ad eas laudes decertantibus venisse dicuntur viri nobiles ingenio etc. *h. e.* certatim prædicatorias.

DECERTATORIUS, *V. DECERTATORIUS.*

DECERVICATUS, a, um, adject. cui cervix dempta est, decollatus. *Sidon.* 3. *Ep.* 3. a med. Quos humari nox prohibuerat, decervicatis liquere cada-veribus.

DECESSIO, ōnis, f. 3. actus decedendi, abitus, discessio (It. *partita*; Fr. *action de s'en aller, départ*; Hisp. *partida*; Germ. *das Abgehen, Heggohen, der Abgang*; Angl. *a departing, departure*).

L) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Fam.* 4. 17. Is mecum sæpe de tua mansione et decessione communicat. *Id.* 2. *Divinat.* 15. 36. Hæc decessio capitis jecinoris, aut accessio subito ne fieri potest? ¶ 2. Speciatim de discessu magistratus, finito imperio provinciali. *Id.* 6. *Att.* 5. ad *fin.* Mihi decessionis dies *ἀναχώσεως* obreptat. *Id.* *Pis.* 36. 89. Quum sustentare vix posses dolorem decessionis. Adde *eumd.* 1. ad *Q. fr.* 1. 1.

II.) Impropric. ¶ 1. Decessio est idem ac deminutio. *Cic. Tim.* 6. Neque enim ulla decessio fieri poterat, neque accessio. *Id.* *Rabir.* *Post.* 11. 30. Decessionem de summa facere. *Terent. Clem. Dig.* 29. 4. 28. *extr.* Decessionem patietur is cui restituta fuerit hereditas. *h. e.* deminutionem, detrimentum. — Et de morbis. *Cels.* 3. 3. ad *fin.* Alia febres diem noctemque accessione et decessione implent. *Id.* 2. 4. Ut per accessionem increment, per decessionem molliantur. ¶ 2. Ponitur et pro morte. *Spartian.* *Did. Jul.* 7. *extr.* Decessio Juliani. ¶ 3. *Gell.* 13. 29. appellat *decessionem verborum*, cum verba ex ea significatione, in qua nata sunt, in aliam longe, vel proximam decesserunt.

DECESSOR, ōris, m. 3. qui jam magistratu functus de provincia decessit, et successoris tradidit. Usurpatur relative ad successorem: et *decessorem suum* vocat successor, qui ipse in provincia administranda, aut alia quavis re, dignitate, seu officio succedit. *Cic. fragm. orat. Scaur.* (edente *A. Peyronio*) p. 81. n. 33. Successori decessor invidit. *h. e.* Scauro consulatum petenti Appius jam consul invidit. *Tac. Agric.* 7. Agricola vicesimæ legioni præposuit, ubi decessor seditione agere narrabat: ita successor et ultor electus etc. *Ulp. Dig.* 1. 16. 4. § 4. Recte faciet, si edictum decessori suo miserit.

DECESSUS, a, um. *V. DECEDO.*

DECESSUS, us, m. 4. decessio, abitus, discessio. L) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Nepos Timol.* 2. Post Dionysii decessum. ¶ 2. Speciatim pro decessione magistratus ex provincia. *Cic.* 2. *Phil.* 38. 97. An Creta post M. Bruti decessum potuit liberari? *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 10. *sub fin.* Quod ad tuum decessum attinet, me curaturum, ut tibi succedatur. Adde *Cæs.* 8. *B. G.* 49. et *V. ibi* adnotata ab *Herz.*

II.) Impropric. ¶ 1. Ponitur pro deminutione. *Cæs.* 3. *B. G.* 13. Carinæ aliquanto planiores, quo facilius vada ac decessum æstus excipere possent. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 18. 47. (168). Ab Nili decessu serere solitos. — Et de morbis. *Cels.* 3. 12. Sub decessu febris cibum sumat. Adde *Gell.* 4. 2. ¶ 2. Item pro morte. *Cic. Amic.* 3. 10. Angi decessu omi-

eorum. *Cenotaph. Pisan.* apud *Orell.* 643. NONDUM QVIVTO LVCTV QVEM EX DECESSV L. CAESARIS FRATRIS EJVS — COLONIA VNIVERSA SYSCRIPERAT.

DECET, cebat, cūit, cēre, impers. 2. Si quis usurpari velit etiam in primis personis, habet in voce *Decedet* in fin. quo se tueatur. — Part. *Decens* in fin. — Ceterum *decet*, quod v. nusquam occurrit apud *Cæs.*, significat aptitudinem, honestatem, convenientiam, quæ in re quaque inest ratione alterius rei. *Cic. enim Orat.* 22. 74. decere declarat, quasi aptum esse consentaneumque tempori et personæ: quod cum in factis sæpissime, tum in dictis valet, in vultu denique et gestu et incessu: contraque item dedecere. Sic *Id.* 3. *Orat.* 55. 210. Nunc quid aptum sit, hoc est quid maxime decet in oratione videamus. — Etymologi ducunt a δέει pro δει oportet, c inserto, ut a σπεος est specus: et sane decere aliquando significat officium, et pro oportere ponitur: quamquam et quod decet, oportet ut fiat (It. è decente, conviene, sta bene; Fr. il convient, il est convenable, il sied; Hisp. conviene; Germ. es ziemt, steht wohl an, daher es geziemt, schickt sich; Angl. it becomes, is becoming or proper, besseems, behaves, is right, fit, suitable, or meet). Usurpat autem — 1.º) Cum Nominativo rei et — a) Accusativo personæ aut rei, quæ personæ locum tenet. — In singulari numero. *Plaut. Most.* 1. 3. 10. Contempla, satin hæc me vestis decet. *Titinius* apud *Non.* p. 548. 11. *Merc.* Et quem colos cumatilis decet. *Propert.* 4. 4. 53. Te toga picta decet. *Horat.* 3. *Od.* 15. 8. Non si quid Pholoen, satis Et te, Chlora, decet. Adde *eumd.* 1. *Ep.* 7. 44. 17. 23. et 18. 30. *Ovid.* 2. *Fast.* 757. Hoc ipsum decuit. *Quintil.* 10. 3. 15. Quid personam decet. *Id.* 11. 1. 14. Quod omnes et semper et ubique decet. — *Ovid.* 2. *Fast.* 105. caput ille coronam, Quæ possit crines, Phæbe, decere tuos. *Quintil.* 11. 3. 84. Brachii projectio continuus locos maxime decet. *Id.* 11. 1. 93. Simplicitas illa mire tenues causas decet, majoribus — magis convenit. — In plurali numero. *Cic.* 1. *Off.* 31. 113. Experiri, quam se aliena decant. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 32. quem decuere togæ. *Ovid.* 4. *Fast.* 619. Alba decet Cererem. *Val. Flacc.* 7. 416. Parvum parva decet. *Quintil.* 11. 3. 181. Ut aliquem vel omnia, vel plura decant. — *Ovid.* 1. *Met.* 457. ista decet humeros gestamina nostros. *Quintil.* 8. 6. 43. Duo verba, uni apposita, ne versum quidem decuerint. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 8. 33. (112). Callainæ gemmæ inclusæ decorantur auro, aurumque nullæ magis decet. — b) Omissio Accus. personæ. *Cic. Orat.* 21. 70. Ut enim in vita, sic in oratione, nihil est difficilius, quam quid decet, videre. *Id.* 1. *Orat.* 26. 120. Non faciendo id, quod non decet, impudentiæ nomen effugere debemus. *Id.* 1. *Off.* 31. 111. Nihil decet in vita Minerva. *Quintil.* 8. 3. 20. Casus singularis magis decuit. Adde *eumd.* 11. 1. 14. et 45. — In plurali numero. *Plaut. Pseud. prol.* 20. Ubi lepos, joci — decet. *Quintil.* 11. 3. 150. Neque eadem in voce, gestu, etc. similiter decet. — c) Cum Dativo personæ. *Plaut. Amph.* 2. 2. 188. Istuc facinus — nostro generi non decet. — 2.º) Cum Infinitivo activo et — a) Accusativo personæ. *Plaut. Amph.* 1. 3. 24. Non te mihi irasci decet. Sic *Cic.* 4. *Tusc.* 25. Oratore irasci minime decet. *Rursus Plaut. Rud.* 1. 2. 24. Peculiosum eum esse decet servum et probum, quem etc. h. e. oportet, necesse est. *Ter. Eun.* 4. 7. 19. Omnia prius experiri, quam armis, sapienter decet. *Lucret.* 5. 51. nonne decebit hunc hominem numero divum dignari esse? *Nepos Att.* 6. Non enim decere se arbitrabatur, quum præturam gerere noluisse, asseciam esse prætoris. *Sall. Cat.* 1. Qui se student præstare ceteris, summa ope niti decet, ne vitam silentio transeat. h. e. oportet. *Liv.* 3. 17. Non, quidquid patrum plebisque est, in Capitolium currere, liberare ac pacare augustissimam illam domum Jovis optimi maximi decuit? h. e. oportuit. *Ovid.* 3. *Met.* 265. si me scæptra tenere decet. *Quintil.* 11. 1. 22. Ipsos erubescere decet. Adde *eumd.* 11. 1. 59. et 8. 5. 23. *Val. Flacc.* 8. 284. decuit colisse tot vates. — b) Omissio Accus. personæ. *Plaut. Amph.* prol. 35. Injusta — impetrare non decet. *Cic.* 3. *Fin.* 19. 64. Ex quo fit, ut laudandus sit, qui mortem oppetat pro republica, quod decet, cariorem esse patriam nobis, quam nosmetipsos. *Forcellinus* et *Orell.* ita leg.; perique alii decet. *Horat.* 1. *Od.* 4. 9. Nunc decet caput impedire myrto. *Pers.* 3. 27. An decet rumpere. — c) Cum

dativo personæ (V. infra sub 3.º c.). *Plaut. Capt.* 2. 2. 71. Ne patri decere videatur magis me servire, potius quam etc. Hunc locum attulit *Forcellinus*: sed, bona ejus venia, dativus patri pendet, ni fallor, a verbo videatur, minime vero a verbo decere. *Paul. Dig.* 32. 23. Decet enim tantæ majestati, eas servare leges, quibus etc. Adde *Liv.* 34. 53., cujus verba mox afferentur. — d) Et cum Infinitivo Passivo. *Ter. Andr. prol.* 16. Contaminari non decere fabulas. *Cic.* 1. *Tusc.* 14. 32. Num dubitas, quin specimen naturæ capi decet ex optima quaque natura? *Id.* 2. *ibid.* 3. 8. Nobis autem videtur, quidquid litteris mandetur, id commendari omnium eruditorum lectioni decere. Adde *eumd.* 2. *Legg.* 3. 8. et 7. 16. *Virg.* 12. *Æn.* 797. Mortaline decuit violari vulnere divum? — Et cum Dativo *Liv.* 34. 58. Quandoquidem honesta pensamus; sic ut aut sola, aut prima certe, pensari decet principi orbis terrarum populo et tanto regi etc. — Huc pertinet et illud *Sall. Jug.* 53. Quæ ab imperatore decuerint, omnia suis provisiva subaudi fieri. — 3.º) Absolute. — a) Cum Accusativo personæ. *Ter. Andr.* 2. 5. 10. Facis, ut te decet. *Quintil.* 9. 4. 15. Illum decet: nos etc. — b) Omissio Accusativo personæ. *Ter. Heeyr.* 4. 4. 66. Fecisti, ut decuerat. *Id. Eun.* 5. 9. 35. Haud sic decet. *Cic.* 6. *Att.* 3. 8. Quo majorem spem habeo nihil fore aliter, ac deceat. *Id.* 1. *Orat.* 29. 132. Roscium sæpe audio dicere, caput esse artis, decere: quod tamen unum id esse, quod tradi arte non possit. *Virg.* 12. *Æn.* 152. Tu pro germano si quid presentius audes, Perge, decet. *Quintil.* 8. 3. 42. Probabile Cicero ad genus dicit, quod non plus minus est, quam decet. — c) Cum Dativo. *Donatus* ad *Ter. Adelph.* 5. 8. 5. hæc habet: Antiqui si addebant statim verbum, Nos decet facere, Nos decet dicere: si non addebant, Nobis decet dicebant. *Plaut. Pers.* 2. 2. 31. Fateor ego profecto me esse, ut decet lenonis familiæ. *Ter. Heaut.* 5. 2. 12. Ubi cui decuit primo. *Id. Adelph.* 5. 8. 5. Hercle ita nobis decet. *Id. ibid.* 3. 5. 45. Hæc ut fiant, deos queso: ut vobis decet. *Sall. fragm.* apud *Servium* ad *Virg.* 8. *Æn.* 127. Locum editiore, quam victoribus decet. *Gell.* 9. 15. Adolescens præfatur arrogantius et clatius, quam ætati ejus decet. Adde *Aput. de mundo* 1. — Hinc Part. præp.

Decens, entis, adjective quoque usurpatur; unde *Comp. Decentior* 1. et 2.; *Sup. Decentissimus* 1. — *Decens* ¶ 1. Generatim est qui conveniens est, aptus et consentaneus tempori et personæ et rei. *Horat.* 4. *Od.* 13. 17. Quo fugit Venus? heu! quove color? decens Quo motus? Ita *Bentley*; alii quove color decens? Sic *Quintil.* 11. 3. 29. Corporis motus decens et accommodatus orationi. *Id.* 11. 3. 40. Decentissimus sinus, si aliquantulum supra imam togam fuerit. *Ovid.* 2. *Pont.* 5. 52. Decens amictus. *Quintil.* 11. 3. 156. Decentior amictus. *Tac. Agric.* 44. Si habitum quoque ejus posterius noscere velint, decentior, quam sublimior fuit. *Seneca* 1. *Benef.* 9. Decentissimum sponsaliorum genus, adulterium. *Seneca alter Thyest.* 150. nec dapibus feris Decerni potuit pena decentior. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 11. Quid verum atque decens, curo et rogo, et omnis in hoc sum. *Quintil.* 11. 1. 78. Decentius erit servare pudorem. — Cum Accus. et præpos. ad. *Gell.* 6. 11. in lemmate. Verba ad officium gravitatis dignitatisque vitæ decencia. ¶ 2. Specialim refertur ad pulcritudinem. *Propert.* 4. 8. 52. Decens Cynthia. *Horat.* 1. *Od.* 18. 6. Venus. *Id. ibid.* 4. 6. Junctæque Nymphis Gratiæ decentes. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 1. 13. *Ovid.* 1. *Met.* 450. longoque decencia crine Tempora. *Id. Rem. am.* 350. Decens forma. *Id.* 3. *Trist.* 7. 33. facies. *Capell.* 2. p. 30. de *Philologia*. Decentiorque cælitum. ubi est comparativum pro superlativo. *Claudian.* VI. *Cons. Honor.* 537. Ipse favens votis solloque decentior aer. h. e. serenior. — Differt tamen a *formoso*. Est enim *decens* pulcher cum honestate et dignitate quadam, decorus. *Sueton. Domit.* 18. Pulcher ac decens, maxime in juvena. *Juvenal.* 6. 161. Sit formosa, decens, dives, fecunda. *Ovid.* 5. *Fast.* 23. placidoque decens reverentia vultu. *Quintil.* 8. 3. 10. Decentior equus, eul adstricta sunt illa.

DECIBILIS, e, adject. decens, qui decet. *Isid.* 10. *Orig. litt.* D. Hinc (*scil.* a vocabulo *Decens*) et *Decorus* et *Decibilis*.

DECIDO, cidis, cidis, cidere, n. 3. (de et cado). Part. *Decidens* I. — Decidi est deorsum cado (It.

caeder giù; Fr. tomber de, tomber, choir; Hisp. caer; Germ. von oben, von der Höhe herab —, herunter —, abfallen; Angl. to fall from, fall down).

I.) Proprie. *Plaut. Cas.* 5. 2. 42. Decidere præcipitem de lecto. *Id. Pers.* 4. 4. 45. in foveam. *Ter. Phorm.* 4. 4. 27. Anguis decidit de tegulis. *Lucret.* 6. 496. In terras decidit imber. Adde *Horat.* 1. *Ep.* 14. 29. *Rursus Lucret.* 5. 194. Ut non sit mirum, si (*primordia rerum*) in tales disposituras Deciderunt quoque etc. ubi nota decidērunt pro deciderunt. Adde *eumd.* 3. 645. *Cic. Senect.* 19. 71. Poma ex arboribus, si sunt matura et cocta, decidunt. *Cæs.* 1. *B. G.* 48. Decidere equo. *Nepos Eumen.* 4. in terram ex equo. *Ovid. Ib.* 259. ab equo in arva. *Horat.* 4. *Od.* 10. 3. et *Ovid.* 3. *Amor.* 10. 36. Decidunt comæ. *Curt.* 7. 3. 21. Flumina in rubrum mare decidunt. *Frontin.* 8. *Strateg.* 9. 2. aquæ. *Ovid.* 9. *Met.* 345. e flore guttæ. *Id.* 1. *ibid.* 106. arbore glandes. *Id. Heroid.* 14. 46. manu ensis. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 59. (164). Glossopeira dicitur cælo decidere. *Id.* 2. *ibid.* 52. 53. (139). Superiora et cælo decidentia obliquos habent ictus. *Sueton. Galb.* 8. Fulmen in lacum decidit. *Phædr.* 1. 3. Pennæ deciderant. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 62. (163). dentes. *Sueton. Galb.* 1. capita statuis. *Id. Domit.* 15. titulus. *Id. Aug.* 95. Tunica ad pedes decidit. *Quintil.* 11. 3. 149. toga. *Ovid. Heroid.* 20. 208. Deciderint pallia. *Id.* 12. *Met.* 339. Decidere in præceps. *Id.* 2. *Art. am.* 2. Decidit in casses præda petita meos. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 42. fugiens hic decidit acrem Prædonum in turbam. h. e. incidit. *Petron. Satyr.* 87. Decidere in somnum.

II.) Impropr. ¶ 1. Figurata ponitur pro mori, h. e. in terram decidere, in inferna decidere. *Plaut. Trin.* 2. 4. 142. Nemo exstat, qui ibi sex menses vixerit: ita cuncti solstitiali morbo decidunt. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 36. Scriptor abhinc annos centum qui decidit. *Id.* 4. *Od.* 7. 16. Nos ubi decidimus, quo pater Æneas, quo Tullus dives et Ancus etc. *Stat.* 3. *Theb.* 125. si decidat hostis. *Claudian.* 1. in *Rufin.* 1. Phæbeo domitus Python cum decidit arcu. — Hinc translate pro deminui, absumi. *Colum.* 12. *R.* 20. sub fin. Mustum infervescere, et omnem spumam cum facibus expurgare: quo facto decima pars decidet. *Schneiderus* vulgatam hanc lectionem cum *Gesnero* correxit, et *decidet* legit; quod sane probandum. ¶ 2. Metaphorice est de gradu dejici, h. e. aliquid amittere. *Ter. Heaut.* 2. 3. 9. Væ misero mihi! quanta de spe decidit! et *ibid.* 4. 8. 11. Quanta spe decidit! *Liv.* 37. 26. Antiochus posteaquam a spe societatis Prusis decidit, etc. *Plin.* 5. *Ep.* 10. Labi et decidere ab archetypo. h. e. in scribendo multum ab archetypo distare. ¶ 3. Item in mala incidere. *Sueton. Claud.* 9. Decidere ad angustias rei familiaris. *Tac.* 3. *Ann.* 59. Huc decidisse cuncta, ut etc. *Al. leg.* recidisse. ¶ 4. Denique decidere dicitur qui in perniciem, vel maximum infortunium lapsus est. *Nepos Eumen.* 11. ad fin. Non virtute hostium, sed amicorum perfidia decidi. h. e. victus sum. *Cf. Cic.* 2. *Att.* 21. 4. Nam, quia (*Pompejus*) deciderat ex astris, lapsus, quam progressus, potius videbatur. V. integr. locum. *Seneca* 3. *Controv. præfat.* Sæpe illi bene cessit; sæpe decedit. *Tibull.* 3. 1. 20. An toto pectore deciderim. h. e. mei oblitus omnino sis. — Huc referri potest et illud *Senecæ* 1. *Controv.* 2. ad fin. Unde scimus, an cum convenientibus pro virginitate alio libidinis genere deciderit? h. e. viro-rum libidini succubuerit. V. CADO.

DECIDO, cidis, cidis, cidere, a. 3. (de et cado). Licenter secundum syllabam corripit *Capell.* 9. p. 336. Tandem senilem, Martiane, fabulam Sic in novena decidit volumina. Part. *Decidens* I. 1. et 3., et II. 1. — Decido est amputo, abscindo; et de his fere dicitur, quæ si abscindantur, deorsum cadunt (It. tagliar giù; Fr. couper, retrancher; Hisp. cortar; Germ. abhauen, eigl., von oben herab, abschneiden; Angl. to cut off).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Merc.* 2. 2. 37. Decide collum, si falsum est ut loquar. *Sic Curt.* 7. 2. 32. Decidum caput. *Cato R. R.* 45. *Schneid.* Taleas oleaginas, quas in scrobe saturas eris, tripedaneas decidito. *Lucret.* 5. 933. nec altis Arboribus veteres decidere falcebus ramos. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 13. Decidere falce filicem nascentem. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (165). Cum malleolis spargere caput caules, deciditur. *Id.* 31. *ibid.* 4. 30. (53). Decisse silvæ. *Tac.* 12. *Ann.* 14. ad fin. De-

cisæ aures. *Syl. It.* 4. 389. improbus ensis Annexam parvæ decidit vulnere lævam. *Seneca Ep.* 90. In quadratum ligna decidere. — Hæc pertinet et proverbialis illa diceandi ratio apud *Horat.* 2. *Ep.* 2. 49. Unde simul primum me dimiseri Philippi Decisis humilem penam, etc. ¶ 2. Latiori sensu reperitur et pro valde cadere, hoc est verberare. *Calistrat. Dig.* 47. 21. 2. Si lapides forati sunt, sufficet eos verberibus decidere. Similis locus est in *Collat. Mos. et Rom. legg.* 6. § 2. Sufficit eos verberibus coerceri. ¶ 3. Item pro incidere. *Calpurn.* 3. *Ecl.* 44. cerasi tua cortice verba notabo, Et decisa feram rutilanti carmina libro. Hæc *Forcellinus*: quamquam et hoc loco decisa accipi possit pro deciso, h. e. abscisso libro.

II.) Translate. ¶ 1. Sæpissime sumitur pro transigere, componere litem mutuo partium consensu; quia solet in transactionibus et compositionibus decidi, seu defrahi utrumque aliquid ex postulatis contrahentium: sere autem de iis, quæ pro tribunali transiguntur et componuntur; et occurrit — a) Cum Accusativo tantum rei, quæ deciditur. *Cic.* 7. *Verr.* 45. 120. Quibus rebus actis atque decisis, producentur e carcere. *Id. Rosc. com.* 11. 32. Magno tuam dimidiam partem decidisti: magno et tu tuam partem decide. *Id. Quint.* 4. 17. Decidere et statuere, quid alicui ad denarium solvatur. *Id.* 4. *Verr.* 52. 128. et *Flacc.* 34. 86. Decidere res. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 59. Decisa negotia. *Ulp. Dig.* 42. 1. 56. Res iudicata, vel iurejurando decisa. Adde *eumdem.* *ibid.* 9. 4. 22. *Id. ibid.* 18. 3. 4. Decisa quæstio. *African. ibid.* 47. 2. 63. Decidere damnum. Adde *Sueton. Vesp.* 21.; et *Capitolin. Anton. Phil.* 10. — Hæc pertinet et illud *Quintil.* 8. 6. 47. Cetera propriis decisa sunt verbis. h. e. expressa, explicata. — b) Cum Ablativo et præpos. *Cic.* 4. *Verr.* 32. 79. Qui cum reo transigit, post cum accusatore decidat. *Id. Rosc. Am.* 39. 114. Decidere atque transigere cum aliquo. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 40. 41. (130). Abunde atque indulgenter fortuna decidit cum eo, qui iure iudici non infelix potest. *Ulp. Dig.* 12. 6. 26. circa med. Decidere pecunia cum aliquo. — Et passive *Cic.* 3. *Verr.* 43. 125. Dicebat iste, nisi cum muliere decideretur, in possessionem se ire iussurum. — *Cic. Quint.* 5. 19. Decidere de rebus et rationibus societatis. *Id. Rosc. com.* 12. 35. Qui de sua parte decidit, reliquias integram relinquit actionem. Adde *Justin.* 31. 7. 6. — c) Absolute. *Cic.* 5. *Verr.* 48. 114. Ut in singula jugera ternis medicinis decidere liceret. *Al. omittunt præpos.* in *Seneca Ep.* 95. ad fin. Pro libertate decidere. Adde *Aurel. Vict. de vir. illustr.* 56. ¶ 2. Ponitur etiam pro deminuerè, imminuere. *Lamprid. Alex. Sev.* 38. Vectigal ad tertiam partem decidere. ¶ 3. Item pro dejicere. *Plaut. Cas.* 2. 4. 18. Ego pol istam jam aliquo vorum tragulam decidero. *Plerique tamen rectius leg. deiecerò.*

DECIDUUS, a, um, adject. a *decido*, est cadens, caducus. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 27. 45. (127). Cornua cervis omnibus annis decidua. *Id. ibid.* 49. 110. (263). Testes pecori ad crura decidui, subus adnervi. *Id.* 2. *ibid.* 20. 18. (82). Ignis decidui ad terras fulminum nomen habet. *Id.* 8. *ibid.* 3. 4. (7). Dentes decidui. *Id.* 2. *ibid.* 8. 6. (23). Decidua sidera. h. e. quas stellas caelo lahentes vulgus putat, quasque *Seneca* 2. *Quæst. nat.* 14. appellat *stellas transvolantes*, Itali vero *stelle cadenti*. Rursus *Plin.* 18. *Hist. nat.* 25. 60. (226). et *Laberius* apud *Non.* p. 100. 10. *Merc.* Decidua folia. *Prudent.* 3. *Cathem.* 79. imber.

DECIDUUS, a, um, adject. a *decido*, est idem quod *caducus*, et legitur a quibusdam apud *Ovid.* 8. *Met.* 758. gemitumque dedit decidua quercus. *Al. leg. Dodonia*, alii *rectius Decia*. *Plin.* quoque, ubi ait 16. *Hist. nat.* 24. 38. (92). Cato decidua (folia) populnea (*al. leg. a populo*) quærnaque animalibus jubens dari, non perarida; *caedua* significare videtur: nam si *cadentia* intelligas, ea solent arida esse. Nostri quoque rustici, quam frondem in cibum boum servant, cadere solent, non expectare, dum decidat. Porro locus *Catonis*, unde is desumpsit, videtur esse *R. R.* 5. Frondem populneam, ut meam, quærneam *caedito*: per tempus eam condito, non peraridam, pabulum ovibus.

DECIES vel declens, adverb. *declens*. Quod scribatur et *decies*, testes sunt *Varro* 9. *L. L.* 88. *Müll.* et *Mar. Victorin.* de *Orthogr.* p. 2469.

Putsch. — Decies est decem vicibus (*It. dieci volte*; *Fr. dix fois*; *Hisp. diez veces*; *Germ. zehnmal*; *Angl. ten times*).

I.) Proprie. *Plaut. Stich.* 3. 2. 45. Decies in die mutat locum. *Cic.* 3. *Verr.* 10. 28. Decies centena millia. Adde *Frontin. Aquæd.* 7. et *Liv.* 8. 9. et 33. 42. *Ovid.* 2. *Trist.* 94. Eisque decem decies inspicenda viris. h. e. centumviris. *Liv.* 24. 11. Trecenta millia usque ad decies. *Id.* 43. 6. Decies centum millia. Adde *Horat.* 2. *Sat.* 3. 237. et 249. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 53. 74. (146). Columbae decies anno pariunt. Adde *Juvenal.* 10. 135. et 14. 28.

II.) Metonymice — a) Decies ponitur pro sæpe. *Plaut. Amph.* 2. 1. 27. Equidem decies dixi. *Horat.* *A. P.* 294. Perfectum decies non castigavit ad unguem. *Id. ibid.* 365. Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit. *Juvenal.* 13. 136. Si decies lectis diversa in parte tabellis. Adde *Catull.* 23. 20.; et *Pers.* 6. 79. — b) Decies centena pro prægrandi pecuniæ summa usurpabant antiqui, quod prisca illis temporibus minor erat numerorum copia; et nihilominus, etiam crescentibus divitiis, phrasibus obtinuit: cf. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 10. 47. (133). Non erat apud antiquos numerus ultra centum millia; itaque et hodie multiplicanter hæc, ut decies centena, aut sæpius dicuntur. Fœnus hoc fecit nummusque percussus, et sic quoque æs alienum etiamnum appellatur. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 15. Decies centena dedisses Huic parco paucis contento, quinque diebus Nil erat in localis. — c) Dicitur et decies absolute pro decies centena millia. *Martial.* 1. 104. Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis. Adde *eumdem.* 3. 62.

DECIMA, æ, f. DECIMUS in fin.

DECIMALIS, e, adject. ut *Decimales agri*, h. e. decumani, qui decimas solvunt, apud *Tac. Germ.* 29.; ubi alii leg. *decumates* eadem significatione.

DECIMANUS et frequentius decumanus, a, um, adject. ad decimum pertinens.

I.) Proprie. ¶ 1. Decumanus est pertinens ad decimam, quæ pro vectigali solvebatur: et occurrit — a) De rebus. Sic *decumanus ager*, qui decimam partem fructuum pro vectigali solvit reipubl. *Cic.* 5. *Verr.* 6. 13. Omnis ager Sicilia civitatum decumanus est. — Item *decumanum frumentum* decima pars frumenti, quæ pro vectigali solvitur. *Cic.* 5. *Verr.* 5. 12. et *ibid.* 81. 188. — Eodem sensu *decumanum oleum* dixit *Lucilius* apud *Non.* p. 445. 19. *Merc.*, si modo sana est lectio; quamvis ab aliis accipiatur pro minus puro et villiori; nempe quasi ex decima quaque mensura rejecto et projecto: vel decimando collecto et abjecto. — b) De personis. *Decumanus* vel *decumani*, sunt publicani, qui decimas publicas redimunt exiguntque. *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 2. *Verr.* 5. 13. p. 130. *Bait.* Aratores frumenti decimam dare populo Romano solent. Hos non una atque altera, sed tribus amplis decimis per mancipis a se subornatos, id est publicanos, qui decumani vocantur, Verres exhaustit. Adde *Cic.* 5. *Verr.* 8. 20. — Sic *decumana* absolute, vel *decumana mulier* apud *eumdem.* *Cic. ibid.* 33. 77. et 34. 78. Est uxor decumani, quam et mulierculam publicanam *ibid.* vocat. *V. PUBLICANA.* ¶ 2. Decumanus est etiam ad decimam legionem pertinens. Hinc — a) *Decumani milites* sunt legionis decimæ, hoc est quæ decimo loco descripta fuit. *Auct. B. Afr.* 16.; et *B. Hisp.* 30.; *Tac.* 5. *Hist.* 20.; et *Sueton. Cres.* 70. *Vopisc. Prob.* 6. Decumanos, fortissimos exercitus sui. *Aurelianus Aug.* apud *Vopisc. Prob.* 6. Ut scias, quanti te faciam, decumanos meos sumo, quos *Claudius* mihi credidit. Isti enim sunt, qui quadam felicitatis prerogativa præsulens, nisi futuros principes habere, non norunt. Adde *Amnian.* 18. 9. 3. et *Frontin.* 1. *Strateg.* 11. 3. et 4. *ibid.* 5. 11. — b) In castris *Decumana porta* est ceterarum maxima, aversa hosti. Aili dictam putant a tutela militum decimæ cohortis: ut *Hygin. Gromat.* p. 7. col. 2. A cohortibus decimis ibi tendentibus decumana porta est appellata. Adde *Veget.* 1. *Milit.* 23. Per hanc peccantes milites educabantur ad panam, teste *eod.* *Veget. ibid.* Adde *Ces.* 2. *B. G.* 24., 3. *ibid.* 25. et 3. *B. C.* 96.; et *Liv.* 3. 5. et 10. 32. ¶ 3. De limite decumano *V. CARDO.*

II.) Improperie decumanus accipitur pro magno. Decumana ova, inquit *Paul. Diac.* p. 71. 15. *Müll.*, dicuntur, et decumani fluctus, quia sunt magna: nam et ovum decimum majus nascitur, et fluctus

decimus fieri maximus dicitur. *Id.* p. 4. 7. Albesia scuta dicebantur, quibus Albenses — usi sunt. Hæc eadem decumana vocabantur, quod essent amplissima, ut decumani fluctus. *Placidi Gloss.* ed. *A. Mai.* p. 45. Decumanæ, maximæ, a fluctu decimo. — Aili putant ductum hoc a Pythagoreis, apud quos denarius numerus veluti magnificus et sacer fuisse dicitur. *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 49. Qui venit hic fluctus, fluctus supereminet omnes: Posterior nono est, undecimoque prior. *Lucilius* apud *Cic.* 2. *Fin.* 8. 24. quum omnia in ista Consumis squilla atque acipensere cum decumano. — *Decumana pira* enumerantur a *Colum.* 12. *R. R.* 10. 4. et *Cloatio* apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 15. ad fin. inter varia pirorum genera: a magnitudine fortasse appellata: nisi malis legere *Decimiana*, quod unice probandum. Cf. *Schneid.* ad *Colum.* l. c.

DECIMARIUS, a, um, adject. ad decimam partem pertinens. Hinc *leges decimaræ* dicuntur, quæ decimas partes hereditatis concedebat uxoribus, pro liberorum numero. *Cod.* 8. 58. in *temmate*. De infirmamandis penis cælibatus et orbitatis, et de decimariis (*legibus*) sublatis. — Et *decimarius* dicitur qui decimas pendit, apud *Ambros.* in *Psalm.* 118. *serm.* 8. Sin autem vocatur a Domino, ipse mihi dicitur, hoc est non aili tributarius, non decimarius, non de possessione munificus.

DECIMATIO vel decumatio, ðnis, f. 3. ¶ 1. Est supplicium militare, cum decimus quisque miles sorte lectus occiditur. *Capitolin. Macrin.* 12. Clementem se dicebat, quando eos centesimaret, qui digni essent decimatione atque vicemissione. *V. DECIMO.* ¶ 2. Pro jure decimas accipiendi exigendique dixit *Fulgat. Ital. Numer.* 18. 21. Filis Levi ecce dedi omnem decimationem in sortem pro deservitiis eorum.

DECIMATRUS, dies festi Faliscorum, quod ferent post decimum diem Iduum. *Festus* p. 257. 6. *Müll.*

DECIMATUS vel decumatus, a, um. *V. DECIMO*, as.

DECIMESTRIS. *V. DECEMMESTRIS.*

DECIMO vel decumo, as, avi, ðum, are, a. 1. Part. *Decimans* 2.; *Decimatus* 1. et in fin. — Decimare est decimam partem detrahere. Hinc ¶ 1. In re militari decimari legiones dicuntur, quando decimus quisque supplicio afficitur ab imperatore, sorte ducta, cui contingat: cf. *Liv.* 2. 59., et *V. CENTESIMO.* *Sueton. Galb.* 12. Recusantes, atque insuper aequam et signa pertinacius recitantes, non modo immisso equite disiecit, sed declinavit etiam. *Id. Aug.* 24. Cohortes, si quæ cessissent loco, decimatas bordeo pavit. Adde *Frontin.* 4. *Strateg.* 1. 37. *Capitolin. Macrin.* 12. Milites sæpius decimavit. — Et absolute. *Sueton. Cal.* 48. Quin decimare velle perseveraret. — Apud Romanos primus eo supplicio usus videtur *App. Claudius*, an. U. C. 283., de quo *Liv.* 2. 59. ¶ 2. Præterea decimare, seu decumare est decimam alicujus rei partem in sacrificium offerre. *Festus* p. 237. 25. *Müll.* Quæ familia, et posteri ejus non desuerunt decumantibus usque ad *Appium Claudium* censorem. — Hinc Part. præter. pass.

Decimatus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde *Sup. Decimatissimus*; et occurrit translate tantum pro electo. *Symmach.* 3. *Ep.* 49. et 51. Vir decumate honestatis. *Al.* utrobique leg. *edecumate* eodem sensu. *Id.* 8. *ibid.* 16. *Juvenis* decimatissimus. *DECIMODIA. V. DECEMMODIUS.*

DECIMUS et antiquorum more decumus, a, um, adject. ultimus ex decem (*It. decimo*; *Fr. dixième*; *Hisp. decimo*; *Germ. der, die, das zehnte*; *Angl. the tenth*).

I.) Proprie. *Plaut. Amph.* 1. 2. 19. Decumo post mense. *Id. Stich.* 5. 4. 26. Decima propinare. *Id. Pseud.* 4. 2. 17. In foro vix decimus quisque est, qui ipsus sese noverit. *Ter. Adelph.* 3. 4. 29. Mensis decimus est. *Cic.* 2. *Phil.* 31. 77. Hora diei decima. Adde *eumdem.* 1. *Invent.* 53. 54. *Cæs.* 1. *B. G.* 40. Cum decima legione. Cf. *eumdem.* 2. *ibid.* 23. *Virg.* 6. *Æn.* 155. decumum quos distulit Hector in annu. Sic *Tac.* 6. *Ann.* 27. Decimus annus. *Gell.* 18. 2. *extr.* Ennius in decimo tertio Annalium. *Aurel. Vict. Cæsar.* 12. Mense sexto ad decimo. *Inscript.* apud *Orell.* 2275. LEGIO DECIMA.

II.) Per metonymiam ponitur pro magno. *Ovid.* 11. *Met.* 530. Vestitus insurgens decimæ ruit impe-

Fam. 21. 5. Declamare Græce apud Cassium instituit. *Quintil.* 12. 11. 15. Declamare in scholis. — b) Cum Accus. *Cic.* 1. *Tusc.* 4. 7. Declamare causas. ¶ 2. In malam partem. *Cic.* 5. *Phil.* 7. 19. Ipse interea XVII. dies de me in Tiburtino Scipionis declamavit, sitim quærens. *V.* integrum locum, et adde *eumd.* 2. *ibid.* 17. 42., et *V.* DECLAMO 1.

DECLAMO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et clamo). — Part. *Declamans, Declamatus* et *Declamaturus* 1. — Declamare proprie est valde clamare; sed occurrit ¶ 1. In bonam partem fere apud Rhetores, et est privatim se exercere dicendo eloquentiæ acquirendæ causa. — a) Absoluta. *Cic.* 5. *Fin.* 2. 5. Ad fluctum ajunt declamare solitum Demosthenem. Adde *eumd.* 14. *Att.* 12. 2. et *V. Elenct.* ad *eumd.* 2. *Orat.* 20. 86. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 1. Trojani belli scriptorem, maxime Lollii, Dum tu declamas Romæ, Præneste relegi. *Quintil.* 2. 5. 16. An vero declamabit quidem præceptor, ut sit exemplo suis auditoribus? *Id.* 2. 1. 3. Declamandi magister. *Id.* 10. 5. 21. In declamando quam simillimum esse veritati. *Id.* 11. 1. 55. Quod præcipue declamantibus custodiendum est. *Id.* 11. 1. 83. Neque enim nunc declamamus, sed ostendimus nonnumquam posse etc. Adde *eumd.* 11. 3. 27., 1. 23., 6. 3. 73. et alibi sæpe; *Plin.* 2. *Ep.* 14.; et *Juvenal.* 7. 150. *Sueton.* Aug. 4. Tiberius declamans. *Id.* *Rhet.* 6. Declamator mos erat. Adde *eumd.* Aug. 4., *Ner.* 10. et *Gramm.* 10. *Martial.* 2. 7. Declamas belle, causas agis, Attale, belle. Cf. *eumd.* 4. 81. Declamas in febre, Mathon; hanc esse phrenesim Si nescis, etc. — *Forcellinus* affert etiam locum *Cic.* 5. *Phil.* 7. 19., ubi tamen *Orellius* pro declamavit legit declamavit. — b) Passive impersonaliter. *Quintil.* 9. 2. 81. In eo, quomodo declamatur, positum est etiam, quomodo agatur. — c) Cum Accusativo rei, de qua dicimus. *Quintil.* 3. 8. 61. Declamare suasorias. *Lamprid.* Alex. Sev. 3. Julius Granius, cujus hodieque orationes declamatæ feruntur. *A. e.* declamationes. ¶ 2. In malam partem significat etiam veras in foro causas orare, sed fere rabulis tribuitur et ineptis causidicis, immo universim est clamore et conviciis invehi in aliquem. *Cic.* 6. *Ferr.* 66. 149. Qui pro isto contra me vehementissime declamasset. *Id.* *Rosc. Am.* 29. 82. Quæ mihi iste visus est ex aña oratione declamare, quam in alium reum commentaretur. *Id.* 3. *Fam.* 11. Ne in quemvis impune declamare liceret. *Quintil.* 8. 3. 54. Declamare in Pansam. ¶ 3. Denique cum de quotidiana vivendi ratione agitur, declamare est idem quod loqui. *Ovid.* 1. *Art. am.* 465. Quis, nisi mentis inops, teneræ declamet amicæ?

DECLARATIO, ōnis, f. 3. actus declarandi, manifestatio. *Cic.* 10. *Fam.* 5. 2. Declaratio animi tui, quem habes de republica. *Id.* 15. *ibid.* 21. 3. Liber, quem mihi misisti, quantum habet declarationem amoris tui! Adde *Apul.* *Dogm.* *Plat.* 3.

DECLARATIVE, adverb. declarativa ratione, eo modo, qui declarando inservit. *Capell.* 4. p. 120. Cum dicimus *Cicero disputat*, si accedat huic sententiæ in *Tusculano*, declarative accessit; item si accedat *prudenter* et *copiose*, declarative; item si dicitur *cum Catone*, declarative accessit. — Quidquid declarative accedit, variis casibus et modis accedit.

DECLARATIVUS, a, um, adject. declarans, declarationi serviens. *Capell.* 4. p. 97. Pars sententiæ declarativa. Adde *eumd.* *ibid.* p. 120., 121., 128. et 134. *Apul.* *Dogm.* *Plat.* 3. p. 30. extr. Altera pars declarativa, ut *disserit*, vel *non disserit*: declarat enim, quid faciat *Apulejus*, et *moz.* Particulæ subjectiva et declarativa possunt semper servare inter se vires.

DECLARATOR, ōris, m. 3. qui declarat. *Plin.* *Paneg.* 92. Ut idem honoribus nostris suffragator in curia, in campo declarator existeres.

DECLARATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DECLARO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et claro). Part. *Declorans* II. a.; *Decloratus* I. 1. et 2.; *Decloraturus* II. c.; *Declorandus* II. a. — Declaro est clarum facio, ostendo, demonstro, manifesto (*It. mostrare, manifestare, far vedere, dichiarare*; *Fr. rendre clair, sensible, précis en dévoilant quelque chose, dévoiler, manifester, montrer, faire voir*; *Hisp. manifestar, mostrar, exponer a la vista*; *Germ. deutlich, klar machen, zeigen, zu erkennen geben, darlegen, offenbaren*; *Angl. to declare, show clearly, make clear*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim ac stricto sensu ponitur de iis, quæ ipsa externæ speciei oculis ostenduntur. *Cic.* 2. *Nat. D.* 2. 6. Præsentiam sæpe divi suam declamant, ut apud *Regillum* Castor et Pollux ex equis pugnare visi sunt. *Nepos Hann.* 11. Ducis nave declarata suis. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 32. 50. (116). Sed dentibus (*cervorum*) senecta declaratur. ¶ 2. Speciatim ponitur de creatis magistratibus pro nunciare. *Cic.* *Mur.* 2. 3. Declarare consulens. *Id.* *ibid.* 1. 2. Declaratus consul. Adde *Sall. Cat.* 24. et *Jug.* 27.; et *Liv.* 9. 40., 24. 9. et 28. 39. *Liv.* 1. 18. extr. et 1. 46. Declarare regem. *Id.* 9. 40. extr. prætozem. Adde *Sall. Jug.* 63. et *Sueton. Cæs.* 80. — Et poetice. *Verg.* 5. *Æn.* 245. Victorem magna præconis voce Cloanthum declarat.

II.) Improperie declarare est aliquid menti nostræ evidens reddere, manifestare, exponere, voce vel scriptis explicare: vide *Iritz* ad *Vellej.* 2. 109. 1. Sic *Cic. Amic.* 24. 88. Quum tot signis eadem natura declaret, quid velit. Et *Quintil.* 10. 1. 11. Ut idem pluribus vocibus declaret. — Porro usurpatur — a) Cum Accusativo rei, quæ declarat. *Cic.* 5. *Fam.* 13. 2. Ipsa consolatio litterarum tuarum declarat summam benevolentiam, et *moz.* Itaque hoc sæpius dicendum, tibi que non significandum solum, sed etiam declarandum arbitror. *Hinc patet* declarare plus esse, quam significare. *Id.* 1. *Orat.* 42. 190. Propriam cujusque vim definitione declarare. *Id.* *Orat.* 22. 74. Oportere, perfectionem declarat officii. *Id.* 2. *Fin.* 4. 13. Nullum inveniri potest verbum, quod magis idem declarat Latine, quod Græce ἴδοναι, quam declarat voluptas. *Id.* 3. *ibid.* 4. 14. Plura vocabula idem declarantia. Adde *eumd.* 1. de *republ.* 24. 38. *Catull.* 64. 34. Declarare gaudia. *Nepos Epam.* 1. Declarare imaginem consuetudinis atque vitæ alicujus. *Id.* *Att.* 18. extr. Tantam rem tam breviter potuisse declarari. *Id.* *Iphicr.* 3. Quod cum in aliis rebus declaravit, tum in Amyntæ liberis tuendis. *Gell.* 14. 5. Propter cujus syllabæ sonum declarandum reperta erat nova littera. Adde *Quintil.* 11. 3. 66., 1. 7. 28. et 7. 3. 83. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 15. Bene ubi quod consilium discimus accidisse, hominem eum esse declaramus. *Lucret.* 6. 466. Nam loca declarat sursum ventosa patere Res ipsa. Adde *eumd.* *ibid.* v. 471. et 1. 366. *Curt.* 6. 9. Quod fuisse vanum, Dymni exitus declarat. *Gell.* 7. 8. Delphinos amasios esse historiæ declarant. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 6. (23). Cujus licentiæ origo nomine ipso in Samothrace id institutum declarat. *Id.* 2. *ibid.* 39. 39. (105). Quum esse eorum nullum minus lunæ tam immensæ altitudinis ratio declarat. Adde *Quintil.* 8. *procem.* 15. et 9. 3. 5.; et *Sueton.* Aug. 1. — c) Sequente relativo. *Ter. Heaut.* 2. 3. 43. Consuetudo, cujusque ingenium ut sit, declarat maxime. *Lucret.* 6. 220. quali natura prædita consent Fulmina, declarant lectus. *Cic.* 6. *Att.* 1. circa med. Declaravit quanti me faceret. *Cæs.* 1. *B. G.* 50. Sortibus et vaticinationibus declarare, utrum prælium committi ex usu sit. *Liv.* 32. 40. Concio declaratura quid Argivi vellent. — d) Absoluta. *Lucret.* 5. 693. Ut ratio declarat eorum, qui etc. *Id.* *ibid.* v. 265. Nil opus est verbis; magnus decursus aquarum Undique declarat. *Cic.* 7. *Phil.* 8. 17. Luculentam tamen ipse plagam accepit, ut declarat cicatrix. *Id.* 12. *ibid.* 10. 24. Nemo me minus timidus, nemo cautior. Res declarat. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 16. 43., 1. *Tusc.* 9. 18. et 4. *Acad.* (2. pr.) 6. 16. — NB. Declarare pro claritudine spoliare acceptant nonnulli in illo *Vitruv.* 1. 1. 5. *Schneid.* Oppido capto, viris interfectis, civitate declarata, matronas in servitum abduxerunt. *Atii*, inter quos et *Schneider.*, recitib. leg. deleta.

DECLAVO, as, are, a. 1. *Turneb.* 1. 23. *Adversar.* c. 20. ita legit illud *Pauh Dig.* 47. 7. 5. Cingere est declavare: clavæ seu ramos arborum recidere. Al. melius leg. *deglabrare*.

DECLINABILIS, e, adject. qui declinari potest. *Priscian.* 5. p. 670. *Putsch.* Nomina declinabilia. *Id.* *ibid.* p. 644. Nomina Abraham, Joachim nulla regula Latina vel Græca sunt moderanda, nisi transferantur in aliquam declinabilem formam, quod quidam historici fecerunt, ut Abrahamus, Abrahami.

DECLINATIO, ōnis, f. 3. actus declinandi, sive actus quo quis a recta se flectit et curvat.

L.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Cat.* 6. 15. Pétitiones tuas — parva quadam declinatione — cor-

poris effugi. Sic *Curt.* 8. 7. 21. Lanceam, quam Dio-xippus quum evigila corporis declinatione vitasset, etc. *Cic.* 1. *Fin.* 6. 19. Nam et ipsa (*atomorum*) declinatio ad libidinem fingitur. Adde *eumd.* *Fat.* 10. 22. ¶ 2. Speciatim est terræ polos versus inclinatio, adeoque, idem quod Græcum κλίμα, seu certum cæli spatium, vel regio cæli in eodem climate. *Colum.* 1. *R. R. præfat.* 22. Sit oportet rerum naturæ sagacissimum, declinationum mundi non ignarus, ut exploratum habeat, quid cuique plagæ conveniat, etc. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 1. 3. et 1. *ibid.* 6. 18. *Has Vitruv.* 1. 1. 10. *Schneid.* *inclinationes cæli*, et 6. 1. 1. *inclinationes mundi* appellat. *Rursus Colum.* 4. *R. R.* 24. 2. Vitis quum sit per quatuor divisa partes, totidem cæli regiones aspicit: quæ declinationes quum contrarias inter se qualitates habeant, etc.

II) Translate. ¶ 1. Genaratim declinatio est idem ac vitatio, devotatio. *Cic. Cluent.* 53. 148. Laboris et periculi declinatio. *Id.* 4. *Tusc.* 6. 13. A malis declinatio, si cum ratione fiet, cautio appellatur. — Hinc appetitio opponit *Cic.* 3. *Nat. D.* 13. 33. Nullum potest esse animal, in quo non et appetitio sit et declinatio naturalis. *Gell.* 14. 1. a med. Consilia hominum et variæ voluntates appetitionesque et declinationes. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores ponitur pro digressionem, ut apud *Cic.* 3. *Orat.* 53. 205. Declinatio brevis a proposito. Adde *eumd.* *Partit.* *orat.* 15. 52.; et cf. *Quintil.* 9. 1. 32. et 34. Porro *Cic.* loco priore enumerat declinationem hanc inter figuras sententiarum: quam differre ait ab *digressionem* in eo, quod declinatio brevior sit, et citius ad rem redeat. ¶ 3. Item apud Rhetores declinatio vocis est ejus mutatio et inflexio. *Quintil.* 11. 3. 16. Ut in hisdem affectibus sint tamen quædam non ita magnæ vocis declinationes. ¶ 4. Item speciatim apud Grammaticos declinatio — a) Est nominum inflexio pro suis casibus, et verborum per sua tempora. *Varro* 8. *L. L.* 3. et 21.; 10. *ibid.* 11. et 51. *Müll.*; et *Quintil.* 1. 4. 29., 1. 5. 63., 1. 9. 5. et 1. 4. 13. — b) Item derivatio, formatio, aut compositio unius vocis ab alia. *Varro* 5. *L. L.* 5. edit. vet. Singulis verbis primigeniis circiter quingentæ species declinationibus sunt. Adde *Quintil.* 2. 15. 14. et 8. 3. 32.; et *V.* DECLINO. — Hinc a *Cic.* 3. *Orat.* 54. 207. enumeratur declinatio inter figuras verborum, quum scilicet verba declinata, hoc est paulum immutata in oratione ponuntur, ut *justus, juste, justitia*: quæ et conjugata appellantur, et ipsa figura *transductio* alio nomine dicitur. — c) Denique apud sequioris ævi Grammaticos declinatio stricto sensu dicitur substantivorum per suos casus inflexio. *Donat.* p. 174. *Putsch.*

DECLINATIVE, adverb. ita ut declinationem significant. *Asper.* *Jun.* p. 1732. *Putsch.* Adverbia sunt aut elective, ut *potius*; aut discretive, ut *seorsum*; aut congregative, ut *una, pariter, simul*; aut declinative, ut *funditus* etc.

DECLINATUS, a, um. *V.* DECLINO.

DECLINATUS, us, m. 4. ¶ 1. Est idem quod declinatio, vitatio. *Cic.* 5. *Fin.* 7. 17. Voluptatis alii primum appetitum putant et primam depulsionem doloris: alii censent primum adscitum, non dolere, et primum declinatum, dolorem. *V.* ADSCITUS et *Madvig* ad h. 1. ¶ 2. In re grammatica. *Varro* 7. 8. *L. L.* 8. *Müll.* Nominibus novis allatis in consuetudinem, sine dubitatione eorum declinatus estim omnis dicitur populus. *Id.* 9. *ibid.* 84. Ego declinatus verborum et voluntarios et naturales esse puto. *Id.* 10. *ibid.* 32. Item sunt declinatum species quatuor, quæ tempora habent sine personis. Adde *eumd.* 9. *ibid.* 51. et 53.

DECLINUS, e, adject. declinans, devitans. *Stat.* 5. *Theb.* 296. Exoritur pudibunda dies, cæstumque reticens, Aversum Lemno jubar, et declinia Titan opposita juga nube refert. Ubi *Lactant.* vetus *Scholias*: quæ declinant et fugerent. Al. leg. *declivia*, quod minus hoc loco ad rem facit, cum sermo sit de sole surgente, non ad occasum vergeate. *Lucan.* 4. 427. Dum se declinibus undis Æstus agat. Al. leg. declivibus. *V.* et DECLIVIS.

DECLINO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et clino a Græc. κλίνω). Part. *Declinans* II. 1.; *Declinatus* II. 1. et 3.; *Declinatorus* I. b.; *Declinandus* II. 2. — Declinare est a recta flecti, curvari, deflectere, divertere (*It. piegare dalla retta, volgersi*; *Fr. se détourner du droit chemin, s'écarter, dévier, obli-*

quer; Hisp. *desciarse, descariarse*; Germ. *abbiegen, von der gerade Richtung ab in eine mehr seitwärts liegende, daher ausbiegen, abwenden*; Angl. *to turn aside, turn out of the way*.

I.) Proprie. — a) Cum Accusativo. *Lucret.* 2. 250. Sed nihil omnino recta regione viai Declinat esse. *Plaut. Aulul.* 4. 8. 11. Declinavi paullum me extra viam. *Catull.* 64. 91. Non prius ex illo flagrantia declinavi Lumina. h. e. torsit. *Liv.* 1. 28. Si quo ego inde agmen declinare voluissem. *Cels.* 8. 5. Nares in alteram partem declinantur. *Virg.* 4. *Æn.* 185. nec dulci declinat lumina somno. *Propert.* 2. 1. 11. Seu cum poscentes somnum declinat ocellos. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 128. pallentes declinant lilia culmos. *Vetus Poeta* apud *Sueton.* *Aug.* 70. Omnia se a cælo tunc nomina declinantur. — b) Absolute. *Cic.* 14. *Att.* 17. 2. Non arbitrantur eum a Capua declinaturum. *Id.* 5. *Fin.* 2. 5. Paullum ad dexteram de via declinavi. *Id.* 1. *Legg.* 21. 56. Huc declinabam nec invitum. *Liv.* 38. 20. Si qua periculose et prærupta occurrant, non pugnare cum iniquitate locorum —: sed obliquo monte ad se declinare (*jubet*) et suo agmini coniungi. — Et de atomis *Cic.* 1. *Fin.* 6. 20. Nam si omnes atomi declinabunt, nullæ unquam coherescunt; sive aliæ declinabunt, aliæ suo nutu recte ferentur: primum erit hoc quasi provincias atomis dare, quæ recte, quæ oblique ferantur: deinde etc. Adde *eumd.* *ibid.* § 19. et 1. *Nat. D.* 25. 89.

II.) Impropric: ad rem *Cic. Sert.* 34. 73. Magna rerum permutazione impendente, declinasse me paullulum (*loquitur Cic. de exilio suo*), et, spe reliquæ tranquillitatis, præsentis fluctus tempestatemque fugisse. ¶ 1. Generalitè, et quidem — 1.º Eadem, quæ supra, significazione, sed metaphoricè sumpta. — a) Cum Accusativo. *Ter. Hecyr.* 2. 1. 3. Neque declinatam quidquam ab altarum (*mulierum*) ingenio ullam reperias. h. e. recedentem, abhorrentem, dissimilem. *Quintil.* 10. 3. 33. Optimi sensus — memoriae suæ intentos ab alia inventionione declinant. *Id.* 12. 1. 16. Neque spe, neque metu declinatus animus, quo minus optimis se partibus jungeret. *Id.* 12. 17. 23. Cato litteras Græcæ ætate jam declinata didicit. h. e. senili. — b) Absolute. *Cic. Cluent.* 38. 106. Neque enim dubito, quin il tales viri, suspitione aliqua percussi repentina, de statu suo declinarent. *Id.* 4. *Tusc.* 6. 13. Ut bona natura appetimus, sic a malis natura declinamus. *Id.* 1. *Off.* 40. 145. Quæ autem parva videntur esse delicta, — ab illis est diligentius declinandum. *Id.* 5. *Ferr.* 1. 2. Declinare in aliqua re a religione officii. *Id.* *Orat.* 40. 138. Declinare aliquantulum a proposito. *Id.* *Liv.* 28. 1. *Sall.* apud *Non.* p. 385. 2. *Merc.* Ad hoc rumoribus adversa in pravitate, secunda in casum, fortunam in temeritatem declinando corrumpent. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 8. 34. (113). Gemma paullum declinans a topazio in aurum. — 2.º) Hinc cum casibus motus ad locum esse inclinare, ferri, converti. *Cic.* 2. *Orat.* 38. 157. Ut eo revocetur, unde huc declinavit oratio. *Quintil.* 12. 3. 9. Desperata facultate agendi, ad descendendum jus declinaverunt. *Id.* 7. 2. 30. Si deerunt hæc remedia, ad illa declinandum est. *Horat.* 1. *Od.* 33. 6. Cytus in asperam Declinat Pholoen. h. e. aberrante amore fertur in Pholoen. — 3.º) Hinc etiam esse deminui. *Ovid.* 9. *Met.* 460. Paullatim declinat amor. *Colum.* 8. *R. R.* 4. 3. Die in vesperum declinante. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 24. (48). Vinum non dandum nisi declinante morbo. — 4.º) Denique est magis magisque a recta deflectere, adeoque distare. *Quintil.* 9. 3. 88. Quædam verborum figuræ paullum figuris sententiarum declinantur. h. e. dissimiles sunt, distant. ¶ 2. Translate et cum Accusativo rei est vitare. *Cic.* ad *Pompej. post ep.* 11. l. 8. ad *Att. sub fin.* Neque tam ea pertimul, si subeunda essent, quam declinanda putavi, si honeste vitare possem. *Id.* 2. *Att.* 19. Declinare minas et contentiones. *Id.* *Orat.* 68. 228. impetum adversarii. *Id.* *Planc.* 41. 97. urbem. *Id.* *Mil.* 15. 40. laqueos. Et passive. *Id.* 3. *Nat. D.* 13. 33. Declinantur contraria. Adde *eumd.* 1. *Off.* 4. 11. *Liv.* 42. 63. Declinare ictum. *Cf. eumd.* 36. 23. *Ætoli* contra armis se tuebantur: nam, quum arietè quaterentur muri, non laqueis, ut solet, exceptos declinant ictus; sed armati frequentes etc. *Justin.* 12. 2. 4. satorum pericula. Adde *eumd.* 26. 2. 7. et 21. 4. 4.; et *Tac.* 13. *Ann.* 4. et 6. *ibid.* 51. ¶ 3. Speciatim pertinet etiam ad rem grammaticam: et quidem

duplici significazione. — a) Primo enim significat nomina per suos casus et verba per sua tempora inflectere. *Farro* 10. *L. L.* 54. *Müll.* Ordo declinationum, in quo res singulares declinantur, ut *cicer, ciceri, ciceris.* *Id.* 8. *ibid.* 6. Recto casu accepto in obliquos declinant. *Id.* 10. *ibid.* 70. In verbis, quæ non declinantur. *Quintil.* 1. 4. 22. Nomina declinare et verba in primis pueri sciunt. *Id.* 9. 4. 42. Si cadentia similiter et similiter desinentia et eodem modo declinata multa jungantur. — Apud sequioris ævi scriptores nomina tantum declinari dicuntur. *Fronto B. Parth.* (edente iterum *A. Mai.*) p. 203. C. Casar atrocissimo bello Gallico inter tela volantia de nominibus declinandis scripsit. Adde *Charis.* 1. p. 8. *Putsch.* — b) Secundo declinare est vocem aliquam ab alia formare, paullum immutando. *Farro* 8. *L. L.* 14. *Müll.* Nomina declinantur — in eas res extrinsecus, quarum ea nomina non sunt, ut ab equo equis. *Id.* 5. *ibid.* 7. Quemadmodum quodque poeta verbum confinxerit, quod declinavit: hinc *Pacuvius rudentisibus*; hinc *incurvicervicum pecus*; hinc *chlamyde chupeat brachium.* *Id.* *Farro* vocat declinantia verba ea, quæ vel per tempora, vel per casus, vel per gradus comparationum immutantur et declinantur. *Id.* 8. *ibid.* 3. Duo omnino verborum principia, impositionum et declinatorum: alterum, ut *fons*; alterum, ut *rius*. (Sic legit *Forcellinus*: at *Müllerus*: Duo omnino verborum principia, impositio et declinatio). *Impositicia* vocat, (addit *Forcellinus*), quæ primam positionem ab ipsa natura acceperunt, neque ab aliis verbis formata sunt; quæ et primitiva appellantur: *declinata*, quæ ab aliis verbis paullulum immutata formantur; et *derivativa* etiam dicuntur: v. gr. *rius*, qui a *Farrone* affertur, declinatur a Græco *ῥίον* fluo; at *fons* a nullo alio declinatur. *Quintil.* 1. 5. 63. Ab antiquis dictos *tonores* comperi, ut videlicet declinato a Græcis verbo, qui *τόνος* dicunt.

DECLIVIS, e, adject. Alla forma *Declivus, a, um*, occurrit tantum in num. plur. gen. neut. apud *Ovid.* 2. *Met.* 206. Et modo summa petant, modo per decliva viasque Præcipites spatio terræ propiore feruntur. — Comp. *Declivior* legitur apud *Fulgat. Interp. Judic.* 19. 9. Dies ad occasum declivior. — Ceterum *declivis* est dorsum vergens, a *clivus*: cui *acclivis* contrarium est (It. *piegato all'ingiù, declive, chino*; Fr. *qui est en pente, penché, incliné*; Hisp. *inclinado*; Germ. *hügelabwärts, bergabwärts geneigt, schräge*; Angl. *bending downwards, steep, sloping*).

I.) Proprie. *Cæs.* 2. *B. G.* 18. Collis ab summo equaliter declivis ad flumen Sabim vergebat. *Id.* 4. *ibid.* 33. In declivi ac præcipiti loco incitatos equos sustinere. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 83. et 1. *B. C.* 79.; et *Horat.* 3. *Od.* 29. 7. *Ovid.* 1. *Met.* 39. Flumina declivia. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 399. et 487. et 7. 410. *Lucan.* 4. 114. Non habeant omnes declivem ad littora cursum. *Al. leg. declivum.* *Plin.* 8. *Hist. nat.* 50. 76. (203). Sol declivis in occasum. *At Sillig ex optimis codicibus legit declivis.* *Prudent.* *Hamartig.* 849. Declivia pondera. h. e. quæ in declive feruntur, et ferentem in declive trahunt. — Hinc *declivia* et *declive* absolute. *Cæs.* 7. *B. G.* 88. De locis superloribus hæc declivia et devexa cernebantur. *Id.* 3. *B. C.* 45. et 51. Recipere se per declive. *Cf. Boeth.* 5. *Met.* 1. Quos tamen ipsa vagos terræ declivia casus etc.

II.) Translate. *Ovid.* 15. *Met.* 227. Labitur occidua per iter declive senectæ. *Plin.* 8. *Ep.* 18. Mulier ætate declivis. *Calpurn.* 1. *Ecl.* 1. Nondum solis equos declivis mitigat æstas. h. e. in autumnum vergens. *Arnob.* 2. 45. Anima in peccatorum genera universa declives. h. e. propensæ. — Hinc *Declive* et *Declivia* absolute. *V.* supra sub I. in fin.

DECLIVITAS, atis, f. 3. inclinatio. *Cæs.* 7. *B. G.* 85. Exiguum loci ad declivitatem fastigium, magnum habet momentum.

DECLIVITER, adverb. per declive. Occurrit tantum Comp. *Declivus* apud *Cassiod.* 12. *Hist. Eccl.* 9. Deduxit eos ad quamdam rupem declivis incumbentem, jussitque, ut tomorum schemate semetipsos evolvent.

DECLIVUS, a, um. *V.* DECLIVIS sub init.

DECOCTIO, ōnis, f. 3. actus decoquendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu ponitur pro ipso decoquendi actu. *Cæl. Aurel.* 2. *Tard.* 13. ante med.

Decoctio lentisci conficitur hoc modo. ¶ 2. Latiore sensu ponitur, præcipue apud Medicos, pro ipsa decocta, pro decocto. *Apul. Herb.* 77. Harum decoctio potui data urina movet. *Cæl. Aurel.* 3. *Tard.* 2. ad fin. Decoctio cantabri. h. e. succus cantabricus. ¶ 3. Et pro ciborum in stomacho decoctione, seu digestionem. *Cassiod. de anim.* 6. Assumpta retinens, donec ex his utilis decoctio procuretur. *Isid.* 11. *Orig.* 1. Liquor ex cibi decoctione factus.

II.) Translate est consumptio, tabes: sic de ruina fatiscientis fabricæ *Cassiod.* 4. *Variar.* 30. Facilis est ædificiorum ruina, incolarum subtracta custodia; et cito vetustatis decoctione resolvitur, quod hominum presentia non tuctur. *Id.* 10. *ibid.* 29. Ne membra illa durissima languoris decoctione mollescant. — Et de re aliena dilapidata. *Imp. Theodos.* et *Valens Cod.* 11. 9. 5. Universi fabricenses veluti in corpore unius formæ, unius decoctioni, si res ita tulerit, respondere cogentur. Ita legit *Cujacius*, et sic interpretatur: si unus eorum decoxerit atque interceperit, fisco totum fabricensium corpus pro intercepio respondebit. Adde *Cod. Theod.* 4. 9. 3.

DECOCTOR, ōris, m. 3. proprie est, qui decoxit; sed occurrit translate tantum et est qui patrimonium per luxum absumpsit, et ad inopiam redactus est. Hujusmodi hominibus lege Roscia certus erat locus ad spectandum in theatro datus, quamvis fortunæ vitio, non suo decoxissent, teste *Cic.* 2. *Phil.* 18. 44. *Id.* *Cic.* 2. *Cat.* 3. 5. Itaque ego illum exercitum — collectum ex senibus desperatis, ex agrestibus luxuria, ex rusticis decoctoribus, etc. *V. Klotz* ad *Cic. oration.* vol. 3. p. 836. et 1108., et *Hein.* in *Pauy's Real-Encyclop.* vol. 2. p. 882. et seq. *Catull.* 41. 4. Decoctoris amica Formiani. *V. CATOMIDIO.* — Decoctor etiam dicitur consumptor rei alienæ. *Impp. Valent., Theodos.* et *Arcad. Cod.* 10. 31. 40. Quilibet principium, vel decurionum, si vel decoctor pecuniæ publicæ, vel fraudulentum in adscriptionibus illicitis, vel immoderatus in exactionibus fuerit inventus, plumbatarum ictibus subiciatur. Adde *Cod. Theod.* 12. 1. 117. et 14. 3. 15.

DECOCTUM, i, n. 2. *V. DECOQUO* in fin.

DECOCTORA, æ, f. 1. idem quod decoctum. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 10. (14). Decoctora vinaceorum veteres dysentericos et cæliacos juvat. Ita edidit. veteres. A. 1470. et 1472., aliæ cum *Harduino* decoctum: quam lectionem retinuit et *Sillig*.

DECOCTUS, a, um. *V. DECOQUO*.

DECOCTUS, us, m. 4. decoquendi actus, decoctio. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 12. 74. (194). Omnes gemmæ mellis decoctu nitescunt.

DECOLLATIO, ōnis, f. 3. colli, seu capitis amputatio. *Paul.* 5. *Sentent. recept.* 17. 3. Summa supplicia sunt crux, crematio, decollatio. *Gloss. Cyrill.* Τραχηλονομία, decollatio.

DECOLLATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DECOLLO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Decollatus* sub B. — Decollare duo diversa significat, scilicet A) collo deponere, et B) caput e collo auferre.

A) Decollare est e collo deponere.

I.) Proprie. *Cæcilius* apud *Non.* p. 97. 25. *Merc.* In tuo collo est: decollis cave.

II.) Translate est privare. *Lucilius* apud *Diomed.* 1. p. 361. *Putsch.* Quibus fructibus me ucollavi.

B) Decollare est caput e collo auferre; hinc de personis ponitur pro securi cedere. — a) Cum Accusativo. *Fenestella* apud *Diomed.* 1. p. 361. *Putsch.* Piratas Cæsar cepit, et decollavit. *Scribon. Compos.* 194. Toxicum cogit exululare, et palpitate lingua, similiter decollatorum capitibus. *Senece Apocolocynt. ante med.* Decollare homines. *Aurel. Vict. Epit.* 19. Extenta damnatorum modo cervice, decollatur. — b) Absolute. *Sueton.* *Cal.* 32. Miles decollandi artifex. — NB. De alia significazione quam nonnulli huic verbo tribuerunt, *V. voc. seq.*

DECOLO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et colum) per colum agi, desluere, delabi: sed occurrit translate tantum pro deficere, deesse. *Plaut. Capt.* 3. 1. 36. Est illic mihi una spes cænetica: si ea decolabit, reddibo huic ad senem, ad cenam asperam. *Id.* *Cas.* 2. 4. 28. Si sors decolassit, gladium faciam culcitam. *Farro* 1. *R. R.* 2. 8. Duo spectasse videntur colendo, possent ne fructus pro impensa ac labore redire, et utrum saluber locus esset an non. Quorum si alterum decolat, et nihilominus quis vult colere, mente est captus. (*Colum.* 1. *R. R.* 3. 1. hanc eandem sen-

tentiam ex *Catone* referens, memoria lapsus est; nam pro *Varrone* posuit *Catonem*, et verbo *desum* usus est.) Ceterum *Turneb.* l. 29. *Adversar.* c. 22. putat, has loquendi rationes ductas esse ex eo, quod solebant veteres crumenam e collo pendente gestare, quæ decollabat, cum in collo nusquam erat. *Gronov.* ad *Liv.* 27. 17. vult uno l. scribi, et *decolorare* ab eadem esse origine, qua *percolare*, et vim habere defluendi ac dilabendi: quod sane admittendum est. Contrariam sententiam amplexus videtur *Schneid.* ad *Varron.* l. c.

DECOLOR, oris, adject. De alia forma *F. DECOLORUS* loco suo. — Decolor est qui colore corrupto, aut contaminato est (It. *di brutto colore*; Fr. *décoloré*; Hisp. *descolorado*; Germ. *dem seine wahre Farbe weggenommen ist, entfärbt, entstellt*; Angl. *that hath lost its colour, discoloured*).

I.) Proprie. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 2. *Tusc.* 8. 20. Jam decolorem sanguinem omnem exsorbuît. *Ovid.* 4. *Trist.* 2. 42. Decolor ipse suo sanguine Rhenus erit. *Propert.* 4. 3. 10. Ustus et Eoo decolor Indus equo. Adde *Ovid.* 5. *Trist.* 3. 24. *Id.* *Ovid.* 4. *Met.* 21. Decolor India *Lucan.* 7. 851. Quæ seges infecta surget non decolor herba? *Plin.* 16. *Hist. nat.* 12. 23. (59). Decolor resina. *Id.* 9. *ibid.* 35. 57. (116). Uniones parvi, atque decolores. *Id.* 28. *ibid.* 12. 50. (185). Testas et quæ decolorem faciunt cutem, fimum vituli emendat. Adde *Juvenal.* 6. 690. et *Stat.* 12. *Theb.* 410. — Dicitur etiam decolor qui proprium colorem amisit, etiam si bonum alium induerit. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 6. 32. (61). *de fontibus.* Nec decolor species æris, argentine, medicaminum argumentum est. *Val. Flacc.* 5. 564. variis floret via decolor armis. *Al. rectius leg. discolor.*

II.) Translate. *Virg.* 8. *Æn.* 326. Deterior donec paullatim ac decolor ætas, Et belli rabies, et amor successit habendi. *Ovid. Heroid.* 9. 3. Fama Pelasgiadas subito pervenit in urbes Decolor, et factis inficienda visis. *Sil. It.* 11. 424. et patrias paullatim decolor artes Exiit, occulta mentem vilianae sagitta.

DECOLORATIO, oris, f. 3. actus decolorandi, turpis coloris indutio.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Divinat.* 27. 58. Sed et decoloratio quædam ex aliqua contagione terrena maxime potest sanguini similis esse.

II.) Translate. *Vulgat. Ital. Tob.* 4. 14. Fructus stellionatus decoloratio vitæ est. h. e. dehonestatio. Sic apud *Vet. Gloss.* ed. *Mai.* in *Class. Auct. T. G. p.* 519. legendum est: decoloratio pro decoriatio, siquidem ibi explicatur dehonestatio.

DECOLORATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DECOLORO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et coloro). Part. *Decolorans* I.; *Decoloratus* I. et II. *Seneca* 2. *Quæst. nat.* 41. tradit discrimen inter coloro et decoloro. Decoloratur, inquit, id, cujus color vitiat, non mutatur: coloratur id, cujus alia sit, quam fuit, facies. — Sed consuetudo decolorare usurpat pro facto colore imbuere, sive proprius rei color mutetur, sive non: item universim pro colorem mutare.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Herenn.* 5. 8. Si timore et livore decoloratum est corpus mortui, significat eum veneno necatum. Cf. *eumd.* *ibid.* 27. 44. *Horat.* 2. *Od.* 1. 34. quod mare Dauniæ Non decoloravere cædes? *Cels.* 2. 8. circa med. Suppurations, quæ intus tendunt, sic ut exteriorem quoque cutem decolorent. *Id.* *ibid.* 6. Pallor labra et narces decolorat. *Colum.* 12. *R. H.* 49. 8. Olivæ quum decolorantur, antequam mitescant, cum petiolo leguntur. et *mor.* Olivæ cum primum ex albo decoloratur, fitque luteola. Adde *eumd.* *ibid.* 49. 2. et 54. 1. *Sueton.* *Aug.* 4. extr. Manus collybo decoloratæ. *Capell.* 6. p. 190. Umbra etiam telluris in cælum quoque perveniens vel Lunæ orbes ac Solis auratos caliganti murice decolorans.

II.) Translate. *Imp. Honor. et Theodos. Cod.* 1. 3. 19. Decolorari consortio sororæ appellationis. h. e. dehonestari, infamari. *Quintil. Declam.* 360. Non sumpsisse dotem, ne et filium decoloraret, et dotem quoque perderet. *Capitolin. Anton. Philos.* 19. a *med.* Tantum valet boni principis vita, ut ejus famam nullius proximi decoloret invidia. *Augustin. Ep.* 5. ante med. Decolorati corruptique mores. Adde *Cod. Justin.* 1. 3. 19.

DECOLORUS, a, um, adject. idem quod decolor, qui colore corrupto, aut contaminato est. *Pru-*

dent. 1. *περί σερπ.* 113. Algidus cum decolorus horror artus concutit.

DECOMPOSITUS, a, um, adject. in re grammatica est qui derivatur ex composito. *Priscian.* 5. p. 664. *Putsch.* Figura quoque dictionis in quantitate comprehenditur: vel enim simplex est, ut *magnus*; vel composita, ut *magnanimus*; vel decomposita, quam Græci *παράσυνθετος* vocant, ut *magnanimitas*. *Sic Id.* 8. *ibid.* p. 829. Alia (verba) simplicia, ut *concupio*; alia decomposita, id est a compositis derivata, ut *concupisco*. Et 15. *ibid.* p. 1017. Simplex (adverbium), ut *diu*; compositum, ut *interdiu*; decompositum, ut ab imprudente *imprudenter*. Adde *eumd.* 11. p. 928.

DECONCILIO, as, are, a. 1. adimo, aufero, quemadmodum *concilio* usurpatur pro addicere alicui. *Plaut. fragm.* apud *Festum* p. 217. 28. *Müll.* Nihil deconciliares illi.

DECONDO, is, ere, a. 3. idem quod condo. *Seneca Consol. ad Marc.* 10. 4. Alios in alicujus ventrem immensæ beluæ Fortuna decondet. Quod *Lips.* ex optim. lib. confirmat. Al. leg. *detrudet*.

DECONSUEŦUDO, inis, f. 3. idem ac desuetudo. *Imp. Theodos. et Valentin.* in *fragm. Cod. Theod.* (cedente *A. Peyronio*) 1. 1. 5. Quæ mandata silentio in deconsuetudinem abierunt.

DECONTOR vel *Decunctor*, aris, ari, dep. 1. idem quod cunctor. *Apul.* 10. *Met.* post *init.* Unde potissimum caperet exordium, decontatur. *Id.* 7. *ibid.* Dum in ista necis meæ decontor electione.

DECOQUO, coquis, coti, coctum, coquere, a. 3. (de et coquo). Part. *Decoquens* sub *A. 1. b.*; *Decoquens* sub *A. 1. a.*, *B.*, et in fin.; *Decoquendus* sub *B. I.* — Decoquere duo diversa significat, prout præpositio de aut *A*) deminutionem significat, aut *B*) intensiva est.

A) Quum præpositio de deminutionem significat, decoquere est coquendo imminuere, coquendo absumere.

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Colum.* 12. *R. R.* 34. 1. Decoquere acetum in ollam ad quartas. h. e. ut quarta pars remaneat, ut *Cels.* 4. 9. a *med.* loquitur. *Sic Colum.* 12. *R. R.* 24. 1. Decoquere aquam in dimidiam partem. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 14. 58. (207). a tribus sextariis aquæ ad heminam. *Id.* 22. *ibid.* 25. 69. (141). Cortices decocti ad tertias (partes) sistunt alvum. Adde *Varron.* 1. *R. R.* 2. 26. — *Sic Liv.* 32. 2. Argentum probum non esse, quæstiones renunciaverant, experientibusque pars quarta decocta erat. h. e. pars quarta argento detracta, et tantumdem æris immixtum fuerat. — b) Hinc generatim pro absumere. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 6. 17. (31). Crocum in Italia serere minime expedit, ad scrupula usque singula areis decoquantibus.

II.) Translate generatim est imminuere, absumere: atque occurrit — a) Cum Accusativo de rebus. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 349. accensam sed qui bene decoquat iram. *Quintil.* 2. 4. 7. Materiam esse volo vel abundantiore, atque ultra, quam oporteat, fusam. Multum inde decoquent anni, multum ratio limabit. Cf. *Symmach.* 9. *Ep.* 83. *Pers.* 5. 57. Hic campo indulget, hunc alea decoquit. — b) Absolute est absumi, perire, re dilapidata ad inopiam redigi. *Colum.* 1. *R. R.* 8. 14. et 11. *ibid.* 1. 28. Cum emendatur vel imprudentia, vel negligentia, jam res ipsa domino decoxit. h. e. absumpta est, periit. Adde *Varron.* 3. *R. R.* 2. 16. *Flor. præm.* 1. 1. extr. Imperium inertia Caesarum quasi consenuit atque decoxit. *Seneca Ep.* 36. Minus turpe est creditori, quam bonæ spei decoquere. h. e. deficere, non satisfacere. — c) Ponitur et de personis; et decoquere dicuntur qui patrimonium per luxum absumunt. *Cic.* 2. *Phil.* 18. 44. Tenesne memoria, prætextatum te decolorisse? *Plin.* 33. *Hist. nat.* 10. 47. (133). Qui primus accepit cogonem divitis, decoxit creditoribus suis.

B) Quum præpositio de est intensiva, decoquo est bene aut valde coquo.

I.) Proprie. *Horat.* 2. *Sat.* 1. 73. discincti ludere, donec Decoqueretur olus, soliti. *Cels.* 3. 21. Ex his aliquid, quæ id præsent, erit decoquendum. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 9. 37. (149). Decoquere arungiam fictili novo. *Id.* 37. *ibid.* 7. 25. (78). cyathum acetum in calice novo, leni pruna. *Id.* 22. *ibid.* 25. 71. (147). lentem in vino. *Id.* 18. *ibid.* 13. 34. (126). Rapa decoquantur aqua. *Id.* 23. *ibid.* 4. 38. (76). folia ex melle. *Id.* 24. *ibid.* 3. 3. (7). Cortex decoctus la-

cte vaccino. *Id.* 29. *ibid.* 6. 38. (126). Splenium e melle decoctum. *Id.* 20. *ibid.* 21. 84. (228). Folia decocta in oleum. *Id.* 22. *ibid.* 9. 11. (25). Decoctæ ad mellis crassitudinem. *Id.* 28. *ibid.* 9. 33. (124). Lac decoctum innocentius. *Id.* 35. *ibid.* 6. 18. (36). Greta decocta et conspissata. *Id.* 26. *ibid.* 8. 55. (87). Perpressus in aqua decocta e tribus heminis ad unam.

II.) Translate. ¶ 1. Decoquere est maturare. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (226). Siderationis genus est, quum acini, priusquam crescant, decoquantur in callum. *Forcellinus* interpretatus est *dure-scunt*. Similiter *Pallad.* 1. *R. R.* 34. 7. Ita utraque pastinatio decoquetur beneficio algoris aut solis. — Hinc quemadmodum et maturare, etiam decoqui consilia dicuntur. *M. Porc. Laino Declam.* in *Ca-tit.* 4. Consilia nefarii facinoris in amplissimi civis M. Lenæ domo decoquebantur. *V. Interpr.* ad *Liv.* 40. 11.; *Drak.* ad *Sil.* *It.* 2. 327.; et *COQUERE* et *EXCOQUERE* in hoc Lexico. ¶ 2. *Decocta poma* sunt nimium matura et corruptioni proxima, ut ait *Forcellinus*; seu potius tenera, ut alii arbitrantur: hinc sumptâ metaphorâ *Cic.* 3. *Orat.* 26. 104. Suavitatem habeat orator austeram et solidam, non dulcem atque decoctam. — Hinc Part. præter. pass., cujus superius plura exempla retulimus.

Decoctus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Decoctor* apud *Pers.* 1. 125. si forte aliquid decoctius audis. h. e. perfectius, purgatius, limatius: vel quia quæ decoquantur, purgantur, ut ait *Forcellinus*; vel quia, quæ ad majorem maturitatem pervenerunt, meliora sunt. — Hinc

Decocta, æ, f. 1. (subaudi *aqua*) absolute, substantivorum more, est aqua decocta, postea in vas vitreum defusa, et nive circumdata iterum frigidata: qua ratione fiebat, ut nivis frigus haberet, non vitium. Inventum Neronis fuisse dicitur a *Plin.* 31. *Hist. nat.* 3. 23. (40). *Sueton. Ner.* 48. Aquam e subjecta lacuna potaturus manu hausit, et, Hæc est, inquit, Neronis decocta. *Juvenal.* 5. 49. Si stomachus domini fervet vinoque ciboque, Frigidior Geticis petitur decocta pruinis: Vos aliam potatis aquam. Cf. *Martial.* 14. 116. Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ? Improbatur hæc *Seneca* 4. *Quæst. nat.* 13. V. et *Cocta* in fin. v. *COQUO*.

Decoctum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est quicquid probe coctum est, et post cocturam remansit: præsertim jus aliquid in usum medicinæ percoctum: et occurrit fere cum Genitivo rei, ex qua constat. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 84. (108). Decoctum cauliculorum ejus in vino austero dentium dolori medetur. Adde *eumd.* 22. *ibid.* 20. 23. (49), 22. *ibid.* 25. 74. (156), 23. *ibid.* 8. 74. (142), 26. *ibid.* 14. 87. (146). et alibi.

DECOR, oris, m. 3. pulcritudo ex honestate et decentia sive rerum sive actionum, qua fit, ut deceat atque honestetur, qui habet illa, vel facit (It. *ornamento*, *decoro*, *convenienza*, *grazia*; Fr. *ce qui sied*, *ce qui va bien*, *convenance*, *parure*, *ornement*, *charme*; Hisp. *conveniencia*, *ornamento*, *compostura*, *hechizo*; Germ. *der Anstand*, *das Geziemende*, *d. Anmuth*, *Schönheit*; Angl. *comeliness*, *gracefulness*, *grace*, *elegance*). ¶ 1. Stricto sensu *Horat.* *Art. P.* 156. Etatis ejusque notandi sunt tibi mores, Mobilibusque decor naturis dandus et annis. *Ovid.* 3. *Art. am.* 299. Est — pars non temnenda decoris. *Quintil.* 6. 3. 12. Inest proprius quibusdam decor in habitu atque vultu, ut eadem illa minus, dicente alio, videantur urbana esse. — a) In singulari numero. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 9. 33. Spoilvati virtutem suo decore. *Id.* 1. *Fin.* 10. 36. Clarorum virorum facta non emolumento aliquo, sed ipsius honestatis decore laudare. *Propert.* 4. 11. 29. Si cui fama fuit per avita tropæa decori. *Ovid.* 2. *Art. am.* 379. positoque decore Fertur, ut Aonii cornibus Iota dei. *Id.* 2. *Pont.* 3. 13. Ipse decor, recte facti si præmia desint, Non movet: et gratis penitet esse probum. h. e. virtus, quæ maxime decora est. *Id.* 13. *Met.* 849. ovibus sua lana decori est. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 3. 11. (44). Femina decoris gratia succina gestantes. Adde *Seneca* 2. *Ira* 35., *Vit. beat.* 9. et *Ep.* 12.; *Tac.* 2. *Ann.* 13. et 15. *ibid.* 43.; et *Quintil.* 10. 1. 27. et 72., 10. 2. 22. et 11. 1. 41. — Apud Rhetores de eloquentia ejusque ornamentis. *Quintil.* 5. 12. 6. Firsiore erunt ipsa (argumenta) et plus habebunt decoris. *Id.* 9. 4. 145. Non decorem compositionis querimus, sed facilitatem. Adde *cumd.*

4. 2. 19., 3. 8. 35. et 5. 11. 16. — Et de oratoris actione. *Quintil.* 11. 3. 67. Decor quoque a gestu atque a motu venit. Adde *eumd.* 10. 2. 27. et 6. 3. 20. et *Tac. Dial. de Orat.* 20. et 21. — b) In plur. num. *Lucret.* 4. 980. Scœnâque similis vario splendore decoret. ¶ 2. Latiori sensu decor ponitur et universim pro forma seu pulcritudine corporis. *V. Homonym.* in fine hujus *v. Horat.* 2. Od. 11. 5. fugit retro Levis juvenus et decor. *Ovid. Heroid.* 12. 12. Cur mihi plus æquo flavi placere capilli. Et decor, et lingua gratia facta tua? Adde *eumd.* 1. *Met.* 488.; et *Tac. 2. Hist.* 1. et 5. *ibid.* 6. ¶ 3. In architectura decor est emendatus operis aspectus, probatis rebus compositi cum auctoritate. Is perficitur statione, consuetudine, natura. Statione, cum Jovi Fulguri et Cœlo œdificia sub divo constituuntur, etc. Ad consuetudinem decor sic exprimitur, cum œdificiis interioribus magnificis vestibula convenientia et elegantia erunt facta, etc. Naturæ decor erit, si cubicalis et bibliothecis ab oriente lumina capientur, balneis et hibernaculis ab occidente hiberno, etc. Hæc *Vitruv.* 1. 2. 5. et seqq. *Schneid.*

Homonym. Decor differt a forma, quod hæc est apta membrorum dispositio; ille est ornatum, et gratus aspectus ex ea dispositione nascens. *Ovid.* 2. *Fast.* 763. Forma placet, niveusque color, flavique capilli, quique aderat, nulla factus ab arte, decor. *Curt.* 3. 4. 23. Roxane eximia corporis specie, et decore habitus in barbaris raro.

DECOR, ōris, adject. Quidam ponunt rectum casum *Decoris*, unde *Indecoris*. — Decor idem quod decorus, ut *Priscian.* 6. p. 699. *Putsch.* docet. *Nævius ibid.* Magnamque domum, decoremque ditem venerant. *Salust. fragm. ibid.* Equis et armis decoribus cultus. *Al. leg.* decoris.

DECORAMEN, inis, n. 3. vox poetica, et **DECORAMENTUM**, i. n. 2. oramentum. *Sil. It.* 16. 268. Villaque majorum decoramen, fronte sine ullo Delapsa atactu, nudavit tempora regis. *Auson.* 10. *Edyl.* 320. celsa fluvii decoramina villæ. *Tertull. Cult. femin.* 12. Matronalia decoramenta. *Arnob. advers. Gent.* 5. Decoramenta canteriorum.

DECORATOR, ōris, m. 3. ornator. *Gloss. Isid.* Fullo, decorator.

DECORATUS, a, um. *V. DECORO.*

DECORĒ, adverb. cum decore, ut decet, apte, decenter, pulcre. *Cic.* 1. *Off.* 31. 114. Si necessitas nos ad ea detruerit, quæ nostri ingenii non erunt, omnis adhibenda erit cura, ut ea si non decore, at quam minime indecore facere possimus. *Id.* 1. *Orat.* 32. 144. Præcipitur primum, ut Latine loquamur; deinde ut plane et dilucide; tum ut ornate; post ad rerum honestatem apte, et quasi decore. *Id.* 3. *ibid.* 47. 182. Hi tres heroi pedes in principia continuandorum verborum satis decore cadunt. *Id.* *carm. de suo consul.* 1. *Divinat.* 12. 20. Eides formata decore. Adde *Sall. Jug.* 100. extr. *Capell.* 2. p. 28. Cum creperum lux alba inicat gemmata decore.

DECORIATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DECORIO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et corium). Part. *Decoriatu*s. — Decorio est corium detraho. *Tertull. Anim.* 33. Perinde juguletur, quia et ipsa jugulaverit: perinde decoretur, quia et ipsa despoliaverit. *Pullad.* 2. *R. R.* 15. ad fin. Amygdala decoriata.

DECORIS, e, adject. *V. DECOR* secundo loco.

DECORITER, adverb. ornate, decore, pulcre. *Apul.* 5. *Met.* Crinium globos decoriter impeditos. *Id.* 11. *ibid.* Palla ad ultimas oras decoriter confluctuabat. Adde *Jub. Vat. Res gest. Alex. M.* 1. 20. ed. *A. Mai.*

DECORO, as, avi, atum, are, a. 1. (decus). De prænullima producta *V. infra* sub f. in fin. — Part. *Decorans* I; *Decoratus* I. et II. et in fin.; *Decorandus* II. — Decorare est decorum facere, ornare (It. *ornare, onorare*; Fr. *décorer, orner, parer, embellir*; Hisp. *decorar, hermosear, adornar*; Germ. *schmücken, verzieren, verherrlichen*; Angl. *to adorn, beautify, grace, embellish, trim, decorate*).

I.) Proprie. — a) Cum addito Ablativo rei, qua aliquid ornatum. *Plaut. Trin.* 1. 2. 1. Decorare laudem corona. *Cic.* 4. *Verr.* 46. 112. Qui oppidum non maximum maximis et pecunia sua locis communibus monumentisque decoravit. *Virg.* 6. *Æn.* 217. Decorare pyram fulgentibus armis. *Horat.* 2.

Od. 15. 20. deorum Templâ novo decorare saxo. *Id.* 1. *Ep.* 7. 5. dum ficus prima calorque Designatorem decorat licitoribus atris. *h. e.* comitatu licitorum. Adde *Liv.* 2. 6. et 10. 7. *Sil. It.* 17. 646. auro decoratus et ostro. — b) Et sine Ablativo. *Plaut. Mil. glor.* 4. 2. 57. Ab illa, quæ digitos despoliat suos, et tuos digitos decorat. *subaudi* anulis. *Tibull.* 2. 2. 6. Serta decorent comas. Cf. *Horat.* 2. *Od.* 4. 14. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 16. 31. (103). Arbor domos decorans. — Sunt qui putant, dici etiam *decoro*, prænull. producta, asseruntque illud *Sil. It.* 12. 743. triumphum Tarpeji clamant Jovis, ac delubra decorant. Sed plerique omnes rectius leg. *coronant. V. Drak.* ad h. 1. *Inscript.* incertis ætatis et auctoritatis, apud *Murat.* 54. 4. *ΚΑΥΝΙΣΤΩΣ ΕΥΣ ΤΕ ΙΨΑΜ ΤΕΜΠΛΩΜΩΣ ΔΕΚΟΡΟ.*

II.) Impropie. — a) Cum addito Ablativo. *Ennius* apud *Cic. Senect.* 20. 73. Nemo me lacrimis decorat. Cf. apud *eumd.* 1. *Tusc.* 15. 34. *Cic. Balb.* 6. 17. Decorare aliquem singularibus honoribus. *Id.* 1. *Orat.* 43. 194. Quum honestus labor honoribus, præmiis atque splendore decoratur. *Id.* *Ligar.* 2. 6. O clementiam admirabilem, atque omni laude, prædicatione, litteris, monumentisque decorandam! *Id.* 5. *Tusc.* 41. 119. Omne honestum casum illi quiddam, et inani vobis sono decoratum esse dicunt. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 266. Nec prave factis decorari versibus opto. Cf. *Sall. Cat.* 12. *Tac. Agric.* 46. Decorare aliquem laudibus. *Virg.* 9. *Æn.* 215. aliquem sepulcro. — b) Et sine Ablat. *Cic. Pis.* 12. 27. Decorare atque augere rempublicam. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 38. bene nummatum. Cf. *Priscian.* 1. p. 143. *Krel.* — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla superius retulimus,

Decoratus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Sup. *Decoratissimus* apud *Boëth. Aristot. Elench. soph.* 1. 12. p. 743. Dicunt quidem decoratissimas orationes.

DECOROSUS, a, um, adject. decorus, decens. *Seneca* *Ep.* 93. sub fin. Annales Tanusii scis quam non decorosi sint. Al. leg. *decori*: al. aliter. Sed multo plures, inquit *Gronov.*, habent *decorosi* a *decus*, ut a *scelus* sit *scelerosus*. At *Fickert* nunc legit *ponderosi*.

DECORTICATIO, ōnis, f. 3. actus decorticandi. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (236). Quod si angusta decorticiatio fuerit.

DECORTICATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DECORTICO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et cortex). Part. *Decorticiatus*. — Decortico est corticem detraho. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 39. 74. (188). Cædi tempestivum, quæ decorticeatur. *Id.* *ibid.* 41. 80. (224). Abies decortica.

DECORUS, a, um, adject. (decet). Comp. *Decorior* et Sup. *Decorissimus* 2. — Decorus est decens, aptus, conveniens, honestus (It. *decente, decoroso, conveniente*; Fr. *qui convient à, convenable, bienséant, décent*; Hisp. *convenible, conveniente, decente*; Germ. *geziemend, anständig, schiektlich, angemessen*; Angl. *comely, graceful, beautiful, decorous, honourable*). Occurrit ¶ 1. Stricto sensu, et 1.º) Adjective. — a) Absolute. *Cic.* 1. *Off.* 20. 66. Nihil hominem, nisi quod honestum decorumque sit, expetere oportere. *Id.* 4. *Atl.* 16. ante med. Homo iis honoribus ut vix satis decorum videretur, eum plures dies esse in Tusculano. *Id.* *Senect.* 9. 28. Est decorus sermo senis quietus et remissus. *Horat.* 4. *Od.* 1. 35. Silentium parum decorum. *Id.* 3. *ibid.* 2. 13. Dulce et decorum est pro patria mori. *Ovid.* 13. *Met.* 308. an falso crimine turpe Accusasse mihi, vobis damnassee, decorum est? Adde *eumd.* 9. *ibid.* 6.; et *Quintil.* 10. 1. 17. et 5. 10. 40. *Tac.* 1. *Ann.* 1. Decora ingenia. *Id.* 6. *ibid.* 27. genus. — b) Cum Dativo. *Cic.* 2. *Legg.* 18. 45. Color albus præcipue decorus Deo est, tum in ceteris, tum maxime in textilibus. *Id.* *ibid.* 8. 20. Quæ cuique divo decore gratæque sint hostiæ. *Liv.* 2. 6. Decorum erat tum ipsis. *Id.* 1. 42. Vel paci decorum. *Id.* *præfat. init.* Poëticis decora fabulis. — c) Cum Ablat. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 25. Facinora tibi objicere neque te decora, neque tuis virtutibus. *h. e.* digna. — d) Cum Accus. et præp. ad. *Cic.* 2. *Nat. D.* 60. 151. Nos æris, argenti, auri venas penitus abditas invenimus et ad usum aptas et ad ornatum decoras. — e) Cum Ablat. et præpos. pro. *Tac.* 3. *Hist.* 7. Decorum pro causa ratus. *V. Walch.* ad *eumd. Agric.* 17. p. 314. — 2.º) Hinc *Decorum*, i, n. 2. absolute, substanti-

vorum more, est Græcorum τὸ πρέπον. *Cic. Orat.* 21. 70. Ut in vita, sic in oratione nihil est difficilius, quam quid deceat, videre: πρέπον appellat hoc Græci: nos dicimus sane decorum. *Id.* 1. *Off.* 28. 97. Sequi et servare decorum. *V. eumd. ibid.* c. 27., ubi duplicis decori descriptionem tradit, et multa præterea docet de hac re. *Quintil.* 10. 1. 71. In omnibus custoditur decorum. At *Spalding.* legendum putat decor, et quidem rectius. *Tac.* 1. *Hist.* 71. Ad decorum composita. ¶ 2. Latiori sensu sumitur pro pulcro, ornato; et occurrit — a) Absolute. *Lucret.* 2. 352. Decora delubra. *Sall. Jug.* 6. facies. Cf. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 87. *Virg.* 11. *Æn.* 480. Oculos dejecta decoros. *Id.* *ibid.* 194. galeas ensesque decoros. *Id.* 4. *ibid.* 559. membra decora juvenæ. *Id.* 5. *ibid.* 343. lacrimæque decora. Cf. *eumd.* 2. *ibid.* 392. *Horat.* 1. *Sat.* 8. 21. os. *Id.* 1. 6. 3. palæstra. *Id.* *ibid.* 30. 3. ædes. *Ovid.* 6. *Met.* 167. caput. *Tac.* 1. *Hist.* 53. juvenata. *Id.* 12. *Ann.* 4. arma. Adde *eumd.* 13. *ibid.* 12. et 15. *ibid.* 69.; *Sall. Cat.* 7.; *Horat.* 1. *Ep.* 7. 27.; *Liv.* 7. 10.; *Curt.* 9. 10. 26. et 7. 3. 14.; et *Senec. Troad.* 946. — b) Cum Ablat. sine præpos. *Virg.* 5. *Æn.* 133. auro Ductores longe effulgent ostroque decori. *Horat. Carm. sæcul.* 61. Phæbus fulgente decorus arcu. *Id.* 2. *Od.* 19. 30. Bacchus auro cornu decorus. *Id.* 4. *ibid.* 2. 35. Cæsar merita fronde decorus. *Tac.* 2. *Hist.* 80. Satis decorus etiam Græca facundia. — c) Cum Ablat. et præpos. ab. *Colum.* 6. *R. R.* 1. 2. Boves decori ab aspectu. — d) Comp. *Decorius* legitur apud *Auct. Itin. Afr.* 13. extr. Item *Decorior* apud *Tertull.* 2. ad *Nation.* 10. Quis Antinoe controversiam divinitatis agitavit, quod decorior Ganymedes, aut carior suo amator? — Sup. *Decorissimus* apud *Apul.* de *Mag.* Zenonem longe decorissimum fuisse.

DECOTES, logæ detritæ. *Paul. Diac.* p. 72. 1. *Müll.* Si *Vossius* sequimur, qui in *Etymol.* V. *Floccus*, ait, *decotes* quasi sine cute, *h. e.* botco dictas fuisse, secunda syllaba brevis est: si *Schneider*, qui in *Indice Scriptor. R. R.* p. 370. putat, ita appellatas, quia sunt quasi cotibus detritæ atque consumptæ, longa est.

DECREMENTUM, i, n. 2. actus decrescendi. *Gell.* 3. 10. a med. Quasi jam mundo senescente, rerum atque hominum decrementa sunt. *Apul.* 11. *Met. initio.* Luna decrements imminuit.

DECREMO, as, are, a. 1. idem quod cremo. Neutra significatione pro ardere, comburi. *Tertull. advers. Marcion.* 2. v. 100. Omnia mactentur pecora, grex omnis in aras Decremet, ut veniam vel peccati expiet unus.

DECREPITUS, a, um, adject. extremæ ætatis senex. Alii derivant a *creperus*, dubius: unde *crepusculum* extremum diei tempus: et *Non.* p. 13. 17. *Merc.* decrepitos interpretatur in dubio vitæ constitutos. Alii a *crepitu*, quia nullam facere potest crepitu (Duo hæc ponit *Paul. Diac.* p. 70. 12. *Müll.*). Et *Placidi Gloss.* ed. *A. Mai.* p. 454. *Decrepiti*, non qui a senectute avasati sunt, sed qui jam crepare desiderint, id est loqui cessaverint. Unde in *Glossis* legitur: *Decrepitus, ἐκπαρρηκός*, qui ultimum statum emisit. Alii a lucernis, quæ cum extinguantur, ultimum crepant, etc. *Donatus* ad *Ter. Adelph.* 2. 3. 11. decrepitos senes dictos ait, quia sunt clamosi. *Id.* ad *Ter. Eun.* 2. 1. 25. quia crepitu et piangore familie fuerant jam conclamata eorum funera. Sed hæc sunt nugæ. — a) De hominibus. *Ter. Adelph.* 5. 8. 16. Decrepita anus. *Plaut. Merc.* 2. 2. 20. Acherunticus senex, vietus, decrepitu. *Id.* *ibid.* 43. Verulus, decrepitu senex. Adde *eumd. Asin.* 5. 2. 13. et *Cas.* 3. 2. 29. *Seneca Ep.* 26. Inter decrepitos me numerata extrema tangentes. — b) De ætate et brutis. *Cic.* 1. *Tusc.* 39. 94. Decrepita estate mori. *Prudent. Hamartig.* 561. Decrepitu leo.

DECRESCENTIA, æ, f. 1. actus decrescendi, decrementum. *Vitruv.* 9. 2. 2. *Schneid.* Decrescentia lunæ quotidiana.

DECRESCO, crescis, crēvi, crētum, crescere, n. 3. (de et cresco). Part. *Decrescens* et *Decretus* I. 1. — Decresco contrarium significat τὸ cresco, deminuo (It. *scemare, cakare, sminuirsi*; Fr. *décroître, diminuer, décliner*; Hisp. *descrecer, disminuir*; Germ. *abnehmen*; Angl. *to decrease, grow less, diminish, decay, wear away*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu usurpatur de his, quæ naturâ suâ crescent et decrescunt, cujusmodi sunt luna, dies, anni tempestates, lumina, morbi et

similia. *Zivius* vel *Lævius* apud *Priscian.* 9. p. 869. *Putsch.* Nocte dieque decretum (h. e. deminutum) et auctum. *Cic.* 2. *Divinat.* 14. 33. Ostrea cum luna pariter crescut, pariterque decrescunt. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 59. 60. (151). Die decrescunt. *Plaut. Curc.* 2. 1. 4. Decrescit valetudo. *Cels.* 3. 6. circa med. Ubi febris fuit, atque decrevit. *Id. ibid.* 20. ad fin. Donec morbus decrescere incipiat. *Quint.* 1. *Met.* 345. crescut loca decrescuntibus undis. — Est etiam valde cresco, ut videtur, in illo *Horat.* 4. *Od.* 7. 3. et decrescantia ripas Flumina prætereunt. Alii tamen rectius sic interpretantur: flumina, quæ nivibus liquefactis excreverant, jam decrescunt, et intra justas, ut ante, ripas fluunt: ver enim jam adultum hic describitur. *V. PRÆTEREO.* ¶ 2. Latiori sensu de corporis statura seu magnitudine, et est deminuit. *Lucret.* 1. 314. Ferreus occulte decrescit vomer in arvis. *Id.* 3. 534. Terraque ut in media mundi regione quiescat, Evanescere paulatim et decrescere pondus Convenit. *Seneca Herc. Cæ.* 1758. tam parvus cinis Hercules est: huc ille decrevit gigas. *Stat.* 2. *Silv.* 1. 126. Jam tamen et validi gressus, mensuraque major Cultibus, et visæ puero decrescere vestes. *Plin. Paneg.* 612. Ut corpora decrescant. Huc referri potest et illud *Martial.* 7. 54. Decrevit greges, dum cadit agna frequens.

¶ 1. Transfertur ad orationem et ad animi motus. *Quintil.* 9. 4. 23. Cavendum est ne decrescat oratio, et forliori subiungatur aliquid infirmius. Adde *eumd.* 5. 12. 14. *Id.* 1. 3. 5. Decrescit admiratio. *Sil.* 1. 7. 82. metus. ¶ 2. Poëticè decrescere dicuntur, quæ, recedentibus nobis, subtrahuntur oculis. *Claudian.* 1. *Hapt. Pros.* 159. Totaque decrescit refugio Trinacria visu. *Cl. Drak.* ad *Sil.* 1. 17. 220. *Stat.* 2. *Achill.* 308. Decrescit Scyros. ¶ 3. Hinc est etiam paulatim se deminuendo evanescere. *Ovid.* 1. *Met.* 740. Cornua decrescunt. *V.* integrum locum.

DECRÉTALIS, c, adject. ad decretum pertinens, seu pendens a decreto, ut *Decretalis pagina* apud *Sidon.* 7. *Ep.* 9. in *Conc.*; *Decretalis honorum successio* apud *Ulp. Dig.* 38. 9. 1.; et *Decretalis pæna* apud *Cassiod.* 9. *Variar.* 18. a med.

DECRÉTO, ōnis, f. 3. idem ac decretum. *Capell.* 1. p. 12. in *carum.* Cujusque nutu gignitur necessitas, Futura cujus illigat decreto.

DECRÉTŌRIUS, a, um, adject. ad decretendum pertinens, judiciale. *Seneca.* 1. *Clem.* 14. Nisi plus est, quod timet, quam quod damnat, non accedit ad decretorium stilum. h. e. ad ultimam sententiam ferendam, quæ de re tota decernat. *Id. Ep.* 102. post med. Intrepidus horam illam decretoriam (h. e. mortis) prospice: non est animo suprema, sed corpori. *Id. ibid.* 117. post med. Remove ista lusoria arma: decretoriis opus est. h. e. quæ serio agant, de victoria decernant ac debellant. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 28. 68. (272). In hoc temporis intervallo res summa vitium agitur, decretorio ovis sidere illo quod Caniculam appellavimus. h. e. decernente, uber ne, an nulla vindemia futura sit. *Id. ibid.* 29. 69. (288). Decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium in eum incidat. *Quintil.* 6. 4. 6. Decretoria pugna. *Al. leg.* decretatoria; al. decertoria. Adde *eumd.* 10. 5. 20. et cf. *Sueton.* *Cal.* 54. Battuebat pugnatoriis armis.

DECRÉTUM, i, n. 2. *V. DECERNO* in fin. **DECRÉTUS**, a, um, particip. a decerno. *V. DECERNO.* — Juxta nonnullos decretus est etiam qui crevit, seu valde crevit. *Gell.* 19. 12. Stolones proceros atque decretos amputare. Alii tamen aliter legunt.

DECRÉTUS, a, um, a decreresco. *V. DECRESCO.* **DECRIBBO**, as, ōvis, ōtum, are, a. 1. conficere tamquam per cribrum. *Plaut. Capt.* 4. 1. 6. Decribavit totum cum carne carnarium. Alii plerique rectius leg. deturbavit.

DECŪBO, as, are, n. 1. *Fabius Pictor* de Flamine Diali, apud *Dial.* 10. 15. Pedes lecti, in quo cubat, luto tenui circumlitos esse oportet: et de eo lecto trinoctium continuum non decubat: neque in eo lecto cubare alium fas est. h. e. extra eum lectum non cubat.

DECŪLCO, as, are, a. 1. (de et calco) calcando deprimo. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 10. 11. (60). Alii baccas in qualo pedibus in profuente deculant, donec auferatur cutis. *Stat.* 1. *Theb.* 622. Proterere exanimis artus, asprosq; molares Deculcare genis. h. e. de alto illidere, impingere.

DECŪLPĀTUS, a, um, adject. *Gell.* 19. 10. Dehonestum tibi deculpatumque hoc verbum videtur. h. e. damnatum. *V. CULPA.*

DECULTARUNT valde occultarunt. *Paul. Diac.* p. 75. 12. *Müll.*

DECŪMA, æ. *V. DECIMUS* in fin.

DECŪMĀTES, a, um. *V. DECIMANUS.*

DECŪMĀTES AGRI apud *Tac. Germ.* 29. extr. *V. DECIMALIS.*

DECŪMBO, cumbis, cūbūti, cūbtium, cumbere, n. 3. (de et inus. cumbo a cubo). Decumbo est idem quod recumbo, jaceo; et ¶ 1. Generatim — a) Est verbum jacentium in lecto. *Cato R. R.* 156. Ubi libido veniet nauseæ eumque apprehendit, decumbat purgetque sese. *Plaut. Cas.* 5. 2. 9. Colloco, fulcio, mollio, ut apte decumbam. *Sueton. Ner.* 48. Decubuit super lectum modica culcita. *Id. Cæs.* 49. In aureo lecto decumbere. — b) Præcipue est tricliniare verbum. *Plaut. Merc.* 1. 1. 97. Ad cœnam vocat: venio, decumbo. Adde *eumd. Curc.* 2. 3. 72. et *Stich.* 5. 1. 6.; et *Ter. Phorm.* 2. 2. 28. *Cic.* 5. *Verr.* 25. 61. Cum Apronius in triclino decubisset. — c) Est etiam ægotantium. *Gell.* 18. 10. Ibi alio mihi cito, et accedente febri rapida, decubueram. *Seneca. Ep.* 96. Familia decubuit, fenus offendit, domus crepuit. *Inscript.* apud *Gruter.* 926. 8. reliquos (annos) septem et dies xix. decubvnt et occubvnt. — d) Item jacentium in lecto quiescendi causa. *Apul. Mag.* Ex fatigatione itineris affectus, apud Appios amicos meos aliquamultis diebus decumbo. ¶ 2. Speciatim est pugnantium, et ex vulneribus cadentium. De gladiatoribus *Cic.* 2. *Tusc.* 17. 41. Mittunt etiam vulneribus confecti ad dominos, qui querant, quid velint: si satis his factum sit, se velle decumbere. *Id.* 3. *Phil.* 14. 35. Quod nobiles gladiatores faciunt, ut honeste decumbant, factamus nos, etc.

DECŪNCIS, is, m. 3. Rectus casus etiam *decunx* esse potest, ut *decunx, quincunx*, etc. *Priscian.* de *ponderib.* p. 1343. *Putsch.* — Ceterum decancis est decem unciarum vel mensura, vel pondus, alio nomine dextans. *Rhemn. Fann. de ponderib.* 46. At si sextantem retrahas, erit ille decuncis.

DECUNCTOR, aris. *V. DECONTOR.*

DECŪPLĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*

DECŪPLO, as, ōvi, ōtum, are, a. 1. Part. *Decuplatus*. — Decuplo est decies multiplico. *Donatus* ad illud *Ter. Eun.* 1. 2. 102. Siquidem biduum: verum ne fiant isti viginti dies; *Hæc habet*: facete biduum decuplavit. *Juvenc.* 3. 437. in *Matth.* c. 18. Christus prosequitur: non septem crimina tantum, Sed decuplata super donentur vulnera fratri.

DECŪPLUS, a, um, adject. qui rei aliquis quantitatem decies in se continet. *Liv.* 39. 44. Uti ea quoque decuplo tanto pluris, quam quanti essent, æstimarentur. Ita ediderunt *Manut.* et *Scheffer*; at *Gruter* et *Gronov.* decem tanto legunt: alii aliter. Certior est lectio apud *Boeth.* 2. *Musica.* 4. p. 1087. Duplus, triplus, quadruplus, quintuplus, sextuplus, septuplus, octuplus, noncuplus, decuplus. *Id.* 1. *Geom.* p. 1210. Comparatio dupla, tripla, quadrupla, quintupla, septicupla, septupla, octupla, noncupla, decupla. *Interpr. Fulg.* *Dan.* 1. 20. Invenit in eis decuplum.

DECŪRES, decuriones. *Paul. Diac.* p. 71. 22. et p. 75. 9. *Müll.*

DECŪRIA, æ. f. 1. Quantitas syllabæ antepenultimæ, quæ controversa est, satis innotescit ex iambicis versibus *Plauti* et *Cæcili* infra sub *C* allatis. — Decuria, Græce δέκαξ, est decem hominum aut rerum numerus, unde *Varro* 9. *L. L.* 86. *Müll.* Decuriæ numerorum: et occurrit *A)* Generatim, *B)* Speciatim, et *C)* Joculariter apud Comicos.

A) Generatim. — a) De hominibus. *Colum.* de operis ruri laborantibus 1. *R. R.* 9. 7. Classes etiam non majores, quam denum hominum faciundæ: quas decurias appellaverunt antiqui. Adde *Gell.* 18. 7. *Vitruv.* 7. 1. 3. *Schneid.* Deinde rudus inducatur, et vectibus ligneis, decuriis inductis crebrius pinsatione solidetur. *Seneca Ep.* 47. Retulit illi gratiam servus, ille in primam decuriam conjectus, in qua vocem præco experitur. *Forcellinus* in allatis *Vitruvii* et *Senecæ* locis decuriam dici putat de quavis multitudine, quamvis plures minoresve sint, quam decem: nihil tamen obstat, quinominus in his locis decuria stricto sensu accipiatur. — b) De rebus. *Valerian. Imp. in epist.* apud *Trebell. Claud.* 14. Pellium tentoriarum decurias triginta.

B) Speciatim. ¶ 1. Post Romuli mortem, inter regno durante, rem inter se centum patres, h. e. senatores, decem decuriis factis, singulisque in singulas decurias creatis, qui summæ rerum præessent, consociarunt. Decem imperitabant, unus cum insignibus imperii et lictoribus erat: quinque dierum spatio fidebatur imperium, ac per omnes in orbem ibat: annuumque intervallum regni fuit. *Hæc Liv.* 1. 17., quorum cf. *Dionys. Halic.* l. 2.; et *V.* plura in *Pauly's Real-Encyclop.* vol. 2. p. 884. ¶ 2. Diutissime vere extiterunt judicum decuria. Triplex fuit Romæ judicum genus, ut est apud *Sueton. Cæs.* 41. et *Ascon.* ad *Cic. Pis.* 39. 94. p. 16. *Bait.*, senatorum, equitum et tribunorum ærariorum, et proinde totidem decuriæ: sed postremam Cæsar sustulit: legem vero de nova decuria ex alaudis et centurionibus composita, teste *Cic.* 13. *Phil.* 2. 3., tolerat quidem M. Antonius in consulatu, sed hostis judicatus rem non perfecerat: at tertiam tribunorum ærariorum restituisse videtur Augustus, quem *Sueton. Aug.* 32. quartam addidisse narrat, *ducentiarum* appellatam, quæ judicaret de levioribus summis. Quintam decuriam, ut ait *Id. Gal.* 16., ad quatuor priores addidit Caligula, ut levior labor judicantibus esset. Judicibus vero, ut *Id. Gal.* 14. affirmat, sextam decuriam adijci præcantibus, negavit Galba. Porro in singulis hisce decuriis singula circiter millia hominum erant, ut *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 7. (30). docet: ubi addit, pluribus ipsas discretas nominibus fuisse, tribunorum æris (ita enim eos ipse appellat pro tribunorum ærariis) selectorum, judicum nongentorum: de quibus *V.* suis locis.

Pseudo-Ascon. ad *Cic.* 3. *Verr.* extr. p. 202. *Bait.* discrimen tradit inter centurias et decurias (quum de judicibus sermo est), quod illæ inferiorum dicebantur, nempe equitum et tribunorum æris; istæ honestiorum, scilicet senatorii ordinis. *Cic.* 4. *Verr.* 32. 79. Hunc hominem in judicum numero habebimus? hic alteram decuriam senatoriam iudex obtinebit? h. e. ordinem senatorum judicantium. *Sueton. Tib.* 41. Decuriæ equitum. h. e. ordo equitum in judicum numerum conscriptorum. Adde *Cic.* 3. *Verr.* 61. 158., 5. *ibid.* 11. 28., *Cluent.* 37. 103. et 1. *Phil.* 8. 19.; *Quintil.* 4. 2. 48.; et *Inscript.* apud *Orell.* 3877. ¶ 3. Etiam in pluribus aliis collegiis decuriæ fuerunt. — a) Honoratiorum quarundam decuriarum emptiones et venditiones fieri solitas legimus in *Inscript.* apud *Reines.* cl. 10. n. 3. et apud *Cic.* 5. *Verr.* 79. 184. Nam plebeji homines, præsertim libertini generis, si in aliquam decuriam scribarum, viatorum, accensorum etc. describerentur, conditionem suam nobiliorem facere sibi videbantur, quia ex hujusmodi decuriis, scribarum præcipue, in equestrem ordinem ascendere solebat. De hujusmodi decuriis plura *Reines.* ad *Inscript.* 19. cl. 1., et *Orell.* ad *Tac.* 13. *Ann.* 27. *Cic. loc. cit.*, *Liv.* 40. 29. et *Sueton. Claud.* 1. Scribarum decuriæ. — Porro hac ratione decuria accipitur tum pro ipsis hominibus, tum pro jure ipsius decuriæ, tum pro loco, ubi illa est constituta, ut *Verrius Flaccus* docet apud *Gell.* 18. 7. ad fin. — Quotiescumque veteres lapides tres decurias commemorant, non expresso earum nomine, intelligendæ sunt *Viatoria*, *Equestris*, *Consularis*. Id monuit *Marin. Inscriz.* *Alb.* p. 56. ad hanc *Inscript.* L. LICINIO L. FIL. PAL. HERODI EQVITI ROMANO, DECVRIALI DECVRIAE VIATORIAE, EQVESTRIS, CONSULARIS. At hæc fuit *Cajet. Marini* sententia, quæ fallax deprehensa est a *Jo. Labus.* in præf. ad *Visc. Op. Var. T.* 2. p. xi. et a *Barpt. Borghesio* in *Bullett. dell'Institut. di corr. archeol. ann.* 1838. p. 166., ideoque ita legendum est: Quotiescumque in vetustis monumentis trium decuriarum mentio fit, non expresso earum nomine, intelligendæ sunt decuriæ lictorum, viatorum et scribarum. — b) Fuerunt quoque decuriæ servorum publicorum, et inter officia domus Augustæ, ut decuriæ lictorum apud *Gruter.* 631. 1. et *Reines.* cl. 1. n. 19. — c) Item eorum, qui sacris publicis ministrabant. *Inscript.* apud *Gruter.* 305. 4. ex qvator decvris cvrio minor etc. — d) Item professorum alicujus artis, ut decuria scammiliorum apud *Gruter.* 467. 7. etc. — Ceterum de hujusmodi decuriis *V. Inscript.* apud *Orell.* 2204., 2252., 2450., 3217. et alias.

¶ 4. Etiam in re militari decuriæ fuerunt primo a decem militum numero dictæ: et retento eo nomine, etiam postquam numerus auctus est. *Inscript.* apud *Gruter.* 557. 3. et apud *Reines.* cl. 8. n. 72.

C) Joculariter de cœtu, sodalicio. *Plaut. Pers.* 1. 3. 62. Atque, nisi gratam tecum huc jam, quantum potest, adducis, exigam hercle ego te et hac decuria. *h. e.* ex hoc cœtu sodalium et convivarum. Similiter *Cœcilius* apud *Non.* p. 139. 9. *Merc.* Meritissimo hic me eiecit ex hac decuria.

DECURIALIS, c, adject. ad decuriam pertinens. ¶ 1. Generatim. *Decurialis numerus* apud *Tertull.* *Inim.* 37. est denarius. ¶ 2. Speciatim decurialis est ad decuriam pertinens, in decuriam aliquam adscriptus: qua significatione et *Decurialis, is*, absolute substantivorum more occurrit. *Cod.* 11. 3. 2. *Decuriales leges.* *Inscript.* apud *Gruter.* 36. 6. L. ARATIVS PROEBVS DECVRIALIS DECVR. IYLIAR. *Reines.* ad *Inscript.* 19. cl. 1. legit *Decur. Consularis.* Alia apud *Gruter.* 622. 9, quæ est apud *Orell.* 3985. M. LAELIO SABINIANO DECVRIALI AEDILICIAE POMPAE. Alia apud *Don.* cl. 4. n. 43., quæ est apud *Orell.* 2436. DECVRIALIS PYLLARII. Alia apud *Fabrett.* p. 86. Q. MARCVS ITALICVS DECVRIALIS NEGOTIATOR. Adde alias apud *Orell.* 157., 874., 976. et 4196., et *Fragm. Vatic.* § 142. et 235. ¶ 3. Item qui decurio fuit. V. CONDECURIALIS.

DECURIATIM, adverb. per decurias. *Charis.* 2. p. 165. *Putsch.*

DECURIATIO, ōnis, f. 3. actus decuriandi, descriptio. *Cic. Planc.* 18. 45. Decuriatio tribulium, descriptio populi.

DECURIATUS, a, um. V. DECURIO, as.
DECURIATUS, us, m. 4. idem quod decuriatio. *Liv.* 22. 38. Ubi ad decuriam, aut centuriam convenissent.

DECURIO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Decuriatus* L. 1. et 2. — Decuriare est in decurias adscribere.

I) Proprie. ¶ 1. In bonam partem occurrit et pertinet ad rem militarem. *Liv.* 22. 38. Sua voluntate ipsi inter se equites decuriati, centuriati pedites conjurabant. ¶ 2. In malam partem decuriare est in decurias vel potius curias adscribere. Dicitur præcipue de iis, qui ambitus causa, curiarum populi descriptionem faciebant, et largitione grassabantur; ut earum voluntate sibi adjuncto, suffragiorum ad se in comitiis majorem partem atraherent, et per vim honores obtinerent. V. SODALITIUM. *Cic. Planc.* 18. 45. Hæc doce, hæc profer, Laterensis, decurilasse Plancium, conscripsisse, sequestrem fuisse, pronuntiassse, divisissse. *Id. ibid.* 19. 47. Decuriare tribules. *Id. Sext.* 15. 34. Servorum delertus habebatur, cum vicatim homines conscriberent, decuriarentur. *Id. Dom.* 5. 13. Cum decuriatus et descriptus haberes exercitus perditurum. V. DECURIO, ōnis. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 3. 5. Senatusconsultum factum est, ut sodalitates decuriatique discederent. Adde *eumd.* 7. *Phil.* 6. 18.

II) Translate. *Capell.* 1. p. 1. Respersus capillis albicantibus vertex, incrementisque lustralibus decuriatus. *h. e.* vertex hominis cani et quinquagenarii, qui scilicet lustra decem compleverit.

DECURIO, ōnis, m. 3. qui ad decuriam pertinet, decurie allectus. Hinc speciatim ¶ 1. Decurio fuit princeps decuriæ in militia equestri, nam in pedestri decanus vocabatur. — In legione Romana erat, qui decem equitibus præerat, ut docet *Paul. Diac.* p. 71. 19. *Müll. Tac.* 1. *Hist.* 70. Milites instinctu decurionum transiere in partes Vitellii. V. integrum locum. — Initio in turma tres decuriones fuere, turma autem erat equitum xxx. sive xxxiii. cum tribus decurionibus. *Farro* 5. *L. L.* 91. *Müll.* — Postea re mutata, pristinam tamen remansit numerum. Nam quamvis unus toti præsetet turmæ, *h. e.* xxxiii. equitibus, nihilominus decurio dicebatur. *Veget.* 2. *Milit.* 14. ¶ 2. Municipales vero et colonici decuriones ex eo dicti, quod principio, cum deducerentur colonias, decima pars eorum, qui deducebantur, consilii publici gratia conscribi solita sit, ut docet *Pompon.* *Dig.* 50. 16. 239. § 5. At ex *Cic.* 2. *leg. Agr.* 35. 96. constat, eos aliquando fuisse quintam duntaxat eorum partem, quem locum V. in AUGUR. Ceterum centum numero semper fuisse, apparet ex locis allatis in V. CENTUMVIRI (quidquid contra effutiat *Tartarotti, Illustraz.* etc. p. 629.), ideoque etiam centumviri sunt appellati, quemadmodum Romæ antiquitus a Romulo centum tantummodo senatores lecti fuerunt (V. *Savigny, Hist. du droit Rom.* T. 1. p. 64.). Quandoque tamen imperatorum indulgentia super legitimum numerum adiciebantur, ut

ait *Plin.* 10. *Ep.* 113., vel ab ipso decurionum ordine allegebantur, qui ideo allecti sunt appellati. V. ALLECTUS. — Decuriones lebant ætate annorum xxv. *Callistrat. Dig.* 50. 2. 11. Neque minores xxv. annis decuriones allegi, nisi ex causa, possunt; neque hi, qui annum quinquagesimum et quintum excesserunt. *Ulp. Dig.* 50. 2. 2. § 8. Majores annis lv. ad decurionum honorem inviti vocari, constitutionibus prohibentur; sed si ei rei consenserint, etsi majores annis lxx. sint, numerata quidem civilia obire non coguntur, honores autem gerere debent. — Cum vero mos esset Romæ senatoribus in curiam cum prætæstatis filii introire, ut narrat *Gell.* 1. 23., et ostendit *Tabula Canusina* apud *Fabrett.* p. 599. n. 9., in qua præter xxxviii. patronos et C. decuriones, etiam xxv. prætæstati numerantur; postulatim assentationis gratia factum est, ut hi in decurionum numero haberentur; hinc *Inscript.* apud *Marin. Frat. Art.* p. 94. DECVRIO ADLECTVS ANNOVM XVII. Alia apud *eumd.* *ibid.* p. 89. ADLECTO IN ORDINE DECVRIONVM, CVM ESSET ANNOVM IV. Alia, quam ex ipso lapide ipse descripsi Neapoli apud *Andr. de Jorio.* D. M. C. IYLI C. F. CL. HEGEMONIS ADLECTI IN ORDINE DECVRIONVM MISENT, VIXIT ANNOV V. MENSES VI. *Y. Cardinali, Inscriz. ined.* n. 17. et *not.* p. 8.; et *Inscript.* apud *Orell.* 3745. et 3749. *Paul. Dig.* 50. 1. 21. § 6. Imp. Severus et Antoninus Aug. Septimo Zenoni. Pro infante filio, quem decurionem esse voluisti, quanquam fidem tuam in posterum adstrinxeris, tamen interim onera sustinere non cogaris. *Imp. Constantin. M. Cod. Theod.* 12. 1. 19. Quoniam nonnulli diversarum civitatum curiales (V. CURIALIS) intemperanter minores, quibus publica tutela debetur, ad curiæ consortium devocantur, ut septem, vel octo annorum constitutos nonnullos nominant, firmiter decernimus, ut omnino nullus in curiam nominationibus devocetur, nec functionem obsequia subire cogatur, nisi qui decimum et octavum annum ætatis fuerit ingressus. — Kal. vero Mart. quinto quoque anno decurionum nominationes fieri solebant a quinquennialibus, uti constat ex *Cod. Theod.* 12. 1. 28., quemadmodum Romæ a censoribus senatores legebantur. — Novi decuriones honorarium alieubi pro introitu, Itali dicunt *entratura*, curiæ dare debebant; singula nempe millia denariorum, vel bina, ut docet *Plin.* 10. *Ep.* 113. Qui vero de republica bene meruissent ob opera publica suis sumptibus condita, vel ob largitiones et munera gladiatoria splendide populo data, hisque similia, gratis allegebantur. *Inscript.* apud *Gruter.* 475. 3. TITIO CHRYSIMO OB MERITA PATRIS HONOREM DECVRIONATVS GRATIVM DECVRIT ORDO DECVRIONVM. V. HONORARIUM. Sic *Fronto* 2. ad *Amic.* 6. ed. iter. 1. *Jai.* Pensiones plurimas ad quantum usque decurionatum dependit. *Et mox.* Postquam usurpavit honorem, pensionibus inferre perentiam debuit, quater intulit. — Eorum census erat c. millia sestertiorum, ut cccc. millia fuit census equitum R., dcc. millia senatorum. *Plin.* 1. *Ep.* 19. Esse autem tibi centum millium censum satis indicat, quod apud nos decurio es. Igitur, ut te non decurie solum, verum etiam equite R. perfruasur, offero tibi ad implendas equestres facultates ccc. millia nummum. — Decurionum munia plurima et gravia fuerunt, quoniam quidquid ad rei publicæ administrationem pertineret, illorum curæ erat demandatum. Ea vero recenset *Gothofredus in Paratit.* ad *Cod. Theodos.* l. 12. tit. 1. — Si decuriones, quibus major census esset, non qui ætate, nobilitate generis, et rerum civillum prudentia emerent, una cum quattuorviris, vel duumviris sumptibus rei publicæ causa faciendis præerant, tributi modum in capita et agros deliniebant, et suo periculo exigebant: hi pro eorum numero vel quattuorviri, vel quinqueviri, vel sexviri, vel decemviri seu decaproti (seu *deni principes* apud *Liv.* 29. 15., ubi mox *primores coloniarum* vocantur) vel quindecimviri, vel Græca appellatione *icosaproti* vocabantur, Itali autem dicunt *li maggiori estimati*. V. has voces suo quasque loco. Hinc *Hernogenian.* *Dig.* 50. 4. 1. decemprimatum vocat patrimonii munus; et *Ulp. ibid.* 3. § 10. affirmat, decaprotos etiam minores annis viginquique fieri consuevisse. Adde, quoties Vviri, Vviri, Xviri, Xviri, Xviri, vel tandem XXviri, vel vetusti scriptores nominant, in iis locis sermonem esse de tributo solvendo, vel sumptibus rei publicæ causa faciendis. — Eadem erant dignitate, qua

Romæ senatores; et iis eligebantur omnes magistratus, et eorum decretum erat, quod Romæ senatusconsultum. *Cic. Sext.* 4. 10. Recita queso, Sexti, quid decreverint Capuæ decuriones. Hinc etiam in nummis colonicis, et in vetustis lapidibus videre est passim D. D., *h. e.* decreto decurionum, ut Romæ S. C., nempe senatus consulto. Eorum porro decreta ita proponebantur, ut est in *Inscript.* *Gabina* apud *Viscont. Mus. Pio-Clem. T.* 6. p. 239. edit. *Mediol.* HOC DECRETVM POST TRES RELATIONES FLACVIT IN TABVLA AEREA SCRIBI, ET PROPONI IN PVBLICO, VNDE DE PLANO RECTE LEGI POSSIT. — Plurima etiam erant decurionum emolumenta; nam quoties natalicia, vel matrimonialia, vel parentalia virorum illustrium celebrarentur, aut dedicationes fierent statuarum, vel operum publicorum, aut magistratus inirentur, decuriones ad epulas invitabantur, vel sportulæ iisdem distribuabantur, testantibus id plurimis vetustis inscriptionibus et *Plin.* 10. *Ep.* 117. Qui virilem togam sumunt, vel nuptias faciunt, vel in eum magistratus, vel opus publicum dedicant, solent totam bulen, atque etiam e plebe non exiguum numerum vocare, binosque denarios, vel singulos dare. — Præterea toga candida laticlavata, et senatoris calcementis, atque etiam bisellio, ut Romæ sella curuli utebantur, qui magistratus obissent. V. BISELLIUM. Hæc passim in inscriptionibus vocantur ornamenta decurionalia. *Inscript.* apud *Maff. Mus. Ver.* 86. 3. PARCVS AVGVSTVS P. VALERIVS TROPIMVS ORNAMENTIS DECVRIONALIBVS RESTITVTO REIPVBLICÆ DEVONENSIVM. V. DIVISIO. — Non raro accidit, ut quis pluribus in municipiis et coloniis decurio esset, fortasse quia bona in eorumdem finibus possidebat. *Inscript.* apud *Labusium Dissert. sulla tribù, e sui decurioni Bresc.* p. 18. *Sex. Valerio Sex. F. Fabio Publicolæ EQVO PVBLICO, DECVRIONVS BRXTIÆ, VERONÆ, TRIDENTI* etc. — Horum plurima, quæ ad decuriones municipales et colonicos pertinent, docet illustravit *Jo. Labusius* in opere supra laudato, quod videsis. — Ceterum decuriones hujusmodi, fere in plurali numero, præterquam in locis hacusque allatis, occurrunt apud *Cic. Rosc. Am.* 9. 25. et 39. 115., *Cluent.* 14. 41. et 6. *Fam.* 18. 1.; *Cæs.* 1. *D. C.* 13. et 23.; *Tabul. Herack.* v. 11. et seqq.; *Sueton. Aug.* 46. et 160. et alibi. — Denique nomina quarundam civitatum propria et peculiariter joculariter deos decuriones vocat *Tertull.* 2. ad *Nat.* 8. Satis video etiam deos decuriones ejusque municipii, quibus honor intra muros suos determinatur. ¶ 3. Fuerant etiam in urbe decuriones, si nempe qui in aulis Cæsarium erant, ut Decurio cubiculariorum, *h. e.* qui præest cubiculariis apud *Sueton. Domit.* 17. DECVRIO LECTICARIORVM BRITANNICI, *Inscript.* apud *Gruter.* 600. 1. Sic DECVRIO CONLEGII FABRVM FERRARIYV, apud *eumd.* 632. 1., et apud *Orell.* 4055. Alia *Inscript.* apud *Orell.* 2923. PROCVLVS DECVRIO GERMANORVM TI. GERMANICI. *h. e.* Germanorum, qui corporis custodes erant, quique propterea probe distinguendi sunt a Germanianis, id est servis Tiberii ex hereditate Germanici Cæs. Hinc in *Tab. Antiat.* apud *Fulp.* et *Guasco Mus. Capit. T.* 2. p. 149. habetur D. D., *h. e.* decreta decurionum, qui erant vermae in villa Augusta Antiatina: eorum etiam promagister, et qui in eorum corpus cooplabantur allecti dicuntur. — Denique decurio femina legitur apud *Orell. Inscript. Lat. T.* 1. p. 543.

DECURIONALIS, c, adject. ad decurionem pertinens, senatorius. *Inscript.* apud *Gruter.* 469. 4. SEX. SEXTIO ONESIGENI EXORNATO ORNAMENTIS DECVRIONALIBVS. V. et ORNAMENTUM. *Gloss. Philox.* Βουλευτικὸς, decurionalis.

DECURIONATUS, us, m. 4. dignitas et officium decurionis. ¶ 1. De dignitate et officio decurionis in militia equestri. V. DECURIO, ōnis 1. *Cato* apud *Festum* p. 201. 28. *Müll.* Majores paravere bonis atque strenuis decurionatus, optionatus, hastas donaticas. ¶ 2. De dignitate et officio decurionis in municipiis et coloniis. V. DECURIO, ōnis 2. *Trajanus* apud *Plin.* 10. *Ep.* 114. Honorarium decurionatus inferre. *Inscript.* apud *Murat.* 484. 3., quam vide in V. BISELLIATUS. Item *Inscript.* apud *Orell.* 3530. C. CORLIO ANTESTO — ORDO SANCTISSIMVS DECVR. OB SPVM PROCESSVS EIVS HONOREM DECVRIONATVS GRATIVM OBTVLIT.

DECURIONUS est idem quod decurio. *Paul. Diac.* p. 49. 16. *Müll.* V. CENTURIONUS.

DECURRO, curris, curri et aliquando ecurri,

cursum, currere, 3. (de et curro). In præteritis usitatio forma est *decurri* sine reduplicacione; immo *Servius* ad *Virg.* 11. *Æn.* 189. negat dici posse *decurri*: sed tamen *decurritur* legitur apud *Cæs.* 2. *B. G.* 21. et *Tac.* 2. *Ann.* 7., *decurrerunt* apud *Cæs.* 2. *B. G.* 19., *decurreret* apud *Liv.* 1. 12., et *decurrisset* apud *eumd.* *Liv.* 25. 17. — Part. *decurrrens* I. 1. 1.° — *Decurro* I. 1. 3.°, II. 1. 2.°; *Decursum* I. 1. 1.° — *Decurro* est deorsum curro, vel celeriter deorsum feror (II. *correr giù, affrettarsi discendendo*; Fr. *descendre en courant, se précipiter en descendant*; Hisp. *descender corriendo*; Germ. *von einem höhergelegenen Orte nach einem niedriger, gelegen herablaufen, eilen, überh. von jeder raschen Bewegung, abwärts*; Angl. *to run down or along*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim; et quidem — 1.°) Neutorum more. — a) De hominibus et ceteris animalibus, quæ terra decurrunt. *Virg.* 2. *Æn.* 41. *Laocoon* ardens summa decurrit ab arce. *Liv.* 4. 50. Decurrere de tribunali. *Cæs.* 2. *B. G.* 19. Incredibili celeritate ad flumen decurrerunt. Adde *Sueton.* *Aug.* 81. Rursus *Cæs.* 1. *B. C.* 28. Qui erant in muro custodia causa collocati, eo signo revocantur, notisque itineribus ad naves decurrunt. *Liv.* 41. 2. Pauci armati, major pars inermes, ad naves decurrunt. *Virg.* 4. *Æn.* 153. Capræ decurrere jugis. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 18. 103. (168). *Scarabeus* sursum deorsum decurrens. — b) De pomis et similibus, quæ decidunt. *Pallad.* 10. *R. R.* 7. *de pruno*. Si poma decurrat, oleastri epium terebrata infige radici. — c) De fluminibus, quæ deorsum, aut in mare feruntur. *Horat.* 4. *Od.* 2. 5. Monte decurrens amnis. *Liv.* 38. 13. Mæander, ex arce summa Cæleænarum ortus, media arde decurrens. Adde *eumd.* 21. 26. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 19. 22. (69). *Fluvius* decurrit inter oppida. — d) De navibus, quæ secundo fluminis cursu, aut per mare celeriter feruntur: cf. *Ovid.* 14. *Met.* 50. decurrit pedibus super æquora siccis. *Id.* 6. *Fast.* 777. celeri decurrere cymba. *Id.* 9. *Met.* 590. Decurrere mari. *Tac.* 15. *Ann.* 43. Naves decurrunt. h. e. secundo venio feruntur. — Hinc et *Cic.* 16. *Fam.* 4. Ego puto, te bellissime cum *Mescione* decursurum. h. e. et Græcia in Italiam navigaturum. — Huc pertinet et singulare illud *Lucret.* 5. 1262. posse hæc liquefacta (metalla) calore quamlibet in formam et faciem decurrere rerum. — e) Et pro simpliciter currere, percurrere. *Nepos Eumen.* 5. Decurrere in spatio. Et *Horat.* 1. *Ep.* 7. 74. Occultum visus decurrere piscis ad hamum. — f) Denique dicitur etiam de regionibus pro extendi. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 17. 21. (60). India a montibus tota decurrit in planitiem immensam. Cf. *eumd.* *ibid.* 20. 23. (78). Populi cum Indo flumine decurrentes. — 2.°) Passivè impersonaliter. *Cic.* 1. *Tusc.* 8. 15. Nunc video calcem, ad quem quam sit decursum, nihil sit præterea extimescendum. — 3.°) Passivè occurrit etiam Part. præter. *Decursum* pro excursus, confectus, significacione a *Circo* sumpta. *Cic.* *Quinct.* 26. 81. Septingenta millia passuum vis esse decursa biduo? *Id.* *Senect.* 23. 83. Decurso spatio, a calcæ ad carceres revocari. *Ovid.* 10. *Met.* 597. Dum notat hæc hospes, decursa novissima meta est. ¶ 2. Speciatim decurrere est etiam verbum militare. Decurrere enim dicitur exercitus, quum vel ex loco superiore in inferiorem descendunt (ut apud *Cæs.* 3. *B. G.* 2. Quum ex ipsis montibus in vallem decurrerent. Adde *eumd.* *ibid.* 4.; et locos sub 1. a.), vel sæpius in armis aliquantum spatii conficiunt, vel imaginarias pugnas edunt et in duas divisi partes veri similitæ prælium, ut paratiores sint cum hostibus congregantes, simulque a duce lustrantur: quod apud *Macedonas* factitatum narrat *Livius* 40. 6. *Id.* 25. 17. Armatum exercitum decurrisset cum tripodibus Hispanorum, motibusque armorum et corporum suæ cuique genti adsuæ, ipso *Hannibale* omni rerum verborumque honore æsequias celebrante. Adde *eumd.* 2. 10., 1. 12., 23. 35. et 24. 48. — Passivè impersonaliter. *Id.* 26. 51. In armis decursum est. ¶ 3. Hinc etiam decurrere dicuntur, qui magna multitudine ac pompa ad solemnem aliquod sacrum ex ordine procedunt, ac juxta typæ qui funera comitantur. *Sueton.* *Claud.* 1. Exercitus honorarium et tumulum excavit, circa quem decinsep stato die quotannis milies decurreret Galliarumque civitates publice supplicerent. *Virg.* 11. *Æn.* 188. Ter circum accensos, cincti fulgentibus armis, Decurrere rogos: ter mæstum faneris i-

gnem Lustrare in equis. *Tac.* 2. *Ann.* 7. Restituit aram, honorique patris princeps ipse cum legionibus decurrit. Adde *Stat.* 6. *Theb.* 213. et *Lucan.* 8. 735.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. — a) Eadem significacione, quæ dictum est superius sub I. 1., sed metaphoricè sumpta: ad rem *Justin.* 19. 1. 2. Per vestigia paternæ virtutis decurrentes — successerunt. Occurrit — 1.°) Neutorum more. *Lucret.* 4. 705. Refrigescit enim cunctando plaga per auras: Nec calida ad sensum decurrunt, nuncia rerum. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 15. (72). Sed mox plura de hoc, quum membratim historia decurret. *Liv.* 38. 8. Sententiæ eo decurrunt. — Et passivè impersonaliter. *Id.* 31. 20. Decurrebatur lamen eo, ut ovans urbem iniret. h. e. in eam sententiã devenire etc. Sic *Tac.* 3. *Ann.* 59. Eo decursum est, ut pontificis maximi sententiã opperirentur. Rursus *Liv.* 26. 18. Quum alii alium nominarent, postremum eo decursum est, ut populus — comitia haberet. *Inscript.* apud *Orell.* 4395. DECURRIT POSSESSIO PER GENVS. — 2.°) Active usurpatur præcipue de vita. *Plaut.* *Merc.* 3. 2. 4. Decurro in spatio, breve quod vitæ reliquum est. *Id.* *Stich.* 1. 2. 14. Decurro ætatis spatio. *Ter.* *Adelph.* 5. 4. 5. Ego vitam duram, quam vixi usque adhuc, prope jam decurso spatio mitto. *Priscian.* ita legit: al. *ecurro*. *Lucret.* 3. 1055. Ipse *Epicurus* obit, decurso lumine vite. *Propert.* 2. 12. 41. et *Phædr.* 3. 20. Decurrere vitam. *Cic.* *Quinct.* 31. 99. Ætas prope jam acta et decursa. Similiter *Virg.* 2. *G.* 39. Decurrere inceptum laborem. h. e. persequi. — b) De oratione præcipue ponitur pro tractare, narrare. — 1.°) Neutorum more. *Quintil.* 6. 1. 2. In peroratione decurrendum per capita. *Id.* 10. 3. 17. Decurrere per materiam stilo quam velocissimo. Adde *eumd.* 5. 8. 2. — 2.°) Active. *Cic.* 1. *Orat.* 32. 148. Ista, quæ abs te breviter de arte decursa sunt, audire cupimus. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 149. equos pugnasque virum decurrere versu. *Auct. Paneg. ad Pison.* 198. Non mea tot laudes decurrere carmina possunt. — c) Apud *Rhetores* decurrere dicuntur, quæ fusa sunt, atque ordine nulloque impedimento ad finem decurrunt. *Quintil.* 11. 1. 6. Circuitus contextu nitore decurrentes. h. e. periodi fusæ ac volubiles. *Id.* *ibid.* 3. 84. Brachii moderata projectio continuos et decurrentes locos maxime decet. h. e. ubi oratio decurrit. *Id.* 9. 4. 55. Versus semper similis sibi est, et una ratione decurrit. ¶ 2. Speciatim decurrere ad aliquid usurpatur pro confugere. *Cic.* *Cremin.* 33. 65. Decurrere ad hortationem. *Horat.* 3. *Od.* 29. 53. ad preces. quod *Virg.* dixit 5. *Æn.* 782. Descendere in preces. *Ovid.* 2. *Art. am.* 99. Decurrere ad artes *Hæmonias*. *Cels.* 6. 18. n. 3. Decurrendum est ad medicamenta. *Plin.* 10. *Ep.* 97. ad fin. Ad te consulendum decurri. *Justin.* 16. 3. 6. Decurrere ad oraculum. *Id.* 14. 2. 6. ad *Alexandri Magni* exercitum. Adde *Quintil.* *Declam.* 377. ¶ 3. Item speciatim decurro est ad finem usque percurrere, adeoque currere desino. *Petron.* *fragm. Tragar.* 64. *Burmann.* Jam quadrigæ meæ decurrerunt, ex quo postgrignus factus sum. ¶ 4. Hinc active est abjicere, deponere. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 13. 4. Cetera porro, quibus adhuc ille sibi parum utilis fuit, et ætate jam sunt decursa, et consuetudine atque auctoritate tua —, si qua restabunt, confido celeriter sublaturum iri. *Orellius* vero, et quidem rectius, legit *decussa*.

DECURSIO, ðnis, f. 3. actus decurrendi, h. e. deorsum currendi. ¶ 1. Generatim. *Arnob.* 2. 59. Aqua natura res labilis, et ad laborem semper decursioemque tam proba. *Veget.* 1. *Feter.* 27. 3. *Schneid.* Post decursionem sanguinis cretam impones. ¶ 2. Speciatim pro incursione hostili et loco superiore. *Brutus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 14. 4. Ut *Alpibus* se teneat, et decursionibus per equites vastet ea loca, in que incurrit. *Auct. B. Alex.* 42. Castella locis editis posita, quorum opportunitas castellanis impellebat ad decursiones faciendas. Adde *Auct. B. G.* 8. 22. ¶ 3. Item speciatim pro exercitacione militari, de qua in DECURRO I. 2. dictum est. *Sueton.* *Ver.* 7. Indicta decursione prætorianis, scutum ut manu præstulit. *Id.* *Galb.* 6. Campestrem decursioem scuto moderatur. Adde *eumd.* *Cal.* 18. Legitur etiam in nummo *Neronis* et *Hadriani* apud *Eckhel.* *D. N. F. T.* 6. p. 271. et 503. Porro a *Veget.* 1. *Milit.* 27., 3. *ibid.* 4. et alibi campi cursio dicitur. Cf. et *Liv.* 25. 17.

DECURSITO, as, are, n. 1. Decursitant legitur

apud *Apul.* de deo *Socrat.* p. 116. *Elmenh.* et p. 170. *Oudend.*; qui tamen, pro hac falsa lectione, meliorem recepit, scil. *detrectant*.

DECURSORIUS, a, um, adject. idem ac cursorius, qui ad cursum pertinet. *Innocent.* rei agrar. p. 223. *Goes.* Termini cursorii.

DECURSUS, a, um. F. DECURRO.

DECURSUS, us, m. 4. actus decurrendi, decursio (II. scovrimento all'ingiu; Fr. action de descendre en courant, course descendante; Hisp. el acto de descender corriendo, carrera descendiente; Germ. das Ab-, Herablaufen, Herabsturz; Angl. a running down, descent, stream).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu ac generatim, dicitur de iis, quæ ab alto aliquo loco deorsum feruntur. *Lucret.* 5. 944. montibus et magnis decursus aquæ. Adde *eumd.* 1. 284. et 6. 610.; et *Ovid.* 15. *Met.* 286. *Virg.* 12. *Æn.* 523. decursu rapido de montibus albis Dant sonitum spumosi amnes. *Liv.* 1. 27. *extr.* Itaque, ne subito ex collibus decursu Albanorum intercluderentur ab oppido, terga vertunt. *Petron.* *Satyr.* 138. Evasi tamen, omnia digitis inter præcipitem decursum eruentatis. *Frontin.* 1. *Strateg.* 5. 6. Pondus in proras versus, decursum super catenam dedit navibus. — Huc pertinet et illud *Auct. B. Hisp.* 29. Cuius (plantæ) decursum anteedebat rivus, qui etc. ¶ 2. Latiori sensu ac speciatim in re militari decursus est — a) Militaris exercitacio. *Liv.* 42. 52. Mota parumper acies (non justo decursu tamen) ne stitisse tantum in armis viderentur. Adde *eumd.* 44. 9. *Tac.* 2. *Ann.* 55. Exercitio equitum, decursibus cohortium interesse. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 55. et 3. *ibid.* 33.; et *Frontin.* 2. *Strateg.* 2. 2. — b) Item publica militum lustratio. *Gell.* 7. 3. *sub fin.* Sed non proinde ut in decursibus ludicris, aut simulacris præliorum voluptariis fieri videremus; non, inquam, distincte nimis nimisque compe ac modulate res acta est. Adde *Pers.* 6. 61. et *F.* DECURSIO 3. et DECURRO. ¶ 3. Item terminas, finis cursus. *Sueton.* *Ner.* 24. Excussus curru, ac cursus repositus, cum perdurare non posset, destitit ante decursum.

II.) Improprie. *Cic.* 3. *Fam.* 2. *extr.* Si provinciam quam expeditissimam mihi tradideris, facilius erit mihi quasi decursus mei temporis. *Id.* 1. *Orat.* 1. 1. Si infinitus forensium rerum labor, et ambitionis occupatio decursu honorum, etiam ætatis flexu constitisset. h. e. postquam honores decurri. *Quintil.* 9. 4. 115. Versum facientes totum illum decursum, non sex, vel quinque partes, ex quibus constat versus, aspiciunt. *Tertull.* *Anim.* 28. *Moyes* decursus generis humani ab exordio mundi quosque per singulas nativitates nominatim temporalitque digessit.

DECURTANS, antis. F. DECURTO.

DECURTATIO, ðnis, f. 3. curtandi, seu mutilandi actus. *Mar. Victorin.* p. 2511. *Patsch.* At in ultima *περὶ τοῦ* ob decurtationem, ut Græci dixerunt, eandæ, id est extimæ partis etc. *F. MIURUS.*

DECURTATUS, a, um. F. voc. seq.

DECURTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et curto). Part. *Decurtans* I. et *Decurtatus* I. et II. — *Decurtat* est idem fere quod *curtare*, mutilare.

1.) Proprie. *Arnob.* 5. 11. Periculamenta decurtans cantheriorum. h. e. setas cyellens, vel abscondens et cantheriorum caudis, quæ penes vocantur. *Seneca* 3. *Ira* 17. Amicum suum undique decurtatum, cum aures illi nasumque abscessisset, in cavea dia pavit. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 5. 21. (53). Decurtatæ radices.

II.) Improprie de oratione. *Cic.* *Orat.* 53. 178. Mutila sentit quædam, et quasi decurtata.

DECURVATUS, a, um, adject. idem quod curvatus. *Non.* p. 80. 20. *Merc.* Bura dicitur pars aratri posterior decurvata.

DECUS, ðris, n. 3. (deceat) quod quamque rem deceat, atque adeo exornat, ornamentum, dignitas, decus, honestas, pulchritudo (II. ornamento, lustro, decoro; Fr. ornement, parure, éclat, gloire, dignité; Hisp. ornamento, adorno, esplendor; gloria; Germ. d. Schmuck, Zierde, Herrlichkeit, Würde, Ansehen; Angl. an ornament, grace, beauty, credit, honour, commendation). Occurrit autem A) De externa hominum rerumque specie, et B) De interiore rerum natura.

A) De externa rerum specie usurpatur — a) De hominibus, qui decus afferunt. *Catull.* 64. 78. Ele-

ctos juvenes, et decus innuptarum. *h. e.* puellas decoras. *Virg. 2. G. 40.* O decus, o famæ merito pars maxima nostræ. *Horat. 1. Od. 1. 2. de Mæcenate.* O et præsidium, et dulces decus meum. *Adde eumd. 2. ibid. 17. 4. et 3. ibid. 16. 20. Cic. Cæcin. 10. 28.* Senator, decus judiciorum. *Id. 2. Phil. 22. 54.* Pompejus, qui imperii populi R. decus ac lumen fuit. *Val. Flacc. 8. 37. de Medea.* O decus in nostros magnum ventura penates. *Adde Curt. 6. 1. 8. et 5. 8. 16. Plin. Paneg. 23.* Decora ordinis equestris. *Tac. 2. Hist. 81.* E Judaico exercitu lecta decora. *h. e.* corpora. — *Capuli decus* dicitur per convicium homo morti vicinus, capularis, apud *Plaut. Asin. 5. 2. 42.* — *b)* De rebus. *Cic. 6. Ferr. 44. 97.* Hostium spolia, monumenta imperatorum, decora atque ornamenta sanorum etc. *Virg. 2. Æn. 448.* Auratasque trabes veterum decora alta parentum. *Seneca Thyest. 701.* Regium capiti decus bis terque lapsam est. *h. e.* diadema. *Virg. 4. Æn. 150.* tantum egregio decus enitit ore. *h. e.* puerilitudo ac majestas. *Stat. 1. Achill. 290.* Eximium formæ decus. *Claudian. Cons. Prob. et Olybr. 51.* Quantum stagna Tagi rudibus stillantia venis Effluxere decus. *h. e.* aurum. *Cic. Brut. 15. 59.* Ut hominis decus ingenium, sic ingenii ipsius lumen eloquentia est. *Id. 1. Nat. D. 4. 7.* Magni existimans interesse ad decus et ad laudem civilis, res tam graves tamque præclaras (*h. e.* philosophiam) Latinis etiam litteris contineri. *Liv. 38. 58.* Orationem habuit plenam veris decoribus. *h. e.* laudibus. *Tac. Germ. 11.* Decus belli. *Adde Liv. 1. 34.; Virg. 4. Æn. 150.; Horat. carm. sæc. 48.; Sall. Cat. 20. et Jug. 72.; Ovid. 9. Met. 690.; et Vellet. 1. 43. 5. et 1. 17. 3. Rursus Cic. 1. Fin. 10. 36.* Decus honestatis. *Id. Brut. 97. 331.* Decus omne virtutis. *Id. 10. Fam. 12. extr.* Verum decus in virtute positum est. — Porro hac significatione occurrit etiam dicendi ratio *decori est*, ut apud *Lucet. 2. 641.* Ac virtute velint patriam defendere terram, Præsidioque parent decorique parentibus esse. *Virg. 7. Ecl. 32.* Vitis ut arboribus decori est, ut vitibus uvæ. *Sall. Jug. 73.* Imperatori nobilitas, quæ antea decori fuerat, invidiæ esse.

B) De interiore rerum natura usurpatur tantum morali ratione de ipsa morali dignitate seu virtute. *Cic. 2. Fin. 11. 35.* In decore toto, id est in honestate. *Id. 2. ibid. 14. 44.* Epicureus nisi arguimus, omnis virtus omne decus, omnis vera laus deserenda est. *Id. ibid. 17. 56.* Decus et honestas. *Id. 1. Off. 5. 17.* Honestatem et decus conservare. *Id. ibid. 34. 124.* Civitatis dignitatem et decus sustinere. *Id. 1. Orat. 45. 199.* Non solum ad usum forensent, sed etiam ad decus atque ornamentum senectutis. *Adde eumd. 1. Legg. 21. 55. et 5. Tusc. 21. 55.*

Homonym. *C. Fronto de differ. verbor. p. 2191.* *Putsch* discrimen tradit inter *decorem* et *decus*, quod ille sit formæ, hoc honoris. Sed ex locis utrimque allatis satis patet, etiam promiscue usurpari.

DECUS, i, m. 2. apud varios Auctores de Limitibus. *p. 231., 243. et 265.* *Goesii* est figura decussis. Sed vox est Latine scribenti fugienda. *V. DECUSSIS.*

DECUSSATIM, adverb. in modum decussis, hoc est lineæ transversim sectæ. *V. DECUSSIS. Vitruv. 1. 6. 7. Schneid.* Circino decussatim describendum, et per decussationem et medium centrum linea perducenda ad extremum. *et paulo post.* Decussatim lineæ ad extremas circinationes perducendæ. *Colum. 12. R. R. 56. 1. Schneid.* Rapum decussatim ferramento lunato incidito. *Capell. 1. p. 21.* Huic (*virgini*) rosas decussatim vincularis serrata contextio. *V. REDIMICULUM.*

DECUSSATIO, ōnis, f. 3. actus decussandi, et locus ubi duæ lineæ decussatim secantur. *Vitruv. 1. 6. 7. Schneid.,* cujus verba *V.* in voce præced. *Id. 10. 6. 2.* Faciendæ decussationes, et in decussationibus finita puncta. *Adde eumd. ibid. § 3.*

DECUSSATUS, a, um. *V. DECUSSO.*

DECUSSIO, ōnis, f. 3. actus decutiendi, projectio, abjectio. *Tertull. Cult. fem. 9.* Vobis curanda est amputatio et decussio redundantioris nitoris.

DECUSSIS, is, m. 3. (decem et as, assis). De alia forma. *V. DECUS*, i, loco suo. — **Decussis** ¶ 1. Est denarius numerus, *decas*; quia nota X tum numerum, tum numerum significat. *Vitruv. 3. 1. 5. Schneid.* Ex singularibus rebus, quæ *μωαδῆς* dicuntur, perficitur decussis. *V.* et voc. seq. ¶ 2. Item conformatio duarum linearum in modum litteræ X,

vel χ , decussatio. *Vitruv. 10. 6. 2. Schneid.* Regula figurat in primo decussis puncto. *Plin. 18. Hist. nat. 34. 77. (331).* Durantur aliæ duæ lineæ in decussis obliquæ. *Sicul. Flacc. de condit. agr. p. 8. Goes.* In versuris quæ (*arbores*) notatæ sunt, aut decusses in eis inveniuntur, aut gammæ, ut manifestum sit, versuras suis signis observari debere. ¶ 3. Item numerus, qui decem asses valebat, denarius insignitus littera X. Quam litteram si in duas partes dividat, superior pars erit V, quæ nota est numeri quinarum. *Varro 5. L. L. 170. Müll.* In denario numero hoc mutat: quod primum est, ab decem assibus decussis. *Adde Lucitium apud eumd. 9. ibid. 81. Stat. 4. Sib. 9. 9.* Liber mihi constitit decussi. *Festus p. 234. 19. Müll.* Lege Tarpeja cautum est, ut bos centussibus, ovis decussibus æstimaretur. *V. CENTUSSIS.*

DECUSSISSEXIS, n. indeclin. numerus sextusdecimus. *Vitruv. 3. 1. 8. Schneid.* Quoniam animadvertitur utrosque numeros esse perfectos, et sex et decem, utrosque in unum coniecerunt, et fecerunt perfectissimum decussissexis.

DECUSSO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Decussans* et *Decussatus*. — Decussare est ad decussis figuram redigere, hoc est, res aliquas ex ordine collocare, ut inter se litteræ Græcæ χ , aut Latine X, speciem præbeant. *Cic. Tom. 7. a med.* Hanc conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit, mediæque accommodans mediam quasi decussavit. *Colum. 4. R. R. 24. 8.* Quorum singula (*brachia*) spectent decussati jugi partes. *Id. 4. ibid. 27. 6.* Decussare jugum in stellam. *Id. 3. ibid. 13. 12.* In speciem Græcæ litteræ decussare. *Capell. 1. p. 14.* Oblique decussati poli. *Id. 8. p. 277.* Qui (*coluri*) alium ab ortu circum decussantes in quatuor quadras mundi ambitum dividerunt. *Adde eumd. 2. p. 45. Sicul. Flacc. p. 5. Goes.* Decussate petra. *h. e.* decusse signatæ.

DECUSSUS, a, um. *V. DECUTIO.*

DECUSSUS, us, m. 4. decutiendi actus. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 62. (163).* Aliqui tum scribunt decidere eum, rursusque resciscere facilem decussu. *Nisi malis esse supinum verbi decutio.*

DECUTIO, cūtis, cussi, cussum, cūtere, a. 3. (de et quotio). Part. *Decutiens* et *Decussus* l. — Decutio est deorsum quotio, quotiendo dejicio, deturbo (*lit. scuotere, gettar qñ sbattendo; Fr. secouer, abattre en secouant, en frappant; Hisp. sacudir, golpear, abatir golpeando; Germ. abschütteln, von sich wegschütteln, abwerfen, vertreiben; Angl. to shake down, strike or shake off, beat down.*)

1. Proprie. — *a)* De plantis earumve fructibus, et de similibus. *Liv. 1. 54.* Summa papaverum capita dicitur baculo decussisse. *Ovid. 2. Fast. 707.* Decussa lilia. *Propert. 3. 14. 27.* Decussa cydonia ramo. *Plin. 15. Hist. nat. 3. 3. (11).* Perticis decutere olivas. *Id. 18. ibid. 7. 14. (73).* Spicis decussum bordeum. *Id. ibid. 6. 8. (45).* Rami baculo decussi. *Virg. 4. G. 11.* aut errans bucua campo Decutiatur rorem et surgentes atterat herbas. *Plin. 25. Hist. nat. 5. 19. (42).* et 34. *ibid. 15. 45. (152).* Decutiens gladio rubiginem a euspide. *Propert. 4. 1. 141.* Decutere unicum mento. *Val. Max. 1. 4. 2.* Janua egressus ita pedem offendit, ut digitus ei decuteretur. *Plin. 10. Hist. nat. 33. 50. (97).* Sagittis decutere nidus avium. — Apud *Ovid. 5. Met. 104.* Decutit ense caput. *al. leg. Demetit.* — *b)* De iis, quæ fulmine, aut bellicis tormentis dejiciuntur, deturbantur. *Liv. 28. 23.* In æde fulmine icta decussa. *Id. 25. 7.* Turres decussa fulminibus. *Id. 33. 17.* Ariete decussi ruebant muri. *Adde eumd. 44. 8. et Cl. Plin. 11. Hist. nat. 37. 62. (163).*, cujus verba *V.* in **DECUSSUS**, us. *Auct. B. Afr. 50. extr.* Collem, decusso Labieni præsidio, occupaverunt. — *c)* De iis, quæ ab alto loco deorsum præcipites aguntur. *Val. Max. 1. 4. 2.* Græchus decussus Capitolio. — *d)* Denique et de pecunia, quæ ex arca extrahitur. *Plaut. Epid. 2. 3. 4.* Ex oculo armario decutio argenti tantum, quantum mihi lubet.

II.) Improprie. *Cælius* apud *Cic. 8. Fam. 13. 1.* Cetera et ætate jam sunt decussa. *Orell.* sic legit; al. *decursa.*

DÉDAMNO, as, avi, atum, are, a. 1. *Tertull. Pudic. 15.* Qui non dedecoris tantum, sed et sceleris manifestum dedamnaverit. *h. e.* a damnatione exemptus, absolverit.

DÉDECENS, entis. *V. voc. seq.*

DÉDECET, cebat, cbit, cere, impers. 2. (de et decet) minime decet, indecorum est; præpositio enim

de negativa est, ut docet *Cic. Orat. 22. 74.* (It. disconvenire, essere indecente; Fr. il ne convient pas, il ne sied pas, il est malséant; Hisp. no conviene; Germ. es schickt, ziemt sich nicht; Angl. it misbecomes, or does not become). Usurpatur ¶ 1. Stricto sensu, et quidem — *a)* Cum Nominativo rei et Accusativo personæ. *Horat. 1. Od. 38. 7.* neque te ministrum Dedeceat myrtus. *Ovid. Remed. an. 409.* raræ sibi vere fatentur: Et nihil est, quod se dedecuisse putent. *Id. 6. Met. 689.* Admovere præces; quorum me dedecet usus. — In plurali numero. *Ovid. 3. Amor. 15. 4.* Nec me delicia dedecere comæ. *Id. 1. ibid. 7. 12.* Nec dominam motæ dedecere comæ. — *b)* Cum Nominativo rei tantum. *Quintil. 11. 3. 104.* Ubi vox vel inter dentes expressa non dedecet. — Huc referri potest et illud *Cic. 1. Off. 41. 146.* Ut si quid dedecet in aliis, vitemus et ipsi. — *c)* Cum Accusativo personæ et Infinito. *Cic. 4. Tusc. 25. 55.* Oratorem irasci minime decet, simulare non dedecet. *Horat. 2. Od. 12. 17.* Quam (*Lycynniam*) nec ferre pedem dedecuit choris, Nec certare joco. *Ovid. Heroid. 9. 66.* Nec te Mæonia — Incingi zona dedecuisse putas? — *d)* Cum Infinito tantum. *Quintil. 11. 3. 124.* Togam removeri non dedecet. *Id. ibid. § 170.* Extremam oram (*sinus*) rejecisse non dedecet. — *e)* Absolute omnino. *Cic. 1. Orat. 29. 132.* Quæ quibus a natura minorata data sunt, tamen illud assequi possunt, ut iis, quæ habeant, modice et scienter utantur, et ut ne dedecet. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro dehonestate. — *a)* Impers. *Tac. 2. Ann. 43.* Druso Pomponius Atticus dedecere Claudiorum imagines videbatur. — *b)* In prima personis. *Stat. 10. Theb. 340.* Si non dedecui tua jussa, tulique prementem. *h. e.* si monitus tuos non indecenter cecici, sive non dehonestavi. *Lactant. Scholast.*

DÉDECOR, ōris, adject. comm. gen. indecoris, infamis, vilis, inglorius. *Sall. fragm. apud Prætor. p. 699.* *Putsch.* Dedecores, inultique per terga ab hostibus cædebantur. *Stat. 11. Theb. 760.* Dedecorei amplexi vitam, reditusque pudendos. *Auson. Epist. 9. 5.* Quæ viridis muscus, quæ dedecor alga recondit.

DÉDECORAMENTUM, i, n. 2. idem quod dedecus. *V. INHONESTAMENTUM.*

DÉDECORATIO, ōnis, f. 3. *Tertull. Anim. 34.* Postrema dedecoratio. *Id. Cor. Mil. 14.* Turpitudine et dedecoratio.

DÉDECORATOR, ōris, m. 3. *Tertull. Apolog. 14.* Dedecorator decorum.

DÉDECORATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DÉDECORO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et decoro). Part. *Dedecorans* sub *b.*; *Dedecoratus* sub *a* et *b.* — Dedecorare est dedecore afficere; et occurrit — *a)* Cum Accusat. personæ aut rei, et Ablat. *Plaut. Trin. 2. 2. 23.* Dedecorare se moribus turbidus. *Id. Bacch. 3. 3. 95.* se flagitiis. *Sall. Jug. 90.* Ubi se flagitiis dedecorare turpissimum viri. *Sic. Staton. Ner. 36.* Dedecoratus flagitiis omnibus. *Propert. 3. 21. 35.* Cornua nec valuit curvare in pellice Junc, Aut faciem turpi dedecorare bove. *Adde Tertull. Spectac. 30.* — *b)* Absolute, *h. e.* sine Ablativo. *Ter. Hecyr. 2. 1. 12.* An quidquam pro istis factis dignum te dici potest? Quæ me et te et familiam omnem dedecoras, filio iuctum paras. *Cic. 3. Off. 2. 6.* Dedecorantem et urbis auctoritatem et magistris. *Horat. 4. Od. 4. 36.* Dedecorant bene nata culpæ. *Al. leg. indecorant.* *Adde Cod. Theod. 6. 14. 2.*

DÉDECOROSE, adverb. turpiter. *Aurel. Vict. Epit. 5. de Ner. ad fin.* Dedecorose vixi, turpis preceam. *Vetus Scholast. ad Horat. 1. Sat. 3. 45.* Male, *h. e.* dedecorose.

DÉDECOROSUS, a, um, adject. Comp. *Dedecoriosior*. — Dedecoriosus est dedecorosus, turpis. *Aurel. Vict. Epit. 39. extrem. de Dioclet.* Suspectans necem dedecorosam, venenum dicitur hausisse. *Hieronym. in Isaiam 16. 58. 10.* Quodque his dedecoriosus est multicularum precibus. *Firmic. 3. Mathes. 8. n. 5.* Dedecorosa valetudine. *Adde Cod. Theod. 16. 5. 13.*

DÉDECORUS, a, um, adject. qui dedecori est, qui dedecus parit, infamis. *Plaut. Bacch. 5. 2. 73.* Age jam id, ut ut est, tametsi est dedecor, patiar. *Tac. 3. Ann. 32.* Sex. Pompejus M. Lepidum, ut socordem, inopem, et majoribus suis dedecorum, incusavit. *Id. 12. ibid. 47.* Compede, quod dedecorum barbaris, trahelatur.

DÉDECUS, ōris, n. 3. (de et decus) id omne quod dedecet, turpitudine, infamia, probrum, ignominia (It.

dissonore, infamia, vituperio, vergogna; Fr. *deshonneur*, *honte*, *ignominie*, *infamie*; Hisp. *deshonor*, *vergüenza*, *ignominia*, *afrenta*; Germ. *d. Entwürdigung*, *Schande*; Angl. *disgrace*, *dishonour*, *shame*, *infamy*). Occurrit *f*) De externo, et *B*) De interno dedecore.

A) De externo dedecore usurpatur ¶ 1. Generatim ac stricto sensu; et quidem — *a*) Absolute; vel simul cum *probrio*, *infamia*, *damno*, et similibus. *Cato* apud *Gell.* 3. 10. Injurias, plagas, verbera, — per dedecus atque maximam contumeliam, inspectantibus popularibus suis atque multis mortalibus, te facere ausum esse? Sic *Sall. Cat.* 20. Nonne emori per virtutem præstat, quam vitam miseram — per dedecus amittere? *Cic. Rosc. Am.* 24. 68. Sumptus effusi cum probro atque dedecore. *Id. Cluent.* 21. 62. Tum vero illa iudicia senatoria — verâ atque insigni turpitudine notata, atque operata dedecore et infamia, etc. *Cf. eumd.* 1. *Cat.* 6. 13. Quod privatarum rerum dedecus non hæret infamie? *V. Klotz* ad h. l. *Id.* 1. *Fin.* 14. 47. Tum in morbos graves, tum in damna, tum in dedecora incurrunt. *Id.* 2. *Divinat.* 9. 22. Cum ignominia et dedecore perire. *Id. Mur.* 5. 12. Aliquod aut in Asia susceptum, aut ex Asia deportatum flagitium ac dedecus. *Id. Brut.* 34. 130. Dedecus generi vestro. *Virg.* 10. *En.* 681. An sese microne ob tantum dedecus amens induat. *Id.* 11. *ibid.* 789. Da, pater, hoc nostris aboleri dedecus armis. *Sil. It.* 13. 99. Dedecus manu defendere. — *b*) Sæpe occurrit dictio *dedecori est*, etiam cum altero Dativo. *Ter. Heaut.* 2. 3. 93. An ea quoque dicitur huius, si una hæc dedecori est parum? *Cic.* 1. *Off.* 39. 139. Ampla domus dedecori domino sæpe fit, si est in ea solitudo. *Id.* 8. *Att.* 11. Dedecori esse studiis ac litteris. *Id.* 4. *Herenn.* 35. 47. Ne iste sua turpitudine ordini honestissimo maculâ atque dedecori sit. *Plin. Paneg.* 82. Dedecori multis fuit. — *c*) Cum Genitivo. *Justin.* 4. 5. 12. Nicias vero — cladem suorum auxit dedecore captivitatis. ¶ 2. Speciatim ac latiori sensu *dedecus* dicitur res aut persona, quæ dedecori est. Sic *Phædr.* 1. 24. 11. asinum nature dedecus appellat. Sic *Ovid.* 11. *Met.* 183. *de Mida*, cui asini aures erant. Viderat hoc famulus: qui, quam nec proderet visum Dedecus auderet, etc. *Cf. Plin. Paneg.* 81.

B) Quod ad interna hominis attinet, dedecus morali sensu — *a*) Est turpis actus, vitium, flagitium, malum: ut docet *Cic.* 1. *Legg.* 21. 55. Decus, quod antiqui summum bonum dixerant —; itemque dedecus illi summum malum. *Id.* 2. *Tusc.* 5. 14. Quid enim minus est dignum, quam tibi peius quicquam videri dedecore, flagitio, turpitudine? quæ ut effugias, quis est non modo recusandus, sed non ultro appetendus, subeundus, excipiendus dolor? *Id.* 3. *Ferr.* 11. 31. Nullo dedecore se abstinere. *Id.* 2. *ibid.* 17. 51. Admittere dedecus. Adde *Cæs.* 4. *B. G.* 25. et 3. *B. C.* 64. *extr.*; *Horat.* 3. *Od.* 6. 32.; et *Sueton.* *Cal.* 48. et *Aug.* 65. *Ovid.* 2. *Met.* 472. fieretque injuria partu Nota: Jovisque mei testatum dedecus esset. — *b*) Interdum et res infeliciter gestæ hoc nomine appellantur. *Liv.* 3. 51. Siciliæ cædes decemviris, et Appiana libido, et dedecora militiæ objiciebantur.

DEDICATIO, ñnis, f. 3. actus dedicandi. *Cic. Dom.* 39. 103. Nisi quem forte illius castissimi sacerdotis supersticiosa dedicatio deterret. *Liv.* 2. 27. Populus dedicationem ædis dat M. Lætorio. *Id.* 5. 31. Celebrare dedicationem. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 49. 49. (158). Dedicatio theatri. *Cf. Sueton.* *Claud.* 21. *Trajanus* ad *Plin.* 10. *Ep.* 59. Solum peregrinæ civitatis capax non est dedicationis, quæ fit jure nostro. *Inscript.* opud *Gruter.* 100. 5. OB DEDICATIONEM HONORARIAM VICANIS EPULVM POPVLO CRVSTVLYM ET NVLSVM DEDIT.

DEDICATIVE, adverb. affirmando. *Marc. Capell.* 4. p. 128. Et dedicative, et abdicative concludi potest.

DEDICATIVUS, a, um, adject. idem quod affirmativus, ut *dedicativa propositio*, cui opponitur *abdicativa*. *Apul.* 3. *Dogm. Plat.* sæpissime, et *Capella* 4. p. 95. et 121.

DEDICATOR, ñnis, m. 3. qui dicat. *Tertull.* *Apollog.* 5. *de Nerone*. Tali dedicatore damnationis nostræ etiam gloriamur. *h. e.* inchoatore atque auspice. Adde *eumd.* *Carn. Christ.* 17.

DEDICATUS, a, um, J. DEDICO.

DEDICATUS, nomen, vel potius supinum. *Apul. Florid.* n. 18. Sermo dedicatu religiosus.

DEDICO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et dico). Part. *Dedicatus* per tresim dividitur a *Lucilio* apud *Non.* p. 287. 28. *Merc.* cui sit data deque dicata. — Part. *Dedicans* II. 1.; *Dedicatus* et *Dedicaturus* I. B. 2.; *Dedicandus* I. B. 2. c. — Dedicare est dicendo deferre, dicendo dare, attribuere, ut *Paul.* *Diac.* p. 70. 2. *Müll.* exponit.

1) Proprie usurpatur *A*) Generatim, et *B*) Speciatim.

A) Generatim est dicendo deferre, seu loquor, enarro, affirmo, assero. *Accius* apud *Non.* p. 280. 5. *Merc.* At vereor, quomodo esse Alcæonem fratrem factis dedicat. *Cæcilius* apud *eumd.* *ibid.* Legati, quo missi sunt, veniunt, deducant mandata. *h. e.* annunciant. *Lucret.* 1. 366. Ergo quod magnum est æque leviusque videtur, Nimirum plus esse sibi declarat inanis. At contra gravius, plus in se corporum esse Dedicat. *Id.* 3. 209. Hæc quoque res etiam naturam dedicat ejus. *h. e.* ostendit, confirmat. *Lambin.* legit *deliquat*, ceteris invitit Criticis. *Apul.* quoque 3. *Dogm. Plat.* sæpissime *dedicare* pro *affirmare* usurpat (ut: Dedicat enim virtuti inesse bonitatem.). Hinc *dedicativus*.

B) Speciatim est verbum, uti ajunt, technicum: sic ¶ 1. *Dedicare in censum* vel *in censu aliquid*, est in censendo dicere, proferri quod in censu habetur. *P. Scipio Africanus* apud *Gell.* 7. 11. Tu in uno scortio majorem pecuniam absumpsisti, quam quanti omne instrumentum fundi Sabini in censum dedicasti. *Cic. Flacc.* 32. 70. Prædia etiam in censu (*al. leg.* in censum) dedicavisti: mitto quod aliena, quod possessa per vim, etc. *V. Klotz*: ad h. l. Utrouque loco est qui aliter legit. ¶ 2. Sæpe sumitur pro diis aliquid ad religionem addicere, tribuere, consecrare, Græce *καθίσταω*, vel etiam *ἀνατίθημι*: quia is, cui dedicare contigerat, certa verborum formula, præcunte pontifice maximo, utebatur, qua declarabat, se ei deo, vel homini inter deos relato, id religionis causa attribuere, quod dedicabat: qua de re multa *Brisson.* *de formulis* l. 1. Si quis itaque sumptibus suis opus aliquid publicum, seu templum, porticus, thernas, aliaque his similia, fecisset, idem plerumque ipse dedicabat, uti nempe Pompejus Eumachia sacerdos publica, quæ sua pecunia chalcidicum, cryptam et porticus fecerat, eadem ipsa dedicavit. *V. Inscript.* in V. CHALCIDICUS. Si vero opus aliquid publicum publicis impensis extrucebatur, tunc ejus dedicandi jus nemini fuit, nisi qui populus concessisset, et Romæ quidem lege curiatis comitiis lata: eratque res magni honoris, dedicatio; quia nomen ejus, qui dedicavisset, incisum tabulæ posteritati commendabatur. Quid vero differant *dedicare* et *consecrare* in CONSECRO dictum est. Ceterum —

a) *Dedicari* stricto sensu dicuntur *templa*, *cædes*, *porticus*, et similia. *Cic. Arch.* 8. 19. Smyrnæi delubrum Homeri (*al. leg.* Homero) in oppido dedicaverunt. *Id.* 1. *Legg.* 1. 3. Romulus templum sibi dedicari in eo loco jussit. *Id. Dom.* 46. 121. Simulacrum aut aram dedicare. Sic *Liv.* 1. 21. et 5. 23.; et *Sueton.* *Claud.* 2. Aram dedicare. *Rursus Cic.* 6. *Ferr.* 55. 123. Marcellus duo templa se Romæ dedicaturum voverat. *Id.* 3. *Nat. D.* 5. 13. *Ædes Castori* et *Polluci* in foro dicata. *Liv.* 9. 46. Dedicare ædem Concordiæ. *Cic.* 1. *Legg.* 22. 59. Qui se ipse norit, aliquid sentiet se habere divinum, ingeniumque in se suum, sicut simulacrum aliquid, dedicatum putabit. — *b*) Latiori sensu *dedicari* dicuntur ipsa numina. *Cic.* 2. *Nat. D.* 23. 61. Fides et Mens, quas in Capitolio dedicatas videmus. *Id.* *ibid.* 31. 79. Majorum institutis Mens, Fides, Virtus, Concordia consecrata: et publice dedicate sunt. *Liv.* 5. 32. Juno dicata. *Horat.* 1. *Od.* 31. 1. Quid dedicatum poscit Apollinem Yates? *h. e.* simulacrum Apollinis dedicatum. *Ovid.* 6. *Fast.* 637. Te quoque magna, Concordia, dedicat æde Livia. Adde *Aurel. Vict. vir. illustr.* 16. *extr.* — *c*) Denique *dedicari* dicuntur etiam alia, quæ alicui numini offeruntur. *Sueton.* *Aug.* 52. Apollini aureas cortinas dedicare. *Id. Vitell.* 10. Pugio Marti dedicandus. Adde *eumd.* *Tit.* 2. ¶ 3. Dedicare locum aliquem privati juris est sacrum facere, religione obligare. *Cic. Dom.* 46. 120. *Ædes Capionis* essent dedicate. — Sic *dedicare aliquid in sacrum* apud *Caj.* *Dig.* 44. 6. 3. est destinare, addicere, obligare. ¶ 4. *Dedicare aliquem* est sacrum et deum facere apud *Vitruv.* præfat. Cum concilium cælestium in sedibus immortalitatis eum (*C. Jul. Cæsarem*) dedicavisset.

1.) Impropric. ¶ 1. Jam inde ab Augusti ætate, *dedicare alicui librum* usu venit pro inscribere, nuncupare, et veluti consecrare. *Phædr.* 3. *prol.* 29. Librum exarabo tertium. *Æsopi* stilo, Honori et meritis dedicans illum tuis. *Plin. Hist. nat. præfat.* § 12. Læviore opera hos tibi dedicavi libellos. *Quintil.* 4. *proem.* 1. Operis tibi dedicavi. ¶ 2. Hinc universim est addicere, attribuere, consecrare, impendere. Sic *Dedicare urbem* nominatim ac *memoriæ alicujus* apud *Curt.* 9. 3. 23. ubi de *Alexandro* condente oppidum et bucephali sui nomine appellante. — *Dedicare sub ascia*. V. ASCIA. — *Dedicare alicuius libris* est scriptis tradere et posteritati veluti consecrare. *Quintil.* 12. 10. 30. Quod libris dedicatur et in exemplum editur, tersum ac limatum esse oportere. — *Libros alicui operi dedicare* est alicui rei tractanda integros libros impendere. *Quintil.* 9. 3. 89. Adde *Sueton.* *Tib.* 70. ¶ 3. Dedicare theatrum, scenam, bibliothecam, thernas, gymnasium, domum, pontem, patinam, apud *Plin.* 8. *Hist. nat.* 17. 25. (65); *Plin. alt.* 1. *Ep.* 8.; et *Sueton.* *Aug.* 43., *Fesp.* 19., *Ner.* 12. et 31., *Cal.* 32., *Vitell.* 13. etc. præter eam, quam diximus, significationem, quæ revera hujusmodi res deo alicui sacrabantur, valet etiam, iis uti incipere, encenari, inchoare. — Sic in *Inscript.* apud *De-Vita* *A. A. B. B.* p. XXI. n. 17. OPVS QVADRINGÆ DEDICARI CAVIT. — Et *dedicare togam in funus filii* apud *Paul.* *Dig.* 15. 3. 19. est toga nova in funus uti. ¶ 4. Hinc factum est, ut qui primus ageret aliquid, *dedicare* diceretur. *Tertull.* *Anim.* 19. Statim infans, ut vitam vagitu salutavit, hoc ipsum se testatur sensisse, quod natus est, omnes simul ibidem dedicans sensus, et lacrimis visu, et sono auditum etc. *Hieronym.* *Ep.* 79. n. 2. *de Cornel. centur.* Qui primus ab Apostolis baptizatus salutem gentium dedicavit. — Hinc Part. præter. pass., cujus superius plura exempla retulimus.

Dedicatus, a, um, adjectivum quoque occurrit; unde *Sup. Dedicatissimus*, translate pro addicito, devoto, in *Inscript.* apud *Gruter.* 274. 5., quæ est apud *Orell.* 1007. GALLIENO CLEMENTISSIMO PRINCIPI — ET SALONINÆ SANCTISSIMÆ AVGV. M. AVRELIUS VICTOR DEDICATISSIMVS NVMINI MAJESTATIQVE BORYM.

DEDIGNATIO, ñnis, f. 3. actus dedignandi. *Plin. Paneg.* 18. Inertia, et contumacia, et dedignatione parenti. *Quintil.* 1. 2. 34. Tacita dedignatio.

DEDIGNOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. (de et dignor). Part. *Deignans*, *Deignatus* et *Deignandus*. — *Dedignor* est indignum reputo, contemno; et occurrit — *a*) Cum Accusativo. *Virg.* 4. *En.* 536. Quos ego sim toties jam dedignata maritus. *Ovid.* 1. *Pont.* 7. 33. Is me nec comitem, nec dedignatus amicum est. Adde *eumd.* *Heroid.* 16. 195. et 12. 83. *Curt.* 6. 11. 23. Qui Philippum dedignatur patrem, *h. e.* abdicat. *Plin. Paneg.* 63. Dedignari honorem. *Justin.* 43. 3. 2. connubia. *Sever.* *Æm.* 13. 538. nec dedignanda parenti Carmina fuderunt *Phæbo*. — *b*) Cum Infinito. *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 73. Hanc etiam non est mea dedignata puella Molliter admota sollicitare manu. *Tac.* 2. *Ann.* 34. Ut testis in causa quadam venire dedignaretur. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 37. et *Justin.* 7. 3. 8. — *c*) Absolute. *Tac.* 2. *Ann.* 2. Accendere dedignantem.

DEDISCO, discis, didici, discere, a. 3. (de et discere). Part. *Dediscendus*. — *Dedisco* est quod didici obliviscor; et occurrit — *a*) Cum Accusativo. *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 55. Haud æquum facit, qui quod didicit, id dediscit. *Cic.* 9. *Fam.* 20. Dediscendæ tibi sunt sportellæ. Adde *eumd.* *Brut.* 46. 171. et *Cæs.* 3. *B. C.* 110. *Ovid. Remed. am.* 503. Intrat amor mentes usu, dediscitur usu. *h. e.* deponitur. *Lucan.* 1. 130. longoque togæ tranquillior usu Deditit jam pace ducent. *Claudian. præfat.* 1. *Rapt. Pros.* 10. Cordaque languentem dedidicere metum. — *b*) Cum Infinito. *Cic. Brut.* 13. 51. Omnemque illam salubritatem Atticæ dictionis et quasi sanitatem perderet, ac loqui pæne dedisceret. Adde *Ovid.* 3. *Trist.* 14. 46. et 5. *ibid.* 12. 57. *Id. Ovid. Remed. am.* 297. Tu mihi, qui, quod amas, ægre dediscis amare. — *c*) Absolute. *Seneca Troad.* 633. Dediscit animus sero, quod didicit diu. *Cic.* 3. *Orat.* 24. 93. Inventus nostra dedisceret pæne discendo.

DEDITICIUS vel *dediticius*, a, um, adject. qui se in alterius imperium dedit, a deditione, ut ait *Isid.* 9. *Orig.* 4. 49. ita nuncupatur. — Duplicis vero generis fuerunt *deditici*. — *a*) Alii nempe peregrini, de quibus hæc *Cajus* 1. *Institut.* (edente He-

rum *Goeschenio*) § 14. Vocantur autem sic, qui quondam adversus populum Romanum armis susceptis pugnaverunt, et deinde victi se dederunt. *Cic. 1. Brut. 3.* Id. S. C. plerique interpretantur ad tuos sine captivos, sive dediticios pertinere. *Liv. 7. 31.* Itaque populum Campanum, urbemque Capuam, agrus, delubra deum, divina humanaque omnia in vestram, Patres conscripti, populique Romani ditionem dedimus: quidquid deinde poterimus dediticii vestri passuri. *Sall. Jug. 35.* Si Jugurtha dediticius est, profecto jussis vestris obediens erit. Adde *Cæs. 1. B. G. 44.*, 2. *ibid. 17.* et 2. *ibid. 32.*; *Sueton. Aug. 15.*; et *Curt. 7. 11. 29.* — b) De altero dediticiorum genere ita *Cajus ibid. § 13.* Lege *Elia Sentia* cavetur, ut, qui servi a dominis poenae nomine vinciti suat, quibusve stigmata inscripta sint, de ve quibus ob noxam questio tormentis habita sit, et in ea noxa fuisse convicti sint, quique, ut ferro aut cum bestis depugnarent, traditi sint, inve ludum custodiamque coniecti fuerint, et postea vel ab eodem domino vel ab alio manumissi, ejusdem conditionis liberi fiant, cujus conditionis sunt peregrini dediticii. et *mox § 15.* Hujus ergo turpitudinis servos quocumque modo, et cujuscumque aetatis manumissos, etsi pleno jure dominorum fuerint, nunquam aut civis Romanos, aut Latinos fieri dicemus, sed omnimodo dediticiorum numero constitui intelligemus.

DĒDĪTĪM, advrb. dedendo. Enumeratur inter Latina adverbia a *Diomed. 1. p. 402. Putsch.* Alia in *im*, ut *gravatim*, *furtim*, *deditum*, *vicissim*. — At nullo confirmatur auctore.

DĒDĪTĪO, ōnis, f. 3. actus dedendi, traditio, subjectio. — a) Occurrit fere in re militari. *Cæs. 1. B. G. 28.* Reliquos omnes, obsidibus, armis, perfugis traditis, in ditionem accepit. (De discrimine ditionum in *ditionem* et in *fidem accipere* V. *Tschuckii* notam ad *Eutrop. p. 232.*) Rursus *Cæs. 1. B. G. 27.* Legatos ditionem mittere. *Id. 3. ibid. 21.* Recipere in ditionem. *Id. 6. ibid. 3.* Venire in ditionem. *Auct. B. Hisp. 20.* et *Sall. Jug. 28.* Facere ditionem oppidi. *Liv. 24. 1.* et *Quintil. 3. 8. 23.* Facere ditionem ad hostem. *Liv. 31. 18.* hosti. *Sall. Jug. 66.* Impellere aliquem ad ditionem. *Tac. 11. Ann. 19.* perlicere. *Curt. 5. 1. 18.* Deditio sui. *Id. 7. 7. 38.* Fame hostes in ditionem subigere. *Id. 7. 11. 27.* Barbaros ad ditionem trahere. *Justin. 1. 6.* Exercitum per ditionem alicui tradere. *Flor. 3. 7. 5.* Alii ditionem suam ad Pompejum absentem mitterent. h. e. Pompejo absentem significavit, fore, ut se ipsi dedant. Adde *Cæs. 2. B. G. 33.* et 3. *ibid. 22.*; *Liv. 28. 22.*, 29. 38., 33. 37., 39. 2. et 40. 33.; *Curt. 7. 6. 10.* et 7. 7. 38.; *Fellej. 2. 2. 1.*; *Sueton. Claud. 17.*; *Justin. 1. 17. 9.*, 12. 9. 2., 12. 6. 18. et alibi saepe; et *Tac. 11. Ann. 19.* — Formula ditionis apud priscos Latinos, habes apud *Liv. 1. 34.* et 7. 31., ritum vero et rationem apud *Cæs. 3. B. C. 98.* et *Fellej. 2. 106.* et 114. — b) Extra rem militarem usurpatur in *Fragm. legis Thoriae* apud *Gruter. 202. lin. 23.* *QVOI AB EO HEREDITAE BENS IS AGER, LOCVS TESTAMENTO, HEREDITATI DEDITIONE OVENIT, OVENERIT ETC.*

DĒDĪTOR, ōnis, m. 3. qui se ipsum dedit. *Tertull. de orat. 11.* Nos Dominum adoramus, non dedimus, imo et adversari debemus deditoris exemplo.

DĒDĪTUS, a, um. *F. voc. seq.*

DĒDO, dis, diti, ditum, dere, a. 3. (de et do). *Deier* parage In finiti passivi pro *dedi* occurrit apud *Liv. 1. 52.* in veteri formula. — Part. *Dedens* 1. 2.; *Deditus* in omnibus parage. et in fin.; *Dediturus* et *Dedendus* 1. 2. — *Dedo* est idem quod *do*, *trado*, *addico*: de autem augendi vim habet, ut significet totum et omnino dare. Hinc *Paul. Diac. p. 70. 5.* *Müll.* dedita exponit valde data (It. *dare*; Fr. *donner*, *livrer*, *abandonner*, *remettre*; Hisp. *dar*, *librar*, *entregar*; Germ. *etwas von sich geben*, *hinweggeben*, *daher etwas Indem übergeben*, *überlassen*; Angl. *to give*, *give up*, *submit*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generaliter occurrit — a) Absolute. *Vetus Poeta* apud *Cic. Cael. 16. 37.* Dede ac disjice, per me licebit: si egebis, tibi dolebit. h. e. largire, profunde, dissipa. *Alii leg.* Dide ac disjice. — b) Cum addito Dativo. *Plaut. Most. 2. 67.* Hic habito: haec mihi dedita est habitatio. *Luc. et 4. 993.* Cervus fugæ deditus. *Catull. 64. 370.* Dedere nuptiam marito. *Id. 61. 56. de Hymenaeo.* Tu ferro juveni in manus Floridam ipse puellulam Matris

e gremio suæ Dedis. Rursus *Plaut. Asin. 3. 3. 18.* Dedere aliquem morti. Sic *Lucret. 6. 1253.* jacebant Corpora, paupertate et morbo jam dedita morti. *Plaut. Aulul. 1. 1. 20.* Dedere aliquem cruci. *Virg. 4. G. 90.* neci. *Cic. Mil. 1. 2.* teis militum. *Id. post redit. ad Quir. 5. 13.* aliquem constrictum hostibus. *Id. 1. Orat. 40. 181.* Quum cum pater patratus Numantinis dedidisset. *Horat. 3. Od. 27. 46.* mihi iratae infamem juvenem. *Seneca Ep. 104.* et *Colum. 1. R. B. praefat. sub init.* aliquem noxae. h. e. dare ad supplicium. — c) Cum Accus. et praepos. ad. *Liv. 9. 4.* Dedere aliquem ad necem. *Id. 1. 5.* alicui quempiam ad supplicium. Adde *Tac. 1. Ann. 32.* — d) Cum Accus. et praepos. in. *Plaut. Bacch. 4. 4. 36.* et *Cæs. 7. B. G. 71.* Dedere aliquem in cruciatum. *Ter. Andr. 1. 2. 28.* aliquem in pistrinum usque ad necem. ¶ 2. Speciatim in re militari, significat in potestatem et arbitrium alterius subjicere, tradere, ut quum victi se dant victoribus. *Vetus formula* apud *Liv. 1. 32.* SI EGO INJUSTE IMPIEQUE ILLOS HOMINES ILLASQUE RES QUODDAM NACIO P. R. MIHI EXPOSUIT. *Cic. 5. Att. 20.* Pindenisse se mihi dederant. *Cæs. 5. B. G. 20.* Pollentem sese ei dedituros. *Id. 2. ibid. 28.* Legatos ad Caesarem miserunt, seque ei dederunt. Adde *eum. 3. ibid. 27.* et 7. *ibid. 13.*, et 3. *B. C. 99.* — Et omisso Dativo. *Cæs. 2. B. C. 22.* Massilienses — sese uedere sine fraude constitunt. — *Liv. 27. 16.* Iisdem fere diebus et ad Q. Fulvium consulē Hirpini et Lucani et Volcentes — dederunt sese. — Rursus *Cæs. 3. B. C. 15. extr.* Dedere se atque oppidum Caesari. *Id. ibid. 16.* se suaque omnia. *Sall. Jug. 39.* Cirta dedita. *Liv. fragm. l. 91.* (edente *Niebhurto*) p. 91. Ut legati mitterentur ad dedendam urbem. *Plaut. Amph. 1. 1. 103.* Dedere se divinaque omnia in ditionem atque arbitratum hostium. *Liv. 7. 31.* populum, urbem, agros in alicujus ditionem. *Id. 5. 27.* in potestatem. — Hinc *dediti* sunt iidem qui dediticii. *Liv. 8. 13.* Vultis crudeliter in deditos victosque consulere. *Curt. 5. 6.* Nec in deditos gravius consultum. *Tac. Agric. 16.* Quum arroganter in deditos et ut suæ quoque injuriæ ultor durius consulere. — Et absolute. *Liv. 24. 35.* Marcellus Helorum atque Herbestum, deditibus ipsis, recipit. *Cf. Cic. 2. Invent. 39. 91.* Fœdere autem ab senatu improbat, et imperatore Samnitibus dedito, quidam in senatu cum quoque dicit, qui poteam tenuerit, dedi oportere. *Curt. 3. 1. 6.* Caduceatorem praemisit, qui denunciaret, ni dederent, ipsos ultima esse passuros. — Hinc figuratè *dedere manus*, h. e. dare, se victum fateri. *Lucret. 2. 1042.* si tibi vera videntur, Dede manus.

H.) Translate. — a) Jam inde ab initio, ut probat *Klotz* ad *Cic. Quinct. 30. 92. P. 1. pag. 587.*, *dedi* dicebantur servi, qui in dominorum potestatem veniebant, et in quos domini proprietatis jus habebant. *Cf. Quinct. 18. 59.* Inferiorem esse se patitur, dumtaxat usque eo, ne cum bonis, fama fortunisque omnibus Sexti Nævii cupiditati crudelitique dedatur. *Cf. Plaut. Bacch. 1. 1. 60.* Tibi me mancupo, tuus sum, tibi dedo operam. — b) Hinc factum est, ut *dedere* generatim significaret totum aliquid alicui tradere, committere: sic *Ter. 5. 4. 50.* Dabo istuc dedam negotii. h. e. committam, mandabo. *Plaut. Bacch. 5. 2. 31.* Senem illum tibi dedo —, lepide ut lenium reddas. Adde *eum. Curc. 5. 2. 28.* et *Pseud. 4. 7. 128. Ter. Andr. 5. 3. 26.* Tibi, pater, me dedo: quidvis oneris impone, impera. *Id. ibid. 1. 1. 35.* Sic vita erat: facile omnes perferre ac pati; cum quibus erat cumque una, iis se dedere, eorum obsequi studiis. *Id. Eun. 5. 7. 2.* Dedere se Thaidi. Adde *eum. Heaut. 4. 3. 3.*, et *cf. Tac. 3. Ann. 23. Cic. 2. Fin. 20. 66.* Dedere filiam libidini alterius. *Id. 2. Legg. 2. 5.* Patria, pro qua mori, et cui nos totos dedere debemus. *Id. 6. Ferr. 42. 90.* Ejus religioni te vincunt adstrictumque dedamus. *Lucret. 3. 113.* Dedita somno membra. *Cic. Arch. 10. 26.* Dedere aures suas poetis. *Id. 9. Att. 4.* Dedere se totum ægritudini. *Id. Orat. 43. 148.* se desidia, aut castitate. *Id. 2. Tusc. 21. 28.* se lamentis muliebrat lacrimisque. V. *Deditus* in fine hujus voc. — c) Hinc frequenter ponitur pro applicare, intendere animum alicui rei, incubere. *Cic. 3. ad Q. fr. 5.* Abduco me ab omni reipublicæ cura, dedoque litteris. *Id. 1. Orat. 3. 10.* Dedere se musicis et studio litterarum. *Id. 3. ibid. 15. 57.* se studio philosophiæ. *Id. 1. Off. 21. 71.* se doctrinæ. *Liv. 1. 31.*

animum sacris. *Horat. 2. Sat. 3. 105.* Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli. *Cic. 1. Orat. 21. 95.* Dedere se ad audiendum, legendum scribendumque. *Gell. 2. 21.* se ad litteras. — Et absolute. *Quintil. 9. 8. 45.* Dederim (al. dederim) periculis omnibus, obtulerim insidias, objecerim invidias. V. *Deditus* in fine hujus voc. — d) Denique *dedita opera* adverbii more usurpatur pro data opera, de industria, consulto. *Plaut. Cist. 4. 1. 12.* Quasi dedita opera in tempore ipso Spes mihi sancta subvenit. Adde *eum. Trin. 1. 2. 29.* et *Pæn. 3. 1. 5. Ter. Eun. 5. 2. 1.* Apud Antiphontem uterque, mater et pater, quasi dedita opera, ut nullo modo introire possem, quin viderent me. *Cic. 10. Att. 3.* Hanc epistolam si illius tabellario dedissem, veritus sum, ne solveret: itaque misi dedita opera. Adde *Liv. 2. 51.* et 59.; et *Colum. 12. R. B. 4. 5.* — Et *operâ deditâ* apud *Cic. 3. Orat. 50. 193.* Ut nec nos id, quod faciemus, opera dedita facere videamur. — Demum *deditâ*, subaudi opera, apud *eum. 15. Att. 4. 4.*: sic habent MSS. Codd. oratione elliptica. *Glossarium.* *Deditâ*, *ἐπιτρέψας*. *Forcellinus* legebat *dedita opera*: *Orellius* item, quippe qui ait aliter esse contra reliquam *Cic.* consuetudinem: rem tamen examine dignam affirmat. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla superius retulimus,

Deditus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Deditior* et *Sup. Deditissimus*, et ponitur — a) Pro toto alicui tradito: *F. DEDO* sub II. b. *Cic. Cael. 32. 80.* Quem si conservatis, addictum, deditum, obstrictum vobis habebitis. *Id. Mil. 33. 91.* Vir honorum voluntatis et auctoritatis senatus deditus. *Id. 5. Fam. 8. a med.* Hoc sum magis Publico deditus, quod me hoc tempore maxime et observat et diligit. *Dolabella* apud *Cic. 9. Fam. 9.* Animus tibi deditissimus. *Tibull. 1. 5. in fin.* semper tibi dedita servit Mens mea. *Eutrop. 10. Ep. 15.* Uotibus deditior. — b) Est itum applicatus, inclinatus, intensus, studiosus. — Cum Dativo. *Cic. 1. Fam. 7. sub fin.* Studii omnibus a puritatis deditus. *Id. Dom. 49. 127.* Homo religionibus deditus. *Liv. 1. 57.* Lanæ dedita. h. e. lanæ nendæ vel texendæ. *Seneca* apud *Gell. 12. 2.* Viri Ennio dediti. *Sueton. Cal. 53.* Prasinae factioni addictus et deditus. *Cic. Cael. 19. 45.* Deditus libidini. *Id. Rosc. Am. 13. 38.* Vita vitiiis flagitiisque omnibus dedita. *Sall. Cat. 2.* Dediti ventri atque somno. Adde *eum. Jug. 85. Id. Cat. 13.* Animus quaestui atque sumptui deditus. *Sueton. Vitell. 13.* Deditus luxuriæ. *Tac. Germ. 15.* somno riboque. — Cum Ablativo et praepos. in. *Lucret. 4. 812.* Cur igitur mirum est, animus si vetera perdit, Præterquam quibus est in rebus deditus ipse? *Id. 3. 648.* in pugnae studio quod dedita mens est. *Catull. 61. 101.* Non tuus levis in mala Deditus vir adultera. — Cum adverbio eo. *Liv. 1. 9.* Ubi spectaculi tempus venit, deditæque eo mentes cum oculis erant. h. e. ad spectaculum, pro spectaculo.

DĒDŌCEO, docēs, docere, a. 2. (de et doceo). Part. *Dedocendus*. — *Dedocere* est secus, quam quis ductus est, doceo, contrarium doceo: et occurrit — a) Cum duobus Accusativis. *Cic. 1. Fin. 6. 21.* Si a Polyæno geometriam discere maluisset, quam illam etiam ipsum dedocere. *Orell.* ita legit: al. *τὸ σπῆμα* omittunt. *Stat. 2. Theb. 408.* moneo regnorum gaudia temet Dedoceas. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Horat. 2. Od. 2. 19.* Virtus populum falsis docet uti. *Cf. Cic. 2. Tusc. 25. 60.* — c) Cum uno tantum Accusativo. *Cic. 2. Orat. 17. 72.* Cum aut docendus est is, aut dedocendus. *Id. 1. Fin. 16. 51.* Ut coercenti magis, quam dedocendi esse videantur. *Claud. Mamert. 3. Stat. an. 14. ad fin.* Quippe diversum est dedocere noxia, et utilia docere. — d) Absolute. *Quintil. 2. 3. 2.* Cum geminatum onus succedentes premat, et quidem dedocendi gravius ac prius, quam docendi.

DĒDŌLĀTUS, a, um. *F. DEDOLO.*

DĒDŌLĒNTĪA, ἀπαλγησία. *Gloss. Lat. Gr.*

DĒDŌLEO, dōles, dōlū, dōlere, n. 2. (de et doleo) dolere desino. *Ovid. 3. Fast. 480.* potui dedoluisse semel. *Id. Remed. am. 293.* Optimus ille fuit vindex, lædentia pectus Vincula qui rupit, dedoluitque semel.

DĒDŌLO, as, sivi, stum, are, a. 1. (de et doleo). Part. *Dedolatus* et *Dedolatus* I. — *Dedolo* est idem quod *dolo*, vel valde *dolo*.

1.) Proprie. *Colum. 11. R. R. 2. 12.* Ridicas findere, et dedolatas utraque parte exacure. *Id. 4. ibid.*

26. 1. Pedamenta post putationem retractanda sunt, partesque eorum putres dedolanda. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 30. 74. (189). Ne qua dedolanda arbor sternatur ante editos suos fructus. *Martial.* 11. 84. de *chirurgo*. Fractaque fabrilli dedolat ossa manu. *Apul.* 6. *Met.* Vasculum crystallo dedolatum. h. e. lavigatum, affabre factum.

II.) Improprie. Joculariter *Plaut. Men.* 5. 2. 105. Securim capiam incipitem, atque hunc senem exosabo, dein dedolabo assulatim viscera. *Apul.* 7. *Met.* Fustium quoque crebris ictibus dedolabar. h. e. verberabar. — Ab eodem *Apul.* 9. *ibid.* adhibetur obsceno sensu, ea ratione, qua *Horat.* permolere dixit.

DEDŌMO, mas, mōi, mātum (*raro māvi, mātum*), mare, a. 1. (de et domo) idem ac perdomo. Occurrit tantum Part. *Dedomatius* apud *Commodian.* 14. 3. Et tamen invita dematur utilis equa, Minuiturque ferox esse, primum dedomata.

DEDŪCO, cis, xi, ctum, cere, a. 3. (de et duco). Part. *Deducens* sub A. I.; *Deductus* in omnibus paragr. et in fin.; *Deducturus* sub C. 1. et 4.; *Deducendus* sub C. 1. — Deducō est e loco superiore in inferiorem duco, detraho, de loco ad locum duco, traduco, obduco (II. *tirar giù, condurre al basso, condurre via*; Fr. *conduir loin de, tirer de, faire descendre, amener, faire passer d'un lieu dans un autre*; Hisp. *hacer descender, conducir, llevar alguna cosa de una parte a otra*; Germ. *von einem Orte nach einem andern ab-, weg-, herab-, fortführen, - bringen, niederziehen*; Angl. *to bring down, fetch or pull down, to convey, conduct, remove, bring or lead forth*). Occurrit autem A) Generatim, B) Speciatim in re militari, navali et lanifica et C) Item speciatim in jure.

A) Generatim, et quidem

I.) Proprie usurpatur modo cum additis, unde et quo quis aut quid deducitur, modo sine additis. *Plaut. Curc.* 2. 3. 82. Deducō pedes de lecto. *Cæs.* 1. B. C. 21. Consul contionari conantem de rostris deduxit. *Id.* 4. B. G. 30. Suos clam ex agris deducere cœperunt. *Ovid.* 3. *Met.* 480. Dumque dolet, summa vestem deduxit ab ora, Nudaque marmoreis percussit pectora palmis. Adde *eumd.* 1. *Amor.* 7. 47. *Id.* 6. *Met.* 405. Deducere vestem humero ad pectora. *Petron. Satyr.* 137. tremulo deduxit vertice canos, Consecuitque genas. Adde *Sueton. Cæs.* 82.; *Lucan.* 6. 499.; et *Cic.* 5. *Fin.* 17. 47. *Tibull.* 1. 9. 21. Cantus et e curru Lunam deducere tentat. *Virg.* 6. *Ecl.* 71. Cantando rigidus deducere montibus ornos. *Horat. Epod.* 13. 1. Horrida tempestas ælum contraxit, et imbres Nivesque deducunt Jovem. *Ovid.* 3. *Fast.* 321. Juppiter huc venit, valida deductus ab arte. Adde *eumd.* *Heroid.* 6. 85. et *Propert.* 1. 1. 19. *Liv.* 21. 37. Molliant anfractibus modicis clivos, ut non jumenta solum, sed elephantum etiam deduci possent. *Ovid.* 15. *Met.* 76. sunt deducta ramos Pondere poma suo. *Liv.* 38. 26. Equitatum ad pedes deducere. *Ovid.* 15. *Met.* 267. eluvie mons est deductus in æquor. Et *Justin.* 2. 10. 24. Deducere montes in planum. h. e. plano æquore. — *Deducere vela* est expandere et vela facere, quia ex antennis, ubi, quum contracta sunt, involuta manent, deorsum ducuntur et explicantur. *Ovid.* 3. *Met.* 663. remorum verbera perstant, Velaque deducunt, geminaque ope currere tentant. *Id.* 11. *ibid.* 477. totaque malo Carbasia deducit, videntesque excipit auras. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 223.; et *Lucan.* 2. 697. — Dicitur et de aquis. *Cato R. R.* 155. Deducere aquas in vias. Cf. *Ovid.* 1. *Met.* 581. qui, qua tulit impetus illos, In mare deducunt fessas erroribus undas. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 16. 20. (119). Padus deductus in flumina et fossas inter Ravennam Altinumque. Sed ibi legendum deductus, ut *Forcellinus conjecterat et ex MSS. confirmavit Sillig.* *Cic.* 2. *Divinat.* 32. 69. Aqua Albana deducta ad utilitatem agrum. *Virg.* 1. G. 269. rivos deducere nulla Religio vetuit. *Macrob.* ad hunc locum 3. *Saturn.* 3. ad fin. Quod ait deducere, nihil aliud est quam detergere; nam festis diebus rivos veteres sordidatos detergere licet, novos fodere non licet. Idem sentit *Colum.* 2. H. R. 21. 1. *Servius* exponit siccare. Huc referri potest et illud *Ovid. Heroid.* 17. 88. Littera deducta mero. — Ponitur quoque de medicamentis. *Cato R. R.* 157. de brassica. De capite et de oculis omnia deducet et sanum faciet. Cf. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 47. Non domus et fundus, non æris æceruus et auri. Egrotō domini deduxit corpore febres. Et *Plin.* 25.

Hist. nat. 8. 51. (91). Invenierunt et canes canariam, qua fastidium deducunt. h. e. cient vomitum. At *Sillig* v. *canariam* omittit, et pro *deducunt* leg. *vincunt*. — Latissima significatione pro ducere, traducere, abducere. *Cæs.* 6. B. G. 9. Ubiis imperat, ut pecora deducant. scil. ex agris. *Nepos Hann.* 11. Deducere classem in prælium. *Liv.* 9. 21. victus Romanam. *Id.* 1. 48. aliquem in arcem. *Sall. Cat.* 55. in carcerem. *Sueton. Cal.* 35. in arenam. *Tac. dial. de orat.* 35. scholas tironum in scenam. *Justin.* 13. 4. 6. corpus (mortui) in templum. *Cic. Flacc.* 4. 9. Qui ad hoc iudicium deducti non sunt. *Id. Amic.* 1. 1. A patre ita eram deductus ad Scævola, ut etc. *Tac. dial. de orat.* 34. Deduci ad oratorem. Adde *Ter. Eun.* 4. 4. 10.; *Cæs.* 7. B. G. 55.; et *Sueton. Domit.* 17. *Horat. A. P.* 244. Silvius deducti (h. e. in scenam) Fauni. — Denique *deducere brachia molli gestu* vel motu est choreas ducere: ad rem *Quintil.* 11. 3. 112. Ad inum ventrem deducere manum. *Propert.* 2. 18. 5. Sive aliquis molli deducit candida gestu Brachia. *Stat.* 3. *Sily.* 66. Candida seu molli deducti brachia motu.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim multiplices habet usus. — a) Stricto sensu cum Ablativo, aut etiam aliquando absolute, sæpe est a recto in pravum deducere. *Lucret.* 1. 370. Deducere aliquem vero. h. e. aberrare facere. *Cic.* 2. *Cat.* 13. 28. Si impendens patriæ periculum me necessario de hac animi lenitate deduxerit. *Id.* 2. *Ferr.* 9. 25. Cujus divitiæ me de fide deducere non potuissent. *Id. Brut.* 25. 97. Deduci de sententia. *Q. Cic. Petit.* cons. 10. 40. Deducere de animi pravitate. *Rursus Cic.* 1. *Fam.* 1. 2. Quod instituit referre de religione, ab eo deduci non potest. *Id.* 4. *Ferr.* 4. 12. Videamus, quanta ista pecunia fuerit, quæ poterit Heium — ab humanitate, a pietate, ab religione deducere. — Et absolute. *Cæs.* 7. B. G. 37. Celeriter adolescentibus et ratione magistratus et premio deductis. h. e. a recta in pravam sententiam deductis. Cf. *Nepos Alcib.* 8. Sibi autem esse facile Seuthen regem Thracum deducere, etc. — b) Latiori sensu cum Ablativo, aut etiam absolute, ponitur pro abducere, abstrahere, etiamsi a malis ad bona quis deducatur. *Cic.* 2. *Tusc.* 25. 60. Homo sane levis Heracleotes Dionysius, quum a Zenone fortis esse didicisset, a dolore deductus est. h. e. dolore coactus sententiam mutavit. Alii legunt *depictus*; *Orellius* vero *deductus*. *Id.* 3. *Ferr.* 6. 17. Pecunia deducere aliquem ab accusatione. *Id.* 2. *Nat. D.* 59. 148. Eloquentia deducunt perterritos a timore. *Id.* 2. *Orat.* 83. 340. Nihil tam facile, quam multitudo, a tristitia, et sæpe ab acerbitate, commode et breviter, et acute et hilariter dicto deducitur. — Et absolute. *Seneca Consol. ad Marc.* 20. Mors juvenile ævum in flore deducit. h. e. a vita abstrahit. — Et cum Adverb. *unde Cic.* 1. *Orat.* 8. 30. Dicendo — mentes allicere, voluntates impellere, quo velit; unde autem velit, deducere. — c) Denique latissimo sensu cum Ablativo est trahere. *Ovid.* 6. *Fast.* 803. Marcia sacrificio deductum nomen ab Anco. *Horat. A. Od.* 4. 19. Mos unde deductus. Cf. *Cic.* 13. *Phil.* 13. 27. Saxa Decidius, homo deductus ex ultimis gentibus, ut eum tribunum plebis videremus. — d) Cum Accusativo et præpos. ad vel in idem valet, quod inducere, abducere. *Cic.* apud *Non.* p. 85. 19. *Merc.* Deduc orationem tuam de eo loco ad hæc vitia. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 26. 114. Quæ tandem ea est disciplina, ad quam me deducas. si ab hæc abstraxeris? *Id.* ad *Cæs. post ep.* 11. l. 9. ad *Att.* Spe deducebar ad eam cogitationem, ut etc. *Id.* 2. *Orat.* 45. 189. Ut is qui audit, ad lectum et misericordiam deducatur. *Cæs.* 2. B. G. 10. Ad eam sententiam, cum reliquis causis; hæc quoque ratio eos deduxit, quod etc. *Id.* 1. B. C. 5. Deducere rem ad otium. *Id.* *ibid.* 4. rem ad arma. *Cels.* 3. 19. circa med. Deducere ad cibum non desiderantem. *Quintil.* 12. 9. 13. Species libertatis deducere ad temeritatem solet. *Id.* 9. 2. 103. Plura argumenta ad unum effectum deducuntur. — *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 1. 13. In eam rationem vitæ nos fortuna deduxit, ut etc. *Id.* *Opt. gen. Orat.* 7. 18. Causa in iudicium deducta. *Id.* 2. *Divinat.* 26. 55. Conjectura omnis, in qua nititur divinatio, ingenis hominum in multas ac diversas, aut etiam contrarias partes sæpe deducitur. *Forcellinus* ita cum plerisque legabat: at præstat cum *Manut.* et *Orell.* *lezere diducitur.* *Cæs.* 7. B. G. 54. Quam in fortunam quamque in amplitudinem (teos) deduxisset. *Id.* *ibid.* 63. De-

ducere rem in controversiam. *Id.* *ibid.* 50. et *Quintil.* 4. 2. 12. aliquem in periculum. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 23. in fraudem. *Liv.* 36. 7. in societatem belli. *Id.* *ibid.* 5. Pelebant, ut ne se temere in causam deduceret. *Plin.* 1. *Ep.* 8. in sententiam. — e) Item cum Accusativo et præpos. in, aut cum Adverbis *huc, eo, etc.* nonnunquam idem valet ac limitibus circumscribere. redigere. *Cic.* 2. *Orat.* 17. 71. Deducisti enim totum hominem in duo solum genera causarum; cetera innumerabilia exercitationi et similitudini reliquisti. *Id.* 4. *Fam.* 2. Quem in locum res deducta sit, vides. *Id.* 2. *Cat.* 2. 4. Rem huc deduci, ut tum palam pugnare posses. hostem aperte videretis. *Id. Rosc. Com.* 12. 34. Ergo huc universa causa deducitur, utrum etc. Adde *Cæs.* 1. B. C. 62. *Justin.* 11. 4. 11. Eo res deducta est, ut, retentis oratoribus, duces in exilium agerentur. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 14. Ne te morer, audi, Quo rem deducam. ¶ 2. Speciatim est protrahere, differre. *Cæs.* 3. B. C. 51. Spe conficiendi negotii, prope in noctem rem deduxerant. ¶ 3. Item speciatim pro simpliciter ducere. *Sueton. Aug.* 42. Atque ita post banc rem temperavit, ut non minore oratorum ac negotiantium, quam populi rationem deduceret. h. e. haberet. *V. Interpr.* ad h. 1.

B) Speciatim in re militari, navali et lanifica; et quidem

I.) Proprie. ¶ 1. In re militari deducere est exercitum de loco ad locum ducere, traducere, abducere. *Sisenna* apud *Non.* p. 289. 15. Ab armis recedere, præsidia de locis deducere. Adde *Liv.* 25. 25. *Cic.* 7. *Att.* 14. Deducere præsidia de oppidis. *Liv.* 34. 35. præsidia ab oppidis. *Id.* 28. 1. præsidia ab urbibus. *Id.* 34. 35. ad fin. præsidia civitatibus. *Justin.* 6. 3. 11. præsidia Athenis. *Id.* 32. 27. exercitum finibus. Adde *Plaut. Amph.* 1. 1. 60. *Cæs.* 7. B. G. 20. ad fin. exercitum. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 43., et cf. *eumd.* 3. B. C. 73. *Id.* 5. B. C. 27. Eductos ex hibernis milites ad Labienum deducere. *Id.* 2. B. G. 35. legiones in hiberna. *Id.* 4. *ibid.* 22. exercitum in Menapios. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 54. *Liv.* 3. 62. copias in aciem. Adde *Sall. Cat.* 59. *Sall. Jug.* 49. et *Curt.* 6. 1. 12. aciem in planum. *Frontin.* 2. *Strateg.* 5. 18. hostem in campos. Cf. *eumd.* 2. *ibid.* 2. 11., 5. 10., 5. 36. et 7. 3. *Id.* 3. *ibid.* 10. 6. et 7. hostem in insidias. ¶ 2. In re navali deducere naves est ex navalibus, vel portu in mare ducere; cui contrarium est *subducere*. *Cæs.* 5. B. G. 23. Obsidibus acceptis, exercitum reducit ad mare. Naves invenit relectas. His deductis etc. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 60.; *Liv.* 41. 9., 30. 3. 4. et 9., et 36. 41. Sic *Virg.* 3. *Æn.* 69. vocat auster in altum: Deducunt socii naves et littora complent. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 398.; et *V. NAVIS*. Eodem sensu dixit *Ovid.* 8. *Met.* 104. et *Heroid.* 21. 67. Deducta navis. — Ceterum *deducere* raro admodum occurrit pro *subducere*, h. e. a mari in portum ducere. *Cæs.* 1. B. C. 36. et *Petron. Satyr.* 101. Deducere naves in portum. ¶ 3. In arte lanifica deducere est ducendo attenuare, subtiliter facere, uno verbo fila ducere, nere. *Catull.* 65. 311. Læva colum molli lanâ retinebat amictam; Dexteram tum leviter deducens fila supinis Formabat digitis. *Ovid.* 4. *Met.* 34. Aut ducunt lanas, aut stamina pollice versant, Aut hærent telæ, famulasque laboribus urgent. E quibus una levi deducens pollice filum etc. *Tibull.* 1. 3. 85. Hæc tibi fabellas referat, positæque lucernâ Deducat plenâ stamina longa colo. Sic *Ovid.* 1. *Amor.* 14. 7. Vel pede quod gracili deducit aranea filum Quam leve deserta sub tæbe necit opus. *V. Burmann* ad h. 1. *Id. Heroid.* 9. 77. Crassaque robusto deducis (Alcide) pollice fila. Cf. *Ennius* apud *Non.* p. 116. 7. *Merc.* Deducunt habiles radios (al. gladios) filo gracilento. — Hinc metonymice pro torere. *Ovid.* 6. *Met.* 68. de *Arachne*. Illic et lentum filis immititur aurum Et vetus in tela deducitur argumentum. h. e. vetus fabula terendo effingitur.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a paragr. proxime superiore, scilicet a nendo, deducere carmina, poemata, aut similia est arte multa elaborare, studio facere, componere. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 225. tenui deducta poemata filo. *Propert.* 1. 16. 41. At tibi sæpe novo deducit carmina versus. *Ovid.* 1. *Pont.* 5. 13. luctor deducere versus: Sed non fit fato mollior ille meo. *Val. Max.* 3. 7. 1. *extern.* Triduo non ultra tres versus deducere. Adde *Horat.* 2. *Sat.* 1. 4.; et *Colum.* 10. R. R. 40. *Quintil.* 4. 1. 60. de

exordio. Neque tamen deducta semper atque circumlata debet oratio, sed sæpe simpliciter atque illaborata: similis ubi deducta oratio est elaborata, studio facta. *Id.* 3. 6. 59. Commentarios, quos adolescens deduxerat. *h. e.* composuerat. *Seneca Ep.* 95. *sub fin.* Bonorum virorum formam et lineamenta deducere. *h. e.* verbis describere. *Forcellinus* hanc translationem a picturibus ductam esse putat. *Rursus Ovid.* 1. *Trist.* 1. 39. Carmina proveniunt animo deducta sereno. *h. e.* composita. *Id. Heroid.* 17. 88. Ipse nec emendo: sed ut hic deducta legantur, Non sunt illa suo barbariora loco. — Huc pertinet et illud *Horat.* *Art. P.* 129. Rectius Iliacum carmen deducis in actus, etc. quod *Forcellinus* interpretatus est redigere. Item illud ejusdem *Horat.* 3. *Od.* 30. 13. Princeps Eoliū carmen ad Italos Deduxisse modos. — Denique huc referri possent et illa, in quibus *Forcellinus* deducere interpretatus est perducere. *Ovid.* 2. *Trist.* 560. In tua deduxi tempora, Cæsar, opus. *Id.* 1. *Met.* 3. primaque ab origine mundi Ad inea perpetuum deducite tempora carmen. *Cl. Juvenal.* 7. 54.; et *V. Drakenb.* ad *Liv.* 21. 55. ¶ 2. Hinc translatione facta ad vocem, *deducere* vocem est subtilem ac tenuem reddere. *Pomponius* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 4. Vocem deduras oportet, ut mulieris videantur verba. *V. Deductus* in fin. hujus voc.

C) Item speciatim in jure deducere est reipublicæ nomine aliquem aliquid ducere: et occurrit ¶ 1. De coloniis. Porro usurpatur — a) Modo de ipsis coloniis. *Cæs.* 1. *B. C.* 14. Deducere colonos Capuam. *Sueton.* *Cæs.* 81. In colonia deducti. — b) Modo de coloniis, cum addito interdu coloniarum nomine. *Liv.* 10. 1. Coloniā deducere Albam. *Adde eumd.* 39. 44. *Vellej.* 1. 14. 4. Tarracina deducta colonia. *Id.* 1. 14. 8. Colonia Valentia deducta. *Cl. Liv.* 1. 3. et 40. 34. *Cic. Brut.* 20. 79. Quum triumvir coloniā deduxisset. *Adde eumd.* 1. *leg. Agr.* 5. 16. *Sall. Jug.* 42. Triumvir coloniis deducendis. *Cl. Liv.* 9. 28. et *Sueton.* *Aug.* 46. — c) Absolute. *Cic.* 8. *Phil.* 3. 9. Latronibus suis Urbem se divisurum confirmat, deinde omnibus portis, quo velint, deducturum. *h. e.* in quascumque velint colonias missurum. *Adde Nepot.* *Timol.* 3. *Rursus Cic.* 2. *leg. Agr.* 25. 65. Omnibus legibus, agris publicis privatos esse deductos. *h. e.* in coloniā ex agris publicis ductos. *Id. ibid.* 26. 68. Ne ii quidem, qui publicos (agros) possident, decedent de possessione, nisi erunt deducti optima conditione et pecunia maxima. *Tac.* 11. *Ann.* 24. Legionē deductæ. *h. e.* in coloniā militares. *Id.* 4. *Hist.* 65. Deductis olim et nobiscum pro conubium sociatis. ¶ 2. Deducere est etiam comitari; et quidem — a) Usurpatur de iis, qui officii, aut honoris causa candidatum in forum aut præclarum aliquem virum domo in curiam et a curia domum comitabantur. *Sueton.* *Aug.* 26. Ut Cajum et Lucium filios amplissimo prædit magistratu, suo quemque tirocinio deduceret in forum. *Id. Tib.* 15. Romam reversas, deducto in forum filio Druso, etc. *Adde eumd.* *Ner.* 7. *Cic.* 10. *Fam.* 42. Quum magna multitudo optimorum civium me domo deduceret. *Id. Senect.* 18. 63. Salutarī, appeti, decedi, assurgi, deduci. (Cur autem hoc verbo uteretur *V.* in DESCENDO). *Liv.* 23. 23. Tempus sedulo terens, ne deducendi sui causa populū de foro abduceret: neque tamen elanguit cura humanum ea mora, frequentesque eum domum deduxerunt. *Adde Horat.* 1. *Sat.* 9. 59.; *Sueton.* *Aug.* 29.; et *Tac.* 3. *Ann.* 14. — b) Item est magnā pompā aliquem comitari. *Sueton.* *Tib.* 17. Nihil minus urbem prætextatus et laureā coronatus intravit: — ac medius inter duos Coss. cum Augusto simul sedit: unde, populo consulato, circum templā deductus est. *Id.* *Aug.* 43. Accidit votivis Circensibus, ut corruptus valetudine, lectica cubans, thesas deduceret. *Adde eumd.* *Vesp.* 5. *Sic Horat.* 1. *Od.* 37. 30. invidens Privata deduci superbo Non humilis mulier triumpho. ¶ 3. Deduci — a) In bonam partem, dicitur etiam nova nupta, quæ paterna in mariti domum ducitur. *Plaut.* *Mil. glor.* 3. 1. 90. Nam bona uxor, si ea deducta est usquam gentium, Ubi eam possim invenire? *Ter.* *Heccyr.* 1. 2. 60. Uxorem deducit domum. *Catull.* 68. 143. Nec tamen illa mihi dextrā deducta paternā Fragrantem Assyrio venit odore domum. *Propert.* 4. 3. 13. Quæ mihi deductæ fax omen prætulit. *Liv.* 10. 23. Deducere virginem. *Cl. Ter.* *Adelph.* 4. 5. 60. et *Liv.* 42. 12. — b) Hinc in malam partem deducere est le-

nonium verbum, et dicitur de concubina pro perducere, conciliare, apud *Plaut.* *Cas.* 2. 8. 36.; et *Sueton.* *Cal.* 25. et *Ver.* 27. *Sic Cic.* 5. *Ferr.* 34. 78. Qui ad istum deduxerat Tertiam, Isidori mimi filiam. *Idem* jocos in Cæsarem, alludensque ad hanc, et ad eam, quæ infra sub 5. affertur, notionem, apud *Sueton.* in *ejus vita* 50. Quo melius emptum sciat, Tertia deducta est. *Cl. Ovid.* 10. *Met.* 462. Cunctantem longavæ manu deducit, et alto Admotam lecto quum traderet, etc. ¶ 4. Deducere est etiam expellere, privare: et quidem — a) In jure est aliquem ex fundo, de quo lis est, adhibitis testibus abstrahere, ut quis de fundo ipso prætorem jure adire possit. *V. Klotz.* ad *Cic. oration.* vol. 1. p. 433. et 434. *Cic. Cæcin.* 7. 29. De fundo Cæcina moribus deduceretur. *Id. Tull.* § 20. Ad villam erat Tullius. Appellat Fabius, ut aut ipse Tullium deduceret, aut ab eo deduceretur. Dicit de iusturum se Tullius: vadiumoniam Fabio Roman promissurum. Manet in ea conditione Fabius. — b) Hinc generatim pro expellere. *Liv.* 34. 58. Deducere aliquem ex possessione. *Auct. B. Alex.* 33. Arsinoen deducere ex regno statuit. ¶ 5. Denique deducere est subducere, deminuerē. — a) Generatim. *Ter.* *Eun.* 2. 3. 23. Si qua est habilior paulo, pugilem esse ajunt: deducunt cibum. *Cato R. R.* 144. Sealæ — si non erunt rediditæ, æque arbitrato deducetur (scilicet de salario). Si quid redemptoris opera domino damni datum erit, resolvit. *Id.* viri boni arbitrato deducetur. — b) Speciatim occurrit de mercatorum computationibus. *Cic.* 1. *Off.* 18. 59. Ut boni ratiocinatores, addendo et deducendo videre, quæ reliqui summa fiat. *Id.* 2. *Legg.* 21. 53. Partitiois caput scriptum caute, ut centum nummi deducerentur. *Liv.* 6. 15. Sed quid ego vos de vestro impendatis, hortor? Sortem aliam ferte. De capite deducite, quod usuris pernumeratum est. *Sueton.* *Cæs.* 42. Deducto summæ æris alieni, si quid usuræ nomine numeratum aut perscriptum fuisset: quæ conditione quarta pars fere crediti deperibat. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superior exempla retulimus.

Deductus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Deductor* sub 2. ¶ 1. *Deductus* est demissus, submissus. *Ovid.* *Heroid.* 21. 165. Projicit ipse suas deducta fronte coronas. *Quintil.* 11. 3. 79. Ira enim contractis (superciliis), tristitia deductis, hilaritas remissis ostenditur. *Arnob.* 5. 23. *Deductus*, pallidus, saucius, simulans doloris cruces. *h. e.* humilis, submissus. ¶ 2. Item subtilis, tenuis. *Sueton.* *Aug.* 79. Nasum habuit et a summo eminentiorem, et ab imo deductiorem. Sunt qui depressiorem interpretantur: sed in nummis non ita appareret. *Sic* eodem sensu *Lamprid.* *Diadum.* 3. Nasus deductus. — Præcipue de voce dicitur. *Afranius* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 4. Verbis pauculis respondit, tristis, voce deducta. *Cornificius* *ibid.* *Deducta* mihi voce garrienti. *Lucilius* apud *Non.* p. 289. 16. *Merc.* *Deducta* tunc voce leo: cur tu ipsa venire Non vis hue? (Alii hic leg. *Deductat* hunc voce leo: ut sit *Deducto*, as, frequentat. a *Deduco*: sed minus recte). *Sic Propert.* 2. 22. 38. Et mea deducta carnalū voce legis. *Et Frontin.* 1. *Strateg.* 5. 26. *Ovidend.* *Deducto* migitu. — Hinc *Virg.* 6. *Ecl.* 5. pastorem, Tityre, pingues Pascere oportet oves, deductum dicere carmen. *h. e.* tenue, translatione ducta a lana, quæ deducitur in tenuitatem, ut *Servius* hic et *Macrob.* 6. *Saturn.* 4. exponunt, et *Quintil.* confirmare videtur 9. 2. 9. *V.*, si libet, *Erythraum* in indice *Virg.*

DEDUCTA, æ, f. 1. *Cic.* 2. *Legg.* 20. 50. Ut si in testamento deducta scripta non sit, ipsique minus ceperint, quam omnibus heredibus relinquatur, sacris ne alligentur. *h. e.* deductio pecuniæ, quæ fiebat ne legatarum sacris alligaretur: deductis enim a parte sui legati centum nummis, liberabatur a sacris defuncti, quia si tantundem cepisset, quantum ceteri heredes, alligabatur sacris, ut *Cic.* *ibid.* 21. 52. docet. Sed priore loco alii aliter legunt; immo *Klotz.* rectius putat *deductio* legendum esse: *Orellius* tamen leg. *deducta*. *V. DEDUCTIO* l. 5. in fin.

DEDUCTIM, adverb. deducendo: tamquam Latinum agnoscitur a *Diomed.* 2. p. 168. *Putsch.*, sed nullo confirmatur auctore.

DEDUCTIO, ōnis, f. 3. actus deducendi.

1.) Proprie. ¶ 1. Ponitur de aquis, quæ ab uno in alium locum derivantur. *Cic.* *Topic.* 8. 33. Partium distributio sæpe est infinitior, tamquam rivo-

rum e fonte deductio. *Id.* 1. *Divinat.* 44. 100. Ex quo illa admirabilis a majoribus Albanæ aquæ facta deductio est. ¶ 2. Item est transportatio in colonias. *Cic.* 2. *Phil.* 25. 62. In oppida militum crudelis et misera deductio. *Id.* 1. *leg. Agr.* 5. 16. Quæ erit in istos agros deductio. *Adde eumd.* 2. *ibid.* 34. 92. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 52. 53. (139). Deductio oppidorum. ¶ 3. Item expulsio. *Cic.* *Cæcin.* 10. 27. Cum *Ebulius Cæcinæ* malum minaretur, ibi tum *Cæcinam* postulasse, ut moribus deductio fieret. *h. e.* de fundi possessione ejectio: et videtur esse verbum forense. *V. Klotz.* ad *Cic. Oration.* vol. 1. p. 484. et 453. ¶ 4. Item de sponsa, quæ in domum mariti adducitur. *Pompon.* *Dig.* 23. 2. 5. Deductio sponsæ in domum mariti. ¶ 5. Deductio est etiam detractio, quæ fit ex aliquis pecuniæ summa, ut illa ostendunt *Cic.* 5. *Verr.* 78. 181. Ex omni pecunia, quam aratoribus solvere debuisti, certis nominibus deductiones fieri solebant; primum pro spectatione et collybo, deinde pro nescio quo cerario. *V. Klotz.* ad h. l. *Adde Cic.* *Divinat.* in *Q. Cæcil.* 10. 32. — Alia vero fuit *deductio*, quæ et *deductio vicissimæ* dicitur, cum nempe heredes extranei ex ea pecunia, quam testatoris jussa in opus aliquod impendere tenebantur, partem vicissimam detrahebant, fisco ex lege Augusti solvendam. *V. VICESIMUS*. Quod si testator integram pecuniæ summam sine ulla detractioe ab herede expendendam testamento suo jussisset, vel heres ex liberalitate nullam sibi esse faciendam imminutionem putasset, id in inscriptione significari solitum fuit. *Inscript.* apud *Gruter.* 1. 5. *P. NUMERIVS MARTIALIS SIGNVM PANTHEI TESTAMENTO FIERI PONIQUE EX ARGENTI LIBRIS C. SINE VILLA DEDUCTIOE JVSST.* Alia apud *eumd.* 101. 2. *STATVM PIETATIS EX ARGENTI PONDO C. HEREDES SINE VILLA DEDUCTIOE X. POSUERE.* Alia apud *Murat.* 1096. 1., quæ est apud *Orell.* 3010. *L. AEMILIVS SENEX HERES SINE DEDUCTIOE XX. VEL TRIBVTORVM EX CCL. LIBRIS ARGENTI FICIT.* *V. Lupoli.* *Iter Venus.* p. 348. — Hinc illa formula sine ulla *deductioe* ortum habuisse videtur apud *Senec.* 2. *Benef.* 4. 2. Ut beneficia tua integra ad eos, quibus promissa sunt, perveniant, sine ulla, ut ajunt, *deductioe.* *Id.* *Ep.* 58. a *med.* Annum unum atque octogesimum implevit, sine ulla *deductioe.* *V. et locum Cic.* in *DEDUCTA*.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Invent.* 14. 18. Ex *deductioe* rationis illa summa nascitur controversia, quam *judicationem* appellamus. *h. e.* ex infirmatione, et depulsionē, uti eam vocat *Quintil.* 3. 6. 13.

DEDUCTIVUS, a, um, adject. qui ab alio deductus est, idem ac derivativus. *Pompej. Comment.* art. *Donat.* p. 239. Dixi quia non sunt primigenia pronomina, quæ dicit Varro, sed *deductiva*.

DEDUCTO, as, are, frequentat. a *deduco*. *Lucilius* apud *Non.* p. 289. 16. *Merc.* *V. Deductus* in fin. *v. DEDUCO* sub 2.

DEDUCTOR, ōris, m. 3. qui dedit. ¶ 1. Est qui dedit aliquid domo, officii vel honoris causa. *Q. Cic. Petit. cons.* 9. 34. Hujus rei tres partes sunt: una salutarum, altera deductorum, tertia assecutorum. *Plin.* 4. *Ep.* 17. 6. Ille meus in inchoandis honoribus deductor et comes. ¶ 2. Item qui coloniā dedit. Augustus dicitur *deductor* in nummo coloniæ *Apamæ* in Bithynia apud *Sestium* *Class. gen.* p. 68. ¶ 3. Item qui adducit. *Affert.* *Tertull.* *Cor. mil.* 4. Spiritus Dei deductor omninis veritatis. *Adde eumd.* *advers. Prax.* 2.

DEDUCTORIUS, a, um, adject. ad deducendum et detrahendum pertinens, ut *deductoria medicamenta*, quæ alvum ducunt, apud *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 19. *Et deductorius cuniculus* in stabulis, per quem lotium animalium foras deducitur, apud *Veg.* 1. *Veterin.* 56. — Hinc

Deductorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, ponitur pro canali, quo humor abo deducitur. *Pallad.* 10. *R. R.* 7. 21. Locus deductoria liquoris accipiat, ne humor insidens limo germem extinguat.

DEDUCTUS, a, um. *V. DEDUCO*.

DEDUCTUS, us, m. 4. deductio. *Cic.* 2. *Off.* 4. 14. *Deductus* aquarum, derivationes fluminum, agrorum irrigationes. *h. e.* deductio. *V. DEDUCTIO* 1. *Al. leg. ductus*, sed minus recte. *Apul.* 1. *Met.* Ut ponderis deductu restis ad ingluviem adstricta, spiritus officia discederet.

DEDUX, ōcis, adject. qui deducitur, seu originem trahit. *Symmach.* 8. *Ep.* 68. (al. 69.). Nisi forte

Gallia tua dedux Heliconis. *Al. leg. redux sit ab Helicone. In nummo cotoniae incertae apud Eckhel. D. N. V. T. 4. p. 347. legitur DEDUX, nempe conditor, fundator.*

DEEBRIATUS, a, um, particip. ab inus. *deebrio*; idem atque inebriatus. *Cassiod. Complex. 1. ad Theosal. 5. Nec deebriati in malis dormiunt, qui praecipit dominicus armati semper assistunt. Id. ibid. Act. Apost. 6. Musto deebriatus.*

DEERO, is, ire, n. 4. (de et eo). Part. praes. *Deiens, euntis*, ad fin. — Deire significat de aliquo loco abire, ut *deire jugis*, h. e. ire de jugis, apud *Stat. 2. Theb. 551. ut ex MSS. restituit Gronov. et tenuisse videtur Lactant. votus Scholiast. Alii prodire. — Incertum hujus verbi usum obfirma exemplo apud Ficomonium, delle maschere p. 22. Quod meat in stellis, deit hinc quod Pegasus ales, Tot mea natales fata dedere mihi. Vixit igitur annos xxx., nam, teste Ovid. 3. Fast. 458., quindecim sunt sidera, per quae meat, et deit, seu reneat Pegasus. *Hygin. tamen 2. Astron. 17. stellis in Pegaso enumerat octodecim. Sall. fragm. ed. A. Majo in Class. Auct. T. 1. p. 418. Neque ex postrema fuga, cum severo edicto juberentur, ullis ad signa deuntibus, et qui reliqui erant, per summa flagitia detractantibus militiam, quaestorem suum C. Theranum, ex quo praesente vera facillime noscerentur, miserat.**

DEERRO, as, avi, atum, are, n. 1. (de et erro). Part. *Deerrans I. 1.; Deerraturus I. 2.* — Deerrare est de via declinare.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de animantibus. *Cic. fragm. apud Lactant. 6. 24. Iis, qui itinere deerravissent. Sic Quintil. 10. 3. 29. Ut obvios non videamus, et itinere deerramus. Virg. 7. Ecl. 7. Vir gregis ipse caper deerraverat. Plin. 11. Hist. nat. 37. 66. (175). Deerrare in alienum trahit. Id. 8. ibid. 8. 8. (24). Deerrante in foveas aliquo elephant. ¶ 2. Latiori sensu de inanibus. *Lucret. 3. 873. Deerrant passim motus ab sensibus omnes. Plin. 28. Hist. nat. 8. 27. (100). Jaculantium ictus deerraturus.**

II.) Translate. — a) Cum Ablativo. *Lucret. 1. 712. A vero deerrasse videntur. Colum. 2. R. R. 2. 15. Visu et sententia deerrare. Quintil. 12. 10. 64. Non deerrare verbis. Id. 1. 5. 48. Significatione deerrat. — Passive impersonaliter. Cic. 1. Herenn. 9. 14. Si non deerrabimus ab eo, quod coeperimus exponere. *Velje. 2. 3. 4. Ubi semel recto deerratum est. — b) Absolute. Tac. 13. Ann. 29. Sors deerrabat ad parum idoneos. Quintil. 11. 2. 32. Quae (signa) intuentes deerrare non possumus.**

DEESIS, is, f. 3. *deisyis. Jul. Rustian. 16. p. 208. Deesis, obsecratio, vel obtestatio, qua deos oramus, aut homines. Cic. (Deiot. 3.) Per dexteram istam tuam ego obtestor, etc.*

DEFECABILIS vel defecabilis, e, adject. qui defaecari et purgari potest, ut *defaecabilis cisterna* apud *Sidon. 1. Ep. 5.*

DEFECATIO vel defecatio, onis, f. 3. a faece purgatio. *Tertull. Anim. 27. Ex carnis defecatione.*

DEFECATUS vel defecatus, a, um, V. DEFECATIO.

DEFECIS, e, adject. qui est sine faece. *Sever. Atn. 422. Quam levis excocto defecis robore pumex. Alii leg. defect. Scalig. priorem lectionem magis probat.*

DEFECO vel defeco, as, avi, atum, are, a. 1. (de et fax, faecis). Part. *Defaecans I. 1. et 2.; II. et in fin.; Defaecandus II.* — Defeco est a faece purgo, faecem detraho (It. *purgare, levare la feccia*; Fr. *ôter la lie de, clarifier, soutirer*; Hisp. *clarificar*; Germ. *von Hefen reinigen, läutern*; Angl. *to refine, purify, defecate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Colum. 12. R. R. 33. 1. Defaecatum vinum in amphoras adjicito. Plin. 18. Hist. nat. 26. 63. (232). Vina defaecari, etiam diffundi Hyginus suadet. ¶ 2. Latiori sensu atque universim ponitur pro lavare, mundare. *Plaut. Most. 1. 3. 1. Jampridem ecator frigida non lavi magis lubenter, nec unde me melius rear esse defaecatam. Veget. 1. Veterin. 20. 3. Schneid. Hæc universa commixta atque succensa odore suo morbis tam hominum, quam animalium resistunt, et aerem defaecare dicuntur. Prudent. 7. Cathemer. 74. Defaecare membra. h. e. lavare.**

II.) Translate. *Plaut. Aulul. 1. 2. 1. Nunc defaecato demum animo egredior domo. h. e. a timore*

vacuo, tranquillo, sedato. *Id. Pseud. 2. 4. 69. Quidquid incerti mihi in animo prius, aut ambiguum fuit, nunc liquet, nunc defaecatum est. Macrobi. 2. Somn. Scip. 12. Defaecata mens. Id. 1. ibid. 8. a med. Purgatus et defaecatus animus. Cassiod. 6. Variar. 22. Defaecatus conscientia. Sidon. 1. Ep. 1. Litteras defaecandas, ut ajunt, limandasque tibi commisi. — Hinc Part. praeter. pass.*

Defaecatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Defaecator* apud *Ambros. in Psalm. 118. serm. 8. Unde et caelum et purius et defaecatus ab omni labe peccati est.*

DEFAMATUS, a, um, particip. ab inusit. *defamo*. Sup. *Defamatus natus*. — Defamatus est fama privata. *Gell. 9. 2. extr. Ut vocabula quaeque eorum defamata atque emortua cum iis videantur. Id. 18. 3. Turpitudine pristinae vitae defamatus. Id. 14. 2. ante med. Homo spurcissimae vitae ac defamatus.*

DEFANATUS, a, um, particip. ab inusit. *defano*, profanatus, pollutus. *Arnob. 4. 37. Spatiola defanata. Inscript. apud Romanelli Top. Nap. T. 3. p. 166., quae est apud Orell. 4352. HVC OB MERITA DEFANATIS DIS MANIBUS LOCVM CONSACRAVIT. At Mommsen. Inscript. Neapol. 5452. PRO DEFANATIS legit DE BANATIS; quam lectionem praefert et Henzen. Inscript. Latin. vol. 3. p. 473.*

DEFARINATUS, a, um, particip. ab inusit. *defarino*, in farina redactus. *Tertull. contr. Valentin. 31. Semen ad molas delatum et defarinatum.*

DEFATIGABILIS, e, adject. defatigandus. Vox a *Lexico expungenda*, occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 148.*

DEFATIGATIO vel defatigatio, onis, f. 3. actus defatigandi. *Cic. Senect. 11. 36. Corpora quidem exercitationum defatigatione ingravescent, animi autem se exercendo levantur. Id. 5. Phil. 7. 20. Defatigatio et satietas. Id. 3. Tusc. 28. 67. Defatigatio miseriarum aegritudines facit leniores. Adde *eumd. 2. Nat. D. 23. 59. et Cæs. 3. B. G. 19. Auct. B. G. 8. 27. Sine defatigatione equorum in castra se recipere.**

DEFATIGATUS vel defatigatus, a, um, V. voc. seq.

DEFATIGO vel defatigo, as, avi, atum, are, a. 1. (de et fatigo). Legitur etiam *defetigo* et *defetigatus* in quibusdam MSS. *Cæsaris, et Gell. 15. 8. Ceterum de mutatione vocalis a in e, quae frequenter locum habet in compositis, V. Müllzell. ad Curt. 8. 14. 6. et 9. 7. 11. — Legitur etiam *disfatigo. Plaut. Epid. 1. 2. 15. Edepol clamore disfatigor. Pleriq. omn. leg. defatigor. Sed disfatigat legitur in Not. Tir. p. 118. nullo tamen auctore. — Part. Defatigatus I. et II. — Defatigo est lassum reddo (It. *stancare*; Fr. *fatiguer, kasser, epuier*; Hisp. *fatigar, acosar*; Germ. *Imdn abmatten, müde machen*; Angl. *to weary or tire greatly, tire out, fatigue*).**

I.) Proprie. — a) Activa forma. *Cæs. 7. B. G. 41. Cum crebro integri defessis succederent, nostrosque assiduo labore defatigarent. Id. 3. B. C. 85. Exercitum quotidianis itineribus defatigare. Sueton. Cæs. 65. Auspabatque iter, ut serius subsequentes defatigaret. — Cum Accus. se. *Plaut. Trin. 2. 1. 2. Egomet me concoquo, et macero, et defatigo. Ter. Adelph. 4. 1. 3. Ita se defatigarit velim, ut triduo hoc perpetuo prorsum e lecto nequeat surgere. — b) Passive. *Ter. Eun. 2. 1. 14. Opus faciam, ut defatiger usque, ingratis ut dormiam. Cf. Cic. 3. Orat. 36. 145. Profecto nunquam conqueas, neque defatigabor, antequam percepero etc. Cæs. 1. B. G. 40. Galli defatigati diurnitate belli. Auct. B. Afr. 18. et Cato apud Gell. 3. 7. Jumenta ex nausea recenti, siti, languore, vulneribus defatigata. — Et Part. *Defatigatus absolute, substantivorum more. Cæs. 5. B. G. 16. Ut integri recentisque defatigatis succederent.****

II.) Translate. — a) Activa forma. *Ter. Phorm. 5. 3. 11. Ne te adulescens mulier defatiget. V. integrum locum. Cic. 3. Legg. 12. 29. Ille vero non modo censores, sed etiam iudices omnes potest defatigare. — b) Passive. *Plaut. Epid. 1. 2. 15. Quin edepol clamore defatigor, differor. Cic. 2. Orat. 41. 177. Ne qui audit, defatigetur similitudinis satietate. Id. 3. Herenn. 9. 17. Animi defatigati ab adversariis multitudine verborum. Id. Marcell. 6. 20. Noti in conservandis bonis viris defatigari. Id. 10. Fam. 19. Sed mercurale in ea conservanda jam de-**

fatigatus, non multo plus faveo patriae, quam tuae gloriae. *Colum. 1. R. R. 1. inst. Libertate nimia prioris aevi defatigatum et effectum solum. — Et sequente Infinito. Lentulus apud Cic. 12. Fam. 11. ad fin. Nec defatigabor permanere non solum in studio libertatis, sed etiam in labore et periculis.*

DEFÁTISGENS, entis, et

DEFÁTISGOR, tisceris, V. DEFETISGOR.

DEFECABILIS, e,

DEFECATIO, onis, et

DEFECO, as, etc. V. DEFECABILIS, DEFECATIO, DEFECO.

DEFECTIO, onis, f. 3. actus deficienti: V. DEFICIO sub init. Hinc ¶ 1. In re politica est voluntatis stultitiae alienatio, rebellio. *Cic. 1. ad Q. fr. 4. Multa convenerunt, quae mentem exturbarent meam: subita defectio Pompeji, alienatio consulum. h. e. quod Pompejus se a me repente alienavit, me destituit. Nepos Datam. 7. Ad regem transiit et de defectio patris detulit. Cæs. 6. B. G. 3. Initium Letitiae ac defectiois hoc esse arbitratus. Liv. 7. 42. Quae si omnia concessa sunt plebi, apparet haud parvas vires defectioem habuisse. Tac. 2. Ann. 8. Defectio a tergo nunciatur. Cæs. 7. B. G. 54. Defectioem adiuturac. Curt. 9. 10. moliri. Liv. 23. 15. attentare. Tac. 4. Ann. 24. captare. Id. 6. ibid. 36. Ad defectioem trahere. — Et translate. *Cic. 4. Tusc. 9. 22. Intemperantia, quae est a tota mente et a recta ratione defectio. ¶ 2. Item est decrementum, diminutio, infirmitas, adeoque privatio; et usurpatur — a) Generatim. *Cic. Senect. 9. 29. Ista ipsa defectio virium adolescentiae vitii efficitur saepius quam senectutis. Et omisso nomine virium, quod tamen ex orationis contextu intelligitur, Tac. 6. Ann. 50. Jam Tiberium corpus, jam vires, nondum dissimulatio deserebat. Idem animi rigor: sermone ac vultu intentus, quaesita interdum comitate quamvis manifestam defectioem tegebat. — Cic. 3. Att. 18. Quintus frater, qui me tam valde amat, omnia mittit spei plena, metucens, credo, defectioem animi mei. h. e. animi mei debilitationem atque abjectionem. — Cels. 7. 33. Saepè in ipso opere vel profusione sanguinis, vel animae defectioe moriuntur. Sic Sueton. Cal. 50. Nonnunquam subita defectioe ingredi, stare, colligere semet ac sufferre vix poterat. Adde *eumd. Vesp. 24. Et Plin. 23. Hist. nat. proem. 3. (4). Pamphili mulierum a conceptu defectiois prosunt. — Seneca 4. Quaest. nat. 2. circa med. Biennio continuo, Cleopatra regnante, Nilum non ascendisse constat. Significatam duobus rerum potentibus defectioem. Antonii enim Cleopatraeque defectit imperium. Frontin. Aquaed. 91. Defectio aquarum. Macrobi. 2. Saturn. 4. a med. pecuniae. — b) Speciatim defectio solis, aut lunae, est eclipsis. *Cic. 2. Divinat. 6. 17. Solis defectioes itemque lunae, praedicantur in multos annos. Adde Senec. 1. Quaest. nat. 12. — c) Item speciatim in re grammatica ponitur pro figura ellipsi, vel alia simili, qua verbum aliquod subicitur. *Macrobi. 6. Saturn. 8. Respondit Servius, sic hoc dictum esse, ut pleraque dici per defectioem solent. De illo Virgilius versus sermo est, 7. Aen. 187. Ipse Quirinali lituo parvaque sedebat Succinctus trabuca. Porro Macrobi. more suo haec descripsit a Gell. 5. 8., qui hoc eodem sensu usurpat etiam 12. 15.******

DEFECTITO, as, n. 1. frequentat. a *deficio*, saepe deficio. Vox a *Lexico expungenda*, occurrit enim tantummodo in *Vol. Tir. p. 36.*

DEFECTIVUS, a, um, adject. mancus, imperfectus. *Tertull. advers. Valentinian. 14. Defectiva et abortiva genitura. Cael. Aurel. 2. Acut. 10. Defectiva febris. h. e. intermittens. — Defectiva verba, aut nomina apud Grammaticos sunt, quae aliquibus modis, aut temporibus, aut personis carent, aut casibus. *Charis. 3., Diomed. 1., Priscian. 8., Phocas, et alli Putsch.**

DEFECTOR, oris, m. 3. qui defecit. *Sueton. Ner. 43. Revocatis ad poenitentiam defectoribus. Tac. 12. Ann. 50. Adversus defectores et in tempore rebellatorum. Adde *eumd. 2. Hist. 62. et 3. ibid. 12.; et Justin. 16. 1. 13.**

DEFETRIX, icis, f. 3. quae deficit, ut *Defetrix virtus* apud *Tertull. advers. Valentinian. 38.*

DEFECTUS, a, um, V. DEFICIO.

DEFECTUS, us, m. 4. idem quod defectio (It. *mancanza, difetto*; Fr. *manque, cessation*; Hisp. *falta, defecto*; Germ. *das Abnehmen, Schwinden, Aufhören*; Angl. *a defect, want, deficiency, weak-*

ness, failing). Occurrit ¶ 1. Generatim. *Lucret.* 5. 750. Solis item quoque defectus lunæque latebras. *Virg.* 2. G. 478. Defectus solis. *Cic.* 2. *Nat. D.* 19. 50. de luna. Ejus species et forma mutatur tum crescendo, tum defectibus in initia recurrendo. *Iuv.* 26. 5. Qualis æris crepitus in defectu lunæ silenti nocte cieri solet. *Cf. Tac.* 1. *Ann.* 28. Luna claro repente cælo visa languescere: igitur æris sono, tubarum cornuumque concentu strepere, prout splendidior obscuriorve, lætari aut morere. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 23. 96. (256). Semen decoctum, in lactis defectu (h. e. lacte deficiente) potum mammas replet. *Id.* 24. *ibid.* 13. 72. (116). Etiam si citra ceciderit defectu mittentis. h. e. deficiente, qui jaculetur. *Id.* 34. *ibid.* 2. 2. (3). Æs velocis defectus. h. e. quod brevi defecit. *Id.* 19. *ibid.* 5. 29. (91). Defectus stomachi. *Id.* 20. *ibid.* 2. 6. (12). Defectus animi. *Id.* 37. *ibid.* 9. 40. (123). Quintum genus anæsthesiarum ad vicina crystalli descendit, albicante purpuræ defectu. h. e. colore purpuræ deficiente, seu desinente in albicantem. ¶ 2. Speciatim de militibus. *V. DEFECTIO* 1. *Curt.* 7. 19. 39. Magno animo defectum eorum tulit. *Capitolin. Macrin.* 8. Defectu legionum interemptus est.

DEFENDO, dis, di, sum, dere, a. 3. (Est a præpos. de et obsoleto *sendo*, teste *Priscian.* 8. p. 829. *Putsch.* et 11. p. 923. *V. OFFENDO, INFENSUS, INFENDITOR et INFENSO*). — Supinum *defensu* habet *Sall.* apud *Charis.* 2. p. 176. *Putsch.* Non tu scis, si quas aedes ignis cepit, haud facile sint defensu, quin et comburantur proxumæ. — Part. *Defendens* II. 1.; *Defensus* in omnibus paræg.; *Defensurus* II. 2. b.; *Defendendus* I. a. — Defendo est arceo, prohibeo, depello, propulso; quæ admodum propria est et Latina verbi significatio, ut ait *Gell.* 9. 1.: hinc fere dicitur de iis, quæ danaum, vel dedecus afferunt (It. *tener lontano, rimuovere, ributtare*; Fr. *écarter de qqn un mal, détourner, éloigner, tenir loin*; Hisp. *alejar, desviar, apartar*; Germ. *abwehren, abweiden, fern halten*; Angl. *to keep or ward off, keep away, repel*).

I.) Proprie occurrit — a) Cum Accusativo personæ aut rei, quæ arceatur. *Ennius* apud *Non.* p. 277. 21. *Merc.* Serva cives, defende hostes, quum potes defendere. *Cato R. It.* 141. Mars pater, te precor quæsoque — ut tu morbos visos invisosque, viduertatem vastitudinemque, calamitates intemperiasque prohibeas, defendas averruncesque. *Cic. Senect.* 15. 53. Vitis vestita pampinis nimis solis defendit ardores. *Id. Mil.* 4. 9. Defendere vim illatam. *Id. Mur.* 3. 5. pericula civium. *Id.* 3. *Off.* 18. 74. et *Cæs.* 1. *B. C.* 7. injuriam et propulsare. *Cæs.* 2. *ibid.* 2. jactus ignis et lapides. *Id.* 1. *B. G.* 44. bellum. *Id.* 2. *B. C.* 9. Ad defendendos ictus ac repellendos. *Virg.* 10. *Æn.* 905. hunc, oro, defende furorem. *V. Wagner* ad h. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 14. toga, quæ defendere frigus, Quamvis crassa, queat. *Seneca Prov.* 4. Imbrem culmo aut fronde defendunt. *Stat.* 1. *Theb.* 409. haud passi sociis defendere nocentem Culminibus. *Sil. It.* 7. 170. Defendere sitim fonte et pura lympha. *Id.* 13. 99. dedecus manu. *Stat.* 7. *Theb.* 244. Antigone teneras defenditur atra Veste genas. ubi defenditur pro simplici tegere, operire positum videtur. — b) Cum Accusativo personæ aut rei, quæ arceatur; et Ablat. cum præpos. ab personæ aut rei, a qua quid prohibetur. *Claud. Quadrigarius* apud *Gell.* 9. 1. Defendere hostes a pinnis. h. e. a muris. *Sic Auct. B. C.* 8. 9. hostem a fossa. *Ovid. Remed. am.* 625. Proximus a tectis ignis defenditur ægre. — c) Poëtica cum Dativo pro Ablativo. *Plaut. Most.* 4. 2. 20. Defendere injuriam foribus. *Virg.* 7. *Ecl.* 47. Solstitium pecori defendite. *Horat.* 1. *Od.* 17. 3. Faunus igneam defendit æstalem capellis. *Ovid. Heroid.* 5. 15. fenoque jacentibus alto Defensa est humilis cana pruinæ casa. *Sil. It.* 5. 496. cohors defendere nescia morti dedecus. *Id.* 17. 431. sed gloria Pellæ Non valuit misero defendere Daunia tela. *Stat.* 9. *Theb.* 318. senium defendere fannæ. h. e. obsistere, ne fama consenscat et pereat.

II.) Translate, quia mala propulsando nos tuemur, defendere ponitur pro servare, lucrî, propugnare. ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Absolute, seu cum Accusativo tantum personæ aut rei, quæ defenditur. *Cæs.* 6. *B. G.* 34. Manus certa nulla, non præsidium, non oppidum, quod se armis defenderet. *Liv.* 42. 41. Defendere se armis adversus aliquem.

Virg. 12. *Æn.* 437. nunc te mea dextera ferro Defensum dabit. h. e. defendet. *Rursus Cæs.* 1. *B. G.* 35. *Æduos* ceterosque amicos populi Romani defendere. — Et absolute omnino *Id.* 2. *ibid.* 33. Postridie ejus diei, refractis portis, quum jam defenderet nemo, atque intromissis militibus nostris, etc. *Cf. Nepos Themist.* 4. Accessit astu, idque, nullis defendentibus, incendio delevit. — Similiter idem valet ac *tueri* apud *Cæs.* 3. *B. G.* 3. Rei eventum experiri et castra defendere. Adde *eumd.* 3. *B. C.* 67., 94. et 95. *Curt.* 7. 1. 3. Semper alterum in arie cornu defenderat. Immo cum *tueri* conjungitur apud *Tac. Germ.* 14. Illum (*principem*) defendere, *tueri* — præcipuum sacramentum est. *Cf. Cic.* 1. *Orat.* 38. 172. Armis prudentiæ causas *tueri* atque defendere. — Et pro *tegere* apud *Curt.* 10. 9. *extr.* No loci quidem religione defensu, occiditur. *Cf. Ovid.* 4. *Pont.* 7. 23. Urbs positu defensa manque. *Cic. Sull.* 4. 13. Hunc defendunt, hinc adsunt. h. e. protegunt. *Id.* 11. *Fam.* 27. a *med.* aliquem contra iniquos. *Id. Sull.* 2. 4. innocentiam alieujus. Cum v. *tegere*, vel *protegere* conjungitur a *Cic. Sull.* 31. 86. Scelus nullum defendere ac *tegere*. *Id. ibid.* 18. 50. Defendere et *protegere* jacentem et spoliatum. — Et pro *sustinere*, præcipue apud *Poetas*. *Horat. Art. P.* 194. Actoris partes chorus officiumque virile Defendat. *Id.* 1. *Sat.* 10. 11. Et sermone opus est modo tristi, sæpe jocosio, Defendente vicem modo rhetoris atque poetæ, Interdum urbani. *Cf. Cic.* 8. *Phil.* 4. 11. Semel enim pacem defendi? non semper otio studui? Immo cum v. *sustinere* conjungitur apud *Cic. Pis.* 2. 4. Senatus auctoritatem *sustinere* contra invidiam atque defendere. — Item pro *servare*, ut apud *Liv.* 26. 27. *Ædes Vestæ* vix defensa est. *Cels.* 4. 5. Defendere valetudinem iisdem rebus, quibus reddita est. *Cf. Cic. Quint.* 13. 42. Ut locum suum, quem adhuc honestissime defendit, obtineat. *V. integrum locum*. — b) Sæpius occurrit *defendere aliquem* vel *aliquid ab aliquo*, ut apud *Cic.* 2. *leg. Agr.* 19. 52. Defendit ab aliquo paludibus, itinerum angustiis et altitudine montium. *Cæs.* 2. *B. G.* 31. Defendere se a finitimis. *Sall. Cat.* 45. se a multitudine gladio. *Cic. pro leg. Manil.* 6. 14. provinciam non modo a calamitate, sed etiam a metu calamitatis. *Id. Mil.* 2. 6. vitam a telis inimicorum. *Cæs.* 1. *B. C.* 7. estimationem et dignitatem suam ab inimicis. *Liv.* 39. 24. libertatis causam ab regio præsidio. *Virg.* 7. *Ecl.* 6. teneras defendo a frigore myrto. *Ovid.* 7. *Met.* 384. ab acuta vulnere falcis, A pecoris morsu frondes defendere. *Quintil.* 6. 3. 19. orationem a lædio. Et absolute, h. e. sine Accus. *Cæs.* 7. *B. G.* 23. Et ab incendio lapis et ab ariete materia defendit. ¶ 2. Speciatim — a) In iudiciis defendere usurpat pro oratione *tueri*, propugnare; cum Accusativo personæ vel causæ quæ defenditur. *Cic. Sull.* 2. 6. Defendere aliquem de ambitu. *Id. Cluent.* 45. 126. aliquem apud prætores. *Sic Nepos Phoc.* 2. Ab eodem in iudiciis defensu, aliquoties liberatus disserterat. Similiter *Cic. Cluent.* 27. 74. Defendere causam apud iudicem. *Id. Amic.* 25. 96. Ita re magis, quam auctoritate, causa illa defensa est. — b) Hinc in iudiciis reque atque in disputationibus defendere est ratione asserere, contendere, itemque asserere, allegare in defensionem: et occurrit — Cum Accusativo rei, quæ præcipue generatim effertur. *Cic.* 2. *Orat.* 38. 161. Carneades nullam unquam in illis suis disputationibus rem defendit, quam non probavit; nullam oppugnavit, quam non evertit. *Id.* 5. *Vin.* 8. 21. Sex sunt sententiæ: duas sine patrono, quatuor defensæ. *Id. Rosc. Am.* 47. 136. Sciunt ne id maxime defendisse, ut ii vincerent, qui vicerunt. h. e. contendisse. *Id.* 5. *Verr.* 37. 85. Sed quid ego ex te quero, quid defensurus sis, quum etc. *Id.* 7. *ibid.* 58. 151. Cui si etiam id, quod defendit, concedere velim, tamen etc. — Sæpius cum Accusativo et Infinitivo. *Cic. Tull.* 13. 32. Si — tibi lubitum esset ita defendere, tuam familiam non fecisse, vinceressis id probare potuisses. *Id.* 3. *Fin.* 21. 71. Gravissime et verissime defenditur, numquam æquitatem ab utilitate posse sejungi. *Tac.* 13. *Ann.* 43. Nihil ex his sponte susceptum, sed principi paruisse, defendebat. *Gell.* 10. 19. Id solitum esse fieri defendit. — Et sequente Relativo. *Cic.* 2. *Fin.* 35. 117. Quæ cur non cadant in sapientem, non est facile defendere. — Singulare est illud *Cic.*, ubi defendere passive occurrit cum Infinito tantummodo, 2. *Invent.* 32. 98. Quam quadam vi reus id, quod fecerit, fecisse defenditur.

Id. Vat. 2. 5. Defendebatur, testibus collegis suis, non recitanti causa legisse, sed recognoscendi. Ita *Orell.* cum veteri. editi; at nunc *Halm.*, secutus *Madvigium*, legit defendebat — se legisse. ¶ 3. Item speciatim, apud sequioris ævi scriptores, defendere ponitur pro aliquid iudicio persequi, adeoque vindicare, ulcisci etc. *Ulp. Dig.* 5. 3. 7. Et libertatem et hereditatem ex testamento sibi defendebat. h. e. vindicabat. *Id. ibid.* 38. 2. 14. Si patris mortem defendere necesse habuerit. h. e. ulcisci. Adde *Macrum ibid.* 48. 2. 11. etc.

DEFENÉRATUS, a, um, particip. ab inusit. *defenero*, fenore obstrictus. *Apul. Mag.* p. 322. 21. Pater ejus multis creditoribus defeneratus. *Vet. Scholiast. Bob.* ad *Cic. Sext.* 8. ed. *A. Mai.* in *Class. Auct. T.* 2. p. 129. Præcipue quod esset ære alieno defeneratus. Adde *Ambros.* 7. *Ep.* 1.

DEFENERO, as, arc, a. 1. fenoribus faciendis exhaurio. Occurrit Part. *Defenerandus* apud *Cic.* 6. *Purad.* 2. Dimissiones libertorum ad defenerandas diripiendasque provincias. At plerique alii cum *Orell.* *rectius leg.* fenerandas.

DEFENSA, æ, f. 1. defensio, ultio. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 18. 1. A Deo expectare defensam.

DEFENSABILIS, e, adject. qui defendi potest. Occurrit tantum Comp. *Defensabilior* apud *Ambros.* *Ep.* 10. n. 78. Qui eo defensabilior sibi videtur, quod eum refugit Flavianus.

DEFENSATIO, ðnis, f. 3. actus defendendi, defensio. *Jul. Val. de reb. gest. Alex. M.* ed. *A. Maio* 3. 40. Neque sane a nobis quoque aberit Antigono defensatio.

DEFENSATRIX, teis, f. 3. quæ defendit. Agnoscit hoc nomen *Probus gramm.* 2. p. 1452. *Putsch.* Nomina appellativa or terminata, si tracta fuerint a verbo, genus femininum trix terminant. Sed excipitur unum, qui quamvis non veniat a verbo, tamen feminino trix facit, genetrix; nam *balneatrix, defensatrix* rationaliter debet dici, nisi quoniam male sonant. Ita legit *Lindemannus*: alii *defenstrix*, quam lectionem ipsa *Probi* verba deposuit. Ceterum *Defensatrix* legitur apud *Ambros.* 6. *Hexem.* 9. Manus est totius corporis propugnaculum, capitulis defensatrix.

DEFENSIBILIS, e, adject. qui defendere potest. *Cassiod. de anim. ante med.* Anima civitates defensibili muro cinxit.

DEFENSIO, ðnis, f. 3. actus defendendi, propugnatio, patrocinium, sive armis, sive verbis fiat (It. *difesa*; Fr. *défense*; Hisp. *defension*; Germ. *die Vertheidigung*; Angl. a *defending, defence*). Occurrit ¶ 1. Generatim. *Cæs.* 2. *B. C.* 7. Apparare omnia ad defensionem urbis. Adde *eumd.* 7. *B. G.* 23. *Cic.* 1. *Fam.* 7. 2. Propugnatio ac defensio dignitatis tuæ. *Id.* 5. *ibid.* 8. a *med.* Suscipere defensionem alieujus. *Id. Cæl.* 4. 9. Ad istam omnem orationem brevis est defensio. *Id.* 1. *Orat.* 56. 237. Utriusque rei facilis est et prompta defensio. *Id. Mil.* 5. 14. Defensio contra vim. *Id. ibid.* 6. 15. Dare alicui defensionem. *Id.* 1. *Orat.* 57. 242. Arripere patrocinium æquitas, et defensionem testamentorum. *Id.* 1. *ad Brut.* 12. Quo in iudicio certe defensionem non haberet. *Id.* 4. *Ferr.* 10. 27. Uti defensione aliqua. *Id. Sull.* 25. 71. In stuprorum defensionibus. ¶ 2. Speciatim pro scripta oratione, qua quis defenditur. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 30. 31. (110). Defensionem Demosthenis legit, adde *Sueton. Claud.* 41. ¶ 3. Item in iure est ultio, vindicta. *Ulp. Dig.* 29. 5. 1. a *med.* Quæstionem sic accipimus, non tormenta tantum, sed omnem inquisitionem et defensionem mortis.

DEFENSITO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat. a defendo. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 22. 71. Hæc non acris accusavit in senectute, quam antea defensitaverat. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 45. 139. *Id.* 1. *Off.* 33. 121. Defensitare causas. Adde *eumd.* *Brut.* 26. 100.

DEFENSO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Defensans* 2. a. — Defenso est frequentat. a defendo, sed ejusdem fere significationis. — ¶ 1. Stricto sensu est depellere, arcerè. *Stat.* 5. *Sily.* 2. 105. Defensare melius, adversaque tela substi Pellere. ¶ 2. Latiori sensu est servare, *tueri*, propugnare vel re, vel oratione. — a) Cum Accusativo tantum. *Plaut. Rud.* 3. 3. 50. et *Sall. Jug.* 64. Defensare mænia. *Ovid.* 12. *Met.* 376. humeros. Adde *Stat.* 2. *Sily.* 8. 14. et *Tac.* 2. *Ann.* 5. *Claudian.* 1. *Eutrop.* 386. Sic arma sua jam defensante juveneo. *Livio* quoque tribuitur

26. 45.; sed incerta ea lectio est. — b) Cum addito Ablativo rei, a quo quem defensamus. *Sall. Jug.* 102. Defensare se injuria. *h. e.* ab injuria. — c) Absolute. *Ovid.* 11. *Met.* 373. Pars quoque de nobis funesto saucia morsu, Dum defensamus, leto data est.

DEFENSOR, ōris, m. 3. qui defendit. ¶ 1. Stricto sensu Defensor est qui prohibet, depulsor. *Cic. Mur.* 2. 3. Defensor periculi. *Id. Mil.* 22. 58. Conservatores domini, ultores sceleris, defensores necis. ¶ 2. Latiori sensu ac generatim est idem ac patronus seu potius propugnator; et occurrit — a) Modo cum Genitivo hominis, aut rei, quæ defenditur. *Cic.* 1. *Orat.* 57. 244. Paterni juris defensor et quasi patrimonii propugnator sui. *Id. Mil.* 15. 39. Propugnator senatus, defensor vestrae voluntatis, patronus publici consensus. *Id. Rabir. percell.* 4. 12. Custos defensorque juris et libertatis. *Id. Sext.* 69. 144. Publicæ causæ defensorum, propugnatorum. *V. Manut.* ad h. 1. *Id. Divin.* in *Q. Cæcil.* 16. 54. Nam provincia accusat, cum is agit causam, quem sibi illa defensorum sui adoptavit. — b) Absolute, substantivorum more. *Cæs.* 2. *B. G.* 6. Murus defensoribus nudatus. *Id.* 3. *ibid.* 25. Defensores vallo et munitionibus depellere. *Id.* 7. *ibid.* 15. Defensores idoneos oppido deligere. — In carmine usurpatur a *Virg.* 2. *Æn.* 521.; *Ovid.* 13. *Met.* 274. et 6. *Fast.* 188.; *Horat.* 2. *Sat.* 5. 30.; *Lucan.* 10. 488.; *Juvenal.* 8. 163.; et *Claudian.* 1. *Rufin.* 80. — c) De brutis animalibus. *Varro* 2. *R. R.* 9. 1. Oves et capras lupus captare solet, cui apponitur canes defensores. — d) De inanimis. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. *extr.* Sublicæ ad inferiorem partem luminis obliquè adgebantur, ut si arborum trunci, sive naves, deiciendi operis causa, essent a barbaris missæ, his defensoribus earum vis minueretur. ¶ 3. Item latiori sensu, sed speciatim defensor reipublicæ, civitatis, plebis, loci, est appellatio muneris constituti in civitatibus habitantium frequentia celebribus, cujus partes erant unumquemque civium hac improbitatis insolentiam defendere, ut ait *Majorian.* *Nov. tit.* 5. De his agit *Cod. Theod.* 1. 1. *tit.* 11. *Inscript.* apud *Gruter.* 1092. *T. L. CASYRIO L. F. CLV. SPECVLATORI DEFENSORI REIPUBLICÆ.* Alia apud *Donat.* 225. 6. DEFENSORI REIPUBLICÆ BRIXIANORUM. Alia apud *Gruter.* 1080. G. RESTITVTORI PVELICÆ LIBERTATIS, DEFENSORI VRBIS ROMAÆ, COMMVNIS OMNIVM SALVTIS AVCTORI, D. N. IMP. FL. VAL. CONSTANTINO PIO FELICI INVICTO, SEMPER AVGVSTO etc. Ut privati municipiorum, ita imperatores Romæ defensores dicebantur. Ceterum de huiusmodi defensoribus *V. Savigny, Histoire du droit Rom.* vol. 1. p. 88. — Cum genere feminino. *Ulp. Dig.* 16. 1. 2. *extr.* Si mulier defensor alicujus existerit. *Al. leg.* defenstrit.

DEFENSORIUS, a, um, adject. ad defendendum pertinens, ut *Judicia bonorum defensoria* apud *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 14.; et *Defensoria verba* apud *Rufin.* 2. *Invect.* in *Hieronym.* n. 30.

DEFENSTRIX, tricis, f. 3. quæ defendit. *Præcian. super vers.* *Æn.* 1220. *Putsch.* testatur, usurpatam esse ab ipso *Cicerone* in *Timæo*. Adde locum *Ulpiani* in *DEFENSOR* in *fin.* et *V. DEFENSATRIX.*

DEFENSUS, a, um. *V. DEFENDO.*

DEFERO, fers, tūli, lātum, ferre, a. anom. 3. (de et fero). Part. *Deferens* I. 1. b.; *Delatus* in omnibus paragr.; *Delaturus* I. 1. a.; *Deferendus* II. 2. — Defero est deorsum fero, aliquid a loco aliquo asportato alioque affero (It. *portar giù, portar via*; Fr. *porter, apporter d'un lieu, emporter*; Hisp. *alzar, llevar una cosa de un lugar á otro*; Germ. *etwas von irgendwo her-, herab-, herbeitragen oder-führen, fortbringen, fortschaffen*; Angl. *to carry down or along, to carry, bring, convey*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Cum addito, quo quis aut quid defertur per præpos. *ad, in, etc.* et Accus. *Plaut. Trin.* 4. 2. 113. Quod me aurum deferre jussit ad gnatum suum atque ad amicum Callicem. *Id. Men.* 5. 5. 49. I, arcesse homines, qui illuc (h. e. illum hominem) ad me deferant. *h. e.* abripiant. Adde *eumd.* *ibid.* v. 45. *Cæs.* 5. *B. G.* 45. Hic servo — magnis persuadet præmiis, ut litteras ad Cæsarem deferat. (At *Plaut. Trin.* 4. 2. 107. Hos ego quero, quibus me oportet has deferre epistolas. ubi *Dativus commodi* esse potest, quin a verbo deferre pendeat: ceterum huiusque v. initio lacuna in *MSS.* adest.) *Id. Cæs.* 1. *B. C.* 9. Deferre mandata ad aliquem. *Virg.* 9. *Æn.* 604. natos

ad flumina. *Ovid.* 8. *Met.* 816. Fames Ad jussam delata domum est. *Liv.* 40. 59. Manantia sanguine spolia Romam ad triumphum delaturus. *Varro* 1. *R. R.* 40. 4. Tertium genus seminis, quod ex arbore per surculos defertur in terram. *Liv.* 9. 37. Deferre aciem in campos. *Id.* 5. 25. aurum in ærarium. *Id.* 5. 47. Ruinaque tota prolapsa acies in præceps defertur. *Virg.* 8. *Ecl.* 59. Præceps aerii specula de montis in undas Deferat. *Ovid.* 6. *Fast.* 227. Tibris defert purgamina in mare. *Quintil.* 1. 12. 10. Corpora infantium casus, quo in terram toties deferuntur, non tam graviter affligit. *Tac.* 1. *Ann.* 35. Ferrum deferebat in pectus. *Ovid.* 14. *Met.* 601. tacito deferre (hunc) sub æquora cursu. — Et de navibus, quæ appellantur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 69. E portu navis huc nos dormientes detulit. — b) Ontisso, quo quis aut quid defertur. *Lucret.* 5. 856. Matuta Auroram defert et lumina pandit. *Ovid.* 8. *Met.* 644. ramaliaque arida tecto detulit, et minuit, paryoque quis aut quid defertur. *Lucret.* 5. 856. Matuta Auroram defert et lumina pandit. *Ovid.* 8. *Met.* 644. ramaliaque arida tecto detulit, et minuit, paryoque quis aut quid defertur. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 4. 5. (33). Rhodanus segnem deferens Ararim. *Id.* 6. *ibid.* 27. 31. (136). Amnes plurimum limi deferentes. *Id. Plin.* pro producere, gignere, usurpat 19. *ibid.* 1. 2. (14). Frutex similem barbatae nucis defert fructum. *Aliquot tamen Codd. hæc verba omittunt.* — Hinc absolute et pro deicere ponitur a *Seneca* 6. *Quæst. nat.* 4. Terræ motus defert montes. *Et Stat.* 10. *Theb.* 746. Nullaque tectorum subit ad fastigia, quæ non Deferat hasta virum perfunctæ cæde recurat. ¶ 2. Speciatim usurpatur de maritimo itinere, et dicitur fere passive tum de navibus, tum de hominibus. *Cæs.* 3. *B. C.* 14. Una ex iis (navibus) — delata Oricum etc. *Id.* 5. *B. G.* 8. Longius delatus æstu, orta luce sub sinistra Britanniam relictam exsedit. *Cl. Horat.* 1. *Ep.* 1. 15. Quo me cumque rapit tempestas, defero hospes. *Stat.* 2. *Achill.* 347. terraque freto delatus Aethæas Hospitis Attridas spoliat thalamos. ¶ 3. Item speciatim mercatores deferre dicuntur, quum quid vendibile exponunt et pretium indicant. *Seneca* *Ep.* 42. Id itaque in omnibus consiliis rebusque faciamus, quod solemus facere, quoties ad institores alicujus mercis accessimus: videamus, hoc quod concupiscimus, quanti deferatur. *Colum.* 10. *R. R.* 314. cereale papaver anetho Jungite, dumque virent nexos deferre maniplos. *h. e.* venales in forum. *Cl. Horat.* 2. *Ep.* 1. 269. Deferat in vicum vendentia thus et odores.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est aliquo aliquid ferre, afferre; sed metaphorice sumptum. *Cæs.* 3. *B. G.* 23. Hæc te ad consilium delata. *Liv.* 9. 18. Fortunæ pignora in discrimen deferre. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 67. sed ille (poeta) Si foret hoc nostrum fato delatus in ævum, et *Quintil.* 10. 1. 66. Fabulas in certamen deferre. *Id.* 4. 5. 2. Qui ad agendum nihil cogitati detulerit. ¶ 2. Speciatim est offerre, exhibere, tribuere: ad rem *Cic. Flacc.* 9. 21. Triduo lex ad prætorem tabulas deferri jubet. *h. e.* allatas exhibere, duabus scilicet significationibus simul conjunctis. *Cl. eumd.* 5. *Fam.* 20. ante med. Deferre rationes. *h. e.* allatas accepti et expensi rationes exhibere. — Porro hac significatione occurrit — a) Cum addito per præpos. ad Accusativo personæ, ad quam quid defertur. *Cic. pro leg. Manil.* 23. 67. Ad unum deferenda esse omnia non arbitrantur. *Id.* 6. *Fam.* 10. 3. Universum studium meum et benevolentiam ad te defero. *Id. Brut.* 22. 86. Deferre causam ad aliquem. *h. e.* causam agendam alicui committere. *Cæs.* 6. *B. G.* 2. Ad ejus propinquos imperium defertur. *Nepos Hann.* 3. Exercitus summam imperii ad eum detulit. — b) Cum Accusativo rei et Dativo personæ. *Cic. pro leg. Manil.* 24. 69. Quidquid possum, tibi polliceor ac defero. *Id. Flacc.* 6. 14. Omnem ei suam auctoritatem, gratiam, copias, opes ad hoc negotium conficiendum detulit. *Id.* 2. *Orat.* 56. 227. Deferre palmam alicujus rei alicui. *Id.* 1. *Nat. D.* 6. 15. Ad Vellejum Epicurei primas ex nostris hominibus deferebant. *Id.* 2. *leg. Agr.* 17. 46. Deferre honorem alicui. *Id.* 13. *Fam.* 55. ultro legationem alicui. *cui ibid.* opponitur denegare. *Inscriptio Fastorum* apud *eumd.* 2. *Phil.* 34. 87. Cæsari Antonium populi jussu regnum detulisse, Cæsarem uti noluisse. *Cæs.* 6. *B. G.* 2. Deferre regnum civitatis alicui. *Horat.* 2. *Od.* 2. 22. regnum et diadema uni. *Liv.* 23. 13. pacem hostibus. *Id.* 3. 53. Adeo æqua postulastis, ut ultro vobis deferenda fuerint. *Quintil.* 10. 1. 53. Deferre secundas alicui. — c) Cum Accusativo rei tantum. *Nepos Epam.* 4. Ereptum ad

me pervenisse, quod delatum accipere noluissem. *Sil. It.* 10. 609. delato consuli insignis honore. *Quintil.* 5. 6. 6. Ne unquam jusjurandum deferremus. *h. e.* jurandi conditionem. *Terent. Clem. Dig.* 50. 16. 151. Delata hereditas intelligitur, quam quis possit adeundo consequi. — d) Et absolute omnino. *Horat.* 2. *Od.* 2. 22. si quid petet, ultro defer. *Quintil.* 5. 6. 3. Qui nullo deferente jurare sit paratus. *Al. leg.* offerente. — Sequioris Latinitatis tempore, deferre absolute est idem atque honorem deferre, unde Itali eodem sensu *deferre* dicunt. *Impp. Valentinian., Theodos. et Arcad. Cod.* 3. 12. 7. His adjectivis natalicio dies urbium maximarum Romæ et Constantinopolis, quibus debent jura deferre, quia et ab ipsis nata sunt. Ita pro in quibus debent jura differri legendum apparet ex *Cod. palimpsesto edito* ab *A. Peyronio* in *Fragm. Cod. Theod.* 2. 8. 19., ubi hæc, ut supra retulimus, habentur. ¶ 3. Item est sermone vel scriptis renunciare, referre, narrare. — 1.º) Generatim; et usurpatur modo cum Accusativo rei et Infinito, modo cum Accusativo rei tantum, interdum etiam absolute cum Ablativo rei et præpos. *de Cic.* 11. *Att.* 7. 5. Multos esse arbitror, qui ad Cæsarem detulerint delaturive sint, me aut præterite consilii mei, aut non probare quæ fiant. *Sir Virg.* 4. *Æn.* 298. eadem impia fama fuventi detulit, armari classem cursumque parari. *Cic.* 13. *Fam.* 18. Deferre alicui aliquid per litteras. *Cæs.* 5. *B. G.* 7. Hæc a compluribus ad Cæsarem deferrebantur. *Id.* 3. *B. C.* 59. *extr.* Falsum ab his equitum numerum deferri. *Nepos Datam.* 7. Ad regem transiit, et de defectione patris detulit. — 2.º) Speciatim deferre locum habet in jure: et — a) Deferre ad prætorem dicitur actor, aut accusator, aut denique index, qui reum aliquem facit. Hæc autem significatione usurpatur — Cum Accusativo rei et Infinito, aut cum Accusativo rei tantum. *Cic. Sull.* 19. 54. Quid ergo indicat, aut quid avertit, aut ipse Cornelius, aut vos qui ad hæc mandata defertis? gladiatores eritis esse — ad eadem ac tumulum. Similiter *Id.* 7. *Verr.* 62. 160. Res ad eum defertur, esse civem R., qui se Syracusis in lautamii fuisse quereretur. *Id.* 4. *Cat.* 3. 5. Hæc omnia indices detulerunt, rei confessi sunt. *Id.* 3. *leg. Agr.* 1. 1. Commodius fecisset tribuni plebis, Quirites, si, quæ apud vos de me defertur, ea etc. *Sic Liv.* 42. 11. Ad defendenda de Perseo crimina. *Et Quintil.* 4. 2. 98. Eadem filius detulit de noverca. — Deferre nomen alicujus, vel apud sequioris ævi scriptores *deferre aliquem*, addito interdum crimine fere per Genitivum vel Infinitum, similiter significat accusare, reum facere. *Cic. Rosc. Am.* 10. 28. Consilium ceperunt plenum sceleris, ut nomen hujus de patrie dno deferrent. *Id.* *ibid.* 3. 8. Quod si aut causa criminis, aut quælibet denique vel minima res reperietur, quamobrem videantur illi nonnihil tamen in deferendo nomine secuti, etc. *Id. Cæd.* 23. 56. Deferre alicui nomen ejuspiam. *Id.* 4. *Verr.* 23. 68. Huic eidem Sopatro hîdem inimici ad C. Verrem — ejusdem rei nomen detulerunt. *Tac.* 13. *Ann.* 33. Deferre Capitonem. *Id.* 14. 41. reos ad prætorem. *Quintil.* 12. 7. 3. Ad deferendos reos præmio duci. *Cl. Gell.* 13. 4. Ne deferas me, neque criminare adversus Junonem. *Quintil.* 11. 1. 79. Reos ejusdem criminis detulerunt. *Tac.* 14. *Ann.* 48. A Capitone majestatis delatus est. *Id.* 4. *ibid.* 42. Aquiliam adulterii delatam. *Id.* 5. *ibid.* 47. Impietatis in principem delatus. *Forcellinus* affert etiam *Cic. fragm. contra C. Anton.* (quod in edit. *Orell.* nondum inventi) apud *Ascon.* A. L. Caleno furti delatus. *Tac.* 2. *Ann.* 17. Defertur moltri res novæ. *Id.* 6. *ibid.* 19. Sex, Marius defertur incestasse filiam. Et absolute *Quintil.* 1. 1. 22. Et mirari et deferre etiam non orator potest. *V.* hæc de re *Nilotz* ad *Cic. oration.* vol. 1. p. 592. — 3.º) Item speciatim deferre aliquid ad ærarium, vel aliquid aut aliquem tantum, est profiteri in beneficiis: *V. BENEFICIUM.* *Cic.* 5. *Phil.* 5. 15. Horum nomina ad ærarium detulisset. *Id. Arch.* 5. 11. In beneficiis ad ærarium delatus est. *Id. Balb.* 28. 63. Cæsar in prætura, in consulu præfectum fabrum detulit. *Gell.* 16. 10. Mille quingentum æris in eum deferre. — *Cl.* alio sensu *Val. Max.* 2. 5. 6. In ea templa deæ Febris remedia, quæ ægrorum corporibus adnexa fuerant, deferrebantur. *h. e.* scripta deponebantur. — 4.º) Denique deferre se apud Jlios dicitur is, qui sibi aliquid relictum acquisituræ, quod possidere non possit, ultro magistratui profite-

tur. *Callistrat. Dig. 49. 14. 3. extr.* Deferre se nemo cogitur, quod thesaurum invenierit, nisi ex eo thesaurum pars fuisset debeat. Adde *Ulp. ibid. 16.*

DEFERVEFACIO, facis, fēci, factum, facere, a. 3. (de, ferveo et facio). Part. *Defervefactus I. et II.* — Defervefactio est valde fervefactio, coquo (It. *far bollire, cuocere*; Fr. *faire bien bouillir, bien cuire*; Hisp. *hacer hervir*; Germ. *fertigkochen, abkochen*; Angl. *to cause to boil or ferment, boil thoroughly*).

I.) Proprie. *Cato R. R. 37. et 157.* Brassicam macerato bene, postea in aulam conjicito, defervefacto bene. *Vitruv. 8. 4. 1. Schneid.* In aheno si ea aqua defervefacta, et postea rejiciat et defusa fuerit. *Plin. 23. Hist. nat. 7. 64. (129).* Radix defervefacta in vino. *Id. 14. ibid. 16. 19. (104).* Libram in tribus musti conglis defervefaciunt, donec duo supersint.

II.) Translate. *Varro apud Laetant. opif. Dei 17.* Anima est aer conceptus ore, defervefactus in pulmone.

DEFERVĒO, ferves, fervere, n. 2. (de et ferveo). Præterita *F.* in vor. seq. — Deferveo est fervere desino, refrigeror. *Plin. 14. Hist. nat. 9. 11. (85).* Mustum in lagenis suis defervere passit.

DEFERVESCO, fervesco, fervū vel fervū, fervere, n. 3. (de et ferveo). Legitur et *deservi*, vel potius *deservi* in præterito. *Cic. Cael. 31. 77.* Jam ista deserverint, jam ætas omnia mitigavit. — Defervesco est fervere desino, refrigeror (It. *cessar di bollire, raffreddarsi*; Fr. *cesser de bouillir, de fermenter*; Hisp. *cesar de hervir*; Germ. *ausräuschen, austoben, zu brausen oder toben auf/hören*; Angl. *to give over boiling or fermenting, grow cool*).

I.) Proprie. *Cato R. R. 96.* Aquam, ubi lupinus deferbuerit, et ferem de vino bono commisceto pariter. *Forcellinus* in hoc uno *Catonis* loco verbum *defervescere* accepit pro *fervere* aut *valde fervere*: sed quum aliam loci sensus nihil prorsus mutetur, non video, cur verbo *defervescere* duæ et quidem inter se pugnantibus tribuendæ sint significationes. *Varro 2. R. 8. 2. 11.* Circiter meridianos æstus, dum defervescant, sub umbriferas rupes e. arbores patulas subjiciunt oves. *Colum. 9. R. R. 15. 13.* Vasa paucis diebus aperta sint, dum musteus fructus defervescat. *Id. 12. ibid. 38. 3.* Quum deinde bis mustum deferbuerit. *Gell. 19. 1.* Deferbuit mare, et arbor ille periculi desagravit. *Id. 17. 8. extr.* Aula deferbuerat.

II.) Translate et quidem eleganter admodum usurpatur, præcipue a *Cic.*, pro remittere, deponere ardorem animi, mitescere, cessare. *Ter. Adelph. 1. 2. 72.* Sperabam jam deservisse adolescentiam. *Cic. 4. Tusc. 36. 78.* Si quam habent ulciscendi vim, differant in tempus aliud, dum deservesset ira. *Id. Cael. 18. 43.* Cum adolescentie cupiditates deservissent. *Id. Chuent. 39. 108.* Hominum studia deservisse intellegebat. *Id. Brut. 91. 316.* Deferbuit oratio. *Id. Orat. 30. 107.* Quantis illa clamoribus adolescentuli diximus de supplicio parricidarum? quæ nequaquam satis deservisse, post aliquanto sentire cepimus. *Id. 9. Fam. 2. 4.* Deferbuit hæc gratulatio. *Plin. 9. Ep. 16.* Devehimus pro novo musto novos versiculos tibi, quos, ut primum videbuntur deferbuisse, mittemus. *Id. 9. ibid. 13. 4.* Deferbuit primus impetus.

DEFESSUS, a, una. *V. DEFETISOR.*

DEFĒTIGATIO et

DEFĒTIGO, *V. DEFATIGATIO* et **DEFATIGO.**

DEFĒTISCENTĪA, æ, f. 1. defatigatio. *Tertull. Anim. 43.* Anaxagoras somnum defetiscentiam affirmat.

DEFĒTISCOR vel **defatiscor**, fētiscōris, fessus sum, fētisci, dep. 3. — *Priscian. 10. p. 388. Putsch.* tribuit huic supinum *defessum*, et particip. præteriti *defessus sum*. Alij putant *defessus* esse per se adjectivum, quod a nullo verbo nascatur. — Part. *Defetiscens II.:* *Defessus I. et II.* — Defetisci est lassari, labore deficere (It. *stancarsi*; Fr. *être las, se fatiguer*; Hisp. *estar cansado, fatigarse*; Germ. *abgenattet werden, ermüden*; Angl. *to be weary or faint*).

I.) Proprie. — a) Tamquam verbum finitum occurrit tantummodo apud veteres. *Plaut. Amph. 4. 1. 6.* Sum defessus queritando. *Id. Epid. 5. 2. 55.* Ego sum defessus reperire, vos defessi querere. *Ter. Phorm. 4. 1. 23.* Neque defetiscar umquam ego experiri, donec tibi id, quod pollicitus sum, effecero. *Id. Adelph. 2. 2. 5.* Ego vapulando, ille verberando usque ambobus defessi sumus. *Id. Eun. 5. 7. 7.* Defessa jam sum misera te ridendo. *Cic. 3. Orat. 36. 147.*

Nisi forte et jam defessus. *Fronto B. Parth.* (edente iterum *A. Majo*) p. 202. Non est exultandum nimia et diutina prosperitate, nec, si quid male pugnae acciderit, defetiscendum. — b) Apud Scriptores ætatis aureæ occurrit præcipue Part. *Defessus. Lucret. 5. 1144.* Defessus colere. *Cic. 10. Fam. 28.* Languens et defessus. *Id. 2. Orat. 57. 234.* Defessus labore atque itinere disputationis. *Id. 2. leg. Agr. 32. 88.* Defessus cultu agrorum. *Cæs. 1. B. G. 25.* Defessi vulneribus. *Id. 7. ibid. 88.* Totius diei labore defessus. *Id. 2. B. C. 22.* Massilienses omnibus defessi malis. *Catull. 55. 30.* Defessus tamen omnibus modiculis. — Et absolute adjectivorum more. *Virg. 1. Æn. 157.* Defessi Æneadæ. *Cæs. 7. B. G. 25.* Recentibus defessus succederent.

II.) Translate de inanimis. *Cic. 2. Verr. 10. 31.* Defessa ac refrigerata accusatio. *Plin. 17. Hist. nat. 2. 2. (10).* Tempestiva frigora plurimum arborum firmitati conferunt, et sic optime germinant, alia qua si blandiantur austris, defetiscentes. *Sil. It. 1. 565.* hortantur et orant, Defessis subeant rebus. *h. e. afflictis.*

DEFĒICIENTĪA, æ, f. 1. defectus, defectio, carentia. *Paulin. Nol. 23. 8.*

DEFĒCIO, facis, fēci, factum, ficere, 3. (de et facio). *Defecit* antiquè pro *defecerit*, a *faxit*, occurrit in veteri formula apud *Liv. 1. 24. ad fin.* Illis legibus populus R. prior non defecit. Si prior defecit dolo malo etc. — Passive de more est *deficior*: sed *deficio* etiam, quemadmodum *facio*, usurpatur a Poetis præcipue et a *Liv.*; quos vide infra sub *C.* Ceterum observantur critici, in permultis *Tibulli*, *Ovidii*, *Statii* etc. locis, in quibus *deficit* legendum eral, *desit* ab imperitis librariis scriptum fuisse. — Part. *Deficiens sub C. piuribus; Defectus* in omnibus paragr. et in sin.; *Defecturus sub B. a.* — Deficio a *de* et *facio* proprie est quod factum est destruo, solvo, in partes dissolvo: sed usurpatur A) Mediorum apud Græcos significatione pro societatem dissolvere, se amovere, se alienare, destituere; B) Active seu cum Accusativo est destituere, deserere, non sufficere; C) Denique neutrorum more est desinere, cessare, deesse, fatigari.

A) Mediorum apud Græcos significatione *deficere* est societatem dissolvere, se amovere, se alienare, destituere, fidem mutare et transire ad alium.

I.) Proprie occurrit a) Cum præpos. *ab* et Ablativo personæ aut rei, a qua quis deficit. *Cæs. 2. B. G. 14.* Belluæcos omni tempore in fide atque amicitia civitatis *Æduæ* fuisse: impulsos a suis principibus — ab *Æduis* defecisse et populo Romano bellum intulisse. *Sall. Jug. 56.* Quod oppidum primum omnium post malam pugnam ab rege defecerat. *Cic. Plane. 35. 86.* Consules turpissimi a senatu, a republica, a bonis omnibus defecerant. *Cæs. 7. B. G. 39.* Deficere ab amicitia populi Romani. *Cl. Nepot. Con. 2.* — b) Cum addito, ad quem quis deficiens transit. *Liv. 6. 20.* Deficere a patribus ad plebem. *Id. 22. 64.* Defecere ad *Pænos* hi populi, *Atellani*, *Calatini*, etc. *Sall. Jug. 61.* Metellus — in eis urbibus, quæ ad se defecerant, — præsidia imponit. — c) Absolute. *Cæs. 3. B. G. 17.* Viridioris suorum imperii tenebat eorum omnium civitatum, quæ defecerant. — Sic *defectus* est qui rebellionem seu defectionem fecit. *Ovid. 3. Fast. 673.* Pace domi facta, signum posuere *Perennæ*, Quod sibi defectus illa tulisset opem. *h. e.* quod illa plebi *Romanæ*, quæ in montem sacrum decederat, liba paravisset.

II.) Translate. *Cic. Amic. 11. 37.* Difficile est amicitiam manere, si a virtute defeceris. *Id. 2. Fin. 24. 79.* Quid ages, si utilitas ab amicitia defecerit? *Id. 2. Fam. 19.* Ut a me ipse deficerem, et, quod semper fugi, bello civili interesset. *h. e.* naturam et mores mutarem. *Cl. Virg. 6. Æn. 196.* dubiis ne desice rebus, *Alma* *Parens*.

B) Active ponitur pro destituere, deserere, non sufficere: et occurrit — a) Activa forma cum Accusativo personæ et Nominativo rei; nunquam vero cum Nominativo personæ. *Cæs. 3. B. C. 99.* Vires deficiunt me. *Cic. 2. Cat. 5. 10.* Res eos jam pridem, fides defecere nuper cepit. *Id. 4. Verr. 21. 52.* Me dies, vox, latera deficiant, si etc. *Id. Rose. Am. 32. 89.* Tempus te ritus, quam oratio deficeret. *Id. 1. de republ. 23.* Ne te deficiat oratio. *Id. Orat. 24. 82.* Prudentia nunquam deficit oratorem. *Horat. 1. Ep. 11. 30.* animus si te non deficiat æquus. *Virg. 1. G. 290.* noctes non deficiat humor. *Ovid. 5. Trist.*

13. 28. Dies sermonem deficiens. *Id. 2. Met. 382. de sole.* qualis quum deficit orbem Esse solet. *V. DEFECTIO* et **DEFECTUS**. *Phædr. 5. 5.* Paullo ante vacua, turbam deficiunt loca. *Seneca Herc. Cõt. 46.* Natura cessit, terra defecit gradum. *Grat. Cyreg. 291.* Ille tuos olim non defecturus honores. — Et cum Infinito. *Propert. 1. 8. 23.* Nec me deficiet nautas rogare citatos. Adde *Tibull. 4. 1. 192.* — b) Passive cum Nominativo personæ aut rei, et Ablativo rei, quæ quis destituitur, interdum cum præpos. *ab. Cæs. 3. B. C. 64.* Quum aquilifer viribus deficeretur. *At. leg. a viribus. Cic. Chuent. 65. 184.* Mulier abundat audacia, consilio et ratione deficitur. *Id. Harusp. resp. 19. 40.* Defici auxilio. *V. Klotz ad h. 1. Ovid. 2. Trist. 407.* Tempore deficiat, tragicos si persequar ignes. *Id. 10. Met. 194.* et defecta vigore Ipsa sibi est oneri cervix. *Id. Heroid. 5. 150.* Deficior prudens artis ab arte mea. *Cels. 2. 8. ad fin.* Mulier a menstruis defecta. *Tibull. 2. 5. 75.* Sol defectus lumine. *At. leg. lamina, Græca constructione, eodem sensu. Vellej. 2. 116.* Non merito, sed materia adipiscendi triumphalia defectus est. *Id. 2. 120.* Magis imperatoris defectum consilio, quam virtute destitutum militum *Colum. 3. R. R. 8. 4.* Agri deficiuntur segetibus. *Id. 8. ibid. 16. 2.* Defici copiis. *Id. 7. ibid. 9. 12.* memoria. *Plin. 2. Ep. 17. 25.* Hæc amantitas deficitur aqua salientia. *Quintil. 3. 8. 23.* Aqua ciboque defecti de faciendi dedicatione deliberant. *Plin. 8. Hist. nat. 16. 18. (47).* Leones defecti dentibus. *Sil. It. 3. 301.* Africa defecta viris. *Stat. 6. Theb. 798.* Defectus genibus. *Scribon. Compos. 191.* Deficiat animo. *Seneca Ep. 76. ante med.* Si quis deficiat pecunia. — Hinc defici facultatibus dicitur debitor, qui solvendo non est. *Ulp. Dig. 23. 3. 33.* Si qui dotam promisit, defectus sit facultatibus. *h. e.* solvendo non est, aut decoxit. Et defecta nomina, debitorum, qui a solvendo cessaverunt. *Paul. Dig. 22. 1. 11. sub fin.* Pro defectis nominibus compensationes majorum usurarum fieri. Denique eodem sensu et deficiere neutrorum more usurpatur. *Callistrat. Dig. 49. 14. 3. a med.* Non aliter fiscum debitorum suorum debitorum convenire, nisi principales debitorum defecerint.

C) Neutrorum more deficere est desinere, cessare, deesse: et occurrit — a) Absolute. *Lucret. 6. 359.* Frigore enim desunt vires, ventique calore Deficiunt, neque sunt tam denso corpore nubes. *Cic. 2. Fin. 14. 44.* Nisi memoria forte defecerit. *Id. 1. de republ. 3.* Nec vero levitatis Atheniensium exempla deficiunt. *Id. Quinct. 1. 4.* Quod consuevit in ceteris causis esse adiumento, id quoque in hac causa deficit. *Id. 3. Verr. 11. 31.* Vererere, ne mihi crimina non suppetent, ne oratio deesset, ne vox viresque deficerent. *Cæs. 4. B. G. 20.* Si tempus anni ad bellum gerendum defecerat. *Id. 2. B. C. 37.* Non materia, non frumentum deficere poterat. *Id. 3. ibid. 2.* Copiæ hoc infrequentiores imponuntur, quod multi Gallicis tot bellis defecerant. *Id. 2. ibid. 6.* Pugnando deficere. *h. e.* fatigari, languere. *Horat. 4. Od. 4. 35.* Utcumque defecere mores. *Id. 1. Ep. 4. 11.* non deficiente crumena. *Cels. 2. 17.* Neque committendum, ut per æstum anima deficiat. *Ovid. 5. Trist. 1. 12. de cycno.* Ore deficiente deslere necem suam. *Curt. 8. 14.* Elephantus quoque, qui multa acceperat tela, deficiebat. — Sic dicuntur sol et luna deficere, quum abscurantur. *Cic. 1. Divinat. 53. 121.* Si luna defecisset in signo leonis. *Id. 6. de republ. 22.* Olim deficere sol hominibus extinguique visus est. *Id. 1. Tusc. 30. 73.* Sol deficiens. — Et pro simplici desinere. *Petron. Satyr. 33.* In deficiente portica. *h. e.* in extrema parte porticus. *Plin. 2. Hist. nat. 10. 7. (47).* Talis figura semper mucrone deficiit. — b) Cum addito Ablativo. *Cic. Rose. Am. 4. 10.* et *Cæs. 7. B. G. 30.* Deficere animo. *h. e.* animo cadere. (Deficere animum *Varro* dixit *3. R. R. 16. 34. de apibus.* Exemptionem neque universam, neque palam facere oportet, ne deficiant animus). Ceterum hoc eodem sensu et deficere absolute usurpatur. *Cic. 1. Att. 16. 9.* Ne, una plaga accepta, patres conscripti conciderent, ne deficerent. *Adde Cæs. 2. B. C. 31. et Sall. Jug. 51.* — Similiter *Ovid. 9. Met. 636.* tota mente deficere. *h. e.* sensus amittere. Et deficere vitâ est mori apud *Plaut. Asin. 3. 3. 19.* Si te intelligam deficere vitâ, jam ipsa vitâ meam tibi largiar. — Hinc et omisso Ablat. vitâ, absolute deficere est spiritum haud amplius ducere. *Sueton. Aug. 99.* In hac voce defecit.

Curt. 4. 41. 18. Deficere nunciat et vix spiritum ducere. V. *Mützell* ad illud ejusdem *Curt.* 4. 1. 2. Deficientibus equis cursum aequare non poterant. — c) Cum addito Dativo personæ, sed — Raro admodum apud optimos prosæ orationis auctores. *Cæs.* 3. B. G. 5. Quum non solum vires, sed etiam tela nostris deficerent. V. *Interpr.* et cf. *eumd.* 2. B. C. 41. — Sæpe apud sequioris ævi Poetas. *Sil.* 11. 8. 661. jam stragis acervis Deficiunt campi. *Stat.* 1. *Achill.* 445. ipsum jam puppibus æquor Deficit. — Sæpius passivè formâ defieri. Sic *Ennius* apud *Cic.* 3. *Tusc.* 19. 44. Mibi fortuna magis nunc defit, quam genus. *Ter.* *Hecyr.* 5. 2. 1. Nihil apud me tibi defieri patier. *Virg.* 2. *Ecl.* 22. Lac mihi non æstate novum, non frigore defit. — Ceterum et defieri sine Dativo usurpatur. *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 6. 46. Animus per oculos meus defit. h. e. deficit et linquitur. *Id.* *Rud.* 4. 4. 63. Omnia iterum vis memorari, scelus, ut defiat dies? h. e. dies nos deficiat. *Id.* *Men.* 1. 4. 2. Opsonium affer tribus, vide quod sit satis, neque defiat, neque supersit. Similiter defieri et superesse opponitur apud *Ter.* *Phorm.* 1. 3. 10. *Liv.* 9. 11. Numquamne causa deficit, cur victi pacto non stetit? *Gell.* 20. 8. Eadem autem ipsa, quæ crescente luna gliscunt, deficiente contra luna desunt. — d) Cum Infinito apud sequioris ævi Poetas. *Germanic.* *Arat.* 259. Deficiente oculo distinguere corpora parva. *Sil.* 11. 13. 358. et donibus deprompta talenta, Pascere longinquam non deficiantia bellum. *Id.* 3. 114. gelidos ut scandere tecum Deficiam montes conjux tua? — Hinc Part. præter. pass.

Defectus, a, um, adjective usurpatur, unde Comp. *Defector* et Sup. *Defectissimus*, et significat confectum, debilitatum, languentem. — a) Cum addito Ablativo. *Phædr.* 1. 21. Defectus annis et desertus viribus Leo. *Colum.* 1. R. R. præfat. § 12. E turba pedisequorum lecticariorumque defectissimum annis et viribus in agrum relegat. *Id.* 5. *ibid.* 6. 37. Arbor senio defecta. *Val.* *Flacc.* 2. 235. Defectus laboribus. — b) Absolute. *Cæs.* 3. B. C. 40. Defectis defensoribus. h. e. animo defectis. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 8. 6. (28). Sidera — non illa, ut existimat vulgus, singulis attributa nobis, et clara divitibus, minoræ pauperibus, obscura defectis. *Val.* *Flacc.* 2. 489. defectaque Pergama monstris Eripe. *Dig.* 7. 1. 12. Defectæ senectulus homo. *Martial.* 13. 77. Dulcia defectâ modulatur carmina lingua Cantator cygnus funeris ipse sui. *Apul.* de *Mag.* Cur in planis speculis ferme pares imagines videantur, in tumidis et globosis omnia defectiora; et contra in cavis aurifera. h. e. minoræ, tenuiora. — NB. *Defectum*, i, absolute apud *Cic.* *Sezt.* 64. 133. Illa ad eos, a quibus audiebat, quotidie aliquid defecti afferebat. *Al.* melius leg. de me facti. — NB. Apud *eumd.* *Cic.* 13. *Att.* 23. Libri ad Varronem non morabantur: sunt enim defecti, ut vidisti. h. e. confecti, perfecti, de hoc loco augente vim significationis. Alii tamen rectius leg. effecti.

DEFIGO, gis, xi, etum, gere, a, 3. (de et figo). Part. *Defigens* apud *Maxil.* 5. 594. Gorgoneo tinctum defigens sanguine serum; *Defixus* in omnibus fere paragi; *Defixurus* II. 1. a.; *Defigendus* I. 1. — Defigo est deorsum figo, vehementer figo, infigo, immitto (It. *ficcar* giti, *plantare*, *attaccare*, *conficcare*; Fr. *ficher*, *planter*, *clouer*, *attacher*, *fixer*; Hisp. *fixar*, *hincar*, *clavar*, *introducir*, *fixar*; Germ. *etwas irgendwo hinein* — oder *hinabschlagen*, *stecken*, *heften*, *fügen*, *stecken*, *bohren*; Angl. *to fix in the ground*, *plant*).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu occurrit — a) Cum Ablativo et præpos. in vel sub. *Cic.* *Rabir. perduell.* 4. 11. In campo Martio crucem ad civium supplicium defigi et constitui jubes. *Id.* 1. *Cat.* 6. 16. Defigere sicam in corpore consulis. *Cæs.* 5. B. G. 44. verutum in balteo. *Id.* 5. *ibid.* 18. sudas sub aqua defixæ. *Liv.* 1. 58. cultrum in corde. *Id.* 44. 5. assues in terra. *Cels.* 4. 20. Cucurbitulæ descendæ in inguinibus. — b) Apud Poetas præcipue cum Ablativo tantum, vel cum Dativo. *Varro* apud *Non.* p. 221. 13. *Merc.* Defigere aliquem cruci. *Virg.* 2. G. 290. Defigit terræ deligitur arbor. *Id.* 12. *En.* 139. Defigit tellure hastas. ubi *Wagner* (*Krit. Ann.* zu *Virg.* 6. *En.* 84.) telluri reponendum censet. Rursus *Virg.* 6. *ibid.* 652. Stant terra defixæ hastæ. *Ovid.* 3. *Fast.* 753. Millia crabronum coeunt, et vertice nudo Spicula defigunt. *Cf.* *Cels.* 4. 14. Qua dolet, cucurbitulas sine ferro defigere.

Rursus *Ovid.* 13. *Met.* 435. capit impius ensem Rex Thracum, juguloque sui defigit alumni. Sic *Liv.* 1. 25. Male arma sustinenti gladium superne jugulo defigit. — Sic figurate defigere culpam ingenio ludo apud *Pers.* 5. 16. est dictis veluti confodere, insectari, reprehendere. — c) Cum Accusativo et præpos. in, quum vehementis motus significatur. *Plaut.* *Pers.* 2. 4. 22. Te, si prehendero, defigam in terram colaphis. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 12. 12. (34). Defigere morsus in aurem. — Huc pertinet et illud *Curt.* 7. 11. 13. et 15. Defigere ferreo cuneo inter saxa. *Al. leg.* in saxa. ¶ 2. Latiori sensu, vel metonymice, defigere est etiam aliquid firmum atque immobile reddere: qua significatione occurrit præcipue Part. præter. pass. *Ovid.* 11. *Met.* 76. Sic, ut quæque solo defixa coheserat harum, Externata fugam frustra tentabat: at illam Lenta tenet radix exultantemque coerct. *Horat.* *Epod.* 17. 5. Defixa cælo devocare numina. *Al. leg.* refixa alio sensu. *Tac.* 13. *Ann.* 16. Trepidatur a circumscudentibus, diffugiunt imprudentes: at quibus altior intellectus, resistunt defixi et Nerone intuentes. *Cf.* *eumd.* *Agric.* 34. Quos (hostes) quod tandem invenistis, non restituerunt, sed deprehensi sunt; novissimi hæeres, et extremo nictu ac torpore defixere aciem in his vestigiis, in quibus pulcræ et spectabilem victoriam ederetis.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim ac stricto sensu est animus, mentem, aliquo intendere nullamque applicare; et occurrit — a) Cum Ablativo et præpos. in. *Cic.* 14. *Phil.* 5. 13. Omnes suas curas in reipublicæ salute defigunt. *Id.* 2. *Ferr.* 3. 7. Ut non modo in auribus vestris, sed in oculis omnium sua furto et flagitia defixurus sim. *Cf.* *Id.* *Prov. cons.* 4. 8. Urbana hæc audacia, quam ille præsens in oculis vestris mentibusque defixit. *Id.* *Dom.* 4. 9. Dixi eam sententiam, quam populi sermo in animis vestris defixerat. *Id.* 3. *Orat.* 8. 31. Quid iudici probandum sit quomodo vidit, in eo mentem orationemque defigit. *Id.* 1. de *republ.* 11. Oratione defixa in una republica. *Id.* 3. *Orat.* 5. 17. Defixus in cogitatione. Huc pertinet illud ejusdem *Cic.* 6. de *republ.* 17. Quousque humi defixa tua mens erit? *Curt.* 7. 8. In vultu regis defixerant oculi. — b) Cum Accusativo et præpos. in. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 15. 46. Parum defigunt animos in ea, quæ perspicua sunt. *Id.* 11. *Phil.* 5. 10. In cujus possessiones atque fortunæ cum non censetis impudentissimos oculos spe et mente defigere? *Ovid.* 2. *Amor.* 8. 15. Defigere oculos in aliquem. *Quintil.* 11. 3. 158. oculos in terram. *Curt.* 9. 3. Metu attoniti in terram ora defixerant. — Hinc et defigere oculos absolute *Tac.* 3. *Ann.* 1. Postquam duobus cum liberis, feratim armeni tenens, egressa navi defixit oculos. h. e. adstantium oculos in se convertit, ut interpretatur *Nuretus*; alii in terram, ut *Virg.* 6. *En.* 469. Illa solo fixos oculos aversa tenebat; alii melius in *urnam*. Sic *Virg.* 6. *En.* 156. Aeneas mesto defixus lumina vultu ingreditur. ¶ 2. Item generatim, sed latiori sensu, defigere ponitur pro firmum atque immobile reddere. *Cic.* 4. *Phil.* 5. 13. Virtus est una altissimis defixa radicibus. *Id.* *Harusp. resp.* 26. 57. Vitia in aliquo penitus defixa atque hærentia. *Cf.* *Id.* *Flacc.* 1. 3. Salus præsentium, spes reliquorum in vestra potestate posita sunt et defixa. ¶ 3. Hinc speciatim ponitur pro immotum stupore reddere, obstupescere. *Liv.* 21. 33. Ultraque simul objecta res oculis animisque immobiles parumper eos defixit. *Id.* 1. 29. Silentium triste ac tacita mæstitia ita defixit omnium animos, ut etc. *Id.* 3. 47. ad *fin.* Stupor omnes admiratione tantæ rei defixit. *Val.* *Flacc.* 6. 534. Hac tunc attonitos facie defixerat hostes. *Id.* 4. 226. Quum pavor et gelidus defixit Castora sanguis. — Porro hac significatione occurrit sæpius Part. præter. pass. *Virg.* 1. *En.* 495. hæret defixus in uno. Sic *Val.* *Flacc.* 5. 376. hæret defixus in una. h. e. oculis in una defixis. *Cf.* *Claudian.* *I. Laud. Stilich.* 51. Pervides hospite pulcro defixæ. Rursus *Virg.* 8. *En.* 520. defixique ora tenebant. *V.* integrum locum. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 14. Defixis oculis torpet. *Liv.* 8. 7. Quum silentio defixi stetissent. *Tac.* 13. *Ann.* 5. Defixi pavore. *Id.* 13. *ibid.* 10. Modo pro silentium defixus, sæpius pavore exurgens. *Id.* 1. *ibid.* 68. Karus miles et quasi ob metam defixus. *Forcellinus* hoc loco interpretatus est *remotus*, *abstractus*. *Claudian.* *VI. Cons. Honor.* 258. Defixus malis animus. h. e. dejectus, vel stupens. ¶ 3. Item

speciatim in re sacra defigere aliquid in veteri formula apud *Cic.* 2. *Legg.* 8. 21. QUAEQUE AVGVRI INJUSTA, NEFASTA, VITIOSA, DIRA DEFIXERIT, IRRITA INFECTAQVE SYMTO. h. e. exsecratus fuerit: vel potius viderit, observaverit, quasi defixis oculis contemplatus. Sic defigere aliquem apud *Statium* est intentis oculis aspicerè. Sic enim ille de Ulyse loquens tacite contemplante Achillem puellari habitu latentem, 2. *Achill.* 90. Et tamen erectamque genas oculisque vagantem, Nullaque virginæ serventem signa pudoris Defigit, comititque obliquò lumine monstrat. Hucusque *Forcellinus*. — Ceterum apud *Cic.* alii pro defixerit suspicantur legendum defixerit, b. e. dixerit, alii edixerit. Sed quam Codices ferme omnes sine ulla varietate legunt defixerit, recentiores philologi locum ita interpretandum arbitrantur: quæ nefasta, vitiosa, etc. augur pronunciataverit atque firma immutabilique ratione constituerit, ea irrita etc. ¶ 4. Denique locum habet in beneficiis et devotionibus, et significat ligare, obnoxium reddere. Ducta est hæc loquendi ratio ex more sagarum, quæ quos beneficiis obligare vellent, eorum vel imagines cæreas effingebant, vel nomina in fossa notabant, ferreoque stilo transfodiebant (*V.* *Jer.* ad *Virg.* 8. *Ecl.* 80.), additis carminibus et devotionibus. *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 29. Sagave pœnicea defixit nomina cera. Et medium tenens in jecur egit acus. *Virg.* *Cir.* 377. Regis Iohialcis animum defigere votis. *Seneca* 6. *Benef.* 35. Caput alicujus dira imprecatione defigere. Sic *Apul.* *Herb.* 7. Si quis devotus defixusque fuerit, sic eum resolves. *V.* OBCANTO. — Huc referri potest et defigere amorem, h. e. livum, stabilem perpetuamque reddere, apud *Senec.* *Herc.* *Cl.* 523. Hoc, inquit, magis Dixere amorem posse defigi malo. h. e. hoc beneficio. *V.* integrum locum usque ad v. 530. — NB. Defigere et pro refigere, cellere usurpatum ait *Forcellinus* assertque illud *Curii* apud *Cic.* 7. *Fam.* 29. Quo nostra defigere deportareque tuto possimus. *Orellius* tamen alique ex antiquæ correctione leg. refigere, quod et *Forcellino* probari videtur. Præterea de loco *Tac.* 1. *Ann.* 68. superius sub 2. diximus; et locum *Apul.* *Herb.* 7. (*V.* supra sub 4.) ipse *Forcellinus* aliter interpretatur. Hæc itaque significationis una suffragatur *Inscript.* apud *Gruter.* 19. 6. JOVI OPT. MAX. CUSTODI CONSERVATORI, QUOD IS SCELERATISSIMI SERVI PVBLCI INFANCO LATROCIPIO DEFIXA MONUMENTI ORDINIS DECVRIONVM NOMINA NYMINE SVO ENVIT AC VINDICAVIT etc. h. e. quod ærea tabula, in qua descripta erant decurionum nomina, a servo publico detracta ex loco, unde de more probatam, reperta fuerit. *V.* *Morceil.* de *stil.* *Inscript.* *Lat.* T. 1. p. 51. edit. *Pat.* At bona tantorum virorum venia lapidicidæ, qui defixa pro refixa scripserit, oscitantiam incusem, potius quam concedam, unum idemque vocabulum duo prorsus contraria seruuque pugnantia significare. Id ipsum confirmat *Femulej.* *Dig.* 48. 13. 8. Qui tabulam æream legis, formamve agrorum, aut quid aliud continentem refixerit, vel quid inde immutaverit, lege Julia peculatus tenetur.

DEFIGURATUS, a, um, particip. ab inusit. *defiguro*; idem ac derivatus. *Priscian.* 4. ad *fin.* p. 638. *Putsch.* In in feminina inveniuntur a masculinis verbalibus, sive denominativis in tor desinentibus, defigurata, quæ mutant or in rix, ut victor victrix.

DEFINDO, is, ere, a, 3. idem quod findo. *Ennius* apud *Non.* p. 114. 7. *Merc.* Malos defendunt, fiunt tabulata, falæque.

DEFINGO, lingis, sinxi, fectum, fingere, a, 3. idem quod fingo. *Cato R. R.* 74. Panem defingere. *Cf.* *Senec.* *Ep.* 90. circa med. Tunc farinam aqua sparsit, et assidua tractatione perdomuit, sinxitque panem. Rursus *Cato* *ibid.* 121. Mustaceos ubi definxeris. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 37. turgidus Alpinus defingit Rhœni lutum caput. h. e. versibus describit. *Al. leg.* *diffingit*, al. *depingit*, al. *defigit*: sed malo poetæ, quem carpit *Horatius*, magis convenit *ipowiz* defingit.

DEFINIO, is, ivi vel ii, tum, ire, a, 4. (de et finio). Pro definio quidam legunt *diffinio* apud *Plin.* 2. *Hist. nat.* 77. 79. (188). (atque ita *Harduin.* edidit), *Hygin.* 1. *Astron.* 6. et 2. 13. et *Cæc.* *Aurel. præfat. Auctor.* Apud *Plin.* vero loc. cit. lectio *diffinire* facta esse videtur ex verbis *diem finire*, ut *Sillig* optim. *Codd.* auctoritate edidit. — Part. *Definitus* in *fin.*; *Definiendus* II. 1. — Definio est certus rei, de qua agitur, terminos præscribo

(It. *determinare, segnare i confini*; Fr. *borner, limiter, circonscrire*; Hisp. *amajonar, limitar, poner límites*; Germ. *etwas abgränzen, in Grenzen einschliessen*; Angl. *to terminate, bound, límite, define*).

I.) Proprie. Cic. *Cæcin.* 8. 22. Ejus fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt. *Id.* 2. *Divinat.* 44. 92. Illi orb. s. qui cælum quasi medium dividunt et adspectum nostrum definiunt. *Id.* 2. *Nat. D.* 40. 101. Æther, in quo cum admirabilitate maxima igneæ formæ cursus ordinatos definiunt. h. e. certis spatiis conficiunt. *Id.* 8. *Phil.* 3. 9. Omnes Capiones, omnes Saxæ, ceteræque pestes, quæ sequuntur Antonium, redes sibi optimas, hortos, Tusculana, Albana definiunt. — Et figurate. Cic. *Arch.* 10. 23. Res hæc, quas gemissus, orbis terræ regionibus definiuntur. *Id.* *Marcell.* 8. 25. Hic tu modum vitæ tuæ non salute republicæ, sed animi aequitate defines? — *Definire aliquem* est finem vitæ ei afferre, interimere. *Apul.* 8. *Met.* Ad hunc modum definitio juvene, etc.

II.) Translate. ¶ 1. Definire est aliquid suis terminis certa ratione repræsentare, declarare, statuere: hinc — a) Est explicare verbis, quid res sit, et significat fere idem quod *describere* et *complecti*, quibuscum haud raro conjungitur. Cic. 1. *Invent.* 8. 11. Definenda res erit verbis et breviter describenda. *Id.* 1. *Orat.* 15. 61. Si quis universam et propriam oratoris vim definire complectique vult, is orator erit, qui etc. *Id.* 2. *ibid.* 39. 162. Illustrare aliquid, verbisque definire. *Id.* *Sext.* 45. 97. Universum genus brevi circumscribi et definiiri potest: optimates sunt, qui etc. *Id.* *Brut.* 41. 152. Rem latentem explicare definiendo. *Id.* *Pis.* 18. 42. Qui mala dolore, bona voluptate definiunt. h. e. statuunt mala in dolore consistere, bona in voluptate. *Id.* 1. *Off.* 2. 7. Definire quid sit officium. *Id.* 2. *Invent.* 18. 55. Si res plures erunt definienda. — b) Est etiam decernere, statuere. Cic. 2. *leg. Agr.* 13. 32. Definire alicui potestatem in quinquennium. *Cæs.* 1. *B. C.* 82. Inter se palam de præmiis contendebant, in amnosque consulatum definebant. h. e. quo quisque anno consul esse vellet, designabant. *Id.* 7. *B. G.* 83. Adeundi tempus definiunt, quum merities esse videatur. *Id.* 1. *B. C.* 11. Neque ante quem diem iturus sit, definire. *Quintil.* 12. 6. 1. Neque annos ego definiam. *Plaut.* *Cist.* 2. 1. 42. Perge eloqui: non remittam: definitum est. h. e. statutum, certum est. Cic. 4. *Acad.* (2. pr.) 36. 114. Quam vitam ingredi, definias. *Id.* *Quinct.* 27. 84. Tibi, quid facias, definit. h. e. statuit, præscribit. *Id.* 1. *de republ.* 1. Omnia innumerabiles viros, quorum singuli saluti huic civitati fuerunt: et qui sunt procul ab ætatis hujus memoria, commemorare eos desino etc. — Urum hoc definitio, tantam esse necessitatem virtutis generi hominum a natura tantumque amorem ad communem salutem defendendam datum, ut etc. — c) Item est circumscribere. Cic. 3. *Orat.* 3. 9. Oratio eis fere ipsis definitur viris, qui hoc sermone continentur. *Id.* *Amic.* 16. 58. Altera sententia est, quæ definit amicitiam paribus officiis ac voluntatibus. ¶ 2. Raro admodum ponitur pro terminare et concludere. Cic. 6. *Ferr.* 52. 115. Ut aliquando totam hujus generis orationem concludam ac definiam. *Id.* *Orat.* 19. 65. Sæpissime similiter extrema definiunt. — Hinc part. præter. pass.

Definitus, a, um, adjective usurpatur pro finitus, determinatus; eique *indefinitus, generalis, incertus* opponitur. Cic. *Topic.* 21. 79. Questionum duo sunt genera, alterum infinitum, alterum definitum. Definitum est, quod ἄσπερον Græci, nos causam. *Quintil.* 7. 2. 1. De re et generales quæstiones sunt et definitæ. Rursus Cic. 6. *de republ.* 13. Esse in cælo certum ac definitum locum, ubi beati ævo sempiterno fruuntur. *Id.* 3. *Fam.* 8. Prima duo capita epistolæ tuæ nihil habent, quod aut definitum sit, aut certum. — Hinc

Definita, orum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt decreta principum apud *Cassiod.* 9. *Variar.* 16. Tam definita nostra, quam senatusconsulta tabulis marmoris præcipimus decenter incidit, et ante atrium B. Petri apostoli in testimonium publicum publicari.

DEFINIS, c, adject. qui habet fines; hinc derivatur definitus, cui nempe dati sunt fines. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not.* *Tib.* p. 57. Finis, infinis, adfinitis, confinis, definis.

DEFINITË, adverb. definiendo, determinate, distincte, manifeste. Cic. *Balb.* 14. 32. Lex quæ definit potestatem Pompejo civitatem donandi dederat. *Id.* *Orat.* 28. 99. Partite, definite, distincte dicere. *Id.* 2. *Orat.* 27. 118. Vel separatim dicere solemus, vel definite. *Plin.* *Paneg.* 88. 6. Nec magis definite distincteque designat, qui Trajanum, quam qui Optimum appellat. *Gell.* 1. 25. Belli ferias festive magis dixit (*Varro*), quam aperte atque definite.

DEFINITIO, ðnis, f. 3. *Diffinitio* legitur a nonnullis in quibusdam libris apud *Hygin.*, *Augustin.* et *Cæli. Aurel.* — Ceterum definitio est finitio, determinatio.

I.) Proprie seu de rebus physicis raro admodum occurrit, et est actus certus rei, de qua agitur, terminis præscribendi. *Inscript.* optimæ notæ apud *Gruter.* 61. 3., quæ est apud *Orelli.* 736. HÆC AREA INTRA HANC DEFINITIONEM CIPPORVM CLAYSA VERVBS, ET AREA, QUÆ EST INFERVIS, DEDICATA EST.

II.) Translate sæpius occurrit, et — a) Speciatim est oratio explicans, quid sit id, de quo disputatur. Cic. 1. *Orat.* 42. 189. Est definitio earum rerum, quæ sunt ejus rei propriæ, quam definire volumus, brevis et circumscripta quædam explicatio. *Id.* *ibid.* 190. Proprium cujusque vim definitione declarare. *Id.* *Cluent.* 2. 5. Definitio judiciorum æquorum. *Id.* 1. *Off.* 2. 7. Omnis, quæ ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet a definitione proficisci. *Quintil.* 1. 6. 29. In definitionibus us assignatur etymologia locus. *Id.* 3. 6. 42. Definitio pars sit translationis. — b) Generatim est determinatio. Cic. 2. *Divinat.* 54. 110. de verbis. *Silyll.* *Gallide* enim, qui illa composuit, perfecti, ut, quodcumque accidisset, prædictum videretur, hominum et temporum definitione sublata.

DEFINITIVË, adverb. definiendo, definite. *Tertull.* *Car. Christ.* 18. Ipse Dominus sententialiter et definitive pronuntiavit: quod in carne natum est, caro est. *Cæli. Aurel. præf.* l. 1. *Acutor.* Definitive loqui. h. e. definitione rem explicare. *Pseudo-Ascen.* quoque usurpavit ad Cic. 4. *Ferr.* 10. 27. p. 210. *Bait.*

DEFINITIVUS, a, um, adject. ad definitionem spectans. Cic. 2. *Invent.* 17. 52. Cum nominis controversia est, quia vis vocabuli definienda verbis est, constitutio definitiva nominatur. *Id.* *Topic.* 24. 92. Causa definitiva. *Capell.* 5. p. 145. Definitiva controversia. — Apud *JCTos sententia definitiva* est quæ ultima datur et rem totam absolvit. *Imp. Justinian.* *Cod.* 7. 64. 10. et 7. 45. 3. — Definitiva materia, apud *Tertull.* *advers. Hermog.* 38., est quæ terminis circumscribitur, non infinita, definita.

DEFINITOR, ðris, m. 3. qui definit, decernit. *Tertull.* *advers. Marcion.* 10. Habemus illum alicubi usus baptismi definitorem. *Cassiod.* *de orat.* 1. *ad fin.* Hujusmodi definitores non tam in ratione, quam in ordine erravere verborum.

DEFINËTUS, a, um, F. DEFINIO.

DEFËO, ðeri. F. DEFICIO sub init.

DEFËOCULUS, i, m. 2. (deficit et oculus), cui oculus deficit seu deest. *Marital.* 12. 59. 9. Hinc defoculusque et inde lippus. *Al. male legunt* Hinc cæsis oculis. *Alii cæcis oculis.*

DEFËIT, F. DEFICIO sub init.

DEFËITEOR, F. DEFËITEOR sub init.

DEFËIXUS, a, um, F. DEFËIGO.

DEFËLACCO, F. DEFËLACCO.

DEFËLAGRATIO, ðnis, f. 3. combustio.

I.) Proprie. Cic. 3. *Fin.* 19. 64. Qui negant se recusare, quo minus ipsis mortuis terrarum omnium deflagratio consequatur. *Id.* 1. *Divinat.* 49. 111. Futura aliquando cæli atque terrarum deflagratio.

II.) Translate ponitur pro ruina, pernicie. Cic. *Planc.* 40. 95. Cum mea domum ardore suo deflagrationem urbi atque Italiæ toti minaretur.

DEFËLAGRATUS, a, um, F. voc. seq.

DEFËLAGRO, as, ðvi, ðtum, are, 1. (de et flagro).

Part. *Deflagrans* sub B.; *Deflagratus* sub B. II. — *Dellagro* est vehementer comburor, igne consumor (It. *ardere, abbruciarci*; Fr. *être brûlé entièrement, être consumé, brûler*; Hisp. *abrasar*; Germ. *verbrennen, abbrünnen*; Angl. *to burn furiously, be on fire, be burnt*). Porro duo diversa significat, prout præpositio de A) Est intensiva, aut B) Actiones finem significat.

A) Quum præpositio de est intensiva, *deflagrare* occurrit 1.º) Neutrorum more, et 2.º) Active.

1.º) Neutrorum more, et quidem

I.) Proprie. Cic. 2. *Nat. D.* 27. 69. Dianæ Ephesiæ templum deflagravit. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 37. 119. Fore tamen aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret. *Id.* 3. *Off.* 25. 94. Phaeton ictu fulminis deflagravit. *Id.* 2. *Phil.* 36. 91. Faces, quibus incensa domus deflagravit. *Liv.* 5. 53. *extr.* Si ædes nostræ deflagrasset. *Adde Sueton.* *Tib.* 48. — Et de ardore, qui febre aliove morbo paritur. *Pelagon.* 16. 23. Colla deflagrantia. — Et figurate. *Apul.* *Apolog.* Crimen magiæ, quod ingenti tumultu ad invidiam mei accensum, per nescio quas aniles fabulas deflagravit.

II.) Translate deflagrare est in perniciem ruere. Cic. *Sext.* 46. 99. Aut qui, propter implicationem rei familiaris, communi incendio maliat, quam suo deflagrare. *Liv.* 3. 52. Ruere ac deflagrare omnia passuri esitis?

2.º) Active.

I.) Proprie ponitur pro valde calefacere, comburere. *Vitruv.* 6. 1. 3. *Scheid.* Sol quibus locis medicocriter profundit vapores, in his conservat corpora temperata: quasque proxime currendo deflagrat, eripit exurendo (al. ersugendo) temperaturam humoris. *Ennius* apud Cic. 3. *Tusc.* 19. 44. Pana flamma deflagrata.

II.) Translate. Cic. 4. *Cat.* 6. 12. In cinere deflagrati imperii collocarent.

B) Quum præp. de actionis finem significat, deflagrare translate tantum occurrit de vehementioribus animi affectibus pro defervescente, mitescere. *Liv.* 40. 8. Spes animum subibat, deflagrare iras vestras, purgari suspiciones posse. *Tac.* 2. *Hist.* 20. Deflagrante paulatim seditione. — Et de personis. *Lucan.* 4. 280. sic deflagrare minaces Incassum.

DEFËLAMMO, as, are, a. 1. extinguo. *Apul.* 5. *Met.* sub fin. Pharetram expilet, et sagittas dearmet. arcum denodet, tamam deflammet.

DEFËLATUS, a, um, F. DEFLECTO.

DEFLECTO, ctis, xi, xum, ctere, a. 3. (de et flecto). Part. *Deflectens* sub A. I.; *Deflexus* sub A. I. et II. — Deflecto est deorsum torquere, curvo (It. *torcere all'inghi, piegare*; Fr. *abaisser en ployant, courber, fléchir*; Hisp. *abaxar piegando, plegar, encorvar*; Germ. *von einem Wege, oder einer Richtung ablenken, abbeugen*; Angl. *to bend or turn downwards, bend, bow*). Occurrit A) Active et B) Neutrorum more.

A) Active, et quidem

I.) Proprie. Cic. 1. *Divinat.* 19. 38. Amnes in alium cursum contortit et deflexi. *Catull.* 62. 51. Deflectens tela conjungunt: partim galea clipeoque resultant irrita, deflexit partim stringentia corpus Alma Venus. *Liv.* 39. 27. in fin. Q. Fabiana Labeonem direxisse finem Philippo veterem viam regiam, quæ etc. Philippum postea novam deflexisse viam, qua Maronitarum urbes amplectatur. *Cf. Lucan.* 3. 337. Deflectere iter aliquo. *Colum.* 5. *R. R.* 11. 14. Rarum olivæ deflecte, et ad crus arboris ficulneæ religa. *Lucan.* 5. 789. Quolibet infaustam potius deflecte carinam. *Phin.* 17. *Hist. nat.* 23. 35. (234). Deflexa vitis vel palmes juxta suam arborem. *Manil.* 1. 741. Currus solis deflexus solito cursu.

II.) Translate. *Ovid.* 7. *Met.* 789. dum digitos amantis indere tento, Lunina deflexi. Sic *Val.* *Flacc.* 8. 76. Deflectere oculos ab aliqua re. Cic. *Orat.* 40. 137. Declinet a proposito deflectatque sententiam. *Id.* *Cæcin.* 18. 51. Deflectere ad verba rem. *Ovid.* 2. *Trist.* 409. Est et in obscænos deduxa tragædia risus. *Id.* *Remed. am.* 325. Quam potes in pejus dotes deflecte puellæ. h. e. in malam partem trahere. *Quintil.* 4. 1. 71. Deflectere adversarios in suam utilitatem. *Id.* 7. 2. 23. Deflectere facium in alium. h. e. vertere, transferre. *Id.* 10. 1. 91. Germanicum ab institutis studiis deflexit cura terrarum. *Lucan.* 3. 303. furorem Indomitum duramque viri deflectere mentem Pacifero sermone parat. *Sueton.* *Domit.* 3. Virtutes quoque in vitia deflexit. *Stat.* 2. *Sily.* 1. 59. Aliquando ab ira ardenti in se deflectere. *Id.* 1. *Theb.* 280. belli deflecte tumultus, E generis miserese tui. *Cæli. præfat.* Asclepiades mendendi rationem magna ex parte mutavit. Ex cujus successoribus Themison nuper ipse quoque quædam in senectute deflexit. h. e. mutavit. — Et de multatione sermonis. *Quintil.* 2. 5. 11. Sermo rectus et secundum naturam enunciatum nihil habere ex inge-

nio videtur: illa vero, quæ utcumque deflexa sunt, tamquam exquisitiora miramur. *Id.* 3. 8. 32. Hæc quæ tantum inter se pugnant, plerumque nominibus deflecti solent. *h. e.* mutatis nominibus inter se conciliari. *Id.* 9. 3. 3. Oratio a simplici recto dicendi genere deflexa, virtus est, si habet probabile aliquid, quod sequatur. *h. e.* declinans. *Gell.* 15. 5. Verba deflexa et depravata a recta ratione et consuetudine.

B) Neutorum more.

I.) Proprie. *Tac.* 2. *Hist.* 70. Vulgus quoque militum clamore et gaudio deflectere via. *h. e.* devterere. *Plin.* 4. *Ep.* 1. 3. Deflectemus in Tuscos. *Sueton.* *Aug.* 93. In peragranda Egypto paulum deflectere ad visendum Apin supersedit.

II.) Translate. *Cic.* 7. *Ferr.* 68. 176. De omnibus nobis, si quis tantulum de recta regione deflectit, etc. *Id.* *Harusp. resp.* 19. 41. Deflectere a virtute patris. *Id.* *Rosc. com.* 16. 46. a veritate. *Id.* 2. *Off.* 3. 9. Consuetudo deflectit de via, sensimque eo deducta est, ut etc. *Id.* *Amic.* 12. 40. Deflexit aliquantum de spatio curriculoque consuetudo majorum. *Id.* *ibid.* 26. 100. Ab amicitia sapientium ad leves amicitias deflectit oratio. — Et de mutatione pronunciationis. *Quintil.* 11. 3. 13. Mala vel imbecilla (vox) — aliqua cogit. ad intermittere et deflectere, etc.

DEFLEO, flex, flexi, flexum, flere, a. 2. (de et fleo). Part. *Deflexus, Defletus et Defendus.* — Defleo est idem quod fleo, aut valde fleo, deploro (It. *piangere, deplorare*; Fr. *pleurer, deplorer*; Hisp. *llorar, derramar lagrimas*; Germ. *beweinen*; Angl. *to bewail, lament, deplore*). Usurpatur — a) Cum Accusativo tantum personæ aut rei, quæ defletur. *Plaut. Capt.* 1. 2. 36. Egone non defleam talem adolescentem? *Lucret.* 3. 920. Te insatiabiliter deflebitis. *Cic. Brut.* 96. 329. Sæpe inter nos impendentes casus deflevimus. *Id.* 3. *Orat.* 3. 9. Crassi mors a multis sæpe defleta. *Id.* 1. *Tusc.* 35. 86. Liberi defleti. At Orellius pro defletis, fortasse rectius, legit delati. *Tibull.* 11. 3. 8. In defendenda nece. *Ovid.* 7. *Met.* 388. Deflentem fata nepotis Respicit. *Id.* 10. *ibid.* 12. Quam (nuptam) satis ad superas postquam Rhodopelias auras deflevit vates. *Id.* 1. *Art. am.* 335. Cui non defleta est Ephyreæ flamma Creusæ? *Liv.* 29. 4. In hæc defendenda prolapsus. *Seneca Octav.* 10. Semper genitrici defendenda mihi. *Quintil.* 6. 1. 26. Deflere aliena mala. *Sueton. Cal.* 30. crudelissimam eadem. *Val. Flacc.* 5. 60. reliquias socii, defletaque miscet Nomina. — Est etiam cum fletu narrare. *Tac.* 3. *Ann.* 49. Post celebre carmen, quo Germanici suprema defleverat. *Fellej.* 2. 119. Ordinem atrocissimæ calamitatis — iustus voluminibus, ut aiii, ita nos conabimur exponere; nunc summa defendenda est. Adde *Sueton. Cal.* 20. — b) Cum Accus. et Infinito. *Manil.* 4. 748. minui onus Deflent. — c) Absolute sine Accus. *Tac.* 16. *Ann.* 13. Inter conjugum et liberorum lamenta, qui dum adsident, dum deflent, sæpe eodem rogo cremabantur. *Propert.* 1. 16. 13. gravibus cogor deflere querelis. — d) Singulare est illud *deflere uculos*, et idem est ac fletu et lacrimis rigare. *Apul.* 5. *Met.* Sorores deflebant oculos, et plangebant ubertim.

DEFLETIO, ñis, f. 3. fletus. *Juvenc.* 4. 122. Advenit jam tunc tristis defletio terris.

DEFLETUS, a, um. *F.* DEFLEO.

DEFLEXIO, ñis, f. 3. idem quod deflexus.

I.) Proprie. *Macrob.* 1. *Saturn.* 17. a med. Solis meatus sursum ac deorsum certa deflexione variando, etc.

II.) Translate. *Nazar. Paneg. Constant.* 5. Omnia ad eundem gloriæ exitum; nullæ cupiditatum deflexiones, nullus erroris anfractus.

DEFLEXUS, a, um. *F.* DEFLECTO.

DEFLEXUS, us, m. 4. curvatio, flexus.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu et abstracte. *Colum.* 4. *R. R.* 26. 3. Palmes leniter curvabitur, ne deflexu frangatur. At Schneider ex optimis Codicibus legit deflexus. ¶ 2. Concreto, uti ajunt, sensu deflexus est locus declivis, sinuosus. *Capell.* 6. p. 217. In deflexu civitas Cænsis et Leptis magna. *Id.* 8. p. 287. Quis dubitet Caneum Geminisque in mundi ardua sublimari, rursusque Sagittarium Capricornumque pererratis deflexibus infimari?

II.) Translate. *Val. Max.* 7. 3. *init.* Factorum dictorumque genus proximo deflexu ad vafri nomen progressum. *Id.* 4. 2. Transgrediamur ad egregium humani animi ab odio ad gratiam deflexum.

DEFLO, as, ñum, are, a. 1. (de et flare).

Deflatus sub A. I. — Ceterum deflare est verbum A) Activum et B) Neutrum.

A) Active deflo est stando ejicio.

I.) Proprie. *Farro* 1. *R. R.* 64. 1. Quod est levissimum ac summum, deflatum ut trajiciant in alia vasa. hoc Forcellino rectius videbatur, at a Schneidero minime probatur. *Al. leg.* depletur. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (27). Cibus etiam a manu prolapsus reddebatur, utique per mensas, vetabantque munditiarum causa deflare.

II.) Translate ponitur pro illudere, contemnere. *Sueton. Cal.* 38. Julii et Augusti diplomata, ut vetera et obsoleta, deflabat. *Al. leg.* deflebat; alii melius difflabat. *Ambros. Ep.* 7. 45. Aptius videtur propriam manum nostro affligere stilo, ut non tam deflare aliquid videar, quam abscondere. *Id.* *ibid.* 6. 37. Malo hallucinari tecum verbis senilibus, ne videar artem desisse, quam concitatoribus verbis deflare aliquid jam nec studiis nostris aptum, nec viribus.

B) Neutorum inore deflare pro detumescere, decrescere dixit *Arnob.* 1. 45. Unus fuit et nobis, cujus manus intercitis veterosæ fugiebant undæ, penetrabilis ille vilabat liquor, et turgentia viscera saturari ariditate deflabant?

DEFLOCCATUS, a, um. *F.* voc. seq.

DEFLOCCO, as, ñum, are, a. 1. *Non.* p. 7. 19. *Merc.* Defloccare est alterere, tractum a vestibus sine flocco. *Plauti* locus est in *Asin.* 3. 3. 110, ubi verum nonnulli inserunt, quo hæc vox confirmetur. *Mercer.* legit deflaccare. — Nihilominus defloccati senes leguntur apud *Plaut.* *Epid.* 5. 1. 10, quos intelligere possumus vel attritos, confectos, defectos viribus; vel, ut alii malunt, flaccis seu capillis defectos, calvos.

DEFLORATIO, ñis, f. 3. florum hinc inde detractio. Translate. ¶ 1. Generatim. *Tertull. adv. Valent.* 12. Graculus Esopi ex omnium defloratione constructus. *Cassiod.* 12. *Hist. Eccl.* 5. Deflorationes librorum faciebat. ¶ 2. Speciatim est virginei floris jaclura. *Ambros. Ep.* 8. 64. Quid enim est, quod magis publicum sit, quam offensa pudoris et defloratio virginitalis?

DEFLORATUS, a, um. *F.* DEFLEO.

DEFLOREO, res, rñi, rere, n. 2. (de et floreo). Part. *Deflorens* sub II. — Defloreo est florum amitto (It. *perdere il fiore, sfiorire*; Fr. *deffleurir, perdre sa fleur*; Hisp. *desflorar*; Germ. *abblühen, verblühen*; Angl. *to shed its blossoms or flowers*).

I.) Proprie. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 36. Vitis cum se multa fronde cooperit, pejus defloret. *h. e.* fructus edit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 12. 30. (120). Faba aquas in flore maxime concupiscit: cum vero defloruit, exiguas desiderat. *Catull.* 62. 43. Idem (flös) cum tenui carptus defloruit angui.

II.) Translate. *Liv.* 38. 53. *ad fin.* In juvenia bella assidue gesta: cum senecta res quoque defloruere, nec præbita est materia ingenio. *Lactant.* de ira D. 9. a med. His temporibus, quibus jam philosophia defloruere. *Claudian.* 1. in *Erutro.* 75. Cum forma dilapsus amor: defloruit otis Gratia. *Inscript.* apud *Marin.* *Frat. Arv.* p. 123. HINC ANTHO TIVMVLVM MALE DEFLORENTIBVS ANNIS PRO PIETATE PARI COMPOSERE SVO MAESTVS VTERQVE PARENS. *h. e.* annis, quasi flores essent, infelicitate decerpitis: nam parvulus interisse *ibid.* dicitur Anthus, ad cujus nomen, quod Græce florem significat, cum aliqua venustate allusum fuisse apparet.

DEFLORESCO, is, ere, n. 3. *inchoat.* Part. *Deflorens* sub II. — Defloresco est idem fere quod defloreo seu florem amitto.

I.) Proprie. *Colum.* 2. *R. R.* 11. 10. Omne frumentum cum totam spicam edidit, octo diebus deflorescit. — Deflorescere, addit *Forcellinus*, est e iam tempore florescere, ut ait *Farro* 1. *R. R.* 1. 6. *Schneid.* Quarto invoco Robigum ac Floram, quibus propitiis neque robigo frumenta atque arbores corruptit, neque non tempore florent. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 29. 69. (286). Prisci Floralia IV. Kal. Mai. instituerunt, ut omnia bene deflorescerent. At hoc quoque Plinius loco deflorescere est primum florere, ac deinde florem amittere.

II.) Translate. *Cic. Brut.* 92. 317. Hortensius ornatus, acer, et non talis, quem tu enim. Brute, jam deflorescentem cognovisti, sed verborum et actionis genere commotus. *Id.* *Cal.* 19. 44. Amores et deliciae celeriter deflorescunt. *Id.* 4. *Herenn.* 27. 38.

Aut morbo aut vetustate formæ dignitas deflorescit. *Liv.* 6. 23. Cum corporibus vigent et deflorescunt animi. Adde *eumd.* 29. 4.

DEFLORO, as, ñvi, ñtum, are, a. 1. (de et flo) Part. *Defloratus* II. — Defloro est florem adimo.

I.) Proprie. *Dracont.* 1. 588. Deflorat (ventus) fructus, et decutit arbore flores. At hæc lectio omnino dubia videtur.

II.) Translate. *Gell.* 14. 1. *extr.* Futurum gaudii fructum spes tibi jam defloraverit. *Al. leg.* præfloraverit et quidem melius. *Quintil.* 6. *proem.* 9. Certos atque defloratos fructus ostendebat. *Al. rectius leg.* deformatos. Adde *Liv.* 37. 58., sed lectione ibi quoque dubia. Nam communiter loca præfloratus. Certior est lectio apud *Ammian.* 20. 11. 28. Punicea pars tertia (arcus cælestis) cernitur, quod solis obnoxia pulcritudine pro reciprocatione spiritus fulgures ejus purissimi ac regione deflorat. *h. e.* quod fulgures solis purissimi percussis per aera radiis ad se rapit. *Cassiod.* de orthograph. *præf.* Et quibus si in unum valuero deflorata colligere. *Id.* 1. *Variar. præfat.* Duodecim libris Gothorum historiam defloratis prosperitatibus condidisti. *Id.* 4. *ibid.* 40. Laborat enim hoc uno malo terris deflorata provincia. Adde *eumd.* *Instit. divin.* *Litt.* 28. *Vet. Scholiast.* ad *Cic. Sext.* 51. ab *A. Mai.* editus in *Class. Auct.* T. 2. p. 146. In quantum legem Philippi fratris ejus extulit, in tantum hunc defloravit, qui dissimilis extiterit. *h. e.* infamavit. Cf. edition. *Orell.* et *Bait.* p. 304.

DEFLŪO, ñis, fluxi, fluxum, flūere, n. 3. (de et fluo). Part. *Defluens* sub A. I. et B. I. et II.: *Defluxurus* sub A. I. — Defluere duo diversa significat, prout A) Præpositio de motum a superiore ad inferiorem locum, aut B) Actionis finem ac cessationem significat.

A) Quum præpositio de motum a superiore ad inferiorem locum significat, defluo est deorsum fluo (It. *scorrere in giù*; Fr. *couler d'en haut, découler*; Hisp. *fluir de alto, destilar*; Germ. *herunterfließen, abfließen*; Angl. *to flow down*).

I.) Proprie de liquidis dicitur. *Sall. fragm.* apud *Priscian.* 6. p. 680. *Putsch.* Flumen Tauro monte defluens. *Horat.* 1. *Od.* 12. 29. Desluit saxis agitata humor. *Ovid.* 3. *Fast.* 273. Desluit incerto lapidosus murmur rivus. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 18. 22. (126). Anaxum, quo Varamus defluit. *Id.* 24. *ibid.* 18. 105. (169). Sanguis defluit a renibus. *Id.* 33. *ibid.* 5. 26. (86). Humor per venam auri defluens. *Id.* 18. *ibid.* 6. 8. (45). Succus ex filice defluens. *Id.* 34. *ibid.* 13. 37. (135). Es (liquefactum) in catinis defluit. *Gell.* 17. 11. Potus defluit ad pulmones. *Tertull. Resurr. carn.* 61. Cur non magis qua defluxura colentur? — Rr poetice cum Accusativo Græcorum more. *Propert.* 2. 15. 7. Nec tantum Niobe bis sex (at. bis septem) ad busta superba Sollicito lacrimas defluit a Sipylo. Ita leg. recentiores; contra vulgata lectio habet Sollicito lacrimas depluit a Sipylo.

II.) Translate usurpatur de iis, quæ non sunt liquida, pro decidere, descendere, etc. Quæ transitio a propria ad translatam significationem clarius patet ex *Virg.* 3. *G.* 447. Aries mersus secundo defluit anni. *h. e.* defertur. Sic *Curt.* 9. 8. *extr.* Sumptus ducibus annis peritis, defluxit ad insulam. et *Sueton. Ner.* 27. Quoties (Nero) Ostiam Tiberi deflueret. *Cic.* 5. *Tusc.* 21. 62. Jam ipsæ defluunt coronæ. *h. e.* capite decidebant. *Ovid.* 6. *Met.* 116. tristi medicamine tactæ Defluxere comæ. *Tibull.* 3. 1. 18. Defluit color a libro. *h. e.* atteritur et diluitur. *Virg.* 1. *Æn.* 408. pedes vestis defluxit ad imos. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (228). Vitis et oleæ defluit fructus. *Curt.* 4. 6. 11. Glæba, quum regis capiti incidisset, resoluta defluxit. *h. e.* dissipata est. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 48. 74. (197). Mirum fuit, nec defluxisse eas (pætextas), nec teredinum injurias sensisse. *Propert.* 1. 20. 2. Id tibi ne vacuo deflual ex animo. *h. e.* excidat. — Præcipue de iis dicitur, qui ex equo descendunt, præsertim si graviter vulnerati. *Virg.* 11. *Æn.* 199. portisque ab equo regina sub ipsis Desluit: quam tota cohors iniuncta relictis Ad terram defluxit equis. *Ovid.* 6. *Met.* 228. frenisque manu moriente remissis In latus a dextro palliatum defluit armo. *Curt.* 7. 7. *sub fin.* Corpus ex equo defluit in terram. *Aide Liv.* 2. 20. *Furvus* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 4. lapsusque in haurum defluit, et armis Reddidit æratis sonitum. — Item pro effundi ac diluari. *Cic. Orat.* 27. 96. Hoc solo-

quentiæ genus) totum e sopbistarum fontibus defluit in forum. Sic, sed magis audacter, *Vellej. 1. 16.* Philosophorum ingenia Socratico ore defluentia. *Forcellinus* interpretatus est: a Socrate venientia: sed rectius dixeris, quæ a Socrate venientia, ab eodem descendendo in majus et quidem in pejus exerevere: *V. Kritz* ad h. l., et *et. Quintil. 10. 1. 126.* Tantum ab eo (adolescentes) defluebant, quantum ille (*Seneca*) ab antiquis descenderat. *Cic. 1. Tusc. 25. 62.* A necessariis artificibus ad elegantiora defluimus. *h. e. transivimus. Quintil. 1. 8. 9.* In omnia deliciarum genera vitiaque, dicendi quoque ratione, defluximus. — Item pro derivari, provenire. *Sueton. Aug. 2.* Is Cn. et C. procreavit, a quibus duplex Octavorum familia defluxit. *h. e. derivata est. Horat. 1. Od. 28. 27.* multaque merces, Unde potest, tibi defloar aequo Ab Jove. *h. e. proveniat.* — Item perire, perdi. *Cic. Amic. 16. 58.* Ne quid in terram defluat.

B) Quam præpositio de actionis finem ac cessationem significat. defluere est flure desinere.

I) Proprie. *Horat. 1. Ep. 2. 42.* Rosticus expectat, dum defluit amnis: at ille Labitur et labetur in omne volubilis ævum. *Seneca 3. Quæst. nat. 3.* Quam hiberni defluerent torrentes.

II) Translate est deficere, cessare. *Cic. Sezt. 32. 69.* Ex novem tribunis, quos tunc habueram, unus me absente defluxit. *h. e. a me alienatus est.* Sic *Pseudo-Sall. 1. ad Cæs. de republ. ordin. 2.* Ex queis magna pars, ubi neque creditum condonare, neque te civibus, sicuti hostibus, uti vident, defluere. Rursus *Cic. 9. Fam. 20.* Ubi salutatio defluxit, litteris me involvo. *Sall. Cat. 1.* Ubi per socordiam vires, tempus, ingenium defluxere. *h. e. abiere, periere. Tibull. 3. 4. 81.* ignavia defluxit pectore somnus. *h. e. abiit: exstitatus sum. Horat. 3. Od. 27. 35.* teneræ soccus defluit prædæ. *Id. 2. Ep. 1. 157.* Græcia artes Intulit agresti Latio: sic horridus ille defluxit numerus Saturnius. *Lactant. 5. 22.* Disciplina defloens. *h. e. paulatim deficiens.* — *NB.* In illo *Colum. 12. R. R. præm. 9.* Luxu et inertia defluere: *Schneider.* rectius legit *diffluere.*

DEFLUUS, a, um, adject. ¶ 1. Activa significatione est qui defluit, aut decidit. *Stat. 9. Theb. 325.* levat unda gradus, seu defluus ille, Sive obliquus eat. *Id. 1. Silv. 3. 53.* Splendor ab alto defluens. — *Deflua cæsaries* est proliva, promissa apud *Prudent. 13. resp. crep. 30.* Deflua cæsaries compositior ad breves capillos. ¶ 2. Passiva significatione, ex quo aliquid defluit. *Apul. 3. Met.* Vasculum graecititer fistulatum, ac per hoc guttatim defluum. *h. e. per quod aqua defluit, clepsydra.*

DEFLUVIUM, ii, n. 2. (defluo) actus defloendi. *Plin. 18. Hist. nat. 29. 69. (284).* Est in cælo qui vocatur lacteus circuitus. Hujus defluvio, velut ex ubere aliquo, sata cuncta lactescunt. *Id. 29. ibid. 2. 5. (28).* Defluvia capitis. *Id. 20. ibid. 6. 34. (108).* Defluvia capillorum.

DEFLUXIO, ñis, f. 3. ¶ 1. Est idem quod defluviium. *Firmic. 3. Mathes. 7.* Defluxio seminis. *Cæd. Aurel. 2. Acut. 18.* ventris. *Id. 2. Tard. 5.* sudoris igni. ¶ 2. Hinc et pro corruptione dicitur. *Cæd. Aurel. 2. Tard. 14.* init. Phthisis, sive, ut plerique appellant, phthor, quod corporis faciat deflexionem, sive corruptionem.

DEFLUXUS, us, m. 4. defluxio. *Apul. de Deo Socrat.* Nubibus omnis exortus terrenus, et retro defluxus in terras est.

DEFODIO, fõdis, fõdi, fossum, fõdere, a. 1. (de et fodio). Part. *Defossus* 1. et 2.: *Defodiendus* 2. — *Defodio* ¶ 1. Est idem fere quod fõdio, vel effodio. *Colum. 7. R. R. 5. 17.* Scrobeni defodiamus in limine stabuli et vivam pecedum obruamus. *Virg. 3. G. 376.* Ipsi in defossis specubus securas sub alta Otia agunt terra. *Horat. 1. Sat. 1. 42.* Quid juvat immensum te argenti pondos et auri Fortim defossã timidum deponere terrã? *Flor. 3. 21. ad fin.* Oculis, manibus, cruribusque defossis. *h. e. oculis eratis, manibus et cruribus discriptis. Claudian. 2. in Eutrop. 351.* Hic coquus, hic lenu, defossi verberet. *h. e. lacerati.* ¶ 2. Item terrã effossã obruo. *Plaut. Most. 2. 51.* Aurumque eii ademit hospitii, Eumque hic defodit hospitem ibidem in ædibus. *Lucret. 5. 933.* nec scilbat molitrier arva, Nec nova defodere in terram virgulta. *Cic. 2. Divinat. 65. 134.* Thesaurum defossus esse sub lecto. *Id. 1. ibid. 17. 33.* Cotum illam et novaculam defossam in comitio, — præque impositum puteal, accepimus. *Ovid. 2.*

Fast. 641. Defodere lapidem in agro. *Id. 4. Met. 239.* Ille ferox immansatusque precantem — et, Ille Vim tulit invitæ, dicentem, defodit alta Crudus humo. *Liv. 8. 10. ad fin.* Signum septem pedes altum in terram defodit. *Colum. 7. R. R. 5. 8.* Oblitum vas in sterquilino defoditur. *Plin. 17. Hist. nat. 13. 21. (97).* In vasis fœtibus defodere propagines aptissimum. *Id. 18. ibid. 17. 45. (160).* Herba defossa in quatoor angulis setetis. *Id. 19. ibid. 8. 42. (150).* Defosso semine acervatum, parvulis scrobibus seront. *Virg. 2. G. 507.* Condit opes alius defossoque incubat auro. *Plin. 7. Hist. nat. 52. 53. (177).* Defodere auram nullo conscio. *Id. 9. ibid. 7. 6. (17).* Animalia, quæ semper defossa vivunt, eum talpæ. Alter *Plin. 4. Ep. 11.* Missi pontifices, qui defodiendam necandamque curarent. ¶ 3. Item est idem fere quod condo. *Horat. 1. Ep. 6. 25.* Quidquid sub terra est, in apricum proferet ætas: Defodiet condetque nitentia. *Seneca Consol. ad Marc. 2. extr.* Octavia fortunam exosa defodit se et abdidit.

DEFOLIO ἀποφύλλω. *Gloss. Cyrill.* Quam vocem confirmat grammaticus *Eutyech. p. 2148.* *Putsch.* Foliium, defolio, defolias.

DEFOMITATUM a fomitibus succisum, quibus confoveri erat solum lignum. *Paul. Diac. p. 75. 10. Müll.* Sic *Gloss. Labb.* Defomo (corrigere defomito) ἀποφύλλω.

DEFORAS, adverb. extra. *Inscript. apud Gruter. 573. 1. IN CAPITULO AD ARAM GENTIS JULIAE DEFORAS PODIO SINISTEIORE.* At *Marin.* qui *Frat. Arv. p. 485.* scripserat in allata Inscriptione conjunctum esse scriptum *deforas*, idem tamen in *Papir. Diplom. p. 270. n. 51.* asseverat, punctum esse inter duas voces, easque sic divisim insculptas DE FORAS.

DEFORE. *V. DESUM.*

DEFORIS, adverb. a loco exteriori. *Fulgat. interpret. Matth. 23. 25.* Quia mendatis quod deforis est calcis. Adde *eund. Genes. 7. 16.* et alibi. *Isid. 19. Orig. 22.* Exotica vestis est peregrina, deforis veniens. Adde *Theod. Priscian. 4. 1. init.*, cuius verba *V.* in *DEINTUS*. Ceterum hoc a veteribus etiam grammaticis reprehenditur, et quidem recte: sic *Cledon. p. 1875.* *Putsch.* Deintus et deforis non dicimus, quia præpositio adverbis vocalibus minime sociatur.

DEFORMA dicuntur exta, quæ dantur calida, decocta; a *formus* calidus. *Paul. Diac. p. 83. 11. Müll.*

DEFORMATIO, ñis, f. 3. duo diversa significat, prout

A) Particula de est intensiva, et deformatio est actus deformandi, delineatio, descriptio, forma. — *a)* Generatim. *Fitruv. 1. 1. 3. pr. Schneid.* Ventis et quibus regionibus singuli spirant, deformationibus grammicis ostendi. *Firmic. 1. Mathes. 3. sub fin.* Nondum corporis deformatione completa. — *b)* Specialim apud Rhetores. *Capell. 5. p. 172.* Diatyposis est descriptio vel deformatio, quam rebus personisque subjectis et formas ipsas et habitus exprimus. *V. EFIGURATIO.*

B) Quam particula de cessationem, vel rem in pejus ruere significat: et deformatio est formæ corruptio, deformitas. *Liv. 9. 5. extr.* Ut ab illa deformatione tantæ majestatis, velut ab nefando spectaculo, averteret oculos. *h. e. ob detracta consiliis insignia magistratus in Caodina sponsione.* Adde *Cod. Theod. 7. 13. 4. et 15. 1. 19.*

DEFORMATUS, a, um. *V. DEFORMO.*

DEFORMIS, e, adject. (de et forma). Comp. *Deformior* et *Sup. Deformissimus* sub 2. — *Deformis* ¶ 1. Raro admodum dicitur qui forma caret, qui est sine forma, informis. *Ovid. 2. Fast. 554.* Perque vias urbis, Latiosque ululasse per agros Deformes animas, vulgus inane ferunt. ¶ 2. Sæpius est qui mala est forma, lædus, turpis: eique opponitur *formosus* apud *Cic. 1. Invent. 24. 35.* Præterea comoda et incommoda considerantur ab natura data aut animo aut corpori, hoc modo: Valens an imbecillis; formosus an deformatis; vel etiam honestus, ut apud *eund. 2. Orat. 61. 248.* Gravitas honestis in rebus, jocus in turpibus et quasi deformatibus ponitur. — Ceterum hoc sensu usurpat tum de corpore, tum de animo. — *a)* Cum addito nomine. *Cic. 5. Fin. 12. 35.* Motus corporis statusve deformat. *Id. Cæd. 3. 6.* Ut eum peniteat

non deformem esse natum. *Id. 4. Fam. 9.* Patria deformior. *Id. 1. Off. 35. 126.* aspectus. *Id. 1. de republ. 34.* Nec ulla deformior species civitatis. *Cæs. 7. B. G. 23.* Hoc cum in speciem varietatemque opus defurme non est. *h. e. pulerum. Liv. 1. 16.* Deforme spectaculum. *Id. 5. 49.* Solum patriæ belli malis deforme. *Ovid. 3. Pont. 8. 15.* Deformes campi. *h. e. inculti et aspectu horridi. Id. 5. Trist. 2. 63.* Deformia litora Euxini æquoris. *Sueton. Vesp. 8.* Urbs veteribus incendiis ac ruinis deformis. *Id. Aug. 35.* Deformis et incondita turba. *Gell. 5. 11.* Deformissima femina. *Frontin. Aqued. 93.* Deformis ac turbida aqua. *Quintil. 9. 4. 33.* Deforme nomen. *h. e. absonum. — Horat. Epod. 13. 18.* Deformis ægrimonia. *Ovid. 3. Art. am. 373.* Ira deformem malum. *Lucan. 8. 84.* dolor. *Quintil. 8. 6. 40.* libido. *Stat. 10. Theb. 332.* vita. *Id. 5. Silv. 3. 116.* ortus. *h. e. ignobilis, villis. Martial. 11. 99.* vitium. *h. e. turpis morbus, pudendus. Tac. 4. Ann. 20.* obsequium. *Sueton. Vesp. 23.* Deformia luera. *h. e. sordida. Sil. It. 16. 220.* Haud deformis erit vobis ad fœdera versis Peccator mediusque Siphax. *h. e. pudendus, contemendus. Liv. 45. 44. in fin.* Oratorem non tam honorificam audientibus, quam sibi deformem, habuisse. *h. e. quæ sibi dederori fuit. Cf. Quintil. 9. 4. 15. — Poetice cum Genitivo. Sil. It. 1. 165.* Quem postquam diro suspensum robore vidit Deformem leti famulus. *h. e. deonestatum infami genere supplicii. — b)* Absolute, substantivorum more. *Cic. 1. Off. 38. 137.* Deforme etiam est, de se ipso prædicare, falsa præsertim. *Quintil. 1. 3. 14.* Deforme et servile est cædi discentes. *Tac. dial. de orat. 36. extr.* Mutum et elinguum videri deforme habebatur. *Plin. 8. Ep. 24. ad fin.* Multo deformius est amittere, quam non assequi laudem.

DEFORMITAS, ñis, f. 3. pravitas, turpitudine, et ¶ 1. Dicitur tum de corpore, tum de animo, et conjungitur cum nom. *pravitas, depravatio, fœditas.* ut apud *Cic. 3. Off. 29. 105.* Quæ si in deformitate corporis habet aliquid offensionis, quanta illa depravatio et fœditas animi debet videri? *Id. 1. Leq. 19. 51.* An corporis pravitates, si erunt perinsignes, habebunt aliquid offensionis; animi deformitas non habebit? *Id. 2. Orat. 59. 239.* Deformitas et vitium corporis. Sic *Vellej. 2. 69. de P. Vatinius.* In quo deformitas corporis cum turpitudine certabat ingenii: adeo ut animus ejus dignissimo domicilio inclusus videretur. Rursus *Cic. Orat. 17. 56.* Diserti deformitate agendi multi infantes putati sunt. *Id. 1. Orat. 34. 156.* Intendunt nobis non solum oratores, sed etiam actores, ne mala consuetudine ad aliquid deformitatem pravitatemque veniamus. *Id. 9. Att. 10.* Fuzæ et negligentia deformitas. *Liv. 2. 23.* In tanta deformitate. *Quintil. 2. 3. 12.* Ut amissi oculi deformitas lateret. *Sueton. Ner. 38.* Offensus deformitate ædificiorum. *Gell. 15. 17.* Pudifactus oris deformitate. *Id. 3. 3.* Vitia atque deformitates meretricum. *Inscript. apud Orell. 3316.* CIVITATEM BELLAM NVDA ANTE SALI DEFORMITATE SORDENTEM ORNANDAM CVRAVIT. ¶ 2. Pro deonestamento, dedecore. *Nepos Ages. 8.* Naturam maleficam nactus est in corpore, exiguus et claudus altero pede: quæ res nonnullam afferbat deformitatem: atque ignoti faciem ejus enim intuerentur, contemebant. *Auct. B. Alex. 19. extr.* Hostili modo Cordubensium agros vastat. Cojus rei deformitate atque indignitate lætiones concurrerunt. etc. *Quintil. 6. 1. 12.* Si iudicibus aut gloriæ futuræ est absolutio rei, aut deformitati damnatio.

DEFORMITER, adverb. fœde, turpiter. *Quintil. 8. 3. 45.* Junctura (verborum) deformiter sonat. *Id. 10. 1. 82.* Deformiter dicere. *Fal. Max. 8. 1. 6.* Ut abjiceret se tam suppliciter, aut attollere tam deformiter cogere. *Sueton. Ner. 49.* Vivere deformiter ac turpiter.

DEFORMO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et formo). Part. *Deformatus* in omnibus paragr. et inf. fin.: *Deformandus* sub *B. II.* — Deformare duo diversa significat: aut enim *A)* Præpositio de est intensiva (vel juxta nonnullos significat exemplar, a quo quid describitur) et deformare est figurare, delineare; aut *B)* Præpositio de, quæ motum a superiore ad inferiorem locum proprie indicat, metaphorice significat aliquid a bono in deteriore statu detabi, et deformare est formam destruere, corrumpere, fœdere.

A) Quam præpositio de est intensiva (vel juxta

nonnullos significat exemplar, a quo quid describitur), deformare est figurare, delineare, formam dare (It. *formare, disegnare, delineare, abbozzare*; Fr. *former, façonner, dessiner, ébaucher*; Hisp. *formar, dibujar, delinear*; Germ. *abformen, abbilden, darstellen, entwerfen, zeichnen*; Angl. *to form, fashion, describe, delineate, design*).

I.) Proprie. *Cato R. R.* 161. Quum areas deformabis, intervallum facito inter eas semipedem latum in omnes partes. *Farro R. R.* 5. 10. Locus deformatus ad tabulæ litterariæ speciem cum capitulo. *Vitruv.* 1. 1. 4. *Schneid.* Architectum graphidos scientiam habere oportet, quo facilius exemplaribus pictis, quam velit, operis speciem, deformare valeat. *Cf. eumd.* 5. 6. 9. *Schneid.* Scenarum tragice deformantur columnis et fastigiis et signis reliquisque regalibus rebus. *Forcellinus* h. l. *deformare* accepit pro ornare; sed *V.* integrum locum. *Cf. Cic.* 3. *Herenn.* 22. 37. Aut si qua re imaginem deformabimus, ut si eruentam, aut cœno oblitam, aut rubrica delibutam inducemus, quo magis insignita sit forma. *Quintil.* 5. 11. 30. Marmorata deformata prima manu. *Id.* 6. *proem.* 9. Non enim floeculos, sed certos atque deformatos fructus ostenderat. *Alti minus recte leg. defforatos.*

II.) Translate. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 10. Jam instituta, ornata cuncta in ordine, animo, ut volueram, certa deformata habebam. *Cic. Cæcin.* 5. 14. Ille, quem supra deformavi. *h. e.* descripsi. Sic *Seneca* 7. *Benef.* 2. Hanc voluptatem numquam sensuram sui lædium, percipit hic, quem deformamus.

B) Quum præpositio de significat aliquid a bono in deteriores statum delabi, deformare est formam destruere, corrumpere, sedare (It. *difformare, guastare*; Fr. *déformer, désigner, rendre laid*; Hisp. *desfigurar, desemejar, ofeñar, estragar, ojar*; Germ. *verunstalten, einstellen*; Angl. *to deform, disfigure, mar the fashion of*).

I.) Proprie. *Cic. Verr.* 55. 122. Parietes nudos ac deformatos reliquit. *Id.* 2. *Att.* 21. 3. Hunc omnibus a me pictum et politum artis coloribus, subito deformatum non sine magno dolore vidi. et paullo supra. Deformatus corpore, fractus animo. *Sull. Jug.* 14. Homo ærumnis deformatus. *Liv.* 10. 45. Fulminibus complura loca deformata. Adde *eumd.* 37. 3. *Auct. B. Alex.* 24. Patria turpissimis incendiis et ruinis deformata. *Cf. Cic.* 4. *Herenn.* 14. 20. Qui sunt, qui Italiam deformaverunt? Carthaginienses. *Virg.* 4. *G.* 254. horrida vultum Deformat macies. *Id.* 10. *Æn.* 814. Canitiem immundo deformat pulvere. *Ovid.* 1. *Art. am.* 517. Tonsura male deformat capillos. *Sil. It.* 2. 707. Membra deformata veneno.

II.) Translate. *Cic. Cæl.* 2. 3. Ut ad ea, que accusatores, deformandi hujus causa (*h. e.* ut hinc infamiam inferrent), detrahendæ spoliandæque dignitatis gratia, dixerunt, primum respondeam. *Id. Sull.* 26. 73. Quæ ita a fortuna deformata sunt, ut tamen a natura inchoata compareant. *V. Halm* ad h. l. *Id. Hafusp. resp.* 26. 57. Homo vitilis deformatus. *Liv.* 9. 30. Deformare ordinem prava lectione. *Id.* 3. 71. Victoriæ honestam turpe domi iudicium populû deformavit. *Id.* 8. 32. Deformata victoria. *Id.* 33. 36. Deformare victoriam clade. Adde *eumd.* 21. 24. *Id.* 30. 14. *extr.* Cave, deformes multa bona uno vitio. *Virg.* 12. *Æn.* 805. Deformare donum et luctu miscere hymenæos. *h. e.* luctu complere. *Quintil.* 11. 1. 3. Monilibus —, quæ sunt ornamenta feminarum, deformatur viri. *Id.* 10. 7. 32. Hæc ipsa fiducia læcerat ac deformat orationem. — Hinc Part. præterpass., cuius plura superius exempla retulimus.

Deformatus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde *Sup. Deformatissimus*. Translate. *Cic. Harusp. resp.* 12. 25. Quid magis deformatum, inquinatum, perversum, conturbatum dici potest? *Gell.* 14. 2. Homo probri plenus, spurcissimæque vitæ ac deformatissimæ.

DEFORMOSUS, a, um, adject. deformis. Occurrit tantum *Comp. Deformosior* apud *Sidon.* 3. *Ep.* 3. Consilio deformosiore aliquid oculere. *Al. leg. deformiore.*

DEFORMUS, *V. DEFORMA.*

DEFOSSUS, a, um, *V. DEFODIO.*

DEFOSUS, us, m. 4. defodiendi actus. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 48. (163). Area in defosso cavata. *Sil. lig* legit *defossus*.

DEFRACTUS, a, um, *V. DEFRINGO.*

DEFRAUDATIO, ōnis, f. 3. actus defraudandi. *Tertull. Anim.* 43. Omnis natura aut defraudatione, aut enormitate rescinditur, proprietate mensuræ conservatur. *h. e.* defectu aut excessu

DEFRAUDATOR, ōris, m. 3. fraudator. *Seneca* 4. *Benef.* 26. Qui beneficiorum defraudator est. *Correctiores* *Hib. hab.* fraudator. *Cajus* tamen *Instil.* (edente iterum *Goeschenio*) § 65. Quod invicem tibi defraudatoris nomine dehet.

DEFRAUDATRIX, tris, f. 3. quæ defraudat. *Tertull. Sejun.* 16. Domus impudens, sacrificiorum carnalium defraudatrix.

DEFRAUDATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DEFRAUDO, as, avi, atum, are, a, 1. (de et fraudo). In MSS. Codicibus legitur et *defrudo*, quomodo *cludo* pro *claudo*; *V. DEFRUDO* suo loco. — Part. *Defraudans* sub *c*; *Defraudatus* sub *a*. — Defraudo est fraudando interceptio, aufero (It. *defraudare, togliere*; Fr. *enlever par tromperie, frustrer*; Hisp. *frustrar, alzar, quitar engañando, con fraude*; Germ. *betrügen, übervortheilen*; Angl. *to beguile, deceive, impose upon, defraud, cheat*). Occurrit — a) Cum uno tantum Accusativo. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 91. Defraudare aliquem drachma. *Ter. Adelph.* 2. 2. 37. Colaphis tuber est totum caput; etiam insuper defraudat? *Cic. Orat.* 66. 221. Ne brevitatis (periodi) defraudasse aures videatur, neve longitudo obtudisse. *Liv.* 36. 40. *extr.* Fructu victoriæ suæ aliquem defraudare. *Paulin. Nolan.* 26. 74. Pecudum sanguine defraudatus. — b) Et cum altero Accusativo. *Plaut. Asin.* 1. 1. 82. Tene ego defraudem, cui ipsi nihil est in manu? nisi quid tu porro utorem defraudaveris? *Farro* apud *Non.* p. 24. 33. *Merc.* Æs defraudasse vaporem. *Cic.* 7. *Fam.* 10. Quem ne andabatam quidem defraudare poteramus. *h. e.* retinere a spectandis andabatis, private spectaculo andabatarum. *V. ANDABATA.* — c) *Defraudare genium suum* (cui recta opponitur *indulgere genio*) est quod *Liv.* 5. 47. dicit, fraudare se victu suo, *h. e.* necessaria naturæ negare, comparandæ causa. *Plaut. Solut.* 4. 9. 15. Ezomet me defraudavi, animumque meum, geniumque meum: nunc eo alii lætificantur, meo malo et damno. *Ter. Phorm.* 1. 1. 10. Quod ille uncialim vitæ de demensu suo, suum defraudans genium, comparat miser.

DEFREMO, mis, mihi, mere, n, 3. (de et fremo) fremere desino. *Sidon.* 1. *Ep.* 5. *extr.* Nondum cuncta thalamorum pompa defremuit. *Id.* 4. *ibid.* 12. Sensit ira defremuit. *Id.* 9. *ibid.* 9. Donec genium concitatarum procella defremeret. *Pl. Avian.* 28. Credidit insanum defremuisse pecus. Tribuant etiam *Plinius* 9. *Ep.* 13. Cum jam satis primus ille impetus defremisset. *Al. rectius leg. defrebisset.*

DEFRENATUS, vel Defrenatus, a, um, particip. verbi inusit. *defreno*, sine freno, effrenatus. *Ovid.* 1. *Met.* 282. Et defrenato voluntur in æquora cursu.

DEFRENS, in Glossis expontur ἀπορροα, ἀερωμας, ager, messis: et Defrensa, ἀρρωα, ἀερωμας, ager, vel seges demessa. *Paul. Diac.* p. 74. 17. *Müll.* hæc habet: *Defrensam, detritam atque detunsam*. ubi de veste putant sermonem esse, ducta metaphorâ ab arvis demessis. *Müller.* ad h. l. recte monet pro *defrensam* legendum *defresam*; namque *frendere* et *Festus* et *Paul. Diac.* sæpe interpretantur *frangere*: unde rectius *Placid. Gloss.* p. 452. ed. *A. Mai.* *Defresum, detritam*, unde adhuc *fresa* faba, quæ obricta frangitur.

DEFRENSAM, *V. voc. præced.*

DEFRESUS, *V. DEFRENS.*

DEFRIATUS, a, um, *V. DEFRIO.*

DEFRICATE, adverb. Translate *Nævius* apud *Charis.* 2. p. 178. *Putsch.* Facete et defricate. *h. e.* salse: quo sensu *Horat.* 1. *Sat.* 10. 4. Lucillus sale multo Urbem defricat.

DEFRICATIO, ōnis, f. 3. idem fere ac fricatio. *Cæll. Aurel.* 1. *Acut.* 11. ad *fin.* Addenda similiter etiam corporis unctio ac defricatio. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 18. et 29., et 3. *ibid.* 16.

DEFRICATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DEFRICO, fricas, fricti, fricatum vel frictum, fricare, a, 1. (de et frico). Part. *Defricatus* et *Defricatus* sub *i*. — Defrico est idem quod frico, aut valde frico (It. *frigare*; Fr. *frotter*; Hisp. *flotar, estregar, o sobajar*; Germ. *raiben, abreiben, einreiben*; Angl. *to rub, rub hard*).

I.) Proprie. *Catull.* 39. 18. hoc solet sibi mane Dentem atque russam defricare gingivam. *Id. extr.*

37. Et deus Ibera defricatus urina. *Cic.* 4. *Herenn.* 10. 12. Ut in balneas venit, cepit, postquam perfusus est, defricari. *Ovid.* 3. *Art. am.* 216. Nec coram dentes defricasse probem. *Cels.* 5. 28. n. 18. Levis papula jejuna saliva defricatur. *Colum.* 12. *R. R.* 58.

1. Radicem diligenter defricare, ne quid terreni habeat. *Id.* 11. *ibid.* 2. 70. Doliis partim picea, partim defricata et diligenter lota. *Id.* 7. *ibid.* 5. 8. Medicamentum salsæ parti illinitur, quæ prius pumice defricata redoleatur. *Id.* 6. *ibid.* 13. 1. Scabies extenuatur trito alio defricata. *Id.* 6. *ibid.* 7. 4. Defricare vulnera. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 4. 10. (21). Liehenes defricantur pumice. *Id.* 28. *ibid.* 12. 50. (188). Defricata maculæ. *Sueton. Vesp.* 29. Ad tuendam valetudinem nihil amplius quam fauces ceteraque membra sibi met ad numerum in sphaeristerio defricare. *V. Celsi* loc. cit. in *PERFRICO*. *Apul.* 3. *Met.* Vigilans somniabar: defricatis adeo diu pupulis, an vigilarem scire quærebam. — *Seneca Ep.* 87. ante *mod.* Non omnibus obesim mannis præferres unicum illum equum a Catone defricum? *h. e.* detritum, ulceratum.

II.) Translate. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 4. de *Lucilio*. idem quod sale multo Urbem defricat, charta laudatur eadem. *h. e.* acriter reprehendit in saliris suis, cum dolore eorum, qui notabantur. Eodem sensu, et aliis verbis *Pers.* 1. 115. secuit Lucillus Urbem, Te Lupe, te Muti, et genuum fregit in illis.

DEFRICTUS, a, um, *V. voc. præced.*

DEFRIGESCO, frigesco, fricti, frigesco, n. 3. (de et frigesco) idem quod frigesco. *Colum.* 12. *R.* 20. 4. Jubebis rutabulo ligneo agitari quod decoxeris, eo usque dum defrigescit. *Id.* 12. *ibid.* 21. 1. Defritum, cum defrixit, transfertur in vasa et reponitur.

DEFRINGO, fringis, frægi, fractum, fringere, a, 3. (de et fringo). Part. *Defractus* et *Defringendus* sub *i*. — Defringo est deorsum frango, confringo (It. *rompere, spezzare*; Fr. *rompre, briser, casser, détacher en rompant*; Hisp. *romper, quebrar*; Germ. *abbrechen, zerbrechen*; Angl. *to break off, break*).

I.) Proprie. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 126. Metuerem, ne ibi defregisset crura aut cervicis sibi. Adde *eumd.* *ibid.* 2. 2. 1. *Id. Stich.* 1. 3. 37. Ei hercle ego verbo lumbos defractus velim. *Cato R. R.* 88. Amphora defracto collo. *Farro* 1. *R. R.* 40. 4. Defringere plantas. *Cic. Cæcin.* 21. 60. Qui prætereuntes ramum defringent arboris. *Id.* 4. *Herenn.* 55. 68. Pedem subsellii defringere. *Id.* 3. *Orat.* 28. 140. Surculus defringendus. *Juvenius* apud *Charis.* 2. p. 196. *Putsch.* Caput ei testatim defregero. *Virg.* 2. *G.* 300. summas defringe ex arbore plantas. *Id.* 11. *Æn.* 747. tum summa ipsius ab hasta Defringit ferrum. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 7. 18. (38). Hortensiorum quædam non nisi defracta, aut ex attritu olent. *Id.* 26. *ibid.* 8. 39. (63). Defracti rami. *Sueton. Claud.* 41. subsellia.

II.) Translate. *Seneca Ep.* 92. Id unum bonum est, quod nunquam defringitur. *h. e.* defecit et deripitur.

DEFRIO, as, are, a, 1. (de et frico) idem quod infrio. Occurrit tantum Partic. *Defriatus* apud *Pelagon.* 30. 15. Cæcitrices oculorum jejuna saliva et sale defricato exteuantur.

DEFRUDO, as, avi, atum, are, a, 1. idem quod defraudo: ab eo enim est, ut *cludo* a *claudo* etc., teste *Mar. Victorin.* de *art. gr.* 1. p. 2469. *Putsch.* In *defrudo* apicem secundæ syllabæ imponere debetis, nam defervendo et decoquendo fit tale quod defrudetur, id est fraudetur coactura et minuatur. — Ceterum *Non.* p. 31. 7. *Merc.* loca asert *Terentii* et *Plauti* aliquot, in quibus alii *defraudo* legunt. Sunt qui adducunt locum *Catonis R. R.* 24. Quidquid vini defrualabis. Sed rectius legendum ibi defrutabis. *V. DEFRUTO.* Adducendus potius est locus *Fronton.* 1. ad *Antonin. Imp.* (edente iterum *A. Mai.*) *Ep.* 5. Vide, queso, ne temet ipse defrudes. et detrimentum amoris ultro poseas. Adde *Plaut. Asin.* 1. 1. 81. — Sicut qui *defrudet* legendum censent apud *Caton.* *R. R.* 5, sed *V. voc. seq.*

DEFRUGO, as, are, a, 1. segetem parum frugiferam reddo, subtrahendo selliect seminis mensuram ceteroquin necessariam. *Cato R. R.* 5. Villicus segetem ne defruget, nam id infelix est. *Schneider.* leg. *defrudet*; sed cum *Plinius* 18. *Hist. nat.* 24. 55. (209); ad hunc locum respexerit, nihil mutandum.

praesertim quia *ibid.* nulla est lectionis varietas, idemque loquitur de modo sementis. Ita vero *Plin. loc. cit.* Huc pertinet oraculum illud magnopere custodiendum: segetem ne defruges. At *Sillig. Schneid. loc. cit.* lectionem retinuit.

DEFRUMENTUM, i, n. 2. idem ac detrimentum, a *defruo*. *Plin. Valer. 5. 24.* Omnia alia defrumentata fugienda sunt.

DEFRUO, frūis, frūi, frūtum, frēdere, a. 3. absumo. Est a simplici *fruo*, cujus etymon vide in *FRUOR*. *Cato R. R. 96.* Aquam, quam lupinus defrueret, et facem de vino bono inter se omnia commisceto pariter. *h. e.* quam lupinus in ea excoctus et parte consumpserit. Ita locum scribendum putat *Pontedera Op. posthum. T. 1. p. 279.*, approbante *Schneidero ad Script. R. R. T. 4. P. 2. p. 15.* Hinc porro deducas, per me licet, verbum *defrutum*. — *Defruere* idem esse ac *deserere* affirmat *Klotz*, unde et **DEFRUTEM**, quod *F.* suo loco.

DEFRUOR, frueris, frūi, dep. 3. *Paul. Diac. p. 70. 14. Müll.* *Defruui* dicebant antiqui, ut *desuare*, *deperire*, significantes omnem fructum percipere. *Symmach. 3. Ep. 23.* Auctumtate defruimur.

DEFRUSTATUS, a, um. *F.* voc. seq.

DEFRUSTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et frustum). Part. *Defrustatus I.*; et *Defrustandus II.* — *Defrusto* est frustatum excerpto, lacerato, concido.

I.) Proprie. *Ammian. 31. 2. de Hunnis.* Sed semel tunica collo inserta non ante deponitur, aut mutatur, quam diuturna carie in pannulos deluxerit defrustata. *Sidon. 9. Ep. 9.* Volumen lectito, exserpo, maxima ex magnis capita defrustans.

II.) Translate. *Ammian. 20. 2.* Defrustandæ Mesopotamiæ proximo vere ne ipse quidem cum exercitus robore omni opulari poterit praesens. *Alti male leg. defensanda.*

DEFRUTARIUS, a, um, adject. ad defrutum pertinens. *Colum. 1. R. R. 6. 9.* Pars fructuaria dividitur in cellam oleariam, torculariam, cellam vinariam, defrutariam. *Id. 12. ibid. 19. 3.* Defrutaria vasa. — Hinc

Defrutarium, *ii*, absolute, subaudi vas. *Colum. 12. R. R. 20. 2.* Harum rerum singulae librae in defrutarium, — quum jam deferbuerit et expurgatum erit, tum adici debeat.

DEFRUTO, as, are, a. 1. Defrutere est defruto condire (It. *conciare col vino cotto*; Fr. *faire cuire le vin nouveau*, *faire du vin doux*; Hisp. *hacer coxer el vino nuevo*; Germ. *zu Mostsaft einhochen lassen*; Angl. *to boil new wine till it becomes defrutum*). *Cato R. R. 24.* Quidquid vini defrutabis, partem trigesimam defrutati addito. *Colum. 2. R. R. 24. 4.* Defrutum quoque facere et defrutare vinum facilis licet. *Id. 12. ibid. 37. 1.*, ubi docet vinum simile Graeco facere, addit quosdam defrutati sextarium miscere in musti sextarios XLVII, nonnullis etiam duos adijcere, si existimaat vini notam parum esse firmam: hinc patet, cur solerent veteres Romani defrutum vino miscere.

DEFRUTEM, i, n. 2. Apud *Pelagon. 28. 21.* defrutum scribitur. — Ceterum *defrutum* est vinum coctum. *F. CARENUM. Varro apud Non. p. 551. 24. Merc. et Colum. 12. R. R. 20. 8. et 21. 1.* Ita vocant mustum decoctum ad tertias: at *Plin. 14. Hist. nat. 9. 11. (80).* usque ad dimidiam partem: quod vero ad tertias decoquitur, tum *Id. ibid.*, tum *Pallad. 11. R. R. 18.* sapa vocant. *F. SAPA. Virg. 4. G. 269.* igni piagua multo defrutis. Ubi *Servius*: vina decocta et defraudata proprio sapore: quod confirmat etiam ad *eund. 2. ibid. 93. Palladius vero loc. cit.* haec habet: Defrutum a deservendo dictum, ubi ad spissitudinem fortiter despumaverit. Hanc etymologiam confirmat *Non. loc. cit.* et quidem ex *Varrone*, ut videtur. At *Pontedera Op. posthum. T. 1. p. 279.* *defrutum* ab antiquissimo verbo *defruo* derivandum censet, quod est consumere quum coctura, et ad minorem modum redigere; qui enim mustum coquendo ad tertias redigit, defrutum facit, atque hinc Veneti vernacula lingua dicunt *frutare*, quod est consumere. Porro inde ortum verbum *defrutum*, quo significatur vinum defruto condire. *F. FRUOR*. Ceterum clarius deducitur etymon, si *defruo*, a quo *defrutum*, idem est ac *deserere*, ut recte putat *Klotz*. Etiam apud *Plaut. Pseud. 2. 4. 31.* *defrutum* legitur.

DEFUAM, as, at, pro *desim*, is, it, usitatum ve-

terib. *Plaut. Bacch. 1. 1. 3.* Metuo ne defuat oratio. *Al. leg. defuerit.* Ceterum *F. DESUM*.

DEFUGA, æ, m. 1. qui defugit, perfuga, transfuga. *Prudent. 1. nepi cresp. 42.* Idolis litare nigris, esse Christi defugas. *Imp. Arcad. et Honor. Cod. Theod. 12. 19. 3.* Curias, vel collegii defuge.

DEFUGIO, fngis, fngi, fngere, a. 3. (de et fugio). Part. *Defugiendus* sub a. — Defugio est efugio, evito, recuso (It. *sfuggire*, *schivare*, *ricusare*; Fr. *éviter en fuyant*, *éviter*, *fuir*; Hisp. *huir*, *evitar*; Germ. *davonstehend vermeiden*, *ausweichen*, *fliehen*; Angl. *to shun*, *avoid*, *refuse to accept of*). Occurrit — a) Cum Accusativo rei. *Plaut. Pæn. 1. 1. 19.* Si auctoritatem postea defugeris. *Ter. Eun. 2. 3. 98.* Numquam defugiam auctoritatem. *F. AUCTORITAS. Cæs. 6. B. G. 13.* Aditum eorum sermonemque defugiunt, ne quid ex contagione incommodi accipiant. *Cic. 6. r. p. 15.* munus. *Id. Sull. 11. 33.* auctoritatem consulatus mei. *Id. 5. Tusc. 41. 118.* Injurias fortunæ, quas ferre nequeas, defugiendo relinquo. *Id. Planc. 32. 77.* Nullas sibi neque contentiones, neque dimicationes, nec pro republica, nec pro me defugiendas putavit. *Plin. 1. Ep. 8. ad fin.* Defugere assentationem vulgi et acclamationem. — *Defugere praebium*, vitare, nolle pugnare, apud *Cæs. 1. B. C. 82.*, ubi alii leg. *diffugere*, sed minus recte. Differunt enim hæc duo, quod *diffugere* est hac illac diverso fugere; et sere de pluribus dicitur: *defugere* est devitare, recedere, recusare, ut dictum est; et de uno etiam usurpatur. — b) Cum addita propositione subiectiva. *Varro 2. R. R. 4. 2.* Nec tamen defugio, quin dicam quæ scio de sullo pecore. — c) Absolute. *Cæs. 1. B. C. 32.* Orat, rempublicam suscipiant, atque una se cum administrant: sin timore defugiant. *Liv. 5. 38.* Circa ripam Tiberis, quo totum sinistrum cornu defugit. *Est qui malit diffugit. Grat. Cyneq. 459.* Defugere ab sacris.

DEFUGO, as, are, a. 1. (de et fugo) idem quod fugo. *Theod. Priscian. 1. 4.* Capillos locis propriis defugabis, si etc.

DEFULGURO, as, are, a. 1. (de et fulgur) ignem, quasi fulgur, emitto. *Auson. Perioch. 5. Iliad.* Undantem clipeus defulgurat ignem.

DEFUNCTIO, ōnis, f. 3. ¶ 1. Est actus defungendi, seu perficiendi aliquid. *Salvian. 1. Gub. Dei 8.* Immolari sibi Deus filium jussit, pater (*Abraham*) obtulit, et, quantum ad defunctionem cordis, immolavit. *Alti leg. definitionem.* ¶ 2. Est etiam idem ac mors. *Fulgat. Interpr. Eccl. 1. 13.* In die defunctionis suæ. *Gloss. Cyrill. Τελευτή*, decessus, obitus, defunctio.

DEFUNCTORIE, adverb. perfunctorie, leviter, remisse, ita ut defunctus esse officio videre, non arriter et data opera. *Seneca 5. Controv. 31. sub fin.* Defunctorie causam meam egissem? *Ulp. Dig. 38. 17. 2. a. med.* Defunctorie aliquid petere.

DEFUNCTORIUS, a, um, adject. levis, remissus. Defunctorium enim dicitur quicquid ita fit, ut ad defungendum officio satis esse videatur. *Petron. Satyr. 138.* Nec sultatus defunctorio ictu, morte me anseris vindicavi. *Id. ibid. 132.* Apodixin mihi defunctoriam reddere.

DEFUNCTUS, a, um. *F. DEFUNGOR*.

DEFUNCTUS, us, m. 4. idem quod mors. *Ter tull. advers. Valentian. 26.* Defunctui subjacere.

DEFUNDO, fundis, fūdi, fūsum, fundere, a. 3. (de et fundo). Part. *Defusus* sub a et c; *Defususus* et *Defundendus* sub a. — Defundo est deorsum fundo, effundo (It. *versare*, *spargere*; Fr. *verser*, *répandre*, *jeter*; Hisp. *echar*, *derramar*; Germ. *hinabgiessen*; Angl. *to pour down*, *pour out*). Occurrit — a) Generatim. *Cato R. R. 156.* Defundere aquam. *Cels. 6. 6. n. 1.* Ovi album in vas defundendum est. *Colum. 12. R. R. 50. 10.* Quod deflexerit in rotundum labrum, protinus capulatur depleat, et in sicilla libra defundat. *Sib. 5. 454.* Donec abundanter defusa sanguine late Procubuit moriens. *Stat. 1. Theb. 352.* Auster defundit imbres. *Veget. 2. Veterin. 29. 2. Schneid.* Eo momento, quo potionem defususus es, per singula animalia singulas hœminas aquæ frigidæ et recens sumptæ potioni debet adjungere. — *Defundere vinum* proprie significat in pateram, vel cyathum ex docto, aut cado fundere bibendi causa. *Diffundere* autem, ex lacu in amphoram, cadum, vel dolium condere servandi causa. Hæc tamen apud scriptores sæpe librarii confu-

dere. *Horat. 2. Sat. 3. 58.* Ac nisi mutatum parciat defundere vinum. *Ovid. 5. Fast. 517.* Quæque puer quondam primis diffuderat amnis, Prodit fumoso condita vina cado. *Plin. 14. Hist. nat. 14. 16. (94).* Apothecæ fuisse et diffundi solita vina, apparet indubitato Opimiani viri argumento. — Contraria ratione *Pallad. 1. R. R. 18.* Ex lacubus canales structi per parietes currant, et subjectis lateri suo doliis manantia vina defundant. — b) Speciatim apud Poetas dicitur et de his, quæ magna copia effunduntur. *Horat. 1. Ep. 12. 29.* fruges pleno defundit Copia cornu. *Petron. Satyr. 5.* Sic flumine largo Plenus, Plerio defundes pletore verba. — c) Item speciatim in sacris usurpatur de libamine faciendo. *Horat. 4. Od. 5. 33.* to prosequitur mero Defuso patris. *Grat. Cyneq. 474.* defusaque Massica prisco Sparge cado. *Val. Max. 2. 6. n. 8.* Defusa Mercurio delibamenta.

DEFUNGOR, gñris, ctus sum, gi, dep. 3. (de et fungor). Part. *Defunctus* et *Defuncturus*. — Defungor est idem quod fungor, vel omnino et plene fungor, perfungor, officium partesque meas plene exsequor, atque adeo liberor, solvor officio, molestia, periculo (It. *fare*, *eseguire*, *compire*, *sbrigarisi*, *liberarsi*; Fr. *s'acquitter d'une fonction*, *accomplir*, *acquitter*, *exécuter*; Hisp. *cumplir*, *executar plenamente*; Germ. *sich einer Sache entledigen*, *ein Geschäft zu Ende bringen*, *vollenden*, *davon*, *ab-oder loskommen*; Angl. *to discharge*, *execute*, *perform*, *get rid of*, *be freed from*). Usurpatur — a) Cum Ablativo rei, qua quis defungitur. *Lucret. 4. 959.* Et quoti quisque fere studio defunctus adhaeret. *Al. leg. devinctus. Cic. Rosc. Am. 8. 21.* Quum etiam qui ante metuerant, redirent, et jam defunctos se periculo arbitrantur. *Id. Sect. 34. 74.* Defunctus omni populari concitatione. *Id. 7. Ferr. 68. 175.* Defunctus honoribus. *Plancus apud Cic. 10. Fam. 24.* Neque ego lubenter pro maximis tuis beneficiis tam vili munere defungor orationis. *Liv. 3. 8.* Defuncta morbis corpora salubriora esse inceperunt. *Cf. Seneca 6. Quæst. not. 1.* Campana toties defuncta metu (*montis Vesuvii*). *Rursus Liv. 25. 35.* Defuncti suo bello. *h. e.* soluti a suo bello. *Id. 1. 4.* Defungi imperio alicujus. et *ibid. 25.* Ille defungi prælio festinat. *Id. 5. 5.* Instare et perseverare defungique cura. *Id. 29. 21.* Libera corpora placere Loerensibus restitui non levi defunctorum pœna, qui non restitisset. *h. e.* non levi assidendum pœna. *Horat. 3. Od. 24. 15.* Defunctorumque laboribus Æquali recreat sorte vicarius. *Curt. 4. 4. extr.* Carthago multis casibus defuncta. *Justin. 1. 5.* Defungi somnio. *h. e.* somni sortem implere. *Id. 12. 2.* Defuncti responso. *h. e.* qui oraculi responsum ac jussa impleverunt. *Seneca Phœniss. 338.* Defungi scelere. *Id. Hippol. 128.* nulla Minois levi defuncta amore est: jungitur semper nefas. *h. e.* leviter amavit. — *Defunctus vita, morte*, etc. dicitur qui suum vitæ curriculum, quem debuit, implevit et ad plures transit. *Tibull. 3. 3. 9.* quum permisso defunctus tempore lucis, Nudus Lethæa egeret ire rite. *Forcellinus* legebat cum *Attus. h. e. præmetas* defunctus tempora lucis. *Virg. 4. G. 475.* Defunctasque corpora vitæ Magnanimum heroum. Sic *Horat. 2. Ep. 1. 21.* nisi quæ terris semota, suisque Temporibus defuncta videt, fastidit et odit. *h. e.* que sua vivendi tempora implevere. *Ovid. 9. Met. 254.* In quo ego defunctum terræ caelestibus oris Accipiam. *h. e.* terrena parte solum. *F. locum Sueton. Cæs. 89.* Neque quisquam sua morte defunctus est. *Curt. 3. 11.* Circa curram Darii jacebant nobilissimi duces, ante oculos regis egregia morte defuncti. *h. e.* non modo mortui sunt, verum etiam sævissima sua fata honestâ morte impleverunt. *V. Mülleri ad Curt. 5. 25.* ubi similiter honesta morte defunctus legitur. — b) Absolute, vel cum casu instrumenti; et est solvi, liberari. *Ter. Phorm. 5. 8. 32.* Cupio misera in hac re jam defungere. *paragoge* pro defungi. *Cic. 5. Ferr. 16. 42.* Quam tribus decumis pro una defungeretur. *hoc loco* defungi pertinet ad pensionem: *F. FUNGOR. Cælius apud Cic. 8. Fam. 1.* Hoc mendacio, si qua pericula tibi impenderent, ut defungeremur, optavi. *Liv. 10. 29.* Vicisse Romanos, defunctos consulis fato. *h. e.* a periculo liberatos consulis morte. Sic *Id. 4. 52.* Defuncta civitas plurimorum morbis, perpaucis funeribus. *h. e.* pestilentia liberata, quum plurimi morbo correpti, perpauci vero mortui fuissent. *Curt. 8. 1.*

Prospero eventu defunctus (*h. e. periculis*) Alexander. *Virg.* 9. *Æn.* 98. Carinæ defunctæ. *h. e. periculis.* *Plin.* 25. *Hist. nat.* 2. 5. (9). Ceteri sermone herbas tradidere: aliqui ne effugie quidem indicata, et nudis plerumque nominibus defuncti. *h. e. protatis tantum herbarum nominibus totam rem expedierunt. — Hinc absolute defunctus est mortuus. Ovid.* 1. *Amor.* 8. 108. Ut mea defunctæ molliter ossa cubent. *Flor.* 3. 20. Duces defuncti prælio. *Plin.* 9. *Ep.* 9. Oblivisci defunctorum. *Quintil.* 4. 1. 28. et 42. 10. 61. Defunctos creitare. Adde *eumd.* 5. 5. 2. et 5. 14. 15. *Tac.* 15. *Ann.* 22. Defunctaque virgo Vestalis Lælia. Adde *Sueton.* *Tib.* 6., *Aug.* 99. et alibi; *Martial.* 8. 57.; *Lucan.*; *Tac.* etc. Hinc etiam *Curt.* 4. 10. Mater Darii defuncto assidens corpori. Adde *eumd.* 4. 41. et *V. ibi Mützell*; et *cf. Virg.* 4. *G.* 475., cujus verba sub a in fine retulimus. Sic *Lucan.* 3. 720. Defunctum cadaver. — Vocem defunctus, utpote ominosam, nunquam aut raro admodum in antiquis sepulcrorum titulis usurpatam existimarunt nonnulli, easque inscriptiones, in quibus ea legitur, ad Christianos homines pertinere. Utrumque falsum esse citatis exemplis sane pluribus probat *Clem. Biagi in Monument. Græc. et Lat. Mus. Naniæ. p.* 198. — c) Passive et quidem — Impersonaliter. *Ter. Adelph.* 3. 5. 63. Utinam hoc sit modo defunctum. *Liv.* 2. 35. Adeo infensa erat coortata plebs, ut unius pœna defungendum esset, patribus. — Part. præter. *Claudian. Phœnic.* 40. tunc conscius ævi Defuncti reduscisque parans æordia formæ. *h. e. ætatis transactæ.*

DEFUSUS, a, um. *V. DEFUNDO.*

DEFUTUS. *V. DIFFUTUS.*

DÉGÈNER, n̄ris, om̄n. gen. 3. (de et genus) qui a sui generis natura longe abest (*It. traigante, bastardo; Fr. qui dégènerer, dégèneré, abâtardir; Hisp. degenerado, bastardado; Germ. aus der Art schlagend, ausgearbt, unächt; Angl. unlike his ancestors, degenerate*).

I.) Proprie. — a) Absolute. *Virg.* 2. *Æn.* 549. illi mea tristitia facta, Degeneremque Neoptoleum narrare memento. *Lucan.* 8. 893. et *Seneca Agamemnon.* 387. Degener proles. *Hippol.* 908. sanguis. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 3. 3. (10). Aquila imbellis et degener. *Id.* 17. *ibid.* 5. 3. (33). Atræ et degeneres herbæ. *Id.* 37. *ibid.* 4. 15. (58). Adamantes degeneres. *Id.* 11. *ibid.* 50. 111. (265). Canum degeneres caudam sub alvum reflectunt. — b) Cum Genitivo. *Ovid.* 3. *Pont.* 5. 7. Juvenis patrii non degener oris. *Id.* 11. *Met.* 314. patriæ non degener artis. *Sil.* 1. 10. 60. altæ virtutis patrum. *Stat.* 9. *Theb.* 619. sanguinis. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 8. 8. (45). Atlantes degeneres sunt humani rursus, si credimus. Nam neque nominum ullorum inter eos appellatio est.

II.) Translate est, qui a virtute majorum suorum recedit, vilis, ignobilis. *Virg.* 4. *Æn.* 13. Degeneres animos timor arguit. *Cl. Tac.* 1. *Ann.* 40. Neque degenerem ad pericula. *Curt.* 7. 23. 29. Paullatim a domestico externo sermone degeneres. *Lucan.* 3. 149. Degener metus. *Val. Flacc.* 1. 164. questus. *Seneca Herc. Cêt.* 1388. clamor. *Id.* *Hippol.* 492. haud illum niger Edæque livor dente degeneri petit. *Tac.* 12. *Ann.* 19. Prece haud degenerem permissus. *h. e. non abjecta et indigna illo, a quo adhibebatur. Id.* 4. *ibid.* 61. Vita non degener. *Id.* 11. *ibid.* 19. Insidiæ non degeneres. *h. e. quæ non dedecabant Romanos, a quibus fiebant. Id.* 3. *Hist.* 65. Vultus procul visentibus notabantur, Vitellii projectus et degener, Sabinus non insultans et miseranti propior.

DÉGÈNÉRATIO, ònis, f. 3. mutatio in pejus. *Boeth. de unit.* et uno p. 866. Secundum descensum unitatis a superiore ad inferius fit degeneratio.

DÉGÈNÉRATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DÉGÈNÉRUS, as, avi, atum, are, 1. (de et genus). Part. *Degenerans* sub A II.; *Degeneratus* sub II. et in fin. — Degenero est degener fio, a mei generis natura discedo, et in pejus declino mutorque (*It. traigñare, bastardare, degenerare; Fr. dégènerer, s'abâtardir; Hisp. degenerar, bastardear; Germ. aus der Art schlagen, entarten; Angl. to degenerate, grow worse, not to come to, to fall short of*). Usurpatur autem A) Neutorum uoc, et B) Active.

A) Neutorum more; et quidem

I.) Proprie. — a) Absolute. *Virg.* 2. *G.* 59. Po-
maque degenerant succos oblita priores. *Id.* 1. *ibid.*

198. Vidi lecta diu (*semina*), et multo spectata labore Degenerare tamen. Adde *Colum.* 3. *R. R.* 10. 17. *Id.* 2. *ibid.* 9. 11. Etiam sicis frumenta degenerant. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 44. (149). Hordeum in avenam degenerat. *Id.* 17. *ibid.* 15. 25. (117). Si sativæ (*plantæ*) silvestribus inserantur, degenerant in feriatem. — b) Cum addito Ablat. et præp. *ab.* *Cic.* 13. *Phil.* 15. 30. Frater tuus, qui a vobis nihil degenerat.

II.) Translate degenerare dicitur, qui a virtute majorum suorum recedit: et occurrit — a) Absolute, aut cum addito in aliqua re vel ad aliquam rem. *Cic.* 5. *Verr.* 68. 159. Consuetudo eum et disciplina degenerare non sineret. *Liv.* 9. 18. Exercitus degenerans. *Capitolin. Macrin.* 7. Solus Marcus nomen illud sanctum (*Antonini*) vitæ genere auxisse videtur, Verus autem degenerasse, Commodus vero etiam polluisse sacri nominis reverentiam. *Alii* pro degenerasse legunt degeniisse. *Tac.* 15. *Ann.* 68. Nec ceteri centuriones in perpetendis suppliciis degenerare. *Id.* 14. *ibid.* 31. Honesto loco ortum degenerare ad theatrales artes. — b) Sæpius cum Ablat. et præp. *ab.* *Cic. Flacc.* 11. 25. Ab hoc perenni contestataque virtute majorum degenerare. *Id.* 1. *Divinat.* 3. 6. a Stoicis. *Liv.* 9. 34. Nolo ego istam in te modestiam, ne degeneraveris a familia imperiosissima et superbissima. *Tac. Germ.* 45. Non modo a libertate, sed etiam a servitute degenerare. *Id.* 3. *Hist.* 28. a forma vitæque sua. *Sueton. Aug.* 17. a civili more. — Et passive impersonaliter. *Val. Max.* 2. 7. n. 7. Mars imperii nostri pater, ubi aliqua et parte a tuis auspiciis degeneratum erat, nomen tuum propitiabatur. — c) Cum Dativo poetice. *Stat.* 1. *Theb.* 464. et Marti non degenerare paterno. *Martial.* 4. 78. Degenerant nati patribus. *Claudian.* IV. *Cons. Honor.* 366. et patri non degeneraret Achilli.

B) Active, et quidem

I.) Proprie est degenerem reddere. *Colum.* 7. *R. R.* 12. 11. Si Venus teneris canibus conceditur, carpit vires, animosque degenerat. — Hinc passive. *Solin.* 17. Adulterinis coitibus degenerantur partus lænarum.

II.) Improprie. ¶ 1. Est facere, ut quis a virtute majorum suorum recedat. *Val. Max.* 8. 4. Vitaturum se dixerunt degenerati patris conspectum. ¶ 2. Hinc ponitur et pro deboueslare, dedecorare. *Propert.* 4. 1. 81. (*Me*) non degenerasse propinques. *Ovid.* 7. *Met.* 543. Acer equus quondam, iniquæque in pulvere famæ Degenerat palmas. *Id.* 3. *Pont.* 1. 45. Hanc cave degeneres. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 160. Degenerare honorem. *Ubiq. alii aliter legunt. Id.* 4. *Theb.* 149. famam. — Hinc

Degeneratum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, ut *audium, pronuntiatum* etc. *Liv.* 1. 53. Nec, ut injustus in pace rex, ita dux belli pravus fuit. Quin ea arte aquasset superiores reges, ut degeneratum in aliis huic quoque decori obficeret. *V. Interpp.* ad *h. l.*; ac præcipue consule *Madrig* ad *Cic. de Fin.* p. 634. et *Mützell* ad *Curt.* 7. 23. 29.

DÉGÈNIO, as, avi, atum, are, n. 1. (de et genus). Part. *Degeniatus*. — Degenio est genio suo privo, hoc est infamo, dehonesto. *V. GENIUS. Cassiod.* 5. *Variar.* 5. ad fin. Commonemur, ut præpositorum commoda non præsumas, nec quidquid eos potestatis habere reverenda sanxit antiquitas, aliqua usurpatione degenies. *Al. leg. degeneres; al. deneges. Id.* 12. *ibid.* 10. Si ad illum diem arerario nostro, dispunctis rationibus, non aut per te intuleris, aut destinaveris quantitatem, degeniatus in provinciam veloci reddes, quæ te male distulisse cognoscis. *V. et DEGENERO II. a.*

DÉGÈRE antiqui posuerunt pro expectare. *Paul. Diac.* p. 73. 4. *Müll.*

DÉGÈRO, is, ere, a, 3. (de et gero) idem fere quod gero.

I.) Proprie. *Plaut. Men.* 5. 2. 53. Mea ornamenta ad meretrices degerit. *Id.* *ibid.* 5. 1. 41. Aurum meum domo supillas uxori tuæ, et tuæ degeris amice.

II.) Translate, degerere in pastillos, *h. e. conformare, pastillos ex aliqua re conficere, est apud Plin.* 12. *Hist. nat.* 27. 60. (131). Siccatæ (ura) degeritur in pastillos. *Veteres editiones habent degerere: quam lectionem retinuit et Sillig.* — Degerere bellum, bellum gerere. *Lucret.* 4. 965. Nautic contractum cum ventis degerere bellum. *Al. jez. cernere, alii rectius*

degere. Si degerere retineas, versus est hypermeter, quod in *Lucretio* tamen rarum non est.

DÉGLĀBRĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*

DÉGLĀBRO, as, atum, are, a, 1. (de et glabro). Part. *Deglabratus*. — Deglabro est glabrum reddo, glabro, corticem aut pilos detraho. *Paul. Dig.* 47. 7. 5. Arbores cingere est deglabrare. *V. DECLAVO. Lactant.* 1. 21. Isidis sacerdotæ, deglabrato corpore, sua pectora tundunt. *V. DIGLUBO.*

DÉGLĀBO, his, ptum, bere, a, 3. (de et glubo). Part. *Degluptus* II. 1. — Deglubere est corticem eximere.

I.) Proprie. *Varro* 1. *R. R.* 48. 2. Quod eo folliculo deglubitur granum.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro extorciare. *Plaut. Pæn.* 5. 5. 33. Deglubta mœna. *Marcell. Empir.* 16. a med. Mus deglubtus. — Hinc illud: *Boni pastoris est tendere pecus, non deglubere.* Ita rescriptis Tiberius præsidibus provincias tributis onerandis sacerdotibus, apud *Sueton.* in *ejus Vita* 32. *Sic Varro* apud *Non.* p. 158. 31. *Merc.* Peliam Medæa permisisset, ut se vel vivam degluberet, dummodo redderet puellum. ¶ 2. Obscæno sensu. *Auson. epigr.* 71. Deglubit, fellat, etc. *h. e. masturbat.*

DÉGLUPTUS, a, um. *V. voc. præced.*

DÉGLŪTINO, as, are, a, 1. (de et glutino) dissolvo, quod glutinatum erat. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 103. (163). Palpebras deglutinat andrachle.

DÉGLUTTIO vel deglutio, is, ire, a, 4. (de et glutio vel glutio) est cibum, vel potum per gulam ad stomachum transmittere.

I.) Proprie. *Fronto* 1. ad amic. (edente iterum *A. Mai.*) *Ep.* 15. Uvarum avilissimus est: primum denique hanc cibum deglutivit. *Alcim. Avit.* 4. 634. de *batana* Jonæ. Deglutire virum, fauces implere capaces.

II.) Improprie est patienter vel æquo animo ferre, quod minus probatur, qua significatione *inghottire* etiam num Itali dicunt. *Boeth. de duabus nat.* p. 948. Nec deglutiebam, quod acceperam, sed frequentis consilii iteratione ruminabam.

DÉGO, gis, gi, gere, a, 3. (de et ago). *Dequi* præterit. fornavit *Auson.* pro *degi*, *epist.* 17. In comitatu degimus ambo ævo dispari. *Al. tamen leg. degimus. Ennod. Paney. Theodor.* 19. Magistratum, etiam si longe deguerit, exiget qui meretur. et *Idar. præfat. ante med.* Esto, ut in sanctis, quibus deguit (*Hieronymus*) Hierosolymorum locis, quamplurima de his, que sunt insecta, subjecerit. — Part. *Degens* et *Degendus*. — Ratione habita etymoi, *Non.* p. 278. 16. *Merc.* eamque secuti *Lipsius* et alii *dego* poni ajunt pro *demo*, minuo, detraho, quasi *de-ago*, confirmantque exemplis ex *Plaut. Epid.* 1. 1. 63. *Men.* 5. 1. 41. et *Lulul.* 2. 1. 43. Item ex *Apul. de Mag.* et *Gell.* 17. 16., in quibus omnibus locis varia ac dubia est lectio. Addi potest et illud *Caton. R. R.* 37. *sub fin.* De vinea et arboribus putabis sarmenta degere et fescinam facere etc. Sed hic quoque alii aliter. At perspicuus est locus *Fronton.* 4. ad *M. Cæs.* 3. a med. Potest æstus per vestis intervalla depelli, potest degi, potest deuenire. potest circumduci, potest interverti, potest eventilari. — Rectius tamen *dego* a *de* et *ago* usurpat de tempore, et *degere vitam, ætatem*, etc. est agere; quasi usque ad finem agere, ut *de vim habeat tot per*; vel quasi deorsum agere, decurrere, ætatem consumere (*It. passare, menar la vita, il tempo, vivere; Fr. passer, consommer le temps, vivre; Hisp. pasar el tiempo, vivir; Germ. eine Zeit zubringen, verleben, leben; Angl. to lead, pass, or spend one's life, to live, exist*). Occurrit — a) Active cum Acusativo. *Plaut. Most.* 3. 1. 3. Decere a mane ad noctem usque in foro diem. *Ter. Adelph.* 4. 1. 6. diem in læticia. *Plaut. Cos.* 2. 4. 12., *Cist.* 1. 1. 79. et *Psud.* 1. 3. 131.; *Ter. Phorm.* 2. 3. 70.; *Lucret.* 3. 508.; et *Cic.* 2. *Fin.* 35. 118. ætatem. *Cic. Hosc. Am.* 52. 150. ætatem inter feras. *Id. Senect.* 1. 2. omne tempus ætatis. *Lucret.* 2. 1092. placidum ævum. *Cic. fragm.* apud *Augustin.* 4. *Trinit.* 2. in beatorum insulis immortalæ ævum. *Lucret.* 3. 313. vitam. Sic *Cic. Sull.* 27. 75. frædissimam vitam ac miserinam cum aliquo. Adde *Virg.* 4. *Æn.* 551. *Horat.* 1. *Od.* 31. 20. senectam turpem. *Catull.* 68. 104. otia. *Lucret.* 4. 989. bellum. *V. DEGERO.* — b) Passive.

Lucret. 2. 15. Qualibus in tenebris vitæ quantisque periculis Degitur hoc ævi quodcumque est. *Cic.* 1. *Nat. D.* 19. 50. Quærere suletis, quæ vita deorum

sit, quæque ab iis degatur ætas. *Id. Amic.* 23. 87. Amicitia nullam ætatis degentem rationem patitur esse expertem sui. Adde *Lucret.* 4. 1178. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 1. 2. (4). Sine quæis vita degi non possit. — c) Absolute pro vivere, durare. *Horat.* 3. *Od.* 29. 41. Ille potens sui, Lætusque deget, cal etc. *Seneca Ep.* 74. ante med. Animalia sine nequitia, sine fraudibus degunt. *Curt.* 9. 3. Inter feras serpentesque degentes. *Tac.* 4. *Ann.* 57. Certus procul Urbe degere. *Plin.* 12. *Hist. nat. proem.* § 1. Etiamnunc gentes sic degunt. *Id.* 6. *ibid.* 17. 19. (50). et 25. 29. (112). Degere ex æquo cum aliquo. h. e. concorditer, iisdem legibus atque institutis. *Id.* 31. *ibid.* 7. 41. (88). Vita humanior sine sale non quit degere. h. e. subsistere, durare nequit.

DEGRADATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEGRADO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et gradus). Part. *Degradatus* sub a. — a) Active est gradu dignitatis moveo, honore privo. *Imp. Theodos. et Valent. Cod.* 1. 31. 3. Verberandi degradandive senatores licentiam denegamus. *Alii rectius leg. degradandive.* Certior est lectio apud *Idac. Chron.* ad *Olymp.* cccxii. Nunciantes Asprem degradatum ad privatam vitam. — b) Neutorum more est gradu dejicio, amoveo. *Venant. Fort. Vit. S. Radeq.* 3. Ideo, juncta principi, timens ne Deo degradasset, quum mundi gradu proficeret, etc.

DEGRANDINAT, impers. 1. vehementer grandinat. *Ovid.* 4. *Fast.* 755. Da veniam culpæ, nec, dum degradinatur, obsit Agresti fano supposuisse pecus. *Quidam interpretantur* dum grandinare desinit.

DEGRASSOR, aris, rtus sum, ari, dep. 1. (de et grassor). Part. *Degrassatus* sub II. — Degrassor I.) Proprie ac stricto sensu, neutrorum more, est eum impetu et celeri gradu descendo. *Apul. de Deo Socrat.* Quippe si aquæ humore fecundæ sunt, veluti ad sætum edendum, deorsum degrassantur. *Alii leg. degavantur;* *Burm.* vero decrassantur con-jecit.

II.) Translate, quemadmodum et *grassari*, ponitur pro vezare, malis ac damnis afficere. *Stat.* 1. *Achill.* 406. ubi tanta injuria primos Degrassata duces.

DEGRAVATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEGRAVO, as, atum, are, a. 1. (de et gravo). Part. *Degravans* et *Degravatus* I. — Degravo est valde premo, aggravo.

I.) Proprie. — a) Cum Accusativo. *Colum.* 6. *R. R.* 2. 15. Nervisque et musculis robusta (*boum corporatura*), non adipibus obesa, ut nec sui tergoris mole, nec labore operis degravetur. *Id.* 1. *ibid.* 5. 10. Edificium paulatim degravatum pondere suo præceps attrahetur. *Phædr.* 4. 21. et *Apul.* 7. *Met. extr.* Degravatus pondere. *Propert.* 3. 7. 58. nieum degravat unda caput. *Ovid.* 5. *Met.* 351. Læva, Pachyne, tibi; Lilibæo crura premuntur; Degravat Ætna caput. *Id.* 13. *ibid.* 776. aut gradiens ingenti littora passu Degravat. *Id.* 4. *Fast.* 4. 35. Hæc (*floribus*) implet lento calathos et vimine textos; Hæc gremium, laxos degravat illa sinus. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 5. 4. (10). Navigi statim degravari, quas incederit partes, et si diutius permaneat, etiam mergi. *Liv.* 3. 62. Quæ (*duo hominum milia*) ubi, illatis ex transverso signis, degravabant prope circumventum cornu, etc. — Figurata. *Seneca Ep.* 30. *init.* Bassum Auidium, virum optimum, vidi quassum, etati oblectantem. Sed jam plus illum degravat, quam quod possit atollit. Magno senectus et universum pondere incubuit. — b) Absolute. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 24. 28. (83). Pulverum mole degravante.

II.) Translate ponitur pro molestiis afficere. *Liv.* 4. 32. *extr.* Etiam peritos nandi lassitudo et vulnera et pavor degravant.

DEGREDIOR, græderis, gre-sus sum, grædi, dep. 3. (de et gradior). Part. *Degrediens* et *Degressus*. — Degredior est gradior: et occurrit — a) Cum addito unde et quo quis degreditur. *Plaut. Cas.* 3. 5. 40. Sciens de via in semitam degredere. *Sall. Jug.* 49. Degredi monte. *Liv.* 5. 52. ex arce. *Id.* 8. 35. templo. *Id.* 21. 32. Ubi primum degressus tumulis montanos sensit. *Tac.* 1. *Hist.* 61. Cæcina Penninis Alpius degredi jussus. *Id.* 4. *Ann.* 49. Degredi castello, tumulis. *Liv.* 7. 24. Alia in campum degressis supererat moles. Adde *eumd.* 44. 5. *Tac.* 2. *Ann.* 54. In specum degressus sacerdos, hausta fontis arcani aqua, etc. *Id. Agric.* 18. Ir æquum degredi non audebant. *Liv.* 3. 62. *fin.* Pedem ne ad pedes

quidem degresso equiti parem esse. Adde *eumd.* 29. 32. — Absolute. *Liv.* 40. 22. Qua triduo ascenderat, biduo est degressus. *Tac.* 13. *Ann.* 14. Degrediente eo magna prosequentium multitudine. *Id. Agric.* 37. Britanni, qui adhuc pugnae expertes summa colium insederant et paucitatem nostrorum cum spernebant, degredi paulatim et circumire terga vincen-tium caperant. Adde *eumd.* 2. *Hist.* 51.; et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 16. 21. (58). — Ceterum *V. DIGRE-DIOR.*

DEGRÉGO. *V. DISGREGO.*

DEGRESSIO, onis, f. 3. actus degredendi. Translate est figura rhtorum et quidem apud *Cic.* 3. *Orat.* duplex. Nam c. 53. 205. unam ponit inter figuras sententiarum, quum pluribus verbis integraque sententia a proposito declinat. *Cap.* vero sequenti § 207. recenset inter ornamenta verborum, et intelligere videtur, quum uno aut altero verbo extra rem itur, rediturque statim ad prius. Utroque loco alii leg. *digressio*: at *Orell.* utrobique legit *degressio*; quamvis in notis monere videatur, secundo loco vocem *degressio* esse omittenda.

DEGRESSUS, a, um. *V. DEGREDIOR.*

DEGRESSUS, us. *V. DIGRESSUS.*

DEGRUMOR, aris, ari, dep. 1. in rectum dirigere: a *gruma*, quæ dicitur a *Non.* p. 63. 6. *Merc.* esse mensura quædam, qua stææ viæ ad lineam diriguntur, ut est agrimeasorum. *Ennius ibid.* Degrumari ferrum. *Lucilius ibid.* viamque Visi degrumari, ut castris mensor facit ulim. *V. GROMA.*

DEGRUNNIO. *V. DIGRUNNIO.*

DÉGŪLATOR, oris, m. 3. qui gulose omnia consumit. *Apul. Apolog.* Omnia in paucis annis degulatur in ventrem condidit, et dilapidavit. *V. SORBILLATOR.*

DÉGŪLO, as, avi, atum, are, a. 1. gulæ dare, ut *Non.* p. 97. 28. *Merc.* exponit. *Succius*, seu *Suevius*, seu *Succius* vetus poeta (quem citat etiam *Macrob.* 2. *Satur.* 14. et alibi) apud *Charis.* 1. p. 80. *Putsch.* Postquam inter se degularunt omnia. *Afranius ibid.* et apud *Non.* loc. cit. Immo jam dudum occubuisse, degulasse oportuit. — In verbis *Afrani* videtur alia inesse sententia, quantum ex brevi fragmento licet coniecere. h. e. gulam fregisse, aut quippiam hujusmodi. At *V. OCCUMBO.*

DÉGŪNÈRE, degustare. *Paul. Diac.* p. 71. 21. *Müll.* ubi Critici varia comminiscuntur, ut monstrum illud verbi expediant: *degumare* alii mallet, alii *degumare*: a *gumia*, gulosus. Rectius *Müllerus* ad h. 1.: Apparet voc. *gustus* participium esse antiquioris verbi GUNO. Additque auctoritatem *Gloss. Labb.* *Degunere*, ἀπογευσάσαι καὶ αὐγεῖναι (lege αὐγεῖναι).

DEGUSTATIO, onis, f. 3. actus degustandi. *Ulp. Dig.* 18. 16. 1. Periculum vini sustinebit usque ad degustationem. Adde *ibid.* 33. 5. 3. *Inscript.* apud *Kellerm. Vigil. Rom. laterc.* p. 74. DE AMPVLLIS PLACVIT, VT POST DEGUSTATIONEM POSSESSORI REDDANTVR.

DEGUSTATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEGUSTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et gusto). Part. *Degustans* I.; *Degustus* I. et II. 1. et 2.; *Degustandus* II. 2. — Degusto est idem quod gusto, delibio, attingo (It. *gustare*, *assaggiare*; Fr. *gouter*, *déguster*; Hisp. *gustar*; Germ. *etwas oder von etwas kosten*; Angl. *to taste*).

I.) Proprie. *Cato H. R.* 148. Degustare vinum. *Varro 2. R. R.* 5. 15. de vaccis. pabulum. *Ovid.* 4. *Pont.* 10. 18. Nec degustanti lotos amara fuit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 32. 50. (119). carnem cervi. *Id.* 21. *ibid.* 12. 42. (72). Degustatus illos corni. *Ulp. Dig.* 18. 6. 1. Degustata vasa, vel dolia. *Ambros. Ep.* 9. 70. Degustato melle, favum prædictis edendum dedit.

II.) Translate. ¶ 1. De inimicis. *Lucret.* igni tribuit 2. 192. subsiliunt ignes ad tecta domorum, Et celeri flamma degustant tigna trabesque. Sic *Horat.* 1. *Sat.* 5. 73. per veterem dilapso flamma culinarum Vulcanu, summum properabat lanibere tectum. — *Imp. Constantin. M. Cod. Theod.* 16. 10. 1. Si quid de palatio nostro, aut ceteris operibus publicis degustatum fulgore esse consiterit, retento more veteris observantiæ, *Quid portendat*, ab haruspici-bus requiratur. h. e. tactum, delibatum; vocabulo haruspiciæ, ni fallor, proprio. — *Virg.* 12. *Æn.* 376. Lanrea summum degustat vulnere corpus. h. e. leviter ferit. Similiter *Sil. It.* 5. 273. leviterque e corpore summo Degustat cuspis generosum extrema

cruorem. ¶ 2. Metaphorice ponitur pro aliquid mente tentare, attingere, aliquid sibi cognitionem acquirere. *Cic. proem. Paradox.* Degustabis genus hoc exercitationum earum, quibus etc. *Id.* 5. *Tusc.* 21. 61. Visne, inquit, Damocle, quoniam hæc te vita delectat, ipse eamdem degustare? *Id.* 4. *Att.* 8. *extr.* Tu velim e Fabio, si quem habes aditum, odorere, et istum convivam tuum degustes. h. e. intimas ejus cordis latebras investigates, quid sentiat cognoscas. *Id. Cluent.* 26. 72. Qui aliquid ex ejus sermone speculæ degustaret. *Id.* 13. *Att.* 40. Degustare aliquid de fabulis. *Tac.* 6. *Ann.* 20. Degustare imperium. *Seneca Ep.* 33. Summatim degustare ingenia maximorum virorum. *Quintil.* 4. 1. 14. Degustanda tamen hæc proæmio, non consumenda. h. e. leviter breviterque attingenda. *Id.* 12. 2. 4. Degustare literas primis labris. *Id.* 10. 1. 104. Nos genera degustamus, non bibliothecas excutimus. *Id.* 10. 3. 23. Una (*materia*) diligenter effecta plus proderit, quam plures inchoatæ et quasi degustatæ.

DEGYRO, as, are, n. 1. ex gyro flecto. Voc a *Le-rico* expungenda: occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 156.

DEHABEO, es, ere, a. 2. minus habeo, careo. *Hieronym. Ep.* 22. n. 35. Ille ita universa moderatur, ut nemo quid postulet, nemo dehabeat.

DEHAURIO, hauris, hauri, haustum, haurire, a. 4. (de et haurio). In aliquot Codicibus legitur et *dehorio*. — Part. *Dehaurio* 1. — Dehaurio ¶ 1. Est idem quod haurio. *Cato H. R.* 66. Cum oleum sustuleris de cortina, amurcam dehaurito. Al. leg. *dehorito*, ut *plaustrum*, *pliosium*, etc. *Tertull. Resurr. carn.* 11. *sub fin.* Cato quocumque dehausta. ¶ 2. Item devoro. *Tertull. Pall.* 5. ad *fin.* *Æsopus* histrio margarita pretiosa dehaust.

DEHAUSTUS, a, um. *V. voc. præced.*

DEHINC, adverb. (de et hinc). *Dehinc* naturâ suâ disyllaba est, et primam corrigit. *Virg.* 3. *G.* 167. Cervici subneete: dehinc ubi libera colla. *Id.* 3. *Æn.* 464. Dona dehinc auro gravia etc. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 722. et 8. *ibid.* 337.; *Horat. Epod.* 16. 65. et *Art. P.* 144.; *Stat.* 3. *Sily.* 3. 63.; *Val. Flacc.* 1. 551. etc. Disyllabam primâ productâ nondum vidimus. — Apud Poetas aliquando synæresin patitur. *Virg.* 1. *Æn.* 135. Eurum ad se Zephyrumque vocat, dehinc talia fatur. Adde *eumd.* *ibid.* 260., 6. *ibid.* 678., 9. *ibid.* 480.; *Ovid.* 6. *Fast.* 788., etc. et *V. Apul. de Orthogr.* — Ceterum *dehinc* (ex *de* et *hinc*, haud aiter atque *abhinc*, *exhinc*, etc.) idem est atque *hinc*, nisi quod præpositio *de*, non modo vim addit, verum etiam in significationem auditorum animos facile convertit (It. *di quâ*, *da questo luogo*; Fr. *d'ici*, *à partir d'ici*; Hisp. *de acá*; Germ. *von hier an*, *von hier weg*, *von diesem Punkte weg*; Angl. *from thence*). Usurpatur autem A) Stricto sensu ac raro de loco; et B) Latiori sensu ac sæpius de tempore.

A) Stricto sensu ac raro de loco; et quidem

I.) Proprie *dehinc* est ex hoc loco: qua tamen significatione occurrit tantum apud sequioris ævi scriptores. *Mela* 3. 8. 4. Interiora Gedrosii, dehinc: Persæ habitant. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 6. (38). Dehinc Italia, primique ejus Ligures. *Tac.* 4. *Ann.* 5. Cetera Africae per duas legiones, parique numero Ægyptus: dehinc initio ab Syria usque ad Euphratem quatuor legionibus coercita.

II.) Translate ponitur pro ex hac re, per consequentiam. *Plaut. Cas.* 1. 1. 5. Quin edpol etiam, si in erucem vis pergere, sequi decretum te; dehinc conjicito ceterum, possisne necne, clam me utelis tuis præcipere Casinam utorem etc. *Ter. Andr.* 1. 2. 19. Nunc hic dies aliam vitam adfert, alios mores postulat. Dehinc postulo, sive æquum sit, te oro, Dave, ut redeat jam in viam.

B) Latiori sensu ac sæpius de tempore usurpatur.

¶ 1. Specialim de præsentis tempore, quod ratione habita futuri, sub oculos ponere ac præcipue notare volumus; nihil tamen refert, utrum præsens, an futurum aut etiam imperativum sequatur: et *dehinc* est posthac, deinceps, scilicet a præsentis tempore incipiendo atque in posterum progrediendo. *Plaut. Asin.* 1. 1. 98. Profecto nemo est, quem jam dehinc metuum. *Ter. Andr. prol.* 22. Dehinc ut quiescant, porro moneo, et desinant. *Id. Eun.* 2. 3. 5. Deleo omnes dehinc ex animo mulieres. *Plaut. Fren.* 5. 2. 69. At at, scias nunc, dehinc Latine jam loquar. Adde *eumd.* 1. 2. 161. et *Asin.* 1. 3. 8. *Ter. Eun.*

5. 2. 33. At nunc dehinc spero, æternam inter nos gratiam fore. *Liv.* 1. 59. Vos, dii, testes facio me L. Tarquinium Superbum — ferro igni, quacumque dehinc vi possim, excuturum. *Plaut. Asin.* 5. 2. 8. At nunc dehinc scito illum ante omnes minimi mortalem preti. *Id. Pæn. prol.* 125. Dehinc ceterum valete, edeste. — Raro admodum ratione habita præteriti temporis. *Sueton. Tit.* 8. Quam ex instituto Tiberii omnes dehinc Cæsares beneficia — aliter rata non haberent. Adde *eumd. Cal.* 58.; et *Val. Flacc.* 1. 551. ¶ 2. Generatim de quocumque tempore, sive præterito, sive præterito aut futuro, inter quod et adverbium dehinc ratio constituitur: et quidem — a) Ut simpliciter significetur actio aliqua alteram subsequi atque excipere; ac propterea dehinc est idem ac postea. *Virg.* 1. *Æn.* 135. Eurum ad se Zephyrumque vocat, dehinc talia fatur. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 99. Quam proreperunt primis animalia terris — Unguibus et pugnis, dein sustibus, atque ita porro Pugnabant armis — Donec verba, quibus voces sensusque notarent, Nomina invenire: dehinc absistere bello, Oppida ceperunt munire, etc. *Id. Art. P.* 143. Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat. *Ovid.* 6. *Fast.* 788. Zona latet tua nunc et crus fortasse latebit: Dehinc erit, Orion, aspicienda mihi. *Cels.* 1. 3. a med. Primum cibis utatur: — dehinc, si parum illa proficiunt, aloem sumat. *Tac.* 1. *Ann.* 34. Sequanos — in verba ejus adigit. Dehinc audio legionum tumultu raptim profectus etc. *Sueton. Aug.* 97. De qua dehinc dicam. Adde *eumd. Ner.* 19., *Cæs.* 35. et *Tib.* 6. et 51. — Aliquando adverbium dehinc sequenti propositioni vel membro inducendo inseruit. *Virg.* 3. *Æn.* 464. Quæ postquam vates sic ore effatus amico est, Dona dehinc — imperat ad naves ferri. Adde *eumd.* 8. *ibid.* 337. — b) Usurpatur etiam in plurimorum rerum enumeratione, sive adverbio primum, primo vel similibus, sive alio quocumque modo enumerationis initium significetur. *Sall. Cat.* 3. In primis arduum videtur res gestas scribere, primum quod facta diētis exæquanda sunt; dehinc quia plerique — putant etc. Adde *Virg.* 3. *G.* 166. *Sueton. Domit.* 8. Olim absoluta, dehinc longo intervallo repetita. Adde *eumd. Aug.* 49. *Seneca.* 3. *Quæst. nat.* 29. Incipit ergo pertranscere, dehinc laxata ire in tumorem etc. *Horat. Epod.* 16. 65. Ære, dehinc ferro duravit sæcula. *Sil. It.* 8. 472. Huic genus orditur Minos invisque tauro Pasiphæ, clarique dehinc stant ordine patres.

DEHISCO, hincis, hivi (ii), hiscere, n. 3. (de et bisco). Dehiscere pro Dehivisse habet *Varro* 5. *L. L.* 32. *Müll.* — Part. *Dehiscens.* — Dehiscere est valde hiscere, rimas agere, findi (It. *aprirsi, spalancarsi*; Fr. *se fendre, s'entr'ouvrir, s'ouvrir*; Hisp. *abrirse*; Germ. *sich aus einander thun, spalten, aufklaffen*; Angl. *to gape yawn, break open in chinks*). *Varro* 5. *L. L.* 32. *Müll.* In eo loco dehiscens terram. *Virg.* 4. *Æn.* 24. Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat. *Id.* 1. *ibid.* 110. his unda dehiscens Terram inter fluctus sperit. *Id.* 6. *ibid.* 52. neque enim ante dehiscunt Attonitæ magna ora domus. *Liv.* 29. 2. Immittere equites in dehiscentem intervallis hostium aciem. *Seneca Ep.* 30. Succurri non potest navigio dehiscenti. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 4. 10. (14). Rosa paulatim rubescens dehiscit, ac sese pandit. *Id.* 8. *ibid.* 21, 30. (74). Tauri silvestres rictu ad aures dehiscente. *Id.* 33. *ibid.* 6. 33. (101). Stibium fissuris, non globis dehiscens. *Id.* 35. *ibid.* 15. 52. (186). Alumen dehiscens in capillamenta. *Id.* 9. *ibid.* 15. 20. (53). Thyoni pinguescunt in tantum, ut dehiscant. *Cels.* 8. 1. *sub fin.* Atque ea quoque ossa, infra supraque conjuncta, media dehiscunt. *h. e.* distant.

DEHONESTAMENTUM, i, n. 2. (de et honestare) est quod gratiam et honestatem alicui rei adimit; et usurpatur — a) Raro admodum de corporis maxime lætabantur. Adde *Taciti* similem locum 4. *Hist.* 13. — b) Sæpius de morali, et est contumelia, turpitud. — Cum addito Genitivo. *Tac.* 2. *Hist.* 87. Scurræ, histriones, aurigæ, quibus ille amicitiarum dehonestamenti mire gaudebat. *Ju- stin.* 28. 2. Qui uxores cum propter originis dehonestamenta non invenirent, vi publica rapuerunt. *Arnob.* 2. 16. Ab infirmioribus causis ad vitiorum dehonestamenta traduci. — Sine Genitivo. *Tac.* 12. *Ann.* 14. Auribus decisus vivere jubet, ostentui cle-

mentæ suæ, et in nos dehonestamento. *Id.* 14. *ibid.* 21. Sine ullo insigni dehonestamento id spectaculum transiit. *Seneca Const. Sap.* 19. in fin. Contumeliæ, verba probrosa, ignominia, et cetera dehonestamenta.

DEHONESTATIO, ðnis, f. 3. dedecoratio, dehonestamentum. *Tertull. Pudic.* 18. Dolores et dehonestationes sustinet.

DEHONESTATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DEHONESTO, as, ætum, are, a. 1. (de et honesto). Part. *Dehonestans* et *Dehonestatus.* — Dehonesto est dedecore afflicto, honestatem adimo. *Liv.* 41. 6. Farnam, quod indignum sit, maculari dehonestarique. *Tac.* 16. *Ann.* 24. Dehonestare famam suam. *Id.* 3. *ibid.* 70. bonas artes. *Id.* *ibid.* 66. proavum suum infami opera. *Sueton. Claud.* 30. Remisse quid vel serio agentem multa dehonestabant. *Trebell. Gallien.* 16. Romanum dehonestantes imperium. *Augustin.* 3. *contra Crescent.* 53. Restitutus quidam presbyter de domo sua raptus est, luce palam in castellum proximum ductus et sustibus cæsus, in lacuna lutentia volutatus, amictu juncæ dehonestatus. *Arnob.* 6. 21. Oris contumelia lævigati et dehonestati vultus. *h. e.* barba spoliati.

DEHONESTUS, a, um, adject. non honestus. *Gell.* 19. 10. Dehonestum deculpatumque verbum.

DEHONORARIUS, a, um, adject. inhonestus. *Tertull. Apolog.* 39. Si quod aræ genus est, non dehonoraria summa, quasi redemptæ religionis congregator. *Al. leg. de honoraria, alii de oneraria.*

DEHONORATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DEHONORO, as, ævi, ætum, are, a. 1. (de et honoro). Part. *Dehonoratus.* — Dehonorare est honore privare, honorem adimere. *Oros.* 2. 2. Dehonora- ta Babylon. *Salvian.* 3. *de avar.* 8. Filios religiosos (*h. e.* religioni, seu clericatui deditos) bono a vobis dehonori animo asseveratis. *Claud. Mamert.* 3. *Stat. anim.* 14. Non dignitate causæ impari oratione dehonora visset. *Cod. Theod.* 11. 39. 8. Nam et persona (*episcopi*) dehonora tur.

DEHORTATIO, ðnis, f. 3. actus dehortandi. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 15. *ad fin.* Comminatio dehortationis accessio est.

DEHORTATIVUS, a, um, adject. ad dehortandum inserviens. *Priscian.* 15. p. 1020. *Putsch. Ne.* est dehortativum.

DEHORTATOR, ðris, m. 3. qui dehortatur. *Augustin.* 2. *contra Acad.* 3. Ex dehortatore in adiutorem mira benevolentia moderatione conversus es.

DEHORTATORIUS, a, um, adject. ad dehortandum pertinens. *Tertull. Apolog.* 22. Dehortatorium plane a bono.

DEHORTOR, æris, ætus sum, ari, dep. 1. (de et hortor). Prima syllaba longa est. *Ennius* apud *Gell.* 7. 2. Hannibal audaci cum pectore dehortatur, Ne bellum faciam. *Non.* 2. 33. legit de me hortatur, *h. e.* me dehortatur: ut sit tmesis. Hæc *Forcellinus*: at locum in edit. *Mercer.* minime inveni. — Part. *Dehortans* et *Dehortatus.* — Dehortari est dissuadeo (It. *consigliare, dissuadere*; Fr. *dissuader, détourner de*; Hisp. *dissuadir*; Germ. *abrathen, wider- rathen*; Angl. *to dissuade, discourage, dehort*). Occurrit — a) Cum partic. ne et Conjunctivo, aut cum præpos. ab et Ablativo. *Ter. Phorm.* 5. 7. 17. Dehortatus est me ne darem. *Sall. Jug.* 33. Multa me dehortantur a vobis, Quirites, ni studium reipubl. omnia superet. *h. e.* a vobis alienant, deterrenque a vobis defendendis. *Cic.* 3. *Herenn.* 3. 6. Dehortari ab aliqua re. — b) Absolute. *Cic.* *Pis.* 39. 94. Res ipsa et reipubl. tempus aut me ipsum, aut alium quempiam aut invitabit, aut dehortabitur. *Auson. Perioch.* 3. *Iliad.* Alexander frustra Agamemnone dehortante congregitur. — c) Sequente Infinitivo. *Cato* apud *Gell.* 13. 24. Multa me dehortata sunt huc prodire, anni, ætas, vox, vires. *Sall. Jug.* 24. Plura de Jugurtha scribere dehortatur me fortuna mea. *Tac.* 3. *Ann.* 16. M. Piso repetere Syriam dehortatus est.

DEICIDA, æ, m. 3. (Deum et cædo). *Gloss. Placid.* ed. *A. Mai.* p. 455. Deicida est qui Deum occidit, ut homicida.

DEICIO, is, etc. *V. DEJICIO.*

DEICO, deici, deictum, etc. *V. DICO.*

DEIFÆRUS, æ, um, adject. (Deus et fero), *Deo- φέρης*, qui Deum fert. *Cassiod.* 7. *Hist. Eccl.* *ad fin.* Constatemur autem a semetipso Deum existentem carnigeram, et hominem deiferum.

DEIFÆRICO, as, ævi, ætum, are, a. 1. Part. *Deifi- cans.* — Deifico est Deum facio. *Cassiod.* 7. *Hist. Eccl.* 2. a med. Libanius Julianum deificavit. et *de- inceps.* Quomodo enim Christus deifectur. et *mor.* Quapropter non erubescunt multos homines deifi- cantes.

DEIFÆCUS, a, um, adject. ¶ 1. Active est qui Deos facit. *Tertull. Apolog.* 11. Concedetis, illum Deum deificum justitia præcellere. ¶ 2. Passive est divinitus immisus, sacer; et dicitur de morbo. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 30. Vulgus propria et dominantia magnis nominibus appellat, ut luem deificam epilepticam passionem. — Porro passio epileptica ab eodem *Cæli. Aurel.* etiam passio sacra dicitur, et a *Cælo* appellatur morbus sacer vel major, denique ab *Apul. de Mag.* etiam morbus divinus. quemad- modum et Græcis *λεπρὸς νόσος* (*Herod.* 3. 33.). Ceterum *Id. Cæli. Aurel.* bujuse significationis ratio- nem offert 1. *Tard.* 4. hisce verbis: Sive quod divi- nitus putetur inmissa...: sive ob magnitudinem passionis; majora enim vulgus sacra voravit. *V.* plura hæc de re apud *C. Kärcher, Nachträge zu Forcellini's Latein. Lexicon*, p. 5.

DEIN, V. DEINDE.

DEINCEPS. In earmine est disyllabum apud *Ho- rat.* 2. *Sat.* 8. 79. Nullo his mallem ludos spectasse. Sed illa Redæ age quæ deinceps risisti. *Vibidius* dum Quærit de pueris, etc. — Ceterum deinceps, a *deinde* et *capio*, A) Olim adjective, B) Postea sæpius adverbialiter usurpatum fuit.

A) Adjective olim fuisse usurpatum *deinceps*, *de- incipis* vel *deincipitis* (ut *princeps, anceps*) testatur *Paul. Diac.* p. 71. 2. *Müll.* Deinceps qui de- inde cepit, ut princeps qui primum cepit. *Id.* p. 75. 4. *Müll.* Deinceps antiqui dicebant proxime quemque captum. *Apul. Florid.* n. 16. Reliquum sine intermissione deinceps die perfecturus.

B) Postea sæpius adverbii more usurpatum est, coque significatur ordo continens unius rei post aliam subsequentis (It. *successivamente, successi- vamente*; Fr. *successivement, en suivant, de suite*; Hisp. *sucesivamente, consiguientemente*; Germ. *aufeinanderfolgend, in aufeinanderfolgender Reihe, der Reihe nach*; Angl. *successively, one after another, after that, besides, moreover, in the next place*). Occurrit autem 1.) Stricto, et 2.) Latiori sensu.

1.) Stricto sensu ponitur ¶ 1. De loro seu spatio. *Varro* 1. *R. R.* 14. 2. Sæpes et arboribus troucis de missis in terram, deinceps constitutus. *Cæs.* 7. *B. G.* 23. Alius insuper ordo adicitur, — sic deinceps omne opus contextitur. Adde *eumd.* 1. *B. C.* 25. *Sall. Jug.* 19. Prima Cyrene est — ac deinceps duæ Syrtæ. *Cic.* 3. *Orat.* 47. 183. Pæon oritur a brevi- bus deinceps tribus, extrema producta, ut *domue- rant.* Adde *eumd.* 2. *Divinat.* 54. 111. ¶ 2. Item de tempore. *Varro* 3. *R. R.* 9. 2. Gallinæ villaticæ sunt, quas deinceps rure habent in villis. *Cic.* 2. *Fam.* 18. 4. Quos video deinceps tribunos plebis per triennium fore. *Cæs.* 3. *B. G.* 29. Reliquis deinceps diebus Cæsar silvas cædere instituit. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 40. et 3. *B. C.* 56. *Cic. Brut.* 3. 12. Postea- que prosperæ res deinceps multæ consecutæ sunt. *Id.* 2. *Nat. D.* 37. 93. Ut annales Ennii deinceps legi possint. *h. e.* per ordinem a principio ad finem, a primo libro ad ultimum. *Id.* 1. *Herenn.* 9. 14. Ne id, quod semel supra diximus, deinceps dicamus. *h. e.* statim post. *Id.* 4. *Tusc.* 2. 3. Morem apud majores hunc epularum fuisse, ut deinceps, qui acceba- rent, cænerent ad tibias clarorum virorum laudes. *h. e.* alius post alium. — Hinc cum Adject. *alii* con- jungitur. *Cæs.* 5. *B. G.* 16. Alios *alii* deinceps exci- perent. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 3.; et *Liv.* 27. 39. et 29. 14. — Et cum Adject. totus apud *Cic.* 3. *Ferr.* 10. 26. Possunt deinceps totam rem explicare, deinde ad extremum id, quod accedit, dicere. Adde *Col- lum.* 2. *R. R.* 4. 3.; et *cf. Liv.* 5. 51. — *Sueton. Tib.* 1. Deinceps procedente tempore. Adde *eumd.* *Claud.* 24. et 34. et *Galb.* 4. *Quintil.* 3. 6. 34. Plu- rimi deinceps. ¶ 3. Item de rerum ordine. *Varro* 3. *R. R.* 8. 1. Perge deinceps. *h. e.* per ordinem, or- dinem servando. *Cic.* 1. *Off.* 13. 41. De justitia satis dictum est. Deinceps, ut erat propositum, de beneficentia dicatur. *Id. ibid.* 14. 42. Principes sunt paria et parentes: proximi liberi: deinceps bene- convenientes propinqui. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 15. 52. et 3. *ibid.* 2. 7. *Cæs.* 3. *B. C.* 9. Eodem impetu al-

tera sunt adorti, inde tertia et deinceps reliqua. Adde *Farron. 2. R. II. 4. 2.*; *Liv. 6. 5.*; *Quintil. 12. 8. 15.*, 9. 4. 14., 9. 2. 35. et alibi; et *Sueton. Aug. 2.*, *Ner. 23.*, *Tib. 3.* et *Cæs. 75.*

2.) Latiori sensu usurpatur ¶ 1. Ad varias significandas rationes, ac præcipue in plurium rerum enumeratione. *Cic. 3. Fin. 6. 20.* Primum est officium — ut se conservet in naturæ statu: deinceps ut ea teneat, quæ secundum naturam sint pellatque contraria. — Deinde ea perpetua, tum ad extremum constans etc. *Id. 1. Off. 45. 160.* Ut prima diis immortalibus, secunda patriæ, tertia parentibus, deinceps gradatim reliquis debeantur. *Quintil. 9. 4. 68.* Duo prima verba, et tria proxima, et deinceps. *Id. 10. 7. 5.* Quid — sit primum et secundum et deinceps. *Id. 7. 10. 5.* Primum, secundum, deinceps. Itali dicunt e così di mano in mano. Adde *eumd. 10. 5. 1.*; et *Tac. 1. Ann. 81.* — Sic deinceps deinde apud *Cic. 1. Divinat. 30. 64.* Qui primus, qui secundus, qui deinde deinceps moriturus est. *Al. omittunt* deinde. *Id. 3. Legg. 2. 4.* Deinde etiam deinceps posteris probeatur. *Liv. 2. 47.* Funera deinde duo deinceps collegæ fratrisque ducit. — Et inde deinceps apud *Liv. 5. 37.* Sed, antecedente fama nunciisque Clusinatorum, deinceps inde aliorum populorum, plurimum terroris Romam celeritas hostium tulit. — Et postea deinceps, Gr. ἐπειτα ἐξῆς, *Liv. 45. 14.* Equitate sua postea trium regum bellis deinceps omnibus functum officii. ¶ 2. Interdum significat fere idem quod deinde, postea, exinde. *Quintil. 1. 7. 15.* Ut Lucilius præcipit; — ac deinceps idem etc. *Sueton. Aug. 84.* Nam deinceps roque in senatu locutus est. *Colum. 2. R. II. 10. 26.* Seritur, ut deinceps præcipiunt.

DEINDE et per apocopen dein, adverb. Si philologicè consideretur, dein est minus definitum, quam deinde. — Ratione habita quantitatis, deinde in carmine fere est dissyllabum: passimque occurrunt exempla. Raro trissyllabum, correpta priore. *Sidon. Carm. 0. 272.* Nec qui consimili deinde casu Irati fuit historionis exul. h. e. Juvenalis. *Prudent. Diptych. n. 1.* Eva columba fuit tunc candida, nigra deinde. Adde *Paulin. Nolan. 24. 45.* — Similiter poetæ dein fere monosyllabum faciunt; ut *Horat. 1. Sat. 3. 104.*, *Catull. 5. 8.* et *10.*, et *Propert. 3. 8. 15.* et *4. 8. 83.* Tamen primam corripit *Paulin. Nolan. 17. 131.* Excita, ut mersum (*Jonam*) caperet, deinceps Redderet haustum. — Ceterum deinde vel dein est ideam atque ex eo loco, exinde, et de tempore postea, tum; et continuationem aliquam ordinemque significat (It. di là, poscia, dipoi, dopo; Fr. d'ici, de là, ensuite, après, puis; Hisp. aquí, después; Germ. von hier, von da an, darnach, daraus, hieraus, nachher, als dann; Angl. then, after that, afterwards). Usurpatur autem A) Raro admodum de loco seu spatio, B) Sæpius de tempore et C) De eventorum aut sermonum serie.

A) Raro admodum occurrit de loco seu spatio; et quidem

1.) Proprie. *Liv. 22. 4.* Via interest perangusta —, deinde paulo latior patescit campus. *Plin. 5. Hist. nat. 32. 40.* (141). Impetum deinde sumit Hellespontus et mare incumbit, verticibus limitem sodiens, donec Asiam abruptat Europæ; promontorium illud appellavimus Trapezam. Ab eo x. M. passuum Abydum oppidum, ubi angustia vii. stadiorum; deinde Percote oppidum.

II.) Translate. *Cic. Orat. 63. 213.* Hæc quidem duo binis pedibus incisim, dein membratim. *Id. 2. Nat. D. 42. 110.* Dein quæ sequuntur. *Tac. Germ. 42.* Juxta Hermunduros Narisii, ac deinde Marcomani et Quadi agunt. *Id. 2. Ann. 16.* Noster exercitus sic inessit: auxiliares Galli Germanique in fronte, post quos pedes sagittarii; dein quatuor legiones —; exin totidem aliæ legiones.

B) Sæpius usurpatur de tempore: et quidem — a) Absolute. *Plaut. Amph. 1. 1. 68.* Nos nostras instraximus legiones. — Deinde utrique — exennt. *Ter. Andr. 1. 1. 52.* Accipit conditionem, dein quantum occipit. *Id. ibid. 3. 30.* Spero, dein facile ex illis sese emersuram malis. Adde *Caton. II. R. 32.* et *59.*; *Sall. Cat. 40.*, *Jug. 31.*, *23.*, *29.*, *5.*, *13.*, *18.* et alibi sæpe; *Nepot. Militiad. 7.*, *Aleib. 4.* et *Hann. 7.*; *Curt. 4. 15.*, *18.*, *8. 3. 23.*, *6. 1. 15.* et *3. 7. 8.*; *Sueton. Ner. 6.* et *33.*, *Aug. 89.*, *Fucll. 15.* et *Cæs. 42.* et *Juvenal. 15. 53.* *Cæs. 4. B. G. 35.* Complures occiderunt, deinde se receperunt. *Firg. 3. Ecl.*

58. Incipe, Damæla, tu deinde sequere. *Liv. 3. 3.* In Æquis nihil deinde memorabile actum. — b) Cum adverbis primum, primo, prius, inter initia, post, postremo etc., quæ adverbio deinde respondent. *Cæs. 1. B. C. 74.* Primum agunt gratias —, deinde imperatoris fidem querunt. *Id. 3. ibid. 108.* Is primum inter suos queri — cepit —, deinde evocavit etc. Adde *Sueton. Claud. 9. Sall. Jug. 69.* Primum, ut oratres, Metellum esse rati, portas clausere; deinde, — Jugurtham arbitrati, cum magno gaudio obvii procedunt. *Liv. 9. 31.* Et primo nova res trepidationem fecit —: dein. postquam — ad signa undique coibant, — consui — desiliit ex equo. *Curt. 4. 16. 21.* Primum inhibuere —, deinde concitaverunt. Adde *Sall. Jug. 61.* et *85.*; *Nepot. Alcib. 4.*, *Dion. 6.*, *Epam. 1.*, *Timol. 3.* et *Att. 21.*; *Curt. 3. 10. 8.* et *5. 6. 1.*; *Sueton. Cæs. 74.* et *Cal. 40.*; et *Tac. 1. Ann. 73.*, *11. ibid. 2.*, *1. Hist. 15.* et alibi sæpe. *Sueton. Tib. 56.* Primum a contubernio removit; deinde etiam ad mortem compulsi. *Id. Vesp. 8.* Nihil habuit anliquius, quam prope afflictam militanteque rempublicam stabilire primo, deinde et ornare. *Cic. 2. de republ. 33.* Plebs montem sacrum prius, deinde Aventinum occupavit. *Curt. 4. 16. 23.* Hasta transiit proximum, ac deinde plures. *Sueton. Claud. 44.* Nonnulli inter initia consopitum, deinde cibo affluente evomisse omnia, etc. *Sall. Jug. 38.* Pelliteri deditionem ac deinde metum simulare; cadere instanti et paulo post, ne sui diffiderent, instare. *Tac. 14. Ann. 17.* Quippe oppidana lascivia in vicem incensentes probra, dein sata, postremo ferrum suscipere. Cf. *Horat. 1. Sat. 3. 101.* Unguibus et pugnis, dein fustibus, atque ita porro Pugnant armis, quæ post fabricaverat usus. Et *Plin. 5. Hist. nat. 32. 40.* (143). Vellata est Cronia, dein Theasalis, dein Maliania. V. infra sub C. — c) Jungitur particulis alius, postea, post, porro, postremo, tum, tunc, etc. *Sall. Jug. 48.* Et quia sæpe, tentantes agros, alia, deinde alia loca petiverant, semet ipsi Nomadas appellaverunt. *Id. ibid. 36.* Ad contra Jugurtha trahere omnia, et alia, deinde alia moræ causa facere. *Cic. Mil. 24. 65.* Seros Milonis apud se ebrios factos, sibi confessos esse de interficiendo Cn. Pompejo conjurasse; deinde postea se gladio percussum esse ab uno de illis. *Liv. 41. 24.* Legati deinde postea missi ab rege. Adde *Cic. 4. Tusc. 1. 2. Cels. 7. 8.* Trajicere id cavum celeriter: postea deinde imponere illi, quod purget. *Ter. Andr. 3. 2. 3.* Primum fac, istæc ut lavet: post deinde etc. Adde *Cic. 2. Att. 23.* et *Gell. 7. 3. Nepos Eumen. 5.* Deinde post verberibus cogebat exultare. Adde *Fellej. 2. 23. 3.* Cf. *Nepot. Militiad. 5.* Deinde postero die etc. *Plaut. Trin. 5. 2. 103.* Deinde perro noto quidquam prædices. *Cic. 1. Invent. 28. 43.* Deinde postremo attendendum est, nam etc. *Id. Plin. 31. 78.* Deinde ad extremum neque se, neque generum tribuno plebis defuturum. *Liv. 2. 8.* Quas (leges) quom solus petulisset, ut sua unius in his gratia esset, tum deinde comitia collegæ subrogando habuit. Adde *Quintil. 12. 10. 11.* et *4. 2. 27.* *Farro 6. L. L. 42.* *Müll.* Actionum trium primum agitatitas mentis, quod primum ea, quæ sumus acturi, cogitare debemus, deinde tum dicere ac facere. *Val. Flacc. 9. 109.* Quærenti tunc deinde viam, qua se arduus heros Ferret etc. — d) Jungitur et particulis postquam, ubi, quum. *Liv. 3. 66.* Latinum primum agrum perpopulati sunt: deinde postquam ibi nemo vindex occurrebat, tum vero, exultantibus belli auctoribus, ad moenia ipsa Romæ — accessere. Adde *eumd. 7. 37.* et *9. 31.* *Sueton. Ner. 42.* Postquam deinde etiam Galbam et Hispanias descivisse cognovit, collapsus — prope intermortuus jacuit. *Sall. Jug. 68.* Metellus, postquam de rebus Vagæ actis comperit, pallisper mestus ex conspectu abiit; deinde, ubi ira et ægritudo permixta sunt, — utlum ire injurias festinat. Adde *eumd. ibid. 69.* et *35.*, et *Cat. 45.*; et *Liv. 7. 40.* *Liv. 3. 47.* Primum stupor omnes — defixit: silentium inde aliquamdiu tenuit. Dein quum M. Claudius — iret ad prehendendam virginem etc. Adde *Cic. 1. de republ. 12.*; et *Plin. 19. Hist. nat. 8. 51.* (166). *Cels. 7. præfuit.* Hæc autem pars — magis ab illo parente omnis medicine Hippocrate — exculsa est. Deinde, posteaquam diducta ab aliis habere professores suos cepit, in Ægypto quoque inerevit. — e) Nunc deinde apud *Firgil.* singularem usum habet, *En. 889.* Quæ nunc deinde mora est? aut quid jam, Turne, retractas? h. e. nunc post-

quam cursu frustra conatus es certamen evadere, postquam onem recuperasti, deinde, seu post hæc quid moraris?

C) Venique usurpatur de eventorum aut sermonum serie, sive est particula, qua Rhetores in rerum enumeratione plura simul conjungunt. — a) Absolute. *Cic. 9. Fam. 24. 2.* Te ad comas itare desisse moleste fero —, deinde etiam vereor. *Id. 2. Orat. 11. 45.* Qui laudabit quempiam, intelliget, exponenda sibi esse fortunæ bona. — Deinde, quid sapienter is, quem laudet, quid liberaliter, quid fortiter — aut fecerit, aut iuravit. *Quintil. 9. 2. 106.* Dicere, quid fieri oportuerit, deinde quid factum sit. Adde *eumd. 5. 11. 12.*; et *Plin. Paneg. 9.* — b) Sæpius adverbio deinde respondent primum, tum, post, postea, postremo, novissime etc. *Sueton. Gramm. 6.* Philosophiam primo, deinde rhetoricam, novissime grammaticam docuit. *Id. Tib. 61.* Quum primo matris, deinde nepotum et nurus, postremo Sejani familiares atque etiam notes persequeretur. Adde *eumd. Cæs. 26.* et *37.*, *Ner. 35.* et *Claud. 1.*; et *Plin. Paneg. 45.* et *75.* *Quintil. 1. 12. 6.* Grammatico soli deservimus? deinde geometræ tantum? — mox transeamus ad musicam? et, quum Latinis studebinus litteris, ad Græcos non respiciemus? et, ut semel finiam, nihil facimus, nisi novissimum? *Id. 5. 14. 5.* Propositio, deinde ratio ejus, tum assumptio, et ejus probatio, quinta complexio. *Id. 3. 9. 6.* Ante omnia intueri oportet, quod sit genus causæ? deinde —, tum —, postremo —. *Id. 5. 13. 6.* Primum omnium non erit res nobis cum adversario —; deinde forma deliberativæ magis materiam utamur. Adde *eumd. 7. 9. 11.*, *9. 2. 106.* et *5. 10. 71.* *Id. 2. 18. 1.* Utique proomium; proxima huius narratio; quæ lex deinde narrandi; propositio post hæc; tum esset ordo questionum, ceteraque. *Cic. Brut. 88.* 301. Quamquam incidit in Cottæ et Sulpicii ætatem, qui — excellentes tum Crasso et Antonio, deinde Philippo, post Julio, cum his ipsis dicendi gloria comparabantur. Adde *Plin. 28. Hist. nat. 9. 39.* (145). *Cels. 2. 18.* Aqua levissima pluvialis est; deinde fontana; tum ex flumine; tum ex puteo; post hæc ex nive etc. *Cic. 1. leg. Agr. 2. 5.* Jubent venire agros Attalensium; deinde regios; deinde Corinthium; post autem agros in Hispania; tum vero ipsam Carthaginem. *Id. 3. Fam. 7.* Tibi obviam non prodirem? primum Appio Claudio; deinde imperatori; deinde more majorum; deinde, quod caput est, amico. Sic apud *eumd. Rosc. Am. 45. 130.* et *Orat. 34. 108.* pluries; et *2. Invent. 40. 145.* octies repetitur.

DEINSUPER. adverb. desuper. *Sall. fragm. apud Non. p. 530. 30.* *Merc. Ad medium evasit,* deinsuper astantium manibus in murum attollitur.

DEINTEGRO. as, avi, atum, are, a. 1. imminuo, corrumpo. *Cæcilius apud Non. p. 101. 23.* *Merc.* Nomen virginis, nisi mirum est, deintegravit. *Alibi, fortasse melius, leg. Novem virginis.*

DEINTEGRO. 7. INTEGR.

DEINTUS, adverb. intra. *Veget. 4. Veterin. 9. 2.* *Scheid.* Cultello leviter inter duos uncus aperies, et mundabis deintus. *Theod. Priscian. 4. 1. sub. init.* Asperitates vero deintus veteres palpebrarum sanat, sive deforis penna lilitus. *Vulgat. interpret. Luc. 11. 7.* Ille deintus respondens dicat. *Cassiod. 2. Varian. 39.* Perennitas aquarum influens deintus. *Auct. de Cas. in Grom. vel. p. 329.* Super arcum — acinus sextanæ parte alia fontana etc. Ceterum 7, adnotata in DEFORIS.

DEIPARA, æ, f. 1. quæ Deum peperit. Ita *Justin. Imp. Cod. 1. 1. 6.* Latine reddit Græcæm Θεοτόκος, quod de Virgine Maria Dei Mater dicitur.

DEIRATUS, valde iratus. Tribuitur a nonnullis *Lucretio 6. 69.*, ubi alii leg. delibata; al. aliter.

DEITAS, talis, f. 3. divinitas. *Arnob. 1. 28.* A quo ipsam deitatem, ut ita dicam, sortiti se esse sentiant. *Augustin. 7. Civ. Dei 1.* Hanc divinitatem, vel, ut sic dixerim, deitatem — nam et verbo uti jam nostros non piget, ut e Græco expressius transferant, quod illi Σεῖρα appellat. *Prudent. Apoth. 144.* In tribus personis Deitas una subsistit. Qui negat autem fontem Deitatis adiri. Adde *Hieronym. Ep. 15. n. 4.*

DEJECTE, adverb. abjecte. Occurrit tantum *Comp. Dejectus apud Tertull. 2. advers. Marcion. 27. sub fin.* Leuitatem Dei, pro capto medicritatis

humanæ dejectus conversatam, ut pusillitatem depretiatis.

DEJECTIO, ōnis, f. 3. actus dejectiendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Nazar. Paneg. Constant.* 12. Dejectio imaginum. h. e. qua imagines ad terram sternuntur. Huc pertinet et illud *Firmic. 2. Mathes.* 3. Altitudines stellarum et dejectiones. ¶ 2. Speciatim apud Medicos dejectio (subintellige alvi) est alvi solutio. *Cels.* 1. 3. Dejectio a medicamento petenda est, ubi venter suppressus parum reddit. *Id.* 2. 12. Moliri dejectionem medicamentis. *Id. ibid.* 7. Subita dejectio. *Id. præfat. ad fin.* Laborare dejectionibus. *Seneca Ep.* 120. a med. Alias nervi nos, alias pedes vexant: nunc dejectio, nunc destillatio. ¶ 3. Item speciatim in jure est depulsio a possessione. *Cic. Cæcin.* 20. 57. Qui illam vim dejectionemque tuo rogatu, aut tuo nomine fecerit. h. e. expulsionem de fundo. Adde *Dig.* 43. 16. 1. ¶ 4. Item in re militari est depulsio a gradu. *Modestin. Dig.* 49. 16. 3. Pœnæ militum sunt militiæ mutatio, gradus dejectio, ignominiosa missio.

II.) Translate. *Seneca 2. Quæst. nat.* 59. Honestus judicas dejectione animi perire, quam fulmine? h. e. abjectione, demissione.

DEJECTIUNCULA, æ, f. 1. deminut. a dejectio, levis dejectio; et pro alvi solutione occurrit apud *Scribon. Compos.* 52. Faciunt ad dejectiunculas, et ad omnem suorem.

DEJECTO, as, are, a. 1. frequentat. a dejectio. *Mattius in Mimiamibus apud Gell.* 20. 9. Dein coquenti vasa cuncta dejectat.

DEJECTOR, ōris, m. 3. qui deiecit. *Ulpian. Dig.* 9. 3. 5. § 4. In factum dandum esse actionem Labeo ait adversus dejectorem. Plane si locaverit dejectori, etiam ex locato habebit actionem. h. e. qui e fenestra in caput prætereuntium quidpiam dejecerit.

DEJECTUS, a, um. V. DEJICIO.

DEJECTUS, us, m. 4. dejectio (It. *il gettar in giù*; Fr. *action de jeter, renversement*; Hisp. *el acto de echar por tierra*; Germ. *das Herabwerfen*; Angl. *a trowing down*).

I.) Proprie. *Liv.* 9. 2. Angustias sæptas dejectu arborum, sarorum ingentium objacente mole, inverere. *Ovid. 1. Met.* 570. de Peneo fluv. Dejectuque gravi tempestas agitantia fumos Nubila conduct, summasque adspersit silvas Impluit. h. e. præcipites deorsum aquas agendo. *Seneca Ep.* 56. Dejectus æquæ. *Id. Consol. ad Marc.* 18. ante med. Dejectus cæpitium.

II.) Translate. ¶ 1. Est injectus. *Stat.* 4. *Theb.* 272. Cornipedem trepidos suetum prævertere cervos, Velatum geminæ dejectu lyncis agebat. h. e. injecta pellis e lynce. ¶ 2. Item locus declivis, unde aliquid dejecti potest. *Cæs.* 2. *B. G.* 8. Collis ex utraque parte lateris dejectus habebat. h. e. declivitates. *Id.* 2. *ibid.* 22. Ut loci natura, dejectusque collis, et necessitas temporis — postulabat. *Vitruv.* 6. 3. 1. *Schneid.* Trabes habeant — asseribus stillicidiorum in medium compluvium dejectus. At *Schneid. rectius legit*: Trabes habeant interpersiva et collicias ab angulis parietum ad angulos tignorum intercurrentes, item asseribus stillicidiorum in medium compluvium dejectis. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 21. (75). Ad capita dejectus in superciliis montium piscinæ cavantur. h. e. ubi aqua incipit dejecti. *Id.* 2. *ibid.* 70. 71. (179). In dejecto positus.

DEJÉRATIO vel dejératio, ōnis, f. 3. juramentum. *Tertull. Pœnit.* 4. Testari sub dejectione. *Inscript. Fratr. Arv.* apud *Marin.* p. 70. Iociano nihilominus dejeratio esto apud magistratos.

DEJÉRO vel dejéro, as, avi, ūtum, are, a. 1. (de et juro) valde juro. — a) Dejero occurrit apud *Plaut. Men.* 5. 2. 63. Me abstulisse dejerat. *Ter. Hecyr.* 5. 2. 5. Bacchis dejerat persancte. *Propert.* 4. 2. 42. Dejerat hiberni temporis esse moras. *Varro 5. L. L.* 66. *Müll.* Quidam negant sub tecto per hunc (h. e. divum, seu cælum) dejerare oportere. *Hic pro simplici juro ponitur.* *Nepos fragm.* 12. 2. *Staver.* Verbis coniectis dejerare ausim. Adde *Amsian.* 24. 3.; et *Sueton. Cal.* 24. et 27. — b) Dejero occurrit apud *Plaut. Cas.* 3. 5. 37. Per omnes dees et deas dejeravit, occisurum eum hac nocte. Adde *eumd.* *Rud.* 5. 2. 49. *Gell.* 1. 3. Dejerare falsum. Adde *eumd.* 7. 18. et 4. 20. — Ad locum cit. *Terentii* subdit *Donatus*, pænultima correpta dici dejero quem significat deos juro: producta vero,

quum valde juro. Cave, homini horum quidquam creduis.

DEJÉROB, aris, ari, dep. 1. idem quod dejero. *Apul. 10. Met.* circa med. His et similibus altercati conviciis, dejerantur utrique, nullam se prorsus fraudem, nullam denique surreptionem facilitasse. Ita plerique *Codices*, *vique bonæ notæ*: alii dejerant, *Quoniam vero plura sunt verba, quæ et actorum et deponentium forma promiscue usurpantur, cujusmodi sunt murmurare et murmurari, somnare et somnari, punire et puniri, jurare et jurari; nihil sane impedit, quominus, Codicum auctoritate, etiam dejerari in Lexicon recipiatur.* V. *Kärcher, Nachträge zu Forcellini's latein. Lex.* p. 23.

DEJICIO, jicis, jeci, jectum, jicere, a 3. (de et jacio). Scribitur et deicio: V. ABJICIO sub init. — Part. *Dejiciens* I. A. g.; *Dejectus* in omnibus fere paragr. et in fin.; *Dejecturus* II. 1. b.; *Dejiciendus* I. A. b. — Dejicio est deorsum jacio (It. *gettare al basso, lanciare o precipitare all'ingiu*; Fr. *jeter à bas, précipiter, renverser*; Hisp. *echar abajo, precipitar, abatir*; Germ. *von oben herab nach unten werfen, herabwerfen, - stürzen, - schleudern, nieder-, - umstürzen, herabtreiben, vertreiben*; Angl. *to throw or cast down*).

I.) Proprie occurrit A) Generatim, et B) Speciatim.

A) Generatim. — a) De personis. *Lucret.* 5. 1224. Et tamen e summo, quasi fulmen, deiecit ictos Invidia interdum contemptim in Tartara tætra. *Cæs.* 4. *B. G.* 12. et *Liv.* 4. 19. Dejicere aliquem equo. *Cæs.* 1. *B. C.* 19. se de muro. *Id.* 3. *B. G.* 26. se per munitiones. *Nepos Dion.* 4. se de superiore parte ædium. *Ovid. 2. Fast.* 353. lecto graviter dejectus ab alto. *Cæs.* 5. *B. G.* 43. Dejectus in inferiorem locum. *Virg.* 4. *Æn.* 152. feræ saxi dejectæ vertice capræ, Decurrere jugis. *Liv.* 28. 6. Veni a præaltis montibus se dejectum. h. e. maxima vehementia in valles et plantiæ feruntur. — b) De vestibus, staliis, arboribus, et similibus. *Sueton. Aug.* 52. Dejicere togam ab humeris. *Id.* *Cæs.* 9. et *Quintil.* 6. 3. 54. togam de humero. *Cic.* 1. *Phil.* 2. 6. jugum a cervicibus. *Plaut. Stich.* 2. 2. 31. araneas de foribus. *Cic.* 2. *Q. fr.* 14. librum in mare. *Liv.* 1. 40. extr. Ejatam securin in caput deiecit. h. e. destruxit. *Sic Id.* 7. 10. a med. Vanum cæsim cum ingenti somitu easem deiecit. Et *Virg.* 8. *Æn.* 427. Fulmen erat: toto Genitor que plurima cælo deiecit in terras. *Liv.* 2. 63. Tempestas cælo dejecta. *Cic.* 3. *Cat.* 8. 19. et *Liv.* 38. 56. Dejicere stalius. *Liv.* 40. 2. signa. *Nepos Alcib.* 3. *Hermas.* *Cæs.* 2. *B. C.* 22. Dejecta turris. *Id.* 4. *B. G.* 17. Dejiciendi operis causa. *Auct. B. Hisp.* 13. Ballista deiecit turrim. *Justin.* 5. 8. 5. et 12. 9. 11. Dejicere murum. *Horat.* 1. *Od.* 2. 15. Vidimus Tiberim Ire dejectum monumenta regis Templeque Vestæ. *Virg.* 9. *Æn.* 770. caput ictu ensis dejectum. *Val. Flacc.* 8. 289. Dejicere arborem a montibus. *Juvenal.* 11. 119. Ventus deiecit nucem. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 91. Dejicere catillum mensa. *Cato R. R.* 32. vites. *Id. ibid.* 3. oleam.

— c) *Dejicere crines* est solvere. *Afran.* apud *Non. p.* 514. 2. *Merc.* Propter patruelium tuam Constituit hilare anhelans, dejecta comæ. *Sic Tac.* 14. *Ann.* 30. Femina in modum Furiarum, veste ferali, crinibus dejectis. — d) De navibus. *Cæs.* 4. *B. G.* 28. Tanta tempestas coorta est, ut naves ad inferiorem partem insulæ dejererentur. h. e. impellerentur. *Liv.* 23. 34. A Carthagine in Sardiniam classis missa — læda tempestate vexata, ad Baleares insulas dejectur. *Id. ibid.* 40. Quæ tempestate dejecta ad Baleares erat. *Id.* 21. 49. Eam quoque classem ad Egætas insulas dejectam. Contra *Vopisc. Prob.* 21. Dejicere naves in altum. h. e. a littore solvere. — e) De sortibus. *Cæs.* 1. *B. C.* 5. Dejicere sortes in urnam. h. e. in urnam conjicere sortiendi causa. Adde *eumd.* 3. *B. G.* 15. *Cl. Liv.* 23. 47. Dejicere equum in viam. h. e. a loco altiore in viam demittere. — f) Pro detrahere dixit *Plaut. Stich.* 2. 2. 36. Dejicere pernam et glandium. h. e. detrahere e carnario in usum cœnæ. *Cl. Plin.* 28. *Hist. nat.* 17. 69. (233). Ramenta pellis cervinæ dejecta pumice. h. e. abrasa, detracta. — g) *Dejicere alvum* est solvere, exonerare. *Cato R. R.* 156. et 158. Alvum si voles dejectere. F. DEJECTIO. *Farro 2. R. R.* 11. 3. Casel ovilli minimi cibi, et, qui facillime dejectantur, caprini. h. e. qui facillime concoquantur atque ege-

rantur. *Cels.* 2. 12. Si stereoris odorem, nihil dejectus, æger ex spiritu suo sentit. — h) *Aliquod per nares dejectere* est infundere. *Veget.* 3. *Veterin.* 37. in fin. *Schneid.* Croci semunciam, cum vino dulci conterito et dejecto per nares. Similiter coriandri viridis succum exprimes et naribus infundes. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 66. 5. et 67. 2. — i) Poëtice de fluminibus. *Val. Flacc.* 3. 594. Flumina dejecta saxis. h. e. quæ a rupibus delabuntur.

B) Speciatim usurpat 1.º) In re militari, 2.º) In re juridica, et 3.º) In re medica.

1.º) In re militari ¶ 1. *Dejicere* est hostes aggredi atque a loco, quem ipsi obtinent, expellere. *Cæs.* 7. *B. G.* 28. Hostes muro turribusque dejecti. *Id.* 1. *B. C.* 51. Nostros loca dejecerunt. *Liv.* 44. 35. Dejicere agmen. *Cæs.* 1. *B. C.* 46. cohortes. *Nepos Thrasyl.* 3. et *Lucan.* 2. 694. hostes. *Cic.* 8. *Phil.* 2. 6. Cujus præsidium Claterna deiecit Hir-tius. *Cæs.* 1. *B. C.* 37. Præsidium et saltu dejectere. *Liv.* 28. 7. Dejectum præsidium. Sic *dejicere præsidium* modo cum Ablativo loci, modo sine Ablativo, occurrit apud *Cic.* 5. *Verr.* 18. 40.; *Cæs.* 1. *B. C.* 51., 2. *B. G.* 27. et 7. *B. G.* 36.; *Horat.* 2. *Ep.* 2. 30.; *Liv.* 4. 53., 44. 39. et 22. 24. V. *Drakenborg.* ad postremum hunc locum. Similiter *Liv.* 41. 2. et *Curt.* 7. 6. 24. Dejicere prætorium. *Liv.* 44. 35. castella. ¶ 2. Interdum *dejicere hostem* est aggressorem repellere. *Liv.* 7. 10. Gallorum agmen ex rupe dejecti.

2.º) In re juridica. ¶ 1. Quod ad consuetudinem forensiem attinet, *dejicere* dicuntur, qui de possessione aliquem expellunt. Hac de re multa *Cicero pro Cæcin.* præcipue cap. 13., 17. et 18., et *JCti toto tit.* 15. l. 43. *Dig. Sic Liv.* 45. 22. Dejicere aliquem de possessione imperii. Et *Stat.* 5. *Theb.* 47. Dejectus regno. ¶ 2. Item *libellos dejectere* publice propositos, quibus bona alicujus proscribentur, eorum auctionem certo die futuram edicebatur, est idem ac revellere. *Cic. Quintil.* 6. 27. Libellos Sex. Alfenus, procurator P. Quinctii, familiaris et propinquus Sex. Nævii, deiecit. *Seneca 4. Benef.* 12. Spondeo pro judicato, et suspensum amici bonis libellum dejectio, creditoribus ejus me obligaturus; ut possim servare præscriptum, ipse proscriptionis periculum adeo. V. LIBELLUS. ¶ 3. Denique *dejecti* dicuntur cives Romani, qui morte multati de saxo Tarpejo, aut de ponte præcipites agebantur; in qua pœna plerumque tribuni plebis memorantur, in ceteris supplicii consules. *Cic. Rosc. Am.* 35. 100. Dejicere de ponte aliquem in Tiberim. *Sueton. Cæs.* 80. e ponte. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 39. Dejicere e saxo cives, aut tradere Cadmo. *Tac.* 6. *Ann.* 19. Sex. Marius saxo Tarpejo dejectus. Sic *dejicere de saxo* vel *saxo* occurrit apud *Liv.* 5. 47., 6. 20. et 25. 7.; *Tac.* 2. *Ann.* 32.; *Aurel. Vict. Vir. illustr.* 66.; et *Liv. Epit.* 59.

3.º) Denique ¶ 1. In re medica *dejicere animal* est ejus vires medicamentis frangere, ut a morbo convalescat. *Veget.* 3. *Veterin.* 24. 2. *Schneid.* Dejecto animali. V. integrum locum. ¶ 2. Hinc *dejicere* est idem, quod Græcum *καταβαλλειν*; et — a) De hominibus significat prosterare, occidere. *Cæs.* 2. *B. G.* 27. At, quum primi eorum cecidissent, proximi jaentibus insisterent atque ex eorum corporibus pugnant; his dejectis, et coæcervatis cadaveribus etc. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 12. et 3. *B. C.* 51. *Nepos Thrasyl.* 2. extr. In prelio cecidit Critias. Hoc dejecto, etc. *Curt.* 3. 5. 5. Non in acie saltem, non ab hoste dejectum, seil abluentem aqua corpus ereptum esse. Adde *eumd.* 8. 2. 22. *Virg.* 11. *Æn.* 641. Catillus Iolam ingentemque animis, ingentem corpore et armis deiecit Herminium. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 542.; et cf. 6. *ibid.* 581. Titania pubes dejecti fulmine. Adde *Senec. Phœniss.* 536.; *Val. Flacc.* 6. 552.; et *Sil. It.* 15. 467. et 16. 166. — Hinc *Id.* *Sil. It.* 13. 246. Dejicere caput. h. e. occidere. — b) De brutis. *Curt.* 8. 1. 19. Quatuor millibus ferarum dejectis, in eodem saltu cum exercitu epulatus est. *Val. Flacc.* 1. 190. Glaucoque bovem Thatidique juvencam deiecit Anæus. h. e. mactat. Adde *eumd.* 2. 330.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. — a) *Dejicere oculos, vultum*, etc. est deorsum vertere. *Cic.* 7. *Verr.* 71. 181. Si tantulum oculos dejecerimus, præsto esse insidias. Adde *Quintil.* 1. 11. 9. *Curt.* 6. 2. Dejecti in terram oculi. *Virg.* 11. *Æn.* 480. Lavinia oculos dejecta decoros. h. e. habens oculos dejectos:

Græca constructio. Sic *Ovid. 2. Amor. 4. 11.* Sive aliqua est oculus in se dejecta modestos. Et *Stat. 3. Theb. 367.* Dejectus vultum. Similiter *Quintil. 11. 3. 69.* Dejecto capite. Adde *eumd. 11. 3. 119. ; Fal. Flacc. 7. 514. ; 2. 470. ; 1. 132. et 8. 204. ; et Stat. 11. Theb. 495. — Et pro avertere. Cic. 6. Verr. 15. 34.* Pueri oculos de isto nusquam dejicere, neque ab argento digitum discedere. *Id. 1. Phil. 1. 1.* Dejicere oculos a republica. — b) De rebus ponitur pro removere, summovere. *Cic. 7. Verr. 62. 162.* Hæc se commemoratione civitatis omnia verbera depulsuram, cruciaturaque a corpore dejecturum arbitratur. *Id. 2. Tusc. 5. 14.* Multum de terrore doloris dejicere. *h. e. detruhere, deminueri. Id. 4. ibid. 37. 80. vitia. Id. 7. Verr. 49. 130.* alicui metum. — c) Item de personis ponitur pro removere. *Cic. Orat. 37. 129.* Nos magno semper usi impetu, sæpe adversarios de statu omni dejicimus. *Id. 9. Phil. 4. 8. et 2. Tusc. 5. 14.* Dejicere aliquem de sententia. *h. e. facere. ut sententiam mutet. Id. 1. Off. 23. 80.* Dejicere aliquem de gradu. *h. e. de constantia deducere: ductum ab iis, qui pugnantes retro impelluntur ab adversario. Est autem proverbii genus, ut Cic. ibid. admonet. Adde eumd. 16. Att. 15. — Huc pertinet et illud Spartian. Did. Jul. 8.* Decreta e senatu dejecta. *h. e. abrogata. ¶ 2.* Speciatim *dejicere* est eripere alicui spem aliquid adipiscendi, aliquid rem aliqua privare; et occurrit præcipue de honoribus ac magistratibus. *Cæs. 1. B. G. 8.* Dejectus spe. *Id. 5. ibid. 46.* opinione. *h. e. deceptus. Cic. 2. Verr. 9. 25.* Dejicere aliquem de honore. *Liv. 39. 41. ; 4. 44. et 3. 35.* honore. *Cic. 5. Verr. 55. 127.* aliquem fortunæ. *Id. 5. ibid. 51. 120.* Unum et quinquaginta aratores ita video dejectos, ut his ne vicarii quidem successerint. *h. e. veteres domini pulsi sunt ex agris, neque alii in eorum locum successerunt. Similiter Id. Cic. 3. ibid. 8. 23.* Dejicere aliquem ædilitate. *h. e. efficere ut ædilitatem non obtineat. Id. Mur. 36. 76.* aliquem prætura. Et *Liv. 38. 35.* Quum M. Æmilius Lepidum inimicum, eo quoque anno petentem (consulatum) dejicisset. Adde *eumd. 40. 46. et 37. 47. ; Cæs. 1. B. G. 8. et 7. ibid. 63. ; et Cælius apud Cic. 8. Fam. 4. 3. Virg. 3. En. 317.* quis te casus dejectam conjugem tanto excipit? *h. e. privatam. Tac. 11. Ann. 29.* Dejicere uxorem. *h. e. matrimonio. — Hinc Part. præter. pass.,* cujus plurimum superius exempla retulimus,

Dejectus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Dejectior I.*

I.) Proprie est humilis, abjectus. *Cæs. 1. B. C. 46.* Dejectis atque inferioribus locis. Et figurate *Tertull. 1. advers. Marcion. 6.* Quum duo dei pronuntiantur, duo summa magna, necesse est, neutrum altero sit aut sublimius, aut dejectius. *h. e. abjectius, vilibus.*

II.) Translate de animo, dejectus dicitur qui animo radit. *Virg. 10. En. 875.* quamquam vis alto vulnere tardat, Haud dejectas, equum duci jubet. Eodem sensu *Quintil. 9. 4. 138.* In epilogis plerumque dejecti et infracti sumus. Adde *Stat. 3. Theb. 315. — Hinc*

Dejecti, ñrum, m. plur. 2. absolute. substantivorum more, dicuntur apud Medicos læsi ex eo, quod ex alto dejecti sint. *Plin. 26. Hist. nat. 13. 85. 137.* Ruptis, convulsisque, ex alto dejectis, censorium majus. *Id. 29. ibid. 2. 9. (33).* Lavam succidam imponunt incussis, collisis, contritis, dejectis.

DEJICITANS. V. DEJICITANS.

DEJUGIS, e, adject. *Auson. Edvll. 10. 163.* festinantesque coloni Vertice nunc summo properant, nunc de jugo dorso. Certantes stolidis clamoribus. *h. e. de jugo montis declivi.*

DEJUGO, as, are, a. 1. de jugo abstrahere; ne proinde disjungere, amovere. Translate. *Pacuvius apud Non. p. 101. 27. et p. 142. 32. Merc.* Per nostram egregiam unanimitem, quam memoria deorat.

DEJUNCTUS, a, um. V. voc. seq.

DEJUNGO, jungis, junctum, jungere, a. 3. Part. *Dejunctus I. —* Dejunctum est idem quod de jugo, de jugo solvo, abstraho.

I.) Proprie. *Veget. 4. Veterin. 15. 25.* Qua (compositione) utendum est, quum hos ab opere dejungatur. *Al. leg. disjungatur; Schneid. disjungitur.* Verior lectio in *Inscript. apud Gruter. 1003. 2. SI QVIS HAC TRANSEAT JVNCTO DEJVNCTOVÆ JVNCTO.*

II.) Metaphorice. *Plaut. Asin. 3. 3. 75.* Dejungere amantes. *Cic. Tim. 5.* Ita necessitas cogit, ut eadem sint ea, quæ de juncta fuerunt. *Sed recentiores omnes apud Cic. leg. disjuncta, et quidem rectius. V. DISJUNGO.*

DEJURATIO. V. DEJERATIO.

DEJURUM, il, n. 2. jusjurandum. *Gell. 7. 18.* Quoniam de juro victi essent. *Placidi Gloss. ed. A. Mai. in Class. Auct. T. 3. p. 452.* Dejurium, jusjurandum certum jurare.

DEJURO, as, etc. V. DEJERO.

DEJUVO, as, are, a. 1. non juvo. *Plaut. Trin. 2. 2. 63.* Deserere illum, et dejuvare in rebus adversis pudet.

DELĀBOR, labĕris, lapsus sum, labi, dep. 3. (de et labor). Part. *Delabens et Delapsus I. —* Delabor est deorsum labor, decido; et fere usurpatur ad significandum quemcumque lentum motum a superiore in inferiorem locum (It. *scorrier giù, cadere: Fr. tomber de, tomber doucement, glisser d'en haut; Hisp. escurrir abajo, caer; Germ. von oben herabgleiten, fallen, sinken; Angl. to fall down, slip or slide down*).

I.) Proprie. — a) De avibus. *Lucret. 6. 837.* Hic, ubi nictari nequeunt insistereque alis, Scilicet in terram delabi pondere cogit Natura. *Sueton. Aug. 94.* Et improviso aquila panem ei e manu rapuit; et, quum altissime volasset, rursus ex improvise leniter delapsa reddidit. — b) De numinibus. *Ovid. 3. Met. 101.* Superas delapsa per auras Pallas adest. *Id. 1. ibid. 608.* Delabi ab æthere. *Id. 1. ibid. 242. et Heroid. 18. 65. ; et Virg. 7. En. 620. et 5. ibid. 838.* Delabi Olympo. *Cf. Cic. 11. Phil. 10. 24.* Id signum, quod de cælo delapsum Vestæ custodiis continetur. *h. e. Palladium. — c) De armis, saxis, etc. Cic. 1. Off. 22. 77.* Arma delapsa de manibus. *Cæs. 2. B. C. 11.* Cupas tanta ac plæpe refertas incendunt, casque de muro in musculum devolvunt: involutæ labuntur; delapsæ ab lateribus, longioribus furcisque ab opere remouentur. *Sueton. Tib. 39.* Complura et ingentia saxa fortuito superne delapsa sunt. *Juvenal. 3. 118.* Ad quam Gorgonei delapsa est penna caballi. *Quintil. 11. 3. 144.* sinus ab humero. *Sil. It. 16. 270.* vitta fronte. *Virg. 6. Ecl. 16.* Serta delapsa capiti. *Sil. It. 16. 435.* corona capiti. — d) De hominibus. *Liv. 37. 34.* Delabi ex equo. *Virg. 10. En. 596.* curru. *Justin. 33. 2. 1.* equo. *Cf. Virg. 2. En. 377. Tibull. 2. 7. 21.* ab excelsa præceps delapsa fenestra. *Cæs. 7. B. G. 82.* In scrobis delapsi defodiabantur. *Ovid. 15. Met. 685.* gradibus nitidis delabatur. — e) De aqua et fluminibus. *Cic. 3. Orat. 46. 180.* Quemadmodum et utraque parte tecti aqua delaberetur. *Horat. 3. Od. 29. 34.* flumen medio alveo cum pace delabens Etruscum in mare. *Fal. Flacc. 2. 127.* ad æquoream delabere Lemnon. *h. e. descende. Adde eumd. 2. 62. et 3. 533. ; et Tibull. 2. 6. 39.*

II.) Translate: ad rem *Cic. Partit. Orat. 4. 12.* Aut a minoribus ad majora ascendimus, aut a majoribus ad minorā delabimur. — Itaque delabi est a recta via aberrare, aut etiam simpliciter incidere: et occurrit cum Accusativo et præpos. *ad, in,* vel cum Adverb. *eo ut, eodem. Cic. Amic. 21. 76.* A sapientium familiaritatis ad vulgares amicitias delabi. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 6.* Nescio quo pacto ad præcipiendi rationem delapsa est oratio mea, quum id mihi propositum initio non fuisset. *Id. 1. Orat. 21. 96.* Insuperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberemini. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 18. 50.* Carneadem audiebamus solitum eo delabi inierum, ut diceret, opinaturam esse sapientem. *Ovid. 4. Pont. 15. 33.* Scribere sæpe aliud cupiens, delabor eodem. *Quintil. 7. 8. 1.* Delabi in syllogismum. *Rursus Cic. Fat. 17. 39.* Delabitur in eas difficultates, ut necessitatem fati confirmet invidus. *Id. 2. Orat. 60. 246.* Nonnumquam in hoc vitium scurrile delabitur. *Id. 7. Att. 5.* Delabi in morbum. *Gell. 14. 3. sub fin. in suspitiones. Aurel. Vict. Fir. illustr. 14.* in insidias. *Tac. 2. Ann. 63.* in ambitionem. *Id. 15. ibid. 63.* ad impatientiam. *Id. 2. ibid. 38.* ad inopiam. *Cic. 6. Fam. 10. 5.* Ipse quotidie mihi delabi ad æquitatem et ad rerum naturam videtur. *h. e. accedere. Id. 12. Att. 47.* De Mustela, ut scribis: etsi magnum opus est. Eo magis delabor ad Clodium. — Apud *eumd. 2. Off. 18. 64.* Rem familiarem delabi sinere. *Alia rebus legitur dilabi.* Item apud *eumd. 4. Herenn. 55. 68.* Ille nulla voce delabens, insita virtute concit-

dit tacitus. *h. e. nullo verbo aut gemitu timorem ostendens: alii aliter legunt.*

DELĀBĀRO, as, are, n. 1. valde laboro, ad lassitudinem usque laboro. *Africanus apud Non. p. 393. 15. Merc.* Hic noster delaborat.

DELĀCĒRO, as, are, a. 1. valde lacero, conscindo: hinc translate pro ad nihilum redigere apud *Plaut. Capt. 3. 5. 14.* Qui me meamque rem tuis scelestis falsidicis fallacis delaceravisti.

DELĀCRĪMĀTĪO vel delacryatio vel delacrumatio, ōnis, f. 3.

A) Quum præpositio de significat motum a superiore ad inferiorem locum, delacrimatio est lacrimarum ex oculis demissio. *Plin. 25. Hist. nat. 13. 99. (156).* Capnos delacrimationem facit. *Id. 34. ibid. 11. 26. (113).* Vis ejus collyriis oculorum aptissima, et delacrimationibus mordendo proficiens.

B) Quum præpos. de actionis finem et cessationem significat, delacrimatio est cessatio lacrimarum. *Scribon. Compos. 37.* Quum opus fuerit, invertitur palpebra, deinde hoc medicamento suffricatur curiose ad delacrimationem, id est, ubi desierit mordere medicamen.

DELĀCRĪMĀTĪORĪUS, a, um, adject. ad delacrimationem pertinens, ut *Delacrimatorium collyrium, Marcell. Empir. 8.* Hinc *Inscript. apud Tochon, cachets des oculist. p. 64. L. SACCII MENANDRI MELI-NUM DELACRIMATORĪUM.*

DELĀCRĪMO vel delacrymo vel delacrumo, as, are, n. 1. (de et lacrima) lacrimas, vel aquam more lacrimantis demittere. *Colum. 4. R. R. 9. 2. de vite.* Ut in terram potius devexa, quam in germen delacrimet.

DELĒVO vel delevo, as, are, a. 1. (de et lævo) planum et læve facio, lævigo. *Colum. Arbor. 6. 4.* Vitem serrula desecato, et plagam acutissimo ferro delævato.

DELĒTOR, aris, ari, dep. 1. (de et lætor) valde lætor. *Fulgat. Ital. Sap. 14. 28.* Dum delætantur, insani sunt. *Ita legit A. Mai. in apogr., non delectantur.* Gr. *εὐφραίνονται.*

DELĀMBO, is, ere, a. 3. (de et lambo) idem ac lambo. *Stat. 2. Theb. 681.* Molliaque ejecta delambit velleræ lingua.

DELĀMENTOR, aris, ari, dep. 1. (de et lamentor) valde lamentor. *Ovid. 11. Met. 331.* et natam delamentator adeptam.

DELĀNIARE est discindere et quasi lanam trahere, unde *laciniæ* et *lanius* dicitur, qui pecus discindit. *Paul. Diac. p. 73. 13. Müll. Al. leg. dilaniare.*

DELĀPĪDĀTUS, a, um. V. voc. seq.

DELĀPĪDO, as, atum, are, a. 1. (de et lapis). Part. *Delapidatus 2. —* Delapido ¶ 1. Est lapides ex aliquo loco eximo, aufero, sive lapidibus purgo. *Cato R. R. 46.* Locum bipalio vertere, delapidare, circumque sæpire. ¶ 2. Item lapidibus sternere. *Paul. Diac. p. 73. 13. Müll.* Delapidata, lapide strata. *Isid. 15. Orig. 16. 6.* Strata dicta quasi vulgi pedibus trita. Ipsa est et delapidata, id est lapidibus strata. *Cf. Gloss. Labb. Delapidata. λιδοπέτρα.*

DELĀPSUS, a, um. V. DELĀBOR.

DELĀPSUS, us, in. 4. declivitas, defluxio. *Varro 1. R. R. 6. 6.* Campester locus, qui est ad libellam æquus, quum aquæ non habeat delapsum, fieri solet uliginosus.

DELĀRGĪOR. V. DĪLARGIOR.

DELĀSSĀBĪLIS, e, adject. qui delassari potest. *Manil. 4. 242.* Et faciles motus, nec delassabile peccus.

DELĀSSĀTĪO, ōnis, f. 3. *Gloss. Cyrill. Κατακόπσις,* delassatio. *Id. Κατακόπσις,* delassatio, defatigatio, lassitudo.

DELĀSSĀTUS, a, um. V. voc. seq.

DELĀSSO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et lasso). Part. *Delassatus I. —* Delasso est valde lasso.

1.) Proprie. *Plaut. Asin. 5. 2. 22.* Delassatus labore. *Horat. 1. Sat. 1. 14.* Cetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem Delassare valent Fabium.

II.) Translate. *Martial. 10. 5. extr.* Delasset omnes fabulas poetarum.

DELĀTĪO, ōnis, f. 3. actus deferendi, accusatio; et occurrit — a) Cum Genitivo. *Cic. Chent. 8. 25.* Qui sibi delationem nominis, et capitis periculum ostentarat. Adde *eumd. Divin. in Q. Crecil. 20. 64. ; Curt. 6. 8. 13. ; et Thc. 11. Ann. 29. — b)*

Omisso Genitivo. *Cic. Divin. in Q. Cæcil. 15. 49.* Dare delationem alicui. *Tac. 2. Hist. 10.* Delationem facilitate. — c) In plurali num. *Tac. 2. Hist. 84.* Passim delationes, et locupletissimus quisque in prædam correpti. Adde *eumd. 6. ibid. 7. Plin. Paneg. 34. et ibid. 45.; et Capitolin. Anton. Phil. 11.*

DELĀTOR, ōris, m. 3. occultus accusator, calumniator: et sæpissime occurrit apud historicos sequioris ævi. *Quintil. 3. 10. 3.* Judicia inter delatores, uter præmium meruerit. Adde *eumd. 9. 2. 74., ubi iudices et delatores opponuntur. Plin. Paneg. 34.* Delatorum iudicium, quasi latronum. Adde *eumd. ibid. 35. et 36., et 6. Ep. 31. Tac. 2. Ann. 50.* Appulejam Varillam, sororis Augusti neptem, — majestatis delator arcessebat. *Sueton. Domit. 9.* Princeps, qui delatores non castigat, irritat. *Id. Ner. 10.* Præmia delatorum Papiæ legis ad quartas relegit. Adde *eumd. ibid. 32., Tit. 8., Tib. 61., Domit. 11. et Col. 15.; Juvenal. 1. 33., 3. 116., 4. 48. et 10. 70.; Tac. 6. Ann. 40. et 4. Hist. 6.; Martial. 1. Spectac. 4.; Capitolin. Anton. Phil. 11. etc.* Loquantur autem de certo hominum genere, qui Romæ sub imperatoribus questum delationibus faciebant. Hi neque suam, neque suorum injuriam sequebantur, sed sola præmii spe, et, ut principi gratificarentur, deferabant quoscumque reos ad principem, aut magistratum, solo lucrī amore, aut gratiæ invidiæ: genus hominum publico exitio repertum, ut ait *Tac. 4. Ann. 30.* Hos Urbe tum Domitianus, tum Trajanus expulsi laudantur a *Martial. et Plin. loc. cit.* — Ceterum delator pro accusatore simpliciter occurrit apud *Capitolin. Macrin. 12.* Delatores, si non probarent, capite affecit; si probarent, delato pecuniæ præmio infames dimisit. *Inscript. apud Marin. Frat. Arv. p. 514.* VENDITOR TVQVE EMPTOR DABITIS POENAE NOMINE AERARIO POPVLI ROMANI HS. XX. N. DELATOR ACCIPIT QVARTAM PARTEM. Similiter *Inscript. apud Henzen 7337.* TVNC POENAE NOMINE DABIT (venditor et emptor) REI PUBLICAE AQVILEJENSIS HS. XX. N. DELATOR QVARTAM ACCIPIT.

DELĀTORIUS, a, um, adject. ad delatorem pertinens, accusatorius, ut Delatoria curiositas, *Ulp. Dig. 22. 6. 6. Fronto de ser. Als. (edente iterum A. Maior) Ep. 3.* Calicem sine delatoria nota quum dico, sine puncto dico. Neque enim me decet, qui sim jam homo doctus, vulgi verbis calicem accentatum appellare. Delatoriam vero notam appellat *Fronto punctum*, quo utebantur veteres in iudiciis, cujus meminit *Ascen. in not. ad Cic. orat. pro Scauro p. 21. Edit.*

DELĀTORA, æ, f. 1. deferendi actus. ¶ 1. Generalem. *Fulgat. Interpr. Eccl. 38. 16.* Fili, in mortuum produæ lacrimas, — et ne despicias sepulcrum illius. Propter delatorem autem amare per luctum illius uno die, — et fac luctum secundum meritum ejus uno die, vel duobus propter detractionem. *Tertull. 5. contra Marcion. 18. sub fin. Vocabulum diaboli, quæro, ex qua delatura competat creatori. h. e. quo deferente.* ¶ 2. Speciatim. *Vulgat. Ital. Eccl. 28. 11.* Homo iracundus incendit illem, et vir peccator turbabit amicos, et in medium pacem habentium immittit delaturam. *Alio tamen loco delatorem: Vulgat. commun. habet inimicitiam.*

DELĀTŪS, a, um. V. DEFERO.

DELĀVĀTIŌ, ōnis, f. 3. lavatio. *Gloss. Cyrill. Απόλυμα, delavatio. Theod. Priscian. 3. 5.* Post matris delavationem.

DELĀVO, lavas, lōtum, lavare, a. 1. (de et lavo). Part. *Delotus.* — Delavo est idem quod lavo. Afferunt *Plaut. Rud. 2. 7. 21.* In mari quod delavi. Sed meliores libri habent *elavi.* *Apicius* tamen 8. 7. Porcellum liguamine delavas. Et *Theod. Priscian. 1. 4.* Alia vero sequenti coqui facias, et ex ea decoctione loca frequentius delavabis. *Id. 4. 1.* Congulum leporis et viuo veteri delotum.

DELĒBĪLIS, e, adject. qui deleri potest. *Martial. 7. 84.* Casibus hic nullis, nullis delēbilis annis vivet.

DELECTĀBĪLIS, e, adject. Comp. *Delectabilior.* — Delectabilis est qui delectat. *Tac. 12. Ann. 67.* Infusum delectabili cibo boletorum venenum. *Gell. 1. 11.* Præcentio delectabilis. *Id. 2. 29.* Festivi et delectabiles apologi. *Apul. Florid. n. 17.* Vox hominis et Iyra concentu variatior, et tibia quæ delectabilior.

DELECTĀBĪLITER, adverb. Comp. *Delectabiliter.* — Delectabiliter est delectando, jucunde. *Gell. 13. 24.* Delectabiliter ac decore depicta. *Id. 15. 1.*

Declamare delectabiliter et feliciter. Adde *eumd. 12. 67.* *Augustin. de dono Persev. 53.* Quid autem meorum opusculorum frequentius et delectabilius innotescere potuit?

DELECTĀMEN, inis, n. 3. delectamentum. In quodam epigr., quod inter *Priapeja* referunt; aili tribuunt *Apulejo.* At nobis casso saltem delectamine Amare liceat, si potiri non licet.

DELECTĀMENTUM, i, n. 2. idem ac delectatio. I.) Proprie. *Ter. Heaut. 3. 1. 79.* Qui me sibi pro ridiculo et delectamento putat. *Cic. Pis. 25. 100.* Inania delectamenta puerorum.

II.) Figurate. *Nazar. Paneg. Constantin. 35.* Delectamenta pacis adhibere.

DELECTĀTIŌ, ōnis, f. 3. oblectatio, jucunditas, quam ex re aliqua percipimus: quam sic definit *Cic. 4. Tusc. 9. 20.* Delectatio est voluptas suavitate auditus animum deleniens: et qualis hæc est aurium, tales sunt oculorum, et tactionum, et odoratum, et saporum, quæ sunt omnes unius generis, ad perfundendum animum, tamquam liquefactæ voluptates. — Occurrit cum et sine Genitivo — a) In singulari num. *Ter. Heaut. 5. 2. 34.* Dum istis fuisti solus, dum nulla alia delectatio, etc. *Cic. 1. Off. 30. 105.* Duci delectatione videndi et audiendi. Adde *eumd. 2. ibid. 16. 8. Id. Senect. 13. 45.* Delectatio conviviorum. *Id. 2. Orat. 38. 155.* Delectatio et jucunditas. *Id. 1. ibid. 43. 193.* Snavitas et delectatio. *Id. 7. Fam. 1. 2.* Afferre alicui delectationem. *Id. 9. ibid. 24. 2.* Magna te delectatione et voluptate privati. *Id. 6. ibid. 12. extr.* Literæ habent delectationem. h. e. afferunt. *Id. post redit. in Senat. 6. 14.* Gaudium et delectatio. *Id. 2. Legg. 6. 14.* Studii et delectationis causa conscribere aliquid. Adde *Quintil. 2. 13. 11. et 9. 4. 9.* — b) In plurali num. *Cic. Mur. 19. 39.* Sed si nosmetipsi, qui et ab delectatione omni negotiis impedimur. Adde *Quintil. 5. 8. 3., 12. 10. 52., 10. 2. 27., 1. 6. 39., 2. 17. 28. et 11. 1. 48.*

DELECTĀTOR, ōris, m. 3. duo diversa significat, prout est A) A delectare, aut B) A deligere.

A) Delectator a delectare est qui delectat. *Gloss. Cyrill. Τετραός, jucundus, amandus, delectator, delectabilis.*

B) Delectator a deligere vel a delectus est qui militum delectum agit, idem ac delector. *Inscript. apud Don. cl. 5. n. 66. L. VALERIO L. F. QVIR. PROCVLO DELECTATORI AVG. PROV.... ET PROVINC. VLTERRIORIS HISPANIAE.* Fortasse tamen delectori legendum in lapide multilo, et lectionis incerta. Hæc eadem inscriptio legitur apud *Bertol. Antich. d'Aquil. p. 274. n. 392;* qui fatetur, se eandem in pluribus mendosam dedisse ex *Bened. Ramberti* schellis. Sed tamen delectator hoc sensu occurrit in *Inscript. apud Hénier, Mélanges d'Épigraph. p. 86. PROC. ATPTUM MARIYMAR. DELECTATOR.* Sic in pluribus *Inscript. ibid. p. 73.,* mendosa quidem scriptio, legitur *dilectator.*

DELECTĀTUS, a, um. V. DELECTO.

DELECTĪŌ, ōnis, f. 3. actus delegendi. *Vopisc. Aurel. 40.* Senatus hanc eandem delectionem (imperatoris) in exercitum refudit.

DELECTO, as, avi, ātum, are, a. 1. frequentat. a delicio. Part. *Delectans* II. a.; *Delectatus* II. et in fin.; *Delectandus* II. — Delecto est a recta via alliciendo sive illecebris abduco.

I.) Proprie. *Ennius* apud *Non. p. 97. 32. Merc.* Ut me Apollu ipse delectat, ductat Delphicus. *Quadrigerius* apud *eumd. p. 98. 2.* Fabius incepit eum hostem delectare. *Cato R. R. 30.,* et qui ab eo descripsit *Plin. 17. Hist. nat. 9. 6. (55).* Ubi sementim facturus eris, oves delectato. *Est qui legit delegato, sed minus recte: delectato autem est pascito, detineto.*

II.) Figurate: quoniam quæ grata ac jucunda sunt, nos attrahere solent, factum est, ut delectare sit juruditate affectare: usurpatur autem — a) Active. *Ennius* apud *Gell. 19. 10.* Studet tibi: mentem atque animum delectat suum. *Ter. Eun. 4. 1. 10.* Heus, inquit, puer. Panphilam arcesse, ut delectet hic nos. *Cic. 5. Fam. 19.* Me et superiores literæ tum admodum delectaverunt. *Id. 1. ibid. 7. sub fin.* Me status hic reipublicæ non delectat. *Id. 12. Att. 5.* Cato me quidem delectat. *Id. 2. ibid. 4.* Cum Musis nos delectabimus animo æquo. *Id. ibid. 6.* Ant libris me delecto, eut fluctus numero. *Id. 9. Fam. 18.* Tu istic te Atheriano jure delectato; ego me hic Iir-

tiano. V. ATHERIANUS in ONOM. *Horat. 4. Od. 12. 9.* Dicunt — Custodes ovium carmina fistula, Delectantque deum, cui pecus et nigri Colles Arcadiæ placent. *Id. 2. Sat. 8. 16.* Albanum, Mæcenas, sive Palernum Te magis appositis delectat, habemus utrumque. *Plin. 1. Ep. 22.* Longis disputationibus otium suum delectare. Adde *eumd. Paneg. 45.; Quintil. 3. 5. 2., 11. 3. 154. et 12. 10. 43.; et Juvenal. 8. 132.* — Cum Infinito. *Horat. 2. Sat. 3. 247.* Adficere casas, postello adungere mures — Si quem delectet barbatum, etc. Adde *eumd. 2. ibid. 1. 23.; Ovid. Rem. am. 103.; et cf. Quintil. 1. 1. 29.* — Impersonalium more in epistola *Cic. 2. ad Q. fr. 13.* Me magis de Dionysio delectat. — Absolute. *Seneca Ep. 39. extr.* Consummata est infelicitas, ubi turpia non solum delectant, sed etiam placent. *Martial. 1. 26.* Seria quum possim, quod delectantia malim Scribere, tu causa es, lector amice, mihi. — b) Passive delectari dicitur tum qui jucunditate afficitur seu delectatur, tum qui se delectat: et fere usurpatur cum Ablativo rei. *Cic. 3. ad Q. fr. 3. ad fin.* Duci et delectari declamatorio genere. *Id. Pis. 20. 45.* His quo rebus pascor, his delector, his perfluor. *Id. 12. Fam. 29.* Ad hæc jucundissima consuetudo accedit, ut nullo prorsus plus homine delector. *Id. Amic. 14. 49.* Delectari mollis inanibus rebus. *Nepos Datam. 3.* Magnopere delectatus factus. *Cæs. 3. B. C. 82.* Delectari imperio. *Horat. 4. Od. 1. 23. et 2. Ep. 2. 59.* carminibus. *Sueton. Aug. 89.* comædia veteri. *Id. Claud. 34.* bestiariis. *Id. Aug. 70.* poetis. *Justin. præfat. 1. 1.* emulatione gloriæ. *Colum. 1. R. R. 4. 8.* Matrona amentitate aliqua delectanda erit, quo patientius moretur cum viro. *Al. leg. demerenda.* Adde *Nepot. Dion. 2. et Att. 14.; Sueton. Tib. 40.; Plin. 3. Ep. 1.; Quintil. 4. 1. 57. et alibi; et Juvenal. 16. 6. Cic. Divin. in Q. Cæcil. 13. 44. et Orat. 57. 195.* Delectari ab aliquo. *Id. 2. Legg. 7. 17.* In hoc admodum delector, quod etc. *Cf. Sueton. Aug. 77.* — Cum Infinito. *Horat. 1. Ep. 16. 32.* Vir bonus et prudens dici delector: *Phædr. 5. 3.* Quæ delectaris bibere humatum sanguinem. — c) Impersonaliter cum Infinito. *Capitolin. Gord. 24. extr.* Delectat sane boni esse principis socerum. *Id. Maxim. duob. 3.* Numquid delectat luctari post cursum? — d) Deponentis forma. *Petron. fragm. Tragur. 45.* *Burmann.* Deprehensus est, quum dominam suam delectaretur. *Id. ibid. 64.* Nihil narras? nihil nos delectaris? — Hinc Part. præter. pass.

DELECTUS, a, um, nominis etiam naturam induit, et gradus habet. *Gell. præfat. Sermo delectator in otio. Alti leg. delectantior: alii aliter.*

DELECTOR, ōris, m. 3. qui deligit, et speciatim qui militum delectum habet. *Frontin. 4. Strateg. 1.* Pyrrhus delectori suo fertur divisisse: Tu grandes elige: ego eos fortes reddam. V. DELECTATOR sub B.

DELECTUS, a, um. V. DELIGO et DELICIO.

DELECTUS, us, m. 4. Scribitur et dilectus æque recte, et in optim. MSS. et libris editis multis legitur frequentissime. — Delectus est actus diligendi, electio (II. scelta, distinzione; Fr. choix, triage, préférence, discernement; Hisp. escogimiento, preferencia, discernimiento; Germ. d. Wahl, Auswahl, d. Unterschied; Angl. a choosing, selecting, choice). Occurrit ¶ 1. Generalim. *Plaut. Pseud. 1. 3. 157.* Utrinqve tibi delectum paro ex multis exquiri illis anam. *Varro 2. R. R. 5. 17.* Delectus in gregibus. *Cic. 3. Orat. 37. 150.* Habere delectum verborum. *Id. 5. Fin. 30. 90.* Adhibere delectum ad aliquam rem. h. e. in aliqua re. *Id. 1. ibid. 10. 33.* Earum rerum hic tenetur a sapiente delectus, ut aut rejiciendis, etc. *Id. 1. Off. 1. 149.* Habere delectum civis et peregrini. *Id. 1. ibid. 14. 45.* Ut in beneficentia delectus sit dignitatis, et ibid. 15. 49. Delectus beneficiorum. *Id. 5. Phil. 5. 13.* judicium. *Id. Cluent. 46. 128.* dignitatis. *Quintil. 12. 9. 16.* verborum. *Id. 2. 8. 7.* studiorum. Adde *eumd. 1. 5. 4., 8. 5. 30. et 10. 5. 3.; Tac. dial. de orat. 22.; et Capitolin. Max. duob. 8.* Rursus *Cic. 4. Ferr. 50. 123.* Iste, qui omnia jura pretio exæquasset, omniumque rerum delectum atque diarrimen pecunia sustulisset. *Id. 4. Fin. 25. 69.* Officia autem tolluntur, delectu omni et discrimine remoto. *Id. Planc. 4. 9.* Populus, si judicat, non delectu aliquo, aut sapientia ducitur ad judicandum, sed impetu nonnunquam, et quadam etiam temeritate. *Spartian. Hadrian. 11.*

Delectum detrectare. — Hinc sine ullo delectu, et sine delectu, et nullo delectu, est nulla habita ratione, confusa, temere: quibus cum delectu opponitur. Cic. 2. leg. Agr. 21. 57. Ceteri agri omnes, qui ubique sunt, sine ullo delectu decemviris addicuntur. Gell. 20. 5. Aristoteles ἐξωρετιμὰς auditionis vulgo juvenibus sine delectu præbatur. Ovid. 10. Met. 324. ceontque animalia nullo Cetera delectu. Plin. contra 2. Ep. 13. Nuper ab optimo principe trium liberorum ei jus impetravi: quod quamquam parce et cum delectu daret, tamen etc. Plin. 7. Hist. nat. 33. 54. (180). Plurimas prodidit Verrius: nos cum delectu modum servabimus. Cf. Sueton. Claud. 15., Ner. 37., Aug. 74., 31. et 43. ¶ 2. Speciatim sæpiissime dicitur de militum delectu. Cic. Prov. cons. 2. 5. Exercitus superbissimo delectu et durissima conquisitione collectus. Id. 15. Fam. 1. 11. Delectus provincialis. Cæs. 1. B. C. 25. Legiones ex novo delectu conficere. Nepos Hann. 6. extr. Novis delectibus multos contrahere. Auct. B. Afr. 36. Delectus libertinorum. Curt. 10. 3. 10. juniorum. Liv. 22. 58. servorum. Cæs. 6. B. G. 1., 7. ibid. 1. et 4., et 1. B. C. 6. et 9.; Cic. 5. Phil. 12. 31.; et Sall. Cat. 36. Delectum habere. Auct. B. Alex. 56. instituire. Plin. 7. Hist. nat. 20. 30. (107). agere. Id. 6. ibid. 19. 22. (66). facere. Liv. 25. 5. conficere. Id. 2. 27. decernere. Id. ibid. 55. edicere. Adde Cæs. 1. B. C. 31.; Liv. 6. 28. et 34. 56.; Flor. 4. 2. 5.; Quintil. 12. 3. 5.; Sueton. Cal. 43., Vitell. 15. et 79.; Tac. 2. Ann. 82., 16. ibid. 13., 3. Hist. 50., 4. ibid. 70. et Agric. 7.; et Sil. It. 7. 43. — Hinc per metonymiam de ipsis delectis militibus Tac. 2. Hist. 57. E Britannico delectu octo millia sibi adjunxit.

DELEGATIO, ōnis, f. 3. actus delegandi, mandatum, quo id, quod facere debemus, alteri committimus.

I.) Proprie. Cic. 12. Att. 3. Nomen illud, quod a Cæsare, tres habet conditiones: aut emptioem ab hasta; aut delegationem a mancipio, annua die; aut Vecteni conditionem semisse. h. e. translationem solutionis, ita ut ea ab aliquo mancipio fiat intra annum. V. Manut. Seneca 6. Benef. 5. Pecuniam didimus reddidisse, quamvis non intervenerint nummi, sed delegatione et verbis perfecta solutio sit. h. e. quum ab alio solvi creditori curamus, v. gr. creditum aliquod nostrum creditori cedendo.

II.) Translate. Seneca Ep. 27. Ipse necesse est laborem tuum impendas, si effecti cupis. Delegationem res ista non recipit. V. PERSCRIPTIO.

DELEGATOR, ōris, m. 3. qui delegat. Cassiod. 1. Variar. 18. Si Romanum prædium sine delegatoris cuiusdam pittacio præsumptor Barbarus occupavit, illud priori domino, submota dilatione, restituit.

DELEGATORIUS, a, um, adject. delegationem continens. Apud Imp. Arcad. et Honor. Cod. Theod. 7. 4. 22. appellantur delegatoris litteræ, quibus delegatio aliqua continetur. Cassiod. 11. Variar. 35. Delegatoria epistola. Id. ibid. 33. Delegatorius libellus.

DELEGATUS, a, um, V. voc. seq.

DELEGO, as, avi, itum, are, a. 1. (de et lego, as). Part. Delegans I. 2.; Delegatus I. 1. et 2.; Delegandus I. 1. — Delego est aliquem aliquo mitto, ut meo nomine aliquid agat; adeoque demando, committo, trado alteri, qui meas vices impleat (It. delegare, mandare con un incarico, affidare; Fr. envoyer, députer, déléguer, confier, renvoyer à; Hisp. enviar, diputar, elegir alguno con alguna comision, delegar, confiar; Germ. Jmdm wohin senden, absenden mit einem Auftrage, abordnen; Angl. to commit, assign, entrust, charge with, delegate, depute).

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim. — a) Cum Accusativo personæ. Plaut. Amph. prol. 67. Delegatos fautores viderint. Id. ibid. v. 83. Qui sibi mandasset, delegati ut plauderent. Tac. Germ. 20. Nec ancillis ac nutricibus infantes delegantur. Id. 4. Hist. 85. Caninefates Batavosque minoribus ducibus delegandos. Ulp. Dig. 38. 5. 1. a med. Delegatus emptori. Cassiod. 3. Variar. 37. Delegatus iudex. Colum. 3. R. R. 10. 6. Quis non impudentissimum quemque huic negotio delegat? Sueton. Cal. 57. Cassium Longinum occidendum delegaverat. Liv. 5. 20. Eo delegasse (homines) ad senatum. Nepos Cat. 3. Quare studiosos Catonis ad illud volumen delegamus. h. e. remittimus. Al. leg. relegamus. Liv. 29.

22. ad fin. Pleminium conatum per quosdam urbem incendere, ut frangendi carceris haberet occasionem: patefacto dein scelere, delegatum in Tullianum ex senatusconsulto. h. e. translatum. — Apud Caton. R. R. 30. Ubi semenim facturus eris, ibi oves delegato. Alii rectius leg. delectato. — b) Cum Accusativo rei. Cic. Dom. 7. 16. Petebatur a me frumenti copia, etc. — delegavi amico locupletiori. Cælius apud Cic. 8. Fam. 1. Laborem alteri delegavi. Tac. Agric. 2. Delegatum triumviris ministerium. Quintil. 4. præm. 2. Delegare alicui curam alicujus rei. Frontin. Aquæd. inii. Omnis res ab imperatore delegata intentiorem exigit curam. Plin. 4. Ep. 28. Imagines describendas pingendasque delegare. Sueton. Gram. 21. Quo (Augusto) delegante curam ordinandarum bibliothecarum in Octavia porticu suscepit. Adde Liv. 9. 13. et 28. 42.; Colum. 11. R. R. 2. 72.; Sueton. Cæs. 56., Ner. 32. et Claud. 23.; Quintil. 6. præm. 1.; Lamprid. Alex. Sev. 66.; et Capitolin. Anton. Phil. 10. ¶ 2. Speciatim quum de creditoribus ac debitoribus agitur, delegare, ut exponit Ulp. Dig. 46. 2. 11., est vice sua alium reum dare creditori. Cic. 13. Att. 46. 3. Quincto delegato. Seneca 7. Benef. 19. Etiam si mihi adulteram, cui numerem, delegaverit, reddam. Id. Ep. 19. Delegabo tibi Epicurum. Sic Id. 4. Benef. 11. Debitoribus nobis deos delegat, precaturque, pro se gratiam referant. Ulp. et Paul. Dig. 46. 2. 12. et 13. Delegare debitorum. Ulp. ibid. 37. 6. 1. circa med. Delegare nomen paterni debitoris. — Et cum Accusativo pecuniæ. Cato R. R. 149. Domum pecuniam satisfecerit aut delegarit, pecus et familia, que illic erit, pignori sunt. h. e. debitorem constituerit: Forcellinus hoc loco absolute accepit.

II.) Translate. — ¶ 1. Raro admodum ponitur pro committere, tradere. Liv. 6. 28. Fortunæ luci delegaverant spes suas. Apul. de Mag. Magia res est legibus delegata. h. e. tradita legibus puniendi causa. — Singulare est illud Inscript. optime notæ apud Marin. Inscr. Alb. p. 138. lin. antepæn. PRAECYVRISTI FATQ, DELEGASTI MIHI LYCTVM DESIDERIO TVI. h. e. præbuisti, attulisti. ¶ 2. Sæpius est aliquid alicui probro aut laudi tribuere. Cic. Orat. 11. 28. Delegare crimen optimis numinibus. Id. Fontey. 4. 8. crimen alicui. Auct. B. G. 8. 22. causam peccati mortuus. Tac. 13. Ann. 14. scelera alicui. Liv. 10. 19. Eo rem adductam esse, ut omnis rei bene aut secus gestu decus dedecusque ad Voluminium sit delegatum. Id. 21. 46. extr. Servati consulis decus Cælius ad Servum Ligurum delegat. Cf. Cic. 2. Orat. 28. 125. Hæc ipsa, quæ nunc ad me delegare vis, ea semper in te eximia et præstantia fuerunt. — Hinc

Delegatum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, idem est ac delegatio. Ulp. Dig. 44. 44. 126. Quid si debitor, ex delegato pupilli, pecuniam creditori ejus solvit?

DELENIFICUS, a, um, adject. (delenio et facio) blandus, demulcus, blande capiens. Lucilius apud Fulgent. de prisco serm. p. 567. 24. Merc. Nescio quorsum mihi eveniant tua verba tam delenifica. Turpilius apud Non. p. 278. 2. Merc. Vide mirum ingenium ac delenificum mulierum. Plaut. Mil. glor. 2. 2. 36. Domi habet animum falsiloquum, Jomi dolos, domi delenifica facta. Fronto ad Verum Imp. (edente iterum A. Mayo) Ep. 1. Plane dicta omnia et verba delenifica. Adde Symmach. 7. Ep. 27.

DELENIMEN vel delinimen, ōnis, n. 3. idem quod delenimentum. Symmach. 3. Ep. 11. Spectator veteris monetæ solus supersens; ceteri delenimina aurium capiunt. Al. leg. delenimenta.

DELENIMENTUM vel delinimentum, i, n. 2. quidquid ad placandum, blandiendum et mitigandum adhibetur. — a) In bonam partem. Liv. 4. 51. Aptissimum tempus erat, vindictis seditionibus, delenimentis animis Volani agri divisionem objeci. Tac. 15. Ann. 63. Vitæ delenimenta monstraverant tibi: tu mortis decus mavis. Plin. 3. Ep. 15. Videor autem jam nunc posse rescribere esse opus pulcrum, — quantum æstimare liceat ex his, quæ me præsentem recitasti: — legis enim suavissime et peritissime. Confido tamen me non sic auribus duci, ut omnes aculei iudicii mei illarum delenimentis refringantur. — b) Sumitur et in malam partem pro illecebra et invitamento ad prava. Afranius apud Non. p. 2. 4. Merc. Si possent homines delenimentis capi, Omnes haberent nunc amatores anus. Etas et

corpus tenerum et morigeratio Hæc sunt venena formosarum mulierum: Mala ætas nulla delenimenta invenit. Liv. 30. 13. Illam furiam omnibus delenimentis animum suum advertisse atque alienasse. Id. 39. 11. Illius ecetræ delenimentis et venenis imbutum, nec parentis, nec deorum vœrecundiam habere. Tac. Agric. 21. Paullatim discessum ad delenimenta vitiorum, portucis et balnea, et conviviorem elegantiam. Maxim. Dig. 5. 2. 4. Novercalibus delenimentis investigationibusque corrupti. — Ceterum adde Liv. 5. 31., 40. 11. et 7. 38.; Justin. 21. 1. 5.; Tac. 1. Hist. 77.; et Pacat. Paneg. Theod. 25.: in quibus modo in bonam, modo in malam partem occurrit.

DELENIO vel delinio, is, ivi vel ii, itum, ire, a. 4. (de et lenio). Part. Delenitus, Deleniturus et Deleniendus. — Delenio est idem fere quod lenio, placare, mitigare (It. mitigare, placare, addolcire; Fr. adoucir, apaiser, calmer; Hisp. ablandir, amansar, aplacar, mitigar; Germ. schmeicheln beschwichtigen, lindern, besänftigen, gewinnen, einnehmen; Angl. to mitigate, sooth, charm). Occurrit — a) In bonam partem. Titinius apud Non. p. 72. 1. Merc. Verum enim dutibus deleniti, utioribus ancillantur. In argum. Stich. Plautini. Verbis delenitur commodis, habere ut sineret, quos semel nactæ forent. Cic. Mil. 35. 95. Ut plebem non modo virtute delectet, sed etiam tribus suis patrimonii deleniret. Id. 2. Off. 14. 48. Ut milites blande appellando deleniant. Id. 1. Orat. 9. 38. Genus hominum in silvis dissipatum, disertorum oratione delenitum. Liv. 7. 38. et 1. 57. Delenire animos. Id. 1. 13. iras. Id. 5. 31. plebem munere. Cf. eumd. 7. 38. Phædr. 3. prol. 44. Remediis dolorem delenire. Horat. 3. Od. 1. 43. Delenire dolentem. Ovid. 11. Met. 162. Barbaricoque Midan (aderat nam forte canenti) Carmine delenit. Auson. Edyll. 4. 9. longum delenitura laborem Intervalla damus. — b) Sumitur et in malam partem pro allicere, et mollem reddere, mentem adimere. Plaut. Asin. 2. 4. 28. Vah! delenire apparas. Id. Cist. 2. 1. 40. Tu me delenis: propter te hæc pecco. Id. Amph. 2. 2. 214. Delenitus sum profecto, ita ut me, qui sius, nesciam. h. e., ut exponit Nonius p. 278. 8. Merc., mente alienatus, neque, adeo captus atque illectus sum, ut etc. Lucilius apud eumd. ibid. Concedat homini id quod vult, deleniat, corrumpat prorsus ac nervos omnes elingat. Cic. Cluent. 5. 13. Animum adolescentis pellexit iis omnibus rebus, quibus illa ætas capi et deleniri potest. Id. Mur. 35. 74. Tu mihi summum imperium, tu gubernacula republ. petas fovendis hominum sensibus, et delenientis animis, et adhibendis voluptatibus? Id. 15. Fam. 16. Trianium est, quum virtuti nuncium remisisti, delenitum illecebris voluptatum. Id. 1. Fin. 10. 33. Delinitus blanditiis atque corruptus. Quintil. 5. 8. 1. Gusto cuiusdam graninis et Sirenum cantu deleniti.

DELENITIO vel delinitio, ōnis, f. 3. actus delenendi, delenimentum. Cic. 2. Off. 16. 56. Ipsa delenitio multitudinis sit ad breve tempus. h. e. effusio pecuniæ, quæ fit ad multitudinem delenientiam. It., inter quos et Orell., leg. delectatio.

DELENITOR vel delinitor, ōris, m. 3. qui delenit, mitigat, placat. Cic. Brut. 70. 246. Ut etiam cum iudice ipso, cuius delenitor esse debet orator, jurgio sæpe contendere.

DELENITÓRIUS vel delinitorius, a, um, adject. ad delenimentum pertinens, qui lenit. Cassiod. 10. Variar. 29. a med. Utere aquis illis, primum potu delenitoris, deinde thermarum exhibitionibus siccativis.

DELENITUS vel delinitus, a, um, V. DELENIO. DELÉO, les, lévi, letum, lere, a. 2. Delesset synonym. pro delevisset, Val. Max. 3. 7. — Part. Delitus pro delectus habet Calvus apud Diomed. 1. p. 372. Putsch. Prina epistola videtur in via delita. Adde Farron. ibid. Et Cic. apud Priscian. 9. p. 872. Putsch. Tali inoleste, quod litteræ delite sunt mihi a te reddite. h. e. lituris corruptæ. Id. Cic. 3. Ferr. 55. 145. Ex qua tantum tectoriorum vetus delitum sit, et novum inductum. Forcell. et Orell. ita leg.; Codices aliqui delatum; et Priscian. p. 1151. Putsch. habet dejectum, probante Garaton. Ceterum Forcellinus hæc omnia a delino potius, quam a deleo, derivanda censebat. — Part. Delens sub b.; Deletus sub a. et b.; Deleturus sub a.; Delendus

sub a. — Ratione habita etymi, juxta *Forcellinum* est a *de* et *leo* ut habet *Priscian.* 9. p. 641. *Putsch.*, unde est et *lio*: juxta *pirosque* tamen est ab *oleo* vel *olo* (unde et *aboleo*), quasi *deoleo*: hinc *delere* significat impedire, ne quid vivat, adeoque ad nihilum redigere, extinguere, evertere, destruere (It. *distruiggere, disfare, levar via, cancellare; Fr. anéantir, détruire, effacer; Hisp. aniquilar, destruir, deshacer, borrar; Germ. vernichten, zerstören, vertilgen; Angl. to overthrow, destroy, to blot out, efface*). Usurpatur — a) Præcipue de rebus. — De urbibus ac regionibus. *Lucret.* 5. 747. Quo minus est mirum, si certo tempore luna Gigantur, et certo delectur tempore rursus. *Cic. Rosc. Am.* 45. 131. Urbes delevit, fruges perdidit. *Id.* 4. *Cat.* 10. 21. Qui duas urbes huic imperio infestissimas Carthaginem Numantiamque delevit. *Id.* 2. *leg. Agr.* 32. 88. Delere ædificia. *Id.* 2. *Legg.* 26. 64. sepulcra. *Nepos Themist.* 4. Astu incendio delevit. Adde *eumd.* *Iphicr.* 2. et *Hamilc.* 2.; *Sall. Jug.* 8.; *Liv.* 4. 61. et 5. 42.; *Curt.* 5. 7. 10. et 9. 4. 7.; *Horat.* 3. *Od.* 6. 14.; et *Ovid.* 13. *Met.* 219. *Cic. Amic.* 4. 13. Magna Græcia, quæ nunc quidem deleta est, tunc florabat. *Cl. Liv.* 3. 8. Ibi Vols. nomen prope delectum est. h. e. Volscæ civitas. — De aliis. *Horat.* 4. *Od.* 9. 9. Nec, si quid olim lussit Anacreon, Delevit ætas. *Stat.* 1. *Achill.* 60. Pone natant, delentque pedum vestigia cauda. *Id.* 6. *Theb.* 415. delet sulcos iterata priores Orbita. *Colum.* 10. *R. R.* 124. herba (clepodium) Delectura quidem fronti data signa rugarum. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 110. (175). Stigmata in facie mandragoras ilinitus deiet. *Ammian.* 16. 12. 46. Alemanni bellum acriter ineuntes, altius anhælabant, velut quodam furoris affectu opposita omnia delecturi. — De scriptis. *Cic.* 15. *Att.* 4. a *med.* Rubeo, mihi crede: sed jam scripseram: delere nolui. *Id. Cluent.* 14. 41. Hæc Dinea testamentum faciente, cum tabulas prehensisset Oppianicus, digito legata delevit. Adde *eumd.* 7. *Fam.* 18. 2. *Horat.* *Ar. P.* 440. Delere versus. Adde *eumd.* 2. *Ep.* 1. 69. *Ovid.* 9. *Met.* 522. scribit damnatque tabellas, Et notat et delet. Adde *Quintil.* 10. 3. 31. et 10. 4. 1.; *Sueton.* *Cal.* 20. et 38., et *Ner.* 52.; *Justin.* 2. 10. 13.; et *Juvenal.* 12. 123. — De abstractis, et sæpius de memoria. *Cic. pro leg. Manil.* 3. 7. Delere maculani. *Id. Harusp. resp.* 4. 6. T. Annus ad illam pestem comprimendam, extinguendam, funditus delendam natus esse videtur. *Id.* 3. *ad Q. fr.* 3. Delevit mihi omniem molestiam recentior epistola. *Id. Rosc. Am.* 2. 6. Delere ex animo omnem suspicionem. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 8. 26. Extinguere atque delere omnem improbitatem. *Cæs.* 2. *B. G.* 27. turpitudinem fugæ virtute. *Cic.* 1. *Divinat.* 5. 8. Delere religionem. *Id.* 1. *Att.* 16. ante *med.* omne jus fasque. *Id. Sext.* 26. 56. leges. *Id. Amic.* 25. 92. veritatem. *Petron. Satyr.* 2. ingenium. *Id. ibid.* 80. sacramentum amicitiae. *Cic. Amic.* 3. 11. et *Nepos Alcib.* 8. *extr.* omne bellum. h. e. conficere, finire. *Cic. Flacc.* 23. 60. et *Amic.* 1. 1. Deleta memoria. *Id. Deiot.* 13. 37. Senatus vero judicia tam honorifica, quæ unquam vastas obruet, aut quæ tanta delebit oblitio? *Id.* 1. *Phil.* 1. 1. Delere omnem memoriam discordiarum oblivione sempiterna. Adde *Nepos. Ages.* 8.; *Liv.* 5. 11. et 27. 14.; *Quintil.* 9. 3. 49.; *Sueton.* *Aug.* 3.; *Curt.* 3. 10. 9.; *Flor.* 2. 6. 56.; *Justin.* 2. 3. 4., 6. 4. 13. et alibi; *Sil. It.* 3. 616. et 5. 415.; *Juvenal.* 5. 35. et 7. 27.; *Trebell. Poll. Gall.* 3.; et *Capitolin. Macr.* 5. — b) Cum Accusativo personæ, ac præcipue de hostibus. *Cic.* 1. *Nat. D.* 15. 38. Homines jam morte deletos reponere in deos. *Sil. It.* 7. 549. patiarne ante ora manusque Civem deleri nostras? *Id.* 1. 514. Dexter ades Phrygiæ delenti stirpis alumnos. *Id.* 9. 30. Milite delcto. *Cæs.* 6. *B. G.* 35. Dispersis ac pæne deletis hostibus. *Id.* 3. *B. C.* 70. Delere omnem exercitum. Similiter in re militari delere equitatum, copias, cohortes, exercitum etc. occurrit apud *Cic. pro leg. Manil.* 8. 21.; *Cæs.* 6. *B. G.* 41. et 7. *ibid.* 14.; *Nepos. Pausan.* 1.; *Virg.* 11. *Æn.* 898.; *Curt.* 4. 9. 22.; *Justin.* 2. 5. 2.; *Tac.* 4. *Ann.* 51., 4. *Hist.* 18. et 2. *ibid.* 14. et 26.

DELETICIUS vel deletilius, a, um, adject. ut Charta deleticia, apud *Ulp. Dig.* 37. 11. 4., quo nomine intelligitur ea, in qua scriptum fuit aliquid, et postea deletum, quamque *Cic.* 7. *Fam.* 18. et *Caecil.* 22. 5. vocant palimpsestum.

DELETILIS, e, adject. qui delet. *Varro* apud *Non. p.* 96. 14. *Merc.* Parabis spongiam deletilem. **DELETIO**, ōnis, f. 3. delendi actus, extinctio. *Zucilius* apud *Non. p.* 97. 4. *Merc.* Deletionem nostri ad unum exercitum.

DELETRIX, tris, f. 3. quæ delet. *Cic. Harusp. resp.* 23. 49. Tum est illa in templo Castoris scelerata, et pæne delatrix hujus imperii sica deprehensa.

DELETUS, a, um, *V. DELEO*. **DELETUS**, us, m. 4. idem ac deletio. *Tertull.* 2. *contr. Marcion.* 24. Reprobandæ creaturæ, et delictui vindicandæ.

DELEVO, as, etc. *V. DELEVO*. **DELIBAMENTUM**, i, n. 2. libamentum, libamen. *Val. Max.* 2. 6. 8. Tum defusus Mercurio delibamentis, et invocato numine ejus, cupido haustu mortiferam traxit potionem.

DELIBATIO, ōnis, f. 3. ablatio partis ab aliqua re. *Florentin. Dig.* 30. 113. Legatum est delibatio hereditatis. *Cl. Tertull.* 1. *contra Marcion.* 22. Homo damnatur in mortem ob unius arbusculæ delibationem.

DELIBATUS, a, um, *V. DELIBO*. **DELIBERABUNDUS**, a, um, adject. multum delibans. *Liv.* 2. 45. Consules velut deliberabundi, capita conferunt, diu colloquuntur. Adde *eumd.* 1. 54.

DELIBERAMENTUM, i, n. 2. idem ac deliberatio. *Zabernus* apud *Fronton.* 1. *ad M. Cæs.* (edente iterum *A. Majo*) *Ep.* 6. Ad amorem injiciendum delinamenta sunt deliberamenta. *At videtur scribendum deliramenta.*

DELIBERATIO, ōnis, f. 3. actus deliberandi (It. *deliberazione, consulta; Fr. délibération, consultation; Hisp. deliberacion, consultacion, consulta; Germ. die Überlegung, Erwägung, Berathung; Angl. a deliberation, consideration, consultation, debate*). Occurrit ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Off.* 3. 9. Triplex igitur est consilii capiendi deliberatio. *Id.* 1. *Phil.* 1. 2. Ad deliberationem alios adhibere. *Id.* 1. *ibid.* 1. 2. Habere deliberationes de republ. *Id.* 1. *Off.* 3. 9. In deliberationem cadit. *Id. pro leg. Manil.* 10. 27. Utinam vivorum furtum tantam copiam haberetis, ut hæc vobis deliberatio difficilis esset, quemnam etc. *Id.* 7. *Att.* 3. 3. Id eorum considerabimus, quale sit: habet enim res deliberationem. h. e. in deliberationem cadit. *Id.* 3. *Orat.* 53. 204. Deliberatio cum iis ipsis, apud quos diras. *Id.* 2. *ibid.* 82. 336. Inciditur omnis jam deliberatio. *Liv.* 1. 23. Fuerit ista ejus deliberatio. Adde *Quintil.* 3. 8. 10. *Capitolin. Hadrian.* 8. Ex omnium deliberatione. *Id. Anton. Phil.* 6. Habita deliberatione. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores deliberatio est causa generis deliberativi. *Cic.* 1. *Orat.* 6. 22. Disceptationes forenses deliberationum. h. e. causæ generis deliberativi. Adde *Quintil.* 2. 21. 18.

DELIBERATIVUS, a, um, adject. ad deliberationem spectans, ut Genus deliberativum: *V. DELIBERATIO* 2. *Cic.* 1. *Invent.* 5. 7. Deliberativum genus est, quod positum in disceptatione et consultatione civili, habet in se sententiæ dictionem. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 51. 165. et *Quintil.* 2. 4. 25. Rursus *Cic.* 2. *Invent.* 4. 12. et *Quintil.* 8. 3. 11. Deliberativa causa. *Quintil.* 2. 1. 2., 3. 4. 16. et 2. 4. 25. materia. *Id.* 2. 21. 23., 3. 3. 14. et 3. 8. 6. pars. — Hinc

Deliberativa, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est causa deliberativa. *Quintil.* 3. 8. 1. Deliberativas a quibusdam sola utilitate finitas.

DELIBERATOR, ōris, m. 3., qui deliberat vel consultat. *Cic. Sext.* 34. 74. Illi interea deliberatori merces, longa interposita nocte, duplicata est. *Capell.* 5. p. 143. Auditoris autem sunt tria genera —; aliud ejus, quod honestate vel utilitate incerta dubius alienæ sententiæ persuasionem inexplicabilis deliberator expectat.

DELIBERATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DELIBERO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et libra). Part. *Deliberans* I. 1. et 2.; *Deliberatus* I. 1., II. et in fin.; *Deliberandus* et *Deliberaturus* I. 1. — Ratione habita etymi, *Voss.* a *libero* deducit: nam deliberat, cui libertas est eligendi aliquid et duobus. Rectius tamen a *libra, libella* deducit *Paul. Diac.* hinc verbis p. 74. 1. *Müll.* Deliberare a libella, qua quid perpenditur, dictum. *Cl. Quintil.* 10. 7. 22. Deliberare, non hæstare. — Delibero est rem aliquam animo perpendo, consulto, ut inde statuum

decernamque quod optimum factu sit (It. *ponderare coll'animo, consultare, deliberare; Fr. peser, examiner, réfléchir mûrement, consulter; Hisp. pesar, examinar con atencion, consultar; Germ. etwas im Geiste abwägen, daher erwägen, reiflich überdenken, überlegen; Angl. to ponder, consider, debate, consult*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim usurpatur — a) Absolute, aut cum Accusativo rei, quæ perpenditur. *Ter. Adelph.* 2. 1. 42. Delibera hoc, dum ego redeo. *Id. Hecyr.* 3. 5. 58. Deliberet renuncietque mihi. *Id. Phorm.* 2. 4. 17. Amplius deliberandum censeo. *P. Syrus* in *Mimis*. Deliberandum est diu quod statuendum est semel. *Cæs.* 4. *B. G.* 9. Legati hæc se ad suos relatuos dixerunt; et, re deliberata, post diem tertium ad Cæsarem reversuros. Adde *eumd.* 1. *B. C.* 10. — b) Cum Ablativo rei et præpos. de. *Cic.* 8. *Att.* 3. 6. Quantobrem ut maxima de re æquo animo deliberanti, ita mihi des consilium velim. *Cæs.* 2. *B. C.* 20. Deliberare de summa rerum. *Liv.* 32. 34. De re cum imperatore Romano deliberaturus. Adde *Nepos. Eumen.* 7.; *Quintil.* 3. 8. 16.; *Sueton.* *Aug.* 55. et *Claud.* 4.; et *Juvenal.* 7. 162. — c) Sequenti particula an, vel utrum — an. *Nepos Con.* 3. Sed tu delibera, utrum colloqui malis, an per litteras edere, quæ cogitas. *Cic. Rosc. Com.* 15. 45. Tibi — ille deliberandum et concoquendum est, utrum potius Chæreæ injurato in sua lite, an Manilio et Luscio juratis in alieno judicio credas. Adde *eumd.* 1. *Off.* 3. 9.; *Cæs.* 1. *B. G.* 7.; et *Quintil.* 7. 1. 24., 3. 8. 18., 5. 10. 33., 3. 8. 35. et alibi. — d) Cum Ablativo personæ et præpos. cum. *Cic. Orat.* 40. 138. Et sæpe cum iis, qui audiunt, nonnunquam etiam cum adversario quasi deliberet. Adde *Quintil.* 9. 2. 21.; et *Curt.* 6. 8. 4. *Plin.* 7. *Ep.* 18. Deliberas necum, quemadmodum pecunia, quam municipibus nostris in epulum obtulisti, post te quoque salva sit. — e) Sequenti interrogatione. *Curt.* 5. 5. 9. Græci excesserant vallo, deliberaturi, quid potissimum a rege peterent. Adde *eumd.* 6. 5. 6. — f) Passive impersonaliter. *Cæs.* 7. *B. G.* 15. Deliberatur de Avarico in communi concilio, incendi placere, an defendi. ¶ 2. Speciatim, quom de oraculis sermo est, ponitur pro consulere, quærere. *Nepos Miltiad.* 1. Ex his delecti Delphos deliberatum missi sunt. *Id. Themist.* 2. Misertur Delphos consultum, quidnam facerent de rebus suis. Deliberantibus Pythia respondit etc. — Similiter figurate *Seneca Ep.* 3. Quom rerum natura deliberatur.

II.) Metonymice est statuere, decernere; et occurrit fere cum Infinito, aut cum Accusativo et Infinito. *Cic.* 3. *Verr.* 1. 1. Iste certe statuerat ac deliberaverat non adesse. *Sic Plin.* 9. *Ep.* 13. Statui ac deliberavi etc. *Horat.* 1. *Od.* 37. 29. de *Cleopatra*. Deliberata morte ferocior. — Sæpius vero passive usurpatur *deliberatum* est, et conjunctum modo cum certum, modo cum statutum. *Turpillius* apud *Non. p.* 429. 21. *Merc.* Certum ac deliberatum est, me illis obsequi. *Cic. Rosc. Am.* 11. 31. Certum est deliberatumque omnia dicere. *Id.* 5. *Verr.* 41. 95. Sic habuisti statutum cum animo ac deliberatum, omnes iudices rejicere. Adde *Afranum* apud *Servium* ad *Virg.* 10. *Æn.* 564. Rursus *Cic.* 1. *leg. Agr.* 8. 25. Mihi deliberatum et constitutum est, ita gerere etc. — Hinc Part. præter. pass.

Deliberatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Deliberator*, et est certus. *Cic.* 5. *Fam.* 2. 8. Neque illi quidquam deliberatius fuit, quam me evertere. *Gell.* 1. 13. Instructius deliberatiusque fore arbitramur theoreticium hoc, si exemplum P. Crassi apposuerimus.

DELIBITO, as, avi, atum, are, a. 1. *frequentat. a delibo.* *Cic.* 9. *Fam.* 16. *sub fin.* Solebam antea delibitari oleis et luanicis tuis. h. e. tu delibabas meam famem ac deminebas illis primis ferculis etc. Sic legit et explicat *Turneb.* l. 6. *Adversar.* c. 1. et *Parent* in *Lex. Crit.* Alii melius leg. *delibitari*.

DELIBO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et libro). Part. *Delibans* et *Delibatus* II. 1. et 2.; *Delibandus* II. 2. — Delibo est idem fere quod libo, particulam de aliqua re leviter sumo, leviter attingo; et præcipue de cibis usurpatur pro degustare (It. *levar via piccola parte da qualche cosa, toccare leggermente, assaggiare; Fr. enlever un peu de quelque chose, entamer, goûter; Hisp. alzar, quitar un poco de alguna cosa, gustar; Germ. von einer Sache oben etwas abnehmen, abschöpfen, kosten; Angl.*

(to taste, take a smack of any thing, touch gently, essay).

I.) Proprie. *Lucret.* 6. 620. quamvis ex unoquoque loco sol Humoris parvam delibet ab aequore partem. *Farro 2. R. R. 2. 16. de agnis.* Ne toto die cursantes inter se teneri, delibent aliquid membrorum. *h. e.* prastringendo laedant, deterrant. *Colum.* 2. *R. R. 2. 26.* Ne bos extremo jugo truncum delibet, ramumque deplantiat. *h. e.* defringat. *Claudian.* *Nupt. Honor. et Mar.* 152. hoc navigat ostro Fulta Venus: niveae delibant aequora plantae. *Petron. Satyr.* 136. Paullulum carnis delibare. *Claudian. B. Gel.* 351. Delibare cibos. *Favorin.* apud *Gell.* 15. 8. Si proportione luxuria pergit crescere, quid relinquatur, nisi ut delibari sibi cœnas jubeant, ne eden-do defatigentur? *h. e.* ut cibi terantur, frangantur. — Hinc est aliquid sanguinis ex humana hostia altari admota detrahere, quam olim Gallis et Germanis immolare fas erat. *Mela* 3. 2. ante med. Manent vestigia feritatis jam aholitæ, atque ut ab ultimis cœdibus temperant, ita nihilominus, ubi devotos (homines) altaribus admovere (*Galli*), delibant.

II.) Translate. I.) Stricto sensu ponitur pro decerpere, leviter attingere, degustare, sed improprie sumptis. *Ennius* apud *Cic. Brut.* 15. 58. Flos delibatus populi suadæque medulla. *h. e.* eximius, quasi selectus et multus. Est qui vult aliter legi. *Cic. Senect.* 21. 78. Ex universa mente divina delibatos animos habemus. *Id. Sext.* 56. 119. Ut omni ex genere orationem aucuper, et omnes undique flosculos carpam atque delibem. *Virg.* 12. *Æn.* 434. (et *Phædr.* 4. 23.). Summaque per galeam delibans oscula. *h. e.* leviter tangendo osculatus. Sic *Sueton.* *Aug.* 94. Ejusque osculum delibatum digitis ad os suum retulisse. *h. e.* ejus prætextati parvum os suavlatum utrimque digitis apprehensum et ori suo admotum. Simile est illud *Apul.* 6. *Met.* Jupiter, prebena Cupidinis buccula, manumque ad os suum relata, consaviat. Nos vulgo dicimus bacio alla Fiorentina. *Ovid.* 1. *Fast.* 169. Quisque suas artes obiter delibet agendo. *h. e.* leviter attingit. Et *Quintil.* 4. 2. 55. Omnia, quæ probatione tractaturi sumus, narratione delibabimus. *Liv.* 5. 12. ad fin. Nec satis constat, cur primus ac potissimus ad novum delibandum honorem sit habitus. *Plin. Paneg.* 54. Honores aut delibare parcissime, aut omnino recusare. Adde *eumd.* *ibid.* 38.; et *Colum.* 12. *R. R.* 1. 6.

II.) Latiori sensu ponitur pro deminuere, demere. I.) Generatim de rebus. *Lucret.* 3. 1100. Nec prorsus vitam ducendo demimus hilum Tempore de mortis, nec delibare valemus. *Plerique tamen leg.* delibare. *Id.* 3. 24. neque ulla Res animi parem delibat tempore in illo. *Cic.* 10. *Fam.* 21. 2. Putabam posse me nec de laude jejuni hominis delibare quidquam, etc. *Alii leg.* delibare; *alii delibrare.* *Sueton.* *Aug.* 57. Pro facultate quisque pecunias contulerant, delibante tantummodo eo summum aceruos, neque ex quoquam plus denario auferent. — b) Præcipue de pudicitia ponitur pro imminuere, violare, corrumpere: nam quæ delibata sunt, integra amplius non sunt. *Sueton.* *Ang.* 68. Delibata pudicitia. *Gell.* 1. 3. Delibata honestatis damnun. *Fal. Max.* 9. 1. extern. 2. Ac ne qua virgo ingenuo nuberet, cujus castitatem non ante ex numero ipsorum (servorum) aliquis delibasset. *Flor.* 2. 6. 40. Ne quid de virginitatis integritate delibasse saltem oculis videretur. — c) Hinc translate ac poetice de personis. *Lucret.* 6. 68. Quæ nisi respuls ex animo, longe remittis Dis indigna putare, — Delibata dem per te tibi numina sancta Sæpe aderunt; non, quo violari summa dem vis Possit, etc.

DELIBRATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DELIBRO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et liber). Part. *Delibratus* et *Delibrandus* I. — Delibro est librum seu corticem detraho, decortico (*It.* scorzare; *Fr.* peler, écorcer; *Hisp.* descortezar; *Germ.* abschalen; *Angl.* to take off the bark, peel, bark).

I.) Proprie. *Cars.* 7. *B. G.* 73. Itaque truncis arborum aut admodum firmis ramis abscissis, atque horum delibratis ac præcatis acuminalibus perpetuæ fossæ ducuntur. Ita pro *delibratis* legendum putat *Oberlinus.* *Colum.* 5. *R. R.* 11. 10. Arborem circumcidito delibratoque diligenter. *Id.* 4. *ibid.* 24. 6. Cortice corpore tenus delibrandus est. *Id.* 5. *ibid.* 11. 4. Pars arboris delibrata. *Id.* 12. *ibid.* 56. 1. Corticem oleris atri delibratum abjecto. *Id.* 5. *ibid.* 11. 1. Delibrare stirpem. *Id.* 5. *ibid.* 6. 9. radicem.

Pallad. 3. *R. R.* 17. 4. Ramus ad modum foraminis delibratus. — Est etiam aquam sulco derivare, auctore *Paul. Diac.* p. 73. 6. *Müll.*; quasi libramen-to deducere. *Alii* tamen legunt *delirare* ex *MSS.*, *lira* enim sulcum significat: quod ab *Harduino* improbat, immo et ab ipso *Mullero*, qui *delibare* ex bonis codicibus legit et a Græco λειβεῖν derivatum affirmat.

II.) Translate significat auferre, imminuere. *Lucret.* 3. 1100. nec prorsum demimus hilum Tempore de mortis, nec delibrare valemus. Quod minus esse diu possimus morte preempti. *Quædam editiones* habent delibare.

DELIBUO, blis, bli, bitum, bñere, a. 3. Secundam syllabam produxit *Prudent. Psychom.* 312. Delibuta comas, oculis vaga, languida voce. — Part. *Delibutus* I. et II. — Delibuere (quod videtur esse a *de* et *libuo* pro *libo*, ut *creduo* pro *credo*) est mædefacere, inungere (*It.* ungere, bagnare; *Fr.* froter d'un liquide, mouiller, oindre; *Hisp.* mojar, humedecer, untar; *Germ.* mit einer Flüssigkeit bezeichnen, bestreichen; *Angl.* to anoint, besmear).

I.) Proprie. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 55. Delibutus cæno. *Cic. Brut.* 60. 217. Qui devinctus erat fasciis, et multis medicamentis propter dolorem artuum delibutus. *Cf. Colum.* 7. *R. R.* 4. 8. Eoque liquamine tensa ovis imbuitur, atque ubi per triduum delibuto tergere medicamina peribiberit, etc. *Rursus Cic. Rosc. Am.* 46. 135. Composito et delibuto capillo per forum volitare. *Id.* apud *Non.* p. 309. 2. *Merc.* Redimitum coronis et delibutum unguentis emittit et ea urbe, quam sibi ipse fingit. Adde *Phædr.* 5. 1. 12. Sic *Solin.* 12. Proconul Africæ *Salvianus* ipse eum (*delphinum*) contigit, unguentis etiam delibuit. *Tertull. Cor. Mil.* 12. Unguentis delibuitur. *Horat. Epod.* 17. 31. atro delibutus Hercules Nessi cruore. *Cf. eumd.* *ibid.* 3. 13.

II.) Transfertur ad animum. *Ter. Phorm.* 5. 6. 17. Si te delibutum gaudio reddo. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 12. 26. (90). Senium luxu delibutum. *h. e.* diffuens. *Apul.* 3. *Met.* Delibutus lætitia. *Auct. Declam. in Cic.* 2. Uxor sacrilega et perjuriis delibuita. *Al. leg.* delibuita. *Fronto ad Verum Imp.* 1. Verba pietate et fide et amore et desiderio delibuta.

DELICARE ponebant pro dedicare, ut *lacryma* pro *lacryma.* *Paul. Diac.* p. 73. 7. *Müll.*

DELICATE, adverb. Comp. *Delicatus* 1.; *Sup. Delicatisime* 2. — *Delicate* est I.) Luvriose, molliter. *Cic.* 1. *Off.* 30. 106. Diffuere luxuria, et delicate ac molliter vivere. *Id.* 3. *Orat.* 17. 63. Recubare molliter et delicate. *Nepos Alcib.* 2. Multos anavil, in quorum amore odiosa multa delicate jocoseque fecit. *Seneca* 3. *Ira* 9. Mollius delicatiusque tractare iracundus. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 21. Cultam vestitamque familiam utiliter magis habeat, quam delicate. *Trebell. Poll. XXX. Tyr.* 12. med. Edendum delicatius. II.) Item lente, commode. *Sueton. Cal.* 43. Confectit iter adeo segnit et delicate, ut octophoro vheretur. *Marcell. Empir.* 8. § 6. Sanguisugarum in olla combustiarum tritus delicatissime cinis, et vulsis pills palpebrarum impositus vel inspersus, renasci eos non sinit. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (179). Vitis delicate se spargit. III.) Item moderate, cum modo. *Plin.* 9. *Ep.* 10. 2. Itaque *Minerva* tantum sciendum est, delicate tamen, ut in secessu et æstate. *h. e.* modice, ita ut tibi parcas atque caveas.

DELICATUS, a, um, adject. (deliciæ). Comp. *Delicatio* et *Sup. Delicatisimus* in omnibus fere paragr. — *Delicatus* occurrit A) Active, et B) Passive.

A) Active *delicatus* est qui voluptatem affert, qui sensus delicit et ad se oblectando trahit, adeoque voluptarius, amœnus.

I.) Proprie. *Cic.* 7. *Verr.* 40. 104. Delicatisimum litus. *Id.* *Mur.* 9. 20. Asia delicata. *h. e.* amœna. *Phædr.* 4. 4. Hortuli delicati. *Sueton. Vitell.* 10. Delicatisima navigia. *Cic.* 2. *Att.* 14. Delicatum convivium. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (220). Cossi delicatorio sunt in cibo. *Cic.* 1. *Fin.* 2. 5. Rudem esse omnino in nostris poetis, aut inertissimæ segnitæ est, aut fastidii delicatissimi. *h. e.* gustus delicatissimi; ducta a gustu ciborum metaphora. *Quintil.* 11. 3. 146. Sinus delicatus ac solutus. *Cic.* 1. *Nat. D.* 40. 113. Aspernari molles et delicatas voluptates. Adde *Quintil.* 9. 4. 31. *Cic.* 2. *Tusc.* 11. 27. Umbratilis et delicata vita. *Id.* 1. *Off.* 40. 144. Turpe

est, in re severa delicatum aliquem inferre sermonem. *Id.* *Fin.* 29. 70. Omnes hominis libidines, omnia cœnarum genera delicatissimis versibus expressit. *Catull.* 50. 3. Delicati versiculi.

II.) Translate est tener, dulcis, pretiosus, magnificus. *Catull.* 20. 10. Meis capella delicata pascuis. *Cf. Id.* 17. 15. Puella tenellulo delicatio hædo. *Plin.* 2. *Ep.* 11. extr. Oves delicatissimæ. *h. e.* quarum lana est tenuissima. *Alter Plin.* 33. *Hist. nat.* 11. 49. (140). Poppæa conjux *Neronis* delicatioribus jumentis suis soleas ex auro induit. *Id.* 34. *ibid.* 14. 41. (146). Oleo delicatio fit acies. *Id.* 19. *ibid.* 8. 41. (137). Delicatio teneriorque cauliculus. *Id.* 4. *ibid.* 12. 20. (62). Delicatio vestis. *Sueton. Aug.* 65. Usus vini omnemque delicatorem cultum. *Curt.* 5. 2. 9. Choaspes annis delicatam vehens aquam. *h. e.* levcum, mollem, suavem. *Plin.* 9. *Ep.* 17. Anio delicatissimus amium, ideoque adjacentibus villis velut invitatus retentusque. *h. e.* placide fluens. — Hinc *delicatus* appellatio est blandientis apud *Plaut. Rud.* 2. 5. 8. Sed ubi tu es, delicata? *h. e.* tu mea bella, ut *Id.* *Plaut. ibid.* paulo superius dixit.

B) Passive *delicatus* est qui voluptatibus captus est, qui voluptatibus totum se dedit, qui delicias sectatur et molliter vivit.

I.) Proprie. — a) Cum addito Substantivo. *Cic. Mur.* 35. 74. Delicata juvenus. *Id.* 1. *Att.* 10. a med. Libidinosa et delicata juvenus. *Id.* *Brut.* 53. 197. Adolescens delicatus. *Cf. eumd.* *Mil.* 10. 28. Muliebris ac delicatus ancillarum puerorumque comitatus. *Trebell. Poll. XXX. Tyr.* 16. Homo omnium delicatissimus. *Lamprid. Alex. Sev.* 47. Senator antiquæ familiæ delicatissimus. — b) Absolute. *Seneca Constant. Sap.* 4. Contumelia delicatis gravis est. *Id.* *Brevit. vitæ* 12. Audio quemdam ex delicatis, quum ex balneo inter manus elatus et in sella positus esset, dixisse interrogando, jam sedeo? — c) Hinc *Delicatus*, i, m. 2. absolute substantivorum more, dicitur qui aut artificii alicujus peritus, aut pulchritudine præstans in deliciis habetur. *Sueton. Tit.* 7. Quosdam e gratissimis delicatorem fovere supersedit. *Spartian. Hadrian.* 4. Curasse delicatos. *h. e.* τοὺς ἐπιμαγεύους. Adde *Stat.* 2. *Silv.* 1. que inscribitur, *Glaucias Ateidii Melioris delicatus*: quocum confer *eumd.* *Silv.* 7. que est *De amissione pueri delicati*. — d) Et *Delicata*, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, eodem sensu. *Sueton. Vesp.* 3. Inter hæc *Flavianus Domitillam* duxit uxorem, *Statilii Capellæ* equitis Rom. *Sabratensis* ex *Africa* delicatam olim *Latinæque* conditionis, sed mox ingenuum etc. *Vulgatæ editiones* habent delegatam. — e) Hinc sæpissime in *Inscriptionibus delicatus* vel *delicata* dicitur servus vel serva, qui in deliciis habebatur. *Inscript.* apud *Orell.* 2804. DIS MANIB. VERECYNDI DELICATI — G. YESIVS MARTIALIS. *Asia* apud *eumd.* 2805. D. M. ET MEMORIAE AETERNÆ CALPURNIÆ SEVERÆ FEMINÆ SANCTISSIMÆ. VIVA SIBI PONENTVM PRÆCEPIIT, CALPURNIÆ DELICATÆ ET EREDI. Adde *aliam* apud *eumd.* 4650. Et *alia* apud *Gruter.* 311. 6. TEJAE EUPHROSYNES V. V. DELICATÆ. *h. e.* Tejæ, quæ fuit delicata *Euphrosynes Rufinæ* virginis Vestalis. — f) Sed et *delicati* dicti sunt infantes filii, unice a parentibus dominive dilecti. *V. Fabrett. Inscript.* c. 5. p. 362. ubi *delicatus* fuisse etiam vocem honestæ appellationis, adductis exemplis, ostendit.

II.) Translate. I.) Ponitur pro effeminato, molli, enervi. *Plaut. Men.* 1. 2. 10. Nimirum ego te habui delicatam. *h. e.* nimis leni ac molli genere te tractavi. *Phædr.* 5. 1. Veniebat gressu delicato et languido. *h. e.* fracto, enervi, effeminato. *Quintil.* 9. 4. 113. Equorum cursum delicati minutis passibus frangunt. *Id.* 11. 3. 132. Reclinari ad suos et manibus sustineri, nisi plane justa fatigatio est, delicatum. *Pacat. Paneg. Theodos.* 18. Unum invenire non possumus, cuius spem atque expectationem, non dicam sefellere, sed, quæ delicatio est querela, distuleris. *h. e.* minus gravis. *Capitolin. Maxim. duob.* 20. *Balbinum* moribus delicatorem. *Spartian. Hadrian.* 9. Delicata omnia (e castris) undique summovere. *Quintil.* 1. *Declam.* 13. extr. Quidnam isto deliratus scelere? *h. e.* quod minori labore, quem delicati fugiunt, perpetratum sit. II.) Item *delicatus* dicitur qui facile fastidit. *Plin.* 8. *Ep.* 21. Quid præstant sodales, si conveniunt (scilicet) ut sua recitantem audiant) voluptatis suæ causa? *Delicatus* ac similis ignoto est, qui amici librum bonum

navult audire, quam facere. *Vulgatæ editiones habent Delegatus. Quintil. 3. 1. 3. Delicatae aures. h. e. quæ difficile utilia audiunt et facile fastidiunt. Cf. Plaut. Mit. glor. 4. 1. 38. Vah delicatus. — NB. De nom. propr. V. ONOM. — Hinc*

Delicatus, i, m. 2. et Delicata, æ, f. 1. absolute substantivorum more, V. sub B. 1.

Delicatus, a, um pro dedicatus. V. DELICARE. DELICIA, æ, et sæpius

DELICIAE, ærum, f. plur. 1. Est qui scribit deliciae invitis tamen Mamut, Dausqu. et Cellar. — Est et alia forma Delicium, ii, quam V. loco suo. — Delicia in sing. num. occurrit apud Plaut. Truc. 5. 34., Rud. 2. 4. 13. et Pæn. 1. 2. 152.; Gell. 19. 8.; Non. p. 100. 26., et in Inscript. apud Gruter. 1014. 5. et apud De Vita A. A. Bener. cl. 8. n. 10.: quorum nonnulla V. infra sub I. et II. — Ceterum deliciae sunt oblectamenta quælibet, quæ sensibus voluptatem afferunt; a delicio, quia deliciunt et ad se trahunt (It. deliziæ, piacere, lusso, voluttà; Fr. diveissement, délicés, jouissances, volupté, douceurs; Hisp. divertimentoio, delicias, placeres, delectates, voluptuosidades; Germ. jede die Sinne lockende Ergötlichkeit, Lust, Freude, Wollust, Liebhaber, Spielerei; Angl. any thing that delights or amuses, delights, pleasures, pastimes).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Plaut. Rud. 2. 4. 13. Otilium ubi erit, tum tibi operam ludo et deliciae dabo. Id. Trin. 2. 53. Aliquantum animi causa in deliciis desperidit. Lucret. 2. 22. Delicias quoque uti multas substernere possint. Id. 5. 1449. Delicias vitæ. Id. 4. 1148. turpes videmus Esse in deliciis summoque in honore vigere. Cic. Rabir. Post. 10. 26. Deliciarum et voluptatis causa quosdam cum mitella sæpe videmus. Id. 1. Parad. 2. 10. Argentum ad avaritiam, amœnitas ad delectationem, suppellex ad delicias, epulæ ad voluptates. Id. 2. leg. Agr. 14. 36. Locus multarum deliciarum et magnæ pecuniæ. Horat. 4. Od. 8. 10. Animus deliciarum egeus. Flor. 1. 11. 7. Estivæ deliciae. Seneca 4. Benef. 5. Neque necessitatibus tantummodo nostris provisum est (a Deo); usque in deliciis amatur. Plin. 16. Hist. nat. 37. 63. (174). Cathedræ supinæ in deliciis. Id. 2. ibid. 63. 63. (157). Quas non ad delicias terra servit homini! Id. 10. ibid. 22. 27. (54). Eo processere delicia, ut etc. Capitolin. Anton. Phil. 8. In deliciis vivere. Cic. 6. Ferr. 1. 3. et Vat. 8. 20. Esse alicui in amore et deliciis. h. e. esse valde carum. Id. 1. Divinat. 34. 76., et Sueton. Fiteh. 12. Habere aliquid in deliciis. Rursus Cic. Orat. 12. 39. Herodotus Thucydidesque longissime a talibus deliciis, vel potius ineptiis abfuerunt. h. e. argutis verborum ambitibus. — b) Delicias facere interdum est irridere, ludere. *Plaut. Pæn. 1. 2. 83. Inimvero, here, meo me læcessis ludo et delicias facis. Adde eumd. Men. 2. 3. 30. Quo pertinet illud Ovid. 2. Trist. 349. Sic ego delicias et mollia carmina feci. h. e. lusi carminibus amorum. — Interdum est nequitas facere. Catull. 74. 1. Gellius audierat, patruum objurgare solere, Si quis delicias diceret, aut faceret. Adde eumd. 45. 24. Priore loco delicias dicere est obscena loqui. Nam deliciae specialitè interdum dicuntur de venereis voluptatibus. Cic. Cael. 19. 44. Amores vero et hæc, deliciae quæ vocantur, nunquam hunc occupatum impeditumque tenuerunt. Sic Colum. 8. R. R. 8. 10. Deliciarum oblectamenta. Et Trebell. Poll. XXX. Tyr. 17. Præter filii Herodis delicias. — c) Deliciae aliquando ponuntur pro mollitie delicati atque effeminati hominis. *Juvenal. 6. 258. quarum Delicias et panniculus bombycinus urit. — d) Aliquando pro levitate et inconstantia, quæ delicatiorum hominum propriæ sunt. Cic. 1. Att. 17. ad fin. Ecce alia deliciae equitum vix ferendæ, quas ego non solum tuli, sed etiam ornavi.***

II.) Impropric. ¶ 1. Adhibetur in blanditiis amantum. *Plaut. Truc. a. 5. v. 34. At ego ad te hanc. STRAB. ad me, delicia? Id. Pæn. 1. 2. 152. Mea voluptas, meæ deliciae, mea vita. ¶ 2. Hinc Deliciae dicuntur etiam personæ aut res, quæ nobis caræ sunt ac voluptatem afferunt. — a) Generatim. *Plaut. Most. 1. 1. 14. Urbanus scurra, deliciae populi. Cf. Catull. 3. 4. Passer, deliciae meæ puellæ. Cic. 1. Divinat. 36. 79. Roscius deliciae tuæ. Sueton. Tit. 1. Titus amov ac deliciae generis humani. Cic. 16. Att. 6. extr. Piliæ salutem dices et Atticæ,**

deliciis atque amoribus meis. Cælius apud Cic. 8. Fam. 8. Sempronium Rufum, mel ac delicias tuas, calumniam maximo plausu tulisse. *Verg. 2. Ecl. 2. Alexin, delicias domini. — b) Spectatum pro amico vel amica, etiam si servus vel serva sit. Cic. Rom. 24. 62. Cum alter se Catilinæ delicias fuisse diceret, nec tacere posses. Amores quoque hæc ratione usurpantur. Quas vero Stat. 5. Sib. 5. 66. Pharia de puppe loquaces delicias, et Quintil. 1. 2. 7. Alexandrinæ delicias appellat, sunt pueri Egyptii, et præsertim Alexandrini, ex more gentis suæ impudice garruli et obscene dicaces, qui in deliciis apud Romanos fuerunt. Similii ratione deliciae dicti sunt puelli festivi et garruli, parentum suorum oblectamenta gratissimè. V. DELICIUM. Sic Inscript. apud Gruter. 1014. 5. PRO SALUTE JULIAE VENERIÆ FELICIAE DIVICISSIMAE DELICIAE SVAB. Alia apud De Vita A. A. Bener. cl. 8. n. 10. HIC SEPULTA EST JUVENDA DELICIA EJVS. — c) Item pro ipso homine delicato. *Juvenal. 6. 47. Delicias hominis! Tarpejum numen (at limen) adora etc. h. e. o delicatam hominem! Id. 13. 140. Ten' o delicias extra communia censes Penendum. h. e. te delicatum etc. Vulgatæ edit. habent Te nunc delicias etc. Plin. 22. Hist. nat. 24. 56. (118). Ut tanto magis sui delicias pudeat.**

DELICIA, æ, (a deliquo juxta Forcellinum, a ligando juxta Müllerum) est tignum, quod a culmine ad regulas angulares infimas versus fastigium collocatur; unde tectum deliciatum, et deliciares tegulae. Hæc Paul. Diac. p. 73. 2. Müll. Hujusmodi vero tigna etiam Vitruv. 6. 3. vocat deliquias, seu delicias, quia in quatuor tecti erecti seu displuviati angulis disposita regulas deliciares sustinent, ex quibus hinc inde aqua deliquescat: contra vero tegulae colliciae ut habet Paul. Diac. p. 114. 4. Müll., seu colliciares ut est apud Caton. R. R. 14. (ubi tamen alii pro colliciares, leg. conciliares, alii deliciares), in tectis dejectis seu compluviatis sunt, quæ duarum tecti partium concurrentiam stillicidia, veluti sulco facto, excipiunt, et extra parietem projiciunt, ab Italis vulgo dictæ coppi canali. V. DELIQUO.

DELICIAE, ærum, f. plur. 1. V. DELICIA primo loco.

DELICIARIS, e. V. DELICIA secundo loco.

DELICIATUS, a, um. V. DELICIA secundo loco; et DELICIOR.

DELICIÆ, æ, f. 5. idem quod delicia, deliciae Tribuitur Apulejo de Mag. et Florid. n. 23. et de Deo Socrat.; sed ubique lectio variat.

DELICIO, lucis, lectum, lucere, a. 3. Part. Delictus. — Delicere proprie est deorsum trahere: a lacio, traho, duco. Sumitur autem pro allicere, illucere. Titinius apud Non. p. 277. 17. Merc. Parasitus, qui illum sciât delicere. Grat. Cyneq. 303. Illa perinde suos, ut erit delicta, minores etc. h. e. benignè habita, allecta. Ita legendum putat Fernsdorfius pro vulgari ut erit delata, quod significatione caret. — De præterito delici, V. DELIQUO.

DELICIOLE, ærum, f. plur. 1. deminut. a deliciae, et

DELICIOLOM, i, n. 2. deminut. a deliciam. Cic. 1. Att. 8. extr. Tullia deliciole nostræ. Seneca Ep. 12. Ego sum villicii filius, deliciole tuum.

*DELICIOR, æris, ætus som, ari, dep. 1. Part. Delicians et Deliciatus. — Deliciari est idem quod delectari. — a) Neutorum more. *Vulgat. Ital. Eccli. 31. 24. Dormiet usque in mane, et anima illius cum ipso deliciabitur. Ibid. Amos 6. 4. Qui dormitis in lectis eburneis, et delicianini super thoros eorum. Ibid. Jacob. 5. 5. Et vos deliciati estis super terram et luxuriali estis. Venant. Fortun. 11. 25. 2. Et satiat vario deliciante joco. Avim. Ep. 77. circa med. Quum tu, in tanta convivii beatitudine, deliciatus maxime, tardissime satiat, vix te possis probare felicem, etc. b) Active, seu cum Accusativo. *Ruricius 2. Ep. 42. Volatilia deliciari. h. e. comedere cum delectatione.***

*DELICIOSUS, a, um, adject. deliciis plenus. *Rutil. Itiner. 1. 378. Stagna placent sæpto deliciosa vado. Capell. 7. p. 236. sub init. Deliciosa mollities. Sedul. prol. 8. Divitiisque magis deliciosus amas. Cassiod. 7. Fariar. 9. Deliciosus magis, quam laboriosa militiæ est, in portu Romano comitivæ gerere dignitatem.**

*DELICIUM, ii, n. 2. idem quod deliciae. *Marzial. 13. 98. Delicium parvo donabis dorcada nato. Id. 7. 49. Fons, delicium domus. — Pro puero, qui est in deliciis, tum in bonam, tum in malam partem. *Phædr. 3. 20. Rogati mor a quodam delicio suo, Quidnam feissent. Al. leg. Rogati mor a quodam, delicio suo Quidnam feissent: atque ita de asino sermo est. Inscript. apud Gruter. 661. 14. SEXTILIAE J. L. PRIMIGENIAE ANNOVM XIII. DELICIO EORVM etc. Adde alias apud Orell. 680., 1724., 4394. et 4958. — In masculino genere. Inscript. optimæ notæ apud Gorium Columb. Liv. p. 73. n. 4. AMARANTHID CERYLLI DELICIVS VIXIT ANNIS III. M. III. DAT OLLAM CERYLLVS L. Alia apud Don. cl. 1. n. 132. AFRIGIVS DELICIVS.***

DELICUS, ii. V. voc. præced. in fin.

DELICUS, as, etc. V. DELIQUO, as.

*DELICTOR, æris, m. 3. qui delinquit. *Commodian. Instruct. 52. Refugium regis pecc, si delictor fuisti. Adde Cyprian. Ep. 59. in fin.**

DELICTUM, i, n. 2. V. DELINQUO in fin.

DELICTUS, a, um. V. DELINQUO.

*DELICULUS, a, um, deminut. a delicus, qui delinquitur, seu venditur aliis dominis. *Cato R. R. 2. Vendat boves vetulos, armenta delicula, oves deliculas. Alii leg. rejicula et rejiculas, ut apud Varron. 2. R. R. 1. et 5. V. REICULUS. Cf. tamen et vox sea. et Schneid. ad h. 1.**

*DELICUS, a, um, adject. Idem ac deliquus, qui nempe a matre grandior factus delinquitur. *Varro 2. R. R. 4. 16. Cum porci depulsi sunt a mamma, a quibusdam delici appellatur, neque jam lactentes dicuntur. V. DELIQUUS. Glossar. Vet. Delicum, ἀποχαρακτόδον**

DELICUS, V. DELIQUUS.

*DELIGATIO, gnis, f. 3. ligatio, vincitio. *Gloss. Cyrill. Ἐνδέσπος, hæc deligatio.**

DELIGATUS, a, um. V. voc. seq.

*DELIGO, as, ævi, ætum, are, a. 1. (de et ligo). Part. Deligatus et Deligandus. — Deligo est idem fere ac ligo, seu valde ligo (It. legare; Fr. attacher, lier; Hisp. ligar, enlazar, liar, atar; Germ. verbinden, festbinden; Angl. to bind, tie, make fast). *Plaut. Men. 1. 1. 13. Apud mensam plenam homini rostrum deliges. *Livius apud Non. p. 221. 11. Merc. Deligare ad patibulos. Cæs. 1. E. G. 53. et 4. ibid. 29. Navicula deligata ad ripam. Id. 5. ibid. 9. Naves deligatae ad ancoras. Id. 3. B. C. 39. Naves deligare ad terram. Id. 5. ibid. 48. epistolam ad amicum. Liv. 8. 7. aliquem ad palam. Sueton. Ner. 29. Deligati ad stipitem. Adde eumd. ibid. 45., Claud. 34. et Tit. 62. Cic. 6. Ferr. 40. 86. In ea statua Sopatrum divaricari et deligari jubet. Adde eumd. 7. ibid. 62. 161. Auct. B. Afr. 21. Saucios suos jubet in plaustris deligatos Adrumetum deportari. Plin. 20. Hist. nat. 17. 71. (184). Deligata linteolo grana. Cels. 2. 10. sub fin. Deligandum brachium superimposito penicillo. Sic Quintil. 2. 17. 9., 2. 21. 17. et 4. 2. 84. Deligare vulnus. Id. 2. 17. 19. Sarmientis circum cornua boum deligatis. *Nepos Hann. 5. Sarmienta in coribus jumentorum deligata incoendit. *Vopisc. Aurel. 7. Deligare ad pedes. Adde Justin. 3. 5. 10.*****

*DELIGO, ligis, ligi, lectum, ligere, a. 3. (de et lego). Ratione habita scriptiois, pro deligo scribitur et deligo; præterea in MSS. libris frequentissimum est dilectus pro delectus eodem sensu. — Part. Deligens, Delectus et Deligendus 1. — Deligo est seligo, delectum habeo; quasi de multis lego (It. scegliere, eleggere; Fr. élire, choisir; Hisp. elegir, escoger; Germ. durch Sonderung ausscheiden, aussuchen, auslesen, auswählen; Angl. to choose, make choice of, pick out, select). Occurrit — ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Universim. *Plaut. Amph. 1. 1. 49. Continuo Amphitruo delegit viros primorum principes. *Lucret. 1. 87. Ductores Danaum, delecti, prima viatorum. Cic. Dom. 9. 24. Summus vir sæpe ad extrema reipublicæ discrimina delectus. Id. 2. Off. 13. 46. Eorum fore se similes, quos sibi ipsi delegerint ad imitandum. Id. 1. Legg. 23. 60. Bona deligere, rejicere contraria. Id. 2. leg. Agr. 9. 23. Si vobis ex omni populo deligendi potestas esset data, et mor. Quem unum e cunctis delegissetis. *Verg. 7. Æn. 152. delectos ordine ab omni Centum oratores ire jubet. Liv. 1. 40. Deligere aliquem generum. Id. 39. 36. ad fin. Domicilio sibi deligere maritima oppida. *Al. leg. domicilium. *Quin-******

tit. 12. 10. 19. Hunc exilio delegerat locum. *Id.* 12. 2. 27. Quam honestissima præcepta rectissimamque viam deliget. *Id.* 1. 3. 17. In delendis custodum et præceptorum moribus. *Justin.* 2. 15. Judicium deligentium. Adde *Cic. Mil.* 8. 23. et 1. *de republ.* 34. et 41.; *Sall. Jug.* 23. et *Cat.* 6.; *Nepot. Pelop.* 2.; *Aristid.* 2. et alibi; *Cæs.* 1. *B. G.* 3., 7. *ibid.* 15., 31. et alibi; *Liv.* 8. 33., 36. 28. et 7. 25.; *Sueton. Vesp.* 4.; *Ner.* 42. et *Galb.* 10.; et *Tac.* 1. *Hist.* 71. — b) Speciatim de iis, qui ad publica munera eliguntur. *Cic. Planc.* 25. 62. Sic populus Romanus deligit magistratus, quasi reipublicæ villicos. *Id. Mur.* 11. 24. Dicendi facultas, quæ sæpe valet in consule deligendo. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 1. 3. Quæstorem habes non tuo iudicio delectum, sed eum, quem sors dedit. *Id. Rosc. Am.* 3. 8. Deligere ex civitate aliquos in senatum, ex senatu in consilium iudicium. *Nepos Epam.* 7. et *Lysandr.* 3. duce. *Id. Ages.* 1. et *Val. Flacc.* 3. 201. regem. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 22. 28. (145). Piso delectus curæ Urbis. — c) Item speciatim in re militari. *Cæs.* 1. *B. G.* 49. et 6. *ibid.* 10. Castris idoneum locum delegit. *Sall. Jug.* 46. Ipse cum expeditis cohortibus, item funditorum et sagittariorum delecta manu apud primos erat. Adde *Liv. Epit.* 27. *Ennius* apud *Cic.* 2. *Herenn.* 22. 34., apud *eumd.* 1. *Tusc.* 20. 45. et apud *Priscian.* *de vers. com. p.* 1325. *Putsch.* Argo, qua vecti Argivi delecti viri. *Virg.* 4. *Ecl.* 35. altera quæ vehat Argo Delectos heros. *Id.* 2. *En.* 18. Huc delecta virum sortiti corpora furtim Includunt cæco lateri. *Cæs.* 1. *B. C.* 57. Delecti ex omnibus legionibus fortissimi viri. *Sall. Jug.* 49. Ipse propior montem omni equitatu et peditibus delectis suos collocat. *Id.* *ibid.* 54. Ipse cum delectis equitibus Metellum sequitur. Adde *Cæs.* 4. *B. G.* 7. et 7. *ibid.* 21. *Tac.* 2. *Ann.* 16. Cum delecto equite. — Et delecti absolutè, aut cum Genitivo, Græco more. *Virg.* 11. *Æn.* 430. nec tarda sequetur Gloria delectos Latio et Laurentibus arvis. *Liv.* 38. 1. In Athamaniam se venturum cum delectis Etolorum — et Nicandro prætoris. Cf. *eumd.* 42. 58. Mixture naves, delecta plurimum gentium auxilia. *Curt.* 4. 4. Navis admoventi jubet delectosque militum imponit. ¶ 2. Speciatim de fructibus ponitur pro decerpere, colligere. *Cato R. R.* 144. Deligere oleam. *Id.* *ibid.* 112. Uvas reliquit in vinea, sinito bene coquantur: et ubi pluerit et sicceverit, tum deligito. *Colum.* 5. *R. R.* 10. 10. Ut ante pluviam fructum deligas. Similiter *Ovid. Heroid.* 4. 29. Est aliquid, plenis ponaria carpere ramis Et tenui primam deligere ungue rosam. Et *Propert.* 2. 21. 106. Altaque mortali deligere astra manu. *δδβαροβ.* ¶ 3. Item speciatim est legendo secerere, adeoque legendo rejicere. *Plaut. Asin.* 3. 3. 42. Hinc me anantem ex ædibus delegit hujus mater. *h. e.* detrudit, ejecit. *Virg.* 5. *Æn.* 715. Longævusque senes et fossas aequore matres, Et quidquid tecum invalidum metuensque periculi est, Delige. — *NB.* Apud *Cic. Fatim.* 14. 34. Subsella dissipavit, urnas delegerit, *h. e.* deiecerit, alii aliter legunt.

DELIMATOR, διαφώνητος. *Gloss. Cyrill.*
DELIMATUS, a, um, particip. ab inusit. *delimo*, elimatus. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 11. 26. (111). Delimatam æris scobem aceto spargunt.
DELIMIS, e, adject. obliquus, transversus. *Varro* apud *Non.* p. 79. 14. *Herc.* Delime bipennis, ut levis passerulus. *h. e.* bipennis obliquitas. Al. tamen aliter legunt; et omnium rectissime *Fr. Oehler, M. Ter. Farron. Satur. Menipp. Reliq.* p. 155. Delumbe, bipennis ut levis passerulus.
DELIMITATIO, ðnis, f. 3. limitum appositio. *Balbus de limit.* apud *Goes.* p. 142.
DELIMITATUS, a, um, f. voc. seq.
DELIMITO, as, avi, ðtum, are, a. 1. (de et limto). Part. *Delimitatus*. — Delinito est limitibus definitio, idem ac depalo. *Aggen. Urb.* in *Frontin. de limit.* p. 50. *Goes.* Agrimensor omnis doctus centurias delimitare potest, ac suis redintegrare limitibus, assignare autem nullo modo potest, nisi sacra fuerit præceptione firmatus. Sic Part. *Delimitatus* occurrit apud *Frontin. de agror. qualit.* apud *Goes.* p. 33.
DELINÆTIO, ðnis, f. 3. descriptio. *Tertull. advers. Valentian.* 27. In delineationem superioris Christi, etc.
DELINÆO, as, avi, ðtum, are, a. 1. Etiam *delinno* scribitur apud *Tertull. advers. Valentian.* 4. Actu colubroso viam delinnavit. — Ceterum *delineo* est designo, et ruditer depingo: ex *de* et *linea*. ut

cum pictores primum quædam pingui Minerva futuri operis lineamenta ducunt. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (89). *de Apelle.* Arrepto carbone exstincto et foculo imaginem in pariete delineavit.
DELINGO, lingis, lingo, lingere, a. 3. (de et lingo) idem quod lingo, vel omnino lingo.
 I.) Proprie. *Cels.* 3. 22. Cochleare plenum paulatim delingatur. *Lamprid. Ant. Diadum.* 5. Leo puerum delinxit.
 II.) Translate. *Plaut. Pers.* 3. 3. 25. Numquam delinget salem. *h. e.* non habebit, unde cœnet: proverbii more dictum. Adde *eumd. Curc.* 4. 4. 6.
DELINIMEN, inis, n. 3.,
DELINIMENTUM, i, n. 2. et
DELINIO, is, etc. *V. DELENIMEN, DELENIMENTUM, DELENIO.*
DELINO, linis, lino, litum, linere, a. 3. (de et lino). Hoc verbum agnoscitur a *Prisciano* 9. *sub fin.* *Putsch.*, caret tamen adhuc auctoritate Latini scriptoris, exceptis particip. *Delitus* et *Delinendus*. *Cic.* 2. *Ferr.* 55. 145. Ex qua tantum tectorum vetus delitum sit, et novum inductum. *Orell.* ita legit: alii *deletum*, alii *dejectum* ex *Priscian.* p. 1151. *Putsch.* *Id. fragm.* apud *Priscian.* 9. *sub fin.* Tuli moleste, quod litteræ delitæ sunt mihi a te redditæ. *h. e.* lituris corruptæ. *Calvus* apud *Diomed.* 1. p. 372. *Putsch.* Prima epistola videtur in via delita. Adde *Varron. ibid.* Aitamen *Diomedes* hæc a *deleo* deducit. *Cels.* 3. 19. Delinendus homo est vel gypso, vel argenti spuma. *h. e.* unguendus. *Apul.* 8. *Met.* Faciem cænoso sigmento deliti, et oculis obunctis graphice prodeunt. *h. e.* delibuit. — In quo differat *delitus* a *lito*, *oblitto*, *illito*. *V.* in **LINO**.
DELINQUATIO, ðnis, f. 3. *Gloss. Cyrill. Κατάληψις*, desertio, delinquo.
DELINQUENTIA, æ, f. 1. delictum. *Tertull. Resurr. carn.* 46. et 47.
DELINQUO, linquo, linqui, lictum, linquere, 3. (de et lingo). Part. *Delictus* I. 1. — Delinquere proprie est idem ac derelinquere, deserere.
 I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Ennius* 4. *Ann.* 6. apud *P. Merul.* p. 327. At Romanus homo, tamen etsi res bene gesta est, Corde suo trepidat, delicto Coclie. *Alis leg.* delicto poplite, *h. e.* defectis viribus. ¶ 2. Hinc per metonymiam olim usurpatum fuit pro deesse, deficere. *Cælius* apud *Servium* ad *Virg.* 4. *Æn.* 390. Delinquire frumentum, Sardiniam hostes tenere. *Tubero* *ibid.* Num delinquat, aut superet aliquid tibi. — Hinc
 II.) Translate significat prætermittere quod non oportet præteriri, ut *Paul. Diac.* p. 73. 9. *Müll.* docet: et universim a recta ratione deficere, flagitium admittere, peccare. Usurpatur autem — a) Neutrorum more, cum addito interdum Ablativo rei, cujus causa quis delinquit. In veteri formula belli indicendi apud *Gell.* 10. 4. quod populus hermannulus hominesque populi hermannuli adversus populum R. bellam fecere deliqueruntque. Adde similem formulam apud *Liv.* 1. 32. *Ter. Hecyr.* 4. 4. 41. An quia non delinquent viri. *Cic. Cluent.* 46. 128. Ne miles in bello propter hostium metum delinqueret. *Id.* 2. *Tusc.* 4. 12. Artemque vitæ professus delinquit in vita. Adde *eumd. Mur.* 27. 57. *Sall. fragm.* 111. p. 233. *Gerlach.* Melius habent mercede delinquere. *Id. Cat.* 51. Iracundia delinquere. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 83. Quanto hoc furiosius atque Majus peccatum est! Paulum deliquit amicus, Quod nisi concedas, habere insuavis, acerbis. *Ovid.* 2. *Amor.* 8. 9. ancilla si quis delinquere posset. *Al. minus recte leg.* in ancillam. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 12. 19. (94). Multo jam præstat laxitate delinquere. *h. e.* nimis laxè serendo oleas. *L. Ver. imp.* apud *Fronton.* ad *L. Ver. imp.* 2. p. 187. Delinquere humanum est, et hominis maxime proprium ignoscere. Adde *Ovid.* 2. *Trist.* 256.; *Quintil.* 1. 5. 49.; *Tac.* 12. *Ann.* 58., 14. *ibid.* 14. et 15. *ibid.* 2.; et *Plin.* 9. *Ep.* 21. — b) Cum Accusativo rei. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 14. Dum caveatur, præter æquum ne quid delinquat. Adde *eumd. Pseud.* 4. 7. 129. *Id. Amph.* 2. 2. 185. Quid ego tibi deliqui? *h. e.* contra te. *Id. Epid.* 3. 3. 9. Quasi quid filius meus deliquisset med erga. *Id. Men.* 5. 2. 30. Nusquam equidem quidquam deliqui. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 36. 100. Si quid deliquero, nullæ sunt imagines, quæ me a vobis deprecantur. Adde *Sall. Jug.* 28. *Tac.* 12. *Ann.* 54. Damnatusque flagitiorum, quæ duo deliquerant, Cumanus. Adde *eumd.* 14. *ibid.* 3.;

et cf. *Juvenal.* 14. 233. Tantum delinquere, quantum permittas. — c) Passivè. *Papinian. Dig.* 48. 5. 38. Adulterium, quod pubertate delinquitur, non excusatur ætate. *h. e.* admittitur. — d) Impersonaliter. *Cic.* 9. *Att.* 10. *extr.* Ut nihil a me adhuc delictum putem. *Gell.* 5. 4. Ni in una nusquam littera delictum esset. — Hinc a Part. præter. pass.
Delictum, i, n. 2. est peccatum, erratum. — a) In re morali. *Plaut. Amph.* 1. 2. 32. Delictum facere. *Ter. Adelph.* 4. 5. 48. Delictum in se admittente. *Cæs.* 7. *B. G.* 4. *sub fin.* Nam majore commisso delicto, igni atque omnibus tormentis necat. *Cic.* 5. *Fam.* 27. *sub fin.* Homines sapientes delicto suo, non aliorum injuria commoveri. *Id. Marcell.* 6. 18. Expetere pœnas ab aliquo ob delictum. Adde *eumd.* 1. *Off.* 40. 145. et *Cæcin.* 3. 7. *Horat.* 3. *Od.* 6. 1. Delicta majorum immeritus lues, Romane. Adde *eumd.* 1. *Sat.* 3. 79. *Ovid.* 2. *Amor.* 4. 3. Delicta fateri. Adde *Nepot. Alcib.* 8.; *Sall. Cat.* 3. et *Jug.* 3., 27. et 32.; *Quintil.* 7. 4. 20.; *Sueton. Cæs.* 72., *Aug.* 66., *Ner.* 29. et *Galb.* 9.; *Tac. Agric.* 16., 12. *Ann.* 54. et 13. *ibid.* 35.; et *Capitolin. Maxim. duob.* 13. *Fronto Princip. Hist.* p. 319. Delicta sua plerique, dum ignorari putant, corrigunt; ubi manifesta sciunt, impudentia obfirmantur. — b) De ingenii errato. *Horat.* *J. P.* 442. Si defendere delictum, quam vertere, malles. *Id. ibid.* 347. Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus. *Censorin. de die nat.* 20. Quod delictum ut corrigeret, pontificibus datum est negotium, eorumque arbitrio intercalandi ratio permessa.
DELIQUËO, ques, et rectius
DELIQUESCO, liquescis. licti, liquescere, n. 3. inchoat. (de et liquesco) liquidus sò, liquefio, dissolvere.
 I.) Proprie. *Plaut. Cas.* 2. 6. 46. Utinam tua quidem, sicut Herculeis prædicant quondam prognatis, ista in sortiendo sors deliquerit! *Pausan.* 1. 4. c. 3. narrat. sortiuntibus de imperio Messenes Cresphonthe, et filiis Aristodemi Herculis nepotibus, conjectis que in urnam aquæ plenam sortibus, factum esse fraude cujusdam Temeni, ut Cresphonthis sors ex cotili laterculo, filiorum vero Aristodemi ex argilla sole siccata ferret; cumque esset conditio, ut utra sors exiret, ejus esset imperium, altera soluta et dissipata, Cresphonthis imperium adjudicatum fuisse. *Ovid.* 3. *Trist.* 10. 15. de nive. Ergo ubi deliquit nondum prior, altera venit. *Id.* 4. *Met.* 253. Protinus imbutum caelesti nectare corpus Delicuit. *Id.* 7. *ibid.* 380. Hyrie flendo Delicuit stagnumque suo de nomine fecit. *Colum.* 12. *R. R.* 41. 2. Hæc ita coquantur, ut omnia poma deliquescant cum musto.
 II.) Translate. *Cic.* 4. *Tusc.* 17. 37. Nec sitienter quid expectens ardeat desiderio, nec alacritate futili gesticens deliquescat. *Lactant.* 7. 12. Tam celeriter corpus deliquesceret ac periret, quam celeriter anima secedit. *h. e.* solveretur.
DELICUE, ðrum, f. *V. DELICIA* primo loco.
DELIQUO, ðnis, f. voc. seq.
DELIQUUM, i, n. 2. duo diversa significat, prout est. A) A verbo *delinquo*, aut B) Aut a v. *delicuo*.
 A) Deliquum a *delinquo* est defectus. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 12. 9. (54). Deliquum solis. *h. e.* defectus. *Paul. Diac.* p. 73. 8. Deliquum solis a delinquendo dicitur, quod delinquit in curso suo. Adde *Cn. Gell.* apud *Servium* ad *Virg.* 4. *Æn.* 390. Et *Gloss. Labb.* Deliquum, ἐλλείψις; ἡ ἄου. Rursus *Paul. Diac.* p. 73. 9. *Müll.* Delinquere est prætermittere, quod non oportet præteriri; hinc deliquia et delicta. — Figurata. *Plaut. Capt.* 3. 4. 92. Hoc si secus reperies, nullam causam dico, quin mihi et parentum et libertatis apud te deliquum fiet. *h. e.* carcam parentibus et libertate. Al. plures rectius leg. *deliquo stet*, eo modo, quo dicimus *existio*, *fraudi* esse, etc. Sunt etiam qui putent esse rectum causam *deliquo*, ðnis, quod etiam a *Gn. Gellio* usurpatum quidam citant ex *Serv.* ad *Virg.* 4. *Æn.* 390.
 B) Deliquum a *delicuo* est actio liquandi; et scribitur etiam *delicuum*: *V. DELIQUOUS*. *Prudent. Hamartig.* de status salis, 751. Liquitur illa quidem salis sudoribus uda: Sed nulla ex fluidio plenæ salsipendia formæ Sentit deliquo. *h. e.* liquefacta.
DELIQUO vel *dèlico*, as, are, a. 1. (liquo) est liquorem clarum reddere effundendo, seu ex altero vase in alterum transfundendo.
 I.) Proprie. *Varro* 7. *L. L.* 106. *Müll.* Turbida

quæ sunt, deliquantur, ut liquida fiant. *Colum.* 12. *R. R.* 39. 2. Passum in alia vasa deliquare. *Cels.* 5. 20. 5. Quæ ex vino torquentur, et in ipso usu deliquantur.

II.) Translate est verbis declarare, sive explanare: quo sensu *delicare* fere occurrit. *Titinius* apud *Non.* p. 98. 10. *Merc.* Quid istis sibi vult sermo? mater, *delica*. *Plaut.* *ibid.* 277. 25. Tibi ne comediam, quam sciam, non delicem? Adde *Cæcilium* apud *eum.* *ibid.* 277. 29. et *Lucillum* *ibid.* *Accius* apud *eum.* *ibid.* Quæ re alia ex crimine inimicorum effugere possis, *delica*. *Plaut.* *Mil. glor.* 3. 2. 30. Ut te ipse me dixisse *delices*, postea sagina ego efficiat cellaria. *h. e.* statim ac tu indicabis me dixisse.

DELIQUUS vel **delictus**, a, um, adject. a *delinquo*, ut *reliquus* a *relinquo*, significat deficientis, minor, ut exponit *Paul.* *Diac.* p. 73. 10. *Müll.*: veteres enim delinquere usurpabant pro deficere. *Plaut.* *Cas.* 2. 2. 31. Sine amet, sine quod iubet id faciat, quoniam tibi nil domi deliquero? *st. Varro* 7. *L. L.* 106. *Müll.* legit *delicuum*, et statim hæc addit: *Delicuum* dictum ab eo, quod delinquendum non sit, ut turbida quæ sunt deliquantur, ut liquida fiant. *Aurelius* scribit *delicuum* esse ab *liquido*; *Claudius* ab *eliquato*. *V. DELICUS.*

DELIRAMENTUM, i, n. 2. delirium. *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 64. Hæc quidem deliramenta loquitur. Adde *eum.* *Men.* 5. 5. 21. et *Capt.* 4. 4. 67.; *Plin.* 2. *Hist. nat.* 7. 5. (17.); *Fronton.* 2. *Ep.* ad *Cæs.* 1.; et *Prudent.* *Apotheos.* 200.

DELIRATIO, ōis, f. 3. a *v. delirare* (de et lira). I.) Proprie est declinatio extra sulcum, idest a recta via. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 20. 49. (180). Quod vocant *lirare*, operientes semina, unde primum appellata deliratio est.

II.) Translate. *Cic. Senect.* 11. 36. Ista senilis stultitia, quæ deliratio appellari solet, senium levium est, non omnium. Cf. *eum.* 2. *Divinat.* 43. 90. *Plin.* 6. *Ep.* 15. 4. Aliena deliratio aliquantum frigoris atulit.

DELIRITAS, ōis, f. 3. deliratio: sed occurrit translate tantum. *Laberius* apud *Non.* p. 490. 21. *Merc.* Quænam mens, quæ deliritas vos suppilatores facit cum capto eugio puellitari?

DELIRIUM, ūi, n. 2. occurrit translate tantum, et est alienatio mentis, deliratio. *Cels.* 3. 18. *extr.* Aliquando ex metu delirium nascitur. Adde *eum.* 2. 8. *ante med.*

DELIRO, as, ōvi, ōtum, are, n. 1. (de et lira). Part. *Delirans* II. — *Delirare* proprie est a sulco evagari. *V. LIRO.*

I.) Proprie, sed generatim, est a recta linea deflectere. *Auson.* *Edyll.* 16. 11. angulus æquis Partibus ut coeæt, nil ut deliret amissis.

II.) Translate est a recta mente declinare, insanire. *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 157. Hæc quidem nos delirantes facere dictis postulat. et *ibid.* 96. Nulla restam delirantes homines concinat cito. scilicet quam atra bilis. *Ter. Phorm.* 5. 8. 8. Delirat miser timore. *Lucret.* 3. 454. delirat linguaque mensque. *Cic.* 1. *Off.* 27. 94. Falli, errare, labi, decipi tam dedecet, quam delirare, et mente captum esse. *Id.* 1. *Nat. D.* 34. 94. Desipere, delirare, dementem esse. *Id.* 1. *Divinat.* 18. 35. Ut rear in extis totam Etruriam delirare. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 14. Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi. *Id.* 1. *ibid.* 12. 20. delirat acumen. *Sueton.* *Vesp.* 5. Quod adhuc se mentis compote deliraret.

DELIRUS, a, um, adject. In *Not. Tir.* p. 97. legitur *delerus*, quia fortasse ad Græcæm etymon λήρος respicitur. — Comp. neutr. gen. *Delirius* in fin. — Ceterum *delirus* translate tantum occurrit (*V. DELIRARE* ejusque derivata), et est qui a recta mente, quasi sulco seu lira, evagatur, insanians, mente captus: et dicitur præsertim de senibus, qui ob ætatem desipiunt. *Lucret.* 3. 464. Quin etiam morbis in corporis avius errat Sæpe animus; dementem enim delirare fatur. *Id.* 2. 985. Quod si delira hæc furiosaque cernimus esse. *Cic.* 2. *Orat.* 18. 75. Multos se deliros senes sæpe vidisse. *Id.* 2. *Divinat.* 68. 141. An tu censes ullam animum tam deliram futuram? *Horat.* 2. *Sat.* 3. 107. *Delirus* et amens. *Id.* 2. *Ep.* 2. 126. scriptor delirus inersque. Adde *eum.* 2. *Sat.* 5. 71. et 3. 293.; et *Sueton.* *Ner.* 33. *Lactant.* 2. 18. *a med.* Quo quid delirius dici possit, non video. et *ibid.* 19. *a med.* Plane contenderim, numquam quicquam dictum esse in rebus humanis delirius.

DELITĒO, es, ere, n. 2. (de et lateo) abscondor. Occurrit tantum Part. præs. *Delitens* apud *Plin.* 35. *Hist. nat.* 1. 1. (3). Spatia montis in cubiculo delitenta. *Sillig* in novissima edit. legit *dilatantia*, a *dilato*. — Ceterum *V.* voc. seq.

DELITESCO, litescis, litēsi, litescere, inchoat. n. 3. (lateo). Part. *Delitescens* I. — *Delitescere* est occultor, lateo (l. occultaris, nascondersi; Fr. se cacher, se tenir caché, cesser de se montrer; Hisp. esconderse, ocultarse; Germ. sich verbergen, verstecken; Angl. be concealed, skulk, lurk).

I.) Proprie. *Plaut. Rud.* 2. 3. 0. Delituit mala puella. *Cic. Cæl.* 25. 82. Ut eo mitteret amicos, qui delitescerent, deinde repente prosilirent. *Id.* 2. *Nat. D.* 20. 52. Delitescit stella. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 71. Delituit cælum. *Cic.* 2. *Nat. D.* 49. 126. Bestiæ in cubilibus delitescunt. *Cæs.* 4. *B. G.* 32. hostes in silvis. *Virg.* 2. *Æn.* 135. Limosque lacu per noctem obscurus in ulva Delitui. *Id.* 3. *G.* 416. Sæpe sub immotis præsepibus aut mala tactu Vipera delituit, etc. *Ovid.* 3. *Amor.* 1. 55. loquitur *Elegia*. Quin ego me memini, dum custos sævus abiret, Ancillæ missam delituisse sinu. *Sueton.* *Claud.* 5. Tiberius in Campaniæ recessu delitescens. Adde *Curt.* 3. 8. 10.

II.) Translate. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 5. 15. Exortus est *Arcesilas*, qui consilium philosophiam everteret, et in eorum auctoritate delitesceret, qui negassent quidquam sciri, aut percipi posse. *Id.* *Tull.* § 33. Hi — scopolio atque saxis pro portu stationeque utuntur. Nam in dolo malo volunt delitescere. *Id.* *Palb.* 2. 5. Non in aliquo impudenti mendacio delituisse — dicitur. *Id.* *Cæcinn.* 21. 61. Cave, in ista tam frigida, tam secura calumnia delitescas. Adde *Quintil.* 10. 5. 10. et 12. 10. 15.

DELITIGO, as, are, n. 1. vehementer litigo. *Horat.* *Art. P.* 94. Iratusque *Chremes* tumido delitigat ore.

DELITOR, ōis, m. 3. qui delenit, h. e. delet, tollit, oblitertat. *Accius* in *Atreo*, apud *Priscian.* 9. p. 873. *Putsch.* Epularum factor, scelerum fratris delitor.

DELITUS, a, um. *V. DELEO.*

DELITUS, a, um. *V. DELINO.*

DELIXUS, a, um, adject. elixus, sive multum elixus. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 151.

DELOCATIO, ōnis, f. 3. luxatio. *Cæli. Aurel.* 2. *Tard.* 1. Articulorum delocatio.

DELONGĒ, adverb. de longe, procul. *Valgat.* *interpr.* *Isid.* 49. 1. Audite insulæ, et attendite populi delonge. Adde *ibid.* *Exod.* 20. 21., *Deuter.* 29. 22. et alibi. *Isid.* 15. *Orig.* 1. Et delonge venientia contempletur.

DELŌTUS, a, um. *V. DELAVO.*

DELPHICA, æ, f. 1. *V. DELPHICUS* in fin.

DELPHICE, adverb. more Delphici oraculi. *Varro* apud *Non.* p. 141. 5. *Merc.* Quid aliud est, quod Delphice columna litteris suis ἀγὰς μὲν, etc.?

DELPHICUS, a, um, adject. ad Delphos pertinens: *V. ONOM.* Hinc Mensæ delphicæ et marmore apud *Cic.* 6. *Verr.* 59. 131., h. e. factæ ad similitudinem ejus, in qua Delphis in templo Apollinis Pythias insidebat oracula faciens. Nam ea forma elaborata mensa donis maxime Apollinis Delphici dicebatur, eratque in pretio in ditiorum ædibus. — Quare et

Delphica, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, dicitur. *Marzial.* 12. 66. Argentum atque aurum non simplex Delphica portat. *Inscript.* apud *Maff.* *Mus. Ver.* 83. 2. DECIMA C. F. CANDIDA SACERDOS MATRIS DEUM DELPHICAM (ita pro Delphicam) CVM LARIBUS ET CERIORARIS (pro ceriolaris vel ceriolaribus) N. XXXVI. Alia apud *Orell.* 3094. VNIERSI TRIVALES — DONO DELPHICAE AEREAÆ CVM OMNI CVLTV EXORNATAE — HONORATI SYNT. Hæc inscriptio est apud *Gruet.* 1115. 8. *Procop.* in *Fandalicis* l. 1. c. 21. Δελφικὰ τὸν τρίποδα καλοῦσι Ῥωμαῖοι, ἐπεὶ πρῶτον ἐν Δέλφοις γέγονε. Delphicam vocant Romani tripodem, qui Delphis primum est factus. Similis omnino est nostris tripodibus, quibus in lavandis manibus quisque utitur domi suæ. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 3. 8. (14). hæc eadem ratione cortinas Delphicas dixit.

DELPHIN, ōnis, m. 3. et *Delphinus*, i, m. 2. δελφίν et δελφίς. *Delphis* pro *delphin* in recto singulari usurpatur ab *Avien.* *Aral.* 1699., et confirmat

Servius ad *Virg.* 1. *G.* 161. — *Delphina* accusat. Græcæ positionis apud *Ovid.* V. infra I. — *Delphinum* pro *delphinorum* legitur apud *Virg.* 3. *Æn.* 428. et 8. *ibid.* 119.; et *Propert.* 3. 15. 25. — Ceterum *Delphin*

I.) Proprie est piscis marinus, vel potius bellua omnium animalium velocissima, etiam terrestrium et volucrum, ingentis et ponderosi capitis, pro voce gemitum edens similem humano, ore multum infra rostrum, medio pæne in ventre, lingua mobili, brevi atque lata et siliæ simili, dorso repando, rostro simo. Parit catulos decimo mense, interdum binos, et uberibus nutrit, sicut bæna: adolescit celeriter, et tricenno annos vivere traditur. Amica est homini, et musicæ et præcipue hydraulici sono. A *Plin.* 9. *Hist. nat.* c. 8. unde hæc sumpsimus, et *Gell.* 7. 8., et *Plin.* altero 9. *Ep.* 33., et *Solin.* 12. exempla narrantur delphini puerum ardenti amore deperuntis, colludentis, et dorso suo medio mari gestantis ac fideliter referentis ad litus. *Simonis* nomine si appelleretur, accurrere et piscatoribus operam suam navare, *Plin.* *ibid.* tradit: quæ omnia *Solin.* quoque *ibid.* narrat. *Cic.* 2. *Divinat.* 70. 145. Cum viderint delphinos se in portum conjacientes, tempestatem significari putant. *Ovid.* 2. *Met.* 265. nec se super æquora curvi Tollere consuetas audent delphines in auras. *Id.* 3. *Trist.* 10. 43. Pandi delphines. *Id.* 2. *Fast.* 113. tergo delphina recurvo. *Id.* 11. *Met.* 237. Frenato delphine sedens. Adde *eum.* 1. *ibid.* 302. et *Virg.* 8. *Æn.* 673. (ubi delphines); *Ovid.* 6. *Met.* 120. (ubi delphina); *Virg.* 8. *Ecl.* 56. (ubi delphinus); *Pers.* 1. 94. et *Val. Flacc.* 1. 131. (in quibus pariter est delphin, inis); *Juvenal.* 10. 14., *Curt.* 8. 9. 9. et *Gell.* 7. 8. (in quibus est delphinus). — *Delphinum silvis appingere, fluctibus aprum*, proverbii genus apud *Horat.* *Art. P.* 30. de eo dictum, qui ea dicit, aut facit, quibus nunc non erat locus, ut *Id.* *ibid.* ait v. 19. — In Circo delphinorum simulacra fuere supra columnas conspicuo loco posita, ad omen celeritatis et ad ornatum. *Juvenal.* 6. 589. Consultit ante phalax delphinorumque columnas. *V. Panvin.* l. 1. de *Circensib.* c. 14., et *Mus. Borbon.* T. 8. tav. 28. p. 5.

II.) Impropric. ¶ 1. Est hoc nomine sidus novem stellis constans, in parte cæli, quæ dicitur zona torrida, inter Aquilam et Pegasus: de quo alii fabulantur, conciliasse Neptuno nuptias Amphitrites: alii unum esse ex iis Tyrrhenis nautis, qui Bacchum abducere conati ab eo in hujus generis pisces mutati sunt (*V. Ovid.* 3. *Met.* 630. et seqq.): alii fuisse illum, qui Ariona excepit a nautis in mare projectum. *Ovid.* 1. *Fast.* 457. Interea Delphin, clarum super æquora sidus Tollitur. *V. Hygin.* 2. *Astron.* 17. et 3. *ibid.* 16. Adde *Ovid.* 6. *Fast.* 720. et 471. et *Hygin.* 3. *Astron.* 16. (ubi delphin, inis); *Varron.* 2. *R. R.* 5. 13., *Colum.* 11. *R. R.* 2. 45. et *Auson.* *Ecl.* de sign. cæli. 4. (ubi delphinus, v). ¶ 2. Quas *Vitruv.* memorat delphinas æreas in machina hydraulica 10. 8. 1. *Schneid.*, creduntur esse pondera quædam similia iis, quæ horologii appenduntur; ita dicta quia delphinus capite est crasso et gravi, ut dictum est: vel fortasse a figura. ¶ 3. Eadem ratione delphinos vocat *Plin.* 33. *Hist. nat.* 11. 53. (147). ornamenta triclitorium, lectorum, vasorum ex auro, argento, vel ære.

DELPHINULUS, i, m. 2. *deminat.* a delphin, parvus delphin. *V. CARDINULUS*, ubi *delphinulus* improprie occurrit eo sensu, quo dictum est in *DELPHIN* sub II. 3.

DELTA, æ, f. 1. vel etiam indecl. δέλτα, nomen quartæ Græcorum litteræ, hæc figura Δ. *Auson.* *Technopægn.* *Edyll.* 12. de litt. monosyll. 14. Non formam, ac vocem deltæ gero Romulcum D. — Ita etiam vocatur pendulum muliebri, quia deltæ figuram habet. *Auson.* *epigr.* 128. 3. Muliebri membrum quadrangulum cernit: Triquetro coactu delta litteram ducit.

DELTŌTON, l, n. 2. Δελτώτον, signum cæleste septentrionale supra caput Arietis, tribus præcipuis stellis constans, ita dispositis, ut triangularem formam et Græcæ Δ figuram efficiant (unde et nomen): ita tamen ut una ex tribus lineis brevior sit, ut est apud *Cæs.* *Germanic.* *Aral.* 236. et *Manil.* 1. 352. Docet autem idem *Germanicus* hoc sidere significari Ægypti eam regionem, quæ Delta dicebatur (*V. DELTA* in *ONOM.*), vel potius ipsius Nilii brachia eam figuram formantia. Alii dicunt esse Si-

ciliam, quæ triquetra est, sacramentum in cælo a Cere: alii esse signum, et veluti ornamentum additum a Jove capiti Arietis, quod obscurius est, ut magis conspicuum appareret. *Cic. Arat.* 5. Delotum dicere Graeci Quod solium, simili quia forma littera claret. Adde *Hygin.* 3. *Astron.* 18.; et *Auson. Ecl. de sign. cæli.* 4.

DELUBRUM, i, n. 2. sacra ædes, templum. Varia est hujus vocis origo, et prima sententia. Alii dicunt esse sustem delibratum, h. e. decorticatum, vel dedolatum, quem venerabantur pro deo. Alii a *deluo* derivant, ut sit fons decurrens ante templum, vel labrum in vestibulo positum, in quo adoraturi lavent quo puriores accedant ad deos (V. *Martini Etimol.*, et *Isid.* 15. *Orig.* 4. 9.), ut *pollubrum* esse a *polluo*. Alii templum esse docent, in quo dei simulacrum dedicatum sit: ut quemadmodum ubi candelæ ponitur, candelabrum, sic quo loco deum ponant, *delubrum*. Alii templum esse, ubi plura numina simul sunt constituta, ut Capitolium, quasi *deis pluribus* sacrum, vel quasi locus multarum cellarum seu ædium sub uno tecto a *deluvio* pluvie munitur (ita vox definitur ab *Auct. de propr. et differ. Lat. sermonis* apud *Gothofr. p.* 1362.): aut ubi præter ædem area sit assumpta deorum causa, ut in Circo Flamini Jovi Statori *Festus, Varro, Cincius*, et *Massur. Sabin.* apud *Servium* ad *Virg.* 2. *Æn.* 225. et ad 4. *ibid.* 56.; item *Macrob.* 3. *Saturn.* 4. et *Ascon.* ad *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 1. Hinc *Cic.* 3. *Nat. D.* 40. 94. Est mihi tecum pro aris et focis certamen, et pro deorum templis atque delubris. Adde *eumd.* 3. *Cat.* 9. 22. — Ceterum universim de omni sacra æde occurrit — a) Raro admodum in singulari numero. *Plaut. Pen.* 5. 4. 2. Delubrum qui hodie ornatum eo visere venit. *Cic. Arch.* 8. 19. Smyrnaei delubrum Homeri in oppido dedicaverunt. *Liv.* 29. 18. Noctu audita ex delubro vox est: Abstinent manus: deam sua templa defensuram. Adde *Virg.* 2. *Æn.* 410.; *Sueton. Vitell.* 8. et *Juvenal.* 13. 69. — b) Sæpius in plur. num. *Lucret.* 2. 352. Nam sæpe ante deum vitulus delubra decora etc. *Cic.* 2. *Legg.* 8. 19. Constructa a patribus delubra. *Id.* 2. *Verr.* 5. 14. Delubra sanctissimis religionibus consecrata deperculatus est. *Id.* *Arch.* 11. 27. Delubra Musarum colere. *Virg.* 4. *Æn.* 56. Principio delubra adeunt, pacemque per aras Exquirunt. Adde *Lucret.* 5. 1200. et 6. 1271.; *Cic.* 2. *Nat. D.* 60. 150. et 3. *ibid.* 34. 84.; *Sall. Cat.* 11. et 12.; *Liv.* 8. 33.; *Virg.* 2. *Æn.* 248. et 8. *ibid.* 716.; *Horat.* 3. *Od.* 5. 19. et 1. *Sat.* 6. 35.; *Val. Flacc.* 7. 179. et 2. 188.; *Juvenal.* 3. 13., 13. 107. et 18. 84.; et *Plin. Paneg.* 3. et 52.

DELUCTATIO, ðnis, f. 3. luctatio. Occurrit translate tantum apud *Capell.* 5. p. 139. loquitur *Rhetorica.* Et viribus gloriam deluctationis annixa.

DELUCTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et lucto) est idem fore quod luctor, et occurrit

A) Activa forma. *Plaut. Trin.* 4. 1. 20. Quibus ærumnis deluctavi, filio dum divitiis quæro! *Al. leg.* quantis cum ærumnis: alii eluctavi, ut *vetus editio* Nonii, sed *Mercer.* p. 468. 29. legit deluctavi. Rursum *Plaut.* apud *Non. ibid.* Quid multa verba? plurimum deluctavimus. *Mercer.* legit *luctavimus*.

B) Deponentis forma deluctor apud *Plaut. Pers.* 1. 1. 4. Cum Autæo deluctari mavelim.

DELUCTOR, aris, V. voc. præced.

DELUDIFICO, as, avi, atum, are, a. 1. (de, ludus, et facio) est illudo, irrideo, decipio. *Plaut. Rud.* 1. 2. 59. Deludificavit me ille homo indignis modis.

DELUDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (de et ludo). Part. *Delusus* sub A. I. et II. — Deludere duo diversa significat prout A) Præpos. de verbi vim simpliciter auget, aut B) Actionis finem significat.

A) Si præpos. de verbi vim simpliciter auget, deludere est ludere, illudere, decipere.

I.) Proprie de hominibus. *Ter. Andr.* 3. 4. 4. Deludere aliquem dolis. *Id. ibid.* Ubi vis facilis passus sim, quam in hæc re, me deludier. *paragoge* pro deludat. *Cic. Rosc. Am.* 9. 26. Primo rem differre ac procrastinare cæperunt; deinde aliquanto lentius; nihil agere, atque deludere. *Virg.* 6. *Æn.* 344. Hoc uno responso animum delusit Apollo. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 55. plerumque recocis Scriba ex Quinquéviro corvum deludet hiantem. *Val. Flacc.* 6. 240. Castor deludit anhelos. *Ovid. Halieut.* 23. Clausus rete lupus, quamvis immunis et acer — in auras emicat, atque dolos saliv deludit inultus.

II.) Translate de rebus. *Propert.* 2. 12. 31. Terra prius falso partu deludet arantes. *Virg.* 10. *Æn.* 642. Aut quæ sopitos deludunt somnia sensus. *Ovid.* 8. *Met.* 826. petit ille dapes sub imagine somni Exercetque cibo delusum guttur inani. *Phædr.* 5. 6. Spes me delusit. *Id.* 3. 18. Delusa spes.

B) Quum præpos. de actionis finem significat, deludere est ludere desino. *Varro* apud *Plin.* 36. *Hist. nat.* 27. 69. (202). Cinis lixivus potus medetur: licet videre gladiatores, quum deluserunt, hac juvari potione. h. e. cum pugnando membrum aliquod ita læserunt, luxuravit, ut pugnare amplius non possint.

DELUMBATUS, a, um, V. DELUMBO.

DELUMBIS, e, adject. (de et lumbus) lumbis dehilis.

I.) Proprie. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 32. 51. (103). Coturnix prægravem, aut delumbem esse simulans.

II.) Translate. *Pers.* 1. 104. summa delumbe saliva Hoc natat in labris. h. e. enerve, molle, fractum, *μαλακόν.* *Sidon.* 8. *Ep.* 16. Dictio exossis, tenera, delumbis. V. et DELIMIS.

DELUMBO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et lumbus). Part. *Delumbatus* I. et II. — Delumbo est lumbos frango, ideoque debilem reddo.

I.) Proprie. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 7. (36). Quadrupede delumbata. — Figurata in re venerea, et quidem absolute, *Commodian.* 16. Venus, cui conjuges vestra delumbant. h. e. in ejus honorem luxu lascivique fractæ lumborum crispitudine fluctant.

II.) Translate. ¶ 1. De inanimis est curvare.

Plin. 19. *Hist. nat.* 6. 33, (109). Delumbatæ radices. *Vitruv.* 6. 3. 9. *Schneid.* Supra coronas curva lacunaria ad circum delumbata. h. e. curva quidem, sed non ad perfectam rotundationem, humiliter conformata, ut *Philander* exponit. ¶ 2. De oratione est nervos recidere. *Cic. Orat.* 69. 231. Nec minutos numeros sequens, concidat delumbetque sententias.

DELUO, luis, libere, a. 3. duo significat, scilicet

A) Si est a de et luo idem est ac lavando detergeo.

I.) Proprie. *Cato R. R.* 118. Laserpitium aceto deluito. *Al.* et ipse *Schneid. leg.* diluito. *Cels.* 4. 15. sub *fm.* Alvus aqua mulsa delui debet.

II.) Translate. *Liv.* 4. 14. et *Plin.* 2. *Ep.* 11. Deluere crimen. *Al. rectius leg.* diluere. *Gell.* 15. 2. extr. Si quid in animo vel frigide tristitiæ, vel torpentis verecundiæ fuerit, deluamus.

B) Significat etiam solvere a *δάλωω*, si creditur *Paul. Diac.* qui ait p. 73. 15. *Müll.* Deluit, solvit, a Græco *δάλωω*. Et *Gloss. Labb.* Deluo, *καταλύω. ἀποδομαί.*

DELUSIO, ðnis, f. 3. actus deludendi. *Arnob.* 4. 1. Delusio numinum.

DELUSOR, oris, m. 3. qui deludit, vel irridet. *Cassiod.* *Complex.* ad *ep. Jud.* 4. Memores eos dicit esse debere, ultimis venire temporibus delusores.

DELUSTRO, as, are, a. 1. (de et lustrum) plane ac cum hono eventu lustrum. *Apul. Herb.* 84. Si quis malevolus devotaverit hominem, herbe asparagi agrestis radice sicca cum aqua fontana delustrabis eum, et resolutus erit.

DELŪSUS, a, um, V. DELUDO.

DELUTAMENTUM, i, n. 2. V. LUTAMENTUM.

DELUTO, as, are, a. 1. (de et lutum) duo diversa significat, scilicet

A) Est luto obducere. *Cato R. R.* 128. Si habitationem delutare vis.

B) Item luto detergere, lavare. *Dictys Cret.* 3. 24. Mandata cura Phœnici super Priamo, ut delutaretur.

DEMADĒO vel **rectius**

DEMĀDESCO, descis, ðbi, descere, *inchoat.* n. 3. madidus fio. *Ovid.* 5. *Trist.* 4. 40. Et te fiente suos demaduisse sinus. *Al. leg.* emaduisse. *Scribon. Comp.* 73. Eodem vase coquantur, donec demadescant. V. *Catonis* similem locum in *COMMADEO*.

DEMĀGIS, adverb. valde magis, ut *Non.* p. 98. 19. *Merc.* interpretatur. *Lucilius ibid.* Novisse æjebat solos se demagis istos Ex nimbo austellos. — Quod apud *Paul. Diac.* p. 71. 9. *Müll.* legitur *Demagis pro minus antiqui dicebant*, quidam suspicantur legendum *nimis* pro *minus*. Sic *Gloss. Labb.* *Demagis ὀρθόως.*

DEMĀNDĀTĪO, ðnis, f. 3. idem fere ac commentatio. *Tertull. Resurr. carn.* 48. Apostolos summam et sui evangelii, et fidei illorum in dominicæ mortis et resurrectionis demandatione concluderat.

DEMĀNDĀTUS, s, um, V. voc. seq.

DEMĀNDO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et mando). Part. *Demandatus* I. — Demandare est aliquid in manus alicui tradere (V. *MANDO* sub init.); atque adeo committere, in totum committere, concredere, commendare (II. *commettere, raccomandare*; *Fr. confier, remettre, recommander*; *Hisp. confiar, recomendar*; *German. anvertrauen, anempfehlen*; *Angl. to commit, entrust, give in charge*).

I.) Proprie de hominibus. *Liv.* 3. 36. Curam eorum nominatim legatis tribunisque demandabant. *Id.* 5. 27. Plures pueri unius curæ demandabantur. *Sueton. Cæs.* 78. Demandare curam Rufioni. *Id.* *Tib.* 51. Quibus ea funeris curam demandarat. *Id.* *Claud.* 23. Demandare alicui jurisdictionem. *Id.* *Aug.* 10. Demandatum bellum tertio mense confecit. *Id.* *Cal.* 41. Proxime collatori demandata vice sua. *Id.* *Cæs.* 83. Demandare testamentum Virgini Vestali. *Id.* *Tib.* 6. Lacedæmonis publice demandatus.

II.) Improprie de locis. *Sueton. Cal.* 9. Ablegare aliquem ob seditionis periculum et in aliquam civitatem demandare. *Cl. eumd. Oth.* 3. et *Ner.* 35. *Justin.* 2. 12. Conjuges liberosque, cum periculosissimis rebus, obditis insulis demandant, h. e. reconduunt.

DEMĀNO, as, are, a. 1. (de et mano). Part. *Demans* et *Demanaturus*. — Demano est deorsum mano. *Catull.* 51. 9. Lingua sed torpet, tenuis sub artus Flamma demanat. *Gell.* 17. 11. Potum defuere ad pulmonem, eoque humectato demanare per eam et confluere in vesicam. *Alii leg.* diamanare. *Capell.* 5. p. 150. Finitiva superest quæstio de scripti ambiguitate demanans. *Forc. Latro* in *Catil.* 29. Quantum vim libidinis atque impuditiæ per omnium civium cubricula esse creditis demanaturus?

DEMĀRCHĪA, æ, f. 1. *δημαρχία*, dignitas et officium demarchi. *Inscript.* inferioris notæ apud *Gruter.* 439. 6., quæ est apud *Orell.* 3801. *ΜΥΝΑΤΙΠΙ* *CONCESSIANI* *DEMARCHIA.* *Alia* apud *Murat.* 1989. 4., quæ est apud *Orell.* 3800. *HERCVLI* *INVICTO* *V. VERG.* *RESTITVVS* (h. e. Vergilius Restitutus) *OB* *INISIGNEM* *NYMENSIS* (*hec profecto vox aliqua deest*) *HONORE* *DEMARCHIÆ* *PERFVNCTVS* *AEDVICVAM* *ST.* (h. e. statuit). — *NE*. De cognom. *Rom. V. ONOM.*

DEMĀRCHISO vel **demarchizo**, as, are, n. 1. *δημαρχίζω*, demarchia dignitate atque officio fungor. Occurrit tantum Part. *Demarchisans* in *Inscript.* apud *Mommsen. Inscript. Neapol.* 2454. c. *HERBACIO* *MAEC. ROMANO* *DEMARCHISANTI* *II.* *VIR.* *ALIMENTORVM* *QVÆST.* etc. *Orellius Inscript.* 3720. aliter omnino legit: sed cum *Mommsenio* consentiunt *Borghesi* in epistola ad cl. *Furlanetto* d. d. 7 Decembr. 1937., *Augustin. Gervasio, Sopra un'iscrizione sepolcrale osservationi, Napoli* 1837. p. 28., et *Henzen Inscript.* p. 406. Contra *Martorelli Thec. calam.* p. xxix. legit: *Herbacio* *Mæc. Romano* *Demarcho* *Neapoli*.

DEMĀRCHVS, i, m. 2. *δημαρχος*, quasi princeps populi, idem fere ac demiurgus: a *δημος* *populus*, et *ἀρχων* *princeps*: est apud Græcos, qui apud Romanos tribunus plebis, aut huic valde similis. *Plaut. Curc.* 2. 3. 6. Nec agoranomus, nec demarchus, nec chomarchus. *Spartian. Hadrian.* 19. Per Latina oppida dictator et ædilis et duumvir fuit: apud Neapolin demarchus. V. et voc. præced.

DEMĀTRICĀTUS, a, um, particip. ab inus. *dematrix*, h. e. sanguinem et matriclæ vena emitto. *Veget.* 4. *Veterin.* 7. 3. Admissarii si cohibeantur a venere, nisi dematrici fuerint, cæcari sæpe dicuntur.

DEMĀTŪRO, as, avi, are, a. 1. (de et maturo) maturo, mature perficio. *Novell. Majorian.* tit. 3. Ut adhibito consilio sibi eligant defensores, facturique dematurent, ut sub hac solemnitate desideria urbium singularum ad nostram mansuetudinem dirigant.

DEMĒACŪLUM, i, n. 2. descensus in loca subterranea. *Apul.* 6. *Met.* sub init. Proserpinæ nuptiarum demæacula.

DEMĒJO *ἀφορῶν* *Gloss. Lat. Gr.*

DEMĒMINI, pro recordor, quidam legunt apud *Marital.* 2. 59. Ipse jubet mortis dememinisse Deus. *Al. leg.* te meminisse. *Alii* dememinisse interpretantur oblivisci.

DEMĒNS, entis, adject. (de et mens). *Comp. Dementior* I.; *Sup. Dementissimus* II. — Demens est amens, insanus (It. *pazzo, stolto, fuor di senno, demente*; *Fr. hors de sens, insensé, fou, furieux*; *Hisp.*

insensato, insano, fatuo, loco; Germ. *der von der Bestimmung entfernt ist, unsinnig, wahnsinnig, toll, bethört, thöricht*; Angl. *out of one's mind, mad, raving, foolish*.

I.) Proprie de hominibus. Ter. *Heaut.* 2. 3. 16. Patria careo demens. Cic. 2. *Divinat.* 55. 114. Qua perturbatione animi, quæ, sanus quum esset, timebat ne evenirent, ea demens eventura esse dicebat. Id. 1. *ibid.* 34. 94. Summus viros desipere, delirare, dementes esse dicebas. Id. *Pis.* 20. 47. Ego te recordem, furiosum, mente captum, tragico illo Oreste dementiore esse putem. Id. 1. *Off.* 24. 83. In tranquillo tempestate adversam optare dementis est. Id. 2. *Phil.* 8. 19. Quid est enim dementius, quam, quum reipublica perniciosa arma ipse ceperis, obijcere altivi salutaria? Horat. 1. *Sat.* 6. 97. demens iudicio vulgi, sanus fortasse tuo. Adde *eumd.* *ibid.* 10. 74.; *Virg.* 2. *Æn.* 94.; *Quintil.* 9. 2. 91.; et *Juvenal.* 15. 1.

II.) Improprie de abstractis et inanimitis. Cic. *Harrusp. resp.* 26. 55. Plenus inconsideratissimæ ac demantissimæ temeritatis. *Nepos Pausan.* 3. Demens ratio. *Propert.* 1. 13. 20. furor. Id. 3. 6. 15. demencia somnia. *Tibull.* 1. 10. 56. Flet sibi dementes tam valuisse manus. Adde *Ovid.* 4. *Trist.* 1. 101. *Virg.* 6. *Æn.* 280. et *Val. Flacc.* 2. 204. Discordia demens. Horat. 3. *Od.* 19. 23. Demens strepitus. Id. 1. *ibid.* 37. 7. Demens ruina. *Val. Flacc.* 6. 474. demens alieni cura periculi. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 23. 21. (85). Id. *veille*, pæne dementis otii est.

Homonymum. Quidam putant *amentem* et *dementem* ita distingui, ut *amentem* dicatur, qui omni prorsus ratione caret; *demens* vero sit, qui non est quidem mente integra, retinet tamen aliquid de communi vitæ ratione. Verum hoc discrimen nimis exquisitum videtur. *F. AMENTIA* et *DEMENTIA* in.

DEMENSIO, ðnis, f. 3. demetiendi actio, ut Demensio quadrati, Cic. 1. *Tusc.* 24. 57.; ubi tamen plerique alii legunt *demensio*. *Auson.* *epist.* 5. 11. Millia bis nongenta jubet demensio legum.

DEMENSUS, a, um. *F. DEMETIOR.*

DEMENTER, adverb. Sup. *Dementissime*. — Dementer est stulte, dementium more. Cic. 3. *Cat.* 9. 2. Tanta res tam dementer credita. *Ovid.* 4. *Met.* 250. Tabuit ex illo dementer amoribus usa. *Seneca* 4. *Benef.* 27. *extr.* Dementissime testabitur, qui tutorem filio reliquerit pupillarum spoliatorum.

DEMENTIA, æ, f. 1. (de et mens) amentia, insania (It. *pazzia*, *folia*; Fr. *démence*, *folie*; Hisp. *dementia*, *locura*; Germ. *die Geistesabwesenheit*, *der Wahnsinn*, *die Raserei*; Angl. *madness*, *folly*, *foolishness*). Occurrit — a) Generatim. — In singulari numero. Cic. 3. *Tusc.* 5. 10. Animi affectionem lumine mentis carentem nominaverunt amentiam eandemque dementiam. Ter. *Adelph.* 4. 7. 40. Hancine vitam? hoscine mores? hanc dementiam? *Lucret.* 1. 705. Equa videtur enim demencia dicere utrumque. Cic. 4. *Cat.* 10. 22. Homines demencia aliqua depravati. *Cæs.* 4. *B. G.* 13. Expectare dum hostium copias auferentur, summe demencia esse iudicabat. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 40. *Auct. B. Afr.* 8. Tanta homines esse demencia, ut nullent regis esse vertigales. *Sall. Jug.* 3. Neque aliud se fatigando, nisi odium querere, extreme demencia est. Id. *Cat.* 61. In fuga salutem sperare, ea vero demencia est. Id. *ibid.* 43. Inconsulte ac veluti per dementiam cuncta simul agere. *Quintil.* 7. 4. 30. Dementiam rationi obstare. Adde *Nepot. Pelop.* 3.; *Tibull.* 1. 2. 11.; *Virg.* 1. *G.* 488. et 9. *Æn.* 601.; *Horat. Epol.* 17. 45.; *Ovid.* 13. *Met.* 225.; *Justin.* 2. 7. 9.; *Quintil.* 7. 4. 10.; *Sueton. Aug.* 19.; et *Juvenal.* 10. 233. — In plurali numero. Cic. 9. *Att.* 9. 4. Sed ejus demencias cave contemnas. — b) Speciatim dicitur de iis, qui rem seu publicam, seu familiarem male administrant ac perducunt. Cic. 7. *Verr.* 17. 42. Esse culpas istius maximas avaritiæ, majestatis, dementiæ, libidinis, crudelitatis. *Plerisque tamen suspectum est vocabulum demencia.* *Quintil.* 7. 3. 2. Actiones dementiæ. h. e. in quibus curatur peccata male agentis rem suam.

DEMENTIO, tis, tire, n. 4. (de et mens) de mente exco, delirio, insano. *Lucret.* 3. 404. morbis in corporis avius errat Sæpe animus: dementi enim, deliraque satur. *Lactant.* 4. 27. circa med. Instinctu demons periculis dementi, effertur, insanit. *Apul. de Mag.* Confessa est, se magia in amorem inductam dementire. *Al. leg.* demontare.

DEMENTIOR, Iris, iri, dep. 4. valde mentior. Tribuunt quidam *Apulejo de Mag.*; sed alii legunt dementire.

DEMÉTO, as, are, n. 1. idem quod dementio. *Lactant. Mort. persecut. 7. ad fin. de Dioclet.* Ita semper demetabatur. *Nicomediam studentem urbi Romæ coæquare.* *F. DEMENTIO.*

DEMÉO, as, are, n. 1. Part. *Demeans*. — Demeo est deorsum meo, descendendo. *Apul.* 6. *Met.* Ad Tartarum Manesque demicare. Id. 10. *ibid.* Corpus candidum, quod caelo demeat. *Capell.* 2. p. 38. Sphæra ad solarem circulum demeatans.

DEMÉREO, res, rui, ritum, rere, dep. 2. (de et mereo). Est et alia forma *demereor*, quam *F.* sub 2. b. — Part. *Demeritus* 1.; *Demereendus* 2. a. — Demereo ¶ 1. Cum Accusativo rei est mereo, lucror (It. *guadagnare*, *meritare*; Fr. *gagner*, *mériter*; Hisp. *ganar*, *merecer*, *meritar*; Germ. *verdienen*; Angl. *to earn*, *merit*, *deserve*). *Plaut. Pseud.* 4. 7. 90. Quid mercedis petasus hodie domino demeret? Id. *ibid.* 2. 4. 14. Demeritis dare lætitiæ. *Gell.* 1. 8. Lais Corinthia ob elegantiam venustatque formæ grandem pecuniam demerebat. ¶ 2. Cum Accusativo personæ est suo sibi merito aliquid devincere, beneficiis aliquid sibi conciliare, gratiam alicujus inire. — a) Activa forma. *Liv.* 3. 18. Demerendi beneficiis tam potentem civitatem, nunquam parem occasione daturus deos. *Ovid.* 2. *Art. am.* 252. Nec tibi sit servos demeruisse pudor. *Sueton. Aug.* 8. Avunculum in Hispanias adversus Gn. Pompeji liberos subsecutus magnopere demeruit. *Colum.* 1. *R. R.* 4. 8. Matrona amenitate aliqua demerenda erit, quo patientius moretur cum viro. *Al. leg.* delectanda. *Plin.* 4. *Ep.* 2. 4. In Regulo demerendo, Regulum imitantur. *Albinov. ad Liv.* 131. Numina cultu demeruisse. — b) Depon. forma. *Quintil.* 9. 2. 29. Hoc eum (h. e. Cicero Tubaronem pro Ligar.) demeretur, cujus mala fuerat (causa). Id. 1. *proæm.* 3. Ut pleniore obsequio demererer amantissimos mei. *Sueton. Oth.* 4. Aureos excubantii cohorti viritum dividebat; nec eo minus alium alia via militum demerebatur. Adde *eumd.* *Vitell.* 2., *Claud.* 40. et *Fesp.* 2. *Tac.* 15. *Ann.* 21. Plura sæpe peccantur, dum demeretur, quam dum offendimus.

DEMÉRÉOR, reris, *F.* voc. præced.

DEMÉRGO, gis, si, sum, gere, a. 3. (de et mergo). Part. *Demergens* 1.; *Demersus* in omnibus paragr. — Demergo est deorsum uergo, in profundum mergo (It. *affondere*, *sommergere*; Fr. *plonger*, *enfoncer*; Hisp. *somorgujar*, *somormujar*, *sumergir*, *hundir*, *echar a lo fondo*; Germ. *von oben in die Tiefe senken*, *herabsenken*, *versenken*; Angl. *to plunge in the wather*, *sink*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Lucret.* 6. 147. Ut calidis candens ferrum et fornacibus olim Stridit, ubi in gelidum prope demersimus imbrem. Id. 4. 442. Quæ (remorum) demersa liquore obeunt, refracta videntur. Cic. 1. *Divinat.* 8. 14. Fuscaque nonnunquam cursans per litora cornu Demersit caput et fluctum cervicis recepit. Id. *fragm.* apud *Non.* p. 474. 26. *Merc.* Siquando enim nos demersimus, ut qui urinantur, aut nihil saperum, aut obscure admodum cernimus. Id. 2. *Divinat.* 68. 140. Equus una mecum demersus. *Virg.* 9. *Æn.* 119. Delphinumque modo demersis require rostris sma petant (naves). *Ovid.* 14. *Met.* 615. in Tusci demersus fluminis undis. *Lucan.* 3. 40. Titan jam pronus in undasibat, et igniferi tantum demerserat orbis etc. *Seneca Thyest.* 1050. Artus in frustra carpere, et ferventibus abenis demergere. *Pers.* 3. 34. Demersus alto. *Aurel. Vict. Epit.* 40. Demersus in profundum. *Sueton. Tib.* 2. Demergere pullos mari. Adde *Liv. Epit.* 19. *Sueton. Ner.* 26. aliquem cloacis. Adde *eumd.* *Claud.* 17. *Diq.* 41. 1. 13. pr. lapides in Tiberim. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 15. 17. (45). Demergens equos innatantes. Et figurate *Sil. It.* 1. 62. Demergere fœdera Siculo ponto. *Lactant.* 7. 6. Animas luto cenove demergere. — b) Speciatim de navibus, quæ in profundo mari pereunt. *Auct. B. Alex.* 25. Quum — Euphranor primus prælium commississet, et illic trirremam hostium perforasset ac demersisset, etc. Id. 31. Constat fugisse ex castris regem ipsum, receptumque in navem, et multitudinem eorum, qui ad proximas naves adnabant, demerso navigio perisse. Adde *eumd.* 64.; *Liv.* 36. 45.; *Curt.* 4. 4. 9., 4. 3. 12. et 10. 1. 12.; et *Plin.* 32. *Hist. nat.* 2. 6. (15); et *V. Müll.* ad *Curt.* 4. 4. 9.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro demittere, se pellere; præcipue apud Poetas. — a) Generatim. *Liv.* 1. 59. Demergere plebem in fossas exhauriendas. *Ovid.* 15. *Met.* 105. dapes avidam demersit in alvum. Id. 6. *ibid.* 604. Cibus demersus pectore. *Plin.* 33. *Hist. nat. præfat.* 1. (3). Terra metalla occultavit atque demersit. *Stat.* 6. *Theb.* 850. Collaque demersere humeris. h. e. contracto collo elatisque humeris, caput quodammodo abscondere. *Colum.* 2. *R. R.* 18. 1. Jumenta udo demergunt unguula. h. e. infingunt. — b) Speciatim de arboribus. *Colum.* 3. *R. R.* 18. 2. Præortorto capite et recurvato stirpem demergere. h. e. pangere. *Pallad.* 3. *R. R.* 17. 8. Ramum, terræ capite utroque demerso, curvari. Id. *ibid.* § 3. Truncum in medio findere et ibi surculos in modum conei demergere. h. e. ut fiat insitio. ¶ 2. Metaphoræ ductæ a propria verbi significatione: ad rem Cic. 2. *Off.* 7. 24. Quamvis enim demersæ sint leges alicujus opibus, emergunt tamen aliquando. — a) Generatim. Cic. *Sull.* 31. 87. Patriam demersam extuli. *Cl. Nepot. Dion.* 6. Fortuna, quem paulo ante extulerat, demergere est adortia. *Horat.* 3. *Od.* 16. 13. coccidit auguris Argivi domus, ob lucrum Demersa excidio. *Cic. Senect.* 21. 77. Est enim animus ex altissimo domicilio depressus et quasi demersus in terram. — Huc referri potest et illud *Justin.* 43. 2. 2. Amulius Rheam in perpetuum virginitatem demersit. h. e. conclusit, custodiæ tradidit, perpetuo virginem esse coegit. — b) Speciatim de ære alieno, quo quis pressus est. *Liv.* 2. 29. Totam plebem ære alieno demersam esse. Id. 6. 27. Nolint conspici summam æris alieni, quæ indicatura sit demersam partem a parte civitatis.

DEMÉRITUS, a, um. *F. DEMEREO.*

DEMERSIO, ðnis, f. 3. demergendi actus.

I.) Proprie. *Solin.* 43. Demersio urbium.

II.) Translate. *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 12. sub fin. Nec temporali demersione beneficium nerpertuitatis eximitur.

DEMERSO, pro quo promiscue usurpatur. *Capell.* 8. p. 285. Ubi solis lumen hæc (signa) intravit, quæ cito orta tardius demersantur, diebus exiguis noctes efficit grandiores.

DEMERSUS, a, um. *F. DEMERGO.*

DEMERSIVUS, us, m. 4. idem quod demersio. *Apul. de Mag.* Levius sustentatui, gravia demersui.

DEMESSUS, a, um. *F. DEMETO.*

DEMÉTATOS, F. DIMETO, et voc. seq.

DEMÉTIO, mætris, mensus sum, mætri, dep. 4. (de et metior). Part. *Demetitus* pro demensus significatione activa quidam tribuunt *Ciceroni* 2. *Nat. D.* 62. 155. illis verbis: Eorum enim cursum demetiti, maturitates temporum et varietates mutationesque cognovimus. *Ubi quidam libri habent dimetati, quod et Orell. retinuit; alii dimetiti. et ibid.* 43. 110. Atque ita demetitia signa sunt, ut in tantis descriptionibus divina sollertia appareat. *Alii leg. demetata, Orell. dimetata. Demetitus* tamen legitur apud *Auct. gramat.* p. 322. *Goës.* Alius cubitus est, qui et major dicitur, quo arca Noe demetita esse dinoscitur, qui brachio extenso toto cubito capite prælato se esse demonstrat. — Part. *Demensus*. — Demetior est metior, rem totam, quanta est, maxima cura exactaque mensura definitio. Cic. *Orat.* 12. 35. Ut verba verbis, quasi demensa et paria, respondeant. *Quintil.* 5. 10. 124. Nisi inspectis demensisque singulis (nervis). *Al. leg.* dimensis. Ceterum *F. DIMETIOR.* — Hinc

Demensum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est id quod demensum fuit, paucis definita cibaria. Ter. *Phorm.* 1. 1. 9. Quod ille unciatum vix id demenso suo, suum defrudans genium, comparsit miser. Ubi *Donatus*: Servi, inquit, quaternos modios accipiebant frumenti in mensura; et id demensum dicebatur. *Seneca*, cui magis credo, *Ep.* 80. quinque modios iis tribuit et quinque denarios. *Inscript.* apud *Orell.* 2849. servos suos pUBLICOS DEMENSO ADSIGNATO etc. — Hinc joculariter *Plaut. Men. prol.* 14. Nunc argumentum vobis demensum dabo, non modio, neque trimodio, verum ipso horreo. h. e. non parce aut restricte, sed copiose et abundanter argumentum fabulæ vobis narabo. *F. DIMENSUM*, i, in fin. v. DIMETIOR.

DEMÉTITUS, a, um. *F.* voc. præced.

DEMÉTO, mætris, messui, messum, mætere, a. 3. (de et meto). Part. *Demessus* 1. et 2.; *Demetendus*

1. — Demeto est idem fere quod meto (It. *mietere*; Fr. *moissonner*; Hisp. *segar*, *recoger las mieses*; Germ. *abmähren*; Angl. *to mow*, *reap*). Occurrit ¶ 1. Strleto sensu de frumentis. *Cassius Hemina* apud *Priscian.* 10. p. 903. *Putsch.* In campo Tibur- ti, ubi hordeum demessuerant. *Cæs.* 4. *B. G.* 32. Demessu frumento. Adde *Liv.* 34. 26. *Tac.* 11. *Ann.* 24. Demessæ segetes. *Cic.* 3. *de republ.* 9. Demetere agros. *Catull.* 64. 353. Naventia demetit arva. *Cic. Senect.* 19. 70. Tempora demetendis fructibus et percipiendis accommodata. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 27. 60. (131). et 17. *ibid.* 28. 40. (249). Demetere uvas. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro decerpere, cædere, abscondere; præcipue apud *Poetas.* *Virg.* 11. *Æn.* 68. Flos demessus pollice virgineo. Sic *Colum.* 10. *R. R.* 304. Demetere flores. *Id.* 9. *ibid.* 15. 12. et 11. *ibid.* 2. 50. et 57. Demetere favos. h. e. ab alveis erimere. *V. FAVUS.* *Horat.* 1. *Sat.* 2. 46. Demetere testes caudamque allicui. Sic *Arnob.* 5. 11. Qui sibi demessuerint has partes. *nempe genitalia.* *Ovid.* 5. *Met.* 104. Demetit ense caput. *Val. Flacc.* 3. 157. hinc rigido transcurrens demetit ense *Prothi.* *Sil. It.* 5. 236. Demetere dextram. *Id.* 4. 213. colla. *Id.* 16. 101. Tantum acies hominumque forox discordia ferro demetit. h. e. tot cædes facit.

DEMIGRATIO, ñis, f. 3. demigrandi actus. *Nepos Miltiad.* 1. Cum milite ejus demigrationis peterent societatem.

DEMIGRO, as, avi, atum, are, n. 1. (de et migro). Part. *Demigrans* et *Demigraturus* I. — Demigrare est de uno loco in alium domicilium transferre (It. *andare ad abitare altrove*, *emigrare*; Fr. *changer de séjour*, *émigrer*; Hisp. *mudar morada ó habitacion*; Germ. *aus* —, ab —, *fortziehen*, — *wandern*; Angl. *to remove*, *change one's place of residence*, *migrate*, *emigrate*).

1.) Proprie. *Plaut. Amph.* 1. 1. 85. Animam amittunt, priusquam loco demigrent. h. e. discedant. *Liv.* 38. 23. Omnis generis ætatisque turbam secum traxerant, demigrantium magis, quam in bellum euntium modo. *Cæs.* 4. *B. G.* 19. Demigrare de oppidis. *Nepos Miltiad.* 2. ex insula. *Liv.* 2. 10., 41. 18. et 38. 18. ex agris. *Cl. Stat.* 1. *Silv.* 2. 4. ecce canoro Demigrant Helicone dea. *Cic. Dom.* 37. 100. Demigrandum potius aliquo est, quam habitandum in ea urbe, etc. *Id.* 2. *leg. Agr.* 16. 42. Demigraturi in illa loca homines. *Nepos Miltiad.* 3. Athenas. *Liv.* 44. 6. Pynnaum. *Cic.* 1. *Cat.* 8. 19. Ad virum optimum, M. Marcellum demigrasti. *Sueton. Tib.* 35. Demigrare in hortos. Adde *Nepot. Alcib.* 4. et *Themist.* 8.; et *Cæs.* 5. *B. G.* 43.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro confugere. *Trebell. Poll. Claud.* 12. Demigrare ad deos atque ad sidera. ¶ 2. Item pro mori. *Cic.* 1. *Tusc.* 30. 74. Vetat enim dominans ille in nobis Deus, in jussu hinc uos suo demigrare. h. e. e vita discedere. *Id. Rabir. perduell.* 10. 30. Fortissimorum civium mentes, que mihi videntur ex hominum vita ad deorum religionem et sanctimoniam demigrasse. Eodem sensu *Id.* 2. *Parad.* 18. Demigrare ab improbis. ¶ 3. Denique metaphorâ ductâ a propria verbi significatione. *Cic.* 4. *Att.* 16. 10. Multa mihi dant solatia, nec tamen ego de meo statu demigro. *Id. Falin.* 16. 39. Siraunæ ab ore improbo demigrarunt et aliis jam se locis collocarunt.

DEMINGO, ἐξουπό. *Gloss. Lat. Gr.*

DEMINISTRO, as, are, a. 1. ex aliqua re ministro. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Nót. Tr.* p. 41.

DEMİNORATIO, ñis, f. 3. deminutio, jactura. *Fulgat. interpr. Eccl.* 22. 3. Confusio patris est de filio indisciplinato: filia autem in deminoratione uet. h. e. minimi habebitur, exitio erit familiæ.

DEMİNORO, as, are, a. 1. deminuo, imminuo. *Tertull. de anim.* 33. Hic ille deminatorur. h. e. fami-

DEMİNŪO, mññis, mññi, mññutum, mññere, a. 3. (de et minuo). Quod ad descriptionem attinet, deminueræ a deminueræ distinguendum putavimus: namque deminueræ propter vim præposit. de signifi- cant rem aliquam minorem facere aliquid ex ea detra- hendo; contra deminueræ est rem aliquam in minu- tas partes dividere, cædere, ut particula *dēs* postulat. *V. DEMİNŪO* loco suo. — Part. *Deminutus* in om- nibus paræg. et in sn.; *Deminuturus* II. 1.; *De- minuentus* I. — Deminuo, ut diximus, est rem ali- quam minorem facio aliquid ex ea detrahendo (It.

diminuire, *amnuire*; Fr. *diminuer*, *amoindrir*; Hisp. *disminuir*, *reducir á ménos*; Germ. *durch Abnehmen eine Sache vermindern*, *verkleinern*; Angl. *to diminish*, *lessen*, *extenuate*).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Plaut. Truc.* 2. 7. 10. De mina una deminui modo quinque nummos. *Lucret.* 5. 324. Quodcumque alias ex se res auget, deminui debet. *Id.* 5. 267. Partim quod validi verentes æquora venti deminuant. h. e. humorem inde absorbendo. Adde *eumd.* *ibid.* v. 390. *Cæs.* 7. *B. G.* 31. Curat, ut simul deminutæ copię redintegrarentur. Sic deminuitur hostes apud *Varron.* 4. *L. L.* 16. *edit. vet.* est capere, obtinere, eorum numerum viresque minuire. *Kursus Cæs.* 3. *B. C.* 2. Atque eæ copię ipse hoc infrequentioris imponitur, quod multi Gallicis toto bellis defecerant, longumque iter et Hispania magnam numerum deminuerat. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 67.; et *Tac.* 12. *Ann.* 64. *Sueton. Domit.* 12. Deminueræ numerum militum. Adde *Liv.* 21. 17. et 39. 19. *Cic.* 5. *Ferr.* 55. 127. Deminuta vectigalia. *Sueton. Aug.* 41. Fœnore deminuto. *Tac.* 13. *Ann.* 58. Ruminalem arborem — mortis ramalibus et arcescete trunco deminutam prodigi- li loco habitum est, donec in novos fetus reviresceret. *Cic.* 3. *Orat.* 49. 189. Ne quid de hoc tam exiguo tempore verbo uno meo deminueretur. — b) Speciatim, quum de fundis agitur, est alienare. In *edito Prætor.* apud *Ulp. Dig.* 28. 8. 7. Si iusta causa esse videbitur, bona interea deminui vetabo. *Ulp. ibid.* His verbis prætor non tantum alienationem impedit, verum etiam etc. Sic *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 2. 3. Ne quid de bonis, quæ L. Octavii Nasonis fuissent, cui L. Flavius heres est, deminuerent. *Id. ibid.* 2. 14. Etiam atque etiam rogo, ut et procuratoribus Flavii remittas de deminucio. *Id. Sull.* 20. 56. Ut quæ causa ceteros ad facinus impulit, cupiditatis retinendæ possessionis, ea Sittio non fuerit, prædiis deminuit.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim de abstractis: ad rem *Cæs.* 1. *B. C.* 52. Militum vires inopia frumenti deminuerat. *Cic. Brut.* 1. 1. Deminueræ dignitatem. *Cæs.* 1. *B. G.* 18. Deminuta potentia. *Sueton. Cæs.* 5. Deminueræ potestatem. *Id. ibid.* 11. auctoritatem. *Tac.* 16. *Ann.* 28. lenitatem. *Cic. Sull.* 1. 2. Tantum de hujus præsidis deminuerum. *Id. Plane.* 38. 91. Aliquid de libertate deminutum putat. *Liv.* 2. 4. Deminueræ aliquid ex regis potestate. *Cæs.* 1. *B. G.* 53. Neque ejus calamitate de tanta voluptate quidquam fortuna deminuerat. *Id. ibid.* 33. Ne quid de jure aut legibus eorum deminuisse videretur. Adde *Liv.* 8. 34. *Id. Liv.* 4. 34. Jus deminutum. *Cic. Cæcin.* 2. 5. Pars aliqua juris deminuta. *Propert.* 2. 13. 79. Deminueræ curam. In *vet. resp. Harusp.* apud *Cic. Harusp. resp.* 19. 40. Ne patres auxilio deminui deficiant. *Alti aliter leg.* ¶ 2. Speciatim capite se deminueræ vel deminui, et capite deminutus, ut apud *Cic. Topic.* 4. 18., quod dicitur, *V. CAPUT.* ¶ 3. Item speciatim apud Rhetores qua significatione quis dicitur aliquid deminueræ oratione, *V. DEMINUTIO* II. 2. ¶ 4. In re grammatica deminueræ verbum aliquid est eam illi formam tribuere, quæ deminutionem significat. *Donatus* p. 21. *Lind.* Quemadmodum comparantur, ita et deminuantur adverbis, ut *primum primule*, *longe longule*. — Hinc Part. præter. pass., cujus multa superior exempla retulimus.

Deminutus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Deminutor* 1.: sed translate tantum occurrit. ¶ 1. Generatim. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 9. Transire in aliquam deminutionem qualitate. ¶ 2. Speciatim in re grammatica deminutus est idem ac deminutus apud *Quintil.* 1. 5. 46. Pro nomine integro deminutum.

DEMİNŪTIO, ñis, f. 3. De ratione scribendi *V. DEMİNŪO* inl. — Deminutio est actus deminuen- di, quo scilicet rem aliquam, detrahendo, minorem facimus (It. *diminuzione*; Fr. *diminution*, *amoindrissement*; Hisp. *diminucion*, *apocamiento*; Germ. *die Verminderung*, *Abnahme*; Angl. a *dimini- shing*).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Cic.* 1. *Tusc.* 28. 68. Accretione et deminutione luminis luna quasi fastorum notis signans dies. *Ila leg. Orellius: qd Forcellinus legebat fastorum notans dies.* *Id.* 1. *leg. Agr.* 7. 21. Deminutio vectigalium. *Id. Harusp. resp.* 19. 40. Deminutio exercitus. *Sulpicius* apud *Cic.* 4. *Fam.* 5. 4. De imperio tanta deminutio facta

est. h. e. clarissimorum virorum morte. — b) Speciatim, quum de bonis agitur, est alienatio. *Liv.* 39. 19. Utique Fercniæ Hispalæ datio, deminutio, gentis enuptio esset. *Ulp. Dig.* 37. 8. 1. *ad fin.* Deminutio ad hos sumptus fieri debet ex pecunia: si ea non fuerit, ex his rebus, quæ etc. *Cic.* 2. *Off.* 21. 73. Ne de bonis privatorum publice deminutio fiat. h. e. huic adimendo, alteri assignando. *Cl. eumd. Prov. cons.* 15. 38. Multare imperatorem deminutione provinciar. h. e. detractioe, ablatione.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 7. 16. Quo animo libertatis vestræ deminutionem ferre possitis. *Messala* apud *Plaut.* 34. *Hist. nat.* 13. 38. (137). Honor aut deminutio familiæ. h. e. igno- minia. *Tac.* 1. *Ann.* 14. Muliebri fastigium in deminutionem sul accipias. h. e. famæ suæ. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 1. 2. (5). de oleo. Prima unda præli laudatissima: ac deinde per deminutiones. *Sueton. Aug.* 99. *extr.* Id magis præsigium, quam mentis deminutio fuit. h. e. alienatio. ¶ 2. Speciatim deminutio capitis apud *Cajum* 1. *Instit.* 159., *Dig.* 4. 5. 1. et sequ., et *Cæs.* 2. *B. C.* 32., quid sit, *V. in CAPUT.* ¶ 3. Item speciatim est genus rhetori- cæ exornationis. *Cic.* 4. *Herenn.* 38. 50. Deminutio est, quum aliquid esse in nobis, aut in iis, quos defendimus, aut natura, aut industria dicemus egre- gium; quod ne qua significetur arrogans ostentatio, deminuitur et attenuatur oratione hoc modo: Nam hoc pro meo jure, iudices, dico, me labore et indu- stria curasse, ut disciplinam militarem non in postremis tenerem. Et: Huic quidem pater (noio nimium dicere) non tenuissimum patrimonium reliquit. Sic *Propert.* 1. 12. 16. Nonnihil aspersis gaudet Amor lacrimis. h. e. plurimum. Et *Liv.* 30. 45. Polybius haudquaquam spernendus auctor. h. e. magni facienda. *ἄπόπης*; Græce est, et *μειωσις*. *V. LI- TOTES.* ¶ 4. Denique in re grammatica deminutio est peculiaris illa vocabulorum forma, qua eorundem significationem attenuat. *Quintil.* 1. 6. 6.; et *Charis.* p. 73. *Putsch. Capell.* 3. p. 79. Hanc rationem declinationum manifestam deminutio facit. Adde *Acronis loc. cit.* in *SALSICIA*; et *Hygin. fab.* 30. apud *A. Mai.* in *Class. Auct.* T. 3. p. 12.

DEMİNŪTIVĒ, adverb. deminutiva forma et si- gnificatione; et speciatim tantum ac translate occurrit in re grammatica. *Macrob.* 5. *Saturn.* 21. Cymbia deminutivæ a cymba dicta. *Pseudo-Ascon.* ad *Cic.* 2. *Ferr.* 2. 6. p. 128. *Bait.* Dies feminino genere tempus, et ideo deminutive diecula dicitur breve tempus et mora. *Paul. Diac.* p. 101. 6. *Müll.* Hira, quæ deminutive dicitur hilla. Adde *Acronis loc. cit.* in *SALSICIA*.

DEMİNŪTIVUS, a, um, adject. deminutionem si- gnificans; et speciatim tantum ac translate occurrit in re grammatica. *Tertull. Apolog.* 32. Deminutiva vox. *Donatus* p. 1744. *Putsch.* Nomen deminuti- vum. *Priscian.* 8. p. 827. *Putsch.* Sunt alia verba in lo desinentia, quæ deminutiva esse planè signifi- cationis ipse sensus ostendit, ut a *sorbes sorbillo*, *garris garrulo*, *calvo cavillo* pro *calvillo*. — Hinc

Deminutivum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est nomen deminutivum. *Priscian.* 2. p. 610. *Putsch.* Deminutivum est, quod deminutionem primi- tivus sui demonstrat, ut *rex regulus*, id est parvus rex. *Id. paulo post.* Sæpe inveniuntur deminutivorum deminutiva in diversas desinentia formas, ut *homo homuncio*, *homunculus*, *homulus*, *homul- lulus*.

DEMİRATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEMİROR, aris, itus sum, ari, dep. 1. (de et miror). Part. *Demiratus* et *Demirandus* I. — Demiror, quod prima fere persona usurpatur et in fami- liari quidem sermone, est valde miror (It. *stupirsi*, *meravigliarsi assai*; Fr. *s'étonner*, être surpris, admirer; Hisp. *espantarse*, admirar; Germ. sich über etwas verwundern, es nimmi Jemand Wunder, sich sehr über etwas wundern; Angl. to admire, wonder at greatly, think strange).

1.) Proprie. *Plaut. Merc.* 4. 2. 7. Eum demiror non venire. Adde *eumd. Cas.* 2. 3. 3. *Cic.* 15. *Att.* 1. 4. Istam auditam a te esse omnino demiror. Adde *eumd.* 7. *Fam.* 27. *Id.* 2. *leg. Agr.* 36. 100. Hæc vos sperasse, me consule, assequi posse demiror. *Id.* 14. *Att.* 14. Etsi audiam Lamiam: quod demiror equidem. Adde *Plin.* 31. *Hist. nat.* 6. 32. (59). *Gell.* 3. 7. Demirari audaciam alicujus. *Id.* 2. 18. responsum. *Id.* 1. 17. Has ejus intemperies in maritum Alei-

hiates demiratus, interrogavit Socratem etc. Adde *eumd.* 20. 10. *Id.* 16. 18. Οὐρανὸν facit multa demiranda.

II.) Translate significat admirationem cum ignoratione conjunctam, quia, ut ait *Donatus* ad *Ter. Phorm.* 2. 1. 4., admirationem ignorantia facit: hinc apud Comicos *demiror* est idem ac *scire cupio, scire vellem*, atque ideo cum Relativis jungitur. *Plaut. Asin.* 1. 1. 69. *Demiror* quid sit. *Id. Men.* 3. 1. 6. *Demiror* ubi nunc ambulet. *Id. Amph.* 2. 2. 133. *Nimis demiror*, qui illaec, me donatum esse patera, sciat. Adde *eumd. Stich.* 1. 3. 109. *Ter. Phorm.* 2. 1. 4. *Quid mihi dicent?* aut quam causam reperient? *demiror*. Adde *eumd. Heaut.* 2. 3. 121.

DEMISSE, adverb. Comp. *Demissius* I.; Sup. *Demississime* II. — Demisse est humiliter.

I.) Proprie. *Ovid.* 3. *Trist.* 4. 23. hic alte, demissius ille volabat.

II.) Translate. *Cic.* 5. *Tusc.* 9. 24. Non est ausus etate et ample loqui, quam humiliter demisseque sentiret. *Id. Dom.* 35. 93. Demisse respondere alicui. *Id. Flacc.* 10. 21. Suppliciter demisseque respondere. Sic *Brutus* apud *Cic. inter ep.* 1. ad *Brut.* 16. Suppliciter ac demisse gratias agere. *Rursus Cic.* 2. *Att.* 18. 3. Demisse se tueri. Adde *Val. Max.* 9. 13. 2. *Cæs.* 1. *B. C.* 84. Hæc quam potest demississime atque subjectissime exponit.

DEMISSIUS vel demississimus, a, um, adject. longus, demissus: et occurrit de vestibus. *Plaut. Pæn.* 5. 5. 24. Sane genus hoc muliebrosum est, tunicis demissicilis. h. e. longis, demissis ad talos. *V. Heind.* ad *Horat.* 1. *Sat.* 2. 26.

DEMISIO, ònis, f. 3. demittendi actus.

I.) Proprie. — a) In singulari numero. *Cæs.* 2. *B. C.* 9. Quantum storearum demissio patiebatur, tantum elevabant. *Macrob.* 1. *Satur.* 22. Barbæ prolata demissio. — b) In plurali numero. *Vitruv.* 5. 10. *extr.* *Schneid.* Clipeum æneum catenis pœdat, per cujus reductiones et demissiones perficietur sudationis temperatura.

II.) Translate. ¶ 1. In re medica est idem ac remissio. *Cæli. Aurel.* 1. *Acut.* 4. Passio phreneticorum non semper accessionibus aucta, aut demissionibus minuta. ¶ 2. De animo est abjectio. *Cic.* 3. *Tusc.* 7. 14. Verisimile est, in quem cadat ægritudo, cadere in eundem timorem, et infractionem animi et demissionem.

DEMISITUS, a, um. F. DEMISSICIUS.

DEMISUS, a, um. F. DEMITTO.

DEMITTO, as, are, a. 1. idem ac mitto. *Cic.* 1. *Att.* 13. Nosmetipsi qui Lyceurgi a principio fuissimus, quotidie demittamur. h. e. remittimus aliquid de nostra severitate.

DEMITTO, mittis, misi, missum, mittere, a. 3. (de et mitto). Part. *Demissus* in omnibus fere paragr. et in fin.; *Demissurus* I. 1. c.; *Demittendus* I. 1. e. — Demitto est deorsum mitto, dejicio, deprimio, declino (It. *mandar giù, calar giù, lasciare andar giù*; Fr. *laisser tomber, faire descendre, baisser, abattre*; Hisp. *dexar caer abaxo, hacer descender, bajar, abaxar*; Germ. *einen Gegenstand von oben nach einem andern Orte herabschicken, lassen, senken, bringen*; Angl. *to send down, cast, thrust, or let down, hang down, let fall, lower*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim ac stricto sensu — a) Usurpatur de inanimis, quæ a superiore loco in inferiorem insurgunt, cujusmodi sunt arbores quum plantantur. *Cato R. R.* 45. Quum taleam demittes (h. e. in terram), pede taleam opprimo: si parum descendet, malleolo aut mateola adigito. Adde *eumd. ibid. pœd.* post. Sic *Plin.* 17. *Hist. nat.* 11. 16. (81). Nobis adiciendum videtur ex prædicta arborum natura, ut altius demittantur ea, quæ summa tellure gaudent, tamquam fraxinus, olea; hæc et similia quaternos pedes oportet demitti. — b) De inanimis, quæ naturali modo deorsum deponuntur, jacuntur, impelluntur. *Ovid.* 8. *Met.* 835. Demittere cibum in alvum. Adde *Quintil.* 10. 1. 19. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 175. nummum in oculos. *Ovid.* 15. *Met.* 44. calculum in urnam. *Sueton. Ner.* 21. sorticulum. Adde *eumd. Galb.* 1. — c) Sæpius de iis, etiam animalis, quæ per vim deorsum jacuntur, impelluntur. *Cæs.* 3. *B. G.* 49. et 7. *ibid.* 73. Demittere sublicas in terram. *Id.* 4. *ibid.* 17. Tigna demissa in flumen. *Horat.* 3. *Od.* 1. 33. Contracta pisces æquora sentiunt factis in altum molibus; hæc frequens

Cæmenta demittit redemptor Cum sarullis. *Curt.* 5. 1. 31. Triginta pedes in terram turrium fundamenta demissa. Cf. *Virg.* 2. *G.* 230. atqueque jubebis In solido puteum demitti. h. e. in profundum excavari. *Plaut. Merc.* 3. 4. 28. Demittere gladium in jugulum. *Ovid.* 4. *Met.* 119. et 12. *ibid.* 441., et *Tac.* 4. *Ann.* 50. ferrum in illa. *Ovid. Heroid.* 14. 5. ferrum jugulo. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 11. 76. (101). offam faucibus boum. *Colum.* 5. *R. R.* 11. 4. cuneum inter corticem et materiam. *Cato R. R.* 101. Fasciculos facito, eos in amurcam demittito, supra stes amurca facito. Sed ea, quæ demissurus eris, sumito paulo acerbiora. *Colum.* 12. *R. R.* 8. 1. Demittere herbas in lacte. *Scribon. Compos.* 132. et 146. Ferrum candens demissum in aqua. Et figurate *Horat. Art. P.* 180. Segnius irritant animos demissa per aures, Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus. *Cic.* 1. *Divinat.* 33. 73. Quum equum demisset in flumen. Sic *Liv.* 23. 47. Demittere equum e campo in viam cavam. *Horat.* 4. *Od.* 4. 9. mox in ovilla Demisit hostem (aquilam) visidus impetus. *Liv.* 23. 44. *extr.* et *Sall. Cat.* 55. aliquem in carcerem. Cf. *Virg.* 12. *Æn.* 884. aliquem ad imos Manes. — Præcipue de iis, quæ a caelo in terram mittuntur. *Lucret.* 6. 257. Ut picis e caelo demissum flumen, in undas Sic cadit, etc. *Id.* 2. 1153. Haud (ut opinor) enim mortalia sæcla superne Aurca de caelo demisit funis in arva. *Virg.* 1. *G.* 23. Dil, qui satis largum caelo demittitis imbrem. *Liv.* 5. 54. et *Sueton. Aug.* 94. Ancilia demissa. *Val. Flacc.* 2. 434. Hiems demissa Jovi. h. e. ab Jove. Cf. *Horat.* 3. *Od.* 17. 11. Demissa tempestas ab Euro. *Virg.* 1. *Æn.* 301. Majâ genitum demittit ab alto. Adde *eumd.* 10. *ibid.* 73. et 12. *ibid.* 635.; et *Ovid.* 7. *Met.* 219. — d) Item de corporis partibus et de vestibus, quæ deorsum pendere aut cadere ac descendere sinimus. *Quintil.* 2. 13. 9. Demissa brachia. *Val. Flacc.* 3. 41.; *Liv.* 9. 38.; et *Ovid.* 15. *Met.* 612. Demittere oculos. *Liv.* 2. 58. vultum. Cf. *Virg.* 1. *Æn.* 565. Dido demissa vultum. *Quintil.* 11. 3. 78. frontem. *Crassus* apud *Cic.* 2. *Orat.* 66. 267. In forum descendens, caput ad fornitem Fabii demittebat. *Ovid.* 10. *Met.* 192. Demittere caput. Et figurate *Virg.* 3. *Æn.* 329. Demissa voce loqui. *Rursus Ovid.* 6. *Met.* 289. et 6. *Fast.* 441. Demittere crinem. *Propert.* 2. 17. 36. Demissis comis plangere (in funeribus). *Ovid. Heroid.* 10. 137. Aspice demissos lugentis in ore capillos. *Lucret.* 5. 673. Demittere barbam. F. BARBA. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 95. vestem. *Id. ibid.* 2. 25. tunicam. *Id. ibid.* 2. 99. stolam. *Propert.* 4. 2. 38. Demissis tunicis. Adde *Varron.* apud *Non. p.* 286. 19. *Merc.*; et *Quintil.* 11. 3. 143. et 5. 13. 39. *Cic. Chænt.* 40. 111. Purpura usque ad talos demissa. *Virg.* 4. *Æn.* 262. Læna demissa ex humeris. *Id.* 7. *ibid.* 278. pectoribus demissa monilla. — e) Hinc demittere se, vel passive demitti sed mediorem apud Græcos significatone, est se inclinare, se curvare, descendere. *Cels.* 1. 3. Demittere se in aquam calidam. Cf. *eumd.* 5. 27. n. 9. Sæpe homo demittendus in solum est. *Cic.* 4. *Verr.* 30. 74. Demittere se ad aurem alicujus. Cf. *Ovid.* 8. *Met.* 334. Concaeva valiserat, quæ se demittere vivi Assuerant pluvialis aque. *Cic.* 2. *Phil.* 18. 45. Demitti per tegulas. h. e. descendere. Sic *Cæs.* 7. *B. G.* 47. Nonnulla de muris per manus demissæ. ¶ 2. Speciatim in re militari demittere est prasidia ex superiore in inferiorem locum deducere. *Liv.* 9. 27. Et primo circa saltus cunctati sunt; deinde Samnites per aperta loca brevi circuitu in loca plana, Campanos campos, agmen demittunt. *Id.* 7. 34. Quoquo totum in vallem infimam demitteret agmen. Adde *eumd.* 27. 18., 32. 33. et 38. 2. — Eodem sensu et demittere se occurrit. *Cæs.* 5. *B. G.* 32. Quum se major pars agminis in magnam convallem demisset. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 40. et 1. *B. C.* 79.

II.) Improprrie. ¶ 1. Figurata, præcipue apud Poetas. — a) Generatim. *Horat.* 2. *Od.* 13. 34. Demittere aures. cui opponitur arrigere: V. *Lübker* ad h. i. Cf. *Virg.* 3. *G.* 500. de equo ægrotto. Demisse aures. *Rursus Horat.* 1. *Sat.* 9. 20. Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellas Quum gravius dorso subit onus. *Virg.* 6. *Æn.* 455. Demittere lacrimas. h. e. effundere. Cf. *eumd.* 4. *ibid.* 542. sacrum jugulis demitte cruorem. h. e. elice, extrahere, defunde. *Val. Flacc.* 1. 94. Demittere robora ferro. h. e. cædere et prosternere. *Sil. It.* 8. 524. avem caelo. h. e. funda dejicere. — b) Speciatim de iis, quæ secundo

flumine feruntur. *Frontin.* 3. *Strateg.* 4. 2. Demittere farinam aqua secunda. *Tac.* 1. *Ann.* 45. Igitur Cæsar arma, classem, socios demittere Rheno parat. *Virg.* 3. *Æn.* 29. Quoque magis fessas optem demittere naves. *Al. leg.* demittere. *Liv.* 44. 31. Tertio post die navem eandem secundo anni Scodram demisit. — c) Item speciatim apud *Ovid.* 3. *Trist.* 4. 9. Demissa antenna. h. e. deorsum tracta. *Zucet.* 5. 670. Florescunt tempore certo Arbusta, et certo demittunt tempore florem. h. e. abjiciunt, deponunt, exuunt, floribus se spoliant: al. leg. *demittunt*. *Propert.* 2. 19. 59. magno demissa periclo. h. e. liberata, soluta, erepta de periculo. Simile est illud *ibid.* 20. 29. somno demissa recentis. h. e. soluta a somno, expergefata. Utrobique alii leg. *demissa*. — d) Apud Poetas frequenter conjungitur cum Dativo, demittere morti, neci, etc. pro occidere. *Virg.* 2. *Æn.* 85. Demittere aliquem neci. *Id.* 5. *ibid.* 691. aliquem morti. *Id.* 2. *ibid.* 398. multos Orco. Sic *Horat.* 1. *Od.* 28. 11. Panthoides demissus Orco. Adde *Virg.* 10. *Æn.* 662. *Ovid.* 3. *Met.* 695. cruciataque diris Corpora tormentis Stygiæ demittere nocti. Similiter apud *Sil. It.* 11. 142. demittere umbris. — e) Apud demitti de caelo dicuntur, quæ non naturali ratione, sed per miraculum, oriuntur. *Liv.* 10. 8. Patricios — non de caelo demissos. Cf. *Quintil.* 1. 6. 16. Non enim analogia demissa caelo. — f) Apud *Plaut. Epid.* 3. 4. 16. Fugias demissis manibus domum. h. e. contentissimo cursu, quam celerrime. De qua dicendi ratione, qua *Plaut.* usus est etiam *Pæn.* 3. 2. 52. et 55. *V. Interppr.* — g) Huc pertinent et illa *Virg.* 3. *Æn.* 535. gemino demittunt brachia muro Turriti scopuli. h. e. protendunt deorsum duobus quasi brachiis. Cf. *Justin.* 5. 8. Demissa Piræum versus muri brachia. *Rursus Virg.* 9. *Ecl.* 8. Colles demittunt jugum molli clivo. ¶ 2. Translate varios habet usus. — a) Demittere aliquid in pectus est animo alte inflgere. *Sall. Jug.* 109. *extr.* Hoc in pectus tuum demitte, numquam populum Romanum beneficiis victum esse. *Liv.* 34. 50. Ut eas voces, velut oraculo missas, in pectora animosque demitterent. Similiter *Justin.* 8. 5. 11. Dolor hoc altius demissus. — b) Demitti et sæpius demittere se in rem aliquam est in re aliqua implicari vel se implicare. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 3. Quum in eum casum me fortuna demisset, ut etc. *Cælius* apud *eumd.* 8. *ibid.* 16. 5. Ne te sciens prudensque eo demittas, unde exitum vides nullum esse. *Cic.* 9. *ibid.* 1. Demittere se in res turbulentissimas. *Id.* 7. *Att.* 12. 3. se penitus in causam. Adde *Sueton. Rhet.* 6. — c) Item demittere se est ad aliquid faciendum descendere, quod ceteroquin inferius sit facultate, aut dignitate. *Quintil. procem.* 5. Ad minoram illa — demittere me non recusabo. *Tac.* 15. *Ann.* 73. Cunctis in adulationem demissis. *Id.* 14. *ibid.* 25. Usque ad servilem patientiam demissus. — Huc pertinet et illud *Quintil.* 1. 2. 31. Est quadam tacita dedignatio, vim dicendi, tantis comparatum laboribus, ad unum audito rem demittere. — d) Et a rebus externis translatione ad animum facta, demittere animum est despondere, abjicere: ad rem *Ovid.* 7. *Met.* 133. Demisere metu vultum animumque Pelasgi. Cf. *Curt.* 5. 2. 1. Ne desides otio demitterent animos. *V. Mütsell.* ad h. l. *Cælius* apud *Non. p.* 286. 7. *Merc.* Re in secunda tollere animos et in mala demittere. *Cic.* 5. *Fin.* 15. 42. Si vincunt esserunt se lætitia; victi debilitantur animosque demittunt. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 1. 1. § 4. Quapropter hoc te primum rogo, ne contrahas ac demittas animum, neve te obrui, tamquam fluctu, sic magnitudine negotii sinas: contraque erigas ac resistas, sive etiam ultro occurras neotitis. Cf. *Virg.* 12. *Æn.* 609. Demittunt mentes: lic scissa veste Læinus, etc. — Animo se demittere eodem sensu dixit *Cæs.* 7. *B. G.* 29. Cohortatus est, ac se admodum animo demitterent, neve perturbarentur incommo. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus,

Demissus, a, um, adjectivo quoque usurpatur, unde Comp. *Demissior* I. et II. 1.

I.) Proprie dicitur — a) Speciatim de loco, qui depressus est atque humilis. *Cæs.* 7. *B. G.* 72. Campetribus ac demissis locis. *Id.* 3. *B. C.* 49. Demissa ac palustria loca. *Suet. B. Alex.* 29. Demissioribus ripis flumen tranare. Iluc pertinet et illud *Ovid.* 8. *Met.* 204. ne, si demissior ibis, Unda gravet pennas; si celsior, ignis adurat. — b) Generatim de iis omnibus, quæ deorsum pendunt. *Ter. Eun.* 2. 5. 22.

Virgines demissis humeris. *Id. ibid.* v. 44. Senex incurvus, tremulus, labiis demissis. *Propert.* 2. 11. 14. At dum demissis supplex cervicibus ibam, etc. *Cic. Cluent.* 21. 58. Demisso capite discedere. Adde *Cæs.* 1. *B. G.* 32. *Plin.* 1. *Ep.* 10. Demissus capillus. h. e. deorsum pendens, ideoque longus. — c) Et pro alto, profundo. *Seneca Ep.* 67. ad fin. Demissa vulnera.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur de animo, et est fractus, debilitatus, abjectus. *Cic. Cluent.* 21. 58. Erigere animum jam demissum et oppressum. *Id. Fonteij.* 11. 23. Homines animo demisso atque humili, ut solent illi, qui affecti injuriis esse. *Id. 1. Fam.* 9. 16. Fracto animo ac demisso esse. *Liv.* 4. 44. Nihilominus demisso animo, causa pro se dicta. *Al. leg.* remissiore. *Cf. Cic.* 2. *Tusc.* 21. 47. Est in animis omnium molle quidem, demissum, humile, enervatum quodammodo et languidum. — Etiam homo demissus dicitur eodem sensu. *Cic. Sull.* 26. 74. Sulla marens, demissus, afflictus. *Id. Mur.* 21. 45. Murena tristis et demissus. *Quintil.* 1. 3. 10. Illum tristem semperque demissum. ¶ 2. Ponitur etiam de homine, et est modestus, pudens; cui elatus opponitur. *Cic. Mur.* 40. 87. Sit apud vos modestiæ locus, sit demissis hominibus perfugium, sit auxilium pudori. *Id. 2. Orat.* 43. 182. Ea omnia, quæ proborum, demissorum, non acrium, non pertinacium, non litigiosorum, non acerborum sunt, benevolentiam conciliant. Adde *Horat.* 1. *Sat.* 3. 57. et ibi *Bentley;* et *Propert.* 4. 8. 9. — Huc referri potest et illud *Cic. Orat.* 24. 81. Orator nec in faciendis verbis audax, et in transferendis verecundus, et parvus in priscis; reliquosque ornatis et verborum et sententiarum demissior. h. e. qui modum servet. ¶ 3. Apud *Sall.* demissi sunt, qui privati vitam agunt, neque capessunt rempublicam, ideoque pauperes sunt, quibus opponitur qui magno imperio præditi. Ejus verba sunt *Cat.* 51. Qui demissi in obscurâ vitam habent, si quid iracundia deliquere, pauci sciunt; fama atque fortuna eorum pares sunt: qui magno imperio præditi in excelso ætatem agunt, eorum facta cuncti mortales novere. ¶ 4. Denique demissus et pro oriundo usurpatur. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 63. ab alto demissum genus *Ænea.* *Tac.* 12. *Ann.* 58. Romanus Troja demissus. *Stat.* 2. *Theb.* 613. Chromis Tyrii demissus origine *Cadmi.* *Cf. Virg.* 1. *Æn.* 288. Julius, a magno demissum nomen Iulo.

DEMIURGIANUS vel demiurgus, a, um, adject. ad demiurgum pertinens. *Tertull.* *advers. Valentinian.* 27. Super hunc itaque Christum devotasse tunc in baptismatis sacramento Iesum Soterem per effigiem columbæ. Nam in figuram principalis tetradis quatuor eum substantiis stipant, spiritibus Achamothiana, animali demiurgiana (al. demiurgina), corporali inenarrativa, et illa Soteriana, id est columbina.

DEMIURGUS vel demiurgus, i, m. 2. δημιουργός, a δημιουργός populus et έργον opus: idem fere ac demarchus. ¶ 1. Est nomen magistratus apud Græcos, presertim Achæjæ, quasi dignus publicorum operum curatorem. *Liv.* 32. 22. Tum inter magistratus gentis (demiurgos vocant, decem numero creantur) certamen nihil segnius, quam inter multitudinem esse. *Id.* 33. 30. Sub adventum consulis, demiurgis civitatum, qui summus est magistratus, Ægiam evocantibus, Philopœmen (prætor tum erat) Argos conventum edixit. *Optimæ editiones* utrobique habent ex Dorica dialecto *damiurgus*. Porro de demiurgis hæc ait *Trid. Osann.* in *Sylog. Inscript. ant. Græc. et Lat.* p. 259. Ἐλλαδάρχης, seniori ætate, quum sædus Achæorum vix adhuc superstes varias mutationes passum erat novasque imperii formas induerat, suspicor in δημιουργόν et στρατηγόν, apud quos antea rerum gubernandarum summa fuerat potestas, locum ista cessisse, ut illius fœderis tamquam præsidis bello domique essent. Quod ut credam, facit primum quod nulla Hælladarcharum antiquiori tempore sit mentio: deinde haud leve conjecturæ nostræ argumentum est eo accedit, quod demiurgorum nomen post *Livii* ætatem, apud quem solum memorantur, usque plane evanuerit. Tituli autem illi, quibus Ἐλλαδάρχησιν occurrunt, *Livio* recentiores omnes sunt. Namque ille, quem *Maffei* auctoritate excitavi (*Mus. Feron.* p. XLIII. et *Feron. illustr. P.* 1. p. 27.) certe non ante *Hadrianum* propterea inscriptus esse potest, quod in eo T. Statilius ille laudatus præter quod Hælladarchæ munere functus sit, simul ἀγαθοδότης

Ἀγαθοδότης ἐν Ἀργεῖς fuisse perhibeatur. Quid quod fortasse etiam accuratius hujus tituli veritas definiri potest, quandoquidem certo concilio in etas præteritὸν τῶν συνάλητος καὶ πρὸς βασιλέως M. Antoninum et L. Verum, communi consilio et potestate summum imperium gubernantes dici, quippe ad quos T. Statilius legatus mitteretur? ¶ 2. Demiurgus fuit etiam titulus comædiæ *Turpiliæ*, cujus meminit *Cic.* 9. *Fam.* 22. et *Nonius* multis in locis. ¶ 3. Item Deus, opifex mundi, quia Athenis demiurgus vocabatur quicumque pretio opus quodlibet faceret, ut legitur in *Etymolog. M.* in *Υ. Δημιουργός. Tertull.* *advers. Valentinian.* 24. Molitus enim mundum demiurgus. *Et ibid. mox.* Figurat ita hominem demiurgus. *V. Le-Bes, Inscr. Gr. et Lat. Messen.* p. 26. et 33.

DEMO, demis, dempsi vel demsi, demptum vel demtum, demere, a. 3. (de et emo). Part. *Demptus* I. 1. et II.; *Dempturus* II. 1.; *Demendus* I. 1. — Demo est admo, tollo, aufero (It. togliere, levar via; Fr. ôter, enlever, retrancher; Hisp. alzar, quitar; Germ. ab-, weg-, fortnehmen; Angl. to take away, take off, subtract, withdraw).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 14. Lubet scire, quantum auri herus sibi dempsit, et quid suo reddidit patri. *Ter. Eun.* 4. 1. 13. Interea aurum sibi clam mulier demit, dat mihi ut auferam. *Lucret.* 2. 770. ordo Principiis mutatos et addita dempta quædam. Adde *eumd.* 3. 1100. *Varro* 5. *L. L.* 172. *Müll.* Una dempta uncia, deaur; dextans dempto sextante; dodrans dempto quadrante; bes, ut olim des, dempto triente. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 16. 40. Quum aliquid minutatim et gradatim additur, aut demitur. *Id.* 5. *Ferr.* 33. 77. et 35. 80. Demere de capite. h. e. de tota pecuniæ summa. *V. CAPUT. Cæs.* 5. *B. G.* 46. Tragula casu ad turrim adhesit: dempta ad *Ciceronem* defertur. *Liv.* 7. 41. Æque impotens postulatum fuit, ut de stipendio equitum — æra demerentur. *Alii* legunt, demerentur; *alii etiam aliter.* *Id.* 40. 51. Clipes de columnis et signa militaria affixa dempsit. *Id.* 5. 13. Vincis quoque dempta in eos dies vincula. *Id.* 21. 49. Demere armamenta. *Ovid.* 7. *Met.* 324. Demere juga equis. Adde *Horat.* 3. *Od.* 6. 42. *Rursus Ovid.* 15. *Met.* 610. Corona dempta capiti. *Id. Heroid.* 18. 103. Amictus demptus ex humeris. *Id. ibid.* 20. 9. demptus ab arbore fetus. *Id.* 13. *Met.* 833. demptus cacumine nidus. *Cels.* 8. 4. Ut quam minimum ex osse dematur. *Id.* 6. n. 16. Demendum aliquid ex cibo. *Id.* 1. 3. ad fin. Demendum paulum cibo, adjiciendumque potioni. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 17. 18. (62). Uvas, demptis forfice corruptioribus acinis, suspendi. ¶ 2. Latiori sensu ac figurate. *Plaut. Truc.* 2. 4. 16. Deme soleas. h. e. detrahe: quod fiebat mensæ accubitoris. *Cf. Ovid.* 2. *Art. am.* 12. soleam deme vel adde pedi. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 94. Deme supercilium nubem. *Id.* 1. *Od.* 1. 20. Partem demere de solido die. *Q. Cic. Petit. cons.* 2. 9. Demere caput alicujus. h. e. abscondere. *Plaut. Aul.* 2. 4. 33. Ipsi pridem tonsor unguis demperat. *Sueton.* *Cæs.* 67. Demere barbam. h. e. radere. Alio sensu *Cic.* 3. *Nat. D.* 34. 83. *Æsculapii* barbam auream demi jussit.

II.) Translate fere de abstractis. *Lucret.* 3. 922. Multa dies nobis mærorem et pectore demat. *Ter. Adelph.* 5. 3. 33. Demere alicui molestiam. *Id. ibid.* 4. 7. 18. metum. *Lucret.* 2. 21. dolorem. *Cic.* 1. *Att.* 15. ad fin. sollicitudinem. *Sall. Jug.* 102. acerbam necessitudinem. *Liv.* 2. 6. ignominiam. Adde *eumd.* 29. 24. *Virg.* 2. *Æn.* 775. et 3. *ibid.* 153. curas. *Ovid.* 3. *Trist.* 2. 25. spem alicui. *Id. Remed. am.* 290. fidem alicui rei. *Id.* 1. *Pont.* 7. 20. Nil demit laudi gloria nostra tux. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 140. demptus mentis error. *Liv.* 34. 54. Demere aliquid ex dignitate. *Sueton.* *Tib.* 42. aliquid ex consuetudine. *Justin.* 39. 3. Adjicit, neque occisa illa se virum quidquam *Cyziceno* dempturam. *Cic.* 2. *Fin.* 27. 88. Dempta æternitate, nihil beatorum *Juppiter*, quam *Æpicurus.* *Liv.* 2. 42. Dulcedo agraria legis ipsa per se, dempto auctore, subibat animo. h. e. sublato auctore, aut etiam sine auctore. *V. locum. Ovid. Heroid.* 1. 50. et 3. *Trist.* 11. 2. Virque mihi, dempto sine carendus, abest. h. e. sine fine, semper.

DEMOCRATOR. *V. DEMORATOR.*
DÈME, apud Atticos sunt, ut apud nos pagi. *Paul. Diac.* p. 72. 5. *Müll.*, qui tamen pro demæ Græcis litteris legit δημοτ.

DEMOLIÓ vel DEMOLIÓR, tris, Itus sum, iri, dep. 4. (de et molior). Est alia forma demolio ac passive demolior, quam *V. I.* et *II.* sub b. — Part. *Demolians* II. a.; *Demolitus* I. b.; *Demolendus* I. b. — Demolior est deorsum molior, everso, diruo, destruo (It. demolire, buttar giù, disfare; Fr. jeter à bas, renverser, démolir; Hisp. demoler, abatir, derribar; Germ. herabwölzen, — werfen; Angl. to batter, throw or pull down, demolish, destroy).

I.) Proprie speciatim tantum de ædificiis occurrit; et quidem — a) Deponent. forma. *Lucret.* 6. 240. Disturbare domos, avellere tigna trabesque, Et monumenta virum demoliri. *Lachmann.* legit *Et lamenta virum commoliri.* *Cic.* 6. *Verr.* 36. 80. et 39. 84. Demoliri simulacrum, signum. *Id.* 3. *ad Q. fr.* 1. 4. Columnas neque rectas, neque e regione *Diphilus* collocarat: eas scilicet demolietur. *Id.* 1. *Off.* 39. 138. Hanc domum *Scaurus* demolitus, accessionem adjunxit ædibus. *Sall.* apud *Non.* p. 93. 22. *Merc.* *Pluteus* rescindit ac munitiones demolitur. Adde *Liv.* 43. 3. *Nepos Pansan.* 5. Demoliri tectum. *Id. Timol.* 3. propugnacula tyrannidis. Et figurate *Plin. Paneg.* 55. Aras etiam templeque demolitor oblitio. — b) Activa vel passiva forma. *Nævius* apud *Diomed.* 1. p. 395. *Putsch.* Hæc demolite. *Varro* apud *eumd.* *ibid.* Et tamen non demolio astra. *Al. leg. rostra.* In *vet. Lege* apud *Frontin.* *Aquæd.* 129. Id omne celere demolire demans esto. *Lactant.* 4. 11. ex 3. *Reg.* 19. 14. Altaria tua demolierant. — *Cic.* 4. *Verr.* 67. 161. Statuas demolendâs locare. *Id. Topic.* 4. 22. In pariete communi demoliendo. In *citata vet. Lege* apud *Frontin.* Ne maceria demoliretur. *Ulp. Dig.* 7. 4. 10. Si, demolitis ædibus, testator alias novas residerit. *Jabolen.* *ibid.* 41. 3. 23. Si demolita est domus. — *NB.* Pro moliri, ædificare, nonnulli afferunt illud *Vellej.* 1. 15. Theatrum facere instituit, cui in demolendo etc. *Alii tamen aliter* legit.

II.) Translate. — a) Deponent. forma. *Plaut. Bacch.* 3. 1. 46. De me culpam hanc demolitor jam. ἀρχαίως pro demolitor, h. e. smollar, avertam. *Liv.* 34. 3. Si quod cuiquam privato officiet jus, id destruet ac demolietur. *Id.* 39. 16. Quum demolientes nos *Bacchanalia* discentulique pefarios cætus cærneretis. *Ovid.* 15. *Met.* 228. Subruit hæc ævi demoliturque prioris Robora. h. e. senectus vires juvenutis frangit. *Demoliri faciem.* ἀφανίζω τὸν προσωπον, est macie vultum corrumpere apud *Hieronym.* in *Matth.* 6. 16., ubi *Vulgata* habet exterminare faciem. — b) Activa vel passiva forma. *Jornand.* *Get.* 58. *Theodoricus* inde contra *Sabinianum* *Illyricum* magistrum militiæ, qui tunc cum *Mundo* ne paraverat conflictum, in *Mundonis* solatia veniens, *Illyricianum* exercitum demolivit. *Curio* apud *Priscian.* 8. p. 793. *Putsch.* Nusquam demolitur, nusquam exoneratur pecunia.

DEMOLIÓTIÓ, ónis, f. 3. demolienti actus, eversio. I.) Proprie. *Cic.* 4. *Verr.* 67. 161. Dumque ea demolitio fieret etc. *Id. post red. in sen.* 13. 32. Aditus templorum erant non solum præsidii et manu, verum etiam demolitione sublati. *Vitruv.* 10. 19. *Schneid.* Posteaquam non habuerunt ad demolitionem ferramenta.

II.) Translate. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 1. Non poterat ædificare mendacium sine demolitione veritatis.

DEMOLITOR, óris, m. 3. eversor. *Vitruv.* 10. 19. *Schneid.* corvum demolitorem quem nonnulli *græcum* appellant, memorat, idest machinam ad demolendum aptam: de qua tamen nihil præterea constat.

DEMOLITUS, a, um. *V. DEMOLIÓR.*
DEMONE, es, ere a. 2. moneo, ne facias: a de et moneo. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 88.

DEMONSTRÁBILIS, e, adject., qui demonstrari potest. *Apul. Dogm. Plat.* 3. Universitas maris, quæ demonstrabilis non est.

DEMONSTRANTIÁ, æ, f. 1. eadem ac demonstratio. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 5. 3. (33). Terram amarâ et macram probaverim demonstrantia atræ degenerisque herbæ. *Harduinus* tomen legit: Terram amarâ et macram si quis probare velit, demonstrant eam atræ, etc. *Siliij* eandem lectionem, pauculis immutatis, retinuit.

DEMONSTRÁTIÓ, ónis, f. 3. actus demonstrandi

(It. ostensione; Fr. action de montrer; Hisp. el acto de mostrar; Germ. Handlung des Zeigens, das Zeigen; Angl. the act of showing).

A) Generativum. — a) In singulari numero. Cic. 3. Orat. 55. 209. Hujus generis demonstratio est et doctrina ipsa vulgaris, usus autem gravissimus. Adde eumd. 6. Ferr. 59. 132. Plin. 8. Hist. nat. 40. 61. (147). de cone venatico. Visa fera, quam silens et occulta, quam significans demonstratio est. Id. 4. ibid. 13. 27. (93). Haec insulam temporum horum demonstratio a Borysthene cxi. m. ponit. h. e. descriptio, qua situs terrarum monstrantur. Id. 24. ibid. 16. 93. (150). Tertio demonstratio herba fuit folio majore etc. *Supra dixerat*: Dracontion tripliciter effigie demonstratum mihi est. — b) In plurali numero. Cic. 4. Fern. 5. 13. Quam multas quamque de rebus variis et causis, cur quidque fiat, et demonstrationes, quemadmodum quæque fiant!

B) Speciatim. ¶ 1. Apud Rhetores demonstratio — a) Est genus cause, in quo quispiam laudatur, aut vituperatur; quod et *genus demonstrativum* dicitur. Cic. 1. Invent. 9. 12. et Quintil. 3. 4. 13. — b) Item exornatio rhetorica, hypotyposis Græco nomine, quum ita res verbis exprimitur, ut geri negotium et res ante oculos esse videatur. Cic. 4. Herenn. 55. 68. Potest ita differre ab hypotyposi, ut demonstratio longior sit, hypotyposis brevior. — c) Item argumentatio, quæ ex rebus perceptis, id, quod non percipiebatur, adducit. Ita rem definit Cic. 4. Acad. (2. pr.) 8. 26.; nomine vero utitur Boeth. 2. Consol. philos. pros. 4. extr. et in initio pros. 5.

¶ 2. Apud Jctos — a) Dicitur demonstratio, quum persona aut res aliqua ita certis quibusdam ac peculiaribus signis designatur ac veluti depingitur, ut nullus ambigendi locus relinquatur; ut si quis in testamento dicat, *decem, quæ mihi Titius debet, lego*. Constat enim, ea sola decem, quæ debet Titius, non aliam pecuniam legari. *Cajus Dig. 35. tit. 1. qui est de conditionib. et demonstrationib. 17. et Florentina. ibid. 33. et Ulp. ibid. 30. 74. etc.* — b) Item actio, qua alicujus fundi fines ostenduntur. *Dig. 8. 1. 13. et 10. 1. 12.; et V. DEMONSTRATIO.* — c) Denique demonstratio dicitur ea ipsa formula pars, qua persona, res, aut fundi alicujus finis præse describuntur. *Cajus 4. Instit. 39., 40., 44., et 58.*

DEMONSTRATIVE, adverb. demonstrando. *Macrobius 1. Somn. Scip. 16.* Hunc locum demonstrative terram dicens.

DEMONSTRATIVUS, a, um, adject. qui ad demonstrandum aptus est. ¶ 1. Generativum. *Cæli Aureli. 5. Tard. 1.* Digitus demonstrativus. h. e. index. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores *genus demonstrativum* est, quod laudationem alicujus rei continet, aut vituperationem. Cic. 1. Invent. 5. 7. Demonstrativum est (*genus*), quod tribuitur in alicujus certæ personæ laudem, aut vituperationem. Adde Quintil. 3. 4. 14. Quintil. 2. 10. 11. et 3. 4. 9. Demonstrativum dicendi genus. *Rursus Cic. 2. Invent. 4. 12. et Quintil. 8. 3. 11. causa. Quintil. 3. 8. 53. et 11. 1. 48. materia. Id. 7. 4. 2. pars. Id. 2. 21. 23. pars orationis.* — Hinc

Demonstrativa, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est epideicticæ orationis genus. *Quintil. 3. 8. 63.* Aristoteles idoneam maxime ad scribendum demonstrativam putavit: videlicet quoniam — tota esset ostentationis. Cf. *eumd. 3. 8. 8.* In demonstrativis præcæ maxime esse libera.

DEMONSTRATOR, oris, m. 3. qui demonstrat. *Cic. 2. Orat. 86. 353.* Simonides demonstrator uniuscujuslibet sepeliendi. *Colum. 3. R. R. 10. 20.* Demonstrator magis, quam inventor. Adde *Hieronymum. Ep. 61. n. 4.*

DEMONSTRATORIUS, a, um, adject. qui demonstrando inservit. *Isid. 11. Orig. 1.* Demonstratorius digitus. h. e. index.

DEMONSTRATUS, a, um, V. voc. seq.

DEMONSTRO, as, avi, stum, are, a. 1. (de et monstro). Demonstrariæ parage pro demonstrari est apud *Ter. Phorm. 2. 1. 75.* — Part. *Demonstrans* II. in. i.; *Demonstratus* et *Demonstraturus* II. a.; *Demonstrandus* I. 1. b. — Demonstratio est aperte monstratio, quod digito fit; hinc etiam vultu, vel verbo indicio, ostendo, describo (It. *mostrare, dimostrare, far vedere*; Fr. *indiquer, montrer avec les doigts*; Hisp. *indicar, mostrar, señalar*; Germ. *durch Hinweisen mit dem Finger etwas abgrän-*

zend zeigen, daher genau zeichnen, be-, abzeichnen; Angl. *to show, point out, demonstrate*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generationi usurpatur de via, ædibus, locis et similibus, quæ digito vel alio simili modo indicantur. — a) Sequenti relativo. *Plaut. Cist. 2. 3. 36.* Ubi habitat, duc ac demonstra mihi. *Sic Ter. Phorm. 2. 1. 75.* Meminemus demonstrari mihi istum volo, aut, ubi habilet, demonstrari. — b) Sæpius cum Accusativo. *Plaut. Trin. 1. 2. 113.* Thesaurum mihi demonstravit in hisce ædibus. *Plin. 8. Hist. nat. 4. 5. (9).* Demonstrare viam. *Liv. 23. 33.* itinera. *Cic. 6. de republ. 24.* Nec enim tu es quem forma ista declarat, sed meus cujusque is est quisque, non ea figura, quæ digito demonstrari potest. *Id. 2. Orat. 66. 266.* Demonstravi digito pictum Gallum in Mariano scuto. *Quintil. 11. 3. 104.* Averso pollice demonstrare alicquem. Adde *eumd. 6. 3. 38. Id. 1. 5. 36.* Aliud voce, aliud nutu vel manu demonstratur. *Id. 11. 3. 80.* In eum, quem demonstrat, manum intendere. *Id. 11. 3. 87.* In demonstrandis locis ac personis. Adde *Sueton. Aug. 94.* — c) Absoluta. *Sueton. Ner. 39.* Histria ita demonstraverat, ut bibentem natantemque ferret. h. e. suis gestibus ita representaverat. — d) Figurate. *Propert. 3. 14. 15.* Luna ministrat iter, demonstrat astra salebras. ¶ 2. Speciatim apud Jctos demonstrare fines est proprium illius, qui fundum alienat, et est extrema auctoris actio; qui enim fines demonstrat, tradit fundum: demonstrantur autem fines aut per dominum, aut per servum villicum domini jussu, ut docet *Pompon. Dig. 18. 1. 18. Cic. fragm. pro Tull. edente A. Peyronio p. 104. n. 17.* Neque dum fines auctor demonstraverat, et mox. Fines Acceronio demonstravit, neque tamen hanc centuriam Populianam vacuum tradidit. Adde *Alfen. Dig. 21. 1. 45., ibid. 50. 1. 36. § 1. et alibi.*

II.) Improprie demonstrare est verbis vel scriptis aliquid significare, indicare, ostendere; ad rem *Paul. Dig. 12. 1. 6.* Pædium lib. 1. de stipulationibus nihil referre ait, proprio nomine res appelletur, an digito ostendatur, an vocabulis quibusdam demonstratur. *Gell. 2. 26.* Vocabula rufum colorem demonstrantia. — Hinc demonstrare est exponere, sub oculos ponere, docere, narrare, e. explicare, argumentis confirmare, etc.; et dicitur interdum etiam de inanibus: usurpatur autem — a) Cum uno tantum Accusativo rei, quæ demonstratur. *Cic. 9. Fern. 24.* Spurinna quidem, quum ei rem demonstrasset (h. e. narasset), et vitam tuam superiorem exposuisset, magnum periculum summe reipublicæ demonstrabat, nisi etc. *Id. 6. Ferr. 33. 85.* Sopater istius cupiditatem demonstrat. *Cæs. 5. B. G. 37.* Re demonstrata. *Cic. 1. Orat. 31. 143.* Cognorum, conciliandos eorum esse animos, qui audirent; deinde rem demonstrandam. *Quintil. prowm. § 25.* Breviter omnia demonstraturi. *Al. leg. demonstrando. Id. 1. 10. 49.* Quod proximum demonstrabit liber. — Cum v. ostendere jungitur apud *Cic. 1. Alt. 1. 4.* Demonstravi hæc Cæcilio; simul et illud ostendi etc. *Id. 6. Ferr. 59. 132.* Ut ante demonstrabant, quid ubique esset; ita nunc, quid undique ablatum sit, ostendunt. Cf. *Quintil. 5. 12. 15.* Ego hæc breviter demonstrasse contentus, ita posui, ut — ostenderem etc. — Hinc ponitur et pro docere, ut apud *Cæs. 5. B. G. 1.* Mudi et formam narium demonstrant. *Sic Plin. 37. Hist. nat. 9. 40. (124).* Amethystos grandinem avertere, addita precatone, quam demonstrant. *Quintil. 8. 4. 44.* Demonstrare vicia. *Id. 2. 5. 5.* virtutes. — Apud *Cæs. sæpe locum habet in incisis, pro memorare, ut 7. B. G. 83.* Ad ea castra, quæ supra demonstravimus, contendit. *Id. 6. ibid. 25.* Hujus silvæ, quæ supra demonstrata est, latitudo. Adde *eumd. 5. ibid. 49., 1. B. C. 81. et 3. B. C. 63. Cf. eumd. 4. B. G. 27.* Cum his Cominius venit, quem supra demonstraveram a Cassare in Britanniam præmissum. — b) Cum duobus Accusativis. *Quintil. 11. 1. 1.* Quam virtutem quartam elocutionis demonstrat. *Id. 5. 2. 16.* Eos intolerabiles id ipsum, quod cedimus, demonstrat. *Paul. Dig. 33. 10. 10. a med.* Quos ego appello abpatruos, abavunculos, illi demonstrant me fratris abnepotem. h. e. appellat, ut ait *Forcellinus*, scilicet verbis declarat. — c) Cum Accus. et addito Ablativo instrum. *Quintil. 8. 3. 74.* Ut occultis aperta demonstrat. *Id. 7. 10. 7.* Quod scriptor demonstrare non possit, nisi certa definitaque materia. *Id. 6. 5. 6.* Demonstrari præceptis. *Id. 4. 3. 7.* Si varietatem criminum narra-

tionem demonstraveris. *Gell. 2. 4.* Res arguantis, vel testibus demonstrata. — d) Cum Accusativo et Infinito. *Cic. 3. Fam. 4.* Alibi (Q. Fabius demonstravit, me a te plurimum ferl. *Cæs. 5. B. G. 1.* Se paratos esse demonstrant de injuriis satisfacere. et *ibid.* Nisi illi facerent, sese bello civitatem perscrutarum demonstrat. h. e. pollicetur, vel potius minatur. Adde *eumd. 1. ibid. 11. et 7. ibid. 1.* — e) Cum propositione interrogativa, sed tamen indifferente. *Cæs. 4. B. G. 34.* Quanta præde faciendæ facultas daretur, demonstraverunt. *Quintil. 3. 4. 14.* Laus ac vituperatio, quale sit quidque, demonstrat. *Plin. 25. Hist. nat. 13. 106. (169).* Nec, quale esset, demonstrant. *Id. 27. ibid. 2. 2. (6).* Demonstrare, quomodo venenata sanentur. — f) In constructionibus, quæ nunc a grammaticis, attractæ dicuntur. *Cæs. 5. B. G. 2.* Circiter dc. ejus generis, cujus supra demonstravimus, naves. *Id. 3. B. C. 15.* Sed quum esset in quibus demonstravi angustiis, etc. — g) Omnino absolute. *Cic. 6. Ferr. 63. 141.* Illi oleo judices, ut mihi ab illis demonstratum est, sic vos et me cognoscite. *Cæs. 2. B. G. 22.* Sæpiusque densissimis, ut ante demonstravimus, interjectis. Adde *eumd. 5. ibid. 19.* — h) Passive impersonaliter. *Cæs. 4. B. G. 28.* Naves xxi., de quibus supra demonstratum est, — lenti vento solvantur. *Id. 1. B. C. 39.* Erant, ut supra demonstratum est, legiones Afranii iii. Adde *eumd. 3. ibid. 6. et 15.* Et cum Infinito. *Id. 2. ibid. 28.* Erat in exercitu Vari Sext. Quinctillus Verus, quem fuisse Corcynii supra demonstratum est. Adde *eumd. 2. B. G. 9.*

DEMONTUOSUS, a, um, adject. valde montuosus: præpositio enim de aliquando vim habet augendi. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 70.*

DEMORATIO, oris, f. 3. item fere ac commoratio. *Cic. 9. Fam. 15.* Quod autem altera epistola purgas te, non dissuasorem mihi emptionis Neapolitanæ fuisse, sed auctorem demorationis urbanæ, neque ego aliter accepi. *Ita ex emendatione Gualterii edidit Schützius: alii leg. commorationis: alii et ipse Orell. leg. moderationis; V. Orell. ad h. l.* Caterum demoratio certa lectione occurrit apud *Fulgat. interpr. Proverb. 12. 11.* Qui suavis est in vini demorationibus, in suis munitionibus relinquit contumeliam. *Text. Græc. habet ἐν οἴνω διατριβῆς.*

DEMORATOR, oris, m. 3. *Capell. 1. p. 21. de Fulgiano.* Totius mundi ab Heraclito dictus demorator. *Grot. legendum putat devorator;* quod Heraclitus ad ignem referret rerum ortum et interitum. Ob eandem rationem *Fabric. in Biblioth. Græca* mavult legere *democrator*, h. e. dominus, *ἐμμοκράτωρ*, quod minime probandum. Contra *Koppius* vulgatam lectionem tuetur, quam omnes omnino codices exhibent; quamque *Gloss. ad antiquum Cod. Monacens.* ita explicat: *Id est retentor, sive formator totius mundi.* Præterea sequitori ævo *demorare* dicebant pro regere. *Videsis hæc omnia fusius apud eumd. Kopp. ad l. c.*

DEMORATUS, a, um, V. DEMOROR.

DEMORDEO, mordes, mordi, morsum, mordere, a. 2. (de et mordeo). Part. *Demorsus.* — Demordeo est idem fere ac mordeo, vel morsu decerpo. *Plin. 28. Hist. nat. 4. 11. (45).* Et ligno fulgure icto demordere aliquid. *Pers. 1. 106.* Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit unguis.

DEMORIOR, inderis, mortuus sum, mōri, dep. 3. (de et morior). Part. *Demortuus* in omnibus paragr. — Demori (juxta *Döderlein, Latein. Synon. vol. 3. p. 182.*) duo diversa significat, prout præpositio de A) Propriam ac nativam servat significationem; aut B) Vim augendi tantummodo habet, vel actionis finem significat.

A) Quum præpositio de propriam ac nativam servat significationem demori est ex certo hominum numero certæque hominum ordine moriendo exire, ita, ut aliquid vacui remaneat. — a) Generativum. *Cic. 16. Alt. 11. 7.* Nostrique familiares fere demortui. h. e. ita ut supersuities relicti sint soli. *Cf. Liv. 40. 19.* Tantum hominum demortuum esse, ut is numerus militum effici non poterit. — b) Hinc speciatim demori vel demortui dicuntur, qui quum magistratu vel publico aliquo munere fungerentur, vel ordini collegioque essent adscripti, e vita inigrant; et demori præcipue adhibetur, quum de successore sermo est: *V. Mazocchi, Heracl. Tab. p. 107. et seq. not. 39. et 40. Cic. 4. Ferr. 50. 124.* Nam quum

esset ex veterum numero senator quidam demortuus. *Id. 1. Herenn. 11. 20.* Lex jubet augere in demortui locum qui petat in consone nominare. *Liv. 5. 31.* Nec deinde unquam in demortui locum censor sufficitur. *V. Drakenborg. ad h. 1. Liv. 9. 34.* Collegam subrogabis, quem ne in demortui quidem locum subrogari fas est. Adde *eumd. 23. 21. et 22. et 23., 26. 23. et 40. 19.; et Sueton. Aug. 10. et 31., et Cæs. 41.* Similiter *Carl. 8. 10. 22.* Nuper Assaraco, cuius regnum fuerat, demortuo, reorioni — præerat mater eius Cleopha. — Et de mancipiis. *Cic. 6. Ferr. 3. 9.* Sanxerunt, *κε οὐκ ἐμνετ (mancipium) nisi (X) οὐκ ἐμνετὶ ἴσχυρ.* *Cl. Ulp. Dig. 1. 4. 11. § 5.* Ut demortuantur mancipia, prælia ruant. — c) Interdum de arboribus. *Colum. 3. R. H. 10. 2.* In locum demortue vitis. *Cl. Paul. Dig. 7. 4. 18.* In locum demortuarum arborum aliæ substituendæ.

B) Quam præpositio de augendi vim tantummodò habet, vel actionis finem significat, demort est prorsus mori, moriendo excedere, perire.

I.) Proprie. *Plaut. Stich. 1. 3. 62.* Pæne sum sapie demortuus.

II.) Translate. ¶ 1. De inanitis. *Plaut. Stich. 1. 3. 69.* Potationes plurimæ demortuæ. *h. e.* perire, ablata sunt, amissa sunt. ¶ 2. Cum Accusativo personæ, ut *deperire*, est aliquid amore ardere. *Plaut. Mil. glor. 4. 1. 23. et 4. 2. 39.* Ea demortu te.

DEMOROR, *aris*, *atus* sum, *ari*. dep. 1. (de et moror). Part. *Demorans* sub *A.*; *Demoratus* sub *A.* et *B.*; *Demorandus* sub *A.* — Demorari occurrit A) Sæpissime cum Accusativo, et B) Raro absolute, neutrorum more.

A) Cum Accusativo personæ aut rei sæpissime occurrit, et est detinere, cohibere, remorari (*It. trattenere, fermare, ritardare*; Fr. *retenir, arrêter, retarder*; Hisp. *detener, retardar, atrasar*; Germ. *Jmån von seinem Wege oder Ziele ab — und aufhalten, eine Sache verzögern*; Angl. *to stop, detain, retard, hinder, prevent, impede*). Usurpatur — a) Stricto sensu apud prosæ orationis scriptores. *Plaut. Epid. 3. 2. 40.* Sed nimis longum loquor: diu me estis demorati. *Cic. 2. Orat. 58. 235.* Ne diutius vos demorer. *Lentulus* apud *Cic. 12. Fam. 17. 5.* Detinere et demorari aliquem. *Colum. 3. R. H. 2. 31.* Demorari studiosos. *Sil. It. 10. 290.* aliquem vano conquestu. *Tac. 12. Ann. 68.* aliquem variis artibus, ne cubiculo egrediatur. *Cæs. 3. B. C. 75.* Equitatum præmisit ad novissimum agmen demorandum. *Id. 3. B. C. 6.* Nullo hoste prohibente, aut iter demorante. *Id. 1. B. C. 81.* Ut quam maxime repentinæ eorum eruptiones demoretur. *Cod. 5. 31. 8.* Demorari petitionem. — b) Latiori sensu apud Poetas. *Virg. 41. Æn. 175.* se 1 infelix Teucros quid demoror armis? *h. e.* ab armis contineo: *V. Servium* ad *h. 1. Id. 3. ibid. 480.* quid ultra Prochor, et fando surgentes demoror auster? *h. e.* quid impedito, quominus surgentibus austris navem e litore solvant: *V. Servium* ad *h. 1.; et Cl. Avien. Fab. 15. 16.* qui *Virgilitum* imitatus est. *Rursus Virg. 2. Æn. 647.* Jaupridein inivis divis et inutilis annos Demoror. *h. e.* quasi festinantes diu vivendo detinere: *Servius. Id. Virg. 10. Æn. 30.* Et tua progenies mortalia demoror arina. *h. e.* expecto, sustineo. *V. Servium et Wagner.* ad *h. 1.*

B) Absolute, neutrorum more, raro aünodum occurrit, et est idem quod moror, cunctor, differo, maneo. *Plaut. Rud. 2. 4. 27.* Me hic demoratam tamdiu. *Al. akiter leg. Tac. 15. Ann. 69.* Ille nihil demoratus exurgit. *Ulp. Dig. 5. 1. 2. § 4.* Quamdiu legationis causa ibi demoratur. Adde *Cod. 11. 47. 23. pr.; et Cod. Theod. 4. 8. 3.*

DEMORSICATUS, a, um. *V. voc. seq.*
DEMORSICO, as, *atum*, are, a. 1. (de et morsico). Part. *Demorsicatus*. — Demorsico est idem ac demorare, mordendo decerpo. *Apul. 2. Met. Sagæ mulieres ora mortuorum passim demorsicant. Id. 3. ibid.* Rosis tantum demorsicatis exhibis asinum.

DEMORSUS, a, um. *V. DEMORDEO.*
DEMORTUUS, a, um. *V. DEMORIOR.*

DEMOS, i, m. 2. *δημος*, populus. *Plin. 35. Hist. nat. 10. 36. (69).* Parrhasius pinxit et demon Atheniensium, argumento quoque ingenioso. Volebat namque varium, iracundum, injustum, inconstantem; eundem exorabilem, elementem, misericordem, excelsum, gloriosum, humilem, ferocem, fugacemque, et omnia pariter ostendere.

DEMOSTHÉNĒ. adverb. Demosthenis more. Afferat a *Præsen. 15. p. 1022. Putsch.*, sed nullo confirmatur Latini auctoris exemplo.

DEMŌTUS, a, um. *V. voc. seq.*
DEMŌVĒO, *movē*, *movē*, *mōvā*, a. 2. (de et moveo). Loris inferiori allatis et similibus pro *demovere* at. *leg. dimovere*: sed illud est advertendum, ut quoties deorsum movendi ratio aliquis significatur, per *de*: quoties vero in aliam, vel diversas partes, per *dis* scribatur. Hujusmodi enim est harum præpositionum *de* et *dis* vis et sententia: quod et alibi aimonuimus; et *Burmann.* ante nos adnotaverat ad illud *Cic. Cæcin. 15. 42.* apud *Quintil. 7. 3.*, quod *V. sub 11. inil.* — Part. *Demotus* I. et II.; *Demovens* I. — Demoveo est deorsum moveo, loco moveo, deturbo, depello (*It. muover di fuogo, levar via, tirar giù, respingere*; Fr. *déplacer, ôter d'un endroit, écarter, éloigner*; Hisp. *quitar, mudar de puesto, alejar, desviar*; Germ. *eine Person oder Sache von etw. herabbewegen, weg- oder fort — schaffen; — bringen, von Personen, vertreiben, verdrängen*; Angl. *to remove, displace, dislodge*).

I.) Proprie. — a) De personis. *Cic. Cæcin. 17. 49.* Demorari et depelli de loco necesse est eum, qui dejiciatur. *Id. ibid. in fin.* Manu demotus et accus præceps. *Liv. 6. 32.* Quantum Romana se invenit acies, tantum hostes gradu demoti. *Cl. Id. 9. 20.* Traditur inde dictu mirabile, quod demoveendis statu suo sacris religionem facere posset. *V. Drakenborg.* ad *hæc 1. Cæs. 2. B. C. 32.* Pompejus nullo prælio pulsus, vestri facti præjudicio demotus, Italia excessit. *Tac. 2. Ann. 43.* Sed Tiberius demoverat Suria Criticum Silanum. Adde *eumd. 4. ibid. 60. Id. 6. ibid. 30.* Demovere aliquem in insulam. *h. e.* relegare. — b) De inanitis. *Tac. 1. Ann. 79.* Fluvius (*Clonius*) solito alveo demotus. *Id. 11. ibid. 38.* Censendo, nomen et effigies privatis ac publicis locis demovendas. *Ammian. 20. 11.* Demovere munitiones. — c) Figurata. *Tac. 13. Ann. 20.* Demovere aliquem præfectura. *Id. ibid. 11.* Ordine demotum senatui reddidit. *Id. ibid. 14.* Demovere aliquem cura rerum.

II.) Translate. *Ter. Adelph. 2. 1. 16.* Cave nunc jam oculos a meis oculis quoquam demoveas tuos. *Cic. Cæcin. 15. 42.* Vis, quæ periculo mortis injecto, formidino animum perterritum loco sepe et certo de stata demovet. *Id. 2. Ferr. 17. 52.* Ne quis te de vera et certa possit sententia demovere. *Id. 2. Orat. 51. 208.* Odium a nobis demovere. *Id. Dom. 26. 68.* labem a republica. *Horat. 1. Sat. 1. 39.* aliquem lucro. *Tac. 4. Hist. 58.* Terrore ac promissis demoveri.

DEMPTIO vel demtio, *ōnis*, f. 3. actus demendi, detractio. *Farro 5. L. L. 6. Müll.* Litterarum demptio, aut additio. *Id. ibid. 176.* Damnum a demptione, quum minus re factum, quam quanti constat.

DEMPtus vel demtus, a, um. *V. DEMO.*

DEMTIO, *V. DEMPTIO.*
DEMTUS, a, um. *V. DEMO.*

DEMUGITUS, a, um, particip. ab inus. *demugio*, mugitibus completus. *Ovid. 11. Met. 375.* sanguine litus, Undaque prima rubent demugitæque paludes.

DEMULCATUS, a, um, particip. ab inus. *demulco*, quod a *mulco*, valde mulceatur. *Capell. 8. p. 272.* Tam tristibus asperisque Satire alloquin lepidulæ verberibus demulceatis. *Ita legit Kopp, quem vide; vulgati libri habent demulcatis.*

DEMULCĒO, mulces, mulctum, mulcere, a. 2. (de et mulceo). Part. *Demulcens* et *Demulctus* 2. — Demulceo ¶ 1. Est idem ac mulceo, leniter alterco, tactu blandior. *Ter. Heaut. 4. 5. 14.* Non possum pati, quin tibi caput demulceam: accede huc. *Liv. 9. 16.* ad fin. Remitto, ne utique dorsum demulceatis, quam ex equis descendetis. ¶ 2. Item blandimentis delenio, allicio. *Gell. 3. 13.* Ita motus et demulctus et captus est, ut Callistratum jam inde sectari cœperit. *Id. 18. 2.* Demulcens animam jucundis sermonum illectionibus.

DEMULCTUS, a, um. *V. voc. præced.*

DEMUM, adverb. Antiqui *demus* dixere, teste *Paul. Diac. p. 70. 8. Müll.*, ut prorsus et rursus pro prorsum, rursum. — Ratione habita etymi, nonnulli, propter antiquam formam *demus*, deducunt a *τημος* tum: plerique alii a Græca particula *δη* (*V. Hand. Tursell. vol. 2. p. 250.*); recentiores tamen rectius putant, *demum* esse formam superla-

livam a præpositione *de* effectam, ut *imus* ab *in*, *summus* a *super* etc. Itaque *demum* eandem prorsus rationem seu relationem significat, quam præpositio *de*, sed perfectam omnino, hoc est ad summum gradum provectam; aliis verbis significat eventum aliquem aut rationem aliquam post plures alios eventus aut rationes, interdum etiam præter expectationem et sero admodum, acrimam vel existere: hinc et *Paul. Diac. p. 70. 8. Müll. demum* poni pro *dumtaxat* adnotavit (*It. ora solamente, ora finalmente*; Fr. *seulement à présent, finalement à présent*; Hisp. *ahora solamente, ahora finalmente*; Germ. *erst, jetzt erst*; Angl. *now on ly, now finally*). Quod ad usum attinet, *demum* proprie dicitur de tempore, sed transferitur etiam ad conditionem: semperque arcte conjungitur cum aliquo vocabulo, quod præcedit aut statim, aut alia interposita voce, quæ generatim proprio careat accentu. Itaque, ut rem ad summa capita redigamus, adverbium *demum* jungitur A) Cum aliis Adverbis, quæ tempus aut conditionem significant; B) Cum pronomini *is, hic, ille* et aliis hujusmodi, quoties hęc dilata vel retardata aliqua ratio seu relatio significatur; denique C) Cum aliis particulis, quæ temporis aut conditionis rationem significant.

A) Jungitur cum aliis adverbis, quæ tempus aut conditionem significant: scilicet — a) *Nunc demum* vel *nunc... demum* sæpissime occurrunt, et quidem — Nullo alio interposito vocabulo. *Plaut. Mil. glor. 2. 6. 62.* Nunc demum scio, me fuisse exordem, cæcum, incogitabilem. Adde *eumd. ibid. 2. 6. 78.*, *Cæp. 5. 4. 25.*, *Rud. 4. 4. 78.*, *Pen. 5. 3. 39.* et *Epid. 4. 1. 42.* *Ter. Adelph. 5. 3. 19.* Nunc demum istæ nata oratio est. Adde *eumd. Heaut. 2. 3. 3. Id. Adelph. 2. 2. 25.* Nunc demum venis? cur passus? ubi eras? *Id. Andr. 4. 1. 58.* Hem, nunc cine demum? *Cic. Cæl. 7. 17.* Nunc demum intelligo P. Clodii insulam esse venalem. *Cl. Ter. Heaut. 2. 3. 12.* Rursus *Cic. 18. Att. 3. 1.* Nunc demum rescribo his litteris, quas mihi misisti. *Nepos Timol. 5.* Dixit nunc demum se voti esse damnatum. *Rursus Cic. 3. Cat. 10. 25.* Quod si æquam est, cur tam diu vivo: si injustum, nunc demum occidit? *Zumptius h. 1.* aliter omnino interpretatur. *Plin. 5. Ep. 8.* Undevicesimo ætatis anno dicere in foro cœpi, et nunc demum, quid præstare debeat orator, adhuc tamen per aliquid video. — Interdum adverbio *nunc* statim additur vocabulum, quod eidem declarando inservit. *Plaut. Autul. 1. 2. 1.* Nunc defæcato demum animo egredior domo, postquam perspecti salva esse intus omnia. *Virg. 10. Æn. 849.* Heu nunc misero mihi demum exsilium infelix. — Interdum inter *nunc* et *demum* particula interseritur proprio carens accentu, aut pronomen. *Plaut. Cas. 4. 4. 14.* Nunc pol demum ego sum liber. *Id. ibid. 2. 8. 32.* Nunc pol ego demum in rectam redii semitam. — b) *Modo demum* idem est ac *nunc demum* apud *Ter. Andr. 5. 3. 11.* Modone id demum sensu, Pamphile? Olim istuc, olim, quum ita indutti animum etc. — c) *Tum demum* vel *tum... demum* sæpissime occurrit, ita ut particula *tum* ad tempus aut ad conditionem referatur, sive absolute ponatur, sive cum additis quæ eandem declarent. *Plaut. Men. 2. 2. 71.* Tum demum sciam recte monuisse, si tu recte caveris. *Id. Mil. glor. 4. 8. 55.* Si id facies, tum demum scibus qui bonus sit, qui malus. *Id. Pen. 1. 1. 60.* Immo etiam ubi expolivero, magis hoc tum demum dices. *Cic. 1. de republ. 24. 38.* Quod si convenerit, tum demum decebit. Adde *Atticum* apud *Cic. 9. Att. 10. 4. Cæs. 1. B. G. 30.* Tum demum Artovistus partem suarum copiarum — misit. Adde *eumd. 1. ibid. 17. et 51., et 5. ibid. 33.* *Sall. Jug. 40.* Ac tum demum rerum deditionem facere conatus est. *Liv. 2. 20.* Tum demum impulsus Latini percussaque inclinavit acies. Adde *eumd. 3. 12., 10. 13. et 40. 50.* *Virg. 3. G. 205.* Tum demum crassa magnum farragine corpus Crescere jam domitis sinito. Adde *eumd. 6. Æn. 330. et 573., 9. ibid. 815. et 12. ibid. 6.* *Ovid. Heroid. 4. 615.* Exierat thalamo: tum demum pectora plangi Contigit. *Cels. 2. 37. extr.* Et tum demum, ubi jam nihil tale extra fertur, ad cicatricem perduci. *Col. 11. R. R. 2. 7.* Ligna denique confici, ut tum demum tepenti jam die putatio administraretur. *Plin. 1. Ep. 13.* Tum demum ac tunc quoque lente cunctanterque veniunt. Adde *eumd. 3. ibid. 14., 6. ibid. 20. et 8. ibid. 20.* — Et alio interposito vocabulo *Plaut. Trin. 3. 3. 52.* Tum

tu igitur demum id adolescenti aurum dabis, ubi erit locata virgo in matrimonium. — *d) Tunc demum eodem sensu ac tum demum usurpatur. Curt. 4. 13. 20. Jamque exire necesse erat: tunc demum intrat tabernaculum etc. Cels. 3. 6. Ac si qua nota est, tunc demum dare potui calidam aquam. Adde eumd. 3. 10. Seneca Ep. 121. Tunc demum intelliges, quid faciendum tibi, quid vitandum sit, quum didiceris quid naturæ tuæ debeas. Colum. 1. R. R. proem. 33. Quas ordine suo tunc demum persequar, quum præfatus fuero. Adde eumd. 12. ibid. 23. 1.; et Sueton. Claud. 5. — e) Ibi demum dicitur de loco et de tempore. Plaut. Capt. 5. 4. 3. Illic ibi demum est locus, ubi labore lassitudo omnis est exigenda ex corpore. Ter. Hecyr. 1. 2. 50. Ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam Baccidem — commisereseret. Virg. 9. Æn. 445. Tunc super exanimum sese projecit amicum Confossus, placidaque ibi demum morte quievit. Adde Quintil. 10. 3. 13.; et Stat. 4. Theb. 471. et 2. Silv. 3. 14. — f) Igitur demum apud antiquos tantum occurrit. Plaut. Amph. 1. 2. 11. Adeo usque satietatem dum capiet pater illius, quam amat: igitur demum omnes scient, quæ facta. Id. Most. 2. 1. 32. Miserum est opus, igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. Adde eumd. Rud. 4. 1. 25. — Similiter post igitur demum apud eumd. Amph. 3. 1. 16. Post igitur demum faciam, res fiat palam. — Et demum igitur apud eumd. Merc. 3. 2. 9. Demum igitur quum senex sis, tunc in otium te colloces. — g) Sic demum habet Virg. 3. Æn. 795. Sic demum socios consumpta nocte reviso. Adde eumd. 6. ibid. 154. — h) Ita demum est hoc tantum pacto, hac tantum conditione, hac denique conditione. Cels. 3. 21. Nam si plus humoris excernerit quum assumitur, ita demum secundæ valetudinis spes est. Id. 1. præfat. Ita mortui demum præcordia et viscus omne etc. Plin. 3. Ep. 3. Quibus omnibus ita demum similis adolescet, si imbutus honestis artibus fuerit. Adde eumd. 3. ibid. 9.; Sueton. Claud. 25. et Vitell. 14.; Justin. 11. 4. 10.; Caj. 2. Instit. 60. et 3. ibid. 219.; et Dig. 2. 2. 3. pr. — i) Jam demum est nunc tandem, nunc primum. Ovid. 2. Trist. 8. Carmina fecerunt, ut me moresque notaret Jam demum visa Cæsar ab arte meos. Quintil. 8. 2. 21. Ut id jam demum eleganter atque exquisitè dictum putent. — j) Ut demum est ut primum, vix dum. Sueton. Cal. 6. Ut demum lato fuerunt palam factum est.*

k) Jungitur cum pronomina is, hic, ille et aliis hujusmodi, quoties hisce dilata vel retardata ratio aliqua seu relatio significatur. — a) Is, ea, id demum est is, ea, id tantum, vel in primis, sive pronomen absolute ponatur, sive additis declararetur et definitur. Plaut. Pers. 2. 3. 14. Nam id demum lenidam est, triparcos homines, vetulos, avidos bene admordere etc. Ter. Adelph. 5. 3. 1. Abs quovis homine beneficium accipere gaudeas: verum enim vero id demum juvat, si quem æquum est facere; si bene facit. Cic. 8. Att. 8. 1. Sic enim sentio, id demum aut potius id solum esse miserum, quod turpe sit. Sall. Cat. 20. Idem velle et idem nolle, ea demum firma amicitia est. Id. ibid. 12. Quasi injuriam facere, id demum esset imperio uti. Id. ibid. 2. Verum enim vero is demum mihi vivere atque frui anima videtur, qui etc. Liv. 4. 4. Verum enim vero lege id prohiberi —, id demum contumeliosum plebi est. Curt. 4. 1. 3. Id demum credens fore ipsius, quod celeriter præcipere potuisset. Plin. 7. Hist. nat. 7. 5. (44). Is demum profecto vitam æqua lance pensabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. Quintil. 7. proem. 1. De inventionæ satis dictum est. Neque enim ea demum, quæ ad docendum pertinent, exsecuti sumus, verum etiam motus animorum tractavimus. Adde eumd. 1. 3. 4.; Plin. 1. Ep. 8. et 20.; et Dig. 3. 1. 9., 28. 6. 34. pr. et alibi. — Et interposita alia particula Cic. 2. de republ. 15. 28. Ea sunt enim demum non ferenda in mendacio, quæ — ne fieri quidem potuissent cernimus. — b) Hic, hæc, hoc demum eodem modo usurpatur. Plaut. Bacch. 5. 1. 23. Hoc est demum, quod percurram. Virg. 1. Æn. 632. Me quoque per multos similis fortuna labores Iactatam hac demum voluit consistere terra. — Huc pertinet et illud ejusdem Virg., ubi hic adverbium est, 2. Æn. 743. Hic demum collectis omnibus una defuit. — c) Ille, illa, etc. demum similiter usurpatur. Plaut. Capt. 1. 1. 37. Ille demum antiquus est adolescens moribus,

quoque numquam vultum tranquillavi gratiis. Virg. 1. G. 47. Illa seges demum volis respondet avari Agricola, bis quæ solem, bis frigora sensit. — *d) Baro cum aliis pronomibus jungitur; quæ tamen aliqua præcedentia admittunt. Cic. 3. Legg. 17. 38. Vos demum, ut video, legem antiquastis sine tabella. h. e. non ego, sed vos tantum etc. Quintil. 1. 10. 5. Si ipsa demum æstimes. h. e. si ipsa eadem tantummodo æstimes. Cels. præfat. Num quæ demum causæ — præsent etc. h. e. quæ post multas alias etc.; si tamen certa est lectio. — Apud Cic. 5. Tusc. 37. 107. Jam verò exilium, si rerum naturam, non ignominiam nominis quærimus, quantum demum a perpetua peregrinatione differt? ex Codicum collatione lege quantum tandem a etc.*

C) Jungitur et cum brevibus aliis particulis, quæ temporis aut conditionis rationem significant, et aliquando importat quendam affirmationem, et veluti pluribus rebus consideratis, certam ratamque conclusionem rei quæ affirmatur. — a) Cum definita temporis aut numeri significatione (hinc Paul. Diac. p. 70. 8. Müll. demum ait significare etiam post). Plaut. Asin. 5. 2. 65. Postea demum hunc cras adducam ad lenam. Asinius Pollio apud Cic. 10. Fam. 31. 4. Unas enim post Idus Martias demum a Pansa litteras accepi. Sueton. Aug. 10. Post biduum demum. Plin. 9. Ep. 36. Post somnum demum lectionemque. Ter. Adelph. 5. 8. 15. Ego novus maritus anno demum quinto et sexagesimo fiam. Horat. 1. Sat. 5. 23. quartâ vix demum exponitur horâ. Ovid. 13. Met. 209. decimo demum pugnâvimus anno. Sueton. Aug. 24. Ne legatorum quidem cuiquam, nisi gravate hibernisque demum mensibus, permisit uxorem intervîsere. Plin. 5. Ep. 6. Tantis glæbis tenacissimum solum quam primam prosecutor, adurgit, ut nono demum sulco perdemetur. Adde eumd. 7. ibid. 2. — b) Cum Participio tempus aut conditionem significante. Plaut. Bacch. 2. 3. 37. Damnaus demum; vi coactus reddidit ducentos et mille philippum. — Sæpius cum Ablativo absol. Virg. 6. Æn. 637. Hic demum exactis, perfecto munere divum, Pervenere locos etc. Sueton. Cæs. 23. Appellato demum collegio. Id. Aug. 31. Mortuo demum (Leptido). Id. Galb. 3. Illius demum galbano facibus. Justin. 1. 7. 3. Depictis demum plerisque. Id. 1. 10. 7. Quod et ipsum dissoluta demum affinitate procedit. — c) Cum verbo esse tempus aut conditionem significante. Plaut. Merc. 5. 2. 68. Servata res est demum, si ipsam videro. Ovid. 15. Met. 122. Immemor est demum nec frugum munere dignus, Qui potuit etc. — d) Cum agendi vi per Comparativum vel Superlativum significata. Plaut. Most. 2. 2. 154. Latius demum est operæ pretium visse. h. e. prius latius sive ulterius provexisse oportuit, ut operæ pretium sit. Quintil. 4. 2. 79. Videamus ergo, num expositio hæc longior demum esse debeat, et paulo verbosior præparatione. Aurel. Vict. Vir. illust. 46. Ex libris cognitum castissimæ demum feminæ manu moveri posse. — e) Denique generatim cum uno tantum vocabulo, quod, ratione habita totius propositionis, agendi vim aliquam importat. Tac. 1. Ann. 64. Nox demum inclinantes jam legiones adversæ pugnae exemit. h. e. noctu demum legiones — exemptæ sunt. Quintil. 2. 15. 1. Alii malos quoque viros posse oratores dici putant, alii nomen hoc, artemque de qua loquimur, bonis demum tribui volunt. h. e. his demum, qui boni sunt. Id. 11. 3. 98. Adeo — suis demum oculis credidit, quod efficeret. h. e. tunc tantum, quum suis ipse oculis vidit. Id. 1. 4. 11. Quo modo duabus demum vocabulis in se ipsa coeundi natura sit. Id. 1. 4. 29. Quædam (verba) tertiarum demum personarum figura dicuntur, ut licet, piget. Trajanus apud Plin. 10. Ep. 33. Nobis autem utilitas demum spectanda est. h. e. non ceterarum rerum, sed utilitatis tantum ratio habenda est a nobis. Cf. Quintil. 8. 3. 3. Docendo judicem tantum, et utiliter demum ac Latine perspicueque docendo. Et Rutil. Lup. 21. Fortiter demum.

DEMURMURŌ, as, arc, a. 1. murmurando dico. Ovid. 14. Met. 58. Ter novies carmen magico demurmurat ore.

DEMUS. *f. DEMUM* init.

DEMUSŌSŌTUS, a, um, particip. ab inus. demusso, quod a musso; translate tantum occurrit, et est dissimulatus, patienter et cum silentio toleratus. Apul. 3. Met. Demussata contumelia. Ammian. 30. 1. 3. Injuriis, quas pertulerat, omnibus demussa-

vis. Sic Ter. Adelph. 2. 1. 53. Mussitanda injuria est.

DEMUTABILIS, e, adject. mutabilis, omnino mutabilis. Prudent. Apotheos. 344. Non convertibilis, nec demutabilis unquam Est Deus. Tertull. 2. Anim. 1. Demutabilis natura.

DEMUTATIO, ōnis, f. 3. mutatio. Cic. 2. de republ. (edente A. Maio) 4. Est autem maritibus urbibus etiam quædam corruptela ac demutatio morum. Hic Maius adnotat ita scriptum primo in Cod., altera vero manu expunctam fuisse præpos. de, fortasse quia emendator prope insolitum vocabulum ignoraverit. At Henrichius, Lehnerus, Steinakerus et Orellius hoc v. in suis edition. receperunt. Plin. 28. Hist. nat. 8. 29. (113). Et ideo versicoloris esse demutationis. Alii multi et ipse Sillig. leg. mutationis. Certa lectione Tertull. Resurr. carn. 55. Demutatio carnis. Adde eumd. 4. advers. Marcion. 1. et 5. ibid. 10. extr.

DEMUTATOR, ōris, m. 3. qui mutat. Tertull. Resurr. carn. 32. Argutissimi demutatores ossium.

DEMUTATUS, a, um. *f. DEMUTO.*

DEMUTĪLO, as, arc, a. 1. idem ac mutilo. Colum. Arbor. 11. 2. Cacumina virgarum, nec luxuriantur, demutatio.

DEMŪTO, as, ōvi, ātum, arc, a. 1. (de et mutō). Part. Demutatō et Demutandus sub a. — Demuto est idem quod mutō, sed frequenter mutationem in pejus evenire significat: et occurrit — a) Cum Accusativo. Cato apud Macrob. 2. Saturn. 10. Voces demutat, stulticos dat. Plaut. Mil. glor. 4. 7. 8. Oratio alio mihi demutata est mea. Id. Men. 5. 2. 118. Imperium tuum demutat. Tac. 4. Ann. 18. Plecitum instituto flammum nihil demutati. Gell. 7. 1. In aliqua re demutare sententiam. Tertull. Resurr. carn. 55. et Sulpic. Sever. epist. 3. ad Bassul. a med. Caro demutata. Rursus Plaut. Trin. 1. 2. 36. Si mores ingenium tuum demutat. h. e. corrumpunt. — b) Absolute demutare est pro demutari, et fere dicitur de eo, qui a priore agendi ratione aut sententia discedit. Plaut. Mil. glor. 4. 3. 37. Num quid videtur demutare, atque uti ego dixi esse vobis hunc militem? ubi rō quid vicem Accusativi facere videtur. Rursus Plaut. Pseud. 1. 5. 149. Suspicio est mihi nunc vos suspicariet, me ideo hæc tanta facinora promittere, qui vos oblectem, hanc fabulam dum transigam, neque sim facturus quod facturum dixeram. Non demutato. Apul. de Mag. Quamquam tæterimum os tuum minimum a Thyesta tragico demutat.

DĒNĀRIĀRIUS, a, um, adject. ad denarium nummum pertinens. Fofus. Mæcian. de ass. distrib. § 64. Ut denariaria, sive sestertiaria ratio conficeretur.

DĒNĀRĪSMUS, i, m. 2. δὲναριόμῆς, pensio denarii, cujus mentio fit ab Imppp. Valentinian., Theodos. et Arcad. Cod. Theod. 12. 1. 107. et 123. § 2.

DĒNĀRĪUM, ū, n. 2. *f. voc. seq. sub I. 2.*

DĒNĀRĪUS, a, um, adject. Quod ad quantitatem attinet, secunda syllaba longa est. Martial. 2. 51. Unus sæpe tibi tota denarius arca Quum sit. Id. 1. 118. et 9. 101. vocem denariis trisyllabam facit; pro duplici enim ū unicam scribebant veteres Romani. — Ceterum

*1) Proprie. ¶ 1. Denarius est decem continens. Vitruv. 3. 1. 5. Schneid. Denarius digitorum numerus. Plin. 31. Hist. nat. 6. 31. (58). Si fistulæ denariæ erunt. h. e. quarum laminæ latitudo, antequam curvaretur; digitorum decem erat, ut ipsemet ibid. explicat, itemque Vitruv. 8. 6. 4. Schneid. Nam apud Frontin. Aquæd. 25. dicuntur fistulæ denariæ, senariæ etc., quæ decem, aut sex quadrantes, h. e. quartas digiti partes in dianetro habent. Paul. Diac. p. 71. 10. Müll. Denariæ ceremoniæ dicebantur et triceniariæ, quibus sacra aditus decem continuis diebus, aut triginta certis quibusdam rebus carendum erat. ¶ 2. Denarius nummus et denarius absolute fuit nummus argenteus apud Romanos, qui primo decem asses valuit, deinde sexdecim, cujus quarta pars sestertiis dicebatur, qui primo duobus assibus et dimidio, deinde quatuor æstimateus est, ut Plin. 33. Hist. nat. 3. 13. (45.), Varro 5. L. L. 173. Müll., Vitruv. 3. 1. Schneid. et Paul. Diac. p. 98. 1. Müll. docent. *f. ARGENTUS.* Liv. 8. 11. extr. Vectigal jussus pendere quotannis denarios nummos quadringenos quinque-*

nos. — Absolute. *Cic. 3. Off.* 23. 92. An emat denario, quod sit mille denariorum, pro denariorum; atque ita frequentius, quam certa pecuniæ summa describitur; cf. *Varron. 8. L. L.* 71. *Müll. et Gell.* 1. 8. Ceterum denariorum habet *Sueton. Tib.* 48; et *Cic. 9. Fam.* 18. Ollam denariorum implere. *Id. Fontej.* 5. 9. Quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exigere. *Cæs. 1. B. G.* 52. Jam ad denarios quinquaginta in singulos modios anno pervenerat. *Plin. 18. Hist. nat.* 23. 53. (194). Justum est, singulas vebes fimi denario ire. *h. e.* venire, vendi. Adde *Cic. 5. Verr.* 82. 189; *Liv.* 37. 59; *Sueton. Aug.* 67; et *Martial.* 9. 103. et 3. 51. — Neatro genere *Plaut. Rud.* 5. 2. 27. Centum denaria Philipea in pasceolo seorsum. *subaudi* numismata. *Cic. Quinct.* 4. 17. Decidit, statuisque, quid iis ad denarium solveretur. *V. Klotz* ad *h. 1.*; et *infra* sub II. — Denique *denarice formæ* apud *Lamprid. Alex. Sev.* 39. sunt ipsi denarii, de quibus modo est dictum. ¶ 3. A medicis Latinis *denarius* adhibetur ad significandum pondus drachmæ Atticæ, ut *Plin. 21. Hist. nat.* 34. 109. (185). docet. Drachma autem ipsa continet octogesimam quartam partem libræ, ut apud *Scribon. epist. ad Callistrat. sub fin.* legitur (tametsi aliter apud *Fann. de ponderib.* 35.). Ex quo fit septimam partem ponderis uncia denarii pondere contineri, ut *Cels.* 5. 17. docet. *Plin. 20. Hist. nat.* 2. 4. (9). Cucumeris semen viginti denariorum pondere in hemina aquæ datum. *Id. 30. ibid.* 7. 19. (56). Cochleæ quinque combustæ cum denarii pondere dimidi acaciæ. Adde *Colum. 7. R. H.* 9. 2. — Hoc denarii pondus dividitur a *Celso loco cit.* in sex partes, id est sextantes, quæ totidem ὀβολοῖς apud Græcos respondent. *V.* de his accuratius fusiuseque disserentem *Gronov. de pecun. Vet.* l. 2. c. 6. etc. ¶ 4. Fuit etiam denarius aureus, qui valuit aliquando denarios argenteos viginti quinque, sestertios vero centum. *Plin. 33. Hist. nat.* 3. 13. (37). et 34. *ibid.* 7. 17. (37). *V. AUREUS.* ¶ 5. Sequi vero tempore *denarius* fuit appellata moneta ære. Hinc apud *Macrob. 1. Saturn.* 7. *denarius* appellatur as: *V.* locum in *CAPUT.* Et apud *Vopisc. Aurelian.* 9. Ipsi autem decernes argenteos Philipeos minutulos quinquagenos, æris denarios centum. — Hujusmodi denariorum æreorum sex millia solidum constituebant ævo *Cassiodori* (1. *Variar.* 10.), qui solidus aureus erat pars septuagesima secunda libræ auri; quam aureus nummus superiori tempore esset pars quadragesima libræ ejusdem. *V. Gothofr. ad Cod. Theod.* 12. 1. 107.

II.) Improprie per metonymiam denarius ponitur ad significandum pecuniam. *Cic. 2. Att.* 6. *extr.* Equia spes sit denarii, an eltophorum Pompeiano jaceamus. *Forcellinus* censuit, hoc loco et *Quinct.* 4. 17. (quem superius retulimus sub I. 2.) denarium poni ad significandam monetam Romanam, quia ceteri populi nummos denarii nomine non habebant. — Hinc

Denarius, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, sub I. 2.

Denarius, ii, m. 2. absolute, substantivorum more, sub I. 2. 3. 4. et 5. et II.

DENARRO, as, are, a. 1. (de et narro) plene et per ordinem narro, enarro. *Ter. Phorm.* 5. 7. 51. Hæc adeo ego illi jam denarrabo. *Horat. 2. Sat.* 3. 315. matri denarrat, ut ingens Bellua cognatos eliserit. *Gell.* 1. 23. Puer rem, sicuti fuerat, denarrat.

DENASCOB, nasceris, nasci, dep. 3. (de et nascor) morior. *Cassius Hemina* apud *Non. p.* 101. 29. *Merc.* Quæ nata sunt ea omnia denasci ajunt. *Varro 5. L. L.* 70. *Müll.* Qui denascitur, ignem amittit ac frigescit.

DENASO, as, are, a. 1. (de et nasus) nasum aufero. *Plaut. Capt.* 3. 4. 73. Os denasabit tibi mordicus.

DENATIUM. *V.* THANATIUM et ASCLEPIODOTON.

DENATO, as, are, n. 1. (de et nato) deorsum nato. *Horat. 3. Od.* 7. 28. Nec quisquam citus æque Tusco denatat alveo.

DENDRACHATES, æ, m. 1. δένδραχάτης, gemma ex acnatarum genere, velut arbuseulis insignis, a δένδρον arbor. *Plin. 37. Hist. nat.* 10. 54. (139).

DENDRITES. *V.* voc. seq.

DENDRITIS, idis, f. 3. δένδριτις, gemma, quæ sub arbore defossa, non permittit securum hebetari.

Plin. 37. Hist. nat. 11. 73. (192). Apud *Capell.* 1. p. 20. legitur Nominativus dendrites.

DENDRÓIDES, æ, m. 1. δένδρῶϊδης, tithymali species, h. e. arboreum: a δένδρον arbor. *Plin. 26. Hist. nat.* 8. 45. (71). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 397.) hanc exhibet synonymiam: Τέθριμνος ὁ ἐν ταῖς πάροις φρούμενος Dioscor. 4. 135. et Tithimalus dendroides, alibi colobis, alibi leptophyllus *Plin.* loc. cit. sunt *Euphorbia dendroides* L. *Spec. plant.* 662.

DENDRÓPHORUS, i, m. 2. δένδρῶφορος, qui arborem fert; a δένδρον arbor et φέρω porto. Hinc ¶ 1. *Silvanus*, quia, ut ait *Virg. 1. G.* 20., teneram fert ab radice cupressum, *dendrophorus* cognominatur in *Inscript.* apud *Gruter.* 64. 7., quæ est apud *Orell.* 1602. SILVANO DENDROPHORO SACRVM M. FOBLICIVS HILARVS MARGARITARIVS Q. P. F. (quinquennalis perpetuus) CVM LIBERIS MAGNO ET HERMONIANO DENDROPHORIS MAGNÆ DEVM MATRIS DE SVO FEGIT. ¶ 2. Præterea *dendrophori* vocantur, qui in honorem Bacchi, aut Silvani, aut magne deum matris arbores stirpitibus excisis humeris per urbes portabant in festo, quod Græci δένδρῶφορίαν vocabant (*V. Viscont. Mus. Pio - Clem. T.* 5. p. 51. *edit. Mediol.*); constituebantque veluti corpus quoddam religiosorum hominum. *V. Inscript.* supra allatam, et *Reines.* ad *Inscript. cl.* 1. n. 40., qui multa habet huc spectantia. Sic in *Inscript.* apud *Orell.* 2385., quæ est apud *Mommsen Inscript. Yeap.* 2559. ex s. c. (h. e. ex senatus Romani consulto, ut recte *Mommsen. ibid.* interpretatur) DENDROPHORI CREATI (curati mendose *Orell.*; at *creati* leg. *Reines.* et *Mommsen.*) QVI SVNT SVB CVRA XV. VIR. S. F. CCVY PATRON L. AMPIVS STEPHANVS SAC. M. DEI (Mommsen. suspicatur legendum matris DEE pro DEE) QQ. DEND. (quinquennalis dendrophorum) DEDICATIO NI HVJVS PANEM VINVM ET SPORTVLAS DEDIT. (Sequuntur nomina LXXXVI.) — DEDICATA VII. ID. OCT. III. ET SEMEL COS. h. e. add. post Chr. n. 202., *V. Orell.* ad h. 1.; et LIGNIFER. ¶ 3. *Dendrophori* vocati sunt etiam artifices, qui materiem et universam rem tignariam ad ædificia extruenda, et naves ac bellicas machinas fabricandas administrabant. Horum collegium in omnibus fere urbibus erat, et Herculem præcipue ac Silvanum colebat. *Inscript.* apud *Gruter.* 45. 8. HERCVLI COMITI CVSTODI M. CAESIVS AVG. LIB. SOSTRATVS PRAEP. FABROVM COLLEGI DENDROPHORVM etc. Adde *altiam* apud *Fabrett.* p. 501. n. 21. *Imp. Constantin.* *H. Cod. Theod.* 14. 8. 1. In quibuscumque oppidis dendrophori fuerint, centonarium atque fabrorum corpori adnectantur, quoniam hæc corpora frequentia hominum multiplicari expedit. — Negat *Salmas.* ad *Spartian. Carac.* 9., alios unquam fuisse dendrophoros, quam qui aliquorum deorum ministri fuerunt; his similia habet *Murat.* in *Thesaur. Inscript.* p. 514. n. 12.: sed uterque fallitur. *V. CLASSIARIUS;* et *Schiassi, Lex. Morcell.* T. 1. p. 372. col. 1.

DENECÁLIS, e. *V.* DENICALIS.

DENEGÁTOR, óris, m. 3. qui denegat. *Gloss. Cyrill.* Ἀπαρηγόρης, abnegator, denegator.

DENEGÁTUS, a, um. *V.* voc. seq.

DENÉGO, as, avi, átum, are, a. 1. (de et nego). Part. *Denegatus, Denegaturus et Denegandus* 2.

— Denegare ad litteram est aliquid negando auferre: hinc ¶ 1. Stricto sensu denego est affirmo rem aliquam minime accidisse, ac, qui aliter sentit, eum mendacem esse ajo. *Plaut. Men.* 4. 2. 12. Datum denegant, quod datum est. *Tac. 15. Ann.* 57. Atque interim Nero recordatus Volusii Proculi indicio Epicharin attingeri, ratusque muliebri corpus impar dolori, tormentis dilacerari jubet. At illam non verbera, non ignes, non ira eo acris torquentium, ne a femina spernerentur, pervicere, quin objecta denegaret. ¶ 2. Latiori sensu ac sapius ponitur pro recusare, dare nolle, non dare; et quidem — a) Cum Accusativo rei, quæ recusat. *Plaut. Trin.* 5. 2. 46. Si tibi denegem, quod me oras. *Cic. 7. Verr.* 14. 35. Ut omnia semper, quæ iucunda videntur esse, non modo his extraordinariis cupiditatibus, sed etiam ipsi nature ac necessitati denegarem. *Id. 2. ad Q. fr.* 9. Divinus fuit in supplicatione Gabinius deneganda. *Id. 2. Orat.* 29. 126. Ei nihil a natura denegatum. *Cæs. 1. B. G.* 42. Peleati denegare aliquid. *Id. ibid.* 32. Expectata et denegata colloquia. *Auct. B. Gall.* 8. 45. Nulli denegare auxilia adversus Romanos. Adde *Propert.* 1. 6. 9. *Colum.* 1. R.

R. præfat. Sexum a natura viris denegatum muliebri motu mentiuntur. *Ovid. 4. Met.* 369. Denegare gaudia. *Val. Flacc.* 7. 318. artes. — b) Cum Infinito. *Plaut. Stich.* 4. 1. 52. Ubi ille poscit, denegavit, se dare granum tritici. Adde *Ter. Heaut.* 3. 1. 78. *Id. Ter. Andr.* 1. 5. 6. Qui denegarat, se commissurum mihi gnatum suam uxorem. *Propert.* 2. 19. 12. Et numquam pro te denegat esse miser. Adde *Horat.* 3. *Od.* 16. 38. — c) Absolute. *Curt.* 5. 5. Desperare misericordiam, quia ipse alteri denegaturus sit. ubi *Inter Accusativus misericordiam ex antecedenti patet.* Cf. *Sueton. Cal.* 23. *Cic. 1. Att.* 1. 1. Aquilium non arbitramur, qui denegavit et juravit morbum etc. *Al. alter leg. Sueton. Cæs.* 1. Satis constat, Sullam, cum deprecantibus amicissimis et ornatissimis aliquamdiu denegasset, atque illi pertinaciter contenderent, expugnatum tandem proclamasse etc.

DĒNI, æ, a, nomen numerale distributivum a decem. — In Genitivo plur. num. habet *denum*, ut reliqua fere hujusmodi distributiva. *Cic. 4. Verr.* 49. 122. Pueri annorum senum septenumque denum. *Colum.* 2. R. R. 11. 26. Facito areas latas pedum denum. — Invenitur tamen et *denorum*, si sana est lectio, apud *Liv.* 43. 5. *extr.* Ut denorum equorum iis commercium esset. — Ceterum *deni* est (It. a dieci a dieci; Fr. dix par dix, dix à dix; Hisp. diez a diez; Germ. je zeh; Angl. ten by ten).

I.) Proprie. *Cæs. 3. B. G.* 14. Britannii uxores habent deni duodenique inter sese communes.

II.) Improprie, extra distributionem, pro decem. — a) In plur. numero. *Propert.* 2. 7. 39. Penelope poterat bis denos salva (h. e. integrâ castitate) per annos vivere. *Virg. 11. Æn.* 326. Bis denas Italo texamus robore naves. *Id. 10. ibid.* 243. Tot lecti proceres ter denis navibus ibant. — b) In singulari numero. *Ovid. Heroid.* 11. 45. Jam novies erat orta soror pulcherrima Phæbi, Denaque luciferos Luna movebat equos. *V. Loers* ad h. l. *Plin. 33. Hist. nat.* 4. 23. (80). Omni auro inest argentum vario pondere, alibi dena, alibi nona, alibi octava parte. *Silius* vero legit *alibi decuma*.

DĒNICÁLIS vel denecalis, e, adject. *Denecalis* legitur apud *Festum p.* 242. 29. *Müll.* — Denecalis est ad necem pertinens; hinc *denicales ferie*, quibus hominis mortui causa familia purgabatur, teste *Paul. Diac.* p. 70. *Müll.*: non a *denus*, quæ triduanæ erant, sed a *denico*, quod a *neco*. *Cic. 2. Legg.* 22. 55. Neque vero tam denicales, quæ a nece appellatæ sunt, quia residentur mortui, quam ceterorum caelestium quieti dies, feriae nominantur, nisi etc. Adde *Cincium* apud *Gell.* 16. 4. *Colum.* 2. R. R. 22. 5. Feriis denicalibus multos jungere non licere.

DĒNIGRÁTIO, ónis, f. 3. nigri coloris infectio. *Theod. Priscian.* 1. 1. Denigratio capillorum.

DĒNIGRO, as, are, a. 1. (de et niger) Part. *Denigratus et Denigrandus* I. — Denigro est nigruâ facio.

I.) Proprie. *Varro 1. R. R.* 55. 7. Amurea denigrat terram. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 5. 53. (89). Cortex palmarum capillum denigrat suffitu. *Id. 33. ibid.* 6. 35. (109). Denigrare lanam. Adde *Scribon. Compos.* 208. *Fulgat. interpr.* Job. 30. 30. Cutis mea denigrata est. *Theod. Priscian.* 1. 10. in fin. Glaucos vero oculos si denigrare volueris, sic facies. *Id. 4. 1.* Ad denigrandos capillos.

II.) Translate. *Firmic.* 5. *Mathes.* 10. sub fin. Honorem famamque alicujus denigrare.

DĒNIQUĒ, adverb. Ratione habita etymi, videtur esse a *denum* et que adjectione syllabica, vel quæque: cf. *hodieque*. — Significat autem ad extremum (It. finalmente, alla fin fine, una volta finalmente; Fr. enfin, à la fin, au bout du compte, finalement; Hisp. enfin, finalmente; Germ. am Ende noch, zu ausserst oder zuletzt noch, endlich, am Ende, zuletzt noch, gar noch; Angl. in fine, at last, finally, lastly). Usurpatur autem *aliter* Interdum, ut semper *denum*, cum aliis vocibus, quibuscum aliqua ratione seu relatione arte conjungitur; et *B*) Sapius, quoniam adjectione que vim acquirit augeatque, absolute adhibetur, quin ab alio pendeat vocabulo, quocum arte conjungatur: semperque ultimum vel extremum rerum ordinem significat subjicitque, quamquam aliquando in rerum enumeratione ab adverbio postremo excipitur: *V.* infra sub *B.* 2. 1.º b.

f) Usurpatur interdum, ut semper *denum*, cum aliis vocibus, quibuscum aliqua ratione seu relatione

arcte conjungitur: hinc — a) *Nunc denique* est idem quod *nunc demum*, sed majori quadam vi. *Cic. Prov. cons.* 13. 33. *Nunc denique* est perfectum, ut imperii nostri terrarumque illarum idem esset extremum. *Id. 9. Fam.* 14. 5. Tantum accessit ad eum amorem, ut mihi nunc denique amare videar, antea dilexisse. *Varro 3. R. R.* 1. 2. Nam in hoc nunc denique est, ut dici possit etc. *Ovid. 3. Art. am.* 121. Præca juvenat alios: ego me nunc denique natum Gratulor. Adde *eumd. Heroid.* 12. 105. — b) *Tum denique* parum differt a *tum demum*; sed tamen fere definitur per particulas *quum*, *si*, *postquam* etc., vel aliis conditionalibus, quæ eidem respondent. *Plaut. Capt.* 1. 2. 39. *Tum denique* homines nostra intelligimus bona, quum, quæ in potestate habuimus, ea amisimus. *Cic. 1. Att.* 6. 2. Nos Tusculano ita delectamur, ut nobismetipsis *tum denique*, quum illo venimus, placeamus. Adde *eumd. Sull.* 13. 38., *Quinct.* 13. 43., *Planc.* 2. 4., 3. *Orat.* 36. 147., 3. *Fin.* 22. 76., 3. *Tusc.* 31. 77., 2. *Legg.* 4. 10., *Senect.* 23. 82. et alibi. *Id. Cæcin.* 34. 100. *Tum* amittitur hæc civitas denique, quum is qui profugit receptus est in exilium. Adde *eumd. Amic.* 22. 84. *Id. 1. Fin.* 19. 64. Qui si omnes veri erunt, *tum denique* poterit aliquid cognosci et percipi. Adde *eumd. 1. ad Q. fr.* 1. 10. § 29. et 1. *de republ.* 6. *Id. 5. Fam.* 12. 5. Qui *tum denique* sibi avelli jubet spiculum, posteaquam ei percentanti dictum est clipeum esse salvum. *Liv. 4. 55.* At *tum denique* desiderant impediendo bello, postquam non cessere nec publice tempestat, nec suæ invidiæ. — Et præcedente Ablativo absoluto. *Cic. 2. Orat.* 77. 315. Hisce omnibus rebus consideratis, *tum denique*, quod primum est dicendum, postremo solem cogitare. — Et præcedente propositione conditionali. *Cic. 1. Tusc.* 13. 29. Reminiscere — quæ traduntur mysteriis: *tum denique* quam hoc late pateat intelliges. *Ovid. Heroid.* 10. 43. Jamque oculis ereptus eras: *tum denique* Nevi. — c) Præcedente Ablativo absoluto sine particula *tum*. *Cic. 9. Att.* 2. A. § 2. Qui enim amisso Confinitio denique certiore me sui consilii fecit. Adde *eumd. Mil.* 13. 34. et *Fat.* 14. 33. *Cf. Ovid. Heroid.* 16. 215. At mihi conspiceris posita vix denique mensa. — d) Cum verbis, quæ definitum tempus, præcipue per Ablativum, significant. *Cic. Quinct.* 31. 99. Ne is — seragissimo denique anno dedecore — notetur. *Id. 5. Att.* 20. 8. Quæ ego diu ignorans ex tuis jucundissimis litteris a. d. V. Kal. Januarias denique cognovi. *Cæs. 1. B. G.* 22. Multo denique die per exploratores cognovit etc. Adde *eumd. 1. B. C.* 5.; et *Sall. Jug.* 105. — e) *Is, ea*, id cum *denique* junguntur, in quo ratio seu relatio liberior quidem est, non ita tamen, ut adverbium *denique* absolute omnino ponatur. *Cic. 10. Fam.* 10. 1. Is enim denique honos mihi videri solet, qui etc. *Cf. Ovid. 3. Amor.* 4. 3. Si qua metu dempto casta est; ea denique casta est. Rursus *Cic. Quinct.* 19. 62. Denique is, quem — procuratorem Romæ reliquit. Adde *eumd. Sext.* 11. 38.

B) Sæpius absolute usurpatur, quin ab alio pendat vocabulo, quocum arte conjungatur: nec tamen significat ad hæc, *postea*, ut *Handius (Tursell. vol. 2. p. 265.)* et qui eum secuti sunt plures falso putarunt: sed priorem retinet significationem, et occurrit ¶ 1. Absolute omnino, præcipue apud veteres; ita ut rerum series vel ordo, cujus ultimum vel extremum per adverbium *denique* notatur, ex toto tantum orationis contextu colligi possit. *Plaut. Trin.* 4. 2. 93. Nisi quia lubet experi, quo evasurust denique. *Id. Pers.* 4. 1. 3. Ferme ut quisque rem accurat suam, sic ei procedunt postprincipia denique. *Cato apud Paul. Diac. p. 60. 1. Müll.* Quid ego cum illo dissertem amplius, quem ego denique credo in pompam vicitulatum ire ludis pro cetera, atque rum spectatoribus sermocinaturum? *Ter. Heaut.* 3. 3. 8. Ut equidem — metui quid futurum denique esset. *Id. Andr.* 3. 3. 25. Nempe incommoditas denique huc omnis redit. Adde *eumd. Eun.* 1. 2. 78. *Id. Phorm.* 2. 2. 11. Vereor, non istæc fortitudo in nervum erumpat denique. *Virg. 2. Ecl.* 7. Nil nostri miserere. Mori me denique coges. Adde *eumd. 2. Æn.* 7. et 295., et alibi. ¶ 2. Sæpiissime, præcipue apud auzæ ætatis scriptores, *denique* usurpatur, quum in oratione longior vel brevior rerum series inducitur, cujus ultimum vel extremum membrum per adverbium *denique* significatur: et quidem — 1.) Nihil refert — a) Utrum, ipsam

rerum seriem adverbium *denique* atque alio simul vocabulo, ut puta ad *extremum*, ad *postremum*, *postremo*, *tandem* etc., quod eidem majorem addat vim, concludamus; quemadmodum apud *Cic. post red. ad Quir.* 7. 16. Primum vos docuit, meis consiliis tempuibus esse servatam, etc. — tum me in perorando posuit vos rogari a senatu, — rogari ab Italia cuncta: denique ipse ad extremum pro mea salute non rogavit solum, verum etiam obsecravit. *Id. Sext.* 47. 100. Boni nescio quo modo tardiores sunt, et principis rerum neglectis ad extremum ipsa denique necessitate excitantur. *Cf. Sueton. Cæs.* 75. Denique tempore extremo etiam — cunctis in Italiam redire permisit. *Justin.* 42. 16. 12. Victus denique ad postremum est non virtute hostili. Adde *eumd. 37. 1. 9. Apul.* 2. *Met.* Et tandem denique devorato pudore ad Milonem ajo. Adde *eumd. 3. et 4. ibid.* — b) An adverbium *denique*, utpote debilius, parvultimo loco: *postremo* vel *ad postremum*, utpote fortius, ultimo loco in rerum serie ponatur. *Cic. 2. leg. Agr.* 23. 62. Omnes urbes, agri, regna denique, postremo etiam vesticigalia vestra venierunt. *Id. 3. Nat. D.* 9. 23. Isto modo etiam disertus, musicus, et quidem mathematicus, magicus, omni denique doctrina eruditus, postremo philosophus erit mundus. Adde *eumd. 2. Fam.* 15. 6.; *Varron.* 8. *L. L.* 37. *Müll.*; et *Justin.* 23. 1. 15., et alios. — 2.) *Denique* usurpatur in serie longiore — a) Quæ per asyndeton effertur. *Cic. 5. Fin.* 3. 7. Mathematici, poetæ, magistri, medici denique ex hac tanquam ex omnium artium officina profecti sunt. *Id. 1. leg. Agr.* 4. 11. Provincias, civitates liberas, socios, amicos, reges denique exhauriunt. *Id. 2. Cat.* 11. 25. Copia cum egestate, bona ratio cum perdita, mens sana cum amentia, bona denique spes cum omnium rerum desperatione configit. Adde *eumd. 3. ibid.* 11. 26. et 2. *Ferr.* 27. 70. *Id. 1. de republ.* 10. Cum de moribus, de virtutibus, denique de re publica disputet. *Id. 1. Att.* 14. 5. Si id est convicium, vox plena gravitatis, plena auctoritatis, plena denique salutis. Adde *eumd. pro leg. Manil.* 41. 40. *Sall. Jug.* 76. Arma, tela, iocos, tempora, denique naturam ipsam ceteris imperitantem industria vicerat. *Nepos Agr.* 2. Minime libidinosus, non luxuriosus, non avarus, nullius rei denique cupidus. Adde *Quintil.* 6. 3. 9. *Plaut. Merc. prol.* 71. Tibi aras, tibi oecas, tibi seris, tibi eidem metis, tibi denique iste pariet lætulum labos. *Id. Asin.* 2. 2. 56. Perneabo atque obdurabo, perjurabo denique. *Ter. Adelph.* 3. 4. 51. Nitar, faciam, experiar, denique animam relinqum, potius quam illam deseram. Adde *eumd. Heayr.* 4. 4. 95. *Cic. Rosc. Am.* 10. 28. Consilium ceperunt plenum sceleris et audaciæ, ut nomen hujus de paricidio deferrent, ut ad eam rem aliquem accusatorem velerent compararent — denique ut — tempore ipso pugnant. *Id. Flacc.* 4. 9. Tribuo illis litteras, do multarum artium disciplinam, — non adimo sermonis leporem, — dicendi copiam: denique etiam — non repugno. *Id. Rosc. Am.* 37. 108. Si nihil in ista pugna Roscii, quod operæ pretium esset, fecerant, quam ob causam a Chrysogono tantis præmiis donabantur? Si nihil aliud fecerunt, nisi rem detulerunt, nonne satis fuit his gratias agi? denique, ut perlibraliter ageretur, honoris aliquid haberet? *Forcellinus* postremo hunc locum singulari paragrapho distinguit, et *denique* pro ad *summum* interpretatus est. Ceteram adde *Cic. Sext.* 10. 22., *Mil.* 8. 20., 4. *Acad. (2. pr.)* 27. 87. et 1. *de republ.* 17. *Cæs.* 1. *B. C.* 72. Cur etiam secundo prælio aliquos ex suis amitteret? cur vulnerari pateretur optime de se meritos milites? cur denique fortunam periclitaretur? *Virg. 2. G.* 368. Inde ubi jam validis amplexæ stirpibus ulmos Exierit, tum stringe comas, tum brachia tondes: Ante reformidant ferrum: tum denique dura Exerce imperia. — Seriei membra etiam per particulam aut offerri possunt. *Ter. Heaut.* 1. 1. 15. Numquam — tam vesperi donum revertor, quin te in fundo conspicer fodere, aut a rare, aut aliquid ferre denique. *Cic. Arch.* 6. 12. Qui tot annos ita vivo —, ut a nullius unquam me tempore aut commodo aut otium meum me abstraxerit, aut voluptas avocarit, aut denique somnus retardarit. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 133. Ne nomeni pereant, aut pyga, aut denique fama. — b) Aliquando longior series per varias particulas effertur. *Cic. 2. Cat.* 9. 20. Primum omnium me ipsum vigilare, adesse, providere rei pu-

llicæ: deinde magnos animos esse in bonis viris —: deos denique immortales invicto populo — contra tantam vim sceleris præsentis auxilium esse laturos. Adde *eumd. post red. ad Quir.* 7. 16., cuius verba superius retulimus. *Nepos Pelop.* 4. Namque in Leuctrica pugna — hic fuit dix delectæ manus, quæ prima phalangem prostravit Laconum. Omnibus præterea periculis adfuit — Denique hæc fuit altera persona Thebis, sed lamen secunda, ita ut proxima esset Epaninonde. *Domitius Marsus* apud *Quintil.* 6. 3. 105. In sermonibus, circulis, convivis; item in cationibus; omni denique loco. *Quintil.* 6. 2. 15. Nonnumquam etiam lenis calor alieni derisus ex forma venit. — Verum aliquanto magis propria sunt. — Denique hoc omne bonum et comen virum possit. — 3.) *Denique* usurpatur etiam in breviori serie, quæ duabus fere partibus constat; harum vero posterior majorem, quam prior, vim habet et majus aliquid significat. Porro — a) Duæ partes vel membra arctissime inter se conjunguntur. *Cic. Quinct.* 16. 51. Hæc in homines alioquinissimos, denique inimicissimos boni viri faciunt. *Id. 10. Att.* 8. 4. Quod malum majus, seu tantum denique? *Id. 2. de republ.* 20. Qui sibi cum civibus suis, qui denique cum omni hominum genere nullam esse juris communionem vult. *Id. Pis.* 20. 45. Nemo bonus, nemo denique civis est, qui modo se civem esse meminerit, qui vos non oculis fagiat, auribus respuat. *Id. 4. Ferr.* 23. 55. De hoc, qui, antequam in jus adductus esset, antequam denique mentio controversiæ facta esset, discessisset, putabat nihil agi posse. *Cæs. 2. B. G.* 33. Quod deditione facta nostros præsidia deducturos, aut denique diligentius servaturos crediderunt. *Cic. 2. ad Q. fr.* 3. Quam omnia maledicta, versus denique obscurissimi in Clodium et Clodiam dicebantur. *Id. 4. Ferr.* 21. 127. Negant id Syracusani per religionem sacerorum ullo modo fieri posse: fas denique negant esse. *Liv. 4. 56.* Qui non clypeum, non denique hominum numero essent. — b) Duæ partes vel membra conjunctionis vinculo soluto admodum ac laxissimo tenentur; et tunc *denique* non deinde vel postea, ut nonnulli putarunt, sed breviter, paucis, uno verbo significat. *Ter. Andr.* 1. 1. 119. Ego illud sedulo negare factum: ille insistat factum. Denique ita tum discedo ab illo, ut qui se litiam negat daturum. *Id. Eun.* 3. 1. 42. Risu omnes qui aderant emoriri: denique metuebant omnes jam me. *Cic. Quinct.* 23. 74. Ubi erant ceteri creditores? Denique hoc tempore ubi sunt? *Cæs. 7. B. G.* 64. Ille imperat reliquis civitatibus obsides: denique ei rei constituit diem. *Sall. Cat.* 21. At nobis est domi inopia, foris æs alienum; mala res, spes multo asperior: denique quid reliqui habemus præter miseram animam? *Id. orat. Philipp.* 1. Maxime velle reipublicam quietam esse, aut in periculis a promptissimo quoque defendi: denique prava incepta consultoribus noxæ esse. — 4.) Hinc factum, ut apud sequioris ævi scriptores per adverbium *denique* peculiare aliquod eventum induceretur, quod præcedentibus quidem propositionibus generatim continetur, sed tamen præcedentium significationem auget; et tunc *denique* non pro *consequenter*, *hinc*, *igitur* ponitur, ut *Handius* aliique putarunt; sed propriam, quam diximus, retinet significationem, et ad summum pro *immo etiam* aliquando accipi potest. *Justin.* 9. 4. 1. Hujus victoriae callide dissimulata lætitia est. Denique non solita sacra Philippus illa die fecit, non in convivio risit etc. *Flor.* 1. 16. Pulcherrima Campaniæ plaga est: nihil mollius cælo: denique bis floribus vernal. *Dig.* 3. 1. 1. § 5. Erstat quidem exemplum ejus, qui gessit (*magistratum cæcus*). Appius denique Cæcus consilii publicis intererat. *Id. 48. 5. 8.* In questionibus læse majestatis etiam mulieres audiuntur. Conjuratio autem denique Sergii Catilinæ Fulvia mulier detexit.

DENOMEN, inis, n. 3. nomen derivativum, scilicet a patre, avo et majoribus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 35.

DENOMINATIO, ōnis, f. 3. actus denominandi. ¶ 1. Est hoc nomine figura rhetorica, Græce metonymia et hypallage dicta, Latine etiam *transductio* et *immulatio* a *Cic.* 3. *Orat.* 42. 107., quæ a propinquis et finitimis rebus trahit orationem, quæ possit intelligi res, quæ non suo vocabulo sit appellata. Id aut invenire conficitur, ut si quis de Tarpejo loquens, eum Capitolinum nominet: aut ab invento, ut si quis pro Libero vinum, pro Cerere frugem ap-

pellet: aut ab instrumento dominum, ut scribas pro Macedonibus, materiam Transalpinam pro Gallis: aut id, quod fit, ab eo qui facit, ut Martem pro bello: aut id, quod facit, ab eo quod fit, ut cum desidiosam artem dicimus, quia facit desidiosos: aut ab eo, quod continet, id quod continetur, ut Armis Italia non potest vinci, nec Græcia disciplinis: aut ab eo, quod continetur, id quod continet, ut si quis aurum vel argentum aut ebur nominet, quum divitias velit nominare. Hæc Cic. 4. *Herenn.* 32. 43. Adde eund. *Orat.* 27. 92.; *Quintil.* 8. 6.; et *Charis.* 4. p. 244. *Putsch.* ¶ 2. Item est ab aliquo vocabulo derivata appellatio. *Boeth.* in *Aristot. Prædic.* 2. p. 162. Si vero ex *ala* fiet denominatio, ut dicatur *ala alati*, sic conversio manet. *Id. Arith.* 1. 9. p. 1301. Semper enim si denominatio fuerit par, quantitas partis erit impar.

DENOMINATIVUS, a, um, adject. *Denominativa* a Grammaticis dicuntur, quæcumque ab aliquo vocabulo habent appellationem, a quo differunt solo casu, hoc est solo fine, cujusmodi sunt adjectiva a substantivis deducta, ut a studio *studiosus*, a robore *robustus*. Nomen enim denominativum debet communicare cum nomine univoco in principio, sed differre in fine. A *Cic.* conjugata dicuntur. *Priscian.* 4. *initio* p. 619. *Putsch.* Idem *Priscian.* de XII. *vers.* *En.* p. 1220. *Putsch.* Dic verbum denominativum *armo*, *as*, *at*, quod a nomine *arma* nascitur. *Id. ibid.* p. 1241. Ex hoc (*rex*) quoque fit verbum denominativum, id est a nomine derivatum, *regno*, *as*, *at*.

DENOMINATIVE, adverb. denominativorum nomen ratione. *Capell.* 4. p. 114. Situs omnis denominative dicitur, ut *sedere a sessione*, *stare ab statione*.

DENOMINATUS, a, um, *V.* voc. seq.

DENOMINO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et nomino). Part. *Denominatus*. — Denomino est a re aliqua nomen impono. *Cic.* 4. *Herenn.* 32. 43. Ab eo, quod continet, id quod continetur, hoc modo denominabitur. *Horat.* 3. *Od.* 17. 2. Priores hinc (*h. e.* Lamo) Lamias ferunt denominatos. *V. Lübker* ad *h. l. Quintil.* 8. 2. 4. Multa sunt et Græce et Latine non denominata. *Id.* 1. 5. 71. Propria sunt verba, quum id significant, in quod primum denominata sunt. *Id.* 3. 6. 41. De re denominata (*cui opponitur de communi appellatione*) ubi et factum esse certum est nec dubitatur, quid sit, quod factum est. Adde eund. *Id.* 10. 34.

DENORMATUS, a, um, *V.* voc. seq.

DENORMO, as, atum, are, a. 1. (de et norma). Part. *Denormatus*. — Denormo est extra regulam et normam esse facio, enormem atque inæqualem reddo. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 9. o si angulus ille Proximus accedat, qui nunc denormat agellum. *Auct. de limit.* p. 252. *Goes.* Linea denormata.

DENOTATIO, onis, f. 3. indicatio, demonstratio. *Quintil.* *Declam.* 19. 3. Omnium maledictis succulmatis, omnium denotatione damnatus. *Tertull.* *Cult. femin.* 13. Bonum ipsa denotatione sui exultat.

DENOTATUS, a, um, *V.* DENOTO.

DENOTATUS, us, m. 4. idem quod denotatio. *Tertull.* *Pall.* 4. a med. Quantum denotatu passivitas offert.

DENOTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et noto). Part. *Denotans*, *Denotatus* (etiam in fin.) et *Denotendus*. — Notare est oculis designare, ait *Cic.* 1. *Cal.* 1. 2. hinc denotare est significare, signis notare, exacte designare (*It. notare, segnare*; *Fr. indiquer exactement, désigner*; *Hisp. designar, señalar*; *Germ. durch Zeichen abgränzen, genau bezeichnen*; *Angl. to mark, signify, point out, appoint, determine*). *Cic. pro leg. Manil.* 3. 7. Qui una die, tota Asia, tot in civitatibus, uno nuncio atque una litterarum significatione cives Romanos necandos trucidandosque denotavit. *Tac.* 3. *Ann.* 53. Denotantibus vobis ora ac metus singulorum. *Ruricius Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 18. 57. Cum ei res similes occurrant, quas non habet denotatas. *h. e.* quarum notas vel proprietates minime perspexerit, ut eas inter noscere possit. *Tac. Agric.* 45. Quum denotandis tot hominum palloribus sufficeret sævus ille vultus et rubor. *denotare* hoc loco est facere, ut pallores cognoscerentur. *Sueton.* *Cal.* 58. ad fin. Quem, ut mollem et effeminatum, denotare omni probro consueverat. *Cl. Pompon.* *Dig.* 30. 54. Turpia legata,

quæ denotandi magis legatarii gratia scribuntur. *h. e.* infamia notandi. *Colum.* 3. *R. R.* 15. 1. Linea aliquo conspicuo colore denotata. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 17. 58. (199). Denotare creta pedes venallium. — Hinc Part. præter. pass.

Denotatus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde *Comp. Denotator* apud *Tertull.* 1. *advers. nation.* 10. a med. Tanto denotator ad contumeliæ morsum.

DENS, dentis, m. 3. ὀδὸν, ὄντος. — In Genitivo plurali *dentium* habet, non *dentum*: quamvis *Varro* 8. *L. L.* 67. *Müll.* contrarium videatur docuisse. — Dentes sunt ossa omnium durissima in ore animalium, quibus cibus dividitur et teritur: a Græca voce allata, quæcumq. *Germ. zahn* (*It. dente*; *Fr. dent*; *Hisp. diente*; *Germ. zahn*; *Angl. a tooth*).

I.) Proprie. *Arnob.* 3. p. 107. Subactionibus ciborum dentes trini generis atque in officia tria compositi. *nempe* 1.º *primores* dicti a *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 15. (68), *adversi oculis* a *Cic.* 2. *Nat. D.* 54. 134. et *præcisores* ab *Isid.* 11. *Orig.* 1. 52., et in pectudibus *rapaces* a *Veget.* 6. *Veterin.* 1. 1. *Schneid.*, Græce *τομοχοι*: 2.º *canini* a *Varron.* 2. *R. R.* 7. 3. et *Cels.* 8. 1., *columellæ* ab *Isid.* loc. cit., in equis *columellares* a *Varron.* loc. cit. § 2. et *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 64. (168), Græce *κυνόδοντες*: 3.º *molares* ab *Isid.* loc. cit. et *Juvenal.* 13. 212., *maxillares* a *Cels.* loc. cit., *genuini* a *Cic.* loc. cit. et *Virg. Catal.* 5. 36., Græce *γόμφιοι* vel *πόλοι*. *Cic.* loc. cit. Dentibus in ore constructis manditur, atque ab his extenuatur et molitur cibus. Eorum adversi acuti morsu dividunt escas: intimi autem adficiunt, qui genuini vocantur. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 61. (160). Dentium tria genera: serrati, pectinatim coeuntes, ne contrario occurso atterantur, ut pisces; continui, ut homini, equo; exserti, ut apro. Continuatorum qui digerunt cibum, lati et acuti; qui conficiunt, duplices; qui discernunt eos, canial appellatur. *Cels.* 8. 1. Ex dentibus quaterni primi, quia secant, *τομοχοι* a Græcis nominantur: hi quatuor caninis et omni parte cinguntur: ultra quos utrimque fere maxillares quinti sunt etc. *Plaut. Truc.* 2. 1. 14. Bonis dentibus oportet esse probam lenam. *Vitruv.* 8. 1. *Schneid.* Procumbere in dentes. *Cic.* 3. *Nat. D.* 22. 57. *Æsculapius*, qui primus dentis evulsionem invenit. *Id.* 4. *Tusc.* 8. 19. Terrorem tremor et infendum crepitus consequitur. *Virg.* 3. *Æn.* 664. Infrendens dentibus. *Cels.* 2. 6. Stridere dentibus. *Virg.* 7. *Æn.* 279. Equi mandunt sub dentibus aurum. *Id.* 3. *G.* 514. Laniam dentibus artus. *Horat.* 1. *Od.* 13. 13. Imprimere dente notam labris. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 31. 105. (180). Colluere dentes. *Id.* 30. *ibid.* 4. 9. (27). fricare. *Id.* 28. *ibid.* 11. 49. (179). scarificare. *Id.* 30. *ibid.* 4. 9. (27). scalpere. *Id.* 28. *ibid.* 11. 49. (178). confirmare dentes mobiles. *Id.* 32. *ibid.* 7. 26. (79). extrahere. *Id.* 30. *ibid.* 3. 8. (25). evellere. *Cels.* 6. 9. eximere. *Juvenal.* 16. 10. excutere. *Val. Flacc.* 6. 437. Dentes Hydri. *Id.* 7. 554. Dens Chionius.

II.) Translate. ¶ 1. *Dens Indus* est dens elephantis, b. e. ebur. *Catull.* 63. 47. Pulvinar vero divæ geniale locatur Sedibus in mediis, Indo quod dente politum Tincta teget roseo conchylii purpura sacro. Adde *Ovid.* 8. *Met.* 287. Eodem sensu *Propert.* 2. 21. 12. Et valvæ Libyci nobile dentis opus. Et *Ovid.* 4. *Pont.* 9. 28. Et totum Numidæ sculptile dentis opus. Et *Martial.* 13. 100. Dens Erythræus. Adde *Stat.* 3. *Silv.* 3. 95. Et dens absolute apud *Plin.* 13. *Hist. nat.* 12. 25. (91). Scabritia (*papyri*) lævigatur dente conchæ, sed caducæ litteræ sunt. ¶ 2. Figuratæ aliquot dicendi rationes a dentibus sumptæ sunt: — a) Dente superbo male tangere cibum, apud *Horat.* 2. *Sat.* 6. 87. est: contingere et fastidire. Contra *Martial.* 1. 15. Quam prensus blando toties a dente (*leonis*) rediret, Et per aperta vagus curreret ora lepus. — b) Albis dentibus deridere, apud *Plaut.* *Epid.* 3. 3. 48. est effuso risu, ita ut dentes ostendantur, subsannare. — c) Venies sub dentem, apud *Petron.* *fragm. Traquir.* 58. *Burm.* est incidere in me iratum et mordere paratum.

¶ 3. Per metonymiam dentes dicuntur quæcumque ita formata sunt, ut dentium similitudinem referant: scilicet — a) Cuspis aratri, quia, ut ait *Varro* 5. *L. L.* 135. *Müll.*, eo mordetur terra. *Virg.* 2. *G.* 423. Ipsa satis tellus, quum dente recluditur unco, Sufficit humorem. *Colum.* 2. *R. R.* 4. 6. Respuir duritiâ soli dens aratri. *Lucan.* 7. 859. Pluraque

ruricolis feriuntur dentibus ossa. *Forcellinus* hoc *Lucani* loco dentes acceperat de cuspidibus rastri, aut sarculi. — b) De cuspidibus irpicis, quo herba extirpantur. *Varro* 5. *L. L.* 136. *Müll.*; et *Paul.* *Diac.* p. 105. 16. *Müll.* — c) De pectine tum capillorum, tum lanæ, quæ dentatus est. *Tibull.* 1. 10. 68. Et tennes denso pectere dente comas. *Claudian.* *Nupt. Honor.* et *Mar.* 102. hæc morsu numerosi dentis eburni Multifidum dærcinæ arat. *Varro* 6. *L. L.* 113. *Müll.*, ubi de pectine lanæ loquitur. — d) Item de clavi, quæ dentata esse solet. *Tibull.* 2. 2. 18. Seu reserat firo dente puella fores. *V. CLAVICULA.* — e) Item de ferro, quod venabulo præfigitur. *Grat. Cyneq.* 108. valido primas venabula dente induit. — f) Tribuitur et serræ. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 43. 83. (227). Ligus viridia serrarum dentes replent æqualitate inertis. Adde *Ovid.* 8. *Met.* 216. — g) Item de cuspidibus ancoræ. *Virg.* 6. *Æn.* 3. tum dente tenaci Ancora fundabat naves. — h) Item de falce, quæ Saturni dens dicitur. *Virg.* 2. *G.* 406. et curvo Saturni dente relictam Persequitur vitem attondens. — i) Sunt etiam dentes in substructionibus structuræ seriem dentium imitantes. *Vitruv.* 6. 8. 7. *Schneid.* Præterea introrsum contra terrenum, uti dentes conjuncti muro serratum struatur, uti singuli dentes ab muro tantum distent, quanta altitudo futura erit substructionis: crassitudines autem habeant dentium structuræ uti muri. ¶ 4. Translate de livore et invidia. *Cic. Balb.* 26. 57. Non illo inimico, sed hoc maledico dente carpunt. *Horat.* 4. *Od.* 3. 16. Dente invido morderi. *Id.* *Epod.* 6. 15. Atro dente petere aliquem. *Phædr.* 4. 7. Mordaciorem improbo dente appetere. — Hæc pertinent et illa *Ovid.* 15. *Met.* 234. Tempus edas rerum tuque invidiosa vetustas Omnia destruit; vitiatque dentibus ævi Paullatim lenta consumitis omnia morte. *Lucret.* 1. 851. Nam quid in oppresso valido durabit eorum, Ut mortem effugiat læsi sub dentibus ipsis? *Petron.* *Saty.* 42. Aqua dentes habet. *h. e.* arrodit nos, facit corpus mollius ac fluidius: et hoc habet speciem verberis. *Cl. Hippocraticum* illud 6. *Epim.* 4. n. 18. ὕδωρ βορρῶν, *h. e.* aqua verax: et *V.* Interppr. ad *h. l.*

DENSABILIS, e, adject. densans. *Cæli Aurel.* 3. *Tard.* 3. Densabilis vaporatio. *Id.* 5. *ibid.* 7. cibus. *Id.* 2. *Acut.* 18. Quum sit et hoc (*absynthium*) generaliter atque densabile.

DENSATIO, onis, f. 3. idem quod coactio, spissatio. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 99. (82). Prima densatio Babylone in bitumen liquidum cogitur. *Theod.* *Priscian.* 4. in fin. Unde et respiratio impeditur oppressione pulmonis, et densatio (*fit*) in vasculis, hec est venis.

DENSATIVUS, a, um, adject. idem ac densabilis. *Cæli Aurel.* 2. *Acut.* 37. Densativæ virtutis esse.

DENSATUS, a, um, *V.* DENSIO.

DENSE, adverb. *Comp. Densius* I. et II.; *Sup. Densissime* I. — Dense est spisse (*It. densamente*; *Fr. d'une manière épaisse, druë, serrée*; *Hisp. espesamente*; *Germ. dicht*; *Angl. thickly, closely, close together*).

I.) Proprie. *Vitruv.* 5. 12. 5. *Schneid.* Bene et quam densissime calcatum. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 37. 67. (173). de alnis. Cæsæque densius innumero herede presint. *Ammian.* 24. 6. Densius se commovere.

II.) Translate usurpatur fere de tempore, et est sæpe, perpetuo. *Cic. Orat.* 2. 7. Idem apud alios densius, apud alios rarius. *h. e.* sæpius. Sic *Ovid.* 1. *Pont.* 9. 11. Nulla tamen subeunt mihi tempora densius istis. *Cæli Aurel.* 2. *Acut.* 37. a med. Non dense atque semel vinum detrahere, sed paullatim subducere.

DENSEO, es, etum, ere, a. 2. *Densere* in libris MSS. sæpissime cum *densare* confunditur, ut et infra dicemus sub I. — Part. *Densatus*, occurrit apud *Macrob.* et *Prudent.*, quorum locos *V.* infra sub I.; et differt a *densatus*, inquit Grammatici, quod significat ab alio, *densatus* qui natura sua spissus est. Ubique tamen alii leg. *Densatus*. — Ceterum *densare* est spisso, cogo, coagulo (*It. spessire, condensare*; *Fr. condenser, épaissir*; *Hisp. condensar, espesar*; *Germ. dicht machen, verdichten*; *Angl. to thicken, make thick*).

I.) Proprie. *Horat.* 1. *Od.* 28. 19. Mixta seum ac juvenum densentur funera. Ita legit *Lambinus* et *Bentlej.*, et *densantur* (quod legitur vulgo) corru-

plum putant. Similiter *densere* pro *densare* tuentur alii in illo *Virg.* 1. *G.* 419. Jupiter humidus austris Denset, erant quæ rara modo, et quæ densa, relaxat, et *Servius* in illo 7. *Æn.* 794. clipeatque totis Agmina densentur campis, et 11. *ibid.* 650. Et nunc lenta manu spargens hastilia denset. *h. e.* dense jacit. *V. Wagner.* ad *Virg.* 1. *G.* 248. et 449. Hinc *addenset* et *condenset*: quorum illud ejusdem *Virg.*, hoc *Lucretii* est. Plura etiam in *Ovidio*, *Silvio It.*, et *Prudentio* loca restituit hæc ratione *Heinsius* ad 3. *Fast.* 820., et in *Lucretio Pareus* in *Indice Lucretiano* etc. Hujusmodi sunt, quæ *Lachmann* quoque recepit, *Lucret.* 1. 647. denserier aer. *Id.* 1. 647. denserier ignis. *Id.* 1. 656. denserier ignes. *Id.* 1. 661. denserier omnia. *Prudent.* 5. *Cathermer.* 53. densetur turba. *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 3. extr. Cujus corpus ita natura densetum est, ut etc. *Id.* 7. *Saturn.* 7. Corpus naturali frigore densetum. Adde *eumd.* *ibid.* 12. et *Prudent.* *Hamartig.* 903. — Adde quod *Charis.* 1. p. 233. *Putsch.* inter alia enumerat etiam *densetio*, ejuſ Præteritum perf. *densi* esse ait, nullo tamen auctore confirmat. — Porro in neutra significatione pro coire, coagulari (quod quidam scripserunt) nisi certa exempla invenias, ne usurpaveris: nam quod asserunt ex *Plin.* 20. *Hist. nat.* 14. 53. (147). Aceescere densereque lac non patitur: in melioribus libris legitur *denserique*.

II.) Translate. *Ovid.* 14. *Met.* 369. Tum quoque cantato densetur carmine cælum, Et nebulas exhalat humus. *h. e.* in nubem cogitur aer. *Tac.* 2. *Ann.* 14. Densarent ictus, ora mucronibus quærent. *h. e.* ictus crebro admodum vibrarent. — Absolute *Lucret.* 6. 480. Urget enim quoque signiferi super ætheris æstus, Et quasi densendo subtextit cæcula nimbis.

DENSESCO, is, ere, n. inchoat. 3. densus flo. *Faulin. Petrocor.* 6. de *Vita Martin.* 234. Vicinum doluit tenebris densescere solem.

DENSITATUS, a, um. *V. DENSEO.*

DENSITAS, itis, f. 3. crebritas, spissitudo, coarctatio nimia conjunctarum partium.

I.) Proprie. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 51. (178). Limus spissatus et in densitatem colit. *Id.* 11. *ibid.* 3. 2. (6). Densitas humoris. *Id.* 26. *ibid.* 12. 76. (123). tunicarum oculi. *Id.* 13. *ibid.* 13. 24. (78). chartæ. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 13. pampini. *Gell.* 2. 6. ad fin. Copia et densitas auri in squamarum speciem interit. — Et figurate. *Cod. Theod.* 9. 17. 5. § 1. Densitas insistentium. *Pacat. Paneg. Constant.* 19. populi. Adde *Ammian.* 19. 2., 24. 2. et 23. 6.; et *Vopisc. Prob.* 13.

II.) Translate. *Quintil.* 8. 5. 26. Densitas sententiarum obstat livicem. *Id.* 9. 2. 72. Densitate ipsæ figuræ aperiuntur.

DENSO, as, avi, itum, are, a. 1. *V. DENSEO* init. — Part. *Densans* et *Densatus* I.; *Densandus* II. — Denso est spisso, cogo.

I. Proprie. *Virg.* 1. *G.* 248. Densantur nocte tenebræ. *Quintil.* 5. 9. 16. ex *Virg.* Densatus et laxatus aer. *Ovid.* 13. *Met.* 604. Atra favilla volat, glomerataque corpus in unum Densatur. *Lucan.* 4. 76. nubes largos densantur in imbris. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 41. 96. (239). Densare lac in butyrum. *Id.* 26. *ibid.* 7. 25. (40). Succus densatus in cummim. *Id.* 25. *ibid.* 11. 83. (132). Desucentem capillum confirmat et densat. *Id.* 10. *ibid.* 29. 43. (81). Densante se frondium germinæ. *Liv.* 28. 2. Quæ quum Romani conferit, ut solent, densatis exceperunt scutis, etc. *Id.* 30. 34. et 33. 8. Densare ordines militum. *Curt.* 5. 3. extr. Densatis agminibus. *Lucan.* 4. 780. densatur globus militum. *Ammian.* 16. 12. Densantes se in cuneos.

II.) Translate. *Ammian.* 20. 14. Densare ictus. *Quintil.* 11. 3. 164. Instandum quibusdam in partibus et densandâ oratio: egressiones fere lenes et dulces et remissæ. *Id.* 9. 3. 101. Ne eæ quidem figuræ: quæ recte sunt, densandæ sunt nimis. — Hinc Part. præter. pass.

Densatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Densatior* tribuitur a quibusdam *Macrobio* 7. *Saturn.* 12. a med., ubi alii plerique leg. *densior*.

DENSUS, a, um, adject. Comp. *Densior* I.; Sup. *Densissimus* I. et II. 1. — Ratione habita etymii, *Varro* 5. *L. L.* 113. *Müll.* docet *densum* esse a dentibus pectinalis, quibus feritur lana: quod *Forcellinus*

minime probat et deducit a δένος; *hirantus*, unde primum *desus*, mox *densus*. Ceterum *V. Döderlein*, *Latin. Synonym.* vol. 4. p. 435. — Densus est spissus, creber, ejuſ scilicet partes alia alii aretæ adhærent compactæque sunt; eique rarus opponitur, ut apud *Lucret.* 1. 655. nedum variantia rerum Tanta queat densis rarisque ex ignibus esse. (It. *denso*, spesso, *gremio*; *Fr. drus*, dense, serré, pressé, entassé; *Hisp. espeso*, denso, juncto, cerrado; *Germ. dicht*, gedrängt; *Angl. thick*, close, set close).

I.) Proprie occurrit de toto, quod plurimis ejusdem generis partibus constat; et usurpatur — a) Absolute. *Cæs.* 3. *B. G.* 29. Densiores silvæ. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 38. *Virg.* 2. *G.* 274. si pingues agros metabere campi, Densa seret: in denso non signior ubere Bacchus. *Lucan.* 2. 640. Densum æquor. *h. e.* gelu strictum. *Horat.* 2. *Od.* 7. 14. aer. *Virg.* 1. *G.* 334. densissimus imber. *Cels.* 1. præfat. et 3. 22. Densum cælum. *h. e.* aer crassus. Cf. *eumd.* 1. 3. extr. Densus cibus. *Ovid.* 2. *Met.* 576. Densum litus. *h. e.* spissum arenis. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 18. (68). Smaragdî densi, nec e liquido translucidi. *Id.* 11. *ibid.* 23. 27. (77). Adversum hiemem tunicas sibi instaurare densas. *Id.* 29. *ibid.* 1. 2. (4). Densissima nox. *Gell.* 18. 1. extr. Densiores tenebræ. *Lucret.* 6. 99. Verum ubicunque magis denso sunt agmine nubes etc. Cf. *Ovid.* *Heroid.* 16. 183. Occurrent denso tibi Troades agmine matres. Adde *Sueton.* *Cat.* 51. *Tac.* 2. *Hist.* 14. Densi ordines. — b) Apud Poetas usurpatur cum Ablativo rerum, quibus aliquid dense tegitur. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 1. *Nat. D.* 42. 119. Nocturno aditu occulta coluntur Silvestribus sæpibus densa. *Ovid.* 19. *Met.* 346. Nec mihi quod rigidis horrent densissima sætis Corpora, etc. *Id.* 3. *ibid.* 29. Est specus in medio virgis ac vimine densus. *Id.* *ibid.* 155. Vallis erat picis et acuta densa depressus. *Id.* 10. *ibid.* 54. trames caligine densus opaca. *Id.* 3. *Art. am.* 691. Densæ foliis buxi. *Id.* 3. *Amor.* 1. 32. Caput densum cesarie. *Id.* 12. *Met.* 247. Funale densum lampadibus. *h. e.* multas habens lampades.

II.) Impropr. ¶ 1. Figurata ponitur de singulis partibus, quæ totum aliquod constituunt, quæque inter se arcte premuntur. *Cæs.* 7. *B. G.* 46. Inferiore omni spatio relicto, superiorem partem collis usque ad murum oppidî densissimis castris compleverant. Cf. *Tibull.* 1. 10. 68. Aut tenues denso pectere dente comas. *Virg.* 2. *Æn.* 511. densos fertur moriturus in hostes. *Ovid.* 2. *Met.* 717. densi circumstant sacra ministris. Huc referri potest et illud *Colum.* 1. *R. R.* præfat. 26. Sues densæ. *h. e.* quæ sætas habent densas. ¶ 2. Ponitur etiam de tempore, et densum est quod sæpe ac frequenter fit, quod perpetua serie accidit, quod etiam diu perdurat. *Virg.* 5. *Æn.* 459. sic densis ictibus hæros Creber utraque manu pulsant versatque Daretæ. *h. e.* frequentibus. Cf. *eumd.* 4. *G.* 347. densos diuym numerabat amores. Et *Ovid.* 4. *Pont.* 7. 15. Densa pericula. et *ibid.* 3. 15. Densus usus. Et *Val. Flacc.* 5. 169. Densus labor. *h. e.* creber, multus. *Id.* 3. 604. Densa silentia. *Forcellinus* interpretatus est *alta, profunda*; sed rectius fortasse interpretetur *dus perdurantia*, collato *Virg.* 3. *G.* 198. Densus Aquilo. *h. e.* pertinax. ¶ 3. Speciatim transfertur etiam ad orationem apud *Quintil.* 11. 3. 63. Aspera ac densa vox. *Id.* 10. 1. 76. Tam densa omnia (in *Demosthene*). *Id.* *ibid.* § 73. Densus et brevis et semper instans sibi Thucydides; dulcis et candidus et fusus Herodotus. *Id.* *ibid.* § 106. Densior ille, hic copiosior. — Et cum addito Ablativo *Id.* *ibid.* § 68. Euripides sententiis densis. — NB. de cogn. Rom. *V. ONOM.*

DENTALE, is, n. 3. a dente. In singulari numero occurrit tantum apud *Servium* ad *Virg.* 1. *G.* 172.: apud auctores optime notæ in plurali numero usurpatur. — Dentale

I.) Proprie est lignum illud aratri, in quod vomer inseritur, ob similitudinem, uti docet *Servius* ad illud *Virg.* 1. *G.* 172. duplice aptantur dentalla dorso. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 24. Exiguus vomeribus et dentallibus terram subigere, quo minoris fortunæ bubus administrari id possit.

II.) Impropr. dentale dicitur ipsum aratrum, per synæchdoken. *Pers.* 1. 73. sulcoque terens dentalla. — *Dentalla* etiam dicuntur cuspides rastrorum, quibus erantur terra atque eruitur. *Varro* 5. *L. L.*

136. *Müll.* Postrema hæc *Forcellinus*: at *Müllerus* pro *dentalis* cum *Turnebo* legit *dentatis*. *Varronis* verba sunt: Rastrî, quibus dentatis penitus erantur terram atque erant, a quo ratu rastrî dicti.

DENTĀLIS, is, f. 3. ita vocatur herba quedam, de qua *V. GALLICULANS*.

DENTĀRIUS, a, um, adject. qui ad dentes pertinet. *Apul. Herb.* 4. et 8. vocat herbam *dentariam* hyoscyamon, quia dentium dolorem sanare putatur. *Gloss. Cyrill.* Οδονταρρα, forfex dentaria. *Al. leg.* forfex, dentaria.

DENTĀRPĀGA, æ, f. 1. instrumentum, quo dentes evelluntur; οδονταρρα: a dens, et αρραξ, αρως rapax. *Varro* apud *Non.* p. 99. 24. *Merc.* hic bipennis forfices dentarpagæ.

DENTĀTUS, a, um, adject. dentes habens.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dentatus est dentibus præditus. *Ovid. Remed. am.* 339. Puella male dentata. *Martial.* 1. 73. Sic dentata sibi videtur Ægle Emptis ossibus Indicoque cornu. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 15. (68). Quosdam et cum dentibus nasci, sicut *M. Curium*, qui ob id *Dentatus* cognominatus est. (C. *Scinii*, vel *Sicci* *Dentati* mirum robur in præliis et plurima dona militaria recensent *Varro* apud *Fulgent.* *Planck. de prisco serm.* p. 580. 2. *Merc.*, *Plin.* 7. *Hist. nat.* 23. 29. (101), *Val. Max.* 3. 2. n. 24. et *Gell.* 2. 11., ubi addit appellatum esse *Achillem Romanum*. *V. et Dionys. Halic.* 1. 10.). ¶ 2. Latiori sensu, vel figurate *dentata bestia* vel *fera*, seu *dentata absolute*, est leo, tigris, aut elephantus, quæ scilicet bestia publicis spectaculis ac certaminibus inserviebant. *Ulp. Dig.* 3. 1. 1. § 6. Bestias accipere debemus ex feritate magis, quam ex animalis genere: nam quid si leo sit, sed mansuetus? vel alia dentata mansuetus? *Alii leg.* dentata bestia. *Ammian.* 31. 10. a med. Hic quoque intra sæpta, quæ appellant vivaria, sagittarum pulsibus crebris dentatas conficiens bestias. Adde *eumd.* 10. 6. *Inscript.* apud *Gruter.* 484. 6. DIEM FELICISSIMUM III. ID. JAN. NATALIS DEI PATRII NOSTRI VENATIONE PASSEAVM, DENIS BESTIIS ET IIII. FERIS DENTATIS ET IIII. PARITER FERRO DIMICANTIBVS CETEROQVE HONESTISSIMO APPARATV LAROTER EXHIBVIT. — Hinc joculariter *Plaut. Pseud.* 4. 4. 3. Non ego te ad illam duro dentatum virum. *h. e.* inordacem: *Forcellinus* tamen cum aliis interpretatus est eum, qui magnos habet dentes.

II.) Impropr. ¶ 1. Per metonymiam *dentata* dicuntur instrumenta, quæ pluribus spiculis ad dentium similitudinem instructa sunt. *Varro* 5. *L. L.* 136. *Müll.* Rastrum dentatum. *Gruter. Cyneq.* 92. Dentata pedica. *h. e.* hamis, quasi dentibus, munita. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 18. 48. (173). Dentatæ crates. *Id.* 36. *ibid.* 22. 48. (167). Albus lapis dentata serra secatur. ¶ 2. *Charta dentata* apud *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 15. 6. est polita et lævigata dente aprî, aut potius elephantî, ut calamus currat expeditius. Scribit enim *Plin.* 13. *Hist. nat.* 12. 25. (81). scabritiam chartæ dente, vel concha lævigari.

DENTEX, vel dentix, icis, m. 3. piscis marinus (Italice *dentale*) a dentibus, quos externos habet. In plurali numero occurrit apud *Colum.* 8. *R. R.* 16. 8. et *Apic.* 4. 2.; in singulari *dentix* apud *Isid.* 12. *Orig.* 6. 23.

DENTICŪLA. *V. LENTICULA.*

DENTICŪLĀTUS, a, um, adject. qui crebros denticulos habet, ut *serra denticulata*, et *herbæ denticulate*, quæ foliorum ambitum quibusdam quasi denticulis habent incisum. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 31. 51. (97). Bina brachia (*cancrî*) denticulatis forcipibus. *Id.* 9. *ibid.* 33. 52. (102). Denticulatæ conchæ. *Id.* 11. *ibid.* 37. 79. (201). Venter denticulatæ asperitatis. *Id.* 26. *ibid.* 15. 93. (164). Denticulatum olus. *Colum.* 2. *R. R.* 21. 3. Falcibus rostratis, vel denticulatis culmum secare.

DENTICŪLUS, i, m. 2. *deminut.* a deus, parvus deus.

I.) Proprie. *Pallad.* 1. *R. R.* 29. 6. Quum infantibus tumentes gingivas denticullî aperire nituntur. *Apul. de Mag.* Viperæ ritu, niveo denticulo atrum venenum inspirare.

II.) Impropr. ¶ 1. Per metonymiam *denticulus* dicitur ferramentum rusticum denticulatum, demetendis spicis aptum. *Pallad.* 7. *R. R.* 2. 4. Omnis spica in carpentum denticulis comprehensa cunulatur. *V. Colum.* 2. *R. R.* 21. 3., ubi denticulatum falcem appellat. ¶ 2. Item ornamentum in archi-

teutura, in zophora ordinis Ionici et Corinthii, a similitudine sic dictum. *Vitruv.* 3. 3. *a med. et* 1. 2. et 4. 2.

DENTIDUCUM, i, n. 2. (dens et duco) idem ac dentaripa. *Cael. Aurel. 2. Tard. 4. ad fin.* Ὀδονταγωγόν, quod nos dentiducum dicere poterimus, apud Delphos in Apollinis templo propositum. *h. e.* instrumentum extrahendis dentibus aptum.

DENTIFRANGIBULUM, i, n. 2. (dens et frango) instrumentum, quo dentes effringuntur. Hinc lepide *Plaut. Bacch. 4. 2. 14.* Dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt. *h. e.* pugni. — *Id. ibid. v. 23.* dentifrangibulum masc. gen. vocat eum qui dentes frangit.

DENTIFRANGIBULUS, i, m. 2. *F. voc. præced.* in fin.

DENTIFRICIUM, ii, n. 2. (dens et frico) medicamentum, quo dentes fricantur, ut fiant candidi. *Plin. 29. Hist. nat. 3. 11. (46).* Putaminis cinere fit dentifricium. *Id. 32. ibid. 6. 21. (65).* Testæ cinis dentifricio placet. *Id. 28. ibid. 11. 49. (178).* Capitis leporis cinis dentifricium est. Adde *Scribon. Compos. 59.; Apul. de Mag. bis; Martial. 14. 56.* in lemmate: et cf. *Heronym. Ep. 147. n. 8.* Dentes pulvere teris. Item *Seren. Sammon. 14. 238.* Quod vero adsumpsit nomen de dente fricando, cervino ex cornu cinis est. *F. ibi reliqua.*

DENTILEGUS, i, m. 2. (dens et lego) dicitur qui ita percussus est, ut ei opus sit suos dentes colligere. *Plaut. Capt. 4. 2. 18.* Dentilegos omnes mortales faciam, quemque offendero. *Alii leg.* dentiloquos, *h. e.* illis dentes excutiam, quos exspuent loco verborum: vulgata tamen lectio est præferenda.

DENTILŌQUUS. *F. voc. præced.*

DENTIO, is, ire, n. 4. Part. *Dentiens* I. et II. — Dentio est dentes emitto.

I.) Proprie. *Cels. 2. 1. post med. et Plin. 30. Hist. nat. 3. 8. (22).* Cinis eorum pueros tarde dentientes adjuvat cum melle. *Theod. Priscian. 4. 1. ad fin.* Catuli dens dentientibus infantibus auxilium præstat.

II.) Improperie dentire quoque dentes joculariter dicuntur, quum dolent, quia cibo carent. *Plaut. Mil. glor. 1. 1. 34.* Venter creat omnes has erumnas: auribus perhaerenda sunt, ne dentes dentiant. *h. e.* ne crepitent nimium, dum nihilum cibi frangunt. Similiter *Varro* ex emendatione *Scaligeri* apud *Non. p. 77. 10. Merc.* Ne jacentem sub dio ambasset algus, dentientem frigore. *h. e.* cui dentes frigore crepabant. *Freund.* in suo *Lexico* impeditam *Scaligeri* conjecturam secutus est: at *Oehler (M. Ter. Varro. Satur. Menipp. Hel. p. 120.)* rectius legendum putat: *Teges, pruina ne jacentem subdecalbet algu (accus.) dante frigore.*

DENTIO, ōnis, f. 3. actio dentium emittendorum, idem ac dentitio. *Plin. Valer. 1. 4. 2.* Dentes equi, qui primi cadunt, alligati, facilem dentionem præstant.

DENTISCALPIUM, ii, n. 2. (dens et scalpo) instrumentum quo scalpantur dentes. *Martial. 7. 53.* Et dentiscalpia septem. Adde *eumd. 14. 22.*

DENTITIO, ōnis, f. 3. dentium emissio. *Plin. 28. Hist. nat. 19. 78. (257).* Infantibus nihil butyro utilis. et in dentitione, et ad gingivas. *Theod. Priscian. 4. 1. ad fin.* Ad dentitionem infantium. *Plin. 30. Hist. nat. 15. 47. (135).* Ad dentitiones cerebrum pecoris utilissimum est. Adde *Veget. 3. Veterin. 25. 1. Schneid.*

DENTOSUS, a, um, adject. dentes habens. *Ovid. 6. Fast. 229.* dentosa crines depetere buto. *h. e.* pectine buteo. Alii rectius legunt *detonsos.*

DENTULUS, i, m. 2. *deminut.* a dens, parvus dens, denticulus. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 111.*

DENUBO, bis, psi, ptum, bere, n. 3. (de et nubo). Part. *Denupta* I. 2. — Denubere

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de iis, quæ infra conditionem suam nubunt. *Id. Liv. 10. 23. dixit enubere Tac. 6. Ann. 27.* Pars mætoris fuit, quod Julia Drusi filia, Neronis quondam uxor, denupsit in domum Rubellii Blandi. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro simplici nubere. *Ovid. 12. Met. 145.* nec Cæcis in ullos Denupsit thalamos. *Apul. 9. Met.* Filia ejus accurrit et proximo castello. in quo pridem denupsit. *Id. de Mag. Claro fratri denupta* Adde *eumd. 5. Met.*

II) Translate. — a) De plantis. *Colum. 10. R. R.*

157. Alma sinum tellus jam pandet, adultaque poscens Semina depositis cupiet denubere plantis. — b) Obscæno sensu, seu de perversis nuptiis. *Sueton. Ner. 29.* Doryphoro denupsit. Adde *Tac. 15. Ann. 37.; et V. Ritter* ad h. 1.

DENUDATIO, ōnis, f. 3. nudatio: occurrit translate tantum apud *Fulgat. interpr. Eccl. 11. 29.* In fine hominis denudatio operum illius. *Gloss. Cyrill. Tysvotus; denudatio, nudatio.*

DENUDATUS, a, um. *F. voc. seq.*

DENUDO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et nudo) Scribitur et *dinudo*: V. infra sub *B. II.* — Part. *Denudatus* sub *A. I.* et sub *B. I.*; *Denudandus* sub *A. 1.* — Denudare A) Stricto sensu est idem quod nudare seu vestimentis exuere; B) Latiori sensu est aliquid re aliqua et præsertim bonis per vim aut furto spoliare.

A) Stricto sensu est idem quod nudare, seu vestimentis exuere; et usurpatur

I.) Proprie. *Seneca Thyest. 763.* Denudare artus. *Cic. 7. Ferr. 13. 32.* Ne excitetur Verres, ne denudetur a pectore, ne cicatrices populus Romanus aspiciat. *Sueton. Aug. 68.* Qui matresfamilias et adultas ætate virgines denudarent atque perspicerent, tamquam Thoranio mangone vendente. Cf. *Ennius* apud *Cic. 1. Tusc. 44. 106.* Neu reliquias sic meas sris, denudatis ossibus, Totra sanle delibutas, fæde dilexerit. — Sic *Petron. Satyr. 103.* Capita cum superciliis denudanda tonsori præbimus. *h. e.* radenda. *Varro 1. R. R. 41. 2.* Surculum sic etacendum, ut non denude medullam.

II.) Translate. *Liv. 44. 38.* Denudare alicui consilium suum. *h. e.* manifestare. *Id. 42. 13.* judicia. *Seneca Tranquill. 15.* Multa incidunt, quæ invitos denudent. *h. e.* prodant, deprehendant, manifestent.

B) Latiori sensu est: aliquid re aliqua et præsertim bonis per vim aut furto spoliare; et occurrit

I.) Proprie. *Lentulus* apud *Cic. 12. Fam. 15.* Clives crudelissime denudati ac divenditi. *h. e.* bonis suis spoliati.

II.) Translate. *Cic. 1. Orat. 55. 235.* Juris civilis scientiam suo ornato spoliare atque denudare. Sic *Auson. Eclogar. de signor. effectib. 10.* Et festos ramos denudat flamma Nepai. *At. leg.* dinudat.

DENUMÉRATIO, ōnis, f. 3. enumeratio. *Paul. Dig. 38. 10. 10. a med.* Eadem hic denumeratio faciendæ est, quæ in patrum majoris filio, filia. *Torrentin.* habet *dinumeratio.*

DENÚMERO, as, etc. *F. DINUMERO.*

DENUNCIATIO vel denunciatio, ōnis, f. 3. actus denunciandi, idem ac significatio, indicio, et fere terrendi causa. Usurpatur autem — a) Cum Genitivo rei, sive, uti ajunt, objecti. *Cic. 6. Phil. 2. 4. et Liv. 21. 19.* Denunciatio belli. *Liv. 45. 3.* armorum. *Cæs. 3. B. C. 9.* Quam neque pollicitationibus, neque denunciatione periculi pervolvere posset. Adde *Liv. 3. 36. Cic. Flacc. 6. 14.* Denunciatione testimonii terrere aliquem. *h. e.* denunciando se evocaturum aliquem invitum ad testimonium dicendum.

F. DENUNCIATIO. — Sic est idem ac significatio apud *Cic. 2. Divinat. 25. 54.* Denunciatio et quasi significatio calamitatum. — Est idem ac *comminatio* apud *Quintil. 3. 8. 20.* Dedendine fuerint etiam citra hanc denunciationem. *h. e.* Fabii Gallis bellum minitanti. *Amnian. 26. 2.* Munitu præfeti Salustii sub exitu denunciatione statutum est, — ne etc. — Est idem ac *delatio* apud *Sueton. Aug. 66.* Gallo quoque et accusatorum denunciationibus et senatus-consultis ad necem compulsio. — b) Cum Genitivo personæ, vel, uti ajunt, subjecti. *Cic. Sull. 18. 52.* Quid tandem de illa nocte dicit, quum inter falcerios ad M. Læcam nocte ea — Catilinæ denunciatione convenit? Cf. *Vellej. 2. 70. 1.* Territus denunciatione quiescit. *h. e.* significatio in somnio sibi facta; de qua *Lactant. 2. 7.* — c) Absolute. *Quintil. Si, re non ante proposita, securum, ac nulla denunciatione in se conversum, intravit oratio.* Adde *Curt. 6. 17. 19. Seneca Ep. 94. a med.* Denunciatio et castigatio insanos coercuit.

DENUNCIATIVUS vel denunciativus, a, um, adject. derivat a *denunciatus*, qui denunciatur. *Cæli. Aurel. 1. Tard. 4.* Noctibus quidam inquietati antecedentibus signis accessionem fore denunciant; quidam sine ullo denunciatio motu corripuntur; quo fit, ut magis periclitentur.

DENUNCIATOR vel denunciator, ōnis, m. 3. qui denunciatur. ¶ 1. *Inscript. apud Gruter. 254. 4.,*

quæ pertinet ad ann. post Chr. n. 142. et est apud *Orell. 2544.* IMP. CAESARI — T. AELIO HADRIANO ANTONINO AVG. PIO — SOCI. LICTORES. POPVLARES. DENUNCIATORIS PVTEOLANI. *Alia* apud *Orell. 3216.* P. AEMILIO P. F. NICOMEDIO PATRI INCOMPARABILI, DECVRALI DECVRIAE LICTORI., COS. TRIUM DECVRAR. X. PRIMO, ITEM DECVR. LICTOR. POPVLARIS DENUNTIAT. X. PRIMO etc. In veteri alio monumento apud *Gruter. 250.* et 251., ubi plerique Urbis Romæ vici enumerantur, quinquies cum vicorum curatoribus etiam *denunciatores* recensentur: quod et apud *P. Victor.* legitur, de regionibus Urbis Romæ, ubi singulis regionibus denunciatores assignat. Hos voluit sub imperatoribus fuisse qui, deficientibus accusatoribus, graviora crimina magistratibus denunciabant, ne impunita elaberentur. Similes sunt, qui ab Italis dicuntur *capri di contrada.* ¶ 2. *Inscript. apud Orell. 2514.* quæ est apud *Mommsen Inscript. Neap. 6886.* L. MARIUS AVCTVS DENUNTIATOR AB SCAENA GRAECA. *Orellius* habet AISTVS ENVTIATOR, haud recte, atque hæc adnotavit: Nusquam præterea hic memorantur. Erantne id genus hominum, quos nunc vocant *souffleurs, suggeritori?* An potius, qui popello Romano, Græce nescienti, Latine breviter exponerent comœdia vel mimi Græci argumentum?

DENUNCIATUS vel denunciatus, a, um. *F. voc. seq.*

DENUNCIO vel denuntio, as, avi, atum, are, a. 1. (de et nuncio). Part. *Denunciatus* sub *A. I. a. et b., et B. Denunciatus* sub *A. I. a., et B. a.; Denunciandus* sub *B. a.* — Denunciare proprie est ab uno ad alterum locum nunciare, qui personæ ad quam id pertinet, aliquid nunciandum afferat atque hoc reapse eidem significet; hinc generatim est idem ac palam nunciare, significare, declarare, indicare et ordine et formali quadam ratione, immo etiam frequenter et lege, sive id fiat inter privatos homines, sive inter privatos et magistratus, sive inter magistratus et populos nationesque (It. *denunziare, for sapere, dichiarare, intimare formalmente; Fr. annoncer, déclarer, faire savoir, dénoncer, notifier avec formalité; Hisp. anunciar, declarar, hacer saber, denunciar, noticiar formalmente; Germ. eine formliche Meldung, Anzeige, Kundgebung, an ein. M. thun oder thun lassen, in bester Form und Ordnung ansagen, erklären, ankündigen, zu wissen thun, stets mit dem Charakter der formlichen, sehr oft der officiellen Anzeige; Angl. to denounce, intimate, declare, forewarn, foretell.*) Occurrit autem A) Generatim, et B) Speciatim.

A) Generatim usurpatur tum pro simpliciter nunciare, tum pro monere vel etiam minari, tum pro præcipere ac jubere, sive id amico, sive inimico animo fiat; et occurrit

I.) Proprie de personis. — a) Cum Accusativo rei et Dativo personæ, cum Accusativo rei tantum, raro cum Ablativo rei et præpos. *de*, cum Dativo personæ tantum, aut absolute omnino. — Cum Accusativo rei et Dativo personæ. *Cic. 3. Orat. 36. 144.* Plus enim aliquanto atulisti, quam tibi erat attributum a nobis ac denunciatum. *Id. 5. Fam. 11. 2.* Cum Sura nostru — locutus sum, ut ei (*Pompejæ*: meis verbis diceret, ut, quidquid opus esset, mihi denunciaret. *Id. 13. ibid. 77. 1.* Velim facias eos per litteras certiores, ut, si quid tibi opus sit, ne dubitent mihi jure suo denunciare. *Id. Sert. 17. 40.* Denunciare alicui judicium populi, legitimam aliquam contentionein, disreptionem, causæ dictionem, vim, arma, exercitus, imperatores, castra. Adde *eumd. Mar. 24. 49. Id. 15. Att. 20. 2.* genus interitus. *Id. Mil. 19. 53.* Mors alicui denunciata et prædicta. *Id. 1. Divinat. 30. 65.* Hector moriens propinquum Achilli mortem denunciat. Cf. *Tibull. 3. 5. 5.* Nigram horam denunciat mihi Persephone. *Rursus Cic. 5. Phil. 7. 19.* Denunciare alicui inimicitias. *Id. 5. ibid. 8. 21.* populo Romano servitatem. *Id. 14. ibid. 3. 8.* omnibus pestem, vastitatem, cruciatum, tormenta. *Id. 2. leg. Agr. 5. 13.* omnibus vim tribuniciam. — Cum Accusativo rei tantum. *Cic. Sert. 20. 46.* Denunciare proscriptionem, eadem, direptionem. *Id. 2. Att. 23. 3.* Non mediocres terrores jacere et denunciare. — Raro admodum cum Ablativo rei et præpos. *de*, et Dativo personæ. *Cic. Cæcin. 32. 95.* Postea cur, Ebuti, de isto potius fundo, quam de alio, si quem habes, Cæcinæ denunciabas, si Cæcina non possidebat? — Cum Dativo personæ tantum, et denunciare ponitur pro minari. *Cic. 2.*

Att. 23. 1. Volūtat (*Clodius*), furit, nihīl habet certi, multis denunciātur: quod fors obtulerit, id acturus videtur. *Cf. eumd. Quinct. 17. 54.* Denunciare alicui domum. *h. e. domi.* — Absolute omnino, ita tamen, ut res, quae denunciatur ex ipso orationis contextu innoscatur. *Cf. Rabir. Post. 6. 15.* Moneo et praedico, In tegra re causaque denunciatio: omnes homines deosque testor. *Sic Id. 4. Fam. 3. 1.* Multo enim ante — prospexit tempestatem futuram, neque id solum mea sponte, sed multo etiam magis monente et denunciante te. Adde *eumd. Quinct. 17. 74.* Similiter ex denunciatio, hoc est praemisso nuncio. *Seneca Ep. 79. sub fin.* Si se non exoravit et pinxit, sed idem semper fuit, alve ex denunciato videbatur, sive imparatus ac subito. Adde *eumd. 3. Quæst. nat. 30.* — b) Adde re, quae denunciatur, per Accusativum et Infinitivum, aut per pronomem Relativum. — Per Accusativum et Infinitivum. *Cf. Quinct. 6. 27. Sex. Alfens. denunciatur sese procuratorem esse. Id. 6. Phil. 3. 5.* Testiflor, denunciatio, ante praedico, nihīl M. Antonium eorum, quae sunt legis mandata, facturum. Adde *eumd. Divin. in Q. Cæcil. 8. 25. 1. Orat. 23. 103. et 3. de republ. 11. 19. Cæs. 1. B. G. 36.* Quod sibi Cæsar denunciaret, se Æduorum injurias non neglecturum. Adde *eumd. 5. ibid. 54. Nepos Chabr. 3.* Quem ante (diem) domum nisi redisset, capitis se illum damnaturos denunciarent. *Liv. 3. 46.* Denunciare se Icilio — neque legi suae latorem, neque decemviro constantiam defore. *Id. 45. 1.* Denunciavit populo, L. Æmiliū collegam — cum rege Porreo pugnasse etc. *Curt. 10. 3. 5.* Denunciante protinus esse morituros, si rex perseveraret Israel. Adde *Sueton. Cæs. 30.* — Per pronomem Relativum. *Cf. Planc. 22. 52.* Denunciasti homo adolescens quid de summa republica sentiret. — c) Denique quum significat mandare, praecipere, jubere, usurpatur cum Coniunctivo et part. ut vel ne, cum Coniunctivo sine ulla part., cum Infinito, aut absolute. — Cum Coniunctivo et part. ut vel ne. *Cf. 11. Fam. 25.* Expectant mihi quotidie tuas litteras Lupus noster subito denunciavit, ut ad te scriberem, si quid vellem. *Id. 1. Tusc. 49. 118.* Si quid tale acciderit, ut a deo denunciatum videatur, ut exeamus e vita. *Cæs. 2. B. C. 20.* Gaditanos denunciavisse Gallonio, ut sua sponte excederet Gaditum. Adde *eumd. 6. ibid. 10. Liv. 9. 36.* Legati venerant denunciatum Fabio senatus verbis, ne saltum transiret. Adde *eumd. 7. 31. Sueton. Cæs. 75.* Denunciare acerbe loquentibus, ne perseverent. Adde *eumd. Tib. 27.* — Cum Coniunctivo sine ulla part. *Cf. 2. Ferr. 12. 36.* Moneo, praedico, ante denunciatio: qui — professi sunt, abstineant in hoc iudicio manus oculosque ab hoc scelere nefario. *Liv. 6. 17. extr.* Denunciatum senatus verbis, facerent prope ex urbe ab ore atque oculis populi Romani. *Id. 39. 54. ad fin.* Denunciant Gallicis populis, multitudinem suam domi continent. *Curt. 7. 7. 25.* Tibi autem quietius, quam potest, denunciatio, ipsi mihi indices quid extis cognoveris. Adde *Sueton. Cal. 35.* — Raro cum Infinito. *Apul. 9. Met.* Denunciant hosti nostro nos — decere. Adde *eumd. 10. ibid.; et Tac. 11. Ann. 37. V. et infra sub B. b.* — Absolute. *Cf. Dom. 45. 117.* Praesertim quum tribunus plebis vel denunciare potueris, vel etiam cogere.

II.) Translate de rebus inanimis. *Cf. Mil. 1. 3.* Quamobrem illa arma, centuriones, cohortes non periculum nobis, sed praesidium denunciant, ubi ipsi centuriones et cohortes tanquam res accipiuntur. *Id. 3. de republ. 3. 6.* Nam terra continens adventus hostium — multis iudiciis et quasi fragore quodam et sonitu ipso ante denunciat. *Virg. 1. G. 453.* Cæruleus (sol) pluviam denunciatur, igneus Euros. *h. e. portendit. Cf. Plin. 18. Hist. nat. 35. 78. (341).* Si ante exortum nubes globabuntur, hiemem asperam denunciabunt. *Propert. 4. 3. 61.* Illa dies horis eadem denunciat ignis. *Curt. 10. 2. 15.* Quid hoc repens consternatio et tam proceat atque effusa licentia denunciatur? *Cels. 2. 6.* Mors denunciatur, ubi aeger supinus cubat. *Plin. 13. Hist. nat. 22. 38. (118).* Arbor — statim pestem denunciatur. Adde *Tac. Germ. 18.*

B) Speciatim. ¶ 1. In iure usurpatur — a) Pro ex publico iure ac lege, et formaliter quidem ratione significare, declarare, indicare; et de bello praecipue occurrit cum v. *indicare* coniunctum. *Cf. 1. Off. 11. 36.* Bellum denunciatum ante et indictum. Adde *eumd. 2. de republ. 17. et 23. Id. 12. Fam. 24.*

Quos senatus ad denunciandum bellum miserat. Adde *eumd. Senec. 6. 18.* — b) Item ponitur de imperatoribus pro praecipere, jubere. *Cæs. 6. B. G. 10.* Suevos iis nationibus, quae sub eorum sint imperio, denunciare, uti auxilia peditatus equitatusque militum. Adde *eumd. 3. B. C. 86. extr. Liv. 3. 19.* Denunciavit, ut arma caperentis. Adde *eumd. 8. 30. et 44. 26. Sueton. Cæs. 65.* Tum maxime exactor gravissimus disciplinae, ut neque itineris, neque praetii tempus denunciaret. *Id. Claud. 13.* Denunciatio ad novum Imperatorem itinere. Adde *Justin. 42. 2.* — Et absolute. *Brutus et Cassius apud Cic. 11. Fam. 2.* Denunciare veteranis. — Et cum Infinito. *Tac. 11. Ann. 37.* Denunciat centurionibus exsequi eadem. — c) Denunciare testimonium alicui est vocare aliquem etiam invitum ad iudicium, testimonium dicendi gratia. *Cf. Rosc. Am. 38. 110. 2. Ferr. 19. 51. et Flacc. 6. 14. V. Klotz ad Cicer. Oration. vol. 2. p. 704.* — Similiter dicitur *testibus*, vel *alicui denunciare*, ut apud *Cic. 6. Ferr. 12. 28.* Testes, quibus nos praesentibus denunciavimus, eos vi custodisque retinere. Adde *Quintil. 5. 7. 9. et 15.; et Plin. 6. Ep. 5. 2.* — Et absolute omnino. *Cf. Flacc. 15. 15.* Fratres saltem exhibe (testes). Non denunciat. *subaudi* testibus illis, vel iis testimonium. — d) Item denunciare est etiam in iudicio de lite vocare (V. *Klotz ad Cicer. Oration. vol. 1. p. 482. et vol. 2. p. 865.*), rem ad iudicem deferre. *Cf. Cæcin. 7. 19.* Homini Romae in foro denunciati fundum illum — suum esse sequeque sibi emisse. *Cf. eumd. Quinct. 6. 27. Sic Id. Rosc. com. 9. 26.* In iudicium, vel iudici denunciare. *V. Pauly's Real-Encycl. vol. 2. p. 678.* ¶ 2. In re sacra denunciari est futurum aliquid portendi, et dicitur etiam de inanibus. *Cf. 1. Divinat. 13. 97.* Quibus prodigiis magna populo Romano bella periculisque seditionis denunciabantur. *Virg. 3. Æn. 365.* Sola novum dictaque nefas Harpyia Celano Prodigium canit et tristes denunciatur iras. Adde *Sueton. Cæs. 81., Aug. 94. et 96., et alibi.*

DENUNTIATIO, DENUNTIATIVUS, DENUNTIATOR, DENUNTIATUS et DENUNTIUM, as. V. DENUNCIATIO, DENUNCIATIVUS, etc.

DENUNTIUM, adverb. per syncopen pro de novo (V. *Ruhnck. ad Ter. Andr. prok. 26.*) de integro (It. *di nuovo*; Fr. *de nouveau*; Hisp. *de nuevo*; Germ. *von Neuem*; Aozl. *again*). Itaque ¶ 1. Stricto sensu ponitur pro de integro, quum scilicet sermo est de rebus, ut puta de adibus, quae, prius dirutae, reaedificantur. *Plaut. Most. 1. 2. 36.* Aedificantur aedes totae denuo. Similiter *Sueton. Aug. 47.* Alias (urbes) aut aere alieno laborantes levavit, aut terrae motu subversas denuo condidit. ¶ 2. Latiore sensu ponitur pro iterum, secundo. *Plaut. Mil. glor. 3. 3. 1.* Rem omnem, Acrotestium, tibi, tibi que, mea Miphidippa, domi demonstravi ordine. Hanc fabricam fallaciasque minus si tenetis, denuo volo percipiatis plane. *Liv. 10. 31.* Fabius in Etruria rebellante denuo quatuor milia et quingentos Perusinorum occidit. *Justin. 5. 5. 8.* Veritus itaque (*Heibides*) multitudinis impetum, denuo in voluntarium exitium proficiscitur. ¶ 3. Item usurpatur pro rursus. *Cf. 4. Ferr. 56. 139.* Sicilia te praetore censu denuo est. Adde *eumd. 2. ibid. 14. 37.; Ter. Eun. 5. 2. 60.; et Plaut. Amph. 1. 1. 238.* — Hinc denuo saepe coniungitur cum Verbis, in quibus inest praepositio re, quae adverbio retro similem habet significationem. *Plaut. Capt. 2. 3. 51.* Ut redire liceat ad parentes denuo. *Id. ibid. 3. 5. 108.* Nunc intelligo redauspiratum esse in catenas denuo. *Ter. Eun. 4. 4. 24.* Tunc mihi denuo respondeat. Similiter alverbium rursus usurpat. *Suet. B. Afr. 70.* Atque inde quarta die egressus redit rursus ad castra, quae ad Azor habuerat. ¶ 4. Denique, apud *Plautum et Terentium*, adverbium denuo significat actionem aliquam loco alterius fieri, sive aliquid fieri vel accidere aliter ac volumus. Itali dicunt *invece*, Germani *wieder*. *Ter. Heaut. 1. 6. 4.* Nec quidquam magis nunc metuo, quam ne denuo miser aliquo extrudat hinc. Adde *eumd. ibid. 3. 2. 32. Plaut. Trin. 3. 3. 74.* Aperi (arcam), depreme inde auri ad hanc rem quod sat est. Continuo operito denuo.

DENUO, is, ere, n. 3. palam, seu valde annuo, a praeposit. *de*, et simplici atque inusitato *nuo*. Vox a

Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 127.*

DEOCCO, as, are, a. 1. idem quod occo, glabas agri comminuo. *Plin. 18. Hist. nat. 15. 37. (137).* Vicia non sarritur, non stercoreatur, nec aliud quam deocceatur.

DEONERATUS, a, um. V. voc. seq. DEONERO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et onero). Part. *Deonerans II.; Deoneratus I. et II.* — Deonero est onere levo, exonero.

I.) Proprie. *Ammian. 24. 6.* Validiores naves deoneratas octogenis implevit armatis. *Arnob. 6. 16.* Deonerati profuvles podicis.

II.) Translate. *Cf. Divin. in Q. Cæcil. 14. 46.* Ex alicuius invidia deonerare aliquid, et in altum trajicere. *Arnob. 7. 42.* Immunda faex aversabili fraditate corpora deonerans.

DEOPERIO, is, ire, a. 4. (de et operio). Part. *Deoperitus.* — Deoperio est aperio, delego. *Cels. 8. 4. ante med.* Os deoperire tutissimum est. *Ita quaedam editiones: sed pleræque alicæ, cæque optimæ, aperire. At nihil mutandum videtur: nam etiam deoperita habetur apud Isid. 16. Orig. 2.* Tellure deoperita, smaragdi intermicant. *Gloss. Cyrill. Περαξέω, delego, deoperio.*

DEOPTO, as, are, a. 1. (de et opto) idem quod opto, eligo. *Hygin. fab. 191.* Pater Midre deoptandi dedit potestatem, ut quicquid vellet, peteret a se.

DEORATA, perorata. *Paul. Diac. p. 74. 10. Müll.*

DEORSUM, adverb. Vox est in carmine fere dissyllaba, ut *deinde. Lucret. 1. 362.* Corporis officium est quoniam premere omnia deorsum. *Id. 2. 205.* Pondera quantum in se est, deorsum deducere pugnent. Adde *ibid. 217., 221. et 230., 4. 630. et alibi.* Aliquando tamen est trissyllaba. *Id. 2. 202.* Quin vacuum per inane deorsum cuncta ferantur. Adde *eumd. 3. 1030., ubi quidam leg. deosum, ut et 6. 334. et alibi.* — *Deorsum pro deorsum dixit unus Apul. bis 7. Met., item 9. ibid. sub fin. et de deo Socrat. et Florid. n. 15.* — Ceterum *deorsum*, cui opponitur *sursum* (V. infra sub I.), a *de* et *vorsum* seu *versum*, est versus partem inferiorem (It. *verso il basso*, *rivolto allo ingiù*; Fr. *vers le bas*, *en bas*; Hisp. *hácia abajo*, *alla abaxo*; Germ. *nach unten*, *abwärts gewandt*, *abwärts*; Angl. *down*, *downwards*).

I.) Proprie motum significat versus aliquem locum; et occurrit — a) Absolute. *Plaut. Amph. 5. 1. 36.* Devolant anques jubati deorsum in impluvium duo. *Jucret. 6. 335.* naturâ pondera deorsum Omnia nituntur. *Id. 2. 217.* Corpora natum deorsum rectum per inane ferantur. *Cf. 1. Nat. D. 25. 69.* Quam pondere et gravitate directo deorsum feratur. *Varro 3. R. R. 5. 4.* Deorsum in terram esse aquam, quam bibere possint. *Crescentius* omnia hæc omisit; *Schneiderus* uncis inclusit. *Quintil. 11. 3. 97.* Deorsum spectantibus digitis. *Pallad. 2. R. R. 35. de malis.* Coostat mala sic ponenda, ut pediculorum partes deorsum facias. *h. e. deorsum colloces.* — b) Jungitur cum *versus* vel *versum*. *Quadrivarius apud Gell. 9. 1.* Lapidis deorsum versus mittere. *Varro 2. R. R. 7. 5.* Lumbis deorsum versus pressis. — c) Item jungitur cum *sursum*; immo *sursum deorsum*, Gr. *ἀνω κάτω*, sine particula conjunctiva, occurrit apud *Ter. Eun. 2. 2. 47.* *Sursum deorsum* cursitare. Et apud *Cic. 2. Nat. D. 33. 84.* *Sursum deorsum*, ultra citro commcare. *Seneca 6. Quæst. nat. 21.* *Sursum ac deorsum* moveri. *Quintil. 11. 3. 105.* Reliqui (*gestus*) et *sursum* et *deorsum* aliquid ostendunt.

II.) Translate ponitur de loco et significat infra. *Ter. Adelph. 4. 2. 34. sv.* Nostin porticum apud macellum hanc deorsum? *DE.* Quidni noverim? *sv.* Præterito hæc recta platea sursum: ubi eo veneris, ellus deorsum versus est.

DEORSUS, V. voc. præced.

DEOSCULATOR, a, um. V. voc. seq. DEOSCULATOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. (de et osculo). Part. *Deosculatus I. et II.* — Deosculator est idem quod osculo, ut vehementer osculo.

I.) Proprie, et quidem — a) Active. *Plaut. Cis. a. 1. v. 48.* Sine, tuos oculos deosculer. Adde *eumd. ibid. 2. 8. 33. Fal. Max. 2. 10. n. 2.* Scipionis deysteram duo deosculati. V. PEROSCULATOR. *Apul. 3. Met.* Quam amplexus ego et deosculatus. Adde *eumd. 5. ibid.* — b) Passive. *Apul. 2. Met.* Rursum me deosculato. et *ibid.* Me pressim deosculato.

II.) Translate. *Gell.* 1. 23. Senatus fidem atque ingenium pueri deosculatus. h. e. impense laudans ac probans.

DEOSUM. V. DEORSUM init.

DEPASCOR, pascis, pactus sum, pascisci, vel rectius ac saepius depasciscor, pascisceris, pectus sum, pascisci, dep. 3. (de et pasciscor). Part. *Depactus* vel *Depectus* I. — Depasciscor est idem quod pasciscor, pactione transigo (It. *patteggiare, accordarsi, convenire*; Fr. *faire un pacte, un accord, transiger*; Hisp. *hacer pacto, concierto, transigir*; Germ. *verabdingen, sich ausbedingen, abs. sich vergleichen*; Angl. *to bargain, agree upon*).

I.) Proprie, fere semper aut de turpi pactione dicitur, aut de ea, quae pasciscanti iniqua sit. *Cic. Ror. Am.* 58. 110. Cum illo partem suam (*prodae*) depascisci. *Id.* 2. *Invent.* 24. 72. Depactus est cum hostibus, ut arma relinqueret. *Id.* 5. *Ferr.* 24. 60. Neque ante est dimissus, quam ad conditiones ejus depactus est. — Apud *JCTos* in Edicto praetoris de calumniatoribus *depactus* dicitur, qui turpiter pactus est, ita interpretante *Ulp. Dig.* 3. 6. 3.

II.) Translate. *Ter. Phorm.* 1. 3. 14. Ut mihi liceat tam diu, quod amo, frui, jam depascisci morte cupio. h. e. mori quoque cupio. Simile est illud *Virg.* 5. *Aen.* 230. vitamque voluit pro laude pascisci. *Cic.* 9. *Att.* 7. 3. In quo non extimesco periculum: quum omnem tot impendant, cur non honestissimo depascisci velim?

DEPACTUS, a, um. V. DEPANGO et DEPASCISCOR.

DEPALATIO, ðnis, f. 3. ¶ 1. Est pali in terram desigendi actio. Mos fuit aliquando terminos agrorum palis terrae defixis designare. Hinc *Inscript.* apud *Fabret.* p. 245. n. 671, quae est apud *Orell.* 3689. HI TERMINI XIX. POSITI SVNT AB SCRIBONIANO ET PISONE FRVGI EX DEPALATIONE T. FLAVII VESPASIANI ARBITRI. nempe hoc titulo declarat, lapideos terminos XIX. positos fuisse ab agri dominis, ubi pali erant, quibus defixis Vespasianus, nondum Augustus, arbiter postulatus eundem agrum limitaverat, finesque statuerat inter Scriboniani et Pisonis Frugi praedia. V. DEPALO I. ¶ 2. Depalatio est etiam descriptio horarum, quae ad deprehendendas solis umbras singulis diebus decrecentes ac rursus augescentes facta est et aeneis regulis in basi marmorea inclusis circa gnomonem in campo Martio ab Augusto collocatum, ut narrat *Plin.* 36. *Hist. nat.* 10. 15. (72). Et probavit *Bandinius* in *Comment. de obelisco Cæs. Aug.* p. 97. et alibi. *Vitruv.* 9. 7. 1. *Schneid.* Separandae sunt (*horologiorum*) rationes et explicandae mensurae dierum brevitates, itemque depalationes. *Turneb.* 1. 6. *Adversar.* c. 12. putavit, has esse cuneorum detractiones, quae in horologio tantum aequatico locum habebant, quod describit idem *Vitruv.* *ibid.* 8. 6. et 7. *Baldus* vero in *Lex. Vitruv.* suspicatur, depalationes dici solis evagationes per Zodiacum: ut sit a palari, h. e. vagari. *Schneiderus* ad *Vitruv.* 9. 7. 1. *Turnebi* interpretationem probat: V. ibi plura.

DEPALATOR, ðris, m. 4. qui palos defigit. Hinc translate *Tertull.* 5. *advers. Marcion.* 5. D. Paulum vocat depalatores discipline divinae; h. e. qui velut palis defixis Dei disciplinam statuerit: nisi malis a depalo ducere, ut evulgatorem significet.

DEPALATUS, a, um. V. DEPALO et DEPALO.

DEPALLIO vel depallo, as, are, a. 1. pallio, vel palla spolio apud *Tertull.* *Pull.* 4.; sed ibi legendum *depilari* pro *depallari*. V. locum in DEPILO.

DEPALMO, as, are, a. 1. (de et palma) palma percutere. *Q. Laebo* apud *Gell.* 20. 1. Quemcumque depalmaverat.

DEPALO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et palus). Part. *Depalatus* I. — Depalare est palis impactis statuere et circumcludere.

I.) Proprie est agrorum terminos palis defixis designare, ut in DEPALATIO I. est dictum. *Inscript.* apud *Fabret.* p. 221. n. 533., quae est apud *Orell.* 3688. ET IVGERRA AGRI CVTVLBIANI P. M. IIII. ITA VTI DEPALATVM EST.

II.) Translate. *Tertull.* *Apolog.* 10. Civitas, quam depalaverat Saturnus, Saturnia usque nunc est. *Id.* *advers. Hermog.* 29. Depalare mundum.

DEPALO, as, are, a. 1. (de et palam). Part. *Depalatus*. — Depalare est aperire, palam facere. *Fulgent.* 2. *Mythol.* 10. Juste vel Sol Venæris depalavit adulterium. *Id.* 3. *ibid.* 6. Lucernam de sub medio

ejecit, id est desiderii flammam in pectore absconsam depalat. *Gloss. Isid.* Depalata, manifesta. Adde *Cassiod.* 3. *Hist. Eccl.* 2. *sub init.*

DEPANGO, pangis, pactum, pangere, a. 3. (de et pango). Part. *Depactus* I. et II. — Depango est planto, insero, humi deligo.

I.) Proprie. *Colum.* 3. *R. R.* 16. 1. Malleolum medio spatio, quod vacat inter vitas, depangere. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 21. 11. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 96. 98. (211). Depacta in terram non extrahuntur. *Id.* 24. *ibid.* 1. 1. (1). Quercus in scrobe depacta.

II.) Translate. *Lucret.* 2. 1085. Vitæ depactus terminus alte tam manet.

DEPARCO vel deperco, is, ere, a. 3. parco, compareo. *Solin.* 4. Hoc collataneum depercutit ut suffragiat usui. *Al. leg.* depercutitur. *Priscian.* p. 832. *Putsch.* Spargo, respergo; parco, deperco. *Priscian.* tamen nullo id auctore confirmat.

DEPARCUS, a, um, adject. nimum parcus, adeoque sordidas. *Sueton.* *Ner.* 30. Sordidos putabat esse et deparcos, quibus impensarum ratio constaret.

DEPARTIO, is, ire, a. 4. et

DEPARTIOR, tris, iri, dep. 4. (de et partior) est idem ac partior, seu divido. *Gloss. Cyrill.* Καταρτίζω, departio. *Boeth. Aristot. Analyt. post.* 2. 14. p. 553. Congruum est — departiri genus in atoma specie prima.

DEPASCO, pascis, pasci, pastum pascere, a. 3. et

DEPASCOR, pasciscis, pastus sum, pasci, dep. 3. (de et pasco). Part. *Depastus* I. et II.; *Depascendus* H. — Depasco est idem quod pasco (It. *pascere*; Fr. *paître*; Hisp. *pacer*; Germ. *abweiden*; Angl. *to feed upon*).

I.) Proprie. ¶ 1. Dicitur de pastoribus, et est depasci facio. *Ovid.* 5. *Fast.* 283. Venerat in morem populi depascere saltus. *Virg.* 1. *G.* 111. Quid, qui, ne gravidis procumbat culmus aristas, Luxurium segetum tenera depascit in herba? *Colum.* 2. *R. R.* 10. 32. Si depascere saepius voles, usque in mensem Majum sufficit. *Ulp. Dig.* 10. 4. 9. Glandem ego immisso pecore depasco. ¶ 2. Dicitur etiam de pecore, et est pascendo absumere. *Cic.* 2. *Orat.* 70. 284. Ab iis, qui a pecore ejus depasci agros publicos dicerent. *Colum.* 7. *R. R.* 5. 21. Si hædi roscidas herbas depaverint. *Virg.* 4. *G.* 539. Qui (*tauri*) tibi nunc viridis depascunt summa Lycæi. Sic *Plin.* 11. *Hist. nat.* 19. 21. (65). Papilio ceras depascitur. — Hinc *depastus* meliorum apud Grecos significatione. *Claudian.* *VI. Cons. Honor.* 239. sonipes frondes depastus amaras. — Et passive. Cum Accusativo Græcorum more *Virg.* 1. *Ecl.* 54. saepes Hyblæis apibus florem depasta salicti. h. e. habens flores depastos ab apibus. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 45. (161). Depastæ segetes. Aliter *Auct. Laud. Herc.* 77. Depastis juvenens. — Huc pertinent et figurata illa *Virg.* 5. *Aen.* 92. rursusque innoxius (*anguis*) imo Successit tumulo, et depasta altaria liquit. et 2. *ibid.* 215. miseris morsu (*anguis*) depascitur artus.

II.) Translate. *Lucret.* 3. 10. tuisque ex, inclute, Charitis, Floriferis ut apes in salibus omnia limant, Omnia nos itidem depascimur aurea dicta. h. e. decerpimus. *Cic.* 2. *Orat.* 23. 96. Multo ejus oratio esset pressior, in qua, ut in herbis rustici solent dicere, in summa ubertate inest luxuries quaedam, quæ stilo depascenda est. *Id.* 1. *Legg.* 21. 55. Depasci veterem possessionem Academicam ab hoc acuto homine non sinemus. *Sil.* *It.* 16. 681. Et potuit Latium longo depascere bello. h. e. vastare, depopulari. *Virg.* 3. *G.* 458. artus depascitur arida febris. Adde *Claudian.* 1. *Rufin.* 302. et *Idyll.* 3. 11. *Sil.* *It.* 6. 50. truncum raptis caput auribus, ipsaque diris Frons depasta modis. *Id.* 12. 153. Depasti flammis scopuli.

DEPASTIO, ðnis, f. 3. actus depascendi. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (236). Similem rationem et depastio animalium habet.

DEPASTUS, a, um. V. DEPASCO.

DEPAVITUS, a, um, particip. ab inausit. *depavitus*, percussus, calcatus. *Solin.* 2. 4. Parcus depavita levibus vestigiis inviari.

DEPAUPERO, as, are, a. 1. (de et pauper) est facere pauperem. *Farro.* Prius, quam domum depauperasset sumptu suo. Sic citat Perottus in Cornucop., quem pœnes sit fides.

DEPECISCOR, pascisceris, pectus sum, pascisci. V. DEPASCISCOR.

DEPECTIO, ðnis, f. 3. actus depeciscendi, pactum. *Imp. Constantin.* *Cod. Theod.* 2. 10. 1. Advocati, qui consceleratis depectionibus suæ opis egentes spoliati atque denudant.

DEPECTO, ctis, rum, ctere, a. 3. (de et pecto). Part. *Depectens* I.; *Depevus* I. et II.; *Depectendus* I. — Depecto est deorsum pecto, vel probe pecto (It. *pettinare*; Fr. *peigner*; Hisp. *peynar*; Germ. *herunter - herab - kämnen*; Angl. *to comb, trim*).

I.) Proprie. *Ovid.* 6. *Fast.* 229. crines depectere buxo. *Id.* 1. *Art. am.* 630. Depexæ jubæ. *Lucan.* 9. 635. Depexus crinis. *Ovid.* 3. *Fast.* 465. Liber depexus crinibus. *Cl. Plin.* 6. *Hist. nat.* 17. 20. (51). Seres depectentes frondium canitiem. *Virg.* 2. *G.* 121. Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres. *Colum.* 10. *R. R.* 187. Cypros item Paphio quam (*lactucam*) pingui nutrit in arvo, Punicea depexa coma, sed lactea crure est. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 1. 3. (18). Ars depectendi digerendique lini. *Id.* 12. *ibid.* 14. 32. (59). *de ture.* Quod in arbore hæsit, ferro depectitur. h. e. detrahitur.

II.) Translate. *Depexum* aliquem dare, veniliter et ironice est probe mulcare. Nos dicimus conciar per le feste. Et fusti percutere dixit *Plaut. Capt.* 4. 2. 116. eadem ratione. *Ter. Heaut.* 5. 1. 77. Si vivo, adeo extornatum dabo, adeo depexum, ut, dum vivat, meminerit semper mei. *Non.* p. 7. 33. *Merc.* exponit *laceratum*: atque ea est quidem sententia; non tamen ex vi nominis, sed ex ironia.

DEPECTOR, ðris, m. 3. qui pactum facit: a depasciscor, ut *Deceptor litium*, apud *Apul. de Mag.* (ut legit *Elmenh.*), h. e. turpis pactor litium, quem pasciscendi modum *Quintil.* *Declam.* 231. piraticum vocat. Alii minus recte leg. *reperlor*.

DEPECTORO, as, are, a. 1. e pectore sanguinem mitto. Occurrit tantum Part. *Depektorandus* apud *Pelagon. Veterin.* 1. 2. Equus primo depektorandus est. Cf. DETEMPORO.

DEPECTUS, a, um. V. DEPASCISCOR.

DEPECCASSERE, antiquum verbum. V. DE-ARGENTASSERE et DEPECULOR.

DEPECCATIO, ðnis, f. 3. idem ac depeculatus. *Gloss. Cyrill.* Νοσφις δημοσίων χρημάτων, depeculatio. Adde *Gloss. Philox.*

DEPECCULATOR, ðris, m. 3. qui depeculatur, peculator. *Cic.* 2. *Ferr.* 1. 2. Depeculatore ærarii, vexatorem Asiæ atque Pamphyliæ, prædatorem juris urbani. Adde *eumd.* 3. *Orat.* 27. 106.

DEPECCATUS, a, um. V. DEPECULOR.

DEPECULATUS, us, m. 4. defraudatus populi. *Paul. Diac.* p. 75. 11. *Müll.* *Depeccatus* a pecore dicitur. Qui enim populum fraudat peculatus pœna tenetur.

DEPECULOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. Pœnultima longa est, ut in *peculium, pecunia*, unde descendit: quod probat etiam *Voss. de Grammat.* 1. 2. c. 23. — Part. *Depecculatus* I. — Depeculari a *de* et *peculium* composit., significat furari pecuniam, vel pecus (pecora enim antiquis potiores divitiæ erant), et generaliter spoliare, compilare: et fere de furtis publicis dicitur.

I.) Proprie. *Cic.* 6. *Ferr.* 17. 37. Apollonium Drepanitanum omni argento optime facto spoliasti ac depeculatus es. *Id.* 2. *ibid.* 4. 11. In provinciis multas domos, plurimas urbes, omnia fana depeculatus est. *Lucilius* apud *Non.* p. 97. 9. *Merc.* depeculassere aliqua sperans me ac deargentassere, Decculanticare, eburno speculo depeculassere. *Müllerus* ad *Paul. Diac.* p. 75. col. 2. ait: *Lucilii* faciei versus apud *Non.* (*loc. cit.*) sualeo, ne sine necessitate immutentur. Bene se habent hi tetrametri, quod attinet ad numeros, et sententia aperta: loquitur mulier de muliere, quæ ipsam peculo, argenteis vasis, calautica, eburno denique speculo spoliare voluerit. — *Depecculatus* signif. pass. senel legitur in *Plaut. Epid.* 3. 4. 82. Me impune irrisum esse habitum, depeculatum eis. h. e. ab eis. Passive *depeculari* habet *L. Cælius* apud *Priscian.* 8. p. 793. *Putsch.* Ubi senatus intellexit, peculum depeculari. ἀποσπολιόσα.

II.) Translate. *Cic.* 6. *Ferr.* 36. 79. Qui laudem honorumque familiae vestre depeculatus est.

DEPELLO, pellis, pelli, pulsum, pellere, a. 3. (de et pello). *Depultus* pro *depulsus*, antiquo more, quo et *pulto* pro *pulso* dicebant, occurrit apud *Cic.* 4. *Herenn.* 10. 15. Si præceptis in Neptunias depultus erit lacunas. *Orellius* tamen aliique leg. *depulsus*.

— Part. *Depellens* I. 2. et II; *Depulsus* in omnibus paragr.; *Depulsurus* et *Depellendus* II. — Depello est deorsum pello, dejicio, detrudo (It. *cacciargiù, buttar giù*; Fr. *chasser de, écarter, éloigner*; Hisp. *ecar habaxo, alçar*; Germ. *nach unten, abwärtis, hinabstossen, - werfen, - treiben*; Angl. *to drive, put, or thrust down*).

I.) Proprie usurpatum tum de personis, tum de rebus. ¶ 1. Generatim. — a) Absolute. *Quintil.* 7. 6. Quam hostes murum ascendissent, peregrinus eos depulit. *Cic.* 3. *Cat.* 8. 19. Simulacra deorum depulsa sunt, et statuae veterum hominum dejectae. *Id.* 2. *Nat. D.* 54. 135. Stomachus agitatione et motibus linguae quam depulsam et quasi detrusam cibum accepit etc. *Cf. Plin.* 2. *Hist. nat.* 78. 80. (189). Illis in supera succum revocari naturae vaporis, his in inferas partes depelli humoris decido. — b) Sepe addito loco, a quo quis depellitur. *Nepos Cat.* 2. Aliquem de provincia depellere. *Cic. Cæcili.* 17. 49. Depelli et demoveri de loco. *Id. Harusp. resp.* 27. 58. Qui eum civem vi, ferro, periculis, urbe, omnibus patriæ præsidii depulit. *Sic. Tac.* 3. *Ann.* 24. Depellere aliquem urbe. *Id.* 14. *ibid.* 50. Italia. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 78. cursu. *Quintil.* 2. 17. 29. recta via. — Interdum locus, a quo quis depellitur, omittitur, quia ex ipso orationis contextu facile eruitur. *Tac.* 2. *Ann.* 1. Nam Phraates quamquam depulisset exercitus ducesque Romanos, etc. h. e. regno. *Sic. Id.* 3. *ibid.* 73. Tacfarinas quamquam sæpius depulsus. h. e. finibus provinciae; minime vero victus, ut quidam falso interpretantur. — Rursus *Val. Flacc.* 3. 565. umbrosis arcibus ornos depellere. *Cic. Sert.* 42. 90. Depellere ab aris, focus feram flammamque. *Id.* 3. *Cat.* 7. 17. tantam molem (h. e. Catilinam) a cervicibus nostris. *Id.* 2. *de republ.* 25. jugum a civibus. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 33. frenum. *Tibull.* 1. 11. 25. At nobis ærata, Lares, depellite, tela. Et poetice *Val. Flacc.* 6. 652. Ictus alicui depellere. *Tibull.* 1. 2. 49. nubila caelo. Adde *Virg.* 8. *Æn.* 78. et 109. *Ovid.* 7. *Met.* 835. depulerant auroræ lumina noctem. — Sæpe dicitur de morte, morbis et similibus. *Ovid. Heroid.* 14. 130. Depellere mortem alicui. h. e. ab aliquo. *Virg.* 9. *Æn.* 328. Sed non sugurio potuit depellere pestem. *Cic.* 7. *Fam.* 6. extr. Depellere morbum. *Cæs.* 6. *B. G.* 17. Apollinem (credunt) morbos depellere. Similiter *Cic.* 1. *Fin.* 11. 37. Cibo et potione famem stimulare depellere. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 6. frigus. V. *di deperentes* infra sub II. in fin. — Figuratae *Quintil.* 10. 1. 29. (Poetis) depulsa recta via. *Forcellinus* leg. a recta via. — Apud *Lucret.* 2. 219. occurrit depellere neutrorum more; ubi perique leg. *decedere*, alii aliter. ¶ 2. Speciatim est militare verbum, et significat hostes a loco, quem occupant, per vim amovere. *Cæs.* 7. *B. G.* 67. Hostes loco depellunt. *Id.* 3. *ibid.* 25. Quam alii, multis telis connectis, defensores vallo munitionibus depellerent. Adde *eumd.* 3. *B. C.* 52. *Nepos Timol.* 2. Depellere hostes tota Sicilia. Adde *Sall. Jug.* 58. Rursus *Nepos Pausan.* 2. Ut ex his regionibus Barbarorum præsidia depelleret. *Val. Max.* 3. 2. n. 23. Audacissimum quemque depellens. — Hinc figurata *Nepos Themist.* 5. Gradu depulsus est. ¶ 3. Item speciatim depelli dicuntur, qui oblectantur. — a) Usurpatur sæpe de ferarum catulis. *Varro* 2. *R. R.* 4. 16. Depellere agnos a matribus. *Pallad.* 4. *R. R.* 14. 4. Annula mula debet a matre depelli. *Virg.* 3. *G.* 107. Atque hæc jam primo depulsus (equus) ab ubere matris Audeat. *Id.* 7. *Ecl.* 15. Depulsi a lacte agni. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 82. *Horat.* 4. *Od.* 4. 15. matris ab ubere jam lacte depulsam leonem. *Veget.* 1. *Veterin.* 9. Pulli a matre depulsi. *Virg.* 1. *Ecl.* 22. quo sæpe solemus Pastores oviam teneros depellere fetus. h. e. agere. Neque enim placet, quod *Servio*, a lacte remove. — b) Raro de hominibus. *Sueton.* *Tib.* 44. Quasi infantes firmiores, necdum tamen lacte depulsi. *Prudent.* 10. *capit. orep.* 563. puer depulsus lacte.

H.) Translate ponitur pro impedire, prohibere, remove; et occurrit — a) De personis. *Plaut. Trin.* 3. 2. 14. Nec tuis depellor dictis, quin rumori serviam. h. e. deterreo. Similiter *Tac.* 11. *Ann.* 34. Vibiđam depellere nequivit, quin multa cum invidia flagitaret etc. h. e. impedire. *Cic. Rabir. perd.* 5. 17. Te ex illa crudeli actione — meo consilio esse depulsam. *V. Klotz* ad h. 1. *Id.* 3. *Orat.* 3. 11. Depulsus tribunatu per invidiam. *Nepos Datam.*

7. Depulsus ab aliqua re. *Rursus Cic.* 2. *Cat.* 7. 14. Depellere quempiam de spe conatuque. *Liv.* 31. 25. extr. spe quempiam. *Cic. Ligar.* 9. 26. Quem de suscepta causa propositaque sententia nulla vis, nullum periculum posset depellere. *Id.* 1. *Fam.* 7. a med. Depulsus de veteri diuturnaque sententia. *Id.* 2. *Tusc.* 6. 16. Depelli sententia. *Cæs.* *B. C.* 73. Caesar a superioribus consiliis depulsus omnem sibi commutandam belli rationem existimavit. *Quintil.* 5. *proæm.* 1. Judicem a veritate depelli misericordia. *Al. leg. pelli.* — b) De rebus et quidem abstractis. *Lucret.* 3. 321. quæ nequeat ratio depellere dictis. *Lachmann. leg. nobis.* *Cic.* 2. *Fam.* 16. Magno dolore me affecissent litteræ tuæ, nisi ratio ipsa depulisset omnes molestias. *Id.* 5. *Fam.* 20. circa med. Depellere multam alicui. h. e. ab aliquo. *Sic. Id. post reddit. in senat.* 8. 19. Metum bonis, spem audacibus, timorem huic ordini, servitutum depulit civitati. *Sic. Nepos Timol.* 1. Depellere servitutum a civibus. *Rursus Cic.* 12. *Fam.* 1. 1. Ut tantummodo odium illud hominis impuri et servitutus dolor depulsus esse videatur. *Id.* 12. *Phil.* 2. 6. Depellere falsam conditionis a se suspitionem. *Id. Pro. cons.* 3. 6. voluntaria morte nefariam turpitudinem. *Id. Cluent.* 6. 17. Amicorum pericula depellenda. *Liv.* 8. 23. Eam se contumeliam ignominiamque — ipsos omnia vi depulsos esse. *Quintil.* 1. 2. 24. Depellere ignominiam. *Tibull.* 1. 6. 1. vino curas. *Sueton. Ner.* 35. ostenta a semet in capita procorum. *Tac.* 5. *Hist.* 4. errorem. *Id.* 4. *Ann.* 11. claro sub exemplo falsas audiciones. — Hinc *di deperentes* sunt averrunci: V. *AVERRUNCUS. Pers.* 5. 167. dis depellentibus agnam *Percute.* h. e. dis insanie averruncis et fatuum amorem amoventibus. — Hinc a Part. præter. pass., cujus superioris exempla retulimus,

Depulsus, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est depulsio. *Val. Max.* 1. 1. n. 1. Portentorum depulsa Etrusca disciplina explicari (majores nostri) voluerunt. h. e. ritus, sacra et preces, quibus portenta expiantur. V. *DEPULSORIUS.*

DEPENDEO, es, ere, n. 2. (de et pendeo). Part. *Dependens* I. — Dependeo, quod verbum Augusti tantum estate usavenit, est deorsum pendeo, de aliqua re pendeo.

I.) Proprie. *Virg.* 1. *Æn.* 733. dependent Ichni laquearibus altis. *Id.* 6. *ibid.* 301. ex humeris nodo dependet amictus. *Ovid.* 6. *Met.* 592. lateri cervina sinistro Velleri dependat. *Sueton. Galb.* 11. Dependens a cervicibus pugio ante pectus. *Colum.* 3. *R. R.* 6. 2. Per unumquemque pampinum major numerus uvarum dependet. *Quintil.* 11. 3. 130. Hasta dependens. *Liv.* 42. 28. Laqueo dependentem invenerunt.

II.) Translate. *Ovid.* 1. *Fast.* 611. Hujus et augurium dependet origine verbi. h. e. vox *augurium* descendit ab origine verbi *augustus*, de quo hic sermo. *Id.* 3. *Fast.* 356. Discedunt dubii, promissaque tarda videntur: Dependetque fides a veniente die. *Al. leg. adveniente die.*

DEPENDO, dis, di, sum, dere, a. 3. (de et pendo). Part. *Depensus* sub A. I. et II. 1.; *Dependendus* sub A. I. — Dependere est A) Verbum activum, et B) Neutrum.

A) Active dependo est idem quod pendo. seu pendero. *Titinius* apud *Non.* p. 369. 21. *Merc.* Date dependam lanam. Ita legit *Turneb.* l. 30. *Adversar.* c. 9. Al. rectius *Da pensam.* — Hinc *dependere*, quemadmodum et *pendere*, est idem ac *solvere*, quia mos fuit olim, teste *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 13. (42), æs non numerare, quia nulli tunc erant signati nummi, sed pendere, ut in *ÆS* dictum est.

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Att.* 8. extr. Mi abjurare certius est, quam dependere. *Id.* 1. *Fam.* 9. Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spondidisti. *Seneca* 2. *Benef.* 21. Pecuniam pro capite dependere. *Justin.* 22. 8. Cum offensam non depensit stipendiū metueret. *Colum.* 5. *R. R.* 1. 8. Pro quibus nulla merces dependitur. *Apul.* 8. *Met.* Depensum pretium. *Id.* de *Mag.* *Ædulia*, quæ depenso parantur. h. e. depenso pretio. *Cajus* 3. *Institut.* edente *Goescheno* ¶ 127. Sponsors ex lege Publicia propriam habent actionem in duplum, quæ appellatur *depensi*.

II.) Figuratae. ¶ 1. Quemadmodum et *solvere*, ponitur sæpe de pœnis. *Cic.* *Sert.* 67. 140. Omnes republice pœnas aut presentis morte, aut turpi exilio dependerunt. *Id.* 4. *Cat.* 5. 10. Ipsum latorem legis *Sempronie* jussu populi pœnas reipublice de-

pendisse. — Huc referri potest et illud *Apul.* 9. *Met.* Depensa pro prandio lacrimæ. h. e. lacrimæ pro prandii mercede depensa. Al. leg. *depransæ*, minus recte. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro aliquid in re aliqua impendere, insumere. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 20. Plus in operis inventorum avocandis, quam in pretio rerum hujusmodi impenditur. *Id.* 4. *ibid.* 22. 7. Incassum dependitur opera. *Lucan.* 10. 80. tempora dependere amori. *Id.* 8. 100. mallem felicibus armis Dependisse caput.

B) Neutorum more *dependere* pro parvi ponderis esse joculariter dixit *Plaut.* *Asin.* 2. 2. 39. Ad pedes quando alligatum est centupondium, ubi manus manicæ complexæ sunt atque adductæ ad trabem, nec dependis, nec propendis, quin malus nequamque sis. h. e. nec minoris, nec majoris es ponderis. Sunt qui legunt *dependes* et *propendes*.

DÉPENDŪS, a, um, adject. deorsum pendens. *Apul.* 2. *Met.* Crines cervicæ dependuli. et 3. *ibid.* Pierique columnis implexi, alii statuis dependuli.

DEPENNATUS, a, um, adject. pennas, seu alas habens. Translate *Varro* apud *Fulgent.* de *prisco serm.* n. 11. Deum depennato attollam orationis eloquio. *Al. leg.* depinnato, eod. sensu. V. *Oehler, M. Ter. Varron. Sat. Menipp. fragm.* p. 168.

DÉPENSIO, ōnis, f. 3. occurrit pro sumpto in *Cod. Theod.* 6. 4. 29. Ut theatralis per pretores facienda depensio in aquæductus fabricam veteretur. *Gloss. Cyrill.* *ὑπαρξιαίος*, depensio.

DÉPENSUS, a, um. V. *DEPENDO.*

DÉPERCO. V. *DEPARCO.*

DÉPERDITUS, a, um. V. voc. seq.

DÉPERDO, dis, didi, ditam, dere, a. 3. (de et perdo). Part. *Deperdens* 2; *Deperditus* in fin. — Deperdere est ex toto aliquid invito animo dare, adeoque perire, omnino perire, amittere (It. *perdere una parte di un tutto*; Fr. *perdre une partie d'un tout*; Hisp. *perder*; Germ. *etwas von einem Ganzen weg verlieren*; Angl. *to lose*). Occurrit

¶ 1. Stricto sensu, ita scilicet ut vis præpositionis integra sit, et est ex toto partem aliquam amittere. *Cic. Fonte.* 9. 19. Verebatur, ne quid apud vos de existimatione sua deperderet. *Id. Cæcili.* 35. 102. Nihil de jure civitatis deperdere. *Id.* 4. *Verr.* 30. 73. Deperdere aliquid de libertate. *Quintil.* 10. 7. 24. paullulum de celeritate. *Cic.* 5. *Tusc.* 14. 40. aliquid ex bonis. *Cæs.* 3. *B. G.* 28. extr. Compluribus interfectis, paucos ex suis deperdiderunt. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 32. ne quid Summâ deperdat, metuens. h. e. de summa: nam præpositio *de* est in ipso verbo. ¶ 2. Latiori sensu, seu vi præpositionis imminuta, est amittere, omnino perdere: V. in fin. hujus vocis locum *Dig.* 41. 2. 21. *Plaut. Epid.* 1. 1. 9. Quam quidem (*gratiam*) jamdū te deperdidisse oportuit. *Al. leg.* perdidisse. *Cic. Pro. cons.* 5. 11. Non solum bona, sed etiam honestatem miseri deperdiderunt. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 61. Deperdere bonam famam. *Cæs.* 5. *B. G.* 52. extr. Tantum se ejus opinionis deperdidisse, ut etc., maxime debebant. *Cic. Brut.* 82. 283. Deperdere verum sanguinem. *Lucret.* 3. 526. vitalem sensum membratim. *Ovid.* 5. *Met.* 562. usum linguae. *Tibull.* 1. 4. 29. Quam cito pureos deperdit terra colores! *Plin.* 37. *Hist. nat.* 8. 33. (112). Callinæ oleo et mero colorem deperdunt. *Id.* 16. *ibid.* 22. 34. (82). Arbores folia deperdunt. *Id.* 10. *ibid.* 3. 4. (12). Nihil (lapis) igne deperdens. — Hinc Part. præter. pass.

Deperditus, a, um, adjective occurrit et est omnino perditus: ut ait *Cajus Dig.* 5. 3. 21. Deperditum intelligitur, quod in rerum natura esse desit. — Hinc sæpe semper figurata. *Catull.* 64. 119. mater gnatae deperdita letu. h. e. confecta dolore deflendo gnata. Alii tamen aliter interpretantur. *Phædr.* 1. 14. Sutor inopia deperditus. Et cum Accusativo, Græ a constructione, *Propert.* 1. 3. 11. nondum sensus deperditus omnes. — Morali ratione *Gell.* 5. 1. Quisquis ille est qui audit, nisi ille est plane deperditus, et perhorrescat necesse est et pudeat. h. e. plane malus ac seclustus. — Et in re amatoria. *Propert.* 2. 23. 19. de *Jovis amorib.* Ut Semela est combustus, ut est deperditus Io. Sic *Sueton. Domit.* 2. Domitia Paridis histrionis amore deperdit. — Hinc in *deperditio* esse dicitur id. quod amissum est. *Jabolen. Dig.* 41. 2. 21. Quod ex naufragio erpulsus est, usucapi non potest, quoniam non est in derelicto. sed in deperdito.

DÉPEREO, pæris, pæriti, pæritum, pærite, n. 4.

(de et pere). Part. *Deperiturus* I. — Deperere est in exitum rari, omnino pereire (It. *perire*, *perdersi* totalmente; Fr. *se perdre*, *périr*, *dépérir*; Hisp. *arruinarse*, *perecer*, *desperecer*; Germ. *zu Grunde gehen*, *umkommen*, *sterben*, *verloren gehen*; Angl. *to perish*, *be lost*, *go to ruin*, *be undone*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Lucret.* 2. 206. Nam neque adaugescit quidquam, neque deperit inde. *Cic.* 1. *Att.* 20. *sub fin.* Enitere, ut seceda ne qua deperat. *Cæs.* 5. *B. G.* 33. Nonnullas tempestate deperierant naves. *Id.* 3. *B. C.* 87. Magna pars (exercitus) deperit. Sic *Veget.* 1. *Veterin. proæm.* 14. et 6. *ibid. proæm.* 4. *Schneid.* Sanum animal deperit. *Ovid.* 2. *Amor.* 14. 10. Gens hominum vitio deperitura fuit. *Id.* 1. *ibid.* 15. 31. silices et dens patientis aratri Deperere ævo. Sic *Colum.* 12. *R.* 50. 9. Hæc omnia et multo plura esse debent; quoniam usu deperunt et pauciora fiunt. *Sueton.* *Vesp.* 2. Manente villa, qualis fuerat olim; ne quid scilicet oculorum consuetudini deperiret. *Id.* *Cæs.* 42. Qua conditione quarta pars fere crediti deperibat. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 19. (59). Auro, rerum uni, nihil igne deperit. *Id.* 14. *ibid.* 20. 25. (125). Musto deperit sapor. *Sillig* pro deperit legit deperuit. *Id.* 17. *ibid.* 2. 2. (11). In totum poma depererunt. *Gell.* 3. 9. Ad interfectionem deperire. — b) Speciatim ponitur pro mori. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 59. Est vetus atque probus centum qui perficit annos. Quid? qui deperit minor uno mense vel anno, Inter quos referendus erit?

II.) Figurata deperire aliquem, vel amore aliquem aut alicuius, vel deperire absolute, est impense amare, ad insaniam diligere; ad litteram enim deperire diceretur qui eo usque amat, ut amore ipso moriatur. *Plaut.* *Cas.* 1. 1. 19. Uxorem ut istanc duram, quam tu deperis, bellam et tenellam Casinam, conservam tuam. *Id.* *Asin.* 3. 1. 24. Qui dunt, eos derides: qui deludunt, deperis. Adde *eumd.* *Curc.* 1. 1. 46. et *Bacch.* 3. 3. 66. *Ter. Heaut.* 3. 2. 14. Minime miror, Clinia hanc si deperit. Adde *Justin.* 1. 7. 15. *Plaut.* *Cist.* 1. 3. 43. Is a more illam deperit, et illa hunc amore. *Catull.* 35. 12. Illum deperit impotenti amore. *Liv.* 26. 50. et 27. 51. Deperire amore alicujus. *Sueton.* *Vesp.* 22. Expugnatum autem a quadam, quasi amore sui deperiret, etc. *Curc.* 8. 6. 8. Quam laceratum corpus, in quo deperibat, insueretur. *Plaut.* *Epid.* 1. 1. 62. Amat ne istam, quam erit de præda? *τκ.* Rogas? deperit.

DEPESTA, ñrum, n. plur. 2. apud *Varron.* 6. *L.* 123. *Müll.* sunt vasa vinaria, quæ in sacris Sabinis in deorum mensa collocari solebant (sì. *lepesta*, vel *lepesta*) ab inus. *δραπέζω* libro, quod a *δραπέζω* *potulum*, quod dictum est, quia *πρω* *δραπέζω*, potum recipit. At *Müllerus* recte coniecit legendum esse *lepesta*. *V. LEPESTA.*

DEPETIGO, ignis, f. 3. idem atque impetigo, lepra: a peto, quia corpus petit et infestat. *Lucretius* apud *Non.* p. 160. 18. *Merc.* Illuvies, scabies oculus huic, deque petigo. *Conscendere.* *Imesia.* Al. leg. *deinque* *petigo*. *Cato R. R.* 157. Depetigini spurcæ brassicam opponito, sanam faciet. Ita *Schneiderus*; alii leg. *petigini* *porcæ*.

DEPETO, is, ere, a. 3. (de et peto) idem quod peto, vel valde peto. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 20. Non depetant ab alio, quod meminissent petendum sibi a Creatore. *Alii* rectius leg. *petentur*. *Neque majorem habent auctoritatem* *Not.* *Tir.* p. 39., ubi legitur *depetit*.

DEPEXUS, a, um. *V. DEPECTO.*

DEPICTIO, ñnis, f. 3. idem ac pictura. *Boeth.* in *Porphyrio.* 2. p. 60. Descriptio est ex proprietatibus informatio quædam rei, et tanquam coloribus quibusdam depictio. *Id.* 1. *Geom.* p. 1210. Quidam in hujus formæ depictione eam litteras alphabeti assuebant sibi hoc pacto, ut littera, quæ est prima, unitat responderet. *Id.* *ibid.* 2. p. 1213. Sit autem prædictorum infra facta depictio.

DEPICTUS, a, um. *V. DEPINGO.*

DEPILATOR, ñris, m. 3. qui dropace pilos e corpore evellit. *Gloss. Philox.* Depilator, *δραπακιστής*.

DEPILATUS, a, um. *V. DEPILO.*

DEPILUS, e, adjunct. (de et pilus) qui est sine pilis. *Varro* apud *Non.* p. 530. 25. *Merc.* Pueri glabri ac depiles propter ætatem. *Forcellinus* incertus hærebatur, *Varronis* an *Nonii* hæc verba essent. *Apul.* *Depiles* *geæ.* *Capell.* 8. p. 271. Depile rubellumque colvium.

DEPILO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et pilus). Part. *Depilatus* I. et II. — Depilo est: pilos detraho, evello.

I.) Proprie. *Seneca Const. Sap.* 17. Flentem vidimus *Cornelium*, cum illum *Corbulo* struthiocamelum depilatum ditissim. *Martial.* 9. 28. Depilati collei. *Spartian. Hadrian.* 4. Corripisse eum *Trajan* liberos, curasse delicatos, eosdemque depilasse, opinio multa firmavit. Ita pro sepelisse recte legit *Arntzenius ad Plin. Paneg.* 20. *Tertull. Pall.* 4. Revera enim quæ est Græcatis depilari magis, quam amiciri? h. e. corporis pilos evellere, magis quam Græcorum vestibus uti. Alii male leg. *depallari*; alii *depallari*, a *pallio* nempe, vel a *palla*. *Apic.* 6. 3. Perdicem cum pluma sua elitis, et coctura madefactum depilabis. *Veget.* 1. *Veterin.* 17. 16. *Schneid.* *Chiron* — asserit catulum lactentem vivum in aqua ferventi unissum ac depilatum, ita decoqui, ut ossa separentur a carne. *Apic.* 2. 2. Depilate amygdalæ. h. e. decorticate.

II.) Translate. In illo *Lucili* apud *Non.* p. 36. 27. *Merc.* Nato quid actum est? (Alii leg. *Narro*, quod actum est:) depilati omnes sumus; *Non.* exponit, rarefacti, ut sit a *dépilo*: rectius dixisset, explilati, spoliati, nempe a *dépilor*. At *Marcerus* ad h. l. hæc ait: inepte *Nonius* rarefacti. Propria vis verbi de iis, quibus pili velluntur: translate *Lucilius* de iis, qui spoliati fuerant, aut vapulerant; nam tale quid in eo libro. Pro *Nato* alii volebant *Narro* quod actum est; mihi placet magis: *Gnatho* quid actum est? depilati omnes sumus; nam ea persona fuit in hac fabula.

DEPILOS, ñris, atus sum, ari, dep. 1. idem ac compilo, expilo. *Priscianus* 18. p. 1205. *Putsch.* Græca hæc verba *αληθας τους Θεους τας δεκατας, και τον Θεων τας δεκατας*, testatur a Latinis sic reddi: *depilatus Deos decumas, et Deorum decumas*.

DEPINGO, pingis, pinxi, pictum, pingere, a. 3. (de et pingo). *Depincti* per syncopen pro *depinzisti* habet *Plaut. Pæn.* 5. 2. 154. — Part. *Depictus* in omnibus paragr. — Depingo idem est ac pingo, vel perfecte pingo (It. *dipingere*; Fr. *peindre*, *représenter en peinture*; Hisp. *pintar*, *figurar* *con el pincel* *y los colores*; Germ. *abmalen*, *durch Malen abzeichnen*, *darstellen*; Angl. *to paint*, *depict*, *figure*, *draw*).

I.) Proprie. *Propert.* 2. 3. 19. Depingere obscenas tabellas. *Nepos Miltiad.* 6. Quum pugna depingeretur *Marathonia*. *Quintil.* 6. 1. 32. Depictam in tabula sipariove imaginem. *Gell.* 19. 10. Depictæ in membranulis variæ species balnearum. *Sueton.* *Domit.* 10. Orbis terræ depictus. Adde *eumd.* *Aug.* 94. *Vitruv.* 4. 2. 2. *Schneid.* Tabellas ita formatas, uti nunc sunt (triglyphi), contra ignorum præcisiones in fronte firerunt, et eas cera cærulea depingerunt, uti præcisiones ignorum tectæ non offenderent visum. *Bibaculus* apud *Sueton.* *Gramm.* 11. Si quis — Depictas minio assuas, et illos Custodes videt hortulæ *Priapos*, etc. — Huc pertinet et illud *Hieronym.* *Ep.* 130. n. 7. *Cerussa* ora depingere. h. e. illinere.

II.) Translate. ¶ 1. Depingere est verbis aut cogitatione aliquid aliis vel sibi magna cum vi præsentare, adcoque ornare, describere. *Plaut. Pæn.* 5. 2. 154. Foruam quidem (*mulieris*) berele verbis depinxit mihi. *Cic.* 2. *Fin.* 21. 69. Pudebit te, inquam, illius tabulæ, quam *Cleantes*, sane commode verbis depingere (al. pingere) solebat. Jubebat eos, qui audiebant, secum ipsos cogitare pictam in tabula *Voluptatem*. *Id.* *Hosc.* *An.* 27. 74. Depingere vitam alicujus. *Id.* 2. *de republ.* 29. reipublicam in sermone. *Id.* *Orat.* 12. 33. Multa minuta et versicolorum similia quædam, nimiumque depicta. h. e. nimis ornata verbis atque descripta. Hæc tamen lectio nonnullis dubia videtur. *Quintil.* 8. 3. 63. Tota rerum imago quodammodo verbis depingitur. *Rursus Cic.* 1. *Nat.* D. 15. 39. Deos ne conjectura quidem Informare possumus, quum mens nostra quidvis videatur cogitatione posse depingere. ¶ 2. Ponitur etiam pro textili opere aliquid ornare. *Sueton.* *Cal.* 53. Sæpe depictas gemmatasque indutas penulas. *Val.* *Flacc.* 6. 226. Auro depicta *chlamys*. — Hinc illud *Apul.* 10. *Met.* Ver gemmatis *Boridis*, cuncta depingit. et 9. *ibid.* *Homunculi* *vibicibus* *lividinis* totam cutem depicti.

DEPINNATUS, F. DEPENNATUS.

DEPLACO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et placo) multum placo. *Hygin.* (edente *A. Mai.* in *Class. Auct.* T. 3. p. 80.) *fab.* 231. Hostilis eam sibiinet deplacare intendebat. *Munkerus* ita legendum monet in loco similibi apud *Fulgent.* 3 *Mythol.* 6., ubi ille tamen edidit *placare*.

DEPLANATUS, a, um. *V. DEPLANO.*

DEPLANO, plangis, planti, planetum, plaugere, a. 3. (de et plango). Part. *Deplangens*. — Deplango, prægnans ac poeticum verbum, est idem quod plango, aut valde plango. *Ovid.* 4. *Met.* 544. *Cadmeida* palmis *Deplangere* domum, scissis cum veste capillis. h. e. collisis, ut sit in dolore, palmis dedevete. *Id.* 14. *ibid.* 580. ipsa suis deplangitur *Ardea* pennis. h. e. alas agitando suum excidium delct. *Seneca Herc.* *Æt.* 1851. *Delevit* mater (*Niobe*), bisque septenos greges deplangit una. *Hieronym.* 1. in *Isajam* 1. 1. Dum antiqua peccata deplangit. *Vel.* *Scholast.* ad *Cic. Mil.* 2. editus ab *A. Mai.* in *Class. Auct.* T. 2. p. 93. *Obviani* sororum habuit (*Horatius*) deplangentem *Atii* *Curiatii* obitum.

DEPLANO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et planus). Part. *Deplanatus* II. 1. — Deplano est planum facio, æquo.

I.) Proprie. *Lactant.* 4. 12. ex *Isaja.* Ego ante ibo et montes deplanabo.

II.) Impropric. ¶ 1. Figurata. *Cassiod.* *de anim.* 6. *Inclinavi* me velut sertum collem, ut difficultatis cacumine deplanto inoffense ad reliqua gradiamur. *Veget.* 3. *Veterin.* 22. 1. et 2. *Schneid.* *Gingivulam*, vel cartilaginem, vel os quod excrecere cœperit, cædito, ut deplanes ad similitudinem partis alterius. Si apte deplanaveris aceto et oleo *lincolis* vel *linnio* addito, locum ipsum compies, et fascias. *Id.* *ibid.* 19. Inunges etiam collyrio non valde acro. Si vulnus feceris et deplanaveris, ex succo *sanctæ* fomentabis, et inunges collyrio leni, quod faciet ea tunicas ruptas, donec se cicatrix cum pianitie curdat. ¶ 2. Translate pro explanare adhibuit *Non.* p. 437. 26. *Merc.* et, quod sciam, præerea nemo. *Nonii* verba sunt; *Vetustiscere* et veterascere quid intersit. *Nigidius* Commentarior. *Grammaticæ* lib. X. deplanavit.

DEPLANTATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEPLANTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et planto). Part. *Deplantatus* sub *A. I.* et sub *B.* — Deplantare duo diversa significat, prout *A)* Præpos. de detractionem, aut *B)* Motum, qui deorsum fit, significat.

A) Quum præpositio de significat detractionem, deplanto est, quod plantatum erat, evello; seu succulos ex arbore detraho.

I.) Proprie. *Varro* 1. *R. R.* 4. 40. Tertium genus seminis, quod ex arbore per succulos defertur in terram, est videndum, ut eo tempore sit deplantatum quo oportet: id enim fit ante quam gemmare, aut florere quid incipit; et quæ de arbore transferas, ut ea deplantes potius, quam defringas. *Id.* *ibid.* 43. 1. De cytiso duriore virgula deplantantur, et ita pangitur (*cytissum*) in serendo.

II.) Impropric ponitur pro defringere. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 26. Ne vos extremo jugo truncam delite: ramumque deplante.

B) Quum præpositio de motum significat, qui deorsum fit, deplanto est idem ac demitto sive deorsum planto. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 20. 33. (146). *Sertur* (*arando*) et deplantata pedali sulco, binis obrutis gemmis, ut tertius nodus terram attingat. *Id.* *ibid.* 16. 26. (121). Fertilissima omnium inoculatio, postea emplastratio, sed utraque infirmissima; et quæ cortice nituntur tantum vel levi aura occisius deplantantur. *Forcellinus* etiam in his *Plinii* locis priorem significationem inesse affirmat.

DEPLEO, pies, plævi, piæum, plere, a. 2. (de et pleo). Part. *Deplendus* I. — Depleo est quod plenum erat, hauriendo vacuum facio, ex pleno vase in aliud diffundo.

I.) Proprie. *Cato R. R.* 64. Oleum si poteris, bis in die depleto. *Colum.* 12. *R. R.* 50. S. *Conchæ* ferreæ, quibus depletur oleum, et paullo post § 10. Quod primum defluserit, in rotundum labrum protinus capulatur depleat. — Sic *deplere animalia*, apud *Veget.* 1. *Veterin.* 22. et 24. *Schneid.* est his sanguinem mittere; hinc *Pelagon.* *Veterin.* 1. 2. equus inter coxas deplendus est (quod aliis verbis *Veget.* 1. *Veterin.* 13. 4. De coxis dufferendus est sanguis). et eodem sensu dixit *Plin.* 18. *Hist. nat.*

16. 43. (148). deplere sanguinem; h. e. sanguinem detrudere.

II.) Translate. *Manil.* 4. 13. Totque supervacuis vitam deplete querelis. *Stat.* 1. *Achill.* 8. Tu modo, si veteres digno deplevimus hausta, Da fontes mihi, Phæbe, novos.

DEPLETURA, æ, f. 1. actus deplendi animalia: *F. DEPLEO* I. in fin., et locum cit. in PURGATURA et *Edict. Dioclet.* p. 20., ubi *depletura* ex conjectura tantummodo legitur.

DEPLEXUS, a, um, particip. ab inusit. *deplector*, pro deorsum complector. *Lucret.* 5. 1320. de leænis sævientiibus. Et necopinantes a tergo diripiebant, Deplexæque dabant in terram vulnere victos, Moribus affixæ validis, atque unguibus unctis. Alii volunt *deplexus* esse adject., et idem significare ac non plexus, non ligatus, solutus. *plecto* enim significat etiam implicare,necto, πλέκω.

DEPLORABUNDUS, a, um, adject. qui valde deplorat. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 38. Homo ad præterem deplorabundus venit.

DEPLORATIO, ònis, f. 3. comploratio, querela. *Seneca Consol. ad Marc.* 9. Unde nobis tanta pertinacia in deploratione nostri? Adde *eumd.* *Ep.* 74. ante *med.*; et *Tertull. Apolog.* 1.

DEPLORATUS, a, um, *F. voc. seq.*

DEPLORO, as, avi, atum, are, 1. (de et ploro). Part. *Deplorans* sub *A. I.*; *Deploratus* et *Deplorandus* sub *B. I.* et *II.*; *Deploraturus* sub *B. I.* — Deplorare occurrit *A)* Neutorum more, et *B)* Actiive.

A) Neutorum more deplorare est valde plorare, vehementer conqueri ac lamentari (It. *lamentarsi fortemente*; Fr. *gémir, se lamenter beaucoup*; Hisp. *lamentarse, quezarse*; Germ. *heftig weinen, wehklagen, klagen*; Angl. *to deplore, lament, bewail*).

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Tusc.* 13. 32. Lamentabili voce deplorans. *Id. Sext.* 6. 14. Necessario mihi de iisdem rebus esse arbitror, si non subtilius disputandum, at certe, iudices, dolentius deplorandum. *Id. 5. Ferr.* 18. 45. De alijus gravitate et injuriis deplorare et conqueri. *Cf. eumd.* 7. *ibid.* 67. 171. Si ad saxa et ad scopulos hæc conqueri ac deplorare vellem. *Id. 4. ibid.* 27. 65. Ut iis ne deplorare quidem de sua incommodis liceat. *Id. ibid.* 4. 10. Deplorare apud aliquem de miseris suis.

II.) Translate de humore, quem vites effundunt. *Pallad.* 3. *R. R.* 30. 1. Vites, quæ lacrimarum nimitate læscent, et deplorando vim roboris sui arerunt fructu, etc. Hoc sensu *lacrimare* dixit *Id. 4. ibid.* 1. 1. Quum vites non aquato, sed spisso humore lacrimabunt.

B) Active deplorare est vehementer plorare.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Att.* 16. Ita deplorat primis versibus mansionem suam, ut quemvis movere posset. *Id.* 11. *Phil.* 2. 6. Quis est, qui pro rerum atrocitate deplorat tantas calamitates queat? *Id. Cluent.* 24. 65. Deplorare damnationem tacita pietate. *Id. 5. Tusc.* 39. 115. cavitationem suam. *Id. 4. Cat.* 2. 4. Nemo ne ad deplorandum quidem reipublicæ nomen — relinquatur. *Liv.* 43. 7. Quum sibi nihil viri reliquum, præterquam linguam, ad deplorandas patriæ suæ calamitates, etc. *Id.* 29. 31. Deplorabant ea apud Syphacem Carthaginienses. *Sueton.* *Cæs.* 20. Deplorare statum temporum. Adde *eumd.* *Galb.* 10. *Curt.* 5. 13. 12. Laceratisque vestibus lugubri et barbaro ululatu regem deplorare cœperunt. *Liv.* 4. 40. Ante omnia deplorati erant equites, non privato magis, quum publico luctu. h. e. compiorati. *Ovid.* 5. *Met.* 62. Postquam exhalantem sub acerbo vulnere vitam Deploravit Albin. *Claudian.* *B. Get.* 552. deploratumque Timavo Vulvum. *Hieronym.* *Ep.* 140. n. 5. Genus deploraturus humanum. — Singularis est locus *Cassiod.* 1. *Variar.* 16. Deplorata additione conquesti sunt. h. e. cum ploratu adeuntes.

II.) Figure deplorare aliquid vel aliquem est desperare, et veluti supremo luctu prosequi quod nullo remedio restitui potest. *Liv.* 5. 46. Suam quisque spem, sua consilia, communibus deploratis, exsequentes. *Id.* 9. 7. Quum — deploratum pæne Romanorum nomen in concilio sociorum esset etc. Adde *eumd.* 41. 6. *Id.* 26. 12. Spes deplorata est. *Id.* 3. 38. Libertas deploratur. *Ovid.* 1. *Met.* 272. deplorata coloni Vota jacent. *Flor.* 2. 18. 15. Exitum deplorare. *Id.* 2. 15. 16. Deploratis rebus.

Sueton. Rhet. 6. Deplorato Italiæ statu. *Amian.* 15. 8. 1. Gallia deplorata. *Quintil.* 10. 3. 23. Ideoque non statim, si quid obstrepit, abjiciendi coicites et deplorandus dies. *Petron. Satyr.* 123. Ille Penates Occultat gremio, deploratumque relinquit Limen. h. e. domum suam, quam eversum iuri certo putat, neque se amplius eam revisurum. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 39. (135). Constat, deplorata aurium vitia eo remedio sanari. *Id.* 7. *ibid.* 50. 51. (166). Deploratus a medicis. *Ovid.* 13. *Met.* 481. deploratosque recensent Priamidas.

DEPLUIT, plūebat, plūit, plūtum, plūere, impers. 3. (de et pluit). Part. *Depluitus*. — Depluit est deorsum pluit; et occurrit — a) Neutorum more. *Tibull.* 2. 5. 72. in terras deplueretque lapis. *Colum.* 10. *R. R.* 207. Inque sinus Matris violente depluit (*Juppiter*) imbre. — b) Cum Accusativo. *Propert.* 2. 16. 8. Niobe lacrimas depluit. h. e. effundit. — Hinc Part. præter. pass. *Deplutus*, h. e. pluvia madefactus. *Boeth. Aristot. Analyt. post.* 2. 13. p. 552. Depluta terra, necesse est, vaporem fieri; hoc autem factu, nubem; hac autem facta, aquam; hac vero facta, necesse est terram deplutam esse.

DEPLUMIS, e, adject. Implumis, sine pennis. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 24. 34. (70). Inventæ sunt, hirundines nudæ atque deplumes.

DEPLUTUS, a, um, *F. DEPLOUIT.*

DEPŪCLASSERE a depocularare, h. e. poculo spoliare. *F. in DEPECULOR.*

DEPŪLIO, is, ivi, itum, ire, a. 4. (de et polio). Part. *Depolitus* I. — Depolio est idem quod polio, vel valde polio, perficio.

I.) Proprie. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 63. (188). Si pavementum cote depoliturum est. — Joculariter *Plaut. Epid.* 1. 1. 84. Ubi senserit, sibi data esse verba, virgis tergum depoliet meum. Sic *Horat.* 1. *Sat.* 5. 22. caput lumbosque fuste dolare. Sic *Plaut. Capt.* 4. 2. 116. Fuste pectere. *Al. leg. dispoliet a dēs, et polio, is.*

II.) Translate. *Paul. Diac.* p. 71. 20. Müll. Depoliturum, perfectum, quia omnes perfectiones antiqui politiones appellabant.

DEPŪLITIO, ònis, f. 3. actus depolitionis. Politiones agrorum, inquit *Turneb.* l. 29. *Advers.* c. 10., sunt cultus: contra depolitiones. *Varron.* (apud *Non.* p. 66. 29. *Merc.*). Quid mirum? ex agri depolitionibus ejiciuntur, hic in cœnaculo polito recipiuntur. Hæc *Turneb.*; sed *Varronis* verba incertæ sunt lectionis. *F. POLITIO* et *POLIO*.

DEPŪLITUS, *F. DEPŪLIO.*

DEPŪMPATIO, ònis, f. 3. spoliatio ornamento- rum: et translate opprobrium. *Hieronym.* 1. *advers. Rufin.* n. 31. In depompationem Christianorum.

DEPŪMPO, as, are, a. 1. (de et pompa) ornatu spolio: unde translate opprobrio officio. *Hieronym.* in *Nahum* c. 3. Ante oculos omnium depompatur.

DEPŪNDERO, as, are, n. 1. (de et pondero) deorsum pondere, pondere deorsum premo. *Petron. fragm.* edente *Burmann.* p. 875. edit. 2. Sic rate demersa sylvam deponderat aurum. *Al. leg.* vulsam deponderat aurem.

DEPŪNENS, entis, particip. a *depono*. *Deponentia* absolute, subaudi verba, dicuntur a Grammaticis, quæ positione passiva active significant, ut *vereor, meditor*: vel per antiphrasim, inquit *Diomed.* 4. p. 327. *Putsch.*, quia r litteram nunquam deponunt, et, si deponant, Latina non sunt, ut *vereo*; vel quia una significatione deposita (nempe passiva) a communibus separantur; vel tandem quia deponunt ambiguitatem sermonis, quæ in communibus reperitur. Sed prima harum originum quamvis ponatur etiam a *Charis.* 2. p. 143. et *Max. Victor.* p. 1947., est plane ridicula, et vel grammatico indigna. Alteram confirmat *Pakemon* p. 1379., item *Priscian.* 8. p. 787., ubi addit etiam quartam, quia deponentia speciem habent simplicem et absolutam, quæ per se ponitur, nec ab activa nascitur, ut in passivis, nec duplicem habet vim, ut in communibus. *Cledonius* p. 1914. et *Augustin.* p. 2003. quintam addiderunt, quod ex quatuor participiis communis verbi, illud, quod in *dus* desinit, a *deponente* deponitur, h. e. abjicitur.

DEPŪNO, pŏnis, pŏsŏti, pŏsŏtum, pŏnere, a. 3. (de et pono). Præteritum *deposui* pro *deposui* habent *Plaut. Curc.* 4. 3. 4. et *Most.* 2. 1. 35., et *Catull.* 34. 8.: *F. integrum locum infra sub A. I. 4.* Hinc

etiam *Virg. Catal.* 8. Tua in palude deposisse sarcinas. Ubi *deposisse* dictum est pro *deposuisse* per syncopen. — *Deposus* pro *depositus* per syncopen habet *Lucilius* apud *Non.* p. 279. 19. *Merc.* — Part. *Deponens* V. suo loco; *Depositus* in omnibus fere paragr.; *Depositurus* sub *A. II.*; *Deponendus* sub *B. I.* — *Depono* est deorsum pono, demitto; et usurpatur modo absolute, modo cum addito loco, in quo aliquid deponitur, per præpos. *in.* et *Ablat.* vel raro admodum *Accus.* (It. *mettere giù, deporre, abbassare*; Fr. *déposer, mettre à terre*; Hisp. *deponer*; Germ. *etwas abwärts-, nach unten legen, ablegen, nieder-legen, setzen, stellen, hinlegen*; Angl. *to lay or put down, set down, lay, put*). Occurrit autem *A)* Generatim, et *B)* Speciatim.

A) Generatim, et quidem

I.) Proprie. ¶ 1. Unversim usurpatur de pluribus, quæ deorsum mittuntur vel ponuntur. *Plaut. Curc.* 2. 3. 80. Propino magnum poculum: ille ebibit. Caput deponit: condormiscit. *Cf. Cic.* 13. *Phil.* 11. 23. Deponere mentum in gremio mīmæ. Et *Ovid.* 3. *Amor.* 5. 20. caput terræ. *Lucret.* 1. 258. Hinc fessæ pecudes pingues per pabula læta Corpora deponunt. *Virg.* 7. *Æn.* 108. Corpora sub ramis deponunt arboris alta. Et *Horat.* 2. *Od.* 7. 19. Fessum latus deponere. Huc referri potest et illud *Virg.* 9. *Ecl.* 61. hic, Mæxi, canamus: Hic hædos deponc. *Curt.* 6. 1. 13. Ille, ut fugam suorum et proximos hostium conspexit, deponi se jussit. *Plaut. Aulul.* 3. 6. 39. Ut me deponat vino, eam affectat viam. h. e. ut me ebrium amissis sensibus humi sterneret. At *Non.* p. 279. 18. *Merc.* exponit *alienare*, et sic est metaphoricum. *Rursus Lucret.* 3. 1071. Quid sibi quisque velit, nescire, et querere semper; Commutare locum, quasi onus deponere possit. *Cic. Sull.* 23. 65. Deponitur onus. *Cæs.* 1. *B. C.* 80. Deponere onera jumentis. *Sueton. Aug.* 76. Deponere leticam. *Cæs.* 3. *B. C.* 76. Depositus in contubernio armis, vallum relinquebat. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 10. et 4. *B. G.* 32.; *Liv.* 5. 2.; *Curt.* 4. 12. 15.; *Virg.* 12. *Æn.* 707.; et *Quintil.* 3. 8. 17. Sic *Cic.* 3. *Off.* 25. 95. Deponere gladium. *Sueton. Cal.* 43. gladios. *Liv.* 23. 11. coronam in aram. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 25. quo tibi, Tibi, Samere depositum clavum ferique tribuno? *Ovid. Heroid.* 19. 43. Deponere humeris vestes. *Justin.* 20. 4. 11. vestes auratas. *Juvenal.* 1. 142. amictus. *Sueton. Cal.* 48. braccas. *Martial.* 3. 50. soleas. *Petron. Satyr.* 104. Ungues et capillos deponere. h. e. recidere. *Tac.* 4. *Hist.* 61. crinem. *Martial.* 5. 43. comas. *Scribon. Compos.* 207., 210. et 212. Deponere cacabum ab igne. h. e. ab igne removere. *Pallad.* 3. *R. R.* 17. 2. Inde quasi cuneum tenuem ferreum vel osseum — inter corticem et lignum tribus prope digitis consideranter deponimus. h. e. immittimus, desiginus. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 41. Quid juvat inmensum te argenti pondus et auri Furtim defossa timidum deponere terræ? h. e. defodere, obruere. ¶ 2. Speciatim in re rustica ponitur pro plantare, terræ committere. *Colum.* 5. *R. R.* 4. 2. Vel scrobe, vel sulco semina deponuntur. *Id.* 3. *ibid.* 10. 19. Deponere malleolum in terram. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 1. 5., 3. *ibid.* 3. 2. et 11. *ibid.* 3. 20.; et *Virg.* 2. *G.* 24. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 6. 32. (103). Cepas semine seri, non deponi, Græci jusserunt. *Pallad.* 11. *R. R.* 3. Deponere surculum. Adde *Senec. Ep.* 86. a *med.*; et *Stat.* 2. *Silv.* 3. 39.

¶ 3. Item pro exponere, hoc est e navi in litus educere. *Auct. B. Alex.* 34. Cæsar deponit legiones, equitesque e navibus egressos jubet ex languore resciscere. *Justin.* 4. 5. 8. Deponere exercitum in terram. ¶ 4. Item apud Poetas pro eniti, parere. *Catull.* 34. 5. O Latonia maximi magna progenies Jovis, Quam mater prope Deliam Deposivit olivam. *deposivit* antiquum præteritum est, quod legitur etiam apud *Plaut. Curc.* 4. 3. 4. Ceterum *deponere* hac significatione adhibuit etiam *Phædr.* 1. 18. et 10. ¶ 5. Item in sponsonem dare, sive tanquam certaminis præmium ponere: Itali dicunt *scemmettere*. *Virg.* 3. *Ecl.* 33. ego hanc vitalian — Depono. tu dic mecum quo pignore certes. x. De grege non ausim quidquam deponere tecum.

II.) Translate est abficere, demittere, omittere, relinquere: ad rem *Cic. Quinct.* 13. 45. Petitoris personam capere, accusatoris deponere. Ceterum occurrit — a) De magistratibus ac muneribus. Sic *deponere provinciam* dicitur is, qui non incepto, vel non confecto administrandæ provinciæ legitimo

tempore, magistratu abijt. *Cic. 5. Fam. 2.* Me ut primum in conione provinciam deposuerim, statim, quemadmodum eam tibi traderem, cogitare cepisse. Adde *eumd. Pis. 2. 5. Id. 2. Nat. D. 4. 11.* Consul summum imperium statim deponere. *Cæs. 7. B. G. 33.* Culum magistratum deponere coegit. Adde *Liv. 2. 28. extr.; Cæs. 2. B. C. 32.; Sueton. Claud. 36.; et Justin. 21. 2. 4. et 28. 3. 15. Quintil. 3. 8. 53. et Sueton. Cæs. 77.* Deponere dictatorem. *Sueton. Aug. 36.* honorem. *Antonius apud Cic. 8. Phil. 8. 25.* Provinciam remitto, exercitum depono. — b) Item de actionibus, quas interruptentes o-mittimus. *Sail. Jug. 83.; Ovid. 8. Met. 47.; Tac. 2. Hist. 37.; et Justin. 5. 2. 14.* Deponere bellum. *Cf. Liv. 4. 6. et Ovid. 14. Met. 571. Cic. 1. Acad. (post.) 1. 3. insidias. Id. 13. Fam. 1. ad fin. ædificationem. Id. 7. Att. 5. sub fin. Conficere negotium, aut deponere. Liv. 4. 48. extr. actionem. Auct. B. Alex. 12. cogitationem reparandæ classis. — c) Item de animi affectibus, aliisque. Cic. *Amic. 21. 77.* Deponere amicitiam. *Id. Planc. 31. 76.; et Sueton. Cæs. 73. et Vesp. 6. simulatas. Id. Hosc. Am. 17. 49. studium. Sic Justin. 1. 2. 11. studia belli. Rursus Cic. 7. Fam. 6. desiderium urbis. Cf. *eumd. 3. leg. Agr. 1. 2.* Opinio deposita et abjecta. *Id. 4. Fam. 6. 2.* Deponere omnes curas doloresque. *Cæs. 1. B. C. 14.* memoriam injuriarum. *Cf. Cic. Sull. 6. 18. ex memoria aliquid. Auct. B. Alex. 63. melum. Adde Justin. 1. 4. 5., 9. 1. 8. et 7. 5. 3.; et Sueton. Tib. 24., Ner. 41. et Cæs. 15. Cæs. 5. B. G. 19.; Horat. 2. Sat. 5. 26.; Curt. 10. 9. 7.; Sueton. Cæs. 13.; Seneca Ep. 33.; et Quintil. 9. 2. 97. et 7. 4. 22. spem. Juvenal. 1. 133. vota. Cic. 2. Orat. 52. 210. Omnem gloriam abijcere atque deponere. *Id. 2. Off. 1. 9.; et Quintil. 11. 1. 56. molestias. Horat. 1. Ep. 9. 12.* Depositus pudor. *Nepos Hann. 1.* Deponere prius animam, quam o-dium. Adde *Justin. 22. 2. 3.* Rursus *Nepos Pausan. 5.* vitam. *Ovid. 6. Fast. 530. et 4. Met. 98.* famem, sitim. *Plin. 7. Hist. nat. 50. 51. (170).* morbum. *Justin. 43. 4. 1.* barbariem. *Id. 21. 2. 6.* Dionysius spondens, se depositurum tyrannidem.***

B) Speciatim; et quidem

I.) Proprie occurrit pro seponere, in tuto ponere, servandum committere. *Plaut. Bacch. 2. 3. 72.* Nos apud Theotimum omne aurum deposuimus. *Cic. 3. Off. 25. 95.* Deponere pecuniam apud aliquem. *Cæs. 3. B. C. 108.* Tabulæ testamenti — apud Pompejum sunt depositæ. Adde *eumd. 7. B. G. 63.; Sueton. Aug. 101.; et Quintil. 5. 13. 49. et 9. 2. 63. et 92. Cic. 6. Ferr. 12. 29.* Habere aliquid depositum apud aliquem. *Cf. eumd. 2. leg. Agr. 16. 41.* Pecuniam depositam recuperare. *Nepos Hann. 9. et Liv. 44. 25.* Deponere aliquid in templo. *Cæs. 6. B. G. 41.* prædam in silvis. *Liv. 24. 18. sub fin.* pecuniam in publica fide. *Al. leg. in publicam fidem. Cæs. 1. B. C. 23.* aurum in publicum. *Id. 4. B. G. 19.* Ubi de oppidis demigrarent, liberos, uxores suaque omnia in silvas deponerent. *Varro 5. L. L. 89. Müll. Piliari triarii quoque dicti quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponerentur. Cæs. 3. B. C. 78.* Cæsari, ad sacros deponendos, necesse erat adire Apolloniam. *Cic. 2. Fam. 17. 4.* Rationes Apamæ deponere. *h. e. rationes in codice descriptas tradere et committere. Lucan. 8. 191.* Deponere pigaus. — Hinc *depositum, i, n. 2.* substantivorum more, quod *V. in fine.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim ponitur pro credere, committere. *Cic. Cæcili. 35. 103.* Populi Romani jus in vestra fide ac religione depono. *Horat. 1. Od. 27. 18.* quidquid habes, æge, Depono tuis auribus. *Id. 2. Sat. 6. 46.* Et quæ rimosa bene deponuntur in aure. ¶ 2. Speciatim deponere est desperare, inquit *Non. p. 279. 17. Merc.* Unde desperati desperati dicuntur. Hoc vero inde ortum putant, quod ægri jam prorsus desperati, aut etiam recens mortui de lectulo humi collocabantur. *Virg. 12. Æn. 395.* Ille, ut depositi proferret fata parentis, Scire potestates herbarum usumque medendi Maluit. Ubi *Servius:* Apud veteres consuetudo erat, ut desperati ante januas suas collocarentur, vel ut extremum spiritum redderent terræ, vel ut possent a transeuntibus forte curari, qui aliquando simili laboraverant morbo. *Lucilius apud Non. p. 279. 19. Merc. Symmachus* præterea, jam tum depositi bubulcus, Exhalans animam pulmonibus æger agebat. *Cæcilius apud eumd. p. 279. 30.* Depositus

modo sum anima: vita sepultus sum. *Ovid. 2. Pont. 2. 47.* Jam prope depositus, certe jam frigidus. *Id. 3. Trist. 3. 40.* Depositum nec me qui feat, ullus erit. *h. e. mortuum. — Hinc translate Cic. 3. Ferr. 2. 5.* Mihi videor magnam et maxime ægram et prope depositam reipublicæ partem suscepisse. — Hinc etiam in inscriptionibus Christianis passim depositus dicitur, qui sepultus fuit. *Inscript. apud Fea, Framm. consol. p. 95.* DEPOSITVS EST PVPER NOMINE EXSYPERANTIVS VII. IDVS MAJAS SVB CONSVLATV MODESTO ET FL. ARINTHE COSS. IN PACE. nempe anno 372. a Chr. nat. *Alia apud Orell. 5014.,* quæ pertinet ad annum post Chr. nat. 377. D. N. GRATIANO NVG. (lege AVG.) IIII. ET MARABADE COSS. XVII. KAL. MA. DEPOSITVS IN PACE FAVSTINVS M. VIII. Adde *aliam apud eumd. 4657.* ¶ 3. Item speciatim apud sequioris ævi scriptores deponere est ad nihilum redigere, diruere. *Capitolin. Maxim. duob. 12.* Tabulas deponi et exuri. *Spartian. Alex. Ser. 14.* Status deponere. *h. e. dejicere. Capitolin. Maxim. duob. 23.* Status atque imagines depositæ. — Hinc ponitur et pro deprimere, evertere, destruere, solo æquare; præcipue apud *Ictos. Stat. 1. Silv. 4. 91.* Deposita urbs. *h. e. capta et eversa. Val. Flacc. 5. 34.* tunc ipsa tremari Visa ratis, medioque vicus deponere ponto. *h. e. in medio mergere, sive occidere. Ulp. Dig. 8. 2. 16.* Si deponat ædificium, vel arboris ramos: quo facto locus opacus quondam cepit esse solis plenus. Adde *eumd. ibid. 5. 6.; et Paul. ibid. 2. 30., et 10. 1. 4. etc. Jabolen. ibid. 41. 3. 23.* Depositæ ædes. — Hinc a Part. præter. pass.

Depositum, i, n. 2. absolute, substantivorum more,

I.) Proprie ¶ 1. Est res ipsa deposita: *V. supra sub B. I.* Depositum, inquit *Ulp. Dig. 16. 3. 1.,* est, quod custodiendum alicui datum est: dictum ex eo, quod ponitur. Prepositio enim *de* auget *positum* etc. *Cic. 3. Off. 25. 95.* Neque semper deposita reddenda. *Sueton. Oth. 3.* Reposcere depositum. *Juvenal. 13. 60.* si depositum non inficietur amicus. Adde *eumd. 13. 178.; et Quintil. 7. 2. 50. Papi-nian. Dig. 36. 3. 5. extr.* Habere aliquid in deposito. *Ulp. ibid. 33. 88.* Pro deposito esse apud aliquem. ¶ 2. Ita quoque appellatur contractus ipse, quo res aliqua ea lege apud alterum deponitur, ut suo tempore reddatur, dolum solummodo, non negligentiam præstando, uti *Cajus Dig. 44. 7. 1. docet.* Hinc *teneri depositi apud Ulp. cit. l. 16. tit. 3. qui inscribitur Depositum, vel contra, 1. etc.*

II.) Translate. *Quintil. 11. 2. 25.* Ut meminerimus omnium quasi depositorum. *Id. 10. 3. in fin.* Irrumpunt optimi nonnumquam sensus, quos neque inserere oportet, neque differre totum est: ideoque optime sunt in deposito. *h. e. cum quæ scribentibus extra ordinem occurrunt, subinde notantur.*

Deponens, entis, absolute, substantivorum more, *V. DEPONENTS* loco suo.

DEPONTANI Senes, inquit *Paul. Diac. p. 75. 7. Müll.,* appellabantur, qui sexagenarii de ponte dejiciebantur. Loquitur autem de sexagenariis, qui a cura reipublicæ liberabantur, et suffragiis ferendis abstinebant. Suffragia autem in campo Martio per pontem transeuntibus ferebantur. *V. SEPTUM, PONS* et SEXAGENARIUS.

DEPONTA, as, are, a. 1. de ponte dejicio. *Varro apud Non. p. 214. 14. Merc.* Acciti sumus, ut deponeremur. *Ita etiam Oehler (M. Ter. Varron. Sat. Menipp. Rel. p. 213); al. aliter leg.*

DEPÓPULABUNDUS, a, um, adject. populabundus. *Liv. 2. 48.* In ipsorum Equorum agrum depopulabundus transit. *Plerique ulli melius leg. depopulandum.*

DEPÓPULATIO, ōnis, f. 3. vastatio, direptio. *Cic. 5. Phil. 9. 25.* Totum iter Antonii quid habuit, nisi depopulationes, vastationes, cædes, rapinas? *Id. Harusp. resp. 2. 3.* Excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem meis tectis atque agris intulerunt. *Id. Fontej. 16. 34.* Defendere a depopulatione provinciam. Adde *eumd. 2. Ferr. 4. 12. et 2. de republ. 14.; et Liv. 43. 23.*

DEPÓPULATOR, ōris, m. 3. vastator, dreptor. *Cic. Dom. 5. 13.* Fori depopulator, obsessor curiæ.

DEPÓPULATRIX, Iris, f. 3. quæ depopulatur, vastatrix. *Cassiod. 11. Variar. 3. a med.* Depopulatricem humani generis luxuriam a vestro populo segregate.

DEPÓPULATUS, a, um. *V. DEPOPULO* et DEPOPULOR.

DEPÓPULO, as, avi, ōtum, are, a. 1. Part. *Depopulatus* sub *b.* — Cetera Participia *V. in voc. seq.* — Depopulo est idem quod depopolor, sive diripio, vasto, deprædor. — a) Activa forma. *Ennius apud Non. p. 471. 19. Merc.* Agros audaces depopulant servi dominorum domial. *Cæcilius apud eumd. p. 417. 18.* Jam dudum depopulat macellum. *Auct. B. Hisp. 42.* Agros vestramque provinciam vestro impulsu depopulavit. *Val. Flacc. 6. 531.* furtis assuetus iniquis Depopulatore greges. — b) Passiva. — Apud optimos Scriptores occurrit tantum Part. præter. *Cæs. 1. B. G. 11.* Sese, depopulatis agris, non facile ab oppidis vim hostium prohibere. *Id. 7. ibid. 77.* Depopulata Galliâ, magnaque illata calamitate, etc. *Liv. 9. 36.* Depopulato agro. *Id. 37. 4. a med.* Omnis ora maritima depopulata ab Achæis erat. *Id. 10. 15.* Monumenta regionum depopulatarum. *Justin. 42. 2.* Depopulata Parthia, in patriam revertuntur. — Ut verbum finitum, passive *depopulatur* occurrit apud *Lactant. de ira Dei 16. sub fin.* Quasi communi latrocinio terra omnis depopulatur.

DEPÓPULOR, ōris, ōtus, ōtus, ari, dep. 1. (de et populor). Part. *Depopulans, Depopulatus, Depopulaturus* et *Depopulandus* I. — Depopulor sæpius usurpatur quam depopulo, et est idem quod populor, aut omnino populor, diripio, vasto, deprædor (It. *saccheggiare*; Fr. *ravager, saccager, piller*; Hisp. *asolar, saquear*; Germ. *verheeren, verurüsten*; Angl. *to lay waste, pillage, spoil, ravage, depopulate*).

I.) Proprie. *Cic. 5. Ferr. 36. 84. et 5. Phil. 10. 27.* Depopulari agros. *Cæs. 2. B. G. 7.* Agros depopulati. *Liv. 37. 21.* Ea urbe abstinuit, depopulatis agris. *Curt. 9. 4. 4. et Justin. 6. 5. 6.* Ad depopulandos agros. *Cæs. 6. B. G. 33. et Nepos Ages. 3.* Depopulari regionem. *Liv. 4. 1.* extrema agri Romani. *Id. 10. 12. et Tac. 13. Ann. 27.* hostium fines. *Liv. 33. 22.* Depopulate vicus eorum atque agros collega. *Id. 21. 49.* Quinquereas ad depopulandum oram Italiæ missæ. Adde *eumd. 22. 13. et 45. 3.; et Auct. B. G. 3. 24. Ovid. 3. Trist. 10. 56.* hostis Vicinam late depopulatur humum. *Id. 1. Fast. 683.* Neve graves cultis Cerealia dona cavete Agmine læsuro depopulentur aves.

II.) Translate. *Afranius apud Non. p. 480. 13. Merc.* Quos impune depopulatur — dedecus. *Tac. 16. Ann. 13.* Omne mortalium genus vis pestilentia depopulatur. *Ulp. Dig. 47. 4. 1.* Depopulari hereditates. *h. e. consumere.*

DEPORTATIO, ōnis, f. 3. actus deportandi. ¶ 1. Generatim de rebus. *Cato R. R. 144.* In singulas deportationes. ¶ 2. Speciatim de hominibus est relegationis genus, de quo *V. in DEPORTO* sub *B. 2.º Ulp. Dig. 48. 13. 3.* In aquam et ignis interdictio-nem homie successit deportatio. Adde *ibid. 48. 22. 6.; et Ammian. 29. 3. 7.*

DEPORTATORIUS, a, um, adject. ad deportandum pertinens. *Imp. Constantin. Cod. 12. 47. 1.* Nullo munere civili, seu personali, vel deportatorio onere eos affici concedimus.

DEPORTATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DEPORTO, as, avi, ōtum, are, a. 1. (de et porto). Part. *Deportatus* sub *A.,* et sub *B. 1.º* II. 1. et 2.º I.; *Deportaturus* sub *B. 1.º* II. 1.: *Deportandus* sub *A.* — Deportare est deorsum portare, de uno in alium locum portare, transferre, exportare (It. *portar giù, portar via, trasportare*; Fr. *emporter, transporter*; Hisp. *transportar*; Germ. *herunter-, herab-, wegtragen-, schaffen*; Angl. *to carry down, to carry or convey away, transfer from one place to another*). Occurrit autem *A)* Generatim, et *B)* Speciatim.

A) Generatim usurpatur tum de hominibus, tum de rebus, ac præcipue de comæatu. *Cato R. R. 144.* De fundo ligna et oleam ne deportato. *Pompejus ad Marcell. et Lentul. Coss. apud Cic. 8. Att. 12. a. in fin.* Arma Brundisium jumentis deportare. *Cic. 5. Ferr. 14. 36.* Ut omnes decumas ad aquam deportatas haberent. *Id. 7. Fam. 15.* Deportare aliquid ex provincia. *Id. 16. ibid. 5. 1.* Mihi placebat, si firmior esses, ut te Leucadem deportaret, ut ibi te plane confirmares. *Al. leg. deportares. Sueton. Aug. 78. extr.* Deportari lectica per vicus. *Id. Yer. 31.* In Italiam deportari. *Nepos Eumen. 13.* Ossa

ejus in Cappadociam ad matrem deportanda curant. *Sueton. Claud.* 6. Deportare corpus (h. e. cadaver) Augusti. *Plin. 6. Hist. nat.* 27. 31. (136). Flumina deportant serpentes. *Id.* 2. *ibid.* 103. 106. (234). Urinantes oleum ore spargere, quoniam mitiget naturam (maris) asperam lucemque deportet. — Et de navibus. *Cæs. 1. B. C.* 27. Naves, quæ exercitum eo deportaverant. Adde *eumd.* 3. *B. C.* 12.; *Liv.* 43. 6.; et *Sueton. Tib.* 18. — Sæpe de annona coinmeatueque. *Cæs. 1. B. C.* 60. Frumentum deportare in castra. *Sueton. Cæs.* 43. Deportare obsonia. *Plin. Paneg.* 31. messes. V. *Bremi ad Sueton. Tib.* 18. — Absolute *Sueton. Cal.* 39. Invitatus lucro, quidquid instrumenti veteris aulæ erat, ab urbe repellit: comprehensis ad deportandum meritoriis quoque vehiculis et pistrinensibus jumentis.

B) Speciatim

1.) Est ex provincia aliquid domum reducere; et usurpatur

I.) Proprie, præcipue de exercitu. *Cic. pro leg. Manil.* 21. 61. Bellum in Africa confectis; victorem exercitum deportavit. *Liv.* 40. 35. Ut Q. Fabio decedenti de provincia deportare inde exercitum — liceret. Adde *eumd.* 39. 38., 30. 40. *extr.* et 41. 17.; et *Justin.* 34. 2. 1. et 17. 2. 13. Similiter *Curt.* 10. 2. 16. Equidem quam alios (militēs) dimittere in patriam, alios mecum paullo post deportare statuerim, etc. Adde *Liv.* 38. 50. *Cf. Cic.* 7. *Verr.* 16. 40. Tertia illa tua, quam tecum deportabas. h. e. ducas. Et *Nepos Alcib.* 4. In triremem, quæ ad eum deportandum missa erat, ascendit.

II.) Translate. ¶ 1. Usurpatur de gloria vel decore pro reportare, referre. *Curt.* 9. 10. 24. Igitur — æmulatus Patris Liberi non gloriam solum, quam ex illis gentibus deportaverat, sed etiam famam etc. *Cic. Senect.* 1. 1. Te non cognomen solum Athenis deportasse, sed humanitatem et prudentiam, intelligo. *Id. Mur.* 5. 12. Aliquod ex Asia deportatum flagitium ac dedecus. *Id.* 1. *Off.* 22. 78. Dicit, se triumphum tertium deportatum fuisse. Adde *Nepot. Cat.* 2. *Tac.* 2. *Ann.* 26. Qui nullo tum alio hoste non nisi apud Germanias adsequi nomen imperatorum et deportare lauream posset. ¶ 2. Interdum ponitur pro offerre, parere. *Justin.* 20. 2. 15. Pulvinaria illis (dfs) in navi componunt, fastisque profecti omnibus, solatia suis pro auxiliis deportant.

2.) Deportare in insulam et deportare absolute

I.) Proprie est patria pulsam aliquem in certam insulam relegere, ubi, amissa civitate et testamenti factione, perpetuo sit: quæ pœna dicitur *deportatio*. *Tac.* 4. *Ann.* 13. Vibius Serenus de vi publica damnatus ob atrocitatem morum in insulam deportatur. *Id.* 14. *ibid.* 45. Censuerat, ut liberti quoque Italia deportarentur. Adde *Capitolin. Anton. Phil.* 25. et 26. *Quintil.* 5. 2. 1. In reis deportatis. — *Deportati in insulam et deportati* absolute dicebantur exules certæ alicujus insulæ, aut alterius loci limitibus circumscripti, quos, nisi aperto vitæ discrimine, egredi non liceret. *Ulp. Dig.* 48. 22. 7. Hæc est differentia inter deportatos et relegatos, quod in insulam relegari ad tempus, et in perpetuum quis potest; qui et civitatem Romanam retinet, et testamenti factionem non amittit: deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps insulas adnotavit, vel de quibus deportandi scriptis; quæ pœna civitatem admittit et testamenti factionem et reversionis spem. Hæc *Ulp. ibid.* et *leg. præced.* item *Cajus Dig.* 28. 1. 8. etc. V. RELEGATUS in v. RELEGO.

II.) Translate. *Ter. Phorm.* 5. 7. 85. Non hoc publicitatis scelus hinc deportari in solas terras? *deportari* paragoge pro *deportari*: et significat hic relegari, amandari.

DEPOSCO, poscis, pōposci, poscere, a. 3. (de et posco). Part. *Deposcentis* I. 1.; *Deposcentis* II. — Deposco (præpositio enim de vim addit verbo) est magnopere posco, flagito, postulo (lt. *dimandare con istanza*; Fr. *demandar avec instance*; Hisp. *demandar con instancia*; Germ. *dringend, gleichsam als sein Recht, nachdrücklich, entschieden fordern, verlangen*; Angl. *to require, demand, or request earnestly*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cæs. 1. B. C.* 56. Certas sibi deposcit naves Domitius. *Cic.* 3. *Phil.* 13. 33. Idem non modo non recusem, sed appetam etiam quæ deposcam. *Id. pro leg. Manil.* 2. 5.

Pompejum unum ab omnibus ad id bellum imperatorem deposcit atque expeti. *Id.* 2. *Invent.* 49. 144. Lex est: Quam volet sibi rem a magistratu deposcito. *Et mox.* Hæc filium suum — sibi in præmii loco deposcit. Adde *Horat.* 1. *Sat.* 2. 70. *Sueton. Galb.* 15. Populo Romano deposcente supplicium. *Id. Claud.* 11. Deposcere suam eadem. *Id. Vesp.* 2. ludos. *Id. Domit.* 2. auxilia ducesque. *Id. Tib.* 55. viginti sibi. *Id. Cal.* 68. pœnam in se. Adde *Plin.* 1. *Ep.* 8. 2.; et *Sil. It.* 3. 706. *Val. Flacc.* 1. 109. fulmen. *Frontin.* 1. *Strateg.* 11. 1., 2. *ibid.* 1. 3. et 4. *ibid.* 7. 6. Deposcere pugnam. *Cf. eumd.* 1. *ibid.* 5. 15. et 4. *ibid.* 5. 10.; et *Sueton. Oth.* 9. Sic *Sil. It.* 17. 129. deposcentis prælia rector. Et absolute eodem sensu *Cæs. 3. B. C.* 85. De prælio cogitandum (est), sicut semper deposcitur. *Cf. eumd.* 7. *B. G.* 1. Omnibus pollicitationibus ac præmiis deposcent, qui belli initium faciunt et sui capitis periculo Galliam in libertatem vindicent. ¶ 2. Speciatim deposci dicuntur ii, quorum pœna ab aliis efflagitur. *Cæs. 3. B. C.* 110. Regum amicos ad mortem deposcere. *Auct. B. G.* 8. 38. Principem sceleris ipsius et concitatore belli — ad supplicium deposcit. *Liv.* 21. 6. *extr.* Durem ipsum in pœnam fœderis rupto deposcere. *Sueton. Tit.* 6. Deposcere aliquem ad pœnam. *Tac.* 1. *Ann.* 23. Deposcere aliquem morti. Et absolute eodem sensu *Cic. post red. in senat.* 13. 33. Altera pars me deposcere, propter inimicitias, videbatur. h. e. deposcere ad mortem. *Justin.* 32. 4. 8. Missi a senatu legati sunt, qui utrumque regem in pacem cogere, Hannibalemque deposcerent. Sed Hannibal, re cognita, sumpto veneno, legationem morte prævenit. *Ovid.* 1. *Met.* 199. studiisque ardentibus ausum Talla deposcunt. nempe ad mortem. *Lucan.* 5. 296. infestoque ducem deposcere vultu. h. e. ad pœnam. Adde *Sil. It.* 3. 202. ¶ 3. Item speciatim deposcere dicuntur, qui munus vel magistratum aliquem petunt. *Cic. Rosc. Am.* 34. 45. Te ne potissimum tibi partes istas deposcisse, ut etc.? *Cf. Sueton. Tib.* 25. Partes sibi tuendas deposcere. *Id. Cal.* 56. primas partes. Rursus *Cic. Sull.* 18. 52. Illam sibi officiosam provinciam deposcit, ut etc. *Cæs. 1. B. C.* 57. Centuriones Cæsar ei classi attribuerat, qui sibi id muneris deposcerant. *Sueton. Aug.* 28. Deposcere consulatum. *Id. Vitell.* 1. coloniam tutandam. *Cf. Cic.* 2. *Cat.* 3. 6. Video — qui sibi has urbanas insidias cædis atque incendiorum deposcerit. ¶ 4. Item a gladiatoribus sumpta significatione, deposcere est lacerare. *Liv.* 2. 49. Deposcant, Voiscos sibi, illa Æquos.

II.) Translate, metaphorâ sumptâ a superiore paragr. 4. *Val. Flacc.* 5. 635. Et Persen simul et Minyas deposcimus hostes. Et *Tac. Agric.* 11. In deposcendis periculis eadem audacia et, ubi advenere, in detrectandis eadem formido.

DEPOSITARIUS, ii, m. 2. proprie est qui ad depositum, seu custodiam pertinet: sed usu venit apud sequioris ævi Jctos, et ¶ 1. Est qui depositum recipit. *Ulp. Dig.* 16. 3. 1. a med. Rem in eadem deponi et omni actione depositarium liberari. ¶ 2. Apud *eumd.* *ibid.* 7. *extr.*, constat, illum quoque significari, qui pecuniam deponit.

DEPOSITIO, ōnis, f. 3. actus deponendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Est actio, qua depositum aliquid apud aliquem intelligitur, idest custodiæ traditum. *Ulp. Dig.* 16. 3. 1. et 5.; et *Florentin.* *ibid.* 17. ¶ 2. Item sepultura in inscriptionibus Christianis. *Inscript.* apud *Fea, Framm. consol.* p. 89. DEPOSITIO EJVS DIE III. NONAS OCT. NEPOTIANO ET FACVNDIO COSS. IN FACE. nempe anno 336. a Chr. nat. *Alia* apud *eumd.* *ibid.* p. 90., quæ est apud *Henzen.* 7355. DEPOSITIO (h. e. depositio) IVNIANI PRI. IDVS APRILES MARCELLINI ET PROBINO COSS. h. e. ann. 341. a Chr. nat. In aliis quoque apud *Fea* *ibid.* p. 100. legitur *deposso, deposito et deposito*. ¶ 3. Item apud Jctos est demolitio. *Ulp. Dig.* 4. 2. 9. § 2. *Edificii* depositio, quam quis coactus fecit.

II.) Translate. ¶ 1. Depositio, ponitur pro testimonio. *Impm. Diocletian.* et *Maximian.* *Cod.* 2. 43. 3. Si per testium depositiones, te fuisse minorem, ostenderis. ¶ 2. Item de gradu aliquo dignitatis dejectio. *Ulp. Dig.* 48. 19. 8. Aut damnum cum infamia, aut dignitatis depositionem, ¶ 3. Item periodi clausula, sicut et conclusio sententiæ. *Quintil.* 11. 3. 46. Ut in isdem affectibus sint tamen quedam non ita magnæ vocis declinationes, pro

ut sententiarum natura, aut depositio, aut inceptio, aut transitus postulabit.

DEPOSITIVUS, a, um, adject. qui depositus est. — a) Generatim. *Depositiva pecunia* est thesaurus absconditus apud *Cassiod.* 6. *Variar.* 8. *Depositiva pecunia*, quæ longa vetustate competentes dominos amiserunt, inquisitione tua nostris applicantur ærariis, ut qui sua cunctos patimur possidere, aliena nobis debeant libenter offerri. Hinc *thesaurus* definitur a *Paul. Dig.* 41. 1. 31. vetus depositio pecuniæ, cujus non exstat memoria. — b) Speciatim in re grammatica. *Diomed.* 1. p. 327. *Putsch. de verbis neutris.* Ex hæc quoque forma sunt et illa verba, in quibus nec agentis, nec patientis significatio plena dinoscitur, nec effectus ostenditur, ut *sedeo, sudo*, etc. Nescis enim agat quis, an patiatur. Quæ quidam supina dixerunt, alii absolutiva appellant, nonnulli depositiva nominant.

DEPOSITOR, ōris, m. 3. qui deponit. ¶ 1. Qui simpliciter deponit. *Quintil. Declam.* 167. in *lennate*. Depositor tyrannidis. ¶ 2. Item qui apud alterum quidpiam deponit, custodiæ causa. *Ulp. Dig.* 16. 3. 1. a med. *Cf. Boeth.* 3. *pros.* 1. Nisi eo loco pecuniam suam depositor obruisset, aurum non esset inventum. ¶ 3. Qui evertit aliquem, aut evertere conatur, apud *Prudent.* *Spotheos.* 179. Jam cede, Sabelli, Depositorque Paris, Natique, insane, negator.

DEPOSITUS, a, um. V. DEPONO.

DEPOSITIO, pro depositio legitur in *Inscript.* apud *Henzen.* 7355., quæ pertinet ad ann. post Chr. n. 341.

DEPOST, præpos. pro de post, de enim apud sequioris ævi scriptores multis præpositionibus jungebatur. *Vulgar. interpr.* *Psalm.* 77. 70. Et elegit David servum suum, et sustulit eum de gregibus orium: deponit stantes accepit eum. *Id. Sophon.* 1. 6. Et qui avertuntur deponit tergum Domini.

DEPOSTULĀTOR, ōris, m. 3. qui deponulat. *Tertull. Apolog.* 35. Depostulatores Christianorum. h. e. ad supplicium deposcentes; vulgus enim Romæ in Circo clamabat: *Christiani ad leones*: V. *eumd.* *Apolog.* 50. ad fin. Est tamen qui perperam legit depopulatores.

DEPOSTULO, as, are, a. 1. (de et postulo) vehementer postulo. *Auct. B. Hisp.* 1. Civitates contrariæ Pompejo auxilia sibi deponulabant.

DEPRÆDĀTIO, ōnis, f. 3. prælia, depopulatio. *Lactant. Epit.* 11. More latrocinii deprædatio et vastatio fiet. *Imp. Constantin.* *Cod.* 12. 36. 9. Si quis Barbaris scelerata factione facultatem deprædationis in Romanos dederit. *Id. ibid.* 2. 6. 5. Cum gravi damno litigatorum et deprædatione. h. e. spoliatione bonorum. *Imp. Majorian.* *Novell.* 2. § 2. Tolerabilior videtur deprædatio sævientis, quam sub magno observationis incommodo sustinendus impetrandæ ultionis eventus. *Mamertin. jun. Grat. act.* 1. Provincia exhausta deprædatione barbarica. Adde *Augustin.* 22. *Civ. Dei* 22.

DEPRÆDĀTOR, ōris, in. 3. depopulator. *Augustin. Ep.* 199. et *Marcellin. ad Augustin. inter hujus epist.* n. 4.

DEPRÆDĀTUS, a, um. V. DEPRÆDOR.

DEPRÆDOR, as, avi, etc. V. voc. seq. in fin.

DEPRÆDOR, ōris, ōtus sum, ari, dep. 1. (de et prædor). Part. *Deprædatus*. — Deprædor est idem ac depopulor. *Justin.* 24. 6. Victor Mædoniæ agros deprædatur. Adde *Apul.* 3. *Met.* — Part. *Deprædatus* significatione passiva habet *Dictys Cret.* 2. 16. Agri deprædati et vexati. *Al. leg.* deprædari et vexari. — Ceterum *deprædo* active occurrit apud *Ambros. de Fide* 2. 3. Quia ecce ego injicio manum meam super eos, qui deprædaverunt vos, et erunt in præda qui prædaverunt vos.

DEPRÆSENTĀRIUM, adverb. eadem forma dictum, qua *impræsentiarum*, eandem quoque habet significationem. *Petron. fragm. Tragur.* 58. *Burmann.* Alioquin jam tibi depræsentiarum reddidissim. Adde *eumd.* *ibid.* 74.

DEPRANDIS, e, adject. impransus. *Nævius* apud *Festum* p. 182. 24. *Müll.* Deprandi autem leoni subdas oreas.

DEPRANSUS, a, um, adject. signific. passiva. *Apul.* 9. *Met.* V. DEPENDO.

DEPRĀVĀTE, e, adverb. prave, perperam, vitiose. *Cic.* 1. *Fin.* 21. 71. De quibus neque depravate judicant, neque corrumpunt.

DEPRĀVATIO, ōnis, f. 3. actus depravandi.

I.) Proprie. Cic. 2. *Orat.* 62. 252. Oris depravatio. *Id.* 5. *Fin.* 12. 35. Distortio et depravatio membrorum. *Seneca Ep.* 24. a med. Libidines afferunt pedum, manuum, articuloꝝ omnium depravationes.

II.) Translate. Cic. *Partit. orat.* 36. 127. Depravatio verbi. h. e. interpretatio in malam partem distorta. Cf. *eumd.* 1. *Herenn.* 6. 10. *Id.* 1. *Legg.* 10. 29. Depravatio consuetudinum. *Id.* 3. *Off.* 29. 105. Depravatio et fœditas turpificati animi. Adde *eumd.* 2. *Divinat.* 67. 136.

DEPRĀVĀTUS, a, um. F. voc. seq.

DĀPRĀVO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (de et pravus). Part. *Depravatus* I. et II. — Depravo est pravum reddo, distorqueo, corrumpo.

I.) Proprie. *Farro* 9. *L. L.* 11. *Müll.* Ut stulte faciant, qui pueris in geniculis aligent serperastra, ut eorum depravata corrigant crura. Cf. *Cic.* 1. *Fin.* 6. 17. Ea, quæ corrigere vult, mihi depravare videtur. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 55. (150). Uni homini oculi depravantur, unde cognomina Strabonum et Pætorum. *Seneca Ep.* 101. a med. Tu vero me depraves licet, dum monstruoso et distorto temporis aliquid accedit. Adde *eumd.* 2. *Clem.* 7.

II.) Translate est vitare, corrumpere. *Ter. Phorm.* 4. 4. 17. Nihil est, quin male narrando possit depravari. *paragoge pro depravari.* Cic. 2. *Fin.* 11. 33. Bestiæ quamvis depravatæ non sint, pravæ tamen esse possunt (depravatus mala disciplina: pravus natura). et mox. Ferarum natura non est illa quidem depravata mala disciplina, sed natura sua. *Id.* 2. *Legg.* 15. 38. Mores cantus dulcedine corruptelaque depravati. *Id.* 10. *Att.* 4. Puer indulgentia nostra depravatus. *Id.* 2. *leg. Agr.* 35. 97. Campanos nimis rerum omnium copiæ depravabant. *Id.* 1. *Phil.* 13. 33. Nihil est tam sanctum quod non soleant domestici depravare aliquando. Adde *eumd.* *Arch.* 4. 8.; et *Cæs.* 1. *B. C.* 7. *Farro* 9. *L. L.* 18. *Müll.* Depravata consuetudo. *Liv.* 45. 23. Piebem consilii depravare. *Sall. Jug.* 18. Homines gratia depravati. *Capitolin. Macrin.* 12. Quum quidam milites ancillæ hospitii pudorem depravasse suspecti essent. *Quintil.* 6. 3. 6. Sæpe est industria depravatum dictum. *Id.* 9. 3. 109. Si vel inania verba in hos modos depravantur.

DEPRĒCĀBILIS, e, adject. qui exorari potest. *Fulgat. interpr. Psalm.* 89. 13. Deprecabilis esto super servos tuos.

DEPRĒCĀBUNDUS, a, um, adject. qui valde deprecatur. *Tac.* 15. *Ann.* 53. Deprecabundus, et genibus principis accidens.

DEPRĒCĀNĒUS, a, um, adject. Deprecanea fulmina *Cæcina* apud *Senec.* 2. *Quest. nat.* 49. dicit, ea esse, quæ speciem periculi sine periculo asserunt. Fortasse intelligit ea, quæ precationibus impetrari solebant, ut est apud *Plin.* 2. *Hist. nat.* 53. 54. (140.), v. gr. ad avertendos eo terrore hostes, vel monstrum regioni infestum, etc. Vel ita vocat, quod facile ea possint homines deprecari.

DEPRĒCĀTIO, ōnis, f. 3. actus deprecandi; et duo diversa significat: aut enim A) Particula de amolitionem ac depulsionem significat; aut B) Particula de verbi significationem auget.

A) Quum particula de amolitionem ac depulsionem significat, deprecatio est actus aliquid a se per preces amovendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu deprecatio mali aut rei cujuscumque est ejus amolitiō ac depulsiō per preces. — a) Generatim. *Plaut. Capt.* 3. 3. 7. Neque deprecatio perfidiis meis, nec malefactis fuga est. h. e. effugium per preces. *Cic. Partit. orat.* 37. 131. Ad ejus facti deprecationem, ignoscendi petenda venia est. *Auct. B. G.* 8. *proem.* 1. Quum quotidiana mea recusatio non difficultatis excusationem, sed inertia videretur deprecationem habere, difficultatē rem suscepit. *Petrone. Satyr.* 107. Deprecatio supplicii. *Curt.* 5. 3. 13. Abnuens deprecationem pro illis suæ convenire fortunæ. — b) Et pro recusatōne rei alicujus faciendæ, quæ tamen recusatō precibus fit. *Quintil.* 1. *proem.* 2. Quæ ego ex causa faciliorem mihi veniam meæ deprecationis arbitrabar fore, hæc accendebantur illi magis. — c) Et simpliciter pro depulsiōne sine precibus. *Cic. Rabir. perduell.* 9. 26. Huic quidem afferet aliquam deprecationem periculum ætas illa, quæ tum fuit. *Quintil.* 3. 6. 13. Alii statim crediderunt primam ejus,

cum quo ageretur, deprecationem. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro ipsa deprecandi formula, adeoque pro detestatione et imprecatione. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 4. (20). Etiam parietes incendiorum deprecationibus conscribuntur. h. e. formulis precum, quibus depulsiō incendiorum continetur. *Cic. Rosc. com.* 16. 46. Qui semel a veritate deflexit, hic non majore religione ad perjurium, quam ad mendacium perducitur consuevit. Quis enim deprecatione deorum, non conscientia fide commovetur? h. e. quum jurando sibi malum imprecat, si mentitur, si sciens fallo etc.: hæc vero deorum deprecationem *Id. Dom.* 57. 145. devotionem capitis vocat. Sic rursus *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 4. (19). Desigi quidem diris deprecationibus nemo non metuit.

II.) Translate. ¶ 1. Deprecatio est inter figuras sententiarum a *Cic.* 3. *Orat.* 53. 205. enumerata, quum opem judicis veniamque postulamus, Græce εὐχόμεθα. Hoc tamen intellige, quum oratio admixta defensionis est, ita ut post multa, quibus alicujus factum defenderis, preces quoque subjicias, quo facilius judex ad condonandum impellatur: quod facit *Id. Mil.* 34., *Ligar.* et alibi. Differt autem ab observatione, quæ aliquid per deos et sacra petimus: deprecatione autem malum avertimus. De hac figura agit etiam *Quintil.* 9. 1. 32., 9. 2. 3. et alibi. ¶ 2. Quod si tota causa precibus agatur, quum scilicet nullus est defensionis locus, jam non figura est, sed causæ genus, quod plerique negarunt, in iudicium unquam venire. Habet tamen locum in senatu; et apud populum, et apud principem, et ubicumque juris clementia est. Ita *Quintil.* 7. 4., ubi multa hæc de re.

B) Quum particula de verbi significationem auget, deprecatio est vehemens precatio. *Cic. Cluent.* 3. 8. Aggrediar ad crimen cum illa deprecatione, qua mihi sæpius utendum esse intelligo, sic ut me audiat, quasi hoc tempore hæc causa primum dicitur. *Id. post red. ad Quir.* 3. 7. Non enim ille deprecatione rediit, sed exercitu se armisque revocavit. *Id.* 5. *Phil.* 7. 20. Nullus aditus erat privato, nulla æquitas deprecatio. h. e. nullæ preces, quæ valeret ad æquitatem obtinendam.

DEPRĒCĀTIUNCŪLA, æ, f. 1. deminut. a. deprecatio, parva deprecatio. *Salvian.* 3. *advers. avar.* 2. Est umbra excusatiunculæ non excusans, dans reo deprecatiunculæ speciem, non reatus necessitatem.

DEPRĒCĀTIVUS, a, um, adject. ad deprecandum idoneus. *Capell.* 5. p. 147. Ad deprecativam potius advolvendum est qualitatē. *Curr. Fortunatian. Schol.* 1. p. 64. *Capper.* Venia omnis aut purgativa, aut deprecativa, quum nulla potest esse defensio, sed eum, cui liceat ignoscere, tantummodo deprecamur, quoniam negare non possumus, nos voluntate fecisse id, propter quod arguimur.

DEPRĒCĀTOR, ōris, m. 3. qui pro alio deprecatur, et prece malum avertit. *Cic. Flacc.* 1. 1. Sperabam honoris potius L. Flacci me adiutorem futurum, quam miseriarum deprecatorem. *Id. Balb.* 18. 41. Deprecatores periculi. *Id.* 11. *Att.* 8. 2. Quintus filium misit, non solum sui deprecatorem, sed etiam accusatorem mei. *Id. pro leg. Manil.* 12. 35. Mittere legatos et deprecatores ad aliquem. *Cf. Liv.* 36. 35. Ego apud consulem deprecator defensorque vobis adero. *Cic. Sext.* 12. 27. Deprecatores salutis meæ. *Id. Planc.* 42. 102. Nec me solum deprecatorem fortunarum tuarum, sed comitem sociumque profitebor. *Id.* 2. *Fam.* 13. 2. Præbere se deprecatorem pro periculo alicujus. *Cæs.* 1. *B. G.* 9. Legatos ad Dumorigem mittunt, ut eo deprecatore a Sequanis hoc impetrarent. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 4.; et *Tac.* 3. *Hist.* 31.

DEPRĒCĀTŌRIUS, a, um, adject. qui deprecando inservit. *Fulgat. interpr.* 1. *Machab.* 10. 24. Scribam et ego illis verba deprecatoria.

DEPRĒCĀTRIX, icis, f. 3. quæ deprecatur. *Pseudo-Ascon.* ad *Cic.* 3. *Ferr.* 5. 14. p. 159. *Bait.* Sabinis deprecatricibus parentum bellum maritorumque finitum est. *Baiteus* legit *precatricibus*. Certior est lectio apud *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 12.

DEPRĒCĀTUS, a, um, F. DEPRECATOR.

DEPRĒCIĀTOR, ōris, F. DEPRETIATOR.

DEPRĒCĪO, as, āvi, etc. F. DEPRETIATIO.

DEPRĒCOR, āris, ātus sum, ari, dep. 1. (de et precor). Part. *Depracans* sub B. 1.; *Depracatus* in omnibus fere paragr. et passiv. sub A. 1. et sub B. 2.; *Depracaturus* sub A. 1.; *Depracandus* sub A.

1. et sub B. 1. — Deprecari duo diversa significat, prout A) Particula de amolitionem ac depulsionem significat; aut B) Verbi significationem auget.

A) Quum particula de amolitionem ac depulsionem significat ¶ 1. Deprecari de malo fere usurpatur, et est precando avertere, amoliri, aut recusare (It. *divertire o stormare pregando, intercedere o ricusare pregando*; Fr. *détourner par des prières, prier qu'on détourne, éloigner, écarter*; Hisp. *desviar, alejar re-ando*; Germ. *von Imdm durch Bitten etwas abwenden, abwehren, abbiten, verbitten, bitten um Abwendung eines Unglücks, bitten*; Angl. *to deprecate, avert by prayer, pray against, beg to be freed from*). Occurrit autem 1.º) Raro de personis, et 2.º) Sæpiissime de rebus. — 1.º) Raro de personis, et quidem — a) Cum Accusativo tantum. *Cic. Sext.* 12. 27. Quæ quidem tum mutatio (vestitio) non deprecationis causa est facta, sed luctus. Quem enim deprecarentur, quum omnes essent sordidati etc.? *Liv.* 34. 59. Tum Menippus deprecari et Quintium et Patres institit. *Tac.* 3. *Ann.* 24. Nec nisi Tiberio impertante deprecari senatum ac principem ausus est. — b) Cum altero Accusativo communi. *Val. Flacc.* 8. 53. hoc superos, hoc te quoque deprecor, hospes. — c) Cum Coniunctivo et particula ut vel ne. *Cic.* 8. *Fam.* 1. In hoc te deprecor, ne meum hoc officium arrogantia concederes. *Petrone. Satyr.* 30. Dispensatorem deprecari sumus, ut servo remitteret pœnam. *Seneca 2. Quest. nat.* 33. Deos deprecari, ut remittant minas. — d) Cum Accusativo personæ et Ablativo rei, *deprecari alicquem aliqua re* est petere, ut aliqua re absteat. *Propert.* 2. 25. 17. Lectio te solum, lecto te deprecor uno: Rivalem possim non ego ferre Jovem. — 2.º) Sæpiissime de rebus; et quidem — a) Cum Accusativo tantum. *Ennius* apud *Gell.* 6. 16. et apud *Non.* p. 290. 17. *Merc.* Quibus nunc ærumna mea libertatem paro; quibus servitutem mea miseria deprecor. *Id.* apud *Gell.* *ibid.* Ego quum mea vite parcam, letum inimico deprecor. *Gell.* *ibid.* docet, hisce in locis deprecari esse idem atque abigere, depellere, propulsare, etiam sine precibus. *Cic. fragm.* apud *Gell.* *ibid.* et apud *Non.* p. 290. 14. *Merc.* Claudii invidiam Gracchi caritas deprecabatur. *Id.* 1. *Cat.* 11. 27. Ut a me, P. C., quamdam prope justam patriæ querimoniam detester ac deprecet. *Id. Cæcin.* 11. 30. Excusatione summæ stultitiæ, summæ improbitatis odium deprecari. *Id.* 4. *Ferr.* 78. 192. Avaritiæ crimina frugalitatis laudibus deprecari. *Id. Fonte.* 12. 26. Orandus erit M. Platorius, ut suos novos clientes a bello faciendo deterreat, ut eorum iratos animos atque horribiles impetus deprecetur. h. e. precibus flectat, molliat, retardet. *Id.* 3. *Ferr.* 60. 157. Nullam ab sese calamitatem deprecari. *Id.* 7. *ibid.* 62. 162. Deprecari virgaram vim. *Id.* *ibid.* 47. *extr.* Deprecari mortem et sanguinem alicujus. Adde *Cæs.* 7. *B. G.* 40. Sic *Ovid.* 1. *Pont.* 2. 59. Sæpe precor mortem: mortem quoque deprecor idem. Adde *eumd.* 2. *Fust.* 103. *Asinius Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 31. 3. Nec periculum est ullum, quod pro libertate aut refugium, aut deprecet. *Nepos Att.* 12. Usus est pecunia in deprecandis amicorum aut periculis, aut incommodis. *Auct. B. Alex.* 57. Nullum periculum deprecatur. Adde *Cæs.* 1. *B. C.* 5. *Sall. Jug.* 24. Deprecari cruciatu. *Liv.* 39. 35. Filium mittere Romam ad deprecandam iram sensus statuit. *Id.* 27. 20. Deprecari ignominiam. Adde *Frontin.* 4. *Strateg.* 5. 2. *Liv.* 40. 15.; et *Sueton.* *Aug.* 52. dictataram. *Curt.* 6. 10. Ne hanc quidem exhibendæ veritatis fidem deprecor. *Sueton.* *Cal.* 9.; et *Tac.* 4. *Ann.* 41. invidiam. *Sueton.* *Aug.* 5. pœnam. *Plin. Paneg.* 55. titulos. Adde *Felle.* 2. 86. 2.; *Justin.* 8. 4. 6. et 11. 9. 14.; et *Quintil.* 4. 1. 52. et 2. 17. 6. — Et deprecatus passivè apud *Justin.* 8. 5. 4. Sed pacto ejus fidel fuit, cujus antea fuerat deprecati belli pronissio. — Rursus *Ovid.* 2. *Met.* 98. Deprecor hoc unum; quod vero nomine pœna, Non honor est. — b) Cum Coniunctivo et particula ne. *Ovid. Heroid.* 9. 159. Deprecor hoc unum, per jura sacerrima lecti, Ne videar fati insidiata tuis. Sic *Cæs.* 2. *B. G.* 31. Unum deprecari ne se armis despoliaret. V. *Herzog.* ad h. l. *Plaut. Asin.* in fin. Deprecari huic seni, ne vapulet. h. e. pro hoc seni. Rursus *Ovid. Heroid.* 3. 77. Exagitet ne me tantum tua deprecor uxor. *Sueton.* *Cæs.* 29. Depracatus est, ne adimeretur. *Justin.* 23. 2. 7. Uxor diu, ne ab ægro divelleretur, deprecata est. —

c) Cum Coniunctivo et particula *quin*. *Catull.* 44. 18. Nec deprecor jam, si nefaria scripta Sexti recepto, quin gravedinem et tussim etc. ferat. — d) Cum Infinito. *Lucan.* 9. 213. non deprecor hosti Servari. *Stat.* 8. *Theb.* 116. nec deprecor unibrum Accipere. — e) Cum Infinito deprecari ponitur praecipue pro excusare peccando. *Sall. Jug.* 112. Legati postquam, errasse regem et Jugurthae scelere lapsam, deprecari sunt, etc. — Eodem sensu cum Ablativo et praepos. *pro*. *Curt.* 7. 2. 2. Nihil pro me deprecor: modo ne fratrum innocentiae fuga impetetur mea. Sic *Sueton. Vitell.* 14. Alterius poena duos filios adiecit, deprecari pro patre conatos. — f) Absolute. *Cic.* 5. *Phil.* 1. 3. Pacem vult M. Antonius? Arma deponat, roget, deprecetur. *Id.* 11. *Att.* 6. 7. Quintum fratrem audio profectum in Asiam, ut deprecaretur. *h. e.* veniam petitem a Caesare, quod a Pompejo stetit. *Id.* 3. *Orat.* 20. 74. Paullulum equidem de me deprecabor, et petam a vobis, ut etc. *Id. Partit. orat.* 39. 137. Erit iisdem aequitatis sententiae contra acerbitatem verborum deprecandum. *Id.* 5. *Tusc.* 19. 56. An quum civili bello victor, iratus, necessariis Catuli deprecantibus, non semel respondit, sed saepe, *moriatur? Cæs.* 4. *B. G.* 7. Quod Germanorum consuetudo haec sit a maioribus tradita, quicumque bellum inferant, resistere, neque deprecari. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 4.; *Virg.* 12. *Æn.* 931.; *Curt.* 5. 3. 11.; *Quintil.* 5. 13. 2.; *Sueton. Cæs.* 1. et *Aug.* 65.; et *Val. Flacc.* 7. 455. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro imprecari, detestari, execrari, ipso *Gell.* 6. 16. teste. *Apul.* 9. *Met.* Diras devotiones in eum deprecata. Et translate *Catull.* 92. 1. Lesbia mi dicit semper mala, nec tacet unquam De me: dispeream, me nisi Lesbia amat. Quo signo? quasi non totidem illi diras imprecer. Cf. *Val. Max.* 4. 3. n. 6. Continuo Pyrrho et Samnitibus istam sapientiam deprecatus sum. ¶ 3. Pro dehortari. *Seneca Phœniss.* 73. dum prior, quo vis, eo: Non deprecor, non hortor.

B) Quum particula de verbi significationem auget, ¶ 1. Deprecari est aliquem aut rem aliquam per vehementes preces a periculo liberare; et occurrit — a) Cum Accusativo personæ. *Deprecari aliquem ab aliquo* est ejus salutem ab aliquo petere. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 36. 100. Si quid deliquero, nullæ erunt imagines, quæ me a vobis deprecantur. *Id.* *Planc.* 42. 108. Non ego meis ornatu beneficiis a vobis deprecor, judices, sed custodem salutis meæ. Adde *eumd.* *post redit. ad Quir.* 3. 7. — b) Cum Accusativo rei, est aliquid precibus assequi. *Cic.* 12. *Fam.* 24. Legati, quos senatus non ad pacem deprecandam, sed ad denunciandum bellum miserat. Adde *Justin.* 7. 6. 16. Rursus *Cic. Sull.* 26. 72. Multorum hic vitam est a L. Sulla deprecatus. *h. e.* consecutus est. Sic *Auct. B. Afr.* 89. Deprecari sibi vitam. Adde *Justin.* 16. 1. 1. Et *Id. Justin.* 20. 3. 1. Crotonienses et ipsi legatos ad oraculum Delphos mittunt, victoriæ facultatem bellique prosperos eventus deprecantes. *Cic.* 3. *Orat.* 3. 9. Quum sibi non incolumem fortunam, sed exsilium et fugam deprecatur, coactus est, ut vita se ipse privaret. *Id.* 2. *ibid.* 49. 201. Semper pro amicorum periculis, nihil unquam pro me ipso deprecatus sum. ¶ 2. Item pro simpliciter rogare, seu valde precari. *Petron. Satyr.* 133. Posito genu, sic deprecatus sum numina. *Auct. B. Alex.* 32. Vestis ea sumpta, qua supplices dominantem deprecari consueverunt, sacrisque omnibus prolatis, quorum religione precari offensos iratosque animos regum erant soliti etc. *Auct. B. Afr.* 85. *eziv.* Inspectante ipso Caesare, et a militibus deprecante, uti eis parcerent. *Apul.* 3. *Met.* Utque mihi prosperis faveret volatibus, deprecatur. *Dict. Cret.* 2. 6. Ut viriliter incommodum ferret, deprecabantur. *Et ibid.* Multis precibus Ulixen deprecatur, uti ad eos acciendos pergeret. Adde *eumd.* 2. 28. et 48. *Justin.* 12. 8. 10. Exercitus omnis, non minus victoriarum numero, quam laboribus sessus lacrimis eum (*Alexandrum*) deprecatur, finem tandem belli faceret. *Apul.* 9. *Met.* Deprecatur, periclitanti sibi ferret auxilium. — Et deprecatus passivè apud *Apul.* 11. *Met.* Ad istam modum deprecato summo numina.

DEPREHENDO et per synopen poetis familiarem deprendo, dis, di, sum, dere, a. 3. (de et prehendendo vel prendo). Scribitur et *Depréhendo*. V. quæ dicta sunt in COMPREHENDO sub init. — Part. *Deprehendus B. I. a.*; *Deprehensus* in omnibus

paragr.; *Deprehendus B. H. a.* — Deprehendo est idem quod prehendendo, capio, incautum aut inopinantem corripio (It. *prendere*, *cogliere*, *cogliere all'impensata*; Fr. *intercepter*, *prendre*, *saisir*, *surprendre*, *arrêter*; Hisp. *interceptar*, *lomar*, *asir*, *prender*, *sorprender*; Germ. *etwas Jemanden überraschend*, *unewas tet ergreifen*, *erfassen*, *wegnehmen*, *finden*; Angl. *to seize*, *catch*, *take unawares*, *overtake*). Verbum hoc tria praecipue significat, quibus totidem translate significationes respondent: scilicet

A) Generatim ponitur pro capere, intercipere, incautum aut inopinantem corripere.

I.) Proprie. *Ovid.* 5. *Met.* 617. Fessa labore fugæ, fer opem, deprendimur, inquam. *Stat.* 6. *Theb.* 568. et *Seneca Herc. fur.* 224. Deprehendit cursu feram. *Cæs.* 1. *B. C.* 24. Reducitur ad eum deprehensus ex itinere C. Magius. *Id.* 6. *B. G.* 30. Celeriter contraque omnium opinionem confecto itinere, multos in agris inopinantes deprehendit. *Id.* 3. *B. C.* 112. Indicatis deprehensusque internunciis. *Sall. Cot.* 45. Imperat, ut in ponte Mulvio per insidias Allobrogum comitatus deprehendat. *Cassius* apud *Cic.* 12. *Fam.* 12. Deprehendit tabellarios literasque interciperet. *Tac. Agric.* 34. Quos quod tandem invenisti, non restiterunt, sed deprehensi sunt; novissimè hæserit. Cf. *Juvenal.* 4. 142. et 7. 112. *Liv.* 2. 4. Ut litteræ legatis darentur, quæ deprehensæ rem coarguere possent. — Praecipue ponitur de navibus pro interciperet. *Cæs.* 1. *B. C.* 36. Onerarias naves, quas ubique possunt, deprehendunt atque in portum deducunt. *Id.* *ibid.* 26. Pompejus naves, quas in portu deprehendat, adornabat. *Id.* *ibid.* 28. Duas naves deprehendat: deprehensus excipiunt. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 101.

II.) Translate ponitur de inanibus; ac — Praecipue de ventis et maris tempestate, quibus naves corripuntur. *Lucret.* 6. 428. Et quæcumque in eo tum sunt deprenta tumultu Navigia, in summum veniunt vexata periculum. *Catull.* 25. 12. veit minuta magno Deprensa navis in mari vesaniense vento. *Ovid.* 11. *Met.* 663. Nubilus Ægeæ deprendit in æquore navium Auster. Sic *Curt.* 7. 4. Si quos ille ventus deprehendit, arena obruit. Similiter *Virg.* 5. *Æn.* 52. Argolicove mari deprentus. *Stat.* 1. *Theb.* 370. Ac veit Ægeæ deprentus navita ponto. — De aliis rebus. *Plin.* 8. *Ep.* 17. Viderunt hi, quos excelsioribus terris illa tempestas non deprehendit. *Quintil.* *Declam.* 268. *sub fin.* Si quem subita deprehenderit valetudo. *Seneca Herc. Cœt.* 533. Verba deprendit quies. *h. e.* mors verba loquentis interruptit. *Plin.* 8. *Ep.* 14. Itaque reducta libertas rudes nos atque imperitos deprehendit. *Sil. It.* 15. 42. ortu convivia solis deprenta.

B) Speciatim deprehendere est in ipso actu, praecipue malo, comperire, opprimere aliquem; ita ut infortiari non possit.

I.) Proprie. ¶ 1. Usurpatur de culpis, criminibus, etc. — a) Cum Accusativo personæ. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 26. Dolis ego deprentus sum. *Forcellinus cum aliis leg. doll.* V. PREHENDO. *Ter. Eun.* 5. 5. 18. Deprehendere aliquem pro mæcho in domo meretricia. Cf. *Cic.* 1. *Att.* 12. Clodius cum veste muliebri deprentus domi C. Caesaris. *Id.* *Cic.* 2. *Orat.* 68. 275. et *Quintil.* 9. 2. 42. Deprehendi in adulterio. *Quintil.* 3. 11. 7. Deprehendere adulteram. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 131. Cruribus hæc metuat, doti deprenta, egomet mi. *Ovid.* 3. *Amor.* 14. 43. Si tamen in media deprenta tenebre culpa. *Cic.* 7. *Verr.* 43. 111. Deprehendere aliquem in manifesto scelere. *Sall. Cat.* 46. et 50. in scelere. *Justin.* 7. 5. 4. In scelere deprentus. Adde *Sueton. Cæs.* 75., *Aug.* 19. et *Claud.* 37.; et *Juvenal.* 9. 3., 6. 285. et 6. 640. *Cic. Brut.* 68. 241. Deprentus in facinore manifesto. *Id.* 5. *Verr.* 2. 4. Accusator ferendus non est is, qui quod in altero vitium deprehendit, in eo ipse deprehenditur. *Justin.* 10. 2. 5. Deprentus cum sociis. *Liv.* 37. 11. Deprentus pro speculatore. *Quintil.* 5. 7. 19. Testes deprenti *h. e.* inconstantes comperit. Huic pertinent et illi *Horat.* 2. *Sat.* 7. 42. quid si me stultior ipso Quingentis empto drachmis deprenderis? Et *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (134). Pinxit Achillem virginis habitu occultatum, Ulysse deprentente. — Huc referri possunt et illa *Tac. Agric.* 7. Igitur ad solempnia pietatis profectus Agricola, nuncio adlectati a Vespasiano imperii deprentus ac statim in parte

transgressus est. *Quintil.* 1. 12. 4. Agendi subita necessitate deprenti. — b) Cum Accusativo rei, *h. e.* culpæ, scelers, etc. *Cic.* 3. *Cat.* 5. 11. Scelus manifestum atque deprentum. *Id.* *Cluent.* 7. 20. Venenum manifesto deprentum in manibus alicujus. Adde *eumd.* *ibid.* 17. 48.; et *cf. eumd.* *Cæt.* 6. 14. Facinora oculis prius quam opinione, manibus quam suspitione deprentum. *Quintil.* 5. 13. 49. Res furtiva deprenta. *Sueton.* *Jug.* 10. Fraude deprenta. *Id.* *Ner.* 6. Deprentus exuviis. *Id.* *Galb.* 9. Deprentum mandata de nece sua. *Vopisc. Flor.* 2. mendacia. *Val. Flacc.* 4. 356. culpam. ¶ 2. Apud sequioris ævi scriptores occurrit etiam de rebus praecipue abditis, quæ inveniuntur. *Val. Flacc.* 1. 468. Deprentum patris reliquias. *Id.* *ibid.* 463. de *Lynceo*. possit qui rumpere terras, Et Styga transmisso tacitam deprentum visu. *Claudian. III. Cons. Honor. sub fin.* arcanos Nili deprentite fontes. Adde *eumd.* *B. G.* 103. *Flor.* 2. 17. Deprentum obrutum aquis ignem. *Cf. Val. Flacc.* 4. 692. — Huc referri potest et illud *Vemuleji Dig.* 43. 23. 22. Si vitum meam ex fundo meo in fundum tuum deprenteris, eaque in fundo tuo coalueris. *ubi* deprenteris esse *deprentum*, quasi prehendendo demittere, ut fit in vite propaganda, cujus brachium deorsum fecit et terra obrutum alio emittitur.

II.) Translate est menie comprehendere, animadvertere, dignoscere. — a) Cum Accusativo rei. *Cic. Orat.* 25. 84. Ne elaborata concinnitas et quoddam accipium delectationis manifesto deprentum appareat. *Ovid.* 2. *Art. am.* 313. Si latet ars, prodessit: affert deprenta pudorem. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 12. 75. (197). Deprenti ars non potest. *Id.* 2. *ibid.* 54. 55. (144). Magna hujus observationis vanitas deprenta est Scauro consule. *Id.* 37. *ibid.* 13. 76. (198). Demonstrare rationem deprentum falsas gemmas. *Id.* *ibid.* 10. 60. (165). Heliotropium deprentum defectus solis. *h. e.* aperit ac potos facit. *Id.* 17. *ibid.* 21. 35. (159). Solum male pastinatum deprentum scamna inæqualia. *Id.* 12. *ibid.* 9. 19. (36). Genera gummi deprentum odore, colore, pondere. *Id.* 19. *ibid.* *praefat.* § 1. Conferunt rura deprentum caelo. *h. e.* variis aeris mutationibus cognoscendo. *Quintil.* 12. 9. 5. Et quidquid, si deprentum, perit. *Id.* 12. 1. 34. Ut ea (*falsa*) facilius deprentum et refellamus. Adde *eumd.* 3. 6. 1. et 8. 6. 16. *Id.* 1. 5. 36. Pollio deprentum in Livio patavinatam. Adde *eumd.* 5. 13. 23. et 10. 1. 104. *Id.* 1. 12. 8.; et *Flor.* 2. 4. Experimento deprentum aliquod. *Sueton. Cal.* 60. Deprentum mentes. *Juvenal.* 9. 18. gaudia — b) Cum Accusativo et Infinito. *Sueton. Aug.* 44. Quum quosdam mitti deprentisset. *Quintil.* 9. 2. 44. Species — diversas esse, facile est deprentum. — c) Et sequente partic. *an.* *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 20. (65). Splendor deprentum, an æs satis recoolum sit.

C) Item speciatim deprentum est inopinato prehendere, corripere ita ut nullum resset effugium, ad incitas redigere.

I.) Proprie. — a) De hominibus. *Curt.* 7. 4. 4. Hostis inter latebras deprentus. Cf. *Liv.* 38. 21. Galli erant deprenti genere pugnae, in quod minimè apti sunt. Rursus *Curt.* 5. 3. 19. In fovea deprenti. — b) Praecipue de brutis animantibus. *Virg.* 5. *Æn.* 273. Qualis saepe viæ deprentus in aggeris serpens. *Ovid.* 3. *Trist.* 11. 11. fugax avidis cervus deprentus ab ursis. *Quintil.* 12. 2. 14. Deprentum parva animalia. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 8. 8. (24). Elephas deprentus solitarius, vel abactus a grege. Cf. *Id.* 11. *ibid.* 8. 8. (10). Apes noctu deprentæ in expeditione, excubant supinae. *Sil. It.* 16. 566. volucresque vagas deprentum nube Assuetus juvenis. *h. e.* occidere. — Huc referri potest et illud *Curt.* 4. 14. 14. Hi vero campi deprentum paucitatem, quam Cilicis montes absconderant.

II.) Translate. — a) De hominibus. *Cic.* 6. *Verr.* 12. 29. Se deprentum negare non potuisse. *Quintil.* 6. 3. 100. Deprenti pudorem explicant. *Id.* 5. 7. 30. Si in mendacio deprentum. *Cic.* 1. *Orat.* 48. 207. Deprentum equidem me, inquit Antonius, plane video atque sentio. *Quintil.* 10. 7. 29. Deprentus orator. *h. e.* inopinato prentus. — b) De rebus. *Curt.* 3. 5. 11. Si me fortuna deprenterit in articulo rerum. *Id.* 5. 3. 22. Invictus ad eam diem fuerat, nihil frustra ausus: — tunc hæsitabat deprentum felicitas; nec aliud remedium erat quam reverti qua venerat.

DEPRĒHNSA, æ, f. 1. *Paul. Diac. p. 71. 15. Müll.* Deprensā dicitur genus militaris animadversionis, castigatiōne major, ignominia minor. *Müllerus* pœnam putat esse ἀνομήσιον deprehensorum.

DEPRĒHNSIO, ōnis, f. 3. actus deprehendendi. *Cic. Cluent. 18. 50.* Omnis accusatio ad extremum manifesta veneni deprehensione conclusa est. *Ulp. Dig. 47. 2. 7.* Fur deprehensione fit manifestus. *Id. ibid. 43. 2. 43. § 12.* Deprehensio in adulterio.

DEPRĒHNSUS, a, um, *V.* DEPREHENDO.

DEPRENSA, *V.* DEPREHNSA.

DEPRĒSSĒ, adverb. alte, profunde. Occurrit tantum *Comp. Depressus* apud *Senec. ad Hebr. 9.* Quo depressus æstivos specus foderint. *Colum. 11. R. R. 3. 10.* Verior igitur causa est depressus pastinandi.

DEPRĒSSIO, ōnis, f. 3. deorsum pressio, dejectio. *Macrob. 1. Saturn. 20.* Sol semper velut a quadam imā depressionis senecta in altitudinem suam, ut in robur revertitur juvenutis. *Vitruv. 1. 3.* Fundamentorum ad solidum depressio. *Macrob. 7. Saturn. 3.* Socratica depressio nasi. *h. e. nasus simus. Theod. Priscian. 2. part. 1. 2. de lethargicis.* Et si adhuc ista veterem capitis oppressionem non deponant, etiam sinapismus adhibendus erit. *Paullo ante gravidenā dixerat.*

DEPRĒSSITAS, ātis, f. 3. devertitas, locus depressus, ut *Depressitas terræ, Apul. Trismeg.* ubi alii rectius leg. *densitas.*

DEPRĒSSUS, a, um, *V.* DEPRIMO.

DEPRĒTIĀTOR vel depreciator, ōris, m. 3. qui depretiat. *Tertull. 4. advers. Marcion. 29.* Depretiator operum.

DEPRĒTIĀTUS vel depreciatus, a, um, *V.* voc. scq.

DEPRĒTIŌ vel deprecio, as, āvi, ātum, are, a. 1. (de et pretium). Part. *Depretiatus* I. et II. — Depretio est ad nitus pretium redigio, villorem ac deteriorē facio (It. fare scadere di prezzo, deteriorare, render vile; Fr. déprécier, dépriser, diminuer la valeur; Hisp. despreciar, disminuir el valor; Germ. vom Werthe abziehen, ihn verringern; Angl. to bring down to a lower price, depreciate).

I.) Proprie. *Paul. Dig. 9. 2. 22.* Sed et ejus ratio haberi debet, quo cetera corpora depretiata sunt. *Cicero 3. Institut. (edente Goeschenio) § 212.* Non solum occisi symphoniaci fit æstimatio, sed eo amplius computatur, quod ceteri, qui supersunt, depretiati sunt. *Sidon. carm. 22. 203.* nec tempore longo Depretiata suas turpant pigmenta figuras. *Paulin. Nolan. carm. 22. 56.* Vilescit pretio depretiatus homo.

II.) Translate. ¶ 1. Est moralem alicujus rei existimationem deminuerē. *Tertull. Apolog. 45.* Epicurus omnem dolorem depretiat, medicum contemptibilem pronuntiando, magnum vero non diuturnum. *Sidon. 2. Ep. 10. extr.* Neque aquid te litterarum curam turba depretiat imperitorum. ¶ 2. Item continere. *Tertull. Spectac. 22.* Depretiant, quos probant; artem magnificant, artificem notant. *Sidon. 1. Ep. 7. a med.* Ille quasi mercaturus (pretiosa quæque) inspicere, pensare, deprecia, devolvere.

DEPRĒMO, prānis, pressi, pressum, primere, a. 3. (de et premo). Part. *Deprimens* I. 2. a.; *Depressus* in omnibus paragr. et in fin; *Depressurus* I. 2. a.; *Deprimendus* I. 2. a. — Deprimo est deorsum premo, denitio, affilgo, demergo (It. abbassare, deprimere; Fr. presser de haut en bas, abaisser, déprimer, enfoncer; Hisp. abaxar, deprimir, hundir; Germ. herab-nach unten drücken, niederdrücken = senken; Angl. to press or weigh down, depress, sink).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Merc. 4. 1. 9.* Simul hæc, que porto, deprimunt. *Lucret. 6. 439.* Depressit pariter lento cum corpore nubem. *Al. leg. Deducit. Cic. 5. Tusc. 17. 51.* Tantum propendere illam boni lanæm putat, ut terram et maria deprimat. *Id. Senect. 21. 77.* Animus cælestis ex altissimo domicilio depressus et quasi demersus in terram. *Id. Pis. 6. 14.* Altero ad frontem sublato, altero ad mentum depresso supercilio. *Virg. 1. G. 45.* depresso (in terram) aratro. *Lucret. 5. 540.* Propterea (terra) non est oneri, neque deprimat auras. — Huc ferri potest et illud *Petron. Satyr. 123.* Cæsar tumidas iratus deprimunt arees. *h. e. calcet, sive per Alpes iter facit.* — Item illud *Ovid. 12. Met. 260.* Cumque suis Gryneus inmanem sustulit aram Ignibus, et medium Lapitharum jecit in agmen, De-

pressitque duos. *Al. tamen rectius leg. Oppressit.* ¶ 2. Speciatim — a) Usurpatur de arboribus et ædificiis, et est in excavatam terram demittere atque alte indgere. *Cato R. R. 32. et Colum. Arbor. 7. 6.* Vitam in terram deprimere. *Sic Pūn. 14. Hist. nat. 1. 3. (10).* Vitis evocatur in palmites, aut deprimatur in propagines (propagginare dicunt Itali, nostri vulgo refossare). *Colum. 11. R. R. 3. 28.* Deprimere plantas in terram. *Plin. 2. Hist. nat. 16. 13. (71).* Deprimente aliquid ad terras. *Colum. 4. R. R. 1. 3.* Deprimere semina. *h. e. serere. Sic Pallad. 4. R. R. 9. 3.* Semen siccatum deprimere. *Id. 3. ibid. 18. 1.* Locum palo antea deprimente. *Cic. 7. Ferr. 27. 68.* Sævum in mirandam altitudinem depressum. *Ulp. Dig. 8. 2. 16.* Eun quoque qui tollit ædificium, vel deprimat, officere luminibus. *Sall. Cat. 58.* Locus circiter duodecim pedes humi depressus. *Auct. B. G. 8. 9.* Valle intermissa, magis in altitudinem depressa, quam late patente. *Auct. B. Afr. 51.; et Plin. 10. Ep. 40.* Locus depressus. *Cf. Stat. 4. Theb. 238.* depressæ populus scilicet incolæ Pisæ. *h. e. depresso loco sitæ. Auct. B. G. 8. 40.* Sic enim imis radicibus montis ferebatur (flumen), ut nullam in partem, depressis fossis, derivari posset. *Tac. 15. Ann. 42.* Navigabilem fossam usque ad ostia Tiberina depresso. *Plin. 10. Ep. 66.* Enimvero si placeat fossam longius ducere et arctius depressam mari æquare, etc. *Vulgati libri habent pressam. Vitruv. 8. 1. 6. Schneid.* Quam hæc ita erunt portentiata — tum deprimendus est puteus in eo loco. *Pompon. Dig. 8. 4. 11.* Deprimere, vel allevare rivum. — b) Speciatim est verbum proprium navium, que in mare demerguntur. *Cæs. 2. B. C. 6.* Quæ proximæ ei loco ex Bruti classe naves erant, in eas impeditas impetum faciunt, celeriterque ambas deprimunt. Adde *eumd. 1. ibid. 58. et 2. ibid. 43. Nepos Con. 4.* Multas naves cepit, complures deprimi. Adde *Tac. 4. Hist. 79.; Auct. B. Alex. 11. et 17.; et Aurel. Vict. vir. ill. 41. Sall. apud Gell. 10. 26.* Earum (scapharum) aliæ deprimebantur. *Auct. B. Alex. 46.* Depressa scapha. *Cic. pro leg. Manil. 8. 11.* Classis superata atque depressa. *Cf. Ovid. 14. Met. 195.* Et ne deprimeret fluctusve lapise carinam. Et *Phædr. 1. 20.* Corium depressum in fluvio.

II.) Translate; ad rem *Cic. Pis. 18. 41.* Vos meam fortunam deprimitis, vestram extollitis. *Lucret. 6. 52.* Efficient animos humiles formidine divum, Depressosque premunt ad terram. *Cf. Plin. Paneg. 44.* Rectos ac vividos animos contundero ac deprimere. *Cic. Cluent. 65. 183.* Multorum improbitate depressa veritas emergit. *Id. fragm. apud Lactant. 3. 19.* Deprimi in tenebras. *Id. 7. Ferr. 37. 98.* Opes civitatis victæ, comminute, depressæ. *Liv. 30. 36.* Contemplato Carthaginiensi situ, non tam noscendi in presentia, quam deprimendi hostis causa. *Id. 2. 65., 34. 48. et 37. 53.* Deprimere aliquem. *Seneca Ep. 10.* Vide, ne te ulla res deprimat. *Cic. 3. Hæren. 1. 1.* Causam adaugere, aut deprimere. *Quintil. 8. 3. 90.* Elocutio attollit, aut deprimat. *Nepos Att. 22.* Deprimere preces alicujus. *Plin. Paneg. 24.* Non tu civium amplexus ad pedes tuos deprimis. *Lucret. 4. 549.* Quum tuba depresso graviter sub murmure mugit. *Gell. 1. 11. a med.* Deprimere et sedare impetum vocis. *Spartian. Hadrian. 5.* Tumultum deprimere. *Ita fortasse legendum est pro reprimere, quod vulgati libri exhibent. Et Trebell. Poll. Gall. duob. 1.* Vitam alicujus deprimere. *h. e. extinguere.* — Hinc Part. præter. pass., cujus superius exempla retulimus.

DEPRESSUS, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Depressior* I. et II; et *Sup. Depressissimus* II.

I.) Proprie. *Tibull. 4. 1. 44.* Libra alterno depressior orbe. *Plin. 9. Ep. 27.* Tutius pro plana, sed humilior et depressior iter. *Id. 10. ibid. 58.* Edes multo depressior. *Frontin. Aquæd. 65.* Aqueductus depressior.

II.) Translate; ad rem *Seneca 2. Benef. 13.* Quo altius te sublevasti, hoc depressior es. *Cic. 3. Hæren. 14. 24.* Sedatissima et depressissima voce uti.

DEPRĒVO, as, are, a. 1. omnino privo. *Gloss. Cyril. Ζεσπίωνος, deprivo, privo, fraudo.*

DEPRŒCUL, adverb. procul, longe. *Plaut. Pers. 4. 2. 6.* Abscede deprecu et conspectu. *Al. rectius leg. procul.*

DEPRĒLIANS, antis, particip. ab inus. *deprælior*, valde prælians, decertans. *Horat. 1. Od. 9. 10.* ventos æquore fervido Depræliantes.

DEPRŒMO, prōmis, prompsi vel promsi, promplum vel promtum, prōmere, a. 3. (de et promo). Part. *Depromptus* I. et II.; *Deprompturus* et *Depromptendus* II. — Depromo est promo, extraho, profero (It. cavare fuori, spremere; Fr. tirer hors ou de, faire sortir de, prendre ou puiser dans; Jov. tivar, sacar a fuera, extraer; Germ. aus etwas heraus —, یرگردن woher nehmen, holen, herbeischaffen, herausnehmen; Angl. to draw, take, or fetch out, draw forth).

I.) Proprie. — a) Cum addito Ablat. et præpos., vel sine præpos. *Cic. 2. Off. 15. 52.* Pecunia ex arca depromitur. *Id. pro leg. Manil. 13. 37.* Deprompta ex ærario pecunia. *Horat. 1. Od. 37. 5.* Depromere cæcubum cellis. *Val. Flacc. 5. 215.* arma poppi. *Virg. 5. Æn. 501.* tela pharetris. *Id. 11. ibid. 590.* ultricem pharetra deprome sagittam. — b) Absolute. *Plaut. Trin. 4. 2. 104.* Depromere cibum. *Id. Truc. 3. 1. 2.* Bubus glandem præmio depromere. *Horat. 1. Ep. 1. 2.* quæ mox depromere possim. *Id. 1. Od. 9. 6.* benignius Deprome quadrimum Sabina, o Tulliarche, merum diota.

II.) Translate. — a) Cum addito Ablat. et præpos., vel sine præpos. *Cic. 4. Fin. 4. 10.* E locis, quasi thesauris, argumenta depromere. *Id. 2. Off. 15. 52.* Opera ex virtute depromitur. *Cf. eumd. Cluent. 21. 58. Id. 13. Fam. 6. 2.* Pollicitus sum, me ex intima nostra ante depromptum mirificum genus commendationis. *Id. 3. Phil. 6. 15.* Maledicta deprompta ex recordatione impudicitæ. *Id. initio Parad. 1.* Ex Stoicorum disputationibus, non ex meo sensu deprompta oratio. *Id. 1. Orat. 36. 201.* Depromenda sæpe oratio est ex jure civili. *Id. 1. ibid. 57. 244.* Aliquid de jure civili depromptum. *Id. ibid. 59. 252.* Juris utilitas vel a peritis, vel de libris depromi potest. *Id. 5. Ferr. 66. 155.* Verba domo petroni depromere. *Val. Flacc. 7. 450.* Depromere sinu vires. — b) Joculariter *Plaut. Amph. 1. 1. 4.* Quid faciam, si tresviri me in carcerem compegerint? inde cras e promptuaria cella depromar ad flagrum?

DEPROMPTUS vel depromptus, a, um, *V.* voc. præced.

DEPRŒPĒRO, as, are, 1. (de et propero) valde propero, propteranter facio, festino; et occurrit A) Neutrorum more, et B) Active.

A) Neutrorum more. *Plaut. Cas. 3. 6. 17.* Cito deproperate.

B) Active; et quidem — a) Cum Infinito. *Plaut. Pæn. 1. 2. 108.* Prius deproperant sedulo sacrificare. — b) Cum Accusativo. *Horat. 2. Od. 7. 24.* Quis udo Deproperare apio coronas, Curatve myrto? *Sil. It. 2. 265.* Numidum furibunda cohors miserabile humani Deproperat munus.

DEPRŒPĒRUS, a, um, adject. qui deproperat. deproperans. *Cod. Theod. 7. 1. 13.* Et nullus abluendo equorum sudore deproperus publicos oculos nudatus inestet. Adde *Cod. 12. 36. 13.*

DEPROPINQUO, as, are, n. i. valde appropinquo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim (tantummodo in *Not. Tir. p. 104.*)

DEPSITICUS vel depsiticius. *V. DEPSITICUS.*

DEPSO, psis, psiti, pstum, psere, a. 3. *Ζεψω.* — Part. *Depstus* I. — Depso est subigo, mactero, tractando, premedo et madefaciendo mollem ac tenerum reddo, v. gr. panem; a voce Græca allata (It. gramolare; Fr. pétrir, broyer; Hisp. amasar, majar, molar; Germ. kneten; Angl. to knead or mould).

I.) Proprie. *Cato R. R. 90.* Id ubi exoxeris, depsito bene; oleo manum unguito, postea magis depses. *Id. ibid. 76.* Ubi depsueris, etc. *Id. ibid. 135.* Coria recentia, quæ depsita sient. *Id. ibid. 40.* Luto depsto stirpem oblinito. Adde *eumd. ibid. 41.* Varro apud *Non. p. 99. 14.* Merc. Sed tibi fortasse alius molit et depsit.

II.) Translate habuit etiam obscenum sensum, ut significat *Cic. 9. Fam. 22.*

DEPSITICUS vel

DEPSITĪTUS, a, um, adject. *V. TESTICUS.*

DEPSTUS, a, um, *V. DEPSO.*

DEPCBEM porcum lactentem, qui prohibitus sit pubes fieri. *Paul. Diac. p. 71. 23. Müll. Sic Gloss. Isid. Depubis, porcus sugens.*

DEPUDESCO, escis, escere, n. 3. inchoat. a d^o et *pudeo*, idem quod pudere, vel valde pudere. *Paul. 10. Met. p. 253.* Priusquam infamia publici specta-

culi depudescerem. Hieronym. ad Eustoch. Depudescere infelicitatis. *V.* et DERUBESCO.

DÉPŪDET, pūdebat, pūdit, pūdere, impers. 2. (de et pudet) duo diversa significat, prout *A*) Particula de intensiva est, aut *B*) Actionis finem significat.

A) Quum particula de est intensiva depudet est idem quod valde pudet. *Veilej.* 2. 73. extr. Quum eum non depuderet, vindictam armis patris sui mare infestare piraticis sceleribus.

B) Quum particula de actionis finem significat, depudet est pudere desinit. *Ovid. Heroid.* 4. 155. Depudit, profugusque pudor sua signa reliquit. *Id.* 3. *Amor.* 11. 4. Et quæ depudit ferre, tulisse pudet. *Seneca Const. Sap.* 17. Assiduus convictis depudere didicerat.

DÉPŪDICO, as, are, a. 1. (de et pudicus) violo, stupro, pudicitiam aufero. Enumeratur a *Gell.* 16. 7. inter verba, quæ *Laberius* in *Mimis* prælicenter fluxit.

DÉPUGNATIO, ōnis, f. 3. idem quod pugna, certamen, depugnandi actus.

I.) Proprie. *Cato* apud *Non.* p. 204. 32. *Merc.* Una depugnatio est fronte longa, quadro exercitu. *Al. leg.* repugnatio. At *Veget.* 3. *Milit.* 20., ubi eadem Catonis verba recitat, habet non semel depugnatio. — *A. Tertull. Spectac.* 18. accipitur pro certamine pugnis facto.

II.) Translate. *Firmic.* 4. *Mathes. præfat.* Forensium certaminum depugnationibus liberatus.

DÉPUGNATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DÉPUGNO, as, avi, atum, are, 1. (de et pugno) — *Depugnari* paragoge pro *depugnari* est *Plauti Cas.* 2. 5. 36. — Part. *Depugnatus* et *Depugnandus* sub *B*; *Depugnaturus* sub *A. I.* 2. — *Depugno* est idem quod pugno, aut acriter pugno, de tota re dimittere sam paratus, certo, contendendo (It. *combattere*, *contrastare*; Fr. *combattre a la vie et à la mort*, se battre avec acharnement, lutter; Hisp. *combatir, pelear, luchar con animosidad*; Germ. *mit Nachdruck heftig kämpfen, fechten, streiten*; Angl. *to fight eagerly, fight it out, contend, engage*). Porro usurpatur *A*) *Neutrour* more, et *B*) *Active*.

A) *Neutrour* more, et *Neutrour*

I.) Proprie. ¶ 1. In re militari de exercitiis. *Plaut. Cas.* 2. 5. 44. Collatis signis depugnabimus. *Lucret.* 4. 1012. Multi depugnant. *Cæs.* 7. *B. G.* 28. *Acie* instructa depugnare. *Cic.* 6. *Fam. A.* Magnæ utrimque copię ita paratæ ad depugnandum esse dicuntur, ut etc. *Nepos Themist.* 4. Hoc eo valebat, ut ingratis ad depugnandum omnes coegerent. *Liv.* 10. 37. Depugnare haud procul mœnibus. *Id.* 34. 46. Cum Gallis, signis collatis, depugnavit. Adde *eumd.* 6. 3., 27. 48. et 40. 34. *Frontin.* 2. *Strateg.* 4. 6. Adversus Teutonos depugnare. *Plin.* 7. *Hist. Nat.* 56. 57. (209). Classe princeps depugnavit Minos. — *Passive impersonaliter.* *Plaut. Cas.* 2. 5. 36. Necessum est versis gladiis depugnari. *Cic.* 16. *Att.* 11. a med. Kal. Jan. erit foriasse præsidio: aut quidem ante depugnabitur. *Liv.* 9. 39. Et cum Umbriorum exercitii acie depugnatum est. ¶ 2. De duobus inter se pugnantibus. *Cic.* 4. *Tusc.* 22. 49. Cum Ajax depugnaturus esset cum Hectore. Adde *eumd.* 2. *Fin.* 22. 73.; et *Sueton.* *Cæs.* 39. et *Cal.* 14. — Itinc etiam de gladiatoribus et bestiis. *Cic.* 2. *Tusc.* 17. 41. Cum sontes ferro depugnabant. *Asinius Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 32. 3. Cum depressus in ludum bis gratis depugnasset. *In Tab. ven.* apud *Mazoch. Tabul. Heracl.* p. 423. Qui depugnandi causa auctoratus est. Adde *Quintil.* 8. 5. 12. *Ulp. Digest.* 3. 1. 1. § 6. Depugnare cum bestiis. — Occurrit etiam cum *Accusatus.* *Emilius* apud *Festum* p. 317. 13. *Müll.* Nam vi depugnare sues stolidi soliti sunt. *Ulp. Dig.* 3. 1. 1. Depugnare feram, quæ regioni nocet. *Modestin.* *ibid.* 48. 8. 11. Ad bestias depugnandas servus tradere.

II.) Improprie. *Plaut. Stich.* 4. 2. 47. Depugnare eum fame. *Id.* *Trin.* 2. 2. 24. Cum animo suo. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 46. 140. Voluptas depugnat cum honestate. *Sil.* 11. 10. 475. mortis. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 2. 22. (46) de coloribus. Paria nunc componuntur, et natura a que luxuria depugnant. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 134. et depugnare parati Si discordet eques etc.

B) *Active depugnare prælium* est prælium ad finem adducere. *Plaut. Men.* 5. 6. 31. Ne servum depugnato prælio. — *Alia* significatione *V.* supra sub *A. I.* 2. in fin.

DÉPULO, ἀνοκαρπία. *Gloss. Lat. Græc.*

DÉPULSIO, ōnis, f. 3. actus depellendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 2. *Fin.* 13. 41. Depulsione mali. *Cf. Nazar. Paneg. Const.* 8. *Rursus Cic.* 8. *Phil.* 4. 12. Quæ causa justior est belli gerendi, quam servitutis depulsio? *Id.* 5. *Fin.* 7. 17. Depulsio doloris. ¶ 2. Speciatim apud *Rhetores* est defensio et refutatio, qua quis crimina sibi objecta depellit. *Cic.* 2. *Invent.* 26. 79. Intentio est, injuria sororem occidisti: depulsio est, jure occidi: quæstio est, jure ne occiderit. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 10. 13., *Cels.* apud *Quintil.* 3. 6. 13., *Quintil.* 3. 6. 17., 6. 4. 2., et 8. *proæm.* 9.

II.) Improprie est occasus. *Cic.* *Tim.* 14. Supina etiam ora cernuntur depulsione luminum; quæ convertens inferiora reddit, quæ sunt superiora.

DÉPULSO, as, are, a. 1. *frequentat.* a depello.

Plaut. Stich. 2. 1. 13. Cubitis depulsa de via, tranquillam concinna viam.

DÉPULSOR, ōris, m. 3. ¶ 1. Generatim est qui depellit. *Cic.* 2. *Phil.* 11. 27. Depulsor dominatus, quam particeps esse maluit. ¶ 2. Speciatim est epithetum *Jovis*, ut *averruncus*, custos, conservator. *Inscript.* apud *Gruter.* 20. 3., ubi perperam legitur *depulsor* aut. pro *depulsor* mal. h. e. malorum, apprime respondet *Græcorum* ἀλεξάνων, ut ex *Hagembuckio* recte habet *Orell.* n. 2232., et apud *Murat.* 9. 8. et 1977. 4. et 5.

DÉPULSORIUS, a, um, adject. ad depellendum, seu avertendum pertinens, ut *Depulsoria sacra*, quibus deorum ira placatur et mala avertuntur. *Amnian.* 25. 2. Numitibus per sacra depulsoria supplicans. *Plin.* quoque 28. *Hist. nat.* 2. 3. (11). *depulsoria* hæc sacra commemorat. *V. DEPELLO.*

DÉPULSUS, a, um. *V. DEPELLO.*

DÉPULTUS, a, um. *V. DEPELLO.*

DÉPULVERANS, antis, particip. ab inusit. *depulvero*, pulverem excutiens. Occurrit translate tantum *In Supposit.* *Achular.* *Plauti* 3. 25. Luctum depulverans meum. h. e. abstergens.

DÉPUNGO, is, ere, a. 3. (de et pugno) idem quod pugno. *Figurate Pers.* 6. 79. Depunge, ubi sistam. h. e. indica, assigna locum, ubi sistam: ducta metaphora a libra, in qua certum pondus punctis notatur; vel a pictura, in qua spatii seu loci limites punctis reque notantur. *Al. leg.* *depinge*. — Apud *Tertull.* quoque 2. *advers. Marcion.* 7. legitur a quibusdam (nam alii *depingo*), alia tamen et satis obscura, raraque admodum significatione.

DÉPURATUS, a, um. *V. DEPURO.*

DÉPURGATIO, ōnis, f. 3. eadem ac purgatio vel expurgatio. *Cæli. Aurel.* 3. *Acut.* 4. Synanchieis convenit sanguinis detractio atque ventris depurgatio. *Id.* *ibid.* 21. Post depurgationem corruptorum.

DÉPURGATIVUS, a, um, adject. ad purgationem pertinens, qui purgat. *Cæli. Aurel.* 3. *Acut.* 16. Depurgative virtutis esse.

DÉPURGATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DÉPURGO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et purgo). Part. *Depurgatus* et *Depurgandus* I. — *Depurgo* est idem quod purgo, aut probe purgo.

I.) Proprie. *Cato R. R.* 112. Si qua acina corrupta erunt, depurgato. *Id.* *ibid.* 151. Terram depurgato ab herba graminibusque. *Plaut. Stich.* 2. 2. 35. Depurgare pisces. *Colum.* 9. *R. R.* 14. 13. Aperire alvos, et depurgare quidquid immundi est. *Id.* 12. *ibid.* 9. 4. Caules lactuæ ab imo depurgati. *Cassiod.* 9. *Variar.* 3. de auri fossoribus. Rivos (auri) de flamma venientes tanto igne depurgant, quoadusque pulcritudinem suam prodant. *Theod. Friscian.* 2. part. 2. 10. Hippocrates vero nucleos cum galbano et melle Attico — ad depurganda vulnera dari præcepit.

II.) Translate *depurgare crimina*, h. e. diluere, aut excusare, est qui legit apud *Liv.* 39. 35., sed plerique alii *purgare*.

DÉPŪRO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et purus). Part. *Depuratus*. — *Depuro* est purum facio. *Auctorem* huic verbo sunt qui attribuunt *Frontin.* *Aquæduct.* 93. Seu quia Anio, lacus altitudine, in quo excipitur, velut depuratur, ubi codices MSS. habent *depacatur*, teste *Poleno*: sunt qui aliam *Frontin.* de *limit. agror.*, sed hic quoque locus valde suspectæ fidei est — *Certior* est lectio Part. præter. pass. *Depuratus* apud *Musam Compos.* 2. Amygdalarum amararum depuratarum drachmæ VII.

DÉPUTATIO, ōnis, f. 3. assignatio, destinatio. *Cassiod.* 2. *Variar.* 16. In tertiarum deputazione.

DÉPUTATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DÉPUTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et puto). Part. *Deputatus* sub *A. I.* et *B. 2.*; *Deputandus* sub *A. I.* — *Deputo* duo diversa significat, scilicet

A) In re agraria est idem quod puto, hoc est rædo, seco, amputo, abscindo (It. *tagliar via, potare*; Fr. *enlever en coupant, tailler*; Hisp. *cortar, tajar*; Germ. *beschneiden, abschnneiden*; Angl. *to prune cut, or lop off*).

I.) Proprie. *Cato R. R.* 49. Vineam primum deputato, binas gemmas, ne amplius, relinquit. Adde *eumd.* *ibid.* 50. et *Colum.* 4. *R. R.* 23. 2. *Id.* *Colum.* 3. *ibid.* 10. 19. Malleolus deputatus et in terram depositus. *Id.* 4. *ibid.* 7. 1. Palmites falce deputandi. *Id.* 11. *ibid.* 2. 32. Deputare arbores.

II.) Translate. *Ovid.* de *Nuce* 63. Falx deputat umbras. h. e. ramos umbrantes.

B) Item est idem quod puto, hoc est censeo, existimo, judico: quam significationem nonnulli translate valent a superiore: *V. PUTO*. (It. *pensare, stimare*; Fr. *estimer, calculer, compter, regarder comme, juger*; Hisp. *estimar, reputar, juzgar*; Germ. *abschätzen, für etwas halten, schätzen*; Angl. *to imagine, esteem, consider, think, judge*).

Usurpatur ¶ 1. Cum *Accusativo*, aut cum *Accusativo* et *Infinito* — a) Et quidem absolute pro censere, judicare. *Plaut. Trin.* 3. 3. 19. Vide si hoc utiliter magis atque in rem deputas, ut adeam *Lesbonicum*. *Ter. Heaut.* 1. 1. 83. et apud *Cic.* 3. *Tusc.* 27. 65. Deputare se dignum quovis malo. Adde *Plaut. Amph.* 1. 1. 6. et *Ter. Hecyr.* 3. 5. 27. *Id.* *Ter. Hecyr.* 5. 3. 1. Deputare parvi pretii operam alicujus. *Id.* *ibid.* 4. 1. 9. Tum virum me, aut hominem deputas adeo esse? *Id.* *Phorm.* 2. 1. 16. Quiquid præter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. *Vet. Poeta* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 22. 45. Quem tu esse hebetem deputas atque ac pecus. — Apud *Ter. Adelph.* 2. 1. extr. pro *deputare secum rationes* plerique leg. *putare*. — b) Cum *Dativo* rei, quemadmodum verbum *ducere* et similia. *Tertull.* de *Pœnit.* 3. Deputare aliquid delicto. *Vopisc.* *Flor.* 4. omni. h. e. pro delicto, pro omine. *Rursus Tertull.* *Apolog.* 13. Dii veteres vobis contumeliam deputabant. h. e. putabant contumeliam a vobis accepisse. ¶ 2. Cum *Dativo* personæ, *deputare aliquem* aut *aliquid alicui*, est destinare. *Pallad.* 12. *R. R.* 11. extr. Atque ita solum, quod huic generi deputabis, implere. *Id.* 4. *ibid.* 11. 6. Deputare aliquem laboribus et aratro. Adde *eumd.* 10. *ibid.* 10. 1. et 8. *ibid.* 12. *Vopisc.* *Tac.* 10. aliquem sartis tectis. *Sever. Sulpic.* 1. *Hist. sacr.* 53. Turba colendis agris deputata. *Inscript.* apud *Gruter.* 1028. 2. quæ est apud *Orell.* 3100. L. PETRONIO L. F. SAB. TAVRO VOLVSIANO CENTURIONI DEPUTATO etc. h. e. aliquo gradu supra ceteros centuriones ad honoratiora munia exsequenda deputato. Hæc inscriptio pertinet ad ann. a Chr. n. 261. *Alia* apud *Orell.* 3329., quæ pertinet ad ann. a Chr. n. 379. — 383. CVRANTE EL. ASTERIO DEPUTATO. *Macrobi.* 7. *Saturn.* 14. Ad deputatam sibi a natura sedem proprii sensus recurrunt. *Lamprid.* *Alex. Sev.* 20. Deputare vectigalia civitatibus. Adde *Vopisc.* *Prob.* 5. et *Car.* 21.; *Trebell.* *Poll. Gall.* duob. 9. et *Claud.* 11.; et *Capitolin.* *Clod. Alb.* 5. — Similiter *Sulpic.* *Sever.* 2. *Hist. sacr.* 7. Accusatores deputari leonibus præcepit. h. e. damnari. Eodem sensu cum *Accus.* et præpos. ad. *Capitolin.* *Macr.* 12. Deputare servos ad gladium ludii. Et *Trebell.* *Poll.* XXX. *Tyr.* 29. Deputare vitam leonibus. h. e. concedere, committere.

DÉPŪVÈRE cadere. *Lucretius:* *Palmisque misellam depurit me*, id est verberavit me, quod ipsum ex *Græco* ἀπο τοῦ ταιῶν. Hæc *Paul. Diac.* p. 70. 3. *Müll.* Est autem a *pavio*, unde *pavimentum*. *V.* etiam *ὄρπυιαι*.

DÉPYGIS, e, adject. ἀπυγός. Scribitur et *depygis*. — *Depygis* est qui macras et exiles nates habet: a *de* et *pyga*. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 93. *Depygis*, nasuta, brevi latere, ac pede longo est. Sic eod. sensu *Id.* *Epod.* 8. 5. *Mietque turpis inter aridas nates Poder*.

DÉQUE, adverb. *V. SUSQUE DEQUE*. — Apud veteres *deque* vin habuit minuendi et remittendi, ut docet *Gell.* 10. 29.

DÉQUESTES, a, um, particip. ab inusit. *dequeror*, valde questus. *Val. Flacc.* 5. 448. omnes secum dequesta labores. *Stat.* 11. *Theb.* 627. Talia dequesta. *Id.* 1. *ibid.* 404. dequestus et imbrēs.

DÉRADO, dis, si, sum, dere, a. 3. (de et rado).

Part. *Derasus* 1. et 2.; *Deradendus* 1. — Derado est radendo aufero, abrado. ¶ 1. Stricto sensu. *Cato R. R.* 121. De virga lauri deradito. *Gell.* 7. 20. Poetam offensum, nomen vixit eorum, quasi ex hominum memoria, sic ex carmine suo derasisse. *Id.* 17. 9. 17. Legebamus, cum ceram derasisse, litterasque incolumes hinc incisas legisse. *Cels.* 5. 26. Sed ne illa quidem negligenda, ubi interior pars collisa, aut ubi derasum detritumve aliquid est. *Id.* 8. 4. Atramentum scalpro deradendum. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 7. 24. (75). Humor specillis derasus. *Id.* 20. *ibid.* 2. 6. (12). Derasus cortex. *Alter Plin.* 8. *Ep.* 20. 5. Deradere margioem. *Martial.* 8. 33. An magis astuti derasa est ungue ministri Bractea? ¶ 2. Latiori sensu de capillis dicitur, et est curtare. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 34. (109). Derasum caput. *Cl. Gell.* 17. 9. 23. Servo suo capillum ex capite omni deradit. — Ceterum *V. DIRADO*.

DERASUS, a, um. *V. voc. præced.*

DERBĪOSUS, a, um, adject. idem videtur esse ac gramiosus. *Theod. Priscian.* 1. 10. ante med. DerbĪosus oculus, quos nos inpetiginosos dicimus, asperitatum vitilis laborantes sic curare consuevimus.

DERCĒA, æ, f. 1. herba Apollinaris, solani species, *dicæa*. *Apul. Herb.* 22.

DERELICTIO, ōnis, f. 3. actus derelinquendi. *Cic.* 3. *Off.* 6. 30. Sed communis utilitatis derelictio contra naturam est.

DERELICTUS, a, um. *V. DERELINQUO*.

DERĒLICTUS, us, m. 4. derelictio. *Gell.* 4. 12. Sive quis arborem suam vineamque habuerit derelictul.

DERĒLINQUO, linquĭs, linqui, lictum, linquere, a. 3. (de, re et linquo). Part. *Derelictus* 1. et 2.; *Derelinquendus* 1. — Derelinquere est prorsus seu in totum relinquere, deserere (It. *abbandonare*; Fr. *abandonner entièrement, délaissier*; Hisp. *abandonar, dexar*; Germ. *etwas oder Jmdn durch gänzliche Trennung verlassen, im Stiche lassen*; Angl. *to abandon, leave, forsake, desert*). ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut.* *Truc.* 4. 4. 14. Ut me quasi pro derelicta sis habiturus. *Id.* *Capt.* 2. 3. 75. Me servum pro te derelinqueris. *Cæs.* 3. *B. G.* 13. Naves ab æstu derelictæ. *Cic. Brut.* 4. 16. Serere in inculto et derelicto solo. *Id.* 5. *Verr.* 51. 120. Totas orationes derelinquere. *Id.* 1. *Cat.* 10. 25. Homines perditū atque ab omni non modo fortuna, verum etiam spe derelicti. *Id.* 3. *Att.* 1. Hæc oppida atque oram maritimam ille pro derelicto habet. *Id.* *Cæcin.* 35. 103. Derelinquo jam communem causam. *Liv.* 39. 50. Castra — derelicta. Adde *eumd.* 37. 8. et 10. 17. *Sall. Jug.* 5. Quem Massinissa, quod ortus ex concubina erat, privatum dereliquerat. *Curt.* 9. 4. 8. Arx erat oppidi intacta, in qua presidium dereliquit. *Capitolin.* *Ant. Phil.* 18. Derelinquere filium. *Trebell. Poll.* xxx. *Tyr.* 12. Indignos se posteros dereliquit. *Id.* *ibid.* Utcumque rebus in Oriente derelictis. *Justin.* 8. 5. Loca derelinquenda. — In derelicto esse. *V. DEPERDO*.

¶ 2. Latiori sensu, et apud sequioris sævi scriptores, est relinquere morte, legato, aut testamento. *Arnob.* 5. 8. Varro in librorum quatuor primo, quos de gente conscriptos R. populi dereliquit. *Hieronym.* *Ep.* 108. n. 30. Ne unum quidem annum ab ea filia derelictum, sed derelictum magnum æs alienum.

DERĒPENTE, adverb. Una vox est, ut *desessus*, neque divisim scribi potest: quia si separaveris, non est Latina, inquit *Donatus ad Ter. Heccy.* 4. 1. 3. infra cit. — Ceterum *derepente* proprie est ab ordinario et consueto rerum cursu ex improvise declinando ac devertendo; hinc repente, desubito. *Ennius* apud *Non.* p. 518. 20. *Merc.* Derepente contulit sese in pedes. *Plaut.* *Most.* 2. 2. 57. Atque ille exclamant derepente maximum. *Ter. Heccy.* 4. 1. 3. Ita corripuit derepente tacitus sese ad filiam. *Id.* *ibid.* v. 39. Si si posset ab ea sese derepente avellere, quicum tot consuesset annos. Adde *Turpiliūm*, *Africanūm*, *Accium*, *Novium*, *Pomponium* et *Varron.* spud *Non.* p. 518. 3. et seqq. *Merc.* *Cic. Lig.* 5. 14. Si quum hoc domi faceremus, tu derepente irrupisses. Adde *Vel. Poetam* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 31. 36.; et *Liv.* 24. 41. *Tac.* 1. *Hist.* 63. Raptis derepente armis. Adde *Sueton.* *Tib.* 23. et *Vesp.* 23.

DERĒPENTĪNO, adverb., quod rectius tamen divisim scribas, idem quod *derepente*. *Apul. Florid.*

n. 16. Quid derepente distulerit. et *ibid.* 23. Sententia derepente oborta est.

DERĒPO, pis, psi, ptum, pere, 3. (de et repo). Est qui apud *Phædr.* et *Apul.* legit *direpo*, minus recte tamen. — Derepo est deorsum repo. — a) Neutrorum more. *Phædr.* 2. 4. Derepi ad cubile scotosæ suis. *Varro* apud *Non.* p. 544. 29. *Merc.* Non vides, ipsos deos, si quando volunt gustare vinum, derepere ad hominum fana? *Sic Apul.* 4. *Met.* Ibi et in singuli derepissent. — b) Cum Arcusativo. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 36. 54. (130) de ursis. Ingreduunt et bipedes: arborem aversi derepunt.

DERĒPTUS, a, um. *V. DERIPIO*.

DERĪDĒO, des, si, sum, dere, a. 2. (de et rideo). Part. *Derisus* et *Deridendus* sub b. — Derideo est valde rideo, cum contemptu rideo (It. *heffare, deridere*; Fr. *rire, se moquer de, railler*; Hisp. *reír, burlar, burlarse*; Germ. *auslachen, verlachen, verspotten*; Angl. *to laugh at, deride, laugh to scorn*). Occurrit — a) Absolute. *Plaut.* *Epid.* 2. 2. 76. *EP.* Vos priores esse oportet, nos posterius dicere, qui plus sapiatis. *AP.* Eja vero, age dic. *EP.* At deridebitis. *AP.* Non edepol faciemus. — Sic in familiarī sermone *derides* est jocularis, mei ludibrium facis: quo sensu occurrit apud *Plaut.* *Bacch.* 4. 9. 87. et *Amph.* 3. 3. 8.; et *Ter. Adelph.* 5. 3. 66. *Cf. Id. Ter. Eun.* 5. 2. 20. Conservam? vix me continuo, quin involem in capillum. monstrum! etiam ultro derisum adventit. — Similiter *derides* est vox fidem negantis apud *Varron.* 3. *R. R.* 2. 15. *Quid?* sexaginta! inquit *Atilus.* *LX!* *LX!* derides. *Sexaginta*, inquam. — Ceterum *Quintil.* 11. 1. 21. Ambitiosum gloriantī genus est, etiam deridere. *Id.* 5. 13. 2. Cum patronus derideat. — b) Cum Accusativo. *Plaut.* *Bacch.* 3. 4. 7. Ego faxo haud dicet nactam, quem derideat. *Id.* *Aulul.* 2. 2. 46. Neque edepol ego te derisum venio, neque derideo. Adde *eumd.* *Pseud.* 4. 5. 8. et *Bacch.* 5. 2. 8. *Cic.* 3. *Orat.* 14. 54. Quare omnes istos, me auctore, deridete atque contemnite. *Cf. Id.* 5. *Verr.* 92. 215. Derisum beneficium atque contemptum. *Id.* *Opt. gen. orat.* 4. 11. Quum aut non adhibeantur ad causas, aut adhibiti derideantur. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 51. hoc te Crede modo insanum, nihilo ut sapientior ille, Qui te deridet, caudam trahat. *Id.* 2. *Ep.* 1. 262. Discit enim citius meminitque libentius illud, quod quis deridet, quam quod probat et venerat. *Phædr.* 3. 14. Derisor potius, quam deridendus senex. *Juvenal.* 2. 23. Deridere loripedem. *Sueton.* *Claud.* 4. Et illum et nos deridendi materia. *Id.* *Rhet.* 2. Deridens, ut inflatum, ac levem et sordidum. *Justin.* 9. 2. 10. Quibus derisus Philippus.

DERĪDĪCŪLUM, i, n. 2. *V. voc. seq. in fin.*

DERĪDĪCŪLUS, a, um, adject. valde ridiculus. *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 1. 14. Is deridiculus est, quæque incidit, omnibus. *Varro* 1. *R. R.* n. 18. 5. Sequetur, ut duo villicos et duas villicas habeat: quod est deridicium. Adde *Lucret.* 3. 778.; et *Liv.* 39. 26. *Gell.* 13. 30. Deridiculum esse in legendo. *Id.* 2. 2. Deridiculum versus facere. — Hinc

Deridiculum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est derisio, irrisio, res deridicula. *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 50. Quid tu me deridiculi gratia sic salutas? *Id.* *Pseud.* 4. 5. 7. Verba alicui per deridiculum dare. *Ter. Heaut.* 5. 1. 79. Putare sibi aliquid pro deridiculo et delectamento. *Tac.* 3. *Ann.* 57. Esse deridiculo. *Id.* 12. *ibid.* 49. Julius Pelignus ignavi animi et deridiculo corporis juxta despiciendus. *Quintil.* 1. 8. 21. Quod evenit — usque ad deridicula.

DERĪGĒO, es, ere, n. 2. (de et rigeo) rigorem tollo, emollio. *Commodian.* 72. 8. Blandus enim sermo, proverbium nostri, deriget. *scilicet* respicit ad *Proverb.* 15. 1. Responsio mollis frangit iram; sermo durus suscitatur furorem.

DERĪGESCO, rigescis, rigūi, rigescere, inchoat. n. 2. (de et rigesco). *Forcellinus* pro *derigesco* legit *dirigesco* vel potius *dirigeo*; variantem tamen lectionem sæpe adnotavit. — Extra præteritum tempus, nullus est, quod sciam, hujus verbi usus. — Derigesco est idem quod rigeo, præ frigore metue durus, rigidus, immobilis flo. *Virg.* 3. *Æn.* 259. At sociis subita gelidus formidine sanguis deriguit. *Id.* 7. *ibid.* 440. subitus tremor occupat artus: Deriguere oculi. Adde *Ovid.* 14. *Met.* 754. Est autem hoc mentis extra se positæ, stuporis et insanie signum. Hinc apud *Plaut.* medicus eum, quem insa-

num suspicatur, ita interrogat, *Men.* 5. 5. 24. Di mihi: solent tibi unquam oculi duri fieri? *Ovid.* 3. *Fast.* 332. hirsutæ deriguere comæ. *Id.* 5. *Met.* 232. conanti sua flectere lumina cervix Deriguit, sævoque oculorum induruit humor. *Id.* 7. *ibid.* 116. Deriguere metu Minye. *Id.* 1. *ibid.* 303. Deriguitque malis (*Niobe*). *Id.* 5. *ibid.* 185. inque petendo Dextera deriguit, nec citra mota nec ultra. *Lucan.* 3. 617. Deriguitque manus strictis immortalis nervis. *Quintil.* 12. *Declam.* 8. Subiti furor et alienatio mentis, et tota sui arbitrii fames facta est: animus malis deriguerat, etc. *h. e.* obculluerat, nec amplius sentiebat.

DERĪGO, rigis, rexi, rigere, a. 3. deorsum rego. Legitur a nonnullis apud *Lucret.* 6. 823., ubi alii *dirigo*. Apud *Siliūm* quoque, non uno in loco, eadem lectionis varietas est. At profecto *derezerat* legitur in *Inscript.*, quam vide in *DERIVO*.

DERĪPIO, ripis, riptū, reptum, ripere, a. 3. (de et rapio). Pro *dereptus* ubique alii leg. *dereptus*: sed rectius leges *dereptus*, quoties deorsum rapiendi actio significatur. — Ceterum Part. *Dereptus* I. et II. — Deripio est deorsum rapio, detraho, et plerumque cum aliqua festinatione (It. *tirar giù, staccare*; Fr. *arracher, enlever, entraîner*; Hisp. *arrancar, tirar con fuerza, alzar*; Germ. *von oben abreißen, herunter-, herob-, fort-, wegreißen*; Angl. *to take or pull down: snatch or take away*).

I.) Proprie. *Plaut.* *Rud.* 3. 5. 5. Capillo allicquem de ara deripere. *Cl. eumd.* *Men.* 5. 2. 117. et adde *eumd.* *Aulul.* 4. 10. 18. *Lucret.* 4. 35. Quæ quasi membranæ summo de corpore rerum Derepta volitant ultra citroque per auras. *Ovid.* 9. *Met.* 637. Deripere vestem a pectore. *Id.* 6. *ibid.* 567. velamina ex humeris. *Tac.* 1. *Ann.* 35. ferrum a latere. *Tibull.* 1. 10. 60. e caelo deripit ille deos. *Horat.* 1. *Od.* 9. 23. Pignus dereptum lacertis. Adde *eumd.* *Epod.* 5. 46. *Id.* *Epod.* 17. 77. polo deripere lunam vocibus possum meis. *Ovid.* 1. *Amor.* 14. 12. Dereptus cortex. Adde *eumd.* *ibid.* 5. 13. *Id.* *ibid.* 18. Derepta acus. *Id.* 3. *Met.* 52. leoni pellis. Adde *eumd.* 10. *ibid.* 475. et 15. *ibid.* 304. *Sil.* 11. 10. 600. arma templi. *Id.* 10. 319. ore frena. *Id.* 12. 308. monilia collo. *Id.* 11. 377. viris exuvias. *Id.* 9. 29. pugnatum dextras. *Val. Flacc.* 2. 160. plaustris derepta nurus. *Tac.* 1. *Ann.* 20. Deripere allicquem vehiculo. *Id.* 2. *ibid.* 45. spolia Romanis. *Horat.* 3. *Od.* 5. 19. et arna Millitibus sine cæde, dixit, Derepta vivi. *Id.* 4. *ibid.* 15. 6. Et signa nostro restituit Jovi Derepta Parthorum superbis Postibus. *Virg.* 11. *Æn.* 193. spolia occisis derepta Latinis.

II.) Translate. *Cic.* *Sull.* 1. 2. Quantum de mea auctoritate deripuisse, tantum de hujus præsidii deminaturum. *h. e.* detraxisset. Male qui leg. *diripuisse*. *Id.* 1. *Fin.* 13. 43. Terroribus cupiditatibusque detractis, et omnium falsarum opinionum temeritate derepta.

DERĪSIO, ōnis, f. 3. *Arnob.* 7. 33. Derisionis materia. *Lactant.* 4. 18. ex *Esdra.* Critis derisio in gentibus.

DERĪSOR, ōris, m. 3. qui deridet. ¶ i. Generatim est qui cum contemptu ridet. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 53. Numquid de Dæcis audisti? Nil equidem. Ut tu Semper eris derisor. *Id.* *Art. P.* 431. Ut qui conducti plorant in funere dicunt Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic Derisor vero plus laudatore movetur. *Forcellinus* hoc loco pro adulatore accepit, et quidem recte, dummodo adulator intelligatur, qui simul contemnat ac deridet. *Sueton.* *Cal.* 38. Quum jam et ab ignotis inter familiares et a parentibus inter liberos palam heres nuncuparetur, derisores vocabat, quod post nuncupationem vivere perseverarent. *Quintil.* 3. 8. 51. Denique superstitioni, timidi, derisores sunt. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 52. 144. (275). Supercilla quibus juxta tempora inflexa, derisores significant. *Juvenal.* 6. 534. Anubis derisor populi. — Et latiori significatione pro mimo. *Martial.* 1. 5. Qua Thymelen spectas derisoremque Latinum. *Inscript.* apud *Orell.* 4928. D. M. FLAB. CRISEROS COCCIVS DERISOR SE BIB. COMPAR. SIBI ET SV. *Orellio* tō derisor bistrionis videtur genus. ¶ 2. Spectatim derisores dicuntur convivorum scurræ. *Plaut.* *Capt.* 1. 1. 3. Quis invocatus esse soleo in convivio, scdo, absurde dictum hoc derisores dicere. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 10. Alter in obscuro plus aequo pronus et ini Derisor lecti. *Cl. Seneca Ep.* 27. Quadratus stultorum divitum arro-

sor, et quod sequitur arrior, et quod duobus his adjunctum est, derisor. — NB. De cogn. Rom. V. ONOM.

DERISORIVS, a, um, adject. ad deridendum pertinens. *Martian. Dig.* 23. 7. 14. Conditiones, quæ contra bonos mores, vel derisoriz sunt, pro non scriptis habentur.

DERISUS, a, um, *V. DERIDEO.*

DERISUS, us, m. 4. Idem quod derisio. *Phædr.* 5. 7. Facile ad derisum stulla levitas ducitur. *Quintil.* 6. 3. 7. A derisu non procul abest risus. Adde *eumd.* 6. 2. 15., 8. 6. 59. et 11. 30. 80. *Seneca præfat.* 1. 4. *Controv. Excerpt.* Incidere in ea, quæ derisum fugere non possunt. *Id. Ep.* 76. Mihi curavit iste derisus. *Sueton. Tib.* 70. Maxime contigit notitiam historiæ fabularis, usque ad ineptias et derisum. *Tac. Agric.* 39. Derisus esse.

DERIVATIO, ōnis, f. 3. actus derivandi, deductio rivi.

I.) Proprie. *Cic. 2. Off.* 4. 14. Deductus aquarum, derivationes fluminum. *Liv.* 5. 15. Albani lacus derivatio.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Macrob.* 6. *Saturn.* 1. Hunc esse fructum legendi, quæ maxime inter aliorum dicta mireris, in aliquem usum tuum opportuna derivatione convertere. ¶ 2. Speciatim apud Grammaticos derivationes nominum et verborum sunt eorum inflexiones, quæ v. gr. ex uno nomine fit aliud, ut a *bonus bonitas*, a *lego lectio*. Has septem modis fieri, docet *Diomed.* 1. p. 310. *Putsch.*: aut enim nomina, quæ derivantur, patronymica sunt, ut *Peleus Pelides*; aut possessiva, ut *Peleius*; aut paronymica, ut *equus eques*; aut verbalia, ut *dico dictio*; aut comparativa, ut *fortis fortior*; aut superlativa, ut *fortissimus*; aut denique deminutiva, ut *homo homunculus*. *Plin.* apud *Servium ad Virg.* 9. *Æn.* 706. Derivationes firmas non habent regulas, sed exeunt prout auctoribus placet. *Paul. Dig.* 50. 16. 57. Magistratus per derivationem a magistris cognominantur. Adde *Charis.* p. 73. *Putsch.* ¶ 3. Item speciatim apud Rhetores derivatio dicitur quæ ab uno sensu ad vicinum et similem oratio deducitur. *Quintil.* 3. 7. 25. Quia est quædam virtutibus ac vitii vicinitas, utendum proxima derivatione verborum, ut pro *temerario fortiter*, pro *prodigo liberalem*, pro *avaro parcum* vocemus.

DERIVATIVUS, a, um, adject. qui ab alio derivatus, vel deductus est. — a) Generatim. *Ambros.* 3. *Hexam.* 2. Quis ignorat, quod plerumque etiam canibus manu artificis derivativa (aqua), quantum descenderit, tantum rursus ascendat? — b) Speciatim locum habet in re grammatica, ut derivativum nomen, et verbum. *Priscian.* 2. p. 593. *Putsch.* Nomina propria in tum desinentia, si faciant derivativa in us terminantia, longam habebunt pænultimam, ut *Opitergium*, *Opiterginus*, *Canusium Canusinus*. *Id.* 8. p. 824. Species verborum sunt due, primitiva, et derivativa. Sunt ergo derivativa: diversa species, ut inchoativa, ut a *caleo caleo*; mediativa, ut a *pario parturio*; frequentativa, ut a *dico dictio*; deminutiva, ut a *sorbeo sorbillo*. *V. voc. præced.* II. 2.; et adde *Macrob. de differ. Gr. Latiniq. verb.* p. 2740. *Putsch.*

DERIVATORIVS, a, um, adject. derivativus, derivatus. *Ambros. de Fide* 2. 4. Sat est enim generationem scire divinam, non divisam, non deminutam, non derivatoriam, non creatam.

DERIVATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DERIVO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et rivus). Part. *Derivatus* I. et II. 1.; *Derivandus* II. 1. — Derivo est rivi more aquam deduco alioque deflecto (II. *derivare*, *tirare*; Fr. *detourner un cours d'eau*, *faire dériver*; Hisp. *derivar*; Germ. *ableiten*, *leiten*; Angl. *to drain or convey water from its regular course*, *derive or turn off into a different channel*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Truc.* 2. 7. 12. Derivare sibi aquam de fluvio. *Cæs.* 1. *B. G.* 72. Fossam aqua ex flumine derivata complere. *Auct. B. Alex.* 27. Derivata pars Nili. *Colum.* 2. *R. R.* 8. 3. Omnem humorem in cloacas, atque inde extra segetes derivemus. *Vulgar. interpr. Proverb.* 5. 16. Deriventur fontes tui foras. ¶ 2. Latiori sensu *triam derivare* est a loco ad locum cum aliquo flexu perducere, aperire. Optime notæ *Inscript.* apud *Aur. Guarnierium, Dissert. intorno al corso dell' anti-*

ca via Claudia. TI. CLAUDIVS DRVSI F. CAESAR. AVG. GERMANICVS VIAM CLAVDIAM AVGVSTAE, QVAM DRVSVS PATER ALPIVVS BELLO PATEFACTIS DERIVAVIT, MVNIT AB ALTINO VSVQVE AD FLVIVM DANVIVM M. P. CCCLII. In alia *ibid.* . . . VIAM CLAVDIAM AVGVSTAM, QVAM DRVSVS PATER ALPIVVS BELLO PATEFACTIS DEREXBRAT, MVNIT A FLVIVM PADG AD FLVIVM DANVIVM PER M. P. CC. . . .

II.) Translate. ¶ 1. Generatim: ad rem *Horat.* 3. *Od.* 6. 19. Hoc fonte derivata clades In patriam populumque fluxit. *ubi nota fontem*, rjus *derivatio-nem et flumen*, quod inde sequitur. *Ter. Phorm.* 2. 2. 9. Derivare in se omnem iram alicujus. *Lucret.* 2. 364. Nec vitulorum aliæ species per pabula læta Derivare queunt animum curaque levare. *h. e. avocare*. *vertere*. *Cic. 2. Att.* 16. Derivata expectatio largitionis agrariz in agrum Campanum. *Id. 4. Ferr.* 20. 40. Te tuam culpam non modo derivare in aliquem, sed communicare cum aliquo posse. *Id. Mil.* 10. 29. Dicam enim non derivandi criminis causa, sed ut factum est. *Id. 11. Phil.* 9. 22. Rerum natura cogit te partem aliquam in Asiam et Syriam derivare curæ et cogitationis tue. *Id. 5. Tusc.* 25. 72. Justitiam nihil in suam domum inde derivet. *Id. 3. Ferr.* 53. 139. Derivare alio responsionem suam. *Id. 2. Herenn.* 27. 43. Considerandum est, ne tota causa mutata in aliam causam derivetur. *Quintil.* 2. 17. 40. Alia et minoræ et tamen ex his fontibus derivata. *Id. 7. 4. 14.* Culpam derivare in rem. ¶ 2. Speciatim apud Grammaticos nomina et verba *derivari* dicuntur ea significatione, qua dictum est in **DERIVATIO** II. 2. *Quintil.* 8. 3. 32. Nec a verbis modo, sed a nominibus quoque derivata sunt quædam, ut a *Cicerone Sullaturus*, etc. Adde *eumd.* *ibid.* § 31. et 36., et 1. 6. 68.; et cf. *Diomed.* p. 310. *Putsch.*

DERŌDO, I. DEROSUS.

DERŌGATIO, ōnis, f. 3. deminutio, detractio. — a) Generatim. *Cic. Cornel.* 4. Tertium est de legum derogationibus. *Id. 2. Herenn.* 10. 15. Cum duæ leges inter se discrepant, videndum est primum, num qua abrogatio, aut derogatio sit. — Fit autem legis derogatio, quum ejus aliqua pars tollitur. *V. ABROGO*. *Cassiod.* 1. *Variar.* 3. Excludens vel querelis auditum, vel derogationibus locum; et unde vix solet reportari patientiæ silentium, voces tibi militaverunt laudantium. — b) Speciatim in re grammatica. *Charis.* 2. p. 209. *Putsch.* Præpositio pro significat etiam — derogationem, id est *στέφανον*, quum dicimus *profanus locus*, id est non sacer, quasi porro a fano positus.

DERŌGATIVUS, a, um, adject. idem ac detractorius, ut *Præpositio derogativa*, apud *Diomed.* 1. p. 325. *Putsch.*, scilicet in privandi vim habet. *Diomed.* loquitur de tempore *imperfecto*, ejusque verba sunt: *In enim præpositio plerumque derogativa, nonnunquam adjectiva, ut in aliis patebit: quæ addita, actui plerumque derogat; non addita, ad finem perductum significat.*

DERŌGATOR, ōris, m. 3. detractor, qui invide carpit. *Sidon.* 3. *Ep.* 13. Beneficii importunus petendi, derogator negati, æmulator accepti. *Cassiod.* *Instit. div. litt.* 21. Beatus Hieronymus derogatoribus suis vicem necessaria mordacitate restituens.

DERŌGATORIVS, a, um, adject. derogativus, ut *Derogatorum edictum*, apud *Julian.* *Dig.* 25. 4. 2.

DERŌGATUS, a, um, *V. DEROGO.*

DERŌGITO, as, are, a. 2. valde rogit. *Plaut.*

Asin. 2. 2. 60. Placide ergo unumquodque derogita.

DERŌGO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et rogo).

Part. *Derogatus* I.; *Derogaturus* et *Derogandus* II. — Derogo proprie est aliquid de lege per novam legem detrabere; quemadmodum *abrogo* est legem omnino tollere (II. *derogare*; Fr. *abroger une partie d'une loi*, *dérôger à*; Hisp. *derogar*; Germ. *ein Gesetz theilweise abschaffen*, *derogiren*; Angl. *to take away some clause of a law by a new one*).

I.) Proprie occurrit cum Ablat. et præpos. de vel ex, aut cum Dativo. *Cic. 2. Invent.* 45. 134. Indignum est de lege aliquid derogari, aut legem abrogari. *Id. 3. de republ.* 22. Neque derogari ex hac aliquid licet. *Id. 2. Herenn.* 10. 15. Quod ea lex sancit, cui legi abrogatum vel derogatum sit. *Dig.* 16. 102. Legi derogatur.

II.) Translate est alicui rei in genere aliquid detrabere, deminueri: cui contrarium est arrogare et attribueri: et occurrit — a) Cum Ablativo et præpos. de vel ex. *Cic. 2. Invent.* 58. 175. Quare aut

de magnificentia, aut de honestate quiddam derogetur. *Id. Cæcin.* 1. 3. Derogare aliquid de testium fide. *Id. 2. Invent.* 46. 136. Si quid igitur ex hac ipsa (æquitate) accusator derogat, etc. — b) Cum Dativo. *Cic. Flacc.* 4. 9. Non ego rationi huic fidem derogo. *Cf. Lucan.* 9. 351. Derogare fidem avo. Et *Pallad.* 3. *R. R.* 25. 23. fidem alicui. *V.* et infra sub c. *Rurus Cic. Rosc. Am.* 32. 89. Non enim mihi tantum derogo, tametsi nihil arrego, ut te copiosius, quam me, putem posse dicere. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 28. 29. (104). M. Sergio nemo quemquam prætulerit. licet pronepos Catilina gratiam nomini deroget. *Tac.* 13. *Ann.* 27. Nihil universorum juri derogandum. *Id. 15. ibid.* 2. Derogare aliquid tutelæ sociorum. *Quintil.* 9. 3. 102. Quum cura verborum deroget affectibus fidem. *Pallad.* 1. *R. R.* 6. 8. Derogare aliquid fructibus suis. — c) Sine additis. *Cic. Quint.* 23. 75. Fides hujus multis locis cognita, ne perfidia Sex. Nævii derogetur, laborat. *Hæc loquendi ratio singularis est: at eadem utitur Id. fragm. Flacc.* edente *A. Maio* 2. Hæc ad breve tempus audita longinqui temporis cognitarum rerum fidem derogant? *Liv.* 7. 6. Nunc fama rerum standum est, ubi certam derogat vetustas fidem. *Auson. Gratiar. act.* 15. Non derogaturus industriam.

DERŌSUS, a, um, particip. ab inusit. *derodō*, rosus. *Cic. 1. Divinat.* 44. 99. Derosus esse a muribus clipeos. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 62. (164). A corchleis minimis derosa vicia. *Id. 17. ibid.* 25. 38. (241). Ficus derosæ a locustis.

DERŪBESCO, is, ere, n. 3. pudorem exuo. *Gloss. Cyrill.* *ἄρρωσθία*, depudescere, derubescere.

DERUNCINATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DERUNCINŌ, as, avi, atum, are, a. 1. (de et runci-nŏ). Part. *Deruncinatus*. — Deruncinare est runci-nŏ secare: sed occurrit translate tantum. *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 6. Ut lepide deruncinavit militem! *h. e. decepit*. *Al. leg. detruncavit*. *Id. Capt.* 3. 4. 108. *Deruncinatus*, deartutus sum miser hujus scelesti terhis.

DERŪO, ōnis, rŭi, rŭtum, rŭere, 3. Part. *Derutus* sub *A*; — *Deruo* est *A*) Verbum activum et *B*) Neutrum.

A) Quum est verbum activum *deruo* est deorsum ruo, avertō (II. *gettar giù*, *far cadere*; Fr. *jeter en bas*, *venverser*; Hisp. *echar*, *abatir*; Germ. *herabstürzen in die Tiefe*; Angl. *to pull or take down*, *take away*).

I.) Proprie. *Seneca* 3. *Quæst. nat.* 27. Hiems immensam vim æquarum ruptis nubibus deruat. *Gell.* 6. 2. *a med.* Lapidem cylindrum si per spatia terre prona atque deruta jacias, præceps volvitur. *Al. leg. derupta, alii disrupta.*

II.) Translate. *Cic. 16. Att.* 11. 2. De laudibus Dolabellæ deruam cumulum. *Al. leg. diruam.*

B) Est etiam neutrum, et significat deorsum cadere. *Apul.* 2. *Met.* Nasum prehendo, sequitur: aures pertracto, deruunt. *Id. 7. ibid.* Oneris impatientia delapsus deruissent.

DERŪO, ōnis, m. 3. a *deruo* verbo, qui deruit et perdit. *Inscript.* apud *Gruter.* 1015. 9. *FATIS DERUVONIBVS V. S. L. M. M. RVFINVS SEVERVS*. Hujus inscriptionis *αυσεριας* elevare conatur *Maff. Art. Crit. Lapid.* p. 377.: eandem tamen confirmat *Labausius Monum. Bresc.* p. 109. *V. FATUM.*

DERŪPTUS, a, um, particip. ab inusit. *derumpo*.

— In locis mox citandis alii leg. ubique *diruptus*: verum, quoniam præceps locus deorsum versus significatur, *deruptus* verior lectio est. — *Comp. Deruptior*. — *Deruptus* est abruptus, præruptus. *Lucret.* 6. 539. rupes deruptaque saxa. *Tac.* 2. *Ann.* 80. Collis ardua et deruptus. *Liv.* 21. 33. Præcipites deruptæque utrimque angustiz. *Id.* 39. 2. Ceteri effusi rursus. et pars maxima inermes, per invia et rupes deruptas præcipitantes fugerunt. *Id.* 37. 39. Deruptæ ripæ. *Id.* 38. 2. Altior deruptiorque undique tumulus. *Cf. Gell.* 6. 2. — Hinc

Derupta, drum, n. 2. absolute, substantivorum more, sunt loca abrupta, prærupta. *Liv.* 38. 2. *extr.* Multi pavore in derupta præcipitati. Adde *Tac.* 4. *Ann.* 45. et 6. *ibid.* 21.

DERŪTUS, a, um, *V. DERUO.*

DESABULO, as, are, a. 1. sabulo sterno, munio, firmo. Translate. *Farro* apud *Non.* p. 99. 3. *Merc.* Unam viam Zenona mænise, duce virtute: hanc esse nobilitem. Alteram Carnadem desabulasse, bona corporis secutum. Ita *Scalig.* legit atque interpreta-

lur l. 2. lect. *Auson.* c. 30. Nam *Nonius* habet *desubulasse*, et interpretatur *perfidiosse*. *Huciusque Forcellinus*. At *Oehler, M. Ter. Varron. Sat. Menipp. Rel.* p. 208. hæc recte adnotavit: « Vereor, ut recte coniecerit *Scaliger*. Retineo vulgatum *desubulasse*. Verbum *desubulare* facite formatam a subula, quod non sutorum solum est, sed lapidarum quoque instrumentum, quo lapides poliuntur. Utuntur vocabulo *Gromatici* passim, ut *Simplic.* apud *Goes.* p. 88. Si superior tantum pars dolata est et inferior subulis impolita relicta. Et alius *Auct.* apud *eumd.* p. 3. Terminus si superior politus fuerit, et inferior subulis impollitus, in monumentalibus est; non habet fidem finitionis. *Desubulare* igitur non est *perfidere*, ut explicat *Nonius*, sed potius *polire*; et magnum interest, utrum dicam *viam munio*, an si *viam desubulo*, quod non satis percepisse videtur *Scaliger*. *Desubulare* enim *viam* erit *viam complanare*; contra *munire* *viam lapidum mollibus sternere* et *firmis fundamentis superstruere*. Quum de philosophorum scholis sermo est, alterum pertinet magis ad *Academiã*, alterum ad *Stoam*, cujus severior doctrina est ».

DESACRATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DESACRO vel desecro, as, avi, atum, are, a. 1. (de et sacro). Part. *Desacratus* I. 2. et II. — Desacro est idem ac sacro vel consecro.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Stat.* 9. *Theb.* 586. Quercus erat, Trivivæ quam desacraverat ipsa, etc. ¶ 2. Latiori sensu est aliquem inter deos referre, Græcè ἀποθεῶν. *Capitolin. Anton. Phil.* 18. Templum ei constitutum, dati sacerdotes et sodales et flamines, et omnia quæ desacratis decrevit antiquitas. h. e. in deos relatis. Al. leg. de sacratis.

II.) Translate est destinare. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 29. (112). Chamæleon peculiari volumine dignus existimatus Democrito, ac per singula membra desacratus. h. e. variis destinatus consecratusque moribus. *Harduin.*

DESÆVIO, vis, vii vel vi, vitum, vire, n. 4. (de et sævio). Plusquamperfectum *desævisset* habet tantum *Sueton.* *Ner.* 29. — Part. *Desæviturus* occurrit tantum apud *Hieronym.* in *Isajam* 5. 16. 1. In quam desæviturus est leo. — Ceterum desævio duo diversa significat, prout particula de est A) Intensiva, aut B) Actionis finem significat.

A) Quum particula de est intensiva, desævio est valde sævio. *Virg.* 10. *En.* 569. Sic toto *Aeneas* desævivit in æquore victor, Ut semel intepuit mucro. *Id.* 4. *ibid.* 52. causasque innecte morandi, Dum pelago desævit hiems, et aqueus Orion, Quasatque rates, dum non tractabile cælum. *Horat.* 1. *Ep.* 3. 14. An tragica desævit et ampullatur in arte? *Lucan.* 6. 540. omnes avidè desævit in artus. *Sueton.* *Ner.* 29. Quum affatim desævisset. *Flor.* 2. 6. 12. Desævit procella. — *Desævire aliquem* active pro in aliquem, allatis aliquot *Tertulliani* locis, probat *Salmas.* ad *Capitolin. Anton. Phil.* 24.

B) Quum particula de actionis finem significat, desævio est sævire desino. *Lucan.* 5. 303. nec, dum desæviat ira, Exspectat.

DESALTATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DESALTO, as, avi, atum, are, n. 1. (de et salto). Part. *Desaltatus*. — Desalto est idem ac salto, seu vehementer salto; et occurrit tantum cum Accusativo pro saltando repræsentato. *Sueton.* *Cal.* 54. Cum palla tunicaque talari prosiluit, et desaltato cantico abiit. *Cyprian.* de *Spectac. post med.* Ut desaltentur fabulose antiquitatum libidines. *V.* SALTO.

DESALUTO, as, are, a. 1. valde soluto. Vox o Latino expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tyr.* p. 105.

DESANNATIO, ðnis, f. 3. *Gloss. Cyrill.* Μυσηγοροσ, desannatio, subsannatio.

DESANNO, as, are, n. 1. idem ac subsanno. *Porphyrr.* ad illud *Horat.* 1. *Sat.* 6. 5. naso suspendis aduoco; hæc habet: Quod vulgo dicunt desannus, id est per fastidium quoddam rides. Adde *Gloss. Cyrill.*

DESCAPULATUS, a, um, adject. cul tunica a scapulis demissa est. *Seneca Ep.* 115. Juvenes descapulatos. Ita legit *Scalig.* At mullo rectius *Lips.* et *Gruter.* de capsula totos. *V.* CAPSULA.

DESCENDO, dis, di, sum, dere, n. 3. (de et scando). *Descendit* præteritum antiquum est. *Val. Antias* apud *Gell.* 7. 9. extr. Deinde funere locato ad forum descendit. *Laberius* apud *eumd.* *ibid.* Ego

mirabar, quomodo mammæ mihi descendiderant. — Passivo occurrit tantum apud *Plin.* 2. *Hist. nat.* 16. 13. (71). Ab exortu vespertino latitudo descenditur, parcius jam se minuente motu, non tamen onte stationes secundas augente, quum et altitudo descenditur. Et Part. *Descensus* apud *Prudent.* *Apotheos.* 1075. Descensus nascendo gradus redeundo reterit. — Part. *Descendens* sub A. 1., sub B. a. 1. et alibi; *Descensurus* sub A. 1. — Descendo est ex loco superiore in inferiorem devenio (h. descendere, scendere, calare; Fr. descendre, se rendre dans un lieu moins élevé, s'abaisser; Hisp. descender, bajar; Germ. von Personen, herabsteigen, von oben nach unten, her-niedersteigen, von Sachen, sich senken, herabfallen, etc. bes. in tiefer liegende Localitäten; Angl. to go or come down, descend).

A) Generatim; et quidem

I.) Proprie occurrit cum addito aut omissio termino, unde aut quo quis descendit. — a) Cum additis terminis, unde et quo quis descendit. *Lucret.* 6. 425. Nam filii, ut interdum tamquam demissa columna in mare de cælo descendant. *Ovid.* 12. *Met.* 396. Coma ex humeris descendit in armos. — b) Cum addito, unde quis descendit. *Liv.* 6. 18. Descendere de cælo. *Juvenal.* 11. 27. e cælo. *Virg.* 8. *Æn.* 423. cælo ab alto. *Virg.* 4. *G.* 235.; *Horat.* 3. *Od.* 4. 1.; et *Ovid.* 5. *Fast.* 551. cælo. *Virg.* 6. *Æn.* 831. aggeribus Alpibus. *Cic. Vat.* 11. 26. de rostris. *Id. Senect.* 10. 34. ex equo. *Auct. B. Hisp.* 15. et *Liv.* 2. 2. ex equis. *Sall. fragm. Hist.* equo. *Sueton. Tib.* 20. et *Galb.* 18.; et *Juvenal.* 10. 282. e curru. *Val. Max.* 1. 1. n. 10. plaustrum. *Sueton. Claud.* 15. e tribunali. *Liv.* 32. 32. præsidium arce. *Val. Flacc.* 3. 652. auster montibus. *Coripp.* 2. 362. undique descendunt turba. *Sil.* 11. 6. 427. vertice descendens cæsaries. Cf. *Peiron. Satyr.* 18. Capilli descendentes ab aure. *Id. ibid.* 102. A regione gubernaculorum funis descendit, qui scaphæ custodiam tenet. h. e. pendet. — c) Cum addito, quo quis descendit. — Per Accusativum et præpos. in. *Lucret.* 6. 401. An simul ac nubes succedere, ipse (Juppiter) in eas tum descendit, prope ut hinc telli determinet icus? *Cic. A. Tusc.* 4. 7. In inferiorem ambulationem descendimus. *Cæs.* 3. *B. C.* 15. in naves hostium. *Liv.* 6. 37. in campos. *Curt.* 3. 5. 2. in lumen. *Sil.* 11. 1. 607. in pontum. *Id.* 15. 152. in æquor. *Val. Flacc.* 8. 219. Hister in Ireta. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 8. 49. (88). in calidam. scilicet aquam. *Capitolin. Anton. Phil.* 4. in theatrum. *Juvenal.* 3. 17. in vallem Egeriæ. Cf. *eumd.* 6. 522. *Nepos Arist.* 1. in Græciam. *Id. Alcib.* 6. Civitas descendit in Piræum. *Sueton. Tib.* 10. Descendere Ostiam. h. e. secundo flumine navigare: sic etiam *Propert.* 2. 3. 11.; et cf. *Quintil.* 8. 6. 64. et 8. 3. 34. *Curt.* 9. 9. Mare intumescit et in campos descendit. *Sil.* quia mare terris altius est. *Stat.* 11. *Theb.* 195. Rhodope descendit in amnes. h. e. nivibus vere solutis demittit torrentes. Cf. *Curt.* 6. 5. 27. Sinus vestis infra genua descendit. — Per Accusativum et præpos. ad. *Cic. A. Acad.* (2. pr.) 48. 149. ad nostras naviculas. *Curt.* 4. 7. 9. ad Mareotum paludem. *Sueton. Aug.* 16. ad litus. *Id. Ner.* 53. Descensurum se ad Olympia. h. e. in arenam. *Curt.* 8. 10. 33. ad regem. *Id.* 4. 6. 2. Bessum quoque, Hætrianorum ducem — descendere ad se jubet. *Juvenal.* 10. 112. Ad generum Cereris sine cæde et vulnere pauci Descendunt reges. h. e. ad Plutonium, scilicet ad inferos. — Cum Dativo, poetice. *Ovid.* 3. *Met.* 14. antro Castallo. h. e. ad atrium. *Sil.* 11. 708. nocti. h. e. ad noctem, scilicet ad inferos. Sic *Id. ibid.* 759. Erebo. — d) Absolute, sine additis. *Ovid.* 1. *Fast.* 263. per clyvum. *Auct. B. Alex.* 74. valle prærupta. *Lucret.* 6. 437. Versabundus enim turbo descendit. *Val. Flacc.* 4. 353. Juppiter. *Id.* 1. 686. zephyri. *Id.* 7. 25. flamina. — Sic descendere absolute pro ex equo descendere dicit *Plaut. Asin.* 3. 3. 120.; et *Auct. B. Hisp.* 15. — Item de lecto. *Tibull.* 1. 5. 41. Tunc ne devotam descendens femina dicit. *Ovid.* de eadem re 3. *Amor.* 7. 11. habet desiluit. — *Val. Flacc.* 7. 591. tandem gravius mugire residens Incipit et fesso victus descendere cornu. scilicet in terram. *Id.* 8. 332. Itque reditque ratis lapsaque reciprocæ fluctu Descendit. *Stat.* 10. *Theb.* 644. descendunt vestes. h. e. quæ breves erant, deducuntur ad talos. *Id.* 5. *Silv.* 5. 41. umbræ descendentes. Sic *Manil.* 3. 370. descendere dixit solem, qui ad occasum inclinatur.

Et *Juvenal.* 10. 58. descendunt statuæ. h. e. deiciuntur.

II.) Translate. *Varro* 2. *R. R.* 1. 3. Necessè est humanam vitam a summa memoria gradatim descendisse ad hanc ætatem. *Id. ibid.* § 4. Ex hac vita in secundam descendisse pastoriciam. *Et ibid.* § 5. Tertio denique gradu a vita pastorali ad agriculturam descendunt. *Horat. Art. P.* 386. si quid olim Scripseris, in Mæci descendat iudicis aures. *Justin.* 1. 4. 1. Post multos deinde reges per ordinem successionis regnum ad Astyagen descendit. Adde *eumd.* 17. 3. 9. *Plin. Paneg.* 85. Descendere in omnia familiaritatis officia. *Quintil.* 1. 4. 7. Grammatici omnes in hanc descendunt rerum tenuitatem. *Id.* 9. 3. 55. Priusquam ad aliud descendat (gradatio), in prioribus resistit. *Id.* 7. 1. 23. Ut a genere ad extremam speciem descenderem. *Id.* 1. 12. 14. Nec utique ad minutissima usque geometriæ opera (descens) descendat. Adde *eumd.* 11. 3. 65., 1. 11. 18., 6. 1. 29. et alibi sæpe. — Impersonaliter. *Cic.* 3. *Orat.* 61. 227. Est quiddam in remissione (vocis) gravissimum, quo tamquam sonorum gradibus descenditur. *Quintil.* 7. 3. 2. Interim a qualitate ad finitionem descenditur. *Tac.* 15. *Ann.* 1. Eo contemptiois descensum esse, ut etc. *Id.* 14. *ibid.* 7. Eo descensum credebant, ut pereundum esset. — *Descendere regno* apud *Stat.* 1. *Theb.* 396. est regno abire, regni administrationem deponere.

B) Speciatim.

I.) Proprie. Romæ prodeuntes domo in publicam, et præsertim in forum venientes, descendere dicebantur, et qui comitabantur, deducere; tum quia nobiliores in editoribus locis habitabant; tum quia fora omnia humiliora erant, utpote quæ in montium convallibus sita. *Crassus* apud *Cic.* 2. *Orat.* 65. 267. et *Liv.* 3. 49. Descendere in forum. *Val. Antias* apud *Gell.* 7. 9.; *Cic.* apud *Non.* p. 538. 26. *Merc.*; *Liv.* 34. 1. et 24. 7. ad forum. Sic *Sueton. Cæs.* 13. Descendere ad comitia. — Et absolute eadem significatione. *Cic.* 2. *Phil.* 6. 15. Hodie non descendit Antonius: cur? dat natalitia in hortis. Adde *eumd.* 4. *Verr.* 38. 92.; *Liv.* 3. 49. et 2. 54.; et *Horat.* 1. *Ep.* 20. 5. *Seneca* 3. *Benef.* 27. Usus consilio, descendenti Cæsari occurrit. — Inventur tamen et descendere domum apud *Cic.* *Planc.* 14. 33. Consuli P. Nasicæ præco Granius, medio in foro, quum ille, edicto iustitio, domum descendens etc. sed ibi respicitur ad curiam, ex qua descendebat in forum consul, domum reversurus. *Mamur.* tamen mallet legere *descendens*; *Orellius* vero *decedens*, et quidem rectius.

II.) Translate. ¶ 1. Descendere in causam vel partes alicujus dicuntur, qui eidem faventes accedunt. *Cic.* 8. *Phil.* 2. 4. Consensus populi Romani, qui jam descendit in causam, etc. *Liv.* 36. 7. Cui si scinet in causam descendit, nihil integrum futurum est. *Tac.* 3. *Hist.* 3. Aperte descendisse in causam videbatur. quod *Id.* 15. *Ann.* 50. dicit, descendere in partes. ¶ 2. Ponitur et de inanimis. Sic de regione, quæ ad mare usque declivis extenditur, *Val. Flacc.* 1. 537. Jampridem regio, quæ virginis æquor ab Helles, Et Tanais tenuis immenso descendit ab Euro. Similiter de silvis, quæ suas arbores decias in planities demittunt, *Stat.* 7. *Theb.* 114. Si geminos soles ruituraque suadeat astra, Aut nutare solum, aut veteres descendere silvas, Ab miseri vidisse putant. Et de montibus, *Id.* 5. *ibid.* 338. abruptam credas radicibus ire Olygiam, aut fractum petagum descendere montem. *Alii* legunt decurrere: sed habet *Val. Flacc.* 7. 55. Ante meus cæsa descendet Caucasus umbra, etc. Similiter *Plin.* 10. *Ep.* 48. Theatrum ingentibus rimis descendit et hiat, sive in causa solum humidum et molle, etc.

C) Item speciatim.

I.) Proprie. In re militari descendere dicitur exercitus, qui ex collibus aut edito aliquo loco in planitiem, præliandi præcipue causa, ducitur. *Cæs.* 3. *B. C.* 98. Ex superioribus locis in planitiem descendere. *Liv.* 1. 12. in æquum. *supple* locum. *Frontin.* 2. *Strateg.* 5. 18. in plana. — Impersonaliter *Liv.* 23. 29. Omnibus copiis in campum descensum est. — Et absolute eodem sensu. *Liv.* 44. 5. Inenarrabilis labor descenditibus cum ruina jumentorum sarcinarumque. Adde *Frontin.* 4. *Strateg.* 5. 10.; et cf. *Sall.* *Jug.* 50. Deinde ipse — sicuti monte descendat, paulatim procederet. Cf. et *Liv.* 32. 32.

II.) Translate descendere in aciem, in prælium,

in certamen et similia his significant contendere, certare, in discrimen venire; quia velut ex loco superiore ac tuto in planum ac periculosum devenimus. *Liv.* 9. 14. et 25. 22.; *Justin.* 14. 3. 1.; et *Frontin.* 1. *Strateg.* 11. 11. Descendere in aciem. Cf. *Sueton.* *Aug.* 96. *Justin.* 21. 2. 5. in praelium. *Cic.* 2. *Tusc.* 26. 62. in certamen. *Justin.* 15. 1. 2. in belli pericula. *Id.* 15. 4. 21. et 38. 8. 1. in bellum. *Val. Flacc.* 3. 518. et *Juvenal.* 7. 173. ad pugnas. Sic *Cic.* 4. *Herenn.* 42. 34. in magnam vitæ dimicationem. — Et impersonaliter *Liv.* 8. 8. Descensum in aciem est. — Similiter cum Infinito dicitur *Stat.* 1. *Theb.* 224. Nunc geminas punire domos, quis sanguinis auctor Ipse ego, descendo.

D) Denique spectatim plures alios habet usus tum proprie, tum translate.

I.) Proprie. ¶ 1. In re medica descendere dicuntur, quæ ex alvo fluunt. *Cels.* 2. 4. ad fin. Si quod descendit, est perliquidum, aut albidum. *Id.* 1. 6. Olera quæ celeriter descendunt. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 25. (51). Si cibus non descendat. — Ipsa quoque alvus descendere dicitur, quum excrementa reddat. *Cels.* 2. 7. Ubi pluribus diebus non descendit alvus. ¶ 2. Prægnante, uti ajunt, significatione descendere dicuntur, quæ merguntur, aut insuntur. *Liv.* 1. 41. Ferrum haud alte in corpus descendit. *Lucan.* 2. 616. ferrum in caput descendit. *Ovid.* 3. *Met.* 67. toto descendit in filia ferro. *Seneca Consol. ad Helv.* 3. Gravissimum est ex omnibus, quæ unquam in corpus tuum descenderunt, recens vulnus, fateror: non summam cutem rupit; pectus et viscera ipsa divisit. Cf. *Stat.* 12. *Theb.* 340. quanto descendit vulnus hiant! *Val. Flacc.* 6. 244. ac mediam moriens descendit in hastam. *Claudian.* *B. Get.* 601. Altius haud unquam toto descendimus ense In jugulum. *Sil. It.* 16. 544. per pectora adactus Intima descendit mucro. *Flor.* 3. 10. 13. In jugulos gladiis descendebant. — Item de plantis, quæ in terram radicibus insuntur. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 62. Rapæ in altum descendunt. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 14. 24. (102). Descendit in rimam calamus. *Id.* 19. *ibid.* 6. 31. (98). Radix lapathi descendit ad tria cubita. Similiter *Id.* 2. *ibid.* 55. 56. (146). Nec unquam fulmen quinque altius pedibus descendit in terram. — Et de inanimitate *Virg.* 5. *Æn.* 683. toto descendit corpore pestis. *h. e.* ignis per totum navis corpus penetrat. Cf. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 30. 49. (94). Voluptas descendit in duo sensu carentia. *h. e.* cadit et percipitur a duobus etc. — Huc refertur possunt et illa *Stat.* 9. *Theb.* 261. clipeos arcusque remissos Unda vebit, galeasque vetant descendere cristæ. *h. e.* immergi. *Id.* 1. *ibid.* 133. juvenci, quis nondum vomere multo Ardua nodosos cervix descendit in arnos. *h. e.* contrahitur, reflectitur conatu trahendi.

II.) Translate. ¶ 1. Descendere dicuntur, quæ altius in animo penetrant atque insuntur. *Sall.* *Jug.* 11. Quod verbum in pectus Jugurthæ altius, quam quisquam ratus, descendit. Sic *Spartian.* *Anton.* *Get.* 6. Quod dictum altius in Bassiani pectus descendit. *Liv.* 2. 52. Curam in animos descensuram. *Id.* 1. 49. Metus deorum ad animos descendere. *Seneca* 1. *Controv. prefat.* Quæcumque in animam descenderunt. *Id.* 1. *Benef.* 1. a med. Ita natura comparatum est, ut altius injuriæ, quam merita descendat. — Huc pertinet et illud *Peris.* 4. 23. Ut nemo in sese tentat descendere! *h. e.* in se ipsum, in animum suum penetrare. Sic *Seneca Ep.* 59. circa med. Nemo nostrum in altum descendit: summa tantum decerpimus. ¶ 2. Eleganti metaphora descendere dicitur, qui ad aliquid se accommodat demittitque, quod alias non faceret. — a) Cum Accusativo et præpos. ad. *Cic.* *Mur.* 29. 56. Non qui odio inimicitiarum ad accusandum, sed qui studio accusandi ad inimicitias descenderent. *Id.* *Amic.* 17. 64. ad calamitatum societates. *Id.* 1. *de republ.* 43. ad ludum. *Id.* 2. *Orat.* 6. 22. ad omnem animi remissionem ludumque. *Cæs.* 3. *B. G.* 29. ad ejusmodi consilium. *Id.* 7. *ibid.* 78. ad sententiam altius. *Id.* 6. *ibid.* 16. ad innocentium supplicia. *Id.* 7. *ibid.* 33. ad vim. *Id.* 3. *B. C.* 83. ad gravissimas verborum contumelias palam. *Id.* 1. *ibid.* 9. ad omnia. *Id.* 3. *ibid.* 9. ad extremum auxilium. *Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 33. ad extrema. *Cælius* apud *eumd.* 8. *ibid.* 8. sub fin. ad conditionem aliquam. *Horat.* 1. *Ep.* 9. 11. ad præmia. *Sueton.* *Vesp.* 4. ad mangonicos questus. *Quintil.* 1. 2. 27. ad intellectum audientis. *Id.* 8. 2. 24. ad planiora verba. *Id.* 5. 6. 2.

et 11. 1. 57. ad accusationes. *Id.* 4. 2. 15. ad petitionem. *Plin.* 10. *Ep.* 40. ad curas alicujus. *Vopisc.* *Firm.* 1. ad descriptionem curamque. — Descendere apud *Plin.* significat vicinum esse, similem esse; ita tamen ut res, de qua sermo est, a superiore ad inferiorem speciem gradum faciat. *Id.* 37. *Hist. nat.* 9. 40. (122). Alterum genus descendit ad hyacinthos, et paulo post. (123). Quintum genus ad vicina crystalli descendit. Et absolute *ibid.* (121). Alius ordo purpureis dabitur et ab illis descenditibus. — b) Cum Accusativo et præpos. in. *Virg.* 5. *Æn.* 782. cogunt me preces descendere in omnes. *Justin.* 21. 5. 3. in fœdissimum vitæ genus. Adde *Quintil.* 10. 3. 12., 10. 1. 63., 1. 4. 7. et 1. 11. 8. — c) Cum Adverbis quo, eo, etc. *Cæs.* 1. *B. C.* 81. Ut repentinæ eorum eruptiones demoretur: quo necessario descensurus existimabat. *Cic.* *Fontej.* 1. 2. Videte, quo descendam, judices. — d) Absolute. *Cic.* 4. *Verr.* 72. 177. Placet mihi ista defensio: descendo; æqua enim conditio proponitur. *h. e.* acquiesco. ¶ 3. Descendere ab aliquo est oriri, venire, proficisci. *Ulp.* *Dig.* 1. 9. 12. Descendere a patriciis et consilibus. Hinc descendentes apud *Paul.* *Dig.* 23. 2. 68. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 210. cum stirpe tua descendere dixi. *Lamprid.* *Alex.* *Sev.* 43. Genus ejus a Metelli descendit. — Similiter *Plin.* 22. *Hist. nat.* 24. 51. (111). Ratio a Platone descendens. *Ulp.* *Dig.* 43. 26. 1. Quod genus liberalitatis ex jure gentium descendit. *Paul.* *ibid.* 18. 1. 57. *extr.* Judicium, quod ex bona fide descendit. *Rursus Plin.* 6. *Hist. nat.* 28. 32. (142). Arabia a regione Ciliciæ Commagenesque descendit. ¶ 4. In rerum enumeratione descendere est ab initio ad terminum aliquem procedere. *Ovid.* 11. *Met.* 754. si descendere ad ipsum Ordine perpetuo quæris, sunt hujus origo Ilus et Assaracus. ¶ 5. Est etiam abesse, deflectere, dissimilem esse. *Quintil.* 1. 1. 126. Tantum ab illo desuebat, quantum ille ab antiquis descenderat. *Id.* 3. 5. 8. Inde enim finita descendit. ¶ 6. Obscuro sensu descendere dicuntur mares, quum ad stuprum patiendum proni inclinantur (V. INCLINO), et descendere ad terram tremulo clune puellæ, quæ inter saltandum lumbos natesque lascive agitant. V. CRISPITUDO. *Catull.* 112. 2. Descendis, Naso, multus es et pathicus. *Juvenal.* 11. 163. plausuque probatæ Ad terram tremulo descendunt clune puellæ.

DESCENSIO, ðnis, f. 3. descensus.

I.) Proprie. — a) Generatim. *Liv.* 22. 31. Priusquam in continentem descensiones faceret. *Al. relictus leg.* excensiones. — b) Spectatim de ipso actus descendendi in balineas. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 17. 69. (178). Heraclium facti ad senilem, pruriginem, psoras, in descensione balnearum. *ἐν λουτρῶν*, ut *Dioscor.* habet l. 3. c. 32. eadem de re verba faciens.

II.) Per metonymiam descensiones in balineis sunt loca, ubi in aquam descenditur, solia videlicet, quibus sedentes lavabant. *Plin.* 5. *Ep.* 6. circa med. In caldaria cella tres sunt descensiones: duæ in sole, tertia a sole longius.

DESCENSUS, a, um. V. DESCENDO.

DESCENSUS, us, m. 4. a descendendo. ¶ 1. Est actus descendendi. *Sall.* *Cat.* 57. Qua illi descensus erat in Galliam properanti. ¶ 2. Item via, quæ descendit. *Virg.* 6. *Æn.* 126. facilis descensus Averni. *Auct. B. G.* 8. 40. Erat oppidanis difficilis et præruptus eo descensus. et mox. Tormentis contra facilimos descensus colloratis, aqua prohibebat oppidanos. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 28. 46. (110). Salix (sita) ipso descensu Jovis spelunca. ¶ 3. Item actus descendendi ad colitum incedendum. *Varro* 2. *R. R.* 5. 13. Mas an femina sit concepta, significat descensu taurus, cum inii.

DESCIO, is, ire, 4. affertur, sed nullo confirmatur auctore, a *Priscian.* 10. p. 886. *Putsch.* hisce verbis: Et notandum, quod ab inchoativo scisco composita, primitivi, id est scio, habuerunt præteritum: secundum rectam veru proportionem debent eorum quoque perfecta a scio et descio esse.

DESCISCO, scisci, scivi vel scii, scellum, sciscere, n. 3. (de et scisco). Descisse pro descivisse habent *Liv.* 6. 25. et *Stat.* 2. *Theb.* 311. — Part. Desciscens et Desciturus I. d. — Descisco (quasi contrarium aliquid scisco et statuo) est verbum publici juris proprium, quod significat se ab aliquo solum declarare, ab ejus societate discedere, delicere (It.

dichiararsi sciolto da qualcheduno, partirsi, ribellarsi; Fr. se détacher de quelqu'un, abandonner qqn, se ranger d'un autre parti; Hisp. separarse, desunirse, rebelarse; Germ. sich lossagen von Jemandem, von der Verbindung mit ihm, abfallen, abtünmig werden, d. h. durch seinen Abfall übergehen; Angl. to withdraw himself, stand aloof, revolt).

I.) Proprie usurpatur — a) Cum præpos. ab et Ablativo personæ, a qua quis desciscit. *Cæs.* 2. *B. C.* 32. Adsunt, qui vos hortentur, ut a nobis desciscatis. *Cic.* 11. *Phil.* 9. 21. Cum a populo Romano pestiferi eives parricidæque desciverint. *Liv.* 2. 19. Præesie ab Latinis ad Romanos descivit. *Nepos Datam.* 7. Ab hoc viro filius descivit. Adde *eumd.* *Alcib.* 5.; *Auct. B. Alex.* 7.; *Auct. B. Afr.* 55.; *Liv.* 6. 36.; *Sueton.* *Tit.* 5.; et *Justin.* 5. 1. 11. — b) Cum præpos. ad et Accusativo personæ, cui quis ab alia desciscens accedit. *Liv.* 31. 7. a med. Numquam isti populi, nisi quum deerit, ad quem desciscant, a nobis non deficient. Adde *eumd.* 26. 21. et 9. 16.; et *Frontin.* 3. *Strateg.* 5. 6. — c) Capitulin. *Gord.* 13. Desciscere contra aliquem. — d) Absolute. *Liv.* 21. 19. Socii sua sponte desciscentes. *Id.* 30. 3. Spee ulla desciturum afferebatur. Adde *eumd.* 24. 45. *Sueton.* *Cæs.* 68. Neque in tam diuturno spatlo quisquam omnino descivit: perique capti concessam sibi sub conditione vitam, si militaro adversus cum vellent, recusant. *Id.* 40. Hactenus excaudit, ut malum iis, qui desciscunt, minaretur. *Id.* *ibid.* 42. Postquam deinde etiam Galbam et Hispania desciscisse cognovit. Adde *Nepotem Tim.* 3. et *Hamile.* 2.; et *Tac.* 1. *Hist.* 31.

II.) Translate desciscere est se subtrahere, discedere, infidum fieri: ad rem *Cic.* 2. *Att.* 4. Neque pœnitet, quod a me ipso non desciverim. — a) Occurrit cum præpos. ab et Ablativo. *Lucret.* 1. 104. Tutemet a nobis jam quovis tempore, vatum Terri loquis victus dictis, desciscere quæres? *Cic.* 1. *Fam.* 9. 17. Desciscere a pristina causa. *Id.* 4. *Fin.* 8. 19. ab antiqua institutione. *Id.* 3. *Tusc.* 2. 3. a natura. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 15. 46. a veritate. *Id.* 3. *Fin.* 18. 61. a vita. *h. e.* vita excedere. *Vellej.* 2. 81. a disciplina. *Plin.* 3. *Ep.* 20. a consuetudine parentum. *Gell.* 3. 16. a multorum opinionibus. *Quintil.* 9. 4. 146. a Demosiene. — Passive impersonaliter. *Vellej.* 2. 1. Præcipiti cursu a virtute desciscit, ad vitia transcursum. — Et de inanimitate *Tuc. dial. de orat.* 28. Eloquentia et cetera artes descivere a veteri gloria. — b) Dicitur et de plantis pro degenerare. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 13. Vitis, quæ gracili arvo non desciscit. *Id.* *ibid.* 10. 18. Comperturn habemus, naturali quadam malignitate desciscere interdum quamvis diligenter probata semina. — c) Cum Accusativo et præpos. in vel ad, desciscere est inclinari, accedere. *Cic.* 2. *Fam.* 16. Ab exciliata fortuna ad inclinam et prope jacentem desciscere. *Flor.* 4. 3. Dum Antonius variis ingenio aut successore Caesaris indignatur Octavium, aut amore Cleopatras desciscit in regem. *h. e.* amore Cleopatras eo descendit, ut rex quoque fiat. *Sueton.* *Domit.* 10. Neque in elementia, neque in abstinentiæ tenore permansit: et tamen aliquanto celerius ad sævitiam descivit, quam ad cupiditatem. Similiter *Plin.* 18. *Hist. nat.* 16. 43. (146). Humidum solum desciscit in pratium. *h. e.* degenerat.

DESCOBINATUS, a, um. V. voc. seq.

DESCOBINO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. Descobinatus. — Descobino est scobina aufero, abrado, præstringo, lacero. *Varro* apud *Non.* p. 492. 11. *Merc.* Si adversarius supercilia mihi cæstis descobinavit, num quis vestrum sua mihi est daturus? *Id.* apud *eumd.* p. 99. 25. Sin aut delectationis causa venamin, quanto satius est salvis curibus in Circo expectare, quam his descobinatis in silva curare? *Forcellinus* et alii currere; at *Codd.* habent curare, et quidem recte, ut ad h. l. adnotavit *Oehler*, *M. Ter. Varro. Sat. Menipp.* *Rel.* p. 160. *Arnob.* 6. 14. Simulacra grosphis rasa, descobinata de limis. *h. e.* polia.

DESCRIBO, bis, psi, ptum, bere, a. 3. (de et scribo). Part. Describens I. 2.; Descriptus in omnibus fere paragr. et in fin.; Describendus I. 2. et II. 1. — Describere

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est de una in aliam chartam scribere, exscribere, transcribere (It. copiare, trascrivere; Fr. transcrire, copier; Hisp.

transcribī, copiar; Germ. *etwas abschreiben nach der Urschrift, copiren*; Angl. *to write over, copy, transcribe*. Cic. 12. Fam. 7. 22. Dicam tuis, ut libram describant, ad teque mittant. Id. 4. Acad. (2. pr.) 4. 11. Describere librum ab aliquo. Id. 13. Att. 21. Balbum quintum de finibus librum descripsisse. Id. 7. Fam. 22. In caput notavi, et descriptum tibi misi. V. RECOGNITUS. Id. 8. Att. 9. Epistolam multis dedi describendam. Sueton. Cal. 41. Describere legem. Id. Domit. 20. exemplaria. Id. ibid. 10. Librariis, qui eam (historiam) descriperant, crucifixis. ¶ 2. Latiori sensu est verbum proprium tum pictorum, tum librariorum, qui penicillo aut stilo aliquid repræsentant, et ponitur pro depingere, delineare. Plaut. Asin. 2. 3. 22. Non potuit pictor rectius describere ejus formam. — Hoc sensu mathematicorum quoque proprium est. Cic. 5. Fin. 19. 50. Archimedes dum in pulvere quædam describit attentius, ne patriam quidem captam esse sensit. Adde eumd. 1. de republ. 17. et Senect. 14. 49. Liv. 25. 31. Archimedes intentus formis, quas in pulvere descriperat. Cic. 2. Nat. D. 34. 87. Cum solarium aut descriptum, aut ex aqua, contempler, intelligere declarari horas artem, non casu. Varro 2. R. R. 1. 7. In cælo describendo astrologi non appellantis eorum (pecorum) vocabulis signa. Virg. 6. Æn. 850. cœlique meatus Describent radio. Id. 3. Ecl. 41. Descriptis radio totum qui gentibus orbem. Quintil. 10. 2. 6. Tabulas mensuris et lineis describere. Seneca Tranquill. 10. Exiguæ sæpe aræ in multos usus describentis patiuntur. — Huc referri potest et translatum illud Cic. 1. Orat. 49. 244. Crassus vero mihi noster visus est oratoris facultatem non illius artis terminis, sed ingenii sui finibus — describere. — Occurrit etiam de his, quæ in arborum corticibus stilo notabantur. Virg. 5. Ecl. 14. In viridi nuper quæ cortice fagi Carmina descripsi. Adde eumd. 3. Æn. 445.; et cf. Horat. 2. Sat. 1. 34. Calpurn. 1. Ecl. 25. descripti cortice versus. Cf. Vellej. 2. 37. Pecunia omnis redacta in quæstoris potestatem ac publicis descripta litteris.

II.) Translate. ¶ 1. Est verbis exprimere, designare, demonstrare: et occurrit — a) Cum Accusativo rei, quæ describitur. Plaut. Mil. glor. 3. 1. 165. Describere malos mores. Cic. Orat. 40. 138. hominum sermones moresque. Id. 1. Invent. 8. 11. Definenda res erit verbis et breviter describenda. Id. 2. Herenn. 12. 17. Vocabuli sententiam breviter describere. Nepos Att. 18. facta alicujus versibus. Cf. Vellej. 2. 37. Horat. 2. Sat. 3. 34. Si quid Stertinius veri erapat, unde ego mira Descripsi docilis præcepta hæc. Forcellinus h. l. interpretatur haurire, sumere: sed potest, fortasse rectius, accipi pro versibus vivide repræsentari. Tac. 1. Ann. 81. Originem ejuscumque et vitam et stipendia descripsi. Cic. Cæc. 20. 50. Si qua mulier sit hujus modi, qualem ego paulo ante descripsi. Sueton. Vit. Horat. Qualis a se ipso et in satyris describitur. Quintil. 8. 2. 15. Describere pullum equinum. Horat. Art. P. 13. quam lucus et ara Dianæ Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros, Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus. Id. 2. Sat. 1. 15. Describere vulnera Parthi. Adde eumd. 2. Ep. 1. 154.; et Quintil. 3. 4. 3. et 5. 8. 2. — Hinc Descripta pro descriptione, V. in fin. hujus vocis. — b) Cum Infinito. Ovid. 2. Trist. 415. qui descripsit corrupti semina matrum. Gell. 9. 1. Q. Claudius quum describeret, oppidum a Metello oppugnari. — c) Interdum paulo latiori significatione occurrit pro designare, notare. Cic. Mil. 18. 47. Videlicet me latronem ac sicarium abjecti homines ac perdidit describebant. Id. Sull. 29. 82. Sed quia sunt descripti consules, de his tantum mihi dicendum putavi. Horat. 1. Sat. 4. 3. Si quis erati dignus describi, quod malus ac fur, etc. ¶ 2. Cum addito altero Accusativo et præpos. in, describere est totum aliquid in suas partes distribuere, dividere, partiiri. Cic. 2. de republ. 8. Populum in tribus tres — descriperat. Id. 2. leg. Agr. 31. 85. In eo agro duodecim in singulos homines jugera. Id. Flacc. 14. 32. Omnes Asiæ civitates pro portione in provincias descripsit. Adde eumd. 16. Fam. 11. Liv. 1. 10. In duodecim menses describit annum. Adde Flor. 1. 2. 2. Cic. 2. de republ. 9. Describere plebem in clientelas. Curt. 5. 2. 6. equites in suam quisque gentem. Vellej. 2. 33. Descriptum in omnes recessus maris præsidium navium. — Hoc sensu describere

absolute est idem atque in tabulas referre, conscribere. Justin. 9. 5. 4. Auxilia deinde singularum civitatum describuntur. Adde Flor. 1. 6. 5. Liv. 1. 42. Classes centuriasque describere. Cic. 3. Legg. 19. 44. populum censu, ordinibus. Adde eumd. 4. de republ. 2. Liv. 39. 38. legiones quatuor. Cic. Dom. 5. 13. Decuriatos ac descriptos habere exercitus perditurum. Adde Liv. 31. 34. et 34. 56. Cf. eumd. 30. 37. Decem milia talentum argenti, descripta pensionibus æquis, in annos quinquaginta solverent. — Rursus Cic. 2. Orat. 71. 288. Sed hæc ipsa nimis mihi videor multa in genera descripsisse. Sic Plin. 2. Ep. 6. Vinum lagunculis in tria genera descriperat. — Huc pertinet et illud Plin. 18. Hist. nat. 28. 68. (270). Neque est minor ei veneratio, quam descriptis in deos stellis. h. e. destinatis, translatis adeoque distributis. Item illud Senec. Ep. 108. circa med. Non credis animas in alia corpora atque alia describi, et migrationem esse quam dicimus mortem. h. e. destinari, transferri adeoque distribui: ductum, ut Forcellinus opinatur, a nullitia, in qua milites in suos quisque ordines describuntur ac distribuuntur. ¶ 3. Hinc describere, præcipue cum Dativo personæ, est taxare, imponere, disponere, statuere quid cuique conveniat, jus suum cuique tribuere; quia hoc singulos describendo fit. Cæs. 3. B. C. 42. Vecturas frumenti similibus civitatibus descriptis. Cic. 1. Off. 16. 51. Ut quæ descripta sunt legibus et jure civili, ita teneantur, ut etc. Auct. B. Alex. 51. Ut pecuniæ describerentur atque imperarentur. Cic. 12. Fam. 1. Pecuniæ maximæ describuntur. Id. 7. Ferr. 25. 62. Civitatibus pro numero militum pecuniarum summas describere. Justin. 16. 3. 9. Describere tributum Græciæ in tutelam classis. Cic. 5. Phil. 8. 22. Quorum bona, quantumcumque erant, statim comitibus suis computoribusque descripsit. Id. 1. Cat. 4. 9. Descripsisti urbis partes ad incendia. Adde eumd. 2. ibid. 6. 13. Q. Cic. Petit. cons. 14. 57. Suum cuique munus describere. Cf. Sil. It. 9. 267. munera pugne. Cic. 1. de republ. 2. Describere jura civitatibus. Id. 7. Ferr. 11. 27. Pretio, non equitate jura describere. Id. 1. Off. 34. 124. Magistratus debet servare leges, jura describere. Id. Quintil. 14. 45. Quis tandem nobis ista jura tam æqua describit? Id. Senect. 17. 59. A quo essent illa dimensa atque descripta. Tac. 11. Ann. 19. agros. Horat. Art. P. 86. vices poetæ. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superius exempla retulimus,

Descriptus, a, um, adjective quoque usurpatur (unde Comp. Descriptior) pro disposito, in ordinem redacto. Cic. 2. Orat. 34. 145. Materies orationis omnibus locis descripta, instructa ornataque. Id. ibid. 59. 200. Descriptus ordo verborum. Id. Harusp. resp. 28. 60. Suffragia descripta. Id. 3. Fin. 22. 74. Natura, qua nihil est aptius, nihil descriptius.

Descripta, orum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, significat descriptionem. Tac. 6. Ann. 24. Recitari factorum dictionumque ejus descripta per dies jussit. V. supra sub II. 1.

DESCRIPTE, adverb. disposite, distincte. Cic. 1. Invent. 30. 49. In præsentia confuse et permixte partes dispersimus, post descripte et electe digeremus. Atii leg. discrete.

DESCRIPTO, ònis, f. 3. actus describendi, delineatio (It. descrizione, disegno; Fr. description, dessin, tracé; Hisp. descripción, delineación, trazo; Germ. die schriftliche Abzeichnung, Darstellung; Angl. a writing out, copy, transcript, description).

I.) Proprie. Cic. 6. de republ. 22. Quum autem ad idem, unde semel profecta sunt, cuncta astra redierint, eamdemque totius cæli descriptionem retulerint, etc. Id. 1. Tusc. 17. 38. Rationem illi (antiqui) sententiæ suæ non reddebant, nisi quid erat numeris aut descriptionibus explicandum. Vitruv. 8. 2. 8. Schneid. Ergo quum omnia flumina in orbis terrarum descriptionibus (h. e. in chartis, quæ a chorographis pinguntur) ab septentrione videantur profuere, etc.

II.) Translate. ¶ 1. Descriptio in eo consistit, ut aliquid verbis, præsertim graphice, exprimat. Quintil. 11. 3. 164. Descriptio Siciliæ. Id. 4. 3. 12. regionum. Id. 9. 2. 44. Lororum dilucida ac significans descriptio. Id. 8. 3. 66. In descriptione convivii luxuriosi. — Speciatim de morali hominum characteribus. Quintil. 4. 2. 123. M. Cælii in Antonium descripto. Adde Vopisc. Firm. 1. — Hinc descriptio est

ornamentum oratorium, quo res ad vivum exponuntur et demonstrantur: quæ a Cic. 3. Orat. 53. 205. Inter sententiarum figuras recensetur, et gravissimum augendi lumen appellatur. Id. Topic. 22. 83. Additur definitioni etiam descriptio, quam Græci χαρακτήρα vocant. Descriptio: Qualis sit avarus, qualis assentator, ceteraque ejusdem generis in quibus natura et vita describitur. Adde Quintil. 9. 1. 31. et cf. eumd. 9. 4. 138. — Hinc descriptio est etiam rei explicatio. Cic. 2. Invent. 18. 55. Nominis brevis et aperta descriptio. Id. 1. Off. 29. 104. Hæc est fere descriptio officii. ¶ 2. Item est divisio, conscriptio, distributio. Cic. Planc. 18. 45. Decuriatio tribunalium, descriptio populi. Id. Dom. 50. 129. Celebrare descriptionem servorum vicatim tota urbe. Sueton. Tib. 30. Descriptio legionum et auxiliorum. Adde Liv. 4. 4. Cic. Sext. 65. 137. Nosse descriptionem civitatis a majoribus nostris sapientissimè constitutam. h. e. magistratum distributionem atque ordinem. Id. Flacc. 14. 32. In quo igitur prætoris est diligentia requirenda? In numero navium et in descriptione æqualibus sumptus? Id. 1. Off. 7. 21. Ex quo fit, ut ager Arpinas Arpinatium dicatur; Tusculanus Tusculanorum: similisque est privatarum possessionum descriptio. Id. ibid. 27. 96. Est autem ejus (decori) descriptio duplex. Nam et generale quoddam decorum intelligimus, quod in omni honestate versatur, et aliud huic subjectum, quod pertinet ad singulas partes honestatis. Id. 5. Tusc. 24. 60. Descriptio expendarum fugendarumve rerum. Id. 2. Off. 4. 15. Ex quo leges moresque constituit; tum juris æqua descriptio, certaque vivendi disciplina. ¶ 3. Item est ipse ordo ac dispositio partium, ex qua pulcritudo existit. Cic. 1. Nat. D. 11. 26. Inde Anaxagoras — primus omnium rerum descriptionem et modum mentis infinitæ vi ac ratione designari et confici voluit. Id. 1. Legg. 7. 23. Pareat huic cælesti descriptioni mentique divinæ et præpotenti Deo. Id. 1. Off. 39. 138. Usus ad quem accommodanda est edificandi descriptio. Id. Senect. 17. 59. Ego omnia ista sum dimensus, mei sunt ordines, mea descriptio. Id. 2. leg. Agr. 16. 40. Urbs et natura et situ et descriptione ædificiorum et pulcritudine in primis nobilis. Id. ibid. 35. 95. Campani semper superbi bonitate agrorum et fructuum magnitudine, urbis salubritate, descriptione, pulcritudine. Id. 2. Orat. 15. 63. Rerum ratio (in historia) ordinem temporum desiderat, regionum descriptionem. Id. 1. Acad. (post.) 3. 9. Descriptiones temporum. Colum. 4. R. R. 18. 2. Hortulorum descriptio. Plin. 5. Ep. 6. ante med.: Ea varietate, ea descriptione, quocumque includerint oculi, reficiuntur.

DESCRIPTIUNCOLA, æ, f. 1. desinit. a descriptio, parva descriptio. Seneca Suasor. 2. ante med. Celebres descriptiunculas subtexere.

DESCRIPTIVUS, a, um, adject. qui definit ac describit. Boeth. de definit. p. 65. Quid definitio ὑπογραφή sit, quæ a M. Tullio descriptio nominatur, proposita ratione docebitur. Descriptiva ista dicitur esse definitio, ut, quum quæritur, quid avarus sit, quid crudelis, quid luxuriosus, et universa luxuriosi, crudelis, avari natura describitur.

DESCRIPTOR, òris, m. 3. qui describit. Lactant. 5. 9. a med. Seneca morum vigilorumque publicorum et descriptor verissimus et accusator acerrimus fuit.

DESCRIPTUS, a, um. V. DESCRIBO.

DESCRÓBO, as, are, a. 1. (de et scrobo) in scrobem inserto, immitto. Tertull. Resurr. carn. 7. Uti tu quidem Scythicas et Indicas gemmas operosissimo descrobes auro. h. e. in aurum, quasi in scrobem, inseras.

DESCULPO, is, ere, a. 2. (de et scalpo vel sculpo). sculpendo describo, sive juxta exemplar effingo. Tertull. 1. advers. Nat. 12. Simulacrum lapide desculpere.

DÉSÉCO, sēcas, sēcūi, sectum, sēcare, a. 1. (de et seco). Part. Descicans et Desectus I. — Deseco est abscondo, secando separo.

1. Proprie. — a) Absolute. Varro 1. R. R. 41. 3. Descicare vitem. Colum. 2. R. R. 17. 5. herbam. Id. 11. ibid. 1. 8. segetes et prata. Cæs. 7. B. G. 4. Aures desectæ, singuli effossi oculi. Liv. 31. 34. Descicare cervicem. Id. 42. 64. spicas fascibus. Virg. 8. Æn. 438. desecto vertens lumina collo. Auson. Epigr. 195. 13. Desectos sic fama viros. h. e. castratos. — b) Cum addito per Ablativum toto, a quo aliquid desecatur. Cic. Tým. 7. Partes ex toto dese-

cans. *Horat. 1. Od. 16. 15.* Desecare particulam unquaque. *Stat. 2. Silv. 2. 85.* saxa desecta metallis. *h. e. excisa et lapidicinis.*

II.) Translate. *Cic. 10. Att. 6. 4.* Novum proemium exaravi: tu illud desecabis, hoc agglutinabis.

DESĒCRĀTUS, a, um, et } V. DESACRO.
DESĒCRO, as, etc. }

DESĒCTĪO, ōnis, f. 3. desecandi actus. *Colum. 6. R. R. 3. 1.* Desectio stramentorum. *Est qui legit dissectio.*

DESĒCTUS, a, um. V. DESECO.

DESĒNĒO, es, vel rectius:

DESĒNĒSCO, sēnescis, sēnti, sēnescere, n. 3. (de et senesco) idem ac seneco, senesco. *Sallust. fragm. apud Priscian. 10. p. 887.* Putsch. Nisi cum ira belli desensisset.

DESĒRĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *desero*, as, etc., reseratus. *Apul. 1. Met. Januæ*, quæ sua sponte deseratæ nocte fuerunt. *A. rectius leg. reseratæ.*

DESĒRO, seris, sevl, situm, serere. V. in DESITUS.

DESĒRO, sēris, sērti, sertum, sērere, a. 3. Part. *Deserens II.*; *Desertus* in omnibus paragr. et in fin.; *Deserturus I.*; *Deserendus I.* -- Deserere, cui opponuntur *adeserere* et *conserere*, est se ab alicujus societate solvere, adeoque *relinquere*, *derelinquere*, *prodere*, quibus cum verbis interdum conjungitur (It. *abbandonare*, *lasciare*; Fr. *abandonner*, *délaisser*, *désertir*; Hsp. *abandonar*, *dexar*, *désertar*; Germ. *Jemanden oder etwas verlassen*, *aufgeben*, *in Stich lassen*; Angl. *to abandon*, *leave*, *forsake*, *desert*).

I.) Proprie usurpatum de hominibus aut rebus, quæ derelinquantur. — a) Generatim. *Plaut. Capt. 2. 3. 75.* Deserere pignus. *Id. Pseud. 1. 3. 147.* et 2. 2. 6. Meus hic est homo, nisi omnes dii me atque homines deserunt. *Id. ibid. 1. 1. 101.* amantem. *Ter. Andr. 4. 2. 11.* Per omnes tibi adjuro deos, numquam eam me deserturum. *Id. Eun. 2. 2. 7.* Quo reductus sum? omnes nati me atque amici deserunt. *Id. Heaut. 2. 3. 64.* Muller telam deserit continuo. *Cod. Bem. rectius habet desinit:* V. DESINO I. a. *Cæs. 1. B. G. 45.* Optime meritos socios deserere. *Cic. Planc. 5. 13.* Sitientem me virtutis taz deseruisti ac dereliquisti. *Id. 5. Ferr. 51. 120.* Aratores agros lantos ac fertiles deserunt. *Id. 2. leg. Agr. 30. 84.* Agri deserti a plebe atque cultura hominum. *Liv. 24. 43.* Propter conjugationem deserendæ Italia ad Cannas factam. *Auct. B. Afr. 26.* ad fin. Diruere ac deserere oppida. *Virg. 10. Æn. 600.* fratrem ne desere frater. *Id. 2. ibid. 565.* Deserere omnes defessi. *Saubandi me. Id. 10. ibid. 649.* Italiam non desere pactos. *Curt. 5. 13. 3.* Rex milites insepultos deseruit. V. *Mützell. ad h. 1. Tac. 1. Ann. 65.* Metu an contumacia locum desererent. — Et Passivè, cum Ablativo sine præpos. apud poetas tantum. *Ovid. Heroid. 12. 161.* Deseror (amissis regno patriaque domoque) Conjuge, qui nobis omnia solus erat. Cf. *Propert. 2. 7. 17.* abrepta desertus conjuge Achilles. V. mox sub b. — b) Speciatim in re militari *deserere* dicuntur, qui, injussu ducis et sine comœatu signa deserunt, deficiunt, desciunt: unde *desertor*, V. hanc vocem. *Cæs. 1. B. C. 76.* Se exercitum ducesque non deserturos, neque proditores. Adde *Cic. 7. Verr. 42. 119.* — Et passivè. *Quintil. 9. 2. 15.* A magna parte militum deseri. Cf. *Velley. 2. 80.* Deseri a militibus. *Justin. 2. 4. 29.* ab auxiliis. Et omnia præpos. *Tac. 3. Ann. 20. extr.* Neque prælium omisit, donec desertus suis eaderet. V. paullo sup. sub a. — Et absolute eodem sensu *Quintil. 9. 2. 85.* Ire in aciem coactus, deseruit. Adde *Ammian. 31. 7. 4.*

II.) Translate. — a) Usurpatum de hominibus, qui officia, jura sua, et cetera hujusmodi omittunt. *Cæs. 1. B. C. 75.* Petrojus vero non deserit sese: armat familiarum. *Id. 3. ibid. 18.* Deserere susceptum officium. *Cic. Senect. 20. 72.* vitam. *Id. Cæcin. 35. 103.* jus suum. *Id. Sull. 20. 38.* et *Fat. 6. 12.* causam. *Id. 1. Fin. 7. 24.* ullam officii partem. *Id. 3. Att. 19.* Non deseram fratris præcis, nec Sextii promissa, nec spem Terentiaæ, nec Tulliole obsecrationem, et fideles litteras tuas. *Sall. Jug. 70.* Deserere deditionem. *Horat. 3. Od. 29. 9.* fastidiosam copiam. *Id. ibid. 24. 44.* viam virtutis. *Id. 2. Ep. 3. 287.* vestigia Græcia. *Propert. 2. 15. 49.* fructum vitæ. *Quintil. 12. 2. 8.* studia sapientia. — b) De inanimis, quæ

alicui deficiunt. — Active. *Plaut. Merc. 1. 2. 13.* Genua hunc cursorem deserunt. *Cic. 1. Tusc. 46. 110.* Multo tardius fama deserunt Curium, Fabricium, etc. *Id. 7. Att. 7. sub fin.* Facerem diutius, nisi me lucerna desereret. *Horat. 1. Ep. 20. 10.* ætas. *Id. Art. P. 41.* Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo. *Tac. 6. Ann. 50.* Jam corpus, jam vires, nondum dissimulatio cum deseruerat. *Quintil. 2. 1. 9.* Eam partem rhetorices institutio deserit. — Passive. *Cæs. 5. B. G. 34.* Erant et virtute et numero pugnando pares aostri: tametsi a duce et a fortuna deserebantur. Cf. *Velley. 2. 80.* Deseri a militibus et fortuna. *Cic. 4. Att. 10.* A ceteris oblectationibus deseror et voluptatibus propter rempublicam. *Id. 16. ibid. 3.* Deseremur oculis a re familiari, quam a republica. *Id. 3. ibid. 15.* A mente non deseror. *h. e.* firma mente sum. *Id. Cluent. 40. 110.* Rostra deserta a voce tribunicia. *Id. Amic. 15. 55.* Vita inculta et deserta ab amicis. Et cum Ablativo sine præpos., apud poetas tantum, *Phædr. 1. 21.* Leo defectus annis et desertus viribus. *Stat. 4. Theb. 707.* fumant deserta gurgite valles. — c) Absolute omnino *Ovid. 15. Met. 418.* Deseret ante dies, quam consequar omnia dictis. *h. e.* tempus me deficiet. *Plin. 3. Ep. 5.* Erat sane homini paratissimi: nonnumquam etiam inter studia instantis et deserentis. *Alii pro paratissimi leg. paricissimi, et pro deserentis leg. differentis.* — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla superius retulimus,

Desertus, a, um, adjective quoque usurpatum, unde Comp. *Desertior*, et Sup. *Desertissimus I.* et II.

I.) Proprie — a) Quam de loco sermo est, incultum, solitarium et inhabitabilem significat. *Cæs. 5. B. C. 53.* Nocturna in locis desertis coacilia habebat. *Cic. 1. ad Q. fr. 1. 8.* Urbes dirutæ ac deserta. *Id. Sext. 22. 50.* Desertissimas Africae oras. *Id. Cæh. 18. 42.* Via deserta et inculta, atque interclusa frondibus et virgultis. *Plin. 6. Ep. 16. 13.* Relictæ desertaegue villæ. *Quintil. 5. 10. 37.* Frequens, an desertus locus. Similiter *Tibull. 1. 4. 17.* Nam veneror seu stipes habet desertus in agris, seu vetus in trivio florea sarta lapis. *Brouckusius h. 1. desertum interpretatur defixum, depictum; assertque illud simile Ovid. 2. Fast. 641.* Termine, sive lapis, sive es defossus in agro stipes ab antiquis. At bona tantum viri venia apud *Tibull. rō desertus* est solitarius, namque eidem mox opponitur trivium, hoc est locus multitudine frequens. Sic *Propert. 1. 20. 36.* Arbores deserta. *Id. ibid. 18. 31.* resonant mihi Cynthia silvæ, Nec deserta tuo nomine saxa vocant. — b) De hominibus et brutis animantibus. *Cic. 1. Fin. 5. ad fin.* Quam rex intelligat, — nisi per te sit restitutus, desertum se atque abjectum fore. etc. In illo *Propert. 1. 17. 2.* deserta alioque alyonas. *desertæ* sunt solivagæ, non gregatim volitantes. Sic *Ovid. Heroid. 18. 81.* Alcyones solæ, memores Ceycis amati.

II.) Translate *Cic. 7. Verr. 67. 171.* Desertissima solitudo. *Id. Pis. 23. 55.* Sic iste in urbein se intulit, ut nullius negotiorum obscurissimus reditus unquam fuerit desertior. *Id. 3. ad Q. fr. 1. 5.* Ad urbem accessit a. d. xii. Kal. Octobr. Nihil turpius, nec desertius. — Hinc

Desertum, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt loca deserta. *Virg. 1. Æn. 388.* Libya deserta peragro. *Id. 3. G. 291.* me Parnassi deserta per ardua dulcis Raptat quor. *Plin. 5. Hist. nat. 4. 4. (36).* Vasta deserta. *Id. 32. ibid. 11. 53. (142).* Neque enim desertorum novimus feras, aut volucres. — Eodem sensu

Desertum, i, n. 2. in singulari numero occurrit apud sequioris ævi scriptores. *Prudent. Apoth. 774.* Quinque in deserto panes jubet et duo pisces Apponi in pastum populis. *Hieronym. Ep. 125. n. 2.* Quid venenatorum animalium desertum hujus sæculi nutriat.

DESĒRPO, pis, pere, n. 3. (de et serpo) deorsum serpo. *Stat. 6. Theb. 585.* Deseripitque genus lanugo. *Apul. de Mag. Quam decenter utrinque lanugo nalis deserpat.*

DESĒRTĪO, ōnis, f. 3. deserendi actus.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Capell. 6. p. 196.* Duæ zonæ, quæ axi utrinque confines, algore immenso et frigore damnatæ, desertionis causas pruinis mergentibus præbuere. *Id. ibid. p. 197.* Altera regio transaustriin halius desertione contrahitur. ¶ 2. Speciatim in re militari est crimen militis desertoris.

Modestin. Dig. 49. 16. qui est de re militari, 3. et 5. et Arrius Menand. ibid. 4. etc.

II.) Translate. ¶ 1. Abstracte. *Liv. 41. 24.* Desertio juris humani. *Cæh. Aurel. 2. Tard. 1. ante med.* Nutrimenti desertio. ¶ 2. Abstractum pro concreto, uti ajunt, desertio significat loca deserta. *Capell. 6. p. 223.* Profundæ in exordio nives dehincque longa desertio.

DESĒRTO, as, are, a. 1. frequentat. a *desero*. AFferunt quidam ex *Accio* hæc verba: *Cum me solum uterque parens deserlassent.* Sed quam vera, ipsi viderint. — Verbum hoc tamen occurrit passivè usurpatum apud *Apponium* scriptorem sæculi sexti editum ab *A. Majo Spicil. Rom. T. 5.*, qui in *Comment. in Cant. Cant.* ait: *Paradisi hortus, qui deseratus fuerat per primum Adam.*

DESĒRTOK, ōnis, m. 3. qui deserit.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. 3. Fin. 19. 04.* Communis utilitatis aut salutis deseritor. *Id. 8. Att. 9. 3.* amicorum. *Virg. 12. Æn. 15.* Dardanius deseritor Asiae. *Ovid. Heroid. 19. 157.* socii Amoris. ¶ 2. Speciatim deseritor dicitur miles, qui injussu ducis, ac sine comœatu signa deserit: ut docet *Isid.*, qui ait *Orig. 3. 39.* Deseritores vocati eo quod, desertis militaribus officiis, evagantur. Et in alios numeros militiæ nomen dare prohibentur; sed si non magni temporis culpam contraxerint, cæsi numeris suis restituantur. Sed et qui deserunt exercitum ad hostes transeuntes, et ipsi deseritores vocantur. Ceterum hanc et superiorem significationem conjungit *Velley. 2. 85.* M. Antonius imperator, qui in desertores sævire debuerat, deseritor exercitus sui factus est. Cf. *eumd. 2. 119.* Vala Numonius, legatus Vari, spoliatum equite peditem relinquens non desertis superstit, sed deseritor occidit. *Cæs. 6. B. G. 22.* Deseritores et proditores. *Liv. 23. 18. extr.* Neque aliæ latebræ, quam Capua desertoribus erant. *Id. 3. 69.* Pro deseritore futurum sciri non probasset causam. *Curt. 10. 2. ad fin.* Deseritores et transfugæ. Adde *Tac. 1. Ann. 21. et 3. ibid. 73.*; *Sueton. Cæs. 68. et Oth. 11.*; *Flor. 4. 2. 52.*; et *Frontin. 4. Strateg. 1. 29.*

II.) Translate. *Stat. 8. Theb. 739.* odi artus fragillemque hunc corporis usum Deseritore animi.

DESĒRTRIX, icis, f. 3. quæ deserit. *Tertull. Habit. mul. 1.* Tu es divina legis prima deseritrix.

DESĒRTUM, i, n. 2. et

DESĒRTUS, a, um. V. DESERO.

DESĒRVĪO, is, ire, a. 4. (de et servio). Part. *Deserviens*. — Deservio est diligenter servio, operam do, præsto sum, inservio. *Cic. 18. Fam. 18.* Indulgo valetudini, cui tu adhuc, dum mihi deservio, servisti non satis. *Id. Sull. 9. 26.* Si labor meus, si sollicitudo, si officia, si operæ, si vigilia deservium amicus, præsto sunt omnibus. *Id. 1. Legg. 13. 39.* Deservire corpori. *Id. 1. Off. 30. 109.* Deservium cuivis, dum, quod velit, consequantur. *Ovid. 1. Amor. 3. 5.* Deservire alicui. *Plin. Paneg. 77.* honoribus. *Id. ibid. 50.* unius oculis. *Id. 7. Ep. 7.* studiis. *Quintil. 1. 12. 6.* soli grammatico, deinde geometra. *Id. 11. 3. 77.* Deserviens his (oculis) ministerium.

DESĒRVĪTĪO, ōnis, f. 3. deservendi actus. *Fulgat. Ital. Numer. 18. 21.* edente *A. Mat.* Filiis Levi esse dedi omnem decimationem in sortem pro deservitionibus eorum, quibus deservunt ipsi in tabernaculo testimonii. *Ibid. Johel 1. 14.* Sanctificate jejunium, prædicate deservitionem, convocate seniores. *In Fragmentis antiquissimis Arrianorum sæc. quarti vel quinti ex palimpsesto ed. Majo (script. vet. Tom. 3. Part. 2.) p. 235.* Quemadmodum sol exhibet tibi deservitionis ministerium.

DESĒS, sidis, adject. otiosus, qui nihil agit: a *desideo*. Est vox, quæ ante *Ciceronem* numquam usvenit; et occurrit — a) De personis. *Liv. 1. 32.* Desidem Romanorum regem inter sacella et aras acturum esse regnum rati. *Id. 3. 68.* Sedenus desides domi. *Tac. 1. Hist. 88.* Longa pace desides. *Id. 2. ibid. 21.* Ut segnem ac desidem militem increpabant. *Colum. 7. R. R. 12. 2.* Desidem agricolam ab opere suo reddit. *Gell. 13. 8.* Homines ignari ac desides. — b) De rebus præcipue abstractis. *Liv. 21. 16.* Nec rem Romanam tam desidem unquam fuisse atque imbellem. *Lucan. 9. 436.* natura deside torpet Orbis. *Stat. 3. Silv. 5. 85.* Desidis otia vitæ. *Id. ibid. 1. 2.* Deses annus. *h. e.* in quo nihil agitur. *Id. 5. ibid. 2. 61.* passu. *Id. 8. Theb. 147.* cuza. *Id. 10. ibid. 87.* somni.

DESICCATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DESICCO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et sicco). Part. Desiccatus. — Desicco est valde sicco, arefacio. *Plaut. Truc. 2. 7. 30.* Vasa nolo auferant: desiccari label. *Seren. Sammon. 48. 900.* Præterea chymum stomacho desiccet iniquum. *Apul. Herb. 49.* Herba desiccata, et in pulverem redacta.

DESIDEO, sīdes, sēdi, sīdere, n. 2. (de et sedeo) idem quod sedeo, otiosus sedeo, moror; adeoque sæpe habet in se otii quoque et nihil agendi significationem. ¶ 1. Stricto sensu ac generatim. *Plaut. Pseud. 4. 4. 7.* Quid tu intus, quæso, desedisti? *Id. Bacch. 2. 3. 3.* Meus formidat animus, nostrum taudia ibi desidere, neque redire filium. *Ter. Hecyr. 5. 3. 2.* Frustra ibi totum desedi diem. *Phædr. 2. 4.* Aquila desidet ramis. *Seneca Ep. 7.* Desidere in aliquo spectaculo. *Quintil. 5. 8. 1.* amenioribus locis. — Sic pro otiose agere, nihil agere, apud *Sueton. Cæs. 4.* Ne desidere in discrimine sociorum videretur. ¶ 2. Latiori sensu ac speciatim apud Medicos honeste ponitur pro ventrem exonerare. *Cels. 2. 7.* Cum voluntas desidendi est, venter nihil reddit. *Id. 4. 17.* Tum desidat subjecta calida aqua in pelve. Adde *eum. 2. 12.* — *NB.* Pro subsidere, mergi, *V.* DESIDO.

DESIDERABILIS, e, adject. Comp. *Desiderabilior.* — Desiderabilis est expetendus. *Cic. 1. Fin. 16. 53.* Nihil enim desiderabile concupiscunt. *Id. Topic. 18. 69.* Desiderabilia anteponentur iis, quibus facile carere possis. *Liv. 24. 5.* Velut suis vitibus desiderabilem efficere vellet avum. *Tac. 2. Hist. 76.* Desiderabilis et magnus princeps. *Sueton. Tib. 21.* Ut talis successore desiderabilior ipse quandoque fieret.

DESIDERABILITER, adverb. cupide, ut *Desiderabiliter concupiscere*, apud *Augustin. Ep. 143. 2.*

DESIDERANDUS, a, um. *V.* DESIDERO.

DESIDERANS, antis. *V.* DESIDERO.

DESIDERANTER, adverb. Comp. *Desiderantius.* — Desideranter est cupide. *Cassiod. 1. Variar. 4.* Aliquid desideranter appetere. *Fronto ad Ver. Imp. 13.* (edente iterum *A. Majo*). Irascris enim quanto desiderantius desideras.

DESIDERATIO, onis, f. 3. actus desiderandi. *Cic. Senect. 14. 47.* At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus: credo, sed ne desideratio quidem. Adde *Vitrur. 2. 6. a med.* qui in *præf. l. 8. ad fin.* in plurali numero usurpat.

DESIDERATIVUS, a, um, adject. ad desiderium pertinens, desiderium significans. Hinc *desiderativa* verba dicuntur a grammaticis, quæ desiderium significant, ut *esurio, cœnarturio*. *Augustin. Grammat. p. 2005.* *Putsch.* Hæc ab aliis *meditativa* plerumque dicuntur. *V.* *MEDITATIVUS.*

DESIDERATUS, a, um. *V.* DESIDERO.

DESIDERIUM, ii, n. 2. cupiditas, studium, sitis (lt. *desiderio, brama, desio, voglia*; Fr. *désir ardent, envie, souhait, regret*; Hisp. *deseo, anhelo, codicia*; Germ. *das Verlangen nach etwas, die Sehnsucht, der Wunsch, das Bedürfnis*; Angl. *a longing for, desire, love, affection*). Usurpatur ¶ 1. Generatim — 1.º) De quacumque cupiditate vel studio; et quidem — a) Cum Genitivo rei, quæ desideratur. *Ter. Heaut. 2. 3. 65.* Continuo et lacrymids opplet os totum sibi: ut facile scires desiderio id fieri tuo. *h. e. tui. Id. Hecyr. 1. 2. 13.* Te desiderium Athenarum cepit. *Lucret. 3. 914.* nec tibi earum Jam desiderium rerum insidet insuper una. *Id. ibid. v. 935.* Nec desiderium nostri nos attingit ullum. *Cic. post redit. ad Quirit. 1. 1.* Ut desiderium mei vos teneret. *Id. Rabir. perduell. 5. 14.* Relinquere desiderium sui apud aliquam. *Id. Senect. 10. 33.* Teneri desiderio alicujus rei. *Id. 5. Att. 11.* Flagrare desiderio alicujus rei. et *Orat. 10. 33.* inveniendi. *Id. 2. Fam. 12. extr.* Esse in desiderio rerum earliestimarum. *h. e. desiderare. Id. 10. Phil. 7. 14.* Brutus erat in desiderio civitatis. *h. e. desiderabatur. Horat. 1. Ep. 14. 22.* Incutere alicui desiderium urbis. *Liv. 7. 24.* Facere alicui desiderium alicujus rei. *Ovid. 3. Trist. 2. 21.* Desiderium locorum. — b) Raro absolute. *Ter. Heaut. 4. 5. 5.* Magno desiderio fuit ei filius. *Cic. 4. Tusc. 9. 21.* Desiderium est libido ejus, qui nondum adsit, videndi. *Id. 1. Orat. 47. 105.* Ea si paullo latius dixeris, explebis omnem expectationem desiderii nostri. *Id. Amic. 21. 81.* Idque faciunt cum desiderio. *Horat. Epod. 17. 80.* Desiderique temperare poculum. *h. e. amatorium poculum, φίλτρον.* *Sueton. Cal. 6.* Desiderium defun-

cti. *Quintil. 8. 4. 29.* Demus hoc desiderio jam pæne publico. *Inscript. apud Gruter. 408. 1. lin. 40.* TAM FELICITER DESIDERIVM PVBLICVM APVD RYM (*Antoninum Aug. Pium*) SAT PROSGCVTVS, IMPETRANS VT etc. Alia apud *Murat. præfat. p. 10.* RECTE IGTUR FECERIS SI DESIDERIO EJVS ANVERIS. — c) In plurali numero. *Cic. Rabir. perduell. 9. 24.* Qui desideria imperitorum misericordiâ commoveret. *Horat. 4. Od. 5. 15.* Sic desideris cita fidelibus Quarit patria Cæsarem. — 2.º) Desiderium dicitur dolor ipse et molestia, quam affert privatio rei optatæ. *Cic. 16. Fam. 11.* Non ignoro, quantum ex desiderio labores. *Id. 15. ibid. 21.* Me tanto desiderio afficis, ut unam consolationem relinquas, fore, ut utriusque desiderium crebris epistolis leniatur. et *ibid. 20.* Tolerabilius ferre igitur desiderii. *Id. Orat. 10. 33.* Confici desiderio. *Id. 7. Fam. 18.* æstuaris. *Id. 16. ibid. 10.* oblanguere. *Id. 1. Att. 3.* Aviam tuam scito desiderio tui mortuum esse. *Id. 2. ad Q. fr. 15.* Ut in medio dolore ac desiderio tui lætarer. *Id. Brut. 1. 2.* Triste alicui desiderium relinquere. *Horat. 1. Od. 24. 1.* Quis desiderio sit pudor, aut modus Tam cari capitis? *Inscript. apud Donat. 358. 5.* POST DESIDERIVM SORORIS SVAR VKA DIE SPERVIXIT. — Neque solum dicimus desiderium tui, h. e. dolorem ex absentia tui; sed etiam desiderium absentiar, discidi, et hujusmodi, hæc est dolorem propter absentiam, etc. *Cic. 2. Phil. 18. 45.* Ipse autem amore ardens confirmabat, quod desiderium tui discidi ferre non posset, se in exilium iturum. (Ubi frustra quidam lectionem sollicitarunt). *Seneca Ep. 40.* Imagines amicorum desiderium absentiar falso atque inani solatio levant. — 3.º) Præterea desiderium dicitur quidquid naturaliter appetitur a re qua libet, quod ei opus sit ad sui conservationem. *Liv. 21. 4.* Desiderium cibi potionisque. *Plin. 30. Hist. nat. 14. 43. (127).* Desideria scabendi tollunt cochleæ. *Id. 33. ibid. 3. 14. (50).* Auris vasis uti in omnibus desiderii obscænis. *Id. 11. ibid. 50. 111. (264).* Caudæ omnibus fere animal gignentibus, pro desiderio corporum. *Id. 23. ibid. 2. 29. (61).* Oxy meli prodest et anginis, et auribus, et oris guttibusque desiderii. *Id. 20. ibid. 22. 90. (246).* Serpillum ex aqua bibitur ad jocinerum desideria. ¶ 2. Speciatim desiderium dicitur, qui est nostri desiderii causa, vel, uti ajunt, objectum. *Horat. 1. Od. 14. 17.* Nuper sollicitum quæ mihi tædium, Nunc desiderium curaque non levis. *Callu. 2. 5.* Cum desiderio meo nitenti Carum nescio quid lubet jocari. — Hinc blanda appellatione desiderium dicitur, qui valde nobis carus est. *Cic. 14. Fam. 2. 2.* Valet, mea desideria (h. e. Terentia et Tulliola), valet. ¶ 3. Item speciatim sub imperatoribus, h. e. apud sequioris ævi scriptores, desideria sunt postulata et petitiones. *Tac. 1. Ann. 19.* Blæsus multa dicendi arte, non per seditionem et turbas desideria militum ad Cæsarem ferenda ait, neque veteres ab imperatoribus priscis, neque ipsos a divo Augusto tam nova petisse. *Id. ibid. 26.* Tiberium olim nomine Augusti desideria legionum frustrari solitum. *Sueton. Aug. 17.* Donec desideria militum ordinarentur. *Id. ibid. 53.* Tanta comitate adunium desideria excipiens. Adde *Plin. Paneg. 79. Ulp. Dig. 25. 3. 5.* Singulorum desideria pendere judicem oportet. *Id. ibid. 1. 16. 9. a med.* Ut omnium desideria audiantur. — Hinc libellus desiderii est, quod Itali memorialia dicunt. *Inscript. apud Gruter. 607. 1.* DESIDERII ARRII ALPHI FADILLÆ LIBERTI LIBELLVM TIBI MISI. *V. Marin. Frat. Arv. p. 186.* et *Zivardini Letz. Novell. p. 245.*

DESIDERO, as, avi, atum, are, a. 1. Ratione habita etymî, certum esse, ait *Paul. Diac. p. 75. 8. Müll.*, a sideribus duci: nempe desiderare est sidera attentè intueri, ut ex iis divines de rebus futuris, quas expetis et cupis. *V.* PRÆSIDERARE. Ceterum nihil obstat, quominus desiderare, quemadmodum considerare et sidus, eris, sit ab etymo sid, quod a Greco εἶδος video; perinde ac si desiderare sit percupidus in rem aliquam oculos conjicere. — Part. *Desiderans* 1. et in fin.; *Desideratus* 1. et in fin.; *Desideraturus* et *Desiderandus* 1. — Desiderare est cupere, expetere (lt. *desiderare, bramare, richiedere*; Fr. *désirer, vivement, souhaiter, soupirer après*; Hisp. *desear, apetecer, anhelar*; Germ. *sich sehnen, verlangen, wünschen*; Angl. *to desire, wish, long for*). Occurrit ¶ 1. Generatim — 1.º) De quocumque desiderio. — a) Cum Accusa-

tivo personæ, aut rei. *Plaut. Capt. 2. 2. 66.* Quam tu filium tuum, tam pater me meus desiderat. *Ter. Eun. 1. 2. 113.* Dies noctesque me ames, me desideres, me somnies, me expectes, de me cogites. *Cic. 3. ad Q. fr. 5. 3.* Nec sitio honores, nec desidero gloriam. *Id. Senect. 9. 27.* Ne nunc quidem vires desidero adolescentem, non plus quam adolescentem tauri aut elephantum desiderabam. *Id. post redit. ad Quirit. 1. 4.* Sed omnia desiderata magis, quam assidue percepta delectant. *Id. Amic. 24. 88.* Natura declarat, quid velit, anquirat, desideret. *Id. Arch. 11. 27.* Nullam virtus aliam mercedem desiderat, præter hanc laudis. *Cæs. 3. B. C. 74.* Desiderare centurionis imperium. *Horat. 3. Od. 1. 25.* Desiderantem quod satis est. *Quintil. 4. 1. 52.* Quid desidero, aut deprecemur. *Plin. 2. Ep. 1.* Ille quidem nobis querendus et desiderandus est. *Id. 7. ibid. 1.* Spero nihil me desideratum vel pudore, vel penitentia dignum. — b) Cum Infinito. *Plaut. Merc. 1. 2. 37.* Ego bonum, malum quo accedit, mihi dari haud desidero. *Id. Stich. 4. 1. 10.* Mihi gratiam ab te inire verbis desidero. *Quintil. 12. 10. 62.* Neq doceri desiderabit judex. *V. infra sub e.* — c) Cum præpos. ab vel in et Ablativo ad notandam personam, a qua vel in qua aliquid desideratur, requiritur, deest. *Cic. 3. de republ. 8.* Ab Chrysisippo nihil magnum, nec magnificum desideravi. *Quintil. 3. 1. 2.* Hoc a me præcipue opus studiosos ejus desiderasse. *Id. 5. 10. 3.* Quod non utique ab oratore desideratur. *Cic. Brut. 31. 118.* Unum excipio Catonem, in quo summam eloquentiam non desiderem. *Cæs. 7. B. G. 52.* In milite modestiam et continentiam desiderare. *Cic. Quint. 17. 55.* Ridet nostram amentiam, qui in vita sua rationem summi officii desideremus et instituta bonorum virorum requiramus. *Quintil. 7. 2. 55.* In foro tantam illam facilitatem olim desideravimus. — d) Absolute. *Plaut. Bacch. 2. 2. 30.* Misere amans desiderat. *Id. Mil. glor. 4. 6. 29.* Queritret, desideret, expectet. *Ter. Heaut. 3. 1. 15.* Quanto diutius abest, magis cupio tanto, et magis desidero. — e) Cum Nominativo rei. *Cic. Planc. 5. 13.* Te oculi mei desiderant. *Tac. Agric. 45.* Aliquid oculi tui desideraverunt. *Cic. 5. Att. 16.* Hæc quæ longiore desiderant orationem, summam tibi præseribo. *Id. 3. ad Q. fr. 4. a med.* De versibus, quos tibi scribi a me vis, deest mihi quidem opera, quæ non modo tempus, sed etiam animum vacuum ab omni cura desiderat. *Quintil. 6. 2. 53.* Quod est frequentius, quam ut exemplum desideret. *Id. 3. 7. 4.* Laus probationem desiderat. *Plin. 17. Hist. nat. 26. 40. (249).* Desiderant rigari arbores. *Id. ibid. 8. 4. (48).* Calt fini desiderat aliquantum. — 2.º) Eleganter ponitur, cum significare volumus, abesse, aut deesse aliquid, quod requirimus. Neque enim, nisi quod deest, desiderari quidquam potest. Hæc ratione ferè adhibetur aut passive, aut cum negatione. — a) Generatim. *Plaut. Bacch. 4. 8. 73.* Si non est, nolis esse, neque desideres. *Cic. 2. de republ. 38.* Audies, quid in oratione tua desiderem. *Id. 12. Att. 40.* Quis aut congressum meum, aut facilitatem sermonis desideravit? *Id. 7. Att. 26.* Sin erit bellum, partes meæ non desiderabuntur. *Horat. 1. Ep. 7. 1.* Quinque dies tibi pollicitum me rure futurum, Sextidem totum mendas desideror. — b) Speciatim usurpat de amissis, ac præcipue per euphemismum de morte. *Cic. 6. Ferr. 44. 96.* Neque quidquam et fauo, præter unum parvulum signum ære, desideratum est. *Cæs. 5. B. G. 33.* Ut ex tanto navium numero nulla omnino navis desideraretur. *Id. 2. B. C. 32.* Incolumentum exercitum, nulla omnino nave desiderata, transducere. *Id. 7. B. G. 11.* Perpauci ex hostium numero desiderati. *Id. ibid. 51.* Eo die milites sunt paullo minus septingenti desiderati. *Vellej. 2. 52. 6.* Nemine nisi acie consumptum civem patria desideravit. *Curt. 3. 29. 27.* Ex peditibus triginta omnino et duo desiderati sunt. Adde *eum. 4. 16. 26. V. ACIES.* — c) Fortiter desiderare est magno animo ferre amissionem alicujus rei. *Seneca Consol. ad Marc. 16.* Tibi si vis referri exempla feminarum, quæ suos fortiter desideraverunt. ¶ 2. Speciatim apud JCIos aliquando ponitur pro petere et postulare in judicio. *Ulp. Dig. 27. 2. 2. extr.* Imputabitur ei, cur non adito prætore, desideravit alimenta mimal. *Id. ibid. 37. 10. 5. sub fin.* Desiderandum a prætore, ne etc. — Hinc Part. præss., cujus exempla superius retulimus,

Desiderans, antis, adjectivo quoque occurrit, unde Superlativum *Desiderantissimus* pro *desiderantissimus*, h. e. maxime desiderandus, mutata scilicet *d* in *t*, ut saepe at pro ad in vetustis monumentis et codicibus, legitur in *epist. M. Aur. Antonin.* apud *Fronton.* 1. ad *M. Cæs.* (sedente iterum *A. Maio*) 5. Magister optatissime, amice desiderantissime. *L. Aur. Verus* apud *eumd.* 2. *ibid.* 8. Vale, desiderantissime homo et tuo Vero carissime. *Fronto* 5. *Ep.* 40. Vale, domine dulcissime, desiderantissime. Item legitur in *extr. epist. 31. Paulini ad Augustin.*, et in hujus *epist. 5. init. et fin. ad Marcellin.*: sapissime vero in antiquis Inscriptionibus non optimæ tamen notæ: hinc *Inscript.* apud *Murat.* 805. 8. L. FLACCVS INFELICISSIMVS PATER FILIO DESIDERANTISSIMO POSUIT. *Alia* apud *Don.* cl. 12. n. 63. POMFONIAE ATHENAID CONIUGI DESIDERANTISSIMAE M. IVRIVS EUTYCHES. — Idem vero dicendum est de similibus Superlativis, ut nempe *amantissimus* sit pro *amandissimus*, V. *AMANS*, et *reuerentissimus* pro *reuerendissimus*, V. *REVERENS*. — Hinc etiam Part. præter. pass.

Desideratus, a, um, adjectivo occurrit, unde Sup. *Desideratissimus* apud *Plin.* 30. *Hist. nat.* 1. 1. (2). Blandissima et desideratissima promissa. — Non raro in vet. Inscriptionibus reperitur *Parentes filio desideratissimo*, ut apud *Gruter.* 681. 2., 667. 1. etc. V. quæ paulo superius dicta sunt in *Desiderans*. — NB. De cogn. Rom. V. ONOM.

DESIDIÀ, æ, f. l. a v. *desidēre* proprie est actio diu sedendi, vel morandi, ut apud *Propert.* 1. 15. 6. Et longa faciē quærere desidīa. h. e. diu ad speculum sedendo faciē venustatem conciliare. Cf. *Varro* 2. *R. R. præm.* Qui in oppido sederent, quam qui rura colerent desidiosiores. — Ceterum

A) *Desidia* apud optimos Scriptores conjungitur cum ignavia, et usurpatur pro inertia, otio (H. *pigritia, poltroneria, accidia, otio*; Fr. *oisiveté, paresse, inaction, inertie*; Hisp. *ociosidad, peresa, inacción*; Germ. *d. Unthätigkeit, d. Müßiggangs*; Angl. *sloth, slothfulness, idleness, want of exertion, inactivity*). Occurrit — a) Generatim. *Plaut. Trin.* 3. 2. 24. Corde expelle desidiam tuo. *Cic. 2. leg. Agr.* 37. 103. Qui propter desidiam in otio vivunt, tamen in sua turpi inertia capiunt voluptatem. *Cæs. 6. B. G.* 23. Desidia minuendæ causa. *Ovid. 1. Amor.* 9. 31. Desidia quicumque vocabit amorem, *Desinat.* *Horat. 2. Sat.* 3. 14. vitanda est improba Siren, *Desidia.* *Fronto Princ. Hist.* p. 18. Cum omnibus artibus, tum præcipue rei militari desidīa noxia est. — b) Conjungitur cum inertia apud *Cic. Sext.* 10. 22. Videbamus genus vitæ, desidiam, inertiam. Ubi *Manut.* Plus inertia vituperationis habet, quam desidīa. Desidem enim appellamus, qui nihil agat: inertem, qui etiam agendi arte, non modo voluntate careat. Ergo in desidīa voluntas; in inertia simul cum voluntate notatur inscitia. Hinc *Cic. 12. Fam.* 20. Si cessabis, lacessam, ne tua ignavia etiam inertiam afferat. Ceterum adde *eumd.* *Brut.* 2. 8. — Item conjungitur cum languore apud *eumd.* 1. *Off.* 34. 123. Ne languori se desidīæque dedat. *Id. 5. Tusc.* 27. 78. Umbris, deliciis, otio, languore, desidīa animum inficere. — Item cum *so-cordia* apud *Sall. Cat.* 4. Non fuit consilium, socordia atque desidīa bonum otium conterere. — Item cum *segnitiæ* apud *Sueton. Galb.* 9. Primo acer, vehemens — Paullatim in desidiam segnitiamque conversus est. — c) *Industriæ* opponitur apud *Cic. Sext.* 48. 103. Ab industria ad desidiam vocare aliquem. — d) In plurali numero. *Lucret.* 5. 48. Quidve superbia, spurcitia ac petulantia, quantas efficiunt clades? quid luxus desidīæque? *Virg. 9. Æn.* 614. Vobis picta croco et fulgenti murice vestis; Desidīa cordi: juvat indulgere choreis. — e) Et de agro diu vel per aliquem annum inarato. *Colum. 2. R. R.* 17. 3. Quia talis ager post longam desidiam lætas segetes affert.

B) Pro actione retro cedendi, recessu, occurrit apud *Apul. de Mundo*. Regiones desidīa maris pedestri accessu pervias factas. *Id. Dogm. Plat.* 2. Robur viresque frangit, et verum colorem ad desidiam sanguinis mutat. h. e. ad recessum.

DESIDIABŪLUM, i, n. 2. locus desidīæ aptus. *Plaut. Bacch.* 3. 1. 8. Ut cetera patrem tua flagitia, aut damna, aut desidīabula, quibus patrem, et me, teque, amicosque omnes affectas tuos? *Nom. p.* 75. 8. *Merc.* legit *despitiabula*.

DESIDIËS, ei, f. 5. idem quod *desidia*. *Lucret.* 5. 49. Quid luxus desidīesque? At meliores libri habent in plur. num. desidīæque.

DESIDIŌSĒ, adverb. otiose. *Lucret.* 4. 1429. Agere etatem desidiosæ.

DESIDIŌSUS, a, um, adject. Comp. *Desidiosior* I.; Sup. *Desidiosissimus* I. et II. — Desidiosus est qui totus desidiet ac nihil agit.

I.) Proprie. *Varro* 2. *R. R. præm.* Majores nostri, qui in oppido sederent, quam qui rura colerent, desidiosiores putabant. *Colum.* 12. *R. R.* 1. 1. Nimia species desidiosum faciet. *Ovid. Remed. am.* 161. Quæritur, Ægistus quare sit factus adulter? In promptu causa est, desidiosus erat. *Plin.* 3. *Ep.* 5. 19. Si comparer illi, sum desidiosissimus.

II.) Translate desidiosum dicitur quidquid otium ac desidiam usurpat. *Cic. 3. Orat.* 23. 88. Desidiosa delectatio. *Id. 2. de republ.* 4. illicebæ cupiditatum. *Id. 2. leg. Agr.* 33. 91. Inertissimum et desidiosissimum otium. *Ovid. 2. Amor.* 9. 1. O nunquam pro me satis indignate Cupido: O in corde meo desidiosæ puer! h. e. assidue sedens.

DESIDO, stidis, sēdi, sidere, n. 3. (de et sido). Præteritum a sedeo mutuatur. — Part. *Desidens* II. — Desido est descendo, subsidio.

I.) Proprie. *Varro* 3. *R. R.* 9. 11. Ovum inane natat, plenum desidit. *Cic. 1. Divinat.* 35. 78. Tantos terræ motus factos esse, ut multa oppida corruerint, terræque desederint. *Liv.* 32. 9. Terra trium jugerum spatio caverna ingenti desederat. *Tyball.* 4. 1. 19. Qualis in immenso desederit aere tellus. *Justin.* 4. 1. 10. Unde in imum desidunt, et mox. Æstus in voragine desidens. *Cels.* 2. 7. ante med. Ex urina quod desidit, album est. *Id.* 7. 18. Tumor ex toto desidit. — Poetice *desidere* dicuntur montes in sublimē volanti. *Stat. 1. Theb.* 548. Hinc Phrygius fulvis venator tollitur alis: Gargara desidunt surgenti, et Troja recedit.

II.) Translate. *Liv. præm.* l. 1. Desidentes primo mores. h. e. in pejus ruentes. Al. leg. *dissidentes*.

DESIDIŪO, adverb. diuturne, assidue. *Varro* apud *Fulgent. de prisco serm.* p. 565. 3. *Merc.* Dividiæ mihi fuerunt, tam desiduo a fuisse.

DESIDIŪUS, a, um, adject. deses, piger. *Gloss. Philox.* Desidiuus, *διδυπός*. Adde *Gloss. Isid.*, ubi pro *impiger* legendum est *piger*.

DESIGNĀTĒ, adverb. signate, significanter. *Gell.* 2. 5. *in lemnata*. Quam lepide designatque dixerit *Favorinus*, etc.

DESIGNĀTIO, ōnis, f. 3. signum, forma, figura, descriptio (It. *disegno, segno, figura*; Fr. *désignation, indication, figure, forme, dessin*; Hisp. *désignacion, representacion, figura*; Germ. *die Bezeichnung, Beschreibung, Angabe*; Angl. *a designation, appointment, noting*).

I.) Proprie. *Vitruv.* 5. 3. 6. *Schneid.* Si in stantem aquam lapide immisso nascentur innumerabiles undarum circuli crescentes a centro, et quam latissime possunt evagantes, nisi angustia loci interpellaverit, aut aliqua offensio, quæ non patitur designationes earum undarum ad exitum pervenire. *Id. ibid.* 5. 2. Designatio cellarum. *Cic. 1. Orat.* 31. 138. Infinitæ rei quæstio sine designatione personarum et temporum.

II.) Translate. ¶ 1. Est ordinata distributio, dispositio. *Cic. 1. Nat. D.* 8. 20. Omnem totius operis designationem atque apparatus requiro. *Forcellinus* h. l. accepit pro notatione. ¶ 2. De munere designatoris: V. **DESIGNATOR**. In vet. *Tab. æn. Heracl.* apud *Mazoch.* p. 415. **FRÆCONIUM, DISSIGNATIONEM, LIBITINAM FACERE**. ¶ 3. Item spectatim pro electione occurrit apud *Tac.* 2. *Ann.* 36. et 13. *ibid.* 21. Designatio consulatus. V. **DESIGNO** II. 3. — NB. Apud *Arnob.* 7. 9. legitur *dissignatio*: et accipitur pro cæde et crudelitate, quasi scisio, laceratio. Simili fere sensu *dissigno* apud *Stat.* a quibusdam exponi, diximus in **DESIGNO** I.

DESIGNĀTIVUS, a, um, adject. qui designat. *Boeth.* in *Porphyry. Dial.* 1. p. 14. Hæc definitio generis, quæ facta est, non a genere tracta est, sed subscriptiva ratio et demonstrativa et designativa quodammodo generis est reddita. *Id. ibid.* p. 300. Ea — intellectuum designativa sunt. Adde *eumd.* *ibid.* p. 260., 558., 580. et alibi.

DESIGNĀTOR et melius *dissignator* vel *disigna-*

tor, ōris, m. 3. *Scriptorem dissignator*, vel *designator* unice probandam putat *Lips. de amphit.* c. 15. et *Mazoch.* ad *Tab. Heracl.* p. 416., cum ita se habent in omnibus vetustis monumentis tum æreis, tum marmoreis, et in pluribus optimæ notæ codicibus: unica vero etiam s scribitur, ut et *dirumpo* pro *dirumpo*. — Ceterum *designator* est distributor, ordinator; et usurpatur — a) Generatim pro eo, qui loca et res, suo quasque ordine, ex alicujus jussu alicui assignat; a *dis* particula discretiva, et *signo*. Ita appellatur qui in theatro loca spectandi disponit, et viros honoratiores, populumque serius venientes, in suum quemque locum, sessum deductit. *Plaut. Pæn. prol.* 19. Neu *dissignator* præter os obambulet, neu sessum ducat, dum histrio in scæna siet. V. *Heinrich.* ad *Juvenal.* 3. 153. — 5) Spectatim *Designator* *Cæsaris Augusti* est, qui loca in theatro amicis et libertis Augustorum assignat. *Inscript.* apud *Gruter.* 601. 1. c. **VERRES EROS DESIGNATOR CAESARIS AVGVSTI**. — c) Item *designator operum publicorum* est minister illius, qui templa, fontes, statuas, porticus, ædesque publicas in Urbe curabat, quique in vetustis monumentis sæpissime *curator operum publicorum* appellatur. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 302. n. 284. **HIEROGLI AVGVSTI (SERVO) DISSIGNATORI OPERVM PVBLICORVM EROS VICARIVS**. — d) Item *dissignator scenarum*, qui scænis præerat, et curabat, ut ordine quæque suo procederent, et scænicis artifices, quando oportebat, prodirent. *Inscript.* apud *Gruter.* 270. 6., quæ est apud *Orell.* 935. **STATILIVS MYRO DISSIGNATOR SCENARVM**. Adde locum *Tertullian.* mox citandum. — Item *designator funeris* est, qui funerum pompæ et funebribus ludis (teste *Donato* ad *Ter. Adelph.* 1. 2. 7.) præerat. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 5. dum ficus prima, calorque *Designatorem* decorat lictoribus atris. *Acron* ad h. loc. *Designatores* dicuntur, qui ad locum *Libitinæ* funere præstanti conducuntur, ut defuncti cum honore efferantur. *Scholias.* *Crug.* ad *eumd.* loc. *Designatores* sunt funerum manicipes et ordinatores: nam *dissignare* est ordinare. *Seneca* 6. *Benef.* 38. Qui captandorum testamentorum artem professi sunt, non putas eadem habere, quæ *designatores* et *libitinarios*, vota? *Tertull.* *Spectac.* 10. A templis et aris inter tibus et luhas (ad scænas) itur, duobus inquinatissimis arbitris funerum et sacrorum, *designatore* et *haruspice*. Adde *Quintil.* 6. *Declam.* 8.; et V. *Beckers Gallus* 2. 283. — Olim Romæ, et in municipiis colonisque *designatoris* munus inter viliora officia habebatur, ut constat ex loco *Tab. Heracl. cit.* in V. **DESIGNATIO**: ibi enim, qui præconium, *dissignationem*, *libitinam* in municipio, vel colonia fecisset, ne sit decurio, prohibetur; in *Inscript.* vero apud *Gruter.* 625. l. C. *Maticenus Ovicula* dicitur **PRÆCO, IDEM** (h. e. Item) **DISSIGNATOR**: sed tertio a Chr. n. sæculo, imperante nempe *Alexandro Severo* Aug., multo honoratius fuit; nam — e) *Designator* in ludis publicis certaminum præest, et præmia constituit datque certantibus. *Ulp. Dig.* 3. 2. 4. *Designatores*, quos Greci *βραβεύται*; appellant, artem ludicram non facere, *Celsus* probat, quia ministerium, non artem ludicram exerceant. Et sane locus iste a principe hodie non pro modico beneficio datur. — *Designator* vero minime habendus est minister principis, qui decimas pro provinciis procuraret, ut putavit *Forcellinus* deceptus auctoritate *Ursati de not. Rom.*, qui perperam ita interpretatus fuerat eas siglas apud *Gruter.* 106. 6. **DESIC. X. P. P.**; etenim et *Fabrett. Inscript.* p. 104. n. 242. et ex *Maff. Mus. Ver.* p. 101. n. 1. ita potius legendas esse constat: **DESIGNATO X. (decimo) RATE PATRICÆ**, quum mutila ea inscriptio pertineat ad a. Chr. n. 83., quo *Domitianus* Aug. consul fuit ordinarius et *designatus* x., uti etiam constat ex ejus nummis apud *Eckhel.* *D. N. V. T.* 6. p. 378. — Ad quodnam vero genus pertineat *Decimus designator*, de quo mentio est apud *Cic. 4. Att.* 3. 2., non facile statuerim: ad illud vero, quod divinus de *Designatore funeris*, inclinat animus. Hæc *Forcellinus*: sed recentiores plerique apud *Cic. l. c. designatorem* interpretantur *βραβεύτην*, de quo paulo ante dictum est.

DESIGNATUS, a, um. V. voc. seq.

DESIGNO, as, ōvi, atum, arc, a. 1. (de et signo). Part. *Designatus* I. et II. — *Designare* est aliquo signo notare, indicare, reformare (It. *segnare, designare, abbozzare*; Fr. *dessiner, designer, tracer*

marquer; Hisp. *delinear*, *designar*, *trazar*; Germ. *etwas abganzend, im Abrisse etc. abzeichnen*, *bezeichnen*, *anzeigen*, *erklären*, *darstellen*, *entwerfen*; Angl. *to mark or sketch out, plan*.)

I.) Proprie occurrit cum Dativo finis, ad quem aliquid designatur; aut cum Ablativo instrumenti, quo aliquid designatur. *Liv. 1. 10.* Simul cum dono designavit templo Jovis fines. *Id. ibid. 35.* Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, designatus locus est. *Cic. 9. Phil. 7. 17.* Locum sepulcro pedes triginta quaque versus designat. *Orellius* vero alique plures rectius legunt assignat. *Virg. 5. En. 755.* Aeneas urbem designat aratro. *Ovid. 4. Fast. 825.* Designare membra sulco. *Tac. 12. Ann. 24.* oppidum sulco. *Val. Flacc. 3. 425.* designat littora ferro. *Stat. 6. Theb. 782.* ac mediam designat vulnere frontem. *Seneca Ep. 90. ante med. Serra* per designata corrente, certa manu trabem scindere. — Et pro delineare. *Ovid. 6. Met. 103.* elusam designat imagine tauri Europen. *Stat. 1. Theb. 310. de Mercurio.* sublimis raptim per inane volatus Carpit, et ingenti designat nubila gyro. (Alii legunt *dissignat*, et exponunt, scindit, perumpit. Apud *Arnob.* quoque *dissigno* legitur 1. 63. et 7. 6.)

II.) Translate. ¶ 1. Est verbis similive alia ratione aliquid representare, deformare, notare, indicare: ad rem *Quintil. 4. 2. 120.* Ut affectus velut primis lineis designatur. *Cic. 1. Orat. 23. 109.* Sin autem ea, quae observata sunt in usu ac tractatione dicendi, haec ab hominibus callidis ac peritis animadversa ac notata, verbis designata, generibus illustrata, partibus distributa sunt, etc. *Cæs. 1. B. G. 18.* Hac oratione Dumnorigem designari sentiebat. *Farro 8. L. L. 80. Müll.* Quom vocabula sint infinita ac res communes designent, ut vir, mulier. h. e. significent. *Cæs. 3. B. C. 96.* Triclinia strata, magna argenti pondus expositum, — tabernacula protecta hedera, multaque praeterea, quae nimiam luxuriam et victoriam fiduciam designarent. *Cic. 1. Cat. 1. 2.* Notat et designat oculis ad eadem unumquemque nostrum. *Id. 2. Orat. 58. 236.* Haec ridetur, quae notat et designat turpitudinem aliquam non turpiter. *Liv. 24. 16.* Si reputabitis, nulla ignavia nota leviori designari vos potuisse. h. e. infamiam notare. *Ovid. 3. Amor. 1. 19.* digito vatem designat euntem. ¶ 2. Interdum distribuendi, disponendi ordinandique significationem complectitur. *Cic. 1. Nat. D. 11. 28.* Anaxagoras — primus omnium rerum descriptionem et modum mentis infinitae vi ac ratione designari et confici voluit. *Id. 3. ibid. 35. 85.* Nec amicus, nec respublica ratione quadam et disciplina designata videtur, si in ea nec recte factis praemia exteet ulla, nec supplicia peccatis. ¶ 3. Hinc speciatim designatus consul, tribunus plebis, etc. est, qui in proximum annum creatus, magistratum nondum inicit. *Cic. 11. Fam. 6.* Consul designatus. Adde *Sall. Cat. 26. et Felleg. 2. 58.* Rursus *Cic. 2. leg. Agr. 5. 14. et Sall. Jug. 27.* tribunus plebis. *Felleg. 2. 111.* quaestor. *Farro 3. R. R. 17. 10.* Candidatus nonnisi designatus seditis. *Et Cic. 2. leg. Agr. 10. 26.*

¶ 4. Idem decemviratum habent, quos plebs designaverat. h. e. delegerit. — Item in municipiis et coloniis habebantur magistratus designati. *Inscript.* Tiburtina apud *Gruter.* 485. 6. M. YESERIO M. F. PAL. JUCURDIANO PRAEF. FABRYM, ACCENSO VELATO, PROC. ALIE. VIAE FLAM., II. VIR. DESIGN. ALIA Neapolitana apud *eumd.* 1092. 5. L. CALVIDIO L. F. CLEMENTI ANN. XX. II. VIRO DESIGNATO etc. — Et latiori sensu de puero nondum nato *Cic. Cluent. 11. 32.* Heres familiaris, designatus reipubl. civis. *NB.* Apud *Colum. Arbor. 1. 5.* Ager, quem seminariorum designaveris. *Schneider.* rectius legit *designaveris*. ¶ 4.

Aliquando est rem aliquam insignem moliri, patrare, sed cum nota et ignominia, ut *Non. p. 96. 6. Merc.* docet. *Plaut. Most. 2. 1. 66.* Quae designata sunt et facta nequibia. *Ter. Adelph. 1. 2. 7.* Quae facta sunt, omitto: modo quid designavit? ni. Quidnam id est? de. Fores effregit atque in aedes irruit, etc. *Horat. 1. Ep. 5. 16.* Quid non christas designat? opera recludit, etc. Apud *Horat.* nonnulli, ut *Schmid.*, designare accipiunt pro signa dirumpere, adeoque pandere, in lucem protrahere.

DESILIO, silis, silii vel silii, sultum, silire, n. 4. (de et salio). Part. *Desiliens*. — Desilio est saltu descendendo (li. saltor gii; Fr. *sauter en bas*; Hisp. *saltar abaxu*; Germ. *heralspringen*; Angl. *to jump, or leap down, aligh, vault*). Usurpatur — a) Cum

addito Ablativo, a quo quis desilit, et praepos. *de*, *ex*, vel a. *Plaut. Rud. prol. 75.* Desilire de navi in scapham. *Id. ibid. 1. 2. 84.* in terram e scapha. *Cæs. 4. B. G. 24.* De navibus desiliendum, et fluctibus consistendum erat. *Id. 4. ibid. 2.* Desilire ex equis. *Id. 5. ibid. 17.* Ex essedis desiliendi facultatem dederunt. *Cic. Mil. 10. 29.* de rheda. *Virg. 11. En. 500.* portisque ab equo regina sub ipsis Desiluit. *Ovid. 12. Met. 129.* ab alto curru. *Sueton. Ner. 23.* de muro. — b) Apud poetas et sequioris aevi scriptores cum Ablativo sine praepositione. *Virg. 12. En. 355.* Desilire curru. *Horat. Epod. 17. 70.* altis turribus. *Id. 1. Sat. 2. 130.* lecto. *Ovid. Heroid. 15. 172.* saxo. *Justin. 1. 10. 9.* equis. — c) Cum addito, quo quis desilit. *Cæs. 4. B. G. 12.* Equites ad pedes desilierunt. *Ovid. 3. Met. 681.* in undas. *Id. 3. Art. Am. 22.* in rogos medios. *Sueton. Cæs. 64.* in mare. — d) Absolute omnino. *Cæs. 4. B. G. 25.* At, nostris militibus cunctantibus, maxime propter altitudinem maris, qui x. legionis aquilam ferebat, contestatus deos, ut ea res legioni felicitate eveniret: Desilite, inquit, milites, nisi vultis aquilam hostibus prodere. Adde *Ovid. 10. Met. 722.* — e) Notandum illud *Horat. Art. P. 134.* in arcum desilire. — f) De inanibus. *Horat. Epod. 16. 48.* Levis crepante lymphae desilit pede. *Ovid. 4. Fast. 427.* Uvidus (locus) ex alto desiliens aquae. *Propert. 2. 16. 50.* Fluminaeque aethera desiluisse domo.

DESINATIO, ðnis, f. 3. cessatio. *Seneca Ep. 117. a med.* Hac desinatione captans. Ita *Scalig.* ad *Festum.* Alii *destinatione*, alii *rectius desestatione*.

DESINO, as, ar, n. 1. idem ac *Desino, sinis*, apud veteres. *Paul. Diac. p. 72. 13. Müll.*, ubi alii leg. *desivare* eodem sensu, et quidem rectius: V. DESIVARE.

DESINO, stnis, stvi vel stii, stium, sinere, a. 3. (de et sino). *Desisse* per syncopeon occurrit apud *Cic. 9. Fam. 24. 2.* et *Sueton. Ner. 33.*; et *desissem* apud *Caes. 36. 5.* — Praeteritum *desi* dissyllab. legitur in *Inscript.* apud *Gruter.* 1132. 1., et emendatior apud *Labusium, Decur. Besc. p. 46.* et in *Marm. Taurin. T. 2. p. 58.* QVAERERE CESSAVI NVNQVAM NEC FERDERE DESI. — Part. *Desinens 2. h.*; *Desitus 1. c.*; *Desiturus* et *Desinendus 1. a.* — Desinere est omittre, relinquere, deserere (li. *trahere, lasciare, finire*; Fr. *discontinuer, mettre fin à, cesser*; Hisp. *descontinuar, interrumpir, fenecer, terminar*; Germ. *von etwas ablassen, damit aufhören, es zu thun unterlassen*; Angl. *to end, cease, leave off*). Occurrit ¶ 1. Stricto sensu, et quidem — a) Cum Accusativo rei, quae omittitur, vel a qua quis cessat. *Ter. Heaut. 2. 3. 64.* Mulier telam desinit continuo. *Fulgat. libri habent deseri*: at *Cod. Bemb.* desinit, *quam lectionem confirmat Arus. Mess. p. 222. ed. Lindem.* *Cic. 7. Fam. 1. 4.* Libenter mehercule artem desinere. (Sed juxta nonnullos subintelligi potest exercere. Et sunt qui aliter legant.) Eodem modo *Sueton. Tib. 36.* Deprecantibus (*mathematicis*) ac se artem desituros promittentibus, veniam dedit. *Virg. 8. Ecl. 61.* Desine Maenaios, jam desine, tibia, versus. (Sed juxta nonnullos subaudiri potest dicere, aut canere: ut et in illo 9. *Ecl. 67.* Desine pium, puer.) *Sil. It. 12. 725.* Cede deis tandem, et Titania desine bella. *Gell. 2. 12.* Non ad augendam, sed ad desinendam seditionem, legem hanc esse dicebat. h. e. ad sedandam terminandamque. Adde *eumd. 15. 16.* *Apul. 5. Met. 1.* lugubres voces desinito. *Ovid. 2. Art. am. 725.* Sed neque tu dominam velis majoribus usus Desine. *Al. leg. Desere.* (qua: lectionis varietas reperitur etiam 3. *Met. 478.* 6. *ibid. 215.* 7. *ibid. 850.* 2. *Pont. 7. extr.* et 4. *ibid. 8. 72.*) *Val. Flacc. 4. 635.* Desinite amplexus, propiusque accedite dextra. *Sed legendum:* Dem. sinite. Haec *Heins.* congererat ad primum loc. *Ovidii* allatum. *Inscript.* apud *Murat. 606.* VTI STATIONARI DESINANT INVIRIAM CONDICTORIBUS GREGVM OVIARICORVM. h. e. desinant injuriam facere. — b) Cum Infinito rei, quae omittitur. — Cum Infinito activo, vel deponenti. *Plaut. Bacch. 1. 1. 67.* Prius hic adero, quam te amare desinam. *Ter. Eun. prol. 16.* Desinat lacessere. *Cæs. 3. B. C. 19.* Desinite ergo de compositione loqui. *Cic. 2. Fam. 9. extr.* Equidem non desinam tua decreta defendere. *Id. 1. de republ. 1.* Commemorare eos desino. *Id. 2. Orat. 14. 59.* Illud jam mirari desino, quod multo magis ante mirabar. *Inscript.* apud *Gruter. 607.* et apud *Murat. 572.* rogo, NOMINE

PERMITTAS MIHI IN KODEM LOCO IN MARMOREO SARGOPHAGO, QVEM MIHI MODO COMPARAVI, EA CORPORA COLLIGERE, VT, QVANDONE ESSE DESIERO, PARITER CVM EIS FOXAR. — Cum Infinito passivo. *Zucret. 4. 402.* ubi ipsi Desierunt verti. *Cic. 6. de republ. 25.* Solum igitur quod sese movet, quia nunquam deseritur a se, nunquam ne moveri quidem desinit. *Id. 1. Att. 19.* ad fin. Jamdiu fieri desierant. *Quintil. 8. 5. 29.* In sole sidera ipsa desinunt cerni. — c) Ipsum desinere passivo usurpatur. *Cic. Brut. 32. 123.* Veteres orationes a plerisque legi sunt desitae. *Liv. 42. 49.* Persei nunquam desitum celebrari nomen. *Sueton. Aug. 37.* Censores creati desitos longo intervallo, creavit. *Rursus Cic. 2. Fin. 13. 43.* Jam pridem contra eos desitum est disputari. *Gell. 1. 10. 2.* Sermone jam desito. — d) Raro cum Ablativo, vel cum Genitivo rei. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 25. 80.* Desine, queso, communibus locis. *Sed uti subaudiri potest.* Sexto casui praepositionem addidit *Prudent. 11. πρὶ στέφ. 64.* Desine ab unco. — *Horat.* cum Genit. junxit 2. *Od. 9. 17.* Desine mollium tandem querelaram. *quae constructio Graeca est: παύσαι τὸν αἰτιάζων.* Sic in frustulis Antiope Euripidae Valckenarius (c. 8. sub finem) dedit *παύσαι δ' αὐτῶν.* *Ovid. 6. Met. 215.* desine querelas dixit. *Sil. It. 10. 84.* et consul non desinit ira. Cf. *Horat. 3. Od. 27. 69.* abstineto irarum calidæque rixæ. *Et Virg. 10. En. 441.* tempus desistere pugnae. — e) Sæpius occurrit absolute omnino. *Ter. Adelph. 5. 3. 67.* Pergis ne? de. Jam jam desino. *Cic. 1. Off. 37. 135.* Ut incipienti ratio fuerit, ita sit desinendi modus. *Quintil. 8. 6. 50.* Quo ex genere ceperis translationes, hoc desinas. *Sueton. Ner. 46.* In hoc desisse versu. — Absolute usurpatur praecipue in familiaribus sermonibus, quom rei cessatio desideratur. *Ter. Andr. 5. 6. 7. P.* Nec mora ulla est, quin cum utorem ducam. c. Num ille somniet ea, quae vigilas volvit? P. Tum de puero, Dave? d. Ab! desine. Solus est, quem diligunt dii. *Id. Eun. 2. 3. 55. ex.* Verum; parasitus cum ancilla. P. Ipsa est: licet! desine; jam conelamatum est. — Et passive absolute. *Ovid. 1. Art. am. 411.* Tunc bene desinitur. Cf. *Cic. fragm. pro Cornel. apud Priscian. 10. p. 899.* *Putsch.* Captum per eos, qui volebant, desitum est per hunc, qui desecit. ¶ 2. Hinc latiori sensu et neutrorum more usurpatur pro cessare, terminari, finire. *Sall. Jug. 83.* Omne bellum sumi facile, ceterum egerume desinere. *Virg. 4. Ecl. 8.* quo ferrea primum Desinet, ac toto surget gens aurea mundo. *Ovid. 5. Met. 285.* Desierant imbres. *Id. Heroid. 3. 89.* ira. Adde *eumd. 4. Met. 727.* *Horat. Art. P. 3.* atrum Desinat in piscem mulier formosa superne. *Phin. 2. Ep. 10.* Fragilia et caduca, non minus quam ipsi homines, occidunt desinuntque. h. e. intereunt, pereunt. — Et de coloribus, qui gradatim languescunt. *Phin. 37. Hist. nat. 9. 40. (121).* Gemma haec in violam desinit. h. e. ita colore languet, ut colorem habeat violae similem. — Et de extrema montis parte. *Flor. 4. 12. 46.* Pyrenæus desinens. h. e. Pyrenæi pars extrema. — Denique similiter desinere dicuntur a rhetoribus verba, quae iisdem syllabis eisdem exitus habent, ὁμοειδέματα: quae similiter desinentia tum *Cic. 4. Herenn. 20. 28.*, tum *Quintil. 9. 4. 42.* appellant. Adde *Cic. 3. Orat. 54. 206.*

DESIPIENTIA, æ, f. 1. ignorantia. *Zucret. 3. 500.* Desipientia sit, quia vis animi atque animi conturbatur.

DESIPIO, pis, pere, 3. (de et sapio). *Furcellinus* Praeteritum quoque *desipi* offert, sed nullo confirmat auctore. — Docet *Charis. 2. p. 210. Putsch.* in Infinito *desipere* facere, non *desipere*. Sed cave homini credas. V. infra *Horat. 4. Od. 12. 28.* — Part. *Desipiens 1. a.* — Desipere occurrit A) Neutrorum more, et B) Activo.

A) Neutrorum more, et quidem translate, desipere est insipienter agere, delirare, dementem esse (li. *esser pazzo, essere sciocco o ignorante, impazzire*; Fr. *être depourvu de sens, avoir perdu l'esprit, agir sottement, être fou*; Hisp. *volverse loco, perder el juicio, estar loco*; Germ. *unsinnig oder thöricht oder albern sein oder handeln*; Angl. *to dote, be foolish, act foolishly*). Occurrit — a) Fere absolute. *Zucret. 3. 733.* Desiperent homines, saperent fera sacra ferarum. *Id. 5. 164.* cetera de genere hoc affingere et addere, desipere est. *Cic. Planc. 37. 90.* Licet me desipere dicatis. *Id. 1. Nat. D. 34. 94.* Tu

summos viros desipere, delirare, dementes esse dicebas. *Id. 2. ibid.* 5. 16. Desipientis arrogantiam est etc. *Id. 2. Divinar.* 23. 51. Estne quisquam ita desipiens, qui etc. *Id. 2. Fam.* 9. In quo quam objurgaret, quod nimio gaudio prae desipere. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 211. Ajar quem immeritis occidit, desipit, agnos. *Id. 4. Od.* 12. 28. Dulce est desipere in loco. — Et de aegro, qui vehemente febris correptus deliravit. *Cels.* 3. 18. Interdum in accessione aegros desipere et loqui aliena. *Et mox.* Alii facilius contineantur et intra verba desipiunt. — b) Speciatim cum Genitivo. *Plaut. Epid.* 1. 2. 35. Desipiebam mentis, quum illa scripta mitterem. *Sed Graeca constructio est.*

B) Active, proinde ac verbum causativum, uti ajunt, proprie pro insipidum facere, habet *Tertull. Patric.* 13. et 18. Fermentum modicum totam desipit conspersione.

DESIPISCO, is, ere, n. 3. idem ac desipio. Vox a Latine expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 96.

DESISTO, sistis, sisti, sistum, sistere, n. 3. (de et sisto). *Destiterunt* paucissima correpta, more poetico dixit *Lucret.* 4. 972. — Part. *Desistens* sub d; *Destitutus* sub b. — Nonnulli *desistere* exponunt manere, morari, consistere in loco aliquo; afferuntque illud *Plaut. Most.* 3. 2. 10. Quid illic, obsecro, tamdiu destitisti? *At ah! rectius leg. restitisti.* Itaque *desistere*

A) Neutorum more est cessare, abstinere, finem facere, desinere, assistere; ita tamen ut significet voluntatis et consilii mutationem. Nam *desinimus* aliquando, licet voluntatem non deponamus: *desistimus* vero et simul voluntatem abjicimus. (It. *trahere, cessare, desistere*; Fr. *s'écarter, cesser, s'abstenir, s'arrêter*; Hisp. *desistir, cesar, contenerse, dexar de hacer, abstenerse*; Germ. *von etwas abstehehen, ablassen, etwas zu thun aufhören*; Angl. *to cease, give over, desiste from, discontinue, leave off*). Usurpatur — a) Cum addita re, a qua quis desistit — Per Ablativum et praepos. de. *Cic.* 2. *Tusc.* 12. 28. Verbo de sententia destitisti. *Id.* 5. *Fam.* 2. 8. Qui agerent cum eo, ut de illa mente desisteret. *Nepos Timoth.* 2. Desistere de diutina contentione. — Per Ablat. et praepos. ab. *Cic.* 3. *Off.* 3. 15. Desistere a sententia. *Plerique tamen omittunt praepos. ab. Cæs.* 2. *B. C.* 12. a defensione. *Sall. Jug.* 25. ab oppugnatione. Sic de persona *Plaut. Men.* 5. 2. 27. Quid tu discis es? quid ille autem abs te iratus destitit? h. e. discessit. Similiter *Paul. Dig.* 4. 5. 5. Deficere dicuntur, qui ab his, quorum sub imperio sunt, desistunt. — Per Ablativum sine praepos. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 19. 63. et fin. sententia. *Id. fragm. pro C. Cornel.* apud *Pseudo-Ascon.* accusatione. *Cæs.* 1. *B. G.* 45. negotio. *Id.* 5. *ibid.* 11. itinere. *Id.* 7. *ibid.* 26. consilio. *Liv.* 37. 57. extr. petitione. *Id.* 7. 40. impio bello. *Virg.* 1. *Æn.* 37. incepto. — Per Genitivum. *Virg.* 10. *Æn.* 44. pugnae. *Al. leg.* pugna. Si pugnae relictae, erit Genitivus, ut *abstinere verarum* apud *Horat.*, et *desinere traë* apud *Sil. It.* 10. 84., et *querularum* apud *eumdem Horat.*, quæ gratia moris sunt. — Per Dativum. *Stat.* 5. *Theb.* 273. haud unquam justo mea cura labori destitit. h. e. defuit. — b) Cum Infinito. *Lucret.* 6. 558. nisi humor destitit in dubio ductu factarier intus. *Cic. Brut.* 91. 314. Quum me medici hortarentur, ut causas agere desisterem. *Id.* 1. *Fam.* 1. 2. Pompejum hortari et orare non desistimus. *Id.* 1. *Tusc.* 49. 117. Homines mortem vel optare incipiunt, vel certe timere desistant. *Cæs.* 6. *B. G.* 2. Illi finitimos Germanos sollicitare et pecuniam polliceri non desistunt. *Horat. Epod.* 11. 5. Hic tertius decembris, ex quo destitit Inachia furere. *Paul. Dig.* 50. 9. 10. Qui datis libertatibus, desititurus est solvendo esse. — c) Cum particula *quin*, praecedente tamen alia particula negativa. *Plaut. Rud.* 1. 4. 9. Neque unquam, quin inveniam, desistam. *Vatinius* apud *Cic.* 5. *Fam.* 10. Non desistam, quin illum aliquando eruam. — d) Passive impersonaliter. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 142. Nunc jam istis rebus desisti decet. — e) Absolute. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 81. Desiste: recte ego rem meam sapio. *Lucret.* 5. 824. Sed qua finem aliquam pariendi debet habere, destitit (terra), ut mulier spatio defessa vetusto. *Varro* 8. *L. L.* 97. *Müll.* Quod ad origines verborum hujus libri pertinet, satis multa arbitror positas hujus generis. Desistam; et quoniam de hisce

rebus etc. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 3. Injussi numquam desistant. *Id. ibid.* 9. 57. non hodie, si Exelusus fuero, desistam. — Et de voce sive oratione interrupta *Ovid.* 2. *Fast.* 823. Ter conata loqui, ter destitit; ausaque quarto etc. Cf. *eumdem Heroid.* 4. 7. Ter tecum conata loqui, ter inutilis haesit Lingua, ter in primo destitit ore sonus. — Et de fine *Varro* 2. *R. R.* 3. 8. Desistente autumno.

B) Active pro sistere, destituere, ponere. *Apul.* 4. *Met.* Montis in excelsi scopulo desiste puellam. *Nonnulli tamen aliter legunt.*

DESITUDO, inis, f. 3. cessatio. *Sulpic. Sever. praef. de vita B. Martini.* Totum id desitudine tantum temporis perdidissem. *At opt. codices, et editiones habent desuetudine.*

DESITUS, a, um, particip. a *desino*: *V. DESINO.*

DESITUS, a, um, est etiam particip. ab inus. *desero*, a de et sero, ris, vi, rere; quod occurrit apud *Varron.* 1. *R. R.* 23. 6. In recentibus pomariis desitis seminibus. h. e. deorsum jactis. *V. DISSERO, evi.*

DESITUS, us, m. 4. (desino) cessatio. *Jul. Val. de reb. g. Alex. M.* ed. Rom. *A. Mai.* 3. 54. Colore atro cum desitu spiritus videbatur.

DESIVARE desinere. *Paul. Diac.* p. 72. 13. *Müll.* Plerique Codices habent *desinare*, quod e conjectura mutatum esse apparet. Ceterum, addit cl. *Müllerus* ad h. l., a *desinendo* ortum est adjectivum nomen *desivus*, ut *oblivio* ab *obtinendo*; hinc *desinare*. Quod in *Gloss. Labb.* sunt: *Desinator* (scr. *Desivatus*), *ἀβουδντος*, et *Diesivator* (*Desivatur* corr. *Scal.*), *βουδνται* (scr. *ὀβουδνται*): inde conjicere licet, *desivare* dictum maxime esse de sociis a societate deficientibus.

DESOLANUS, a, um, adject. *Gloss. Isid.* Desolanus, subsolanus.

DESOLATIO, ōnis, f. 3. actus desolandi. ¶ 1. Abstracte. *Fulgat. interpr. Jerem.* 7. 34. In desolationem enim erit terra. Adde *eumdem* saepius alibi. ¶ 2. Concreto, uti ajunt, sensu pro loco desolato. *Cassiod.* 8. *Variar.* 31. a *med.* Fædum ergo nimis est nobili, filios in desolationibus educare, quum frequentationi humanae videat alites sua pignora commississe. Hic porro *Cassiod.* nomine regis Athalarici incolas Bruttiorum monet, ut, potius quam agros, urbes velint incolere.

DESOLATORIUS, a, um, adject. qui desolat. *Hieronym.* *Ep.* 18. n. 14. Vere quippe desolatorius carbo, qui linguam puram facit a peccato, sermo divinus est. Haec et *Fulgat. interpr. Psalm.* 119. 4. Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus desolatoriis.

DESOLATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DESOLUS, as, avi, atum, are, a. 1. (de et solus). Part. *Desolatus*. — Desolo est solum relinquere, desertum reddo, adeoque spolio, devasto (It. *lasciar solo, desolare*; Fr. *dépeupler, désoler*; Hisp. *despoblar, desolar*; Germ. *einsam lassen, ver lassen, ent-wählern*; Angl. *to desolate, lay waste*). Occurrit — a) Absolute. *Virg.* 11. *Æn.* 386. sat funera fusi Vidimus, ingentes et desolavimus agros. *Id. ibid.* 870. desolati manipuli. h. e. signa relicta: *Servius. Ovid.* 1. *Met.* 349. Desolare terras. *Plin.* 4. *Ep.* 21. 3. Patri nunc unus ex tribus liberis superest, domumque pluribus adminiculis paullo ante fundatam desolatus falcit ac sustinet. *Id.* 10. *ibid.* 97. 10. Prope jam desolata templa cepisse celebrari. *Tac.* 16. *Ann.* 30. Viduata desolataque. *Justin.* 1. 7. 3. Victus jam ac desolatus in regnum refugit, ubi tamen recentiores aliter leg.: victisque jam de se sollicitus etc. *Colum.* 1. *R. R.* 3. 11. Quos hostis proficiendo desolasset agros. *Stat.* 6. *Theb.* 917. Desolare urbes. *Id.* 1. *ibid.* 653. desolata domorum Tecta vides. *Id.* 2. *Sily.* 1. 233. Desolata soror. *Inscript.* non probæ notæ apud *Don.* cl. 10. n. 11. SOLAQUE ME DESOLASTI, VALE VIRGO DVLCESS. — b) Cum addito Ablativo rei, quo quis spoliatur. *Tac.* 12. *Ann.* 26. Desolatus paullatim citam servilibus ministeriis. *Stat.* 9. *Theb.* 672. desolatamque magistro Agmen. *Petrone. Satyr.* 124. aro jam desolata senectus. h. e. annis defecta. *Inscript.* apud *Gruter.* 682. 9. AURELIA FAYSTINA MATER VNICO FILIO DESOLATA PONDUM CURAVIT. At *to unico filio* potest esse et Dativum. *Apul.* 4. *Met.* Ego misera tali domo, tanta familia, tam sanctis parentibus desolata. — c) Cum Genitivo. *Sil. It.* 8. 590. Desolata virosum.

DESOLUTUS, a, um, particip. ab inusit. *desolvo*. *Scævola Dig.* 40. 5. 41. § 9. Reliquorum nomine illud desolutum est.

DESOMNIS, e, adject. insomnis. *Petron. fragm. Tragur.* 47. *Burmamn.* Quæ soles me nocte desomnem facere.

DESORBEO, es, ere, a. 2. (de et sorbeo). Part. *Desorbens*. — Desorbeo est idem quod absorbeo. *Tertull. Idolol.* 24. Vortex ejus ad inferos desorbet. *Capell.* 8. p. 270. Jamdudum laxatus in somnos, forte repente blandum stertens ranæ sonitum desorbentis increpuit. h. e. ronchantis. *V. RONCHUS.*

DESPECTATIO, ōnis, f. 3. actus deorsum spectandi, et locus ipse, unde spectatur deorsum.

I.) Proprie. *Vitruv.* 2. 8. 17. *Schneid.* Pilis lapideis — altitudines extractæ — summas utilitates perficiunt et despectationes. *Schneiderus* vero legit: ad summas utilitates proficiunt disparatione. *V. eumdem* in notis ad h. l.

II.) Translate est despectio, contemptus. *Fulgat. vet. Ital.* (ed. *A. Mai.*). *Ezechiel.* 2. 3. Qui me exasperant secundum despectationem (*Codex habet dispectionem*) patrum suorum.

DESPECTATOR, ōris, m. 3. qui despectat: sed occurrit translate tantum et est contemptor. *Tertull.* 2. ad *Uxor.* 8. Despectatores divinarum sententiarum.

DESPECTIO, ōnis, f. 3. despicendi actus: sed occurrit translate tantum pro contemptu. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 288. 24. *Merc.* Consolabitur eam magnitudo animi, et humanarum opinionum alta quadam despectio.

DESPECTO, as, are, a. 1. *frequentat. a despicio*. Part. *Despectans* I. — Despecto est saepe deorsum aspicio.

I.) Proprie. *Liv.* 35. 25. Regionem eam maxime despectat. *Virg.* 1. *Æn.* 400. nunc terras ordine longo Aut capere, aut captas jam despectare videtur. *Id.* 7. *ibid.* 740. quos malifera despectant mania Abelle. *Id.* 10. *ibid.* 409. Despectare flammam. *Ovid.* 4. *Met.* 622. et alto seductas æthere terras. *Id.* 2. *ibid.* 710. humum. *Calpurn.* 7. *Ecl.* 24. Spectacula Tarpejum prope despectantia culmen.

II.) Translate est contemno, despicio. *Tac.* 2. *Ann.* 43. Piso vix Tiberio concedere, liberos ejus despectare. *Id.* 2. *Hist.* 30. Ne ut victi et ignavi despectarentur.

DESPECTOR, ōris, m. 3. qui despicit; sed occurrit translate tantum, et est despectator, contemptor. *Tertull.* 2. contra *Marcion.* 23. Adlegitur Saul, sed nondum despector prophetae Samuelis.

DESPECTRIX, icis, f. 3. quæ despicit; sed occurrit translate tantum, et est quæ contemnit. *Tertull. Anim.* 23. Virtus despectrix mundi.

DESPECTUS, a, um, *V. DESPICIO.*

DESPECTUS, us, m. 4. (despicio) prospectus ex superiori loco in inferiorem.

I.) Proprie. ¶ 1. Abstracte. *Lucret.* 4. 417. At conlectus aquæ, digitum non aliorum, — Despectum præbet sub terras impete tanto, A terris quantum cæli patet altus hiatus: Nubila despicere et cælum ut videare videre. *Cæs.* 7. *B. G.* 79. Erat ex oppido despectus in campum. *Id.* 3. *ibid.* 14. Loca, unde erat propinquus despectus in mare. *Stat.* 5. *Theb.* 351. pelago despectus aperto. ¶ 2. Concreto, uti ajunt, sensu est locus ipse superior, unde in inferiorem prospicere possumus. *Cæs.* 2. *B. G.* 29. Oppidum ex omnibus partibus altissimas rupes despectusque habet.

II.) Translate est contemptus. *Cic.* 4. *Herenn.* 39. 51. Ludibrio et despectui paternis inimicis erunt oppositi.

DESPERABILIS, e, adject. qui sperari non potest. *Fulgat. interpr. Jerem.* 15. 18. Quare plaga mea desperabilis renuit curari?

DESPERANS, antis, *V. DESPERO.*

DESPERANTER, adverb. sine spe. *Cic.* 14. *Att.* 18. Quod desperanter tecum locutus est.

DESPERATE, adverb. desperanter. *Augustin.* *Ep.* 237. ad *Celer.* Non desperate sollicitus. *Cassiod.* 1. *Variar.* 30. Ut desperare persequeretur innoxios servilis furor armatus.

DESPERATIO, ōnis, f. 3. est, ut ait *Cic.* 4. *Tusc.* 8. 18., ægritudo sine ulla rerum expectatione meliorum (It. *disperazione*; Fr. *action de désespérer, désespoir*; Hisp. *desesperamiento, desesperacion*; Germ. *d. Hoffnungslosigkeit, Verzweiflung*; Angl. *a despairing, despair*). Occurrit ¶ 1. Generatim — a) Et quidem cum Genitivo. *Cæs.* 1. *B. G.* 5. Omnium salutis desperatio. *Id.* 1. *ibid.* 11. Afferre

cupiam desperationem pacis. *Cic. 2. Phil. 35. 88. vitæ. Id. 12. ibid. 5. 10. victoria. Id. 2. Cat. 11. 25. Bona spes cum omnium rerum desperatione configit. Id. 4. Fam. 3. 2. Tanta est omnium rerum amissio, et desperatio recuperandi. Liv. 3. 2. Futuræ sibi postea fidei desperatio. *Juvenal. 6. 367. barbæ. Seneca Ep. 64. Beatæ vitæ desperationem facere. h. e. in causa esse, cur beata vita desperetur. Justin. 2. 13. 5. Desperatione rerum pacem petere. Adde *Sueton. Ner. 2. — b) Sine Genitivo. Cæs. 2. B. C. 42. Ad summam desperationem nostri perveniunt. Cic. 14. Att. 19. Magna desperatione affectus sum. Id. 8. ibid. 3. Desperatione quærere aliquid. Id. post redit. in senatu 9. 24. A desperatione ad spem revocare aliquem. *Nepos Eumen. 12. Ad desperationem adducti. Sueton. Aug. 81. Ad desperationem redactus. Tac. 2. Hist. 46. Ad desperationem formidare properare. — Γνωμῆν est illud *Curt. 5. 4. ad fin. Sæpe desperatio spei causa est. Cf. *Veget. 3. Milit. 21. Sed clausis ex desperatione crescit audacia; et, quum spei nihil est, sumit arina formido. — In plurali numero. *Cic. 2. Fam. 16. ad fin. Recordor desperationes eorum, qui senes erant, adolescente me. ¶ 2. Speciatim desperationem pro desperata audacia posuit *Apul. 10. Met., ubi ait: Qua mira desperatione truculentæ femine repente perturbatus medicus, etc.********

DESPERATUS, a, um. V. DESPERO.

DESPERO, gis, si, sum, gere, n. 3. dispergo, dissipo. *Sil. It. 9. 167. In vacuas senior vitam dispererat auras. Al. leg. dispererat; et quidem reclusus.*

DESPERNO, spernis, sprētum, spernere, a. 3. (de et sperno). Part. *Despretus.* — Desperno est idem ac sperno, vel valde sperno. *Colum. 10. R. R. 298. ne Corydonis opes despernat Alexis. Paul. Diac. p. 72. 12. Müll. Despretus valde spretus.*

DESPERO, as, avi, atum, are, 1. (de et spero). Vetusissimi olim scriptores desperantur pro desperant deponentis forma dixere, teste *Capro* apud *Priscian. 8. p. 797. Putsch.* — Part. *Desperans* sub a, b et d.; *Desperatus* in fin.; *Desperandus* sub f. — Despero est spem depono, diffido (It. *disperare*; Fr. *ne pas espérer, désespérer, renoncer à tout espoir*; Hisp. *desesperar, quitar à otro la esperanza*; Germ. *an etwas od. Jemandem verzweifeln, die Hoffnung auf etwas aufgeben, etwas nicht hoffen, aufgeben*; Angl. *to despair of, be without hope, despond*). Usurpatur — a) Sæpe cum Ablativo rei et præpos. de. *Cæs. 1. B. G. 40. Desperare de officio imperatoris. Id. 7. ibid. 36. de expugnatione. Cic. 8. Att. 11. a med. de republica. *Planctus* apud *Cic. 10. Fam. 21. 3. Desperans de se, de exercitu, de Lepidi fide. Liv. 26. 41. de summa rerum. — Cum Ablativo et præpos. ab. *Cic. Pis. 6. 12. Spem habere a tribuno plebis, a senatu desperasse. h. e. obtinere a senatu, desperasse. — b) Cum Accusativo rei. *Cic. Mur. 21. 43. Desperare honorem. Adde *eumd. 2. Cat. 9. 19. Id. 8. Att. 15. 5. pacem. Cf. *eumd. 7. ibid. 20. 1. Id. Mil. 21. 56. Servi desperantes vitam domini. Id. 6. de republ. 23. reditum in hunc locum. Id. 1. Fin. 18. 61. omnia. Id. 1. Nat. D. 22. 60. omnem veritatem. *Lentulus* apud *Cic. 12. Fam. 14. valde rempublicam. Liv. 23. 14. voluntarium dedicationem. Horat. 1. Ep. 1. 30. membra invicti Glyconis. Quintil. 12. 11. 26. Summa desperare et in secundis tertiusque consistere. *Seneca Ep. 29. Marcellinum nostrum ego nondum despero: etiamnum servari potest. Id. Med. 163. Qui nil potest sperare, desperet nihil. Flor. 4. 2. 86. victoriam. — c) Cum Accusativo et Infinito, quæ tamen simul sumpta accusativi vicem gerunt. *Cic. 1. Orat. 21. 95. Non despero, fore aliquando, qui etc. Id. 2. Divinat. 21. 48. Non equidem plane despero, ista esse vera. Horat. 2. Ep. 3. 150. Aut quia desperat tractata nescere posse. Ovid. 2. Met. 724. qua posse frui desperat. Quintil. 5. 12. 3. Id posse defendi desperat. — d) Raro cum Dativo. *Cic. post red. in senat. 14. 34. et Cæs. 3. B. G. Suis fortunis desperare. Cic. Mur. 21. 45. Sibi hic ipse desperat. Adde *Cæs. 7. B. G. 50. Cic. Pis. 34. 84. Thessalonicenses, quum oppido desperassent, munire arcei coegerunt. Id. ibid. 36. 89. Tu toties diffidens et desperans rebus tuis. Id. *Cluent. 25. 68. Desperare salutis suæ. Flor. 1. 18. 14. armis. — e) Absolute omnino. *Cic. 1. Off. 21. 73. Considerandum est ne temere desperet propter ignaviam.*************

Adde *eumd. 2. Fam. 5.; Ovid. 10. Met. 371.; et Quintil. 2. 4. 10. Vellej. 2. 82. 2. Pericula, quibus desperaverat. h. e. propter quæ desperaverat. — f) Passive. *Cic. 1. ad Q. fr. 3. 7. Sive restituimur, sive desperamur, nihil amplius opus est. Id. 2. Cat. 5. 10. Essent illi quidem desperandi, sed tamen ferendi. Id. *Rosc. Am. 10. 27. Hospes oppressus et desperatus ab omnibus. Id. *Amic. 24. 90. Hujus salus desperanda est. Horat. 1. Od. 7. 27. Nil desperandum Teucro duce et auspice. *Martial. Spectac. 22. Desperabantur promissi prelia Martis. Quintil. 1. 10. 8. Turpiter desperatur quiddam fieri potest. γωμῆν. — Et desperans passive pro desperatus apud *Plin. 22. Hist. nat. 34. 50. (108). Ulceraque jam desperatione in cicatricem cludit. Ita legit *Sillig.; alii cicatrice includit, alii cicatricem includit. — g) Hinc Particip. præter. pass.*******

*Desperatus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. Desperator et Sup. Desperatissimus; et est qui spem omnem abjecit, vel de quo spes nulla est. — a) Generatim et quidem Participii præteriti pass. significatione. *Nepos Att. 9. Ut Brutus et Cassius, provinciarum desperatis rebus, in exilium proficiscerentur. h. e. quum desperassent de rebus provinciarum. Cæs. 2. B. G. 24. Desperatis nostris rebus domum contenderunt. Id. 3. ibid. 3. Prope jam desperata salute nonnullæ hujusmodi sententiæ dicebantur. Id. 7. ibid. 86. Campestribus locis desperatis. Liv. 42. 25. Postremo cum desperato jam colloquio profecti essent. Id. 10. 14. Samnites, desperato improvise tumultu, etc. — b) Mediorum apud Græcos verborum significatione. *Cæs. 7. B. G. 3. Ubi ea dies venit, Carnutes, Cotuato et Conetoduno ducibus, desperatis hominibus, Genabum dato signo concurrunt. h. e. qui de se ipsi desperabant. — c) Desperato absolute, adverbiorum more. *Curt. 6. 17. 21. Desperato regionem, quam occupaverant, posse retineri. h. e. quum desperassent. Alii tamen leg. desperati. — d) Apud *Cic. adjective omnino. Cic. 2. Cat. 3. 5. Senes desperati. Id. 13. Fam. 56. Habere aliquid in rebus perditis et desperatis. Id. *Divin. in Q. Cæcil. 21. 70. Hoc remedium est ægrotæ ac prope desperatæ reipublicæ. Id. *Sull. 27. 76. Magni et diuturni et jam desperati reipubl. morbi. Id. *Mur. 20. 42. Pecunias jam desperatas exigere. Id. 6. Fam. 22. Hæc sunt nunc etiam atque etiam multo desperatoria. Id. 4. Ferr. 41. 101. Desperatissimo perfugio uti. *Balbus ad Cic. post ep. 8. l. 9. ad Att. Compositionis spem non desperatissimum esse puto.*********

DESPICABILIS, e, adject. Comp. *Despicibilior.* — Despicibilis est despiciendus; sed occurrit translate tantum, et est contemptibilis. *Ammian. 26. 8. Deditignatus hominem despiciabilem. Sidon. 2. Ep. 10. Despicabiliorem pronunciare. Capell. 6. p. 192. Assertio magis despiciabilis. Id. 8. p. 274. Nec despiciabilis temnendaque ratio.*

DESPICATIO, ōnis, f. 3. despiciendi actus; sed occurrit translate tantum, et est contemptus. *Cic. 1. Fin. 20. 67. Ut odia, invidia, despiciationes adversantur voluptatibus.*

DESPICATUS, a, um. V. DESPICOR.

DESPICATUS, us, m. 4. despectus; sed occurrit translate tantum, et est contemptus. *Plaut. Men. 4. 3. 19. Tu me bene merentem habes despiciatui. h. e. contemnis. Cic. Flacc. 27. 65. Quid porro in Græco sermone tam tritum, quam si quis despiciatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur?*

DESPICIENTIA, æ, f. 1. despectus, despectio; sed occurrit translate tantum, et est contemptus. *Cic. 1. Tusc. 40. 95. Totam vim bene vivendi in omnium rerum humana:um contemplatione ac despicientia ponamus. Id. 1. Off. 20. 66. Despicientia rerum exteriarum. Adde *eumd. 2. Off. 11. 38. Id. Partit. orat. 23. 81. Despicientia in contemnendis honoribus.**

DESPICIO, spicis, spexi, spectrum, spicere, 3. (de et antiq. specio). *Despexi* per syncope pro *despexisse* dixit *Plaut. Mil. glor. 2. 6. 72.* — Part. *Despicens* I. et II. 1.; *Despectus* II. 1. et in fin.; *Despiciendus* II. 1. — Despicio est deorsum aspicio, despecto (It. *guardare in giù, guardare dabbasso*; Fr. *regarder d'en haut, contempler d'un lieu élevé*; Hisp. *mirar, contemplar de alto*; Germ. *von oben etwas ansehen oder betrachten, auf etwas herablicken oder heruntersehen*; Angl. *to look down upon*).

I.) Proprie usurpatur — a) Sine Accusativo, sed

cum addito, quo quis despicit. *Plaut. Mil. glor. 2. 6. 72. Et me despeve ad te per impluvium tuum fateor. Id. ibid. 2. 3. 16. Per impluvium huc in proximum despexit. Ovid. 11. Met. 504. de vertice montis Despicere in valles. Id. 2. Art. am. 87. a summo caelo in æquora. *Horat. 3. Od. 7. 29. in vias. — b) Cum Accusativo rei, quam quis despicit. Cic. *Harusp. resp. 15. 33. Tollam altius tectum, non ut ego te despiciam, sed etc. Id. 3. de republ. 9. Nunc autem, si quis, illo Pacuviano invehens alitum anguium curru, multas et varias gentes et urbes despiciere et oculis collustrare possit, etc. *Virg. 1. En. 224. æthere summo Desperit mare vobisolum terrasque jacentes. Ovid. 2. Met. 178. summo ab æthere terras jacentes. *Lucan. 5. 251. culmine euncta. *Sil. It. 12. 488. e tumulis subjectam urbem. *Spartian. Alex. Sev. 3. ex altissimi montis vertice orbem terrarum Romanque. *Macrob. 1. Saturn. 6. a med. Quum populus Romanus pestilentia laboraret, essetque responsum, id accidere, quod dicit despicerentur, anxia urbs fuit, quia non intellexerat oraculum; eventit, ut Circensium die puer de cœnaculo pompam superne despiceret, et patri referret, quo ordine secreta sacrorum in arca pilenti composita videret. — c) Passive. *Colum. 1. R. R. 6. 23. Aerea ita constituenda est, ut a domino despici possit. — d) Passive impersonaliter. *Cæs. 7. B. G. 36. Omnibus ejus jugi collibus occupatis, qua despici poterat, horribilem speciem præbebat. *Liv. 44. 6. Rupes ita abscisæ, ut despici vix possit. Similiter *Ammian. 19. 5. 4. Turris fuit in sublimitatem erurgens, sub qua hiabant rupes abscisæ, ut despici sine vertigine horrenda non posset. — e) Absolute. *Plin. 35. Hist. nat. 8. 34. (36). Formare vultus respicientes, suspicientes vel despicientes. — A nonnullis sumitur pro simplici aspicio apud *Sueton. *Ner. 19. Tanta oborta caligo est, ut despiciere non posset. Ad plerique rectius leg. despiciere.***************

II.) Translate. ¶ 1. Est contemnere, spernere; nam qui alium contemnit, videtur quodammodo infra se positum aspicer. *Cic. Amic. 23. 86. Despicere divitias. Id. 3. Fin. 8. 29. Omnia, qua cadere in hominem possint, despiciere ac pro nihilo putare. *Id. *Rosc. Am. 46. 135. Ut omnes despiciat, ut hominem præ se neminem putet. *Id. *fragm. apud *Von. p. 436. 27. *Merc. Contemnere, despiciere, ac pro nihilo habere aliquem. V. CONTEMNO. *Cæs. 3. B. G. 2. Legionem compluribus absentibus, propter paucitatem, despiciebant. Id. 1. ibid. 13. Despicere alios. Id. 3. B. C. 111. paucitatem militum. Id. ibid. 8. in fin. Ipse gravissima hieme in navibus excubabat, neque ullum laborem fuit munus despiciens, etc. h. e. respuens, recusans. *Virg. 8. Ecl. 32. dum despicias omnes. Ovid. 9. Met. 138. propter amara senectæ Pondera despicitur. Id. 5. Fast. 642. Tunc etiam pecori despiciendus eram. — Hinc Part. præter. *Despicens* cum Genitivo apud *Cic. 2. Orat. 89. 365. Nemo unquam tam sui despiciens fuit, qui desperaret etc. — Et Part. præter. pass. *Cic. Pis. 41. 99. Abjertus, contemptus, despectus ab omnibus. *Lu. *Sext. 40. 87. Despecti et contempti. V. *Habn. a. l. h. 1. *Nepos *Thrasyb. 2. Et hæc despecto saluti facti. Poetice cum Genitivo. *Sil. It. 8. 54. Despectus tandem regnis se imponit Hiabas. ¶ 2. Singulari significatione ponitur pro attentum non esse, negligere. *Cic. *Rosc. Am. 8. 22. Quum tam multi occupationem ejus observent, tempusque accipientur, et simul atque ille despererit, aliquid hujusmodi moliantur. h. e. alio demittat oculos et attentus non sit. *Forcellinus* huc retulit etiam illud *Nepot. Att. 6. Honore sult contentus, rei familiaris desperit fructum. Ad hæc locus ad paragr. proxime superiorum commode referri potest. — Hinc Part. præter. pass. eujus exempla superius attulimus,********************

*Despectus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. Despector et Sup. Despectissimus. Cic. 5. Verr. 41. 98. Ne contemptissimam ac despectissimam esse videamur. Ad recentiores Zumptium sequenti pro despectissimi leg. despicatissimi. *Boeth. 3. pros. 4. Quos pluribus ostendat despectiores, potius dignitas inprobos facit.**

DESPICOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. intensivum a despicio. — Part. *Despicatus.* — Despicor est valde despicio; sed occurrit translate tantum pro valde contemno. — a) Active. *Q. Pompej. apud *Priscian. 8. p. 793. Putsch. Me miserum, quem mille femine despiciari ausæ sunt. *Aurel. Fict. *Vir.****

illustr. 23. Primo ut deos venerati: deinde ut homines despiciati, interfecere. — b) Passive (Cf. *Priscian.* p. 791. *Putsch.*) occurrit Part. præter.

Despicatus, a, um, quod et adjective usurpatur, unde Sup. *Despicatissimus*: et est contemptus. *Plaut.* *Cas.* 2. 2. 15. Me habet pessimis despiciatam modis. *Ter. Eun.* 2. 3. 92. Quæ nos nostramque adolescentiam habent despiciatam. *Cic. Sert.* 16. 36. Cessi tribuni plebis despiciatissimi hominis furori. *V. Halm.* ad h. 1. *Id.* 5. *Verr.* 41. 98. Ut magistratibus nostris in obtinendo jure nostro ne contemptissimi ac despiciatissimi esse videamur. Ita legit *Zumptius*; *Orellius* vero *despectissimi*.

DESPICUS, a, um, adject. intentus, contemplans: ut *prospiculus*, *prospiciens*, *providus*. *Nævius* apud *Non.* p. 155. 26. *Merc.* Sibi prospica ac despica. *Al. leg.* Tibi prospica ac despica, h. e. tibi prospice ac despice. Et quod apud *Paul.* *Diac.* habetur: *Prospices*, *prospice*: corrigunt *prospica*, *prospice*: ut sit utrumque verbum imperativi modi a *despico* pro *despicio*, et *prospico* pro *prospicio*.

DESPINO, as, are, a. 1. per dorsi spinam dissecō. *Pelagon.* p. 34. c. 25. Occidis pullum et cito illum despinas. *Vulgati libri* habent *despicas*; atque hinc nonnulli putaverunt legendum *depilas*. Sed quum in simili loco *Hippiatr.* p. 76. c. 23. *legatur*: *ὄρνυ φαῖζας καὶ εὐδίας φαίχιας*, etc., hoc est per spinam dissecans, legendum *conjecimus* *despinas*. *Viderint tamen eruditi*.

DESPLENDESCO, escis, escere, n. 3. (de et splendesco) splendere desino, splendorem amitto. *Paulin.* *Nolan.* Ep. 39.

DESPOLIABŪLUM, i, n. 2. locus ad despoliandum aptus. *F. DESIDIABULUM*.

DESPOLIATIO, ōnis, f. 3. actus despoliandi. *Tertull.* *Resurr. carn.* 7. ex *D. Paulo Coloss.* 2. Hinc et Apostolus circumcissionem, despoliationem carnis appellans. *Adde Cod. Theod.* 9. 17. 6.

DESPOLIATOR, ōris, m. 3. qui despoliat. *Plaut.* *Trin.* 2. 1. 14. *Avarus*, elegans, despoliator. *Adde Cod. Theod.* 16. 2. 28.

DESPOLIATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DESPOLIO, as, avi, ōtum, are, a. 1. (de et spolio). *Despoliari* deponitis forma pro *despoliare* a vetustissimis olim fuisse usurpatum, testatur *Caper* apud *Priscian.* 8. p. 797. *Putsch.* Sic *Afranius* apud *Non.* p. 480. 13. *Merc.* Quos impune depopulatur, et despoliatur dedecus. — Part. *Despoliatus* et *Despoliandus*: L. — *Despolio* est idem ac *spolio*.

1.) Proprie. *Plaut. Men.* 5. 2. 53. Me despoliat, mea ornamenta clam me ad meretrices degerit. *Id. Mil. glor.* 4. 2. 47. Despoliare digitos suos. *Id. Asin.* 1. 3. 52. Allam nunc mihi orationem despoliato prædicas. *Id. Epid.* 1. 1. 85. Despoliare dorsum virginis. *Albi melius* depolire *leg. Ter. Andr.* 4. 5. 21. ipsam. *Cæs.* 2. *B. G.* 31. se armis. *Cic.* 5. *Verr.* 21. 54. Dux isti ad despoliandum *Dianæ* templum fuit. *Id. 7. Att.* 9. 11. *Vulneratus* et despoliatus est. *Id. 14. Fam.* 2. 3. Illud dolo, quæ impensa facienda est, in ejus partem te miseram et despoliatam venire.

II.) *Figurate*. *Cæs.* 5. *B. G.* 6. Ut Gallia omni nobilitate despoliaretur. h. e. omnes viri nobiles e Gallia abducerentur. *Liv.* 45. 36. Indignum facinus esse, L. Paulum, tanti belli victorem, despoliari triumpho.

DESPONDEO, des, di, sum, dere, a. 2. (de et spondeo). Alterum præteritum *desponendi* legitur apud *Plaut.* *Trin.* 3. 1. 2. et *Truc.* 4. 3. 51. — Part. *Despondens* I. 1. et 2. — *Despondere* est promittere, polliceri (II. *promettere*, *accordare*; Fr. *promettre*, *accorder*; Hisp. *prometer*, *asegurar*, *acordar*; Germ. *entwas von sich losgebend zusagen*, *versprechen*; Angl. *to promise*).

1.) Proprie. ¶ 1. *Generatim*. *Cic.* 11. *Att.* 6. 6. *Lentulus Hortensii* domum sibi, et *Cæsaris* hortos et *Bajas* desponderat. *Id.* 1. *ibid.* 16. 8. *Desponsam* homini jam *Syriam* adem. *Id.* 13. *ibid.* 12. Nunc illam *per* *τῶν οὐραγῶν* *Bruto*, ut tibi placuit, despondimus. *Liv.* 4. 13. *Plebem* trahere consulationum favore ac spe despondentem. *Id.* 26. 37. *Despondere* imperium *Orientis Romanis*. *Lucan.* 7. 758. sibi *Tarpejas* victor desponderat arces. ¶ 2. *Speciatim* adhibetur in causa nuptiarum, — a) Quum puellam pater in uxorem alicui promittit, et vicissim quum adolescentis pater acceptat conditionem propositam, et pro filio spondet, puellam ab eo du-

ctum iri. Neque enim semper est verum, quod docet *Donatus* ad *Ter. Andr.* 1. 1. 75. et *Adelph.* 4. 7. 17. *spondere* dici patrem puellæ, a quo illa petitur, *despondere* patrem adolescentis, qui petit: tametsi hæc ratio e *Terentio* utroque loco adhibetur. Nam contra *Plaut.* patri puellæ tribuit *Pæn.* 5. 6. 2. Tuam mihi desponde filiam. *Id. Cist.* 2. 3. 57. *Alcesimarcho* filiam suam despondit in divitiis maximas. *Varro* 6. *L. L.* 70. *Müll.* Qui sponderat filiam, despondisse dicebatur, quod de sponte ejus idest voluntate exierat. *Ovid.* 9. *Met.* 714. Cum pater, *Iphi*, tibi *Nayam* despondet *Ianthem*. *Cic.* 1. *Att.* 3. *Tulliolam* *C. Pisoni* *L. F. Frugi* despondimus. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 5. *Tulliam* nostram *Crassipedi* pridie *Nonas Aprilis* esse desponsam. *Al. leg.* desponsatam, sed minus recte. Ceterum *Plaut.* *Trin.* 5. 2. 9. Despondit sororem in tam fortem familiam. *Adde eumd.* *Aulul.* 2. 2. 28., *Circ.* 5. 2. 63., *Pæn.* 5. 3. 37., *Rud.* 4. 8. 5. et *Truc.* 4. 3. 51.; *Ter.* *Heaut.* 4. 5. 36.; *Heeyr.* 1. 2. 49. et *Phorm.* 5. 7. 32.; *Cic.* 1. *Orat.* 56. 239. et *Cluent.* 64. 179.; et *Liv.* 1. 26. et 39., et 26. 50. — Huc pertinet et illud *Vellej.* 2. 79. *Cæsar*, despondente ei *Nerone*, cui ante nupta fuerat, *Liviam*, duxit uxorem. — Passive impersonaliter. *Ter. Andr.* 5. 6. 16. Ne expectetis, dum exeat huc: intus despondebitur, intus transigetur. — b) Ipse quoque uxorem, qui ducit despondere dicitur. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 7. *Cornificius* adolescens *Orestillæ* filiam sibi despondit. — c) *Joculariter* de re *Cic.* 1. *Att.* 10. 4. *Bibliothecam* cave cuiquam despondeas, quamvis acrem amatorem inveneris.

II.) *Translate*. ¶ 1. *Ponitur* pro destinare, devovere. *Cic.* 12. *Fam.* 9. *Exigua* spes est reipublicæ: sed quæcumque est, ea despondetur anno consulatus tui. *Id. Harusp. resp.* 3. 6. Cui me præripere desponsam jam et destinatam laudem, valde est iniquum. *Val. Flacc.* 7. 569. meritis perjuris pœnis Despondet. h. e. destinat pœnas perjuris, spondet se pœnas perjuriorum eraturum. ¶ 2. *Speciatim* — a) *Despondere animum* vel *animos* est spem omnem abjicere, et desperatione rerum omnium mori decernere. Est autem dictum, inquit *Varro* 6. *L. L.* 70. *Müll.*, eo modo, quo *despondere filiam*: quia quemadmodum qui filiam alteri uxorem promittit, finem statuit suæ spontis, seu voluntatis, hoc est omnem de filia voluntatem et curam deponit et in sponsum transfert; ita qui despondet animum, omnem deponit spem curamque sui. *Plaut. Mil. glor.* 4. 2. 62. Nisi tu illi fers suppetias, jam illa animum despondebit. *Adde eumd.* *ibid.* 1. 4. 6. et *Merc.* 3. 4. 29. *Varro* 3. *R. R.* 16. 15. Ita uti quum parum sit qua compleant, eas (*apes*) coangustent, ne in vasto loco et inani despondeant animum. *Liv.* 3. 38. Nec ipsi solum desponderant animos, sed contemni cepti erant a finitimis. *Adde eumd.* 31. 22. — b) Et despondere absolute eodem sensu. *Colum.* 8. *R. R.* 10. 1. *Turdi* caveis clausi *pitrimi* despondent. — c) Similiter *despondere sapientiam* est desperare se consequi posse sapientiam. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 11. Quæ probabilis ratio, in sociordiam compelli, quia desponderis sapientiam? — NB. Nonnulli *despondere animo* exponunt promittere, polliceri in illo *Liv.* 28. 38. Despondebantque animis, id bellum, quod instaret, *P. Cornelium* finiturum. *At ab. leg.* spondebantque.

DESPONSATIO, ōnis, f. 3. actus sponsandi. *Tertull.* *Virg. veland.* 11. Si autem ad desponsationem velantur. *Vulgat. interpr. Cantic.* 3. 11. In diademate, quo coronavit eum mater sua in die desponsationis illius, et *Jerem.* 2. 2. Recordatus sum tui, miserans adolescentiam tuam et charitatem desponsationis tuæ.

DESPONSATUS. *V. DESPONSO* et *DESPONDEO*. *DESPONSIO*, ōnis, f. 3. *Desponsio animi* et *desponsio absolute* apud *Cæc.* *Aurel.* 3. *Acut.* 18. est desponsatio. *V. DESPONDEO*.

DESPONSO, as, ōtum, are, a. 1. *frequentat*, a despondeo. Part. *Desponsatus*. — *Desponso* est idem fere ac *despondeo*. *Plaut.* *Trin.* 5. 2. 32. *Filiam* meam tibi desponsatam esse audio. *Sueton.* *Cæs.* 1. *Cossutia* præteritoto desponsata fuerat. *Adde eumd.* *Claud.* 27. *Aurel. Vict. Orig. Gent. Rom.* 13. *Filia* jam ante desponsata *Turno* fuerat. *Ambros.* in *Luc.* 10. 21. In prima ætate desponsatam viro justo.

DESPONSOR, ōris, m. 3. qui despondet. *Agno-* scitur, ut *Latina* vox, a *Varron.* 6. *L. L.* 69. *Müll.*

DESPONUS, a, um. *V. DESPONDEO*.

DESPRËTUS. *V. DESPERNO*.

DESPŪMATIO, ōnis, f. 3. despumandi actus.

Tertull. *Car. Christ.* 19. *Despumatione* mutatum (*semen*) in coagulum sanguinis feminae.

DESPŪMATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DESPŪMO, as, avi, ōtum, are, (de et spumo). *Legitur* et *despumo* in multis libris, nihil mutata significatione aut usu, tum locis inferioris allatis, tum apud *Pallad.* 8. *R. R.* 7.: sed rectius *despumo* scribitur. — Part. *Despumans* sub *A. I.* 2. et *B. 1.*; *Despumatus* sub *A. I.* 1. et II. 2. — *Despumare* occurrit *A)* Active, et *B)* Neutrorum more.

A) Active.

1.) Proprie. ¶ 1. Est spumam adimere, extrahere. *Colum.* 12. *R. R.* 38. 5. *Mel Atticum* ter infervere facito, et toties despumato. Sic *Cels.* 3. 6. a med. *Despumatum* mel. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 38. 62. (134). *Despumatis* subinde carnibus. *Pallad.* 3. *R. R.* 25. 10. Aliqui aquam salsam, quum ceperit undare calefacta, despumant. *Virg.* 1. *G.* 296. Et foliis undam trepidi despumat abcoi. Et poetice, latiori significatione pro coquere, *Val. Flacc.* 8. 254. Pars verubus, pars ingenti despumat (*animalia venatu capta*) abeno. ¶ 2. Item effundere et quasi spumando emittere. *Claudian.* *Cons. Prob. et Olybr.* 53. quantas per *Lydia* culta *Despumatur* rutilas divces *Pactolus* arenas. Similiter, neutrorum more, *Lucan.* 6. 506. de *luna incantata*. Donec suppositas propior despumet in herbas. — Et figurate *Vulgat. interpr.* *Ep. Judic.* 13. *Fluctus* feri maris despumantes suas confusiones.

II.) *Translate*. ¶ 1. *Ponitur* pro stomacho co-

coquere. *Pers.* 3. 3. *Stertium*, inadomium quod despumare *Falernum Sufficit*. ¶ 2. Item lavigare, polire, detergere, fricare. *Vitruv.* 7. 4. 5. *Schneid.* Summo libramento cote despumato redditur species nigri pavimenti. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 62. (187). Pavimentum diligenter cote despumare. ¶ 3. *Despumari* dicuntur equi, quibus sanguis detrahitur, apud *Veget.* 1. *Veterin.* 22. 11. *Despumantur* autem tertio gradu a dentibus caninis. *Id.* 3. *ibid.* 28. 4. Sanguinem non detrahas, nisi forte de palato despumes. *Adde eumd.* 3. *ibid.* 6. 7. et 34. 2.

B) Neutra significatione.

1.) Proprie est spumas deponere, purgari atque adeo decrescere. *Pallad.* 11. *R. R.* 18. *Defrutum* a defervendo dictum, ubi ad spissitudinem fortiter despumaverit. *Pelagon.* 21. 1. *Mel* despumans.

II.) *Translate* despumare dicitur, qui effervescente desit. *Seneca* 2. *Tra* 20. Ut mianatur, non ut consumatur calor, nimisque ille fervor despumet. *Id. Ep.* 68. ad fin. Hæc ætas optime facit ad hæc studia: jam despumavit. *Id. Ep.* 99. ad fin. Quam aliquid iacrimarum affectus effuderit, et, ut ita dicam, despumaverit. Sic *Hieronym.* 1. in *Jovinian.* n. 33. Si enim illas (*viduas*) sera pudicitia post despumatas corporis voluptates erigit contra maritatas, cur non infra perpetuam castitatem esse se noverint?

DESPŪO, spūis, spūi, spūere, 3. (de et spuō). Part. *Despuens* et *Despuendus* II. — *Despuo* (quod usurpatur modo neutrorum more, modo cum *Accusativo*) est idem quod *spuo*, vel *deorsum spuo*, *exscreo* (II. *sputare*; Fr. *cracher*; Hisp. *escupir*; Germ. *ausspeien*; Angl. *to spit*, *spit down* or *upon*).

1.) Proprie. — a) *Generatim*. *Nævius* apud *Gell.* 2. 19. Si unquam quicumque filium rescivero argentum amoris causa sumptis matuum, extemplo illo te auccam, ubi non despuas. h. e. sub furcam, ubi obstrictis faucibus, et verberibus ad necem cæsus, ne respirare quidem poteris, nedum spuere; vel in pistrinum, ubi, tanquam mulla, capistratus despuere non possis. *Liv.* 5. 4. *Sacellum*, ubi nuns despui religio est. — b) *Speciatim* ac sapius de eo dicitur, qui veteri superstitione despuabat ad mala avertenda. *Varro* 1. *R. R.* 2. 27. Hoc ter novies cantare jubet, terram tangere, despuere, jejunum cantare. *Tibull.* 1. 5. 54. Despuat in molles et sibi quisque sinus. scilicet ad avertendas fascinationes, et contagia regerenda: quod veteri superstitione ter facere solebant, cum vellet quidpiam amoliri, deprecari, abominari. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 7. (35). *Despuimus* comitiales morbos, hoc est contagia regerimus: simili modo et fascinationes reperimus.

2.) *Translate*. — a) *Generatim*. *Nævius* apud *Gell.* 2. 19. Si unquam quicumque filium rescivero argentum amoris causa sumptis matuum, extemplo illo te auccam, ubi non despuas. h. e. sub furcam, ubi obstrictis faucibus, et verberibus ad necem cæsus, ne respirare quidem poteris, nedum spuere; vel in pistrinum, ubi, tanquam mulla, capistratus despuere non possis. *Liv.* 5. 4. *Sacellum*, ubi nuns despui religio est. — b) *Speciatim* ac sapius de eo dicitur, qui veteri superstitione despuabat ad mala avertenda. *Varro* 1. *R. R.* 2. 27. Hoc ter novies cantare jubet, terram tangere, despuere, jejunum cantare. *Tibull.* 1. 5. 54. Despuat in molles et sibi quisque sinus. scilicet ad avertendas fascinationes, et contagia regerenda: quod veteri superstitione ter facere solebant, cum vellet quidpiam amoliri, deprecari, abominari. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 7. (35). *Despuimus* comitiales morbos, hoc est contagia regerimus: simili modo et fascinationes reperimus.

detræque clauditis occursum. Veniam loque a deis spei alicujus audacioris petimus, in sinum spucando. Etiam eadem ratione, terna despuere prædicatione, in omni medicina mos est, atque ita effectus adjuvare. Adde *eumd.* 10. *ibid.* 23. 33. (69). et *V. INSPUO*. — Hinc

II.) Translate ponitur pro aspernari. *Plaut. Asin.* 1. 1. 26. Teque obsecro hercle, ut, quæ locutus, despuas. *Catull.* 50. 18. precesque nostras, Oramus, cave, despuas, ocellæ. *h. e.* despicias, improbes. *Seneca Ep.* 104. *extr.* Despuendæ sunt voluptates, speruendæ opes. *h. e.* contemnendæ. *Pers.* 4. 35. Despuere in mores. *Claud. Mamert.* 2. *Stat. an.* 9. *a med.* Qui viridis ævi, maturus animi, terræ despuens, cæli appetens, humilis spiritu, arduus merito etc.

DESPUTAMENTUM, i, n. 2. sputum. *Fulgent.* 3. *Mythol.* 6. Scintillantibus olei desputamento maritum succendit.

DESPUTUM, i, n. 2. sputum. *Cæli. Aurel.* 3. *Acut.* 20. Desputa subalbida.

DESQUAMATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DESQUAMO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et squama). Part. *Desquamatus* etiam in fin. — Desquamo est squamis exuo; et occurrit ¶ 1. Stricto sensu de piscibus. *Plaut. Aulul.* 2. 9. 1. Desquama pisces. ¶ 2. Latiori sensu dicitur de arboribus et aliis rebus. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (227). Subarator imprudens luxavit radices vitis, corpusve desquamavit. *Id.* 23. *ibid.* 7. 70. (134). Summo cortice desquamato. *Id.* 25. *ibid.* 8. 54. (97). Aristolochiæ desquamato terreno servantur. *h. e.* derasa et absterasa terra, qua involuta sunt. *Id.* 35. *ibid.* 17. 57. (198). Primum abluitur vestis Sarda, dein sulphure suffitur, mox desquamatur Cimolia. *Lucilius* apud *Von. p.* 95. 15. *Merc.* Rador, subvellor, desquamor, pumicor, ornor. — Hinc a Part. præter. pass., cujus superius exempla retulimus,

Desquamata, örüm, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, apud Medicos in corpore dicuntur loca, ubi injuria aliqua est perstricta cutis et in squamæ modum avulsa. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 68. (139). Sitanius panis desquamata cum melle aptissimi curat. *Id.* 24. *ibid.* 11. 55. (93). Rhus medetur percussis, lividis, desquamatis. Adde *eumd.* 28. *ibid.* 4. 13. (52). *Diocorid.* l. 2. c. 82. hæc vocat ἀροβωρῆτα.

DESTERNO, sternis, strâvi, sternere, a. 3. (de et sterno) stragulum equi, vel ephippia detrâhere, ephippis spoliare. *Fulgat. interpr. Genes.* 24. 32. Et introduxit eum in hospitium: ac destravit camelos, dedidit paleas et fœnum. *V. DISTERNO*.

DESTERTO, tis, tili, tere, n. 3. (de et sterto) stertere desino. *Pers.* 6. 10. Postquam destertuit esse Mæonides Quintus pavone et Pythagoreo. *h. e.* cessavit somnare, se esse Mæonidem, etc.

DESTICO, as, are, n. 1. est sonum edere, quale edunt sorices. *Auct. carm. Philom.* 62. Et grillus grillat, desticat inde sorex. *Al. leg. disticat.*

DESTILLATIO, ōnis, f. 3. actus deorsum stillandi: sed occurrit speciatim tantum in re medica, et est defluxio humoris a capite in fauces, in nares, in pulmones, stomachum, ventrem, etc. Quare rectius per de scribitur, qua præpositione melius, quam di, ut alibi diximus, descensus significatur (It. *catarro*, *flussione*; Fr. *rhume*, *catarrhe*; Hisp. *fluizon*, *catarrh*). *Gels.* 1. 2. Ne modo frigus, modo calor moveat: quæ res gravedines destillationesque concitat. Adde *eumd.* 4. 2. n. 4. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 17. 71. (183). Destillationem narium discutere. *Id.* 22. *ibid.* 13. 15. (35). Destillatio ventris. *Scribon. Compos.* 90. et 93. Destillatio pectoris. *Seneca Ep.* 78. *a med.* Destillationes et vis continuæ tussis egerens viscerum partes. *h. e.* tabes. Adde *eumd.* *Ep.* 120. *a med.* et *Ep.* 77.

DESTILLO, as, avi, atum, are, n. 1. (de et stillo). Maluit critici per de scribi, quam per di, quia per de longe aptius deorsum fluendi motus significatur, quod et in DE et alibi adnotavimus. — Part. *Destillans* et *Destillaturus* sub b. — Destillare est stillando defluere, stillatim descendere: et dicitur tum de humore defluente, tum de re ipsa humorem stillatim demittente (It. *discendere stillando*, *distillare*; Fr. *dégoutter*, *tomber goutte à goutte*; Hisp. *gotear*, *caer gota à gota*; Germ. *herabträufeln*; Angl. *to distil*, *drop*). Occurrit — a) Absolute.

Cels. 1. 2. Destillat humor de capite interdum in nares. *Virg.* 3. *G.* 281. lentum destillat ab inguine virus Hippomanes. *Lucan.* 8. 777. lentum Magnus destillat in ignem *h. e.* cadaver Magni rogo impositum. *Claudian. Cons. Prob. et Ohybr.* 222. de *Tiberi fluv.* Destillant per pectus aquæ. *Seneca 2. Quest. nat.* 12. Anasagoras ait illum (*ignem*) ex æthere destillare. *Fulgati libri habent* distillari. *Id. Ep.* 78. Succubui, et eo perductus sum, ut ipse destillarem. *h. e.* liquescerem et *scilicet* consumerer. — b) Cum Ablativo rei, qua quid destillat. *Tibull.* 2. 2. 7. puro destillent tempora tardo. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 31. 36. (198). Destillantibus arboribus odore miræ suaviat. *Lucan.* 9. 772. destillant inguina tabe. — c) Cum Accusativo rei, qua quis destillat. *Varro 5. L. L.* 109. *Müll.* Uvidum enim quod humidum, et inde ubi id non est succus abest; et ideo sudando assum destillat humorem. *Müll.* ita coniecit; Codd. habent *calorem vel calore*: nimis dubia itaque est lectio. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 19. 21. (82). Ficus senescunt in arbore anusque destillant cum miræ lacrimas. *Sillig.* ita legit ex optimis Codd.; *Harduin.* edidit *gummium lacrima*. *Fulgat. interpr. Cant.* 5. 13. Lilia destillantia myrrham. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 5. Montes destillaturos dulcorem.

DESTIMULO, as, are, a. 1. (de et stimulo). Part. *Destimulans*. — Destimulare est vehementer stimulare, exercitare. *Symmach.* 4. *Ep.* 26. Exercendi still amore destimulor. *Alii leg.* distimulor, *alii* estimulor. Adde *Paulin. Nolan. carm.* 27. 27. alta Destimulans ratione homines attendere Christo. — Juxta nonnullos *destimulare bona* est rem familiarem quasi stimulo conficere et dissipare. *Plaut. Bacch.* 1. 1. 30. Animum fodicant, bona destimulant, facta et famam sauciant. *Al. leg.* distimulant, *alii* alia.

DESTINA, æ, f. 1. vinculum, catena, qua aliquid colligatur et continetur: a *destino*, qua colligare significat.

I.) Proprie. *Vitruv.* 5. 12. 3. *Schneid.* Sin autem, propter fluctus, aut impetus aperti pelagi destinæ arcas non potuerint contineri. *Al. leg.* destinæ arcæ non potuerint contineri. *Schneiderus* priorem lectionem prætulit.

II.) Translate. *Arnob.* 2. 69. Atlantem gestatorem, bajulum, tibicinem illum, ac destinam cæli. *Coripp.* 1. *Laud. Justin.* 18. Et Thomas Libycæ mutantis destina terræ.

DESTINATE, adverb. Comp. *Destinatus*. — Destinatus est idem quod constanter, obstinato animo. *Ammian.* 18. 2. Florentio et Lupicino destinate certantibus. *Id.* 23. 1. Elemento destinatius repellente, cessavit inceptum. *Id.* 20. 4. Eum ad se prodire destinatus redigentes.

DESTINATIO, ōnis, f. 3. a translata verbi *destino* significatione est deliberatio, voluntas, certum consilium, determinatio, præfinitio (It. *deliberazione*; Fr. *determination*, *résolution*; Hisp. *determinacion*, *decision*, *resolucion*; Germ. *die Bestimmung*, *Festsetzung*, *Wahl*, *die Beschluss*; Angl. *a purpose*, *design*, *resolution*, *determination*, *resolve*). *Liv.* 32. 35. *extr.* Nulli placere partium, quibus cessurus, aut non cessurus esset, destinatio. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 45. 46. (149). Destinatio expirandi, et quadridui inedia major pars mortis in corpus recepta. *Id.* 36. *ibid.* 14. 21. (96). Destinatio mortis suprema. *Id.* 3. *ibid.* 2. 3. (17). Porticum ex destinatione et commentariis M. Agrippæ a sorore ejus inchoatam peregit. *Id.* 36. *ibid.* 15. 24. (144). Fecit opus maximum æternitatis destinatione. *Id.* 8. *ibid.* 25. 39. (95). Depascitur segetes, destinatione ante determinatas in diem. *h. e.* cum antea determinaverit et præfinitur, quas sit depasturus. *Alter Plin. Paneg.* 77. Destinatio consulum. *Tac.* 1. *Hist.* 77. *Neronis.* *Id.* 2. *ibid.* 47. Præcipuum destinationis meæ documentum. *Id.* 2. *ibid.* 79. Haud dubia destinatione discessere. *Stat. epist. præfæta* l. 3. *Silvar.* Habere destinationem quietis meæ. *Petron. Satyr.* 115. *a med.* Quam longe a destinatione sua jactat! *h. e.* a loco, ad quem pervenire destinaverat. *Ammian.* 16. 12. 37. Sed destinatione nimia dextere dexteris miscabantur. *h. e.* pertinacia, obstinato animo

DESTINATIO, adverb. *V. Destinatum* in fine *V. DESTINO*.

DESTINATOR, ōnis, m. 3. qui destinat. *Ennod.*

2. *Ep.* 6. Volo esse paginarum prævius destinator. *h. e.* cupio litteras meas prior ad te mittere.

DESTINATUM, i, n. 2. *V. DESTINO* in fin.

DESTINATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DESTINO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Destinans* 2; *Destinatus* in omnibus paragr. et in fin.; *Destinatorus* 3; *Destinandus* 1. — Ratione habitæ etymi, *destinare*, præter præpos. *de*, videtur conjugendum cum etymo *sta*, quod inest in *v. sisto* et *sto*, et in Gr. *ιστάω* et *σταύω*; fortasse etiam est a *de* et *teneo*, inserto *s* (*V. OBSTINO*); denique a diversis quoque deduci potest etymis, prout diversis potest significationibus, quas, nullo propterea proprii et translati sensus discrimine, totidem paragr. complectemur. ¶ 1. Itaque destinare est alligare, vincire, continere; et præcipue locum habet in rebus hydraulicis et nauticis. *Vitruv.* 5. 12. 3. *Schneid.* Arcæ stipitibus robustis et catenis inclusæ in aquam demittendæ destinandæque firmiter. *Id. ibid. max.* Sin autem, propter fluctus, aut impetus aperti pelagi destinatæ arcæ non potuerint contineri. *Alii tamen rectius legunt* destinæ arcas non potuerint contineri. *V. DESTINA.* *Cæs.* 1. *B. C.* 25. Rates ancoris destinabat, ne fluctibus moverentur. *Id.* 3. *B. G.* 14. Destinare antennis ad malos. *Id.* 7. *ibid.* 22. falces laqueis. Similiter *Apul.* 4. *Met.* Arreptum me loro ad ansulam quamdam destinatum cadendum confecissent. Et *Sidon.* 1. *Ep.* 7. Captus destinatusque pervenit Romam. ¶ 2. Item est statuere, præstituere, præfinire, deliberare, quasi voluntatem suam ad certum aliquod consilium alligando, si tamen translatio est a superiori paragr. ducta. Hac autem significatione usurpatur — a) Cum Accusativo personæ, aut rei, quæ præstituitur. *Liv.* 9. 16. Papium patrem animis Magno Alexandro ducem destinant. *Justin.* 42. 4. 14. Alia sollicitudo miserandum senem invadit, quem ex numero xxx. filiorum in locum Pacori regem destinat. *Sueton. Domit.* 15. Filios etiam tum parvulus successores destinare. *Liv.* 10. 22. Fabius omnium consensu (*consul*) destinaretur. *Tac.* 1. *Ann.* 3. Destinari consules. — Sic *destinatus Cæsar* vel *imperator* idem est ac designatus. *Inscript.* apud *Gruter.* 161. 3. IMP. SEVERVS AVG. ET ANTONINVS CÆS. DESTINATVS. *Alia* apud *Murat.* 1088. 2. M. AVRELIVS ANTONINVS CÆSAR IMPERATOR DESTINATUS. *Alia* apud *Orell.* 452. M. AVRELIO CÆSAR, IMP. DESTINATO, IMP. L. SEPTIMI SEVERI PERTINACIS AVG. FILIO RESP. AQ. *Nummus* apud *Eckhel.* *D. N.* *V. T.* 7. p. 200. DESTINATO IMPERATORI. *Cl. Tac.* 2. *Hist.* 1. Multos destinare, donec unus eligatur. *Liv.* 33. 28. Palam ab suo comitatu fremebant interfectum: animis autem Zeuxippum auctorem destinabant cædis. Sic *Curt.* 9. 7. *extr.* Conjectum oculorum, quibus ut fur destinabatur, Dioxippus ferro non potuit. *Sueton. Aug.* 8. Cæsare expeditionem in Dacos destinante. *Id. Galb.* 16. Legationem ad prætorianos cum mandatis destinaverunt, displicere imperatorem in Hispania factum. *Id. Cæs.* 44. De ampliando imperio plura in dies destinabat. *h. e.* parabat, mollebat. *Plin.* 7. *Ep.* 26. Innotiam beatamque destinat vitam. *Id.* 4. *ibid.* 17. Accedit huic dignitas hominis, atque hic ipse cui destinatus est honor. *h. e.* consulatus. — Sic in re nuptiali locum habet pro *despondere*, ut apud *Plin.* 6. *Ep.* 26. Salinatori filiam tuam destinasti. *V. infra Destinatus* sub *a. b.* — b) Addita per Infinitum re, quæ destinatur. *Cæs.* 1. *B. C.* 33. Infectis iis, quæ agere destinaverat. *Liv.* 7. 33. Morte sola vincit destinaverit animis. *Cl. Id.* 29. 20. Quem juvenem civitas spe destinaverit, Hannibalem et Italia detracturum. *Id.* 24. 2. Urbes direpturas se destinaverant. *Nepos Eumen.* 2. Macedoniam præoccupare. *Phædr.* 5. *prol.* 1. Quum destituassem operis habere terminum. *Ovid.* 8. *Met.* 157. hunc thalamis removere pudorem. *Juvenal.* 3. 3. vauis sedem figere Cumis. *Plin.* 5. *Ep.* 8. has retractare. *Quintil.* 5. 1. 3. communis locos tradere. — Huc minime pertinet illud *Tec. dial. de orat.* 3. Atque ideo maturare libri hujus editionem destino, ut dimissa priore cura novæ recognitioni toto pectore incumbam. *Hic enim ex optimis Codd. legendum est* festino. — Rursus *Liv.* 6. 6. Sibi destinatum in animo esse, Camillo submittere imperium. *Sueton. Tib.* 13. Destinatum ei (*Augusto*) erat, nihil super ea re statuere. — c) Cum addito fine, cui quis aut quid destinatur; et quidem — Per Dativum. *Cæs.* 7. *B. G.* 72. Ne tela in nostros operi destinatos conjicere possent. *Cl. 3.*

Off. 10. 45. Quam eorum alteri Dionysius diem necis destinavisset. *Id.* 10. *Fam.* 25. Non est annus hic tibi destinatus. *Ad. Harusp. resp.* 3. 6. Desponsa illi et destinata laus. *Virg.* 2. *Æn.* 129. Composito rumpit vocem et me destinata aræ. *Horat.* 2. *Od.* 7. 20. Cadōs tibi destinatos. *Id.* 2. *Sat.* 3. 83. Destinare Antyciram omnem illis. *Cels.* 3. 4. ante med. Ubi ægrum triduo fatigaverat, quartum diem cibo destinabat. *Curt.* 4. 8. Octoginta stadiorum muris ambitum destinat. *Fellej.* 2. 81. Domo publicis usibus destinare. *Liv.* 28. 24. Regnum sibi Hispaniæ destinaverant animis. *Justin.* 20. 1. Omnes Italiam possidentes, hostes sibi destinaverat. *Quintil.* 1. 1. 7. Puer huic spei destinatus. *h. e.* ut orator evadat. — Per Accusativum et præpos. *ad. Liv.* 33. 37. Tempus et locum destinare ad certamen. *Id.* 2. 54. aliquem ad mortem. *Id.* 32. 48. Consilia destinata ad bellum. *Quintil.* 6. 10. 9. Destinare materiam ad scribendum. — Per Accusativum et præpos. *in. Tac.* 4. *Hist.* 53. Destinatus in aliud. *Ammian.* 29. 6. Destinare noctem proximam in fugam. *Cf. Ulp. Dig.* 5. 1. 1. Legatis, qui in provinciam destinati, revocandi domum suam jus datur. ¶ 3. Est etiam verbum jaculantium, et significat scopum præstaturum, quem petas. *Liv.* 38. 29. Non capita solum hostium vulnerabant, sed quem locum destinassent oris. Et destinata absolute apud *Curt.* 7. 5. sub fin. Adeo certo lectu destinata feriebat, ut aves quoque exciperet. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 13. Ex equo, vel de curru, vel de muro hostem destinatur. *Cf. Curt.* 8. 21. 7. Quem rex ferire destinaverat. — Sic destinare sagittas apud *Aurel. Vict. Caesar.* 42. sub fin. est ad scopum certo dirigere. ¶ 4. Item est verbum eminentium, et ponitur pro acquirere, suum facere, constituto pretio, præsertim si arrhabonem detur: *V. PRÆSTINARE. Plaut. Epid.* 3. 1. 112. Aedes quam destinasti? ra. Talenti magnis totidem, quot etc. *Id. Pers.* 4. 4. 114. Qui hanc non properes destinare. *Id. Rud. prol.* 45. Minis triginta sibi puellam destinasti, datque arrhabonem et iurejurando alligat. Adde *eum.* *Pers.* 4. 3. 72.; et *Lucilius* apud *Non.* p. 289. 30. *Mec.* *Cic.* 7. *Fam.* 23. 3. Quod tibi destinatas trapezophoron, si te delectat, habebis: sicut autem sententiam mutasti, ego habeo scilicet. Hic tamen destinare accipi quoque potest eo sensu, quem super. paragr. 2. exposuimus. — Hinc *Part. præter pass.*, cujus et superius exempla retulimus, et quidem

A) Passiva significatione est definitus, certus, constitutus, propositus. — a) Generatim. *Cic.* 2. *Tusc.* 2. 3. Certis quibusdam destinatisque sententiis quasi additi et consecrati sunt. *Id.* 5. *ibid.* 22. 63. Ut vadem suum liberaret, presto fuit ad horam mortis destinatum. *Id.* 4. *de republ.* 3. Nullam certam aut destinatum legibus disciplinam. *Liv.* 21. 44. Bene fixum omnibus destinatumque in animo. *Id.* 28. 14. Præter opinionem destinatum suorum hostiumque. *Quintil.* 3. 6. 57. Certæ destinataeque personæ. *Justin.* 8. 3. 11. Destinata supplicia. *Id.* 9. 6. 4. dies lætitiæ. *Id.* 21. 1. 6. facinus. *Flor.* 2. 18. 12. mors. Adde *Tac.* 15. *Ann.* 63.; et *Justin.* 20. 3. 4. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 24. (115). A destinato itinere digredere. — b) Speciatim destinata est eadem, quæ sponsa: *V. Rein's röm. Privatrecht* p. 189. *Sueton. Cæs.* 27. Sibique filiam ejus in matrimonium petiit, Fausto Sullæ destinatum. *Plin.* 5. *Ep.* 16. 6. Jam destinata erat egregio juveni, jam electus nuptiarum dies, jam nos vocati. — c) Hinc destinatum est certum est. *Plin.* 9. *Ep.* 13. 5. Destinatum est mihi, maritum tuum non inultum pati. *Cf. eum.* 1. *ibid.* 12. 9. Destinasse Corællium mori.

B) Activè quoque occurrit. *Catull.* 8. 19. At tu, Catulle, destinatus obdura. *h. e.* promptus et certo obsequaturus. — Hinc *Destinatum*, *t.*, n. 2. absolute, substantivorum more, pro re destinata. *Liv.* 38. 26. sub fin. Quo densiores erant, hoc plura, velut destinatum petentibus, vulnera accipiebant. *Curt.* 3. 8. *extr.* Destinata salubriter, omni ratione potentior fortuna discutit. Adde *eum.* 7. 5. sub fin., quem locum sub 3. superius attulimus. — Sic ex destinato est ex deliberatione, dedita opera, consulto. *Sueton. Cal.* 43. Res bellicæ semel attingit, neque ex destinato, sed etc. *Seneca* 1. *Clem.* 6. Peccavimus omnes, alii ex destinato, alii forte impulsu. Adde *eum.* 6. *Benef.* 40. *extr.*

DESTINUS, a, um, adject. *Gloss. Cyrill.* Μὲν-τρονος, περὶ τῶν, περὶ τῶν, destinus. *Cf. DESTINA.*

DESTITOR, oris, m. 3. qui a re aliqua desistit. *Jul. Epit. nov. c.* 51. § 192.

DESTITŪO, ūis, ūit, ūitum, ūere, a. 3. (de et statuo). Part. *Destituens* et *Destituendus* 2.; *Destitutus* 1. et 2. præcipue sub c. et d. — Destituo ¶ 1. Stricto sensu est deorsum statuo, desigo, pono, colloco (*h. e.* plantare, porre, collocare; *Fr. établir, placer, poser, mettre*; *Hisp. establecer, poner, lugar*; *Germ. Jemanden oder etwas irgend wohin stellen, von sich hinwegstellen, hinsstellen, hinthun*; *Angl. to fix, place, or fasten down*). Usurpatur autem destituere aliquid aut aliquem aliquo loco cum Ablativo et præpos. *in.*, vel cum Accusativo et præpos. *ante. C. Gracchus* apud *Gell.* 10. 3. Palus destitutus est in foro, eoque adductus Marius virgis cæsus est. *Nævius* apud *Non.* p. 279. 33. *Merc.* In alto naves jubet destitui ancoris. *Cæcilius* apud *eum.* *ibid.* Destituit omnes servos ad mensam ante se. *Plaut. Rud.* 3. 5. 43. Duo destituit signa hic cum clavis senex. *Cic.* 5. *Ferr.* 26. 66. Alios in publico custodiri, alios destituit in convivio. *scil.* ad iudicium. *Liv.* 7. 10. Duos armatos in medio destituit. *Id.* 2. 12. Ante tribunal regis destitutus. *Id.* 10. 4. Cohortes, quæ signa amiserant, extra vallum sine tentoriis destitutas invenit. *Varro* 1. *R. R.* 20. 2. Novellus cum quis emerit juvencos, si eorum colla in farcas destitutas incluserit, diebus paucis erunt mansueti. *Seneca Phil. beat.* 27. Rupes in vadoso mari destituta. ¶ 2. Latiori sensu ac sæpius destituere est se remove, derelinquere, deserere, inducere, decipere, et similia: et occurrit — a) Cum Nominativo personæ. *Plaut. Men.* 5. 2. 59. Quid illam iratam te destituit? *Cic.* 2. *Phil.* 38. 99. Destituere aliquem in septemviratu. *Id.* 15. *Att.* 18. Ita sum ab omnibus destitutus. ut etc. *Id.* 1. *Off.* 10. 32. Se destitutum queri. *Id. Rosc.* 40. 117. Novem homines honestissimos induxit, decepit, destituit (*h. e.* sefellit), adversariis tradidit. *Cæs.* 3. *B. C.* 93. Destituere funditores inermes. *Liv.* 6. 17. defensores in ipso discrimine periculi. *Ovid. Remed. am.* 110. ille mihi destitutus crit. *Curt.* 5. 13. Barbari tantis ducibus destituti. *Sueton. Galb.* 10. Alarum altera castris appropinquantem destituere conata est. *h. e.* decedere. *Sic Id. Ner.* 40. Talem principem terrarum orbis tandem destituit. Similiter apud *Flor.* 1. 9. 1. Destituere regem. *h. e.* obsequium eidem atque obedientiam denegare. *Liv.* 34. 34. Rem inchoatam turpiter destituere. *h. e.* intermittere. Similiter *Propert.* 1. 20. 40. Dryades solitos destituere cæros. Et *Ovid.* 3. *Amor.* 13. 20. Dicitur inceptam destituisse fugam. *Rursus Liv.* 1. 51. Morando spem destituere. *Sic Justin.* 4. 5. 4. Seu pudore male actæ rei, seu metu destituta spei civium. *Fellej.* 2. 42. 1. Conata ejus metu suo destituit. *V. Kritz* ad *h. l.* *Sueton. Cæs.* 9. Destituere consilium. *Id. Claud.* 45. honorem. *Quintil.* 11. 3. 33. partem verborum. — Apud *Tertull.* *advers. Psych.* 7. destituere se est de suo statu ac dignitate descendere. — Cum addito interdum statu seu conditione, in qua quis destituitur. *Cic. Sull.* 32. 90. Quum in hac fortuna miserrima ac luctuosissima destitutus sit. *V. Halm.* ad *h. l.* *Curt.* 6. 10. 2. Inter optimam conscientiam et iniquissimam fortunam destitutus, ignoro, quomodo et animo meo et temporis paream. *Id.* 7. 3. 12. In hac tamen omnis humani cultus solitudine destitutus exercitus, quidquid malorum tolerari potest, pertulit. *Cf. Cic.* 5. *Phil.* 12. 33. Qui ne sorti quidem fortunæ nostras destituit, sed etc. *Alii legunt* destinuit; *Orellius* vero destinavit. — Hinc pro frustrari, fraudare. *Horat.* 3. *Od.* 3. 21. ex quo destituit deos Mercede pacta Laomedon. *V. DESTITUTIO.* — Cum Infinito. *Tibull.* 2. 1. 37. his vita magistris Destituit quæna pellere glande famem. *h. e.* cessavit: at perique pro destituit rectius legunt *desuevit.* — b) Cum Nominativo rei inanimæ, vel etiam abstractæ. *Virg.* 1. *Ecl.* 61. freta destituent nudes in litore pisces. *Sic Plin.* 9. *Hist. nat.* 5. 4. (10). Ballus reciprocans Oceanus destituit. Et *Curt.* 4. 8. Itaque mersa navis omnes destituit. *Dir.* 30. 24. Prospero cursu vectum venus destituit. *Id.* 21. 28. Timentem altitudinem destituit vadum. *Ovid. Heroid.* 15. 136. Tam cito me somnos destituisse queror. *Sueton. Claud.* 30. Ingredientem poplite destituebant. *Curt.* 10. 10. Vigor non destituit vultum. *Id.* 7. 1. 8. Non memoria solum, sed etiam

mens cum destituit. *Id.* 4. 5. 29. Primas spes fortuna destituit. *Colum.* 4. *R. R.* 24. 12. Palmæ submittentur, quæ nec spem vindemæ destituant. *Fellej.* 2. 69. Quos prior fortuna destituit. *Plin.* 8. *Ep.* 3. Exerit expectationem tuam, quam vereor ne destituat oratio in manus sumpta. *Auson. Technopægn. de deis* 13. Et nunquam in dubiis hominem bona destituentem spes. — Et omisso Accusativo. *Liv.* 1. 41. Simul, si spes destituat, alia præsidia molitur. *Tibull.* 1. 1. 9. Nec spes destituit. *Cf. Liv.* 37. 7. Qui, si imperio nostro fidus est, et iter et comæatus et omnia, quæ in longo itinere exercitum alunt juvantque, nobis suppedabit. Si is destituit, nihil per Thraciam satis tutum habebit. — c) Cum Ablativo, addita etiam præpos. *ab.*, occurrit præcipue Part. præter. pass. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 3. 8. Quorum ego consiliis, promissis, præceptis destitutus, in hanc calamitatem incidi. *Curt.* 8. 6. Tanta spe destituti, domos abeunt. *Quintil.* 12. 1. 30. Destitutus lenociniis. *Id.* 12. 3. 10. scientia juris. *Justin.* 32. 1. 1. omni auxilio. *Id.* 5. 4. 6. Quibus rebus destitutus. *Liv.* 31. 24. et *Curt.* 4. 3. A spe destitutus. *Liv.* 40. 47. ab unica spe auxilii. *Curt.* 4. 14. 20. ab ingenti spe. *Sueton. Ner.* 10. a re familiari. — d) Et destitutus absolute. *Cic. Quinct.* 16. 51. Viri boni, quum palam fraudantur, timide tamen istuc descendant, vi ac necessitate coacti, sæpe illasi ac destituti. *V. DESTITUTIO. Sueton. Galb.* 11. Consternatus destituitoque similis, non multum abfuit, qui vitæ renunciaret. *Justin.* 26. 2. 10. Antigonus, transicione militum destitutus, regnum Macedoniae cum exercitu amittit.

DESTITŪTIO, ūnis, f. 3. actus destituendi, derelictio. ¶ 1. Generatim. *Sueton. Domit.* 14. Epaphroditum condemnavit, quod post destitutionem, Nero, in adipiscenda morte, manu ejus adjulus existimabatur. *h. e.* postquam omnes Neronem destituerant, et contra eum defecerant. *Porc. Latron. in Catil.* 24. Non consererat animus prima destitutione fortunæ refrigerare. ¶ 2. Speciatim dicitur cum non præstatur promissi fides, maxime in pecunia. *Cic. Cluent.* 26. 71. Capit consilium, ut pecuniam iudicibus polliceretur, deinde cam postea suppinat, ut destitutione iratos Oppianico redderet. *Id. Quinct.* 3. 20. Destitutione illa percussus Nævius, etc.

DESTITŪTOR, oris, m. 3. qui destituit. *Auct. Priap.* 83. 14. Vale, nefande destitutor inguinum. Adde *Tertull.* 2. *Nation.* 18.

DESTITŪTUS, a, um. *V. DESTITUI.*

DESTŌMACHOR, aris, ari, dep. 1. valde stomachor; est *Donati* ad *Ter. Andr.* 5. 3. 15.

DESTRANGŪLO, as, are, a. 1. (de et strangulo) idem quod strangulo. Occurrit Part. *Destrangulandus*, et quidem translate apud *Porc. Latron. Declam. in Catil.* 24. Destrangulandam penitus rempublicam tollendam cogitavit.

DESTRICTE, adverb. Comp. *Destricteus*. — Destricte occurrit figurate tantum, et est aperte, omnino; Itali nunc dicunt a spada tratta, quod scilicet a militibus ductum est, qui pugnatu contra hostem gladium destringunt. *Claud. Imp. in tabula ænea Lugdun.* apud *Gruter.* p. 502. col. 2. *lin.* 31. Sed destricte jam comata Galliae causa agenda est. *Tertull.* 1. *advers. Marcion.* 3. Veritas Christiana destricte pronunciat, Deus si non unus est, non est. *Ulp. Dig.* 3. 3. 13. Hæc non passim admittenda sunt, neque destricte deneganda. *Vet. Scholiast.* ad *Cic. Sext.* 29. ab *A. Mai.* editus in *Class. Auct. T. 2.* p. 144. Cujus (*Cæsaris*) actionibus Cato nec adversari destricte volebat. — Ceterum alii ubique legunt *districte* et *districtus*, quæ sane lectio præferenda est.

DESTRICŪTUS, a, um, adject. vim habens destringendi, discutiendi, purgandi. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 29. Cucurbita cum scarificatione est genus adjutorii destricivum.

DESTRICŪTUS, a, um. *V. DESTRINGO.*

DESTRIGMENTUM, i. n. 2. idem quod strigmentum, seu ramentum. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 3. 8. (17). Destringentis, vel his impositis, vel seminibus. *Alii leg.* de strigmentis *divisim*, et quidem *rectius*.

DESTRINGO, stringis, stringo, strictum, stringere, a. 3. (de et stringo). In multis ex inferiori allatis exemplis, ut et adnotabitur, alii leg. *distringo*. Verum quoties detrahendi ratio aliqua significatur, vetius per *de*: quum stringendi, discutiendi, distrahendi etc., per *di* scribetur. — Part. *Destringens* 1. 1.

b.; *Destrictus* in omnibus paragr.; *Destringendus* I. 1. a. — *Destringere* est stringendo detrahere, decerpere, avellere, auferre (It. *stringendo spiccare, strappare, staccare, svellere, tor via*; Fr. *tirer avec frotement un objet d'un lieu, détacher*; Hisp. *desatar, coger*; Germ. *etwas abziehen, abstreifen*; Angl. *to strip, rub, or pull off, scrape or pare off, pluck, snatch, tear off, take from, diminish*.)

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. — a) Generatim, ac praecipue de plantis. *Cato R. R. 37. sub fin.* *Destringere avenam. Colum. 12. R. R. 50. 1.* Olivam manu *destringere. Id. 11. ibid. 2. 93.* Tum et olea *destringenda. Id. 4. ibid. 24. 6.* Muscum *destringere et eradere. Id. 12. ibid. 47. 3.* Semina feniculi et lentis *destricta et purgata in urculo habeto. Id. ibid. 52. 8.* *Destricta bacca. h. e. lecta. Ovid. de nuc. 135.* Si licet hoc, oleas *destringite, credite messes. Quintil. 12. 6. 2.* *Destringere frondem. Id. 12. Declam. 26.* *Destricti ramis cibi. Lucan. 4. 317.* *Destringere ramos. Grat. Cynege. 119.* tenero *destrictas cortice virgas. Martialis. 12. 20.* *Destringere medios lectos mensarumque pedes. h. e. obruas vel argenteas lectorum mensarumque laminas abradere. V. integrum Epigr. — b) Speciatim destringere est strigillam radere, defricare; quod in balneis fiebat post unctionem. Plin. 3. Ep. 5. a med. Dum destringitur terperurque, audiebat aliquid, aut dictabat. Martialis. 14. 51.* cui lemma *Strigiles. Pergamus has misit curvo destringere ferro: Non iam saepe teret lintea fullo tibi. Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (55).* de *Polylecto. Fecit et destringentem. et ibid. (62).* de *Lysippo. Fecit et destringentem se. Alii leg. distringentem. V. APOXYOMENOS. — c) Hinc ponitur etiam pro extergere. Plin. 32. Hist. nat. 9. 31. (96).* Horum jus traditur alym *evinanire, interanea destringere, omnia adaperire, renes purgare, etc. — d) Saepius occurrit destringere ensem, gladium, etc. hoc est e vagina educere: vel, si malis, vaginam gladio detrahere. Cic. 3. Off. 31. 112.* Confestim gladium *destringit, juravitque etc. Ita Eruditi plerique Graev. et Gronov. uterque hic, Helms. ad Ovid., Drackenb. ad Sil. It., Bentley. ad Horat. etc. Alii, qui exponunt, pugno gladium valde stringere, malunt scribi destringere. Sic Liv. 27. 13.* *Destrictis gladiis disinctos destitit. Similiter Cæs. 1. B. G. 25. et 7. ibid. 12., 1. B. C. 46. et 47. et 75.: Cic. Sen. 35. 76. (ubi V. Hulm.); et Sueton. Cal. 56.* *Destringere gladium. Horat. 3. Od. 1. 17.* *Destrictus ensis cui super inopia Cervicæ pendet. Adde eumd. 2. Sat. 1. 41.; et Ovid. 2. Fast. 99. et alibi. Liv. 8. 7.* *Destringere securim. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro leviter perstringere atque abradere. Sic apud Ovid. 4. Met. 561.* *destringere aquora alis dieuntur aves, quæ aquis super volitantes, adeo pennis perstringunt, ut contingant plausuque particulam dissillire faciant. Similiter Id. 8. Met. 382.* summum *destringit arundo Corpus. h. e. leviter ferit. et 10. ibid. 528.* *Inscius extanti destrinxit arundine pectus. — Similiter destrictum vulnus est leve et summum tantum cutem perstringens atque abradens. Ovid. Heroid. 16. 275.* Non mea sunt *summa leviter destricta sagitta Pectora: descendit vulnus ad ossa meum. Eodem sensu Grat. Cynege. 364.* *destricto levis est in vulnere noxa. Alii scribunt per di. ¶ 3. Forcellinus accepit destringere et pro deorsum, vel ab inferiore parte stringere; assertque illud Senec. Ep. 101. ad fin.* *Patibulo pendere destrictum. Item illud Phædr. 2. 5.* *Tunica ab humeris linteo Pelusio destricta. Destrictus tamen in his legendum videtur: inest enim distrahendi et stringendi significatio. II.) Translate. Plin. Paneg. 37.* Quanto cum dolore *laturi essent homines, destringi aliquid et abradendi homis, quæ etc. h. e. detrahi, auferri. Similiter Fab. Flacc. 7. 330.* Et quæ *sanguinea lumbæ destrinxit ab ira. h. e. abstulit, derasit, detraxit. Cf. Paulin. Nolan. Ep. 36.* *Destrictus humor. h. e. ablatas, adeoque arefactus. — Et metaphorâ sumptâ a destringendo gladio, Seneca 2. Ira 10.* In singulis severitas *imperatoris destringitur. h. e. exercitur, adhibetur. — Item metaphorâ sumptâ, ut videtur, a superiori paragr. 2. Ovid. 2. Trist. 563.* Non ego *noctæ destricti carinine quocumque. h. e. præstrinti, læsi. Phædr. 1. 29.* *Contumelia destringere aliquem. Id. 4. 6.* *Destringere scripta alicujus. h. e. notare, Italice criticare. Eodem sensu destrictus nota est*

notatus apud Ovid. 2. Trist. 466. de *Propert. Destructio minima nec tamen ille nota est.*

DESTRUCTIBILIS, e, et

DESTRUCTIBILIS, e, adject., qui destrui potest. *Lactant. de ira Dei 23. 23.* *Destructibilia sunt omnia, quæ manu fiunt. Al. leg. destructibilia. Prudent. 10. usque ad p. 346.* Eadem sibi ipse *mente in hominis condidit, Solvi incapacem, posse nec destructibilem. Al. per di scribunt utramque vocem.*

DESTRUCTIO, ònis, f. 3. destruendi actus, ruina.

I.) Proprie. *Sueton. Galb. 12.* *Civitates quasdam murorum destructione punivit.*

II.) Translate. *Quintil. 10. 5. 12.* *Destructio et confirmatio sententiarum. V. Herbst ad h. l.*

DESTRUCTIVE, adverb. destruendo. *Boeth. Aristot. Anab. prior. 1. 42. p. 500.* Non esse autem musicum quidquid est homo, *destructive monstratur. h. e. per negationem.*

DESTRUCTIVUS, a, um, adject. destruens, ad destruendum aptus. *Cæli Aureli. 1. Tard. 4. ante med.* *Destructivum adjutorium scilicet morbi. Boeth. Aristot. Topic. 1. 1. p. 672.* Sunt ad utraque genera *problematum communia universalis, et constructiva et destructiva.*

DESTRUCTOR, òris, m. 3. qui destruit. *Tertull. Apolog. 46.* *Rerum ædificator et destructor. Cassiod. 12. Variar. 15.* *Trojæ destructor Ulysses.*

DESTRUCTURA, æ, f. 1. idem ac destructio. *Lactant. Placid. (apud A. Mai. in Class. Auct. T. 3. p. 374.) fab. 229.* Ipsa (*Venus*) post Trojæ *destruaturam eam (Diomedem) cum suis sociis fatigavit, et socios verit in aves. Heic Maius ait: structura vocabulum probum est, item instructura; quidam accipiatur destructura?*

DESTRUCTUS, a, um, V. voc. seq.

DESTRUO, struïs, struui, structum, struere, a. 3. (de et struo). Part. *Destruens* II.; *Destruentis* I. et II.; *Destruentis* et *Destruentis* H. — In quibusdam antiquis libris pro *destruunt* legitur et *distructus*. — *Destruo* (cui opponitur *construo*) est quod structum erat, corumpo, demolior, diruo, everto (It. *distruggere, rovinare*; Fr. *détruire, renverser, abatre*; Hisp. *destruir, arruinar*; Germ. *niederreißen, einreißen, zu Grunde richten*; Angl. *to pull down, destroy, ruin*.)

I.) Proprie. *Cic. Senect. 20. 72.* Ut navem, ut ædificium, idem *destruit facilitate. qui construxit. Virg. 4. En. 326.* *Destruere moenia. Sueton. Vesp. 9.* *Destruunt templum prope funditus. Justin. 39. 2. 2.* *Destruere Alexandri regnum. Id. 35. 2. 4.* *Destruentis fortunæ impetu. Stat. 12. Theb. 92.* *crinemque manumque destruit. h. e. diademate et scæptro spoliat. Contrarium est illud Juvenal. 6. 502.* *Ædificat raput. Calpurn. 5. Ecl. 36.* *non sint compendia tanti, destruat ut niveos venalis caseus agnos. h. e. emaciat, corruptat.*

II.) Translate. *Ovid. 5. Fast. 132.* *Vetustas multa destruit. Liv. 34. 3.* Si, quod cuiquam *privatum officium jus, id destruit ac demolitur. Velleg. 2. 48.* *de Pompejo. Qui si decessisset in Campania, defuisset fortunæ destruendi ejus locus. h. e. de gradu dignitatis et felicitatis dejectiendi. Curt. 8. 14.* *Destruere magnitudinem alicujus. Plin. Paneg. 83.* *Foris claros domestica infamia destruere. Tac. 1. Hist. 6.* *Galbam invalidam senem Vinium et Laro contemptu inertis destruebant. h. e. Galbæ potentiam, nomen ac fidem magis magisque in dies infirmabant. Sic Quintil. 8. 3. 21.* *Sordido nomine contemptum hominis, quem destructum volebat, auxit. Id. 5. 7. 26.* *Destruere testem infamia criminum. Tac. 2. Ann. 63.* *hostem. Petron. Satyr. 100.* *Destruens fortuna constantiam meam. Quintil. 1. 10. 48.* *Destruere tyrannidem. Id. 11. 1. 2.* *Ornatu orationis, nisi fuerit accommodatus rebus et personis, non modo non illustrabit eam, sed etiam destruit. Id. 2. 4. 18.* *Narrationibus subjungitur opus destruendi confirmandique eas. Tertull. 1. advers. Marcion. 29.* *Non quasi destructuri felicitatem sanctitatis. Justin. 12. 3. 11.* *Ne jejuna et destructa luxuria videatur.*

DESTRUSUS pro *destrusus* legitur a quibusdam apud *Tertull. advers. Valentinian. 20.* *Alii tamen rectius leg. de strue.*

DESUB, præposit. ablativâ, composita ut *desuper, exante* etc., et significat idem quod *sub*, cum motu de loco. *Flor. 2. 3. 2.* *Sic desub Alpibus, idest desub*

ipsis Italiae faucibus, etc. *V. SUB. Veget. 2. Veterin. 19.* *Desub oculo. Fulgent. 3. Mythol. 6.* *Lucernam desub modio eiecit. V. Hand. Turzell. vol. 2. p. 292.*

DESUBITO vel de subito, adverb. idem quod subito, valde subito, derepente. *Plaut. Most. 2. 1. 63.* *Quamvis desubito, facile est facere nequiter. Adde eumd. Stich. 5. 4. 39., Bacch. 1. 1. 46. et Capt. prol. 62. Ter. Heaut. 4. 2. 6.* *Crucior, bolium tantum mihi ereptum tam desubito e manibus. Cic. fragm. (quod est 6. de republ. 2.) apud Non. p. 501. 1. Merc. Funus desubito esse ornatum. Adde Lucr. 2. 285. et 3. 644., et quæ multa congerit Non. loc. cit. ex Titin., Enn., Afran., Næv., Cæcil., Quadrigrar., Lucil. etc.*

DESUBITO, as, are, a. 1. *Firmic. 3. Mathes. 4. a med.* *Etiam si eas artes fuerit largitus, easdem crebra eversione desubitat. h. e. subito destruit, obruit, evertit. Lectio tamen valde dubia videtur.*

DESUBULO. V. DESABULO, ubi *desubulo* legendum esse contendimus.

DESUCTUS, a, um, V. DESUGO.

DESUDASCO, is, ere, n. 3. idem ac desudo. *Desudascitur* Impera. *Plaut. Bacch. 1. 1. 33.* *Hujusmodi palæstra, ubi damnis desudascitur. Al. leg. domina pro damnis.*

DESUDATIO, ònis, f. 3. actus desudandi, sudor.

I.) Proprie. *Firmic. 3. Mathes. 1.* *Corpus hominis nimia desudatione dissolvitur.*

II.) Translate. *Capell. 6. p. 199.* *Desudatio caraque districtior ædem industriæ mellioris obandit. h. e. labor.*

DESUDATUS, a, um, V. voc. seq.

DESUDO, as, avi, atum, are, 1. (de et sudo). Part. *Desudans* II. 1.; *Desudatus* I. 2. et II. — *Desudo*

I.) Proprie. ¶ 1. *Neutorum more est valde fudo. Cels. 6. 6. n. 29.* *Lavari saepe, ibique desudare. Manil. 5. 110.* in *lusus agiles, agilemque vigorem desudant. Stat. 3. Theb. 277.* *Perpetuis desudare caminis. ¶ 2. Est etiam verbum causativum et significat sudando defundere. Claudian. 2. Rufin. 304.* *morbus Corrupto Stygiam pestem desudat in amnes. h. e. veluti sudando defundit. Apul. de Mag. Dico Crassam jam dudum ebrium stertere, violentum sudorem in balneo desudare. Prudent. 5. Cathemer. 117.* *Ille et gracili balsama surculo Desudata suunt.*

II.) Translate. ¶ 1. *Neutorum more est mentis viribus quam maxime elaborare, quocum jungitur a Cic. Senect. 11. 33.* *In is desudans atque elaborans, corporis vires non magnopere desidero. ¶ 2. Active est summo labore exercere. Sidon. 6. Ep. 1.* *Post desudatas militiæ Lirinensis excubias etc. Claudian. Paneg. Mall. Theod. 11.* *Desudata judicia. h. e. summo labore exercita. Id. B. Get. 280.* *Alio Marte cohortes desudare.*

DESUEFACIO, facis, fœci, factum, facere, a. 3. (de, suesco et facio). Part. *Desuefactus*; et *Passivum Desuefacto*. — *Desuefactio* est a consuetudine abstraho. *Cic. Client. 40. 110.* *Multitudinem jam desuefactam a concionibus, ad veteris consuetudinis similitudinem revocaverat. Varro 2. R. R. 9. 12.* *de catulis. Sed minutim desuefacti. Tertull. pro deponere usurpavit Pall. 4.* *Indices custodesque dignitatis habitus, ut lenocinii faciendi impedimento, sedulo quædam desuefecerant. h. e. fecerant, ut in desuetudinem abirent.*

DESUEFACTUS, a, um, et

DESUEFIO, is, fieri, f. voc. præter.

DESUESCO, suescis, suevi, suetum, suescere, 3. (de et suesco). Part. *Desuetus* sub A. et B.; *Desuescendus* sub A. — *Desuesco* usurpatur A) *Active*; et B) *Neutorum more*.

A) *Active* est a consuetudine abstraho, abduco. *Titinius* apud *Non. p. 95. 1. Merc. Parasitos amovi, lenonem ælibus absterrui, desuevi, ne quo ad cœnam irret extra consilium meum. Liv. 3. 38.* *Cur ex tanto intervallo rem desuetam usurparent. Virg. 2. En. 509.* *Diu desueta arma. Ovid. 5. Met. 503.* *desuetaque sidera cerno. Id. 7. ibid. 646.* *voce jam mihi desuata. Id. 5. Trist. 7. 63.* *desueta verba retracto. Quintil. 3. 8. 70.* *Ne aliter quam dicturi sint, exerceri velint, et morari in desuescendis. Apul. Florid. n. 15.* *Non in totum ævum desuescebant vocem. h. e. silentium servabant. Loquitur de discipulis Pythagore. — Et Part. præter. desuetus cum Accusativo more Graecorum. Stut. 5. Theb. 231.* *Ut fera, quæ placido rabiem desueta magistro, Tardius arma movet.*

B) Neutorum more est desueo, consuetudinem amitto. *Liv.* 8. 39. Jam pridem desueto Samnite clamorem Romani exercitus pati. *Virg.* 6. *Æn.* 814. desueta triumphis Agmina. *Id.* 1. *ibid.* 726. resides animos desuetaque corda. *Sil.* 1. 3. 576. paulatim antiquo patrum desuescit honori.

DESUETUDO, inis, f. 1. actus desuescendi. *Liv.* 1. 19. Mitigandum ferocem populam armorum desuetudine ratus. *Ovid.* 14. *Met.* 436. resides et desuetudine tardi Rursus inire fretum, rursus dare vela jaberunt. *Id.* 5. *Trist.* 7. 57. En pudet, et fateor; jam desuetudine longa Vix subeunt ipsi verba Latina mihi. *Callistrat. Dig.* 11. 1. 1. Actiones in desuetudinem abierunt. *Julian. ibid.* 1. 3. 32. Leges per desuetudinem abrogantur.

DESUETUS, a, um. *V. DESUESCO.*

DESÜGO, gis, ctum, gere, a. 3. (de et sugo). Part. *Desuctus*. — Desugo est idem quod sugo, vel exsugo. *Pallad.* 1. *R. R.* 9. 4. Carbores, si qua fundentur ex poculis, velociter rapta desugent. *Id.* 1. *ibid.* 37. 2. Arbores, quibus nulla amaritudo respondet, flore desubo.

DESULCO, as, are, a. 1. (de et sulco) maxime vel totam sulco. *Avien. Perieg.* 1137. super impiger ampla Equora desulcat glabæ ditis Catabanus. nempe amplam plantilem terræ fertilis.

DESULTO, as, are, n. 1. frequentat. a desilio, esilio. *Tertull. Anim.* 32. Desultare mari.

DESULTOR, oris, m. 3. qui ex uno in alium locum desilit. Itaque

I.) Proprie desultores dicebantur, qui arte et usu assueverant ex uno in alium equum, non intermisso cursu, desillire, ut spectatoribus in ludis voluptatem præberent. Desultorum originem *Hygin. fab.* 80. a Castore et Polluce deducit. *Id.* addit *ibid.* Unde etiam Romani servant institutum, quom desultorem mittunt; unus duos equos habet, pileum in capite, de equo in equum transilit. *V. Dempster., Paralip. ad Rosin. Antiq. Rom.* 5. 24. p. 212. et seq. *Varro 2. R. R.* 7. 15. Peritus belli alios equos elegit ac ocet, aliter quadrigarius, ac desultor. *Cf. Propert.* 4. 35. Est etiam aurigæ species Vertumnus, et ejus, Trajicit altero qui leve pondus equo. *Liv.* 23. 29. Numidæ, quibus, desultorum in modum, binos trahentibus equos, inter acerrimam sæpe pugnam in recentem equum ex fesso armatis transulare mos erat: tanta velocitas ipsis, tamque docile equorum genus est. *Id.* 44. 9. Et semel quadrigis, semel desultore misso, vix unius horæ tempus utrumque curriculum complebat. *Manil.* 5. 55. Nec non altero desultor Edere dorso, Quadrupedum et stabiles poterit desigere plantas Per quos vadat equos. *Mutator equorum* dicitur a *Val. Flac.* 6. 161. — Desultores nudi equitabant: *V. Cavedoni, Correz. all. Append.* p. 2. Ceterum desultoris figuram videsis apud *Morell.* in nummis gentis Mercæ *tab. 2. n. 3., 4.* etc. et gentis Sepullæ; ejusque descriptionem apud *Eckel. D. N. V. T.* 5. p. 246. et apud *Cavedoni, Saggio sulle medaglie*, p. 161.

II.) Translate. *Ovid.* 1. *Amor.* 3. 15. Non mihi mille placent: non sum desultor amoris. Tu mihi, si qua fides, cura perennis eris. *Seneca Suasor.* 1. circa *med.* Dellius, quem Messala Corvinus desultorem bellorum civilium vocat, quia ab Do' bella ad Cassium transiturus, etc. et a Cassio deinde transiit ad Antonium, novissime ab Antonio transfugit ad Cæsarem. *V. Salmas. ad Vopisc. Carin.* 19.

DESULTORIUS, a, um, adject. ad desiliendum aptus, ut in voce præced. dictum est.

I.) Proprie. *Sueton. Cæs.* 39. Circensibus quadrigas, bigasque, et equos desultorios agitaverunt nobilissimi juvenes. *Cassiod.* 3. *Variar.* 61. Equi desultorii, per quos Circensium ministri missos denunciant exituros, Luciferi præcursoris velocitates imitantur.

II.) Translate. *Cic. Mur.* 27. 57. Qui mihi videtur prætorius candidatus in consularem, quasi desultorius in quadrigarum curriculum, incurere. *Apul.* 1. *Met.* inis. Desultoria scientia. h. e. magia, per quam homines ex una in aliam formam transmutantur, et quasi desiliunt. *Cf. Capell.* 1. p. 21. Tunc etiam omnium garrula puellarum et contrario semper subibunda luxu, levitate pernix desultoria gesticabat. h. e. Fortuna, quæ, ut ait *Auson. Epigr.* 137. numquam sistit in eodem statu; semper movetur, variat et mutat vices. — *Desultorius* inscribitur una ex *Saturis M. Ter. Farron.* apud *Non.* p. 503. 22.

et p. 534. 22. *Mere.*; qui *Varro* (ait *Oshier, Sat. Menipp. Rel.* p. 109.) significat fortasse eo vocabulo suum ipsius ingenium in Saturis componendis expeditum illud ac semper paratum, non solum de quavis materia proposita disputare, sed etiam ipsum dicendi genus variare et quasi desultorum more a pedestri oratione in versus ac poemata transillire.

DESULTRIX, tris, f. 3. quæ desilit, et translate instabilis, ut *Desultrix* virtus, *Tertull. advers. Valentian.* 38.

DESULTŪRA, æ, f. 1. actus desillendi. *Plaut. Mil. glor.* 2. 3. 9. Ne hodie maximum in malum cruciatumque insiliamus. p. a. Tu soli solus, nam ego istam insulturam et desulturam nihil moror.

DESUM, dēs, dēsui, dēsse, n. anom. (de et sum). Si post de aliud e sequatur, sæpe a Poetis contrahuntur. *Virg.* 10. *Æn.* 378. Deest jam terra fugæ; pelagus Trojamne petemus? *Ovid.* 1. *Met.* 77. Deerat adhuc, et quod dominari in cetera posset. *Sil.* 1. 7. 185. et *Lucan.* 9. 858. Deesso tuos latibes, etc. *Virg.* 7. *Æn.* 262. Divitis uber agri, Trojæve opulentia deerit. Adde *Sil.* 1. 6. 10. — Aliquando dissolvuntur, prima etiam producta. *Stat.* 10. *Theb.* 236. Nec deest cæpitis: unde hæc tam scra repente. *Id.* 8. *ibid.* 236. Harmonien: nullis deest sua fabula mensis. Adde *eumd.* 11. *ibid.* 276. — *Desuerunt*, penultima correpta, occurrit apud *Ovid.* 6. *Met.* 584. Verbaque quærenti satis indignantia linguæ Desuerunt; nec flere vacat: sed fasque nefasque Confusura ruit. — Futurum Infiniti est *Desore*, et Particp. *Desuturus*. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 33. 90. Arbitrabantur, non desore. qui illa restituerent. *Id.* 13. *Fam.* 63. 2. Nec mihi superesse verba putes, quæ dixeram defutura. — Pro *Desim*, sis, sit, dixere olim *Desiem*, stes, siel. *Cato R. R.* 8. Ne sanum Desiet. — Item *Desuam*, as, at, ut *Plaut. Bacch.* 1. 1. 3. Meluo, ne defuat oratio. At perique alii leg. deherit. — Ceterum *desum*, a de privativa et *sum*, est idem ac deficio, absum (li. non esseri, mancare; Fr. être absent, ne pas être présent, être de moins, manquer; Hisp. estar ausente, faltar; Germ. weg, fort, nicht da sein, fehlen; Angl. to fail, be wanting). Occurrit

¶ 1. Stricto sensu. — a) Sæpe cum Dativo personæ, cui res deest. *Plaut. Bacch.* 1. 3. 3. Mihi oratio, lusciniolæ cantio deest. *Cic.* 1. *Orat.* 17. 79. Quibus etiam si ingenium non maxime defuit, doctrina certe et otium defuit. *Id.* *Mil.* 36. 100. Tibi nullum a me amoris officium defuit. *Id.* 1. *Divinat.* 29. 61. Sive deest natura quidpiam, sive abundat atque affluit. *Id.* *Brut.* 67. 237. Et pauca centuriæ ad consulatum defuerunt. *Cæs.* 4. *B. G.* 26. Hoc unum ad pristinam fortunam Cæsari defuit. *Id.* 2. *B. C.* 34. Quantum alteri sententiæ deesse animi, tantum alteri superesse. *Sall. Cat.* 20. Illis divitias superare; nobis rem familiarum etiam ad necessaria deesse. *Horat.* 4. *Od.* 36. 15. desunt epulis rosæ. *Id.* 1. *Ep.* 1. 58. Si quadriagentis sex septem millia desunt. *Seneca 2. Benef.* 10. Deesse sibi in sumptum ad necessarios usus. — b) Interdum cum Ablativo personæ aut rei et præpos. in. *Cic.* 3. *Orat.* 4. 16. Ut neque in Antonio deesset hic ornatus orationis, neque in Crasso redundaret. *Cf. Id.* 13. *Fam.* 63. 1. Non putavi fieri posse, ut mihi verba deessent: sed tamen in C. Lænio commendando desunt. — c) Sæpe absolute. *Ter. Phorm.* 2. 1. 69. Non ratio, verum argentum deest. *Lucret.* 6. 360. Frigore enim desunt ignes. *Cæs.* 6. *B. G.* 43. Semper paulum ad summam felicitatem deest. *Liv.* 45. 19. Numquam raris seditionum et certaminis deesse. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 52. quod non desit habentem. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 109. 112. (248). Nec defuerunt geometræ, qui interpretarentur, etc. h. e. fuerunt quidam. Similiter *non deest*, licet, potest. *Sil.* 1. 6. 10. nec cernere deerat Frustra semitorum quærentia lumina cælum. — d) Sequente alio Verbo; scilicet — Particpula *quominus* cum Coniunctivo. *Cic.* 3. *de republ.* 30. Duas sibi res deesse, quominus in vulgus et in foro diceret. *Tac.* 14. *Ann.* 39. Nec defuit Polyceletus, quominus ingenti aamine Italicæ prævis concederet. — Cum part. *quæ* et Coniunct., præcedente tamen alia particula negativa. *Sueton. Ner.* 45. Nihil contumeliam defuit, quin subiret. — Cum Infinito. *Propert.* 1. 16. 7. Et mihi non desunt turpes pendere corollæ Semper, et exclusi signa jacere facies. *Sil.* 1. 11. 50. nec desunt deponere primi imperia. *Tac.* 4. *Hist.* 11. Ezentissimus quisque procedere ultro dices dominos defuit. — Cum part. *ut* et

Coniunct. *Capitolin. Gordian.* III. 31. Nec defuit, ut senatus de his rebus falleretur. h. e. accidit hoc quoque, ut etc. ¶ 2. Latiori sensu — a) *Deesse alicui* est non optulari, non defendere quom possis aut debeas, deserere. *Cic. Mur.* 4. 10. Ipse me existimarem nefarium, si amiq; crudelem, si misero: superbum, si consuli defuissem. *Id.* 4. *Att.* 15. Bruto certe meo nullo loco deero. *Id.* 1. *Fam.* 9. 17. Ut neque amicis, neque etiam alienioribus opera, consilio, labore desim. *Nepos Timoth.* 4. Timotheo de fama dimicanti non defuit. — b) Eodem sensu *non deesse communi salutis, officio suo*, etc. est satisficere. *Cæs.* 5. *B. G.* 33. Communi salutis nulla iure defuit. *Cic.* 7. *Att.* 17. 4. Sine bellum geretur, non deero officio, neque dignitati meæ. *Liv.* 3. 50. Nec illius dolori, nec sue libertati defuit. *Cæs.* 2. *B. C.* 41. Non deesse negotio. *Cf. Cic.* 2. *Phil.* 20. 71. Cur ei bello propter timiditatem tuam defuisti? *Id.* dixerat 2. *ad Q. fr.* 6. Huic convivio puer tuus defuit. — c) Similiter *non deesse sibi, non deesse occasione*, est opportunitatem rei bene gerendæ non prætermittere. *Cic. Rosc. Am.* 36. 104. Mihi ausculta: vide, ne tibi desis. Adde *eumd.* 5. *Fam.* 12. *post int.* *Horat.* 1. *Sat.* 9. 56. Haud mihi deero. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 25. 30. (87). Nullo momento meditari cessat, ne quando desit occasio. — d) Et omisso Dativo. *Cic. Brut.* 34. 130. Non deerat in causis.

Homonym. De discrimine inter *absum* et *desum* ita *Cic. Brut.* 80. 276. Hoc unum illi, si nihil utilitatis habebat, abfuit; si opus erat, defuit.

DESÜMO, sūmis, sumpsi vel sumsi, sumptum vel sumtum, sūmere, a. 3. (de et sumere) idem quod sumo, assumo, suscipio. *Liv.* 4. 55. Duo singuli singulos sibi consules asservandos desumunt. *Id.* 7. 20. et 38. 45. Populum R. sibi hostem desumere. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 81. Ingenium, sibi quod vacuas desumit Athenas, Et studiis annos septem dedit. *Plin.* 8. *Ep.* 20. 8. Desumere cursum certamenque. *Tac. Dial. de orat.* 37. sibi pugnas.

DESÜO, is, ere, a. 3. (de et suo). *Cato R. R.* 21. Cupam, qua simi in modulos erit, utrinque secus Imbricibus ferreis quatuor desues. h. e. colligabis; adstringes, firmabis.

DESUPER, adverb. e loco superiore. *Cæs.* 1. *B. C.* 79. Suos desuper ascendentes protegabant. *Id.* 1. *B. C.* 52. Qui phalanges insilirent. et desuper vulnerarent. *Virg.* 1. *Æn.* 420. adversas adspiciat desuper urbes. *Id.* 2. *ibid.* 47. ventura desuper urbi. *Id.* 4. *ibid.* 122. nigranteum commixta grandine nimbum Desuper infundam. *Id.* 1. *ibid.* 169. tum silvis scena coruscis Desuper horrentique atrum nemus imminet umbra. *Ovid.* 3. *Fast.* 530. ubi pro rigidis calamos staturere columbis. Desuper extentas imposuere togas. *Colum.* 12. *R. R.* 16. 4. Terram congerito et modice desuper calcato. *Tac.* 2. *Ann.* 16. Ut præstantibus Romanis desuper incurreret. *Sueton. Tib.* 72. Aprum jaculis desuper petiit. *Id.* *Ner.* 31. Ut unguenta desuper spargerentur. *Flor.* 3. 2. 6. Desuper exornata armis hostilibus tropæa fivere. *Lucan.* 1. 688. nunc desuper Alpibus Nubiferæ colles atque aeriam Pyrenem Adripimus.

DESUPERNE, adverb. idem quod desuper. *Vitruv.* 10. 16. 10. *Schneid.* Temperavit aliena aqua ferventis, et pleis, desuperne contra capita hostium cadentis. *Prima, altera, tertia editio habent desuper.*

DESURGO, sis, gere, a. 3. (de et surgo) idem quod surgo. ¶ 1. Generatim. *Lucret.* 5. 702. Qui faciunt solem certa surgere parte. *Fulgati libri habent* certa de surgere parte. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 77. vides, ut pallidus omnis Cæna desurgat dubio? ¶ 2. Specialitè apud *Scribon. Compos.* 142. sanitur proventris exonerandi causa surgere ac secessum petere. Ejus verba sunt: Tenesmus est irritatio ultimæ partus intestini directi, in quo sapius lubet desurgere. *Id.* *ibid.* 140. Cum cæperit desurgere, aqua calida supponatur.

DESURRECTIO, õnis, f. 3. actus surgendi de lecto, ventris exonerandi causa. *Marcell. Empir.* 27. Si torminosi, vel cæliari propter frequentes desurrections viribus deficiunt. Adde *Scribon. Compos.* 37. et 142.: et *V. voc. præced.* 2.

DESURSUS, adverb. de parte superiori. *Tertull. Præscript.* 46. Quis splendor quidam luminis desursum in inferioribus refluxisset. *Hieronym. Ep.* 22. n. 19. Concessit tunicas, qui inconsultam desursum tunicam perdidit. *Fulgat. interpr. Joann.*

3. 31. Qui desursum venit, super omnes est. Adde eum. sæpe.

DÉTECTUS, a, um, particip. ab inausit. *detango*, tactus. *Lucret.* 3. 226. usque detectum de pondere quidquam. *Al. rectius leg. detractum.*

DÉTECTIO, ōnis, f. 3. actus detegendi. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 36. ad fin. Descendisse Jesum ad detectionem creatoris. *Ulp. Dig.* 29. 5. 1. § 25. Questionem sic accipimus, non tormenta tantum, sed omnem acquisitionem et detectionem mortis. *Plerique om. leg. defensionem.*

DÉTECTOR, ōris, m. 3. qui detegit. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 36. a med. Detector creatoris. *Id. advers. Valentinian.* 3. conscientia.

DÉTECTŪS, a, um. *V. voc. seq.*

DÉTĒGO, tēgis, tēxi, tectum, tēgere, a. 3. (de et tego). Part. *Detegens* I.; *Detectus* I., II. et in fin.; *Detegendus* II. — *Detego* est quod tectum erat, aperio, retego, denudo (*It. scoprire*; *Fr. découvrir*, *mettre à nu*; *Hisp. descubrir*, *destapar*; *Germ. abdecken, aufdecken, entblößen, sichtbar machen*; *Angl. to lay open, uncover, expose, disclose, detect, discover*).

I.) Proprie. *Plaut. Rud.* 1. 1. 3. Detexit ventus villum. *h. e.* tectum abstulit. Joculari translatione *Id. Most.* 1. 3. 7. Tempestas mihi modestiam omnem detexit, tectus qua fui. *h. e.* detraxit. *Id. Epid.* 1. 1. 63. Detegetur corium de tergo meo. *h. e.* detrahetur. Alii tamen leg. *degetur. Cic. 4. Acad.* (2. pr.) 39. 122. Patefacta et detecta. *Auct. B. Alex.* 13. Porticus, gymnasia, ædificia publica detegere. *Virg.* 8. *Æn.* 241. Detegere regiam. *Caci.* Id. 10. *ibid.* 133. Dardanius puer caput detectus honestum. *Ovid. 9. Met.* 169. lacros artus et grandia detegit ossa. *Id. 3. Fast.* 301. Nunc quoque detecti referunt monumenta vetusti Moris. *h. e.* nudi. *Nepos Att.* 20. Cum ædes Jovis vetustate atque incuria detecta prolaberetur. *Liv.* 33. 7. Juga montium nebala detegere. *Lucan.* 3. 128. ferrum. *Tac.* 13. *Ann.* 38. corpora. *Sueton. Cæs.* 57. Capite detecto. *Id. ibid.* 81. Detegere ossa alicujus. *Id. Oth.* 12. Modo celans, modo detegens plagam. *Sil.* II. 13. 168. strictum propere vagina detegit ense.

II.) Translate. — a) Fere de abstractis. *Ovid.* 2. *Met.* 546. Detegere latentem culpam. *Id. 2. Art.* 4. *Am.* 428. furta. *Liv.* 27. 16. insidias. cf. *eumd.* 10. 4. ad fin. *Id.* 27. 45. consilium. *Id.* 22. 43. Detecta fraus. *Curt.* 6. 9. Conjunctio impiorum civium detegenda. *Seneca Ep.* 96. Intimos affectus suos alicui detegere. *Lucan.* 5. 322. Detegit imbelles animos nil fortiter ausa Seditio. *Tac. Dial. de Orat.* 25. Simpliciter et ingenue detegere judicium animi sui. *Sueton. Cæs.* 17. Detegere consilia conjuratorum. *Capitolin. Ver.* 6. Multa in ejus vita ignava et sordida deteguntur. *Quintil.* 1. 3. 12. Mores quoque se, inter ludendum, simpliciter detegunt. — b) De personis. *Curt.* 7. 5. 32. Pridie quam Philotas detectus est. *Tac.* 1. *Hist.* 81. Formidine detegi. *Ulp. Dig.* 48. 5. 2. Detectus uxorem prehensam retinuisse. *V. Dirksen, Man. lat. p.* 276. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superius exempla retulimus.

Detectus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Detecior* apud *Solin.* 30. sub fin. *Hyacinthus* propensa perspicacitate detecior.

DÉTĒPORŌ, as, are, a. 1. sanguinem ex temporibus detrahere. Occurrit tantum Part. *Detemporeandus* apud *Pelagon. Veterin.* 1. 2. Equus, si necessitas fuerit, et detemporeandus est. Cf. **DEPECTORŌ**.

DÉTĒTENS, dis, sum, dere, a. 3. (de et tendo). Part. *Detendus*. — *Detendo* est relaxo, remitto: cujus contrarium est *tendo*. *Cæs.* 3. *B. C.* 85. Signo protectionis dato, tabernaculisque detentis. *Liv.* 41. 3. Nautici tabernacula detentunt.

DÉTĒTENSŪS, a, um. *V. voc. præced.*

DÉTĒTĒTIŌ, ōnis, f. 3. idem fere quod detentionem, possessio. *Ulp. Dig.* 25. 1. 5. Manebit maritus in rerum detentionem, donec ei satisfiat. Ita *Torrentin.*; at *Haloand.* detentionem. *V. DETENTIO.*

DÉTĒTĒTOR, ōris, m. 3. detentor. *Impp. Honor. et Theodos. Cod.* 11. 58. 2. Si quispiam fuerit detentator inventus, capitali sententia plectetur. *Imp. Justin. ibid.* 7. 39. 7. Extranei suppositæ rei detentatoris.

DÉTĒTĒTĒTUS, a, um. *V. DETENTO.*

DÉTĒTIŌ, ōnis, f. 3. detegendi actus. *Ulp. Dig.*

43. 25. Dare alicui detentionem servitutis. *Id.* 4. 6. 15. Bonæ fidei possessoris detentio. *Torrentin.* hic habet *detentatio*.

DÉTĒTĒNTŌ, as, ævi, ætum, are, a. 1. frequentat. a detineo. Part. *Detentatus*. — *Detento* est arcte detineo. *Impp. Arcad. Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 7. 13. 16. Servi, quos militia armata detentat. *Impp. Valentinian. et Valens ibid.* (edente *A. Peyronio*) 5. 15. 2. Si minoremodum professi sunt, quam ratio detentatæ possessionis postulat, etc. *Venant.* 11. *car. m.* 21. Nec volo nunc absens una detentor ut hora.

DÉTĒTĒNTŌR, ōris, m. 3. qui detinet, idem ac detentor. *Imp. Zeno Cod.* 3. 4. 10. Possessionis alienæ detentores.

DÉTĒTĒNTŪS, a, um. *V. DETINEO.*

DÉTĒTĒPĒSCO, is, ere, n. 3. (de et tepesco) teporem amitto. *Sidon.* 5. *Ep.* 18. Non primo frigore autumnalis auroræ detepesebat.

DÉTĒTĒRGĒŌ, ges, si, sum, gere, a. 2. *Detergis* pro *deterges*, quasi a detergere 3. conjug., occurrit apud *Claudian.* *Cons. Mail. Theod.* 191. — Part. *Detergens* I. a.; *Detersus* I. b. et II. 1.; *Detergendus* II. 1. — *Detergere* est idem fere quod *abstergere*, tergere, tergendò auferre (*It. astergere, levar via asciugando, forbire*; *Fr. enlever en essuyant, essuyer*; *Hisp. quitar enjugando, enjugar*; *Germ. abwischen, wegwischen*; *Angl. to wipe off or away, brush, scour*).

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Ovid.* 13. *Met.* 746. lacrimas detersit pollice virgo. *Sueton. Ner.* 24. Sudorem frontis brachio detergere. *Claudian.* 2. in *Eutr.* 375. teneros fetus stamine. *Auson. Perioch.* Od. 28. Lacrimas aut vultu dissimulans, aut veste detergens. — b) Latiori sensu poetice. *Cic. Arat.* 246. Quam neque caligas detersit sidera nubes, Neque pleno stellas superavit lumine Luna, etc. *Horat.* 1. Od. 7. 15. Albus ut obscuro deterget nubila celo Sæpe Notus. *Claudian.* VI. *Cons. Honor.* 589. et solis radiis deterea removit Nubila. *Id. Epithal. Pallad. et Celer.* 27. Et reliquum nitido detersit pollice somnum. *h. e.* ocellos leviter detergens excussit. *Colum.* 8. *R. H.* 10. 5. Detergere fastidia. — c) Familiaris sermonis proprium est illud *Cic.* 14. *Att.* 10. Quod quaeris. jam ne ad centena Cluvianum: adventare videtur; sed primo anno octoginta detersimus. *h. e.* quod quaeris, an Cluvianum prædium ad centena us. fructum reddiderit, primo anno octoginta inde retulimus, decerpimus, percerpimus.

II.) Translate. ¶ I. Est abstergendo purgare, adeoque generatim purgare; et occurrit — a) De inanimis. *Plaut. Cas.* 2. 3. 20. Detergere caput pallio. *Liv.* 39. 44. Detergendæ, qua opus esset, cloacæ. *Colum.* 6. *R. R.* 9. 2. Spongia labra detergeri, et aquam frigidam præberi. *Id. 7. ibid.* 4. 5. Detergere et refrigerare oves. *Schneiderus*, qui *Gesner*. secutus est, detegere leg. *Sueton. Aug.* 18. fossas oblimatas longa vetustate. *Petrone. Satyr.* 135. Detersis curiose manibus. *Id. ibid.* 22. Detersis paullisper oculis. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 28. 47. (265). Falces, quam sint exactæ, strina pelle detergent. Adde *Colum.* *Arbor.* 15. *Sil.* II. 7. 534. longo detergere situm ferro. *Id.* 4. 12. detersa rubigine sævus Induitur ferro splendor. *Ulp. Dig.* 33. 7. 12. circa med. Perticæ, quibus aranæ deterguntur. — Joculariter *Plaut. Men.* 1. 1. 1. Juventus nomen fecit Peniculo mihi, ideo quia mensam, quando edo, detegero. *h. e.* omnia prorsus edendo purgo. — *Detergere venenum* est inditum venenum visceribus dejicere et intestina detrahendo purgare. Legitur in lemmate *cap.* 15. p. 17. *Gellii*. — b) Morali significatione. *Petrone. Satyr.* 88. Helleboro animum detersit. *Claudian. Cons. Mail. Theod.* 191. et sæulo detergis sæcula vltu. ¶ 2. Est etiam frangendo evellere, frangere. *Cæs.* 1. *B. C.* 58. Pluribus navibus atoriri singulas, aut remos transcurrentes detergere contendebant. Adde *Liv.* 28. 33. *extr.*, 36. 44. et alibi; et *Flor.* 2. 2. 8. *Liv.* 38. 5. Arietibus muros quatibet, asseribus falcatis detergebat pinnas. *Colum.* 4. *R. H.* 26. 3. Vitis leviter curvabitur, ne dellexus frangatur, neve jam tumentes gemæ detergeantur. *Id.* 5. *ibid.* 5. 13. Supervacuus palmitis detergere.

DÉTĒTĒRIŌ Porcæ, idest macilentiæ. *Paul. Diac.* p. 73. 5. *Merc.*

DÉTĒTĒRIŌR, ius, et *Superl.* Deterrimus; a, um, adject. inferior, vilior, pejor. Caret positivo, et ducitur a *detero*, is, ut docet *Priscian.* p. 597. *Putsch*, quia quæ detrita sunt, viliora et pejora sunt (*It. inferior, peggiore*; *Fr. inferieur, pire, plus mauvais*; *Hisp. inferior, peor*; *Germ. schlechter, schlimmer, ärger, geringer*; *Angl. worse, inferior*). Usurpatur tum de personis, tum de rebus. — a) *Comp. Deterior*, ius, apud *Plaut. Bacch.* 5. 2. 61. Vidi ego nequam homines, verum te neminem deteriorem. *Id. Epid.* 3. 4. 10. Strenuiores deterior si prædicat suas pugnas. *Id. Merc.* 5. 1. 9. Mores deteriores increbrescunt in dies. *Attilius* apud *Cic.* 2. *Tusc.* 5. 13. In segetem sunt deteriore dactylus fruges. *Lucret.* 4. 1272. Deteriore fit ut forma muliercula ametur. *Cæs.* 1. *B. G.* 36. Magnam Cesareum injuriam facere, qui suo adventu vectigalia sibi deteriora faceret. *Cic.* 13. *Phil.* 19. 40. Deteriores jugulari cupio, meliores vincere. *Id.* 14. *Att.* 11. 2. Ruina rem non fecit deteriorem, haud scio an jam fructuosiorum. *V. Klotz:* ad *eumd. Harusp. resp.* 25. 53. *Id. Cæcin.* 7. 18. Deteriore jure esse, quam ceteros cives. *Id. ibid.* 16. 45. In judiciis deterior causa est eorum, qui etc. *Id. Quinct.* 5. 20. Deteriore tempore auctionari. *Id. Harusp. resp.* 28. 61. Deteriore statu esse. *Id.* 2. *Legg.* 6. 15. Theophrastus auctor haud deterior. *Nepos Eumen.* 3. *extr.* Ut equitatu potius dimicaret, quo plus valebat, quam peditatu, quo erat deterior. *Virg.* 8. *Æn.* 326. deterior ac decolor ætas. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 44. Mursana deterior post partum carni futura. *Ovid.* 1. *Pont.* 4. 1. deterior ætas. *Liv.* 25. 6. Deteriore conditione esse. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 10. 22. (102). Deterior color. *Id.* 31. *ibid.* 10. 46. (115). Opsonia deteriora. *Id.* 19. *proem.* 1. (6). Linum deteriorem terram facit. *Quintil.* 2. 4. 21. Uter melior, uterve deterior. *Sueton. Cal.* 10. Nec servum meliorem ullum, nec deteriorem dominum fuisse. — Et absolute substantivorum more. *Horat.* 3. *Od.* 5. 29. Nec vera virtus, quam semel excidit, Curat reponi deterioribus. *Liv.* 39. 27. Inhoratus et deterioribus obnoxius. *Tac.* 15. *Ann.* 68. Vulgus ad deteriora promptum. *Id.* 4. *Hist.* 68. Cuncta in deterius audita. *Id.* 3. *Ann.* 10. Vera aut in deterius credita. *Id.* 13. *ibid.* 43. Deferre aliquid in deterius. *Id.* 15. *ibid.* 64. Mutatus in deterius. — b) Sup. *Deterrimus*, a, um, apud *Cic.* 4. *Verr.* 16. 40. Homo deterrime et impudentissime. *Id.* 2. *de republ.* 36. Genus rei publicæ ex bono in deterrimum conversum. *Id. Harusp. resp.* 26. 56. Unus omnium mortalium deterrimum. *Virg.* 3. *G.* 82. deterrimus color. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 107. deterrima causa belli. — Et absolute *Quintil.* 12. 1. 4. Cogitare optima simul et deterrima. — Hinc neutrum

Deterius adverbialiter usurpatur: unde Sup. *Deterrime*. — *Plaut. Capt.* 3. 5. 79. Ita velle me, dicite, curarier, ne qui deterius hinc sit, quam cui pessime est. *h. e.* ne qua in re hic pejus tractetur, quam qui pessime tractatur. *Cic.* 1. *Fin.* 3. 8. Quædam de malis Græcis Latine scripta deterius. *Luccejus* apud *Cic.* 5. *Fam.* 14. Valeo, ut soleo; paulullo tamen etiam deterius quam soleo. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 90. doliturus, si placeant spe Deterius nostra. *h. e.* minus. Sic *Ascon. proem.* *Milonianæ ante med.* p. 34. *Bait.* Petebatur nihilio deterius consulatium. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 19. Deterius olere, aut nitere. — *Apul.* 2. *Met.* Deterrime versipelles. *Al. leg.* deterrime.

DÉTĒTĒRIŌRŌ, as, are, a. 1. Part. *Deterioratus*. — Deterior est deteriore facio. *Imp. Theodos.* II. in *Novell.* I. edita ab *Amaduo.* Eloquentia non, ut aliæ res, serio deterioratur. Hæc autem pertinet ad ann. a Chr. n. cccxxxix. *Cassiod.* 1. *Variar.* 38. Quod res patris ejus non meliorandi causa, sed deteriorandi voto detineas. *Claud. Mamert.* 1. *Stat. anim.* 3. Quidquid deteriorari potest, corrumpi profecto potest. *Symmach.* 4. *Ep.* 69. Habita rei deteriorata æstimatione.

DÉTĒTĒRIŪS, adverb. *V. DETEIOR* in fin.

DÉTĒTĒRĒNĒBĒLĒS, e, adject. qui determinari potest, ut *Determinabilis materia* apud *Tertull. advers. Hermog.* 41.

DÉTĒTĒRĒNĒTĒ, adverb. definite. *Vet. Scholiast.* ad *Lucan.* 1. 11. Tangit hoc quod dicebant philosophi, animam illius, cujus corpus inseputum erat, determinate errare usque ad centesimum annum. *V. et DETERMINATIVE.*

DÉTĒTĒRĒNĒTĒŌ, ōnis, f. 3. terminus, finis. *Cic.* 2. *Nat. D.* 40. 101. Extrema ora et determinatio

mundi. *Id.* 1. *Invent.* 52. 98. Exitus et determinatio totius orationis. — Item sententia, qua fines inter populos constituuntur. *Inscript.* apud *Murat.* 598. VOCABULA REGIONUM, QUAE HIERONYMORUM DETERMINATIONE CONTINEBANTUR, VIX JAM NOTA PROPTER TEMPORIS SPATIUM.

DETERMINATIVE, adverb. definita. *Boeth.* in *Aristot. libr. de interpr. ed. pr.* p. 249. Sicut ipsa natura rerum eventuum est varia, ita quoque altera pars contradictionis habet variabilem veritatem, et semper quidem vera vel falsa est, non tamen una definit, ut hoc verum sit determinative aut illud, sed utrumlibet. *Al. leg.* determinate.

DETERMINATOR, oris, m. 3. qui determinat et definit. *Tertull.* *Pudic.* 11. Spiritus S. disciplinae determinator.

DETERMINATUS, a, um. *V. voc.* seq.

DETERMINO, as, avi, etum, are, a. 1. (de et termino). *Part.* *Determinatus* I. et II.; *Determinaturus* II. — Determino est terminos assigno, definitio (lit. porro, o prescribere termini, determinare; Fr. *border, limiter, marquer les limites;* Hisp. *alindar, terminar, poner límites;* Germ. *abgränzen, begränzen, die Grenzen bestimmen;* Angl. *to determine, limit, appoint or prescribe limits or bounds.*)

I.) Proprie. *Plaut.* *Poen. prol.* 48. Determinare regiones, limites, confinia allecium rei. *Liv.* 1. 19. Augur regiones ab oriente ad occum determinavit. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 27. 28. (102). Asiani determinavit ab oriente Armenia minore, ab occidente Phrygia. *Id.* 4. *ibid.* 12. 24. (77). Mensuram Ponti alii quatuordecim octena septuaginta octo millia quingenta determinaverunt. *Id.* 23. *ibid.* 2. 4. (15). Imago templi sepulchro determinata in solo.

II.) Translate. *Lucret.* 6. 403. ut hinc teli determinet ictus. *Cic.* 3. *Orat.* 44. 175. Imperitus dicendi incondite fundit, quantum potest, et id quod dicit, apertum, non arte determinat. *Tac. dial. de orat.* 16. Aetatem oratorum significatione ista determinavit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 25. 39. (95). Depascitur segetes destinatione ante determinatas in dies. *Sueton. Galb.* 15. Officia senatoria biennii spatulo determinaturus. *Tertull.* *advers. Psychom.* 2. Dies jejuniis determinat. *Cic.* 1. *Divinat.* 12. *Pseud. Ascon.* ad *Cic. Divin. in Q. Caelil.* 4. 12. p. 104. *Boet.* Judicium est res, quae causam itemque determinat. *Inscript.* apud *Murat.* 598. 1. QUAM (sententiam) REGIONES EX AUCTORITATE MANII ACULII DETERMINAVERTINT SEQUENDAM ESSE. h. e. judicaverant.

DÉTÉRO, tēris, trivi, tritum, tēre, a. 3. (de et tero). *Part.* *Deterens* I. 1.; *Detritum* in omnibus paragr.; *Deterendus* I. 1. — Detero est terendo deminuo, usu consumo (lit. logorare, consummare; Fr. *user, broyer, écraser;* Hisp. *usar, gastar, consumir, machacar;* Germ. *abreiben, zerreiben, abtretten, zerstoßen;* Angl. *to wear, consume by wearing.*)

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est terendo deminuerē, abradere, adeoque consumere. *Plaut.* *Merc.* 5. 2. 111. Clementer, quæso: calces deteris. *Lucret.* 1. 315. Strata viarum vulgi pedibus detrita. *Tibull.* 1. 10. 16. Deteret invalidos et via longa pedes. *Phaedr.* 3. 7. Collum canis a catena detritum. *Ovid.* 13. *Met.* 792. Lævior assiduo detritis æquore conchis. *Tac.* 1. *Ann.* 18. Hi verberum notas, illi canitiem, plurimi detrita tegmina et nudum corpus exprobrantes. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 48. 73. (101). Vestis usu detrita. *Id.* 33. *ibid.* 3. 19. (60). Aurum quam minimum usu detritur. *Id.* 27. *ibid.* 3. 2. (10). Vis, quæ cotibus (est) in ferri acie deterenda. *Id.* 17. *ibid.* 22. 35. (188). Oculis vitis decuti, tractaque intrantium deteri. *Id.* 6. *ibid.* 22. 24. (87). Juba arborum gubernaculis deterebantur. — Huc referri possunt et illa, in quibus deterere ponitur pro terendo auferre. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 26. 65. (190). Fluctibus voluntate nitescunt, detritis sordibus. *Nigidius* apud *Gell.* 10. 5. Avarus appellatur, qui avidus aëris est: sed in ea copula e littera detrita est. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro tundere. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 23. Area optima est silice constrata, quod celeriter frumenta deterantur. *Id.* 2. *ibid.* 20. 5. In area detrita frumenta. *Id.* 6. *ibid.* 12. 4. Millium detritum conspersumque aqua malsa imponendum est. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 13. 110. (137). Herba quam inaruit, deteritur.

II.) Translate est vires imminuere, auferre. *Ho-*

rat. 1. *Od.* 6. 10. Musa vetat Laudes egregii Casaris et tuas Culpâ deterere ingeni. Cf. *Sil. It.* 7. 247. Quantum detritum est sanæ! *Rursus Horat.* 1. *Sat.* 10. 78. de *Lucilio.* Si foret hic nostrum fato dilutus in ævum Detereret sibi multa, recideret, etc. *Tac.* 2. *Hist.* 76. ad fin. Si quid ardoris ac ferociæ habuit (miles), popinis et comissionibus deteritur. *Quintil.* 2. 4. 7. Aliquid velut usu ipso deteretur. *Plin.* 9. *Ep.* 35. Nimia cura detereit magis quam emendat. — Hinc etiam *Part.* præter. pass. *Debritus* translate usurpatur. *Gell.* 15. 30. Qui ab alio vitæ genere detriti jam et retorridi, ad litterarum disciplinas sevirius adeunt. *Quintil.* 7. 6. 51. Illa in agendis causis jam detrita. h. e. ab omnibus usurpata. — *NB.* Apud *Plaut.* *Merc.* 1. 1. 56. Ea, quæ ipsus optima omnes labores invenisset perferens amoris vi diffunditari ac detere. *nonnulli* exponunt absumi: at plerique alii pro detere legunt didier.

DÉTERREO, terres, terrū, territum, terrere, a. 2. (de et terreo). *Part.* *Deterrens* sub f.; *Debritus* sub a. d. e. et f.; *Deterendus* sub e. — Deterreo est terrendo, vel dehortando revoco, avoco, deduco, avertō (lit. distogliere col timore, sconsigliare, dissuadere, rimuovere, sgomentare; Fr. *écarter, éloigner, détourner en intimidant, dissuader;* Hisp. *desviar, desviar, disuadir intimidando;* Germ. *Jemanden zurückschrecken, abschrecken, abbringen, abwehen, abhalten;* Angl. *to deter, frighten, scare, dismay, discourage.*) Usurpatur — a) Cum Accusativo personæ et Ablativo cum præpos. *ab rei*, a qua quis deterretur. *Cic.* 1. ad *Brut.* 15. ad fin. Sceleratos cives timore ab impugnanda patria deterere. *Id.* *Harusp. resp.* 9. 19. Litteræ, quæ nostros animos deterrent atque avocant a religione. *Id.* 1. ad *Brut.* 9. Auctoritas tua me a nimio moreo deterruit. *Id.* 4. *Fam.* 7. ante med. Te ut ad certam laudem adhortor, sic a dimicatione deterreo. *Id.* *Brut.* 75. 262. Deterere sanos homines a scribendo. *Id.* 1. *Orat.* 25. 117. adolescentes a dicendi studio. *Id.* 1. ad *Brut.* 11. Nulla re a proposito deterreri. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 6. Nemo necessitudine et amicitia te deterritum ab officio dicet. *Liv.* 22. 42. Deterere animos a cupiditate. *Quintil.* 2. 3. ferociore annos a licentia. — Et omissis Accusativo personæ, qui tamen facile subaudiatur. *Horat.* 4. *Sat.* 4. 112. a turpi meretricis amore Quam detereret. — b) Cum Accusativo personæ et Ablativo rei cum præpos. de. *Plaut.* *Trin.* 2. 4. 159. De agro huic senem deterrui. *Cic.* 2. *Divinat.* 30. 81. Deterere Stoicos de sententia. *Brutus* apud *Cic.* 11. *Fam.* 11. maledictis quæspiam de suo statu. — c) Cum Accusativo personæ et Ablativo rei sine præpos. *Horat.* *Art. P.* 391. Silvestres homines sacer interpresque deorum Cædibus et victa fœdo deterruit Orpheus. Adde *Lucan.* 10. 375. Cf. *Claudian.* *B. Get.* 140. Pœnum Compressit *Fabius:* campo post ausus aperte Marcellus vincî docuit: sed tertia virtus Scipiadae Latis tandem deterruit oris. h. e. eicit, expulsi. — d) Addita re, a qua quis deterretur, per Conjunctionem et partic. ne vel quominus, vel etiam, si tamen negatio præcedat, partic. *quin.* *Plaut.* *Amph.* 2. 1. 9. Quin loquar hæc, numquam ullo modo me potes deterrere. *Id.* *Mil. glor.* 2. 3. 61. Me nemo deterreret, quin ea sit in his ædibus. *Id.* *Truc.* 5. v. 37. Deterere aliquem, ne amet. *Ter. Phorm. prol.* 3. Maledictis deterere, ne scribat, parat. *Cic.* 11. *Att.* 8. Neque te deterreo, quominus id disputes. *Id.* 1. *Truc.* 38. 91. Non deterreret sapientem mors, quominus in omne tempus reipublicæ suisque consulat. *Id.* *Quinct.* 4. 16. Hominem multis verbis deterreret, ne auctionetur. *Cæs.* 2. *B. G.* 3. Ut ne Suessiones quidem deterere potuerint, quin cum his consentirent. *Liv.* 26. 48. Non mitissima arx deterruisset, quominus transcendere. *Tibull.* 1. 3. 13. Cuncta dabant redditus; tamen est deterrita nunquam, Quin feret, nostras respiceretque vias. — e) Cum Accusativo personæ lantum. *Cic.* 10. *Att.* 15. Se pudore deterritum ad me non venisse. *Cæs.* 3. *B. C.* 8. Deterere reliquos magnitudine pœnæ. *Sic Auct. B. G.* 8. 44. Exemplo supplicii deterrandos reliquos existimavit. *Liv.* 10. 9. Deterritis tribunis. *Ovid.* 14. *Met.* 296. Deterere pavidae ense. *Id.* 10. *ibid.* 500. Deterritis eventum. *Justin.* 14. 1. 13. Labantium animos deterere. *Cic.* 2. *Off.* 18. 63. In deterrendo liberalitate. h. e. abstractum pro concreto, uti ajunt, μετρούμενος, sive in deterrendo liberati homine, ne benigne largiatur.

Al. minus recte leg. *deterenda.* — f) Absolute omnino. *Ter. Adelph.* 1. 2. 64. Adversor sedulo et deterreo. *Cic.* 2. *Legg.* 4. 8. Lex est ratio ad jubendum et deterrendum idonea. *Sueton. Cæs.* 70. Neque adire cunctatus est, quamquam deterrentibus amicis, neque dimittere. — g) Denique cum Infinito tantum, eademque vim habet, quam v. *prohibere, defendere.* *Cic.* 2. *Verr.* 5. 13. Nefarias ejus libidines commemorare pudore deterreo. *Liv.* 4. 24. extr. Populi tanta indignatio coorta dicitur, ut vis a censoribus nullius auctoritate, præterquam ipsius Mamerici, deterreri quiverit. — Et cum Accusativo rei pro impedire, avertere. *Ovid.* 8. *Met.* 765. aliquisque ex omnibus audet Deterere nefas sævumque inhibere bipennem.

DÉTERRIME, adverb. *V. DETERIOR* in fin.

DÉTERRITUS, a, um. *V. DETERREO.*

DÉTERRIS, a, um. *V. DETERGEO.*

DÉTETABILIS, e, adject. Comp. *Detestabilior.*

— Detestabilis est abominabilis, detestatione dignus, et dicitur tum de personis, tum de rebus. *Cic.* 2. *Phil.* 26. 65. Non te execratum populo Romano, non detestabilem, non omnes tibi deos, non omnes homines et esse inimicos et futuros scias? *Id.* *Amic.* 8. 27. Caritate, quæ est inter natos et parentes, quæ dirimi nisi detestabili acelere non potest. *Id.* *Senect.* 12. 41. Nihil esse tam detestabile tamque pestiferum, quam voluptatem. *Id.* 2. *Off.* 5. 16. Nulla tam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur. *Id.* 1. *ibid.* 17. 37. Quo est detestabilior istorum immanitas, qui etc. *Id.* 1. *Phil.* 14. 33. Laudari, coli, diligi gloriosum est; metui vero et in odio esse, invidiosum, detestabile. *Liv.* 31. 44. Loca quæque, in quibus positum aliquid inscripturum honoris ejus causa fuisset, detestabilia esse. *Id.* 26. 48. Detestabile exemplum. *Sueton.* *Vitell.* 10. voc. *Fulgat. interpr. Sapien.* 19. 13. Detestabiliorem inhospitalitatem instituerunt.

DÉTETABILITER, adverb. detestabili ratione. *Zactant.* 5. 10. Quod nefarie, quod detestabiliter fecit.

DÉTETATIO, ònis, fem. 3. duo diversa significat, prout A) Est a de et v. *testari*, aut B) A de et nomine testes.

A) Detestatio a præpos. de et v. *testari*. ¶ 1. Est invocatio Dei in testem cum execratione et imprecatione malorum, nisi fiat quod promittitur. *Liv.* 10. 38. Primoribus Samnitium ea detestatione obstructis. *Id.* *ibid.* 41. vocat hoc idem *diram execrationem*, ac *furiale carmen detestandi familiæ compositum*. Huc pertinent quæ habet *Paul. Diac.* p. 184. 15. *Mil.* Obtestatio est cum Deus testis in meliorem partem vocatur, detestatio cum in deteriorem. Sic apud *Senec.* *Ep.* 117. a med. dicitur *detestatio* qua sibi quis mortem imprecatur. Cf. *Horat.* *Epod.* 5. 89. Diris agant vos: dira detestatio Nulla expiatur victima. ¶ 2. Item execratio, abominatio. *Cic.* *Dom.* 55. 140. Detestatio scelerum. *Gell.* 2. 7. Ea tamen quæ obsequi non oportet, leniter ac reverende ac sine detestatione nimia declinanda sunt. *Id.* *ibid.* 6. Detestatione execrationeque totius generis humani dignus esset. *Id.* 12. 1. Publica detestatione communique odio dignus. *Id.* 2. 6. Hominis scelerati detestationem facere. ¶ 3. Item actus avertendi mala præcedo ac vovendo. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 40. (135). Laurus manifesto adibat ignes crepitu et quadam detestatione. ¶ 4. In jure est denunciatio facta cum testatione, ut *Ulp. Dig.* 50. 16. 49. definit. — Illæ *detestatio sacrorum* (cujus meminit *Gell.* 15. 27. ubi eam olim commissis calatis fieri solitam fuisse docet) aliis dicitur denunciatio facta heredi, ut ea sacra suscipiat, quæ hereditati adnexa sunt: aliis enumeratur inter modos intermeudi sacra, hoc est quibus liberabatur heres a sacris iis suscipiendis, quæ alligata essent hereditati, quæ ipsi obvienerat: aliis creditur esse consecratio alicujus rei, vel loci rite et solemniter facta, teste et assentiente populo et pontificibus adprobantibus. Hanc trium opinionum auctores quibusdam tantummodo conjecturis ducunt, neque certum ullum habent idonei scriptoris locum, quo suam quisque certo confirmet. Hucusque *Forcellinus.* Recentiores tamen philologi alteram teneunt sententiam, ac *detestationem* enumerant inter modos intermeudi sacra, hoc est quibus aliqui a privatis suæ gentis sacris, ab hoc est ab ipsa gente liberabatur. *V. Pauly's Realencycl.* in v. *Sacra.*

B) Detestatio a præp. *de* et nomine *testes* est testium *abscisio*. *Apul.* 7. *Met.* Multos ego scio equos ferocissimos, adhibita tali detestatione, mansuetos factos. **V. INESTABILIS.**

DETESTATOR, *ōris*, m. 3. qui detestatur. *Ter-tull.* 4. *advers. Marcion.* 27. Detestator legis. Adde *eumd.* *advers. Psychom.* 2. et *Spectat.* 15. *Cassiod.* 1. *Variat.* 4. Detestator sceleris.

DETESTATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DETESTOR, *āris*, ātus sum, *ari*, dep. 1. (de et testor). Part. *Detestans* 1.; *Detestatus* 1. et 2.; *Detestaturus* 1.; *Detestandus* 2. et 3. — Detestari ¶ 1. Est malum alicui imprecari, deos testes ciendo, adeoque universum execrari, vel potius abominari (II. *detestare*, *abominare*, *maledire*; Fr. *détester*, *exécérer*, *maudir*; *Hisp.* *detestar*, *abominar*, *maldecir*; Germ. *unter Anrufung e. Gottheit verwünschen*, *verabschewen*; *Angl.* *to curse*, *execrate*, *detest*, *abominate*). Occurrit — a) Activa significatione. *Liv.* 10. 41. *Aræque* sanguine conspersæ et dira execratio ac furiale carmen detestandæ familiæ stirpique compositum. *Cæs.* 6. *B. G.* 30. Omnibus precibus Ambiorigem detestatus, qui etc. *Cic.* 8. *Phil.* 2. 7. Proximi belli civilis ignoro causam, detestor exitum. *Id. Vat.* 16. 30. Quum viderunt (te), tamquam auspiciis malum detestantur. *Nepos Timol.* 1. *Eum* fratricidam impiumque detestans. *Cf. Hieronym.* 1. *in Rufin.* 8. Qui Arianorum principem detestari erant. *Liv.* 39. 10. In caput alijcuius detestari minas et pericula. Similiter *Plin.* 2. *Ep.* 20. iram deorum in caput infelicis pueri. *Ovid.* 15. *Met.* 505. Hostilique caput prece detestatur euntis. *Sueton. Claud.* 3. Tam iniquam sortem populi Romani detestari. *Tac.* 2. *Hist.* 35. Detestari causam et auctorem cladis. — b) Passive occurrit Part. *Detestatus* apud *Cic.* 2. *Legg.* 11. 28. *Aræque* — *Febris*, et altera — *Mala Fortunæ*, detestataque omnia ejusmodi repudianda sunt. *Horat.* 1. *Od.* 1. 24. *Bella* matribus detestata. — Et infinitum *detestari* apud *Apul.* *de Mag.* Neque gravius est in cubiculo desuper, quam in splendidissimo cætu detestari. Adde *Augustin.* *Ep.* 255. *ad Macrob.* ¶ 2. Item est amoliri, avertere, deos invocando; idem quod deprecari, quæcum interdum conjungitur, ut apud *Cic.* 1. *Cat.* 11. 27. Ut a me quandam prope justam patriæ quærimoniam detester ac deprecet. *Id.* 4. *Phil.* 4. 10. O di immortales, averte et detestamini, quæso, hoc omen. *Id. Pis.* 40. 96. Omnes memoriam consulatus tui, facta, mores, faciem denique ac nomen a republica detestantur. *Id.* 1. *Nat.* *D.* 44. 123. Quæque dixerit de diis immortalibus, invidiæ detestandæ gratia dixisse. ¶ 3. Apud *JCios* *detestandi* actus enumerabat inter modos interimendi sacra, hoc est quibus liberatam heres a sacris iis suscipiendis, quæ alligata essent hereditati, quæ ipsi obvenerat. **V. DETESTATIO.** 4. Hoc sensu de sacris *detestandis* librum scripsit *Servius Sulpic.*, teste *Gell.* 6. 12. ¶ 4. Item apud *JCios* detestari est absentis, testibus adhibitis, denunciare. *Paul.* *Dig.* 50. 16. 39.; ubi alii legunt *attestari*. Certior videtur locus *Caj.* *ibid.* 50. 16. 238., ubi docet. *detestatum* esse testatione denunciatum. — *NB.* Detestari pro testari, aut valde testari, obtestari, accipiunt nonnulli in illo *Plaut. Men.* 5. 2. 61. Summum Jovem deosque detestor. *At recentiores plerique pro detestor leg.* do testes.

DÉTEXO, *ōis*, *rūi*, *ātum*, *xere*, a. 3. (de et texo). Part. *Detexens* II.; *Detextus* I. et II.; *Detexendus* I. — Detexo est idem quod pertexo, vel texendo absolvere (II. *tessere*, *fīnir dī tessere*; Fr. *faire ou achever un tissu*, *tisser*, *tresser*; *Hisp.* *tejer*, *acabar un tejido*; Germ. *etwas fertig weben* oder *flechten*, *abweben*; *Angl.* *to weave*, *plait*).

1.) Proprie. *Titiſmus* apud *Non.* p. 406. 18. *Merc.* Quæ inter decem annos nequisti unam togam detexere. Allegorice *Plaut.* *Pseud.* 1. 4. 6. Neque exordiri primum, unde occipias habes, neque ad detextum telam certos terminos. *Id. Amph.* 1. 1. 438. Illic hoc homo denuo vult pallium detexere. *Allegorice pro a* tetrino auferre, surari. *Virg.* 2. *Ecl.* 72. Vimibus et molli junco aliquid detexere. *Tibull.* 2. 3. 15. fissella levi detexta est vimine juncti. *Hygin.* *fab.* 126. Cum telam detexerō, nubam. *Ulp. Dig.* 32. 70. § 11. Lino legato tam factum, quam infectum conlinebitur, quodque netum, quodque in tela est, quod est nondum detextum. *Id.* *ibid.* 34. 2. 22. Vestimentum id est, quod detextum est, etsi de-

sectum non sit; id est si sit consummatum. Quod in tela est, nondum pertextum, vel detextum, contentum appellatur. Quisque igitur vestem legaverit, neque stamen, neque subtemen legato continetur.

II.) Translate. *Cic.* 2. *Orat.* 38. 158. Reperiunt ea, quibus ante exorsa, et potius detexta prope retexantur. *h. e.* perfecta. *Id. Arat.* 250. Illic non perpetuum detextens conficit orbem. *Vetus Poeta* apud *eumd.* 2. *Herenn.* 27. 42. Nunc ego te ab summo jam detexam exordio. *h. e.* describam verbis te et mores tuos. *M. Aurel.* apud *Fronton.* *ad M. Cæs.* 1. 3. *Vespere* hæc ad te detextui. *h. e.* scripsi, elucubravi. *Sulpicia Satyr.* 2. Fabellam permitte mihi detexere paucis. *h. e.* narrare, describere.

DÉTEXTUS, a, um. *V.* voc. præced.

DETINĒO, *ōis*, *tūti*, *tentum*, *tinere*, a. 2. (de et teneo). Part. *Detinens* 1. b.; *Detenitus* 1. a.; *Detinendus* 1. b. — Detinere ¶ 1. Stricto sensu est idem quod tenere, morari, continere, arceri (II. *trattenere*, *ritardare*, *rañenerere*, *tener lontano*; Fr. *retenir*, *arrêter*, *empêcher*; *Hisp.* *retener*, *detener*, *impedir*; Germ. *Jemandem oder etwas abhalten*, *zurückhalten*, *fernhalten*, *hinhalten*, *aufhalten*; *Angl.* *to detain*, *stay*, *keep*, *hold*). Occurrit — a) Cum additis. *Plaut.* *Cist.* 2. 1. 13. Ita pater apud villam detinuit me hos dies sex ruri continuos. *Id. Pæn.* 1. 2. 190. Ne incommodus nobis sit: nam detinet nos de nostro negotio. *Cæs.* 2. *B. C.* 17. Quum Cæsarem ad Massiliam detineri cognovit. *Id.* 3. *ibid.* 75. Consecutus equitatus novissimos prælio detinebat. *Id.* 3. *B. G.* 12. Nostræ naves tempestatibus detinebantur. *Virg.* 2. *Æn.* 788. Sed me magna deum genitrix his detinet oris. *Horat.* 1. *Od.* 33. 14. Me grata detinuit compege Myrtae. *Liv.* 27. 12. Ut quam acerrimo bello detineret Hannibalem. *Tac.* 6. *Ann.* 23. *Drusus* deinde extinguunt, quum se miserandis alimentis — nonum ad diem detinuisset. *Id.* 2. *ibid.* 69. Abire Syria statuit: mox Germanici valetudine detentus, etc. *Sall.* *Cat.* 4. A quo incepto studio me ambitio mala detinuerat, eodem regressus statui res gestas populi Romani perscribere. Sic *Pseudo-Sall.* *orat.* 1. ad *Cæs.* de *republi. ordin.* 7. Ut plebes habeat negotia sua, quibus ab malo publico detineatur. *Ovid.* 3. *Art.* *am.* 311. Monstra maris Sirenes erant; quæ voce canora Quamlibet admittas detinuerat rates. *Id.* 1. *Met.* 682. et euntem multa loquendo Detinuit sermone diem. — b) Sine additis. *Plaut.* *Rud.* 1. 2. 5. Eo vos amici detinui diutius. *Ter.* *Eun.* 2. 2. 49. Detineo te: forsasse tu profectus alio fueras. *Id.* *Phorm.* 4. 1. 8. Pol me detinuit morbus. *Lentulus* ad *consul.* etc. apud *Cic.* 12. *Fam.* 15. circa *med.* Detinere quempiam et demorari. *Liv.* 4. 55. Nunc detinenda, nunc concienda plebs. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 5. Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi. *Seneca* *Ep.* 88. Utilia, si præparant ingenium, non detinent. *Plin.* 18. *Hist.* *nat.* 7. 12. (69). Detinentibus terras nivibus. ¶ 2. Latiori sensu est occupare, adeoque in re aliqua occupare: ad rem *Plin.* 15. *Hist.* *nat.* 3. 3. (42). Detinere locum. *h. e.* occupare. — Hinc *Cic.* 2. *Invent.* 45. 132. Detineri in alienis negotiis. *Cf.* *eumd.* 3. *Herenn.* 29. 40. Quum aliquo majore negotio detineremur. *Ovid.* 5. *Fast.* 386. Detinere manus in modis lyricis. *Id.* 2. *Trist.* 520. poemata mea sæpe oculos detinere tuos. *Id.* 5. *ibid.* 7. 39. Detineo studiis animum falloque dolore. *Id.* 4. *Pont.* 10. 65. Si roget hæc aliquis, cur sint narrata Pedoni, Quidve loqui certis jurerit ista modis; Detinui, dicam, tempus curasque sefellu. *Sueton.* *Ner.* 52. A cognitione veterum oratorum *Seneca* præceptor (*eum* *averit*), quo diutius in admiratione sui detineret. *Tac.* 13. *Ann.* 36. Præfectos milites que tendere extra vallum jussit, Inque ea contumelia detenti, nec nisi precibus universi exercitus exsoluti sunt. *Plin.* 14. *Hist.* *nat.* *proæm.* (4). Circa alia mentes hominum detinentur. *Alter Plin.* *Paneg.* 28. *Mæstos* sermones materia lætiori detinere. *Quintil.* 10. 5. 47. Adolescentes non debent nimium in falsa rerum imagine delineri; et inanibus simulacris assuescere. *Id.* 9. 2. 63. Oculi diversarum aspectu rerum magis detinentur. *Justin.* 29. 2. 8. Itaque ne eodem tempore multis bellis detineretur, pacem cum *Ætolis* facit. — *NB.* Apud *Cic.* 10. *Att.* 1. 2. Suspensum me detines. *Orellius* et plerique alii rectius leg. *tenes*.

DETŌNAT, *tōnabat*, *tōnūt*, *tōnare*, impers. 1. (de et tono) duo diversa significat, prout A) Præ-

positio de est intensiva; aut B) Actionis finem significat.

A) Quum præpositio *de* est intensiva, detonat est vehementer tonat.

I.) Proprie. *Ovid.* 2. *Trist.* 35. ubi detonavit strepituque exterruit orbem, Purum discussis acra reddidit aquis. *Alii interpretantur* tonare cessavit. *Flor.* 1. 17. Captisque superioribus jugis, in subjectos suo jure detonavit. *Id.* 2. 6. Ac primi quidem impetus turbo valido statim fragore detonavit. Adde *eumd.* 3. 21. et 4. 2.

II.) Translate. *Hieronym.* in *vita Paul. erem.* Et quum persecutionis procella detonaret. *Id.* *Ep.* 47. *ad Furian.* Adversus epistolam meam turba patricia detonavit.

B) Quum præpositio *de* actionis finem significat, detonare est tonare cessat: quo sensu occurrit translate tantum. *Virg.* 10. *Æn.* 809. *Eneas* dubem belli, dum detonet, omnem Sustinet. *h. e.* impetum pugnantium Sustinet, donec deferveat. *Servius.* *Val. Flacc.* 4. 294. furentemque *(Baldem)* prima refugit, dum detonet ira. *Quintil.* 12. 9. 4. Nam cum illa dicendi villosa jactatio inter plures suos detonavit, resurgit veræ virtutis fortior fama. *Petron.* *Satyr.* 17. Ut ergo tam ambitiosus detonavit imber, reterit caput. *h. e.* ut cessare lacrimæ.

DETŌNDĒO, *tōndes*, *tōndi* vel *tōndō*, *tōnsum*, *tōndere*, a. 2. (de et tōndeo). De forma *detōndō* *V.* infra sub I. 2. — Part. *Detonsus* I. et II. — Detōndeo est idem quod tondeo, vel probe tondeo, cædo, seco (II. *tosare*, *tagliare*; Fr. *tondre*, *tailler*, *couper*; *Hisp.* *espular*, *tundir*; Germ. *abschneiden*, *scheeren*, *beschneiden*; *Angl.* *to clip*, *shear*, *or cut off*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de ovibus et similibus. *Plaut.* *Bacch.* 5. 2. 10. Altera (*ovis*) bis jam detonsa certo est. *Cato R. R.* 96. Postea cum detonderis oves, unguito totas. *Farro* 2. *R. R.* 1. 28. Oves ac capras detondunt aut vellunt. *Al.* *leg.* detondunt. *Id.* apud *Non.* p. 182. 16. *Merc.* Hæc lanigeras detonderi docuit tunicareque homullum. *detonderi* est mediali sensu accipiendum. *Colum.* 7. *R. R.* 4. *ad fin.* Considerare temperates, quibus ovis neque frigus, si lanam detraxeris, neque æstium, si nondum detonderis, sentiat. *Id.* *ibid.* Ovis detonsa. *Ovid.* 6. *Fast.* 229. Detonsi crines. *Propert.* 4. 8. 15. Detonsi manni. *h. e.* pexi et ornati. ¶ 2. Hinc latiori sensu de arboribus. *Farro* apud *Priscian.* 9. p. 868. *Putsch.* Detonderat forcipibus viticarpiferis. *Colum.* 4. *R. R.* 24. 18. Quidquid e tenero processit, parcius detondetur; quoniam fere conjunctam gerit ab latere gemmam. *Ovid.* 3. *Fast.* 237. Arboribus redeunt detonsæ frigore frondes. *Nemesian.* 1. *Ecl.* 16. dum salices hædi, dum graminia vacce Detondent. *h. e.* carpunt, depascuntur. **V. DETUNDO.**

II.) Translate. *Ennius* apud *Priscian.* 9. p. 866. *Putsch.* Et detondit agros latus atque oppida capit. *h. e.* vastavit. *Al.* *leg.* Et detondit: alii *rectius deque totondit* per *imesim*.

DETŌNO, *as*, *are*. *V.* **DETŌNAT.**

DETŌNSŌ, *ōnis*, f. 3. eadem fere ac *tonsio*. *Cæli.* *Aurel.* 1. *Turd.* 3. Convenit quoque capillis detonsio. *Theod.* *Priscian.* *lib.* 2. part. 1. c. 2. Juvat in terra multum et detonsio capillum.

DETŌNSO, *as*, *are*, a. 1. *frequentat.* a *detōndeo*. *Fabius Pictor* apud *Gell.* 10. 15. Capillum dialis, nisi qui liber homo est, non detonsat.

DETŌNSUS, a, um. *V.* **DETŌNDEO.**

DĒTORNĀTUS, a, um. *V.* voc. seq.

DĒTORNO, *as*, *āvī*, *ātum*, *are*, a. 1. (de et torno). Part. *Detornatus* II. — Detorno est et materia quam torno aliquid efficio.

I.) Proprie. *Plin.* 13. *Hist.* *nat.* 9. 18. (62). Lignum, ex quo velares detornant anulos.

II.) Translate. *Gell.* 9. 8. Hanc sententiam meminī a Favorino detornatam inclusamque verbis his paucissimis.

DĒTORQUĒO, *torques*, *torsi*, *tortum*, *torquere*; a. 2. (de et torqueo). Part. *Detorsus* pro *detortus* habet *Cato* apud *Priscian.* 9. p. 871. *Putsch.*, cuius verba *V.* infra II. 1. — Part. *Detorqueus* II. 1.: *Detortus* I. 1. et II. 1. 2. — Detorquere est deorsum, vel in aliam partem torquere; deflectere, curvare (II. *torcere*, *piegare*, *vogliere*; Fr. *détourner*, *tourner d'un autre côté*; *Hisp.* *volver*, *dar vuelta*; Germ. *etwas ab- oder hinwegdrehen*, *verdre-*

hen, wegwenden; Angl. to turn aside, bend, direct).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. Cic. 5. Tusc. 20. 59. Eum ipsam ponticulum, quum forem cubiculi clauserat, detorquebat. Id. Tim. 7. Detorqueve aliquid a latere in dextram partem. Absolute Plin. 28. Hist. nat. 8. 27. (93). Si hyæna in lævans detorse-rit, deficientis argumentum est. Ceterum Id. 8. ibid. 51. 77. (207). Cauda in dexteram, in lævam detorta. Colum. 5. R. R. 6. 9. Paulatim ramuli ejus manu detorquentur. Virg. 5. Æn. 532. una ardua torquent Cornua (antennarum) detorquentque. Id. 9. ibid. 745. Detorqueve hastam. h. e. aliorum deflectere hastam jactatam. Id. 11. ibid. 765. habenas. Id. 5. ibid. 165. proram ad undas. Id. 4. ibid. 196. cursum ad aliquem. Horat. 2. Od. 12. 25. cervicem ad oscula. Ovid. 6. Met. 515. et nusquam detorquet lumen ab illa. Val. Flacc. 1. 120. Detorqueve oculos ad undas. Id. 4. 684. valido qui robore tauros Sub juga, et invito detorquet in illa cornu. ¶ 2. Speciatim detorqueri dicuntur membra, quæ a recta figura in pravam distrahuntur, vel contrahuntur. Cic. 3. Fin. 5. 17. Est demo, quin aptas malit et integras omnes partes corporis, quam imminutas, aut detortas. Tac. 15. Ann. 34. Vatinius corpore detorto. Cf. Apul. 8. Met. Nare detorta. h. e. nares torquendo. — Hinc

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 2., detorqueri dicuntur quæ bona quam sicut, in mala vertuntur. Liv. 42. 42. Calamitando detorqueundoque omnia, suspecta et invisa efficere. Plin. 1. Ep. 8. Recte facta detorqueve et carpere. Id. Paneg. 70. Detorqueve sincera rectaque ingenia. Colum. 3. R. R. 10. 22. Prave detorta et inveterata opinio rusticorum. Tac. 1. Ann. 7. Verba et vultus in crimina detorquevens. Quintil. 8. 3. 44. In obscenum intellectum sermo detortus. Seneca Ep. 13. a med. Detorqueve in pejus verbum aliquid dubie significationis. — Similiter Cato apud Priscian. 9. p. 871. Prutsch. Marrucini vocantur, de Marso detorsum nomen. Et Horat. Art. P. 52. Et nova fictaque nuper habebant verba fidem, si Græco fonte cadent, porce detorta. ¶ 2. Generatim est idem ac flectere, quocum etiam conjungitur apud Cic. Cæc. 9. 22. Flectere et detorqueve voluntatem. Id. 2. Off. 10. 37. Voluptates, blandissimæ domine, majores partes animi a virtute detorqueve. Horat. 2. Sat. 2. 54. frustra vitium vitaveris illud, si te alio prævus detorseris. Tac. 13. Ann. 3. Nero puerilibus statim amnis rividum ingenium in alia detorsit. Plin. Pung. 52. Quem copia principales ad segnilium lurræque non detorqueve.

DETORREO, torres, torrui, torrere, n. 2. (de et torreo) idem quod torreo, aut valde torreo. Sidon. 1. Ep. 7. Invidia nuper conflata cujus me paullo incautiorem flamma detorruit.

DETORSUS, a, um, et

DETORTUS, a, um. V. DETORQUEO.

DETRACTATIO, ñis. V. DETRECTATIO.

DETRACTATOR, ñis. V. DETRECTATOR.

DETRACTATUS, a, um. V. DETRACTO.

DETRACTATUS, us, in. 4. tractatus. Tertull. Spectac. 3. Convertamur magis ad nostrorum detractatus. h. e. tractatus de hac re.

DETRACTIO, ñis, f. 3. detrahendi actus, ablatio (It. il togliere, sottrazione; Fr. action de retrancher, retranchement, suppression; Hisp. rebaxa, desfalco; Germ. d. Abziehen, Hinwegziehen, die Entziehung, Wegnahme; Angl. a drawing or taking away, detraction). Occurrit ¶ 1. Generatim; et quidem cum Genitivo rei, quæ detrahitur. Cic. 3. Off. 6. 30. Non magis est contra naturam morbus aut egestas, quam detractio aut appetitio alicui. Id. 12. Att. 35. 1. Certiorum me velim facias, — cujus loci detractio fieri velit. Cels. 4. 4. et Quintil. 2. 10. 6. Detractio sanguinis. Cic. 3. Off. 33. 118. Detractio doloris. — b) Absolute. Cic. 2. Divinat. 21. 48. Imagines in marmore efficiuntur detractioe. ¶ 2. Speciatim est medicorum verbum, quo significatur vitiosus humoris excrementorumque vel vomitu, vel per alvum, vel alia ratione dejectio, aut etiam sanguinis missio. — a) Cum Genitivo. Cic. Tim. 6. Detractio confecti et consumpti cibi. h. e. per inferna dejectio. — b) Absolute. Cels. 2. 10. Facillius itaque illi detractioem ejusmodi sustinent. h. e. sanguinis detractioem. V. truv. 1. 6. 3. Schneid. Tussis, pleuritis, phthisis,

et cetera, quæ non detractioibus, sed adjectionibus curantur. Plin. 16. Hist. nat. 44. 92. (244). et 22. ibid. 25. 64. (133). Datur in vino dulci ad detractio-nes. Scribon. Compos. 101. Detractioe ipsa levat. ¶ 3. Item speciatim apud Rhetores est ellipsis; et inter figuras etiam enumeratur. Quintil. 1. 5. 38. Barbarismus fit adjectione, detractioe. Id. 9. 3. 18. Detractioe, quæ in complexu sermonis aut vitium habent, aut figuram. Id. 9. 3. 58. Quæ per detractio- nem sunt figuræ, brevitatis novitatisque gratiam petunt. Adde eumd. 9. 2. 37. et alibi. ¶ 4. Item speciatim est obtractio. Cassiod. 3. Hist. Eccl. 2. a med. Suspiciata est veram esse detractio- nem. V. DETRAHO II. 1. c.

DETRACTO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et tracto). Part. Detractus. — Detracto est idem quod tracto. Fronto 3. ad M. Cæs. Ep. 8. (cedente iterum A. Maio). Non inutile erit eadem nos denuo detractare. Tertull. Virg. vel. 8. Nec detractamus, quare non et puerum nominavit. Id. 2. ad Uxor. 2. Ut detractata et exserta sententia. — Detractare spud Paul. Diac. V. in DETRECTO.

DETRACTOR, ñis, m. 3. qui detrahit, obtractator, maledicus. Tac. 11. Ann. 11. Ipse, haudqua- quam sui detractor, unam omnino anguem in cubiculo visum narrare solitus est. V. DETRECTATOR.

DETRACTUS, a, um. V. DETRAHO.

DETRACTUS, us, m. 4. detractio. In Abl. casu. Seneca Suasor. 7. ad fin. Detractu aut adjectione syllabæ.

DETRÄHO, trähis, traxi, tractum, trähere, a. 3. (de et traho). Detrahe pro detraxisse est Plaut. Trin. 3. 3. 15. — Part. Detrahens II. 1.; Detra-ctus in omnibus paragr.; Detractorus I. 1. et II. 1.; Detrahendus I. — Detrahere est deorsum trahere, deducere, adimere, auferre, amovere (It. tirar giù, tor via, levare, detrarre, allontanare, rimuovere; Fr. tirer à bas, tirer de, amener à, retrancher, enlever; Hisp. tirar abaxo, traer, llevar, cercenar, quitar; Germ. Jemanden oder etwas herabziehen, fortziehen, abnehmen, entfernen; Angl. to draw or drag down, pull or pluck away, take off, take or remove away).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu occurrit — a) Cum additis, hoc est Detrahere aliquid alicui, aliquid vel aliquid de vel ex raro ab aliqua re aut loco, aliquid aliqua re. Sic Plaut. Asin. 1. 1. 79. Detrahere alicui vestimenta. Ter. Heryr. 5. 3. 31. alicui anulum. Cæs. 2. B. G. 21. Ut ad tegumenta scutis detrahenda tempus defuerit. Cic. 1. Fin. 7. 23. torquem hosti. Liv. 4. 33. frenos equis. Virg. 5. Æn. 260. loriceam Demoleo. Similiter Colum. 12. R. R. 44. 2. uvam viti. Petron. Satyr. 12. laciniam humeris. To humeris potest esse et Ablat. — Et absolute Colum. 8. R. R. 9. 3. Turtures prohibeantur volare: quoniam, si id faciant, corpori detrahunt. h. e. macrescunt. — Plaut. Truc. 3. 1. 7. sibi ruina- nem de collo. Ter. Heaut. 4. 1. 38. anulum de digito. Cæs. 7. B. G. 45. stramenta e mulis. Cic. Cæc. 14. 34. patrem triumphantem de curru. Id. 1. ad Q. fr. 2. 2. aliquid ex præce. Id. Prov. cons. 1. 1. homines ex provincis. Cf. eumd. ibid. 8. 19. Ilium inimicum ex Gallia sententis suis non detrahebant. Liv. 39. 20. Spe destinaverit Hannibalem ex Italia detracturum. Sueton. Rheth. 6. aliquid pedibus et tribu- nali. Gell. 2. 10. Detracta ex verbo littera. Cic. Harusp. resp. 13. 28. sacerdotem ab ipsis aris pulvina- ribusque. Liv. 22. 47. Vir virum amplexus detrahe- bat equo. Cæs. 1. B. G. 42. Equites detracti equis. Auct. B. Afr. 10. Naves, quas potuit, Cæsar ad terram detrahit. Curt. 5. 4. sub fin. Detrahere aliquid ad terram. Sueton. Claud. 21. tauros ad terram. Flor. 1. 24. 3. totam dominationem in carcerem et catenas. Seneca Ep. 102. a med. philosophiam et sua majestate in angustias. Cic. Mil. 14. 38. aliquid in iudicium. Al. leg. attrahere. Id. Cluent. 64. 179. Ut hunc Oppianicum aliud agentem, ac nihil ejus modi cogitantem, ad hanc accusationem detraheret. Sic Liv. 32. 13. Irritum etiam de industria ducem, si forte accensum tot indignitatibus claudibusque sociorum detrahere ad æquum certamen possit. Lu- can. 3. 22. Detrahere in eadem fato damnata mari- tos. — NB. Apud Cic. 5. Fem. 2. 6. Egi cum uo- re, ut eum ad illa injuria detraheret. rectius legen- dum est deterreret. — b) Cum Accusativo tantum rei, quæ detrahitur. Ter. Heaut. 1. 1. 72. Accurrunt servi, soccos detrahant. Cic. Brut. 75. 262. Detra-

cta vestis. Cæs. 3. B. C. 96. Detractis insignibus imperatoris. Justin. 38. 8. 12. Tunc populus statuas et imagines ejus detrahit. ¶ 2. Latiori sensu est per vim rapere, auferre; et occurrit — a) Cum ad- ditis, hoc est detrahere aliquid alicui, ab aliquo, de vel ex aliqua re. Sic Lucret. 3. 513. Detraherede summa hilm. Cic. 5. Ferr. 78. 181. de tota summa binas quinquagesimas. Cf. eumd. 10. Att. 5. Rogavi, ut, si quid posset, ex ea summa detraheret. Id. Flacc. 37. 91. Dat de lucro: nihil detrahit de vivo. Cf. Nepot. Timoth. 4. Multæ novem partes detrahit. Rursus Cic. Amic. 16. 57. De suis commodis multa detrahere. Cf. eumd. 3. Ferr. 9. 25. aliquid de jure et commodo suo. Id. 1. Fin. 9. 30. Detracti de homine sensus. Id. 3. Off. 7. 30. Si quid ab homine utilitatis tuæ causa detraxeris. Id. 2. Divinat. 37. 79. Cæsar Dejotaro detrahit Armeniam a senatu da- tam. Id. 3. Off. 5. 23. Numquam committet, ut ali- num appetat, et id, quod alteri detraxerit, sibi assu- mat. Cæs. 6. B. G. 5. Detrahere alicui auxilia. Id. 2. ibid. 25. Scutum militi detractum. Id. 3. B. C. 80. ex tertia acie singulas cohortes. Liv. 38. 47. coronam capiti. Horat. 1. Ep. 16. 34. fascēs indigno. — Et aliquando in bonam partem. Cic. 3. Tusc. 31. 76. Chryppus autem caput esse censet in consolando, detrahere illam opinionem merenti, si se officio fungi putet justo atque debito. Similiter Id. post redit. ad Quir. 2. 6. Non solum calamitatem mihi detraxisse, sed etiam dignitatem auxisse videamini. Similiter Sall. orat. Philipp. in Lepid. Vobis dignitas, illi metus detrahitur. Curt. 8. 4. ad fin. Pudorem victis, victoribus superbiam detrahere. V. infra sub II. 1. a. — b) Cum Accusativo tantum rei, quæ detrahitur. Cic. post redit. ad Quir. 8. 19. Mihi quod potuit vis et injuria detrahere, eripuit, abstulit, dissipavit. Lucret. 5. 978. Nec distillere, ne terras æterna teneret Nox, in perpetuum detracto lumine solis. — c) Absolute. Quintil. 10. 4. 1. Hujus operis est adicere, detrahere, mulare.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. — a) Univer- sim est auferre, deminuerre. Cic. (æc. 2. 3. Ut ad ea, quæ accusatores, deformandi hujus causa, de- trahenda spoliantque dignitatis gratia, diverunt, primum respondeant. Id. 6. Ferr. 11. 25. Senato- rem populi Romani si non invitaverunt, honorem debitum detraxerunt, non homini, sed ordini. Quintil. 6. 5. 10. Detrahere auctoritatem Cotta. Id. 2. 17. 15. fidem sibi. Id. 5. 7. 8. fidem dictis. Rur- sus Cic. 5. Fam. 2. 10. Citiusque amore tui fratrem tuum odisse desinam, quam illius odio quidquam de nostra benevolentia detraham. Id. Brut. 67. 236. Quantum detraxit ex studio, tantum amisit ex gloria. — Absolute. Nepos Eumen. 1. Multum ei detraxit inter eos (Macedonas) vivent, quod alienæ erat civitatis. h. e. multum ei obfuit, nocuit, detri- mento fuit. — b) Speciatim detrahere de re qua- piam est auferre eamque deminuerre. Cic. 3. Fam. 8. Detrahere de fama alicujus. Id. 1. Orat. 9. 35. de gloria cujuspiam. Nepos Timol. 5. de rebus gestis alicujus. — c) Item detrahere de aliquo est famam ejus obloquendo deminuerre, auferre de existimatione, obtractare, famam lædere. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 5. 15. Socrates autem de se ipse detrahens in disputa- tione, plus tribuebat iis, quos volebat refellere. Id. 11. Att. 11. Ille in Achaja non cessat de nobis de- trahere. Adde eumd. Pis. 29. 71. Nepos Chabr. 3. Ut libenter de his detrahand, quos emicere videant altius. — Et absolute eodem sensu Cic. 1. Off. 37. 134. Detrahendi causa maledice dicere. Quintil. 8. 6. 53. Laudis simulatione detrahere, et vituperatione laudare. Cf. Id. 12. 9. 7. Tamquam detractura sit opinioni minus liberalis materia. ¶ 2. Speciatim est medicorum verbum, et significat vitiosum hu- morem excrementaque vel vomitu, vel per alvum, vel alia ratione dejectere, aut etiam sanguinem mit- tere. Colum. 6. R. R. 14. 3. Ex auricula sanguinem detrahere. Id. 7. ibid. 5. 11. sub oculis et de auri- bus sanguinem. Plin. 28. Hist. nat. 9. 12. (151). Sanguis detractus. Cels. 2. 10. extr. Si sanguis ru- bere cepit, satis materia detractum est. Scribon. Compos. 135. Detrahere materiam per alvum. Plin. 27. Hist. nat. 7. 28. (48). Absinthium bilem de- trahit, urinam cieit.

DETRAMEN, ñis, n. 3. (de et trama) linamentum carptum. Pelagon. Veterin. 11. 6. Si altiora erunt ulcera, rubricam cum melle miscies, et cum detra- mine paenorum vulneribus inseris.

DETRACTATIO vel detractio, ōnis, f. 3. actus detractandi. *Liv.* 6. 38. Romani ad edictum sine detractatione convenere. *Id.* 7. 28. Sine detractatione se certamine offerrebant. *Id.* 3. 69. Detractatio militie. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 6. 7. (37). heredis. *h. e.* hereditatis. *Tertull.* *Patient.* 3. Detractio fidei.

DETRACTATOR, ōris, vel detractor, ōris, m. 3. qui detractat, hoc est ¶ 1. Qui detrahit, imminuit. *Liv.* 34. 15. Cato haud sane detractor laudum suarum. *Jac. Gronov.* testatur in MSS. esse detractor. *Auson.* *Edyll.* 2. 51. Ipse nec affectans, nec detractor honorum. Apud *Petron.* infra cit. et *Liv.* alii leg. detractorum. ¶ 2. Qui recusat, refugit, devitat. *Petron.* *Satyr.* 117. Mercenarius Corax detractor ministerii.

DETRACTO vel detracto, as, ōvi ātum, are, a. 1. (de et tracto). Quod ad descriptionem attinet, in locis *Ovidii* inferius allatis ōl. leg. detracto, quod apud *Tac.* quoque *Dial. de orat.* non semel, et apud *Lactant.* *Mort. persecut.* 9. et 10., item apud *Tibull.* 1. 7. 44. et *Propert.* 2. 2. 14. eadem variatione legitur. *V. Loers* ad *Ovid.* 2. *Trist.* 337. — Part. *Detractans* et *Detractandus* sub *A.* Detractare duo diversa significat, prout *A)* Præpositio de remotio-nem significat; aut *B)* Actionem significat in deterius accipiendam.

A) Quum præpositio de remotio-nem significat, detracto est tractare sive agere recuso, adeoque universim recuso, defugio, devito (It. *risutare, ricusare*; Fr. *refuser, se refuser à, repousser*; Hisp. *rehusar, negarse, rempujar*; Germ. *die Beschäftigung mit etwas ablehnen, verweigern, von sich weisen, sich weigern*; Angl. *to decline, refuse*). Occurrit — *a)* Fere cum Accusativo rei, quam quis tractare, vel agere recusat, aut devitat. *Cæs.* 7. *B. G.* 14. Detractantes militiam. *Sic Ovid.* 13. *Met.* 36. detractavitque furore Militiam ficto. Adde *Flor.* 22. 3. *Liv.* 3. 60. Consul instructa acie ultro hostem lacessit. Ubi illi (hostes), conscientia quid abesset virium, detractare pugnam, crevit exemplo Romanis animus. *Virg.* 3. *G.* 57. juvenis juga detractans. *Ovid.* 3. *Pont.* 7. 15. taurus detractat aratrum. *Tibull.* 1. 7. 43. non sava recuso Verbera; detracto non ego vincla pedum. *Curt.* 3. 8. et *Tac.* 4. *Hist.* 67. Detractare certamen. *Justin.* 13. 5. 8. prælium. *Curt.* 10. 10. imperium. *Sueton.* *Cæs.* 54. imperato. *Curt.* 8. 11. munus. *Sueton.* *Aug.* 32. iudicandi munus. *Quintil.* 2. 1. 5. officia sua. *Sueton.* *Tib.* 25. Quidam etiam detractabant principem non a se datum. *Id.* *Aug.* 24. Causa detractandi sacerdotum. *Gell.* 20. 1. circa med. Detractare fidem. *h. e.* nolle præstare. Et *Passive Macrob.* 2. *Saturn.* 3. Cum *Laberius* in fine *Iudorum* anulo honoratus a *Cæsare*, e vestigio in *xiv.* ad spectandum transisset, et cum detractatus esset eques Romanus, et cum mimus remissus. — *b)* Absolute. *Liv.* 2. 45. Instructur acies: nec *Vejens* hostis *Etruscæque* legiones detractant. *Id.* 3. 38. Postquam citati non conveniebant, dimissi circa domos apparitores, simul ad pignera capienda, seiscitandumque, num consulto detractarent? referunt, senatum in agris esse. Adde *eumd.* 23. 4.; et *Sueton.* *Ner.* 47. — *c)* Sequentem Infinito, apud sequitoris ōvi scriptores. *Paul. Dig.* 37. 14. 19. Tutelam administrare detractans. *Arnob.* 6. 15. Stupiditas que tanta est (detracto enim dicere accitatem) rerum estimare naturas formarum qualitate mutari.

B) Quum præpositio de significat actionem in malam partem esse accipiendam, detractare est detrabere, obtractare, deminuerè; quo sensu fortasse dixit *Paul. Diac.* p. 74. 2. *Müll.* Detractare est male tractare. — *a)* Fere cum Accusativo rei. *Sall. Jug.* 57. extr. Adversæ res etiam bonus detractant. *Liv.* 38. 49. Invidia detractat virtutes, et corrumpit honores et præmia eorum. *Ovid.* 5. *Met.* 246. Detractare laudes alicujus. *Id.* 4. *Trist.* 10. 123. Livor detractat præsentia. *Id.* *Remed. am.* 365. Ingenium magni livor detractat *Homeri*. *Fronto ad N. Cæs.* 4. 12. Si quis alius eodem te convicio audiente me detractaret, æquo animo audire non poteram. *Tac. dial. de orat.* 11. Fure enim arbitrabit, et a laudatione eorum (oratorum) digressus detractaret poetas atque carminum studium prosterne-ret. *Flor.* 4. 2. 9. Cato, adversus potentes semper villosus, detractare Pompejum actisque ejus obstrepere. — *b)* Absolute. *Ovid.* 2. *Trist.* 336. Et *lamenta* ausus eram (scribere, *Cæsar*, res a te ge-

stas), sed detractare videbar: Quodque nefas, damno viribus esse tuis. *h. e.* tractando imminuere.

— *c)* Cum Dativo. *Forcellinus* affert illud *Sueton.* in *vita Persii*. Sibi primo, mox omnibus detractaturus. At *H. Doergens* ex *Codice Florent.* rectius legit: Lectoque *Lucilli* libro deino vehementer satiras componere studuit, cujus libri principium est imitatus sibi primo, mox omnibus. Inde sectans cum tanta etc.

DETRIBUO, is, ere, a. 3. aliquid ex attributis detraho, seu firmiter tribuo. Vox a *Lexico expungenda*; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 86.

DETRIMENTŌSUS, a, um, edject. qui affert detrimentum. *Cæs.* 7. *B. G.* 33. Etsi a bello atque hoste discedere detrimentosum esse existimabat.

DETRIMENTUM, i, n. 2. (est pro *deterimentum* a *detero*) actus deterendi, abradendi, deminuen-di.

1.) Proprie. *Apul.* 6. *Met.* Carrus limæ tenuantis detrimento conspicuus et ipsius auri damno pretiosus.

II.) Translate sæpius usurpatur pro damno, amissione, jactura: ut docet ipse *Cic.* 3. *Fin.* 21. 69. Et emolumenta et detrimenta (quæ ὀφελήματα et βλάμματα appellant) communia esse voluerunt: quoniam altera prosunt, nocent altera. (It. *scapito, perdita, danno*; Fr. *détriment, dommage, perte*; Hisp. *deverimento, daño, perjuicio, menoscabo*; Germ. *d. Abbruch, Verlust, Schaden, Einbuße*; Angl. *detriment, disadvantage, damage, loss, harm*). Occurrit — *a)* Generatim. — Jungitur pluribus Verbis, quorum præcipua hæc sunt. *Nepos Att.* 2. et *Cæs.* 1. *B. C.* 82. et 3. *ibid.* 72. afferre. *Cæs.* 2. *B. C.* 2. inferre. *Cic.* 6. *Verr.* 9. 20.; *Nepos Cat.* 2.; et *Seneca Tranquill.* 11. a med. facere. *Cic.* 1. *Orat.* 9. 38. importare publicis rebus. *Cæs.* 1. *B. G.* 44. esse alicui ornameto et præsidio, non detrimento. *Cic.* 10. *Fam.* 18. 2. capere. *Id.* pro leg. *Manil.* 6. 15. et 5. *Phil.* 12. 34.; et *Cæs.* 5. *B. G.* 52. et 6. *ibid.* 34. accipere in aliqua re. *Cæs.* 1. *B. C.* 45. et 3. *ibid.* 67. acceptum sarcire. *Id.* 2. *ibid.* 15. reconcinnare. *Id.* 3. *ibid.* 73. in bonum vertere. — Sine Verbis. *Cic. Brut.* 1. 4. Nostro incommodo detrimentoque doleamus. *Id.* 1. *Legg.* 19. 51. Propter damna, aut detrimenta. *Auct. B. G.* 8. 83. Cum detrimento repulsi. *Auct. B. Alex.* 49. Jacturæ et detrimenta rei familiaris. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 121. Detrimenta, fugas servorum, incendia etc. *Augustus* apud *Sueton.* in *ejus vita* 71. Ex magnis detrimentis præter spem paulatim retractus est. *h. e.* ex jacturis, quas aleis fecerat. *Curt.* 5. 18. 13. Ergastuli detrimenta. *Quintil.* 10. 1. 41. Detrimentum temporis. *Justin.* 5. 4. 16. Expleat detrimenta muneribus. *h. e.* damna ex bonis in fiscum relatis.

— *b)* Speciatim in re militari detrimentum est ciades. *Cæs.* 7. *B. G.* 10. Edocet, quanto detrimento et quot virorum fortium morte necesse esset constare victoriam. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 34. et 5. *ibid.* 52. — *c)* Item speciatim. Videant *Consules, Prætores*, etc. ne quid *respublicæ detrimenti capiat* vel accipiat, formula fuit senatusconsulti in re subita maximeque periculi, et, ut ait *Liv.* 3. 4., ultime semper necessitatis, qua magistratibus permittebatur vocare ad arma populum, exercitum conscribere, bellum gerere, coercere omnibus modis socios atque cives, domi militiaque imperium atque iudicium summum habere, ut *Sall. Cat.* 30. docet. *Cic.* 5. *Phil.* 12. 34., 16. *Fam.* 11. 1. *Cat.* 2. 4. et alibi; *Cæs.* 1. *B. C.* 5. et 7.; et *Liv.* 6. 19. et alibi. *V. Göttling rom. Staatswerf.* p. 282.

Homonym. In quo *detrimentum* differat a *damno*, *F.* in fin. v. DAMNUM.

DETRITUS, a, um. *F.* DETERO.

DETRIUMPHATUS, a, um. *F.* voe. seq.

DETRIUMPHO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. (de et triumpho). Part. *Detriumphatus*. — Detriumpho est idem quod triumpho; nisi quod de vim adlit significationi. *Tertull.* *Apolog.* 27. Demones numquam magis detriumphamus, quam cum pro fidei obstinatione damnatur. Adde *Cyprian.* de *spectac.* ad fin. *Minuc. Fel. Octav.* 25. Quos post cladem detriumphatos colere cæperunt. Adde *Tertull.* *carm.* 1. *advers. Marcion.* 2.

DETRUDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (de et trudo). Part. *Detrudens* et *Detrusus* I.; *Detrudendus* II.

— Detrudere est vi deorsum trudere, depellere, de-jicere, deturbare (It. *cacciar giù per forza, respingere, espellere*; Fr. *pousser violemment en bas*, *chasser, repousser, déloger*; Hisp. *pujar violentamente abajo, echar fuera, rempujar*; Germ. *Fermanden oder etwas herabstossen, wegstossen, wegdrängen, vertreiben*; Angl. *to thrust down by force, drive or push from*).

D.) Proprie. — *a)* Generatim. *Plaut. Pæn.* 3. 3. 33. Quos ego jam detrudam ad molas. *Id. Merc.* 1. 2. 6. Qui adversum eunt, aspellito, detruide, deturba in viam. *Id. Trin.* 2. 4. 150. Detruide istos maleficus. *Ci. eumd. Aulul.* 2. 5. 8. Huccine detrusisti nos ad senem parcissimum. *h. e.* compulisti. *Cic.* 1. *Orat.* 11. 46. Detrudere et compingere in pistrinum. *Id.* 2. *Nat. D.* 54. 135. Stomachus agitatione et motibus linguæ depulsus et quasi detrusum cibum accipit. *Id. Tim.* 14. Detrudere aliquid in lavam partem oculorum. *Id.* 5. *Fam.* 10. sub fin. Ex arce me niveis, frigora, imbres detruerunt. *Auct. B. Alex.* 76. Quum in proclive detruerentur hostes. *Liv.* 42. 66. a med. Detrudere impedimenta per præceps. *Virg.* 1. *Æn.* 149. detrudant naves scopulo. *h. e.* totis viribus et scopulo demoveant avelluntque. *Id.* 7. *ibid.* 773. aliquem Stygias ad undas. *Ovid.* 1. *Pont.* 8. 27. Stygias detrusus in oras. *Id.* 12. *Met.* 523. corpus sub inania Tartara detrusum. *Id.* 11. *ibid.* 72. Detrudere pedum digitos in terram. *Tac.* 2. *Hist.* 8. VI tempestatum Cythnum insulam detrusus. *h. e.* compulsus. *Sueton.* *Cat.* 32. Aliquor scutis remisque detrudere in mare. — Huc referri potest et illud *Claudian.* *Cons. Mall.* 316. magna levi detrudens murmuræ tactu. — *b)* Speciatim in re militari detrudere est fugare, in fugam vertere. *Liv.* 2. 10. de *Horat. Cocli* Jam impeta conabantur detrudere virum. *Id.* 22. 23. Acies prius detrusaque. Adde *eumd.* 33. 7. *Virg.* 7. *Æn.* 469. detrudere finibus hostem. Adde *eumd.* 9. *ibid.* 510.; et *Tac.* 6. *Ann.* 35. Sic *Lucan.* 6. 175. Detrudere hostem maris. — *c)* Item speciatim in re juridica est e possessione depellere. *Cic. Quintil.* 6. 28. Quinctius de agro communi vi detruditur. *Id. Cæcin.* 17. 49. Statu detrusus. *V. Hlotz.* et *Jordan.* ad h. l.

II.) Translate. — *a)* Generatim. *Plaut. Men.* 1. 3. 21. Detrudere se ad mendicitatem. *Cic.* 14. *Fam.* 16. Detrudere aliquem de sententia. *Id.* 1. *Off.* 31. 114. Si necessitas nos ad ea detruerit, quæ nostri ingenii non erunt. *Id.* 1. *Orat.* 28. 130. Hunc ad id, quod facere posset, detrudendum puto. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 4. 4. In luctum et laborem detradi. *Id. Flacc.* 38. 94. Detrudere aliquem in penam. *h. e.* vi et contra leges punire. *Nepos Timol.* 2. Ut cereretur, quem ex quanto regno ad quam fortunam detruisset. *Sueton.* *Cæs.* 29. Difficilius se a primo ordine in secundum, quam ex secundo in novissimum detruidi. *Id.* *ibid.* 24. Detrudere aliquem. *h. e.* petitione honoris depellere. *Tac.* 13. *Ann.* 43. Detradi ad necessitatem belli civilis. *Id.* 14. *ibid.* 54. Me in paupertatem ipse detrusi. *Id. Dial. de orat.* 32. In paucissimos sensus et angustas sententias detrudere eloquentiam. — *b)* Speciatim est differre, producere, vi tamen et contra marem. *Cic.* 14. *Att.* 17. 2. Putantur detradi comitia in adventum *Cæsaris*. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 13. 3. in mensem Martium.

DETRUNCATIO, ōnis, f. 3. actus detruncandi. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 9. 37. (57). Detruncatio ramorum. Adde *eumd.* 17. *ibid.* 24. 37. (237). *Cassiod.* 7. *Fariar.* 13. Detruncatio membrorum.

DETRUNCATUS, a, um. *F.* vor. seq.

DETRUNCO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. (de et trunco). Part. *Detruncatus*. — Detrunco est a trunco abscindo, truncando dicitio, amputo, sero. *Liv.* 21. 37. Arboribus detruncatis struem lignorum facere. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 13. Sat erit novem pedes a terra relinqui, et superiorem partem detruncari. *Ovid.* 8. *Met.* 770. Detruncare caput bipenni. *Plin.* 11. *Hist.* 17. 17. (53). Si quis regi apum alam detruncet, non fugiet examen. *Liv.* 31. 34. Gladio Hispaniensi detruncata corpora, brachiis abscisis, aut tota cervice desecta. *Flor.* 4. 12. 11. C. *Martius Dalmatas*, incensa urbe *Delminio*, quasi detruncaverat. scilicet quia *Delminium* eorum caput erat. *Val. Flacc.* 3. 145. presumque manu detruncat *Amastrum*. *h. e.* capite plectit.

DETRUSIO, ōnis, f. 3. actus de rudendi deorsum. *Hieronym.* 8. in *Isajam* 24. 22. Didicimus subversionem terræ, et detrusionem in lacum, et eustodiam carceris.

DETRUSUS, a, um. *F.* DETRUDO.

DETUDES esse detunsos, deminutos. *Paul. Diac.*

p. 73. 11. Müll. Et Gloss. Labb. Detudes, *μακροδύτης*, quod *μακροδύτης* fuisse coniecit Vulcanius.

DETUMEO, es, vel *rectius*

DETUMESCO, mensis, mli, mescere, a. 2. (de et tumeo vel tumesco) tumorem depono, tumere desino. Occurrit translate tantum. *Stat.* 5. *Theb.* 368. Detumere animi maris. *Petron.* *Satyr.* 109. Odia detumescunt.

DETUNDO, tundis, tunsium, tundere, a. 3. (de et tundo). Part. *Detunsus*. — Detundo est deorsum tundo, dejicio, decutio. *Lucilius* apud *Non.* p. 496. 32. *Merc.* Proras despoliate, detundite gubernia. *Alii* *rectius* leg. et detondete. Ita *Forcellinus*; recentiores tamen vulgata lectionem tumentur. *Apul.* 2. *Met. sub fin.* Digtis pedum detunsis ob lapides. Ceterum Part. *Detunsus* habet etiam *Paul. Diac.* p. 73. 11. et p. 74. 17. Müll.

DETUNSIUS, a, um. *V. voc. præced.*

DETURBATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DETURBO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et turbo). Part. *Deturbatus* 1. et II.; *Deturbans* 1. — Deturbare est magno impetu aut per vim detrudere, expellere, proprie idem ac dejicere (It. *gettare o cacciar giù o via con impeto o per forza, abbattere*; Fr. *jeter violement à bas, emporter, renverser*; *Hisp. echar violentamente abajo, abatir*; Germ. *stürmisch oder heftig etwas herunter werfen oder treiben, fortreiben, niederstürzen, umwerfen*; Angl. *to tumble, beat, cast, or throw down, overthrow, demolish*).

I.) Proprie. — a) Generatim. — Cum additis. *Plaut. Merc.* 1. 2. 5. Eos aspellito, detruere, deturba in viam. *Id. Mil. glor.* 2. 3. 63. Ego illum de pugnaculis deturbam. *Id. Rud.* 1. 1. 5. Ventus omnes de tertio deturbavit tegulas. *Lucret.* 5. 401. Phaetonta repenti fulminis ictu Deturbavit equis in terram. *Cic.* 12. *Fam.* 25. 2. Certa re et possessione deturbari. *Id. Quint.* 14. 47. De fortunis omnibus P. Quinctius deturbandus est. *Cæs.* 3. *B. C.* 21. Deturbare aliquem de tribunali. *Liv.* 35. 35. tyrannum transiit equo. *Virg.* 5. *Æn.* 175. In mare præcipitem puppi deturbat ab alta. *Id.* 10. *ibid.* 555. Deturbare caput orantis terræ. h. e. in terram. — Cum Accusativo tantum. *Cic.* 6. *Verr.* 41. 90. Statuum deturbare. affligere, comminueri, dissipare. Adde *id. Pis.* 38. 93. *Id.* 3. *ad Q. fr.* 9. 7. Deturbare ædificium. — b) Specialim in re militari cum Accusativo significat de loco alique expellere. *Cæs.* 5. *B. G.* 42. *extr.* Et omni parte lapidibus coniectis, deturbati. *Id.* 3. *B. C.* 67. Deturbare Pompejanos ex vallo. *Liv.* 31. 39. *extr.* milites ex præsidii et stationibus. Adde *eumd.* 10. 41., 25. 13. et alibi. *Auct. B. G.* 8. 81. hostes de vallo. *Curt.* 6. 5. Deturbati ex collibus Barbari profugiunt. Adde *eumd.* 3. 17. 7. *Sail.* apud *Non.* p. 101. 16. *Merc.* Mænius deturbat. Cf. *Pallad.* 7. *R. R.* 7. Apes fucos a sedibus suis deturbant. — Et absolute omnino. *Tac.* 4. *Ann.* 51. Miles contra deturbare telis, pellere umbonibus, congestas lapidum moles proolvere.

II.) Translate. *Plaut. Most.* 1. 2. 58. Ignavia deturbavit mihi verecundiam. *Cic.* *Pis.* 20. 46. Sua quemque fraus, suum scelus de sanitate ac mente deturbat. *Id.* 5. *Fam.* 5. Ex magna spe deturbatus. *Id.* 12. *ibid.* 25. Deturbari spe.

DETURGENS, entis, particip. ab. inusit. *deturgeo*, detumescens. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 58. 84. (189). Deturgente Nilo, musculi reperiuntur etc. *Al. leg.* de cedente, *Harcuin.* detegente, *quam lectionem retinuit et Hillig.*

DETURPO, as, are, a. 1. (de et turpo). Part. *Deturpans*. — Deturpo est turpem ac deformem reddo. *Sueton.* *Cal.* 35. Pulcros et comatos occipitio raso deturpabat. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 16. 18. (59). Aquilonis afflatus poma rugis deturpans.

DEUNGO, is, ere, a. 3. idem quod ungo. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 85. Tu oleum haud magni pendis: vino te deungis. *Al. leg.* devineis; alii ted ungis.

DEUNX, uncis, m. 3. undecim unciae: a de et unxia, quasi ab asse, seu libra, deempta uncia, ut *Varro* 5. *L. L.* 172. Müll. docet. Dicitur autem — a) Tum de pondere, quando ad libram uncia deest. *Rhem.* *Fann.* de ponderib. 45. Uncia nam libris si deest, dixere deuncem. — b) Tum de toto aliquo, cui una ex duodecim pars demitur. *Colum.* 5. *R. R.* 1. 12. Partes duæ tertilæ et una quarta habent pedes viginti sex millia et quadringentos: hoc est deunx. Jugerum habet pedes viginti octo millia, et octin-

gentos: hoc est as. *Cic. Cæcin.* 6. 17. Facit heredem ex deunce et semuncia Cæcinam. *Pers.* 5. 149. Quid petis? ut nummi, quod hic quincuncie modesto Nutrieras, pergant avidos sudare deunces. h. e. immodicum tibi fœnus afferre, 11 pro 100. — c) Tum de vase, quod undecim cyathos contineat: quia si his unum addas, sextarius fit. Nam cyathus est sextarii pars duodecima. *Martial.* 12. 28. Poto ego sextantes: tu potas, Cinna, deunces: Et quereris, quod non, Cinna, bibamus idem. Adde *eumd.* 6. 78.

DEURO, aris, ussi, ustum, urere, a. 3. (de et uro). Part. *Deustus*. — Deurere est idem quod urere, vel penitus urere (It. *abbruciarre*; Fr. *brûler, incendier*; *Hisp. quemar, abrasar*; Germ. *verbrennen, abbrennen*; Angl. *to set on fire, burn*). Occurrit — a) De igne. *Cæs.* 7. *B. G.* 25. Deustos turrium pluteos videbant. *Liv.* 40. 41. Vineæ cæsæ, frumenta deusta. *Id.* 10. 4. Vici per vastationem agrorum deusti. *Id.* 39. 2. Agros virosque deurere et depopulari. *Auct. B. Hisp.* 27. Deurere oppidum. *Tac.* 4. *Ann.* 64. montem Cællium. *Id.* 6. *ibid.* 45. Deusta pars Circi. *Colum.* 6. *R. R.* 18. 1. Deusti cimicis nidor. *Gell.* 1. 19. Tres libros ex novem deussit. — b) Tribuitur et urine, quæ ardorem excitet. *Colum.* 6. *R. R.* 30. 4. Hæc eadem remedia adhibentur, si urina genitalia decusserit. Ita Ald.; Brem. habet deussit: vulgata lectio decusserit, sed caret sensu: Schneider. ex Hippiatricis corruptum locum emendari posse censet omitendo v. urina, ut omitunt optimi libri, et legendo si genitalia deciderint; quæ conjectura si est admittenda, *rectius* legas si genitalia deciderint. — c) Etiam frigori ac vento tribuitur. *Liv.* 40. 45. Arborea, quæ obnoxie frigidibus sunt, hiems deusserat cunctas. *Curt.* 8. 9. Quæ propiora sunt mari, aquilonis maxime deurunt. *Al. leg.* aquiloni decurrunt. V. Müll. ad *eumd.* 7. 13. — d) Et serpentum afflatus. *Seneca Clem.* 15. Ubi serpens fontes potu infecit, et si afflavit, deurit obteritque, quacumque incessit, ballistis petitur.

DEUS, i, m. 2. Θεός. In Vocativo singularis numeri est *Deus*, *V. BONUS*: *Dee* vero rarum et cadentis Latinitatis est. *Prudent. Hamartig.* 939. O Dee cunctiparens, anime dator, o Dee Christe. — In plur. num. habet *dii, diis*, et aliquanto rarius *dei, deis*. *Plaut. Trin.* 2. 4. 89. Dei sunt divites. *Id. Cas.* 2. 5. 4. Omnes mortales deis sunt freti. *Liv.* 27. 25. Certis deis. *Codicum* tamen vel optimorum lectiones maxime variant in prosa quoque oratione, et *di, dis* frequenter exhibent. — Fere autem *dei* et *deis* dicunt poetæ disyllabon facturi prima correpta: *dii* et *diis* monosyllabon. *Virg.* 2. *G.* 104. *dis* et *meis* accepta secundis. *Id.* 2. *Æn.* 428. *Dis* aliter visum. *Catull.* 4. 22. Neque ulla vota litoralibus deis. *Al. leg.* diis. *Val. Flacc.* 7. 29. captasque deis accendere prædas. *Lucan.* 4. 519. Victuroque dei celant. et *ibid.* 493. Constituerunt dii. *Al. leg.* dei. — In Genitivo plurali pro *deorum* habet et *deum*, tum apud poetas passim, tum apud historicos. *Liv.* 8. 13. Deum benignitate ad finem venit. *Tac.* 12. *Ann.* 43. Magna deum benignitate. *Curt.* 3. 10. *sub fin.* Deum templa. *Sall. Cat.* 21. Pro deum atque humanum fidem! *Cic.* quoque *fragm.* apud *Priscian.* 7. p. 743. *Putsch.* Deum fide. — *Dibus* pro *diis* occurrit in *Inscript.* tantum. *Inscript.* apud *Gruter.* 24. 6. JYNONI REGINÆ, MINERVÆ, NEPTVNO, LIBERO PATRI, DIANÆ CETERISQUE DIBVS. *Alia* apud *eumd.* 46. 8. HERCVLI INVICTO ET DIBVS OMNIBVS DEABVSQUE. Adde *alias* apud *eumd.* 98. 5. et 618. 3. Etiam *dibus* legitur in *Alia Inscript.* apud *eumd.* 2. 9. Verum hæc imitanda non sunt. — Ceterum *Deus* est supremum nomen, conditor, dominus et rector rerum omnium: a voce Græca allata (Θεός), eo modo, quo *perdo* a *πέσσω*, vel ab *Eolico* *δευό* pro *ζεύξω*. Sed plura de etymo *Voss.* in *Etymol.* (It. *Dio, Iddio*; Fr. *Dieu*; *Hisp. Dios*; Germ. *Gott*; Angl. *God*).

I.) Proprie. — Generatim de Deo multa pro capto suo *Plin.* 2. *Hist. nat.* 7. 5., et *Cic.* 1. *Tusc.* 27., 1. *Nat. D.* 22. et 2. *Divinat.* 72. etc. Verum vix quicquam Deo dignum sentire poluere Gentiles, qui deos plures posuerunt: *V. mox sub 2.º a.* — 1.º) In singulari numero; et quidem — a) De supremo numine, conditore, domino et rectore rerum omnium. *Cic.* 1. *Legg.* 7. 22. Homo præclara quadam conditione generatus a supremo deo. *Id.* 1. *Nat. D.* 13. 33. Modo mundum ipsum deum dicit

esse — tum cæli ardorem. *Id.* 1. *Tusc.* 27. 66. Nec vero deus ipse alio modo intelligi potest, nisi mens soluta quædam et libera. *Id.* 3. *de republ.* 22. Unus erit communis quasi inagister et imperator omnium deus. — b) De fato. *Grat. Cynege.* 350. Nec expertos fallit deus. — c) De vi naturali indefinita. *Horat.* 1. *Od.* 18. 3. Siccis omnia nam dura deus proposuit. *Grat. Cynege.* 513. iuxta vitium posuit deus. — d) De justitia, quæ malos pœnis afflictit. *Grat. Cynege.* 455. deus ultor pone sequens. — e) De divina potentia generatim. *Virg.* 1. *Ecl.* 6. deus nobis hæc otia fecit; Namque erit ille mihi semper deus. *Ovid.* 2. *Fast.* 780. audentes forsque deusque juvant. *Stat.* 2. *Theb.* 540. audenti deus et fortuna recessit. Sic *deus* aliquis viderit dicitur in re maxime obscura, aut difficili. *Cic.* 1. *Tusc.* 11. 23. Harum sententiarum quæ vera sit, deus aliquis viderit. — f) Latini poetæ Græcos imitati, quibus *ὁ θεός* dicitur, *dei* nomen in singulari numero etiam deabus aliquando tribuunt. *Virg.* 2. *Æn.* 632. Descendo, ac ducente deo etc. h. e. Venere. *Calvus* apud *Servium* *ibid.* et *Macrob.* 3. *Saturn.* 8. pollementemque deum Venere. *Virg.* 7. *Æn.* 497. Nec dextræ erranti deus abfuit. h. e. Alecto. *Q. Catulus* apud *Cic.* 1. *Nat. D.* 28. 79. Mortalis visus posterior esse deo. h. e. Aurora. *Plaut. Pæn.* a. 2. v. 10. Deum esse indignum credidi. *Al. alt. leg.* Simile quiddam habet *Cic.* 6. *Verr.* 40. 107. — 2.º) In plurali numero. — a) Gentiles, qui deos plures, ut diximus, posuere, in duo etiam genera divisere, ut alii essent *majorum gentium*, antiqui scilicet et semper tales; quos duobus versiculis complexus est *Ennius* (*V. CONSENTES* in *ONOM.*): alii *minorum*, quasi allecti et adscitici; quo numero complectebantur Faunos, Nymphas, eosque omnes, quos ex hominibus in deos referbant. *Cic.* 1. *Tusc.* 13. 29. De his *Ovid. Ib.* 81. Vos quoque plebs Superum, Fauni, Satyrique, Laresque, Fiminaque, et Nymphæ, Semideumque genus. — Hinc *excedere* vel *transgredi ad deos* dicebantur, qui post mortem in deorum numerum referbantur. *Vellej.* 1. 2. et 2. 75. — b) Ceterum in plurali numero sæpius quam in singulari hoc nomen usurpatum est. *Cic.* 1. *Fam.* 9. 19. Neque solum dixi, sed etiam sæpe facio, diis hominibusque approbantibus. *Sall. Cat.* 15. Namque animus impurus, deis hominibusque infestus, neque vigilis, neque quietibus sedari poterat. *Liv.* 3. 17. Quidquid patrum plebisque est, consules, tribunos, deos hominesque omnes armatos opem ferre. *Id. ibid.* 19. Pudet deorum hominumque. et *paullò post.* Et hi postulant, ut sacrosauti habeantur, quibus ipsi dii neque sacri, neque sancti sunt? Adde *eumd.* 9. 26., 40. 12. et alibi. — c) Communis formulæ *dis* *volentibus*, si *dii* *volent*, etc. huc pertinet. *Plaut. Mil. glor.* 4. 8. 41. Agite; ile cum diis bene volentibus. *Id. Pers.* 3. 1. 4. Sequere hæc, mea gnata, me cum diis volentibus. *Sall. Jug.* 14. Virtute ac deis volentibus magni estis et opulenti. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 88. Quin hercle collibertus meus saxo eris, si dii volent. *Id. Capt.* 2. 3. 94. Expediri ex servitute filium, si dii placet. *V. infra*, ubi formula si *dis* *placet* est ironice loquentis. Contra *Cic. Vatin.* 16. 38. Te, diis hominibusque invitis, amora in te incredibili quodam C. Cæsaris, omnia quæ velis, consecutorum. Adde *eumd.* 3. *ad Q. fr.* 2. 1. — Consimili ratione *dis* *iratis* *natus* dicitur, qui infelix est et cui nihil succedit. *Phædr.* 4. 19.; *Horat.* 2. *Sut.* 3. 8.; et *Plaut. Mil. glor.* 2. 3. 43. et *Pers.* 4. 27. — d) Exclamandi et admirandi sunt formulæ, quæ sequuntur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 190.; et *Ter. Adelph.* 3. 4. 1. et *Phorm.* 5. 8. 19. Proh dii immortales. *Plaut. Amph.* 1. 1. 299., *Epid.* 5. 1. 21. et *Pæn.* 4. 2. 101.; et *Ter. Eun.* 2. 2. 1. Dii immortales. Sic *Cic.* 2. *Fin.* 28. 93. Quos ille, dii immortales, cruciatus perferabat! *Ter. Andr.* 2. 2. 1. et *Heaut.* 2. 3. 13.; et *Plin. Paneg.* 10. Dii boni. Sic *Cic.* 6. *Att.* 6. 4. At te apud eum, dii boni, quanta in gratia posui! De formula *Bone Deus!* *V. in BONUS.* *Ovid.* 6. *Fast.* 187. Quam bene, dii magni! pugna cecidisset in illa Defensor solii, Juppiter alte, tui! *Ter. Andr.* 1. 4. 3. et *Phorm.* 5. 1. 13. dii. Sic *Cic.* 9. *Att.* 19. Reliqua, o dii, qui comitatus! *Plin. Hist. nat. præfat.* § 24. At quam intraveris, dii deusque, quam nihil in medio invenies! *Plaut. Trin.* 2. 4. 100.; et *Ter. Eun.* 3. 1. 28. Di vestram fidem. Et addito *obsecro* apud *Plaut. Amph.* 3. 1. 78. Sed quid hoc? quam valide tonuit! di ob-

seco vestram fidem! *Ter. Andr.* 1. 5. 2. et 11., et *Hecyr.* 2. 1. 1. Proh deum atque hominum fidem! Et omisso fidem apud *Ter. Phorm.* 2. 3. 4. Pro deum immortalem, negat Phanium esse hanc sibi cognatum Demipho? hanc Demipho negat esse cognatum? — e) Formule jurantis, observantis, avertentis, malum deprecantis, et meliora a diis optantis sunt fore sequentes. *Ter. Andr.* 3. 3. 6. Per te deos oro. *Cic. 2. Off.* 2. 5. Quid enim est, per deos, optabilis sapientia? *Id. 3. Phil.* 14. 34. Hanc igitur occasionem oblatam tenete, per deos immortales, patres conscripti. *Cælius* apud *Cic. 8. Fam.* 14. ad fin. Curte per deos atque homines. *Plaut. Trin.* 2. 4. 101. et *Ter. Phorm.* 3. 3. 19. et *Heaut.* 1. 1. 109. Di bene vortant. *Plaut. Amph.* 2. 1. 85.; *Ter. Hecyr.* 3. 2. 19. et *Eun.* 2. 3. 98.; et *Cic. 14. Fam.* 3., 7. *Ferr.* 13. 33. et 5. *ibid.* 35. 81. Di faxint; Di faciant; Utinam di faxint, ut vel ne etc. *Ter. Andr.* 3. 3. 36.; et *Cic. 9. Att.* 2. et 3. *Phil.* 14. 35. Di prohibeant, averruncent, omen avertant. — Similia sunt *Dii melius duint, faciant, meliora ferant, velint*, etc. Sic *Plaut. Pseud.* 1. 3. 81. Di melius faciant. *Ter. Phorm.* 5. 8. 16. Uxorem duxit. n. mi homo, di melius dunt. *Tibull.* 8. 4. 1. Di meliora ferant, nec sint insomnia vera. *Ovid.* 7. *Met.* 37. Di meliora velint. Quamquam non ista precanda, Sed faciendâ mihi. Et absolute *dii meliora vel melius eodem sensu.* *Cic. 8. Phil.* 3. 9. Quid nos? numquid tale habemus? Dii meliora. Adde *eumd.* *Senect.* 14. 47.; et *Liv.* 39. 10. *Ovid. Heroid.* 17. 29. Quæ tua nequitia est, non his contenta fuisset: Di melius! similis non fuit illa tui. *Id. Remed. am.* 439. Di melius, quam nos moneamus talia quemquam! Adde *eumd.* 3. *Amor.* 7. 19.; et *Propert.* 4. 6. 65. *Val. Max.* 6. 1. extr. Di melius, quod hunc animus viris earum in acie non dederunt. h. e. benignus egerunt cum populo Romano, quod etc. *Seneca Ep.* 98. *post init.* Dicitis, quoties aliquid aliter, quam cogitabas, evenerit, dii melius. — *Plaut. Asin.* 3. 3. 46. et *Trin.* 2. 2. 103. Di te servassint. Similiter *di vel ita di me ament, amabunt*, etc. sæpe occurrunt, ut apud *Plaut. Aulul.* 2. 2. 6. et *Pæn.* 1. 3. 30. Sic *Ter. Heaut.* 2. 3. 67. Præ gaudio, ita me di ament, ubi sim, nescio. h. e. ita me dii servant. *Id. Adelph.* 4. 7. 31. Ita me di ament, ut video ego tuam ineptiam. *Id. Hecyr.* 2. 1. 9. Ita me di bene ament. *Id. ibid.* 1. 2. 31. Ita me di amabunt, haud propterea te rogo, sed etc. Sic *di te ament* est salutantis apud *Plaut. Most.* 1. 4. 27., *Men.* 2. 2. 6. et *Pæn.* 3. 5. 6. etc. — Contra *di te perduint, perdant*, etc. sunt imprecantis apud *Plaut. Pæn.* 3. 2. 9.; *Ter. Hecyr.* 1. 2. 59., et *Cic. Deiot.* 7. 21. Similiter *Plaut. Most.* 3. 1. 153. Di te deaque omnes funditus perdant. *Ter. Andr.* 4. 4. 22. et *Heaut.* 3. 3. 28. Di te eradicent. *Id. Phorm.* 2. 3. 47.; et *Cic. 11. Fam.* 21. 1. Di tibi male faciant. Et omisso verbo *Cic. 15. Att.* 20. Diis illi mortuo, qui unquam Butrotum! — f) *Si diis placet* est ironice loquentis et simul indignantis. *Ter. Adelph.* 3. 5. 30. Ille bonus vir nobis psalteriam, si diis placet, paravit. *Cic. Pis.* 16. 38. Appellatus est hic vulturarius illius provincie, si diis placet, imperator. Adde *Liv.* 6. 40., 34. 32., 40. 13. et alibi; *Quintil.* 3. 3. 44.; et *Flor.* 4. 4. 1. Cf. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 18. 50. (166). Nero, quoniam ita diis placuit, princeps. — g) *In diis est*, quod Græci *Ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ ταύτου τέλος ἔη*, idem est atque in potestate deorum est. *Ovid.* 7. *Met.* 24. vivat, an ille Occidat, in dis est. *Id. Heroid.* 20. 44. Exitus in dis est. — h) Qui putant Christianam hominem Latine deos de uno Deo posse dicere, offerunt illud *Taciti* de uno Deo Judæorum loquentis, 5. *Hist.* 13. Audita major humana vox excedere deos. Verum *Tacitus* non Judæorum, sed Latino more loquitur.

II.) Translate. ¶ 1. Metonymice deus est oraculum et responsa dei. *Sil. It.* 12. 338. huiusque deus pervenit ad aures. ¶ 2. Figurata hoc nomen tribuitur aliquando ei, qui ceteros quomodoocumque antecellit: hinc ei qui dives ac felix est, qui in aliqua re excellens et singularis est, qui valde beneficentis est et servator. *Plaut. Curc.* 1. 4. 11. Sum deus. *Ter. Hecyr.* 5. 4. 3. Deus sum, si hoc ita est. *Id. Adelph.* 4. 1. 19. Laudari te audit libenter: factio te apud illum deum: virtutes narro. *Cic. 2. Nat. D.* 12. 32. Platonem quasi quemdam deum philosophorum. *Id. 1. Orat.* 23. 106. Te in dicendo semper putari deum. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 42. 179. *Id. Mar-*

cell. 3. 8. Non ego eum cum summis viris comparo, sed simillimum deo iudico. V. *Klotz* ad h. l. *Id. Sezt.* 69. 144. Lentulum deum ac patrem fortunæ ac nominis mei. V. *Hahn.* h. l. *Id. post redit.* ad *Quiril.* 5. 11. Lentulus, parens, deus, salus nostræ vitæ. *Virg.* 5. *Ecl.* 392. deus ille magister *Eryx.* *Horat.* 2. *Sat.* 6. 52. deos (h. e. Cæsarem Octavianum, Mæcenatem, etc.) quoniam propius contingis. — In Inscriptionibus et Nummis deus dicitur imperator. *Inscript.* apud *Orell.* 609. et 1800. DEO AVG. T. LAPPONI DOMITIA CASSIA V. S. L. M. L. D. D. D. *Alia* apud *eumd.* 1336. NEPTVNO DEISQ. AVG. T. ABIDIYS VERVS POST. SYBPRÆPECTVS CLASS. RAVEN. TEMPLE RESTITVTO etc. Sic *Nemes. venat.* 71. Ipso pæne prior genitore deo. Et de imperatore adhuc vivo *Calpurn.* *Ecl.* 7. deus ipse canatur, Qui populos orbisque regit pacemque togatam. — Ceterum quod ad *Inscriptiones* attinet, V. *Labus* in *Morcelli Dissert. sub Apoteosi* p. 20.

DEÛSTUS, a, um. V. DEURO.

DEUTER, ra, rum, adject. δευτερος, secundus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 9. — NB. De cogn. Rom. V. ONOM.

DEUTERIAMBUS, i, m. 2. genus pedis, apud *Capell.* 5. p. 169. At ibi legendum est *dithyrambus*, ut recte adnotat *Kopp*; qui addit etiam, totam illam *Capellæ* phrasin a codice Monacensi abesse.

DEUTERIÛS, a, um, adject. δευτερος, secundarius. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 10. 12. (86). Non possunt iure dici vina, quæ Græci deuterias appellant, Cato et nos loram, maceratis aqua vinaceis. *Id.* 14. *ibid.* 9. 11. (81). secundarium passum appellat. *Harduin.* legit *deuteria*, ut sit neutr. plur., cui subaudiatur *vina*. Si Græco adhaereas, nos; si Latina positione efferendum putes, ille rectius legisse videtur. *Sillig.* lectionem *Harduini* retinuit.

DEÛTOR, ãteris, ãti, dep. 3. (de et utor) idem quod abutor, male utor. *Nepos Eumen.* 11. Non convenire Antigoni prudentiam, ut sic deuteretur victo. *Al. leg.* se uteretur.

DEUTERONÔMIUM, ii, n. 2. δευτερονόμιον, secunda lex, vel potius repetitio legis. Vox Græca, a *νόμος lex* et *deυτερος secundus*. Est nomen unius ex libris Sacræ Scripturæ. *Lactant.* 4. 17. et *Sidon.* 9. *Ep.* 9.

DEVĀGO, as, are. V. voc. seq. ad fin.

DEVĀGOR, ãris, ãri, dep. 1. quasi de via decedens vagor. *Justinian. præfat.* 2. ad *Digest.* a med. Ne a venditionibus ulterius devagentur, et *ibid.* ad fin. Audivimus in Alexandria et in aliis civitatibus quosdam imperitos homines devagari. Adde *Cod. Theod.* 1. 10. 5., et V. DIVAGOR. — Olim et devago, dictum est. *Accius* apud *Non.* p. 467. 28. *Merc.* Deinde omnes stirpe cum incluta Cadmeide, Tumulto percitata: matronæ vagant. Ita, ut versum rallo constet, legit *Bothe*; alii *Cadmi devagant matronæ tumultu percitatae*: quod improbandum videtur, nam ibi *Non.* de vago, non de devago sermonem habet.

DEVĀSTĀTOR, ãris, m. 3. qui devastat. *Cassiod.* 6. *Hist. Eccl.* 45. Ferus sacræ vineæ devastator (*Julianus Aug.*) pennis exactus est vastationis suæ, jacente mortuus terroribus minisque frustratus.

DEVĀSTĀTUS, a, um. V. voc. seq.

DEVĀSTO, as, ãtum, are, a. 1. (de et vasto). Part. *Devastatus* et *Devastandus*. — Devasto est depopulari, deprædor. *Liv.* 2. 9. Marrucinos et Pelignos devastat. *Id.* 4. 59. Tripartito ad devastandos fines discessere. *Auct. B. G.* 8. 24. Ad devastandos depopulandosque fines Ambiorigis proficiscitur. *Ovid.* 13. *Met.* 255. Agmina ferro devastata.

DEVĀSTUS, a, um, adject. valde vastus. *Apul.* 9. *Met.* Jamque miles, inversa vite, devastiore nodulo cerebrum suum diffindere. *Al. leg.* de vastiore: et quidem recte, nam miles, inversa vite, quam manu tenebat, ex parte crassiore cerebrum hortulani percussit atque diffidit. Amandanda itaque est de Latio vox *devastus*.

DEVĒCTO, as, are, a. 1. frequentati. a deveho. *Sedul.* 5. 345. Solvere contactam, quam devectare ligatum.

DEVĒCTUS, a, um. V. voc. seq.

DEVĒHO, vĕhis, vĕxi, vectum, vĕhere, a. 3. (de et veho). Part. *Devectus* I. in fin. (V. et DEVĒXUS, a, um, loco suo); *Devehendus* I. — Devehere est

deorsum vehere, avehere, transferre, abducere, seu navi, seu jumento, seu curru (It. portar giù, portar via, trasportare; Fr. porter, transporter, charrier, voiturier; Hisp. llevar, traer, transportar, acarrear, conducir; Germ. hinweg- oder fort-tragen, -fahren oder -bringen; Angl. to carry down, convey).

I.) Proprie. *Plaut. Pæn. prol.* 86. A Magaribus eas qui surripuit, in Anactorium devehit. *Cæs.* 5. *B. G.* 47. Frumentumque omne, quod eo tolerandæ hiemis causa devexerat. *Id.* 1. *ibid.* 43. Legionem Cæsar equis devexerat. *Id.* 1. *B. C.* 54. Curribus junctis naves millia passuum viginti duo a castris devehere. *Nepos Dion.* 4. Navem ei dedit, qua Corinthum deveheretur. *Liv.* 4. 52. Maximus commeatu, summo Etruriæ studio, Tiberis devexit. *Id.* 5. 54. Quo fruges ex mediterraneis locis devexerat. *Id.* 36. 2. Devehere frumentum in Græciâ. *Id.* 40. 33. saucios in oppidum. *Id.* 21. 10. ad fin. Devehendum Hannibalem in ultimas maris terrarumque oras censeo. h. e. asportandum. *Virg.* 2. *G.* 408. Primum humum fodito, primus devecta eremato Sarmenta. *Curt.* 4. 3. Syracusis id simulacrum devexerat. *Id.* *ibid.* 7. Aqua, quam utribus cameli devexerat. *Id.* 10. 1. Materia devecta ad urbem. *Id.* 9. 8. In fines Mallorum secundo omine devehitur. *Justin.* 12. 8. Devehi per fluvium in oceanum. *Val. Flacc.* 1. 114. Huc devecta puppis. — II) Part. præter. pass. *Devectus* sæpe de personis usurpatur serundo nomine iter facientibus: quo sensu verbo *subvehere* opponitur. *Cic.* 1. *Phil.* 4. 9. Ego celeriter Veliam devectus Brutum vidi. *Sueton.* *Tib.* 72. Misenum usque devectus. *Tac.* 3. *Ann.* 9. Nave ac mox Tiberi devectus. Adde *Juvenal.* 7. 121. *Rursus Tac.* 4. *Ann.* 72. Utrumque exercitum Rheuo devectum *Frisiis* intulit.

II.) Figurata. *Propert.* 4. 1. 110. Hactenus historie: mune ad tus devehor astra. h. e. transeo, gradum facio.

DEVĒLLO, vellis, velli, vulsum vel vulsum, vellere, a. 3. (de et vello). Part. *Devulsus* et *Devellendus*. — Devellere est idem quod vellere, vel potius valde vellere, depilare. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 50. Nolito edepol devellisse (pennas): jam his duobus mensibus volucres atæ tibi erunt hircinæ. *Fronto ad Verum Imperatorem* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 1. ad fin. A sedilibus equitum pluma, quasi anseribus, devolsa. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 1. Malus punica seritur plantis de matrum radice devulsis. *Sueton. Domit.* 22. Eratque fama, quasi concubinas ipse develleret. *Capitolin.* *Perthin.* 8. Vasa Samnica calcantandæ resinæ ac pici devellendis hominibus ac levigandis. Sunt qui apud *Sueton.* et *Capitolin.* loc. cit. perperam legunt *divelleret* et *divellendis*.

DEVĒLO, as, are, a. 1. velum aufero, detego. *Ovid.* 6. *Met.* 604. Oraque develat miseræ pudibunda sororis.

DEVĒNEROR, ãris, ãtus sum, ãri, dep. 1. (de et venero). Part. *Deveneratus* et *Devenerandus*. — Deveneror est idem quod veneror. *Ovid. Heroid.* 2. 18. Sæpe deos supplex, ut lo scelerate valeres, Sum prece turriteris devenerata socis. *Tibull.* 1. 5. 13. Ipse procuravi, ne possent sava nocere Somnia, ter sancta deveneranda mola. h. e. precibus amolenda, avertenda: ubi *devenerari* est idem ac *deprecari*, detestari.

DEVĒNIO, vĕnis, vĕni, ventum, vĕnire, n. 4. (de et venio). Part. *Deventurus* II. — Devenire est deorsum venire, venire, pervenire (It. scendere, giungere, pervenire; Fr. aller, se rendre, arriver; Hisp. ir, andar, hallarse, llegar, arribar; Germ. irgend wohin kommen, gelangen, gerathen; Angl. to descend, come, arrive, reach).

I.) Proprie. *Plaut. Most.* 4. 2. 52. Ne ad alias sedes perperam deveneris. *Id. Mli. glor.* 2. 1. 18. ad hunc in servitutum ab eo, qui serviri prius. *Id. Epid.* 3. 2. 28. ad lenonem. *Id. Pseud.* 1. 3. 53. ad dmistam. *Id. Rud.* 4. 3. 17. ad furem. *Id. Asin.* 1. 1. 92. et *Men.* 1. 2. 27. in insidias. *Lucret.* 6. 1131. Nec refert, utrum nos in loca deveniamus Nobis ad-versa, et cæli mutemus amictum. *Cic. 7. Fam.* 3. 3. Devenire in victoris manus. Sic *Id.* 1. *Att.* 9. Nolebam illum nostrum familiarem sermonem in alienas manus devenire. Et figurate pro confugere. *Id.* 7. *Ferr.* 49. 126. Ad senatum devenient, qui de Verre supplicium sumat? non est usitatum. Ad populum

R. confugient? facilis est causa populi. *Nepos Pelop.* 3. Exules in urbem deveniunt. *Cæs. 2. B. G.* 21. Quam quisque in partem ab opere casu devenit, quæque prima signa conspexit, ad hæc conestit. *Id. ibid.* Cæsar - ad legionem decimam devenit. *Liv. 9.* 31. Devenire in aliquem locum. *Ovid. 8. Met.* 796. Illa dato subvecta per acra curru, Devenit in Scythiam. *Horat. 1. Ep.* 6. 27. Ire tamen restat, Numa quo devenit et Aneus. - Et poetice cum Accusativo sine præpos. *Virg. 4. Æn.* 165. Speluncam Dido dux et Trojani eandem Deveniunt. *Val. Flacc.* 1. 84. sili-vas et amœna piorum Deveniunt.

II.) Translate. — a) Generativ. *Ter. Heaut.* 4. 5. 2. Miseret me, tantum devenisse ad eum mali. *Cic. 1. Orat.* 1. 3. Nam prima ætate incidimus in ipsam perturbationem disciplinæ veteris: et consu- latu devenimus in medium rerum omnium certa- men atque discrimen. Contra *Colum. 2. R. R.* 11. 10. *Scheid.* Omne frumentum et hordeum - his diebus post florem ad maturitatem devenit. *Al. leg.* venit. *Sueton. Vesp.* 5. Non defuerunt, qui inter- prearentur quamdoque rempublicam in tutelam ejus ac velut in gremium deveniantur. — b) Speciatim ponitur pro descendere, seu accommodare se ad aliquid, quod alias quis non amplecteretur. *Cic. Mur.* 13. 29. Nonnullos videmus, qui oratores evadere non poterunt, eos ad juris studium devenire. *Id. Quint.* 17. 54. Dici vix potest, quam multa sint, quæ respondeatis ante fieri oportere, quam ad hanc rationem devenire.

DEVENUSTATUS, a, um. *F. voc. seq.*
DEVENUSTUS, as, avi, Ætum, are, a. 1. (de et venustus). Part. *Devenustus*. — Devenustus est de- formo, deturpo. *Gell. 12.* 1. Tamquam pulcritudinis sibi insignia devenustet. *Auson. præf. ad monosyll.* tantum in fin. posita. Quæ omnia insuavis materia devenustat. *Sidon. 1. Ep. 7. ad fin.* Usque ad ini- micorum dolorem devenustatus. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 2.

DEVERBERATUS, a, um. *F. voc. seq.*
DEVERBERO, as, avi, Ætum, are, a. 1. (de et verbero). Part. *Deverberatus*. — Deverbero est valde verbero. *Ter. Phorm.* 2. 2. 13. Quot me censes homines jam deverberasse usque ad necem? *Lactant.* 2. 7. *ad fin.* Deverberatum servum sub furca medio circo ad supplicium duxerat. *Al. male leg.* diverberatum.

DEVERBIUM. *F. DIVERBIUM* init.
DEVERBIA, æ, f. 1. devertitas, declivitas. *Gell. 14.* 1. Et devertigia et conversionibus mundi.
DEVERGO, gis, gere, a. 3. (de et vergo) idem quod vergo, deorsum inclinor. *Apul. de Deo Socrat.* Terrena devertunt pondere.

DEVERRO, is, rere, a. 3. (de et verro). Part. *Deverrendus*. Deverro est de loco verro, sive probe verro. *Colum. 7. R. R.* 4. 5. Humorque omnis urine deverrendus est. *Al. leg.* diverrendus. *Augustin.* ex *Farron.* 6. *Civ. Dei* 9. Tres homines noctu cir- cuitre limina domus, et primo limen securi ferire, postea pilo, tertio devertere scopis. — Translate accipiendum videtur, si tamen sana est lectio, in illo *Lucili* apud *Non. p.* 420. 6. *Merc.* Devorare se omnia ac devertere.

DEVERSITO, as, are, n. 1. *frequentat. a devertio.* *Gell. 17.* 20. Ad verborum venustates deversitatum. *Al. leg.* diversitatum.

DEVERSITOR, oris, m. 3. Scribitur et *diversitor*, sed minus recte. — Deversitor est idem quod deversor. *Petron. Satyr.* 79. Anus inter deversito- res diutius ingurgitata. et *ibid.* 95. Deversitor cum parte cœnulæ intervenit.

DEVERSOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. (de et versor). Quæ sequuntur, omnia alii per di scribunt. — Ceterum diversor est in itinere hospiti- utor aliquis, de via decedens apud aliquem maneo. *Cic. 5. Tusc.* 8. 22. Cum Athenis apud eum deversarer. *Id.* 6. *Att.* 1. 25. Deversari Laodiceæ apud Pomp. Vin- dulium. *Id.* 3. *Verr.* 25. 64. Rubrium parum laute deversari dicit. *Liv. 44.* 9. *extr.* Fecta ædificari, ubi deversari portantes commeatui possent. — Hinc simpli- citer pro habitare, manere. *Cic. 2. Phil.* 27. 68. Hæc te in domo tamdiu deversari non pudet? *scilicet* quia domus non sua Antonii erat, sed Pompeji. *Apul. 8. Met.* Mariti mei facies in meis deversatur oculis. *h. e.* versatur ante oculos meos. — Figurata *Capell. 3. p.* 52. Verum in litteris gemina quæstio deversatur.

DEVERSOR, oris, m. 3. qui apud aliquem devertit itineris causa. *Cic. 2. Invent.* 4. 15. Caupo cum quibusdam deversoribus eum, qui ante exierat, con- sequitur. *Al. leg.* diversoribus. *F. DEVERTO* init.

DEVERSORIARIUS, ii, m. 2. *Gloss. Cyrill.* Παῖδοχαλῆς, deversoriarius, stabularius, caupo. *Id.* Απαρτητής, deversoriarius.

DEVERSORIOLUM, i, n. 2. *deminut. a deversorio-* sium, parvum deversorium. *Cic. 12. Fam.* 20. Si- nuessanum deversoriolum contempisti. Adde *eumd.* 14. *Att.* 8. *Utrobique alii, sed vinus recte, leg.* deversoriolum: *F. DEVERTO* init. *Deversoriolum* ex conjectura legitur etiam apud *Sueton. Cæs.* 72.: *F. ibi Bremi;* et DEVERSORIUS.

DEVERSORIUM, ii, *F. voc. seq. in fin.*
DEVERSORIUS, a, um, adject. ad deversandum, seu hospitii causa commemorandum pertinet. *Plaut. Men.* 2. 3. 81. et *Truc.* 3. 2. 29.; *Varro 1. R. R.* 2. 23.; et *Sueton. Ner.* 27. Deversoria taberna. *Alii minus recte leg.* diversoria. Juxta *Codes MSS.* de- versorio loco legitur etiam apud *Sueton. Cæs.* 72.; ubi alii ex conjectura leg. *deversorio.* — Hinc

Deversorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, est hospitium, locus, in quem non habitandi, sed ad tempus commemorandi causa devertimus (ut sit in itinere, aut quum amicos visimus et apud eos commemoramus) sive publicus sit, sive privatus; sive meritorius, sive non. *Cic. 6. Fam.* 19. Nam et villa, et amœnitas illa, commemorations, non deversorii. *Id.* 2. *Orat.* 57. 234. Defessus jam labore atque itinere disputationis, requiescam in Cæsaris sermone, quasi in aliquo peropportuno deversorio. *Id.* 7. *Fam.* 23. 3. Libentius emerim deversorium Tarracinae, ne semper hospiti molestus sim. *Liv. 21.* 63. Deversorio hospitale. *Rursus Cic. Rosc. Am.* 46. 131. Si domus hæc habenda est potius, quam officina nequitie et deversorium flagitiorum omnium. *Id.* 2. *Phil.* 41. 104. Studiorum, non libidinum deversorium. *Sueton. Ner.* 38. nonumentorum bistorumque. Ad de *Cic. Senect.* 25. 84. et 4. *Att.* 12.; *Liv.* 1. 51.; *Sueton. Vitell.* 7.; et *Petron. Satyr.* 9., ubi de meritorio hospiti sermo est. *Ubique autem alii per de scribunt:* *F. DEVERTO* init.

DEVERSUM, dicebant, deorsum versus. *Paul. Diac. p.* 71. 1. *Müll.*

DEVERTICULUM, i, n. 2. Multis placet scribi *diverticulum*, ut et in DEVERTO init. dicitur. — Deverticulum, a *devertio*, est semita transversa, quæ a latere est via militaris, locus, ubi iter deflectitur (*It. strada, che porta fuori della maestra;* Fr. *chemin écarté, voie détournée, detour;* Hisp. *camino alejado;* Germ. d. *Abweg, Nebenweg, Seitenweg;* Angl. *a bye-road, bye-path, sideway, lane.*)

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu, eo scilicet quem supra exposuimus. *Cic. Pis.* 22. 53. Quos tu Mæandros, dum omnes solitudines persequeris, quæ deverticula flexionesque quæsisisti? *Sueton. Ner.* 48. Et ad deverticulum venium est, - per arundineti se- mitam - ad adversum villæ parietem evasit. *Frontin. Aquæd.* 5. Concipitur Appia via Prænestina, deverticulo sinistrosum passuum septingentorum octoginta. — Similiter deverticulum luminis est, ubi a recto alveo deflectit, vel ubi pars aquarum ejus alio derivatur. *Martian. Dig.* 44. 3. 7. et *Papinian.* *ibid.* 41. 3. 44. *extr.* ¶ 2. Latiori sensu deverticulum dicitur locus, in quem e via devertimus, deversorium, hospitium. *F. Deversorium* in *F. DEVER-* SORIUS. *Ter. Eun.* 4. 2. 7. Ubi ad ipsum veni deverticulum, constiti. *Liv. 1.* 51. *ad fin.* Cum gladii abditii ex omnibus locis deverticuli protraherentur. *Puillo supra deversorium dixerat. Tac.* 13. *Ann.* 25. Nero itinera arbis et lupanaria et deverticula veste servili pererrabat.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1. *Liv.* 9. 17. Ut plus justo al rerum ordine declinarem, et legitibus velut deverticula amœna quærerem. *Quintil.* 9. 2. 78. Rectum genus approbari, nisi maximis viribus non potest: hæc deverticula et anfractus suffugia sunt infirmitatis. *Id.* 10. 1. 29. Depulsi a recta via, necessario ad elo- quendi quædam deverticula confugiam. *Val. Max.* 9. 1. 4. Quum nominis et animi excellentes viros in hoc prisca continentia ignotum deverticulum prolap- sos videam. *h. e.* in hunc errorem, sive in hanc de- clinationem a recta prisca continentia via. — Simi- liter est declinatio a proposito in dicendo. *Juvenal.* 15. 72. A deverticulo repetatur fabula. *Rutil. Itiner.*

2. 61. Sed deverticulo fuimus fortasse loquaces: Car- mine proposito nunc repetamus iter. — Item *deverticulum* significatione dicit *Gell.* 4. 9. quum a nativa propriaque significatione ad aliam in voce quæ- dam usurpanda transitur. — Denique *aquarum cel- lularum deverticula* vocat *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 8. (23). artes medicorum, qui per varias aquarum et medicamentorum vias sanitatem corporibus quæ- runt, quæ simplici rectaque via parari potest. ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 2., deverticu- lum ponitur pro suffugio, asylo, latibulo. *Plaut. Capt.* 3. 3. 8. Nec confidenter usquam hospitium est, nec deverticulum dolis. *Cir. Partil. Orat.* 39. 136. Ne deverticula peccatis daverunt. *Id. Rosc. com.* 17. 51. Hoc quum sentit Saturius esse aper- tum, resistere et repugnare contra veritatem non audet: aliud fraudis et insidiatum in eodem vestigio deverticulum reperit. *Quintil.* 12. 3. 11. Ad deverticula desidiam confugere. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 50. 71. (140). Deverticulum inventum in fraudem legis.

DEVERTO vel devorto, tis, ti, sum, tere, 3. (de et verro vel vorto). Quod ad descriptionem attinet, hæc habet *Forcellinus* in v. DEVERTO: Mahum critioi sane multi, hoc verbum ejusque derivata per de scribere, quod ita habeatur in optimis MSS. plu- rimis, et quod quædam deflectendi et deorsum ten- dendî actio significat. Verum quia etiam separatio et disunctio et discessio quædam a recto itinere in eo inest, quæ rectius per di, quam per de exprimi- tur; per di quoque recte scribitur. Tu neutrum da- mnaveris, neutrum præstuleris. Idem tamen *Forcel- linus* in v. DEVERTO hæc ait: In omnibus allatis exemplis (et sunt ea quæ hic exhibentur) alii scri- bunt *diverto*: sed *devertio* ex optimis MSS. plures eruditi tuerunt: quod et de cæteris eadem composi- tione confatis dictum puta. Postremam hanc *For- cellini* sententiam et recentiorum philologorum au- ctoritatem sequi volumus. — Part. *Devertens* 1. 2. a. — Itaque *devertere*

I.) Proprie, et quidem — 1.) Active, hoc est cum Accusativo rei est alio flectore, vertere, mutare. *Lucan.* 2. 469. victor cedentibus instat, Devertitque acies. *Id.* 6. 316. Arma securorum soecri, quacum- que fugasset, Tentavere seo comites devertere Ma- gnum Horatiale. *h. e.* ut via deflecterent. *Cf. eumd.* 6. 591. Quaque suo vertere potes devertere cursu. *Aurel. Vict. Cæs.* 38. Arduum fatalia devertere. — 2.) Sæpius neutrorum vel medicorum apud Græcos more usurpatur, perinde ac si accusativum *me, te, se* habeat, qui fere omittitur ac subauditur; et significat de via deflectere, commorandi paulisper causa ab recto itinere decedere; apud aliquem hospiti- tari: porro hæc significatione modo activa, modo pas- siva forma occurrit. — a) Activa forma. *Plaut. Mil. glor.* 2. 1. 36. Devertere apud suum paternum hospitium. *Id. ibid.* 3. 1. 145. In amici hospitium. *Id. Pseud.* 2. 2. 63. hoc in tabernam. *Id. ibid.* 4. 2. 6. in id angiporum. *Cic. 1. Divinat.* 27. 57. Quum duo una iter facerent et Megaram venissent, alter ad cauponem devertit, ad hospitium alter. *Id.* 2. *Off.* 18. 64. Ut omnia præberentur, quicumque Laciades in villam suam devertisset. *Id. Deiot.* 6. 17. Dever- tere domum regis hospitii. *Id. Mil.* 19. 51. ad se (*h. e.* ad villam suam) in Albanum. *Id.* 10. *Att.* 36. *ad fin.* Hortensius venerat, et ad Terentium saluta- tum deverterat. *Id.* 13. *Phil.* 6. 13. Nunciant se de- vertisse Massillam. *Curt.* 4. 9. Devertere ab Ægypto in African. *Gell. 12.* 1. Devertere ad domum. *Id.* 3. 9. In Syriam proficiscens Argos devertit. *Paul. Dig.* 4. 9. 6. In cauponem gratis devertere. *Liv.* 44. 43. Cum perpancis maxime fidis via devertit. Adde *Plin. Paneg.* 52. *extr.* — Et absolute. *Cic. 3. Att.* 7. Itineris causa ut devertentem, primum est devium, etc. *Al. leg.* ut devertat. *Quintil.* 2. 3. 9. Recto itinere lassus, plurimum devertant. *Colum.* 1. *R. R.* 5. 7. Hæc (via militaris) prætereuntium viato- rum populationibus et assiduis devertentium hospiti- tiis infestat rem familiarem. *Curt.* 4. *in fin.* Longius devertere. — b) Passiva forma. *Cato* apud *Festum p.* 234. 25. *Müll.* Quam Romanus venie- bant, præorsu devertebantur pro hospitibus ad mi- ros suos. *Plaut. Pæn.* 3. 3. 60. Ut devertatur ad me in hospitium optimum. *Id. Mil. glor.* 2. 2. 85. De- vertier hospitio apud aliquem. *Ter. Phorm.* 2. 1. 81. Deos penates hinc salutatum domum devertat. *Cir. Fontaj.* 5. 9. Si qui Cobiachacho devertentur, neque Totosam ire vellent. *h. e.* a Cobiachacho

desfecterent. *Liv.* 42. 1. a. med. Deverti apud aliquem. — Et poetice. *Virg.* 3. *G.* 292. juvat ire iugis, qua nulla prius Castalium molli devertitur orbita clivo. Et *Stat.* 3. *Theb.* 45. haud aliter saltu devertitur orbis Pastor ab agrestum nocturna strage luporum.

I.) Translate. ¶ 1. Est a re proposita desfectere. *Cic.* 12. *Fam.* 25. 4. Sed redeamus ad illud, unde devertimus. *Liv.* 35. 40. Consulibus designatis (inde enim deverteram) Quinctius et Domitius in provinciis profecti sunt. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 7. 5. (27). In haec devertisse non fuerit alienum. *Sillig.* tamen legit divertisse. ¶ 2. Item ponitur pro confugere. *Id.* 9. *Met.* 62. Inferior virtute meas devertor ad artes. *Id.* 2. *Art. am.* 425. quid ad magicas, Erato, deverteris artes?

DEVERTERIS, sceris, sci, dep. 3. (de et vescor) idem quod vescor, depasco. *Stat.* 1. *Theb.* 603. animas a stirpe recentes Abripere atricium gremiis, morsuque oruento Devesci.

DEVESTIO, is, ire, a. 4. (de et vestio) vestem exuo. *Apul.* 3. *Met.* Jam primum omnibus lacinias se devestit. et *ibid.* 4. Statim se se devestiunt, nudatque etc.

DEVESTIVUS, a, um, adject. qui nulla veste, hoc est facie et forma, potest se tegere. *Tertull.* *advers. Valentini.* 14. Certe nec forma, nec facies ulla; de-vestiva scilicet et abortiva genitura.

DEVETO, as, are, a. 1. idem quod veto. Affertur ex *Quintil.* 1. *Declam.* 13. Summi calamitatem corporis occurrere delicatis uxoris oculis devetaret. Sed *plerique alii leg.* vetaret.

DEVEXATUS, a, um. *V.* DIVEXO.

DEVEXITAS, atis, f. 3. declivitas. *Plin.* 8. *Ep.* 8. de *Cliturno fonte*. Inde non loci devexitate, sed ipsa sui copia et quasi pondere impellit. *Plin.* *alter.* 2. *Hist. nat.* 65. 65. (165). Aquae feruntur quo longissime devexitas passo sit.

DEVEXO. *V.* DIVEXO.

DEVEXUS, a, um, adject. Comp. *Devexior* I. — Devexus a *v. devehio*, quasi deorsum vectus, est declivis, inclinatus, qui in declivi positus est, qui deorsum fertur (II. *pendente all'inghiu, declive, chino*; *Fr.* qui penche, qui va en pente, incliné; *Hisp.* inclinado; *Germ.* herab oder vorwärts hangend, sich neigend, gesenkt, abschüssig; *Angl.* bending, hanging, or inclining, downwards, sloping).

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Divinat.* 45. 101. Lucas Vestæ, qui a Palatii radice in novam viam devexus est. *Id.* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 4. Sol paulum a meridie jam devexus videtur. Cf. *Claudian.* *Cons. Mall. Theod.* 57. quodrumque dies devexior ambit. h. e. sol ad occasum inclinatione. *Cæs.* 7. *B. G.* 88. De locis superioribus hæc declivia et devexa cernebantur. *Liv.* 44. 35. Degressus ad inam partem castrorum, veluti per devexum in mare brachium traustrum tentaturus. *Virg.* 1. *G.* 241. mundus Libya devexus in Austros. *Id.* 3. *ibid.* 524. Ad terramque fuit devexo pondere cervix. *Id.* 4. *ibid.* 293. de Nib. Usque coloratis anis devexus ab Indis. *Horat.* 1. *Od.* 28. 21. Devexus Orion. *Ovid.* 6. *Met.* 334. margo. *Id.* 8. *ibid.* 330. arva. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 21. Sterquilium more piscinarum devexum leni clivo. *Id.* 1. *ibid.* 2. 4. Celiores agri quam mollissime devexi esse debent. *Id.* 4. *ibid.* 24. 16. Devexam resurrectionem facere post genimam. *Val. Flacc.* 3. 687. Devexi montes. *Juvenal.* 4. 118. Rhoda devexa. *Capell.* 3. p. 63. Inflexi acutus signum est signis super ipsas litteras devexum. Et absolute *Seneca* 3. *Quest. nat.* 3. Aqua in devexo fuit, in plano continetur et stagnat.

II.) Translate. *Cic.* 9. *Att.* 10. 3. Ætas jam a divitibus laboribus devexa ad otium. *Seneca Ep.* 12. Jugundissima est ætas devexa jam, non tamen præceps. *Id.* *Ep.* 114. a. med. Quid de illa compositione dicam in exitu lenta, qualis Ciceronis est, devexa et molliter desinens? *Val. Flacc.* 3. 398. Stygia devexa silentia noctis. h. e. in silentia, vel potius inus profundusque locus silentii, tenebris Stygiis circumdatus. — Et absolute *Seneca Vita beat.* 25. sub *fin.* Manifestum est, per devexum ire liberalitatem, mansuetudinem. h. e. procliviter exerceri. — Hinc.

Devexum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est locus devexus. *V.* supra sub l. et H. in *fin.*

DEVICTIO, onis, f. 3. victoria. *Tertull.* *carm.* 1. *advers. Marcion.* 108. Falsa resurrectio, mortis de-

victio falsa. *Cassiod.* 2. *Hist. Eccl.* 3. Tunc gratias pro devictione persolvens. *Id.* 6. *ibid.* 1. Dæmones suæ recordati devictionis repente disparuerunt. h. e. recordati se devictos fuisse.

DEVICTOR, oris, m. 3. *Inscript. M. Antonini apud Gruter.* 258. 6. DEVICTORI OMNIUM GENTIUM BARBARORVM. Hanc tamen inscriptionem pro commenticia habet *Smetius Inscript.* 155. 6.; at *Fyestres Syll. Inscr. Rom.* p. 48. Antonino Caracalla tribuendam putat.

DEVICTUS, a, um. *V.* DEVINCO.

DEVIGESCO, is, ere, n. 3. (de et vigesco) marcesco, vigore amitto. *Tertull.* *Anim.* 27. Marcescimus et devigesimus cum lucis detrimento.

DEVINCIO, cis, xi, ctum, ctre, a. 4. (de et vincio). *Devincti* pro *devinctisti* dixit *Plaut. Asin.* 5. 1. 21. — Part. *Devinctus* in omnibus paragr. et in *fin.*; *Devinctus* II. — Devincire est idem quod vincire, vel potius arcte vincire; præpos. enim de vim addit (II. *legare stretto*; *Fr.* lier; *Hisp.* ligar, enlazar.; *Germ.* festbinden, verbinden; *Angl.* to bind, tie).

I.) Proprie. *Plaut. Men.* 5. 2. 92. Devincire servum domi. *Id.* *Pseud.* 1. 2. 65. Dircem duo gnati Jovis devincere ad taurum. *Cic. Brut.* 60. 217. Devinctus fasciis. *Liv.* 40. 29. Devincire opercula plumbo. *Tibull.* 2. 5. 5. Devinctus tempora lauro. *Sil. It.* 11. 117. colla catenis. *Plin.* 7. *Hist. nat. præm.* (3). Manibus pedibusque devinctis. *Id.* 8. *ibid.* 16. 21. (34). Leonem non repugnantem devincire. *Id.* 36. *ibid.* 22. 49. (169). Silex ad structuram infelix, nisi multa suffratione devinctus.

II.) Translate: ad rem *Cic.* 1. *leg. Agr.* 5. 16. Totam Italiam omnibus vinculis devinciam et constrictam tenere. — a) Generatim. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 85. Devincire se vino. h. e. nimio potu obrui. *Al. leg. deungere.* *Lucret.* 4. 455. Denique cum suavi devincti membra sopore Somnus. *Sueton. Aug.* 16. Arcto somno devinctus. *Ter. Heaut.* 1. 2. 34. Ubi animus se cupiditate devincti mala. *Cic. Harusp. resp.* 3. 5. Se scelere devincire. *Seneca Ep.* 83. circa med. Non est animus in sua polestate, ebrietate devinctus. *Ter. Heaut.* 1. 2. 92. Animus uxoris misericordia devinctus. *Cic.* 3. *Fam.* 13. 2. Ea studia, quibus uterque nostrum devinctus est. h. e. deditus. *Id.* *Fat.* 9. 20. Mentem hominis voluntate libera spoliatur, necessitate fati devincire. *Id.* 2. *leg. Agr.* 31. 88. Calenum municipium complebant, Theanum oppriment, Atellam, Cumas, Neapolim suis præsidis devincient, Puteolos occupabant. *Id.* *Brut.* 12. 45. Nec in impeditis ac regum dominatione devinctis nasci cupiditas dicendi solet. *Id.* *Pis.* 13. 29. Qui in Italia omnium gentium partes tibus triumphis devincerat. *Id.* *Prov. cons.* 8. 19. Nationes nondum legibus, nondum jure certo, nondum satis firma pace devinctæ. *Id.* 2. *Nat. D.* 59. 148. Eloquentia nos juris, legum, urbium societate devinxit. *Id.* 1. *de republ.* 26. Nonines inter se republicæ societate devincere. *Id.* *Brut.* 26. 98. Affinitate sese devincire cum aliquo. *Id.* 3. *Off.* 31. 111. Fœdera quibus etiam cum hoste devinctur fides. *Id.* *Brut.* 37. 140. In verbis collocandis et comprehensione devincendis. h. e. apte colligendis, ut suaviter concurrant. Sic *Id.* *Orat.* 25. 85. Nec acervatim multa frequentans, una complexione devinctet. *Plin.* 7. *Ep.* 9. ad *fin.* Metri necessitate devinctus. *Cic. Dom.* 51. 131. Locum aliquem religione devincire h. e. consecrare, dedicare. — Sequente Infinito. *Cic. Sext.* 7. 15. Illic Pompejus omni cautione, fœdere, exsecratione devincerat, nihil contra me esse facturum. — b) Speciatim ac sæpe refertur ad officia, quibus adstringimur, obnoxii reddimur, conciliamur et obligamur alicui. *Plaut. Asin.* 5. 1. 21. Istoc me factio tibi devinxit. *Ter. Andr.* 3. 3. 28. Spero consuetudine et conjugio liberali devinctum. *Id.* *Heaut.* 1. 4. 13. Hoc beneficio utriusque ab utrisque vero devincimini. *Cic.* 13. *Fam.* 7. *extr.* Homines honestissimos summo beneficio in perpetuum tibi tuisque devinceris. *Id.* 2. *Phil.* 45. 116. Cæsar suos præmiis, adversarios clementiæ specie devincerat. *Id.* 4. *Fam.* 7. 3. Vir tibi tua præstant in eum liberalitate devinctus. *Id.* 1. *Off.* 17. 51. Sanguinis conjunctio benevolentia devinct homines et cheritate. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 2. 2. Heronippum non solum sermone, sed etiam familiaritate devinxi. *Id.* *Arch.* 3. 6. Totam Hortensiorum domum devinctam consuetudine tenere. *Id.* 6. *Fem.* 11. Devinctus beneficio. *Id.* *ibid.* 10. De-

vinci magnis meis veteribus officiis. *Id.* *Cluent.* 64. 179. Nuptiis alligatus, et testamenti spe devinctus. *Id.* *Planc.* 13. 45. Suffragia largitione devincta. *Nepos Att.* 1. *extr.* Quos consuetudine sua sic sibi devinxit, ut nemo iis perpetuo fuerit carior. *Cæs.* 1. *B. C.* 39. Pignore devincire animos centurionum. *Liv.* 22. 22. Beneficio et gratia devincendus. *Ter.* 6. 4. Devinctus meritis alicujus. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus.

Devinctus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Devinctior* et Sup. *Devinctissimus*; eodem sensu, quem supra sub II. exposuimus. *Cæs.* 1. *B. C.* 29. Quorum altera (*Hispania*) erat maximis beneficiis Pompeji devincta. *Sueton. Domit.* 22. Domitii nuptiis devinctus. *Tac.* 11. *Ann.* 29. Reputantes hebetem Claudium et uxori devinctum. *Cf. Stat.* 9. *Theb.* 808. juveni devinctus amore pudico. — Et absolute. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 42. animæ, quales nec candidiores Terra tulit, neque quis me sit devinctior alter. *Q. Cic. Peit.* *cons.* 5. 20. Fac, ut plane iis omnibus, quos devinctos tenes, descriptum ac dispositum suum cuique munus sit. Sup. *Devinctissimus* legitur apud *Alcim.* *Ep.* 33. sub *init.*

DEVINCO, vincis, vici, victum, vincere, a. 3. (de et vingo). Part. *Devictus* et *Devinctus*. — Devincio est omnino vincto, supero. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 12. Centum doctum hominum consilia sola hæc devincit dea Fortuna. *Cic. Senect.* 13. 44. Qui Pannos classe primus devicerat. *Id.* 2. *Nat. D.* 2. 6. Crotonias Loeri maximo prælio devicerant. *Cæs.* 7. *B. G.* 34. Devincere Galliam. *Nepos Hann.* 1. Multorum obtractio devicti animi virtutum. *Seneca Herc. Et.* 53. Devincere feras. *Justin.* 25. 4. Ad devincenda regna invidus habebatur. *Stat.* 5. *Sær.* 5. 63. fugientia ripas Flumina devincunt. — Hinc Part. præter. pass. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 33. 90. Capua devicta et capta. *Nepos Con.* 2. Atheniensis devicti. *Id.* *Themist.* 5. Classis devicta. *Auct. B. G.* 8. 45. Gallia devicta et subacta. *Horat.* 4. *Od.* 4. 39. Hasdrubal devictus. *Id.* 1. *ibid.* 29. 3. Non ante devictis Sabæ regibus. *Virg.* 10. *Æn.* 370. Bella devicta. *Ovid. Heroid.* 8. 37. Serpens devictus. *Sall. Jug.* 25. Bonum publicum privata gratia devictum. *Caull.* 64. 120. Devictus lumina somno. *Al. leg.* devinctus.

DEVINCTIO, onis, f. 3. quiddam devinciendo inservit. *Tertull. Spectac.* 2. Homicidium magicis devinctionibus perficere. h. e. in cantamentis.

DEVINCTUS, a, um. *V.* DEVINCIO.

DEVIO, as, avi, are, a. 1. (de et via). Part. *Devians* II. — Devio est de via decedo, a recta via despecto, discedo.

I.) Proprie. *Macrob.* 1. *Sonn. Scip.* 22. Si a medio deviaerit. *Theod. Priscian.* 1. 2. part. 1. c. 1. Advertendum est itaque, ex urinis naturalibus et consuetis, quantum in contrariam partem natura deviaerit. Adde *Augustin.* 1. *Doctr. Christ.* 36. in *fin.*

II.) Translate est abire. *Macrob.* 5. *Saturn.* 15. paululum a gravitate Homericæ deviare. *Symmach.* 9. *Ep.* 121. (al. 131). A quorum definitione non decet deviare. *Juson. Profess.* n. 5. *extr.* Filiæ non devians.

DEVIRGINATIO, onis, f. 3. primus virginis concubitus. *Scribon. Compos.* 18. Illud non oportet ignorare, liberari hoc vitio (morbo comitiali) pueros vel virgines post complexum et devirginationem.

DEVIRGINATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DEVIRGINO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et virgo). Part. *Devirginatus* 1. et 2. — Devirginare ¶ 1. Est virginitate privare, virginem vitare. *Petrus Satyr.* 25. et *Hygin. fab.* 23. *Paul. Dig.* 1. 48. 21. Devirginata ancillis. ¶ 2. *Devirginati* olim pueri dicebantur, cum ex ephebis exabant. *Varro apud Non.* p. 458. 25. *Merc.*

DEVITATIO, onis, f. 3. artus devitandi. *Cic.* 16. *Att.* 2. 4. Facilior devitatio legionum fore videtur, quam piratum.

DEVITATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DEVITO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et vitio). Part. *Devitans* et *Devitatus*. — Devito est declino, valde vitio, ut *Paul. Diac.* p. 71. 8. Müll. exponit (II. *schifare, sfuggire*; *Fr.* éviter, échapper à; *Hisp.* evitar, huir; *Germ.* meiden, vermeiden; *fliehen*; *Angl.* to avoid, shun). *Plaut. Rud.* 1. 2. 79. Devitare illos fluctus. *Ter. Phorm.* 1. 4. 3. et *Andr.* 3.

5. 5. mala. *Lucret.* 3. 1092. letum. *Cic.* 2. *Verr.* 3. 8. Ut procellam temporis devitaret. *Id.* 2. *Tusc.* 26. 62. Devitare dolorem. *Id.* 9. *Att.* 7. ante med. Ero in Formiano, ne devitatum se a me putet. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 43. vides exiguum censum turpemque reputatum. Quanto devites animi capitisque dolore. *Seneca praesat.* l. 1. *Excerpt. controuv. a med.* Nou niinus devito supervacua dicere, quam contraria. *Sueton. Tib.* 11. Devitare suspicionem emulacionis. *Id.* *Aug.* 92. Nihil in hoc quidem aliud devitans, quam devocare nominis. *Scribon. Compos.* 190. Ut et ipse devitit, ne per ignorantiam sumat.

DEVITUS, a, um, adject. (de et via) qui de via deflectit, qui procul est a via, qui de via decedit, qui procul a via habitat (It. *che è fuori di strada*, fuori di mano o lontano dalla strada maestra; Fr. *écarté, éloigné de la route, qui est situé de côté*; Hisp. *desviado, alejado de lo camino*; Germ. vom Wege abführend, von der Strasse entfernt, seitwärts befindlich; Angl. out of the way, that lies or dwells out of the way, retired, sequestered, devius).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur tum de locis rebusque, tum de personis. — a) De locis rebusque. *Cic. Pis.* 36. 89. Devium oppidum. *Id.* 14. *Att.* 10. Ut Trebonius itineribus devius proficisceretur in provinciam. *Id.* 2. *ibid.* 4. sub fin. Si nos amas, in Pompejanum venito; id et nobis erit periculum, et tibi non sane devium. *Liv.* 3. 13. In devio tugurio vivere. *Id.* 26. 8. in fin. Ut commeatu ex agris devius in viam proferret. *Id.* 22. 14. Devii calles. *Id.* 41. 19. saltus. *Propert.* 2. 15. 2.; et *Ovid.* 1. *Mel.* 676. rura. *Ovid.* 3. *Pont.* 1. 27. procul hanc regio est, et ab omni devia cursu. *Sueton. Aug.* 16. Devii tramites. — Et absolute. *Tibull.* 4. 3. 2. devia montis. *subaudi* loca. Sic *Lucan.* 4. 161. devia terrarum. et *Fal. Flacc.* 3. 49. per devia. Similiter *Sueton. Tib.* 60. aspera ac devia. — b) De hominibus et brutis animalibus. *Cic.* 2. *Phil.* 41. 106. Anagnini quum essent devii, descenderunt, ut consulem salutarerent. *Liv.* 34. 16. Devii montani. *Id.* 34. 20. Lactant, devia et silvestris gens. *Horat.* 1. *Od.* 17. 6. Devia olentis uxores mariti. h. e. caprae, quae via aberrare delectantur. *Stat.* 9. *Theb.* 804. Equus devius. h. e. qui saltu de loco deflectit. *Ovid. Heroid.* 2. 118. Et cecinit maestum devia carmen avis. h. e. parte caeli sinistra et ominosa. ¶ 2. Latiori sensu ac poetice. *Propert.* 4. 9. 27. Devia punicea velabant limina vitæ. h. e. impervia, clausa, quae iuri non poterant. *Horat.* 2. *Od.* 11. 21. Devium scortum. h. e. non vulgare, neque omnibus espolitum.

II.) Translate dicitur de eo, qui a recta ratione deflectit. *Cic.* 15. *Phil.* 13. 37. Homo amentissimus atque omnibus consiliis præceptis ac devius. *Id.* *Amic.* 25. 93. Quid potest esse tam flexibile, tam devium, quam animus ejus, qui ad alterius non modo sensum ac voluntatem, sed etiam vultum atque nutum convertitur? V. *Seyffert* ad h. l. *Plin.* 5. *Ep.* 6. ad fin. Nihil inductum et quasi devium loqui. h. e. aus re. *Lactant.* 7. 7. Nullam sectam fuisse tam deviam, quæ non viderit aliquid ex vero. *Cic.* apud *eumdem.* *Lactant.* (si tamen *Ciceronis* verba sunt) 6. 24. Si ticeret, ut iis, qui in itinere deerravissent, sic vitam deviam secutos corrigere errorem punitendo. *Ovid.* 3. *Trist.* 7. 29. tantummodo femina non sit Devia, nec scriptis discat amare tuis. h. e. non declinet ab honestate vitæ, non discedat in vitia. Cf. *Claudian. Epist.* 1. 7. Me timor impulerit, me devius egerit ardor. — Poetice cum Genitivo jungitur. *Sil. It.* 1. 1. 57. excuperans astu, sed devius æqui. *Id.* 8. 318. devia recti pectora. *Capell.* 3. *init.* in *caerm.* Devius promissi es. — Hinc

Devia, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, V. supra sub I. 1. a. in fin.

DEVOCO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et voco). Part. *Devocaturus* II. — Devocare est vocando deducere, sive inde, aut deorsum vocare (It. *chiamare a basso, o da un luogo*; Fr. *supplier, faire venir en appelant, appeler*; Hisp. *llamar abajo*; Germ. *herab, von etw. weg, wohin rufen*; Angl. *to call down, fetch down by calling*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Cic.* 5. *Tusc.* 6. 10. Socrates primus philosophiam devocavit et caelo. *Horat. Epod.* 17. 5. Reflexa caelo devocare sidera. *Liv.* 6. 20. Capitolium spectans, Jovem deusque alios devocasse ad auxilium fortunarum suarum. Sic *Plin.*

28. *Hist. nat.* 2. 4. (14). Sacrificio Jovem caelo devocare. *Rursus Liv.* 4. 39. ad fin. Devocare suos ab tumulo. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro vocare, invitare. *Cic. Prov. cons.* 12. 29. Devocare aliquem de provincia, ad gloriam, ad triumphum. *Nepos Cim.* 1. Quotidie sic cæna ei coquebatur, ut quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret. *Val. Max.* 3. 2. n. 21. Devocare aliquem in certamen. *Id.* 6. 5. n. 5. aliquem in iudicium. ¶ 3. Singulare est illud *Plin.* 30. *Hist. nat.* 14. 43. (125). Vermes terreni hac devocant poti cum mulso. h. e. detrahunt, eliciunt.

II.) Translate fere in malam partem occurrit. *Cic. pro leg. Manil.* 14. 40. Non avaritia ab instituto cursu ad prædium aliquam devocavit, non libido ad voluptatem, non amœnitas ad delectationem. h. e. revocavit, deflexit, avocavit, abduxit. *Id.* 2. *Herenn.* 3. 4. Devocare quempiam in suspicionem. *Cæs.* 6. *B. G.* 7. Loquitur, sese suas exercitusque fortunas in dubium non devocaturum. h. e. in discrimen adducturum. *Phædr.* 1. 20. et 3. 5. Stultum consilium ad perniciem mortales devocat. h. e. pertrahit. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (89). de *Perillo*. In hoc a simulacris deum hominumque devocaverat humanissimam artem. h. e. ut taurum æneum faceret. *Seneca* 6. *Benef.* 27. Vis, illum subijci tibi iactura rerum suarum, et status mutatione in id devocari, ut etc. h. e. eo redigi, ut etc. *Val. Max.* 2. 7. n. 8. Coactus est rem ad populum devocare. h. e. deferre, et ad populum confugere.

DEVŪLO, as, atum, are, a. 1. (de et volo, as). Part. *Devolaturus* I. — Devolo est ex loco superiori in inferiorem volo.

I.) Proprie. *Plaut. Amph.* 5. 1. 56. Devolant anques jubatî deorsum in impluvium. *Liv.* 7. 12. ad fin. Qui nihil agenti sibi de caelo devolaturam in sinum victoriam censat. *Ovid.* 3. *Art. am.* 420. Et Jovis in multa devolat ales aves. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 10. tardus, sive aliud privum dabitur tibi, devolet illic, Res ubi magna nitet. *Virg.* 4. *En.* 700. Ivis croceus per caelum iocunda pennis — Devolat, et supra caput adstitit.

II.) Translate est — a) Celeriter descendendo, decurro, festino. *Liv.* 3. 15. Præcipites pavore in forum devolant. *Id.* 2. 29. Devolant de tribunali, ut victori auxilio essent. *Lucret.* 6. 203. mobilis ille Devolat in terram liquidi color aureus ignis. *Cic. Quint.* 30. 93. Ab afflictâ amicitia transfugere atque ad florentem aliam devolare. h. e. celeriter transire. — b) Item decurro. *Petron. Satyr.* 105. Raptimque ad puerum devolat. — c) Item avolo, discedo. *Cic.* 4. *Herenn.* 17. 24. Simul ac fortuna dilapsa est, devolant omnes.

DEVOLCTUS, a, um. V. voc. seq.

DEVOLVO, volvis, volvi, volutum, volvere, a. 3. (de et volvo). Timesse esse volant in illo *Catull.* 68. 59. Qui (vivus) quum de prora præceptis esse valle volutus. — Part. *Devolvens* I. 1. a.; *Devolutus* in omnibus paragr. — Devolvere est deorsum volvere, volvendo deicere, ex loco superiore depellere (It. *vollolare, buttare in giù, gettar giù rotolando*; Fr. *rouler d'en haut, précipiter, faire rouler*; Hisp. *rodar abajo, precipitar*; Germ. *herab oder niederwärts wälzen oder rollen*; Angl. *to roll or tumble down*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu; et quidem — a) Activa forma. *Cæs.* 2. *B. C.* 11. Oppidani saxa quam maxima possent, vectibus promovent, præcipitataque muro in musculum devolvunt. et mox. Cupas de muro devolvere. *Curt.* 4. 3. extr. clipeos æneos et muris. *Virg.* 2. *Æn.* 448. Auratasque trabes, veterum decora alta parentum, Devolvunt. *Quintil.* 12. 10. 61. Anois saxa devolvens. *Ovid.* 7. *Met.* 573. de pestilentia affectis, si prohibent consistere vires, Corpora devolvunt in humum. h. e. prosternunt. *Val. Flacc.* 1. 236. seque toris misero iactamine trunci Devolvunt. — b) Passive, seu medietate apud Græcos significatione, devolvi est decidere, præcipitem cadere. *Liv.* 21. 33. Inde ruinae maximæ modo iumenta cum oneribus devolvebantur. *Curt.* 7. 11. Quum ii, quos instabilis gradus fefellerat, ex præcipiti devolverentur. *Id.* 5. 3.; et *Colum.* 1. *R. H.* 5. Huic proxima suens aqua e montibus oriunda, si præceptis inter saxa devolvitur. — Part. præter. pass. *Devolutus* similiter occurrit. *Liv.* 28. 6. a med. Velut monte præcipiti devolutus torrens. *Curt.* 9. 4. extr. Devoluti scalis. *Plin.* 27.

Hist. nat. 12. 105. (129). Datur decoctum ejus ad rupta, et devolutis ex sublimi. *Catull.* 59. 4. Devolutum ex igne prosequens panem. h. e. qui ex igne decidit. *Phædr.* 5. 7. Devoluta tonitrua. h. e. saxa, aliave pondera, quæ post scenam devolvebantur, ut fragorem strepitumque tonitruum imitarentur. V. CLAUDIANUS, a, um, in ONOM. ¶ 2. Latiori sensu, et quidem poetice, — a) Ponitur pro simplici volvere, seu volvendo deducere. *Virg.* 4. *G.* 348. dum fuis mollia pensa Devolvunt. — b) Et pro abscondere ac projicere. *Catull.* 63. 5. Devolvit illa acuto sibi pondera silice. — c) Et pro festinanter deorsum ducere. *Lucan.* 1. 491. Devolvit rapidum nequidquam mœnibus agmen.

II.) Translate. *Horat.* 4. *Od.* 2. 18. de *Pindaro*. Seu per audaces nova dihyrambos Verba devolvit. h. e. torrentis more profundit. *Plaut. Men.* 5. 5. 5. Quem ego, si quidem vivo, vita devolvam sua. h. e. vita privabo. Sic *Apul. de Mag.* Ampliuscula fortuna devolutus. *Liv.* 1. 47. Facesse hinc Tarquinios, aut Corinthum: devolvere retro ad stirpem, fratri similior, quam patri. h. e. redi, revertere. *Id.* 5. 11. Eo devolvi rem, ut aut patricii, aut patriciorum asseclæ habendi tribuni plebis sint. h. e. eo paulatim redigi. *Cic.* 7. *Phil.* 4. 14. Postridie ad spem estis inanem pacis devoluti. *Colum.* 1. *R. R. præm.* 29. Ad otium et inertiam devolvi. h. e. dare se otio. *Seneca* 2. *Controv.* 9. post *init.* Ex summis opibus ad egestatem devolutus. *Sueton. Vita Lucani.* 1. Devolutus ad humillimas preces. *Val. Max.* 3. 4. n. 1. in dedecus. *Paul. Dig.* 49. 14. 45. ad fin. Bona ad fiscum devoluta. *Ulp. ibid.* 43. 23. 13. ante med. Præditi dominium ad aliquem devolutum.

DEVŪMO, is, ere, a. 3. (de et vomo). *Cæcilius* apud *Gell.* 2. 23. Ut devomas vult, quod foris potaveris.

DEVŪRABILIS, e, adject. qui devorari potest. *Alcim. Ep.* 77. ante med. Appetitum interioribus inhiantem devorabili tegmine pavus isicio conclusus exclusit, et trepidans accensis faucibus gula aliquantula temporis mora sub docti incisoris pependit arbitrio.

DEVŪRATIO, ōnis, f. 3. devorandi actus. *Tertull. Resurr. Carn.* 54. Devorationem ad perditionem carnis arripiunt.

DEVŪRATOR, ōris, m. 3. qui devorat. *Tertull. Resurr. carn.* 32. De ipsi devoratoribus exactio indicitur. V. DEMORATOR.

DEVŪRATORIUS, a, um, adject. ad devorandum pertinens. *Tertull. Idolol.* 1. Crimina devoratoria salutis.

DEVŪRATRIX, icis, f. 3. quæ devorat. *Acron* ad *Horat.* 1. *Ep.* 13. 10. Lamie quoque dicuntur devoratrices puerorum.

DEVŪRATUS, a, um. V. voc. seq.

DEVŪRO, as, avi, atum, are, a. 1. (de et voro). Part. *Devorans* I. 1. 2. et II. 1. et 3.; *Devoratus* I. 1. et II. 4.; *Devoraturus* II. 4.; *Devorandus* II. 3. — Devorare est cibum et ore in stomachum demittere, vorare, deglutire (It. *inghiottire, ingoiare, mandar giù, divorare*; Fr. *dévoré, avaler, engloutir*; Hisp. *devorar, tragar, engullir*; Germ. *hinabschlucken, verschlucken, verschlingen*; Angl. *to devour, eat up, swallow greedily, gulp down, ingurgitate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Cato R. R.* 71. Bos si ægrotare caperit, dato ei ovum gallinaceum crudum: integrum facito devoret. *Cic.* 2. *Nat. D.* 54. 135. Stomachi partes, quæ sunt infra id, quod devoratur, dilatantur; quæ autem supra, contrahuntur. *Cels.* 2. 6. Qui devorare salivam suam non potest. *Id.* 4. 4. n. 4. Laseris paululum devorare opus est. *Plin.* 24. *ibid.* 19. 113. (174). Strangulari pullos avidius devorantes. *Id.* 17. *ibid.* 14. 22. (99). Semine raptim avium fame devorato. *Id.* 10. *ibid.* 1. 1. (2). Devorata concoquere. *Id.* 20. *ibid.* 23. 98. (261). Succus devoratus. *Id.* 26. *ibid.* 6. 16. (30). Fumus per arundinem haustus et devoratus. ¶ 2. Latiori sensu est absorbere, dehiscono excipere, erugere. *Plaut. Truc.* 2. 7. 16. Meretricem ego item esse reor, mare ut est: quod des devorât, nec unquam abundat. *Virg.* 10. 2. 11. *Schneid.* Propter viarum molitudinem non confusus carris, ne rotæ devorarentur. *Ovid.* 5. *Trist.* 2. 74. vel me Zanchlæa Charybdis Devoret. *Id.* *Heroid.* 3. 63. Devorer ante, precor. subito telluris hiatus. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 91. 93. (205). Terra devoravit Cybotum, altissimum

montem, cum oppido Curite. *Id.* 31. *ibid.* 1. 1. (2). Terras devorant aquæ. *Id.* 20. *ibid.* *proem.* (1). Sol aquas devorans, h. e. exsicans, *Solin.* 52. Gangis altitudo, ubi vadosissimus est, mensuram centum pedum devorat.

11.) Translate. ¶ 1. Devorare est avidè alicui accipere sive oculis, sive mente, etc. *Plaut. Asin.* 3. 3. 59. Auscullate, atque operam date, et mea dicta devorate. *Id. Pæn.* 5. 2. 9. Quam orationem hanc aures dulcem devorant. *Cic. Sert.* 10. 23. Verbum ipsum voluptatis omnibus modis animi et corporis devorabat. *Id.* 7. *Att.* 3. Quid enim tibi faciam, qui illos libros devorasti? h. e. tam cupide legisti: sic apud eundem. *Fin.* 2. 7. Cato dicitur *heliari libris*, si modo recta est tibi lectio. *Id.* 1. *ibid.* 16. 10. Ille regis hereditatem spe devorabat. *Id.* 3. *Ferr.* 51. 135. Spe et opinione illam prælum devorabat. *Id. Dom.* 23. 60. Omnium locupletum fortunæ spe et avaritia devorasset. *Id. Flacc.* 24. 57. Spe devoratum lucrum. *Justin.* 21. 5. 6. Quod emere non poterat, oculis devorare. *Martial.* 1. 97. Oculi devorantes. ¶ 2. Devorare orationem alicujus aliquando est audire et non intelligere: ducta translatione ab iis, qui integros cibos vorant, neque, quem habeant gustum, percipiunt. *Cic. Brut.* 82. 283. Ejus oratio nimia religione attenuata, doctis et attente audientibus erat illustris: a multitudine autem et a foro devorabatur. ¶ 3. Item est sustinere, ferre, tolerare. Ad rem facit translatio illa apud *Quintil.* 11. 3. 33. Verborum pars devorari, pars destitui solet, ubi devorare verba est non explicite proferre, sed intus et in gula continere. Adde *Senec.* 3. *Ira* 14. *ad fin.* — Hinc *Cic.* 6. *Phil.* 6. 17. Expectate legatorum reditum, et paucorum dierum molestiam devorare. *Id. Brut.* 67. 236. Hominum ineptias et multitudes, quæ devorandæ nobis sunt, non tulit. *Quintil.* 11. 2. 41. Devoret initio tædium illud, scripta sæpius revolvendi. *Ovid.* 13. *Met.* 538. obtulit illa dolore, Et pariter vocem lacrimasque introrsus abortas Devorat ipse dolor. Adde *eundem.* 4. *Fast.* 816. *Seneca Ep.* 66. a med. Animi firmitas sub tortore gemitus devorans. Sic *Tertull.* *Resurr.* carn. 54. Bilem et dolorem dicimus devorare, id est abscondere ac tegere et intra nosmetipsos continere. ¶ 4. Item est consumere, absumere, exhaurire; et occurrit — a) De pecunia, vel patrimonio. *Cf. Plaut. Rud.* 2. 6. 60. Jam postulabas, te totam Siciliam devoraturum insulam. *V.* et locum *Plauti* superius allatum sub 1. 2. *Cic.* 5. *Verr.* 76. 177. Non reperietis hominem timide nec leviter hæc improbissima lucra ligurientem: devorare omnem pecuniam publicam non dubitavit. *Id. Pis.* 37. 90. Accepta et devorata pecunia. *Id. ibid.* 21. 48. Partem ejus prædæ effusæ libidines devorant. *Id.* 13. *Phil.* 2. 3. Beneficia Caesaris devoravit. Sic *Quintil.* docet 8. 6. 25. hominem devorari metaphorice dici, cujus patrimonium consumitur. — b) De aliis. *Justin.* 14. 4. 14. Devorant vos arma vestra, quibus plures vestros, quam hostium duces absumpsistis. Nonnulli huc referunt illud *Accii* apud *Non.* p. 98. 13. *Merc.* Animam devorabo hostibus. *At ibi rectius legendum devotabo.* *Plin.* 10. *Hist. nat.* 3. 4. (15). Aquilarum pennæ mixtas reliquiarum alium pennas devorant. — Similiter devoratur vox est dissipatur, evanescit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 51. 112. (270). In theatrorum orchestris, acobæ, aut arena superjecta, vox devoratur. — Devorasse nomen alicujus apud *Plaut. Trin.* 4. 2. 63. dicitur is, qui oblitus est. — Apud *Apul.* 2. et 9. *Met.* Devoratus pudor est abjectus, depositus. ¶ 5. Devorare videtur nonnullis habere obscænum sensum apud *Plaut. Asin.* 2. 2. 71. (cum nempè, quem habet vorare apud *Catull.* 33. *ad Vibenn.* etc. et 80. *ad Gell.*); aliis non item videtur.

DEVORTIUM, ū, n. 2. pro divorcium quidam scribi malunt, leguntque apud *Tac. Agric.* 19. et *Tertull. Anim.* 19. et *Apolog.* 37. et alibi, quia est a devorto seu devorto, de quo supra suo loco.

DEVOTAMENTUM, i, n. 2. anathema, devotio. *Tertull. advers. Gnost.* 2. Ut devotamenta fierent universa ejus urbis incolæ.

DEVOTATIO, ōnis, f. 3. supplicatio. *Fulgat. in-terpr.* 3. *Reg.* 8. 38. Cuncta devotatio et imprecatio, quæ acciderit omni homini de populo tuo Israel.

DEVOTATUS, a, uni. *V.* DEVOTO.

DEVÔTÉ, adverb. Superl. Devotissime. — Devote est devovendo et addicendo atque obligando

se, obnoxie, atque adeo pie, religiose, si de Deo sermo sit. *Cod. Theod.* 6. 24. 10. Devote ac strenue militando. *Lactant.* 2. 6. et 6. 9. extr. Deo pareamus: huic devotissime serviamus. *Augustin. Ep.* 86. cap. pænult. Sabbati jejunium devotissime celebrare.

DEVOTICIVS, a, um, adject. qui ex devotis, seu promissis est. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 79.

DEVŌTIO, ōnis, f. 3. actus devovendi; et variam habet significationem, prout est A) A verbo devoveo, aut B) A Participio devotus.

A) Devotio a verbo devoveo ¶ 1. Generatim est votum, destinatio, oblatio, consecratio, dedicatio (It. *voblazione*, *consecrazione*; Fr. *vœu*, *dévouement*; Hisp. *voto*, et *acto de dedicar*; Germ. *das Geloben*, *die Weihung*, *das Gelübde*; Angl. *a devoting*, *consecrating*). *Cic. post redit. ad Quirit.* 1. 1. Ejus devotionis me esse convictum, maxime lætor. h. e. ejus voti, quo me diis pro salute populi Romani obtuli. *Id. Dom.* 57. 145. Hanc ego devotionem capitis mei, quum ero in sedes meas restitutus, tum denique convictam esse et commissam putabo. h. e. votum, quo obijci rapui meum pro republ. *Id. Rabir. Post.* 1. 2. In devotione vitæ imitatus est P. Decium filius. *Id.* 3. *Nat. D.* 6. 15. Tu autem etiam Deciorum devotionibus placatos deos esse censes. — Aliquando adhibetur pro voto ac fausta precatione atque omine. *Apul.* 11. *Met.* Donec muneribus largis et devotionibus faustis completa navis pelago redderetur. ¶ 2. Specialim est dira imprecatio, execratio, quo iræ deorum et ultionum aliquem addicimus et veluti sacrum caput malis omnibus destinamus (It. *imprecazione*, *maledizione*; Fr. *imprécation*, *malediction*; Hisp. *imprecacon*, *malediccion*; Germ. *d. Verwünschung*, *Verfluchung*; Angl. *fealty*, *allegiance*, *devotedness*). *Nepos Ascib.* 6. Item illi Eumolpidæ sacerdos rursus recrare sunt coacti, qui eam devoverant: pilæque illæ, in quibus devotio fuerat scripta, in mare præcipitata. Adde *eundem.* *ibid.* 4. *Petron. Satyr.* 103. Dissimulata nauseantis devotio. Hujus devotionis exemplum habes apud *Macrob.* 3. *Saturn.* 9. ¶ 3. Item specialim hujusmodi sunt etiam incantamenta, quæ sagæ quæpiam diris defigunt et fascinationibus corruptunt, carminibus adhibitis execratione plenis. *Sueton. Cal.* 3. et *Tac.* 4. *Ann.* 52. Veneficis et devotioibus impugari se comperit. *Tac.* 3. *ibid.* 13. Devotionibus et veneno perimere. *Id.* 12. *ibid.* 65. Petere conjugium principis devotionibus. h. e. principis conjugem incautamēntis fascinare. *Cf. Apul.* 1. *Met.* Devotionibus sepulcralibus in scrotem procuratis. h. e. ferilibus imprecationibus.

B) Devotio a Part. devotus — a) Apud sequioris ævi scriptores est etiam dedita fides, et addictum studium ac voluntas, qua alicui addicimus et veluti consecramus. *Nemesian. Cyneq.* 96. et milite multo Agmina, quis fortes animat devotio mentes. *Veget.* 1. *Milit.* 28. Hæc fidei ac devotionis intuitu, Imperator invicte, de universis auctoribus congressi. *Id.* 3. *ibid.* 4. Devotionem et moderationem custodire. *Trebell. Poll. Gall.* 14. Ducis erga rem publicam devotio. *Capitolin. Maxim. et Balb.* 11. Non tacenda hoc loco devotio est Aquilejensium pro Romanois. — b) Hinc a Christianis scriptoribus sumitur pro pietate atque observantia in Deum. *Lactant.* 2. 11. a med. Deo Patri summa devotione servire. Adde *eundem.* *Mort. persecut.* 16. — c) Item sumitur pro ratione cultus et religione. *Lamprid. Elagab.* 3. Dicebat præterea, Judæorum religiones et Christianorum devotioem illic transferendam. — d) Denique devotio dicitur etiam tributorum solventorum facilitas et obsequium, ut indevotio dicitur difficultas vel tarditas eorumdem solventorum: *V.* INDEVOTIO. *Impp. Gratian., Valentin. et Theodos. Cod. Theod.* 1. 2. 7. In fraudem annonariæ rei ac devotionis publicæ elicium damnabili subreptione rescriptum, manifestum est jure non posse vires sorti. *Cassiod.* 12. *Variar.* 16. Quapropter magna est quonbet tempore monstrata devotio, sed tunc acceptior rejicitur, quando necessaria plus habetur. Præbeant igitur possessores stipendia sua gratis profuturam.

DEVŌTIC, a, ōnis, ōnis, are. a. 1. frequentat. a devoveo. Part. Devotissus 3: Devotissus 2 — Devoto ¶ 1. Et devotissus est solemniter voveo. *Cic.*

1. *Parad.* 2. 12. Quæ vis patrem Decium, quæ filium devotavit atque immisit in armatas hostium copias? *At. leg. devovit. Cf. Accius* apud *Non.* p. 98. 11. *Merc. Minuc. Fel. Octav.* 28. Asiurus in stabulis cum vestra Epona consecratis, et eosdem cum Iside religiose devotatis. *At. leg.* decoratis. ¶ 2. Item est incantamentis ligare. *Plaut. Cas.* 2. 6. 36. Credo, hercle, devotabit sortes, si attigerit. *Apul. Herb.* 7. Si qui devotatus destitutusque fuerit in suis nuptiis. ¶ 3. Item votis vocare, invocare. *Apul.* 9. *Met.* Cuncta cæli numina, quæ dejerando temere devotasti. *Id.* 11. *ibid.* Et verba devotans, ajo.

DEVŌTOR, ōris, et

DEVŌTRIX, icis, f. 3. sola auctoritate Servii grammatici adhuc sulciuntur. Scribit enim ad *Virg.* 4. *Æn.* 607. Jam utitur imprecationibus, hoc est devotioibus: unde et devotor et devotrix dicitur, qui imprecatur.

DEVŌTUS, a, uni. *V.* voc. seq.

DEVŌVEO, vōves, vōvl, vōtum, vōvere, a. 2. (de et voveo). Part. Devotus in fin.; Devoturus 1. f. — Devovere est idem quod vovere, vel omnino aut solemniter vovere, sancte promittere, diis sacrare (It. *votare*, *promettere in voto*, *consacrare allu divinilæ*; Fr. *vouer*, *consacrer à une divinité*; Hisp. *votar*, *dedicar*, *consagrar a dios*; Germ. *etner Gottheit geloben oder weihen*; Angl. *to vow*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim est, ut diximus — a) Idem quod vovere, solemniter vovere, sancte promittere. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 48. 107. Hinc Remus auspicio se devoveo. *Cic.* 3. *Off.* 25. 95. Agamemnon quam devovisset Dianæ quod in suo regno pulcherrimum natum esset illo anno etc. *Cæs.* 6. *B. G.* 16. Marti ea, quæ bello ceperunt, plerumque devoveo. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 219. devovere gnatum pro multa agna. — b) Sæpius devovere se diis vel devovere se occurrit, et est prævio voto mortis se dare, malis et diris omnibus objicere, quod fiebat certo quodam carmine (hujus exemplum habetur apud *Macrob.* 3. *Saturn.* 9.), quo se, qui devovebantur, tradebant iræ numinum, et quæcumque casura essent inala civitati aut republicæ, pro qua devovebantur, in caput suum voto ac precibus transferebant, simulque mortis et omnibus infortuniis debebant hostium exercitus resque omnes et singula quoque interdum eorum capita: ut fecere Decii pater et filius, de quibus *V. Liv.* 8. 9. et 10. 28. Ritus et formulæ de hæc ratione devovendi idem *Liv. cit.* 8. 9. describit. *Cic.* 2. *Nat. D.* 3. 10. Quidam imperatores etiam se ipsos diis immortalibus, capite velato, verbis certis, pro republica devoverunt. Adde *eundem.* 1. *Divinat.* 24. 51. et 2. *Fin.* 19. 61.; et *Virg.* 12. *Æn.* 234. *Cf. Quintil.* 5. 6. 2. Causa litis, propter quam devoturus se ipse non fuerit. h. e. pejeraturus. — c) Hinc latiori sensu ponitur pro polliceri, destinare, objicere se, vitam, bona pro salute alterius; itemque se alicui dare, addicere, sacrare, obstringere. *Cic. post redit. ad Quirit.* 1. 1. Quum me fortunæque meas pro vestra incolumitate, otio concordiaque devovi. *Virg.* 11. *Æn.* 440. vobis animam hanc soceroque Latino Turnus ego devoveo. *Flor.* 1. 14. 3. Devovere se diis Manibus. *Capitolin. Gord. tr.* 11. Maximum diis inferis. *Cæs.* 3. *B. G.* 22. Cujus se amicitia devovissent. *Ovid.* 14. *Met.* 683. suos annos soli tibi devovit. *Curt.* 9. 6. extr. In excolenda gloria, cui me uni devovi. *Justin.* 14. 4. 7. Toties vos sacramento mihi devovistis. h. e. obstrinxistis. — Et de re iuanima. *Petron. Satyr.* 82. Dum frequentius manum ad capulum, quem devoveram, refero. h. e. sacraveram, destinaveram. ¶ 2. Specialim nos etiam quibusdam civitatibus fuisse legimus, ut unum aliquem quotannis miserum hominem in viculis haberent, omalibusque deliciis saginarent, denique lapidibus obruerent, omnibus oneratum imprecationibus, rati, omne sic malum quod civitati immineret, in infelix illud caput translatum iri, et republicam calamitatibus defunctam prosperam futuram. De Abderitis hoc innuit *Ovid.*, ubi ait, *Ib.* 469. Aut te devoveat certis Abdera diebus, Saxeaque devotum grandine plura petant. *Cf. Liv.* 18. 18. *ad fin.* Quos sacerdotes ad mortem devovissent. — Hinc devovere aliquem sæpe est detestari, abominari, execrari, diras alicui imprecari. *Nepos Alcib.* 4. Postquam se capitis damnatum, bonis publicatis audivit, et sacerdotes a populo coactos, ut se devoverent, etc. *Ovid.* *Ib.* 55. Nunc quo Battiades inimicum devoveat Ibin, Hoc ego devoveo

leque tuosque modo. *Id.* 6. *Fast.* 738. Devovere natum suum. *Id.* 5. *Met.* 102. scelerata arma. *Justin.* 5. 1. 3. aliquem diris per omnium sacerdotum religiones. *Flor.* 3. 11. 3. duem hostilibus diris. *Petron. Satyr.* 141. Quibus animis devovent spiritum meum, eisdem etiam corpus consumant. ¶ 3. Item speriatum est incantamentis et beneficiis defigere et ligare: praesertim vero magicis artibus ad amorem impellere, vel ab eo retrahere (v. et *Devotus* infra sub 3.). *Tibull.* 1. 9. 17. Num te carminibus, num te pollutibus herbis Devovit tacito tempore noctis anus? *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 79. Aut te trajectis *Æmæ* venefica lanis Devovet. — Hinc Part. præter. pass.

Devotus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Devotior* et *Sup. Devotissimus* sub 4. Usurpatur autem omnibus, quibus verbum, significacionibus: hinc ¶ 1. Est voto promissus, consecratus, destinatus. *Horat.* 3. *Od.* 23. 10. Viclima devota. *Cic. Harusp. resp.* 3. 6. T. Anno devota et consuetudo ista hostia videtur. *Catull.* 68. 62. Devotæ flavi verticis exsuvia. *Propert.* 2. 21. 4. Ara devota. *Liv.* 9. 17. Devota corpora. *Id.* 10. 39. Ancipiti deum iræ devotus. *Id.* 8. 9. Deum devotus pro exercitu. *Horat.* 4. *Od.* 14. 18. Devota morti pectora. *Lucan.* 4. 533. stabat devota juvenus, Damnata jam luce ferax, securaque pugna. h. e. juvenis parata ad subeunda discrimina, ut qui se devoverunt. *Cf. Id.* 3. 311. Accipe devotas externa in prælia dextras. Et *Curt.* 8. 6. Omnium devotis capitibus, qui sanguine contigissent eos. h. e. proscriptis, ad necem damnatis, morti sacris. *Virg.* 1. *Æn.* 716. Phœnissa infelix, pesti devota futuræ. *Propert.* 2. 21. 23. Andromede monstris devota marinis. *Cic.* 1. *Cat.* 6. 16. Quæ quidem sicut quibus abs te initiata sacris ac devota sit, nescio. *Martial.* 6. 63. loquitur *Priapus*. Nec devota foris inguinis arma geram. *Auson.* *Parent.* 6. 8. Devota virginitas. Adde *eumd.* 26. 3. ¶ 2. Item diris et imprecationibus pelitus, execrationibus oneratus, deorum iræ et malis obiectus, maledictus. *Macrob.* 3. *Satur.* 9. Devotam facere civitatem. et *ibid.* In antiquitatibus hæc oppida inveni devota, Tomes, Fregellas, Gabios, etc. *Horat.* 3. *Od.* 4. 27. Me devota non extinxit arbor. *Id.* *Epod.* 16. 9. Impis devoti sanguinis ætas. *Tibull.* 2. 3. 35. Tu quoque devotos, Bacche, relinque lætas. *Ovid. Heroid.* 6. *extr.* Virite devoto femina virque toro. *Id.* *ibid.* 9. 153. Devota domus. *Justin.* 9. 3. Scythica, velut devota, epollis pæne lactuosa Macedonibus fuerit. *Id.* 14. 4. Devota capita. *Catull.* 64. 135. devota domum perjuræ portas. h. e. propter quæ malis omnibus obiectis. *Ovid. Heroid.* 12. 45. semina jubens Spargere devota lata per arva manu. h. e. destinata exitio: tu enim ipse carlo periturus eras, illa semina spargendo, nisi ego opem tulissem. ¶ 3. Item beneficiis incantamentis defensus. *Tibull.* 1. 6. 5. Tunc me devotum descendens semina dixit. *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 27. Corpora Thessalico languent devota veneno. ¶ 4. Præterea devotus — a) Cum Dativo rei est impense studiosus. *Phædr.* 4. 4. Devota vino mulier. *Sueton.* *Cal.* 30. Devotus scenæ aronæque. — b) Cum Dativo personæ apud ethnicos scriptores est fide, voluntate, obsequio alicui addictus, uno verbo *deditus*, quorum aliquando jungitur, ut apud *Senec.* 3. *Benef.* 5. Nemo non deditum se et devotum professus est. Et apud *Juvenal.* 9. 71. Deditus tibi devotusque cliens. *Seneca* 5. *Benef.* 17. Republica ingrata fuit in optimos et devotissimos sibi. *Tiberius* apud *Sueton.* in *ejus Vita* 67. Si quando de moribus meis devotogue vobis animo dubitaveritis. *Claudian.* *B. Gild.* 289. quando non ille jubenti Paruit? an quisquam nobis devotior existat? *Inscript.* apud *Gruter.* 250. 1. IMP. CAESARI M. AVRELIO ANTONINO etc. M. ELLYCINVS DEVOTISSIMVS NVMINI EVRS. *Alia* apud *eumd.* 263. 3. NEPESINI OPTIMO FORTISSIMOQUE PRINCIPI DEVOTI. Hinc illæ notæ D. N. M. P. EVRS, quæ habentur *ibid.* 7. et alibi sæpe, legunturque *devoti* numini maiestatiq; *ejus*, ut expressæ habentur *ibid.* 267. 5. et alibi. — c) Apud scriptores Christianos est pius in Deum, religiosus. *Hieronym.* *Ep.* 108. n. 2. Devota Christo filia. *Prudent.* 2. *advvers. Symmach.* in *fin.* Sit devota Deo Roma. *Auson.* *Edyll.* 1. 2. devota pil celebrant jejunia Mystæ. — Hinc

Devoti, Ærum, m. plur. 2. absolute. substantivorum more, pro *deditis*, *addictis*, apud *Cæs.* 3. *B. G.*

22. Cum sexcentis devotis, quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis una cum his fruantur, quorum se amicitia dederint, etc.

DEVULSUS vel devulsus, a, um. V. DEVELLO.

DEXTANS,antis, m. 3. decem uncia, cum scilicet assi deest sextans, ex de nempe et sextans, sicut *deux*, cum assi una deest uncia. *Varro* 5. *L. L.* 172. *Müll.*; et *Paul. Diac.* p. 73. 14. *Müll.* — Dicitur et de decem partibus cajuscumque rei, quæ in duodecim dividatur. Sic *dextans* jugeri apud *Colum.* 5. *R. R.* 1. 12. et in mutila *Inscript.* apud *Murat.* 1553. 10., quam ita supplevit *Petrin. Mem. Prenest.* p. 363. CVM AGRO IVGERIBVS DVOBVS DEXTANTE SEMIVNCIA, SICVT TERMINIS QVOQVE DISPOSITIS SIGNIFICAT. — Sic etiam *dextans* horæ apud *Plin.* 18. *Hist. nat.* 32. 75. (325). V. DECUNCIS. — Item de crassitudinis mensura *Filruv.* 3. 4. 4. *Schneid.* Crassitudines autem eorum graduum ita finiendas censeo, ut neque crassiores dextante, neque tenuiores dodrante sint collocatz. — Item usurpatur de partibus alicujus hereditatis. *Sueton. Ner.* 32. Institut, ut e libertorum defunctorum bonis pro semisse dextans ei cogetur.

DEXTELLA, æ, f. 1. diminut. a dextera, parva dextera. *Cic.* 14. *Att.* 20. 5. Quintus filius, ut scribis, Antonii est dextella. h. e. utitur eo tamquam parva dextera.

DEXTER, tēra, tērum vel per syncopen tratum, adject. — Poetæ modo integra hæc voce utuntur, modo per syncopen contracta, pro metri ratione: prosæ vero scriptores frequentius videntur syncopen adhibere. — *Dextrabus* in femin. antiquæ. *Livius* in *Odys.* apud *Non. p.* 493. 20. *Merc.* Deque manibus dextrabus. — *Comp. Dexterior* I. b.; *Sup. Dextimus* I. c. — Ratione habita *exymi*, est a *δέξιμος*, *πό*, poetice pro *δεξιός*, *α*, *όν*, unde per syncopen Latinorum *dexter*, *tera*, *terum*; quod juxta *Forcellinum* est a *δέξωμαι* Ionice pro *δέξωμαι* accipio; nam plerumque dextera manu utimur ad aliquid accipiendum: *dexter* itaque est, qui est ab ea parte, quæ respectu humani corporis aptior est atque agilior; cui *sinister* opponitur (I. *dextro*; Fr. qui est du côté droit, droit, à droite; Hisp. *derecho*; Germ. *rechts*, zur Rechten *bedinglich*; Angl. on the right hand).

I.) Proprie. — a) Positiv. *Plaut. Juhil.* 4. 4. 22. sv. Novi sycophantias: age! rursus, ostende huc manum dexteram. sv. Hem! sv. Nunc lavam ostende. sv. Quin equidem ambas profero. Adde *eumd.* *Capt.* 2. 3. 82.; et *Lucret.* 1. 318. *Sic Cic.* 1. *Divinat.* 23. 46. Palera, quam dextera manu tenebat. *Plaut. Mil. glor.* 2. 50. et *Curt.* 3. 11. Dextrum femur. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 6.; et *Ovid.* 13. *Met.* 370. *latus Cæs.* 7. *B. G.* 50. Dextris humeris exsertis. *Nepos Hann.* 4. Numquam dextro oculo aequè bene usus est. *Lucret.* 4. 293. Dextera pars membrorum. *Ter. Eun.* 4. 7. 5. Tu, Simallo, in sinistram cornu, tu, Syrisce, in dextrum. Adde *Cæs.* 1. *B. G.* 52. *Liv.* 27. 48. Dextra aries. *Id.* 31. 21. *ala Cæs.* 7. *B. G.* 49. Ab dextro latere hostium. *Id.* *ibid.* 45. Ab dextera parte. — Apud *Horat.* 1. *Sat.* 2. 125. et 2. *ibid.* 3. 38. dicitur *dexter*, qui ad dextram alterius partem situs est: et apud *Virg.* qui in dextram partem declinat, 5. *Æn.* 182. Quo tantum mihi dexter abis? V. INTERIOR. — Et neutr. plur. absolute. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 23. 26. (99). Dextra flumini accolunt *Deximontani* *subaudi* loca. *Flor.* 3. 2. 2. Omni igitur tractu violentus hostis; a dextris atque lævis, et medio Septentrionis, erupit. — b) Comparativus ad significationem positivè nihil addere videtur. *Varro* 9. *L. L.* 34. *Müll.* In dexteriore parte. *Galba* apud *Cic.* 10. *Fam.* 30. Dexterus cornu aciei. Adde *Justin.* 31. 8. 6. *Ovid.* 2. *Met.* 138. Dexterior et sinisterior rota. *Id.* 12. *ibid.* 303. saucius armo Dexteriore *Medon*. *Sueton.* *Claud.* 7. Dexterior humerus. *Id.* *Galb.* 21. *latus Justin.* 2. 4. 11. manum. — c) Superi. *Varro* apud *Non. p.* 94. 30. *Merc.* Dextimam viam manire. *Sall. Jug.* 105. Salla cum equitatu apud dextimos.

II.) Translat. ¶ 1. Sumitur pro apto, commo- do, idoneo, facili. *Virg.* 4. *Æn.* 293. et quæ mollissima fandi Tempora, qui rerum dexter modus. *Horat.* 2. *Sat.* 1. 18. nisi dextro tempore, Flacci Verba per attentam non ibunt *Cæsaris* aures. V. DEXTERE. — Sic *dexter homo* dicitur, qui novit in tempore rem agere. *Liv.* 8. 36. Rem per se popularem ita dexter egit, ut mendicis corporibus animi impe-

ratori reconciliarentur. h. e. tanta egit dexteritate. ¶ 2. Item pro favente, propitio. Hoc autem ex more Græcorum ductum est, quibus dextra auguria felicia habebantur, sinistra impropsera. Nam apud Latinos res contra se habuit, ut in AUGURIUM et alibi dictum est. *Paul. Diac.* p. 74. 4. *Müll.* Dextra auspiciis prospera. *Virg.* 8. *Æn.* 302. Et nos et tua dexter adi pede sacra secundo. *Ovid.* 1. *Fust.* 69. Dexter ades patribusque tuis populoque Quirinæ. *Id.* 5. *Trist.* 3. 57. dextro faciatis Apolline carmen. *Pers.* 5. 114. prætoribus ac Jove dextro. *Quintil.* 4. *proem.* 5. Dextrum ac valens adsit (numen). *Stat.* 3. *Silv.* 4. 63. o sidere dextro Edite. *Fal. Flacc.* 1. 245. Dextrum omen. *Sil. It.* 1. 172. pes dexter et hora. — Hinc

Dextera vel *dextra*, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est manus in homine aptior et commodior ad agendum (I. *la mano destra*, *la destra*; Fr. *main droite*; Hisp. *la mano derecha*; Germ. *die rechte Hand*; Angl. *the right hand*).

1.) Proprie. ¶ 1. De manu. — a) Generalit. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 102. Cedo sis dexteram. *Cic.* 1. *Divinat.* 28. 59. Prehendisse eum dexteram tuam, et bono animo te jussisse esse. *Tac.* 15. *Ann.* 28. *extr.* Miscere dextras. h. e. dare sibi invicem dextras. Eodem sensu *Justin.* 11. 15. 13. Dextram ferre. *Paul. Diac.* p. 74. 5. *Müll.* Dextrarum tibiarum genus est quæ dextra teneitur. *Sall. Cal.* 58. Vos libertatem atque patriam in dextris vestris portare. *Ovid. Heroid.* 10. 115. Dextera crudelis, quæ me fratremque peremit. *Val. Flacc.* 6. 539. Conserere dextram. h. e. prælium inire, et *Stat.* 1. *Silv.* 6. 60. Edunt vulnera, conseruntque dextras. *Sic Ovid.* 1. *Fast.* 569. Dextra collata movere prælia. — b) Salutantes mutuo dextras contingere mos erat, quia maxima hominis vis et virtus in dextra. *Virg.* 1. *Æn.* 412. cur dextræ jungere dextram Non datur? *Servius* *ibid.* ex *Varron.* et ad 8. *Æn.* 467. — c) Fuit etiam *dextera* amicitia et fidei pignus, et Fidei deæ sacra, ut frons Genio, et genua Misericordiaz. *Cic.* 11. *Phil.* 2. 5. Dexteræ, quæ fidei testes esso solebant. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 45. 103. (250). Dextera oculis aversa appetitur: in fide porrigitur. *Virg.* 3. *Æn.* 610. dextram Anchises dat juveni, æque animum præsentî pignore firmat. Adde *eumd.* *ibid.* v. 83., 8. *ibid.* 467. et 4. *ibid.* 307.; et *Servium* ad *eumd.* 3. *ibid.* 607. — Hinc est insigæ concordiaz, aut hospitii. *Tac.* 1. *Hist.* 54. Miserat civitas Lingonum, veterè instituto, dona legionibus, dexteras hospitii insigne. h. e. duas aureas aut argenteas manus. *Sic Id.* 2. *ibid.* 8. Centurio dextras, concordiaz insignia, Syriaci exercitus nomine ad prætoriaz ferens. — d) Obsæcrantes quoque dextram tendere in more fuit: et jurantes obstestantesque per dextram jurare. *Ter. Andr.* 1. 5. 54. Te per hæc dextram oro. *Cic. Dejot.* 3. 8. Per dextram te istam oro, etc. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 94. Quod te per Genium dextramque deoque Penates Obserbo et obstestor. *Sil. It.* 2. 413. *Ænean* pulsum pelago, dextraque præcætem Cernere erat. — e) *Dexteram* tendere, porrigere aliquando est opem ferre, aut polliceri. *Cic.* 10. *Phil.* 4. 9. Græcia tendit dextram Italia, suavique ei præsidium pollicetur. *Id.* *post redit. in senat.* 9. 24. Mihi primus afflicto et læcanti consularum fidem dextramque porrexit. — f) Ponitur etiam pro viribus, potentia, virtute militari. *Horat.* *Epod.* 7. 21. ut sua Urbs hæc periret dextera. *Cf. eumd.* *ibid.* 2. Suis et ipsa Roma viribus ruit. *Ovid.* 13. *Met.* 175. mea concussa putate Procuvisse solo Lynæsia mœnia dextra. *Virg.* 2. *Æn.* 291. si Pergama dextra Defendi possent, etiam hæc defensa fuissent. *Sil. It.* 1. 77. dextra spectatus Ilmicar. Adde *eumd.* *ibid.* v. 304. — g) Et pro copiis, seu militibus. *Sil. It.* 16. 17. proque omnibus armis Et castrorum opibus dextrisque recentibus unum Hannibalis sat nomen erat. *Id.* 12. 351. pugnaeque avidas accendere dextras. *Id.* 15. 497. *Bebricia* populos armabat Pœnus in aula, *Mercandi* dextras largus. Adde *Claudian.* 2. in *Rufin.* 262. ¶ 2. Speciatim sæpe ponitur pro parte seu loco, qui dextre hominum respondit. Hæc autem significatione occurrit formulæ a) *Vel ab dextera*, ut apud *Plaut. Amph.* 1. 1. 89. Equites parent cili: ab dextera maximo cum clamore involant. Adde *eumd.* *Asin.* 2. 1. 12. et *Mil. glor.* 3. 1. 13.; *Ter. Andr.* 4. 3. 19., et *Sall. Cal.* 59. *Sic Cic.* 1. *Divinat.* 39. 85. Cur a dextera curvus, a sinistra cornix ratum faciat.

Ovid. 3. *Amor.* 2. 21. et 2. *Mel.* 25. Esse a dextra. — h) *Dexterā* vel *dextrā*, ut apud *Plaut. Amph.* 1. 1. 88. Illico equites jubet dextra inducere. Adde *Caes. 2. B. C.* 15. Milites dextra ac sinistra moro tectus. *Sall. Jug.* 107. Circumventus ab equibus dextra, sinistra. *Liv.* 21. 43. Dextra laevaque duo maria claudunt. *Curt.* 4. 10. Dextrā Tigvini habebat; a laeva montes. — Hic Ablativus *dextera* aliquando post se Accusativum habet. *Vitruv.* 10. 10. 3. *Schneid.* Regulae, quae dextra ac sinistra canalem figantur. *Sall. Jug.* 11. Dextra Adherbalem adsedit. *Nisi malis esse casum verbi adsegit: et apud Vitruv.* loc. cit. *legendum esse adduntur.* — c) *Ad dexteram*, ut apud *Plaut. Praen.* 3. 4. 1. Quid est? quid vultis, testes? ad. Specta ad dexteram. Adde *eumd. Rud.* 1. 2. 67; et *Ter. Andr.* 4. 1. 12. et *Adelph.* 4. 2. 44. *Cic. Tim.* 13. Ante et pone; ad laevam et ad dextram. ¶ 3. Poetice aliquando accipitur pro alterutra manu. *Horat.* 3. *Od.* 8. 52. Omne sacrum rapiente dextra. *Id.* 2. *Sat.* 1. 54. Nil faciet sceleris pia dextra.

II.) Figurata ponitur pro fœdere amicitiaeque. *Tac.* 2. *Ann.* 58. Inter quae ab rege Parthorum Artabano legati venerunt. Miserat amicitiam ac fœdus memoraturos, et cupere renovari dextrās. h. e. fœdus amicitiamque instaurari, cujus iungendae praecipuus ritus erat dextrās iungere, ut supra diximus I. 1. c.

DEXTERA vel dextra, a. *V.* voc. praeced. in fin. DEXTERE vel dextre, adverb. Comp. *Dexterius.* — Dextere occurrit translate tantum pro feliciter, apte, cum quadam dexteritate. *Liv.* 1. 34. ad fin. Liberaliter dextereque obeundo officia. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 55. Nemo dexterior fortuna esse usus.

DEXTERITAS, atis, f. 3. occurrit translate tantum, et est ¶ 1. Virtus ejus, qui prudenter, et in tempore omnia agendo, tum rem suam agit sibi que prodest, tum aliorum in se benevolentiam conciliat. Quare comitati valde est affinis: nisi quod comitas officium praecipue spectat, dexteritas officium simul et utilitatem. *Liv.* 28. 18. Tanta inerat comitas Scipioni, atque ad omnia naturalis ingenii dexteritas, ut hostem infestissimum, facunde alloquendo sibi conciliaret. *Id.* 37. 7. sub fin. Multa in eo et dexteritas et humanitas visa. *Gell.* 13. 16. Humanitas a Graecis φιλανθρωπία dicitur, et significat dexteritatem quandam benevolentiamque erga homines. *Auson. Parental.* 14. 7. bonus ingenio, facundus, et omni Dexteritate vigens. ¶ 2. Item prosperitas, felicitas, favor. *Arnob.* 7. 19. Superis diis atque omnium dexteritate pollutentibus color lætus acceptus est: at vero diis lævis sedesque habitantibus inferas color furvus est gratior.

DEXTRĀLE, is, n. 3. idem quod dextrocherium. Est *Isidori* in *Gloss.* et *Cypriani de habitu Virgin. a. med. ex Isajæ c. 3. Fulgat. interpr. Exod.* 35. 22. Viri cum mulieribus præbuerunt armillas et inaures, annulos et dextralia.

DEXTRALIOLUM, i, n. 2. deminut. a dextrale, parvum dextrale. *Fulgat. interpr. Judith* 10. 3. Assumpsitque dextraliola et lilia et inaures et annulos.

DEXTRĀLIS, e, adject. ad dextram pertinens. *Isid.* 19. *Orig.* 19. in fin. Dextralis (h. e. securis) dexterae habilis.

DEXTRATIO, onis, f. 3. corporis circumactio a sinistra in dextram, quod in adorando usurpabatur, ut in ADORO est dictum. *Solin.* 45. a. med. Tarpejum Jovem terna dextratione lastravit.

DEXTRATUS, a, um, adject. ad dextram situs, ut *Dextratus ager, pars dextrata*, apud *Auctor. de Limit.* *Goes.* p. 298.

DEXTRŌCHERIUM, ii, n. 2. brachiale, armilla, ornamentum dextri brachii, viris et mulieribus commune. Est autem vox hybrida ex latino *dexter* vel *dextra*, et Graeco *χεῖρ* manus, brachium conflata. *Capitolin. Maxim.* 6. Pollice ita vasto, ut uxoris dextrochorio uteretur pro anulo. Adde *eumd. Maxim. jun.* 1. extr. *Fetus Scholiast.* ad *Juvenal.* 9. 50. Dextrocheria gemmata.

DEXTRORSUM et dextrorsus, vel DEXTRŌVERSUM et dextrorsivum, adverb. (dexter et versus) ad dextram. *Plaut. Cure.* 1. 1. 69. Quo me voltam nescio. ra. Si deus salutas, dextrorsum censeo. *Id. Rud.* 1. 2. 87. Dextrorsum avorsa it in malam crucem. *Id.* ibid. 2. 8. 38. Nos eum capta tempestas dextrorsum differt ab illis. *Ac-*

cus apud *Cic.* 1. *Divinat.* 22. 41. Dextrorsum orbem flammum etc. *Liv.* 6. 31. Furius dextrorsus maritimam oram atque Antium, Servilius laeva ad montes Eetram pergunt. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 50. Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abili. *Lactant.* 6. 7. ad fin. Semite, quae videntur dextrorsum separari.

DI

DI praepos., quae solum in compositione reperitur. *V. DIS.*

DIA, a, f. 1. idem quod dea, *Δία, Δεζ.* *Inscript.* apud *Gruter.* 86. 4. DIAE SYRIAE. — *VB.* De nom. propr. *V. ONOM.*

DIARTYMATON, δια ἀρτυμάτων, medicamentum constans condimentis, sive his, quae ad condiendos cibos accommodata sunt: memoratur a *Cael. Aurel.* 3. *Tard.* 8. 117.

DIABASIS, is, f. 3. διάβασις, transitio. Occurrit tantum ut nomen proprium una cum *Conopon*, quam vocem. *V.*

DIABATHRA, ōrum, n. plur. 2. διάβαθρα (unde Italarum *diabatia*) est genus soleae Graecanae, ut *Paul. Diac.* p. 74. 9. *Müll.* docet: a διαβαίω, gradior. *Hesych.* et *Eustath.* ad *Homer. Odys.* 1. 5. v. 9. docent, muliebri calcamentum esse: sed perperam *Pollux* l. 7. c. 22. commune viris et feminis facit: nam homo effeminatus, qui muliebriter ornatus incedebat, soggillatur a *Nævio* apud *Varron.* 7. *L. L.* 53. *Müll.* Diabathra in pedibus habebat, et erat amicis epiproco. *V. SABATENUM.*

DIABATHRĀRĪCUS, ii, m. 2. qui diabathra facit, aut vendit. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 39. Calcociarii, sutores, diabathrarii, solararii adstant.

DIABATHRUM, i, n. 2. In sing. numero effert *Forcellinus*, nullo tamen auctore. *V. DIABATHRA.*

DIABĒTES, a, m. 1. διαβήτης, siphon, fistula, per quam aqua transit. Vox Graeca a διαβαίω trans eo. In multis *Columellae* editionibus Latinis litteris scriptum legitur 3. *R. R.* 10. 2. Quasi quadam anima per medullam trunci, veluti per siphonem, quem diabeten vocant mechanici, trahitur in summum.

DIABŌLE, es, f. 1. διαβολή a διαβάλλω calumniator, criminator: sic dicitur figura rhetorica, quam Latini criminationem appellarunt, a *Jul. Rufinian.* de *fig.* p. 209. ed. *Ruhn.*

DIABŌLICUS, a, um, adject. διαβολικός, ad diabolum pertinens. *Paulin. Nolan.* *Ep.* 29. (al. 10.) 11. Seditio diaboli facibus inflammata. Adde *Ambros.* *Ep.* 82.

DIABŌLUS, i, m. 2. διάβολος. Metrice necessitate secundam produxit *Paulin. Nolan. carm.* 26. 528. ne forte Diabolus illa, Qua solet invidia. — Diabolus est calumniator, criminator, a διαβάλλω, calumniator, criminator: aut significat transgressorem; unde *Acim.* 2. 129. Hujus (serpentis) transgressor de cunctis sumere formam Eligit. Cognomen proprium est principis demonum. *Tertull. Anim.* 35. et 2. *advers. Marcion.* 10.; et *Lactant.* 2. 8. et 12.

DIABŌRYSTHENIS, *V. DIALEXANDRIAS.*

DIACANTHĒS, di ακανθής, medicamenti genus ex acantho. *Plin. Valerian.* 1. 3. Trochiscus diacanthos ad hæmopticos.

DIACĀTŌCHĪA, a, f. 1. διακατήχη; possessio: a διακατήχω, possideo, detineo. *Imppp. Gratian., Valentin. et Theodos. Cod.* 11. 58. 7. et *Cod. Theod.* 5. 13. 30.

DIACĀTŌCHUS, i, m. 2. possessor. *V.* vocem præced. *Impp. Valentinian. et Valens Cod. Theod.* 10. 16. 1.

DIACĒCAUMĒNĒ, es, f. 1. διακεκαυμένη, scilicet γῆ terra: a διακαίω peruro; hinc particip. præter. pass. διακεκαυμένης perustus. Ita appellatur ea terrae pars, quae alias zona torrida. *Hygin.* 1. *Astron.* 8. Itaque quæ ōnis est ab æstivo circulo ad hiemalem, ea terra a Graecis διακεκαυμένη vocatur; quod neque fruges propter exustam terram nasci; neque homines propter nimium ardorem durare possunt. *Solin.* 32. § 37. Egyptium litem, qua ad diacæcaumenen tendit, incolunt populi, qui etc. — In quibusdam editionibus etiam apud *Hygin.* litteris Latinis diacæcaumene legitur. *V. CEAUMENUS.*

DIACENTAUREUM, i, n. 2. διά κενταυρέω, me-

dicamentum ex herba centaurea, seu Chironio (*V. CENTAUREUM*), quod memorat *Cael. Aurel.* 3. *Tard.* 8. 11.

DIACĒRĀSŌN, δια κάρατων, malagma quoddam ex cerasis. *Plin. Valerian.* 4. 50. Fit ex his (cerasis) diacerascon (lege diacerascon), quod omnibus notum est.

DIACĒRĀTOS, *V.* voc. seq. DIACHERĀLE, is, n. 3. nomen collyrii. *Inscript.* apud *Töchon, cûchets des oculist.* p. 63. G. STAT. SABINIANI DIACHERALE. *Visc. Op. var. T.* 3. p. 331. putat, hinc *Diacherales* scriptum fuisse pro *diacerasios lene*, h. e. collyrium δια κάρατος lene, scilicet ex cornu cervino compositum; aspirationem vero perperam additam esse vitio sæculi, aut ignorantia hominis, qui hujusmodi collyrium dividere passim solebat.

DIACHĒTON, i, n. 2. *V. DIAXYLON.*

DIACHORTON, i, n. 2. δια χόρων, medicamentum ex feno vel gramine confectum *Theod. Priscian.* 4. 1. p. 312. *Al.* Chalcedide trita si linteolum in cortinae extremitate tenuigeris et intra nares miseris, statuitur (sanguinis fluxum). Hoc et si de diachorto feceris, idem valet. *Edilio Aldina* habet *diachorto*; pro quo *diachorto* legendum conjeci; nisi forte *diacerasios* vel *diacerasio* aut quid simile præstet. Videbant eruditi.

DIACHRĪSMA, atis, n. 3. διαχρισμα, inunctio. *Plin. Valerian.* 1. 50. Quod si cervix dolet, de diachristate calido oportet iungere.

DIACHYLŌN, dia χύλων, genus quoddam malagmatis, alias ignoti. *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 18. ad fin. Appouendunt malagma, quod diachylon vocant. *Id. ibid.* 29. ante med. Post cerotarium apponimus, quod appellatur diachylon. *Id.* 3. *Tard.* 2. ante med. Utendum etiam malagmate, quod diachylon appellamus. *Id.* 5. *ibid.* 1. ante med. Tum adhibenda malagmata partibus in passione constitutis, ut diachylon.

DIACHYTON, i, n. 2. διαχυτόν, hoc est diffusum: a χύω fundo. Est genus vini, quod fit uvis in sole siccatis, loco clauso pro dies septem, in eraticibus, totidem pedes a terra alte, noctibus a rore defensis, octavo die calcatis: ita fit optimi odoris saporisque. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 9. 11. (84).

DIACISSŌN, dia κισσών, quod ex κισσόν, seu hederā componitur: ita appellatur collyrii genus, quod a *Theod. Priscian.* 4. 1. ante med. dicitur acopon diacissōn. *V. ACOPUM.*

DIACITREUS vel DIACITRĪUS, a, um, adject. Diacitrium acopum, quod est medicamenti genus ex citro confectum, memorat *Theod. Priscian.* 4. 1.

DIACITRĪUM, ii, n. 2. δια κίτριον, subaudi μήλων, acopum ex pomo citrino, cujus conficiendi rationem tradit *Theod. Priscian.* 4. 1. p. 312. ed. *Al.*

DIACŌCHLEON, dia κοχλήων, medicamenti genus constans lacte et exustis cochleis, quae Latini lapides marinos vel fluminales appellabant: quod pluribus describit *Cael. Aurel.* 4. *Tard.* 3. 56. et seqq., quodque Hippocrates vocat διακεκαυμένον. Apud *Cael. loc. cit.* bis male legitur diacochleon, diacocleon: correxit *Almei.* et probavit *Hæcher.*

DIACŌDĪON, dia κωδίων, h. e. per capita papaveris. Ex duabus Graecis vocibus facta est una, qua significatur medicamentum, in quo præter cetera miscentur capita papaverum. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 18. 76. (200). et *ibid.* 19. 79. (207); et *Isid.* 4. *Orig.* 9. 9.

DIACON, onis. *V. DIACONUS.*

DIACŌNA, a, f. 1. eadem quae diaconissa. *Frontan.* *Vit. S. Radeg.* 12. Consecravit diaconam.

DIACŌNĀTUS, us, m. 4. munus et dignitas diaconi. *Hieronym.* *Ep.* 22. n. 28. Diaconatum et presbyteratum ambire. Adde *Nov. Majorian.* 4. 7. 1. § 7.

DIACŌNICUS, a, um, adject. διακονικός, ad sacrum ministerium pertinens. *Impp. Arcad. et Honor. Cod. Theod.* 16. 5. 30. Cuncti hæretici procul dubio noverint, omnia sibi loca hujus urbis adinvenienda esse, sive quae diaconica appellantur, vel etiam decanica, sive in privatis domibus, vel locis privatis, fisco nostro adcorporandis, diaconica hoc loco sunt idem ac secretarium; atque ita appellatur, quia ibi vasa sacra, vestes et alia hujusmodi sacro ministerio destinata servabantur.

DIACÓNISSA, æ, f. 1. *διακόνισσα*, mulier ministrans. *Imppp. Valentinian., Theodos. et Arcad. Cod. 1. 3. 9.; Hieronym. Ep. 51. n. 2.; Cod. Theod. 5. 3. 1. et alibi; et Inscript. apud Maff. Mus. Ver. 7. 179.*

DIACÓNIUM, n, n. 2. *διακονίον*, idem ac diaconatus, officium diaconi. *Sulpic. Sev. de Vit. Martin. 3.* Tentavit idem Hilarius imposito diaconi officio sibi eum arctius implicare. *Cyprian. Ep. 49.* Nicostratus vero diaconio sanctæ administrationis omisso etc. *Ennod. 4. Ep. 21.* Hunc, si mereor, ad diaconii sacramenta perducite.

DIACÓNUS, i, m. 2. *διακονος*, Jonice *δηκονος* minister. — Apud *Paulin. Petroc. 5. 659. et 669.* prima syllaba produclitur. — *Diacnus* per syncope dictum est a *Venant. 4. Carm. 15. 3.* — Etiam diacon, onis, effertur a *Cassiod. Complex. 1. ad Timoth. 3.* Adjiciens, quales episcopi, diacones, vel subdiacones esse debeant. *Vulgat. interpr. ad Philipp. 1. 1.* Qui sunt Philippis, cum episcopis et diaconibus. — In Christiana Ecclesia diaconus locum tenet sacerdoti proximum, ejusque minister est in magno sacrificio. *Tertull. Præscript. 3.; Imppp. Valer., Valens et Gratian. Cod. 1. 3. 6.; et Hieronym. Ep. 51. n. 1.; et Cod. Theod. 12. 1. 49. et alibi.* — Adde hujus vocis vetustius exemplum, in quo est cognomen Romanum. *Inscript. apud Gruter. 709. 6. m. TITIVS DIACONVS.*

DIACÓPE, es, i. 1. *διακοπή*; intercisio. ¶ 1. Ponitur pro figura thmési, seu hyperbato grammaticali, ut in illo *Virg. 3. G. 381.* septem subjecta trionis. *Charis. 4. p. 246. Putsch. Jul. Rufinian. p. 39.* Diacope vel diastole est, quum inter duo eadem verba diversum ponitur aliquid medium, ut: Duc age, duc ad nos. *V. HYPERBATON.* ¶ 2. Item pro figura rhetorica, eadem quæ diastole, apud *eumd. Jul. Rufinian. 10. p. 234.*

DIACÓPREGIAS, n. *διά κόπρου αϊγός*, medicamentum vel emplastrum ex caprino stercore, a Græcis vocibus allatis, quod hydropicis utile memorat *Cæli. Aurel. 3. Tard. 8. 115.* Vulgati libri non recte leg. *diacopregias.*

DIACÓPUS, i, m. 2. *διακοπος*. Diacopi sunt in ageribus meatus intercisii, per quos rivus transmititur in arva remotiora: a *διακοπή* intercisio. *Ulp. Dig. 47. 11. 10. extr.*

DIACÝMINON, *διά κυμίνων*, quod ex cumino fit. Ita oxyporii genus quoddam appellatur a *Plin. Valerian. 2. 3. V. OXYPORIUM.*

DIADAPHNÍDON, *διά δαφνίδων*, malagina ex laureis, quod inter recorporativa recenset *Cæli. Aurel. 3. Tard. 1. ad fin.*

DIADÉMA, atis, n. 3. *διάδημα*. Est etiam *diadema*, æ, f. 1. *Pomponianus* apud *Priscian. 6. p. 679. Putsch. Cuiusvis leporis liber diademata dedit. Apul. 10. Met. Caput stringebat diadema candida: ferebat et sceptrum.* — Ceterum diadema est regium insignis capitis, candida fascia, vitta, qua regum frons præcingebatur: a *διάδημ* circumligo. *Cic. 2. Phil. 34. 85.* Diadema ostendis, gemitus toto foro. *Juvenal. 13. 105.* Ille crucem pretium sceleris tulit, hic diadema. Adde *Cic. 3. Phil. 5. 12. et 10. ibid. 3. 7.; Horat. 2. Od. 2. 21.; Sueton. Cæs. 79. et alibi; Quintil. 9. 3. 61.; Tac. 6. Ann. 37.; Juvenal. 8. 259.; et Martialis. 8. 55. — Plin. 7. Hist. nat. 56. 57. (191.) docet esse inventum Liberi Patris. — Ibid. 19. Orig. 31. definit *diadema*, ornamentum capitis matronarum et auro et gemmis contextum, quod, in se circumpectis extremitatibus, retro adstringitur.*

DIADÉMÁLIS, e, adject. diademate instructus. *Dracont. Satisf. 33. de Nabuchodon.* Et diademalem turparunt cornus frontem.

DIADÉMÁTICUS, a, um, adject. ad diadema pertinens. *Livii fragm. apud Non. p. 307. 29. Merc. Pisis diadematio foro præsatur virtuti laus. Turneb. l. 15. Adversar. c. 5.* ideo dictum putat, quod ibi victoribus in ludis diademata et coronæ donabantur. Ceterum verba *Pisis diadematio* ex conjectura tantum eruuntur; Codices habent *Pisidatematico*.

DIADÉMÁTUS, a, um, adject. diademate ornatus. ¶ 1. Generatim. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (79.)* Diadematus Apollo. ¶ 2. Specialim — a) *Diadematus* cognominatus est L. Metellus Dalmaticus, filius Q. Metelli Macedonici, quia ulceris tegendi causa diademate diu caput cinctum habuit. *Plin. 7. Hist. nat. 44. 45. (144.)* Et hoc dicebat jam Ba-

learicis, Diadematis, jam Macedonicus ipse. Ita *Harduin.* ex consensione *Mss.*; alii *Dalmaticis*. *Silligius Harduini* lectionem tuetur: et quidem recte, nam ipse *Cic.* habet post *red. ad Quir. 3. 6. L. Cæcilius Metellus Diadematus. Cf. et Ellenad. ad Cic. Brut. p. LVII. edit. 1.* — b) Antonius quoque, imperatoris Macrini filius, primum *Diadematus*, deinde *Diadumenus* cognominatus est. *Lamprid. Anton. Diadum. 4. V. DIADUMENUS.*

DIÁDICTAMNÓN vel **DIÁDICTAMNÚM**, i, n. 2. *διά δικάμνον*, medicamentum ex dictamno herba confectum (*V. DICTAMNÚM*), quod memorat *Cæli. Aurel. 3. Tard. 8. 114., et 2. ibid. 3.*

DIÁDÓCHOS vel *Latina* positione **DIÁDÓCHUS**, i, m. 2. *διαδοχος*, gemma berylli similis: ita dicta, quasi succedens in locum berylli. Nam *διαδοχος* successor est. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 57. (157.)* — *NB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

DIÁDÓTA, æ, m. 1. *διαδοτης*, idem quem Latini divisorem vocant. *V. DIVISOR. Cod. Theod. 7. 4. 28. pr.*

DIÁDŪMĒNUS, a, um, adject. idem quod diadematus, diademate ornatus, *διαδύμενος*: a *διαδύω* cingo, redimio, coronō. ¶ 1. Generatim. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (55.)* Polyetelus diadumenum fecit molliter juvenem. ¶ 2. Specialim — a) *Diadumenus* cognominatus est Antoninus R. imperator, filius Opilli Macrini, quia cum natus est, pelliculam in modum pilei habebat in capite, diademati similem; vel, quod vero propius est, a nomine avi materni, ut narrat *Lamprid. in ejus Vita 4. V. DIADEMATUS 2. h.* — At in *Inscript. apud Maff. Mus. Ver. 241. 2.* appellatur M. OPELIVS ANTONINVS DIADYMENIANVS, ut et in ejus nummis omnibus, ut probat *Eckhel. D. N. N. T. 7. p. 241.* — b) Item est nomen pueri pulcherrimi apud *Martial. 3. 63.*

DIÁRĒSIS, is, f. 3. *διαρέσις*, divisio, a *διατρέπω* divido. ¶ 1. Apud grammaticos figura est, qua una syllaba in duas dividitur, ut *aquat* apud *Virg. 7. Æn. 464.* pro *aque*, et evolunt quadrissyllabon pro evolunt apud *Catull. 66. 74.* — Vox ipsa Græca est, et Græce adhibenda, quod faciunt *Charis. 4. p. 249. et Diomed. 2. p. 437. Putsch.*; Latine tamen *Servius* ad *loc. Virg. cit.*, ubi hæc habet: Hanc diæresin *Tucca* et *Varus* fecerunt: nam *Virgil.* reliquerat *aque vis*, quod satis asperum fuit. Notandum quod in toto *Virgilio* non reperiuntur, nisi quatuor diæreses hoc loco: et in tertio (v. 354.) *aulai in mediâ*; et in sexto (v. 747.) *aurai simplicis ignem*; et in nono (v. 26.) *pictai vestis*. Hæc *Servius*. Adde *Isid. 1. Orig. 34. 4.* ¶ 2. Est etiam figura sententiarum, seu rhetorica, quæ Latine *distributio* dicitur, apud *Jul. Rufinian. 21. p. 242.* ¶ 3. Aliter interpretanda est vox apud *Veget. 3. Veterin. 43. 1.* Si loci conditio patitur, diæresin dabis, ut foras per plagam humor emanet. h. e. plagam per dissectas partes interpretatur *Geatnerus* et comprobatur *Schneiderus.*

DIÆTA, æ, f. 1. *διαίτα*. Per synopen scribitur *zeta* vel *zeta* apud *Lamprid. Elagab. 29. et 30.* — Ceterum ¶ 1. *Diæta* est ratio et regula in iis, quæ ad victum pertinent, modus victus a medicis præscriptus: sub quo continentur non solum cibus et potus, sed etiam exercitatio, somnus, cetera, quæ ad valetudinem conferunt. Allegorice *Cic. 4. Att. 3. 3.* Ipse occidit potuit: sed ego diæta curari incipio; chirurgie tædet. h. e. nolo amplius ferro et aperta vi cum *Clodio* contendere: moderatione ac tolerantia uti malo. ¶ 2. Item pars seu membrum ædium ad habitandum idoneum. conclave, cubiculum. *Plin. 2. Ep. 17. a med.* Carnatio eingitur diæti dualis a tergo, quarum fenestris subiacet vestibulum villæ et hortus. et *prælo supra*. Turris erigitur, sub qua diæte ducit, totidem in ipsa. *Id. 7. Ep. 5.* Quibus horis te visere solebam. ad diætam tuam ipsi me pedes ducunt. *Stat. 2. Silv. 2. 83.* Una tantum cunctis procul eminet, una diæti. *Petron. Satyr. 115.* diætam magistri vocat cubiculum. In quo navis gubernator versatur. *Ulp. Dig. 32. 55. § 3.* Lignis legatis, quod comburendi causa paratum est, continetur: sive ad balnei calefactionem, sive ad diætarum hypocausta, sive ad calcem, sive ad aliam rem coquendam solebat nli. *Alii male leg.* sive diætarum hypocaustarum. *Inscript. apud Gruter. 964. 2. PRÆCRIPT, VT AD ID SEPVLCHRVM HORTVS, QVI EST CINCTVS MACRIA, ET DIÆTA ADIUNCTA JANVAR. CYSTODIÆ CAUSA*

SEPVLCHRŌ CEDAT. *Alia* apud *Donat. 348. 9.* DIÆTA QUÆ EST JUNCTA HVIC MONVMENTO. — Plura quoque cubacula, seu membra varii usus, quorum ab altero in alterum sit transitus, diæte nomine veniunt. *Plin. 5. Ep. 6.* Est in hac diæta dormitorium cubiculum, etc. et post nonnulla. Hæc adveniunt diæte duæ, quarum in altera cubacula quatuor, altera tria. Adde *Sueton. Claud. 10.* — Quod *Ulp. Dig. 7. 1. 13. sub fin.* et *Sævola ibid. 24. 1. 66. et Paul. ibid. 30. 47.* diætam memorant in hortis, putarunt quidam, in hortis tantummodo deliciarum causa ædificatas habitationes diætas vocari. Neque verum est quod aili tradidere, diætam esse cœnaculum, in quo æstate ad umbram, hyeme ad solem cœnaretur. Potest quidem cœnaculum diæta dici, ut apud *Sidon. 2. Ep. 2. a med.*, et videtur intelligi posse apud *Ulp. Dig. 29. 5. 1. a med.* et alibi fortasse. Verum non omnis diæta cœnatio est, ut singula, quæ attulimus, loca perpendiculari patebit. Falsum præterea omnino est etymon, quod perperam *Varroni* tribuitur, diætam dici, quod in ea per diem edatur: quod et *Voss.* admonet in *Etymol.* Est enim pura puta Græca vox

DIÆTARCHA, æ, vel **DIÆTARCHUS**, i, m. 2. *διαίταρχος, διαίταρχος*, qui præest diæte, hoc est cubiculis, seu servis in diæta ministrantibus. *Inscript. apud Murat. 896. 8.*, quæ est apud *Orell. 2912.* DIXTRO CAESARIS SERVŌ DIÆTARCHO DOMVS AVGVSTÆ. *Alia* apud *Orell. 2913.* PHTHVVS (lege PHTHVVS) CAESARIS N. SERVŌ DIÆTARCHA (h. e. servus diætarcha) FECIT.

DIÆTÁRIUS, ii, m. 2. servus, qui in diæta administrat: sive hæc cubiculum, sive cœnationem significat. *Ulp. Dig. 33. 7. 12. § 42.* Ostiarii autem, topiarii, diætarii, aquarii, domui tantum deservientes, legato continebuntur. — In navi diætarii sunt, qui curam habent earum rerum, quas vectores in navium cubiculis custodiendas iisdem tradiderunt. *Nauphylaces* vero sunt, quibus vectores eas res asservandas tradunt; quæ in aliqua navium parte, minime autem in cubiculis, reponuntur. *Ulp. Dig. 4. 9. 1. § 3.* Sunt quidam in navibus, qui custodiae gratia navibus præponuntur, ut *ναυφύλακες*; et diætarii. *Halander* hæc duo postrema verba omittit.

DIÆTĒTA, æ, f. 1. *διαίτησις*, Græca vox, quæ *arbitrum* significat; et occurrit in *Cod. 2. 13. 27. et 7. 62. 36.* et apud *Julian. epit. nov. 76. § 285.*

DIÆTĒTICE, es, f. 1. *V. voc. seq. in fin.*
DIÆTĒTICUS, a, um, adject. *διαίτητικός*, ad diætam, seu rationem victus pertinens. *Cæli. Aurel. 2. Tard. 12. a med.* Diæteticis libri et ibid. Diætetica curatio. — Hinc

Diætēticæ, es, vel *Latina* positione **Diætētica**, æ, f. 1. *διαίτητική*, absolute, substantivorum more, est ea medicinz pars, quæ tum medicamentis, tum ratione victus præscripta morbos curat: cui respondet *chirurgia*. *Cf. Cic. 4. Att. 3. 3. in v. DIÆTA 1. Scribon. Compos. 200.* Neque *chirurgia* sine diætetica, neque hæc sine *chirurgia* perfecti possunt. *Cæli. Aurel. l. cit.* Diæteticæ scriptores libris, quos diæteticos vocant, etc. *Celsus præfat. lib. 1.*, diæteticam distinguit ab ea, quæ medicamentis curat: ipsa tamen voce Græce utitur.

Diætētici, ōrum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt qui victus ratione præscribenda medentur. *Scribon. loc. cit.* Quamvis magna ex parte ad diæteticos pertinentes compositiones exhibimus, tamen nisi eas quoque, quæ ad chirurgos pertinent etc.

DIÆTŪLA, æ, f. 1. parva diæta. *Plin. 5. Ep. 6. ad fin.* Mox diætula refugit quasi in cubiculum idem, atque aliud. *Al. leg. zeteula, al. zothecula.*

DIÆVPHŌRIBIUM, ii, n. 2. vox composita ex Græco *διά* et Lat. *euphorbia*, malagma ex euphorbia herba confectum, quod inter recorporativa recenset *Cæli. Aurel. 3. Tard. 4. ad fin.*, ubi ed. Aldina pro *diævphorbium* legit *diævphorbio*.

DIÁGINGÍBEREOS, *διά ζιγγίβρεος*, medicamentum ex gingibere. *Cæli. Aurel. 4. Tard. 7.* Item *Cassii* est gingibere confectum, quod *diagingibereos* appellatur.

DIÁGLAUCIÓN, *διά γλαυκίων*, et *Latina* positione

DIÁGLAUCIUM, ii, n. 2. duabus vocibus in unam coalescentibus, ut de *Diacodion* dictum est. Significat autem collyrrium, quod glaucii herbe succo et sulis temperatur. *Plin. 27. Hist. nat. 10. 59. (83.),*

at Scribon. Compos. 22. et Cael. Aurel. 2. Turd. 3. *diaglaucium* Latina positione habent.

DIAGONĀLIS, e, adject. ut *Diagonalis linea*, de qua *V.* in **DIAGONIOS**. *Vitruv.* 9. *præfat.* § 5. *Schneid.* Ad lineæ diagonalis longitudinem, locus quadratus describitur. *Frontin. de colon.* p. 167. *Goes.* Termini ab oriente et occidente diagonales appellantur.

DIAGONĪCUS, a, um, adject. idem quod diagonalis. *Vitruv.* 9. *præfat.* § 5. *Schneid.* Duo trigona linea — diagonica fuerint designata. At *Schneiderus* rectius legit *diagonio*.

DIAGONĪOS, on, adject. διαγωνίος, dicitur de linea, quæ in quadrata figura διαγωνίας, h. e. per angulos, seu ab angulo ad angulum ducitur. *Vitruv.* 9. *præfat.* § 5. *Schneid.* Linea ab angulo ad angulum diagonios perducatur. *Id.* 4. 1. 11. *Schneid.* Abæ latitudo ita habeat rationem, ut quanta fuerit altitudo, tantæ duæ sint diagonio (*al. leg.* bis tanta sit diagonios) ab angulo ad angulum. *Id.* 6. 3. 3. *Lineam diagoni* appellat. — *Id.* 6. 8. 7. Diagonios structura. h. e. quæ secundum diagonalem lineam ab angulo ad angulum procedit.

DIAGRAMMA, atis, n. 3. διάγραμμα, a διαγράφω describo, significat cujuscumque rei imaginem ac descriptionem. *Vitruv.* 5. 4. 1. *Schneid.* Aristoxeni diagramma subscribam. Adde *eumd.* 5. 5. 6. et 6. 1. 7. *Schneid.*

DIAGRAPHĪCE, es, f. 1. διαγραφική, ars delineandi. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. Hujus auctoritate effectum est in tota Græcia, ut pueri ingenio omnia ante diagraphicæ, hoc est picturæ in buxo docerentur, recipereturque ars ea in primum gradum liberalium. Sed MSS. omnes, ut animadvertit *Harduinus*, habent graphice, eodem tamen sensu. *Harduini* lectionem retinuit *Sillig.*

DIAGRYDIUM, ii, n. 2. succus scammonie: ita fortasse vocatus a διακρύδιον *lacrimula*, deminut, a δάκρυο *lacrima*: rectius tamen affirmes, vocem esse corruptam ex Græco διακρύδιον, quod valet scammonia: probe igitur *dacrydium* dictum scripturæque esset. *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 12. Si venter non fuit, *diagyridii* obolum dabimus. *Id.* *ibid.* 29. a *med.* Ad dit etiam succum scammonie, quam *diagyridium* appellamus. *Id.* 3. *ibid.* 16. Alii *diagyridio* potandum jubent, alii elaterio, alii lacte. *Veget.* 5. *Veterin.* 32. 3. *Schneid.* *Diagyridii* uncia una.

DIÄHELESPONTE. *V.* DIALEXANDRIAS.

DIÄHERPYLLON vel

DIÄHERPYLLUM, i, n. 2. δια έρπυλλον, acorum serpyllo constans. *Theod. Priscian.* 4. p. 312. *Alb.* *Diäherpyllum* acorum. Serpyllum, sennum græcum, juncti radices, voris marini fibræ singulas etc. *Et paulo post.* Facit ad ea, ad quæ et *diäherpyllon*, id est podagræcis, arthriticis, spinæ dolori et ischiadicis.

DIÄITEON, δια έτεον, genus emplastri ex succo salicum; nam Græce έτεα est salix. *Cael. Aurel.* 2. *Turd.* 13. § 170. Si solutio perseverarit, addendum *diäiteon* (*lege diäiteon*) emplastrum quod vehementer stringit, superimpositis spongis aqua posca infusus.

DIÄLECTĪCA, æ, f. 1. *V.* DIALECTICUS in fin.

DIÄLECTĪCA, ðrum, n. plur. 2. *V.* DIALECTICUS in fin.

DIÄLECTICE, adverb. διαλεκτικώς, more dialecticorum. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 2. 8. Multa admixta ex intima philosophia, multa dicta dialectice. *Id.* 2. *Fin.* 6. 17. Rhetorice nos maris, quam dialectice disputare. *Quintil.* 1. 10. 37. Probare aliquid dialectice.

DIÄLECTICE, es, f. 1. *V.* voc. seq. in fin.

DIÄLECTĪCUS, a, um, adject. διαλεκτικός, ad dialecticam pertinens. *Cic.* 2. *Divinat.* 59. 122. Si velim physicum quiddam, aut dialecticum explicare. *Id.* 2. *Fin.* 6. 17. Dialecticæ captiones. *Quintil.* 12. 2. 13. Hæc pars dialectica, sive illum dicere malimus disputatricem. *Id.* 3. 14. 27. Dialecticæ disputationes. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 53. 54. (180). Dialecticæ sapientiæ professor. *Seneca Ep.* 82. Redigere aliquid ad legem dialecticam. *Id.* *Ep.* 121. Omnia animalia dialectica nasci oporteret, ut etc. h. e. perita rerum dialecticarum. — Dialecticus mordaci et obscuro sensu accipitur de eumilingo apud *Cic. Dom.* 18. 47. ubi *Ser. Clodius* acerbe carpitur: *V.* Integrum locum, ibique a *Marut.* adnotata. — Hinc

Diälecticus, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est peritus in dialectica, dialecticæ professor.

Cic. 2. *Fin.* 6. 17. Latius loquuntur rhetores, dialectici autem compressius. *Cl. Id. Fat.* 6. 12. Diodorus valens dialecticus. *Quintil.* 2. 4. 41. Assumpta a dialecticis argumentandi ratione. *Id.* 7. 3. 41. Ad morem dialecticorum formata conclusio. Adde *Cic.* 3. *Orat.* 15. 38., *Orat.* 32. 113. et 2. *Divinat.* 4. 11.; *Gell.* 18. 13.; et *Dig.* 35. 2. 88. pr.

Diälectica, æ, vel Græca positione **Diälectice**, es, f. 1. (subaudi ars) διαλεκτική, absolute, substantivorum more est ars disserendi, cujus finis est verum a falso discernere: quæ, ut ait *Cic.* 5. *Tusc.* 25. 72., per omnes partes sapientiæ manat et funditur, rem definit, genera disponit, sequentia adjungit, perfecta concludit, vera et falsa dijudicat: a διαλογος dissero. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 28. 91. Dialectica veri et falsi quasi disceptatrix et iudex. *Id.* 2. *Fin.* 6. 15. Rhetoricam palmas, dialecticam pugno similiter esse dicebat *Zeno*. — De hujus studii ratione *V. Gell.* 16. 8. — Ceterum *diälectica* Latina positione occurrit, præter loc. cit. apud *Cic.* 3. *Fin.* 12. 41.; et *Quintil.* 1. 10. 37. et alibi: *diälectice* vero Græca positione apud *Quintil.* 1. 10. 42., 2. 17. 14. et alibi. Et *Capell.* 4. p. 97. (*loquitur ipsa Diälectice*). Ac prius illud compertum volo, mihi Romanos togatamque gentem vocabulum nondum notare potuisse, ac dialecticæ, sicut Athenis sum solita, nuncupari.

Diälectica, ðrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, τὰ διαλεκτικά, sunt ipsæ res dialecticæ. *Cic.* 14. *Att.* 12. *extr.* Homo remotus a dialecticis, in arithmetiis satis exercitatus. Adde *eumd.* *Brut.* 31. 119. et 3. *Fin.* 12. 41.

DIÄLECTOS, vel Latina positione

DIÄLECTUS, i, f. 2. διαλεκτός, forma quædam et peculiaris ratio loquendi apud varios populos una eademque lingua utentes. Sic in Græca quinque sunt celebres dialecti, communis, Attica, Dorica, Ionica, Æolica. *Sueton.* *Tib.* 56. Cum interrogasset, quamnam illa tam molesta dialectos esset; et ille respondisset, Doridem.

DIÄLEMMA, atis, n. 3. διαίμμα et διάλημα, intermissio, intervallum. *Theod. Priscian.* 2. 21. Tunc, velut per diälemma, dropicibus, sinapismis et ceteris causticis imminendum est.

DIÄLEPIDOS, vox composita ex δια per, et λεπός, έδος, squama: ita appellatur collyrium quoddam, in quo præter cætera miscetur squama æris, quam, ut ait *Celsus* 2. 12., λεπείδα καλλώου Græci vocant. *Marcell. Empir.* 9. Collyrium diälepidos accipiet hæc: croci x. iiii. etc. *Inscript.* apud *Töchon*, cachets des oculist. p. 22. τῆ. ινλῆ. CLARI DIALEPIDOS AD ASPRITUDINES. *Alia ibid.* p. 56. L. IVNI PHILINI DIALEPIDOS AD ASPRITUDINEM ET CICATRICES. *Alia* apud *Marat.* 507. 2. G. SVLPICII HYPENI EROCODES DIALEPIDOS AD ASPRITUDINES. Adde *alia* apud *Orell.* 4233. et 4234., et apud *Henzen.* 7248. *Alia* apud *Henzen.* 7250. **DIÄlepidos balsamatum** AD OMNE VITIUM OCULORUM EX OVO.

DIÄLEXANDRIAS, δι' Άλεξανδρίας, ita vocatur unum ex octo climatibus, quæ hisce verbis memorat *Capell.* 3. p. 296. Minimus autem anni dies hromalis est, qui habet horas novem; maximus autem solstitialis habet horas quindecim, licet hoc pro climatum rationibus varietur. Nam climata octo sunt: sed proximum solstitiali Diämeroes; deinde alterum Diäsyenes; tertium Diäalexandrias, quod dicitur per Cyrenas in Africam Carthagini ab austro ad adjacentem; quartum et medium ex omnibus Diärhodu, quod per mediam Peloponnesum Siciliamque ductum ad ostium Bætis pervenit; quintum est Diärhomes per Macedoniam et alteram partem per Gallias et Lusitaniam ad Tagum descendens; deinde sextum per Hellespontum Thraciamque et confinem Germaniæ Galliam; septimum Diäborysthenis per Ponticum mare et ab altera parte Germaniam Britanniamque præcens; ultimum est ultra Mæotis paludes et infra Riphæos montes. *Id.* *ibid.* p. 296. in fin. sextum clima vocat *Diähellespontu*, octavum *Diärhiphæon*. Cf. *eumd.* *ibid.* p. 300., ubi pariter memorantur climata Diämeroes, Diäborysthenis et Diärhodu.

DIÄLEUCOS, on, adject. διαλευκός, albo colore intermixtus: a λευκός *albus*, *Plin.* 21. *Hist. nat.* 6. 17. (32). de *croco*. Est per se genus sativi blandissimum vulgo, cum sit mediocre; diäleucum vocant.

DIÄLIBANUM, i, n. 2. δια λιβάνου, collyrium ex libano, hoc est ture confectum, quod oculorum

morbis utile memorat *Theod. Priscian.* 1. 10. *Idem* non multo post, de sanguine oculorum maculis depurgandis quum agit, hæc ait: Postea ture masculo et aphita æquis ponderibus, carbonibus impositis, fumigandi sunt.

DIÄLĪON, ii, n. 2. δειλιον vel δηλιον, heliotropium. *Apul. Herb.* 49.

DIÄLĪS, e, adject., qui aut est A) Διός Jovis, aut B) A die.

A) **Dialis** a Genit. Διός Jovis (quocum cf. *Divus, Divus*) est ad Jovem pertinens. ¶ 1. **Generatim**. — a) **Dialis** est ad Jovem pertinens fulminum jacularum. *Apul.* 8. *Met.* **Diale fulmen**. — b) Significat etiam ætherium, ærium, quia Juppiter est aer. *Apul.* 6. *Met.* Aquila alti culminis diæles vias deserit. ¶ 2. **Speciatim Diælis flamen** apud *Farro.* 5. *L. L.* 84. et 6. *ibid.* 16. *Müll.*; *Cic.* apud *Macrob.* 7. *Saturn.* 3.; *Liv.* 5. 52. *extr.* et 31. 50.; *Vellej.* 2. 34.; et *Caj.* 1. *Instit.* 112.: et **dialis sacerdos** apud *Sueton.* *Domit.* 4.: et denique **dialis**, is, m. 3. absolute apud *Ovid.* 3. *Fast.* 397.; *Tac.* 3. *Ann.* 58.; et *Fabium Pictorem* apud *Gell.* 10. 15. erat flamen, qui Jovis sacro ministerio a Numa rege assignatus est. Hic maxime dignationis erat inter quindecim Flamines, ut *Festus* docet p. 154. 26. *Müll.* Multa de cæremoniis ad eum pertinentibus *Gell.* loc. cit. — Hinc ¶ 3. **Dialis** est etiam ad flaminem dialem pertinens. Sic **dialis sancta conjux** est uxor flaminibus diælis apud *Ovid.* 6. *Fast.* 225. — **Dialis apex** erat gestaveo capitis flaminis diælis. *Liv.* 6. 41. *ad fin.* Cuiilibet apicem dialem, dammodo homo sit, imponamus. — **Dialis sacra** erant ea, quæ a flamine diæli fiebant. *Tac.* 3. *Ann.* 58. Sæpe pontifices diælia sacra fecisse, si flamen valetudine aut munere publico impeditur. — **Diale Flaminium** apud *Sueton.* *Aug.* 31. **FLAMINIUM**. — **Dialis cæna** lautissima erat, quæ præbatur a flamine diæli, quo die sacerdotium inibat. *Seneca Ep.* 123. Hæc qualecumque cæna, diæli jucundior erat. *Alti tamen leg.* aditiali. **V. ADITIALIS**.

B) **Dialis** potest etiam a die derivari (Cf. tamen *Dis, Dies et Diespiter*). Hinc jocus *Cic.* in eum, qui uno tantum die consul fuerat, apud *Macrob.* 7. *Saturn.* 3. (quem tamen *Id.* 2. *ibid.* 2. M. Otacilio tribuerat). Solent esse flamines diæles: modo consules diæles habemus. *Inscript.* apud *Cajetan.* *Migliore*, *Curæ poster.* ad *M. Junii Pudentis inscript.* p. 21. BÆBIOLO FILIO DIALIQ. BÆBIVS NEGOTIATOR HISPANICI PATER. nempe Q. Bæbivus pater filiolum suum Bæbiolum dialem appellat, quod is uno eodemque die et in lucem prodierit et fato concesserit.

DIÄLLÄGE, es, f. 1. διαλλαγή conciliatio, figura est, cum multa argumenta ad unum effectum deducuntur. *Quintil.* 9. 2. 103. sed Græce. Latine enim *consummationem* vocat.

DIÄLÖFS, di' αλοης, malagma et aloë, quod inter recorporativa recenset *Cael. Aurel.* 3. *Turd.* 1. *ad fin.* et 2. *ibid.* 1.

DIÄLÖGISMUS, i, m. 2. διαλογισμός sermocinatio. Enumeratur inter figuras sententiarum, cum orator vel se ipse cum alto, vel alios inter se colloquens inducit: cujus habes exemplum apud *Cic.* 9. *Att.* 18. et 13. *ibid.* 42. Ipsa vox Græca est, et Græca positione, Latinis tamen litteris legitur apud *Jes. Rufinian.* de *figur.* 20. p. 211.

DIÄLÖGISTA, æ, m. 1. διαλογιστής, disserendi peritus, disputator. *Fulcat.* in *Avid.* *Cass.* 3. Ad dens, futurum se *Sergium (scilicet Castellanum)*, si dialogistam occidisset: Antoninum (A. e. M. Aurelium) hoc nomine significans, qui tantum enituit in philosophia, et in pueritia dialogos scripserat.

DIÄLÖGUS, i, m. 2. διαλογος, disputatio, colloquium duorum, vel plurium inter se. *Cic. Brut.* 60. 218. Cum disputatio esset inter eos, ut est consuetudo dialogorum. *Id.* 1. *Fam.* 9. *ad fin.* Scripsi etiam tres libros in disputatione ac dialogo, de Oratore. Adde *eumd.* 13. *Att.* 42., ubi et dialogi familiaris exemplum habes; *Quintil.* 5. 14. 27. et alibi; et *V.* voc. præced.

DIÄLUTENSIS, e, adject. ut *purpura dialutensis* ex genere pelagiarum. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 37. 61. (131). Est longe optimum purpuris dialutense, idest vario soli genere pastum. *Salmas.* legit *dislocense*; *Sillig.* vulgatam lectionem tuetur. *Forcellinus* vocem deducit ex Gr. διαλυτός *dissolutus*: sed videtur potius esse vox hybrida ex δια et *lutensis*, ita ut *dialutense purpure* genus sit medium inter *lutens-*

se et algense, quæ a *Plinio* *ibid.* memorantur. *V.* integrum locum.

DIALYSIS, is, f. 3. διαλύσις dissolutio. Ita appellatur species hyperbati, cum ordo orationis, interposita sententia, diducitur, ut (*Virg.* 11. *Æn.* 12.). Tum socios (namque omnis eum stipata legebat Turba ducum) sic incipientis hortatur ovanles. *V.* **HYPERBATUM** *Rutil. Lup.* p. 5. Hoc schema contrarium est superiori (scilicet polysyndeto). Nam, demptis omnibus articulis, sententiæ divisæ (rectius fortasse divisæ) pronuntiantur.

DIALYTON vel dialuton, i, n. 2. διάλυτον, est species hyperbati, qua conjunctiones omittuntur, ut (*Virg.* 4. *Æn.* 12.) ite, Ferte citi flammæ, date vela, impellite remos. Hæc *Charis.* 4. p. 246. et 251. *Putsch.* et *Diomed.* 2. p. 442. et *Donat. de schematib.* p. 1774., omnes tamen Græcæ. Latine occurrit apud *Isid.* 1. *Orig.* 25. 20. Dialyton, vel asyndeton figura est, quæ e contrario sine conjunctionibus solute ac simpliciter effertur, ut: Venimus, vidimus, placuit. Adde *Jul. Rufinian.* de figur. p. 240.

DIAMANNÆ, διά μάννης, malagma ex manna compositum. *Cæcl. Aurel.* 1. *Acut.* 18. in fin.

DIAMASTIGOSIS, is, f. 3. διαμαστιγώσις flagellatio, a præpos. διά et μαστιγῆ, ἴσος, flagrum, scutica, vibex, unde μαστιγῶν flagello. Est vox *Tertull.* ad *Martian.* 4. Cf. *eum.* *Apolog.* 50.

DIAMELITON, διά μελιτων, h. e. medicamentum ex melle præcipue compositum. *Theod. Priscian.* 4. f. sub *init.* Postea diameliton solves cum ceroto, et potes: deinde junges in ipsa diameliton etiam aliquantum diaspermation, et, quum melius habere coeperit, das potionem athanasiam in aqua calida et cochlear unum mellis.

DIAMELILOTON, διά μελιλωτων, malagma ex melilotto. *Cæcl. Aurel.* 1. *Tard.* 3. Tum malagmata apponenda, ut diachylon, aut diamelilotum (lege diameliloton), aut diasampsucum. *Id.* 2. *ibid.* 1. Utiur etiam acopis, ut est diasampsucum et diamelilotum (lege diameliloton).

DIAMEROS. *V.* DIALEXANDRIAS.

DIAMETER vel

DIAMETROS, on, adject. διάμετρος, ad diametrum pertinens. *Firmic.* 4. *Mathes.* 1. a *med.* Si luna istum cursum diametra radiatione respexerit. *Boeth.* *Aristot. Analyt.* pr. 1. 23. p. 487. Quoniam diameter est: asymmeter. *Id.* *ibid.* p. 469. Diameter incommensurabilis. Adde *eum.* *ibid.* p. 494., 515., et alibi sæpe. — Sic *Capell.* 7. p. 240. Hunc numerum (quinque) quis neget esse diametrum? Nam de eadē perfectio circulusque hujus hemisphærio disseccatur. h. e. quinque est pars dimidia numeri decimani. — Hinc

Diāmetros, i, f. 2. διάμετρος, scilicet γραμμή, est recta linea figuram et æquæ secans; ut *diametros orbis* est linea, quæ sic a summo ad imum tenditur circulum, ut per centrum eat, a διαμετρέω *dimetior.* *Colum.* 5. *R. R.* 2. 7. Esto area rotunda, cuius diametros habeat pedes septuaginta. *Vitruv.* 10. 9. 1. *Schneid.* Per mediam diametron. Adde *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 20. ubi diametron diligenter describit. *Firmic.* 4. *Mathes.* 1. De diametro respicere.

DIAMETRUM, i, n. 2. absolute, substantivorum more, dicitur id, cui ad justam mensuram aliquid deest τὸ ἀλλείπον ἀπὸ τοῦ δικαίως μετρεθέντος, v. gr. cum aliqua species certa mensura tradita in minori quantitate redditur. Hoc sensu est quod τῷ μέτρῳ ἀβασί, ut *epimetrum* quod supra mensuram additur, *symmetrum* quod secundum mensuram datur; et usurpant *Impp. Honor. et Theodos.* *Cod. Theod.* 13. 5. 38. et *ibid.* 9. 5.

DIAMETRALIS, e, adject. qui ad diametrum pertinet. *Lib. Colum.* in *Grom. vet.* p. 225. Ab oriente ad occidentem qui in groma sunt designati, qualis diametralis appellatur.

DIAMETRUS et

DIAMETRUM. *V.* voc. præced.

DIAMICTON, διά μικτων, h. e. per res admixtas; tot ejus generis, quo *diacodion*, etc. Architecti mædicos parietes farcire fractis cæmentis, diamicton vocant, *Plin.* teste 36. *Hist. nat.* 22. 51. (172.), ut quidem legendum esse contendit *Havduin.* Itali dicunt *murare a cassa*, nostrates vulgo a *cassella.* *V.* **EMPLECTON.** Ceterum *Schneiderus* in adnot. ad *Vitruv.* 2. 8. *init.* in loco *Plinii* mov. cit. pro *diamicton* legendum putat Græcis litteris διαμικτών; at

Sillig. legit *diatoichon*, διά τοίχων, h. e. ex parietibus vel muris.

DIAMIRTON, διά μύρτων, decoctio myrti. *Kärcherus* recte putat *diamirton* legendum esse pro *diamirrhon* (quod exhibent vulgati libri) apud *Cæcl. Aurel.* 3. *Acut.* 3. 18.; namque ipse *Cæcl. ibid.* § 17. rem ita esse aperte declarat.

DIAMISYOS et minus recte

DIAMISUS, διά μίσους. Vox composita ex διά per et μίση, ἴσος. *V.* **DIALEPIDOS.** Ita appellatur collyrium, de quo ita *Marcell. Empir.* 9. Collyrium diamisys quod facit ad aspritudines oculorum tollendas, et ad lacrimas substringendas, componitur sic: misy combures hoc more etc. *Inscript.* apud *Tôchon*, *cachets des oculist.* p. 22. TI. IVLII CLARI DIAMISVS AD VETERES CALIGINES. *Alia ibid.* p. 55. L. IVNI PHILINI DIAMISVS AD DIATHESES TOLLENDAS.

DIAMERIE, es, f. 1. διαμερία, divisio, seditio, factio. *Plin.* 10. *Ep.* 117. et *Trajanus* apud *eum.* *ibid.* 118., ubi alii legunt *dianome*, quæ vox distributionem significat, Græcè *διανομή*, ut nolet largitionem seditionis movendæ causa institutam, quæ alias *sportularum distributio* appellatur. Recentiores philologi posteriorem lectionem, h. e. *dianome*, tuerunt.

DIAMORON et minus recte

DIAMORON, i, n. 2. διά μόρων (*V.* **DIACODION**) compositio ex succo mori agrestis et melle concocto: ut docet *Theod. Priscian.* 1. 15. sub *init.* Similiter et diamoron jurat; quod sic conficere consuevimus, ut ad duas partes succi mororum una mellis adhibeatur. — Ceterum *diamoron* indecl. occurrit apud *eum.* *Theod. Priscian.* 1. 14. et *Isid.* 1. *Orig.* 9. 9.; et *diamoron*, i, 2. apud *Pallad.* 10. *R. R.* 16.

DIAMYGDALON, δι ἀμυγδαλῶν, malagma ex amygdalis. *Plin. Valerian.* 4. 51. Fit medicamentum ex amaris amygdalis, quod *Dioscorides* *diamygdalon* appellat. *Rectius fortasse Græcè scribenda est vox.*

DIANA, æ, f. 1. Jovis filia, quæ venando silvas incoluisse fertur. *V.* **ONOM.** — Hinc metonymice ponitur pro venatione. *Martial. Spectac.* 12. Inter Casaræ discrimina sæva Dianæ Fixisset gravidam cum levis hasta suem.

DIANARIUS, a, um, adject. ad Dianam pertinens. *Veget.* 2. *Veterin.* 67. Caput ejus purgabis radice Dianaria, quam Antemisiâ dicimus. *Id.* 3. *ibid.* 33. *extr.* Radicem Dianariam, id est herbæ Artemisiæ; in pulverem rediges.

DIANATICUS, i, m. 2. sacerdos Dianæ cultui adiectus. *Maxim. Turinens.* qui obiit post ann. a Chr. n. ccccxxv., apud *Murat. Anecd. Lat.* T. 4. p. 100. Cum videris saucium vino rusticum, scire debes, quoniam, sicut dicunt, aut dianaticus, aut harsup est: insaum enim nomen amentem solet habere pontificem; talis enim sacerdos parat se vino ad plagas dæ sæ, ut, dum est ebrius, pœnam suam miser ipse non sentiat.

DIANITIS, idis, f. 3. myrrhæ genus. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 16. 35. (69). Tertia myrrha Dianitis. *Harduin.* *ibid.* putat ita appellatam a Dia insula: alii leg. *Tamnatis* a Tamna oppido Sabæorum in Arabia, de quo *Plin.* 6. *ibid.* 28. 32. (153). *Sillig.* vulgatam lectionem retinuit: in postremo autem loco pro *Tamna* legit *Thomna*.

DIANITRUM, i, n. 2. διά νιτρων, medicamentum, de quo ita *Cæcl. Aurel.* 3. *Tard.* 8. 113. Et similis virtutis (h. e. recuperativa: curationis) epithema, ut est quod appellatur *dianitrum*, ex fœco atque nitro atque absinthio confectum.

DIANIUM, ii, n. 2. locus Dianæ sacer, Dianæ templum, apud *Liv.* 1. 48. et *Paul. Diac.* p. 74. 12. *Müll.*

DIANCEA, æ, f. 1. διάνοια cogitatio, apud Rhetores est figura, quom factum vel eventus ad mentis cogitationem significandam proponitur. *Jul. Rufinian.* de figur. 18. p. 240.

DIANOME, es, f. 1. διανομή. *V.* **DIAMERIE.** **DIORIGANUM** vel *dioriganum*, i, n. 2. δι' ὀρίγωνων, medicamentum et origano herba (*V.* *Origanum*) memoratum a *Cæcl. Aurel.* 3. *Tard.* 8. 114.

DIAPANTON, διά πάντων, per omnia, in omnibus. *Inscript.* apud *Murat.* 759. 1., quæ est apud *Orell.* 2627. M. AVRELIO AVGG. LIB. ACILIO SEPTENTRIONI PANTOMIMO SVI TEMPORIS PRIMO, HIERONICAE SOLO IN YBBE CORONATO DIAPANTON AB IMPP. DD. NN.

SEVERO ET ANTONINO AVGG. h. e. qui in omnibus certaminibus coronam accepit. *Alia* apud *Orell.* 2628.... **AVREL. APOLAVSTO** HIERONICO BIS CORONATO ET DIAPANTON PARASITO ET SACERDOTI APOLLINIS AVGGVST. CAÏVÆ MAXIMO. Hic a *Mommsenio* refertur inter paucos lapides Amerinis certo genuinos (*Ber. d. S. Ger. d. Wissensch.* 1849. p. 259.); nihilo tamen minus *Henzenio* certe suspicionem nonnulla verba, quæ *ibid.* leguntur. *Alia* apud *Gruter.* 313. 8., quæ est apud *Orell.* 2460. L. AVRELIO APOLAVSTO MEMPHIO AVGG. LIB. HIERONICAE CORONATO ETTON DIAPANTON. nempe τῶν διαπάντων (Græci enim vulgo in hac voce alligæ δ̄ pro τ pronunciantur), h. e. pentathlus. *V.* *Schiassi*, *Lex. Marcell.* cl. 1. p. 385.

DIAPASMA, atis, n. 3. διαπάσμα, flos, aut herba, aut quipiam alid odoriferum siccatum, nitumque in pulverem, aut in pastillos redactum, quod corpori inspergitur, aut ore manditur ad varios usus seu medicinæ, seu luxus: a διαπάσσω *inspergo.* *Plin.* 13. *Hist. nat.* 2. 3. (19). Sicis odoribus constant, quæ diaspasma vocantur. *Id.* 21. *ibid.* 19. 73. (125). de rosis. Diapasmata inde sunt ad sudores coercedos, ita ut a balneis inarescant corpori, dein frigida abluantur. *Id.* *ibid.* 19. 77. (133). Bacchar tunditur in diaspasmata: vestibus odoris gratia inseritur. *Martial.* 1. 88. Quid, quod olet gravius mixtum diaspasmate virus? etc.

DIAPASON, διά πασῶν, h. e. per omnes vel ex omnibus. — a) Saut due voces ejusdem generis, acuta et gravis, symphoniam constituentes, quæ septem tonis constat, seu sex integris vocibus et duabus dimidiatis, ita dicta, quia complectitur universalem concentus, ut *Plin.* 2. *Hist. nat.* 22. 20. (84). loquitur. Adde *Vitruv.* 5. 4. ad fin. et *Capell.* 9. p. 316. et 322. — b) *Disdiapason*, δις δὲ πασῶν, h. e. bis per omnes, continet bis symphoniam modo dictam, seu tonos quatuordecim. *Vitruv. loc. cit.* — c) *Diapente*, διά πέντε, h. e. per quinque, seu ex quinque; est symphoniam quatuor integris vocibus constans et semitonia. *Vitruv. loc. cit.* Hanc *Capell.* 9. p. 316. symphoniam quinariorum, et *ibid.* p. 325. *pentachordum* vocat, et *Censuram de die nat.* 10. n. 0. eam inveniri ait, ubi ponderum chordarum discrimen in sesquialtera est proportio, quam duo faciunt ad tria collata, quod *ἡμιδικον* appellat. Cf. et *Capell.* 9. p. 322. — d) *Diatessaron* διά τεσσάρων, h. e. per quatuor, seu ex quatuor, complectitur tonos tres et dimidium. *Vitruv. ibid.* *V.* etiam *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 6. et 2. *ibid.* 1. et *Capell.* 9. p. 321. — Hæ voces ejus generis sunt, cujus *diacodion*, *diaglaucion*, etc.

DIAPEGANON, διά πηγῶν, antidotum e ruta confectum. *Plin. Valerian.* 4. 3. Unum (*antidotum*) alibic diapeganon dictum.

DIAPENTE. ¶ 1. *V.* DIAPASON sub c. ¶ 2. *Diapente* est etiam potio apud *Veget.* 1. *Veterin.* 10. 6. *Schneid.*, quæ ex quinque rebus constat, myrrina nempe, gentiana, aristolochia, baccis lauri, rursura eboris. Adde *eum.* 1. *ibid.* 3. 36. et 6. *ibid.* 8. 6. et 8.; et *Pelagon. Veterin.* 1. 1. et 31. 1.

DIAPHONIA, æ, f. 1. διαφωνία. *Isid.* 3. *Orig.* 19. 3. Cujus (*symphonica*) contraria est diaphonia, id est voces discrepantes et dissonæ.

DIAPHORA, æ, f. 1. διαφορά, differentia; a διαφέρω *differo.* Est hoc nomine schema rhetoricum, quod fit, cum verbum iteratum aliud significat, ac significavit primo dictum. Hæc *Rutil. Lup.* de figur. sent. et *eloc.* 1. 11. Cujus ærumnæ quemvis extrariorum hominem, modo hominem, commovere possent. Est vero correctiois affinis. *V.* *Correctio.* Vox Græca est, et Græcè scribenda.

DIAPHORESIS, is, f. 3. διαφορησις, apud Medicos ¶ 1. Est evacuatio, seu evaporatio, quæ fit per poros corporis; a διαφέρω *dissipo, digero, discutio.* *Theod. Priscian.* de *dieta* 11. ¶ 2. Item solutio, defectio virium. *Cæcl. Aurel.* 1. *Acut.* 15.

DIAPHORETICUS, a, um, adject. διαφορητικός, disiliendi, evaporandi, digerendi vim habens. *Cæcl. Aurel.* 1. *Acut.* 17. Diaphoretica solutio. et 2. *ibid.* 10. Effectus diaphoreticus. — Hinc

Diaphoreticus, i, m. 2. est idem ac cardiacus. *Cæcl. Aurel.* 2. *Acut.* 32. Est etiam gravius diaphoreticum delirare. *Theod. Priscian.* l. 2. part. 1. c. 13. Cataplasmata vero omnia adhibenda sunt, quæ diaphoreticis ordinala sunt.

DIAPHRAGMA, atis, n. 3. διάφραγμα; a διά in-

ter et ζράγμα septum; membrana quae cor et pulmones a jecore et liene distinguit, septum transversum. *Cael. Aurel. 2. Tard. 12.* Et magis si ex diaphragmate, quod nos jamdudum discretorium dicimus. *V. INTERSEPTUS.*

DIAPŌRESIS, is, f. 3. dubitatio, διαπόρσις; a διαπόρσις dubito. *V. ADDUBITATIO.*

DIAPŌRÉTĪCUS, a, um, adject. ad diaporesin, hoc est dubitationem pertinet, in quo dubitatio est. *Cur. Fortun. Art. rhet. schol. 1. p. 59.* Diaporeticum genus.

DIAPRĀSŌN, diā práσων, medicamentum ex porris, quae Graece πράσα; ejus nomenit *Theod. Priscian. lib. 2. part. 2. cap. 8.* Ita pro diapresion legendum esse conieci.

DIAPSALMA, ális, n. 3. διαψάλμα. *V. PSALMA.*

DIAPSŌRICUM, i, n. 2. ex diā per et ψωρικός psoricus, *V. DIALEPIDOS*; collyrium ad oculorum caliginem dissipandam, ejus nomenit *Marcell. Empir. 9. Inscript. apud Töchon cachets de oculist. p. 53. l. JYNI PHILANI DIAPSORICVM AD GENARVM SCISZYBAM ET CLARITATEM. Alia apud eumd. ibid. p. 61. l. CAP. SARCINI DIAPSORICVM AD CALIGINEM. et p. 65. THRONINI DIAPSORICVM OPOBALSANATVM AD CLAR.*

DIAPSŪCHON epithema, διαψύχων επίθεμα, apud *Plin. Falernian. 1. 6.* (ubi perperam diapsicon scribitur) est medicamentum refrigerans: ex diā per et ψύχος refrigeratio.

DIĀRHŌDŪ. V. DIALEXANDRIAS.

DIĀRHŌDŌN, i, n. 2. διαρρόδων, collyrium a Galeno aliusque vetustis Graeciae medicis memoratum: a diā per et ρόδον rosa, quia et rosis praecipue componitur. *V. DIALEPIDOS. Inscript. apud Töchon, cachets des oculist. p. 22. TI. JYNI CLARI DIAPHODON POST IMPERATVM. Alia apud Hoff. Antiq. Gall. p. 81. M. JYNI CLARTONIS DIARHODON AD FEROREM. Adde Marcell. Empir. 8. n. 3. et Theod. Priscian. 4. 1. — NB. De alia hujus vocis significatione. *V. ONOM.**

DIĀRICES, is, n. 2. collyrii nomen: ex diā per, et ἔριχη erice, compositum. *Töchon, cachets des ocul. p. 61. M. VLEPI HERACLEIS DIARICES. V. Spon. Miscell. ant. p. 237.*

DIĀRĪPHŌN. V. DIALEXANDRIAS.

DIĀRHŌŌN, diā róων, medicamentum ex melle punicis (a róα malus punica) constans. *Cael. Aurel. 3. Tard. 2.* Dandum quoque medicamen confectum, quod diaporon appellamus: item diamoron, sive diarhoon, et lis similia. *Vulgatis libri habent diarous vel diarhoos: ipse diarhoon legendum conieci, praecipue quod Cael. Aurel. ibid. paullo ante dixerit sive mali puniti dulcis, vel acidi succus. Adde eumd. 2. ibid. 4. ad fin.*

DIĀRĪVM, ūi, n. 2. De num. sing. *V.* quae dicta sunt infra sub 2. — Ceterum ¶ 1. *Diaria, orum,* sunt victus quotidianus, id est quod in unius diei cibum servis et ancillis demensum datur. *Horat. 1. Ep. 11. 10.* Cum servis urbana diaria rodere mavis. *Martial. 11. 108.* puerique diaria poscunt. *Petron. Satyr. 136.* Anseres, qui medio die solebant ab anna diaria exigere. Adde *eumd. ibid. 75. Cic. 8. Att. 14.* Caesar lis diaris militum celeritatem incitat, ut timent, ne citius ad Brundisium, quam opus sit, accesserit. nempe stipendia majora in singulos dies mittibunt promitteado. — Etiam alimenta, quae quotidie dabantur carcere inclusis, *diaria* dicuntur. *Seneca 4. Controv. 27. ad fin.* Cum introductus esset ex carcere in senatum, postulaturus ut diaria acciperet. — *Post aellum diaria non sumo proverbium est apud Petron. Satyr. 24. extr., de quo V. in ASELLVM. ¶ 2. Charis. 1. p. 21. Putsch. recenset inter ea nomina, quae singulari numero carent. Alio tamen sensu habet singulare, nempe cum significatur libellus, in quo acta singulorum dierum perscribuntur. *Sempron. Asell. apud Gell. 5. 13.* Annales libri, quod quoque anno gestum sit, id demonstrant, quasi qui diarium scribunt, quam Graeci εφημερίδα vocant. Adde *Isid. 1. Orig. 43. 1.**

DIĀRRHŌEA, ae, f. 1. διάρροια, ex diā et ῥέω, profluxum ventris. *Cael. Aurel. 3. Acut. 19.* Huius passioni (in rheumatismo) similis ac vicina est diarrhoea. (in qua ultimorum partium est profluxum. *Theod. Priscian. 1. 2. part. 1. c. 13.* Est etiam hoc simile in diarrhoea periculum. Adde *Isid. 5. Orig. 7.*

DIĀRRHŌICŪS, i, m. 2. qui diarrhoea laborat.

Theod. Priscian. lib. 2. part. 1. cap. 13. init. Est etiam hoc simile in diarrhoea periculum. Sed eo distat, quod diarrhoici sola ventris molestia — fatigantur. *In edit. Ald. legitur diarrhoici; pro quo diarrhoici legendum putavi ex analogia cum v. haemorrhoeicus.*

DIĀS, adis, f. 3. *V. DYAS.*

DIĀSAMPŪCUM, i, n. 2. diā σαμύζων, medicamentum ex majorana herba, vel amaro, memoratum a *Cael. Aurel. 3. Tard. 8. 117.* Sic *Id. 3. ibid. 2. ante med.* Si ventositate fuerit stomachus affectus, adhibendum diasampucum, sive diaspermation. Ad locc. ex eodem *Cael. Aurel. cit. in DIAMELILOTON.*

DIĀSCILLĒS, diā σκίλλης, electarium e scilla confectum, ejus nomenit *Cael. Aurel. 3. Tard. 1.*

DIĀSCILLĪŪ, quasi diā σκίλλου, a σκίλλα. *Marcell. Empir. de Medic. p. 116. Ald. et 20. a med. in alius edit.* Confectio acetii diascillia ad digestionem et stomachi vitia. Est acetum scillinum, ut vocatur a *Plin. in Hist. nat. V. SCILLINUS.*

DIĀSCHISMA, ális, n. 3. διάσχιμα; vox ad musicam pertinens, ejus de significatione *Boeth. 3. Music. 8. p. 1115.* Schisma est dimidium commatis: diaschisma vero dimidium diesese, id est semitonii minoris. Adde *eumd. ibid. saepe.*

DIĀSMYRNES, diā σμύρνης, vel

DIĀSMYRNŌN, i, n. 2. διασμύρνον, ex diā per, et σμύρνα, ης σμύρνα. *V. DIALEPIDOS.* Collyrium diasmyrnes a *Marcell. Empir. 9. et Scribon. Compos. 26.* memoratum. *Inscript. Iubilati in Gallia reperta prope Châlons-sur-Saône, edita vero in Magaz. Encyclop. an. 1809. Mars. p. 105.* REGINI DIASMYRNES POST LIPPITVDINES EX OVO PRIRVM. *Alia apud Töchon, cachets des oculist. p. 31. Q. JYNI TAVRI DIASMYRNVM POST IMPETVM Adde aliam apud Murat. 508. 3.*

DIĀSOSTES, ae, m. 1. διαώστης, a praepos. diā et σόςωσ custodio, tuor, fuit militum genus, cui civitatum custodia tradita erat, ne quis contra principem aliquid conaretur. *Julian. Epit. nov. 123. § 532. et 537.*

DIĀSPERMĀTION. V. voc. seq.

DIĀSPERMĀTŌN, diā σπερμάτων, medicamentum genus, a diā per et σπέρμα semen, quia, ut ait *Isid. 4. Orig. 9. 9.*, ex semilibus componitur. *V. DIAMELITON et POLYARCHION. — Apud Cael. Aurel. 3. Tard. 2. ante med.* legitur et diaspermation, nisi forte mendum sit. *V. locum cit. in DIASAMPUCUM.*

DIĀSTĀCŌN, di' αστάκων, eclegmatium stypticum ex astacis, h. e. cancri marinis. Memoratur a *Theod. Priscian. lib. 2. part. 2. cap. 9. a med. ed. Ald.*, qui *diasthacon* legit: ipse vero diastacon legendum conieci: viderint erudit.

DIĀSTĒMA, ális, n. 3. διαστήμα. Corripuit paenultimam, sed non est imitandum *Sidon. carm. 13. 64.* Sic placidam Paphien servare diastema quintum. — Ceterum diastema est spatium, intervallum, distantia: a διάστημα disto, separor, seorsum sto. — a) Verbum est mensorum. *Frontin. in exposit. form. p. 33. Goes.* Quoties ex uno duorum punctorum diastemate duo pares circuli exeunt, et mox. Si tres circuli pares fuerint inter se aequali diastemate conveli. — b) Item astronomorum. *Sidon. 8. Ep. 11. post med.* In diastemate Zodiaco. *Id. epist. praefixa carm. 14.* Mentio centri, proportionis, diastematum, climatium. — c) Item musicorum. *Capell. 9. p. 321. de Musica.* Diastema est vocis spatium, quo acuta et gravior includitur. *et Isid. 2. Orig. 19. 5.* Diastema est vocis spatium, ex duobus, vel pluribus sonis aptatum. *Censorin. de die nat. 13.* Intervalla musicis diastematis congrua. — d) Item medicorum. *Veget. 1. Veterin. 22. 3.* Pridae quam venia pulsetur, sustententur jumenta levioribus et parioribus cibis, ut per diastema composito corpore sint, non turbato per indigestionem.

DIĀSTĒMĀTĪCŪS, e, on, vel *Latina positione* DIĀSTĒMĀTĪCŪS, a, um, adject. διαστηματικός δίვისυς, ut diastematica vox apud *Capell. 9. p. 318.*, cui oppositur continua. Sic *Boeth. Music. 1. 12. p. 1379.* Diastematicae autem est ea (vox), quam canendo suspendimus.

DIĀSTŌLE, es, f. 4. διαστολή κίλατιο, a δια-στέλλω diduco, lato, aperio. — Diastole ¶ 1. Dicitur dextera pars circuli ad imas litteras apposita (quam nos Itali virgula vocamus) qua nota male

cohaerentia scribendo discernuntur, ut in illo *Virg. 2. Aen. 413.* Tum Danai, gemitu, atque ereptae virginis ira. *et 8. ibid. 83.* Procubuit, viriditque in litore conspicitur sus. Haec *Diomed. 2. p. 430. Putsch. Priscian. de accentib. p. 1287.*; *et Isid. 1. Orig. 18. 7. ¶ 2.* Item diastole est, cum epitheton aliquod nomini apponitur distinguendi causa, ut si dicas *dolum malum*, ut distinguas a bono. *V.* in hanc rem verba *Donati* in voce DOLUS. — *NB.* Diastole Graeca quoque vox est, Grammaticis familiaris; et ita dici solet figura, quo syllaba natura brevis producitur, vel simpliciter, vel geminatione ejusdem consonantis; quae etiam ectasis dicitur. *Virg. 1. Aen. 6.* Italiam fato profugus, Lavinaque venit Littora. *Id. 2. ibid. 715.* Relligione patrum multos servata per annos.

DIĀSTŌLEUS, ei, m. 2. διαστολεύς. Idem quod diastoles, a praepos. diā et στέλλω mando, mitto. Occurrit in *Cod. 4. 69. 4.*

DIĀSTŪLOS, on, adject. διάστυλος, columnas habens variores: a diā (quod separationem aliquando significat) et στύλος columna. Species aedium sunt quinque: Pycnostylos, idest crebris columnis (a πυκνός densus, spissus). Systylos, paullo remissioribus (a σύς, cum, simul). Diastylos, amplius spatii intercolumniorum patentibus: rarius quam oporteat inter se diductis, Aræostylos (ab ἀραιός rarus). Eustylos, intervallorum justa distributione (ab εὖ bene). Ergo Pycnostylos est, ejus intercolumnio unius et dimidia: columna crassitudo interponi potest: Systylos, in qua duarum columnarum crassitudo: Diastylos, in qua trium: Aræostylos, in qua plurium. Eustylos eam habet rationem, ut in intervallis spatia duarum columnarum et quarta partis crassitudo intersit, etc. Haec *Fitzus 3. 3. 1. et seq.*; *et 3. 4. 3. et seq. Schneid. — De quantitate paenultima in his vocibus, V. in STYLUS.*

DIĀSYCĀMINŪM, vel

DIĀSYCĀMINŌN, i, n. 2. diā συκαμίνων, medicamentum ex sycamore, apud *Cael. Aurel. 3. Tard. 8. 115.*, *et 2. ibid. 7. et 13.*, quibus postremis locis diasycaminum legitur.

DIĀSYRNES. V. DIALEXANDRIAS.

DIĀSYRMOS, i, m. 2. διασυρμός elevatio, h. e. depressio: est figura sententiarum, in qua laudantes, quae dicuntur ab adversariis dissolvimus; qualis est in *Muraeniana* totus ille in *Sulpicium* locus de jure civili. *Ita Capell. 5. p. 172.* Adde *Aquilam Rom. p. 10. Capper.; Jul. Rufinian. de fig. 5.; et Isid. 2. Orig. 21. 42.*

DIĀSYRTICE, per diasyrum, seu irrisionem. *Servius ad Virg. 2. Aen. 193.*

DIĀSYRTĪCŪS, a, um, adject. διασυρτικός, ad diasyrum pertinens. *Diasyrticum dictum est*, quo laudantes aliquid simul elevamus et carpinus. *Spartian. Carac. 10.* Non ab re est, diasyrticum quiddam in eum dictum addere. Nam cum Germanici, et Parthici, et Arabici nomeo adscriberet, Pertinax dicitur joco divisisse: Adde, si placet, etiam *Geticus Maximus*: quod *Getam* occiderat fratrem, et *Goti* *Getae* dicerentur. *Hieronym. 1. advers. Rufin. n. 1.* Diasyrtica praedicatio.

DIĀTESSĀRON, diā τεσσαράρων. *Xeron diatessaron est medicamentum ex quatuor speciebus constans. V. XERON. — De alia significatione, V. DIAPASON.*

DIĀTHĒCA, ōrum, n. plur. 2. a διαθήκη: testamentum, vel hereditas ex testamento proveniens. *Martial. 12. 2.* O quantum diatheca valent, et quinque comati! *Al. melius leg. diatreta.*

DIĀTHĒRIACŌN, diā θηριακῶν, medicamentum ex theriacis constans, memoratum a *Theod. Priscian. lib. 2. part. 1. cap. 8. V. THERIACUS.*

DIĀTHĒSIS, is, f. 3. διάθεσις, oculorum inorbus. *Inscript. apud Töchon, cachets des oculist. p. 55. JYNI TAVRI CROCOD. DIANISVS AD DIATHESIS ET N. X. V. allam in DIAMISVS.*

DIĀTHŪRVM, i, n. 2. διαθύρον idem ac πρόθυρον prothyrum: a praepos. diā per, vel πρό ante, et θύρα janua. Sunt qui putant esse repagulum ligneum versatile, quod januis praefigitur ad arcenda vehicula et jumenta, Italice sbarra: alii rectius arbitrantur, hoc nomine significari parvum illud tectum quadratum, vel rotundum, arcuatum, vel pyramidatum: binis, vel quatuor columnis suffultum, quod etiamnum existat Romae, et alibi ante januam quarundam basilicarum. *Guil. vero Bechi in Mus.*

Forb. T. S. Scavi di Pomp. p. 4. probat, diathyrum fuisse spatium illud domus, quale in monasteriis inter binas januas positum Itali nunc vocant *porteria*, et in quo morantur adeuntis eadem monasteria, antequam interius admittantur. Græce legitur apud *Vitruv. 6. 7. 3. Schneid.* Prothra Græce dicuntur, quæ sunt ante januas vestibula: nos autem appellamus prothra, quæ Græce dicuntur *διὰ θυράων*. — Aliquando prothra dicuntur vela ante januas cubiculorum in ædibus, Italice *portiere*. *Pompon. Dig. 50. 16. 245.* Labeo ait, prothrum, quod in ædibus interdum fieri solet, ædium esse. *Ulp. ibid. 33. 7. 12. § 23.* Prothrum domus, si velamen est, instrumento domus continetur.

DIATOICHON, i, n. 2. *διὰ τοίχων*. *V. DIAMICTON.*

DIATONICUS, a, um, adject. ut *Modulatio diatonica*, apud *Capell. 9. p. 321. et 325.*

DIATONUM. *V. voc. seq. in fin.*

DIATONUS, a, um, adject. *διὰ τόνου* distentus, extensus: a *διὰ τίνω* extendo. In architectura late-
diatoni dicuntur a *Vitruv. 2. 8. 7. Schneid.* (quos Latine *frontatos* dici ait ibidem) qui duplici fronte totam muri crassitudinem complectuntur. Alii perperam leg. *διὰ τοίχοι*, hoc est penetrantes, a *διὰ τοίχου* perforo, penetra. — Hinc

Diatonium, i, n. 2. absolute, substantivorum more, in musicis est genus modulationis, quod *διὰ τόνου* per tonos procedit: et distinguitur ab harmonico et chromatico. In eo intervalla faciliorem habent, quam in ceteris, distantiam. Tetrachordon diatoni duos habet continuatos tonos cum hemitonio. *Vitruv. 5. 4. 3. Schneid.; et Macrob. 2. Somn. Scip. 4. ad fin.* — Definitur a *Capell. 9. p. 323.* quod tonis copiosum est: ejusque tetrachordos constare ait hemitonio duobus tonis subsequentibus. *V. Petr. Gas-sendi in-manuduct. ad Theor. Musicas c. 3.*

DIATRÉTARIUS, i, m. 2. qui diatræta facit, seu perforat margaritas, gemmas, lapillos. *Imp. Constantin. Cod. 10. 64. 1.; et Cod. Theod. 13. 4. 2.*

DIATRÉTUS, a, um, adject. *διὰ τρητός* toro factus, tornatus, vel in quo tessellato opere aurum, argentumve, aut gemmas insertæ sunt: a *διὰ τρητός* perforo, terebro. *Ulp. Dig. 9. 2. 27. ad fin.* Si calicem diatrætum faciendam dedisti, si quidem imperitia fregit, damni injuria tenebitur, et. — Hinc

Diatræta, ōrum, a. plur. 2. absolute, substantivorum more sunt vasa asfibre facta, toreumata. *Martial. 12. 71.* O quantum diatræta valent! *Al. leg. diatræta.*

DIATRIBA, æ, f. 1. *διὰ τριβή*, locus in quo disputantes, et scholam agentes versantur: itemque ipsa disputatio, dissertatio. *Gell. 17. 20.* Recens in diatribam acceptus. *Id. 1. 26.* Interrogavi in diatriba Taurum, an sapiens traseretur. *Id. 18. 13.* Quidam Dialecticus ex Platonis diatriba.

DIATRITÆUS, a, um, et

DIATRITOS, e, on, adject. *διὰ τριταίος* et *διὰ τριτος*, tertianus. *Cæli. Aurel. 1. Acut. 3.* Alienatio intra diatrîtæum, vel post diatrîtæum tempus. — Et absolute *Id. 3. ibid. 16.* In diatrîto (*h. e.* in febre tertiana) vero erunt primo perungendi. *Cf. Id. 1. Tard. 4.* In tertium diem, sive, ut Græci vocant, diatrîton differantur. Adde *eumd. 1. ibid. 1. et 3., et 2. ibid. 1.*

DIATRITOS vel Latina positione

DIATRITUS, i, f, *διὰ τριτος*. *V. voc. præced. in fin.*

DIATYPÖSIS, is, f. 3. *διὰ τύπωσις*, figura oratoria: a *διὰ τύπων* informo, insinuo. *Capell. 5. p. 172.* Diatyposis est descriptio, vel deformatio, cum, rebus personisque subjectis, et formas ipsas et habitus exprimimus.

DIÁULA, æ, f. 1. est nomen cujusdam plantæ, quam memorat *Apul. Herb. 93.*

DIÁULOS, i, m. 2. *διὰ ὄλου*, spatium duorum stadiolorum in cursu Olympico, vel Circensi, ut *Vitruv. 5. 6. 7. Schneid. docet. Hygin. fab. 173.* His ludis vicerunt Zethus dolichodromo, Calais diaulo, Castor stadio. — Ceterum qui in diaulo curabant, quam a carcerebus ad metam decurrerint, iterum in carceres redibant. *V. Alberti adnotat. ad Hesych. in v. Δίαυλος; et Pausan. Eliac. c. 17. in v. Dolichus in adnotat.*

DIÁXYLON, i, n. 2. *διὰ ξύλων*, lignum interius, sive optimum: a *διὰ* intra et *ξύλων* lignum. Ita vocatur ea planta, quæ et erysiceprum et adipsatheon

dicitur, quæque eadem videtur esse atque aspatathus, quam vocem vide. *Plin. ex Dioscoride, 24. Hist. nat. 13. 69. (112).* Sed et frutex humilior, æque spinosus, in Nisyro et Rhodiorum insulis, quem alii erysiceprum, alii adipsatheon, sive diaxyton vocant. *Alii perperam legunt diacheton, vel diatiron: sed ex Dioscoridis loco simili, ubi διὰ ξύλων dicitur, diaxyton item dicendum probant nuperrimi editores Parisienses.*

DIÁZEUGMËNON, *διὰ ζεύγμενον* disjunctum, disjunctio: a *διὰ ζεύγνυμι* disjungo. *Capell. 5. p. 176.* Diæzeugmenon disjunctum appellamus, cum diversis redditionibus verborum cola disjungimus, sive duo, sive plura, hoc modo: (*Cic. 2. leg. Agr. 31.*) Capuani colonis deductis occupabant; Atellam præsidio communiunt; Nuceriam obtinebant; cetera oppida præsidii derelicta. *V. ANTIZEUGMENON.* Est itaque diæzeugmenon figura rhetorica vel oratoria, quam *Cic. 4. Herenn. 27. 37.* disjunctionem appellat. Porro quæ ex *Cic. 2. leg. Agr. 31.* asferuntur, memoriter tantummodo citantur, aliter enim *ibid.* leguntur. Denique pro diæzeugmenon legendum est diæzeugmenon, quemadmodum *Koppius* et reliqui recentiores legunt etiam apud *Aquilam Rom. de figur. sentent. 43. p. 187. Ruhnk.*, ubi eadem figura eodem vocabulo memoratur. — Porro diæzeugmenon locum habet etiam in musicis, sed Græcis tantum litteris occurrit apud *Capell. p. 315. et init. 316.* Tertius decimus (*sonus*) τρίτην διὰ ζεύγμενον, id est tertia divisarum; quartus decimus διὰ ζεύγμενον διὰ τόνου, quod est divisarum octenta; quintus decimus ἡττη διὰ ζεύγμενον, id est ultima divisarum.

DIÁZEUXIS, is, f. 3. *διὰ ζεύξις* dissolutio; figura est metri, eadem quæ diæresis. *Valer. Prob. 1. Grammat. p. 1438. Putsch.*

DIÁZOGRAPHUS, i, m. 2. *διὰ ζωγράφος*, ita inscribitur liber secundus *Aggeni Urbici*, quia constat variis figuris in ære incisus, quas videre est in editione *Guil. Gœsii*, Amstel. 1674. 4.º *V. et p. 49.*

DIÁZOMA, atis, n. 3. *διὰ ζώμα*, cingulum, circum intermedium: a *διὰ ζώννυμι* cingo, præcingo. *Vitruv. 5. 6. 7. Schneid.* Sunt res, quas in pusillo et in magno theatro necesse est eadem magnitudine fieri, propter usum, uti gradus, diazomata, pluteos, itinera, ascensus. *V. BALTEUS.*

DIBÁLO, as, are, a. 1. a *balo* compositum. *Cæcilius* apud *Farron. T. L. L. 103. Müll.* Tantam rem dibalare, ut pro nullo (*h. e.* nihilo) habuerit. *Scalig. in Conjectan.* Dibalare pro debiactare, non inepte dictum videri posset. Ego puto, dibalare rem, *καταφαγεῖν τὴν οὐσίαν*, bona consumere. Hæc *Scalig.* Sed *Cæcilius* malus est auctor Latinitatis, teste *Cic. 7. Att. 3.* Ceterum dibalare rem videtur idem esse ac delibacterando rem imminuere, sive contemptam reddere.

DIBÁPHUS, a, um, vel

DIBAPHUS, um, adject. *διβαφός*, bis tinctus: a *δὶς* bis, et *βάφω* tingo. Porro purpura dibaphus, nempe bis tincta, dicitur, quia prius cocco, deinde purpura tingebatur. *Plin. 9. Hist. nat. 39. 63. (137).* de purpura. Successit dibapha Tyria, quæ in libras denariis mille non poterat emi. et mox. Dibapha tunc dicebatur quæ bis tincta esset, veluti magnifico impendio, qualiter nunc omnes pæne commodiores purpuræ tinguntur. Adde *eumd. 21. ibid. 8. 22. (45).* Hanc iteratam purpuram vocat *Stat. 3. Silv. 2. 140.* Horatio vero hæc purpuræ sunt *Epod. 12. 21.* Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ. et *2. Od. 16. 35.* bis Afro murice tinctæ — lanæ. — Hinc

Dibâphus, i, f. 2. subaudi vestis, absolute, substantivorum more, est vestis bis tincta, seu purpura. Quia vero purpura utebantur magistratus, hinc allegorice *Cic. 2. Fam. 16. sub fin.* Curtius noster dibaphum cogitat, sed cum infector inoratur. *h. e.* sperat, cupit honores in republi., sed res ei non procedit. *V. Guarini, Continuaz. de Fast. duumv. p. 46.* — Proverbi species est in illo ejusdem *2. Att. 9. ad fin.* Faciant, quos volent, consules: etiam Vatinii struam sacerdoti *διβαφῶ* vestiant. Et dici potest de iis, qui turpem vitam, scelera, aut sordes, magistratum ornamentis occultare nituntur.

DIBATUO, is, ere, a. 3. hinc inde batuo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Nol. Tir. p. 113.*

DIBRACHYS, y, adject. *διβραχύς*, pes metricus idem ac pyrrichius, et pariambus, duabus constans

brevibus syllabis, ut *dear*; a *δὶς* bis et *βραχύς* brevis. *Mar. Victor. 1. Grammat. p. 2488. Putsch. et Diomed. 3. p. 471.*

DĪBRĒVIS, e, adject. idem quod *dibrachys*, duabus syllabis brevibus constans: vox hybrida, a *δὶς* bis, et *brevis*. *Diomed. 3. p. 472. Putsch.* Cuiusdem hunc cursum sibi reperisse testificantur, quo nomine dibrevem pedem nuncupant.

DĪBUCCĪNO vel *dibucino*, as, are, a. 1. idem quod buccino, et translate divulgo, edo, in vulgus spargo. Agnoscitur ut Latinum a *Fel. Longo de Orthogr. p. 2227. Putsch. et a Cassiod. ibid. p. 2294.*; sed caret exemplis.

DĪBUS pro *diis*. *V. DEUS.*

DĪCA, æ, f. 1. *δική* iudicium, causa, actio: a voce Græca allata, quæ primo jus et iustitiam significat, deinde hanc etiam, de qua loquimur, significationem habet. Usurpatur autem in lingua Latina in iis tantum casibus, quos subjecta exempla demonstrant. — a) *Scribere dicam alicui* est actionem intentare, item movere, in jus vocare *Cic. 4. Ferr. 14. 37.* Scribitur Heraclio dica. *Ter. Phorm. 2. 2. 15.* En unquam injuriarum audisti mihi scriptam dicam? Ubi *Donatus*: Dice causa est Græce, quæ fit Latine dica, ut *Acte Acta*, Calliope Calliopa. *Ter. ibid. 4. 3. 63.* Sexcentas scribit mihi dicas, nihil do. Adde *eumd. Adelph. 1. 2. 77.*; *Cic. 4. Ferr. 17. 42.*; et *Plaut. Aulul. 4. 10. 30. Id. Plaut. Pæn. 3. 6. 5.* Cras subscribam homini dicam. *Quintil. 6. 3. 83.* eodem sensu dixit *formulam scribere*. — b) *Dicam alicui impingere* eodem sensu dicitur. *Ter. Phorm. 2. 3. 91.* Si tu illam attigeris, dicam tibi impingam grandem. — *Sortiri dicam* et *dicas* est sortiri iudices, qui de causa cognoscant. *Cic. 4. Ferr. 15. 37.* Quo die sese, ex instituto ac lege Rupilia, dicas sortiturum iste edixerat: paratus ad hanc dicam sortiendam venerat. et mox. Quod lex Rupilia vetaret diebus triginta sortiri dicam, quibus scripta esset. et paullo post. Iste omnibus dieis (al. iudicis) diem distulit, et eam diem constituit, ut hanc Heraclii dicam sorti-ri ex lege posset. — Est autem advertendum, *Ter., Plaut., Cic.* ideo præcipue hoc loquendi genere uti a Græcis ducto, quia fere de Græcis rebus forensibus agunt. Nam hi duo poetæ a Græco sermone ac moribus Fabulas suas transtulerunt: et *Cicero* de Siculis loquitur, quas Græca consuetudine et sermone utebantur. — De dicendi ratione *dicis causa* vel *gratia* etc., *V. DICIS* loco suo.

DĪCABŪLA vel *dicibula*, ōrum n. plur. 2. a *dicax*, nugamenta, fabulae pueriles. *Capell. 5. p. 273.* Inter vatium tumores dicabulis cavillantibus sæpeque contenta *Satyr. Tertull. advers. Valentianum. 20.* Meminerat Ptolemæus puerilium dicibulorum, in mari poma nasci, et arbore pisces. — Etiam *dicibite* legitur in *Gloss. Philox.* Dicibile, *λεπτόν, ῥητόν.* Hoc tamen a *dico*, is derivatum videtur.

DĪCĀCĪTAS, atis, f. 3. proprie significat sermonem cum risu alios incessentem, ut *Quintil. 6. 3. 21.* docet: eminet autem maxime in quadam veluti jaculatione verborum, et inclusa breviter urbanitate, qua sæpe et civiliter simul ingenuæque aliquis præstringitur. Ejus duo sunt genera: alterum quod modo dictum est: altorum scurrile et scænicum. *Cic. 2. Oral. 54. 218.* Duo genera sunt facetiarum: alterum sequabiliter in omni sermone susum, alterum peracutum et breve: illa a veteribus cavillatio, hæc dicacitas nominata est. et *ibid. 60. 244.* Scurrilis oratori dicacitas magnopere fugienda est. Adde *eumd. Oral. 26. 87.* Scurrilis ac sordida, ut ne prætextatis quidem verbis abstineret. et *ibid. 23.* Affectare dicacitatem. Adde *Apul. 1. Met.*

DĪCĀCŪLE, adverb. dicacula ratione, acute, mordendo. *Apul. 1. Met.* In eam dicacule probrum dixerat. *Id. 8. ibid.* Sic præco lurconem tractabat dicaculé.

DĪCĀCŪLUS, a, um, adject. deminut. a *dicax*, loquax, garrulus, acute mordax in dicendo. *Plaut. Asin. 3. 1. 8.* Satis dicaculus es amatrix. *Apul. 2. Met. Lepida* et *dicacula* puella. *Id. 3. ibid.* Dicaculus sermo.

DĪCĀEÖLŪGĪA, æ, f. 1. *δικαιολογία*, est hoc nomine figura rhetorica, qua rei alicujus justitia plena in luce collocatur; a *δικαίος* justus et *λογία* dico. *Rutil. Lup. 3. p. 81.*

DĪCĀSSIT dixerit. *Paul. Diac. p. 75. 45. Müll.* Est qui putat pro dixerit legendum esse dicaverit.

DICĀTE, *adverb.*, cuius Superl. translate tantum occurrit in *Inscript.* apud *Rienter.* 3455. DICATISSIME DEVOTI NVMINI EIVS Fecerunt. h. e. omnino ad dicti ac devoti.

DICĀTIO, ōnis, f. 3. actus dicendi. ¶ 1. Dicitio est actus tradendi, addictio. *Cic. Balb.* 11. 28. Duarum civitatum civis esse nemo potest: non esse huius civitatis civis, qui se alii civitati dicarit, potest. Neque solum dicatione, sed etiam postilluminio potest civilitas fieri mutatio. V. *Klotz* ad *h. l.* vol. 3. p. 1033. ¶ 2. Est etiam titulus honoris. *Imp. Licinius* apud *Lactant. Mort. pers.* 48. ante med. ad *presidem Bithyniæ.* Quare scira dicationem tuam convenit, etc. et *moz.* Intelligit dicitio tua etc. *Cassiod.* 11. *Variar.* 7. Per dicesionem dicationis tuæ, solum moderamine custodito, possessorem te precipimus admonere, ut etc. *Id. ibid.* 9. Quapropter dicitio tua per loca celeberrima proponi faciat destinata. Adde *Cod. Theod.* 11. 30. 1. et 21. ¶ 3. Item pro laudatione occurrit in *Cod. Theod.* 9. 34. 2.

DICĀTURA, æ, f. 1. dicitio, dedicatio. *Plin. præf. Hist. nat.* (19). Nec fiducia operis hæc est: sed in dicitura multa valde pretiosa ideo videntur, quia sunt templi dicata. *Al. rectius leg.* Hæc fiducia operis, hæc est indicatura. Multa valde etc.

DICĀTUS, a, um. *V. DICO*, as.

DICAX, scis, adject. (dico). Comp. *Dicacior* et *Sup. Dicacissimus*. — *Dicax* est qui risus causa, ad salsa dicta facilis ac promptus est, acute mordax in dicendo, maledicus. *Plaut. Truc.* 3. 2. 14. Jam postquam in urbe crebro commoveo, dicax sum factus; jam sum cavillator probus. *Cic. Orat.* 26. 90. Demosthenes non tam dicax fuit, quam facetus. Est autem illud acrioris ingenii, hoc majoris artis. *Id.* 2. *Orat.* 60. 244. Granio nemo dicacior. Adde *Liv.* 22. 34. *Rursus Cic.* 2. *Phil.* 31. 78. Populum etiam in te dicacem reddidisti. *Id. Cæl.* 28. 67. In convitiis faceti et dicaces. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 54. 221. et alibi. *Catull.* 22. 2. Homo est venustus et dicax et urbanus. *Petron. Satyr.* 113. Homo dicacissimus. *Horat. Art. P.* 225. Satyri dicaces. Adde *eumd.* 1. *Sat.* 4. 83; *Cælius* apud *Quintil.* 6. 3. 61; *Quintil.* 6. 3. 14. et 21., et alibi. *Gell.* 12. 2. *Dicax* arguta. *Seneca Med.* 113. Festa dicax fundat convicia *Fescenninus*.

DICE et

DICĒBO, *V. DICO*, is.

DICHALCON, i, n. 2. δ'χαλκον, genus monetæ æreæ minutæ, quæ valebat quartam partem, et, secundum *Plin.* 21. *Hist. nat.* 34. 109. (185.), quintam partem oboli. *Vitruv.* 3. 1. 7. *Schneid.* Quadrantes obolorum, quæ alii dichalca, nonnulli tri-chalca, dicunt. Ex his *Vitruvii* verbis videtur obolum habuisse chalcos octo, quandoque etiam duodecim, quod postremo quidam Siculis tribuunt. *V. CHALCUS*.

DICHOMĒNIŌN, i, n. 2. Ita vocat *Apul. Herb.* 64. præoniam herbam, quod ea similis sit lunæ semiplenæ, quæ Græcæ διχομηνία appellatur.

DICHŌNEUTUS, a, um, adject., a δις bis, et χωνεύω conflo, bis conflatus, adulteratus, et adventicia etiam forte materia commixtus. *Impp. Valentinian. et Valens Cod. Theod.* 11. 21. 1. *Æs* quod dichoneutum vocatur, de usu penitus et conversatione tollatur, ac nemini publice hoc habere liceat.

DICHŌREUS, i, m. 2. διχορεός, pes metricus ex duobus constans choreis, ut *audiamus, civitate*: qui et *ditrochæus* appellatur. *Cic. Orat.* 64. 212. *Patris dictum sapiens temeritas filii comprobavit.* Hoc dieboreo tantus clamor concionis excitatus est, ut admirabile esset. Adde *Quintil.* 9. 4. 95. et 103.

DICHŌTŌMOS vel

DICHŌTŌMUS, um, adject. διχοτομος. *Dichotomos luna*, eadem ac *medilunia*, dicitur, cum dimidio apparet orbe. Græca vox, quæ aliquando latine scripta reperitur apud *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 6. et *Firmic.* 4. *Mathes. præf. ad fin.:* a διχ2 bipartito, et τέρνω seco.

DICRŌNUS, a, um, adject. διχρονος a δις bis, et χρόνος tempus: qui duplicis temporis, seu quantitatis est. *Dichronas* vocales appellat *Mar. Victorin.* p. 1966. *Putsch.*, quæ duo tempora habere possunt, et longæ esse, aut breves. *Terentian. de syllab.* p. 2411. *Putsch.* Ceteras tres (vocales a, i, o), quæ supersunt, dichronas cognominant (Græci). *Id. de metr.* p. 2391. *Putsch.* Omnibus sed quinque (vocalibus) semper utitur (nostra lingua) ceu dichronis.

Cf. Pompej. Comment. art. Donat. p. 23. Omnes vocales dichronæ sunt apud Latinos.

DICĪBŪA et

DICĪBŪLA. *V. DICABULA*.

DICĪMONIUM, ii, n. 2. idem ac *dica*. *Varro* 6. *L. L.* 61. *Müll.* hinc antiqua illa: *dicimonium* et *dicis causa* et *addictus*. Ita pro mendoso *dus immo*, quod vulgo legitur, *Müllerus* ex conjectura edidit et ad analogiam *vv. mæchimonium* et *mendicimonium*, quibus *Laberius* gaudebat.

DICIO, ōnis, f. 3. Negant Grammatici, *Servius* ad *Virg.* 1. *Æn.* 744., *Diomed.* 1. p. 298. *Putsch.* et p. 316., *Priscian.* 11. p. 924. et alii, huius vocis rectum casum singularem in usu esse; adduntque occurrere tantum casus obliquos singularis numeri, *dicionis, dicioni, dicionem* et *dicione*: hinc posterioris sævi scriptores videntur, non nativam vocabuli significationem respicisse, sed formulas tantum ac phrasas ab antiquis usitatas, in quibus nullus erat Nominativo locus, usurpasse. — Ratione habita etymii, *Voss.* in *Etymol.* a *dite* pro *divite* perperam derivat, quum potius a *δίκη jus, iudicium*, quod quis allucubi ereret, derivanda vox sit: hinc in *Gloss. Cyrilli* et in *Fragm. jur. Antejustin.* editis ab *A. Maio* p. 60. scribitur *dicio*, ut nempe sit a *dica*, quam vocem videsis suo loco: hoc etymon confirmat quantitas penultima. Hæc *Forcellinus*; qui tamen *ditio*, non *dicio* exhibet. Rectius vero juxta recentiores philologos *dicio*, ut *postulio, religio* etc. (quas voces *V.*) est a verbo *dicere*; nihilque obstat quantitas ipsa penultima, quum et *maledictus* et *dicare* ab eodem etymo deriventur: itaque *dicio*, non *ditio* scribendum est: *Wagner. Orthogr. Vergil.* p. 432. et *Zumpt.* ad *Curt.* 4. 1. 14. — Hinc *dicio* est id quod quis potest vel debet dicere, præcipere, jubere; sive ad litteram est jus dicendi atque imperandi vel jubendi. ¶ 1. Stricto sensu *dicio* est id quod quis potest vel debet dicere, præcipere, jubere; sive ad litteram est jus dicendi atque imperandi. *Plaut. Mil. glor.* 4. 1. 8. Loquere: aures meas profecto dedo in dicionem tuam. *Cic. Quint.* 30. 94. Si fas est respirare P. Quintium contra nutum dicionemque *Nævii*. *Id.* 2. *Legg.* 7. 15. Dicione atque numine deorum geruntur res. *At hic cum Orellio et plerisque recentioribus legendum* est iudicio ac numine. *Plin. Paneg.* 4. Cujus dicione nutuque maria, terræ, pax, bellum regeruntur. *Cic. 2. leg. Agr.* 15. 39. Hoc capite — omnes gentes — regna decemvirum dicioni, iudicio potestati que permixta et condonata esse dico. *Cf. Liv.* 4. 8. Ut decoris dedecorisque discrimen sub dicione ejus magistratus esset. *Cic. 3. Ferr.* 38. 97. Itaque M. Scævus — istum in sua potestate ac dicione tenuit. *Cf. eumd.* 2. *leg. Agr.* 27. 74. Ipsum populum Romanum coercas, opprimas, redigas in istam decemviralem dicionem ac potestatem. *Id.* 6. *Ferr.* 27. 60. Abalienati scelere istius a nobis omnes reges amicissimi, nationesque, quæ in eorum regno ac dicione sunt. *Sall. Cat.* 20. Postquam republica in paucorum potentium jus atque dicionem concessit. *Sil. It.* 7. 506. sed enim dicione carere Virtutem, et pœnas vincuntibus esse repostas. h. e. imperandi jure. Sunt verba vulgi obtractantis Fabio cunctatoris, qui Minucium magistrum equitum pugnare, se absentem, veterat. *Sueton. Claud.* 25. Omnes (servos) liberos esse sanxit, nec redire in dicionem domini. *Gell.* 5. 19. Tutoribus in pupillos tantam esse auctoritatem — fas non est, ut caput liberam fidei suæ commissum alienæ dicioni subjiciant. ¶ 2. Speciatim *dicio* est politica nationis regniæ alicujus in aliam nationem vel regnum potestas, imperium, dominium. *Plaut. Amph.* 1. 1. 103. Deduntque se, divina humanaque omnia, urbem et liberos in dicionem atque in arbitratum cuncti Thebano populo. *Cic. 3. Ferr.* 21. 85. Qui — urbes Archæjæ Bæotiarque multas sub imperium populi Romani dicionemque subjunxit. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 20. 66. Ab exteris nationibus, quæ in amicitiam populi Romani dicionemque essent. *Cic. 2. B. G.* 34. Certior factus est, omnes eas civitates in dicionem potestatemque populi Romani esse redactas. *Id.* 1. *B. G.* 31. Neque recusaturos, quominus perpetuo sub illorum dicione atque imperio essent. *Liv.* 23. 21. Civitates omnes, quæ defecerant, in dicionem redegit. *Id.* 21. 53. Pœnum, quod inter Alpes Apenninumque agri sit, suæ dicioni fecisse. *Ovid.* 14. *Met.* 609. Inde sub Ascanii dicione binominis Alba Resque Latina fuit. *Curt.* 4. 4. extr. Tyros mare suæ dicionis fecit. *Id.* 4. 1. 26. Regionem urbi appositam dicioni ejus adject. — Similiter *Liv.*

21. 61. In jus dicionemque populum recipere. *Id.* 32. 31. Venit in dicionem gens. *Cic. Fontej.* 1. 3. Provinciarum ceciderunt sub populi Romani imperium dicionemque. *Id. Prov. cons.* 13. 32. Totam Galliam in nostram dicionem esse redigendam. *Curt.* 6. 5. Se permittere dicioni alicujus. *Cæs.* 1. *B. C.* 33. *Æduos* in servitute atque in dicione Germanorum teneri. *Virg.* 1. *Æn.* 240. et 626. Dicione tenere aliquam regionem, aut populum. *Liv.* 30. 7. Voluntate concedere in dicionem. *Virg.* 7. *Æn.* 737. Late dicionem premere populos. *Sueton. Vesp.* 8. Commagenem, dicionis regie usque ad id tempus, in provinciarum formam redegit. h. e. quæ regia consuetudine ac legibus ab uno regebatur.

DICIS causa vel gratia, est peculiaris Genitivi forma, Genitivus sui generis, ut docet *Charis.* 1. p. 23. et 73. *Putsch.*, a Genit. Græco δίκης, qui a Nom. δίκη (*V. DICA*): fallitur autem *Varro*, qui 6. *L. L.* 61. *Müll.* a verbo *dicere* deducit. Itaque *dicis causa* vel *gratia*, est *ἄρα* *χρίτων*, ut *Glossæ* recte interpretantur; scilicet — a) Significat primo, juris seu justitiæ causa, hoc est servandi causa speciem justitiæ et æquitatis. *Cic.* 6. *Ferr.* 24. 53. Tamen, ut possit dicere emisse, Archagatho imperat, ut aliquid illis quorum argentum fuerat, nummularum dicis causa daret. nempe ut aliqua esset imago emptio-nis. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (27). Si pontifici accidat, dicis causa epulanti. h. e. rite peragenda explanationis causa. *Sillig* vero pro *dicis* legit *Ditis*. — b) Deinde moris, consuetudinis causa, non serio, sed perfunctorie et ad speciem; neque ut officio plene fungamur, sed ad vitandam solummodo reprehensionem. *Nepos Att.* 8. Ita ut Brutus et Cæsius provinciarum, quæ iis dicis causa date erant a Coss. desperatis rebus, in estibus proficiscerentur. h. e. ut viderentur habere justam causam discedendi Roma. *Cic.* 1. *Att.* 18. a med. Imminuit auctoritatem suam, quod habet dicis causa promulgatum illud idem de Clodio. *Al.* habere dicit causam legit. *Ulp. Dig.* 29. 5. 1. § 34. Si fassis se quis auxilium ferre, vel dicis causa tulit, nihil hoc commentum ei proderit. *Cajus ibid.* 13. 6. 4. Sæpe ad hoc commodatum pecuniæ, ut, dicis gratia, numerationis loco intercedat. *Id.* 2. *Instit.* 252. Dicis causa nummo uno venire. *Id.* 2. *ibid.* 103. Dicis gratia emptor adhibetur. *Arnob.* 3. 16. Alias quidem esse diis formas, sed honoris et dicis causa species vos eis accommodavisse mortalium. — *Varro* quoque 6. *L. L.* 61. *Müll.* his usurpat, et antiquam esse formam dicendi testatur. Porro priore loco etiam *dicis imo* legitur, quod idem esse videtur, si integra est lectio; pro quo et *dicis ergo* dici notat *Sealig.* cuius ego exempla nonnulla vidi. Hæc *Forcellinus*. At pro *dicis imo* legendum *dicimonium* conjecit *Müll. V. DICIMONIUM*.

DICO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Dicans* sub *B.* 1.; *Dicatus* sub *B.* 1. 3. et in fin.; *Dicaturus* sub *B.* 2. et 3.; *Dicandus* sub *B.* 3. — Quod ad etymon attinet, hæc *Forcellinus*: Videtur esse a *lico*, as, pro *liquo*, as, liquidum seu planum facio, aperio, alius videndum trado, mutata nempe *l* in *d*: nam, teste *Festo* (seu rectius *Paul. Diac.* p. 70. 1. *Müll.*) delicata antiqui dicebant, quæ deinde dicitur. *V. DELICO*. Recte tamen verbum *dico*, as deducas licet ex *δίκαιω* pro *δίκάζω*, unicuique, quod ei debetur, tribuo, trado; ut *amo* est ab *αμαίω*: quod etymon confirmat etiam quantitas syllabæ penultima. Hucusque *Forcellinus*. Rectius vero recentiores plerique omnes *dicare* deducunt a *dicere*, ut *appellare* ab *appellere*; unde ipse *Paul. Diac.* p. 75. 15. *Dicassit* dixerit. Hinc *Leg. XII. Tabul.* QUI FALSVM TESTIMONIVM DICASIT, SANO TARPEJO DEJICITOR. *Cf.* quæ dicta sunt in *v. EXPATARE*. Quod autem ad quantitatem penultima syllabæ, *V.* quæ dicta sunt in *v. DICIO* init. — Hinc *dicare A*) Latiori sensu est rem aliquam notam facere, indicare, nunciare; et *B*) Strictiori sensu ac sapius est tradere, attribuere, deferre, dedere, dedicare, consecrare.

A) Latiori sensu est rem aliquam notam facere, indicare, nunciare. *Lucilius* apud *Non.* p. 287. 30. *Merc.* sicubi ad aures Fama tuam pugnam clarans alata dicasset. *Catull.* 64. 225. Inde infecta vago stupendam lintea malo, Nostros ut luctus nostræque incendia mentis Carbasus obscurata dicit ferrugine Ibera. Ita leg. *Vossius* et *Fulpius*; ad melius *Döringius* obscura dicat ferrugine Ibera. h. e. ostendat, monstrat.

B) Strictiori sensu ac sæpius est tradere, attribueri, deferre, dedere, dedicare, consecrare (It. *dare, offerre, dedicare, consecrare*; Fr. *dedier, consacrer, vouer*; Hisp. *ofrecer, dedicar, consagrar*; Germ. *weihen, widmen, überlassen, übergeben, hingeben*; Angl. *to give, offer, give up, set apart, dedicate, devote, consecrate, vow*). Occurrit ¶ 1. Generatim — a) De iis fere, quæ dicantur hominibus. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 72. Ubi lubet, recita: aurum operam tibi dico. Sic *Ter. Phorm.* 1. 2. 12. Ilanc operam (scilicet audiendi) tibi dico. Ubi *Donatus*: Plus est dico, quam do: dicatur perpetuo, datur ad tempus. *Cres.* 1. B. G. 11. Dicere se alicui in clientelam. *Id.* 6. *ibid.* 12. se alicui in servitutum. *Cic.* 3. *Orat.* 3. 11. Qui tum adolentes Crasso se dicant. h. e. dederant disciplinæ atque institutionis gratia. *Id.* 2. *legg.* 3. 7. Ordire igitur: nam huic totum tibi dicamus diem. h. e. assignamus, tribuimus, tuum esse volumus. *Id.* *Balb.* 11. 28. Dicere se alii civitati. et *ibid.* 12. 30. in aliam civitatem. h. e. nomen suum alii civitati dare. *Virg.* 1. *Æn.* 7.6. Deloepam Conubio jungam stabili propriamque dicabo. Adde *Val. Flacc.* 3. 535. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 10. 57. (177). Dicitur librum Mæcenati. *Id.* *Præfat. Hist. nat.* (6). Similis est conditio publicitatis et nominatis tibi dicantur. *Id.* 37. *ibid.* 10. 68. (178). Carmen dicatum Veneri. *Popsic. Prob.* 8. Dicere equum Probo. *Sil.* 1. 5. 675. huic fata dicantur imperium. — b) De rebus, quibus aliquis se aut alias res dicat. *Cic.* 2. *Fam.* 6. 4. A te peto, ut huic meam laudi, vel prope salutem studium dicat. *Id.* *Orat.* 13. 42. Genus epidicticum pompæ, quam pugna aptius, gymnasiis et palestræ dicatum, pulsum foro. *Seneca Hippol.* 231. Annos dicere vitæ cælibi. *Id.* *ibid.* 487. Dicere se jugis montium. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 15. (75). Ptsiacæ laudibus volumen dicavit Hippocrates. *Id.* 20. *ibid.* 9. 33. (78). Chrysiptus brassicæ volumem dicavit. *Id.* 12. *ibid.* 22. 47. (105). Dicantur et de junco, quamvis alio herbis dicato volumine. *Id.* 34. *ibid.* 4. 9. Olympiæ omnium, qui viderent, status dicari mos erat. *Id.* 34. *ibid.* 3. 8. (14). (Mensæ) Delphicæ sic dicat, quoniam donis maxime Apollinis dicantur. h. e. destinabantur sustinendis donis Apollini Delphico oblati. *Capitolin. Anton. Phil.* 5. Dicere Cincenses natali suo. *Lamprid. Alex. Ser.* 50. uniones inscribunt. ¶ 2. Speciatim ponitur pro primam adhibere, enecniare. *Tac.* 5. *Hist.* 16. Nova signa novamque aequilam dicatos. ¶ 3. Item speciatim est verbum sacerum seu religiosum, et significat alicui numini dedicare, consecrare. *Cic.* 1. *Tusc.* 30. 73. Cygni Apollini dicati. *Id.* 7. *Ferr.* 72. 184. Donum Jovi dicatum atque promissum. Adde *Liv.* 1. 7. Ara condita atque dicata. *Ovid.* 1. *Fast.* 706. Lædæis templa dicata deis. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 704. *Curt.* 4. 4. Dicere urbem Herruli. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 3. 8. (14). Ichnuchum Apollini. *Id.* 7. *ibid.* 20. 27. (97). delubrum Minervæ ex spoliis. *Tac. Germ.* 40. vehiculum numini. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 38. 39. (126). In templo tabulas dicaturus. *Id.* 16. *ibid.* 4. 4. (10). Dicandæ in templo coronæ. Alter *Plin. Paneg.* 11. Dicere cælo Augustum. — Hinc ¶ 4. Est etiam inter deos referre. *Tac.* 1. *Ann.* 59. Augustus dicatus inter numina. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 7. 16. (39). Janus geminus a Numa dicatus. Adde *eumd.* 36. *ibid.* 6. 4. (27).; et *Curt.* 8. 5. 11. Rursus *Plin.* 8. *ibid.* 48. 74. (197). Signum Fortunæ ab eo dicatæ. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima in omnibus paragr. exempla retulimus, *Dicatus*, a, um, adjective quoque occurrit; unde Sup. *Dicatissimus* in *Inscript.* apud *Gruter.* 258. G. IMP. CAES. MARIO ANTONINO VERO VALERIUS JULIANVS NUMINI MAJESTATIQUE EJVS SEMPER DICATISSIMVS. Adde *alias* apud *eumd.* 273. 5., 246. 3., 279. 4., et 271. 4.; et apud *Orell.* 1083. et alibi.

DICO, cis, ii, ctum, cere, a. 3. Antiquæ hujus verbi formæ sunt: — *Dixi* pro *dixisti* apud *Plaut. Men.* 5. 9. 39. et *Bfil. glor.* 2. 4. 12.; *Ter. Andr.* 3. 2. 38. et 3. 4. 14.; et *Cic. Cæcin.* 29. 82. et apud *Quintil.* 9. 3. 22. — *Dixis* pro *dixeris* apud *Plaut. Capt.* 1. 2. 46. et *Asin.* 5. 1. 12.; et *Cæcilium* apud *Gell.* 7. 17. — *Dixæ* pro *dirixisse* apud *Varron.* apud *Non.* p. 451. 16. *Herc.*; *Arnob.* sub *init. lib.* 5.; *Auson.* in *VII. Sup. in Lud. de Cleobul.* 8.; et *Plaut. fragm.* apud *Non.* p. 105. 23. *Herc.*, ubi tamen alii *Dixisse*. — *Dicem* futurum pro *dicam* apud *Catonem* teste *Quintil.* 1. 7. 23. — *Dicebo*

pro *dicam* habet *Novius* apud *Non.* p. 507. 4. *Herc.* Primum quod dicebo recte; Secundum quod dicebo eo melius. — *Dice* Imperativum pro *dic* apud *Plaut. Capt.* 2. 2. 109., *Curc.* 1. 2. 43., *Bacch.* 4. 4. 65., *Herc.* 1. 2. 47. et *Rud.* 1. 2. 36.; et *Quintil.* 1. 6. 21. Usus est etiam *Virg.* si fides habenda *Q. Rehm.* *Pakæmoni de Grammat.* p. 1382. *Putsch.* item *Nævius* apud *Paulum Diac.* — *Dicer* parage est pro *dic*. *Pers.* 1. 28. — Denique *dixere* penultima correptâ pronunciar præconem affirmat *Quintil.* 1. 5. 43. — Part. *Dicens* I. 1. 1.° a.; *Dictus* I. 4. et 5.; *Dicturus* et *Dicendus* I. 1. 1.° a. — *Dico*, ratione habita etymi, est a ΔΕΙΚΩ pro δεικνυμι ostendo; atque hinc in vetustis monumentis tum æreis, tum marmoreis *deico, deicis, deizi* (vel etiam *deiasi*), *deictum, deicere* pro *dic* etc. legitur. Itaque *dicere* proprie est ostendere, demonstrare; hinc verbis ostendere, verbis proferre; atque adeo loqui, narrare, referre, declarare (It. *dire, parlare, riferire, narrare*; Fr. *dire, parler, déclarer, raconter, faire mention, donner avis, exposer*; Hisp. *decir, hablar, pronunciar, declarar, exponer*; Germ. *sagen, berichten, erzählen, erklären*; Angl. *to speak, say, tell*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — 1.° Activa forma; et quidem — a) Cum Accusativo rei, quæ dicitur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 13. Mendacium dicere. Sic *Q. Cic. Petil. cons.* 12. 47. Dicere mendacium alicui. Rursus *Plaut. Amph.* 1. 1. 238. Vera dicere. *Ter. Heaut.* 5. 4. 19. Dicere verbum turpe. *Id. Adelph.* 3. 5. 32. Pro certo dicere aliquid. — *Dicere* festinoniam, salutem, delicias, etc. *V.* in illis nominibus. — *Cic.* 3. *Orat.* 12. 45. Ut ille, quem dixi. h. e. memoravi. — Præcipue cum pronomin. *Ter. Heaut.* 3. 2. 9. Quod dixi solet. *Id. Adelph.* 1. 1. 3. Profecto hoc vere dicunt. *subaudi* homines, sive profecto verum est quod dici solet. *Cic.* 1. *Parad.* 1. 6. Dicam, quod sentio. *Id. Quint.* 22. 70. Unum illud dico: si etc. *Id. Brut.* 97. 333. Cotta, Sulpicius, Hortensius: nihil dico amplius; tantum dico, si mihi etc. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 11. 36. Nihil dico de meo ingenio, neque est, quod possim dicere; neque si esset, dicerem. *Liv.* 21. 18. Adversus quod nihil ego dicturus sum. *Horat.* 1. Ep. 7. 72. Ut ventum ad cenam est, dicenda tacenda locutus. *Nepos Alcib.* 8. Id. vere dictum Philocles animadvertet. *Liv.* 23. 22. ad fin. Id. omnium maxime legendum, obliviscendum, pro non dicto habendum. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Lucret.* 1. 891. Dicere porro ignem res omnes esse, neque ullam Rem veram in nomen rerum constare, nisi ignem, etc. Adde *eumd.* 1. 862., 3. 664. et alibi sæpe. *Cic.* 1. *Cat.* 4. 8. Dico, te priori nocte venisse inter falcarios in M. Læcæ domum. *Id. Dom.* 36. 95. Dico igitur, et quam maxima possum voce dico: quum omnium perditorum — vis — in me impetum faceret — me vidisse etc. Adde *Sall. Cat.* 48.; et omnes fere, præcipue prosæ scriptores, passim. Sic *Nepos Miltiad.* 3. Ne conficeretur, obstitit, dicens, non idem Ipsiis — expedire. Part. *Dicens* occurrit etiam apud *Plin.* 4. Ep. 9. — Huc pertinet et illud *Plaut. Curc.* 4. 2. 27. Bene dictum id esse dico. c) *Dictu* frequenter occurrit. *Ter. Heaut.* 5. 1. 68. Ita dictu opus est. *Liv.* 30. 34.; et *Curt.* 4. 2. 10. Parva dictu res. *Liv.* 1. 23. et *Curt.* 5. 1. 8. Speciosa dictu. *Nepos Hann.* 6. *Sall. Jug.* 64.; *Liv.* 26. 15.; *Vellej.* 2. 45. 2. Incredibile dictu. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 2. (4). Mirum dictu. — d) Absolute; et quidem — Cum additis per aliam atque integram propositionem. *Cic.* 13. *Att.* 25. Etiam atque etiam dico: tuo periculo fiet. *Id.* 15. *ibid.* 19. Dic mihi, C. Antonius voluit ne etc. *Modestin. Dig.* 38. 10. 4. a. med. Sic enim Helena ad Hectorem dicit: Δειξέ μοι ποῖοι κρυέ etc. ubi nota *dicere* ad aliquid pro *alicui*. — Sequente part. ut, vel utrum — an. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 3. 11. Dicam, ut res est. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 24. Utrum plus dignitalis, an voluptatis sit allaturus, non facile dixerim. — Sæpe ut *diro*, ut *itu dicam*, vel *dicam*, etc. interseruntur. *Lucret.* 4. 1205. Quare etiam atque etiam, ut dico, est commun' voluptas. *Cic.* 3. *Verr.* 32. 137. Venit ad Chelidonem C. Mutius etc., venit M. Junius etc., venit P. Pollius tutor etc., vendit, ut *diro*, ad Chelidonem: domus erat plena etc. *Sall. Cat.* 58. Postquam, uti divi, senatus in Cæonis sententiam discessit. *Cic. Brut.* 70. 246. Celeriter sane verba solvens, nec hebes. Pe-

tron. *Satyr.* 2. Grandis et, ut ita dicam, pudica oratio non est. — Sine additis. *Plaut. Rud.* 1. 2. 25. Dicere inclementer homini libero. h. e. verbis eum lædere. *Ter. Eun.* 2. 3. 45. Heus, heus, tibi dico. h. e. tecum loquor. *Cic.* 3. *Verr.* 55. 143. Dic, dic, quæso, clarius. — e) *Quid enim dicam?* est nolentis aliquid gravius dicere. *Cic.* 10. *Att.* 11. Itaque habet hæc quoque, quæ nascuntur ex indulgentia; sed ea sunt tolerabilia: quid enim dicam, hæc juvenute? *Id.* 1. *Nat.* D. 44. 124. Si maxime talis est Deus, valeat, quid enim dicam, propitius sit? — f) *Volui dicere* est se corrigentis. *Plaut. Mil. glor.* 3. 2. 6. Sorbet dormiens. p. a. Quid sorbet? *lv.* illud, sterilit, volui dicere. Adde *eumd.* *Pseud.* 3. 2. 55. — g) *Dicet aliquis*, et *dices* adhibentur in occupationibus. *Cic.* 3. *Tusc.* 20. 46. Dicet aliquis: quid ergo? tu etc. *Id. Rosc. Am.* 33. 94. Dices, quid postea? — h) *Diceret*, dicere posset, excusando se. *Ter. Andr.* 1. 1. 111. Nec satis ad oburgandum causæ: diceret quid feci? etc. — i) *Diceret*, putares, crederet. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 45. (124). Cornua erecta, rugarumque ambitu contorta, et in lege fastigium exacuta, ut liras diceret, strepsiceroti. — l) *Dixit, dixerat*, a Poetis passim ponuntur, quum quis dicere desit. — Præterea *dixi* formula est forensis. Moris enim fuit veterum, quum salis visum esset fluxisse verborum, hanc sibi necessitatem finiendæ orationis imponere, ut dicerent ad ultimum, *dixi*: quod etiam, ab utraque parte oratione consumpta, ut in consilium iudices dimitterentur, præco (al. prætor) solebat pronunciar *dixerunt*. Hæc *Ascon. in fin. Ferr.* 2. p. 152. *Bait.* et ad 3. *Ferr.* 9. 26. p. 165. *Bait.* — m) Eleganter aliquando hoc verbum omittitur, et facile subintelligitur, quum aliquem loquentem inducimus. *Liv.* 1. 9. Legatos misit, qui conubium peterent: urbes quoque, ut cetera, et infimo nasci, etc. *Pheodr.* 1. 29. Repressit iram, et, facilis vindicta est mihi. Adde *eumd.* *ibid.* 30. et 4. 23. *Petron. Satyr.* 34. Ut audivi veterem convivam: hic nescio quid boni debet esse. Persecutus putamen manu, pinguis simam fœcudam inveni. — 2.° Passive. — a) Cum Nominativo et Infinito, quemadmodum et *videor, dicor* est habere, putor, censor. *Plaut. Rud.* 1. 2. 72. Illi socius esse diceris. *Id. Asin.* 2. 3. 2. Demænetus ubi dicitur habitare. *Ter. Phorm.* 5. 2. 2. Dum nimium dici non bonos studemus. *Cic.* 3. *Nat. D.* 22. 57. Esculapius, qui specillum invenisse, primusque vulnus obligavisse dicitur. *Id.* *ibid.* 18. 45. Aristæus olivæ dicitur inventor. *Horat.* 3. *Od.* 30. 10. Dicar — Princeps Æolium carmen ad Italos Deduxisse modos. *Id. Art. P.* 393. Dictus ubi hoc (*Orpheus*) lenire tigres rabidosque leones. Dictus et Amphion, Thebanæ conditor arcis, Saxa movere sono testudinibus. *Id.* 2. *Od.* 19. 26. de *Baccho*. Choresis aptior et jocis dictus. *Quintil.* 4. 4. 6. A quo accepisse matum dicor. Adde *Sueton. Tit.* 9., *Ner.* 32. et *Aug.* 27. et 28. — b) Interdum Nominativum et Infinitum excepti Accusativus et Infinitus. *Auct. B. Afr.* 28. in fin. Petisse dicitur major Titus a centurionibus, uti se priorem, quam fratrem, interficerent: idque ab eis facile (*scilicet* eum) impetrasse, atque ita esse interfectos. Sic *Sueton. Oth.* 7. Dicitur ex nocte per quietem pavescit gemitus maximos edidisse: — postridie quoque in augurando tempestate orta graviter prolapsam (*eum*), identidem obmurmurasse etc. — c) Impersonaliter; et quidem — Pronominibus junctum. *Cic.* 1. *Orat.* 33. 150. Vere enim etiam illud dicitur, perverse dicere homines perverse dicendo facillime consequi. *Quintil.* 11. 3. 177. Vere hoc dictum est, caput esse, decere, quod facias. — Cum Accusativo et Infinito sine pronominibus. *Ter. Andr.* 4. 5. 1. In hæc habitasse platea dictum' st Chrysidem. Cf. *Cæs.* 1. *B. G.* 1. Eorum una pars, quam Gallos obtinere dictum est, initium capit a flumine Rhodano. *Quintil.* 6. 1. 279. Nec sine causa dictum, nihil facilius quam lacrimas inarescere. *Cæs.* 1. *B. G.* 46. Tamen committendum non putabat, ut, pulsus hostibus, dici posset, eis 3 se per fidem in colloquio circumventos. *Liv.* 42. 53. Tantum jussis ad iter parare (jam enim dici, movere castra ad Nymphæ Romanos) concione dimissa, etc. *Tac.* 1. *Ann.* 10. Diebatur contra, pietatem erga parentem et tempora reipublicæ obtentui sumpta; ceterum cupidine dominandi concitatus per largitionem veteranos, etc. *Nepos Pauson.* 5. Dicitur, eo tempore matrem Pausaniæ visisse. *Cic.* 3. *Fin.* 18. 60. Sed quum ab his omnia proli-

ciscantur officia, non sine causa dicitur, ad ea referri omnes nostras cogitationes. *Quintil.* 7. 2. 44. Vulgo dicitur, scelera non habere consilium. — *Ut dicitur, ut dictum est* sæpius interseritur. *Cic.* 3. *Orat.* 40. 162. Quamvis sphaeram in scenam, ut dicitur, attulerit Ennius. *Nepos Dion.* 9. Hic, sicut ante sæpe dictum est, quam invida sit singularis potentia — cuius facile intellectu fuit. — Formula etiam de quo dictum est huc referri potest. *Nepos Epam.* 10. Hujus de virtutibus viaque satis erit dictum, si hoc unum adjunxero. *Id. Heg.* 3. De quibus quoniam satis dictum putamus, etc. *Cf. eumd.* *Hann.* 5. Quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intelligi possit, quantum ille fuerit. *Id. Att.* 2. Ita ut neque usuram unquam ab his acceperit, neque longius, quam dictum esset, eos debere passus sit. — d) Hinc proverbium *dictum factum et dictum ac factum*, quod celeritatem significat et post verba rem statim secutam, Gr. ἀπα ἔπος, ἀπα ἔργον, λέχθῆναι καὶ πράχθῆναι. *Ter. Andr.* 2. 3. 7. Dictum ac factum, invenit aliquam causam, quamobrem ejiciat oppido. *Id. Heaut.* 5. 1. 31. Dictum factum, huc abiit Clitipho. *Id. ibid.* 4. 5. 12. Dictum ac factum reddidi. *h. e.* statim feci. *Inscript.* apud *Marm.* *Iscriz.* *Alb.* p. 5. ΑΣΚΛΑΠΙΟ ΔΙΧΤΥ ΕΤΥ ΑΣΚΥ ΙΣΟΧΡΑΥΣΥΣ. *h. e.* statim atque Æsculapius in somnibus admonuit, Isochrysus fecit. ¶ 3. Specialium dicere est affirmare, aliquid pro certo affirmare, certum contendere. *Ter. Eun.* 2. 2. 20. Quidquid dicunt, laudo: id rursus si negant, laudo id quoque. *Cic.* 3. *Fam.* 8. 5. Disputabant; ego contra disseribam: dicebant; ego negabam. *Id.* 1. *Tusc.* 6. 12. Quem esse negas, eundem esse dicis. *Justin.* 24. 49. Actum de Macedonia dicens. Hinc ¶ 3. Item sæpius apud Rhetores et Jurisprudentes est orationem recitare, causam agere, referre. — a) Cum Accusativo. *Cic. Planc.* 30. 74. Oratio — quæ dicta de scripto est. *h. e.* recitata. *Cf. eumd.* 2. *Invent.* 48. 142. de scripto et contra scriptum. *Id. Orat.* 56. 189. Dicere versus. *Quintil.* 11. 3. 161. exordia. *Id.* 3. 8. 31. controversias. *Id.* 2. 4. 41. materias. *Cic. Rosc. Am.* 5. 12. et *Sext.* 8. 13.; et *Quintil.* 8. 2. 24. causam. *Cic. 2. Orat.* 8. 32. causas. *Id. Flacc.* 3. 6. jus. — b) Sine Accusativo; et quidem — Absolute omnino. *Cic. Brut.* 49. 182. In tam vetere republica maxime præmiis eloquentiæ propositis, omnes cupisse dicere (*h. e.* causas), non plurimos ausos esse, potuisse paucos. — Ceterum in re oratoria aliud est loqui, aliud dicere; illud, breviter et sine ornamentis verba facere; hoc, copiose, ornate et ex arte. *Cic. Orat.* 32. 113. Aliud videtur esse oratio, nec idem loqui esse, quod dicere: disputandi ratio et loquendi dialecticorum sit; oratorum autem dicendi et ornandi. *Id. ibid.* 39. 136. Nec aliud quidquam est dicere, nisi omnes, aut certe plerasque illuminare sententias. *Id.* 1. *Off.* 1. 2. Est oratoris proprium apte, distincte, ornate dicere. *Id.* 1. *Tusc.* 4. 7. Aristoteles quum motus esset Isoeratis rhetoris gloria, dicere etiam cepit, etc. *Id.* 4. *Acad.* (2. *fr.*) 43. 134. Diserte copioseque dicere. *Id. ibid.* 47. 146. eleganter. *Id.* 1. *Off.* 1. 4. gravissime et copiosissime. *Id. Brut.* 14. 57. Dicitur etiam C. Flaminius ad populum valuisse dicendo. *Id.* 1. *Off.* 1. 4. Exercitatio dicendi. *Id. Partit. orat.* 1. 3. Doctrina dicendi. Adde *Sueton. Cæs.* 55., *Aug.* 36., *Gramm.* 10., *Rhet.* 4., *Galb.* 3. et *Claud.* 4.; et *Quintil.* passim. *Sueton. Gramm.* 4. Dicere aut scribere. *Id. Cæs.* 4. Dicendi magister. Adde *eumd.* *Aug.* 89. et *Plin. Paneg.* 47. — Hinc ars dicendi est rhetorica. *Cic. 1. Acad. (post.)* 2. 5. Nullam artem esse nec dicendi, nec disserendi putant. — Cum additis. *Quintil.* 11. 3. 156. Dicere de causa. Adde *eumd.* 2. 21. 8. et 7. 7. 10. Sic *Cic. Opt. gen. Orat.* 4. 10. de re privata ad unum judicem. *Cf. Cic.* 5. *Phil.* 19. 33. Dixi ad ea omnia, Coss., de quibus retulistis. *h. e.* Hic de omnibus, vel respondi ad omnia. — *Cic.* 11. *Att.* 12. acerbe in aliquem. *Quintil.* 11. 1. 63. et 4. 1. 11. in aliquem. Sic *Capitolin.* *Anton. Phil.* 25. in Marcum pro Cassio. — *Cic.* 2. *Orat.* 23. contra quempiam pro aliquo apud centumviros. *Quintil.* 11. 1. 57., 9. 3. 50. contra aliquem. — *Id.* 10. 1. 22., 4. 3. 17. et 9. 2. 88. pro aliquo. — *Cic. Dom.* 11. 27. apud populum. *Id. Brut.* 20. 80. ad populum. *Quintil.* 4. 1. 3. et 11. 3. 134. apud aliquem. *Seneca 4. Controv. proæm.* populo. *h. e.* apud populum. — *Cic. Dom.* 11. 27. senatui. *h. e.* in senatu. *Quintil.* 5. 13. 59. in foro. *Id.* 11. 3. 27. in scie.

Id. 12. 5. 6. in basilica Julia. — c) *Dicere sententiam* est senatoris, in senatu de republica quid sentiat exponitis: pro quo etiam dicere absolute usurpatum legitur. *Plin.* 9. *Ep.* 13. Jam censendi tempus: dicit Domitius consul designatus, dicit Fabricius, Fabius, Voctius, etc. — Hinc illa formula consulis senatorum ad sententiam dicendam excitantis dicit, *M. Tullii*: cujus meminit *Cic.* 7. *Att.* 1. et 3. ¶ 4. Item narrare, describere, laudare scriptis versibus, aut aliquando oratione. *Tibull.* 1. 3. 31. tibi dicere laudes. *Virg.* 10. *Ecl.* 6. Galli dicamus amores. *Id.* 4. *ibid.* 54. tua dicere facta. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 8. Ennius nunquam, nisi potus, ad arma Prosiluit dicenda. *Id.* 1. *Od.* 21. 1. Dicere Dianam. *Id. ibid.* 12. 25. Alcidem. *Id.* 1. *Ep.* 1. 1. Prima dicte mihi, summa dicende Camena, — Mæcenas. *Id. ibid.* 16. 26. bello. *Id.* 2. *ibid.* 1. 66. antiqua dure. *Id.* 3. *Od.* 11. 7. modos. *Id.* 1. *ibid.* 32. 3. carmen. *Val. Flacc.* 2. 244. non ulla meo te carmine dictam Abstulerint, durent Latii modo sæcula fustis. *Nemesian.* 1. *Ecl.* 22. Dicat honoratis prædulcis tibia Manes. *Sueton. Vitell.* 11. Ut citharædus aliquid de Domitio diceret. *h. e.* caneret. *Trebell. Poll. Gall.* 11. Poetæ epithalamium dixissent. *Lamprid. Elagab.* 31. Ad tibias dixit. *h. e.* cecinit. *Plin. Hist. nat. præfat.* (19). Patrem, te, fratremque diximus opere justo, temporum nostrorum historiam orsi. *h. e.* de patre, te, et fratre diximus. *Id.* 35. *ibid.* 11. 40. (146). Sunt etiam non ignobiles quidem, in transcursum tamen dicendi, Aristoclydes, Anaxander, etc. *h. e.* commemorandi. *Vellej.* 2. 18. Mithridates, vir neque silendus, neque dicendus sine cura. *Vopisc. Firm.* 1. Dicitis Aureliano, Tacito, etc. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 49. (138). Nunc dicemus silvestrium naturas. *Trebell. Poll. Claud.* 13. Dicere res bellicas. — Hinc ¶ 5. Quemadmodum canere et similia, etiam dicere a Poetis usurpatum pro prædicere, vaticinari. *Propert.* 4. 1. 49. tremulæ cortina Sibyllæ Dixit, Aventino rura pianda Remo. *Tibull.* 1. 7. 61. Et tibi nescio quas dixit, mea Delia, pœnas. Multa *Heins.* in hanc rem conguessit ad illud *Ovid. Heroid.* 5. 33. Illa dies fatum miseræ mihi dixit. *Horat. Art.* 6. 403. dicte per carmina sortes. *Id.* 3. *Od.* 3. 57. Sed bellicosus fata Quiritibus Hac lege dico. ubi tamen dico potest etiam esse indicio, præfatio. Adde *Ovid.* 4. *Trist.* 8. 43. ¶ 6. Aliquando dicere est pronuntiare. *Cic.* 1. *Orat.* 61. 280. Quum Demosthenes ita balbus esset, ut ejus ipsius artis, cui studeret, primam litteram non posset dicere. *Id.* 2. *Divinat.* 46. 96. Quam rho dicere nequiret. Adde *Quintil.* 1. 7. 21. et 12. 10. 29. *Curt.* 6. 9. 36. Sermonem dicere. *h. e.* dialectum. *V. Müntzell* ad *h. l.* ¶ 7. Item assignare, statuere, constituere, indicare, jubere. — a) Fere cum Accusativo. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 113. Bona mea morte cognatis dico. *Aframius* apud *Non. p.* 280. 26. *Merc.* Cui dicat dotis paululum. *Pomponius* apud *eumd.* *ibid.* Nummos certos dico: dico quinquaginta millia. *Cic. Flacc.* 35. 86. Dicere pecuniam omnem dotis. *Sall. fragm.* *ibid.* Pecunias dictas coegit. *Horat.* 4. *Od.* 8. 12. Dicere pretium muneri. *h. e.* statuere, imponere. *Nepos Eumen.* 2. Data est Eumeni Cappadocia, sive potius dicta, nam tam in hostium erat potestate. *h. e.* assignata. *Plaut. Men.* 4. 2. 16. Dicere diem juris. *Cic.* 3. *Ferr.* 57. 149. diem operi. *Ter. Andr.* 1. 1. 75. diem nuptiis. *Liv.* 36. 8. diem exercitui ad conveniendum. *V.* et *DIES.* *Cic. fragm.* apud *Non. p.* 439. 12. *Merc.* Quum omnes ad id tempus, quod erat dictum, postero die venissemus. *Aframius* apud *eumd.* p. 280. 24. *Merc.* Quoniam inter nos nuptiæ sunt dictæ. *Liv.* 33. 12. Dicere leges pacis. *Id.* 34. 57. leges victis. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 18. legem tibi. *Plin.* 2. *Ep.* 16. legem sibi. *Justin.* 2. 3. 8. et 30. 3. 9. legem parendi. *Cic.* 1. *Orat.* 39. 178. In municipii lege dicenda. *Liv.* 25. 16. Dicere locum. Similiter dicere dotem, multam, conditiones etc. *V.* in illis nominibus. — Poetica sunt illa *Virg.* 6. *En.* 138. Ramus aureus Junoni infernas dictas sacer. *h. e.* sacer constitutus, adeoque consecratus, dicatus. *Ovid.* 4. *Met.* 95. dictaque sub arbore sedit. *h. e.* constituta. *Id.* 3. *Trist.* 14. 9. Est fuga dicta mihi, non est fuga dicta Camenis. *h. e.* indicta. — b) Sequente infinito. *Pacuvius* apud *Non. p.* 280. 28. *Merc.* Prius data est, quam tibi dari dicta. — c) Absolute. *Sall. Jug.* 113. Eodem Numida cum plerisque necessariis suis inermis, ut dictum erat, accedit. *h. e.* ut pactum, statutum erat.

Huc referri potest et illud *Ter. Adelph.* 5. 3. 10. Dictum inter nos fuit, ne tu curares meum, neve ego tuum. *h. e.* constitutum, pactum. — d) Dicere est etiam unum e tribus solemnibus prætoris verbis. *V. ADDICO.* — Hinc ¶ 8. Dicere est etiam constituere aliquem magistratum, hoc est creare. *Cic.* 9. *Att.* 15.; et *Liv.* 5. 9., 7. 26. et 8. 29. Dicere dictatorem. *Liv.* 24. 9. consulem. *Id.* 6. 39. magistrum equitum. *Id.* 5. 13. Alios tribunos militum omnes fere centuriæ dixerunt. Adde *eumd.* *ibid.* 19. *Horat.* 2. *Od.* 7. 26. Dicere aliquem arbitrum bibendi. Similiter *Ovid.* 4. *Met.* 541. Lemthoeque deum cum matre Palæmona dixit. *h. e.* fecit, in deum mutavit. ¶ 9. Hinc etiam ponitur pro nomine vocare, appellare. *Quintil.* 8. 1. 1. Latine dicimus elocutionem. *Virg.* 3. *Æn.* 353. Qui Chaonios cognomine — dixit. *Liv.* 1. 1. *estr.* Cui Ascanium parentes dicere nomen. Rursus *Virg.* 2. *Æn.* 678. uxor — tua dicta. *Id.* 7. *ibid.* 411. locus Ardea quondam Dictus avis. *Cf. eumd.* 4. *G.* 355. et de crudelem nomine dixit. *Horat.* 1. *Od.* 2. 50. Dicit pater atque princeps. *Juvenal.* 8. 244. Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit. ¶ 10. *Dicere alicui*, præcipue in familiari sermone, est idem atque admonere; ac — a) Propterea habet interdum Conjectivum cum part. ut vel *ne.* *Plaut. Truc.* 4. 3. 75. Dicam, ut aliam conditionem filio inveniat suo. *Cic.* 11. *Att.* 7. Illud Dolabella dixisse, ut ad me scriberet, ut in Italiam quamprimum venirem. *Nepos Datam.* 5. Misit, qui diceret, ne discederet. — b) *Dicebam*, sequente part. ut vel *ne*, aut alia propositione, formula est increpantis quempiam, cui contigit malum, quod ut caveat, jam ante admonuit. *Plaut. Trin.* 5. 2. 88. Dicebam pater tibi, ne matri consuleres male. *Ovid.* 1. *Amor.* 14. 1. Dicebam, medicare teos desiste capillos. *Seneca Apoloe. a med.* Dicebam vobis, non semper Saturnalia erunt. Adde *Propert.* 1. 9. 1.; et *Stat.* 4. *Silo.* 3. 124. — c) *Dico tibi*, dixi tibi, præcipue apud Comicos, est admonitio simulque munitantis, et se ita facturum, ut minatus fuerit, confirmantis. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 61. Vigila: tibi ego dico, au, feriatu ne sis. *Cf. eumd.* *Bacch.* 4. 9. 95. Eadem istæc verba dudum illi dixi omnia. *Id. Cist.* 2. 1. 50. Dixi quæ volui, vale. Adde *eumd.* *Pæn.* 5. 5. 26. et *Men.* 4. 3. 22. *Ter. Eun.* 2. 3. 45. Heus, heus, tibi dico Chærea, inquit, restitit. *Id. Phorm.* 2. 3. 89. Nisi propterea mulierem abducere, ego illam ejiciam: dixi, Phormio. *Phorm.* Si tu illam attigeris secus, quam dignum est liberam, dicam tibi impingam grandem: dixi, Demipho. Adde *eumd.* *Hecyr.* 4. 3. 6. et *Andr.* 1. 2. 33. *Ovid.* 9. *Met.* 120. Quo te fiducia, clamat, Vana pedum, violente, rapit? tibi, Nesse biformis, dicimus. Adde *Phædr.* 4. 29.

II.) Translate. ¶ 1. Hoc verbum declarandæ rei aliquando inservit, et hoc est, id est significat. *Plaut. Asin.* 1. 1. 30. *DE.* Nam quousque? *IX.* Usque ad mortem volo. *DE.* Cavesis malum rem. *LI.* Uxoris, dico, non tuam. *Cic.* 1. *Nat. D.* 31. 86. Nec quemquam vidi, qui magis ea, quæ timenda esse negaret, timeret; mortem dico et deos. *Id.* 1. *Att.* 19. 5. Tu autem beatos homines (hos piscinarios dico, amicos tuos) non obscure nobis invidere. *Cf. Justin.* 18. 7. 12. Quid, quod paullo ante vocatus, non dico patrem, ducem certe civium tuorum superbe sprevisi? ¶ 2. Apud Comicos nullam causam dico, non causam dico est non renuso, non deprecor. *Plaut. Capt.* 3. 4. 92. Hoc si secus reperies, nullam causam dico, quin mihi et parentum et libertatis apud te deliquo fiet. *Ter. Phorm.* 2. 1. 40. Si est patre, culpam ut Antipho in se admiserit, — non causam dico, quin, quod meritus sit, ferat. — Hinc.

Dicium, *i.* n. 2. absolute, substantivorum more, ¶ 3. Generatim est verbum, vox, sermo. — a) Universim. *Ennius* 8. *Ann.* 32. Haud doctis dictis certantes, sed maledictis. *Plaut. Trin.* 2. 2. 99. Multa ego possum docta dicta et quamvis facunde loqui. *Id. Asin.* 3. 1. 21. an tu tibi verba blanda esse aurum vere? dicta docta pro datis? *Lucret.* 5. 114. Multa tibi expediam doctis solatia dictis. Rursus *Plaut. Pæn.* 3. 2. 3. Fac modo ut conducta tibi sint dicta ad hanc fallaciarn. *Lucret.* 1. 29. Quo magis æternum da dictis, diva, leporem. *Plaut. Asin.* 2. 4. 1. Meum dictum magni facere. *Ter. Phorm.* 3. 3. 8. Dictum sapienti sat est, a buon intenditor poche parole, ut Itali dicunt. *Horat.* 1. *Ep.* 5. 24. ne fidos inter amicos Sit qui dicta foras clininet. *Id.*

1. *Sat.* 4. 121. Puerum dictis formare. *Metellus* apud *Cic.* 5. *Fam.* 1. Oppugnare aliquem ob dictum. *Quintil.* 5. 7. 8. Moveri dictis alicujus. *Sueton. Gramm.* 23. Dictum infacetum. Adde *eumd.* *Cæs.* 76. *Aug.* 12. et 16. *Ner.* 32. et 34. et 39. *Tib.* 28. *Cal.* 12. et *Claud.* 11.; et *Juvenal.* 1. 154. — b) *Dicto citius* proverbium est, quo significamus aliquid quam celeritate fieri, seu celerius quam quis idem verbis pronunciet. *Virg.* 1. *Æn.* 146. et *Horat.* 2. *Sat.* 2. 80. Sic *Liv.* 23. 47. Dicto prope citius. Cf. *Dictum factum* in v. *DICO* sub I. 1. 2.º d. — c) Similiter cum dicto est statim, nulla post dictum mora interposita. *Apul.* 2. *Mel.* Cum dicto facesso. Adde *Capell.* 9. p. 302. — d) Sæpe adverbis jungitur. *Plaut. Most.* 1. 3. 103. lepidè dictum. *Ter. Eun.* 2. 2. 57. facete. *Plaut. Capt.* 1. 2. 73.; et *Curt.* 7. 1. 21. maligne. *Lucret.* 5. 1223. *Iæde. Horat. Art. P.* 449. ambigua. *Nepos Alcib.* 8. vere. — e) Interdum dicta factis opponuntur. *Cic.* 1. *Fam.* 9. post med. Nullum meum minimum dictum, non modo factum, pro Cæsare intercessit, quod ille non illustri gratia exceperit. *Sall. Jug.* 52. Dicta cum factis componere. Cf. *Plaut. Cas.* 5. 4. 17. Feci ego istæ dicta, quæ vos dicitis. h. e. feci, quæ vos dicitis. Simile est illud *Ter. Heaut.* 4. 5. 12. Dictum factum reddidi. — f) Illa poetica sunt *Virg.* 4. *Æn.* 54. Inflammarè alicum dictis. et *ibid.* 219. Talibus orantem dictis etc. et *ibid.* 394. Dictis avertere curas. et 5. *ibid.* 387. Castigare dictis alicum. *Id.* 1. *ibid.* 667. Dictis affari quempiam. *Id.* 4. *ibid.* 92. Aggredi dictis alicum. h. e. quod dixit *Val. Flacc.* 7. 451. Compellare dictis. *Virg.* 10. *Æn.* 368. Nunc prece, nunc dictis virtutem accendit amaris. *Id.* 3. *ibid.* 379. Expedit dictis. h. e. narrare, docere, exponere. *Id.* 2. *ibid.* 790. Hæc ubi dicta dedit. h. e. postquam hæc locutus est. Sic *Ovid.* 4. *Fast.* 664. Edere dicta. *Id.* 8. *Met.* 717. Mutua dicta reddere. h. e. colloqui. *Val. Flacc.* 2. 601. Reddere alicui dicta. h. e. referre, nunciare. *Ovid.* 2. *Fast.* 375. et 3. *ibid.* 515. Dicta facere. h. e. exsequi. — g) *Forcellinus* pro convicio, maledictio, contumelia accepit apud *Plaut. Pseud.* 1. 3. 125. Jara ego te differam dictis meis, impudice. At illa significatio pendet a verbo differre, minime vero a nomine dictum. ¶ 2. Speciatim est proverbium, sententia. *Lucret.* 3. 12. Depasci aurea dicta e chartis. *Id.* 6. 23. Veridicis igitur purgavit pectora dictis. *Cic. Flacc.* 29. 72. Catonis est dictum, pedibus compensari pecuniam. *Nepos Dion.* 6. Non posse bene geri rempublicam multorum imperiis. Quod dictum magna invidia consecuta est. Cf. *eumd.* *Militad.* 2. Sic *Sueton. Cæs.* 56. narrat, Cæsarem, inter alia, scripsisse librum, qui *Dicta collectanea* inscribatur, h. e. quæ ex pluribus excerpta in unum collecta sunt. ¶ 3. Sæpe dictum ponitur pro facete dictum; et est brevis, faceta, salsa et acuta vox, qua cum risu alicum perstringimus ac pungimus: et generatim quidquid bene dicitur et urbane, ut est apud *Quintil.* 6. 3. 36., jocus, dictionum, sales. *Cic. fragm.* apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 1. Nostri, quæ facete et breviter et acute locuti essemus, ea proprio nomine appellari dicta voluerunt. *Id.* 2. *Orat.* 54. 222. Bona dicta, quæ salsa sint, ea dicta appellantur proprio jam nomine. *Id.* 2. *Phil.* 17. 42. Materia facilis est in te et in tuos dicta dicere. *Trebonius* apud *Cic.* 12. *Fam.* 16. a med. Dictum, cum magno nostro honore a te dictum, conclusi et tibi infra subscripsi. Adde *Liv.* 7. 33.; et cf. *Horat. Art. P.* 273. *Quintil.* 6. 3. 16. Potius amicum, quam dictum perdere. *Pia tosto Famico, che la bolta*, ut vulgo dicunt Itali. ¶ 4. Item est responsio oraculi, vaticinatio. *Lucret.* 1. 103. Tutemet a nobis jam quovis tempore vatum Terrilocus victus dictis desciscere quæres. *Virg.* 2. *Æn.* 115. ex adytis hæc tristia dicta reportat. Adde *Ovid. Heroid.* 4. 33.; *Liv.* 8. 24.; et *Val. Flacc.* 2. 325.; et v. *DICO* et *DICTIO*. ¶ 5. Item est jussum, præceptum. *Liv.* 3. 61. Dicta dare. Adde *eumd.* 8. 34., 9. 14. et 7. 33. *Ovid.* 8. *Met.* 814. Peragere dicta. *Virg.* 3. *Æn.* 169. Parere dicto. Adde *Liv.* 9. 41.; et *Curt.* 7. 4. 9. *Cato H. R.* 142. Villicus domino dicto audiens sit. Adde *Nepot. Lys.* 1., *Iphicr.* 2., *Datam.* 2. et *Ages.* 4.; *Liv.* 1. 41., 4. 26., 8. 7. et 20. 20.; et v. *ADUO*. ¶ 6. Item est promissum. *Furius* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 1. Nominè quemque ciet, dictorum tempus adesse commemorat. ¶ 7. Apud *Ennium* accipitur pro dicendi facultate, pro poesi. Ita enim

ille apud *Cic. Brut.* 18. 71. Cum neque Musarum scopulos quisquam superaret, Nec dicti studiosus erat. Cf. *Propert.* 4. 1. 61. Ennius hirsuta cingat sua dicta corona. Mi folia ex hedera porrigge, Bacche, tuâ. *Ubi* *Forcellinus: Aliquando ipsi libri dicta vocantur.*

DICROTA, æ, f. 1. subaudi navis, et sæpius **DICRÔTUM**, i, n. 2. subaudi navigium, διχροτον πλοῖον, est genus navis, quæ duos remorum ordines habet, Græcis usitata, ut ex ipso nomine colligitur: a δις bis, et κροτίω pulso, quia duplici remorum pulsu impellitur. Sunt qui putant, ita dictum, quod duplice gubernaculo, scilicet a prora et a puppi regeatur. Hoc autem probabilius videtur, ita enim statuunt Græci Scholast. ad *Lucian. Anor.* c. 6. et *Polihx Onomast.* l. 1. c. 9. § 82. Cf. et *Tucyd.* 4. 67. Vox est adjectiva, et subintelligitur aut navigium aut navis. *Cic.* 5. *Att.* 11. Ἀραξα Rhodiorum et dicrota Myllæorum habebam. et 16. *ibid.* ep. 4. Domitius bona plane habet dicrota. *Auct. B. Alex.* 47. Caput ex eo prælio tritremes duas, dicrotas octo. — In *Inscript.* apud *Fabret.* p. 366. n. 122. legitur dicrota eodem sensu. V. *Cardinali, Diplom. imp.* p. 284.

DICTABOLARIUM, ii, n. 2. idem ac dictionum. *Laberius* apud *Fronion. de orat.* (cedente iterum *A. Mado*) 1. Ut Laberius dictabolaria, immo dictionum potius eum, quam dicta, continere ait *Franc. Orioli* in *Effem. lett.* T. 10. p. 12. putat, *Dictabolarium* fuisse titulum fabulæ unius a *Laberio* conscriptæ. *Edit. Turinenses Lex. Lat. Ital. leg. dicta abollaria.*

DICTAMNUM, i, n. 2. et sæpius **DICTAMNUS**, i, f. 2. dictamnion et dictamnion. Legitur et dictamnus vel dictamnium, et Græce dictamnion et dictamnion. At *Heynius* ad *Virg. loc. infra cit.* vitiose scriptum putat. *Seren. Sammon. Medic.* 34. Reliquias partus dictami detrahit herba. *Al. aliter leg.* — Ceterum dictamnus herba est a Dicie Crete monte ita appellata, pulegio similis, flore purpureo, caule foliis tacto, radice et ramis tenuibus, servens et acris gustu: vim habens in solis foliis extrahendi sagittas, ut *Virg.* 12. *Æn.* 412. et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 27. 41. (97). et 25. *ibid.* 8. 53. (92). docent. *Cic.* 2. *Nat. D.* 50. 120. Feras in Creta herbam quærere, quæ dictamnus vocaretur, quam etc. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 8. 53. (93). Veram dictamnium non nisi in asperis nasci. et *ibid.* (92). Dictamnium ramis prætenue, pulegio simile. — *Id.* 26. *ibid.* 14. 87. (142). Dictamnium pota sagittas pellit. pota dicit ad herbam respiciens. V. **CENTAURUS**. — Cf. *Fée (Op. cit. vol. 3. p. 343.)* hanc exhibet synonymiam: dictamnion κρηκεύον Hipp. in variis locis et Theophr. *Hist. plant.* 9. 16.; dictamnion Nicand. teste L. Malloles; dictamnion Dioscor. 3. 37. et *Democr.* apud *Galen.* 5. 10.; Στρομαγγύρον *Crete*. recent.; et *Dictamnium* vel *Dictamnium* *Virg.* et *Plin.* 11. cit. sunt. *Originum Dictamnium* L. *Spec. plant.* 823. V. plura *ibid.*

DICTATA, ðrum, n. plur. 2. V. **DICTIO** in fin. **DICTATIO**, ðnis, f. 3. dictandi actio. *Symmach.* 6. *Ep.* 4. Dictatione properata magis sollicitudini meæ, quam consuetudini satisfacere. *Paul. Dig.* 29. 1. 4. Titius miles notario testamentum scribendum notis dictavit. Quæro, an hæc dictatio valere possit? Adde *Sidon.* 9. *Ep.* 9. a med.; et *Cassiod.* 6. *Variar.* 12.

DICTATIUNCULA, æ, f. 1. deminut. a dictatio, brevis dictatio. *Hieronym. advers. Vigilant.* n. 3. Auctores sunt hujus dictatiunculæ meæ sancti presbyteri.

DICTATOR, ðris, m. 3. duo diversa significat, prout est A) a dico, vel B) a dicto.

A) Dictator a dico (V. infra sub I. 2.) fuit summus apud Italicas civitates magistratus. 1.) Proprie. ¶ 1. Generatim apud Italicas civitates, multo ante quam Romæ, dictator in usu fuit, et quidem alicubi etiam ordinarius, ut Lanuvii, teste *Cic. Mil.* 10. 27.; Ceritum, *Inscript.* apud *Gruter.* 214.; Aricæ, *Inscript.* apud *Gruter.* 41. 7.; Nomentum, *Inscript.* apud *Orell.* 208.; Albanorum, *Liv.* 1. 20. Adde *eumd.* 3. 18.; *Spartian. Hadrian.* 18.; et *Inscript.* apud *Orell.* 2293. aliasque. Ceterum de his dictatoribus consule *Henzen* in *Annal. dell' Instit. Archeol.* a. 1846. p. 264. et sequ. Fidenis vero duo erant dictatores, uti constat ex *Inscript.* apud *Amundium, Anecd. litter.* T. 1.

p. 463. ¶ 2. Speciatim apud Romanos dictator (olim magister populi et prætor maximus dictus) summus fuit magistratus, sed extraordinarius, qui periculosissimis reipubl. temporibus creabatur, et jus vitæ necisque habebat, sine provocatione, quem admodum reges habuerant: a dico, quod a consule dicebatur (*Varro* 6. *L. L.* 61. *Müll.* Hinc dictator magister populi, quod is a consule debet dici. Et *Cic.* 1. de *republ.* 40. Dictator quidem ab eo appellatur, quia dicitur; sed in nostris (auguralibus) vides eum magistrum populi appellari. Cf. *Seneca Ep.* 108. n. 30.): vel a dictum, seu edictum, quod ejus dicto audientes omnes essent: vel fortasse ab officio magistri in scholis dictantis litteras discipulis, unde et magister populi appellatur est. Hinc jocus C. Julii Cæsaris apud *Sueton.* 77. Sullam necesse litteras, qui dictatorem deposuerit, et *Juvenal.* 2. 28. In tabulam Sullæ si dicant discipuli tres. — Quod sine provocatione esset, satis ostendunt duo *Livii* loca, 2. 29. sub fin. Agedum dictatorem, a quo provocatio non est, creemus. et 3. 20. extr. Dictatore opus esse reipubl., ut qui se moverit ad sollicitandum statum civitatis, sentiat, sine provocatione dictaturam esse. Adde *eumd.* 2. 13. Legimus quidem apud *eumd.* 8. 33. provocatam esse adversus L. Papirium Cursorem, dictatoria severitate Q. Fabium Max. Rullianum magistrum equitum suum punire volentem: sed ea provocatio precaria magis fuit, quam legitima, ut colligitur præcipue c. 35. Quo sensu intelligendus videtur *Festus*, qui scribit p. 198. 5. *Müll.*, provocatorem ab eo magistratu ad populum aliquando datam esse. — Quo anno, quibus consulibus, quis primum creatus sit, non satis constat. Apud veterimos auctores *Livius* 2. 18. scribit se invenisse, primum dictatorem fuisse creatum T. Lartium, qui erat consul cum L. Posthumio Cominio, anno U. C. 253. (Id. confirmat *Cic.* 2. de *republ.* 32. His temporibus dictator etiam est institutus, decem fere annis post primos consules, T. Lartius. Et *Eutrop.* 1. 12. in fin. Dictator Romæ primus fuit Lartius, magister equitum primus Sp. Cassius). Alii ponunt M. Valerium M. filium, Volusi nepotem, ut *Festus loc. cit.*: quam sententiam *Liv.* *ibid.* rejicit. At *Morcell. de stil. Inscript. Lat. T.* 1. p. 262. edit. *Palav.* (adstipulante *Barpt. Borghesio, N. Framm. de Fast. cons. T.* 1. p. 44.) ex inscriptione *ibid.* allata probat, primum Romæ dictatorem fuisse an. U. C. 280. *NV.* Valerium Volusi F. Maximum, ut etiam constat ex *Liv.* 2. 30.: V. hæc de re insignem *Müllerii* locum ad *Festum* p. 389. col. 2. Prius non nisi a patriciis dictatorem legi fas fuit, postea etiam ex plebe, sed semper vir consularis eligebatur. Primus de plebe dictator creatus est C. Marcus Rullius anno 398. bello cum Faliscis et Tarquinienisibus: qui etiam magistrum equitum primum de plebe C. Plautium dixit, ut *Liv.* 7. 17. narrat. — Dicebatur a consule tantummodo, nec poterat a populo creari, nisi predictator, teste *eodem* 22. 8. et 31. V. et 27. 5. Dicebatur autem captis auspiciis, oriente nocte, et silentio, ut *Id.* docet 9. 38. et 8. 23. et 4. 21. extr. Sed tamen cum aliquando Vejentes castra Romana cepissent, A. Cornelius Cossus tribunus militum Mamercum Emilium dictatorem dixit. Scilicet quia tribuni militum erant potestate consulari. *Id.* 4. 31. — Duæ secures cum viginti quatuor fascibus dictatorem præcedebant. V. **LICTOR**. — Designabat sibi ministrum, qui magister equitum vocabatur, et erat dictatori, ut tribunus Celerum regi, præfectus prætorio Cæsariibus. — Designato dictatore, omnes magistratus, ut consules, prætores, etc., suam amittebant potestatem, præter tribunos pl. et magistratus illos, qui regum tempore fuerant. — Hoc imperium semestre tantum esse voluerunt, ut est apud *Cic.* 3. *Legg.* 3. 9. (cujus verba sunt: AST QUANDO DYELLUM GRAVIVS DISCORDIAKIV CIVIVM ESCVNT, ORVVS (h. e. unus), NE AMPLIVS SEX MENSES, SI SENATVS CREVERIT, IDEM JVRIS, QVOD DVO CONSVLVS, TENETO. Cf. *Pompon. Dig.* 1. 2. 2. § 8. Hunc magistratum (dictaturam), quoniam summam potestatem habebat, non erat fas ultra sextum mensem retinere.) et apud *Liv.* 9. 34. et 23. 23., ne in tyrannidem verteretur: nisi aliter reipubl. necessitas exigeret. Nam quod L. Sulla, et C. Jul. Cæsar diutius detinuerunt, leges palam contempserunt. — Equo vehi vetabatur; idque ob eam causam, quod cum militiæ R. robur præcipuum esset in pedestribus copiis, debebat in legione permanere, ne locum dese-

reret: vel quod cum in ceteris maxima esset, et prope tyrannica auctoritas, in hoc voluerint, eum populo inferiori videri. Hæc *Plutarch. in Fabio*. Ex *Livio* tamen colligimus, 23. 14. solitos fuisse dictatores, ad bellum exeuntes, ferre ad populum, uti liceret equum concedere: quod ita eis concedi solitum, ut solius belli causa equo uterentur: in omni alia jurisdictione equum habere prohiberentur. — Præter imminens reipubl. grave bellum, alia quoque fuere cause dictatoris creandi, ut comitorum consularium habendorum, *Liv. 7. 26. et 8. 16. et 23. et 27. 5. etc.*; clavi figendi tempore pestilentia, vel secessionis, aut seditionis causa, *Id. 4. 13. et 7. 3. et 8. 18.*; exercendæ extraordinariæ quæstionis, *Id. 9. 26.*; iudorum faciendorum, *Id. 8. 40. et 27. 33.*; legendi senatus, *Id. 23. 22. et 23.*; feriarum constituendarum, *Id. 7. 28. (F. etiam 30. 24.)*; denique ut esset, qui ludis Romanis signum mittendis quadrigis daret, prætoræ ægroitante, quod tamen in dubio relinquit *Id. 8. in fin.* Hæc fere omnia habentur etiam in *fragm. Capitolin.* apud *Gruter. 290.* et seqq., ubi *dictator rei gerundæ causa* dicitur, quoties gravis belli imminens causa creatus est. — Ceterum adde *Cic. 9. Att. 15. et 1. de republ. 40.*; *Nepot. Hann. 5.*; *Colum. 1. R. R. præfat. 13.*; *Sueton. Tib. 2.*; *Vellej. 2. 28.*; *Val. Max. 3. 8. 17.*, aliosque.

II.) Translate dicitur — a) Etiam de summo magistratu apud alios populos. *Inscript. Column. rostr. Duil.* apud *Orell. 549.* *ΚΥΜΩΥ ΕΙΣ ΝΑΥΕΒΟΣ ΚΛΑΣΕΙΣ ΠΡΟΙΝΔΑΣ ΟΜΝΕΙΣ ΕΤΙ ΜΑΧΥΜΑΣ ΚΟΠΙΑΣ ΚΑΡΤΑΓΙΝΙΕΝΣΙΣ ΠΡΑΞΕΝΤΕΣ ΣΥΜΩΔ ΔΙΤΑΤΟΡΕΩ ΟΛΟΡΩΜ ΙΝ ΑΛΤΟΩ ΜΑΡΙΩ ΠΥΝΑΔ ΒΙΕΤ.* Sic *Cato* apud *Gell. 10. 24.* Igitur dictatorem Carthaginiensium magister equitum monuit: Mitte mecum Romam equitatum; die quinti in Capitolium tibi cæna coeta erit. Adde *Frontin. 2. Strateg. 1. 4. et Justin. 13. 1. 7.* — b) Et generatim *Fronto de fer. Als.* (edente iterum *A. Maio*) ep. 1. Numa epulorum dictator, cænarum libator, feriarum promulgator.

B) Dictator a dictando est qui scribenda dicit scribenti. *Salvian. Ep. 9. a med.* Tam imbecilla sunt iudicia huius temporis, ac pæne-tam nulla, ut qui legunt, non tam considerent quid legant, quam eujus legant; nec tam dictionis vim atque virtutem, quam dictatoris cogitent dignitatem.

DICTATORIUS, a, um, adject., ad dictatorem pertinens. *Liv. 4. 14.* Dictatoria majestas. *Id. 6. 39.* Dictatorium fulmen intentatum in aliquem. *h. e. quod apud Vellej. 2. 68.* Dictatoria animadversio. *Cic. Thuent. 44. 123.* Dictatorius gladius. *Liv. 7. 4.* juvenis. *h. e. dictatoris filius. Id. 22. 26.* Dictatoria invidia.

DICTATRIX, icis, f. 3. quæ dicit agenda, præcipit, imperat: hoc nomen joculariter a dictatore effinit *Plaut. Pers. 5. 1. 18.* Tu hic eris dictatrix nobis.

DICTATURA, æ, f. 1. est A) Aut a dictatore; aut B) A dictando.

A) Dictatura a dictatore est dictatoris dignitas et potestas. — a) Apud Romanos. *Cic. 3. Off. 31. 112.* Dictaturam gerere. *Id. 1. Phil. 2. 4.* Antonius dictatoris nomen, — propter perpetuam dictaturæ recontem memoriam, funditus ex republica sustulit. Similiter *Id. 2. ibid. 36. 91.* Optimum vero, quod dictaturæ nomen in perpetuum de republica sustulisti. *Liv. 6. 39.* Dictatura abdicata et inita. *Id. 7. 3. extr.* Abire dictatura. Adde *eumd. 2. 30. et 8. 12.*; *Cæs. 3. B. C. 2.*; *Sueton. Cæs. 76., Aug. 52. et Tib. 3.*; et *Quintil. 3. 8. 53., 5. 10. 71. et 9. 3. 93.* — b) Apud Carthaginienses. *Justin. 19. 1. 17.* Cæjus (*Hasdrubalis*) mortem cum luctus civitatis, tum et dictaturæ undecim et triumphus quatuor insignem fecere. — Pro dictatoris veste legunt nonnulli apud *Pers. 1. 73.* sulcoque terens dentalia, *Quinti (Cincinnati)*, Quem trepida ante bovis dictaturam induit utor, Et tua aratra domum lictor tulit. At pæterque pro dictaturam leg. dictatorem, quod prænot.

B) Dictatura est etiam a dictando; quo sensu jocus est *Cæsaris* apud *Sueton. Cæs. 77.* Sallam necesse litteras, qui dictaturam deposuerat. *Dictatura* hæc dupliç significatione accipitur, et pro dignitate magistratus et pro ministerio magisterii.

DICTATUS, a, um. V. DICTO.

DICTERIIUM, ii, n. 2. *Δικτερίων*, locus, dictum aliam et acutum, breviter et acute dictum. *Man-*

tial. 6. 44. Omnibus arrides, dicteria dicit in omnes. Adde *Farron. apud Non. p. 401. 3. Merc.* Addunt illi et locum *Cic. fragm. epist. apud Macrob. 2. Saturn. 1.*, sed ibi *dicta* legendum est.

DICTICUS, a, um, adject. *Δικτικός*; demonstrativus. Ita appellatur a *Cæli. Aurel. 5. Tard. 1.* digitus index, quia eodem solemus res aliis indicare seu demonstrare.

DICTIO, ōnis, f. 3. actus dicendi (It. *il dire*; Fr. *action de parler, de dire*; Hisp. *el acto de hablar, de decir*; Germ. *das Reden, Vortragen, der Vortrag*; Angl. *a speaking or uttering*). Occurrit ¶ 1. Stricto sensu pro ipso dicendi actu. *Ter. Phorm. 2. 1. 63.* Dicitio testimonii. *h. e. actus, quo quis testimonium dicit. Cic. 2. Invent. 4. 12.* Dicitio sententiæ. — Sic dicitio causæ est causæ actio, ejus præsertim, qui defendit. *Cic. Quinct. 10. 35.* Totam causæ mæe dictionem certas in partes dividam. *Liv. 7. 5.* Remittere alicui dictionem causæ. Adde *eumd. 2. 34.*; *Cic. Sext. 17. 40. et 2. de republ. 7.*; et *Cæs. 1. B. G. 4.* Et omisso nomine causæ apud *Cic. Brut. 73. 256.* Malim mihi L. Crassi unam pro M. Curione dictionem, quam castellanis triumphos duos. *Id. 2. Orat. 67. 270.* Dicitio oratoria. *Id. 1. ibid. 33. 152.* Hæc sunt, quæ clamores et admirationem in bonis oratoribus efficiunt; neque ea quisquam, nisi diu multumque scripturavit, etiamsi vehementissime se in his subtilis dictionibus exercuerit, consequatur. *Id. ibid. 15. 64.* Is orator erit, mea sententia — qui, quæcumque res inciderit, quæ sit dictione explicanda, etc. *Forcellinus* in his duobus postremis *Cicer.* locis dictionem pro oratione accipit; quod improbavit *Fronto* 5. ad M. Cæs. (edente iterum *A. Maio*) Ep. 3. Unum verbum de oratione ablega, et quæso, ne unquam eo utaris, dictionem pro oratione. At dicitio in allatis *Cicer.* locis est causarum actio; quemadmodum et apud *eumd. 2. Tusc. 3. 9.* Dictioni operam dare. — Huc referri potest et illud *Cic. 1. Orat. 6. 22.* Græcos — partitionem quamdam artium fecisse video, neque in universo genere singulos elaborasse, sed seposuisse a ceteris dictionibus eam partem dicendi, quæ in forensibus disceptationibus iudiciorum aut deliberationum versaretur, et id unum genus oratori reliquisset. *Forcellinus* hoc loco accipit pro genere dicendi, ratione et forma orationis. ¶ 2. Speciatim ponitur pro declamatione seu recitatione. *Quintil. 2. 2. 6.* Dicitio discipulorum. *Id. 2. 4. 27.* Extemporales dictiones. ¶ 3. Item est vox, verbum, loquendi modus, phrasis. *Quintil. 9. 1. 4.* Tropus, ut pierique grammatici finiunt, est dicitio ab eo loco, in quo propria est, translata in eum, in quo propria non est. Figura est conformatio quædam orationis est. Addunt et verba *Catonis* in *Origini*. Neque dicitio *Herculis* est Græca, sed *Egyptia*. Sed *Cellar. in Cur. post. non Catonis*, sed *Annii Viterb.* illa esse contendit: in loco etiam *Quintilianus* lites excitat; quas refellere conatur *Andr. Borrich. in Vind. Lat. Ceterum dictionem* hoc sensu adhibuere veteres grammatici. *Quintil. 1. 5. 2.* Verborum duplex intellectus est, alter, qui omnia, per quæ sermo necitur, significat; alter, in quo est una pars orationis, lego, scribo: quam vitantes ambiguitatem, quidam dicere maluerunt, voces, dictiones, locutiones. *Id. 9. 2. 71.* Interrupta silentio dicitio. *h. e. phrasis. Scæurus apud Diomed. 1. p. 275. Putsch.* Oratio est compositio dictionum, consummans sententiam, remque perfectam significans. *Gell. 7. 9.* post allata antiqua præterita *memordi, neposci*, etc. Ratio dictionum hæc esse videtur potest, quoniam Græci in quadam specie præteriti temporis secundam verbi litteram in e vertunt, *γράφω, γίγραφα*. *Id. 11. 3. dictiones* vocat, quum dicitur pro collegio, pro testimonio, etc. *Tiro Tullius apud eumd. 10. 1.* Cicero persuasit, ut neque tertio, neque tertium scriberetur, sed ad secundum usque i ferent litteræ, ut res quidem demonstraretur, sed dicitio tamen ambigua verbi lateret. ¶ 4. Specialiter sumitur pro oraculi responso. *Pacuvius apud Non. p. 237. 4. Merc.* Non falsa autumare dicitio Delphis solet. *Accius apud Cic. 2. Herenn. 26. 42.* Aperte fatetur dicitio, si intelligas etc. *Liv. 8. 24.* Alexandro occiso ab Tarentinis in Italiam data dicitio erat, caveret Acherusiam aquam. ¶ 5. Dicitio multa est idem atque irrogatio, indictio multa. *Cic. 2. de republ. (edente A. Maio) 9.* Multæque dictione ovium et boum, — non vi et supplicis plebem Romulus

coercebat. *Inscript. apud Marin. Frat. Arv. p. 70.* SI SEMEL, SI SÆPIUS VOLET, DICTIO ESTO A. L. h. e. libra una.

DICTIOSUS, a, um, adject. dicitis abundans, dicitax, facetus. *Varro 6. L. L. 61. Mül.* Hinc (*h. e. a dicto*) appellatum dicitum in mimo, sc. dicitiosus.

DICTITO, as, avi, atum, are, 1. intensivum a dicto. — Part. *Dictitans*. — Dicitio est sæpe dico (It. *andar dicendo, dire espressamente*; Fr. *dire souvent*; Hisp. *decir frecuentamente*; Germ. *etwas nachdrücklich oder oft behaupten, aussprechen, sagen*; Angl. *to speak or tell often, give out, say commonly*). Usurpatur ¶ 1. Generatim. *Ter. Phorm. 5. 1. 16.* Quid? non, obsecro, es, quom semper te esse dicitasti? *Id. Heaut. prol. 22.* Quod vetus poeta dicitat. *Lucret. 2. 658.* Concedamus ut hic terrarum dicitet orbem Essè deim matrem. Adde *Horat. 1. Ep. 16. 22. et 2. ibid. 1. 27. Cic. 3. de republ. 9.* Ut Lacedæmonii suos omnes agros esse dicitarint. *Id. 2. Ferr. 2. 4.* Qui ita dicitat, his esse metuendum, qui quod ipsis solis satis esset, surripuissent. *Id. Dom. 6. 15.* Meo adventu annonæ vilitatem fore, boni viri dicitabant. *Id. 1. Fam. 9.* Dicitare in sermonibus. *Cæs. 3. B. C. 22.* Cælius profectus, ut dicitabat, ad Cæsarem, pervenit Thuriis. Adde *Auct. B. Alex. 58.*; *Liv. 3. 20. et 8. 31.*; *Sall. Cat. 22.*; *Quintil. 10. 7. 13.*; *Tac. 3. Ann. 16. et 1. ibid. 72.*; *Sueton. Cæs. 30., Tib. 43., Claud. 3., Cal. 8. et Ner. 49.* — Passive imperson. *Plaut. Trin. 1. 2. 62.* Male dicitatur vulgo tibi in sermonibus. *h. e. sæpe tibi maledicatur.* — Sæpe est ejus, qui factu suo excusationem prætextit. *Cæs. 3. B. C. 32.* In singulos conventus pecuniæ imperabantur: motuasque illas ex S. C. erigi dicitabant, et paulo supra. Dicitabant enim, se demò expulso etc. *Liv. 1. 49.* Socerum sepultura prohibuit, Romulum quoque insepulturn perisse dicitant. Adde *Nepot. Lysandr. 1.* ¶ 2. Speciatim apud juris peritos dicitare causas est agere, in foro oratorem versari. *Cic. 2. Orat. 13. 56.* Ne hunc quidem ex numero accipimus eorum, qui causas dicitarunt.

DICTIONCULA, æ, f. 1. deminut. a dictio, parva dicitio. *Apul. gramm. Diphthong. p. 145.* edente *Osann.* Sunt qui dicant hanc dictionuculam a Græco esse ortam.

DICTO, as, avi, atum, are, frequentat. a dico, a. 1. Part. *Dictans* I. 2. et II.; *Dictatus* I. 2. et in fin.; *Dictandus* I. 2. — Dicitare est dicitare, pluries vel sæpius dicere, declarare (It. *dire più volte, ripetere, esporre di frequente*; Fr. *dire souvent, répéter, déclarer*; Hisp. *decir frecuentamente, repetir, declarar*; Germ. *zu wiederholten Malen, oft sagen, behaupten, erklären*; Angl. *to speak or tell often, give out*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Amph. 2. 2. 38.* Decimo post mense, ut rationem te dicitare intellego. *h. e. dicendo, loquendo computare. Horat. 1. Ep. 6. 50.* Mercem seruum, qui dicitet nomina. *Gell. 4. 1.* Et hoc penus, et hac penus, et huius peni et peneris veteres dicitaverunt. ¶ 2. Speciatim est dicere et lente enunciare, quæ alius excipiat. — a) De eo præcipue, cui excepta scribenda sunt. *Cic. 13. Att. 9.* Non modo Tironi dicitare, sed ne ipse quidem auderem scribere. *Id. 7. ibid. 13. extr.* Si scriberem ipse, longior epistola fuisset: sed dicitavi propter lippitudinem. *M. Aurel. ad Fronton. 4. ad Cæs. ep. 7.* edente iterum *A. Maio.* Epistolis prope ad xxx. dictandis spiritum insumpsit. *Sueton. Ner. 53.* Versus dicitante aliquo excepti. *Cf. Horat. 1. Ep. 10. 49. et Liv. 2. 65.*; et add. *Plin. 9. Ep. 36. et 40.*; *Quintil. 2. 4. 12., 1. 1. 28., 10. 3. 18. et 10. 3. 22.*; et *Sueton. Tit. 6. et Domit. 13.* Hinc *Poptisc. Carin. 1.* Qui ad memoriam dicitabat. — b) Et simpliciter pro lente enunciare. *Juvenal. 6. 390.* dicitate verba Protulit. *Id. 11. 59.* pultes Coram aliis dicitem puero, sed in aure placentas. *Id. 8. 82.* Dicitare perjuriam. *Cf. Val. Flacc. 1. 685.* miseris dicitat pia vota sacerdos. — c) Sæpe est magistrorum proponendum pueris, quæ adiacant. *Horat. 2. Ep. 1. 69.* defendave carmina *Livi* Euse reor, memini quæ plagosum mihi parvo Orbillum dicitare. *Id. 1. Sat. 10. 82.* an tua demens *Vilibus* in ludis dicitari carmina malis? ¶ 3. Item speciatim quoniam auctores, quæ composerant librariorum ipsi de more dicitabant, factum est ut dicitare significaret etiam componere, facere. *Horat. 1. Sat. 4. 9.* in hora sæpe ducentos, Ut magnum, versus dicitabat (*Zu-*

cilius) stans pede in uno. *Id.* 3. *Ep.* 1. 110. Dictare carmina. *Pers.* 1. 52. elegidia. — Hinc *diclare testamentum, codicillos*, et similia est facere: et dicitur tum de testatore ipso, tum de alio quovis, qui nomine testatoris tabellionis scribenti præcat. *Sueton. Ner.* 32. et *Plin.* 2. *Ep.* 20. 14. Dictare testamentum. *Sueton. Tib.* 22. codicillos. Sic *Mæcian. Dig.* 32. 93. Fidei ejus committo, ut det quantas summam dictavero, dedero. Et *Sueton. Rhet.* 2. Hunc Cælius dicitabat dictasse Atratino accusatori suo actionem. *h. e.* Atratino in jure petenti orationem scripsisse, qua jus suum persequeretur. — Hinc est etiam instituire, statuere. *Juvenal.* 6. 217. Non unus tibi rivalis dictabitur heres. *scilicet* heres in testamento dictando scribebatur. — Similiter *Horat.* 2. *Sat.* 3. 75. Putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perilli Dictantis quod tu nunquam rescribere possis. *h. e.* dictando pecuniam credentis. ¶ 4. Apud *JCIos* dictare actionem, *judicium* est institutura, inferre. *Papinian. Dig.* 15. 1. 50.; *Sævola* *ibid.* 41. 9. 3.; et *Paul.* *ibid.* 9. 4. 22. etc. Cf. *Capitolin. Anton. Phil.* 11. Dictare jura. ¶ 5. Denique est prescribere, præcipere, itemque suadere. *Quintil.* 11. 3. 131. Nonnunquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulam dictare videantur. *Sil. It.* 10. 448. Jurare sacramenta dictata. *Id.* 6. 362. Dictare sonitum remis. *Id.* 10. 273. dolor verba aspera dictat.

II.) Translate ponitur pro suggerere, docere, velie. *Quintil.* 8. *proem.* 26. Quibus sordent omnia, quæ natura dictavit. *Id.* 3. 4. 11. Et tutissimum est auctores plures sequi, et ita videtur ratio dictare. Sic *Plin.* 26. *Hist. nat.* 4. 9. (20). Adjiciemus herbas, ut quasque ratio dictaverit. *Rursus Quintil.* 2. 15. 16. Recordatio meritorum, vel facies aliqua miserabilis sententiam dictat. *Adde eumd.* 1. 13. 16.; *Colum.* 4. *R. R.* 24. 4.; et *Pallad.* 1. *R. R.* 20. 1. *Pomp. Dig.* 1. 2. 2. ante *med.* Ipsi rebus dictantibus. — Hinc a Part. præter. pass. *Dictatus, a, um*, cujus exempla superius retulimus,

Dictata, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt ea, quæ magistris in ludo pueris dictant ad discenda. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. 4. Orationem eam pueri omnes, tamquam dictata perdiscant. Cf. *Ascon.* ad *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 14. Dictata pueris prædere. *Rursus Cic.* 1. *Nat. D.* 26. 72. Ista a vobis quasi dictata redduntur, quæ etc. *Id.* 4. *Fin.* 4. 10. Iisdem de rebus semper quasi dictata decantare, neque a commentariolis suis discedere. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 55. hæc recinunt juvenes dictata senesque. *Pers.* 1. 29. Teo' cirratorum centum dictata fuisse, Pro nihilo pendas? *Sueton. Cas.* 26. Dare dictata tiro-nibus gladiatoribus. *h. e.* præcepta artis gladiatorie. *Juvenal.* 5. 122. Saltantem species, et chironomonta volanti Cultello, donec peragat dictata magistris Omnia. *h. e.* omnia præcepta et gestus carptoris magistris. *Adde Tertull. ad Martyr.* 1. et *Hieronym. præf.* l. 13. *commentar.* in *Ezech.*

DICTOR, oris, m. 3. qui dicit. *Augustin.* 4. *Doctr. Christ.* 19. Cum doctor iste debeat ditor esse rerum magnarum. *Id.* 16. *contra Faust.* 26. O hominem se cogitantem dictorem, et alium non cogitantem contradictorem!

DICTRIX, icis, f. 3. agnoscitur tamquam Latina vox a *Cledon. Grammat.* p. 1892. *Putsch.*; nullo tamen confirmatur exemplo.

DICTUM, i, n. 2. V. DICO in fin.

DICTŪRIO, is, ire, n. 4. desiderat. a dico, dicere cupio, dicere molior. *Macrob.* 9. *Saturn.* 2. Fortiter a se facta semper dicturiunt: et tamen tacent arrogantiae metu. *Id.* 2. 3. *extr.* Ne ultra te dicturientem retardem.

DICTUS, a, um. V. DICO.

DICTUS, us, m. 4. idem ac dictum, dictionum. *Sæz. Aur. Victor. Epit.* 14. Hadrianus acer nimis ad lacessendum pariter et respondendum seriis, joco, maledictis: referre carmen carmini, dictum dictui, prorsus ul' meditatam credere adversus omnia.

DIDASCALICE, es, f. 1. V. voc. seq.

DIDASCALICUS, a, um, adject. *διδασκαλικός*, ad docendum pertinens: a *διδασκαλος* magister, quod a *διδασκω* doceo. *Auson. Epist.* 17. Ut ad te didascalium aliquod opusculum, aut sermonem proptereum mitterem. *Servius ad Virg.* 1. *G. proem.* III libri didascalici sunt. — Hinc

Didascalicā, ōn, vel *ōrum*, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt opera didascalica. *Ate-*

jus philologos libros suos quosdam *Didascalicon* inscripsit, teste *Gell.* 3. 11. et *Priscian.* 6. p. 709. *Putsch.* etc.

Didascalicæ, es, f. 1. nempe *ars. Diomed.* 3. p. 480. *Putsch.* Etegetici vel enarrativi (*poematis*) species sunt tres, angellica, historice, didascalice. — Didascalice est, quæ comprehendit philosophia; ut libri Varronis, Empedoclis et Lucretii. Item astrologia, ut *Πανόρπια* Arati et Cicronis et *Georgica* Virgillii, et his similia.

DIDŪTUS, a, um. V. voc. seq.
DIDO, didis, dididi, diditum, didere, a. 3. (a di seu dis, et do, das, quasi huc illud do, vel a divido per synopen). Scribitur et dido: V. *Caton.* sub 1. a) — Part. *Diditus.* I. et II. — Dido est distribuo, spargo, dissemino.

I.) Proprie. — a) Cum Accusativo. *Cato* apud *Fronton.* 1. ad *M. Antonin. Aug.* (eclente iterum *A. Maio*) *Ep.* 2. Nunquam ego argentum pro vino congiario inter apparitores atque amicos meos dididi. *Lucret.* 2. 1134. Diditur in venas cibus. *Id.* 4. 623. Inde (*h. e.* a cibo), quod exprimimus, per caulas omne palati Diditur. *Id.* 3. 703. cibus in membra. *Id.* 3. 477. cur hominem, cum vini vis penetravit Aris, et in venas discessit diditus ardor, Consequitur gravitas membrorum? *Id.* 6. 1. Primæ frugiferos fetus mortalibus ægris Dididerunt quondam præclaro nomine Athenæ. — b) Absolute. *Cæcilius* apud *Cic.* *Carl.* 16. 37. Dide, disjice, per me licebit. Si egebis, tibi dolebit.

II.) Translate. *Plaut. Merc. prol.* 58. Amoris vi diffunditari ac didier. *Lucret.* 5. 2. Solatia didita per gentes. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 67. hic neque servis, Albus senis exemplo, dum munis didit, Sævus erit. *Virg.* 7. *Æn.* 144. diditur Trojana per agmina rumor. *Id.* 8. *ibid.* 132. Taa terris didita fama. *Sil. It.* 1. 181. Fama in populos jurati didita belli. *Tac.* 11. *Ann.* 1. Didita fama per provincias. *Al. aliter leg.*

DIDŪROS, i, diduros, qui est duorum palmorum. Græca vox a *δις* bis, et *δύρον* palmus. Græci enim antiqui ita appellarunt, testibus *Plin.* 35. *Hist. nat.* 14. 49. (171). et *Vitruv.* 2. 3., unde et munera eodem nomine dixere, quæ palma manus darentur, ut *Id.* *ibid.* docet. Est autem didoron epitheton laterum cocillium. *Vitruv.* *ibid.* Laterum genera tria: unum quod Græce *διδύρον* appellatur, id est quo nostri utuntur, longum pede, latum semipede. *Plin.* eadem habet loc. cit., sed utroque loco quædam editiones Latinis litteris didoren exhibent. *Harduin.* vero apud *Plin.* quidem ex MSS. legit Lydion: eodem modo putat legendum esse in *Vitruvio*, ideoque *Schneiderus* ita etiam edidit. — Ex eadem origine sunt pentadoron, a *πέντε* quinque, et tetradoron a *τέρας* quaternio, nempe lateres quinque, aut quatuor palmorum. *Vitruv.* et *Plin.* loc. cit. — *Schælius* ad *Hygin. Gromat.* p. 122. putat, apud *Plin.* et *Vitruv.* loc. cit. legendum longum sesquipedem, latum pede, altum semipede, scilicet ex *Veget.* 3. *Milit.* 8. Cæspes sit altus semissem, latus pedem. longus pedem semis.

DIDRACHMA, æ, f. 1.

DIDRACHMON, i, n. 2. vel

DIDRACHMA, atis, n. 3. *διδραχμόν*, nummus duas drachmas continens. *Sedul.* 3. 316. Hamum ferre jubet, gerulum didrachmatis aurei. *Tertull. Præscript.* 11. Perdiderat unam ex decem didrachmis anus illa. Sic *Vulgat. interpr.* 2. *Machab.* 4. 19. Portantes argenti didrachmas trecentas. *Hieronym.* 3. in *Matth.* 10. Stater dicitur, qui duo habet didrachmata.

DIDŪCO, cis, xi, etum, cere, a. 3. (dis et duco).

Part. *Diductus* in omnibus paragr.; *Diducendus* I. 1. et 2. — Diducere est in diversas partes ducere, *h. e.* trahere, distrahere, dirimere, separare, dividere, aperire: cui contrarium est conducere, contrahere, jungere (II. *trarre in parti opposte, distaccare, dipartire, separare, aprire, dividere*; Fr. *désunir, disjoindre, écarter, étendre en divisant, diviser, séparer*; Hisp. *desunir, apartar, separar* una cosa de otra, *dividir, partir*; Germ. *auseinanderziehen, zertrennen, zertheilen*; Angl. *to lead or draw aside, separate, sever, part, divide, set open, stretch wide*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Absolute. *Lucret.* 6. 214. Nam cum ventus eas (*nubes*) leviter diducit euntes. *Cic. Orat.* 32. 113. Digi-

tos diducere et manum dilatate. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 4. 14. (36). Os diductum. *h. e.* per vim aperto; quod *Sueton.* dixit *Tib.* 53. Diducto per vim ore. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 7. risu diducere rictum auditoris. *Adde Juvenal.* 10. 230. Similiter *Sil. It.* 3. 194. Serpens immani fauces diducit hiatu. *Quintil.* 11. 3. 81. Labra male — et astringuntur et diducuntur. *Id.* 11. 3. 80. Diducere nares. *Cels.* 7. 7. n. 4. Diducendus quotidie oculus est, ne cicatrice inter se palpebræ glutinentur. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 57. (157). Supercilium vulnere aliquo diductum non coalescit. *Quintil.* 11. 3. 159. Status sit rectus, æqui et diducti paululum pedes, et paulo post. Stare diductum (*h. e.* diductis pedibus), vel rigidum, vel supinum. *Id.* 2. 15. 9. Tunica diducta. *h. e.* nodis solutis. *Ovid.* 13. *Met.* 264.; et *Juvenal.* 13. 132. Diducere vestem summam. *Ovid.* 2. *Met.* 560. nodos manu. *Colum.* 7. *R. R.* 4. 5. lanam. *Id.* *ibid.* 6. 5. lacinias. *Id.* 5. *ibid.* 11. 7. Diducere arborem ducto. *Tac.* 12. *Ann.* 69. Foribus palatii repente diducit. *Id.* 2. *ibid.* 47. Diductis terris hauriebantur. *h. e.* terræ motu diductis. *Adde eumd.* 12. *ibid.* 69. *Petron. Satyr.* 26. Rima diducta. *Ovid.* 8. *Met.* 587. fluctus continuum diduxit humum. *Virg.* 3. *Æn.* 417. et undis Hesperium Siculo latus abscedit, arvaque et urbes Littore diductas angusto interluit æstu. *Juvenal.* 10. 153. *de Hann.* Diducit scopulos et montem rumpit aceto. *Lucret.* 2. 315. Præsertim cum, quæ possimus cernere, celent sæpe tamen motus, spatio diducta locorum. Cf. *Claudian. Cons. Mall. Theod.* 51. nostro diducta Britannia mundo. *Cels.* 2. 8. ante *med.* Quantoque magis mixtos, neque inter se diductos colores (*sputum*) habet. *h. e.* divisos adeoque discretos. *Propert.* 2. 6. 4. diducere amantes Non queat invitos Juppiter ipse duos. *Id.* 1. 13. 19. Diducere complexus. — Diducere cibum *Celso* 3. 4. sub *fin.* est digerere et in omnes corporis partes dividere. — b) Cum præpos. *in* et Accusativo. *Cels.* *præfat.* Nihil enim concoqui, sed crudam materiam, sicut assumpta est, in corpus omne diduci. *Id.* 8. 22. Pedem et crus in diversa diducere. *Quintil.* 11. 2. 18. Domus in multos diducta recessus. *Id.* 5. 13. 13. Si maxima fumina in rivis diducuntur. *Forcellinus* max retulit etiam illud *Caton. R. R.* 155. Iacilia aperire, aquam diducere in vias. *At ibi rectius cum Schneid. legas* deducere. V. DEDUCO.

Absolute dixit *Plin.* 6. *Hist. nat.* 26. 30. (120). Sunt qui tradunt, Euphratem Gobaris præfecti opere diductum ubi eum diximus findi. ¶ 2. Speciatim in re militari est exercitum in varias diversaque copias dividere; atque hac significatione occurrit etiam in malam partem. *Cæs.* 6. *B. G.* 33. Dimittendæ plures manus, diducendique erant milites. *Adde eumd.* 3. *ibid.* 40. *Id.* 2. *B. C.* 6. Diductis nostris navibus. *Rursus Id.* 3. *ibid.* 23. Suas copias diduci. *Adde eumd.* *ibid.* 40. et 111. *Frontin.* 2. *Strateg.* 3. 8. Diductis in latera viribus. *Liv.* 31. 21. et 21. 55. Diducere cornus. Cf. *Lucan.* 7. 506. *Frontin.* 2. *Strateg.* 3. 12. ordines. *Lucan.* 3. 584. robur. *Liv.* 26. 44. Diducere exercitus paulo ante dixerat: Duces — trifariam exercitum in diversissimas regiones distrahere. *Adde Frontin.* 4. *Strateg.* 7. 31. Similiter *Sall. Jug.* 25. Exercitu circumdato, summa vi Cirium irrumpere nititur, maxime sperans, diducta (*h. e.* distracta) manu hostium, aut vi aut dolis sese casum victoriae inventuram. Sic *Tac.* 2. *Ann.* 11. Distantibus locis inventi, ut hostem diducerent. *h. e.* ut hostium exercitum in diversas partes distraherent. *Adde Liv.* 5. 38. et 6. 15., et *Nazar. Paneg. Constant.* 24. *Rursus Tac.* 4. *Ann.* 2. Lascivire diductum militem. *h. e.* dispersas per urbem cohortes, ut supra dixerat. Cf. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 20. (64). Diducta multitudine. *h. e.* quæ diversa ablit et dispersa est. — Poetica sunt illa *Virg.* 5. *Æn.* 580. atque agmina terni Diductis solvere choris, rursusque vocati Convertere vias infestaque tela tulere. *Sil. It.* 15. 187. trinis diducunt agmina castris. *Id.* 9. 610. turmas diducere. *Id.* 9. 645. In certamina Paulo avia diducto. *Id.* 6. 468. alterasque feram diducit in iras.

II.) Translate, et quidem — a) Absolute. *Cic.* 1. *Invent.* 53. 109. Quam diducaris ab eo, quicum libentissime vixeris. *Quintil.* 14. *Declam.* 6. Diducere maritos a conjugum caritate. Apud *Quintil.* 1. 4. 20. Vocabulum ab appellatione diducere. *rectius legas* deducere. *Cæs.* 1. *B. C.* 7. Ab inimicis diductum et depravatum Pompejum queritur. *h. e.* alienatum:

al. leg. deductum. Tac. 4. Ann. 19. Diducta civitas. h. e. in factiones divisa. Seneca 2. Ira 29. Diducere amicitias. Sueton. Oth. 3. matrimonium. h. e. dissolvere. Colum. 3. R. R. 13. 12. Item. h. e. dirimere. Quintil. 4. 2. 82. Diducta argumenta leviora sunt. Id. 6. 3. 17. Quæ (nomina) si diducas, suam quamdam propriam vim ostendant. Plin. Paneg. 66. Diducere eandem speciem. Apud Cic. 3. Orat. 6. 23. Rixis est diducta oratio, non fontibus. a. leg. deducta. — b) Cum præpos. in et Accusativo. Cic. 2. Invent. 16. 50. Diducere communes locos in contrarias partes. h. e. trahere, pertrahere. Horat. Art. P. 325. Romani pueri longis rationibus assem discunt in partes centum diducere. h. e. dividere. Cels. præfat. medicinam in tres partes. Quintil. 7. 10. 1. In duas partes diducitur intellectus nominis. et mor. Diducere causam universam in quæstiones ac locos. Id. 2. 14. 5. aliquid in species. Id. 11. 1. 53. argumenta in digitos. Sic Id. 4. 5. 24. Divisio diducta in digitos. Id. 10. 7. 9. Diducere animum in multiplex officium. Justin. 15. 4. 23. Diduci in duas factiones. Eodem sensu Colum. 9. R. R. 9. 6.; et Petron. Saityr. 103. Diducere turbam in partes. Curt. 9. 1. 20. Seditio in diversa consilia diduxerat vulgum. Tac. 4. Hist. 6. Ea ultio, incertum major an iustior, senatum in studia diduxerat. Id. 2. Hist. 68. Diducti in studia, qui ad spectandum convenerant. — c) Hinc etiam diducta absolute, substantivorum more. Nazar. Paneg. Constant. 27. Nam, quæ diducta ferre nequeas, his congregatis, etc.

DIDUCTIO, ðnis, f. 3. actus diducendi, apertio. Seneca 2. Quæst. nat. 8. Ostendit intensionem spiritus velocitatis ejus et diductio. Id. 3. ibid. 13. Humor in diductione rerum ad quartas redactus est. Caper p. 2241. Putsch. Si majestas scribas, stas in diductione vocis esse debet, non tas, sic in similibus.

DIDUCTUS, a, um. V. DIDUCO.

DIECHIBONON, δι ἐχιδνών, idem ac theriaca: a διὰ ἐχιδνών ex viperis. Cæsar. Aurel. 3. Tard. 2. ad fin. Dandum medicamen theriacum bibendum, quod diechidon appellamus.

DIECULA, æ, f. 1. diminut. a dies. Ter. Andr. 4. 2. 27. Non satis habes, quod tibi dieculam addo? Adde eumd. Most. 1. 1. 8. et Pæn. 1. 2. 134., ubi pariter eadem formula est abi dierecte. Ceterum V. voc. seq. Id. Rud. 4. 4. 126. I dierecta cum sucula es cum porcellis. Plerique tamen hic leg. I dierectus.

DIELECTRÓN, δι ἡλεκτρον, medicamentum ex succinis: a διὰ ἐξ et ἡλεκτρον succinum. Cæsar. Aurel. 2. Tard. 13. Utendum etiam trochiscis confectis ex eo, quod appellatur dielectrum (leg. dielectron).

DIENNIIUM, biennium. Gloss. Isid.

DIEPHEBUS, i, m. 2. a διὰ trans, et ἐφηβος ephēbos, ephēbicum ætatem prætergressus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in Not. Tir. p. 133.

DIERECTA et

DIERECTE, adverb. in malam rem, in malam crucem. Plaut. Trin. 2. 4. 56. Abin' hinc dierecte? Adde eumd. Most. 1. 1. 8. et Pæn. 1. 2. 134., ubi pariter eadem formula est abi dierecte. Ceterum V. voc. seq. Id. Rud. 4. 4. 126. I dierecta cum sucula es cum porcellis. Plerique tamen hic leg. I dierectus.

DIERECTUS, a, um, adject. Paul. Diac. p. 69. 14. Müll. docet, dictum esse per antiphrasin, ad significandum malam diem: quasi sit a dies et rectus. Salmas. (quocum sentit et Döderlein, lat. Synon. T. 6. p. 102.) putat esse a Græco διαρρηκτος, a mutato in e, h. e. disruptus. Confirmari videtur hoc illis Plauti verbis Curc. 2. 1. 29. Lien dierectus est. v. a. ambulo: id lieni optimum est. h. e. ita est infatus, ut disruptus esse videatur. Quidam codd. teste Lambin. habent: Lien disruptus est: quæ videtur esse explicatio prioris lectionis. Alii ducunt a diō et rectus, quasi sub diō erectus, et idem esse ajunt, quod in crucem sublatus: sed etymon a Græca lingua probabilius videtur, ut in aliis multis apud Plautum. Recentiores philologi dierectus accipiunt tamquam particip. præter. pass. ab inusit. dierigo, quod a di et erigo; ut dierectus sit erectus et in contrarias partes extensus, qua ratione qui cruci fixi sunt.

1.) Proprie. Quidquid sit de origine, certe Latinis eo sensu usurpatur in imprecationibus, ut in malam rem, in malam crucem. Plaut. Pæn. 1. 1. 32. et Merc. 4. 4. 16. Abi dierectus. Id. Merc. 1. 2. 72. I hinc dierectus a me. Id. Men. 2. 3. 87. Ducti lem-

bum dierectum navis prædatoria. h. e. ducti in malum, in exilium: et est allegoria. Id. Capt. 3. 4. 103. Quin quiescis dierectum cor meum? i. ac suspende te. — Hinc per attractionem, ut Grammatici ajunt, abi dierecte: V. DIERECTE suo loco.

II.) Translate. Plaut. Curc. 2. 1. 29. Lien dierectus est. V. sub init. Varro apud Non. p. 49. 26. et p. 122. 27. Merc. Apage in dierectum a domo nostra istam insanitatem.

DIERYSIMÓN, δι ἐρύσιμων, medicamentum ex erysimo (V. ERYSIMÓN) herba confectum, quod memorat Cæsar. Aurel. 2. Tard. 14.

DIES, diēi, m. et f. 5., sed in plur. num. m. tantum. — Antiqua Genitivi forma triplex occurrit, diē, diē et diēs. Olim diēs, diē, declinatum fuisse, ut et fames, mi, acies, cii, etc. Gell. 9. 14. docet. Q. Cic. apud Auson. Eclogar. 16. 2. Curriculumque Arias æquat noctisque dique. Similiter Gell. loc. cit. legendum putat apud Virg. 1. Æn. 640. Mænera lætitiæque dii. Ubi alii leg. dei, h. e. Liberi patris; alii diē itidem pro diēi, ut docuit C. Cæsar. 2. de analog. apud Gell. ibid. Ste Sall. ibid. Vis decima parte diē reliqua. Cf. et Priscian. p. 780. Putsch. Servius ita legit et illud Virg. 1. G. 208. Libra diē somnoque pares ubi fecerit horas: Non est, inquit, apocope pro diēi, sed secundum antiquos regularis Genitivus est. Charis. 1. p. 101. Putsch. hic quoque legit diē. At Gell. loc. cit. legit diēs pro diēi, confirmans testimonio eorum, qui scripserunt, idiographum librum Virgilii sese insperasse: et auctoritate Cæselii, qui Ciceronem quoque dixisse testatur Sert. 12. 28. Daturus illius diēs penas. et Ennii, Postrema longinqua diēs confecerit ætas. et Q. Claudii, qui facies dixit pro faciet. Similiter Diomed. 1. p. 281. Putsch. docet, hujus pernicies dictum a quibusdam pro pernicies. Sic scabies pro scabiei in illo Lucili 30. apud Non. p. 160. 21. Merc. Tristem et corruptum, scabie et porrigini plenum. Ceterum incertum est, utrum diē, an diēi legendum sit apud Cæs. 7. B. G. 11. (V. Oudendorp. ad Cæs. 2. B. G. 23.) et 1. B. C. 14. et 3. ibid. 76.; et Justin. 2. 11. 17. Cf. Caton. apud Quintil. 9. 4. 39. — Etiam in Dativo casu diē dixit Plaut. Amph. 1. 1. 120. Neque non quoque concedit diē. Cf. Servium ad Virg. 1. G. 208. et Plaut. Amph. 1. 3. 48. Lucilius quoque apud Gell. loc. cit. facie pro faciet in tertio casu usurpavit: primam facie quod honestas Accedit. et ibid. Qui te diligit, ætati facieque tuæ se Fautorem ostendat. — De antiqua Ablativi forma diū, V. in DIU loco suo. — Ceterum diēs est spatium temporis, quo sol terras illuminat: fortasse a Διός Jovis: Juppiter enim auctor lucis habetur, ut ait Macrobi. 1. Saturn. 15., unde et Lucetius et Diespiter dictus est, quasi diēi pater (It. giorno, di; Fr. le jour; Hisp. día; Germ. der Tag; Angl. a day).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Mascul. gen. Leges XII. Tabul. apud Gell. 20. 1. ævus JURE JUDICATIS TRIGINTA DIES JUSTI SVNT. Ennius 8. Ann. 76. multa dies in bello conficit unus. Plaut. Capt. 3. 3. 3. Hic est ille dies, quum nulla vitæ meæ salus sperabilis est. Id. ibid. 3. 5. 73. Dlu ego hunc cruciabor: non uno absolvam diē. Id. Bacch. 5. 2. 34. It dies. h. e. præterit. Id. Trin. 3. 3. 78. Diem conficere. h. e. quod Cicero dicit 1. Fam. 2. consumere. Id. Plaut. Aulul. 1. 1. 34. Dormi sedet totos dies. Cf. Cic. post red. in senat. 6. 14. Dies totos de virtute disserit. Ter. Heaut. 4. 5. 4. Etsi scio, hosce aliquot dies non sentiet. Plaut. Aulul. 2. 8. 10. Festo diē. Adde eumd. Cas. 1. 49. et Pæn. 5. 3. 14.; et Lucret. 5. 1166. Id. Lucret. 5. 732. dies privos. Cic. 2. Att. 11. Dies nullus erat, Antil quum essem, quo diē non melius scirem Romæ quid ageretur. (adverte cum repetitionem, quæ Ciceroni et Cæsari est familiaris. In hoc autem notanda ille 3. B. C. 195. Repetitis diebus, quo diē etc. et 1. ibid. 36. Diebus triginta, a qua diē materia cæsa est. et 1. B. G. 6. Diem dicunt, qua diē ad ripam Rhodani conveniant: is dies erat a. d. V. Kal. Apr. Cf. Cic. 3. ad Q. fr. 1. 3. Nam mihi uno diē tres sunt redditæ (Hitteræ): una pluribus verbis, in qua primum erat, quod antiquior diēs in lais fuisse adscripta litteris, quam in Cæsaris). Cæs. 7. B. G. 5. Paucos dies ibi morati, neque flumen transire ausi, etc. Id. 2. ibid. 6. Ægre eo diē sustentatum est. Adde eumd. 4. ibid. 11. et 5. ibid. 15. Plin. 9. Ep. 36. Ita variis sermouibus vespera extenditur, et, quamquam lon-

gissimus diēs, cito conditur. Sic Id. Paneg. 80. Diem condere. Id. 6. Ep. 20. Præcesserat per multos diēs tremor terræ. — Dies civilis multiplici ratione accipiebatur a veteribus. V. CIVILIS. — Dies atri, legitimi, fusti, etc. quære in his adjectivis. — Cels. 1. 1. et 3. Et qui semel et qui bis diē cibum assumit. h. e. uno diē, per diē. Horat. 2. Sat. 1. 3. similesque meorum Mille diē versus deducit posse. Sic Quintil. 10. 3. 8. Paucissimos diē versus facere. Plin. 15. Hist. nat. 6. 6. (22). Sæpius in diē. Id. 18. ibid. 7. 17. (76). Quingules in diē. Id. 11. ibid. 25. 30. (88). Medio diē. Cæs. 1. B. G. 22. Multo denique diē per exploratores cognovit, etc. h. e. quum jam diēs multum processisset. Cic. 13. Att. 9. Multus sermo ad multum diē. Cf. Liv. 23. 27. Ad multum diē caduntur. Cic. 2. Cat. 3. 6. Hesterno diē. Curt. 9. 10. 1. Altero diē. Cic. 4. Verr. 17. 41.; Nepos Miltiad. 5.; Sall. Jug. 39. et 59. et 112.; et Curt. 6. 11. 27. Postero diē. Cæs. 1. B. C. 65. in posterum diē. Id. 1. B. G. 23. et 48. Postridie ejus diē. Cic. 3. Att. 7. Post diē tertium ejus diē alias litteras attulerunt. Adde Liv. 27. 35. Plin. 31. Hist. nat. 2. 19. (26). Tertio diē, quam etc. h. e. tribus diebus post quam etc. — Diecrastini, quarti, quinti, septimi, pro crastino, quarto, etc. adverbia quodammodo sunt et copulate dicta, secunda syllaba correpta, ætate Cicer. et supra eam, teste Gell. 10. 24., ubi plura adscribit exempla. Quin et diequarte, quinte dictum fuisse, ibid. docet. Consule etiam Macrobi. 1. Saturn. 4., ubi more suo eadem fere descripsit. Apud Liv. quoque 10. 25. diecrastini pro diē crastino, et 22. 51. diequinti quidam legunt pro diē quinto. Addunt Gell. et Macrobi. discrimen esse inter diequinti et diē quinto. Illud enim de futuro dicit, hoc de præterito. — Leg. XII. Tabul. apud Gell. 20. 1. Endo diēs. h. e. quotidie. Plaut. Men. 3. 1. 10. Affatum est hominum, in diēs qui singulas escas edunt. h. e. in singulos dies. Cæs. 5. B. G. 58. Quum majore in diēs contemtionē Inducimur ad castra accederet, etc. Adde eumd. 7. ibid. 39. Cic. Topic. 16. 62.; et Fellex. 2. 52. Vitium in diēs crescit. Adde Sall. fragm. 1. 13. Gerlach. et Jug. 74.; Nepot. Att. 21.; et Liv. 21. 11. Id. Liv. 34. 11. Magna vis hostium, cum qua mor signis collatis dimicandum sibi in diēs expectet. Plin. 7. Hist. 2. 2. (32). Singula, quæ facit in diēs ac prope horas. h. e. in singulos dies. Lucilius apud Non. p. 496. 19. Merc. Cui sæpe impositi mille plagarum in diē. h. e. quotidie. Horat. 2. Sat. 6. 47. subjectior in diē et horam invidiæ. Plin. 5. Hist. nat. 17. 15. (73). In diē ex æquo convenarum turba renascitur. Liv. 23. 39. Hannibal nihil usquam sui videt: in diē rapto vivit. h. e. singulis diebus. Alio sensu Ovid. 2. Met. 177. Currus rogat ille paternum in diē. h. e. per unum tantummodo diē. Similiter Plin. 21. Hist. nat. 1. 1. (2). Natura flores in diēm gignit. h. e. uno tantum diē, seu brevi duraturas. Trebell. Gallien. 17. Layit ad diē septimo ætate, hieme tertio. h. e. septies unoquoque diē. Pepsic. Firm. 4. Struthionem ad diēm comedit. h. e. uno diē. Justin. 6. 7. 7. Pauci igitur sustinere senes aciem, cui par ante diē universa juvenus esse non potuit. Eto. 41. 16. Latine feræ fuere ante diē tertium Nonas Maji. et paulo post. Comitia in ante diē tertium Nonas Sextiles, Latinos in ante diē tertium Idus Sextiles editi. Adde 43. 16. Id. 45. 3. Latine editæ a consule sunt in ante quartum et tertium et pridie Idus Novembres. Id. 45. 2. extr. Supplicatio Indicta ex ante diē quintum Id. Octobr. cum eo diē in quinque diēs. Adde Cic. 3. Att. 17. Nepos Hann. 10. Classe paucis diebus erant decertaturi. h. e. posi paucos dies. Fronto 5. ad M. Cæs. (edente iterum A. Mai) Ep. 46. Spero in paucis diebus me recte fore. Jabolen. Dig. 50. 16. 217. in diebus. h. e. paucis diebus. Nepos Hann. 5. et Att. 21. Non ita multis diebus. Sall. Jug. 66. Milites palatas, inermes (quippe in tali diē) ac sine imperio aggradiuntur. Plin. 18. Hist. nat. 27. 67. (253). de lampyridd. In certis diebus esse conveniunt. Liv. 5. 48. Diem de diē prospectans, equoquod auxilium apparet. Id. 25. 25. Diem de diē differre. Adde Justin. 2. 15. 6. Cic. 7. Att. 26. Diem ex diē expectabam, ut statuerem. Cæs. 1. B. G. 16. Diem ex diē ducere. Adde Liv. 7. 26.; et Tac. 6. Hist. 42. Cic. 2. ad Brut. 1. Omnia in diē ex diē dilata. Ulp. Dig. 7. 3. 1. Usum fructum ex diē, et in diē:

h. e. post illum diem, et futuro illo die. — b) Femina gen. *Lucret.* 3. 903. Omnia ademit una dies infesta. *Varro* apud *Gell.* 3. 2. Una die nati. *Cic.* *Mosc. Am.* 44. 128. Esse in lege, quam ad diem venditiones fiant, nimirum ad Kal. Jun. *Liv.* 34. 35. Ex qua die scriptæ conditiones forent, ea dies ut induciarum principium esset; et ut ex ea die intra decimum diem etc. *Sall. Jug.* 68.; *Curt.* 4. 3. 13.; 4. 5. 20. et 10. 8. 5.; et *Plin.* 20. *Hist. nat.* 18. 76. (199). Postera die. *Cæs.* 3. B. C. 19. Altero legunt. *Sueton. Gramm.* 9. et *Cæs.* 73. eadem die. *Id. Domit.* 11. illa die. *Ovid.* 1. *Met.* 348. et 4. *Trist.* 6. 38. longa dies. *Horat.* 1. *Od.* 38. 10. pulcra. *Virg.* 6. *Æn.* 429. atra. — *Die cæca emere*, V. in *CÆCUS*. — c) Dierum computandorum ratio in epitaphiis veterum præcipue apparet ex *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 347. n. 8. L. ANNAIO FIRMI VIXIT ANNIS 7. M. II. D. VI. H. VI. QVI NATVS EST NONIS IVLIVS DEFVNCTVS EST IIII. ID. SEPTEMBRIIS ANNAIA FERVA VERNÆ SVO KARISSIMO. Hinc porro patet, Romanos primum vitæ annos, deinde ex omnibus diebus simul junctis, si plures quam triginta fuissent, tot menses ex solis diebus triginta constantes, mox reliquos dies mensem minime complentes, quandoque etiam horas postremi vitæ diei numerare solitos fuisse. Etenim si in allata *Inscriptio* dies viginti quinque mensis Julii, unum et triginta mensis Augusti, et decem mensis Septembris simul jungas, habebis dies sexaginta sex, nimirum menses duos, dies vero sex. Hoc minime attendens *Fabrettus*, ut animadvertit *Orellius* n. 4341., falso putavit, hanc *Inscriptio* trium dierum errorem continere. Aliter tamen se res haberi videtur in *Inscript.* apud *Guasco Inscr. Capitol.* T. 1. p. 135. — d) Denique *Dies Saturni*, *Solis* qui et *Domitius*, *Luna*, *Martis*, *Mercurii*, *Jovis* et *Veneris* appellati sunt vulgo a Romanis, ex Chaldaeorum et Hebræorum instituto, septem dies hebdomadis: V. singulas eas voces. Locus vero datus est huic appellationi, quia e septem planetis, quibus, ut ait *Tac.* 4., mortales reguntur, altissimo orbe et præcipue potentia stella Saturni feratur; ac pleraque cælestium vim suam et cursum septimos per numeros conficiant. V. *Auson. Eclogar.* 5. *De nomin.* VII. *dier.*; *Seldenum de jure nat. et gent.* apud *Hebr.* l. 3. c. 10. et seqq.; *Gothofred.* ad *Cod. Theod.* 2. 8. 1.; *Pitture d'Ercolano* T. 3. tav. 50.; *Marini in Giorn. de' Letter. di Pisa* T. 6. p. 3. 30., et *Lupi in Epit. S. Sev.* § XII. ¶ 2. Speciatim dies et nox sæpe invicem opponuntur. — a) In singulari numero. *Quintil.* 5. 8. 7. Ut dies est, nox non est. *Curt.* 4. 16. 18. Dies tempus præcepis in noctem. *Lucret.* 2. 579. Diem nox nulla secuta, quæ etc. *Horat.* *Epod.* 17. 25. Urget dies noctem. Cf. *eumd.* 1. *Ep.* 1. 21.; et *Tibull.* 3. 6. 54. *Catull.* 61. 116. Gaudia, quæ vaga Nocte, quæ media die Gaudet! *Cic.* 2. *Nat. D.* 9. 24. Quin is (cibus) die et nocte concoquatur. Adde *Liv.* 25. 39. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 36. (113). Si iaculus abstineatur die ac nocte. *Cic.* 13. *Att.* 25. Credibile non est, quantum scribam die; quin etiam noctibus. *Nepos Themist.* 8. Diem noctemque navein tenuit in ancoris. Adde *Cæs.* 1. B. C. 62.; et *Liv.* 22. 1. Similiter *Cæs.* 7. B. C. 42.; et *Quintil.* 9. 4. 23. diem ac noctem. *Cæs.* 5. B. C. 38. noxque diem, neque noctem. *Suet.* B. *Hisp.* 38.; *Liv.* 27. 45.; et *Fal. Flacc.* 5. 602. et 8. 175. diem et noctem. — b) In plurali numero. *Lucret.* 2. 12. dies atque noctes. *Nepos Datam.* 4. Dies noctesque iter faciens. Adde *Plaut. Rud.* 2. 3. 49.; et *Ter. Eun.* 1. 2. 13. *Quintil.* 6. *proem.* 2. diebus ac noctibus. *Id.* 12. 6. 5. dierum ac noctium. *Fumen. Paneg. Constant.* 9. Longissimæ dies — noctes. *Cic.* 1. *Fin.* 16. 51. Noctes atque dies exceduntur. Adde *Lucret.* 3. 62.; et *Virg.* 6. *Æn.* 129. *Rursus Cic. Brut.* 90. 308. et 1. *Orat.* 61. 200. noctes et dies. *Id. Arch.* 11. 29. noctes ac dies. *Ter. Eun.* 5. 8. 49. noctesque et dies. *Cic.* 3. *Verr.* 17. 52. et 7. *ibid.* 43. 112. noctes diesque. — c) Hac pertinet et illa *Ovid.* 13. *Met.* 677. Surgere cum die. h. e. oriente die. *Plaut. Asin.* 4. 2. 16.; *Curt.* 5. 7. 2. et 8. 3. 8.; et *Sueton. Cal.* 37. de die. h. e. in ipsa die luce. *Liv.* 25. 23. De die epulari. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 3. De medio potare die. — *Diem* aliquando dici de tempore noctis adnotavit *Servius* ad *illud Virg.* 1. *Æn.* 736. Hunc lætum Tyrillisque diem etc.; cui addunt alii locum *Ovidii* 5.

Fast. 492. At apud *Virg.* 1. c. *dies* latiori tantum significatione accipitur. ¶ 3. Item speciatim in re forensi diem dicere significat in iudicium vocare et diem præstitueri, quæ die reus ad causam dicendam præsto sit: quod solis magistratibus facere licuit, et tribunis plebis, quando publice et apud populum citabant reos. *Cic. Harusp. resp.* 4. 7. Diem dixisset, ut fecerat: fecissem, ut ei statim tertius a prætoris dies diceretur. *Id. Divin.* in *Q. Cæcil.* 20. 67. *Domitius Siano* diem dixit propter unius hominis injurias. *Val. Max.* 6. 1. n. 7. 8. et 11. Dicere diem alicui ad populum. — Hinc etiam extra rem forensis. *Cæs.* 1. B. G. 6. Diem dicunt, quæ die ad ripam Rhodani conveniant. Et *Cic.* 3. *Verr.* 57. 149. Dicere diem operi. h. e. præstitueri; determinare, aut indicere. — Similiter dare diem idem est, ac diem præstitueri, dicere. *Pacuvius* apud *Non.* p. 522. 8. *Gnatam* despondit: nuptiis hanc dat diem. *Cic.* 1. *Att.* 10. *extr.* *Tulliola* tibi diem dat: sponsorem appellat. *Dixerat* *ibid.* 8. *Tulliola* tuum munusculum flagitat, et me ut sponsorem appellat. *Id.* 3. *Nat. D.* 40. 94. Dabis aliquem diem, ut contra ista dicamus. h. e. assignabis, præstitues. Alio sensu *Id.* 4. *Att.* 17. Nam *Vestorio* dandi sunt dies. h. e. ponendi sunt in suavissima consuetudine *Vestorii*. — Hinc tum in re forensi, tum extra rem forensis, frequentes illæ formulæ, in quibus — a) *Dies* mascul. aut femin. gen. *Leg. XII. Tabul.* apud *Cic.* 1. *Off.* 12. 37. *Plaut. Curo.* 1. 1. 5.; et *Cincius* apud *Gell.* 16. 4. Status conductusve dies. *Plin.* 9. *Ep.* 39.; *Flor.* 1. 13. 16.; et *Sueton. Claud.* 1. status. *Ter. Andr.* 1. 1. 75.; et *Cæs.* 1. B. G. 45. et 5. *ibid.* 27. dictus. *Cæs.* 5. B. G. 57.; et *Sueton. Claud.* 12. dicere diem. *Curt.* 3. 6. 8.; et *Sueton. Ner.* 13. destinatus. *Sall. Jug.* 13. constitutus. *Liv.* 3. 22. et 35. 3.; *Cic.* 13. *Att.* 49. 2. et 16. *Fam.* 10. 4.; et *Cæs.* 5. B. G. 37. præstitutus. *Gell.* 16. 4. præstitutus. *Sall. Jug.* 79. certus. *Phædr.* 4. 11. adscriptus. *Cæs.* 1. B. G. 16. et 6. *ibid.* 35.; et *Liv.* 35. dare diem. *Sueton. Claud.* 42. diebus statutis. — b) Feminini gen. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 140.; *Ter. Phorm.* 3. 2. 28.; *Cic.* 1. *Tusc.* 39. 93.; *Liv.* 45. 11.; et *Curt.* 3. 1. 8. præstituta. *Liv.* 7. 28. et 3. 11. dicta. *Cæs.* 1. B. C. 2.; et *Nepos Chabr.* 3. certa. *Liv.* 27. 23. stata. *Id.* 31. 29. statuta. *Cæs.* 3. B. C. 33. certa — constituta. *Cic. Cæcin.* 11. 32. ad constitutum diem tempusque venire. *Plaut. Epid.* 4. 1. 18. longa. — Cum addito Dativo. *Cæs.* 1. B. G. 42. Dies colloquio dictus est, ex eo die quintus. Adde *Sall. Jug.* 113. *Liv.* 3. 37. iudicio. *Id.* 34. 6. pecuniæ. Et in malam partem *Id.* 35. 35. facinori patiendo. — Cum Genitivo. *Cic.* 10. *Att.* 5.; et *Colum.* 1. R. R. 7. 2. Dies pecuniarum. h. e. tempus præstitutum ad pecunias solvendas. *Sueton. Aug.* 101. solvendi. *Liv.* 25. 21. fragmenti. Cf. *Cic.* 8. *Att.* 10. Alios non solvere, aliorum diem nondum esse. — Et similiter absolute *Id.* 7. *Fam.* 2. Plus annua die postulare. Et *Ulp. Dig.* 33. 1. 3. Si legatum sit relictum annua, bima, trima die. h. e. solvendum intra annum, vel biennium, vel triennium. ¶ 4. Item speciatim per ellipsin — a) *Dies* est notus dies, natalis dies. *Cic.* 13. *Att.* 42. 2. Sed heus tu, diem meum scis esse in. Non. Jan. Aderis igitur. h. e. diem meum natalem. Sic *Plin. Paneg.* 92. illum diem. *Incertus Auct. Paneg. in Const.* 16. diem natalis sui. *Lucret.* 3. 712.; et *Sueton. Aug.* 94. et 100.; *Tib.* 53.; *Domit.* 10. et *Claud.* 11. Dies natalis. Cf. *Manil.* 1. 53. Nascendi quæ cuique dies, quæ vita fuisset. h. e. quæ dies natalis. *Inscript.* apud *Gruter.* 99. 1. et apud *Vicentini Op. varie* T. 1. p. 77. M. ARLIVS M. F. RVSTICVS IN DIEM VITÆ SVÆ (h. e. die natali suo) MESORIB. MACR. F. P. (h. e. mensioribus machinaris fori piscarii) CASTORES DD. ET OB DEDICATIONEM DEDIT SINGVLIS X II. SATVRNINO ET GALLO COS. h. e. ann. post Chr. n. 189. — b) Item dies mortis. *Tac. dial. de orat.* 13. fatalis et meus dies. *Curt.* 8. 9. 33. diem leti. *Capitolin. Anton. Phil.* 6. Diem tuum claudas. *Nepos Militad.* 7.; *Dion.* 2.; *Alcib.* 10. et *Reg.* 1.; *Sulpicius* apud *Cic.* 4. *Fam.* 12.; *Sueton. Claud.* 1.; et *Plin.* 2. *Hist. nat.* 109. 112. (248). Diem supremum, vel Diem suum obire. h. e. mori. *Tac.* 3. *Ann.* 16. Diem supremum exigere. *Id.* 3. *ibid.* 76. explere. *Sueton. Tib.* 4.; *Vesp.* 1. et *Gramm.* 3. Diem obire. *Capitolin. Anton. Phil.* 18. Diem ultimum claudere. *Cic. Senect.* 21. 78.; et *Sueton. Aug.* 61. supremus vitæ dies. *Sueton. Tib.* 67. supremus dies.

Justin. 19. 1. 1. Diem fungi. h. e. mori. — c) *Dies* est etiam dies, quo quis febris corripitur. *Cic.* 9. *Att.* 2. Etsi Nonis Mart. die tuo, ut opinor, expectabam epistolam a te longiorem. — d) *Genialis* dies est lætus et voluparius. *Juvenal.* 4. 66. — e) *Dies Iustricus* erat nonus a nativitate pueri. *Sueton. Ner.* 6.; et *Macrob.* 1. *Saturn.* 16. a med. V. LUSTRICUS.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro tempore, quocum interdum etiam jungitur. *Liv.* 2. 45. Diem tempusque forsitan ipsum lenitorem iras sanitatemque animis allaturum. Cf. *Turpillium*, *Ter.* et *Cic.* infra sub a. init. *Rursus Liv.* 42. 50. Si possessio haud ambigua regni maneret, multa diem tempusque afferre posse, quibus non amissa modo recipere, etc. Cf. *Cic. post redit. ad Quir.* 9. 23. Neque æquum est tempore et die memoriam beneficii definire. — Porro hac significatione occurrit — a) Generatim, de temporis cursu. *Turpillium* apud *Non.* p. 522. 7. *Merc.* Amorem ipse lenivit dies. *Ter. Heaut.* 3. 1. 13. Dies adimit ægritudinem hominibus. *Cic.* 3. *Att.* 15. Dies non modo non levat luctum, sed etiam auget. *Virg.* 11. *Æn.* 425. Multa dies varique labor mutabilis ævi Reitulit in melius. Adde *Sall. Cat.* 51.; et *Liv.* 22. 39. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 34. Si meliora dies, ut vina, poemata reddit. *Id.* 1. *Od.* 11. 7. dum loquimur, fugerit invida Etas: carpe diem, quam minimum credula postero. Cf. *eumd.* 2. *ibid.* 7. 6. et *Epod.* 13. 4. *Cic.* 3. *Verr.* 12. 34. Quæstor Cn. Papirio consuli iuisti abhinc annos quatuordecim. Ex ea die ad hanc diem quæ fecisti, in iudicium voco. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 39. 40. (128). et 2. *ibid.* 25. 22. (89). Ad hanc et ad hunc diem. h. e. usque ad hoc tempus. Similiter in eam diem est usque ad illud tempus apud *Justin.* 8. 5. 13. Miserantes nunc vicem suam, quod in eam diem vixissent; nunc illorum, quod non post eam diem nati essent. — *Cato R. R.* 150. Die lanam et agnos veadat. h. e. in tempore, tempore opportuno. — De tempore futuro. *Plaut. Mil. glor.* 3. 2. 45. et seqq. Perii, exhereditabit me herus, domum si venerit, quam hæc facta scibit, quia sibi non dixerim. Fugiam herele aliquo, atque hoc in diem extollam malum. h. e. in futurum differam. *Ter. Eun.* 5. 7. 19. Sed in diem istuc, Parmeno, est fortasse, quod minare. *Donatus* ad h. l.: In longam dilationem; unde dilatio est dicta diei prolatio. *Id. Phorm.* 5. 5. 2. Præsens quod fuerat malum, in diem abiit. h. e. producitur, protrahitur: locum affert *Forcellinus*; ipse non invenit. *Cic. Cæt.* 24. 59. Dii præsentis fraudis pœnas in diem reservant. h. e. in incertum diem, sed certo futurum. *Q. Cic. Petil. cons.* 12. 48. *Id.* si promittas, et incertum est in diem et in paucioribus. Cf. *Nepos Att.* 9. Fundam emere in diem. h. e. ea conditione, ut certo sed futuro tempore solveretur. — *Cic.* 2. *Phil.* 31. 87. Non solum de die, sed etiam in diem vivere. *de die*, b. e. magno luxu apparatusque cenarum (ut ex *Catullo* in v. DE dictum est, ubi et alia in hanc rem. Adde *Curt.* 8. 3.); in diem, h. e. nulla cogitatione et cura futuri, ut in illo 2. *Orat.* 40. 169. Si barbarorum est in diem vivere, nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. Adde *Plin.* 5. *Ep.* 5. 4.; et *Colum.* 3. R. R. 3. 6. — *Pseudo-Ascon.* ad *Cic.* 2. *Verr.* 2. et *Varro* apud *Charis.* 1. p. 85. *Putsch.* et alii multi ex grammaticis, hac significatione diem feminini generis esse voluerunt. Verum tum ex allatis, tum ex afferendis scriptorum locis falsum id apparet; videnturque *Charis. loc. cit.* et *Non.* p. 522. init. *Merc.* — Ceterum hac significatione jungitur et pluribus Adjectivis. *Cic.* 2. *Verr.* 2. 6. Quam ego diem peregrinum postularissem, invenit iste, qui sibi diem breviorum postularat. Sic *Liv.* 41. 10. brevis dies. *Id.* 37. 1. brevem induciarum diem. Cf. *eumd.* 4. 30. et 42. 47. *Ovid.* 4. *Met.* 372. nulla. *Plin.* 8. *Ep.* 5. longa. *Stat.* 1. *Theb.* 638.; et *Iucan.* 3. 139. longus. *Iucan.* 7. 845.; et *Curt.* 6. 3. 8. longior. Et poetice *Stat.* 1. *Silv.* 1. 93. stabit dum terra polusque Et Romana dies. h. e. tempus Romani imperii: quod æternum futurum passim iactabant. — Hinc illa *Liv.* 25. 23.; et *Sueton. Cal.* 6. et *Aug.* 75. Dies festus. *Juvenal.* 3. 172. dierum festorum. *Sueton. Domit.* 21.; et *Lucret.* 5. 1166. profestil. *Sueton. Claud.* 14. diebus solemnibus. *Ovid.* 2. *Fast.* 569. dies feriales. *Id.* *ibid.* 558. dies puri. *Id.* 13. *Met.* 599. dies sacrificii. *Id.* 5. *Trist.* 5. 62. dies Pythi. *Sueton. Claud.* 3.; et *Tac.* 6. *Ann.* 36. Latinarum diebus. *Sueton. Aug.* 43. citra spectacu-

lorum dies. *Id. Cæs.* 81. dies cædis. *Id. Claud.* 11. dies necis. *Pacat. Paneg. Theod.* 37. Accensis funeralibus actus dies. — b) Speciatim dies ponitur pro eventu, qui illo die locum habuit, pro actis diei. *Liv.* 6. 1.; et *Sueton. Vitell.* 11. dies Aliensis. *Flor.* 4. 12. 35. Cannensis. *Cic.* 10. *Att.* 8. 7. Sullaus. *Id. Sext.* 12. 28. Equites Romanos daturus ejus diei penas. *Seneca* 3. *Ira* 36. Excute totum diem. et mox. Totum diem meum scrutor. *V. Duk.* ad *Flor.* 2. 6. 158. *Liv.* 42. 67. Hic dies Persea percussit. *Justin.* 36. 2. 14. Quoniam illa dies (h. e. Sabbathum) famem illis (Judæis) erroremque finierat. *Plin.* 10. *Ep.* 60. et 103. dies imperii. *Capitolin. Anton. Phil.* 4. dies senatus. *Spartian. Hadrian.* 5. sub primis imperii diebus. Adde *Fellej.* 2. 35. et 86.; et *Justin.* 9. 3. *Tac. Agric.* 34. Transigite cum expeditionibus; imponite quinquaginta annis magnum diem, adprobate reipublicæ numquam exercitui imputari potuisse aut moras belli, aut causas rebellandi. *Id.* 3. *Hist.* 84. Vitare diem. h. e. periculum diei. *Nepos Att.* 4. Remigravit Romam: quem diem (h. e. discessum) sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut etc. — Pro commentario seu ephemeride voluit nonnulli possuisse *Arnob.* 7. 9. Quanta vix explicari decem millibus queant vel annalium, vel dierum. *At Grævius rectius putat legendum diurnorum.* — c) Item speciatim dies ponitur pro mensura itinerum. *Liv.* 38. 69. Hanc regionem, dierum plus triginta in longitudinem, decem inter duo maria in latitudinem patentem, etc. *Cic.* 5. *Att.* 16. Nos in castra properabamus, quæ aberant bidui. et *ibid.* 17. Quom in castra proficiscerem, a quibus aberam bidui. *Et Justin.* 36. 2. 14. Quo septem dierum jejunio, per deserta Arabiæ, — quom tandem venisset, etc. ¶ 2. Aliquando ponitur pro luce diei, ac propterea est etiam idem ac *sol.* *Ovid.* 7. *Met.* 411. contraque diem radiosque micantes. *Id.* 13. *ibid.* 601. nigrique volumina fumi Infecere diem: veluti cum lumina natus Exhalant nebulae, nec sol admittitur infra. *Plin.* 6. *Ep.* 20. 6. Dubius et quasi languidus dies. h. e. quom nondum plene illuxit. *Id.* 9. *ibid.* 36. 2. Die admissio (h. e. fenestris patefactis), quæ formaveram dicto. Adde *Lucan.* 4. 68. *Alter Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 21. (70). Multis mensibus dies non cernitur. *Incert. Auct. Paneg. Constant.* 22. Ipse dies noctibus acquiescit. *Tac.* 16. *Hist.* 34. Dies vesperscit. *Id.* 4. *ibid.* 64. Quomodo lucem diemque omnibus hominibus, ita omnes terras fortibus viris natura aperuit. Adde *Colum.* 7. *H. R.* 3. 25. *Val. Flacc.* 3. 258. Dies orta. Cf. *Lucret.* 5. 1189. Per cælum volvi quia nox et luna videntur; Luna, dies, et nox, et noctis signa severa. *Solin.* 1. Venire in diem. h. e. nasci. *Stat.* 1. *Theb.* 236. de *Oedippo.* Ille tamen superis æterna piacula solvit, Projectique diem. h. e. se luce privavit erutis oculis. Et latiori significatione *Id.* 2. *ibid.* 657. nunc arma ditemque Projice. h. e. vitam. — Et metaphorâ a luce sumpta. *Id.* 1. *ibid.* 49. Illum indulgentem tenebris etc., tamen assiduus circumvolat alis Sæva dies animi scelerumque in pectore Diræ. h. e. cognitio suorum facinorum, lumen conscientiæ. ¶ 3. Interdum et pro cæli plaga occurrit. *Lucan.* 7. 189. Sub quocumque die, quocumque est sidere mundi, Mæret, et ignorat causas, animumque dolentem Corripit. Adde *eumd.* 8. 217. *Stat.* 1. *Theb.* 200. effusa sub omni Terra atque unda die. Cf. *eumd.* 4. *ibid.* 66. teretes pars vertere fundas Assueti, vacuoque diem præcingere gyro. h. e. aerem. ¶ 4. Interdum sumitur pro tempestate, seu pro aere, aut qualitate diei. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 10. 10. (20). de apib. Universæ provolant, si dies mitis futurus est. *Id.* 2. *ibid.* 45. 44. (115). Tranquillo die. *Id.* 22. *ibid.* 23. 49. (104). Dies pestilentes. *Quintil.* 11. 3. 27. Ventoso, humido, calido die. *Val. Flacc.* 1. 845. totumque per annum Durat aprica dies. *Calpurn. Ecl.* 4. 4. Ievatque diem vicini spiritus amnis. h. e. æstum et calorem diei. ¶ 5. In fabulis Dies inter deas numeratur. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 61. et *Cic.* 3. *Nat. D.* 22. 56., ubi Mercurii, et *ibid.* 23. 59., ubi Veneris matrem fuisse tradit. *Hygin. præfat.* facit filiam Chao et Caliginis, uxorem Ætheris, matrem Terræ, Cæli et Maris.

DIESIS, is, f. 3. *δῆσις*, a *διῆμι* transmitto. In veteri musica est toni pars quarta: ita in hemitonio duæ dieses sunt collocatæ: quæ *Vitruvii* 5. 4. 3. *Schneid.* verba sunt. Confirmat *Macrob.* qui ait 2. *Sonn. Scip.* 1. ad fin. Semitonium Pythagorici ve-

teres diesim nominabant: sed sequens usus sonum semitonio minore diesim constituit nominandum.

DIEZEUGMENON, i, n. 2. *διεζευγμένον*. V. DIAZEUGMENON.

DIFFAMATIO, ōnis, f. 3. divulgatio. *Augustin.* 3. *Civ. Dei* 31. Si Christianæ religionis receptionem et diffamationem vel irruptione illa Gallorum, vel civilia bella sequerentur.

DIFFAMATUS, a, um. V. DIFFAMO.

DIFFAMIA, æ, f. 1. bonæ famæ delictio. Est *Augustin.* 3. *Civ. Dei* 31.

DIFFAMO, as, avi, ātum, are. a. 1. Part. *Diffamans* et *Diffamatus* 1. — Diffamo ¶ 1. Fere occurrit in deteriore parte, et est malam famam spargo; et quidem cum Accusativo tantum. *Ovid.* 4. *Met.* 230. Vulgat adulterium, diffamatumque parenti Indicat. *Tac.* 14. *Ann.* 22. Subtrahere se prave diffamantibus. *Id.* 1. *ibid.* 72. Illustres viros prociabique scriptis diffamare. *Apul.* 1. *Met.* Diffamare alicquem probris. ¶ 2. Raro admodum simpliciter pro divulgare. — a) Cum Accusativo tantum. *Augustin.* de morib. *Eccles. Cathol.* 14. Deus quanto melius atque diffusius diffamatur, tanto diligitur et amatur ardentius. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Apul.* 4. *Met.* Diffamat, incendio repentino domum suam possideri.

DIFFARREATIO. V. CONFARREATIO.

DIFFATIGO, as, are, a. 1. *Plaut. Epid.* 1. 2. 15. Clamore diffatigor, differor. h. e. ex hac illaque parte fatigor. *Al. rectius leg. defatigor.* V. DEFATIGO.

DIFFENSUS. V. DIFFINDO II. 2.

DIFFERENS, entis. V. DIFFERO.

DIFFERENTER, adverb. cum differentia. *Solin. epist. ad Advent.* Inseruimus pleraque differenter congruentia.

DIFFERENTIA, æ, f. 1. (differo) diversitas, discrimen; et occurrit — a) Cum Genitivo. *Cic.* 1. *Off.* 27. 94. Differentia honesti et decori. *Id.* *ibid.* 31. 112. Atque hæc differentia naturarum tantam habet vim, ut etc. *Sueton. Aug.* 40. Differentia eorum, qui manu mitterentur. *Petron. Satyr.* 84. morum. *Quintil.* 12. 10. 70. personarum. *Id.* 9. 1. 4. utriusque rei. Adde *eumd.* 11. 3. 16. *Tac. dial. de orat.* 33. desidia. — b) Cum prepos. in et Ablativo. *Cic.* 5. *Fin.* 7. 19. Ut, quanta differentia est in principiis naturalibus, etc. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 35. 56. (113). In candore ipso magna differentia est. Adde *Quintil.* 3. 7. 23., 3. 8. 37., 12. 10. 7. et 7. 2. 48. — c) Absolute. *Quintil.* 5. 10. 25. Etiam civitatum leges, instituta, opiniones habent differentiam. *Id.* 11. 3. 8. Facies infinitam habet differentiam. Adde *eumd.* 9. 4. 45. — In plurali numero. *Cic. Topic.* 7. 31. Genus est notio ad plures differentias pertinens. *Quintil.* 11. 2. 50. Quinque Græci sermonis differentias. *Gell.* 4. 1. Definire genere proposito et differentis appositis, quid sit penus.

DIFFERITAS, atis, f. 3. idem quod differentia, ejusdemque originis. *Lucret.* 4. 637. Tantaque in his rebus distantia differitasque est. *Arnob.* 2. 16. Non plurima differitate distans. et 7. 27. Sine ulla differitate. *Id.* 5. 36. Nec inest in re signum, quo differitas iudicari ambiguo possit simpliciterque dictorum.

DIFFERO, differs, distūli, dilatum, differre, 3. (dis et fero). *Differer* actum per paragogen pro *differri* est *Lucretii* 1. 1086. — *Disque tulissent* per imesin dixit *Plaut.* *Trin.* 4. 1. 14. — *Differis* pro *differeris* legit nonnulli apud *Quintil.* 5. *Declam.* 13. sub fin. — Part. *Differens* sub A. I. et in fin.; *Dilatus* sub A. II. et 3.; *Dilaturus* sub A. II. 3.; *Differendus* sub A. II. 3. — Differre usurpatur A) Active, et B) Neutorum more.

A) Active differre est hic illuc ferre, in diversa ferre, dissipare, disjicere, discernere, distrahere (It. portare quâ e là, dissipare, lacerare; Fr. disperser, porter en tous sens, répandre, disséminer; Hisp. esparcir, deramar; Germ. auseinander tragen, bringen, trennen, verurtheilen; Angl. to carry hither and thither, carry up and down, scatter, disperse, tear in pieces).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Lucret.* 2. 675. Scintillasque (ignem) agere ac late differre favillam. *Id.* 6. 694. Vortitque ardorem longe longeque favillam Differit. Cf. *Cæs.* 2. B. C. 14. Ignem operibus inferunt: hunc sic distulit ventus, uti uno tempore agger, plutei, testudo, turris flammam conciperent.

Lucret. 1. 272. Principio, venti vis verberat incita pontum, Ingentesque ruit naves et nubila differt. Sic *Virg.* 3. G. 197. Aquilo differt nubila. *Lucret.* 1. 108. Et calidos simul a medio differet ignes. *Id.* 6. 231. Curat item (fulmen), vasis integris vina repente Diffugiant; quia nimirum facile omnia circum Conlatat — Adveniens calor ejus; et, insinuat in ipsum, Mobiliter solvens differt primordia vini. *Plaut. Trin.* 4. 1. 14. In alto distraxissent disque tulissent satellites tui me miserum. *Id. Rud.* 2. 3. 38. Dum illi timent, nos cum scapha tempestas dextrovorsum differi ab illis. *Id. Curc.* 4. 4. 20. Te faciam, ut hic formicea frustillatim differant. *Horat. Epod.* 5. 99. Insepulta membra differant lupi. *Id. ibid.* 10. 5. Niger rudentes Euris inverso mari Fractosque remos differat. *Virg.* 8. *En.* 642. Metium in diversa quadrigæ Distulerant. Adde *Lucret.* 2. 725. et 4. 651. *Liv.* 6. 42. Passim eos simul pavor terrorque distulerant. *Fellej.* 2. 79. 2. Classem adorta vis Africi laceravit ac distulit. *Tac.* 5. *Hist.* 23. Castra vi Guminis differebantur. *Seneca Thyest.* 8. membra celeri differens cursa rota. — b) Speciatim in re rustica *differri* dicuntur plantæ, quæ huc illuc serendi causa transferuntur. *Varro* 1. *R. R.* 43. Cytium seritur in terra bene subacta tamquam semen brassicæ: inde differtur et in sesquipedem ponitur. Adde *Colum.* 11. *R. R.* 3. 30. et 31. et 38. et 42. Sic *Plin.* 17. *Hist. nat.* 10. 11. (62). de myrti seminario. Parietem fore densitatis, ex quo virgulæ differantur. Quo sensu *Virg.* 4. G. 144. in versum distulit ulmos. — Et de germinatione *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 25. Steriles creduntur (plantæ), quæ nitidæ sunt et oculos suos per longa internodia distulerunt.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur fere de animo, qui vehementi aliquo affectu correptus hæc et illac quodammodo fertur ac distrahitur. *Plaut. Cist.* 2. 1. 5. Exanimor, feror, differor, distrabor, diripior. *Id. Mil. glor.* 4. 4. 27. Differri amore alicujus. *Id. Pæn.* 1. 1. 28. cupidine. *Id. Truc.* 4. 1. 3. lætitia. Cf. *eumd.* *Epid.* 1. 2. 15. Clamore defatigor, differor. *Ter. Adelph.* 3. 5. 40. Miseram me! differor doloribus: Juno Lucina fer opam. h. e. scindor, laceror. Et paulo aliter *Id. Andr.* 2. 4. 5. Orationem sperat invenisse se, qui differat te. h. e. turbet et transversum agat. ¶ 2. Differre est etiam infamare, seu malam de aliquo famam hæc illac disseminare: ad rem *Plaut. Pseud.* 1. 3. 425. Te differam dictis meis. h. e. carpam, lacerabo. Hinc — a) Pro infamare; et quidem — Cum Accusativo tantum. *Plaut. Aulul.* 3. 2. 32. Nisi mihi reddi vasa jubes, pipulo te differam ante ædes. *Propert.* 1. 4. 21. Et te circum omnes alias irata puellas Differat. Adde *Phædr.* 2. 5. Rursus *Propert.* 1. 16. 48. æterna differor invidia. *Tac.* 3. *Ann.* 12. Differri etiam per externos, tamquam veneno interceptus esset. — Cum additis sermone, rumore, vel similibus. *Cæcilius* apud *Gell.* 2. 23. Differor sermone miser. *Lucilius* apud *Non. p.* 284. 16. *Merc.* Et male dicendo multis sermonibus (ista) differs. *Liv.* 34. 49. Qui male commissam libertatem populo Romano sermonibus distulerint. *Tac.* 1. *Ann.* 4. Pars multo maxima imminentes dominos variis rumoribus differebant. *Sueton. Aug.* 14. Rumore ab obrectatoribus dilato, quasi eundem necasset. — Cum Infinito. *Plaut. Trin.* 3. 2. 63. Ne mihi hæc famam differant, me sororem in concubinatum tibi dedisse. *Ter. Heaut. prol.* 16. Rumores distulerunt malevoli, multas contaminasse Græcas. *Nepos Dion.* 10. Celeri rumore dilato, Dion vim allatam. *Val. Flacc.* 1. 753. regemque fragor per mœnia differt Mille cedere manus. — b) Et latiori sensu pro divulgare etiam in bonam partem. *Sueton. Cæs.* 33. Promissum jus anulorum fama distulit. Et absolute *Tac.* 4. *Ann.* 25. Differitur per manipulos: Tacfarinatem omnes consecuntur. ¶ 3. Præterea sæpe significat in aliud tempus transferre, proferre, rejicere, prorogare; et occurrit — a) Cum Accusativo — Personæ. *Cic.* 5. *Fam.* 12. extr. Sin autem differs me in tempus aliud, coram tecum loquar. *Liv.* 25. 25. Per frustrationem dilatum. Cf. *Justin.* 9. 6. 8. (*Pausanias*) quom variis frustrationibus non sine risu differretur. *Ovid.* 13. *Met.* 619. Quid dii crudeles, nisi quo nova funera cernam, Vivacem differitis animum? *Id. Remed. am.* 93. Sed provera, nec te venturas differ in horas. Cf. *Martial.* 13. 55. provera, caros nec differ amicos. Rursus *Ovid.* 12. *Met.* 76. Differre Hæctora tu

decimum annum. *Tac. 4. Ann. 19.* Dilato Sabino. Adde *eumd. 2. ibid. 11. Id. 12. ibid. 20.* Differre Neronem. *Id. 2. Hist. 71.* Valerium. *Cf. eumd. 3. ibid. 51. Quintil. 10. 1. 125.* Senecam. *Sueton. Tib. 32.* venientem in septimum diem. *Id. Vesp. 23.* potentem. Adde *eumd. Cæs. 82. Id. Vitell. 12.* Dilatus ad finem muneris. Adde *eumd. Aug. 44. et Ner. 13.; et Plin. Paneg. 26.* — Cum Accusativo rei. *Cic. 2. Fam. 3. ad fin.* Omnem disputationem in adventum tuum differo. *Id. 8. Phil. 8. 23.* Differre tempus. Adde *Liv. 3. 46.; et Ovid. 9. Met. 766.* Sic *Ovid. 1. Met. 724.* tempora iræ. *Cic. Deiot. 7. 21.* In posterum diem (facinus) distulit. *Cf. eumd. 3. Ferr. 32. Id. 2. Att. 7.* Differre vadimonium cum aliquo. *Id. 2. ad Brut. 1.* Omnia ex die in diem dilata. *Id. Rosc. Am. 9. 26.* Differre rem quotidie. *Id. 10. Fam. 12.* Res in posterum dilata. Adde *eumd. 2. de republ. 4. Brutus apud Cic. 1. ad Brut. 11.* Differre tempus petitionis. *Cels. 4. 5. ad fin.* Ideoque vini usus in longius tempus differendus est. *Cæs. 3. B. C. 85.* Differre iter. *Id. 1. ibid. 86.* aliquid in aliud tempus. Adde *eumd. 7. B. G. 11. Nepos Pelop. 3.* reliqua in crastinum. *Liv. 25. 25. diem de die. Horat. Art. P. 44.* pleræque. Adde *eumd. 1. Ep. 2. 39. Ovid. 6. Met. 366.; et Plin. 1. Ep. 22. 7. sicut. h. e. tolerare; differre potum. Seneca Ep. 8.* Differre aliquid in diem. *Justin. 3. 7. 4.* injuriam in tempus ultionis. Adde *eumd. 6. 1. 5.; Quintil. 10. 3. 33. et 9. 3. 58.; Curt. 5. 11. 8.; Flor. 4. 12. 25.; Sueton. Cæs. 59., Tib. 62., Ner. 21. et 47.; Tac. 12. Ann. 66., 3. ibid. 52. et 2. Hist. 62.; Juvenal. 3. 213., 14. 130. et alibi; et Val. Flacc. 5. 469. et 4. 78. Plin. 21. Hist. nat. 20. 79. (135).* Res in hunc locum dilata. *Id. 18. ibid. 24. 56. (201).* Quæstio huc dilata. *Propert. 4. 6. 82.* Differat in pueros ista tropæa suos. *h. e. suis pueris reservet.* — b) Cum Infinito. *Horat. 4. Od. 4. 21.* Quærere distuli. *Liv. 42. 2.* Nec ultra ad arma ire dilaturam. *Curt. 6. 9. 2.* Metron ne momentum quidem temporis distulit exonerare se, ut etc. *Sueton. Cæs. 81.* An quæ proposuerat, differret agere. — c) Cum part. *quint. Liv. 8. 22. in fin.* In aciem præcedunt, nihil dilaturi, quin periculum summæ rerum facerent. *Sueton. Cæs. 4.* Expositus in littore, non distulit, quin e vestigio classe deducta persequeretur abeuntes. — d) Cum præpos. *ad. Cic. Vat. 11. 28.* Te id, quod promulgasses misericordiar nomine, ad crudelitatis tempus distulisse. *Liv. 41. 8.* Postero die legati Sardonum, qui ad novos magistratus dilati erant, etc. *Tac. 3. Ann. 52.* Consulti patres integrum id negotium ad principem distulerant.

B) Neutorum more ponitur de his, quæ simul convenire nequeunt, et est in diversa ferri, adeoque dissimilem diversamque esse, distare, discrepare (It. *essere differente; Fr. se distinguer, différer, être différent; Hisp. diferir, distinguirse, ser diferente; Germ. sich unterscheiden, von einander verschieden sein; Angl. to be different.*) Usurpatur — a) Cum Ablativo rei, quæ duo inter se differunt; ad sæpe addito nihil, multum, etc. *Cic. 2. Orat. 23. 94.* Itaque et illi, Theopompus, Ephorus, Philisti, Naucratarum multique alii naturis differunt: voluntate autem similes sunt inter se. *Id. Cæcin. 14. 39.* Differre ex aliqua parte. *Id. 2. leg. Agr. 31. 85.* paululum. *Id. Brut. 40. 150. nihil. Horat. 2. Sat. 3. 186.* quid enim differt, barathro ne Dones quidquid habes, an numquam utare paratis? Adde *Quintil. 12. 10. 52. Id. Quintil. 5. 11. 30.* Differre ætate. *Id. 2. 4. 33. iure. Id. 10. 2. 16. numeris.* — b) Cum præpos. *ad et Ablativo rei,* a qua res alla differt. *Plaut. Truc. 3. 2. 18.* Ut (id) paullulum differat a cavillalis. *Cic. 8. Phil. 11. 32.* Non differre vestitu ab aliquo. *Id. Orat. 23. 76.* Ab indisertis re plus, quam opinione differens. *Id. 1. Off. 27. 96.* Differre a reliquis animantibus. *Id. pro leg. Manil. 5. 13.* ab hostili expugnatione. *Cæs. 6. B. G. 18.* ab reliquis. *Quintil. 5. 14. 14.* a syllogismis. *Id. 2. 17. 41.* ab ea specie. Adde *eumd. 3. 4. 13.* — c) Cum Dativo rei, a quæ res alia differt. *Horat. 1. Sat. 4. 48.* Comædia pede certo differt sermone. *Id. Art. P. 236.* tragico differre colori. *Plin. 9. Hist. nat. 35. 54. (107).* Coneha haud multum ostrearum conchis differens. *Id. ibid. 8. 7. (23) de delphinis.* Lingua est his brevis, haud differens suilla. *Quintil. 2. 21. 10.* Vasa status differunt. — d) Cum præpos. *inter. Lucret. 2. 348.* Invenies tamen (hæc) inter se differre figuris. *Cic. 4. Tusc. 11. 24. Hæc*

cogitatione inter se differunt, re copolata sunt. *Id. Orat. 32. 114.* Hoc differunt inter se, quod hæc latior est, illa contractior. *Id. 1. Nat. D. 29. 80.* Nihil inter deum et deum differt. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 19. 61.* Vide, quid differat inter meam opinionem ac tuam. *Id. 1. Off. 28. 99.* Est quod differat inter justitiam et verecundiam. *Id. 1. de republ. 43.* inter privatum et magistratum. *Id. 2. Off. 8. 30.* inter summos et mediocres viros. Adde *Cæs. 6. B. G. 11.; et Quintil. 12. 10. 22.* — e) Cum præpos. *cum. Cic. 1. Invent. 27. 40.* Ocasio cum tempore hoc differt: nam etc. *Id. ibid. 44. 82.* Quid res cum re differat, demonstrabitur. Adde *eumd. 2. ibid. 30. 92.* — f) Cum præpos. *in et Ablativo rei,* quæ quis ab alio differt, et Genitivo alterius, a quo differt. *Nepos Agess. 7.* Ut nulla in re differret cujusvis inopis. Et omissio Genit. *Lucret. 3. 315.* Inque aliis rebus multis differre necesse est Naturas hominum varias moresque sequaces. — g) Absolute. *Cic. 2. Divinat. 36. 76.* Diis immortales, quantum differabat! ut quædam essent etiam contraria. — Hinc Part. præp., cujus et superius exempla retulimus,

Differens, entis, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Differentior;* et est dissimilis. *Cic. 1. Legg. 10. 30.* Doctrina differens, facultate par. *et ibid. 13. 38.* Re congruentes, genere docendi differentes. *Id. 1. Orat. 42. 189.* Similes commuone quadam, specie autem differentes. *Id. Fat. 4. 8.* Has dissimilitudines ex differentibus causis esse factas. *Vulgat. interpr. ep. Paul. ad Hebr. 1. 4.* Tanto melior Angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hereditavit. — Hinc

Differens, entis, n. 3. absolute, substantivorum more, est idem ac differentia. *Quintil. 5. 10. 55.* Finitioni subjecta videntur genus, species, differens, proprium.

DIFFERTUS, a, um, particip. præter. pass. ab inus. *differtire,* fartus, impletus. *Cæs. 3. B. C. 32.* Provincia differta exactoribus. *Horat. 1. Sat. 5. 4.* Forum Appi differtum nautis. *Id. 1. Ep. 6. 59.* Differtum transire forum. *Tac. 16. Ann. 6.* Corpus differtum odoribus conditur, tumuloque infertur.

DIFFIBŪLO, as, are, a. 1. (dis et fibulo) fibulam resolve, discingo, aperio. *Stat. 6. Theb. 570.* Emitat, et torto clamydem diffibulat auro. *Sidon. 3. Ep. 3. a med.* Alii de concavo tibi cassidis exituro flexibulum laminarum vincula diffibulant.

DIFFICILE, adverb. Comp. et Sup. *V. in DIFFICULTER.* — Difficile est cum difficultate, ægre, vix. *Cic. 2. Invent. 56. 169.* Difficile fieri dicimus, quod etc. *Hic locus citatur a Forellino: sed eo difficile est adjectivum: V. integrum locum. Vellej. 2. 63. 3.* Sibi difficile consentiens. *Plin. 27. Hist. nat. 12. 84. (120).* Semen inter folia durum, et quod difficile vellatur. *Bibaculus* apud *Sueton. Gramm. 11.* Omnes solvere posse quæstiones. Unum difficile expedire nomen. Adde *Justin. 27. 3. 2.; et Pallad. 2. R. H. 7. Spartian. Hadrian. 8.* Difficile faciens senatores. *Trebell. Poll. xxx. Tyr. 30.* Græce difficile loqui.

DIFFICILIS, e, adject. (dis et facilis). *Difficil* pro *difficilis* habet *Varro* apud *Nom. p. 111. 25. Merc.* Quod utrum sit magnum an parvum, facul an difficul. — Comp. *Difficilior 1.; Sup. Difficilissimus 1. et 2.* — Difficilis est qui non est facilis, qui facile fieri vel perfici nequit, adeoque laboriosus, operosus, arduus (It. *difficile, malagevole; Fr. difficile, pénible, malaisé, périlleux; Hisp. difícil; Germ. schwer zu thun, zu vollbringen, auszuföhren, daher schwer, schwierig, rauh, beschwerlich; Angl. hard, difficult.*) Occurrit ¶ 1. Generatum de rebus; et quidem — a) Sine additis. *Plaut. Trin. 3. 2. 20.* Tu fecisti, ut (facilis via) difficilis foret. *Cf. Cæs. 2. B. G. 27.* Quæ facilia ex difficillimis animi magnitudo redegerat. *Ter. Heaut. 4. 6. 1.* Nulla est tam facilis res, quin difficilis siet, quam invitus facies. *Cic. 2. de republ. 14.* Sacrorum autem ipsorum diligentiam difficilem, apparatus persfacilem esse voluit. *Id. 5. Phil. 13. 36.* Broti opera, consilio, virtute, respublicæ difficillimo tempore esse subventum. Adde *eumd. Cæcin. 4. 11.* Sic *Cæs. 1. B. C. 48.* Tempus anni difficillimum. *Id. 3. B. C. 15.* Difficillioribus usi tempestatibus. *Cic. Divin. in Q. Cæcil. 11. 38.* Scopuloso difficillique in loco versari. Adde *Sall. Jug. 83. et 92.* Rursus *Cic. 1. Orat. 58. 250.* Contortas res et difficiles perdi-

scere. *Id. 2. Invent. 54. 163.* Res arduæ ac difficillies. *Id. 3. Nat. D. 39. 93.* Natura deorum est obscura et difficillies explicatus habet. *Cæs. 1. B. G. 6.* Iter angustum et difficile. *Id. 2. B. C. 1.* Longa et difficillies oppugnatio. *Id. 7. B. G. 36.; et Horat. 1. Sat. 9. 56.* Difficillies aditus. *Cæs. 3. B. G. 44.* ascensus. *Id. 6. ibid. 7.* transitus. *Juvenal. 13. 213.* cibus. *Plin. 22. Hist. nat. 13. 15. (33).* venter. *h. e. adstrictus. Id. 24. ibid. 5. 13. (22).* partus. *Id. 23. ibid. 9. 83. (165).* urina. — b) *Difficile est* cum Infinito. *Ter. Andr. 1. 3. 6.* Cui verba dare difficile est. *Cic. Amic. 3. 26.* Studiis enim generorum, præsertim in re bona, quum difficile est, tum ne æquum quidem obistere. *Cæs. 1. B. G. 14.* Qui si alicujus injuriæ sibi conscius fuisset, non fuisset difficile cavere. *Nepos Att. 16.* Ut judicari difficile sit, cui ætati fuerit aptissimus. — c) *Difficile est* cum Accusativo et Infinito. *Plaut. Trin. 3. 1. 20.* Niamum difficile est reperiri amicum, — cui tuam rem creditis, sine omni cura dormias. *Lucret. 3. 360.* Dicere porro, oculos nullam rem cernere posse, Sed per eos animum ut foribus spectare reclusis, Difficilia est. *Cic. 2. Invent. 45. 130.* Non fuisse ei grave, nec difficile eam causam excipere. Adde *Lucret. 1. 138.; et Horat. Art. P. 128.* — d) *Difficile cum* Supino. *Cic. Tim. 11.* Difficile facta est, a diis ortis fidem non habere. Adde *eumd. 1. de republ. 43., 3. Nat. D. 1. 1. et 1. Off. 21. 71. Id. 1. Fam. 7.* Difficile dictu est de singulis. Adde *eumd. Amic. 7. 23. Sall. Jug. 91. extr.* Difficile aditu. *Liv. 10. 34. migratu.* — e) Cum præpos. *ad et Accusativo. Liv. 3. 5.* Difficile ad fidem est, quod ceciderint, exacto affirmare numero. *Lucret. 2. 1025.* Res difficillies ad credendum. *Cic. 1. Off. 35. 126.* Decorum illud est difficillius ad eloquendum. *Id. 10. Fam. 5.* ad judicandum. *Id. Orat. 55. 184.* ad inveniendum. *Quintil. 8. proem. 4.* ad percipiendum. — f) Cum Dativo. *Plin. 23. Hist. nat. 8. 79. (151).* Cibis difficillies concoctioni. *V. Drakenb. ad Liv. 45. 29.* — g) *In difficili esse* est difficile esse. *Liv. 3. 65. sub fin.* Adeo moderatio tuenda libertatis in difficili est. Adde *Cels. 5. 26. n. 1.; et Sævola Dig. 28. 2. 29. ad fin.* — h) Absolute. *Curt. 6. 2. 20.* Difficillima poscere. *Quintil. 2. 8. 8.* Difficilliora descendi. *Id. 11. 2. 42.* Difficilliora debent esse, quæ exercent, quod sit levius ipsum illud, in quod exercent. *Id. 5. 10. 93.* Exempla ex difficilliore. Et cum Genit. *Id. 1. 1. 30.* Difficillima quæque syllabarum. ¶ 2. Speciatim de morali caractere ponitur; et *difficilis homo* dicitur, qui aspera natura est et durioribus moribus, et facile offenditur consuetudine aliorum. *Accius* apud *Cic. 3. Nat. D. 29. 72.* Parens illepidus, in liberos difficilis. *Ter. Heaut. 3. 2. 24.* Difficilis senis. *Cic. Orat. 29. 104.* Difficilem ac morosum esse. Adde *eumd. Senect. 18. 65. et 1. Fin. 18. 61.; et Horat. 2. Sat. 5. 90. Id. Horat. 3. Od. 10. 11.* Difficilis Penelope. *Ovid. 2. Art. am. 566.* rusticum et difficilem esse alicui. *Id. 2. Pont. 2. 20.* Periculis alicujus. *Horat. 3. Od. 7. extr.* et te sæpe vocanti Duram difficilis mane. *h. e. ne sinas te exorari. Nepos Att. 5.* Homo difficillima natura. *Horat. 1. Od. 13. 4.* meum Fervens difficili bile tumet jecur. *h. e. aspera ira.*

DIFFICILITER, adverb. Idem ac difficile. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 16. 50.* Cur deinde non, ut difficilliter a vero interoseatur? *Colum. 5. R. R. 3. 1.* Difficilliter mensuras imbibimus agrorum. Adde *eumd. 5. ibid. 7. 1.*

DIFFICUL. *V. DIFFICILIS* init.
DIFFICULTAS, atis, f. 3. arduitas, labor, negotium (It. *difficoltà, malagevolezza; Fr. difficulté, obstacle, incommodité, fatigue, situation difficile, critique; Hisp. dificultad, embarazo, obstaculo; Germ. die Schwierigkeit, schwierige Lage, Noth, Mangel, d. Beschwerlichkeit; Angl. difficulty, trouble.*) Usurpatur ¶ 1. Generatum; et quidem — a) Absolute. *Plaut. Epid. 2. 2. 105.* Ne qua difficultas eveniat. *Ter. Heccyr. 4. 4. 45.* Neutra in re vobis difficultas a me erit. *Cic. Brut. 6. 25.* Hoc habet magnam difficultatem. *Id. 4. Fam. 2. ad fin.* Incurrere in magnam difficultatem. *Id. Fat. 17. 39.* In difficultates delabi. *Id. Topic. 25. 93.* Aut omnino fieri non possunt, aut sine summa difficultate non possunt. *Id. Quint. 2. 10.* Tot tantisque difficultatibus affectus atque afflicti. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 11.: et Cæs. 7. B. G. 10.* Afferre difficultatem alicui ad aliquid faciendum. *Cæs. 3. B. C. 15.* Res est in ma-

qua difficultate. *Id.* 7. *B. G.* 35. In magnis difficultatibus esse. *Quintil.* 11. 1. 68. Difficultas et labor. *Adde Curt.* 4. 2. 9. 1. 11. 17. et alibi; *Sueton.* *Aug.* 40.; et *Plin. Paneg.* 3. et 91. *Alter Plin.* 15. *Hist. nat.* 13. 13. (45). Persicæ arbores sero et cum difficultate transiere. *Id. præfat.* 5. Vincere difficultates. *Id.* 8. *ibid.* 23. 35. (87). Perrumpere omnes difficultates. *Pacat. Paneg. Theod.* 19. Difficultatis artem adhibere. *scilicet* in aula. — b) Cum addito — Genitivo rei, in qua difficultas inest. *Cic.* 7. *Ferr.* 20. 51. Summa difficultas navium. *Id. Dom.* 5. 12. et *Sueton. Aug.* 41. Difficultas anno-næ. *Cic.* 5. *Ferr.* 82. 190. vecturæ. *Cæs.* 7. *B. G.* 56. viarum. *Id. ibid.* 17. Difficultate rei frumentariæ affectus exercitus. *Auct. B. Alex.* 43. Pressus difficultate omnium rerum. *Sall. Cat.* 57.; et *Sueton. Tib.* 21. rerum. Sic *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 12. 40. Magnitudo rerum ac difficultas. *Sall. Jug.* 98. loci. *Trebell. Poll.* xxx. tyr. 26. et *Gall. duob.* 10. locorum. *Colum.* 2. *R. R.* 4. 10. Difficultatem acclivitatis infringere. *Sueton. Ner.* 41. Difficultas organi hydraulici. *Spartian. Hadrian.* 6. ærarii. — Cum eodem Genitivo refertur aliquando ad morbum. *Cels.* 2. 2. *sub fin.* Considerandum est, num cui sæpius horum aliquid eveniat, neque ideo corporis ulla difficultas subsequatur. *Id.* 3. 1. Difficultas morbi. *Id.* 2. 1. urinæ. et *ibid.* in *fin.* spirandi. — Cum Genit. Gerund. *Cic.* 1. *Divinat.* 47. 105. Difficultas laborque descendendi. *Id.* 1. *Orat.* 18. 82.; et *Cæs.* 3. *B. G.* 12. navigandi. *Cic.* 1. *Orat.* 26. 120. dicendi. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. pontis faciendi. *Id.* 3. *ibid.* 10. belli gerendi. *Fopisc. Carin.* 20. plumandi. — Cum Genitivo personæ, quæ difficultate premitur. *Cic.* 7. *Ferr.* 20. 51. Quod recentibus suis officiis, integra re, nullis populi Romani difficultatibus æsequi non poterunt. — c) Cum Adjectivis, quæ Genitivi seu rei vicem gerunt. *Cic.* 1. *Cat.* 6. 14. Difficultas domestica. *h. e.* inopia. *Id.* 4. *Verr.* 23. 69.; et *Sueton. Tib.* 48. Esse in summa difficultate nummaria. — d) Cum præpos. in et Ablativo rei, in qua inest difficultas. *Quintil.* 6. 3. 1. Quanta sit in ea (virtute) difficultas. *Cf. Id.* 11. 1. 68. In his minor est labor, illic plus difficultatis. *Id.* 2. 3. 2. Difficultas in eluendis vitiis. ¶ 2. Speciatim pro moribus difficilibus, asperis, duris. *Cic. Mur.* 9. 19. Sulpiciorum multorum stultitiam perpessus est, arrogantiam pertulit, difficultatem exorsit.

DIFFICULTER, adverb. Comp. *Difficiliter* et *Sup. Difficillime*. — Difficiliter est idem quod difficile et difficiliter, sed majoris usus. — a) Posit. *Cic.* 2. *Invent.* 56. 169. Quid difficulter fieri, et quid facile possit. *Sic legunt optimi Codd.*; al. difficile. *Cæs.* 1. *B. C.* 62. Difficiliter atque ægre facere aliquid. *Auct. B. Alex.* 48. Difficiliter dissimulare odia. *Sall. Cat.* 14. Dolis haud difficulter capiebantur. *Liv.* 1. 52. Haud difficulter persuasum Latinis. *Tac.* 12. *Ann.* 35. Annem haud difficulter evadit. *Curt.* 7. 6. Haud difficulter concitaverunt ad arma. *Adde Sueton. Vitell.* 1. et 4. et *Claud.* 41.; et *Quintil.* 1. 3. 3. — b) Compar. *Cæs.* 7. *B. G.* 58. Postquam id difficiliter confieri animadvertit, etc. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 21. 28. (56). Difficiliter concoquitur. *Adde Sueton. Cæs.* 25., *Ner.* 49. et *Rhetor.* 1.; et *Quintil.* 1. 12. 8. et 11. 2. 28. — c) Superl. *Cic. Amic.* 17. 64. Veræ amicitiae difficillime reperiuntur in iis, qui in honoribus reque publicæ versantur. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 7. 35. (117). Omnium difficillime apium nascitur.

DIFFIDENS, entis. *V. DIFFIDO.*

DIFFIDENTER, adverb. Comp. *Diffidentius*. — Diffidenter est cum diffidentia. *Cic. Cluent.* 1. 1. Timide et diffidenter attingere rationem beneficii criminum. *Liv.* 32. 21. Miramini, cur diffidenter Cleomedon legatus Philippi, ut pro rege arma caperemus adversus Romanos, modo egerit. *Justin.* 38. 7. 4. Timidus ac diffidentius ingredi bella.

DIFFIDENTIA, æ, f. 1. actus diffidendi, sive ut ait *Cic.* 2. *Invent.* 54. 165. Fidentiae contrarium est diffidentia (II. *sconfidenza*, *diffidenza*; *Fr. défaut de confiance*, *défiance*; *Hisp. desconfianza*, *defidencia*; *Germ. das Fehlen des Vertrauens*, *Mistrauen*; *Angl. mistrust*, *distrust*, *diffidence*). Usurpatur — a) Cum Genitivo rei. *Cic.* 4. *Tusc.* 37. 80. Metus quoque et diffidentia expectati et impendentis mali. *Sall. Jug.* 60. Diffidentiam rei simulare. *Id. ibi.* 400. Diffidentia causæ. Sic *Plin.* 5. *Ep.* 1. Coheredes transigere cupiebant, non diffi-

dentia causæ, sed metu temporum. *Sueton. Oll.* 9. Moriendi impetum cepit, magis pudore, quam desperatione ulla, aut diffidentia copiarum. *Quintil.* 11. 3. 142. Fateri diffidentiam memorie. *Tac.* 1. *Hist.* 72. Diffidentia præsentium mutationem pavens. — b) Sine Genitivo. *Quid. Remed.* ann. 543. Fit quoque longus amor, quem diffidentia nutrit. *Fronto* 4. *ad M. Cæs.* 3. Diffidentia profecto audaciam prohibet. *Quintil.* 9. 2. 72. Nec pudor videtur, quod non palam objicias, sed diffidentia. *Adde eumd.* 8. *proem.* 27. *Id.* 5. 7. 1. Pro diffidentia premitur (*Signatorum*) absentia. *Justin.* 1. 8. 10. Quippe simulata diffidentia propter vulnus acceptum etc. — c) Sequente Infinito. *Sall. Jug.* 100. Vigiliis ipse circumire, non tam diffidentia futurum quæ imperavisset, quam uti etc.

DIFFIDO, fidis, fsum, fidere, n. 3. (dis et fido). Præterit. *diffidi* pro *diffissus sum* est *Quintil. Declam.* 287. Causæ patris diffidit vir fortis. *Alii leg. diffidisset*. — Part. *Diffidens* (etiam in fin.) et *Diffissus*. — Diffidere est non fidere (II. *diffidare*, *diffidarsi*, non avere fidanza; *Fr. ne pas se fier à*, avoir de la défiance, ne pas compter sur, douter; *Hisp. desconfiar*, *rezelarse*, *temer*; *Germ. mistrauen*, *kein Vertrauen haben*, *verzweifeln*; *Angl. to distrust*, *mistrust*, *despair*). Recta verbo confidere opponitur apud *Cic. Cluent.* 23. 63. Eum potius, qui sibi aliqua ratione diffideret, quam qui omni ratione confideret. — Usurpatur — a) Sæpissime cum Dativo. *Plaut. Rud.* prol. 82. Valet, ut hostes vestri diffidant sibi. *Lucret.* 5. 1347. Ipsi-que perire, Qui numero diffidebant armisque vacabant. *Id.* 1. 268. Ne qua forte tamen cœptes diffidere dictis. *Adde eumd.* *ibid.* v. 334. *Cic. Prov. cons.* 16. 38. Homines diffisi ipsi sibi. *Id. Mur.* 30. 63. Me diffisum ingenio meo quæsisse adjumenta doctrinæ. *Id.* 2. *Fin.* 27. 86. Qui diffidet perpetuitati honorum suorum, timeat necesse est. *Id.* 2. *Fam.* 10. Parthos times, quod diffidis copiis nostris. *Id.* 2. *Divinat.* 3. 8. Dubitans et mihi ipse diffidens. *Id. Pis.* 36. 89. Diffidens et desperans suis rebus. *Adde eumd. pro leg. Manil.* 9. 23. Sic *Sall. Jug.* 32. et 75. Diffidere suis rebus. *Id. Cat.* 31. sibi patriæque. *Id. ibid.* 45. Diffidens vitæ. *Id. Jug.* 47. veteri exercitui. *Id. ibid.* 54. armis. *Cæs.* 6. *B. G.* 38. suæ atque omnium salutis. *Id.* 3. *B. C.* 94. summæ rei. *Sulpiciorum* apud *Cic.* 4. *Fam.* 5. *sub fin.* Plura de hac re scribere pudet, ne videar prudentiæ tuæ diffidere. *Ovid.* 1. *Met.* 397. monitis. *Adde Curt.* 8. 2. 27. *Tac.* 15. *Ann.* 36. Defensionis diffisus. *Id. ibid.* 55. Diffidere testamentum. *h. e.* non sperare, locum et vim fore testamentum. *Justin.* 4. 3. 4. viribus suis. *Id.* 16. 4. 14. viribus propriis. *Quintil.* 6. 1. 2. et 1. 4. 33. memoriæ. *Val. Flacc.* 5. 593. comptis capillis. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Cato R. R.* 157. a med. Quod diffidas sanos facere, facies. *Lucret.* 5. 1156. Perpetuo tanien id fore clam diffidere debet. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 3. 7. Invenire se posse quod cuperent, diffisi sunt. *Cf. eumd. Orat.* 1. 3. Desperatione debilitati, experiri id nolunt, quod se æsequi posse diffidunt. *Adde eumd. Quintil.* 24. 77. *Cæs.* 6. *B. G.* 35. Diffidens, Cæsarem fidem servaturum. *Quintil.* 10. 1. 126. Quam placere se in dicendo diffideret. — c) Raro et apud sequioris ævi scriptores cum Ablativo. *Sueton. Cæs.* 3. Cum ingenio ejus diffissus, tum occasione. *Alii tamen leg. occasione.* *Tac.* 2. *Hist.* 23. Diffidere paucitate cohortium. *Al. leg. paucitati.* Certior est lectio apud *Lactant.* 5. 20. Diffidere potestate. Et *Eumen. Paneg. ad Constantin.* 12. Inopinantes adortus es, non quo aperto Marte diffideres, sed etc. — d) Passive impersonaliter. *Tac.* 15. *Ann.* 4. Amnis partem murorum ambit; et ducta ingens fossa, qua fluvio diffidebatur. *to fluvio* est Dativus. — e) Absolute. *Plaut. Merc.* 5. 2. 15. Eumdem ex confidente actutum diffidentem (*facis*) denuo. *Id. Epid.* 1. 2. 9. Nihil agit, qui diffidentem verbis solatur suis. *Cic. Mur.* 21. 45. Vides ne tu illum tristem? jacet, diffidit, abiecit hastas. *Id.* 1. *Divinat.* 25. 53. Ita graviter eger fuit, ut omnes medici diffiderent. — Interdum additur præpos. de cum Ablativo; at de idem est ac quod attingit ad, ut apud *Cic.* 12. *Att.* 43. De Othone, diffido, fortasse quia cupio. Similiter *Auct. Paneg. ad Constantin.* 1. Cur ego in me de tuo favore diffidam? *h. e.* quod ad tuum in me favorem attingit, cur etc. — Hinc Part. præsens, cujus plura superiora exempla retulimus,

Diffidens, entis, adjectivè quoque occurrit. *Sueton. Claud.* 35. Nihil æque, quam timidus ac diffidens fuit. *Id. Tib.* 65. Sic quoque diffidens tumultuque metuens.

DIFFINDO, findis, fidi, fissum vel fsum, findere, a. 3. (dis et findo). *Diffissus* pro *diffissus* legitur apud *Fronton.* *Ad Verum Imp.* Ep. 8. — Part. *Diffindens* I.; *Diffissus* I. et II. 2. — Diffindere est in diversas partes findere (II. *findere*, *spaccare*, *dividere*; *Fr. fendre*, *séparer*, *diviser*; *Hisp. hender*, *dividir*, *rajaz*; *Germ. zerspallen*, *zertheilen*; *Angl. to cleave or part asunder*, *split*).

I.) Proprie. *Ennius* 15. *Ann.* 1. Diffindere natos. *Lucret.* 6. 583. Ventus (*subterraneus*) diffindens terram. *Cato R. R.* 41. Vitæ mediam diffindito per medullam. *Varro* 1. *R. R.* 40. 6. Diffissus ramus. *Catull.* 97. 7. cunus. *Horat.* 1. *Sat.* 8. 47. natis. *Cic.* 1. *Divinat.* 13. 23. sarum. *Id. Senect.* 15. 51. Deinde (*terræ vis ac natura*) tepesfactum vapore et compressu suo diffidit (*semen*) et elicit herbescentem ex eo viriditatem. *Alii minus recte leg. diffundit.* *Virg.* 9. *Æn.* 589. tempora plumbo Diffidit. *Fronto ad Verum Imp.* (edente iterum *A. Mas*) Ep. 8. Sicut in extis diffisa plerumque minima et tenuissima maximas significant prosperitates. *V. FISSICULO.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Cic. Tim.* 7. Hanc omnem conjunctionem duplicem in longitudinem diffidit. *Horat.* 3. *Od.* 16. 13. Diffidit urbium portas vir Macedo muneribus. *Apul.* 9. *Met.* Rigen-tem servi tenacitatem diffindere. ¶ 2. Speciatim *diffindere diem* in re forensi est actionem illius diei interrumpere et in posterum differre. *Liv.* 9. 38. *sub fin.* Et legem curiatam de imperio ferenti, triste omen diffidit diem. *Gell.* 14. 2. Jussi igitur, diem diffidit, atque inde a subsellio etc. *Ulp. Dig.* 2. 11. 2. § 3. Lex duodecim Tab., si iudex vel alteruter ex litigatoribus morbo sonico impediatur, iubet, diem iudicii esse diffisum. Hinc *dies diffissus* voluit nonnulli legi etiam in *fragm. legg. xii. Tab.* apud *Festum* p. 273. 26. *Müll.* At ipse el. *Müll.* recte ibi legit: *EO DIE DIFFENSUS ESTO*; et in *Supplem. adnotat.* p. 401. hæc ait: «Quod in *Festi* Cod. habetur *diffensus*, *Urim.* mutavit in *diffissus*, quia apud *Ulpianum* in eadem lege *diffissus* legitur. Quidam, sed minus boni, Digestorum libri habent *diffissus*, unde *Scabig.* suum *diffissus* duxisse videtur. Omnium autem optissimum est illud *diffensus*, neque aliud quidquam in *xii. Tab.* fuisse existimo, quum significatus verbi *findo*, unde *offendo*, *defendo*, *insensus*, *infestus*, *confestim*, *festino* descendunt, quibus illud ostenditur synonymum fere fuisse feriendo et trudendo, melius huic rei conveniat, quam findendi aut fundendi notio. Quod posteriorum temporum usu diceretur: *eam ob causam dies differtur*: majore cum vi nec sine emphasi quadam sic pronunciabatur: *EO DIES DIFFENSUS ESTO*.» ¶ 3. Metaphorâ sumptâ a re forensi (*V. paragr. 2. proxime super.*) dixit *Varro* 1. *R. R.* 2. 5. Diem si non diffinderem meo insticio somno meridie. *h. e.* nisi diem meridiano tempore, interposito somno, dividerem. *V. MERIDIATIO* et *MERIDIO*.

DIFFINDO, gis, gere, a. 3. (dis et findo) proprie est reformare, deformare quod fictum est et in aliam formam mutare. — Præter *Horat.* qui hoc verbo uteretur, inveni adhuc neminem.

I.) Proprie. *Horat.* 1. *Od.* 35. 38. O utinam nova Incude diffingas retusum in Massagetæ Arabasque ferrum. *Al. leg. defingas*, *sed minus recte*.

II.) Translate est corrumpere, labefactare, destruere quod fictum et formatum est. *Horat.* 3. *Od.* 29. 47. Neque diffinget infectumque reddet, Quod fugiens semel hora venit. *Klotz* addit etiam illud *ejusd.* 2. *Sat.* 1. 79. equidem nihil hinc diffingere possum. *At hic præstat legere diffindere*, *h. e.* decernere: *V. Ritter* et *Bentleijum* ad *h. l.* Præterea nonnulli hoc verbum legunt etiam 1. *Sat.* 10. 37. Diffingit Rheni luteum caput. *At hic certe legendum est defingit*.

DIFFINIO. *V. DEFINIO* sub init.

DIFFINITIO. *V. DEFINITIO* sub init.

DIFFISSIO, onis, f. 3. actus diffindendi. Translate *Diffissio rerum* est prorogatio actionis in diem posterum, ut in *DIFFINDO* dictum est. *Gell.* 14. 2. In rerum diffissionibus et conperendationibus. *Est qui aliter legit*.

DIFFISSUS, a, um. *V. DIFFINDO.*

DIFFISUS, a, um. *V.* DIFFIDO et DIFFINDO.

DIFFITĒOR, ēris, eri, dep. 2. (dis et fateor) non fateor, non concedo, nego. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 8. a. *med.* Nunquam diffitebor, multa me simulasse et dissimulasse. *Ovid.* 3. *Amor.* 14. 28. Et pudor obscenam diffiteatur opus. *Auson.* *Cæsar.* 14. Quem fateare bonum, diffiteare parem.

DIFFLĀTUS, a, um. *V.* DIFFLO.

DIFFLĀTUS, us, m. 4. actus flandi in partes diversas. *Ammian.* 15. 11. 18. Hinc Rhodanus aquis advenis locupletior, vehit grandissimas naves, ventorum difflatu jactari sæpius aduetas.

DIFFLĒTUS, a, um, particip. ab inusit. *diffleo*, flendo corruptio. *Apul.* 1. *Met.* Uxor mærore deformata, diffletis pæne oculis suis, etc. *Sic Id.* 5. *ibid.* Desebant oculos eodem sensu dixit. Et *Quintil.* 6. *Declam.* 4. Cognita clade, uxor totos efflevit oculos.

DIFFLO, as, ſvi, ſtum, are, a. 1. (dis et flo). Part. *Difflatus*. — Difflo est flando disperdo, dissipio. *Lucilius* apud *Non.* p. 97. 12. *Merc.* Pars difflatur vento, pars autem obrigescit frigore. *Plaut.* *Mil. glor.* 1. 1. 17. Cujus tu legiones difflavisti spiritu, quasi ventus folia. *Auson.* *Ephem.* sub *fin.* Irrequieta vagi qua difflant nubila nimbi. *Id.* *ibid.* n. *ult.* purgantibus Euris Difflata liquidum tenuentur in aera nubes. *Prudent.* *Hamartig.* 388. Excitus difflato pulvere ventus. *Auson.* *Edyll.* 14. 19. Forsitan unus odor, sed celsior ille, per auras difflatur. *Al. leg.* diffluit.

DIFFLUO, is, ere, n. 3. (dis et fluo). Part. *Diffluens* in omnibus paragr. — Diffluere est in diversas partes fluere (It. *scorrere qua e là o da ogni parte*; Fr. *couler de côté et d'autre, se répandre en divers sens, s'étendre en coulant*; Hisp. *correr, diatilar acá y allá*; Germ. *auseinanderfließen*; Angl. *to flow on all sides, flow or un over, overflow*).

I.) Proprie. *Lucret.* 3. 436. quassatis undique vasis Diffluere humorem, et laticem discedere cernis. *Id.* *ibid.* 193. Ab summo tibi diffluat altus acervus. Cf. *eumd.* 6. 971. Diffluat ambrosia quasi vero et nectare tinctus. *Al. tamen rectius leg.* Effluat. *Cic.* *Brut.* 91. Fluvius extra ripas diffluens. *Cæs.* 4. *B. G.* 10. Rhenus, ubi Oceano appropinquavit, in plures diffluit partes.

II.) Translate. ¶ 1. Diffluere est corrumpi, dissipari, solvi. *Lucret.* 1. 1036. privata cibo natura animantum Diffiuit amittens corpus. *Phædr.* 4. 24. Repente duo quum juvenes, sparsi pulvere, sudore multo diffuentes corpora. *Sic Plin.* 21. *Hist. nat.* 13. 44. (75). Qui edere (*hanc herbam perniciosam*), abijciunt se humi, refrigerationem quærentes, nam et sudore difflunt. *Seneca Ep.* 91. Juga montium difflunt, totæ desedere regiones. — Similiter *Cic.* *Orat.* 70. 233. Si alicujus inconditi arripias aliquam sententiam, eamque, ordine verborum paulum commutato, in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerit antea diffluens ac solutum. ¶ 2. Ponitur et pro abundare, sed fere in malam partem. *Ter. Heaut.* 5. 1. 72.; et *Cic.* 1. *Off.* 30. 106. Quam turpe sit diffuere luxuria, et delicate ac molliter vivere. Adde *Fulcat. Gall. Avid. Cass.* 5. *Liv.* 7. 29.; et *Colum.* 12. *R. R. præcox.* 9. Diffuere luxu. *Prudent.* 1. *Symmach.* 125. in luxum. *Rursus Cic.* *Amic.* 15. 52. Diffuere deliciis. *Id.* 3. *Orat.* 32. 131. Græci diffuente otio. *Apul.* 3. *Met.* Totus populus risu cachinnabili diffuens. *Gell.* 1. 15. Diffuere verbis humidis. *Capitolin. Anton. Phil.* 23. Diffuente matronarum mores. *h. e.* effrenati. *Spartian. El. Ver.* 5. Voluptates aliquatenus diffuente.

DIFFLŪVIO, as, are, a. 1. divido in duas partes, diffundo. *Colum. Arbor.* 7. 5. Sin autem vitis exiguum materiam habeat, et in diversos ordines diuacenda crit, neque aliter poterit palos, ad quos perducitur, pertingere, quam ut diffuuietur, curabis, ut quam acutissima falce ab ea parte, qua bifurca est, fudas eam, et eodem ferro acuto plagam emendes. *Alii perperam legunt* diffuat vel diffuetur. *V. Schneid.* ad *Pallad.* 12. *R. R.* 15. 3.; et cf. **FLUVIATUS** et **QUADRIFLUVIUM**.

DIFFLŪS, a, um, adject. diffluens. *Mattius* apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 16. Sumas ab alio lacte diffusus grossos.

DIFFLUXIO, ōnis, f. 3. fluxus. *Cæli. Aurel.* 2. *Acut.* 18.

DIFFORS, ortis, adject. (dis et fors). *C. Jul. Vi-*

ctor (editus ab *A. Mai.*) *Art. rhet.* 3. § 3. Si neque de facto, neque de persona negamus, superest, ut confessi commississe nos, quod obijcitur, negemus id, quod accusator vult nomine vocandum, ut sit finis. Ut, *dives inimici pauperis statuam verberavit; reus est injuriarum.* Hic enim non negat a se dives, quod intenditur, factum; sed diffortē se tuetur, id est non hanc esse injuriam. Diffors enim est oratio, quæ id, quod diffinit, explicat, quid sit: et ideo in hoc nomine controversia est, quia quum de facto conveniat, queritur, quod id, quod factum est, nomine appellatur. Infirmatur diffors eo, quod deest. *Id.* *ibid.* § 5. Pragmatica controversia fit modis pluribus. Nam et deliberativum est questionis genus. Sed si modo res apud iudicem agatur, persuasoria est controversia negotialis; quo in genere sunt omnes diffortes.

DIFFRACTUS, a, um. *V.* voc. seq.

DIFFRINGO, fringis, fractum, fringere, a. 3. (dis et frango). Part. *Diffractus*. — Diffringo est in varias partes frango. *Plaut. Asin.* 2. 4. 68. Crura hercule diffringentur, ni etc. *Sueton. Aug.* 17. Diffringere gubernaculum. *Id.* *Cæs.* 37. Pæne curru excussus est, axe diffracto. *Vitruv.* 10. 6. Colossici Apollinis basis a vetustate diffracta.

DIFFŪGIO, ſogis, ſogĭ, ſugere, n. 3. (dis et fugio). Part. *Diffugiens*. — Diffugere est in diversas partes fugere; et ponitur etiam pro simplici fugere, aut profugere (It. *fuggire chi in qua, chi in là*; Fr. *fuir cà et là, se disperser en desordre, se dissiper*; Hisp. *huir acá y allá*; Germ. *auseinanderfliehen, auseinandersteiben, verschwinden*; Angl. *to fly different ways, flee or run away*). Usurpatur — a) Stricto sensu de animantibus; et quidem — Absolute. *Lucret.* 5. 1337. Diffugiabunt enim varium genus omne ferarum; Ut nunc sæpe boves Lucæ ferro male mactæ Diffugiunt. *Virg.* 3. *G.* 150. silvis diffugiunt armenta. *Cic.* 2. *Phil.* 42. 108. Metu perterriti repente diffuginus. *Horat.* 1. *Od.* 34. 26. diffugiunt cadis Cum sacre siccatis amici. *Virg.* 4. *Æn.* 123. Diffugient comites, et nocte tegetur opaca. *Ovid.* 7. *Met.* 257. Diffugiunt jussi. *Sueton. Cæs.* 82. Diffugiunt omnibus. Adde *eumd.* *Ner.* 47., *Cal.* 57. et *Claud.* 10. *Claudian. Epith. Pall. et Celer.* 110. et rauca stagna Padusæ Diffugiens nudavit olor. — NB. Apud *Cæs.* 1. *B. C.* 82. Videri prælium diffugisse, magnum detrimentum afferebat. *al. rectius leg.* defugisse. Eadem lectionis varietas est etiam apud *Cic.* 3. *Off.* 32. 114., ubi *V. Orell.* — Cum addito, quo quis diffugit. *Auct. B. G.* 8. 35. Perterriti diffugiunt ad sua præsidia. *Virg.* 2. *Æn.* 399. ad naves. *Liv.* 28. 2. Celtiberi in proximis dilapsi silvas, inde domus diffugerunt. *Id.* 21. 28. Diffugere in vicos suos. Adde *eumd.* 5. 38. et 24. 36. *Virg.* 5. *Æn.* 676. Ast illæ diversa metu per littora passim Diffugiunt. *Val. Flacc.* 3. 255. versi per agros diffugiunt. — b) Poëticè ponitur etiam de abstractis et inanitis, quæ cessant, aut ab oculis evanescent. *Lucret.* 3. 46. Diffugiunt animi terrores. Adde *eumd.* 1. 1096. et alibi. *Horat.* 1. *Od.* 18. 3. neque Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines. *Id.* *ibid.* 7. 1. Diffugere nives. *Ovid.* 2. *Met.* 114. stellæ. *Val. Flacc.* 4. 644. maria ante ratem, maria ipsa repente Diffugere. — Et cum additis. *Lucret.* 3. 223. Spiritus unguenti suavis diffugit in auras. Et *Id.* 4. 566. In multas igitur voces vox una repente Diffugit, in privas quoniam se dividit aures. *h. e.* disperit.

DIFFŪGIUM, ii, n. 2. fuga. *Tac.* 1. *Hist.* 39. Proximorum diffugia languentibus jam studiis.

DIFFŪGŪRO, as, are, a. 1. fulgura spargo. *Sidon. carm.* 11. 20. Postes chrysolithi suisvis diffugurat ardor.

DIFFŪLMINO, as, are, a. 1. fulmine disjicio. *Sil.* *It.* 5. 276. diffulminat omnem Obstantum turbam.

DIFFŪMIGO, as, are, a. 1. idem fere ac fumigo. *Theod. Priscian.* 4. 1. Primo diffumigatur mulier sedens de stovace.

DIFFUNDITO, as, ſvi, ſtum, are, a. 1. frequentat a diffundo. Part. *Diffunditans*. — Diffundito est vehementer, aut sæpe diffundo. *Plaut. Merc. prol.* 56. Rationem pessimam esse, ea, quæ ipsus optima omnes labores invenisset perferens, amoris vi diffunditari ac deteri. *h. e.* prodige profundi atque absumi. *Ammian.* 18. 5. Diffunditare pretium per domos. *Id.* 16. 12. Ubique sese diffunditans. *Id.* 21. 1. Sol mens mundi nostras mentes velut scintillas ex sese diffunditans.

DIFFUNDO, fundis, fūdi, fūsum, fundere, a. 3. (dis et fundo). Part. *Diffusus* in omnibus paragr. et in fin. — Diffundere est in diversas partes fundere, spargere, effundere (It. *diffondere, versare o spargere qua e là*; Fr. *étendre en versant, verser, répandre*; Hisp. *echar, verter, vaciar acá y allá*; Germ. *durch Ausgießen verbreiten, auseinandergießen, ergießen*; Angl. *to pour out or scatter all over, pour out, spread, scatter, disperse, diffuse*).

I.) Proprie dicitur de liquidis. *Cic.* 2. *Nat. D.* 10. 26. Nisi eadem (aqua in glaciem concreta) se admixto calore liquefacta et dilapsa diffunderet. *Ovid.* 1. *Met.* 36. Tum freta diffundi rapidisque tumescere ventis Jussit. *Catull.* 64. 351. Unda quæ diffunditur Hellesponto. *Curt.* 8. 13. 8. Flumen quatuor in latitudine stadia diffusum. Adde *eumd.* 6. 4. 6. *Id.* 3. 1. 3. Amnis diffusus. *Lucan.* 1. 654. Diffusum æquor. — Et cum additis. *Cic.* 2. *Nat. D.* 55. 138. Sanguis per venas in omne corpus diffunditur. *Sic Ovid.* *Id.* 607. Cruor diffusus in artus. Similiter *Juvenal.* 3. 226. Hortulus hic, puteusque brevis, nec reste movendus, In tenues plantas facili diffunditur haustu. *Pallad.* 1. *R. R.* 18. 2. Ut etiam si ignorata se cupa diffuderit, lacu subdito excipiantur non peritura vina quæ fluxerint. *h. e.* vitium fecerit et vinum effuderit. — *Diffundere vinum* quid sit, *V.* in DEFUNDO. *Horat.* 1. *Ep.* 5. 4. Vina bibes iterum Tauro diffusa. *Juvenal.* 5. 30. Ipse capillato diffusum consule potat. Adde *Lucan.* 4. 379.; et *Colum.* 12. *R. R.* 28. 3. et 3. *ibid.* 2. 26.

II.) Translate. ¶ 1. Usurpatur de rebus physicis, quæ non sunt liquide, et facile in varias partes disperguntur. *Lucret.* 1. 9. Placatumque nitet diffuso lumine cælum. Adde *eumd.* 3. 22. *Cic.* 2. *Nat. D.* 37. 95. Lur toto cælo diffusa. *Val. Flacc.* 6. 56. Diffundere radios fulminis. *Id.* 3. 559. Phæbus jubar diffundit equis. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 9. jam nov inducere terris Umbras, et cælo diffundere signa parabat. *Ovid.* 9. *Met.* 239. Flamma in omne latus diffusa. *Val. Flacc.* 6. 745. Diffundere nebulam. *Marzial. Spectac.* 2. Diffusæ umbræ. *Sic Petron. Satyr.* 131. æstivas platanus diffuderat umbras. *Lucret.* 5. 470. Ether late diffusus in omnes undique partes. *Virg.* 10. *Æn.* 908. Undantique animam diffundit in arma cruore. *Lucret.* 4. 570. pars vocum diffusa per auras. *Sic Sil. It.* 13. 283. vox. *Cic.* 3. *Orat.* 52. 199. Color diffusus sanguine. *Ovid.* 10. *Met.* 24. in quam calcata venenum Vipera diffudit. *Id.* 9. *ibid.* 162. vim mali per artus. *Veget.* 1. *R. R.* 45. 4., 2. *ibid.* 6. 9. et 3. *ibid.* 15. 14. medicamentum per narum. *Sil. It.* 17. 93. pestem. *Plin.* 4. *Ep.* 22. *extr.* Gravissimus morbus est, qui a capite diffunditur. *Lucret.* 1. 353. Quod cibus in totas usque ab radicibus imis Per truncos ac per ramos diffunditur omnes. *Virg.* 1. *Æn.* 323. dederatque comas diffundere ventis. *Ovid. Heroid.* 10. 47. Diffusi capilli. Adde *eumd.* *ibid.* 5. 114. *Cæs.* 6. *B. G.* 25. Rami quam late diffunduntur. *Colum.* 5. *R. R.* 5. 10. Vitem totam omni parte in orbem diffundi. *Varro.* 1. *R. R.* 37. 5. Aliæ enim (arbores) radices angustius diffundunt. *Val. Flacc.* 2. 104. Venus sidereos diffusa sinus. *h. e.* soluta ad sinum veste. *Lucret.* 4. 202. Per totum cæli spatium (corpustula rerum) diffundere sese. Adde *eumd.* *ibid.* v. 53. *Sueton. Cal.* 42. Per immensos aureorum acervos patentissimo diffusos loco. *Virg.* 11. *Æn.* 465. Diffundere equitem latis campis. *Sic Val. Flacc.* 6. 388. juga sociorum. *Plin.* 2. *Ep.* 17. Via modo coaretatur, modo diffunditur. *h. e.* dilatatur. *Sic alter Plin.* 16. *Hist. nat.* 6. 8. (25). Glans iligna sum angustam, nitidam facit, quæna diffusam. *h. e.* pinguedine tumentem. Similiter apud *Aurel. Vict. Epit.* 45. *extr.* Intemperantia cibi diffundere artus. *h. e.* distendere nimio cibo et obruere. *Puacat. Paneg. Theod.* 20. Diffundere imperium. — Apud *Cic. Senect.* 15. 51. Terra semen compressu suo diffundit. *rectius legas* diffundit: *V. DIFFINDO*. ¶ 2. Item de abstractis et similibus. *Cic.* 1. *Divinat.* 36. 79. Dii vim suam longe lateque diffundunt. *Id.* 1. *Legg.* 12. 34. Quam hanc benevolentiam tam late longeque diffusam vir sapiens in aliquem pari virtute præditum contulerit. *Id.* 2. *Fin.* 34. 115. Error longe lateque diffusus. *Horat. Epod.* 14. 1. Diffundere oblivionem sensibus. *Ovid. Heroid.* 8. 61. flendo diffundimus iram. *Id.* 9. *Met.* 142. flendo dolorem diffundere. *Lucret.* 3. 438. animam. *Id.* 3. 582. animæ vim. *Cic. Balb.* 5. 13. Pompeji longe lateque diffusa laus. *Horat.* 1.

Ep. 3. 8. Bella quis et paces longum diffundit in ævum? *Virg. 4. Æn.* 195. Hæc passim dea fœda (h. e. Fama) virum diffundit in ora. *Cur.* 8. 11. Terror diffusus per tota castra. *Plin. Paneg.* 56. In immensum diffunditur oratio. *Quintil.* 7. 10. 12. Per totam orationem diffundere affectus. *Ovid.* 3. *Art. am.* 9. Parcite paucarum crimem diffundere in omnes. *Cic. Sext.* 45. 97. Numerus optimatum late et varie diffusus. *Virg. 7. Æn.* 708. Claudia nunc a quo diffunditur et tribus et gens. h. e. descendit ac propagatur. ¶ 3. Speciatim dicitur de animo, et est recreare, solvere a curis, hilarem ac lætum reddere. *Cic. Amic.* 13. 48. Neque enim sunt isti audiendi, qui virtutem duram et quasi ferream quamdam volunt: quæ quidem est quam multis in rebus, tum in amicitia tenera atque tractabilis, ut et bonis amici quasi diffundatur et incommodis contrahatur. V. *Klotz.* ad h. l. *Petron. Satyr.* 10. Diffusus in risum. Adde *eum.* *ibid.* 71. *Arnob.* 7. 4. Diffundi lætitia. *Ovid.* 3. *Met.* 318. Jovem memorant, diffusum nectare, curas seposuisse graves. *Id.* 4. *ibid.* 764. epulis sancti generosi munere Bacchi Diffudere animos. h. e. hilaritatem solverunt. *Id.* 14. *ibid.* 272. et 4. *Pont.* 4. 9.; et *Seneca Ep.* 106. Diffundere vultum. h. e. explicare frontem, quod sit in lætitia. *Sic Stat.* 4. *Sib.* 2. 34. sacro diffusum nectare vultus. Et *Id.* 2. *Theb.* 213. diffuderat Argos Expectata dies. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superior exempla retulimus,

Diffusus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Diffusior* 1. et 2. — Translate ¶ 1. De rebus physicis, quæ non sunt liquidæ, et disperguntur, vel extenduntur. *Cic.* 318. *Orat.* 7. 28. Platanus patulis diffusa ramis. *Sic Plin.* 16. *Hist. nat.* 16. 28. (70). Genus buxi diffusius. *Colum.* 1. *R. R.* 4. 7. Diffusoria conserta. h. e. latiora. *Martial.* 3. 31. Diffusus campus. h. e. patens, latus. *Plin.* 7. *Ep.* 17. 9. Corona diffusior. h. e. auditorium turba numerosior. ¶ 2. De abstractis et similibus. *Cic.* 2. *Orat.* 33. 142. Jus civile diffusum et dissipatum in certa genera cogere. *Plin. Paneg.* 53. Amplius ac diffusius meritum. h. e. ad plures pertinens. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 10. Rusticationis magna et diffusa materia est. *Plin.* 3. *Ep.* 5. 6. Naturæ historiarum triginta septem (scriptis libros), opus diffusum, eruditum, nec minus varium, quam ipsa natura. *Colum.* 1. *R. R.* 1. 10. Diophanes — Dionysium, Præni Magonis interpretem, per multa diffusum volumina, sex epitomis circumscriptis.

DIFFUSË, adverb. *Comp. Diffusius*. — Diffuse est disperse, fuse; et occurrit translate tantum. *Cic.* 1. *Invent.* 52. 98. Enumeratio est per quam res disperse et diffuse dictæ unum in locum coguntur. *Id.* 3. *Tusc.* 10. 22. Hæc dicuntur a Stoicis contortius, sed latus aliquando dicenda sunt et diffusius. *Avien. Perieg.* 289. Latus hoc terræ diffusius explicat agros.

DIFFUSÏLIS, e, adject. qui se diffundit. *Lucret.* 5. 468. levis ac diffusilis æther.

DIFFUSÏO, onis, f. 3. dispersio, dilatatio. L) Proprie. *Boeth.* in *Cic. Topic.* 2. p. 787. Solam quod tecti diffusionem tegeretur.

II) Translate. *Seneca Vita beat.* 5. Comitasque et diffusio animi. *Arnob.* 7. 4. Voluptatum diffusio ne mollescere. — Et de oratione *Boeth.* in *Aristot. lib. de interpr. edit.* sec. 4. p. 379. Ut quasi inter textus brevitate commentationisque diffusionem mediis ingrediatur stilus.

DIFFUSOR, ōris, m. 3. qui diffundit. *Inscript.* apud *Gruter.* 466. 7., quæ est apud *Orell.* 4077. REGULIANO EQ. R. DIFFVS. OLEARIO etc. h. e., ut opinor, qui oleum in cados diffundit servandi causa.

DIFFUSUS, a, um. V. **DIFFUNDO**.

DIFFÛTÛTUS, a, um, particip. ab inasit. *diffutuo*, futuendo exhaustus. *Catull.* 29. 14. — Affertur et alius locus ejusdem *Catull.* 44. 1.; sed ibi rectius legendum est *defututa* pro *diffututa*.

DIGÂMÏA, æ, f. 1. *διγάμια*, conditio ejus, qui duas uxores vel simul, vel unam post mortem alterius duxit. *Tertull. Monog.* 6.; et *Hieronym.* 1. *advers. Jovinian.* n. 37.

DIGAMMÄ, ätis, n. 3., vel

DIGAMMON, i, n. 2., vel denique

DIGAMMOS, i, f. 2. *διγάμμος*, *διγάμμος*, est ¶ 1. Stricto sensu nota aspirationis, quæ ab Æolibus tum præponatur vocibus incipientibus a vocali, tum ipsis vocalibus inserebatur in medio di-

ctionis, ad hiatus vitandum. Quod et Latini aliquando sunt imitati, a quibus olim, teste *Paul. Diae.* p. 84. 5. *Μύλλ.*, *fedum* pro *hedum*, et *fo-stiam*, *fostem* pro *hostiam*, *hostem* dictum est: et *Formice* oppidum olim *Hormice* fuit, teste *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 9. (59). Est a *δις bis*, et *γάμμα*, quia ex duplici Γ conlata erat, referebatque figuram Latini F. Itaque Æoles scribebant *Φόριος* pro *φύριος*, et *τῶς* pro *τῶς*, et *ὠφέων* pro *ὠφών*, et *δῖς* pro *δῖος*: quos Latini imitanti, *vinum*, *pavo*, *ovum*, *davus* dixere. Quare usum litteræ V consonantis paulatim præstare cœpit, *Bāv*, seu *Fāv*, *vau* etiam appellata, teste *Varron.* et *Dithyram* apud *Priscian.* 1. p. 345. *Putsch.*; et a quibusdam grammaticis credita est necessaria ad exprimentum crassiorum illum sonum, qui hodieque a Germanis exprimitur in eadem w consonante pronuncianda; qui simpliciter illa v non satis exprimi a Romanis videbatur. Et Claudius quidem imperator, qui tres Latino alphabeto litteras adjecerat (V. H. litt.), ut *Tac.* 11. *Ann.* 14. et *Sueton.* in *ejus Vita* 41. narrant, ex iis unam hoc digamma invexerat, teste *Quintil.* 1. 4. 7., atque passim usurpari appingique jusserat, figura tamen inversa, hoc modo J. Scribi itaque volebat *ser-fus*, *Aulgos* pro *servus*, *vulgos*; et similiter in quibusdam antiquis inscriptionibus eo vivo exaratis, ut videtur, apud *Gruter.* 119. 2. legitur *Titellius* Vitellius, 194. 4. *amphiat* terminatitque, amplivati terminavitque, 236. 9. *Di*, et *XV FIR*, *Di*vi et *XV VIR*, etc. Verum post Claudii mortem obliterata est, ut *Tac. loc. cit.* scribit, et Latini ad suam v consonantem redierunt. Sed etiam si forma (inquit *Quintil.* 12. 10. 39.) a nobis repudiata est, vis tamen nos ipsa persequitur. Duras et illa syllabas facit, quæ ad conjungendas demum subjectas sibi vocales est utilis, etc. Hæc *Quintil.* Grammatici quoque vel litteram ipsam, vel ejus nomen (v consonam intelligentes) usurpare aliquandiu non destiterunt, ut *Servius* ad *Virg.* 1. *Æn.* 455. Quartæ conjugat. præteritum perfect. vel in *ivi* exit, vel sublata digamma, in *ii*, pro nostro arbitrio, ut *lenivi lenii*, *audiivi audiit*. V. plura apud *Voss.* 1. 1. de *Gramm.* c. 16. et 17. et *Lips.* de *recta pronunc.* L. L. c. 12. — Ceterum forma *digamma* occurrit apud *Priscian.* p. 342. et 709. *Putsch.*; forma *digammon* apud *Quintil.* 1. 4. 7., *Donat.* p. 1736. *Putsch.* et *Cassiod.* p. 2292. *Putsch.*, necnon apud *Cic.* loc. cit. sub 2.; forma *digammos* apud *Servium* loc. cit., *Terentian.* p. 2387. *Putsch.*, et *Pompej.* ad *Donat.* p. 21. *Lind.* ¶ 2. Latiori sensu et joculariter legitur apud *Cic.* 9. *Att.* 9. Tuum digamma videram. ubi alii fundum significari putant, figura ejus litteræ: alii tenus, alii rectius codicem, in quo præscriberentur fundorum redditus.

DIGÄMÛS, a, um, adject. *διγάμος*, qui bis uxorem duxit, vel simul ambas, vel alteram post mortem prioris: a *δις bis*, et *γάμος* *nuptiæ*. *Tertull. Monog.* 6. Abraham digamus. *Hieronym.* *Ep.* 52. n. 16. Viduam hortatur, ut digama sit.

DIGËRIES, ei, f. 5. (diger). ¶ 1. Generatim est in ordinem digestio. *Macrob.* 1. *Saturn.* 16. *post med.* Si digereres (anni et dierum) morsum reprehensionis evasit. *Id. præfat.* l. 1. Quæcumque hausimus, non patiamur integra esse, sed in quamdam digeriem concoquantur. ¶ 2. Speciatim est ciborum concoctio. *Imp. Valentin.* et *Valens Cod. Theod.* 14. 4. §. 2. Animal (porcus) a possessore tradendum, ob digeriem prius unius noctis tantum, jejunitate vacuetur.

DIGËRO, gëris, gessi, gestum, gëre, a. 3. (dis et gero). Part. *Digestus* in omnibus fere paragr. et in fin.; *Digerendus* II. 1. et 2. — Digerere est quasi in diversas partes gerere (unde *Cels.* 4. 7. Quod si satis valet, (oportet) gustando agrum digerere: si parum, intra domum tantum dimovere. *digerere* est huc illuc in diversa loca gestare), adeoque suo quantum rem loco disponere ac distribuere (It. *trarre* et *portare* in *partii* opposte, *distribuire*, *disporre*; Fr. *porter ça et là*, *distribuer*; Hisp. *traer acá y allá*, *distribuir*, *disponer*; Germ. *auseinandertragen*, — *bringen*, *vertheilen*; Angl. *to carry hither or thither*, *distribute*, *dispose*).

I) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 18. Stercus in prata digerere. h. e. huc illuc per prata gerere ac distribuere. *Veget.* 4. *Feterin.* 14. 5. Humor per ventrem digeritur. *Plin.* 2. *Ep.* 17. Concoctum vaporem huc illuc digerit et ministrat. *Id.*

8. *ibid.* 20. 6. Interdum junctæ copulatæque sunt (nubes); interdum discordantibus ventis digeruntur. *Sic Seneca* 7. *Quæst. nat.* 22. Nubes modo congregantur, modo digeruntur. Apud *Plin.* 16. *Hist. nat.* 25. 41. (101). *digerere* *uvam* dicitur vitis, quam in grana dividit. *Id.* 24. *ibid.* 17. 102. (161). Radix digesta in pastillos. *Sic Id.* 12. *ibid.* 27. 60. (131). Uva immatura toritur, siccataque in sole postea, digeritur in pastillos. *Pallad.* 7. *R. R.* 7. 4. Digerere mel in furmas. *Ovid. Heroid.* 9. 93. Inque canes totidem trunco digestus ab uno Cerberus. h. e. in totidem capita canina. *Id.* 9. *Met.* 773. Nilus in septem cornua digestus. Cf. *eum.* *Heroid.* 10. 67. Crete centum digesta per urbes. h. e. distributa, divisa. *Flor.* 1. 6. 4. Populus Romanus digestus in classes. Cf. *Ovid.* 6. *Fast.* 83. populum digessit ab annis Romulus. h. e. distribuit, divisit ratione ætatis. — Huc pertinet et illud *Veget.* 5. *Feterin.* 65. 5. *Schneid.* Occisum pullum palpitantem aperies, et tollis ejus ventriculum, quem — in melle convolves et per canalem digerere. *Al. degeres*. — In illo *Nemesiani Cyneq.* 303. Linea quin etiam, magnos circumdare saltus Quæ possit, volucresque metu concludere prædas, Digerat inexas non una et alite pinnas. *Digerat* est gerat, habeat pinnas huc illuc inexas et dispositas ad terras feras. — *Digerere senium*. h. e. senectutem agere, dies senectutis unum post alium transigere; est *Val. Flacci* 8. 162. Alii aliter interpretantur: alii aliter legunt. ¶ 2. Speciatim est rumpendo in diversas partes gerere, adeoque dissecare, dividere. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 61. (160). Continuorum dentium qui digerunt: eibum, lati et acuti; qui consistunt duplices. — Hinc *digerere* *cibos* est stomacho exceptos in venas artusque distribuere alimentis causa. *Quintil.* 10. 1. 19. Cibos mansos ac prope liquefactos demittimus, quo facilius digerantur. *Id.* 11. 2. 35. Illud ediscendo scribendum commune est utrique conferre bonam valetudinem, digestum cibum, etc. Adde *Senec. proem.* 1. *Controv. a med.* ¶ 3. Item speciatim est verbum medicorum. *Digerere malum* aliquid est ita dividere, resolvere, discutere ac dissipare, ut paulatim absumatur et evanescat. *Cels.* 5. 18. n. 1. Quædam digerunt materiam, quædam extrahunt. et *ibid.* n. 21. Abscedentia digerit murex combustus. *Id.* 2. 17. Quoties humor intus nocet, isque digerendus est. *Id. præfat. prope fin.* et 1. 9. *extr.* Sudore digerere aliquid. *Id. præfat. a med.* Si corpus adstrictum est, digerendum esse; si profuvio laborat, continendum. h. e. solvendum, molliendum. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 7. 25. (41). Digerere cruditates. *Id.* 20. *ibid.* 7. 26. (84). Lactucæ lentiliam pituitas digerunt. *Cels.* 3. 4. In morbo, qui plus virium aufert, ceterius cibis dandus est; itemque eo caelo, quo magis digerit. h. e. absumit, ut *Fernelianus* interpretatur; alii tamen aliter. *Id.* 2. 15. Genera gestationis plura sunt: quæ adhibenda sunt pro viribus cujuscumque, et pro opibus, ne aut imbecillum hominem nimis digerant, aut homilli desint. h. e. solvant infirmumque. *Veget.* 1. *Feterin.* 24. et *ibid.* 14. 6. Digerere morbum. ¶ 4. Item est ordinando distribuere, adeoque in ordinem disponere, ordinare. *Cic.* 3. *Ferr.* 23. 60. Tabulas accepti diligentissime legere atque digerere. *Id. Rosc. com.* 3. 9. Cetera nomina in codicem accepti et expensi digesta habes. Cf. *Id.* 1. *Orat.* 41. 186. Res artificiose digestas componere. *Sueton. Cæs.* 44. Comparare et digerere bibliothecam. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 1. 3. (19). Digerere linum. h. e. crassum a subtiliori dividere, quod pectendo fit, atque ita in ordinem disponere. *Virg.* 3. *Æn.* 446. Digerere aliquid in numerum. h. e. ita disponere, ut secunda prima, tertia secundis, ac deinceps protinusque collocentur. *Plin.* 9. *Ep.* 18. 2. Digerere libellos. *Quintil.* 10. 4. 1. Inordinata digerere. *Id.* 11. 1. 6.; et *Plin.* 2. *Hist. nat.* 7. 5. (15). aliquid in partes. *Ovid.* 5. *Fast.* 213. Digesti colores. *Id.* 1. *Amor.* 7. 11. Capilli digesti. *Sic Colum.* 10. *R. R.* 168.; et *Martial.* 3. 63. crines ordine digerere. — Dicitur et de plantis. *Sic digerere asparagum* est ad lineam atque ordine serere. *Cato R. R.* 161.; et *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 42. (149). — Huc referri possunt et figurata illa *Cic. Rabir. Post.* 9. 23. Optime digerere rem publicam. Ad *lectio hæc non sine causa est suspecta.* V. *Orell.* ad h. l. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 14. Mandata alicujus digerere, persequi, conficere.

II) Translate. ¶ 1. Generatim digerere est ali-

quid distribuere, dividere. *Ovid.* 12. *Met.* 21. Atque novem volucres in novem digerit annos. *h. e.* volucrum in unumquemque annum distribuendo, novem annos nil significari. *Id.* 14. *ibid.* 469. Digerere pœnam in omnes. *h. e.* ita distribuere, ut omnes luant. *Virg.* 2. *En.* 182. Sic digerit omina Calchus. *h. e.* disponit, distribuit atque interpretatur. *Rursus Ovid.* 1. *Fast.* 27. Digerere tempora. *Id.* 1. *Pont.* 4. 9. mala per annos longos. *h. e.* distribuere, dividere. *Tac. Germ.* 26. annum in totidem species. *h. e.* temperatas. ¶ 2. Speciatim in re litteraria ponitur pro distribuere, dispoere, ordinare. *Cic.* 1. *Invent.* 30. 49. In præsentia tantummodo numeros et modos et partes argumentandi confuse et permixte dispersimus, post discrete et electe in genus quodque causæ, quid cuique conveniat, ex hac copia digeremus. *Id.* 1. *Orat.* 42. 190. Omne jus civile digerere in genera. *Sic Plin.* 23. *Hist. nat.* 6. 18. (65). Res digesta in genera. et 29. *ibid.* 1. 8. (15). Digerere commentarium per genera usus sui. *Id.* 18. *ibid.* 24. 56. (202). Siderum exortus et occasus digerendi in suos dies. *h. e.* distribuendi, demonstrando dies, quibus eorum quodque exortitur atque occidit. *Liv.* 2. 21. Tanti errores implicat temporum, ut nec qui consules, nec quid quoque anno actum sit, digerere possis. *h. e.* ordine enarrare. *Sic Plin.* 29. *Hist. nat.* 2. 10. (37). Restiquos usus ejus suo loco digeremus. *h. e.* ordine enarrabimus, tractabimus. *Trebell. Poll. Claud.* 1. In litteris digerendus. *h. e.* litteris enarrandus. *Vopisc. Aurel.* 1. Bella characteris historico digesta. *h. e.* historici coloribus descripta, enarrata. *Justin. præfat.* 3. Digesta rerum serie. *h. e.* secundum ipsorum eventuum ordinem disposita. *Quintil.* 11. 2. 37. In digerendis questionibus. *Id.* 10. 7. 30. In libros digesti. *Id.* 11. 3. 114. Digerere argumenta in digitos. *Id.* 7. *proem.* 1. res in ordinem. ¶ 3. Denique metaphora sumpta a superiori paragr. 3. sive a re medica. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 4. 30. (53). Silva continere nimbos ac digerere consuevit. *h. e.* in plures parvos rivos diducere, nec pati, ut aquæ in torrentem colligi et confluere possint. *Lucan.* 6. 88. Corpora dum solvit tabes et digerit artus. *h. e.* dissolvit, corrumpit, labefactat. *Id.* 19. 260. undæ plus, quam quod digerat ac, Tollitur. *h. e.* exsiccando consumat, absumat, dissipat. *Seneca Thyest.* 286. Nec luna graves digerit umbras. *h. e.* dissipat. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus.

Digestus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Sup. *Digestissimus* apud *Marcell. Empir.* 22. *a med.* Observet, ut illo iriduo purissimus et digestissimus sit. *Id.* *ibid.* non semel *digestum* vocat hominem qui cibum digessit. — Hinc

Digesta, ñrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, appellantur libri Pandectarum, quia legum habent divisiones et decisiones, ut *Justinian.* loquitur *Cod.* 1. 17. 1. Cæterum hæc appellatione usi fuerant ante *Justinian.* multi *Jcti,* ut *Julian., Alphen., Varus* (teste *Gell.* 6. 5.), *Jubentius, Celsus, Ulpianus, Marcell.* et alii, qui suos de Jure libros *Digesta* inscripserunt.

DIGESTA, ñrum, f. voc. præced.

DIGESTIBILIS, e, adject. qui digeri et concoqui potest, ut *Cibus digestibilis* apud *Cæll. Aurel.* 1. *Turd.* 5. ante *med. Apic.* 1. 34. in *lemmate.* Oxygaram digestibile. *h. e.* digestionem adjuvans. *Theod. Priscian.* 1. 22. Cibis digestibilibus et dulcoribus frequenter juvantur. Adde *eumd.* alibi sæpe.

DIGESTILIS, e, adject. qui igestioni inservit: *F. EGESTIO.* *Cassiod.* 6. *Hist. Eccl.* 32. Fimum non per meatus digestiles emittebat, sed scelestum os, quod blasphemias ministraverit, organum hujus igestionis est factum.

DIGESTIM, adverb. Occurrit translate tantum, et est ordinate, disposite. *Prudent.* 3. *περί στέφ.* 129. Digestim aliquid scribere.

DIGESTIO, ñis, f. 3. actus digerendi. ¶ 1. Generaliter est distributio, dispositio. *Cic.* 5. *Phil.* 7. 19. Ut digestio potius, quam declamatio videretur. *h. e.* nudus quidam ordo rerum dicendarum. Sunt qui merito hæc verba *Ciceroni* adjudicant. — *Digestio* ciborum non est quidem concoctio, sed distributio cibi stomacho excepti in venas et membra corporis, sive concoctus fuerit, sive non. *Cels. præf. a med.* Neque ad rem pertinere, quomodo, sed quid optime digeratur; sive hæc de causa concoctio inter-

cidat, sive de illa; et sive concoctio sit illa, sive tantum digestio. *Quintil.* 11. 3. 19. Facilis ciborum digestio. *Capitolin. Fer.* 4. Somni fuit permodici, digestionis facilissimæ. *V. Macrobr.* 7. *Saturn.* 4., ubi quatuor digestionem ponit et sequitur. Adde *Pallad.* 8. *R. R.* 6. 2.; et *Veget.* 2. *Veterin.* 12. 1. ¶ 2. Speciatim est ordinata series. *Feleij.* 2. 53. *extr.* Digestionum annorum. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 6. Italiae (46). *h. e.* ordinata descriptio. ¶ 3. Item speciatim. *Cic.* 3. *Orat.* 53. 205. enumerat digestionem inter figuras rhetoricas sententiarum, et videtur intelligere partitionem ac distributionem, qua pluribus positis, suum singulis redditur membrum, Græce *μερισμῶν*, vel *διαιρέσων*. Hanc designare videtur *Id.* *Orat.* 40. 137., ubi ait, ut *dividat in partes.* Cf. *Quintil.* 9. 1. 31. et 9. 2. 2.

DIGESTIVUS, a, um, adject. ad digestionem pertinetis, digestionis inserviens. *Macer carn.* 1. 18. Vis digestiva. Adde *Constant. Afrum* 7. 1.

DIGESTORIUS, a, um, adject. digerendi, discutendi et dissipandi vim habens, ut in *DIGERO* I. 3. dictum est: ut *Digestorium medicamentum* apud *Plin. Valer.* 2. 8.; et *Digestorium embamma* apud *Marcell. Empir.* 20.; et *Digestoria viæ* apud *Theod. Priscian.* 4. sub *fin.*

DIGESTUS, a, um, f. DIGERO.

DIGESTUS, us, m. 4. distributio, dispositio. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 86. jam creditur ubi Sanctarum digestus opum, partæque per omnes divitias populos. *h. e.* administratio et distributio fisci principis. *Macrobr.* 7. *Saturn.* 4. Quæro, simplex, an multiplex cibus digestus sit facillior.

DIGITABULUM, i, n. 2. *f.* voc. seq. in *fin.*

DIGITALIS, e, adject. qui habet mensuram digiti. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 20. 23. (48). Anchusæ radix in usu est, digitali crassitudine. *Id.* 14. *ibid.* 3. 4. (40). Digitalis gracillitas. — Hinc

Digitale, is, n. 3. absolute, substantivorum more, est digitorum tegumentum. *Varro* 1. *R. R.* 55. 1. Olea, quæ digitis nudis legitur, melior, quam illa, quæ cum digitalibus. *Schneiderus* et alii melius leg. *digitabulis*, nempe instrumentis ligneis, in effigiem digitorum divisus, quibus comprehensæ bacchæ stringerentur. *Sic Gloss. Philox.* *Digitabulum, δακτυλίδια.* Porro vocem *δακτυλίδια* habet *Xenophon Cyrop.* 8. 8. 17.

DIGITATUS, a, um, adject. qui digitos habet. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 47. 107. (256). Avium alix digitata, alix palmipedes.

DIGITELLUM, i, n. 2. *deminut. duplex a digitus.* Hoc nomine dicitur herba quedam, quæ alio nomine sedum, aizoon, sive sempervivum majus appellatur. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 45. (159.), 25. *ibid.* 13. 102. (160.), 26. *ibid.* 15. 92. (163.): et *Colum.* 12. *R. R.* 7. 1. De synonymia *F. AIZOON.*

DIGITULUS, i, m. 2. *deminut. a digitus,* parvus digitus.

I.) Proprie. *Plaut. Rud.* 3. 4. 15. Agedum ergo, tange utramvis digitalo minimo modo. Adde *eumd.* *Pætr.* 3. 1. 63. *Ter. Eun.* 2. 2. 53. Qui mihi nunc uno digitalo fores aperis fortunatus. *Turpillus* apud *Non.* p. 427. 28. *Merc.* Sordalio innixa digitalis primoribus. *Cic. fragm. orat. Scaur.* (cedente *A. Peyronio*) p. 76. Ut illi aniculus non ille quidem vim adferret, sed eorum digitalis duobus obliederet, resticula cingeret, ut illa perisise suspensio putaretur. *Varro* apud *Non.* p. 135. 22. *Merc.* Signilla impressa in mento Amoris digitalo Vestigio demonstrant mollitudinem. *Hieronym.* *Ep.* 125. n. 18. Testudineo Grannius incedebat ad loquendum gradu, adducto supercilio, contractisque naribus, ac fronte ragata duobus digitalis concerpabat, hoc signo ad audiendum discipulos provocans.

II.) Improprie. *Apul.* 2. *Florid.* n. 12. Cujus (*psittaci*) in pedibus, ut hominis, quinque digitali numerantur.

DIGITUS, i, m. 2. est *A)* Membrum manus, et *B)* Nomen sacerdotum.

A) *Digitus,* ratione habita etym. videtur esse a *δεικναι* (*δεικνυμι*) dico, ostendo, monstro, indico (unde fortasse et *δακτυλίος*), ita ut digitus sit membrum manus, quo aliquid ostendimus et indicamus (It. dito; Fr. doigt; Illsp. dedo; Germ. d. Finger; Angl. a finger).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu usurpatur de membro manus: et quidem — 1.) Generaliter. *Plaut. Stich.* 5. 4. 24. Quot digiti tibi sunt in ma-

nu. Adde *eumd.* *Most.* 5. 1. 69. et *Mil. glor.* 4. 2. 57. *Lucret.* 2. 412. Nec Musæa melle, per chordas organici quæ Mobilibus digitis expergefata figurant. *Cic.* 2. *Nat. D.* 60. 150. Digitorum enim contractio facilis facilisque porrectio propter molles commissuras et artus nullo in motu laborat. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 47. 145. Quum paulum digitos constrinxerat. Adde *Cels.* 6. 19.; et *Plin.* 7. *Hist. nat.* 17. 17. (77). et 11. *ibid.* 43. 99. (244). et alibi. — Digitorum primus pollex dicitur, quod eo maxime pollet manus; secundus index, quod eo utimur ad aliquid ostendendum, qui et *sabularis*; tertius *medius*, qui et *summus* et *infamiss* et *impudicus* (*f.* singulas hæc voces); quartus *minimo proximus* et deinde *anularis* a ferendo anulo nomen habuit (qui et *medicinalis*; *f.* hanc vocem); quintus *minimus* dicitur. — 2.) Speciatim hoc vocabulum locum habet in quantularibus dicendi formulis, quorum præcipuæ sunt quæ sequuntur. — *a)* *Attingere aliquem digito* est vel leviter attingere. *Plaut.* *Pætr.* 5. 2. 15. Ne sis me uno digito attingeris, ne te ad terram, scelus, affligam. *Ter. Eun.* 4. 6. 2. Atqui si illam digito attingerit uno, oculi illico effodientur. *Cic.* 5. *Tusc.* 19. 55. Lælius, si digito quem attingisset, pœnas dedisset. Adde *Inermium* apud *Gell.* 19. 9. ad *fin.* Eodem sensu *tangere* dixit *Plaut. Rud.* 3. 5. 30. Si hercle illic filias hodie digito tetigerit invitias — perisitis ambo. Et *Cic. Cæll.* 12. 28. Primoribus labris gustare, et extremis, ut dicitur, digitis attingere aliquid. *h. e.* vel leviter gustare. — Contra *tangere aliquem digito* est puerum aliquem medi digiti ostentatione ad stuprum sollicitare, apud *Martial.* 1. 93. Sæpe mihi queritur non sicis Cestus oculis, Tangi se digito, Mamuriane, tuo. Non opus est digito etc. — *b)* *Digito cælium attingere* est summe beatum ac velut diis proximum se putare. *Cic.* 2. *Att.* 1. 7. — *c)* *Summis digitis colere* modus est loquendi a Gentilium more ductus, qui quas res sacrificari erant, summis digitis, quantum res patiebatur, accipiebant offerbantque. *Lactant.* 1. 20. Colunt enim turæ ac summis digitis, quæ sensibus intimis colere debuerunt. *Id.* 5. 19. ad *fin.* In qua (*superstitione*) nihil aliud video, quam ritum ad summos digitos pertinentem. Hinc illa *Ovidii* 2. *Fast.* 573. Et digitis tria tura tribus sub limine ponit. Et *Prudent.* 3. *περί στέφ.* 122. Exiguum turis eminentis digitis tangere. — *d)* *Licere digito* est ejus, qui in auctione licetur. Nam manu sublata et elato digito significabat quis, se emptionis, aut redemptionis auctorem esse, ut docet *Paul. Diac.* p. 151. 9. *Müll. Cic.* 5. *Ferr.* 11. 27. Utrum æquus sit — eum, qui manu quaesierit, an eum, qui digito licitus sit, possidere? — Idem dicitur etiam *digitum tollere*, ut apud *Cic.* 3. *Ferr.* 54. 141. Accurrunt tamen ad tempus tutores: digitum tollit Junius patruus. Confer *Fet. Scholiast.* ad *Horat.* 2. *Sat.* 8. 26. — *e)* *Digitum* etiam *tollere* dicuntur, qui se victos fatentur; tractum a gladiatoribus, qui victi, ostensione digiti, veniam a populo postulabant, ut ait *Vet. Scholiast.* ad *Pers.* 5. 119. Hinc *Sidon.* 5. *Ep.* 7. Hi sunt, quorum comparatione digitum tollerent Narcissus, Asiaticus, Massa, etc. Hinc *pugnare ad digitum* apud *Martial. Spectac.* 29. est sine spe missionis, donec alter et gladiatoribus digitum tollat et victum se fateatur. Alii exponunt, donec presses certaminis digitum pollicem vertat et mori alterutrum jubeat. *f.* infra sub *q.* — *f)* *Digito monstrare aliquid* est significare, notare, designare. *Lucret.* 5. 1029. atque ipsa videtur Protrahere ad gestum pueros infantia lingue, Quum facit, ut digito, quæ sint presentia, monstrant. *Cic.* 6. *de republ.* 24. Mens cujusque is est quisque, non ea figura, quæ digito monstrari potest. *Orell.* legit *demonstrari*. Similiter *Sueton.* *Aug.* 45. Et Pyladem urbe atque Italia submoverit, quod spectatorem — monstrasset digito conspicuumque fecisset. *Hic quoque alii leg.* *demonstrasset.* *Nepos Dalm.* 10. in *fin.* Quem (*locum*) quam digito monstraret, et ille conspiceret, etc. — *g)* Contra digito monstrari dicitur, qui aliqua re insignis est. *Horat.* 4. *Od.* 3. 22. Totum muneris est tui, Quod monstror digito prætereuntium, Romanæ fidem lyre. Adde *Pers.* 1. 28. Eodem sensu *Tac. Dial.* de *Orat.* 7. Quos (*oratores*) sæpius vulgus quoque imperitum — transeuntes nomine vocat et digito monstrat. — *h)* *Digitis* etiam *computare* mos fuit, varia eorum positione, inflexione, aut

nexu omnem numerum distincte significando, a manu sinistra initio facto: quoniam rationem fusiis *Beda* in *lib. de loquela per gestum digitorum*, persecutus est; et ab eo exscripsit *Marianus in Schol. ad lib. 1. Hieronymi contra Iovinianum*. Hinc *Ausonius 7. Epist. 6.* Quot ter luctatus cum pollice computat index. *Plin. 34. Hist. nat. 7. 16.* (33). Janus geminus digitis ita figuratis, ut *cclxv.* dierum nota se temporis deum indicaret. *Apul. de Mag.* Posses videri pro computationis gestu errasse, et quos circulare debueris digitos, aperuisse. Quum vero quadraginta, quæ facillius ceteris purrecta palma significantur, dimidio auges, non potes gesta digitorum errasse. *Juvenal. 10. 248.* tot per sæcula mortem Distulit, atque suos jam dextra computat annos. scilicet sinistra numerabant usque ad centum; majorem illo numerum dextra supputabant. — Hinc illa *Plaut. Mil. glor. 2. 2. 51.*; et *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19.* (88). Computare digitis. Sic alter *Plin. 2. Ep. 20. 2.* Digitos agit, computat. *Sueton. Claud. 21.* Digitis numerare. *Ovid. 3. Fast. 123.* Numerare per digitos. *Plin. 2. Hist. nat. 23. 21.* (37). Venire ad digitos. *h. e.* quod *Id. dixit 6. ibid. 33. 38.* (209). venire in computationem. *Ubi tamen Sillig legit in comparationem. Cic. 5. Att. 21. 13.* Hoc quid intersit, si tuos digitos novi, certe habes subductum. *h. e.* si tuam in computando dexteritatem celeritatemque novi. — Huc referri potest et illud *Quintil. 11. 3. 114.* Digerere argumenta in digitos. — *i)* *Digito caput scalpere* est mollis et delicati hominis indicium. *Juvenal. 9. 133.*; *Seneca Ep. 52. ad fin.*; et *Ammian. 17. 11.* qui dicit, ita notatum fuisse Pompejum. Hinc vel. *Poeta (Calyus) apud Scholiast. Lucani 7. 726.* Magnus, quem metuunt homines, digito caput uno Scalpit: quid dicas hunc sibi velle? virum. Ipse autem *Scholiast.* docet esse indicium superbiam: sed melius dicas latus et delicatum, quasi qui ita scalpebant, mœtuerent turbare eam diligentius compositam. — *l)* *Percoquere aliquid digitis* proverbii genus de re, quæ fieri nequit, apud *Plaut. Rud. 4. 1. 10.* Ut tempestas est nunc, atque ut noctu fuit, in digitis hodie percoquam quod cepit. *h. e.* nulla erit piscium præda, quam percoquam. — *m)* *Concrepare digitis* vel *digitos* est pollice et medio inter se collisis crepitum edere, Itali dicunt *far iscoceare le dita*, quo signo lautiores homines apud Romanos ad viliora ministeria servos vocare solebant. *Cic. 3. Off. 19. 75.* Si vir bonus habeat hanc vim, ut si digitis concreperit, possit in locupletium testamenta nomen ejus irrepere, hac vi non utatur. *h. e.* metaphoricè nullo labore, nullo negotio, facillime. *Cf. eumd. ibid. §. 78.* Si dares hanc vim M. Crasso, ut digitorum percussione heres possit scriptus esse, qui re vera non esset heres; in foro, mihi crede, saltaret. Ceterum *concrepare digitis* vel *digitos* habet *Petron. Satyr. 27.*; et *Plaut. Mil. glor. 2. 2. 53.* *F. DIGITULUS I.* et *CONCREPO.* Eodem sensu *Martial. 3. 82.* Digitus crepans. *Id. 14. 119.* Digitorum crepitus. *Quintil. 9. 4. 55.* Ad strepitum digitorum. — *Concrepare digitis* nonnulli falso putant illud etiam significare, quod Itali dicunt *far iscoceare le nocca.* *F. CONCREPO* et *CONTERO.* — *n)* *Digitem porrigere, exserere, proferre,* etc. dicitur de re, aut actione minima. *Cic. 3. Fin. 17. 57.* Chrysiippus ne digitem quidem ejus causa porrigendum putabat. *Pers. 5. 119.* digitem exserere, peccas. *Cic. Cæcin. 25. 71.* Quid agat, quomodo aggrediat judicem, qua denique digitem proferat, non habet. — *o)* *Digitem intendere ad aliquid* est proferre ac porrigere ad aliquid ostendendum. *Cic. 1. Orat. 46. 203.* Ut demonstrarem viam, et, ut fieri solet, digitem ad fontes intenderem. — *p)* *Loqui digitis nutuque,* hoc est gestu, dixit *Ovid. 2. Trist. 453.* Uique refert, digitis sæpe est nutuque locutus. Et tacitum mense duxit in orbe notam. *Tibull. 3. 4. 41.* Sed postquam fuerant digitum cum voce locuti, etc. Eodem pacto *Cassiod. 4. Variar. 51.* vocat gesticulatorem *loquaxissimas manus, linguosos digitos.* Rursus *Tibull. 1. 2. 31.* Non labor hic lædēt, reseret modo Della postes, Et voret ad digitum me taciturna sonum. — Similiter *Lucret. 4. 588.* et *5. 1383.* querelas, Tibia quas fundit digitis pulsata canentum. — *q)* De digitis in oratorio gestu plura disserit *Quintil. lib. 11. 3.* Inter alia, duobus inflatis digitis conclusis, ceteris vero explicatis et erectis exprimebatur gestus ille oratorum proprius loqui incipientium, qui et

pacificator a *Quintil. 11. 3. 119.* vocatur; hoc vero utantur, qui apud nos jurandum publice dant. *Quintil. loc. cit.* Fit et ille habitus, qui esse in status pacificator solet, qui, inclinatio in humerum dextrum capite, brachio ab aure protenso, manum infesto pollice extendit. *Apul. 2. Met.* Suberectus in torum porrigit dexteram, et ad instar oratorum conformat articulum, duobusque iofimis conclusis digitis, ceteros eminentes (*al. leg. eminus*) porrigens et infesto pollice elementar subridens infit. *Fulgent. Contin. Virg. ante med.* Itaque compositus in diceandi modum, erectus in notam duobus digitis, tertium pollicem comprimens, ita verbis exorsus est. *Viscont. Mus. Pio-Clem. T. 4. p. 108. edit.* *Mediol.* legendum putat *pollice*, ita ut ille gestus significet, qui proprius est pontificum, dom populo benedictionem impertiuntur. *F. POLLEX.* — Similiter *Quintil. 11. 3. 80.* Digito nares inquietare. *Id. 11. 3. 120.* Qui sententias vibrantes digitis jactantur. *Id. 8. 5. 20.* Ad digitum pugnare. *h. e. χερσοποιεῖν.* *V. Drakenborg. ad Liv. 2. 7. 10. Cf. Furlanetto in prima Append. hunc Quintiliani locum cum Martialis loco superius cit. sub a conjunxit;* hæc tamen addidit: at utrobique incerta admodum est hujus locutionis interpretatio, ut probat *Spaldingius ad Quintil. loc. cit.* — *Micare digitis.* *V. MICO.* — *r)* Proverbii genus est illud *Plauti 2. 2. 5.* Equidem si scis tute, quot habeas hodie digitos in manu, eo dem pignus tecum. *scil. de eo,* qui illa quoque ignorat, quæ ceteri omnes sciunt. — Simile est illud *Juvenal. 7. 231.* Ut legat historias, auctores noverit omnes, Tamquam unguis digitosque suos. ¶ *2.* Latiori sensu etiam pedum digiti dicuntur. *Lucret. 3. 653.* Quum digitos agit propter moribundus humi pes. *Id. ibid. v. 527.* In pedibus primum digitos vivere et unguis. *Virg. 5. En. 426.* Constitit in digito extemplo arrectus uterque. *Cf. Quintil. 2. 3. 8.* Statura breves in digitos eriguntur. *Seneca Ep. 111.* Ambulare summis digitis. *Adde Cels. 2. 7.; Sueton. Domit. 18.; Petron. Satyr. 132.; et Quintil. 11. 3. 125.* *II.) Translate.* ¶ *1.* Tribuitur *digitus* etiam pedibus avium. *Lucilius apud Non. p. 427. 26. Merc.* Gallinæ quum victor se gallus honeste Sustulit in digitos primoresque erigit unguis. *Varro 3. R. R. 9. 4.* Gallinæ nigris pinnis, imparibus digitis, magnis capitibus. *Plin. 10. Hist. nat. 42. 59.* (119). Quini digiti in pedibus pircam. *Adde Colum. 8. R. R. 2. 8.* ¶ *2.* Et per similitudinem ramulis quoque arborum. *Plin. 14. Hist. nat. 1. 3.* (12). Vites puro perductæ dracone in palmam ejus, inde in subrectos ramorum digitos flagella dispergunt. *Adde eumd. 17. ibid. 24. 37.* (221). ¶ *3.* *Digitus Feneris* appellatur ab *Apul. Herb. 67.* nymphæa herba. ¶ *4.* Est etiam mensuræ nomen, *h. e.* sextadecima pars pedis. Alius est quadratus, alius rotundus: quadratus tribus quartis decimis suis rotundus est major: rotundus tribus undecimis suis quadrato minor est, scilicet quia anguli deteruntur. Hæc *Frontin. de Aquæduct. 24.* Consule ibi *Polenum*, qui figuram exhibet p. 73. *Inscript. apud Gruter. 475. 3.* *VR AQVÆ DIGITVS IN DOMO EJVS FLVERET.* *Alia apud eumd. 917. 1.* *IN FRONT. LATVM PED. XX. ET DIGIT. II.* — Ceterum *Cf. Lucret. 4. 416.* At contentus aquæ, digitem non altior unum, Qui lapides inter sistit per strata viarum, etc. *Cæs. 2. B. C. 10.* Digitem patens. *h. e.* digiti latitudo. Contra *digitus transversus* est digiti crassitudo: *Cato R. R. 45.* Taleæ ne plus quatuor digitos transversos emineant. *Id. ibid. 48.* Terram altam digitem transversum. *Cf. Plaut. Aulul. 1. 1. 17.* Si hercle tu ex istoc loco digitem transversum aut unguem latum excesseris, etc. — *Digitem crassum, V. CRASSUS.* — Similiter *Cato R. R. 21.* Inter cupam dextra sinistra pertundito late digitos primores III., alte digitos primores tres. *primores* tenues et crassis oppositis interpretatur *Turnebus XI. 13.* hic et infra c. 40.: summos, eminulos, prinias partes digitorum *Popma. Gallii: larges de quatre points de doigts.* — Hinc proverbii genus apud *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 18. 58.* Ab hæc (*regula*) mihi non licet transversum, ut ajunt, digitem discedere. ne confundam omnia. Item *Id. 6. Verr. 15. 33.* Oculos de isto nunquam dejicere, neque ab argento digitem discedere. Et omisso per elipsis verbo, *Id. 7. Att. 3. 11.* Mihi certum est, ab honestissima sententia digitem nusquam. *supple. discedere.* *Cf. Juvenal. 12. 58.* digitis a morte remo-

tus Quattuor aut septem. — *In digito mori* est levi vulnere aut morbo. *Plin. 27. Hist. nat. 2. 2. (4).* Hinc atrox illa peroratio ejus: in digito eas mortuas. Ita refert et explicat hæc verba *Cæli. Rhod. 1. 23. c. 13.,* atque ex eo plures lexicographi. At *Harduin.* et alii leg. *peroratio ejus in digitem.* *V. apud Plin. reliqua,* unde colliges diversum omnino sensum; ac præcipue ibi adnotata a *Sillig.*

B) Digitus Idæi sunt iidem qui *Dactyli Idæi,* *h. e.* sacerdotes Cybelæ, de quibus *V. in CORYBANTES. Cic. 3. Nat. D. 16. 42.*

DIGLADIABILIS, e, adject. de quo gladiis certare possumus, ideoque translate de quo contendere possumus. *Prudent. 3. Cathemer. 147.* Hoc erat aspici atque hominis Digladiabile dissidium.

DIGLADIOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. (*dis et gladius*) gladiis vel armis certare.

I.) Proprie. Cic. 3. Legg. 9. 20. Iis scis, quas Gracchus se projecisse in forum dixit, quibus digladiarentur inter se cives.

II.) Improperie ponitur pro verbis contendere. Cic. 1. Off. 9. 28. De quibus inter se philosophi digladiari solent. *Adde eumd. 4. Tusc. 21. 47. Id. fragm. apud Non. p. 65. 14. Merc.* Quid Antipater digladietur cum Carneade tot voluminibus. *Id. ibid.* Digladiari et depugnare cum facinorosis.

DIGLOSSOS, i, f. 2. διγλωσσος, herba eadem atque hypoglossa. *Apul. Herb. 58.*

DIGLUBO, as, pro Deglubio, is, quidam legunt apud *Tertull. Pall. 3.* Mercurium autem molli- tate delectatum diglubasse oviculam. *Ant. rectus leg. deglabrasse, nempe delondisse. V. DEGLUBO.*

DIGMA, aïs, n. 3. δῆγμα, indicium. specimen: a δεικνυμι ostendo. *Impo. Honor. et Theodos. Coo. Theod. 14. 4. 9.* Eligatur qui custodiam portuensis suscipiat conditorum, clandestinum ad colligas digma missurus, ne quid ex specie fraus occulta vectorum immutet. *Adde Veget. 2. Milit. 18.,* ubi tamen Græce scribitur.

DIGNABILIS, e, adject. qui dignatur, benevolus. *Alcin. Ep. 10. ad fin.* Obsecro, ut dignabili beatitudinis vestrae rescripto desiderantibus scribendi aditum doceatis esse communem. *Id. Ep. 72.* Prosperitatem plissimi domini nostri dignabili alloquio præstolamur agnosceret.

DIGNABILITER, adverb. dignanter, non fastidiose. *Senant. Vil. S. Radeg. 38.* Quod sancta in vicium ejus dignabiliter accessisset.

DIGNANTER, adverb. Sup. *Dignantissime.* — *Dignant* est coniter. *Vopisc. Tacit. 8.* Loquentem dignanter audite. *Symmach. 5. Ep. 63.* Dignant impertias. *Auct. Ilin. Alex. M. (edente A. Mayo) 24.* Ab eaque se filium dici dignantissime pactus est.

DIGNATIO, onis, f. 3. dignandi actus.

I.) Proprie est actus existimandi aliquem honore dignum. *Sueton. Cal. 24.* Aliquem magna dignatione diligere. *h. e.* honores ei impertiendo. *Justin. 28. 4. 10.* Ad Ptolemæum proficiscitur, a quo honorifice susceptus, diu in summa regia dignatione vixit. *Plin. Paneg. 77.* Tantum dignationis in honore ponere. *Id. ibid. 47.* Quam dignationem sapientiæ doctoribus habes. *Eumen. Paneg. Const. 23. 1.* Tua dignatione.

II.) Translate est qualitas, qua quis dignus habetur, honor, amplitudo, existimatio, gloria, decus et virtutum ornamentis, honoribus, magistratibus, oris majestate, rerum peritia nascens: unde gratia et favor oritur. Differre videtur a dignitate, quod dignitas prior est, et in eo sita, qui habet: *dignatio* respicit opinionem aliorum. Quare illa in eo tantum, qui revera habet; hæc etiam in indigno, dummodo vulgo dignus esse credatur, esse potest. Confunduntur tamen non raro. *Cic. 10. Att. 9. a med.* Nec quidquam nisi de dignatione laborat. *Est qui malit dignitate. Liv. 2. 16.* Appius inter patres lectus, haud ita multo post in principum dignationem pervenit. *Al. leg. dignitate. Id. 10. 7. extr.* Eos non esse spero, qui sacerdotiis non minus reddamus dignatione nostra honoris, quam acceperimus. *Vellej. 2. 69. 3. M. Brutus Vatinium dignatione obruerat. Id. 2. 59. 2.* Cum ei dignatio Atiam conciliasset utorem. *h. e.* honor ei dignitas præturæ. *Curt. 7. 1. 27.* Parmenionis filium omnes pæne amicos tuos dignatione violenter. *Plin. 35. Hist. nat. 10. 36.* (88). Apelles dignationem primus Rhodi constituit. *Id. 34. ibid. 8. 19.* (93). Tot certaminum, tantæ

dignationis simulacrum id fuit. *Id.* 36. *ibid.* 5. 4. (26). In maxima dignatione est Neptunus et Thetis. *scil.* duo signa Scopæ. *Id.* 33. *ibid.* 11. 53. (150). Petere dignationem ex aliqua re. *Tac.* 4. *Ann.* 52. Is recens prætura, et modicus dignationis, et quoquo facinore prope clarescere. *Id.* 3. *ibid.* 75. Dignatione præterire aliquem. *Sueton. Vesp.* 4. Sortitus Africam, integerrime, nec sine magna dignatione administravit. *Id.* *Gramm.* 5. Dicendo ad famam et dignationem pervenire. *Adde eumd. Galb.* 7., *Domit.* 2. et *Aug.* 46.; *Fellej.* 2. 52.; *Tac.* 1. *Hist.* 52. et 3. *ibid.* 80.; et *Germ.* 13. et 26.; *Pacat. Patenq. Theod.* 20.; *Mamerlin. Gen. Max.* 1. 2.; et *Eumen. Restit. Schol.* 6. 2.

DIGNATUS, a, um. V. DIGNO et DIGNOR.

DIGNĒ, adverb. Comp. *Dignus* et *Sup. Dignissime*. Digne est honeste, pro meritis, ut decet. *Plaut. Mil. glor.* 3. 2. 58. Quam digne ornata incedit, haud meretricie! *Cassius* apud *Cic.* 12. *Fam.* 13. Malim tuo iudicio digne, ac mereor, commendatus esse. *Cic. Senect.* 1. 2. Nunquam satis laudari digne poterit philosophia. *Id. post redit. in Senat.* 8. 19. Quis de tali cive satis digne unquam loquetur? *Horat.* 2. *Sat.* 7. 47. Peccat uter nostrum cruce dignus? *Adde eumd.* 1. *Od.* 6. 14. et 2. *Ep.* 1. 64.; *Fellej.* 2. 67.; *Quintil.* 2. 13. 13.; et *Sueton. Aug.* 66. *Cassiod.* 8. *Variar.* 22. Ut nos augmentatores dignissime reperiret.

DIGNITAS, atis, f. 3. id, quo quis re aliqua dignus est, meritum (It. merito; Fr. dignité, capacité, mérite; Hisp. dignidad, mérito; Germ. das Würdigsein, die Würdigkeit; Angl. merit, desert).

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Invent.* 53. 160. Justitia est habitus animi, suam cuique tribuens dignitatem. h. e. suum cuique tribuens, prout quisque dignus est. *Id.* 2. *leg. Agr.* 2. 3. Vester honos non ad alienæ petitionis occasionem interceptus, nec præcibus efflagitatus, sed dignitate impetratus. h. e. meritis impetratus. *Id.* 11. *Fam.* 17. Intelligunt nec dignitatem ei deesse, nec gratiam. *Id. Rosc. Am.* 12. 33. Quem pro dignitate ne laudare quidem satis possit. h. e. prout dignus est, pro meritis. *Id. Brut.* 1. 1. Juratus iudicium dignitatis mæ fecerat. h. e. me dignum duxerat. *Id. Mur.* 13. 28. Dignitas consularis. h. e. merita ad consulatum obtinendum. *Sueton. Cæs.* 13. Competitores multum — dignitate antecedeat.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, quem agitur de personis, dignitas est — a) Honestas, honorabilis conditio, amplitudo, splendor vitæ, quo quis communi opinione dignus habetur existimationis et observantiae. *Cic.* ita definit 2. *Invent.* 55. 166. Dignitas (est) alicujus honesta auctoritas et cultus et honore et verecundia digna. *Id.* 4. *Fam.* 14. Si dignitas est, bene de republica sentire et bonis viris probare quod sentias, obtineo dignitatem meam: sin autem in eo dignitas est, quod sentias, aut re efficere, si possis, aut denique libera oratione defendere, ne vestigium quidem ullum reliquum est nobis dignitatis. *Id.* 3. *ibid.* 9. Tua dignitas atque amplitudo mihi est ipsa cara per se. *Id.* 10. *ibid.* 6. Adeptus es amplissimos dignitatis gradus. *Id.* *Sull.* 2. 5. Ascendere in celsissimam sedem dignitatis atque honoris. h. e. consulatum. *Id.* 1. *Off.* 34. 124. Sustinere dignitatem et decus civitatis. *Id.* *Dom.* 35. 94. Alicujus facti egregii splendorem verbis dignitatemque retinere. *Id. fragm. pro Cornel.* apud *Ascon. C. Cornelii* virtus ac dignitas. *Id. Mur.* 9. 21. Summa est in utroque honestas, summa dignitas. *Sall. Cat.* 36. Obtinere statum dignitatis. *Phædr.* 1. 21. Amittere dignitatem pristinam. *Cic.* 1. *Fam.* 2. Tueri dignitatem suam. *Id.* 2. *Orat.* 54. 221. Servare dignitatem. *Id. Amic.* 19. 70. Esse honori et dignitati alieni. *Id. ibid.* 3. 12. Ex tam alto dignitatis gradu. *Id.* 1. *Orat.* 31. 142. Agere cum dignitate et venustate. *Cæs.* 1. *B. G.* 43. Gratia, dignitate, honore augere aliquem. *Id.* 7. *ibid.* 39. Aliquem ex humili loco ad summam dignitatem perducere. *Id.* 6. *ibid.* 11. Amplificare dignitatem alicujus. et *ibid.* 12. Excellere dignitate. *Id.* 7. *ibid.* 66. spoliare. *Id.* 6. *ibid.* 12. Secundum locum dignitatis Remi obtinerent. *Quintil.* 11. 3. 153. In senatu conservanda auctoritas, apud populum dignitas. *Flor.* 1. 26. Dignitas natalium. *Id.* 3. 19. Ne dignitatem triumphis servili inscriptione violaret. — b) Item honestum, honestas, virtus, rectum. *Cic.* 3. *Fin.* 1. 4. Voluptatem equi-

dem, Brute, si ipsa pro se loquatur, nec tam pertinaces habeat patronos, concessuram arbitror, convictam superiore libro, dignitati: etenim sit impudens, si virtuti diutius repugnet etc. — c) Item honestas, decorum. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Navibus transire, neque suæ, neque populi Romani dignitatis esse statuebat. *Id.* 6. *ibid.* 7. Neque suam pati dignitatem, ut tantis copiis tam exiguum manum adoriri non audeat. *Cic. Orat.* 42. 144. Docere non habet dignitatem. *Nepos Att.* 2. Vivere pro dignitate. *Id.* *ibid.* 6. Servire dignitati. h. e. honori atque existimationi consulere. *Quintil.* 6. 3. 35. Salva dignitate ac verecundia. *Cic.* 5. *Fam.* 8. a med. Statuere aliquid ex dignitate. *Quintil.* 4. 2. 64. et 5. 10. 54. cum dignitate. *Id.* 2. 13. 12. pro dignitate. *Id.* 12. 7. 6. contra dignitatem. — d) Item pulcritudo, sed digna viro, h. e. non quæ libidinem ciet, sed quæ admirationem parit et auctoritatem conciliat. *Cic.* 1. *Off.* 36. 130. Quum pulcritudinis duo genera sint, quorum in altero venustus sit, in altero dignitas; venustatem muliebrem ducere debemus, dignitatem virilem. *Id.* 2. *Invent.* 1. 2. Ei pueros ostenderunt multos, magna præditos dignitate: etenim multum omnibus Cronotiana corporum viribus et dignitatibus antesteterunt. *Fellej.* 2. 29. Forma fuit excellens, non ea, qua flos commendatur ætatis, sed ex dignitate constanti. *Plin. Paneg.* 4. Dignitas oris. *Laberius* apud *Macrob.* 2. *Satur.* 7. quid ad scenam affero? Decore formæ, an dignitatem corporis? *μωρὸς ἀξίωσιν.* — Ceterum adde *Nepot. Themist.* 8., *Att.* 19. et 21., *Alcib.* 11., *Eumen.* 11. et *Dion.* 8., *Liv.* 2. 2. et 33. 47.; *Sueton. Claud.* 30., 5. et 24. et *Galb.* 3.; *Quintil.* 7. 4. 48.; *Tac.* 12. *Ann.* 51. et 13. *ibid.* 31.; et *Justin.* 5. 3. 4. — e) De brutis. *Varro* 2. *R. R.* 5. 10. Qui (boves) sine dubio ad res divinas propter dignitatem amplitudinis et coloris præponendi. *Id.* 1. *ibid.* 21. *init.* Canes potius cum dignitate et acres paucos habendos, quam multos. *Id.* 2. *ibid.* 6. 3. Eligendi et mas et femina (onagrus), cum dignitate ut sint. ¶ 2. Speciatim usurpatur de magistratibus, officiis. *Cic.* apud *Quintil.* 7. 3. 35. Majestas — in omni populi Romani dignitate. *Justin.* 2. 9. 15.; *Mamerlin. Gratiar. act.* 2. 1.; et *Capitolin. Pertin.* 1. Dignitas imperatoria. *Nepos Militad.* 2. regia. *Tac.* 16. *Ann.* 17. et 1. *Hist.* 1. senatoria. *Nepos Att.* 1.; et *Sueton. Aug.* 27., *Claud.* 24. et *Ner.* 15. equestris. *Sueton. Vesp.* 1. preloria. *Id. Aug.* 31. sacerdotum. *Cic.* 2. *Fam.* 9. Lator cum presentia, tum sperata tua dignitate. *Id.* 3. *Phil.* 9. 22. Esse cum dignitate. h. e. magistratu fungi. *Nepos Phoc.* 1. Ad hanc dignitatem perduxit. *Symmach. orat. pro Symes.* (edente iterum A. Maio) 3. Pater huic juveni dicit Julianus adscitus senator, quæ res de merito venit: siquidem dignitas innata felicitatis est, delata virtutis. — In plurali numero dignitates apud *Quintil.* 1. 11. 67., *Plin.* 21. *Hist. nat.* 7. 21. (44). et alterum *Plin. Paneg.* 61. sunt honores, magistratus. Sic *Lampid. Alex. Sev.* 26. Omnibus dignitatibus genus vestrum proprium dare. — Et abstractum pro concreto dignitates dicuntur etiam ipsi illi, qui in magistratu sunt. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 1. 1. (12). Dignitates, quem indagare vera pigeat, ignorantia pudore mentiri non piget. ¶ 3. Item speciatim usurpatur de rebus. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 23. Satis ut commode pro dignitate obsonii hæc concuret cocus. *Cic.* 3. *Orat.* 46. 180. Columnæ et templi et porticus sustinent: tamen habent non plus utilitatis, quam dignitatis. *Id.* 1. *Off.* 39. 138. Plena dignitatis domus. *Id.* 3. *ad Q. fr.* 1. 1. Summam dignitatem pavementata porticus habet. *Nepos Themist.* 6. Portus Piræci urbem ipsam dignitate equiparabat. *Sueton. Cal.* 41. Dignitas loci. *Quintil.* 12. 1. 8. debita rerum. *Gell.* 17. 20. Rerum pondera et dignitates. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 5. 11. (29). Dignitas artis. *Id.* 37. *ibid.* 1. 3. (6). gemmæ. *Id.* 33. *ibid.* 3. 12. (39). Qui primus auro dignitatem per anulos fecit. *Id.* 14. *ibid.* 2. 4. (23). Principatus datur ammineis ovibus: proxima dignitas Nomentanis. *Cic.* 3. *Herenn.* 13. 23. Dignitas est oratio cum aliqua gravitate et vocis remissione. *Id.* 4. *ibid.* 13. 18. Dignitas est, quæ reddit ornatum orationem varietate distinguens. et *ibid.* 11. 16. Omne genus orationis dignitate afficiunt extornationes. *Id. Prov. cons.* 11. 27. et *Quintil.* 11. 3. 46. et 8. 3. 24. Dignitas verborum. *Tac.* 1. *Ann.* 11. Plus in oratione dignitatis, quam fidei erat. *Petron. Satyr.* 105. *extr.* Dignitas pudoris.

DIGNITŒSUS, a, um, adject. ἀξιωματικός ut *Gloss. Philoz.* exponit *Petron. fragm. Trajur.* 57. *sub fin.* Homo dignitosus, cui pluris erat unguis, quam tu totus es. h. e. in dignitate constitutus, vel multa dignitate præditus.

DIGNO, as, avi, stum, are, a. 1. Part. *Dignatus* et *Dignandus* sub 2.º — Digno est dignum iudico: et usurpatur — 1.º) Activa forma, et quidem — a) Cum Accusativo tantum. *Pacuvius* apud *Non.* p. 98. 15. *Merc.* Quis deos infernos, quibus cælestes, dignet decorari honoribus? — b) Cum Accusativo et Ablativo. *Calvus* apud *Servium* ad *Virg.* 11. *Æn.* 169. Hunc tanto munere digna. *Cic. Arat.* 34. Eteno cunctas ævo qui nomine dignant. — c) Cum Infinito. *Pacuvius* apud *Non.* p. 470. 20. *Merc.*, et apud *Serv.* *loc. cit.* et apud *Diomed.* 1. p. 395. *Putsch.* Cum neque me aspicere æquales dignantur meæ. *Accius* apud *Non.* p. 470. 19. *Merc.* Exuvias dignavi Atalantæ dare. — 2.º) Passive. — a) Cum Ablativo. *Accius* apud *Non.* p. 281. 7. *Merc.* Ego ne Argivum imperium attingam, aut Pelopis digner domo? *Cic.* 3. *Orat.* 7. 25. Natura nulla est, que non habeat in suo genere res complures dissimiles inter se, quæ tamen consimili laude dignentur. *Id.* 1. *Acad. (post.)* 10. 36. Quæ autem secundum naturam essent, ea sumenda, et quadam æstimatione dignanda docebat. *Id.* 2. *Invent.* 2. 39. Qui apud majores nostros tali honore dignati sunt. *Virg.* 3. *Æn.* 475. Conjugio Anchissæ Veneris dignate superbo. — b) Cum Infinito. *Lucret.* 5. 51. nonne decebit, Hunc hominem numero divum dignari esse? *Sil. It.* 19. 569. Sityx divis regique deorum Jurari dignata palus.

DIGNOR, aris, stus suum, ari, dep. 1. Part. *Dignans* sub b. et in fin.; *Dignatus*. — Dignor est dignum ducere, iudicare: et usurpatur — a) Cum Accusativo persone et Ablativo rei. *Virg.* 1. *Æn.* 339. haud equidem tali me dignor honore. *Id.* 4. *Ecl.* 63. Nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est. *Ovid.* 3. *Trist.* 13. 51. venia dignare libellum. *Adde eumd.* 1. *Met.* 194., 8. *ibid.* 569. et 14. *ibid.* 130. *Sueton. Vesp.* 2. *extr.* Dignari aliquem honore cæne. *Adde eumd.* *Aug.* 45. *Lucan.* 8. 113. sociosque lares dignare vel una Nocte tua. h. e. dignos puta, in quibus semel pernoctet. *Val. Flacc.* 1. 57. tantis temet dignare periculis. *Adde eumd.* 4. 168., 1. 811. et 2. 50. — b) Cum Infinito. *Lucret.* 2. 1030. Jam nemo — suspicere in cæli dignatur lucida templa. *Virg.* 10. *Æn.* 732. fugientem haud est dignatus Ordeum sternere. *Id.* *ibid.* 866. neque enim fortissime, credo, Jussa aliena pati et dominos dignare Teucros. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 86. Verba lyre motura sonum connectere digner? h. e. congruum putem? *Id.* 1. *ibid.* 19. 39. Non ego nobilium scriptorum auditor et ultor; Grammaticas ambire tribus et pulpita dignor. *Curt.* 6. 5. *sub fin.* Quos eximia specie donare natura dignata est. *Flor.* 1. 13. Nihil respondere dignantes maectant. *Sueton. Vesp.* 13. Neque assurgere, neque salutare se dignantem, satis habuit canem appellare. — c) Cum altero Accusativo. *Ovid.* 8. *Met.* 326. et: O felix, si quem dignabitur, inquit, ista virum? *Curt.* 6. 10. 28. Interim, qui regem nostrum dignatus est filium, etc. Similiter *Id.* *Curt.* 6. 11. 23. Deditur Philippum patrem. — d) Cum uno tantum Accusativo. *Stat.* 1. *Sily.* 4. 46. Dignarique manus humiles et verba præcantum. *Id.* 12. *Theb.* 785. Dignarique domos. *subaudi* visere. Sic *Justin.* 41. 4. 1. Nullo Macedonum dignante Parthorum imperium, externo socio traditur. *subaudi* accipere. — Hinc Part. præ.

Dignans, antis, adjective quoque occurrit, unde *Sup. Dignantissimus* apud *Salvian.* 1. *Gub. D.* 1. Munus dignantissime visionis.

DIGNORANT, signa imponunt, ut fieri solet in pecoribus. Ita *Paul. Diac.* p. 72. 16. *Müll.* Quare quod legitur in *Gloss. Philoz.* Dicorant, διαγνώσκουσι: corrigendum censent eruditi, dicorant, seu dignorant. Ad confirmandum hujus verbi usum facit et illud, quod legitur in iisdem *Gloss. Dignorant, ἀγνώσκουσι.* h. e. explicat, declarat.

DIGNOSCENŒIA vel dinoscenŒia, æ, f. 1. discernendi scientia. *Augustinus* de *mor. Eccl. Cathol.* 24. Ad prudentiam dignoscenŒia pertinet appetendorum et vitandorum. *Id.* 2. de *Gen. contra Manich.* 9. *extr.* Ex ligno, ex quo est dignoscenŒia mali et boni, non edat. *Id.* 14. *Cic. Dei* 17. Unde et ipsum lignum, eo quod istam faceret dignoscenŒiam, si ad vescen-

dum contra velitum tangeretur, ex ea re nomen accepit, ut appellaretur lignum scientiæ boni et mali. — Scribitur et *dinoscentia* apud *Jul. Val. res gest. Alex. M.* (edente *A. Maio*) 1. 21.

DIGNOSCIBILIS, e, adject. qui dignosci potest. *Itiner. Alex. M.* (edente *Rom. A. Mai*) 20. Arenis equalibus diu non dignoscibile est. *Codex habet dinoscibile*.

DIGNOSCO vel *dinosco*, noscis, noscere, a. 3. duas diversas res cum suo discrimine cognosco, discerno; a *dis* et *nosco*: unde et *dinosco* alicubi (ut apud *Tertull. advers. Hermog.* 15. *extr.* et 39. et *Resurr. carn.* 15.) scriptum legitur. — Usurpatur — a) Cum addito Ablativo et præpos. *ab*, vel sine præpos. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 29. non qui civem dignosceret hostile. *Id.* 2. *ibid.* 2. 44. curvo dignoscere rectum. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 20. Dignoscere aliquid sapore. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 17. 30. (72). Vix ut dignosci possit a vera. *Quintil.* 11. 3. 31. Sonis homines, ut æra tinnitu, dignoscimus. *Tac. Germ.* 20. Dominum ac servum nullis educationis deliciis dignoscas. *Lamprid. Alex. Sev.* 26. Dignoscere alicquem a vestitu. — b) Cum Accusativo tantum. *Colum.* 8. *R. R.* 5. 7. Dignoscere suos. *Pers.* 5. 105. speciem veri. *Juvenal.* 10. 2. pauci dignoscere possunt Vera bona, atque illis multum diversa. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 30. (119). Dignoscere differentiam. — c) Absolute. *Ovid.* 13. *Met.* 834. Inveni geminos — Inter se similes, vix ut dignoscere possis. *Sueton. Oth.* 12. Ut nemo dinosceret. — d) Sequenti relativo. *Pers.* 5. 24. Dignoscere cautus, quid solidum crepet.

DIGNUS, a, um, adject. Comp. *Dignior* et *Sup. Dignissimus*. — Ratione habita etymi, *Forcellinus* ait esse a partic. *δεικνός* verbi *δεικνύω*, nempe qui ostendi potest: contra recentiores philologi *dignus* quasi *dic-nus* cum gr. *δίκαιος* conjungunt; et fortasse rectius, *dignus* enim est is, cui aliquid debetur sive boni, sive mali, sive is qui sui pretii ratione æquus est, conveniens, decens, justus: et usurpatur etiam de rebus (It. *degno*, *condegno*, *conveniente*, *giusto*; Fr. *digne*, *qui mérite*, *convenable*, *juste*; Hisp. *digno*, *convenible*, *justo*; Germ. *gleichmässig*, *hinsichtlich seines Wertes*, *daher würdig*, *wert*, *entsprechend*, *angemessen*; Angl. *worthy*, *convenient*, *meet*, *fit*, *suitable*, *proper*). Usurpatur — a) Cum Ablativo. *Plaut. Amph.* 2. 2. 227. Dignus domino servus. *Id. Mil. glor.* 2. 3. 71. verberibus multus. *Id. Bacch.* 4. 3. 9. Quæ (probra) improbis viris digna sunt. *Id. Pæn.* 5. 4. 4. venustissima Venere. *Id. Aulul.* 1. 1. 4. et *Rud.* 3. 2. 23. te. *Ter. Andr.* 5. 4. 37. odio. *Adde eumd.* *Eun.* 5. 2. 27. *Lucret.* 3. 323. Ut nil impediatur dignam dis degere vitam. *Adde eumd.* 5. 1., 3. 13. et 3. 421. *Cic. Arch.* 3. 5. Eum omnes cognitione et hospitio dignum existimarunt. *Id. Dom.* 5. 11. Omni laude dignus. *Adde Horat.* 4. *Od.* 8. 28. *Cic. 3. Phil.* 10. 25. Vir patre, avo, majoribus suis dignissimus. *Id. 2. Fam.* 18. Præbere se dignum majoribus suis. *Id. Amic.* 1. 4. omnium cognitione. *Id. ibid.* 19. 67. amicitia. *Id. 3. de republ.* 17. omni fortuna. *Id. ibid.* 13. auribus. *Id. 7. Att.* 8. Quod docto homine et amico dignum fuerit. *Id. 1. Divinat.* 52. 118. Quod nec decorum est, nec dis dignum. *Id. 2. Fam.* 11. Negotium non est dignum viribus nostris. *Nepos præfat.* Genus scripturæ leve, et non satis dignum summorum virorum personis. *Id. Epam.* 1. Res dignæ memoria. *Adde Cæs.* 7. *B. G.* 25. *Nepos Arist.* 1. Dignus pœna. *Adde eumd. Timoth.* 4. et *Chabr.* 1.; et *Sall. Cat.* 51. et 54. *Horat.* 1. *Od.* 27. 20. flamma. *Id. 1. Ep.* 9. 4. mente domoque Neronis. *Id. 1. ibid.* 4. 5. sapiente bonoque. *Id. 3. Od.* 13. 2. mero. *Adde eumd. Art. P.* 191., 2. *Sat.* 3. 4., 1. 85. et 2. 40., 1. *Ep.* 6. 63. et 2. *Od.* 13. 29. *Ovid.* 14. *Met.* 828. pulvinaribus altis. *Adde eumd.* 3. *ibid.* 254. et 5. *ibid.* 345. *Petron. Satyr.* 81. Sua quoque confessorie dignus exilio. *Id. ibid.* 91. Dignus hac injuria fui? *Val. Flacc.* 5. 473. prima carina. *Adde eumd.* 5. 638. *Quintil.* 11. 1. 40. eo viro. *Sil. It.* 12. 81. fama. *Tac.* 13. *Ann.* 14. suscipiendo imperio. *Adde Curt.* 9. 5. 23. et 4. 4. 11.; *Val. Max.* 9. 2.; *Sueton. Aug.* 43., *Oth.* 4., *Ner.* 19., 22. et 23.; et *Juvenal.* 7. 29. *Inscript. apud Smet.* 44. 5. MULIER DIGNISSIMA VITA QUAEQUE TVIS OIUM PERSVRVERE BOMIS. — b) Cum Genitivo. *Plaut. Trin.* 5. 2. 29. Dignus salutis. *Balbus* apud *Cic.* 8. *Att.* 15. A. Suscipe curam et cogitationem dignissimam tue virtutis.

Liv. 4. 37. memoriam. *Adde eumd.* 36. 17.; et *Phædr.* 4. 20. Plura ex *Ovid.*, *Sil. It.*, *Tac.*, *Senec. Trag.* etc. congerunt eruditi, et præsertim *Heins.* ad *Ovid.* 4. *Trist.* 3. 57.; quæ omnia sunt dubiæ lectionis. — c) Singulare est illud cum Dativo *Plaut. Pæn.* 1. 2. 44. Diem pulchrum et celebrem, dignum Veneri pol. nisi forte Veneris legendum sit. — Item illud ejusd. *Mil. glor.* 4. 1. 21. Ad tuam formam illa una digna est. — d) Cum Accusativo communi. *Plaut. Capt.* 5. 2. 6. Non me censes scire, quid dignus siem? *Cf. Ter. Phorm.* 3. 2. 34. Di tibi omnes id, quod est dignum, duint. *Rursus Plaut. Pseud.* 4. 1. 25. Tantum tibi boni di immortales duint, quantum tu tibi optes. Nam si exoptem, quantum dignus, tantum dent, minus nihil est. — e) Cum Relativo. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 17. Fignus, qui liber sies. *Adde eumd. Rud.* 2. 6. 38. *Ter. Heaut.* 4. 4. 19. Dignam me putas, quam illudas. *Id. Hecyr.* 2. 1. 15. Dignum deerunt, cui liberos suos committerent. *Id. Eun.* 5. 9. 22. Nihil est hac dignius, quod ametur. *Cf. eumd. Eun.* 2. 3. 20. Digna res est, ubi tu nervos intendas tuos. *Cic. 3. Legg.* 2. 5. Qui aliquando imperet, dignus esse. *Id. 4. Acad.* (2. p.) 6. 18. Homines digni, quibuscum disseratur. *Id. 1. Tusc.* 1. 4. Quæ quidem digna statuissem, in quibus elaborarem. *V. Klotz* ad h. l. *Liv.* 4. 3. Dignus, qui viveret. *Curt.* 6. 5. 30. Dignam, ex qua generaret. *Adde eumd.* 5. 8. 9., 3. 12. 24., 9. 2. 27., 10. 2. 22. et 10. 5. 17. *Petron. Satyr.* 20. Dignus non sum qui hibam? *Quintil.* 10. 1. 131. Digna natura, quæ meliora vellet. *Adde eumd.* 6. 2. 3. et 10. 1. 115.; *Justin.* 38. 3. 11.; et *Juvenal.* 4. 117. — f) Sequenti part. ut *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 4. Non sum dignus præ te, ut figam palum in parietem. *Liv.* 24. 16. in fin. Digna res visa, ut simulacrum celebrati ejus diei Græchus — pingi juberet in æde Libertatis. *Quintil.* 8. 5. 12. Eras dignus, ut haberes integram manum. *Adde eumd.* 12. 11. 24. — g) Cum Infinito; et quidem — Active. *Catull.* 68. 131. concedere digna. *Id. 4. Trist.* 8. 14. ponere annos. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 48. digna sequi. *Ovid.* 1. *Met.* 241. perire. *Adde Tibull.* 2. 6. 43.; *Ovid.* 2. *Pont.* 3. 32. et 10. *Met.* 633.; et *Juvenal.* 6. 50. — Sæpius passive. *Virg.* 5. *Ecl.* 54. Et puer ipse fuit cantari dignus. *Id. ibid.* v. 89. dignus amari. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 3. describi. *Id. ibid.* 10. 72.; et *Quintil.* 10. 1. 96. legi. *Liv.* 8. 26. *extr.* credi. *Adde Horat.* 3. *Od.* 21. 6., *Art. P.* 183. et 285. et 1. *Sat.* 4. 25.; et *Ovid.* 2. *Met.* 42., 4. *ibid.* 320. et 10. *ibid.* 336. *Val. Flacc.* 2. 421. digna tuis adjungier armis. — Active et passive. *Plin. Paneg.* 7. Dignus alter eligi, alter eligere. — h) Absolute. — *Dignus homo* absolute est qui meretur aliquid, in utramque partem. *Plaut. Curc.* 4. 2. 27. Si dignis maledicatur, bene dictum est. *Id. Pæn.* 4. 2. 39. Nostrorum nemo dignus est. *Cic. fragm.* apud *Servium* ad *Virg.* 6. *Æn.* 611. Dignis largiendum est. *Sall. Cat.* 35. Quod non dignos hominum honore honestatos videbam. *Horat.* 2. *Od.* 14. 25. Absumet heres Cæcuba dignior. *Justin.* 6. 2. 3. Tanto exercitui deerat dignus imperator. *Adde Trebell. Gallien.* 11. *Rursus Justin.* 12. 15. 8. Dignissimum imperium reliquit. *Adde Plin. Paneg.* 2. *Val. Flacc.* 7. 280. hospitibus succurrere dignis. *Plaut. Asin.* 1. 3. 94. Dignos indignos adire, atque experiri certum est mihi. Similiter *Liv.* 24. 16. *med.* Omnes, ait, malle laudatos a se, dignos indignosque, quam quemquam eo die castigatum esse. *Cf. Sall. Cat.* 51. Novum illud exemplum ab dignis et idoneis ad indignos et non idoneos transfertur. *V. Kritz* ad h. l. — *Cic.* 3. *Phil.* 9. 22. reprehendit *M. Antonium*, qui dixerat: *Nulla contumelia est, quam facit dignus*. Dignus? (inquit) nam etiam malo digni multi, sicut ipse. An quam facit is, qui cum dignitate est? *Antonius* hoc intelligebat: non est habenda contumelia, quam facis is, qui ita facere debuit, sive quia lacessitus, sive quia jure potuit, sive quia iis est moribus, ut nihil aliud ab eo expectandum fuerit. Confirmant hoc quæ sequuntur: *nec timor, quem denunciat inimicus*. Eadem ratione *Seneca* 3. *Ira* 18. Dignus erat *Marius*, qui illa (*crudelia et nefanda*) pateretur; *Sulla*, qui juberet; *Catiline*, qui faceret: sed indigna res publica, quæ etc. Et in *Senatus consulto* apud *Gruter.* 499. 12. NEQUE VOS DIGNOS ESSE QUI EA FACERETIS. Plura leges apud *Gronov.*, cuius hæc interpretatio est. *lib. 3. Observatio. c. 8. sub fin.* *Nam Quintil.* 9. 3. 13. aliter accepisse vi-

detur, ut in *CONTUMELIA* dictum est. — *Dignum habere* est dignum putare. *Plaut. Merc.* 1. 2. 7. Properanti haud quisquam dignum habere decedere. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 12. Posteaquam illum, ne cui satis faceret quidem, me dignum habere, sensi. — De rebus. *Cic. Quinct.* 30. 94. Qui maior dignus inveniri in tanta calamitate potest? *Auct. B. Alex.* 32. Dignum fractum virtutis tulit. *Sall. Cat.* 51. Dignam pœnam pro factis eorum reperire. *Id. Jug.* 66. Ex mala conscientia digna timere. *Liv.* 21. 6. Digna causa. *Virg.* 1. *Æn.* 604. grates persolvere dignas. *Adde Liv.* 5. 23. et 4. 49. *Rursus Virg.* 1. *Æn.* 609. Præmia digna. *Quintil.* 12. 6. 7. Dignum operæ pretium. *Facat. Paneg. Theod.* 6. Dignum hospitium. — *Dignum est*, fas est, par est, conveniens est, decet. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 129. Huic homini dignum est divitias esse, qui rem servat. *Ter. Phorm.* 2. 3. 55. Cujus de stultitia dicit, ut dignum est, non potest. et 91. Si illam attigeris secus, quam dignum est liberam. *Cic.* 6. *Phil.* 7. Venit tempus, serius omnino, quam dignum populo Romano fuit. *Virg.* 3. *G.* 391. Munere sic niveo lanæ, si crederet dignum est, Pan deus Arcadiæ captam te, Luna, fefellit. — Ceterum adde *Horat.* 1. *Ep.* 7. 22. et 19. 78.; *Virg.* 1. *G.* 507.; *Ovid.* 10. *Met.* 356.; *Curt.* 10. 8. 20.; *Quintil.* 11. 3. 48., 1. 5. 6. et 7. 4. 39.; *Val. Flacc.* 1. 6., 4. 588., 8. 345. et 7. 280.; *Tac.* 1. *Ann.* 3. et *Germ.* 13.; et *Sil. It.* 15. 330.

DIGREDIOR, grēdēris, gressus sum, grēdi. dep. 3. (dis et gradior). Part. *Digrediens* 1; *Digressus* in omnibus paragr. — *Digredi* est in diversa abire, alio abire, discedere (It. *dividendosi andare* in parti opposte, *andar altrove*, *partirsi*, *scostarsi*; Fr. *s'éloigner*, *s'écarter*, *s'en aller*, *se séparer*; Hisp. *apertarse*, *alejarse*, *desviarse*; Germ. *durch Trennung auseinandergehen*, *sich trennen*, *weggehen*; Angl. *to go somewhere*, *else*, *go or step aside*, *turn aside*, *depart*).

I.) Proprie, et quidem — a) Universim. *Cic.* 2. *Nat. D.* 40. 103. Luna tum congregiens cum sole, tum digrediens. *Sall. Jug.* 22. Ita utriusque digrediantur. *Virg.* 4. *Æn.* 80. Post, ubi digressi, etc. *Auct. B. Afr.* 37. Parvulam proclivitatem digressus, sinistra parte campi tegionis ducit. — b) Sæpe cum præpos. *ab* vel *ex* et Ablativo persone aut loci, a quo quis digreditur. *Cic. Sull.* 12. 34. Omnibus rebus illis interfuit: numquam est a me digressus. *Al. leg. digressus.* *Id. 12. Fam.* 18. Etsi periniquo patiebar animo te a me digredi, tamen eo tempore me consolabar, quod et in summum otium te ire arbitrabar et ab impendentibus magnis negotiis discedere. Similiter *Cæs.* 1. *B. C.* 57.; *Sall. Jug.* 18.; et *Sueton. Cæs.* 43. Digredi ab aliquo. *Auct. B. Afr.* 7. Cæsar non digredi a mari, neque mediterranea petere. *Liv.* 39. 35. Digredi a colloquio. *Curt.* 5. 12. 8. a rogo. *Id.* 6. 10. 12. a mensa. *Cæs.* 1. *B. C.* 72. Paullulum ex eo loco digreditur, ut timorem adversarii minuat. *Liv.* 35. 38. Digredi ex colloquio. — c) Cum Ablativo sine præpos. *Sall. Jug.* 79. Digredi domo. *Liv.* 38. 13. via. *Al. leg. degredi.* *Sueton. Ner.* 43. triclino. *Val. Flacc.* 6. 754. muris. *Spartian. Hadrian.* 5. Antiochla digressus est. — d) Cum Adverbio inde. *Auct. B. Afr.* 86. Statim inde digressus. *Adde Sueton. Tib.* 6. — e) Cum Accusativo loci, quo quis digreditur, aut finis. *Sall. Jug.* 109. Digredi in sua castra. *Liv.* 2. 31. et 38.; et *Tac.* 2. *Ann.* 30. domum. *Curt.* 3. 8. 3. in diversa. *Tac. Agric.* 6. in urbem. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 6. (43). Obliquitas in latus digredi videtur. *Id.* 18. *ibid.* 28. 68. (264). Sol digreditur ad Austrum. *Al. rectius legas degreditur.* *Ovid.* 10. *Met.* 2. per æera digreditur. *Al. leg. degreditur.* *Tac.* 4. *Ann.* 73. ad sua tuta. — f) Absolute. *Sall. Jug.* 94. Quæ habia nisa videbantur potissimum tentare, ac sæpius eadem escendens descendensque, dein statim digrediens, ceteris audaciam addere. *Adde Tac.* 1. *Ann.* 27. et 3. *Hist.* 69.; et *Nepot. Datam.* 11. *Justin.* 2. 9. 13.; et *Sueton. Aug.* 74. Eo digresso. *Juvenal.* 16. 47. Digredimur parati.

II.) Translate. ¶ I. Ponitur pro abire in diversa, sed metaphorice sumptum; ac præcipue de oratione usurpatur. — a) Cum additis. *Ter. Phorm.* 4. 5. 10. Digredi officio. *Cic. Brut.* 93. 322. praterquam a causa. *Orellius* vero, nulla variante lectione prolata, leg. degredi. *Id.* 5. *Ferr.* 69. 163. Iluc longius,

quam voluntas fuit, ab epistola Timarchidis digressa est oratio mea. *Al. leg. digressa. Id. 3. Orat. 77. 311.* Digredi ab eo, quod proposueris. *Rectius leges degredi. et mox §. 312.* Saepè datur ad commovendos animos digredendi locus. *Hic quoque rectius leges degrediendi. Similiter degredi de causa, non digredi legendum est apud eumd. 1. Invent. 51. 97. Quintil. 10. 6. 5.* Digredi est aliquo, et in id redire. *Cic. 3. Nat. D. 23. 60.* Sed eo, unde huc digressi sumus, revertamur. *Sic Quintil. 2. 4. 15.* Ut eo revertar, unde digressus sum. *Al. leg. egressus. Id. 11. 2. 11.* Digressus in laudes Castoris ac Pollucis exierat. *Al. leg. digressus.* — b) Absolute. *Cic. Harusp. resp. 2. 3.* Dolore elatus et iracundia longius prope digressus. *Orellius legit progressus. Quintil. 3. 11. 26.* Ut intueamur semper (causam), aut certe, si digressi fuerimus, saltem respiciamus. *Id. 4. 3. 17.* Ciceroni in proæmio digredi fuit necesse. ¶ 2. Ictem de muliere, quæ divortium facit. *Sueton. Cæs. 43.* Digressam feminam a marito post biduum statim duxerat.

DIGRESSIO, ònis, f. 3. actus digredendi, discessus.

I.) Proprie. *Cic. 1. ad Q. fr. 3. 4.* Congressio et digressio nostra.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Gell. 1. 3. ante med.* Cujusmodi declinatio ista esse debeat, qualisque ad advjuvandum digressio, non dicit. *h. e.* discessus a recto, ab honestate, ab æquo. ¶ 2. Saepè adhibetur in re oratoria; et inter figuras sententiarum a *Cic. 3. Orat. 53. et 54.* enumeratur. **DEGRESSIO**. *Cic. Brut. 85. 292.* Ista mihi tua fuit perjuranda a proposita oratione digressio. *Adde eumd. 2. Orat. 77. 312.; sed utrobique al. leg. digressio. Quintil. 10. 1. 33.* Licet tamen nobis in digressionibus uti vel historico nonnunquam nitore. *Adde eumd. 4. 2. 19. et 0. 3. 90.*

DIGRESSIVUS, a, um, adject. qui digressionem continet. *Cassiod. Instit. div. litt. 4.* Nullam causam digressiva relatione miscuimus; sed in vicem annotationum brevier de singulis locis diximus, quod textus ipsius qualitas expebat.

DIGRESSUS, a, um. **DEGREDIOR**.

DIGRESSUS, us, m. 4. idem quod digressio.

I.) Proprie. *Cic. 1. ad Q. fr. 3. 4.* Congressus nostri lamentationem pertulimus; digressum vero non tulissem. *Id. Senect. 23. 85.* Non longinquum inter nos digressum et discessum fore. *Id. 1. Att. 5. 4.* Ut primam a tuo digressu Romam veni. *Id. 2. Nat. D. 19. 50.* Lunæ tenuissimum lumen facit accessus ad solem, digressus plenissimum. *Id. Pis. 26. 63.* Digressum meum, et absentiam, et reditum etc. *Al. leg. digressum eodem sensu. Sueton. Ner. 34.* Matrem in digressu exorcolatus. *Adde eumd. Tib. 10. Juvenal. 2. 1.* Digressu amici. *Plin. 11. Hist. nat. 29. 35. (107).* Tardus digressus. — In plur. numero. *Val. Flacc. 3. 4.* Æuidæ caris socium digressibus hærent.

II.) Translate pro digressionem oratoria. *Quintil. 10. 1. 47.* Similitudines, amplificationes, exempla, digressus. *Adde eumd. 4. 3. 14. et 10. 5. 17.*

DIGRUNNIO, is, ite, n. 4. idem quod runnio. *Phædr. 5. 5. 27.* Scurra digrunnit. *Al. rectius leg. degrunmit.*

DIGUSTO, as, are, a. 1. hinc inde gusto. *Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in Nat. Tir. p. 169.*

DI, decorum. **DEUS**.

DI, decorum. **DEUS**.

DI pro diei. **DIES** sub init.

DIAMBUS, i, m. 2. δίαμβος, pes metricus ex duobus iambis constans, ut *amænitas, quiescerent.* *Diomed. 3. p. 477. Putsch et Donat. edit. 1. p. 1739.* Sic *Terentian. p. 233.* Hunc rite vocant, quia geminatur, diiambos. *Boechium in Pind. T. 1. Part. 1. p. 41., ubi refertur locus Capell. 9. p. 334.* Sunt autem numero duo, quorum alter diiambi figuram respicit, etc.

DIJUDICATIO, ònis, f. 3. actus dijudicandi. *Cic. 1. Legg. 21. 58.* Nam ista quidem magna dijudicatio est.

DIJUDICATRIX, icis, f. 3. quæ discernit et dijudeat. *Apul. 2. Dogm. Plat.* Virtus spectatrix et dijudicatrix omnium rerum, prudentia.

DIJUDICATUS, a, um. **DE DIJUDICO**.

DIJUDICIUM, ii, n. 2. idem ac dijudicatio. *Cic. fragm. orat. pro Tull. (ab A. Mai. edit. in Class.*

Act. T. 2. p. 329.). 1. Itaque tum vestrum difficiliter dijudicium, mea facilis defensio fore videbatur. *Cod. habet diudicium.* Sed *Orellius* legendum putat *judicium*.

DIJUDICO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et judico). Part. *Dijudicatus* et *Dijudicaturus* sub *A.* — *Dijudicare* duo diversa significat, prout *A)* Verbi, aut *B)* Præpositionis vis præstat.

A) Quum verbi vis præstat, dijudicare est judicando decernere, certo judicio definire; et occurrit — 1.º) De judicio, quod ratione, aut verbis fit; et quidem — a) Cum Accusativo rei, quæ dijudicatur. *Ter. Heaut. 5. 2. 33.* Ego dicam quod mihi in mentem venit, tu dijudica. *Adde eumd. ibid. 2. 2. 8. et 3. 1. 98. Quintil. 7. 1. 37.* Ultra pars deberet prior dicere? quod in foro vel atrocitate formularum, vel modo petitionum, vel novissime sorte dijudicatur. *Id. 12. 7. 8.* Quod ex prima statim fronte dijudicare, imprudentium est. *Cic. Cæcin. 17. 49.* Verbis controversias, non æquitate dijudicare. *Adde eumd. 3. Fin. 2. 6. Liv. 40. 16.* Pronunciavit, se causam eorum dijudicaturum. *Horat. 3. Od. 5. 54.* Dijudicata lite. *Sueton. Vesp. 10.* Qui judicia — dijudicarent. *Al. leg. judicarent.* — b) Cum Accusativo et Infinito. *Plaut. Amph. 2. 2. 44.* Amphitruo uxorem salutem speratam suam, quam omnium Theobis vir unam esse optimam dijudicat. — c) Sequenti Relativo. *Cæs. 5. B. G. 43. extr.* Neque dijudicari posset, uter utriusque antefendus videretur. — 2.º) De judicio, quod armis fit. *Cæs. 2. B. C. 32.* Dijudicata belli fortuna. *Vellej. 2. 3. 3.* Discordiæ civium ferro dijudicata.

B) Quum præpositionis vis præstat, dijudicare est duas vel plures res diversas judicando discernere, dignoscere, distinguere. *Cic. 3. Orat. 50. 195.* Tacito quodam sensu, quæ sint in artibus recta ac prava, dijudicare. *Id. 1. Legg. 16. 44.* Dijudicare jus et injuriam. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 33. 107.* vera et falsa. *Id. 9. Fam. 16.* Non facile dijudicatur amor verus et fictus. *Id. Partit. orat. 40. 139.* Vera a falsis dijudicare et distinguere. *Gell. 2. 7.* Tres sententias subtilissime dijudicare. *Cic. 1. Tusc. 11. 23.* Dijudicare inter duas sententias. — Et sequente Relativo. *Plin. 9. Ep. 26. 6.* Acri intentione dijudicandum est, immodicum sit, an grande, etc.

DIJUGATIO vel disjugatio, ònis, f. 3. separatio. *Arnob. 2. 11.* Animarum a corporibus dijugatio.

DIJUGATUS vel disjugatus, a, um. **DE DIJUGO**.

DIJUGO vel disjugo, as, are, a. 1. (dis et jugo). Part. *Dijugatus* II. — *Dijugo* est duo jugo copulata sejungo, separo.

I.) Proprie. *Serer. Sanct. 47.* Tristem continuo dijugo conjugem. *h. e.* bovem cum altero jugo junctum.

II.) Translate. *Arnob. 5. 9.* Quem pietas dijugare ab infando non valuit appetitu, effusa libidine dijungit. *Id. 7. 1.* Aut eis existimet dandas (hostias), qui sunt ab his longe natura et beatitudine dijugati.

DIJUNCTE vel disjuncte, adverb. separatim. *Festus p. 293. 4. Müll. Nec (conjuncte)* appellari debere ait *Verrius*, sed *dijuncte*, ut ceteras vias *Flaminiam*, *Appiam*, *Latinam*; ut ne *Novamviam* quidem, sed *Novam* viam.

DIJUNCTIBILIS vel disjunctibilis, e, adject. qui dijungi potest. *Simplicius in Grammat. vet. p. 84. Goes.* *Dijunctibilis* est effectus, quum etc.

DIJUNCTIM vel disjunctim, adverb. separatim, seorsum. *Modestin. Dig. 35. 1. 49.* Sub diversis conditionibus disjunctim positis liber esse jussus. *Adde Paul. ibid. 28. 7. 5. et alibi. Apud Cajum 2. Instit. 199. et 205. et 223.* disjunctim opponitur conjunctim. — Ceterum in omnibus locis hucusque citatis *disjunctim*, non *dijunctim* legitur.

DIJUNCTIO vel disjunctio, ònis, f. 3. Quod ad scribendi rationem attinet, **DE DIJUNGO** init. — *Dijunctio* proprie est actus dijungendi, sive separatio; sed occurrit translate tantum; et quidem ¶ 1. Generatim. *Cic. Sert. 21. 47.* An erat mihi in tanto luctu meorum, tanta disjunctio, tanta acerbitate, tanta spoliatio omnium rerum — vita retinenda? *Id. Amic. 21. 76.* Ut — nec fieri possit, ut non statim alienatio disjunctioque faciendâ sit. *Id. Procons. 17. 40.* Postea — ita dissensi ab illo, ut in disjunctioe sententiæ conjuncti tamen amicitia maneremus. *Id. 2. leg. Agr. 6. 14.* Animorum disjunctio dissensionem facit. *Arnob. 3. 35.* *Dijunctionis* differentia conservata. ¶ 2. *Speciatim* apud Dia-

lecticos est enunciatio, in qua membra disjunctive ponuntur: quæ et *disjunctum* dicitur. *Cic. 1. Nat. D. 25. 70.* In omnibus disjunctioibus, in quibus aut etiam, aut non ponuntur, alterum verum esse. *Adde eumd. Topic. 14. 86., 4. Acad. (2. pr.) 30. 97. et Fat. 16. 37.* Sic *Id. 4. Acad. (2. pr.) 28. 91.* Quæ conjunctio, quæ disjunctio vera sit, quid ambigue dictum sit, etc. *h. e.* quæ propositio duo quædam conjungens, quæ dijungens; quum vocant propositionem disjunctivam. ¶ 3. Item speciatim apud *Rhetores* est figura verborum (*ἀντιθέσις* Græcis, quia opponitur τῷ ἐνυπαρτι: item sæpius δὲ ἐνυπαρτι, et Latine *disjunctum*: **DE DIJUNGO** in fin.), in qua eorum, de quibus dicimus, aut utrumque, aut unamquodque certo concluditur verbo, sic: *Populus Romanus Numantiam delevit, Carthaginem sustulit, Corinthum disiecit, Fregellas evertit.* Ita *Cic. 4. Herenn. 27. 37. V. Klotz ad h. l. in proæm. p. xiii. Id. Cic. 3. Orat. 54. 207.* inter ornamenta verborum disjunctioem recenset, quemadmodum et *Quintil. 9. 1. 35.* Huc pertinet et illud *Gell. 2. 7. extr.* Deest disjunctio isti tertium. ¶ 4. Item pro *συμωπία*. *Quintil. 9. 3. 45.* Hoc alii *συμωπία*, alii disjunctioem vocant.

DIJUNCTIVES vel disjunctivæ, a, um, adject. qui disjungi vim habet; sed occurrit translate tantum in artibus; scilicet ¶ 1. In *Dialectica disjunctivum proloquium* apud *Gell. 5. 11. ad fin.* est enunciatio ipsa, quæ *dijunctio* dicitur a dialercticis: **DE DIJUNCTIO** 2. Similiter *African. Dig. 45. 1. 63.* *Disjunctivæ* conditiones. *h. e.* disjunctivo modo adscriptæ. ¶ 2. In re grammatica, *disjunctivæ conjunctiones* sunt *aut, vel, nec, sive, etc.* *Ascon. in orat. Cic. pro Scauro p. 23. 17. Baît.* Neque est conjunctio disjunctiva, et semper postulat, ut rursus inferatur. *Charis. 2. p. 199.; et Diomed. 1. p. 409. Putsch.* et alibi. *Conjunctiones disjunctivæ.* Sic *Latinian. Dig. 35. 1. 76.* *Disjunctivo* modo conditiones adscriptæ. *h. e.* cum particulis *aut si, vel si, etc.* — Et absolute *Procul. ibid. 50. 16. 124.* *Disjunctivum* est, veluti quum dicimus, *aut dies, aut nox est*: quorum posito altero, necesse est tolli alterum; item sublato altero, poni alterum.

DIJUNCTUM vel disjunctum, i, n. 2. **DE DIJUNGO** in fin.

DIJUNCTUS vel disjunctus, a, um. **DE DIJUNGO** in fin.

DIJUNGO vel disjungo, gis, xi, ctum, gere, a. 3. (dis et jungo). Quod ad descriptionem attinet, veteres Grammatici, qui in orthographia stauenda rationem etymi semper habebant, plerique ducunt scribendum esse *dijungo*: in multis tamen Codicibus antiquis et recentioribus, hisque optimis etiam *dijungo* legitur. — Scribitur et *dijungo* prima syllaba longa. *Inscript. apud Marin. Frat. Arv. p. 712. ΝΕΡΥΕ ΤΑΙΛΥΣ ΥΝΩΥΑΜ ΝΟΣ ΔΙΥΝΧΙΣΣΕΤ ΝΙΣΙ ΗΙC ΤΥΥΣ ΦΑΤΑΛΙΣ ΔΙΕΣ.* — Part. *Dijungens* I. 1.; *Dijunctus* in omnibus paragi. et in fin.; *Dijungendus* II. — *Dijungere*, cui recta opponitur *conjungere*, est in diversa separare, sejungere (II. *dijungere, disjungere, separare*: Fr. *disjoindre, détacher, délier, séparer*; Hisp. *desunir, separar*; Germ. *losbinden*; Angl. *to separate, part, divide*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de armentis dicitur, et est a jugo solvere. — a) Absolute. *Cic. 2. Divinat. 36. 77.* *Dijungere* jumenta. *Horat. 1. Ep. 14. 28.* bovemque *Disjunctum* curas et strictis frondibus exple. *Ovid. 14. Met. 628.* *Disjungere* fessos juvencos. *Juvenal. 5. 119.* boves. *Colum. 6. R. R. 14. 7.* *dijungere* absolute omnino usurpavit. — b) Cum additis. *Varro 2. R. R. 6. 4.* *Marem (asinum)* non dijungunt ab opere, quod remissione laboris sit deterior. *Colum. 2. R. R. 3. 1.* *Boves* quum ab opere disjunxerit, substrictos confricit. *Id. 6. ibid. 14. 5.* Quum bos disjungitur ab opere. *Plin. 18. Hist. nat. 27. 67. (251).* *Disjunctum* boves ab opere. — Et omnia præpos. *Colum. 6. R. R. 15. 2.* Armenta opere disjuncta. — c) Huc referri potest et illud *Varron. 2. R. R. 1. 20.* *Agnas* dijungere a mamma matris. *h. e.* ab lactare. *Id. ibid. 7. 12.* *Pulli* dijuncti a matribus. *Adde eumd. ibid. 9. 12.* ¶ 2. Latiori sensu præpositionis vis præstat, et *dijungere* ponitur de personis et rebus inanimatis, quæ spatio in diversa separantur. — a) Absolute; quum serino est de pluribus. *Plaut. Mil. glor. 4. 8. 18.* Quum ego servus, quando aspicio hanc, lacrimena quia dijungimur. *Cic. 1. Fam. 7. 1.* Quoniam intervallo locorum et temporum dijuncti sumus. *Sall.*

Sug. 47. Quod (flumen) Jugurthæ Bocchique regnum disjungebat. Val. Flacc. 2. 562. Quamquam longis disjungitur oris. — b) Cum addito, a quo quis vel quid disjungitur. — Per Ablativum et præpos. ab. Cic. 3. Verr. 59. 156. Quum ab Italia freto disjunctus esses. Id. 6. ibid. 53. 118. Nisi munitione ac mole lapidum disjunctus esset (fors) a mari. Id. 16. Att. 3. 4. Multa me movent in discessu, in primis mehercule, quod disjunger a te. Sall. apud Non. p. 535. 17. Merc. Quia in parte Cappadocia ab Armenia disjungitur. Liv. 42. 59. Equitatus a lævo cornu brevi spatio disjunctus. — Per Ablativum sine præpos. Virg. 1. Æn. 256. Italici longe disjungiuntur oris.

II.) Translate est personas aut res, quæ aliquo inter se vinculo conjungebantur, alteram ab altera alienare, separare. — a) Absolute. Cic. 3. Orat. 35. 143. Sin eos (oratores et philosophum) disjunctent. Id. 7. Verr. 72. 182. Quasi natura et genere disjuncti sint, ita dissident a nobis animo et voluntate. Adde eund. 2. de republ. 37. — Speciatim apud Dialecticos disjungi dicuntur ea, quæ efferuntur per disjunctionem, ut in ea voce § 2. explicatum est. Gell. 16. 8. a. med. Ex omnibus, quæ disjunguntur, unum esse verum debet, cetera falsa. Adde eund. 5. 11. — b) Cum addito, a quo quis aut quid disjungitur. — Per Ablativum et præpos. ab. Ter. Hecyr. 1. 2. 85. Atque ea res multo maxime disjuncti illum ab illa. h. e. alienavit. Cic. 2. Phil. 10. 23. Opera mea Pompejum a Cesaris amicitia esse disjunctum. Id. Amic. 12. 41. Populus a senatu disjunctus. Id. Sull. 21. 60. Disjungere Pompejanos a colonis. Liv. 42. 48. Quod veterem amicitiam sibi disjungeret ab Romanis. Cic. 1. Fam. 9. 23. Ab orationibus disjugo me fere, referoque ad mansuetiores Musas. Id. 1. Tusc. 31. 75. Disjungere se a corporibus. Id. 1. Nat. D. 7. 16. Qui honesta a commodis non nomine, sed genere toto disjungerent. Id. 3. Tusc. 5. 11. Disjungere insaniam a furore. Varro 1. R. R. 2. 21. Disjungamus igitur passionem a cultura. Id. ibid. 3. 1. Quæ disjuncta essent a cultura. Id. ibid. 23. 4. Quæ ab agri utilitate sunt disjuncta. Quintil. 2. 15. 2. Disjungere artem a scientia. — Per Dativum. Lucan. Epist. 24. 34. Pirithoo disjungere Thæsea posses. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superius exempla retulimus.

Disjunctus vel disjunctus, a, um, adjective quæ occurrit, unde Comp. Disjunctior sub II. 1.; et Sup. Disjunctissimus sub I.; et est separatus, divisus, sejunctus, remotus.

I.) Proprie et quidem latiori sensu. — a) Absolute. Cic. 6. Verr. 53. 217. Insuper mari disjuncta angusto. Id. pro leg. Manil. 4. 9. Duobus in locis disjunctissimis maximeque diversis. Id. pro Marcello. 2. 3. Nec vero disjunctissimas terras ciliis passibus eufusquam potuisse peragrari. Cf. Plin. Paneg. 15. Disjunctissimas terras lustrare. — b) Cum addito, a quo quis disjungitur, est, per Ablativum et præpos. ab. Cic. Pis. 37. 91. Etolia procul a barbaris disjuncta gentibus.

II.) Translate. § 1. Generatim. Lucret. 3. 802. Quid enim diversius esse putandumst, Aut magis inter se disjunctum discrepansque, Quam mortale quod est immortalis — junctum etc. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 20. 66. Nihil est enim ab ea cogitatione errore, levitate, temeritate disjunctius. Id. Pis. 1. 3. Ac tamen ea, quæ sunt longissime disjuncta, comprehendam. Id. 3. Orat. 15. 57. Neque disjuncti doctores, sed hîdem erant vivendi præceptores ac dicendi. Id. Sext. 67. 141. Homines Græci longe a nostrorum hominum gravitate disjuncti. Id. Cæli. 21. 53. Mores ælicujus longissime a tanti sceleris atrocitate disjuncti. Id. Rosc. Am. 14. 39. Vita maxime disjuncta a cupiditate et eum officio conjuncta. Id. fragm. apud Hieronymum. Ep. 52. n. 8. Quorum ætates non annis, sed sæculis scimus esse disjunctas. Id. Barusp. resp. 25. 53. Quorum mentes et res sunt perditæ, longæque a communi salute disjunctæ. Id. 1. Orat. 3. 12. Quod sit longissime ab imperitorum intelligentia sensuque disjunctum. § 2. Speciatim disjuncta dicitur oratio, quæ non est colligata et connexa. Cic. Partit. orat. 6. 21. Concursus disjuncti atque hiantes. — Hinc disjunctus orator apud Tac. Dial. de orat. 18. est is, qui conciso dicendi genere utitur, neque longis comprehensionibus colligato et connexo. Sic enim ibi loc. cit. Cal-

vum quidem Cleononi visum exsanguem et attritum, Brutum autem otiosum atque disjunctum. *Alii leg. disinctum.* § 3. Item speciatim apud Dialecticos disjuncta dicuntur, quæ sibi invicem opposita sunt. Cic. 2. Fin. 14. 45. Disjuncta conjungere. — Hinc enunciatio disjuncta, quæ et disjunctio dicitur, apud eosdem Dialecticos est, quæ effertur per particulas disjunctivas aut, vel, etc. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 30. 97. Omne, quod ita disjunctum sit quasi aut etiam, aut non, etc. — Eadem dicitur etiam disjunctum apud Gell. 5. 11. Non ratum id, neque justum disjunctum esse ait. — Hinc etiam apud Jctos disjuncti dicuntur, quibus eadem res separatim et diversa oratione relicta fuit, hoc modo: *Titio hominem Stichum do, lego: Sejo Stichum lego, ut Justinian. Institut. 2. tit. 20. docet.* His opponuntur conjuncti, quibus eadem oratione eadem res legatur. *Ulp. Dig. 30. 34. Si conjuncti disjunctique commixti sint, conjuncti unius personæ potestate funguntur.* — Hinc

Disjunctum vel disjunctum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, apud Rhetores est ea dicendi figura, quæ Græce διασπυρισμός, Latine vero disjunctio appellatur. Cic. 4. Herenn. 27. 37.; et Capell. 5. p. 176. F. DIJUNCTIO 3.

DILABIDUS, a, um, adject. qui facile dilabitur, dissolvitur. *Plin. 8. Hist. nat. 55. 81. (219). Vestes leporino pilo facere tentatum est, tactu non perinde molli, ut in cute, propter brevitatem pilii dilabidas. Sillig. vulgatum hanc lectionem tueretur alii aliter legunt.*

DILABOR, laberis, lapsus sum, labi, dep. 3. (dis et labor). Part. Dilabens I. 1. et 3.; Dilapsus in omnibus paragr.; Dilapsurus I. 2. — Dilabi est in diversas partes labi, diffundi, disfluere (It. scorrere in parti opposte; Fr. s'écouler de côté et d'autre, se fondre; Hisp. correr, colar ac y allá; Germ. auseinanderfallen, zerfallen, zerfließen.; Angl. to slip or glide different ways).

I.) Proprie. § 1. Stricto sensu ac generatim. Cic. 2. Nat. D. 10. 26. Glacies admitto calore liquefacta et dilapsa se diffundit. Liv. 21. 36. Ut vero tot hominum jumentorumque ingressu (nix) dilapsa est, per nudam infra glaciem fluatremque tabem liquescentis nivis ingrediebantur. *Plin. 2. Hist. nat. 65. 65. (163). Uumor in poculis repletis cumulo eminente infusus dilabatur. Liv. 41. 2. Quæ nebula dilabente ad primum teporem solis. Tac. 14. Ann. 32. Jam Oceanus cruento aspectu, in sicco dilabente æstu humanorum corporum effugies relicta. Plevique tamen hic leg. labente. Virg. 4. Æn. 705. omnis Dilapsus calor, atque in ventos vita recessit. Ovid. 1. Met. 742. Ungulaque in quimos dilapsa absumitur ungues. — Dicitur et de luminum cursu. Cic. 2. Legg. 3. 6. Annis divisus æqualiter in duas partes latera hæc alluit, rapideque dilapsus, cito in unum confluit. Curt. 5. 4. 8. Quippe obumbratus annis presso in solum dilabatur alveo. V. Mitrell. ad h. 1. Plin. 37. Hist. nat. 2. 11. (32). Padus dilabatur ad insulas. At Sillig. ex Cod. Bamberg. rectius leg. delabatur. § 2. Item stricto sensu, sed speciatim, dilabi dicuntur milites, qui hæc illac palantes abeunt seu domum redeunt, seu fugiendi, seu depopulandi causa. — a) Absolute. Sall. Jug. 18. Exercitus ejus, compositus ex variis gentibus, amissum duce, brevi dilabatur. Id. Cat. 57. Sed postquam in castra nuncios pervenit, Romæ conjurationem patefactam, de Lentulo et Cethego — supplicium sumptum, plerique, quos ad bellum spes rapinarum — illexerat, dilabuntur. Nepos Eumen. 3. Intelligebat, copias suas simul cum nuncio dilapsuras. Adde eund. Lyсанд. 2.; et Liv. 9. 45. Curt. 5. 12. 9. Tum vero custodia ejus assueti, quos regis salutem vel periculo vite tueri oportebat, dilapsi sunt. Sic Id. 3. 11. 14. Jamque una aia ipso impetu procucata erat: quum Thessali strenue circumæctis equis dilapsi, rursus in prælium redeunt. Adde eund. 7. 2. 31.; Sueton. Vitell. 16.; et Frontin. 2. Strateg. 5. 18. — b) Cum addito, a quo quis dilabitur, per Ablativum et præpos. ab vel ex. Liv. 23. 18. Per omne æstivorum tempus magna pars sine commætilibus ab signis dilabebantur: neque aliæ latebræ, quam Capua, desertoribus erant. Adde eund. 35. 38. Id. 24. 46. Imber, ab nocte media coortus, custodes vigilisque, dilapsos et stationibus, subfugere in tecta coegit. Cf. eund. 6. 17. — c) Cum addito, quo quis dilabitur, per Accusativum et præpos. in.*

Liv. 38. 34. Auxiliares in agros dilapsi. Id. 40. 33.

Extemplo in vicos castellaque sua omnes dilapsi. Adde eund. 41. 5. et 44. 43.; Justin. 13. 5. extr. et 16. 4. 17.; et Curt. 7. 4. 20. — d) Cum addito, quem ad finem quis dilabitur, per Accusativum et præpos. ad. Liv. 4. 55. Dilapsi ad prædam militibus, qui in præsidio erant. Sueton. Cal. 48. Dilabi ad arma resumenda. Justin. 2. 12. 19. ad sua tuenda. — Poetice de feminis Val. Flacc. 3. 357. Jamque solutus honos cineri: jam passibus ægris Dilapsæ cum prole nurus. — Huc referri possunt et illa, in quibus dilabi ponitur pro effugere. Val. Flacc. 7. 399. inde Venus dextræ dilapsa tenenti. Justin. 2. 12. in fin. In qua trepidatione multæ capte naves, multæ mersæ; plures tamæ minus sæviliam regis, quom hostem timentes, donum dilabuntur. § 3. Latiori, seu pregnantè, uti ajunt, significatione, est corrumpi, dissolvi, destrui, absumi. Lucret. 5. 312. Denique non monumenta virum dilapsa videmus Cedere propro subitoque senescere casu? Liv. 35. 26. Navis patris et vetustate dilabens. Colum. 12. R. R. 3. 6. Ne suppellex condita situ dilabatur. Virg. 3. G. 557. dilapsa colavera tabo. — Et de ædificiis. Liv. 4. 20. Eodem Jovis Feretrii vetustate dilapsam refecit. Sic Tac. 4. Ann. 43. Segestani, ædem Veneris — vetustate dilapsam restaurari postulavere. Inscript. apud Fabrett. p. 414. n. 365. Imp. CAES. T. AELIVS HADRIANVS ANTONIVS AVG. PIVS VIAM AEMILIAM VETVSTATE DILAPSAM OPERIBVS AMPLIATIS RESTITVENDAM CVRAVIT A ROMA M. P. CLXXXVIII. Seneca Ep. 12. Edificium dilabens. Tac. 1. Hist. 58. Corrupta stagnantibus aquis insularum fundamenta, dein remeante lumine dilapsæ. Inscript. apud Orell. 50. IMP. T. CAESAR DIVI F. VESPASIANVS AVGVSTVS — AQVAS CVRTIANI ET CAERVELIANI — CVM A CAPITIS AQVARIVM A SOLO VETVSTATE DILAPSAS ESSENT NOVA FORMA REDVENDAS SVA IMPENSA CVRAVIT.

II.) Translate. § 1. Dilabi ponitur pro in pejus, vel in exitum ruere, evanescere, dissipari, disperdi. Cic. 2. Phil. 27. 66. Ut est apud poetam apoclio quem: *Male parta, male dilabuntur* (proverbium). pro quo Itatorum quidam vulgo dicunt: *cid chg vien di ruffa in ruffa, se ne va di buffa in buffa. F. Partus* in v. PARVO. Rursus Cic. 2. Off. 18. 64. Rem familiarem dilabi sine flagitiosum est. Id. 7. Fam. 28. ad fin. Ita rem communem esse dilapsam, uti ne spes quidem, melius fore aliquando, relinquantur. Sall. Jug. 2. Præclara facies, magnæ divitiæ, vis corporis et alla hujuscemodi brevi dilabuntur. Liv. 33. 46. Vectigalia partim negligentia dilabebantur, partim etc. Cic. 4. Herenn. 17. 24. Simul ac fortuna dilapsa est, devoluta omnes. Id. 2. Off. 23. 60. Præclarissime constituta republica dilabatur. Id. Marcell. 8. 23. Omnia, quæ dilapsa jam fuerunt, severis legibus vincienda sunt. Sall. Jug. 10. Concordia res parvæ crescut, discordia maximæ dilabuntur. Cic. 13. Phil. 5. 11. Sunt alii plures fortasse: sed memoria mea dilabuntur. Id. 4. Tusc. 5. 10. Intento opus est animo, ne omnia dilabantur, si unum aliquid effugerit. Sall. Jug. 35. Sed postquam dilapsa tempore conditorum dies adventabat, etc. Id. ibid. 29. Omnis invidia, prolapsis consulationibus, dilapsa foret. Ovid. 4. Pont. 4. 21. Dilapsæ curæ inter nova gaudia. Claudian. 1. Eutrop. 75. Cum forma dilapsus amor. Justin. 6. 2. 14. Queritur opulentissimæ regis bella inopiâ dilabi. Lamprid. Alex. Sev. 52. Dilapsa disciplina. § 2. Item dissolvi. Virg. 4. G. 410. de Proteo. aut in aquas tenues dilapsus abibat. Cf. Horat. 1. Sat. 5. 73. Nam vaga per veterem dilapsa flamma culinam Vulcani summum properabat lambere tectum. — NB. Pro descendere, devenire, transire. Cic. 1. Off. 29. 104. In aliquam turpitudinem dilabi. Id. Amic. 21. 76. A sapientium familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio dilabatur. Rectius tamen in melioribus libris delabi legitur his et similibus locis, in quibus descendendi ratio aliqua subest.

DILACERATIO, ðnis, f. 3. actus dilacerandi. *Arnob. 2. 45. Morbi, quos infelix mortalitas diversarum sustinet dilaceratione pœnarum.*

DILACERATUS, a, um, V. voc. seq.
DILACERO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et lacer). Part. Dilaceratus I. et II.; Dilacerandus I. — Dilacero est idem quod in diversas partes lacerare, dilanare, discerpo (It. lacerare; Fr. déchirer, mettre en pièces; Hisp. desgarrar, rasgar, despedazar; Germ. zerreißen, zerfleischen; Angl. to tear or rend in pieces, dilacérate).

I.) Proprie. *Catull.* 64. 152. Dilaceranda feris dabor. *Ovid.* 3. *Met.* 249. mersisque in corpore rostris Dilacerant falsi dominum sub imagine cervi. *Id. Heroid.* 11. 111. Nate, dolor matris, rapidarum præda ferarum, Hei mihi! natali dilacerate tuo. *Tac.* 15. *Ann.* 57. Tormentis dilacerare aliquem. *Cels.* 7. 5. n. 2. Spicula, ne quid dilacerant, sic evellenda sunt.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Nat. D.* 11. 27. Non vidit distractione humanorum animorum discerpi et dilacerari Deum. *Pleriq. omnes leg. lacerari. Id. Mil.* 9. 24. Dilacerare rempublicam. *Sall. Jug.* 41. Respublica dilacerata. *Ovid. Heroid.* 1. 90. Viscera nostra, tuæ dilacerantur opes. *Al. leg. dilaniantur. Tac.* 6. *Ann.* 6. Ut corpora verberibus, ita sævittia, libidine, malis consultis animus dilaceratur. *Id.* 2. *ibid.* 71. Acerbitatibus dilaceratus.

DILACRYMO, as, are, n. 1. idem ac lacrymo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 121.

DILAMINO, as, are, a. 1. (dis et lamina) in duas laminas divido. *Ovid. de Nuce* 73. Has (nucis) puer aut certo ceteris dilaminat lectu. h. e. in duas partes dividit. Alii aliter legunt.

DILANCINATUS, a, um, particip. a dilancino, dilaniatus, discerptus. *Prudent.* 5. *περι σαρφ.* 155. Cum membra morti obnoxia Dilancinata interficis. *Ammian.* 22. 15. Oris antidia penetrat alite prævia patefactum, et populato ventre vitalibus dilancinatis erumpit.

DILANCINO, as, are, a. 1. hinc inde lancino, in frusta dissecio. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 117. Ceterum *V. voc. præced.*

DILANIATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DILANIO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et lanio). Part. *Dilaniatus* I. et II.; *Dilaniandus* I. — Dilanio est in diversas partes lanio.

I.) Proprie. *Cic. Mil.* 13. 33. Tu P. Clodii cruentum cadaver nocturnis canibus dilaniandum reliquisti. *Id.* vertens carmen *Æschyl.* 2. *Tusc.* 10. 24. aduncis lacerans unguibus Jovis satelles, pastu dilaniat ferro. *Tac.* 11. *Ann.* 22. Tormentis aliquem dilaniare. *Id. ibid.* 36. Dilaniata vestis. *Claudian.* 2. *Rufin.* 407. sodiunt hastis, artusque tremantes Dilaniant. *Prudent. Psychom.* 424. Lingua dilaniata. — Part. præter. pass. cum Accusativo Græcorum more. *Ovid.* 3. *Amor.* 9. 52. inornatas dilaniata comas.

II.) Translate. *Lucret.* 3. 540. Dilaniata (anima) foras dispergitur.

DILAPIDATIO, ōnis, f. 3. actus dilapidandi. Translate *Impp. Gratian.*, **Valent. et Theodos. Cod. Theod.* 4. 20. 1. Dilapidatio bonorum.

DILAPIDO, as, atum, are, a. 1. Vetustissimi, teste *Capro*, dixere dilapidor, aris, deponitis forma. *Priscian.* 8. p. 796. *Putsch.* — Part. *Dilapidans* et *Dilapidatus*. — Dilapido est desperdo, dissipo, disjicio, quasi more lapidum huc illic temere jacio: vel quasi factis lapidibus decutio, discutio, corrumpo. Pro priori etymologia store videtur *Donatus* mox citandus. Ad posteriorem adudere videtur *Colu-mer.* 10. *R. R.* 329. Sæpe ferus duos jaculatur Jupiter imbres, Grandine dilapidans hominumque homique labores. — Translate. *Ter. Phorm.* 5. 7. 4. Priusquam dilapidet nostras triginta minas. *Donatus:* disperdat. *Fyrmic.* 6. *Mathe.* 10. Dilapidare paternæ substantiæ facultates. *Cod. Theod.* 14. 3. 14. Si postea in eamdem (uxorem) dilapidatis facultatibus consortio putaverit eximendam.

DILAPSIO, ōnis, f. 3. actus dilabendi; et translate consumptio, absumptio. *Augustin.* 22. *Civ. Dei* 12. Corruptiones et dilapsiones corporum mortuorum.

DILAPSUS, a, um, *V. DILABOR.*

DILARGIUS, iris, itus sum, iri, dep. 4. (dis et largiri). Part. *Dilargitus* sub 1.º et 2.º — Dilargiri est varie, aut diversis largiri, vel valde largiri. — 1.º Activa significatione. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 29. 81. Qui omnia sine ulla religione, quibus voluit, est dilargitus. *Tac.* 3. *Hist.* 55. Fœdera sociis, Latium externis dilargiri. *Id.* 16. *Ann.* 30. Pecuniam Magis dilargita. Adde *Sueton. Cæs.* 20. — 2.º Passiva significatione. *C. Gracchus* apud *Priscian.* 8. p. 793. *Putsch.* Erarium dilargitur populo *R. Al. leg. delargitur. Sall. apud Gell.* 15. 13. Dilargitis proscripserunt bonis.

DILARGUS, multum donans. *Gloss. Isid.*

DILASSO. *V. DELASSO.*

DILATATIO, ōnis, f. 3. actus dilatandi. *Tertull. Anim.* 37. sub *fin.* Laminæ major efficitur per dilatationem. Adde *eumd.* *Fræscript.* 47.

DILATATOR, ōris, m. 3. qui dilatat. *Cassiod. Instit. div. litt.* 21. Beatus etiam Hieronymus Latine lingue dilatator eximius.

DILATATUS, a, um, *V. DILATO.*

DILATĒ, adverb. latĕ. *Gloss. Cyrill.* Διά πλατῆν, dilate.

DILATIO, ōnis, f. 3. temporis prorogatio, sive extensio (It. dilazione, prolungazione; Fr. *delai, remise, ajournement*; Hisp. *plazo, dilacion*; Germ. *d. Verschiebung, Verzögerung*; Angl. *a putting off, delaying, deferring, a delay*). Occurrit — a) Cum addito Genitivo. *Cic.* 3. *Phil.* 1. 2. Quæ est igitur expectatio, aut quæ minima dilatio temporis? *Id. pro leg. Manil.* 1. 2. Dilatio comitorum. *Liv.* 9. 4. belli. *Tac.* 6. *Ann.* 4. Quærere alicui dilationem exitii. — b) Absolute. *Cato R. R.* 5.; et *Colum.* 1. *R. R.* 8. 14. et 11. *ibid.* 1. 28. Dilatio in re. *Liv.* 7. 14. Res dilationem non recipit. *Id.* 35. 25. *extr.* Metuens, ne dilationem res non pateretur. *Felley.* 2. 50.; *Eumen. Paneg. Const.* 5.; et *Curt.* 6. 7. 18. Sine dilatione. *Sueton. Gramm.* 22.; et *Plin.* 1. *Ep.* 18. Petere dilationem. h. e. in re forensi. *Rursum Plin.* 10. *Ep.* 85. 5. et *Quintil.* 3. *Declam.* 19. Dilationem dare alicui. Adde *Senec.* 3. *Ira* 12. et *Sueton. Ner.* 15. — c) In plurali numero. *Liv.* 5. 5. Molliter, et per dilaciones bellum gerere. *Felley.* 2. 79. Vir per omnia extra dilaciones positus, consultisque facta conjungens.

DILATO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et lato). Part. *Dilatans* I.; *Dilatatus* I. et II.; *Dilatandus* II. — Dilato est latum facio (It. *allargare, dilatare*; Fr. *élargir, élargir, élargir, dilater*; Hisp. *dilatator, extender, alargar*; Germ. *ausbreiten, erweitern*; Angl. *to dilate, make broad or wide, extend, enlarge*).

I.) Proprie. *Varro* 5. *L. L.* 107. *Müll.* Globus farinæ dilatatus. *Cic.* 2. *Nat. D.* 54. 145. Ipsi autem partes eæ, quæ sunt infra, dilatantur, quæ autem supra, contrahuntur. *Id. Orat.* 32. 113. Dilatate manum. *Id.* 3. *Fv.* 15. 48. fundum. *Ovid.* 6. *Met.* 378. patulos rictus. *Liv.* 27. 46. castra. *Id.* 31. 21. aciem. *Colum.* 12. *R. R.* 15. 3. Ficus arundine vel digitis divisum dilatata. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 32. 40. (141). Propontis, ubi se dilatat mare. *Id.* 11. *ibid.* 24. 28. (81). Araneus texere a medio incipit, maculas et angusto dilatans. *Id.* 17. *ibid.* 27. 42. (128). Dilatata cicatrix. *Id.* 33. *ibid.* 9. 45. (254). Dilatari in immensum. *Vopisc. Aurel.* 21. Dilatate muros urbis Romæ. *Id. Probr.* 21. solum patrium.

II.) Translate. *Cic.* 3. *Legg.* 14. 32. Hæc lex dilatata in ordinem cunctum, coangustari etiam potuit. *Id. Brut.* 90. 309. Eloquentiam, quam dialecticam dilatam esse putant. *Id.* 1. *Off.* 22. 76. Dilatatam imperium. *Plerique tamen leg. datum. Id. Brut.* 74. 259. Se valde dilatatam litteris a similitudine Græcæ locutionis abstraxerat. h. e. dilatanda pronuntiatione, tum voces ipsas, tum litteras late et distincte profereudo. *Id. Flacc.* 5. 12. Sed non dilatato orationem meam, etenim possit esse infinita. *Id. Pas. tit. orat.* 7. 23. Ut aut ex verbo dilatetur, aut in verbum contrahatur oratio. h. e. ex verbo in plura verba diducatur. *Id.* 2. *Nat. D.* 7. 20. Hæc, quæ dilatantur a nobis, Zeno sic premebat. *Id. Parad. prorem.* § 2. Nullum sequitur florem orationis, neque dilatat argumentum. *Id.* 6. *de republ. in fin.* Cernis quantis in angustiis vestra gloria se dilatari velit. *Quintil.* 2. 3. 8. Quo quis ingenio minus valet, hoc se magis attollere et dilatare conatur. Adde *eumd.* 8. 4. 14.

DILATOR, ōris, m. 3. qui differt. *Horat. Art. P.* 172. Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri (senex).

DILATORIUS, a, um, adject. ad differendum et procrastinandum pertinet. *Cajus Dig.* 44. 1. 3. Exceptiones aut perpetuæ sunt, aut dilatorie. *Id.* 4. *Instit.* 120. Dicuntur exceptiones aut peremptoriæ, aut dilatorie.

DILATUS, a, um, *V. DIFFERO.*

DILAUDO, as, are, a. 1. varie, vel valde laudo. *Cic.* 6. *Att.* 2. 9. Aut attingere eos libros, quos tu dilaudas. *Orellius* ita edidit ex *Cod. Medic.*; alii quos studi laudas; al. quos studiose laudas; denique *Cod. Medic.* secund. n. quos tu laudas.

DILAXO, as, are, a. 1. idem quod laxo, dilato. *Lucilius* apud *Porphy.* ad *Horat.* 1. *Sat.* 2. 125. cruribus' cruta Dilaxat.

DILECTIO, ōnis, f. 3. amor. *Quintil. Declam.* quæ inscribitur *Tribunus Marcius* 3. *Corlibatus* sancti pura dilectio. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 27. Dilectio Dei.

DILECTOR, ōris, m. 3. amator. *Apul. Florid.* n. 9. Atque ego me dilectorem tuum profiteor. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 23. Parvulorum dilector. Adde *Augustin.* *Ep.* 32. et 144. a med. et 3. *de consens. Evangelist.* c. ult. ad fin.

DILECTUS, a, um, *V. DILIGO.*

DILECTUS, us, m. 4. delectus. *Paul. Diac.* p. 73. 16. *Müll.* Dilectus militum, et is, qui significatur amatus, a legendo dicti sunt. *Id.* p. 127. 15. *Müll.* Ut in dilectu, censuæ primi nominantur Valerius, Salvius, Statorius. *Fronto* 2. *ad amic.* 7. Quos ego non temere, nec sine dilectu audio. *Müllerus* ad priorem *Paul. Diac.* loc. hæc ex A. Aug. retulit: *Dilectus*. Ita semper, non *delectus* in veteribus libris est. Sic in *Pandect. Florent.* titulo de re militari, cap. 4. Ita enim scribendum est, titulo communis divid. cap. 20., ubi *delectum* scripserunt. (Plura exempla e *Digestis* assert *Goth.*). Vide *Lacus Lucrinus* (apud *Paul. Diac.* altero loco superius cit.; sed ibi res incerta est; et *Neclegens* apud *Festum* p. 162. 12. *Müll.*). Ipse *Müllerus* hæc addit: Etiam apud *Varron.* 6. *L. L.* 66. p. 243. ed. *Speng.* boni libri habent *dilectus*. *Glossar. Labb.* Dilectus, ἀγαπητός καὶ στρατολογία, plane ut *Festus*. Ceterum *V. DELECTUS*, us.

DILEMMA, atis, n. 3. (δίλημμα) est argumentatio, in qua utrinque adversarius capitur, sive in qua utra pars ab adversario concessa fuerit, reprehenditur: ut *Si implacabiles sunt iracundiæ, summa est acerbitas; sin autem exorabiles, summa lenitas*. A *Cic.* 1. *Invent.* 29. 45. appellatur *complexio*, ab *Hieronym.* *Ep.* 69. n. 2. dicitur *sylogismus cornutus*, quia sic argumentationis cornua in eo disponuntur, ut qui alterum effugerit, in alterum incurrat. Est autem a *dig bis*, et *λήμμα*, quod apud dialecticos *propositionem* significat. Nam in dieminate duæ sunt propositiones, quarum alterutra rem conficit. Utitur Latine *Servius* ad *Virg.* 2. *En.* 675. et ad *eumd.* 10. *ibid.* 449.

DILENIMENTUM. *V. DELENIMENTUM.*

DILENIS, e, adject. multum lenis: di enim in compositione sæpe augendi vim habet. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 129.

DILIBERO, as, are, a. 1. rebus omnibus hinc inde pensis statuo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 57.

DILIGENS, entis, adject., sed proprie Part. præter. a diligo. — *Vult Charis.* 1. p. 101. *Putsch.* præter in sexto casu singulari in e terminari, quam in i. — *Comp. Diligentior* I. 1. et II.; *Sup. Diligentissimus* I. 1. et 2. — Diligens proprie est qui diligit, amans: sed quia qui diligit, libenter curam impendit, diligens dicitur est studiosus, accuratus, sedulus (It. *diligente*; Fr. *attentif, soigneux, diligent*; Hisp. *cuidadoso, despatchado*; Germ. *sich e. Sache besleißigend, aufmerksam, sorgfältig darin, oder in Bezug darauf*; Angl. *attentive, diligent, mindful, heedful, careful, studious, industrious, earnest*).

I.) Proprie usurpator de hominibus. ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Absolute. *Cic.* 5. *Ferr.* 21. 53. Homo navus et industrius, experientissimus ac diligentissimus arator. *Cæs.* apud *Charis.* 1. p. 101. *Putsch.* Neque pro cauto ac diligente se castris continuit. *Quintil.* 1. 4. 24. Nec diligentem cum putare, qui promiscua ostenderit. *Id.* 2. 15. 10. Diligentiores sunt visi sibi. *Id.* 8. 3. 55. Ut a diligenti curiosus distat. — b) Cum Genitivo. *Cic.* *Cæc.* 30. 73. Castissimus vir atque omnis officii diligentissimus. *Nepos Epam.* 3. Adeo veritatis diligens, ut ne joco quidem mentiretur. *Id. Con.* 1. Diligens imperii. *Vellej.* 1. 6. Cujus discipline quamdiu Sparta diligens fuit, excelissima floruit. *Plin.* *Paneg.* 79. Tam diligens temperamenti, ut nec consulis officium princeps, nec principis consul appetere. Alter *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 7. (31). Arboribus utramque sexum esse, diligentissimi nature tradunt. h. e. qui diligentissime scrutantur naturas rerum. *Id.* 32. *ibid.* 3. 13. (26). Sæpius diligentissimus me-

dicinae. *Id.* 25. *ibid.* 2. 3. (5). Mithridates diligentissimus vitæ h. e. servandæ et producendæ. *Quintil.* 9. 4. 77. Diligens compositionis. *Gell.* 4. 11. Vir litterarum veterum diligentissimus. *Id.* 2. 26. et 13. 24. Cicero verborum diligentissimus h. e. magnam adhibens curam in verbis seligendis et usurpandis. Adde *Liv.* 7. 3.; *Nepot. Att.* 1.; *Phædr.* 5. *prol.* 4.; et *Quintil.* 5. 10. 61. et 8. 5. 19. *Fronto Laud. negl.* p. 329. edente *A. Mai.* Texendi araneas diligentiores esse, quam Penelopem ullam, vel Andromacham. — c) Raro admodum cum Dativo. *Cic.* 2. *de republ.* 20. Publicis equis assignandis diligentes. — d) Cum præpositione ad et Accusativo. *Cic.* 1. *Cat.* 8. 19. Quem tu et ad custodiendum te diligentissimum, et ad suspicandum sagacissimum fore putasti. *Id.* 6. *Ferr.* 3. 6. Ut illis benignis usus est ad commodandum, sic ipse diligens fuit ad reportandum. *Quintil.* 1. 1. 7. Diligens ad cætera. — e) Cum præpositione in et Ablativo. *Cic.* 12. *Att.* 33. Et medici assiduitas, et tota domus in omni genere diligens. *Id.* *Amic.* 17. 62. Diligens in rebus omnibus. *Id.* 1. *Divinat.* 42. 94. in ostentis animadvertendis. *Id.* 2. *de republ.* 14. in inquirendis temporibus. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (58). Myron numerosior in arte, quam Polyæletus, et in symmetria diligentior. *Quintil.* 10. 1. 63. Diligens in eloquendo. *Id.* 3. 1. 18. in tradendo Latine. ¶ 2. Specialiter dicitur de eo, qui curam habet rei familiaris, parcus, studiosus, parcam et diligentem appellet. *Plin.* 4. *Ep.* 13. a med. Qui de alieno negligentes, caræ de suo diligentes erunt. *Quintil.* 9. 3. 65. Cum te pro asluto sapientem appelles, pro confidente fortem, pro liberali diligentem. *Sueton. Gramm.* 23. Rei familiaris diligentissimus. Adde *Nepot. Att.* 1.; *Plin.* 2. *Ep.* 6. 1.; et *Capitolin. Anton. Phil.* 5.

II.) Translate ponitur de rebus. *Cic.* 1. *Orat.* 33. 150. Assidua ac diligens scriptura. *Id.* 5. *Att.* 4. extr. Litteras Pomptino de omnibus rebus diligenter dabis. *Veley.* 1. 4. Diligentior ritus patriæ custodia. *Seneca Ep.* 95. ante med. Ne opus quidem adhuc arcti remediis diligentibus. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 6. (45). Si quis id diligenti subtilitate exigit. *Id.* 6. *ibid.* 22. 24. (84). Diligentior notitia. — NB. De nom. propr. *V. ONOM.*

DILIGENTER, adverb. Comp. *Diligentius* et *Sup. Diligentissime*. — Diligenter est cum amore et cura, sedule, accurate, studiose, sollicite; adeoque cum delectu (It. *diligentemente*, *accuratamente*, *con scelta*; Fr. *attentivement*, *soigneusement*, *avec circonspection*; Hisp. *atentadamente*, *cuidadosamente*; Germ. *sorgfältig*, *genau*; Angl. *diligently*, *carefully*, *attentively*, *earnestly*, *with nice distinction*). *Plaut. Capt.* 2. 1. 30. Accurate hoc agatur, docte et diligenter. *Ter. Eun.* 2. 3. 47. Ut diligenter nuncios patri. *Cic.* ad *Planc.* post *Ep.* 16. *Att.* 16. extr. Studiose diligenterque curare aliquid. *Id.* 6. *Fam.* 5. Legere librum diligenter, et diligentissime custodire. *Id.* *Brut.* 22. 86. Multo diligentius melius dixit. *Id.* 1. *Phil.* 15. 38. Benigne ac diligenter audire. *Id.* 1. *Divinat.* 4. 7. Diligenter etiam alque etiam argumenta cum argumentis comparemus. *Id.* 1. *Orat.* 26. 118. Diligenter et prope fastidiose judicare. *Forcellinus* hoc in loco et quatuor proximè sequentibus *diligenter* interpretatus est *cum delectu*. *Id.* 2. *Off.* 15. 9. Sæpe idoneis hominibus indigentibus de re familiari impertitendum, sed diligenter atque moderate; multi enim patrimonia effuderunt, inconsulte largiendo. *Id.* *Brut.* 45. 166. Latine et diligenter loqui. *Id.* 2. *Divinat.* 72. 148. Nec vero (id enim diligenter intelligi volo) superstitioe tollenda religio tollitur. *Varro* 6. *L. L.* 78. *Müll.* His magis promiscue, quam diligenter consuetudo est usa. *Nepos Con.* 5. Diligenter celare. *Id.* *Thrasyb.* 4. agere vigilias. *Id.* *Datam.* 11. notare. *Cæs.* 5. *B. G.* 35. Diligentissime observare præceptum. *Id.* 6. *ibid.* 12. Diligentius cognoscere aliquid. — *Diligenter errare*, apud *Martial.* 7. 31., est graviter errare et quasi data opera. — Ceterum adde Positiv. apud *Cic.* 2. *Off.* 15. 51. et 16. *Att.* 16.; *Cæs.* 2. *B. G.* 5. et 5. *ibid.* 49.; *Nepot. Eumenn.* 9. et *Att.* 18.; *Sueton. Cæs.* 48. et *Gramm.* 4.; et *Quintil.* 12. 3. 3.: Comparat. apud *Cic.* 1. *de republ.* 22.; *Cæs.* 6. *B. G.* 13. et 3. *B. C.* 8.; *Quintil.* 6. 2. 23.; et *Pacat. Paneg. Theod.*

29.: Superl. apud *Cic.* *Amic.* 2. 7. et 2. *de republ.* 34.; *Cæs.* 2. *B. G.* 28.; *Quintil.* 2. 2. 2.; et *Fopiac. Aurel.* 28. et *Car.* 4.

DILIGENTIA, æ, f. 1. studium, cura, sedulitas. Differt ab *opera*, et *cura*, quia *diligentia* ad corpus et ad animum refertur, *cura* ad animum tantum, *opera* ad corpus. Præterea *diligentia* est ejus, qui sponte et cum amore facit; *opera* et *cura* etiam invitæ et coactæ. Denique *diligentia* latius patet et reliqua complectitur. *Cic.* 2. *Orat.* 35. 150. Ars demonstrat (tantum, ubi quæras, atque ubi sit illud, quod studeas invenire: reliqua sunt in cura, attentione animi, cogitatione, vigilantia, assiduitate, labore: complectar uno verbo, quo sæpe jam usi sumus, *diligentia*, qua una virtute omnes virtutes reliquæ continentur. (It. *diligenza*, *accuratezza*; Fr. *soin*, *attention*, *empressement*, *exactitude*, *zèle*; Hisp. *cuidado*, *apresuramiento*, *zelo*; Germ. *d. Aufmerksamkeit*, *Sorgfalt*, *Umsicht*; Angl. *diligence*, *carefulness*, *attention*, *earnestness*). Usurpatur ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Cum pluribus Verbis. *Plaut. Rud.* 3. 5. 40. Curare aliquid magna diligentia. *Id.* *Capt.* 1. 2. 6. asservare. *Ter. Hecyr.* 2. 2. 21. Laches, et diligentiam vestram et benignitatem novi. *Cic.* 1. *Orat.* 61. 260. Impedimenta nature diligentia industriaque superare. *Id.* 1. *Invent.* 39. 70. Magna cum cura et diligentia scribere aliquid. *Id.* 2. *Att.* 15. ad fin. Assiduitas tua et diligentia Terentia est pergrata. *Id.* 10. *Fam.* 1. 3. Ut omne nostrum consilium, studium, officium, operam, laborem, diligentiam ad amplitudinem tuam conferamus. *Id.* *Amic.* 24. 89. Hac in re habenda ratio et diligentia. *Id.* 1. *Off.* 29. 103. Excitanda est animadversio et diligentia, ut ne quid temere agamus. *Id.* *Cæcin.* 2. 5. Præstare fidem et diligentiam. *Id.* *Quinct.* 1. 4. Comparare sibi diligentiam. *Id.* 6. *Fam.* 9. Adhibere diligentiam ad aliquam rem. *Id.* *ibid.* in aliqua re. *Colum.* 3. *R. R.* 4. 3. Alci rei. *Q. Cic. Peili. cons. initio.* Diligentia consequi aliquid. *Brutus* apud *Cic.* 11. *Fam.* 13. sub fin. Nihil de diligentia remittit. *Cæs.* 1. *B. G.* 40. Aut cur de sua virtute, aut de ipsius diligentia desperarent? Adde *eumd.* 3. *ibid.* 25. *Nepos Att.* 13. Potius diligentia, quam pretio parare, non mediocriter est industria. Adde *eumd.* *ibid.* 9. et *Cat.* 3.; *Colum.* 11. *R. R.* 1. 13.; *Sueton. Aug.* 33.; et *Quintil.* 2. 5. 14., 10. 3. 11. et alibi. — b) Jungitur et nonnullis Adjectivis. *Cic.* 2. *Divinat.* 6. 6. et 1. *Off.* 6. 19.; et *Cæs.* 6. *B. G.* 34. magna. *V.* et supra sub *a.* *Quintil.* 10. 1. 113. summa. *Id.* 3. 11. 22. et 12. 1. 6. nimium sollicita. *Id.* 5. 41. 30. inanis. — Hinc aliquando in malam partem sumitur cum addito tamen. *Ter. Andr. prol.* 21. Obscura diligentia. *Plin.* 7. *Ep.* 28. Sinistrum hanc diligentiam ad alios conferant. — c) Cum addita re, cui diligentia adhibetur. — Per Genitivum. *Cic. Topic.* 1. 5. Ut mea diligentia mandatorum tuorum te quoque excitarem. h. e. in mandatis tuis perficiendis. *Id.* 1. *Off.* 39. 138. Diligentia dignitatis. *Id.* 2. *de republ.* 14.; et *Liv.* 7. 3. sacrorum. *Quintil.* 4. 5. 6. divisionis. *Id.* 8. *proæm.* 18. rerum. *Id.* 10. 1. 3. et 10. 3. 27. scribendi. *Id.* 4. 5. 24. partiendi. — Per Præpos. in, erga, circa. *Nepos Att.* 21. Quantum curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim etc. *Quintil.* 4. 2. 117. In verbis summa diligentia. *Id.* 10. 1. 86. Curæ ac diligentia in hoc plus est. *Tac.* 4. *Ann.* 20. Ea prima Tiberio erga pecuniam alienam diligentia fuit. *Quintil.* 1. 8. 15. Circa glossemata non ultima ejus professionis diligentia est. *Id.* 8. 3. 87. Diligentia circa proprietatem significationemque. ¶ 2. Specialiter ponitur pro frugalitate, seu cura servandi rem familiarem. *Cic.* 2. *Off.* 24. 87. Res familiaris conservata diligentia et parimonia. *Id.* 4. *Herenn.* 20. 28. Diligentia comparat divitias. *Id.* *ibid.* 25. 35. Diligentia est accurata conservatio suorum. Adde *Sueton. Galb.* 12. sub fin. — NB. *Forcellinus* hæc quoque addit: Pro amore. *Synnach.* 1. *Ep.* 31. (al. 37.) In amicitia stabili diligentia perseveras. et *Ep.* 35. (al. 41.) Ut in nostri diligentia perseveres. *Al. aliter leg.* Huc quis fortasse trahat illud *Cic. Mur.* 40. 86. Pro mea summa in republicam diligentia. — Videtur etiam sumi pro delectu, discrimine, in illo *Cic. Planc.* 4. 9. Non est consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia. At hæc omnia aut dubia sunt lectionis, aut incertæ interpretationis, ut ex ipsius *Forcellini* verbis

aperte patet, aut saltem facile ad eam significationem referri possunt, quam superiori § 1. exhibuimus.

DILIGO, ligis, lexi, lectum, ligere, a. 3. (di et lego). Part. *Diligens* vide loco suo; *Dilectus* I., II. et in fin.; *Diligendus* II. in fine. — Diligere, a di et lego, quasi sit eligere aliquem e multis, quem benevolentia prosequaris: quod *Cic.* 1. *Fam.* 9. *judicio diligere* dixit (It. *amare*, *stixare*; Fr. *aimer*, *estimer*; Hisp. *amar*, *estimar*; Germ. *heben*, *achten*, *verehren*; Angl. *to love*, *esteem highly*).

I.) Proprie dicitur de personis. — a) Generatim. *Cic. Amic.* 8. 28. Nihil est enim amabilius virtute; nihil, quod magis allicit ad diligendum: quippe quam propter virtutem et probitatem eos etiam, quos nunquam vidimus, quodam modo diligamus. *Id.* *ibid.* 14. 56. Bonos boni diligunt. Adde *eumd.* *ibid.* 20. 74. *Id.* 1. *de republ.* 15. Et ipse hominem diligebam, et patri meo Paulo probatum et carum fuisse cognoveram. *Id.* *Balb.* 26. 59. Diligere aliquem et carum habere. *Id.* 5. *Fam.* 8. Me sicut alterum parentem et observat et diligit. *Id.* 3. *Legg.* 2. 5. Aliquem colere et diligere. *Id.* 1. *Fam.* 9. post init. Eum non solum beneficio, sed amore etiam et perpetuo quodam judicio meo diligebam. *Id.* 1. *Nat. D.* 44. 122. Dil inter se diligunt, et hominibus consulunt, pro diliguntur, ut et in *AMO* observatum est. *Cæs.* 1. *B. C.* 61. Quæ in amicitia manserant (civitates), Pompeji magnis affectis beneficiis eum diligebant. *Virg.* 9. *Æn.* 430. Tantum infelicem nimium dilexit amicum. *Id.* 4. *ibid.* 31. o luce magis dilecta sorori. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 247. Dilecti tibi Virgilius Variusque poetæ. *Id.* 2. *Od.* 20. 7. Dilecte Mæcenas. *Cic. Orat.* 1. 1. Aliquem amice diligere. *Id.* 12. *Att.* 33. mitrifice. *Plin. Paneg.* 84. effusissime. *Curt.* 3. 6. 1. eximia caritate. *Id.* 5. 5. 12. 5. deliter. *Plin.* 2. *Ep.* 13. arcte familiariterque. *Juvenal.* 14. 139. Quantum erat patriæ (amor) Deciorum in pectore, quantum Dilixit Thebas, si Græcia vera, Menæceus. *Val. Flacc.* 7. 208. fas tunc mihi manes Dilexisti viri, tumuloque has reddere curas. *Virg.* 12. *Æn.* 391. Phæbo ante alios dilectus Iapix. *Ovid.* 10. *Met.* 107. puer ante deo dilectus ab illo. *Val. Flacc.* 2. 316. Tunc etiam vates Phæbo dilecta Polyto. Adde *Nepot. Hamilc.* 3., *Dion.* 2., *Att.* 16. et 5., *Epam.* 4. et *Alci.* 7.; *Liv.* 2. 33. et 37. 51.; *Sueton. Cæs.* 67., *Aug.* 57. et *Cal.* 4.; et *Pacat. Paneg. Theod.* 17. — b) Specialiter de amore virorum in mulieres et mulierum in viros. *Plaut. Amph.* 1. 3. 11. Satin' habes, si feminarum nulla est, quam æque diligam? *Virg.* 1. *Æn.* 348. magno misera dilectus amore. *Horat.* *Epod.* 12. 23. Ne foret æquales inter conviva, magis quem Diligeret mulier sua, quam te. Adde *eumd.* 2. *Od.* 4. 18. et 5. 17., et 2. *Ep.* 1. 60.; *Sueton. Cæs.* 50., *Aug.* 62., *Cal.* 24. et *Oth.* 2.; *Juvenal.* 6. 72. et 10. 318.; et *Mamertin. Grat. act.* 24. — Similiter de amore in pueros. *Nepos Pausan.* 4. Quem puerum Pausanias amore venero dilexerat. — c) Item specialiter quem di diligunt est modus bona verba dicendi, quum de florenti statu, et bona valetudine alicujus loquimur, usurpatus. *Plaut. Bacch.* 4. 7. 18. Quem di diligunt, adolescens moritur, dum valet, sentit, sapit, hunc senem etc. *Ter. Andr.* 5. 6. 8. p. Tum de puero. Dave? D. Ah! desine: solas est, quem diligunt dii. *Id.* *Phorm.* 5. 6. 14. Nam sine controversia, a dis solus diligeris, o Antipho. — d) Denique ponitur etiam aliquando de brutis animalibus. *Cic.* 2. *Orat.* 40. 167. Feræ partus suos diligunt. Similiter *Plin.* 10. *Hist. nat.* 42. 59. (118). de picis. Adamant verba, quæ loquantur: nec discent tantum, sed diligunt.

II.) Translate ¶ 1. Generatim usurpatur — a) De amore hominum in res inanimas. *Horat.* 1. *Od.* 30. 1. O Venus regina Cnidi Paphique Sperne dilectam Cypron. *Val. Flacc.* 3. 342. galeam dilectæ cingula regi Injicit. *Id.* 6. 598. Thessalica felices opes dilectæ Phrixo Rura petens. *Sil. It.* 1. 167. Diligere ensem. Similiter *Pallad.* 1. *R. R.* 6. 11. Vitis novella, ut facile incrementum dilecta consequitur; ita interitum celerem, si negligatur, incurrit. h. e. culta maximo studio curaque. — b) De amore hominum in abstracta. *Cic. Prov. cons.* 10. 25. Diligere consilia alicujus in republica. *Id.* *Balb.* 28. 63. alicujus officia observantiamque. *Horat.* 2. *Od.* 10. 6. Auream quisquis mediocritatem Diligit, etc. *Sueton. Nesp.* 2. avix memoria. — c) De

inanimis in inanima. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 18. 30. (74). Montes et valles diligit abies, robur, castaneæ. ¶ 2. Speciatim pro curare cum infinito occurrit apud *Pallad.* 3. *R. R.* 25. 1. Nasci (*pira*) tali solo maxime diligunt, quale vinetis diximus convenire. — *NE.* Pro eligere. *Nepos Att.* 12. Ut potissimum ejus diligenter affinitatem. *Cic. de republ.* (edente *A. Maio*) 12. Lycurgus regem non diligendum duxit, sed habendum qualiscumque is foret. *Utrouque tamen pro diligere rectius legas deligere.* — Pro dividere, ut *Non.* p. 290. 5. *Merc.* docet hisce verbis: Diligere manifestam habet significationem, ut plerumque. Diligit, dividit. *Plaut.* in *Curc.* (a. 3. v. 54.). Clipeatus elephantum ubi machæra diligit. *Titinnius Prælia.* Pernam totam diligit. *At apud Non. ubique pro diligere legendum est dirigere: F. DIRIGO I. 2.* — Ceterum Part. præter. pass., cujus plura superioris exempla retulimus,

Dilectus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Dilector I. et II.*; et *Sup. Dilectissimus I.*

I.) Proprie. *Stat.* 8. *Theb.* 99. Augur Apollineis modo dilectissimus aris. *Id. 2. Silv.* 4. 32. quo tu, Melior dilecte, recluso Numquam solus eras. *Macrobr.* 2. *Somn. Scip.* 1. Luce mihi dilector filii.

II.) Translate. *Claudian.* 3. *Rapt. Pros.* 74. Laurus luco dilector omni. — Hiuc etiam

Dilectus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, ὁ ἐπιμενεός, amasius. *Sueton.* *Aug.* 98. Unus ex dilectis.

DILŌGLĀ, æ, f. 1. δῖλογια, figura, cum ambiguum dictum duas res significat: a δῖς bis et λόγος sermo. *Pseudo-Ascon.* ad *Cic. 2. Ferr.* 9. 26. p. 139. *Bait.*

DILŌPHOS, i, m. et f. 2., ut *Forcellinus* effert; et rectius

DILŌPHOS, a, on, adject. διλοφος, duplicem, seu bipartitam cristam habens. *Capelli* 2. p. 22. Sed dilophon (lege dilophon) alitem, quæ sit oscinum mitior, in certaminis tentamenta (*Mercurius*) pulsabat, nempe gallum gallinæum, qui, quod ejus canu quisque ad negotia peragenda excitatur, apte Mercurio lucrorum potenti consecratur. *V. Fulgent.* 1. *Mythol.* 21. et *Albric.* 6.

DILŌRICĀTUS, a, um. *F. voc. seq.*

DILŌRICO, as, ōtam, are, a. 1. (dis et lorica). Part. *Diloricatus.* — Diloricare proprie est loricam ante pectus diducere, et translate vestem aperire, lazare, solvere. *Cic. 2. Orat.* 28. 124. Diloricare tunicam, et cicatrices adversas ostendere. *Apul.* 7. *Met.* Diloricatis statim pannulis, in medium profudit duo millia aureorum, et 6. *ibid.* Involat eam, vestemque plurifariam diloricat.

DILŌRIS, e, adject. duo lora habens: vox hybrida a Græco δῖς bis, et Latino lorum. *Tunicæ dilores* sunt virgatis similes, quæ duo lora, seu segmenta lorum referentia interta habent, quemadmodum *clavate,* quæ clavos: *Monolores* eadem dictæ, quæ unum tantum habent adsumtum lorum, a μόνος solus: *Trilores* quæ tria: *Pentelores* quæ quinque, a πέντε quinque. *Vopisc. Aurel.* 46. Paragaudas vestes ipse primus militibus dedit, cum ante non nisi rectas purpureas accepissent: et quidem aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis, et usque ad pentelores, quales hodie lineæ sunt. *F. ibi* plura disseverent *Salmas.*; et adde *Vopisc. Bonos.* 15.

DILŪCRO, es, ere, n. 2. (dis et luceo) idem quod lucere, seu distincte lucere: sed occurrit translate tantum, et est apparere, clare videri. *Liv.* 8. 27. Dilucere fraus cepit. Adde *eumd.* 25. 29. *Id.* 3. 16. Dilucere res magis patribus atque consulibus. *Id.* 25. 29. *extr.* Dilucere id quod erat, cepit. *Gell.* 7. 10. Per quod satis dilucet, hanc captionem dici posse. *Id.* 15. 8. *sub fin.* Tum denique et emolumentum ejus in animo tuo dilucebit.

DILŪCESCO, lūcescis, luxi, lūcescere, n. 3. *inchoat.* a diluceo, distincte lucere incipio; et fere refertur ad lucem dei.

I.) Proprie. — a) Personal. *Lucret.* 5. 175. An, credo, in tenebris vita ac mærore jacebat, Donec diluxit rerum genitalis origo? *Horat.* 1. *Ep.* 4. 13. Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. (Alii leg. *tibi diluxisse.* *V. dicta ad litteram D.*) *Gell.* 3. 2. Eo die, qui post eam noctem diluxerit. — b) Imperson. *dilucescit* est lux incipit, dies oritur. *Cic.* 3. *Cat.* 3. 6. Ad me cum jam dilucesceret, deducatur. *Liv.* 36. 24. Jam dilucescebat, cum signum consul dedit.

II.) Translate. *Cic.* 12. *Phil.* 2. 5. Discussa est illa caligo, quam paulo ante dixi: diluxit, patet, videremus omnia.

DILŪCIDĀTĪO, ōnis, f. 3. illustratio. *Cassiod.* *Complex.* 1. ad *Corinth.* 6. Quando in judicio Dei cuncta sint posita, ubi actus omnium manifesta dilucidatione cognoscitur. *Id. de anim.* 19. a. med. Ut ad animæ dilucidationem hæc supputatio adhiberetur.

DILŪCIDĒ, adverb. *Comp. Dilucidu.* I. et II.; *Sup. Dilucidissime II.* — Dilucide est lucide, clare, perspicue.

I.) Proprie. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 3. 12. (48). Succina flagrant dilucidius diutiusque.

II.) Translate est aperte, plane. *Ter. Phorm.* 2. 3. 52. Dilucide expedire. *Cic. 2. Herenn.* 20. 31. Dilucide intelligere. *Id. 4. Acad.* (2. pr.) 14. 44. et *Quintil.* 8. 6. 52. Dilucide perspicere. Rursus *Cic. Fatin.* 15. 37. Lex dilucide vetat. *Id. Orat.* 23. 79. Dilucide planeque dicere. *Id. 1. Divinat.* 51. 117. Aliquid explicare dilucide. *Liv.* 37. 47. Dilucide docere. *Cels.* 2. 4. Latius et dilucidius Asclepiades præcepit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 28. 68. (274). Dilucide atque perspicue. *Quintil.* 8. 6. 52. Dilucide judicare. *Gell.* 1. 10. Dilucide fabulari. et 11. 16. demonstrare. *Augustin.* ad *Hieronym.* *Ep.* 29. 2. Dilucidissime convincere.

DILŪCIDĪTAS, ōtis, f. 3. idem ac dilucidatio. *Boeth. Aristot. Topic.* 1. 14. p. 671. Utile ipsum quidem, quod quotupliciter dicitur, considerasse, ad diluciditatem autem maxime quis sciet, quid ponatur, manifesto factu quotupliciter dicitur. *Id. ibid.* 8. 2. p. 725. Ad diluciditatem autem exempla et similitudines afferendum.

DILŪCIDŌ, as, avi, are, a. 1. (dis et lucidus). Part. *Dilucidandus.* — Dilucido est illustrare: et translate planum facio, declaro. *Cic. 3. Herenn.* 4. 8. Rei dilucidandæ causa dolum appellavimus. *Cassiod. Instit. div. lit.* 26. Quod forsitan priores nostri in commentis suis minime dilucidaverunt.

DILŪCIDĪBŪM, i, n. *F. voc. seq. in fin.*

DILŪCIDĪŪS, a, um, adject. *Comp. Dilucidior II.* — Dilucidus est lucidus, perspicuus.

I.) Proprie. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 18. (70). Smaragdum in sole dilucidi ac liquidum.

II.) Translate est planus, apertus. *Cic. 3. Fin.* 1. 3. Dilucida oratio. *Id. Orat.* 5. 20. Omnia docere et dilucidiora facere. *Id. 1. Invent.* 20. 29. Dilucidis verbis uti. *Id. 2. Herenn.* 2. 3. Simplex et dilucida expositio. *Quintil.* 8. *proem.* 26. verba. *Id.* 11. 1. 53. et 5. 14. 33. sermo. *Id.* 9. 2. 44. descriptio. *Id.* 11. 3. 33. pronuntiatio. Adde *eumd.* *ibid.* 7. 3. 2. et 7. 1. 6. *Gell.* 2. 26. Color dilucidior. *Priscian.* 1. p. 535. *Futsch.* Tibi ergo hoc opus devoce, ut te comite, quasi sole, dilucidius crescat. — Hinc

Dilucidum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est idem quod diluculum apud *Boeth. Aristot. Topic.* 7. 4. p. 714. Nam primo dilucido facto, et reliqua quodammodo dilucida sunt. *Mendum tamen esse videtur.*

DILŪCŪLAT, abat, impers. dilucescit. *Gell.* 2. 29. Die crastini, ubi primum diluculabit. *Id.* 7. 1. Priusquam dilucularet.

DILŪCŪLO, *F. voc. seq.*

DILŪCŪLŪM, i, n. 2. (dis et lux) prima lux diei, aurora, crepusculum matutinum. — a) In sexto casu (nam in aliis rarum est). *Plaut. Amph.* 2. 2. 111. Abs te abii hinc hodie cum diluculo. *Cic. Rosc. Am.* 7. 19. Primo diluculo nuncios Amerium venit. *Sueton. Vitell.* 15. Primo diluculo. — Duplex est, inquit *Censorin.* de *die nat.* 24. primum, cum, sole nondum orto, jam lucet: secundum, quod et mane vocatur, cum lux videtur solis. Præter *Censorin.* etiam *Macrobr.* 1. *Satur.* 3. ad *fin.* habet *diluculum* in recto casu. — b) Absolute in sexto adverbii vicem præstat. *Cic.* 16. *Att.* 13. Cum ante lucem surrexissem, venissemque diluculo ad pontem, etc. — c) In plur. num. *Fronto 1. ad Antonin. Imp.* 5. (edente iterum *A. Mai*). Tu me ad pristinum illum mensuram luciscentis amoris tui revocas, et jubas matutina dilucula lucere meridie.

DILŪCŪM, ti, n. 2. intermissio et dilatio ludi. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 47. Displicet iste locus, clamo, et diludia posco. Ubi *Aconon:* Diludia tempora sunt, quæ gladiatoribus conceduntur, ut intra quinque dies pugnent. Hæc ille, cui si fides est habenda,

translate *Horat.* pro quacumque ludorum intermissione posuit.

DILŪMBĀTUS. F. DELUMBĀTUS.

DILŪŌ, ūbis, ūdi, ūtum, ūtere, a. 3. (dis et luo). Part. *Diluens I.* 1. et 2.; *Dilutus I.* 1., 2. et in *fin.*; *Diluentum II.* 2. — Diluere est idem quod luere, h. e. lavare, eluere, lavando mædificare, lavando auferre, abstergere, purgare (It. *lavare, bagnare, levar via lavando;* *Fr. laver, détremper, dissoudre;* *Hisp. lavar, limpiar con agua, remojar, empapar, embeber, disolver;* *Germ. auseinanderwaschen, spülen, abwaschen, auflösen;* *Angl. to wash, wash off or away, cleanse, purify*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu et generatim. *Cæs.* 3. *B. C.* 10. Supra lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres diluere possent. *Virg. I. G.* 325. ruit arduus æther, Et pluvia ingenti sata læta hominque labores Diluit. *Furius Antias* apud *Gell.* 18. 11. Sanguine diluitur tellus. *Curt.* 8. 10. Terra humore diluta considit. *Catull.* 99. 7. multis diluta labella guttis. h. e. saliva aspersa. *Cl. Val. Flacc.* 3. 556. artus et pectora sudor Diluerat. *Petron. Satyr.* 136. Diluere vulnus curis aceto. *Cl. Caton. R. R.* 69. *Scribon. Compos.* 24. Diluere ulcus ovi albore. *Pallad.* 6. *R. R.* 8. 2. Si in mediis terris pascimus, aqua cælestis cum sale paululum decocta sub dio debeat pecorum tonsa et uncta membra diluere. *Id.* 12. *ibid.* 22. 5. Legis olivas ex arbore nigras et compositas maria diluis. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 42. (91). Qui fucus aqua deprehenditur, diluente facticium colorem. *Ovid.* 4. *Pont.* 10. 62. Caruleus vit est diluiturque color. *Gell.* 17. 15. Helleboro alvum diluere. ¶ 2. Latiori sensu et speciatim est miscere, temperare; diciturque fere de lis, quæ humore addito solvantur, liquefunt et macerantur. *Lucret.* 6. 929. dilutaque contra Cum tuimur misceri absinthii, tangit amaror. Adde *eumd.* 4. 224. *Liv.* 40. 4. ad *fin.* Diluere venenum. *Martial.* 1. 107. Dilui bibis unciam Falerni. h. e. aqua mixti. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 15. mella diluta Falerno. *Virg.* 1. *G.* 344. Cui tu lacta favos et milti dilue Baccho. Rursus *Horat.* 2. *Sat.* 3. 241. aceto Diluit insignem baccam. *Cels.* 5. 20. Diluere medicamentum aceto. Adde *Curt.* 3. 6. 8.; et *Plin.* 35. *Hist. nat.* 16. 56. (194). *Scribon. Compos.* 247. medicamentum ex aqua. *Colum.* 6. *R. R.* 4. 2. rutam cum mero. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 8. 38. (60). Diluitur circæa in vino. *Id.* 32. *ibid.* 9. 30. (93). Conchæ dilutæ in vini sextariis duobus. *Id.* 30. *ibid.* 14. 43. (124). Fimum marinum aqua pluvia dilutum. *Id.* 25. *ibid.* 12. 91. (143). Diluere aliquid in pastillos. *Id.* 15. *ibid.* 17. 18. (64). Diluentes cretam. *Pers.* 5. 100. Diluere helleborum. h. e. potandum præparare.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ducta a superiori paragr. 1., diluere est discutere. *Sil. It.* 5. 57. Diluerat nebulas Titan. h. e. discusserat. Huc referri potest et illud *Plin.* 31. *Hist. nat.* 4. 29. (52). Mutant saporem (amniun) et influentes rivi, victique diluuntur. h. e. majore aquarum copia superati, gustum suum amittunt. ¶ 2. Sepius moralî significatione de malis dicitur ac præcipue de criminibus et est refellere, refutare. — a) Generatim. *Cic.* 1. *Invent.* 42. 78. Reprehensio est, per quam argumentando aliorum confirmatio diluitur, aut infirmatur, aut elevatur. *Id. Rosc. Am.* 15. 42. Ego res tam leves qua ratione infirmem ac diluam, reperire non possum. *Quintil.* 9. 2. 80. Confirmare id ipsa defensione, quod diluendum est. *Gell.* 12. 12. Cicero id, quod infirmari non poterat, urbano facetoque dicto diluit. *Id.* 2. 7. Refutare ac diluere aliquid. *Id.* 18. 13. Diluere ac refellere sophisma. — b) Speciatim diluere crimen est purgare, refellere, criminibus respondendo et accusationibus refutando. *Cic.* *Mil.* 27. 72. Si nollem ita diluere crimen, ut dilui, tamen etc. *Id. Cæc.* 15. 35. Quæ (crimina) tu — aut diluas oportet et falsa esse doceas. *Id.* 6. *Ferr.* 20. 43. Dilue sane crimen hoc Calidianum, dum ego tabulas aspiciere possim. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 30. 77. et *Brut.* 80. 278. *Liv.* 4. 14. Serviliusque causam dicendam esse proponeret, crimenque, a Minucio delatum ad senatum, diluendum. Adde *eumd.* 45. 10. *Curt.* 3. 6. 11. Crimen parricidii, quod mihi objectum est, tua salus diluit. Adde *eumd.* 7. 1. 31. et 7. 2. 12. *Plin.* 2. *Ep.* 11. Commune crimen ab utroque defendi, et, si dilui non posset, in utroque punire. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 9. 32.; et *Quintil.* 9.

2. 53. Similiter *Quintil.* 4. 2. 26. Causæ crimine faciles ad diluendum. *Id. ibid.* et 9. 2. 93. Objecta diluere. Et *Ovid. 2. Amor.* 2. 37. Tu contra obiectiens, quæ tuto diluat ætas, In verum falso crimine donec fidem. *Id. Remed. am.* 695. Nec peccata referre diluat: ipse favebis, Ut melior causa causa sit illa tua. Ceterum *Drakenborg. ad Liv. loc. cit.* 4. 14. multis disserit, utrum hoc sensu *deluere*, an *diluere* scribendum sit. — c) Item et de abstractis dicitur pro minuere, auferre, abstergere. *Cic. 3. Tusc.* 16. 34. Quæ cogitatio molestias omnes extenuat et diluit. *Propert.* 3. 15. 6. Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo. *Ovid. 1. Art. am.* 238. Cura fugit, multo diluiturque mero. *Id. Heroid.* 19. 14. Diluitur posito serior hora mero. h. e. tedium more abstergetur. *Sueton. Vesp.* 23. Diluere invidiam aliqua cavillatione. *Seneca Ep.* 29. auctoritatem. h. e. minuere. *Quintil.* 11. 1. 52. vires affectuum. h. e. infirmare, extenuare. *Val. Mar.* 9. 2. 1. memoriam. h. e. delere. *Spartian. Carac.* 8. facinus. Et *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 22. quis vos lustrare valebit Oceanus? tantum crimen quæ diluat ætas? Similiter *Gell.* 20. 1. post med. Injuriæ rare pauco diluere. h. e. solve-re, satisfacere. *Forcellinus* hunc locum singulari peragr. distinxit. ¶ 3. Item pro dissolvere, hoc est declarare, explicare. *Plaut. Rud.* 4. 4. 64. Abstine maledictis, et mihi, quod rogavi, dilue. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superius exempla retulimos.

Dilutus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Dilutior* I. et II.; et Sup. *Dilutissimus* I.

I.) Proprie, et quidem speciatim (V. DILUO I. 2.) dilutus est mixtus, temperatus. *Cels.* 1. 3. Aqua, vel certe diluta potione esse contentus. (cui potio meraca opponitur *ibid. paulo post.*) *Id. ibid. ad fin.* Vinum dilutus pueris, senibus meracius. et mor. Potio quam dilutissima. V. et *Dilutum*, s, infra. — Sic pro liquido. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 8. 44. (95). Garum ad colorem mulsi veteris, adeoque dilutam suavitatem, ut bibi possit. — Similiter *dilutus color* dicitur, qui velut aqua adhibita, minus intensus est. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 22. 46. (92). Rubor dilutus. *Id. 37. ibid.* 9. 41. (125). Fulgor dilutus in hyacintho. *Id. ibid.* 9. 40. (122). Amethystus dilutus. *Pers.* 4. 14. Dilutas queritur geminet quod fistula guttas. *Cels.* 2. 6. Urina diluta. — Similiter odor dilutus est tenuis, levis, remissus: cui opponitur acutus, gravis. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 28. 33. (110). Malls odor est acutus, persicis dilutus.

II.) Translate. ¶ 1. *Dilutum* de homine, qui vino madet, dixit *Auson. Epist. præfata Græpho* (quod est *Edyll.* 11.). Sed tu quoque hoc ipsum paullo hilarior et dilutior lege: namque injurium est, de poeta male sobrio lectorem abstemium judicare. ¶ 2. Metaphorâ sumpta a coloribus (V. *Dilutus* sub I.), ponitur pro claro, evidente. *Ammian.* 20. 3. Et si contigua lisdem juncturis præstrinxerint spatia, dilutior erit (solis) defectus. ¶ 3. Denique pro remisso, levi, parum austeritatis habente dixit *Gell.* 20. 1. Nonne tibi quoque videtur nimis esse dilutum, quod ita de injuria puniendâ scriptum est? — NB. Translate non dilutus homo, apud *Senec.* 1. *Benef.* 13., est non imminutus, non obsolefactus vulgardo. Al. tamen rectius leg. *delutum* sine partic. non. — Hinc etiam

Dilutum, s, n. 2. absolute, substantivorum more, est liquidum illud, in quo aliquid dilutum et maceratum fuit. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 7. 28. (46). Bibitur et madefacti absinthii dilutum. — Et generatim pro liquido *Cels.* 2. 29. Alrum inovent tepida, dulcia, plingua, elixa, jurentata, salsa, diluta.

DILUTE, advrb. diluendo, lavando. *Macrob.* 7. *Saturn.* 13. Sordidatum pallium in mari dilute lavi. *Plerique alii*, et quidem rectius leg. diuine. — Comp. *Dilutius* certa lectione habet *Cic. fragm.* apud *Ammian.* 15. 12. 4. Gallos post hæc dilutius esse poturos. h. e. minus acriter; sive, ut alii putant, vinum aqua miscendo. Porro si vinum subaudias, dilutius erit adjectivum: V. *Dilutus* sub I. in fine v. DILUO.

DILUTUS, a, um. V. DILUO.

DILUVIALIS, e, adject. ad diluvium pertinens. *Solin.* 9. Quas solas (montium altitudines) diluvialis abruptio inaccessas reliquit. *Capell.* 8. p. 274. Post diluvialis constraactionis concursum.

DILUVIES, ei, f. 5. idem quod diluvium. inundatio. *Horat.* 4. *Od.* 14. 27. Ausus horrendam cultis

Diluvium trinitatur agris. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 26. 40.; *Lucret.* 6. 291.; et *Plin.* 9. *Hist. nat.* 4. 3. (8).

DILUVIO, as, are, a. 1. diluvie, seu aquarum inundatione obruere. *Lucret.* 5. 387. Tantum suppetant omnes, utroque minantur Omnia diluere et alto surgite ponti.

DILUVIO, ðnis, f. 3. diluvium. *Censorin. de die nat.* 18. a med. Κατακλιση; quom nostri diluvionem vocant. Adde *Tertull. Anim.* 46.

DILUVIUM, ii, n. 2. inundatio aquarum ab immodicis imbribus, marisque, aut fluviorum incrementis terras operiens: a diluo, lavo.

I.) Proprie. *Virg.* 12. *Æn.* 205. si tellurem effundat in undas Diluvium miscens, cœlumve in tartara solvat. *Seneca 3. Quæst. nat.* 39. Ut conflagrationi et diluvio tempus assignet. *Plin.* 8. *Ep.* 17. Hic assidue tempestates et crebra diluvia. *Juvenal.* 6. 411. Diluvio magna arva teneri. Adde *Flor.* 4. 2. 3. *Mamertin. Paneg. ad Maximian.* 7. Diluvia Rheni. — Diluvii universalis descriptionem habes apud *Ovid.* 1. *Met. a vers.* 262. et *Senecam* 3. *Quæst. nat.* 27. et 29. Ejusdem mentio fit his verbis apud *Tertull. Pall.* 2. Mutavit et totus orbis aliquando aquis omnibus obitus: adhuc maris conchæ et buccinæ peregrinantur in montibus, cupientes Platoni probare etiam ardua fuisse.

II.) Translate. *Virg.* 7. *Æn.* 228. Diluvio ex illo diversa per æquora vecti. h. e. vastitate et excidio Trojæ. *Flor.* 4. 2. Cæsaris furor aque Pompeii Urbem, Italiam, gentes, quodam quasi diluvio et inflammatione corrigit. *Val. Flacc.* 6. 394. Diluvio tali, paribusque Ariasmenus urget Ercididis. h. e. numero atque impetu copiarum suarum et carruum falctorum. *Pacat. Paneg. Theod.* 3. 3. Barbaris nationibus Romano nomini velut diluvio quodam superfusus.

DIMACHÆ, ærum, m. plur. 1. δῆμαχαι, oi, genus equitum apud Macedonas, qui gravi armatura instructi, cum opus erat, etiam pedites pugnabant, ut qui apud nos dragoni appellantur: a δῆς bis, et μάχη pugna, quasi duplicem pugnam ineuntes. *Curt.* 5. 13. 8. V. *Salmas. ad Vopisc. Car.* 19. et *cf. Val. Flacc.* 6. 160. et seqq.

DIMACHÆRUS, i, m. 2. δῆμαχαιρος, gladiator, qui duobis ensibus in pugna utitur. V. *Lipsium Saturn.* 1. 2. c. 12. *Inscript.* apud *Murat.* 613. 3., quæ est apud *Orell.* 2581. D. M. ET MEMORIAE AETERNAE HYLATIS DYMACHÆRO (lege dimachæro), SIVE ASSIDARIO (lege essederio) PUGNARVM VII. Vide vocem præced., et RUDIS.

DIMADĒO, es, a. 2. vel rectius

DIMADĒSCO, mādeseis, mādūi, mādescere, n. 3. idem quod madesco, aut valde madesco. *Lucan.* 6. 478. Solibus et nullis Scythicæ, cum bruma rigeret, Dimadueri nives h. e. solutæ sunt et diffluxere.

DIMANO, as, are, n. 1. (dis et mano) diversæ, sive diversim mano, diffusor. *Catull.* 51. 8. tenuis sub ortus flamma dimanat. h. e. ignis amoris permanat.

DIMENSIO, ðnis, f. 3. actus dimetiendi, mensura. I.) Proprie. *Cic.* 1. *Tusc.* 24. 57. Dimensio quadrati.

II.) Improprie. *Quintil.* 9. 4. 46. Dimensio vocum. *Id.* 48. 52. 85. versuum.

DIMENSTRŪUS vel dimenstruus, a, um, adject. bimenstruus. Occurrit, si sana est lectio, in *Cod. Theod.* 11. 5. 3. Per dimenstruum tempus.

DIMENSUS, a, um. V. DIMETIOR.

DIMERSUS, a, um, particip. ab inusit. *dimergo*, demersus. *Tertull. Cult. fem.* 13. Extare inter dimersos. Rectius tamen leges demersos.

DIMETER vel dimetrus, tra, trum, adject., qui duo diversa significat, scilicet

A) Aut est Græca vox δῆμετρος (V. BIMETER) et est duo habens metra. *Sidon.* 9. *Ep.* 13. in *carmin.* Opus editum tenemus, Dimetra quod arte texens, etc. *Diomed.* 3. p. 506. *Putsch.* Dimeter versus. — Scribitur et dimetrus in nominat. *Terentian. de metr.* p. 2437. *Putsch.* Nec non dimetrus ex trimetro redditur.

B) Aut est vox hybrida, ex particula dis, quæ divisionem seu dimidium significat, et metrum; hoc est dimidium versus, sive hemistichium. *Mar. Victorin.* 1. p. 2498. *Putsch.* His quidam adiungunt stichum, id est versum, sub hujusmodi differentia, ut sit versus qui excedit dimetrum, unde et hemistichium: colon autem et comma intra dimetrum.

DIMETIENS vel demetiens. V. voc. seq. in fin.

DIMĒTIOR, mētris, mēnsus sum, mētrī, dep. 4. (dis et metior). Part. *Dimetiens* in fin.; *Dimensus* sub b., c. et in fin. — Dimetior est metior, mensuram capio, adeoque metiendi dispono (It. *misurare*, *misurando distribuire*; Fr. *mesurer*; Hisp. *medir*; Germ. *etwas messen nach der Entfernung seiner Theile, ausmessen*; Angl. *to measure*). Usurpatur — a) Active. *Cic. Senect.* 14. 49. Studium dimetiendi cæli atque terræ. *Id. ibid.* 17. 59. Mirari solertiam ejus, a quo essent illa dimensa atque descripta; et ei Cyrum respondisse: atqui ego omnia ista sum dimensus, etc. *Id. Orat.* 43. 147. Dimetiri et dinumerare syllabas. *Virg.* 12. *Æn.* 116. Campum ad certamen Dimensi Ratulique viri Teuerique parabant. *Quintil.* 12. 11. 10. Dimetiri mundum. Adde *eumd.* 9. 4. 112. *Sueton. Cal.* 21. Ad dimetiendum opus. *Id. Ner.* 49. Dimensus ad corporis sui modulum. — b) Passive. *Cic. Senect.* 17. 59. A quo essent illa dimensa. V. integrum locum superius sub a. *Virg.* 1. *G.* 231. certis dimensus partibus orbis Per duodena regit mundi sol aureus astra. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Tigna dimensa ad altitudinem fluminis. *Plin.* 4. *Ep.* 30. 2. Dimensis momentis. *Vitrue.* 3. 3. Columnæ altitudo dimetiatur in partes duodecim. Adde *eumd.* 5. 9.; et *Quintil.* 8. *proem.* 27. et 9. 4. 27. — c) Part. præter. pass., cujus exempla superius attulimus sub b.

Dimensus, a, um, occurrit etiam apud *Virg.* 2. *G.* 254. Omnia sint paribus numeris dimensa varum. Adde *Cæs.* 2. *B. G.* 19. — Hinc

Dimensus, i, n. 2. absolute, substantivorum more. *Spartian. Hadrian.* 7. sub fin. Senatoribus plerisque in diem vitæ suæ dimensus sine dilatione præstitit. Adde *Pacat. Paneg. Theod.* 13.; et V. *Demensus*, i, in fin. v. DEMETIOR.

Dimetiens vel *demetiens*, entis, 3. subaudi *hænea*, absolute, substantivorum more, est diametros medium circulum recta secans. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 23. 21. (86). et (87).

DIMĒTITUS. V. DEMETITUS.

DIMĒTO, as, avi, atum, are, a. 1. metas, seu fines describo, dimetior. *Cic.* 2. *Nat. D.* 43. 110. Atque ita dimetata signa sunt, ut in totis descriptionibus divina solertia appareat. *Al. leg.* demetata, alii demetata. *Id. ibid.* 62. 155. Siderum cursus dimetati. *Hic quoque eadem est lectionis varietas.* *Liv.* 8. 38. Tum dictator postquam sine magno incommodo progressum non potest, eum ipsum, in quo constiterat, locum castris dimetari jussit.

DIMĒTRIA, æ, f. 1. carmen ex iambis dimetris compositum. *Auson. Epist.* 16. 104. Volucripes dimetria. V. TRIMETRIUS.

DIMĒCATIO, ðnis, f. 3. actus dimicandi, prælium, pugna, certamen; adeoque discrimen, periculum, quod prælio subitur (It. *battaglia*, *combattimento*, *pericolo nel combattere*; Fr. *combat*, *bataille*; Hisp. *combate*, *batalla*; Germ. *der Kampf*, *bes. der heftige*; Angl. *a fight*, *skirmish*, *struggle*).

I.) Proprie. — a) Sine addito; et quidem — In singulari numero. *Cæs.* 3. *B. C.* 111. Longe matrem ea res attulit dimicationem. *Auct. B. G.* 8. 18. Nullam dimicationem recusare. *Id. ibid.* 11. Oppugnare castra dimicatione perniciosa. *Auct. B. Alex.* 25. Dimicatio maritima. *Liv.* 2. 13. Subsecunda dimicatio toties, quot conjurati superessent. *Sueton. Aug.* 17. In serum dimicatione protracta. *Id. ibid.* 10. In media dimicatione. Adde *Liv.* 25. 6., 31. 35. et 22. 32.; *Curt.* 9. 1. 1.; *Sueton. Domit.* 6. et *Frontin.* 2. *Strateg.* 2. 9. — In plur. numero. *Cæs.* 7. *B. G.* 86. Omnium superiorum dimicationum fructum in eo die docet consistere. Adde *Auct. B. Alex.* 11. 3.; et *Frontin.* 1. *Strateg.* 11. 12. — b) Cum Genitivo. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 1. § 5. Nullas insidias hostium, nullam prælii dimicationem pertimescimus. *Liv.* 1. 38. Dimicatio universæ rei. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 5. 4. (18). Dimicationem deorum et gigantum castravit Phidias.

II.) Translate dicitur de quacumque contentione et discrimine. — a) Sine addito. *Cic.* 2. *Fam.* 6. 5. Quanto opere mihi esset in hac petitione Milonis omni non modo contentione, sed etiam dimicatione elaborandum. *Id. Orat.* 13. 42. Jam in aciem dimicationemque veniamus. *Quintil.* 5. 7. 3. Ingens dimicatio est. Adde *eumd.* 6. 4. 4. et 8. 3. 13.; et *Liv.* 10. 24. — b) Cum Genitivo. *Cic. Sull.* 28. 77. In extremo discrimine ac dimicatione fortunæ

descrere aliquem. *Id. Planc.* 32. 77. Nullas sibi illo neque contentiones, neque inimicitias, neque vitæ dimicationes pro me defugiendas putavit. *Id. Rabir. perduell.* 2. 5. In tanta dimicatione capitis, famæ fortunarumque omnium. *Id. Prov. cons.* 9. 23. Subvenire impendentibus periculis cum dimicatione capitis.

DIMICO, micas, micævi vel micæi, micatum, micare, n. 1. (dis et mico). Præter. *dimicavi* est *Nepotis, Cæsaris, Velleji*, etc.; alterum *dimicui* habet *Ovid.* 2. *Amor.* 13. 28. Hac tibi sit pugna dimicuisse satis. — Part. *Dimicans* II.; *Dimicaturus* I. — Dimicare est præliari, pugnare, certare, contendere: a *dis* et *mico*, quia sicut micando digitis controversæ dirimi solent, ita micando fulgentibus gladiis, qua ratione *cernere ferro* dixit *Virg.* V. **CERNO** (It. *combattere, far battaglia*; Fr. *combattre, lutter, se battre*; Hisp. *combatir, pelear*; Germ. *mit geschwungenen, leuchtenden Waffen kämpfen, streiten*; Angl. *to fight, skirmish, encounter, contend, struggle*).

I.) Proprie. — 1°) Generatim de prælio inter duos populos vel inter duas partes. — a) Cum additis armis, acie, etc. *Cæs.* 1. *B. C.* 20. Tantaque inter eos dissensio extitit, ut manum conserere atque armis dimicare conarentur. *Nepos Militiad.* 1. Dimicare armis cum aliquo. *Liv.* 2. 49. ad fin. acie cum hoste. *Cæs.* 7. *B. G.* 64. in acie. *Id.* 5. *ibid.* 16. et 7. *ibid.* 6. et 3. *B. C.* 43. prælio. *Sic.* Cic. 2. *Nat. D.* 2. 6. Quom Postumius dictator cum Manilio Tusculano prælio dimicaret. *Auct. B. Alex.* 28. Dimicare navibus in flumine. *Nepos Eumen.* 3. equitatu. *Id. Militiad.* 4. exiguis copiis. — b) Absolute. *Cæs.* 3. *B. G.* 24. Se tuto dimicaturus existimabant. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 17., 6. *ibid.* 7. et 5. *ibid.* 49. *Sueton.* *Cæs.* 60. Nec nisi tempore extremo ad dimicandum cunctantior factus est. *Nepos Militiad.* 4. et *Reg.* 3.; et *Justin.* 6. 1. 2. Dimicare adversus aliquem. *Curt.* 7. 4. ad fin. virilium. *Cæs.* 5. *B. G.* 16. magno cum periculo. *Auct. B. Alex.* 48. magno periculo. *Auct. B. G.* 8. 29. cum summa contentione. *Cæs.* 5. *B. G.* 47. iniquo loco. *Curt.* 4. 4. 11. ex turre. *Cf. eumd.* 7. 6. 3. — Et addita causa. *Cic.* 4. *Tusc.* 19. 43. Convenit dimicare pro legibus, pro libertate, pro patria. *Curt.* 4. 3. 19. et 4. 7. 33. pro imperio. *Nepos Hann.* 8. de summa imperii. *Curt.* 4. 14. 1. de victoria. *Vellej.* 2. 85. in ruinam orbis terrarum. — Latiori sensu est bellum facere. *Nepos Agesth.* 2. Satis esse in Asia, quam in Europa dimicare. *Flor.* 2. 17. In Hispania prope ducentos per annos dimicatum est. — c) Cum Accusativo. *Colum.* 9. *R. R.* 9. 7. de apibus. Sin autem aciem dimicantem notaveris, duces seditionum interficere curabis. *Schneider.* tamen et alii leg. acie. — d) Passive impersonaliter. — Cum additis. *Cæs.* 3. *B. C.* 63. Duplicem eo loco fecerat vallum, ut si accipit prælio dimicaretur, posset resisti. *Id.* 1. *ibid.* 41. Cæsar, ubi cognovit per Afranium stare, quo minus prælio dimicaretur etc. *Justin.* 2. 7. 7. Dimicari armis prope usque interitum. — Absolute. *Cæs.* 5. *B. G.* 16. Toto hoc in genere pugnae quam sub oculis omnium ac pro castris dimicaretur. Adde *eumd.* 3. *C. 85.* *Cic.* 1. *Off.* 13. 38. Cum Latinis de imperio dimicabatur. *Nepos Themist.* 3. In terra dimicari inagis placebat. Adde *eumd.* *Eumen.* 10. *Vellej.* 2. 85. 4. Desperata victoria dimicabatur in mortem. *h. e.* ut morentur quidem, at non inulti. Adde *Curt.* 4. 14. 1. et 5. 3. 9.; et *Sueton.* *Domit.* 6. — e) Cum Nominativo rei. *Plin.* 7. *Hist. nat. præcem.* (5). Leonum fortis inter se non dimicat, serpentium morsus non petit serpentes. — 2°) Speciatim de gladiatorum pugnis. *Sueton.* *Cæs.* 26. Gladiatores notos, sicuti infestis spectatoribus dimicarent, vi rapiendos reservandosque mandabat. Adde *eumd.* *ibid.* 39., *Cal.* 27. et 30. et *Claud.* 21.

II.) Translate. — 1°) Generatim — a) Ponitur pro contendere. *Liv.* 6. 40. a med. Inter dimicantes competitorum. *Cic.* 2. *Fin.* 17. 56. Sic vester sapiens magno aliquo envolvemento comotus, cum animi causa, si opus fuerit, dimicabit. *Alit.* ut *Orell.*, leg. animi causa. — b) Sæpius de periculo ponitur, et est discrimen subire. *Nepos Timoth.* 4. Dimicare de fama. *h. e.* iudicio contendere pro fama servanda. *Cic. Arch.* 10. 23. et 11. 29. de vita, gloriæ causa. *Id.* 1. *Off.* 24. 83. de vite. *Cf. Liv.* 21. 26. *Rursus Cic. Sext.* 1. 1. de capite, de fama, de civitate. *Pompejus* ad *Domit.* apud *Cic.* 8. *Att.* 13. d. Ne-

que eorum militum voluntati satis confido, ut de omnibus fortunis reipublicæ dimicem. *Liv.* 6. 40. De repulsa dimicare. *h. e.* repulsa discipline. subire. *Id.* 2. 12. a med. In hoc discrimen accingere, ut in singulas horas capite dimices tuo. *Cic. Divin.* in *Q. Cretil.* 28. 72. Quos ut incolumes tueri possimus, omni ratione crit dimicandum. — 2°) Speciatim metaphorâ a gladiatoribus sumptâ *Tertull. Pudic.* 6. Ad hanc jam lineam dimicabit nostra congressio. Adde *eumd.* 1. *advers. Marcion.* 7.

DIMIDIATIM, adverb. pro media parte. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 167. Sed procellunt se, et procumbunt in mensam, dimidiatim dum appetant. Ita legit *Turnebus* l. 7. *Adversus.* c. 6., sed communius ac rectius legitur *dimidiati*.

DIMIDIATIO, ðnis, f. 3. divisio in duas partes æquales. *Tertull.* 1. *advers. Marcion.* 21. Dimidiatio salutis.

DIMIDIATUS, a, um. V. DIMIDIO.

DIMIDIATUS, atis, f. 3. dimidium. *Pompejus Comm. art. Donat.* 4. n. 8. p. 63. Sescupla est, quotiens altera pars alteram non duplo vincit, sed dimidiatæ dupli. Adde *Sergium* in *Donat.* in *Anal. gramm.* p. 412. *Eikenf.* *Sic Boeth. Aristot. Analyt. pr.* 1. 26. p. 489. Erunt autem et conclusiones dimidiatæ propositionum. *Id. Music.* 3. 1. p. 1417. Sed (*arbitratur*), sicut semitoniam dicuntur, ita esse dimidiatæ tonorum.

DIMIDIO, as, atum, are, a. 1. (*dimidium*) medium divido, in duas æquas partes divido. — a) Apud optimos Scriptores occurrit tantum Part. præter. pass. *Dimidiatus*; de quo ad rem *Varro* apud *Gell.* 3. 14. Dimidiatum nisi ipsum, quod divisum est, dici haud convenit; dimidium — quæ ex dimidiato pars altera est. *Cato* apud *Gell.* l. c. Homines defoderunt in terram dimidiatos. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 167. Hospites procellunt se, et procumbunt dimidiati, dum appetant. *h. e.* convivæ inhiantes toto corpore in epulas mensæ appositæ procumbunt. V. DIMIDIATIM. *Cato* apud *Plin.* 16. *Hist. nat.* 39. 75. (194). Luna dimidiata. *Ennius* apud *Gell.* l. c. Porcus dimidiatus. *Plaut. Men.* 1. 2. 45. dies. *Cic.* 4. *Ferr.* 52. 129. Eximunt ex anno unum dimidiatumque mensem. *Id.* 5. *Tusc.* 23. 66. Versiculi dimidiati. *Sueton.* *Tib.* 34. aprum. *Cæs.* apud *Sueton.* *Ter.* 4. O dimidiatæ Menander. *h. e.* ipse *Terentius*: quia dimidiata parte, *h. e.* puritate et suavitate sermonis Menandrum æquasse creditus est; altera dimidia, *h. e.* vi comica inferior est habitus. *Capitolin. Pertin.* 12. Dimidiata lactucæ. — b) Ceterum occurrit *dimidias* apud *Tertull. Car. Christ.* 5. Quid dimidias mendacio Christum? totus veritas fuit. Et *dimidiet* apud *Vet. Poetam* in *Anthol. Lat.* T. 2. p. 595. *Burnmann.* Zeleris nimium cur mea, Marcie, Tamquam si percas, limina, nescio, Quom sis proximum una velut domu, Et nostros paries dimidiet lares.

Homonym. *Dimidiatum*, et *dimidium* hoc differunt, quod illud dicitur de re in duas partes divisa: hoc de parte altera rei ipsius bifariam divisæ. *Varro* loc. cit. Dimidiatum ergo nisi ipsum quod divisum est, dici haud convenit: dimidium vero est, non quod ipsum dimidiatum est, sed quæ ex dimidiato pars altera est. Cum igitur partem libri dimidiatam legisse volumus dicere, aut partem dimidiam fabulæ audisse, si *dimidiam fabulam*, aut *dimidium librum* dicimus, peccamus. Totum enim ipsum quod dimidiatum atque divisum est, *dimidium* dicitur. Hæc et alia multa in eandem sententiam ex *Varrone* docet *Gell.* loc. cit. Sunt tamen contra hæc exempla non una. V. DIMIDIUS.

DIMIDIUM, ii, n. 2. V. voc. seq. in fin.

DIMIDIUS, a, um, adject. (dis et medius) per medium divisus, medius, dimidiatus (It. *dimezzato, mezzo*; Fr. *dem*; Hisp. *medio*; Germ. *in der Mitte getheilt, halb*; Angl. *halved, divided into two equal parts, half*). Dimidius — a) Fere ab optimis auctoribus cum *pars* conjungitur. *Plaut. Curc.* 3. 77. Dimidiam partem nationum usque omnium subegit solus intra viginti dies. Adde *eumd.* *Rud.* 4. 4. 76. *Lucret.* 1. 611. Quippe ubi dimidia partis pars semper habebit Dimidiam partem, nec res perfiniet ulla. Adde *eumd.* 5. 710. *Cic.* 2. *Nat. D.* 40. 103. Luna est major, quam dimidia pars terræ. *Id.* 13. *Fam.* 29. 4. Testamento heres ex parte dimidia et tertia est Capito. *Cæs.* 3. *B. C.* 101. Dimidia parti classis præerat Sulpicius, dimidia Pomponius. Adde

eumd. 6. *B. G.* 31. *Curt.* 8. 8. 10. Veni enim in Asiam, non ut funditus everterem gentes, nec ut dimidiam partem terrarum solitudinem facerem. *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 43. At nunc, ut peream, quoniam caret illa periclo, Dimidia certe parte superstes ero. Adde *Sall. Jug.* 64.; et *Sueton.* *Cæs.* 42., *Aug.* 101. et *Tib.* 23. — b) Quomodo *dimidius* a *dimidiatus* differat, in voce DIMIDIO ad fin. dictum est. Illud tamen discrimen non ab omnibus est observatum scriptoribus, iis præsertim, qui post auream ætatem fuere. *Dimidiatus* enim in locis mox citandis dicendum fuit ex sententia *Varronis*, vel *dimidium* cum Genitivo, *dimidium clepsydæ, dimidium formæ, etc. Nepos Eumen.* 9. Dimidium spatium. *Munil.* 3. 393. annus. *Juvenal.* 8. 4. Dimidios Curios. *Id.* 13. 95. crus. *Id.* 15. 5. Memnone. *Id.* 14. 132. sihu-ro. *Plin.* 6. *Ep.* 2. clepsydæ. Alter *Plin.* 2. *Hist. nat.* 59. 60. (150). Dimidia circuli forma. *Martial.* 2. 37. nullus. — c) *Dimidio labro basi* dare apud *Martial.* 2. 10. et 22. est summis tantum labris basiare; Itali dicunt a *flor di labbro*. — d) *Dimidius*, quom de status sermo est, effugiem indicat hominis umbilico tenus, quam Itali *busto* vocant. *Martial.* 11. 19. Vix est dimidio locus Priapo. Huc etiam pertinet jocus *Ciceronis*, qui, teste *Macrob.* 2. *Saturn.* 3., quom vidisset clipeatam imaginem Quinti fratris ingentibus lineamentis usque pectus ex more pictam, (erat enim Quintus ipse staturæ parvæ) ait: Frater meus dimidius major est quam totus. — e) De natis ex promiscuis plebis patrumque connubiis, *Liv.* 4. 2. Ut, qui natus sit, ignoret, ejus sanguinis, quorum sacrorum sit; dimidius patrum sit, dimidius plebis, ne secum quidem ipse concors. — Hinc

Dimidia, *is*, f. 1. subaudi *pars*, absolute, substantivorum more, occurrit tantum apud *Plin.* 26. *Hist. nat.* 12. 73. (120). Verbenaca decocta in aqua ad dimidias. *h. e.* usque ad dimidium. — Sæpius

Dimidium, *ii*, n. 2. absolute, substantivorum more usurpatum, et est pars altera alicujus rei in duas æquales divisæ (It. *la metà*; Fr. *la moitié*; Hisp. *la mitad*; Germ. *die Hälfte*; Angl. *the half*). Occurrit — a) Cum addito Genitivo rei. *Lucilius* apud *Gell.* 3. 14. Dimidium boræ. *Plaut. Amph.* 5. 1. 73. boni. *Id. Aulul.* 4. 12. obsonii. *Id. Bacch.* 5. 2. 67. auri. *Cato R. R.* 108. acetabuli. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 4. pecuniæ. *Id.* 2. *Orat.* 86. 352. Sc dimidium ejus, quod pactus esset, pro eo carmine datum. *Liv.* 35. 1. Vix dimidium militum, quam quod acceperat, successoris tradidit. *Horat.* 1. *Od.* 3. 8. Et serves animæ dimidium meæ. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 72. (150). Cicer nigrum cum gallæ dimidio tritum. — b) Absolute. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 85. cn. Eo ego nescio quantum attulerit, verum haud permultum attulit. n. Etiam dimidium censæ? cn. Non edepol scio. *Id. Pers.* 1. 2. 17. Sed legirupam qui damnet, det in publicum dimidium. *Cf. eumd.* *Pseud.* 4. 7. 68. Dare alicui dimidium de præda. *Sic Quintil.* 5. 10. 105. Dimidium ex eo, quod debebant. — c) Sæpiissime occurrit Ablat. *dimidio* cura Comparativo. *Plaut. Asin.* 2. 4. 35. lz. Dromo mercedem retulit? lz. Dimidio minus opinor. *Cic. Dom.* 44. 115. Emit donum prope dimidio carius, quam æstinabat. *Id.* 13. *Att.* 29. Dimidio minoris constabit. *Id.* 9. *ibid.* 9. Recte non credis de numero militum: ipso dimidio plus scripsit Clodia. *Id. Flacc.* 20. 46. Habebat rhetor iste discipulos, quos dimidio redderet stultiore, quam acceperat. Adde *eumd.* 5. *Ferr.* 33. 77. *Cæs.* 5. *B. G.* 13. Hibernia dimidio minor, quam Britannia. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 318. Dimidio major. *Curt.* 4. 9. 3. Dimidio major exercitus. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 16. Dimidio maturius. *Juvenal.* 14. 200. pares quod vendere possis Pluris dimidio. — Et sine Compar. *Quintil.* 1. 10. 42. Jugi mensuram ducentos et quadraginta longitudinis pedes esse, dimidioque in latitudinem patere. — d) *ἡμισιον* est illud *Plaut. Pseud.* 1. 5. 37. Bonus animus in mala re dimidium est mali. — Proverb. est illud *Horat.* 1. *Ep.* 2. 40. Dimidiam facti, qui cœpit, habet. *Itali dicunt*: chi ben comincia è alla metà dell'opre. *Sic Auson. Epigr.* 81. Dimidium facti est cœpisse. *Forcellinus* affert etiam proverb. Græcum, quo mediocritas laudatur: *ἡμισιον πᾶντος*, *h. e.* dimidium plus toto.

DIMINORO, as, etc. V. DEMINORO.

DIMINŪO, minūdis, minūdere, a. 3. (dis et minuo) in varias partes minuere, comminuere, *h. e.* frange-

re, secare. *Lucret.* 1. 607. Unde neque avelli quidquam, neque diminui jam Concedit natura reservans semina rebus. *Plaut. Men.* 2. 2. 30. Illi homini diminuum caput. *h. e.* in frusta concidam. Adde *eumd.* *Most.* 1. 3. 109; et *Ter. Eun.* 4. 7. 33. Eodem sensu *Ter. Adelph.* 4. 2. 32. Diminutivum tibi quidem jam cerebrum. — Ceterum *V. DEMINUO.*

DIMINUTIO, ōnis, f. 3. pro *diminutio* legitur tantum apud *Hygin. fab.* 30. ed. *A. Mai.* in *Auct. Class. T. 3.* p. 13. Ceterum *V. DEMINUTIO.*

DIMINUTIVĒ. *V. DEMINUTIVE.*

DIMINUTIVUS, a, um. *V. DEMINUTIVUS.*

DIMINUCTUS, a, um. *V. DEMINUCTUS* in *DEMINUO.*

DIMISSIO, ōnis, f. 3. actus dimittendi. ¶ 1. Generatim est actus aliquem hęc illuc mittendi. *Cic. 6. Parad.* 2. 46. Dimissiones libertorum ad fenerandas diripiendasque provincias. — *Dimissio sanguinis*, h. e. detractio, legitur apud *Gell.* 10. 8. in *lemma*.te. ¶ 2. Speciatim est actus, quo abeundi copia datur. *Cic. 7. Ferr.* 33. 86. Propter dimissionem propugnatorum atque remigum.

DIMISSOR, ōris, m. 3. qui dimittit; et translate qui veniam dat. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 10. *sub init.* Dimissorem peccatorum Christum recognoscit. Adde *Augustin. serm.* 23. ex *Hom.* 50. 4.

DIMISSORĒ litteræ, inquit *Modestin. Dig.* 50. 16. 106., sunt, quæ vulgo apostoli dicuntur, quod per eas causa ad eum, qui appellatus est, dimittitur. Adde *Dig.* 49. 6. 1.; et *V. APOSTOLUS.*

DIMISSUS, a, um. *V. DIMITTO.*

DIMISSUS, us, m. 4. dimissio: quod apud Latinos in usu fuerit, ostendunt illa *Charisii* verba 2. p. 170. *Putsch.* Inter adverbia, quidam hæc posuerunt, quæ etiam apud veteres observata sunt, *translati*, *dimissui*, *receptui*, *ostentui*, etc. Hinc *Madvig.* hanc vocem legit in *Cic. Rosc. Am.* 5. 11. Omnes hanc questionem te prætor e manifestis maleficiis cotidianoque sanguine dimissui sperant futuram. *Orell. leg. remissius; alii aliter.*

DIMITTO, mittis, mīsi, missum, mittere, a. 3. (dis et mitto). Part. *Dimittens* II. 3.; *Dimissus* I. 1. et in omnibus fere paragr.; *Dimissurus* I. 1.; *Dimittendus* II. 2. — Dimittere est in diversas partes mittere (It. *mandare e in diverse parti, spedire*; Fr. *envoyer de divers cōtes, envoyer dans toutes les sens, dépêcher*; Hisp. *enviar en todas partes, por todas partes*; Germ. *auseinanderschicken, fortschicken, nach verschiedenen Seiten hin, weg-schicken*; Angl. *to send different ways, send off or away, dis patch*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu seu generatim est in diversas partes mittere. a) Cum Accusativo personæ, aut rei, quæ dimittitur. *Lucret.* 6. 494. Nunc age, quo pacto pluvius concreascit in altis Nubibus humor, et in terras dimissus ut imber Decidat, expediam. *Cic. Quinct.* 6. 25. Nævius pueros circum amicos dimittit. *Cæs. 3. B. C. 42.* Dimittere litteras circum municipia. Cf. *Sueton. Aug.* 49. *Cæs. 4. B. G. 19.* et 34. nuncios in omnes partes. *Id. 5. ibid.* 49. speculatores in omnes partes. Cf. *Ovid. 3. Met.* 381. aciem (oculorum) partes dimisit in omnes. Rursus *Cæs. 3. B. G. 7.* præfectos in finitimas civitates. *Sall. Cat.* 28. Mallium Fæsulæ, Septimium in agrum Picenum, Julium in Apulliam dimisit. *Liv.* 37. 45. Dimittere milites in hiberna. *Id.* 38. 1. litteras passim in alias urbes. *Id.* 27. 10. Allas naves in propinquos portus se dimissurum. *Cæs. 5. B. G. 39.* nuncios ad Centrones. *Id.* 3. *B. C. 102.* Nuncios dimissi ad eos, qui etc. *Id.* 3. *ibid.* 79. Ut pluribus dimissi itineribus a Cæsare ad Domitium, a Domitio ad Cæsarem, nulla ratione iter conficere possent. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 52.; et *Sueton. Cæs. 4. Cæs. 3. B. C. 79.* Dimittere litteras per provincias. *Sueton. Galb.* 10. edicta per provincias. *Plin. 4. Ep. 7.* Librum in exemplaria transcriptum mille, per totam Italiam dimisit. *Virg. 1. Æn.* 580. per littora certos Dimittam, et Lybie iustrare extrema jubebo. *Cæs. 3. B. G. 23.* Dimittere legatos quoquoersus. *Id. 5. ibid.* 45. litteras alicui. *h. e.* alicui perferendas. *Id.* 7. *ibid.* 38. nuncios tota civitate. *Id.* 1. *B. C. 80.* Equites dimissi pabulandi causa. Adde *Sueton. Cæs. 81.* Rursus *Cæs. 7. B. G. 71.* Dimittere equitatum ab se. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 31. et alibi; et *Sueton. Aug.* 64. — *NB.* Apud *Ovid.* 2. *Met.* 310. imbres dimittere cælo. alii rectius leg. demittere. — b) Sine Accusativo. *Liv.* 29. 37. Per pro-

vincias dimiserunt censores, ut civium Romanorum in exercitiis, quantus ubique esset, referretur numerus. *Cæs. 6. B. G. 43.* Cæsar, ad vexandos rursus hostes profectus, magno coacto numero ex finitimis civitatibus, in omnes partes dimittit. *Id.* 3. *B. C. 112.* Quibus est rebus effectum, ut tuto frumentum auxiliæ navibus ad eum supportari possent: dimisit enim circum omnes propinquas regiones; atque inde auxilia evocavit. *Curt.* 4. 11. 22. Dimissi nuncios etc. Adde *eumd.* 7. 11. 13. ¶ 2. Latiori sensu, seu speciatim pro abire permitto usurpatur de pluribus, sive de conventu senatus aut populi, de exercitu, de convivis et similibus; in quibus particula dis vim suam retinet. *Plaut. Rud.* 4. 8. 15. Dimittere delectum. *Cæs. 3. B. G. 18.* Non prius duces ex concilio dimittunt, quam ab his sit concessum etc. *Cic. 6. Ferr.* 65. 146. Dimittere senatum. *Cæs. 1. B. G. 18.* et 31. et 2. *ibid.* 32.; et *Cic. 2. Legg.* 12. 31. et 4. *Ferr.* 30. 73. Dimittere concilium. *Sall. Cat.* 21. conventum. *Liv.* 21. 54. prætorium. *V. Drakenborg* ad *h. l. Cæs. 1. B. G. 2.* et 11.; *Justin.* 2. 4. 15.; *Fellej.* 2. 52. 4.; et *Sueton. Cæs. 29.* et 70. et *Aug.* 24. et 99. legiones. *Sueton. Cæs. 16.* lictores. *Liv.* 38. 29.; *Sueton. Aug.* 76.; et *Tac.* 15. *Ann.* 30. convivium. ¶ 3. Item speciatim pro abire permitto usurpatur etiam de singulis, aut de pluribus, quæ tamen tamquam totidem unius corporis partes putentur: qua significatione plurimos eosque varios habet usus. *Plaut. Rud.* 3. 5. 10. Verum, senex, si te unquam in urbe offendero, numquam hercle quisquam me lenonem dixerit, si non te ludos pessimos dimisero. *h. e.* nisi te pessime iudicatum dimisero. *Cic. Orat.* 28. 100. Manu si prehendissem, ne ipse quidem sua eloquentia mihi persuasisset, ut se dimitterem. *Id.* 12. *Att.* 18. Discendentem te non sine magno dolore dimittam. *Id.* 1. *Orat.* 28. 126. Non patiebatur eos, quos iudicabat non posse oratores evadere, operam apud se perdere dimittebatque. *h. e.* abire jubebat. *Sic Id. Sull.* 20. 57. Familiarissimum suum ab se dimittere et mandare in ultimas terras. *Id.* 3. *ad Q. fr.* 9. *sub fin.* Ciceronem dimitto a me, ut magistris ne abducam. *Nepos Att.* 3. Aliquem ab se numquam dimittere. *Sueton. Oth.* 10. Ab amplexu et osculo suo dimisit omnes. Adde *eumd.* *Tib.* 63. et 66. — Similiter dicitur *febris, dolor hominem dimittere*, quum desinit. *Cels.* 2. 7. et 4. 22. — *Cæs. 1. B. C. 21.* Dimittere milites in oppidum. *Justin.* 3. 6. 3. milites a bello. *Sic Cæs. 3. B. C. 4.* Milites veterani dimissi ab imperatoribus. Eodem sensu *Cic. Pis.* 20. 47. Dimittere exercitum. et § 49. familiam. *Curt.* 4. 1. 35. Qui (prætor), quamquam plerosque militum ad regem dimiserat; tamen, barbaris spretis, in aciem suos eduxit. Adde *eumd.* 9. 7. 10. Sic figurate *Cic. 6. Acad.* (2. pr.) 4. 11. Philosophia, quæ nunc prope dimissa revocatur. *Ph. Quintil.* 11. 2. 44. Memoria tamquam dimissa discedit. *Curt.* 6. 7. 16. Ab hoc sermone dimissus Nicomachus etc. *Cic. Orat.* 30. 105. Demosthenem totum diligentissime cognovisti, neque eum dimittis e manibus. *h. e.* Demosthenis orationes. *Cæs. 1. B. C. 64.* Totis vero castris milites conturbari, et dolere, hostem ex manibus dimitti, bellum necessario longius duci. *Virg. 10. Æn.* 366. Aspera quis natura loci dimittere quando Suasit equos. *h. e.* ab equis descendere et peditem more pugnare. *Sic Sueton. Cæs. 60.* Ancipiti prælio equos dimittebat, et in primis suum, quo major permanendi necessitas imponeretur, auxilio fugæ excepto. At ad fugam capiendam *Cæs. 3. B. C. 69.* Quum Cæsar signa fugientium manu prehenderet, et consistere juberet, alii, dimissis equis, eundem cursum conficerent; alii etc. (Contra *Id.* 2. *ibid.* 34. Quorum impetum equites hostium non tulerunt; sed, admissis equis, ad suos refugerunt. *h. e.* quum equos ascendissent). *Nepos Themist.* 7.; et *Frontin.* 1. *Strateg.* 1. 62. Dimittere legatos. *Liv.* 4. 52. legationes. Cf. *eumd.* 38. 13.; et *Curt.* 7. 0. 2. et 4. 2. 6. *Sueton. Aug.* 97. Tiberium. *Id.* *Tit.* 8. aliquid sine spe. *Cic. Fat.* 4. 7. Posidonium, sicut æquum est, cum bona gratia dimittamus. *Id.* *Orat.* 10. 34. Ut eos ipsos, quos contra statuas, æquos placatosque dimittas. *Nepos Hann.* 3. Cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi victum dimisit. *Id.* *ibid.* 4. Cum Scipione decernit: saucium ac fugatum dimittit. *Sall. Cat.* 51. Dimittere aliquem impunitum. *Sueton. Domit.* 11. securum hilaremque. Cf. *eumd.* *Ver.* 2.

et *Aug.* 26. *Cæs. 1. B. C. 23.*; et *Justin.* 7. 6. 6. incolums. *Fellej.* 2. 74. 4. involotum. *Capitolin. Maxim. duob.* 11. privatum. — Similiter *dimittere debitorem* est debitum ei remittendo ab omere solvendi liberare. *Ulp. Dig.* 50. 9. 4. Ambitiosa decreta decurionum rescindi debent, sive aliquem debitorem dimiserint, sive largiti sint. Neque aliter *Papinian. Dig.* 38. 1. 41. Libertus dimissus obligatione operarum. *h. e.* liberatus, obligari desinit. — *Dimittere creditores* apud *JCIOS* est, soluta pecunia illi debita, dimittere, uno verbo solvere. *Papinian. Dig.* 31. 73. Si proprios creditores ex ea pecunia dimiserit. *Scaevola ibid.* 32. 36. Dimissus creditor. *h. e.* cui pecunia debita persoluta fuit. Adde *Plin.* 2. *Ep.* 4. 2. — *Quintil.* 5. 7. 21. Est oratoris suspectum testem, quum prodest, dimittere. *Justin.* 11. 11. 5. Olympiadem repudio dimiserat. *Id.* 39. 3. 3. Utorem divortio dimittere. *Sueton. Aug.* 82. Coegit prægnantem uxorem dimittere. Adde *eumd.* *ibid.* 63. et 69., *Cæs. 1., Ner.* 35., *Domit.* 8. et *Tib.* 7. et 35. *Id.* *Tib.* 49. Femina dimissa e matrimonio. — Absolute sine Accusativo. *Quintil.* 11. 3. 86. His (manibus) vocamus, dimittimus, etc. Adde *Plaut. Trin.* 4. 2. 106.; et *Juvenal.* 1. 125. ¶ 4. Speciatim dimittere est aliquem magistratum, vel officio privare. *Sueton. Claud.* 11. Quum decurias rerum actu expungeret, eum qui dissimulata vacatione quam beneficio liberorum habebat, responderat, ut cupidum iudicandi dimisit. Adde *eumd.* *Cal.* 14.; et *Lamprid. Alex. Sev.* 52. ¶ 5. Apud serioris ævi scriptores ponitur etiam pro relinquere. *Lamprid. Elagab.* 30. Facultates dimisse. *h. e.* post mortem relictas. *Capitolin. Ver.* 9. Dimittere Lucium in urbe. *Pallad.* 9. *R. R.* 5. 3. Majores (raphant) fieri creduntur, si sublatis omnibus foliis, et solo tenui caule dimisso, sæpe terris operiantur. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 7. 2. et 3. *ibid.* 9. 9.

II.) Translate. ¶ 1. Dimittere est sacre, ut quis vel quid in diversa feratur, penetret, vel etiam mittatur. *Ovid.* 8. *Met.* 188. ignotas animum dimittit in artes. *V. Bach* ad *h. l. Val. Flacc.* 1. 396. *de apibus.* dum plenas nectare cellas Pandit, et in dulcem reges dimittit Hymetton. *Seneca Ep.* 31. *c. med.* In populos nominis dimissa notitia. *Sil. It.* 7. 257. murmura venti Dimittunt. *Quintil.* 11. 3. 81. Vocem tantum altera parte (labra) dimittunt. *Sil. It.* 12. 406. Dimittere tela in ventos. *Val. Flacc.* 5. 692. noctem Olympo. — *NB.* Illa quoque a *Forcellino* afferuntur. *Ovid.* 12. *Met.* 491. ferrum capulo tenus dimisit in armos. *Id.* 4. *Pont.* 16. 51. extinctos ferrum dimittit in artus. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 6. 17. (62). Manus in ferventem aquam dimittere. *Cic. 7. Att.* 12. Dimittere se penitus in causam. *Sueton. Rhet.* 6. In comparationem alicujus dimittere. *At in his omnibus locis, ut monet ipse Forcell., alii et quidem rectius leg. demittere.* — Et in varias partes emittere. *Lucret.* 3. 340. Non enim (corpus), ut humor aquæ dimittit sæpe vaporem. *Id.* 6. 841. Rarescit quia terra calore, et semina, si qua Forte vaporis habet, prope dimittit in auras. *Id.* 2. 924. Quod si forte suum dimittunt corpora sensum, Atque alium capiunt, etc. *Id.* 5. 757. Solque suos etiam dimittere languidus ignes Tempore cur certo nequeat, etc. *h. e.* diffundere. *Id.* 5. 669. florescunt tempore certo Arbusta, et certo dimittunt tempore florem. Similiter *Pallad.* 2. *R. R.* 19. Et ubi diu ferbuerint (baccæ), olei, quod ex se dimiserint, undam etc. *Id.* 3. *ibid.* 25. 12. *de liquamine ex piris.* Suspensæ eæ carnes liquorem dimittunt saporis jucundii. *Est qui legit demittunt.* Item *Varro* 2. *R. R.* 1. 23. Dimitti sanguinem, maxime e capite. Adde *Gell.* 10. 8.; et *V. DIMISSIO.* ¶ 2. Dimittere est etiam sponte aliquid omittere, non arripere; et occurrit præcipue de occasione, et animi affectibus. *Cæs. 1. B. C. 26.* Itæ sæpius rem frustra tentatam (h. e. pacem) Cæsar aliquando dimittendam sibi iudicabat, et de bello agendum. *Id.* 7. *B. G.* 52. Exploratum victoriam dimittere. *Nepos Militad.* 3. A fortuna datam occasionem liberandæ Græciæ dimittere. Adde *Cæs. 5. B. G. 57.* et 3. *B. C. 25.* *Curt.* 4. 4. 1. Maximarum rerum dimissa opportunitas. *Cic. 2. Orat.* 21. 89. Dimittere tempus. *Cæs. 3. B. C. 97.* rei gerendæ facultatem. *Id.* 1. *ibid.* 73. spem. *Id.* 1. *ibid.* 26. condiciones pacis. *Nepos Timol.* 2. imperium. *Id. Hann.* 12. vitam alieno arbitrio. *Lucret.* 3. 397.; et *Martial.* 1. 78. animam. *Val. Flacc.* 6. 19. exu-

vias. *Id.* 8. 104. moras. *Juvenal.* 5. 20. ligulas. *Tac.* 3. *Hist.* 55. His tributa dimittere, alios immunitatibus juvare. *Plin.* 9. *Ep.* 18. 2. priora debitoribus. *Val. Flacc.* 7. 240. timorem. *Id.* 5. 173. Vota dimissa retentare. *Cic. Planc.* 39. 94. Libertatem neque dimisi unquam, neque dimittam. *Id.* 4. *Ferr.* 30. 74. Si dimisisset eo tempore questionem, post illis adhibitis, quos ablegarat, absolutum iri Sopatrum videbat. *Id. Rosc. Am.* 5. 11. Omnes hanc questionem te prætor, manifestis maleficiis cotidianoque sanguine dimissam, sperant futuram. *Id. legit Klotz; alii aliter.* *Id.* 3. *Off.* 26. 99. Sed dimittamus fabulas et externa: ad rem factam nostramque veniamus. *Id. cum veterib. editionibus* Forcellianus: at Orellius: leg. omittamus. *Id.* 9. *Fam.* 1. 2. Dimittere usum librorum. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 96. Qui semel aspexit, quantum dimissa potitis præstant, mature redeat repetatque relicta. *Cic. Cæcinn.* 26. 75. Dimittere patrimonium. *Virg.* 11. *Æn.* 706. et *Sil. It.* 7. 108. fugam. *Cic.* 14. *Att.* 11. Non dimitto istam curam. *Tac. Dial. de orat.* 3.; et *Sueton. Tib.* 11. curam. *Liv.* 30. 3. Dimittere curam ex animo. *At plerique leg.* mittere. *Cæs.* 3. *B. C.* 73. oppugnationem et dimittendi esse dominum. *Id. Amic.* 21. 76. Dimittere amicitias. *Id.* 9. *Fam.* 12. Cælum et terras vim suam, si tibi ita conveniat, dimittere. *Id.* 13. *Phil.* 1. 2. Si quid de summa gravitate Pompejus, multum de cupiditate Cæsar dimisisset. *Id. Forcellinus cum veter. editionibus:* at Orell. legit remississet. Sic corrigendum videtur et apud *Senec.* 1. *Controv. prorem.* Dimittere (lege remittere) se. h. e. remittere animum et ab opere laxare. *Sueton. Cal.* 35. Matrimonia contraxerit turpius, an dimiserit, non est facile discernere. *Quintil.* 11. 2. 24. Dimittere auctionem. *Id.* 3. 11. 16. Causam in aliquam rem dimitti, quæ non sit propria questionis. *Id.* 12. 7. 6. item. *Sil. It.* 10. 330. Martem. h. e. prællum. *Ovid.* 11. *Met.* 446. cursus. *Cæs.* 1. *B. C.* 8. Cæsarum quoque pro sua dignitate debere studium et iracundiam suam republicæ dimittere. *Id.* 6. *B. G.* 37. fortunam. *Liv.* 33. 33. ludos. *Tac.* 3. *Hist.* 36. Præterita, instantia, futura pari oblivione dimiserat. *Fellej.* 2. 52. Neque prius, neque antiquius quidquam habuit, quam omnes partes (militari et verbo et consuetudine utar) dimitteret. h. e. missas faceret, deponeret, odium partium ex animo eieceret, factiones oblivisceretur: militare verbum est *dimitto*, quæ significat missionem dare militibus, quum vel bello, vel stipendiis exactis, domum dimittuntur. ¶ 3. Item dicitur de locis, possessionibus, armis etc., et est alteri cedere, relinquere, sed iniquo animo ac per vim. *Cæs.* 1. *B. C.* 44. Ipsi autem suos ordines servare, neque ab signis discedere, neque sine gravi causa eum locum, quem reperant, dimitti censuerant oportere. *Id.* 5. *B. G.* 18. Ut hostes impetum legionum atque equitum sustinere non possent, ripasque dimitterent. *Auct. B. G.* 8. 5. Devicti complura oppida dimiserant. *Ovid.* 13. *Met.* 226. Dimittere Trojam. *Justin.* 38. 5. 6. Phrygiam. *Seneca Ep.* 66. sub fin. Succisus poplitibus in genua se excepit, nec arma dimisit. Sic *Lucan.* 3. 367. dimissis degener armis. Similiter *Plin.* 13. *Hist. nat.* 10. 19. (64). Ibi et prunus Egyptia, — maturescens bruma, nec folia dimittens. *Cæs.* 3. *B. C.* 69. Dimittere signa ex metu. *Id.* 6. *B. G.* 11. principatum. *Lucan.* 9. 290. sumpta et dimissa potestas. *Liv.* 40. 43. provinciam. *Sueton. Cæs.* 18. extr. Coactus est triumphum, ne consulatu excluderetur, dimittere. *Val. Flacc.* 5. 540. decus belli. *Cæs.* 6. *B. G.* 8. prædam. ¶ 4. Pro liberare hæc a *Forcellino* afferuntur. *Paul. Dig.* 48. 19. 31. Ad bestias damnatos favore populi præsidem dimittere non debent. *Id. ibid.* 3. 10. Ne quis receptam custodiam sine causa dimittat. *Petron. Satyr.* 13. Fortuna me a turpissima suspitione dimiserat. *Cajus Dig.* 1. 7. 28. Dimittere filium potestate. h. e. potestate patria liberare. *Al. leg. de potestate.* Hæc tamen omnia commode ad superiora referri possunt.

DIMOERUS, a, on, adject. διμοερος, duas partes habens. *Mar. Victorin.* p. 2610. *Putsch.* Quod metrum vocatur dimæron epicum, ideo quod duas pedes heroos accipiat, dactylum, spondeum. Quidam pentasyllabon epodon dixerunt a numero syllabarum; alii trimæron epicum: est pars tertia epicæ versus, ut *Arna virumque cano, Trojæ qui terruit*

urbem. Ita *Gaisford*; at *Putsch.* dimetron et trimetron. Adde p. 2616., ubi eadem lectionis varietas.

DIMOTUS, a, um. *V. voc. seq.*
DIMŌVĒO, mōves, mōvi, mōtum; mōvere, a. 2. (dis et moveo). Part. *Dimotus* I. 1. et II. 1.; *Dimovendus* I. 2. — Dimovere est hinc inde movere. in diversas partes movere, separare (It. *muovere qua e là, separare di qua e di là*; Fr. *separer, diviser, fendre*; Hisp. *separar, dividir, hender*; Germ. *auseinanderbewegen, trennen, zertheilen*; Angl. *to move, move about, stir*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est hinc inde movere, in diversas partes movere, adeoque separare, dividere. *Virg.* 2. *G.* 513. Agricola incurvo terram dimovit aratro. Sic *Ovid.* 5. *Met.* 341. Prima Ceres unco glebam dimovit aratro. *Virg.* 9. *Æn.* 644. ab alto Æthere se mittit, spirantes dimovet auras, Ascanditque petit. *Lucret.* 6. 890. Quod genus endomari spirat fons, dulcis aquali Qui scetet, et salsas circum se dimovet undas. *Cf. Ovid.* 4. *Met.* 707. Sic fera dimotis impulsu pectoris undis etc. Et *Id. Heroid.* 18. 80. murmur aquæ corpore dimotæ. *Id. Halieut.* 23. dimotæ cauda arenæ. *Id.* 8. *Met.* 641. Inde foco tepidum cinerem dimovit, et ignes Suscitast hesternos. *Horat.* 1. *Od.* 23. 6. seu virides rubum dimovere lacertæ. — *Dimovere os* est hinc inde motis labiis os aperire et loqui. *Ovid.* 5. *Fast.* 638. Raucaque dimovit talibus ora sonis. — Poëticè *Lucret.* 6. 869. Inde ubi sol radiis terram dimovit obtortis. h. e. aperuit et calore suo penetravit. ¶ 2. Latiori sensu est ad diversas partes movere. *Cels.* 3. 27. n. 3. Pila similibusque superiores partes dimovendæ. *Id.* 2. 14. ad fin. Dimovere manus. *Id.* 4. 24. Inambulatione leni se dimovere.

II.) Translate. ¶ 1. De inanimitis est aliquid ex pluribus constans loco hinc inde movere, dispellere, removere: (quomodo autem a *demoveo* distinguitur, in eo verbo adnotavimus). *Virg.* 3. *Æn.* 589. et 4. *ibid.* 7. Humentemque Aurora polo dimoverat umbra. Sic *Id.* 5. *ibid.* 838. delapsus Somnus ab astris Aera dimovit tenebrosam et dispulit umbras. *Horat.* 3. *Od.* 5. 51. Dimovit obstantes propinquos Et populum reditus morantem. *Tac.* 3. *Hist.* 31.; et *Sueton. Galb.* 19. Dimovere turbam. *Tac.* 2. *Hist.* 49. Dimotis omnibus, paulum requievit. Sic *Lactant.* 6. 1. ad fin. Stipati familiarium gregibus per dimotum populum incedant. h. e. victore turbam submovente. *V. SUBMOVEO.* Et *Senatusconsult. de Bacchan.* ad fin. BACANALIA — DIMOTA SIENT. *Horat.* 3. *Od.* 8. 10. Corticem adstrictum pice dimovet Amphora fumum hibernæ instituit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 7. 7. (23). Elephanti tanta narratur clementia contra minus validos, ut in grege periculum occurrentia manu dimoveat, ne quod obtinet imprudens. — *Forcellinus* huc retulit et illa *Ter. Adelph.* 2. 1. 16. Cave, oculos a meis oculis quocumque dimoveas tuos. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 29. 81. Dimovere aliquem ex possessione. *At utrobique legendum est demovere, ut monuit ipse Forcellinus; V. Criticos.* ¶ 2. Cum Ablativo et præpos. ab, vel cum Ablat. sine præpos. vel denique absolute, *dimovere* ponitur pro removere, amovere. *Tac.* 6. *Ann.* 24. Ut tamquam dimotis parietibus ostenderet nepotem sub verberè centurionis. *Al. leg. demotis.* *Sueton. Tit.* 10. Suspexisse dicitur dimotis plagulis cælum. *Plin. Paneg.* 49. Dimovere custodias. *Sall. Jug.* 42. Quos spes societatis a plebe dimoverat. h. e. alienaverat. *Horat.* 1. *Od.* 1. 11. Gaudentem patrio findere sarculo Agros, Attalicis conditionibus Numquam dimoveas, ut etc. *Id.* 1. *Sat.* 1. 38. quum te neque fervidus æstus Dimoveat luero, neque hiems, ignis, mare, ferrum. *Alii leg. demoveat.* *Capitolin. Maxim. duob.* 4. Quod virum fortissimum ab exercitu dimoveret. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 14. Utlabem improbissimam — a gubernaculis humani generis dimoveret. *Id. XXX. Tyr.* 12. Pestem illam a legum gubernaculis dimovere. *In postremis hæc duobus locis rectius fortasse legas demovere.* — Similiter *demovere* pro *dimovere* Criticè legunt in sequentibus, quæ a *Forcellino*, lectionis tamen varietate adnotata, afferuntur. *Cic. Sext.* 47. 101. De civitate maluit, quam de sententia dimoveri. *et mox.* Quem neque periculi tempestas, neque honoris aura potuit unquam de suo cursu aut spe, aut metu dimovere. *Id. Planc.* 22. 53. Dimovere aliquem loco suo. h. e. a constantia removere. *Id. Parad.* 1. 3. 15. Voluptas mentem e sua sede et statu dimovet.

Id. 3. *Orat.* 51. 208. Odium in alios struere, atque a nobis dimovere. *Id.* 2. *Invent.* 29. 86. Remotio criminis est, quum ejus intentio facti in alium dimoveatur. h. e. transferatur. — Denique *dimovere* moras apud *Senec. Hippol.* 587. est removere, tollere, rumpere; si tamen salva est lectio. ¶ 3. Pro distinguere, separare. *Pseudo-Sall. orat.* 1. ad *Cæs. de republ. ordin.* circa 54. Considera, quale sit id, de quo consultas: ita, bonis malisque dimotis, patenti via ad verum perges.

DIMUS, bimus. *Gloss. Isid.*
DINGUA, æ, f. 1. lingua. *Mar. Victor.* p. 2470. *Putsch.* Communionem habuerunt litteræ hæ (l et d) apud antiquos, ut *dinquam* et *linguam, lacrimis*. *V. litt. D et L.*

DINDYMARIUS, ii, m. 2. qui Cybelen Dindymi dominam colunt. *Commodian.* 17. 6. Vidistis sæpe Dindymarios, quali fragore luxurias ineunt, dum furias fingere quærunt. *Impp. Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 14. 7. 2. Collegiatis et vitularios (lege Dindymarios) et Nemesiacos, signiferos, cantabrarior, et singularum urbium corporatos simili forma præcipimus revocari.

DINE, es, f. 1. Græca vox δῖνν vortex. *Apul. de Mundo.* Vortex ille est vel, uti dicitur, dine, quum torquetur humus arida et ab infimo erigitur ad summum.

DINEO, is, ere, a. 2. Græca vox δίνεω, instar vorticis circumago. *Pelagon. Veterin.* 25. a *med.* Ad vulnera, item ad scabiem clausam æruginem Campanam cum æreto decoquis, quam dineusis et teris diligenter et uteris. *dinespis* legitur in *Cod.*, quæ vox videtur esse futuri secunda persona pro δίνεωσις Græcorum, vel *dinesis* pro δίνωσις circumages.

DINOSIS, is, f. 3. Græca vox δίνωσις indignatio. Inter figuras rhetoricas recensetur a *Capell.* 5. p. 186. hisce verbis: Epilogus enim tres habet partes, enumerationem prædictam, indignationem, quam δίνωσις dicimus, miserationem, quam εἰς πρῶτον vel ἄσπον memoramus. Sed dinosis est ex locis argumentorum; nam his non tantum res probamus, verum etiam arguimus. Adde *Cur. Fortunat.* p. 89. *Capper;* et *Quintil.* 8. 3. 88. qui Græce usurpat. *Cf. etiam hæc de re Cic. 1. Invent.* 53. 100.

DINOSCENTIA, DINOSCIBILIS.

DINOSCO. *V. DIGNOSCENTIA, DIGNOSCIBILIS, DIGNOSCO.*

DINUDO. *V. DENUDO.*

DINUMERATIO, ðnis, f. 3. actus dinumerandi. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 3. *de republ.* 2. Dinumeratio noctium ac dierum. *Paul. Dig.* 38. 10. 10. § 16. Eadem dinumeratione hic quoque octo personas computabimus. *Id.* 5. *Sentent. tit.* 33. Dinumeratio dierum. ¶ 2. Speciatim inter figuras verborum recensetur a *Cic.* 3. *Orat.* 54. 207., fitque cum multa singillatim enumerantur. *Quintil.* tamen 9. 3. 91. et 9. 3. 35. omnino figuram non esse docet. Græce ἀπαριθμητικὴ et ἀναριθμητικὴ dicitur videtur.

DINUMERO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et numero) Part. *Dinumeratus* 1. — Dinumero est distincte numero. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 1. *Off.* 43. 153. Dinumerare stellas. *Id.* 2. *de republ.* 15. annos. *Virg.* 6. *Æn.* 691. tempora. *Ovid.* 11. *Met.* 574. noctes. *Id. Heroid.* 14. 80. generos. *Id.* 2. *Fast.* 622. generis gradus. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 73. 75. (185). horas. *Quintil.* 6. 1. 8. spoliata templa. *Capitolin. Gord. tert.* 25. Ne omnia dinumerem. *Boeth.* in *Porphyr.* 2. p. 59. Illam prius a se dinumeratam significationem dicere videtur. ¶ 2. Speciatim apud Comicos *dinumerare* dicitur de pecunia, et est numerandum persolvere. *Plaut. Epid.* 3. 1. 31. Dinumerare argentum. *Ter. Adelph.* 5. 7. 17. minus. Adde *Plaut. Mil. glor.* 1. 1. 74. et *Epid.* 1. 1. 68.; et *Cic.* 7. *Verr.* 45. 120., ubi tamen rectius legas numerare.

DINUMMIUM vel *dinummius*, ii, n. 2. vox hybrida a Græco δῖς et Lat. *nummus*, duo nummi, seu duo ceratia, h. e. denarius. *Impp. Arcad. et Honor. Cod. Theod.* 14. 27. 2. Quingentos solidos ex dinummiis vectigali, etc.

DINUPHILA, æ, f. 1. herba eadem, quæ bryonia. *Apul. Herb.* 66.

DIŌBŌLARIS, e, adject. Diobolares meretrices, quæ duobus obolis conducuntur, inquit *Paul. Diac.* p. 74. 6. *Müll.* et *Farro* 7. *L. L.* 61. *Müll.*, a δῖω

βόλον, pars tertia drachmæ Atticæ. Hinc *Plaut. Pæn.* 1. 2. 58. Seryulorum sordidorum scorta diobolaria. *Id. Pseud.* 2. 2. 64. Apud anum illam diobolarem, cludam, crassam. *Id.* apud *Varron. loc. cit.* Diobolares, schœniculæ, mitraeulæ.

DIOCMITÆ. *V. DIOCMITÆ.*

DIŒCESĀNUS, a, um, adject. ad diœcesin pertinens. *Cod. Theod.* 16. 2. 23. Coavocatis ab episcopo diœcesanis præsbyteris.

DIŒCESIS, is, f. 3. διοικήσις. ¶ 1. Est gubernatio, administratio, jurisdictio: a διοικέω *administro, rego, guberno.* Item locus, in quo quis jurisdictionem exercet. Græce quidem vox est, et non semel Græce a *Cicer.* usurpata, ut 13. *Fam.* 53. et 67. Aliquando tamen etiam positioe Latina, cum de Græcorum provinciis loqueretur, ut 3. *ibid.* 8. *circa med.* Ut me omnium illarum diœcesium, quæ eis Taurum sunt, omniumque earum civitatum magistratus legationesque convenirent. *Diœcesis* vero dicitur portio quædam provinciæ, cujus administratio et jurisdictio prætorii permissa est. Ita *Cicero* præter Ciliciam tres diœceses in Asia habebat, Cybariticam, Apamensem, et Synnadensem. — Posterioribus temporibus *diœcesis* dicta est plurium provinciarum administratio, quæ simul collectæ parebant præfecto prætorii, vel ejus vicario. *Ammian.* 17. 7. Aristænetus affectatam recens diœcesim curans vicaria potestate. *Impp. Valens, Gratian. et Valentinian. Cod. Theod.* 7. 6. 3. Per Asianam et Ponticam diœcesim. — Latine *jurisdictio, et præfectura* dici potest. ¶ 2. Apud Ecclesiasticos scriptores — a) Est locus jurisdictionis, episcopalis. *Sidon.* 7. *Ep.* 6. a *med.* Nulla in desolatis cura diœcesibus parochiisque. *Sever. Sulpic. dial.* 2. 3. Visitare diœceses. — b) Aliquando sumitur pro parochia. Ex multis autem parochiis diœcesis episcopalis constat. *Sidon.* 9. *Ep.* 16.

DIŒCĒTES, æ, m. 1. διοικητής, dispensator, seu qui curationem et quasi dispensationem rerum ac bonorum regis, vel alicujus e magnatibus ac ditioribus suscepit: a διοικέω *administro, rego.* Græca vox, quæ Latine scripta reperitur apud *Cic. Rabir. Post.* 8. 22. et 10. 28. cum de rebus ad Ægypti regem pertinentibus (ubi hoc nomen muneris erat in usu) verba facit. Adde *Cod. Theod.* 14. 17. 1.

DIŒMITÆ, ærum, m. plur. 1. levis armaturæ nullites, quos maxime ad infrenandas latronum incursions in provinciarum finibus constituiebant imperatores. *Ammian.* 27. 9. Adhibitis semiermibus paucis, quos diogmitas appellant. *Capitolin. Anton. Phil.* 21. Armavit et diogmitas. — Scribunt aliqui *diocemita.* Dicitur sunt autem a διοικῶν *persecutio*, quod a διοικῶ *persequor*, quia armatura levi instructi, ad persequendos hostes idonei erant.

DIŒMPHACIOU, δι' ὀμφακίου, medicamentum ex omphacio (*V. OMPHACIUM*) oleo, quod memorat *Cæsar. Aurel.* 2. *Tard.* 4. *in fin.*, ubi pro *diomphacion* legendum est *diomphacion*.

DIŒNYMA, Ærum, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, sunt quæ duplex nomen habent, διώνυμα. *Priscian.* 2. p. 580. *Putsch.* Synonyma sunt quæ, sicut diximus, diversis nominibus idem significant, ut *ensis, mucro, gladius.* In propriis quoque hanc vim habent *dionyma, vel trionyma, vel tetraonyma, ut Publius Cornelio Scipio Africanus.*

DIŒNYSIA, æ, f. 1. *V. DIONYSIUS.*

DIŒNYSIA, Ærum, n. plur. 2. Διονυσία, τὰ, festa in honorem Dionysii, seu Bacchi, quæ in plerisque Græciæ urbibus triennio quoque celebrabantur, ut docet *Donatus* ad illud *Ter. Heaut.* 1. 1. 110. *Dionysia* hic sunt hodie: apud me sis volo. Adde *Plaut. Curc.* 5. 2. 45. et *Pseud.* 1. 1. 57. *V. TRIETERICUS.*

DIŒNYSIAS, ædis, f. 3. διονυσιάς, nomen gemmæ nigrae ac duræ, mixtis rubentibus maculis: quæ ex aqua trita saporem vini facit, et ebrietati resistere putatur. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 57. (157). *V. voc. seq.* — *N.B.* De eogn. Rom. *V. ONOM.*

DIŒNYSIUS LAPIS fuscus et rubentibus notis sparsus. Vocatur autem ita, quia, si aquæ mixtus conteratur, vinum flagrat: et quod in illo mirum est, ebrietati resistit. Hæc *Isid.* 16. *Orig.* 4. qui *ibid.* c. 11. hunc eundem lapidem vel gemmam *dionysiam* absolute appellat.

DIŒNYSYMPHAS, ædis, f. 3. διονυσυμφάς, herbæ genus apud *Plin.* 24. *Hist. nat.* 17. 102. (165). *V. CASINETE.*

DIŒPĒTES, is, m. 3. διοπέτης, genus ranæ, quam per imbres cælo delabi vulgus putat: a Ζεύς, Διὸς *Suppliciter, aer, et πέτομαι volo, as.* *Plin.* 32. *Hist. nat.* 7. 24. Ranæ, quas diopetes et calamitas vocant. et *ibid.* 10. 50. Jecur ranæ diopetis. — Sunt qui utroque loco leg. *dryophytes*, ut intelligatur ranæ genus in arboribus nascentis, atque habitans: a δρῦς *quercus, arbor, et φύω nascor.*

DIŒPŌRON, δι' ὀπρωῶν, medicamentum ex fructibus constans, diarrhœa aliæve simili passione laborantibus utile, apud *Cæsar. Aurel.* 3. *Acut.* 3. 18. et 2. *Tard.* 13. 170. ubi vulgati libri male *dioporon.* Apud *Galen.* dicitur σκευασία δι' ὀπρωῶν vel ὀπρωῶν: *V. Plin.* 24. *Hist. nat.* 14. 79. (129); et *V. OPORICE* in hoc Lexico.

DIŒPTRA, æ, f. 1. διαπύτρα, geometris est instrumentum, quo turrium montiumque altitudines ex intervallo dimetiuntur: a διόπτρα *perspicio.* Ejus usus est etiam in librandis aquis, hoc est ad investigandam altitudinem, aut profunditatem fontis, unde aqua alio per aquæductum ducenda est. *Vitruv.* 8. 5. 1. *Schneid.* Libratur autem dioptris, aut libris aquariis, aut chorobate: sed diligentius per chorobaten, quod dioptræ libræque fallunt. — Item in perspicendis solis umbris, unde cognoscatur recta earum linea in æquinoctiis ante et post meridiem, aut altitudo et depressio in solstitiis, etc. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 69. 69. (176). Nisi terra in medio mundi esset, æquales dies noctesque haberi non posse, deprehendunt et dioptræ, cum æquinoctiali tempore ex eadem linea ortus occasusque cernatur, etc.

DIŒRIGĀNUM. *V. DIAORIGANUM.*

DIŒRYX, Igis, f. 3. διώρυξ, fossa, canalis: a διορύττω *perfordio.* *Mela* 3. 8. a *med.* Manu factus amnis, ideoque referendus, quod ex Nili alveo dioryge adductus. *V. DIORYCTOS* in ONOM.

DIŒS BĀLĀNUS, f. Διὸς βάλανος, h. e. Jovis glans, castanearum genus, quas nos *marroni*, ut opinor, dicimus. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 23. 25. (93). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 1. p. 260.) hæc ait ad h. l.: « Il s'agit ici du marron, fruit du châtaignier cultivé, *Castanea sativa, grandis, Cord. in Diosc.* »

DIŒSPNEUMA, ætis, n. 3. Διὸς πνεῦμα, h. e. Jovis spiritus. Ita a nonnullis dicitur torismarini quoddam genus. *Apul. Herb.* 79.

DIŒOTA, æ, f. 1. διώτη, vas, seu dolium fictile duas ansas habens, ad servandum vinum accommodatum: a διὸς *bis, et οὖς, vitis, auris.* *Horat.* 1. *Od.* 9. 8. Deprome quadrimum Sabina, O Thaliarche, merum diota. — Sunt qui scribunt *dyota* a διῶ *duo.*

DIŒOX, genus piscis frequens in Ponto. *Paul. Diac.* p. 75. 3. *Müll.*

DIPHĪLIUS, a, um, adject. ad Diphilium pertinens. *Diphilium metrum* memorat *Mar. Victorin.* 3. p. 2558. *Putsch.* hisce verbis: Chærilium seu Diphilium metrum ex eodem pentametri ortum esse genere res ipsa indicat, est enim e dactylicæ specie derivatum, suprema tantum versus syllaba, qui sex pedibus produat brevius. Incipit autem a duobus dactylis, tertia regione spondeo semper manente, et rursus ex duobus dactylis et syllaba una.

DIPHRYGES, is, f. 3. τὸ διφρυγές, metallicum excrementum, quod tum et lapide pyrite sit cremato in camisio, donec excoquat in rubricam; tum ex luto cujusdam specus in Cypro, arefacto prius, deinde sarmentis uto; tum in fornacibus æris sæce subsidente. Differentia est, quod æs in catinis defluit, scoria extra fornaces, flos supernat, diphryges remanet. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 13. 37. (135). Facile ab ea discernitur, quam in officinis diphrygem vocant, etc. Deinde subdit ea, quæ modo dicta sunt. Est autem a διὸς *bis, et φρύγω torrea.* *Cels.* 5. 7. enumerat inter ea, quæ corpus exedunt. Habet enim usus aliquot in quibusdam medicamentis, ut videre est apud *eum.* *ibid.* 22. et *Scribon. Compos.* 227. et 247.

DIPHITHONGUS, i, f. 2. διφθόγγος, duas habens voces: a διὸς *bis, et φθόγγος sonus.* Græca vox est, et adjectiva; et usurpatur a grammaticis, cum duæ vocales, quæ singulæ suam vocem habent, in unam contrahuntur, ut æ, au, œ. *Capell.* 3. p. 63. *Priscian.* 1. p. 561. *Putsch.* etc. — Reapse est vox adjectiva: etenim subsintelligitur syllaba. Hinc *Capell.* 3. p. 63. Quum monosyllaba unaquæque vocalis est, aut quum diphthonga reperitur. Immo *Terentian. de metr.* p. 2392. *Putsch.* Alpha et e et o valebit es-

se diphthongi soni. *Isid.* 4. *Orig.* 16. Diphthongæ syllabæ Græco nomine dictæ, quod in eis binæ vocales jungantur. — Hæc vero binæ vocales divisim pronuntiabantur, nam *Martial.* 1. 72. Nævvia sex eyathis, septem Justina bibatur. *V. BIBO.*

DIPHYES, is, f. 3. διφύες, duplicem naturam habens: a διὸς *bis, et φύω nascor, sum;* unde *Hieronym.* in *Chronic.* ad ann. CCCCLX. Dicebatur Cærops diphyes, id est duabus naturis, siye ob longitudinem corporis, siye idecirco, quod, quum esset Ægyptius, utramque linguam sciebat, Græcam et Ægyptiacam. Apud *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 57. (157). (ut quidem legit *Harduin.*) nomen est geminæ duplicis, candidæ et nigrae, maris et feminae, genitale utriusque sexus distinguente linea.

DIPLANGIUM, ii, n. 2. διαπληγγίον a διπλοῦν *duplex, et ἀγγίον vas, h. e. vas fictile quoddam, in aliud æneum immissum, quo prunis imposito, liquor calore vaporatus, mox frigescentis stillatim defluit, quod vulgo Itali dicunt bagno maria, Græci vero etiam διπλωμα.* Hinc *Scribon. Compos.* 73. Deinde per duplex vas coquitur, donec mellis habeat spissitudinem. *Reines. Variar. lect.* 1. 3. c. 11. hæc verba citat *Theod. Priscian.* 1. 19. Amurca diplangio cocta. Adde *eum.* *Theod. Priscian.* 1. 2. part. 2. c. 18. ubi male legitur *dyplongio*, et *V. DU- PLEX.*

DIPLĀSIS, is, f. 3. ratio dupli. *Capell.* 9. p. 322. Quod diastema ex omnibus et ex quatuor dicitur, est in diptasi et diametri regula, ut sunt octo ad tria. Fortasse hic legendum diptasia pro diptasi. Hæc. cl. Furlanetto. At *Kopp vulgatam lectionem diptasi retinuit.*

DIPLĀSIUS, a, um, adject. διπλάσιος, duplex, duplo major. *Capell.* 9. p. 330. Per genus, cum diptasium, aut hemiolium simul jungimus, vel quod ex pluribus æqualiter copulatur. *Id.* *ibid.* p. 322. Diapason autem sonos habet octo, spatia septem, tonos sex; hemitonion duplicat, diesis quadruplicat, atque in diptasia ratione versatur, quæ est unus ad duo. *Id.* *ibid.* p. 316. Constat ex ratione diptasia, id est duplici. Adde *eum.* 2. p. 26.

DIPLE, es, f. 1. διπλή, scilicet γραμμή, linea: ita appellatur signum criticum, duplici linea formatum sic >, vel <, in margine apponi solitum, ad aliquid majoris momenti legentibus indicandum, de cujus signi forma et significatione multa habet *Isid.* 1. *Orig.* 21. Græce vero scribit *Cic.* 8. *Att.* 2. Vibilius res gestæ sunt adhuc maximæ. Id ex Pompeji litteris cognoscitur: in quibus animadvertito illum locum, ubi erit διπλή.

DIPLINTHIUS, a, um, adject. διπλίνθιος, constans duorum laterum ordine, ut diplinthius paries, apud *Vitruv.* 2. 8. *Schneid.* a διὸς *bis, et πλίνθος later.* Sic triplinthius paries. *Vitruv.* *ibid.*

DIPLOÏS, idis, f. 3. διπλοῖς. ¶ 1. Est vestis genus amictui aptum, non indutui. Videtur autem esse pallium ita involutum corpori, ut altera ejus pars alteri super injecta duplici amictu tegat: a διπλός *duplex:* quamquam et universim pro quocumque superiori vestimento accipi potest. *Sulpic. Sev.* 1. *Hist. sacr.* 35. David diploidem ejus (*Saulis*) abstulit. *Vulgat. interpr.* 1. *Reg.* 24. 5. de eodem præcedit *oram chlamydis* habet. *Novius* apud *Non.* p. 316. 5. *Merc.* Cretanus si me diploide a recta grassatur via. Hic *Bothe* conjicit legendum si *me dediploidat, recta, etc., h. e. si me diploide spoliat.* *Acron.* ad illud *Horat.* 1. *Ep.* 17. 25. Quem duplici panno patientia velat; hæc habet: Cum Plato invenisset illum naufragum diploide, id est panno duplici, involutum etc. Ex his patet, pallium philosophorum, et chlamydem regiam, diploidem appellari. Ceterum hanc vocem habet etiam *Vulgat. interpr. Psalm.* 108. 29. Induuntur, qui detrahunt mihi, pudore; et operiantur, sicut diploide, confusione sua. et *Baruch.* 5. 2. Circumdabit te Deus diploide justitiæ, et imponet mitram capiti honoris æterni. ¶ 2. Est etiam id, quod *Cato R. R.* 76. solum placentæ appellat, nempe *la sfoglia* seu *cresta di sotto*, ita vocata, quia ceteris tractis crassior esset debet. *Apic.* 4. 2. Ita ut per singula coria subternas diploidem in (*lege, inde*) laganum.

DIPLOMA, ætis, n. 3. διπλωμα. Est qui scribitur litteræ senatus, magistratus, aut principis, quibus aliquid alicui conceditur (*V. discrimen* in fine hujus voc.): ita dictæ a forma, quia formabantur in

modum tabellarum duplicium, de quibus *V. DUPLEX*. Est etiam vox Græca διπλόμα duplicio. *Cic. 6. Fam. 12. 3.* Diploma statim non est datum. et mox. Percelesiter se ablatum diploma. *h. e. quo Cæsar Balbo, qui a Pompejo steterat, reditum concedebat. Id. 10. Att. 17.* De diplomate admiraris. *h. e. scultate excedendi Italia. Modestin. Dig. 48. 10. 27.* Qui falso diplomate usus commeaivit. *h. e. facultate discedendi e castris. Sueton. Ner. 12.* Quibus post editam operam diplomata civitatis R. singulis obtulit. *h. e. litteras, quibus jus civitatis concedebatur. Plin. 10. Ep. 121.* Neque cuiquam diplomata commodari, neque in rem ullam, nisi tuam. *h. e. facultatem utendi in itinere cursu publico; quæ et erectio dicitur. Id. ibid. 14.* Festinationem tabellarii diplomate adjuvi. *Sic Venulej. Dig. 45. 1. 37. post init. Diplomate diebus et noctibus iter continuare. et paullo post. Si diplomate usus, aut felici navigatione, maturius pervenerit Ephesum. Eod. sensu a Seneca 1. Clem. 10. extr. usurpatur. Sueton. Aug. 50.* In diplomatis, libellisque, et epistolis signandis sphinge usus est. — *A diplomatibus est inter officia domus Augustæ: cuius munus erat diplomata scribere. Inscript. apud Murat. 885. 4., quæ est apud Orell. 2795. T. AELIUS AVG. LIB. SATURNINI A DIPLOMATIBVS. V. DUPLOMUM.* — Hucusque *Forcellinus*. Interest tamen discrimen inter diplomata senatus, et diplomata principis vel magistratus: illa erant litteræ, quibus aliquis iter faciens commendabatur; hæc vero decreta, quibus aliquid concedebatur: ad priora pertinent loca omnia *Cic. et Plin.*, quibus adde *Capitolin. Pertin. 1.*; ad posteriora vero pertinent loca omnia *Sueton. et Senec.*, quibus adde *Tac. 2. Hist. 54.*

DIPLOMARIUS, a, nm, adject. ad diploma pertinens, ut *tabellaris diplomarius*, qui nempe principis diplomata ferebat ad cursum publicum usurpandum. *Inscript. in tessera aenea apud Morcell. de stil. Inscr. Lat. T. 1. p. 421. edit. Pat.*, quæ est apud *Orell. 2917.* **THEANTIS TI. CAESARIS AVG. DISPENSATORIS (pro dispensatoris) AB TOBIS (pro tubis) DE STATIONE CAESARIS AVG. TABELLARIIS DIPLOMARI DISCEDE.** *Id. ibid. hæc addit ad inscriptionem illustrandam. Tabellarem et tabellarium dixisse veteres, verisimile est, ut tabularem et tabularium dixerunt. Diplomari vocatvo casu scriptum vel ex usu, vel quod litteræ e deest, ut s in dispensatoris.* Extremo verbo *discede* viam tabellarius ire iubebatur. Hic vero *Theonis tabellaris de statione Cæsaris* dicitur, quod fortasse in ea statione maneret. in qua princeps morabatur, et, tuba signo dato, ubi ad municipia is stationesque appropinquaret, se ex tabellariorum principallium numero esse prenunciaret. *V. DIPLOMATARIUS in Verb. Barb., h. e. qui diplomata conficit et vendit.*

DIPŌDIA, æ, f. 1. *διποδία*, conjunctio duorum pedum parium. *Mar. Victorin. art. gramm. 1. p. 2458. Putsch.* Græco sermone duorum pedum copulato basis dicitur, veluti quidam gressus pedum; qui, si ejusdem generis, id est pares jugati fuerint, dipodian, aut, ut quidam, tantopodiam; sin dispares, ut trochæus cum iambo, syzygiam efficiunt, in qua avsis unum, alterum thesis pedem obtinebit: quinquam in his nonnunquam syllaba pro integro pede, in ultima dumtaxat versus parte accepta, propriam impleat thesin. *Id. 2. p. 2514.* Dactylicum hexametrum reclipt pedales figuras tres: nam aut in sex partes dividitur per monopodiam, aut in tres per dipodiam et fit trimetrus, aut in duas per *κάλια* duo, quibus omnis versus constat, dirimitur. *Id. ibid. p. 2521.* Percutitur versus *ἀναπæsticus* præcipue per dipodiam, interdum et per singulos pedes. *Diomed. 3. p. 501. Putsch.* Basis, syzygia, dipodia in tetrasyllabis; sed basis in epitritis et pæonibus fit, syzygia in contrariis, sed dipodia in paribus. *Plot. de metr. p. 2641. Putsch.* Notandum, cetera omnia metra, excepto dactylico et ejus speciebus, per dipodiam et syzygiam scandi.

DIPONDĀRIUS vel *dupondiaricus* vel *dispondiaricus*, a, um, adject. De descriptione *V. voc. seq. sub init.* — *Dipondiaricus* est ad dipondium pertinens.

1.) Proprie. *Colum. 4. R. R. 30. 4.* Perticæ carminum, modicæ plenitudinis, quæ tamen dipondiarum orbiculi crassitudinem non excedat, optime panguntur. *h. e. circuli tam lati, quam est moneta duorum assium, quam dipondium vocabant. — Dupon-*

diarius as idem est, quod dupondius. *Plin. 34. Hist. nat. 2. 2.* Es Marianum aurichalci bonitatem imitatur in aesteritis dupondiaris. *Plin. 34. Hist. nat. 2. 2.* Es Marianum aurichalci bonitatem imitatur in aesteritis dupondiaris. *Plin. 34. Hist. nat. 2. 2.*

2.) *H.) Translate. Dupondiarus dominus apud Petron. fragm. Tragar. 58. Burmann. et dupondiarus homo ibid. 74.* est dominus et homo diabolarius, nullius pretii, qui dupondii est æstimandus. Hinc *Id. ibid. 58.* ait: Dupondii non facio matrem.

DIPONDĪUS et dipondium, vel dupondius et dipondium, vel dispondius et dispondium, m. aut n. 2., sed m. usitatus. — Ad descriptionem quod attinet, magis Latinum videtur si per *dis* scribatur, nempe a duo, quam si per *di*, quod Græco *δις bis*, proxime accedit. — Ceterum *dipondius*

1.) Proprie. ¶ 1. Est moneta Romana duos valens asses. Pondo enim libram significat: porro asses initio libræ pondo facti sunt, et *assipondia* dicitur: eusa est etiam moneta, quæ duos asses valeret; hæc est *dipondius*: quæ, procedente tempore, ad deminutionem assis ipsa quoque deminuta est. *Varro 9. L. L. 81. Müll.* Dicitur a multis duobus modis, hic dupondius, et hoc dupondium. et *paullo post 83.* Dupondius fictus, quod duos asses pendebat. Adde *eumd. 5. ibid. 169. Müll. Petron. Satyr. 14.* Præter unum dupondium, nihil ad manum erat. ¶ 2. Per catachresim sumitur pro mensura duorum pedum. *Colum. 11. R. R. 2. 17.* Solum defoditur in altitudinem dipondii semissis, operis quinquaginta. *Id. 3. ibid. 13. 5.* Sulcus altus dupondio et dorante. Adde *eumd. 4. ibid. 1. 3.* ¶ 3. Item pro simplici numero binario. *Capell. 7. p. 241.* Sexies septuagesies dipondius facit quadrigentes tricies dipondius. Similiter octies septuagesies dipondius quingentes septuaginta sex. *h. e. 6 × 72 = 432. et 8 × 72 = 576.*

2.) Figurate *dipondius* dicebatur ridiculi causa auditor seu discipulus jurisprudentiæ anni primi, quemadmodum etiam nunc apud nostrates vulgo *matricolino* appellatur. *Imp. Justinian. in epist. 2. præmissa libris Digestor. § 2.* Cujus (anni primi) auditores non volumus veterem tam frivolum, quam ridiculo cognomine dupondios appellari, sed Justinianeos novos nuncupari. Cf. *Petronii* locum cit. in voc. præced. sub II.

DIPSĀCOS vel *Latina positione*

DIPSĀCUS, i, f. 2. *διψακος*, herba est folia habens lactucæ, bulliasque spinosas in dorsi mediu, caulum duum cubitorum, lisdem spinis horridum, genicula ejus binis foliis amplectentibus, concavo alarum sinu, in quo subsistit ros saluus. Hæc *Plin. 27. Hist. nat. 9. 47. (71).* Inde nomen traxit a *διψα σιτις*, quia tamquam sitibunda humorem in ejus foliis colligit. Eadem ab eod. 25. *Hist. nat. 13. 108. (171).* labrum Veneris, ab Italis labbro di Veneris appellatur. Cf. *Fée (Op. cit. vol. 3. p. 371.)* hæc exhibet synonymiam: *Διψακος* Dioscor. 3. 13.; *Σκολλοταρα ἢ μεροκρατις* Græcor. recent.; *Dipsacus* et *Labrum veneris* Plin. locc. cit.: *Cardones* Carol. Mag. Capitul.; et *Labrum*, *lavacrum* et *concha Veneris* Latinor. sunt *Dipsacus fullo-nium* L. Spec. plant. 140. *V. plura ibid.*

DIPSAS, adis, f. 3. *διψας*, genus viperæ, cujus morsu leti siti perire dicuntur, quod ipsa quoque semper sitire creditur: a *διψα σιτις*. *Lucan. 9. 610.* in mediis sitiebant dipsades undis. et *ibid. 718.* torrida dipsas. et *ibid. 754.* fatique minorem Famam dipsas habet, terris adjuta perustis. *Sil. It. 3. 312.* rabidas effervescente veneno Dipsadas immensis horrent Garamantes arenis. Adde *Plin. 23. Hist. nat. 8. 80. (152).* — *NB.* De nom. propr. *V. ONOM.*

DIPTEROS, on, adject. *διπτερος*, duas alas habens: a *δις bis*, et *πτερον ala*. *A Vitruv. 3. 2. 7. Schneid.* dicitur *ædes dipteros*, quæ duas habet veluti alas columbarum, quibus aspectus ipse ædis formatur. Dipteros, inquit, octastylus et pronæus et postico, sed circa sedem duplices habet ordines columbarum, uti est *ædes Quirini*, etc. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

DIPTŌTA, ōtum, n. plur. 2. *διπτῶτα*, dicuntur nomina duos tantum casus habentia, ut *suppetiæ*, *suppetias*. Sic triptota, tetraplota, pentaplotota, quæ tres, quatuor, quinque casus habent: a *δις bis*, et *πῶσις casus*. *Diomed. 1. p. 288. Putsch. et Priscian. 5. p. 672.* — In singulari numero diptotos, triptotos, tetraplotos forma, dicitur a *Consent. in Arte, ibid. p. 2034. V. HEXAPTOTA.*

DIPTYCHUS, a, um, adject. *διπτυχός plicatus, duplicatus*: a *πτύχι plicatura*. — Qui *dypticus* scribunt, male scribunt. — Ceterum ¶ 1. *Diptychum* absolute dicitur, quod duas valvas habet. *Ambros. 5. Hexæm. 8.* Explorat (*cancer*) si quando ostreum remotis in loris ab omni vento contra solis radios diptychum illud suum aperiat. ¶ 2. *Diptycha, διπτυχα*, absolute, substantivorum more (qua forma sæpius occurrunt), sunt tabellæ plicatiles, quæ panduntur et clauduntur, habentque usum litteris, præsertim amatoris, conscribendis: et Latina appellatione *duplices* appellari possunt. *Vet. Scholiast. ad Juvenal. 9. 36.* Quamvis blandis te epistolis et diptychis sollicitet. — *Diptycha* consulum, quæstorum, etc. erant tabellæ eorum nominibus inscriptæ, et imaginibus adornatæ, quas ipsi ad amicos mittebant apophoreti vice, et in vulgus spargebant ipso die magistratus initi. *Symmach. 2. Ep. 80. (al. 81.)* et 5. *ibid. 54. (al. 56.)* et 9. *ibid. 109. (al. 119.)*; et *Cod. Theod. 15. 9. 1.* — Ea tacito nomine designare videtur *Claudian. III. Laud. Stilich. 346. et seqq.* — Fuerunt et episcoporum diptycha, de quibus *Venant. 10. carm. 7. 35.* Nomina vestra legat patriarchis atque prophetis, Cui hodie in templo diptychus edit ebur. — *Diptychon* inscribitur libellus *Prudentii*, quo tetrastichis vetus et novum testamentum ille complectitur: quæ sunt veluti duæ tabulæ, quibus universa divina lex et institutio continetur.

DIPYROS, on, adject. *διπυρός*, bis ustus: a *δις bis*, et *πῦρ ignis*. *Martial. 4. 47.* Encaustus Phæton tabula depictus in hac est. Quid tibi vis, dipyron qui Phætona facis? — *NB.* De nom. propr. *V. ONOM.*

DIRĀDIO, as, are, a. 1. radios hinc inde emitto. Translate *diradiare vitem* apud *Colum. 5. R. R. 6. 36.* est eam in ramos diducere, et traducibus dispergere in modum radiatorum. *Al. melius leg. distarare.*

DIRĀDO, rādis, rāsi, rādere, a. 3. (dis et rado) vix leviter iango. *Cassiod. 11. Variar. 40.* Cujus (*lini*) ut superducta retia ejus (*piscis*) tergum frustra diraserint, alacer in undas exsilit, et vitati periculi gaudia liberatus agnoscit.

DIRĒ, arum. *V. DIRUS* in fin.

DIRĀPIO, rāpis, pro *diripio*, dixit *Apul. de Deo Socrat. sub fin.* De quo quidem nescio qua ratione dirapimur. *h. e. distrahimur, avellimur.* *Al. leg. dirapimur.*

DIRĀRO vel *dirarare*, as, avi, ritum, are, a. 1. (dis et rarus). Part. *Diraratus* sub b. — *Dirarare* est castrare, et diversis modis, quod densum erat, rarum facere. — a) Speciatim in re agraria. *Colum. 4. R. R. 32. 4. de arundineto.* Potest intericidi et dirarari, quod opus rustici castrationem vocant. *Id. 5. ibid. 6. 36.* Dirarare vitem. *Al. leg. diradiare.* — b) Generatim. *Cæli. Aurel. 3. Acut. 15.* Non aliter et vinum plurimam nutrimenti partem resolvere ac dirarare et tenuem facere. *Id. ibid.* Aliqui phreniticorum, dirarato corpore motus causa, deficiunt. *h. e. nimis transpirante.* Adde *eumd. ibid. 11.*

DIRĒ, adverb. *sevc. Seneca Thyest. 315.* Agique dire credis et nimium impie. *Al. aliter leg.*

DIRECTĀ, adverb. (subaudi via) recta, directo. *Zucret. 2. 197.* nam quam magis niersinus altum Directa, et magna vi multi pressimus ægre, etc.

DIRECTĀRIUS, ū, m. 2. qui furandi causa in alienas domos se dirigit, idest ingreditur. *Ulp. Dig. 47. 11. 7.* Item qui directarii appellantur, hoc est ū, qui in aliena cænacula se dirigunt furandi animo, plus quam fures puniendi sunt. *Paul. 5. Sentent. tit. 4.* Quoties alicujus domus introitur ab iis, qui vulgo directarii appellantur.

DIRECTĒ, adv. Comp. *Directius V. in DIRECTO.* — *Directe* est recta, directo: et occurrit translate tantum. *Cic. Partit. orat. 7. 24.* Ut cum semel dictum sit directe, sicut natura ipsa tulenti, invenitur ordo, et idem quasi sursum versus retroque dicitur.

DIRECTIANGŪLUS, a, um, adject. directum habens angulum. *Capell. 6. p. 230.* *Εὐδύγραμμος* item *τετραπλευρος* quinque species habet: primam, quæ quatuor æqualibus lineis et directis angulis sustentatur, quod schena tetragonum dicitur; secunda species, quæ directianguila est, non æquilatera, et dicitur *επτεροπληγος*; tertia æquilatera est, non tamen directianguila, et dicitur *ῥόμβος*.

DIRECTILINEUS, a, um, adject. directam habens lineam. *Capell. 6. p. 229.* Quando autem aequa intra se tenent angulum lineae et directae fuerint, directilineus dicitur angulus et Graece $\sigma\upsilon\delta\gamma\gamma\alpha\mu\mu\omicron\varsigma$.

DIRECTIM, adverb. directe, recta.

I.) Proprie. *Macrob. 7. Saturn. 14. circa med.* Oculorum profluvium per lucem directim pergit, quamdiu corpus offendant. et *ibid. 12. ad fin.* Maris inundatio directim in Aegeum pergit. *Apul. Florid. n. 23.* Lapis directim casus. *Auct. de limit. p. 315.* Goes. Cardio nominatur, quod directim ad cardinem celli est.

II.) Translate. *Apul. 3. Dogm. Plat.* Directim dico inferri, cum eadem particula subjecta est tam in conjugatione, quam in ipsa illatione: reflexim vero, cum hoc sit viceversa.

DIRECTIO, ōnis, f. 3. actus dirigendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Abstracte. *Vitruv. 7. 1. 4. Schneid.* Coagmentorum compositio planam habeat inter se directionem. ¶ 2. Concreto, uti ajunt, sensu est linea directa. *Apul. de Mundo.* A polis, veluti a cardinibus, directio quaedam profecta, axis est dictus. *Al. peperam leg. discretio.*

II.) Translate. *Quintil. 3. 6. 30.* Conjectura dicta est a conjecto, id est directione quadam rationis ad veritatem.

DIRECTŌ, adv. Comp. *Directius*. — Alias formas *directa*, *directe*, *directim* V. loco suo. — Directo est idem quod directe, recta (It. *dirittamente*, a *dirittura*; Fr. *directement*, en ligne droite; Hisp. *directamente*, en derecha; Germ. *gerade*; Angl. *directly*, *straightway*).

I.) Proprie. *Cic. 1. Nat. D. 25. 69.* Atomum pondere et gravitate directo deorsum ferri. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 20. 66.* Phœnices eo directius gubernant, quod eam tenent, Quæ cursu interiore, brevi convertitur orbe. h. e. Ursam minorem. *Cæs. 2. B. C. 9.* Supra ea tigna directo transversas trabes iniecerunt. *Auct. B. Alex. 64.* Quam neque flectere navem propter vim fluminis, neque directo tantis fluctibus tenere posset, demersa navi periit. *Vulgati libri* habent directam.

II.) Translate. *Cic. Partit. orat. 13. 46.* Argumentandi duo sunt genera, quorum alterum ad fidem directo spectat, alterum se inflectit ad motum. *Seneca Ep. 66. post init.* Quaedam primum bona sunt, tamquam gaudium, pax, salus: quaedam secunda, tamquam tormentorum patientia, etc. Illa directo optamus nobis; hæc si necesse erit. h. e. illa absolute, hæc sub conditione, uti loquuntur Scholæ. *Martian. Dig. 40. 5. 53.* Directo libertas data ancillæ. h. e. immediate, et non per alium. *Scævola ibid. 32. 1. 103.* Non directo, sed per successione ad filium hereditas patris pervenit. *Paul. ibid. 9. 4. 26.* Directo agere cum aliquo. *Liv. 1. 14. extr.* Directo arma petiisse. h. e. plane explicitis verbis. Alii tamen aliter legunt: *V. Drakenb. ad h. l.*

DIRECTŌRIUS, a, um, adject. Directoriæ litteræ sunt, quibus quippiam aliquo dirigitor mittiturque. *Imp. Arcud. et Honor. Cod. Theod. 14. 15. 3.* Frumenta attingere nullus audeat, aut mutatis directoriis, quoquam, præter sacram urbem, transmittere.

DIRECTŪRA, æ, f. 1. directio, opus directe structum. *Vitruv. 7. 3. 5. Schneid.* Quo fundator erit ex arenato directura, eo firmior erit ad vetustatem soliditas tectorii.

DIRECTUM, i, n. 2. et adverb. et

DIRECTUS, a, um. V. DIRIGO.

DIREPTIO vel direptio, ōnis, f. 3. divisio, separatio: item productio temporis, vel rei in aliud tempus, etc. a *dirimo*. *Cic. Planc. 6. 14.* Nihil est, quod populo supplicetur, nihil, quod direptio, nihil, quod supplicatio magistratum expectetur. V. DIRIBEO I. *Orellius* pro *direptio* legit *diribitio*. Certior est lectio apud *Val. Max. 4. 7. init.* Itaque celerius est sine reprehensione propinquum avertire, quam amicum: quia altera diemptio iniquitatis, altera utique levitatis crimini subjecta est.

DIREPTUS vel direptus, a, um. V. DIRIMO.

DIREPTUS vel direptus, us, m. 4. direptio. *Cic. 1. Tusc. 29. 71.* Est enim interitus quasi discessus et secretio ac direptus earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenentur. *Id. leg. direptus.*

DIREPO. V. DEREPO.

DIREPTIO, ōnis, f. 3. actus diripiendi. *Cic. 4.*

Fam. 1. 2. Urbem sine legibus, sine judiciis, sine iure, sine fide relictam direptioni et incendiis. *Id. ibid. 13.* Direptiones bonorum. *Id. 1. Cat. 7. 18.* Vexatio direptione sociorum. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 4. 52.* Syracusarum. *Sueton. Claud. 21. a med.* Expugatio et direptio oppidi. *Flor. 1. 12. urbis. Quintil. 8. 3. 69.* sacrorum. *Adde Cæs. 2. B. C. 12.; et Liv. 44. 1.*

DIREPTOR, ōris, m. 3. qui diripit. *Cic. 3. Phil. 11. 27.* Urbis direptor et vexator Antonius. *Id. 2. Cat. 9. 20.* Prædatores et direptores. *Adde Tac. 3. Hist. 33.*

DIREPTUS, a, um. V. DIRIPIO.

DIREPTUS, us, m. 4. direptio. *Spartian. Sever. 19.* Inadvertibus multis rempuli, rei Romana prædonibus direptus fuit. V. etiam **DIREMPTUS**, us.

DIRIBEO, bes, bū, bitum, bere, a. 2. divido, distribuo. De etymo alii alia: V. *Foss. in Etymol.* Ceterum videtur esse a *dis*, et *ribeo*, quod a *pio*, unde *piſis*, mox $\pi\iota\tau\omega$ Jaco. P. Manutius: *Diribere*, et *dirimere*: illud tabellarum, hoc suffragiorum video proprium verbum fuisse, neutrum autem satis fuisse manifestum. At juxta recentiores philologos *diribeo* est a *dis* et *habeo*, mutato *dis* in *dir*, ut in *dirimo* a *dis* et *emo*, allisque.

I.) Proprie. Diribere tabellas significat distribuere. Diribeantur autem his, qui suffragium laturi essent. Nec dubito quin legendum sit *diribeantur*, non *diripiantur*, apud *Cic. Pis. 40. 96.* An expectas, dum te quinque et septuaginta tabellæ diripiantur? Ita hoc verbum non in comitiis solum, verum etiam in judiciis usurpatum patebit. Nam hoc proximum exemplum satis plane indicium, quod Pisoni Cicero minatur, significat. *Plinius* autem ad alias res translulit hoc verbum. At enim *36. Hist. nat. 15. 24. (118).* *Hic est ille domitor orbis populus, qui gentes et regna diribet.* Quod autem in oratione pro *Planc. 6. 14.* vir diligens et eruditus legendum putat pro *diripio*, *diribitio*, rectius, opinor, sensisset, si *direptio* reponere maluisset. Cum enim populus, aut iudices tabellas, voluntatis indices, in cistas deposuerant, tum, ut intelligeretur, quæ tabellæ legem probarent, quæ rejicerent, aut quæ reum absolverent, quæ condemnarent, omnes dinumerari et separari necesse erat. Id autem *dirimere*, eaque actio *direptio* vocabatur. Id ita esse plane demonstrat *Varro 3. R. R. 2. 1. Comitiis*, inquit, *ædilitiis, cum ego atque Axius suffragium tulissemus, Axius mihi, Dum dirimuntur, inquit, suffragia, vis potius Villæ publicæ utamur umbra?* Sic enim scriptum est in veteribus libris, non, ut a quibusdam hujus verbi ignorantibus nimis temere est intrusum, *diribentur*. *Cic. quoque 3. ad Q. fr. 4. 1. Cato*, inquit, *diruptis tabellis de circulo se subduxit, ubi direptis legi malim.* Perspicue autem hujus verbi sententiam demonstrat *Lucan. 5. 392. fingit solemnità campus, Et non admixta dirimit suffragia plebis, pro dinumerat et discernit.* Hæc *Manut.*, cujus sententia confirmanda facit et illud *Cic. fragm. pro C. Cornel. apud Ascon.* Dum tabellæ diribentur, dum sitella differtur, dum æquantur sortes, etc. Et absolute *Varro 3. R. R. 5. 18.* Narrat, ad tabulam, cum diribent, quendam deprehensum tesserulas conjunctum in loculum. Alii leg. *cum dirimerent.* Et *Val. Max. 9. 12. n. 7.* Licinius Macer repetundarum reus, dum sententiæ diribentur, in Mœnium descendit. Hic quoque rectius alii leg. *dum sententiæ dirimerentur.* Itaque, ut *Garatonius* ad *Cic. Planc. loc. cit.* dicit, *diribere tabellas* est eas distribuere judicibus suffragium laturis; *dirimere sententiæ*, vel *suffragia* est ea separare, et ad candidatorum numerum disperdiri, ut quot ad quemque pertineant, innotescat. Diribitorum vero proprium fuit munus utrumque. — Hucusque *Forcellinus*. At *Wunder, Var. Lect. e cod. Erf. enot.* etc. in omnibus prorsus superioris citatis *diribere*, non *dirimere*, legendum esse contendit; atque ait *diribere* proprie significare id, quod *Forcellinus* ad verbum *dirimere* translulit. Quum enim populus aut iudices tabellas, voluntatis indices, in cistas deposuerant, tum, ut intelligeretur, quæ tabellæ legem probarent, quæ rejicerent, aut quæ reum absolverent, quæ condemnarent, omnes dinumerari ac separari necesse erat. Id autem *diribere* vocabatur, hoc est, a *dis* et *habeo*, in varias partes habere ac tribuere, adeoque divi-

II.) Translate *Plin. 36. Hist. nat. 15. 24. (118).*, eujus verba superioris retulimus sub I.

DIRIBITIO, ōnis, f. 3. distributio. Affertur locus ex *Cic. Planc. 6. 14.* Sed dubia est lectio. V. vocem præced. et **DIREMPTIO**. *Gruterus* quoque ex omnibus MSS. et vet. editionib. reponit *direptio*. At certa est lectio apud *Symmach. Laud. in patres* (edente *A. Mai*) 3. Abest cera turpis, diribitio corrupta clientelorum cuneis, sitella venalis.

DIRIBITOR, ōris, m. 3. distributor.

I.) Proprie. *Diribitores* in comitiis et in judiciis erant, qui tabellas dividebant, idest singulis civibus, vel judicibus distribuunt, deinde peractis suffragiis tabellas omnes secernebant ex. gr. in tres ordines, ut constaret, ex. gr. plures ne absolverent, an condemnarent, an ampliamdum putarent. *Cic. post red. in Senat. 11. 28.* Quando illa dignitate tot rogatores, diribitores, custodesque vidistis? Cf. *eumd. Pis. 15. 36.* Hoc certe video, quod indicant tabellæ publicæ, vos rogatores, vos diribitores, vos custodes fuisse tabellarum. *Alii habent distributoris, quod aperte glossama est. Auson. Grat. act. 5.* Nihil cum sequestre deposui, cum diribitore nihil pepigi.

II.) Translate. In convitiis dicti sunt, qui scutellas disponent, et cibos distribuunt carperentque. *Apul. 2. Met.* Diribitores plausculi, splendide amicti, fercula copiosa. — Alio sensu *Annian. 18. 5.* Dum hæc in castris Constantii quasi per lustra aguntur et scenam, et diribitores venumdatæ subito potestatis pretium per potiores diffundunt domos, etc. *Diribitores* hic videntur esse fere iidem qui *divisores*, scilicet qui pecuniâ inter tribules divisâ suffragia emebant candidatis.

DIRIBITŌRIUM, ii, n. 2. videtur fuisse locus, in quo recensabatur exercitus, et stipendia numerabantur: a *diribendo*, idest distribuendo. *Sueton. Claud. 18.* et *Plin. 16. Hist. nat. 40. 76. (201).* Hujusmodi diribitorium ab Agrippa fuit inchoatum, ab Augusto autem perfectum, ut narrat *Dion. l. 55. c. 8. V. adnotat. ad Sueton. loc. cit.*, et *Nardani Rom. ant. T. 2. p. 119.* Ceterum *Dion. Cass. 59. 7.* $\delta\epsilon\pi\iota\sigma\tau\alpha\iota\tau\omicron\upsilon\upsilon$ ait Caligulam usitasse pro theatro tempore æstivo, ne sedentes ardore vexarentur.

DIRIGEO, ges, gūi, gere. V. DERIGESCO.

DIRIGO, rigis, rexi, rectum, rigere, a. 3. (dis et rego). *Dirigere* syncope pro *dirigisti* est apud *Virg. 6. En. 57.* — In *Inscript.* allata in *V. DERIVO* *dereixerat* legitur pro *dirigerat*. — Part. *Dirigens* I. 1. b.; *Directus* I. 1. et 3. et in fin.; *Dirigens* II. 2. — *Dirigere* est rectum aliquid collocare, recta linea struere (It. *dirizzare*, porre a dirittura, disporre in linea retta; Fr. *aligner*, mettre, placer, élever en ligne droite, dresser; Hisp. *delinear*, tirar, poner las cosas de modo que esten sobre una misma linea, enderezar; Germ. *auseinander*, d. i. gerade richten, in oder nach gerader Linie richten, errichten; Angl. *to direct*, place straight).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu ac generatim est rectum aliquid collocare, recta linea struere. — a) Cum Accusativo. *Seneca 1. Quæst. nat. 10.* Coram si diviseris, arcus erit; si direxeris, virga. *Cæs. 4. B. G. 17.* Tigna — non sublicæ modo directæ ad perpendicularum, sed prona. *Id. 3. B. C. 46.* Quibus ad recipiendam crates directæ longurique obiecti et Institutæ fossæ magno impedimento fuerunt. *Id. 7. B. G. 72.* Fossam ducere directis lateribus, ut ejus solum tantumdem pateat, quantum summa labra distant. *Caull. 22. 7.* Membrana directæ plumbo. *Quintil. 5. 13. 11.* Toto corpore obniti, et, ut sic dixerim, directæ fronte pugnare. *Adde eumd. 2. 13. 3. Liv. 37. 23.* Directæ in frontem naves. *Id. 31. 27. extr.* Dirigere aciem. h. e. rectis ordinibus instruere. *Auct. B. Afr. 13.* aciem mirabili longitodine. *Adde Cæs. 6. B. G. 8.; Liv. 21. 47. et 34. 28.; Virg. 2. G. 281.; Quintil. 2. 13. 4.; Tac. 2. Ann. 45.; et Frontin. 1. Strateg. 12. 3., 2. ibid. 2. 7. et 2. ibid. 3. 1. Sic Vellej. 2. 47.* Sæpe directæ acie, sæpe in agminibus, sæpe eruptionibus. h. e. acie instructa et versa in hostem et signis justo prælio collatis. *Liv. 37. 31.* Dirigere naves ante portum. *Id. 22. 19. et 37. 27.* Dirigere naves in pugnam. *Cic. 1. Divinat. 17. 30.* Romulus lituo regiones direxit tum, cum urbem condidit. h. e. descripsit. *Liv. 39. 27.* Dirigere fines. h. e. recta linea ducere vel signare. *Liv. 5. 55.* Festinatio eorum exemit viros dirigendi. h. e. recta linea extruendi. *Cæs. 7. B. G. 27.* Postero die Cæsar promotâ turri, dire-

etisque operibus, quæ facere instituerat, etc. *Flor.* 4. 12. Per Rheni ripam quinquaginta amplius castris direxit. *Val. Flacc.* 2. 49. Dirigere pinum. *h. e. navem.* — *b)* Absolute. *Auct. B. Hisp.* 20. Hinc dirigens proxima planities æquabatur. *h. e. recta se extendens et dilatans.* *Tac.* 4. *Hist.* 58. ad fin. Quam Romanæ legiones contra direxerit. *supple. aciem, vel se, et steterit acie instructa, parata ad pugnandum.* ¶ 2. Ratione præcipue habita præpos. *dis*, quæ divisionem significat, dirigere est discludere, diffundere, in duas partes dividere. *Plaut. Curc.* a. 3. v. 54. Clipeatus elephantum ubi machæra dirigit. *h. e. icu discindit, ut effuso sanguine belluæ moles dissolveretur. Quo respexisse videtur Paul. Diac.* p. 69. 15. *Müll.* Dirigere apud Plautum invenitur pro discidere. Locus tamen *Plauti* valde a criticis vexatus est, ut et illud *Nigidii* apud *Gell.* 7. 9. Gallina idirigitur. et *Albinov.* 2. 109. Directus aries. Sic ubi *Non.* p. 290. 6. *Merc.* habet: Diligit, dividit. Titianus: Pernam totam diligit; critici utroque loco legunt *dirigit*. ¶ 3. Speciatim cum addito loco vel fine, importat motum aliquem et progressionem rei, quæ contra aliquid recta tendit. — *a)* Generatim. *Cæs. 3. B. C.* 25. Dirigere cursum ad littora. *Velley.* 2. 19. cursum in Africam. Adde *Justin.* 22. 5. 1. *Nepos Milviad.* 1. Cursum direxit, quo tendebat. Adde *Velley.* 1. 4. *Justin.* 32. 1. 5.; et *Val. Max.* 7. 4. 5. cursum ad aliquem. *Virg.* 6. *Æn.* 195. cursum per auras. *Cl. Cic.* 2. *Nat. D.* 53. 131. Ab Etesis maritimis cursum celeres et certis dirigitur. *h. e. recto cursu naves impelluntur.* *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 11. Quum iter ad Mutinam dirigerem. Adde *Liv.* 35. 31.; et *Cl. Cæs.* 3. *B. C.* 30. Dirigere iter terra secundum naves hostium. *Virg.* 1. *Æn.* 405. qua te ducit via, dirige gressum. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 162.; et *Curt.* 10. 1. 17. *Liv.* 2. 6. Dirigere equum in consulem. *Frontin.* 1. *Strateg.* 6. 1. cohortes in dextram partem. *Nepos Chabr.* 4. navem aliquo. *Sueton. Claud.* 20.; et *Frontin.* 3. *Strateg.* 13. 6. navigia. *Cæs.* 2. *B. C.* 25. vela ad castra Corneliana. *Catull.* 63. 56. aciem oculorum ad aliquem. *Gell.* 2. 1. Ore atque oculis eundem in locum directis. *Ovid.* 8. *Met.* 400. Aper direxit in inguina dentes. *Juvenal.* 1. 89. brachia contra torrentem. *Quintil.* 11. 3. 105. In posteriora gestus non dirigitur. *Gell.* 2. 22. Ventus directus in Austrum. *Sueton. Cal.* 19. Aggere directo in Appiæ viæ fornax. *Curt.* 4. 3. Molem in adversum ventum, non latere, sed recta fronte direxit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 6. 8. (47). Occurrere fossas, et in alias majores pateioresque dirigere. *Id.* 4. *ibid.* 23. 37. (122). Certior mensura ad occasum solis æstivi, per castra legionum Germaniæ ab insidem dirigitur Alpius. *Id.* 11. *ibid.* 37. 45. (125). Cornua in terram directa. — Dirigere se in aliquem locum est contendere, ire. *Apul.* 6. *Met.* Same istam pyxidem, usque ad Inferos te dirige. Adde locum *Ulpiani* in *V. DIRECTARIUS.* — Absolute. *Seneca Ep.* 53. Profluvius per altum ad Nesida direxi. *subaudi* cursum, aut navem. *Apul.* 2. *Met.* Comminus, si vir es, dirige. *subaudi* te. — *b)* Speciatim de tellis. *Horat.* 4. *Od.* 9. 18. Arcu tela dirigere. Adde *Quintil.* 9. 4. 8. *Sueton. Domit.* 19. sagittas. *Virg.* 11. *Æn.* 654.; *Ovid.* 12. *Met.* 606.; et *Sil. It.* 3. 273. spicula. *Ovid.* 8. *Met.* 66. hastam. *Virg.* 12. *Æn.* 490. hastile. *Val. Flacc.* 6. 541. missile. *Virg.* 10. *Æn.* 140.; *Sil. It.* 2. 92.; et *Tac.* 2. *Hist.* 35. vulnera ferro. *Val. Flacc.* 1. 568. facem per inane. *Sil. It.* 4. 678. vires (ignis). *Curt.* 4. 9. 25. Præfectum directa in gutture hasta transfixit. *V. Müttell.* ad *h. l.* *Virg.* 6. *Æn.* 57. qui Paradisi directi tela manusque Corpus in Æaciæ. *Curt.* 7. 4. 37. Dirigere hastam in os adversarii. *Id.* 3. 11. 5. mucrones in ora. *Seneca Herc. Cæt.* 160. vulnera alicui. *h. e. in aliquem.* ¶ 4. Item speciatim usurpatur in re rustica de plantis. *Cic. Senect.* 17. 59. Ordines arborum in quincuncem directi. Sic *Id.* *Cæcin.* 8. 22. Oleæ directo ordine desinant. Et *Colum.* 3. *R. R.* 15. 2. Ita paribus spatiis (vitium) ordines dirigitur. Similiter *Pallad.* 3. *R. R.* 13. 2. Ne alter ramus sub alterius linea dirigatur. *Cl. Varro* 1. *R. R.* 40. 6. Ejus ramuli, quem inseret, cacumem ut directum sit ad cælum, curat. — Sic figurate *Id. Varro* 1. *ibid.* 4. 1. Hinc profecti agricolæ ad duas metas dirigere debent (*subaudi* operam), ad utilitatem et voluptatem. Adde *eumd.* *ibid.* 18. 1.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est in ordinem

distribuere. *Quintil.* 2. 6. 1. Materias, quas discipulis ad dicendum dabant, non contenti divisione dirigere, latius dicendo prosequerantur. ¶ 2. Speciatim est recta convertere; et occurrit — *a)* Cum addito Accusativo et præpos. *ad*, quæ *versus* significat. *Cic.* 4. *Acad.* (2. p.) 20. 66. Meas cogitationes dirigo ad rationes has latiore specie, non ad tenuer elimatas: eo fit, ut errem et vager latius. *Colum.* 3. *R. R.* 12. 4. Ad quæ contemplationem suam dirigat, qui vineas instituit. *Quintil.* 10. 2. 1. Ad exemplum virtutum omnium mens dirigenda. *Rursus Cic. Topic.* 23. 89. Ad animi bona vel mala omnino dirigenda oratio est. *Quintil.* 4. 1. 68. Directo ad Ciceronem principio. Adde *eumd.* 2. 13. 5. et 4. 1. 64. *Id.* 10. 1. 127. Seneca placebat propter sola vitia: et ad ea se quisque dirigebat effringenda, quæ poterat. *h. e. ferebatur, conabatur accedere ad ea imitanda.* — Absolute sine Accusativo. *Cic.* 1. *Divinat.* 14. 25. Divinatio fallit nonnunquam; sed tamen ad veritatem sæpissime dirigit. — *b)* Cum præpos. *in* et *Accus.* *Curt.* 8. 5. Haud perplexè in Callisthenem dirigebatur oratio. *Quintil.* 10. 3. 28. Si tota mente in opus ipsum (*intentionem*) direxeris. *Id.* 2. 1. 11. Communes loci, qui sunt in vitia directi. Adde *Frontin.* 3. *Strateg.* 2. 2. — *c)* Cum Adverbii motus. *Cic. Orat.* 71. 237. Nec quidquam adhuc inveni firmius, quo iudicium meum dirigerem, quam etc. — *d)* Cum *Accus.* et prænos. *adversus.* *Quintil.* 5. 7. 6. Adversus singulos dirigitur actio. — *e)* Cum Ablat. et præpos. *in.* *Brutus* apud *Cic.* 1. ad *Brut.* 16. *sub fin.* Si flexerit adversus alios iudicium suum, quod tanta firmitate ac magnitudine direxit in exturbando Antonio. — *f)* Sine additis. *Ovid.* 6. *Fast.* 184. Bacche, dirige vatis opus. *Al. leg. navis iter.* *Id.* 1. *Amor.* 6. 7. Ille (*Amor*) per excubias custodum leniter ire monstrat: inoffensus dirigit ille pedes. *h. e. regit.* ¶ 3. Item est conformare, disponere, regere, metiri; et occurrit — *a)* Cum Accusativo et præpos. *ad*, quæ *secundum* significat. *Cic. Mur.* 2. 3. Cato vitam ad certam rationis normam dirigens. *Id.* 2. *Legg.* 5. 13. Illa antiquissima et rerum omnium princeps expressa natura, ad quam leges omnes dirigitur. *Id. Brut.* 37. 140. Nihil non ad rationem et tanquam ad artem dirigebat. *Id. Orat.* 2. 9. Ad similitudinem alicujus rei artem et manum dirigere. *Liv.* 8. 32. Dirigere sententiam suam ad voluntatem alterius. *Curt.* 8. 9. *extr.* Idcirco breviores habent menses, qui spatium eorum ad hunc lamen modum dirigit. *Antonius* apud *Cic. post ep.* 13. l. 14. *ad Att.* Me sine ad hanc opinionem dirigere puerum, et tenero ejus animo persuadere, non esse tradendas posteris inimicitias. *Quintil.* 12. 3. 8. Dirigere se ad id, quod est optimum in natura. *Tac.* 4. *Ann.* 40. Principum diversam esse sortem, quibus præcipua rerum ad famam dirigenda. — *b)* Cum Ablativo sine præpos. *Cic.* 3. *Orat.* 49. 190. Non sunt hæc rhythmicorum et musicorum acerrima norma dirigenda. *Id.* 5. *Fin.* 20. 57. Quos utilitate, aut voluptate dirigit. *Id.* 2. *ibid.* 22. 71. Voluptate omnia dirigentes Epicurei. *Id.* 3. *Off.* 21. 83. Honestate dirigenda utilitas est. ¶ 4. Apud squioris avi scriptores dirigere alicujus occurrit pro mittere. *Aurel. Vict. Epit.* 34. Ad quem Ticiini positum, per Gallonium Basilium, indumenta regia direxerat. *Claudian. epist. ad Olybr.* 1. Quid rear, affatus quod non mihi dirigit ullos, Nec redit alterno pollice ducta salus? Adde *Sidon.* 7. *Ep.* 9. Et absolute *Capitolin. Clod. Alb.* 2. Epistolam dirigo. *subaudi* ad te. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superius exempla retulimus.

Directus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Director* 1.

I.) Proprie est recto ordine positus, rectus. *Cic.* 2. *Nat. D.* 57. 144. Auditus flexuosus iter habet, ne quid intrare possit, si simplex et directum pateret. *Id.* 6. *Verr.* 48. 107. Enna urbs directa. *Klotz* ita legit: *Orellius* vero et alii *dirempta*. *Cæs.* 7. *B. G.* 23. Directæ trabes. *Id.* 2. *B. C.* 24. jugum. *Ovid.* 1. *Met.* 98. Non tuba directi, non æris cornua flexi. *Id.* 2. *ibid.* 129. arcus. *Sil. It.* 6. 228. directo pectore. *h. e. recto corpore.* *Cæs.* 3. *B. C.* 79. A directo itinere. *Tibull.* 4. 1. 93. Directo cursu contendere. *Quadrigenarius* apud *Gell.* 9. 1. Ut lectus directiores sicut. — *Directus* paries est, qui parietum communi extrema sui parte ita adhaeret, ut figuram referat litteræ \equiv prostratæ; ita ut linea transversa

sit paries communis, recta vero directus, qui cum communi angulos rectos faciat. Ita *Holoman.* in *Lex. Juris. Cic. Topic.* 4. 22. Omnibus est jus parietem directum ad parietem communem adjuungere. — *Directus locus* est in rectum abruptus et præceps. *Cæs.* 1. *B. C.* 45. Præruptus locus erat, utroque ex parte directus. — Hinc *directum*, *i.*, absolute, substantivorum more in quibusdam formulis usurpatur. *Varro* 7. *L. L.* 15. *Müll.* In directo pedum octo esse, in anfracto sexdecim. Adde *Cic.* 2. *Divinat.* 61. 127. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 22. 18. (80). Altitudo montis per directum quatuor millia passuum est. *Seneca* 6. *Quæst. nat.* 20. Cadere in directum. — Hinc etiam *directum* adverb. pro directe. *Capell.* 5. p. 297. Zodiacus circa Cancrum Capricornumque flexior æquinoctialem pæne directum secat.

II. Translate. ¶ 1. Generatim. — *a)* Universalis. *Cic.* 1. *Fin.* 15. 57. O præclaram beate vivendi et apertam et simplicem et directam viam! *Id. Cæli.* 17. 41. Iter directum ad laudem. et *ibid.* 18. 42. Non semper superet vera illa et directa ratio: vincat aliquando cupiditas, etc. — *b)* Speciatim *directa actio* apud *JClos* dicitur, quæ legitima est, et recta ex verbis legis descendit: item quæ in solidum alicui competit: item quæ contrariæ opponitur. *Paul. Dig.* 3. 5. 46. Nec refert, directa quis, an utili actione agat. Adde *eumd.* *ibid.* 19. 4. 26.; et *Ulp. ibid.* 3. 5. 19. etc. — *c)* Item *directa oratio* dicitur a *Justino* 38. 3. 11., quæ directa loquendi ratione tribuitur illi, qui loquens inducitur: cui opponitur quæ per infinitum modum perpetuo effertur. Utriusque exempla passim apud *Livium*. *V. OBLIQUUS.* — *d)* *Directa verba* sunt, quæ missis ambagibus, directo et simpliciter aliquid significant. *Liv.* 21. 19. Hæc directa peruncatio ac denunciatio belli magis ex dignitate populi Romani visa est, quam etc. — Apud *JClos* *directa verba* sunt *heres esto, do, lego, præcipio* et hujusmodi: quibus opponuntur verba *fideicommissi*, vel *precaria* et *insensu*. *Imp. Constantin.* *Cod.* 6. 23. 15. etc. Sic *directæ* et *fideicommissariæ* libertates opponuntur. *Ulp. Dig.* 29. 4. 12. et *Terent. Clem. ibid.* 28. Sic *instituta directa* et *precaria* apud *Ulp. Dig.* 29. 1. 19. ¶ 2. Aliquando ponitur pro rigido, severo, et qui nulla ratione flecti potest. *Cic. Cæli.* 16. 38. Huic tristi ac directo seni responderet. Ita ex *optimis Codicibus* legit *Orell.*; *al. leg. decrepito.* *Id. Rosc. Com.* 4. 11. Quid est in iudicio? directum, asperum, simplex. Quid est in arbitrio? mite, moderatum. — Hinc

Directum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, *V. Directus, a, um, I.* in fin.

Directum, adverb. *V. Directus, a, um, I.* in fin. *DIRIMO.* *imis, emi*, emptum vel emtum, *imere*, *a. 3.* (a *dis* et *emo*, mutata s in r, ut a *Fusius Furius*, ut *Voss.* docet). Part. *Dirimens I. 1.*: *Dirimptus I. 1.* et *II. 2.*; *Dirimpturus* et *Dirimendus II. 1.* — *Dirimere* est rem unam separatim ab alia prehendere, adeoque separare, dividere (*li. separare, spartire*; *Fr. désunir, déviser, séparer, partager*; *Hisp. desunir, apartar, separar*; *German. auseinander nehmen, trennen, theilen*; *Angl. to part, divide, separate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est separare, dividere. *Lucret.* 6. 1072. color conchyli (*h. e. purpureus*) mergitur una Corpore cum lanæ, dirimi qui non queat unquam. *h. e. elni* et a lanæ corpore separari. *Cic.* 3. *Nat. D.* 12. 29. Individuum corpus, quod dirimi distrahi non potest. *Liv.* 22. 15. Urbs Vulturum flumine dirimitur. *Id.* 32. 10. Quia dirimpti medio amne fuerant. *Id.* 42. 39. Postquam in congressu steterunt, dirimente amne, paullisper internunciando cunctatio fuit, utri transgredierentur. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 9. (53). Tiberis agrum Fidenatem Latinumque a Vaticano dirimens. *Lucan.* 4. 33. qui — castris dirimebat. *Herdani.* *Plin. Paneg.* 32. Dirempta mari gens. *Id.* 6. *Ep.* 8. Oppida nostra unius diei itinere dirimuntur. *Val. Flacc.* 7. 540. nox una dirimit undis Æsonidem. Adde *eumd.* 1. 284. 8. 365. et 3. 158. (quo postremo loco alii pro *dirimptam* leg. *diriptam*); et *Justin.* 4. 1. 1. *Claudian.* 2. in *Hulfin.* 477. pertentat crimina Minos, Et justis dirimit sotes. *Colum.* 4. *H. B.* 18. 1. Omnem modum auri in semijugera dirimere. *Stat.* 5. *Thyb.* 482. Spinea porrecti dirimentes terga profundi. *h. e. nave* mare secantes. ¶ 2. Latiori

sensu pro coercere dixit *Sil. It.* 4. 101. Dirimere aliquem ab ictu.

II.) Translate. ¶ 1. Dirimere est impedire, ne qua res progrediatur, adeoque interrompere, abrumperé, dissolvere; et occurrit — a) Generatim. *Val. Flacc.* 4. 664. lux noctem dirimit. *Cl. Plin.* 4. *Ep.* 9. 9. *Id. Plin.* 8. *ibid.* 14. 19. Dirimere sententias occidentis et relegantis. *Tac.* 2. *Hist.* 53. Dirempti moderatione iudiciorum. *Id.* 3. *ibid.* 57. Dirimere emulationem. *Id.* 4. *ibid.* 76. diversitatem consiliorum. — b) De actionibus, quæ interrompantur. *Plaut. Amph.* 1. 1. 99. Prælium dirimitur. *Sic Liv.* 31. 17. Cum non prælium diremptura esset. *Cæs.* 1. *B. C.* 40. *extr.* Legionum adventu prælium dirimitur. *Sall. Jug.* 60. Prælium non dirimit. Adde *Frontin.* 2. *Strateg.* 10. 1. *Liv.* 27. 30. et 40. 52. Dirimere bellum. Adde *Juvenal.* 6. 164. *Ovid.* 5. *Met.* 314. certamina. *Tac.* 3. *Hist.* 81. belli commercia. *Liv.* 1. 13. infestas acies. *Frontin.* 1. *Strateg.* 8. 6. seditionem. — c) Item de colloquio aut concilio. *Cic.* 1. *de republ.* 11. Num sermonem vestrum aliquem diremit noster interventus? *Cæs.* 1. *B. G.* 46. Dirimere colloquium. *Liv.* 1. 26. *ad fin.* Ut concilia populi, exercitus vocati, summa rerum, ubi aves non admisissent, dirimuntur. *Id.* 40. 49. Dirimere comitia. *Varro* 3. *R. R.* 2. 1. et 4. 18. suffragia. *Quid autem sit dirimere suffragia, V. in DIRIBEBO.* — Absolute *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 3. 2. Actum (*in senatu*) eo die nihil: nox diremit. — d) Item de societate, amicitia, etc. *Cic.* 3. *Off.* 5. 23. Dirimere conjunctionem civium. *Id. Sull.* 2. 6. omnium officiorum societatem. *Liv.* 8. 23. hostibus societatem auxilii mutui. *Cic. Cæli.* 14. 34. Appius pacem Phyrrii diremit. Adde *Liv.* 9. 8.; et *Quintil.* 2. 16. 7. *Liv.* 4. 6. Dirimere conubium. *Juvenal.* 7. 79. ceptum conjugium. *Sueton. Cæs.* 43. Diremit nuptias prætorii viri, qui digressam a marito post bidduum statim duxerat. *Tac.* 12. *Ann.* 4. Dirimere affinitatem. *Id.* 6. *ibid.* 29. amicitias. — e) Item de lite, controversia, etc. pro decidere, terminare. *Cic.* 3. *Off.* 33. 119. Dirimere controversiam. *Ovid.* 1. *Met.* 21. Hanc Deus et melior litem natura diremit. *Id.* 6. *Fast.* 98. Res est arbitrio non dirimenda meo. Adde *Liv.* 6. 36. ¶ 2. Item ponitur pro abolere, delere, irritum reddere. *Lucret.* 1. 114. an anima nascentibus insinuat, Et simul intereat nobiscum morte dirempta. *Sall. Cat.* 18. *extr.* Ea res consilium diremit. *Cic.* 2. *Legg.* 12. 31. Quid gravius, quam rem susceptam dirimi, si unus augur altum dixerit? *Id.* 1. *Divinat.* 39. 85. Quid habet haruspex, quum pulmo insens, etiam in bonis extis, dirimat tempus et proferat diem? h. e. diem diffinat et in aliam diem proroget. *Liv.* 8. 23. *ad fin.* Vide, ut audire aliquid, quod auspiciam dirimat. — *NB.* De illo *Cic.* 3. *ad Q. fr.* 4. Cato diremptis tabellis etc. *V. DIRIBEBO.*

DIRIPIO, rīpiis, rīpiū, reptum, rīpere, a. 3. (dis et rapio). *Dirapio* aut *Dirapio* leg. quidam apud *Apul. de Deo Socrat.* V. suo loco. — Part. *Diripiens* I. 3.; *Diripiens* I. 1., 2., 3. et 4. *Diripturus* et *Diripiendus* I. 2. — Diripere est in diversas partes rapere, discindere, distrahere, lacerare (It. *rapire* quæ e la, *stracciare*, *lacerare*; Fr. *tirer de différents côtés, mettre en pièces*; *Hisp.* *tirar acá y allá, desgarrar, rasgar*; *Germ.* *auseinander-reissen*; *Angl.* *to snatch or tear different ways, tear asunder or in pieces*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu ac generatim. *Plaut. Cist.* 2. 1. 5. Exanimor, feror, differor, distrahor, diripior. *Id. Merc.* 2. 4. 1. Pentheum diripuisse ajunt Bacchas. *Lucret.* 1. 1318. adversum venientibus ora petebant, Et nec opinantes a tergo diripiebant — Morsibus adfixæ validis atque unguibus unctis. *Ovid.* 5. *Fast.* 310. et 1. *Art. am.* 338. Hippolyte infelix, velles coluisse Dionem, Quum consternatis diriperet equis. *Id. Ib.* 601. Diripiantque tuos insanis unguibus artus Strimonæ matres Orpheos escæ ratæ. *Id.* 3. *Met.* 371. membra viri manibus direpta nefandis. h. e. lacerata. *Val. Flacc.* 1. 813. Diripere senem. *Id.* 2. 240. Thressas. *Virg.* 12. *Æn.* 283. Diripuerunt aras. h. e. disjecerunt, diruerunt, everterunt. Al. tamen leg. *deripuerunt*. Similiter *Vopisc. Prob.* 6. vatum. h. e. diruere. — Et poetice *Stat.* 5. *Theb.* 366. lacerant cava nubila venti Diripiuntque fretum. h. e. huc illuc rapiunt impelluntque. — Figurate. *Tibull.* 3. 6. 28. venti temeraria vota, Aeræ et nubes

diripienda ferant. ¶ 2. Latiori sensu et speciatim ponitur pro auferre, detrahere, demere. *Curt.* 7. 5. 24. Direpto regio insigni. *V. Mätzell. ad Curt.* 4. 2. 6. *Forcellinus* addit etiam figuratum illud *Val. Max.* 3. 3. n. 2. *extern.* Ut speraverit, et tyranno et Phalariti vesanæ mentis feritatem a se diripi posse. *Al. vero rectius* leg. *deripi*. ¶ 3. Item in re militari est prædari, auferre, depopulari, quam plures simul hinc inde rapiunt et asportant. — a) De rebus et locis. *Cic. pro leg. Manil.* 9. 22. Res bello ex tota Asia direptas in suum regnum congesserat. *Sall. Jug.* 41. Diripere prædas bellicas. *Sic Lamprid. Alex. Sev.* 34. Præda, quam Persis diripuit. *Cl. Vopisc. Prob.* 5. *Trebell. Poll.* XXX. *Tyr.* 2. Magna parte auri direpta. *Sueton. Aug.* 98. Diripiendi licentia. *Lucan.* 6. 116. plurima milles diripiens. *Cæs.* 7. *B. G.* 3. Diripere bona. Adde *eum.* *ibid.* 42. et 43. *Id. ibid.* 38. magnum numerum frumenti. *Id.* 2. *ibid.* 17. Legio pulsa et impedimenta direpta. *Liv.* 23. 16. Diripere impedimenta et sarcinas. *Sil. It.* 17. 500. Ire direptum alicui aliquid. *Cic. post redit. in senat.* 7. 13. Domus mea diripiebatur, ardebat. *Virg.* 2. *Æn.* 563. Direpta domus. *Liv.* 5. 41. Diripere tecta. *Id.* 32. 12. et 2. 14. castra. *Id.* 6. 4.; *Cæs.* 3. *B. C.* 80.; et *Sueton. Cæs.* 54. et *Ner.* 39. oppidum. *Cic.* 5. *Att.* 20. ante med. Direpto et vastato Amano. *Liv.* 24. 2. Urbes direpturos se destinaverant. Adde *eum.* 37. 32. *Cic. pro leg. Manil.* 19. 57. Expilare socios, diripere provincias. *Sueton. Ner.* 43. Gallias diripiendæ. *Cic.* 8. *Att.* 2. Patriam diripiendam et inflammandam reliquimus. *Cæs.* 3. *B. G.* 31. Diripere civitates. — b) De personis. *Nepos Cat.* 3. diripere Lusitanos. *Cæs.* 6. *B. G.* 34. et 35. Eburones. *Id.* 7. *ibid.* 8. Obsecrant, ut suis fortunis consulat, ne se ab hostibus diripi patiar. *Id.* 2. *B. C.* 12. Quo minus, quam venisset, si imperata non facerent, ad nutum e vestigio diriperent. *Tac.* 13. *Ann.* 43. Diripere socios. — c) Poetice *diripi amnis* dicitur a *Stat.* 4. *Theb.* 817., ex quo ab exercitu siti jamdiu laborante avide hauritur et bibit. ¶ 4. Item aliquando pro furari, per vim auferre. *Virg.* 3. *Æn.* 227. de *Harpyis*. Diripiuntque dapes, contactuque omnia fœdant. *Val. Flacc.* 4. 454. de *isidem Harpyis*. Diripiunt veruntaque dapes, fœdatæque turbant Pocula. *Sueton. Ner.* 11. Concessumque, ut scenici ardentis domus supellectilem diriperent. *Id. Cæs.* 17. Direpta supellectile. *Id. Ner.* 47. Unde (a cubiculo) jam et custodes disfigerant, direptis etiam stragulis. — Poetice *Sil. It.* 15. 730. colla diripit ense Mosæ. h. e. cædit; ubi rectius fortasse legas *deripit*. — *NB.* Pro extrahere, educere affertur a nonnullis illud *Ovid.* 10. *Met.* 475. Pendentit nitidum vagina diripit ense. Al. leg. *deripit* rectius: quod idem dicit de simili loco *Virg.* 10. *Æn.* 475., item 3. *ibid.* 267., ubi *deripere funem* *Uttore* rectius est quam *diripere*. Item de illo 4. *Æn.* 593. Deripientque rates alii navalibus. h. e. deducunt. His enim locis deorsum trahendi significatio aliqua inest, quæ per *de*, non per *di* exprimitur, ut et in *DERIPIO* dictum est. Similiter apud *Cic.* *Sull.* 1. 2. Quantum de mea auctoritate deripisset: non *diripisset* legendum est. Et *Prov. cons.* 6. 13. Hos vos de provinciis deripiendos non putaretis? non *diripiendos*.

II.) Translate *diripi* dicuntur, quæ cara omnibus sunt et quæsitâ, quæque omnes propterea sibi adipisci contendunt. — a) De rebus. *Quintil.* 6. 1. 47. Talos —, quos illi diripere cæperant. *Sueton. Vit. Pers. sub fin.* Editum librum continuo mirari homines et diripere cæperunt. — b) De hominibus. *Seneca* 3. *Ira* 23. Timagenes historiarum scriptor in contubernio Pollionis Asinii consenuit ac tota civitate direptus est. *Alibi leg.* dilectus; *alii aliter*. *Rursus Seneca Brevit. vitæ* 7. Diripitur ille toto foro patronus. h. e. omnes eum sibi patronum adsciscunt. Est qui malit dirumpitur. *Sic Martial.* 7. 76. *ad Philomusum scurræ*. Quod te diripiunt potentiores Per convivia, porticus, theatra. *Stat.* 5. *Sib.* 3. 139. de *Homero*. aliæ quem aliis natalibus urbes Diripiunt, cunctaque præbent. (*V. Cic. Arch.* 8. 19.). *Id.* 5. *Theb.* 722. matremque avidis complexibus ambo Diripiunt scentes.

DIRITAS, atis, f. 3. abstracta qualitas, qua aliquid terribile est, seu terrorem injicit; et occurrit ¶ 1. De fato, et est calamitas, infortunium. *Cic.* convertens locum Euripidis 3. *Tusc.* 14. 29. Ut si

qua inverte diritas casu foret, Ne me imparatum cura laceraret repens. *Gell.* 4. 9. a *med.* Dies religiosi dieti, quos propter omnia diritatem relinquitur. — Sic *diritas diei* est dies improspereus et mali ominis auspiciis captantibus et grande aliquid aggredientibus. *Sueton. Ner.* 8. Inter horam sextam septimamque processit ad excubitores, quum ob totius diei diritatem non aliud auspicium tempus accommodatus videretur. *V. Tac.* 12. *Ann.* sub *fin.*, unde *Sueton.* illustratur. ¶ 2. De hominum, uti ajunt, caractere, et est sævilitas, crudelitas, feritas. *Cic. Vatin.* 3. 9. Quamquam sis omni diritate atque immanitate teterrimus. *Id. Senect.* 18. 65. Quanta in altero diritas, in altero comitas. Ita legit *Non.* p. 100. 27. et p. 30. 20. *Merc.*: alii *diritas*. *Sueton. Tib.* 21. Diritas morum ejus. *Mamertin. Grat. act.* 26. Diritas hilaris. *Id. ibid.* 4. accusatoria.

DIRODIUM, ii, n. 2. rota, ex duobus radiis invicem decussatis constructa: vox hybrida, a *dîç* et *rodium* pro *radius*. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 81. hisce verbis: Rota, radius, dirodium, birodium, trirodium, quadrirodium.

DIRRHITHMUS, a, um, adject. *διρρήθμος*, qui duobus rithmis constat. *Har. Victorin.* p. 2543. *Putsch.* Bacchiacum dirrhithmus, sive dimetrum acatalectum hujusmodi est: *Amicos vocantis, trirrhithmum quoque acatalectum ita: Ut Echo sub antris canebat; tetrarrhithmum etiam acatalectum tale est: Volabat superbas per curas Cupido.*

DIRUDIS, e, adject. valde rudis. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 123.

DIRUMPO vel dirumpo, rumpis, rûpi, ruptum, rumpere, a. 3. (dis et rumpe). In multis et abatis exemplis plerique legunt *dirumpo*. — Part. *Diruptus* in omnibus paragr. et in fin. — Dirumpere est in diversas partes rumpere, diffundere, scindere (It. *rumpere*, *scindere* in parti opposte; Fr. *séparer en brisant, déchirer, rompre*; *Hisp.* *romper, rasgar*; *Germ.* *auseinanderreissen, zerreißen, zerbrechen*; *Angl.* *to break, break in pieces*).

I.) Proprie. *Plaut. Curc.* 2. 1. 6. Geminos in ventre habere video filios: nihil matuo, nisi ne medius dirumpat miser. *Id. Bacch.* 3. 3. 37. Puer pædagogus tabula dirumpit caput. *Cic.* 2. *Divinat.* 9. 44. Quum autem (venti) se in nubem induerant, ejusque tenuissimam quamque partem cæperint dividere atque dirumpere, etc. *Petron. Satyr.* 96. Foramen valvæ, quod ansa ostii dirupta laxaverat. *Apul.* 1. *Met.* Putris et vetus funis dirumpitur. *Tac.* 1. *Hist.* 55. Quarta ac duodevicesima legionis — dirumpunt imagines Galbæ. (Hiac nonnulli apud *eum.* *Tac.* 1. *Hist.* 41. Diruptam Galbæ imaginem solo adfixit. *leg.* pro *deriptam*). *Inscript.* apud *Gruter.* 163. 6. FONTEM BELLORYM INJURIA ET AMNIS VIOLENTIA DIRUPTVM RESTITVIT. — Similiter *Cic.* 13. *Phil.* 12. 26. Homo diruptus dirutusque Q. Cælius. h. e. cui intestina rupta sunt, herniosas, aut saltem morborum vi fractas.

II.) Improprrie. ¶ 1. Generatim ponitur de societate vel conjunctione aliqua pro abrumperé, dirimere, dissociare. *Cic.* 3. *Off.* 5. 21. Dirumpere humani generis societatem. *Id. Amic.* 22. 85. Repente in medio cursu amicitias, exorta aliqua offensione, dirumpimus. — Hac aliqua ratione pertinet et illud *Plauti Pæn. prol.* 117. Cave dirumpatis. scil. metaphorâ ductâ a ludo puerorum, qui decubant sparteam restem, et tamdiu trahébant, donec aut rumpent, aut alteruter, ommissa funis prebensione, in nates caderet. *V.* integrum locum, ubique Interpr. ¶ 2. Speciatim in familiari sermone *dirumpi* dicitur, qui nimio gaudio aut dolore ita afficitur, ut medius crepare videatur. — a) Hac significatione fere passive usurpatur. *Ter. Adelph.* 3. 4. 4. sv. Collaudavit filium: mihi, qui id dedissem consilium, egit gratias. *vb.* Dirumpor. h. e. ira, indignatione, dolore. *Cic.* 12. *Fam.* 2. 2. Infinito fratris tui plausu dirumpitur. h. e. invidia rumpitur. *Sic Id.* 4. *Att.* 14. a *med.* Unum omnia posse, dirumpuntur ii, qui me aliquid posse doluerunt. Adde *eum.* *Dom.* 37. 99. *Id.* 7. *Att.* 12. Dirumpor dolore. *Apul.* 3. *Met.* sub *init.* risu. — b) Active. *Cic.* 7. *Fam.* 1. 4. Diripi me pæne in judicio Canini. (*Sic Horat.* 1. *Ep.* 19. 13. Rupit lorbitam Timagenis amula lingua. *V.* et *Phædr.* 1. 24.). Ceterum juxta *Forcellinum* apud *Cic.* *vi diripi me est*

lere medius crepul, vel pæne herniosus factus sum. ¶ 3. Item obscenari latentem sententiam habet apud *Plaut. Cas. 4. 3. 10.* (Perii, hercle, ego miser, dirumpi cantando Hymenæum: licet, illo morbo, quo dirumpi cupio, non est copia. h. e. coeundo: nam hic nondum advenit sponsa, quicum latera dirumpam), et fortasse etiam *Pæn. prol. 117.*, quem locum etiam supra sub II. 1. citavimus. *V. RUMPO.* Aperte autem obscæno sensu *Apul. 7. Met.* Mulier misera illa compavitis atque dirupta. scilicet ab asino proculcata et vehementer stuprata. *Id. 9. ibid.* Puer nates candidas illas diu noctuque diruptus, inærens profugit. Græca constructio: nates diruptus, h. e. referens nates noctu quidem a stupratoris sui mentula divisas, diu vero seu mane ab eodem ferula oberberatas. — Hinc Part. præter. pass., cujus plura superior exempla retulimus.

Diruptus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. Diruptior apud Liv. 38. 2. ad fin. In altiore diruptioremque tumulum concessere. At ibi rectius legas deruptiorem: *V. Drakenborg. ad h. l.* et *DERUMPO.*

DIRUNCIUNT depurgant. *Paul. Diac. p. 69. 16. Müll.*, qui leg. *derunciunt*. Ceterum *derunciunt* in Comment. ut legatur jubet *Lind.*; recte fortasse, addit *Müller*, quum minus credibile sit, præter verba *runcare* et *runcinare*, fuisse etiam tertium aliquod *runcire*.

DIRŪO, rūis, rūi, rūtum, rūere, a. 3. (dis et ruo). Part. *Diruens et Diruendus I.; Dirutus I. et II.* — Diruce est rem alteram ab altera avellendo de jicere, evertere, destruere (It. *rovinare, disfare, demolire*; Fr. *défaire, renverser, détruire, démolir*; Hisp. *deshacer, derribar, abatir, demoler*; Germ. *auseinanderreißen, durch Einstürzen zertrümmern, zerstören*; Angl. *to pull down, overthrow, destroy, demolish*).

I.) Proprie occurrit — a) Cum Accusativo tantum rei, quæ diruitur. *Ter. Adelph. 5. 7. 10.* Diruce maceriam in horto. *Nepos. Con. 4.* Muros dirutos reficiendos curat. *Cic. 1. ad Q. fr. 1. 8. § 25.* Urbes dirutæ ac pæne desertæ. *Sic. Id. 1. Invent. 40. 73.; Liv. 4. 61.; Ovid. 12. Met. 461.; et Sueton. Cæs. 51.* Diruere urbem. *Fellej. 1. 13. M.* Cato perpetuus diruendæ Carthaginis auctor. *Juvenal. 4. 60.* Diruta Alca. *Id. 14. 196.* Diruce castella. *Auct. B. Afr. 20.* atque delere oppida. *Liv. 1. 29.* Fragor tectorum, quæ diruebantur. *Id. 42. 3.* Eum diruente templâ vagari dixerunt. Adde *Sueton. Cal. 6. Liv. 4. 60.* Diruere domum. *Auct. B. Hisp. 16. casas. Horat. 3. Od. 30. 4.; et Sueton. Domit. 8.* monumentum. *Sueton. Cæs. 46. villam. Id. Ner. 25.* arcem. *Spartian. Hælianus. 9.* cryptas et topia. *Propert. 4. 9. 14. fores. Id. 2. 21. 54.* Priami diruta regna senis. — b) Cum additis. *Sueton. Aug. 72.* Diruere prætoriam ad solum. *Curt. 3. 10. 7.* urbem ad solum. *Cf. Seneca 1. Ira 16.* Tecta diruere et solo exæquare. — c) Absolute. *Horat. 1. Ep. 1. 100.* Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis. *Cf. Sall. Cat. 20.* Nova diruunt, alia ædificat.

II.) Translate. — a) Generatim. *Horat. 4. Od. 14. 29.* Ut barbarorum Claudius agmina Ferrata vasto diruit impetu. h. e. perripuit. *Liv. 39. 18.* Diruere omnia Bacchanalia. h. e. aras atque ædes Bacchanalibus destinatas, ut *Forcellinus* interpretatur, vel potius Bacchanalia tollere. *Id. 7. 41.* Postulatum fuit, ut de stipendio equitum (merebant autem triplex ea tempestate) æra dirueretur, quod adversati conjurationi fuissent. *Alii tamen leg. demeretur.* Myperbole est in illo *Auctoris B. Hisp. 42.* Decem habere legiones populum Romanum, quæ non solum vobis obsistere, sed etiam cælum diruere possent. — b) Speciatim ære dirutus dicebatur miles, cui stipendium esset ademptum ignominia causa, vel quod, ut ait *Paul. Diac. p. 69. 17. Müll.*, æs diruebatur in fiscum, non in nullis sæculum: vel quod ære deciderat, ut diruo hic pro simplici ruo, cado, sumatur: vel simpliciter ære eversus et spoliatus, quemadmodum dicitur *fortunis aliquem evertere* etc. *Varro apud Non. p. 532. 4.; Cic. 7. Verr. 13. 33.; et Liv. 24. 18. et 40. 41.* — Hinc omisso ære et generatim de eo, qui ære alieno oppressus solvendo non est. *Cic. 13. Phil. 12. 26.* Homo diruptus dirutusque Q. Cælius.

DIRUPTIO, ðnis, f. 3. fractura, discussio. Seneca 2. Quæst. nat. 15. Aer necessario vastum, in tam magnorum corporum diruptione, reddit sonum.

DIRËPTUS, a, um. V. DIRUMPO.

DIRUS, a, um, adject. Comp. Dirius I.; Sup. Dirissimus II. a. — Ratione habita etymii, *Foss.* deducit a δειρός gravis. *Paul. Diac.* vero p. 69. 12. *Müll.* ita dictum putat, quasi Dei ira natus: et *Servius ad Virg. 3. Æn. 235.* Sabini, inquit, et Umbri, quæ nos mala, dira appellant. Ceterum dirus est horribilis, terribilis, visu vel auditu horrendus, quidquid horrorem incutit et a quo oculi abhorrent (It. *orribile, terribile, dal cui aspetto noi rifugiamo*; Fr. *terrible, affreux; Hisp. terrible, que causa miedo, horror, espantoso*; Germ. *furchtbar, schrecklich, Grausen, Entsetzen erregend*; Angl. *horrible, terrible, dreadful, ghastly*).

I.) Proprie locum habet in auguriis, et est ominosus, tristis, gravia atque ingentia mala portendens. *Cic. 2. Legg. 8. 21.* Quæ augur injusta, nefasta, vitiosa, dira defixerit, irrita infectaque sunt. *Id. 2. Divinat. 15. 36.* Tristissima exta sine capite, quibus nihil videtur esse dirus. *Ovid. 5. Met. 550.* Bubo, dirum mortalibus omen. *Tac. 3. Hist. 56.; et Sueton. Aug. 92. et Tib. 1. et 3. et 17.* Dirum omen. *Sueton. Claud. 22.; Val. Flacc. 4. 79.; et Tac. 12. Ann. 43. aves. Plin. 18. Hist. nat. 1. 1. (4).* alites. *Virg. 1. G. 488.* cometa. *Val. Flacc. 3. 59.* somnia. *Cic. rom. de suo consul. 1. Divinat. 14. 18.* dirum in tempus cadere Latinæ. *Sic Juvenal. 4. 80. et 10. 15.* Diræ tempora. *Horat. 3. Od. 24. 6.* necessitas. *Cf. Virg. 8. Æn. 349.* Jam tum religio pavidos terrebat agrestes Diræ loci: jam tum silvæ saxumque tredebant. h. e. religio vel superstîtio magna, venerabilis, horrorem incutiens et timore animos percellens. *Ovid. Ib. 85.* Carmina dum capiti malefido dira canuntur. h. e. dirum malum imprecantia. *Sic Horat. Epod. 5. 89.* Diræ de testatio. *Liv. 40. 56.; et Sueton. Claud. 12.* execrationes. *Plin. 28. Hist. nat. 2. 4. (19).* Diris precatationibus aliquem defigere. *Tac. 16. Ann. 8.* diri sacrorum ritus. *Juvenal. 15. 101.* dira atque immania. *V. integrum locum.* — Hinc — a) *Diræ, arum, f. plur. 1.* (subaudi res) absolute, substantivorum more dicuntur obscæna volucres, vel potius generatim omnia tristia signa mali omnis. *Cic. 1. Divinat. 16. 29. M.* Crasso quid acciderit, videmus, dirarum obaunciatione neglecta. *Plin. 28. Hist. nat. 2. 4. (17).* In augurum disciplina constat, neque diras, neque ulla auspicia pertinere ad eos, qui quamque rem ingredients, observasse ea negaverint. *Id. ibid. 2. 5. (26).* Sternutamento revocari seculum, inter diras habetur. *Servius* quoque hoc sensu dixit, in singulari numero, si tamen salva est lectio, ad *Virg. 5. Æn. 7.* — Hinc diræ, arum sunt etiam execrationes et imprecationes, quæ horrende in aliquem effundebantur, deos quosdam inauditio compellendo, quibus quisquis devotus erat, credebatur maximo affici infortunio: in quo diræ nihil omnino differunt a significatione proxime superiori. *Tibull. 2. 7. 35.* Tunc tibi, lena, precor diras. *Horat. Epod. 5. 89.* Diris agere aliquem. *Tac. 6. Ann. 24.* Medietas compositasque diras imprecarî. *Plin. 8. Hist. nat. 7. 7. (21).* Ut diras Pompejo, quas ille mox luit, imprecaret. *Flor. 2. 6.* Saguntinorum ultimæ diræ. *Sic Diræ ad Battorum* est titulus carminis execratorii *Valerii Catonis*, de quo vide *Indic. scriptor. Latin.* huic *Lexico præmissum.* — b) Denique *Diræ, arum, absolute* sunt etiam deæ, Noctis filia, eadem quæ *Furia* et *Eumenides* Jovis ministræ, quarum opera inorbos, letum, bellum et cetera mala mortalibus immittit. Sed priori vocabulo vocantur in casto, altero in terribis, tertio apud infantes: quamvis hoc perpetuum non est. *Virg. 12. Æn. 845.* Dicuntur geminæ pestes cognomine *Diræ, Quas, et Tartaream* Nox in tempesta Megæram, Uno eodemque tulit partu etc. *V. ibi quæ sequuntur. Val. Flacc. 1. 803.* mors sera viam tentatque claudat Effugia, et nostras ne queat præcurrere *Diras. Plin. 4. Hist. nat. 8. 15. (31).* de Oro anme. Pænales aquæ *Dirisque* genitæ. *Virg. 7. Æn. 324. et 454.* Diræ sorores. *Id. 4. ibid. 473.; Val. Flacc. 5. 446.; et Pacat. Paneg. Theod. 42.* Ultrices *Diræ. Aurel. Vict. Epit. 21.* Fratrem suum interemit: ob quam causam furor pænas dedit *Dirarum* insectatione; quæ non immerito ultrices vocantur. — c) *Dira* quoque absolute sunt mala, infortunia. *Tibull. 2. 5. 115.* Diræ precari aliqui. *Seneca Troad. 423.* prosperis rebus locus creptus omnis: dira, qua veniant, habent.

II.) Translate est sævus, crudelis, atrox, infestus, et similia. Usurpatur autem — a) De personis. *Varro apud Non. p. 100. 30. Merc.* Scæna, quæ senem Latina vidit dirissimum. *Non. ibid.* exponit severum, asperum, rigidum. *Virg. 3. Æn. 235.* dira bellum cum gente gerendum. *Id. 2. ibid. 261.* dirus Ulixes. *Horat. 3. Od. 6. 36.; et Juvenal. 7. 161.* Hannibal. (Nonnulli *dirum Hannibalem* legunt etiam apud *Horat. 2. Od. 12. 2.*; sed ibi *durum* legendum est: *V. Ritter ad h. l.*) *Rursus Horat. 4. Od. 4. 42.* (ut legit etiam *Quintil. 8. 2. 9.*) *Afer. Id. 2. Ep. 1. 10.; et Val. Flacc. 7. 623.* Hydra. *Ovid. 4. Fast. 53.* Amullus. *Id. 14. Met. 278.* dea. h. e. Circe. *Id. 1. Art. am. 334.* victima. *Id. Heroid. 12. 188.; et Val. Flacc. 3. 610.* noverca. *Id. 2. Met. 651.* serpens. *Val. Flacc. 4. 148.* Amycus. *Id. 6. 151.* Choatræ. *Id. 2. 237.* conjur. *Juvenal. 4. 116.* satellites. — b) De inanitis et abstractis. *Lucret. 4. 1040.* Diræ cupido. *Cf. eumd. 4. 1083.* *Sic Virg. 1. G. 37.* Nec tibi regnandi veniat tam dira cupido. h. e. magna et vehemens, ut etiam *Servius* exponit, adeoque sæva. Adde *eumd. 6. ibid. 721.* *Lucret. 5. 942.; et Val. Flacc. 4. 106.* Diræ pabula. *Virg. 2. Æn. 519.* quæ mens tam dira, miserrime conjur, Impulit his cingi telis? Inepte *Servius*: modo proprie, dira enim deorum ira, ergo quæ mens dira, infusa ex deorum ira. *Id. 11. ibid. 217.* Dirum bellum. *Id. 8. ibid. 191.* de spelunca Caci, facies quam dira tenebat. *Cf. Ovid. 1. Fast. 553.* de Caco. Diræ viro facies. *Rursus Virg. 3. Æn. 228.* Diræ vox. *Id. ibid. 503.* illuvies. h. e. tætra, *Servius. Id. 4. ibid. 563.* nefas. *Catull. 25. 5.* hiems. *Horat. 2. Od. 2. 18.* hydrops. *Id. Epod. 5. 61. et 1. Sat. 9. 31.* venena. *Id. 1. Od. 2. 2.* grandio. *Id. Epod. 13. 10.* sollicitudines. *Ovid. 9. Met. 179.* cruciatus. *Id. 3. ibid. 625.* cades. *Id. 11. ibid. 371.* fames. *Id. 10. ibid. 300.* Diræ canam. nempe dicturus de amoribus Myrrhæ, quos *ibid. 426.* diras amores vocat. *Id. 2. ibid. 590.* Dirum crimen. h. e. Nyctimenes, quæ cum patre colit. et 6. *ibid. 664.* Diræ dapes. h. e. Teræ, qui suos natos comedit. *Id. 3. Trist. 3. 5.* Diræ regio. h. e. aspera, horrida. *Id. 3. ibid. 354.* superbia. *Sueton. Claud. 25.* immanitas. *Tac. 4. Hist. 62. os. Id. 1. Ann. 62.* quales. *Seneca Hippol. 131.* spes. h. e. qua res diræ et nefandæ sperantur, qualis fuit Phædræ insanientis amore Hippolyti. *Val. Flacc. 2. 235. tædæ. Id. 7. 552.* cruores. *Id. 8. 352.* lingua. *Id. 2. 291., 4. 426. et 6. 399.* lues. *Id. 3. 132.* lumen. *Id. 7. 206.* arva. *Id. 2. 172.* conjugia. *Id. 5. 660.* jussa tyranni. *Id. 3. 172.* scelus. *Id. 6. 591.* fraudes. *Id. 6. 683.* vis ducum. *Sil. It. 3. 315.* cruor. *Id. 8. 834.* laus. *Juvenal. 4. 14.* persona. *Id. 15. 32.* feritas. *Id. 15. 96.* egestas. *Id. 13. 193.* factum. *Id. 8. 119. et 13. 106.* culpa. *Plin. 6. Hist. nat. 11. 12. (30).* et 7. *ibid. 13. 15. (64).* Dirus odor. h. e. tæter. *Id. 5. ibid. 15. 15. (71).* Asphaltites lacus natura dirus. h. e. noxius. *Sic Id. 11. ibid. 29. 35. (104).* Diræ messhus locustæ. *Id. 4. ibid. 14. 18. (51).* Scopulus dirus ac pestifer. h. e. periculosus, infestus. *Sic Id. 5. ibid. 4. 4. (26).* Sinus sÿrtilis et vadoso mari dirus. *Id. 37. ibid. 11. 73. (192).* Diræ mendacia. h. e. monstrosa et portentosa similia. — Sequente Infinito. *Sil. It. 4. 284.* Con torquet nodis et obusto robore diram Vel portas quassare trabem. *Sic Græci δειρός λέγειν, δειρός γράφειν.* — Hinc

Diræ, arum, f. plur. 1. absolute, h. e. res diræ, sive omnia tristia signa mali omnis, vel etiam execrationes et imprecationes, *V. supra sub I. a.*

Diræ, arum, f. plur. 1. absolute pro Furis, *V. supra sub I. b.*

Dira, n. plur. 3. pro malis, infortuniis, *V. supra sub I. c.*

Dirum, adverbii more ponitur. *Seneca Œdip. 961. et Herc. Œt. 1670.* Dirum fremens.

DIRŪTIO, ðnis, f. 3. ruina. *Inscript. apud Gruter. 3. 9.* DOMVM TERTIANAM EX DIRUPTIONE RESTITVERVNT DEDICAVITQVE. *Vetus Scholiast. ad Lucan. 1. 379.* Senones Galli paullatim ingressi omnia vastarunt octo integris diebus diruptione et incendio, solo remanente Capitolio.

DIRŪTUS, a, um. V. DIRUO.

DIS est præpositio vel particula, quæ solum in compositione reperitur: et per apocopen facta videtur a δία, quæ composita idem significat, ut in διαφέρω differo. — a) Quod ad compositionem attinet, *dis* præponitur verbis incipientibus per c, p, q,

l et s, ut *discepto, dispono, disquiro, disterno, dissolvo*; excipe tantum *disertus* pro *disertus*: ante *f* in aliud *f* mutatur, ut *diffindo*: aliis consonantibus *di* et quidem longa pro *dis* præponitur, ut *duco, digredior, diluo, dimitto, dinumero, dirigo, discindo, diverto*: *dir* et quidem brevis pro *dis* præponitur in *dirimo* et *dribuo*, sed *dis* immutata manet in *dishiasco*: denique ante *i* loco consonantis modo *dis*, modo *di* legitur, ut *disjicio, disjungo* et contra *dijugo, diducio*. Hæc fere omnia *Priscian. in fin. l. 14.* — b) Quod ad significationem attinet, *dis* significat divisionem totius in partes, ut *diduco, distraho, diffugio, dirumpo, disjicio*: aliquando etiam divisionem alterius rei ab altera, ut *digredior*: interdum etiam habet vim augendi, ut in *discupio*: denique aliquando vim habet negandi, præcipue si jungatur verbis, quæ cum particula *cum* composita contrarium significant, ut *discors, diffiteor*, quibus opponuntur *concors, confiteor*; quamvis interdum composita ex part. *dis* ipsis quoque simplicibus opponantur ut *difficilis, discingo*, quæ *facilis* et *cingo* opponuntur.

DIS, dite, adject. V. DIVES.

DIS, ditis, idem quod dives. V. DIVES. — De Platone V. DIS in ONOM.

DISAMO, as, are, a. 1. valde diligo, a *dis* et *amo*, ut *discupio* et *dispereo*. *Fronto 3. ad M. Cæs.* (e-dente iterum *A. Maio*) *Ep. 3.* Ego vero etiam litterulas tuas *disamo*; quare cupiam, ubi quid ad me scribes, tua manu scribas. *Cod. habet dis amo*, at *Maius* legendum putat *dissuaviari cupiam. Ubi* etc. Fortasse nihil mutandum.

DISCALCĒRĀTUS, a, um. V. vocem seq.

DISCALCĒO, as, atum, are, a. 1. calcæos detraho. *Gloss. Philox.* *Discalceor, ἀπολούμαι.* — Ceterum occurrit tantum Part. *Discalceatus* apud *Sueton. Ner. 51.* Ut proderit in publicum sine cinctu et discalceatus. — Scribitur et *discalciatus*. V. CALCEAMEN.

DISCĀPĒDINO, as, avi, are, a. 1. disjungo, laxo: a *capedo*. *Apul. Florid. 3.* Primus Hyagnis in canendo manus discapedinavit: primus duas tibias uno spiritu animavit. *h. e.* manus et digitos alterum ab altero disjunxit, claudendo et aperiendo foramina inter se distantia: vel quod est veri similium, manum alteram ab altera disjunxit, duas simul tibias inflando, quarum unam dextera, sinistra alteram tenebat et moderabat.

DISCĀRICANS, antis, particip. ab inus. *discarico*, Italis nunc *discaricare*: a præpositione separativa *dis* et *carrus*, cui altera ex duabus consonis, ut solet vulgus, adempta est. *Venant. Vit. S. Menard. 7.* Et data oratione discaricantes, quæ tulerant, laxati pergunt itinera. *Hucusque* cl. *Furlanetto* in *Append.* Nihil tamen obstat, quinoms legamus *discaricantes*, *h. e.* onera e carro detrahentes.

DISCĀVEO, es, ere, n. 2. diligenter caveo. *Plaut. Men. 2. l. 24.* Dictum facessas doctum, et discaveas malo.

DISCĒDO, cedis, cessi, cessum, cēdere, n. 3. (dis et cedo). *Discesti pro discessisti* syncope est apud *Plaut. Asin. 2. l. 3.* — Part. præter. pass. *Discessus* habet *Cæcil. vel Cæcil.* apud *Priscian. 8. p. 869.* *Putsch.* Custodibus discessis, multi interficiuntur. Part. *Discedens* sub *B. a. et b.*; *Discessurus* sub *C. l. 4. c.* — Ceterum *discedere* tria præcipue significat, scilicet

A) Est hinc inde cedere, in diversas partes cedere; et dicitur proprie de iis, quæ in partes dividuntur.

I.) Proprie. — a) De hominibus; et quidem — Absolute. *Senatuscons.* apud *Cic. 2. ad Q. fr. 3. 5.* *Senatusconsultum factum est, ut sodalitates decuriatque discederent*: lexque de iis ferretur, ut qui non discessissent, ea pœna, quæ est de vi, tenerentur. *h. e.* dissolverentur, dirimerentur. *Sall. Jug. 34.* Ita populus ludibrio habitus ex contione discessit. *Sic Liv. 3. 11.* Initium erat ritæ, quum discedere populum jussissent tribuni. *Sisenna* apud *Non. p. 99. 6.* *Merc.* Armati dextera ducti magisque in latitudinem discedunt. *Sueton. Oth. 11.* Ut eos qui discedere et abire cœptabant, corripere quasi desertores detinerique sensit, etc. Huc pertinet locus *Ascōni* ad *Cic. orat. pro C. Corn. circa med.* de discedentibus ad suffragium ferendum. — Cum additis. *Sall. Jug. 13.* In duas partes discedunt Numidæ: plures Adherbalem sequuntur, sed illum alteram

lallo meliores. *Sic Tac. 1. Ann. 49.* Non prælio, non adversis e castris, sed isdem e cubilibus, quos simul vescentes dies, simul quietos non habuerat, discedunt in partes, ingerunt tela. *Id. ibid. 34.* Adistentem contionem, quia permixta videbatur, discedere in manipulos jubet. *Nepos Eumen. 8.* *Hiberna* sumpserant. non ad usum belli, sed ad ipsorum luturiam, longæque inter se discesserant. *Id. Datam. 11.* Hæc quum aliquamdiu in colloquio fuissent, et diversi discessissent, etc. — b) De rebus inanimis. *Lucet. 3. 437.* Et nebula ac fumus quoniam discedit in auras etc. *paulo post* est dissolvi. *Adde eumd. 2. 832.* Similiter *Id. 3. 401.* anima discedit in auras. Et gelidos artus in leti frigore liquit. *Id. 2. 711.* cibus ex omnibus intus in artus Corpora discedunt. *Cic. 3. Off. 9. 38.* Quum terra discessisset magnis quibusdam imbribus, in illum biatum descendit. *Id. 1. Divinat. 43. 97.* Quum cælum discessisse visum est. *Adde eumd. ibid. 44. 99;* et *Senec. 7. Quæst. nat. 20.* Similiter *Virg. 9. Æn. 20.* medium video discedere cælum, Palantesque polo stellæ. Sequor omnia tanta. *Lucan. 6. 380.* discedit vomere sulcus. Poetica sunt illa *Virg. 3. G. 24.* Vel scæna ut versis discedat frontibus. *Val. Flacc. 4. 644.* maria ipsa repente Diffugere, adversosque vident discedere montes. *Id. 1. 284.* dirimique procul non æquore visa Cæperat a gemina discedere Sestos Abydo. *Justin. 4. 1. 16.* Credentibus (anti-quis), cœnuntibus in se promontoriis, ac rursum discedentibus, solida intercipi absomique naviga. *Sil. It. 6. 37.* faciem discedere terram. *h. e.* aperiri atque hinc ad homines sepeliendos. Huc referri potest et illud *Propert. 2. 6. 7.* citius pateret caput hoc discedere collo.

II.) Translate. *Quintil. 12. 10. 58.* Altera est divisio, quæ in tres partes et ipsa discedit. *Id. 3. 6. 86.* Hæc quattuor velut proposita — in duo genera discedunt. *Al. leg.* descendunt.

B) Discedere, quum particula vis præstat, est sejungere vel separare se ab aliquo et in diversa abire. — a) Generatim. *Cic. Amic. 20. 75.* Et sæpe incidunt magnæ res, ut discedendum sit ab amicis. *Cæs. 1. B. C. 12.* Diffusus municipii voluntati Therminus cohortes et urbe educit ac profugit: milites in itinere ab eo discedunt ac domum revertuntur. *Id. 3. ibid. 60.* Discedere a nobis, et novam tentare fortunam novasque experiri amicitias constituerunt. *Liv. 43. 6.* Discedere a Perseo. *Nepos Alcib. 8.* Ab hoc discedens Alcibiades etc. *Cf. eumd. ibid. 10.* *Horat. 1. Ep. 7. 25.* Quod si me noles usquam discedere, etc. *V.* integram locum. — Et passive impersonaliter. *Tac. 6. Ann. 44.* Fugæ specie discessum: — donec Tiridates cum paucis in Suriam reverts pudore proditiōnis omnes exsolvit. — b) Speciatim discedere dicitur uror, quæ a viro sejungitur seu divortium facit. *Cælius* apud *Cic. 8. Fam. 6. 1.* Inter postulationem et nominis delationem uxor a Diobella discessit. *Cf. Val. Flacc. 7. 107.* Visus et heu miseræ tunc pulchrior hospes amanti Discedens.

C) Discedere, quum vis verbi *cedere* præstat, significat ab uno loco abire, proficisci.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — 1.) Cum addito, a quo quis discedit — a) Per Ablat. et præpos. ab. *Plaut. Asin. 3. 13.* Næ iste hercle ab ista non pedem discedat, si licessit, qui nunc festinat atque ab hac minatur sese abire. *Cic. 6. Verr. 15. 33.* Pueri *Sisennæ* ab argento digitum non discedere. *Id. 7. Att. 2. ad fin.* *Chrysiippus* discessit a puero, insciente ne. *Id. 7. Att. 21.* Eo die *Capua* discessit. *Cæs. 4. B. G. 12.* Discedere a Cæsare. *Id. 7. ibid. 9;* *Nepos Datam. 5.* et *Sueton. Cæs. 29.* ab exercitu. *Cæs. 5. B. G. 3.* ab suis. *Id. 5. ibid. 8.* a littore. *Id. 3. B. C. 37.* a vallo. *Id. 5. B. G. 1.* ab hibernis. *Nepos Dion. 9.* a foribus. *Quintil. 5. 11. 9.* ab urbe. *Adde Justin. 29. 5. 1.* — Et passive impersonaliter. *Cæs. 7. B. G. 2.* Ab concilio disceditur. — b) Per Ablat. et præpos. e vel ex. *Cic. 8. Phil. 7. 21.* Illud e Gallia non discessisse. *Cæs. 2. B. C. 33.* ex contione. *Ovid. 1. Trist. 3. 85.* e patria. *Al. leg.* a patria. *Sueton. Cæs. 1. e medio. h. e.* ex urbe, seu civium aspectum vitare. *Adde Ammian. 14. 6. med.* — c) Raro per Ablat. et præpos. de. *Cic. 6. Verr. 65. 147.* De foro, quum jam advesperaret, discessimus. — Et passive impersonaliter. *Liv. 32. 40.* De colloquio discessimus. — d) Per Ablativum sine ulla præpos. *Ovid. 1. Met. 381.* discedite templo. *Id. 1. Trist. 3. 5.* finibus Auso-

niæ. *Sic Sil. It. 7. 93.* signis. *Et Id. 3. 88.* periculis. — e) Per Adverbia. *Ovid. 4. Fast. 365.* procul hinc discedite. — 2.) Absolute. *Cæs. 1. B. G. 39.* Petebat, ut ejus voluntate discedere liceret. *Id. 2. B. C. 14.* Meridiano tempore, quum alius discessisset, alius ex diutino labore in ipsis operibus quieti se dedisset, etc. *Virg. 10. Æn. 246.* et dextra discedens impulsi altam Puppim. *Adde Cic. 6. de republ. 26;* et *Horat. 1. Sat. 9. 8.* — 3.) Cum addito loco, ad quem quis discedit — a) Per Accusat. sine ulla præpos. ratione habita nominum. *Cæs. 5. B. G. 7.* et *1. B. C. 13.* ex castris domum. *Nepos Themist. 4.* domos suas. *Tac. 6. Ann. 20.* Capreas. — b) Per Accus. et præpos. in. *Cæs. 1. B. C. 83.* Inde utrique in castra discedunt. *Sall. Jug. 54.* in colles. *Cf. eumd. ibid. 56.* *Cæs. 7. B. G. 88.* in civitateq. *Id. 5. ibid. 1.* in Italiam. — c) Per Accus. et præpos. ad. *Virg. 12. Æn. 184.* Convenit *Euandri* victos discedere ad urbem. *Sic Ammian. 14. 6.* ad tranquilliora vitæ. *Id. 25. 5.* ad *Persas. h. e.* ad *Persarum* partes transire. *Curt. 4. 15. 20.* ad opprimenda impedienda. — d) Cum Supino. *Cic. 6. de republ. 10.* Discedere cubitum. ¶ 2. Speciatim in re militari discedere est castra movere, una cum exercitu abire atque alio proficisci. — a) Cum additis. *Cæs. 7. B. G. 43.* Consilia inibat, quemadmodum ab *Gergovia* discederet, ac rursus omnem exercitum contraheret. *Sall. Jug. 61.* ab *Zama. Cæs. 2. B. C. 21.* *Tarracone. Id. 3. ibid. 24.* a *Brundisio. Nepos Chabr. 2.* inde. *Id. Themist. 3.* ab *Artemisio. Cæs. 3. B. C. 44.* a mari. *Id. 5. B. G. 28.* ex hibernis. *Id. 3. B. C. 30.* ex eo loco. — b) Absolute. *Cæs. 6. B. G. 35.* Quibus in locis sit *Cæsar*, ex captivis quærent: profectum longius reperunt, omnemque exercitum discessisse cognoscunt. *Adde eumd. 6. ibid. 33.* et *5. ibid. 58;* *Nepot. Datam. 5;* et *Act. B. G. 8. 49.* ¶ 3. Item speciatim in re militari discedere ab armis est belli finem facere, arma depoenere. *Cæs. 5. B. G. 41.* Non esse consuetudinem populi *Romani* ullam accipere ab hoste armato conditionem: si ab armis discedere velint, se adjutore utantur, legatosque ad *Cæsarem* mittant. *Id. 3. B. C. 10.* Debere utrumque (*h. e.* *Cæsarem* et *Pompejum*) pertinaciæ finem facere et ab armis discedere, neque amplius fortunam periclitari. *Adde Cic. 8. Phil. 11. 33;* *Liv. 9. 14;* *Sall. Cat. 34.* et *36;* et *Justin. 6. 1.* — Passive impersonaliter. *Cæs. 1. B. C. 26.* Ut æquis conditionibus ab armis discedatur. — Similiter discedere ab signis est signa deserere, profugere. *Cæs. 5. B. G. 16.* Propter gravitatem armorum, quod neque insequi cedentes possent, neque ab signis discedere audent. *Adde eumd. 1. B. C. 44;* et *Liv. 25. 20.* Eodem sensu *Frontin. 1. Strateg. 3. 3.* Discedere ab ordinibus signisque. *Et Liv. 3. 17.* a statione. ¶ 4. Denique in re militari discedere est etiam a pugna desistere vel abire, quod fere additis innotescit; et occurrit — a) Simpliciter pro a pugna desistere vel abire. *Nepos Militad. 7.* Accusatus ergo proditiōnis, quod, quum *Parum* expugnare posset, a rege corruptus, infectis rebus a pugna discessisset. *Id. Themist. 3.* Pari prælio discedere. *Liv. 2. 40;* et *Justin. 3. 6. 9.* æquo Marte. *Cæs. 3. B. C. 112.* æquo prælio. *Sall. Cat. 39.* æqua manu. *Cæs. 3. B. C. 46.* sine detrimento. — Et passive impersonaliter. *Justin. 6. 7. 12.* A prælio disceditur. — b) Interdum cum addito adjectivo discedere dicitur, qui prælio confecto quidpiam aut obtinuit, aut perdidit; adeoque discedere pro esse poni videtur. *Sall. Cat. 49.* Discedere victum. *Id. ibid. 61.* vulneratum. (*Cf. eumd. Jug. 110.* *Reputus* abibis.) *Id. Cat. 39.* superiorem. *Cæs. 3. B. C. 47.* victorem. *Horat. 1. Ep. 10. 37.* victorem ab hoste. *Cf. Nepot. Eumen. 10.* — c) Hinc extra rem militarem, præcipue in re forensi. — Cum Adjectivis. *Nepos Phoc. 2.* Ab eodem in judiciis, quum capitibus causam diceret, defensu aliquoties, liberatus discesserat. *Cic. Cæcin. 1. 2.* Se, quo impudens egerit, hoc superiore discessurum. *Id. Brut. 64. 229.* Eorum, qui affuerunt, iudicio discessit probatus. *Id. 6. Verr. 30. 68.* Si istius hæc tanta injuria impunita discesserit. *Cf. eumd. 4. Fin. 19. 52.* Hæc qui audierit, discedet tamen nihilo firmior, quam venerat. *Et Curt. 4. 4. 2.* Ceterum tam discedere irritum, quam morari pudebat. — Cum Adverbiis. *Plaut. Stich. 2. 70.* Hercules sane, qui deus sis, discessisses non male. *Ter. Phorm. 5. 8. 58.* Satis tibi est? *r.* Immo vero pulere discedo et probe. —

Cum adverbialibus locutionibus. *Cic. 2. Att. 21. in fin.* Spero nos aut certe cum summa gloria, aut sine molestia etiam discessuros. *Nepos Epam. 8. extr.* Sic a iudicio capitis matina discescit gloria. — Absolute. *Cic. 2. Att. 16. sub fin.* Si possum discedere, ne causa optima in senatu pereat, ego satisfactionem publicam.

II.) Translate. — a) Generatim ab aliqua re discedere est eam describere, ab ea removeri. *Accius apud Cic. 13. Att. 20.* In omni vita sua quemque a recta conscientia transversum unguem non oportet discedere. *Cic. 3. Off. 20. 79.* Discedere a fide iustitiae. *Id. 1. ibid. 20. 67.* nihil a naturae statu, nihil a dignitate sapientis. *Id. 2. Divinat. 55. 114.* Magitudo timoris a constantia atque a mente atque a se discedere. Adde *eumd. 5. Fin. 11. 33. et Brut. 79. 273. Id. Fontej. 1. 2.* A consuetudine et cautione et diligenter longe discedere. *Cf. Cæs. 1. B. C. 2. a sua sententia. (Apud Cic. 4. Fin. 19. 52. pro discedere de sententia plerique rectius leg. decedere). Cæs. 2. B. C. 31. ab oppugnatione castrorum. Cic. 2. Orat. 33. 144. a iudiciis causisque. Id. Orat. 19. 65. a re. Quintil. 12. 2. 26. a suscepta persuasione. Adde eumd. 8. 6. 23. et 28. Id. 12. 2. 14. a cavillatione. Colum. 3. R. R. 2. 30. a qualitate. Tac. 1. Ann. 43. a contactu. — Passive impersonaliter. *Ter. Phorm. 5. 2. 8.* Modo ut hoc consilio possiet discedi, ut istam ducat. *Cic. 9. Fam. 16.* Omnia sunt incerta, quum a iure discessum est. — Huc pertinent et illa *Plin. 11. Hist. nat. 23. 27. (78).* In tantum discessere mores a lorica gerenda, ut oneri sit etiam vestis. *Tac. Agric. 21.* Paullatim discessum in delinimenta vitiorum, porticus, balnea. — b) Speciatim discedere in sententiam aliquid est verbum curiae, et significat in aliquid senatoris sententiam ire, alia relicta. Unde et discessionem facere eodem sensu, et discedere in alia omnia, h. e. alias omnes amplecti sententias præter eam, quæ dicta ab aliquo est. Mos enim fuit, ut, quum nimis longum esset singulorum senatorum sententias audire, duabus tribusve dictis, reliqui a subselliis suis discedentes, in illorum, quorum sententia assentiebant, subsellia transirent. *Liv. 3. 41. et 28. 45. V. PEDARIUS.* Similiter *Cæs. 1. B. C. 5.* Decurritur ad istud extreum atque ultimum SC., quo (h. e. ad quod), nisi pæne in ipso urbis incendio atque desperatione omnium salutis, — numquam ante discessum est: Dent operam consules, — ne quid resp. detrimenti capiat. *Cic. 6. Fam. 14.* Ex oratione Cæsaris in hanc opinionem discessi, ut mihi salus tua dubia non esset. — Contra dissentire, discedere apud *Plin. Paneg. 76.* Interrogavit quisque quod placuit: dissentire, discedere et copiam iudicii sui republicæ facere, tutum fuit. *V. integrum locum. — c) Item speciatim et eleganter discedere ab aliquo ponitur pro excipere. Cic. 1. Fam. 9.* Sic enim te existimare velim, quum a vobis salutis meæ auctoribus discesserim, neminem esse, cuius officium me esse devinctum consistat. h. e. exceptis vobis etc. *Id. 1. Att. 17. 5.* Amoris erga me, quum a fraterno amore domesticoque discessi, primas defero. Adde *eumd. 6. Fam. 12. et 1. Orat. 43. 191. — d) Item ponitur interdum præcipue de abstractis pro cessare. Cic. 8. Att. 6.* Modo audivi quartanam (scil. febrem) a te discossisse. Similiter *Id. 6. de republ. 9.* Numquam ex animo meo discedit illius optimi viri memoria. *Liv. 4. 52.* Præterquam ab morbo annonae, nihil eo biennio intestini externive incommodi fuit. At ubi hæc sollicitudines discessere, etc. *Justin. præfat. 6.* Sufficit enim mihi in hoc tempore iudicium tuum, apud posteros, quum obreptionis invidia discesserit, industria testimonium habituro. *Al. leg. decesserit. Cæs. 2. B. C. 7.* Et Remis cum spe defensionis stadium propugnandi accessit, et hostibus eadem de causa spes potiundi oppidi discessit. *V. Herzog ad h. l. — e) Pro decedere e vita, h. e. mori, occurrit quidem cum additis apud Cic. Senect. 23. 84.* Ex vita, tamquam ex hospitio discedere. Et apud *eumd. 1. Tusc. 34. 84. et 2. Fam. 2.* A vita discedere. In hoc tamen postremo loco al. leg. e vita decedere. Absolute vero *Ammian. 29. 5.* Dilatato vulneris hiatus discessit.*

DISCENS, entis. *V. DISCO.*

DISCENTIA, æ, f. 1. actio discendi. *Tertull. Avim. 24.* Discentia reminiscencie sunt. Adde *eumd. ibid. 23.*

DISCEPTATIO, ōnis, f. 3. disputatio, contentio, lis, causa (It. disputa, contesa; Fr. dispute en paroles, discussion, débat, contestation; Hisp. disputa, contienda, debate; Germ. der Streit mit Worten, Wortstreit, d. Discussion; Angl. a disputation, debate, discourse, contending, reasoning). Occurrit ¶ 1. Generatim. — a) Absolute. *Cic. 2. Divinat. 72. 150.* Cum quibus omnis fere nobis disceptatio contentioque est. *Id. Deiot. 2. 5.* Tantam causam, quanta nulla unquam in disceptatione versata est. Adde *eumd. 2. leg. Agr. 21. 57. Liv. 38. 32.* Magna ibi non disceptatio modo, sed etiam altercatio fuit. *Id. 38. 13.* Disceptationem discutere. Adde *eumd. 32. 40., 37. 56., 41. 22. et 21. 31. Quintil. 7. 5. 2.* Duplex ejus disceptationis conditio. *Sidon. 2. Ep. 7.* In disceptationem venire. — b) Cum addito Adjectivo. *Quintil. 7. 4. 31.* Domestica disceptatio. *Id. 5. 11. 44.* Præsens disceptatio. *Gell. 20. 5.* Disceptationes dialecticæ. Adde *Ammian. 15. 5. — c) Cum Genitivo. Cic. Flacc. 10. 24.* Disceptatio et cognitio veritatis. h. e. disputatio instituta ad veritatem investigandam. *Id. 1. Orat. 6. 22.* Forenses disceptationes iudiciorum aut deliberationum. Sic *Quintil. 2. 4. 24.* Disceptatio iudiciorum. *Id. 3. 6. 82.* Neque ulla juris disceptatio, nisi finitione, qualitate, conjectura potest explicari. *Liv. 21. 19.* Disceptatio verborum. — d) Disceptatio est etiam iudicatio, h. e. quæstio, quæ oritur ex ratione rei, et infirmatione accusatoris. *Cic. Partit. orat. 30. 104. V. JUDICATIO. ¶ 2.* Speciatim apud JCos est cognitio, iudicium. *Ulp. Dig. 2. 15. 8. § 24.* Hæc omnia habent disceptationem prætoris. *Quintil. 11. 4. 43.* Nec eodem sono publica iudicia et arbitratorum disceptationes aguntur.

DISCEPTATIONCULA, æ, f. 1. deminut. a disceptatio. *Gell. præfat. sub fin.* Tempus ad colligendas memoriarum disceptationuculas conferre. *Alit. aliter leg.*

DISCEPTATOR, ōris, m. 3. qui de re, de qua disceptatur, sententiam fert. *Cic. 3. Legg. 3. 8.* Juris disceptator, qui privata iudicet, iudicariique jubeat, prætor esto. *Id. Partit. orat. 3. 10.* Aut auscultator est qui audit, aut disceptator, id est rei sententiaque moderator. *Id. Cæh. 15. 35.* Severissimi disceptatores. *Id. 13. Fam. 26. 2.* Ut omnibus in rebus, quæ in aliquam controversiam vocarentur, te arbitro, et, quod commodo tuo fieri posset, te disceptatore uterentur. h. e. ut tu suas controversias cognosceres, non ad alium rejiceres. Adde *eumd. 3. de republ. 2. Liv. 35. 45.* Reconciliatore pacis, et disceptatore de iis, quæ in controversia cum populo Romano essent, utendum censebat. *Cl. Val. Max. 2. 10. n. 4.* Disceptator de pace. *Rursus Liv. 1. 50.* Omnis disceptator sumptus inter patrem et filium. *Quintil. 11. 1. 144.* Dicere de re aliqua apud disceptatorem. Adde *Cæs. 7. B. G. 37.; Liv. 8. 23. et 42. 42.; Quintil. 9. 4. 132.; et Tac. 16. Ann. 22. Id. Tac. 14. ibid. 18.* Disceptator agrorum.

DISCEPTATRIX, icis, f. 3. quæ disceptat, iudicat.

I.) Proprie. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 28. 91.* Dialecticam inventam esse dicitis veri et falsi quasi disceptatricem et iudicem.

II.) Translate. *Lamprid. Commod. 5.* Cum trecentis puberibus exoletis, quos æque ex plebe ac nobilitate nuptisque, forma disceptatrice, collegerat, in Palatio pro convivia et balneas barchabatur.

DISCEPTO, as, ōvi, ōtum, are, a. 1. (ōis et capto, quod a capio). Part. *Disceptans I.; Disceptaturus II. a. — Disceptare ad litteram est eos, qui litem inter se agunt; sejungere; ideoque proprie est verbum iudiciale, quod significat pensatis utriusque partis rationibus cognoscere, iudicare (It. giudicare, decidere, dar sentenza; Fr. décider, juger un procès; Hisp. decidir, juzgar, sentenciar; Germ. eine Rechtssache entscheiden; Angl. to judge, decide, determine).*

I.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Liv. 41. 20.* Selia eburnea posita ius dicebat disceptabatque controversias. Adde *eumd. 38. 33. Cic. Deiot. 2. 6.* Hanc, C. Cæsar, causam si in foro agerem, eodem audiente et disceptante te. *Id. Mll. 9. 23.* Et electi iudices, et isti præpositus questionis, qui hæc iuste sapienterque disceptet. *Id. 2. Legg. 9. 21.* Feriales bella disceptant, h. e. cognoscant de iustitia, aut injuria bellorum suscipiendorum. *Liv. 34. 62. 15.* Missuros se in Africam, qui inter populum Carthaginiensem

et regem in re præsentis disceptarent. Adde *eumd. 1. 50. et 39. 24.; Plin. 7. Ep. 15.; et Ammian. 15. 7. — b) Generatim. Cic. 4. Tusc. 3. 6.* Quum Academicus Stoicorum controversias disceptaret. *V. Kühn ad h. l.*

II.) Translate de litigantium partibus ponitur pro disputare, contendere. *V. Herzog ad Sall. Cat. 5.* (unde *Foss.* disceptare, inquit, est a dis et capio, quia utraque contendentium pars aliquid captat ad sui defensionem). Hoc sensu occurrit — a) Cum Abiati rei et præpos. de. *Sall. Jug. 21.* Velle et censere, eos ab armis discedere, de controversiis suis iure potius, quam bello disceptare. Sic *Cæs. 3. B. C. 107.* Ostendit sibi placere —, de controversiis iure apud se potius, quam inter se armis, disceptare. *Cic. 4. Fam. 14.* Disceptare armis de iure publico. *Liv. 21. 19.* Disceptare de fœderum iure. *Cæs. 7. B. G. 37.* Edui de legibus ad Cæsarem disceptantur. *Sall. Jug. 11.* Disceptare de cunctis negotiis inter se. *Cic. Balb. 28. 64.* de crimine. *Liv. 21. 19.* de iure verbis. *Cic. Brut. 85. 292.* de sapientia. *Liv. 34. 62. 5.* de iure vectigalium. — Et passive impersonaliter. *Cic. 6. Fam. 1. 5.* Dolebamque pilis et gladiis, non consiliis et auctoritatibus nostris de iure publico disceptari. *Cæs. 1. B. C. 24.* Quum per alios condiciones ferantur, ac si coram de omnibus conditionibus disceptetur. *Liv. 34. 62. 8.* De agro deinde cum regis legatis disceptari captum. — b) Cum Accusativo rei et præpos. ob. *Tac. 6. Ann. 5.* Cum quibus ob rem pecuniariam disceptabat. — c) Cum Genitivo rei. *Callistrat. Dig. 48. 19. 28. ad fin.* Disceptari damni, supple. actione de damno, ut furti agere. — d) Cum Accusativo personæ et præpos. ad. *Liv. 8. 23.* Quum Romanus legatus ad disceptandum eos ad communes socios atque amicos vocaret, etc. h. e. apud communes socios. Sic *Id. 38. 35.* Ad consulum inter Achæos Lacedæmoniosque disceptatum est, ubi tamen vulgo editur apud consulum. Ita ad prætorem reus feri, accusari seipsum occurrit apud *Liv. — e) Absolute. Cic. 4. Verr. 15. 38.* Disceptare æquo iure cum aliquo. *Id. Planc. 36. 87.* Sed erat non iure, non legibus, non disceptando decertandum: armis fuit dimicandum. *Auct. B. G. 8. 55.* Disceptare iure potius quam bellum gerere. *Tac. 2. Ann. 65.* armis. Adde *Sueton. Aug. 54. et 93.; et Quintil. 12. 7. 6. Plin. 3. Hist. nat. 3. 4. (23).* Tarranone disceptant populi xlvi. h. e. eo conveniunt ad iura petenda et iudicio experiendum. Sic *Id. 5. ibid. 29. 29. (109).* Longinquiores eodem disceptant foro Orthontenses, Alindenses etc. — Et passive impersonaliter. *Liv. 28. 33.* Inter Marcellum Siculosque disceptatum fuerat. — f) De rebus. *Cic. 10. Fam. 10.* Quamquam in uno prælio omnis fortuna republicæ disceptat.

DISCERNENTER, adverb. cum discrimine. *Cæh. Aurel. 1. Tard. 4. n. 81.* Alii vero discernenter agunt hoc adjutorii genus sic adhibendum etc.

DISCERNIBILIS, e, adject. qui discerni potest. *Augustin. Enchir. 90.* Ut in effigie sua cuiusque proprietates et discernibiles similitudo servetur.

DISCERNICULUM, i, n. 2. a discerno,

I.) Proprie est acus quæ capillos mulierum ante frontem dividit. *Lucilius apud Non. p. 35. 31. Merc. Euphramo dignos, discerniculumque capillo. Varro 5. l. L. 129. Müll.* Discerniculum quo discernitur capillus.

II.) Translate est discrimen. *Gell. 17. 15.* Duas species hellebori esse, discerniculo coloris insignes, candidi et nigri.

DISCERNO, cernis, cerni, cernere, a. 3. (dis et cerno). Part. *Discernens I.; Discernens I. et II.; Discernendus II.; Discernendus II. — Discernere est rem unam ab alia separare, dividere (It. separare, dividere; Fr. séparer, diviser, distinguer; Hisp. separar, apartar una cosa de otra; Germ. verschiedene Dinge von einander sondern, scheiden, daher absondern, trennen, scheiden; Angl. to separate, divide).*

I.) Proprie. *Varro 2. R. R. 7. 10.* Inter singulas (equas) a præsepibus interjicere longurios, qui eas discernant, ne inter se pugnare possint. *Sall. Jug. 79.* Mons, qui fines eorum discerneret. *Virg. 12. En. 898.* Limes agri positus, litem ut discerneret arvis. h. e. ut arva separando, lites dirimeret. (Absolute *Velesian. Ecl. 1. 52.* rariolum discernere lites. h. e. dirimere et componere). *Plin. 1. Ep. 8. sub fin.* Quum plebem ipsam limine curiæ parietis

busque discreverim. *Alter Plin. 4. Hist. nat. 22. 35. (116).* Ana fluvius, quo Lusitaniam a Bætica discrevimus. *Id. 13. ibid. 4. 7. (33).* Multis lignum hoc a caribus discernitur tunicis. *Ammian. 29. 5.* Manibus repens et pedibus longius sese discrevit. *Liv. 34. 54.* Omnia discrimina talia, quibus ordines discernentur, et concordiae et libertatis aequè minuendæ esse. *Tac. 1. Ann. 34.* Jubet — vexilla præferri, ut id saltem discerneret cohortes. *Claudian. VI. Cons. Honor. 364.* Spatiis discernens gaudia parvis. *Cels. 7. 3.* Sed ut hæc ipsa fortuna huc illucve discernit, sic medici partium est eniti ad rependiendam sanitatem. *h. e. dividit et alia in aliis veluti distribuit.* — Hoc sensu occurrit præcipue Part. præter. pass. *Liv. 29. 39. ad fin.* Duæ urbes magno inter se maris terrarumque spatio discretæ. *Curt. 4. 11. 13.* Terræ ingenti spatio intervalloque discretæ. *V. Müllzell. ad h. 1. Plin. 2. Hist. nat. 11. 8. (50).* Sol tanto discretus intervallo. *Adde eumd. 4. ibid. 16. 30. (103).* et 13. 27. (92). et 2. *ibid. 6. 4. (12).*; et *Ammian. 19. 11. et 14. 8.* Rursus *Plin. 5. Hist. nat. 14. 15. (70).* Peræa a ceteris Judæis Jordane amne discretæ. *Stat. 5. Theb. 559.* saxum, quo discretus ager. *Plin. 4. Ep. 19.* Eadem (uxor), si quando recito, in proximo, discreta velo, sedet. *Ovid. 5. Met. 324.* septem discretus in ostia Nilus. Sic *Quintil. 6. 1. 1.* Partitio est singulorum in partes discretus ordo. *Plin. 2. Ep. 6.* Quæ quomodo sint turpissima discretæ ac separata, turpius junguntur. *Id. Paneg. 32.* Discretis bonis omnium. *Lucret. 5. 1440.* Et divisa colebatur discretæque tellus. *Horat. 2. Od. 13. 23.* Sodes discretæ piorum. *Ovid. 2. Fast. 194.* discretas insula rumpit aquas. *Tac. 13. Ann. 41.* Quod manibus cingebatur, ita atra nube coopertum fulguribusque discretum est, ut etc. *Id. 3. Hist. 27.* Mox vallum portasque legionibus attribuit, ut discretus labor fortes ignavosque distingueret. *Sueton. Gramm. 4.* Jam discretis professionibus. *h. e. grammaticorum et rhetorum. Ammian. 17. 12.* Discretum consortium. — Etiam de hominibus. *Curt. 10. 10. 7.* Regis ministri — a ceteris sui quisque imperii regione discreti. *Adde eumd. 10. 9. 18. Fal. Flacc. 7. 12.* Quos ego cur iterum demens iterumque recorder, Tam magno discreta mari. *Tac. Germ. 16.* Nullas Germanorum populis urbes habitari satis notum est; ne pati quidem inter se junctas sedes. Colunt discreti ac diversi. *Cf. Ammian. 14. 9.* Milesque semper et militum dactor, sed forensibus juribus longe discretus.

II.) Figuræ est rem unam ab aliâ internoscere, distinguere, diducere; quo sensu sæpe refertur ad animam; et occurrit — a) Cum Accusativo duarum rerum, quæ internoscuntur. *Cic. 5. Tusc. 39. 114.* Democritus, luminibus amissis, alba et atra discernere non poterat. *Horat. 1. Od. 18. 10.* Fas atque nefas eriguo fine discernere. *Liv. 40. 10.* insidiatorem et pettum injuriam. *Quintil. 2. 2. 11.* probanda atque improbanda. *Tac. 2. Ann. 86.* Jus et injuriam discreturi. — b) Cum Actus. unius rei, et Ablat. alterius cum præpos. *ab. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 8. 25.* Quod fieri non potest, si id, quod visum erit, discerni non poterit a falso. *Id. Fonte. 6. 13.* Stultum auditorem a sapienti judice discernere. *Plin. 8. Hist. nat. 17. 23. (63).* Pantheras a pardibus solo candore discernunt. *Quintil. 8. 6. 35.* Discernendum est hoc a ceteris. *Id. 1. 4. 6.* Consonantes a vocalibus discernere. *Ammian. 14. 7. ad fin.* Nec discernente a societate noxiorum insontes. *Cf. Paulin. Nolan. carn. 23. 204.* inter iniquos Condemnatus (Christus) obit, nos ut discernat iniquis. — c) Cum addito Ablativo modi. *Quintil. 2. 4. 39.* Utilitas interim natura discernitur, interim tempore. *Id. 10. 2. 10.* Res simplicissimæ, quæque patres maxime videantur, utique discrimine aliquo discernantur. *Id. 11. 2. 13.* Ut membra — nullâ notâ possent discernere. *Adde eumd. 8. 3. 18., 9. 3. 65.* et alibi. *Plin. 16. Hist. nat. 10. 18. (40).* Discernere aliquid visu. *Id. 33. ibid. 2. 7. (31).* Decuriae pluribus discretæ nominibus. *Vitruv. 5. 8. sub fin.* Vox ingreditur ad aures discreta verborum claritate. Sic per Adverbium *Lucret. 4. 556.* verba quoque ipsa plane exaudiri discernique articulationem. — Iluc referri potest et poeticum illud *Virg. 4. Æn. 264.* et tenui telas discreverat auro. *h. e. distinguerat, ornaverat, aurum telæ intendo.* Item illud *Calpurn. Ecl. 2. 27.* Nec mora, discernunt digitis: prior incipit Idas. *h. e. digitorum sorte diducant, qui pri-*

mus loqui debeat: nisi forte pro discernunt legendum sit discernunt. — d) Absolute. *Cæs. 7. B. G. 75.* Ne, tanta multitudo confusa, nec moderari, nec discernere suos — possent. *Plin. 16. Hist. nat. 10. 19. (45).* Nec facile discernuntur in fronde etiam a peritis. *Tac. 2. Ann. 83.* Neque enim eloquentiam fortuna discerni. *Quintil. 3. 8. 3.* Apud imperitos hæc discernenda sunt. *Adde eumd. 8. 3. 11.* — e) Sequente Conjunctivo. — Cum Relativis. *Cic. Tim. 8.* Animus discernit, quid sit ejusdem generis et alterius, et cetera diducat. *Liv. 7. 9.* Prælia de occupando ponte crebra erant; nec qui polirentur, incertis viribus, satis discerni poterat. *Adde eumd. 21. 4. Quintil. 2. 8. 3.* Discernat, cui sit quisque certissimi præparandus. *Cæs. 1. B. C. 35.* Neque sui iudicii esse discernere, utra pars justiore habeat causam. — Cum part. utrum — an. *Sall. Cat. 25.* Pecuniæ, an famæ minus parceret, haud facile discerneres. *Sueton. Cal. 25.* Matrimonia contraxerit turpius, an dimiserit, an tenuerit, non est facile discernere. *Tac. 3. Hist. 28.* flormine id ingenium, ut Messala tradit, an potior auctor sit C. Plinius qui Antonium incusat, haud facile discreverim. *Plin. 35. Hist. nat. 11. 40. (133).* Non satis discernitur, an etc. — Et omnia dubitandi particula. *Liv. 8. 34. ad fin.* Neque discernatur, interdum nocte, æquo iniquo loco, jussu injussu imperatoris pugnent.

DISCERPO, pis, psi, ptum, pere, a. 2. (dis et carpo). Part. *Discerptus I. et II. 2.*; *Discerpendus I.* — Discerpo est in diversas partes carpo, dilanio, diripio (It. *squarciare, sbranare, stracciare*; Fr. *déchirer, mettre en pièces*; Hisp. *desgarrar, rasgar*; Germ. *zerpfücken, zerstückeln, zerreißen, auseinanderpfücken*; Angl. *to pluck or tear in pieces, rend, mangle*).

I.) Proprie occurrit — a) Cum Accusativo tantummodo rei, quæ discerpitur. *Lucret. 4. 93.* At contra, tenuis sanum membrana coloris Dum jacitur, nihil est, quod eam discerpere possit. *Cic. 1. Tusc. 29. 71.* Animus nec secerni, nec dividi, nec discerpi, nec distrahi potest. *Id. 1. Nat. D. 11. 27.* Pythagoras, qui censuit, animum esse per naturam rerum omnium commeantem, ex quo nostri animi carperentur, non vidit distractionem animorum discerpi et lacerari Deum. *Id. fragm. apud Augustin. 3. contra Acad. 7.* Quem incomptis unguibus bacchantes discerpant. *Cf. Virg. 4. G. 522. Horat. 2. Sat. 8. 86.* Mazonomoe pueri magno discerpta ferentes Membra gruis. *Liv. 1. 16.* Qui discerpunt regem patrum manibus arguerunt. *Curt. 6. 11.* Clamant discerpendum esse patrieidam manibus eorum. *Sueton. Domit. 15.* Ut senium cadaver discerperent canes. *Adde eumd. Cæs. 17. et 81. Cat. 2. et 28., et Ner. 47.; Flor. 1. 1. 17., et Ammian. 14. 7. et 11.* — b) Cum Accusativo et præpos. in dixit *Lucret. 2. 828.* in parvas partes discerpitur aurum.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro dissipare, disjicere. *Virg. 9. Æn. 312.* Multa patri portanda dabit mandata, sed auræ Omnia discerpunt. *Catull. 64. 142.* Quæ cuncta aeris discerpunt irrita venti. ¶ 2. Per metaphoram pro dividere. *Cic. Topic. 5. 28.* Cum res, quæ proposita est, quæ si in membra discerpitur. *Id. 3. Orat. 6. 24.* Quæ compiecti tota nequeunt, hæc facillius divulsa et quasi discerpta contractant. ¶ 3. Speciatim. *Catull. 66. 73.* Discerpere aliquem dielis. *h. e. maledictis proscindere, lacerare.*

DISCERPITIM, adverb. disjunctim. *Boeth. in Aristot. libr. de interpr. edit. pr. p. 260.* Homo plura significat, sed ita, si ea, quæ significantur, discerpit dicuntur.

DISCERPTUS, a, um. F. DISCERPO.

DISCESSIO, ònis, f. 3. actus discedendi. ¶ 1. Stricto sensu est actus in duas diversas partes abeundi, adeoque partium discidium. — a) Generatim. *Gell. 2. 12.* Seditio et discessio populi in duas partes. — b) Speciatim est divortium. *Ter. Andr. 3. 3. 36.* Incommoditas huc omnis redit, si eveniat, quod dii prohibeant, discessio. ¶ 2. Latiori sensu est discessus, abitus. *Tac. 1. Ann. 30.* Desolatus alicorum discessione, necessitate prævenit. Similiter *Gell. 14. 1.* Stellarum motus et vias et discessiones et cætus intuentes. ¶ 3. Facere discessionem frequens est curiæ dictum, cum senatores alicujus sententiam secuti ex suis in eum subsellia discedebant, ut in DISCEDO dictum est. *Gell. 14. 7.* Varro dicit, senatusconsultum fieri duobus modis, aut per

discessionem, si consentitur; aut si dubia res esset. per aliorum sententias exquisitas. *Cic. Sext. 34. 74.* Cum omnes certatim alius alio gravius atque ornatius de mea salute didisset, fieretque sine ulla varietate discessio. *Id. 14. Phil. 7. 21.* Has in sententias meas si consules discessionem facere voluissent, istis latronibus arma cecidissent. *Suet. B. G. 8. 53.* Sententiis dictis, discessionem faciente Marcello, senatus frequens in alia omnia transiit. *Sueton. Tib. 31.* Cum senatusconsultum per discessionem forte fieret, transeuntem eum in alteram partem secutus est nemo. *Adde Tac. 6. Ann. 12. et 3. ibid. 60. Plin. 9. Ep. 13. 20.* Discessionem peragere. *Seneca Vita beat. 2.* Non est, quod mihi illud discessionum more respondeas; hæc pars major esse videtur.

DISCESSUS, a, um. F. DISCEDO.

DISCESSUS, us, m. 4. discedendi actus: ac duo præcipue significat, scilicet

A) Stricto sensu est hiatus, apertio: F. DISCEDO sub A. *Cic. 2. Divinat. 28. 60.* Terræ frontibus, cæli discessus, lapideus inber etc. *Cf. eumd. 1. Tusc. 29. 71.* Est enim interitum quasi discessus et secretio ac diremptus earum partium, quæ ante interitum junctioe aliqua tenebantur.

B) Quum verbi cedere vis eminet, ¶ 1. Generatim discessus est abitus, recessio. — a) In singulari numero. *Cic. 12. Att. 50.* Ut me levarat tunc adventus, sic discessus afflisit. *Atticus apud eumd. 9. ibid. 10. a med.* Subitus discessus et præceps prefectio. *Rursus Cic. Senect. 23. 84.* Existimans non longinquus inter nos digressum et discessum fore. *Id. 5. Phil. 14. 30.* Discessus latronis. *Cæs. 7. B. G. 5. legatorum. Justin. 2. 11. 1. Xerxis. Id. 75. 2. 7. suus. Virg. 5. Æn. 215.* Discessu mugire boves. *Cic. 8. Att. 3.* Discessus ab urbe. *Id. 1. Divinat. 23. 47. e vita.* — b) In plurali numero. *Cic. 2. Nat. D. 7. 19.* Solis accessus discessusque solstitiis brunisque cognoscit. ¶ 2. Speciatim in re militari est receptus, sive actus recipiendi et subducendi exercitum ex aliquo loco. *Cæs. 5. B. G. 53. in fin.* Sed, nuncio allato de victoria Cæsaris, (Gallorum copias) discessisse, adeo ut fugæ similis discessus videretur. *Adde eumd. 4. ibid. 4. et 7. ibid. 41.; Frontin. 1. Strateg. 5. 25; et Tac. 2. Ann. 44.* ¶ 3. Item speciatim pro exsilio. *Cic. 2. Legg. 17. 42.* Omnia tum perditorum civium scelere, discessu meo, religionum jura polluta sunt. *Adde eumd. Sext. 29. 66. et Dom. 32. 85.*; qui tamen unus discessum pro exsilio usurpavit de se ipso locutus, ut ipse ab Urbe discessisse sponte sua, non exsilio multatus videretur. *F. Klotz ad Cicer. Orat. Oration. vol. 3. p. 959.*

DISCEUS, ei, m. 2. dissyllab. *δίσκος*, genus cometæ late rotunditatis et disco similis. Nam *δίσκος* *discum* significat. *Plin. 2. Hist. nat. 25. 22. (89).*

DISCIBILIS, ei, adject. Comp. *Discibilior.* — Discibilis est qui disci potest. *Boeth. in Aristot. Categ. 4. p. 201.* Hujus philosophi (Aristotelis) sapientia est virtutes non esse scientias, ut Socrates ait, neque, ut Stoici, naturaliter eas esse, sed discibiles, et per quosdam boni consuetudinem hominum mentibus inseri. *Id. de Syllog. categor. 1. p. 550.* Græci veteres priusquam ad res densa caligantes obscuritate venirent, quasi quadam intelligentiæ lutatione præluunt, hinc per introductionem est facillior discibiliorque doctrina.

DISCIDIUM, ii, n. 2. a *disciendo*, ut *excidium* ab *excindo*, est duarum vel plurium rerum ante inter se conjunctarum dilaceratio, direptio, atque adeo violenta separatio ac disjunctio (It. *violenta separazione e disgiunzione*; Fr. *déchirement, division violente*; Hisp. *desgarrar, violenta division*; Germ. *d. gewaltsame Trennung oder Zertheilung*; Angl. *a separation, d'sjunction*).

I.) Proprie. — a) Absolute. *Lucret. 3. 851.* Sic ubi non erimus: ubi corporis atque animi Discidium fuerit, quibus et sumus uniter apti. *Adde eumd. 3. 343., 348. et 580. Id. 1. 220.* Nulla vi foret usus enim, quæ partibus ejus (corporis) Discidium parere et nexus exsolvere posset. *Adde eumd. 1. 250.* — Sic *concordia* et *discidia* opponuntur apud *eumd. 2. 119.* Concordiis et discidiiis exercita (corpora) crebris. — b) Cum Genitivo. *Lucret. 6. 292.* Tantus discidio nubis ventique procella Mittitur ardenti sonitus quum provolat icu. *Solin. 1. a med.* Quum elata flumina vi terras rupissent, post discessum fluctuanti

inter plurima huius discidia corpus repertum etc. *Ammian.* 27. 4. Cui (*fretio*) undosus ab Euxino Ponto labenti, pergentique fluctibus reciprocis ad *Aegæum*, discidium panditur terrarum angustum. *Id.* 31. 4. Discidium maris. *Symmach.* 6. *Ep.* 70. Domi corruptorum parietum discidia sarciantur.

II.) Translate est discordia et dissensus animorum: qua significatione plerique pro discidium maverunt scribere *dissidium*, quod a *dissideo* derivatum putabant; non tamen recte, ut jamdiu demonstraverat *Faerni ad Ter. Andr.* 4. 2. 14., cuius verba nemo animadvertit, et nuper demonstrarunt *Madvig et Wesenberg in Excurs.* 11. ad *Cic. Fin.* p. 812. 815. ed. *Madvig*: itaque recentiores plerique omnes *dissidium* tanquam monstruosum vocabulum rejecerant, et *discidium* ubique receperunt pro morali animorum disjunctione, quam agitur de civili societate, sanguinis vinculis, amicitia, ac praeipue de matrimonio et amore. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 59. Neque per vinum unquam a me oritur discidium in convivio. *Id. Pseud.* 1. 1. 68. Harum voluptatum omnium atque iidem tibi distractio, discidium, vastities venit. *Ter. Andr.* 4. 2. 14. Valeant qui inter nos discidium volunt. Adde *eumid. Hecyr.* 3. 5. 26. *Cic. 1. Att.* 17. 7. Ut quod una non estis, non dissensione ac discidio vestro, sed voluntate ac iudicio tuo factum esse videatur. *Sic Id. Sull.* 21. 60. Disiunxit, inquit, eos a colonia, ut hoc discidio ac dissensione facta, oppidum in sua potestate posset ac Pompejanos habere. *Id. 1. Nat. D.* 16. 42. Deorum — odia praeterea, discidia, discordias. *Id. Balb.* 13. 30. Nullam esse gentem — neque tam dissidentem a populo Romano odio quodam atque discidio, neque tam fide benevolentiaque conjunctam etc. Adde *eumid. 1. Fyn.* 13. 44., *Amic.* 8. 23., 2. *leg. Agr.* 6. 14. et *Cael.* 13. 31. *Id. Ligur.* 6. 19. Hostile odium, civile discidium. *Id. Amic.* 21. 78. Ne qua amicorum discidia fiant. *Id. Cluent.* 67. 190. Divortia atque adfinitatum discidia. *Cf. Sueton. Domit.* 3. Uxorem repudiavit: intraque breve tempus, impatiens discidi, reduxit. Adde *Cic. Dom.* 36. 96., 11. *Att.* 22. et 15. *ibid.* 29.; *Propert.* 1. 11. 3. et 2. 24. 32.; *Ovid.* 5. *Met.* 530. et 14. *ibid.* 79.; *Tac.* 2. *Ann.* 86., 12. *ibid.* 2. et 46., et 14. *ibid.* 1. et 60.; et *Justin.* 23. 2. Rursus *Cic. 4. Att.* 1. 1. Eundem te acerbissime discidium notum tulisse. *Id. Phil.* 18. 43. Quod desiderium tui discidi ferre non posset. Et de philosophorum scholis *Id. 1. Acad. (post.)* 12. 43. Quod et qua de causa discidium factum sit. *Seneca Constant. Sap.* 8. *sub fin.* Locorum commutationes, orbitates, discidia. *Liv.* 25. 18. Ratus colloquium amicum ac familiare quæri, manente memoria, etiam in discidio publicorum foederum, privati juris, paulum a ceteris processit.

DISCIDO, cidis, cidere, a. 3. (*dis et cædo*) in diversas partes cedere, dividere. *Lucret.* 3. 658. Serpentis caudam procerò corpore, utrumque sit libitum in multas partes discidera ferro. *Vulgati libri plerique haud recte leg.* discidere. *Sic Id.* 3. 669. quapropter mortale utrumque putandum est, in multas quoniam partes disciditur æque. *Forcellinus* addit utiam illud *Lucili*: Zopyrion labias discidit utrumque secutus. *A Nonio p.* 210. 28. *Merc.* hic versus corrupte refertur.

DISCINCTUS, a, um. *V. DISCINGO.*
DISCINDO, scindis, scindi, scissum, scindere, a. 3. (*dis et scindo*). *Discisset pro discidisset* legunt nonnulli apud *Sil. It.* 11. 455., ubi alii aliter. — De loco *Lucret.* 3. 678. *V. DISCIDO.* — Part. *Discindens I.*; *Discissus I.* et II.; *Discissurus I.*; *Discindendus II.* — *Discindo* est aperio, fudo, dilacero (*It. aprire, fendere, squarciare, stracciare*; *Fr. déchirer, fendre, couper*; *Hisp. desgarar, rasgar, hender*; *Germ. aus, von einander theilen, reißen, zerspalten, zerreissen*; *Angl. to rive or cleave open, hew or cut asunder, rend in pieces, tear, cut*).

I.) Proprie. *Lucret.* 6. 436. Quam (nubem) quam discidit, hinc prorumpit in mare venti Vis. *Quo R. R.* 40. Salicem Græcam discindito. *Ter. Adelph.* 4. 2. 20. Istam psaltriam usque occidit: vide, ut discidit labrum. *Asper gram.*, teste *Donato*, pænultimam hic longam accipit a *cædendo*. Rursus *Ter. Adelph.* 1. 2. 39. Fores effregit? restituentur: discidit vestem? resarcietur. Adde *eumid. Eun.* 4. 3. 4.; et *Sueton. Ner.* 42., *Cæs.* 84. et *Fitell.* 17. *Cic.*

2. *Orat.* 47. 195. Ut disciderem tunicam, ut cicatrices ostenderem. *Virg.* 3. *G.* 514. Discissos nudis laniabant dentibus artus. *Curt.* 10. 9. Discissæ canis viscera. *Ammian.* 28. 4. *extr.* Discidere pecudes. Et de sacra cæremonia *Cic. 1. Divinat.* 17. 32. Cos discissa novacula. Similiter *Liv.* 1. 31. Te novacula cotem discissurum. *Ammian.* 28. 4. Discidere exta pecudum. *Id.* 29. 1. reum fœderis. *Cæs.* 7. *B. G.* 8. Etsi mons Cebenna —, durissimo tempore anni, altissima nive iter impediabat; tamen discissa nive VI. in altitudinem pedum, atque ita viis patefactis, etc. *Plerique tamen leg.* discussa nive. *Gell.* 15. 16. Immissis in cavernas arboris digitis diducere et rescindere quercum conatus est, ac mediam quidem partem discidit divellitque. *Tac.* 5. *Hist.* 6. *extr.* Discidere trabes aut saxa securibus cuneisque. *Stat.* 1. *Silv.* 1. 11. neque discissis cepissent Pergama muris. Adde *Virg.* 12. *Æn.* 602.; *Sueton. Cal.* 53.; et *Quintil.* 1. 11. 9. — *Discindere* seu *discidere* carmen idem valet ac versus in numerum canere, et sonum vocis pulsu pedum modulari, quod *Ovid.* 4. *Trist.* 10. 50. *ferire carmen pede dixit.* *Inscript.* apud *Marin. Frat. Arv.* p. 598. *IBI SACERDOTES CLVSI, SVCCINCTI, LIBELLIS ACCEPTIS, CARMEN DESCENDENTES TRIPODAVERUNT IN VERBA HÆC. V. TRIPODO.*

II.) Translate. — a) Passive, de inanimis. *Lucret.* 3. 640. Discissa vis animal. *h. e.* disiecta, separata. *Cic. Amic.* 21. 76. Tales amicitia sunt remissione usus eluendæ et, ut Catonem dicere audivi, dissuendæ magis, quam discindendæ. *h. e.* repente præcidendæ, ut *Id.* 1. *Off.* 33. 120. loquitur. *Seneca Ep.* 89. a *med.* Omnis oratio aut continua est, aut inter respondentem et interrogantem discissa. *h. e.* divisa, divisa. — b) Med. significatione de personis. *Ammian.* 25. 5. *snit.* Discissi studiis turbulentis. *Id.* 22. 5. Cum plebe discissa. *Id.* 28. 4. *extr.* Discissi votorum studiis.

DISCINGO, cingis, cingi, cinctum, cingere, a. 3. (*dis et cingo*). Part. *Discinctus* in omnibus paragr.; *Discingendus II.* 2. — *Discingere* est cinctum solvere (*It. sciogliere, sciogliere*; *Fr. ôter la ceinture, dessangler*; *Hisp. descincar*; *Germ. ab-los-gürten, auch aufgürten*; *Angl. to unbind, unloose, untie*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 132. Discincta tunica fugiendum est et pede nudo. *Servius* ad illud *Virg.* 8. *Æn.* 724. *discinctos Mulciber Afros*: vel habitum eorum ostendit, qui usque in talos fucebat; neque enim hodieque utuntur zonis: vel inhabiles militiæ etc. Quod ait *Servius* zonis eos non uti, confirmat *Sil. It.* 3. 235. Quare discinctos Libyas ipse quoque appellat 2. 36., et discinctos equites Numidas memorat *Liv.* 35. 11., et discinctam Carthaginem *Auson. Grat. act.* 14. — b) Speciatim de militibus, qui proprio cinctu utebantur. *Vellej.* 2. 41. *extr.* Neque unquam aut nocte, aut die, aut exalcearetur, aut discingeretur. *Justin.* 19. 3. 1. Inter hæc procedit inops e navi sua hope-rator, sordida serviliæ tunica discinctus. *Sic Sueton. Aug.* 100. Reliquias (*Augusti*) legerunt primores equestris ordinis, tunicati et discincti pedibusque nudis. — c) Item speciatim *discinctus miles* est, qui cinctus est ademptus, qui est insigne militiæ: *V. CINCTUS.* *Liv.* 27. 13. Centuriones manipulorum, quorum signa amissa fuerant, destrictis gladiis discinctos destituit. *Sueton. Aug.* 21. Pro cetero delictorum genere (*militis*) variis ignominia affectis: ut stare per totum diem iuberet ante prætorium, interdum tunicatos discinctosque, nonnumquam cum decempedibus, vel etiam cespitem portantes. *Cf. Sil. It.* 8. 34. Jam discingitur armis. *h. e.* cinctum militare atque arma deponit. — Et pro exauctorare. *Vulcat. Gallic.* in *Avid. Cass.* 6. Ut si quis cinctus inveniatur apud Daphnem, discinctus rediret. *V. DAPHNENSIS* in *ONOM.* — d) Hinc *Martial.* 9. 102. *de gestis Herculis.* Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo. *h. e.* devicit et armis spoliavit. *Cf. Flor.* 2. 4. 3. Victus enim *Emilius* in Capitolio discinxit. *Et Juvenal.* 8. 120. Quam tenuis nuper *Marius* discinxerit Afros. *h. e.* arma deponere coegerit: vel ita spoliaverit, ut tantum non vestes adimeret: vel usque ad zonam spoliaverit; in zona autem pecuniam portabant. *Cf. Tac.* 2. *Hist.* 88. Incertos milites — quidam spoliare, abscebis furtim balteas ac accincti forent rogantes.

II.) Translate. — 1. Discingere ponitur pro negigare. *Cic. 2. ad Q. fr.* 13. Mihi crede, in sinu est,

neque ego discingor. *h. e.* non abjicio, non negligo, dilabi non patior. Hic *Cicero* loquitur de Casare, et fortasse per jocum tangere videtur laxiorem, qua Casar uti solebat (*Sueton. Cæs.* 45.), cincturam. — Hinc *discinctus* est negligens, segniss, molliss, otiosus, dissolutus, luxu diffuens, sive quia molles demissis discinctisque vestibus uti solent; strenui vero et industrii, quo sint ad opus paratiores, succinctis: seu potius alludendo ad eos, qui ob segnitiam militiæ privantur. *Horat.* 2. *Sat.* 1. 71. ubi se a vulgo et scânâ in secreta remorant, Nugari cum illo et discincti ludere, donec Decoqueretur olus, soliti. *h. e.* otiosi atque omni cura liberi. *Forcellinus* hoc loco propria significatione accepit. *Id. Epod.* 1. 34. Discinctus nepos. *Ovid.* 1. *Art. am.* 421. Institor ad dominam venit discinctus emacem. *h. e.* vestium et ornamentorum muliebrum venditor, qui ideo discinctus dicitur, quia, ut matronis puellisque suas vestes divenderet, tunica molliter eleganterque dimissa esse solebat. *Pers.* 3. 31. Non pudet ad morem discincti vivere Natæ? *Id.* 4. 21. Verna discinctus. *Seneca Ep.* 114. *de Mæcenate.* Non oratio ejus æque soluta est, quam ipse discinctus? *Id. Ep.* 92. in *fin.* Diserte Mæcenas ait: *Nec tumultum curo: sepelit natura relictos.* Alte cinctum putes dixisse: habuit enim ingenium et grande et virile, nisi illud secum discinxisset. *h. e.* molle et dissolutum reddidisset. *Ovid.* 1. *Amor.* 9. 41. Ipse ego segniss eram, discinctaque in otia natus. — 2. Ponitur etiam pro dissolvere. *Sil. It.* 7. 153. Discincti ratione dolos fraudesque resolvit. *h. e.* detexit dissolvitque. Sunt qui malunt aliter legi. *Sidon.* 2. *Ep.* 7. Obsecro, ut inter Alethium et Paulum, quæ veniunt in disceptationem, discingas. *h. e.* solvas, dirimas, dijudices. *Inscript.* apud *Gruter.* 361. 3. TER VICE QUI SACRA DISCINXIT JVRCIA JVDEX. *Fragm. Cod. Theod.* 1. 16. 3. (edita a *Closio*). Pandatur, quis iudicium, et in quibus discingendis causis fideiem operam præstitit. *V. Zirardini, Leg. Novell.* p. 80.

DISCIPLINA, a. f. 1. Est syncope a *discipulina*; quæ vox legitur in quodam nummo Hadriani apud *Eckhel. D. N. V. T.* 6. p. 503., ubi de disciplina militari sermo est: item in *Inscript.* ann. 1825. in ruinis Locrorum in Italia reperta, et cum cl. *Furlanello* communicata a *Mich. Aug. Macri.* d. m. s. ALINMA QUAE IN VITA SUA SYMMAMA DISCIPLINAM SERVAVIT VIXIT ANN. XXI. etc. Videtur autem vox composita a verbo *discere* et *plenus* a *pleo*. — Ceterum occurrit *A*) Objective, uti vulgo ajunt; et *B*) Subjective.

A) Objective, uti vulgo ajunt, et quidem I.) Proprie disciplina est ratio vivendi et discendi, quæ discipulis traditur, institutio, educatio (*It. disciplina, istituzione, scuola, educazione*; *Fr. instruction, recue, apprentissage, éducation, discipline, école*; *Hisp. instruccion, educacion, amestramiento, disciplina, escuela*; *Germ. d. Unterweisung, Belehrung, d. Unterricht*; *Angl. discipline, instruction, learning, education*). *Cic. pro leg. Manil.* 10. 28. E ludo atque pueritæ disciplina. *Sic Cæs.* 6. *B. G.* 13. Ad hos (*Druidas*) magnus adolescentium numerus disciplina causa concurrat. *Id. ibid.* 14. Sua sponte multi in disciplinam conveniunt, et a propinquis parentibusque mittuntur. Magnam ibi numerum versuum ediscere dicuntur: itaque nonnulli annos viceos in disciplina permanent. Rursus *Cic.* 1. *Divinat.* 41. 92. Tradere filium alicui in disciplinam. *Id.* 2. *Phil.* 2. 3. Tradere se in disciplinam alicujus. *Id.* 5. *Ferr.* 69. 161. In alicujus disciplina educatus. *Id. Cael.* 17. 39. Dicit aliquis: Hæc est igitur tua disciplina? sic tu instituis adolescentes? *Id. Brut.* 67. 236. Piso quidquid habuit, habuit ex disciplina. *Id. Orat.* 59. 200. Bona disciplina exercitatus. *Id.* 4. *de republ.* 3. Principio disciplinam puerilem ingenius nullam certam aut destinatam legibus, aut publice expositam, aut unam omnium esse (*maiores nostri*) voluerunt. *Id.* 1. *Fam.* 7. 11. Lentulum extima spe summæ virtutis adolescentem quam ceteris artibus, quibus studuisti semper ipse, tum in primis imitatione tui fac erudias: nulla enim crit hac prastantior disciplina. Adde *Liv.* 24. 14.; *Quintil.* 12. 9. 20. et 12. 2. 2.; *Sueton. Cæs.* 26., *Ner.* 7. et *Gramm.* 15.; et *Colum.* 7. *R. R.* 12. 6. et 1. *ibid.* 8. 20.

II.) Improprie, seu per metonymiam est ipsa facultas, doctrina, scientia, uno verbo quicquid educando ac docendo traditur. — a) Generatim sine additis.

Cato R. R. 1. Caveto, alienam disciplinam temere contemnas. Cum *præceptis* jungitur apud *Cæs.* 3. *B. C.* 10. Satis esse magna utrinque incommoda accepta; quæ pro disciplina et præceptis habere possent, ut reliquos casus timerent. Cum *præceptis* et *institutis* jungitur apud *Cic.* 5. *Ferr.* 88. 157. Neque ego hujus fugitivi, judices, epistolam recitasset, nisi ut ex ea totius familiæ præcepta et instituta et disciplinam cognosceretis. Cum *artibus* jungitur apud *eumd.* *Cæl.* 30. 72. Cujus prima ætas dedita disciplinis fuit, hisque artibus, quibus instruitur ad hunc usum forensis, ad capessendam rempublicam, etc. Cum *scientia* jungitur apud *eumd.* 1. *Divinat.* 41. 91. Magorum disciplinam scientiamque percipere. *Nepos Epam.* 1. Quare dicemus primum de genere ejus, deinde quibus disciplinis et a quibus sit eruditus. *Edictum censorium* apud *Sueton. Rhet.* 1. Renunciatio est nobis, esse homines qui novum genus disciplinæ instituerant, ad quos juvenus in ludum conveniat. Eos sibi nomen imposuisse Latinorum rhetores. *Justin.* 11. 7. Ex disciplina parentum. *Cic.* 2. *Divinat.* 3. 10. Res, quarum est disciplina, ut litteræ. *Liv.* 1. 28. ad fin. Adhibere alicui disciplinam. *Plaut. Most.* 1. 2. 75. Parsimonia et duritia disciplinæ aliis erant; optumî quique expeiebant eam doctrinam sibi. *h. e.* aliis erant exemplo et doctrinæ. *Auct. B. Alex.* 24. Disciplinis fallacissimis eruditus. *h. e.* falsis principiis ac sententiis imbutus. — b) Cum additis Adjectivis, vel Genitivis, quæ disciplinam ipsam definiunt. *Sueton. Cal.* 53. Disciplinæ liberales. *Cic. pro lege Manil.* 18. 54. Disciplina navalis. *Ammian.* 27. 6. Studii disciplinarum solertium poliri. *Quintil.* 1. 10. 15. Disciplina musicæ. *Colum.* 1. *R. R. præfat.* 6. ruris. *h. e.* studium rei rusticæ. *Nepos Iphicr.* 1. et 2. militaris. *h. e.* disciplina τῶν στρατηγημάτων, quæ imperatoricæ artes dicuntur a *Justin.* 6. 5. 5. Adde *eumd.* *Justin.* 12. 11. 9. et 19. 1. 1. *Cic.* 2. *Nat. D.* 64. 161. bellica. *Id. pro leg. Manil.* 10. 28. militiæ. *Id. Mur.* 10. 23. et 1. *Orat.* 39. 180. juris civilis. *Id. Brut.* 44. 163. dicendi. *Id.* 5. *Fin.* 1. 2. memoriæ. *Gell.* 15. 17. tibiis canendi. *Ammian.* 21. 1. Cujus disciplinæ. *h. e.* haruspiciæ. *L. Verus imp.* apud *Fronton.* ad *L. Ver. imp.* 2. p. 186. A quo ego prius multo simplicitatem verumque amorem, quam loquendi polite disciplinam didicisse me prædico. (Ceterum adde *Varron.* 3. *R. R.* 2. 18.; *Colum.* 4. *R. R.* 3. 2., 1. *ibid.* 1. 16. et 5. *ibid.* 5. 15.; *Pallad.* 7. *R. R.* 5. 2.; *Quintil.* 8. 3. 75. et 2. 17. 38.; *Tac. Agric.* 16. et *Sueton. Aug.* 89. et *Gramm.* 11., ubi pluralis numerus occurrit). Rursus *Cic.* 1. de republ. 33. et 2. *ibid.* 38., et 1. *Orat.* 34. 159. Disciplina republicæ. *h. e.* republicæ administrandæ atque ordinandæ. — c) Hinc disciplina dicitur etiam specialis ratio et modus, quo aliquid alicui traditur. *Cic. Acad.* (2. pr.) 3. 7. Quod gravius feremus, si quisquam ullam disciplinam philosophiæ probaret, præter eam, quam ipse sequeretur. *h. e.* specialia philosophiæ placita, vel, uti vulgo ajunt, systema. Adde *eumd.* 3. *Off.* 4. 20., *Brut.* 25. 94., et 5. *Tusc.* 32. 90. *Id.* 1. *Nat. D.* 7. 16. Tres enim trium disciplinarum principes convenistis. *Id. Brut.* 76. 263. Hermagoræ disciplina inops ad orandum, sed ad inveniendum expedita. Adde *eumd.* 3. *Fin.* 11. 36. — d) Speciatim accipitur pro legibus et ratione vivendi, cui subjiciuntur milites. *Liv.* 8. 7. ad fin. disciplinam militarem solvere. et paullo post. restituere. Adde *eumd.* *ibid.* 32., 34. et 35. *Auct. B. Alex.* 65. Dissolvere disciplinam et severitatem. Adde *Curt.* 3. 2. 15., 4. 6. 6. et alibi sæpe; *Sueton. Cæs.* 65.; *Tac. Germ.* 35., 1. *Ann.* 16. et 35. et 1. *Hist.* 60.; et *Flor.* 1. 3. 2. Eodem sensu *Plin. Paneg.* 8. Disciplina castrorum. Et per similitudinem *Sueton. Cæs.* 48. Domesticam disciplinam in parvis ac majoribus rebus diligenter adeo severeque rexit, ut pistorem, alium quam sibi panem convivis subjicientem, compedibus vinerit. — *Forcellinus* in fine hujus vocis hæc addidit: Hæc, quæ varia significatione claritatis gratia distinctimus, adeo inter se affinis sunt, ut ad unum omnia facile referri possint. Omnis enim institutio et educatio, quatenus est in puero et discipulo, disciplina dicitur; quatenus in docente et educante, doctrina, facultas, etc.: idem tamen ubique est.

b) Subjective, uti ajunt, disciplina est consuetudo, qua quis ex disciplina imbutus est. *Plaut. Asin.* 1. 3. 48. Quom a pistore panem petimus, vinum ex

ænopolio, si es habent, dant mercem. Eadem nos disciplina utimur. *Id. Merc.* 1. 2. 6. Hæc hic disciplina pessima est: curreati, properanti, haud quisquam dignum habet decedere. *Ter. Heaut.* 2. 3. 59. Disciplina est eisdem, munerarier ancillas primum, ad dominas qui affectant viam. *Curt.* 6. 2. 3. Tenaces disciplinæ suæ. *Cic.* 5. *Ferr.* 69. 161: Instituire atque erudire liberos ad disciplinam civitatis. *h. e.* ad consuetudinem vitæ civilis. Hinc cum *consuetudine* jungitur apud *eumd.* *Rabir. perduell.* 10. 28. Ignarus disciplinæ et consuetudinis nostræ. *Et 5. Ferr.* 68. 159. Ut eliamis natura puerum a paternis vitis abduceret, consuetudo tamen eum et disciplina degenerare non sineret. Et cum *moribus* jungitur apud *eumd.* *Dejot.* 10. 28. Imitari mores et disciplinam avi.

DISCIPLINABILIS, e, adject. qui disciplina percipi potest. *Cic.* 3. *Herenn.* 3. 4. Cujus rei aliquam disciplinabilem scientiam poterimus habere. *Alii vero leg.* disciplinam, aut scientiam. Certa est lectio apud *Cassiod.* 4. *Variar.* 33. Quid enim melius, quam ut conventus multorum disciplinabilium sit adunatio voluntatum?

DISCIPLINABILITER, adverb. ex arte et disciplina, artificiose. Est *Cassiodori præfat.* in *Psalter.* 4. Chordarum fila religata, disciplinabiliter pleetro percussa, suavissimam dicuntur reddere cantilenam.

DISCIPLINARIS, e, adject. ad disciplinam pertinens. *Boeth. Aristot. Topic.* 1. 1. p. 682. Non enim oportet in disciplinaribus principiis inquirere propter quod, sed secundum unumquodque principiorum ipsam per se esse fidem.

DISCIPLINARITER, adverb. ex disciplina. *Boeth. de Trinit.* p. 258. In naturalibus igitur rationaliter, in mathematicis disciplinariter, in divinis intellectualiter versari oportet.

DISCIPLINATUS, a, um, particip. ab inusit. *discipulo* quod adjective occurrit, unde *Comp. Disciplinator*; et est bonis moribus per disciplinam præditus. *Alcim. Avit.* 4. 46. de arbore degenerante. Disciplinatos dissuadet promere fructus. *Tertull. Fuga in persecut.* 1. ad fin. Disciplinator in juvenis.

DISCIPLINOSUS, a, um, adject. qui facile discit. Vox est *M. Catonis*, teste *Gell.* 4. 8. ad fin. et *Non. p.* 463. 5. *Merc.*, similis aliis ejusdem auctoris, *consiliosus, victoriosus.*

DISCIPŪLA, æ, f. 1. quæ discit.

1.) Proprie. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 20. Si respexis, dedam te discipulam cruci. *h. e.* ut ab ea castigere, ut a magistris discipuli. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 91. Discipularum inter jubeo piorare cathedras. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (43). Irene Cratini pictoris filia et discipula.

2.) Translate. *Quintil.* 12. 10. 27. Latina facundia similis Græcæ ac prorsus discipula ejus videtur. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 29. 43. (83). de *Iuscimia*. Audiit discipula intentione magna, et reddit.

DISCIPŪLANS, antis, particip. ab inus. *discipulo*, qui docet, vel præcedit. *Dracont. Satisf.* 154. Cinctus apostolica discipulante manu. — Sic

DISCIPŪLĀTI, edocti. *Gloss. Isid.*

DISCIPŪLĀTUS, us, m. 4. idem fere quod disciplina. *Tertull. Præscript. Hæret.* 22. In discipulatu, in convictu. *Cassiod.* 5. *Variar.* 40. Ita, quod efficacissimum discipulatus genus est, agendo potius instructus es, quam legendo.

DISCIPŪLUS, i, m. 2. qui disciplinam ab alio percipit.

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de litteris ac scientiis. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 41. Magistrum quem discipulum ministrarier? Nihil moror discipulos mihi esse jam plenos sanguinis. *Cic.* 1. *Off.* 1. 3. Orator dulcis, ut Teophrasti discipulum possis agnoscere. Adde *eumd.* 1. *Divinat.* 3. 6. et alibi. *Liv.* 37. 20. Ipse dux summi imperatoris discipulus. Adde *Sueton. Domit.* 10., *Ner.* 33., *Gramm.* 9. et *Rhet.* 4.; *Juvenal.* 11. 137.; et *Quintil.* 2. 2. 6. ¶ 2. Latiori sensu discipuli etiam dicuntur, qui in tabernis, vel officinis mercatorum serviunt, et eorum disciplinam addiscunt. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. 2. 3. Chilonem (architectum) accesseram Venafro: sed eo ipso die quatuor ejus conservos et discipulos Venafri cuniculus oppresserat. *V.* et *Inscript.* in *TRALLIS*. Hinc discipulos coquorum *Plaut.* memorat *Pseud.* 3. 2. 76. et 96. et *Aulul.*

3. 1. 4. Hinc *Paul.* 2. *Sentent. lit.* 8. Quod cum discipulis eorum, qui officio et tabernis præsumt, contractum est, in magistris vel institores actio dabitur.

2.) Translate. *P. Syrus in Mim.* Discipulus est prioris posterior dies.

DISCISSIO, ðnis, f. 3. discidium, disjunctio. *Augustin. de fide et Symbolo* 10. Schismatici discissionibus iniqui a fraterna caritate dissiliunt. *Id. Epist.* 261. Plebis discissione.

DISCISSŪRA, æ, f. 1. disjunctio. *Ambros. Serm.* 13. Maria ita concepit Dominum, ut toto corpore hauriret, nec ejus discissuram corporis pateretur.

DISCISSUS, a, um. *F. DISCINDO.*

DISCITO, frequenter a *disco*, agnoscitur a *Priscian.* de *xii. vers.* *En.* 1. p. 1224. *Putsch.*; sed nullo confirmatur auctore.

DISCLŪDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (dis et claudo). *Macrobius*, qui 6. *Saturn.* 4. hoc verbum novum esse et ferire aures scribil, post tantos scriptores, qui illo usi sunt, nihil moror. Hæc *Forcellinus*. Videtur tamen *Macrobius* tempore hoc verbum obsolevisse. — Part. *Disclusus* in omnibus paragr. — Discludere est seorsim claudere, alios ab aliis separatos claudere (It. *chiudere separatamente, chiudere in luoghi separati*; Fr. *enfermer, serrer à part*; Hisp. *encerrar, cerrar a parte, separadamente*; Germ. *aus-von einander schliessen*; Angl. *to shut up apart*).

1.) Proprie. *Varro* 3. *R. R.* 17. 4. Ubi dispares disclusos haheant pisces. *h. e.* in piscinis clausos ac separatos.

2.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro separare, disjungere in partes. *Lucret.* 5. 438. Diffugere inde loci partes cæpere, paresque Tum paribus jungi res, et discludere mundum, Membraque dividere et magnas disponere partes. *Virg.* 6. *Ecl.* 35. Tum durare solum et discludere Nerea ponto. Rursus *Lucret.* 3. 171. Si minus offendit vitam vis horrida telli, Ossibus ac nervis disclusis intus adacta etc. *h. e.* discissis, diffusis. Sic *Id.* 6. 238. de *fulminibus*, et impete tanto Fiant, ut possint icu discludere turres, Disturbare domos, avellere tigna, etc. *h. e.* diffundere turres. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Quibus (tignis) disclusis atque in contrariam partem revinctis etc. *h. e.* disjunctis etc. ¶ 2. Hinc est etiam dividere, locum a loco disternere. *Varro* 5. *L. L.* 14. *Müll.* *Aventinus* (mons) olim paludibus ab reliquis disclusus. *Cæs.* 7. *B. G.* 8. Mons, qui Arvernos ab Helviis discludit. — Similiter de rebus *Cic.* 1. *Tusc.* 10. 20. Duas separare vult, iram et cupiditatem, quas locis disclusit: iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. *Id. ibid.* 33. 80. Quas (perturbationes) is (*Plato*) — semotas a mente et disclusas putat. *Virg.* 12. *En.* 782. valuit discludere morsus Roberis Aneas.

DISCLUSIO, ðnis, f. 3. separatio, disjunctio. *Apul. de Deo Socrat. initio.* Non modo loci disclusionis, verum etiam etc.

DISCLUSUS, a, um. *F. DISCLUDO.*

DISCO, discis, didici, discitum, discere, a. 1. *Disciturus* est *Apuleiæ fragm.* apud *Priscian.* 10. p. 887. *Putsch.* — Part. *Discens* I. e. et II. 3.; *Discendus* I. a. — Ratione habita etymî, recentiores plerique volunt esse a *dic*, unde *dic-sco*, quasi dicere incipio; quidam conjungunt cum Gr. *διδάσκω*. — Ceterum discere est rem ignotam, aliquo docente, percipere, vel etiam meditando assequi (It. *imparare*; Fr. *apprendre*; Hisp. *aprender*; Germ. *lernen, erfahren, einsehen*; Angl. *to learn, acquire the knowledge of a thing*). Occurrit autem A) Stricto, et B) Latiori sensu.

A) Stricto sensu — 1.) De hominibus; et quidem — a) Cum Accusativo rei, quæ discitur, addita interdum persona, a qua discimus. *Plaut. Truc.* 4. 2. 22. Litteras didicisti: quando se is, sine alio discere. *Lucret.* 5. 1041. Discere vocabula prima. *Ter. Eun.* 2. 2. 30. Caput me obsecrare, ut sibi liceret discere id de me. *Cic. Senect.* 8. 26. Qui Grævas litteras senex didicit. *Id.* 9. *Fam.* 10. Discere litteras apud aliquem. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 30. 98. dialecticam ab aliquo. *Id.* 2. de republ. 21. artes. *Id.* 3. *Ferr.* 45. 115. jus civile. *Virg.* 12. *En.* 435. Discere, puer, virtutem ex me, fortunam ex aliis. *Quintil.* 5. 10. 121. Discere palastram. *Id.* 3. 1. 10. A quo didicisse artem dicitur. *Id.* 2. 4. 1. Cujus aliquid simile apud grammaticos puer didicerit. *Id.*

12. 8. 6. Causam discere ex suis litigatoribus. Adde *eum.* 12. 11. 20.; *Sueton. Gramm.* 23. et *Rhet.* 1.; *Juvenal.* 14. 209.; et *Val. Flacc.* 1. 772. et 6. 291. *Veget.* 1. *Milit.* 1. Nemo scire metuit, quod se bene didicisse confidit. — Discere dicuntur actores fabularum, sicut poetae ipsi comedi docere, aut scribere fabulas. *Ter. Hecyr.* prol. 48. Date silentium, ut lubeat scribere aliis mihi que ut discere novas expediat. — Passive. *Plaut. Mil. glor.* 4. 3. 49. Mullebres mores discendi, obliuiscendi strationici. *Quintil.* 12. 11. 9. Tot artibus discendis. Adde *eum.* 12. 11. 20. *Id.* 12. 3. 9. Discendum jus. *Cic.* 2. *Orat.* 33. 143. Baudiquam id est difficile Grasso, qui et, quod disci potuit de jure, didicit; et etc. *Nepos Epam.* 3. Studiosus audiendi; ex hoc enim facillime disci arbitrabatur. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 15. Bene ubi quod consilium discimus accidisse, hominem catum eum esse declaramus. *Cic.* 3. *Fam.* 5. 1. Didici ex tuis litteris, te omnibus in rebus habuisse rationem, ut mihi consuleres. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 101. Deos didici agere avum. *Phaedr.* 1. 2. Exemptis discimus, a feminis spoliari viros. — c) Cum Infinito tantum. *Plaut. Aulul.* 4. 1. 9. Quasi pueri qui nare discunt. *Cic.* 4. *de republ.* 5. Ut Spartæ, rapere ubi pueri et elepere discunt. *Sall. Jug.* 107. Didicerat Latine loqui. *Virg.* 3. *G.* 414. Discit et odoratam stabulis accendere cedrum. *Horat.* 3. *Od.* 27. 74. bene ferre magnam Discit fortunam. Adde *eum.* 2. *Sat.* 3. 299. et *Art.* *P.* 326.; et *Colum.* 3. *R.* 8. 5. *Phaedr.* 4. 18. Ne quis discat prodesse improbis. *Ovid.* 3. *Art. am.* 315. Discant cantare puellæ. *Quintil.* 11. 2. 45. nobis ignoscere. *Val. Flacc.* 1. 410. conscendere naves. *Sueton. Galb.* 6. militare. *Id.* *Rhet.* 5. nihil sapere. Adde *Juvenal.* 5. 153. Similiter *Plin.* 11. *Hist. nat.* 24. 28. (83). Araneus discit texere. — Huc pertinet et illud *Virg.* 5. *Æn.* 222. et fractis discentem currere remis. *Non.* p. 387. 2. *Merc.* interpretatur *teniare*; et sane qui discit, tentat, seu conatur. — Hinc didici aliquando est soleo, assuetus sum: nam quod didicit quis, sæpe facere consuevit. *Plaut. Amph.* 2. 2. 55. Vera dicere didici. *Lucan.* 4. 239. Feræ hominem didicere pati. *Pareus* affert etiam *fragm. Q. Hortensii.* Contra caput non didici dicere. — d) Cum Relativis. *Ter. Heaut.* 5. 2. 18. Discite, quid sit vivere. *Cic. Amic.* 12. 41. Plures discunt, quemadmodum hæc fiant. *Liv.* 10. 25. A quo disceret senatus, quantum belli esset. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 1. Quæ virtus et quanta, boni, sit vivere parvo — Discite. Adde *eum.* 1. *Ep.* 17. 3. *Phaedr.* 4. 3. Didici, quam sis utilis. Adde *Colum.* 11. *R.* 1. 27.; et *Quintil.* 12. 1. 45. — Huc referri potest et illud *Cæs.* 1. *B.* 6. 13. Se ita a maioribus didicisse, ut magis virtute, quam dolo contenderent. — e) Absolute. *Cæs.* 6. *B.* 6. 14. Neque eos, qui discunt, litteris confisos, minus memoriæ studere (*volunt*). *Cic.* 2. *Off.* 1. 4. Cui (*philosophiæ*) quam multum adolescens discendi causa temporis tribuissem. *Id.* 1. *ibid.* 1. 2. Quam ob rem discas tu quidem a principe hujus ætatis philosophorum, et discas quamdiu voles. *Id.* *Brut.* 71. 249. Vehementer placet, nec vero sine causa. Nam et didicit, et, omissis ceteris studiis, id unum egit. h. e. didicit litteras et artem oratoriam. Adde *eum.* 1. *de republ.* 3.; *Curt.* 3. 8. 13.; et *Tac.* 1. *Ann.* 11. *Quintil.* 3. 1. 6. Nemo non didicisse mavult, quam discere. Adde *eum.* 10. 1. 15., 8. *proæm.* 12. et alibi sæpe. Sic *Id.* 1. 2. 3. Optime discendi ratio. *Id.* 1. 1. 1. Promptus ad discendum. *Id.* 12. 3. 2. In discendo. — Hinc Part. præ. *Horat.* 2. *Od.* 19. 1. Bacchum in remotis carmina rupibus Vidi docentem (credite posteri) Nymphasque discentes. — Porro *discens* absolute est discipulus seu litterarum, seu artis cuiuspiam liberalis. *Quintil.* 1. 3. 14. Cædi vero discentes, quamquam receptum sit, minime vellim. *Id.* 2. 3. 7. Submittere se ad mensuram discantis. *Id.* 2. 5. 1. Discantium profectus. *Id.* 11. 1. 5. Non solum scientibus ista, sed etiam discitibus tradimus. Adde *eum.* 7. 10. 9. et alibi sæpe; et *Sueton. Gramm.* 7. *Inscript.* apud *Murat.* 940. 3. M. AVRELIO JANVARIO CONIUX ET DISCENTES FICERVNT. et *ibid.* 4. AVRELIUS SARI AVRELIA ALIA SIBI ET AVRELIO CARABO DISCENTI SYO FICERVNT. h. e. discipulo in re coquinaria; nam in eo lapide infra inscriptionem quatuor instrumenta cocorum propria insculpta sunt. F. DISCIPULUS I. 2. Adde etiam apud *eum.* 968. 7. Alia in *Bullett. dell'Instil. ar-*

cheol. a. 1847. p. 25. DISCENS AVGVSTIANI STYDII AMORE REPLETVS. — f) Per ellipsin. *Cic. Senect.* 8. 26. Discabant enim fidibus. h. e. discabant canere fidibus. — 2.º) De rebus inaninis *Plaut. Amph.* 1. 1. 159. Nequiter ferire malam male discit manus. *Virg.* 4. *Ecl.* 42. varios discet mentiri lana colores. *Plin.* 16. *Hist. nat. proæm.* 1. (4). Arbores sive ulro, sive ab homine didicere blandos sapes.

b) Latiori sensa. ¶ 1. Ponitur pro cognoscere, intelligere, rescire: quæ cum priore significatione tam arte cobærent, ut quædam superius allata huc ab aliis referantur, et vice versa. *Cic.* 2. *Orat.* 24. 100.; et *Quintil.* 12. 9. 21. Discere causam. *Nepos præfat.* Hi si didicerint, non eadem omnibus esse honesta, — non admirabuntur, etc. *Virg.* 2. *Æn.* 66. crimine ab uno Disce omnes. *Id.* 6. *ibid.* 755. et venientium discere vultus. *Horat.* 2. *Od.* 20. 19. Me ultimi noscent Geloni, me peritus Discet Iber. *Id.* 4. *ibid.* 14. 7. Quem legis expertes Latine Vin delici didicere nuper Quis Martie posses. *Ovid. Heroid.* 21. 228. Et discas sponsæ languida membra tuæ. h. e. cognoscas, videas. *Justin.* 14. 2. A quo quum auxilia Eumeni missa Antigonum didicisset, ab obsidione recessit. *Flor.* 2. 10. 3. Captum se didicit. *Ammian.* 16. 4. Ideo confidentes, quod ei nec Scutarios adesse, et quidem momentibus perfugis didicerant, nec etc. *Id.* 27. 2. Rector eximius speculatione didicit fida, direptis propius villis vastatoriam manum quiescere prope flumen. ¶ 2. Occurrit et pro docere, quemadmodum etiam Gr. *μαθήσασθαι*. *Ammian.* 14. 1. Falsa discentes. *Visi forte mendam sit pro dicentes. V.* integrum locum. — Hinc Part. præ.

Discens, entis, m. 2. absolute quoque occurrit, substantivorum more, pro discipulo. *V.* sub *A.* 1.º e. DISCŌBŌLUS, i, m. 2. διακοβόλος, qui discum jacit: a διακος discus, et βάλλω jacio. Fuit hoc nomine sigoum Myronis celebris statuarii, eo statu positumque corporis, quem describit *Stat.* 6. *Theb.* 680., cuiusque figuram habes apud *Visc. Mus. Pio-Clem. T.* 1. tab. A. III. edit. *Mediol.*, memoratum vero a *Quintil.* 2. 13. 10. et *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (57). — Item Naucydis. *Plin.* *ibid.* (80), cuius figura extat apud *Visc.* *ibid.* T. 3. tab. XXVI., accuratam vero habes illustrationem *ibid.* p. 119. — Item tabula Taurisci. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (144).

DISCOCTUS, a, um. F. DISCOQUO.

DISCŌIDES, e, adject. διακοειδής, qui disci figuram habet: a διακος discus et εἶδος figura. *Theod. Priscian.* 4. 2. ad fin. Quum ex corde sensifica virtus, limpida atque splendens ad oculos provenit infuse per humorem vitreum, quem Græci hyaloidem vocant, exinde rursus redit ad sphaeram, hoc est oculi ultimam inferius tunicam, quam Græci crystalloïdem vocant, seu phacoidem, aut disaidem (lege discoïdem): tunc tenuans atque splendificans sphaeram, ad ejus centrum ac mediam partem, quam appellamus phacoidem, confugit.

DISCŌLIUS, ii, m. 2. pes metricus, idem ac duplex scolius: a δις bis et σκολιός. F. SCOLIUS. Hujusmodi pedis, qui et amphibrachys appellatur, et constat iambo pyrrhichio et trochæo, mentio est apud *Atil. Fortunat.* p. 2687. *Putsch.*

DISCŌLOR, ōris, adject. (dis et color). Recentiores formæ sunt *discolorius* et *discolorus*, quæ *V.* suis locis. — Discolor, cui recta opponitur *concolor*, est qui est diversorum colorum, colore differens, dissimilis (It. di diversi colori; Fr. de couleur différente, diversement coloré; Hisp. diferenteimente colorado; Germ. verschiedenfarbig; Angl. of various colours).

I.) Proprie. — a) Absolute. *Varro* 3. *R. R.* 17. 4. Arculas, ubi discolors sint ceræ. *Cic.* 2. *Verr.* 13. 40. Ut discoloribus signis juratorum hominum sententiæ notarentur. *Ovid.* 2. *Trist.* 477. Discolor ut recto grassetur limite miles, Quum medius gemino calculus hoste perit. h. e. calculus tuus diversi coloris. Nam calculi seu latrones olim fiebant ex vitro, et in duas partes diversi coloris divisi, alii milites, alii hostes appellabantur. Sic *Martial.* 14. 17. Discolor hic gemino calculus hoste perit. Rursus *Ovid.* 3. *Amor.* 2. 78. Evolat admissis discolor agmen equis. h. e. aurigæ quatuor, quorum tunicæ diverso erant colore. F. FACTIO. — b) Cum addito Dativo. *Ovid.* 5. *Trist.* 5. 8. Væctis alba discolor fati meis. scilicet quæ nigra ac tristitia sunt. *Colum.* 7. *R.*

R. 3. 2. Una eademque ratio est in erythraïs et nigris arietibus, quorum similiter, ut dixi, neutra pars esse debet discolor lana.

II.) Improprie. ¶ 1. Discolor est multis coloribus præditus. *Virg.* 6. *Æn.* 204. Discolor unde auri per ramos aura refulsit. *Val. Flacc.* 5. 563. variis foret via discolor armis. *Flor.* 1. 12. 7. Fidenæ, quia pares non erant ferro, ad terrorem movendum scibus armata, et discoloribus serpentum in modum, vitilis, furiali more processerunt. *Id.* 1. 16. 7. Discolori veste. *Id.* 2. 3. 5. Rex ipse — discoloribus in armis argenteoque carpento. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 2. 2. (3). Discolors aves. ¶ 2. Translate est differens, diversus. — a) Cum Dativo. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 3. Ut matrona meretrici dispar erit atque Discolor, infido scurræ distabit amicus. *Stat.* 9. *Theb.* 338. pelago nec discolor amnis. — b) Absolute. *Pers.* 5. 52. Mille hominum species et rerum discolor usus: Velle suum cuique est etc. h. e. varius. *Val. Flacc.* 6. 120. Discolor hastatas effudit Hiberia turmas.

DISCŌLŌREUS et

DISCŌLŌRIUS, a, um, adject. idem quod discolor. *Petron. Satyr.* 97. Discoloria vestis. *Cassiod.* 1. *Variar.* 6. Discolora crusta marmorum gratissima picturarum varietate texantur.

DISCŌLŌRUS, a, um, adject. idem ac discolor. *Capell.* 4. imit. Discolora venustate florentibus. *Prudent.* 10. *septi. orat.* 302. Quos lana terret discolora in stiple. *A.* leg. discolor. Adde *Symmach. laud. in Valent.* 2. 1.

DISCŌLUS. F. DYSCOLUS.

DISCONCINNUS, a, um, adject. idem atque inconcinnus. *Fronto de Orat.* (edente iterum *A. Marcio*) *Ep.* 2. Straboni oculi dispares sunt: potuisse te pares aut impares dicere; disconcinnos hos, illos concinnos dici potuisse; convenientes multo melius.

DISCONDŪCIT, impers. non conducit, non prodest. *Plaut. Trin.* 4. 2. 85. Sed nihil disconducit huic rei.

DISCONVENIENS, entis. F. DISCONVENIO.

DISCONVENIENTIA, æ, f. 1. quod convenientiæ contrarium est vel oppositum, ut apud *Tertull.* *Testim. anim.* 6. Suspectam habe convenientiam prædicationis in tanta disconvenientia conversationis.

DISCONVENIO, nis, nire, n. 4. (dis et convenio). Part. *Disconveniens*. — Disconvenio est non convenio, dissentio; et occurrit — a) Personaliter. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 99. Estuat et vitæ disconvenit ordine toto. — b) Impersonaliter. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 18. Disconvenit inter me et te. Adde *Frontin. de limit.* p. 43. *Goes.* — c) Participle. *Disconveniens* apud *Lactant. Ira D.* 3. Est disconveniens Deo, ut ejusmodi potestate sit præditus.

DISCŌPĒRĪO, ōpēris, ōpērii, ōpērium, ōpērire, a. 4. (dis et cooperio). Part. *Discooperitus*. — Discooperio est aperio, quod apertum est resero. *Fulgat. interpr. Levit.* 18. 7. Turpitudinem patris tui et turpitudinem matris tuæ non discooperies: mater tua est. Adde *ibid.* *Num.* 5. 18., 2. *Reg.* 6. 20., *Isai.* 47. 2., *Ezech.* 22. 10. et alibi sæpe. *Hieronym.* in *Isaiam* 7. 20. 4. Tunc discooperietur nates eorum. Adde *Vet. Scholiast.* ad *Lucan.* 8. 789.

DISCŌPHŌRUS, i, m. 2. διακοφόρος, discum ferrens. *Hieronym.* præfat. in *Daniel.* ad fin. vocat discophorum Habacuc, qui prandium Danieli, per aera ab Angelo sublatus, portavit, ut habetur *Dan.* 14. 32. Discus enim etiam vas escarium significat. Adde *Hieronym.* 2. in *Jovinian.* 15.; et *V. DISCUS*.

DISCŌQUO, cōquis, cōxi, cōctum, cōquere, a. 3. (dis et coquo) Part. *Discoctus*. — Discoquo est valde et diu coquo; hinc est plusquam decoquo. Significat enim aliquando coquendo resolvere. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 72. (150). Discoquere cicur in aqua cum sale. et *ibid.* 71. (156). lupinus aqua cælesti. *Id.* 32. *ibid.* 7. 26. (81). Ranarum corda in olei veteris settario sub æreo testo discoquere, ut infunderent per aurem. Cf. *Plin.* *Valer.* 3. 14. a med. Mittes ranas in sportellam palmicæam, et coques in oleo, donec discoquantur ossaque pura remaneant. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 6. 60. (113). Radix decorta succum emittit etc., eadem discocta in aqua etc. h. e. ita cocta, ut resolvatur et deliquescat. *Id.* 22. *ibid.* 25. 70. (142). Lens alvum sistit in cibo, ma-

gisque discocta caelesti aqua; eadem solvit minus percocta. et mox (143). Lens et aceto discocta. Adde *Cels.* 6. 9. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 34. Ubi discocta ficus fuerit in vas fictile conditur. et 1. *ibid.* 29. 2. Discocto farre pascentur pulli. *Al. leg.* decocto. *Theop. Priscian.* 4. 1. *post init.* Succus pitanae fortiter discocta. *Vulgar. interpr. Ezech.* 24. 1. Effervuit coctio ejus et discocta sunt ossa illius.

DISCORDABILIS, e, adject. discors, dissentiens. *Plaut. Capt.* 2. 3. 42. Inter nos fuisse ingenio haud discordabili.

DISCORDATE, adverb. cum discordia. *Gloss. Philox.* Discordate (*lege discordate*), *δυσφωνήτως*.

DISCORDIA, æ, f. 1. (dis et cor, cordis) cordium seu voluntatum discidium, dissensio, odium (It. discordia, dissensione; Fr. discordie, désaccord, désunion; Hisp. discordie, disencion, desunion; Germ. d. Zwietracht, Uneinigkeit; Angl. discord, discordance, dissension, disunion).

I.) Proprie. *Plaut. Truc.* 2. 4. 65. Facile inveniam, quomodo divortium et discordiam inter nos parem. *Cic. A. Tusc.* 9. 21. Discordia est ira acerbior, intimo odio et corde concepta. *Id.* 1. *Fin.* 13. 44. Ex cupiditatibus odia, discidia, discordiæ, seditiones, bella nascuntur. *Id.* *Amic.* 7. 23. Dissensiones atque discordiæ. *Id.* 1. *Off.* 25. 86. Inducere seditionem atque discordiam in civitatem. *Id.* *Mur.* 39. 83. Seditionem ac discordiam concitare. *Id.* 1. *Phil.* 1. 1. sedare. *Id.* *Amic.* 7. 24. Amicitia res contrahit, discordia dissipat. *Sall. Jug.* 10. Concordia res parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur. *Horat. Epod.* 4. 2. Tecum mihi discordia est. *Vellej.* 2. 3. Sanare discordias. et *ibid.* ferro dijudicare. et *ibid.* 126. summovere discordiam. *Tac.* 4. *Hist.* 50. Componere discordias. *Flor.* 4. 9. 3. Discordia civiles. Adde *Cic. Mur.* 23. 47. et 1. *de republ.* 32.; *Sall. Cat.* 5.; *Liv.* 4. 28.; *Curt.* 10. 8. 14. et 10. 9. 11.; *Virg.* 7. *Æn.* 545.; *Horat.* 1. *Sat.* 4. 60. et 7. 15.; *Sueton.* *Aug.* 62. et 90., *Cæs.* 5., *Tib.* 37., *Cal.* 26. et *Claud.* 25.; *Justin.* 4. 8. 8. et 5. 10. 11.; *Tac.* 1. *Hist.* 60., 4. *ibid.* 37. et 43., et 12. *Ann.* 44.; *Flor.* 3. 22. 8. et 4. 2. 62.; *Val. Flacc.* 7. 468.; et *Ammian.* 15. 4. et 26. 10. — De sententiarum discrepantia. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 25. 57. (213). Eorum (auctorum) unam discordiam ponemus exempli gratia.

II.) Translate. ¶ 1. De inanimis. *Lucret.* 6. 366. Discordia rerum. *Ovid.* 1. *Met.* 60. Discordia ventorum. *Id.* 9. *ibid.* 629. Discordia incertæ mentis. h. e. pugna et discidium variorum affectuum. *Lucan.* 5. 646. Discordia ponti. *Manil.* 1. 140. Discordia concors. (quæ *Ovidio* 1. *Met.* 433. est discors concordia). ¶ 2. In fabulis est *Dea*, *Noctis* et *Erebi* filia, ut *Hygin.* docet præfat. *fabular.*, *Bellonæ* et *Mariis* comes, belli, rixæ, seditionis, et simillium præses. *Narrat Servius* ad *Virg.* 1. *Æn.* 31., cum ad nuptias *Pelei* dii plurimi convenissent et *Discordiam* secum non admisisset, iratam illam pomum aureum jactavisse, in quo scriptum erat: hoc est donum *Deæ pulcherrimæ*: ex quo jurgium ortum inter *Junonem*, *Minervam* et *Venerem* cum sibi quoque postularet; causamque belli *Trojanum* multorumque malorum exstitisse. *Virg.* 8. *Æn.* 702. Et scissa gaudens vadit *Discordia* paila. *Petron. Satyr.* 124. scisso *Discorba* erine *Extulit* ad *Superos Stygiam* caput; hujus in ore *Concretus sanguis*, contusaque lumina lebant: *Stabant ærati scabra rubigine dentes*, *Tabo lingua fluens obsessa draconibus ora*, *Atque inter toto laceratam pectore vestem Sanguineam tremula quætiebat lampada destra*. Adde *Val. Flacc.* 6. 401. et 2. 204.; et *Stat.* 5. *Theb.* 74. *Justin.* 12. 15. 11. Ilac voce veluti bellicum inter amicos cerinisset aut malum *Discordiæ* misisset, ita omnes in æmulationem consurgunt. h. e. *μῆλον τῆς Ἐριδος*. *Augustin.* 3. *Civ. Dei* 25. Eo igitur modo non tantum *Concordiæ*, verum etiam *Discordiæ* templum constitui debuit. *V.* totum caput.

DISCORDIALIS, e, adject. discordiam pariens, discordiosus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 54. (142). *Hyæne* pelli similem *achatem* abominantur, discordialem donibus. *Sillig* autem rectius legit: *Hyæne Cjæbæ* additæ (*achatis*) abominantur discordiam donibus. h. e. avertunt discordiam.

DISCORDIOSUS, a, um, adject. qui discordias et rixas serit. *Sall. Jug.* 70. *Vulgus* *Numidarum* seditionum atque discordiosus erat. *Sidon.* 6. *Ep.* 2. in fin. *Discordiosa* domus.

DISCORDIS. *V.* DISCORS sub init.

DISCORDITAS, ætis, f. 3. idem ac discordia, apud veteres. *Pacutus* apud *Non.* p. 97. 1. *Merc.* Ex discorditate cladem importare familiæ.

DISCORDO, as, avi, atum, are, n. 1. (dis et cor). Part. *Discordans* in omnibus paragr. — *Discordare* est discordem esse, dissidere, dissentire, discrepare (It. essere discorde o in discordia; Fr. être en désaccord, ne pas s'accorder; Hisp. estar desacordado; Germ. in *Zwietracht*, *Uneinigkeit sein*, *uneinig sein*, *nicht übereinstimmen*; Angl. to be at variance, disagree).

I.) Proprie, seu stricto sensu. — a) Cum Accusativo se et præpos. inter. *Ter. Andr.* 5. 3. 43. Qui scis eos nunc discordare inter se? *Cic.* 1. *Fin.* 13. 44. Intus in animis cupiditates inclusæ, inter se dissident atque discordant. — b) Cum Ablativo et præpos. ab. *Quintil.* 81. 3. 18. A sermone tenui sublimi (verbum) discordat. *Id.* 11. 3. 45. Ne ab oratione (vox) discordet. *Vellej.* 2. 53. 3. Fortuna a se discordans. h. e. conversa et mutata, ac priori dissimilis. *Fovcellinus* postrema hæc cum præpos. ab translate accepit. — c) Cum Accus. et præpos. adversus. *Quintil.* 5. 11. 19. Nota illa de membris humanis adversus ventrem discordantibus fabula. — d) Cum Ablat. et præpos. cum. *Cic.* 1. *Fin.* 18. 58. Animus a se ipse dissidens secumque discordans. *Tac.* 12. *Ann.* 28. Ne hinc *Romanus*, inde *Cheruscus*, cum quis æternum discordant, etc. *Ammian.* 22. 9. Inimicum quidam suum, cum quo discordabat asperissima, etc. — e) Absolute. *Plaut. Merc.* 2. 1. 7. Neu discordarent, si ambo in uno essent loco. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 184. et depugnare parati si discordet eques. *Auct. B. Hisp.* 34. *Oppidani* — discordare cæperunt usque eo, ut etc. *Tac.* 1. *Ann.* 9. Non aliud discordantis patriæ remedium fuisse, quam ut ab uno regerentur. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 7. 35. (72). Jumenta discordantia. Adde *Pallad.* 9. *R. R.* 5. 3.; et *Sil. It.* 16. 20. *Plin.* 8. *Ep.* 20. 6. *Discordantibus* ventis. Adde *Ammian.* 26. 1. et 27. 3. — Hinc discordantia absolute sunt quæ rectè invicem opponuntur apud *Colum.* 2. *R. R.* 2. 3. Qualitatem inter se dissidentium conjunctiones, quas *Græci* *ὀζυγία* *ἐναντιότητων*, nos discordantium comparationes improbabiler dixerimus.

II.) Improprie, seu latiori sensu ponitur pro differre, distare, dissimilem esse. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 193. Scire volam, quantum simplex hilarisque nepoti *Discrepat*, et quantum discordet parvus avaro.

DISCORS, cordis, adject. (dis et cor). In gen. fem. *discorsis* pro *discors* dixit *Pomponius* apud *Priscian.* 6. p. 726. *Putsch.* Blanda, fallax, impotens, superba, discorsis. — *Discors* est qui corde, h. e. voluntate dissidet, dissentiens, contrarius (It. discorde, diverso; Fr. qui est en désaccord, en mésintelligence, qui ne s'accorde pas; Hisp. discorde; Germ. *zwietrachtig*, *nicht übereinstimmend*, *uneinig*, *disharmonisch*; Angl. discordant, jarring, disagreeing).

I.) Proprie. — 1.º De personis. — a) Absolute. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 33. 91. *Homines* contentione et ambitione discors. *Tac.* 2. *Hist.* 10. In civitate discordi — parvæ quoque res magnis motibus agebantur. *Liv.* 21. 31. *Discors* gens. *Curt.* 3. 8. 26. exercitus. *Ovid.* 4. *Fast.* 788. *Discordes* ignis et unda dei. *Tac.* 1. *Ann.* 38. legiones. *Id.* 1. *Hist.* 11. *Provincia* superstitione ac lascivia discors et mobilis. *Id.* 3. *Ann.* 38. *Thracia* discors agebat. Adde *eumd.* 2. *Hist.* 5.; *Senec. Med.* 774.; et *Sil. It.* 4. 773. Huc pertinet et illud *Horat.* 3. *Od.* 29. 28. *Discors* *Fanais*. h. e. accolæ *Tanais* ad discordias et bellum propensi. — b) Cum addito Ablativo et præpos. cum. *Liv.* 2. 23. *Civitas* secum ipsa discors. — c) Cum Dativo. *Vellej.* 2. 37. 2. *Filius* discors patri. *Tac.* 11. *Ann.* 6. *Discors* *Sullio* *Silius*. Adde *eumd.* 14. *ibid.* 38. — d) Singulare est illud *Liv.* 4. 26. Ad alia discordes, in uno consensisse, ne etc. — 2.º De rebus. *Lucret.* 5. 891. *Centaurus* —, *Seyllas*, et cetera de genere horum, inter se quorum discordia membra videmus. *Tibull.* 2. 3. 37. et *Virg.* 2. *G.* 459. *Discordia* arma. *Ovid.* 9. *Met.* 403. bella. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 174. *vesania*. *Id.* 1. *Ep.* 22. 19. et *Ovid.* 1. *Met.* 493. rerum concordia discors. h. e. quatuor elementorum, ex quibus res cunctæ constant. *Virg.* 10. *Æn.* 359. et *Ovid.* 4. *Met.* 620. venti. *Tac.* 1. *Hist.* 2. opus. *Lucan.* 1. 589. natura. *Sil. It.* 8. 295. freas. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 19.

(32). *Discordes* medicorum sententiæ. — Et cum *Dalivo*. *Paulin. Notar.* 28. 435. discors agno lupus. et tenebris lux.

II.) Translate est diversus, dissimilis, non conveniens, discrepans. *Curt.* 4. 13. *Homines* discordes moribus et linguis. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 6. (39). *Discordes* tot populorum linguæ. *Id.* 2. *ibid.* 97. 99. (218). *Æstus* marini tempore discordes. h. e. qui non statim, sed incertis temporibus suat. *Id.* 17. *ibid.* 22. 35. (187). *Mixtura* generum vini discors. *Horat. Art. P.* 374. *Symphonia* discors. h. e. dissona.

DISCREBILIS, e, adject. qui discerni potest. *Jul. Val. res gest. Alex. M.* (edente *A. Maio*) 3. 42. *Acuta* quædam vox; sed enim discrebilis et intelligenda.

DISCREDO, dis, dere, n. 3. non credo. *Jul. Val. res gest. Alex. M.* (edente *A. Maio*) 3. 58. Quos et cursum agere opinare et moveri omnia non discredere. *Commodian. præfat.* 3. quod discredunt inscia corda. *Id. Instr.* 23. Aut quia discredis, Deum judicare defunctos. Adde *eumd.* 23. 17. et 29. 15.

DISCREPANS, antis. *V.* DISCREPO.

DISCREPANTIA, æ, f. 1. dissensio, discordia. *Cic.* 3. *Fin.* 12. 41. *Majorem* multo inter *Stoicos* et *Peripateticos* rerum esse discrepantiam, quam verborum. Adde *eumd.* 1. *Off.* 11. 31. *Id. Topic.* 25. 96. *Discrepantia* scripti et voluntatis.

DISCREPATIO, õnis, f. 3. idem quod discrepantia. *Liv.* 10. 18. Ea ipsa inter *consules* discrepatio fuit. *Justin.* 32. 2. *Romæ*, quam multæ *Græciæ* civitates questum de injuriis *Philippi* regis *Macedonum* venissent, et discrepatio in senatu inter *Demetrium* *Philippi* filium, quem pater ad satisfaciendum senatui miserat, et legatos civitatum esset, etc. *Vulgati libri plerique omnes habent* discrepatio: sed rectius discrepatio legendum esse videtur, quoniam id totius capituli sententiæ postulat, præsertim quum discrepatio et discrepatio in MSS. sæpissime confundantur. *V.* *Criticos* ad *Liv.* 21. 31. 7. et ad *Terull.* 5. *advers. Marcion.* 10.

DISCREPITO, as, are, a. 1. frequentat. a discrepo. Part. *Discrepitans* — *Discrepitare* est sæpe aut valde dissonum esse: sed occurrit translate tantum apud *Lucret.* 2. 1016. Verum positurâ discrepant res. *Id.* 3. 804. Quil enim diversius esse putandum est, Aut magis inter se disjunctum discrepitansque Quam etc.?

DISCREPO, crêpas, crêpâi (et crêpâvi) crêpitum, crêpare, n. 1. (dis et crepo). Part. *Discrepans* I. et II. — *Discrepare* est diverso modo sonare, dissonum esse (It. essere dissonante, discordare; Fr. différer par le son, rendre un son différent, n'être pas d'accord, manquer d'harmonie; Hisp. ser desacordado, diferir en sonido; Germ. von einander verschieden tönen, schallen, disharmonisch tönen; Angl. to differ in sound, give a different sound, sound differently).

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Off.* 40. 145. In fidibus, aut in tibiis, quamvis paulum discrepant, tamen id a sciente animadverti solet. *Id.* 2. *de republ.* 42. Ut enim in fidibus, aut tibiis, atque ut in cætu ipso ac vocibus concentus est quidam tenendus et distinctis sonis, quem immutatam aut discrepantem aures eruditæ ferre non possunt, etc.

II.) Translate est non conveniens, discordare, dissidentem, dissimilem, diversum esse: ad rem *Cic.* 3. *Off.* 21. 85. Ut hæc duo verba inter se discrepare, re tamen unum sonare videantur. — Occurrit — 1.º Cum Nominativo rerum discrepantium — a) Addito interduo inter se, et sæpius Ablativo rei, qua ipsæ inter se discrepant. *Cic.* 4. *Fin.* 27. 75. Sic peccata, quia discrepant, æque discrepant. *Liv.* 26. 41. Tres duces discrepantes, prope ut defecerint alii ab aliis. *Virg.* 10. *Æn.* 434. nec multum discrepat ætas. h. e. sunt fere æquales. Adde locum *Cic.* 3. *Off.* 21. 85. paulo ante allatum. *Id.* *Cic.* 1. *Legg.* 10. 30. Oratio verbis discrepans, sententiis congruens. *Id.* 7. *Ferr.* 46. 122. Eadem dicit, nulla in re discrepat. *Id.* 4. *Tusc.* 28. 61. *Philosophi* de ceteris rebus discrepantes. — b) Cum addito Ablativo rei, a qua altera discrepat, et præpos. ab. *Cic.* 3. *de republ.* 9. Ut intelligatis, discrepare ab æquitate sapientiam. *Id.* 3. *Orat.* 30. 118. Si qua in re discrepat ab *Antonii* divisione nostra partitio. *Non.* p. 480. 9. *Merc.* legit discrepuit; plerique codices

discrepavit. Et *Id. initio Parad.* Quæ non multum discrepant ab opinione populari. *Piancus* apud *Cic. 10. Fam. 4. ad fin.* Neque unquam a tuis consiliis discreparem. *Ammian. 14. 6. med.* A gregariis militibus discrepantes. — c) Cum Dativo. *Cic. 3. Orat. 50. 196.* Ipsi sibi sibi discrepantes. *Horat. 1. Od. 27. 5.* Vino et lucernis Medus acinaces Immane quantum discrepat. *Id. 1. Sat. 6. 92.* longe mea discrepat istis Et vox et ratio. *Id. 2. Ep. 2. 193.* quantum simplex hilarisque nepoti Discrepet. *Id. Art. P. 219.* Sortilegis non discrepuit sententia Delphis. *Id. ibid. 152.* Primo ne medium, medio ne discrepet inum. Adde *Pers. 6. 18.* — d) Cum Ablativo et præpos. cum. *Varro 9. L. L. 102. Mith.* Quo circa non si genus cum genere discrepat, sed in suo cuiusque genere si quid deest requirendum. *Cic. 2. Fin. 30. 96.* Facta cum dictis discrepant. *Id. 4. ibid. 22. 60.* Quid attulit cum illa, quibuscum re concinebat, verbis discrepare? *Colum. 1. R. R. 1. 6.* Quæ propter disciplina ruris nostrorum temporum cum priscis discrepat. — 2.) *Res discrepat* est idem ac dubia, incerta est. *Ovid. 6. Fast. 571.* Servius est; hoc constat enim: sed causa latendi Discrepat, et dubium me quoque mentis habet. *Vellej. 1. 7. 2.* Res multum discrepans auctororum opinionibus. — 3.) *Discrepat* impersonaliter est idem ac non constat, dubium atque incertum est, ambigitur. — a) Absolute. *Liv. 9. 46.* Ceterum (id quod haud discrepat) contumacia adversus contumaces humilitatem suam nobiles certavit. *Sueton. Vitell. 2.* Sed quod discrepat, sit in medio. *Rursus Liv. 3. 31.* Quom de legibus conveniret, de latore tantum discreparet; missi legati Athenas etc. Sic *Sueton. Claud. 44.* Et veneno quidem occisum convenit: ubi autem et per quem dato, discrepat. — b) Cum addito inter auctores. *Liv. 22. 61.* Mirari magis, adeo discrepare inter auctores, quam, quid veri sit, discernere queas. Adde *eumd. 38. 56.* — c) Sequenti part. *quin. Liv. 8. 40.* Nec discrepat, quin dictator eo anno A. Cornelius fuerit. Id ambigitur, belline gerendi causa creatus sit, an etc. *Id. 25. 23.* Quom haud ferme discreparet, quin, quæ ubique regum fuissent, Romanorum essent, etc.

DISCRESCO, cresco, crevi, eratum, crescere, n. 3. valde cresco: *dis* enim auget, ut in *disamo*, *discrevio*, *discupio*, *discedet*. *Lactant. Mort. persecut. 33. sub fin.* Inferior corporis pars, sine ulla pedum forma, in utrum modum indata discreverat.

DISCRETĒ, adverb. separate, distincte. *Cic. 1. Invent. 30. 49.* Post discrete et electe in genus quodque cause, quid cuique conveniat, ex copia hæc digeremus. *Al. rectius leg. descripte. Priscian. 16. p. 1029. Putsch.* Subdisjunctivæ (conjunctiones) sunt, quæ voce disjunctivaram, utrumque tamen esse significant, vel simul ut copulativæ, vel discrete. — Discrete, utrumque tamen esse significant, ut lota die vel legit iste, vel cogitat. — *Cassiod. Annic. 9.* Vir prudens discrete in affectum transeat. *h. e.* circumspecte.

DISCRETĪM adverb. separatim, distincte. 1.) Proprie. *Varro 1. R. R. 3.* Quoniam discretim de his rebus dicendum est. *Scaliger* tamen legit *discretum*; quod rectius videtur si ejus interpunctionem sequamur. Habet autem *Apul. 6. Met. initio.* Singula Psyche curiose dividit et discretim remota rite componit. *Id. Florid. n. 9.* Sigillatim ac discretim.

II.) Improprie ponitur pro discordi animo. *Ammian. 29. 6.* Sed dum discretim grassatores adoriri festinant, ortis inter se discordiis de honore certabant et dignitate. *Id. 28. 1. med.* Mucianum Barbarumque apparitores aliquoties discretim trudi jubebat. *V. integrum locum.*

DISCRETĪO, ōnis, f. 3. (discerno). ¶ 1. Est separatio. *Lactant. 7. 12.* Quæ discretio mors vocatur. *Triphont. Dig. 7. 1. 62.* Ne per singula animalia facultatis fractuarii, propter discretionem difficilem, jus incertum sit. Adde *Prudent. Hamartiq. 26.* ¶ 2. Item discrimen, delectus. *Ammian. 19. 9.* Quæ (mortuorum corpora) paulo postea per Discrepan tribuum et Notarium numerata sunt hoc discretionem facilius, quod nostrorum cadavera mox exorsum fatiscunt et defluunt: interfectorum vero Persarum inarescunt in modum stipitum corpora. *Pallad. 8. R. R. 4. 5.; et Ammian. 17. 1., 23. 6. et 26. 6.* Sine discretionem. *Ammian. 30. 5.* Absque discretionem. *Jul. Exsuperant. 4.* Legem tulit, ut

novi cives cum veteribus nulla discretionem suffragium ferrent. *Verentium. p. 2385. Putsch.* Nea discretio falsa sit rerum. ¶ 3. Item signa discernendi. *Feget. 1. Feterin. 16. 1. Schneid.* Elephantiasis morbi discretio superius est indicata, cui talis est adhibenda medicina. ¶ 4. Item moderatio. *Auct. declam., quæ inscrib. Trib. Marian. 5.* Patere, C. Mari, patiatu tua divina virtus, et Romanæ ceterum militiæ pia discretio.

DISCRETĪVĒ, adverb. cum discretionem et separationem. *Donatus ad Ter. Eun. 1. 2. 43.* Nunc discrete dictum est.

DISCRETĪVUS, a, um, adject. discernendi et separandi vim habens. *Priscian. 15. p. 1021. Putsch.* Discretiva adverbia, *seorsum, secus*, etc. *Id. 17. p. 1061. et 1062.* Discretiva pronomina. *Id. 16. p. 1030.* Discretivæ conjunctiones. *Id. 18. p. 1165.* Discretiva verba.

DISCRETĪOR, ōris, m. 3. qui discernit, seu iudicat. *Vulgat. interpr. Paul. ep. ad Hebr. 4. 12.* Est enim sermo Dei discretor cogitationum et intentionum cordis.

DISCRETĪORIUM, ūi, n. 2. discrimen, id quod discernit et separat. *Cæli. Aurel. 2. Tard. 12.* Fluores difficiles curatione judicantur, et magis, si ex diaphragmate, quod nos jamdudum discretorium dicimus.

DISCRETĪTUS, a, um. *V. DISCERNO.* *DISCRĪBO* pro *describo* scribi volunt nonnulli apud *Cic. Senect. 2.* etc. quoties distributionem ac divisionem notat. Ita etiam legitur in *Not. Tir. p. 10;* et in *Inscript.*, quæ pertinet ad Augusti Cæsaris tempora, quæque Venafri reperta habetur in *Bullett. dell' Institut. di corr. archeol. a. 1846. p. 165.* *EAM AQVAN DISTRIBVERE, DISCRIBERE VENDYDI CAUSA CONSTITVERE.*

DISCRĪMEN, inis, n. 3. quasi *discernim* vel potius *discernim* a *discerno*, est id quo res una ab alia discernitur, divisio, separatio (*It. ciò che serve a separare, intervallo, divisione, separazione; Fr. ce qui sépare, ce qui divise, intervalle, distance, ligne de démarcation; Hisp. intervalo, distancia, separacion; Germ. d. Sondernede, Scheidende, Ausscheidende oder Ausgeschiedene, d. Unterscheidende, d. gemachte Unterschied, d. Spalte, d. Zwischenraum; Angl. a division, separation.*)

1.) Proprie. — a) Generatim. *Lucret. 5. 688.* Nam medio cursu flatus aquilonis et Austri Distinct æquato cælum discrimine metas. *Cic. 2. leg. Agr. 32. 87. de Corinthe.* Ut duo maria pæne conjungeret, quom pertenui discrimine separarentur. *h. e.* brevi intervallo Isthmi, quo Ionium ab Ægæo mari separatur. *Ovid. 1. Pont. 8. 61.* minimum quos inter et hostem Discrimen murus clausaque porta facit. *Lucan. 5. 75. de Parnasso.* Hoc solum, fluctu terras mergente, cacumen Enituit, pontoque fuit discrimen et astris. *Virg. 5. Æn. 154.* post hos æquo discrimine Pistris Centaurusque locum tendunt superare priorem. *h. e.* pari intervallo et spatio, atque adeo æquali celeritate. *Id. 3. ibid. 634.* Contra jussa monent Heleni, Scyllam atque Charybdim Inter utramque viam, lecti discrimine parvo, Ni teneant cursus. Sic *Ovid. 7. Met. 426.* Altonitus tantum lecti discrimine parvo Comitatus potuisse nefas. Adde *eumd. 8. ibid. 578. et 1. ibid. 291.; Senec. 3. Quæst. nat. 29.; et Claudian. Gigant. 62.* — b) Speciatim dicitur de intervallis dentium. *Quintil. 12. 10. 29. de F. littera.* Inter discrimina dentium efflanda est. — c) Et de fissura unguæ in quadrupedibus. *Colum. 5. R. R. 15. extr. et 7. ibid. 5. 11.; et Plin. 11. Hist. nat. 45. 105. (254).* — d) Item de divisione capillorum. *Ovid. 2. Art. am. 302.* Compositum discrimen erat, discrimina lauda. *Claudian. Nupt. Honor. et Mar. 102.* hæc morsu numerosi dentis eburno Multifidum discrimen arat.

— e) Et de sulcis et aveolis, quibus terra culta dividitur. *Colum. 10. R. R. 95.* puro discrimine peccita tellus, Deposito squalore nitens sua semina poscit. — f) Medium discrimen luci apud *Grat. Cyneq. 486.* est medium in luto spatium arboribus vacuum, quo una veluti pars silvæ ab altera dividitur. — g) Et de divisionibus aciei. *Curt. 4. 12. 20.* Caligo æquum discrimina atque ordinem prohibuit perspicere. — h) Et de variis lyræ chordis, quæ singule diversum sonum edunt. *Virg. 6. Æn. 646.* Obliquatur numeris septem discrimina vorum. — i) Denique de diaphragmate. *Cæli. Aurel. 2.*

Tard. 11. Ex diaphragmate, quod jamdudum discrimen vocavimus. Adde *eumd. 5. ibid. 10. ad med.; et V. DISCRETORIUM.*

II.) Translate occurrit A) Generatim, et B) Speciatim.

A) Generatim ponitur pro quacumque diversitate ac differentia. — a) Sine additis. *Lucilius* apud *Non. p. 282. 27. Merc.* Et amabat omnes; nam discrimen non facit. Sic *Quintil. 7. 2. 14.* Etas discrimen facit. *Cic. 4. Fin. 25. 69.* Officia autem tollerantur, delectu omni et discrimino remoto; quæ enim esse poterant rebus omnibus sic exæquatis, ut inter eas nihil interesset? Sic *Id. 4. Ferr. 50. 123.* Omnia jura pretio exæquavit, omniumque rerum delectum atque discrimen pecunia sustulit. *Id. Planc. 4. 9.* Non est consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia. *Virg. 1. Æn. 578.* Tros Tyriusque mihi nullo discrimine agetur. *Sueton. Aug. 32.* Rapti per agros sine discrimine. *Quintil. 5. Declam. 13.* Facere aliquod discrimen de liberis. *Ovid. 6. Met. 61.* Illic et Tyrium quæ purpura sensit aenum Textitur, et tenues parvi discriminis umbræ. *h. e.* umbræ gradatim per colorum varia discrimina declinantes. — b) Cum addito Accusativo et præpos. inter. *Cic. Balb. 21. 49.* Sit hoc discrimen inter gratiosos cives atque fortes, ut illi vivi fruantur opibus suis, horum etiam mortuorum vivat auctoritas. *Cf. Curt. 4. 1. 40.* Sed leviora inter illos fuere discrimina. — c) Sæpius cum Genitivo. *Sall. apud Non. p. 282. 23.* Nullo, ut in terrora solet, generis aut imperii discrimine. *Liv. 5. 46.* Adeo regebat omnia pudor, discriminaque rerum, prope perditis rebus, servabant. *Id. 5. 40.* Salvo etiam tum discrimine divinarum humanarumque rerum. *Id. 5. 55.* Omissio sui alienique discrimine. *Sueton. Cal. 8.* Sine ullo setus discrimine. *Quintil. 12. 10. 44.* Servare discrimen personarum. *Id. 12. 3. 7.* Discrimine recti pravique. *Plin. 37. Hist. nat. 13. 77. (201).* Facere discrimen rerum. *Flor. 1. 6. 3.* Patrimonii, dignitatis, ætatis discrimina. — d) Sequenti part. *an. Liv. 28. 3.* Timor inde oppidanis incessit, ne, si hostis urbem intrasset, sine discrimine, Pænus an Hispanus esset, obvii passim cæderentur.

B) Speciatim. ¶ 1. Discrimen dicitur actus, quo inter duas res controversas decernitur, adeoque decernendi actus, decernendi tempus, deliberatio. — a) Sequentibus particulis *utrum*, *an.* *Cic. Quintil. 30. 92.* Res in discrimine versatur, utrum ne possit se defendere, an etc. *Al. leg., sed minus recte,* discrimen. *Id. 3. Phil. 11. 29.* Res in id discrimen adducta est, utrum ille pænas aut, an nos serviamus. *Liv. 29. 17.* In discrimine est nunc humanum genus, utrum vos, an Carthaginienses principes orbis terrarum videat. *Id. 8. 35.* Disciplina, — majestas, quæ in discrimine fuerunt, an ulla post hanc diem essent. *Cf. Id. 10. 28.* Nec dum discrimen fortuna fecerat, qua datura vires esset. *Curt. 4. 9. sub fin.* Audacia quoque ratio minui potest, quia nunquam in discrimen venit, an temere fecisset. *Cf. Tac. 11. Ann. 28.* Sed in eo discrimen verti, si defensio audiret, utque clausæ aures etiam confidenti forent. — b) Cum Genitivo rei. *Liv. 44. 23.* Postquam intrassa saltum Romanos, et adesse discrimen ultimum belli animadvertit. *Justin. 29. 2. extr.* Facere bello discrimen imperii. *h. e.* bello id efficere, ut videatur, utrum imperium majus ac potentius sit. *Curt. 4. 16. 28.* Quom in ipsa acie summum rei videret esse discrimen. *Tac. 5. Hist. 15.* Ejus prælii eventus utrumque ducem, diversis animi motibus, ad maturandum summæ rei discrimen erexit. Adde *eumd. 11. Ann. 28. Val. Flacc. 6. 545.* in medio duri discrimine belli. *Id. 7. 500.* Atque per hæc nostri juro discriminis horas. Sic *Id. 5. 312.* certi tandem discriminis horæ. Adde *Lucan. 4. 770.* — Huc referri potest et illud *Inscript. apud Gruter. 823.*

8. L. JVNIVS AVITVS OPTVMÆ CONJVGI CVM QVA VIX. AN. IX. DVLCITER SIVE VLLO DISCRIMINE. *h. e.* disensione. ¶ 2. Hinc sæpiissime ponitur pro periculo: nempe, ait *Forcellinus*, quia illud omne significat, quo ab exilio, morte, gravi damno exiguo intervallo dividimur; vel quia quidquid in deliberationem venit, in periculum quoque adducitur. Hinc etiam cum periculo conjungitur. *Liv. 8. 24. a med.* Quid in tanto discrimine periculi cunctaretur, interrogans. *Cic. 1. Off. 43. 154.* Periculum discrimenque patriæ. *Id. 7. Phil. 1. 1.* Adducta est res in maximum periculum et in extremum pene discrimen.

Id. pro leg. Manil. 5. 12. Salus sociorum summum in discrimen ac periculum vocatur. Adde *Liv.* 3. 13. Sic *Tac.* 1. *Hist.* 68. Ante discrimen feroces, in periculo pavidi. — a) Cum additis nominibus. *Cic. Sull.* 28. 77. In extremo discrimine ac dimicatione fortunæ. *Id. Dom.* 9. 24. Summus vir, sæpe ad extrema reipublicæ discrimina delectus. *Curt.* 3. 8. 20. Ceterum, ut fieri solet, quum ultimi discriminis tempus adventat, in sollicitudinem versa fiducia est. *Id.* 4. 9. 4. Sine ullo Martis discrimine, sine sanguine orbem terræ ab illis capi. *Sueton. Cæs.* 4. In discrimine sociorum. *Quintil.* 7. 2. 9. Quæ (persona) extra discrimen iudicii est. *Id.* 6. 1. 47. Discriminis sui ignorantia. *Id.* 7. 2. 51. Quod pierumque duorum discrimen est. *Id.* 10. 5. 17. Ne ab illa umbra vera discrimina reformident. *Val. Flacc.* 1. 744. Jamque dolos circumque truci discrimina leti Mille vides. *Id.* 1. 37. Ira maris vastique placent discrimina ponti. *Id.* 5. 689. Hic labor, amborumque hæc sunt discrimina fratrum. *Id.* 2. 579. miseræ fiebant discrimina Trojæ. — b) Cum verbis. *Cic. Rosc. Am.* 6. 16. Quum omnium nobilium dignitas et salus in discrimen veniret. *Id.* 1. *Orat.* 1. 3. Devenimus in medium rerum omnium certamen atque discrimen. *Id.* 7. *Att.* 1. circa med. Incidere in discrimen. *Id.* 7. *Fam.* 2. Quum omnis republica in meo capite discrimen esset habitura. *Id.* 14. *Phil.* 1. 3. Totius belli discrimen in hujus viri fortissimi vita positum est. *Id.* *Sezt.* 1. 1. Se et salutem suam in discrimen offerre pro aliquo. *Cæs.* 6. *B. G.* 37. Res est in summo discrimine. *Brutus* apud *Cic.* 1. *ad Brut.* 12. Maximo in discrimine republica versatur. *Liv.* 29. 7. In majori discrimine rem verti. *Id.* 8. 32. Committere rem in discrimen. *Justin.* 41. 2. 9. et *Curt.* 8. 11. Discrimen subire. *Curt.* *ibid.* 10. tentare. *Id.* 5. 4. experiri. *Id.* 8. 14. Ruere in medium discrimen. *Sueton. Cæs.* 17. In discrimen cecidit. *Id.* *Tit.* 6. Discrimen urget. *Tac.* 2. *Hist.* 60. Adire discrimen. *Id.* *ibid.* 40. mittere. *Id.* 2. *Ann.* 11. Dare in discrimen. — Similiter *Cic. Dejot.* 1. 2. Adducere aliquem in discrimen capitulis. et *Tac. Germ.* 12. Discrimen capitis intendere. h. e. capitulis reum facere. Rursus *Cic. Sezt.* 20. 45. Adducere aliquem in discrimen vitæ. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 21. 71. existimationis. Adde *Quintil.* 11. 1. 49.; *Plin.* 2. *Ep.* 9.; *Sueton. Tib.* 6. et *Cal.* 4.; et *Juvenal.* 14. 258. — Generatim vero adde *Nepot. Datam.* 5. et *Ages.* 6.; *Sueton. Oth.* 9., *Domit.* 9., *Tib.* 2., *Cal.* 45., *Claud.* 1. et alibi sæpe; *Plin.* 8. *Ep.* 11.; *Juvenal.* 6. 500. et 10. 311.; et *Ammian.* 17. 4., 19. 9., 15. 10. et 31. 6.

DISCRIMINALIS, e, adject. *Discriminalis* acus apud *Hieronym.* 3. in *Rufin.* 42. est discerniculum. — Hinc

Discriminalia, ūm, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, sunt discernicula. *Vulgat. interpr. Isai.* 3. 20. Auferet Dominus armillas et mitras et discriminalia et periscelidas.

DISCRIMINATIM, adverb. cum discrimine. *Varro* 1. *R. R.* 7. 7. Sunt quæ non possunt vivere nisi in loco aquoso, aut etiam in aqua: et id discriminatum, ut alia in lacubus, alia in fluminibus, alia in mari.

DISCRIMINATIO, ōnis, f. 3. discretio, divisio. *Diomed.* 1. p. 306. *Putsch.* Nomen est, quo Deus, aut homo propria discriminatione pronunciat.

DISCRIMINATOR, ōris, m. 3. qui discernit. *Augustin. Tract.* 20. in *Joann.* 12. Ipse (animus) considerator istorum omnium, discriminator, distinctor, et quodammodo appensor in libra sapientiæ. *Apul. de Mundo.* Axis divisor et discriminator mundi. *Alii* rectius legunt determinator. **DISTERNATOR**. — Idem esse videtur ac criminitor. *Tertull.* 1. *ad Nation.* 10. *ad fin.* Nam etsi idcirco damnatus est Socrates, cum pœnituerit Athenienses damnationis, discriminatoris quoque impenderit (corrigere impenderit): restituitur testimonium Socrati. Hæc eadem aliis verbis habet *Id. Apolog.* 14. Tamen cum pœnitentia sententiæ Athenienses criminatores Socratis postea afflixerint, etc. *At posterior Tertulliani locus, nisi fallor, docet priore quoque criminatores legendum esse, et discriminatoris librarii errorem fuisse.*

DISCRIMINATRIX, tris, f. 3. quæ discriminat et discernit. *Nazar. Paneg. ad Constantin.* 7. Illa vis sandi ac nefandi discriminatrix, quæ omnia metitorum momenta perpendit.

DISCRIMINATUS, a, um, *V.* voc. seq.

DISCRIMINO, as, avi, atum, are, a. i. (discrimen). Part. *Discriminatus* et *Discriminandus*. — Discrimino est discrimine separo, discrimen facio, distingo. *Farro* 9. *L. L.* 104. *Hüll.* Cum analogiæ sui cujusque temporis verba debeant discerni. *Id.* 1. *R. R.* 23. 4. Nec minus ea discriminanda in conserundo, quæ sunt fructuosa, propter voluptatem, ut quæ pomaria ac floralia appellantur. *Cic.* 12. *Phil.* 9. 23. Cassia via Etruriam discriminat. *Virg.* 11. *Æn.* 144. late discriminat agros. *al. leg.* disternat. *Liv.* 21. 4. Vigilium somnique nec die, nec nocte discriminata tempora. *Seneca Ep.* 95. *ad fin.* Notæ, quibus inter se similia discerniuntur. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 61. (160). Continuorum dentium qui digerunt cibum, lati et acuti; qui faciunt duplices; qui discriminant eos canini. h. e. separant duplices a latis. *Claudian. Cons. Prob. et Olybr.* 89. nodus qui sublevat ensem, Albulum puniceo pectus discriminat ostro. *Ammian.* 28. 5. Ordines discriminare. *Id.* 18. 8. Capite discriminato.

DISCRIMINŌSĒ, adverb. cum discrimine. Occurrit tantum *Comp. Discriminosus* apud *Jul. Val. res gest. Alex. H.* (edente *A. Maio*) 2. 31. In Cydnuna una cum armis præcipit ponte, ac natandum exit; valetudinem tamen discriminosius vicerat.

DISCRUCIATUS, a, um, *V.* DISCRUCIO.

DISCRUCIATUS, us, m. 4. cruciatus. *Prudent. Hamartig.* 836. Vermibus et flammis et discruciatibus ævum Immortale dedit.

DISCRUCIO, as, avi, atum, are, a. i. (dis et crucio). Part. *Discruciat* 1. — Discruciare est valde cruciare, torquere (It. tormentare, cruciare; Fr. tormenter, torturer; *outrance*; Hisp. atormentar, martirizar; Germ. zermartern, daher heftig peinigen, quälend, martern; Angl. to torment grievously, torture, distract).

1.) Proprie de corpore. *Cic.* 13. *Phil.* 18. 37. Si posset, etiam Brutum, Cassium discruciatos necaret. *Ammian.* 29. 12. *sub inis.* Discruciatos cecidit ferro pœnali.

II.) Improprie de animo. — 1.) Activa forma *Plaut.* apud *Non.* p. 143. 3. *Merc.* Quid murmurillas tecum et te discrucias? — 2.) Sæpius tamen passive usurpatur *discrucior* mediatorum significatione; et quidem — a) Cum addito animi. *Plaut. Auhul.* 1. 2. 27. Discrucior animi, quia ab domo abeundum est mihi. *Ter. Adelph.* 4. 4. 1. Discrucior animi, hocce? de improvviso mali mihi objici. — b) Cum addito miser. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 155. Mene ego illæc patiar præsentē dicit? Discrucior miser. *Id. Cas.* 2. 3. 58. Ego discrucior miser amore. Adde *eumd.* *Bacch.* 3. 3. 31. — c) Cum Accusativo et Infinito. *Cic.* 14. *Att.* 6. Discrucior, Sextili fundum a verberone Curtilio possideri. *Catull.* 65. 76. Abfore me a domine vertice discrucior. Adde *Ter. loc. cit.*; et *Plaut. Bacch.* 3. 3. 31. — d) Sine additis. *Cic. Rosc. Com.* 11. 31. Quod enim ipse celeriter arripuit, id quum tarde percipi videt, discruciat.

DISCRUBITIO, ōnis, f. 3. locus, in quo discumbitur epulandi causa, idem atque accubitus. *Inscript.* apud *Murat.* 1985. 2., quæ est apud *Orell.* 2106. PRO SALVTE DOMINI NOSTRI IMP. L. SEPTIMI SEVERI AVG. TOTIVS PÆNE DOMVS EIVS AFFANIS MATRONIS ET MATRIBVS PANNONIORVM ET DALMATARVM TI CLAUDIVS POMPEJANVS TRIB. MIL. LEG. I. MIN. LOCO EXCVLTO CVM DISCRUBITIONE ET TABVLA votum solvit. **V. ACCUBITUM ET STIBADIUM.**

DISCRUBITUS, us, m. 4. discumbendi actus. In sexto casu singulari. *Val. Max.* 2. 1. n. 9. Ne senioris adventum discrubitu præcurrerent.

DISCUBO, as, ui, itum, n. f. legitur apud lexicographos, sed exempla, quæ afferuntur, ad *discumbo* referri possunt, cum quo commune habet præteritum.

DISCULPTUS, a, um, particip. ab inusit. *disculpo*, laceratus. *Tertull. Pall.* 4. de *Alex. H.* Pectus squamarum signaculis disculptum, textu pellucidum tegendo, nudavit. *Alii* leg. *disculptum.*

DISCUMBO, cumbis, cūbū, cūbitum, cumbere, n. 3. (dis et cubo). Particip. *Discumbens* 1.º — Discumbere ¶ 1. Est mensæ accumbere; quo de more in ACCUMBO dictum est; et occurrit: — 1.º) Activa forma; et quidem — a) De pluribus. *Lycet.* 3. 925. Hoc etiam faciunt, ubi discubere, tenentque pocula sæpe homines et inunbrant ora co-

ronis. *Cic.* 5. *Att.* 1. 4. Discubimus omnes præter illam, cui tamen Quinctus de mensa misit. *Virg.* 1. *Æn.* 712. toris quibus discumbere pictis. *Ovid.* 12. *Met.* 211. positis ex ordine mensis, Arboribus tecto discumbere jusserat antro. *Stat.* 4. *Silo.* 2. 33. Discumbere mensis. *Tibull.* 2. 5. 95. in herba. *Petron. Satyr.* 22. Alii circa pedes discumbentium sparsi jacebant. Adde *Ovid.* 6. *Met.* 566.; *Quintil.* 11. 2. 13.; et *Sueton. Cæs.* 48., *Aug.* 70. et *Cal.* 45. — b) De una tantum persona, quæ tamen cum aliis vel inter alios accumbat. *Curt.* 8. 5. 9. Cum quibus quum discubisset rex, paulisper epulatus, convivio excessit. *Tac.* 3. *Ann.* 14. Quum in convivio — Piso discumberet. *Id.* 6. *ibid.* 50. Ultra solito discumbere. Adde *Sueton. Aug.* 74. et *Vit. Terent.* 3.; et *Juvenal.* 5. 12. Huc pertinet et illud *Nepot. fragm.* 6. 2. *Staver.* Temperius discumbere. 2.º) Passive impersonaliter. *Cic.* 3. *Ferr.* 26. 66. Discumbitur: fit sermo inter eos et invitatio, ut Græco more biberetur. *Virg.* 1. *Æn.* 704. stratoque super discumbitur ostro. *Geil.* 3. 19. Apud cenam Favorini cum discubuit fuerat etc. ¶ 2. Item dormiendi causa decumbere. *Plaut. Merc. prol.* 99. Discubitur noctu ut imus, ecce etc. *Cic.* 2. *Invent.* 4. 14. Simul cenare et in eodem loco somnum capere voluerunt; cenati discubuerunt ibidem.

DISCUNĒATUS, a, um, adject. apertus ac patens: a *cuneus*. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 30. 43. (90). Conchæ se contrahunt, sed frustra, discunēata: h. e. quasi immisso cuneo diductæ et patefactæ. Loquitur de conchis quum polypti illi insidiantes lapillum injiciunt, quo carnes securi extrahant.

DISCUPPIO, pis, pere, a. 3. (dis et cupio) valde cupio. *Plaut. Trin.* 4. 2. 87. Discuppio dicere. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 15. 2. Te videre et omnia intima conferre discuppio. *Catull.* 103. 2. Discuppio vendere.

DISCURRO, curris, curri vel efferri, cursum, currere, 3. (dis et curro). Præter. *per. discurreant* habet *Liv.* 25. 25. et *discurre* habet *Curt.* 4. 13. 10.; *discucurrit* habet *Sueton. Cal.* 32. — Part. *Discurrens*, *Discursus* et *Discursus* I. — Discurre est huc illic currere, in diversas partes currere, palantes huc illic currere (It. *correre qua e là*, *discorrere*, *correre* in diverse direzioni, *spargiarsi correndo*; Fr. *courir de différents côtés*, *courir çà et là*, *courir en différents sens*, *se disperser*; Hisp. *correr acá allá*, *esparcirse*; Germ. *nach verschiedenen Richtungen auseinanderlaufen*, *sich zerstreuen*, *zerstreut umhereilen*, *laufen*; Angl. *to run different ways*, *to and fro*, *this way or that*, *up and down*, *hither and thither*).

1.) Proprie. — 1.) De personis. — a) Cum præpos. *circa*. *Liv.* 26. 9. Circa dedm delubra discurrent. *Id.* 25. 9. circa vias. — b) Cum præpos. *per*. *Ovid.* 14. *Met.* 419. famuli populusque per omnes Discurrent silvas, atque obvia lumina portant. *Sueton. Cal.* 19. per Bajanum sinum. *Ammian.* 24. 4. per varia. Adde *eumd.* 16. 3. *Id.* 25. 5. *med.* per agmina. — c) Cum præpos. *in* et *Ablat.* *Cæs.* 3. *B. C.* 105. Ut in muris armata civitas discurreret. *Ovid.* 2. *Fast.* 285. in montibus albis. — d) Cum *Ablat.* sine præpos. *Sueton. Ner.* 57. Tantumque gaudium publice præbuit, ut plebs pileata totâ urbe discurreret. — e) Cum præpos. *vel* *in* fere ad finem significandum. *Curt.* 9. 7. 8. Græci milites, incertum ob quam causam, lymphatis similes ad arma discurrunt. Cf. *Liv.* 25. 36. infra sub *g*. *Virg.* 12. *Æn.* 577. Discurrunt alii ad portas. Adde *Liv.* 25. 37. *Id.* *Liv.* 1. 9. Signo dato, juvenis Romana ad rapiendas virgines discurret. *Curt.* 4. 15. 10. Victores Persas ad prædam discurre. *Petron. Satyr.* 114. Discurrent nautæ ad officia trepidantes. *Apul.* 7. *Met.* Arbitror puellam istam nec in similem fugam discursuram. *Auct. B. Alex.* 31. Trepidantes in omnes partes discurrere ceperunt. Et in re militari *Curt.* 3. 2. 14. Obsistere, circumire, discurrere in cornu, mutare pugnam. V. *Mützell.* ad h. 1. Similiter *Liv.* 28. 14. Neque in cornua, ut adjuvarent pugnantem, discurrere audeant. Adde *eumd.* 7. 33. Sic *Frontin.* 2. *Strateg.* 3. 10. Discurrere in latera. Alio sensu *Justin.* 13. 6. 17. Sic Macedonia, in duas partes discurrentibus ductibus, in sua viscera armatur. — f) Part. *Discursus* pass. *Ammian.* 29. 5. Discursis magnis ilineribus. *Id.* 25. 10. Tramite discursu. Sic *Id.* 28. 4. Negotiis discursis. — g) Passive impersonal. *Virg.*

11. *Æn.* 468. Ilicei in muros tota discurrunt urbe. *Liv.* 23. 36. Accensis utrimque animis ad arma discurrunt et prælium conseritur. *Id.* 27. 16. Tum ab œde ad diripiendam urbem discurrunt. *Seneca Ep.* 95. *ante med.* Turba ministratorum, per quo siguo lato, ad inferendam cœnam discurrunt. — *h)* Absolutè. *Liv.* 21. 31. Peryrsis rupibus juxta invia ea devia aduerti discurrunt. *Curt.* 3. 8. 25. Festinatio discurruntium. *Sueton. Cal.* 32. Victor cum palma discurrit. Adde *eumd.* *Clauđ.* 10. et *Tib.* 75. *Val. Flacc.* 6. 203. Viderat Hyrcanos paribus discurrere fratres Castor equis. — 2.º) De rebus, et quidem — *a)* Corporeis. *Virg.* 4. *G.* 292. *de Nilo.* Et diversa ruens septem discurrit in ora. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 69. (182). Ex hoc fonte duæ grandes venæ in priora et terga discurrunt. *Ammian.* 23. 6. Nuvit per hæc loca. *Id.* 26. 1. *extr.* Per siderum domicilia sol discurrrens. *Sil. It.* 7. 347. discurrunt lessera castris. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 12. (40). Discurrant catearæ circa latera. *Id.* 37. *ibid.* 1. 3. (5). Discurrentes maculæ in gemma. *Id.* 13. *ibid.* 21. 37. (117). Rugosæ incisuræ discurrunt per tota folia. — *b)* De abstractis. *Curt.* 4. 1. 24. Fama strepente tota urbe discurrit. *Ovid. Remed. am.* 443. Senta bipartito quam mens discurrit utroque.

II.) Improprie ponitur pro disserere, loqui, ut *διδασκῶν* apud Græcos. *Ammian.* 17. 4. Super quo nunc, quia tempestivum est, pauca discurram. Adde *eumd.* 26. 1. *init.* et 30. 4.

DISCURSATIO, ōnis, f. 3. actus discursandi, discursus. *Seneca Brev. vitæ* 3. Officiosa per Urbem discursatio. *Al. leg.* discursatio. *Frontin.* 1. *Strateg.* 5. *extr.* Magna discursatione. *Lactant. Opif. Dei* 3. *extr.* Avium per aerem libera discursatio. *V.* et DISCURSIO.

DISCURSATOR, ōris, m. 3. qui discurrit. *Ammian.* 16. 12. Iisdem sparsim nascuntur pedites discursatores et leves. *Id.* 14. 2. Hoste discursatore rupium abscaisa volvente superne. *Id.* 29. 5. Hostis discursator et reptantius.

DISCURSIVUS, adverb. discurrendo. *Macrob.* 7. *Satur.* 1. *initio.* Discursim variantibus poculis. *Al. leg.* discursum. *Jul. Fal. res gest. Alex. M.* (edente *A. Maio*) 1. 65. Ipse vero cum mille funditoribus totidem obire discursim.

DISCURSIO, ōnis, f. 3. idem ac discursus. *Lactant. Opif. Dei* 3. Totos dies in discursione consumunt. *Al. rectius leg.* discursatione.

DISCURSIVITAS, f. DISCURSATIO.

DISCURSO, as, are, 1. frequentat. a discurro. Part. *Discursans*. — Discursare est sæpe huc illuc currere. *Flor.* 3. 18. 16. Duce et auctore belli discursante Popedio. *Quintil.* 11. 3. 126. *de oratoris gestu et actione.* Discursare ineptissimum. *Id.* 6. 3. 54. Multum in agendo discursans. *Ammian.* 14. 4. Saraceni — altro citroque discursantes, quidquid inveniri poterat, momento temporis parvi vastabant. — Et cum Accus. *Ammian.* 15. 5. Memoratio itaque duce Gallias ex re publica discursante Barbarosque perpellente. etc.

DISCURSUS, a, um. *V.* DISCURRO.

DISCURSUS, us, m. 4. actus discurrendi, discursatio (It. *il correre qua e là, discorrimento*; Fr. *action de courir ça et là*; Hisp. *el acto de correr acá allá*; Germ. *d. Hin-und Herlaufen, Umherrennen, -schwärmen*; Angl. *a running to and fro*).

I.) Proprie. — 1.º) De personis. — *a)* Generalim. *Auct. B. G.* 8. 20. Magno clamore discursusque passim se fugæ mandant. *Ovid.* 2. *Fust.* 223. Sic Fabii latis valtem discursibus implent. *Val. Flacc.* 5. 428. discursibus et jam deficit. *h. e.* nimium currentem vires deficiunt. *Quintil.* 8. 3. 69. Effertentium prædas repetentiumque discursus. *Id.* 2. 12. 9. Declamantes multo discursu, anhelitu etc. furentes. Adde *eumd.* 1. 12. 10. et 4. 2. 3. *Ammian.* 14. 7. Eoque conjunctos per ampla spatia civitatis acri reptare discursu. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 2. 5. (13). Lupus piscis ut hæsit in hamo, tumuloso discursu laxat vulnere. — *b)* Specialim in re militari. *Liv.* 25. 25. Timens, ne, si frequentia intrasset loca, contineri ab discursu iniles avidas prædæ non posset. *Ammian.* 27. 10. et 25. 8. Hostiles discursus. — *c)* Item specialim ponitur pro discursatione, conati, labore ad opes aut dignitates adipiscendas. *Juvenal.* 1. 85. Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas, Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli. *Plin.* 8. *Ep.* 23. 5. Quo discursu, qua vigilantia

hanc ipsam ædilitatem, cui præreptus est, petiit! Adde *eumd.* 1. *ibid.* 9. — 2.º) De rebus, et quidem — *a)* Corporeis. *Val. Maz.* 3. 1. n. 1. Discursus telorum. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 1. 3. (13). Vites improbo reptatu, pampinorumque projecta in scama discursu atria medis complentes. *Id.* 17. *ibid.* 20. 33. (144). Inter se radices serpant mutuoque discursu necantur. *Id.* 34. *ibid.* 12. 29. (118). Lapis gracili venarum discursu. *Id.* 16. *ibid.* 15. 26. (66). Acer arbor crispo macularum discursu. *Alter Plin.* 6. *Ep.* 20. 9. Ab altero latere nubes atra et horrenda ignei spiritus tortis vibratisque discursibus rupta. — *b)* De anima. *Lucan.* 3. 640. Discursus animæ diversa in membra meantis.

II.) Improprie ponitur pro sermone, dissertatione: *V.* DISCURRO II. *Macrob.* 7. *Satur.* *init.* Mensis post epulas jam remotis, et discursum variantibus poculis. *Al. leg.*, et quidem rectius, discursim. Certior est lectio apud *Cod. Theod.* 9. 24. 1. Redempti discursus. *h. e.* colloquutiones cum puella.

DISCUS, i, m. 2. *δίσκος*.

I.) Proprie est orbis rotundus, lenticulari forma, lata et plana figura (et, ut quidam falso docent, in medio perforatus) ferreus vel æneus, aut lapideus, gravis ponderis, quem in altum manibus jactantes, se exercebant, ludebantque victore, qui altius, seu potius longius projecisset: quod genus exercitationis a Græcis et præcipue Spartanis Latini sumperunt. *V. Hieron. Mercurial.* l. 2. *art. gymnast. c.* 12. et *Petr. Fabri Agonist.* l. 2. *c. 1.* *Horat.* 1. *Od.* 8. 11. sæpe disco, sæpe trans linem jaculo Nobilis expedito. Adde *eumd.* 2. *Sat.* 2. 13. *Propert.* 3. 12. 10. Missile nunc disci pondus in orbe rotat. *Ovid.* 19. *Met.* 177. Inire certamina disci. *Martial.* 14. 164. Splendida cum volentem Spartanis pondera disci. Este procul pueri: sit semel ille nocens. Adde *eumd.* *ibid.* 173. Innotit autem utroque loco fatum Hyacinthi pueri, ab Apolline imprudente, jactu disci intercepti: de quo *Ovid.* 10. *Met.* 162. et seqq. Certamen disci describit *Stat.* 6. *Theb.* a vers. 646. *V.* DISCOBOLUS. — *Discum audire malle quam philosophum*, proverbium est apud *Cic.* 2. *Orat.* 5. 21. de iis, qui ludum et levia rebus gravissimis anteponunt. *V.* infra sub II. 1.

II.) Improprie. ¶ 1. Est tintinnabuli genus, quod ligneus est discus duobus ferreis atque versatilibus pessulis hinc inde instructus. *M. Aurel.* *inter epist.* *Frontin.* ad *M. Cæs.* 4. *Ep.* 6. (edente iterum *A. Mai*). Dum ea fabulamur, discus crepuit, id est pater meus in balneum transisse nunciatus est. Huc spectat locus *cit.* *Cic.* sub I. in *flu.*, in quo hæc habentur: Quam omnia gymnasia philosophi teneant, tamen eorum auditores discum audire, quam philosophum malunt, qui simul ut inerepuit, in media oratione de maximis rebus et gravissimis disputantem philosophum omnes unctiois causa relinquant. Hæc *cl. Furianetto* in *Append.* Ne quis vero putet, *discum* apud *M. Aurel.* et apud *Cic.* idem omnino significare. ¶ 2. Item a figuræ similitudine *discus* est apud *Vitruv.* 9. 8. 1. *Schneid.* *id.* quod *Franci* dicunt *castrum*. ¶ 3. Item laxæ disci figura similis, cibus continendis. *Amyl.* 2. *Met.* Cœnarum reliquias discus ornatus. *Augustin.* *enarr.* in *Psalm.* 96. *discum* appellat lintum illud, quod per visum Petro oblatum fuit, variis animalibus refertum.

DISCUSE, adverb. (discussus) cum examine. Occurrit tantum *Comp. Discussus* apud *Capell.* 9. p. 302. Ab ipsa virgine explorandæ discussus.

DISCUSSIŌ, ōnis, f. 3. actus discutendi, concussio.

I.) Proprie. *Seneca* 6. *Quæst. nat.* 19. In dolio cantantis vox per totum cum quædam discussione pereurrit et resonat.

II.) Translate est scrutatio, examen. ¶ 1. Generalim. *Macrob.* 1. *Sonn. Scip.* 16. sequitur illa discussio, quod sit, etc. ¶ 2. Specialim est publicarum expensarum examen. *Symmach.* 5. *Ep.* 71. (*al.* 76.). Bonoso optimo viro discussionem pontis ac basilicæ novæ præcepto Augusta mandavit. *Impm. Falens, Valent. et Gratian.* *Cod.* 10. 30. 1. Inique discussionem fuisse confectam. Adde *Firmic.* 3. *Mathes.* 12. n. 6.: *V.* vocem sequent. 2.; et *Cf. Juvenal.* 1. 144. Sed tum forte novus, capitum discussio, census Cæsaris Augusti jussu per plurima terræ Describebatur Syriæ, quam jure regēbat Cyrenus. *V.* QUIRINIUS.

DISCUSSOR, ōris, m. 3. qui discutit, sed occurrit translate tantum, et est qui scrutatur, perpendit, examinat. ¶ 1. Generalim. *Macrob.* 1. *Sonn. Scip.* 21. Diligens rerum discussor inveniet, quod requirat. *Ennod.* 4. *Ep.* 13. Novit Deus, discussor sensuum. *ὁ καρδιουργῶντης.* *Cassiod.* 7. *Variar.* 7. *de præf. Vigil.* Discussor obscurus, arbiter silentiosus.

¶ 2. Specialim. In *Cod.* 10. tit. 30. *discussores*; Græce *λογισταί*, sunt ii qui rationes fisci, vel reipubl. in provinciis per alios tractatas recognoscebant, exigebantque, ne quid fraudis committeretur. *Cassiod.* 9. *Variar.* 10. Quidquid a discussoribus novi census per quintam indictionem præbatur affixum. Adde *Symmach.* 5. *Ep.* 76. et 10. *ibid.* 54.

DISCUSSŌRIUS, a, um, adject. qui discutit. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 8. 22. (75). Cinis inanium coehlearum discussoriam vim habet. *V.* infra DISCUTIO, quomodo a medicis adhibeatur, sub *A.* 2.

DISCUSSUS, a, um. *V.* voc. seq.

DISCŪTIO, cŕtis, cussŕ, cussum, cŕtere, a. 3. (*dis et quatio*). Part. *Discutiens* sub *B. I. b.*; *Discussus* in omnia paragr.; *Discussurus* sub *B. I. b.*; *Discutiendus* sub *A. I. 2.* — Discutere duo præcipue significat, quæ tamen artissimè inter se connectuntur; scilicet *A)* In varias partes concutere, huc illuc jacere, disjicere; et *B)* Dispellere, remove, dissipare separando in duas vel plures partes.

A) Discutere est in varias partes concutere, huc illuc jacere, disjicere. ¶ 1. Generalim. *Lucilius* apud *Non.* p. 455. 18. *Merc.* atque im Percutio dentes adversos discutit omnes. *h. e.* excutio, huc illuc disjicio. *Lucret.* 6. 417. *de Jove.* delubra suasque Discutit infesto præclaras fulmine sedes. *Sic Liv.* 42. 20. Columna rostrata fulmine discussa est. *Ovid.* 15. *Met.* 70. Discussæ nubes. *Id.* 5. *ibid.* 292. ossa oris. *Id.* 2. *ibid.* 625. dextra libratus ab aere Tempora discussit claro cava malleus ictu. *Cæs.* 2. *B. C.* 9. Ne saxa ex catapultis latericium murum discuterent. *Sic Liv.* 21. 12. Tribus arietibus aliquantum muri discussit. *Juvenal.* 10. 145. sterilis mala robora feus Discutiunt saxa. *h. e.* diffundunt, laxant et disjiciunt. *Auct. B. Alex.* 46. Naves adversæ rostris concurrunt adeo vehementer, ut navis Octaviana, rostro discusso, ligno contineretur. *Virg.* 9. *Æn.* 810. Discussæque jubeæ capiti. *Sil. It.* 6. 280. Discutere caput. Huc pertinet et illud *Plin.* 18. *Hist. nat.* 35. 84. (338). Contactus ignis et se favillam discutit. ¶ 2. Specialim frequentis est usus apud Medicos, quibus *discutere* est collectum aliquid in corpore digerere, dissolvere, exinanire, antequam ad suppurationem veniat. *Cels.* 5. 11. Ad discutienda ea, quæ in corporis parte aliqua coherunt, maxime possunt abrotanum, bolenium, etc. *Scribon. Compos.* 264. Malagma discutit vomicas, aut aperit. *Id.* *ibid.* 43. Discutere parotidas. et 214. doriem. et 263. strumas. Adde *Plin.* qui *Hist. nat.* mille pane locis hoc sensu usupat. Huc et illa pertinent *ejusd.* 20. *ibid.* 6. 21. (47). Discutere ebriitates. *Id.* 23. *ibid.* 1. 27. (54). fastidia. *Id.* 35. *ibid.* 15. 51. (181). concretum sanguinem. *Id.* 30. *ibid.* 15. 47. (135). coagulationem lactis. *Id.* 23. *ibid.* 4. 40. (82). sudores. *Cels.* 3. 15. *ad fin.* febrem. *Id.* 2. 17. Discussæ febres. *Sic Id.* 4. 2. dolorem.

B) Est etiam dispellere, remove, dissipare separando in duas vel plures partes: ad rem *Lucret.* 4. 342. nigras discutit umbras. *Sic Virg.* 3. *G.* 357. sol discutit umbras. et 13. *Æn.* 669. Discussæ umbræ. Ad rem etiam *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 29. (118). Percussam aquam discutit, ut, quæ intus sint, omnia appareant.

I.) Proprie. — *a)* De rebus. *Cic.* 12. *Phil.* 2. 5. Discussa est illa caligo, quam paulo ante dixi: dilavit. Adde *Liv.* 22. 6. et 26. 17.; et *Curt.* 4. 12. 23. *Ovid.* 11. *Met.* 522. Discutere tenebras. *Lucan.* 5. 700. noctera. *Val. Flacc.* 5. 175. nivem. *Cic.* 3. *Orat.* 57. 215. Discutienda sunt ea, quæ obscurant, et ea, quæ sunt eminentia et prompta, sumenda. — *b)* De personis. *Liv.* 2. 28. Momento temporis discussurum illos cætus fuisse. *Cf. eumd.* 42. 44. Discutere consilium Bæuticum. *Fellej.* 2. 12. Gladiis quoque et cæde comita discutientes. *Flor.* 3. 18. Cato discutit Etruscus. *Gabinus Marsos. Ammian.* 25. 1. Hostiles turnæ discussæ. *Stat.* 5. *Silv.* 3. 282. Discussa plebs.

II.) Translate elegantes habet usus dispellendi, removendi, tollendi. *Propert.* 3. 8. 13. pura somnum

tibi discute lymphæ. Adde *Ammian.* 19. 6. *Curt.* 6. 8. 22. et 8. 6. 26. Animi corporisque sopore discusso. *Apul. 8. Met.* crapulam. *Cl. Plin.* 20. *Hist. nat.* 9. 34. (84). *Curt.* 8. 2. 1. ebrietatem. Adde *Peiper. fragm. Tragur.* 73. *Burmamn. Propert.* 2. 18. 20. mihi discussi talia visus. *Lucr.* 1. 148. Discutere terrorem animi. *Id.* 4. 994. Discussi terrores. Adde *eumd.* 3. 93. et 6. 41. *Val. Flacc.* 4. 700. Discussa formido. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 7. 23. (84). Discutere metum. *Cels.* 3. 18. *med.* tristes cogitationes. *Quintil.* 6. 1. 46. miserationem. *Colum.* 6. *R. R.* 35. 2. mentis errorem. *Quintil.* 8. 2. 23. obscuritatem. *Cl. eumd.* 6. 1. 49. *Ammian.* 15. 5. fallaciarum aubem. *Cic. Mur.* 39. 84. Periculum consilio discutere et comprimere. Adde *Liv.* 2. 52. et *V. Drakenberg* ad h. 1.; et *Frontin.* 2. *Strateg.* 11. 4. *Cic.* 2. *Att.* 24. ad fin. Molo eadem timueramus, quam oratio fortissimi senis discusserat. *Liv.* 35. 45. Discutere apparatus belli. *Vellej.* 2. 75. 1. Bellum sepelire atque discutere. *Id.* 2. 81.; *Liv. epit.* 28.; et *Frontin.* 1. *Strateg.* 9. 1. Discutere seditionem. *Frontin.* 4. *Strateg.* 7. 31. consilia hostium. *Justin.* 2. 15. 16. consilia proditiōnis. *Flor.* 3. 18. 9. Nefas proditiōnem discutere. *h. e.* detegere et irritum reddere. *Quintil.* 4. 2. 18. crimen. *Curt.* 3. 8. *extr.* Destinata salubriter, omni ratione potentior fortuna discutit. *h. e.* turbavit, impediit, irrita reddidit. *Vellej.* 2. 48. Coalescentis conditiones pacis discutere ac rumpere. *Tac.* 2. *Hist.* 9. Gliscentem in dies famam fors discussit. *Val. Max.* 5. 6. *extern.* 4. Discutere injuriam. *Sueton.* *Cæs.* 79. infamiam affectati regii nominis. *Curt.* 7. 1. 4. et *Seneca* *Ep.* 56. otii vitia. *Asinius Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 33. 2. Si ad Lepidum venissem, omnem ejus cunctationem discussissem. *Cic. Dom.* 21. 54. Eorum advocacionem manibus, ferro, lapidibus discussisti. *Liv.* 39. 10. Orare deinde atque obsecrare, ut eam rem quocumque discuteret modo. *h. e.* removeret. Adde *eumd.* 42. 12.; et *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 12. Sic *Sueton.* *Domit.* 2. Discussa res est. *h. e.* evanuit, irrita fuit. Similliter passive impersonaliter *Liv.* 4. 49. Tentatum ab L. Sextio tribuno plebis, ut rogationem ferret, qua Bolas quoque, sicut Lavicos, coloni mitterentur, per intercessionem collegarum discussum est. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. (58). Dimicatio apum injecta pulveris, aut fumo discutitur. *h. e.* dirimitur, separatur. *Liv.* 38. 13. Discussa ea quoque disceptatio est constantia ducis. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 15. 46. Ut occurrere possimus interrogacionibus eorum captionesque discutere. *Id.* paulo ante captiones dissolvere dixerat. *Paul. Dig.* 24. 1. 2. Discutere matrimonia. *h. e.* dissolvere. *Al. tamen leg.* distrahare. *Cajus* *ibid.* 2. 2. Discutere sponsalia. *Lucan.* 1. 119. Morte tua discussa fides. *h. e.* dissoluta. *Paulin. Nolan. Ep.* 41. Nec carnos tactus et amplexus illicitos delicatis male palpata tegminibus membra discutiant. *Alii leg.* disquantiant. — *NB.* *Forcellinus* in fin. addidit: Si quis velit uti hoc verbo pro examinare, habet aliquid, quo se tueatur, in *Discussio* et *Discussor*.

DISDIAPASON. V. DIAPASON.

DISDO, dis, etc. V. DIDO, dis.

DISDŌNO, as, are, a. 1. diversa diversis dono, ut *dilargior, dispersior, distribu.* *Isid. Gloss.* *Disdona*, diversa distribuit. Legitur et in *Not. Tir.* p. 69.DISEMUS, a, um, adject. *διεμνος*, duo signa, seu duo tempora habens. *Capell.* 9. p. 330. *Disemus* appellatur pes, qui per arsim et thesim primus constare dicitur, ut est *leo*. *Id. ibid.* p. 331. *Pes disemus*, id est qui duobus temporibus impletur, proceleusmaticus quidem, sed brevior nominatur. — Hinc *trisémus, tetrasémus, pentasémus*, tres, quatuor, quinque tempora habens. *Id. ibid.* p. 330.DISERTE, adverb. Comp. *Disertus* 2.; Sup. *Disertissime* 1. — *Diserte* ¶ 1. Generatim est distincte, expresse, plane. *Plaut. Amph.* 2. 1. 30. *Satin' hoc plane, satin' diserte*, here, nunc video tibi locutus? *Liv.* 21. 19. In Lutatii federe diserte additum est, id ita ratum fore, si etc. *Id.* 39. 28. ad fin. *Disertissime planissimeque* in eo scriptum est. Adde *eumd.* 34. 59.; et *Africanum* apud *Non.* p. 509. 23. *Merc.* ¶ 2. Speciatim apud Rhetores est fafunde, eloquenter. *Cic.* 1. *Orat.* 10. 44. Ut prudentibus diserte, stultis etiam vere dicere videaris. Adde *Vepot. Epam.* 3. *Martial.* 3. 38. *Causas*, inquis, agam Cicerone disertis ipso. *Quintil.* 6. 2. 26. *Disertissime quædam exclamare*. *Id.* 12. 1. 30.
Nec quidem non diserte, quod honeste, dicitur. Adde *eumd.* 12. 8. 3.; et *Tac. Dial. de orat.* 9.DISERTIM, adverb. idem quod diserte, plane, expresse: sed vocabulum antiquorum proprium, teste *Paul. Diac.*, qui p. 72. 17. *Müll.* ait: *Disertim* pro diserte dicitur antiqui. *Livius Andronicus* apud *Non.* p. 509. 25. *Merc.* *Mihi narrato omnia disertim*. *Plaut. Stich.* 1. 3. 87. *Disertim* id fuit nomen tibi. Adde *Tulinium* et *Aecium* apud *Non. loc. cit.*DISERTIONES, divisiones patrimoniorum inter consortes. *Paul. Diac.* p. 72. 8. *Müll.*, ubi notat *Scalig.* antiquè dictum esse pro *disortiones*.DISERTITUDO, inis, f. 3. facultas disertis hominis, faciundia, eloquentia. *Hieronym. Ep.* 50. n. 5. Det nobis occasionem respondendi disertitudini suæ. *Id. advers. Joann. Jerosol.* 13. Nisi tibi disertitudinis tuæ fluxus inundasset. Adde *eumd.* 3. in *Huflin.* n. 6. Ubique autem per irrisorem et contemptum loqui videtur. — At sine irrisione et contemptu usurpatur a *Cassiod.* 8. *Variar.* 12. ante med. Sicut perniciosum est, doctos prava suadere; sic salutare munus, quoniam veritatis terminos disertitudo nescit excedere. *Id.* 9. *ibid.* 21. Hinc cunctos proceres nobilissima disertitudo commendat. *Id. ibid.* 25. Trahebat regnantis animam disertitudo dictorum et mox. Patrem quoque clementia nostræ in ipsa curia libertatis qua disertitudine devotus asseruit.DISERTUS, a, um, adject. Proprie est particip. præter. pass. pro *disertus* a *dissero* (V. DIS), teste *Paul. Diac.* p. 72. 15. *Müll.* *Disertus* a disserendo dicitur. Et *Varro* 6. *L. L.* 64. *Müll.* Quod dicimus *disserit*, item translatio atque ex agris verbo; nam ut olitor disserit in areas sui cuiusque generis res, sic in oratione qui facit, disertus. — Comp. *Disertior* et *Sup. Disertissimus* I. et II. — *Disertus* est faciundus (It. *facondo*, eloquente, chiaro nel dire; Fr. *habile a traiter un sujet, disert, éloquent*; Hisp. *discreto, eloquente*; Germ. *wohltredend*; Angl. *eloquent, copious, clear, expressive*).I.) Proprie. — a) *Disertus* differt ab eloquente. Nam *disertus* est ille (inquit *M. Anton.* apud *Cic.* 1. *Orat.* 21. 94.) qui potest satis acute atque dilucide apud mediciores homines ex communi quadam hominum opinione dicere; *eloquens* vero, qui mirabilis et magnificentius augere potest atque ornare quæ velit, omnesque omnium rerum, quæ ad dicendum pertineant, fontes animo ac memoria continet. Hinc *M. Antonius* in quodam suo libello scripsit, *disertos* se cognosse nonnullos, eloquentem adhuc neminem, ut *ibid.* et *Orat.* 5. 18. habetur. *Quintil. proem.* 1. 8. *disertis* satis putat dicere quæ oporteat; ornate autem dicere proprium esse eloquentissimi. *V. et Kritz.* ad *Sall. Jug.* 85. — b) Neque tamen semper id servatur religiose discrimen: sed non raro universim pro faciundo, copioso, eloquenti, eleganti ponitur. *Cic.* 2. *Phil.* 43. 111. *Disertissimum* novi avum tuum, at te etiam aptiorem in dicendo. *Cic.* hic loquitur de *M. Antonio*, qui suo ipsius iudicio summus orator fuit; et simul significat propriam notionem verbi (qua notat eum qui plane et aperte et dilucide loquitur, ut dictum est) subdendo *apertiorem*. Sic *Id.* 1. *Orat.* 54. 231. *Disertissimus* orator *Lysias*. Ita *Catull.* 49. ad *Cicer.* *Disertissime* Romuli nepotum, Quot sunt quotque fuerit, Marce Tulli. — c) Promiscue sæpe usurpatur. *Cic.* 1. *Orat.* 9. 36. *Diserti* et ornate dicentes. *Id.* 3. *ibid.* 32. 129. *Eloquentior* fuit et *disertior* *Socrates* et copiosior et melior orator. *Id.* 1. *de republ.* 3. Illo vero se loco copiosus et *disertos* putant, quoniam calamitates clarissimorum virorum injuriasque iis ad ingratis impositas civibus colligunt. *Horat.* 1. *Ep.* 5. 19. *Fecundi calices* quem non fecere *disertum*? Adde *eumd.* *ibid.* 19. 16. et *Art. P.* 370. *Ovid.* 3. *Trist.* 11. 41. In causa facili cuivis licet esse *diserto*. Adde *eumd.* 13. *Met.* 228. *Nepos Alcib.* 2. *Hipponicus* omnium Græcæ linguæ eloquentia *disertissimus*. Adde *eumd.* *Timoth.* 1.; *Quintil.* 2. 3. 7., 6. 2. 3. et alibi sæpe; *Plin.* 6. *Ep.* 17.; et *Juvenal.* 7. 31. — d) In illo *Terentii Eun.* 5. 6. 10. At etiam primo callidum et *disertum* credidi hominem. *disertum* ingeniosum, astutum: neque enim eo loco faciundus, aut dilucide loquens ad rem faceret. — e) Cum Genitivo. *Catull.* 12. 8. ad *Asin.* est enim leporum *Disertus* puer ac faciundus.II.) Translate dicitur — a) De ipsa oratione. *Cic.* 1. *Orat.* 54. 231. *Illam orationem disertam* sibi et oratoriam videri; forte et virilem non videri. *Id. Brut.* 26. 101. *Historia* non ineleganter scripta, quæ neque nimis est infans, neque perfecte diserta. Adde *Quintil.* 1. 8. 4., 2. 11. 5. et 8. 2. 21. *Rursus Cic.* 7. *Att.* 2. *extr.* Tuæ *disertissimæ* epistolæ non rescripsi. *Ovid.* 3. *Pont.* 5. 8. *Dicte tibi pleno verba diserta foro*. *Martial.* 6. 14. *Versus* *disertos* scribere. *h. e.* elegantes. *Seneca* *Ep.* 21. *Aperitior* ista sententia est, quam ut interpretanda sit; et *disertior*, quam ut a iuvanda. *h. e.* copiosior. — b) De aliis, quæ tamen ad orationem referuntur. *Ovid.* 3. *Trist.* 11. 19. Et tamen est aliquis, qui vulnera cruda retractet, Solvat et in mores ora *diserta* meos. *Martial.* 4. 55. *Arpos* vocat *disertos*, quia in ejus urbis finibus natus est *Horatius*.Homonym. In quo *disertus* differat ab *eloquente*, V. sub I. a.

DISFATIGABILIS, e, adject. in diversa fatigabilis: et

DISFATIGO, as, are, a. 1. in diversa, vel diversis modis fatigo. Voces a Lexico expungendæ; occurrunt enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 118.DISGLÛTINO, as, are, a. 1. (dis et gluten) disjungo, dissolvo. *Hieronym. Ep.* 66. n. 12. *Coniuncta* *disglutinamus*, unita dissuimus.DISGRËDIOR, grëderis, grëdi, dep. 3. (dis et gradior) idem ac *digredior*. *Boeth. Aristol. Analyt. post.* 2. 1. p. 551. *Contingit* id et gratia cuius esse, et ex necessitate, ut per lucernæ pellem lumen egredi, etenim ex necessitate *disgreditur*, quod in parva est partibilis, et per majores poros, si quidem lumen fit *disgrediendo*, et gratia cuius, ut non offendamus.DISGRËGATIO, ònis, f. 3. separatio. *Boeth. de divis.* p. 643. Oportet secundum naturam divisionis et secundum definitionem in proprias species semper fieri generis *disgregationem*. Adde *eumd.* *ibid.* p. 670.DISGRËGATIVUS, a, um, adject. qui *disgregatur*, vel *disgregari* potest. *Boeth.* in *Porphyr.* 3. p. 96. *Omnia individua disgregativa* sunt et *divisiva*. *Id. Aristot. Topic.* 7. 2. p. 721. *Ut de albo et nigro*; nam illud quidem *disgregativum*, hoc autem *congregativum* visus est.

DISGRËGATUS, a, um. V. voc. seq.

DISGRËGO, as, are, a. 1. (dis et grex). Part. *Disgregatus*. — *Disgrego* est quæ congregata sunt separo, sejungo, divido. Translate *Capell.* 3. p. 71. *probabilis* hic ordo rebus, quique *disgregabitur* in hinc demum. *Boeth. de syllog. hypothet.* p. 607. Ita igitur propositionibus *disgregatis*, ex enunciationum proprietate syllogismi quoque vocabulum perceperunt. *Id.* 5. *Musæ.* 5. *Unisonarum* vocum *aliæ* sunt *continuæ*, *aliæ disgregatæ*.DISGRËGUS, a, um, adject. dissimilis, *dispar*. *Capell.* 6. p. 302. *Puellæ* nec *disparis* numero, nec *disgregæ* venustate.DISGREX, segregus. *Gloss. Isid.*DISHIASCO, is, ere, n. 3. bio, findor, scindor. *Cato R. R.* 12. *Confubulas ligneas*, qui arbores comprimant, si *dishiascent*.DISJECTO, as, are, a. 1. *frequentat.* a *disjicio*. in varias partes totis viribus jacio. *Lucr.* 2. 553. *Disjectare* solet magnum mare transtra, gubernæ. *Antennas*, *proram*, etc. *Id.* 2. 560. Sic tibi si finita semel primordia quædam *constitues*, *ævum* debent sparsa per omne *Disjectare æstus* diversi *materiali*. *Id.* 3. 498. *vis animi atque animi* *Conturbatur*, et, ut *Jocui*, *divisa* seorsum *Disjectatur*, eodem illo *distrahta* *veneno*. *Ammian.* 16. 3. *Ut conspiratas gentes* in noxam *Romani* nominis *disjectaret*. *Id.* 19. 7. *Quorum* in verticibus *celsis* *aptatæ* *ballistæ* *propagatorias* *agitates* *humilius* *disjectabant*.

DISJECTUS, a, um. V. DISJICIO.

DISJECTUS, us, m. 4. dissipatio. *Lucr.* 3. 941. *Major enim turbæ disjectus material* *consequitur* *leto*.DISJICIO, jicis, jeci, jectum, jicere, a. 3. (dis et jacio). Part. *Disjectus* in omnibus peragr.; *Disjecturus* I. 1. b. — *Disjicere* est in diversas partes jaccere, dispergere, dissipare (It. *gettare qua e là, dissipare, sbaragliare, dispergere*; Fr. *jeter ça et là, disperser*; Hisp. *echar acá allá, esparcir*; Germ. *auseinanderwerfen, streuen, zerstreuen, auseinanderjagen, zertheilen*; Angl. *to cast asunder, overthrow, disperse, discomfit, put to flight*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu, et quidem — a) Generatim. — De rebus. *Lucret.* 1. 651. Acrior ardor enim conductis partibus esset; Languidior porro disiectis. Cf. *Cic.* 4. *Herenn.* 2. 3. Res varias et dispares in tot poematibus sparsas et vage disiectas. *Rursus Lucret.* 2. 939. Materies disiecta. *Id.* 5. 404. Disiectosque redegit (*Phæbus*) equos junxitque tremcentis. h. e. post Phætonis casum. *Ovid.* 10. *Met.* 179. oppositas (*Phæbus*) disjecit pondere nubes. *Id.* 1. *ibid.* 328. Disjicere nubila. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 49. 50. (134). Procella fit, disiecta nube verius, quam rupta. *Ovid.* 12. *Met.* 252. disiectisque ossibus oris, Acta retro naribus medioque infixa palato est. *Id.* 3. *ibid.* 724. Trunca sed ostendens disiectis corpora membris. *Al. aliter leg.* Adde *Val. Flacc.* 4. 167.; et *Senec. Hippol.* 1257. Sic *Virg.* 12. *Æn.* 306. Ille securi Adversis frontem mediam mentumque reducta disjicit et sparsa late rigat arma cruore. *Varro* apud *Gell.* 3. 14. Scyphus in duas partes disjicitur. *Val. Flacc.* 4. 412. Apparent sparsæque faces, disjectaque longe Verbera, et abrupti excussi criminibus hydry. h. e. Tisiphones flagella. *Liv.* 30. 24. Ventus — passim naves disjicit. Sic *Tac.* 2. *Ann.* 23. Auster rapuit disjicitque naves in aperta oceani. *Et Virg.* 1. *Æn.* 47. Disjicite rates evectitque æquora ventis. et 74. disjicere corpora ponto. *Ovid.* *Heroid.* 12. 63. Disiecta comas. Sic *Sil. It.* 5. 203. crinem disiecta Venus. Adde *eumd.* 2. 558. *Rursus Ovid.* 11. *Met.* 386. Disjicere capillos. *Liv.* 24. 2. Mœnia disiecta. h. e. in varias admodum partes huc illuc procurrentia. *Tac.* 2. *Ann.* 61. Disjectasque inter et vix pervias arenas instar montium educatæ pyramides. *Sil. It.* 6. 185. disiecta tellure (*serpens*) extulit caput. h. e. tellurem huc illuc jacens, spargens. *Colum.* 11. *R. H.* 2. 38. Si qua præterea in vineis fossor disturbavit, — diligens vinitor restituere debet, — disiectos palos reponere etc. — De hominibus. *Ovid.* 3. *Fast.* 525. Plebs venit, ac virides passim disiecta per herbas Potat et accumbit. *Pompejus ad Domit. post Cic.* ep. 12. l. 8. ad *Att.* Nos disiecta manu pares adversariis esse non possumus; contractis copis spero etc. Cf. *Auct. B. G.* 8. 7. *extr.* Pabulatio propter anni tempus cum exigua, tum disiecta. Ceterum *Tac.* 2. *Ann.* 45. Diriguntur acies, pari utrimque spe, nec, ut olim apud Germanos, vagis incurisibus, aut disiectas per catervas. *Id.* 6. *ibid.* 44. Disiecti et longo itinere fessit. Cf. *eumd.* 1. *ibid.* 32. Quod neque disiecti, vel paucorum instinctu, sed pariter ardescerent. h. e. non divisim. — b) Speciatim in re militari disjicere est hostes perfringere, huc illuc dispergere ac dissipare. *Varro* 2. *R. R.* 4. 1. Dixit, celeriter se hostes, ut scrofa porcos, disjicturum. *Cæs.* 1. *B. G.* 25. Milites — facile hostium phalangem perfrerunt: ea disiecta, gladiis destituta, in eos impetum fecerunt. *Nepos Militiad.* 2. Barbarorum copias disjictæ. *Sall. Cat.* 61. Pauci, quos medios cohors prætorii disjicerat, paullo diversius considerant. Adde *eumd.* *Jug.* 50. et 53.; *Liv.* 44. 41.; et *Cæs.* 3. *B. G.* 20. *Pseudo-Sall. orat.* 2. ad *Cæs. de republ. ordin.* Inimicorum arma inermis disjicit. *Tac.* 1. *Ann.* 65. Disjicere obvios, proterere jacentes. *Id. Agric.* 37. hostes in fugam. *Liv.* 30. 39. et 21. 49. classent. *Val. Flacc.* 3. 162. agmina. *Ammian.* 29. 4. Hostium disiecta frangere. h. e. hostes disjictos, dispersos. Cf. *Sueton. Galb.* 12. — Hinc poetice *Val. Flacc.* 3. 140. duplicataque ora securi Disjicit cervicæ tenuis. Cf. *Ovid.* 12. *Met.* 366. sædo disjictus vulnere. ¶ 2. Latiores, vel prægnante, uti ajunt, significatione est diruere, ad nihilum redigere. — a) Absolute. *Cæcilius* apud *Cic.* *Cæli.* 16. 37. Dide, disjice, per me licebit. Si egebis, tibi dolebit. — b) Cum Accusativo. *Auct. B. Alex.* 63. Postulat, ut munitiones disjicerentur, sibi que liber exitus daretur. *Nepos Timol.* 3. Arcem a fundamentis disjicit. *Id.* *ibid.* Urbium mœnia disjicta reficere. Adde *eumd.* *Hann.* 7.; et *Ovid.* 12. *Met.* 109. et *Heroid.* 1. 49. Sic *Sueton. Cæs.* 81. Disjicere sepulcra. *Virg.* 8. *Æn.* 290. urbes. *Sil. It.* 9. 538. arcem. *Id.* 12. 184. portas. *Sueton. Claud.* 11. tropæa. *Id.* *Cæs.* 75. et *Cat.* 34. statuas. *Id. Ner.* 25. partem muri. *Id. Tib.* 48. Civitates terræ motu disjictæ. Cf. *Liv.* 38. 56. et 22. 50.; et *Tac.* 2. *Ann.* 7.

II.) Translate est disturbare, dissolvere, irritum reddere. *Cato* apud *Charis.* 2. p. 198. *Putsch.* Item ubi Thermopoleis atque ex Asia maximos tumultus maturissime desjeci atque consedavi. *Virg.* 7.

Æn. 339. Disjice compositam pacem, sere crimina belli. Sic *Sil. It.* 2. 294. Oppida quassantur, longæque in mœnia nostra Encædum adrectæ mentes, disjectaque pax est. *Liv.* 8. 9. Ob iram disjectæ pacis. *Al. leg. d'romptæ; alii aliter. Nepos Att.* 8. Sic ille consensionis globus hujus unius disensione disjictus est. *Liv.* 2. 35. Prino tentata res est, si dispositis clientibus, absterrendo singulos a coalitionibus disjicere rem possent. *Id.* 25. 14. Disjicere consilia ducis. *Fellej.* 1. 10. Cogitationem regis Romana constantia disjicit. *Sueton. Cæs.* 42. Disjicere expectationem novarum tabularum. *Id. Tib.* 63. oracula. — *Disjicere pecuniam* pro dilapidare dixit *Val. Max.* 3. 5. n. 2. *extr.*

DISJUGATIO, ðnis,
DISJUGATUS, a, um, et
DISJUGO, as, etc. *V. DIJUGATIO, DIJUGATUS, DIJUGO.*

DISJUNCTË, adverb.,
DISJUNCTIBILIS, e, adject.,
DISJUNCTIM, adverb.,
DISJUNCTIO, ðnis, f. 3.,
DISJUNCTIVË, adverb.,
DISJUNCTIVUS, a, um, adject.,
DISJUNCTUS, a, um, et
DISJUNGO, gis, vi, etc. *V. DIJUNCTË, DIJUNCTIBILIS, DIJUNCTIM, DIJUNCTIO, DIJUNCTIVË, DIJUNCTIVUS, DIJUNCTUS et DIJUNGO.*

DISJURGIUM, ði, n. 2. idem fere ac jurgium, contentio, et levis quædam lis etiam inter cognatos et amicos. *Inscript. optimæ notæ apud Marin. Frat. Arv.* p. 712., quæ est apud *Orell.* 3023. et 4777. A MEMMIO CLARO A MEMMIO VRBANVS CONLIBERTO IDEM CONSORTI CARISSIMO SIBI: INTER ME ET TE SANCTISSIME MI CONLIBERTE NVLLVM VNQVAM DISJVRGIUM FVISSE CONSVISVMI MIHI.

DISLŒCENSIS. *V. DIALUTENSIS.*
DISMŒTUS, a, um. *V. DIMŒVO.*
DISŒMUS, a, um, adject. *DisŒmos*, duorum corporum caput a *dis* bis, et *Œmos* corpus. *Inscript. apud Gruter.* 751. 11., apud *De-Vita* AA. BB. cl. 9. n. 2., ubi multa hac super re, et apud *Orell.* 4548. P. AELIVS VENERIANS HOC VAS DISŒMYM SIBI ET FELICITATI SVÆ POSVIT. *V. BISOMUS.*

DISPALATŒS, a, um. *V. DISPALOR.*
DISPALŒSCO, is, etc. n. 3. errantium instar dispergor, item divulgor, palam fio. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 123. Peritiss suavius est, quam illud flagitium vulgo dispallescere.

DISPALOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. Part. *Dispalans* I.; *Dispalatus* I. et II. — *Dispalor* est in omnes partes palor, huc illuc vagor, erro. *Nonius* p. 101. 5. *Merc.* (si tamen salva est lectio) ponit *dispalo*, as, activum, quod separare significet. Sed cum simplex *palor* deponens in usu sit, satius est, compositum ei esse simile.

I.) Proprie. *Sisenna* apud *Non.* l. c. Tanto plures passim dispalantur. *Id.* apud *eumd.* *ibid.* Dispallati ab signis, digressi omnes ac dissipati. *Nepos Lyсанд.* 1. Dispallati in agris, in hostium venerant potestatem. Adde *eumd.* *Hann.* 5.; *Varron.* 3. *R. R.* 16. 7.; et *Gell.* 1. 11. *Ammian.* 15. 3. Incomposito agmine milites huc et illuc dispalantes. *Id.* 31. 2. Omnes sine sedibus fixis, absque lare vel lege aut ritu stabili dispalantur. Adde *eumd.* 16. 12., 24. 7. in *fin.* et 20. 4. *extr.*

II.) Translate. *Pseudo-Sall. Orat.* 2. ad *Cæs. de rep. ordin. ante med.* Multitudo primum malis moribus imbuta, deinde in varias artes vitasque varias dispalata, nullo modo inter se congruens.

DISPANDO vel dispendo, pandis vel pendis, pansus vel pensus vel passus vel pessus, pandere vel pendere, a. 3. (dis et pando). Part. *Dispansus*, *Dispensus*, *Dispansus* et *Dispensus* I. — *Dispandere* vel *dispendere* est expandere, extendere.

I.) Proprie. *Plaut. Mil. glor.* 2. 4. 7. Dispensis manibus patibulum habebis. *Gell.* 15. 15. docet, Part. *dispensus* esse a *dispendo*. Sic *Sueton. Domit.* 19. Palma dextræ manus dispansa. *Lucret.* 1. 306. dispansæ vestes in sole serescunt. *Al. leg.* dispensæ. *Id.* 6. 598. Neu distracta suum late dispandat hiatum. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 4. 3. (8). Arbor vastis dispansa ramis. *V. et DISPENNO.* — Nonnulli legunt et apud *Lucret.* 3. 1002. novem dispensis jugera membris Obtineat. *At ibi alii, et quidem rectius, leg.* dispensis. Item apud *Cic. Arat.* 103. et ed. *Orell.* 316. Taurus in caelo late dispensus. *Orell.* vero Co-

dicum auctoritate fretus legit *dispensus*: V. ibi adnotata.

II.) Translate. *L. Verus imp.* inter *epist. Fronton.* ad *Verum imp. ep.* 3. An igitur debeas illa omnia corrumpere, an vero paullo altius dicere, nec tamen ita, ut mox nostra dispandere, ipse dispicies. h. e. pluribus verbis aperire, nota facere, amplificare.

DISPANSUS, a, um. *V. voc. præcel.*
DISPAR, paris, adject. (dis et præ) inæqualis, dissimilis (It. *disuguale*, *dissimile*; Fr. *inégal*, *dissemblable*, *différent*; Hisp. *desigual*, *desemejable*, *diferente*; Germ. *verschieden*, *ungleich*, *verschiedenartig*; Angl. *unequal*, *dissimilar*, *unlike*, *different*). Occurrit — a) Absolute. *Cic.* 1. *Nat. D.* 31. 87. Disparibus temporibus eadem spatia conficere. *Id.* *Amic.* 20. 74. Dispares enim mores disparia studia sequuntur. *Id.* 2. *Fin.* 3. 10. Disparcs colores. *Id.* *Mur.* 21. 43.; *Sall. Jug.* 52.; et *Cæs.* 7. *B. G.* 39. fortuna. *Cæs.* 5. *B. G.* 16. prælium. *Liv.* 30. 28. habitus animorum. *Ovid.* 1. *Met.* 711. calami. *Id.* 2. *ibid.* 582. fistula. *Id.* 8. *ibid.* 192. avenæ. *Horat.* 1. *Od.* 17. 25. male dispar. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 11. 31., 1. *Sat.* 7. 16. et *Epod.* 7. 12. *Quintil.* 10. 1. 67. via dicendi. *Sueton. Vitell.* 5. voluntas. *Ammian.* 21. 12. animi. — Et cum addito inter, aut Ablativo rei, qua qui dispares sunt. *Cic.* 1. *Tusc.* 28. 68. Dispares inter se motus. *Liv.* 1. 24. Fratres nec ætate, nec viribus dispares. — b) Cum Genitivo. *Cic. Senect.* 21. 78. Dispar sui atque dissimile. *Sil. It.* 8. 570. Bruttius haud dispar animorum. h. e. pari animo. *Id.* 5. 196. sortis. — c) Cum Dativo. *Lucret.* 2. 736. Nullus enim color est omnino material Corporibus, neque par rebus, neque denique dispar. *Cic.* 1. *Off.* 30. 109. Sunt his alii multum dispares. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 3. Ut matrona meretrici dispar erit. — d) Cum Ablativo rei, a qua quis differt. *Curt.* 7. 7. 4. Quæ ad Tanaim et Bactra spectant, humano cultu haud disparia sunt. h. e. non sunt humani cultus expertia, coluntur serunturque. *Claud. Mamertin. Gen. Max.* 7. Dispares ætatis. — e) Cum Ablativo et præpos. in. *Ammian.* 16. 12. ad *fin.* Utque nativo more sunt barbari humiles in adversis, disparesque in secundis; etc.

DISPARABILIS, e, adject. idem ac separabilis. *Arim. Ep.* 16. *sub init.* Juvenis virtute, senex fide, ævo friget, adulterio calet. Quid multis? optandum est, ut per voluntatem disparabilem, non quam libet perire, tam liceat. Nam quam adhortatorie plus, quam asperè pro incesti facinore culparetur, severitatem nostram sola præscriptione tarditatis accusans, sero nos illicite jurgationis tricennale consortium damnasce causatus est.

DISPARASCO, is, ere, n. 3. dispar sum. *Claud. Mamert.* 3. *Stat. anim.* 9. *ante med.* Nempe testimonium, quod a nobis disparascere arbitraris, animadvertis nobiscum profecto disputationis unescere. *Alii pro disparascere legunt* dispar asserere; pro unescere legunt bene stare. At utrumque verbum disparasco et unesco videtur retinendum, donec alio loco Latini alicujus auctoris suffultum in Latine linguæ usum admitti facile possit.

DISPARATIO, ðnis, f. 3. separatio. *Vitrav.* 2. 8. 1. *Schneid.* Ab disparatione procreationis liberatum. h. e. fetus ejectione. *Ammian.* 21. 12. Disparatione brevi civitatem Natisone anni præterlabente.

DISPARATUS, a, um. *V. DISPARO.*
DISPARENS, entis, particip. ab inusit. *dispareo*. *Lactant.* 3. 10. Feræ mala cavent, pericula vitant, latibula sibi parant in plures exitus disparentia. h. e. aperta et patentia. In edit. an. 1468. habetur *diferentia*, h. e. in varias partes ferentia. Meliores tamen editiones *Heumanni* quæ, *Bunemannii*, *Cellarii*, *Walchii* habent, et quidem rectius, *disparentia*.

DISPARIGO, gis, si, sum, gere. *V. DISPERGO.*
DISPARILIS, e, adject. idem quod dispar. *Cic.* 1. *Divinat.* 36. 79. Et ex disparili aspiratione terrarum. *Varro* 2. *R. R.* 11. 4. Propter loca et pabulum dispartite, non usnequaque idem fit. *Id.* 9. *L. L.* 40. *Müll.* Dispartites formæ. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 17. vites. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 45. 45. (116). Dispartilis ictus siderum errantium. *Gell.* 5. 1. Dispartilis sensus. *Ammian.* 22. 8. Gentes sermonum varietate dispartiles. Adde *Prudent.* 2 in *Symmach.* 273.

DISPARILITAS, atis, f. 3. dissimilitudo. *Varro*

10. *L. L.* 36. *Müll.* Disparilitas vocis. *Gell. præfat. rerum. Id.* 7. 3. collationis. Adde *Macrob. 1. Saturn. 1.*

DISPARILITER, adverb. dissimiliter. *Varro 1. R. R.* 6. 6. Hæc ad colendum dispariliter habent momentum. *Id. 9. L. L.* 89. *Müll.* Ut in casus et tempora dispariliter declinetur.

DISPARO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et paro). Part. *Disparatus* et *Disparandus*. — Disparo est separo, sejungo (It. *separare*; Fr. *séparer, désunir*; Hisp. *separar, dividir*; Germ. *auseinander-schaffen*, — *bringen, trennen, zertheilen*; Angl. *to separate*.) Occurrit — a) Generatim. *Plaut. Rud. prol.* 10. Jupiter nos per gentes alium aluta disparat. h. e. separat et dimittit. *Cic. 2. de republ.* (edente *A. Maio*) 22. Eosque (seniores a junioribus) ita disparavit, ut suffragia non in multitudinis, sed in locupletitudinis potestate essent. *Cæs. 7. B. G.* 28. Disparandos deducendosque ad suos curavit. *Ammian. 14. 8.* Disparare regiones orbe Eoo monte *Amano. Id.* 14. 3. ab *Euphrate. Id.* 22. 16. med. a civitatis litore. Adde *eumd.* 16. 2., 15. 11., 17. 13., 20. 3., 16. 12., 18. 7. et 24. 1. *Arnob. 3. 10.* Ab omni turpitudinis labe disparata atque adjuncta divinitas. *Gell. 11. 11.* Varie et lepide tot sententias in eandem rem disparavit. h. e. distinxit. *Fragm. Vatic. § 35.* Disparare quantitatem. *V. et DISSEPARATUS. Capell. 1. p. 10.* Sed nunquam mage velle disparamus. h. e. sed nullo unquam tempore magis disparo (h. e. amoveo) velle meum, etc. *V. ibi Kopp.*, qui vulgatum lectionem jure tuctur. — b) Speciatim apud Rhetores. *Cic. 1. Invent. 28. 41.* Disparatum est id, quod ab aliqua re per oppositionem negationis separatur hoc modo; sapere et non sapere. *Quintil. 5. 11. 31.* Disparata, ut dura non duris. *Al. leg. separata.*

DISPARTIBILIS, e, adject. divisibilis. *Tertull. advers. Hermog. 39.* Demutabilis et dispartibilis.

DISPARTIO, et **DISPERTIOR. V. DISPERTIO.**

DISPATENS, entis. *V. DISFARENS.*

DISPECTIO, ōnis, f. 3. actus dispiciendi. *Tertull. Resurr. carn. 19.* Hæc dispectio tituli et præconii ipsius. *Terentian. p. 2418. Putsch.* Vim propriam pedibus fida cito reddito mente, Ne dum requiris, tarda sit dispectio. *Putsch. maic habet dispectio.*

DISPECTO, as, are, a. 1. *frequentat.* a. dispecio. *Arnob. 1. 25.* Non ex gratia, sed ex vero disceptationis hujus dispectare momenta. *Orellius* vero legit *disceptare*.

DISPECTOR, ōris, n. 3. qui dispicit et discernit. *Tertull. Anim. 15.* Dispector cordis Deus. *Id. 2. ad Uxor. 8.* Dispectores divinarum sententiarum.

DISPECTUS, ō, am. *V. DISPICIO.*

DISPECTUS, a, um, particip. præter. Passiv. pro *dispectus* ab inusit. *dispango* (*V. PACTUS*), hinc inde deflexus. *Var. auct. de limit. p. 270. Goes.* Est, ubi dispectas lapides posuimus, quas dispectas in rigore et in latere limitis constituimus.

DISPECTUS, us, m. 4. actus dispiciendi, ratio. *Seneca 2. Ira 9.* Quod neglecto dispectu officiorum, ad lusus et ineptos æqualium jocos spectent. *Id. Ep. 109. ad fin.* Quibus dispectum utilitatis timor exculit. Adde *eumd. Ep. 94. a med.*

DISPELLO, pellis, pŭlli, pulsum, pellere, a. 3. (dis et pello). Extra præteritum rarioris est usus. — Part. *Dispellens I.; Dispulsus I. et II.* — Dispello est huc illic pello, disjicio, discutio, removeo (It. *cacciare qua e là, rinuovere*; Fr. *séparer en poussant, disperser, disperser, jeter ça et là*; Hisp. *disparar, esparcir*; Germ. *auseinandertreiben*, — *jagen, zerstreuen*; Angl. *to drive this way and that, to drive up and down, disperse, dispel, remove*.)

I.) Proprie. *Lucret. 1. 1016.* Nam dispulsa suo de rætu material Copia ferretur magnum per inane soluta. *Cic. 7. Att. 7. 7.* Pecudes dispulsæ, sui generis sequuntur greges. *Virg. 1. Æn. 515.* ster quas æquore turbo Dispulerat. *Id. ibid. 542.* Perque undas, superante salo, perque in via sava Dispulsi. *Id. 5. ibid. 839.* Aera dinovit tenebrosam, et dispulsi umbras. *Liv. 5. 33.* Cum equitem passim liberi frenis dispulsissent equi. *Val. Flacc. 6. 530.* Dispulsi Catechos. *Id. 3. 88.* densis thoracibus horrens Stat manus, tegisono quam nec fera pectore virgo Dispulerit. *Flor. 3. 5.* Cum Eubæa atque Bæotia præsidia regis dispulsisset. *Stat. 5. Theb. 335.* ærata dispellens aquora prora Pelias.

II.) Translate. *Cic. 1. Tusc. 28. 61.* Philosophia

ab animo, tamquam ab oculis, caliginem dispulsi. *Phædr. 3. 10.* Tenebras dispulsi calumniæ. *Liv. 26. 17. ad fin.* Dispulsa sole nebula aperuit diem. *Al. leg. depulsa.* Adde *eumd. 22. 6. Seneca Troad. 452.* Dispelle somnos. *Sil. 11. 7. 328.* somnium. *Id. 8. 164.* curas. *Ammian. 14. 7.* metum.

DISPENDIŌSUS, a, um, adject. qui dispendium et damnum affert. *Colum. 2. R. R. 20. 1.* Cum matura fuerit seges, celeriter demetur; nam dispendiosa est cunctatio. *Cod. Theod. 11. 2. 4.* Dispendiosa occasiones. *Nazar. Paneg. ad Constantin. 5.* Dispendiosa revocatio. *Cassiod. 3. Variar. 53.* Dispendiosus labor. Adde *eumd. 7. ibid. 9.*

DISPENDIUM, ii, n. 2. cui recta opponitur *compendium*, est detrimentum, sumptus, damnus, ut docet *Varro 5. L. L. 183. Müll.* Dispendium igitur, quod in dispendendo solet minus fieri. h. e. dispendium est a *dispendo* (ducta locutione a more Romanorum, qui ante cusam monetam æs pendebant, non numerabant), quum ponderi detrabitur cum damno nostro; *V. Cassiod. loc. cit. in COMPENDIUM* (It. *danno, spesa, discapito, dispendio*; Fr. *dépense, frais, perte, dommage*; Hisp. *gasto, costas, perdidad, daño*; Germ. *d. Abgang, Verlust*; Angl. *expense, cost, charge, detriment, loss, damage*.)

D.) Proprie. *Plaut. Pæn. 1. 1. 35.* Sine damno et dispendio. *Id. Men. 3. 2. 20.* Minore nusquam bene fui dispendio. *Ter. Heurr. 5. 2. 20.* Ut gratiam ineat sine suo dispendio. *Id. Eun. 5. 4. 7.* Sine molestia, sine sumptu, sine dispendio. *Ennius* apud *Farron. 5. L. L. 111. Müll.* Neque dispendi facit hilum. *Lucret. 2. 1125.* Et plus dispendi faciunt, quam etc. h. e. majorem jacturam. *Colum. 4. R. R. 24. 1. et 2. ibid. 41. 1.* Afferre dispendium alicui. *Plin. 36. Hist. nat. 6. 9. (53).* Quod dispendium pauci intelligunt. *Cod. Theod. 12. 1. 190.* Dispendia pecuniaria. *Ammian. 20. 6.* Dispendio alicui esse. *Id. 17. 13.* Absque dispendio. *Id. 16. 12.* Cum dispendio. *Cl. Prudent. 1. 1. 23. 23.* Deum fateri sanguinis dispendio.

II.) Impropr. 1. Speciatim dicitur de via longiori ac difficiliori. *Lucan. 8. 2.* Hæmonia petens dispendia silvæ. h. e. viam longiorem ac difficiliorum, qua iter longius magno temporis dispendio fit: cui contrarium est *compendium*. Sic *Martial. 9. 100.* Tu qui longa potes dispendia ferre viarum. *Rutil. 1. Itiner. 321.* Vix circumvehimur sparsæ dispendia rupis. h. e. anfractus et flexus viæ sinuosæ et obliquæ, quibus illa longior fit. *V. Zumpt.* ad h. 1. 2. Generatim. *Ovid. 1. Amor. 7. 25.* In mea vesanas habui dispendia vires. h. e. in mea damna. *Virg. 3. Æn. 453.* Hic mihi ne qua moræ fuerint dispendia tanti. *Auson. Grat. act. 32.* Sine dispendio disciplinæ esse lenissimum. *Ammian. 29. 6.* fortunæ. *Id. 14. 5.* salutis. *Claudian. vi. Cons. Honor. 452.* famæ. — Huc referri potest et illud *Apul. de deo Socrat. sub init.* Luna mensem suis auctibus, ac debine paribus dispendiis æstimans. h. e. decrementis.

DISPENDO, dis, sum, dere, a. 3. (dis et pendo) Part. *Dispensus I.* et II. — Dispendere proprie significat hinc et illinc pendere et ponderare, ut fit in laocibus libræ.

I.) Proprie. *Varro 5. L. L. 183. Müll.* Dispendium igitur, quod in dispendendo solet minus fieri. *V. voc. præced. init.* Hinc *Auson.*, vel ut quidam putant *Q. Cic. in Eclogar. Auson. de signis mensurum 8. (M. T. Cic. Oper. vol. 4. Part. 2. pag. 572. ed. Orelli).* Auctumni reserat portas æquatque diurna Tempora nocturnis dispendo sidere Libra. *V. et voc. seq.* — Huc referri potest et illud *Prudent. 1. in Symmach. 584.* Et quot panis alii gradibus dispensus ab altis. h. e. quasi pendendo distributus.

II.) Translate. *Colum. 8. R. R. 2. 7.* Parandi modus est ducentorum capitum, quæ pastoris unius curam dispendant, h. e. distineant. *At Gesner. et Schneider. ex bonis Codic. leg. distendant.*

DISPENNO, is ere, a. 3. est expandere: tractum a pennis et volatu avium. *Plaut. Mil. glor. a. 5. v. 14.* Dispennite hominem divorsum et distendite. Hæc *Non. p. 9. 29. Merc.* Alii dictum putant pro *dispendo*, d in n converso, a *dis* et *pendo*, et locum *Plauti* ita legunt: *Distendite hominem divorsum et distendite.* Ut ut sit de origine, *dispennere hominem* videtur esse, expansis brachiis alli-

gare, ut se movere amplius non possit. Ceterum *V. DISPANDO.*

DISPENSATIO, ōnis, f. 3. actus dispensandi; et occurrit A) Abstracto, et B) Concreto, uti ajunt, sensu.

A) Abstracte. 1. Generatim est distributio. *Liv. 4. 12. ad fin.* Revolutus ad dispensationem inopia, profiteri cogendo frumentum, et vendere quod usui menstruo superesset. *Plin. 11. Hist. nat. 14. 14. (35).* In exigendis favis necessaria est dispensatio, quoniam inopia cibi desperant. *Frontin. Aquæd. 78.* Hæc dispensatio per nomina aquarum et regiones Urbis partienda est. h. e. erogatio et distributio aquæ. 2. Speciatim est publici ærarii aut annonæ administratio atque distributio. *Cic. Vatin. 15. 36.* Eripueras venari ærarii dispensationem. *Liv. 10. 11.* Ni ejus viri (*Fabii Maximi ædilis*) cura, qualis in bellicis rebus multis tempestatibus fuerat, talis domi tum in annonæ dispensatione, præparando ac conveyendo frumento, fuisset. *Id. 7. 21.* Dispensatio pecuniæ.

B) Concreto, uti ajunt, sensu est ipsum dispensatoris munus et officium: Græce διοίκησις. *Cic. Rabir. Post. 10. 28.* Si curationem et quasi dispensationem regiam suscepisset. Adde *eumd. 15. Att. 15. 3. Sueton. Oth. 5.* Servo Cæsaris pro impetrata dispensatione decies sestertium exprocerat. *Id. Resp. 23.* Dispensationem petere. *Inscript. apud Gruter. 597. 7.*, quæ est apud *Orelli. 834.* NARCISSEVS, QUI VIXIT ANNOVS XXVI, MORATVS EST IN DISPENSATIONE BOJONIAE PROCILLAE ET AVRELIÆ IVLIV.

DISPENSATIŪVE, adverb. per dispensationem. *Hieronym. Ep. 112. n. 14. a med.* Ex quo appareret, qui sub lege est, non dispensative, ut nostri volere majores; sed vere, ut tu intelligis, eum Spiritum Sanctum non habere.

DISPENSATIŪVS, a, um, adject. qui dispensat. *Isid. 2. Orig. 24. 16.* Philosophia actualis dicitur, quæ res propositas operationibus suis explicat, cujus partes sunt tres, moralis, dispensativa et civilis. Dispensativa dicitur, quum domesticarum rerum sapienter ordo disponitur.

DISPENSATOR, ōris, m. 3. servus, qui domus urbanæ rationes curat, et domini pecuniam adiungit, expendit, exigit, collocat, nomina facit, rationes conficit etc.: Græce διοικητής (It. *spenditore, fattore, economo*; Fr. *intendant d'une maison, economo, trésorier*; Hisp. *intendente, economo*; Germ. *d. Verwalter, Oekonom, Verwaltungsbeamte, Schatzmeister*; Angl. *a steward, manager, dispenser, director*). Porro — a) Ita primum dicti sunt, teste *Paul. Diac. p. 72. 9. Müll. et Plin. 33. Hist. nat. 3. 13. (43).* et *Farron. 5. L. L. 183. Müll.*, qui æra pensantes expendebant, non adnumerabant. Postea casa pecunia, nomen mansit. *Cic. fragm. apud Non. p. 193. 10. Merc.* Quid tu inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit, non probare? *Sueton. Resp. 22.* Cum peractæ sestertia quadraginta donasset, admonente dispensatore, quemadmodum summam rationibus vellet inferri, etc. *Macrob. 2. Saturn. 4. in fin.* Dispensatorem Cæsar vocavit, et sestertium mille numerare Græculo jussit. *Martial. 11. 39.* te noster villitus horret, Te dispensator, te domus ipsa pavet. *Hieronym. Ep. 52. n. 16.* Optimus dispensator est qui sibi nihil reservat. — b) Etiam qui rusticarum rerum rationes dispensat, ibique habitat, et non multum abest a villico, dispensator esse potest, uti docet *Pompon. Dig. 50. 16. 166.* — c) Inter officia domus Augustæ sæpissime dispensatores leguntur in antiquis inscriptionibus (*V. Inscript. apud Orelli. 790., 2914., 3269.* aliasque) et alibi: ex quibus aliquot etiam publicam pecuniam jussu imperatorum curasse videntur, quos appellare possis *cassieri* vel *tesorieri*, ut apud *Plin. 7. Hist. nat. 39. 40.* (129). Dispensator Armeniaci belli, et 33. *ibid. 11. 52.* (145). Hispania ceterioris, et *Inscript. apud Reines. cl. 6. n. 86. Dyrlei. et cl. 9. n. 99.* Augusti dispensator ad census provinciæ Lugdunensis etc. et apud *Don. cl. 17. n. 17. C. Emilius Aug. L. Epaphroditus decurio dispensatorum.* Hi nimirum non solum pecunias privatas fisci principis curabant, sed etiam stipendia militum, (quod minus olim tribunorum ærariorum et quæstorum fuit) aliasque belli impensas administrabant. Horum alii fuerunt ordinarii, alii extraordinarii, ut constat ex *Sueton. Galb. 12.,*

ubi ordinario dispensatori breviarum rationum offerenti Galba paropsidem leguminis pro diligentia porrexisset narratur. Hujusmodi dispensatoris officium videtur describere Stat. 3. *Silv.* 3. 86. et seqq. — d) Dispensatores pro ratione muneris magna luera fecisse patet ex *Plinii* locis citatis: unde et pecunia talia officia emere solebant, quod discimus ex *Sueton.* *Oth.* 5. et *Fesp.* 23. — e) Dispensatoris, qui servus non fuerit, aut libertus, sed ingenuus, exemplum habes in *Inscript.* apud *Murat.* 907. 8. M. JULIO M. P. FRONTO TI. CLAUDII CAESARIS AVGVSTI GERMANICI DISPENSATORI. V. *eumd.* 883. 6., ubi plura adest in hanc rem. Quin immo T. Flavius Agricola et ingenuus, et tribui Tromentinae adscriptus, et summis honoribus in pluribus municipiis et coloniis functus, dicitur etiam dispensator municipii *Riditarum* in *Inscript.*, quam videsis in *F. RIDITAE* in ONOM.

DISPENSATORIUS, a, um, adject. ad dispensationem pertinens. *Hieronym.* 14. in *Isaiam* 53. 12. Qui dispensatoriam inter Petrum et Paulum contentionem vere dicunt jurgium fuisse atque certamen.

DISPENSATRIX, fcis, f. 3. quae rationes pecuniae curat. Est apud *Hieronym.* *Quaest. Hebr.* in 1. *Paralip.* et in *Inscript.* apud *Murat.* 968. 9. PANDORAE BOCAE DISPENSATRICE Q. CAMERIVS CATVLINVS ET BENE SIT.

DISPENSATUS, a, um, *F.* voc. seq. DISPENSO, as, avi, atum, arc, a. 1. *frequentat.* a dispendo. — Veteres olim usurparunt etiam dispensator, aris, deponentis forma, teste *Capro* apud *Priscian.* 8. p. 796. *Putsch.*; qui tamen id nullo confirmat auctore. — Part. *Dispensans* II. 1.; *Dispensatus* II. 1. et 2.; *Dispensandus* I. 2. et II. 1. 2. — Dispensare proprie dicitur de pecunia et est pendendo solvere, ducta locutione a more Romanorum, qui ante cusam monetam esse pendebant, non numerabant.

I.) Proprie. 1. Stricto sensu. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 47. Ducentis (philippis) usus est, qui dispensentur hio capto, ut etc. 2. Latiori sensu est domus rationes curare, pecuniam et rem familiarem administrare: *F. DISPENSATOR* init. *Cic.* 11. *Att.* 1. De domesticis rebus acerbissime afflictor, quod qui eas dispensavit, neque adest, neque etc. *Nepos* *Con.* 4. Eligere aliquem ad dispensandam pecuniam. h. e. quem *ταμίας* Graeci vocant, pecuniis cogendis administrandisque praefectum. *Juvenal.* 7. 216. et tamen ex hoc Quodecumque est (minus est autem, quam rhetoris aera) Discipuli custos praemordet Accentus ipse, Et qui dispensat frangit sibi. h. e. Accentus ipse paedagogus arrodit, rescindit etiam sibi aconomas. Cf. *Ammian.* 17. 3. Tributis ratiocinia dispensavit. *Inscript.* in *Giorn. Arcad.* T. 49. p. 282. M. LICINIVS EYTCHEVS QVI DISPENSAVIT VOLVSIO TORQUATO LYCII FILIO. h. e. qui fuit ejus dispensator.

II.) Translate. 1. Generatim est ordinare, distribuere. *Ovid.* 6. *Met.* 278. ordine nullo Oscula dispensat natis suprema per omnes. *Juvenal.* 3. 236. breve lumen Candela, cujus dispendo et tempero flum. *Liv.* 1. 19. de *Numa*. Quem (annum) —, intercalariis mensibus interponendis, ita dispensavit, ut etc. *Colum.* 4. *R. R.* 24. 9. Vitis aqua portione succum proli suae dispensat. *Frontin.* *Aquaed.* 9. Aqua per vicem in dies modulose certos dispensata. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 22. 51. (188). Fons certis horarum spatibus dispensatur inter incolas. *Id.* 13. *ibid.* 13. 27. (89). Factumque jani, Tiberio principe, inopia chartae, ut e senatu darentur arbitri dispensanda. *Alter Plin.* *Paneg.* 35. Quae singula quantum tibi gratiae dispensata adiecissent! at tu simul omnia profudisti. h. e. singillatim diversis temporibus concessa. *Alcim.* 4. 201. quod dispensante ministro Res geritur. 2. Metaphorè ducta a paragi, proxime superiore. *Cic.* 1. *Orat.* 31. 112. Inventa non solum ordine, sed etiam momento quodam atque judicio dispensare atque dispendere. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 74. si modo recte Dispensare velis, ac non fugienda petendis Inmiscere. *Justin.* 7. 6. 4. Bella, quae velut conspiratione quadam ad opprimendam Macedoniam, multarum gentium ex diversis locis uno tempore confluxerunt, quoniam omnibus par esse non poterat, dispensanda ratus; alia interposita pactione componit, alia redimit, facilissimis quibusque aggressis. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 26. 44. (107).

Quo mense nux ea decerpitur, eodem maturescit alia: et sic dispensatur, ut nullo non mense mature scant. *Liv.* 38. 47. Dispensate victoriam. h. e. constituitur, quo jure et qua ratione victoria utendum sit erga singulos ex victis hostibus. *Id.* 27. 50. ad *fin.* Dispensare laetitia inter aliquos. h. e. ordine et sine tumultu atque effusione. Alii aliter legunt sed minus recte. *Sil.* 1. 9. 244. Dum Libys incenso dispensat milite vires. (Sic apud *eumd.* 16. 342. *indispensatus* nisus est sine modo et temperamento vires effundentis). *Seneca* 1. *Benef.* 10. In petulantiam erumpit male dispensata liberalitas. *Stat.* 5. *Silv.* 2. 74. pietasque per omnes Dispensata modos. *Ovid. Heroid.* 12. 3. quae dispensant mortalia fata sorores. *Al. leg.* *Gla.* *Albimov.* 1. 371. Fortuna arbitraris tempus dispensat iniquis. *Pacat. Paneg. ad Theodos.* sub *fin.* Quae reversus urbibus Galliarum dispensabo miracula! h. e. singillatim narabo. *Seneca Consol. ad Marc.* 10. *extr.* In metus et in dolores humanum pectus dispensandum. h. e. animi virtus ita distribuenda est, ut ad plures motus doloresque ferendos sufficiat.

DISPENSUS, a, um, *F.* DISPENDO. DISPERCUTIO, cūtis, cūtere, a. 3. percutiendo disjicio, dissipio, diffringio. *Plaut. Cas.* 3. 5. 18. Jam tibi istuc cerebrum dispercutiam, excetra tu.

DISPERDITIO, ōnis, f. 3. destructio. *Cic.* 5. *Phil.* 12. 31. Ad interitum nostrum et ad disperditionem urbis.

DISPERDITUS, a, um, *F.* voc. seq.

DISPERDO, dis, didi, ditum, dere, a. 3. (dis et perdo). Part. *Disperdens*, *Disperditus* et *Disperdendus*. — Disperdo est omnino perdo, male perdo, absumo, dissipio (It. *mandar a male, gettare o perdere miseramente*; Fr. *dissiper, détruire, ruiner*; Hisp. *dispar, destruir, desperdiciar*; Germ. *zerstören, zu Grunde richten, vernichten*; Angl. *to throw away, lose, spend, consume, waste, destroy*). Usurpatur — a) De rebus. *Plaut. Cas.* 2. 3. 32. Disbibe, disperde rem. *Lucret.* 2. 831. Disperditur omnis color. *Virg.* 3. *Ecl.* 27. solebas Stridenti miserum stipula disperdere carmen. *Cic.* 1. *leg. Agr.* 1. 2. Ut a majoribus nostris possessiones relictas disperdat et dissipet. *Plin.* 7. *Ep.* 12. Libellum formatum a me — misi tibi ideo tardius, ne tempus emendandi eum, id est disperdendi haberes. Habebis tamen, an emendandi, nescio; utique disperdendi, — optima quaeque si detraxeris. *Gell.* 15. 31. Imaginem, in eundem aedium facto, disperdere. *Ammian.* 15. 3. Tætra venena serens vasisque disperdens. — b) De personis. *Plaut. Pen.* 4. 2. 96. Dii hunc disperditum lenocem volunt. *Id. Trin.* 2. 2. 53. Animi causa aliquantulum in deliciis disperdit. *Valerius* apud *Cic.* 5. *Fam.* 10. 1. Qui tot civis R. occidit, arripuit, disperdidit. *Ovid.* 2. *Amor.* 10. 24. Me mea disperdat nullo prohibente puella.

DISPEREŌ, is, ii, ire, n. 4. (dis et pereŏ) omnino pereŏ (It. *perire, andar a male, perdersi*; Fr. *périr entièrement, se perdre, être perdu*; Hisp. *perecer, arruinarse, perderse*; Germ. *völlig verloren, zu Grunde gehen*; Angl. *to perish, go to ruin, be utterly lost or undone*). Occurrit 1. Generatim. *Plaut. Pen.* 4. 2. 86. Quin prius disperbis, favo. *Lucret.* 3. 704. Ut cibis in membra atque artus quam didit omnes Disperit. *Id.* 5. 1421. vestis. *Id.* 4. 641. serpens hominis quae tacta salivis Disperit. *Farro* 1. *R. R.* 11. 1. Minor cum sunt tecta, quam postulat fundus, fructus solent disperire. Adde *Colum.* 12. *R. R.* 46. 2. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 25. 80. Unum ne fundum pulcherrimum populi R., caput vestrae pecuniae, fundamentum vectigalium disperire patiemini? *Catull.* 14. 11. Disperreunt tui labores. *Plaut. Pen.* 4. 2. 22. Male partum male disperit. *dilabitur* diceret *Cic.* (V. 2. *Phil.* 27. 66.). Est autem proverbium. 2. Speciatim *disperitii* apud Comicos exclamatio est desperantis, ut *peritii, interitii*, actum est de mc. *Ter. Heaut.* 5. 2. 17. Disperitii! scelestus quantas turbas concivi insciens! Adde *eumd.* *ibid.* 2. 4. 24. et *Adelph.* 3. 3. 1.; et *Plaut. Cas.* 5. 3. 2., *Most.* 2. 1. 28. et *Autul.* 2. 65. *Id.* *Plaut.* dixit etiam *disperere* in praes. temp. *Slich.* 5. 5. 12. 3. Item speciatim *disperream* si vel nisi jurantis est et malum sibi imprecantis. *Propert.* 2. 17. 9. Disperream, si quidquam aliud, quam gloria, de te Queritur. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 47. Disperream nisi summosses omnes. Adde *Catull.* 90. 2. et 4.

DISPERGO vel dispargo, gis, si, sum, gere, a. 3.

(dis et spargo). *Dispargo* legitur non modo apud *Tertull.* *advers. Gnost.* 5. et *Sidon.* 1. *Ep.* 2. ad *fin.*, ut docet *Forcellinus*; verum etiam apud classicos auctores in bonis Codic. — *Dispergi* parage pro *dispergi* est *Prudent.* *Apoth.* 542. — Part. *Dispersus* in omnibus praegit; *Dispergens* It. — Dispergere est in diversas partes spargere (It. *spargere in diverse parti, sparpagliare*; Fr. *repandre ça et là, jeter de côté et d'autre, disperser, disséminer*; Hisp. *derramar acá allá, esparcir*; Germ. *auseinanderstreuen, aus-verbreiten, zerstreuen*; Angl. *to scatter on all sides, scatter different ways, disperse*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Lucret.* 5. 254. nubesque volantes. Quas validi toto dispergunt aere venti. *Farro* 2. *R. R.* 3. 9. Caprae lascivae et quae dispergant se: contra oves, quae se congregant et condensant in locum unum. *Ter. Adelph.* 5. 2. 7. An tibi mavis cerebrum dispergi? (*Id.* *poetice ibid.* 3. 2. 18. Capite in terram staturerem, ut cerebro dispergat viam. Sic *Seneca Herc. fur.* 1007. Cerebro tecta dispersa madent. *Al. leg.* *disperso*). *Cic. pro leg. Manil.* 9. 22. Frateris sui membra in his locis — dissipavisse, ut eorum collectio dispersa etc. *Id.* 3. *Nat. D.* 26. 27. ex poeta. membra articulata dividit, Perque agros passim dispergit corpus. *Sueton.* *Tib.* 54. Amborum sic reliquis dispersis, ut via quandoque colligi possent. Rursus *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 38. 120. Cur mortifera tam multa perniciosissima terra marique dispererit. *Sil.* 1. 4. 646. lumen rivis dispergere per rura. *Ovid.* 11. *Met.* 35. jacent dispersa per agros Sarculaeque rastrique. Cf. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 3. 6. (12). Mummis Corinthum quidem diruit, sed e compluribus Achajae oppidis simul aera dispergit. *Lucret.* 3. 1004. Qui (Zityos) non sola novem dispersis jugera membris Obtineat. h. e. distentis; alii leg. *dispersis*. *Cels.* 2. 6. Brachia et crura inaequaliter dispergere. h. e. distendere, adeoque jactare, agitare. — Hinc Part. praeter pass. praecipue occurrit de personis, quae sint variis locis diffusae. *Lucret.* 4. 579. Palantes comites quum montes inter opacos Querimus et magna dispersos voce ciemus. *Cic.* *Flacc.* 13. 30. Praedones toto mari dispersi vagabantur. *Id.* *Sext.* 42. 91. Homines fusi per agros ac dispersi vagabantur. *Fal. Max.* 9. 2. n. 1. Dispergenda per agros quinque millia Praenestinarum. *Sueton.* *Tib.* 37. Cohortes per hostilia dispersae. — Similiter de militibus. *Cæs.* 1. *B. G.* 40. Dispersos hostes adoriri. *Id.* 3. *ibid.* 28. Dispersis in opere nostris, subito ex omnibus partibus silvae (hostes) evolverunt et in nostros impetum fecerunt. *Id.* 6. 35. Multos ex fuga dispersos excipere. *Id.* 2. *B. C.* 33. Hos oppressos somno et dispersos adorti magnum eorum numerum interfecerunt. Adde *eumd.* 5. *B. G.* 58. et 3. *B. C.* 92.; *Sall. Jug.* 98.; *Liv.* 29. 32.; *Curt.* 8. 2. 22.; 8. 4. 9. et 8. 14. 22.; *Tac.* 4. *Hist.* 16.; et *Ammian.* 14. 2. et 15. 4. Cf. *Cat.* 9. 10. Primum collegere vires, deinde dispererunt. h. e. divisere. — Hinc etiam cum praepos. in et Accus. *Cæs.* 6. *B. G.* 33. In omnes partes dispersa multitudo. *Tac.* 3. *Ann.* 74. Tunc tripertitum exercitum plures in manus dispergit. h. e. dividit. Cf. *Lucret.* 2. 1134. (Res) quo latior est, in cunctas undique partes Pluria eo dispergit et a se corpora mittit. Adde *eumd.* 1. 310. — Et cum praepos. ad. *Lucret.* 4. 893. Et dispergitur (aer) ad partes ita quasque minutas Corporis. Similiter *Juvenal.* 15. 151. Dispersos trahere in populum. h. e. homines silvestres atque adeo dissipatos congregare in civitatem. — Item *dispersi* opponuntur *universis*, ut apud *Nepot.* *Themist.* 4. Universos esse pares aiebat; dispersos testabatur perituros. (Eodem sensu *Tac.* dixit *Agric.* 12. Ita dum singuli pugnabant, universi vincuntur). *Sall. Jug.* 51. Dispersi a suis, pars cedere, alii insequi. *Sil.* 11. 480. in colles ferantur dispersi.

II.) Translate. 1. Ponitur de rebus corporeis; et quidem — a) De regionibus, locis et similibus pro distribuere. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 26. 30. (117). Mesopotamia vicatim dispersa. h. e. in vicis divisa. Sic *Tac.* 5. *Hist.* 8. Magna pars Judaeae vicis dispergitur; habent et oppida. Similiter *Plin.* 16. *Hist. nat.* 30. 53. (121). Arbor in plures dispersa ramos. *Id.* 11. *ibid.* 37. 89. (220). Venae in praetenuas fibrillas subter totam cutem disperse. — b) Item de arboribus, et est serere, plantare, distribuere. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 36. Vitoni in ramos diducere et tradu-

eilus dispergere. Cf. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 4. 9. (20). Arbor tota India dispersa. *Rursus Colum.* 11. *R. H.* 3. 25. Lactura — locis quidem apricis et maritimis optime auctumno ponitur — hie me non aequè commode dispergitur. *h. e.* disponitur. Cf. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 23. 53. (193). Dispergere simam, priusquam areat. — *c)* Poetico dicitur et de aliis rebus. *Lucan.* 1. 384. Aries (*militaris*) dispergit sava. *h. e.* disieit. *Id.* 10. 84. laceros dispersa capillos. Sic *Claudian.* 1. *Rapt. Proserp.* 55. Incultas dispersa comas. ¶ 2. Per metaphoram ponitur pro diffundere, huc illuc spargere. *Cic. pro leg. Manil.* 12. 35. Bellum longe lateque dispersum. *Sall. Jug.* 41. Plebis vis soluta atque in multitudinem dispersa. *Flor.* 3. 6. 7. Pestis toto mari dispersa. *Cic. 1. Orat.* 42. 187. Quae nunc conclusa sunt artibus, dispersa et dissipata fuere. Cf. *Quintil.* 9. 3. 39. Ut haec (*schemata*) in unum congeruntur, ita contra illa dispersa sunt, quae a Cicerone dissipata dici puto. *Q. Cic. Petit. cons.* 1. 1. Ut ea, quae in re dispersa atque infinita viderentur esse, ratione et distributione sub uno aspectu ponentur. *Cic. 1. Invent.* 30. 49. In praesentia tantummodo numeros et modos et partes argumentandi confuse et permixte dispersimus: post descripte et electe in genus quoddam cause, quid cuique conveniat, ex hac copia digeremus. *Id.* 4. *Herenn.* 23. 32. Exornationes in causa tota varie dispergere. *Id.* 1. *Invent.* 21. 30. Dispergere partes rei gestae in causam. *Virg.* 11. *Æn.* 795. voti Phœbus succedere partem Mente dedit, partem volucres dispersit in auras. *Id. ibid.* 67. vitam dispersit in auras. Sic *Sil. It.* 9. 167. in vacuas vitam dispererat auras. *Id.* 7. 712. nullos ignes agris dispersit. *h. e.* agros non vastavit ignibus. *Val. Flacc.* 6. 53. caelataque gestat Tegmina dispersos trifidis arboribus ignes. *h. e.* sparsos, affusos. Sic *Id.* 2. 76. Phœbus diem dispersit in undas. *h. e.* diffudit. *Claudian. Cons. Mall.* 73. dispergit revocatae diem. *Al. leg. deum.* *Id.* 1. *Rapt. Proserp.* 8. claram dispergere culmine lucem. *Id.* 3. *Laud. Stilich.* 139. parvaque a sede profectas Dispersit cum sole manus. *Calpurn.* 3. *Ecl.* 47. excusso dispergit lumina somno. *h. e.* huc illuc oculos circumfert. *Lucret.* 4. 909. grumi clamor dispersus in nubibus. *Tac.* 4. *Ann.* 24. et 2. *Hist.* 96. Dispergere rumoreu. *h. e.* famam divulgare. Et cum infinito. *Id.* 2. *Hist.* 1. Vulgus fingendi avidum disperserat, accitum in adoptionem. Eodem sensu *Quintil.* 5. 3. Sermo dispersus. *Rursus Tac. Dial. de orat.* 9. Dispergere libellos. *h. e.* divulgare atque omnibus distribuere.

DISPERNO, spernis, spritum, spernere, a. 3. (*dis* et *sperno*) valde sperno. Occurrit Part. *Disperrens* apud *Juvenc.* 2. 257. *Disperrens* veterum Samaritum *Jussa*. — *Uine* Particip. *Disperrens*. *Gell.* 7. 18. *ad fin.* Et contempti vulgo dispretique sint. *Al. reclus leg. discepti*, *h. e.* conviciis et probris lacerati.

DISPERSE, adverb. diversis in locis, huc illuc. *Cic.* 6. *Ferr.* 52. 116. Quae disperse a me multis locis dicuntur, ac dicta sunt. *Id.* 1. *Invent.* 52. 98. Res disperse et diffuse dictae.

DISPERSIM, adverb. idem ac disperse. *Farro* 1. *R. H.* 1. 7. Qui Graece scripserunt, dispersim alius de alia re. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 2. 13. *Sueton. Caes.* 50. Consilia dispersim antea habita in unum omnes contulerunt.

DISPERSIO, ònis, f. 3. dispersus, dissipatio. *Tertull. advers. Jud.* 10. Dispersio vobis obvenit. *Id. ibid.* 13. In dispersio gentium. *Veget.* 3. *Milit.* 8. Noctis obscuritas, necessitas somni, pasceniam equorum dispersio occasionem superventibus praestat.

DISPERSUS, a, um. *V.* DISPERSO.

DISPERSUS, us, m. 4. dispersio. *Cic.* 9. *Att.* 9. Dispersus enim illorum actio de pace sublata est. *Al. leg.* dispersione; *al.* quos inter et *Orell.*, discussu.

DISPERTIO vel dispartio, is, ivi vel ii, tum, ire, a. 4. (*dis* et *partio*). Reponentis forma *dispartior* occurrit apud *Cic.* 2. *Legg.* 19. 47. Sed iureconsulti — saepe, quod positum est in una cognitione, id in infinita dispartitur. — *Dispartior* pass. paragoze pro *dispartiri* legitur apud *Plaut. Pseud.* 1. 5. 26. — Part. *Dispartitus* 1. et II.; *Dispartitendus* I. — Dispartire est in diversas partes dividere, distribuere (II. *partire*, *dividere*; Fr. *distribuer*, *partager*, *partir*; Hisp. *partir*, *repartir*, *distribuir*; Germ. *vertheilen*, *eintheilen*, *vertheilen*; Angl. *to*

divide, *distribute*, *give part to one and part to another*).

I.) Proprie. — a) De personis. *Lucret.* 3. 588. Dispartita animæ natura. *h. e.* plurimas in partes divisa. *Plaut. Amph.* 1. 1. 65. Dispartiti viri, dispartiti ordines: nos nostras more nostro et modo instruximus legiones. *Atticus* apud *Cic.* 9. *Att.* 10. *a med.* Satius esse existimo, vos dispartitos et in speculis esse. *Cic.* 4. *Cat.* 4. 7. Conjuratos municipii dispartiri jubet. *Auct. B. Afr.* 67. Trinis castris di partitæ copiae. *Sall. Jug.* 46. Dispartire auxillarios equites tribunis legionum. *Liv.* 29. 1. exercitum per oppida. *Sall. Jug.* 49. funditores inter manipulos. *Auct. B. Afr.* 48. tirones inter legiones. *Sic Tac.* 13. *Ann.* 37. Exemplo hostium circumferre bellum coactus, dispartit vires, ut legali praefectique diversos locos pariter invaderent. Huc referri potest et illud *Liv.* 3. 10. Consules belli administrationem inter se dispartiri jussi, alteri ut Volsci, alteri ut Æqui provincia esset. — b) De rebus. *Cato* apud *Charis.* 2. p. 197. *Putsch.* Interea ad socios nostros sedulo dispartieram alio frumentum, alio legatos, alio litteras, alio praesidium usquequaque. *Africanus* apud *Non.* p. 374. 39. *Merc.* Dispartiantur patris bona pariter. *Nepos Dion.* 7. Dispartire bona militibus. *Plaut. Aulu.* 2. 4. 3. obsonium bifariam. *Sic Id. ibid.* 2. 5. 5. Injuria dispartivisti: pinguiorem agnum isti habent. *Nepos Ages.* 9. Dispartire unguenta, secundam mensam servis. *Sueton. Vitell.* 13. epulas. *Cic. Cluent.* 25. 69. Dispartienda pecunia iudicibus. *Id.* 2. *Off.* 11. 40. Dispartire aequabiliter praedam. *Nepos Datam.* 10. suis partem praedarum. *Sall. Jug.* 59. portas tribunis. *Cic.* 5. *Tusc.* 25. 72. Rem definit, genere dispartit, sequentia adiungit. *Id. Mur.* 35. 74. Qui tempora voluptatis laborisque dispartiant. *Boeth.* 2. *Geom.* p. 1228. Cuius agros per actus, per perticas dispartissent. *vulgati libri* habent dispersissent. — Passive. *Nepos Eumen.* 2. Regna familiaribus dispartiantur. *Cic.* 3. *Nat. D.* 39. 93. Idem vultis a diis immortalibus hominibus dispartiri ac dividi somnia. *Sic Id.* 7. *Verr.* 72. 187. A quibus (*diis*) initia vitae atque victus, legum, morum, mansuetudinis, humanitatis exempla hominibus et civitatibus data ac dispartita esse dicuntur. — Mediorum apud Graecos more ac vi *Plaut. Curc.* 1. 3. 33. Etiam dispartimini? *h. e.* vos etiam ab amplexibus sejungitis? — c) De finibus singulare videtur illud *Caton.* apud *Probum* ad *Virg.* 5. *Ecl.* p. 3. edente *Keil.* In eorum agro fluvii sunt sex, septimus finem Reginum atque Taurianum dispartit.

II.) Translate. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 25. Quod damni et quod fecisti flagitii, populo viritum potuit dispartier. *Farro* apud *Non.* p. 92. 16. *Merc.* Quae ad mortales pertinent, quadrifariam dispartierim, in homines, in loca, in tempora, in res. *Cic.* 3. *Orat.* 29. 114. Conjecturam in quatuor genera dispartiant. *Id.* 5. *Fam.* 2. Mihi tecum dispartitum officium fuisse.

DISPERTIOR, Iris etc. *V.* voc praeced. init.

DISPERTITIO, ònis, f. 3. dispartitendi actus. Est *Tertull. advers. Hermog.* 31.

DISPERTITIVUS, a, um, adject. distributivus. *Priscian.* de figur. numer. p. 1353. *Putsch.* Habent ex omnibus numeris Romani dispartitiva, quae Graeci vocant ἐπιμοιρῶν, quae naturaliter semper pluralia sunt, quippe in multis distribui eundem significant numerum: ut *singuli*, *bini*, *terni* vel *trini*, *quaterni*, *quini*, etc.

DISPERTITUS, a, um. *V.* DISPERTIO.

DISPESCO, pescis, pesci, pestum, pescere, a. 3. Praeteritum *dispescui* agnoscutur a *Priscian.* 10. p. 885. *Putsch.*; nullo tamen ibi confirmatur auctore: sed legitur apud *Augustin.* 9. *Civ. Dei* 12. Quanta intercapidine summa ab imis dispescuit! — De supino *Dispescitum*, *V.* COMPESCO sub init. Ceterum occurrit Part. *Dispescus*, et *Dispescens*. — Dispesco proprie est, teste *Paul. Diac.* p. 72. 11. *Müll.*, pecus a pastione deducere: vel ut alii volunt, in diversa pascua diducere: a *dis* et *pasco*. Translate est dividere, sejungere, separare, dirimere. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 9. 10. (53). Nilus Africanam ab Æthiopia dispescens. *Id.* 2. *ibid.* 68. 68. (173). Mare Africanum, Europam Asiamque dispescit. *Apul. Florid.* n. 15. Sarnos est adversum Miletum, nec ab ea multo pelagi dispescitur. *Id. de deo Socrat.* Cum habitaculo summa ab infimis tanta intercapedo fastigii dis-

pescat. Apud *Priscian.* 10. p. 885. *Putsch.* hic locus ita legitur: Cum habitaculo summa ab infimis tanta intercapidine fastigii dispescant. *h. e.* distent, neutrorum more. *Rursus Apul.* 4. *Met.* Sed ad instar *Athracidis*, vel *Protesilai* dispescam disturbataeque nuptiae. *Alii leg.* dispescat ab inusit. dispesciscor pactum divello.

DISPESSUS, a, um. *V.* DISPANCO.

DISPESTUS, a, um. *V.* DISPESCO.

DISPETO, is, ere, a. 3. valde peto. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 39.

DISPICIÓ, spicis, spexi, spectrum, spicere, 3. (*dis* et *ant.* specio). Part. *Dispiciens* sub *B.* II. 2.; *Dispectus* sub *B.* I.; *Dispecturus* sub *A.*; *Dispiciendus* sub *B.* II. — Dispicere occurrit *A)* Neutrorum more, et *B)* Active.

A) Neutrorum more dispicere est oculos per obscuritatem atque caliginem intendere, adeoque diligenter inter multa intueri. *Plaut. Cist.* 4. 2. 25. Hoc age, ad terram aspice et dispicere; oculis investigans attente augura. *Sueton. Ner.* 19. Taeta aborta calligo est, ut dispicere non possit. Cf. *Cic.* 1. *Tusc.* 19. 45. Praecipue vero fruuntur ea, qui tum etiam, quum has terras incolentes, circumfusi erant caligine, tamen acie mentis dispicere cupiebant. Et proprie *Id.* 2. *Fin.* 30. 97. Quum gravi vulnere exanimari se videret (*Epaminondas*), ut primum dispsit, quasiiv etc. *h. e.* ut primum oculos aperuit et circumspexit. *Id.* 1. *ibid.* 23. 64. Caeculi, qui jam disparturi sunt, caeci aequè, et si qui modo nati sunt.

B) Active est aliquid per obscuritatem videre.

I.) Proprie. *Tac. Agric.* 10. Dispersa est et *Thal.* quam hactenus et niv et hiems abdebat. *Lucret.* 3. 564. avoivis radicibus nequid ullam Dispicere ipse oculus rem.

II.) Translate de animo. ¶ 1. Est citare et distincte percipere mente comprehendere. *Tac. Andr.* 3. 5. 16. Sine, paulum ad me redant: jam aliquid dispiciam. *h. e.* videro, providebo, excogitabo. *Tac.* 3. *Ann.* 22. Haud facile quis dispsixerit illa in cognitione mentem principis: adeo vertit ac miscuit irae et clementiae signa. *Id.* 13. *ibid.* 27. Dispsiceret quisque merita, tardeque concederet quod datum non adimeretur. Adde *eumd.* 4. *Hist.* 55. *Cic.* 2. *Divinat.* 39. 81. Imbecilli animi verum dispicere non possunt. *Lic.* 44. 6. Quorum nihil quum dispsisset caecata mens. *Cic.* 2. *Att.* 29. Si dispicere quid expro, scribam ad te apertius. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 2. *ad fin.* In ea re Pompeius quid velit, non dispicio. *Plin.* 1. *Ep.* 5. 10. Dispicies ipse, quid renuiciandum Regulo putes. *Colum.* 9. *R. H.* 13. 1. Morborum autem facilius in his et cause dispicuntur et inveniantur medicinae. *Quintil.* 2. 8. 6. Proprietates ingeniorum dispicere. *Id.* 10. 7. 20. Ad ea dispicienda, quae dictari sumus. Adde *eumd.* 7. 1. 9. *Amman.* 26. 3. Dispicere causas. Adde *eumd.* 14. 4. et 9. ¶ 2. Hinc per metaphoram ponitur pro considerare, examinare; et occurrit — a) Cum Accusativo. *Cic.* 6. *Att.* 8. Nunc velim dispicias res Romanas. videas. quid etc. *Liv.* 40. 10. Dispicere insidiatorem et questum insidias. *Amman.* 29. 1. Cuius lingua non infrenem, sed dispicentem quae loqueretur, nullius claudere periculi metus. — b) Cum Accusativo et infinito. *Amman.* 15. 2. Nec defuere deinceps ex his emergentia casibus, quae dispsiceret secundis avibus contigisse. — c) Cum Ablativo et praepos. *de.* *Cajus* 1. *Instit.* 143. Prius dispiciamus de his. *Adde Ulp.* 14. 1. 1. — d) Absolute omnino. *Plaut. Pers.* 2. 3. 16. Virtus est, ubi occasio admonet, dispicere. Cf. *Lucret.* 6. 647. Hisce tibi rebus late est atque videndum, Et longe cunctus in partes dispicendum, Ut reminiscaris, summam rerum esse profundam. *Amman.* 15. 5. Dispicentibus consistorianis. — e) Sequente Coniunctivo cum part. *ne, an, num.* *Plin.* 2. *Ep.* 10. 5. Dispicere, ne sit parum providam, sperare etc. *Id.* 1. *ibid.* 18. 5. Proinde dispicere, an tu quoque sub hoc exemplo somnium istud in bonum veritas. *Id.* 7. *ibid.* 33. 5. Dispicere, num peractas putes partes nostras senatus cognitione finitas.

DISPLÁNO, as, are, a. 1. (*dis* et *piano*) complano. *Farro* apud *Non.* p. 18. 25. *Merc.* Ruro caput displanat.

DISPLICATUS, a, um, particip. ab inusit. *displico*, *dispalatus*, *disjectus*. *Farro* 3. *R. H.* 16. 7. Apes si quando displicatae sunt, cymbalis et plausibus reducant in locum unum.

DISPLICENTIA, æ, f. 1. animi affectio, qua quis sibi displicet. — a) Generalit. *Seneca Tranquill.* 2. Hinc illud tædium et displicentia sui. — b) Speciatim in re medica est conditio ejus, qui non bene valet: *V. DISPLICEO* sub *b. Cæli Aurelii*. 3. *Tard. 6. sub fin.* Parvo cibo utendum, si non ex accessione, sed ex aliqua causa manifesta temporalis acciderit corporis displicentia, quam Græci diareseosin (*lege διαρροσιν*) vocant. Cf. *eumd.* 5. *ibid.* 10. in *fin.* Os odore foetant, retro stomachum limant, et ipsum hominem sibi met faciunt displicere; nam Græci *διαρροσιν* vocant.

DISPLICEO, es, tti, itum, ere, n. 2. (dis et placeo). Part. *Displicens* sub *a* et *b*; *Displicitus* sub *c*; *Displiciturus* sub *a*. — *Displicere* est non placere (It. *dispiacere*; Fr. *déplaire*; Hisp. *desplacere*; Germa. *missfallen*; Angl. *to displease*). Occurrit — a) Generalit., et quidem — Cum Nominativo rei tantum. *Plant. Mil. glor.* 3. 1. 19. Quod — displicet mihi. Adde *eumd.* *Men.* 4. 2. 107. *Ter. Heaut.* 5. 2. 19. Vita displicet. *Cic. Brut.* 57. 207. Mihi placebat Pomponius maxime, vel dicam minime displicebat. *Id.* 13. *Att.* 21. Hoc vehementer displicet. *Tibull.* 1. 9. 79. nunc displicet illi Quæcumque opposita est janua dura sera. *Ovid.* 1. *Trist.* 1. 49. securus famæ, liber, ire memento, Nec tibi sit lecto displicuisse pudor. *Id.* 8. *Met.* 492. Displicet mortis auctor. *Nepos Themist.* 3. consilium. *Quintil.* 12. 9. 6. Qui, displicente causa, placet. *Id.* 6. 3. 2. Non displicuisse illi jocos, sed non contigisse. *Seneca Brevit. vitæ* 2. Inconstans et sibi displicens levitas. *Justin.* 2. 7. Si quid pro altero tulisset alteri displicitorum videretur. — Cum Infinito. *Cic.* 1. *Orat.* 34. 157. In ea exercitatione non sane mihi displicet adhibere istam rationem. — Cum Accusativo et Infinito. *Quintil.* 2. 5. 17. Utinam tam non pigeat facere istud, quam non displicebit. Adde *Sueton. Galb.* 16. — Ceterum adde *Horat.* 1. *Od.* 38. 2. et 1. *Ep.* 19. 47.; *Nepot. Dion.* 1. et 10. et *Pausan.* 5.; *Sueton. Cal.* 20. et *Cæs.* 19.; et *Juvenal.* 13. 2., 13. 215. et 14. 65. — b) Speciatim *displicere* sibi dicitur, qui non bene valet. *Cic.* 1. *Phil.* 5. 12. Cum de via languerem, et mihi met displicerem. *Id.* 2. *Att.* 18. 3. Displiceo mihi, nec scribo sine summo dolore. *Hoc loco refertur ad animum:* quemadmodum et apud *Ter. Heaut.* 5. 4. 20. Eheu quam ego nunc totus displiceo mihi! quam pudet! *Scribon. Compos.* 188. Aconitum potum protinus facit corpus grave et displicens. — c) Item *displicitus* est pro *displicuit*. *Gell.* 1. 21. Cum ei displicita esset insolentia et insuavitas illius.

DISPLICINA, æ, f. 1. displicita. *Plant. Cist.* 1. 1. 19. Nec hæc displicita apud te quidquam fuit. *Ita legit et tuetur* Meursius: *alibi rectius ita:* Nec, nisi disciplina, fuit apud te quidquam tibi, quin mihi placeret.

DISPLICITUS, a, um. *V. DISPLICEO.*

DISPLODO, dis, si, sum, dere, a. 3. (dis et plodo). Part. *Displosus* I. et II. — *Displo*do est cum sonitu hinc inde diduco, cum sonitu et fragore dirumpo.

I.) Proprie. *Lucret.* 6. 284. displosa repente Cæli templa. *Id.* *ibid.* 129. plena animæ vesicula parva Sæpe ita dat pariter sonitum displosa repente. *Horat.* 1. *Sat.* 8. 46. Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi.

II.) Translate significat ad exteriora flectere, extorsum vergere. *Varro* 2. *R. R.* 5. 8. de bubus. Pedibus non latis, neque ingredientibus qui displo-dantur. *Id.* *ibid.* 9. 4. de cane. Pedibus magnis, qui ingredienti ei displo-dantur. — Hinc *displosæ nares*, sunt apertæ et dilatatæ. *Arnob.* 3. 14. Nos displosis naribus, illos resimis. *Id.* 6. 10. Potest fieri, displosas ut gestitet nares, quem esse vos facitis figuratisque nasiam. — Ceterum cf. *Ammian.* 23. 4. Asini feri — ita eminus lapidas post terga calcitrando emittunt, ut perforent pectora sequentium, aut perfractis ossibus capita ipsa displo-dant.

DISPLOSUS, a, um. *V. voc. præced.*

DISPLOSIVUS, a, um, adject. qui pluviam hinc inde disjicit et dispergit: *cavædium* vero *displosivatum* dicitur, quod lectum erectum, et quadrifariam fastigiatum habet, in quo stillicidia per delicias deliquescunt, et apud nos usuentur: opponitur autem *cavædio compluviatu*, quod quadrifariam depressum est, in quo nempe stillicidia per

collicias colliguescunt. Ita statuit *Josephus Riva* in nuperrimo opere; cui titulus: *Dei cavædi, degli atrij ecc. degli antichi Romani*, quod consules. At *V. Orioli Sep. edif. di Ebrur.* p. 53. *Vitruv.* 6. 3. 1. *Schneid.* *Displosivata cavædia* sunt, in quibus deliciae arcam sustinentes stillicidia rejiciunt. *V. DELICIA.*

DISPOLIABULUM. V. DESIDIABULUM.

DISPŒLIATIO, ōnis, f. 3. spoliatio. *Paul. Noman.* *Ep.* 29. (al. 10.) 1. Primorum patrum spoliatio. Adde *Impp. Gratian., Valentinian. et Theodos. Cod. Theod.* 9. 17. 6. Affectus dispoliatio- nis quinque librarum auri. — Rectius tamen utrobique leges *despoliatio*: *V. DISPOLIO* in fin.

DISPŒLIATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DISPŒLIO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et spolio). Part. *Dispoliatus*. — *Dispolio* est omnino spolio. *Cic.* 6. *Verr.* 20. 43. Ut etiam una cum ceteris Siculis dispoliaretur. Adde *Ter. Andr.* 4. 5. 21.: sed utroque loco alii leg. *despoliare*, quod est quidem certe usitatus. *Seneca Consol. ad Marc.* 24. *Dispoliatus* oneribus alienis. *Apul. de Mag.* Padore dispoliato. *h. e.* deposito. *Lactant.* 6. 11. Homini se appellatione dispoliat. — Ceterum ubique rectius leges *despolio*, as, etc.; id enim postulat vis particulae *de*, respuit vero particulae *di* vel *dis* significatio.

DISPOLIO, is, etc. *V. DEPOLIO.*

DISPONDEŪS, i, m. 2. *διαπονδῆος*, pes constans ex duobus spondeis, ut oratores, et contendebant. *Diomed.* 3. p. 476. *Putsch.*, et *Donat.* p. 1739. *Putsch.*

DISPŒNO, pŒnis, pŒni. pŒnitum vel postum, pŒnere, a. 3. (dis et pono). *DispŒstus* pro *dispositus* per syncopem dixit *Lucret.* 1. 47. Ne mea dona tibi studio disposita fidelis etc. Adde *eumd.* 2. 613. — Part. *DispŒnens* I. 1.; *DispŒnitus* in omnibus paragr. et in fin.; *DispŒnendus* I. 2. — *DispŒnere* est res coarctatas vel res plures aliam ab alia sejunctam ponere, collocare, ordine ponere, ordinare, distribuere (It. *porre o collocare l'una divisa dall'altra un mucchio o una grande quantità di cose, distribuire, disporre, ordinare*; Fr. *séparer avec ordre, distribuer, mettre en ordre, disposer*; Hisp. *separar con orden, distribuir, disponer las cosas, repartirlas y colocarlâs por orden*; Germ. *einen Haufen, eine Menge auseinanderstellen, — bringen, — legen, — setzen durch Ordnen derselben, vertheilen, aufstellen*; Angl. *to place here and there, place or set in order, dispose, order, arrange, distribute*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generalit. est dividendo vel distribuendo ordinare; et occurrit — a) De plantis. *Cato R. R.* 47. *Schneid.* Harundinem sic serito: ternos pedes oculos disponito. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 27. Est et (*brassica*) Cyprii generis —, quæ usque in Idus April. commode disponitur. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 11. 15. (78). In disponsendis arboribus quincuncialis ordinum ratio necessaria. Cf. *Colum.* 12. *R. R.* 2. 3. Præparatis igitur receptaculis (*h. e.* terris), oportet suo quidque loco generatim, atque etiam specialiter nonnulla disponere. — b) De libris et similibus, quæ plurimis constant partibus. *Cic.* 3. *Orat.* 34. 137. Pisistratus primus Homeri libros, confusus antea, sic disposuisse dicitur, ut nunc habemus. *Id.* 3. *Verr.* 19. 51. Signa ad columnas et omnibus intercolumniis disposita sub dio vidimus. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 2. 2. (6). Disponere expressos cere vultus singulis armariis. *Juvenal.* 6. 163. avos porticibus. *Ovid.* 2. *Art. am.* 45. Remigium volucres disponit (*Dædalus*) in ordine pennas. *Id.* 3. *Pont.* 3. 16. Dispositæ comæ. Adde *Martial.* 12. 83. Rursus *Ovid.* 1. *Amor.* 14. 35. Disponere capillos. *Juvenal.* 6. 490. crinem. *Quintil.* 10. 7. 23. rudentes. — c) De ædificiis et similibus. *Quintil.* 7. *proem.* 1. Ut opera extruentibus satis non est, saxa atque materiam et cetera ædificanti utilia congerere, disponsendis eis collocandisque artificum manus adhibeat. *Sueton.* *Tib.* 43. Disponere cubicula plurifariam. *Id.* *Ner.* 27. tabernas deversorias per littora. *Cæs.* 7. *D. G.* 73. cippus obliquis ordinibus. *Firg.* 3. *En.* 236. tectisque per herbas Disponunt enses et scuta latentia condunt. *Seneca Hippot.* 1257. Disponere membra in ordinem. *Sueton.* *Tib.* 11. Disponere ægros per valetudinam genera. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 37. mentastrum inversis cacuminibus. *Id.* 2. *ibid.* 13. 7. Fundus dispositus sur-

culo, segetibus. *Juvenal.* 14. 305. Dispositis hamis. *Id.* 7. 44. magnas comitum disponsere voces. *h. e.* altas assecularum acclamationes procurare. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 9. 9. (27); et *Tac.* 2. *Hist.* 41. Disponere aciem. *Ammian.* 23. 1. Prociuctus Parthici disponsendi. *Id.* 21. 2. Incidentia cuncta disponsens. — d) Poetica sunt illa *Proper.* 3. 5. 9. Corpora disponsens mentem non vidit in arte. *h. e.* quam ordinare, quum figuraret. *Id.* 1. 4. 57. Mœnia namque pio conor disponsere versu. *h. e.* describere, canere, representare. Sic cum *v. fingere* apud *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 64. Quos ego non finxi disponsique modos. *Coripp.* 2. 317. Disponunt cantus, modulus et cantibus addunt. ¶ 2. Speciatim locum habet in re militari, et est milites, stationes, etc. ponere, collocare, distribuere opportuno ordine, atque interdum etiam certis intervallis; et occurrit — a) Cum Accusativo tantum. *Cæs.* 1. *B. G.* 8., 7. *ibid.* 65., 4. *ibid.* 4. et 3. *B. C.* 15. Disponere præsidia. *Id.* 3. *B. G.* 8. custodias. *Id.* 7. *ibid.* 35. et 61. exploratores. *Nepos Iphicr.* 2. Milites dispositi. *Cæs.* 3. *B. C.* 101. Nuncii allati per dispositos equites. *h. e.* variis in stationibus collocatos. Adde *eumd.* 7. *B. G.* 56. *Liv.* 37. 7. et 40. 56. Disponere equos. *h. e.* in stationibus. *Cæs.* 5. *R. G.* 33.; et *Sueton. Ner.* 13. cohortes. *Liv.* 3. 15. Disponsendæ stationes. Adde *Sueton.* *Aug.* 32. et *Tib.* 37.; et *Cæs.* 1. *B. C.* 73. *Liv.* 26. 51. captivos obsidesque. *Frontin.* 2. *Strateg.* 5. 20., et 9. 7. et 12. 2. insidias. Cf. *Quintil.* 4. 2. 48. *Sueton. Cal.* 46. ballistas. *Id.* *Tib.* 38. commeatus. Cf. *eumd.* *ibid.* 11. — b) Cum addito loco, in quo milites disponsuntur, per Ablat. et præpos. *in*, vel per Ablat. sine præpos., vel per Accus. et præpos. *ad* vel *per*. *Cæs.* 7. *B. G.* 27. Custodiæ in muro dispositæ. Adde *ibid.* 78. et 1. *B. C.* 83.; et *Sueton. Aug.* 43. *Cæs.* 1. *B. C.* 14. Legionis in Apulia hibernorum causa disponsuerat. *Id.* 7. *B. G.* 34. milites in præsidio. *Id.* 3. *B. C.* 24. naves in littore. *Id.* 1. *ibid.* 17. tormenta in muris. *Id.* 1. 7. *B. G.* 81. sudes in opere. *Flor.* 3. 10. 8. insidias in valle. *Cæs.* 1. *B. C.* 37. legionem Narbone. *Id.* 3. *B. C.* 88. cohortes castris præsidio. *Id.* *ibid.* 5. classem omni ora maritima. *Id.* 7. *B. G.* 55. præsidia custodiasque ad ripas Ligeris. *Id.* 3. *B. C.* 24. et *Sueton. Aug.* 49. equites per oram. *Cæs.* 3. *B. C.* 111. cohortes per vias. *Liv.* 39. 14. vigiliæ per urbem. — c) Absolute omnino. *Curt.* 6. 11. 3. Ne in vicina quidem deversorii quemquam commilitonum receptum esse; sed per dispositos, quos ad somnum habebat, omnes procul relegatos etc. — d) Singulare est illud *Stat.* 5. *Theb.* 7. Dispositi in turmas.

II.) Translate. ¶ 1. Est in ordinem distribuere; sic apud rhetores est res inventas in ordinem distribuere: *V. DISPOSITIO*. *Cic.* 2. *Orat.* 42. 180. Mihi videris ante tempus a me rationem ordinis et disponsendarum rerum requisivisse. *Quintil.* 8. *proem.* 1. Ratio inventendi atque inventa disponsendi. *Id.* 3. 3. 10. Non tantum inventa tenere, ut disponsamus, nec disponsito, ut eloquamur, — debemus. *Id.* 5. 10. 54. Recte disponsendi scientia. Adde *eumd.* 10. 1. 4. et alibi sæpe. *Id.* 10. 7. 5. Quæstionum ordinem recte disponsere. — Similiter *Cic. Mur.* 14. 30. Studia ad honorem disposita. *h. e.* quæ honori adipiscendo inserviunt. Al. tamen aliter loq. *Quintil.* 11. 3. 110. Ad hæc gestum disponsere. *Id.* 6. 2. 30. Divitiarum usum disponsere. *Sueton. Ner.* 39. Bona male disponsere. *h. e.* distribuere. Sic *Tac.* 1. *Hist.* 58. Ministeria principatus in equites Romanos disponsere. *Id.* 16. *Ann.* 8. Tamquam disponseret jam imperii curas, præficeretque rationibus et libellis et epistolis libertos. *Q. Cic. Petii. cons.* 5. *ad fin.* Ut iis, quos devinctos tenes, descriptum ac dispositum suum cuique munus sit. Cf. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 12. 14. (30). Divinitas disponsit auxilia in genera, in causas, in tempora. *Liv.* 42. 29. Consilia autem in omnem fortunam ita disposita habebat: si penes Romanos victoria esset, suas quoque in eodem statu mansuras res —; si fractæ essent opes Romanorum, etc. *Martial.* 5. 20. Disponsere tempus. *h. e.* distribuere. Sic *Plin.* 9. *Ep.* 36.; *Sueton. Tib.* 11.; *Seneca Consol. ad Polyb.* 25.; et *Tac. Germ.* 30. diem. Sic *Pers.* 5. 43. opus et requiem. *Plin.* 4. *Ep.* 23. otium. *Id.* 3. *ibid.* 19. facultates. ¶ 2. Apud sequioris ævi scriptores, *h. e.* sub imperatoribus disponsere usurpatum est pro jubere, statuere, consilium inire, etc. — a) Sequente Relativo. *Plin.* 4. *Ep.* 19. Disponit, qui nunciant, quem assensum tulerim. *Am-*

man. 16. 5. Disponens, quid impendi deberet. *Ulp. Dig. 43. 29. 3. a med.* Non alienum erat disponi, apud quem puer interim educatur. — b) Cum infinito. *Pallad. 5. R. R. 2. 1.* In qua scrobe disponemus inserere. *Id. 11. ibid. 11. 2.* De quo semen legere disponis. *Ammian. 25. 6.* Quos loca servare dispositos securitas placido vixerat somno. *Id. 24. 1.* Exploratores praere disposuit. *Frontin. 3. Strateg. 2. 10.* Thebani — apparere paucos disposerunt. *V. Oudendorp. ad h. 1. — c)* Sequentem partem ut et Coniunctivo. *Jabolen. Dig. 10. 3. 18.* Ut fundus hereditarius non hereditario servat, arboriter disponere non potest. *Ammian. 16. 12.* Quum prope fossas arborum refertas venisset, unde dispositum erat, ut abdit repente exortit cuncta turbarent, etc. — d) Cum Accusativo. *Ammian. 14. 7. init.* Nec disponi quidquam statuit. — e) Absolute. *Ammian. 30. 2.* Sed ni Sauromaci praesidia militum impertita principio sequentis anni, ut dispositum est, imprædita revertent, etc. *V. infra Dispositum, i.* — Hinc Part. præter. pass., cuius plurima superius exempla retulimus,

Dispositus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Dispositior* et Sup. *Dispositissimus* I. I.) Proprie. *Lactant. Ira D. 10. a med.* Mundo nihil potest esse nec dispositus ad ordinem, nec aptius ad utilitatem. *Boeth. 4. pros. 1.* Patrifamilias dispositissima domus. *Cl. Seneca præfat. Quæst. nat. ad fin.* Animo nec formosius est quidquam, nec dispositus.

II.) Translate. *Plin. 2. Ep. 11. a med.* Vir subtilis, dispositus, acer, disertus. *h. e.* qui in dicendo ordinem servat. *Id. 3. ibid. 1.* Vita hominum disposita. *Colum. 1. R. R. 1. 15.* Nec tamen sic mente dispositus, velut summam totius rei sententiis eorum consecutus. — Hinc

Dispositum, i, n. 2. absolute, substantivorum more occurrit tantum in formula *ex disposito*, *h. e.* ex composito. *Macrobi. 1. Saturn. 7.* An altius quidam, cui remotis arbitris opus sit, cogitaturi ex disposito convenissent?

DISPORTO, as, are, a. 1. hinc inde porto. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 11.*

DISPOSITĒ, adverb. Superl. *Dispositissime*. — Dispositæ est distincte, apte, ordinate, comode. *Cic. 6. Verr. 40. 87.* Non possum dispositæ istum accusare. *Quintil. 10. 7. 12.* Dispositæ dicere. *Lactant. 3. 17.* Ordinate et dispositæ mundus effectus est. *Sidon. 5. Ep. 11.* Dispositissime ædificare.

DISPOSITĪO, ōnis, f. 3. ordinatio, rerum in ordinem collocatio (II. *disposizione, ordinata collocazione*; Fr. *disposition, ordre, arrangement*; Hispan. *disposicion, colocacion y distribución ordenada*; Germ. *die Aufstellung an verschiedenen Punkten*; Angl. *a putting in order, disposition, arrangement*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Veget. 3. Milit. 28.* Dispositionem (militum) mutare. *Ammian. 24. 6.* Imperator cæteris peditum infernis medium inter scies spatium secundum Homicam dispositionem præstituit. Adde *Quintil. 5. 12. 14.* — b) Speciatim in architectura est idem ac Gr. *διάθεσις*. *Vitruv. 1. 2. 1. Schneid.* Architectura autem constat ex ordinatione, quæ Græce *τάξις* dicitur, et ex dispositione; hæc autem Græci *διάθεσις* vocant. — Dispositio est rerum apta collocatio elegansque in compositionibus effectus operis cum qualitate. Species dispositionis, quæ Græce dicuntur *ἰδέαι*, hæc sunt: ichnographia, orthographia, scenographia. *Id. 19. Orig. 9.* Dispositio ædificiorum. — c) Item speciatim in pictura est ordo et situs figurarum, quæ in tabula fiunt. *Plin. 35. Hist. nat. 10. 36. (80).* Apelles cedebat Melanthio de dispositione, Asclepiodoro de mensuris.

II.) Translate. ¶ 1. Dispositio usurpatur — a) De oratione, et est secunda pars officii oratoris. *Cic. 1. Invent. 7. 9.* Dispositio est rerum inventarum in ordinem distributio. *Id. 1. Herenn. 2. 3.* Dispositio est ordo et distributio rerum, quæ demonstrat, quid quibus locis sit collocandum. *Id. 2. Orat. 42. 179.* Ordo et dispositio argumentorum. Adde *Quintil. 3. 3. 1.* et alibi sæpe. — b) Generatim. *Colum. 12. R. R. 2. 4.* Quis dubitet nihil esse pulchrum in omni ratione vitæ dispositione atque ordine? ¶ 2. Apud sequitoris avi scriptores, *h. e.* sub Imperatoribus accipitur pro administratio-

ne aut regimine, seu potius pro iussione, mandato, etc. *Capitolin. Gordian. III. 27. in orat. ipsius Gord.* Cujus ductu et dispositione et hæc transegitur et cetera transigimus. Adde *Sidon. 3. Ep. 6. extr.*; et *Capitolin. Maximin. 9. Ammian. 16. 12.* Negotiis difficillimis sæpe dispositio tempestiva prosperit. *Id. 20. 6.* Statimque ne turbandæ dispositioni consultæ tempus saltem breve concederetur, etc. *Cod. 6. 23. 28. pr.* Ultima dispositio. *h. e.* testamentum.

DISPÓSITOR, ōris, m. 3. qui disponit. *Seneca 5. Quæst. nat. 18.* Dispensor ille mundi Deus æra ventis exercendum dedit. Adde *Lactant. 4. 9. Corripp. Laud. Just. 4. 3.* Consultor legum libertatisque tuendæ Dispensor (præfectus urbis).

DISPÓSITRIX, icis, f. 3. quæ disponit et administrat. *Venant. Fortun. 7. carm. 6. 22.* Floret et egregia dispositrice domus.

DISPÓSITŪRA, æ, f. 1. dispositio, ordo. *Zucret. 4. 1025.* Tandem deveniunt in tales disposituras. *Id. 5. 193.* In tales disposituras Deciderunt.

DISPÓSITUS, a, um. *V. DISPONO.*

DISPÓSITUS, us, m. 4. idem ac dispositio. In sexto casu sing. *Tac. 2. Hist. 5.* Disposito provisus rerum civilium peritus. *Auson. de urb. 14.* Distinctas interne vias mirare domerum Dispositum, et lotas nomen servare plateas.

DISPOSTUS, a, um, per syncopen pro dispositus, *V. DISPONO.*

DISPŪDET, *V. DISPERNO* in fin.

DISPŪDET, dēbat, dāit, dere, impers. 2. (dis et pudet) valde pudet. *Plaut. Bacch. 3. 3. 77.* Alla memorare dispudet. Adde *eumd. Most. 5. 2. 44. Ter. Eun. 5. 1. 16.* Dispudet, mihi sic data esse verba.

DISPULSUS, a, um. *V. DISPELLO.*
DISPULVĒRO, as, ara, a. 1. (dis et pulvis), in pulverem redigo. *Nævius apud Non. p. 95. 28. Merc. Saxa, silvas, lapides, montes disjicis, dispulveras.*

DISPŪMO, *V. DESPUMO.*

DISPUNCTĪO, ōnis, f. 3. dati et accepti collatio, recognitio.

I.) Proprie. *Ulp. Dig. 42. 5. 15.* Utrum recognitio et dispunctio concedenda sit creditoribus.

II.) Translate. *Tertull. Apolog. 18.* Suscitatis omnibus et recensitis ad utriusque meriti dispunctioem. *h. e.* examen et iudicium. *Id. 5. advers. Marcion. 12.* Dispunctio boni et mali operis. — Dispunctio vitæ apud *eumd. Testimon. anim. 4.* et *de anim. 33. ad fin.* est vitæ consummatio, *h. e.* ipæ mors.

DISPUNCTOR, ōris, m. 3. qui dispungit, examinat, æstimat. *Gloss. Isid.* Dispunctores, qui dona militibus erogant. *Inscript. apud Rénier. 3581. COLONIAE PATRONVS DISPUNCTOR.* Adde alias apud *eumd. 3578. et 3844. Gloss. Cyrill. Εἰλογοποιῆς, dispunctor. Tertull. 4. advers. Marcion. 17. a med.* Judex et dispunctor meritum. *V. REPUNCTOR.*

DISPUNCTUS, a, um. *V. voc. seq.*

DISPUNGO, gis, xi, etum, gere, a. 3. (dis et pungo). Part. *Dispungens* II.; *Dispungendus* I. — Dispungere, quasi punctis hinc et inde notare, est supputare, rationes examinare, conferre et recognoscere, ut docet *Papin. Dig. 50. 16. 56.* Dispungere est conferre accepta et data (II. *computare, esaminare, rivedere i conti*; Fr. *vérifier, régler, balancer les comptes*; Hisp. *verificar, regular, balancear los mentas*; Germ. *eine Rechnung durchgehen, vergleichen, revidieren, ausgleichen*; Angl. *to calculate, to examine or adjust his accounts*).

I.) Proprie. *Seneca 4. Benef. 32. extr.* Dispungere rationes expensorum et acceptorum. *Ulp. Dig. 40. 7. 6. § 6.* Ad examinandas rationes et dispungendas atque excutiendas factum habet. Similiter *Colum. 3. R. R. 3. 12.* Neque id cuiquam dubium esse debet, quum et nostram et Julii Attici rationem dispunxerit.

II.) Translate. *Seneca Brevit. vitæ 7.* Dispunge et recense vitæ tuæ dies. *Fellej. 1. 13. 3.* Neque quisquam Scipione elegantius intervalia negotiorum otio dispunxit. *h. e.* distribuit, distinxit, quasi diligenter luitens rationem horarum et temporis. *V. Cic. 3. Off. initio. Tertull. Apolog. 44.* Qui sententiis elogia dispungitis. *h. e.* examinatis et quasi collatis rationibus perpendicularis. *Id. advers. Jud. 9. ad fin.* Dispungere ordinem ceptum. *h. e.* absolve-

re, quasi rationes jam collatas conficere. *Id. 4. advers. Marcion. 10.* Specialis medicina dispuncta prophetia. *h. e.* comprobata, confirmata, quasi collatis rationibus probata et recognita. *Id. de anim. 57.* Animæ prompta huiusmodi dispunctæ. *h. e.* separatae, remotæ a corpore.

DISPŪTABĪLIS, e, adject. qui disputari potest. *Seneca Ep. 88. sub fin.* An omnis res in utranque partem disputabilis sit.

DISPŪTATIO, ōnis, f. 3. actus disputandi. ¶ 1. Stricto sensu est computatio, supputatio (It. *computo, calcolo*; Fr. *supputation, compte*; Hisp. *suputacion, computo ó cuenta*; Germ. *die Ueberrechnung, der Ueberschlag*; Angl. *a computing, calculating, reckoning*). *Colum. 5. R. R. 1. 12.* Diversæ agrorum formæ veniunt in disputationem. *V. integrum locum, ubi de agrorum mensuris agitur.* ¶ 2. Hinc latiori sensu ac generatim est actus disserendi, certandi cum alio in dicendo, vel etiam solum tractandi de aliqua re; ac præcipue dicitur de rebus ad rationem vivendi pertinentibus. *Cic. 2. Orat. 24. 104.* Nihil est enim, quod inter homines ambigatur, sive ex crimine causa constet, ut facinoris, sive ex controversia, ut hereditatis, sive ex deliberatione, ut belli, sive ex persona, ut laudis, sive ex disputatione, ut de ratione vivendi; in quo etc. *Id. 1. ibid. 2. 5.* Solesque nonnumquam hæc de re a in disputationibus nostris dissentire. Adde *eumd. 3. ibid. 16. 61., et Amic. 1. 5. et 4. 14. Id. 5. Fin. 26. 70.* Hæc omittamus; habent enim et bene longam et scilicet litigiosam disputationem. *Id. 4. Att. 16.* Instituere disputationem de republica. *Sic Id. 1. de republ. 7.* Hæc plurimis a me verbis dicta sunt ob causam, quod his libris erat instituta et suscepta mihi de re publica disputatione: quæ ne frustra haberetur, etc. *V. Creuzer ad h. 1. Cæs. 5. B. G. 30.* Habere disputationem in utramque partem. Adde *eumd. 1. B. C. 33. Quintil. 3. 6. 50.* Tria esse, quæ in omni disputatione quaerantur, an sit, quid sit, quale sit. *Id. 11. 1. 70.* Inter eos non forensis contentioem, sed studiosam disputationem incidisse. Adde *eumd. 6. 3. 22.* et alibi sæpe; et *Justin. 22. 4. 11.* — Pro sacro sermone dixit *Augustin. 6. de sanct. struct. 89.*

DISPŪTATIUNCŪLA, æ, f. 1. deminut. a disputatione, brevis disputatio. *Seneca Ep. 117. a med.* Disputatiunculis inanibus vanissimam agitare. Adde *Gell. 1. 3. sub fin.*

DISPŪTATIVŪS, adverb. idem ac disputatorie. *Cassiod. 5. Hist. Eccl. 42.* Tunc disputative atque veraciter Sylvanus ait: Si et non existentibus non est, nec creatura, nec ex alia substantia Deus Verbum etc.

DISPŪTATIVUS, a, um, adject. ad disputationem pertinens, concertativus. *Cassiod. 9. Hist. Eccl. 19.* Quapropter dedit consilium, ut disputativas fugeret intentiones.

DISPŪTATOR, ōris, m. 3. qui disputat. *Cic. 1. Off. 1. 3.* Disputator subtilis (*Demetrius Phalareus*), orator parum vehemens. *Val. Max. 8. 1. 2. init.* Suae artis unumquemque auctorem et disputatorem.

DISPŪTATORĪE, adverb. disputando. *Sidon. 9. Ep. 9.* Scripseras argumentosa disputatorie.

DISPŪTATORĪUS, a, um, adject. de quo disputari potest, controversus. *Ambros. 3. Hezæm. 6.* Non disputatoriis me libramentiis committo atque mensuris.

DISPŪTATRIX, icis, f. 3. quæ disputat. *Quintil. 2. 20. 7.* Dialectica etiam disputatrix virtus erit. Adde *eumd. 12. 2. 13.*

DISPŪTATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DISPŪTO, as, avi, ætum, are, a. 1. (dis et puto). Part. *Disputans* 2.; *Disputatus* 1. et 2.; *Disputaturus* et *Disputandus* 2. — Disputare, quasi hinc et inde putare, ¶ 1. Stricto sensu est computare, data et accepta conferre: *V. DISPUTATIO* 1. *Plaut. Aulul. 3. 5. 55.* Ubi disputata est ratio cum argentario. *h. e.* collatis cum argentario rationibus. *Sic Id. Cas. 3. 2. 25. dixit* putare rationem. ¶ 2. Latiori sensu et universim sumitur pro mente perpendere, examinare, disserere, dicendo certare cum alio, vel etiam solum tractare de aliqua re, sermone habere: et fere de rebus dicitur ad rationem vivendi pertinentibus, ut ex *Cic. 2. Orat. 24. 104.* (cujus verba *V. in DISPUTATIO* 2.) colligimus.

Farro 6. L. L. 63. Müll. a putus pro purus deri-

vat. Sic, inquit, is sermo in quo pure disponuntur verba, ne sit confusus atque ut diluceat, dicitur disputare. V. PUTO. Hac autem significatione occurrit — a) Pro mente perpendere, examinare. *Plaut. Most. 1. 2. 4.* In meo corde eam rem volutavi et diu disputavi. h. e. perpendi. Sic *Ammian. 20. 8.* Conditionum æquitatem, quam propono, bona fide suscipio. cum animo disputans, hæc statui Romano prodesse nobisque. — b) Sæpius pro verbis perpendere, adeoque disserere, etc. ut diximus; et quidem — Cum Accusativo rei, de qua disputatur, sed fere per pronomen hæc, etc. *Cic. 1. Off. 2. 4.* Multa accurate copioseque a philosophis disputata. *Id. 1. Orat. 25. 117.* Neque hæc in eam sententiam disputo, ut etc. *Id. 3. Fam. 8.* Idque me arbitror pro tribunali multis verbis disputavisse. *Id. 3. Nat. 40. 95.* Ea, quæ disputavi, disserere malui, quam judicare. — Sæpiissime cum Ablativo rei et præpos. de.

Cic. 13. Phil. 10. 22. Dum de singulis sententiis breviter disputo. *Id. 1. de republ. 10.* Disputare de virtutibus, de republica. *Id. 1. Orat. 1. 158.* de omni re in contrarias partes. *Id. 11. Fam. 27. ad fin.* de re aliqua in utramque partem. *Cæs. 6. B. G. 14. de sideribus. Plin. 1. Ep. 8.* de nostra munificentia. *Quintil. 11. 1. 77.* Apud alium nos judicem disputaturos de illius sententia non fuisse. *Cf. Id. 7. 1. 49.* In commune de jure omni disputandum semper, nec unquam satis judicatum est. — Cum Accus. et præpos. circa. *Quintil. 1. 5. 34.* Circa hoc quoque disputatum est. — Cum adverb. contra, vel præpos. ad et Accus. *Cic. 1. de republ. 3.* His rationibus tam certis tamque illustribus opponuntur ab his, qui contra disputant. primum labores etc. Adde *Quintil. 2. 15. 26.* et *2. 17. 4. Cic. 3. Tusc. 9. 18.* Non incite Dionysius ad ea disputat, quæ etc. — Absolute. *Ter. Andr. prol. 15.* In eo disputant. *Id. 5. Tusc. 10. 28.* Acute autem disputantis illud est. *Id. 7. Ferr. 3. 7.* Durum hoc fortasse videatur; neque ego ullam in partem disputo: tantum intelligo etc. *Quintil. 12. 2. 14.* In disputando mire callidos. — Passive impersonaliter. *Cæs. 1. B. C. 67.* Disputatur in concilio a Petrejo et Afranio, et tempus perfectionis queritur. *Quintil. 7. 3. 12.* De his disputatur, non litigatur. — c) Et simpliciter pro verbis exponere. *Plaut. Most. 5. 2. 16.* Age, disputa. h. e. eja age, dic, rem enarra. Sic *Id. Men. prol. 50.* Ut hanc rem vobis examussim disputem. h. e. enarra. Similiter *Martial. 9. 78.* Quod optimum sit disputat convivium Facunda Prisci pagina. h. e. pertractat ac docet. — Ceterum generatim adde *Cic. 1. Tusc. 4. 7.; Nepot. Epam. 3.; et Sueton. Tib. 32. et Gramm. 16.*

DISQUAMO. V. DESQUAMO.

DISQUIRO, ris, rere, a. 3. (dis et quæro) per omnes partes quæro, perquiro, inquiri. *Horat. 2. Sat. 2. 7.* Verum hic imprausi mecum disquirite.

DISQUISITIO, ðnis, f. 3. disceptatio, inquisitio. *Cic. Harusp. resp. 7. 13.* Quamquam ad facinoris disquisitionem interest, adesse quamplurimos. *Id. 2. Herenn. 26. 41.* Vitiosum est pro argumento sumere quod in disquisitione positum est. Adde *eum. Sulk. 23. 79. Liv. 26. 31.* In disquisitionem venit, quid ego fecerim. *Id. 8. 23.* Vitio ne dictator creatus esset, in disquisitionem venit. *Sueton. Ner. 2.* Ad disquisitionem senatus vocavit. h. e. accusavit. Adde *eum. Cæs. 15.; et Tac. 3. Ann. 60. et 5. ibid. 11.*

DISRÄPIO. V. DIRÄPIO.

DISRÄRO, as, etc. V. DIRÄRO.

DIRUMPO. V. DIRUMPO.

DISSËPIMENTUM vel dissepimentum, i, n. 2. id quo aliquid dissepitur et dividitur, ut roembranula in nucæ. *Festus p. 166. 12. Müll.*

DISSËPIO vel dissepio, pis, psi, ptum, pire, a. 4. (dis et sepio). Part. *Dissæptus* I. et II. — Dissæpio est sæpiendo dirimo, discludo, disternio.

I.) Proprie. *Lucret. 1. 998.* Aer dissepit colles atque æra montes. *Varro 5. L. L. 162. Müll.* Circa eam ædium erant uniuscujusque rei utilitatis causa parietibus dissepia, ubi etc. *Ovid. 1. Met. 69.* Vix ea limitibus dissepserat omnia certis. *Al. leg. discreverat, alii descripserat, alii aliter. Sil. It. 11. 458.* ut liquidi dissepset stagna profundi. pro dissepisset: alii leg. dissepisset.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorè sumptà a paragrafo proxime superiori. *Cic. 4. de republ. 4.* Tenui sane muro dissepiaunt id, quod excipiunt. *Seneca*

Med. 335. Bene dissepia federa mundi Traxit in unum Thessala pinus. ¶ 2. Item dissepitus est non sæptus, disjectus, disscissus, eversus, apud *Stat. (si tamen sana est lectio) 10. Theb. 880.* dissepitoque aggere rursus Utitur, et truncas rupes in templa domosque Præcipitat.

DISSËPTIO vel dissepitio ðnis, f. 3. idem quod dissepitum. *Vitruv. 2. 8. 20. Schneid.* Nonnullos celeritas aut inopia, aut in pendenti loco dissepitio cogit. h. e. paries erraticus in loco pendenti durendus dissepitiendi gratia. Ita legitur locus hic in principio editione. et in omnibus ferme MSS. Alii tamen leg. *impendentis loci. V. Schneid. ad h. l.*

DISSËPTUM vel dissepitum, i, n. 2. ¶ 1. Generatim est id, quo aliquid dissepitur et discluditur, ut paries, qui cubicula in ædibus dividit. etc. *Lucret. 6. 951.* Denique per dissepita domorum saxea voces Pervolitant, permanent odos, frigusque, vapores. ¶ 2. Speciatim membrana dividens cor et pulmones a cetero ventre, sæptum transversum. *Macrob. 1. Somn. Scip. 6. a med., ubi alii leg. dissepitum, ea ratione, qua conscriptum pro conscriptum dixit Ennius, teste Paul. Diac. p. 62. 10. Müll.*

DISSAVIOR. V. DISSUAVIOR.

DISSËCO, sæcas, sæcti, sectum, sæcare, a. 1. (dis et seco). — Scribitur et dissecio. — Part. *Dissectus*. — Dissecio est in duas partes seco, divido. *Sueton. Cal. 27.* Medios homines serra dissecuit. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 70. (185).* Lacedæmonii pertus dissecuere causa vendendi. *Id. 29. ibid. 4. 21. (69).* Caput viperæ dissecant inter aures ad erimendum lapillum. *Id. 30. ibid. 9. 23. (76).* Mures dissecti impositi. *Id. 32. ibid. 9. 36. (111).* Ranas dissectas imponere. *Id. 9. ibid. 35. 58. (121).* Unio dissectus. *Id. 7. ibid. 2. 2. (30).* Pisces unguibus dissectos sole torrere. *Apul. 8. Met. Ancipiti ferro sua quisque brachia dissecant. h. e. concidunt, excæcant.*

DISSËCTIO. V. DESËCTIO.

DISSËCTUS, a, um. V. DISSËCO.

DISSËMINATIO, ðnis, f. 3. actus disseminandi. Translate. *Apul. 11. Met. sub fin.* Nec extimescere inalevolorum disseminationem. — in vocam partem. *Tertull. Fuga in persecut. 6.* Disseminatio Evangelii.

DISSËMINATUS, a, um. V. voc. seq.

DISSËMINO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et semino). Part. *Disseminans* et *Disseminatus*. — Dissemino est semen in diversas partes spargo; sed occurrit translate tantum pro divulgo, pervulgo. *Cic. Arch. 12. 30.* Omnia, quæ gerantur, jam tum in gerendo spargere ac disseminare in orbis terræ memoriam. *Id. Planc. 23. 56.* Disseminatus dispersusque sermo. *Id. 4. Cat. 3. 6.* Malum latius opinione disseminat. *Apul. 5. Met.* Venus passim cupidines populis disseminans. *Justin. 12. 13. 10.* Amici causam morbi intemperiem ebrietatis disseminaverunt. *Ammian. 20. 2.* Disseminare susurros. *Id. 29. 6. et 31. 4. rumorem.*

DISSËNSIO, ðnis, f. 3. actus dissentiendi, seu voluntatum et sententiarum contrarietas; ut docet *Cic. 2. leg. Agr. 6. 14.* Animorum disjunctio dissensionem facit (II. *dissensionem, discordiam*; Fr. *dissentimentum, dissensionem, désaccord, désunion, discorde*; *Hisp. desunion, disension, discorde*; Germ. *die Sinnes-, Meinungs- verschiedenheit, Streit, Uneinigkeit, Dysharmonie*; Angl. *a disagreement, disension, difference, variance*).

I.) Proprie de hominibus; et quidem — 1.) In singulari numero. — a) Cum præpos. inter. *Cic. 1. Off. 25. 87.* Qualis fuit inter P. Africanum et Q. Metellum sine acerbitate dissensio. *Id. 1. Orat. 56. 238.* Quibus in causis fuit inter peritissimos homines summa de jure dissensio. Sic *Nepos Dion. 6.* Orta dissensione inter eum et Heraclidem. Adde *Justin. 2. 12. 18.; et Quintil. 9. 1. 10., 11. 2. 14. et 3. 6. 22. — b) Cum præpos. cum. Cic. Brut. 49. 185.* Nunquam de bono oratore doctis hominibus cum populo dissensio fuit. — c) Cum Genitivo, vel Adjectivo Genitivi vicem gerente. *Tac. 3. Ann. 27.* Nam leges — sæpius dissensione ordinum et apiscendi illicitos honores — aliaque ob prava per vim late sunt. *Quintil. 3. 1. 7.* Infinita auctorum dissensio. *Nepos Att. 8.* Sic ille consensus globus hujus unius dissensione disjectus est. *Sall. Jug. 41. extr.* Moveri civitas et dissensio civilis quasi permittit terræ oriri capiti. *Sueton. Gall. 7.* Provincia et intestina dissensione et barbarorum tumultu inquietis.

Cf. Cic. Amic. 21. 77. — d) Absolute. Cic. 3. leg. Agr. 2. 4. Commovere dissensionem. *Id. 1. Nat. D. 1. 2.* Qui deos esse dixerunt, tanta sunt in varietate ac dissensione, ut etc. *Id. Sull. 21. 60.* Hoc discidio ac dissensione facta. Adde *Cæs. 5. B. G. 31. et 3. B. C. 88.; et Sueton. Cæs. 3., Ner. 3., Tib. 3. et Claud. 10. — 2.) In plurali numero. Cic. Amic. 7. 23.* Quanta vis amicitia concordiaque sit, ex dissensionibus atque discordiis percipi potest. *Cæs. 3. B. C. 1.* Timor novorum tabularum, qui fere bella et civiles dissensiones sequi consuevit. Adde *eum. 7. B. G. 33. et 6. ibid. 22. Auct. B. Alex. 42.* Provincia finitimo bello et dissensionibus vastata. *Tac. Agric. 32.* Nostris illi dissensionibus ac discordiis clari vitia hostium in gloriam exercitus sui vertunt.

II.) Improprie dicitur de rebus; et est discrepancia, dissimilitudo. *Cic. 3. Off. 13. 56.* Hæc est illa, quæ videtur utilium fieri cum honestis sæpe dissensio. *Seneca Ep. 20.* Ut ipsa inter se vita unius, sine actionum dissensione, coloris sit.

DISSENSUS, a, um. V. DISSËNTIO.

DISSËNSUS, us, m. 4. idem quod dissensio, cui in *Dig. 46. 3. 80.* consensus opponitur. *Virg. 11. Æn. 454.* hic undique clamor Dissensu vario magnus se tollit in auras. *Stat. 10. Theb. 558.* Urbem acindunt dissensu vario. *Claudian. B. Gald. 300.* Dissensus acerbis. *Id. 2. Laud. Stilich. 86.* mediis dissensibus aulae. *Paul. Dig. 17. 2. 65.* Dissensu solvitur societas.

DISSËNTANÆUS, a, um, adject. dissentiens, contrarius. *Nigidius* apud *Non. p. 100. 7. Merc.* Eum locum facili dissentaneum. *Cic. Partit. orat. 2. 7.* Similia aut dissimilia, consentanea aut dissentanea.

DISSËNTIO, sentis, sensi, sensum, sentire, n. 4. (dis et sentio). Olim et *dissentior* deponentis forma usurpatum fuit, ut *assentior. Cælius* apud *Priscian. 8. p. 801. Putsch.* Qui intelligunt, qui faciunt, dissentunt. — Part. *Dissensus* habet tantum *Censorin. de die nat. 4.* Hæc eadem opinio etiam in Parmenide fuit, pauculis exceptis ab *Empedocle* dissensus. h. e. in quibus aliter sentit *Empedocles*. — Part. *Dissentiens* I. et II. 2.; *Dissenturus* I. — Dissensio, cui recta opponitur consentio, est aliter atque alii sentio, discors sum, dissideo, discrepo (II. *essere di contrario parere, discordare, dissentire*; Fr. *être d'un avis, d'un sentiment différent, être en désaccord*; *Hisp. desconvenir, desconformar, no convenir con otro*; Germ. *nicht übereinstimmen, verschiedener Meinung sein, uneinig sein*; Angl. *to be of a contrary opinion, dissent, disagree*).

I.) Proprie de hominibus; et occurrit — 1.) Absolute. *Cic. 1. Nat. D. 2. 5.* Res enim nulla est, de qua tanto opere non solum indocti, sed etiam docti dissentiant. *Id. 5. Fin. 11. 33.* Concedo, ut qui de hoc dissentiant, existimant quod velint. *Horat. 2. Ep. 2. 61.* Tres mihi convivæ prope dissentire videntur. Poscentes vario multum diversa palato. *Nepos Timol. 2.* Quem (*Dionysium*) non odio tyrannidis dissensus, sed cupiditate, indicio fuit etc. *Quintil. 10. 1. 17.* Pudet dissentire. *Id. ibid. prozin. 18.* Quamquam sint, qui dissentiant. *Plin. 8. Ep. 14.* Nec contra absolventes mox dissenturi congregarentur. — Cum Accus. *Prouom. Horat. 2. Sat. 1. 78.* nisi quid tu, docte Trebatii, Dissentis. — Passive impersonaliter. *Gell. 3. 11. a med.* De patria Homeri multo maxime dissensus est. — 2.) Cum addito a quo, vel a qua re quis dissentit. — a) Cum inter se. *Cic. 2. Fin. 6. 19.* Illi inter se dissentiant. — b) Cum Dativo. *Horat. 3. Od. 5. 14.* mens provida Reguli Dissentientis conditionibus Fandis et exemplo trahenti Perniciem veniens in ævum. *Colum. 3. R. R. 3. 8.* Sed ego plurimorum opinionum dissentientis pretiosum vitorem in primis esse censeo. *Quintil. 1. 5. 37.* Huic opinioni neque omnino accedo, neque plane dissentio. — c) Cum Ablativo et præpos. cum. *Quintil. 3. 11. 18.* Paullum in his secum etiam Cicero dissentit. *Cic. Harusp. resp. 25. 54.* Dissentit cum Mario L. Sulla. *Seneca Ep. 98. prope fin.* Dissentiamus cum Epicuro, ubi dicit etc. *Cf. Cic. 1. Herenn. 11. 19.* Quam videtur scriptoris volentis cum scripto ipso dissentire. — d) Cum Ablativo et præpos. ab. *Cic. Orat. 63. 214.* Quem Aristoteles ut optimum probat, a quo dissensio. *Id. 1. Orat. 2. 5.* Soles nunquam hæc de re a me in disputationibus nostris

dissentire. *Id. 4. Fin. 1. 2.* Non verbis Stoicos a Peripateticis, sed universa re et tota sententia dissentire. *Id. Amic. 9. 32.* Longe dissentire ab aliquo. Adde *eumd. 2. Fin. 25. 80. et 1. de republ. 19.*; et *Nepot. Cat. 1. Quintil. 2. 4. 19.* Alii ab aliis historici dissentiant. *Id. 7. 4. 28.* A quo dissensuros scio. Adde *eumd. 3. 11. 16., 7. 3. 8. et alibi sæpe. Sall. Cat. 3.* Quum ab reliquorum malis moribus dissentirem. *Quintil. 1. 2. 2.* Qui ab hoc prope publico more privata quadam persuasione dissentiant. *Cf. Cic. Fmtey. 9. 20.* Hæc nationes a ceterarum gentium more ac natura dissentiant. — 3.º) Cum addita re — a) De qua quis dissentit. *Quintil. 11. 3. 123.* De fronte dissentio. Adde *alia superius allata.* — b) In qua quis dissentit. *Quintil. 3. 3. 13.* In eo plures disenserunt. *Id. 4. 2. 42.* Dissenserit parte in una. *Id. 9. 4. 2.* In quibusdam paululum fortasse dissentiam.

II.) Translate. ¶ 1. Dissentire dicuntur, qui reapse inimicitias capiunt, aut exercent; adeoque est etiam in seditionem ire. *Cic. 12. Phil. 11. 27.* Cives gravissime dissentientes. *Cæs. 5. B. G. 29.* Cottæ quidem atque eorum, qui dissentirent, consilium quem haberet exitum? *V. integrum locum. Id. 1. B. C. 20.* Ab his primo Marsi dissentire incipiunt, eamque oppidi partem occupant. *Auct. B. Hisp. 37.* Cæsar reliqua oppida oppugnat, quæ propter Pompejorum dissentire cœperant. ¶ 2. De rebus est dissimilem, diversum esse. — a) Cum Accusativo et Infinito. *Lucret. 4. 770.* Nec dissentit, eum mortis letique potitum Jampridem, quem mens vivum se cernere credit. — b) Dissentire a se est inconstantem esse. *Cic. 5. Fin. 27. 79.* Me non quærere, quid virtus possit efficere, sed quid constanter dicatur, quid ipsum a se dissentiat. *Id. 4. Tusc. 13. 29.* Vitiositas est habitus, aut affectio in tota vita inconstans et a se ipsa dissentiens. — c) Ceterum dissentire occurrit iisdem modis, quos supra sub I. enumeravimus. *Justin. 6. 8. 10.* Mortis ratio non dissentit ab hoc proposito. *Plin. 31. Hist. nat. 7. 42. (90).* Flos salis odore dissentiens a sale. *Quintil. 1. 5. 6.* Quum dissentit ab interrogazione responsum. *Id. 10. 5. 3.* Plerumque a Græcis dissentiunt Romana. *Id. 11. 3. 67.* Si gestus ac vultus ab oratione dissentiant. *Id. 12. 1. 29.* Quoties ab animo verba dissentiant. *Seneca Ep. 20.* Ne orationi vita dissentiat. *Quintil. 1. 6. 12.* Lepus et lupus casibus numericis dissentiant. *Id. 11. 1. 9.* Nec me fugit, plerumque hæc esse conjuncta. — Aliquando tamen et hæc dissentiant.

DISSEPARATIO, ònis, f. 3. separatio, divisio. *Porc. Lutro in Catil. 3^a.* Disseparationi eorum neque solem orientem unquam, neque occidentem intervenire.

DISSEPARATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DISSEPARO, as, ãtum, are, a. 1. Part. *Disseparatus.* — Disseparo est in contraria separo, divido. *Non. p. 282. 18. Merc.* Discerniculum dicitur acus, quæ capillos a media fronte disseparat. *Nazar. Pneg. Constant. 2.* Quæ temporibus disseparata sunt, animorum præsumptione junguntur. *Al. leg. disparata.*

DISSEPIENTUM, DISSEPIO, DISSEPTIO, DISSEPTUM et DISSEPTUS. *V. DISSEPIENTUM, DISSÆPIO, DISSÆPTIO, DISSÆPTUM et DISSÆPTUS.*

DISSERENASCO, is, ere, n. 3. *inchoat. a dissereno. V. voc. seq.*

DISSERENO, as, are, 1. (dis et sereno) est

A) Verbum impersonale, *disserenat, h. e. serenum fit. Liv. 34. 46.* Eadem (*procella*) paullo post, quam disserenasset, sublata. *Abi legunt conserenasso; alii disserenasset et a disserenasco deducunt. Plin. 18. Hist. nat. 35. 82. (356).* Si cacumina pura fient, disserenabit.

B) Verbum activum, quod translate tantum occurrit pro sedare apud *Cassiod. 6. Variar. 6.* Ipse (*magister sacri palatii*) insolentium scholarum mores procellosos moderationis suæ terminis prospere disserenat.

DISSERO, as, ãvi, are, a. 1. discludo: a *dis* et *sero*, quasi sera remota aperio. *Terentian. de litter. p. 2385. Putsch.* Vocalia rictum nisi juncta disseparant. *synop. pro disseparant. Id. ibid. paullo ante.* Par examinis æstus est, Ceu sublimia disseras.

DISSERO, seris, sèvi, situm, sèrere, a. 3. (dis et sero, sèvi). Præteritum est *disserui*, si rationem se-

quaris: tamen et *disserui* invenitur. *Suavius* poeta apud *Macrob. 2. Saturn. 14.* Hoc genus arboris in præditiis fructibus Grajis Disseruere, novus fructus mortaliu dantes. *Al. leg. deseruere a desero, unde desertus. et desitus plantatus. V. DESERTUS et DESITUS.* — Part. *Dissitus* I. — Ceterum dissero est idem quod sero, aut variis in locis sero (It. *seminare, plantare in variis luogh;*; Fr. *semmer en differents endroits;*; Hisp. *sembrar;*; Germ. in *Zwischenraumen auseinandersetzen, aussäen;*; Angl. *to sow, plant.*

I.) Proprie. *Lucret. 3. 144.* Cetera pars animæ per totum dissita corpus etc. *Id. 4. 899.* Per membra atque artus animai dissita vis est. *Varro 6. L. L. 64. Müll.* Ut oïtor disserit in areas sui cujusque generis res. *Colum. 11. R. R. 3. 26.* Cæciliana lactuca mense Januario recte disseritur. *Id. ibid. 2. 30.* Semina in areolas disserere. Adde *Suev. apud Macrob. 2. Saturn. 14. loco sup. cit.*

II.) Translate. *Tac. 3. Ann. 40.* Disserere seditiosa per conciliabula et cæsus. *Id. 1. ibid. 4.* Pauci bona libertatis incassum disserere. *h. e. mentionem bonorum libertatis apud multos facere. Hæc tamen rectius ad sequens verbum sunt referenda.*

DISSERO, seris, serui, sertum, sèrere, 3. (dis et sero, serui). Part. *Dissertus* habet tantum *Hieronym. in Isajam 4. 11.* Quam prophetiam per partes volumus explanare, ne simul proposita atque disserta lectoris confundat memoriam. Ceterum *DISERTUS*, a, um, *V. loci suo.* — Part. *Disserens, Disserturus et Dissertendus* II. — Disserere proprie est variis in locis inserere.

I.) Proprie. *Cæs. 7. B. G. 73.* Taleæ in terram defodiabantur, mediocribusque intermissis spatiis, omnibus locis disserebantur. *Forcellinus* hunc quoque *Cæsaris* locum ad vocem præcedentem sub I. retulit: rectius tamen hæc a præcedenti distingueda videtur.

II.) Translate disserere est sermonem instituere de re aliqua, dicere, disputare, tractare. Qua significatione alii ducunt a verbo præced. per metaphoram: alii specialem huic originem tribuunt, ut in *CONSERO*, serui, dictum est: sed *V. paullo supra sub I.* — Ceterum occurrit — 1.º) Cum Ablativo rei, de qua dicitur, vel disputatur, — a) Et præpos. de. *Cic. Flacc. 17. 41.* De hoc teste disseruit et subtiliter et copiose Hortensius. *Id. Amic. 4. 11., 1. de republ. 24., 2. ibid. 39. et 3. ibid. 3.* Disserere de republica. *Id. 2. Tusc. 3. 9.* de omnibus rebus in contrarias partes. *Id. 2. Orat. 3. 13.* de eloquentia. *Id. Senect. 21. 78.* de immortalitate animorum. *Sall. Cat. 51.* de pena. *Id. Jug. 111.* de pace et de communibus rebus. *Colum. 2. R. R. 1. 2.* de materia. *Plin. 6. Ep. 5.* de senatusconsulto. *Quintil. 2. 21. 12.* de bono, utili, justo. *Id. 5. 11. 38.* de incommodis vitæ. *Id. præfat. 15.* de justitia. *Id. 10. 1. 44.* de differentia. *Id. 1. 2. 14.* de ratione loquendi. Adde *eumd. 12. 2. 21.; Sueton. Ner. 41.; Tac. 1. Ann. 6., 3. ibid. 50. et 13. ibid. 21.* — Et passive impersonaliter. *Cic. 2. Fin. 1. 3.* Ut, inter quos disseritur, conveniat quid sit id, de quo disseratur. — b) Cum præpos. super et Ablativo rei dicitur. *Gell. 19. 1. ad fin.* Disserere super aliqua re. — 2.º) Cum Accusativo rei; et quidem — a) Sæpe per Pronomina hæc, aliqua, multa, et similia. *Cic. 1. Orat. 13. 57.* Hæc ego cum ipsis philosophis tum Athenis disseretbam. *Id. Amic. 5. 18.* Ut illi, qui hæc subtilius disserunt. *Id. 3. Nat. D. 40. 95.* Ea, quæ disputavi, disserere malui, quam judicare. *Id. Amic. 10. 33.* Ea, quæ sæpissime inter me et Scipionem de amicitia disseriebantur. *Quintil. 10. 6. 8.* Ideoque aliqua mihi in illum locum disserenda sunt. Adde *Cic. 1. Tusc. 11. 23.; Sall. Jug. 30. extr.; et Colum. 12. R. R. præfat. 7.* — b) Cum Accusativo communi. *Sall. Cat. 5.* Paucis instituta majorum domi militiæque disserere. *V. Arizt ad h. l. Liv. 41. 6.* Senatus — datus in æde Bellonæ ad disserendas res, quæ gessissent. *Al. leg. edisserendas: V. Drakenborg. ad h. l. Cic. 1. de republ. 24.* Ea lege, qua credo omnibus in rebus disserendis utendum esse. *Tac. 1. Ann. 4.* Pauci bona libertatis incassum disserere. *Id. 3. Hist. 81.* Bona paric ac belli discrimina disserens. *Id. 2. Ann. 27.* Ejus negotii initium, ordinem, finem curatus disseram. *Lamprid. Alex. Sev. 30. extr.* De quo in libris suis Moribus loquitur, quum Hadriani vitam disserit. *h. e. exponit, enarrat. Hieronym. præf. 11. in Isajam.*

Undecimus in Isajam liber magnam partem historie disseriturus est. *Id. ibid.* In quibus disserendis, quid scuserint, breviter comprehendit. — c) Cum Accusativo et Infinito. *Cic. 1. Divinat. 47. 105.* Maluit enim disserere, nihil esse in auspiciis, quam, quid sit, ediscere. — 3.º) Sequente relativo. *Sall. Jug. 95.* Nam postea quæ fecerit, incertum habeo pudeat an pigeat magis disserere. *Liv. 23. 26.* Quid pedum equitumque, quid civium, quid sociorum in exercitu esset dictatoris disseruit. *Id. 28. 38.* Quas res in Hispania gessisset, disseruit. *Quintil. præfat. 22.* Ut, qui mores ejus —, qui agendi debeat esse finis —, disseramus. — 4.º) Absolute. *Cic. 9. Att. 4. sub fin.* Disserens in utramque partem tum Græce, tum Latine. *Id. 1. Orat. 13. 57., 4. Acad. (2. pr.) 6. 17. et 1. de republ. 21.* Disserere cum aliquo. *Id. 1. Nat. D. 5. 11.* Disserere contra omnia. *Id. 2. Orat. 38. 157.* Ars bene disserendi. *h. e. dialectica: quam vocat Fat. 1. 1.* rationem disserendi. *et 1. Orat. 15. 68.* subtilitatem disserendi. Adde *eumd. 3. de republ. 6., 1. Acad. (post.) 8. 30., 1. Tusc. 30. 72. et Amic. 3. 11.; et Quintil. 12. 1. 35. et 12. 2. 25.* *Sueton. Gramm. 4.* Repeto quemdam, Principem nomine, alternis diebus declamare, alternis disputare; nonnullis, mane vero, disserere, post meridiem remoto pulpito declamare solitum. — Cum Dativo, *disserere alicui*, *h. e. apud aliquem vel coram aliquo, est Senecæ Ep. 52. a med.*

DISSERPO, is, ere, n. 3. (dis et serpo) in diversas partes serpo, dissemior. *Lucret. 6. 546.* Quippe cadunt toti montes, magnoque repente Concussu late disserpunt inde tremores.

DISSERTATIO, ònis, f. 3. sermo, disputatio. *Plin. 10. Hist. nat. 68. 87. (190).* Quapropter ingenium prædictorum, et reliqua subteretur dissertatio. *Harduin.* in suis MSS. *edisseratio* reperit; quam lectionem *Sillig.* confirmavit ac retinuit. *Gell. 10. 4.* Res in philosophiæ dissertationibus celebris. *Id. 14. 3.* Turpiter eos mentiri, qui dissertationes istiusmodi Socrati attribuerent. *Id. 17. 13.* Hoc est longioris dissertationis. *Id. 1. 2.* Jussit præferri dissertationum Epicetii secundum librum. *Id. 19. 12.* In ea dissertatione hujuscemodi sensus est. *Al. leg. dissertatione* eod. sensu. Eadem varia lectio reperitur etiam *17. 19.* Nempe sicut *dissertatio a dissero* fit, ita *dissertio a dissero*. Similiter *dissertio linguarum* legitur apud *Fulgent. 1. Mythol. 22.*

DISSERTATOR, òris, m. 3. qui disserit. *Prudent. Apotheos. 850.* Occurrit dubitans hic dissertator, et illud Objicit.

DISSERTIO. *V. DISSERTATIO.*

DISSERTO, as, ãvi, ãtum, are, a. 1. *frequentat. a dissero.* Part. *Dissertans et Dissertaturus.* — Disserto est vehementer dissero, de re aliqua magno studio disputo; et occurrit — a) Cum Accusativo rei. *Tac. 4. Hist. 69.* Vim Romanam pacisque bona dissertans, sapientissimum quemque meta continui. *Cato apud Paul. Diac. p. 60. 1. Müll.* Quil ego cum illo dissererem amplius? *Plaut. Men. 5. 2. 58.* Quod vos dissertatis. — b) Absolute. *Gell. 7. 14.* Seorsum quisque ostendant gratia magno conventu hominum dissertaverunt. — c) Cum Ablativo et præpos. de. *Tac. 13. Ann. 38.* Dissimulato tamen intellectu, rectius de iis quæ in publicum consulerent totis exercitiis coram dissertaturis, respondit.

DISSERTOR, òris, m. 3. idem quod dissertator. Utitur eo *Nonius p. 328. 24. Merc.*, ubi interpretem exponit obscuro disserterore.

DISSERTUS, a, um. *V. DISSERO, seris, serui.* DISSICIO, is, ere, a. 3. vult *Pareus* in *Lex. Crit.* idem esse quod *disjicio*, *h. e. disseco, discindo;* divido. Affert autem primum verba *Priscian. 14. p. 1002. Putsch.*, in quibus recensendo verba, quæ a *dis* componunt secundum ordinem consonantium, post *displiceo, disputo, disperdo* ponit *dissecco, distraho*, etc.; quod quamvis in libris *disjicio* legitur, apparet tamen et ipsa serie ita legendum esse. Serundo *Plauti Curc. a. 3. v. 54.* Clipeatus elephantum ubi machæra disserit. Tertio *Lucretii 3. 639.* vis animai disscissa simul cum corpore dissciditur. Quarto subtextit loca ex *Cic. Cæl. 16., ex Virg., Ovid., Val. Flacc., Liv., Sueton., Stat., Val. Max.*, etc., quæ sane omnia dubia sunt et fere ubique *disjicio* ab aliis substituitur. Adhas licet locum *Auct. Itiner. Alex. M. (edente A. Maio) 62.* Sed ferventius obrians, re provisã, plerosque Ale-

xander dissicit. Nolim tamen omnino ex Latinarum vocum albo expungi, tum propter auctoritatem *Prisciani*, quæ momenti aliquid certe habet; tum propter multorum MSS. consensum.

DISSIDENTIA, æ, f. 1. idem ac discordia. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 4. 23. (75). Dominante illa eadem rerum dissidentia. Adde *Arnob.* 3. 34., ubi tamen *Orell.* habet *differentia*.

DISSIDĒO, sidos, sēdi, sessum, sidere, n. 2. (dis et sedeo). Part. *Dissidens* 1. et II. 1. — Dissidere proprie est sedibus distare, remotum vel se junctum esse (II. *trōvārsi in sedi dīverse, essere lontano, separato*; Fr. *être assis à part, à distance, être séparé, éloigné les uns des autres*; Hisp. *estar apartado a parte, estar distante, apartado á remoto*; Germ. *enifernt sitzen, sein, von einander getrennt sein*; Angl. *to be at a distance, be distant*).

I.) Proprie. *Verg.* 7. *Æn.* 369. Omnem equidem scæptis terram quæ libera nostris Dissidet, exterram reor. *Forcellinus* h. locum singulari paragrafo distinxit atque ita illustravit: *Dissidere* aliquando dicuntur, qui tantummodo alieni sunt et diversæ ditionis aut imperii. *Propert.* 1. 12. 4. Tam multa illa meo divisa est millia lecto, Quantum Hypnisi Veneto dissidet Eridano. *Seneca Thyest.* 124. Isthmi si quis amat regna Corinthii, Et portus geminos et mare dissidens. h. e. utrimque positum, Isthmo intermedio. *Id. CEdip.* 648. ab omni dissidet turba procul. *Sil. It.* 7. 736. qui partibus discederat ante manibus. h. e. in aliquo locum se contulerat. *Al. leg.* disceserat. — Huc pertinent et illa *Horat.* 1. *Ep.* 1. 96. toga dissidet impar. h. e. male sedet humeris, plus una, quam alia parte dependens. *Quintil.* 11. 3. 79. Supercilia inæqualitate dissident.

II.) Translate. ¶ 1. Usurpator de hominibus, et est sententias discrepare, discordem esse. — 1.º Absolute. *Cic.* 1. *Legg.* 20. 53. Qui de re una solum dissident, de ceteris mirifice congruunt. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 43. 132. Qui dissident, de omni vitæ ratione dissident. *Id. Fat.* 19. 44. Verbis, non re dissidere. *Id. Marcell.* 10. 30. Non consiliis solum ex studiis, sed armis etiam et castris dissidebamus. *Phædr.* 3. 3. Vortis dissident sententias. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 5. (6). Dissederunt hæc diu scholæ. *Id.* 18. *ibid.* 25. 57. (213). Auctores qui in eadem regione dissidere. *Horat.* 3. *Od.* 8. 19. Medus infestis sibi luctuosis Dissidet armis. h. e. civili dissensione. *Tac.* 1. *Ann.* 46. Dissidet miles. h. e. in seditionem ivit. *Id. ibid.* Hostis dissidebat in Arminium et Segestein. h. e. in factiones dividebatur, alii enim Arminio, alii vero Segesti studebant. *Nepos Dian.* 8. Quod inimici ejus dissidenti suos nenas aperturi forent. h. e. adversario. Adde *Plin.* 8. *Hist. nat.* 25. 38. (91). Sic *Ammian.* 22. 5. Dissidentes Christianorum Antistites. *Cf. eumd.* 14. 6. et *V. Gronov.* ad *Liv.* 25. 18. Similiter *Plin.* 10. *Hist. nat.* 74. 95. (203). Dissident olores et aquilæ. h. e. mutuas exercent inimicitias. — Pertinet aliquando ad divortia matrimoniorum. *Sueton.* *Tib.* 7. Cum Julia primo concorditer et amore mutuo vixit: mox dissedit, et aliquando gravius, ut etiam perpetuo secubaret. — Et passive impersonaliter. *Sueton.* *Tib.* 37. Capilla factionum et bistriones, propter quos dissidebatur, relegavit. *Flor.* 3. 17. 5. Ceterum sic urbe in una, quasi in binis castris, dissidebatur. — 2.º Cum addito, a quo quis dissidet. — a) Per Ablat. et præpos. cum. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 47. 143. Cum *Cleanthe* doctore suo quam multis rebus *Chrysippus* dissidet. *Id.* 11. *Phil.* 6. 15. Ex quo judicare debetis, ne non cum homine solere, sed cum causa dissidere. — b) Per formulam *inter se*. *Cic.* 1. *Att.* 13. 2. et 4. *Acad.* (2. pr.) 47. 143. *Inter se* leviter dissident. *Cf. eumd.* 1. *Nat.* D. 2. 5. Opiniones tam varie tanque *inter se* dissident. *Justin.* 24. 1. 1. Dissidentibus *inter se* bello *Ptolemæo* *Cerauno* et *Antigono* regibus. — c) Per Dativum. *Horat.* 2. *Od.* 2. 18. Dissidens plebi virtus. h. e. homo virtute præditus. — d) Sæpius per Ablativum et præpos. ab. *Cic.* 7. *Att.* 6. Mihi non rectum, me in tantis rebus a *Pompejo* dissidere. *Id. Balb.* 13. 30. Nullam esse gentem tam dissidentem a populo Romano bilio quodam atque discidio etc. *Id. Verr.* 7. 1. 182. Quasi natura et genere disjuncti sint, ita dissident a nobis animo ac voluntate. *Id.* 1. *Fin.* 18. 38. Dissidere a se ipso secumque discordare. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 2. 3., 1. *de republ.* 19., *Sext.* 19. 44. et *Amic.*

1. 2. *Nepos Hann.* 10. Dissidebat ab eo *Pergamenus* rex, bellumque inter eos gerebatur. *Ovid. Heroid.* 7. 36. Matris ab ingenio dissidet illa sua. h. e. differit. *Ammian.* 15. 5. A mandatis dissidens. ¶ 2. Latiori sensu dicitur etiam de abstractis et inanimitis. — 1.º Absolute. *Ovid.* 15. *Met.* 648. Dissidet et variat sententia. *Gell.* 13. 24. Duo hæc verba idem significant, neque ulla re aliqua dissident. h. e. differunt. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 1. 1. (1). Quercus et olea pertinaci odio dissident. — 2.º Cum additis. — a) Per Ablativum et præpos. cum. *Cic.* 2. *Herenn.* 9. 13. Quum voluntas scriptoris cum scripto dissidere videbitur. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 4. 15. (61). *Adamas* dissidet cum magnete. — b) Per formulam *inter se*. *Cic.* 1. *Fin.* 13. 44. Cupiditates intus in animis inclusæ *inter se* dissident atque discordant. — c) Per Ablativum et præpos. ab. *Cic.* 1. *de republ.* 38. Iracundia dissidens a ratione. *Id.* 2. *Off.* 2. 8. Temeritas a sapientia dissidet plurimum. *Id.* 1. *Fin.* 18. 51. Animus a se ipse dissidens. *Id.* 1. *Orat.* 31. 140. Ut a sententia scriptum dissideat. *Ovid.* 3. *Fast.* 662. Fama non dissidet a vera fide. *Id.* 1. *Pont.* 6. 6. Feritas dissidet a studiis suis. *Quintil.* 3. 8. 51. Oratio, si ab homine —, si a re, cui accommodari debeat, dissidet. *Id.* 11. 3. 165. Dissidens a voce gestus. *Id.* 1. 11. 16. Ne caput oculique ab alia corporis inclinatione dissident.

DISSIDĪŌSUS, a, um, adject. qui dissociat. *Ambros.* *Ep.* 4. 16. Ut et novus homo et vetus, sublato pariete mæriæ qui utrumque dissidioso objice videbat, *inter se* conveniret. *Rectius tamen scribendum* dissidiosus. **DISCIDĪUM** **DISSĪDĪUM**, ii, n. 2. discordia animorum, dissidentia, dissensio. *Cic.* *Balb.* 13. 30. Odio atque dissidio dissidere ab aliquo. *Id.* 1. *Att.* 14. a med. Ut quod una non estis, non dissensione ac dissidio vestro, sed voluntate ac iudicio tuo factum esse videatur. — Item separatio, disjunctio. *Cic.* non uno in loco, *Propert.* et alii. Verum et hæc et superiore notione rectius *discidium* scribitur (quamquam libri variant), ut in ea voce admonimus.

DISSIGNATIO, **DISSIGNATOR**, **DISSIGNO** et similia. **DESIGNATIO**, **DESIGNATOR**, **DESIGNO** etc.

DISSĪLIO, sillis, silbi, stilire, n. 4. (dis et salio). Part. *Dissiliens*. — Dissilio est hinc et illinc salio, in diversas partes salio, fringor, dirringor (II. *saltare di quæ e di là, fendersi con impeto, scoppiare*; Fr. *sauter de côté et d'autre, se séparer violemment, se briser*; Hisp. *salir ac alá, separarse violentamente, romperse, quebrarse*; Germ. *zerspringen, zergehen*; Angl. *to leap or bound this way or that, leap or burst asunder*).

I.) Proprie. *Lucret.* 1. 386. Postremo dico, de concursu corpora lata Si cito dissiliant, etc. *Id.* 2. 84. nam concita (corpora), sæpe *Obvia* quum flixere, sit, ut divulsa repente dissiliant. *Id.* 1. 492. Dissiliuntque fere ferventi sata vapore. *Id.* 6. 122. et divulsa repente *Mavima* dissiluisse capacis mœnia mundi. *Verg.* 3. *G.* 363. de vi frigoris. Eraque dissiliunt vulgo. *Id.* 12. *Æn.* 740. Mortalis muero, glacies ceu futilis, icu Dissiliit. De freto *Sicilia*. *Id.* 3. *Æn.* 414. Hæc loca vi quondam et vasta convulsa ruina Dissiluisse ferunt. *Ovid.* 4. *Trist.* 6. 20. Uva pressa pede dissilit. *Id.* 2. *Met.* 260. Dissiliit omne solum. *Sil. It.* 16. 548. implus ignis Dissiliuit. *Id.* 5. 646. Immugit penitus convulsis ima cavernis Dissiliens tellus. *Pallad.* 10. *H. R.* 11. 2. Dissiliit via frigore. *Ammian.* 23. 4. *Compagem*, ne dissiliat, continentes. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 18. 29. (135). Tuscularum silicem dissilire igni. *Id.* 22. *ibid.* 22. 36. (78). Boves dissilire degustata buprestii. h. e. dirumpi. Sic *Id.* 29. *ibid.* 4. 27. (89). Si prægnans momordit, protinus dissiliit. *Cf. Seneca Ep.* 113. ad fin. Dissilio risu, quum mihi propono solatœcium animal esse.

II.) Translate. *Lucret.* 4. 606. Præterea, partes in cunctas dividitur vox, Ex altis aliæ quoniam gignantur; ubi nam Dissiliit semel in multas, exorta quasi ignis sæpe solet scintilla suos se spargere in ignes. h. e. dissolvitur. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 41. Gratia sic fratrum geminorum *Amphionis* atque *Zethi* dissiliit. h. e. repente dissoluta est. *Cf. Capell.* 8. p. 272. At quo etiam tempore *Cupido* vel *Satyros* petulantius ausus proccacitate dissiliit?

DISSĪMĪLIS, e, adject. (dis et similis). Comp. *Dissimilior* et Sup. *Dissimilimus*. — Dissimilis,

cui recta opponitur *consimilis*, est non similis, ab-similis, diversus (It. *dissimile, diverso, differente*; Fr. *dissimilable, différent*; Hisp. *desemejable, diferente*; Germ. *unähnlich, ungleich, verschieden*; Angl. *unlike, dissimilar, different*). Occurrit — a) Absolute. *Cic.* 2. *de republ.* 42. Isque concentus ex dissimillimarum vocum moderatione concors tamen efficitur et congruens. *Id.* 1. *ibid.* 14. Quemadmodum in dissimillimis motibus inæquabiles et varios cursus servare una conversio. *Id.* 1. *Tusc.* 23. 63. Motus tarditate et celeritate dissimiles. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 2. hac in re scilicet una Multum dissimiles, at cetera paucæ gemelli. Adde *eumd.* 2. *Sat.* 3. 313. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 27. 31. (128). Dissimilis colore. *Gell.* 18. 4. Res diversæ ac dissimiles. *Quintil.* 5. 13. 23. Quoniam maxima pars eorum similibus constat, rimandum erit diligentissime, quid sit in quoque, quod assumitur, dissimile. *Id.* 5. 11. 5. Aut similia, aut dissimilia, aut contraria. *Id.* 7. 4. 6. Forsitan ne sint quidem paria, quæ ulla parte sunt dissimilia. *Id.* 9. 3. 83. Quæ sunt simili casu, dissimili sententia. Adde *Juvenal.* 8. 216. et *Plin. Paneg.* 94. — Singulare est illud *Tac.* 2. *Ann.* 39. *Etate* et forma haud dissimili in dominum erat. h. e. ætate et forma tam similis erat domini, ut pro domino ipso haberetur. — b) Cum part. atque, ac, et. *Lucret.* 1. 504. Principio quoniam duplex natura duarum Dissimilis rerum longe constare reperta est, Corporis atque loci. *Cic.* 2. *Phil.* 24. 59. Quamquam dissimilis est militum causa et tua: illi secuti sunt; tu quæsisti ducem. *Id. Plunc.* 28. 68. Dissimilis est pecuniæ debitio et gratiæ. Adde *eumd.* *Brut.* 82. 285. *Id.* 2. *Att.* 3. Quod non est dissimile, atque ire in *Solonium*. *Liv.* 5. 5. Hæc sunt, tribuni, consilia vestra, non, hercule, dissimilia, ac si quis ægro, qui, curati se fortiter passus, extemplo convalescere possit, etc. — c) Cum Accusativo et præpos. inter. *Lucret.* 2. 719. Nam veluti tota natura dissimiles sunt *Inter se* genitæ res quæque, etc. *Cic.* 3. *Orat.* 7. 25. Una est ars ratiocine picturæ; dissimillimique tamen *inter se* *Zeusis*, *Aglaophon*, *Apelles*. *Id.* 2. *ibid.* 29. 126. Quum *inter vos* in dicendo dissimillimi sitis. Adde *eumd.* *Brut.* 83. 287; et *Quintil.* 9. 4. 17. — d) Cum Genitivo. *Cic.* 10. *Fam.* 6. 3. Qui te ab *impiorum civium*, tui dissimillimorum, societate sejungas. Adde *Juvenal.* 10. 192. *Rursus Cic.* *Brut.* 93. 320. Sui dissimilior videbatur fieri quotidie. *Id. ibid.* 81. 282. Ita — dum *Cyri* et *Alexandri* similis esse voluit —; et *L. Crassi* et multorum *Crassorum* inventus est dissimillimus. *Id.* 2. *Orat.* 51. 208. Tum excitatur, si non tam acerbum odium, tamen aut invidia, aut odii non dissimilis offensio. *Id. ibid.* 19. 83. Artificum non dissimile reterorum. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 7. 26. et 4. *Ferr.* 20. 48. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 112. Scetani dissimilis sis. Adde *Curt.* 4. 14. 7; *Nepot.* *Phoc.* 1. in fin.; et *Ovid.* 11. *Met.* 273. — e) Cum Dativo. *Cic.* *Brut.* 56. 204. Nihil tam dissimile quam *Cotta* *Sulpicio*. *Id.* 4. *Fin.* 6. 15. Hoc sic expositum dissimile est superiori. *Id. Sull.* 17. 49. Erat huic iudicio longe dissimilis illa contentio. *Id.* 5. *Fin.* 22. 62. Quis est tam dissimilis homini, qui non moveatur etc. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 33. 105. Mare dissimile est proximo ei continenti. *Nepos Chabr.* 3. Dissimilis quidem *Chares* horum et factis et moribus. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 49. Dissimile hoc illi est. *Id.* 2. *ibid.* 8. 27. Nos, inquam, cœnamus aves, conchyliis, piscis, Longe dissimilem noto celantia succum. *Juvenal.* 3. 17. speluncæ *Dissimiles* veris. *Id.* 15. 67. dextræ illis dissimiles. *Quintil.* 10. 2. 3. Aut similes, aut dissimiles bonis. *Id.* 2. 4. 31. Locus dissimilis ceteris. *Id.* 11. 2. 33. Hæc ratio, ut est illi arti non dissimilis. *Id.* 8. 3. 14. Purus sermo et dissimilis curæ. *Id.* 9. 3. 75. Quoties verbum verbo aut non dissimile valde quæritur, — aut certe par et extrinsecis syllabis consonans. Adde *eumd.* 2. 17. 4. et alibi sæpe.

DISSĪMLĪTER, adverb. diverse. *Cic.* 2. *Herenn.* 13. 20. Res simili de causa dissimiliter iudicata. *Id.* 2. *Fin.* 3. 10. Voluptas etiam varia dici solet, quum percipitur e multis dissimilibus rebus dissimiliter efficiuntibus voluptates. *Sall. Jug.* 94. *Oppidum* *Thalam* eperat, haud dissimiliter situm munitumque. *Liv.* 27. 48. Incerti, quorum essent, haud dissimiliter navibus sine gubernaculo vagis etc. (hoc loco casum regit, ut adjectivum). Adde *Gell.* 18. 12. *Paul. Dig.* 41. 2. 9. a med. Dissimiliter, atque si sub custodia mea sit.

DISSIMILITUDO, *nis*, f. 3. diversitas, differentia. — a) In singulari numero. Cic. 2. *Divinat.* 46. 97. Incredibilis varietas et dissimilitudo (corporibus, animis). *Id. Amic.* 20. 74. Morum dissimilitudo dissociat amicitias. *Id. 2. Divinat.* 46. 97. Dissimilitudo locorum. *Id. 5. Fin.* 7. 19. honorum maiorumque. *Id. 1. Orat.* 59. 252. Hanc habet ab illis rebus dissimilitudinem, quod est. *Id. 2. Fam.* 13. 2. Genus institutorum meorum dissimilitudinem habet cum illius administratione provincia. Adde *Nepot. Alcib.* 1.; et *Quintil.* 5. 2. 3. et 9. 3. 92. — b) In plurali numero. Cic. 2. *Divinat.* 45. 94. Quorum rerum tantæ dissimilitudines sæpe sunt, ut etc. Adde *eumd.* 3. *Orat.* 7. 26.

DISSIMULAMENTUM, *n.* 2. simulatio. *Apul. Florid.* n. 3. Musæ cum Minerva dissimulamenti gratia iudices admittere. *Id. de Mag.* Dissimulamenti causa et deridiculi.

DISSIMULANTER, adverb. dissimulando, cum dissimulatione. Cic. 2. *Orat.* 35. 149. Id tamen dissimulante facere, ne sibi ille aliquid proficere videatur, prudentia est. At hæc ab interpolatore profecta esse vidit S. Del. Muell. *Id. Brut.* 79. 274. Nec vero hæc soluta, nec diffidentia, sed adstricta numeris, non aperte, nec eodem modo semper, sed varie dissimulanturque conclusis. *Id. 1. Fam.* 5. *sub fin.* Partim sunt obscuris iniqui, partim non dissimulante irati. *Liv.* 40. 23. Herodorus in custodiam est conjectus, et Demetrius dissimulante asservari iussus. Adde *Ovid. Heroid.* 20. 132. *Plin.* 1. *Ep.* 13. Nec tamen permanent, sed ante finem reuertunt: alii dissimulante et furtim, alii simpliciter et libere. Adde *Sueton. Ner.* 33. et *Tib.* 21. *Ammian.* 28. 6. *inrt.* Dissimulante dies consumere. *Id.* 14. 1. honoratorum circulis assistere.

DISSIMULANTIA, *æ*, f. 1. idem ac dissimulatio. Cic. 2. *Orat.* 67. 270. Socratem opinor in hac ironia dissimulantiaque longe lepore et humanitate omnibus præstitisse.

DISSIMULATIM, adverb. idem ac dissimulante. *Quintil.* 10. 1. 21. Sæpe præparat dissimulatum insidias orator. *At. rectius leg.* dissimulat, insidiatur.

DISSIMULATIO, *ōnis*, f. 3. ¶ 1. Stricto sensu ac generatim est actus dissimulandi (It. *dissimulazione*; Fr. *dissimulation*, *feinte*; Hisp. *dissimulacion*; Germ. d. *Verheimlichung*, *Verbergung*, *Verhehlung*; Angl. a *dissembling*, *cloaking*, *dissimulation*). Cic. 3. *Off.* 15. 61. Ex omni vita simulatio dissimulatioque tollenda est. *Id. 2. Orat.* 68. 86. Valde ridetur, quæ a prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendi, subabsurde salseque dicuntur. *Tac.* 13. *Ann.* 25. Nero veste servili in dissimulationem sui compositus. *Id.* 11. *ibid.* 26. Abrumpere dissimulationem. *Justin.* 5. 11. 4. Innocentiam dissimulatione belli simulans. *Id.* 5. 11. 5. Dimissus igitur Cyrus, jam non occulte bellum, sed palam, nec per dissimulationem, sed aperta professione parare cepit. Cf. *Curt.* 7. 2. 9. et 6. 7. 32.; et adde *Quintil.* 6. 3. 85.; *Plin.* 8. *Ep.* 27. et 9. *ibid.* 13.; *Sueton. Cæs.* 31., *Cal.* 10. et *Tib.* 72.; *Tac.* 4. *Hist.* 18.; et *Ammian.* 28. 4. ¶ 2. Latiori sensu ac speciatim est Latina appellatio figuræ ironiæ. Cic. 4. *Acad.* (2. pr.) 5. 15. Socrates libenter uti solitus est ea dissimulatione, quam Græci *εἰρωνεία* vocant. Adde *eumd.* 3. *Orat.* 53. 203.; et *V. DISSIMULANTIA*. Monet tamen *Quintil.* 9. 2. 44. hoc nomine parum totius ironiæ vires ostendi. — Inter ea quæ risum movent, *dissimulatio* est, cum quis parum se aut aliud omnino intelligere fingit. *Quintil.* 6. 3. 85. et *Cic.* 2. *Orat.* 68. 272. — Item cum alia dicuntur, ac sentias, quam *Cic.* *ibid.* 67. 269. urbanam dissimulationem appellat. ¶ 3. Latissimo sensu apud sequioris ævi scriptores significat negligentiam, incuriam. *Veget.* 6. *Veterin.* pr. 1. 3. *Schneid.* Stolemnis excusatio negligentiam est, dispensia ex dissimulatione venientia Deo imputare, vel casibus. *Veget.* alter 1. *Milit.* 8. Sed huius rei casum dissimulatio longæ securitatis abolere. *Id.* *ibid.* 18. Quem usum usque ad hæc ætatem, licet jam cum dissimulatione, pervenisse manifestum est.

Homonym. Quomodo *dissimulatio* a *simulatio* differat, *V.* in DISSIMULO.

DISSIMULATOR, *ōris*, m. 3. qui dissimulat et celat aliquid. *Sall. Cat.* 5. Animus subdolos, varius, cujuslibet rei simulator et dissimulator. *Horat.* 1. *Ep.* 9. 9. Dissimulator opis propriæ. *Ovid.* 5. *Met.* 61. et veri non dissimulator amoris. *Quintil.* 2. 2.

5. Nec tamen eorum, quæ emendanda erunt, dissimulator. et *ibid.* 17. 6. Antonius dissimulator artis fuit. Adde *Tac.* 2. *Hist.* 56.

Homonym. Quomodo *dissimulator* a *simulatore* differat, *V.* in DISSIMULO.

DISSIMULATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DISSIMULO, *as*, *āvī*, *atum*, *are*, a. 1. (dissimilis). Part. *Dissimulans*, *Dissimulatus*, *Dissimulaturus* et *Dissimulandus*. — Dissimulare est diligenter et astute celare, occultare, fingere non esse id quod re vera est; et cum addita part. non est aliquid manifestare, nolle celare, fateri (It. *dissimulare*, *coprire*, *far sembrare di non avere una cosa*; Fr. *donner une fausse apparence à, présenter autrement, déguiser, dissimuler, cacher, taire*; Hisp. *dissimular*, *disfrazar*, *encubrir*, *dar otra apariencia à las cosas*; Germ. *sich stellen, thun, als wäre etwas nicht, was doch ist, verheimlichen, verbergen, verhehlen*; Angl. *to dissemble, cloak, disguise, conceal, counterfeit, feign that the thing is not, which is*). Occurrit — a) Absolute. *Plaut. Mil. glor.* 2. 5. 52. sc. Visane est ea esse? *PA.* Immo edepol plane ea est: sed quomodo dissimulabat! *Id.* *ibid.* 2. 2. 105. Et quidem ego ibo domum, atque hominem investigando sumam operam, hinc dissimulavero. *At. tamen aliter leg.* Adde *eumd. Merc.* 5. 4. 14. *Cic. Mur.* 19. 40. Quare delectant homines, mihi crede, ladi, etiam illos qui dissimulant, non solum eos qui latentur. *Cæs.* 1. *B. C.* 19. Litteris perlectis Domitius dissimulans in consilio pronunciat, Pompejum celeriter subsidio venturum. *Virg.* 1. *Æn.* 516. Dissimulant; et nube cava specularunt amici. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 65. male salsus Rident dissimulare: meum jecur urere bilis. Adde *Sueton. Aug.* 66., *Vesp.* 12. et *Claud.* 46.; *Juvenal.* 9. 70. et 16. 9.; et *Quintil.* 10. 1. 21. et 6. 3. 86. *Grat. Cynege.* 93. Arma dissimulantia. h. e. fallentia. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Plaut. Most.* 5. 1. 23. Dissimulabo me horum quidquam scire. *Id. Epid.* 2. 2. 54. Dissimulabam me horum sermoni operam dare. *Cic.* 8. *Att.* 1. *extr.* Dissimulare non potero, mihi, quæ adhuc acta sunt, displicere. *Quintil.* 1. 2. 2. Non est dissimulandum, esse nonnullos, qui etc. Adde *eumd.* 10. 3. 14. et 9. 4. 80. *Val. Flacc.* 2. 372. Zephyrosque audire vocantes Dissimulant. Adde *Curt.* 6. 10. 20.; et *Sueton. Cæs.* 10. et 73., *Cal.* 2., *Claud.* 1. et *Ner.* 22. — c) Sequente Relativo. *Virg.* 4. *Æn.* 290. Arma parent; et quæ sit rebus causa novandis Dissimulant. *Ovid.* *Id.* 52. Teque brevi, qui sis, dissimulare sinam. *Quintil.* 12. 9. 4. Nec iudices, a quo sint moti, dissimulant. *Id.* 7. 1. 3. Quid ipse sim secutus, promam, nec unquam dissimulavi. Adde *eumd.* 6. *proem.* 7. — d) Sæpius cum Accusativo. — Jungitur cum *v. celare* apud *Ter. Andr.* 1. 4. 105. Bene dissimulatum amorem et celatum (*Pamphilus*) indicat. — Jungitur et cum *v. occultare* apud *Cic.* 1. *Off.* 30. 105. Si quis est paulo erectior, quamvis voluptate capiat, occultat et dissimulat appetitum voluptatis propter verecundiam. Sic *Cæs.* 2. *B. C.* 31. Quanto hæc dissimulare et occultare, quam per nos confirmari, præstat? — Item cum *v. obtegere* apud *Cic.* 1. *Att.* 18. Nihil fingam, nihil dissimulem, nihil obtegam. Sic *Sueton. Ner.* 29. Plerique dissimulare vitium et calliditate obtegere. — Item cum *v. tegere* apud *Cæs.* 1. *B. C.* 19. Res diutius tegi dissimularique non potuit. — Ceterum active. *Ter. Hecyr.* 4. 2. 2. et *Phorm.* 2. 3. 82. Dissimulare sedulo aliquid. *Fronto Princ. hist.* p. 319. Graviores perverse facta (*L. Verus*) severo animadvertit, leviora sciens dissimulavit: locum penitendi reliquit. *Cic.* 1. *Cat.* 12. 30. Nonnulli sunt, qui ea, quæ vident, dissimulant. *Id. Sext.* 15. 35. Silentio dissimulare aliquid. Adde *eumd.* 3. *Off.* 15. 61. *Auct. B. Alex.* 48. Dissimulare difficultat odia. *Horat.* 2. *Od.* 20. 17. et *Tac.* 11. *Ann.* 32. metum. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 23. lebreum. *Ovid.* 6. *Met.* 633. gaudia. *Tac.* 13. *Ann.* 49. Curam dissimulaturus. *Curt.* 4. 16. 22. periculum. *Quintil.* 12. 9. 5. eloquentiam. *Sueton. Domit.* 12. originem. *Id. Claud.* 15. causam. *Id. Ner.* 37. mentionem. *Justin.* 21. 1. 4. animum. Adde *Sueton. Tib.* 42., *Ner.* 27. et 29.; et *Claud.* 15.; *Tac.* 13. *Ann.* 38., 1. *Hist.* 18. et alibi; *Quintil.* 6. 4. 17. et 4. 1. 60.; et *Ammian.* 14. 7. *Sil. It.* 4. 351. Dissimulare cursum. h. e. amnis, qui flumine admodum languido labitur. *Ovid.* 4. *Trist.* 9. *extr.* Dissimulare nomen suum. h. e. reticere, celu-

re. *Id. Heroid.* 4. 56. Taurus dissimulans deum. h. e. divinitatem celans. Adde *eumd.* 5. *Fast.* 504. *Id.* 13. *Met.* 162. Præscia venturi genitrix Nerela leti Dissimulat cultu natum. h. e. Thetis, quum ex Proteo didicisset filium in Trojana expeditione interiturum, cultu illum muliebri dissimulatum Lycome di regi educandum tradidit. *Id.* 2. *ibid.* 734. Necesse dissimulat. h. e. neque in alium vertitur, seu transformatur. *Id.* *ibid.* 373. canæque capillos Dissimulant plumæ. *Forcellinus* h. loco accepit pro assimilare, imitari: at hic quoque de metamorphosi agitur. — Passive. *Quintil.* 11. 3. 34. Consonantium quædam, insequente vocali, dissimulantur. h. e. neque plene, neque omnino efferuntur. *Ovid. Heroid.* 9. 84. Factaque narrabas dissimulanda tibi. h. e. quæ tacere debuisses. *Id.* 3. *Pont.* 9. 40. Verbaque profectu dissimulata carent. h. e. verba mea, quæ amici dissimulant, quum aut non accepisse litteras meas, aut verba mea non intellexisse ostendunt. *Id.* 4. *Fast.* 850. et 6. *ibid.* 90. Pletas dissimulata ira. *Id.* 2. *Trist.* 437. modo dissimulata Perillæ Nomine, nunc legitur dicta Metella suo. h. e. Perillæ nomine occultata. *Id.* *Id.* 354. Locris in ancillæ dissimulata necem. h. e. tecta, abscondita. *Id. Heroid.* 5. 84. Non tamen ut Priamus Nymphæ socer esse recuset, Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus. h. e. ut Hecuba dedignaretur me nurum suam agnoscere. — Dissimulatio consulatus alicujus apud *Tac.* 2. *Hist.* 71. est ommissus, præteritus, tamquam si ille consul designatus non fuisset. Similiter *Veget.* 1. *Veterin. præfat.* 5. Ut plerumque aut parci homines, aut certe prudentes animalia sua casibus dedant, aut damnosam curationem dissimulent. h. e. negligant, seu potius intermittant. Et *Ammian.* 21. 3. Quod ne dissimulatum redivivas bellorum materias excitaret, etc. h. e. neglectam, præteritum. — e) Cum Ablativo et præpos. de. *Sall. Cat.* 47. Vulturicus primo fingere alia, dissimulare de conjuratione. *Paul. Dig.* 40. 13. 4. Dissimulare de conditione sua. — f) Cum part. quasi. *Plaut. Mil. glor.* 4. 2. 2. Dissimulabo hos, quasi non videam. *Forcellinus* leg. Dissimulabo, hos quasi etc. — g) Cum addito Dativo personæ. *Tac.* 11. *Ann.* 30. Is veniam in præteritum petens, quod et Titios, Vettios, Plautulos dissimulavisset, etc. — h) Part. *Dissimulatus* poetice occurrit etiam cum Accusativo, more deponentium. *Ovid.* 6. *Fast.* 507.; et *Stat.* 1. *Silv.* 2. 13. Dissimulata deam. h. e. celans divinitatem. *Ovid.* 1. *Art. am.* 690. de *Achille*. Veste virum longa dissimulatus erat. — Hinc a Part. præter. pass.

Dissimulatus, a, um factum est ex *dissimulatio* pro dissimulante. *Seneca* 4. *Quæst. nat. præfat. ante med.* Non est occulte, nec ex dissimulato blandiendum.

Homonym. *Dissimulo* et *simulo* hoc differunt, quod illud de iis, quæ re ipsa sunt, usurpat, ut dictum est; hoc de iis, quæ nulla sunt. *Ovid. Remed. am.* 497. Quod non es, simula. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 8. circa med. Multa me et simulasse invitum, et dissimulasse cum dolore.

DISSIPABILIS vel *dissupabilis*, e, adject. qui dissipari et dispergi potest. *Cic.* 3. *Nat. D.* 12. 31. Ignis et aer natura cedens est maxime et dissipabilis.

DISSIPATIO vel *dissupatio*, *ōnis*, f. 3. actus dissipandi. ¶ 1. Generatim est dispersio. *Cic.* 2. *de republ.* 4. Nec vero ulla res magis labefactam diu et Carthaginem et Corinthum pervertit aliquando, quam hic error ac dissipatio civium, quod mercandi cupiditate et navigandi et agrorum et armorum cultum reliquerant. ¶ 2. Speciatim est disjectio, interitus, ad nihilum redactio. *Cic.* 1. *Nat. D.* 25. 71. Ne interitus et dissipatio consequatur. *Id.* 13. *Phil.* 5. 10. Dissipatio prædæ. h. e. quæ prædando fit. ¶ 3. Item speciatim apud Rhetores est figura eadem, quæ *disputatio*. Memoratur a *Cic.* 3. *Orat.* 54. 207. edente *Orell.* juxta meliores Codd.; necnon a *Quintil.* 9. 1. 35. Alii tamen utrobique legunt *disputatio*.

DISSIPATOR vel *dissupator*, *ōris*, m. 3. qui dispergit et dissipat. *Prudent. præf. Psychom.* 31. Abram triumphat dissipator hostici.

DISSIPATRIX vel *dissupatrix*, *icis*, f. 3. quæ dispergit ac dissipat. Translate *Augustin.* *Serm.* 30. Hæc est enim salus animarum, dissipatrix vitiorum, restauratrix virtutum, oppugnatrix dæmonum.

DISSIPATUS vel *dissupatus*, a, um. *V.* voc. seq.

DISSIPO vel *dissupo*, as, avi, atum, are, a. 1. Per mesin disque supatis dixit *Lucret.* 1. 650. Languidior porro disjectis disque supatis. — Part. *Dissipans* I. 1.; *Dissipatus* in omnibus paragr.; *Dissipandus* I. 3. — Ratione habita etymi, est ab obsoleto *supo* vel *sipo*, quod, teste *Festo* p. 310. 23. Müll., significat jacere; unde *dissipare* disjicere, insipare injicere, obsipare objicere. Cf. et *Paul.* *Diac.* p. 225. 14. Müll. et *Non.* p. 67. 28. *Merc.*: hinc Italorum *scupare*. Itaque dissipare est in varias partes jacere, dispergere, diffundere (It. *spargiare*, *spargere qua e là*, *dissipare*, *disperdere*; Fr. *répandre ça et là*, *dispenser*, *éparpiller*, *dissiper*; Hisp. *derramar acá allá*, *esparcir*, *dispar*; Germ. *auseinanderwerfen*, *streuen*, *ausbreiten*, *zerstreuen*, *vertheilen*; Angl. *to scatter here and there*, *disperse*, *dissipate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) De rebus. *Lucret.* 6. 160. *de fulgure*. ceu lapidem si Percussat lapis aut ferrum; nam tam quoque lumen Exsilit et claras scintillas dissipat ignis. Et *ibid.* 179. Ergo fervidus hic nubem quum percussit atram, Dissipat ardoris quasi per vinum expressa repente Semina. Cf. *eumd.* 2. 210. Sol etiam summo de vertice dissipat omnes Ardorem in partes. *Liv.* 30. 5. Ignis extemplo totis se dissipavit castris. *Horat. Epod.* 16. 13. Quæque carent ventis et solibus ossa Quirini, Nefas videre, dissipabit insolens. Adde *Sil. It.* 1. 401. Rursus *Horat. Epod.* 17. 47. Neque in sepulchris pauperum prudens anus Novendiales dissipare pulveres. *Cic. pro leg. Manil.* 9. 22. Medeam prædicant fratris sui membra in his locis dissipavisse. *Varro 3. R. R.* 14. 2. Si in eam (fistulam) mammillas imposueris tenues, quæ eructent aquam, ita ut in aliquem lapidem incidat ac late dissipetur. *Colum.* 2. *R. R.* 10. 6. Vehes stercoreis in jugerum disponere ac dissipare. *Id. ibid.* 16. 1. Cumulos stercoreis dissipare. Adde *Pallad.* 10. *R. R.* 1. 2. *Cic.* 1. *Divinat.* 34. 76. Simia et sortes ipsas et cetera, quæ erant ad sortem parata, disturbavit et aliud alio dissipavit. *Seneca Troad.* 468. Cervice fusa dissipans latam comam. *Lucret.* 1. 351. Dissipat in corpus sese cibus omne animantium. *Ovid.* 2. *Met.* 800. piccumque per ossa Dissipat, et medio spargit pulmone venenum. — b) De hominibus. *Auct. B. G.* 5. 6. Quum Cæsar satis haberet convenientes manus dissipare, ne quod initium belli nasceretur. h. e. variis locis disponere. *Cic.* 1. *Tusc.* 25. 62. Qui dissipatos homines congregavit et ad societatem vitæ convocavit. Cf. *eumd.* *Sext.* 69. 145. Eversa domus est, fortunæ vexata, dissipati liberi, raptata conjux. *Cæs.* 5. *B. G.* 58. Equites tela conjiciunt — et nostros ad pugnam evocant. Nullo a nostris dato responso, ubi visum est, sub vesperum, dispersi ac dissipati discedunt. *Id.* 1. *B. C.* 55. Qui (equites) inopinantes pabulatores et sine ullo dissipatos timore aggressi etc. Cf. *eumd.* 2. *B. G.* 24. Quum equites, funditores, Numidas diversos dissipatosque in omnes partes fugere vidissent. ¶ 2. Hinc speciatim in re militari dissipare hostem est disperdere, fugare. *Auct. B. G.* 5. 5. *extr.* Dispersi, magna parte amissa suorum, dissipantur in finitimas civitates. V. *Herzog* ad h. 1. *Cic.* 2. *Fam.* 10. 3. Multi (hostes) occisi, capti; reliqui dissipati; castella munita improviso adventu capta et incensa. Cf. *Id. Dom.* 7. 15. Copiæ hostium depulsæ et dissipatæ. Adde *Flor.* 3. 5. 11. *Cæs.* 7. *B. G.* 34. Dissipare ac perterrere hostes. *Lentulus* apud *Cic.* 12. *Fam.* 14. et *Flor.* 4. 11. 6. Dissipare classem. *Liv.* 6. 12. *extr.* ordines pugnantium. Adde *Frontin.* 2. *Strateg.* 2. 11. *Liv.* 44. 41. phalangem. *Sil. It.* 9. 363. et *Frontin.* 2. *Strateg.* 1. 14. aciem. *Curt.* 3. 11. 12. ceteros. *Flor.* 4. 9. 4. præsidia. *Liv.* 8. 39. Hostes dissipati in fugam. *Curt.* 8. 14. 9. Tota acie dissipati. — Hinc poetice *Ovid.* 8. *Met.* 343. Ille ruit, spargitque canes, ut quisque ruenti Obstet, et obliquo latrantem dissipat ietu. *Id.* 2. *Past.* 232. *de apro.* Fulmineo celeres dissipat ore canes. *Lucan.* 6. 177. male defensum fragili compage cerebrum Dissipat. *Val. Flacc.* 6. 378. Quum regina, gravem nodis auroque securim Congeminaus, partem capitis galeæque serinæ Dissipat. *Id.* 7. 626. Dissipare nexus ac vincula galeæ. h. e. raptim dissolvere, aut scindere. Huc referri potest et *Illud* *Stat.* 12. *Theb.* 773. auras Dissipat hasta tremens. ¶ 3. Item speciatim a medicis adhibetur eo fere sensu, quo *discutio* et *digero*: ad rem Cels., qui proprie utitur 7. 7. n. 14. Si sabinde

redit (oculorum suffusio), eadem acu magis concidenda et in plures partes dissipanda est: quæ singulae etc. Hinc *Id.* 5. 28. n. 7. Dissipare humorem. *Scribon. Compos.* 253. futuram suppurationem. ¶ 4. Latiori, seu prægnanti, uti ajunt, significatio dissipatione est aliquid in varias partes jaciendo destruere, consumere, ad nihilum redigere. — a) De ædificiis et similibus. *Cic.* 2. *Nat. D.* 15. 41. Hic noster ignis, quem usus vitæ requirit, confector est et consumptior omnium, idemque, quocumque invasit, cuncta disturbat ac dissipat. *Id.* *Pls.* 33. 93. Statuam deturbare, affligere, comminere, dissipare. *Vitruv.* 1. 5. *med.* Turres quadratas machinæ celestium dissipant. h. e. perfringunt everuntque. *Cic.* 2. *Phil.* 3. 6. Dissipare reliquias reipublicæ. Cf. *Id.* 15. *Att.* 11. ad fin. Prorsus dissolutum offendi navigium, vel postus dissipatum. *Pallad.* 3. *R. R.* 17. 2. Inde quasi cuneum tenuem — inter corticem et lignum tribus prope digitis consideranter deponimus, ne corticis fascia dissipetur. Huc pertinet et illud *Cic.* 1. *Tusc.* 9. 18. Qui discedere animum censent, alii statim dissipari, alii diu permanere. — b) De re familiari. *Cic.* 4. *Fam.* 7. 5. Habemus etiam rationem rei familiaris tuæ, quam dissipari nolumus. *Id.* 1. *leg. Agr.* 1. 2. Possessiones a majoribus relictas disperdere ac dissipare. *Crassus* apud *Cic.* 2. *Orat.* 55. 226. Nihil superest: libidines totum patrimonium dissipaverunt. *Tac.* 13. *Ann.* 34. Aurelio quoque Cottæ et Haterio Antonino annuum pecuniam statuit princeps, quamvis per luxum avitas opes dissipassent. — c) Similiter de bonis, quæ venduntur. *Lucilius* apud *Non.* p. 287. 9. *Merc.* Dividunt, differant, dissipant, distrahant.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1. — a) Dissipare ponitur de fama et rumore pro divulgare, in vulgus spargere; et quidem — Cum Accusativo tantum. *Cic.* 14. *Phil.* 6. 15. Dissipare famam. *Sueton. Galb.* 19. de industria rumores. — Cum Accusativo et Infinitivo. *Cic.* 3. *Verr.* 6. 17. Quum sermones hujuscemodi dissipassent, me etc. *Id. Flacc.* 6. 14. Sermo est tota Asia dissipatur, Pompejum contendisse. *Sueton. Vesp.* 6. Rumor dissipatur, Vitellium destinasse. Et absolute *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 1. ad fin. Te subrostrani dissipant perisse. — b) Generatim pro spargere, diffundere. *Liv.* 28. 3. Dissipatum passim bellum. h. e. extensum ac diffusum. *Cic. Amic.* 7. 24. Amicitia omnia contrahit, discordia dissipat. *Id.* 1. *Orat.* 42. 187. Omnia, quæ sunt conclusa nunc artibus, dispersa et dissipata quondam fuerunt. *Quintil.* 9. 3. 29. Ut hæc (schemata) in unum congeruntur, ita contra illa dispersa sunt, quæ a Cicerone dissipata dici puto. Rursus *Cic. Orat.* 65. 220. Dissipata et inculta et fluens oratio. h. e. quæ caret numeris. *Id. ibid.* 70. 233. Aut si alicujus inconditi arripias dissipatam aliquam sententiam, eamque, ordine verborum paululum commutato, in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerit antea diffuens ac solutum. Similiter *Id. Brut.* 59. 216. Curio quum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. h. e. inordinatus in rebus disponendis. ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 2., dissipare est disperdere, distrahere, fugare. *Liv.* 2. 59. Collectis ex dissipato cursu militibus, eamque, ordine verborum paululum commutato, in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerit antea diffuens ac solutum. Similiter *Id. Brut.* 59. 216. Curio quum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. h. e. inordinatus in rebus disponendis. ¶ 3. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 3., dissipare est disperdere, distrahere, fugare. *Liv.* 2. 59. Collectis ex dissipato cursu militibus, eamque, ordine verborum paululum commutato, in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerit antea diffuens ac solutum. Similiter *Id. Brut.* 59. 216. Curio quum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. h. e. inordinatus in rebus disponendis. ¶ 4. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 4., dissipare est disperdere, distrahere, fugare. *Liv.* 2. 59. Collectis ex dissipato cursu militibus, eamque, ordine verborum paululum commutato, in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerit antea diffuens ac solutum. Similiter *Id. Brut.* 59. 216. Curio quum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. h. e. inordinatus in rebus disponendis. ¶ 5. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 5., dissipare est disperdere, distrahere, fugare. *Liv.* 2. 59. Collectis ex dissipato cursu militibus, eamque, ordine verborum paululum commutato, in quadrum redigas, efficiatur aptum illud, quod fuerit antea diffuens ac solutum. Similiter *Id. Brut.* 59. 216. Curio quum tardus in cogitando, tum in instruendo dissipatus fuit. h. e. inordinatus in rebus disponendis.

DISSIPATUM. V. DISSIPATUM.

DISSIPATUM, a, um, F. DISSERO primo loco.

DISSIPATUM, a, um, particip. a dis et sipatus, hoc est remotus. *Apul. Florid. init.* Neque longule dis-sita, neque proxime adita possumus cernere. Adde *Cod. Theod.* 5. 15. 4. — Est etiam diductus, divaricatus. *Apul. 7. Met.* Possim truceam amatorem istum atque insuavem dissitis femoribus emasculari. h. e. disjunctis. Alii male leg. *dissectis*: V. *Oudemond.* ad *Apul. 6. Met.*, ubi hæc habentur: Separatimque distributis dissitisque generibus. h. e. a se

remotis singulis granorum generibus. Alii leg. *distinctisque*.

DISSOCIABILIS, e, adject. ¶ 1. Active est qui dividit. *Horat.* 1. *Od.* 3. 21. Deus abscedit Oceano dissociabili terras. h. e. Oceano dissociante, distincte, separante. *Bentley* hæc interpretatio videtur inficeta: itaque legit *dissociabiles*, h. e. terras dissociatas et dissitas. Profecto hic quoque passive accipi potest: V. *Klotz* in *Jahns Jahrb.* vol. 60. p. 49. ¶ 2. Passive est qui sociari conjungique non potest. *Tac. Agric.* 3. Et quamquam primo statim beatissimi sæculi ortu res olim dissociabiles misuerit, principatum et libertatem.

DISSOCIABILIS, e, adject. dissociabilis, qui sociari ac conjungi nequit. *Rutil.* 1. *Itiner.* 384. *de Judæis.* Humanis animal dissociate cibis. h. e. cibum capere cum gentibus fugiens.

DISSOCIATIO, ðnis, f. 3. disjunctio. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 21. 30. (62). Adiantum aquas respuit, perfusum mersumque sicco simile est: tanta dissociatio deprehenditur. *Id.* 7. *ibid.* 13. 11. (57). Est quædam privatim dissociatio corporum: et inter se steriles, ubi cum aliis junxere, gignunt, sicut Augustus et Livia. *Id.* 6. *ibid.* 1. 1. (2). Dissociatio terrarum. h. e. divisio et separatio in Bosphoris. *Tac.* 16. *Ann.* 34. Dissociatio spiritus et corporis.

DISSOCIATUS, a, um, F. voc. seq.

DISSOCIATIO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et socio). Part. *Dissocians* II. 1.; *Dissociatus* I. et II. 1. — Dissociare est a societate disjungo, adeoque separo, sejungo, dissolvo (It. *sempagnare*, *separare*, *disgiungere*; Fr. *séparer*, *détacher*, *désunir*, *diviser*; Hisp. *separar*, *desatar*, *desunir*, *dividir*; Germ. *e. Verbindung lösen*, *daher trennen*, *sondern*, *auflösen*; Angl. *to dissolve or break fellowship with*, *disjoin*, *sever*, *separate*, *disunite*).

I.) Proprie de rebus corporeis. *Lucret.* 3. 810. quod queat aretas Dissociare intus partes. Adde *eumd.* 5. 355. *Horat.* 1. *Ep.* 16. 5. Continui montes, ni dissocietur opaca Valle. *Ovid.* 1. *Met.* 25. elementa Dissociata locis concordia pace ligavit. *Stat.* 1. *Silv.* 3. 32. Dissociata profundo Bruttia Sicanium circumspicit ora Pelorum. Cf. *Rutil.* 1. *Itiner.* 330. Longinquo dissociata mari. *Ammian.* 22. 16. Pentapolis a Libya dissociata. *Id.* 22. 8. A quibus per varia regna diducti itineribus modicis Tauri dissociantur. *Sil. It.* 14. 20. spatium (inter Italiam et Siciliam) dissociat consortia terræ. Cf. *Ammian.* 19. 4. Hinc quum decennali bello Græcia desudaret, ne peregrinus pœnas dissociati regalis matrimonii lucraretur, etc.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim ponitur de animis, et est partium studio, inimicitia etc. eosdem sejungere. *Cic.* 3. *de republ.* 2. Hominesque, antea dissociatos, jucundissimo inter se sermonis vinculo colligavit. *Id. Amic.* 20. 74. Morum dissimilitudo dissociat amicitias. *Nepos Att.* 2. Dissociati civium animi. *Cic.* 3. *Orat.* 19. 32. Dissociati a Socrate, deserti a doctis. *Tac.* 1. *Ann.* 28. Tironem a veterano, legionem a legione dissociant. *Id.* 12. *ibid.* 55. Dissociare copias Barbarorum. *Frontin.* 1. *Strateg.* 10. 4. populum armis civilibus. *Martial.* 7. 24. Et Læde poterat dissociare genus. *Cassiod.* 1. *Variar.* 43. In nulla se nobis parte dissocians. ¶ 2. Speciatim pro deserere dixit *Tac.* 4. *Hist.* 37. Dissociare causas. h. e. suas partes deserere.

DISSOLUBILIS, e, adject. Comp. *Dissolubilior*. — Dissolubilis est qui facile dissolvi potest. *Cic.* 3. *Nat. D.* 12. 29. Mortale igitur omne animal et dissolubile et dividuum sit, necesse est. *Id.* 1. *ibid.* 8. 20. Coagmentatio dissolubilis. *Terentian.* p. 2432. *Putsch.* Nam non ita, ut est longa dissolubilis, Breves vicissim contrahi in longam valent. — Comparativum habet *Augustin.* *de Genes.* 8.

DISSOLUTE, adverb. quod translate tantum occurrit. ¶ 1. *Dissolute dicere* est figura dissolutionis uti in dicendo. *Cic. Orat.* 39. 135. Quum demptis conjunctionibus dissolute plura dicuntur. ¶ 2. Ratione habita animi est remisse, negligenter, ignave. *Cic.* 14. *Att.* 13. ad fin. Dissolute et turpiter scribere de restitutione alienjus. *Brutus* apud *Cic.* 1. *Ep.* 4. Neque crudeliter quidquam eripui, neque dissolute quidquam remisit. *Cic.* 5. *Verr.* 39. 90. Dissolute decumas vendidisti. h. e. minimo pretio; Italice a *prezzo disfatto*. *Id.* 6. *Phil.* 1. 1. Minus severe rem conficere, non tamen dissolute. *Id. Cæcin.* 36. 103. Jus suum dissolute relinquere. *Id.* 7.

Verr. 8. 19. Clementer factum, ut dissolute factum criminari.

DISSOLUTIO, ōnis, f. 3. actus dissolvendi (It. scioglimento, divisione, separazione; Fr. dissolution, séparation des parties; Hisp. disolución, resolución de un cuerpo en sus partes, separación; Germ. d. Auflösung, Vernichtung, Zerstörung; Angl. a dissolving, losing, dividing, separating).

I.) Proprie. Cic. 2. Fin. 31. 101. et 5. ibid. 11. 31. Mors est dissolutio naturæ. Tac. 14. Ann. 5. Dissolutio navigii. — Dissolutio stomachi es. cum cibus non retinetur, aut non concoquitur. Plin. 20. Hist. nat. 22. 91. (248). Vomitiones, singultus, tormina, stomachi dissolutiones cohibere.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est infirmitas, vel abrogatio. Cic. 6. Verr. 59. 133. Post iudicium dissolutionem h. e. postquam iudicia severa Romæ fieri desiderant, ut ibid. paulo supra dicitur. Id. 1. Phil. 9. 21. Hæc utrum tandem lex est, an legum omnium dissolutio? Tac. 13. Ann. 50. Dissolutionem imperii docendo, si fractus, quibus respubl. sustineretur, deminuerentur. h. e. exitium. ¶ 2. Speciatim in re oratoria est figura, quæ conjunctionibus verborum e medio sublatis, partibus separatis effertur, hoc modo: Gere morem parenti, parce cognatis, obsequere amicis, obtempera legibus. Hæc Cic. 4. Herenn. 30. 41. Græce est *asyndeton*, *diatyton* et *brachylogia*, quæ V. suo loco. Cic. Partit. orat. 6. 21. Constructio verborum tum conjunctionibus copuletur, tum dissolutionibus relaxetur. Quintil. 9. 3. 50. docet aptam esse hanc figuram, cum quid instantius dicimus. ¶ 3. Item speciatim est responsio ad crimina, vel argumenta. Cic. Cluent. 1. 3. Criminum dissolutionem ab oratore querere. Id. 1. Herenn. 3. 4. Confutatio est contrariorum locorum dissolutio. ¶ 4. Denique speciatim de animo ponitur, et est remissio, mollities, negligentia, languor, infirmitas. Cic. 5. Fam. 2. a med. Si humanitas appellanda est, in acerbissima injuria remissio animi et dissolutio. Seneca Ep. 3. ad fin. Hæc non est quies, quæ motum omnem molestiam iudicat, sed dissolutio et languor. Id. Constant. Sap. 4. Tanta est animorum dissolutio et ymitas, ut quidam nihil acerbius contumelia putent. Trebell. Poll. XXX. Tyrann. 23. Quam dissolutionem Gallieni pernoctantis in publico ferre non posset.

DISSOLUTIVĒ, adverb. et ratione dissolutiva. Boeth. Aristot. Topic. 8. 2. p. 721. Si corruptio est dissolutio substantiæ, et corrumpere est dissolvere substantiam, et corruptive est dissolutive.

DISSOLUTIVUS, a, um, adject. qui solutionem inducit. Boeth. Aristot. Topic. 4. 4. p. 689. Si corruptivum est dissolutivum, et corrumpi est dissolvi. Adde eumd. ibid. p. 721.

DISSOLUTOR, ōris, m. 3. qui dissolvit. I.) Proprie. Imp. Theodos. et Valent. Cod. 5. 17. 8. et Imp. Constant. Cod. Theod. 3. 16. 1. Si sepulcrorum dissolutorem maritum suum esse probaverit.

II.) Impropr. Alcim. Avit. fragm. p. 196. Dissolutor ænigmatum, expositor figurarum.

DISSOLUTRIX, icis, f. 3. quæ dissolvit, ut Mors corporis dissolutrix, apud Tertull. anim. 42.

DISSOLUTUS, a, um, V. voc. seq.

DISSOLVO, solvis, solvi, solutum, solvere, a. 3. (dis et solvo). A Poetis sæpe solvitur per divestit. Lucret. 5. 361. discedere dissolvi. Id. 2. 943. Dissoluantur enim etc. Ovid. 4. Trist. 8. 13. In eava ducuntur quassæ navalia puppes, Ne temere in mediis dissoluantur aquis. Catull. 66. 38. Pristina vota novo munere dissolvo. Tibull. 1. 8. 2. Stamina non ulli dissolvent deo. Id. ibid. 11. 62. ornatus dissoluisse comæ. — Dissolutus simpliciter et prima correpta est apud Paulin. carm. 26. 272. — Part. Dissolutus 1. 1. et 11. 1.; Dissolutus in omnibus paragraphis et in fin.; Dissolvendus (præter locum Tibull. mox allatum) 11. 1. — Dissolvere est in varias partes solvere, resolvere, disjungere quod ligatum aut conjunctum erat, adeoque destruere, ad nihilum redigere (It. sciogliere, siegare, dissolvere, e anche distruggere, annientare; Fr. dissoudre, séparer, déviner, détruire, anéantir; Hisp. disolver, separar, desunir las cosas que estan unidas, destruir; Germ. aus - von - einanderlösen, auf -, zerlegen, auflösen, vernichten, zerstören, lostrennen; Angl. to dissolve, lose, untie, unloose, disjoin, disunite).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. Plaut. Pæn. 1. 1. 20. Ubi dissolutus tu sis, ego pendeam. præcedunt verba: suspende, vinci me. Lucret. 6. 355. Dissolvere nodos omnes. Id. 1. 244. rerum contextum. Id. 6. 963. Sol dissolvit glaciem. Id. ibid. 351. Fulmen dissolvit æs. Id. ibid. 512. resarcunt quoque nubila ventis, Aut dissolvuntur solis super icta calore. Adde eumd. ibid. 215. Id. 5. 364. Valida plaga aliquid dissolvere. Id. 2. 951. Discutere ac dissolvere aliquid. Id. 6. 445. Hic (prester) ubi se in terras demisit dissolvitque. Id. 3. 601. Dissolvere animam. h. e. mori. Cf. eumd. ibid. 706. Sic Cic. 1. Tusc. 11. 24. Nam si cor, aut sanguis, aut cerebrum est animus; certe, quoniam est corpus, interibit cum reliquo corpore: si anima est, fortasse dissipabitur: si est Aristoteli harmonia, dissolvitur. Id. Senect. 20. 72. Opus ipsa suum eadem, quæ coagmentavit, natura dissolvit. Id. Orat. 71. 235. Facilius est apta dissolvere, quam dissipata connectere. Id. ibid. § 235. Dissolvere scopas. Id. 15. Att. 11. Dissolutum navigium. Phædr. 4. 21. Tempestas et vetustas dissolvit navem. Plin. 24. Hist. nat. 9. 40. (65). Dissoluta sparta navium. Vitruv. 2. 8. Coagmentorum dissolutæ juncturæ. Tibull. 1. 11. 62. Dissolvere comas. Plin. 28. Hist. nat. 7. 23. (79). Capillus cinctusque dissolutus. Varro 6. L. L. 79. Müll. Ab luce dissolvuntur tenebræ. Val. Flacc. 1. 123. pinus gracili dissolvere lamna. h. e. in tabulas secare. Sueton. Cal. 57. Dissolvere simulacrum Jovis. h. e. a basi divellere. Lucan. 9. 723. Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps. Petron. Satyr. 24. Dissolvere risu illa. Similiter dissolutus stomachus est qui cibos non retinet, vel non concoquit, apud Plin. 20. Hist. nat. 23. 96. (265). Semen stomachum dissolutum adstringit. Id. 14. ibid. 20. 25. (123). Resina omnis dissolvitur oleo. Id. 28. ibid. 11. 47. (168). Collyria aqua dissoluta inungere. h. e. macerata, diluta. Sic Id. ibid. 12. 52. (192). Fel tauri aridum aqua calida dissolutum. Horat. 1. Sat. 4. 55. Dissolvere versum. Sueton. Aug. 32. collegia. Adde Tac. 14. Ann. 7. Sueton. Galb. 12. cohortem. ¶ 2. Speciatim pertinet ad æs alienum, et est creditorum satisfactio. Cic. Sull. 20. 56. Dissolvere æs alienum. Sic Plin. 33. Hist. nat. 3. 13. (45). Dissolutum æs alienum. Ter. Phorm. 4. 3. 50. afferret (dotem), qui dissolverem, quæ debeo. Cic. Rosc. com. 13. 38. Quid vero Flavius tibi daturus est, qui Roscio omne, quod debuit, dissolvit? Id. 5. Verr. 75. 174. An pecuniam publicam tenueris omnem, neque quidquam ulli dissolveris civitati. Cres. 1. B. C. 87. Militibus pecuniam pro his rebus dissolvit. Cic. Planc. 28. 68. Hoc nomen, quod urget, nunc quam petitur, dissolvere. Sic Id. 7. Verr. 13. 33. Damna dissoluta et compensata. Id. 1. Tusc. 42. 100. Dissolvere pœnam. h. e. pœnam debitum. Similiter Catull. 66. 38. vota. — Et media significatio Cic. 2. Cat. 8. 18. Unum genus est eorum, qui magno in ære alieno, majores etiam possessiones habent, quarum amore adducti dissolvi nullo modo possunt. h. e. se dissolvere, seu liberare ære alieno. ¶ 3. Item speciatim apud Medicos eum habet usum, quem discutio, digero, dissipio. Plin. 24. Hist. nat. 6. 14. (23). Amniaci natura mollit, calefacti, discutit, dissolvit. Id. 20. ibid. 12. 48. (122). Dissolvere inflationes ructa. Id. 24. ibid. 9. 38. (60). lassitudines. et ibid. (62). dolorem capitis. Id. 27. ibid. 8. 43. (67). stranguriam. Id. 32. ibid. 9. 31. (99). tenesimum. Id. 28. ibid. 8. 29. (117). Jovinore chamæleonis amatoria dissolvit.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est disturbare, ad nihilum redigere. Lucret. 1. 558. Quapropter longa diæ infinitæ ætas antea temporis omnis Quod fregisset adhuc disturbans dissolutusque, Id nunquam reliquo reparari tempore posset. Cic. 1. Orat. 42. 188. Adhibita est ars, quæ rem dissolutam divulsamque conglutinet, et quadam ratione constringeret. Cf. eumd. Orat. 70. 232. Compositi oratoris bene structam collocationem dissolvere permutatione verborum. Id. Rosc. Am. 39. 112. Dissolvere amicitiam. Id. Rosc. Com. 13. 38. et Nepos Reg. 3. societatem. Cic. 3. Off. 6. 26. humanam consortionem. Liv. 5. 6. rempublicam. Justin. 34. 1. 5. corpus Achæorum. Cic. 2. leg. Agr. 13. 34. iudicia publica. Id. 2. Legg. 12. 29. Quod, institutum perite a Numa, posteriorum pontificum negligentia dissolutum est. Id. Cæcin. 4. 11. Dissolvere argentariam. Id. Mur. 31. 65. severitatem. Auct. B.

Alex. 65. disciplinam severitatemque. Nepos Ly sand. 3. regiam potestatem. Cic. 1. Phil. 8. 19. leges. λέγει τοὺς νόμους. Sic Justin. 3. 1. 32. Ne solutos se Spartani religione jurisjurandi in dissolutione legis arbitrentur. Cod. 5. 17. 8. Dissolvere matrimonium. Liv. 40. 29. religiones. h. e. infirmare, aut tollere. Tac. 3. Ann. 24. in fin. Nec redire Silani dissoluta quæ Augustus voluisset. — Sic de inanimis et abstractis. Cic. 3. Off. 32. 113. Fraus adstringit, non dissolvit perjurium. Sall. Cat. 51. Mors cuncta mortalium mala dissolvit. h. e. aufert, vel finit. Id. Jug. 12. Senectus plerosque dissolvit. h. e. perique projecta jam ætate intereunt. — Forcellinus affert etiam fragm. Cic. apud Servium ad Virg. 9. Ecl. 7. Ex alto in campos dissolvi. h. e. demitti in planitiem. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores dissolvere est argumento respondere ejusque vim infirmare. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 15. 24. Dissolvere interrogationes. Id. 2. Orat. 38. 158. Dialecticæ repetitione ea, quæ jam non possunt ipsi dissolvere. Id. Rosc. Am. 29. 82. Erucii criminatio tota, ut arbitrator, dissoluta est. Id. 2. Divinat. 4. 11. Mentientem, quem ψευδομυον vocant, dissolvere. Adde eumd. 3. Tusc. 30. 73. Quintil. 5. 13. 28. Per partes dissolvitur, quod contextu noceat. Id. 4. prozem. 6. Seu proposita confirmamus, seu contra dicta dissolvimus. Adde eumd. 5. 13. 2. et 9. 4. 15. Similiter Id. 6. 3. 10. Ex urbanitate tota est invidia criminis dissoluta. Tac. 13. Ann. 21. Sic lenito principis metu et luce orta iter ad Agrippinam, ut nosceret objecta dissolveretque, vel pœnas laeret. ¶ 3. Item speciatim occurrit de homine, et est expedire, liberum reddere. Plaut. Merc. 1. 2. 54. Obsæro, dissolve jam me: nimis diu animi pendeo. Ter. Hamet. 3. 1. 102. Dissolvi me, otiosus operam ut tibi darem. — Hinc Part. præter. pass.

Dissolutus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. Dissolutior et Sup. Dissolutissimus sub 2. Quoniam vero plurima et proprie et translate superius retulimus, duo tantum translata huc afferenda supersunt. ¶ 1. In re oratoria. Cic. Orat. 57. 195. Neque numerosa, ut poema, neque extra numerum, ut sermo vulgi, esse debet oratio. Alterum nimis est vinctum, ut de industria factum appareat; alterum nimis dissolutum, ut pervagatam ac vulgare videatur. Quintil. 8. 6. 62. Dissoluta et hians oratio. h. e. quæ non est vincta numeris oratoris. Adde eumd. 2. 11. 7. et 11. 2. 39. — Hinc dissolutum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est figura rhetorica, quæ Græce ἀσύνδετον, Latine etiam dissolutio dicitur (V. DISSOLUTIO II. 2.), apud Cic. 3. Orat. 54. 207. et Quintil. 9. 1. 34. Idem Quintil. 9. 3. 53. dissoluta vocat, quæ per figuram dissolutionem dicuntur. ¶ 2. Morali significatione dissolutus — a) Sæpe est incuriosus, negligens, non attentus. Cic. 1. Off. 23. 99. Negligere quid de se quisque sentiat, non solum arrogantis est, sed etiam dissoluti. Id. 1. Cat. 2. 4. Cupio in tantis reipublicæ periculis me non dissolutum videri. Id. 5. Verr. 56. 129. Vires omnium hominum dissolutissimus. Id. Quinct. 11. 38. Quis tam dissolutus in re familiarum, quis tam negligens, qui etc. Nepos Alcib. 1. Luxuriosus, dissolutus, libidinosus, intemperans. Adde Ammian. 23. 6. Rursus Cic. Rosc. Am. 11. 32. Quis tam dissolutio animo est, qui hæc quæ videat, tacere ac negligere possit? Id. 1. ad Brut. 3. Liberalitas dissolutionis. h. e. quæ largitur sine discrimine et cura. Plin. Paneg. 80. Non dissoluta elementia. Seneca 5. Controv. præfat. Exstant libelli, qui cum fama ejus pugnant, multoque dissolutione ipsis actionibus. h. e. majori negligentia conscripti ac minori studio. — b) Item remissus, languidus, non severus. Cic. 7. Verr. 40. 104. Potero ne in eos esse vebemens, qui etc. in eum dissolutus, qui etc. Id. ibid. 3. 7. Maluit crudelis in animadvertendo, quam in præmittendo dissolutus videri. Id. 5. ibid. 57. 131. Equod iudicium Romæ tam dissolutum, tam perditum, tam nummarium fore putasti? Id. 1. Att. 19. a med. Nihil a me asperum in quemquam fit; nec tamen quidquam populare ac dissolutum. Quintil. 2. 2. 5. Non austeritas ejus tristiciis, non dissoluta sit comitas. Id. 1. 8. 2. Sit lectio non quidem prosæ similis, non tamen in canticum dissoluta. — c) Item corruptus, depravatus, a legibus solutus et recta vivendi disciplina. Cic. 4. Tusc. 25. 55. Adolescens perditus ac dissolutus. Id. 2. leg. Agr. 20. 55. O perturbatam rationem! o li-

bidinem refrenandam! o consilia dissoluta atque perdit. *Id. Flacc.* 9. 20. Dissoluta Græcorum consuetudo impudensque licentia. *Phædr.* 1. 2. Dissolutos mores vi compescere. *Tac.* 15. *Ann.* 49. Dissoluta lux mens, et proinde vita somno languida. *Trebell. Poll. Gallien.* 5. Dissolutus contemnitur imperator.

DISSONANTIA, æ, f. 1. sonorum diversitas.

1.) Proprie. *Boeth. Music.* 1. 28. p. 1392. Quum (duo nervi) simul pulsati — non permittunt ad aurem suavem atque unum ex duobus compositum sonum, tunc est quæ dicitur dissonantia. Adde *eumd. ibid.* p. 1470.

II.) Translate ponitur pro discrepantia apud *Claud. Mannert.* 2. de statu anim. 21. a med.; et *Hieronym. de Script. Eccles. de S. Petro.*

DISSONO, as, ti, tum, are, n. 1. (dis et sono). Part. *Dissonans* sub I. et II. — Dissono est sonum reddo ab alio sono diversum.

1.) Proprie. *Vitruv.* 5. 8. a med. Dissonantes loci sunt, in quibus vox prima, cum est elata in altitudinem, offensa superioribus solidis corporibus, reputaque resillens in inram, opprimit insequentis vocis clationem. *Boeth. Music.* 4. 18. p. 1470. Quid consonet, vel quid dissonet utraque (chorda), cognosco.

II.) Translate est discrepare, discordare. — a) Absolute. *Colum.* 1. *R. R.* 1. 3. An universa hujus temporis cultura respondeant, an aliqua dissonent. — b) Cum Ablativo et præpos. ab. *Quintil.* 8. 6. 36. A quibus hæc dissonantia sunt. *Al. abster. leg. Ammian.* 22. 15. A veritate dissonare. — c) Cum Dativo. *Ammian.* 26. 1. Plurima præceptis historiae dissonantia.

DISSONORUS, a, um, adject. idem ac dissonus. *Terentian. de litter.* p. 2387. *Putsch.* Compressio porro est in utraque dissonora.

DISSONUS, a, um, adject. (cui opponitur consonus), et est dissimiliter sonans, discrepans (It. *disonante*; Fr. *dissonant*; Hisp. *disonante*; Germ. *missionend, dysharmonisch*; Angl. *dissonant*).

1.) Proprie ac stricto sensu dicitur de sono. *Liv.* 4. 28. Circumagenti se ad dissonos clamores ac subitos tumultus. Sic *Plin.* 3. *Ep.* 20. Non tempus loquendi, non tacendi modestia —: magis undique dissonique clamores. Rursus *Liv.* 30. 34. Dissonæ voces. *Colum.* 12. *R. R.* 2. 4. Dissonum quiddam ac tumultuosum audientibus canere videtur. *Capell.* 2. p. 46. Dissonæ cantilenæ. — *Vapor dissonus* apud *Plin.* 2. *Hist. nat.* 43. 43. (112). est, qui in nube æcensus inconditum sonum edit, qualis est ferri cadentis in aquam demersi. — *Auson. Epist.* 11. Dissonum carmen. *V. COLONOMON.* — *Figurate Val. Flacc.* 3. 359. Jura dissona pervigili planctu.

II.) Translate. 1.) Ponitur pro diverso, differente; et quidem — a) Absolute. *Plin. Paneg.* 56. Diversi habitus ac dissonæ voces. *Lucan.* 3. 289. Dissona ora vulgi. *Quintil.* 9. 3. 72. Dissona venustas, cui opponitur quæ jucunde consonat. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 10. 15. (73). Solis cursus dissonus. *h. e.* varius, inconstans. *Stat.* 2. *Silu.* 2. 114. Seu nostram quatit ille chelyn, seu dissona necit Carmina, sive miæax ultorem stringit iambum. *h. e.* carmen elegiacum, in quo alterni versiculi ab alternis discrepant. *Capell.* 1. p. 1. et 1. p. 23. Dissona elementa. *Stat.* 1. *Achill.* 457. Sparsa et dissona moles. *h. e.* Græci universi variis loquendi dialectis, item moribus et institutis et locis differentes. Eodem sensu *Ammian.* 23. 6. et *Capell.* 2. p. 45. Dissonæ nationes. Et *Val. Flacc.* 5. 609. Regna dissona. — b) Cum addita, per Ablativum sine præpos., re, in quâ plura inter se differunt. *Liv.* 1. 18. Gentes sermone et moribus dissonæ. *Sil. It.* 16. 19. tot dissona lingua Agmina. *Id.* 3. 221. dissona linguis Castra. *Claudian. Laud. Stilich.* 1. 152. nec tantis dissona linguis Turba. Adde *Solin.* 31. *Prudent.* 2. in *Symmach.* 586. dissona cultu regna. — c) Cum addita, per Ablativum et præpos. ab, re, a qua alia differt. *Liv.* 8. 8. Adeo nihil apud Latinos dissonum ab Romana re, præter animos, erat. Cf. *ABSONUS.* 2.) Quum refertur ad animum, dissonus ponitur pro inimico. *Sil. It.* 11. 45. collidens dissona corda Seditio.

DISSORS, sortis, adject. (cui opponitur consors) qui sortis non est particeps, exsors, qui dissimilis sortis est, diversus, differens. *Ovid.* 2. *Amor.* 12. 11. At mea seposita est, et ab omni milite dissors Gloria: nec titulum muneris alter habet. *h. e.* miles nullam habet partem gloriæ mex. *Bentley.* addit locum ex *Horat.* 3. *Od.* 29. 28., et *Heins.* in *eleg.*

3. *Sabin.* 35. alia congerit; sed ubique alii discors substituit. Rursus *Ovid.* 3. *Met.* 132. Quæ torrum ligno decepti adultera taurum, Dissortemque utero fetum tulit. *h. e.* dissimilis sortis, diversum, semibovem et scmivirum. *V. Bach.* ad *h. l. Seneca Med.* 773. Typhæus membra quæ dissors tulit. *h. e.* humano trunco pedes anguineos habens.

DISSORTIONES. *V. DISERTIONES.*

DISSUADÉO, des, si, sum, dere, a. 2. (dis et suadeo). Part. *Dissuadens* 1. et 2.; *Dissuasurus* et *Dissuadendus* 2. — Dissuadere est dehortari (It. *dissuadere*; Fr. *dissuader, détourner de, déconseiller*; Hisp. *dissuadir, desaconsejar*; Germ. *etwas widerrathen*; Angl. *to dissuade, advise to the contrary*). Occurrit 1. Generatim; et quidem — a) Cum Accusativo, aut absolute. *Plaut. Trin.* 3. 2. 44. Minus placet, magis quod suadetur; quod dissuadetur, placet. Adde *eumd. Asin.* 5. 2. 81. *Ovid.* 1. *Met.* 618. pudor est, qui suadet illic; Hinc dissuadet amor. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 53. *Sueton.* *Aug.* 8. Hereditatem adiit, dubitante matre, vitrico vero Marcio Philippo consulari multum dissuadente. Adde *eumd. Domit.* 2. *Gell.* 1. 6. Dissuadere et abstertere. — b) Cum Infinito. *Quintil.* 4. 2. 121. Ne sententia quidem stomachum iudicis reficere dissuasit. *Id.* 2. 8. 7. Certum studiorum facere delectum nemo dissuasit. *Seneca Herc. Cæt.* 929. Quicumque miseræ dissuadet mori, crudelis est. 2. Speciatim locum habuit in rebus publicis consulantibus, et dissuadere dicebatur is, qui verbis aliave ratione studebat, ne rogata lex ferretur ac sancta fieret, vel ne consilium atiquod perficeretur. — a) Cum Accusativo, aut absolute. *Cic. 1. leg. Agr.* 27. 101. Dissuadere legem. Adde *Liv.* 10. 7. Sic *Vellej.* 2. 31. Quum dissuadens legem in contione dixisset. *Liv.* 30. 37. Quum Giso ad dissuadendam pacem processisset. *Cic. Amic.* 25. 96. Quibus blanditiis C. Papius influebat in aures contionis, quum ferret legem de tribunis plebis reficiendis! Dissuasimus nos. Adde *Cæs.* 7. *B. G.* 15.; et *Quintil.* 3. 4. 15., 2. 4. 33. et 3. 8. 6. — b) Sequentem partic. ne. *C. Gracchus* apud *Gell.* 11. 10. Qui prodeunt dissuasuri, ne hanc legem accipiat. *Gell.* 7. 2. Is me dehortatur dissuadetque, ne bellum faciam. — c) Cum Infinito. *Cic.* 3. *Off.* 27. 101. Qui non modo non ceaserit captivos remittendos, verum etiam dissuasit. — d) Cum Ablativo et præpos. de. *Cic.* 3. *Off.* 30. 110. Quum de captivis dissuasurus esset.

DISSUASIO, ðnis, f. 3. dissuadendi actus. — a) In singulari numero. *Cic. Cluent.* 51. 140. In dissuasione rogationis ejus, quæ contra coloniam Narbonensem ferebatur. — b) In plurali numero. *Seneca Ep.* 94. a med. Dissuasiones et adhortationes.

DISSUASOR, ðris, m. 3. qui dissuadet. *Cic.* 1. *Brut.* 15. Cum Etesiarum diebus Auster me in Italiam, quasi dissuasor mei consilii, retulisset. *Id.* 2. *Orat.* 65. 261. Dissuasor legis. Adde *Liv.* 2. 41. *Lucan.* 4. 248. justus gladius dissuasor. Adde *Capell.* 5. p. 152. *Ammian.* 17. 10. 2. Dissuasor pugnandi.

DISSUASIVOR vel dissavior, aris, ari, dep. (dis et suavior) cum lætitia et voluplicate exosculator. *Q. Cic.* ad *Tiron.* inter *Cic.* 16. *Fum.* 27. Tuos oculos dissuaviator. Adde *Fronton.* 3. ad *M. Cæs.* *Ep.* 3. *V. DISAMO.*

DISSUESCO, is, ere, n. 3. (dis et suesco) desuesco. *Alcim. Avit.* 4. 46. Disceptato dissuescit promere fructus. *At, ratione habita vis, quæ inest in particula dis, hæc lectio falsa videtur, et pro disuescit legendum desuescit.*

DISSULCO, as, are, a. 1. (dis et sulco) idem ac desulco, seu potius sulcando in diversas partes removeo. Occurrit tantum Part. *Dissulcans* apud *Fortunat. Vit. S. Martini* 4. 242. Cælitus est oculis descendere visa columba, Molliter aërio dissulcans nubila lapsu. *Alti leg.* *disulcans. V. DESULCO,* et voc. seq.

DISSULCUS, porcus dicitur, cum in cervice sætas dividit. *Paul. Diac.* p. 72. 14. *Müll.*

DISSULTO, as, are, a. 1. intens. a dissilio. Part. *Dissultans* I. — Dissulto est diverse vel frequenter, vel potius vehementer salio.

1.) Proprie. *Virg.* 12. *Æn.* 923. nec fulmine tanti Dissultant crepitus. *Id.* 8. *ibid.* 240. Dissultant ripæ, refluente exterius amnis. *Capell.* 2. p. 34. Sed ecce magno tympani erepitu crotalorumque tinnitu

universa dissultant. *Sil. It.* 7. 143. Sicut aquæ splendor, radiatus lampade solis, Dissulcat per tecta. *Id.* 9. 607. subitoque per alta Collucet juga dissultans Vulcanius ardor.

II.) Translate. *Capell.* 1. p. 2. Idque debitum mundo loquax triviatim dissultaret humanitas. *h. e.* divulgaret. Ne quis tamen putet dissultare hoc loco esse verbum activum: est intransitivum, ut recte *Kopp.* adnotavit; unde post verba debitum mundo suppl. esse.

DISSŪO, stis, sŕtum, sŕtere, a. 3. (dis et suo). Part. *Dissutus* I.; *Dissuendus* II. — Dissuo est, quod consutum est, discindit, suturas dissolvo.

1.) Proprie, quamvis lato sensu. *Ovid.* 1. *Fast.* 408. Altera dissuto pectus aperta sinu. *Pers.* 3. 58. laxumque caput, compage soluta, Oscitat hesternum, dissutis undique malis.

II.) Translate est paulatim dirimere. *Cic. Amic.* 21. 76. Tales igitur amicitia sunt remissione usus eluendæ et, ut Catonem dicere audivi, dissuendæ magis, quam discindendæ. *Id.* 1. *Off.* 33. 120. Magis decere censent sapientes, amicitias sensim dissuere, quam repente præscindere.

DISSŪPABILIS, DISSŪPATIO, DISSŪPATOR, DISSŪPATUS, DISSŪPO. *V. DISSIPABILIS, DISSIPATIO, DISSIPATOR, DISSIPATUS, DISSIPO.*

DISSŪCTUS, a, um. *V. DISSUO.*
DISSŪLLABUS. *V. DISŪLLABUS.*
DISTABEO, bes, vel rectius
DISTABESCO, bescis, hŕli, bescere, n. 3. inchoat. valde tabesco.

1.) Proprie. *Cato R. R.* 24. Sinito cum musto sal distabescat. *Festus* p. 157. 14. *Müll.* Jecur cum distabit in coquendo. *Veget.* 1. *Veterin.* 11. 13. Ut suspirium distabescat in aqua.

II.) Translate. *Augustin.* 3. *Confess.* 3. In quantas iniquitates distabit.

DISTÆDET, dēbat, dēre, impers. 2. valde tædet. *Plaut. Amph.* 1. 3. 5. Haud quod tui me, neque domi distædeat. *Ter. Phorm.* 5. 8. 22. Mecum hoc ipso distædet loqui. — De Præterito hæc *Paul. Diac.* p. 72. 18. *Müll.* Distisum et Pertisum dicebant, quod nunc distasur et pertasum. Cf. *Festus* p. 217. 5. *Müll. Massur. Sabin.* apud *Macrob.* 3. *Saturn.* 6. Postquam artis distisus suæ est.

DISTESUS. *V. voc. præced. in fin.*
DISTANS, antis. *V. DISTO.*

DISTANTIA, æ, f. 1. intervallum.

1.) Proprie. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 15. 12. (61). Longissimi distantia fines.

II.) Translate est differentia, diversitas. — a) In singulari numero. *Lucret.* 2. 373. Quin intercurrat quædam distantia formis. *Cic. Amic.* 20. 74. Tanta est inter eos, quanta maxima esse potest, morum studiorumque distantia. *Quintil.* 7. 10. 10. Distantia coloris. *Id.* 5. 10. 26. condicionis. *Pallad.* 3. *R. R.* 25. 4. Generum varietates exsequi supervacuum puto, quum in ponendis vel excolendis nulla sit distantia. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 10. 27. et 11. *ibid.* 14. 1. *Ammian.* 29. 2. Sine fortunarum distantia. *Id.* 31. 6. Etatis, vel sexus distantia. — b) In plurali numero. *Gell.* 2. 26. Distantia coloris.

DISTANTIVUS, a, um, adject. ad distantiam pertinens. *Tertull. Anim.* 9. Illud trifarium distantivum, longitudinem dico et latitudinem et sublimitatem.

DISTECTUS, a, um, particip. ab inusit. *distego*, idem quod detectus. *Alcim. Avit.* 4. 408. Distectum petit misero spectamine patrem. *h. e.* Noe.

DISTEGUS, a, um, adject. *distegos*, qui duas conignationes habet: a *dis* bis et *tegos* tectum. *Inscript.* apud *Gruter.* 383. 4. ARMARIUM DISTEGVM. *V. ARMARIUM.* — Hinc

Distegum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est monumentum distegum. *Inscript.* apud *Don. cl.* 2. n. 188. TI. SABVLEIVS CYRILLVS ET SABVLEIA LIBVRNA DISTEGVM FECERVNT OLLAVM XII. Adde *aliam* apud *Gruter.* 827. 6., *aliam* apud *Spon. Miscell.* p. 292. n. 1.: et *V. DISTICHVS.*

DISTEMPERO, as, are, a. 1. (dis et tempero) dissolvendo tempero. *Plin. Valerian.* 1. 5. Naces distemperas cum aceto.

DISTENDO, tendis, tendi, tentum vel tensam, tendere, a. 3. (dis et tendo). Est et alia forma *distenno*, quam *V.* loco suo et infra sub I. 1. — Part. *Distensus* leg. nonnulli apud *Auct. B. Alex.* 45.

Quum propius Tauridem accessisset, distensis suis navibus, navem instructam propugnatoribus animadvertit. *At recentiores ex bonis Codd. distentis. Certior est lectio apud Coriopp. 7. Johann. 324.* Dux ubi distensis habuit tentoria velis. — Part. *Distendens* I. 2.; *Distentus* I. 1. et in fin. — Distendere est in diversas partes tendere, extendere (It. *stendere, distendere; Fr. étendre, tendre, déployer; Hisp. extender, estirar; Germ. auseinander-dehnen, ausdehnen, ausspannen; Angl. to stretch or reach out, extend*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Mil. glor. a. 5. v. 14.* Distennite hominem diversum et dispensante. *Alii pro distennite leg. distendite. V. voc. seq. Liv. 1. 28.* Exinde, duabus admotis quadrigis, in cursum earum distentum illigat Mettum. *Ovid. 4. Met. 491.* Distendere brachia. *Id. ibid. 457.* Pityos novem jugeribus distentus. *Gell. 15. 15.* Diductis atque distentis manibus. *Quintil. 11. 3. 114.* In latus utramque (*manum*) distendimus. *Id. 1. 11. 9.* Ne immodicus hiatus rictum distendat. *Al. leg. discondat. Cæs. 3. B. C. 99.* Distendere aciem. *Liv. 3. 23.* hostium copias. *Forcellinus* hunc locum translate accepit pro distinere. *Id. 34. 29.* hostes. *Colum. 6. R. R. 19. 3.* Ceterum corpus laqueatum et distentum temonibus obligatur. *Ovid. 2. Art. am. 209.* distenta subs umbracula virgis. *Lucan. 4. 140.* Distendere pontem in agros. ¶ 2. Latiori sensu est implere tractum ab utroque, qui quum plenus est, ex omni parte tenditur; vacuus vero laxatur et contrahitur. Dicitur præcipue de cibo. *Plaut. Cas. 4. 1. 19.* Senem cupiunt extrudere incænem ex ædibus, ut ipsas solæ ventres distendant supos. *Virg. 4. Ecl. 21.* lacte domum referent distenta capellæ Ubera. *Id. 3. G. 124.* omnes impendunt curas denso distendere pingui Quem legere duces et pecori dixere maritum. *h. e. pinguem reddere. Cf. Plin. 32. Hist. nat. 7. 24. (75).* Rana viridis, si forte hauriat, ventres boum distendens. *V. etiam Distentus infra.* — Similiter *Juvenal. 6. 597.* nam si distendere vellet Et vetare utrum pueris salientibus etc. *h. e. si ferre utrum vellet ac parere.* — Et poetice. *Tibull. 2. 5. 83.* gaudete coloni: Distendit spicis horrea plena Ceres. *Virg. 1. Æn. 437.* dulci distendunt nectare cellas. *Colum. 10. R. R. 306.* Jam rosa distendat contorti stamina Iunci. *Juvenal. 5. 80.* Aspice quam longo distendat pectore lancem Quæ fertur domino squilla. ¶ 3. Item latiori sensu est torquere seu torquendo distendere. *Sueton. Tib. 62.* Ut larga portio ne oncratus, repente vereris deligatis, fiduciarum simul urinæque tormento distenderet.

II.) Translate est distingere, distrahere, impeditum tenere, quum duo simul res diversis partibus curam injiciunt. *Liv. 9. 12. ad fin.* Distendit ea res Summitium animos; quod nec ad Luceriam ire, ne ab tergo instaret hostis, nec manere, ne Luceria interim amitteretur, satis audebant. *Est qui malit distinuit. Id. 27. 40.* Consules diversis itineribus profecti, veluti in duo pariter bella, distenderant curas hominum. *Colum. 12. R. R. 46. 1.* Sequantur vindemiam rerum auctummalium compositiones, quæ et ipsæ curam villicæ distendunt. *Albinov. 1. 5.* Nec tua te pietas distendit amore duorum. *h. e. dividit amorem tuum in duos.* — Hinc Part. præter. pass., cujus multa superior exempla retulimus.

Distentus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Distentior;* et est plenus: *V. DISTENDO* sub I. 2. *Virg. 7. Ecl. 3.* distentæ lacte capellæ. *Horat. 1. Sat. 1. 110.* Capella gerit distentus uber. *Id. Epod. 2. 45.* Claudensque textis cratibus lætum perus Distenta siccet ubera. *Quintil. 2. 10. 6.* Viridi pabulo distentæ quadrupes. *Plin. Paneg. 49.* Solitaria cœna distentus. *Sueton. Claud. 33.* Nec temere unquam triclinio abscessit, nisi distentus ac madens. *h. e. fartus. Ammian. 28. 4. extr.* In his plerique distentioribus saginis additi. *h. e. quæ corpus seu ventrem distendunt. Id. 22. 12.* In dies pæne singulos milites carnis distentior sagina victiantes inculitis potusque aviditate corrupti.

DISTENNO pro *distendo*, ab Æolico *τενω* pro *τενω*, est qui legit apud *Plaut. Mil. glor. a. 4. v. 14.* Quæ de re plura *Foss. in Etymol. in Antenna. V. DISPENDO, DISPENNO,* et præcipue **DISTENDO** init.

DISTENSIO, ōnis, f. 3. actus distendendi. *Augustin. 11. Confess. 23. extr. et 29.;* sed utroque loco alii leg. *distentio. V. DISTENTIO.*

DISTENSUS, a, um. *V. DISTENDO.*

DISTENTIO, ōnis, f. 3. actus distendendi. *Scribon. Comp. 59.* Terna catapotia in noctem dare ad infatigationem in ipsa distentione. *h. e. cum quidpiam infatigatione distenditur. Cels. 2. 4. et 8., et 8. 4. et 25.* Distentiones nervorum. *h. e. cum præter naturam distendantur. His Celsi locis al. leg. distentionem. eadem locum V.*

DISTENTIO, as, are, a. 1. idem ac distendo, vel ejus frequentativum. *Virg. 9. Ecl. 31.* Sic cytiso pastæ distentent ubera vacca.

DISTENTUS, a, um, a distendo. *V. DISTENDO.*

DISTENTUS, a, um, a distineo. *V. DISTINEO.*

DISTENTUS, us, m. 4. idem quod distentio. In sexto casu sine. *Plin. 8. Hist. nat. 38. 58. (138).* Sufflatæ cutis distentio ictus hominum et morsus canum areat. *Diomed. 3. p. 473.* *Putsch. (Dau-nius)* gradali pugna suos dimicare instituit, et collato pede, assequente paulatim dextero distento, et progredienti lævo, et brevi successu, et longo distentio gradus simul et nisus firmaretur.

DISTERGO, gis, si, gere, a. 3. in diversas partes tergo. Vox a Lætico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 80.*

DISTERMINATIO, ōnis, f. 3. actus distermi-nandi. *Simplex. p. 83. Goes.* In omni genere distermi-nationis, cui singularis linea interveniat, singularem habet contemplationem.

DISTERMINATOR, ōris, m. 3. qui distermi-nat et separat. *Apul. de Mundo post init.* Axis divisor et distermiator mundi, orbem terra in medietate constituens. *Alii male leg. discriminator.*

DISTERMINATUS, as, um. *V. voc. seq.*

DISTERMINO, as, avi, Ætum, are, a. 1. (dis et termino). Part. *Distermi-natus.* — Distermi-no est separo, vel diversas res termino (It. *separar, divideri; Fr. séparer, délimiter; Hisp. separar, dividir; Germ. abgränzen, trennen, scheiden, absondern; Angl. to separate, divide.*) *Cic. Arat. 94.* Quas (stellas) intervallum binas distermi-nat unum. *V. Criticos ad Liv. 4. 59. Tac. 11. Ann. 10.* Flumen, quod Dabas Ariosque distermi-nat. *Lucan. 9. 057.* Distermi-nare Asiam ab Europa. Adde *erum-ba. 1. 216. Plin. 12. Hist. nat. 21. 46. (100).* Arabia Judæam ab Ægypto distermi-nat. *Id. 3. ibid. 3. 4. (30).* Pyrenæi montes Hispanias Galliasque distermi-nant. *Id. 4. ibid. 20. 34. (112).* Distermi-nati ab Asturia Vettones. *Ammian. 15. 11.* ab Aquitanis Garumna. *Paul. Dig. 10. 1. 4. sub fin.* Prædia urbana communibus parietibus plerumque distermi-nantur.

DISTERMINUS, a, um, adject. distermi-natus, distans. *Sil. 11. 5. 399.* Audit Tartessos latus distermi-na terris. *Capell. 6. p. 230.* Semicirculi alia directa linea *διαιρητος* dicitur, Latine distermi-na.

DISTERNO, sternis, stratum, sternere, a. 3. (dis et sterno). Part. *Distratrus.* — Disterno est sterno, substerno. *Apul. 10. Met.* Et jam accuratissime disternebatur lectus. *Alii leg. desternebatur. Id. 2. Met.* Nam et pueris extra limen humi, quam procul, distratrum fuerat. *h. e. stratus lectulus.* — Præter. *distravit* occurrit tantum in *Not. Tir. p. 90.,* quæ omni destitutæ sunt auctoritate.

DISTERO, teris, trivis, triferre, a. 3. (dis et tero) nullum, sive crebro tero, subtiliter et minutim tero.

I.) Proprie. *Cato R. R. 75.* Casei pondo duo bene disterat in mortario: ubi bene distriverit, farinæ libram indito.

II.) Translate. *Petron. Satyr. 24.* Eum basis distrivit.

DISTEXO, is, ere, a. 3. (dis et texo) idem quod retevo. *Sidon. Paneg. 15. 161.* Penelopen tardas textit distexere telas. *h. e. textit Penelopen distextentem telas.* Fortasse legendum est *detexere.*

DISTICHON, i, n. 2. et

DISTICHUM, i, n. 2. *V. voc. seq. in fin.*

DISTICHUS, a, um, adject. *διετυχος*, duos habens ordines: a *δῖς bis*, et *τυχος ordo*, versus. Hinc *hordeum distichum* appellat *Colum. 2. R. R. 9. 16.,* cujus species duos habet granorum ordines, et *hexasticum*, quæ sex: ad *ἕξ sex.* Ceterum *Columelle* verba sunt: Alterum quoque genus hordei est, quod alii distichum, Galaticum nonnulli vocant. *V. Re, Saggio sull'agric. ant. p. 196.* — Hinc

Distichum vel *distegum*, i, n. 2. absolute, sub-stantivorum more, est ædificium, aut sepulcrum

duas habens contignationes, aut cellarum ordines. *V. DISTEGUS. Inscript. apud Fabrett. p. 627. n. 234.,* quæ pertinet ad annum a Chr. n. 23. M. LAN-CIVS M. L. PROSPER DISTICHVM ORNAVIT CAL. MAI. ASINIO POLLIO. ET C. ANTISTIO VET. COS.

Distichon, i, n. 2. Græca terminatione, absolute, substantivorum more, breve est carmen duobus versiculis absolutum sententiam completens. *Marzial. 8. 29.* Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere. *Id. 3. 11.* Cur in te factum distichon esse putas? *Adde Sueton. Cæs. 51. et Oth. 3.*

DISTICO, V. DESTICO.

DISTILLARIUS, ii, m. 2. Legunt alii quæ apud *Senec. Ep. 56.* Et botularium cugita et distillarum, et omnes popinarum instillatores: et probat *Cæli. Rhodig. l. 16. c. 46.,* qui ait, distillationem etiam dici liquaminis genus, quo ad condiendum utitur, et qui id conficiant, et vendant, distillarios vocari. Verum emendatioribus libri in *Senecæ textu crustularium* habent, quod unice probandum.

DISTILLATIO et

DISTILLO, as, etc. *V. DESTILLATIO* et **DESTILLO.**

DISTIMULO, as, are, a. 1. *V. DESTIMULO*, ubi affirmavimus, *distimulo* pro *destimulo* rectius legendum esse apud *Plaut. Bacch. 1. 1. 30.*

DISTINCTE, adverb. Comp. *Distinctus* 1. et 2.; Sup. *Distinctissime* 2. — Distincte ¶ 1. Stricto sensu est rem unam ab alia accurate distinguendo et separando (It. *distintamente; Fr. séparément, d'une manière distincte; Hisp. distintamente; Germ. gehörig unterschieden, gesondert, genau; Angl. distinctly, precisely.*) *Cic. 2. Tusc. 3. 7.* Se neque distincte, neque distribute, neque eleganter, neque ornate scribere. *Id. Orat. 28. 99.* Partite, definite, distincte dicere. *Id. 1. Legg. 13. 36.* Quæ fusc oculi disputabantur ac ilberce, ea nunc articulatim distincteque dicuntur. *Id. 2. Phil. 13. 32.* Non enim fortasse satis, quæ distinctius dicuntur, intelligis. *Orellius et Klotz* pro distinctus leg. *dijunctus.* *Plin. Paneg. 18.* Nec magis definite distincteque designat, qui Trojanum, quam qui Optimum appellat. *Sueton. Aug. 9.* Distinctius demonstrare. *Plin. 7. Ep. 13. 1.* Distinctius enunciare. *Cassiod. Complex. ad Ephes. 3.* Hoc credendum, hoc tenendum distinctissime persuadens. ¶ 2. Latiori sensu est ordinate, distribute. *Cic. 3. Orat. 14. 53.* Distincte, explicate, abundantè, illuminate dicere. *Plin. 3. Ep. 1.* Nihil est illo vitæ genere distinctius. *h. e. ordinatus, ut actiones diei sua quæque hora et ordine apte distribuatur.*

DISTINCTIO, ōnis, f. 3. actus distinguendi (It. *divisione, distinzione; Fr. action de distinguer; distinction; Hisp. el acto de distinguir, distincion; Germ. d. Unterscheidung; Angl. a dividing, separating, distinction.*)

I.) Proprie. ¶ 1. Abstracte est divisio, discretio. *Cic. 2. Legg. 5. 13.* Lex est justorum injustorumque distinctio. *Id. 1. Off. 29. 104.* Facilis est distinctio ingenui et illiberalis joci. *Id. 1. Fin. 19. 64.* Veri a falso distinctio. *Id. ibid. 10. 33.* Et harum quidem rerum facilis est et expedita distinctio. *Quintil. 4. 5. 6.* Interim refugienda non modo distinctio questionum est, sed omnino tractatio. *Plin. 8. Ep. 14.* Pugnantium sententiarum distinctio. ¶ 2. Concreto, uti ajunt, sensu distinctio est id, quo aliud ab alio distinguimus, discrimen, differentia. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 15. 48.* Præsertim quam ipsi dicunt, sapientem in furore sustinere se ab omni assensu, quia nulla in visis distinctio appareat. *Id. Fat. 19. 43.* Quæ sit causarum distinctio ac dissimilitudo. *Plin. 10. Hist. nat. 11. 13. (29).* Volucrum distinctio prima pedibus maxime constat. Aut enim aduncos ungues habent, aut etc. *Id. 9. ibid. 33. 52. (103).* Conchæ distinctione virgulata, crinita, crispa. *Cf. Seneca 7. Benef. 9.* Video elaboratam scrupulosa distinctione testudinem. *Rursus Plin. 18. Hist. nat. 25. 59. (220).* Cardio temporum quadripartita anni distinctio constat per incrementa lucis. *Id. 17. ibid. 28. 47. (263).* Cato et medicamenta quædam componit mensuræ quoque distinctio, ad majorum arborum radices amphoræ, ad minorum urnam amuræ et aquæ. *Ulp. Dig. 47. 2. 44.* Hæc sententia cum distinctio vera est: ut si hac mente dederit etc., quod si ita det etc. *Ammian. 25. 4.* Pro rerum et hominum distinctione. *Id. 16. 8.* Sine justitiæ distinctione. ¶ 3. Speciatim in oratione

est apta verborum in membra divisio, adeoque mora in dicendo: de qua hæc Cic. 3. *Orat.* 48. 186. Numerus autem in continuatione nullus est: distinctio, et æqualium et sæpe variorum intervallo percussio, numerum conficit; quem in cadentibus guttis, quod intervallis distinguuntur, notare possumus; in anni præcipitante non possumus. Quod si continuatio verborum hæc soluta multo est aptior atque jucundior, si est articulis membrisque distincta, quam si continuata ac producta etc. *Quintil.* 1. 5. 27. Quam dico *circum littora*, tamquam unum enuncio, dissimulata distinctione. h. e. nulla in dicendo mora et pausa. *Id.* 11. 3. 181. Distinctionibus uti in loquendo. Sic *Auson. Edyll.* 4. 49. distinctio sensum auget, et ignavis dant intervalla vigorem. — Hinc apud Grammaticos *distinctio* est interpositio, seu appositio puncti in signum finiti sensus, vel pendentis: estque triplex, finalis, media et ima: prior sensum terminat; altera respirandi spatium legendi dat; tertia lectionis interruptum tenorem, aliud adhuc illatura, suspendit. *Diomed.* 2. p. 432. *Putsch.*, quorum cf. *Quintil.* 11. 3. 47., et *Donat.* 1. p. 1742. *Putsch.* ¶ 4. Item speciatim apud Rhetores *distinctio* inter figuras enumeratur. *Cic.* 3. *Orat.* 54. 206. Ejusdem verbi crebrius positi quædam distinctio. h. e. mutatio: intelligit autem traductionem, figuram verborum oratoriam. *Quintil.* 9. 3. 63. appellat *distinctionem, παραίστασιν*, speciem contrapositi, qua duo contraria distincte et explicite exponuntur; ut: Odit populus Romanus privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit.

II.) Improperie ponitur pro pulcritudine, ornatu, splendore. *Cic.* 2. *Nat. D.* 5. 13. Solis, lunæ siderumque omnium distinctio, varietas, pulcritudo, ordo. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 3. (13). Jam distinctio honosque civitatis ipsius non aliunde (*quam ab agrorum cultura*) erat. Rusticæ tribus laudatissime eorum qui rura haberent; urbanæ vero, in quas transferri ignominia esset, desidia probro. *Forcellinus* vero interpretatur: qua civium tribus in rusticas et urbanas dividebantur. Huc pertinere videtur et illud *Cic.* 2. *Orat.* 90. 366. An ergo oblitus es, Crasse, Antonium ita partitum esse tecum, ut ipse instrumentum oratoris exponeret, tibi ejus distinctionem atque ornatum relinquere? *Forcellinus* interpretatur *dispositionem atque distributionem rerum inventarum*: at præterquam quod *distinctio* atque *ornatus* junguntur, hæc sequuntur: Si ergo (*loquitur Crasso*) recte intellet, — mihi conjuncte est visus de utraque re dicere. Ille vero, inquit Cotta, ornamenta orationis non attingit.

DISTINCTOR, oris, m. 3. qui distinguit. *Gloss. Cyrill.* *Distinctor, διακριτής. Ammian.* 22. 3. *Judices* justorum injustorumque distinctores. Adde *eumd.* 28. 4.; et *Augustin. Tractat.* 20. in *Johann.* 12.

DISTINCTUM, i, n. 2. F. DISTINGUO in fin.

DISTINCTUS, a, um, F. DISTINGUO.

DISTINCTUS, us, m. 4. idem ac distinctio. In sermo casu sing. *Tac.* 6. *Ann.* 28. Ore ac distinctu peanarum a ceteris avibus diversum. *Stat.* 1. *Silo.* 2. 49. viridis cum regula longo Synada distinctu variat.

DISTINĒO, træs, tñbi, tentum, tinere, a. 2. (dis et teneo.) Part. *Distentus* in fin.; *Distinendus* II. 2. — Distinere est hinc et inde tenere, adeoque distimulare, dirimere (It. *tenere da diverse parti*, tenere *diviso, dividere*; Fr. *tenir des deux côtés, tenir éloigné, séparer, diviser*; Hisp. *tener de una parte y de otra, tener apartado, separar, dividir*; Germ. *auseinanderhalten, trennen, sondern, fernhalten*; Angl. *to keep separate, to keep asunder, separate, divide*).

I.) Proprie. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Tigna binis utrumque fibulis ab extrema parte distinebantur. *Vitruv.* 3. 4. 1. *Schneid.* Intervalla (*stereobatarum*) connumeranda aut solidanda fistulationibus, uti distinebantur. *Lucret.* 5. 294. Et mare, quod late terrarum distinet oras. h. e. hinc et inde tenet, occupat. *Id.* *ibid.* v. 688. Nam medio cursu flatus Aquilonis et Austris Distinet æquato cælum discrimine metas. *Ovid.* *Heroid.* 8. 89. Qua duo porrectus longa freta distinet Isthmos. Adde *Lucan.* 4. 675. *Virg.* 11. *Æn.* 387. distinet hostem Agger murorum. *Cæs.* 7. *B. G.* 59. Legiones a presidio atque impedimentis interclusas maximum flumen distinebat. *Horat.* 4. *Od.* 5. 12. Distinere aliquem a domo. *Cf. Ammian.* 14. 2. in fin. Quoniam magister equitum longius ea tempestate distinebatur.

II.) Translate. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de animo, qui variis affectibus vel eorumdem vehementia in diversa trahitur. *Cic. Planc.* 33. 79. Distineor tamen et divellor dolore. *Liv.* 7. 21. Fenebris res distinere unanimes videbatur. *Id.* 44. 20. Si Ap. Claudio — satis validus exercitus foret, potuisse ancipiti bello distinere regem. *Id.* 9. 16. Duæ factiones distinebant senatum. *Id.* 5. 20. Duæ senatum distinebant sententiæ. h. e. ambiguum tenebant, in diversa trahebant. Sic *Tac.* 1. *Hist.* 32. Sententiæ duæ eum distinebant. *Cf. eumd.* 3. *Ann.* 54. *Ovid. Remed.* am. 485. Ergo assume novas, auctore Agamemnone, flammæ, Ut tuus in bivio distineatur amor. *Alii minus recte leg.* distineatur. ¶ 2. Latiori sensu est hinc inde impeditum occupatum tenere, distrahere; et universim impedire, morari. *Cic.* 7. *Fam.* 2. *extr.* Multitudine et celebritate judiciorum et novis legibus ita distinemur, ut etc. *Id.* 2. *Att.* 23. Et eo colligere poteris, quanta occupatione distineat. Adde *eumd.* 12. *Fam.* 36. *Nepos Att.* 9. Quom litibus distineretur magnisque terroribus vexaretur. *Plin.* 7. *Ep.* 7. Distineri negotiis. Adde *eumd.* *Paneg.* 25. *Ammian.* 18. 5. ex scriis negotiis. *Tac.* 14. *Ann.* 25. Distinere Parthos Hyrcano bello. Adde *eumd.* 2. *Hist.* 32.; et *Frontin.* 1. *Strateg.* 3. 8. *Cæs.* 3. *B. C.* 52. Plura castella Pompejus, distinendæ manus causa, tentaverat. *Id.* *ibid.* 44. Relinquebatur, ut — quam plurimos colles (*Pompejus*) occuparet, et quam latissimas regiones præsilis teneret, Cæsarisque copias, quam maxime posset, distineret. Adde *eumd.* 2. *B. G.* 5., 3. *ibid.* 11. et 7. *ibid.* 50. *Liv.* 4. 59. Quacumque incessere, late populati sunt tecta agrosque, ut distinerent Volscos. — Et præcipue de rebus pro impedire, morari. *Cic.* 12. *Phil.* 12. 28. Ne militum multitudine per me pacem distineri putet. Adde *Liv.* 2. 15. *Cæs.* 7. *B. G.* 37. Unam esse Eduorum civitatem, quæ certissimam Gallia victoriam distineat. *Liv.* 37. 12. Rem distinebat, quod utrum armati an inermes emitterent regni, parum conveniebat. — Et de hominibus cum Ablativo et præpos. ab. *Liv.* 44. 35. a med. Ut distineret regem ab circumspectu rerum aliarum. Et cum part. *quominus, Tac.* 11. *Ann.* 12. Quæ (*Messalina*) semper infesta et tunc commotior, quominus strueret crimina et accusatores, novo et furori proximo amore distinebatur. — Hinc Part. præter. pass.

Distentus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Sup. *Distentissimus*; et est distractus, dupliæ curâ occupatus, implicatus. — a) De hominibus. *Cic. Rosc. Am.* 8. 22. Tot tantisque negotiis distentus, ut respirare libere non possit. *Id.* 3. ad *Q. fr.* 8. Distentus quam opera, tum animo sum multo magis. *Id.* 15. *Att.* 18. Intellego te distentissimum esse quæ de Buthrotis, qua de Bruto. *Id.* 3. *Nat. D.* 39. 93. Audit igitur mens divina etiam de singulis. Videtis ergo, non esse eam tam occupatam, quam putabatis? Fac esse distentam, cælum versantem, terram tuentem, maria moderantem. *Suct. B. Hisp.* 23. Dum in opere nostri distenti essent. *Plin. Paneg.* 86. Imperii curis distentus. *Id.* 6. *Ep.* 18. occupationibus. *Tac.* 16. *Ann.* 8. Nero circa summa scelerâ distentus. — b) De rebus. *Plin.* 3. *Ep.* 5. Medium tempus distentum impeditamque qua officiis maximis, qua amicitia principum, egisse pernoctavit.

DISTINGUO, stinguis, stinxi, stinctum, stinguere, a. 3. Part. *Distinguens* sub C. I.; *Distinctus* sub A. II., C. I. et in fin.; *Distinguendus* sub A. II. — Ratione habita etymii, alii derivant a *tingo*, et antique *tinguo*, ut proprie sit tingendo et colorando discriminare, separare: alii a *stingo*, quod a *stigo*, quod a *stigo* pingo, ut proprie sit dispungere, h. e. punctis rem a re discriminare. Ceterum omnes hujusce verbi significationes ad tria summa capita commode redigi possunt: scilicet. A) Distinguere est dispungere, punctis rem a re discriminare, adeoque generatim secernere, separare; B) In re grammatica est interpungere; C) Denique est quibusdam velut notis, aut punctis, aut coloribus certo intervallo apposis rem variare, atque adeo ornare.

A) Distinguere est dispungere, punctis rem a re discriminare, adeoque generatim secernere, separare. I) Proprie. *Ovid.* 1. *Met.* 45. Lique duæ dextræ cælum totidemque sinistra Parte serant Zonæ, quinta est ardentior illis; Sic onus inclusum (h. e. terram) numero distinxit eodem Cura dei. *Seneca Troad.*

884. et *Apul.* 2. *Met.* Distinguere crinem, comam. h. e. pectere, separare et suis discriminiibus ordinare. Similiter poetice *Claudian. Nupt. Honor. et Mar.* 284. caput acu distinguere. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 13. Sed et lacubus distinguunt granaria, ut separatim quæque legumina ponantur. Sic *Ammian.* 25. 10. Quom enim venisset Dadastanum, qui locus Bithyniam distinguit et Galatas, etc. *Cf. Juvenal.* 14. 288. qui navem mercibus implet Ad summum latus, et tabulâ distinguitur undâ. h. e. atque asserere dumtaxat separatur ab aquis. Pro undâ alii leg. unâ, alii udâ, sed pari sensu. *Et Marit.* 2. 5. Sed duo sunt, quæ nos distinguunt millia passûm.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim dicitur de rebus tum inanibus, tum abstractis, et est rem a re discriminare, sive juxta eorumdem discrimen secernere, separare. Occurrit autem — a) Cum Accusato rerum tantummodo. *Quintil.* 11. 3. 98. Binos interim distinguimus digitos. *Ammian.* 23. 3. Venit cursu prospero Carras —: unde duæ ducentes Persidem viæ regiæ distinguuntur, læva per Adiabenam et Tigridem, dextera per Assyrios et Euphratem. *Id.* 31. 7. Quorundam capita, per medium frontis et verticis mucrone distincta, in utrumque humerum magno cum horrore pendebant. *Juvenal.* 1. 127. Ipse dies pulcro distinguitur ordine rerum: Sportula; deinde forum etc. h. e. dividitur ac distribuitur. *Sil.* *It.* 1. 75. Etiam lingua vocem distinguere. h. e. verba articulare. *Cic. Cæcin.* 20. 56. Quom sibi hoc proposuerint —, ut servos non numero distinguant, sed appellent uno familia nomine. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 54. 80. (215). Simiæ caudis inter se distinguuntur. *Sueton. Tib.* 1. Prænomibus cognominibusque variis distingui. Sic *Id. Vitell.* 2. Quatuor filios amplissimæ dignitatis cognominæ, ac tantum prænomibus distinctos, reliquit. *Tac.* 1. *Hist.* 38. Insignibus suis distingui. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 7. 28. (191). Distinguit mares austeritas. *Cic.* 3. *Orat.* 48. 186. Numerum in cadentibus guttis, quod intervallis distinguuntur, notare possumus. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 8. 34. (56.) Hic (*pictor*) catagrapha invenit, hoc est obliquas imagines et varie formare vultus, articulis membra distinxit, etc. *Id.* 33. *ibid.* 5. 27. (90). Indocta opificum turba tribus eam (*chrysocollam*) generibus distinguit, asperam, mediâ, atritam, quam et herbaceam vocant. *Lucan.* 5. 359. Distinguere sæcula in fastos. Allatum hunc a *Forcellino* locum ipse non invenit. *Cic. Pis.* 28. 69. Distinguere atque dividere aliquid. *Id.* *Brut.* 19. 74. Distinguere oratorum genera ætaliibus. *Quintil.* 4. 2. 68. genera causarum. *Id.* 4. 2. 33. Quo differentius distinguenda sunt singula. *Cic. Brut.* 41. 152., *Orat.* 4. 16. et 1. *Fin.* 7. 22. Distinguere ambigua. scil. in argumentis. *Gell.* 18. 2. Fraudes captivum distinguere et resolvere. *Cic.* 6. *Verr.* 41. 88. Unum hoc crimen videtur esse: plura sunt; sed ea quo pacto distinguere ac separare possim, nescio. *Sic Tac.* 2. *Ann.* 50. De adulterio satis cavere lege Julia visum; majestatis crimen distingui Cæsar postulavit damarique —: in se facta nolle ad cognitionem vocari. *Id.* 3. *Hist.* 27. Et discretus labor fortes ignavosque distingueret. *Sueton. Claud.* 38. Iræ atque iracundiæ conscius sibi, utrumque excusavit edicto; distinxitque, pollicetur alteram quidem brevem et innoxiam, alteram non injustam fore. — b) Cum addito per præpos. ab Ablativo rei, a qua alia distinguitur. *Cic.* 2. *Orat.* 60. 244. Distinguere Granium a Crasso. *Id. Partit. orat.* 40. 139. Vera a falsis dijudicare et distinguere. *Id.* 2. *Divinat.* 71. 146. Distinguere vera somnia a falsis. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 7. 22. artificem ab inscio. *Id.* 4. *Parad.* 1. 29. An tu civem ab hoste, natura ac loco, non animo factisque distinguis? *Sueton. Gramm.* 4. Distinguere litteraturam a literatore. *Liv.* 45. 24. voluntatem a facto. *Quintil.* 3. 5. 11. thesin a causa. *Id.* 1. 8. 3. Quo flexu distinguatur ab his. — c) Cum Ablativo sine præpos. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 29. vero distinguere falsum. — d) Impersonaliter. *Tac.* 11. *Ann.* 38. Nunciatum Claudio, periisse Messalinam, non distincto, sua an aliena manu. *Cf. Cic.* 3. *Nat. D.* 10. 26. Quid inter naturam et rationem intersit, non distinguitur. Et *Quintil.* 11. 3. 38. Etiam si aliud est, unde venit, quam quo venit, non distinguendum tamen, quia utrumque eodem modo continetur verbo venit. ¶ 2. Speciatim distinguere, quom de libris sermo est, significat dirimere, hoc est dijudicare, decidere. *Ammian.* 29. 2.

Quorum (*Areopagitarum*) æquitas deorum quoque jurgia dicitur distinctisse. *Lamprid. Alex. Sev.* 22. Pontificibus tantum detulit, ut quasdam causas a se finitas iterari et aliter distinguere pateretur. Adde *Imppp. Valentin., Valent. et Grat. Cod.* 3. 12. 5. — Iluc referri potest et illud *Apul. 2. Met.* Ilanc cunctationem adolescentis sermo distinctit. *h. e.* finivit, sustulit. *Forcellinus* interpretatus est: finire, terminare, tollere, quasi puncto adscripto; scilicet metaphorâ sumptâ a paragr. proxime subsequenti.

B) In re grammatica *distinguere* est interpungere, h. e. notam distinctionis et separationis inter verba appingere, ut punctum, comma, etc. *Diomed.* 2. p. 432. *Putsch. V. DISTINCTIO* 3. *Sueton. Gramm.* 23. Multaque exemplaria contracta emendare et distinguere et annotare curavit, soli huic, nec ulli præterea grammaticæ parti deditus. — Hinc *distinguere* dicitur etiam qui legit, quum suis locis moratur, prout sententiâ postulat. *Quintil.* 1. 8. 1. Ut puer sciat, ubi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere, etc. *Id.* 11. 2. 27. Oratorem distinguunt atque coincidunt. Sic *Cic. Orat.* 16. 53. Distincta et interpuncta, intervalla, morâ respirationisque delectant. Cf. *Ammian.* 29. 1. med. et Cf. *Distinctum* in fin. hujus vocis. Huc referri potest et illud *Cic. 3. de republ.* 2. Eademque (*mens*) quum accepisset homines inconditis vocibus inchoatum quiddam et confusum sonantes, incidit has et distinxit in partes.

C) Denique *distinguere* est etiam quibusdam veluti notis, aut punctis, aut coloribus certo intervallo appositis, rem variare atque adeo ornare.

I.) Proprie. *Seneca Med.* 573. Gemmarum nitore distinguit aurum. *Id. Herc. Cæ.* 665. Mæonia acu distinguere. *Horat.* 2. *Od.* 5. 19. jam tibi lividos Distinguet autumnus racemos Purpureo variis coloribus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 62. (171). Gemma candorem guttis ex auro distinguit. Et *ibid.* 10. 54. (148). Distinguentibus eam venis rubentibus. *Curt.* 3. 4. 9. Planitiem crebri rivî distinguunt. *V. Mützell.* ad h. 1.

II.) Translate est variare atque ornare; et occurrit — a) De vestibus. *Curt.* 3. 3. 13. Distinguere vestem auro. Adde *euclid.* 2. 3. 17. et 19., 8. 13. 7., 9. 7. 12. et alibi. *Sil. It.* 3. 27. vestem clavo. — b) De locis. *Justin.* 38. 3. 3. Distinguere silvam palmeto. *Sueton. Domit.* 14. parietes lapide. — c) De aliis rebus. *Plin.* 3. *Ep.* 1. Frequenter comædis cæna distinguitur, ut voluptates quoque studiis condiantur. *Sil. It.* 11. 431. et 7. 182. Distinguere epulas ludo. — d) De abstractis. *Plin.* 7. *Ep.* 9. Occupationes curasque carmine distinguere *h. e.* variare atque intermittere. *Cic.* 1. *Fin.* 11. 38. Omnis autem privatione doloris putat Epicurus terminari summam voluptatem: ut postea variari voluptas distinguere possit, augeri amplificari non possit. — e) Saepè etiam de oratione prout variando ornare. *Cic.* 2. *Orat.* 9. 36. Formare orationem, eamque variare et distinguere quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus. *Id.* 2. *Invent.* 15. 49. Distinguere et illustrare orationem. *Id.* 2. *Orat.* 13. 54. Distinguere historiam varietate locorum. *Liv.* 9. 17. Nihil minus questum a principio hujus operis videri potest, quam ut plus justo ab rerum ordine declinarem; varietatibusque distinguendo opere et legitibus velut deverticula amana et requiem animo meo quaererem. — Ceterum *V.* plura hoc sensu infra in *Distinctus* 2. — Hinc Part. præter pass.

Distinctus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Distinctior* 1. et 3. — *Distinctus* ¶ 1. Est diversus, discriminatus, separatus *V.* *DISTINGUO* sub *A.* *Cic.* 2. *de republ.* 42. Conocitus est quidam tenendus ex distinctis sonis. *Id.* 3. *Orat.* 48. 186. Continuatio verborum articulis membrisque distincta. *Velley.* 1. 7. Hesiodus annos cxx. distinctus ab Homeri ætate. *Liv.* 9. 19. Macedonum phalanx immobilis et unius generis: Romana acies distinctior, ex pluribus constans. — Hinc est etiam apto et convenienter divisus. *Quintil.* 11. 3. 35. Ut sit oratio distincta. *Id.* 5. 14. 33. Distincta ac perspicua debere esse argumenta. *Id.* 4. 2. 36. Narratio distincta rebus, personis, temporibus. Cf. *Cic.* 2. *Orat.* 80. 328. Narratio distincta personis, et interpuncta sermonibus. Rursus *Quintil.* 5. 10. 3. Sermonem puro et dilucido et distincto. *Id.* 11. 3. 162. Gestus distinctus. ¶ 2. Item ornatus, variatus. — a) De rebus et locis. *Cic.* 6. *Ferr.* 27. 62. Pocula ex

auro gemmis distincta clarissimis. *Sueton. Ver.* 31. Cuncta gemmis distincta. *Sil. It.* 2. 603. vestes auro. *Flor.* 4. 2. 91. corona radiis. *Ammian.* 21. 1. diadema lapidum fulgore. *Sueton. Cal.* 45. coronæ solis ac lunæ specie. *Id. Ner.* 25. chlamys stellis aureis. *Cic.* 2. *Yat. D.* 37. 95. cælum astris. *Ovid.* 5. *Met.* 266. innumeris distinctas floribus herbas. *Id. Heroid.* 5. 19. Retia maculis distincta. *Cic. Flacc.* 12. 27. Provincia cincta mari, portibus distincta. — Et cum Accusativo, Græcorum more. *Ovid.* 3. *Met.* 221. nigram medio frontem distinctus (*canis*) ab albo. — b) De oratione. *Cic.* 1. *Orat.* 12. 59. Oratio composita et ornata et artificio quodam et expolatione distincta. — Et de oratore ipso. *Cic. Brut.* 17. 69. Ornari orationem Græci putant, si verborum immutationibus utantur, quos appellant *επιτροπες*, et sententiarum orationisque formis, quæ vocantur *σχηματα*. Non veri simile est, quam sit in utroque genere et creber et distinctus Cato. *Tac. Dial. de orat.* 13. Sic Græco polior et ornator Crassus, sic utroque distinctior et urbanior et altior Cicero. *Forcellino* est magis perspicuus; sed rectius fortasse est *ornator*, quod vocabulum etiam præcedit. — c) Huc denique pertinet et illud *Cic.* 1. *de republ.* 27. Si Athenienses quibusdam temporibus, sublato Areopago, nihil nisi populî scilicet ac decretis agebant; quoniam distinctis dignitatis gradus non habebant, non tenebat ornatum suum civitas. — Hinc

Distinctum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est idem atque distinctio, siye interpunctio. *V.* supra sub *B. Mar. Victorin. de orthogr.* 1. p. 1468. *Putsch.* Si prius quam distinctum concluditur, in ora fuerit necessaria, *αὐτῶν* aversam, h. e. scilicet in ima parte versus ponite.

DISTIRPO, as, are, a. 1. idem atque extirpo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 130.

DISTISUM. F. DISTEDET.

DISTILLO, as, are, n. 1. *frequentat. a disto. Colum.* 6. *R. R.* 2. 4. Distillant inter se aliquando spatium, ne in collectatione alter alteri noceat. Ita *lexicographi quidam; sed melior lectio et vulgatio exhibet: distentque* inter se.

DISTITUTUS, a, um, adject. idem ac destitutus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 40.

DISTO, stas, stare, n. 1. (*dis et sto*). Præter perf. *disteterim* occurrit tantum apud *Boeth.* p. 1160. — Part. *Distans* in omnibus paragr. — *Disto* ad litteram est esse in partibus vel locis diversis vel oppositis, atque adeo abesse, remotum esse, intervallo disjungî (*It. essere distante, lontano; Fr. être éloigné, distant, séparé; Hisp. ser distante i remoto; Germ. getrennt sein, entfernt sein; Angl. to be distant or apart*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de spatio seu loco; et occurrit — a) Cum addito *inter se*. *Cic.* 5. *Tusc.* 24. 63. Sidera multum inter se aut altitudine, aut humilitate distantia. *Cæs.* 7. *B. G.* 72. Quæ (*turres*) pedes octoginta inter se distarent. *Id. ibid.* 73. Hujus generis octoni ordines ducti, ternos inter se pedes distabant. *Id. ibid.* 23. Trabes distantes inter se binos pedes. *Liv.* 8. 8. Manipuli quindecim, distantes inter se medium spatium. — b) Cum addito per præpos. ab Ablativo rei, a qua alia distat. *Lucret.* 4. 280. Distare a speculo tantum remota imago videtur. *Cic.* 2. *Nat. D.* 66. 164. Terræ ab hujuse, quam incolimus, continuatione distantes. *Cæs.* 2. *B. C.* 103. Castraque Cleopatras non longo spatio ab ejus castris distabant. *Auct. B. Alex.* 7. Quum hi tam parvo spatio distarent ab ipsis. — c) Cum Ablativo sine præpos. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 48. foro nimium distare carinas. *Ovid.* 3. *Met.* 145. Et sol ex æquo metâ distabat utraq. *Id.* 3. *Fast.* 362. Quum tantum Phrygiâ Gallicâ distet humus. — Et cum duplici Ablativo. *Curt.* 3. 1. 12. Urbs pari intervallo Pontico et Cilicio mari distans. *V. Mützell.* ad h. 1.; et cf. *Ovid.* 10. *Met.* 175. spatiumque pari distabat (*sol*) utrimque. — d) Cum addito tantum distantie modo. *Cæs.* 7. *B. G.* 72. Ut fossæ solum tantumdem pateret, quantum summa labra distabant. *Liv.* 38. 18. Oppidum tria maria pari ferme intervallo distantia habet. *Virg.* 3. *Æn.* 116. Longo distat cursu. *Fal. Flacc.* 8. 291. Haud longis jam distat aquis. *Ammian.* 14. 2. Quum haud longe muri distarent. *Gell.* 1. 11. Ire ad hostem in

conspectu longinquo procul distantem. *Ovid.* 5. *Met.* 54. Jaculo quamvis distantia misso Figere doctus erat. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 7. (35). Late distans. — e) Absolute. *Cic.* 2. *Phil.* 27. 67. Tot res tam dissipatæ, tam distantibus in locis positæ. *Liv.* 4. 45. Servitia, urbem ut incenderent distantibus locis, conjurarunt. *Ovid.* 2. *Met.* 241. Nec sortita loco distantes flumina ripas Tutâ manent. *Quintil.* 2. 29. 3. Grana ciceris ex spatio distanti missa. ¶ 2. Latiori sensu refertur etiam ad tempus: ad rem *Ovid.* 2. *Fast.* 54. Spatio distantia longo Tempora. *Horat.* 3. *Od.* 19. 1. Quantum distet ab Iaccho Codrus. *Quintil.* 12. 10. 4. Zeuxis et Parrhasius non multum ætate distans. *Id.* 12. 10. 11. Non multum inter se distantium tempore oratorum. — Et de ipso tempore. *Tac.* 3. *Ann.* 24. Haud multum distanti tempore Calpurnii Pisonem, Emilius Lepidam amiserant.

II.) Translate est differentem et diversum esse, differre; et occurrit — a) Cum addito *inter se*. *Cic.* 1. *Orat.* 49. 215. Multum inter se distant istæ facultates longeque diversæ sunt atque sejunctæ. *Id. Orat.* 16. 52. Genera dicendi multum inter se distantia. *Quintil.* 7. 2. 3. Quæ duo genera non multum inter se distant. — b) Cum addita per Ablat. et præpos. *ab re*, a qua alia differt. *Cic.* 2. *Off.* 4. 15. Hominum vita distat a vita et cultu bestiarum. *Id. Orat.* 10. 34. Quid tam distans, quam a severitate comitas? *Id. Rosc. Am.* 15. 44. Vides, quantum distet argumentum tua ab re ipsa atque a veritate. Adde *euclid.* 2. *Orat.* 65. 263. *Id.* 3. *Off.* 17. 61. Prudentia abest a malitia distatque plurimum. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 53. Sordides a tenui victa distabit, Ofello Judice. *Quintil.* 4. 1. 23. Eo distare præcimum ab eplogo, quod etc. *Id.* 3. 10. 111. Quo distet hæc causa a ceteris. *Sil. It.* 3. 145. Distant a morte silentia vita. *Juvenal.* 11. 26. seculus ab orca. *Id.* 13. 121. nec Stoica dogmata legi: A Cynicis tunica distantia. — c) Cum Ablativo sine præpos. *Quintil.* 5. 10. 7. Enthymema syllogismo distare. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 71. sed emendata videri Pulcræque et exactis minimum distantia, miror. *Id.* 1. *ibid.* 7. 23. Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis. *Itali dicunt: che divario sia tra la gragnuola e la treggia. Juvenal.* 14. 98. Distare humana carno suillam. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 23. (74). Salamandra nihil aconico distans. — d) Cum dativo. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 4. infido scurræ distabit amicus. *V. Schmid.* ad h. 1. *Id.* 4. *Od.* 9. 29. Paulum sepultæ distat inertia Celata virtus. *Lucan.* 8. 487. sidera terræ Ut distant, ut flamma mari, sic utile recto. — e) Cum addito Ablativo qualitatibus, qua res inter se differunt. *Quintil.* 5. 10. 40. Moribus et legibus distant civitates. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 6. 32. (104). Capæ distant sapore. *Cels.* 4. 20. Distat tamen hic casus eo, quod etc. Adde *Quintil.* 8. 6. 8. et 4. 1. 23. — f) Impersonaliter. *Cic. Cæcili.* 14. 39. Ut distare aliquid, aut ex aliqua parte differre videtur? utrum, pedem quam intulero, — tum expellat atque dejiciat: an eadem vi et iisdem armis mihi occurratur, ne non modo intrare, verum etiam adspicere aut adspirare possint? *Atii tamen aliter leg.: V. Orell.* ad h. 1. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 219. Strachia ne erret, nihilum distabit, an ira. *Id.* 1. *Ep.* 17. 44. distat, sumas ne pudent, An rapias. Adde *euclid.* 2. *Ep.* 2. 195. *Quintil.* 5. 10. 26. Plurimum distat, clarus an obscurus sit. *Juvenal.* 7. 194. Distat enim, quæ Sidera te excipiant modo primos incipientem Edere vagitus.

DISTORQUEO, torques, torsi, tortum, torquere, a. 2. (*dis et torqueo*). Part. *Distorquens* I.; *Distortus* I., II. 1. et in fin. — *Distorqueo* est in diversum torquere (*It. distorcere, torcere; Fr. tourner en sens divers, tordre; Hisp. torcer; Germ. aus-, voneinanderdrehen, verdrehen, verzerren; Angl. to set awry, distort, writhe, twist*).

I.) Proprie. *Ter. Eun.* 4. 4. 3. Ah! illud vide, os ut sibi carnifer distorsit. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 65. Distorquens oculos. *Ovid.* 3. *Art. am.* 287. perverso distorquere ora cachinno. *Seneca Ep.* 67. Nemo votum solvit, quod flagellis cæsus esset, aut podagra distorsit, aut equuleo longior factus. *Quintil.* 1. 11. 9. Distorquere labra.

II.) Translate. ¶ 1. Per metonymiam distorquere est torquere seu torquendo membra dolore maximo afficere. *Sueton. Domit.* 19. Conscios novo questionis genere distorsit, immisso per obscena

igne. Seneca 7. *Benef.* 19. Non contentus simplici morte, distorsit. ¶ 2. Hinc transfertur ad animum. Seneca Ep. 74. Illum videbis alienæ uxoris amore cruciari: illum suæ: non deerit, quem repulsa distorquet. Petron. *fragm. Tragur.* 55. *Burmman.* Distorta cogitatio. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla et superiorum retulimus,

Distortus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Distortior* II., et Sup. *Distortissimus* I.; et est male tortus, perversus, monstruosus.

I.) Proprie. Cic. 2. *Orat.* 66. 266. Ostendit Galium distortum, ejecta lingua, buccis fluentibus. *Id. Mur.* 29. 61. Solos sapientes esse, si distortissimi sint, formosos. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 47. Distorta cura. *Sueton. Gall.* 21. Manus et pedes articulari morbo distortissimi. *Id. Aug.* 83. Punitos atque distortos, et omnes generis ejusdem, ut ludibria naturæ malique omnia, abhorrebat. h. e. Italicæ *distortii*. *Quintil.* 6. 3. 29. Distortus vultus. *Id.* 2. 5. 11. Distorta et quocumque modo prodigiosa corpora. *Id.* 2. 13. 10. Quid tam distortum et elaboratum, quam est ille discobolus Myronis? h. e. qui ludendo tot conatus facit membra distortæ. *Ammian.* 14. 6. *med. de spadonibus*. Distorta lineamentorum compage deformis. *Quintil. Declam.* 298. Gratus est ille debilitate, ille ipsa infelicitate distorta corporis placet.

II.) Translate. Cic. *Fal.* 8. 16. Multa genera sunt enunciant, nec ullum distortius, quam hoc.

DISTORTIO, ðnis, f. 3. distorquendi actus. Cic. 5. *Fin.* 13. 35. In quibus si peccetur distortionem et depravationem, aut motu statue deformi, etc. *Id.* 4. *Tusc.* 13. 29. Distortio membrorum. *Cels.* 4. 2. n. 2. oris.

DISTORTOR, ðris, m. 3. qui distorquet. *Ter. Phorm.* 2. 3. 27. apud *Priscian.* 9. p. 871. *Putsch.* Honorum contortor, legum distortor. *At reapse* apud *Ter.* loc. cit. rectius quidem legitur: Bonorum extortor, legum contortor.

DISTORTUS, a, um. V. DISTORQUEO.

DISTRACTIO, ðnis, f. 3. actus distrahendi, revulsio, separatio, divisio (I. distaccamento, separazione; Fr. *séparation, division*; Hisp. *separacion, division*; Germ. *die Zertrennung, Zertheilung*; Angl. *a drawing asunder, separating, dividing*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 67. Harum voluptatum mihi omnium distractio, ðcidium, vastities venit. *Cic.* 1. *Nat. D.* 11. 27. Pythagoras, qui censuit, animum esse per naturam rerum omnium commentem, ex quo nostri animi carperentur, non vidit, distractione animorum discerpi et lacerari deum. *Seneca Ep.* 30. *ad fin.* In ipsa distractione animi corporisque h. e. in morte. *Gell.* 12. 1. Vis morbi faciebat distractionem erudiatumque membrorum. ¶ 2. Speciatim est venditio, qua merces huc illuc distrahantur. *Ulp. Dig.* 14. 3. 5. § 12. Præponere aliquem ad mercium distractionem. *Id. ibid.* 2. 15. 8. § 15. Distractio fundi. V. DISTRABO I. 2.

II.) Translate est animorum ðcidium, alienatio, inimicitia. *Varro apud Non. p.* 287. 15. *Merc.* Distractio civium elanguescit bonum civitatis. *Cic.* 3. *Off.* 6. 32. Nulla nobis societas cum tyrannis, sed potius summa distractio est.

DISTRACTOR, ðris, m. 3. qui distrahit et vendit. V. DISTRACTIO I. 2. *Distractores argenti* sunt argentarii et collybiæ. *Imp. Justinian. Cod.* 8. 14. 27. et 12. 35.

DISTRACTUS, a, um. V. DISTRABO.

DISTRACTUS, us, m. 4. apud *Jctos* est resolutio contractus. *Justinian. 3. Institut.* 28. § 6. Is, cui quis per errorem non debitum solvit, quasi ex contractu debere videtur. Adeo enim non intelligitur proprie ex contractu obligatus esse, ut, si certiore rationem sequamur, magis ex distractu, quam ex contractu possit dici obligatus esse: nam qui solvendi animo pecuniam dat, in hoc dare videtur, ut distrahat potius negotium, quam contractat.

DISTRABO, trabis, traxi, tractum, trahere, a. 3. (dis et traho). Part. *Distrabens* sub *A. I.* 1.; *Distractus* in omnibus paragr. et in fin.; *Distrahendus* sub *A. I.* 2. et II. — Distrabere est in diversas partes trahere, discernere, per maximam vim disjungere, separare (It. *tirare in diverse parti, violentemente staccare, separare*; Fr. *tirer en sens divers, déchirer, diviser par la force, séparer*; Hisp. *tirar de una parte y de otra, desgarrar, dividir, sepa-*

rar violentamente; Germ. *von - , auseinanderziehen, - zerrén, mit Gewalt zertheilen*; Angl. *to draw different ways, draw or pull asunder, tear in pieces, separate, divide, disjoint*). Itaque distrahere est A) In diversas partes trahere, per vim disjungere; et B) Rem a re abstrahere, discernere, divellere.

A) Distrabere est in diversas partes trahere, per vim disjungere.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Cist.* 2. 1. 5. Exanimor, feror, differor, distrahor. Sic figurate *Id. Curc.* 2. 1. 21. Renes dolent, pulmones distrahantur, cruciatur jecur. *Varro apud Non. p.* 287. 22. *Merc.* Mettum equis ad curriculum ex utraque parte deligatum distraxit. *Sic Liv.* 1. 28. Ut igitur paulo ante animum inter Fidenatem Romanamque rem ancipitem gessisti, ita jam corpus (o *Mette*) passim distrahendum dabis. *Adde Flor.* 1. 3. 8. *Virg.* 7. *Æn.* 767. de *Hippolyto*. Turbatus distractus equis. *Cic.* 3. *Nat. D.* 12. 29. Corpus autem immortale passim distrahendum dabis. *Adde Flor.* 1. 3. 8. *Virg.* 7. *Æn.* 767. de *Hippolyto*. Turbatus distractus equis. *Cic.* 3. *Nat. D.* 12. 29. Corpus autem immortale nullum esse, ne individuum quidem, nec quod dirimi distrahi non possit. *Lucret.* 2. 820. Purpura pœniceusque color clarissimu, multo Filatim quum distractus disperditur omnia. *Id.* 4. 694. Odor distractus in aeris auras. *Id.* 3. 591. Animæ natura distracta corpore in ipso. *Id. ibid.* v. 493. Vis morbi distracta per artus. *Cic. Dom.* 25. 67. Ex quo judicare potestis, quanta vis illa fuerit oriens et congregata, quum Pompejum terruerit jam distracta et extincta. *Gell.* 2. 6. Qui fertur et raptatur atque huc atque illuc distrahitur; is venari proprie dicitur. — Similiter *Plin.* 6. *Hist. nat.* 26. 30. (124). Euphrates fluit ultra Babylonem continuo alveo, priusquam distrahatur ad rigua. *Cf. eumd.* 5. *ibid.* 26. 21. (90). Flavius distrahitur in paludes. *Liv.* 25. 36. Vallum distrahere et diripere. *Cæs.* 7. *B. G.* 23. Quæ (materia) perpetuis trabibus pedes quadruplos plerumque introrsus revincta, neque perumpi, neque distrahi potest. — Speciatim de exercitu. *Cæs.* 3. *B. C.* 92. Pompejus suis prædixerat, ut Cæsaris impetum exciperent, neve se loco moverent, aciemque ejus distrahi paterentur h. e. diduci, et ordines turbari. *Tac.* 6. *Ann.* 35. Quum Parthus se qui vel fugere pari arte ductus distraheret turmas, spatium icibus quaereret. *Id.* 1. *ibid.* 60. Cætinam cum quadraginta cohortibus Romanis distrahendo hosti per Bructeros ad flumen Amisiam mittit. ubi *distrabere hostem* est diversis partibus aggredi, quo infirmior sit. *Adde Flor.* 1. 3. 4. *Orn. Magn. ad Domit.* post *Cic.* ep. 12. l. 8. *ad Att.* Ne distracti pares esse adversarios non possimus. *Cf. Cic. pro leg. Manil.* 4. 9. Vos ancipiti contentione distracti de imperio dimicaretis. *Orell.* vero et alii leg. *districti*. (quemadmodum apud *eumd.* 3. *Orat.* 2. 7. *Ambitionis* labore vita distracta). Similiter *Cæs.* 3. *B. C.* 27. Ut pars ad scopulos allisa interficeretur, pars a nostris distraheretur. h. e. dispergeretur, dissiparetur. *Flor.* 3. 19. Qui per fugitivos distrahi debuissent, prætorios duces profugos prælio ipsi sequebantur. *Cf. Cic.* 4. *Fam.* 13. Carco familiarissimis multis, quos aut mors eripuit nobis, aut fuga distraxit. *Rursus Flor.* 3. 6. 1. Interim dum populus Romanus per diversa terrarum distractus est, Cilices invaserant maria. Huc referri potest et illud *Nepot. Eumen.* 4. Qui (*Neoptolemus et Eumenes*) quum inter se complexi in terram ex equis decidissent -, non prius distracti sunt, quam alterum anima reliquerit. — Et generatim pro separare, dividere. *Cic.* 4. *Fam.* 7. 3. Qui non idem consilium, quod tu, secuti sunt, eos video in duo genera esse distractos. Aut enim renovare bellum conati sunt, hique se in Africam contulerunt: aut, quemadmodum nos, victori se contulerunt. *Id. Orat.* 15. 152. Distrabere voces. h. e. ita ponere, ut diductæ proferantur concurrentes vocales, neque per synærosin elidantur. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 27. 27. (97). Taurus mons medium distrahens Asiæ. ¶ 2. Latiori sensu est pluribus alienare, vendere: ad rem *Cic. Quinct.* 15. 50. De quo homine præconis vox prædicat et pretium conficit, huic acerbissimum vivo videlicet funus ducitur: si funus id habendum sit, quo non amici conveniant ad exsequias coonestandas, sed bonorum emptores, ut carnicifera, ad reliquias vitæ lacerandas et distrahendas. *Lucilius apud Non. p.* 287. 9. *Merc.* Dividant, differant, dissipant, distrahant. *Justin.* 9. 1. 6. Capitis itaque centum septuaginta navibus, mercibusque distractis,

anbelantem inopiam paullulum recreavit. *Tac.* 6. *Ann.* 17. Copiam vendendi secuta villitate, quanto quis obætor, (agros) ægrius distrahebant. *Gell.* 20. 1. Bona venim distrahantur. *Sueton. Vesp.* 16. Coemendo quædam tantum, ut pluris postea distraheret. *Id. Cal.* 39. Instrumentum distrahere. *Adde Dig.* 2. 15. 8. § 15. et alibi sæpe.

II.) Translate. — a) De rebus, ac præcipue de abstractis. *Ter. Phorm.* 3. 2. 33. Horum anorem distrahi poterit pati? *Curt.* 3. 3. 4. Ad hæc vales varia interpretatione curam distraxerant: alii lætum id regi somnium esse dicebant —: quidam contra augurabantur. *Vulgati libri* habent *distrinxerant*: at *V. Müzell* ad h. l. *Cic.* 1. *Orat.* 59. 250. Oratoris industriam in plura studia distrahere nolim. *Id.* 5. *Tusc.* 20. 60. Sic distrahantur in contrarias partes impotentium cupiditates. *Cf. eumd.* 1. *Off.* 3. 9. In deliberando sæpe animi in contrarias sententias distrahantur. *Tac.* 4. *Hist.* 60. Obsessos hinc fides, inde egestas inter decus ac flagitium distrahebant. *Id.* 4. *Ann.* 40. Si matrimonium *Livie* velut in partes domum Cæsaris distraxisset. *Liv.* 2. 57. et *Tac.* 1. *Ann.* 4. Distrabere rem publicam. *Cic.* 3. *Off.* 6. 28. Quæ sententia omnem societatem distrahit civitatis. h. e. dissolvit, dissociat. *Liv.* 42. 47. Distrabere concilium Bæotorum. *Sueton. Cæs.* 42. collegia. (*Id.* *Aug.* 32. Dissolvere collegia). *Cajus Dig.* 24. 2. 2. matrimonium. *Cic.* 3. *Off.* 3. 11. Sacratum execrari solitum eos, qui primum hæc natura coherentia opinione distraxissent. *Quintil.* 4. 3. 4. Si (oratio) per vim cuneatur, et quas juncta erant distrahit. — *Cæs.* 1. *B. C.* 33. Subjicitur Metellus trib. pleb. ab inimicis Cæsaris, qui hanc rem distrahat, reliquiasque res, quæcumque agere instituerit, impediatur. h. e. rem disturbet, dissolvat, sive irritam reddat. — Hinc de litibus est dirimere, decidere. *Cic. Cæcin.* 2. 6. Judicia distrahendarum controversiarum causa reperta sunt. *Adde Sueton. Cæs.* 85. — b) De personis. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 43. 134. Distrabitor: tum hoc mihi probabilius, tum illud videtur. *Tac.* 4. *Ann.* 40. Quum (*Augustus*) in omnes curas distraheretur. *Id.* 6. *ibid.* 44. Tiri dates simul fama atque ipso Artabano percussus distrahi consiliis. *Ammian.* 22. 10. Julianus distrahebatur multiformibus curis. *Id.* 20. 1. Cæsar distractus in sollicitudines varias. — Et cum Accusatio personæ. *Tac.* 2. *Ann.* 40. Quum Tiberium anceps cura distraheret. *Cf. Seneca Ep.* 2. Distrabit animum librorum multitudo. — *Distrabi fama* est differri, male audire. *Tac.* 2. *Ann.* 10. Haud fallabat Tiberium moles cognitionis, quaque ipse fama distraheretur.

B) Distrabere est etiam rem a re abstrahere, discernere, divellere.

I.) Proprie. — a) De rebus. *Cic. Sull.* 20. 59. Qui tanto amore suas possessiones complexi tenebant, ut ad his membra divelli citius ac distrahi posse diceret. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 110. At nostræ vix se continere manus, Quin albam raramque comam, lacrimosaque vino Lumina, rugosas distraherentque genas. *Seneca 2. Quæst. nat.* 6. a *med.* Parvula semina, et quorum exilitas in commissa lapidum locum invenit, in tantum convalescunt, ut ingentia saxa distrahant. — b) De personis. *Ter. Hecyr.* 3. 5. 40. Illique exopto, ut reliquam vitam exigat cum eo viro, me qui sit fortunatior; quandoquidem illam a me distrahit necessitas. *Id. Phorm.* 1. 4. 24. Quod si eo meæ fortunæ redeunt, Phanium, abs te ut distrahar; nulla est mihi vita expectanda. *Cic. Planc.* 42. 102. Quia a me mei servatorum capitis divellat ac distrahat. *Id. Marcell.* 1. 2. Socius et comes a me distractus. *Cf. eumd. Dom.* 37. 98. Distrabi a complexu suorum. *Cf. eumd.* 1. *Fin.* 16. 30. Ut enim sapientiam, temperantiam, fortitudinem copulatas esse docui cum voluptate, ut ab ea nullo modo nec divelli, nec distrahi possint etc.

II.) Translate significat alienare, inimicum reddere. *Cic.* 2. *Phil.* 10. 23. Posteaquam Pompejus se totum Cæsari tradidit, quid ego illum ab eo distrahere conarer? *Balbus* ad *Cic.* post ep. 15. l. 8. *ad Att.* Ut Cæsarem et Pompejum, perfidia hominum distractos, rursus in pristinam concordiam roducas. — Hinc Part. præter. pass., cujus multa superius exempla retulimus,

Distractus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Distractor* I., et Sup. *Distractissimus* II.

I.) Proprie est in diversas partes tractus, dispersus, dissipatus: *V. supra sub A. I. Lucret. 4. 958.* Et divisor inter se (*conjectus animæ*) et distractior intus.

II.) Translate est distentus, diversis negotiis occupatus. *Fellej. 2. 114.* Tamquam distractissimus ille tantorum onerum mole huic uni negotio vacaret animus.

DISTRATUS, a, um. *V. DISTERNO.*

DISTRECTO, as, arc, a. 1. idem ac detracto. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 59.*

DISTRIBUO, tribuis, tribui, tributum, tribuere, a. 3. (dis et tribuo). Part. *Distributus, Distributus et Distributus*. 1. Distribuire est diversis hominibus, vel diversis aut certis modis tribuere, dividere, partiiri (It. *dispensare in una misura determinata, distribuire*; Fr. *distribuer, repartir, partager*; Hisp. *distribuir, repartir*; Germ. *ein-, vertheilen*; Angl. *to divide, distribute*). Occurrit — 1.) Stricto sensu — a) De rebus. *Ter. Adelph. 3. 4. 7.* Argentum distributum sane est ex sententia. *Cic. Cluent. 27. 74.* Pecunia summam in singulos iudices distribuere. *Sic Tac. 2. Ann. 8.* pecunias in iudices. *Cæs. 1. B. C. 39.* pecunias exercitui. *Id. 7. B. G. 71.* pecus viritum. *Curt. 8. 4. 20.* pecora. *Cæs. 7. B. G. 89.* Ex reliquis captivis toto exercitu capita singula, prædæ nomine, distribuit. *Curt. 5. 6. 20.* Dona deinde amicis ceterisque pro ejuisque merito dedit. Propemodum omnia, quæ in ea urbe ceperat, distributa. *Frontin. 4. Strateg. 7. 12.* Distribuere Pænorum arma inter suos. *Sueton. Aug. 93.* togas. *Id. Cal. 17.* fascias feminis. Et sic sæpe de cibis ac donariis, quæ populo dabantur, apud *eumd. Dom. 4., Claud. 20. et Tib. 46. Cic. 2. Nat. D. 55. 137.* Sanguis a corde in totum corpus distribuitur. *Id. Flacc. 26. 62.* Leges Atheniensium in omnes terras distributa. Similiter *Seneca 7. Benef. 21.* Dii bona sua per gentes populosque distribuunt. *Ulp. Dig. 26. 7. 3.* Distribuere aliquid inter aliquos. *Cic. 1. Cat. 4. 9. et 3. ibid. 4. 8.* Describere et distribuere partes Italiae. *Cæs. 4. B. G. 22.* naves quæstoribus. *Curt. 8. 14. 9.* elephantos proximis amicorum. — b) De personis. *Cæs. 3. B. G. 10.* Particidam sibi ac latius distribuendum exercitum putavit. *Cic. 7. Att. 14.* Commode Pompejus gladiatorum distribuit, binos singulis patribus familiarum. *Id. 3. Legg. 3. 7.* Distribuere populi partes in tribus. *Id. 2. de republ. 22.* populum in quinque classes. *Cl. Ovid. 6. Fast. 84. Quintil. 1. 2. 23.* pueros in classes. *Cæs. 3. B. G. 22.* copias in tres partes. *Id. 7. ibid. 67.* Equitatus in tres partes distributus. *Cl. Cic. 1. Tusc. 28. 68.* Orbem in duodecim partes distribuere. *Cæs. 3. B. C. 4.* milites in legiones. *Cl. Frontin. 4. Strateg. 1. 43. Plin. 10. Ep. 38.* milites in numeros. *Curt. 6. 5.* Miles distributus in supplementum. *Cæs. 5. B. G. 24.* Distribuere exercitum in civitates. *Sall. Cat. 30.* Decrevit, ut familiarum gladiatorum Capuam et in cetera municipia distribuere. *Justin. 12. 5. 8.* Aut consumpturus milites, aut in ultimis terris in colonias distribuere. *Sueton. Aug. 49.* Distribuere legiones provinciatim. *Cæs. 1. B. C. 14.* Quos (gladiatores) circum familiares conventus Campaniæ, custodiae causa, distribuit. *Flor. 1. 6. 3.* Ab hoc populo Romanus relictus in censum, digestus in classes, curiis atque collegiis distributus. *h. e. in curiis et collegia.* — 2.) Latiori sensu de abstractis. *Cic. Rosc. Am. 42. 122.* Distribuere causam in crimen et in audaciam. *Seneca 7. Benef. 2.* Regula honesti vitæ opera distribuere. *Cic. 1. Orat. 23. 109.* Sin autem ea, quæ observata sunt in usu ac tractatione dicendi, hæc ab hominibus callidis ac peritis adversa ac notata, verbis designata, generibus illustrata, partibus distributa sunt etc. *Quintil. 9. 3. 93.* An schema sit distributis subjecta ratio. Adde *eumd. 9. 1. 34.* — Huc pertinet et illud *Sueton. Aug. 30.* Quo autem facilius undique urbs adiretur, desampta sibi Flaminia via Arimino tenus munienda, reliquas triumphalibus viris ex manubiali pecunia sternendas distribuit.

DISTRIBUTE, adverb. Comp. *Distributus.* — Distribute est distribuendo, ordinate, distincte. *Cic. 2. Tusc. 3. 7.* Se neque distincte, neque distributo scribere. *Id. 2. Invent. 59. 177.* Sin distributis tractare quis volet, partiatur in animum et corpus.

DISTRIBUTIM, adverb. idem ac distributo.

Boeth. in Porphy. 4. p. 87. Si ad species animal reducat, habere potest differentias, sed distributionem, atque ut ejus specielus separatim nihil posset evenire contrarium. *Id. in Cic. Topic. 3. p. 794.* Ita locorum omnium diligentius natura considerabit, si non confuse solum, verum etiam distributim.

DISTRIBUTIO, ðnis, f. 3. divisio atque in ordinem dispositio. ¶ 1. Generalit. *Cic. 2. Divinat. 20. 45.* Cæli distributio. *Ammian. 14. 6.* Distributio sportularum. — Et de abstractis. *Cic. Cluent. 1. 1.* Itaque mihi certum est hanc eandem distributionem invidias et criminum sic in defensione servare. — Et in oratione. *Cic. Partit. orat. 2. 7.* Distributiones, ut genera partium, generumve partes, et *ibid. 4. 12.* Quia, quibus in orationibus delectatio finis est, varii sunt ordines collocandi. Nam aut temporum servatur gradus, aut generum distributiones. *Quintil. 7. 1. 1.* Aerum ac partium in locos distributio. *Q. Cic. Petit. cons. 12. 49.* Ne videar aberrasse a distributione mea. *h. e. thematis vel causæ divisione, quam Cic. 1. Herenn. 10. 17.* conflare ait enumeratione et expositione: Enumeratione, inquit, utemur, quum dicemus numero, quot de rebus dicturi simus. — Expositio est, quum res, quibus de rebus dicturi sumus, exponimus breviter et absolute. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores est figura sententiarum, in qua, quibusdam positus, unicuique sua redditur ratio. *Cic. 3. Orat. 53. 203;* et *Quintil. 9. 1. 30., 9. 2. 2. et 3. 4. 16.* ¶ 3. Item speciatim in architectura. *Vitruv. 1. 2. sub fin.* Distributio est copiarum locique comoda dispensatio, parcaque in operibus sumptus cum ratione temperatio.

DISTRIBUTIVUS, a, um, adject. ad distributionem pertinens, distributionem significans. *Priscian. 13. p. 965. Putsch.* Neque enim interrogativa nomina, nec infinita, nec negativa, nec distributiva, nec imperitiva, nec relativa — vocativos pollicentur. *Id. 17. p. 1112.* Exeipiantur infinita nomina vel interrogativa, vel relativa, vel redditiva, vel distributiva. *Id. ibid. p. 1097.* Ecce hic auctoritatem Homeri secutus nominativum posuit pro genitivo —: ad distributiva enim reddidit verbum, non ad conjuncta. — Extra rem grammaticam, *Boeth. in Aristot. Topic. 6. p. 713.* Justitia potestas æqui distributiva est.

DISTRIBUTOR, ðris, m. 3. qui distribuit. *Apul. Trismeg. Deus distributor dispensator est honorum.* — Addunt et *Cic. locum Pis. 15. 36.* Vos rogatores, vos distributores, vos custodes fuisse tabularum. *Sed al. rectius leg. distributores.*

DISTRIBUTUS, a, um. *V. DISTRIBUO.*

DISTRICTE, adverb. Comp. *Districtus* et *Sup. Districtissime.* — Districte proprie est stricte: sed occurrit translate tantum, et est non solute, non remisso, severe, acriter. *Plin. 9. Ep. 21.* Acriter severiusque corripui, districte minatus, nunquam me postea rogaturus. *Ulp. Dig. 3. 5. 13.* Hæc neque passim admittenda sunt, neque districte deneganda. *Tertull. Idolol. 5.* Districtus repercuti potest. *Hieronym. Ep. 23. n. 11.* Districtus vivere. *Cassiod. 9. Variar. 18. a med.* Ceterum in adulteris totum districtissime volumus custodiri, quidquid divali potuit commotione decerni.

DISTRICTIO, ðnis, f. 3. distringendi actus: sed occurrit translate tantum, et est ¶ 1. Angustiae, difficultas. *Paul. Dig. 4. 8. 10.* Quod sine illa dictione ipsius interdum futurum est. ¶ 2. Item puniitio, supplicium. *Cassiod. 3. Variar. 34.* Minoribus solatium, insolentibus severitatem suæ dictionis obijcit. *Id. ibid. 47.* In partem pietatis recidit mitigata dictione.

DISTRICTIVUS, a, um, adject. qui stricturam dissolvit. *V. STRICTURA. Cæd. Aurel. 3. Acut. 3. a med.* Si continuatio fuerit, initio lucis, quo tempore etiam ceteris districtivis adiutoris uti concedit, erunt ecurbitate apponenda.

DISTRICTUS, a, um. *V. DISTRINGO.*

DISTRINGILLA me, περιζύσων με. *Gloss. Lat. Gr. h. e. strigili me rade.*

DISTRINGO, stringis, striaxi, strictum, stringere, a. 3. (dis et stringo). Part. *Distringens* II.; *Districtus* I. et in fin.; *Distringendus* II. — Distringere est in diversas partes trahere atque distendere.

I.) Proprie. *Virg. 6. Æn. 618.* Saxum ingens volvunt alii, radiisque rotarum Districti pendent. *h. e. alligati simulque distenti: alii districti leg. Lucret.*

5. 1064. Longe alio sonitu rabie districta (*canum ricta*) minantur, Et quum jam latrant et vocibus omnia complent. *h. e. rictus rabie distentus multumque hians: al. distracta leg. Sic Ammian. 14. 7. med.* Gallus districta dentium acie stridens inquit.

II.) Translate est distinere, distrahere, pluribus partibus urgere et premere aliquem, et hinc etiam impedire. *Phædr. 4. 26.* Distringit te multarum rerum varietas. *Plin. Paneg. 94.* Non te distringimus votis. *h. e. plura et diversa simul petentes fatigamus.* *Id. 7. Ep. 15.* Quo nosti, distringor officio: amicis deservio, studeo interdum. Adde *eumd. 1. ibid. 10. 9.* Similiter *Id. 3. ibid. 5. 19.* Ego tantum, quantum amiceorum officia non distringunt, vaco. *Ammian. 31. 2.* Omnis igitur ætas et sexus imbellis circa vehicula ipsa versatur, munisque distringitur mollibus: juvenis vero equitandi usu etc. *Liv. 35. 18. extr.* Hannibalem mittendum in Africam esse ad distringendos Romanos. *h. e. qui ita Romanorum copias ac vires diversis in locis occuparet ac distraheret.* *Sic Id. 44. 35.* Populatione maritimæ oræ distringere copias regis. *Frontin. 1. Strateg. 3. 5.* Scipionem oppugnatione distringere. *Ammian. 19. 8.* Ut multitudo nostrorum manu conserta distringeret. *Flor. 2. 13. 1.* Ipsi quidem (*Illyrii*), ut Romanum a tergo distringent, a Perse rege conducti pecunia militaverunt. *Id. 4. 2.* Distringere incendiis urbem. *h. e. tot locis ignem injicere, ut civis distracti incertique quo accurrerent, exstinguere non possent.* *Plin. 18. Hist. nat. 26. 65. (239).* Innumera rusticorum cura distringit. *Curt. 3. 3. 4.* Vates ejus curam distringent. *Al. leg. distraherent: V. Mützell. ad h. 1. Quintil. 12. 1. 7.* Spe, curis, labore (*mens*) distringitur. *Id. 12. 1. 5.* Nulla distringente atque alio ducente causa. *Sil. It. 2. 189.* inter prælia postquam Distringi Theroona videt. *h. e. hinc atque illinc ab hostibus peti.* — *NE.* Apud *Colum. 12. R. 8. 2.* Deinde exiguum aridi thymi et canilæ aridæ super iac distringit. *Schneider. correxit dstringito.* — Item apud *Quintil. 12. 6. 2.* Ut neque præpostere distringatur immatura frons, etc. nam et contemptus operis innascitur, et fundamenta jaciuntur impudentiæ. *Spalding. legit dstringatur: dstringere autem frontem eodem sensu dicitur, quo perficere et audaciam sumere.* — Item apud *Cic. 3. Off. 32. 113.* Fraus enim dstringit, non dissolvit perjurium. *Orellius. legit adstringit.* Similiter apud *Seneca 6. Benef. 34.* Huic pervenire usque ad dstringendam libertatem licet, cujus vulgare et publicum verbum et promissum ignotis, Ave, non nisi suo ordine emittitur? *h. e. solvendam, laxandam libertatem, quam metus et reverentia retinet ac velut clausam habet. Hoc autem sensu dstringendam legendum præstat.* — Item *Distringere ensem, Districtus gladius, et similia, V. in DISTRINGO.* — Denique et *Dstringere se V. in DISTRINGO.* — Hinc Part. præter. pass.

Districtus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. Districtior 1. et 2.; Districtissimus 2. — Translate districtus ¶ 1. Est propter negotia in angustias reductus, distentus, distractus, occupatus. *Cic. pro leg. Manil. 4. 9.* Ancipiti contentione districti. *Al. leg. distracti. Nepos Hann. 13.* Illic tantus vir tantisque bellis districtus, nonnulli temporis tribuit litteris. *Quintil. Ep. ad Tryphon. 1.* Negotiis districtus. *Cic. 2. ad Q. fr. 16.* Sic habeto, nunquam me a causis et judiciis districtiorem fuisse. *Id. 3. Orat. 2. 7.* Quamdiu Crassi fuit ambitionis labore vita districta. *Val. Max. 8. 7. n. 15. extern.* Maximarum rerum cura districtus. *Flor. 4. 12. 1.* Districtum circa mala sua imperium. *Ammian. 18. 4.* Ancipiti cogitatione districtus. *Cic. 2. Fam. 13.* Districtus mihi videris esse, quod et bonus civis et bonus amicis es. *h. e. ambiguis, anceps, utrinque distractus. Pseudo-Ascon. ad illud Cic. 2. Ferr. 9. 24.* Me hoc judicio districtum atque obligatum futurum: Districtus potest et sine vinculis manu ducentium ferri: obligatus, etiam modis vinculorum in loco intelligitur. Plus est ergo, obligatum esse, quam districtum. *Cl. Seneca Vita beat. 16. in fin.* Alii alligati sunt, alii adstricti, alii districti quoque. *Lips. monet, alligati, mollius; adstricti, acriter; districti, multiplex circumalium designare.* ¶ 2. Hinc est etiam severus, austerus, rigidus, nempe soluto, remisso, indulgenti contrarius. *Tac. 4. Ann. 36.* Ut quis districtior accusator, velut sacrosanctus erat. *Val. Max. 8. 2. 2.* Ex amica ob-

sequentē subito districtam feneratoricem agere cepit. Inppp. Valent., Theodos. et Arcad. Cod. 1. 55. 6. Probatissimi quique et districtissimi defensores ad- sicut disciplina. Val. Max. 2. 9. 6. Districta cen- sura. Plin. 10. Ep. 25. officium.

DISTRUNCO, as, are, a. 1. (dis et trunco) mutilo, vel in partes dissecō. Plaut. Truc. 2. 7. 53. Ego te hic agnua faciam, et medium distruncabo.

DISTRŪO, is, ere, a. 3. separatim vel seorsum struo. Sueton. Cal. 41. Distructis ac instructis, pro loci dignitate, compluribus cellis. Ita quidam Lexico- graphi. Verum emendati libri habent distinctisque et instructis. Ceterum distruo, pro destruo, legitur in antiq. libris quibusdam eorum scriptorum, quos in DESTRUO et DESTRUCTUS attulimus.

DISTURBATIO, ōnis, f. 3. disiectio, demolitio. I.) Proprie. Cic. 3. Off. 11. 46. Utilitatis specie in republ. sapientissime peccatur, ut in Corinthi distur- batione nostri.

II.) Translate. Mythograph. II. ab A. Mai. edit. in Class. Auct. T. 3. p. 85. col. 2. Iris dicitur quasi ēgēs, id est lis: nam nunquam ad conciliationem mittitur, sicut Mercurius; sed semper ad disturba- tionem.

DISTURBATUS, a, um. V. voc. seq.

DISTURBO, as, avi ātum, are, a. 1. (dis et turbo). Part. Disturbans, Disturbans et Disturba- turus I. 2.; Disturbandus H.) — Disturbare pro- prie est in diversas partes turbare, atque adeo per vim disjicere ac permiscere (It. violentemente separare e mettere in confusione; Fr. séparer par la force, mettre en désordre en séparent; Hisp. separar violentamente, separando confundir, desordenar; Germ. auseinanderstören, daher mit Gewalt trennen und in Verwirrung bringen; Angl. to turn topsy-turvy, cause to boil).

I.) Proprie. § 1. Stricto sensu. Cic. Mil. 33. 91. Cædi vidistis populum Romanum, contionem gladiis disturbari. Seneca Hippol. 1011. Auster disturbat freta. § 2. Latiori, seu prægnanti, uti ajunt, significatione est avertere, diruere, demoliri, ad nihilum redigere; et usurpatur præcipue de ædificiis. Lucret. 1. 559. Tempus disturbans dissolvensque frangit omnia. Cic. 2. Nat. D. 15. 41. Ignis, quocumque invasit, cuncta disturbat ac dissipat. Rursus Lucret. 2. 1102. tum fulmina mittit et ædes Sæpe suas disturbat. Id. 6. 239. ut (fulmina) possint icu discludere turres, Disturbare domos, avellere ligna trabesque. Cic. 5. Phil. 7. 19. Huc nisi venissem, se domum meam disturbaturam esse dixi. Id. Dom. 37. 98. Se videre distrahi a complexu suorum, disturbari tecta, diripi fortunas. Id. Tull. § 21. Disturba- re tectum villamque. Id. ibid. § 53. ædificium. Id. ibid. § 39. et 4. Att. 3. Disturbata porticus. Cæs. 1. B. C. 26. Rates perrumpere atque opera disturbare. Inscript. apud Gruter. 176. 5. DISTUR- BATUS ARCUS DUCTVS AQVÆ VIRGINIS A FVNDAMENTIS NOVOS FECIT. Colum. 11. R. H. 2. 38. Si qua in vineis fossor disturbavit, vineator restituere debet.

II.) Translate. Plaut. Pseud. 1. 5. 137. Disturba, quas statulisti, machinas. h. e. consilia fraudulenta abjice, depone. Ter. Andr. 1. 2. 11. Disturbare nu- ptias. Adde Apul. 4. Met. Cic. Sull. 5. 15. et 25. 71. Judicium ambitus tollere ac disturbare. Sic Id. fragm. orat. 1. pro C. Corn. Qui aliquod institui exemplum disturbandorum judiciorum perniciosissimum cupierunt. Id. 2. leg. Agr. 37. 101. Legem disturbare ac pervertere. Id. Rose. Am. 38. 111. Qui fidem lædit, quantum in ipso est, disturbat huma- nae vitæ societatem. h. e. evertit. Id. 11. Fam. 21. ad fin. Quum quidam agrariam curationem li- gurirent, disturbavi rem, totamque vobis integram reservavi. h. e. impediivi, austuli. Sall. Orat. Philippi contra Lepid. Bello disturbare concordiam. Liv. 2. 15. Spem pacis disturbare. Plerique tamen leg. distinerent.

DISTURBO, as, are, a. 1. hinc inde turpo. Vox in Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in Not. Tir. p. 70.

DISENIO, is, ire, a. 4. (dis et unio) unita separo. Arnob. 3. 27. Disuniantur tenacium matrimonio- rum nexu. Ita legit. etiam Orell.; alii dissuuntur, quod magis probaverim: nisi quod MSS. libri habent disuriantur.

DISYLLABĒ, adverb. duabus syllabis. Priscian. 7. p. 741. Putsch. Cui quoque inventiuntur quidam disyllabe protulisse per diaresin: ut Albinus re-

rum Romanarum I.: Ille cui ternis Capitolia celsa triumphis Sponte deum patuere, cui freta nulla repostos abscondere sinus, non tutæ mœnibus urbēs.

DISYLLABOS, a, on, vel Latina positione

DISYLLABUS, a, um, adject. διασλλαβος, duas habens syllabas; a δις bis, quod in compositione, sequente vocali vel diphthongo σ fere retinet, se- quente consona plerumque amittit, ut δίπους bipes: quamquam scribitur δισπδος pro δισπδος bis co- ctus et διεσπδος pro διεσπδος bis mortuus. Hinc prima syllaba est anceps, hoc est modo brevis, mo- do longa, ut Terentiani locis infra citatis aperte patet: immo nonnulli et dissyllabus scribendum esse putarunt. Lucilius apud Non. p. 26. 7. Merc. Dicere: tute vide, atque disyllabon elige quodvis. Quintil. 1. 5. 31. Vot disyllaba. V. Spalding. ad h. l. Terentiam. p. 2431. Putsch. Æolium ex isto genuit doctissima Sappho, Quod sit quinque pedum, velut hos modo perspicis, Nam addit primum illa disyllabon, ut libet. Et mox. Ille tetrametro datur ante disyllabus. Id. p. 2419. Dat et trochæo qua disyllabo locum. Contra brevis est prima apud eumd. p. 2412. Nunc pedes accedo primos, quos vocant disyllabos. Cf. eumd. p. 2413. Hactenus vi- cissitudo vertitur διασλλαβων.

DITATOR, ōris, m. 3. qui dicit. Augustin. 5. Confess. 5. Spiritus S. consolator et ditator fide- lum.

DITATUS, a, um. V. DITO.

DITE, adverb. DITIUS, DITISSIME.

DITESCO, is, ere, n. 3. inchoat. dives fio. Lu- cret. 4. 1246. partu possunt ditescere dulci. Id. 5. 1248. feras interficere, et ditescere præda. Horat. 2. Sat. 5. 9. Quando pauperiem missis ambagibus horres, Accipe qua ratione queas ditescere. Clau- dian. Cons. Mall. Theod. 309. largo ditescat aura Sanguine. h. e. abundet. Adde eumd. 2. Laud. Stilich. 306.

DITHALASSUS, a, um, adject. διθαλασσος, bi- maris, qui utrinque mari alluitur; a δις bis et θα- λασσα mare. Fulgat. interpr. Act. Apost. 27. 41. Et quum incidissemus in locum dithalassum, impe- gerunt navem.

DITHYRAMBICUS, a, um, adject. διθυραμβι- κός, ad dithyrambum pertinens. Cic. Opt. gen. orat. 1. 1. Poematis enim tragici, comici, epicī, meli- cī etiam ac dithyrambici, quod magis (corrige minus) est tractatum a Latinis, suum quodvis est diversum a reliquis generis.

DITHYRAMBUS, i, m. 2. διθυραμβος, versus in honorem Bacchi, qui Dithyranbus et ipse a Græcis dicitur, a δις bis, et θύρα janua, quia binis fori- bus sit egressus, quippe bis natus, primum e Semele matre, deinde e femore Jovis, ut habet Suidas in V. Διθυραμβος et innuit Euripid. in Bacch. v. 515. — 521., vel quia educatus sit in antro διθύρων, id est bifori. At quum prima syllaba tum apud Græcos, tum apud Latinos longa sit, videtur ampletten- da sententia Fossii in Elymol., qui ex Elymol. M. putat esse vocem derivatam a λύθη γάρμμη, h. e. sol- ve suturam, qua exclamatione usus est Juppiter Bacchum parturientis. Horat. 4. Od. 20. 10. de Pin- daro. Seu per audaces nova dithyrambos Verba de- volvit, numerisque fertur Lege solutis. — Erat au- tem hoc genus carminis ita compositum, ut inven- tione, dictione ac numeris a communi carminis ra- tione abiret longius, et miram licentiam audaciam- que referret, utpote quod a Bacchi furore percitis cantari solitum. Ex eo tragediam ortam fuisse, docet Aristot. Poet. c. 4., ut ex carminibus ithypha- licis originem habuit comœdia. Triplex vero fuisse di- thyramborum genus statuit Roman. de Timkovsky in Act. Semin. et Societ. Philol. Lips. T. I. p. 204. — 231.: primum constabat oratione tumida et turba- ta, verbis partim novis, partim novo sensu positis, sententis nulla certa via procedentibus, versusum vero harmonia sonora, et quasi ebria, cujus exem- plum existit apud Eurip. Bacch. v. 64. — 165.: al- terum longe moderatius sanctiusque sensibus magis conveniens, quale fuit a Pindaro frequentatum, te- ste Horat. loc. cit., cujusque fragmentum existit apud Dionys. Halic. de struct. orat. c. 22.; tertium vero genus priori simile ex vana et tumida oratione, vocabulis novis, barbaris, perplexisque, cujus men- ti idem Dionys. ibid. c. 19., quodque maxime deri- det Aristoph. in Nub. v. 330. et seqq. Apud Ro-

manos, genus hominum ab probitatem et morum severitatem a Græcis valde discrepans, minori fuit in pretio, ut affirmat Cic. loc. cit. in voce præced., cum etiam Bacchanalia Romæ senatusconsulto sub- lata fuerint: V. BACCHANALIA. Exemplum tamea hujus carminis habet apud Senec. Œdip. v. 403. et seqq., et apud Horat. 2. Od. 19. et 3. ibid. 25. Cic. 3. Orat. 48. 185. Ex illis modis procerior quidam numerus effloruit; inde ille licentior et divitior Au- xit dithyrambus, cujus membra et pedes sunt in omni locupletis oratione diffusa.

DITIŪFICO, as, are, a. 1. ditum facio. Cassiod. 8. Variar. 26. Quum vos munera nostra, Domino ad- juvante, ditificabo.

DITIO, ōnis, f. 3. V. DICIO, ōnis.

DITIUS, f. DIVES, itis.

DITISSIME, f. DIVIS, itis.

DITISSIMUS, f. DIVES, itis.

DITIUS, adverb. Comparat. ab adject. dives seu dis, ditis, unde et Sup. Ditiissime. — Ditius est lo- cupletius, copiosius. Stat. 4. Silv. 5. 30. non un- quam aliis habitastis in antris Ditius. Apul. de Deo Socrat. Domos ditiissime exornare.

DITO, as, avi, ātum, are, a. 1. Dito est per syn- copen ab antiquissima forma divito, as, are, ejus- dem prorsus significationis, quam exhibent Accius apud Gell. 14. 1. 34. Augures verbis aures divitant alienas, suas ut auro locupletent domos, et Turpilius apud Non. p. 95. 9. Merc. Dii me divitant. — Part. Ditans, Ditatus et Ditandus I.; Ditaturus II. — Dito est ditentem facio (It. arricchire; Fr. enrichir, rendre riche; Hisp. enriquecer; Germ. bereichern, reich machen; Angl. to enrich).

I.) Proprie. Horat. 1. Ep. 6. 5. quid censes mu- nera terræ, Quid maris extremos Arabas ditantis et Indos? Id. Epod. 1. 32. Satis superque ire benigni- tas tua Ditavit. Cic. 4. Herenn. 53. 66. Urbs ditata triumphis. Liv. 21. 60. Castra militem ditavere. Id. 37. 54. Socios premiis belli ditare. Ovid. 2. Pont. 7. 62. Ditato est spoliis perdua turba meis. Val. Flacc. 6. 145. Mellis honos Torinis: ditant sua mul- ctra Satarchen. Justin. 9. 2. 7. Terra ditat Scythas. Ammian. 26. 6. Ditari luctibus alienis. Id. 26. 10. casibus. Adde Sueton. Ner. 6. et Galb. 5. Clau- dian. Cons. Mall. Theod. 29. Mœnia quæ quondam fanulus ditavit Hydaspes. h. e. Macedonia, quam Persæ et India debellata ab Alexandro spoliis et præda ditavit. Id. VI. Cons. Honor. 72. tecum præ- largia vocavit Ditandas ad dona tribus. — Mediorum apud Græcos more ac vi. Liv. 1. 57. Rex Romanus ipse ditari — studebat.

II.) Translate. Lucret. 2. 628. Ere atque argento sternunt iter omne viarum, Largifera stipe ditantes. Horat. A. P. 56. quum lingua Catonis et Enai Ser- monem patrium ditaverit et nova rerum Nomina protulerit. Alcin. 1. 263. de Nilo. Cujus in Ægy- ptum lenis perlabitur unda Ditatura suam certo sub tempore terram.

DITŪNOS, vel Latina positione

DITŪNUS, a, um, adject. δίτουνος, duobus tonis constans. Capell. 9. p. 323. Enarmonion quidem, quum immutabilibus sonis cingitur, modulationi ob- ediet per diesin et diesin et ditonon incompositioni. Ita Meibom. et Kopp. pro mutilo et depravato per diesin et diatonon. V. locum Aristidis allatum a Kopp. Porro hæc lectio confirmatur etiam a Boeth. 1. Music. 21. p. 1389. Quum cantatur in omnibus tetrachordis per diesin et ditonum.

DITŪRŪCHEUS, i, m. 2. δίτρυχατος, pes metricus constans ex duobus trocheis, idem ac dichoreus, ut civitate, dimicare. Diomed. 3. p. 477. Putsch.; Donat. p. 1739. Putsch.; et Terentian. p. 2415. Putsch.

DĪŪ est A) Antiqua Ablativi forma a diēs, ut noc- tu a nox; et B) Adverbium.

A) Diu, quum sit antiqua Ablativi forma a diēs, est die, diē tempore. Plaut. Cas. 4. 4. 5. Noctaque et diu viro subdola sies. Id. fragm. apud Non. p. 98. 27. Merc. Nec noctu, nec diu quietus. Titinius apud eumd. ibid. Nec noctu, nec diu licet fullonibus quiescant. Sall. apud Charis. 2. p. 185. Putsch. No- ctu diuque stationes et vigiliis tentare. Apul. 9. Met. Noctu diuque diruptus. Alii tamen abster leg. Quintil. 1. 4. 29. Nam ut noctu et diu, ita dic- tu et factu.

B) Sapientissime occurrit adverbialiter (unde Comp. Ditiutius et Sup. Ditiutissime I.), et est per aliquod

temporis spatium, ac præcipue tempore satis longo, atque adeo longo tempore (It. *lungo tempo*; Fr. *longtemps*, *pendant longtemps*; Hisp. *largo tiempo*, *mucho tiempo*; Germ. *lange Zeit*; Angl. *long*, *for a long time*, *a long while*).

I.) Proprie significat multorum dierum continuationem, et ponitur pro longo tempore. — a) Positivus gradus; et quidem — *Nimis diu* apud *Plaut. Pseud.* 2. 3. 21. *Nimis diu et longum loquor. Id. Merc.* 1. 2. 54. *Nimis diu animi pendeo. Id. Epid.* 3. 1. 2. *Nimis diu maceror. — Diu multumque* apud *Cic. Orat.* 1. 4. *Diu multumque*, Brute, dubitari. Adde *eumd.* 13. *Phil.* 5. 10. 4. *Att.* 13. et *Sull.* 26. 73.; *Sall. Jug.* 94.; et *Flor.* 2. 3. 5. Ceterum apud *Cic. Senect.* 3. 9. *Quum diu multumque vixeris. nonnulli leg. multum diuque. — Multum ac diu* apud *Apul.* 2. *Met.* *Multumque ac diu (corpus) deosculata. — Multum et diu* apud *Cic.* 2. *leg. Agr.* 32. 88. *De Capua multum est et diu consultum. Adde Plaut. Most.* 1. 2. 1. — *Diu diuque* apud *Apul.* 11. *Met.* *Hanc experrectus imaginem diu diuque revolvebam. — Saepe et diu* apud *Cic. Quinct.* 31. 96. *Quorum saepe et diu ad pedes jaculi stratus. — Saepe diuque* apud *Horat.* 1. *Ep.* 13. 1. *Ut proficiscentem docui te saepe diuque. — Satis diu* apud *Cic. Cluent.* 71. 202. *Hic satis diu in miseris fuit. — Diu apud Plaut. Most.* 1. 2. 4. *Eam rem volutavi et diu disputavi. Id. Pers.* 2. 3. 12. *Diu quod bene erit, die uno absolvam. Id. Curc.* 1. 2. 27. *At jam bibes. AN. Diu fit. h. e. jam dudum expecto. Virg.* 10. *Aen.* 861. *Phæbe, diu, res si qua diu, mortalibus ulla est, Virimus. Sall. Jug.* 113. *Hæc Maurus secum ipse diu volvens tandem promisit. Quintil.* 11. 3. 8. *Qua (fama) diu princeps oratorum, aliquando æmulus Ciceronis existimatus est. — Et diu substantivorum more apud Cic. Marcell.* 9. 27. *Quid est enim omnino hoc ipsum diu, in quo est aliquid extremum? Cf. eumd. Senect.* 19. 69. *Quamquam, o di boni, quid est in hominis vita diu? — Similiter Haud diu est apud Plaut. Merc.* 3. 1. 44. *Namque illi quidem haud diu est, quum dentes excederent. Ter. Eun.* 2. 3. 66. *Sed istam Thaidem non scivi nobis vicinam. R. Haud diu est. — Nec diu* apud *Plaut. Rud.* 1. 4. 28. *Nec loci gnara sum, nec diu hic fui. Ter. Adelph.* 4. 5. 14. *Ut opinor, hæc non nosse te, et certo scio: neque enim diu huc commigravit. — Jam diu* apud *Plaut. Most.* 1. 3. 144. *Nec quidquam argenti locavi jam diu usquam æque bene. Id. Men.* 1. 4. 20. *Nam ego ad Meneceum nunc eo, quo jam diu sum iudicatus. Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 8. 26. *Quod populus Romanus jam diu flagitat. Id. Ferr.* 47. 105. *De quorum religione jam diu dicimus. Sueton. Tib.* 74. *Genis e favilla et carbonibus ad calefaciendum triclinium illatus, extinctus et jam diu frigidus exarsit repente. — Tam diu* apud *Plaut. Mil. glor.* 4. 2. 89. *Quot hic ipse annos vivet, cujus filii tam diu virunt? Ter. Hecyr.* 4. 4. 23. *Nos ne hoc celatos tam diu? Id. Adelph.* 2. 2. 26. *Ut sit satius perdere, quam aut hic nunc manere tam diu, aut tum persequi. Sueton. Cal.* 29. *Necessarium esse sanguinis missionem cui tam diu non prodesset helleborum. — b) Comp. Diutius* apud *Plaut. Rud.* 1. 2. 5. *Eo vos amici detinui diutius. Cato R. R.* 5. *Operarium, mercenarium pollitorem diutius eundem ne habeat die. Cic. 7. Att.* 3. *Ne diutius anno in provincia essem. Id. Rosc. Am.* 7. 20. et 3. *Ferr.* 13. 34. *Ne diutius vos teneam, iudices. Id. Amic.* 27. 104. *Diutius enim jam in hoc desiderio esse non possum. Cæs.* 1. *B. G.* 16. *Ubi se diutius duci intellexit. Quintil.* 6. 4. 14. *Quo sæpius diutiusque dicatur. — Diutius pro simplici diu* aliquando ponitur. *Cæs.* 4. *B. G.* 35. *Commissio prælio, diutius nostrorum militum impetum hostes ferre non potuerunt, ac terga verterunt. Id. 3. ibid.* 9. *Neque nostros exercitus, propter frumentum inopiam, diutius apud se morari posse confidebant. Sall. Cat.* 39. *Neque illis, qui victoriam adepti forent, diutius ea uti licuisset. — c) Superl. Diutissime* apud *Cic. pro leg. Manil.* 5. 13. *Ut ille beatissimi esse videantur, apud quos ille diutissime comoratur. Id. Amic.* 1. 4. *Qui diutissime senex fuit. Id. Pis.* 37. 90. *Milito aurum coronarium, quod te diutissime torsit, quum modo velles, modo nolles. Cæs.* 6. *B. G.* 21. *Qui diutissime impuberes permanserunt, maximam inter suos ferunt laudem. Sueton. Rhet.* 2. *Plotius Gallus diutissime virit. Adde eumd. Vitell.* 14. — *Quam diutissime* apud

Cic. 1. *ad Q. fr.* 1. 1. *Tibi ego spem maturæ decessionis afferrebam, non solum, ut quam diutissime te iucunda opinione oblectarem, sed etiam etc.*

II.) Impropræ. ¶ 1. *Ponitur* et pro tempore admodum longo seu longissimo; quo sensu ad præteritum tempus refertur, et occurrit — a) Aliquando *diu* tantum. *Varro apud Non. p.* 77. 13. *Merc.* *Quod arci, quos summo opere jecerat, fessi pondere, diu facti, celeriter corruissent. Brutus apud Cic.* 11. *Fam.* 13. *extr.* *Copiæ, quas diu simulatione reipublicæ comparabant. Cic.* 1. *Orat.* 30. 136. *Omnia, quæ diu cupimus. — b) Sæpius tamen hoc sensu occurrit jam diu, ut apud Plaut. Most.* 2. 2. 45. *Scelus, inquam, factum? et jam diu antiquum et vetus. Id. Pseud.* 1. 3. 4. *Jam diu ego huic bene et hic mihi volumus et amicitia est antiqua. Adde eumd. Epid.* 1. 1. 9. *Ter. Eun.* 5. 7. 1. *Numquam quidquam jam diu, quod magis vellem evenire, mihi evenit. Cic.* 1. *Att.* 19. *ad fin.* *Conventus, qui initio celebrabantur, jam diu fieri desierunt. — Ceterum hac fortasse referri possunt nonnulla, quæ supra sub I. allata sunt. — Diu jam* apud *Plin.* 19. *Hist. nat.* 4. 15. (40). *Diuque jam non aliud ad nos invehitur laser, quam quod in Perside ad Media et Armenia nascitur. — Jam diu est sequente quum* apud *Plaut. Asin.* 2. 1. 3. *Jam diu est factum, quum discisti ab hero. — Jam diu est sequente quod* apud *eumd. Amph.* 1. 1. 146. *Agite pugni: jam diu est, quod ventri victum non datis. — Jam diu est, postquam apud eumd. Pers.* 5. 2. 41. *Jam diu factum est, postquam bibimus. — Jam diu est, ut habet Augustin.* 1. *Retract.* 1. et *Ep.* 71. *ad Hieron.* ¶ 2. *Transfertur aliquando ad spatium, ea nempe ratione qua ubi primum dicimus pro ut primum. Sic Mela* 2. 1. 4. *Italia — diu excurrit, h. e. in longum porrigitur. Adde eumd.* 1. 2. 3.

DIURETICUS, a, um, adject. qui per urinam facile transit, a *διουρητικός*, urinam cendi vim habens. *Pallad.* 11. *R. R.* 14. 3. *Diuretica vina. Cæli Aurel.* 1. *Tard.* 4. n. 117. *medicamenta. Veget.* 5. *Veterin.* 71. *potiones. Gargil. Mart. de re hort.* 1. 3. edente *A. A. Scottio.* *Eadem (cydonea) Dioscorides et diuretica existimat austeritatis beneficio. Adde Theod. Priscian.* 2. 2.

DIURNALIS, *ἡμερονοστος*. Gloss. Lat. Gr.

DIURNARIUS, ii, m. 2. qui diurna concilii, seu perscribit. *Imp. Valentin.* et *Valens Cod. Theod.* S. 4. 8. *Subscribendarii vero, tabularii, diurnarii, logographi, censuales post emensum munus ea conditione curiis aggregentur, si cum in officiis essent villoribus, nulla eos suppliciorum macula turpaverit.*

DIURNE, adverb. per unumquemque diem. *Draccont.* 1. *Hexæm.* 68. *redditque diurne Depositum natura suum sub nocte sepultum. Id.* 3. *ibid.* 602. *Et lacrimas intende meas, quas fundo diurne Tristis.*

DIURNO, as, arc, n. 1. durare, diu vivere. *Claud. Quadrigarius apud Non.* 100. 19. *Merc.* et apud *Gell.* 17. 2. 6. *Deteriores sunt incolumiores; neque dii optimum quemquam inter nos sinunt diurnare, Gell. ibid.* *Inusitate dixit diurnare pro diu vivere.*

DIURNUS, a, um, adject. (a die vel diu, sicut *nocturnus* a noctu) ad diem pertinens; et quidem ¶ 1. *Ponitur* pro quotidiano. *Eiv.* 4. 12. *Fraudandoque parte diurni cibi servitia. Alii leg. diuturni; frequenter vero in Codicibus commutantur diurnus et diuturnus. Ceterum cf. Claudian. B. Gild.* 70. *Pascimur arbitrio Mauri, nec debita reddi, Sed sua concedi jactat, gaudetque diurnos, Ut famulæ, præbere cibos, vitamque famenque Librat barbarico fastu, vulgisque superbit fletibus, et tantæ suspendit fata roinæ. Cf. et Juvenal.* 14. 126. *Servorum ventres medio castigat iniquo. — Hinc diurnum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, dicitur victus unius diei, quod demensum servis datur, diarium. Seneca Ep.* 80. *Diurnum accipit, in centurulo dormit. Adde eumd.* 5. *Controv.* 33.; et *F. Demensum* in fin. v. *DEMETIOR.* — Similiter *Horat.* 2. *Sat.* 7. 17. *mercede diurna conductus. Sueton. Ner.* 36. *extr.* *Diurnum victum quæreret. Id. ibid.* 30. *Octingenta nummum millia diurna erogavit. Inscript. apud Gruter.* 330. 4. *YABIA M. ET D. L. ARETE ARCHIMIA SVI TEMPORIS PRIMA DIURNA. AKA apud eumd.* 1089. 6. *L. AGLIO L. F. POMPT. EYTYCHIAE NOBILI ARCHIMIMO COMYTI MINORVM ADLECTO DIVINO PARASITO APOLLINIS, scilicet qui quoti-*

die epulabatur in synodo Apollinis. — Sic *diurnis diebus* est quotidie. *Cæli Aurel.* 2. *Turd.* 1. *ante med.* *Etiã diurnis diebus ex oleo calido injectiones adhibemus. Id.* 3. *ibid.* 1. *ante med.* *Si vires permiserint ægotantis, sordibus atque calidis et variis in dimissione adhibendis cibis, atque alterais diebus, donec passio declinet. Si vero imbecilles viribus fuerint ægotantes, diurnis diebus dabimus cibum, sed ea die, qua abstinere oportuerat, parvum. — Et pro eo, qui diem tantummodo durat. Ovid. Heroid.* 6. 35. *Terrigenas populos civili marte premissos Implesse ætatis fata diurna sum. F. DIALIS.* — Hinc etiam *acta diurna*, sive ephemeris, liber, in quo omnium dierum acta perscribuntur, sive de publicis, sive de privatis ac domesticis rebus sermo sit. Si vero de publicis sermo sit, *acta diurna*, ut docet *Tac.* 13. *Ann.* 31. *differtur ab annualibus, quod in his res illustres, diurnis vero leviores scriptis mandantur. Sueton. Cæs.* 20. *Inito honore consulatus primus omnium instituit, ut fani senatus, quam populi diurna acta conferent et publicarentur. Id. Aug.* 64. *diurnos commentarios appellat. Et Tac.* 3. *Ann.* *Diurna actorum scriptura. h. e. diurnorum actorum scriptura. — Porro hæc et diurnum, i, et diurna, orum, absolute, substantivorum more dicuntur. Juvenal.* 6. 482. *longi relegit transcripta diurni. Tac.* 16. *Ann.* 22. *Diurna populi Romani per provincias leguntur. Sueton. Claud.* 41. *Exstat talis scriptura in plerisque libris ac diurnis titullisque operum. ¶ 2. Diurnus* est etiam is, qui die accidit vel evenit, et nocturno recta opponitur. *Plaut. Men.* 1. 2. 62. *Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. h. e. usque ad exortum Luciferi, qui et ante auroram in celo apparet, et multo die durat. Lucret.* 4. 457. et in noctis caligine cæca Cernere censemus solem lumenque diurnum. Cf. *Ovid.* 4. *Fast.* 449. *Panditur interea Diu via; jamque diurnum Lumen inassueti vir patienter equi. Id.* 4. *Met.* 629. *Diurnus currus. h. e. Solis currus. Rursus Lucret.* 6. 849. *Est apud Hammonis faunum fons luce diurna Frigidus, et calidus nocturno tempore fertur. Cic. Senect.* 23. 83. *An censes, me tantos labores diurnos nocturnosque suscepturum fuisse? Id.* 1. *Tusc.* 21. 48. et 3. *Off.* 21. 84. *Diurnus et nocturnus metus. Horat.* 1. *Ep.* 19. 11. *Nocturno certare mero, putere diurno. Id.* 2. *ibid.* 2. 79. *Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos Vis canere? Cæs.* 7. *B. G.* 9. *Neque diurno, neque nocturno itinere intermisso. Id.* 2. *ibid.* 50. *Magnis diurnis atque nocturnis itineribus confectis. Quintil.* 7. 2. 44. *Tempore vel diurno, vel nocturno. Horat. Art. P.* 209. *vinoque diurno Placari Genius festis impune diebus. Sueton. Aug.* 78. *A cæns lucubratoriam se in lectulam recipiebat. Ibi donec residua diurni actus aut omnia, aut ex maxima parte conficeret, ad multam noctem permanebat. Prudent. Apotheos.* 697. *nox diurna. h. e. tenebræ medio die exorientes, quales fuerunt in morte Christi. Adde Quintil.* 12. 11. 19.; *Avien. fab.* 33.; et *Coripp.* 2. 376. et 3. 326. — Hinc *diurnum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est dies, seu giorno recentiorum Italorum. Cæli Aurel.* 2. *Acut.* 89. *Jobet (Asclepiades) dari vinum noctibus, diurnis atque jugiter. h. e. noctu, interdium. ¶ 3. Denique diurnus ponitur etiam pro diurno: F. DIURNO. Cic.* 3. *Tusc.* 30. 74. *Cogitatio diurna. Alii recit leg. diuturna. Coripp.* 2. 228. *causæ rei (h. e. res) cultu est ornanda diurno. Adde eumd. ibid.* v. 238. *Avien. fab.* 35. *miseros vita diurna regat. — Hinc*

Diurnum, i, n. 2. et Diurna, orum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, F. sub 1. et 2.

DIUM, ii, n. 2. F. DIVUS, a, um.

DIVS, a, um. F. DIVUS, a, um.

DIUSCŪLE, adverb. *denunt.* a diu, diutule. *Augustin.* 11. *Trinit.* 2. *Cam diuscule attenderimus.*

DIUTINE, adverb. diu. *Plaut. Rud.* 4. 7. 15. *Diutine uti bene licet partum bene.*

DIUTINO, adverb. diutine. *Apul. de Mag.* *In faciendis imaginibus opera diutino sumitur. Al. leg. diutina, et quidem rectius.*

DIUTINUM, adverb. diutine. Vox a Lexico expungenda: occurrit enim tantummodo in *Not. Tv.* p. 35.

DIUTINUS, a, um, adject. Pænultima certe est brevis, ut patet ex *Ter. Phorm.* 5. 8. 23. — Diuti-

nus est qui diu durat, diuturnus. *Plaut. Mil. glor.* 2. 6. 23. Supplicium virgarum longum diuturnumque a mane ad vesperum. *Ter. loc. cit.* Hæcine erant itiones crebræ, et mansiones diutinae Lemni? *Cic. 11. Fam. 8. 2.* Odio diutinae servitutis. *Nepos Timoth. 2.* Lacedæmonii de diutina contentione destiterunt. *Id. Epam. 5.* Paritur pax bello: itaque qui ea diutina volunt frui, bello exercitati esse debent. *Adde Liv. 6. 33. Nepos Thrasib. 4.* Parva munera diutina, locupletia non propria esse consueverunt. *Cæs. 5. B. G. 50.* Diutina lætatio. *Id. 2. B. C. 13.* labor. *Liv. 25. 1.* Inculti diutino bello agri. *Adde Curt. 4. 14. 11. Liv. 25. 7.* Otium, quo tum diutino senescere videbatur. *Id. 5. 11.* Quibus delectus, quibus tributum, quibus diutina militia longinquitasque belli sit gravis. *Sueton. Cal. 1.* Diutinus morbus. *Pallad. 1. R. R. 10. 2.* sol. *Adde Justin. 37. 1. 4.*

DIUTIOR, adject. longiore durans tempore, diuturnior. *Liv. 38. 40.* Terror diutior alter, sed senior. *Al. relictus leg. diutinus.*

DIUTIUS et

DIUTISSIMÉ. *V. in DIU.*

DIUTULE, adverb. *deminit. a diu*, aliquamdiu. *Gell. 5. 10. 7.* Quam diutule auditor Protagoras fuisse. *Id. 11. 16. 6.* Quam diutule tacitus in cogitando fuisse. *Capell. 8. p. 270.* Phæbo diutule remorante. *Adde Macrob. 7. Saturn. 11. et 13. a med.*

DIUTURNE, adverb. *Comp. Diuturnius et Sup. Diuturnissime.* — Diuturne est idem ac diu. *Cic. 6. Fam. 10.* Spondeo tibi diuturne acerbitatem et injuriam non diuturne fore. *Al. relictus leg. diuturnam. Sidon. 2. Ep. 14.* Suspicio diuturnius te moraturum. *Boeth. in Aristot. Prædic. 3. p. 175.* Habitus esse qualitates difficile mobiles et diuturnissime permanentes.

DIUTURNITAS, atis, f. 3. longitudo temporis; et occurrit — a) Absolute. *Cic. 2. Off. 7. 23.* Malus custos diuturnitatis metus. *Id. 2. Legg. 10. 40.* Animi labes diuturnitate non vagescit. *Adde eumd. Senect. 11. 38. et 2. de republ. 3.; et Plin. 5. Ep. 8. 2. — b) Cum addito Genitivo. Cic. 2. Nat. D. 2. 5.* Opinio confirmatur diuturnitate temporis. *Id. 1. Orat. 28. 123.* Nihil est ad diuturnitatem memorie stabile, quam etc. *Id. 1. ibid. 4. 14.* Diuturnitas pacis. *Id. pro leg. Manil. 9. 28.* impetii. *Id. 7. Att. 21.* dominationis et victoriæ. *Adde eumd. 2. de republ. 14. Nepos Timoth. 3., Cæs. 1. B. G. 40. et Sall. Jug. 64. extr. belli. Nepos Hann. 2. mali. Cæs. 3. B. G. 4. pugnae. Plin. 18. Hist. nat. 30. 73. (304.) frumenti. Id. 13. ibid. 2. 3. (19.) odorum. Colum. 3. R. A. 2. 3. Confert ad diuturnitatem stirpis. — c) In plurali numero. *Arnob. 6. 16.* Salutares moras signorum diuturnitatibus commodare.*

DIUTURNUS, a, um, adject. *Comp. Diuturnior et Sup. Diuturnissimus.* — Diuturnus est qui diu durat; et occurrit — a) De rebus. *Cic. Senect. 8. 26.* Quasi diuturnam sitim explere cupiens. *Id. ibid. 19. 69.* Mihi ne diuturnum quidem quidquam videntur, in quo est aliquid extremum. *Id. Sull. 27. 76.* Magni et diuturni morbi. *Id. Prov. cons. 3. 5. et 5. de republ. 2. pax. Id. 8. Fam. 13. 3.* Diuturniores molestiæ. *Id. pro leg. Manil. 12. 35.* bellum. *Cf. Oros. 5. in fin.* Bellum Mithridaticum longe omnium diuturnissimum. *Rursus Cic. 1. de republ. 26. et 3. ibid. 4. republica. Id. 3. Orat. 25. 100.* Quamvis claris sit coloribus picta vel poesis, vel oratio, non posse in delectatione esse diuturna. *Id. 1. Off. 31. 113.* Quam multa passus est Ulysses in illo errore diuturno. *Id. 2. Invent. 54. 163.* perpersio. *Id. 7. Att. 1. simulatio. Id. Marcell. 1. 1. silentium. Cæs. 1. B. G. 14. impunitas. Nepos Alcib. 7. lætitia. Sall. Cat. 31. quies. Ovid. 4. Trist. 6. 50.* Una tamen spes est, quæ me soletur in istis, hæc fore morte mea non diuturna mala. *Curt. 4. 14. 19.* Diuturnum nihil potest esse, cui non subest ratio. *Id. 8. 5. 16.* Diuturna vita. *Sueton. Galb. 3. valetudo. Id. Cæs. 68. spatium. Ammian. 14. 6. med. absentia.* — Interdum adject. *diuturnus cum æternus comparatur. Cic. 6. de republ. 21.* Non modo æternam, sed ne diuturnam quidem gloriam assequi possumus. *Id. 1. ibid. 17.* Quid porro aut præclarum putet in rebus humanis, qui hæc deorum regna perspexerit; aut diuturnam, qui cognoverit, quid sit æternum? — b) De personis et brutis, qui diu vivunt. *Cic. 2. Phil. 44. 113.* Dum istis consiliis uteris, non potes esse diuturnus. *Far-*

ro 2, R. R. 7. 11. Alternis qui admittunt, diuturniores equos fieri dicunt. *Ovid. 6. Fast. 219.* sitque precor nostris diuturnior annis Filia. *Sueton. Jug. 32. reus. Ammian. 16. 2. dux. Albinov. 1. 104.* Accusatque annos, ut diuturna, suos.

DIVA, æ, f. **DIVUS**, a, um.

DIVAGOR, aris, ari, dep. 1. (dis et vagor) vagor, huc atque illuc oberro. *Lactant. 4. 3. ad fin.* Animus in multa dispersus huc illuc divagatur. *Id. Ira D. 9. extr.* Ne longius divagetur oratio. *Al. leg. devagetur. Imp. Justin. præf. de emendat. Cod. n. 2.* Constitutiones, quæ extra corpus ejusdem Codicis divagabantur.

DIVALIS, e, adject. ¶ 1. Est idem ac divinus, h. e. ad deos pertinens. *Spartian. Carac. 11.* Divale nomen. *Fasti Verii Flacc. apud Orell. Inscript. 2. p. 410.* FERIAE DIVALES. — Hinc *Divalia, ium*, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, dies festus Romæ XII. Kal. Jan., ut est in vet. Calendario apud *Gruter. 133.* et in Kalend. Prænestino a *Petr. Franc. Foggino* Romæ edito et illustrato, item apud *Orell. p. 411.*; ex quibus patet, *Divalia* fuisse festa, quæ et *Angeronalia* nuncupata sunt. ¶ 2. Item imperatorius. *Justin. præf. de emendat. Cod. n. 4.* Divales constitutiones. h. e. imperatorum, qui divi vocari solebant. *Coripp. 1. 42.* Divalis origo. — Hinc

Divalia, ium, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, *V. sub 1.*

DIVARICATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DIVARICO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Divaricans et Divaricatus 1.* — Divarico est diduco, in hanc et illam partem distendo, distraho, disjungo. Dictum est autem, inquit *Non. p. 34. 18. Merc.* ab his, qui vitio naturæ ita sunt pedibus discretis, ut eos in diversum habeant separatos (h. allargare, distendere allargando; Fr. ecarter, séparer; Hisp. alejar, descarrar; Germ. auseinanderrennen; Angl. to stride, straddle, spread wide, set asunder, or at a distance). Occurrit ¶ 1. Active. *Cato R. R. 45. extr.* Ternas tales ponito, easque divaricato super terram. h. e. in diversum dirigit. *Cic. 6. Ferr. 40. 86.* In ca (statua) hominem divaricari ac deligari jubet. *Vitruv. 10. 2. 1. Schneid.* Tigna a capite libula conjuncta et in imo divaricata. *Prudent. 5. septi. osep. 252.* Divaricatis erucibus. *Ammian. 22. 11.* Divaricatis pedibus. *Id. 14. 7.* Divaricatum trahere. — *Divaricare pedes vel crura* alicui dicitur mulier, quæ viro sui corporis copiam facit. *Hieronym. Ep. 79. n. 11.* Fornicata est quondam et divaricavit pedes suos omni transeunti. *Id. Comment. 16. in Isai. 57. 7.* Quod Israel, quasi meretrix, cunctis dæmonibus divaricavit pedes suos, sacra narrat historia. — Denique pro dividere occurrit apud *Alcim. Sent. ad Hebr. 6.* Quem (*Esaiam*) præconium veritatis, divaricante serra, sæviens civicus furor occidit. ¶ 2. Neutrorum more. *Varro 2. R. R. 5. 8. de bove.* Nec ejus ungulæ divaricent (*subaudi se*). h. e. diducantur.

DIVELLO, vellis, velli (*sæpius quam vulsi*), vulsum, vellere, a. 3. (dis et vello). Part. *Divellens 1.*; *Divulsus*, et apud veteres *divolsus*, in omnibus paragr. — Divellere est A) Dissindere, rem a re dilacerando abstrahere, distrahere, disjungere, dissolvere; et B) Aliquem ab alio per vim dimovere.

A) Divellere est diffindere, rem a re dilacerando abstrahere, distrahere, disjungere, dissolvere.

I) Proprie. *Lucret. 1. 202.* magnos manibus divellere montes. *Id. 6. 201.* rotantque cavas flammam fornacibus intus, Donec divulsa fuissent nube eurasci. *Cic. 3. Off. 18. 73.* Res a natura copulatas audebit divellere. *Id. Sull. 20. 39.* Qui tanto amore suas possessiones amplexi tenebant, ut ab his membra divelli citius ac distrahi posse diceret. *Ovid. 3. Trist. 9. 27.* divellit, divulsaque membra per agros Spargit. *Seneca Hippol. 1173.* Membra taurus divulsit. *Rursus Ovid. 13. Met. 865.* Viscera viva traham: divulsaque membra per agros Perque tuas spargam (sic se tibi miscet) undas. *Id. 8. ibid. 877.* suos artus lacerò divellere morsu. *Id. 4. ibid. 112.* nostram (o leones) divellit corpus Et scelerata fero consuntit viscera morsu. *Virg. 4. En. 600.* Non potui abreptum divellere corpus et undis Spargere? *Horat. 1. Sat. 8. 26.* scarpere terram Unguibus et pullam divellere murem agnam Coperunt. *Catull. 63. 257.* Pars e divulso jactabant membra juvenço. *Cf. Ovid. 11. Met. 38.* Quæ postquam rapere fera,

cornuque miuaci Divellere boves. *Ammian. 14. 7.* Artuum et membrorum divulsa compage. *Gell. 15. 16.* Mediam quercus partem discidit divellitque. *Plin. 29. Hist. nat. 4. 29. (91).* Lacerta divulsam divulsus. *Ovid. 8. Met. 138.* divulsaque remis Unda sonat. *Virg. 2. En. 220.* Ille simul manibus tendit divellere nodos. *Auct. B. Afr. 88.* Dum medicus familiarisque vulnus obligare cõpissit, ipse suis manibus vulnus crudelissime divellit atque se interimit. (*Cf. Flor. 3. 23. 4.* Ne vulnera curatione ipsa rescinderentur). — NB. Apud *Ovid. 14. Met. 115.* jussitque suo (*ramum*) divellere trunco. *meliores libri habent* devellere. Sic apud *Plin. 21. Hist. nat. 11. 38. (65).* Si (*anranthe*) divulsa crebro prohibeatur in semen abire. *Sullig. legit:* Si devolsa crebro prohibeatur in semioibus. — Similiter *divellere pro depilare, V. DEVELLO.* — Denique etiam apud *Stat. 2. Theb. 603.* instat, *Spirula divellens. legendum videtur* devellens.

II) Translate: ad rem *Cic. Planc. 33. 79.* Distineor tamen et divellor dolore, et in causa dispari offendi te a me doleo. h. e. dirumpor. *Id. 3. Orat. 6. 24.* Qui, quæ completi tota nequeunt, hæc facilius divulsa et quasi discerpta contractant. *Id. 1. ibid. 42. 188.* Adhibita est ars, — quæ rem dissolutam divulsamque conglutinaret. *Id. Harusp. resp. 28. 60.* Auctoritas principum cecidit; consensus ordinum est divulsus. *Id. 2. Off. 23. 82.* Commoda civium non divellere. h. e. non tollere, non adimere. *Id. Quint. 6. 23.* Divellere affinitatem. h. e. dirimere, dissociare. *Horat. 1. Od. 13. 19.* Amor querimonis divulsus. h. e. dissociatus, disjunctus. *Seneca Ep. 6.* Divellere amicitiam. *Rursus Horat. 1. Ep. 10. 18.* Divellit somnos cura. h. e. interrumpit.

B) Divellere est etiam aliquem ab alio per vim dimovere.

I) Proprie. *Cic. 2. Cat. 10. 22.* Quos ego a Callina non revoco; nam neque divelli ab eo possunt, etc. *Sall. Cat. 51.* Divellere liberus a parentum complexu. Sic *Virg. 8. En. 568.* Non ego nunc dulci amplecti divellerer usquam, Nate, tuo. *Curt. 3. 5. 8.* Rursus in ipsum regem misericordia versa, illum florem juventæ, illum vim animi, eundem regem et committentem divelli a se et abripi, immemores sui querebantur. *V. Müntzell.* ad h. l. Similiter *Justin. 23. 2. 7.* Quamquam uxor diu, ne ab ægro divelleretur, deprecata est. *Horat. 2. Od. 17. 13.* Me nec Chimære spiritus igneæ. Nec si resurgat centimanus Gyas Divellet unquam. scil. a te, Mæcenas. *Cf. eumd. 1. ibid. 38. 18.* nec Damalis novo Divelletur adultero.

II) Translate. *Cic. 1. Fen. 16. 50.* Ut enim sapientiam, temperantiam, fortitudinem copulatas esse docui cum voluptate, ut ab ea nullo modo nec divelli, nec distrahi possint etc.

DIVENDITUS, a, um, *V. voc. seq.*

DIVENDO, dis, didi, ditum, dere, a. 3. (dis et vendo). Part. *Divenditus.* — Divendo est idem quod vendo, vel pluribus et varie vendo. *Cic. 1. leg. Agr. 3. 7.* Bona populi R. dividere. *Liv. 1. 53.* Præda dividita. *Al. leg. dividenda.* *Adde eumd. 10. 17. Id. 3. 13. bona.* Sic *Tac. 6. Ann. 17.* Bonis damnatorum dividitis.

DIVENTILATUS, a, um, particip. ab inusit. *diventilo*, in varias partes ventilatus, hoc est sparsus, disseminatus. *Tertull. Testim. anim. 5.* Diventilatis in vulgus optionibus.

DIVERBERATUS, a, um, *V. voc. seq.*

DIVERBERO, as, avi, atum, are, a. 1. (di et verbero). Part. *Diverberatus.* — Diverbero est idem quod verbero, vel ex hac atque illa parte verbero, vel verberando dirimo. *Lucret. 2. 151.* aëris sol diverberat undas. *Id. 1. 223. vis,* quæ res diverberet ictu. *Virg. 5. En. 503.* sagitta volucres diverberat auras. *Id. 6. ibid. 294.* frustra ferro diverberat umbras. *Curt. 4. 4. 3.* Bellua diverberatis fluctibus allevans semet, utrinque conspecta est. *Lactant. 2. 7. ad fin.* Antonius Maximus quidam diverberatum servum medio circo ad supplicium duxerat.

DIVERBIUM, ii, n. 2. (dis et verbum). Apud *Petron. fragm. Tragus. 64. Burmann.* et *Mar. Victorin. 2. p. 2524. Putsch.* legitur *deverbiium.* — Diverbium pars est cæmædiæ, in qua diversorum personæ versantur. In canticis enim una tantum debet esse persona, aut, si due fuerint, una et occulto audiatur, nec colloquatur. Ita *Diomed. 3. p. 459. Putsch. V. CANTICUM.* Quare diverbia soli

histriones pronuntiabant: cantica vero temperabantur modis, non a poeta, sed a perito musicæ artis factis, ut *Donatus prolegom. ad Ter. sub fin. docet. Liv. 7. 2. 10.* Inde ad manum cantari histrionibus ceptum, diverbiaque tantum ipsorum voci relicta. — Hinc patet *diverbiū* dici, quia in eo diversi verba faciunt. — *Diverbil* partes sunt actus et scenæ: item protasis, epitasis, et catastrophe, de quibus *V. Foss. l. 2. Poetic. institution. c. 5.* — Primus cjus inventor fuit *Æschylus*, qui, cum ante unicuique foret histrio, adhibuit duos. *Aristoteles, Horat. Art. P. 279.* et ex his *Foss. loc. cit. c. 12.*

DIVERGIUM, xi, n. 2. (dis et vergo) locus, ubi amnis in diversum vergit, apud veteres divertorium, quam vocem videsis. *Sicil. Flacc. de condit. agror. p. 24. Goes.* Territoria inter civitates alia fluminibus finiuntur, alia summis montium jugis, ac divergiis aquarum. Adde *Aggen. Urbic. p. 45. et 48. Goes.*

DIVERRO. V. DEVERRO.

DIVERSE vel antiqua scribendi ratione *divorse*, adverb. (dis et verto). *Comp. Diversus 2.; Sup. Diversissime 3.* — **Diverse** ¶ 1. Est idem atque in diversas partes. *Ter. Andr. 1. 5. 25.* Curæ, quæ meum animum *divorse* trahunt. *Sueton. Galb. 19.* *Diverse* tendere. ¶ 2. Item *diverso* modo. *Auct. B. Afr. 40.* Horum corpora toto campo prostrata *diverse* jacebant. *Sall. Cat. 61.* Pauci paulo *diversius* considerant. *Manil. 5. 330.* Garrula quæ inodulis *diverse* tibia format. ¶ 3. Item cum discrimine, cum differentia, differenter. *Cic. 1. Invent. 50. 93.* Inconstans est, quod ab eodem de eadem re *diverse* dicitur: ut, si qui, quem dixerit, qui virtutem habeat, eum nullius rei ad bene vivendum indigere, neget postea sine bona valetudine posse bene vivi. *Sueton. Tib. 66.* Quibus *diversissime* efficiebatur. *Gell. 7. 17. 9.* Virgilius verbo isto utitur, a tua sententia *diverse*.

DIVERSICLINIUS, a, um, adject. qui alieno et novo quodam modo declinat. *Priscian. 17. p. 1065.* *Putsch.* Græcam vocem *επεκλιτικός* (ab *επερος alter* et *κλίνω inclino, flecto*) Latine vertit *diversiclinius*. Adde *Gloss. Isid.*

DIVERSICOLOR, Æris, adject. qui varilis est coloribus. *Capell. 1. p. 6.* *Diversicolor* fluentorum discrepantium unda. *Id. 8. p. 274.* Ex metallis *diversicoloribus*. *Id. 1. p. 18.* Ejusdem (*Junonis*) genua zona quidem *diversicolor* ambebat.

DIVERSIFICATUS, a, um, adject. vel potius particip. ab inusit. *diversifico*, variatus. *Boeth. de unit. p. 966.* Partes vero aeris et aquæ inveniuntur magis *diversificatas* et separatas, adeo quod partes eorum et unitates discerni possunt.

DIVERSITAS, Ætis, f. 3. est nomen abstractum a *diversus*, sed occurrit translate tantum, et ¶ 1. Ponitur pro sententiarum vel opinionum, vel etiam aliarum rerum oppositione, contrarietate, contradictione. *Plin. 6. Hist. nat. 26. 30. (125).* Inconstantiam mensuræ *diversitas* auctorum facit. *Sic Sueton. Cal. 8.* Ubi natus sit, incertum *diversitas* tradentium facit. *Rursus Plin. 20. Hist. nat. 5. 20. (42).* Reliqua inter medicos mira *diversitas*. *Sic Tac. 1. Hist. 62.* Mira inter exercitum imperatorumque *diversitas*. Instare miles, arma poscere, etc. — Torpebat *Vitellius*, etc. *Id. Germ. 15.* Ipsi (*viri*) hebet, mira *diversitate* naturæ, quum idem homines sic ament inertiam et oderint quietem. *Id. 15. Ann. 16.* Corbulo cum suis copiis apud ripam *Euphratis* obvius non eam speciem insignium et armorum prætulit, ut *diversitatem* exprobraret. *h. e. contrariam fortunam.* ¶ 2. Item ponitur pro dissimilitudine, discrimine, varietate. *Plin. 7. Ep. 30.* Quantum *diversitas* ingeniorum pateret. Adde *Quintil. 11. 2. 44. Id. Quintil. 10. 5. 14.* Multiplex personarum, causarum, dictionum *diversitas*. *Id. 9. 4. 19.* *Diversitas* propositorum. *Id. 7. 3. 12.* finitionum. *Id. 1. 12. 5.* ciborum. Adde *eumd. 9. 3. 38. et 10. 2. 19. Tac. 4. Hist. 76.* consiliorum. *Flor. præfat. 3.* rerum. *Ammian. 14. 6.* obsequiorum. Adde *eumd. 28. 1. Quintil. 11. 3. 87.* In tanta per omnes gentes nationesque lingue *diversitate*. *Id. 10. 1. 106.* In eloquendo est aliqua *diversitas*. *Frontin. Aquæd. 24.* *Diversitas* inter unciam et digitum. — In plurali numero. *Flor. 3. 10. 6.* Illæ quoque accessere *diversitates* pro gentium, locorumque natura. *Aquitani* — in speluncas se recipiebant: jussit includi. *Morini* dilatabantur in silvas: jussit incendi.

DIVERSIVOCUS, a, um, adject. (*diversus et vox*) qui *diversæ* quum sit naturæ, *diverso* nomine vocatur. *Boeth. in Aristot. Categor. 1. p. 115.* Animal est substantia animata sensibilis, et homo rursus est substantia animata sensibilis, sed hæc vocatur univoca. Alia vero, quæ neque nominibus, neque definitionibus conjunguntur, ut ignis, lapis, color, et quæ propriæ substantiæ natura discreta sunt, hæc autem vocantur *diversivoca*. Adde *eumd. ibid. p. 118.*

DIVERSITO. V. DEVERITO.**DIVERSITOR. V. DEVERITOR.**

DIVERSOR, Æris. *V. DEVERSOR, Æris.*

DIVERSOR, Æris. *V. DEVERSOR, Æris.*

DIVERSORIOLUM. V. DEVERSORIOLUM.

DIVERSORIUM. V. DEVERSORIUM.

DIVERSORIUS, a, um. *V. DEVERSORIUS.*

DIVERSUS et olim *divorsus*, a, um, adjective usurpatur, unde *Comp. Diversior* sub *A. II. 1. et B. II.;* et *Sup. Diversissimus* sub *A. I. et II. 1., B. I.* quamquam proprie sit *Part. præter. a. v. divertio* vel *divorto*. — *Diversi* proprie sunt in oppositas partes versi: hinc *A)* *Diversus* est in contrariam partem versus, adeoque contrarius; et *B)* *Diversi* dicuntur qui in varias partes versi sunt, adeoque *divisi, dissiti.*

A) *Diversus* est in contrariam partem versus, atque adeo contrarius, oppositus, adversus.

I.) Proprie. Plaut. Merc. 2. 4. 1. Pentheum diripuisse ajunt *Bacchas*. *Nugas* maximas fuisse credo, præut quo pacto ego *divorsus* distrahor. *Liv. 1. 28.* Exinde, duabus admotis quadrigis, in currus earum distentum illigat *Mettum*: deinde in *diversum* iter equi concitati, lacerum in utroque curru corpus, quæ inhæserant vinculis membra, portant. *Curt. 4. 8. 8.* Nullo adjuvante (quippe in *diversum* evascent alii) examinatus est. *Cæs. 1. B. C. 69.* Erat enim iter a proposito *diversum*; contrariamque in partem iri videbatur. *Cf. Sall. Cat. 52.* Falsa existans ea, quæ de inferis memorantur, *diverso* itinere malos a bonis loca tætra, inculta — habere. *Flor. 2. 6. 51.* Nero in ultimo *Italiæ* angulo summoverat *Hannibalem*. *Livius* in *diversissimam* partem, id est in ipsas nascentis *Italiæ* fauces signa converterat. *Cæs. 3. B. C. 41.* Pompejus enim primo ignorans ejus consilium, quod *diverso* ab ea regione itinere profectum videbat, etc. *Cic. 6. de republ. 20.* Duo cinguli terræ maxime inter se *diversi*. *h. e.* duo circuli polares, alter alteri contrarius sive omnino oppositus. *Tac. 2. Ann. 60.* Menelaus Græciam repetens *diversum* ad mare dejectus. *Curt. 3. 4. 6.* Quod (*montis jugum*) quum a mari surgat, veluti sinu quodam flexuque curvatum, rursus altero cornu in *diversum* litus excurrit. *Id. 8. 13. 20.* In *diversa* parte ripæ. *h. e.* in altera contra posita. *Sic Sil. It. 1. 264.* *Diversa* ripa. *Rursus Curt. 10. 7. 19.* *Diversa* regiæ parte. *h. e.* parte regiæ contra posita. *Cf. Plin. 9. Ep. 28.* Communis hæc mihi tecum, quamvis in *diversissima* parte terrarum, que- rela est. *Sil. It. 1. 198.* *diversas* aspiciat *Arctos*. *h. e.* a parte contraria. *Id. 14. 77.* *diversi* lateris frons. *h. e.* *Euphratis* et *Tigris*. *Curt. 4. 16. 11.* *Diversi* saltus. *h. e.* qui a recta via devertunt atque in contrarias partes ducunt. *Sic Tac. 3. Ann. 2.* Etiam quorum *diversa* oppida, tamen obvii. *Isid. 13. Orig. 21. 10.* Per *diversa* ire. *Juvenal. 7. 172.* et *Seneca Ep. 83. init. Diversum* iter vitæ. *Plin. 11. Hist. nat. 45. 101. (248).* Cetero animalia in *diversum* posterioribus articulis pedibus, ripam prioribus. *Plaut. Mil. glor. a. 5. v. 14.* Distendite hominem *diversum*. *h. e.* *divaricatis* cruribus. *Sall. Jug. 26.* Metu atque libidine *divorsus* agitabatur.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. Lucret. 3. 803. quid enim *divorsus* esse putandum est (*h. e.* quam mortale et æternum) Aut magis inter se disjunctum etc. *Liv. 34. 4.* *Diversis* duobus villis, avaritia et luxuria. *Sic Sall. Cat. 5.* Mala *diversa* inter se, luxuria atque avaritia. *Sueton. Cal. 51.* Non immerito mentis valetudini attribuerim *diversissima* in eodem vitia, summani confidentiam et contra nimum metum. *Nepos Alcib. 1.* Ut omnes admirarentur in uno homine tantam inesse dissimilitudinem tamque *diversam* naturam. *V. interquam* caput. *Cic. Cæl. 5. 12.* Neque ego unquam fuisse tale monstrum in terris ullum puto, tam ex contrariis *diversisque* inter se pugnantibus naturæ studiis cupiditatibusque conflatum. *Sall. Jug. 31.* Dominari ibi volunt, vos liberi

esse: facere illi injurias, vos prohibere — potestne in tam *divorsis* mentibus pax aut amicitia esse? *Id. Cat. 2.* Igitur initio reges — *divorsi* pars ingenium, alii corpus exercebant. *Cæs. 3. B. C. 30.* *Diversa* sibi ambo consilia capiunt; Cæsar, ut quamprimum se cum Antonio conjungeret; Pompejus, ut venientibus in itinere se opponeret. *Justin. 3. 4. 16.* Sed oraculi *diversa* sententia fuerat: perpetuitatem enim urbis, non amissionem hoc facto promiserat. *Val. Flacc. 4. 157.* Ductor ad hæc: *Bebryxne* venis, *diversaque* regi *Corda* gerens? *h. e.* sentis omino aliter, ac rex. *Sall. Jug. 85.* Ne illi falsi sunt, qui *divorsissimas* res pariter expectant, ignavia voluptatem et præmia virtutis. *Fellej. 2. 75. 2.* *Diversa* præsentibus et contraria expectatis sperare. *Id. 2. 80. 2.* *Diversa* his, quæ aliis placebant, dicendo. *Horat. 1. Sat. 3. 114.* Dividit ut bona *diversis*, fugienda petendis. *Id. ibid. 1. 3.* laudet *diversa* sequentes. *Sall. Cat. 53.; Fellej. 1. 13. 3.; et Justin. 30. 1. 1.* *Diversi* mores. *Tibull. 4. 1. 45.* Nam seu *diversi* fremat inconstantia vulgi, Non alius sedare queat. *h. e.* vulgi, qui fertur in contraria studia, et hæc modo cupit, modo rejicit. *Ammian. 25. 8.* *Diversa* versare. Similiter *Stat. 1. Achill. 199.* quibus abdere terris *Destinet*, huc illuc *diversa* mente volutat. *h. e.* mente, quæ cogitatione se in omnes etiam contrarias partes versat. ¶ 2. Speciatim transferuntur ad animum, et *diversus* est qui contrariam sententiam sequitur, item adversarius, inimicus. *Liv. 32. 38.* *Philippus* — maxime de *Achajæ* urbibus, regionis ab se *diversæ* — sollicitus. *h. e.* regionis a se alienatæ, sibimet infensæ. *Tac. 2. Ann. 10.* *Diversi* ordiuntur. *h. e.* adversarii. *Sueton. Gramm. 9.* *Diversæ* partis advocatus. *h. e.* partis adversariæ. *Sic Id. Aug. 51.* *Diversarum* partium multi venia donati. Adde *eumd. Cæs. 1.; et Justin. 15. 1. 1. et 9.* *Rursus Sueton. Tib. 3. et Cæs. 20.* *Diversa* factio. *Tac. 13. Ann. 57.* *Victores* *diversam* aciem *Marti* ac *Mercurio* sacravere. *h. e.* aciem hostium. *Sic Id. 14. ibid. 30.* Stabat pro littore *diversa* acies. *Calpurn. 4. Ecl. 9.* nec te *diversus* *Apollo* respicit, o juvenis. *h. e.* inimicus, tibi infensus. *Tac. 3. Ann. 14.* *Judices* per *diversa* implacabiles. *h. e.* contrariis de causis. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 32. 101.* Certa cum illo, qui a te totus *diversus* est: noli necum, qui hoc quidem certe tibi assentior. *Sueton. Claud. 10.* Per dissensionem *diversa* censentium. *Quintil. 11. 3. 133.* *Diversa* subsellia. *h. e.* in quibus adversarii sedent. *Tac. 6. Ann. 33.* *Diversa* induere. *h. e.* aliter omnino sentire. *Sil. It. 8. 351.* *diversa* turbati mente. *Val. Flacc. 3. 182.* *Diversa* turbare. — Sic etiam *diverso*, *h. e.* e regione. *Justin. 30. 4. 6.* Quum in aciem exercitum, instructis *diverso* hostibus, produxisset. *Cf. Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (168).* Ut vites binas accipiant et *diverso*. *h. e.* alteram alteri oppositam. — *E diverso* est etiam contra, et contrario. *Sueton. Domit. 9.* Immo et *diverso* magna sæpe abstinentiæ et liberalitatis experimenta dedit. Adde *eumd. Cæs. 86. et Aug. 27. Cf. Plin. 23. Hist. nat. 4. 39. (79).* *Oleum* e *diverso*, quam in cibos, eligitur. — *Ex diverso* est ex parte adversa. *Quintil. 5. 11. 43.* Qui et *diverso* agit. *h. e.* adversa in causis pars. *Id. 6. 3. 81.* Quum ex *diverso* quidam exclamasset. Adde *eumd. 5. 12. 1.* et alibi. *Anob. 4. 18.* Sed ex *diverso* nescio quis, unde inquit, scimus? etc. *Tac. 3. Hist. 13.* Quas enim ex *diverso* legiones? nempe victas. *Id. ibid. 73.* Ex *diverso* trepidi milites. *h. e.* ex altera parte, ex hostium parte. Similiter *Id. 4. ibid. 16.* *Directa* ex *diverso* acies. *Cf. eumd. 13. Ann. 40.* — *In diversum* quoque occurrit eodem sensu. *Tac. 11. Ann. 19.* Terror milites hostesque in *diversum* affecit: nos virtutem auximus, barbari ferociam infregere. *Liv. 26. 5.* *Hannibalem* in *diversum* Tarentinæ arcis potiundæ Capuæque retinendæ trahebant curæ. *Alii omittunt præpos. in. Id. 25. 11. extr.* Utrum priore anno, an hoc facta sit, in *diversum* auctores trahunt. *Tac. 12. Ann. 69.* *Dubitavisse* quosdam ferunt —: mox nullo in *diversum* auctore, quæ offerebantur secuti sunt. *Trajanus* apud *Plin. 10. Ep. 116.* Et legis auctoritas et longa consuetudo usurpata contra legem, in *diversum* movere te potuit.

B) *Diversi* dicuntur etiam qui in varias partes versi sunt, adeoque *divisi, dissiti.*

I.) Proprie. Plaut. Truc. 4. 3. 13. Omnium primum *diversæ* stæte, neve inter vos significetis. *Cæs. 1. B. C. 58.* *Nostris* æquo animo singulas binis navi-

bus obijciebant, atque injecta manu ferrea et retenta utraque nave, diversi pugnabant. *h. e. divisi, dispersi, alii enim in unum, alii in alteram hostium navem. Sall. Cat. 20.* Sed ego quae mente agitari, omnes jam antea diversi audistis. *h. e. singuli et quidem alius ab alio divisim. Nepos Datam. 11.* Quom aliquandiu in colloquio fuissent, et diversi discessissent. *Sic Liv. 10. 33.* Diversi consules discedunt. *Virg. 11. En. 855. et 5. ibid. 166.* Cur, inquit, diversas abis? huc dirige gressum. *Adde Val. Flacc. 4. 387., 6. 581. et 7. 577. Liv. 10. 27.* Cerva fugiens lupum e montibus exacta per campos inter duas aëles decurrit: inde diversæ feræ, cerva ad Gallos, lupus ad Romanos cursum deflexit. *Sall. Jug. 46.* Legatos illum ab alio diversos aggredditur. *Liv. 42. 8.* Ex diversa fuga in unum collecti. *Flor. 4. 2. 60.* Diversa fuga et morte. *Curt. 3. 11. 19.* Barbari longe diversam fugam intenderant. *Cæs. 2. B. G. 24.* Quom Numidas, diversos dissipatosque, in omnes partes fugere vidissent. *Id. ibid. 23.* Diversæ duæ legiones præliabantur. *Liv. 10. 12.* Diversi proficiscuntur. *Id. 9. 37.* Ad silvas diversi tendebant. *Virg. 1. En. 70.* submersasque obrue puppes, Aut age diversos (at. diversas) et disjice corpora ponto. *h. e. alios huc, alios illuc. Tac. 15. Ann. 56.* Diversi interrogantur. *Id. 16. ibid. 30.* Steterunt diversi. *Virg. 9. En. 415.* Diversi circumspiciunt. *Cic. 2. Phil. 37. 93.* Sunt ea innumerabilia, quæ a diversis emebantur. *h. e. a multis et variis hominibus, seu potius a singulis, singillatim. Liv. 44. 43.* In silvan ventum est, ubi plures diversæ semitæ erant. *Cic. 6. Ferr. 152. 117.* Portus, qui quom diversos inter se aditus habeant, in exitu conjunguntur et confluant. *Id. 2. leg. Agr. 32. 87.* Corinthus duo maria, maxime navigationi diversa, pæne conjuncti, quom pertenui discrimine separentur. *Id. pro leg. Manil. 4. 9.* Loca duo disjunctissima maximeque diversa. *Id. ibid. 16. 46.* Loca tam longinqua tamque diversa. *Id. Brut. 74. 258.* Confluerunt in hanc urbem multi ex diversis locis. *Liv. 4. 22.* Diversissimis locis subeundo ad mœnia, ab sensu operis hostes avertebat. *Id. 10. 12.* Locis diversis ignes coorti. *Ovid. 1. Met. 40.* Diversa locis. *h. e. diversis locis. Sic Id. ibid. 173.* Plebs habitat diversa locis. *Adde eumd. 4. ibid. 406., 11. ibid. 50. et 4. Fast. 568.; et Virg. 4. G. 432. Sall. Jug. 12.* Diversi regem quaerere. *h. e. alii hoc, alii alio loco. Tac. Germ. 16.* Colunt discreti ac diversi. *Cf. eumd. ibid. 28.* Diversæ sedes. *Id. 3. Hist. 46.* Si Dacus Germanusque diversi irrupissent. *h. e. ex diversis seu variis partibus. Auct. B. G. 8. 19.* Diversum prælium. *h. e. diversis in locis initum. Tac. 3. Ann. 59.* Diverso terrarum destineri. *h. e. longe abesse. — Ex diverso est ex diversis locis. Seneca Brevit. vit. 8.* Vires ventorum ex diverso furentium. — *Per diversum et per diversa est per diversa loca. Tac. 15. Ann. 15.* Nostri per diversum iere. *Ammian. 14. 4.* Per diversa reptantes. — *Per diversum est ex transverso apud Plin. 36. Hist. nat. 25. 62. (186).* Necessarium binas per diversum consationes substerni.

II.) Translate est dissimilis, differens; et occurrit — a) Absolute. *Cic. 2. Cat. 5. 9.* Atque ut ejus diversa studia in dissimili ratione perspicere possitis etc. *Id. 1. Orat. 61. 262.* Varia et diversa studia. *Id. 3. ibid. 16. 61.* Variis ac diversis disputationibus. *Id. pro leg. Manil. 10. 28.* Varia et diversa genera bellorum. *Id. 1. Invent. 23. 33.* Diversa et dissimilia pars. *Id. 5. Phil. 18. 49.* Longissime diversa ratio. *Liv. 21. 23.* Diversæ Alpes. *Sueton. Ner. 34.* Diversa omnia comperire. *Plin. 12. Hist. nat. 19. 43. (97).* Pretia nulli diversiora. (Comparativus occurrit etiam apud *Gell. 6. 6. et 20. 1.*) *Juvenal. 15. 94.* Diversæ res. *Ammian. 21. 1. med. ritus. Sueton. Ner. 23.* Diversissima tempora. *Juvenal. 10. 253.* diverso tempore. *Id. 4. 148.* Diversis partibus orbis. *Sueton. Tib. 7.* Diversis temporibus et locis. *Flor. 3. 5. 27.* Per diversa gentium terrarumque. *Adde eumd. 2. 6. 41., 3. 6. 1. et 3. 19. 2. Val. Flacc. 6. 301.* Diversa belli peragrare. *Tac. Agric. 32.* Exercitus contractus ex diversissimis gentibus. *Propert. 1. 10. 15.* Diversos conjungere amantes. — b) Cum Ablativo rei, qua quis diversus est. *Plin. Paneg. 65.* Diversum te consuetudine. — c) Cum Genitivo rei, qua quis diversus est. *Tac. 14. Ann. 19.* Ut par ingenio, ita morum diversus. *Cf. alio sensu Id. 4. Hist. 84.* Qui diversus animi, modo pavescere, modo etc. *h. e. ambigens et varie animo agi-*

tatus. — d) Cum præpos. ab et Ablativo rei, a qua alia diversa est. *Cic. Brut. 90. 307.* Hæc videntur esse, a proposita ratione diversa. *Sall. Cat. 34.* Longe diversas ab his litteras. *Quintil. 4. 1. 9.* Simulatio ab hac jactatione diversa. *Flor. 4. 8. 2.* Diversus a patre Pompejus. — e) Cum Dativo rei, a qua alia diversa est. *Horat. 1. Ep. 18. 5.* Est huic diversum vitio vitium prope majus. *Quintil. 3. 6. 32.* Huic diversa sententia. *Id. 9. 2. 46.* Verba verbis diversa et sermoni sensus. *Adde eumd. 2. 3. 10., 6. 3. 1. et 10. 3. 17.* *Justin. 31. 5. 4.* Diversum ceteris mortalibus illud hominum genus. *Adde Juvenal. 10. 3. — f) Sequente particula quam. Plin. 19. Hist. nat. 8. 44. (154).* Eruca diversæ est, quam lactuca, naturæ. *Justin. 6. 3. 6.* Gloriamque diversis artibus, quam priores civitatis suæ duces, consecuturus. *Flor. 2. 2. 24.* Quippe diversa, quam hostes mandaverant, censuit. *Adde Quintil. 1. 4. 29. — g) Sequente part. ac. Plin. 10. Hist. nat. 12. 15. (32).* Diversa in hac, ac supra dicta alite, quædam. *Sillig. pro ac legit et. — Hinc*

Diversum, i, et diversa, orum, absolute, præcipue in formulis *per diversa, per diversum, in diversum, e diverso, ex diverso* etc. *V. supra sub A. et B. Similiter Capell. 4. p. 97.* Geometria formarum diversa radio ac pulvere lianians. *h. e. diversas formas.*

**DIVERTICŪLUM. V. DEVERTICULUM
DIVERTIO. V. DIVORTIUM.**

DIVERTO et obin divertio, tis, ti, sum, tere, n. 3. (dis et verto seu vorto). Part. *Divertens et Diversurus I.* — Divertere est sejungi, separari.

I.) Proprie dicitur de matrimonis. *Gell. 4. 3.* Matrimonialia divertentia. *h. e. quæ per divertium dissolvuntur. Ulp. Dig. 9. 2. 27. § 30.* Sive divertent, sive nupta est adhuc. *h. e. divertium fecerit. Papinian. ibid. 5. 1. 42.* Si uxor a legato divertierit. *Apud de Mag. Ni impetretur, diversurum me ab ea comminatus sum. Cf. Sueton. Pers. Sed mox ut a schola magistrisque divertit etc.*

II.) Translate est dissimilem ac diversum esse. *Plaut. Epid. 3. 3. 22.* Divortunt mores virginii longe, ac lupæ. — Ceterum *V. DEVERTO.*

DIVES, vltis, adject. Est et alia forma *dis, ditis m. et f. et dite n.,* fere poetica, et videtur esse a *dives* per syncope: quod certe in obliquis casibus manifestum est. — Ceterum *dives* in Ablativo sing. num. *divite* habet et *divitis*, ut *Diviti cultu apud Plin. 3. Hist. nat. 1. 3. (7).* — Nominativus et Accusativus plur. num. gen. neutr. (*divitia*) nusquam occurrunt; et *ditia* usuvenit. — Neutr. num. sing. *dives* legitur apud *Ammian. 16. 8. et Quintil. 7. 4. 23.* *Dives* patrimonium. *V. alia sub A. II.* — Comp. et Sup. *Divitior et Divitissimus,* et usitatiora *Ditior et Ditissimus sub C. in fin.* — Ratione habita etymii, *Varro 5. L. L. 92. Müll.* *Dives* a *divo,* qui ut deus nihil indigere videtur. *Cf. Plaut. Trin. 2. 4. 99.* Dei divites sunt, deos decent opulentia. Ceterum *dives* est qui rerum copia instructus est, locuples, abundans, copiosus, opulentus, affluens: ita enim *Cic. 6. Parad. 1. 42.* Quem enim intelligimus divitem, aut hoc verbum in quo homine ponimus? opinor, in eo, qui tanta possessio est, ut ad liberaliter vivendum facile contentus sit. (*It. ricco; Fr. riche; Hisp. rico; Germ. reich; Angl. rich.*) Sub *A)* Exhibetur forma *dives,* omissis tamen gradibus; sub *B)* Forma *dis;* denique sub *C)* Gradus Comp. et Sup. utriusque formæ.

A) Dives usurpatur

I.) Proprie de hominibus; et quidem — a) Absolute. — Cum opposito *pauper* apud *Plaut. Aulul. 2. 2. 7.* *Dives* blande appellat pauperem. *Id. Men. 4. 2. 8.* Si est pauper atque haud malus, nequam habetur; si *dives* nollus est, is cliens frugi habetur. *Adde eumd. Pæn. 3. 1. 13. Horat. 2. Od. 18. 10.* pauperemque *dives* Me petit. *Juvenal. 5. 113.* Esto (ut nunc multi) *dives* tibi, pauper amicis. *Cf. Velley. 2. 117.* Quom (*Syriam*), cui præfuerat, pauper divitem ingressus, *dives* pauperem reliquit. — Cum opposito *mendicus* apud *Cic. 8. Phil. 3. 9.* Viderunt enim, ex mendicis fieri repente divites. — Jungitur cum *avarus* apud *Juvenal. 7. 50.* didicit jam *dives* avarus Tantum admirari, tantum laudare desertos. *Adde Ovid. 3. Amor. 7. 50. — Ceterum Cic. 6. Parad. 3. 52.* Non modo non copiosi ac divites, sed etiam inopes ac pauperes existimandi sunt. *Id. 2. Off. 16. 57.* Crassus cognomine di-

ves. *Cf. eumd. 2. Att. 13.* Cuius (*Pompeji*) cognomen (*scilicet magnus*) una cum (*M. Licinii*) Crassi divitiæ cognomine consensescit. *scilicet* quia jam decesserat. *Juvenal. 3. 58.* Quæ nunc divitibus gens acceptissima nostris. *Adde Val. Flacc. 5. 591. Seneca 2. Controv. 9. a med. p. 146. Bipont. Nihil est insolentius novitio divite. — b)* Cum addito Genitivo rei. *Virg. 2. Ecl. 20.* *dives* pecoris. *Id. 9. En. 26.* exercitus omnis *Dives* equum, *dives* pictæ vestis et auri. *Sic Sil. It. 3. 155.* *Dives* auri. *Id. 8. 463.* lactis. *Virg. 1. En. 14.* Carthago *dives* opum. *Cf. eumd. 2. ibid. 22.; et Ovid 3. Fast. 570. et Horat. 1. Sat. 2. 74.* *Dives* opis natura suæ. *Id. 4. Od. 8. 5.* artium. *Sil. It. 6. 649.; et Stat. 1. Silv. 4. 32.* Diana *dives* prædæ. — c) Cum addito Ablativo rei. *Horat. Art. P. 421.* *Dives* agris, *dives* positus in fenore nummis. *Id. 2. Sat. 3. 168.* *dives* antiquo censu. *Ovid. 15. 12.* bubus. *Id. Heroid. 11. 100.* Filia dote *dives.* *Cf. Ammian. 14. 8.* Cilicia *dives* bonis omnibus.

II.) Translate ponitur de rebus; et *dives* dicitur quidquid est multi pretii, et sæpius quidquid abundat re quacumque. — a) Absolute. *Cic. 6. Parad. 1. 44.* Animus hominis *dives,* non arca appellari solet. Quamvis illa sit plena, dum te inanem videbo, divitem non putabo. *Virg. 6. En. 195.* *de ramo aureo.* ubi pinguem *dives* opacat Ramus humum. *Plin. 7. Hist. nat. 29. 30. (108).* Ut pretiosissimum humani animi opus (*h. e. Homeri libri*) quam maxime diviti opere servaretur. *h. e. scrinio gemmis, auro et margaritis pretioso. Propert. 3. 3. 26.* *Dives* gemma. *Horat. 2. Sat. 4. 87.* *Divites* mensæ. *Ovid. 2. Fast. 535.* Munus *dives.* *Id. Heroid. 16. 189.* Parca sed est Sparte: tu cultu divite digna es. *Lucan. 9. 659.* partu Danaæ et divite nimbo Ortus. *h. e. imbre aureo: V. DANAES in ONOM. Virg. 7. En. 262.; et Val. Flacc. 2. 636.* *Dives* ager. *h. e. fertilis. Sic Sil. It. 4. 546.* campus. *Horat. Art. P. 409.* Vena *dives.* *h. e. secunda ingenii vena. Id. 2. Ep. 2. 121.* *Dives* lingua. *h. e. facunda. Id. 1. ibid. 15. 19.* Spes *dives.* *h. e. quæ multa promittit. Sic Ovid. Heroid. 17. 65.* Mucera tanta quidem promittit epistola *dives.* *h. e. larga in pollicendo. Id. 3. Pont. 1. 102.* *Dives* copia flendi. *h. e. summa, abundans. — b)* Cum Genitivo. *Horat. 2. Ep. 2. 31.* Summe munio (*oppido*) et multarum divite rerum. *Virg. 2. G. 468.* vita *dives* opum variarum. — c) Cum Ablativo. *Virg. 10. En. 201.* Mantua *dives* avis. *h. e. ejus majores conditoresque multi fuerunt. Liv. 45. 48.* Templum *dives* donis. *Ovid. 5. Fast. 731.* Amphitrite *dives* aquis. *Id. 10. Met. 397.* terra *dives* amomo. *Lucan. 3. 216.* arbutis palmarum *dives* Idume. *Ovid. 1. Art. am. 70.* externo marmore *dives* opus. *Val. Flacc. 6. 204.* pater armento quos *dives* ab omni Nutrierat. *Ovid. Heroid. 9. 95.* et damnis *dives* ab ipsa suis. *h. e. serpens Lernæa. — NB. de cogn. Rom. V. ONOM.*

B) Dis, ditis, et n. dite, usurpatur

I.) Proprie de hominibus. — a) Absolute. *Ter. Adelph. 5. 1. 8.* Dis quidem esses, Demea, ac rem tuam constabillisses. *Id. Heaut. 3. 3. 47.* Dicam hanc esse captam ex Carla, ditem et nobilem. *Adde eumd. Phorm. 4. 3. 48. Id. Adelph. 4. 2. 42.* Scin' Cratio hujus ditis domus? *Liv. 9. 40.* Ditem hostem quamvis pauperis victoris præmium esse. *Propert. 3. 3. 1.* ditis Indi. *Seneca Herc. Cæt. 648.* O si pateant pectora ditum! Quantos intus sublimis agit Fortuna metus! (Gen. plur. num. *ditium* occurrit apud *Auson. Grat. act. 59.) Horat. Epod. 2. 65.* positosque vernas, ditis examen domus. *Et Liv. 42. 34.* In diti domo. — b) Cum Genitivo. *Sil. It. 15. 705.* ditem ovium. *V. alia infra sub C.*

II.) Translate de rebus. — a) Absolute. *Horat. 1. Sat. 7. 18.* Bruto prætor tenente ditem Asiam. *Val. Flacc. 2. 296.* Dite solum. *Curt. 3. 10. 10.* campis. *Stat. 5. Theb. 187.* ditibus indulgent epulis. *Liv. 21. 43.* Opulentia ac ditia stipendia facere. *Tibull. 2. 5. 35.* gregis ditis magister. *h. e. numerosi. Sil. It. 3. 673.* dités sine vomere glæbæ. *h. e. fruziferæ. Id. ibid. 512.* commotum promissis ditibus agmen. *Tibull. 3. 6. 13.* *de Baccho.* Ille facit dités animos deus. *Lucret. 1. 412.* largos haustus de fontibus magnis Lingua meo suavis diti de pectore fundet. — b) Cum Genitivo. *V. infra sub C. — c) Cum Ablativo. Ovid. 2. Met. 77.* delubraque ditia donis. *V. alia infra sub C. — NB. De Dite inferorum deo, V. DIS in ONOM.*

C) Comp. et Superl. — a) Comp. *Divitior* a pud *Plaut. Pseud.* 5. 2. 24. Nam hinc nunquam eris nummo divitior. *Ter. Phorm.* 1. 1. 7. Quam inique comparatum est, ut qui minus habent ut semper aliquid addant divitioribus? *Lucret.* 5. 1114. Divitioris enim sectam plerumque sequuntur. *Cic.* 3. *Orat.* 48. 185. Inde ille licentior et divitior fluxit dithyrambus. *h. e.* verbis copiosior. *Non.* p. 101. 13. *Merc.* quoque ita legit. *Cic. Amic.* 16. 48. Divitior et affluenter amicitia. *Al. leg. ditior.* *Id.* 6. *Parad.* 3. 49. Uter est divitior, cui deest, an cui superat? Adde *eumd.* 1. *de republ.* 17. et 32. edente *A. Maio.* *Ovid. Heroid.* 16. 34. Oppida sunt regni divitiora mei. Adde *eumd.* 6. *Met.* 452. — b) Comp. *Ditior* apud *Horat.* 1. *Sat.* 1. 40. dum ne sit te ditior alter. *Id. ibid.* 5. 91. aquae (locus) non ditior urna. *h. e.* abundantior. *Liv. praefat. ad fin.* Nulla unquam respublica nec major, nec sanctor, nec bonis exemplis ditior fuit. Adde *Val. Flacc.* 6. 38. *Sil. It.* 13. 684. Ditior ipse viris. *h. e.* majoribus militum copiis instructus. *Id.* 1. 657. Ditior acceptis undis. *Id.* 14. 237. Ditior umbrae. *Stat.* 3. *Theb.* 481. Ditior ille animi. *h. e.* fiduciae plenior. — c) Sup. *Divitissimus* apud *Cic.* 6. *Parad.* 2. 48. Si quidem, ut quisque, quod plurimi sit, possideat, ita divitissimus habendus sit. Adde *eumd.* 1. *Divinat.* 36. 78. et 2. *Off.* 17. 58. edente *Orell.*; nonnulli tamen ubique leg. *ditissimus.* *Nepos Alcib.* 2. Socerum habuit Hipponium, omnium Graecae linguae eloquentia divitissimum. Adde *eumd.* *Phoc.* 1.; ita enim utrobique legunt recentiores. *Inscript.* optimae notae apud *Betti, Notiz. d'un Colombajo* etc. p. 269. edit. *Mediol.* C. GARGILIVS HAEMON PROCVLI PHILACRI DIVI AVG. L. AGRIPPIANI P. PRCVLIO PAVPER ANIMO DIVITISSIMVS. — d) Sup. *Ditissimus* apud *Liv.* 10. 46. Quadringentos septuaginta ditissimos, pecunia grandi pactos, ut abire inde liceret, ditissim. *Virg.* 1. *En.* 347. Ditissimus agri. *Sil. It.* 3. 397. ditissimus avi. *h. e.* valde senex. *Val. Flacc.* 5. 123. spoliis ditissimus annis. Adde *Cæs.* 1. *B. C.* 2.; *Virg.* 9. *En.* 360. et 10. *ibid.* 563.; *Ovid.* 5. *Met.* 129.; *Curt.* 4. 1. 24.; et *Tac.* 6. *Ann.* 19. et 1. *Hist.* 51. — NB. Adverbium DIVITUS V. loco suo.

DIVEXO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Dive-xandus* 2. — Divexo est ¶ 1. Varie vexo, huc il-luc pro libitu vexo, asporto, diripio: a di et vexo, quod a vexo frequentativum est. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Tusc.* 44. 106. Ne reliquias sic meas sis, denudatis ossibus, Tetra sanie delibutas, fæde dive-xarier. Ita recte legit *Orell.*: at *Forcellinus cum vulgatis libris:* Heu reliquias semissis regis, denudatis ossibus; Per terram etc. *Plaut. Pers.* 5. 2. 4. Rem meam divexavit. *Cic.* 11. *Phil.* 2. 14. Omnia divexare et diripere cupiens. *Id.* 13. *ibid.* 9. 21. Agros divexat civium optinorum. ¶ 2. Item varie jacto, affligo. *Sueton. Ner.* 34. Neque divexanda matre quidquam pensi habuit.

DIVEXUS, a, um, adject. seu potius particip. ab inusit. *divexo* (unde et verbum *divexare*), divaricatus, decussatus, hinc inde inclinatus, ut *divexus* deorsum inclinatus. *Augustin.* 10. *Confess.* 34. Jacob nepotibus suis ex Joseph divexas mystice manus imposit. *V. Genes.* 48. 14.

DIVIDENDUS, i, m. 2. V. DIVIDO in fin.

DIVIDIA, æ, f. 1. proprie est rei alicujus in diversas partes sectio vel laceratio; est enim a *divido*; sed occurrit translate tantum, et est ¶ 1. Animum dissensio. *Accius* apud *Non.* p. 101. 20. *Merc.* Ne horum dividia et discordia dissipent et disturbent tantas et tam optimas civium divitias. *Paul. Diac.* 70. 15. *Müll.* Dividiam, discordiam. ¶ 2. Item est molestia, dolor, tedium; quæ omnia animo diverse trahunt: unde *Farro* 7. *L. L.* 60. *Müll.* Dividia ab dividendo dicta, quod *divido* distractio est doloris. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 110. Cave, tibi ducenti nammi dividia fuerit. *h. e.* ne te ducentos nummos dare tædeat. *Id. ibid.* 3. 1. 40. Venire in dividiam. *Id. Cas.* 2. 2. 11. Idem mihi est dividia. Adde *eumd.* *Truc.* 4. 4. 3. *Turpilius* apud *Non.* p. 26. 25. *Merc.* Dividia ac tædium. *Fulgent.* de *prisco serm.* p. 564. 27. *Merc.* exponit tristitiam (quod est molestia affine), afertque versiculum *Propertii:* Dividias mentis conficit omnis amor.

Sed *Petronio* alii tribuunt, quia inter *Propertii* carmina non legitur. Refertur autem inter fragmenta *Petronii* p. 886. *Burmanni.*

DIVIDICŪLA antiqui dicebant, quæ nunc sunt castella, ex quibus a rivo communi aquam quisque in suum fundum ducit. *Paul. Diac.* p. 70. 12. *Müll.*: qui *Müll.* hæc annotavit: *V.* in primis *Vitruv.* 8. 7., 9. 6. et 10. 12. *Hesychius:* Κάστελλος, ὄνομα τόπου ἀπὸ φέροντος καὶ κατὰ φέροντος καὶ μεριζοντος τὸ ὕδωρ.

DIVIDO, vdis, visi, vsum, videre, a. 3. (a *dis* et *ido*, as, cum digammate *Fiduo* seu *viduo*, quod Etrusca lingua dividere est, ut *Macrob.* 1. *Saturn.* 15. a *med.* docet. Videntur enim Latini olim *divido* dixisse, postea *divido*). — *Divisse* pro *divisisse* per syncope dicit *Horat.* 2. *Sat.* 3. 169.; ubi alii minus recte leg. *didisse*. — Part. *Dividens* sub *A.* I. 1.; *Divisus* in omnibus paragr. et in fin.; *Divisurus* sub *A.* 1. 2.; *Dividendus* sub *A.* I. 2. — *Dividere* est *A)* Diffundere, in duas vel plures partes secare, partiri; et *B)* Rem a re separare, distrahere, divellere, dissium facere.

A) Dividere est diffundere, in duas vel plures partes secare, partiri (It. *fendere in due o più parti*, *dividere*, *partire*; Fr. *diviser en deux ou plusieurs parties*, *partager*; Hisp. *dividir*, *partir*; Germ. *von einandertheilen*, *vertheilen*, *abtheilen*, *eintheilen*; Angl. *to cut or divide asunder*, *cut off*, *divide*, *part*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est diffundere, in duas vel plures partes secare. — a) Absolute. *Vet. Poeta* apud *Cic.* 1. *Tusc.* 20. 45. Europam Libyamque rapax ubi dividit unda. *Lucret.* 5. 439. discludere mundum, Membraque dividere et magnas disponere partes. *Liv.* 38. 16. Divisam freto Asiam. *Cic.* 1. *Tusc.* 18. 42. Hoc etiam magis necesse est ferantur ad cælum, et ab his perrumpatur et dividatur crassus hic et concretus aer. *Cl. eumd.* 3. *Nat.* D. 12. 29. Si omne animal secari ac dividi potest, nullum est eorum individuum. *Horat.* 1. *Od.* 34. 6. Diesperit Igni curusco nubila dividens. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 5. 4. (14). Dividere marmor cuneis. *Auct. B. Afr.* 17. Ita coronam hostium dextro sinistroque cornu mediam dividit. *Liv.* 24. 6. Hiera amnis, qui ferme insulam dividit, h. e. mediam secat. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 99. at hunc liberta securi Divisit medium. *Virg.* 9. *En.* 750. Et mediam ferro geminam inter tempora frontem Dividit. *Sil. It.* 4. 239. divisum (subaudi ense) humeris jacuit caput. *Id.* 2. 96. Ille vagam cælo divisit sæpe volucrem. *h. e.* sagitta. *Virg.* 2. *En.* 234. Dividere muros. Sic *Prudent.* 14. *sepi orep.* 81. dividere januas cæli. *h. e.* aperire fores. *Seneca Thyest.* 760. Ipse divisum secat in membra corpus. — b) Cum addito in et Accusativo partium, in quas aliquid dividitur. *Lucret.* 5. 683. Sol — in non æquas partes dividit orbem. *Cic.* 2. *Legg.* 3. 6. Fluvius divisus æqualiter in duas partes. *Cæs.* 3. *B. G.* 2. Vicus in duas partes flumine dividitur. Sic *Cic.* 1. *de republ.* 19. Dividere populum unum in duas partes. Et *Cæs.* 1. *B. C.* 35. Intelligere se, divisum esse populum Romanum in partes duas. *Sueton. Ner.* 20. Divisi in factiones. Adde *eumd.* *Aug.* 30. et *Claud.* 20. *Cæs.* 1. *B. G.* 1. Gallia est omnis divisa in partes tres. *Id. ibid.* 12. Omnis civitas Helvetia in quatuor pagos divisa est. *Sueton. Gramm.* 2. Nævii Punicum bellum (h. e. carmen), quod uno volumine et continenti scriptura expositum, divisit in septem libros. ¶ 2. Hinc latiori sensu *dividere* est aliquid inter plures partiri ac distribuere; et occurrit — a) Absolute. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 4. Dicam palam, non divides. *procedunt verba:* Herus edixit mihi, ut dispartirem obsonium hic bifariam. *Ovid.* 13. *Met.* 101. Si semel ista datis meritis tam vilibus arma, Divide: et major pars sit Diomedis in illis. *Sueton. Cæs.* 14. Solus municipatim dividendos (*Catillariz conjurationis socios*) custodiendosque, publicatis bonis, censuit. *Tac.* 2. *Hist.* 53. Divisis per itinera qui recentissimum quemque percontarentur. *Sil. It.* 9. 302. pars implevere divisi montes. Sic *Cæs.* 7. *B. G.* 32. Divisum senatum. *h. e.* divisum in partes, seu factiones. — Sæpius de rebus physicalis. *Plaut. Rud.* 4. 3. 72. Dividere prædam. *Lucret.* 5. 1109. pecudes et agros. *Cic. Brut.* 14. 57. agrum viritum. *Id.* 3. *Tusc.* 20. 48. bona viritum. *Sueton. Cal.* 13. panaria cum obsonio viritum. *Id. Vitell.* 10. merum. Adde *eumd.* *Aug.* 75.; et *Justin.* 8. 6.

1. *Flor.* 3. 14. 6. Triumvir creatus dividendis agris. *Id.* 3. 17. 6. Nihil se ad largitionem ulli reliquisse, nisi si quis aut cænum dividere vellet, aut cænum. *Lucan.* 5. 495. dividere orbem ex æquo. Adde *Val. Flacc.* 1. 355. — b) Cum addito Ablativo personæ et præpos. cum. *Plaut. Amph.* 5. 1. 73. Me haud paenitet scilicet boni dimidium mihi dividere cum Jove. Sic *Id. Stich.* 5. 4. 15. Factum ego tecum non divido. *Quintil.* 7. 1. 45. Qui (*hereditatem*) dividere nolit cum fratre. *Justin.* 6. 9. 5. Tunc vectigal publicum — cum urbano populo dividi ceptum est. Sic in *distic.* quod *Virg.* tribuit solet. Divisum imperium cum Jove Cæsar habet. — c) Cum addito Dativo personæ. *Liv.* 21. 5. Agri dimidium Latinis, dimidium plebi divisurus consul erat. *Cic.* 2. *de republ.* 14. Dividere agros viritum civibus. *Liv.* 1. 47. agrum cuique. *Sall. Jug.* 91. prædam militibus. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 169. duo prædia natls. *Nepos Dion.* 7. Bona militibus divisa. *Sueton. Ner.* 10. Divisi populo nummi quadringenti viritum. *Virg.* 1. *En.* 201. Vina dividere sociis. *Cic. Sull.* 15. 42. Tabulas illas dividi passim et perurgari atque eidem populo Romano imperavi: divisi toti Italiae, emisi in omnes provincias. Adde *Nepot. Cimon.* 2. et *Timol.* 3.; *Liv.* 25. 30.; *Sueton. Cæs.* 20. et 38., et *Aug.* 4. et 40. *Justin.* 14. 4. 20. Antigonus dimitorres illos orbis exercitui suo divisit. *Virg.* 1. *G.* 209. de *Libra cælesti.* Et medium luci atque umbris jam dividit orbem. *Horat.* 1. *Od.* 36. 5. Caris multa sodalibus dividere oscula. *Id.* 1. *Od.* 15. 14. grataque feminis Imbelli cithara carmina dividens. *h. e.* modo huic, modo illi feminae canes; at *Forcellinus* translate accepit et interpretatus est: alternabis carmina sonitu citharæ. Sic figurate *Id. Epod.* 11. 16. Dividere aliquid ventis. *h. e.* spargere, dissipare. *Virg.* 2. *G.* 116. Divisæ arboribus patriæ. *h. e.* sua cuique arbori patria est. Et poetice *Sil. It.* 5. 102. divisus quisque timori. d) Cum Accusativo et præpos. inter. *Plaut. Pers.* 5. 1. 5. Dividere prædam inter participes. *Nepos Thrasyb.* 1. Quam plurimorum bona publicata inter se divisissent. *Justin.* 3. 3. 3. Dividere fundos inter omnes. Adde *eumd.* 12. 3. 10.; et *Quintil.* 10. 2. 23. Rursus *Justin.* 21. 1. 2. Si portionibus (regnum) inter plures divideretur. — e) Cum Dativo simulque cum Accusativo et præpos. inter. *Liv.* 40. 59. Divisit inter singulos milites trecentos æris, duplex centurionibus. — f) Cum Accusativo et præpos. per. *Ovid.* 3. *Fast.* 671. Dividere liba per populum. *Sueton. Domit.* 9. agros per veteranos. — g) Cum Accusativo et præpos. in. *Plaut. Aulul.* 1. 2. 30. Dividere argenti nummos in viros. *Cæs.* 5. *B. G.* 43. equitatum in omnes partes. *Liv.* 43. 19. Romanos in custodiam civitatum. *Id.* 28. 2. exercitum passim in civitates. *Curt.* 4. 12. 3. peditem in duo cornua. Adde *eumd.* 4. 3. 11.; *Liv.* 5. 43.; *Sueton. Aug.* 30., *Claud.* 20. et *Ner.* 20.; et *Quintil.* 3. 7. 10. — h) Cum Sappino. *Nepos Eumen.* 8. In regione Persidis hiematum copias divisit. ¶ 3. Habet etiam obscænum sensum apud *Petron. Satyr.* 11. et apud *Plaut. Aulul.* 2. 4. 4. et 7., quod Græci dicunt διαμορίζω τὰ κραιδιὰ. V. DIVISIO. ¶ 4. Item, quemadmodum et *distrahere*, est pluribus alienare, vendere. *Sueton. Cæs.* 54. Unde factum ut auro abundaret, ternisque millibus nummum in libras promercale per Italiam provinciasque divideret. *h. e.* divenderet. Adde *eumd.* *Ner.* 26.

II.) Translate. ¶ 1. Stricto sensu de plurimis et quidem variis dicitur. — a) Generatim. *Cic. Orat.* 32. 115. Quomque ambigue multa dicantur, quomodo quidque eorum dividi explanari oportet. *Sueton. Cæs.* 80. Qui primum cunctat utrumne illum in campo — partibus divisit et ponte deicerent, etc. *h. e.* unicuique sua negotii parte commissa. Adde *Liv. Epit.* 136. *Cic.* 5. *Tusc.* 13. 40. Dividere bona tripartito. *V.* integrum locum. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 78. Stridere secreta divisos aure surculos. — b) Speciatim de tempore. *Tac. Agric.* 9. Jam vero tempora curarum remissionumque divisa. *Farro* 3. *R. R.* 2. 15. Ubi æstate diem meridie dividere solem. *Ovid.* 5. *Met.* 565. Jupiter et æquo volentem dividit annum. *Lucan.* 2. 689. Buccina dividit horas. Sic *Sil. It.* 7. 155. mediam noctem dividit buccina. — c) Item speciatim apud *Rhetores.* *Quintil.* 11. 2. 36. Qui recte dividerit, numquam poterit in rerum ordine errare. *Id.* 7. 1. 89. Hæc de dividendo præcipi possunt. Adde *eumd.* 1.

5. 25., 5. 10. 46., 5. *proem.* 5. et alibi. *Cic. Orat.* 33. 117. Dividere et partiri genus universum in species certis. *Id.* 2. *Orat.* 19. 80. Dividere causam. *Id. Partit. orat.* 9. 33. Quæ ad faciendam fidem pertinent, in confirmationem et reprehensionem dividuntur. *Quintil.* 3. 3. 7. Quum dupliciter primum divisisset, in inventionem atque elocutionem. *Id.* 3. 6. 104. In tria genera causas divisit. — Et de scriptione. *Sueton. Aug.* 87. Notavi et in chirographo ejus illa præcipue: non dividit verba, nec ab extrema parte versuum abundantem litteras in alterum transfert; sed ibidem statim subjicit circumducitque. Cf. *Quintil.* 1. 7. 9. et 10. 1. 29. — d) Item de animo pluribus intento, et similibus. *Catull.* 62. 15. Nos illo mentes, alio divisimos aures. *Virg.* 4. *Æn.* 285. Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc. — e) Et pro distribuere de abstractis. *Ter. Andr.* 3. 1. 18. Non sat commode divisa sunt temporibus tibi, Dave, hæc. h. e. hæc non satis commode digesta ac distributa sunt a te per tempora. *Justin. præfat.* 3. Ea omnia Pompejus (*Trogus*) divisa temporibus et serie rerum digesta composuit. *Sall. Cat.* 43. Sed ea (*negotia*) divisa hoc modo dicebantur. *Statilius et Gabinius* uti — loca urbis incenderent etc. *Ammian.* 23. 1. *init.* Et licet — multiplicatos expeditionis apparatus flagrant studio perurgeret, diligentiam tamen ubique dividens, etc. *Cæs.* 3. B. C. 17. Sic belli rationem esse divisam, ut illi classe naves auxiliaque sua impeditent, ipse ut aequa terræque eos prohiberet. — f) *Dividere sententiam* locutio est curiæ, quam *Ascon.* ita exponit ad *Cic. Mil.* 6. 14. Quam aliqui in dicenda sententia duas pluresve res complectitur, eas si non omnes probantur, postulatur, ut dividat, id est ut de rebus singulis dividatur. Non est ei, qui hoc postulat, oratione longa utendum, ac ne consurgendum quidem utique est: multi enim sedentes hoc unum verbum pronunciant, *divide*: quod quum auditum est, liberum est, qui facit orationem, dividere. Hæc *Ascon. Cic.* vero *ibid.* Divisa sententia est, postulante nescio quo. Adde *eumd.* 1. *Fam.* 2.; et *Plin.* 8. *Ep.* 14. 15. (*V. Gesner* ad hunc *Plinii* locum; et *cf. eumd. Plin. ibid.* 14. 6. *Distinctio sententiarum*). Hinc *Seneca Ep.* 21. Quod fieri in senatu solet, faciendum ego in philosophia quoque existimo. Quum censuit aliqui, quod ex parte mihi placeat, jubeo illum dividere sententiam, et sequor. Adde *eumd. Vit. beat.* 3. ¶ 2. Latiori seu prægnante, uti *ajunt*, significatione est dissolvere, et nihilum redigere. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 31. Nunc age, quid nostrum concentum dividat, audi. *Id.* 1. *Sat.* 7. 11. Inter Hectora Priamiden, animosum atque inter Achillem Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors.

b) *Dividere* est etiam rem a re separare, distrahere, divellere, dissiluisse facere.

1.) *Proprie. Cæs.* 1. B. G. 2. Rhenus agrum Helvetium a Germanis dividit. *Id. ibid.* 8. Mons Jura fines Sequanorum ab Helvetiis dividit. *Id.* 3. B. C. 36. Quod (*flumen*) Macedoniam a Thessalia dividit. *Cic.* 5. *Att.* 20. 3. Inde ad Amanum contendit, qui Syriam a Cilicia aquarum divertio dividit. *Cæs.* 1. B. G. 1. Gallos ab Aquitanis Garumna flumen, a Belgis Matrona et Sequana dividit. *Virg.* 1. *Ecl.* 67. toto diviso orbe Britannos. Cf. *Flor.* 3. 10. 2. Toto orbe divisa Britannia. *Cic.* 2. *de republ.* 22. Reliquum populum distribuit in quinque classes, senioresque a junioribus divisit. *Tac.* 1. *Ann.* 43. Discedite a contactu ac dividite turbidos. *subaudi* a vobis. *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 73. Dividor haud aliter quam si mea membra relinquam. *Id.* 1. *Pont.* 9. 48. Atque tuls toto dividor orbe rogis. *Virg.* 12. *Æn.* 45. quem nunc mestum patria Ardea longe dividit. *Id.* 3. *ibid.* 383. Longa procul longis via dividit invia terris. *Propert.* 1. 12. 3. Tam multa illa meo divisa est millia lecto. *Stat.* 3. *Theb.* 165. non dextris miseris complexibus ausim Dividere. — Et figurate. *Cic. Flacc.* 26. 63. Massilia — a Græcorum omnium regionibus, disciplinis linguaque divisa. h. e. remota.

II.) *Transiate.* ¶ 1. Est distinguere et dignoscere. *Cic.* 1. *Legg.* 16. 44. Nos legem bonam a mala nulla alia, nisi naturæ norma, dividere possumus. *Tac.* 13. *Ann.* 27. Non frustra majores, quum dignitatem ordinum dividissent, libertatem in communi posuisse. *Id.* 3. *ibid.* 15. Paullatim segregari a marito, dividere defensionem (*suum*) cepit. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 113. Nec natura potest justo discernere

re iniquum, Dividit ut bona diversis (*h. e. bona a malis*), fugienda petendis. *Quintil.* 8. 6. 43. Appositum, si a proprio divideris. *Id.* 8. 3. 11. Numquam vera species ab utilitate dividitur. Sed hoc quidem discernere modici judicii est. ¶ 2. Hinc etiam, quemadmodum et distinguere, est quibusdam veluti notis, aut punctis, aut coloribus certo intervallo apposis, rem variare, atque adeo ornare. *Virg.* 10. *Æn.* 134. Qualis gemma micat, fulvum quæ dividit aurum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 48. 74. (196). Scutulis telam dividere Gallia instituit. — Hinc *Part. præter. pass.*, ejus multa superius exempla retulimus,

Divisus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Divisior* apud *Lucret.* 4. 958. Et divisior inter se (*conjectus animas*) et distractior intus. h. e. et magis in partes distributus.

DIVIDUITAS, atis, f. 3. Idem quod divisio. *Cajus Dig.* 35. 2. 80. *sub fin.* Legata, quæ dividuitatem non recipiunt, tota ad legatarium pertinent.

DIVIDUS, a, um, adject. *divisus. Accius* apud *Non.* p. 95. 25. *Merc.* Nosque ut seorsum dividos, leto offeras.

DIVIDUUS, a, um, adject. ¶ 1. Est qui dividi potest. *Cic.* 3. *Nat. D.* 12. 129. Omne animal et dissolubile et dividuum sit, necesse est. *Id. Tim.* 7. Idque interjecit inter individuum, atque id quod dividuum esset, in corpore. *Colum.* 12. *R. R. præfat.* 8. Nihil conspiciebatur in domo dividuum, nihil quod aut maritus, aut femina proprium esse juris sui diceret: sed in commune conspirabatur ab utroque.

¶ 2. Item *divisus. Plaut. Rud.* 5. 3. 53. Dividuum talentum faciam. *Ter. Adelph.* 2. 2. 33. Dividuum face. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 49. Et mihi dividuo findetur munere quadra. *Ovid.* 2. *Art. am.* 487. In furias agitantur equæ, spatioso remota In loca dividuos amne sequentur equos. *Id.* 1. *Amor.* 3. 10. Coma dividua. *Id.* 1. *Fast.* 292. Insula, dividua quam premit amnis aqua. h. e. in duos ramos findente se flumine, et insulam efficiente. *Id.* 3. *Met.* 682. et *Plin.* 2. *Hist. nat.* 97. 99. (215). Dividua luna. h. e. quum dimidium sui orbis ostendit. *Seneca Ep.* 121. ad *fin.* Non vides, quanta sit apibus dividui laboris obeundi concordia? *Plin.* 16. *Hist. nat.* 30. 53. (122). Arbores dividuæ. h. e. trunco bifurco. ¶ 3. *Dividuum nomen* apud *Priscian.* 2. p. 581. *Putsch.* est, quod a duobus vel pluribus ad singulos habet relationem, vel ad plures in numeros pares distributos, ut *uterque, alteruter, quisque, singuli, bini, terni, centeni*.

DIVIGĒNA, æ, m. 1. a diis genitus. *Gloss. Lat. Gr.* *Divigena, θεογένης.*

DIVINALIS, e, adject. ad res divinas pertinens. *Isid.* 2. *Orig.* 24. Divinalis philosophia dicitur, quando aut ineffabilem naturam Dei, aut spirituales creaturas ex aliqua parte profundissima qualitate disserimus. *V. INSPECTIVUS.*

DIVINATIO, ōnis, f. 3. ¶ 1. Generatim est scientia futurorum, quam *Chrysippus* apud *Cic.* 2. *Divinat.* 63. 130. definit vim cognoscentem et videntem et explicantem signa, quæ a diis hominibus portendebantur. *Cic.* 1. *Divinat.* 1. 1. Versari quandam inter homines divinationem, quam Græci *μαντιχὴν* appellant, idest præsensentem et scientiam rerum futurarum. *Id. ibid.* 5. 9. Divinatio est earum rerum, quæ fortuite putantur, prædictio atque præsentio. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 5. 13.; 1. *Nat. D.* 22. 55.; *Rosc. Am.* 34. 96. *Id.* 3. *Fam.* 13. Animi divinatio. *Nepos Att.* 9. Cum ille potius divinus fuerit, si divinatio appellanda est perpetua naturalis bonitas, quæ nullis casibus neque augetur, neque minuitur. Adde *eumd. ibid.* 16.; et *Curt.* 3. 3. 2. ¶ 2. Dicitur etiam *divinatio*, iudicium, sive cognitio, quæ circa constitutionem accusatoris, vel subscriptoris consistit, cum scilicet ex duobus, pluribusve accusationem ambientibus deligendus est, qui maxime sit idoneus. Ratio nominis est, quia in aliis iudiciis iudex ea, quæ testibus, tabulis, vel argumentis probata sunt, sequi debet: cum autem accusator est eligendus, ex rei futuræ indicis et conjecturis iudicare debet, et pæne divinare, quis maxime sit idoneus ad accusandum. Alii ideo putant divinationem dici, quod iniurati iudices in hac causa sedeant, ut, quod velint, præsentire de utroque possint. Alii, quod res agatur sine testibus et sine tabulis; et his remotis argumenta sola sequantur iudices et quasi divinent. *V. Klotz* ad *Cicer. Orat. vol.* 2. p. 3. et seqq. et p. 633. Hinc prima inter *Ferri-*

nas Divinatio inscripta est. Nam in accusatione Veris certamen erat inter Ciceronem et Cæcilium, uter in accusando deberet præferri. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 2. 1.; *Cælius* apud *eumd.* 8. *Fam.* 8. 3.; *Bassus* apud *Gell.* 2. 4.; *Quintil.* 3. 10. 3. et 7. 4. 33.; et *Pseudo-Ascon.* ad *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* initio p. 97. *Bait.* Hinc etiam C. Julii Cæsaris divinatio in Cn. Cornelium Dolabellam citatur a *Sueton. Cæs.* 55.

DIVINATOR, ōris, m. 3. divinus. *Firmic.* 5. *Mathes.* 5. *sub fin.* Erunt divinatores, vates, sortilegi.

DIVINATRIX, tricis, f. 3. quæ divinat. *Tertull. Anim.* 46. Præsidia divinatricum artium et disciplinarum. *Capell.* 1. p. 3-4. Delius quoque, ut ramale laureum gestitabat, divinatricæ eadem conjecturali-que virga volucres illi ac fulgurum jactus, atque ipsius meatus cæli siderumque monstrabat.

DIVINATUS, a, um. *V. DIVINO.*

DIVINĒ, adverb. *Comp. Divinius* 2. — Divine ¶ 1. Est ut deos decet, divina ratione. *Plaut. Amph.* 3. 3. 21. Nunc tu divine fac huc assis Sosia.

¶ 2. Item divinando, futura præsentiendo. *Cic.* 1. *Divinat.* 55. 125. Plura divine præsentia et prædicta reperiri. *Id.* 10. *Att.* 4. Cum cogito, me de republica numquam, nisi divine cogitasse. *Id.* 2. *de republ.* 5. Qui potuit igitur divinus et utilitates completi maritimas Romulus et vitia vitare? *Sic recte Orell., Döderlein aliique; nonnulli leg.* divinitus. ¶ 3. Item excellenter, divinitus. *Cic. Senect.* 13. 41. Divine enim Plato escam malorum voluptatem appellat. *Quintil.* 11. 1. 62. Duo tamen, quæ sola supererant, divine Cicero servavit. *Id.* 1. 6. 18. Quæ Tullius in Oratore divine, ut omnia, exsequitur.

DIVINCONTUMACIĀ, æ, f. 1. divinarum rerum contemptus, videtur dicitur ab *Apul. de Mag.* p. 519. *Oudend.*, ubi tamen plures divinis legunt *divini contumaciā*.

DIVINIPŌTENS, entis, adject. qui in divinis potestatem habet. *Apul.* 9. *Met.* Saga et divini potens.

DIVINISCIĒNS, entis, adject. sciens divinarum rerum. *Apul. de Mag.* Magia colendi deos pergnara, pia scilicet et diviniscentis.

DIVINITAS, atis, f. 3. ¶ 1. Est deitas, numen, majestas divina, potestas divina. *Cic.* 1. *Nat. D.* 13. 34. Modo enim mentis tribuit omnem divinitatem: modo mundum ipsum Deum dicit esse. *Id.* 2. *Divinat.* 38. 81. Placet igitur, humanitatis expertes habere divinitatis auctores? Et abstractum pro concreto *Pseudo-Ascon.* ad *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 13. p. 115. *Bait.* Tantum mihi divinitas faveat, quantum verum est illud, quod dico. *Curt.* 8. 5. 15. Intervallo enim opus est, ut credatur deus, semperque hanc gratiam magnis viris posteris reddunt. — Hominem consequitur alquando, numquam comitatur divinitas. Adde *Plin. Paneg.* 32.; et *Nazar. Paneg. Const. Aug.* 13. *Liv.* 1. 15. Hæc ferme, Romulo regnante, domi militiæque gesta: quorum nihil absoum fidei divinas originis divinitatisque post mortem creditæ fuit. *Sueton. Aug.* 97. Mors quoque ejus (*Augusti*), de qua dicitur dicam, divinitasque post mortem — præcognita est. — Hinc apud sequioris ævi scriptores *divinitas*, quemadmodum *majestas* et alia hujusmodi, dicitur esse ipse imperator adhuc vivus. *Eumen. Paneg. Const. Cæs.* 2. Vestra divinitas. *Id. ibid.* 8. et 13. Tua divinitas. Et *Incert. Auct. Paneg. Max. et Const.* 3. Divinitatem conciliare. ¶ 2. Item vis et facultas divinandis. *Cic.* 2. *Divinat.* 58. 138. Mentis divinitate et conjunctione cum externis membris cerni, quæ sint futura. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 58. 59. (149). Majoris miraculi divinitatem Anaxagoræ fuisse. ¶ 3. Item eximia et singularis excellentia. *Cic.* 2. *Orat.* 74. 298. Mementote non me de perfecti oratoris divinitate quadam loqui, sed etc. *Id. Orat.* 19. 62. Theophrastus divinitate loquendi nomen invenit. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 20. 86.; et *Quintil.* 11. 2. 7. *Plin. Paneg.* 11. Divinitis parentum. — In plur. numero. *Vitruv.* 9. 1. 11. *Schneid.* Divinitatis splendoresque astrorum.

DIVINITUS, adverb. ¶ 1. Significat a Deo, munere Dei. *Plaut. Amph.* 5. 4. 53. Divinitus non metuo, quin meæ uxori late supplicetient. *Lucret.* 2. 180. Hoc tamen ex ipsis cæli rationibus ausim Confringere — Nequaquam nobis divinitus esse creatam Naturam. Adde *eumd.* 1. 151. *Id.* 4. 1274. Nec divinitus interdum Venerisque sagittis, Deteriore fit

ut forma muliercula ametur. *Cic. 1. Orat. 46. 202.* Non partum per nos, sed divinitus ad nos delatum videtur. *Sueton. Claud. 13. extr.* Casu quodam, an divinitus, signa convelli non potuerunt. *Cic. Partit. orat. 23. 82.* Si quid cui magnum aut incredibile acciderit, maximeque si id divinitus accidisse potuerit videri. *Virg. 1. G. 415.* quia sit divinitus illis Ingenium, et rerum fato prudentia major. *Quintil. 1. 10. 47.* Prodigio divinitus facto. *Aurel. Vict. Fir. ill. 2.* Seu forte seu divinitus. *Plaut. Paneg. Theod. Aug. 5. 3.* Unum illum divinitus extitisse. ¶ 2. Item vi et facultate divinandi, praesensione, praesentia a Deo data. *Plaut. Curc. 2. 1. 33.* Voh! solus hic homo 'st, qui sciat divinitus. *Lucret. 5. 53.* Cum bene praesertim multa, ac divinitus ipsis Immortalibus de divi dare dicta fuerit. *Cic. 1. Orat. 7. 26.* Multa divinitus a tribus illis consularibus deplorata et commemorata. *Id. Sull. 15. 43.* In quo ego multa divinitus, non mea sponte providi. ¶ 3. Item excellenter, et supra humanas vires. *Cic. 1. Fam. 9. 12.* Quae sunt apud Platonem nostrum scripta divinitus. *Id. 2. Orat. 2. 7.* Ea, quae existimarem a summis oratoribus de eloquentia divinitus esse dicta. *Id. 2. Att. 21. extr.* et 1. *Orat. 11. 49.* Divinitus loqui. *Id. post redit. in Senat. 12. 30.* Homines de me divinitus meriti.

DIVINO, as, avi, atum, are, a. 1. (*divinus*). Part. *Divinans* et *Divinatus*. — Divinare est futura praesagire, atque adeo animo etiam praesentire; a *divinus*, quia divinum quiddam et supra mortalis sagacitatis sortem est futura praedecere, aut occulta in lucem proferre (It. *presagire il futuro, presentive, indovinare*; Fr. *presentir, prédire, deviner*; Hisp. *presentir, predecir, adivinar*; Germ. *d. Zukunft vorherwissen, prophезieren, auch ahnen*; Angl. *to divine, foresee or predict future events, foretell things to come, dive into futurity*). Occurrit — a) Cum Accusativo. *Cic. 16. Att. 8. extr.* Non equidem hoc divinavi, sed aliquid tale putavi fore. *Id. 1. Divinat. 54. 123.* Quae mirabiliter a Socrate divina sunt. *Id. Senect. 4. 12.* Quasi jam divinarem id quod evenit, illo extincto fore, uade discerem, neminem. *Liv. 26. 41.* Animus quoque meus, maximus mihi ad hoc tempus vates, praesagit, nostram Hispaniam esse. — Quod mens sua sponte divinavit, idem subicit ratio haud fallax. *Plin. 7. Hist. nat. 55. 56 (188).* Divinare immortalitatem alicui. *Cf. Plaut. Mil. glor. 4. 6. 42.* Quia me amat, propterea Venus fecit ut eam divinaret. — b) Sequente Relativo. *Liv. 8. 23.* Neque augures divinare Romae sedentes potuisse, quid in castris consuli vitii obvenerit. *Cf. eumd. 41. 24.* Divinat etiam, quae futura fuerant, si Philippus vixisset. — c) Cum Accusativo et Infinito. *Cic. 6. Fam. 1. 5.* Neque ego ea, quae facta sunt, fore quum dicebam, divinabam futura. *Id. 2. de republ. 5.* Ut mihi jam tum divinasse ille (*Romulus*) videatur, hanc urbem sedem aliquando et domum summo esse imperio praebituram. *Liv. 4. 2.* Majores quoque, si divinasset, concedendo omnia non mitiorem in se plebem, sed asperiores — quum prima impetrasset, futuram etc. *Curt. 6. 10. 19.* Num igitur facturum eum divinare potui? Adde *eumd. 6. 10. 19.* — d) Cum Ablativo rei et praepos. de. *Nepos Ages. 6.* Ut si de exitu divinaret, exire noluit. Adde *Cic. 1. ad Brut. 18. extr.* — e) Absolute. *Cic. 2. Divinat. 3. 8.* Si enim aliquid certi haberem, quod dicerem; ego ipse divinarem, qui esse divinationem nego. *Id. 1. ibid. 23. 47.* Est profecto quiddam etiam in barbaris gentibus praesentientis atque divinans. *Id. 2. ibid. 21. 48.* Quaedam casu videntur sic evenire, ut praedicta sunt a divinantibus. *Horat. 2. Sat. 5. 69.* Divinare etenim magnus mihi donat Apollo. *Juvenal. 4. 123.* sed ut fanaticus caestro Percussus, Bellona, tuo divinat. *Ovid. 11. Met. 694.* Hoc erat, hoc animo quod divinate timebam. *Cf. Ter. Hecyr. 4. 4. 74.* Plane hic divinavit: nam verum est, h. e. verum dicit. *Curt. 6. 10. 25.* Utrum, quae, quod non divinavi, reus sum? h. e. quod non divinavi Amyntam regi insidias fecisse. *Ammian. 21. 1. med.* Munera divinaendi.

DIVINUS, a, um, adject. (*divus*). Comp. *Divinior* 1. et II. 1. et 2.; Sup. *Divinissimus* 1. — Divinus est ad Deum pertinens (It. *divino*; Fr. *divin*; Hisp. *divino*; Germ. *der Gottheit angehörig, daher göttlich*; Angl. *relating to the Deity, divine, heavenly*).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Lucret. 1. 155,*

4. 1229. et 6. 91.; et *Cic. 1. Nat. D. 9. 22.* Numen divinum. *Sic Id. Cic. Mil. 30. 83.* Qui nullam vim esse ducit nomenve divinum. *Plaut. Bacch. 4. 9. 2.* Pergamum divina manum manu. *Cic. 2. Nat. D. 23. 60.* Divina honitas erga homines. *Id. 13. Fam. 4. extr.* Quasi divino consilio isti negotio prepositus est. *Id. Amic. 4. 13.* Animos hominum esse divinos. h. e. a Deo originem ducere. *Justin. 5. 4. 13.* Non solum humanis honoribus, sed divinis etiam eum (*Alcibiadem*) onerant. — Comp. *Divinior* apud *Cic. 5. Fin. 11. 33.* Major aliqua causa atque divinior hanc vim ingenuit. — Sup. *Divinissimus* apud *eumd. 2. Legg. 18. 45.* Divinissima autem dona, aves et formae ab uno pictore uno absolutae die. h. e. maxime Deo digna. — Jungitur et aliis Nominibus, quorum praecipua haec sunt. *Cæs. 2. B. G. 31.* divina ope. *Horat. 1. Sat. 9. 30.* arna. *Ovid. 2. Met. 633.* stirps. *Id. 1. ibid. 78.* semen. *Liv. 1. 15.* origo. *Cic. 2. Fin. 13. 40.* animal. *Id. 1. Divinat. 6. 12.* instinctus. *Plaut. Pseud. 3. 2. 27.* condimenta. h. e. quibus dei vescuntur. *Justin. 3. 4. 18.*; et *Quintil. 3. 7. 17.* honores. *Virg. 1. En. 403.* decus. *Horat. 2. Sat. 2. 79.* aura. *Cic. 6. de republ. 18.* studia. *Quintil. 12. 10. 24.* spiritus. *Liv. 3. 19.* ad fin. scelera. h. e. admissa in deos. — b) Speciatim *divina* verba interdum sumuntur pro piacularibus verbis, quibus prodigia procurantur. *Cato R. R. 14.* Si de caelo villa tacta siet, de ea re verba divina uti fiant. *Al. male omittunt divina.* — c) *Res divina* est sacrificium et ceterus deorum cultus. *Plaut. Epid. 3. 4. 64.* Conducta veni, ut fidibus cantarem seni, dum rem divinam faceret. Adde *eumd. ibid. 2. 3. 11.* *Id. Curc. 4. 2. 46.* Rei divinae operam dabo. *Ter. Hecyr. 1. 2. 109.* Simulat se ad matrem accersi ad rem divinam. *Cic. 3. Nat. D. 18. 47.* Cui dea rem divinam facere solemus. Adde *Sueton. Tib. 44. Plin. 18. Hist. nat. 2. 2. (7).* Far non esse purum ad rem divinam nisi tostum. — Hinc *Plaut. Amph. 3. 3. 13.* Rem divinam facere. h. e. sacrificium. *Sic Nepos Hann. 2.* Rem divinam conficere. — Et in plurali numero eadem significatio. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 80.* Quod in divinis rebus sumas, sapienti lucro est. *Cic. 6. Verr. 8. 18.* Res illum divinas apud eos deos in suo sacrario prope quotidie facere vidisti. *Liv. 23. 11.* Senatus decrevit, ut ea res divinae supplicationesque primo quoque tempore cum cura fierent. *Sic Virg. 8. En. 306.* Exin se cuncti divinis rebus ad urbem Perfectis referant. — Et generatim *res divinae* sunt quaecumque ad religionem pertinent. *Cæs. 6. B. G. 13.* Illi (*Druides*) rebus divinis intersunt, sacrificia publica ac privata procurant, religiones interpretantur. Adde *eumd. ibid. 21.* — d) *Divina* cum *humanis* conjuncta significant omnia omnino simul sumpta. *Plaut. Amph. 1. 1. 102.* Deductae se, divina humanaeque omnia, urbem et liberos, in dicionem atque arbitratum, cuncti, Thebani populo. *Liv. 9. 14.* Agentibus divina humanaeque, quae adsolent, quum acie dimicandum est, consulibus. *Seneca Ep. 8.* Mihi crede: qui nihil agere videntur, majora agunt, humana divinae simul tractant. *Liv. 10. 40.* Simul divinae humanaeque spei pleni. *Id. 7. 30.* Ne ingrati atque omni ope divina humanaeque indigni videamur. *Seneca Constant. Sap. 8.* Ergo ita habe, perfectum illum virum, humanis divinisque virtutibus plenum, nihil perdere. *Cic. Rosc. Am. 23. 65.* Qui, quum omnia divina atque humana jura scelere ofario polluisset, etc. *Sic Cæs. 1. B. C. 6.* Omnia divina et humana jura permiscerent. Adde *Flor. 3. 5. 7. Curt. 3. 11. 9.* Fœdera humani divinique juris violata referebat. — In jure jus *divinum* est jus naturae vel naturae, eique opponitur *jus humanum* hoc est jus positivum. *Cic. Sext. 42. 91.* Invento divino et humano jure. *praecedunt verba* Nondum neque naturali, neque civili jure descripto. — Huc pertinent et illa *Senec. Consol. ad Helv. 6.* et *Ep. 110.* Humanorum divinatorumque scientia. h. e. omnium prorsus rerum. *Cic. 1. Off. 43. 153.* et 4. *Tusc. 26. 57.* Scientia divinaram humanarumque rerum. h. e. quae et rerum naturalium et ethices seu moralis cognitiones complectitur. Adde *Senec. Ep. 90.*; et *Quintil. 12. 2. 8.* et 10. 1. 35. *Varro fragm. p. 213. Bip.* Antiquitates rerum humanarum et divinarum. — e) *Divinum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est Gr. το θεϊον, h. e. divinitas. *Juvenal. 15. 143.* atque venerabile soll (*homines, praeter brutis animantibus*) Sortiti ingenium divino-

rumque capaces. h. e. qui divinitatem comprehendere possunt. *Pallad. 1. R. R. 1. 2.* Dicendum autem nobis est (si divina favoriat) de omni agricultura. *Ammian. 23. 6.* Divinorum incorruptissimus cultus. *Id. 21. 1.* Aperiant tunc quoque ventura, quum astant hominum corda, sed loquantur divina. h. e. dii ore eorum loquantur. — Et in singulari numero. *Id. 22. 16. extr.* Sed si intelligendi divini additionem multiplicem et praesensionum originem mente vegeta quisquam voluerit replicare, etc. *Apul. Florid. n. 15.* Zoroastres omnis divini arcani antistes. h. e. rerum divinarum, quae arcanae sunt. Adde *ejusdem loc. cit.* in **DIVINICONTUMACIA**, **DIVINIPOTENS** et **DIVINISCIENS**.

II.) Translate. ¶ 1. *Divinus* est divinandi et praesentendi vim habens, numine plenus, numine inflatus. — a) Absolute. *Plaut. Amph. 2. 2. 40.* Tu mihi divini quiddam creduis. Adde *eumd. Bacch. 3. 4. 5.* et *Poen. 2. 20.* *Cic. 1. Divinat. 30. 63.* Animus appropinquante morte est divinior. *Id. ibid. 38. 81.* Melancholicos habere aliquid in animis praesagens atque divinum. *Id. ibid. 28. 58.* Nihil illo Atinati somnio fieri posse divinius. *Nepos Att. 9.* In quo si tantum eum prudentem dicam, minus, quam debeam, praedice; quum ille potius divinus fuerit, si divinitio appellanda est etc. *Horat. Art. P. 400.* Sic honor et nomen divinis vatiibus atque Carminibus venit. h. e. poetas divino instinctu motis. *Sic Lucret. 1. 732.* divini pectoris carmina. Et *Horat. 1. Sat. 4. 43.* Ingenium cui sit, cui mens divinator atque os Magna sonaturum, des nominis hujus (*poetae*) honorem. *ἰσοθεός* est poeta et furor divino incitatus. — Et de iis, quae ad divinationem pertinent. *Sil. It. 3. 344.* Fibrarum et penae divinarumque sagacem Fismataram misit dives Gallacia pubem. — b) Cum addito Genitivo rei futurae. *Horat. Art. P. 218.* Utillamque sagax rerum et divina futuri — sententia. *Id. 3. Od. 27. 10.* Imbrum divina avis imminuetum. — c) Hinc *divinus*, i, m. 2. absolute, substantivorum more, est idem ac vates, seu qui divinat. *Cic. Fat. 8. 15.* Falli sperat Chaldaeos ceterosque divinos. Adde *eumd. 1. Divinat. 58. 132.* et 2. *ibid. 3. 9.*; *Liv. 1. 36.* (ubi *V. Drakenb.*); et *Colum. 11. R. R. 1. 22.* *Horat. 1. Sat. 6. 113.* Fallacem circum vespertinumque pererro Sæpe forum: assisto divinis: inde domum me etc. — d) Eodem sensu occurrit *divina*, ae, f. 1. absolute, substantivorum more. *Petron. Satyr. 7.* Divinam ego putabam. ¶ 2. *Divinum* dicitur quiddam est extimium, excellens, quasi Deo dignum, aut par — a) Generatim. Jungitur cum *caelestis* apud *Cic. 5. Phil. 11. 28.* Illae caelestes divinaeque legiones, Martia et quarta. — Jungitur cum *incredibilis* apud *eumd. Mil. 33. 91.* Vir divina et incredibilis fide. — Jungitur cum *inauditus* apud *eumd. post redit. ad Quir. 3. 7.* Pisovis divina quaedam et inaudita auctoritas atque virtus. *Id. 3. de republ. 3.* Divina virtus. *Id. 7. Verr. 16. 41.* Divina senatus admurmuratio. *Flor. 3. 6. 7.* Divino quodam apparatu. *Auct. Paneg. Max. et Const. 6.* decus. *Id. ibid. species. Juvenal. 10. 355.* tomacula. *Quintil. 7. 3. 5.* natura. *Id. 5. 7. 35.* testimonia. *Eumen. Paneg. Const. Cæs. 9.* expeditiones. *Mamert. Grat. act. Jul. 27.* Divinior felicitas. — b) Speciatim de humanae animae facultatibus. *Cic. 5. Fin. 13. 38.* Ratione nihil est in homine divinius. *Id. 1. Orat. 38. 172.* Antonii incredibilis quaedam et prope singularis et divina vis ingeni. — c) De arte oratoria. *Quintil. 10. 1. 83.* Divinus nitor loquendi. *Id. 2. 16. 7.* eloquentia. *Id. 10. 1. 81.* facultas eloquendi. — Et de ipso oratore. *Cic. 1. Orat. 10. 40.* Divinus homo in dicendo. *Quintil. 4. 3. 13.* orator. Similiter *Cic. 1. de republ. 29.* Prospicere impendentes (*orbis rerum*) in gubernanda republica moderantem cursum atque in sua potestate retinentem magni cujusdam civis et divini pane est viri. *Cf. eumd. Amic. 19. 64.* Hunc ex maxime raro hominum genere judicare debemus et pane divino. ¶ 3. Sub Augustis *divinus* dicebatur tum de ipsis imperatoribus, tum de iis rebus, quae ad eos pertinebant, quoniam non solum defunctis iis, sed etiam vivis divorum tituli atque honores per turpem adulationem tribui soliti sunt. *Nazar. Paneg. Const. Aug. 35.* Divine princeps. — *Sic divina domus* est familia Augustorum apud *Phaedr. 5. 7. in fin.* et *Inscript. apud Orell. 277. et 339.*, et apud *Gruter. 29. 14., 30. 1., 31. 2.* etc.; sic *divina indulgentia* apud *Jaboten. Dig. 1.*

4. 3. Hinc etiam *divine jussiones, aures, sanctiones, divini apices, divinum rescriptum*, et similia his quamplurima in *Cod. Justin.* et *Theodos.* passim leguntur. — Hinc

Divinum, i, n. 2. et Divina, orum, n. plur. 2. absolute, substantivo- rum more, V. sub I. e. Divinus, i, m. 2. et Divina, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, V. sub II. 1. c. et d.

DIVIPOTES, *Θεοὶ δυνατοί*, dii potentes ac domini. Hoc nomine designari peculiariter videntur dii Cabiri. *Varro 5. L. L. 58. Müll.*, ubi alii leg. *divisim Divi potes*. Immo *Müllerus* legit: *Divi qui potes*.

DIVISE, adverb. dividendo, separatim. *Gell. 7. 2. extr.* Versus separatim ac *divise* legendus. Adde *eumd. 1. 22. 16.; et Tertull. Car. Chr. 13.*

DIVISIBILIS, e, adject. qui dividi et distrahi potest, dividiuus. *Tertull. Anim. 14.* Anima neque dissolubilis, neque divisibilis.

DIVISIM, adverb. *divise. Apul. Trismeg.* Creduntur esse quidem plura *divisim*, adunata vero unum, vel potius duo. *Illum tamen divisim quidam delendum putant.*

DIVISIO, *ónis, f. 3. actus dividendi.*

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim, et quidem abstracte, est *partitio. Justin. 11. 13. 7.* Darius vix denis armatis singulos hostes, si *divisio* fieret, evenire dicebat. ¶ 2. Speciatim atque abstracte est *distributio. Tac. 1. Ann. 10.* Proscriptionem civium, *divisiones agrorum*, ne ipsis quidem qui fecere laudatas. Adde *Flor. 4. 5. 1. Justin. 21. 1.* Hortatores puerorum ad *divisionem regni. Idem paulo ante ait:* Firmius futurum esse regnum, si penes unum remansisset, quam si portionibus inter plures filios divideretur. *Ammian. 30. 2. init. Ut, Hiberiæ divisione cessante, — Aspucures solus regnare permitteretur. ¶ 3. Item speciatim, sed concreto, uti ajunt, sensu est erogatio, quæ fit singulis civibus, ut in congiariis et similibus. Marcell. Dig. 33. 1. 23.* Quum quidam decurionibus *divisiones dari* voluisset die natalis sui. *Paul. ibid. 30. t. 122.* Quod ad *divisionem singulorum civium* vel *epulum relictum* fuerit. *Inscript. apud Murat. 1106. 6. OB CVIVS STATVÆ DEDICATIONEM DECVRIONIBVS AVGVSTALIBVS EPVLANTIBVS ET POPVLO VIRITVM DIVISIONEM DEDVIT. F. DECVRIO. Alia apud Orell. 3094. SED ET TESTAMENTO DIVISIONE EXEQVIARVM RIVS HONORATI SVNT. ¶ 4. Habet etiam obscænum sensum. Cic. 9. Fam. 22. 4. Quid enim? non honestum verbum est *divisio*? At inest obscænum, cui respondet *intercapedo. Quintil. 8. 3. 46.* Sed *divisio* quoque affert eandem injuriam pudori, ut si *intercapedis* nominativo casu quis utatur. *Manutius* putat, *divisio* pertinere ad *pædiconem*, qui pæri nates mentula dividit: *intercapedo* vero ad puerum, qui natibus eandem *intercipit. V. DIVIDO.* Alii tamen plures perperam arbitrantur, ex *divisio*, extrita priore syllaba, fieri verbum *visio*, quod *pedo* interpretantur: ex *intercapedo* vero, tribus extritis prioribus syllabis, idem *pedo* relictum. At prior interpretatio longe præstat, tum quia verbum *visio*, *is*, sublestæ atque adeo nullius fidei est, ut suo loco ostendemus; tum quia ex *Cic. et Quintil. loc. cit.* apparet, integras eas voces, non earum portiones, obscæni aliquid significare, easque tandem non eumdem, sed oppositum sensum ibidem habere, ut apud *Cic. Orat. 32. 114.* Rhetorica dialecticæ respondet. Fatendum tamen est, minime constare, cur *intercapedo* nominativo tantum casu, non itidem ceteris, obscæni aliquid indicet, ut inquit *Quintil. loc. cit.*, præsertim cum eam vocem eodem casu pro simplici interruptione usurpaverit ipse *Cic. 1. Fin. 18. 61.*, et alii vestustiores. Nisi quis malit interpretari *pedo* inter capiendo *pædiconis mentulam*, vel quia *capedo* fit seu vas de natibus, dum *pædiconis mentula* eas dividit seu disjungit. Huic similibus videtur jocus *Martial. 7. 18.*, qui sibiilium eummi vocat poppysina.*

II.) Improprie apud Rhetores. *Cic. 3. Nat. D. 3. 6.* Quadripartita fuit *divisio tua. Id. Topic. 5. 28.* Definitiones aliæ sunt *partitionum*, aliæ *divisionum: partitionum*, cum res ea, quæ proposita est, quasi in membra discernitur: *divisionum* autem definitio formas omnes complectitur, quæ sub eo genere sunt. quod definitur. *V. PARTITIO.* Adde *eumd. 3. Off. 2. 9. Quintil. 8. 6. 66.* *Divisio verborum. Id. 7. 1.*

1. Sit igitur *divisio*, rerum plurium in singulas partitio, singularium in partes discretus ordo, et re- cta quædam locatio, prioribus sequentia annexens; dispositio, utilis rerum ac partium in locos distribu- tione. *Id. 4. 5. 24.* *Divisionem* in digitos diducere. — Hinc etiam *divisionem postulare* apud *Ascon.* ad *Cic. Mil. 6. 14. p. 44. Baît.*, hoc est ut sententia dividatur, ut in *DIVIDO* sub *A. II. 1. f.* dictum est.

DIVISIVUS, a, um, adject. qui *divisionem* recipit. *Boeth. in Porphyrr. 3. p. 96.* Omnia individua disgregativa sunt et *divisiva. Id. ibid. p. 860.* Aut constitutiva erit differentia, aut *divisiva. Adde eumd. p. 76., 84. et alibi.*

DIVISOR, *õris, m. 3. qui dividit. ¶ 1. Generatim* est qui rem a re dividit ac sejungit. *Apul. de mundo post init. Axis divisor et discriminator mundi. ¶ 2. Speciatim* est distributor. *Cic. 11. Phil. 6. 13.* Nucula et Lento Italix *divisores. ¶ 3. Item speciatim divisor* erat apud Romanos, qui tributum distribuere pecunias a candidatis ad aucupanda suffragia. *Cic. Planc. 19. 48.* Doce, per quem sequestrem, quo *divisore* corrupta sit. — Hinc *Nummius* quidam, qui id ministerii susceperat, cognomen accepit *Divisoris. Cic. 2. Orat. 63. 257.* — Porro istiusmodi homines infames habebantur, ut qui ambitu inserviebant, rei legibus damnata. *Cic. 5. Ferr. 69. 161.* In furis ac *divisoris disciplina* educatus. Adde *eumd. 2. Ferr. 8. 22.; Mur. 26. 54.; 1. Att. 16.; Q. Cic. Petit. cons. 14. 57.; et Sueton. Aug. 3. Mamertin. Grat. act. Jul. 19.* Nota *divisorum flagitia. ¶ 4. Item speciatim* apud sequioris ævi scriptores *divisor* dicitur numerus qui dividit. *Boeth. Geom. 1. p. 1519.* Singularis *divisor. Adde eumd. ibid. pluries. — NB.* Habet etiam obscænum sensum apud *Cic. 9. Fam. 22. 4.*, ubi tamen alii rectius legunt *divisio.*

DIVISÛRA, *æ, f. 1. divisio, intercisio. Plin. 16. Hist. nat. 30. 53. (122).* Abieti subrepta *divisura*, ramique in cælum tendentes, non in latera proni. *h. e. ramorum* ex trunco eventum. *Id. 25. ibid. 13. 106. (168).* Caput ejus (*herbæ*) numerosa dividitur lanugine, inter *divisuras* exeunte. *Id. 25. ibid. 5. 21. (48).* Folia scissa pluribus *divisuris. Pallad. 11. R. H. 12. 7.* Laterum *divisura. — Speciatim* in re medica est *incisura. Cæd. Aurel. 2. Tard. 12. ad fin.* Nos vero — sive in exterioribus, sive interioribus corporisruptionem factam recentem *divisuram* recte dici probamus, atque etiam solutionem cognominamus. Adde *eumd. ibid. pluries, et 3. Acut. 4. 27.*

DIVISUS, a, um. *V. DIVIDO.*

DIVISUS, us, m. 4. *divisio. Liv. 45. 30.* Quanta Macedonia esset, quam *divisui* facilibs, ignorabant. *Id. 33. 46.* Vectigalia publica prædæ ac *divisui* principum erant. Adde *eumd. 1. 54. sub fin. et 4. 56. Gell. 20. 1. a med.* Neque pejus ullum facinus existimatum est, quam si cui probaretur, clientem *divisui* habuisse. *h. e. res* clientis, quæ tutandæ sunt patrono, quæstori habuisse.

DIVITATIO, *õnis, f. 3. ditandi actus. Petron. Satyr. 117.* Genus *divitationis* sibi non displicere confessus est. *Alii male leg. divinationis.*

DIVITÆ, *arum, f. plur. 1.* In singulari numero. *Accius apud Non. p. 475. 24. Merc. Eternabilem* divitiarum partissent. — *Divitiæ* sunt opulentia, amplæ furtive, opes, copiae, omnium rerum abundantia (*It. ricchezza, abbondanza; Fr. biens, richesses; Hisp. bienes, riqueza, abundancia de bienes; Germ. der Reichthum; Angl. riches, wealth.*)

1.) Proprie. *Plaut. Pers. 4. 4. 101.* *Divitias* facere ex aliqua re. *Id. Trin. 3. 2. 56.* In *divitiis* esse. *Id. Capt. 2. 2. 31.* Tum igitur ei, cum in aleis tanta gratia est, ut prædicis, quid *divitiæ*, sunt ne opinæ? *Lucret. 6. 12.* Affluere *divitiis. Id. 5. 1117.* *Divitiæ* grandes homini sunt, vivere parce *Æquo animo. Cic. 1. Off. 8. 25.* Expetuntur autem *divitiæ* tum ad usus vitæ necessarios, tum ad perfrendas voluptates. *Id. 2. leg. Agr. 26. 69.* Angere *divitiis* aliquid. *Id. 1. Att. 4. extr.* Quod si assequor, supero *Crasum* *divitiis. proberbium. Adde eumd. 1. de republ. 34. et 3. ibid. 14. Nepos Dion. 1.* Angere *divitias. Id. Themist. 2.* Ornare aliquid *divitiis. Id. Epam. 4.* Orbis terrarum *divitias* accipere nolo pro patricæ caritate. *Sall. Cat. 21.* Viget ætas, animus valet: contra illis, amnis atque *divitiis* omnia consuere. Adde *eumd. ibid. 1. Horat. 1. Ep. 4. 7.* Di tibi formam, di tibi *divitias* dederunt. Adde *eumd. 2. Od.*

3. 20. et 2. Sat. 5. 22. *Id. 1. Ep. 12. 16.* nil *Divitiæ* poterunt regales addere majus. Adde *Curt. 5. 6. 2.; Colum. 6. R. R. præfat. 4.; et Juvenal. 14. 829, 136, 238. et 1. 110. Justin. 2. 10. 21.* *Xersis* *divitiæ.* Adde *eumd. 2. 14. 7. et 2. 2. 11.; Flor. 3. 12. 11., 4. 6. 2. et 3. 9. 3.; Ammian. 27. 11.; et Sueton. Ner. 30.*

II.) Improprie. ¶ 1. *Divitiæ* dicuntur etiam res magni pretii. *Liv. 26. 11.* Templum — incitum *divitiis. h. e. donariis* magni pretii. *Ovid. 1. Fast. 690. de segete. neque* pinguior æquo *Divitiis* perat luxuriosa suis. *Id. 4. Fast. 135.* Aurea marmorco redimicula solvite collo, *Demite* *divitias. h. e. insures, armillas, anulos, ceteraque pretiosa mulierum ornamenta, et præcipue margaritas, quæ, ut ait Plin. 9. Hist. nat. 35. 54. (106), principium* sunt columenque omnium rerum pretii. *Horat. 2. Ep. 1. 204.* Garganum mugire putes nemus; aut mare Tuscum, Tanto cum strepitu ludî spectantur et artes, *Divitiæque* peregrinæ. *h. e. vestes et cetera hujusmodi. Plin. 5. Hist. nat. 25. 21. (88).* Palmira urbs nobilis situ, *divitiis* soli et aquis amœnis. *h. e. terræ fertilitate. ¶ 2. Translate. Cic. 1. Orat. 33. 161.* In oratione *Crassi* *divitias* atque ornamenta ejus ingenii perspexi. *Quintil. 10. 1. 13.* Verborum *divitiæ.*

DIVITO, as, arc. *V. DITO.*

DIVOLVO, vis, vere, a. 3. (di et volvo) huc illuc volvo. Occurrit tantum Part. *Divolvens*, et quidem translate apud *Ammian. 26. 4.* Multa secum ipse *divolvens. h. e. reputans.*

DIVORTIUM, *ii, n. 2. Divertium* quoque legitur in *Inscript. opt. notæ apud Marin. Inscriz. Alb. p. 138. lin. 9.*, quæ est apud *Orell. 4853.* AGITARI *DIVERTIA* INTER NOS. scilicet hic loquitur maritus ad uxorem suam. — *Divortium* proprie est idem quod *deverticulum*: a *diverto*, pro quo etiam *divorto* est dictum.

1.) Proprie. — a) Dicitur de loco, in quo a via militari *devertimus. Liv. 44. 2.* Itaque in id tempus, quo prope *divortium* *linærum* castra posuitur erant, deliberatio ejus rei differtur. *Tac. Agric. 19. ad fin.* *Divortia* itinuerunt et longinquitas regionum indicabatur. *Alii legunt* *devertia. Ammian. 28. 5.* *Divortium* itineris. *Alii legunt* *devertium. Virg. 9. Æn. 379.* Abijerunt equites sese ad *divortia* nota. *Tac. 12. Ann. 63.* Arcitissimo inter Europam Asiamaque *divortio* Byzantium posuere Græci. *divortium arcitissimum* appellat fretum Bosphori Thracii, quod medium est ac *dividit* ab Asia Europam. *Sil. It. 3. 419.* Pyrene tenet *divortia* terris. *h. e. dividit. — b) Item* ubi aquæ in diversas partes defluunt, *divergia*, ut sunt cacumina montium. *Cic. 5. Att. 20.* *Amanus*, qui Syriam a Cilicia lina aquarum *divortio* dividit. *Id. 2. Fam. 10. 2.* *Amanus* *divisus* aquarum *divortis. Liv. 38. 45.* Prope ipsis jugis ad *divortia* aquarum castra posuisse. Adde *Ammian. 22. 8. Liv. 21. 31.* *Divortia* fluminum. *Lucan. 2. 403.* ponti. *Sil. It. 14. 353.* fontis. Adde *Curt. 5. 1. 13. Ammian. 15. 4.* *Altaque* *divortia* riparum. Adde *eumd. 15. 4. Eumen. Paneg. Const. Cæs. 8. 1.* *Rheni.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Cic. 3. Orat. 19. 69.* Ut ex *Apennino fluminum*, sic ex *communi sapientium* jugo sunt doctrinarum facta *divortia. h. e. varietates et dissimilitudines. Colum. 4. R. R. 27. 1.* *divortium veris et hæmris* vocat eos dies, quibus *hiemis* desinit, ver incipit, quia inter *hiemem* et *ver* medii sunt. *Grat. Cynege. 345.* errantes per tot *divortia* morbos. *h. e. per tot genera, seu per tot membra. ¶ 2. Speciatim* de discessione conjugum, et dissolutione matrimonii. Quomodo a repudio differat, *V. REPUDIUM. Cic. 3. Orat. 40. 185.* Si res suum nomen et proprium vocabulum non habet, ut pes in navi, ut nexum, quod per libram agitur, ut in uxore *divortium*; necessitas cogit, quod non habeas aliunde sumere. Ceterum — a) Stricto sensu dicitur de muliere. *Cic. Client. 5. 14.* Ecce autem subitum *divortium*. — Discedit a *Melino* *Clientia*: ut in tantis injuriis, non invita, ut a viro, non libenter. *Id. 8. Fam. 7.* *Valeria* *divortium* sine causa fecit. Adde *Plaut. Mil. glor. 4. 4. 31.; et Justin. 2. 6. 14. — b) Latiori sensu* dicitur etiam de viro, ut patet ex loco *Cic. 3. Orat. 40. 185.* superius allato. *Id. Cic. 2. Phil. 28. 69.* Illam suam res habere jussit. ex duodecim *Tabulis*; claves ademit, forasque exegit, — cujus ex omni vita nihil est honestius, quam quod cum *mima* fecit *divortium. Adde*

eum d. 13. *Att.* 7.; *Quintil.* 7. 4. 11.; *Sueton. Cæs.* 5. et alibi; et *Justin.* 39. 3. 1. — Primum Romæ divortium fuit ann. V. C. 527. *V. CARVILIANUS.* — *Servius ad Virg.* 3. *Æn.* 139. ex quorundam sententia tradit, ut Veneri conjugis, ita Cereri divortia faciendi potestatem dicatam: fortasse quia per conjugium Plutonis filiam Proserpinam amisit. — Divortii faciendi formula erat: *res tuas tibi habeto, vel tuas res tibi agito, ut refert Cajus Dig.* 24. 2. 2. et *Cic.* 2. *Phil.* 28. 69., cujus hæc vis est: dotem tuam et mundum muliebrem tecum aufer: rem tuam familiarem tu tibi administra ac tuere, et discede. *Juvenal.* 6. 145. Collige sarcinulas, dicet libertus, et exi. Translate *Plaut. Trin.* 2. 1. 31. Apage sis, amor: tuas res tibi babe. Sunt qui priorem illam formulam ita legunt: *res tuas tibi abeo, quod placere quidem certe non potest.*

DIVULGATIO, ðnis, f. 3. actus divulgandi. *Terull. Testim. anim.* 5. Numquid credendum est, ante litteraturam et divulgationem ejus multos homines vivere?

DIVULGATUS, a, um. *V.* voc. seq.

DIVULGO, as, avi, atum, are, a. 1. (dis et vulgo). Part. *Divulgatus* et *Divulgandus.* — Divulgo est in vulgus edo, vulgo notum facio, commune omnibus facio (It. *vender pubblico, fare comune a tutti, divulgare;* Fr. *repandre dans le monde, publier, divulguer, rendre public;* Hisp. *divulgar, publicar, extender, expartir alguna cosa, hacerla pública;* Germ. *unter das Volk ausbringen, daher verbreiten, bekannt machen, veröffentlichen;* Angl. *to make public, make common to all, publish, divulge*). Occurrit — a) Cum Accusativo tantum rei, quæ in vulgus profertur. *Cic. Fontej.* 5. 10. Rem sermonibus divulgare. *Id.* 2. *Phil.* 4. 7. Quam multa joca solent esse in epistolis, quam multa seria, neque tamen ullo modo divulganda. *Id. post redit. in Senat.* 5. 11. Primum tempus ætatis palam ad omnes libidines divulgatum. *Cic.* 12. *Att.* 40. Volo eum librum divulgari. Adde *eumd.* 13. *ibid.* 21. 4. Cf. *Sueton. Cal.* 8. Divulgare versiculos. *Cæs.* 1. *B. C.* 20. Divulgato Domitii consilio milites — sessionem faciunt. *Justin.* 12. 5. 5. Divulgatur opinio in Macedoniam. Adde *eumd.* 42. 2. 11.; *Sueton. Tib.* 62.; et *Liv.* 23. 29. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 9. 6. Fimum Augæas rex in Græcia extorgitasse traditur, divulgasse vero Hercules in Italia. — b) Cum Accus. et Infinito. *Sueton. Claud.* 39. Identidem divulgavit neminem unquam per adoptionem familiæ Claudie insertum. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla et superior relinuntur,

Divulgatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Sup. *Divulgatissimus,* et est vulgo expositus, in vulgus prolatus, is cujus copia omnibus facta est. *Lucret.* 6. 7. *de Epicuro.* Cujus et extincti, propter divina reperta, Divulgata vetus jam ad cælum gloria fertur. *Cic.* 10. *Fam.* 26. 2. Magistratus levissimi et divulgatissimi præpropria festinatio. *Tac.* 4. *Ann.* 11. Ne divulgata atque incredibilia, avidè accepta, veris antehabent. *Id.* 4. *ibid.* 52. Afer primoribus oratorum additus, divulgato ingenio et secuta adseveratione Cæsaris, qua suo jure disertam eum appellat. *Id.* 12. *ibid.* 49. Fama divulgata.

DIVULSIO, ðnis, f. 3. actus divellendi. *Hieronymus Ep.* 117. n. 3. Quod desperem in istiusmodi copula divulsionem.

DIVULSUS, a, um. *V.* DIVELLO.

DIVUM, i. *V.* voc. seq. in ðn.

DIVUS et divus, a, um, adject. *Divus* est idem quod *divus* Æolico digammate inserto. — *Divus* itaque et *divus* juxta *Forcellinum* est a *Διός Jovis*, unde *διος* et *divos* (unde *Divus Fidius* est Jovis filius apud *Varron.* 5. *L. L.* 52. *Müll.*; qui tamen *Deus Fidius*, hoc est aliter legit *at Forcellinus*), vel a *Zeus*: et est ad Deum vel deos pertinens, divinus (It. *divino;* Fr. *divin;* Hisp. *divino;* Germ. *der Gottheit angehörig, götlich;* Angl. *relating to the Deity, divine*).

L) Proprie. *Nævius* apud *Non.* p. 197. 15. *Merc.* Res divas edidit, prædicit castus. *Lucret.* 6. 642. ðs de clade coorta tempestas. *Al. leg. media.* *Varro* 7. *L. L.* 34. *Müll.* Hinc *casmilus* nominatur Sarmathææ mysteris dius quidam administer diis magis. *Id.* apud *Non.* p. 100. 31. *Merc.* Quam mobilem divum Iyam Sol harmonie Quadam gubernans motibus diis veget. *Nonius* interpretatur: diutius et jugibus vegetat, quasi *divus* adjectivum Latinum

sit a *divus*; et *Forcellinus* hanc respuit interpretationem, et quidem recte. Nihil enim obstat, quominus etiam hoc loco *divus* pro *divinus* accipiatur: *V. Oehler, Sat. Menipp. M. T. Varr. p.* 179. ad h. 1. *Prudent. Psychom.* 76. *Divus* caro. *Alcim.* 5. 64. *divus* vocis Anubis. *Rursus Prudent.* 12. *Cathermer.* 89. Regnum, quod ambit omnia, *Divus* et marina et terra. h. e. cælestia. *Paul. Diac. p.* 75. 14. *Müll.* *Divus* fulgur appellabat diurnum, quod putabat *Jovis*, ut nocturnum *Summani. scil.* quia diei *Jupiter*, *Summanus* tenebrarum et noctis pater est. Ex quo non illud inferitur, *divus* significare diurnum, sed a *Jove* ortum, qui diurni temporis est præses. — *Divus profundum*, h. e. sacrum mare, apud *Quid.* 4. *Met.* 536. *de Venere.* Si tamen in dio quondam concreta profundo Spuma fuit. *Alibi leg.* medio: *V.* ibi Interpr. — a) Hinc *Divus, ð,* absolute, substantivum more, est idem ac *Deus*: quamquam inter *divos* et *deos* discrimen facit *Varro* apud *Servium* ad *Virg.* 5. *Æn.* 45. dicens *divos* esse perpetuos, *deos* ex hominibus factos. Quod confirmare videtur *Virg.* 12. *Æn.* 138. Turni sic est affata sororem, *Divus* deam. Ubi *diva* est *Juno*, *dea Juturna* in *deas* relata. Contra tamen *Servius* ad *utrumque Virg. loc.* *deos* perpetuos, *divos* ex hominibus consecratos, quod magis probandum videtur. Revera idem omnino utraque vox significat, excepto quod *deus* frequentioris est usus Latini, quam *divus*. — In Genit. pluralis numeri pro *divorum* sæpe habet *divum* præcipue apud *Virg.*, qui non semel et *divom* dixit eodem casu, Græca positione. — *Quin* et *divos* in recto singulari pro *divus* eadem positione legitur in nummo C. Cæsaris et quibusdam marmorbibus: quod non est mirum, quum Græca vox sit origine, Latina usu tantum. — In singulari numero. In antiqua preactionis formula apud *Liv.* 7. 26. Si *divus*, si *diva* esset, qui tibi præpetem misisset, volens propitius addeset. Adde *eumd.* 8. 9. *Vetus carmen Marcii* apud *eumd.* 25. 12. Nam is *divus* (h. e. *Apollo*) extinguit perduelles vestros. — In plurali numero, Nom. *divi* apud *Plaut. Aulul.* 1. 1. 11. Utinam me *divi* adaxint. *Cic.* 2. *Nat. D.* 2. 5. Præsentiam sæpe suam *divi* declarant. Adde *Lucret.* 6. 387.; *Horat.* 4. *Od.* 2. 38.; *Virg.* 3. *Æn.* 363.; et *Liv.* 6. 29. et 29. 27. — Gen. plur. *divum* apud *Ennius* 1. *Ann.* 138. *divum* pater atque hominum rex. Cf. *Virg.* 10. *Æn.* 2. *Rursus Ennius* apud *Cic.* 2. *Nat.* 2. 5. patrem *divumque* hominumque. *Ter. Adelph.* 4. 7. 28. Pro *divum* fidem. *Virg.* 2. *Æn.* 648. *divum* pater. Adde *eumd.* 10. *ibid.* 743.; *Horat.* 4. *Od.* 6. 22. et 1. *ibid.* 2. 26.; *Val. Flacc.* 4. 1. et 741., 3. 40. et 668., 1. 231. et 8. 336.; et *Juvenal.* 13. 31. et 6. 393. — Gen. plur. *divorum* apud *Virg.* 7. *Æn.* 211. et numero *divorum* altaribus addit. Adde *Sueton. Aug.* 70.; et *Juvenal.* 6. 115. — Accus. plur. *divos* apud *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 133. *Iidem* *divos* dispersisse vitam humanam æquam fuit. *Virg.* 1. *Ecl.* 42. præsentem cognoscere *divos*. Adde *eumd.* 3. *Æn.* 222.; *Cic.* 2. *Legg.* 8. 19.; *Horat.* 2. *Od.* 8. 11.; et *Val. Flacc.* 1. 138. et 669., et 5. 485. — Dat. et Ablat. plur. *divis* apud *Val. Flacc.* 4. 416. *Hæc* procul *Io* Spectat ab arce *Phari*, jam *divis* addita. *Id.* 7. 498. Per te, quæ superis *divisque* potentior *imis*, etc. Adde *eumd.* 3. 303. et 4. 438. — b) *Divus, ð,* m. 2. absolute, substantivum more, pro *deo*, occurrit tantum in plurali numero apud *Liv.* 8. 9. *Divi* *Indigetes* — *diique Manes*, vos precor, veneror, etc. Ceterum de hac forma plurali numero *V. DEUS.* — Nonnulli legunt etiam apud *Varron.* 6. *L. L.* 3. et 4. *Müll.* Toto cælo mundus conjunctus *dio*, et *nox*. *Id.* ab hoc *dio* *dies* appellatur. At *Müller* primo loco legit: *Qui* toto cælo conjunctus, mundus, *duo* motus solis etc. *Idem* altero loco legit: *Quo* tempus *id* ab hoc *deo* *dies* appellatur. — c) *Divus, ð,* f. 1. absolute, substantivum more, pro *dea*. *Plaut. Pæn.* 5. 4. 4. Digna *diva* venustissima *venere*. *Horat.* 1. *Od.* 3. 1. *Divus* potens *Cyprî*. *Id.* *ibid.* 35. 1. O *diva*, gratum quæ *regis* *Antium*. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 22. 4.; *Virg.* 12. *Æn.* 139. et 797., et 1. *ibid.* 492.; et *Val. Flacc.* 4. 419., 2. 120., 4. 336., 9. 395. et alibi sæpe. *Sueton. Gram.* 6. Et quibus novem (*volumina*) — non absurde et fecisse et scripsisse se ait ex numero *divarum* et appellatione. h. e. *Musarum.* — *Divum* vocat amicum suam *Catull.* 68. 70. *Quo* mea se molli candida *diva* pede Intulit. — *d) Divus, ð,* absolute, occurrit tantum in formula *dea* *diva*,

h. e. *Ceres*, apud *Ennius* 1. *Ann.* 166. et in *Inscript.* apud *Gruter.* 121., quæ est apud *Orell.* 961.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur, ut *divinus*, pro *divis* similium, excellenti, eximio. *Ennius* 1. *Ann.* 178. O *Romule*, *Romule* *die*. *Lucret.* 1. 22. in *diis* *luminis* *auras*. *Id.* 2. 172. *diva* *voluptas*. *Id.* 5. 492. *pabula* *dia*. *Id.* *ibid.* 1336. *otia* *diva*. *Virg.* 11. *Æn.* 657. *diva* *Camilla*. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 32. *sententia* *diva* *Catonis*. *Pers.* 1. 31. *diva* *poemata*. *Auson.* *de claris urb.* 111. *Paedis* *ut* in *divæ* *gremio* *secura* *quiescat*. *Horat.* 3. *Od.* 5. 2. *divus* *habebitur* *Augustus*. *scil.* *adhuc* *vivens*. *Liv.* 43. 6. *Alabandenses* *templum* *urbis* *Romæ* *se* *fecisse* *commemoraverunt*, *idosos* *que* *anniversarios* *ei* *divæ* *instituisse*. h. e. *urbis* *Romæ*. — Per ironiam *Cic.* 2. *Phil.* 43. 110. *Est* *ergo* *flamen*, *ut* *Jovi*, *ut* *Marti*, *ut* *Quirino*, *sic* *divo* *Julio* *M. Antonius*. ¶ 2. *Divi* appellati sunt præcipue imperatores Rom. post mortem in *deos* relati: cujus rei passim suppetunt exempla, præsertim in eorum nummis et inscriptionibus, de quibus consule *La-bus.* in *Morcell. Diss. dell'Apoteosi* p. 20.; et *Marin. Frat. Arv.* p. 385., ubi statuit, *templum* *divorum* *et* *flamines* *divorum* *vel* *Augustorum* *vel* *divorum* *Augg.* *ad* *imperatores* *Rom.*, qui *consecrati* *fuerunt*, *perlinere*; *eosque* *usque* *ad* *Commodum*, *recensitis* *aliquot* *eorum* *uxoribus* *iti-dem* *consecratis*, *sexdecim* *numero* *fuisse* *probat*. At *Viscunt. Mus. Pio-Clem.* T. 7. p. 113. edit. *Mediol.* putat, in horum numero *mares* *tantum* *recensendos* *esse*, quos *ibi* *enumerat*. *Sueton. Domit.* 23. *Ociosis* *eum*, *populus* *indifferentem*, *miles* *gravissime* *tulit*, *statimque* *eum* *divum* *appellare* *conatus*. Adde *Liv. Epit.* 137. Hinc *Juvenal.* 6. 115. *Respice* *ritales* *divorum* (h. e. *imperatorum*); *Claudius* *audi* *Quæ* *tulerit*. *Nepos* *Att.* 19. In *affinitatem* *pervenit* *imperatoris* *divi* *Julii* *filii*. Adde *Quintil.* 6. 3. 79.; et *Sueton. Aug.* 70. *Amman.* 28. 1. *Divorum* *constitutiones*. — *Divus* dicitur *Claudius* *imper.* *adhuc* *vivens*. *Bulletin. Archeol.* a. 1842. p. 177. — *Divi* *fratres*, qui sæpissime in *libris* *J. C. torum* *appelluntur*, *sunt* *M. Ælius* *Antoninus* *philosophus* *et* *L. Ælius* *Commodus* *Verus*, *aliis* *L. Annius* *Antoninus* *Verus*, *qui* *simul* *per* *annos* *undecim* *primique* *omnium* *rei* *Romanæ* *ambo* *præfuerunt*, *quum* *usque* *ad* *ea* *tempora* *singuli* *tantum* *imperatores* *fuisse* *sent*. *Frates* *autem* *dicit* *sunt* *non* *sanguine*, *sed* *adoptione*. *V. Spartian. Æl. Ver.* 5.; *Eutrop.* 8. 9.; et *Aurel. Vict. Cæsar.* 16. *Aliis* *etiam* *nominibus* *in* *Digestorum* *libris* *appelluntur*. *D. Marcus* *et* *Lucius* *Impp.*, *Antoninus* *et* *Verus*, *et* *Frates* *Impp.*, *et* *Divi* *Marcus* *et* *Commodus* *etc.* — Quoties legitur *D. Cæsar*, *D. Claudius*, *divus* *pater* *etc.*, *ut* *divus* *non* *est* *adjectivum*, *sed* *substantivum*, *ut* *si* *dicas* *deus* *Cæsar*, *deus* *pater* *etc.* — Hinc

Divum, ð, et

Divum, ð, n. 2. absolute, substantivum more, est *aer*, cælum. *Sub* *dio* *Latini* *dicunt*, h. e. *sub* *cælo*: cælum enim Græci τὸν δία dicunt; ita *Pseudo-Ascon.* ad *Cic.* 3. *Verr.* 19. et confirmat *Varro* loco infra cit. Habet autem *Nominativum* (*grammaticæ* *tamen*, *non* *secundum* *usum*), *Accusativum* *et* *Ablativum* *tantummodo*; tametsi *Ascon. ibid.* *ejus* *declinationem* *affert* *per* *omnes* *casus* *singularis* *numeri*: *hoc* *divum*, *huius* *divi*, *huic* *divo*, *hoc* *divum*, *o* *divum*, *ab* *hoc* *divo*. — a) *Rectus* *casus*, *sed* *grammaticæ* *tantum*. *Varro* 5. *L. L.* 66. *Müll.* Itaque *inde* *ejus* *perforatum* *tectum*, *ut* *ea* *videatur* *divum*, *id* *est* *cælum*. — b) *Accus.* apud *Horat.* 1. *Od.* 18. 12. *nec* *variis* *obsta* *frondibus* *Sub* *divum* *rapiam*. h. e. *proferam*, *divulgabo*. — c) *Sæpius* *occurrit* *formula* *sub* *divo* *vel* *sub* *divo*, *hoc* *est* *sub* *cælo*. *Horat.* 2. *Od.* 3. 23. *sub* *divo* *moreris*. *Id.* 3. *ibid.* 2. 5. *Vi-* *tanque* *sub* *divo* *et* *trepidis* *agit* *In* *rebus*. *Cels.* 1. 2. *Ambulatio* *melior* *est* *sub* *divo*, *quam* *in* *porticu*. *Sueton. Cæs.* 72. *Humi* *ac* *sub* *divo* *curare*. *Cic.* *apud* *Colum.* 12. *R. R. præfat.* 2. *Necessarium* *fuit*, *foris* *et* *sub* *divo* *esse*, *qui* *labore* *et* *industria* *victum* *compararet*; *intus* *qui* *teclis* *reconderet* *atque* *custodiret*. *Colum.* 12. *ibid.* 12. 4. *Aquam* *cælestem* *vasis* *includunt*, *et* *sub* *divo* *in* *sole* *habent*. *Claudian.* 1. *Laud. Siliich.* 123. *et* *tardi* *flabra* *Boothæ* *Sub* *divo* *Riphæa* *tulit*. Adde *Varron.* 5. *L. L.* 66. *Müll.*; *Lucret.* 4. 211.; *Cic.* 3. *Verr.* 19. 51.; *Nepot. Pausan.* 5.; *Virg.* *apud* *Quintil.* 9. 3. 21.; *Colum.* 6. *R. R.* 13. 3.; *Pallad.* 4. *R.* 10. 7.; et *Veget.* 4. *Veterin.* 12. 3. *Eadem* *significatione* *sub* *Jove* *dixit* *Horat.* 1. *Od.* 1. 25.; et *Juvenal.* 6. 15.

Divus, i, m. 2.,
Divus, æ, f. 1.,
Dius, dii, m. 2. et
Dia, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, *V.*
 supra sub I.

DM

DMŌUS, a, um, adject. δμῶς, servus. *Capell.* 3. p. 56. D utrimque vocales tenet. Præponitur R litteræ in Druso; M litteræ numquam præferitur in Latinis; in Græcis autem aliquando, ut Dmolus. *Ita vulgati libri: Grotius vero dmous vel rectius Græcis litteris δμῶς legendum putat.*

DO

DŌ, pro domum, per apocopen, dixit *Ennius* apud *Diomed.* 2. p. 436. *Putsch.* et *Auson. Technopægn. Etyll.* 12. sub fin. endo suam do. Græcos imitati, qui similiter δῶ pro δῶμα et pro δῶματα dixerunt. *V. CÆL.*

DO, das, dēdi, dātum, dāre, a. 1. Etiam dano, is, pro do prisci dixerunt, prima correpta: unde danunt, pro dant, habent *Pacuvius*, *Nævius*, *Cæcilius*, apud *Non.* p. 97. 15. et seqq. *Merc.*, et aliquoties *Plautus*: apud quem *Truc.* 2. 4. 22. quidam legunt etiam dane? pro das ne? et *Cas.* 2. 6. 22. danam pro dabo. Cf. *Paul. Diac.* p. 68. 12. *Müll.* — *Duin*, is, it, int, pro dem vel dederim, est antiquum et comicum: legitur apud *Plaut.* saepe et *Terent.* itemque apud *Liv.* 10. 19. in vetri formula votiva. Sic dutor pro dator imperat. passiv. apud *Plin.* 21. *Hist. nat.* 3. 5. (7). ex leg. *XII. Tab.*, ut quidem legit *Haradin.* Qui coronam parit ipse pecuniave ejus, virtutis suæ ergo dutor ei. *Sillig.* hanc ipsam lectionem retinuit. Quomodo sit a Græco themate δῶ (δῶμα), prisci Latini fortasse dixerunt duo, ex quo quim remansit. Quia et ipsum duo quidam leg. apud *Plaut. Aulul.* 4. 4. 8. — *Dasi* pro dari, teste *Paul. Diac.* p. 68. 13. *Müll.*, ea ratione dictum fuit, qua arbosem, *Papirii*, *Furii*, etc. pro arborem, *Papirii*, *Furii*. *V. Cic.* 9. *Fam.* 21. — *Dor* prima persona passivi nullum habet, quod sciam, exemplum. Vidisse se, raro tamen, scribit *Diomed.* 1. p. 375. *Putsch.* — *Supinum* datus apud *Fronton.* 1. ad *Amic.* (edente iterum *A. Maio*) ep. 5. Nihil postulabit pro sua verecundia, nisi quod probum honestumque sit et tibi datus et sibi postulatu. *Datu tri pro datum it,* *V. PRÆSTO*, as. — *Part. Dans* apud *Ovid.* 2. *Pont.* 3. 88. pavidas dante timore notas. — *Part. Datus* sæpissime occurrit. *Cic.* pro leg. *Mansil.* 16. 49. Bonum oblatum et datum. *Id.* 1. *Off.* 17. 56. Beneficia ultro citro data accepta. *Id.* *Senect.* 20. 75. Fidem hosti datam conservare. *Id.* 7. *Att.* 18. Illius alterius consulatum a republica, ne data quidem occasione, repulimus. *Liv.* 2. 41. Signum inde factum esse et inscriptum: Ex Cassia familia datum. *Virg.* 1. *Æn.* 87. venti, Qua data porta, ruunt. *Quintil.* 1. 10. 3. Scire quemadmodum in data linea constituit triangula æquis lateribus possint. *modus dicendi frequens apud Mathematicos.* Ceterum *V.* et in aliis paragr. et in fin. — *Part. Daturus* apud *Propert.* 3. 9. 38. colla daturus eras. — *Part. Dardus* apud *Ovid.* 2. *Met.* 430. et oscula jungit, Nec moderata satis, nec sic a virgine dauda. *V.* et infra, præcipue sub I. 1. — *Dare*, a Græco themate δῶ (δῶμα) est tribuere, tradere, deferre, præbere (It. dare, concedere; Fr. donner, fair don, octroyer, concéder, accorder; Hisp. dar, conceder; Germ. geben, gewähren, schenken, verstaten, darbieten, verleihen, von sich geben; Angl. to give, bestow, grant.) Ille verbum est prope infiniti usus, ut ait *Forcellinus*. ¶ 1. Generatim. *Cato R. R.* 157. a med. Dato, edat, si poterit, sine pane. et mox. Dato, vinum atrum bibat. *Plaut. Capt.* 2. 3. 89. Dare alicui viaticum a trapezita. *h. e. a trapezita sumptum.* *Id.* *Men.* 3. 3. 21. Da sodes abs te. *h. e. de tuo.* Cf. *Cic.* ad *Anton.* post ep. 13. l. 14. ad *Att.* Puero quoque hoc a me dabis. *h. e. nomine meo.* *Id.* *Flacc.* 15. Ab A. Sextilio dicit se dedisse et a suis fratribus. Potuit dare Sextilius: nam fratres quidem

consortes sunt mendicitatis. *h. e.* dicit se præbuisse, quod ab A. Sextilio acceperat. Rursus *Plaut. Amph. prol.* 138. Ea dona, quæ illic Amphitruoni sunt data. *Id.* *ibid.* 1. 3. 36. Patera dono mihi illic data est. *Id.* *ibid.* 3. 2. 43. Da mihi hanc veniam, ignosce. *Id.* *Cist.* 1. 1. 108. Quamquam mihi istud erit molestum triduum, et damnum dabis, faciam. *Id.* *Merc.* 4. 4. 12. Judex inter aliquos datus. *Id.* *Pæn.* 5. 4. 72. Dare pignus. *Id.* *ibid.* v. 88. At me ita dii servant, ut hic pater est vester: date manes. *Id.* *ibid.* v. 82. Ne indigna indignis di darent, id ego evenire vellem: nunc quod boni mihi di dant etc. *Id.* *Rud.* 4. 4. 19. Alienon? prius quam tu dabis orationem? *Ter. Phorm.* 4. 3. 28. Quid vis tibi dari in manum, ut etc. Ubi *Donatus*: Datur ei in manum, qui furtim accipit sine arbitro aut interprete, ut prævaricator aut judex corruptus. *Seneca Herc. fur.* 1229. huc ense date: Date huc sagittas: stipitem huc vastum date. *Vet. Poeta* apud *Cic.* 3. *Nat. D.* 26. 66. Iram omnem recludam, atque illi perniciem dabo. *Cæs.* 1. *B. G.* 14. Obsides accipere, non dare. *Id.* 1. *ibid.* 3. Dare filiam suam in matrimonium alicui. *Cic.* 3. *Orat.* 15. 57. Dare quempiam alicui comitem ad bellum. *Id.* 13. *Att.* 50. Ad me scripsit, ut jubere mancipio dare servum suum, pro mea parte, Heterojo cuidam fundum Brinnianum. *Id.* 1. de republ. 13. Patriam dii nobis communem secum dederunt. *Id.* *ibid.* 44. Cui dantur imperia. *Id.* 3. *ibid.* 9. Dare agros locupletium plebi colendos. *Id.* 2. *Att.* 1. Me librum L. Cossinio ad te perferendum dedisse. *Id.* 3. *Cat.* 5. 12. et 11. *Att.* 25. Dare alicui litteras ad quempiam. *h. e.* alicui tradere alteri perferendas. (*Sic Cn. Magnus ad Domit. post. ep.* 12. l. S. ad *Att.* Dare mandata alicui ad aliquem.) Rursus *Cic.* 12. *Fam.* 19. Litteras ad te nunquam habui cui darem (*h. e.* traderem tibi perferendas), quin dederim. *Id.* 5. *Att.* 15. 3. Quin has litteras dabam. *h. e.* mittebam. Cf. *Justin.* 12. 5. 7. Datas fascis epistoliarum tacite ad se deferri jubet. Rursus *Cic.* 5. *Att.* 4. 1. Alteras (litteras) Funisulanus multo mane mihi dedit. *h. e.* attulit, tradidit. — *Dare litteras* est etiam litteras scribere. *Cic.* 5. *Att.* 11. Huil' tetiesne me litteras dedisse Romam, quom ad te nullas darem? At vero posthac frustra potius dabo, quam, si recte dari poterint, committam, ut non idem. *Id.* *ibid.* 4. 1. Ibi accepi eas litteras, quas tu superioribus litteris significaveras te dedisse: ad quas ego ipso eo die dederam ex Trebulano a Pontio. Adde *eumd.* alibi saepe. Eodem sensu *Id.* 10. *ibid.* 8. sub fin. Et ego fortasse discedens ad te aliquid dabo. *h. e.* tibi scribam. — Hinc *D.* adscriptum in fine epistolarum significat tempus et locum, quo epistola data, seu scripta est. Legitur apud *Cic.* 14. *Fam.* 2. 7. 8. 12. et 23. *Sic Id.* 2. ad *Q. fr.* 16. Accepi tuas litteras aatas Placentiæ. — *Dare* jungitur et cum altero Dativo. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 16. 18. (99). Dare ovam (ibo gallinæo generi. *Cels.* 2. 13. Egrotto dare potui medicamentum. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 13. 109. (136). etiam dare potu dixit. — Huc pertinent et translata illa *Cic.* 1. *Orat.* 26. 118. Multitudo litium dat locum vel vitiosissimis oratoribus. *Id.* 14. *Fam.* 14. Sic homo amens diripiendam urbem daturus est. *Id.* *Amic.* 4. 16. Dare præcepta. *Id.* *ibid.* 13. 44. consilium. *Id.* *ibid.* 16. 59. ansas ad reprehendendum. *Id.* *ibid.* 24. 88. Multæ causæ suspitionumque offensionumque dantur. *Id.* 1. de republ. 10. Quoniam me quodammodo invitas et tui spem das. *Id.* *ibid.* 41. Vitam, honorem, decus sibi datum esse. *Id.* 2. *ibid.* 31. Dare modicam libertatem populo. *Id.* *Planc.* 42. 103. Nolite dare lætiam gloriantibus, vos jam oblitos mei. *Id.* 7. *Verr.* 32. 83. Dare alicui prætoris potestatem, honorem, auctoritatem. *Cæs.* 1. *B. G.* 7. faruitatem pro provinciam itineris faciendi. *Liv.* 8. 5. In Capitolio eis senatus datus est. Adde *Nepot. Hann.* 7. Rursus *Liv.* 21. 20. Dare per agros urbesque suas transitum. *Justin.* 38. 5. 3. Quam (Phrygiam) patri suo præmium dati adversus Aristonium auxilii concesserant. *h. e.* isti. — Item illud *Cic.* 7. *Verr.* 77. 180. Unum, inquam, da mihi ex illis aratoribus, qui dicat, etc. *h. e.* reperi, ostende mihi. — Item illa, in quibus dare significat attribuire. *Quintil.* 6. 1. 27. Cicero quamquam preces non dat Miloni, tamen etc. *h. e.* non inducit precantem. *Sic Id.* 12. 10. 8. Dare vocem carentibus. — Quod ad constructionem attinet, notanda sunt illa *Plaut. Bacch.*

4. 9. 133. Næ ego cum illo pignus haud ausim dare. *Cæs.* 1. *B. G.* 3. Hac oratione adducti, inter se fidem et jurandum dant. — Denique cum Infinito fere poticum est, et a Græca consuetudine. (Cum Infinito habet et aliam significationem, quam *V.* infra sub 7.). *Virg.* 5. *Æn.* 248. argenti magnum dat ferre talentum. et 9. *ibid.* 362. suo moriens dat habere nepoti. pro ferenda et habenda. et 1. *ibid.* 323. dederatque comam diffundere ventis. *Sil.* *It.* 4. 347. Dederatque lacum transmittere nando. *Stat.* 4. *Theb.* 178. Huic parere dati. *h. e.* hujus imperio subjecti. et 1. *ibid.* 177. semperne vicissim Exsulibus servire dabor? *Id.* 10. *ibid.* 387. motu ducis acer agebat Amphion equites, noctem vigilataque castra Explorare datus. *h. e.* jussus, vel missus, destinatus ad explorandum. ¶ 2. Speciatim dare operam alicui rei est laborem impendere. *Plaut. Merc.* 2. 2. 17. Operam dare amico. *Ter. Heaut.* 1. 1. 58. amori. *Cic. Amic.* 22. 84. virtuti. *Id.* 15. *Att.* 1. funeris. — Et sequente part. ut vel ne. *Cic.* 16. *Att.* 16. a. in fin. Da operam, ut valeas. *Id.* *Amic.* 21. 78. Quamobrem primum danda opera est, ne qua amicorum discidia fiant. — Hinc data opera est de industria. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 1. in it. Quod tibi decedens pollicitus sum me omnes res urbanas diligentissime tibi perscriptorum data opera paravi, qui sic omnia persequeretur, ut etc. *Plin.* 7. *Ep.* 12. ad fin. Vide, ut mihi viaticum reddas, quod impendi data opera, cursore dimisso. ¶ 3. Item dare pœnas est luere. *Cic.* 9. *Att.* 10. Do pœnas temeritatis meæ. Adde *Horat. Epod.* 17. 19.; *Ovid.* 1. *Met.* 243. et 6. *ibid.* 544.; et *Tac.* 16. *Ann.* 29. et 1. *Hist.* 45. ¶ 4. Item vela dare est ventis explicare, *h. e.* navem a littore solvere. *Cic.* 2. *Orat.* 44. 187. Et ad id, unde aliquis flatus ostenditur, vela do. *Horat.* 1. *Od.* 34. 3. nunc retrorsum Vela dare atque iterare cursus Cogor relictos. Adde *Virg.* 3. *Æn.* 9. et 61. ¶ 5. In re obsecra dicitur de muliere, quæ copiam sui alicui facit. *Ovid.* 3. *Amor.* 8. 31. de *Danae* præbuit ipsa sinus, et dare jussa dedit. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 4. 54.; *Martial.* 4. 71.; et *Sueton. Cæs.* 49. ¶ 6. Interdum dare significatione accedit verbo reddere, itemque, præcipue apud Poetas, verbis efficere, facere, edere. *Sic apud Plaut.* *Cist.* 2. 3. 51. Perfecitum ego hoc dabo negotium. *Id.* *Cas.* 2. 8. 3. Factum et curatum dabo. *Ter. Heaut.* 5. 1. 77. Si vivo, adeo eternatum dabo, adeo deperum, ut dum vivat, meminertis semper mei. *Plaut. Trin.* 4. 2. 3. Quum juratori recte rationem dedi. Adde *eumd.* *Mil. glor.* 3. 1. 75. Sic in *Censoris* tabulis apud *Varron.* 6. *L. L.* 86. *Müll.* Si quis pro se, sive pro altero rationem dari volet. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 107. Scis tu quidem herele, mea si commovi sacra, quo pacto et quantas soleam turbellas dare! *h. e.* turbas efficere, edere. *Sic Lucret.* 6. 109. carbasus Dat crepitum malos inter jactata trabesque. *Ovid.* 9. *Met.* 583. lingua tales lecto dedit ære voces. *h. e.* edidit. Sic etiam exponit *Servius* ad illud *Virg.* 2. *Æn.* 482. ingentem lato dedit ore fenestram. *Sic* 310. dedit ampla ruinam, Vulcanum superante, domus. et 3. *G.* 247. Ursi dant stragem. et 12. *Æn.* 575. animis pariter certantibus omnes Dant eunem, densaque ad muros mole ferunt. *Liv.* 4. 28. Fabius cum equitatu impetum dederat. — Huc referri possunt et illa *Cic.* 4. *Parad.* 1. 29. Redditum mihi gloriosum injuria tua dedit, non exitum calamitosum. *h. e.* parere, afferre. *Sic Id.* 7. *Att.* 13. Dare alicui dolorem. ¶ 7. Cum Infinito ponitur pro sinere, permittere. *Plaut. Pers.* 5. 2. 40. Age! circumfer mulsam: bibere da usque plenis cantharis. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 191. Ibi tibi dant capta elassem reducere Troja. *Id.* 1. *Ep.* 16. 61. Da mihi fallere, da justo sanctoque videri. *Id.* *Art. P.* 323. Grajis dedit ore rotando Musa loqui. Cf. *eumd.* 1. *Ep.* 1. 32. Est quadam prodire tenus, si non datur ultra. *Plin.* 1. *Ep.* 10. et *Paneg.* 29. Quantum mihi cernere datur. *Id.* 3. *ibid.* 1. Adeo quidem ut neminem magis in senectute (si modo senescere datum est) æmulari velim. *Id.* 6. *ibid.* 16. Beatos puto, quibus datum est aut facere scribenda, aut scribere legenda. Adde *Quintil.* 10. 7. 22. Alter *Plin.* 10. *Hist. nat.* 63. 83. (173). Neque datur intervenire sine pernicie. ¶ 8. Hinc in disputationibus est concedere, admittere; et usurpatur interdum cum Accusativo et Infinito. *Cic.* 5. *Fin.* 28. 83. In geometria prima si dederis, danda sunt omnia. Et *ibid.*

mor. Dato hoc, dandum erit illud. *Id. 1. Tusc.* 32. 78. Sed, eo concessio quod volunt, consequens, id certe non dant, ut etc. *Id. 4. Acad.* (2. pr.) 16. Quis enim tibi dederit, aut Deum omnia posse, aut etc. *Id. 1. Tusc.* 11. 25. Dasne, aut manere animos post mortem, aut morte ipsa interire? *Id. 5. Ferr.* 94. 218. Do vobis et concedo, esse multos etc. *Sic Horat. 1. Sat.* 4. 39. Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas, Excerptam numero. ¶ 9. Cum Accusativo et præpos. ad vel in est aliquid aliquoversus movere vel aliquo ferre, conjicere, impellere. *Plaut. Amph.* 2. 2. 177. Hæc me modo ad mortem dedit. *Id. Asin.* 2. 4. 20. Jussin' in splendorem dari bullas has foribus nostris? *Id. Capt.* 4. 2. 17. Tum genu ad quemque jecero, ad terram dabo. *Id. ibid.* 1. 2. 15. Nam si faxis, te in caveam dabo. *Ter. Andr.* 1. 3. 9. Præcipitem me in pistrinum dabit. *Id. ibid.* 1. 5. 62. Hanc mihi in manum dat. *Id. Heaut.* 4. 6. 3. Hæc deambulatione me ad languorem dedit. *Cæs. 5. B. G.* 49. Celeriter hostes dat in fugam. *Liv.* 3. 69. sub fin. Insequens dies hostem in conspectum dedit. *Id. 31. 37.* Ruente saucio equo, (rex) præceps ad terram datus, haud multum absuit, quin jacens opprimeretur. *Sueton. Aug.* 96. Aquila duos corvos affixit, et ad terram dedit. *Flor.* 3. 10. 18. Unum e regibus in vincula dedit. *Id. 4. 12. 9.* Arma in profusentes data. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 20. 22. (68). Apes spatiatæ in aperto et in altum datæ, gyris volatu editis, etc. h. e. elatæ, missæ. Novum est illud de Neptuno Tiphecum comis trahente apud *Val. Flacc.* 2. 27. Implicuitque vadis, torquentemque angulibus undas Sicaniæ dedit usque fretum. h. e. traxit, impulit usque in fretum Sicaniæ. — Huc pertinent et illa *Cic. 4. Cat.* 5. 10. Dare aliquem in custodiam. *Id. 13. Att.* 23. ad fin. servos in questionem. *Cl. eumd. Cluent.* 64. 181. alicui servum ad supplicium. *Id. 5. Ferr.* 41. 96. quempiam ad injuriam alterius. h. e. obficere. — Et absolute *Plaut. Pseud.* 1. 2. 22. Qui nunc? doletne? hem! sic datur, si quis herum servus spernit. h. e. sic agitur, sic feritur. — Eadem ferme ratione occurrit se dare in aliquid vel alicui rei, ut apud *Plaut. Capt.* 1. 2. 12. Mene vis dem ipse in pedes? *Id. Curc.* 2. 3. 84. Ostium ubi conspexi, exinde me illico dedi. *Cic. 3. Orat.* 16. 60. Socrates quam se eumque in partem daret, omnium fuit facile princeps. *Id. 6. Ferr.* 43. 95. Dant sese in fugam. *Id. 7. Att.* 23. 2. Dare se fugæ. *Id. 14. Fam.* 12. Dare se in viam. — Huc pertinent et illa *Ovid.* 12. *Met.* 594. Det mihi se: saxo, triplici quid cuspidis possim, sentiat. h. e. in conspectum meum veniat. *Sic Cic. 7. Ferr.* 33. 86. Dare se alicui in conspectum. *Id. 5. ibid.* 19. 49. Dare se populo ad coronam. — Et translate. *Cic. Pis.* 28. 68. Dare se in consuetudinem alicujus. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 2. 4. ad defendendos homines. *Id. 13. Fam.* 1. ad lenitatem. — Similiter res se dat, se offert, præbet, occurrit. *Ter. Hecyr.* 3. 3. 20. Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus. *Cic. 3. Att.* 23. extr. Tu ad me velim proximis litteris, ut se initia dederint, perscribas. *Liv.* 28. 5. Pollicitus, prout tempus ac res se daret, omnibus laturum se auxilium. ¶ 10. Item est obsequi, gratificari, condonare. *Trebonius* apud *Cic. 12. Fam.* 16. 1. Non enim nescis, quanti te faciam, et quam — omnibus tuis etiam minimis commodis, non modo tanto bono gaudeam. Noli putare, mi Cicero, me hoc auribus tuis dare. *Cic. Ligar.* 12. 37. Ut concessisti illum senatui, sic da hunc populo. *Sulpicius* apud *Cic. 4. Fam.* 5. sub fin. Da hoc illi mortuae, da amicis, da patriæ. *Liv.* 7. 20. Cære, sacrarium populi Romani, — hospitio Vestalium cultisque diis darent. *Id. 8. 5.* Consanguinitati tamen hoc dabimus, ut conditiones pacis feramus æquas utrisque. *Plin.* 3. *Ep.* 21. Prosecutus eram viatico sedentem: dederam hoc amicitia, dederam etiam versuculis, quos de me composuit. *Justin.* 31. 7. 6. Quod ad bellum pacemque pertineat, nihil neque gratia dari, neque de jure patriæ decidi posse. *Quintil.* 11. 1. 117. Plus stomacho, quam consilio dedit. — Huc pertinet et illud *Plædr.* 1. 22. Dare improbam leto. ¶ 11. Cum Dativo personæ, aut rei, dare se alicui, est se dedere, se totum alteri committere, alteri inservire. — a) Cum Dativo personæ. *Ter. Heaut.* 4. 3. 10. Da te mihi vicissim. *V.* integrum locum. *Cl. eumd. Ter. Eun.*, ubi de profusa mulieris petulantia sermo est, 3. 3. 9. Ipsa accumbere mecum; mihi sese

dare; sermonem querere. *Cic. 7. Att.* 11. An iis me dem, qui tenent, qui potiuntur? *Id. 2. Fam.* 8. Da te homini; complectetur, mihi crede. *Id. Rabir. Post.* 2. 4. Dedit se etiam regibus. *Nepos Att.* 9. Non solum ejus inimici, — sed etiam amici adversariis ejus se dabant. *Cic. Brut.* 89. 306. Scævola nemini se ad docendum dabat. *Tac. 1. Ann.* 31. Fore, ut Germanicus Cæsar imperium alterius pati nequireret, daretque se legionibus vi sua cuncta tracturis. — b) Absolute. *Cic. 2. Orat.* 44. 187. Si se (judices) dant, et, ut ante dixi, sua sponte, quo impellimus, inclinant atque propendent etc. Similiter poetice aii se dant, hoc est propitios præbent, apud *Sil. It.* 3. 150. Dent modo se superi, Tiberis tibi serviet omnis. — c) Cum Dativo rei. *Cic. 6. de republ.* 23. Neque te sermonibus vulgi dederis, nec in præmiis humanis spem posueris rerum tuarum. *Sueton. Cæs.* 31. Ex consuetudine convivio se frequenti dedit. Similiter *Cic. 1. Off.* 34. 122. Dare se jucunditati. *Id. 4. Tusc.* 38. 82. ægritudini. *Id. 1. Off.* 21. 71. doctrinæ. ¶ 12. Cum duobus Dativis dare aliquid alicui laudi, vitio etc., est adscribere, imputare. *Cic. 1. Off.* 21. 71. Iis non modo non laudi, sed etiam vitio dandum puto. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 10. 31. Id ne alteri crimini dabis, quod tu ipse fecisti? ¶ 13. Speciatim, et fere apud Poetas, ponitur pro dicere, narrare, annunciare. *Ter. Heaut. prol.* 10. Quamobrem has partes didicerim, paucis dabo. *Cic. 1. Acad. (post.)* 3. 10. Sed da mihi nunc, satis ne probas? *V.* tamen Interp. ad h. 1. *Virg. 1. Ecl.* 19. iste deus qui sit, da, Tityre, nobis. *Val. Flacc.* 5. 218. Incipe nunc alios cantus, dea; visaque nobis Thessalici da bella ducis. Adde *Claudian.* 3. *Rapt. Pros.* 337. — Et passive *Ovid.* 6. *Fast.* 434. pius Æneas eripuisse datur. h. e. fertur. *Stat. 7. Theb.* 315. Asopos genuisse datur. ¶ 14. Item speciatim verba dare est decipere, circumvenire. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 23. Ne mihi ex insidiis verba imprudenti duit. Adde *eumd. Rud.* 2. 2. 10. *Ter. Andr.* 1. 3. 6. Cui verba dare difficile est. *Cic. 15. Att.* 16. Vel verba mihi dari facile patior in hoc, meque libenter præbeo credulum. Adde *eumd.* 13. *Phil.* 16. 33.; *Horat.* 1. *Sat.* 3. 22.; et *Martial.* 2. 76. *Nepos Hann.* 5. Fabio callidissimo imperatori verba dedit. Simile est illud *Claudii Quadrigrarii* apud *Gell.* 17. 2. ad fin. Cominius, qua escenderat, descendit, atque Gallis verba dedit. Ubi *Gellius*: Verba Cominium dedisse Gallis dicit, qui nihil quidquam cuiquam dixerat, neque eum Galli, qui Capitolium obsidebant, escendentem viderant: sed verba dedit haud secus posuit, quam si tu dicas latuit atque obrepit. — Verba dare est etiam simpliciter loqui: videtur tamen joculariter dictum et allusione facta ad sensum præced. *Fronto 4. ad M. Cæs.* 3. Nec verba dare diutius potest, quin se ipse indicet verborum ignarum esse. ¶ 15. Fabulam dare (et usitatus fabulam docere) dicuntur poetæ fabularum auctores, qui eam histriones docent, adeoque representant. *Ter. Eun. prol.* 23. Klamant, furem, non poetam, fabulam dedisse. Adde *eumd. ibid.* v. 9. *Cic. Brut.* 18. 73. Cui (Ennio) quam æqualis fuerit Livius, minor fuit: aliquanto is, qui primus fabulam dedit, quam ille, qui multas docuerant ante hos consules, et Plautus et Nevius. Adde *eumd. Cluent.* 31. 84. ¶ 16. In re militari nomen dare (quemadmodum etiam edere et profiteri) est militia onus subire, quum magistratui delectum habenti nomen summi edit citata juvenus. *Cic. 7. Phil.* 4. 13. Omnes sine ulla recusatione, summo etiam cum studio nomina dant, parent auctoritati vestræ. *Liv.* 2. 24. Alius alij confirmare, ne nomina darent: patres militarent, patres arma capeant. — Similiter *Tac.* 15. *Ann.* 48. Dare nomen in conjunctionem. — Et translate *Plaut. Pseud.* 4. 6. 37. Quid ego cesso, Pseudolum facere, ut det nomen ad molarum coloniam? ¶ 17. Item in re militari dare manus est se victum fateri hostique tradere. *Nepos Hamilc.* 1. a med. Romanos armis persequi, donicum aut certe vicissent, aut victi manum dedissent. — Translate sapius occurrit, et est cedere et se inferiorem fateri. *Plaut. Pers.* 5. 2. 72. Fateor, manus vobis do. *Cæs. 5. B. G.* 31. Res disputatione ad mediam noctem perducitur: tandem dat Cotta permotus manus: superat sententia Sabini. *Cic. Amic.* 26. 99. Et litigare se simulans blandiatur atque ad extremum det manus vincique se patitur. *Virg.* 11. *Æn.* 568. neque ipse manus feritate de-

disset. *Ovid.* 3. *Fast.* 688. Evictas precibus vit dedit illa manus. *Id. Heroid.* 4. 14. dabit victas ferreus ille manus. *Horat. Epod.* 17. 1. Jam jam effiaci do manus scientiæ, Supplex et oro etc. ¶ 18. Item in re militari terga dare est vertere. *Liv.* 31. 37. Versaque momento temporis fortuna pugnae est, terga dantibus, qui modo secuti erant. *Quintil.* 2. 13. 4. Terga etiam dedisse simulata fuga proderit. *Ovid.* 13. *Met.* 223. Quid quod et ipse fugis? vidi, puduitque videre, Quam tu terga dares inhonestaque vela parares. ¶ 19. In jure do, dico, addico tria solemnia prætoris verba, *V.* in ADDICO; et cf. *Reich's rom. Privatr.* p. 408. et *Götting's rom. Staatsw.* p. 359. ¶ 20. Item in jure dare absolute est dare sententiam. *Sueton. Claud.* 15. Absentibus secundum presentes facillime dabat. *Plin.* 7. *Ep.* 6. Finem cognitioni quaestio imposuit, quæ secundum reos dedit. Adde *Tac. 4. Ann.* 43.; et *Senec. proem.* 3. *Controv.* ¶ 21. Dare, facere, in stipulationibus. *Cic. 3. Off.* 16. 66. Arbitrum illum adegit, quidquid sibi dare, facere oporteret et fide bona. *Paul. Dig.* 17. 2. 74. Ea, quæ supra scripta sunt, ea ita dari, fieri, etc. ¶ 22. In ludo pilæ, calculorum et similium dare est ejus, qui aut pilam jactat, aut calculum promovet. *Ovid.* 2. *Art. am.* 204. *V. Datum, i*, infra 3. ¶ 23. Dare, donare, dicere formula est, quæ adscribi solebat in monumentis votivis rei alicujus dicatæ et donatæ, per tres D. D. D., vel per duos. Integra autem legitur apud *Cic. 6. Ferr.* 29. 67., ubi additur quarta vox consecrare. — Hinc

Datum, i, n. 2. absolute, substantivorum mōre est ¶ 1. Res data seu credita debitori. *Cic. Amic.* 16. 58. Ut par sit ratio acceptorum et datorum. ¶ 2. Sæpius ponitur pro munere, dono. *Plaut. Men.* 1. 3. 14. Semper tibi promissum habeto bac lege. dum superes datis. Adde *eumd. ibid.* 3. 1. 22. *Id. Pseud.* 2. 2. 72. Non est justus amator, nisi qui perpetuo data. *Cic. Cluent.* 24. 66. Ac primum Scamandro reo, tantum donis, datis muneribusque perfecerat, ut eo auctore uteretur cupidior, quam fides judicis postulabat. *Liv.* 22. 10. in antiqua rogationis formula. Datum, donum dicit populus Romanus Quiritium. *V. Fabri* ad h. l. *Propert.* 3. 13. 6. heu nullis capta Lycinna datis. *Ovid.* 6. *Met.* 463. Ingentibus datis sollicitare alicquem. ¶ 3. In ludo calculorum datum est calculus loco motus vincendi gratia. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 170. 20. *Merc.* Itaque tibi concedo, quod in duodecim scriptis solemus (Mercerus legit olim), ut calculum reducas, si te alicujus dati pœnitet. *Quintil.* 11. 2. 38. Scævola in lusu duodecim scriptorum (Al. legg. scruporum), quum prior calculum promovisset essetque victus, dum rus tendit, repetito totius certaminis ordine, quo dato errasset, recordatus rediit etc.

DOCĒO, docēs, docēū, doctum, docere, a. 2. Part. *Docens* I. 2; *Doctus* in fin.; *Docendus* I. 1. — Ratione habita etymi, juxta *Forcellinum* est ab inusit. *δῶν* pro *διδῶναι* do, trado, deinde *δοξῶν*, hinc *δοξῶν*: potest tamen conjungi et cum *δοξῶν*, unde *ταξῶν* philosophorum, ac propterea *doceo*. Ceterum docere est ostendere, monstrare, cognitionem alicujus rei tradere, adeoque erudire, instituere I. monstrare, far vedere, insegnare, instruire: Fr. montrer, faire voir, enseigner, instruire; Hisp. mostrar, indicar, enseñar, doctrinar, instruir, amañar; Germ. lehren, belehren, unterweisen, Jmdn etwas zeigen; Angl. to shew, point out, inform, teach, instruct).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim occurrit — a) Cum Accusativo et personæ et rei. *Plaut. Trin.* 4. 3. 9. Is hunc hominem eursuram docet. *Cic. 2. Orat.* 54. 216. Eam autem nos tu potissimum docebis. *Id. 7. Fam.* 21. Sillii causam te docui. *Id. Pis.* 30. 73. Docere alicquem litteras. *Nepos præfat.* alicquem musicam. *Horat.* 1. *Ep.* 20. 17. pueros elementa. — Et passive. *Horat.* 3. *Od.* 6. 21. Motus doceri gaudet Ionicos. *Id. 1. Sat.* 6. 76. puerum est ausus Romam portare docendum Artes, quas doceat quisvis eques — semet prognatos. *Quintil.* 4. 2. 90. Is reliqua frustra docetur. *Id. 6. 2. 3.* A quibus causas disertis docerentur. *Plin.* 7. *Ep.* 27. Percunctatus omnia docetur. — b) Cum Accusativo personæ et Ablativo rei et præpos. de. *Cic. 6. Ferr.* 51. 113. Docere judices de injuriis alicujus. *Id. Rosc. Am.* 9. 26. Usque adeo autem ille pertimerat, ut mori mallet, quam de his rebus Sullam doceri. Adde *eumd.* 2.

Orat. 24. 102. Cæs. 7. D. G. 10. Præmittit ad Bojos, qui (subauit eos) de suo adventu doceant. Adde *Sall. Jug.* 13.; et *Liv.* 5. 15. — c) Sequente Relativo. *Cic. Rose. Am.* 9. 25. Doceant eum, qui vir Sextus Roscius fuerit. *Id.* 5. *Fam.* 3. De rationibus provincie quid vellem fieri, ut is vos doceret et commonefaceret. *Id.* 1. *Off.* 28. 161. Docere et explanare quid faciendum sit. *Id.* 8. *Att.* 2. Nihil arbitrator fore, quod reprehendas: si qua erunt, doce me, quo modo ea effugere possim. *Sic Id.* 3. *Fam.* 6. a med. Ne litteras quidem ullas accepi, quæ me docerent, quid ageres. *Quintil.* 6. 1. 20. Docere, quid rogantibus respondere debeant. — d) Sequente Accusativo et Infinito. *Cic.* 16. *Att.* 8. Docui per litteras, id nec opus esse, nec fieri posse. *Id.* *Quinct.* 19. 60. Docui, quod primum pollicitus sum, causam, cur postuleret, non fuisse. Cf. *eum.* *Planc.* 18. 45. Hæc doce, hæc profer, hæc incumbe, docuissies Plancium, conscripsisse, etc. *Cæs.* 5. B. G. 1. Legatos ad eum mittunt, qui doceant, nihil earum rerum publico factum consilio. *Id.* *ibid.* 29. Quantasvis magnas copias sustineri posse, munis hibernis, docebant. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 63. cunctum (vulgus) insanire docebo. *Quintil.* 1. 5. 43. Aperte nos doceant, nihil horum ad duos pertinere. — e) Sequente tantum Infinito. *Cic.* 2. *Phil.* 4. 8. Invideo magistro tuo, qui te tanta mercede nihil sapere docuit. *Id.* 3. *leg. Agr.* 2. 4. Ut doceam Rullum tacere. *Id.* 3. *Fin.* 5. 15. Græce loqui docendus sum. *Virg.* 3. *G.* 116. atque equitem docuere sub armis Insultare solo et gressus glomerare superbos. *Sic Colum.* 6. B. R. 2. 5. Docere boves composite ambulare. Cf. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 29. infra sub II. — f) Omissio Infinito, qui tamen subintelligitur. *Cic.* 9. *Fam.* 22. Docere aliquem fidibus. h. e. canere fidibus. *Sic Liv.* 29. 1. Docere aliquem equo armisque. *Al. leg.* equo tradito. — g) Cum Accusativo personæ tantum. *Plaut.* *Pæn.* 4. 2. 58. sr. Omnem operam perdis. sr. Quid jam? sr. Quia doctum doces. *Cic.* 1. *Off.* 44. 156. Studiosos dicendi erudire atque docere. *Id.* *Senect.* 9. 29. Adolescentulos docere, instituere, ad omne officii munus instruere. *Sic Id.* 2. *Divinat.* 2. 4. Docere atque erudire iuventutem. *Id.* 2. *Orat.* 17. 72. Quam docendus est iudex, aut dedocendus. *Horat.* 2. *Ep.* 3. 306. Ut proficiscentem docui te sæpe diuque. — h) Cum Accusativo rei tantum. *Ter. Eun.* 1. 2. 35. Mater ut accepit, cepit studiose omnia docere. *Horat.* *Art.* P. 306. Munus et officium, nil scribens ipsa, docebo. *Quintil.* 12. 8. 9. Tamquam non doceant causam, sed agent. *Id.* 10. 1. 15. Quæcumque docemus exempla. *Id.* 1. 10. 19. Et musicen et litteras docet. — i) Absolute omnino. — Generatim. *Cic.* 2. *Orat.* 19. 82. Docilem autem (iudicem facere possum), non quam polliceor me demonstraturum, sed tum quam doceo et explano. *Sic Lucilius* apud *Non.* p. 290. 3. *Merc.* At non sunt similes, neque dant: quid si dare vellet? Acciperes ne? doce. h. e. dic. — Speciatim docere absolute est iuventutem instituere. *Cic.* 2. ad Q. fr. 4. Tyrannio docet apud me. Adde *eum.* *Orat.* 42. 143. *Sueton.* *Gramm.* 23. Postea manumissus docuit Romæ. ¶ 2. Speciatim docere fabulam, δὲ δασίαν; dicuntur poetæ fabularum auctores, sicuti discere histiones earum actores. Hinc *Plaut.* *Pæn.* 3. 2. 3. Fac modo, ut conducti tibi sint diæta ad hanc fallaciam. co. Quia edepol conductior sum, quam tragædi, aut comici. *Cic.* 4. *Tusc.* 29. 63. Quam Orestem fabulam doceret Euripides, primos tres versus revocasse dicitur Socrates. Adde *eum.* *Brut.* 18. 72.; *Horat.* *Art.* P. 288.; *Gell.* 17. 21. ad fin.; et *Sueton.* *Claud.* 11., ubi V. Bremi. Hæc ratione dixit *Horat.* 2. *Od.* 19. 1. Bacchum in renotis carmina rupibus Vidi docentem ~, Nymphasque discentes.

II.) Improprie dicitur de abstractis et inanims; et quidem — a) Activa significatione, ita ut res ipsæ homines commonefaciant eisque aliquid monstrent. *Ter. Heaut.* 4. 1. 35. Male docet te mea facilitas multa. *Cels.* 2. 7. Ubi pluribus diebus non descendit alvus, docet fabricum instare. *Virg.* 5. *Æn.* 523. docuit post exitus ingens. *Ovid.* 1. *Pont.* 1. 17. Epistola, cui sit missa, docet. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 404. 108. (235). Experimenta docent. — b) Passiva significatione, ita ut res aliquid facere doceantur. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 29. imber Multa mole docendus apido parcere prato. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 145. Insolentis docet galeam mitescere ser-

tis. V. infra *Doctus* sub II. Apud *Plin.* 16. *Hist. nat.* 36. 66. (171). Canere tibis ipsæ docendæ. *Sillig.* legit edocendæ. — Hinc Part. præter. pass. *Doctus, a, um,* adjective usurpatur, unde *Comp. Doctior I. et II.; Sup. Doctissimus I.*

I.) Proprie doctus est doctrina imbutus, eruditus, litteratus, intelligens; et univrsim doctus dicitur in sua quisque arte peritus. Usurpatur autem — a) Cum Ablativo rei, qua quis doctus est. *Cic. Brut.* 45. 169. Doctus et Græcis litteris et Latinis. *Sall. Cat.* 25. Litteris Græcis et Latinis docta. *Martial.* 10. 76. doctus utraque lingua. — Cum addito fonte, a quo doctrina hausta est, per Ablat. et præpos. de. *Cic. Brut.* 25. 94. Fuit enim doctus et disciplina Stoicorum. Et per præpos. ab, *Ovid.* 2. *Trist.* 256. carmine ab omni Ad delinquendum doctior esse potest. — Apud *eum.* *Ovid.* *Heroid.* 21. 182. Inque parum fausto carmine docta fuit. recentiores plerique leg. et quidem rectius capta fuit. — Interdum Adverbium vicem gerit Ablativi. *Sueton. Gramm.* 7. Nec minus Græce, quam Latine doctus. — b) Cum Genitivo rei, *Virg.* 10. *Æn.* 225. doctissima fandi. *Horat.* 3. *Od.* 8. 5. Docte sermonis utriusque lingua. *Al. aliter.* *leg.* *Gell.* 13. 12. Labeo legum atque morum populi Romani jurisque civilis doctus apprimo. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 381. Docta artis lanificæ. *Aurel. Vict. Epit.* 11. Doctus sagittarum. Addunt *Stat.* et *Plin.*, sed in his dubia est lectio. — c) Cum Accusativo. *Horat.* 3. *Od.* 9. 10. Dulces docta modos. h. e. perita in poetis. Et figurate *Id.* *Art.* P. 67. Seu cursum mutavit iniquum frugibus annis, Doctus iter melius. *Stat.* 2. *Theb.* 692. Doctus omina. *Gell.* 19. 9. Græci homines nostras quoque litteras docti. — d) Cum Infinito. *Horat.* 3. *Od.* 6. 38. Proles docta versare glæbas. *Id.* 1. *ibid.* 29. 9. Doctus sagittas tendere. *Id.* 4. *ibid.* 13. 7. Docta psallere. Cf. *Ovid.* 2. *Fast.* 309. Corpora docta tolerare imbres. — e) Absolute. *Cic.* 2. *Orat.* 6. 25. Ea, quæ scriberet, neque ab indoctissimis, neque ab doctissimis, legi vellet. Adde *eum.* *Cæl.* 10. 24., ubi quoque Superlativus gradus occurrit. *Id.* *Mil.* 4. 10. Ad quam legem non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus. *Cæs.* 3. B. C. 50. Quibus rebus nostri, usu docti, hæc reperiebant remedia, ut alio loco ignes facerent, alio excubarent. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 56. nil mi offitit, inquam, Ditiior hic aut est quia doctior. Adde *Tibull.* 4. 6. 2.; *Propert.* 1. 7. 11.; et *Ovid.* 2. *Art. am.* 181. *Colum.* 2. R. R. 16. 4. Patruus meus doctissimus et diligentissimus agricola. *Petron.* *Satyrr.* 84. Veteranus iatro et ipsis lenonibus doctior.

II.) Improprie. ¶ 1. A Poetis tribuitur et rebus inanims. *Tibull.* 2. 3. 20. ausæ Rumpere mugitu carmina docta hoves. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 131. Docta prece blandus. *Ovid.* 2. *Pont.* 5. 52. Docta vox. h. e. facundia. *Martial.* 7. 29. Docti libelli. *Ovid.* *Heroid.* 20. 210. Verba ferens doctis insidiosa notis. *Propert.* 2. 30. 16. Docta tibia. *Claudian.* *Cons. Mall. Theod.* 273. docti riserunt soribus amnes. h. e. fontes Aganippæ, unde qui potant, poetæ fiunt. *Ovid.* 2. *Amor.* 4. 28. docta manus. h. e. in lra pulsanda. *Id.* 6. *Met.* 60. Brachia docta movent. h. e. perita texendi. *Sic Claudian.* *Cons. Prob.* et *Olybr.* 177. et pollice docto fam parat auratas trabas. *Ovid.* 2. *Amor.* 7. 24. Docta manus in capillis comendis. *Propert.* 2. 15. 12. Docta falx. *Val. Flacc.* 1. 122. bipennis. ¶ 2. Apud Comicos generatim ponitur pro sapiente, prudente, callido, cato. *Plaut.* *Pers.* 4. 3. 70. Te de aliis, quam alios de te suavius est fieri doctos. *Id.* *Pseud.* 2. 4. 35. Malus, callidus, doctus. *Id.* *ibid.* 2. 3. 12. Centum doctum hominum consilia, pro doctorum. Adde *eum.* *Bacch.* 4. 4. 43. et *Epid.* 3. 3. 47. Cf. *eum.* *Mil. glor.* 2. 2. 93. Doctus dolus. *Ter. Eun.* 4. 7. 21. Numquam accedo ad te, quin abs te abeam doctior. Adde *eum.* *Heccr.* 2. 1. 6.

Homonym. Differunt doctus et eruditus, si vim vocum spectes; in eo, quod eruditus est, qui simpliciter ruditatem exuit; doctus, cui præterea accessit institutio et doctrina. Si vero usum, eruditus plus est, quam doctus, quod præter doctrinam in schola acquisitam, multarum sibi rerum cognitionem lectione et studio comparavit. Præterea doctus intelligi potest in gravioribus disciplinis, eruditus in litteratura; tametsi hæc perpetua non sunt. *Cic.* 1. *Orat.* 22. 102. Græculus otiosus, et loquax, et fortasse doctus atque eruditus. *Id.* *Brut.*

30. 114. Doctus yir et Græcis litteris eruditus.

DOCHLĒA, æ, f. i. herba, quæ et chamæpitys dicta. *Apul. Herb.* 26. Græci chamæpityn, Dacl dochlean vocant. — *Id.* *ibid.* 66. Græci bromium, Dacl dochlean appellaverunt. Cf. *Furlanetto* in altera *Append.* duas esse diversas herbas censuit: at uno eodemque vocabulo dochlea unam tantum significari putamus.

DOCHMIACUS, a, um, adject. qui ex dochmio pede constat. *Marius Victor. Gramm.* p. 2534. *Putsch.* Est autem antispasticum monometrum hypercatalecticum, quod et dochmiacum dicitur, ut *Volat præpæs.* *Plot.* p. 2658. Antispasticum dochmiacum Euripidum trimetrum catalecticum sit antispasto, ditrochæo, amphimacro, ut *Decreta Musis corona pulcra nos.* — *Capell.* 9. p. 334. Primes species erunt istæ, quæ dochminæ nominantur. Dochminæ videtur esse derivativum a dochimo. V. vocem seq.; sed fortasse mendosa est lectio pro dochmiacæ; quod probat ipse *Kopp.*, qui quamvis dochminæ legat, hæc tamen adnotat: «Sic editi et scripti omnes et antiquum mendum esse eilam glossa quamvis inepta in codice Darmstadiensis docet etc. Veram et scribendi et derivandi rationem ostendit *Aristides* (p. 39. *Meib.*); δόχμοι δὲ ἐκασθόυτο, δὲ τὸ ποινίον καὶ ἀνίποιον, καὶ μὴ κατ' ἐξὸς θεωρεῖσθαι τῆ; ὀψιπονοίας;». Ceterum de dochmiacis versibus peculiarius liber exstat *Seidleri* Lips. 1811.

DOCHMIOS vel Latina positione

DOCHMIOS, ii, m. 2. δόχμιος, pedis genus in numeris oratoriis, qui constat ex iambo et cretico, ut *reipublicæ, perhorrescerent.* *Cic. Orat.* 64. 218. Dochmius autem e quinque syllabis, brevis, duabus longis, brevis, longa, ut est hoc *Amicos tenes*, quovis loco aptus est, dum semel ponatur; iteratus, aut continuatus numerum apertum et nimis insignem facit. Adde *Quintil.* 9. 4. 79. Dochmios vero positione Græca appellatur a *Diomed.* 4. p. 479. *Putsch.* — Apud *Cic. loc. cit.* in quibusdam editionibus perperam legitur dochimus; quemadmodum et apud *Capell.* 5. p. 169., ubi *Kopp.* pro dochimium restituit dochmium.

DOCIBILIS, e, adject. qui facile docetur. *Tertull. Monogam.* 12. — *Priscian.* 18. p. 1125. *Putsch.* Docilis est, qui facile docetur: docibilis, qui facile discit. *Vulgat. interpr. Johann.* 6. 45. Et erunt omnes docibiles Dei. *Id.* 2. *Tim.* 2. 21. Servum autem Domini non oportet illigare; sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem.

DOCIBILITAS, atis, f. 3. idem ac docilitas. *Isid. Sentent.* 5. 14. Collatio docibilitatem facit. Quod enim obscurum aut dubium est, conferendo cito perspicitur. *Gloss. Philox.* Docibilitas, δὲ δασίαν.

DOCILIS, e, adject. (doceo). *Comp. Doctior I. et II.; Sup. Doctissimus* agnoscitur a *Charis.* 2. p. 160. *Putsch.*, nullo tamen auctore laudato. — Docilis est qui facile docetur vel discit (It. *docile, che imparo facilmente;* Fr. *à qui on apprend aisément, docile;* Hisp. *docil, fácil á la educacion;* Germ. *gelehrig;* Angl. *apt to learn or to be taught, quickly taught, docile*). Usurpatur autem in prosa oratione absolute, cum Ablativo, aut cum Accus. et præpos. ad; a Poetis vero etiam cum Genitivo aut cum Infinito.

I.) Proprie de homine et brutis. — a) Absolute. *Cic.* 2. *Orat.* 19. 80. Subent enim exordiri ita, ut eum, qui audiat, benevolam nobis faciamus, et docilem, et attentum. *Liv.* 23. 29. Tanta velocitas insis, tamque docile eorum genus est. *Horat.* 3. *Od.* 11. 1. nam te docilis magistro Movit Amphion lapides canendo. *Quintil.* 4. 2. 24. Iudex docillior et intentior. — b) Cum Ablativo. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 42. 59. (120). Habebant luscias Græco atque Latino sermone dociles. *Juvenal.* 14. 40. dociles imitandis turpibus. — c) Cum Accusativo et præpos. ad. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 56. Ad istas res discipulus docillior. *Farro* 1. R. R. 17. 3. Operarius docilis ad agri culturam. *Cic.* 2. *Tusc.* 6. 15. Docilis ad hanc sententiam. *Id.* 7. *Fam.* 20. O medicum suavem, neque docilem ad hanc disciplinam! — d) Cum Genitivo, more Græco. *Horat.* 4. *Od.* 6. 43. Docilis modorum. *Id.* 2. *Sat.* 9. 52. pravî. *Sil.* It. 16. 360. Equus docilis freni. *Id.* 3. 233. Fallendi docilis. — e) Cum Infinito. *Sil.* It. 13. 120. Gerva docilis accedere mensis.

II.) Translato de inanims et abstractis. *Ovid.* 1.

Amor. 14. 13. Capilli dociles, et centum flexibus apti. *Propert.* 4. 2. 63. usus. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 5. 26. (88). Chrysocola bibula et docilis. *Val. Flacc.* 6. 237. de hasta. docilis relegi, docilisque relinqui. *Grat. Cyreg.* 529. fetus. *Sil. It.* 4. 8. Adstruit auditis, docilis per inania rerum Pascere rumorem vulgi, pavor. *Quintil.* 1. 12. 9. Dociliora ingenia. — *NB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

DOCILITAS, atis, f. 3. apprehendendæ doctrinæ facilitas.

I.) Proprie. *Cic. Sext.* 42. 91. Si perspecto genere humanæ docilitatis atque ingenii. Adde *eumd.* 5. *Fin.* 13. 36. *Nepot. Att.* 1. et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 64. (157). *Sueton. Tit.* 3. Docilitas ad omnes fere tum belli, tum pacis artes.

II.) Translate est lenitas, mansuetudo, mitis animus. *Eutrop.* 10. 7. Affectator justis amoris, quem omnino sibi et liberalitate et docilitate quæsit.

DOCILITER, adverb. agnoscitur a *Diomed.* 1. p. 401. *Putsch.*, nullo tamen auctore laudato.

DOCIMEN, inis, n. 3. idem quod documen. *Teren. de metr.* p. 2425. *Putsch.* Livius ille vetus Grajo cognomine, suæ Inscriptio Iuonis versus puo tale docimen. h. e. poematis scænici genus seu fabulam.

DOCUMENTUM pro *documentum* legitur in *Inscript.* in *Bullettin. archeol.* a. 1843. p. 94.

DŌCIS, idis, f. 3. a *δοξίς*, trabecula. ¶ 1. Est genus quoddam phænomeni cælestis in trabis formam: unde hoc idem phænomeni genus *Seneca* 1. *Quæst. nat.* 15. 4. trabes vocat. *Apul. de Mundo.* Flammæ quædam ostensæ oculis nostris, quas Græci cometas, et docidas, et bothynos appellant. *V. DŌCUS.* ¶ 2. Usurpatur et de figura quadam solidi. *Boeth.* 2. *Arithm.* 29. p. 1035. Asseres et ipsæ quidem figuræ sunt solidæ, sed hoc modo, ut ex æqualibus æqualiter ducantur. Nam si æqua fuerit lætudo longitudinali, et major sit altitudo, illæ figuræ a nobis asseres, a Græcis docides nominantur; ut si quis hoc modo faciat quatuor quater novies, qui inde procreantur, asseres nominati sunt.

DŌCISMUS, i, m. 2. Legitur apud *Senec.* 2. *Controv.* 11. *sub fin.*, et exponitur a quibusdam *ἐπιδοξία*, h. e. evidentia, illustratio, cum apto verbo rem penitus significamus atque ob oculos ponimus. Fortasse repetenda vox est a *δοξιαζω* explorare, ideoque interpretanda *experimentum*: alii tamen melius leg. *idiotismus*, quam vocem vide.

DOCTE, adverb. Comp. *Doctius* 1. et 2.; *Sup. Doctissime* 1. — Docte ¶ 1. Stricto sensu est erudite, scite, bene, perite. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 32. pinguis atque Psallimus, et luctamur Achivis doctius unctis. Cf. *Martial.* 7. 46. Mæonioque cupis doctius ore loqui. *Sall. Jug.* 100. Doctissime eruditus litteris Græcis atque Latinis. ¶ 2. Item sapienter, prudenter, cate, callide. *Plaut. Epid.* 3. 23. Docte et sapienter dicis. *Id. Mil. glor.* 3. 1. 162. Ut docte et perspecte sapit! *Id. Stich.* 4. 1. 55. Docte versatus. *Id. Bacch.* 4. 4. 43. Senem doctum docte fallere. *Id. Pseud.* 4. 1. 31. Docte meditari dolos. *Id. Pam. prol.* 111. Docte atque astu. et 1. 1. 3. Sapienter, docte et cordate et cate facere aliquid. *Id. Mil. glor.* 4. 2. 29. Jam ex sermone hoc gubernabunt doctus.

DOCTICANUS, a, um, adject. qui docte canit. *Capell.* 2. p. 30. Solers docticanis ludere sensibus.

DOCTIFICUS, a, um, adject. doctos faciens. *Capell.* 1. *initio.* Virgo armata, decens rerum sapientia, Pallas, Ingenium mundi, prudentia sacra Tonantis, Ardor doctificus, etc. *Priscian.* 8. p. 835. *Putsch.* Ergo doctificus, id est doctum faciens, in vim nominum transtulit participia, sicut *jurjurandum jurjurandi*, etc.

DOCTILOQUAX, æcis, adject. idem ac doctiloquus. *Dracont.* *Satisf.* 61. Littera doctiloquax apibus cognata refertur. *Venant.* 7. 26. 1. Quamvis doctiloquax te scria cura fatigat.

DOCTILOQUUS, a, um, adject. qui docte loquitur. *Ennius* apud *Farron.* 7. *L. L.* 41. *Müll.* Oratores doctiloqui. *Capell.* 9. p. 306. Doctiloquum caris juvenem complexa læcritis. Adde *Sidon. carm.* 22. 82. *Inscript.* apud *Maff. Mus. Ver.* 294. 7. **CARMEN DOCTILOQUVM.** Adde *Hyposian.* apud *Wernsdorf.* 7. 4. p. 321. v. 20.

DOCTISONUS, a, um, adject. qui docte sonat. *Sidon. carm.* 15. 180. Doctisonæ artes.

DOCTIUSCŪLE, adverb. *deminit.* a doctius.

Gell. 6. 16. Cum esset verbum *deprecor* doctiuscule positum in Catulli carmine. h. e. aliquanto eruditius, quam ut a vulgo intelligatur.

DOCTOR, ōris, m. 3. qui docet, magister, præceptor (It. *chi insegna*, *maestro*, *dottore*; Fr. *maître*, *celui qui enseigne*, *docteur*; Hisp. *maestro*; Germ. *d. Lehrer*; Angl. *a teacher*, *instructor*, *master*). Generalim. *Cic.* 1. *Orat.* 6. 23. Græci dicendi artifices et doctores. *Id.* 1. *ibid.* 19. 86. Quod si tantam vim rerum maximarum arte sua rhetorici illi doctores complecterentur. *Id.* 1. *ibid.* 19. 87. De qua nihil rhetorici isti doctores in præceptis suis reliquissent. *Id.* 7. *Fam.* 19. Libri juris civilis, quamquam plurimi sunt, doctorem tamen desiderant. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 15. pueris dant crustula blandi Doctores, elementa velint ut discere prima. — Speciatim *Doctores fabularum* sunt ipsi poetæ, qui eas scribunt, ut in *Doceo* dictum est. *Donat. proleg.* ad *Terent.* — Etiam lanistæ, qui gladiatores ad ludum instituunt, *doctores* appellantur. (Hos in militia, armorum doctores *Veget.* 1. *Milit.* 13. appellat.) *Val. Max.* 2. 3. n. 2. Ex ludo Aurelli Scauri doctoribus gladiatorum accessit etc. *Inscript.* apud *Orell.* 2566. Doctores gladiatorum. Alia apud *eumd.* 2580. et apud *Henzen.* 6175. myrmillonum. Alia apud *Orell.* 2579. et apud *Henzen.* 6171. Thracum. Adde *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 189. n. 434. et p. 234. n. 613.; et *Quintil. Declam.* 302. — Item qui athletas et aurigantes docent. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 143. n. 160. AVRELIUS HERACLIDÆ DOCTORI FACTIONIS, etc. Cf. *Cæl. Aurel.* 1. *Tard.* 1. *ante med.* Luctationem jugem facere, adhibito doctore, cuius præceptis pareat. — In *Inscript.* apud *Reines.* cl. 11. n. 123. legitur *doctor librarius*: et videtur significare eum, qui scribendi artem librariorum docet: vel qui artem docet libros compingendi. Ipse tamen *Reines.* mallet legi *scultor*. At *Orellius* ad *Inscript.* 4211. interpretatur, qui docet *καλλιγραφία*. — Item *doctor sagittariorum* in *Inscript.* apud *Murat.* 954. 4. — *Doctor artis calculaturæ* in *Inscript.* apud *Henzen.* 7220.

DOCTRINA, æ, f. 1. eruditio, institutio (It. *insegnamento*, *istruzione*, *dottrina*; Fr. *enseignement*, *instruction*, *donnée ou reçue*, *éducation*; Hisp. *enseñanza*, *enseñamiento*, *amaestramiento*, *doctrina*; Germ. *d. Unterricht*, *d. Lehre*, *d. Kenntniss*, *Gelehrsamkeit*; Angl. *the art of teaching*, *instruction*, *erudition*, *learning*). Occurrit autem — a) Modo subjective, ut ajunt, et quidem — Passive de institutione, qua docemur. *Cic.* 3. *Orat.* 31. 125. institutus liberaliter educatione doctrinæque pueri. *Id.* 1. *ibid.* 59. 252. Jus civile summam peritæ sine doctrina potest. — Active de institutione, qua erudimus alios. *Cic.* *Sext.* 56. 119. Sed mihi sumpsit hoc loco doctrinam quandam juventuti, qui essent optimates. *Horat.* 4. *Od.* 4. 33. Doctrina sed vim promovet insitam. — Sic pro *theoria*, quæ *experientia* opponitur apud *Cic.* 1. *Orat.* 48. 208. Illa non sunt aliqua mihi doctrina tradita, sed in rerum usu causisque tractata. — Sæpius *naturæ* opponitur. *Cic.* 1. *Orat.* 9. 38. Omnibus vel *naturæ*, vel doctrinæ præsidis ad dicendum parati. *Id. Arch.* 7. 15. Quum ad naturam etiam accesserit ratio quædam conformatioque doctrinæ. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 100. Virtutem doctrina paret, naturæ donet. *Quintil.* 2. 8. 3. Ita quemque instituere, ut propria naturæ bona doctrina foverent. *Id.* 12. 2. 1. Virtus impetus et natura sumit, tamen perficienda doctrina est. *Nepos Att.* 17. Neque id fecit natura solum (quamquam omnes ei paremus), sed etiam doctrina. — Hinc etiam pro munere ipso docendi. *Cic.* 1. *Off.* 42. *a med.* Quibus artibus non medioeris utilitas quæritur, ut medicina, ut architectura, ut doctrina rerum honestarum, eæ sunt iis, quorum ordini conveniunt, honestæ. — b) Modo usurpatur objective, ut ajunt, et est ipsa scientia, ars. Jungitur cum *litteris* apud *Cic.* 6. *Fam.* 12. 5. Est unum perjugium, doctrina ac litteræ, quibus semper usi sumus. Adde *eumd.* 2. *de republ.* 10; et *Quintil.* 11. 1. 89. — Jungitur et *studiis* apud *Cic.* *Balb.* 1. 3. Nonnulli litteris ac studiis doctrinæ dediti. *Sic Id. Orat.* 10. 34. In maximis occupationibus nunquam intermittit studia doctrinæ. — Jungitur et *arti* apud *eumd.* 4. *Fam.* 4. 4. Etsi a prima ætate me omnis ars et doctrina liberalis et maxime philosophia delectavit. Cf. *Id.* 3. *Orat.* 32. 127. Nec solum has artes, quibus liberales doctrinæ

atque ingenuæ continentur, geometriam, musicam, litterarum cognitionem et poctaram, atque illa, quæ de naturis rerum, quæ de hominum moribus, quæ de rebus publicis dicerentur. — Hinc *Id. Partit. orat.* 1. 3. Quot in partes distribuenda est omnis doctrina dicendi? h. e. ars dicendi, seu rhetorica. — Et absolute. *Id.* 4. *Fam.* 3. *a med.* Te ab initio ætatis memoria teneo summe omnium doctrinarum studiosum fuisse. *Id.* 5. *Ferr.* 88. 204. Homo disertissimus, et omni doctrina et viretibus ornatissimus. *Liv.* 10. 40. Juvenis, ante doctrinam deos spernentem natus. — c) In plur. numero *doctrinæ* sunt etiam principia, præcepta philosophica. *Cic.* 2. *Legg.* 15. 39. Malis studiis malisque doctrinis totas civitates evertere. *Id. Brut.* 67. 236. M. Piso quidquid habuit, ex disciplina, maximeque ex omnibus, qui ante fuerunt, Græcis doctrinis eruditus fuit.

DOCTRINALIS, e, adject. ad doctrinam pertinens. *Isid.* 2. *Orig.* 24. Philosophia doctrinalis dicitur scientia, quæ abstractam considerat quantitatem: dividitur in quatuor partes, in arithmetica, musica, geometria, astronomia. *V. INSPECTIVUS.* *Cassiod.* *Instit. liberal. litt. præf.* Mathematicam Latino sermone doctrinalem possumus appellare, quo nomiae licet omnia doctrinalia dicere valeamus, quæcumque docent, hæc sibi tamen communæ vocabulum propter suam excellentiam proprie vindicavit.

DOCTRIX, icis, f. 3. quæ docet. *Servius* ad *Virg.* 12. *Æn.* 159. Quidam etiam afferunt exemplum ex *Apul. Dogm. Plat.* 2., sed alia optima exemplaria habent *ducatrix*. *Vulgat. interp.* *Sapient.* 8. 4. (*Sapientia*) doctrix est disciplina Dei, et electrix operis illius. *Cassiod.* 6. *Hist. Eccl.* 33. Veniebat adolescens ad eam (*diaconissam*), et doctrina consuetæ fruebatur. Cumque firmissime ejus consilium percepisset, requisivit doctricem, quæ posset et patris superstitionem declinare, et prædicationem veritatis adipisci. — Ceterum hoc vocabulum habet etiam *Eutych.* p. 2153. *Putsch.* Item *doctor*, *doctrix*, et ab eo *doctrina*. Adde *Priscian.* 4. p. 632. et 8. p. 785. et *Super XII. vers.* *Æn.* p. 1272. et de *Generibus* p. 1348. *Putsch.*

DOCTUS, a, um, *V. DOCEO.*

DŌCŪMEN, inis, n. 3. idem quod *documentum*. *Lucret.* 6. 391. documentum mortalibus acre. *V. DOCIMEN.*

DŌCŪMENTUM, i, n. 2. Alias formas *DOCIMEN* et *DOCUMEN* et *DOCIMENTUM* *V.* loco suo. — Ceterum *documentum* est id quo docemur, admonitio, exemplum, adeoque indicium, specimen, signum, quo aliquid comprobatur (It. *documento*, *ammaestramento*, *saggio*, *indizio*, *prova*; Fr. *enseignement*, *exemple*, *preuve*, *modèle*, *leçon*; Hisp. *enseñamiento*, *amaestramiento*, *ejempló*, *modelo*, *norma*; Germ. *was zur Lehre dienen*, *beweisen kann*, *d. Beweis*, *d. Lehre*, *Warnung*, *d. Muster*; Angl. *a document*, *example*, *pattern*, *lesson*, *warning*, *proof*, *specimen*, *essay*). Occurrit — a) Cum Genitivo rei. *Cic. Rabir. Post.* 10. 27. Ille P. Rutilius, qui documentum fuit hominibus nostris virtutis, antiquitatis, prudentiæ. *Sall. Cat.* 9. Quorum rerum maxima documenta hæc habeo. *Liv.* 3. 50. Aliena calamitate documentum datum illis cavendæ similis injuriæ. *Id.* 22. 39. Id jam tunc documentum in adversis rebus nostris dederunt. *Id.* 45. 40. Sed non Perseus tantum per illos dies documentum humanorum casuum fuit, in catenis — per urbem hostium ductus; sed etiam victor Paullus, auro purpuræque fulgens. *Tac.* 4. *Hist.* 60. Miseriarum patientiæque documentum fuere. Adde *eumd.* *Agric.* 4. *Sueton. Gall.* 14. Quamquam multa documenta egregii principis daret. *Fellej.* 2. 42. Documentum tanti moti evasuri viri. h. e. indicium. *Justin.* 2. 4. 31. Cujus — magna virtutis documenta exstiter. h. e. specimina. *Sic Flor.* 4. 10. Quum Crassus et Paocorus utriusque virum mutuarum documenta fecissent. *Liv.* 32. 7. *a med.* Nec per honorum gradus documentum sui dantes, nobiles homines tendere ad consulatum. *Id.* 9. 46. Haud memorabilem rem per se, nisi documentum sit adversus superbiam nobilium plebejæ libertatis, referam. *Tac.* 1. *Ann.* 30. Pars a centurionibus cæsi: quodam ipsi manipuli, documentum fidei, tradidere. h. e. ad fidem comprobendam. — Et in malam partem. *Cic. Dom.* 48. 126. Homo omnium scelerum flagitiorumque documentum. — b) Raro absolute.

Tac. 16. Ann. 33. Æquitate deum erga bona malaque documenta. *Imp. Theodos. et Valens Cod.* 8. 54. 29. Idoneis documentis aliquid comprobare. *Imp. Honor. et Theodos. ibid.* 2. 21. 2. Verissima documenta. — c) Specialim formula esse documento alicui cum duobus Dativis sæpe occurrit. *Cæs. 7. B. G. 4. extr.* Ut sint reliquis documento et magnitudine pœnæ perterreat alios. *Adde Liv.* 3. 56. 4. 31., 5. 51., 6. 25., 7. 6., 10. 38. et 24. 8. ubi *V. Fabri; Quintil.* 6. 3. 10., 7. 1. 2. et alibi: et *V. Drakenborg ad Liv.* 5. 54. — Eodem sensu et documentum esse dicitur. *Seneca 1. Ira* 6. Non delectetur ullius pœnæ, sed ut documentum omnium sint. *Adde Liv.* 45. 40., (cujus verba *V.* supra sub a). — d) Sequente Relativo aut propositione interrogativa. *Cic. Mil.* 8. 22. Dederas enim, quam contemneres populares insanias, jam ab adolescentia documenta maxima. *Id.* 11. *Phil.* 2. 5. Ex quo documentum nos capere fortuna voluit, quid esset victis extimescendum. *Id.* 1. *leg. Agr.* 9. 27. Habere aliquid sibi documento, quæ via facillime ad dignitatem perducat. *Cæs. 3. B. C.* 10. Quantumque in bello fortuna posset, jam ipsi incommodis suis satis essent documento. *Liv.* 24. 8. Haud sane, cur ad majora tibi fidamus, documenti quidquam dedisti. *Tac.* 13. *Ann.* 6. Daturum plane documentum, honestis an secus amicis uteretur, si etc. — e) Sequente Accusativo et Infinito. *Quintil.* 12. 11. 23. Ut esset hominibus documento, ea quoque percipi posse. — f) Sequente Gerundio cum præpos. *ad Liv.* 24. 8. in fin. Lacus Trasimenus et Cannæ tristitia ad recordationem exempla, sed ad præcavendum simile utili documento sunt. — g) Sequente part. *ne vel ut et Coniunctivo. Plaut. Capt.* 3. 5. 94. Ego illis captivis aliis documentum dabo, ne tale quisquam facinus incipere audeat. *Cic. 1. ad Brut.* 15. *ad fin.* Documentum statuere, ne quis talem amentiam velit imitari. *Liv.* 7. 6. Delectum eum duce exercitum documento fuisse, ne deinde, turbato gentium jure, comitia haberentur. *Horat. 1. Sat.* 4. 110. magnum documentum, ne patriam rem perdere quis velit. *Curt.* 8. 14. 26. Obtriti ergo pedibus earum (belluarum), ceteris, ut parcius instarent, fuere documentum.

DOCUS, i, f. 3. δοκός trabs, lignum. Dicitur de æris impressione, ob trabis similitudinem. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 26. 26. (96). Eminent et trabses simili modo, quas docos vocant. *Harduin.*, itemque *Sillig.* (trabs δοκός) scripsit. *V. DOCTIS.*

DODECATÉMORION, ii, n. 2. duodecima pars alicujus rei, δωδεκατημοριον, a δωδεκατος, η, ον, duodecimus, a, um, et μοριον pars. Dicitur ab astrologis duodecima pars Signi alicujus celestis; et usurpatur a *Mamili.* 2. 694. Duodecatemoria in titulo signantia causas. *Adde eumd.* *ibid.* 699., 711. et alibi.

DODECATHEON, i, n. 2. δωδεκαθεον, h. e. duodecim deorum. — *Dodecatheon* dicitur genus herbarum, quasi herba duodecim deorum, qui *Consentes* sunt appellati. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 4. 9. (28). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 324.) hæc ait: «*Ruellius, C. Bauhin, et apres eux Sprengel, ont adopté, pour le dodecatheon, la Primula officinalis.* Il faut convenir pourtant que les feuilles de cette plante diffèrent beaucoup de celles de la laitue. Nous ajouterons que leur nombre est variable. Toutefois, comme il paraît assez naturel de penser que les Latins ont dû connaître cette plante, nous adoptons sans discussion la plante indiquée.» — Similiter *Marcell. Empir.* 27. ante med. Medicamentum, quod dodecatheon appellatur, movet urinam, etc. *Id.* mox ejus virtutes plurimas narrat, et ejusdem conficiendationem docet. — *Dodecatheos carna* memoratur apud *Sueton.* *Aug.* 70., ubi videsis adnotata a *Bremi. Cl. et CONSENTES.*

DODRA, æ, f. 1. potionis genus, quæ ex novem rebus fiebat, aqua, vino, jure, oleo, sale, pane, herba, melle, pipere; a dodrans mensura novem unciam. *Auson. Epigr.* 86. et 87.

DODRALIS, e, adject. ad dodram pertinens. *Dodralis* portio legitur in lemte *Epigr.* 86. *Auson.*, ubi dodram describit.

DODRANS, aotis, m. 3. novem uncia: ita dictum a de et quadrans, quia ad os conficiendum quadrans deest. *V. AS.* Dodransis porro pretium representant nummus æreus apud *Morell. Thes. num.* *Famil. Rom.*, in gente *Cassia*, tab. 3. fig. 1., in ejus parte

antica est Vulcani caput laureatum cum forcipe, in postica rostrum navis, in utraque vero parte visitur S: h. e. nota dodrantis, quæ docem hujusmodi nummum dodrantem valuisse, quemadmodum in alio ejusdem gentis nummo est nota S; scilicet besis. *V. BES et Borghesi Dec. num.* 4. oss. 7. p. 21.; et *Cavedoni in Bulletin. dell' Instit. ann.* 1836. Hinc dodrans — a) Est cujuslibet summæ, quæ in duodecim partes dividitur, partes novem. *Cic.* 1. *Att.* 14. sub fin. Argiletani ædificii reliquum dodrantem emit. *Nepos. Att.* 5. Heredem fecit ex dodrante. *Martial.* 8. 9. Solvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium. *Adde Sueton. Cæs.* 83. — b) Item novem partes jugeri. *Colum.* 5. *R. R.* 1. 11. Dodrans jugeri. *Id.* 2. *ibid.* 4. 8. Jugerum commode proscinditur duabus operis, una iteratur, tertiatu dodrantem. *Liv.* 8. 41. Bina in Latino jugera, ita ut dodrantem ex Privernatii complement, data. — c) Item alicujus mensuræ in longitudinem, aut in altitudinem partes novem, v. gr. novem partes pedis, qui duodecim continet uncias. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 9. 14. (71). Obeliscus centum viginti quinque pedum et dodransis. *Frontin. Aquæd.* 65. Fiunt area pedes octo, dodrans. *Adde Sueton. Aug.* 79. *Colum.* 3. *R. R.* 13. 5. Sulcus altus dipondio et dodrante. Ita in *Inscript.* apud *Marin. Frat. Arv.* p. 228. in F. p. VII. s. 2. h. e. in fronte pedes septem dodrans. Similiter *Plin.* 2. *Hist. nat.* 14. 11. (58). Dodrans horæ. — d) Specialim est palmus major, seu spithama. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 2. (26). Pygmæi ternas spithamas longitudine, hoc est ternos dodrantes non excedentes.

DODRANTĀLIS, e, adject. dodrantem continens. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 39. (131). Ramos spargit a radice dodrantales. *Id.* 17. *ibid.* 21. 35. (154). Dodrantales parvilli. *Colum.* 5. *H. R.* 6. 12. Stirpem dodrantalem relinquo. *Adde eumd.* 11. *ibid.* 3. 44. *Hygin. de limit.* p. 203. *Goes.* Lapidis, ne minus, dodrantales poni oportet, altos ped. III.

DODRANTĀRIUS, a, um, adject. ad dodrantem pertinens. *Fabulæ dodrantariæ* dicuntur, quæ post legem Valeriam (*V. VALERIUS*, a, um, in ONOM.) institutæ sunt, in quibus ratio haberetur de dodrante, quem debitores in lucro ponebant, quoties res alienum, quadrante tantummodo creditoribus soluto, dissolverent. *V. QUADRANTARIUS. Cic. fragm. orat. pro Fonte.* (edente *B. G. Niebuhr*) 2. Nam, quod in tabulis dodrantariis et quadrantariis, quas ait ab Hirtulejo institutas, Fonteji officium desiderat, non possum, etc. et paullo post. Laudas Hirtulejum, quod dodrantarias tabulas instituerit: easdem Fontejus instituit et eodem genere pecuniæ.

DOGA, æ, f. 1. δογη, vas, quod βουτρης in *Gloss. Philox.* dicitur. Alii intelligunt non certum quoddam vas, sed certam v. g. vini quantitatem, vel quantum cupa, aut navis capere potest. Vox est cadentis Latinitatis. *Vopisc. Aurelian.* 48. Facta erat ratio dogæ, cuparum, navium et operum.

DOGMA, atis, n. 3. δογμα. Aliam formam *dogma*, æ, f. 1. habet *Laberius* apud *Priscian.* 6. p. 679. *Futsch.* Nec Pythagoram dogmiam doctus. *V. SCHEMA.* — Ceterum ¶ 1. Dogma est scitum, placitum, decretum. Specialiter dogmata sunt uniuscujusque sectæ decreta, quæ, ut ait *Cicero*, prodere scelus est, non minus quam patriam; sine quibus nec sectæ philosophorum, nec religionum vires constare possunt. Unde *Laert.* ait, sectam eam non appellari, quæ dogmata non habet. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 9. 27. Græce: at Latine, si libris credimus, utitur *Id.* *ibid.* 43. 133., et 2. *Fin.* 32. 105. *Adde Martial.* 1. 9. et 9. 48.; *Juvenal.* 13. 121.; et *Lactant. Mort. persecut.* 1. ¶ 2. Dogma est etiam id, quod alicui committitur faciendum, apud *Aleim. Ep.* 78. a med. Ecce habes quoddam tantummodo speculum dogmatis exsequendi.

DOGMATICUS, a, um, adject. ad dogmata, seu placita et decreta philosophorum pertinens. *Auson. Edyll.* 17. 15. Hinc etiam schola consona disciplinis Dogmaticis agit placido certamine liles. *Cassiod.* 1. *Variat.* 10. Prudentia vestra lectionibus erudita dogmaticis.

DOGMATISTES, æ, m. 1. δογματιστής, qui alicujus dogmatis auctor, vel defensor est. *Rufin.* 2. *Invect.* in *Hieronym.* n. 25. In his non fidem ejus, sed ingenium; non dogmatisten eum, sed interpretem laudans.

DOGMATIZĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*
DOGMATIZO, as, avi, atum, are, a. 1. δογματίζω. Part. *Dogmatizans et Dogmatizatus.* — Dogmatizo est dogmatis alicujus auctor sum, dogmata trado. *Est Augustini Ep.* 57. 8. extr. Sic *Cassiod.* 2. *Hist. Eccl.* 8. Laudat simul et principem, tamquam ea, quæ sunt Christianorum, dogmatizantem. *Id.* *ibid.* 12. Si quid autem aliud ordinatum est, aut dogmatizatum etc. h. e. in dogmate instructum.

DOLABELLA, æ, f. 1. deminut. a dolabra, parva dolabra. *Colum.* 2. *R. R.* 24. 4. Circa crus vitis dolabella dimovenda terra est. et paullo post. Si cavata vitis est, dolabella conveniet expurgare quidquid emortuum est. — *NE.* De cognomine Rom. *V. ONOM.*

DOLABRA, æ, f. 1. ferramentum ex una parte acie acuta, ex altera fossoria, longo manubrio instructum, ad cædendum et perfringendum. *Lips.* in fin. 1. *Pollorceet.* dicit, fuisse forma securis, sed una et simpliciter acie, parte altera in mucrone acuminata, ut illa ad cædendum, hæc ad derudendum uterentur. Dolabræ figuram videre est apud *Murat. Inscript.* 538. et *Bertoli Antiq. d' Aquileja* p. 161., quorum postremo plurima de dolabris accurate persequitur. Est autem a supino dolatum verbi dolo: quare semper est pænult. prod. (It. coltellaccio, accetta, piccone; Fr. houe, pioche, dovoire, dolabre; Hisp. azada, pico, azuela para dolar; Germ. d. Hache, Brecheisen; Angl. an axe, chip-axe, pick-axe). Inserviatur autem — a) Bellico usui. *Liv.* 21. 11. Afros cum dolabris ad subruendum ab imo murum mittit. Nec erat difficile opus, quod cæmenta interlita luto etc. *Id.* 9. 37. Dolabræ calonibus dividuntur ad vallum proruendum fossasque implendas. *Curt.* 5. 6. Dolabris pretiosæ artis vasa cædebant. *Id.* *ibid.* ad fin. Dolabra glaciem perfringere. et 8. 4. Dolabris sternere silvas. et 9. 5. Dolabris perfringere murum. *Adde eumd.* 8. 15. 11. et 9. 21. 19.; et *Tac.* 3. *Hist.* 20. et 27. *Juvenal.* 8. 248. Munire castra dolabra. — b) Est dolabræ usus etiam rusticis, quoties runcando cædendæ sunt stirpes, radices, cetera hujusmodi. *Pallad.* 3. *R. R.* 21. 2. Hoc tempore rosaria circumfodiuntur sarculis, vel dolabris, et ariditas universa reciditur. *Adde eumd.* 2. *ibid.* 3. 3.; *Colum. de arbor.* 10. 2.; et *V. DOLABELLA.* — c) *Paul. Dig.* 33. 7. 18. in instrumento lanionis etiam dolabras enumerat. Quo fortasse referenda dolabra pontificalis, quam memorat *Festus* p. 330. 2. *Müll.*: nempe quia victimæ secebantur.

DOLABRĀRIUS, ii, m. 2. qui dolabras facit, vel qui dolabra ligna cædit. *Inscript.* apud *Gruter.* 358. 6. CENTVRIA CENTONAR. DOLABRARIORUM SCALARIORUM. Alia apud *Bertol. Antiq. Aquil.* p. 161., quæ est apud *Orell.* 4081. TI. CLAUDIVS DOLABRARIUS COLLEGIV FABRUM.

DOLABRĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *dolabro*, as, dolabra cæsus. *Cæs.* 7. *B. G.* 73. Truncis arborum abscisis, atque horum dolabratis atque præcatis cacuminibus perpetuæ fossæ ducuntur. — *Pallad.* 1. *R. R.* 43. 3. in instrumento agrorum recenset etiam secures simplices, vel dolabratis, nempe altera parte dolabram referentes.

DOLĀMEN, Inis, n. 3. levigatio dolando facta. *Apul. Florid.* n. 1. Truncus dolamine effugiatur.

DOLĀTĪLIS, e, adject. qui facili dolari potest, ut *Dolatil* lapides, *Auct. de Limitib.* apud *Goes.* p. 270. *Venant.* 7. *carm.* 8. 21. Pagina vel redeat per scripta dolatille charta h. e. tabula lignea in usum scribendi dolata.

DOLĀTĪORIUM, ii, n. 2. ferramentum, quo lapides dolantur. *Hieronym.* *Ep.* 106. in fin. Λαζωτήριον ergo dolatorium dici potest.

DOLĀTUS, a, um, a dolando. *V. DOLO*, as.

DOLĀTUS, a, um, a dolo, onis, est dolone perforatus. *Arnob.* 6. 14. Simulacra — serris, furfuraculis, ascis, secta, dolata, effossa, terebrarum excavata vertigine, runcinarum levigata de planis. *Ita et Furianetto in suis MSS. Nihil tamen impedit, quominus rō dolata etiam hoc loco a dolando derivatum accipiatur.*

DOLĀTUS, us, m. 4. idem quod dolamen. *Prudent. Psychom.* 836. multoque forata dolatu Gemma reluctanti limen complexitur arcu.

DŌLENS, entis. *V. DOLEO.*

DOLENTER, adverb. Comp. *Dolentius.* — Dolenter est cum dolore. *Cic.* 8. *Phil.* 7. 22. Dolenter

hoc dicam potius, quam contumeliose. *Id. Sect. 6. 14.* Dolentius deplorare. Adde *eumd. 2. Orat. 52. 211. et Orat. 38. 131. Plin. 1. Ep. 5. 4.* Dolentur ferre aliquid. *h. e. egre ferre. Adde eumd. 4. ibid. 11. 2.*

DOLENTIA, æ, f. dolor. *Nævium* seu potius *Lævium* poetam antiquissimum usurpasse, testatur *Gell. 19. 7. Arnobium* plus vice simplici usum esse, tradunt.

DŌLEO, les, lēi, lītum, lere, 2. Sequiore tempore etiam *dolio* et *dolens* pro *doleo* et *dolens* dictum est. Cf. *Inscript.* apud *Fabrett. p. 572. n. lv., Cavodoni Sagg. numism. p. 107., et Bias. Mon. Gr. Lat. p. 167.* — *Dolitus* est pro *doluit*. *Inscript.* apud *Gruter. 793. 4. et 794. 2. DE QVA NIBIL ALIUD DOLITVS EST, NISI MORTVM.* Sic *doleatur* pro *doleo*, in alia apud *eumd. 676. 11. NECESSE EST DOLEATVR.* — Part. *Dolens* sub *A. 1. 2. et in fin.; Doliturus* sub *A. 2. a., c. et f.; Dolendus* sub *A. 2. a. et sub B.* — Dolere usurpatur *A)* Passiva significatione, et *B)* Activa.

A) Passiva significatione *dolere* est dolore affici (*It. dolersi, dolere; Fr. éprouver de la douleur, souffrir; Hisp. padecer, sufrir algun dolor; Germ. Schmerz empfinden oder leiden; Angl. to grieve, sorrow, be sad or sorry, be in pain.*) Refertur ¶ 1. Ad corpus; et occurrit — *a)* Cum Nominativo tantum membri, quod dolet. *Plaut. Amph. 5. 1. 7.* Caput dolet, neque audio, neque oculis prospicio satis. *Id. Aulul. 4. 7. 10. uterum. Id. Curc. 2. 1. 21. renes. Id. Most. 4. 2. 10. oculi. Lucret. 3. 111. pes ægri. Cato R. R. 157. cor. Cic. 2. Tusc. 149. 44. Pes dolet, dolent oculi, latera, pulmones. Plin. 20. Hist. nat. 21. 84. (224). Dens dolet. Id. 17. ibid. 23. 35. (214). Dui dolent talia ulcera. — Et cum addito Ablativo causæ. *Horat. 1. Ep. 2. 53. auriculæ collecta sorde dolentes. Plin. 24. Hist. 5. 10. (15). Si caput a sole doleat. — b)* Cum addito Dativo personæ, cui membrum aliquod dolet. *Plaut. Amph. 1. 1. 252. Nam etiam misero nunc malæ dolent. Ter. Phorm. 5. 8. 64. Dolent tuo viro oculi. — c)* Cum Nominativo personæ et Ablativo, cum præpos. *ab*, membri dolentis. *Plaut. Cist. 1. 1. 62. Doleo ab oculis. — d)* Cum Nominativo personæ et Accusativo. *Fronto p. 264. edit. Rom. Graviter oculos dolui. — e)* Impersonaliter. *Plaut. Epid. 1. 2. 44. Mihi dolet, quam ego vapulo. Id. Pæn. 1. 1. 22. Si feriri video te, extemplo dolet. Id. Truc. 4. 2. 55. Si stimulus pugnæ cædis, inanibus plus dolet. ¶ 2. Sæpius refertur ad animum; et cum Accusativo rei est plorare, lugere, queri; cum Ablativo autem est dolore affici, animo turbari. — *a)* Cum Accusativo rei: huc pertinet illud *M. Aurel. Anton. ad Fronton. p. 216. edit. Rom. Quam autem in singulis articolorum tuorum doloribus torqueri soleam, mi magister, quid opinaris me pati, quam animum doles? Afranius apud Cic. 4. Tusc. 20. 45. et 25. 55. Quam dissolutus illius: Hou me miserum! tum severus pater: Dummodo doleat aliquid, doleat quod lubet. Cf. eumd. Cic. 16. Att. 2. 3. Cic. Sext. 69. 145. Quia meum casum luctumque doluerunt. Id. 8. Att. 15. extr. Ut meam vicem doleres, quam me derideri videres. Id. Cæl. 10. 24. Dolere Dionis mortem. Horat. 1. Sat. 2. 112. Quid latura (natura), sibi quid sit dolitura negatum. Liv. 23. 9. tuam vicem. Tac. 1. Hist. 29. ipsius imperii vicem. Sueton. Tib. 52. vicem eorum. Justin. 12. 6. 15. mortem unius. — Et Part. *Dolendus* apud *Cic. 12. Fam. 23. A te non ulescenda sunt, etiam si non sunt dolenda. — Et passivè. Stat. 2. Silv. 6. 97. Eximius licet ille anni, meritumque doleri. h. e. dignus, qui ploretur. — b)* Cum Accusativo et Infinito, qui Accusativo vicem gerit. *Lucret. 3. 899. Qui possit vivus sibi se lugere peremptum, Stansque jacentem, nec lacerari urive dolere. Al. leg. dolore. Cæs. 3. B. G. 2. Accedebat, quod suos ab se liberos abstractos obsidum nomine dolebant. Id. 5. ibid. 52. Tantum se deperdisse, gravissime dolebant. Cic. Vatini. 13. 31. Quis tum non ingemuit? quis non doluit reipublicæ casum? Al. leg. casu: V. Halm. ad h. 1. Id. Amic. 20. 71. Sic inferiores non dolere, se a suis aut ingenio, aut fortuna, aut dignitate superari. Ovid. 2. Met. 352. Illa dolet fieri longos sua brachia ramos. — Et cum Infinito tantum. *Horat. 4. Od. 4. 61. Non Hydra secto corpore firmior Vinci dolentem crevit in Herculem. Sueton. Tib. 7. Sed Agrippinam et abegisse*****

post divortium doluit, et etc. — *c)* Cum Ablativo rei sine præpos. *Cic. 5. Fam. 8. 2. Homines laude aliena dolentes. Id. Amic. 13. 47. Et letari bonis rebus et dolere contrariis. Liv. 39. 43. extr. Ignominia ne sua quæpiam doliurum censeret. Id. 29. 21. Dolere injuriis civitatis suæ. Virg. 1. Æn. 673. et nostro doluisti sæpe dolore. Horat. 2. Sat. 1. 67. Dolere cæso Metello. Ovid. 6. Met. 130. successu. Plin. 1. Ep. 12. morte. — *d)* Cum Ablativo et præpos. *ab*, de vel *ex*. *Plaut. Cist. 1. 1. 62. Doleo ab animo, doleo ab ægritudine. Cic. 6. Att. 6. De Hortensio te certo scio dolere. Id. 12. ibid. 1. Qua lecta (epistola), de Atticæ febricula scilicet valde dolui. Horat. 1. Ep. 14. 7. Insolabiliter raptò de fratre dolentis. Ovid. 7. Met. 831. de pellice vera. Cic. 16. Fam. 21. Quoniam igitur tum ex me doluisti, nunc ut duplicetur tuum ex me gaudium, præstabo. Cæs. 1. B. G. 14. Quo gravius homines ex commutatione rerum doleant. — *e)* Cum Accusativo simul et Ablativo. *Ovid. 1. Trist. 2. 37. At pia nil aliud quam me dolet exsule conjux. — f)* Sequentibus part. *quod, quia, quom, si;* et apud *Cic. Brut. 1. 5. Si id dolemus, quod eo ferri nobis non licet. Ovid. 5. Met. 24. Insuper a quoquam quod sit servata dolebit. Cæs. 1. B. C. 9. Doluisse se, quod populi Romani beneficium sibi per contumeliam ab inimicis extorqueretur. Luccejus apud Cic. 5. Fam. 14. Doleo, quia doles. Cic. Marcell. 1. 2. Dolebam enim et vehementer angebar, quam viderem etc. Horat. 1. Sat. 10. 88. quibus hæc; sunt qualiacumque, Arridere velim; doliturus, si placeant spe Deterius nostra. — *g)* Absolute. *Plaut. Capt. 5. 1. 7. Satis jam dolui ex animo, et curâ me satis et lacrimis maceravi. Ter. Heaut. 5. 1. 61. Ah! nescis quam doleam. Cic. 5. Parad. 1. 34. Ut nihil factis involvis, nihil dolens. Sall. Jug. 39. Pars dolere pro gloria imperii. Virg. 4. Æn. 393. solando lenire dolentem. Id. 11. ibid. 732. Quis metus, o numquam dolitur, o semper inertes Tyrreni, quæ tanta animis ignavia venit? Adde *eumd. 6. ibid. 733.; Horat. 3. Od. 1. 41. et 4. 73. et 1. Ep. 6. 12.; Senec. Consol. ad Helv. 17.; Quintil. 2. 4. 10. et 9. 1. 23.; et Plin. 8. Ep. 16.*****

B) Activa significatione *dolere* est dolore afficere, dolorem afferre, parere; et occurrit — *a)* Cum Dativo personæ et quidem — Cum Nominativo. *Plaut. Merc. 2. 3. 54. Verum, in portum huc ut sum advectus, nescio, quid animus mihi dolet. Id. Capt. 1. 2. 49. Huic illud dolet, quia nunc remissus est edendi exercitius. Id. Cist. 1. 1. 113. Ne quid, quod illi doleat, dixeris. Ter. Eun. 1. 2. 13. Ut aut hoc tibi doleret itidem, ut mihi dolet. Cic. 1. Orat. 58. 230. Nemo ingemuit, nemo inelamavit patronorum, nihil cuiquam doluit. Inscript. apud Orell. 4798. MORS MEA QVOI DOLVIT. Adde *aliam* apud *eumd. 4799. — Et impersonaliter. Plaut. Men. 2. 3. 84. Mihi dolebit, non tibi, si quid stulte fecero. Ter. Phorm. 1. 3. 10. Tibi, quia superest, dolet, Id. Adelph. 2. 4. 8. Hoc mihi dolet, nos pæne sero scisse. Cic. Mur. 20. 42. Cui placet, obliviscitur; cui dolet, meminit. Brutus ad Attic. inter ep. Cic. 1. ad Brut. 17. ad fin. Dolet mihi, quod tu nunc stomacharis. — *b)* Cum Accusativo personæ. *Propert. 1. 16. 23. Me mediæ noctes, me sidera prona jacentem, Frigidaque Roo me dolet aura gelu. V. Hertberg ad h. 1. Huc fortasse referri potest et illud Ovid. Heroid. 5. 8. Quæ venit indignæ pæna, dolenda venit. h. e. cum dolore ferenda. — *c)* Absolute. *Ter. Eun. 3. 1. 40. Dolet dictum imprudenti adolescenti. h. e. mihi dolet, quod tu dixisti adolescenti, qui minime crederet, tali se percuti posse convicio. Adde Senec. Tranquill. anim. 3. — Hinc Part. præs.****

Dolens, entis, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Dolentior*, et est dolorem afferens. *Sall. Jug. 84. Dicitare alia magnifica pro se et illis dolentia. Ovid. 4. Met. 245. Nil illo fertor volucrum moderator equorum Post Phaetonteos vidisse dolentius ignes. Nisi malis esse adverb.*

DŌLESCO, scis, scere, n. 3. idem quod *doleo*. *Gloss. Philox. Ἀχθῆσαι, dolco, dolesco.*

DŌLIĀRIS, e, adject. ad dolium pertinens. *Vinum doliare* dicitur ad differentiam amphorarii: illud enim et doliis, hoc vero et amphoris hauritur: illud recens est, hoc vetus: illi denique *diffusum* opponitur (V. Schmid ad *Horat. 1. Ep. 5. 4.*) *Ulp. Dig. 18. 6. 1. § 4. Si doliare vinum emeris. — Hinc*

Plaut. Pseud. 2. 2. 64. Apud anum illam doliant, cludam, crassam, Chrysidem. h. e. ventriosam instar doliis. Al. perperam leg. diobolarem. — Opus doliare in multis inscriptionib. figlinarum apud Murat. p. 497. et sequentib. et alios est quiddam a lingulis venit, doliis, tegulæ, lateres, amphoræ, vasa fictilia omne genus.

DŌLIĀRĪUS, a, um, adject. ad dolium pertinens. *Servus doliaris (dolearius habet Inscript. apud Gruter. 583. 1.) est qui doliis vinum condit et in cella servat. Similiter in Inscript. apud Murat. 504. 13. OFFICINA DOLEARIA. Hæc Inscript. est apud Orell. 4888. — Hinc*

Doliarius, ii, m. 2. absolute, substantivorum more, est qui doliis facit. *Plin. 3. Hist. Nat. 6. 12. (82). Pythecusa dicta, non a simiarum multitudine, sed a figlinis doliariorum. Harduin. legit doliariorum ex MSS., quam lectionem etiam Sillig. retinuit. Inscript. apud Don. cl. 7. tab. 4. p. 299. L. AVRELIVS SABINVS DOLIARIVS FECIT SIBI ET SVIS.*

Doliarium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, est cella, ubi plura sunt doliis. *Cajus Dig. 18. 1. 35. § 7. Si ex doliario para vini venerit.*

DŌLICHŌDRŌMUS, i, m. 2. a δολιχος longus et δρόμος cursus. Ut docent *Annali dell'Inst. archeol. ann. 1833. p. 69., stadiodromi* dicebantur qui quaterni a læva dextrorsum currendo stadium semel perficiebant; *diauli* vel *diaulodromi*, qui terni vel quinti a læva dextrorsum currendo stadium bis perficiebant; denique *dolichodromi* qui a dextra sinistrorsum currendo stadium quater et vicies perficiebant. Hæc autem vox est *Hygini fab. 173.*, cuius verba *V. in DIAULOS.*

DŌLICHOS, i, m. 2. ο δολιχος, similis hortensii, seu phaseoli; a Græca voce allata, quæ idem significat. *Plin. 16. Hist. nat. 44. 92. (244). Item circa Tempe Thessalica (est herba) quæ polypodium vocatur, et quæ dolichos ac scrypyllum. Kärcher. docet dolichon. esse Fr. feve de mer fevevolle, Germ. Feld-oder Kernbohne. De phaseolis ac proinde etiam de dolicho agit Plin. 18. Hist. nat. 12. 33. (125). V. PHASEOLUS.*

DŌLĪDUS, a, um, adject. molestus, dolorem afferens. *Cæc. Aurel. 3. Acut. 3. Omnis motus dolidus est tumore oppressis. Id. ibid. 6. Dolidus sensus.*

DŌLIŌ, is, itum, ire, a. 4. est alia forma pro *dolo*, as, are; unde *Varro* apud *Non. p. 99. 17. Merc. Numnam cælatum in manu dextra scyphus Cælo dolius artem ostentat Mentoris? Forcellinus putavit dōlitum efferendum, atque ait Nonium male legisse; nam *dolatus* id genus carminis et loci sensus postulat. At rectius *Oehler, M. Ter. Varron. Sat. Menipp. p. 92. ad loc. cit. ait: « Dolitum, quod dolatum usu dicitur, etiam p. 436. 15. Nonii ed. Merc. Dolitus, quod Codd. MSS. utroque loco constanter tenent et Nonii auctoritas tuetur, secundum habet productam et est a dolere, non a dolere: quemadmodum ab impetrare est impetratus et impetratus. Similia verba sunt artare et artire, furare et furire, pipare et pipire, mintrare et mintrire».**

DŌLIŌLUM, i, n. 2. dēminat. a doliium, parvum dolium. *Colum. 12. R. R. 34. 3. Doliola nova, sine pibe, in sole siccant. Liv. 5. 40. Sacra condita in doliolis, sacello proximo adibus flaminis Quirinalis, ubi nunc desuper religio est. defodere. Varro 5. L. L. 157. Müll. et Paul. Diac. p. 69. 8. Müll. docent illum ipsam locum, de quo Liv., postea fuisse doliola appellatum. — Doliola florum vocat Plin. 11. Hist. nat. 13. 13. (32). et ibid. 15. 15. (38). calyculos florum, qui instar dolioli: surgent in medio, et rotundi sunt; sed eam lectionem falsam esse putat *Schneiderus ad Varron. 3. R. R. 16. p. 579.**

DŌLĪTO, as, are, n. 1. frequentat. vel potius intensivum verbi *doleo*. *Cato R. R. 157. Omnia sana faciet, intro que doliitabant.*

DŌLĪTUS, a, um. *V. DOLEO.*

DŌLĪTUS, a, um. *V. DOLEO.*

DŌLIŪM, ii, n. 2. Etiam *doleum* scribitur apud *Gargil. de re hort. (edente A. A. Scottio) 2.; quemadmodum et dolearius pro doliarius in Inscript. V. DOLIARIUS. — Ceterum*

L) Proprie — Doliium est vas e majoribus, quibus vinum conditur, et in cellis servatur, capax, rotundum et ventriosum (*It. botte; Fr. tonneau; Hisp. tonel, tonelada; Germ. d. Fass; Angl. a*

cask, barrel, tub, a tun, butt, pinc, or hoghead, any great vessel). Veteres vinum recens in dolis coebant: ubi esset defecatum, in amphoras et cados diffundebant, ut docet *Procul. Dig.* 33. 8. 15. Hinc *Seneca Ep.* 36. Vinum non pati aetatem, quod in dolio placuit. *Propert.* 2. 1. 69. Dolia virginicae idem ille repleverit urinis. Adde *Caton. R. R.* 69.; *Plaut. Cist.* 2. 2. 7.; *Ter. Heaut.* 3. 1. 51.; *Colum.* 11. *R. R.* 2. 70.; et *Horat.* 3. *Od.* 11. 27. — Apud *C. Brut.* 83. 288. Num igitur qui hoc sentiat, si is portare velit, de dolio sibi hauriendum putet? minime: sed quamdam sequatur aetatem. *h. e.* vinum recens factum, et sine nota anni. Nam in dolia tali mente vina conijcimus, inquit *Procul. Dig.* 33. 6. 15., ut ex his postea vel in amphoras et cados diffundamus; vel sine ipsis dolis veneant. Cados autem et amphoras adscribatur nota consulum, dolis non item. — Primo dolia fuere fictilia: unde *Juvenal.* de dolio Diogenis loquens, 14. 312. Sensit Alexander, testa cum vidit in illa Magnum habitatorum, etc. — Ea in cellis viniis defossa plerumque tenebantur, et solo adhaerentia, terra aggesta, quo essent tutiora; et pice intus illita, ut est apud *Colum.*, *Terent.*, *Plin.* et non unis *Digestor.* locis *Plin.* 14. *Hist. nat.* 21. 27. (134). Imbecilla vina demissis in terram dolis servanda, valida expositis. *Pallad.* 10. *R. R.* 11. In dolis picandis hic modus erit: ut doliim ducentorum congiurum duodecim libris picetur. — Deinde lignea fieri caepere, et capiora, ascribuis vimine constrictis, ut hodieque apud nos. Ita enim figura dolii et saxo antiquo exhibetur apud *Retines. Inscript.* cl. 11. n. 62., videturque hac ratione idem esse, quod cupa. Quod vero lignea fuerint, docet etiam *Plin.* 8. *Hist. nat.* 6. 6. (16.), ubi rates memorat doliurum consertis ordinibus impositas. *Id.* vero 14. *ibid.* 21. 27. (132). narrat, circa Alpes lignicis vasis vinum condi, circulisque cingi. Adde *Flor.* 3. 20. *sub. fin.* *Strabo l.* 5. p. 334. edit. Amst. 1767. τοῦ δολίου τοῦ κηπίδος μανθίουσιν οἱ κίδοι. ἔχουσιν γὰρ πειζοῦς οἰκων σκῆθ. *h. e.* cubiculis majores. — Dolia plumbca memorantur a *Jabolen. Dig.* 33. 7. 27. — De dolis curtis *V. CURTUS.* — *Trebat.* apud *Procul. Dig.* 33. 6. 15. negabat, dolia in vasis viniis esse numeranda. Cuius opinionis ratio esse potest, quia ad alios quoque usus destinari possunt, ut condendo oleo, frumento, avisque, cotonicis et aliis hujusmodi ad cibos. Hinc apud *Varron.* 1. *R. R.* 22. 4. dolia viniaria et frumentaria. (*V. Cavodon.* *Marm. Moden.* p. 57.) et *Caton. R. R.* 10. dolia anurcaria. — In militia adhibita quoque sunt plena saxis, aut pice accensa, quo per declive devolverent in hostes. — Quin et defuocis sese multi fictilibus dolis condi maluerunt, ut ait *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 46. (160.), quamquam solis minus recte ibi legendum censet *Haradinus* ex quibusdam MSS. (item *Sillig.* ex optimis Codd., *Mag. miscell.* 2. 18., *Torrent.* ad *Sueton. Ner.* 50. et *Cellar.* ad *Curt.* 10. 1. 32.); nam apud Salonom nuper effossa sunt plurima dolia, quibus continebantur integra humana corpora; quo autem commo- dius intronitterentur, dolia ipsa prius data opera transversim secta, deinde glutine quadam conjuncta, et una cum corporibus in loculis latericis humi prostrata, et ordinatim disposita condita sunt. *V. CUPA* et *Labus, Mus. Mant.* T. 2. p. 61. *Julianus tamen Dig.* 50. 16. 206. docet, in viniario instrumento dolia habenda esse, si vinum habeant; si non habeant, non esse. — In doliim pertusum ingerere aliquid, proverbio esse operam perdere. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 135. *V. PERTUNDO.* — Dolia, in quibus conclusi aluntur glires in conspecto villae, memorat *Varro* 3. *R. R.* 12. 2.

II.) Improprae a similitudine dicuntur dolia in caelo globi ignei, de quibus *V. Pithreus. Manil.* 1. 840. tumidis exaequat dolia flammis Procero distenta utero.

DOLO, as, avi, atum, are, a. 1. De alia forma *V. DOLIO.* — Dolere in Infinito, ut sit 3. conjug., quidam minus recte leg. apud *Lucret.* 5. 1266. — Part. *Dolatus* I. — Dolo est dolabra, sive ascia caedo, laevigo (*It. tagliare, asciare, potire*; *Fr. travailler avec la doloire, dégrossir, polir, façonner, charpenter*; *Hisp. adelgazar, polir, carpintear*; *Germ. behauen, hauend bearbeiten*; *Angl. to cut smooth, hew roughly, chip, square*).

I.) Proprie. *Lucret.* 5. 1265. Ut sibi tela parent, silvasque excidere possint, Materiem laevare, dolare

ac radere tigna. *Cato R. R.* 31. Dolare materiem. *Id. ibid.* 45. Taleas oleagineas dolare, aut secare. *Cic. 2. Divinat.* 41. 86. Quis robur illud caecidit, dolavit, inscriptis? *Id. 4. Acad.* (2. pr.) 31. 100. Non e saxo sculptus, aut e robore dolatus. *Cf. Non. p. 99. 20. Merc. Colum.* 8. *R. R.* 3. 7. Dolare per- ticas in quadrum. *Propert.* 4. 2. 59. Stipes pro- ranti falce dolatus. *Juvenal.* 12. 57. Dolato confusus ligno. *Petron. Satyr.* 135. Sinepitis vetustissima particula, mille plagis dolata. *h. e.* ex qua millies aliquid caedendo detractum fuerat.

II.) Improprae. ¶ 1. Figuratae. *Plaut. Mil. glor.* 3. 3. 63. Dolare dolum. *h. e.* dolum facere, perficere. — Alio sensu *Cic. 2. Orat.* 13. 54. Sed iste ipse Caellus neque distinxit historiam varietate lo- corum; neque verborum collocatione, et tracta orationis leni et aequabili perpolivit illud opus: sed ut homo neque doctus, neque matime aptus ad dicen- dum, sicut potuit, dolavit. *h. e.* aliquantulum quid- em limavit, non tamen ad unguem perfecit. — *Horat.* 1. *Sat.* 5. 22. Dolare aliquem fuste. *h. e.* quam maxime verberare. ¶ 2. Dolare vermiculos est necare fricando. *Auct. Priap.* 47. dolemque Cunni vermiculos seaturientes. ¶ 3. Obscuro sensu. *Martial.* 7. 67., ubi alii vorat leg.; et *Pomponius* apud *Non. p.* 166. 2. *Merc.* Dolasti uxorem. ubi tamen sensus dubius est. *V. DEDOLO.*

DOLO vel DOLON, ōnis, m. 3. Vox Graeca. *Hesych.* Δόλωνες ξιφίδια ἐν ἔνδραϊ ἀποκεκρυμμένα. *Servius* ad *Virg.* 7. *En.* 664. Dolo esse ut flagellum, intra cu- jus virgam latet pugio; aut, secundum *Varronem*, ingens contus cum ferro brevissimo. Dolones autem a fallendo dicti sunt, quod decipiunt ferro, cum speci- em praeferant ligni (*It. bastone con ferro dentro*; *Fr. canne à épée, bâton armé d'un fer très-court*; *Hisp. baston armado de hierro*; *Germ. e. Stab mit scharfer Spitze, Stochdegen, Dolch*; *Angl. a staff with a little rapier in it, a little sword, spear, tuck, a sort of spear*).

I.) Proprie. *Virg.* 7. *En.* 664. Pila manu saevos- que gerunt in bella dolones. *Sueton. Claud.* 13. Re- perti et equestris ordinis duo in publico cum dolo- ne ac venatorio cultro praestolantes, alter ut egres- sum theatro, alter ut sacrificantem apud Martis a- dem adoriretur. Adde *eumd.* *Domit.* 17. *Alfen.* *Dig.* 9. 2. 52. Flagello, quod in manu habebat, in quo dolo inerat, verberare tabernarium ceperat. Apud *Torrentin.* legitur dolo: et quo suspicio est, dolo esse in MS. Nam et hanc positionem in recto casu huic nomini quidam tribuunt, quum Graec quo- que habeat.

II.) Improprae. ¶ 1. Ad muscae aculeum trans- tulit *Phaedr.* 3. 6. Vide, ne dolone collum compun- gam tibi. ¶ 2. In navi est minus velum, fortasse quod nunc Itali *trinchetto* appellant, et fortasse quod artemon dicitur. *Pollux l.* 1. c. 9. Ὁ δὲ ἐλάτ- των ἰστός, δόλων. *Hesych.* Δόλωνες οἱ μικροὶ ἰστόι ἐν τοῖς πλοίοις. *Liv.* 36. 44. Dolonibus erectis altum petere intendit. et 45. Sublatis dolonibus effu- se fugere intendit. Adde *eumd.* 37. 30. Ubique au- tem de re subita sermo est, quum majora vela expan- dere celeritatis non sinit, ideoque minora tantummo- do expliantur.

DOLORE, ōris, m. 3. acerbus corporis, vel animi sensus, cruciatus, mæror (*It. dolore, doglia*; *Fr. souffrance, douleur*; *Hisp. dolor*; *Germ. d. Schmerz, d. schmerzliche Empfindung*; *Angl. grief, dolour*).

I.) Proprie. ¶ 1. De corporis dolore, quem ita definit *Cic. 2. Tusc.* 15. 35. Dolor est motus asper in corpore, alienus a sensibus. *Lucret.* 4. 1072. faciuntque dolorem Corporis. *Id.* 6. 659. Saepe dolor dentes, oculos invadit in ipsos. *Cic. 3. Tusc.* 25. 61. Dolor corporis, cuius est morsus acerrimus. *Id.* 1. *Att.* 5. ext. Terentia maguis articularum dolores habet. *Id. Brut.* 34. 130. Qui etsi, quum remiserant dolores pedum, non deerat in causis, etc. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 32. laterum dolor aut tarda podagra. — De dolore parturientium *Ter. Andr.* 1. 5. 33. et *Adelph.* 3. 5. 40. ¶ 2. De animi dolore, quem ita definit *Cic. 4. Tusc.* 8. 18. Dolor est aegritudo crucians. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 19. Atque hoc evenit, in labore atque in dolore ut mors obrepit interim. *Id. Truc.* 2. 5. 5. Quantum corde capio dolorem. *Cic. 3. Tusc.* 25. 61. Dolor animi pungit. *Id. Sext.* 29. 63. Luc- tum nos hausimus majorem, dolorem ille animi non minorem. Adde *eumd.* *Balb.* 27. 60. *Id.* 2. *Off.*

22. 79. Prae sese fert dolorem suum. *Id. Ann.* 13. 48. Si cadit in sapientem animi dolor. *Id.* 1. *de re- publ.* 4. Majorem laetitiam ex desiderio honorum percepimus, quam ex laetitia improborum dolorem. *Id.* 6. *Verr.* 21. 47. Haec magnum dolorem com- movent. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 3. *sub. fin.* Sed omnis dolor est, quod optime factis poena est maxima constituta. *Cæs. 5. B. G.* 29. Magno esse Germanis dolori Ario- visti mortem. *Id.* 3. *B. C.* 8. Doloris iracundia eru- pit. *Id.* 1. *B. C.* 4. Dolor repulsae. *Liv.* 1. 40. inju- riae. *Ovid.* 7. *Met.* 688. conjugis amissa. *Sueton. Vesp.* 8. ignominiae. *Justin.* 1. 8. 9. orbitatis. *Virg.* 2. *En.* 594. Quis indomitas tantus dolor excitat iras? *Horat.* 1. *Ep.* 2. 60. dolor quod suserit et mens. *Tac.* 2. *Ann.* 71. Justus mihi dolor etiam ad- versus deos. *Curt.* 6. 4. 4. Liberior inter mutuas querelas dolor. Adde *eumd.* 9. 11. 2. — Jungitur pluribus Verbis, quorum praecipua haec sunt. *Cic.* 1. *Fam.* 6. Capere dolorem in re aliqua. *Id.* 4. *ibid.* 6. *ad fin.* ad aliqua re. *Id. Dom.* 36. 97. et 11. *Phil.* 1. 1. Accipere dolorem ex aliqua re. *Id. Cael.* 24. 59. Haurire dolorem acerbissimum. *Id.* 1. *Fin.* 7. 24. Suscipere dolorem pro patria, pro suis. *Id. ibid.* 11. 38. Esse in dolore. *Id.* 4. *Fam.* 3. Angi dolore. *Id.* 1. *ibid.* 5. Affici summo dolore. *Id. Dom.* 57. 145. Sustinere perpetuum dolorem. *Id.* 4. *Cat.* 1. 1. Perferre omnes acerbitates, omnes dolores crucia- tusque. *Plin.* 1. *Ep.* 12. Superari dolore. *Cic.* 4. *Fam.* 6. Resistere dolori. *Id. ibid.* 13. a med. Abil- cere omnem dolorem. *Id. ibid.* 6. Deponere. *Id. Harusp. resp.* 18. Hoc mihi est dolori. Ita *Fbr- cellinus*: ipse locum minime inveni. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 3. extr. Afferre alicui dolorem. *Id.* 7. *Att.* 13. Dare. *Id.* 11. *Phil.* 15. 39. Injungere. *Id.* 12. *Att.* 18. Efficere. *Id. ibid.* 8. Facere. — Conjungitur haud raro cum ira, ut apud *Curt.* 3. 12. 7. Veritus delin- de ne proditor capivarum iram doloremque grava- ret, etc. *Ammian.* 14. 2. Qui habitus iram pugnantium concitat et dolorem. *Cf. Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 13. Moderari vero et animo et orationi, quum sis iratus, aut etiam tacere et tenere in sua potestate motum animi et dolorem, etc. — Hinc dolo dicitur etiam de ira, quae dolor est cum appetitu vindictae. *Cic. fragm.* apud *Priscian.* 6. p. 689. *Putsch.* Uxor pellicatus dolore concitata. *Nepos Lys.* 3. Quo dolore incensus, iniit consilia reges Lacedaemoniorum tol- lere. — *Servius* ad illud *Virg.* 11. *En.* 732. mon- net, veterum more dolorem dici etiam studii alicu- jus ardorem et promptam gloriae cupiditatem: quo sensu et πόνος Graece usurpant. *Virg.* 10. *En.* 397. Arcades accensos monitu, et praecleara tuentes Facta viri, mixtus dolor et pudor armat in hostes.

II.) Improprae. ¶ 1. Per metonymiam a Poetis dolor dicitur de re, quae dolorem affert. *Ovid.* 3. *Pont.* 3. 73. Quidquid id est, (neque enim debet do- lor ille referri) Non potes etc. *Cf. Propert.* 1. 14. 17. Illa (*Venus*) potest magnas heroum infringere vires: Illa etiam duris mentibus esse dolor. ¶ 2. Apud Rhetores dolor est τὸ πᾶθος, sive oratoris ha- bitus ac verba, quae veram doloris naturam quum expriment, motus animorum in aliis excitant. *Cic.* 2. *Orat.* 45. 188. Quae mehercule ego, Crasse, quum a te tractantur in causis, horrere soleo. Tanta vis animi, tantus impetus, tantus dolor, oculis, vultu, gestu, digito denique isto tunc significari solet. *Id.* 3. *ibid.* 25. 96. Ut oratio admirabilis sit, ut polita, ut sensus, ut dolores habeat. *Id. Orat.* 62. 209. Genus hoc orationis detrahit dolorem actionis, aufert hu- manum sensum actoris, tollit funditus veritatem et fidem. Adde *eumd.* *ibid.* 37. 130. et *Brut.* 24. 93.; *Quintil.* 6. 3. 26.; et *cf. Horat. Art. P.* 101. et seqq.

DOLOROSUS, a, um, adject. dolorem afferens. *Veget.* 4. *Veterin.* 22. Dolorosi loci. *Cael. Aurel.* 4. *Tard.* 5. Exstantia resistens et dolorosa.

DOLOSE, adverb. Comp. *Dolositas*. — Dolose est cum dolo, versute, subdole. *Plaut. Pseud.* 4. 2. 4. Ingredere in viam dolose, et ego hic in insidiis ero. *Id. Truc.* 2. 5. 9. Nullam rem oportet dolose ag- gredi, nisi astute accuratque exsequare. paullo ante dixerat: Quae ausa sum tantum clam dolum aggredi. *Cic.* 3. *Off.* 15. 61. Dolose, aut malitiose agere aliquid. *Pseudo-Ascom.* ad *Cic.* 3. *Ferr.* 38. Cupidius accusare et dolosius.

DOLOSITAS, atis, f. 3. δολότης, fraudulentia. *Fulgat. interp. Eccl.* 37. 3. Cooperire aridam malitia et dolositate illius.

DŌLOSUS, a, um, adject. doli plenus, subdolosus, versutus, malitiosus, fallax (It. *ingannevole*, *furbo*, *fallace*, *fraudento*; Fr. *rusé*, *astucieux*, *fourbe*, *trompeur*; Hisp. *falaz*, *engañador*, *tromposo*; Germ. *ränkevoll*, *betrügerisch*; Angl. *cunning*, *crafty*, *deceitful*, *treacherous*, *artful*, *arch*, *shy*).

I.) Proprie de animalibus eorumque actibus. — a) Absolute. *Plaut. Epid.* 3. 2. 36. Dolosa fidecina. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 70. mulier. *Phædr.* 1. 13. 11. vulpes. *Cic. Rabir.* 2. 4. Pulsus regno Pto- lomæus dolosis consiliis. *Ovid.* 15. *Met.* 473. Artes dolosæ. — b) Cum Infinito. *Horat.* 1. *Od.* 35. 26. diffugiunt cadis Cum hæc siccatis amici, Ferre ju- gum pariter dolosi. h. e. qui videbantur quidem fi- di, sed versa fortuna fallentes.

II.) Improprie de insanis. *Horat.* 2. *Od.* 1. 8. incedis pro ignes Suppositos cineri doloso. *Id.* 3. *ibid.* 27. 25. Europe niveum doloso Credidit lauro latus. *Pers. prok.* 12. Dolosus nummus. h. e. corrup- tor, seductor.

DŌLUS, i, m. 2. est ab obsoleto δῆλω *inesco*, unde δῆλαρ *esca*, *fraus*, inde etiam δόλος *dolus*, media significationis. Antiqui enim, teste *Paul. Diac.* p. 69. 10. *Müll.* etiam in bonis rebus uteban- tur: unde adhuc dicimus sine dolo malo, nimirum quia solebat dici et bonus, h. e. solertia, maxime si adversus hostem, latronemve quis machinaretur, ut est apud *Ulp. Dig.* 4. tit. 3. *qui est* De dolo malo, *leg. 1. Labeo ibid.* Dolus malus est omnis calliditas, fallacia, machinatio ad circumveniendum, fallen- dum, decipiendum alterum adhibita (It. *inganno*, *malizia*, *furberia*, *frode*; Fr. *tour d'adresse*, *four- berie*, *supercherie*, *dol*, *fraude*; Hisp. *destraza*, *falacia*, *engaño*, *fraude*; Germ. *d. Kunstgriff*, *d. List*, *Betrug*, *Tücke*; Angl. *a. device*, *crafty pur- pose*, *artful contrivance*, *trick*, *wile*). Itaque oc- currit — a) *Dolus malus* conjunctim. *Ter. Eun.* 3. 3. 9. Erat suspicio, dolo malo hæc fieri omnia. Ubi *Donatus*: Quod addidit malo, aut ἀρχαϊσμός est, quia sic in XII. Tab. a veteribus scriptum est; aut ἐπίστροπος doli est perpetuum; aut diastole est, quia est et bonus, quo a mendacibus falli regros, non tamen decipi, *Lucretius* (4. 11.) testatur. *Cic.* 3. *Off.* 14. 61. et *Topic.* 9. 39. Quum ex Aquilio quaerere- tur, quid esset dolus malus, respondebat, quum aliud esset simulatum, aliud actum. Adde *eumd.* *Flacc.* 30. 74. et 1. *Att.* 1. 3. *Liv.* 38. 11. in formula pa- cis. Imperium majestatemque populi Romani gens Aetolorum conservato, sine dolo malo. Adde *eumd.* 1. 24. — b) Sæpissime absolute adhibetur. *Plaut. Capt.* 2. 1. 30. Doli non doli sunt, nisi astu colas. *Id.* *ibid.* 3. 4. 109. Me ductavi dolis. *Id.* *Pseud.* 1. 5. 70. per doctos dolos. *Ter. Andr.* 3. 2. 13. Doli- lis aliquid fallere et 3. 4. 4. deludere. *Cæs.* 4. *B. G.* 13. Per dolum atque insidias pacem petere. *Id.* 2. *B. C.* 14. Occasionem fraudis ac doli quaerunt. *Cic. Dom.* 14. 36.; *Liv.* 1. 53. et 22. 23. *Cic.* 3. *Nat. D.* 29. 73. Doli, machinæ, fallaciæ, præstigiæ. *Nepos Timol.* 5. Dolo aliquid interficere. *Id.* *Hann.* 10. Dolo erat pugnantem, quum par non es- set armis. *Virg.* 2. *Æn.* 152. doli instructus et arte Pelasga. *Id.* 11. *ibid.* 704. Consilio versare dolos ingressus et astu. *Liv.* 1. 11. Consilio etiam additus dolus. *Id.* 2. 3. per dolum ac proditionem. *Id.* 27. 28. Dolum necere. Adde *Senec. Phœniss.* 109. *Sall. Cat.* 29. Parare dolum alicui. *Id.* *ibid.* 10. Dolis atque fallaciis contendere. *Id.* *ibid.* 14. Dolis ali- quem capere. *Id.* *Jug.* 73. Quærere dolum ad per- niciem alterius. *Id.* *ibid.* 40. Bellum scordia magis, quam dolo trahere. *Val. Flacc.* 5. 292. Movere dolos. *Id.* 2. 568. volutare. *Id.* 8. 410. sentire. *Se- neca Herc. Cl.* 1467. struere. *Sueton. Tib.* 65. astu magis ac dolo. — Ceterum *dolus* apud Jctos accipi- tur pro ipsa dolosa actione: *V. Klotz ad Cicer. Ora- tion.* vol. 1. p. 591. — c) Interdum doli dicuntur res ipsæ, quibus alteri dolo paratur. *Ovid. Halieut.* 25. Emicat, atque dolos saltu deludit. h. e. retia. *Flor.* 1. 12. 9. Doli subterranei. h. e. cuniculi. — d) Apud poetas *Dolus* est Deus, ut *Discordia*, *Pa- vor*, *Letum*, etc. *Val. Flacc.* 2. 205.

Homonym. Inter *dolum* et *fraudem* hoc in- terest, quod *dolus* est omnis callida machinatio si- ve in verbis, si ve in factis, circumveniendi causa: *fraus* detrimentum aliquod importat et damnum. Itaque omnis *fraus* est *dolus*, non contra. *Cic. Dom.* 14. 36. Ne qua calumnia, ne qua *fraus*, ne- que *dolus* adhibeat.

DŌMA, ōtis, n. 3. δῶμα, planum domorum te- ctum: unde et Gallorum *dôme*. *Hieronym.* *Ep.* 106. n. 63. In Egypto et Palestina non habent in tectis culmina, sed domata, quæ Romæ vel solaria, vel mæniana vocant, idest plana tecta, quæ transversis trabibus sustentantur. Hæc in Evangelio (*Matth.* 10. 27.): Quæ auditis in aure, dicetis super domata. h. e. divulgabilis, palam omnibus dicetis, quia do- mata omnium oculis exposita sunt. *κρυψῶν ἐπι τῶν δωματίων. Id. Ep.* 58. n. 11. Canere in doma- tibus, quod in cubilibus cognovisses. *V. SOLA- RIUM.*

DŌMĀBĪLIS, e, adject. qui domari potest. *Ho- rat.* 4. *Od.* 14. 41. Cantaber non ante domabilis Miratur. *Ovid.* 9. *Met.* 253. Atque immune necis, nullaque domabile flamma.

DŌMĀTOR, ōris, m. 3. idem ac domitor. *Tibuli.* 4. 1. 116. conversus terga domator, etc. *Ammian.* 21. 5. 10. Domator gentium et regum.

DŌMĀTUS, a, um, *V. Domo* sub init.

DŌMĒFACTŪS, a, um, adject. domitus, ut, *Ter- ra aratro domefacta nitet, Petron. Satyr.* 99.

DŌMĒSTĪCĪM, adverb. per varias domos, item per domesticos. *Sueton. Cæs.* 26. Ea, quæ ad epulum pertinerent, quamvis macellaris oblocata, etiam domesticam apparabat.

DŌMĒSTĪCĪTUS, us, m. 4. dignitas domesticus, seu principis domesticorum: *V. DOMESTICUS* in fin. *Inpp. Theod. et Valentin. Novell. Theod.* 21. § 2. Præcipimus eum, qui contra vetitum ad do- mesticatum quoquo modo tentaverit aspirare, militia pelli. *Cassiod.* 10. *Variat.* 14. Ideo primiceriatu, qui et domesticatus nominatur, ab indictione deci- ma quarta tibi conferimus dignitatem. Adde *eumd.* *ibid.* 12.

DŌMĒSTĪCĒ, adverb. domi. *Symmach.* 10. *Ep.* 36. ad fin. (al. 43.) Libellus domesticæ confectus. *Tertull. Pall.* 4. ad fin. Matronæ lecticis et sellis, queis in publico quoque domesticæ ac secreta habe- bantur, egeraverunt. h. e. lecticis renunciarunt ac sel- lis, in quibus, perinde ac si domi essent atque a ce- teris omnino secretæ, in publicum prodibant.

DŌMĒSTĪCŪS, a, um, adject. (domus) usurpatur

A) Stricto sensu; et B) Latiori sensu.

A) Stricto sensu domesticus est ad domum et fa- miliam pertinens (It. *di casa*, *domestico*; Fr. *de la maison*, *domestique*; Hisp. *propio de casa*, *domes- tico*; Germ. *zum Hause* oder *zur Familie* gehö- rig; Angl. *of or pertaining to a house or home*, *domestic*). Hinc — a) Est ad domum pertinens. *Cic. Deiot.* 2. 5. Dicere intra domesticos parietes. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 127. Pransus non avide etc., do- mesticus otior. h. e. domi manens otior. — Præci- pue *domestica vestis* est, qua domi utitur. *Sueton. Aug.* 73. et *Fitell.* 8. Similiter *Cic.* 2. *Fin.* 24. 77. Ut vestitum, sic sententiam habes, aliam do- mesticam, aliam forensam. — b) Item ad familiam pertinens. *Cic. Vat.* 13. 31. Quis unquam in lu- ctu domestico, quis in funere familiari cenavit cum toga pulla? *Id.* 1. *Cat.* 6. 14. Ruinæ fortunarum, quæ ad domesticam tuam difficultatem pertinent. *Id.* *Seit.* 45. 97. Nec natura improbi, nec furiosi, nec malis domesticis impediti. *Id.* *Rosc. Am.* 6. 15. Cum Metellis erat ei non modo hospitium, verum etiam domesticus usus et consuetudo. *Cf. Ovid.* 4. *Pont.* 3. 15. Ille ego convictor densoque domesti- cus usu. *Rursus Cic.* 1. *de republ.* 23. Domestica præcepta. *Liv.* 9. 17. clades. *Id.* 37. 25. exempla. *Ovid.* 13. *Met.* 578. luctus Memnonis amissi. *Sue- ton. Claud.* 12. religio. *Id.* *ibid.* 44. convivium. *Flor.* 3. 18. Domesticum scelus. h. e. domi patra- tum. — *Homo domesticus* est familiaris. *Cic.* 7. *Fam.* 14. Qui gravere litteras ad me dare, homini præsertim prope domestico. — Hinc *Domestici*, orum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt ipsi familiares, vel etiam ipsius familiæ mem- bra. *Cic. Rabir.* *Post.* 2. 4. Hoc ille natus, quamvis patrem suum nunquam viderat, tamen et natura ipsa duce, quæ plerimum valet, et assiduis domesti- corum sermonibus, in paternæ culpæ similitudinem deductus est. *Liv.* 1. 42. Quia invidia regni etiam inter domesticos infida omnia atque infesta faceret. Adde *Sueton.* *Aug.* 89. *Claud.* 9. et *Tit.* 8. — Si- milliter de servis dixit *Sueton. Oth.* 10. Divisit et pecunias domesticis ea copia presentis. — Denique in *Cod. Theod.* 1. 42. 3. dicuntur *domestici*, qui circa aliquem sunt, neque ab ejus latere discedunt.

Vopisc. Numer. 13. sunt *domestici* milites, qui cir- ca principem custodiam corporis agunt. *V. DOME- STICATUS*; et *Zivardini Edit. di Rav.* p. 221.

B.) Latiori sensu. ¶ 1. Domesticum dicitur quid- quid est patrium et intestinum, atque ideo alienige- næ et externo opponitur. *Cæs.* 2. *B. C.* 5. Domesti- cas opibus, vel externis auxiliis de salute urbis con- sidera. *Cic. Fonte.* 10. 22. Potestis igitur ignotos notis, iniquos æquis, alienigenas domesticis antefere- re? *Id.* 2. *Off.* 8. 25. Eterna lubentius in hac re, quam domestica, recorder. *Id.* 2. *de republ.* 15. Non transmarinis, nec importatis artibus eruditos, sed genuinis domesticisque virtutibus. — Jungitur cum *intestino* apud *eumd.* 5. *Fam.* 2. Urbem a do- mesticis insidiis et ab intestino scelere defendere. *Id.* 3. *Verr.* 15. 39. Hoc vero occultum, intestinum ac domesticum malum, non modo non existit, etc. — Et cum *vernaculo* apud *eumd.* 5. *Verr.* 61. 141. Crimen domesticum ac vernaculum. — Absolute. *Cic. Sext.* 26. 56. Mitto omnem domesticam labem. *Id.* 1. *Fin.* 3. 10. Insolens domesticarum rerum fa- stidium. *Cæs.* 5. *B. G.* 9. Domesticum bellum. h. e. intestinum, civile. *Horat. Art. P.* 287. celebrare do- mesticæ facta. h. e. in comœdia et tragœdia domesti- cas, seu Romanas res tractare. ¶ 2. Domesticus est etiam unus hominis proprius, personalis; et alieno opponitur. *Cæs.* 3. *B. C.* 60. Idque ita esse, quam ex aliorum objectionibus, tum etiam ex domestico judicio atque animi conscientia intelligebat. *Cic. Rosc. Am.* 24. 67. Sua quemque fraus et suus ter- ror maxime vexat: suum quemque scelus agit at- mentiaque afficit: suæ malæ cogitationes conscien- tiæque animi terrent. Hæc sunt implis assidue do- mesticæque Furæ. ¶ 3. Denique dicitur de rebus privatis; et publicis, h. e. civitatis rebus opponitur. *Cic.* 1. *Tusc.* 1. 1. Res domesticas ac familiares nos profecto et melius tuemur et lautius; rem vero pu- blicam majores nostri certa melioribus temperave- runt et institutis et legibus. *Id.* 5. *Fam.* 13. a med. Ergo domestica feremus, ut censes; et publica paul- lo etiam fortius, quam etc. *Id.* *Orat.* 43. 148. Maxi- mis rebus forensibus nostris et externis inclusæ et domesticæ litteræ respondebunt. *Id.* 1. *Orat.* 34. 167. Ex hac et domestica exereclatione et umbratili. *Id.* *Cæcin.* 2. 6. Domesticus disceptor. *V. Klotz ad h. l. Liv.* 1. 1. Domesticum publico adjunxisse fœdus. *Plin. Paneg.* 83. Foris claros domestica de- struebat infamia. *Quintil.* 2. 2. 4. In rebus etiam privatis ac domesticis. — Hinc

Domestici, ōrum, m. plur. 2. absolute, substan- tivorum more: *V. supra* sub A. in fin.

DŌMICĪLIŪM, ōi, n. 2. (domus et coio) domus, sedes domestica, habitatio certa et diuturna (It. *casa*, *abitazione*, *stanza*, *domicilio*; Fr. *domicile*, *habitation*, *demeure*; Hisp. *domicilio*, *habitation*, *morada*; Germ. *d. Wohnung*, *Wohnstz*, *Behau- sung*; Angl. *a house*, *habitation*, *place of abode*, *residence*, *lodging*).

I.) Proprie. *Plaut. Mil. glor.* 2. 5. 40. Ostium hoc mihi domicilium est: Athenis domus atque herus. *Cæs.* 6. *B. G.* 29. Edificium circumdant silva; et sunt fere domicilia Gallorum. *Id.* 1. *B. G.* 30. et 2. *ibid.* 29. Dellgere sibi locum aliquem domicilio. *Id.* 1. *B. C.* 86. Qui habeant domicilium, aut posses- siones in Hispania. *Cic.* 2. *Nat. D.* 37. 95. Si es- sent, qui sub terra semper habitavissent, bonis et il- lustribus domiciliis. *Id.* *Arch.* 4. 9. Quum hic domi- cilium Romæ multos jam annos haberet. *Id.* 4. *Verr.* 3. 6. Sedes ac domicilium collocare in pro- vincia. *Nepos Themist.* 10. Domicilium Magnesiæ sibi constituit. *Rursus Cic.* 7. *Verr.* 55. 143. Carcer ille, quæ Lautunniæ vocantur, in istius imperio do- micilium civium R. fuit. Sic *Liv.* 3. 57. Carcer, do- micilium plebis Romanæ. scilicet quia ibi multi diu detinebantur. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 32. 51. (101). Co- chleæ exserentes se domicilio. *Gell.* 7. 16. vocat do- micilia ciborum regiones, in quibus cibi alicujus generis optimi nascuntur, ut pavones Sami, attage- næ in Phrygia, hædi in Ambracia, etc.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Orat.* 23. 105. In hoc do- micilio imperii et gloriæ. h. e. Romæ. *Id.* 2. *leg. Agr.* 35. 97. Coloni Capuæ, in domicilio superbæ, atque in sedibus luxuriæ collocati. *Id.* *Falb.* 5. 13. Cn. Pompeji sic late longæque diffusa laus, ut ejus gloriæ domicilium communis imperii finibus termi- netur. *Id.* 1. *Nat. D.* 27. 76. Domicilium mentis. *Id.* *Senect.* 18. 63. senectutis. *Nepos Att.* 3. In ea

urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii. *Fellej.* 2. 69. In Vatinio deformitas corporis cum turpitudine certabat ingenii, adeo ut animus ejus dignissimo domicilio inclusus videretur. *Gell.* 17. 15. Corrupti in stomacho humores ad domicilia usque animi redundant. *h. e.* ad caput. — Illae fortasse alicui paulo audaciores metaphoræ videantur. *Cic.* 16. *Fam.* 17. Verbo *fideliter* domicilium est proprium in officio, migrationes in alienum multae. et *Pls.* 31. 76. Suorum improbissimorum sermonum domicilium in auribus Pompeji collocaverunt.

DOMICOENIUM, II, n. 2. cœna, quæ sit domi. *Martial.* 5. 78. Si tristi domicœnio laboras. *Id.* 12. 77. Irinoctiali Affecit domicœnio clientem.

DOMICŒRIUS, II, n. 2. qui domum curat. *Inscript.* apud *Rémier.* 260. ARMILLIUS FLORVS DOMICŒRIVS EIVS.

DOMIDUCA. *V.* voc. seq.

DOMIDUCUS deus dictus est, qui sponsæ ad mariti domum ducendæ præerat. *Augustin.* 6. *Civ. Dei* 9. **DOMITIUS**. — Juno quoque *Domiduca* dicta est, et *Iterduca*, quasi præses pueris iter facientibus et domum redeuntibus, et puellis ad mariti domum pergentibus. *Id.* 7. *ibid.* 3., item *Capell.* 2. p. 37. apud quem al. perperam leg. *interduca*.

DOMINÆDIUS. *V.* **DOMNÆDIUS**.

DOMINÆ, æ, f. 1. In Ablativo plurali, *Curt.* 3. 12. Ut armatos conspexere, rati esse actum de dominis etc. *h. e.* matre et uxore Darii captivis. *V.* dicta in **ASINA**. — Domina est quæ in aliqua re dominatur (It. *padrona*; Fr. *maîtresse*; Hisp. *dueña*, *señora*; Germ. *d. Herrin*; Angl. *a mistress*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de domini muliere; et familia; h. e. servis opponitur. *Plaut. Cist.* 4. 2. 107. FR. Quod nomen est tuæ dominae? *h. e.* Melænis. *Id. Stich.* 2. 1. 24. Vix ipsa domina hoc, nisi sciat, exoptare a dis audeat. *Ter. Heaut.* 2. 3. 59. Nam disciplina est eisdem, munerarier ancillas primam, ad dominas qui adfertant viam. *Ad. eum.* *ibid.* v. 57. *Quintil.* 5. 11. 34. et 35. Dominae consuetudo cum servo. ¶ 2. Præcipue ac generatim dicitur de ea, quæ dominatur ac potestatem habet: Græce *διοκράτωρ*. Hinc deæ sic sæpe appellantur. *Verg.* 3. *Æn.* 113. Et juncti currum dominae subiere leones. Ubi *Servius*: Dominam proprie matrem deum dicit, Varro et ceteri affirmant. *Cf. Inscript.* apud *Gruter.* 84. 2. **DOMINÆ** ISIDI VICTRICI (Dominam præsertim fuisse appellatam deam Isidem, multis probat *Schiassi G. al Mus. Bol.* p. 11., 25. et 27.). Ceterum *Ovid.* 1. *Art. am.* 148. Tu Veneri dominae plaude favente manu. *Propert.* 2. 4. 17. At tu per dominae Junonis dulcia jura Parce etc. *Ad. Martial.* 12. 18. ¶ 3. Dicitur etiam de matrefamilias. *Verg.* 6. *Æn.* 397. Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti. Ubi *Servius* ait de Græco tractum, qui uxorem *διοκράτωρ* dicunt. *Ad. Ter. Heaut.* 4. 1. 15.; et *Sueton. Claud.* 39. *Ovid.* quoque dominam vocat uxorem suam 4. *Trist.* 3. 9. et 5. *ibid.* 5. 1. ¶ 4. Item de amica. *Ter. Heaut.* 2. 3. 60.; *Tibull.* 1. 1. 46. et 2. 6. 47.; *Propert.* 1. 4. 2.; *Ovid.* in *amatoris* sæpissime; *Petron.*; *Martial.* 6. 71. etc. ¶ 5. Denique dicitur etiam de imperatoris familiae matronis. *Sueton. Claud.* 39. Occisa Messalina, paulo post quam in triclinio decubuit, cur domina non veiret, requisivit.

II.) Figurata. *Cic.* 5. *Parad.* 3. 49. Cupiditas honoris, quam dura est domina, quam imperiosa, quam vehemens! *Id.* 3. *Off.* 6. 28. Justitia omnium est domina et regina virtutum. *Id.* 2. *ibid.* 10. 37. Voluptates, blandissimæ dominae. *Id. Marcell.* 2. 7. Illa ipsa rerum humanarum domina, Fortuna. — Adjective, Urbs domina *Martiali* 12. 21. est Roma.

DOMINANS, antis. *V.* **DOMINOR**.

DOMINANTER, adverb. cum dominatione. *Dracont.* 1. *Hexam.* 331. Ut (homo) dominanter eat moderatur omnibus unis.

DOMINATIO, ōnis, f. 3. imperium, dominium, dominatus.

I.) Proprie fere intelligitur dominium unius in multis: quod in libera republica est odiosum; atque ideo Latine sæpissime in malam partem accipitur. — a) In singulari numero. *Cic.* 8. *Att.* 3. a *med.* Idem fecero, quod in Cinnæ dominatione Philippus. *Id.* 3. *Phil.* 14. 84. Non modo crudelem superbamque dominationem nobis, sed ignominiosam

etiam et flagitiosam esse ferendam. Adde *eumd.* 1. *de republ.* 32. et 2. *ibid.* 9. *Asin.* *Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 31. Erudire me potuit, quam jucunda libertas, et quam misera sub dominatione vita esset. *Nepos Lysand.* 1. Atheniensium impotentem dominationem refringere. Adde *eumd.* *Miltiad.* 3.; *Sall. Cat.* 5. et 28. et *Jug.* 31.; *Plin. Paneg.* 45.; *Justin.* 1. 1. 7.; *Quintil.* 9. 2. 27.; et *Tac.* 1. *Ann.* 3. et 6. *ibid.* 43. — b) In plurali numero. *Cic.* 2. *de republ.* 26. Ut in eos dicamus, qui etiam liberata jam civitate dominationes appetiverunt. *Tac.* 3. *Ann.* 26. Postquam erui æqualitas, et pro modestia vis incedebat, provenere dominationes. *Id.* 13. *ibid.* 1. Segnis et dominationibus aliis fastiditus. *h. e.* aliis dominantibus. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 4.

II.) Figurata. *Cic.* 2. *Invent.* 54. 184. Temperantia est rationis in libidinem, atque in alios non rectos animi impetus, firma et moderata dominatio. *Id.* 2. *Verr.* 12. 35. Quoniam hæc est omnis dominatio regnumque judiciorum tantopere delectat. *Id.* 4. *Herenn.* 19. 27. Ne fortuna magnam in nos habeat dominationem.

DOMINATOR, ōris, m. 3. qui dominatur. *Cic.* 2. *Nat. D.* 2. 4. Dominator rerum Deus, et omnia nata regens.

DOMINATRIX, icis, f. 3. quæ dominatur. *Cic.* 1. *Invent.* 2. 2. Cæca ac temeraria dominatrix animi cupiditatis. *Seneca Hippol.* 85. Magna vasti Creta dominatrix freti.

DOMINATUS, a, um. *V.* **DOMINOR**.

DOMINATUS, us, m. 4. In Dativo *dominatu* pro *dominatione* dicit *C. Cæsar* apud *Gell.* 4. 16. Unius arrogantis superbiamque dominatuque. *V.* **ASPECTUS**. — Dominatus est imperium, dominatio, et fere in malam partem, ut de **DOMINATIO** dictum est.

I.) Proprie. — a) In singulari numero. *Cæs.* 1. *B. C.* 4. Ad suam potentiam dominatumque converterat. *Cic. Deiot.* 11. 30. Fit in dominatu servitas, in servitute dominatus. *Id.* 1. *Divinat.* 25. 53. Urbs ab Alexandro tyranno crudeli dominatu tenebatur. *Id. Rabir. Post.* 14. 39. Esse in superbissimo dominatu. *Id.* 11. *Phil.* 14. 36. Alicui dominatum et principatum dari. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 55. 225., et 2. *Off.* 1. 2. — b) In plurali numero. *Cic.* 1. *de republ.* 39. Quin tu igitur concedis idem in republica, singulorum dominatus, si modo justus sint, esse optimos? *Prudent. Hamartig.* 517. quorum (*dæmonum*) dominatibus humidus iste obtemperat ac.

II.) Figurata. *Cic.* 2. *Nat. D.* 11. 29. Itaque necesse est, illud etiam, in quo sit totius naturæ principatus, esse omnium optimum omniumque rerum potestate dominatuque dignissimum. *Id. ibid.* 60. 152. Terrenorum commodorum omnis est in homine dominatus. *Id.* 5. *Parad.* 3. 40. Cum dominatus cupiditatum excessit. *Id.* 1. *de republ.* 38. Dominatus animi.

DOMINICARIUS, a, um, adject. ad dominicum diem pertinens. *Augustin.* *Ep.* 36. *ad Casulanum* n. 21. Non plane sabbataris, aut dominicarius, sed quotidianus est ille tentator.

DOMINICATUS, us, m. 4. dominatus. *Cassiod.* 3. *Variar.* 25. Siliquaticum titulum, quem fide dominicatus jure dederamus, discussione indicationis primæ, secundæ, vel tertiæ, per provinciam Dalmatiam ordinatio tibi nostra commisit.

DOMINICUS, a, um, adject. De syncope *V.* **DOMINICUS**. — Dominicus est ad dominum pertinens (It. *del padrone*, *domenicale*; Fr. *du maître*, qui appartient au maître, Hisp. *de el amo*, *de el señor*; Germ. *dem Herrn* gehörig; Angl. *pertaining to a lord or master*). Occurrit ¶ 1. Generatim. *Varro* 2. *R. R.* 10. 10. Is sine litteris idoneus non est, quod rationes dominicæ, pecuarias conficere non potest. *Petron. Satyr.* 31. Vinum dominicum ministratoris gratia est. *Seneca Ep.* 47. Obsonatores, quibus dominici palati notitia subtilis est. *Colum.* 1. *R. R. proem.* 9. Dominicæ habitationes. ¶ 2. Specialim, quod imperatores domini appellabantur, *dominicus* ad eos aliquid refertur. *Imp. Constantin.* *Cod.* 3. 26. 7. Dominici coloni. Adde *ibid.* 7. *tit.* 38. qui inscribitur, Ne rei dominicæ, vel temporum vindictio temporis præscriptione submoveatur. ¶ 3. Item specialim apud scriptores ecclesiasticos *dominicus dies* est, quem Itali nunc vocant *la Domenica*, qui olim et dies solis dicebatur.

Tertull. ita eum appellat, quoties Christianis scribebat, ut *de coron.* 3., *de jejun.* 15.; *solis vero diem*, quoties ethnicis alloquebatur, ut *Apolog.* 15. et 1. *ad nation.* 13. *Imp. Arcad. et Honor. Cod. Theod.* 2. 8. 23. (in *fragm.* ab *A. Peyronio* editis). Die dominico, cui nomen ex ipsa reverentia inditum est, nec ludi theatralis, nec equorum certamina, nec quidquam, quod ad molliendos animos reperitur est, spectaculorum, in civitate aliqua celebretur. Natalis vero imperatorum, etiamsi die dominico incidit, celebretur. Hæc an. a Chr. n. 399.; at an. 409. *Imp. Honor. et Theodos.* *ibid.* 25. Dominica die, quam vulgo solis appellant, nullas edi penitus patrum voluptates, etsi fortuito in ea aut imperii nostri ortus, redeuntibus in semet anni metis, obfuerit, aut natali debita solemnia deferantur. *V. Castrod.* 1. *Hist. Eccl.* 9. a *med.* — Hinc

Dominicum, i, n. 2. absolute, substantivorum more ¶ 1. Est liber canticorum Neronis apud *Sueton. Vitell.* 11. Medio Martio campo — inferias Neroni dedit: ac solemniter convivio citharædum placentem palam admonuit, ut et aliquid de dominico diceret; inchoantique Neroniana cantica primus exultans etiam plausit. *de Domitio* habent vulgati libri: at *Casaubon.* hæc recte adnotavit: « Id est, caneret aliquod *zōpa*, promptum ex libro canticorum Neronis. Sed quare potius *de Domitio*, quam *de Nerone*? an Nero volumini a se edito indicem fecerat *Domitii cantica*? At *Pithæi cod. de dominico*. ut puto, non absurde: ita enim videtur appellatum ab assessoribus vivi Neronis liber canticorum ejus, rerum domini: quam vocem refert nunc *Vitelius*, non sine allusione ad tempora Neronis, quæ revocare studebat. *Cf.* et *Bremi*, qui *Casauboni* sententiam tuetur. ¶ 2. *Dominicum* pro cœna Dominica usurpatur a *Cyprian.* *de op. et eleemos.* p. 203. Locuples et dives dominicum celebrare te credis, quæ carbonam omnino non respicis; quæ in *Dominicum* sine sacrificio venis; quæ partem de sacrificio, quod pauper obtulit, sumis? *At Ani. Nibby* in *Atti dell'Accad. archeol. Rom.* T. 2. p. 408. contendit, hic et in *ejusd. epist.* 33. *dominicum* esse basilicam. *Hieronym.* profecto in *Chron.* ad ann. ab Abraham 2344. et 2357. *dominicum*, h. e. *χιρὰχὸν*, vocat basilicam Antiochiæ.

DOMINIUM, ii, n. 2. nomen abstractum a domino: itaque ¶ 1. Quis *dominus* interdum dicitur, qui convivium exhibet, *dominium* pro convivio poni, docet *Nonius* p. 281. 22. *Merc.* (*Forcellinus* subdit: Melius dixisset, pro munere et officio domini convivii. Recentiores tamen philologi *Forcellino* minime suffragantur). *Lucilius* apud *Non. loc. cit.* Primum dominia et sodalitia omnia tolluntur. Hoc sensu magisteria dicit *Cic. Senect.* 14. 46. Sed tamen *Id.* 5. *Verr.* 4. 9. Hujus argento dominia vestra, hujus signis et tabulis forum comitiumque ornari. *Ahi minus recte* leg. domus vestras. *Forcellinus* in hoc *Cicer.* loco dominium accepit pro loco convivii: sed *V. Klotz* ad h. l. *Gell.* 2. 24. Legi — senatus decretum vetus —, in quo jubentur principes civitatis, qui — mutua inter se dominia agitent, jurare apud consules — non amplius in singulas cœnas sumptus esse facturos, quam centenos vicenosque æris. *Al. leg. convivia.* ¶ 2. *Dominium* dicitur etiam proprietatis, seu jus proprietatis. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 8. 37. (117). Nec diversæ quas sphragidas vocant, publico gemmarum dominio iis tantum dato, quoniam optime signent. *Val. Max.* 4. 4. 1. Omnia nimium habet, qui nihil concupiscit; eo quidem certius, quam qui cuncta possidet: quia dominium rerum collabi solet, bonæ mentis usurpatio nullum tristioris fortunæ recipit incursum. *Sueton. Tib.* 59. Impatientes domini. Adde *Cod.* 2. 3. 20. et *JCTos* in *Dig. sæpè*; et *V. Rein's röm. Privatr.* p. 129. — Apud *Varron.* 2. *R. R.* 6. 3. In mercando item ut ceteræ pecudes emptionibus et traditionibus dominium mutant. *Schneider* ex optimis Codd. legit *dominum*. ¶ 3. Item dominatio, imperium, potentia, sed concreto, uti ajunt, sensu apud *Senec. Vit. beat.* 5. Voluptates et dolores, incertissima dominia impotentissimæque.

DOMINOR, as, are, n. 1. *V.* voc. seq. init.

DOMINOR, ōris, itus sum, ari, dep. 1. Activa forma, sed neutrorum significatione occurrit tantum apud *Venant.* 3. 17. 16. Cui rabies mundi nil dominare potest. Ceterum *V.* infra sub l. h. — Part. *Dominans* I, II. et in lii.; *Dominatus* I. — Do-

minor est dominum ago, imperium habeo, dominationem exerceo. Refertur tum ad loca, tum ad personas (It. *dominare, signoreggiare*; Fr. *être maître, dominer, gouverner, régner*; Hisp. *dominar, señorear*; Germ. *Herr über etwas sein, herrschen, gebieten*; Angl. *to be lord and master, rule, bear rule, reign, domineer*).

I.) Proprie usurpatur — a) Cum Ablat. et præpos. in. *Cic. Quinct.* 30. 94. In capite fortunisque hominum honestissimorum dominari. *Id.* 1. *Verr.* 51. 136. Dominari in his sartis tectisque. *Id.* 1. *Tusc.* 30. 74. Vetat dominans ille in nobis Deus. *Liv.* 3. 31. in capto exercitu. *Virg.* 2. *Æn.* 327. incensa Danai dominantur in urbe. *Ovid.* 3. *Fast.* 315. in altis montibus. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 10. 17. (39). Macedonia in Bactris, Medis, Persis dominata. — b) Cum Accus. et præpos. inter. *Cæs.* 2. *B. G.* 31. Ab his interfici, inter quos dominari consuescit. *Ovid.* 3. *Amor.* 6. 63. inter Nymphas. — c) Cum Accus. et præpos. in. *Liv.* 3. 53. in adversarios. *Ovid.* 1. *Met.* 77. in cetera. — d) Cum Ablat. sine præpos. *Virg.* 6. *Æn.* 766. Longa dominabitur Alba. *Id.* 7. *ibid.* 70. summa dominariæ arce. *παρρηγοῦν.* *Id.* 1. *ibid.* 285. victis dominabitur Argis. *Seneca Herc. Clit.* 1590. nulla dominetur aula. Sic *Cic. Rabir. Post.* 14. 39. Dominatus est Alexandrie. — e) Cum Dativo. *Claudian.* 1. in *Rufin.* 143. toti dominare mundo. — f) Cum Genitivo. *Lactant.* de ira 14. 3. Dominari omnium rerum. — g) Absolute. *Sall. Cat.* 2. Dominandi libido. *Cic.* 1. de republ. 33. Homo dominandi cupidus. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 12. *Virg.* 2. *Æn.* 363. Urbs antiqua ruit, multos dominata per annos. Adde *Liv.* 33. 46; *Sall. Cat.* 33; et *Tac.* 4. *Ann.* 7. et 1. *Hist.* 21. — h) Passive, quasi domino, as. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Off.* 39. 139. O domus Ancel, heu quam dispari domino dominaris! Item *Nigidius* apud *Priscian.* 8. p. 793. *Putsch.* Ut curari, et dominari possit. *Lactant. Mort. persecut.* 16. Hic est verus triumphus, quam dominatores dominantur.

II.) Translate usurpatur de inanimis et abstractis. *Cic.* 2. *Orat.* 8. 33. Usus dicendi in omni libera civitate dominatur. *Id. Senect.* 9. 38. Senectus honesta est, si usque ad extremum spiritum dominatur in suos. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 41. 126. sol. *Id.* 1. de republ. 38. consilium. *Id. Cæcil.* 25. 71. potentia. *Id.* 1. ad *Quint.* fr. 1. 1. fortuna. *Crassus* apud *eumd.* *Orat.* 65. 219. Ubi libido dominatur, innocentia leve præsidium est. *Virg.* 1. *G.* 153. interque nientia culta Infelix lolium et steriles dominantur avenæ. *Horat. Art. P.* 234. inornata et dominantia nomina. h. e. propria, ab omnibus passim usurpata, et quodammodo in sermone vulgari dominantia et obtinentia. *Ovid.* 7. *Met.* 553. pestis. *Liv.* 9. 33. potestas. *Quintil.* 8. 3. 62. oratio. *Id.* 8. *proem.* 7. Affectus per omnem quidem causam, sed maxime tamen in ingressu ac sine dominantur. *Cic.* apud *eumd.* 11. 3. 7. Usum in dicendo actionem dominari. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 23. (75). Dominante eadem illa rerum dissidentia. *Tac. Agric.* 10. mare. *Seneca Ep.* 101. Quam stultum est ætatem disponere! ne crastino quidem dominamur. — Hinc Part. præp.

Dominans, antis, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Dominantior* apud *Lucret.* 3. 397. Et magis est animus vitali claustra coercens Et dominantior ad vitam, quam vis animæ. — Porro substantivorum more usurpari videtur in illis *Tac.* 14. *Ann.* 56. Qui finis omnium cum dominante sermonum. h. e. cum principel. *Id.* 4. *Hist.* 74. Vita dominantium tolerare.

DOMINULUS, i, m. 2. diminutiva vox, et blandienti causa usurpata, legitur apud *Sævol.* *Dig.* 32. 41. § 4.

DOMINUS, a, um. *V.* voc. seq. sub *B.* 1. e.

DOMINUS, i, m. 2. De alia forma *V. DOMNUS* loco suo. — Dominus occurrit A) Stricto sensu; et B) Latiori sensu.

A) Stricto sensu dominus a domus est qui domui præest et in familiam imperium habet (It. *padrone di casa, proprietario, possessore*; Fr. *maître de maison, possesseur, propriétaire*; Hisp. *amo, dueño, señor de su casa y familia, posesor, propietario*; Germ. *der Besitzer e. Hauses, Hausherr, Eigentümer*; Angl. *a. master of a house, master of slaves, proprietor of any thing, possessor*). *Plaut. Amph.* 2. 2. 227. Abin' hinc a me dignus domino servus. Adde *eumd.* *Asin.* 3. 3. 70., *Capt.*

2. 3. 3., *Cist.* 2. 3. 55.; et *Pseud.* 4. 7. 90. *Ter. Adelph.* 1. 2. 8. Fores effregit atque in sedes irruit alienas: ipsum dominum atque omnem familiam multavit usque ad mortem. *Id. ibid.* 5. 6. 5. Nam is mihi profecto est servus spectatus satis, cui dominus curæ est. Adde *eumd.* *Eun.* 3. 2. 33. *Cato R. R.* 5. Villicus familiam exerceat: consideret, quæ dominus imperaverit, stant. Ne plus censcat sapere se, quam dominum. Amicos domini, eos habeat sibi amicos. *Varro* 1. *R. R.* 2. 17. Tu — non solum adimis domino pecus, sed etiam servis peculium, quibus domini dant, ut pascant. *Sall. Jug.* 31. Servi ære parati injusta imperia dominorum non perferunt. *Cic.* 1. *Off.* 39. 139. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. *Id.* 2. *Not. D.* 63. 157. Neque enim homines murium aut formicarum causa frumentum condunt, sed conjugum et liberorum et familiarum suarum. Itaque bestie fortim, ut dixi, fruuntur, domini palam et libere. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 68. 276. et *Deiot.* 11. 30. *Cato R. R.* 1. Siet in sis agris, qui non sæpe dominos mutant. *Cic.* 3. *Tusc.* 5. 11. Qui ita sit affectus, eum dominum — esse rerum suorum votant duodecim tabulæ. *Id. Senect.* 16. 56. Semper enim boni assidue domini refera tella vinaria, olearia, etiam penaria est, villaque tota locuples est. Adde *eumd.* *Quinct.* 5. 19; *Horat.* 2. *Ep.* 2. 174.; *Sueton. Cæs.* 41. et 61. et *Tib.* 48.; et *Plin. Paneg.* 60. *Ovid.* 8. *Met.* 848. Recusare dominum. h. e. dedignari et nolle servire. *Cic. Rosc. Am.* 28. 78. Ne tamdiu quidem (*Roscus*) dominus erit in suos, dum ex iis de patris morte queratur? — Hinc dicitur etiam de herili filio. *Plaut. Capt. prol.* 18. Domo quem profugicus dominum abstulerat, vendidit.

B) Latiori sensu. ¶ 1. Generatim dominus dicitur qui dominatur, qui in alios imperium habet, et cui alii subsunt. — a) Hinc est epithetum Dei summi, qui est dominus omnium; item reliquorum deorum. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 41. 126. Itaque cogimur, dissensione sapientum, dominum nostrum ignorare. *Id.* 4. *Fin.* 5. 11. Summus rector et dominus. *Id.* 2. *Legg.* 7. 15. Dominos esse omnium rerum ac moderatores deos. Cf. *Ovid. Heroid.* [4. 12. In dominus jus habet ille deos. — b) Item domini dicuntur, qui in regnum aut civitatem imperium habent, et quibus populi subsunt; vel generatim qui in alios quacumque ratione dominantur. *Cic. Planc.* 4. 11. Hic princeps populus et omnium gentium dominus ac victor. *Id.* 3. *Off.* 21. 83. Qui rex populi Romani dominusque omnium gentium esse concupiverit. *Id.* 13. *Phil.* 8. 17. Imponere alicui dominum. *Virg.* 6. *Æn.* 621. dominumque potentem Imposuit (*patrice*). *Seneca Troad.* 974. Dare alicui dominum. *Curt.* 7. 8. Alienigenam dominum pati. *Id.* 4. 4. 22. Vita necisque omnium civium dominus. *V. Mürzell.* ad h. l. *Cic. Sext.* 58. 125. Ubi erant tam illi contionum moderatores, legum domini, civium expulsores? *Id.* 1. *Tusc.* 21. 48. Liberari gravissimis dominis, terrore et metu. Cf. *Ovid.* 13. *Met.* 137. meaque hæc facundia, si qua est, Quæ nunc pro domino, pro vobis sæpe locuta est. h. e. pro meo domino mee facundia. — c) De marito intelligunt *Non.* p. 282. 5. *Merc.* et *Servius* ad illud *Virg.* 4. *Æn.* 214. et dominum Eneam in regna recepit. Adde *Ovid.* 1. *Art. am.* 314.; et *V. DOMINA.* — d) Item universim qui cuiuscumque rei præest. Sic domini dicuntur qui histrionum operam conducunt. *Plaut. Asin. prol.* 2. Quæ mihi atque vobis res vertat bene, gregi huic et domitis atque conductoribus. Cf. *eumd.* *Capt.* 4. 2. 30. et 43. — Similiter *Cic.* dominum appellat muneratorem, qui munus gladiatorum dat, 2. *Att.* 19. 3. Populi sensus maxime theatro et spectaculis persertus est. Nam gladiatoribus qua dominus qua advocati sibilis conscissi. — Et de aliis. *Cic.* 2. *Legg.* 24. 61. Dominusque funeris utatur accenso atque lictoribus. *Id. Quinct.* 15. 50. dominos appellat eos, qui præsent bonis alicujus auctionandis. *Sueton. Ner.* 22. Domini factionum. *Inscript.* apud *Gruter.* 338. 2. M. AVRELIO LIBERO PATRI ET MAGISTRO ET SOCIO DOMINI ET AGITATORI FACTIONIS PRASINAE. — e) Hoc sensu a Poetis interdum usurpatur adjective. *Ovid.* 2. *Amor.* 5. 30. Injiciam dominas in mea jura manus. *Stat.* 5. *Theb.* 578. Implorantem animam dominis adsibilat aris. ¶ 2. Speciatim dominus est exhibitor convivii, hoc est herus, qui convivium præbet; ita tamen, ut vel addatur *Gen. epulæ, con-*

vivii, vel id ex ceteris facile innotescat. *Varro* apud *Non.* p. 282. 3. *Merc.* Discumbimus mussati. dominus maturo ovo ad cœnam committit. Ita *legimus cum Oehler, M. Ter. Varro.* Sat. Menipp. Rel. p. 113. et 114.; sed *Forcellinus cum aliis* matura ova. *Sall.* apud *eumd.* p. 281. 31. *Merc.* Discubucere etc., alter scriba Mæneas in imo, medius inter Tarquinium et dominum Perpennam. Adde *Farron.* apud *eumd.* p. 281. 29. et apud *Gell.* 13. 11. *Cic. Vatin.* 13. 31. Quum ipse epuli dominus, Q. Arrius, abbas esset. *V. Halm* ad h. l. et *Klotz* ad *Cicer. orat.* vol. 2. p. 772.; et adde *Liv.* 23. 8.; et *Petron. Satyr.* 34. ¶ 3. Item speciatim. In libera republica odiosa fere vox fuit: quare prisæ Latini dominum familiæ patremfamilias appellaverunt, ut docet *Seneca Ep.* 47.; et forma reipublicæ mutata, qui boni imperatores haberi voluerunt, aversabantur, ut de Augusto refert *Sueton.* in *ejus Vita* 33. et de Tiberio *ibid.* 27.; et de Alexandro Severo *Lamprid.* 4. Paullatim tamen, adulatione procedente, et quidem post Tiberii tempora, passim domini appellati, ut patet ex epistolis *Plin.* 10. V. etiam *Sueton. Domit.* 13. et *Phædr.* 2. 5. Sic *Martial.* 5. 8. Edictum domini deique nostri. Adde *eumd.* 10. 72.; et *V. Ode-rico de numm.* *Orgetor.* p. 69. et seqq. ¶ 4. Item dominus dicitur amicus, amator, in blanditiis. *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 11. etc.; et *Non. loc. cit.* ¶ 5. Officiosa salutationis consuetudine domini appellabantur quicumque obsvii. *Seneca Ep.* 3. Sic illum amicum vocasti, quomodo omnes candidatos, bonos viros dicimus; quomodo obvios, si nomen non succurrit, dominos salutamus. *Martial.* 6. 88. Mane salutavi vera te nomine casu, Nec dixi dominum, Cæciliane, meum. Hinc Itali vulgo in salutationibus etiamnum *padrone* dicunt. — Hæc pertinent et illa, in quibus blandentis compellationem esse *Forcellinus* ait, *Sueton. Claud.* 21. Ut sæpe hortando rogandoque ad hilaritatem homines provocaret, dominos identidem appellans. *Martial.* 5. 57. Quum toto te dominum, noli tibi, Ciona, placere: Sæpe etiam servum sic resaluto meum. — Denique *fratres* etiam (sed puto natu grandiores) domini per honorem et blanditias vocabantur. *Seneca Ep.* 164.

DOMIPORTA, æ, f. 1. (domus et porto) epithetum cochleæ, quod domum suam perpetuo circumferat. *Cic.* 2. *Divinat.* 64. 133. ex *vet. Poeta.* Ut summat terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam.

DOMIREDITIO, ōis, f. 3. reditus domum. *Hygin. fab.* 125., ubi alii divisim leg. *domum reditio.* *V. DOMUTIO.*

DOMISEDA, æ, f. 1. dicitur matrona domi sedens, et sibi vivens, in *Inscript.* apud *Fabret.* p. 252. n. 35., quæ est apud *Orell.* 4639. NIC SITA EST AMYMONÆ — FIA PYDICA FRVGI CASTA DOMISEDA.

DOMITIUS, a, um, adject. ad domum pertinens: hinc *domitius* appellabatur deus quidam nuptialis, qui putabatur id facere, ut nova nupta in domo esset seu remaneret. *Augustin.* 6. *Civ. Dei* 9. Sed domus est utenda, quæ nubit, adhibetur et deus domiducus; ut in domo sit. adhibetur deus domitius.

DOMITO, as, arc, l. 1. frequentat. a domo, æ. *Virg.* 1. *G.* 285. Et prenos domitare boves. *Id.* 7. *Æn.* 163. domitantque in pulvere currus. h. e. equos sub curribus. *Manil.* 4. 234. Quadrupedum omne genus positus domitare magistris. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 8. 8. (24). elephantos.

DOMITOR, ōis, m. 3. qui domat. Usurpatur 1.) Proprie de equis. *Cic.* 1. *Off.* 26. 90. Domitor equorum. (Sic intelligenda videtur *Inscript.* apud *Gruter.* 1118. 3., quæ est apud *Orell.* 4179. L. VIRIO LIBERALI DOMITORI T. VIRIVS PROCLVS PATRI DE SE bene merenti fecit.) *Virg.* 7. *Æn.* 189. ancile gerebat Pteus equum domitor. *Id.* 9. *ibid.* 523. Messapus equum domitor. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 128.

II.) Improprie de iis, qui gentem aliquam aut violentum animi affectum vincunt. *Cic.* 1. de republ. 3. Milliades victor domitorque Persarum. *Id. Mil.* 13. 35. Vetatorem furoris, domitorem armorum suorum. *Virg.* 5. *Æn.* 799. Saturnius hæc domitor maris edidit. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 19. Trojæ. *Liv.* 21. 43. Hispania Galliaque. *Tac.* 3. *Hist.* 76. extr. Firmatus us miles, et belli domitor externi. *Seneca Med.* 2. Tiphys donitor freti. *Id. Herc. Clit.* 1989. Hercules domitor Ieraram. *Id. Agamem.* 75.

Somnus curarum domitor. *Id. Herc. fur.* 65. malorum. *Plin. Paneg.* 35. Infinitæ potestatis domitor ac frenator animus.

DOMITRIX, *reis*, f. 3. quæ domat.

I.) Proprie. *Virg.* 3. *G.* 44. Domitrixque Epidaurorum equorum. *Ovid. Heroid.* 9. 117. Ierarum. *Grat. Cyneq.* 19. domitrixque Idea leonum Mater.

II.) Improperie. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 16. 25. (127). Ferrum, domitrix illa rerum omnium materia.

DOMITURA, *æ*, f. 1. domandi actus. *Colum.* 6. *R. R.* 2. 1. Domitura boum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 45. 70. (180). Domitura boum in trimatu.

DOMITUS, *a*, um. *V. DOMO.*

DOMITUS, *us*, m. 4. idem ac domitura. In Ablat. sing. *Cic.* 2. *Nat. D.* 60. 151. Efficimus etiam domitū nostro quadrupedum rectiones.

DOMNA. *V. DOMNUS.*

DOMNÆDIUS, *ii*, m. 2. De syncope *V.* in DOMNUS. — Domnædius est dominus ædis, aut is, qui in æde a se conducta habitat, per synopen a *domnædius*, quæ integræ vox legitur apud *Paulin. Nolan.* 20. 104., et *Ep.* 28., in qua significat S. Felicem, in cuius honorem templum ipse Nolæ ædificaverat. In *Gloss. Philox.* Domnædius, et cœnacularius, ὁ οἰκονομῆς. *Inscript.* apud *Marin. Iseriz.* *Alb.* p. 82., quæ est apud *Orell.* 4787. DOMNÆDIUS POSSESSOR COLONVS SEQVENS ET TV VIATOR PRÆCON PARCE TYMYLYM NARCISII. Hæc ita sunt interpretanda: Narcissus colonus seu conductor prædii, in quo sepulcrum sibi paraverat, rogat dominum seu conductorem domus ejus prædii, rogat possessorem prædii ejusdem, rogat colonum, cui postea ipsum prædium colendum tuendumque obtigerit, rogat viatorem, ut suo sepulcro parcant. — Disjunctim vero legitur apud *Apul.* 10. *Met.* p. 707. *Oudend.* Novitate spectaculo lætus dominus ædium duci me jussit.

DOMNIGUS, *a*, um, *adject.* De syncope *V.* in DOMNUS. — Domnigus est idem quod dominicus. *Inscript.* apud *Donium cl. 7. n. 7.*, quæ est apud *Orell.* 3201. DELICATVS AVGO. ADIVTOR A COGNITIONIBVS DOMNICVS. *h. e.* imperatoris.

DOMNIFUNDA, *æ*, f. 1. De syncope *V.* in DOMNUS. — Domnifunda est domina fundi: vox composita a *domnus* et *fundus*. *Inscript.* apud *Marin. Frat. Arv.* p. 644. M. VLPIVS EYFORAS FILIO BENE-MERENTI FECIT EX ATGTONIATE CAESONIAE LEDAE DOMNIFUNDAE. Hæc *Inscript.* est apud *Orell.* 4594., ubi pro M. VLPIVS legitur MYLPIVS.

DOMNIPRÆDIUS, *a*, um, *adject.* De syncope *V.* in DOMNUS. — Domniprædius est dominus prædii, a *domnus* et *prædium*. *Inscript.* apud *Domn. De-Sanctis, Dissert.* sopra la villa d'Oras. *edit. Ravennæ ann.* 1784. p. 53., quæ est apud *Orell.* 104. VAL. MAXIMA MATER DOMNIPREDIA VALERII DYLCSISIMA FILIA, QVE VIXIT ANNIS XXXVI. MENSVBVS II. diebus XII. IN PRÆDII SVIS MASSE MANDELANÆ etc. Hæc *Inscriptio*, cuius plura vocabula diphthongo carent, pertinere videtur ad sequiorem Latini sermonis ætatem: ea vero sic scribenda sunt. *domniprædia*, quæ, *prædiis*, *Masse*, *Mandelanæ*. At hæc de re plura et rectius *Nibby* in *Memor. Rom. T.* 4. p. 27.

DOMNULA, *æ*, f. 1. De syncope *V.* in DOMNUS. — Domnula est deminut. a *domna*, atque ita appellat Faustina uxorem suam *M. Aurel.* apud *Fronton.* 5. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 24. Me adlevant nuntii de Domnula mea commodiora, deis juvantibus, indicantes. *Id.* apud *eumd.* *Fer. Alsians.* *ep.* 1. Lorium autem regressus Domnulam meam febricitantem repperi. Similiter *Salvian.* *Ep.* 4. ante *med.* Illa ego vestra Palladia, vestra gracula, vestra domnula. *V.* cetera in *V. GRACULA*.

DOMNUS, *i*, m. 2. et *domna*, *æ*, f. 1. per synopen pro *dominus* et *domina*. *Inscript.* apud *Don. cl.* 8. n. 74. DOMNO BELENO SACRVM SEX. BAEIVS, qui FVIT IN CLASSE VESTLARIIVS V. S. L. M. *Alia* apud *Mural.* 201. I. STATIÆ VERAS DOMNAR MEAS SANCTISSIMAE ATRELIIVS TIMARCVS. *Alia*, quæ mutila, integra vero extat in *Mus. Lapid. Patav.* GENIO DOMNORVM, CERERTI. T. PUBLICIIVS CRESCENS LARIBVS PVBLCIIVS DEDIT IMAGINES ARGENTEAS DVAS TESTAMENTO EX HS. " "

DOMO, *mas*, mûi, mîtum, mare, a. 1. Pro altero præterito *domavi*, *Vel.* *Poeta* (et creditur *Ennius*) apud *Charis.* 4. p. 252. *Putsch.* Non quod draconis sævi sopivi impetum, Non quod viros domavi et segetis armatæ manus. — Hinc et Part. *Domatus* pro

domitus. *Petron. fragm. Tragur.* 74. *Burmamn.* Curabo, domata sit Cassandra. — Hinc etiam DOMATOR: *F.* loco suo. — Part. *Domans* II. a.; *Domitus* I. et II.; *Domiturus* et *Domandus* II. — Domare, a Gr. δάμασσι, est mansuafacere adeoque subigere; et proprie de brutis dicitur (It. domare, mansuafare; Fr. dompter, apprivoiser; Hisp. domar, amansar; Germ. zahm machen, zähmen; Angl. to subdue, to make tame).

I.) Proprie. *Plaut. Pers.* 2. 3. 7. Nam herus meus me Eretriam misit, domitos boves ut sibi mercarer. *Farro* 2. *R. R.* 6. 4. Tertio anno domare incipiunt (asinus) ad eas res, ad quas quisque eos vult habere in usu. *Colum.* 6. *R. R.* 22. 1. Domare tauros aratro. *Sall. Jug.* 75. Conquirat ex agris quam plurimum potest domiti pecoris, coque imponit vasa cuiusque modi. *Cic.* 2. *Nat. D.* 64. 161. Fera bellæ domitæ et condocessæ. *Id.* 2. *Off.* 4. 14. Domare bellua. *Virg.* 3. *G.* 164. Jam vitulos hortare, viamque insiste domandi, Dum faciles animi juvenum, dum mobilis ætas. *Manil.* 5. 707. Ille tigrim rabie solvet pacique domabit. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 9. 9. (27). Domare fame elephantum. — Singulare est illud *Justin.* 15. 4. 19. Elephantus ferus infinitæ magnitudinis ultro se obtulit, et, veluti domita mansuetudine, eum tergo excepit.

II.) Translate est rem aliquam, aut homines feritate, duritia, vel contumacia resistentes vincere, subigere, mansuafacere, mollire. — a) De inanimis: ad rem *Plin.* 34. *Hist. nat.* 9. 20. (94). Es astrictu domitum et consuetudine nitoris veluti mansuafactum. *Virg.* 9. *Æn.* 608. Terram domare rastris. *Sever.* *Ætn.* 10. Domita arva. *h. e.* arata et excolta. Sic *Juvenal.* 11. 89. Erectum domito referens a monte ligonem. *Grat. Cyneq.* 330. Domare silvas. *Sil. It.* 3. 499. magna vi saxa domantem. *Val. Flacc.* 1. 600. ingenti gaudeus domat æquora velo. *h. e.* navigat, mare, quod ante inviam, pervium faciens. *Stat.* 1. *Achill.* 328. Impetors certo domat ordine crines. *Horat.* 1. *Od.* 20. 9. Cæcubum et prelo domitum Caleno Tum bibes uvam. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 45. 50. (174). Sulphure plurima domantur. *Id.* 36. *ibid.* 27. 68. (200). Igni ferrum domatur. *Id.* 29. *ibid.* 1. 3. (5). Pastillos elaterii in novo fictili igni lento in aceto domare. *h. e.* macerare, mollire. *Ovid.* 8. *Met.* 649. reserat de tergore partem Exiguam, sectamque domat ferventibus undis. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 28. 62. (134). Pinguis lacrima abietis ad mandandum oleum. *h. e.* cogendum et spissandum, victo nimio ejus fluore. Adde *Sil. It.* 8. 504. Rursus *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 25. (78). Carnibus gallinaceorum appositis venena domantur. *Id.* 18. *ibid.* 13. 34. (128). Rapa sinapis acrimonia domita. *Virg.* 4. *G.* 102. Mella premens durum Bacchi domitura saporem. *Stat.* 2. *Theb.* 84. lacte novo domare cruorem. *h. e.* temperare, miscere. *Id.* *ibid.* 31. Domare lumina somno. — b) De hominibus. *Virg.* 3. *G.* 538. acrior illum Cura domat. *Ovid.* 1. *Met.* 312. Illos longa domant inopi jejunia victi. — Et præcipue de populis bello devictis. *Cic. Fonteij.* 1. 2. Galli partim modo ab nostris imperatoribus subacti, modo bello domiti. *Id. Marcell.* 3. 8. Domusti gentes immanitate barbaras. *Id. Prov. cons.* 13. 33. Acerimas nationes contrivit, domuit, compulit, imperio populi Romani parere assuefecit. — c) De abstractis. *Liv.* 21. 30. Domita fluminis vitia. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 1. 1. (1). Montes natura fecerat ad impetus fluminum domandos. *Sall. Cat.* 7. Igitur talibus viris non labos insolitus, non locus ullus asper aut arduus erat, non armatus hostis formidolosus: virtus omnis domuerat. — Præcipue de animi motibus. *Plaut. Mil. glor.* 2. 6. 50. Hominem servum suos domitos habere oportet oculos et manus orationemque. *Cf. Tibull.* 1. 5. 5. Ure ferum et torque: libeat ne dicere quidquam Magnificum posthac, horrida verba doma. *Cic.* 1. *Orat.* 44. 194. Domitas habere lubidines. *Horat.* 2. *Od.* 2. 9. Latius regnes avidum domando Spiritum, quam si etc. *Id.* 2. *Ep.* 1. 12. Comperit invidiam supremo sine domari. *Ovid.* 3. *Anor.* 11. 5. domitum pedibus calcinans amorem. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 54. (144). Domare iracundias. *Stat.* 2. *Silv.* 2. 125. qui pectore magno Spemque metumque domas, vitio sublimior omni. *Claudian.* *Cons. Prob. et Olybr.* 33. virtutibus ille Fortunam donavit.

DOMITIO, *onis*, f. 3. est per synopen pro *domumitio*, quemadmodum *circuire* pro *circuntire*:

divisim quoque legitur apud *Cic.* 1. *Divinat.* 32. 68. Rhodiorum classi propinquum reditum ac domum itionem dari. *Orell.* et *Klotz* ita leg.; *Forcellinus* vero etiam hoc loco *domuitionem* leg., variante tamen notata ictione. — Domutio est reversio domum. *Pacuvius* apud *Non.* p. 96. 2. *Merc.* Domuitionem dare. *Lucilius* apud *eumd.* *ibid.* Domuitionis cupidus. *Alti utrobique leg.* domulio, *extrito* i. *Accius* apud *Non.* p. 357. 9. *Merc.* Desistat exercitum morari, ne me a domuitione arceat. *Apul.* 2. *Met. sub fin.* Domuitionem capessere. Adde *eumd.* 1., 3., 4., 10. et 11. *ibid.* *Cic.* poeta verba referens 3. *Herenn.* 21. 34. Jam domuitionem reges Atridae parant. *Alti tamen leg.* domi itionem.

DOMUNCULA, *æ*, f. 1. deminut. a domus, parva domus. *Virg.* 6. 10. Dextra ac sinistra domunculae constituuntur, habentes proprias januas, etc. Adde *Val. Max.* 4. 4. n. 8.; *Apul.* 4. *Met.*; et *Ulp. Dig.* 47. 12. 3. *extr.*

DOMUS, *us*, f. 4. et domus, i, f. 2. δῶμος, a δῆμος *ædifico, æstruo*. — Quod ad singulos casus atinet — a) Genitivus singularis est *domi* apud omnes Comicos; sed jam inde a *Varrone* et in carminibus et in prosa oratione forma *domus* usuevit. Haud recte itaque *Forcellinus* ait: Genitivi *domi* et *domus* hoc differunt, quod ille locum designat, in quo habitantur: *domus* vero ædificium ipsum significat. *Horat.* 2. *Sat.* 6. *extr.* seu fundi, sive domus sit emptor. Quamquam idem *Forcellinus* paullo post addit: Illud tamen discrimen non est perpetuum. *Ter.* alludens ad illud *domi bellique*, *Eun.* 4. 7. 45. Sango, ita ut fortes decet milites, domi foetique fac vicissim ut memineris. *Plaut. Trin.* 4. 3. 20. Non fugitivus est hic homo: componitit domi. — Pro *domi* vel *domus* prisca *domuis* dixerat. *Farro* apud *Non* p. 491. 21. *Merc.* Perrexit in interiores partes domuis posticae, ut ait *Plautus*, penitissime. *Gell.* 4. 16. *Nigidium* quoque ita locutum esse testatur. *V. FRUCTUS*. — *Augustus* vero *domos* dicere solebat pro *domus* eodem casu, teste *Sueton.* in *ejus Vita* 87. — b) In Dativo singul. est *domo* apud *Caton.* *R. R.* 134. Ut si es propitius mihi, domo, familiarique mæa. Adde *eumd.* alibi sæpa. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 13. Penentiaque domo querenda est area primum. — *Domui* vero legitur apud *Ovid.* 4. *Met.* 66. Quum fieret paries domoi communis utriusque. Adde *Cæs.* 3. *B. C.* 112.; *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 101., 3. *ibid.* 12. 50. et 1. *Pont.* 2. 108.; *Quintil.* 1. 10. 32. et 7. 1. 53.; et *Tac.* 4. *Hist.* 68. — Denique *domu* pro *domui* occurrit apud *Lucret.* 4. 995. At consueta domu catolorum blanda propago etc. *Al. leg.* domi. — c) Accusativus singul. *domum* apud omnes; nisi quod do per apocopen dixerunt *Ennius* et *Auson*; *V. DO* loco suo. — d) Ablativus singularis *domo* apud omnes: nisi quod domo occurrit apud unum *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 1. 48. Ait sese Athenas fugere ex hac domo, et in *Inscript.* apud *Gruier.* 599. 8. L. FLAVI AVG. LIB. DE DOMV AVG. — Porro *domo* pro *domi* dixit *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 7. Ego id nunc expertior domo, atque ipsa de me scio. *V.* et infra sub I. c. — e) In Nominativo pluralis numeri est tantummodo quartæ declinat., *domus*, quod et *Priscian.* adnotavit 7. p. 744. *Putsch.* Vide *Virg.* 4. *G.* 481.; *Liv.* 3. 32.; et *Sueton.* *Ner.* 38. — f) In Genitivo plur. est *domorum* apud *Virg.* 2. *En.* 445. turres ac tecta domorum Culmina convellunt. Adde *eumd.* 4. *G.* 159. et alibi; *Lucret.* 1. 355., 2. 114. et alibi; et *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (88), ubi tamen *Sillig* ex melioribus Codicibus leg. *domuum*. — *Domuum* vero legitur apud *Juvenal.* 3. 72. Viscera magnarum domuum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 57. 82. (221). Mures incolæ domuum. Adde *Tac.* 3. *Ann.* 24. et 6. *ibid.* 45. — g) In Dativo et Ablativo plur. est tantummodo quartæ declinat., quod et *Priscian.* adnotavit 7. p. 744. *Putsch.* Vide *Varron.* 5. *L. L.* 160. *Müll.*; *Cæs.* 0. *B. G.* 11. et 3. *B. C.* 42.; *Virg.* 2. *G.* 443.; *Horat.* 1. *Od.* 22. 22.; *Quintil.* 9. 4. 4.; *Tac.* 3. *Ann.* 6., 6. *ibid.* 3., 1. *Hist.* 4. et 84. et *Germ.* 46. — h) Denique in Accusativo plur. de more est *domos*, ut apud *Plaut.* *Pren.* 3. 6. 19.; *Lucret.* 1. 19. et 6. 241.; *Cæs.* 1. *B. G.* 30. et 3. *B. C.* 82.; *Sall. Cat.* 20.; *Cic.* 1. *de republ.* 13.; *Virg.* 1. *G.* 182. — Pro *domos* tamen etiam *domus* invenitur. *Claud. Quadrigarius* apud *Gell.* 17. 2. Domus suas quemque ire jubet. Adde *Accium* apud *eumd.* 14. 1. Immo etiam apud *Cic.*, *Liv.* aliosque MSS. Codices modo

domos, modo domus exhibent: V. *Beier ad Cic. 2. Off. 18. 64.* et *Drakenborg ad Liv. 3. 29.* — Domus est locus ad habitandum, aedes, domicilium. (It. casa, abitazione; Fr. maison, habitation, domicile; Hsp. casa, vivienda, habitación; Germ. das Haus, die Wohnung; Angl. a house, home, habitation, lodging, dwelling, place of abode).

1.) Proprie. *Cic. 1. Off. 39. 138.* Præclaram ædificavit et plenam dignitatis domum. — Sic etiam adverbii more — a) *Domi* est intra domesticos parietes, et foris opponitur. — Absolute. *Plaut. Capt. 1. 2. 33.* Neque unquam quidquam me jurat quod edo domi: foris aliquantillum etiam quod gustod, id beat. Adde *eumd. Cist. 2. 1. 2.* et alibi. *Ter. Andr. 3. 2. 34.* Nuptias domi apparari. *Cic. Amic. 1. 2.* Memini domi in hemicyclo sedentem — in eum sermonem incidere etc. *Id. Dom. 3. 6.* et *Nepot. Dion. 9.* Tenere se domi. *Alti apud Cic. leg. domo. Cic. Flacc. 6. 14.* Qui domo exire nolebant: qui domi stare non poterant. Adde *eumd. 5. Fin. 15. 42.* et 2. *Phil. 11. 26.*; *Sall. Cat. 52.*; *Virg. 3. Ecl. 22.*; *Horat. 1. Sat. 1. 67.*, 1. *Ep. 5. 3.* et alibi. — Cum additis pronominiibus possessivis: scilicet *meæ* apud *Plaut. Aulul. 3. 2. 18.* Volo scire item ego, *meæ* domi meane salva futura? Adde *eumd. Curc. 4. 2. 22.*, *Epid. 3. 4. 63.* et *Mil. glor. 2. 2. 3.*; *Ter. Hecyr. 2. 2. 15.*; et *Cic. 10. Fam. 25.* et 13. *ibid. 69.* — *Tuæ* apud *Cic. 4. Fam. 7. 4.* Cogitandum tibi tamen esset, Romæne et domi tuæ — an Mytilenis aut Rhodi malles vivere. — *Suæ* apud *Plaut. Pers. 4. 3. 44.* Nam is mihi honores suæ domi habuit maximos. Adde *eumd. Truc. 2. 6. 50.*; *Cic. Cæcin. 4. 10.*; et *Quintil. 1. 1. 22.* — *Nostræ* apud *Cic. 5. Tusc. 39. 113.* Diodotus multos annos domi nostræ vixit. Adde *eumd. 4. Verr. 2. 5.*; et *Plaut. Men. 2. 3. 9.* et *Truc. 2. 2. 6.* — Similiter *alienæ* apud *Cic. Dom. 40. 105.* Sacrificium, quod alienæ domi fieret, invisere. Adde *eumd. 1. Tusc. 22. 51.* et 4. *Fam. 7. 4.* — Cum additis aliis adjectivis, vel nominibus etiam propriis: sic *istius* apud *Cic. Quint. 5. 21.* Qui istius domi erat educatus. *Illius* apud *eumd. Divin. in Q. Cæcil. 18. 58.* Si tu eum illo postea in gratiam redisti, si domi illius aliquoties fuisti. *Cujus* apud *eumd. 7. Verr. 42. 108.* Homo nobilissimus, hospes tuus, cujus tu domi fueras. Adde *eumd. 2. Phil. 19. 48.* et 9. *Fam. 3.* — Cum nominibus propriis. *Cic. 1. Att. 12. 3.* Deprehensus domi Cæsaris. Adde *eumd. 2. ibid. 7. 3.* — Et cum addito nomine per præpos. apud. *Cic. Sez. 18. 41.* Ejusque vitæ a me insidias apud me domi positas esse dixerunt. *Id. 7. Verr. 29. 73.* Domi apud se esse dixit. *Liv. 3. 33.* Defosso cadavere, domi apud P. Sertium, patriciæ gentis virum, invento. — b) *Domum* ad significandum motum. — Absolute. *Plaut. Amph. 1. 1. 40.* Me a portu præmisisti domum, ut hæc nunciem uxori suæ. Adde *eumd. ibid. 2. 1. 55.*; et *Ter. Andr. 1. 5. 20.* et alibi. *Catull. 61. 31.* Ac domum dominam voca. *Cic. Amic. 3. 12.* Domum reductus ad vesperum est a patribus conscriptis. *Id. 2. Verr. 9. 25.* Siculis denunciatum esse, domum ad illum ut venirent. Adde *eumd. 11. Fam. 27. 5.*; et *Virg. 1. Ecl. 36.* — Cum additis pronominiibus possessivis: sic *meam* apud *Cic. 1. Att. 1. 3.* Dies fere nullus est, quin hic Satrius domum meam ventitet. Adde *eumd. 9. Fam. 19.* Et suam apud *Cic. Pis. 7. 16.* Me domo mea expulstis, Pompejum domum suam compulsistis. Adde *eumd. Rosc. Am. 18. 52.* et 1. *de republ. 14.*; *Plaut. Amph. 2. 2. 31.*; et *Cæs. 2. B. G. 10.* — Cum aliis verbis, quæ possessivis respondent. *Cic. Rosc. Com. 9. 26.* Venisti domum ultro Roscii. *Id. 3. Off. 31. 112.* Cum primo luci Pomponii domum venisse dicitur. *Sall. Jug. 67.* Aurum atque argentum et alia, quæ prima ducuntur, domum regiam comportant. — Et cum præpos. in. *Plaut. Amph. 1. 4. 253.* Cur non intro eo in nostram domum? *Cf. Ter. Eun. 2. 3. 90.* In domum meretriciam deduci. *Cic. 1. Cat. 4. 8.* Te priori nocte venisse in M. Læce domum. *Cæs. 2. B. C. 18.* Arma omnia privata et publica in domum Gallonii contulit. *Sueton. Fesp. 5.* Ut thensam Jovis optimi maximi e sacrosilio in domum Vespasiani et in circum deduceret. *Cf. Liv. 44. 45.* Rex in domum se recepit. — *Domum* cum addito ad me apud *Cic. 3. Fam. 8. 10.* Neque domum unquam ad me litteras mittam, quin adferam eas, quas tibi reddi velim. — Denique *domos* in plur. num. cum vel sine addit. *Liv. 34. 45.*

Galli domos abiere. Adde *eumd. 3. 5.* et 27. 51. *Plaut. Pæn. 3. 6. 19.* Domus abeamus nostras, sultis, nunc jam. *Sall. Jug. 68.* Alius alium domos suas invitant. Adde *Liv. 2. 7. Id. Liv. 26. 10.* In domos atque in tecta refugiebant. — c) *Domo*, quum verbum significat motum a loco, aut statum, occurrit — Absolute. *Plaut. Mil. glor. 4. 2. 7.* Domo si ibit, ac dum huc transibit. Adde *eumd. Stich. 1. 1. 29.* *Ter. Eun. 4. 3. 18.* Suspicio aliquid domo abueniem sustulisse. Adde *eumd. Phorm. 4. 1. 20.* *Cic. post red. in senat. 11. 29.* Tenere se domo. *Id. 9. Fam. 5.* Qui se domo non commoverant. Adde *eumd. Flacc. 6. 14.* *Cæs. 1. B. G. 5.* Cibaria sibi quemque domo afferre jubent. — Cum addita præpos. in. *Plaut. Cas. 3. 4. 29.* Quid illud clamoris, obsecro, in nostra domo est? *Nepos Alcib. 3. extr.* Quod in domo sua mysteria facere dicebatur. *Id. ibid. 2.* Educatus est in domo Periclis. *Cic. 2. Att. 7.* Quum in domo Cæsaris unus vir fuerit. *Tac. 4. Ann. 21.* Adjectivum in domo ejus venenum esse. *Quintil. 5. 10. 16.* In domo furtum factum ab eo, qui domi fuit. — Interdum et *domo* pro *domi* occurrit. *Varro 1. R. R. 8. 2.* Hæc ubi domo nascuntur, vinea non metuit sumptum. *Nepos Epam. 10.* Quamdiu facta est cædes civium, domo se retinuit. *Al. leg. domi. Sueton. Cæs. 20.* Ut, quoad potestate abiret, domo abditus nihil aliud quam per edicta obnunciaret. Adde locum *Plauti* initio allatum sub d. — d) Aliquando speciatim dicitur de domicilio urbano, præcipue si *villæ* opponatur, ut apud *Horat. 2. Od. 3. 17.* Cedet coemptis salibus et domo Villaque laevis quam Tiberis lavit. *Seneca Const. Sap. 7.* Tamquam si quis, quum e villa mea surripuit, in domo mea ponat: ille furtum fecerit, ego nihil perdidit. *Colum. 1. R. R. 1. fin.* Qui agrum paravit, domum vendat, ne malit urbanum, quam rusticum laerem colere. — e) *Domibus abruptis* aliquid facere est confestim, præcipiantur. *M. Aurel. apud Fronton. 1. ad M. Cæs. 1.* Tu me amissum voces, qui non abruptis domibus cursu maximo pervolo?

II.) Translate. ¶ 1. Præcipue apud Poetas ponitur de quacumque sede, habitaculo. Sic — De ventorum sede. *Virg. 1. G. 371.* Eurique Zephyrique domus. — De aquis. *Ovid. 1. Met. 279.* aperite domos: ac mole remota Fluminibus vestris totas immitte habenas. *Cf. Horat. 1. Od. 7. 12.* Domus Albinea resonantis. — De brutis. *Virg. 2. G. 209.* Antiquasque domos avium. Adde *eumd. 5. En. 214.* et 8. *ibid. 235.* *Stat. 1. Theb. 367.* pecorum domus. Adde *Grat. Cyneg. 235.*; et *Nemesian. 98.* Similiter *cornea domus* dicitur a *Phædr. 2. 6.* testa, qua munitur testudo. Similiter de cochleæ testa *Seren. Sammon. 25. 465.* Aut tres ex vino cochleas ferysere coges Cumque suis domibus franges. V. DOMIPORTA. — De deorum sede. *Virg. 10. En. 1.* Panditur interea domus omnipotentis Olympi. Adde *eumd. ibid. 101.* *Ovid. 4. Met. 734.* superasque deorum Implevere domos. — De sacra spelunca. *Virg. 6. En. 81.* Ostia jamque domus patuere ingentia centum Sponte sua, vatisque ferunt responsa per auras. — De labyrintho. *Id. ibid. 27.* Bic labor ille domus et inextricabilis error. — De carcere, in quo inclusa est Danaë. *Propert. 2. 15. 12.* Ferratam Danaë transiliamque domum. — De sepulcro. *Tibull. 3. 2. 22.* Atque in marmorea ponere sicca (ossa) domo. Hinc *domus æterna* eleganter dicitur in *Inscript. apud Gruter. 790. 5.*, 903. 6. et 913. 6. V. *Cavedoni Marm. Naden. p. 93.*; et *Inscr. Crist. di Algeri p. 15.* — De corpore humano anime habitaculo. *Ovid. 15. Met. 158.* Morie carent anime: semperque, priore relicta Sede, novis domibus habitant vivuntque receptæ. *Id. ibid. 456.* quoniam non corpora solunt, Verum etiam volucres anime sumus, inque ferinas Possumus ire domos pecudumque in pectora condi. ¶ 2. Per synecdochen dicitur de patria. — a) Saepè cum *patria* conjungitur. *Plaut. Men. 5. 9. 10.* sv. Siculus sum Syracusanus. mo. Ea domus et patria est mihi. *Id. Merc. 3. 4. 68.* Quæ patria aut domus tibi stabilis esse poterit? *Cf. eumd. ibid. 5. 1. 2.* Hunc hodie postremum extello mea domo patria peam. *Virg. 7. En. 122.* Hic domus, hæc patria est. *Cf. Ovid. 14. Met. 269.* Expulsurumque domo patria Trachinia tellus Eteipit. — b) Absolute, et quidem — Gen. domi, h. e. in patria, apud *Plaut. Pseud. 4. 7. 75.* Domi imperator summus in patria mea. *Cæs. 1. B. G. 20.* Gratia plurimum do-

mi atque in reliqua Gallia posse. *Sall. Cat. 17.* Multi ex colonis et municipiis, domi nobiles. h. e. inter suos. Adde *Cic. 3. Verr. 17. 45.*; et *Curt. 3. sub fin.* Sic *Liv. 7. 19.* Vir domi non solum, sed etiam Romæ clarus. h. e. in patria. *Cic. 2. ad Q. fr. 14. 3.* Hominem domi splendidi, gratiosum etiam extra domum. — Acc. *domum*, h. e. in patria, apud *Plaut. Amph. 1. 1. 33.* Victores victis hostibus legiones revehant domum. *Cæs. 1. B. C. 34.* Præmissos etiam legatos domum. *Cic. 7. Fam. 5. 1.* Beneficiis ornatisimum domum reducere. *Liv. 23. 20.* Redire domum. — Ablat. *domo*, h. e. a patria. *Cæs. 1. B. G. 31.* Omnibus Gallis idem esse faciendum, quod Helvetii fecerunt, ut domo emigrant: aliiud domicilium, alias sedes — petant. *Virg. 8. En. 114.* Qui genus? unde domo? *Id. 10. ibid. 141.* Mæonia generose domo. et *ibid. 183.* Qui Cærete domo. *Sueton. Vitell. 2. P.* Vitellius domo Nuceria. *Inscript. apud Gruter. 520. 3.* C. ANINIUS C. F. POMP. GALLVS DOMO ARRETIO etc. — c) Huc pertinet *domi bellique, domi et militiæ*, h. e. in pace et in bello. *Ter. Adelph. 3. 5. 49.* Una semper militiæ et domi fuimus. *Fellej. 2. 27.* Vir domi bellique fortissimus. V. BELLUM. — Item in pace et domi apud *Cic. 1. de republ. 40.* Noster populus in pace et domi imperat et ipsis magistratibus minatur, recusat, appellat, provocat; in bello sic parat, ut regi. — d) *Domum revocare* in re forensi est fori exceptione uti, et eum, qui nos in iudicium alibi vocavit, ad iudicem in loco, ubi degimus, revocare. *Ulp. Dig. 5. 1. 2.* Dicimus etiam revocare forum. *Id. ibid. 7.*

¶ 3. *Domi esse alicui vel domi habere* dicitur, qui aliqua re abundat, neque ea aliis quidquam foris quærere opus habet. *Plaut. Mil. glor. 2. 2. 36.* Domi habet animum falsiloquum, domi dolos, domi delensifica facta, domi fallacias. *Ter. Adelph. 3. 4. 49.* Domi habuit, unde disceret. *Cf. Plaut. Truc. 2. 5. 4.* Domi docta. *Ter. Phorm. 3. 2. 19.* O fortunatissime Antipho, cui, quod amas, domi est! *Cic. 10. Att. 14.* Quidquid habes ad consoilandum, collige; et illa scribe non ex doctrina, neque ex libris; num id quidem domi est: sed etc. Sic *Juvenal. 11. 117.* Illa domi natus nostrasque ex arbore meas Tempora viderunt. *Cic. 9. Fam. 3.* Sed quid ego nunc hæc ad te, cujus domi nascuntur? γλαυκ' εἰς Ἀθήνας. — Similiter *domo pecuniam solvere* apud *Plaut. Curc. 5. 3. 7.* est ex arca domestica, non aliunde mutua sumpta. Sic domo afferre apud *Quintil. 10. 7. fin.* est meditata et parata afferre; quibus opponuntur, quæ subita atque ex tempore dicimus. ¶ 4. Metonymice ponitur pro familia. *Cic. 4. Att. 12.* Domus te nostra tota salutat. *Id. 13. Fam. 46.* Eum tibi igitur sic commendo, ut unum ex nostra domo. *Virg. 1. En. 288.* Quum domus Assaraci Phthiam clarasque Mycenæ Servitio preuet. h. e. Romani, qui a Trojanis oriundi. V. ASSARACUS in ONOM. Adde *eumd. 3. ibid. 97.*; *Horat. 1. Od. 6. 8.* et 3. *ibid. 16. 18.* et 26.; *Liv. 3. 32.*; *Sueton. Aug. 25.* et 58.; *Quintil. 3. 6. 99.* et 7. 1. 53.; *Justin. 12. 15. 1.* et 16. 1. 15.; et *Tac. 3. Ann. 53.* et *Agric. 19.* — Sic *domus divina* est familia imperatoria circa Commodi tempora, qui imperavit ann. 177-192. V. *Marini Frat. Arc. p. 147.*; et *Labus E-pigr. scop. in Egito p. 106.*: sub Domitiano dicebatur *domus Augusta*; V. *Labus ibid.* ¶ 5. Hinc et pro philosophorum secta. *Cic. 1. Acad. (post.) 4. 13.* Antiocho magis licuit remigrare in domum veterem e nova, quam nobis in novam e veteri. h. e. sectam Academicam. *Seneca Ep. 29.* ad fin. Idem hoc omnes tibi ex omni domo conculabant, Peripatetici, Academici, Stoici, Cynici. h. e. ex omni familia et secta philosophorum.

DOMUSCULA, æ, f. 1. *diminut. a domus*, parva domus. *Apul. 4. Met.* Mecum nutritus individuus contubernio domuscula. *Al. leg. domumvita.*

DOMUSIO, ðnis, f. 3. usus domi, a domus et usio. *Petron. fragm. Tragar. 46.* *Burmman.* Quia volo illum ad domusionem aliquid de jure gustare. Ita *Cod. Tragar.*; alii perperam domus usionem, aut *invitionem* legendum putant.

DOMUTIO, f. DOMUTIO.

DONABILIS, e, adject. ¶ 1. Est dandus, donandus, tradendus. *Plaut. Rud. 3. 2. 43.* Infortunio hominem prædicas donabilem. h. e. tradendum infortunio. ¶ 2. Item dignus, qui dono datur. *Am-bros. serm. 59.* Qui (*Spiritus Sanctus*) etiam Dei domum dicitur; quia et antequam esset angelus vel

homo, cui daretur, jam sui natura donabile donum erat, quia caritas et amor est.

DONARIUM, n, n. 2. ¶ 1. Stricto sensu est locus, seu conclave prope templum, ubi quæ diis offerebantur, custodiebantur reposita. *Lucan.* 9. 515. Non illic Libyæ posuerunt ditia gentes Temples, nec Eois splendens donaria gemmis. *Apul.* 9. *Met.* Cantharoque et ipso simulacro, quod gerebam, apud fani donarium redditus ac consecratis. Adde *eum.* 2. *Florid.* 15. ¶ 2. Hinc dicitur etiam de illis, quæ diis offerebantur in templis. *Liv.* 42. 28. Ita ut censorum, in Capitolio vocit consuli ludos fieri donariaque dari. paulo ante. Donaque circa omnia pulvinaria dari. *Gell.* 2. 10. Ubi reponi solebant signa vetera, et alia quædam religiosa e donariis consecratis. *Aurel. Vict. Cæsar.* 35. Fanum Soli magnificentum constituit, donariis ornans opulentis. ¶ 3. Item de ipso templo, sacratio. *Virg.* 3. *G.* 533. ductos alta ad donaria currus. *Forcellinus* huic locum ad paragr. primam retulit. *Ovid.* 3. *Fast.* 335. Si tua contigimus manibus donaria puris. *Id.* 2. *Amor.* 13. 13. Pigræque labatur circa donaria serpens. — *NB.* *Forcellinus* pro dono generatim accepit apud *Tac.* 1. *Ann.* 44. Citatus ab imperatore, nomen, patriam, numerum stipendiorum, et cui erant donaria militaria, debebant. *At meliores Codices legunt dona: ex librorum autem errore irrepsisse donaria propter terminationem sequentis vocabuli, facile sibi quisque persuadet.*

DONATICUS, a, um, adject. qui dono datur, ad donum pertinens. *Cato* apud *Festum* p. 201. 28. *Müll.* Donaticæ hæstæ. *Paul. Diac.* p. 69. 5. *Müll.* Donaticæ coronæ, dictæ quod his victores in ludis donabantur, quæ postea magnificentiæ causa institutæ sunt super modum aptarum capitibus, quasi amplitudine sunt, quam Lares ornantur.

DONATIO, f, 3. actus donandi, et proprie secundum *Julian.* *Dig.* 39. 5. 1. dicitur, quum quis ea mente dat, ut statim velit accipientis fieri, nec ullo casu ad se reverti, et propter nullam aliam causam fieri, quam ut liberalitatem et munificentiam exerceat. Quod si sub conditione fiat, non est vera donatio (V. hæc de re *Rein's röm. Privat.* p. 202. et *Paub's Realencycl.* sub hac voce). *Cic.* *Opt. gen. orat.* 7. 19. Ut corona aurea donaretur, eaque donatio fieret in theatro. *Id.* *Rosc. Am.* 9. 24. Furta, rapinæ, donationes. *Id.* 6. *Ferr.* 16. 33. Quo modo? quo qui unquam tenuissime in donatione histriopum æstimavit. h. e. in iis, quibus histriones magis accepti donabantur. V. *Klotz* ad h. l. Adde *Cic.* 4. *Phil.* 4. 9. *Paul. Dig.* 31. 89. ad fin. Avia donationibus in nepotem patrimonium exinanivit. *Inscript.* in *Bullett. dell' Institut. Archeol.* a. 1844. p. 164. CONCESSVM A FISCO DONATIONIS CAUSA AP. CAVIO RESTITVTO EX ASSE.

DONATIUNCULA, æ, f. 1. deminut. donationis, parva donatio. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 69.

DONATIVUM, i. V. voc. seq.

DONATIVUS, a, um, adject. quod dono datur. *Inscript.* apud *Gruter.* 421. 1. IMPENDIVM BIGARVM QVAM POPVLYS EX COLLATIONE LEGATIVI AC DONATIVI NVLLI OFFEREBAT REMISIT. V. LEGATIVVM. — *Hinc*

Donativum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est munus, quod a principe vel imperatore militibus donatur. Quando autem huiusmodi largitio fieret, patet ex his verbis *Cassiod.* 6. *Hist. Eccl.* 30. ante med. Quum venisset tempus, quo imperia solent milites dona accipere (hoc enim agitur plerumque die Kalendarum Januar, et natali principum, et urbium regiarum) etc. *Sueton. Domit.* 2. An duplum donativum militi donaret. *Tac.* 4. *Hist.* 19. Postulare donativum. Adde *Sueton. Cal.* 46. et *Gab.* 16.; *Tac.* 1. *Hist.* 18., 2. *ibid.* 82. et 12. *Ann.* 41.; et *Plin. Paneg.* 25. — Differt a congiario, quod populo datur. *Sueton. Ner.* 7. Populo congiarium, militi donativum proposuit. *Lampriid. Alex. Sev.* 26. Congiarium populo ter dedit, donativum militibus ter. V. CONGIARIUM.

DONATOR, oris, m. 3. qui donat. *Seneca Hippol.* 1217. Donator atræ lucis, Alcide, tuum Diti remitte munus. *Paul. Dig.* 42. 1. 49. Pinguis donatori succurrere debemus, quam etc. Adde *Cod.* 8. 54. 1.

DONATRIX, teis, f. 3. quæ donat. *Prudent.* 11. *περί σαρφ.* 171. Illa Sacramenti donatrix mensa. Adde *Imp. Dioclet. et Maxim. Cod.* 8. 54. 20.

DŌNĀTUS, a, um. V. DONO.

DŌNAX, acis, m. 3. δὲναξ. ¶ 1. Est calamus crassior ligno et tenui foramine, longissimis internodiis, quem totum fungosa replet medulla in aquaticis nascens, sagittis aptissimus. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 50. (86). arundinem Cyprium, et 32. *ibid.* 10. 52. (141). calamus Cyprium vocat, quod in ea insula maxime proveniat. Describit autem 16. *ibid.* 36. 66. (165). *Cl. Fée (Op. cit. vol. 1. p. 391.)* hanc exhibet synonymiam: δὲναξ *Hom.* *Hymn.* in *Pan.* 6. 15. dans le sens de flûte, et *Ilad.* A. 584. dans le sens de flûte; *Κάλλαμος δὲναξ καὶ σφίγγε καὶ εὐνουχίας καὶ αὐλητικός καὶ ζευγίτης* *Theophr.* *Hist. plant.* 4. 12.; *Κάλλαμος δὲναξ, κάλαμος κύπριος καὶ σφίγγας* *Dioscor.* 1. 114.; *Donax* *Plin.* loc. cit.; et *Arundo* des poëtes latins, soit qu'ils l'emploient dans le sens de flûte, soit qu'ils l'entendent dans celui de flûte, sont *Arundo Donax* L. *Spec.* 120. Le roseau à quenouilles. ¶ 2. Est etiam nomen piscis marini, qui onyx etiam, et dactylus dicitur. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 9. 32. (103). — *NB.* De nomin. et cognomi. V. ONOM.

DŌNEC et

DŌNICUM, adverb. *Donicum* est antiqua forma, quæ certa lectione occurrit apud *Plaut. Aulul.* 1. 1. 19. Si respexit, donicum ego te jussero, continuo te dedam cruci. Sic *Cato* apud *Charis.* 2. p. 178. *Putsch.* Donicum ille tibi interdixit. — Incerta admodum est lectio apud *Lucret.* 2. 1114. Donicum ad extremum credendi perisse finem Omnia perduxit. Item apud *Nepot. Hamilc.* 1. Donicum aut vicissent, aut victi manum dedissent. *Utrobique enim alii leg. donec.* *Ciceronem* quoque hæc voce usum voluit quidam; sed quæ afferunt ejus verba, omnino dubiæ sunt lectionis. — *Doniqu* legitur in *Inscript.* apud *Murat.* 572., quæ pertinet ad annum a Chr. n. 155., quamque *Eurpt. Borghesius* ex ipso lapide descripsit. CVM PRESSVS NECESSITATE CORPORA FORVM TICITLI SARGOAGO COMMENDAREM DONIQV IS LOCVS QVEM EVBERAM AEDIFICARETVR. Sic in lapide, elisa scilicet, ut sæpe, littera m, et q pro e adhibita.

— *Donec*, non secus ac dum, significat tempus illud, per quod actio aliqua durat, quoque actio illa hunc excipit; et præcipue significat actionis vel modi alicujus cessationem actione vel modo illo subeunte, in quo a part. dum differt. Itaque ¶ 1. Adverbium donec significat tempus illud, per quod actio aliqua durat, et est quamdiu, tam diu dum, haud diutius quam (It. fino a tanto che, tanto a lungo quanto, non più lungamente di quello che; Fr. aussi longtemps que, tant que; Hisp. mientras que, tanto que; Germ. so lange als, während, nicht länger als, nicht länger als bis, bis; Angl. so long as, as long as). Occurrit autem — a) Cum Indicativo, aut cum Subjunctivo, prout tempus, quo actio vel rei status durat, certo definiri potest, aut nequit. — Cum Indicativo. *Liv.* 2. 49. Et, donec nihil aliud quam in populationibus res fuit, non ad præsidium modo tutandum Fabii satis erant, sed tota regione — sua tuta omnia, infesta hostium — fecere. *Id.* 6. 13. Donec armati confertique abibant, peditem labor in perseguendo fuit; postquam etc. *Horat.* 1. *Od.* 9. 17. Donec virenti canities abest Morosa, nunc et campus et aræ — Composita repetantur hora. *Id.* 3. *ibid.* 9. 1. Donec gratas erant tibi — Persarum vigili rege beator. *Tac.* 14. *Ann.* 50. Libros evari jussit, conquisitos lectitatosque, donec cum periculo parabantur. — Cum Subjunctivo. *Liv.* 2. 24. Edixit ne quis militis, donec in castris esset, bona possideret aut venderet. *Id.* 21. 28. Nihil sane trepidabant, donec continenti velut ponte agerentur. *Id.* 4. 13. Invenire Coss., quod expectassent, donec tanta res ad senatum deferretur. *Tac.* 1. *Ann.* 51. Hostes, donec agnec per saltus porrigeretur, immo. — b) Interdum cum Subjunctivo addatur, non patet. *Tac.* 4. *Hist.* 35. Pugnatum, donec prælium non dirimeret. *Justin.* 4. 1. 15. Suffocatum tam diu tenet, donec nutrimenta ignis incendat. *Plin.* 9. *Ep.* 33. Hoc altero die, hoc tertio, hoc pluribus, donec homines inaustritos mari subiret timendi pudor. — c) Cum Futuro tempore. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 106. Ne quoquam exurgatis, donec a me erit signum datum. *Ter. Phorm.* 2. 3. 73. Haud desinam, donec perefero hoc. *Virg.* 4. *G.* 413. contende tenacia vincula, Donec talis erit. *Ovid.* 1. *Trist.* 9. 5. Donec eris felix, multos numerabis amicos. ¶ 2. Adverbium donec significat

actionem vel rei modum, quæ fere improviso accidunt et præcedentem actionem vel rei modum interrumpunt ac mutant; et est quoad, quousque. — a) Generatim. — Cum Indicativo. *Plaut. Amph.* 2. 1. 50. Neque credabam ego mihimet, donec ille fecit sibi ut crederem. *Lucret.* 2. 1129. sed plura accedere debent, donec oleseendi summum tetigere cacumen. *At leg. Donicum. Virg.* 6. *Ecl.* 84. Ille canit: — Cogere donec oves stabulis numerumque referre Jussit et invito processit vesper Olympo. Adde *eum.* 2. *En.* 630., 6. *ibid.* 745. et 10. *ibid.* 301. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 101. atque ita porro Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus, donec verba, quibus voces sensusque notarentur, Nominaque invenere. *Liv.* 4. 34. Nec minor cædes in urbe, quam in prælio fuit; donec, abjectis armis, — dictatori deduntur. — Aliquando ea, quæ post adverbium donec sequuntur, ita præcedentibus opponuntur, ut donec etiam per particulas at, at vero significari posse videatur. *Liv.* 21. 46. Inde equitum certamen erat aliquamdiu anceps. Dein, quia turbabant equos pedites internixti multis labentibus ex equis, aut desilientibus —, jam magna ex parte ad pedes pugna ferat; donec Numidae, qui in cornibus erant, circumvecti paululum, ab tergo se ostenderunt. Is pavor percussit Romanos etc. V. *Fabri* ad h. l.; et adde *Liv.* 34. 47. Sic *Tac.* 13. *Ann.* 44. Commoveratque quosdam magnitudine exempli, donec ancilla ex vulnere refecta verum aperuit. Adde *eum.* 6. *ibid.* 44. et 3. *Hist.* 61. — Cum Subjunctivo. *Virg.* 11. *En.* 558. sagittam Deprompsit pharetra, cornuque infensa tendit, Et duxit longe; donec curvata coirent Inter se capita. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 61. Actia pugna Te ducere per pueros hostili more refertur, Adversarius est frater, lacus Hadria, donec Alteratrum velox victoria fronde coronet. *Liv.* 21. 28. Trepidationis aliquantum edebant, donec quietem ipse timor fecisset. *Tac.* 2. *Ann.* 6. Servat violentum cursus, qua Germanium prævehit, donec Oceanum miscetur. — Cum Futuro. *Virg.* 1. *En.* 276. Hic jam trecentum totos regnabitur annos Gente sub Hæctoræ; donec regina sacerdos Marte gravis geminam partu dabit Illa prolem. — Omissio verbo, quod tamen facile subintelligatur. *Plaut. Merc.* 1. 2. 82. Neque quisquam hominem conspiciat! st, donec in davi super. — b) Præcedente propositione negativa, vel hypothetica, ita ut adverbium donec per adv. priusquam significari posse videatur. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 19. Si respexit, donicum ego te jussero, continuo te dedam cruci. *Virg.* 2. *En.* 718. Me, bello e tanto digressum et cæde recenti, Attrectare nefas; donec me flumine vivo Abluero. *Liv.* 3. 39. Moveri vetuisse puerum, donec sua sponte exproctus esset. *Tac.* 2. *Ann.* 82. Nec obstitit falsis Tiberius, donec tempore ac spatio vanesceret. — c) Præcedentibus particulis usque, usque adeo, usque eo vel eo usque, in tantum. — Præcedente Indicativo. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 114. Ibi odorans usque, donec persecutus vulpem ero vestigiis. *Ter. Andr.* 4. 1. 38. Numquam destitit suadere, orare, usque adeo donec perpulit. *Id.* *Adelph.* 4. 6. 5. Domi certum est obsidere usque, donec redierit. *Cato R. R.* 88. Id aliquoties in die facito usque adeo, donec sal desiderit (tâhescere biduum. *Colum.* 3. *R. R.* 13. 9. Humum in tantum deprimere, donec altitudinis mensuram datum egerit. *Cic.* 3. *Ferr.* 6. 17. Usque eo timui, donec ad rejiciendos judices venimus. *Liv.* 40. 8. Eo usque me vivere vultis, donec regem alterum mea morte faciam. — Præcedente Subjunctivo. *Plaut. Rud.* 3. 5. 30. Si hercle illic illas hodie digito tetigeris invitus, ni istunc istis invitassitis usque adeo, donec, qui donum abest, nesciat; peristis ambo. *Horat.* *Art. P.* 154. Si plausoris eges aulæa mamentis et usque Sessuri, donec cantor vos plaudite dicat. *Quintil.* 11. 3. 53. Nec consueque trahatur spiritus, donec deficiat. — Et omissio verbo. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 50. Usque illud visum est Pamphilu nequitiam grave; donec jam in ipsis nuptiis postquam videt paratas. — *NB.* Etiam pro dummodo usurpatum fuisse, *Charis.* significat 2. p. 200. *Putsch.*, sed nullo prolatio exemplo.

DŌNIFICO, as, ure, a. 1. (donum et facio) dona invicem dare. Occurrit tantum Part. præ. *Donificantes* apud *Hygin. Fab.* 112.

DŌNO, as, avi, atum, are, a. 1. (do). Part. *Donans* I.; *Donatus* I.; *Donandus* I. et II.; *Donaturus* I. — Donare est dono dare, largiri, liberali-

ter tribuere, munere afficere (It. *donare*, *dare* in dono, *dare*; Fr. *faire présent à*, *donner en présent*, *gratifier de*, *accorder*, *octroyer*; Hisp. *dar*, *donar*, *hacer un don liberalmente*, *ceder graciosamente alguna cosa*; Germ. *Jmdm etwas schenken*, *zum Geschenke machen*, *gewähren*, *verleihen*, *Jmdm mit etwas beschenken*, *ausstatten*; Angl. *to give liberally*, *bestow freely*, *present*).

L.) Proprie. — a) Cum Accusativo rei et Dativo personæ. *Plaut. Mil. glor.* 4. 5. 5. Donavi ei, quæ voluit, quæ postulavit. *Cæs. 7. B. G.* 11. Donare prædam militibus. *Cic. Tusc.* 32. 90. Munera ista vel civibus tuis, vel dis immortalibus dona. Adde *Liv.* 27. 19. in *fin.* Rursus *Cic. Rosc. Am.* 8. 23. Non pauca suis adiutoribus large effusæque donabat. *Id. Pis.* 3. 7. Mihi populus Romanus illa in contione non unius diei gratulationem, sed æternitatem immortalitatemque donavit. *Id. 3. Fin.* 5. 18. Membrorum corporis alia propter usum a natura donata, ut manus, crura; alia ad quemdam ornatum, ut cauda pavoni. *Id. Harusp. resp.* 4. 6. P. Scipio divino munere donatus reipublicæ. *Virg. 3. Ecl.* 14. Et quum vidisti puero donata, dolebas. *Horat.* 1. Sat. 3. 65. Donare catenam ex voto Laribus. *Id. 4. ibid.* 3. 20. O mutis quoque piscibus Donatura cyeni, si libet, sonum. *Virg. 9. Æn.* 313. Donare nubibus irrita. *Horat.* 1. Ep. 15. 32. Quidquid quæsierat, ventri donaret avaro. h. e. daret, concederet, tribueret. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 4. (15). M. Marcius ædilis plebis primum frumentum populo in modios assilus donavit. h. e. dedit a. U. C. 298. *Sillig* vero pro donavit legit datavit. *Sil. It.* 11. 408. discaque Lyæo imbellem donare diem. *Id. 2. 608.* Donare flammis prædam. *Quintil.* 1. 12. 13. studiorum temporum velut subseciva. *Phædr.* 4. 4. A. gors, vites et pecora cum pastoribus Donate mæchæ. h. e. assignate, attribuite. — Huc pertinent et poetica illa *Horat.* 4. Od. 12. 19. Cadus spes longas donare largus. *Id. 1. Ep.* 6. 36. Scilicet utorem cum dote, fidemque et amicos Et genus et formam regina pecunia donat. *Ovid.* 1. *Amor.* 3. 12. Me tibi donat Amor. — Donatum facere est donare in *Inscript.* apud *Gruter.* 1114. 5. si quis hoc munusculum sociorum vendiderit, sive donatum fecerit etc. — b) Cum Accusativo personæ et Ablativo rei. *Plaut. Amph. prol.* 137. Quo pacto sit donis donatus plurimis. Cf. *Liv.* 25. 18. extr. Magnifice laudatus et donis donatus. *Id. 29. 35.* Massiniam insignibus donis donat. *Cæs. 3. B. C.* 53. in *fin.* Cohortem duplici stipendio, frumento, vel speciaris militaribusque donis amplissime donavit. *Cic. Arch.* 3. 5. Hunc Tarentini civitate ceterisque præmiis donarunt. *Id. 2. Nat. D.* 2. 6. Agro a senatu et vacatione donatus. *Id. 5. Verr.* 80. 185. Donare aliquem annulo. *Id. Pis.* 11. 25. aliquem statua inaurata. *Cæs. 3. B. C.* 53. a med. Donatum millibus ducentis æris. *Horat.* 4. Od. 2. 9. Pindarus laurea donandus Apollinari. *Justin.* 11. 6. ad *fin.* Eos, qui cecidere, statuis equestribus donavit. *Gell.* 9. 16. Vir fortis præniip donetur. *Sall. Jug.* 51. Meritos in præliis more militiæ donat. *Sic. Curt.* 10. 5. Fortes viros pro contione donans. *Nepos Datam.* 3. Magnifice donatum, ad exercitum misit. *Virg.* 5. *Æn.* 305. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibat. — Huc pertinent et illa *Liv.* 45. 22. et *Fellej.* 2. 11. 5. Donare aliquem honoribus. *Plaut. Aulul.* a. 5. v. 11. Dii immortales, quibus et quantis me donatis gaudis! *Tibull.* 3. 1. 21. Nympham longa donatæ salute. *Fellej.* 2. 100. Donare aliquem incolumitate. — c) Cum Accusativo personæ et rei. *Ennius* apud *Probum* ad *Virg.* 6. *Ecl.* 31. Atque Anchiesi doctæ, Venus quem pulcra deorum Fari donavit, divinum pectus habere. *Ter. Hecyr.* 5. 4. 9. Te pro hoc nuncio quid donem? — f) Absolute. *Martial.* 4. 56. Quid sit largiri, quid sit donare, docebo.

II.) Translate ponitur pro remittere, condonare; et quidem — a) Donare est aliquid in gratiam vel bonum alicujus cedere, offerre; Franci dicunt

sacrificer. *Cic. 5. Fam.* 4. Tuas inimicitias ut reipublicæ donares, te vicisti. *Sil. It.* 15. 603. Donare iram patriæ. — b) Donari dicuntur debita et culpa. *Brutus* ad *Cic.* inter ep. 1. ad *Brut.* 6. extr. Dyrhachini sibi donatum æs alienum a Cesare dicunt. *Cæs. 3. B. C.* 21. Unam (legem promulgavit), qua mercedis habitationum annuus conductoribus donavit. Cf. *Petron. Satyr.* 18. Donare legem. h. e. remittere actionem lege datam. *Liv.* 8. 35. Nox damnatus donatur populo Romano. *Ovid.* 2. *Pont.* 7. 51. Culpa gravis precibus donatur sæpe suorum. *Justin.* 32. 2. 5. Donare filio patrem. h. e. patri ignoscere in gratiam filii. *Id.* 38. 6. 6. Victum filium donare memoriæ patri. *Sueton. Aug.* 5. Peteretque donari (graviorem adulterii poenam) quasi proprio suo ac peculiari deo. h. e. sibi ignosci in gratiam dei. *Seneca 5. Controv. præfat. a med.* Multa donanda ingenis puto; sed donanda vitia, non portenta sunt. — c) Ad remittendi significationem pertinet etiam, quum dicimus donare alicui laborem, molestiam, aut malum aliquod, h. e. remittere alicui, ne subeat. *Justin.* 32. 2. 4. Donare alicui causam. h. e. remittere curam causæ dicendæ. *Sil. It.* 1. 487. nivalem Pyrenen Alpesque tibi mea dextera donat. *Id. 2. 325.* Quantum heu, Carthago, donat tibi sanguinis Hannon! *Val. Flacc.* 1. 473. Donat et Iphiclo pelagus juvenumque labores Æsonides. Adde *Lucan.* 9. 1016.; *Ovid.* 3. *Art. am.* 85.; et *Stat. 7. Theb.* 556.

DONOSUS, a, um, adject. liberalis, qui facile donat. *Plaut. Epid.* 2. 3. 14. Argentum accipiam ab donoso sene. *Id. Trin.* 1. 1. 63. Postquam alium reperit, qui plus daret donosiorum. Utroque in loco al. leg. danosus, al. rectius damnosus. V. DAMNOSUS.

DONUM, i, n. 2. a v. do, quemadmodum a δῶν-μ est δῶρον, est id, quod hominibus et animi liberalitate, aut propitiatio Deo datur (It. dono, presente, regalo; Fr. don volontaire, présent, gratification; Hisp. don, dádiva, presente, regalo, gratificación; Germ. d. Geschenk, d. Gabe; Angl. a gift, free gift, present, offering, bribe). Occurrit — a) De iis, quæ hominibus et animi liberalitate dantur. *Plaut. Amph.* 1. 3. 36. Nunc tibi hanc pateram, qua dono mi illic ob virtutem data est, etc. *Id. Mil. glor.* 4. 2. 26. At non multæ de digito donum mittunt. *Id. Pseud.* 4. 6. 13. Habeto mulierem dono tibi. *Id. Most.* 1. 3. 27. Infecta dona facio. *Id. Truc.* 2. 6. 62. Vixisti minis venire illæc posse credo dona, quæ ei dono dedi. Sic *Ter. Eun.* 1. 2. 29. et *Heaut.* 5. 5. 6. Dono dare alicui quidpiam. *Id. Eun.* 1. 2. 73. Dona dare. *Id. ibid.* 1. 2. 55. Emit virginem dono mihi. *Cic. Acad.* 15. 55. Etiam si illa maneat, quæ sunt quasi dona fortunæ. *Id. 5. Tusc.* 7. 30. Xerses quidem refertur omnibus præmiis donisque fortunæ. *Id. 1. Phil.* 13. 32. Donum aliquod reipublicæ afferre. *Id. fragm.* apud *Priscian.* 8. p. 792. *Putsch.* Aggredi aliquem donis. *Cæs. 7. B. G.* 31. Principes civitatum donis pollicitationibusque alliciebat. *Id. 3. B. C.* 53. Militaribus donis amplissime donare aliquem. (Sæpe in vet. *Inscript.* mentio est donor militarium, quibus vocibus significantur generatim phaleræ, torques, fibulæ, catenæ et coronæ, et quidquid auro argentoque constat; tum etiam coronæ vallares et murales et obsidionales, et hastæ puræ, etc. quæ singula speciem donorum constituunt. V. *Sueton. Aug.* 8. et 25. et *Tib.* 32., ibique a *Crusio* annotata). *Horat.* 2. *Ep.* 2. 32. Donis honestis ornare. *Curt.* 5. 10. Donis aliquem excipere. *Id. 7. 1.* honorare. *Id. 5. 12.* Donum ferre hosti caput regis. *Tac.* 15. *Ann.* 27. Regnum dono accipere. *Sueton. Vitell.* 7. Libens cum excepit, velut dono delam oblatum. — Jungitur et cum munus, ut apud *Plaut. Cist.* 1. 1. 94. Inde in amicitiam insinuavit cum matre et mecum simul blanditiis, muneribus, donis. *Id. Mil. glor.* 3. 1. 120. Bona mea inhiant: eertatim dona mittunt et munera. *Cic. Senect.* 12. 40. Quumque homini siye natura, siye quis deus nihil mente præstabilius dedisset; huic divino muneri ac dono nihil esse tam inimicum, quam voluptatem. V. alia infra in Homonym. — Donum de re perniciosa, per ironiam. *Virg. 6. Ecl.* 79. Quas illi Philomela dapes, quæ dona paravit. — b) De iis, quæ propitiatio Deo dantur, vel offeruntur. *Plaut. Rud. prol.* 22. Atque hoc scelesti in animum inducunt suum, Jovem se posse placare donis, hostiis. *Lucret.* 4.

1229. et multo sanguine mæsti Conspergunt aras adolentæ altaria donis. *Id.* 6. 752. quum fumant altaria donis. *Cic. 2. Legg.* 9. 22. Impius ne audeto placare donis iram deorum. *Id. 2. de republ.* 24. Dona magnifica, quasi libamenta prædarum, Delphos ad Apollinem misit. *Virg. 3. Æn.* 439. dominamque potentem Supplicibus supra donis. Adde *Liv.* 2. 23., 5. 25. et 7. 38. — *Nepos Pausan.* 1. Ejus victoriæ ergo Apollinæ donum dedisse. *Inscript.* apud *Gruter.* 671. 2. MEMORIAE CAUSA DONVM DEDERVNT. Alia apud *eum.* 81. 4. MINERVAE AVG. DONO POSUIT. Hinc illæ notæ in veterib. monum. d. n. donum dedit vel dono dedit, apud *Gruter.* 80. 5. etc. — NB. Plurima dona figulina reperta sunt Gabilis, quæ representant vultus humanos, oculos, mammas, mentulas, corda et pedes, animalia pedesque bovinos: ibi enim celebres erant balneæ. *Bullet. dell'Inst. archeol.* a. 1845. p. 53. — Similliter dona ferre sæpiissime dicitur de sacrificiis et oblationibus Deo factis. Exempla habes apud *Ovid.* 8. *Met.* 445., 2. *Fast.* 545., 5. *ibid.* 425. et alibi: item apud *Virg. 7. Æn.* 86. et 9. *ibid.* 626.; *Lucret.* 4. 123.; et *Senec. Hippol.* 105. — c) Ultima dona sunt funera et exsequiæ. *Ovid.* 3. *Amor.* 9. 50. et *Heroid.* 7. 192.; *Seneca Hippol.* 1273.; et *Val. Flacc.* 2. 471.

Homonym. *Ter. Eun.* 5. 9. 27. Quodvis donum et præmium a me optato. Ubi *Donatus*: donum, ut a largo homine; præmium, ut a præclaro facinore. *Id. ibid.* docet, donum deorum esse, præmium virorum fortium, munus hominum. — Aliud discrimen tradit *Paul.* *Dig.* 50. 16. 194. Nam donum esse genus Labeo ait, munus speciem: et munus esse donum cum causa, ut natalicium, nuptiale; donum, quod nulla necessitate, jure, officio, sed sponte præstat, ut et *Martian.* *lib.* 214. confirmat. *Ulp. ibid.* 1. 16. 6. sub *fin.* Ne donum vel munus proconsul accipiat. — Non tamen credendum ad hæc reserpisse *Cic.* (neque enim vera: certe perpetua non sunt) quum sit 2. *Orat.* 71. 286. Cincius legem de donis et muneribus tulit, et *Cluent.* 24. 66. Tantum donis datis muneribusque perfererat, ut etc. (Recte *Klots* ad h. l. animadvertit, dona et munera fere conjungi, quoties de magistratibus, aliisve corruptendis agitur). et *Arch.* 8. 18. Poeta quasi deorum aliquo dono atque inonere commendati nobis esse videntur. Adde *eum.* *Senect.* 12. 40.; et *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 120., quorum verba V. supra sub a. Certe quidem *Ovid* confundit 3. *Art. am.* 653. Munera, crede mihi, capiunt hominesque deosque: Placatur donis Juppiter ipse datus. *Donum munus* non raro junguntur in *Paedectis*, v. gr. 38. 1. 7. et 37. et 47. V. *Jctos.*

DORCADIUM, ii, n. 2. herba eadem ac dracoclea et dictamnium. *Apul. Herb.* 14. et 62.

DORCA, æ, m. 1. et

DORCÆ, adis, f. 3. δόρκα, dama, caprea, genus capræ silvestris: a δόρκα video, quia acutissime videt. *Grat. Cyneg.* 200. pavidosque juvat compellere dorcæ. *Martial.* 13. 98. Delicium parvo donabis dorcade nato. *Id.* 10. 65. Dorcæ fugax. — NB. De cognom. Rom. V. ONOM.

DORICÆ, adverb. Δωρικῶς, Doricorum more. *Sueton. Tib.* 56. Doricæ Rhodi loquuntur. Adde *Priscian.* 12. p. 955. *Putsch.*

DORIS, idis, f. 3. est herba anubusæ similis, languinosior et minus pinguis, tenuioribus foliis et languidioribus, pseudanchusa etiam dicta. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 29. 24. (50). Cl. *Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 114.) hanc exhibet synonymiam: Ἐρύσιον Dioscor. 4. 27. (dans ce qui a rapport aux propriétés médicinales seulement), et *Pseudanchusa*, echis aut doris *Plin.* loc. cit. sunt *Anchusa italica* *Retz*, *Peir.*, *Encycl.* La buglosse d'Italie. V. et *ECHIS*. — NB. De nom. propr. V. ONOM.

DORIUS, a, um, adject. idem quod Doricus et Doricensis: sed occurrit speciatim tantum de sono. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 22. 20. (84). Dorius phthongus. h. e. sonus gravis et bellicosus, quali delectati sunt Dores, sicuti acuto Phrygii, medio Lydi. *Id.* 7. *ibid.* 56. 57. (204). Lydios modulos invenit Amphion, Dorios Thamyris Thrax. *Horat. Epod.* 9. 5. Sonante mixtis tibiis carmen lyra, Hac Dorium, illis Barbarum. V. LYDIUS. — Hinc

Dorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, est cantus vel sonus bellicus. *Apul.* 10. *Met.* At

pone tergum tibicen Dorium caneabat bellicosum, et permissens bombis gravibus tinnitus acutus, in modum tubae, saltationis agilis vigore suscitabat.

DORMIO, is, tvi vel ti, Itum, ire, n. 4. Dormio pro dormiam antiquum: et est in verbis 4. conjug. non infrequens positio. *Plaut. Trin.* 3. 2. 100. Dormio placide in tabernaculo. *Cato R. 2.* 5. Valeret rectus et dormitib libentius. — Part. *Dormiens* I. et II. 1.; *Dormiturus* et *Dormiendus* I. — Dormire (quod nonnulli deducunt a *dēpua pel-lis*, nam veteres in pellibus dormiebant: *V. SEGESTRA*) est somnum capere (It. dormire; Fr. dormir, sommeiller; Hisp. dormir; Germ. schlafen; Angl. to sleep, be asleep).

I.) Proprie. — a) Activa forma et neutrorum significatione. *Plaut. Curc.* 1. 3. 27. PA. Quid tacem? Quia tu is dormitum? rā. Dormio: ne occlames! 2. Tu quidem vigilas. rā. At meo more dormio: hic somnu' st mihi. Sic *Id. Aulul.* 2. 4. 23. et *Most.* 3. 2. 4. et 16.; et *Horat.* 1. Sat. 5. 48. et 6. 119. Ire dormitum. Cf. *Horat.* 1. Ep. 7. 73. *Cic.* 1. *Divinat.* 30. 63. Jacet enim corpus dormientis, ut mortui. *Id.* 10. *Att.* 13. Ad horas tres dormit. *Horat.* 1. Ep. 2. 30. in medios dormire dies. *Id.* 1. *ibid.* 18. 24. in luccm. *Id.* 1. *Od.* 25. 7. longas noctes. *Martial.* 1. 50. mane totum. *Cic.* 2. *Invent.* 4. 14. Postquam illos arctius jam, ut sit, ex lassitudine dormire sensit. *Juvenal.* 1. 17. Altum dormire. *Ovid. Heroid.* 19. 57. Dormire cum aliquo. *Id. Remed. am.* 727. thalamo dormivimus isto. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 21. 89. (156). Dormire in molli thymo. *Ater Plin.* 4. Ep. 20. Dormire in dextram aurem. *V. AURIS.* *Cels.* 5. 25. n. 9. Bova catapotia noctu dormituro dantur. *Apul.* 6. *Met. de Psyche sorpata.* Et jacebat immobilis, et nihil aliud, quam dormiens cadaver. — *Festus* p. 173. 5. *Müll.* Non omnibus dormio: proverbium videtur natum a Cipio quodam, qui Parabenehon dicitur est, quod simularet dormientem, quo impunitus uxor ejus incecharetur; ejus meminit Lucilius. Similiter *Cic.* 7. *Fam.* 24. 1. Cipius, opinor, olim, Non omnibus dormio: sic ego non omnibus, mi Galle, servio. *V. LACUNAR.* — b) Impersonaliter passive. *Juvenal.* 6. 267. Semper habet lites alteraque jurgia lectus, In quo nupta jacet: minimum dormit in illo. — c) Passive. *Catull.* 5. 6. Nox est perpetua una dormienda. *Martial.* 13. 59. Tota mihi dormitur hiems. — d) De morte. *Plaut. Amph.* 1. 1. 156. *xx.* Haud malum huic est pondus pugno. so. Perii; pugno ponderat. *xx.* Quid si ego illum tractum tangam, ut dormiat?

II.) Translative. — 1. Dormire est cessare, inertem esse. *Plaut. Curc.* 1. 2. 66. Hoc vide, ut dormiant pessuli pessimi, nec mea gratis commovent se oclus. *Ter. Adelph.* 4. 5. 59. Quid? credebas dormientia haec tibi confecturos deos? *Cic.* 7. *Verr.* 70. 180. Qui nobili genere nati sunt; quibus omnia populi Romani beneficia dormientibus deferuntur. *Proper.* 3. 4. 34. Noctibus illorum dormiet ipsa Venus. Adde *Juvenal.* 2. 37. *Martial.* 10. 62. Ferulaeque tristes, scæptæ pædagogorum, Cessant et Idus dormiant in Octobres. — 2. Item securum esse et nullam de re aliqua cogitationem suscipere. *Ter. Phorm.* 5. 8. 15. Clam te uxorem duxit, et inde filiam suscepit unam, cum tu dormis. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 17. Vos dormitis, nec hæc adhuc mihi videmini intelligere.

DORMISCO, is, are, n. 3. inchoat. dormire incipio. Habet quidem, sed nulla confirmat auctoritate, *Priscian.* 8. p. 824. *Putsch.* Dormio, dormisco; sentio, sentisco. Ceterum *V. CONDORMISCO.*

DORMITATIO, ōnis, f. 3. actus dormitandi. *Vulgat. interpr. Psalm.* 131. 4. Si dederō somnum oculis meis et palpebris meis dormitationem. Adde *ibid. Prov.* 23. 21.

DORMITATOR, ōris, m. 3. usurpatur a *Plauto* pro nocturno fure, qui interdiu dormitat, et noctu vigilat, *Trin.* 4. 2. 20. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. Sic *Hesiod. Oper. et dies* 5. 605. furem vocat ἰμπεροκοτον, tota die dormientem. Alii minus recte exponunt amatorem, ob eandem causam. *V. INTERDIARIUS.*

DORMITIO, ōnis, f. 3. dormiendi actus.

I.) Proprie. *Varro* apud *Non.* p. 100. 1. *Merc.* Quid mihi cum somno, si dormitio tollitur? et *ibid.* O stulta nostri pectoris dormitio? vigiliabis. *V. CUBITIO.*

II.) Improprie apud Christianos scriptores *Tertull. Patient.* 9., *Hieronym. Ep.* 108. n. 15. et *Augustin. 9. Confess.* 9. extr. sumitur pro morte. Adde *Inscript.* apud *Maff. Mus. Fer.* 367. 15., ubi ponitur pro quiete cadaveris in sepulcro. *Alia* apud *Orell.* 4461. DORMITIONI SALLUSTIAE PARTHENOPE B. M. F. SAL. AGAPETVS. *Alia* apud *Henzen.* 7356. PRO DORMITION. T. AVR. SILVANVS ET VALERIA MAXIMA T. AVR. TELESPHORO FILIO DVLGIS ET INVETE ALV-MNE P. G. R.

DORMITO, as, avi, atum, are, n. 1. Part. *Dormitans* in omnibus paragr. — Dormito est dormire cupio, vel leviter dormio, vel etiam aliquando simpliciter dormio.

I.) Proprie. *Plaut. Amph.* 2. 2. 175. Te dormitare ajebas? mensa ablata est: cubitum hinc abiimus. Adde *eumd.* *Pen.* 3. 6. 9. et *Trin.* 1. 2. 133. *Cic.* 2. *Att.* 16. Connato mihi, et jam dormitanti, prid. Cal. Majas epistola illa est reddita. *Id.* 1. *Divinat.* 28. 59. Quum magnam partem noctis vigilasses, ad lucem denique arete et graviter dormire cepisses. *Horat. Art. P.* 105. male si mandata loqueris, Aut dormitabo, aut ridebo. *Sidon.* 2. Ep. 2. a med. Consistorium perangustum, ubi somnolentia cubiculariorum dormitandi potius, quam dormiendi, locus est. *M. Aurel.* apud *Fronton.* 3. ad *M. Cæs.* 21. Mi magister, ecce non dormito, et cogo me ut dormiam, ne tu irascaris.

II.) Improprie. — 1. Figurate dormitans lucerna apud *Ovid. Heroid.* 19. 195. est languens, deficient, et jam jam lumen amissura, atque adeo ad dormiendum invitans. — 2. Translative est negligentem esse, otiose agere. *Plaut. Epid.* 1. 2. 58. Non nunc tibi dormitandum, neque cunctandi copia est. Adde *eumd.* *Asin.* 2. 1. 5., *Bacch.* 2. 3. 6. et *Trin.* 4. 2. 139. *Cic.* 2. *Orat.* 33. 144. Occitans et dormitans sapientia. *Horat. Art. P.* 359. quandoque bonus dormitat Homerus. *Quintil.* 10. 1. 24. Quum Ciceroni dormitare interim Demosthenes - videatur. Cf. *eumd.* 12. 1. 22.

DORMITOR, ōris, m. 3. qui dormit, dormitator. *Martial.* 10. 4. Quid tibi dormitor proderit Endymion?

DORMITŌRIUS, a, um, adject. ad dormiendum pertinens. *Plin.* 5. Ep. 6. Dormitorium cubiculum. Et eodem sensu *Id.* 2. *ibid.* 17. membrum. — Hinc *Dormitorium*, ō, n. 2. absolute, substantivum more, est dormitorium cubiculum. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 6. 17. (51). Jubent eum in pariete dormitorii ejus tectorio includi.

DORSIFER, F. CLUNIFER.

DORSŪALIS, e, adject. ad dorsum pertinens. *Apul.* 11. *Met.* Equos, quem diverse distractum, nocte dorsualis agnitione recuperaverant. *Ammian.* 22. 15. Ferarum dorsuales crustæ. *Solin.* 12. Dorsuales pinnae. — Hinc

Dorsualia, ūm, n. plur. 3. absolute, substantivum more, sunt tegumenta, quæ jumentis imponuntur. *Trebell. Gallien.* 8. Boves dorsualibus sericis discoloribus præfulgentes.

DORSŪARIUS, F. DOSSUARIUS.

DORSUM, i, n. 2. Maseul. genere dorsus legitur apud *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 4. 44. Timeo, quid rerum gesserim hic; ita dorsus totus prurit. — Dorsum est tergum, posterior corporis pars a cervice usque ad clunes; dicta, si *Paulo Diac.* p. 69. 3. *Müll.* credimus, quod pars ea corporis dexera sit deorsum; nam et Græcum *πορος* est a *πῶ* inusit, pro *πῶ* deorsum *inclino*. Ceterum, quidquid sit de etymo, dorsum a tergo differt, quod dorsum est horizonti ad libellam respondens et ventri oppositum, tergum vero ad perpendicularium erigitur; dorsum itaque dicitur potius de brutis, quam de hominibus, tergum de hominibus: *V. Döderlein. latein. Synon.* vol. 5. p. 15. (It. *dosso*, *schiena*; Fr. *dos*; Hisp. *espalda*, *cervo*, *espinazo*; Germ. *d. Rücken*; Angl. *the whole back part of the body, the back of a man or beast*).

I.) Proprie de hominibus et brutis. *Plaut. Epid.* 1. 1. 85. Ubi senex senserit, sibi data esse verba, virgibus dorsum deposuit nemum. Adde *eumd.* *Cas.* 2. 8. 23. et *Trin.* 3. 2. 93. *Virg.* 3. G. 116. *Prona (equis)* Pelæthronii Lapithæ gyrosquæ dedere Impositi dorso. *Horat.* 1. Sat. 9. 20. ut iniquæ mentis asellus, Quum gravat dorso subiti onus. Adde *eumd.* 1. Ep. 10. 38. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 39. 94. (231). Quadrupedum dorsa pilosa, ventres glabri. *Id. ibid.* 37. 86. (214).

Spina dorsi. *Curt.* 3. 15. 16. et 4. 10. 20. Dorso opera portare vel gestare.

II.) Translative dicitur de aliis rebus; ac præcipue — a) De mentibus. *Cæs.* 7. B. G. 44. Dorsum ejus jugi esse prope æquum. *Liv.* 1. 3. Urbs porrecta in dorso Albani montis. *Sueton. Cæs.* 44. Viam munire per Apennini dorsum. *Curt.* 3. 4. 7. Per hoc dorsum, qua maxime introrsum mari cedit, asperit tres aditus et perangusti sunt. *V. Mützell* ad h. I. *Virg.* 3. G. 436. Neu dorso nemoris libeat jacuisse per herbas. Sic *Horat.* 2. Sat. 6. 91. Prærupti nemoris patientem vivere dorso. Rursus *Virg.* 8. *Æn.* 233. Stabat acuta silet, præcisus undique saxis, Speluncæ dorso insurgens. — b) De scopulo in mari sive latenti, sive extante, vel cumulo arenæ altiore, quam sit reliquus fundus; qui *pulvinus* etiam dicitur. *Virg.* 1. *Æn.* 113. Saxa vocant Itali, mediis quæ in fluctibus, aras, Dorsum immane mari summo. *Id.* 10. *ibid.* 303. Puppis inflecta vadis dorso dum pendet iniquo. *Plin.* 6. Ep. 31. *sub fin.* Eminent et apparet saxum dorsum, impactosque ductus in immensum elidit et tollit. Similiter *Id.* 9. *ibid.* 7. Hæc unum sinum molli curvamine amplectitur, illa editissimo dorso duos dirimit. h. e. promontorio in lacum procurrente. — c) De aliis. *Stat.* 4. *Silv.* 3. 43. de *vta Domitiana*. Mox haustas aliter replere fossas, Et summo gremium parare dorso. h. e. nucleum parare silicii, quo eminentior pars via sternenda est. *V. NUCLEUS* et *AGGER.* *Arten. Perieg.* 217. Dorsa maris. h. e. extrema pars, superficies. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 5. 21. (48). Folia nigriora et canalium dorso rubescentia. h. e. parte convexa folii. — Duplici dentalia dorso, *Virg.* 1. G. 172. h. e. latere utroque in dorsi figuram exstante et lato.

DORSŪOSUS, a, nm, adject. dorsum habens. *Amman.* 22. 8. Pantus consurgit in brevibus dorsuosa. *Solin.* 27. Mare in brevibus dorsuosa. *Alii utrobique rectius leg. tortuosa.*

DŌRYCNION, vel *Latina positione*

DŌRYCNĪUM, ii, n. 2. *δωρυχνίον*, herba est venenosa, sic dicta, quod lancearum cuspides ea tingentur in prellis: a *δῶρυ* cuspidis, hasta, et *χνίον* prurio. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 31. 105. (179). et 28. *ibid.* 7. 21. (74). Adde *Scribon. Compos.* 191. *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 89.) hanc exhibet synonymiam: *Σπύγγιον καρποῖς ἐρυσσποτέροις* Theophr. 9. 12.; *Αἰκιάκαβον*, αὶ δὲ φουαλίδια *Dioscor.* 4. 72.; *Κερασουλία* Græcor. recent.; et *Halicacabon*, seu *calhon*, seu *vesicaria*, (seu *dorycnium*) *Plin.* loc. cit. sunt *Physalis Alkeengi* L. Spec. plant. 261. Idem *Fée* (*ibid.* p. 90.) ait, *dorycnium* a *Plinio* memoratum non esse confundendum cum *δωρυχνίον* *Dioscoridis*, quod putatur esse quidam *convolvulus*.

DŌRYPHŌROS, vel *Latina positione*

DŌRYPHŌRUS, i, m. 2. *δωρυφόρος*. Legitur et *doryphorus* in *Inscript.* apud *Gruter.* 403. 7. — *Doryphorus* est miles hastatus, cujusmodi sunt satellites et custodes corporis, a *δῶρυ* hasta, et *φῆρος* fero. Apud *Cic.* *Brut.* 86. 296. et *Orat.* 2. 5., *Quintil.* 5. 12. 24. et *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (55). nomen est status a Polytaeto effectæ talem militem referentis. *V. Güller* ad *Cic.* *Orat.* 2. 5. — Apud *Curt.* 3. 7. 15. *Doryphori* vocantur servi Persarum reges circumstare soliti. *V. Mützell.* ad *Curt.* loc. cit. — *NB.* De nom. propr. *V. ONOM.*

DOS, dōtis, f. 3. Genitivus pluralis est *dotium*, ut apparet ex titulo 3. l. 23. *Dig.*, qui *De jure dotium* inscribitur. — *Dos*, a *δῶσι* *dō*, est id quod datur puellæ, quæ in matrimonium collocatur, ad attendos liberos (It. *dote*; Fr. *dol*, *trousseau*; Hisp. *dote*; Germ. *d. Mitgabe*, *Mitgift*, *Auststeuer*; Angl. *a marriage - portion, dowry*).

I.) Proprie. *Plaut. Amph.* 2. 2. 209. Non ego illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur: sed pudicitiam et pudorem et sedatum cupidinem, deum metum, parentum amorem et cognatam concordiam, tibi morigera, atque ut munifica sim bonis, prosim probis. Cf. *Horat.* 3. *Od.* 24. 21. *Dos* est magna parentum Virtus, et metuens alterius viri Certo sædere castitas; Et peccare nefas, aut pretium est mori. Rursus *Plaut. Cist.* 2. 3. 19. Tibi talenta viginti pater det dotis. Adde *eumd.* *Aulul.* 3. 5. 17., *Epid.* 2. 1. 11. et alibi sæpe. *Ter. Andr.* 5. 4. 47. *Dos*, Pamphile, est, detem talenta. Adde *eumd.* *Adelph.* 3. 2. 47. et *Heaut.* 5. 1. 64. *Cic.* *Quinct.* 31. 98. Quum ipse filia nubili dotem confutere non posset.

Id. 2. Legg. 16. 41. Clisthenes Junoni Samiae, quam rebus timeret suis, filiarum dotes credidit. Adde *eumd. 14. Atl. 13. 5. Nepos Arist. 3.* Dare dotes filiis de communi aëario. *Cæs. 6. B. G. 18.* Accipere pecuniam ab uxore dotis nomine. *Horat. 1. Sat. 4. 50.* Filius uxorem grandi cum dote recusat. Adde *eumd. ibid. 2. 131. et 1. Ep. 6. 36. Plin. 2. Ep. 4.* Conferre nubenti in dotem centum millia. *Ovid. Heroid. 7. 149.* Accipere aliquid in dotem. *Tryphonius. Dig. 23. tit. 23. qui est De jure dotium, 78. ad fin.* Dare fundum in dotem. *Julian. ibid. 49.* Facere alicui dotem. et *ibid.* Ea pecunia est in dotem. *African. ibid. 50.* Habere fundum in dotem. *Modestin. ibid. 62.* Fundum doti dare. *h. e.* in dotem. Sic *Labeo ibid. 79.* Doti promittere. *Papinian. ibid. 69.* Promittere in dotem. — *Dotem dicere* est pronunciare et decernere, quæ in dotem dare quis vult; pertinet autem vel ad patrem puellæ, vel ad ipsam sponsam, vel ad debitorem ejus. Hi enim proprie olim dicebantur *dotem dicere*, eaque dictione obligabantur, uti docet *Cajus 2. Institut. 9. et Ulp. tit. 6. Regular.* Differunt autem *dicere* et *promittere*, quia illud fit certis quidem verbis, v. gr. *tot tibi erunt*, sed nulla interrogatione præcedente, seu stipulatione: hoc vero cum interrogatione et stipulatione. *Ulp. loc. cit.* Dos aut datur, aut dicitur, aut promittitur. *Africanus apud Non. p. 280. 26. Merc.* Vicino suo perpauperi, cui dicat dotes paullulum. *Ter. Heaut. 5. 1. 64.* Quid dotis dicam te dixisse filio? *Cic. Cæcili. 25. 72.* Deberi viro dotem, quam mulier nullo auctore dixisset. *V. Klotz ad h. l. Plin. 2. Ep. 4.* Quom ego nubenti tibi in dotem centum millia contulerim, præter eam summam, quam pater tuus quasi de meo dixit. — *Dicimus etiam dicere doti et in dotem. Ter. Heaut. 5. 1. 69.* Me mea omnia bona doti dixisse illi. *Cic. Flacc. 36. 86.* Doti Valeria pecuniam omnem suam dixerat. *Cajus loc. cit.* Si pecuniam debitor in dotem dixerit. — *De dote adventicia, profecticia, recepticia, V. has voces.* — Ceterum generatim de dote apud Romanos *V. Rein's röm. Privat. p. 194. et Pauly's Realencycl. sub hac voce.*

II.) Translate: ad rem *Cic. 11. Phil. 5. 12.* His, quasi præter dotem, quam in civilibus malis acceperant, agrum Campanum est largitus Antonius. *Vellej. 2. 67.* Velut in dotem invitamentumque sceleris, Antonius avunculum, Lepidus fratrem proscripterant. — Itaque *dos* sumitur pro omni eo quod alicui datum est vel a natura, vel ab industria, vel a fortuna. Unde dotes animi sunt virtutes, litteræ etc., corporis pulcritudo, robur, incolumitas etc. *Cic. 1. Orat. 55. 234.* Artem juris civilis quam indotatam esse atque incomptam videres, verborum eam dote locupletasti et ornasti. *Plin. 3. Ep. 3.* Naturæ fortunæque dotes. *Vellej. 1. 12.* Omnibus belli ac togæ dotibus. *Ovid. 9. Met. 716.* Dos forma. *Id. 5. ibid. 662. oris. Id. ibid. 583.* corporis. *Id. 2. Art. am. 112.* dotes ingenii. *Id. Heroid. 15. 146.* dos erat ille loci. *h. e. pretium et ornamentum.* Et cum infinito *Id. 1. Amor. 10. 60.* Est quoque carminibus ræritas celebrare puellas *Dos mea. Plin. 9. Hist. nat. 35. 56. (112).* Dos omnis unionum in candore, magnitudine, orbe, etc. *Id. 22. ibid. 24. 50. (108).* Sux multo dotes constant. *Id. 19. ibid. 8. 41. (141).* Teneritas in dote est. *Id. 32. ibid. 11. 53. (142).* Dotes aquatilium. *Grat. Cyneq. 251.* silvarum. — Similiter *dotes fundorum* sunt res quedam comparatæ ad tolerandos sumptus ipsorum fundorum colendorum, ut dotes instituuntur ad toleranda onera matrimoniorum. *Colum. 4. R. R. 30. 1.* Pedaminum jugorumque et viminum prospiciendorum tradenda ratio est: hæc enim, quasi quedam dotes, vineis ante præparantur. *Id. 3. ibid. 3. 8.* Vineæ cum sua dote, id est cum pedamentis et viminibus. *Papinian. Dig. 33. 7. 2.* Dotes prædiorum, quæ Græco vocabulo ἐνδοται appellantur, quam non instructa legantur, legatario non præstantur. Adde *Scævola. ibid. 20. etc.* — Hinc est etiam pretium stupri apud *Apul. de Mag. p. 555. Oudend.* Præter quod et uxor sua quotidianis dotibus quæsitit.

DOSSUARIUS, a, um, adject. dicitur de jumentis, quæ dorso portant. Olim enim *dossum* pro dorso, dictum fuisse videtur. *Varro 2. R. R. 6. 5.* Aselli dossuarii. *Id. ibid. 10. 5.* Jumenta dossuaria.

DOTALIS, e, adject. ad dotem pertinens: et fere de muliere dicitur, raro admodum de viro. *Plaut. Ml. glor. 4. 4. 30.* Dotalis ædes. *Cic. 15. Att. 20.*

Hæc sunt mercedes dotialium prædiorum. *Virg. 4. Æn. 104.* Dotalis Syrii. *Id. 9. ibid. 737.* regia. *Horat. 1. Ep. 6. 21.* agri. *Ovid. 4. Met. 705.* regnum. *Id. Heroid. 4. 163.* tellus. *Sil. It. 17. 75.* arma. *Manil. 1. 910.* restabant Actia bello Dotali commissa acie. *Albinus. 2. 53.* ne posset femina Romam Dotalem stupri turpis habere sui. *h. e. Cleopatra.* Sic incertus Poeta apud *Wernsdorf. Poet. Lat. min. T. 3. p. 199.* Dotalemque petens Romam Cleopatra Canopo. — *Dotalis servus* dicebatur, quem uxor una cum dote ad maritum adducebat; qui ideo in potestate mariti erat, ut et dos ipsa: contra autem servus recepticius in potestate uxoris erat. *V. RECEPTICIUS. Plaut. Asin. 1. 1. 72.* Dotalem servum Sauren uxor tua adduxit. *Seneca 3. Contr. 21.* Eligitur maritus servus, quem sanus pater dotalem dedisset. *Paul. Dig. 24. 1. 28. § 2.* Si quid in pueros ex ancillis dotalibus natos maritus impenderit, aut in doctrinam, aut alimenta; non servatur marito, quia ipse ministeris eorum utitur. Sic *Capell. 2. p. 27.* Dotalia mancipia. *Id. 8. p. 270.* Dotalis femina. *Cl. eumd. ibid. p. 272.*

DŌTĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*
DŌTO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Dotatus* in fin.; *Dotandus* I. — *Dotare* est dotem dare (It. *dotare*; Fr. *doter, donner une dot*; Hisp. *dotar*; Germ. *mit einer Mitgift ausstatten, aussteuern*; Angl. *to endow, give a dowry*).

I.) Proprie. *Virg. 7. Æn. 318.* Sanguine Trojano et Rutulo dotabere virgo. *Sueton. Vesp. 14.* Filiam splendidissime maritavit dotavitque etiam. *Claudian. Nupt. Honor. 290.* toto pariter dotabere mundo. *Id. IV. Cons. Honor. 684.* nurus toto dotanda mari.

II.) Translate. *Plin. 12. Hist. nat. 17. 38. (77).* In Arabia et olea dotatur lacrima, qua medicamentum conficitur. *h. e.* in pretio habetur, magni estimatur propter lacrimam. *Pallad. Insul. 63.* Et steriles spinos et inertem fetibus ornum Dotat. — Sæpius occurrit Part. præter. pass.

Dotatus, a, um, et adjectivum quoque usurpatur, unde *Sup. Dotatissimus* II. Est autem qui dotem, vel potius qui præteream dotem habet.

I.) Proprie. *Plaut. Aulul. 2. 2. 62.* Dummodo morata recte veniat, dotata est satis. *Id. Asin. 5. 2. 48.* Faxo ut scias, quid periculi sit dotatæ uxori vitium dicere. Adde *eumd. Mil. glor. 3. 1. 86., Most. 3. 2. 14. et Stich. 4. 1. 56. Ter. Phorm. 5. 7. 45.* Vos me indotatis modo patrocinari fortasse arbitrâmini: etiam dotatis soleo. *Cic. 14. Att. 13. a med.* Dotata Aquilia. *Horat. 3. Od. 24. 19.* Nec dotata regit virum Coniug. *Propert. 1. 8. 35.* Quam sibi dotatæ regnum vetus Hippodamia.

II.) Translate qui aliquibus animi aut corporis dotibus præditus est. *Ovid. 11. Met. 302.* Nata erat huic Chione, quæ dotatissima forma Mille proci placuit. Huc pertinet et illud *Plin. 18. Hist. nat. 28. 68. (266).* Dotata vite ulmus. — *NE. De cogn. Rom. V. ONOM.*

DR

DRACÆNA, æ, f. 1. δράκαινα, de dracone femina, tamquam Latinum agnoscent *Priscian. 5. p. 647. et 6. p. 684. Putsch., Donat. edit. 2. p. 1747. et Cledon. p. 1896.* Sed nullo præterea firmant Latino scriptore. Græcam vocem esse, notavit etiam *Servius ad Virg. 3. G. 245. ut læona.*

DRACHMA, æ, f. 1. δράχμη, *Drachma* per epeanthesin, eo modo quo *Alcumena*, pro *Alcmena*, dicitur a *Plauto Trin. 2. 4. 23.* — Scribitur et *dragma*, teste *Priscian. 1. p. 565. Putsch.* Ante m autem inveniuntur *c, d, g, t*, ut *Pyracon, Alcmena, dragma, dmous, Admelus, agmen, Tmolus, Isthmus.* Et *Isid. 14. Orig. 24.* Dragma octava pars uncie est. — *Drachma* est pondus constans dimidio siciliano, *h. e.* tercis scriplis, seu scrupulis, estque uncie pars octava, vel, ut alii volunt, septima. Hoc pondere rudebatur Athenis nummus argenteus, qui minæ Atticæ centesimam partem valebat. Hæc *Rhem. Fann. de ponderib. 17. et Plin. 21. Hist. nat. 34. 109. (185); et V. dicta in DENARIUS.* *Drachma* autem fere denario Romano respondebat, et quatuor sestertis sive de pondere loquamur, sive de moneta. *Scribon. epist. ad Callistrat. sub fin.*

Erit autem nota denarii unius pro Græca drachma. *Plin. loc. cit.* *Drachma* Attica denarii argentei habet pondus: eademque sex obolos pondere efficit. *Ennius apud Cic. 1. Divinat. 58. 132.* Quibus divitiis pollicentur, ab iis drachmas ipsi petunt. *Cic. 2. Fam. 17.* Quod scribis ad me de drachmis cœclur, nihil est quod in isto genere cuiquam possim commodare. Loquitur *Cicero* de pecunia Asiatica: nam de Romana Latinis nominibus usus fuisset. Adde *Plaut. Merc. 4. 4. 37., Pseud. 1. 1. 84. et 3. 2. 19.; Ter. Andr. 2. 6. 20. et Heaut. 3. 3. 40.; Cic. Flacc. 15. 34.; et Horat. 2. Sat. 7. 43.*

DRĀCO, onis, m. 3. δράκων. *Accius apud Charis. 1. p. 104. Putsch.* dixit draconem pro draconem, a recto *draco, onis*, Græca forma. Idem *Accius apud Non. p. 426. 2. Merc.* Ab draconis stirpe armata exortus. Sic *Leonte Macharensi* dixit *Cic. 7. Ferr. 7. 15.* pro *Leone*, ut quidem legit *Priscian. 6. p. 690. Putsch.*; nam alii aliter. — *Draco*

I.) Proprie est serpens annosus, qui multa ætate in insolitum magnitudinem excrevit: a δράκω video, quia acutissimi est visus. In deliciis a veteribus habitos fuisse, eos præsertim, quos Epidaurios vocabant, veneno scilicet carentes, exempla reperies apud *Sueton. Tib. 72., Senec. 2. Ira 31. et Marcial. 7. 87. V. etiam Plin. 8. Hist. nat. 17. 22. (61). Cic. 2. Divinat. 30. 65.* Cur autem de passerulis conjecturam facit, in quibus nullum erat monstrum: de dracone silet, qui id, quod fieri non potuit, lapideus dicitur factus? Adde *Sueton. Aug. 94. et Ner. 6.; et Plin. 29. Hist. nat. 4. 20. (67).* Juxta *Servium in Virg. 2. Æn. 204.* draco dicitur in templis, serpens in terra, anguis in aqua. — *Dracones* a poetis thesaurorum custodiæ præesse finguntur, ut aureo vellari Chelchidis, hortis Hesperidum, etc. *V. Cic. 13. Phil. 5. 12. et Phædr. 4. 9.* — *Tribunus etiam Esculapio*, quia vigilatissimi putantur: quæ res medicina maxime necessaria est. *Paul. Diac. p. 67. 13. Müll.*

II.) Impropric. ¶ 1. Est *Draco* nomen signi cælestis, de quo *V. in ANGUIS. Cic. 2. Nat. D. 42. 106.* ¶ 2. Item signum in singulis cohortibus, sicut aquila erat primum signum totius legionis. *Veget. 2. Milit. 13.* Hinc *Claudian. Nupt. Honor. et Mar. 193.* Stent bellatrices aquilæ sævique dracones. *Prudent. 5. Cathemer. 56.* signaque bellica Præstantum tumidis clara draconibus. Adde *Nemes. Cyneq. 82.; et Trebell. Poll. Gallien. 8.* ¶ 3. *Draco marinus* piscis est *Plinio 9. Hist. nat. 27. 43. (82). et 32. ibid. 11. 53. (148).* ¶ 4. Translate dicitur de vase tortuoso ad aquam calefacendam. *Seneca 3. Quæst. nat. 24.* Facere solemus dracones, et miliaria, et complures formas, in quibus are tenui fistulas struimus per declive circumdatas, ut sæpe eadem ignem aqua per tantum suat spatii, quantum efficiendo calori sat est. ¶ 5. Item de palmito in vitibus: de quo ita *Plin. 17. Hist. nat. 23. 35. (206).* Nuper repertum, draconem serere juxta arborem: ita appellatum palmitem emeritum, pluribusque induratum annis. Hanc præconum quam maxima amplitudine, tribus partibus longitudinis deraso cortice, quatenus obruatur (unde et *rasilem* vocant) deprimeret sulco, reliqua parte ad arborem erecta (unde ratio nominis); octissimum in vite. Hæc *Plin., qui ejus meminit et ibid. 22. 35. (182). et 14. ibid. 1. 3. (12). V. MERGUS.* — *NE. De nom. propr. V. ONOM.*

DRĀCŌNĀRIUS, ii, m. 2. significat, qui cohortis verillum portat insignitum dracone. *Ammian. 20. 4.* Torquem, quo ut draconarius utebatur, capiti Juliani imposuit. Adde *Veget. 2. Milit. 7. et 13. Inscript. apud Kellermann. Vig. laterc. p. 42. not. 77.* BANTIO DRACONARIUS HIC REQUIESCIT IN FACE. Hæc *Inscript.* legitur etiam apud *Henzen. n. 6812.*

DRĀCŌNĒUS, a, um, adject. ad draconem pertinens, serpentinus. *Hygin. ab A. Maio edit. in Class. Auct. T. 3. p. 21. fab. 48.* Ad saxum religatus est Pithouus nexibus draconis.

DRĀCŌNIGĒNA, æ, comm. gen. (draco et geno) a dracone genitus. *Ovid. 3. Fast. 865.* Thebas vocat *Draconigenam urbem*, quia condita fuerunt a Cadmo, de quo *V. suo loco. Sidon. carm. 2. 80.* Quæque draconigena portas non clauserat hosti, Tum demum Babylon nimis est sibi visa placere. *h. e. Alexandro M., cujus mater Olympias cum se ex Jove, h. e. serpente ingentis magnitudinis concepisset dicebat, uti narrat Justin. 11. 11. et 12. 16.*

DRACONIPES, pēdis, adject. qui serpentinos pedes habet. *Vet. Scholiast. ad Stat. 5. Theb. 569.* Gigantes, serpentinis pedibus, quos draconipedes vocant.

DRACONTARIUM, n, n. 2. *Tertull. Cor. mil. 15.* Quid caput strophilolo, aut dracontario damnas? h. e. torquo, qui sæpe draconis formam habebat, et quo pro corona interdum usi sunt veteres. *V. Ammian.* locum in **DRACONARIUS**.

DRACONTEA, æ, f. 1. herba eadem que et dracontium. *Apul. Herb. 14.; et Isid. 17. Orig. 9. 35.,* ubi *dracontia* legitur.

DRACONTEUS, a, um, adject. δρακόντιος, anguius, idem ac dracoentis. *Hyg. ab A. Maio edit. in Class. Auct. T. 3. p. 46. fab. 128.* Natus est puer dracoentis pedibus, qui appellatus est Erichthonius.

DRACONTĒA, æ, et Dracontites, æ, f. 1. δρακοντία et δρακοντίτις, gemma, quæ in capite draconum reperiri dicitur, si viventi cerebrum excutiat. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 57. (158). Isid. 16. Orig. 13.* Dracontites ex cerebro draconis eruitur etc. — De alia significatione *V. DRACONTEA*.

DRACONTĒAS, æ, m. 1. genus tritici, de quo *Plin. 18. Hist. nat. 7. 12. (64).*

DRACONTIOS Vitis memoratur a *Colum. 3. R. R. 2. 28.* fecunditate et generositate celebris. Fortasse ita dicta est a tortuositate ramorum.

DRACONTITES. *V. DRACONTEA*.

DRACONTIUM, n, n. 2. δρακόντιον, herba a similis vel eadem cum aro. Triplicem ejus descriptionem refert *Plin. 24. Hist. nat. 16. 93. (150).* quocum cf. *Veget. 5. Veterin. 66. 1. Schneid. Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 290.)* trium a *Plinio* memoratarum specierum hanc exhibet synonymiam: — I. Δρακόντιον Dioscor. 2. 196.; Hippocr. Intern. ad sect. 532. et Theophr. Hist. plant. 7. 11.; et *Dracontium* et *Dracunculus major* *Plin. loc. cit.* et *Dracunculus caulis* ejusdem 25. *Hist. nat. 2. 6. (18).* sunt *Arum Dracunculus* L. Spec. plant. 1367. Le gouet serpenteaire. — II. Ἄρον Dioscor. 2. 197. et *Dracontium (minus) foliis betæ* *Plin. loc. cit.* sunt *Arum italicum* Lamrk. Encycl. Le gouet d'Italie. — III. *Arum radice arundinacea* *Plin. loc. cit.* est *Anguina aquatica* Lob. Icon., *Dracunculus aquatica* Dodon. Pempt. 331., et *Calla palustris* L. ? Spec. plant. 1372. La calle des marais. Ceterum *V. plur.* apud *eumd. Fée ibid. p. 288. — 291.*

DRACUNCŪLUS, i, m. 2. diminut. a draco, parvus draco.

1.) Proprie. *Lamprid. Alex. Sev. 14.* Mater ejus somniavit, se purpureum dracunculum parere.

2.) Improprie. ¶ 1. Dracunculus dicitur herba radice subrutita, et draconis convoluti modo. *Plin. 24. Hist. nat. 16. 91. (142).* De synonymia, *V. voc. præcedentem.* ¶ 2. Item piscis aculeos in brachiis habens, ad caudam spectantes, et sic ut scorpio lædens, dum manu tollitur. *Id. 32. ibid. 11. 53.* ¶ 3. Item auri tortilis filum, draconis simile, quo duplicato torquis intexitur. *Inscript. apud Don. cl. 1. n. 91.* DEO AESCULAPIO TORQUEM AVREVM EX DRACUNCULIS DROBVS.

DRAGANTUM, i, n. 2. vox corrupta ex tragacanthæ, τραγακάνθη, significat herbam succo quodam manantem, cujus est aliquis in medicina usus. *Veget. 2. Veterin. 4. Schneid. et Theod. Priscian. de dicta 9. Schneid. in loco Veget. pro dragantum legit tragantum.* Ceterum *V. TRAGA*.

DRAGMA, æ, f. 1. *V. DRACIMA* sub init.

DRAMA, atis, n. 3. δράμα, est actio comœdiæ, aut tragœdiæ: a δράω facio; histriones enim agere dicuntur. Item ipsum poema comicum, aut tragicum, aut hujusmodi; in quibus poetæ personæ non admittuntur, sed soli actores colloquuntur. *Auson. epist. 18. 15.* Protulit in scenam quot dramata fabellarum.

DRAMASA, sic Austrinum polum appellant Indi, teste *Plin. 6. Hist. nat. 19. 22. (69).* *Sillig. pro Dramasa legit Diamasa secutus Böhlen, Das alte Indien 2. 211.*

DRAMATICUS, a, um, adject. δραματικός, ad drama pertinens. *Diomed. 3. p. 480.* Putsch. Dramatici poematis vel activi genera sunt quatuor: apud Græcos Tragica, Comica, Satyrica, Mimica: apud Romanos Prætextata, Tabernaria, Atellana, Plantipes.

DRAPĒTA, æ, m. 1. δραπέτης, servus fugitivus,

Vox Græca a δράω fugio. *Plaut. Curc. 2. 3. 11.* Conferunt sermones inter sese drapetæ.

DRAPPUS, i, m. 2. pannus. Hujus vocis origo ignota est; ea tamen vetus est, nam legitur in *Not. Tir. p. 161. V. et Ducangii Gloss. med. et inf. Lat. in V. Drappus.* Ceterum est vox a Lexico expungenda; nullo enim confirmatur auctore.

DRaucus, i, m. 2. qui mares provectoris ætatis init, conficit, idem ac subactor; a δράω ago, facio. Differt a pædione, qui pueros stuprat. *Gloss. Philox. Draucus, χαρπύγων. Martial. 9. 28.* Occurrit aliquis inter ista si draucus, etc. Adde *eumd. 11. 8., 4. 48., 1. 97. et alibi.*

DRENŌ, as, are, a, f. est proprium vocis cyenorum. *Auct. Philom. 23.* cyeni prope flumina drenant.

DRĒPĀNIS, is, f. 3. avis quædam imbecillimis brevissimisque pedibus, apud *Plin. 11. Hist. nat. 47. 107. (237).* Eadem est atque hirundo riparia, cuius nomenit *Id. Plin. 10. Hist. nat. 33. 49. (94).* et 30. *ibid. 4. 12. (33).*

DRĪLŌPŌTA, æ, m. 1. δριλόπητος, qui poculo in Priapi formam facto bibit, a δριλος lumbrius, item penis, et πότης potor. *Vet. intersp. ad Juvenal. 2. 95.* ubi alii leg. veretillopota, alii phallepota eodem sensu.

DRĪMŪPHĀGĪA, æ, f. 1. δριμυφαγία, esus ciborum acrem saporem habentium; a δριμύς acrem gustum habens, et φάγω comedo. *Cæl. Aurel. 1. Tard. 1. n. 41.; et V. DROPAICISMUS.*

DRINDĪO, is, ire, n. 4. verbum exprimens vocem mustelæ. *Auct. Philom. 61.* mustelæque drindit.

DRŌMAS, adis, m. 3. cursorius, a δράμος cursus. Dromades dicti sunt cameli cujusdam generis, ceteris quidem minores, sed aptiores ad cursum, quos dicunt octingenta stadia uno die conficere. Singula habent in dorso tubera, et ad Arabianam pertinent. *V. CAMELUS. Liv. 37. 40.* Cameli, quos appellat dromadas. *Fopisc. Aurelian. 28.* Cum fugeret camelis, quos dromadas vocitant. Adde *Curt. 5. 2. 10.* et ibi *Mützell.; et Isid. 12. Orig. 1. 36. Cf. et voc. seq. — NE. De nom. propr. V. ONOM.*

DRŌMĒDĀRIUS, ii, m. 2. idem ac dromas. *Hieronym. Vita Malchi n. 10.* Vidimus camelos, quos ob nimiam velocitatem dromedarios vocant. *Alii leg. dromadarios.*

DRŌMO, onis, m. 3. Legitur et dromon in recto casu. — Dromo ¶ 1. Est genus piscis ita dicti a velocitate: nam δράμος est cursus. *Plin. 32. Hist. nat. 11. 53. (145).* *Sillig.* ad hunc locum hæc adnotat: «drinones legit Cod. B., drymones quatuor alii, drimones unus. Nomen hoc piscis ignoti, qualia infra quoque plura exstant; dromones leg. Barbar. Codd. Dromones vero sive parvi cancri ab Hesychio commemorati huc non quadrant; potius cogitaverim *Plinium*, siquidem dromones vera est conjectura *Barbari*, de dromasin cogitasse, quos *Aristoteles 1. Hist. anim. p. 488. a.* nominat: δριον οὗς καλοῦσι δραμάδας, δριον, πηλαγιδες, ἀριαι. n. *V. DROMAS.* ¶ 2. Est etiam hoc nomine genus navis longæ transvectionibus aptæ, a celeritate dictæ; cujus mentio fit in *Cod. 1. 27. 2.* et apud *Cassiod. 5. Variar. Ep. 17. et Isid. 19. Orig. 1.* Ex loc. citato *Cassiod.* apparet, dromonem fuisse trireme vehiculum remorum tantum numerum prodens, sed hominum faciem diligenter abscondens. *V. MUSCULUS.* ¶ 3. Est etiam parvus cancer, qui in sacris Mithriacis locum habebat. *Hieronym. Ep. 107. n. 2.* Omnia portentosa simulacra, quibus corax, nymphus, miles, leo, perses, helios, dromo, pater, imitantur.

DRŌMŌNARCHUS, i, m. 2. qui dromoni, sive navis transvectionibus aptæ præest. *Inscript. apud Ger. Inscr. Etr. T. 3. p. 92. L. ANTISTIVS L. L. CASTOR NAVARCHVS DROMONARCHVS ANTONIANVS.* Exstat etiam apud *Gud. 210. 3., ex Ligorio* tamen; ideoque exploditur, ut spuria, ab *Orellio n. 3623;* quam *Orellii* sententiam confirmat *Mommsen, Inscript. Neap. 405.*

DRŌMŌNĀRIUS, ii, m. 2. remex dromonum, seu navium cursoriarum. *Cassiod. 4. Variar. 15.* Comparimus, dromonarios viginti et unum de constituto numero mortis incommodo fuisse subtractas. *V. DROMO 2.; et adde Cassiod. 2. ibid. 31.,* cujus titulus est: Dromonariis Theodericus rex.

DROMOS vel dromus, i, m. 2. δράμος cursus a δράω curro. ¶ 1. Dromos fuit appellata planities,

in qua juvenes Spartæ in cursum certabant. *Liv. 34. 27.* Eductis in campum omnibus copiis, dromon ipsi vocant, positis armis ad contentionem vocari jussit Lacedæmonius. ¶ 2. Item locus in quo excitationis causa aurigæ currebant. *Inscript. apud Gruter. 339. 2. q. RAPIDIO. q. F. LEM. SEPULLIO PROCURATORI DROMI FACTIONIS VENETAE etc. — NE. De nom. propr. V. ONOM.*

DRŌPĀCĀTOR, ōris, m. 3. idem ac dropacista. *Vet. Testam. Dasumii opt. notæ,* quod pertinet ad annum a Chr. n. cix., in *Annal. dell' Istit. archeol. T. 3. p. 387. lin. 68. STEPHANVS DROPAGATOR.*

DRŌPĀCISMUS, i, m. 2. δρωπακισμός, dropacis usus. *Cæl. Aurel. 2. Tard. 6. ad fin.* Adhibenda drimphagia, dropacismus, defricatio.

DRŌPĀCISTA, æ, m. 1. δρωπακιστής, qui dropace pilos corporis evellit. *Gloss. Philox. Δρωπακιστής,* dropacista, colipilarius, alipilarius, depilator.

DRŌPĀCO, as, are, a, 1. δρωπακίζω, cutem deglabro. *Theod. Priscian. 4. 1. arte med.* Ad hydropem. Vituli masculi stercore, cum aceto acri permixto, spisse venter liniendus est; ita tamen, ut ante ipse hydropticus toto corpore dropacetur.

DRŌPAX, acis, m. 3. δράπαξ, unguenti genus ad evellendos e corpore pilos: a δράπω decerpo, carpo. Fortasse magnam partem pice constabat. *Martial. 3. 74.* Psilothro faciem lævas, et dropacæ calvam. Adde *eumd. 10. 65.; et Cæl. Aurel. 1. Tard. 1. a med.*

DRŌSŌLĪTHUS, i, m. 2. δροσολίθος, a δράσος ros, et λίθος lapis. *Isid. 16. Orig. 12. 4.* Drosolithus varius nominis causa: quia si ad ignem applicetur velut sudorem mittit.

DRŪIAS, adis, vel Drūis, idis, f. 3. mulier in Druidibus. *Inscript. apud Gruter. 62. 9. SILVANO SACRVM ET NYMPHIS LOCI ARBTE DRVIS ANTISTITA SYMIMO MONITA. Fopisc. Aurelian. 44.* Dicebat enim, quodam tempore Aurelianus Gallicanas consuluisse Druidas, sciscitantem etc. *Id. Numer. 15.* Druidas dixisse fertur: Diocletianæ, jocari noli, etc. Adde *Lamprid. Alex. Sev. 60.*

DRŪIDĒ, arum, m. plur. 1, vel

DRŪIDES, um, m. plur. 3. Pænultima longa est, si Græcam scriptionem spectes. Corrippi tamen videtur a *Lucan. 1. 451.* Sacrorum Druidæ positis repetitis ab armis. Nisi confugas ad synæresim, aut diphthongum impropriam. — Legitur et *Dryides*, ut et *Sylla pro Sulla*. — Druidæ vel Druides fuerunt magi seu philosophi, et sacerdotis veterum Gallorum de quibus multa *Cæs. 6. B. G. 13.* et deinceps, *Lucan. 1. a vers. 450. et Ammian. 15. 9. extr.* Dicti sunt a δράς robur, arbor, ut quidam putant. Alii Celticam vocem esse arbitrantur, ex Celt. der querus, wydd viscus, et dyn vir: unde compositum est *derwyd-dyn, h. e.* vir viri quercini. *Plin. 16. Hist. nat. 44. 95. (249).* Nihil habent Druidæ (ita suos Gallia appellat magos) visco, et arbore, in qua gignatur, si modo sit robur, sacratius. Jam per se roborum eligunt lucos, nec ulla sacra sine earum fronde conficiunt: ut inde appellati quoque interpretatione Græca possint Druidæ videri. Adde *Melam 3. 2.* — Druidas abolevit in Urbe Tiberius, eosdemque in ipsa Gallia sustulit Claudius: ceterum, quum serius adhuc apud *Tac. 11. Ann. 30.* et apud *Lamprid. Alex. Sev. 60.* eorum mentio fiat, Claudii edictum effectum caruisse putandum est. *Plin. 30. Hist. nat. 1. 4. (13).* Tiberii Cæsaris principatus sustulit Druidas Gallorum, et hoc genus vatium medicorumque. *Sueton. Claud. 25.* Druidarum religionem apud Gallos, diræ immanitatis, et tantum civibus sub Augusto interdictam, penitus abolevit.

DRŪIS, idis, f. 3. *V. DRŪIAS.*

DRŪNGUS, i, m. 2. cuneus sive globus in acie. Δρούγγος vox est apud Græcos scriptores de re militari sequioris ævi valde frequens, ac catervam militum significat, cui qui præerat, δρουγγάριος fuit appellatus. *V. Ducangii Gloss. med. et inf. Latinit.* in vocibus *Drungarius* et *Drungus. Veget. 3. Milit. 16.* Scire dux debet contra quos drungos, hoc est globos hostium, quos equites oporteat poni. *Id. ibid. 19.* Ne circumveniantur a vagantibus globis, quos vocant drungos. *Fopisc. Aurelian. 19.* Omnium gentium drungos usque ad quinquagenos homines ante triumphum duxit.

DRŪPA, æ, f. 1. Legitur et *Druppa*, et Græce δράπη. *Plin. 12. Hist. nat. 27. 60. (130).* — Drupa vel druppa est oliva incipientis nigrescere, vel, ut

est apud Colum. 12. R. R. 52. 9., quam primum decolorari cœperit, nec tamen adhuc varia fuerit: quæ optima est ætas ad decerpendum oleo quo exprimendo. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 1. 2. (6). et *ibid.* 7. 7. (26). et 17. *ibid.* 24. 37. (230). et 19. *ibid.* 5. 28. (78), ubi *olivæ drupæ* quasi adjectivè appellat. — Græci dicunt *drypetas* teste *cod.* *cit.* 15. *Hist. nat.* 1. 2. (6). unde *drupa* facta est: a *δρῦς quercus, arbor, et πέτρος cado*: quia maturescentes tunc sunt præcipue caducæ, ut *Plin.* loc. *cit.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (230). scribit.

DRYITIS, *Idis*, f. 3. *δρῦτις*, gemmæ e truncis arborum dicta (a *δρῦς quercus*), quæ et ligni modo ardet, ut auctor est *Plin.* 37. *Hist. nat.* 11. 73. (188).

DRYOPHONON, i, n. 2. *δρῦφονον*, herba genus cauliculis tenuibus, cubitalibus, circumdatiis utrimque foliis pollicari amplitudine, qualia oxymyrsines, sed candidioribus mollioribusque, flore candido sambuci. Cauliculi decocti sunt edules: semen vicem piperis præstat. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 49. (73). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 447.) hæc ait: « Il est bien difficile de reconnaître cette plante (*dryophonon*) par le peu qu'en dit ici Plin. Les commentateurs ont cru qu'il s'agissait du *Ruscus aculeatus*; mais il n'est guère possible de comparer cette plante avec une fougère, quelle qu'en soit l'espèce. — Plinæ a peut-être ici voulu désigner quelque *convallaria*: en effet, le *Convallaria uniflora* L., atteint la hauteur voulue. — Mais tout ceci n'est qu'une hypothèse ».

DRYOPTERIS, *Idis*, f. 3. *δρῦπτερίς*, herba filici similis, in arboribus nascentis, tenui foliorum subtulcium incisura, radice hirsuta. Vis ei caustica est: ideo psilotrum est radix tusa. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 49. (72). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 395.) hæc exhibet synonymiam: *Πολυπόδιον* Theophr. de Caus. 2. 23. et *Hist. plant.* 9. 14., et *Dioscor.* 4. 188.; *Polypodion* *Plin.* 26. *Hist. nat.* 8. 37. (58).; *Filicula* *Apul.* 83. et *Marcell. Empir.* 30.; et *Dryopteris* *Plin.* loc. *cit.* sunt *Polypodium vulgare* L. *Spec. plant.* 1544. *V.* plura apud *eumd.* *Fée* *ibid.* p. 446.

DRYOS HYPHÆAR, *δρῦς ὑφῆαρ*, h. e. viscum quercus. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 44. 93. (245)., ubi *Harduin.* testatur, in MSS. aliter legi. Et sane maxima est *Codium* varietas in hac voce, ut videre est apud *Sillig.* qui leg. *adasphæar*.

DRYPETES, *δρῦπτες*. *V. DRUPA.*

DRYPHACTA, *δρυμ*, n. plur. 2. est a *δρῦφακτον sæpes* (quod a *δρῦς quercus* et *φράσσω*, h. e. sæpes quercinis stipitibus facta), et significat cancellos. *Cyprian.* *Ep.* 21. Pro se dona numeravit, ne sacrificaret: sed tantum ascendisse videtur usque ad *dryphacta*, et inde descendisse. Sic recte apud *Cang. Editi autem exhibent trianfacta.*

DRYS, *ῥυς*, f. 3. herba, quæ et *chamædry* dicta, et *dryites*. *Apul. Herb.* 24.

DRYSITES. *V. voc. præced.*

DU

DŪA. *V. DUO.*

DUALIS, e, adject. *δῦικός*, duo continens vel significans. — a) Generatim. *Lactant. Opif. D.* 10. de naso. Ex quo intelligitur, quantum dualis numerus, una et simplici compage solidatus, ad rerum valeat perfectionem. *Claud. Mamert.* 2. *Stat. anim.* 12. Cæli in authenticis voluminibus non duali tantum, sed plurali numero sæpe vocitantur. — b) Specialim *Dualis numerus* apud Grammaticos significat duos: de quo ita *Quintil.* 1. 5. 42. Fuerunt, qui nobis quoque adijcerent dualem, *scripsere, legere*: quod evitandæ asperitatis gratia mollitum est, ut apud veteres pro *male mereris, male merere*: ideoque quod vocat duale, in illo solo genere consistit, cum apud Græcos et in verbi tota fere ratione, et in nominibus deprehendatur; apud nostrorum vero neminem hæc observatio reperitur, quin e contrario, *Devenere locos et Conticuerunt omnes* et *Consedere stuces*, aperte nos doceant, nihil horum ad duos pertinere. Adde *Servium* ad illud *Virg.* 2. *Æn.* 1. *Conticuerunt omnes*. — Duali numero carebant *Æoles*; hinc etiam *Latini*, qui in vocibus a Græca lingua deductis *Æolicam dialectum* *Doricæ*

similimam plerumque sunt imitati, eundem minime usurpavit. *Gregor. Corinth. de dialect. Eol.* § 29. *τοὺς δῦικούς ἀρῆδμοῦς οὗτοι (Æῶλες) οἱ κέχρηται, καθὰ δὲ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τούτων ὄντες ἀποιχοί.*

DŪALITAS, *ātis*, f. 3. numerus binarius, numerus duo continens. *Boeth. Arithm.* 2. 27. p. 1342. Par vero (*numerus*) sola dualitate, id est solo binario numero, perfecti monstratus est. Adde *eumd.* p. 1123., 1310., 1331., et alibi sæpe. *Cassiod.* 11. *Variar.* 2. ad *Joann. Papam*. Pascitis quidem spiritualiter commissum vobis gregem: tamen nec ista potestis negligere, quæ corporis videntur substantiam continere. Nam sicut homo constat ex dualitate (h. e. ex anima et corpore), ita boni patris est, utraque refovere. *Alcim. Avit. fragm.* p. 187. Non dualitas videtur intelligenda, sed Trinitas. *Id. ibid.* p. 201. Quam soliditatem si quis scindere dualitate præsumat, etc.

DŪALITER, adverb. duali numero. *Gloss. Cyrill. Δῦικώς*, dualiter.

DŪAPONDO, indeclin. dipondium. *Quintil.* 1. 5. 15. Et dua et tre pondo (*al.* et pondo) diversorum generum sunt barbarismi: at duapondo et trepondo usque ad nostram ætatem ad omnibus dictum est, et recte dici *Messala* confirmat.

DŪARIUS, a, um, adject. idem ac binarius. *Mar. Victorin.* 2. p. 2541. *Putsch.* Iambica vero, et Trochaica, sicut supra docuimus, *duaria* amplexione subsistunt. Nisi forte pro *duaria legendum sit binaria, quæ vox paullo ante occurrit eodem sensu.*

DUBAT dubitat. *Paul. Diac.* p. 67. 7. *Müll. Alti legit* dubiat.

DUBENUS apud antiquos dicebatur, qui nunc dominus. *Paul. Diac.* p. 67. 8. *Müll.* Est qui legit *Dubienus, qui nunc dubius.*

DUBIË, adverb. dubitanter: et occurrit — a) Raro admodum absolute. *Cic. Divinat.* 55. 124. Ut aliquod signum dubie datum pro certo sit acceptum. — b) Fere cum particula negativa. *Cic.* 15. *Fam.* 1. Etsi non dubie mihi nunciabatur, *Parthos* transisse *Euphratem*. *Sall. Jug.* 108. Consul haud dubie jam victor. *Liv.* 2. 23. ad *fin.* Nec dubie ludibrio esse miserias suas. Adde *eumd.* 1. 9., 1. 13., 3. 34., 3. 38., 3. 53., 4. 2. et 23., 5. 10. et 10. 21.; *Quintil.* 2. 14. 2. et 3. 4. 1.; *Tac.* 2. *Ann.* 24. et 88., 4. *ibid.* 19., 1. *Hist.* 7., 46. et 72., et 3. *ibid.* 86.; et *Sueton. Cæs.* 55., *Cal.* 9. et *Galb.* 2.

DUBIENUS. *V. DUBENUS.*

DUBIËTAS, *ātis*, f. 3. dubitatio. *Immian.* 20. 4. Absentia magistris equitum faciente dubietatem. *Eutrop.* 6. 16. Cum sine dubietate aliqua deferretur.

DUBIAT. *V. DUBAT.*

DUBIÏOSUS, a, um, adject. dubius. *Gell.* 3. 3. Fabulas a ceteris segregavit, quoniam *dubiosæ* non erant, sed consensu omnium *Plauti* esse censebantur. *Id.* 5. 10. ad *fin.* *Judices* *dubiosum* hoc inexplicabileque esse rati.

DUBIFABILIS, e, adject. dubius, et occurrit ¶ 1. Passive pro eo de quo dubitari potest. *Ovid.* 1. *Met.* 223. nec erit dubitabile verum. *Id.* 13. *ibid.* 21. si virtus in me dubitabilis esset. ¶ 2. Active pro eo qui dubitat. *Prudent. Apoth.* 649. dubitabile pectus.

DUBITANTER, adverb. dubie, dubitando. *Cic.* 2. *Invent.* 3. 10. Sine ulla affirmatione, dubitanter unumquodque dicemus. *Id.* *Brut.* 22. 87. Verecunde et dubitanter recipere. *Asinius* apud *Cic.* 10. *Fam.* 31. Pericula non dubitanter adire.

DUBITATIM, adverb. dubie. *Sisenna* apud *Non.* p. 98. 83. *Merc.* Hostem non dubitatum cum scalis iter facere cernebat. Adde *Cælium* in *Annal.* *ibid.*

DUBITATIO, *ōnis*, f. 3. (dubius, dubito) actus dubitandi, dubium, hæsitatio (*It. dubbio, dubitanza; Fr. incertitude, doute, hésitation; Hisp. duda, incertidumbre; Germ. d. Zweifel, d. Bedenken, d. Schwanken, d. Ungewissheit; Angl. a doubting, doubt, uncertainty, hesitation, dubitation*). Occurrit ¶ 1. Generatim, et quidem — 1.º Ex parte mentis, uti ajunt; quo sensu *dubitatio* etiam objective consideratur. — a) Absolute. *Cæs.* 1. *B. G.* 14. Eo sibi minus dubitationis dari. *Cic.* 1. *Off.* 41. 147. Ad ea eligenda, quæ dubitationem afferunt, adhibere doctos homines. *Id.* 1. *leg. Agr.* 4. 11. Si *fidus* illud habet aliquam dubitationem. *Id.* 5. *Fin.* 10. 27. Quod quamquam dubitationem non habet (est enim infirmum in ipsa natura, comprehen-

diturque suis cujusque sensibus —), tamen — rationes quoque, cur hoc ita sit, afferendos puto. *Id.* *Cluent.* 7. 20. Neque in causa dubitatio ulla esse posset. *Id.* *ibid.* 27. In ea obscuritate ac dubitatione omnium. *Id.* *Amic.* 19. 67. Existit — quæstio: num quando amici novi, digni amicitia, veteribus sint anteponeendi — Indigna homine dubitatio! *Id.* 12. *Att.* 4. *extr.* Tollere alicui omnem dubitationem. *Capell.* 3. p. 73. Horum nominum plurales declinationes carent dubitatione. *Id.* *ibid.* p. 80. In dubitatione veniunt *stercus* et *fœnus*. — Absolute usurpatur præcipue in formula *sine ulla dubitatione*, ut apud *Cic.* 4. *Cat.* 3. 5. Quæ sunt omnia ejusmodi, ut ii, qui in custodiam nominatim dati sunt, sine ulla dubitatione a vobis damnati esse videantur. Adde *eumd.* 14. *Phil.* 4. 10., 6. *Verr.* 18. 39., *Balb.* 13. 31. et 3. *Pisc.* 3. 5. — *Sine dubitatione* dixit *Colum.* 3. *R. R.* 6. 2. Ea (*vitis*) sine dubitatione ferax destinari debet legendo malleolo. — b) Cum Genitivo. *Cic.* *Cæcin.* 4. 9. Verum sive vos existimationis illius periculum, sive juris dubitatio tardiores fecit ad iudicandum. *Id.* 1. de *republ.* 7. Dubitationem ad rempublicam aedendi in primis debui tollere. *Cres.* 5. *B. G.* 48. Quæ res omnem dubitationem adventus legionum expulit. *Quintil.* 1. 10. 28. Dubitationem hujus utilitatis eximere. — c) Cum præpos. de atque Ablat. *Cic.* 1. *Acad.* (*post.*) 4. 17. Illam autem *Socraticam* dubitationem de omnibus rebus — reliquerunt. — d) Sequentè propositione relativa, vel interrogativa. *Cic.* 3. *Off.* 4. 18. Si quando dubitatio accidit, quale sit id, de quo constaderetur. *Id.* 15. *Fam.* 21. Nullam apud me reliquisti dubitationem, quantum me amares. *Id.* 3. *ibid.* 5. Itinerum meorum ratio te nonnullam in dubitationem videtur adducere, visurus ne me sis in provincia. *Id.* 3. *Off.* 2. 9. Alterum potest habere dubitationem, adhibendum ne fuerit hoc genus, an plane omittendum. *Id.* *Cluent.* 28. 76. Injicere alicui scrupulum et quamdam dubitationem, quidnam esset actum. *Quintil.* 11. 2. 44. Nata dubitatio est, ad verbum sit ediscendum dicturis, an vim modo rerum atque ordinem complecti satis sit. — e) Sequentè part. *quæ.* *Cic.* 2. *Off.* 5. 17. Hic locus nihil habet dubitationis, quin homines plurimum hominibus prosint et obsint. *Id.* 2. *Nat.* D. 63. 158. Nisi forte tanta ubertas et varietas pomorum — dubitationem affert, quin hominibus solis ea natura donaverit. — f) Cum infinito, sed per syncope significato. *Quintil.* 7. 1. 48. Hoc a rustico factum extra dubitationem est. — 2.º) Ex parte agentis, sive in agendo, est hæsitatio ejus, qui incertus pendet, utrum agat, nec ne: adeoque est etiam mora. *Cæs.* 7. *B. G.* 40. Nulla interposita dubitatione legiones ex castris educit. *Sall. Jug.* 30. Inter dubitationem et moras senatus. *Id.* *ibid.* 62. Multis diebus per dubitationem consumpsit. *Cic.* 2. *Orat.* 50. 202. Qui timor? quæ dubitatio? quanta hæsitatio tractusque verborum? *Id.* 4. *Verr.* 30. 74. Estuabat dubitatione. — Etiam hoc sensu formula *sine ulla dubitatione* sæpissime occurrit. *Cic.* 2. *Orat.* 49. 155. Pro his omnibus sine ulla dubitatione respondeo. Adde *eumd.* *ibid.* 28. 122., 2. *Invent.* 8. 27., *Brut.* 6. 25., *Fontej.* 6. 11., *Cluent.* 28. 75., *Pis.* 3. 6. et 21. 50., 14. *Phil.* 1. 1., 1. *Nat.* D. 4. 1., 13. *Att.* 25. 1. et alibi. — Aliquando etiam *sine dubitatione*, ut apud *Cic.* *Topic.* 15. 60. Quare quum in disputationem incidit causa efficiens aliquid necessario, sine dubitatione licebit, quod efficitur ab ea causa, concludere. Adde *eumd.* 2. *leg. Agr.* 9. 23., 3. *Nat.* D. 34. 84.; 4. *Acad.* (2. pr.) 29. 94. et 11. *Att.* 16. 3. ¶ 2. Specialim est hoc nomine rhetorica figura sententiarum (Græce *ἀπορία* vel *διὰκρίσις*), quum orator dubitare videtur, an sibi dicendum, quid potissimum dicendum sit, unde incipendum, ubi desinendum etc. *Cic.* 3. *Orat.* 53. 203. et 4. *Herenn.* 29. 40.; *Quintil.* 9. 2. 19.; et *Rutil. Lup.* 2. 10. — Quum in paucis verbis consistit, inter figuras verborum est enumeranda, ut: Sive me malitiam, sive stultitiam dicere oportet. *Quintil.* 9. 3. 88.

DUBITATIVE, adverb. dubitanter. *Tertull. Car. Chr.* 23. *extr.* Dubitative pronuciare. *Priscian.* 16. p. 1029. *Putsch.* Et est quando indicative dicuntur, est quando dubitative. Indicative, ut *aut lux est, aut tenebræ*. Dubitative, ut *aut prodest, aut non prodest divitiis querere*.

DUBITATIVUS, a, um, adject., dubitationem habens. *Tertull.* 2. *advers. Marcion.* 25. sub *fin.*

Dubitativum exprimens sensum. — Dubitative particulae apud Grammaticos sunt v. g. *forsan, fortassis, etc.* Priscian. 15. p. 10. 21. *Futsch.* — *Dubitativus modus* apud *eum.* Priscian. 8. p. 820. *Futsch.* est subjunctivus.

DUBITATOR, oris, m. 3. qui dubitat. *Tertull. advers. Haeret.* 33. Negatores et dubitatores resurrectionis. — *NB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

DUBITATUS, a, um. *V. voc. seq.*

DUBITO, as, avi atum, are, 1. De etymo *V. voc. seq. init.* — Part. *Dubitans* sub *A. I. c. e. f. et II.*; *Dubitatus* sub *A. I. b.*; *Dubitaturus* sub *A. I. d.*; *Dubitandus* sub *A. I. b.* — Dubitare, si vim etymii spectes, proprie est in duas contrarias partes vacillare, modo huc modo illuc inclinari: sed occurrit translate tantum de animo pro dubium esse, haesitare, ambigere, in dubium venire (It. *dubitare, essere in dubbio*; Fr. *balancer entre deux choses, hésiter dans une opinion, être incertain, douter, flouter*; Hisp. *dudar, estar en duda*; Germ. *zweifeln, stocken, zaudern*; Angl. *to doubt, be in doubt, be uncertain, hesitate*). Occurrit autem A) Ex parte mentis; et B) Ex parte agentis.

A) Ex parte mentis, quae dubitare dicitur, quoties incerta est in aliqua opinione vel sententia amplectenda aut respondenda, vel in aliquo iudicio ferendo,

I.) Proprie usurpatur — a) Cum praepos. de et Ablativo. *Cic. 1. Nat. D. 8. 18.* Nihil tam verens, quam ne dubitare aliqua de re videretur. *Id. 2. Nat. D. 39. 99.* Nemo cunctam intuentem terram de divina ratione dubitare. *Id. Sull. 18. 52.* Sed quoniam Cornelius ipse etiam nunc de indicando dubitat, etc. *Id. 13. Fam. 45.* De tua erga me voluntate non dubitabat. *Quintil. 10. 5. 4.* De carminibus neminem dubitare. — Et passive impersonaliter. *Cic. Caecin. 13. 38.* In quo iudicio non de armis dubitatum, sed de verbis quaesitum esse dicitur. *Id. 3. Off. 3. 11.* Quamobrem de iudicio Panatii dubitari non potest. *Sic Caes. 7. B. G. 21.* Nec de eius fide dubitandum. *Quintil. 7. 2. 8.* Si id certum sit, non potest de auctore dubitari. *Plin. 11. Hist. nat. 17. 19. (57).* De iis video dubitari. — b) Cum Accusativo, praecipue vero cum pronomibus. *Plaut. Pseud. 2. 1. 2.* Neque quod dubitem, neque quod timeam, meo in pectore conditum est consilium. *Cic. 3. Off. 19. 77.* Haec non turpe est dubitare philosophos, quae ne rustici quidem dubitent? *Ovid. 6. Met. 194.* Hoc quoque quis dubitet? *Id. Heroid. 17. 37.* Hoc quoque enim dubito. *Quintil. 2. 17. 2.* Quod quidem nemo dubitavit. *Macrob. 2. Saturn. 5.* Dubitare pudicitiam filiae erubescere. — Similiter passive. *Cic. 4. Ferr. 22. 55.* Causa prorsus, quod dubitari posset, nihil habebat. *Liv. 5. 3.* Id ego hoc anno desisse dubitari certum habeo. *Tac. 14. Ann. 7.* At Neroui — affertur evasisse idtu levi sauciam, et haecenas addito discrimine, ne auctor dubitaret. — Hinc Part. *Dubitandus. Virg. 3. En. 169.* haec laetus longaevo dicta parenti Haud dubitanda refer. *Cl. Rutil. 1. Itiner. 433.* Sic dubitanda solet gracili vanescere cornu Luna. h. e. adeo tenuis, ut dubitent oculi, neque clare constanterque cernant. et *Claudian. IV. Cons. Honor. 183.* Visa etiam medio, populis mirantibus, audez Stella die, dubitanda nihil, nec crine refuso. — Et Part. *Dubitatus. Ovid. 2. Met. 20.* Venit et intravit dubitati tecta parentis. *Stat. 1. Silv. 4. 3.* dubitataque sidera cernit Gallicus, scilicet qui ex graviore morbo convalescerat. *Cl. Albinov. 1. 84.* Et concors pietas, nec dubitatus amor. — c) Sequente Relativo, vel interrogatione. *Ter. Phorm. 2. 2. 29.* Ubi tu dubites, quid sumas potissimum. *Cic. 10. Att. 1.* Non dubito, quid nobis agendum putes. *Id. 1. de republ. 38.* Cur igitur dubitas, quid de republica sentias? *Caes. 2. B. C. 32.* Qui qualis futurus sit, ne vos quidem dubitatis. *Vellej. 2. 15.* Consule dubitante, quanti se venderet. — *Plaut. Capt. 2. 3. 95.* At etiam dubitavi, hos homines emerem, an non emerem. *Cic. 1. Off. 3. 9.* Honestumne factu sit an turpe, dubitant. *Id. 4. Tusc. 22. 50.* De Bruto fortasse dubitarim, an propter infinitum odium tyranni effrenatus in Arunte invaserit. *Sall. Jug. 74.* Dubitare, virtuti an fidei popularium minus crederet. *Nepos Thrasymb. 1.* Si per se virtus sine fortuna ponderanda sit, dubio, an hunc primum omnium ponam. *Horat. 1. Od. 12. 32.* Romulum post hos prius, an quietum Pompili regnum memorem, an superbos Tarquinim facies, dubito. *Curt. 9. 1. a med.* Dubitabant Macedones,

deserissent ne urbem incolae, an fraude se occultarent. *Plin. 6. Ep. 27.* Dubito, num idem tibi suadere debeam. — Et passive impersonaliter. *Cic. 4. Att. 15. a med.* Pompejus Scario studet: sed utrum fronte an mente, dubitator. — Singulare est illud *Ovid. 6. Met. 208.* An dea sim, dubitor. — d) Sequente part. *quin*, et praecedente interrogatione, vel negativa. *Plaut. Aulul. 2. 1. 42.* Quid dubitas, quin sit paratum nomen puero Postumus? *Adde eumd. Poen. 1. 1. 55. et 4. 2. 59. Cic. Mil. 23. 63.* Arbitrabantur, non dubitaturum fortem virum, quin cederet etc. *Id. 5. Fam. 20. a med.* Illud cave dubites, quin ego omnia faciam, quae interesse tua existimem. *Id. 6. Att. 2. ante med.* Non dubitabat, quin ei crederemus. *Adde eumd. 3. Off. 3. 11., 1. de republ. 23., Senect. 10. 31., 2. Nat. D. 39. 97., 5. Att. 11. 6., et 13. Fam. 73. Caes. 1. B. G. 31.* Non dubitare, quin de omnibus obsidibus, qui apud eum sint, gravissimum supplicium sumat. *Adde eumd. 7. ibid. 38. et 66.; Quintil. 7. 6. 10., 10. 2. 1. et 12. 1. 42.; Sueton. Tib. 17.; et Ovid. 5. Trist. 7. 59., Heroid. 17. 11. et 1. Art. am. 316.* — Et passive impersonaliter. *Cic. 3. Off. 2. 9.* Alterum dubitari non potest, quin a Panatio susceptum sit, sed relictum. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 23. 74.* Ita multi sermones perscripti sunt, e quibus dubitari non possit, quin Socrati nihil sciri visum sciri posse. — e) Cum Accusativo et Infinito ante Augusti aetatem raro usuenit; frequenter autem occurrit apud *Nepotem*, nec non apud *Livium* (*V. Fabri ad Liv. 22. 52.*), praecipue praecedente negativa. *Lucret. 5. 250.* neque humorem dubitavi aurasque perire; Atque eadem gigni rursusque aggerscere divi. *Liv. 2. 64.* Haud dubitans, si senserint, Romanos nocte abituros. *Adde eumd. 5. 3. et 22. 25. Nepos Alcib. 9.* Neque dubitabat, facile se consecuturum etc. *Adde eumd. praefat. 1., Miltiad. 3., Lysand. 3., Ages. 3., Eumen. 2. et Hann. 11.; Sueton. Claud. 35.; Quintil. 3. 7. 5., 5. 10. 76., 9. 4. 68. et alibi saepe. Plin. 10. Hist. nat. 2. (5).* Quem falsum esse nemo dubitaret. *Id. 2. ibid. 39. 39. (105).* Quis enim aestates et hiemes siderum motu fieri dubitet? *Alter Plin. 6. Ep. 21. extr.* Neque enim dubito, futurum, ut non deponas, si semel sumpseris. *Adde eumd. 5. ibid. 5.* — Et passive. *Plin. 27. Hist. nat. 13. 119. (144).* Ne illud quidem dubitatur, radicem vim minus, si etc. — f) Absolute. *Cic. 5. Fin. 9. 26.* Non dubitantem dicere, omnem naturam esse etc. *Al. leg. non dubitauer; et vide Otto et Madvig ad h. l., et Klotz in Quaest. Tull. vol. 1. p. 70.* Sic enim et ipse *Cic. 1. Divinat. 55. 125.* Quin etiam hoc non dubitans dixerim. est Gr. *ὀριζόμενον λέγειν.* *Rursus Cic. 4. Acad. (2. pr.) 17. 52.* Dubitanti, haesitanti, revocant se interdum, iisque, quae videntur, assentiantur. *Adde eumd. ibid. 93. 72. Virg. 3. En. 315.* Vivo equidem, vitamque extrema per omnia duco. Ne dubita: nam vera vides. *Quintil. 2. 4. 19.* Livius frequentissime dubitat. *Id. 6. 3. 70.* Et interrogamus et dubitamus et affirmamus. *Adde eumd. 9. 2. 20. et 10. 1. 19.*

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de rebus tum physicis, tum abstractis. *Liv. 21. 44. sub fin.* Vobis necesse est aut vincere, aut si fortuna dubitabit, in praelio potius, quam in fuga mortem oppetere. h. e. si succes et dubia erit: seu potius si adversabitur; dubitabit enim dictum est per euphemismum. *V. dubiae res* in *V. DUBIUS* sub *I. 2.º Quintil. 5. 10. 124.* Si tardior manus dubitet. *Id. 10. 1. 22.* Suspensa ac velut dubitans oratio. *Flor. 1. 1. 2.* Hoc de se sacerdos graviora confessa est; nec mox fama dubitavit, quam Amulii imperio abjectus in profluentem, cum Remo fratre, non potuit extingui. Similiter *Sil. It. 10. 154.* dubitanti lumine. h. e. oculi moribundi. ¶ 2. Eleganter ponitur pro cogitare, quaerere, seu rectius deliberare. *Ter. Adelph. 4. 5. 57.* Haec dum dubitas, menses abierunt decem. *Cic. Rosc. Am. 31. 88.* Restat igitur, ut hoc dubitemus, uter potius Sex. Roscium occiderit. *Virg. 3. En. 191.* percipe potro Quid dubitem, et quae nunc animo sententia surgat.

B) Ex parte agentis, sive in agendo dubitare dicitur, qui cunctatur, moratur, haesitat, superseadet; et hoc sensu occurrit — a) Cum Infinito, — Sed saepissime praecedente negativa, vel cum interrogatione: et cum Infinito negatione praecedente fere importat fiduciam, constantiam, audaciam multum-

que timorem ejus, qui aliquid facit. *Plaut. Bacch. 5. 1. 29.* Quid dubitamus pultare, atque hac evorare ambos lorae? *Adde eumd. Epid. 2. 2. 75., Mil. glor. 4. 2. 17., Paen. 3. 5. 44. et Pseud. 2. 2. 30. et 5. 2. 16. Cic. 1. de republ. 4.* Non dubitaverim me gravissimis tempestatibus obvium ferre. *Id. 1. Oral. 40. 181.* Quin Mancinus domum revenisset, neque in senatum introire dubitasset. *Id. 4. Cat. 5. 10.* Homo militissimus non dubitat Lentulum aeternis vinculis mandare. *Adde eumd. 1. de republ. 5. et Amic. 1. 1. Caes. 2. B. G. 23.* Ipsi transire flumen non dubitaverunt. *Adde eumd. 6. ibid. 8., 1. B. C. 71., 2. ibid. 33. et 34., et 3. ibid. 87. et 106. Virg. 6. En. 807.* Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis? *Adde eumd. 7. ibid. 311. et 8. ibid. 614. Nepos Pelop. 5.* Non dubitavit, simul ac conspexit hostem, confligere. *Quintil. 12. 5. 3.* Quis porro dubitet, vitis adscribere affectum? *Adde eumd. 12. 10. 63. Justin. 1. 9. 5.* Non dubitavit, post sacrificia, etiam parricidium facere. — Raro admodum cum Infinito sine interrogatione, aut negatione. *Curt. 4. 5. 2.* Si forte dubitaret, quod efferretur, accipere. *Id. 10. 8. 25.* Iisdem mandatum, ut occiderent, si venire dubitaret. *Stat. 1. Achill. 250.* dubitaturque agnoscere matrem. h. e. dubitat, an agnoscat. — Et omissio Infinito, qui tamen subintelligitur, *αἰετώσα* illud apud *Plin. 1. Ep. 18.* Quod dubitas, ne feceris. — Denique poetice et singulare est illud *Stat. 8. Theb. 757.* Lumina torva videns et adhuc dubitanti ligi. h. e. timentia. — b) Cum part. *quin*, praecedente negatione, vel interrogatione. *Cic. pro leg. Manil. 23. 68.* Nolite dubitare, quin haec uni credatis omnia. *Id. Flacc. 17. 40.* Dubitabit, quin ab hoc ignotissimo Phryge nobilissimum civem vindicetis? *Id. 4. Ferr. 13. 33.* Nemo dubitabat, quin voluntatem spectaret ejus. *Adde eumd. Mil. 23. 63. et 2. leg. Agr. 26. 69. Curt. 3. 2.* Nec dubitare eum, quin omnem regiam supellectilem cum pecunia traderet. — Et Part. *Dubitandum* impersonaliter. *Caes. 2. B. G. 2.* Tum vero dubitandum non existimavit, quin ad eos proficisceretur. *Id. 3. B. C. 37.* Sibi dubitandum non putavit, quin praelio decertaret. — c) Absolute. *Plaut. Men. 5. 7. 6.* Quid statis? quid dubitatis? jam sublimem raptum oportuit. *Adde eumd. Amph. 1. 2. 293. Caes. 1. B. G. 41.* Se neque unquam dubitasse, neque timuisse. *Adde eumd. 5. ibid. 44. et 7. ibid. 4. et 63. Sall. Cat. 28.* Perterritis ac dubitantibus ceteris. *Virg. 9. En. 12.* Quid dubitas? nunc tempus equos, nunc poscere curas. *Curt. 10. 4.* Itaque rursus (nam parumper, quibus imperatum erat, dubitaverant) mergi in anemum iussit.

DUBIUS, a, um, adject. Ratione habita etymii, est a *duo*, quemadmodum et Graeci a *δυο* et poetice *δύω* formant *δουβίω* dubito, et Germani a *zwei* duo formant *zweifeln* dubitare, et Itali dicunt *essere infra due*. Dubius itaque ad litteram est qui in duas contrarias partes vacillat, modo huc modo illuc labans fertur: quo sensu cf. *Lucret. 6. 556.* in dubio fluctu jactarier. et *Liv. 37. 16.* fluctibus dubiis volvi ceptum est mare. — Ceterum dubius fere semper usurpatur translate, et est incertus, quid e duobus aut pluribus eligat, ambigens, haesitans in cogitando aut in agendo, anceps; et dicitur tum de personis, tum de rebus (It. *dubbioso, incerto, esitante, infra due*; Fr. *qui balance, qui doute, qui hésite entre deux partis, indécis, irrésolu, incertain*; Hisp. *incierto, dudoso, indeciso*; Germ. *zweifelhaf, ungewiss, unsicher, schwankend*; Angl. *doubtful, dubious, uncertain, hesitating, wavering*).

I.) Proprie (quod tamen intelligendum est ratione habita eorum, quae superius dicta sunt) occurrit — 1.º) De personis, et quidem — a) Ex parte mentis, quae incerta est in opinione sententiae amplectenda aut respondenda, vel in iudicio aliquo ferendo. Construitur autem iisdem modis, quibus verbum *dubito*, quod *V. Plaut. Epid. 4. 1. 17.* Sin est is homo, sicut anni multum me dubiam dant. h. e. in causa sunt, cur dubitem. *Lucret. 5. 1210.* Tentat enim dubiam mentem rationis egestas. Equanquam fuerit mundi genitalis origo. *Cic. pro leg. Manil. 10. 27.* Quae res est, quae cujusquam animum in hac causa dubium facere possit? *Liv. 4. 40.* Equites procul visi ab dubiis, quinam essent, mox cogniti. *Id. 6. 14.* Dictator exercitum in statibus tenebat, minime dubius, bellum cum his populis patres iussuros. *Id. 31. 42.* Philippus, si satis diei superesset, non

dubius, quin Athamanes quoque exui castris potuissent. *Virg.* 3. *G.* 289. Nec sum animi dubius, verbis ea vellee magnum Quasi sit. Sic *Auct. B. Alex.* 58. Erat dubius animi, utram nihil timere, an omnia licere mallet. Rursus *Virg.* 1. *Æn.* 222. Spenique metunq; inter dubii, seu vivere credent, Sive extrema pati. *Horat. Epod.* 5. 85. Dubius unde rumpere silentium. *Curt.* 5. 12. 3. Haud dubius, quin vera deferrentur. *Id.* 9. 7. a. *med.* Haud dubius interfecti posse. — *Dubius* dicitur etiam, qui est in periculo. *Ovid.* 3. *Pont.* 4. 8. Ad medicam dubius confugit æger opem. Sic *Juvenal.* 13. 124. Carentur dubii medicis majoribus ægri. — Haud raro jungitur etiam Genitivo. *Liv.* 33. 25. Marcellus — dubius sententiæ patres fecerat. *Ovid.* 6. *Fast.* 571. Servius est: hoc constat enim: sed causa latendi Discrepat; et dubium ne quoque mentis habet. *Id.* 15. *Met.* 437. Priamides Helenus flenti dubioque salutis Dixerat Æneæ. *Id.* 3. *Trist.* 3. 25. Ergo ego sum vitæ dubius. *Justin.* 2. 13. 1. Hac clade percussum et dubium consilii Xerxes Mardonius aggreditur. *Lucan.* 7. 611. Dubius fati. — b) Ex parte agentis, dubius dicitur, qui in agendo hæsitat et cunctatur; eique *firmus* opponitur apud *Sall. Jug.* 51. Hostibus dubiis instare; quos firmos cognoverat, eunius pugnando retinere. *Id.* *ibid.* 107. Ac statim profecti, quia de improvisis acciderant dubio atque hesitanti Jugurtha, incolumes transeunt. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 40. dubius sum, quid faciam, inquit, Tene relinquam, an rem. Sic *Ovid.* 8. *Met.* 441. Toxæ, quid faciat, dubium, pariterque volentem Ulcisci fratrem etc. *Sueton. Cæs.* 4. Nutantes ac dubias civitates retinuit in fide. h. e. ad defectionem propensas. — 2.º De rebus, et dubium dicitur id omne, de quo dubitari potest. Quotiescumque vero huic voci particula negativa præponitur, non solum significat rem minime incertam esse, sed absque omni controversia certissimam. *Virg.* 2. *Æn.* 359. Vadimus in mortem haud dubiam. *Curt.* 3. 9. Haud dubium robur exercitus. Adde alia infra allata. — a) Generationem. *Ter. Hecyr. prol. alt.* 8. Dubiam fortunam esse scænicam. *Lucret.* 4. 469. Res secernere apertas ab dubiis. *Cæs.* 7. *B. G.* 80. Dubia victoria pugnare. *Sall. Jug.* 85. ad fin. Deis juvenibus omnia matura sunt, victoria, præda, laus; quæ si dubia aut procul essent, tamen omnes bonos reipublicæ subvenire decebat. *Cic.* 1. *de republ.* 31. Ubi ne obscura quidem est, aut dubia servitus. *Id.* 3. *Nat. D.* 27. 69. Ut vinum ægrotis, quia prodest raro, nocet sæpiissime, melius est non adhibere omnino, quam spe dubiæ salutis in apertam perniciem incurrere, etc. *Id.* 2. *Divinat.* 51. 106. Videse, quæ dubia sint, ea sumi pro certis atque concessis? *Id.* 1. *Orat.* 20. 92. Hæc omnia dubia esse et incerta. *Id.* 4. *Fin.* 24. 67. Perspicuisne dubia aperiuntur, an dubiis perspicua tolluntur? *Liv.* 22. 23. Ipsius facto, primo forsitan dubio, — ad extremum haud ambigue in maximam laudem verso. *Id.* 3. 32. Ne quid dubiis disagerem. *Id.* 37. 49. Haud dubii hostes. *Id.* 39. 39. Haud dubius prætor. *Id.* 2. 21. Quia collega dubiæ fidei fuerit. *Id.* 9. 15. Gens dubiæ ad id voluntatis. *Id.* 44. 18. Dubii socii suspensæque ex fortuna fidei. *Id.* 24. 20. Neque hostibus, neque dubiis sociis loci quidquam præbuit ad tentandum. *Cf. Ovid.* 4. *Pont.* 13. 1. non dubios inter memorande sodales. h. e. certos, fidos. *Tac.* 3. *Ann.* 4. Dubiæ Hispania. *Virg.* 1. *G.* 252. Dubium cælum. h. e. nubibus obductum. *Ovid.* 1. *Met.* 569. Iux. *Id.* 4. *ibid.* 401. nox. *Juvenal.* 5. 22. Sideribus dubiis. h. e. diluculo, quænt sidera non plene apparent, et jam jam condenda sunt luce solis. *Plin.* 6. *Ep.* 20. Dubius et quasi languidus dies. *Ovid.* 15. *Met.* 754. dubia lanugo. h. e. barba modo incipiens et vix apparens. *Id.* 12. *ibid.* 61. dubio auctore susurri. h. e. qui unde manent, nescimus. *Id.* 2. *Fast.* 351. Nec quisquam est adeo media de plebe maritus, Ut dubius vitio sit pater ille meo. *Fellej.* 2. 55. 3. Dubio Marte pugnare. *Id.* *ibid.* 74. Dubiam spem armorum tentare. *Sil. It.* 5. 519. Dubium pugnæ discrimen. *Tac. Germ.* 6. prælia. *Id. Agric.* 18. consilia. *Sueton. Aug.* 17. M. Antonii societatem semper dubiam et incertam — abrupti tandem. *Quintil.* 12. 3. 6. Dubium jus. cui *ibid.* certum opponitur. *Id.* 7. 7. Confessum ex utraque parte jus, aut dubium. *Id.* 7. 2. 48. Verba aut aperta sunt, aut dubia. *Martial.* 3. 68. Schemate non dubio, sed aperte nominat illam. *Plin.* 3. *Ep.* 3. Dubii sermonis (hibro) octo scripsit sub Nerone.

Plin. 18. *Hist. nat.* 31. 74. (319). Dubia vina. h. e. quæ bona, an mala futura sint, dubitamus. *Martial.* 3. 77. Dubius petaso. h. e. corruptioni proximus. — Hinc *dubius* etiam dicitur, qui est in periculo. *V.* infra sub II. 1. *Val. Flacc.* 4. 271. Pollux sic providus letus Servat, et (Ebalia) dubium caput eripit arte. *Ovid.* 2. *Fast.* 101. dubiam rege, navita, pinum. Similiter *Sil. It.* 10. 458. Dubia cervix. h. e. languentis et jam jam morituri. — b) Speciatim *dubius* res apud *Liv.* præcipue pro adversis per euphemismum sæpe occurrit. *Liv.* 2. 50. extr. Dubiis rebus populi Romani sæpe domi bellique maximum futurum auxilium. Adde *eumd.* 1. 39., 3. 12., 7. 30., 30. 30. et 35. 5. *Vide* et infra sub II. 1. — 3.º Speciatim neutr. singularis numeri *dubium* fere substantivorum more usurpat, et præcipue locum habet in sequentibus formalis dictionibusque. — a) *Dubium* est, non vel *haud dubium* est, dubitandum aut non dubitandum est, dubitatur aut non dubitatur; et iisdem modis, quibus verbum *dubitare*, constructur, scilicet — Cum Abiatiivo et præpos. *de. Cic.* 11. *Att.* 6. ad fin. De Pompeji exitu mihi dubium nunquam fuit. *Id.* 1. *Orat.* 57. 241. Quæ causæ sunt ejusmodi, ut de earum jure dubium esse non possit. *Quintil.* 7. 3. 4. Quod nomine constat, de re dubium est. — Cum interrogatione. *Cic. Cæcin.* 11. 31. An dubium vobis fuit, utrum esse vis aliqua videretur, necne? *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 41. 126. Ergo credere dubium est, uter nostrum sit veracior? *Id.* 4. *Fin.* 24. 67. Illud dubium est, ad id, quod summum bonum dicitis, equaniam fieri possit accessio. *Cæs.* 6. *B. G.* 31. Ambiorix copias suas judicione non conduxerit, an tempore exclusus et repentino equitum adventu prohibitus fuerit —, dubium est. *Quintil.* 6. 3. 83. Hic dubium est, utrum ridere audientes, an indignari deberint. — Cum part. *quin*, præcedente negativa, vel cum interrogatione. *Ter. Andr.* 1. 2. 1. Non dubium est, quin uxorem nollit filius. *Id. Eun.* 5. 6. 27. Non dubium est, quin mihi magnum ex hac re sit malum. Adde *eumd.* *Andr.* 2. 3. 17. et 3. 2. 50. et *Adelph.* 5. 9. 19. *Cic.* 13. *Att.* 45. Prorsus ex his litteris non videbatur esse dubium, quin ante eam diem venturus esset. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 8. 32. *Cæs.* 1. *B. G.* 3. Non est dubium, quin totius Galliæ plurimum Helvetii possint. *Quintil.* 3. 2. 1. Cui dubium est, quin sermonem — homines acceperint? Adde *eumd.* 10. 1. 5. — Singulare est illud *Plin. Paneg.* 8. An dubium est, ut dare posset imperium imperator, qui reverentiam amiserat? — Cum Accusativo et Infinito. *Plaut. Mil. glor.* 2. 5. 9. An tibi dubium est, eam esse hanc? *Ter. Hecyr.* 3. 1. 46. Nam si periculum ullum in te inest, perissem me una haud dubium est. *Liv.* 38. 6. Si ex composito acta res fuisset, haud dubium erat, expugnari una utique parte opera cum magna cæde hostium potuisse. *Sueton. Cæs.* 52. Ac ne cui dubium omnino sit, et impudicitia eum et adulteriorum flagrasse infamia, etc. Adde *Manil.* 4. 884. — Absolute. *Plaut. Pæn.* 3. 4. 27. ac. Homo furti sese adstringit. ad. Haud dubium id quidem est. Adde *eumd.* *Epid.* 5. 1. 40. *Ter. Eun.* 1. 2. 49. *PA.* Ne hoc quidem tacebit Parmeno. *PA.* Oh, dubium ne id est? Adde *eumd.* *Andr.* 2. 3. 25., *Heaut.* 3. 3. 46. et 5. 1. 38. et *Phorm.* 5. 2. 9. *Cic.* 1. *Fam.* 7. 5. Si exploratum tibi sit posse te illius regni potiri, non esse cunctandum: si dubium sit, non esse conandum. *Id.* 4. *ibid.* 15. Cognovi autem id, quod mihi dubium non fuit. — b) Fere apud sequiores ævi scriptores, omisso est, *dubium* an adverbialiter sermoni interseritur, nullamque vim in ceterorum verborum constructionem exerit. *Ovid.* 4. *Trist.* 4. 69. Quo postquam, dubium plus an sceleratus, Orestes Venerat. *Id.* 6. *Met.* 677. Scepta loci rerumque capit moderamen Erechtheus, Justitia dubium validissime potentior armis. *Id.* 3. *Pont.* 1. 18. Qui potus dubium sistat alatine sitim. *Sueton. Cæs.* 58. In obeundis expeditionibus dubium cautior au dientior. *Id.* *Aug.* 28. In retinenda (re publica) perseveravit: dubium eventa meliore an voluntate. *Id.* *Tib.* 10. Statuit repente secedere seque et medio quam longissime amovere. Dubium uxoris tædio — an ut auctoritatem absentia tueretur. *Tac.* 1. *Ann.* 5. Nec multo post extincto Maximo, dubium an quæsitâ morte, auditos in funere ejus Marcæ genitus. *Justin.* 38. 7. 6. Magnamque temporis partem, non ut militiam, sed ut festum diei acturos, bello dubium facili magis

an uberi. *Flor.* 1. 1. 9. Cujus dum irridet angustias Remus, dubium an jussu fratris, occisus est. Adde *eumd.* 1. 1. 12., 2. 14. 3. et 4. 2. 91.; et *Quintil.* 7. 2. 52. — c) *Dubium* habere est idem ac dubitare. *Plaut. Capt.* 4. 2. 142. An tu dubium habebis, etiam sancte quom jurem tibi? *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 9. 29. Hæc autem habere dubia, neque his lita confidere, ut moveri non possent, abhorrere a sapientia plurimum. Adde *Sall. fragm.* 3. — d) *In dubium* vocare aut venire apud *Cic.* 2. *Orat.* 34. 145. In generum causis atque naturis sita esse, quæ in dubium vocarentur. h. e. in quæstionem caderent. *Asinius Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 31. Nemo vocabit in dubium, me pro contione distisse, etc. *Cic. Quintil.* 2. 5. Non eo dico, quo mihi veniat in dubium fides tua. *Liv.* 3. 13. Summam pecuniæ quantam æquum esset promitti, veniebat in dubium. h. e. dubitabatur. Adde *Cic.* 11. *Att.* 15. 2. — e) *In dubio* esse apud *Ter. Andr.* 1. 5. 53. Dum in dubio est animus. *Lucret.* 3. 1098. Posteraque in dubio est fortunam quam vebat ætas. Adde *eumd.* *ibid.* v. 848. *Quintil.* 7. 9. 9. Utri duorum antecedentium sermo subjunctus sit, in dubio est. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 5. 24. (59). Estate potius, quam hieme dandum, non est in dubio. — Similiter *Liv.* 34. 5. Ponere in dubio, utrum etc. *Lucan.* 7. 247. Mens stetit in dubio. — f) *Sine dubio* est sine ulla dubitatione, certissime. *Ter. Eun.* 5. 9. 13. *TR.* Numquid, Gnatho, tu dubitas, quin ego nunc perpetuo perierim? *GN.* Sine dubio opinor. *Cic.* 2. *Tusc.* 7. 18. Tristis enim res est sine dubio, aspera, amara. *Id.* 2. *Fam.* 18. Et hercle sine dubio erit ignominia. Adde *eumd.* 2. *Cat.* 1. 1., *Balb.* 24. 55., 1. *Off.* 29. 102., 1. *Nat. D.* 9. 23. et alibi. — *Sine dubio* sæpe occurrit sequente propositione, quæ præcedenti opponitur. *Cic.* 3. *Orat.* 57. 215. Ac sine dubio in omni re vincit imitationem veritas; sed ea si satis in actione efficeret ipsa per sese, arte profecto non egeremus. *Id.* 1. *Nat. D.* 21. 58. Sæpe enim de L. Crasso — videor audisse quum te togatis omnibus sine dubio anteferet, et paucos tecum Epicureos e Græciâ compararet; sed, quod ad eo te mirifice diligi intelligebam, arbitrabar illum propter benevolentiam id uberiori dicere. Adde *Quintil.* 1. 6. 12., 3. 8. 21., 5. 7. 28. et alibi sæpe. — g) *Procul dubio* idem significat. *Lucret.* 1. 812. Adjutamur enim dubio procul atque alimur nos Certis ab rebus. Adde *eumd.* 2. 261. et 3. 638. *Liv.* 39. 40. Asperi procul dubio animi et lingua acerbæ et immodice liberæ fuit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 21. 50. (187). Utilissimum procul dubio est. — *Haud dubio* nonnulli legunt, sed perperam, apud *Liv.* 34. 2. Haud dubio ad culpam magistratum pertinet. *Sed ibi legendum* haud dubie, quæ dicendi ratio Livio est usitata: *V. Drakenborg* ad h. 1.

II.) Translate. ¶ 1. Dubius ponitur pro *incipiti*, hoc est periculoso, difficili. Hæc autem significatione occurrit — a) *Res dubiæ* apud *Plaut. Epid.* 1. 2. 10. Is est amicus, qui in re dubia re juvat, ubi re est opus. *Id. Capt.* 2. 3. 45. Neque me unquam deseruisse te, neque factis neque fide. *rebus* in dubiis. Adde *eumd.* *Most.* 5. 1. 1. et *Pæn.* 1. 1. 2. *Sall. Cat.* 10. Qui labores, pericula, dubias res facile toleraverant. Adde *eumd.* *ibid.* 39. et *Jug.* 14.; et *Tac.* 2. *Ann.* 62. Confer *dubiæ res* sub I. 2.º — b) Cum aliis Substantivis. *Lucret.* 3. 55. Quo magis in dubiis hominem spectare periculis Convenit. Sic *Id.* *ibid.* v. 1089. In dubiis trepidare periculis. *Horat.* 4. *Od.* 9. 35. Animus secundis temporibus dubiisque rectus. *Sall. Jug.* 99. Quæ dubia nisi videbantur, potissimum tentare. h. e. ascensu difficilia. Sic *Propert.* 4. 4. 81. Mons erat ascensu dubius. *Grat. Cyneq.* 174. Dubius pontus. — c) Neutr. singularis numeri substantivorum more usurpatum. *Ter. Adelph.* 2. 2. 35. Etiam de forte nunc venio in dubium miser. h. e. in periculum. *Id.* *ibid.* 3. 2. 42. Tua fama et gnata vita in dubium veniet. *Id. Andr.* 2. 2. 10. Mea quidem hercle certe in dubio vita est. *Cic. Cæcin.* 27. 76. Bona, fortunæ, possessiones in dubium incertumque revocare. *Cæs.* 6. *B. G.* 7. Sese suas fortunæ in dubium non devoturum. *Sall. Cat.* 52. Libertas et anima nostra in dubio est. — Cum addito Genitivo. *Ovid.* 2. *Amor.* 13. 2. In dubio vitæ lassa Corinna jacet. — *In dubium* esse, pro in dubio. *Ovid. Heroid.* 16. 138. In dubium Veneris palma futura fuit. *V. IN.* — d) In plur. narr. *Lucan.* 6. 596. Mens dubiis percussa pa-

vet. ¶ 2. Dubius ponitur etiam pro vario; quo tamen sensu cum v. cœna tantum conjungi videtur. Jam vero *dubia cœna* apud *Ter. Phorm.* 2. 2. 28. est, in qua ob multitudinem ferculorum tu dubites, quid sumas potissimum; ut ipsemet exponit. Possis etiam intelligere periculosam valetudini, cui varietate et multitudine ciborum nocetur plurimum. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 76. vides, ut pallidus omnis Cœna desurgat dubia? *Auson. Mosell.* 102. *de salmone.* dubiæ facturus fercula cœnæ. *h. e.* medium saporem habens inter carnem et piscem: seu potius qui cœnæ varietati inserviet. *Hieronym. Ep.* 22. Castæ et vocantur et post cœnam dubiam apostolos somniant.

DUCALIS, e, adject. ad ducentem seu imperatorem pertinens. *Valerian. Imp.* apud *Vopisc. Aurelian.* 13. Tunicae ducales russæ quatuor.

DUCALITER, adverb. Comp. *Ducalium*. — Ducaliter est ducis more. *Sidon.* 5. *Ep.* 13. Ducaliter accesserunt. *Id.* 8. *ibid.* 6. Ferunt, nullam rem militarem ducalium C. Cæsare administrasse.

DUCATIO, ōnis, f. 3. ductio. Ducatio necessitatis *Tertulliano* a quibusdam tribuitur *Cor. Mil.* 11.; sed ibi alii rectius leg. *advocatio necessitatis*.

DUCATOR, ōris, m. 3. dux: a *ducare* pro *ducere*. *Ulp. Dig.* 9. 2. 29. a *med.* Aut in gubernatorem, aut in ducatorem actionem competere damni injuriæ *Alphenus* ait. Ita *Torrentin.*; et *Haloander* habet *ducatorem*. *Tertull. advers. Judæos* 13. Cum ducator ejus civitatis in ea pati haberet.

DUCATRIX, icis, f. 3. quæ ducit. *Apul.* 2. *Dogm. Plat. post init.* Vitiorum ducatrices iracundia et libido.

DUCATUS, us, m. 4. officium et munus ducis, imperium militare, Græcè *ῥηγεῖα*. *Justin.* 2. 15. 14. Ducem exercitui diligunt *Pausaniam*, qui pro ducatu regnum Græciæ affectans, etc. Adde *eumd.* 9. 6. 8. et 30. 2. 5. *Sueton. Tib.* 19. Confidens ostentio sibi ac majoribus suis in omni ducata expertissimo. *Id. Ner.* 35. *Crispinum* impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus et imperia ludere, mergendum mari servis ipsius demandavit. *h. e.* pueriliter fingendo imperia militaria, et collusoribus, qui ludo vicissent, deferendo. *Flor.* 3. 21. 2. Ducatum scelere præbere. *h. e.* civilis belli se ducem facere.

DUCĒNA, æ, f. 1. dignitas ejus, qui ducentis præest in schola agentium in rebus. *Imp. Leo Cod.* 12. 20. 4. *V. CENTENUS*.

DUCĒNARIA, iæ, f. 1. *V. voc. seq. sub b.*

DUCĒNARIUS, a, um, adject. qui ducenta continet. — a) Generatim. *Varro* apud *Plin.* 7. *Hist. nat.* 20. 19. (83). *Salvius* duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus, et ducenaria duo humeris contra scalas ferebat. — b) Speciatim *ducenarii procuratores* dicti sunt a stipendio ducentorum millium annuum, quod habebant pro exigendis redditibus publicis, aut fisci principis etc., teste *Dione* l. 53. c. 15. *καὶ τοῖς ἐπιτρόποις καὶ αὐτὸ τὸ αἰσιματὸς ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διδομένων αὐτοῖς χρημάτων προσήγεται.* *Sueton. Claud.* 24. Ornamenta consularia etiam procuratoribus ducenariis indulsit. *Inscript. apud Oederic. Dissert.* etc. p. 199. SEX. VARIO MANICELLO PROCURATORI AQUANUM C. (centenario), PROCURATORI PROVINCIÆ BRITANNIÆ C. (ducenario), PROCURATORI RATIONIS PRIVATÆ C. C. (trecentario) etc. *V. Zivardini ad Nov.* p. 111. et seq. *Apul.* 7. *Met.* Nam procuratorem principis ducenaria perfunctum fueram aggressus. *h. e.* ducenaria dignitate jam functum. — Similes his fuere, qui postea *ducenarii* vocabantur in schola agentium in rebus, de quibus mentio fit in *Cod.* 12. 20. 3., quamquam alii volunt ita dictos, quia ducentis officialibus in sacro palatio præerant, ad similitudinem Ducenariorum militarium. *V. CENTENUS*. Sunt etiam qui putent, quia in eodem *Cod.* 10. 19. 1. mentio fit Ducenariorum in tributis exigendis, dictos esse Ducenarios qui vectigal exigebant *ducentesimæ*, de qua in *CENTESIMUS* dictum est: sed hi nihil omnino differunt a Ducenariis agentium in rebus, quorum munus, inter alia, fuit etiam tributa exigere. *V. AGENS*; et *Zivardini ad Nov.* p. 115. — c) A censu ducentorum mill. ns. nominati sunt *ducenarii iudices*, quos Augustus ad tres iudicum decurias ex inferiori censu addidit, qui de levioribus summis iudicarent, ut *Sueton. in ejus Vita* 32. narrat: censum autem inferiorem censu equestri intelligit, qui erat quadringentorum mill. Itaque ex iis, qui minimum ducenta habebant, decuriam judi-

cum Augustus novam instituit. *V. DECURIA* et *QUADRINGENARIUS*; et *Pauly's Realencycl.* ad h. voc., et *Reins rom. Privat.* p. 413. — d) *Protector ducentarius* memoratur in *Inscript.* apud *Gruter.* 530. et 531. 2. Sunt qui putant nomen habere a stipendio ducentum HS., ut est apud *Capitolin. Pertin.* 2., si modo ibi de militari officio sermo est. *V. RXDUCENTARIUS*; et *Covedoni, Marm. Moden.* p. 129. — e) De ducenatio equo, *V. CENTENARIUS*. — Hinc

Ducenarius, ii, m. 2. absolute, substantivorum more, in militia est, qui duabus militum centuriis præest. Hic olim erat primus hastatus. *Veget.* 2. *Milit.* 8.

Ducenarius, iæ, f. 1. absolute, substantivorum more: *V. supra sub b.*

DUCĒNI, æ, a, adject. Gen. plur. num. est *ducentum*. — *Duceni* est numerus ducentorum distributivus. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 40. Nam vel ducentos annos poterunt vivere. *Liv.* 9. 19. Censebantur ejus ætatis lustris ducenta quinquagena millia capitum. Adde *eumd.* 40. 18.; *Auct. B. G.* 8. 4.; et *Colum.* 5. *R. R.* 3. 2. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 2. 2. (28). Gentem ducentos annos vivere. *Id.* 9. *ibid.* 3. 2. (4). Pristes ducentum cubitorum. — Extra distributionem. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 26. 30. (121). Muri ducentos pedes alti.

DUCĒNTĒNUS, a, um, adjectivum distributivum a *ducentis*. Extra distributionem *Siculus Flacc. de condit. agror.* p. 20. *Goes.* Centuriæ non per omnes regiones ducenta jugera obtinent, in quibusdam ducentena dena, invenimus et quadragena. *Id. ibid.* p. 153. Centenis hominibus ducentena jugera dederunt.

DUCĒNTĒSIMUS, a, um, adject. unus ex ducentis. — Hinc

Ducentesima, æ, f. 1. (subaudi *pars*) absolute, substantivorum more, vectigal fuit de quo in *CENTESIMUS* dictum est. *Tac.* 2. *Ann.* 42. Fructibus ejus levari posse centesimæ vectigal, professus *Tiberius*, ducentessimam in posterum statuit. *Sueton. Cal.* 16. Ducentessimam auctionum Italia remisit.

DUCĒNTI, æ, a, adject. Etiam *duocenti* scribitur. *Sicut. Flacc. de condit. agr.* p. 2. *Goes.* *Græchus* legem tulit, ne quis in Italia amplius, quam duocenta jugera, possideret. Hæc cl. *Furlanetto* in *Append.* De lectione tamen dubitaverim. — Genitivus plur. num. *ducentum* pro *ducentorum* occurrit apud *Varron.* loco infra cit. sub 1. — Ceterum *ducenti* est bis centum. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 55. Militi nummis ducentis jam usus est pro *Bacchide*. Adde *eumd.* *ibid.* v. 58., et *ibid.* a. 8. v. 27., 38. et 41. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 13. 32. Ducentos in annos singulos stipendios corporis constituit. *Varro* 3. *R. R.* 2. 15. Fundus ducentum jugerum. Adde *Colum.* 5. *R. R.* 3. 7., cujus verba *V.* infra in *DUCENTUM*. ¶ 2. Latiori sensu, *ducenti* numerus indefinitus pro innumeris. *Plaut. Asin.* 2. 2. 10. Etiam de tergo ducentas plagas prægnantes dabo. *Catull.* 37. 7. Centum aut ducenti sessoros. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 61. Catienis mille ducentis, Mater, te appello clamantibus.

DUCĒNTIES vel ducentiens, adverb. bis centies. ¶ 1. Stricto sensu. *Cic.* 2. *Phil.* 16. 40. Amplius ducenties acceptum relii. Adde *Cels.* 2. 14. *ad fin.* ¶ 2. Latiori sensu, indefinite, idem ac pluries. *Catull.* 29. 15. Ducenties comesset aut trecenties.

DUCĒNTUM, nomen numerale indeclinabile, bis centum continens. *Colum.* 5. *R. R.* 3. 7. Qui numeri duo (XLIX. et XXXV.) inter se multiplicati efficiunt mille ducentum et viginti quinque.

DUCĒNIUS, a, um, adject. ad ducentem pertinens. *Imp. Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 15. 11. 2. Officium ducianum. *h. e.* ducis. *Imp. Theodos., Arcad. et Honor. ibid.* 11. 25. 1. Apparitores duciani. *h. e.* ducum rei militaris. *Imp. Justinian. Cod.* 7. 62. 38. Judicium ducianum. — Hinc

Ducianus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, est officialis ducis alicujus. *Imp. Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 7. 16. 3. Præsentis protectore, seu duciano qui dispositus est. Et plural. *duciani, orum.* *Imp. Justinian. Cod.* 1. 27. 2. § 8. Nul- lum diapendium a ducibus, vel ducianis prædicti limitanei sustineant.

DUCO, cis, xi, etum, cere, a. 3. In Imperativo habet *duc*, ut *dico* habet *dix*, et *facio* habet *fac*. Sed ἀρχαῖος etiam *duce* dictum est a *Plaut. Epid.*

3. 3. 18. Duce istam intro mulierem. Adde *eumd.* *Most.* 4. 1. 11. etc. — *Duxi* pro *duxisti* syncope. *Varro* apud *Non.* p. 283. 32. *Merc.*; *Catull.* 91. 9.; et *Propert.* 1. 3. 27. — Similiter *duxe* pro *duxisse* syncope. *Varro* apud *Non.* p. 24. 33. *Merc.* *Æs* defraudasse cauponem, bovam luto oblevisse, cum portatore serram dux. — Part. *Ducens* 1. 1. b., d., e; *Ductus* 1. 1. c. et II. 3.; *Ducturus* 1. 1. a.; *Ducendus* 1. 7. et II. 1. — Ducere est trahere, facere ut aliquis aut aliquid moveatur (It. *tirare*; *trarre*, *quidare*, *condurre*, *recare*, *far muovere*; Fr. *conduire*, *quider*, *mener*, *transporter*; Hisp. *conducir*; *llevar*, *transportar*, Germ. *Jemanden oder etwas führen*, *leiten*, *ziehen*, *bringen*, *fortbewegen*; Angl. *to draw*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim de plurimis dicitur. — a) De hominibus. *Plaut. Amph.* 2. 2. 224. Duc hos intro. *Id. Bacch.* 3. 3. 2. Quo ducis nunc me? *Id. Cist.* 2. 3. 36. Ubi habitat, inquam, duc et demonstra mihi. *Cic.* 2. *Cat.* 10. 23. Suas secum mulierculas sunt in castra ducturi. *Cæs.* 5. *B. G.* 5. Reliquos principes obsidum loco secum duxit. *Nepos Hamilc.* 3. Effectit, ut imperator in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit filium *Hannibalem*. *Id. præfat.* Uxorem in convivium ducere. Cf. *eumd.* *Dalam.* 3. Vincitum ante se *Thym* agebat, ut si feram bestiam captam duceret. Cf. *Horat.* 3. *Od.* 11. 13. Tu potes tigris comitesque silvas Ducere — Aliquando ita sumitur pro trahere, ut significet trahere volentem; *traho* vero invitum ac per vim. *Seneca Ep.* 107. in vers. Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. *Sic Donatus ad Ter. Adelph.* 3. 3. 4. Ducimus volentes, abducimus invitos. — b) De aeris et liquidis. *Cic. pro leg. Manil.* 12. 33. Quom eos portus, quibus vitani et spiritum duritis, in prædonum potestate fuisse scialis? *Id.* 10. *Fam.* 1. 1. Optandum est, ut possimus ad id tempus rei publice spiritum ducere. Adde *eumd.* *Arch.* 12. 20. et 4. *Herenn.* 33. 45. *Id.* 2. *Nat. D.* 6. 18. Aere eo, quem spiritu ducimus. *Id. ibid.* 54. 156. Eaque (arteria) ad pulmones usque pertinet excipiatque animam eam, quæ ducta sit spiritu, eandemque a pulmonibus respiret et reddat. *Seneca 3. Benef.* 8. Arentibus siti et vix spiritu per siccas fauces ducentibus monstrare fontem. *Varro* 2. *R. R.* 3. 5. Ducere spiritum naribus. *Horat.* 4. *Od.* 1. 21. tura naribus. *Cic.* 3. *ad Q. fr.* 1. 2. Ducere aquam per fundum alterius. *Horat.* 3. *Od.* 3. 34. succos nectaris. *h. e.* bibere. *Id.* 4. *ibid.* 12. 14. *Liberum.* *Id.* 1. *ibid.* 17. 22. pocula. Et figurate *Id.* 2. *Sat.* 6. 62. Ducere sollicitæ jucunda obliviam vitam. *Sic Val. Flacc.* 4. 536. obliviam. *h. e.* oblivisci. — Huc referri possunt et illa *Scribon. Compos.* 133. Ad hydropicos bene facit *chamalea*. Largiter enim aquam ducit. et *ibid.* 158. Ducit enim sanguinem, et dolore levat. — c) De gladio, qui educitur. *Virg.* 12. *Æn.* 378. et auxilium ducto mucrone petebat. *Ovid.* 4. *Fast.* 929. Ducere ferrum vagina. *Sil. It.* 8. 342. vagina ducitur ensis. — d) De sortibus. *Cic.* 2. *Divinat.* 33. 70. Auspicia restant, et sortes ex, quæ ducuntur, non illæ, quæ vaticinatione funduntur. *Id.* 1. *ibid.* 18. 34. Ea, quæ æquatis sortibus ducuntur. *Virg.* 6. *Æn.* 22. stat ductis sortibus urna. *Tac.* 6. *Ann.* 2. Ex quibus triginta sorte ducti. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 28. et 43. *ibid.* 29. *Sueton.* *Cæs.* 12. Sorte judex in reum ductus. Adde *eumd.* *Aug.* 35. et *Claud.* 6. — e) De iis, quæ manibus ducuntur, ut carri, remi, stamina, etc. *Cæs.* 1. *B. G.* 6. Qua singuli carri ducerentur. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 48. Ducere funem. *Sil. It.* 11. 359. Ducere alicui ferrum per viscera. *Ovid.* 7. *Met.* 119. Suppositosque jugo pondus grave cogit aratri Duce-re. *Id.* 1. *Met.* 294. Et ducit remos illic, ubi nuper ararat. *Id.* 4. *ibid.* 34. Aut ducunt lanas, aut stamina pollice versant. *Id. ibid.* v. 221. Lævia versato ducunt stamina fuso. *Juvenal.* 12. 65. Ducere pensa manu. (Ducere pro nere, vel texere exponunt nonnulli apud *Abinov.* 2. 77. *de Hercule*. Lydia tunicas jussit lasciva fluentes Inter lanificas ducere saepe suas. At ibi rectius intelligas pro ferre vel ferendo trahere). Rursus *Ovid.* 15. *Met.* 518. Ducere irena manu. — f) *Ducere* est variis modis os vultumque agitare et distortere ad varios animi motus significandos. *Cic. Orat.* 25. 86. Actio vultu multa conficiens, non hoc, quo dicuntur os ducere, sed illo, quo significant ingenue, quo sensu quiddam pronunciant. *Quintil.* 9. 3. 101. Ducere os

exquisitis modis, et frontis ac hominum inconstantia trepidare. Sic generatim Ovid. 2. Met. 774. Ingenit, vultumque ima ad suspiria duxit. Id. 4. Pont. 8. 12. Hei mihi, si lectis vultum tu versibus istis Ducis, et affinem te pudet esse meum! h. e. tamquam iratus contrabis. Sic Martial. 1. 41. Qui ducis vultus et non legis ista libenter. Huc pertinent et illa Ovid. 4. Met. 353. alternaque brachia ducens. Horat. 1. Ep. 1. 9. illa ducere. Martial. 11. 39. suspiria. Virg. 4. Æn. 463. longas in fletum ducere voces. h. e. edere. — g) Ducere aliquando dicitur etiam via, equus, navis, et similia. Virg. 9. Ecl. 1. Quo te, Mæri, pedes? an, quo via ducit, in urbem? Id. 1. Æn. 401. Perge modo, et, qua te ducit via, dirige gressum. Ovid. 2. Fast. 679. Est via, quæ populum Laurentes ducit in agros. Et absolute, sine Accus. Horat. 1. Ep. 18. 20. Brandisium Minuci molius via ducat an Appi. Ovid. 3. Met. 602. monstroque viam, quæ ducat ad undas. Id. 4. ibid. 437. iter, Stygiam quod ducit ad urbem. — Ceterum cum Accus. Horat. 4. Od. 3. 4. non equus impiger Curru ducet Achaïa Victorem. Id. 1. Ep. 1. 93. locuples, quem ducit priva triremis. Plin. 7. Ep. 5. Ad diætam tuam ipsi me, ut verissime dicitur, pedes ducunt. — h) Ducere se in familiari sermone est ire, et præcipue alire, se subducere, aufugere. Plaut. Amph. 4. 3. 8. Ad regem recta me ducam. Id. Bacch. 4. 2. 11. Ducere se ab ædibus. Id. Aulul. 4. 8. 8. se deorsum de arbore. Ter. Hecyr. 4. 1. 7. Uxor uti me ad filiam ire sensit, se duxit foras. Asinius Pollio apud Cic. 10. Fam. 32. Balbus quæstor duxit se a Gadibus. h. e. subduxit, aufugit. ¶ 2. Speciatim in iure ducere dicitur, qui reum ad tribunal, aut ad vincula vel supplicium trahit. Liv. 2. 27. Desperato enim consulum senatusque auxilio, quam in jus duci debitorum vidissent, undique convolebant. — Plaut. Bacch. 5. 2. 87. Ducite nos quo lubet, tamquam quidem addictos. Cf. Nævius apud Cic. 2. Orat. 63. 255. Quanti addictos? mille nummum. Nihil addo: dueas licet. h. e. in vincula ducas. Est enim sermo de eo, qui ob æs alienum alteri ad dicitur, donec solvat. V. ADDICO. Similiter Cic. Flacc. 20. 48. Addictus Hermippo et ab hoc ductus est. V. ILLO. ad Cic. oration. vol. 2. p. 748. et vol. 3. p. 882. Et Liv. 6. 20. Quorum bona venire, quos duci addictos prohibuisset. Id. 2. 23. Ab creditore non in servitium, sed in ergastulum duci. — Plaut. Capt. 3. 5. 63. Ducite, ubi ponderosas, cressas capiat compedes. Cic. 1. Cat. 1. 1. et Nepos Phoc. 4. ad mortem. Cic. 7. Ferr. 30. 77. Illos duci in carcerem jubent. Adde Liv. 6. 14.; et Sueton. Cæs. 20. Id. Sueton. Cæs. 79. in vincula. Cf. Id. Cal. 27. A calvo ad calvum duci imperavit. — Et omissis ad supplicium, Curt. 8. 8. 15. Nos jube duci, ut quod ex tua morte petieramus, consequamur ex nostra. V. MÛTSELL ad h. 1. Sic Seneca 1. Ira 16. Quum iratus duci jussisset eum, qui etc. Adde Plin. 10. Ep. 97. ¶ 3. Item speciatim refertur ad nuptias: quo sensu — a) Vir dicitur ducere aliquam domum, vel omissio v. domum, uxorem vel in matrimonium. Sic apud Plaut. Mil. glor. 3. 1. 91. Verum ego eam ducam domum, quæ mihi nunquam hoc dicat, etc. Sic Ter. Phorm. 2. 1. 68. Qua ratione inopem potius ducerebat domum? Plaut. Cas. prol. 69. Servine uxorem ducunt, aut poscent sibi? Adde eund. Cist. 1. 1. 105.; et Ter. Andr. 1. 1. 128. et 2. 1. 21. et Adelp. 1. 1. 21. et 5. 4. 13. Cic. Sext. 3. 6. Duxit uxorem optimi viri filiam. (Cæs. 1. B. G. 9. Orgelorigis filiam in matrimonium duxerat. Adde eund. 3. ibid. 110.; et Virg. 8. Ecl. 29. — b) Ducere etiam absolute usurpatur eodem sensu. Ter. Andr. 3. 5. 6. Negabon' velle me, modo qui sum pollicitus ducere? Adde eund. ibid. 2. 3. 5. et Phorm. 2. 3. 76. Cic. Sext. 3. 6. Eo auctore (patre) duxit honestissimi et spectatissimi viri, C. Albini Giam. Liv. 4. 4. Quid enim in re est aliud, si plebejam patricius duxerit, si patriciam plebejus? Et figurate. Ovid. 10. Met. 650. Præfrita est virgo: duxit sua præmia victor. h. e. Hippomenes victor sua præmia consecutus est, Atalantam enim uxorem duxit. — c) Ducere obscæno quoque sensu de scortis occurrit apud Comicos. Plaut. Men. 1. 2. 15.; Most. 1. 1. 35.; Stich. 5. 4. 48. et Truc. 3. 2. 10. — d) Denique ducere de viris tantum dicitur, ut nubere de feminis: reperitur tamen sequiore Latinitatis tempore etiam de his. Imp. Antonia. Curatella Cod. 5. 18. 3. Si ignorans statum Eretis,

ut liberum duxisti et dotem dedisti; etc. ¶ 4. Item speciatim, frequenter ad rem militarem pertinet; et — a) Ducere dicitur imperator, qui in bello exercitum ab alio in alium locum, fere adversus hostes, movet. Cæs. 1. B. G. 30. Ducere exercitum ab Allobrogibus in Segusianos. Id. ibid. 41. exercitum locis apertis. Id. 2. ibid. 12. in fines Suessionum. Id. ibid. 13. in Hellovacos. Id. 7. ibid. 61. reliquas copias contra Labienum. Id. 2. B. C. 26. exercitum Ulicum. Id. 3. ibid. 62. cohortes ad eam partem munitionum. Tac. 2. Ann. 57. partem legionum ipse, aut per filium in Armeniam. — Et passivè de militibus Cæs. 1. B. G. 40. Quod aut quam in partem, aut quo consilio ducerentur, sibi querendum aut cogitandum putarent. — Activa forma, sed absolute, hoc est sine Accusativo, de ipso imperatore qui exercitum in hostes movet. sæpissime usurpat Livius, ut 1. 27. Quum Fidenæ aperte descissent, Tullus, Metto exercituque ejus ab Alba adito, contra hostes ducit. Adde eund. 1. 23., 9. 35., 22. 15., 23. 18., 31. 38., 40. 25. et alibi. — b) Hinc ducere est etiam idem ac præesse, imperare. Nepos Epam. 7. Quum in Peloponnesum exercitum duxisset adversus Lacedæmonios. h. e. exercitui præfectus esset. Sic Cic. Mur. 9. 20. et Nepos Eumen. 13. Ducere exercitum. Sall. Jug. 55. partem exercitus. Cic. 1. ad Brut. 8. Cretensi bello, Metello imperatore, octavam principum duxit. Cæs. 5. B. G. 35., 6. ibid. 38. et 3. B. C. 91. Ducere primum pilum. Id. 1. B. C. 13. et 3. ibid. 104.; et Sueton. Vesp. 1. ordinem. — Hoc sensu raro admodum occurrit de aliqua exercitus parte, vel de primo agmine. Tac. 1. Ann. 51. Pars equitum et auxiliariæ cohortes ducebant: mox prima legio. Id. ibid. 64. Deliguntur legiones quinta dextro lateri, undevicesima in levum, primam ducendum ad agmen, vicesimanus adversum secuturos. Curt. 6. 4. 14. Quadrato tamen agminæ et composito ibat. — Levis armatura ducebat agmen; phalanx eam sequebatur; post pedites erant impedimenta. — c) Hinc extra rem militarem ducere ordines dicitur, qui eos regit, apud Cic. 1. Phil. 8. 20.; et ducere familiam qui caput familiæ est, apud Cic. 5. Phil. 11. 30., 7. Fam. 5. et 4. Fin. 16. 45. Sic ducere classem (discipulorum) apud Quintil. 1. 2. 24. est classem principem esse. Similiter ducere toros dicitur, qui histrionibus præest, apud Ovid. 6. Fast. 668. ubi alii leg. choros. ¶ 5. Item ponitur pro attrahere, contrahere. Virg. 9. Ecl. 49. Duceat apris in collibus una colorem. Adde Ovid. 3. Met. 485. Horat. 4. Od. 2. 59. de vitulo. Qua notum duxit, niveus videri, Cetera fultus. h. e. a matre duxit. Cf. eund. 3. ibid. 27. 75. tua sectus orbis Nomina ducet. Ovid. 1. Met. 402. Mollisque morâ, mollitæque ducere formam. Id. 4. ibid. 65. Fissus erat tenoi rimâ, quam duxerat olim. Id. 3. Trist. 11. 66. Fata theatricum ducere nostra sinop. Sic Colum. 3. R. R. 18. 5. Et malleolum decisus celeriter cicatricem ducit. Quintil. 1. 2. 18. Ducere situm. ¶ 6. Item est deformando producere, erigere, magna cum arte et ordine facere, effingere. — a) Generatim. Cic. Mil. 28. 75. Ducere partem per vestibulum altissimi. Cæs. 7. B. G. 72. et 73. fossam. Id. 1. B. C. 73. vallum ex castris ad aquam. Colum. 2. R. R. 2. 27. salcum. Horat. 4. Od. 6. 23. murus. Ovid. 3. Met. 160. arcum. Vitruv. 2. 3. lateres de terra. Virg. 7. Æn. 634. Aul leves oereas lento ducunt argento. h. e. extendunt, inquit Servius. et 6. ibid. 849. vivos ducunt de mare more vultus. Horat. 2. Ep. 1. 140. æra Fortis Alexandri vultum simulantia. Plin. 7. Hist. nat. 37. 38. (125). Ducere Alexandrum ex ære. Quintil. 10. 3. 18. opus. Id. 11. 3. 118. orbem. Id. 2. 6. 2.; et Plin. 35. Hist. nat. 10. 36. (81). lineam. Juvenal. 7. 237. Evigile, ut mores teneros ceu pollice ducat. h. e. effingat, instituat. — b) Speciatim a Poetis caruina duci dicuntur. Horat. 1. Sat. 10. 43. forte epos acer Ut nemo Varius ducit. Ovid. 1. Trist. 11. 18. Carmina manu trementi ducere. Adde eund. 3. ibid. 14. 32. et 1. Pont. 5. 7. Id. 5. Trist. 12. 63. Nec possum, et cupio non ulos ducere versus. Propert. 1. 7. 1. Dum tibi Cadmæ ducuntur, Pontice, Thebæ. h. e. carmine conduntur et celebrantur. Plerique tamen rectius leg. dicuntur. — c) Item de pompis et similibus. Sic ducere funus alicui, dicitur proprie de iis, qui in pompa funeris præerunt, quales fuisse parentes, conjuges, consanguineos Meurs. docet. Cic. Quintil. 15. 50. Huic acerbissi-

mum vivo videntique funus ducitur. Adde Liv. 2. 47.; Virg. 4. G. 256.; Horat. Epod. 8. 12.; et Ovid. 14. Met. 746. Similiter Plin. 8. Hist. nat. 42. 64. (154). Defuncto Bucephalo, Alexander duxit exsequias. Ovid. 13. Met. 699., 6. Fast. 405. et Heroid. 12. 152. pompam. Horat. 1. Od. 4. 5. Jam Cytherea choros ducit Venus. Adde eund. 4. ibid. 7. 6.; et Tibull. 2. 1. 56. Ovid. 8. Met. 582. et 14. ibid. 520. choreas. Cf. Virg. 8. Æn. 665. castæ ducebant sacra pro urbem Pileias matres in mollibus. — d) Huc pertinent et illa Phœdr. 5. 3. Ducere alicui gravem slapam. Quintil. 6. 3. 83. colaphum. Paul. Dig. 47. 10. 4. pugnam. ¶ 7. Item in re medica ducere alvum est subducere, hoc est elystere per inferna injecto elicere et purgare. Cels. 2. 12. Plerumque alvus isolationibus ducenda est. Id. 4. 4. a med. Aliquando alvus, interdum etiam ducenda. et ibid. 10. Solvere alvum: si aliter non respondet, etiam ducere. Adde eund. ibid. 3. et 6. 14. II.) Translate. ¶ 1. Generatim. Lucret. 2. 258. quo ducit quemque voluntas. Horat. 4. Od. 8. 34. Liber voto bonos ducit ad exitus. Id. 1. Ep. 2. 31. Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam. Id. ibid. 3. 27. quo te celestis sapientia duceret. Id. ibid. 6. 57. eamus quo ducet gula. Quintil. 1. 10. 5. Per quædam parva sane ducunt futurum oratorum. Id. 12. 1. 26. Popularis error ad meliora ducendus. Tac. Agric. 6. Ludos et inania honoris medio rationis atque abundantia ducit. uti lonæ a luxuria, ita famæ propior. Al. leg. modo, al. moerationis. F. ibi Interpp. Poetice Tibull. 1. 1. 65. Nam neque tum plumæ, nec stragula pectus saporem. Nec sonitus placide ducere possit agere. h. e. ad ducere, offerre, conciliare. ¶ 2. Speciatim — a) In bonam partem, duci (namque hoc sensu passivè præcipue usurpatur) dicitur hominis animus, studium, voluntas, et est impelli, moveri, trahi, allici. Cic. 2. Tusc. 18. 42. Ita me ad credendum tua tunc oratio. Nepos Cin. 1. Non magis amore, quam more duci. Id. Alcib. 5. Duci caritate patriæ. Id. Dion. 3. falsa suspensio. Id. Att. 12. studio philosophiæ. Cic. Orat. 32. 115. laude eloquentiæ. Id. Brut. 51. 190. benevolentia ductus. Id. 1. Off. 41. 148. errore. Id. 5. Tusc. 3. 9. quæstu et lucro. Id. 4. Ferr. 58. 143. honore aut gloria. Id. Rosc. Am. 41. 120. Litteris eorum et urbanitate Chrysozonus ducitur, ut etc. Id. 1. Off. 6. 18. Omnes trahimur et ducimur ad cognitionis et scientiæ cupiditatem. Horat. 2. Sat. 2. 25. Ducit te species. Plin. 1. Ep. 10. Sermo est copiosus et varius: ducit in primis, et qui repugnantibus quoque ducit et impellit. Id. 1. ibid. 12. Omnes qui gloria famaque ducuntur. Quintil. 4. 2. 28. Nos ducit scholarum consuetudo. Id. 10. 7. 21. Declamatorum quosdam perversa ducit ambitio. — b) In malam partem, et active ducere est fallere, decipere, aut irrere. Plaut. Capt. 1. 2. 7. Hic ille est senex ductus, cui verba data sunt. Al. leg. doctus. Id. Most. 3. 2. 56. Reperi qui senem ducerem: quo dolo a me dolorem procul pellerem. Ter. Andr. 4. 1. 20. Etiam nunc me ducere istis dictis postulas? Id. Phorm. 3. 2. 15. Ut phaleræis dictis ducas me. Propert. 2. 13. 57. Mentiri noctem: promissis ducere amantem. — Hinc ducere est verbum aucupum et piscatorum proprium. Ovid. Heroid. 19. 13. Nunc volucrum laqueo, nunc piscem ductis hamo. Id. 3. Met. 587. calamo salientes ducere pisces. Martial. 1. 56. Et piscem tremula salientem ducere seta. ¶ 3. Item est derivare, trahere; et dicitur præcipue de origine, principio vel initio, et nomine. Cic. Orat. 3. 14. Ingressionem non ex oratoris disputationibus ducere, sed a media philosophia repetere. Id. ibid. 39. 135. ab eodem verbo sæpius orationem. Id. pro leg. Manil. 2. 4. Unde hæc omnis causa ducitur. Id. 2. Nat. D. 21. 57. Ducere principium disputationis ab aliquo. Id. 5. Fin. 7. 18. exordium vitæ ab aliena re. Id. 2. Nat. D. 19. 49. initia causasque omnium, ex quatuor temporum mutationibus. Id. 9. Att. 9. belli initium a fame. Horat. 3. Od. 17. 5.; et Quintil. 2. 15. 4. originem ab aliquo. Quintil. 3. 8. 8. exordium a nostra persona. Ovid. 3. Met. 257. domus ab Accore ducta. Cic. Amic. 27. 100. Utrumque ductum est ab amando. Al. leg. dictum. Id. 1. Acad. (post.) 11. 41. Ducere nomen et aliqua re. Horat. 2. Sat. 1. 86. ab oppressa merilium Carthagine nomen. Quintil. 1. 6. 3. nomen a Græco. Cic. Brut. 60. 218. Sermo ductus et percussione illi. Id.

Tusc. 20. 71. Libera contumacia, a magnitudine animi ducta, non a superbia. *Fal. Flacc.* 6. 125. Magnanimis mos ductus avis, haud segnia mortis iura pati. h. e. mos est ab avis deductus etc. ¶ 4. Item est protrahere; et dicitur — a) De iis, quae tempore fiunt, vel de ipso tempore. *Cic.* 7. *Fam.* Suaeque instituit, ut bellum duceret. *Adde Cæs.* 1. *B. G.* 38. 3. *B. C.* 42. et 2. *ibid.* 18.; *Liv.* 22. 25.; et *Horat.* 3. *Od.* 3. 29. *Cæs.* 1. *B. C.* 64. Bellum necessario longius duci. *Id.* *ibid.* 61. Ducere bellum in biemem. (Pro genere *Virg.* 8. *Æn.* 55. Hi bellum assidue ducunt cum gente Latina. *Servius:* aut gerunt, aut in longum trahunt. Sed secundæ interpretationi rō assidue obstat. *Nepos Datam.* 8. *extr.* Quum bellum duci majore regis calamitate, quam adversariorum videret, ad pacem hortatus est.) Ceterum ad protrahendi notionem pertinet et illud *Cæs.* 7. *B. G.* 11. Quum longius eam rem ductum iri existimarent, præsidium Genabi tuendi causa — comparabant. *Liv.* 3. 41. Si leniter ducta res sine populari strepitu ad consules redisset, etc. *Cic.* 3. *Verr.* 11. 36. Deinde ita tempus duceretur, ut a M. Glabione prætor et a magna parte horum iudicum ad prætorum alium iudicemque alios veniremus. *Nepos Themist.* 7. Dedit operam, ut quam longissime tempus duceret. *Cæs.* 1. *B. G.* 16. Ducere diem ex die. *Cf. Martial.* 12. 36. aureolos, Possint ducere qui duas calendas. — b) De personis. *Cæs.* 1. *B. G.* 16. Ubi se diutius duci intellexit. — c) De iis, quae in spatium extenduntur. *Virg.* 9. *Æn.* 622. nerveoque olversus equino Intendit telam diversaque brachia ducens Constilit. — d) Et generatim pro agere, vivere, frui. *Cic.* 5. *Fin.* 19. 50. Ducere satem in litteris. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 202. ætatem. *Virg.* 2. *Æn.* 641. et *Horat.* *Epod.* 17. 63. vitam. *Virg.* 4. *Æn.* 560. somnos. *Propert.* 1. 11. 5. noctem. *Plin.* 6. *Ep.* 31. a mod. noctem jucundissimis sermonibus. ¶ 5. Quum de mercatura et similibus agitur, ducere rationes vel ducere est supputare. — a) Proprie. *Lucilius* apud *Non. p.* 283. 29. *Merc.* Age nunc summam sumptus duc, atque æris simul adde alieni. *Porcellinus* legebat: summam ducat sui æris simul atque alieni. *Varro* 3. *R. R.* 16. 11. Et perque ducerent. *F. PEREQUE.* *Cic.* 5. *Verr.* 49. 116. Non enim duco in hac ratione eos. — xc. mediumnulla millia duximus. *Id.* 6. *Att.* 1. 5. Centenis sexcenti ductis. *Id.* *ibid.* § 16. Diem statuo satis levam, quam ante si solverint, dico, me centenis ducturum; si non solverint, ex pacto. h. e. computaturum. *Gell.* 1. 20. Sicuti sit, quum ter terna ducuntur. — b) Hinc translate rationem aliquid ducere est rationem habere, personæ aut rei locum dare in iudicio ferendo. *Cic.* 3. *Verr.* 48. 126. Homo Ligurum accusare capiti, qui in re adventicia atque hereditaria tam diligens, tam attentus esset; debere eum ajebat suam quoque rationem ducere; multa sibi opus esse, multa canibus suis, quos circa se haberet. *Id.* ad *Pompej. post ep.* 11. l. 8. *Att. ad fin.* Quum pacis condiciones ad te afferri viderem, duxi meam rationem, quam tibi facile me probaturum arbitrabar. *Id.* 7. *Fam.* 3. Malui famæ cedere, quam salutis meæ rationem ducere. *Id.* *Sext.* 10. 23. Officii rationem in omni vita, non commodi esse ducendam. *Adde eumd.* *Quinct.* 16. 53. *Sueton.* *Aug.* 42. Non minorem oratorum, quam populi rationem ducere. ¶ 6. Hinc ducere frequentissime significat putare, existimare, habere; qua notione *Paul. Diac.* p. 66. 12. *Müll.* vult esse a *δοκῆω* putare. — a) Generatim variis modis constructur. *Cæs.* 6. *B. G.* 21. Deorum numero eos solos ducunt, quos cernunt. *Id.* *ibid.* 23. Qui ex iis secuti non sunt, in desertorum ac preditorum numero ducuntur. *Id.* 6. *ibid.* 31. et *Cic.* 7. *Verr.* 25. 64. Ducere aliquem in numero hostium. *Cic.* 3. *Fin.* 3. 10. Nihil præter virtutem in bonis ducere. *Sall. Jug.* 14. Vos affinium loco ducere. *Quintil.* 5. 9. 10. Signum ceteris adjunctum testimonii loco ducitur. *Al. leg.* dicitur. *Cic.* 2. *Fin.* 8. 24. Parvi aliquid ducere. *Id.* 4. *Verr.* 16. 40. Tu ausus es pro nihilo præ tua præda tot res sanctissimas ducere. *Plaut. Capt.* 1. 2. 48. Malui quum amici tuum ducis, nunc habe bonum animum. *Cic.* 1. *de republ.* 38. Archytas iracundiam seditionem quamdam animi vere ducebat. *Id.* 4. *Verr.* 41. 100. Quum docuissent, hanc damnationem duci non oportere. h. e. hanc non esse putandam damnationem: *F.* tamquam interpp. *Id.* 4. *Herenn.* 20. 28. Neminem præ se

ducit hominem. *Sall. Jug.* 62. Eorum, quos idoneos ducebat. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 83. Nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt. *Sall. Cat.* 3. Ea pro falsis ducit. *Id.* *ibid.* 12. Innocentia pro malevolentia duci cepit. *Virg.* 6. *Æn.* 690. Sic equidem ducebam animo rebarque futurum. *Cic. Flacc.* 27. 65. Si quis despiciatur ducitur. *Nepos Ages.* 3. *extr.* Ut omnium opinionone victor diceretur. *Liv.* 8. 31. Ducere se magistrum equitum. Sic ducere se esse pro aliquo, *Plauti* modus loquendi est. *Capt.* 2. 3. 76. et *Stich.* 4. 1. 65., h. e. gerere se pro aliquo. — b) Præcedente Genitivo, vel Ablat. cum præpos. *ex.* *Liv.* 21. 41. Veniam dedimus precantibus; emisimus ex obsidione; pacem cum victis fecimus: tutela deinde nostræ ducimus, quum Africo bello urgeretur. *Id.* 34. 58. Populus Romanus, susceptum patrosinum libertatis Græcorum non deserere, fidei constantiæque suæ ducit esse. *Id.* 7. 18. Fidei jam suæ, non solum virtutis ducebant esse, ut accepissent duo patricii consulum, ita ambobus patriciis mandare. *Sueton. Tib.* 11. Et quamquam lætus animo, tamen offendi duxit, — exorare filiae patrem frequentibus litteris. *Id.* *ibid.* 25. E republica fideque sua ducere, etc. — c) Cum Gerundio, aut cum Infinito esse, ut apud *Cic.* 1. *Fam.* 6. Quæ ne tu quidem unquam timenda duxisti. *Id.* *pro leg. Manil.* 1. 2. Et quoque rei fructum suo iudicio tribuendum esse duxerunt. *Id.* *ibid.* 7. 17. Vectigalia nervos esse reipublicæ semper duximus. *Cf. Id.* 4. *Fam.* 7. Quæ non aliena esse ducere a dignitate tua. — Et omissio esse. *Cic.* 1. *Off.* 6. 18. Labi autem, errare, nescire, decipi et malum et turpe ducimus. *Justin.* 15. 2. 15. Dum privatum singulorum, non commune universorum bellum ducunt. *Cf. Plin.* 31. *Hist. nat.* 6. 32. (59). Plerique in gloria ducunt, plurimis horis perpeti calorem aquarum. — d) Ducere laudi est laudi dare, laude dignum putare. *Ter. Adelph. prol.* 5. Laudis an vitio duci id factum oporteat. *Nepos præfat.* Laudi in Græcia ducitur adolescentulis, etc.

DUCTABILITAS, ætis, f. 3. animi imbecillitas, qua quis se facile circumduci et ductari sinit. *Accius* apud *Non. p.* 150. 13. *Merc.* Eo plectuntur poetæ, quam suo vitio, sæpius ductabilitate vestra, aut perperitudine.

DUCTARIĒ, adverb. ductando, cunctando, remisse, et dicitur causa agendo. *Plaut. fragm.* apud *Festum* p. 169. 3. *Müll.* Nave agere oportet, quod agas, non ductarie. *Al. exponunt* nave et remis, non sine trabendo. *Alii, quos inter* et *Müll., leg.* ductarie, h. e. non pati ut lente ducaris.

DUCTARIUS, a, um, adject. idem ac ductilis, ut *Ductarius* fanis, qui per orbiculos trochææ trajectitur, et inde ad ergatam. *Vitruv.* 10. 2., 3. et 5.

DUCTILIS, e, adject. qui facile duci atque extendi potest. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 20. (94). *Es* regulari obsequitur malleis, ab aliis ductile appellatum. — Ductile Gumen aquæ riguæ, apud *Martial.* 12. 31. est rivus a Ruminæ derivatus ad irrigandos hortos. — Ductilem scenam *Servius* ad *Virg.* 3. *G.* 24. vocat, quum tractis tabulatis hac et illac species picturæ nudabatur interior. *F. VERSILIS.*

DUCTIM, adverb. ducendo. *Plaut. Curc.* 1. 2. 12. Invergere in me liquores tuos sine ductim. h. e. *ἀνεσπῆσι*, non respirando; quod aviditatem bibendi notat et copiam; nos dicimus una buona tirata. *Alii* exponunt cum mora et paulatim, ut diuturnior sit voluptas. *Priscian.* priori interpretationi favere videtur; sit enim 15. p. 1005. *Putsch.* *Cursim* a cursu, *ductim*, *ἀνεσπῆσι*, a ductu. Ceterum *F. DUCCO* J. f. b. *Colum.* 4. *R. R.* 25. 2. Major pars operis in vinea ductim potius, quam cæsium faciendâ est. h. e. ductu factis, non ictu, ut mox ipsemet exponit.

DUCTIO, ðnis, f. 3. ducendi actio. *Vitruv.* 10. 19. Ductiones et reductiones rudentium. *Id.* 1. 1. Aquarum ductiones. h. e. deductiones, derivationes, aqueductus. *Cels.* 4. 24. *extr.* et 2. 12. Aivi ductio. h. e. subductio. *Ulp. Dig.* 43. 29. 3. Hoc interdictum pertinet ad ductionem, ut ducere quis possit eos, in quos habet jus ductionis. h. e. redigendi in suam potestatem.

DUCTITO, as, avi, ætum, are, a. 1. frequentat. a ducere; et tribus diversis occurrit significationibus, de quibus *F.* in *DUCCO.*

1.) Proprie. ¶ 1. Est magis ostentatione ducere. *Plaut. Rud.* 2. 1. 26. Venales illic ductilavit, quisquis est. h. e. *μαργῶν* artem exercuit. ¶ 2. Item

de uxore. *Id. Pæn.* 1. 2. 60. Quasi bella sit, quasi campse reges ductitent. h. e. uxorem ducunt, vel ducere cupiunt.

II.) Translate est decipere. *Plaut. Epid.* 3. 2. 15. At ego follitum ductilabo. h. e. ductabo, fallam, folle argenti fraudabo.

DUCTO, as, avi, ætum, are, a. 1. frequentat. a ducere; vel per synopen a ductilo. *Part. Ductans* I. 1. — Ducto est sæpe ducere, vel huc illuc ducere.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Most.* 3. 2. 157. Istum, puer, circumduce hasce sedes et conclavia; nam egomet ductarem, nisi etc. *Ter. Adelph.* 4. 7. 34. Tu inter eas restim ductans saltabis. *Sall. Cat.* 19. Ductare equites in exercitu. *Id.* *Jug.* 36. exercitum per saltuosa loca. *Tac.* 2. *Hist.* 100. Exercitum, quem ipse ductaverat. — Porro de hac loquendi ratione, ducere exercitum, ita *Quintil.* 8. 3. 44. Vel hoc vitium sit, quod *κακοφάρον* vocatur: sive mala consuetudine in obscænum intellectum sermo deterior est, ut ducere exercitum, et *palrare bellum*, apud *Sallustium* dicta sancte et antique, ridendur a nobis, si diis placet: quam culpam non scribentium quidem iudico, sed legendum etc. Hæc *Quintil.* Et quidem in altera phrasi cacophatum facile reprehenditur, si rō bellum de pusionce intelligas: at in priore non satis patet, nisi dicas ducere ideo in obscænis habitum esse, quia frequenter dicebant ducere amicam, scortum, ut est apud *Plaut. Asin.* 1. 3. 12. et 5. 2. 13. et *Ter. Phorm.* 3. 2. 15.; vel si respiciatur ad locum *Juvenal.* 6. 237. Sunt qui putant latere obscænum in rō exercitum, quasi notari possit ó *κίναδος* ἐν τοῖς ναυδοκοῖς exercitatus, vel ut sit supinum verbi *exerceo*: unde exercere scortum dicit *Plaut. Amph.* 1. 1. 132.: quare ducere mulierem est eam obscæne palpare, ut putat *cl. Furianetto* in suis MSS. ad h. l. ¶ 2. Hinc dicitur et de concubinis. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 46. et *Ter. Phorm.* 3. 2. 15. Ductare amicam. h. e. ducere et secum habere. Adde quæ dicta sunt sub 1. et locc. *ibid.* citt.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro decipere. *Plaut. Capt.* 3. 4. 109. et 3. 5. 97. Ductare quem dolis. h. e. decipere, fallere. Sic *Id. Men.* 4. 3. 20. Nisi ferres argentum, frustra me ducare non potes. *Id. Mil. glor.* 2. 1. 6. Labiis ductare aliquem. h. e. deridere, ducendo os et distorto. ¶ 2. Occurrit et pro sustinere. *Plaut. Pers.* 4. 3. 85. Omne pro nihilo esse ducto quod fuit. h. e. nihili duco.

DUCTOR, ðris, m. 3. qui ducit, qui ordines in militia ducit, qui præest exercitui, dux belli, etc. *Zucet.* 5. 1309. Et validos Parthi præ se misere leones Cum ductoribus armatis sævisque magistris. *Cic.* 1. *Tusc.* 37. 89. Non modo ductores nostri, sed universi exercitus ad non dubiam mortem concurrere. *Virg.* 4. *G.* 88. Ductores apum. h. e. reges. *Id.* 6. *Æn.* 334. Ductor classis. *Id.* 2. *ibid.* 14. Danaum. *Id.* 5. *ibid.* 249. Ipsi præcipuos ductoribus addit honores. *Liv.* 1. 28. Ductor itineris huius. *Id.* 7. 41. ordinum. h. e. centurio primi pili. *Id.* 10. 21. primus omnium. *Id.* 22. 61. Carthaginiensium. *Sueton. Tib.* 6. turmæ puerorum majorum. *Stat.* 3. *Silv.* 5. *extr.* Tiberis ductor aquarum. h. e. Fluviorum rex, ut a *Virg.* dicitur Eridanus. — *Ductor ferreus insularis* apud *Auctor. Priap.* 33. est qui ferrum ducit et elaborat in insulis, ubi metalla ferraria sunt: v. g. in *Ilva* insula maris Tyrreni, ad quam fortasse *Auctor* iste respicit.

DUCTUS, a, um. *F. DUCO.*

DUCTUS, us, m. 4. ducendi actus, ductio.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Zucet.* 4. 427. Porticus equali quamvis est denique ductu. h. e. rectâ, equali parietum et columnarum distantia. *Cic.* 2. *de republ.* 6. Cujus is est tractus ductusque muri — definitus ex omni parte arduis præruptisque montibus etc. *Id.* 2. *Legg.* 1. 3. Ductus aquarum, quos isli nilos et euripos vocant. *Adde eumd.* 2. *Off.* 4. 14.; et *Plin.* 10. *Ep.* 46. (Ductum absolute pro aqueductu sepiissime usurpat *Frontin. Aquaed.*) *Cic.* 5. *Fin.* 7. 47. Qui ductus oris, qui vultus in quoque sit. h. e. quæ oris lineamenta. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 12. 74. (194). Purgatum puramque glebam artificum ingenio varie distribuit in venas ductusque macularum. *Id.* 8. *ibid.* 3. 3. (6): et *Quintil.* 1. 1. 25. Ductus litterarum. — Pertinet apte ad cedentes secantesque. *Seneca* *Ep.* 47. Alius pretiosas aves schisis, pentus et thunes, certis ductibus circumferens emittit manum, in frustra excu-

lit. *Colum. 4. R. R. 25. 3.* Utilior putatio est, quæ ductu falsis, non ictu conficitur. — Eleganter de dracone aureum vellus custodiende, *Val. Flacc. 7. 167.* Qui nemus omne suum, quique aurea (respicere porro) Vellera tot spiris circum, tot ductibus implet. ¶ 2. Speciatim de gubernatione exercitus. *Cæs. 7. E. G. 62.* Ipsum Casarem, cujus ductu sæpenumero hostes superassent, adesse existimarent. *Id. 1. B. C. 7.* Hortatur, cujus imperatoris ductu novem annis repubblicam felicissime gesserint plurimamque prælia secunda fecerint, etc. *Cic. pro leg. Manil. 21. 61.* Pompejus rem optime suo ductu gessit. *Id. Harusp. resp. 2. 3.* Quique suo ductu et imperio, cruento illo atque funesto, supplicia a sociorum manibus prohibere non potuerunt. *Id. 3. Fam. 11. a. med.* Omnes vires civitatis se ad Pompeji ductum applicaverunt. *Auct. B. Alex. 43.* Res secundas ductu auspicio suo gesserat. *Fellej. 2. 78.* Virtute et ductu Ventidii. *Adde Tac. Agric. 5.; et Sueton. Vesp. 4.* Similiter *Fellej. 2. 115.* Non jam ductu, sed manibus atque armis ipsius Cæsaris, h. e. non jam præsentia et consilio solum, sed opera, labore, virtute pugnandi. — Jungitur et cum *auspicio*, ut apud *Plaut. Amph. 1. 1. 41.* Gessit repubblicam ductu, imperio, auspicio suo. *Adde Liv. 3. 42., 5. 46., 8. 31., 10. 7. et alibi; et V. AUSPICIUM.* — Interdum *ductus* est proprius ducis, qui nomine et auspicio Imperatoris Romani bellum egit. *Tac. 2. Ann. 41.* Ob recepta signa cum Varo amissa ductu Germanici, auspiciis Tiberii. *Sueton. Aug. 21.* Domuit autem partim ductu, partim auspiciis suis Cantabriam, Aquitaniam, etc. *Curt. 6. 3.* Quorum alia ductu meo, alia imperio auspicioque domui. — *Ductus imperiumque* semel tantum occurrit apud *Curt. 5. 1. 1.* Quæ interim ductu imperioque Alexandri vel in Græcia, vel in Ilyriis ac Thracia gesta sunt, etc. *V. Müll. ad h. l.*

II.) Improprie apud rhetores. *Quintil. 4. 2. 53.* Næ quidam etiam ductus rei creditibiles, qualis in comœdiis et in mimis. *h. e.* connexio apta rerum, quarum una aliam consequitur eique coheret. *Id. 9. 4. 30.* Totius ductus hic est quasi mucro. *h. e.* *æpiodog.*

DUDUM adverb. Voluit esse a *dū* pro *die* et *dum*; et est nuper, jam, antea (It. *tempo fa, già, per lo innanzi*; Fr. *auparavant, jadis, autrefois, il y a quelque temps*; Hisp. *antes, en tiempo pasado*; Germ. *vor einer Weile, vorhin*; Angl. *a while ago*). Dicitur autem ¶ 1. De exiguo tempore præterito, sed incerto (ut *Donatus* docet ad *Ter. Andr. 3. 4. 3.*). *Plaut. Amph. 1. 1. 231.* Ego sum Sosia ille, quem tu dudum esse ajebas mihi. *Id. ibid. 2. 2. 50.* Quid tu me deridiculi gratia sic salutas atque appellas, quasi dudum non videris? *Adde eumd. 2. 1. 73. et 3. 2. 35. Ter. Andr. 3. 4. 12.* Narro huic, quæ tu dudum narrasti mihi. *Adde eumd. Heaut. 3. 3. 34. et 4. 5. 38. Cic. 2. Orat. 65. 262.* Dixi dudum, materiam aliam esse joci, aliam severitatis. *Id. 11. Att. 24.* Quæ dudum ad me, et quæ etiam ante bis ad Tulliam de me scripsisti, ea sentio esse vera. *Adde eumd. 1. Tusc. 31. 76. Virg. 5. Æn. 650.* Ipsa egomet dudum Beroen digressa reliqui Ægram. *Adde Stat. 1. Theb. 670.* — Et de brevissimo tempore præterito. *Liv. 24. 39.* Milites intenti dudum ac parati. *V. integrum locum.* ¶ 2. Item de tempore præterito paullo longiore, quum præsentii opponitur. — a) Absolute. *Plaut. Pæn. 1. 3. 6.* Trecentos philippos Collybisco villico dedi dudum, priusquam me evocasti foras. *Adde eumd. Bacch. 4. 9. 85., Epid. 5. 1. 54., Pseud. 4. 7. 104. et Truc. 4. 3. 29. Ter. Andr. 5. 1. 21.* Credo; et id facturas, Davus dudum prædixit mihi. *Id. ibid. 3. 4. 3.* Dudum nonnihil veritus sum, Dave, abs te, ne sacres idem, quod volgas servorum solet, dolis ut me deluderet. *Cic. 4. Fam. 5.* Dudum enim circumfuro, quod devorandum est. *Adde eumd. Brut. 72. 252. Virg. 10. Æn. 599.* Pluribus oranti Aeneas: Haud tanta dudum dicta dabas; morere et fratrem ne desere frater. *Justin. 3. 4. 9.* Ut sicut dudum patrem ejus nascendi auctorem habuissent, sic ipsum spei ac dignitatis suæ haberent. — b) Cum oppositis part. *nunc, nunc demum*, ut apud *Plaut. Amph. 3. 2. 13.* Atque ille dudum meus amor negotium insonti exhibuit; nunc autem insonti mihi illius ira in hanc et maledicta expetent. *Id. Epid. 3. 4. 22.* Nunc demum scio ego hunc, qui sit; quem dudum Epidicus mihi prædicavit militem.

Adde eumd. Men. 5. 1. 29., Mil. glor. 2. 4. 52., Most. 1. 3. 100. et Rud. 4. 4. 78. Ter. Andr. 5. 1. 5. Oro, Chreme, ut beneficium verbis ininitum dudum, nunc re comprobet. *Adde eumd. Eun. 4. 4. 16. Cic. Brut. 38. 138.* Ut dudum ad Demosthenem et Hyperidem, sic nunc ad Antomum Crassumque pervenimus. *Virg. 2. Æn. 726.* Et me, quem dudum non ulla injecta movebant Tela, neque adverso glomerati ex agmine Graji; Nunc omnes terrent aureæ. *Adde eumd. 12. ibid. 632.* — c) Apud *Plautum* jungitur particulis *ut et quum*. Sic *Aulul. 4. 8. 5.* Ut dudum hinc abii, multo illuc adveni prior. *Id. Bacch. 4. 9. 33.* Dudum primo, ut dixeram nostro seni mendacium. *Adde eumd. Capt. 3. 1. 18. et Cist. 4. 2. 44. Id. Men. 2. 3. 41.* Scilicet qui dudum tecum venit, quum pallam mihi detulisti. *Adde eumd. ibid. 5. 1. 1.* — Et sine part. *Id. Merc. 2. 3. 129.* Is se ad portum dixerat ire dudum. — d) Cum negat. *haud vel non*, est *haud* longum tempus præterit, ex quo etc. *Plaut. Pers. 4. 3. 28.* ro. E Persia ad me allate sunt modo istæ. do. Quando? ro. Haud dudum. *Id. Pæn. 1. 2. 105.* Non dudum ante iucem. — e) *Quam dudum?* hoc est, quamdiu, quantum temporis præterit, etc. *Plaut. Stich. 2. 1. 38.* Vide, quam dudum hic asto et pulso! *Ter. Eun. 4. 4. 29.* do. Venit Chærea. pr. Frater ne? do. Ita. pr. Quando? do. Hodie. pr. Quam dudum? do. Modo. *Id. Andr. 5. 2. 29.* Modo introii. sr. Quasi ego, quam dudum, te rogem. Et omisa interrogatione, *Cic. 14. Att. 12. sub fin.* Quam dudum nihil habeo. quod ad te scribam: scribo tamen. *Alii, inter quos et Orellius, leg. quamquam dudum.* — f) *Jam dudum et jamdudum* longius spatium designat, quam *dudum*, et certius: semper tamen de non longo tempore dicitur; et significat rem jam esse inceptam ac nondum dositam. *Plaut. Trin. 4. 3. 3.* Jamdudum factum est, quum obisti domo. *Cic. Cluent. 23. 63.* Vocat me alio jamdudum tacita vestra expectatio. *Id. Amic. 22. 82.* Ea, quam jamdudum tractamus, stabilitas amicitiae. — *Priscian. 15. p. 1018. Putsch.* adverbium *dudum* refert inter ea, quæ diversorum temporum sunt, ut *olim, quondam*. Itaque de præsentii etiam tempore dicitur, ut in illo *Virg. 2. Æn. 103.* jamdudum sumite penas. Aut quod *Servius* exponit, modo, vel quamprimum. Sic *Ovid. 1. Art. am. 317.* ingenti jamdudum de grege duci Jussit. *Id. 2. ibid. 457.* Candida jamdudum cingantur colla lacertis. *Val. Flacc. 6. 456.* visa jamdudum proslit altis Diva toris. *Adde Senec. Med. 101.* — Et de futuro pro *mor.* *Stat. 6. Theb. 855.* de *cupressu*. urgentes cervicem inclinat in Austros, Vix sese radice tenens, terræque propinquat, Jamdudum ætherias eadem reditura sub auras.

DÜELLA, æ, f. 1. (Duo) pars tertia est unciæ, et duas sextulas continet: unde nomen. *Rhemn. Fann. de ponderib. et mens. 23.* Sextula cum dupla est veteres dixerunt duellam. *Balbus de asse § 15.* Semuncia est medietas unciæ, duella tertia pars, sicilicus quarta.

DÜELLĀTOR, oris, m. 3. vetus forma pro *bellator*: a *duellum* bellum. *Plaut. Capt. prol. 68.* Domi duellique duellatores optini.

DÜELLĪCUS, a, um, adject. vetus forma pro *bellicus*: a *duellum* bellum. *Plaut. Epid. 3. 4. 14.* Quem memorant arte duellica divitias magnas indetum.

DÜELLIS, is, m. 3. hostis apud veteres. *Arnob. 1. 16.* Cur duelles quum pereunt, lævum augurium non sum?

DÜELLUM, i, n. 2. *Duellum* pro *duellorum* habet *Ennius*: *V. infra.* — *Duellum* est antiqua vocabuli forma pro *bellum*; veteres enim du ponebant pro b: sic legitur *duonum* pro *honum*, et *duis* pro *bis*, ut ait *Cic. Orat. 45. 153.*; *Varro 5. L. L. 73. et 7. ibid. 49. Müll.; Quintil. 1. 4. 5. et Priscian. p. 1263. Putsch.* Ratione vero habita etymii, est a *duo*, videlicet, ut ait *Paul. Diac. p. 66. 17. Müll.*, quod duabus partibus de victoria contententibus dimicatur. — Occurrit aut apud veteres, aut apud recentiores, quoties ea referuntur, quæ antiqua sunt vel antiquitatem sapunt. *Ennius* (in *fragm. collect. a P. Merula*) 1. *Ann. 1.* Floridia Romuleum certamina pango duellum. *Id. 16. ibid. 19.* duellis. *Plaut. Asin. 3. 2. 13.* Quæ domi duellique fecisti. *Id. Amph. 1. 1. 34.* Duello extincto maximo. *Cic. 2. Tegg. 8. 21.* QUIQUE AGENT REM DVELLI QUIQUE

POPULARUM, AVSICIVM PRAEMOXENTO OLMQVE OBTEMPERANTO. *Id. ibid. 18. 45. ex Platone.* Jam es ptque ferrum, duelli instrumenta, non fani. *Fetus formula* apud *Liv. 1. 32.* Puro pioque duello querendas censo, itaque consensio consciscque. *Alia formula rogationis* apud *eumd. 22. 10.* Si res publica populi Romani Quiritium ad quinquennium proximum, sicut velim eam, salva servata erit hinc duellis, — quod duellum populo Romano cum Carthaginiensi est, quæque duella cum Gallis sunt, qui cis Alpes sunt etc. *Adde eumd. 23. 11., 40. 52. et 36. 2., in quo postremo loco al. leg. bellum. Horat. 3. Od. 5. 38.* Pacem duello miscuit. *Id. 4. ibid. 15. 8.* Vacuus duellis Janus. *Id. 1. ibid. 14. 18.* Et cadum Marsi memorem duelli. *Id. 1. Ep. 2. 7.* Græcia barbaria lento collis duello. — Et de prælio. *Horat. 2. Ep. 2. 97.* Cædimur, et totidem plagis consumimus hostem Lento Sannites ad lumina prima duello.

DÜELLUS, a, um, adject. idem quod *bellus*, apud veteres, ea ratione, qua dictum est in voce præced. *Titinius* apud *Non. p. 210. 5. Merc.*, item *Quintil. 1. 4. 15.*: sed utrobique alii aliter legunt; et quidem rectius. Addunt quidam verba hæc *Nævii*: *Facies virginis duella.*

DÜICENSUS dicebatur cum allaro, idest cum filio, census. *Paul. Diac. p. 66. 14. Müll.* Ceterum *duicensus* contrarius esse videtur *improbus*, de quo *Id. Paul. p. 108. 12.*: antiqua vocabula censoria.

DÜIDENS hostia bidens. *Paul. Diac. p. 66. 16.*

DÜIGENTI pro *triginti* dixisse veteres. testatur *Hygin. loc. cit. in CARDO.*

DUIM, is, it. *V. DO* sub *isit.*

DÜINI. *V. QUADRINI.*

DUIS pro *bis*. *V. BIS* sub *init.*

DÜITE, erum, m. plur. 1. heretici Marcionis sectatores, qui duos deos esse docuerunt, bonorum auctorem alterum, alterum malorum. *Prudent. præf. Hamartig. 37.* Docet Duitas discrepare a spirito.

DÜITAS, itis, f. 3. numerus duorum. *Labeo* apud *Jabolen. Dig. 50. 16. 242.* Viduam sic dictam esse putat, quasi *vecors, vesanus*, qui sine corde, aut sanitate est: similiter viduam esse dictam sine dultate. *V. VIDUUS.*

DÜITOR pro *dator*. *V. DO* sub *init.*

DULCĀCIDES, a, um, adject. mixtum quemdam saporum habens ex dulci et acido. *Seren. Sammon. 11. 151.* Crudave dulcæcido miscebis rapa liquor. *Adde eumd. 32. 607.*

DULCĀTOR, oris, m. 3. qui dulcat. *Paulin. Nolan. carn. 23. 237.* dulcator fontis amari.

DULCĀTUS, a, um. *V. DULCO.*

DULCĒ, adverb. *V. DULCIS* in *fin.*

DULCĒDO, inis, f. 3. sapor dulcis (It. *dolcerza*; Fr. *douceur*; Hisp. *dulzura*; Germ. *die Süßigkeit*; Angl. *sweetness*).

1.) Proprie. *Plin. 25. Hist. nat. 6. 30. (60).* Radix amara cum quadam dulcedine. — *Ferrellinus* huc retulit etiam illa *Liv. 5. 33. et Plin. 14. Hist. nat. 22. 28. (137).*, quæ infra sub *H. a.* asseruntur.

II.) Translate dicitur de quocumque suavitate et jucunditate, et occurrit — 1.) In singulari numero. et quidem — a) Cum Genitivo rei. *Zueret. 6. 1265.* Interclusa anima nimis ab dulcedine aequal. *Liv. 5. 33.* Eam gentem traditur fama, dulcedine frugum maximeque vini, nova tum voluptate, captam, Alpes transisse. *Plin. 14. Hist. nat. 22. 28. (137).* Tanta dulcedine (vini), ut magna pars non aliud vitæ premium intelligat. *Cic. 4. Herenn. 21. 29.* Dulcedo avium. *h. e.* avium contentium. *Id. 2. Legg. 15. 38.* Dulcedine (cantus) et corruptela depravati mores. *Ovid. 1. Met. 709.* vocis. *Cic. 3. Orat. 40. 161.* orationis. *Ovid. 1. Pont. 2. 119.* linguæ. *Justin. 4. 1. 17.* fabulæ. *Cels. 6. 6.* Oculi magam partem ad vitæ simul et usum et dulcedinem conferunt. *Cic. Arch. 10. 24.* Dulcedine gloriæ commoveri. *Virg. 11. Æn. 538.* amoris. *Cic. 1. ad Q. fr. 2. 2.* iracundia. *Liv. 9. 14. ira. Id. 5. 6.* potestatis ejus. *Id. 2. 42.* agrariorum legis. *Marius* apud *Cic. 11. Fam. 23.* Honoris et pecunie dulcedine capi. *Justin. 5. 5. 2. et 32. 3. 12.* prædæ. — Et cum Gerundio. *Brutus* ad *Cic. inter op. 1. ad Brut. 16.* ad *fin.* Dulcedo vivendi. *Liv. 5. 13.* Dulcedo invasit plebejos creandi. *Id. 6. 41.* Dulcedo prædandi. *Plin. 2. Ep. 5. extr.* loquendi cum aliquo. *Alter Plin. 29. Hist.*

nat. 1. 8. (18). sperandi pro se. *Id. 8. ibid.* 57. 82. (222). forandi *Id. ibid.* 25. 37. (30). scabendi. — *b)* Absolute, hoc est sine Genitivo, dicitur — Generatiu. *Lucret.* 2. 971. Aut aliquem fructum capiant dulcedinis aliam. *Cic. 2. Fin.* 34. 114. Sensus omnes dulcedine quasi perfusi. Adde *eumd. ibid.* 13. 39. *Fig. 4. G.* 55. hinc nescio qua dulcedine lacte Progenium nidose fovent. Adde *eumd. 1. ibid.* 412. *Gell.* 9. 9. Verba non translaticia, sed nativæ ejusdam dulcedinis. — Specialim de scabie, vel prurigine, quia scalpendo dulcedinem quamdam experimur. *Grat. Cyneg.* 408. si deformis lacerum dulcedine corpus Persequitur scabies. *Al. aliter leg. Cf. Cic. 1. Legg.* 17. 47. Blanditiis voluptatis corrupti, quæ natura bona sunt, quia dulcedine hæc et scabie carent, non cernimus satis. — 2.º) In plurali numero. *Vitruv. 7. præfat.* Reges Attalici magnis philologiæ dulcedinibus inducti.

DULCEO, es, n. 2. vel rectius

DULCESCO, cescis, cū, cescere, n. 3. Part. Dulcescens. — Dulcesco est dulcis fio.

1.) Proprie. *Cic. Senect.* 15. 53. Primo est percerba gustui, deinde maturata dulcescit. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 41. (85). Omnis sal pluvia dulcescit. *Id. 3. ibid.* 18. 22. (127). A flumine Histro in Hadriam effluente e Danuvio amne, eodemque Histro exadversum Padii fauces, contrario eorum percussu mari interjecto dulcescente. *Paulin. Nolan. Carm.* 17. 23. unda misso dulcuit ligno. — Pro dulceo dicitur dulco, ut pro ferreo ferreo, strideo strido et alia: vel potius hæc ipsa dulceo, ferreo, strideo, in quibusdam personis ac temporibus usurparunt in tertia conjugatione. *Lucret.* 2. 473. Humor dulcit, ubi per terras crebrius idem Percolatur. *Est qui legit dulcis: item qui dulcet.*

II.) Translate. *Capell. 3. p. 58.* L lingua palatoque dulcescit. *Al. minus recte leg. succrescit. V. Kopp. ad h. l.*

DULCIĀ, ōrum, n. plur. 2. placentæ dulces. *Lamprid. Elagab.* 27. Dulciarios et lactarios tales habuit, ut quemcumque coqui de diversis edulibus exhibuissent, illi modo de dulcis, modo de lactariis exhiberent. *Id. ibid.* 32. Alia de pomis, alia de dulcis, alia de opere lactario. Adde *Vopisc. Tuc.* 6.; et *Prudent. Psychom.* 429.

DULCIĀRIUS, a, um, adject. ad dulcia pertinentis. *Martial.* 14. 222. in *lemmate* et *Apul.* 10. *Met.* Pistor dulciarius. — Hinc

Dulciarius, ōi, m. 2. absolute, substantivorum more, (subaudi pistor, vel coquus, vel artifex etc.) est qui panes, et mellita concinat edulia. *Lamprid. Elagab.* 27. Dulciarios et lactarios tales habuit, ut etc. Adde *Trebell. Claud.* 14. et *Veget.* 1. *Milit.* 7.

DULCIĀLUS, a, um, adject. deminut. a dulcis. *Cic. 3. Tusc.* 19. 46. Denuis scutellam dulciculae positionis. — In blanditiis smantum. *Plaut. Fœn.* 1. 2. 17. Dulciculus caseus.

DULCIFER, fera, fërum, adject. (dulcis et fero) qui dulcedinem affert, dulcis. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 18. Cantharum dulciferum propinare. *Ennius* apud *Charis.* 1. p. 103. *Putsch.* Dulciferæ fici.

DULCIFLŪS, a, um, adject. dulciter et suaviter fluens. *Dracon.* 1. *Hæm.* 164. Pars dat dulcifluus undantis fontibus agri.

DULCİLŌQUUS, a, um, adject. dulcia loquens. *Auson. Edyl.* 20. 4. Dulciloquus calamos Euterpe statibus urget. *Sidon.* 8. *Ep.* 11. ante *med.* Dulciloqua ars Orphei. *Cassiod.* 1. *Hist. Eccl.* 1. Dulciloquus Homerus.

DULCIMŌDUS, a, um, adject. dulcisonus. *Prudent. Psychom.* 664. resultant Mystica dulcimodis virtutum carmina psalmis.

DULCINERVIS, e, adject. ut Dulcinervis arcus, apud *Capell.* 9. p. 310.

DULCIŌLA, ōrum, n. plur. 2. deminut. a dulcia, crustula, partæ placentæ. *Apul.* 4. *Met.* Mellitis dulciolis ventrem saginare.

DULCIŌRĒLŌQUUS, a, um, adject. qui dulci ore loquitur. Ita *Nævius* Nestorem dixit apud *Gell.* 19. 7.

DULCIS, e, adject. Comp. Dulcior et Sup. Dulcissimus I. et II. — Ratione habita etymii, dulcis conjungi potest cum Gr. γλυκός dulcis facta metathesi litterarum et mutatione litteræ γ in δ (V. CLUCIDATUM); vel rectius fortasse cum Gr. βλάγαν blandivi, mitigare; vel etiam cum Gr. δούκος mustum: V. *Döderlein. Latin. Synonym.* vol. 3.

p. 256., et cf. *In-dulgeo*. Alii vero putant esse ab antiquo delictis, quia delictis, h. e. allicit, delectat. — Ceterum dulcis est suavis, qui gustum grate ac suaviter delectat (It. dolce, soave; Fr. doux, agréable; Hisp. dulce; Germ. süß, lieblich; Angl. sweet, pleasant, luscious, delicious).

1.) Proprie. — a) Amaro opponitur apud *Plaut. Cist.* 1. 1. 72. Gustu dat dulce, amarum ad satietatem usque oggerit. Et *Cic. 3. Nat. D.* 13. 32. Animal sentit calida et frigida, et dulcia et amara. — b) Cum suavi conjungitur apud *Plin.* 15. *Hist. nat.* 27. 32. (107). Siquidem læst ei (lacti) quod tamen jure dici dulce et pingue et suave non possit. — c) Jungitur pluribus Substantivis, quorum præcipua hæc sunt. *Plaut. Asin.* 3. 3. 24. et *Truc.* 2. 4. 20.; et *Lucret.* 1. 946. et 4. 22. Dulce mel. *Lucret.* 6. 891; et *Auct. B. Alex.* 8. et 9. aqua. *Lucret.* 5. 1376.; et *Horat.* 2. *Sat.* 5. 12. poma. *Horat.* 3. *Od.* 1. 19. sapor. *Id. ibid.* 12. 2. vinum. *Id. ibid.* 13. 2. merum. *Id. Epod.* 2. 47. dolium. *Id. 2. Sat.* 4. 64. olivum. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 9. 57. (103). Herba gustu dulcis. *Ovid.* 13. *Met.* 795. matura dulcior uva. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 10. 20. (92). Dulcissimum panis. — d) Neutr. dulce absolute, substantivorum more. *Ovid.* 5. *Met.* 449. lymphamque roganti Dulce dedit, tota quod coxerat ante potentia. V. COCETUM. Cf. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 50. Si vpus siet, ut dulce promat indidem, equid habet? Cf. DULCIA loco suo.

II.) Translate dicitur de omnibus, quæ quoquo modo jucunda et grata sunt. — 1.º) De rebus et de abstractis. — a) Cum suo nomine. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 2. Dulcia atque amara apud te sum elocutus omnia. Cf. *Id. ibid.* 1. 1. 61. Dulce amarumque una nunc misces mihi. Gr. γλυκύπικρον. *Id. Truc.* 1. 2. 78. Dicta dulcia datis, corde amara facitis. *Lucret.* 2. 997. Dulcis vita. *Id.* 5. 987. lumina vitæ. *Cic. Brut.* 21. 83. Oratione Lælii nihil est dulcius. *Id. 1. Off.* 1. 3. Orator patrum vehemens, dulcis tamen. *Id. 7. Ferr.* 63. Dulce nomen libertatis. *Id. 15. Att.* 13. 3. Libertate certe nihil est dulcius. *Id. ibid.* 13. 4. Dulcissima epistola. *Nepos Att.* 18. Quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui etc. h. e. nihil lectu et cognitum jucundius et delectabilius. *Horat.* 1. *Od.* 9. 15. Dulces amores. *Id. ibid.* 1. 2. Dulce decus meum. *Id. ibid.* 32. 15. lenimen. *Id. ibid.* 37. 11. fortuna. *Id. 2. ibid.* 13. 38. sonus. *Id. 3. ibid.* 25. 18. periculum. *Id. Epod.* 1. 8. otium. *Id. Art. P.* 99. poemata. *Ovid.* 2. *Amer.* 19. 17. blanditiæ et dulcia verba. *Vellej.* 1. 17. faciliæ. *Plin.* 1. *Ep.* 10. 5. sermo. *Quintil.* 2. 8. 4. genus dicendi. *Id.* 12. 10. 33. carmen. *Id.* 10. 1. 129. In eloquendo pleraque abundant dulcibus vitiis. *Martial. Spectac.* 20. Non potuit melius litem finire jocosam, O dulce invidi principis ingenium. *Claudian. Cons. Prob.* et *Olybr.* 69. genus dulces flos juvenilis inumbrat. h. e. teneras, læves. — b) Cum Accusativo Græca ratione. *Seneca Hippol.* 302. Dulcior vocem moriente cycno. — c) Singulare est illud *Gell.* 16. 3. Homo fandī dulcissimus. — d) Absolute, substantivorum more, occurrit Neutr. *Horat. Art. P.* 343. Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci. *Ovid.* 2. *Pont.* 7. 69. Tempus in agrorum cultu consumere dulce est. *Quintil.* 2. 17. 35. Dulci dulcius non adversum. Cf. *Cic. Amic.* 23. 88. Sic natura salutarium nihil amat, semperque ad aliquod tanquam admitticulum admittitur: quod in amicitias dulcissimum est. — 2.º) De personis ponitur pro amabili, jucundo, grato, comi et facili: et fere de amoris et amicitie vinculis usurpatur: ad rem *Ovid.* 5. *Trist.* 4. 29. Quam vultus oculosque tuos, o dulcior illo Melle, quod in ceris Attica ponit avis. Et *Cic. Amic.* 18. 66. Amicitia remissior esse debet et liberior et dulcior. *Id. ibid.* 24. 90. Amicos, qui dulces videantur. *Id. 3. Fam.* 8. ad fin. Ne esse acerbum sibi, ut sim dulcis mihi. h. e. comis et facilis. *Horat.* 3. *Od.* 23. 7. Dulcis alumnus. *Id. Epod.* 2. 40. liberi. *Id. 2. Sat.* 3. 199. nata. *Asinius Pollio* apud *Quintil.* 9. 2. 34. Mater mea, quæ mihi tum carissima, tum dulcissima fuit. — Hinc frequenter locum habet in Vocat. *Cic. 3. Legg.* 11. 25. Optime et dulcissime frater. *Id.* 6. *Att.* 2. 9. Dulcissime Attice. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 4. quid agis, dulcissime rerum? *Id.* 1. *Ep.* 7. 12. dulcis amice. — Et eodem sensu, quo γλυκός apud Græcos, *Virg.* 2. *G.* 523. Interea dulces pendunt circum oscula nati. *Ovid.* 3. *Trist.* 7. 3. Aut illam invenies dulci cum matre sedentem. — Hinc

Dulce, absolute, substantivorum more, V. supra sub I. d. et II. d.

Dulce, adverbii quoque more usurpatur pro dulciter. *Horat.* 1. *Od.* 22. 23. Dulce ridentem Lalagen amabo, Dulce loquentem. *Id.* 1. *Ep.* 7. 27. Reddes dulce loqui, reddes ridere decorum. *Stat.* 4. *Theb.* 274. Dulce rubens, viridique genas spectabilis ævo. *Id. 3. Silv.* 4. 8. Dulce nitentes comæ. — Comp. Dulcius et Sup. Dulcissime V. in DULCITER.

Dulcia, absolute, substantivorum more, V. loco suo.

DULCISONŌRUS, a, um, vel dulcisonor, oris, adject. Idem ac dulcisonus. *Servius* in *Centim.* p. 1826. *Putsch.* Rem tibi concessi, doctissime, dulcisonoram. *Al. leg.* dulcisonorem. *Putsch.* male: doctissime, dulcis honorem. *agitur enim de versu raphalic.*

DULCISONŪS, a, um, adject. dulce sonans. *Sidon. Carm.* 6. 5. Dulcisonum quoniam fidibus dum pectine murmur. *Capell.* 9. p. 301. Tædia dulcisonis auferet illa tonis. *Auct. Carm.* in *Anthol. Lat.* T. 2. p. 444. *Burmann.* Porridge dulcisonas attentis auribus odas. Adde *Cassiod.* 2. *Variar.* 40. a med.

DULCITAS, atis, f. 3. idem ac dulcedo. *Accius* apud *Non.* p. 96. 27. *Merc.* Dulcitas conspirantis animæ. *Apul. de Mundo.* fici.

DULCITER, adverb. Comp. Dulcius et Sup. Dulcissime. — Dulciter est dulce, cum dulcedine. *Cic.* 2. *Fin.* 6. 18. Quæ sensus dulciter ac jucunde movet. *Id. Brut.* 19. 77. Historia scripta dulcissime. *Propert.* 1. 2. 14. Et volucres nulla dulcius arte canant. *Quintil.* 4. 2. 62. Invidiose, graviter, dulciter, urbane dicere. Adde *eumd.* 1. 10. 24., 9. 4. 13. et 12. 10. 71. *Id.* 12. 10. 27. Dulcius spirant litteræ. *Inscript.* apud *Murat.* 1239. 10. M. ANNAEVS. M. F. ESQ. LONGIVS MATRVS VIXIT DVLCESSIME CVM SVIS. DULCITUDO,inis, f. 3. idem ac dulcedo.

1.) Proprie. *Cic. 3. Orat.* 25. 99. Quique dulcitudine præter ceteros sensus commovetur.

II.) Translate. *Ulp. Dig.* 42. 9. 10. circa med. Dulcitudine usurarum. *Inscript.* apud *Gruter.* 752. 3. M. AMELIVS M. F. JANVARIVS CATILIAE MARCIANAE CONIVGI INCOMPENSABILIVM QVA VIXIT ANNIS XIII. CVM MAGNA DVLCTVDINE. Adde *aliam* apud *Fabrett.* p. 250. n. 4.

DULCO, as, atum, are, a. 1. Part. Dulcatus. — Dulco est dulce efficiō. *Sidon.* 5. *Ep.* 4. Offensa amaritudinem politis affatibus dulcare non desinant. *Id. Carm.* 2. 105. ferunt exorto sumina melle Dulcatis cunctata vadis.

DULCOR, ōris, m. 3. dulcedo. *Tertull.* 3. advers. *Marcion.* 5. Montes destillaturus dulcorem. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 6.

DULCORĀTES, a, um, V. voc. seq.

DULCORĀTUS, as, atū, atum, are, a. 1. Part. Dulcoratus. — Dulcoro est dulcem reddo. *Hieronym.* *Ep.* 22. n. 9. Dulcoravit amaritudinem. *Plin. Valerian.* 1. 2. Cum aceto dulcorato. — Et figurate. *Fulgent.* *Contin.* *Virgil.* p. 756. ed. *Staver.* Melle sapientiae dulcoratus scandali rancor.

DULCĒ, adverb. δοῦλκῶς, serviliter. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 58. Astilit dulcē et comœdice. *Alii minus recte leg. dulce.*

DUM est A) Adverbium: et B) Particula enclitica.

A) Dum adverbium significat articulationem temporis, quæ inter duas actiones interest, sive eadem actiones uno eodemque tempore fiant, sive eodem temporis spatio perdurent, sive denique altera alteram continuo sequatur excipiatque. Itaque ¶ 1. Dum ponitur pro quando et quamdiu, et significat duas actiones uno eodemque tempore fieri, aut alteram incipere quam altera adhuc durat, nullis tamen definitis temporibus (It. mentre, mentre che, intanto che; Fr. pendant que, tandis que; Hisp. mientras que; Germ. so lange als, während, auch indem, indes; Angl. whilst, whilst that). Occurrit — a) In recta oratione cum Indicativo; et quidem — Præsenti temp. *Plaut. Bacch.* 4. 7. 19. Adolescens moritur, dum valet, sentit, sapit. *Ter. Heaut.* 2. 2. 11. Dum moliantur, dum comantur (mulier es), anus est. *Cic. Cluent.* 32. 89. Me, dum de his singulis dispo judicis, attente audiat. *Id. Quinct.* 6. 28. Hæc dum Romæ geruntur, Quinctius interea de saltu agroque communi a servis communibus vi detruditur. *Cæs.* 1. *B. G.* 46. Dum hæc geruntur, Cæsari nunciatum est. *Id. ibid.* 27. Dum ea conquiritur et conferuntur, nocte intermissa ad Rhenum

contenderunt. *Virg.* 3. *Ecl.* 75. Dum tu sectaris agros, ego recta servo. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 190. quatuor aëtra premuntur in horas, Dum fugiunt equitum turmæ. — Interdum in propositione principali est tempus Perfectum, quamvis Præsens, quod adverbio dum subditur, aliud Præsens postulare videretur. *Fellej.* 2. 44. Dum augere vult invidiam collegæ, auxilii potentiam. *Curt.* 8. 6. Dum obsequit membris, sagitta ictus est. *Justin.* 8. 1. 3. Dum contentiones civitatum alit, victos subire regiam servitutem coegit. *Juvenal.* 6. 92. Dum sic ergo habitat Centronius, imminuit rem, Fregit opes. Adde *eumd.* 1. 60., 3. 10. et 6. 175. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 53. 54. (181). Nullis evidentibus causis obiere, dum calcantur matutino, duo Cæsares. — Imperf. temp. *Liv.* 10. 36. Dum hæc in Apulia gerebantur, Samnites urbem non tenuerunt. Adde *eumd.* 21. 53. et 41. 14. *Cic. Rosc. Am.* 32. 91. Dum is in aliis rebus erat occupatus, erant interea qui suis vulneribus mederentur. *Nepos Hann.* 2. Quæres divina dum conficiebatur, quæsit a me, vellemne secum in castra proficisci. Adde *Tac. Agric.* 41. — Perfecto, aut Plusquam perf. temp. *Cic. Brut.* 81. 282. Dum Cyri et Alexandri similis esse voluit, Crassorum Inventus est dissimillimus. *Id. Mur.* 27. 55. Dum ascendere gradum dignitatis conatus est, venit in periculum. *Liv.* 32. 24. Dum in unam partem oculos animosque hostium certamen averterat, pluribus locis scallis capitur murus. — Futuro temp. *Plaut. Amph. prol.* 96. Nunc animum advertite, dum hujus argumentum eloquar comædiæ. — Singulare est illud *Virg.* 1. *Æn.* 265. bellum ingens geret Italia — Tertia dum Latio regnantem viderit æstas. — b) In obliqua oratione cum Conjunctivo. *Cic.* 1. *Orat.* 41. 187. Hoc video, dum breviter tolererim dicere, dictum a me esse paulo obscurius. *Id. Mur.* 24. 48. Ne consul Catilina fieret, dum tu accusationem comparares. *Sall. Cat.* 7. Conspici, dum tale facinus faceret, properabat. *Sueton. Ner.* 35. Mergendum mari, dum piscaretur, servis ipsius demandavit. — c) Sed interdum in obliqua oratione Indicativo jungitur. *Liv.* 2. 57. Dum tribuni consulesque ad se quisque omnia trabunt, nihil relictum esse virum in medio. Adde *eumd.* 26. 16. *Ovid.* 4. *Met.* 775. Id se solerti furtim, dum traditur, astu Supposita cepisse manu. Adde *Tac.* 15. *Ann.* 59. et 1. *Hist.* 33. — Contra in recta oratione aliquando Conjunctivo jungitur. *Virg.* 4. *G.* 456. Illa quidem, dum te sugeret per flumina præceps, Immanem ante pedes hydram — non vidit in herba. *Tibull.* 2. 3. 19. O quoties ausæ, caneret dum valle sub alta, Rumpere mugitu carnerum docta boves! Adde *Ovid.* 3. *Pont.* 3. 2.; *Martial.* 1. 22.; et *Aurel. Vict. Cæsar.* 39. et de vir. ill. 35. ¶ 2. Dum ponitur etiam pro *quandiu*, ita tamen ut significet actionem unam tamdiu durare, quamdiu altera durat; hinc utriusque actionis tempora definita sunt, eorumque ratio habetur; ac propterea adverbium *dum* — a) Occurrit sine aliis adverbis vel particulis, quæ illi respondeant. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 103. Dum ego vivus vivam, numquam eris frugis bonæ. *Cic. Rosc. Am.* 32. 91. Dum hominum genus eris, qui accuset eos non deerit; dum civitas erit, judicium fiet. *Id. 1. Legg.* 1. 2. Dum Latine loquentur litteræ, quereus huic loco non deerit. *Id. Amic.* 4. 14. Quem esse natum civitas, dum erit, lætabitur. *Id. 3. Fin.* 2. 9. Quas (artes) si, dum est tener, combiberit, ad majora veniet paratior. *Virg.* 1. *Æn.* 611. In freta dum fluxii current, polus dum sidera pascet, Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt. — b) Interdum tempus definitur per adverbium *tamdiu*, *tantum*, *tantummodo*, *tantisper*, usque. Sic apud *Plaut. Truc. prol.* 41. Athenæ istæ sunt, *tantisper* dum transigimus hanc comædiam. *Ter. Adelph.* 1. 1. 44. Dum id rescitum iri credit, *tantisper* cavet. *Id. Heaut.* 1. 1. 54. Ego te meam fieri *tantisper* volo, dum quod te dignum est, facies. *Cic. Senect.* 12. 41. Tamdiu, dum ita gauderet, nihil agitare mente. *Id. 3. Ferr.* 5. 12. Fateatur, se privatum hominem, usque dum per me licuerit, retinisse. *Sall. Jug.* 53. Numidæ tantummodo remorati, dum in elephantis auxilium putant. *Liv.* 27. 42. Tantum ibi moratus, dum milites ad prædam discurrunt. *V.* et USQUE suo loco. — c) Cum oppositis ubi, nunc, posteaquam, postquam, postea, deinde. Sic apud *Plaut. Capt.* 2. 1. 36. Fere maxima pars motem hunc homines habent: quod sibi

volunt, dum id impetraut, boni sunt; sed id ubi jam penes sese habent, ex bonis pessimi et fraudulentissimi sunt. *Ter. Andr.* 1. 2. 17. Dum tempus ad eam rem tulit, sivi animum ut expleret suum: nunc hic dies aliam vitam affert, alios mores postulat. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 3. 11. Ego autem dum me ambitio, dum honores, dum causæ, dum rei publicæ cura — multis officiis implicatum et constrictum tenebat, hæc inclusa habebam. — Nunc vero et fortunæ gravissimo percussus vulnere, etc. *Id. Rosc. Am.* 43. 126. Dum præsidia ulla fuerunt, in Sulla præsidii fuit. Posteaquam ab armis recesserunt, etc. *Cæs.* 7. *B. G.* 82. Dum longius ab munitione aberant Galli, plus multitudine telorum proficiebant: posteaquam propius successerunt, etc. *Liv.* 21. 13. Neque dum vestris viribus restitistis, neque dum auxilia ab Romanis sperastis, pacis unquam apud vos mentionem feci. Postquam nec ab Romanis vobis ulla spes est, etc. *Cic. Mur.* 12. 26. Quæ dum erant occulta, necessario ab eis, qui ea tenebant, petebantur: postea vero pervulgata etc. *Id. 9. Att.* 6. 5. Eas (litteras) quom lego, minus mihi turpis videor, sed tamdiu dum lego: deinde emergit rursus dolor. Adde *Liv.* 27. 42. — d) Dum jungitur Conjunctivo, præcipue quom propositio finem significat. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 76. Si, dum vivas, tibi bene facias. *Cæs.* 7. *B. G.* 77. Pars, dum vires supplerent, eruptionem censebant. *Id. 3. B. C.* 10. Hoc unum esse tempus de pace agendi, dum sibi uterque confideret. *Cic.* 2. *Nat. D.* 59. 147. De quo dum disputem, tuam mihi dari velim, Cotta, eloquentiam. — e) Dum aliquando causam significat, quæ actionis tempus limitibus circumscribit. *Liv.* 21. 8. Ob sidio magis, quam oppugnatio fuit, dum vulnus docius curaretur. *Id.* 24. 40. Die insequentii quievire, dum præfectus juventutem et urbis vires inspiceret. Adde *Sueton. Aug.* 78.; *Quintil.* 4. 1. 46.; et *Val. Flacc.* 1. 425. — f) In illo *Catulli* 62. 45. Sic virgo dum innupta manet, dum cara suis est; *Quintil.* 9. 3. 16. prioris loco dum ait significare quoad, posteriore usque eo; ita enim legit eum versus: alii posterius dum in tum male mutarunt. — g) Interdum adv. dum majorem vim acquirit, adjuncta sibi particula quidem apud *Plaut.*, ut *Asin.* 2. 4. 57. Credam fore, dum quidem ipse in manu habeo. Adde *eumd.* *ibid.* 2. 5. 2., *Bacch.* 2. 2. 48., *Merc.* 2. 3. 53. et *Pseud.* 1. 5. 92. ¶ 3. Dum ponitur etiam pro donec, et significat actionem principali propositione indicatam usque ad id tempus durare, quo altera incipit actio per secundariam propositionem expressa. — a) Cum Indicativo, quoties tempus tantummodo significatur. *Ter. Heaut.* 4. 7. 5. Tu hic nos, dum eximus, interea opperberire. *Id. Phorm.* 5. 7. 89. Retine, dum ego huc servos revoco. *Cic.* 2. *Ferr.* 6. 16. Ea mansit in conditione atque pacto usque ad eum finem, dum iudices regei sunt. *Id.* 10. *Att.* 3. Ego opperlor, dum ista cognosco. *Virg.* 9. *Ecl.* 23. Tityre, dum redeo, brevis est via, pascere capellas. *Id.* 4. *Æn.* 52. causas innectere morandi, Dum pelago dæserat hiems. *Plin.* 1. *Ep.* 5. 15. Ut mihi omnia libera servarem, dum Mauricus venit. *Curt.* 6. 7. 6. Tempore opus est, dum mitioribus ingenii indubuant. *Al. leg.* imbuantur. *Propert.* 1. 3. 45. merum graviter deserta querebar (moras). Dum me juvenidis lapsam sopor impulit alis. *Id.* 1. 14. 14. Quæ maneat, dum me fata perire volent. — b) Cum Conjunctivo, quoties finis vel scopus significatur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 64. Paulisper mane, dum edornisat unum somnum. *Id. Bacch.* 1. 1. 14. Is dum veniat, sedens ibi opperberire. *Cæs.* 1. *B. G.* 7. Et spatium intercedere posset, dum milites convenirent. *Id.* 7. *ibid.* 23. Sic deinceps omne opus contextitur, dum justa muri altitudo expleatur. *Id.* 4. *B. C.* 58. Dum locus comminus pugnandi daretur, æquo animo singulas binis navibus objiciebant. *Cic.* 4. *Tusc.* 36. 78. Differant in tempus aliud, dum defervescat ira. *Id.* 2. *Nat. D.* 51. 129. Quantus amor bestiarum sit in educandis custodiendisque iis, quæ procreaverunt, usque ad eum finem, dum possint se ipsa defendere. *Liv.* 30. 16. Quippe qui moram temporis quærent. dum Hannibal in Africam trajiceret. *Virg.* 1. *Æn.* 9. Multa quoque et bello passus, dum conderet urbem. — Sæpe jungitur cum verbis expectare, morari. *Cic.* *Amic.* 13. 44. Ne expectemus quidem, dum rogemur. Adde *eumd.* 7. *Att.* 1. 4. *Nepos Pausan.* 3. Expectandum, dum se res ipsa aperiret. *Liv.* 4.

21. *Virginius*, dum collegam consuleret, moratus Adde *eumd.* 3. 11. et 22. 38.; *Cæs.* 1. *B. G.* 11. et 4. *ibid.* 13. et 23.; *Horat.* 1. *Ep.* 2. 42.; *Tac. Dial. de orat.* 19.; et *Lucan.* 5. 441. — Post eadem verba cum Indicativo occurrit tantum apud *Ter. Eun.* 1. 2. 126. Expectabo, dum venit. *Cf. Liv.* 27. 42., loc. superius cit. sub 2. ¶ 4. Dum est etiam conjunctio, seu particula quæ in propositionibus conditionalibus limites circumscribit, eadem significatione, qua modo, vel potius si modo, quatenus, dumtaxat; et semper Conjunctivo jungitur. — a) Dum sine additis. *Plaut. Capt.* 3. 5. 36. Dum pereas, nihil interduo, dicant vivere. *Id. Curc.* a. 3. v. 58. Tuo arbitrato, dum auferam abs te id, quod peto. *Accius* apud *Cic.* 1. *Off.* 23. 97. et *Sueton. Cal.* 30. Oderint, dum metuant. *Cic. Rosc. Am.* 41. 119. Qui vel ipse sese in cruciatum dari cuperet, dum de patris morte quæreretur. *Id.* 5. *Fin.* 29. 89. Dum res maneat, verba fingant arbitrato suo. *Sall. Cat.* 5. Neque id quibus modis assequeretur, dum sibi regnum pararet, quicquam pensi habebat. Adde *eumd.* *ibid.* 40. et *Jug.* 68. *Quintil.* 10. 1. 33. Licet nobis uti historico nonnumquam nitore, dum meminerimus etc. — Et omisso verbo. *Ter. Phorm.* 3. 2. 40. *ax.* Non pudet vanitatis? do. Minime, dum ob rem. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 32. 104. Ea sequentes tantummodo, quod ita visum sit, dum sine assensu. Adde *eumd.* 7. *Fam.* 9.; et *Quintil.* 4. 1. 70., 9. 4. 58. et 10. 3. 5. — Similiter dum eatenus dixit *Quintil.* 1. 11. 1. Danlum aliquid comædo quoque, dum eatenus, qua pronuntiandi scientiam futurus orator desiderat. — b) Sæpissime cum addito modo, unde majorem acquirit vim: ita vero eidem particula adhæret, ut unum tantum verbum, dummodo, fiat. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 62. Dummodo morata recte veniat, dolata est satis. Adde *eumd.* *Nil glor.* 2. 2. 98. et 3. 1. 189. *Cic. Brut.* 82. 285. Sin autem jejunitatem — dummodo sit pollita, dum urbana, dum elegans, in Attico genere ponit, etc. *Id.* 3. *Off.* 21. 82. Qui omnia recta et honesta negligunt, dummodo potentiam consequantur, nonne idem faciunt, quod is etc. Adde *eumd.* 1. *Cat.* 5. 10. et 9. 22., 12. *Phil.* 1. 9. et 3. de republ. 3. *Propert.* 3. 15. 15. Ipse seram vites — Dummodo purpureo spument mihi dolia musto. Adde *Ovid.* 5. *Fast.* 242.; et *V.* infra sub e. — Dummodo dividitur etiam, interjecto verbo. *Ter. Eun.* 2. 3. 28. Mea nihil refert, dum potiar modo. *Id. Heaut.* 3. 1. 56. Sumat, consumat, perdat, decretum est pati, dum illum modo habeam mecum. *Val. Flacc.* 5. 265. nec vulgi cura tyranno, Dum sua sit modo tuta salus. — c) Item cum addito tamen. *Cic.* 2. *Orat.* 77. 314. Ut in oratore optimus quisque, sic in oratione firmissimum quodque sit primum dum illud tamen in utroque teneatur, ut etc. *Cels.* 3. 4. in fin. Ubi longa febris fuit, potest indulgenti ægro maturius, dum tamen ante minimum pars dimidia prætereatur. Adde *Quintil.* 1. 1. 11. — d) Apud *Plaut.* jungitur etiam cum quidem, *Trin.* 1. 2. 20. Dum quidem hercle tecum nupta sit, sane velim. Adde *eumd.* *Aulul.* 2. 2. 34., quem locum *V.* infra sub e. — e) Denique cum part. ne, quæcum — Jungitur dum tantum. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 17. Quo lubet nutant, dum dos ne fiat comes. Adde *eumd.* *Bacch.* 4. 8. 26., *Curc.* 1. 1. 36. et *Trin.* 4. 2. 137.; *Ter. Hecyr.* 4. 3. 12.; et *Calp. R. R.* 5. *Cic.* 6. *Att.* 1. 4. Tu autem meministi nos sic agere, ut, quot vellet, præfeturas sumeret, dum ne negotiatori. *Al. leg.* negotiantur. *Brutus* apud *Cic.* 11. *Fam.* 10. Interpellent me, quo minus honoratus sim, dum ne interpellent, quo minus respubl. a me administrari possit. Adde *Liv.* 3. 21., 28. 40. et 33. 24.; et *Ovid. Heroid.* 3. 81. — Dummodo ne quoque junguntur. *Cic.* 3. *Orat.* 48. 185. Recte genus hoc numerorum, dummodo ne continuum sit, in orationis laude ponetur. Adde *eumd.* 12. *Att.* 45., 1. ad *Q. fr.* 1. 7. et 10. *Fam.* 25. 2. — Eodem sensu dum quidem ne dixit *Plaut. Aulul.* 2. 2. 34. Dum quidem ne quid perconteris, quod mihi non lubet proloqui.

B) Dum est etiam particula enclitica. Hinc *Priscian.* p. 1242. *Putsch.* Hæc syllaba, id est dum, solet expletiva inveniri, ut quidam, apudum, adesdum. *Expletiva dum* — a) Haud aliter ac Græcum $\mu\omicron$, pleisque apponitur vocabulis negationem significantibus, eujusmodi sunt non, nec, ne, haud, nihil, nullus, nemo. Sic *Liv.* 21. 6. Legatione decreta, necdum missa. *Id.* 23. 20. Simulata lenitas nihil

dum profuerat. *Id.* 7. 33. a med. Atrox cædes circa signa, fuga ab nulla dum parte erat. Adde *eumd.* 3. 50. in *fin.* et 29. 11. *Pseudo-Ascon. in argum. Miloniana ante med.* Quum mense Januario nulli dum neque consules, neque prætores essent. Ceterum *V.* suis locis *nan, nec, ne* et alia superius memorata. — b) Aliquando verbis ipsis imperativi modi, et quibusdam etiam adverbis vel interjectionibus adiungitur, vimque habet quandam excitandi. Hæc autem servato litterarum ordine exhibentur. *Ter. Heaut.* 2. 3. 8. Abi dum. *Id. Andr.* 1. 1. 1. Ades dum (*Sostia*): paucis te volo. *Plaut. Amph.* 2. 2. 151. et 5. 1. 29., et *Asin.* 4. 1. 1. et 5. 1. 1.; *Ter. Eun.* 4. 4. 27., *Heaut.* 2. 3. 69., *Heccyr.* 3. 1. 35. et *Phorm.* 5. 3. 1.; *Liv.* 7. 9. et 9. 16.; *Catull.* 63. 78.; et *Stat.* 7. *Theb.* 126. Age dum. (*Sic Cic. Sull.* 26. 72. Age dum, conferte nunc cum illius vita vitam *P. Sullæ*). *Liv.* 3. 62., 5. 52. et 7. 34. Agite dum. *Ter. Phorm.* 2. 2. 15. Cedo dum. *Plaut. Trin.* 1. 2. 109. Circumspice dum. *Ter. Heccyr.* 5. 3. 5. Dic dum. *Id. Andr.* 1. 2. 13. et 3. 5. 10., et *Eun.* 2. 3. 68. Eho dum. (*Sic Id. Andr.* 2. 1. 24. Eho dum dic mihi). *Id. Heaut.* 3. 2. 29. Facto dum, eadem hæc meminere. *Cic.* 2. *Tusc.* 19. 44. Itera dum. (*Sic Id.* 14. *Att.* 14. Itera dum eadem ista mihi). *Plaut. Rud.* 3. 5. 7. Jube dum. *Id. Bacch.* 4. 6. 24. et *Cas.* 2. 6. 32.; *Ter. Heccyr.* 5. 4. 4.; et *Plin.* 8. *Ep.* 6. 13. Mane dum. *Plaut. Pen.* 5. 2. 103. Memora dum. *Id. Truc.* 2. 7. 67. Sine dum. *Id. Men.* 2. 2. 73. Tace dum. *Id. Rud.* 3. 5. 5. Tange dum. — c) Qui dum pro cur vehementius interrogat. *Plaut. Amph.* 4. 2. 12., *Epid.* 2. 2. 114. et *Men.* 1. 2. 51. — d) Similiter dum addito adverbio viz ejusdem significationem auget. *Cic.* 9. *Att.* 2. ad *fin.* Vix dum epistolam tuam legeram, quum ad me Curtius venit. *Liv.* 28. 14. Vix dum satis certa luce. — e) Aliquando redundat. *Plaut. Trin.* 1. 2. 61. Primum dum omnium male dicitur tibi.

DUMĀLIS, e, adject. dumis obsitus, dumosus. Translate. *Capej.* 4. p. 95. Verum femina dumalibus hirtis setis nescio quid vulgo inexplicable loquebatur. *h. e. hirtis comis prædita.*

DUMECTA antiqui, quasi dumiceta, appellabant, quæ nos dumeta. *Paul. Diac.* p. 67. 10. *Müll.*

DUMESCO, is, ere, n. 3. dumis obducitur. Agnoscitur tamquam Latinum a *Diomed.* 1. p. 335. et *Charis.* 3. p. 224. *Putsch.*; sed nulla confirmatur auctoritate.

DUMĒTUM, l, n. 2. De antiquo vocabuli forma *V. DUMECTA*. — Dumetum est locus dumis obsitus, fruticetum (*It. spineto, fratta, macchia, greppo; Fr. buisson, ronces; Hisp. espinal; breña, ma torral, zarra; Germ. d. Dornicht, d. h. d. Dorngebüsch, d. Dornhecke; Angl. a place set thick with bushes or brambles, a brake, thicket*).

1.) Proprie. *Cic.* 5. *Tusc.* 23. 64. Sæptum undique et vestitum vepribus et dumetis. *Horat.* 3. *Od.* 29. 22. Jam pastor umbras Rivumque fessus querit, et horridi Dumeta Silvani. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 4. 63. *Virg.* 1. *G.* 14. cui pinguis Cæsar Tercentum nive tendent dumeta juveni. *Colum.* 1. *R. R.* 2. 5. Nec absint greges quadrupedum culta et dumeta pascentium.

II.) Translate. *Cic.* 4. *Acad.* (2. *pr.*) 35. 112. Quum sit campus, in quo possit exsultare oratio, cur eam in tantis angustiis et in Stoicorum dumeta compellimus? *Id.* 1. *Nat. D.* 24. 68. Ubi igitur illud vestrum (*h. e. Epicureorum*) beatum et æternum, quibus duobus verbis significatis deum? Quod quum efficere vultis, in dumeta corripitis. Ita enim dicbas, non corpus esse in deo, sed quasi corpus, nec sanguinem, sed quasi sanguinem. *V. Schömann.* ad *h. loc.*

DUMĪCŌLA, æ, m. 1. (dumus et colo) qui in dumis degit. *Avien. Perieg.* 895. Dumicolæ Arieni.

DUMMŌDO, adverb. *V. DUM* sub 4. *b. et e.*

DUMŌSUS, a, um, adject. Est et antiqua forma *dusmus*, ut patet ex *Paul. Diac.* p. 67. 8. *Müll.* Dumso in loco apud Livium significat dumosum locum. Antiqui enim interserebant s litteram, et dicebant *cosmittere* pro *committere*, et *Casmenæ* pro *Comenæ*. Apud *Paul.* alii leg. *dusmoso*, sed minus recte, *elenim* Placidus ed. *Mai* p. 452. *habet*: *Dusmum*, incultum, dumosum vel aequalium. — Ceterum *dumosus* est dumis obsitus, vepribus plenus. *Paul. Diac.* p. 67. 5. *Müll.* exponit, frondosus. *Colum.* 4. *R. R.* 33. 5. Dumosi glareosique montes.

Id. 10. *ibid.* 150. colles. *Virg.* 1. *Ecl.* 76. Dumosa rupes. *Id.* 2. *G.* 180. arva. *Ovid.* 10. *Met.* 535. saxa.

DUMTAXAT vel dumtaxat, adverb. Quod ad serptionem attinet, reperitur et *dumtaxat* per n: sed per m multo frequentius est in antiquis monumentis. In his etiam *dum taxat* divisiim aliquando legitur, ut in tabula aenea apud *Gruter.* 507. a med. *V. Cardinali Dipl. Imp.* p. 21. n. xxv. — *Priscian.* 15. p. 1015. *Putsch.* docet, *dumtaxat* esse ab adverbio compositum et verbo: scilicet a *dum* et *taxo*, ut sit *dum taxetur hoc unum*, *h. e. sestimetur*, inquit *Foss.* in *Etymol.*, vel *dum taxat aliquis*, ut recentiores putant, eadem tamen significatione. — *Dumtaxat* est exacte, ad justam mensuram, ita ut ne quid plus ac ne quid minus sit. ¶ 1. *Dumtaxat* est ita ut ne quid plus justâ mensurâ sit, adeoque ponitur pro *solum, tantum*; et usurpatur ad numeros itemque alia definienda. — a) In numeris definiendis. *Cato R. R.* 49. Vineam veterem si in altum locum transferre voles, dumtaxat brachium crassam licebit. *Cic.* 3. *de republ.* 32. Consules potestatem habent tempore dumtaxat annuam. *Plin.* 10. *Ep.* 64. Dumtaxat per biennium. *Curt.* 4. 11. 32. Submotis igitur arbitris, uno dumtaxat Tyriote retento, etc. *Dig.* 25. 4. 1. Mittantur mulieres liberæ dumtaxat quinque. — b) In aliis definiendis. *Lucret.* 3. 378. Dumtaxat ut hoc promittere possis. *Cic.* 2. *Orat.* 27. 119. Præcepta dumtaxat hactenus requirunt, ut certis dicendi luminibus orientar. *Id.* post *red.* ad *Quir.* 4. 10. Quum inimicus spiritum dumtaxat viveret. *Id.* 4. *Att.* 3. sub *fin.* Nos animo dumtaxat vigemus. *Id.* 1. *Nat. D.* 38. 107. Fac imagines esse, quibus pulsantur animi: species dumtaxat obijcitur quædam. *Id.* *ibid.* 44. 123. Neque enim tam desipiens fuisset, ut homanulis similem deum fingeret, lineamentis dumtaxat extremis, non habitu solido. *Cæs.* 3. *B. C.* 40. Peditatu dumtaxat procul ad speciem utitur; equites in aciem mittit. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 41. Mænas me cepit habere suorum In numero, dumtaxat ad hoc, quem tollere rhexda Vellet iter faciens. *Ovid.* 1. *Trist.* 8. 33. Quid, si dumtaxat Romæ mihi cognitus esses? *Liv.* 27. 47. Corpus dumtaxat suum ad id tempus apud eos fuisset. *Curt.* 3. 1. 3. Liquidus et suas dumtaxat undas trabens. *Id.* 3. 12. 2. Quippe summa dumtaxat cutis in femore perstricta non prohibebat interesse convivio. *Sueton.* *Cæs.* 75. Exceptis dumtaxat Afranio et Fausto. Adde *eumd.* *ibid.* 55. et *Aug.* 47. *Tac. Germ.* 25. Exceptis dumtaxat iis gentibus, quæ regnantur. — Et cum part. negativis. *Liv.* 37. 53. Nec animum dumtaxat fidelem præstitit, sed omnibus interfuit bellis, quæ sessistis. *Paul.* *Dig.* 26. 7. 11. Quum tutor non rebus dumtaxat, sed etiam moribus pupilli præponatur. ¶ 2. *Dumtaxat* est ita ut ne quid minus justâ mensurâ sit, adeoque ponitur pro *saltem, ad minimum*; et inservit et numeris et aliis rebus definiendis. — a) In numeris definiendis. *Plaut. Truc.* 2. 4. 90. Jubebo ad istam quinque perferri minas: præterea obsonari dumtaxat ad minam. *Cic.* 2. *Att.* 14. 2. Statim mehercule Arpinum irem, ni te in Formiano commodissime expectari viderem, dumtaxat ad prid. Non. *Mai.* — b) In aliis definiendis. *Cic.* 1. *Orat.* 58. 249. Cur ergo non lidem in jure civili satis instructi esse possumus, ad hoc dumtaxat, ne in nostra patria peregrini esse videamur? *Id.* *Amic.* 15. 53. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Adde *eumd.* 2. *Att.* 18. 2., 12. *Fam.* 1. 1. et *Mil.* 2. 5. *Curt.* 8. 1. 29. Male instituisse Græcos, quod tropæis regum dumtaxat nomina inscriberentur. *Justin.* 1. 5. 5. Animum minorem dumtaxat in illo fregit. Adde *Quintil.* 1. 4. 20., 2. 10. 2., 3. 8. 10. et 11. 3. 156.; *Senec.* 5. *Benef.* 2.; et *Cels.* 5. 26. *Ulp. Dig.* 50. 16. 202. Quum in testamento scriptum esset, ut heres in funere dumtaxat aureos centum consumeret; non licet minus consumeret: si amplius vellet, licet, neque eam rem contra testamentum facere videtur. — Commodè huc referri potest et illud *Cic.*, in quo *dumtaxat* juxta *Forcellinum* est pro utique aut certe quidem, 5. *Att.* 10. 5. Valde me Athenæ delectarunt: urbs dumtaxat et urbis ornamentum, etc. — Item illud *Senecæ*, in quo *dumtaxat* juxta *Forcellinum* est pro dummodo, *Ep.* 58. sub *fin.* Morbum morte non fugiam, dumtaxat sanabilem, nec officientem animo. — c) Interdum, præcipue apud recentiores Jctos, adverbium *dumtaxat* totam propositionem certis limitibus circumscribit, adeo-

que ponitur pro hactenus, *Gr. δὴ. Lucret.* 2. 120. Conjicere ut possis ex hoc, primordia rerum, Quale sit, in magno jactari semper inani. *Dumtaxat* rerum magnarum parva potest res Exemptare dare et vestigia notitia. *Cic. Brut.* 82. 285. Sin autem jejunitatem, dummodo polisa sit, in Attico genere ponunt, hoc recte dumtaxat. *Id.* 2. *Divinat.* 43. 90. Quibas etiam Diogenes Stoicus concedit aliquid, ut prædicere possint dumtaxat, quali quisque natura, et ad quam quisque maxime rem aptus futurus sit. Cetera, quæ præferantur, negat ullo modo posse sciri. Huc referri possunt et illa ejusdem *Cic. Deiot.* 1. 1. et 2. *Nat. D.* 18. 47. Adde *Dig.* 4. 3. 17., 14. 4. 7., 15. 2. 1. et alibi.

DŪMUS, i, m. 2. De alia forma *V. DUMOSUS* init. — *Dumus* est spinus, rubus, sentes, vepres (*It. spino, pruno, dumo; Fr. buisson, haillier; Hisp. espinal, breña, maleza grande y espesa; Germ. d. Dornstrauch; Angl. a bush, a brier, thorn, bramble, any thorny rough shrub*). Proprie dici videtur de spino fruticante et silvescente. Volunt autem esse a *δύμος* silva quærna: a quo per metalthesin factum sit *durmus*, deinde *dusmus*, *dumus* denique. *V. Dusmus* in *DŪMOSUS*. *Scheidius* ad *Lenæpiti Etymol. Ling. Gr.* derivandum putat a *δεδύμα* præter. pass. verbi *δύω* subire; quo nempe subeunt animalia. *Döderlein, Latein. Synon.* vol. 6. p. 108. *dumum* vel *dusmum* deducit, et quidem rectius, a Græca voce *δαιός* densus. *Cic.* 5. *Tusc.* 23. 65. Animadverti columellam non multum a dumis exstantem. *Virg.* 3. *G.* 315. Horrentesque rubos, et amantes ardua dumos. *Id.* 8. *En.* 657. Galli per dumos aderant, arcemque tenebant. *Id.* 11. *ibid.* 570. in dumis interque horrentia lustra. *Id.* 9. *ibid.* 381. Silva horrida dumis atque ilice nigra.

DŪO, æ, o, duo, nomen numerale. — a) Quod ad quantitatem attinet, Græci poetæ pro *duo* scribunt et *duo*: unde ultima producti etiam potest. *Virg.* 5. *Ecl.* 68. in quatuor aras: Ecce duas tibi, Daphni, duoque altaria Phæbo. *Pier.* in antiquis aliquot codicibus invenit etiam duo altaria: in aliis duas, altaria, *h. e.* duas aras tibi, et duas, quæ sint altaria, Phæbo: nam majoribus diis et superis altaria debentur. *Servius.* Certe produxit *Auson. Epist.* 19. 13. Europamque Asiamque, duo vel maxima terra Membra. Qui producti posse negant, confugiunt in his ad cæsuram. — b) Ceterum hoc numerale in Genit. et Accusat. mascul. et neut. est secundæ declinationis duorum, duas; in Dat. et Ablat. in omni genere, tertie duobus, duabus: quæ exemplis confirmare supervacaneum est. — c) In Genit. mascul. et neut. reperitur et *duum*, quod *Priscian.* 7. p. 744. *Putsch.* docet in neutris dici differentie causa: sed hoc verum non est. *Nævius* apud *Charis.* p. 101. *Putsch.* Salvi et fortunati duo duum nostrum patres. *Accius* apud *Cic. Orat.* 46. 156. Video sepulcra duo (*al. leg. dua: de quo mox*) duorum corporum. *Id.* *ibid.* Mulier una duum virum. — Habet locum præsertim, quando aliud nomen numerale subjungitur. *Lentulus* ad *Coss.* 12. *Fam.* 15. ante *med.* Naves duum millium amphorum. *Sall. Jug.* 106. Nunciant, Jugurtham circiter duum millium intervallo ante eos consedissee. — Ceterum legitur et apud *Liv.* 3. 25. Duum mensium spatium consulibus datum est ad inspicendam legem. Sæpe etiam apud *Plin.* legitur *duum cubitorum, duum pedum, denariorum, obolorum*, etc., ut 12. *Hist. nat.* 19. 42. (89). — d) In Accus. mascul. sæpe duo pro duos dictum est. *Accius* apud *Charis. loc. cit.* Martes duo. *Ter. Adelph.* 5. 3. 23. Illos duo. Ita legit *Charis. ibid.* *Al. duos. Cic.* ad *Cæs. post ep.* 11. 1. 9. ad *Att.* Vos duo delegi. *Al. leg. duos. Farro* 1. *R. H.* 18. 5. Duo villicos. *Liv.* 35. 21. Duo pontes evertit. *Al. leg. duos.* Sed certæ lectionis sunt quæ sequuntur. *Virg.* 11. *En.* 285. Si duo præterea tales Iduæ tulisset Terra viros. *Cic.* 7. *Fam.* 25. Præter duo nos, loquitur isto modo nemo. *Horat.* 1. *Sat.* 17. 15. duo si discordia vexet inertes. In *Enotaph. Pis. C. Cæs.* a med. Duo viros creare. *V. Kritz* ad *Fellej.* 1. 8. *Inscript. Patav.* in *Anth. Nap. Lat.* p. 129. n. 122. VIXIT ANXOS LXXX. MENS. II. DIES DVO. — e) Etiam dua pro neutro duo olim usurpatum fuit. *Quintil.* 1. 5. 15. Duo et tre et pondo diversorum generum sunt barbarismi: at *duapondo* et *trepondo* usque ad nostram ætatem ab omnibus dictum est, et rectè dici *Messala* confirmat. *Viruv.* 10. 17. Quæ ballista

duapondo sarum mittere debet. *Scribon. Compos.* 45. Spumæ argenteæ pondo dua. *Id. ibid.* 245. Ceræ P. dua bes. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 14. n. 163. VASA OBRENDARIA DVA. Cf. *Marini Frat. Arv.* p. 47.; adde *Accii* locum superius cit. sub c.; et *V. Gölter* ad *Cic. Orat.* 46. 156. — Duo, ut diximus, est nomen numerale (It. due; Fr. deux; Hisp. dos; Germ. zwei; Angl. two); et usurpatur — 1.º) Ut numerus cardinalis. *Plaut. Amph.* 3. 3. 19. Jam hi ambo et servus et heræ frustra sunt duo, qui me Amphitruonem rentar esse. Adde *eumd.* *ibid.* 5. 1. 56. et alibi, nec non alios omnes sæpe. — 2.º) Interdum pro ambo ponitur. *Plaut. Amph.* 3. 3. 2. Jam par est inter vos duos? *Nepos Timoth.* 3. Quam (tempestatem) evitare duo veteres imperatores utile arbitrati, suam classem suppresserunt. *V. Bremi* ad h. l. *Cic. Sert.* 14. 32. Quam subito edicunt duo consules, ut etc. *V. Halm* ad h. l. *Ovid.* 15. *Met.* 115. nocuit sua culpa duobus. *V. Bach* ad h. l. *Justin.* 2. 9. 11. Ut non tot cædibus fatigatus, non duabus manibus amissis victus, etc. *V. Fittbogen* ad h. l.

DUOCIMANUS, a, um, adject. pro decumanus. *V. CARDO.*

DUODÉCACHRŌNUS, a, um, adject. qui duodecim tempora habet, idem ac duodecesimus. *Mar. Victorin.* 1. p. 2485. *Putsch.* Temporum vero incrementa ex duobus ad duodecim procedunt, id est a disemo ad duodecesimum. et *moz.* Ut dictum est a disemo ad duodecesimum, seu a dichrono ad duodecachronum: *επιπλεον* autem veteres *χρονον*, id est tempus, non absurde dixerunt ex eo, quod signa quædam accentuum, quæ Græci *προσώδια* vocant, syllabis ad declaranda temporum spatia superponunt, unde tempora signa Græci dixerunt.

DUODÉCADIŌN, ii, n. 2. duodenarius numerus, duodecas. Occurrit apud *Theod. Priscian.* 4. p. 316. retro ad. *Ald.*: inde tamen vix aliquid certi erui potest.

DUODÉCĀJŪGUM, i, n. 2. currus, ad quem duodecim equi junguntur. *Ambros.* in *Psalm.* 118. *serm.* 4. O honorum equorum duodecājugum mirabile!

DUODÉCAS, adis, f. 3. *δωδεκάς*, aliquid duodecim numerum continens. *Tertull. Præscript.* 40. Hæc esse æonum triacontada, quæ sit in pleromate ex octoade, et decade, ac duodecade.

DUODÉCĀSĒMUS, a, um, *V. DUODECACHRONUS.*

DUODÉCĀSYLLĀBUS, a, um, adject. qui duodecim syllabas continet. *Mar. Victorin.* 4. p. 2609. *Putsch.* Subsistens metro æsclepiadeo duodecasyllabo, ut *Mæcenas*, atavis editæ regibus. Et *ibid.* p. 2617. Subsistens duodecasyllabo versu. *Censorin.* *ibid.* p. 2727. Contrarius est huic et duodecasyllabos spondiazon. *Max. Victor. de carm. her.* p. 1959. *Putsch.* In versu duodecasyllabo species una est, quippe si sine ulla varietate omnes in se spondeos habet, et vocatur spondiazon, ut est: *Fortes ducuntur ligati Minturnenses.*

DUODÉCEMVIR, vii, m. 2. qui est in magistratu duodecim virorum. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 720. n. 419. X. AVRELIO CONSO QVARTO IVNIORI C. V. CORRECTORI FLAMINIE ET PICENI, PROMAGISTRO ITERVM DVODECEMVIRO ANCONITAN ET FANESTRES CLIENTES PATRONO. In eadem *Inscript.* apud *Murat.* 1024. 1. legitur *duodecimviro*: *Henzen.* vero, qui vidit ipse in Mus. Cap. legit *duodecim. viro.* *Alia* apud *eumd.* *Murat.* 358. 1. M. D. M. I. (h. e. Magnæ deum matri Idææ) ET ATTIDI MENOTYRANNO CONSERVATORIBVS SVIS CAELIVS HILARIANVS DVODECEMETR (sic pro duodecemvir) VREIS ROMÆ etc. Hinc, si hanc inscriptionem conferas cum illata superius, cum *Orellio* n. 3969. sentiendum est, duodecemvirum magistratum urbis Romæ pro sacerdote magnæ matris deum habendum esse.

DUODÉCENNIS, e, adject. qui duodecim annos habet. *Sulpic. Sever. Dial.* 1. 10. Puer duodecennis. *Id. Dial.* 3. 2. Paterfamilias duodecennem ab utero matrem puellam Martino cepit offerre. — Quædam editiones habent *duodennis*; sed *Hieron.* de *Præto* ex MSS. auctoritate mendosam esse lectionem probat.

DUODÉCENNIVM, ii, n. 2. spatium duodecim annorum. *Imppp. Honor. Theodos. et Constantinus Cod. Theod.* 2. 27. 1. § 5. De cetero sancimus, ut omnes deinceps cautiones intra duodecennium

vim contestationis accipiant, quam debitor facta notatione promittat.

DUODÉCIENS, vel duodeciens, adverb. Quatrilsyllabum facit *Lactant. de Phœnic.* 28. Duodecies undis irrigat omne nemus. — Duodecies est duodecim vicibus. *Cic. 4. Ferr.* 75. 185. Pauculis igitur mensibus — furta prætoris, quæ essent HS duodecies, ex uno oppido solo exportata sunt. *Liv.* 38. 28. Tiberis duodecies campum Martium plana que urbis inundavit.

DUODÉCIM, adverb. seu potius numerus cardinalis, *δωδεκα* (It. dodici; Fr. douze; Hisp. doce; Germ. zwölf; Angl. twelve). Occurrit — a) Generalit. *Plaut. Epid.* 5. 2. 10. Duodecim deis plus quam in cælo est deorum immortalium etc. *Cic. 2. de republ.* 17. Ut sibi duodecim victores cum fascibus antea liceret. *Cæs.* 1. B. G. 5. Oppida sua omnia numero ad duodecim, vicos ad quadringentos — incendunt. — b) Speciatim de duodecim tabularum legibus. In libris notis fere numeralibus scriptum legitur, xii. Intelliguntur autem leges Solonis Atheniensis, et aliarum Græciæ civitatum instituta, mores et iura, quæ duodecim tabulis descripta Romani in usum suum per decemviros transtulerunt: de quibus *V. Liv.* 3. 31. 33. 34. et 37., et *Cic.* 1. *Orat.* 43. et 44. Harum legum pauca nunc admodum fragmenta restant. *Varro* 5. L. L. 22. *Müll.* Nam ambitus circuitus, ab æoque xii. Tabularum interpretes ambibus parietis circuitum esse describat. *Cic.* 1. *Off.* 12. 37. Inducunt duodecim Tabulæ: ut status dies cum hoste. Adde *Quintil.* 5. 14. 18. — Et *duodecim* absolute. *Cic.* 2. *Legg.* 23. 58. Discerebant enim pueri duodecim, ut carmen necessarium. et paulo supra. Qui post duodecim in Urbe sepulti sunt. Adde *eumd.* 3. *Off.* 16. 65. — c) Item speciatim *duodecim scripta* fuit appellatus lusus quidam apud veteres, de quo *V. SCRIPTUM.*

DUODÉCIMA, æ, f. 1. *V. DUODECIMUS* in fin.

DUODÉCIMANUS, a, um, adject. duodecesimus. *Frontin. Gromat. vet.* p. 28. Sic etiam duodecimannus decumannus factus est. *Hygin.* *ibid.* p. 167. Duodecimannum postea decimannum appellaverunt. *At utrobique legendum est duocimanus, ut patet ex loco Hygin.* cit. in *V. CARDO.*

DUODÉCIMŌ, adverb. *V. DUODECIMUS* in fin.

DUODÉCIMVIR, *V. DUODECEMVIR.*

DUODÉCIMVS, a, um, adject. *δωδεκάτος*, num. ordinis, a duodecim. *Cæs.* 2. B. G. 23. Duodecima legio. et *ibid.* 2. Duodecimo die. — Hinc

Duodecima, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est duodecima pars. *Spartian. Hadrian.* 18. Liberis proscriptionum duodecimam bonorum concessit. *V. UNCIA.* Ceterum apud *Spartian.* vulgati libri habent *duodecimas.*

Duodecimo, adverb. duodecima vice. *Capitolin. Anton. Pius* 1. Natus est sub Domitiano duodecimo, et Corn. Dolabella Coss.

DUODÉMILLESIMVS, a, um, adject. nongentesimus nonagesimus octavus. *Procul. Dig.* 17. 2. 80. Ex duodemillesimis partibus socius. *Alii leg.* duomillesimis, quam vocem vide suo loco.

DUODÉNĀRTVS, a, um, adject. duodecim continens, a duodenis. *Varro* 5. L. L. 34. *Müll.* Multa antiqui duodenario numero finierunt. — Syllaba antepenultima licenter corripitur apud *Rhemn. Fann. de pond. et mens.* 191. *Augel.* Et duodenariam (partem uncia) mediam sesclat (h. e. sextulam) vocitantur.

DUODĒNI, æ, a, adject. num. distribut. a duodecim, qui sæpe accipitur pro duodecim sine distributione. *Cæs.* 5. B. G. 14. Uxores habent deni duodecime inter se communes. *Id.* 7. *ibid.* 36. Fossa duplex duodenum pedum. *Id.* *ibid.* 75. Duodena millia. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 31. 85. Duodena deseribit in singulos homines jugera. *Liv.* 5. 33. Duodena urbes. *Virg.* 1. G. 232. orbem Per duodena regit mundi sol aureus astra. *Ovid.* 13. *Met.* 618. Duodena signa. — *Duodenis assibus debere* est solvere usuras centesimas. *Plin.* 10. *Ep.* 62. Nec inveniuntur, qui velint debere, reipublicæ præsertim, duodenis assibus, quanti a privatis mutantur. *V. Functius, de Leg. XII. Tab.* p. 171.

DUODĒNNIS, *V. DUODECENNIS.*

DUODĒNNIVM, ii, n. 2. idem ac duodecennium. *Leontius*, seu *Mythographus III.* editus ab *A. Maio* in *Class. Auct. T.* 3. p. 163. Planetarum alia, per biennium, ut Mars; alius per duodecennium,

ut Juppiter, circulos suos pertranseunt. *Potest tamen esse librarii error.*

DUODĒNŌNĀGINTA, adject. num. card. indecl. octoginta octo. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 16. 20. (118). *Syllig.* legit LXXXVIII.

DUODĒOCTŌGINTA, adject. num. cardin. indecl. septuaginta octo. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 9. (62).

DUODĒQUĀDRĀGĒNI, æ, a, adject. num. distribut. duodequadraginta. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 24. (114). Duodequadragenum pedum columnæ.

DUODĒQUĀDRĀGĒSIMVS, a, um, adject. num. ordin. trigessimus octavus. *Liv.* 1. 40. Duodequadragesimo ferme anno.

DUODĒQUĀDRĀGINTA, adject. num. cardin. indecl. triginta octo. *Cic.* 5. *Tusc.* 20. 57.; et *Liv.* 25. 40.

DUODĒQUINQUĀGĒNI, æ, a, adject. num. distribut. duodequinginta. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 8. 6. (38). Sigiferi ambitum peragit Venus trecentis et duodequingenis diebus.

DUODĒQUINQUĀGĒSIMVS, a, um, adject. num. ordin. quadragessimus octavus. *Cic. Brut.* 44. 162. Anno duodequingagesimo usus est. *Colum.* 9. R. R. 14. 4. die.

DUODĒQUINQUĀGINTA, adject. num. cardin. indecl. quadraginta octo. *Colum.* 9. R. R. 14. 1. et 12. *ibid.* 5. 1.

DUODĒSEXĀGĒSIMVS, a, um, adject. num. ordin. quinquagesimus octavus. *Vellej.* 2. 53. 13.; et *Colum.* 9. R. R. 14. 4.

DUODĒSEXĀGINTA, adject. num. cardin. indecl. quinquaginta octo. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 9. 9. (19).

DUODĒTRICESĒSIMVS, a, um, adject. num. ordin. vigesimus octavus. *Varro* apud *Gell.* 3. 10.; et *Sect. B. Afr.* 98. Sic *Plin.* ex *Cod. palimpse. Feron.* edente *Mon.*, 15. *Hist. nat.* 17. 18. (59). Neque ante xvi. lunam, neque ultra duodetricesimam.

DUODĒTRICES, vel duodetrices, adverb. num. viginti et octo vicibus. *Cic.* 5. *Ferr.* 70. 183. Ita in frumentum imperator HS duodetrices in annos singulos Verri decernebatur. *Orellius* legit bis et tricies; editiones aliæ et quidem optimæ *duodetrices.*

DUODĒTRĪGINTA, adject. num. cardin. indecl. viginti octo. *Auson. Eclog.* 11. 7. Unus erit tantum duodeviginti dierum. Adde *Sueton. Tib.* 1. et *Liv.* 33. 36. *Inscript.* apud *Gruter.* 768. 7. NIC SITA, QUAE VIXIT DVODVIGINTA PER ANNOS.

DUODĒVICĒNI, æ, a, adject. num. distribut. decem et octo. *Liv.* 21. 41. Duodevicenis denariis æstimati hostes.

DUODĒVICĒSIMVS et duodevigesimus et duodecensimus, a, um, adject. num. ordin. decimus octavus. *Cato* apud *Non.* p. 100. 14. *Merc.* Deinde duodevicesimo anno post dimissum bellum, quod quatuor et viginti annos fuit, Carthaginienses sextum de fœdere decernere. *Jordan* corrigit *duoetvicesimo* ex *Gell.* 5. 4. *Varro* apud *eumd.* p. 100. 12. Mortuus est anno duodevicesimo: rex fuit annos xxi. *De hac quoque lectione dubitandum est.* Certior est apud *Plin.* 12. *Hist. nat.* 1. 5. (10). Epulæ cum duodevicesimo comite. h. e. cum comitibus duodeviginti. Adde alterum *Plin.* 6. *Ep.* 20. *Tar.* 4. *Hist.* 24. Duodevicesimæ legionis legatus *Dillus* Vocula. Hic idem tamen in *Inscript.* apud *Murat.* 697. 5. dicitur *legatus in Germania legionis XXII.* h. e. duoetvicesimæ: inde patet, apud *Tac.* loc. cit. legendum esse *duoetvicesimæ* pro *duodevicesimæ.* Idem postea iudicavit *Borghesius*, *Nota sulle legioni al Reno dello Steiner*, p. 42.; atque hanc correctionem *Car. Halm.* in textum recepit. — *Duodecensimus* legitur in *Tab. Ancyranæ Aug.* n. 3. TRIBVNICIAE PŌTESTATIS DVODECENSIVM, CONSVE

XI. ubi nota adverbium. — Dividitur etiam per troesin. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 8. 34. (55). Duo enim devicesima Olympiade interit Candaules.

DUODEVIGINTESĒMVS, a, um, adject. duodevicesimus. In *Monum. Ancyran.* n. 3. apud *Gruter.* 231. 1. sed sculptoris error habendus videtur.

DUODĒVIGINTI, adject. num. card. indecl. decem et octo. *Auson. Parental.* n. 24. in fin. Duodeviginti functus Olympiadas. In *two duo sinæsis* est: vel potius anapestus pes pro dactylo positus fuit, ut apud *Virg.* 1. G. 482. Fluviorum rex Eridanrus, camposque per omnes. Adde *Cæs.* 2. B. G. 5. *extr.* et 3. B. C. 71.; *Cic.* 2. *de republ.* 22. et 4. *Acad.* (2. pr.) 41. 128.; et *Plaut. Pæn.* 4. 2. 74.

Sic *Eutrop.* 10. 9. Annis mille centum et duobus-deviginti.

DUOETVICESIMANI, ōrum, m. plur. 2. dicti sunt milites legionis vigesima secundae apud *Tac.* 5. *Hist.* 1. et 4. *ibid.* 37.

DUOETVICESIMUS, a, um, adject. num. ordin. vicesimus secundus. *Fabius Pictor* apud *Gell.* 5. 4. Duoetvicesimo anno, postquam Galli Romam ceperrunt. Adde *Caton.* et *Tac.* locc. cit. in **DUODEVICESIMUS**; et *Tac.* 1. *Hist.* 18. et 55., et 4. *ibid.* 37.

DUOMILLESIMUS, a, um, adject. num. ordin. bis millesimus. *Procul.* *Dig.* 17. 2. 80. Ut alter ex millesima parte, alter ex duomillesimis partibus solus esset. *Alii leg. divisim* duo millesimis, ut duo sit *indeclinabile* pro duobus.

DUONUS, a, um, adject. idem quod bonus, teste *Paul.* *Diac.* p. 67. 1. *Müll.* *V.* CERUS et BONUS.

DUOVIR. *V.* DUUMVIR init.

DUOVIRALIS. *V.* DUUMVIRALIS init.

DUOVIRATES, lum, m. plur. 3. qui duumvirata functi sunt, iidem ac duumvirales et duumviralicii. *Inscript.* optima nota apud *Gruter.* 207. *sub fin.* ROG OPVS OMNE FACITO ARBITRATV DVOVIRVM ET DVOVIRATIVM, QVI IN CONSIGLIO ESSE SOLENT PVTEOLIS, DVVI NT MINVS VIGINTI ADSIENT, CVM EA RES CONSVLETV. Ita in lapide sculptum pro duoviratum affirmant *Raym. Guarinius* et *J. B. Zannonius* testes oculati, qui hanc inscriptionem typis vulgarent Neapoli an. 1824. et Florentiae an. 1826., et peculiari dissertatione illustrant.

DUPLARIS, e, adject. διπλός, duplum continens. *Macrob.* 1. *Sonn. Scip.* 6. et 2. *ibid.* 1. Duplaris numerus est, cum de duobus numeris minor bis in maiore numeratur, ut sunt quatuor ad duo. — *Duplares milites* dicuntur *Veget.* 2. *Milit.* 7. qui praemii loco binas annonas consequuntur, sicut *simpliceres*, qui singulas. Sic *torquati duplares*, qui virtutis ergo torque donati, insuper duplam annonam percipiebant. *Id. ibid.* *Inscript.* apud *Gruter.* 448. 8. M. PEDIVS L. F. PAL. ALBINVS EQVVS DVPLARIS. *A. Hia* apud *Orell.* 3535. Q. VAESTIO Q. F. PAL. NIGERIA MO MIL. COH. V. PR. DVPLARI DIVR. STIPES. X. II. h. e. militi cohortis quintae praetoriae, duplari diurni stipendii denarium binorum. Hinc patet, milites denarium unum, duplares duos habuisse per singulos dies. *V.* et voc. seq.

DUPLARIUS, a, um, adject. idem ac duplaris, quam agit de militia (*V.* voc. praeced.), sed in *Inscriptionibus* tantum occurrit. *Inscript.* apud *Orell.* 2003., quae pertinet ad ann. post Chr. n. 187. TIBERIVS VLPIVS ACVRVS DVPLARIVS ALARIVS etc. Adde *alias* apud *eumd.* 3485. et 3515.

DUPLATIO, ōnis, f. 3. duplicatio. *Plaut.* *Dig.* 9. 4. 31. Duplationis rationem habendam. Ita *Torrentin.*; at *Haloander* rectius edidit *duplicacionis*.

DUPLATUS, a, um, *V.* DUPLO.

DUPLEX, icis, adject. omni. gen. Ablativus singularis numeri est *duplici*; *duplice* tamen habet *Horat.* 2. *Sat.* 2. 122. — Duplex, Graeco διπλός et διπλός, a duo et plico, est qui rem aliquam bis continet, duplex; et cum geminus et bini jungitur, opponitur vero adjectivis *simplex*, *sesquiplez*, *par* (It. *doppio*, *due*; Fr. *double*; Hisp. *doble*; Germ. *doppelt*, *zwiefaltig*, *zwiefach*; Angl. *double*, *twofold*, *twice as much*).

1.) Proprie. — a) Generativum. *Lucret.* 4. 275. Is quoque enim duplice geminoque fit aere visus. Primus enim est, extra postes qui cernitur aere: — Post extraria iuxta oculos perterget, et aere alter. *Id. ibid.* v. 453. Et duplices hominum facies et corpora bina. Adde *eumd.* *ibid.* v. 1222. *Cic.* 3. *Herenn.* 20. 33. Duplices similitudines esse debent, una rerum, altera verborum. *Id. Orat.* 57. 193. Et in eis singularis (numeri) modus insit aut sesquiplez, aut duplex, aut par. *Id.* 1. *Tusc.* 30. 72. Duas esse vias, duplicesque cursus animorum e corpore excedentium. *Cass.* 2. *B. G.* 29. Quem locum duplici altissimo muro munierant. h. e. duobus altissimis muris. *Id.* 7. *ibid.* 36. Duplicem fossam duodenum pedum a maioribus castris ad minoram perduxit. h. e. duas fossas. *Id.* 3. *B. C.* 63. Duplicem eo loco vallum fecerat. *Id.* 1. *ibid.* 45. Rates duplices, quoquo versus pedum xxx., e regione mollis collocabat. *Id.* 3. *B. G.* 24. Prima luce productis omnibus copiis, duplici acie instituta, etc. *Id.* 3. *B. C.* 53. Duplici stipendio milites donare. *Sic Liv.* 7. 37. Milites duplici frumento in perpetuum donati. *Id.* 39. 5. *extr.* Militi-

bis ex praeda vicenos quinos denarios divisit, duplex centurioni, triplex equiti. *V.* infra sub *f. Virg.* 1. *G.* 172. Binæ aures, duplici aptantur dentalia dorso. *Quintil.* 8. 5. 4. Esse eam (partem) aliquando simplicem, — nonnumquam duplicem. *Sueton.* *Aug.* 13. Duplex praellum. *Id. Tib.* 8. cura. *Id. ibid.* 25. seditio. *Id. Domit.* 6. triumphus. — b) Speciatim. *Duplices tabellae* ita dictae sunt, quod duabus tabellis constarent, quae complicatae conscriptae arcana clauderent tegebantque. *V. DIPTYCHUS.* *Ovid.* *Remed. am.* 667. Et manus, et duples manibus cecidere tabellae. Adde *eumd.* 1. *Amor.* 12. 27. — c) Item *duplex vas*, διπλωμα, dicitur, quum vas aliquod minus in patentius aqua ferventi plenum immittitur, ut quae sunt in minori, tenuius coquantur, quod nostri dicunt *cuocere a bagno maria.* *Scribon. Compos.* 73. Per duplex vas coquitur, donec mellis habeat spissitudinem. Adde *eumd.* *Compos.* 66. *V. DIPLANGIUM.* — d) *Duplex iudicium* in causis quibusdam centumviralibus est, quod ab una centumvirorum hasta ad aliam transferri poterat, h. e. quum peracto uno iudicio apud unam hastam (quatuor enim erant) appellabantur ad aliam. *Quintil.* 11. 4. 78. In centumviralibus iudiciis duplicibus. *Id.* 5. 2. 1. haec appellat iudicia divisa in duas hastas. — e) *Duplex Hylaeus* dicitur a *Stat.* 4. *Theb.* 140. qui Centaurus erat, dimidius homo, dimidius equus. — f) *Duplex quam* est idem atque *alterum tantum*, ut apud *Colum.* 1. *R. R.* 8. 8. Duplicia ferramenta, quam numerus servorum exigit. *Quintil.* 2. 3. 3. Duplices exigere mercedes, quam si rudes traderentur. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 1. 2. (9). Ideo duplex, quam ceteris, pretium.

II.) Translate. ¶ 1. Duplicia dicuntur, quae bifida sunt, sive in duo divisa. *Plaut.* *Truc.* 4. 3. 7. Ne duplices habeatis linguas, ne ego bilingues vos necem. — Sic *duplex ficus* est eadem ac duplicata et bifida, seu prius divisa, deinde vel sole vel in furno aliquantisper exsiccata et cum altera ita conjuncta, ut intra utriusque pulpa adhæreat, extra vero corium sit: has propter similitudinem Siculi nunc vocant *chiappe di fichi*, easque adhuc videre est in *Mus. Neapolit.* servatas, quas e Pompejorum ruinis nuper erutas fuisse constat. Harum meminit et *Aristot.* *Problem.* c. 22. n. 9., ubi docet, bifidas, διπλα ἰσχουμένας, dulcissimas esse; multifidas, πολυσχουδέας, nimium exsucas et insipidas: integras, ἀσχυδέας, humorem erudum servare. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 35. Subinde ficus, sicut est divisa, vertatur, ut Beorum coria siccarent, et pulpae tunc duplicatae in cistellis serventur, aut loculis, quo genere Campania tota custodit. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 6. 23. (52). Diocles hydropticus dedit allium in feno dupli ad evacuandum alvum. *Veget.* 2. *Veterin.* 10. Ad disque novem duplices ficus. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 38. et 56. Cf. et *Colum.* 12. *R. R.* 15. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 121. tum pensilis utra secundas Et nux ornabat mensas cum duplice fca. *Vet. Scholiast. Cruq.* ad *Horat.* loc. cit. Cum dupli fca: bifida. Ex *Bulliet. Archeol.* a. 1829. p. 68. colligimus, etiam Herculani repertas esse duplices ficus. — *Plin.* 16. *Hist. nat.* 24. 38. (90). Folia palmae duplicia. h. e. latera bifidata habentia, ut *Id.* 13. *ibid.* 4. 7. (30). loquitur. — Sic *duplices leges*, quae duas habent partes. *Quintil.* 7. 7. 10. Duplices leges, sicut duae colliduntur. — Huc referri potest et illud *Vitruv.* 5. 9. Uti porticus duplices sient. h. e. duos habentes columnarum ordines, exteriores et medianas. ¶ 2. A Poetis *duplicia* dicuntur quae paria sunt, ideoque pro ambobus ponitur; quo sensu et διπλός apud Graecos occurrit. *Lucret.* 6. 1145. Principio caput incensum fervore gerebat Et duplices oculos suffusa luce rubentes. *Virg.* 1. *Aen.* 97. duplices tendens ad sidera palmas. ¶ 3. Quomodo et apud Graecos, *duplicia* dicuntur etiam quae, simpliciter opposita, densiora et crassiora sunt, latiora vel ampliora. *Cato R. R.* 20. Clavi duplices. h. e. crassi, vel potius solitis crassiores. *Nepos Datam.* 3. Agresti duplice amiculo circumdatus. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 25. Duplex pannus. *Propert.* 3. 1. 12. senas. *Gell.* 6. 12. Verbum duplex. h. e. duobus compositum. *Lucilius* apud *Non.* p. 394. 29. *Merc.* Quom in gymasio duplice corpus siccasset pila. *Forcellinus* huc retulit etiam loc. *Virg.* 1. *G.* 172., quem *V.* supra sub *L. a.*; et in fine paragr. addit: *Haec alii aliter interpretantur.* *V.* tamen *I. f.* ¶ 4. A Poetis, ut a Graecis διπλός, ad animum quoque transfertur, et est fallax, dolosus.

Horat. 1. *Od.* 6. 7. Duplex Ulyxes. *Catull.* 68. 51. Duplex Amathusia. — Ad hanc significationem respexisse videtur *Ovid.* de duplicibus tabellis loquens 1. *Amor.* 12. 27. Ergo ego vos rebus duplices pro nomine sensi? ¶ 5. Duplex pro duplicato, curvato, inflexo. *Val. Flacc.* 6. 509. Semineces duplicesque inter sua tela, suosque Inter equos, sayam misero luctamine versant Congeriem. *V. DUPLICIO II. 4.*

DUPPLICARIUS, ii. *V. DUPLICIARIUS.*

DUPPLICATIO, ōnis, f. 3. actus duplicandi. *Seneca* 4. *Quaest. nat.* 8. Radii solis a terra resiliunt, et in se recurrunt: horum duplicatio proxima quaeque a terris calefacit. *Ulp.* *Dig.* 48. 19. 8. Duplicatio temporis. *Capell.* 7. p. 246. et 257. numeri. Adde locum cit. in **DUPLETIO**. — Est etiam repetitio exceptionis. *V. QUADRUPLICATIO.*

DUPPLICATIO, adverb. in duplum. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 17. 14. (76). Stella Veneris quindices pluribus subit: rursus Saturni et Jovis duplicato degrediuntur: Martis etiam quadruplicato.

DUPPLICATOR, oris, m. 3. qui duplicat. *Sidon.* 3. *Ep.* 13. Sinistrarum opinionum duplicatores.

DUPPLICATUS, a, um. *V. DUPLICIO.*

DUPPLICIARIUS, ii, m. 2. duplaris. *Gloss. Philox.* Διπλωπάρης, dupliciarius. *Varro* 5. *L. L.* 90. *Müll.* Duplicarii dicti, quibus ob virtutem duplicia cibaria ut darentur, institutum. (Hinc apud *Liv.* 7. 37. Milites duplici frumento in perpetuum donati). *Liv.* 2. 59. *extr.* Centuriones, duplicariosque virgines caesos securi percussit. *Inscript.* apud *Giovenazzium*, *Aveja* p. 126. quae est apud *Orell.* 3534. 4. ARRIVS CHRYSANTHVS MARMORARIVS AVGVSTAL. PVTEOL. DVPLICIARIVS PETRONI VIVVS SIBI. — Vulgatae editiones *Varronis* et *Livii* locc. cit. habent *duplicarii* et *duplicarios*, *Inscript.* apud *Murat.* 45. 3. *duplicar.*, et *Inscript.* apud *Orell.* 3533. *duplicariis*: at *dupliciarius* scribendum probat *Giovenazzius* loc. cit. Atqui apud *Hygin.* *Gromat.* p. 6. col. 2. bis *duplicarius* legitur in ant. Codice, ut et *sesquipliarius* (*V.* loc. cit. in hac voce): ideoque quae recentioribus *duplicariis* potius scribendum est, et *duplicariis* tamquam altera forma Inscriptionum propria habenda est.

DUPPLICITAS, itis, f. 3. duplicatio. *Lactant. Opif. Dei* 8. Duplicitas aurium. h. e. binarius numerus aurium. *Id. ibid.* 10. narium.

DUPPLICITER, adverb. ¶ 1. Est duobus modis vel causis. *Lucret.* 6. 508. Conferat nubes vi venti mittere certant Dupliciter. *Cic.* 9. *Fam.* 20. Dupliciter delectatus sum tui literis. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 32. 104. Dupliciter dici, assensus sustinere sapientem uno modo, etc. altero etc. *Brutus* ad *Attic.* inter *Cic.* *Ep.* 1. ad *Brut.* 17. Quae in ipsum dupluciter recidunt, quod et plures, etc. *Caelius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 10. a med. Curionem video se dupluciter facturum, primum ut, etc., inde ut etc. ¶ 2. Item ambigue et quasi duplici sententia latente. *Arnob.* 5. 36. Res dupluciter conscriptae et ambifaria obtentione velatae.

DUPPLICO, as, avi, stum, are, a. 1. διπλώω. Part. *Duplicans* II. 1.; *Duplicatus* in omnibus paragr.; *Duplicaturus* I.; *Duplicandus* II. 2. — Duplicare est duplicem facere, geminare (It. *addoppiare*; Fr. *doubler*; Hisp. *doblar*; Germ. *verdoppeln*; Angl. *to double*).

1.) Proprie. *Varro* 1. *R. R.* 69. 1. Saepae enim diutius servata non modo usuram adjiciunt; sed etiam fructum duplicant, si tempore promiss. *Cic.* 1. *Nat. D.* 22. 60. Duplicare numerum dierum. Adde *Cass.* 4. *B. G.* 36. Rursus *Cic.* 5. *Att.* 18. 2. Exercitum duplicitari eramus. *Liv.* 7. 7. Duplicare copias. *Nepos Iphicr.* 1. Hastae modum duplicavit, gladius longiores fecit. *Pers.* 6. 78. Duplicare rom. *Colum.* 12. *R. R.* 52. 2. reditum pretio. *Sueton.* *Cass.* 26. stipendium. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 3. (9). Ille (actus) erat cxx. pedum, duplicatusque in longitudinem jugerum fiebat.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur universim pro augere. *Lucret.* 6. 336. Mobilitas duplicatur, et impetus ille gravescit. *Cic.* *Dom.* 35. 95. Duplicata gloria discessissem. *Sall. Orat. Colte ad pop.* Senectus, per se gravis, eorum duplicat. *Lucryus* apud *Cic.* 5. *Fam.* 14. Non intelliges duplicari sollicitudines, quas elevari tua te prudentia postulat. *Cic. fil.* ad *Tiron.* apud *Cic.* 16. *Fam.* 21. Et in dies magis magisque haec nascens de me duplicetur opinio. *Cass.* 3. *B. G.* 76. Signo protectionis dato, exer-

citum educit, duplicatoque ejus diei itinere, etc. *Id. ibid.* 92. Duplicato cursu. *Virg.* 2. *Ecl.* 67. Et sol crescentes decedens duplicat umbras. *Ovid.* 11. *Met.* 549. inducta piecis e nubibus umbra Omne latet cælum duplicataque noctis imago est. *Id.* 1. *Amor.* 9. 11. Flumina duplicata nimbo. Sic in *Monum.* *Ancy.* tab. 4. apud *Gruter.* p. 232. l. 15. A QUAM, QUAE MARTIA APPELLATUR, Duplicavi, FONTE NOVO IN RIVUM EJUS IMMISSO. *Sil.* 11. 13. 234. Sævo vires duplicante dolore. ¶ 2. *Duplicare verba* apud Rhetores est repetere per figuram conduplicationem, ut in illo *Cic. Mil.* 27. 72. Occidi, occidi non Sp. Mælium etc. *Cic. Orat.* 39. 135. Quum duplicantur iteranturque verba, aut breviter commutata ponuntur. *Id. Partit. orat.* 6. 21. Verba geminata atque duplicata, vel etiam sæpius iterata. Adde *eumd. ibid.* 15. 54.; et *V. Gøller.* ad *Cic. Orat.* 25. 85. — *Duplicare verba* est etiam componere. *Liv.* 27. 11. Quos androgynos vulgus (ut pleraque facilitate ad duplicanda verba Græco sermone) appellat. ¶ 3. *Duplicare* occurrit pro renovare in illo *Sall.* apud *Servium* ad *Virg.* 2. *Ecl.* 67. Marius victus duplicaverat bellum. ¶ 4. Denique usurpatur etiam, præcipue a Poetis, pro incurvare, flectere membrum aliquod vel totum corpus. *Virg.* 11. *Æn.* 664. latos huic hasta per armos Acta tremis, duplicatque vltum transita dolore. *Id.* 12. *ibid.* 926. Incidit ictus Ingens ad terram duplicato poplite Turnus. *Ovid.* 6. *Met.* 293. duplicataque vulnere cæco est. *Stat.* 3. *Theb.* 89. ingentem nixu duplicatus in ictum Corruit. *Id.* 6. *ibid.* 858. ingentes artus præcelsus Agylleus Sponte premit, parvumque gemens duplicatur in hostem. *Val. Max.* 5. l. n. 1. *extern.* Corpus figure duplicatum.

DÜPLIO, ðnis, m. 3. τὸ διπλοῦν. Duplionem, inquit *Paul. Diac.* p. 66. 13. Müll., antiqui dicebant, quod nos duplum. *Lex XII. Tab.* apud *Festum* p. 376. 30. Müll. Fructus duplione damnus decidit. *Alia* apud *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 3. (12). Impubem prætoris arbitrato verberari, noxiamve duplionemve decerni.

DÜPLO, as, ðium, arc, a. 1. Part. *Duplatus*. — Duplo est duplum facio, duplico. *Paul. Diac.* p. 67. 2. Müll. Duplabis, duplicabis. Habent præterea *Ulp. Dig.* 40. 12. 22., *Cajus ibid.* 38. 10. 3. et *Paul. ibid.* 11. 3. 14. etc. Sic *Cassiod.* 7. *Variar.* 45. Et hujus rei duplum vestigium non debeat inveniri. *Impp. Arcad. et Honor. Cod. Theod.* 1. 5. 11. Conventi intra annum trina vice, nisi omnes impleverint functiones duplum debitum implent.

DÜPLŌMA. *V. DIPLOMA.*

DÜPLOMUM, i, n. 2. idem ac diploma. Vox Latine detorta a διπλωμα, ut a διπλοῦς est duplex, sequiori tamen ætate videtur usurpata fuisse. *Inscript.* apud *Murat.* 564. 1. PATRONI PER DÜPLOMUM A NUNERO NOSTRO COOPTATI. Hæc pertinet ad an. a Chr. n. 261. In *Not. Tyr.* p. 124. mendose legitur duplumum. In *Gloss.* vero *Isid.* habetur diplomum.

DÜPLUS, a, um, adject. διπλοῦς, bis tantus (It. doppio; Fr. double, deux fois aussi considérable; Hisp. doble; Germ. doppelt so gross oder viel; Angl. double, twice as much, twice as large). *Plant. fragm.* apud *Priscian.* 7. p. 751. *Putsch.* Scrobis effodere duplos sexagenos in dies. *Cic. Tim.* 7. Dupla et tripla intervalla explere. *Id. ibid.* pars. *Liv.* 29. 19. pecunia. *Sueton. Domit.* 2. donativum. — *Hinc*

Duplum, i, n. 2. absolute, substantivorum more. *Cato præf. R. R.* Furcem condemnare dupli. *Plant. Pten.* 1. 1. 56. Fur dupli. *Cic.* 3. *Off.* 16. 65. Dupli penam subire. *Id. Flacc.* 21. 49. Ut si iudicatum negaret in duplum iret. h. e. caderet in penam dupli solvendi. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 11. 74. (93). Herba nullis duplo majoribus, quam rutæ. *Id.* 2. *ibid.* 21. 19. (83). A terra ad lunam cxxv. millia stadiorum esse, ab ea usque ad solem duplum. Adde alterum *Plin. Paneg.* 40. *Ulp. Dig.* 40. 12. 20. Habere actionem in duplum. *V. CAVEO.*

Dupla, æ, f. 1. (subaudi pecunia absolute, substantivorum more, est duplum pretii: simpla simplex pretium. *Plant. Capt.* 4. 2. 39. Dupla agnina danunt. h. e. vendunt. Alii leg. duplo; quidam vero duplum agnina atque intelligunt carnem agnina vetastiore, utpote agni grandioris, atque adeo durioris in citis et coctu difficilem. *Varro* 2. *R. R.* 10. 5. Solet, si mancipio non datur, dupla promitti, aut, si ita pacti, simpla. *Ulp. Dig.* 21. 1. 31. a med.

Si dupla venditur mancipii non caveat. *Jabolen. ibid.* 2. 6. Nihil venditor præstabit præter simplam evictionis nomine.

DÜPŌNDIARIUS, a, um, et **DÜPŌNDIUS**. *V. DIPONDARIUS* et **DIPONDUS**.

DÜRÄBĪLIS, e, adject. Comp. *Durabilior* 2. — Durabilis est ¶ 1. Qui indurari, seu durus fieri potest. *Apul. de Mag.* Prætera laurum fragilem, limum durabilem, ceram liquabilem. ¶ 2. Item qui diu persistere vel permanere potest. *Ovid. Heroid.* 4. 89. Quod caret alterna requie, durabile non est. *Colum.* 12. *R. R.* 38. 7. Liqueor durabilis. Adde *eumd. ibid.* 55. 1. *Apul. de Mag.* Durabilior materies.

DÜRÄBĪLITAS, atis, f. 3. abstracta qualitas, qua quid durat, durities. *Pallad.* 1. *R. R.* 36. 2. Sit circa hanc (aream) locus alter planus et horreis, in quem frumenta transfusa refrigerantur, et horreis inferantur: quæ res in eorum durabilitate proficiet. *Id.* 12. *ibid.* 7. 2. Locis, quidem qualibuscumque (Persica) proveniunt: sed et pomis et frondibus et durabilitate præcipua sunt, si cælum calidum, solum arenosum et humidum sortiantur.

DÜRÄBĪLITER, adverb. continuo, perpetue. *Cassiod.* 1. *Hist. Eccl.* 9. ante med. Qui propter Dei culturam durabiliter permanserunt in confessionibus martyrii.

DÜRÄCĪNUS, a, um, adject. qui durum acinum habet, et usurpatur præsertim de uvis, tum etiam de aliis arborum fructibus. *V. ACINUS. Cato R. R.* 7. Duracina uva. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 1. 3. (14). Uva non alibi gratior callo, ut inde possit invenisse nomen duracina. *Sueton. Aug.* 76. Panis unciam cum paucis acinis uvæ duracine comedi. *Martial.* 13. 22. Uva duracina. Non habilis cyathis, et inutilis uva Lyxæ: Sed non potanti me, tibi nectar ero. Hanc *Colum.* 3. *R. R.* 2. 1. firmi durique acini vocat. *Id. ibid.* eam docet esui fuisse, non potui aut Romanos, ut constat etiam ex *Martial. loc. cit.* Sic latiori significatione *Colum. loc. cit.* vites ipsas duracinas appellat. *Cl. Féd. (Op. cit. vol. 1. p. 162.)* hæc ait: «Le duracin pourrait bien être un chasselas. — On cultivait naguère, au Jardin du Roi, des raisins nommés de Maroc ou maroquins, qu'on croit être l'uva duracina. On les nomme vulgairement pied de poule à Montpellier. — Duracina persica quæ dura carne sunt. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 12. 11. (39). Sed persicorum palma duracinis. *Id. ibid.* 28. 34. (113). Persicis duracinis adhæret corpus, et lignoque avelli nequit, quum in ceteris facile separaretur. *Cl. Féd. (Op. cit. vol. 1. p. 228.)* hæc docet «La variété de pêche dont il est ici question est aussi appelée duracina par les Grecs (*Geoponic.* 10. 23.). On pense que c'est le brugnoon. — *Palladius* 12. *R. R.* 7. 8. en compte quatre variétés: Duracina, præcoqua, persica, armenia. — Les horticulteurs modernes en énumèrent près de cinquante variétés. Et paulo post (*ibid.* p. 229.) hæc exhibet synonymiam: Duracina *Plin. loc. cit.* sunt Persica dura, carne candida, aliquando ex albo subtribente C. Bauh. *Pin.* 440.; Persica duracina *Matth. Gessn.* etc. var. 38. de l'Encyclop.; Persica flore parvo, fructu oblongo, colorato, verrucoso, carne firma, vinosa, Daham. — Denique duracina cerasa apud *Plin.* 15. *Hist. nat.* 25. 30. (103). dicuntur, quæ sunt pulpa duriore. *Cl. Féd. (ibid. p. 265.)* hæc ait: «C'est là le bigarreautier à fruits rouges, *Prunus Bigarella* L. Spec. plant. 679., *Cerasa crassa, carne dura*, C. Bauh. *Pin.* 450. — Le bigarreautier n'est pas aussi estimé chez les modernes qu'il paraissait l'être chez les anciens.»

DÜRÄMEN, ðnis, n. 3. durities. *Lucret.* 6. 527. Et vis magna gelli, magnum duramen aquarum. h. e. glacies. — Duramen quoque dicitur, itemque duramentum, durius ac firmius sarmentum in vite, ex ipso trunco procedens, et quo palmites teneriores subinde enascuntur. Etiam brachium vitis appellant. *Colum.* 4. *R. R.* 22. 1. Considerandum erit, cujus longitudinis sint duramina et maz. In medio spatio duorum duraminum. *Mox ibid.* et c. 21. 1. vocat duramentum: quod et *Plin.* facit 17. *Hist. nat.* 23. 35. (208). et *Pallad.* 3. *R. R.* 16.

DÜRÄMENTUM, i, o. 2. duramen.

L) Proprie, seu concreto, uti ajunt, sensu, occurrit de brachio vitis. *V. voc. præced.*

II.) Translate, sive abstracte, est firmitas, confir-

matio. *Seneca Tranquill. anim.* 1. Tenera esse virtutum principia, tempore ipsis duramentum et robur accedere.

DÜRÄTEUS, a, um, adject. δουρατεύς et δουρατάς *Homér.* 8. *Odys.* 493. et 512. ligneus, a δουρον lignum: et dicitur tantum de equo Trojano. *Lucret.* 1. 476. Nec clam durateus Trojanis Pergama partu Inflammasset equus nocturno Grajugenarum. — Dicitur etiam dureus et durius. *V. DURIUS.*

DÜRÄTOR, ðris, m. 3. qui durat. *Pacat. Paneg. Theodos.* 33. Hos minax Caucasus, et rigens Taurus, et ingentium corporum durator Ister effuderat. h. e. laboribus ferendis apta reddens.

DÜRÄTRIX, ðris, f. 3. quæ durat, seu durare facit. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 1. 3. (17). Duratrix firmitas.

DÜRÄTUS, a, um. *V. DÜRO.*

DÜRE et duriter, adverb. Comp. *Durius* in omnibus paragr.; *Sup. Durissime* II. 2. — Neutrum quoque durum adverbii more usurpatur. *V. DURUS* in fin. — *Donatus* ad *Ter. Andr.* 1. 1. 47. duplex tradit discrimen inter dure et duriter: alterum quod dure refertur ad severitiam, duriter ad laborem. Alterum quod dure in alterum, duriter in nos aliquid facimus. Neutrum tamen a scriptoribus servatur. — Dure vel duriter est firmiter, rigide (It. duramente; Fr. durement; Hisp. duramente; Germ. hart; Angl. hardly).

I.) Proprie. — a) Duriter apud *Vitruv.* 10. 8. sub fin. Jura premunt duriter colla (bœum). — b) Comp. *Durius* apud *eumd. ibid.* 15. in fin. Brachia quo longiora sunt, mollius, quo breviora, durius dicuntur. — *Forcellinus* huc retulit etiam illud *Ovid. Remed. am.* 337. Durius incedit: face inambulet. quod ad paragr. proxime sequentem referendum videtur.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur — 1.º De rebus pro rudi modo, inepte, sine arte. — a) Duriter apud *Lucret.* 5. 1400. Atque extra numerum procedere membra moventes Duriter. h. e. rudi modo, sine arte. *Cic.* 4. *Herenn.* 10. 15. Nova aut prisca verba, aut duriter aliunde translata. *Gell.* 17. 10. ad fin. Globos quoque flammæ, quos ihe xpouvoç dixerat, duriter et ἀξυρῶ; transtulit. — b) Dure apud *Horat.* 2. *Ep.* 1. 66. quædam nimis antique, pleraque dure Dicere. *Quintil.* 9. 4. 58. Vel dure inter se commissa (verba). *Gell.* 18. 11. Quædam a poetis ficta dure et rancide. — c) Compar. apud *Horat.* 2. *Sat.* 3. 22. quærere amabam, Quid sculptum infabre, quid fustum durius. h. e. inelegantius, et minus exprimendo lineamenta: scilicet contrarium τὸ σπραντῖα mollius cæra, apud *Virg.* 6. *Æn.* 848. *Quintil.* 9. 4. 117. Mutandus est casus, si durius is, quo cœperamus, feratur. Adde *eumd.* 8. G. 24. et 9. 4. 15. — 2.º De cultu vitæ est aspere, ut asper et attentus quæsitus apud *Horat.* 2. *Sat.* 6. 82. Hoc autem sensu occurrit duriter tantum apud *Ter. Adelph.* 1. 1. 20. Parce ac duriter se habere. Ubi *Donatus*: parce, ad servandum; duriter, ad laborem referendum est. *Id. Andr.* 1. 1. 47. Parce ac duriter vitam agere. ¶ 2. Transfertur ad animum, et significat aspere, severe, sine misertordia. — a) Duriter apud *Ter. Adelph.* 4. 5. 28. Factum a vobis duriter immisericorditerque. Ubi *Donatus*: quasi dura mente, id est inflexibili, et quod Græci dicunt ἀρεγῆς. *Cæcilius* apud *Non.* p. 512 8. *Merc.* Educare aliquem duriter atque aspere. Adde *Alia* apud *eumd. ibid.* — b) Sæpius Compar. occurrit. *Cic. Ligar.* 6. 17. Scelus tu illud vocas: alii errorem appellant: alii timorem: qui durius, spem, cupiditatem: qui gravissime, temeritatem. *Id.* 1. *Att.* 1. 4. Durius accipere hoc mihi visus est, quam vellem et quam homines belli solent. *Id.* 11. *Fam.* 27. 7. Malevolentia hominum farit, ut nonnulla durius, quam a te facta sint, proferantur. *Id.* 1. *Brut.* 3. extr. Nihil disserui durius, quum nominatim de C. Antonio decernerem. *Cæs.* 1. *B. C.* 22. Adeo esse perterritos nonnullos, ut suæ vitæ durius consulere cogantur. *Seneca Ep.* 8. Corpus durius tractandum est, ne animo male pareat. *Tac.* 3. *Ann.* 52. Ne princeps antiquæ parsimonie durius adverteret. *Id. Agric.* 16. Ne arroganter in deditos et ut suæ quoque injuriæ alior durius consuleret. — c) Superl. *Ulp. Dig.* 47. 14. 1. Durissime punire. *Capell.* 8. p. 273. Vitibus ille ac durissime castigatus, denuo risus, invasit.

¶ 3. Occurrit etiam pro improprie, adverse. *Sueton. Tib.* 14. Durus et contra prædicta cadentibus rebus.

DUREO, es, ere, n. 2. duresco. Hujus verbi usus agnoscitur a *Prisciano* 8. p. 800. et 837. *Putsch.* et a *Servio* ad *Virg.* 1. G. 91., nullo tamen allato Latini scriptoris exemplo. — De præter. perf. *durui*, *V.* voc. seq.

DURESCO, rescis, rui, rescere, n. 3. *inchoat.* durus flo.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Nat. D.* 10. 26. Itaque et Aquilonibus reliquisque frigoribus adjectis durescit humor. *Virg.* 8. *Ecl.* 80. Limus ut hic durescit. *Id.* 1. G. 72. campus. *Ovid.* 2. *Met.* 831. Oraque duruerant. *Id.* 8. *ibid.* 607. durescit corpus. *Tac. Germ.* 45. materia.

II.) Translate. *Quintil.* 10. 5. 16. Necessè est delectari fulgor, et durescat articulus. *Id.* 2. 5. 21. In Gracchorum et Catonis lectione durescere. h. e. duræ et insuavi illorum dicendi rationi assuescere.

DURĒTA, æ, f. 1. *Sueton.* *Aug.* 82. Contentus hoc erat, ut insidens ligneo solio, quod Hispanico verbo *Duretam* vocabat, manus ad pedes alternis jactaret.

DURĒUS, *V.* **DURIUS**.

DURICORDIA, iæ, f. durities cordis. *Tertull.* 5. *advers. Marcion.* 4. et 13. *ex Deuteronomio.* 10. 16.

DURICŌRIUS, a, um, adject. qui est duri corii. *Macrob.* 2. *Saturn.* 16. *ex Cloatio.* Duricoriæ fici. h. e. durum corticem habentes.

DURICUS, *V.* **DURIUS**.

DURĪPES, pēdis, adject. qui durum pedem habet. *Gloss. Cyrill.* Σκληρόπους, duripes.

DURĪTAS, æ, f. 3. durities. Occurrit translate tantum apud *Cic.* *Orat.* 16. 53. Alii duritatem et severitatem quamdam verbis, et orationis quasi mæstitiam sequuntur. *Id.* *Senect.* 18. 65. Quanta in altero duritas, in altero comitas.

DURĪTER, adverb. *V.* **DURE**.

DURĪTĀ, æ, f. 1. et

DURĪTĪES, æi, f. 5. Quod ad postremam hanc formam pertinet, Nominativus *durities* legitur apud *Cels.* 3. 24. et 6. 18.; Accusativus *duritiem* apud *Lucret.* 3. *Catull.* *Plin.* *Paneg.* 82. et sæpe apud *Ovid.*; Ablativus *duritie* apud *Plin.* *Hist. nat.*, *Ovid.*, *Sueton.* et *Tac.* Horum nonnulla inferius afferuntur.

Forcellinus cum veteribus libris Dativum *duritiei* legit apud *Cæs.* 6. *B. G.* 21.; ubi recentiores plerique omnes et bonis Codic. leg. *duritiæ*. — Ceterum *duritia*, vel *durities* est duritas, duritudo (It. *durezza*; Fr. *durété*; Hisp. *dureza*; Germ. *d. Härte*; Angl. *hardness, calousness*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generativum. *Lucret.* 4. 269. Duritiem penitus saxi sentimus in alto. *Catull.* 65. 50. ferri frangere duritiem. *Ovid.* 3. *Met.* 63. Loricæque modo squamis defensus et atræ Duritiâ pellis, validos cute repulit ictus. At non duritiâ jaculum quoque vincit eadem. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 15. 60. (212). Duritiæ lapillis similes. *Id.* 37. *ibid.* 11. 73. (189). Duritiâ adamantina. *Id.* 23. *ibid.* 7. 64. (126). Lac caprifici coactum in duritiâ. ¶ 2. Speciatim apud Medicos, in corpore duritia est, ubicumque morbosum aliquid collectum est et in duritiâ coactum. *Cels.* 5. 28. n. 11. Abscessus rubens cum calore et duritia. *Id.* 3. 24. Durities præcordiorum. *Sueton.* *Ner.* 34. Duritiâ alvi. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 19. 77. (253). Duritiâ ventris emollire. *Id.* 21. *ibid.* 18. 69. (115). discutere. *Id.* 25. *ibid.* 5. 22. (55). concoquere et purgare. *Id.* 22. *ibid.* 25. 68. (138). mitigare. *Id.* 27. *ibid.* 9. 57. (181). sanare. — Et in plur. numero. *Id.* 31. *ibid.* 3. 21. (34). Cisternæ alio duritiâ facientes. *Alii* tamen *aliter omnino legunt.* *Id.* 23. *ibid.* 4. 47. (92). Collectiones omnes duritiâque lenire. *Id.* *ibid.* 4. 40. (82). Duritiâ diffundere. *Id.* 35. *ibid.* 15. 52. (189). Duritiâ cicatricum sanare. ¶ 3. Item speciatim, duritiâ vini est austerus vini sapor. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 7. 9. (74). Dulci admixto, vini duritiâ suavitatem accipit.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro asperitate vitæ et patientia in laboribus. *Cato* apud *Festum* p. 281. 22. *Müll.* Ego jam a principio in parsimonia atque in duritiâ atque industria omnem adolescentiam abstinui. *Plaut.* *Most.* 1. 2. 74. et *Truc.* 2. 2. 55. Parsimonia et duritiâ disciplinæ aliis eram. *Nepos Alcibi.* 11. Sic duritiâ se dedisse, ut parsimonia victus atque cultus omnes Lacedæmonios vinceret. *Cæs.* 6. *B. G.* 21. A parvulis labori ac duritiâ student. *Cic.* 5. *Tusc.* 26. 74. Nec vero illa sibi reindia comparavit ad tolerandum dolorem, similitatem

animi, consuetudinem patiendi, duritiâ virilem. *Id.* *Partit. orat.* 23. 81. Nam et prudentiam malitia —, et fortitudinem audacia imitatur, et patientiam duritiâ immanis. *Justin.* 9. 2. 9. Scythas autem virtute animi et duritiâ corporis, non opibus censi. Sic *Plin.* *Paneg.* 82. Duritiâ corporis et lacertorum. h. e. robur ac firmitas. *Tac.* 6. *Ann.* 34. Duritiâ et patientiæ insuescere. *duritiæ* hic ad corpus, *patientitiæ* ad animum refertur. — Duritiâ refertur etiam ad docendi severitatem et austeritatem præceptorum philosophiæ. *Cic.* 3. *Orat.* 17. 62. Ab Antisthene, qui patientiam et duritiâ in Socratico sermone maxime adamarat, Cincii primum, deinde Stoici manaverunt. ¶ 2. Item pro severitate, acerbitate, animo qui nulla re flectitur aut mitigatur, adeoque pro ipso animi stupore. *Ter.* *Heaut.* 3. 1. 26. Timet, ne tua duritiâ antiqua illa etiam adaucta sit. *Ovid.* *Heroid.* 2. 137. Duritiæ ferrum ut superas adamantaque teque. *Id.* 1. *Trist.* 8. 46. Duritiæque mihi non agere reus. *Cic.* *Dom.* 36. 97. Eam animi duritiâ, sicut corporis, quod, quam uritur, non sentit, stuporem potius, quam virtutem putarem. *Id.* *ibid.* 38. 101. An ego tantam aut animi duritiâ habere, aut oculorum impudentiam possim, ut etc. *Forcell.* et *Orell.* leg. *duritiem*. — Huc refertur potest et illud *Senecæ Const. Sap.* 17. Si ille hoc potuit duritiâ oris, qui assiduis conviciis depudere didicerat. h. e. impudentia. ¶ 3. Denique pro molesta rerum gravitate, quæ lædat atque premat. *Tac.* 1. *Ann.* 35. Angustias stipendiis, duritiâ operum (*militariæ*) insulant. *Id.* 13. *ibid.* 35. Duritiâ cæli militiæque multi abnebant. *Id.* 1. *Hist.* 23. Labores itinerum, inopia commentuum, duritiâ impetii atrocis accipiebantur. *Sueton.* *Claud.* 14. Duritiâ lenitatemve legum moderari.

DURĪTĪOLA, æ, f. 1. *deminut.* a duritiâ, parva durities. *Plagon. Veterin.* 16. 17. Ad ossilagines, vel nervos crassos, vel ad rhagadia in nervis, aut si forte ab axe fuerit percussus (*equus*), aut tumor aliquis fuerit, aut duritiolam fecerit, sic curabis.

DURĪTĪDO, iois, f. 3. duritia. *Gell.* 17. 2. *ad fin.* Cato in L. Veterium, duritudinem, quam duritiâ, dicere, gravius putabat. *Qui ilibus*, inquit, *impudentiam norat, et duritudinem.* Hæc eadem habet *Non.* p. 100. 21. *Merc.*

DURĪUS vel *durūs*, a, um, adject. *δοῦρος* vel *δοῦρος*, idem quod *durateus*, hoc est ligneus; a *δοῦρον* lignum. *Aurel. Vict. Orig. gentis R.* 1. E qua illud in secundo *Eveidos*, de enumeratione eorum, qui equo durio digrediebantur. *Paul. Diac.* p. 82. 12. *Müll.* Epeus nomen cujusdam fabri, qui equum dureum fecit. *Al. leg. durium.* Hinc poetice *Val. Flacc.* 2. 573. manet immotus non duria lustris. h. e. in qua equus ligneus Græcorum (qui *δοῦρος* ab *Aristophane* dicitur in *Avi.* v. 1129.) viros edidit, qui Trojam exciderat. Alii apud *Val. Flacc.* leg. *duricia* eodem sensu eademque vocis origine: alii vero plerique *Dorica*.

DURĪUSCŪLUS, a, um, adject. *Comp. deminut.* a durus. *Plin.* *Hist. nat. præfat.* 1. Ille enim (*Catullus*) permutatis prioribus Sætabis duriusculum se fecit. Alter *Plin.* 1. *Ep.* 16. Insuper data opera mollibus levibusque duriusculos quoadam versus.

DURO, as, avi, stum, are, a. 1. Part. *Durans* sub *B. II.* 1. et 2.; *Duratus* sub *A. I.* et *II.* 1.; *Duraturus* sub *A. II.* 2. — Duro est durum, solidum, firmum facio (It. *indurare, far duro*; Fr. *durcir, rendre dur*; Hisp. *endurar, endurecer, poner dura y solida alguna cosa*; Germ. *hart machen, abhärten*; Angl. *to harden, make hard, indurate*). Usurpatur autem *A)* Active; et *B)* Neutrorum more.

A) Active.

I.) Proprie. — *a)* Generativum. *Lucret.* 2. 444. Denique quæ nobis durata ac spissa videntur, etc. *Liv.* 21. 11. Cæmentâ durata calce. *Horat.* 3. *Od.* 24. 39. Durataque solo nives. *Id.* 2. *Sat.* 4. 72. Uvam fumo durare. *Ovid.* 4. *Met.* 578. Duratæ cuti incretunt squamæ. *Id.* 4. *Pont.* 9. 85. coit duratus frigore pontus. *Cur.* 3. 2. *ad fin.* Hastæ igne duratæ. *Colum.* 6. *R. R.* 37. 11. Annicula mula montibus, aut feris locis pascitur, ut unguilas duret. *Apul.* 1. *Met.* Saga et divina, potens fontes durare, montes diluere. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 15. 43. (149). Ferrum accensum igni, nisi duretur icibus, corrumpitur. *Id.* 6. *ibid.* 30. 35. (195). Locustæ igne et sale duratæ. *Id.* 29. *ibid.* 3. 11. (45). Duratâ in aqua ova.

Val. Flacc. 7. 364. Stygiis durata fontibus harpe. *Tybull.* 4. 1. 156. Tellus durata in glaciemque nivemque. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 19. 42. (94). Guttiæ durabantur in grana. — *b)* Speciatim in re medica *durare* est idem quod adstringere, et *mollire* opponitur. *Cels.* 2. 14. Frictione, si vehementer sit, durari corpus, si lenis, molli. *Sic Id.* 2. 33. Quæ vehementer et reprimunt et refrigerant, durant; quæ autem calefaciunt et digerunt, ea emolliunt. — *c)* Item speciatim *durare* dicuntur fullores, qui vestes calcando cogendoque conciliant. Hinc apud *Plaut.* *Asin.* 5. 2. 57. quom paraxisset mulier afflicta, non queo durare; subdit *Parasitus*: Si non didicisti fullonicam, non est mirandum.

II.) Translate. ¶ 1. Durare est assuefacere labori ac malis, corroborare, confirmare, firmum reddere. *Plaut.* *Pseud.* 1. 6. 6. ca. Quid opus est? ps. Potin' aliam rem ut cures? ca. At. ps. Bat. ca. Crucior. ps. Cor dura. ca. Non possum. ps. Fac possis. *Cf. Phædr.* 2. *Epil.* 18. Fatale exitum corde durato seram. *Lucret.* 5. 1358. Atque ipsi potius durum sufferre laborem, Atque opere in duro durarent membra manusque. *Cæs.* 6. *B. G.* 27. Hoc se labore durant adolescentes. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 119. simul atque duraverit ætas Membra animumque tuum, na bis sine cortice. *Virg.* 3. *G.* 257. Atque hinc atque illinc humeros ad vulnera durant. *Liv.* 7. 29. *ad fin.* Ab duratis usu armorum pulsati. *Id.* 38. 17. *ad fin.* Durati toti malis et exasperati. *Id.* 42. 52. Tot subacti atque durati bellis. *Id.* 30. 28. Exercitus duratus omnium rerum patientia. *Vellej.* 2. 78. Cæsar crebris expeditionibus, patientiâ periculorum, bellique experientia durabat exercitum. *Colum.* 1. *H. R. præfat. circa med.* Duratus laboribus. *Tac.* 3. *Ann.* 15. Quod reus postquam sibi exitale intelligit, an aube experiretur dubitans, hortantibus filiis durat mentem senatumque rursum ingreditur. *Sic Albinov.* 1. 197. iratus vota insuscepta reliquit, Duravitque animum. h. e. obfirmavit. ¶ 2. Hinc morali sensu *durare* est obfirmare, vitis assuefacere, insensibilem reddere. *Horat.* *Epod.* 16. 65. Ere (*al. Erea, sed minus recte*), dehinc ferro duravit sæcula. *Tac.* 4. *Hist.* 59. Nec illi, quamquam ad omne facinus durato, verba ultra suppeditavere, quam ut sacramentum recitaret. *Quintil.* 1. 1. 37. Multa linguæ vitia, nisi primis eximuntur annis, inmendabili in posterum pravitate durantur. *Id.* 1. 3. 14. Qui oburgatione non corrigitur, is etiam ad plagas, ut pessima quæque mæcipia, durabitur.

B) Neutrorum more.

I.) Proprie. *Virg.* 6. *Ecl.* 35. Tum durare solum et discludere Nereæ ponto. h. e. durum fieri. *Heynius* interpretatur orbis mundi cæpit *durare* etc.

II.) Translate. ¶ 1. Sæpe sumitur pro obfirmari, obdurari, tolerare, patienter ferre, quasi consuetudine et diuturnitate durus factus sit animus et mala non sentiat: cf. sub *A. II.* 1. — *a)* Sæpe occurrit *nequeo durare* aut aliquid simile, et est nequeo tolerare, sufferre. *Plaut.* *Amph.* 3. 2. 1. Durare nequeo in ædibus. Adde *eumd.* *Men.* 5. 2. 31. et *Merc.* 3. 4. 50. *Sic Id.* *Truc.* 2. 3. 5. Non quis parumper durare, oporterit? di. Quin hercle lassus jam sum durando miser. h. e. expectando. Et *Ter.* *Adelph.* 4. 2. 15. Non hercle hic quidem durare quisquam, si sic sit, potest. — Et sequente part. *quin*, *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 6. 34. Durare nequeo, quin eam intro. Adde *eumd.* *Cur.* 1. 3. 19. Similiter *Sueton.* *Claud.* 28. Nec durare valuit, quin de conditionibus continuo tractaret. — *b)* Generativum. *Liv.* 5. 2. Militem Romanum, in opere ac labore, nivibus pruinisque obrutum, sub pellibus durare. *Id.* 10. 46. Nives jam omnia oppleverant, nec durari extra tecta potest. *Id.* 23. 18. Exercitus adversus omnia humana sæpe ac diu durans. *Virg.* 1. *Æn.* 211. Durate, et vosmet rebus servate secundis. *Id.* 9. *ibid.* 604. sævoque gelu duramus et undis. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 82. Idem eadem possunt horam durare probantes? *Propert.* 1. 8. 11. His ego non horam possum durare querelis. *Ovid.* 3. *Amor.* 11. 27. His, et que taceo, duravi sæpe ferendis. *Quintil.* 11. 3. 23. In sudata veste durandum. — Et poetice cum auditio Accusativo. *Horat.* 1. *Od.* 14. 6. ac sine funibus Vix durare carinæ Possunt imperiosius æquor. h. e. perferre, sustinere. *Virg.* 8. *Æn.* 577. patiar quemvis durare laborem. *Val. Flacc.* 7. 338. heu' primo potes hoc durare sub ævo? *Stat.* 5. *Silv.* 2. 153. Durabis quascumque vias, vallumque subi-

bis. Similiter *Pallad.* 3. *R. R.* 9. 1. Plano igitur loco statues vitem, ejus genus nebulas sustinet et pruinae; collibus, quod siccitatem durat et ventos. — c) *Durare alicui aliquid* pro perseverare occurrit apud *Plin.* 5. *Ep.* 16. 5. Duravit hic (*vigor animi*) illi (*puellae*) usque ad extremum, nec aut spatio valetudinis, aut metu mortis infractus est. Similiter *Id.* 4. *ibid.* 16. 1. Adhuc honor studiis durat. Et *Vellej.* 2. 85. Illis, etiam detracto capite, in longum fortissime pugnandi duravit constantia. ¶ 2. Frequenter etiam refertur ad tempus, et ponitur pro superstitem esse, persistere, permanere. — a) Cum addito tempore, quo quid durat. *Plaut. Trin.* 2. 2. 13. Lacrimas haec mihi eliciunt, quia ego ad hoc genus hominum duravi. h. e. vixi usque ad hoc genus hominum. *Lucret.* 3. 604. Non modo non omnem possit (*corpus*) durare per aevum, Sed minimum quodvis nequeat consistere tempus? *Id.* *ibid.* 338. corpus per se nec gignitur unquam, Nec crescit, nec post mortem durare videtur. *Virg.* 2. *G.* 100. totidem durare per annos. *Liv.* 1. 9. Res Romana hominis aetate duratura erat. *Quintil.* 1. 2. 20. Durare ad senectam usque. *Id.* 3. 1. 21. ad posterum. *Tac.* 3. *Ann.* 16. nostram ad juvenam. *Justin.* 2. 4. 32. usque tempora Alexandri M. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 76. (196). centenariis annis. *Id.* 31. *ibid.* 9. 45. (98). per saecula. *Vellej.* 2. 79. In tantum duravit odium, ut etc. — b) Absolute. *Plaut. Asin.* 1. 3. 44. Si ea (*talenta*) durarent mihi. *Ovid. Heroid.* 1. 49. Si maneo, qualis Troja durante manebam. *Lucan.* 4. 52. Non duratura conspecto sole pruinae. *Sueton. Ner.* 38. Quidquid memorabile ex antiquitate duraverat. *Id.* *Tib.* 6. Munera, quibus a Pompeja Sert. Pompeji sorore in Sicilia donatus est, durant, ostendunturque adhuc Baiis. *Tac. Agric.* 11. Durante originis vi. *Petron. Satyr.* 96. Ego, durante adhuc iracundia, non continui manum. — c) Interdum dicitur etiam de spatio, quod continuum extenditur. *Tac. Germ.* 30. Non ita effusis ac palustribus locis, ut ceterae civitates —; durant siquidem colles, paulatim rarescunt. — d) Cum infinito. *Lucan.* 4. 549. Victurosq; del celant, ut vivere durent, Felix esse mori. *Petron. Satyr.* 41. Postquam itaque omnes bacalulias consumpsi, duravi interrogare illum interpretem meum, quid me torqueret. *Cf. Sil. It.* 10. 653. miranti durarunt prodere Pæno. *Et Id.* 11. 75. Romuleis durastis, ait, succedere muris? h. e. ausi estis. Haec duo tamen postrema ad paragraphum proxime sequentem rectius referas. ¶ 3. Morali significatione ponitur pro obtundit, insensibilem esse. *Tac.* 1. *Ann.* 6. In nullius unquam suorum necem duravit. *Id.* 14. *ibid.* 1. Usque ad caedem ejus duratura filii odia. *Quintil.* 9. 2. 88. Pater non durat ultra poenam abdicacionis. *Petron. Satyr.* 105. Cujus tam crudeles manus in hoc supplicium durassent? h. e. insensibiles factae essent ad tantam crudelitatem.

DURUS, a, um, adject. Ratione habita etymi, quidam putant esse a *δύρον lignum*. — Comp. *Durior* et *Sup. Durissimus* in omnibus fere paragr. — Durus est solidus, firmus (*It. duro*; *Fr. dur*; *Hisp. duro*; *Germ. hart*; *Angl. hard, solid*).

1.) Proprie dicitur de iis, quae in tactum, gustum et auditum agunt. — a) Sic generatim de iis, quae in tactum agunt. *Lucret.* 2. 449. duri robora ferri. *Id.* 6. 1192. cavali oculi; cava tempora; frigida pellicis Duraque. Sic *Virg.* 3. *G.* 501. aret Pellis, et ad tactum tractanti dura resistit. *Id.* 4. *En.* 366. Dura cautes. *Id.* 6. *ibid.* 471. silex. *Horat.* 3. *Od.* 11. 31. ferrum. *Id.* 4. *ibid.* 4. 57. bipennes. *Id.* *Epod.* 4. 4. compes. *Id.* *ibid.* 5. 30. ligones. *Id.* 1. *Sat.* 1. 28. aratum. *Ovid.* 1. *Mel.* 105. daueta. *Id.* 2. *ibid.* 418. gallina. *Id.* 8. *ibid.* 805. cutis. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 23. 47. (99). Fuogi, qui in coquendo duriores fiunt. *Id.* 26. *ibid.* 8. 30. (48). Ladanum durissimum tactu. *Colum.* 3. *R. R.* 11. 7. Durissimus topus. — Huc pertinent et illa *Horat.* 2. *Sat.* 4. 27. Dura alvus. h. e. alvus stricta, venter strictus. Apud *Cels.* 6. 18. n. 9. est dura alvus, quae dura excreat. *Ovid.* 2. *Amor.* 9. *extr.* Durior oris equus. *Juvenal.* 3. 170. Durus cucullus. h. e. crassa materia constans. *Cels.* 2. 30. Dura aqua. h. e. quae tarde potescit, ut *Id.* *ibid.* docet. — Absolute *durum* in vite est materia aetate jam indurata et robusta, ut traucaus et vetus sarmentum, cui opponitur viridius et tenella. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 29. et alibi. — b) De iis, quae in gustum agunt. *Cato R. R.* 156. ad

fin. Vinum atrum durum. Sic *Pallad.* 11. *R. R.* 14. 5. Suave vinum de duro fieri ducunt, si etc. *Et Virg.* 4. *G.* 102. Durus Baechi sapor. h. e. vinum asperissimum. *Seren. Sammon.* 3. 40. et 20. 331. Durum acetum. *Colum.* 12. *R. R.* 6. 1. Dura muria. h. e. salissima, atque adeo diu durans. — c) De iis, quae in auditum agunt. *Cic.* 2. *Nat. D.* 58. 146. Dura vox. h. e. quae non flecitur. *Id.* 1. *Nat. D.* 34. 95. Sive *beatitas*, sive *beatitudo* dicenda est: utrumque omnino durum; sed usque mollienda nobis verba sunt. *Quintil.* 8. 3. 32. Dura verba. *Id.* 8. 6. 62. oratio. *Id.* 9. 4. 142. compositio. *Id.* 11. 3. 35. consonantes. *Id.* 12. 10. 30. syllaba.

II.) Translate: ad rem *Seneca Ep.* 58. ante *med.* Ingenium durum. h. e. tardum, aut arida venae. *Et Quintil.* 11. 2. 48. Dura memoria. h. e. quae res difficile complectitur et servat. — Hinc ¶ 1. Dicitur de animo ac praecipue de ingenii cultura, et quidem in malam partem; et est rudis, impolitus, sine arte. — a) Generalim. *Cic.* 4. *Fin.* 28. 78. Stoici horridiores, asperiores, duriores et oratione et moribus. *Id.* *Brut.* 31. 117. Ut vita, sic oratione durus, incultus, horridus. *Id.* 14. *Att.* 20. 3. Atilius, poeta durissimus. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 8. Lucilius durus componere versus. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (137). Nicophanes pictor duras in coloribus. *Cf. Ovid.* 3. *Fast.* 517. Et ducunt posito duras craterae choreas. h. e. rudes, sine arte. — b) Speciatim apud Rhetores dura dicuntur quae mollibus opponuntur. *Cic.* *Orat.* 15. 49. Aut molliet dura, aut occultabit quae dilui non poterunt. *Quintil.* 8. 6. 65. Rectum erat, sed durum et incomptum. ¶ 2. Item de animo, sed in bonam partem, et est idem ac *fortis*, seu qui laboris et malorum patiens est, eaque minus sentit vel consuetudine, vel natura. *Cic.* 1. *Tusc.* 43. 102. Fortes et duri Spartiatae. *Liv.* 27. 48. Ligures, durum in armis genus. *Virg.* 3. *En.* 94. Dardanidae duri. *Horat.* 2. *Od.* 12. 2. durus Hannibal. *Id.* 4. *ibid.* 14. 50. Iberia. *Id.* 1. *Sat.* 7. 29. vindemiator. *Id.* *Epod.* 3. 4. dura messorum ilia. *Ovid.* 5. *Trist.* 5. 51. Ulysses. *Id.* 3. *Mel.* 584. juveni. *Cf. Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 21. (72). Nisi quod inter omnia auri fames durissima est. *V.* integrum loc. — Sic durus est, qui parco ac tenui victu cultuque utitur, apud *Ovid.* 3. *Art. am.* 109. Si fuit Andromache tunicas induta valentes, Quid mirum? duri militis uxor erat. ¶ 3. Morali significatione durus est crudelis, immittis, asper, rigidus, qui nullis re flecitur. *Ter. Adelph.* 1. 1. 39. Nimium ipse est durus. *Id.* *Heaut.* 3. 1. 50. Satis jam, satis pater durus fui. *Id.* *Phorm.* 3. 2. 12. Adeo ingenio esse duro te atque inexorabili, ut neque misericordia, neque precibus molliiri queas? *Id.* *Heaut.* 4. 1. 52. Duro animo esse. *Cic. Amic.* 13. 48. Virtutem duram et quasi ferream esse quamdam volunt. *Id.* 7. *Ferr.* 46. 121. Quis tam fuit durus et ferreus, quis tam inhumanus? *Id.* *Arch.* 8. 17. Quis tam animo agresti ac duro fuit, ut Roscii morte non commoveretur? *Id.* *Orat.* 43. 148. Quis tamen se tam durum agrestemque praebet, qui haec mihi non daret veniam? *Cf. Anton.* ad *Cic.* post *ep.* 13. l. 14. ad *Att.* Duriorum se praebere miseræ et afflictæ fortunæ alicujus. Rursus *Cic.* 2. *ad Brut.* 7. *sub fin.* Si cui parcimus, duri fuimus in Dolabella. *Id.* 2. *Fin.* 19. 62. Varius, qui habitus est judex durior. *Id.* 2. *Off.* 14. 50. Duri hominis, vel potius vix hominis videtur, periculum capitis inferre multis. *Virg.* 1. *G.* 63. Unde homines nati, durum genus. *Id.* 5. *En.* 730. genus dura atque aspera cultu. *Cf. Id.* 3. *G.* 258. Quid juvenis, magnum cui versat in ossibus ignem Durus amor? *Horat.* 1. *Od.* 33. 34. Quid nos dura refugium retas? *Id.* 4. *ibid.* 1. 7. Flectere mollibus jam durum imperiis. *Ovid.* 3. *Pont.* 1. 166. Duro vultu lacrimas alicujus aspicere. *Plin.* 2. *Ep.* 10. Hominem te patientem, vel potius durum ac pæne crudelem, qui tam insignes libros tam diu tenes. — Huc referunt et *durus ad aliquid*, h. e. qui alicujus rei nulla delectatione capitur, apud *Cic. Arch.* 9. 19. Ipsi illi C. Mario, qui durior ad haec studia videbatur, jucundus fuit. — *Forcellinus* huc retulit etiam illud *Cic.* 1. *Off.* 35. 129. Ne quid effeminatum, aut molle, et ne quid durum, aut rusticum sit. *Hæc tamen ad superiorem paragr.* 1. *rectius fortasse referenda.* Item illud *Virg.* 2. *G.* 369. Dura imperia exerecere quod ad *paragr.* 5. *pertinere videtur.* — Huc tamen referri possunt oscula non dura, hoc est mollis, lasciva, apud *Ovid. Heroid.* 18. 223.

Oscula quum vero coram non dura daretis. *Et 1. Art. am.* 668. Neve queri possit (*amica*) dura (*oscula*) fuisse, cave. ¶ 4. Speciatim os durum est impudens apud *Ter. Eun.* 4. 7. 36. Sic *Ovid.* 5. *Mel.* 451. duri puer oris et audax. *Cic. Quint.* 24. 77. Mihi videri ore durissimo esse, qui etc. — Sic *durus homo*, qui duri est oris. *Cæs.* 3. *B. C.* 20. Atque ipsis, ad quorum commodum pertinebat, durior inventus est Cælius. ¶ 5. Saepe de inanitis dicitur, et est qui lædit, calamitosus, adversus, notius, asper, molestus, difficilis, laboriosus, arduus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 13. Dura opulento homini servitus. *Id. Men.* 5. 2. 119. Morbus acer ac durus. *Id.* *ibid.* 6. 10. Durum frigus. *Id. Merc.* 4. 6. 1. Lege dura vivunt mulieres. *Ter. Phorm.* 1. 2. 22. O Geta, provinciam cepisti duram. *Id. Adelph.* 5. 4. 5. Duram vitam vivere. *Lucret.* 3. 461. Durus labor. *Id.* *ibid.* 484. causa. *Cæs.* 7. *B. G.* 8. Durissimo tempore anni. *Id.* 7. *B. G.* 10. Ne ab re frumentaria, duris subvectionibus, laboraret. h. e. difficillimis. *Cic. Rabir. Post.* 6. 15. Provideat, ne duriore vobis conditionem statuatis. *Id. Dom.* 6. 15. Annona in reditu meo facta erat durior. *Id. Brut.* 79. 274. Durum verbum. *Id.* 1. *Off.* 12. 37. nomen. *Id.* 1. *de republ.* 44. servitus. *Id.* 12. *Fam.* 25. *extr.* De Cn. Minucio rumores duriores erant. *Auct. B. Alex.* 14. et 25. Si durior accidisset casus. *Liv.* 34. 5. Ut legem latam per bellum temporibus duris, in pace et florente ac beata republica abrogaretis. *Id.* 45. 30. Frigida hæc omnis duraque cultu et aspera plaga est. *Virg.* 5. *En.* 5. Duri dolores. *Horat.* 4. *Od.* 9. 49. pauperies. *Id.* 1. *Sat.* 2. 6. fames. *Id.* 2. *Od.* 13. 27. dura navis, Dura fugæ mala, dura belli. *Ovid.* 13. *Mel.* 29. duri munera belli. *Id.* 4. *ibid.* 307. venatus. *Id. Heroid.* 7. 106. via. — *Duras dare* est ellipsis pro *duras contumelias*, vel *lites*, vel *partes*. *Ter. Heaut.* 2. 4. 22. Immo, ut partem tuam vidi esse habitum, diu etiam duras dabit. Simile est illud *ejusd.* *Eun.* 2. 3. 62. Duras fratris partes praedicas. Hinc *Anton.* inter *epist.* *Cic.* 10. *Att.* 8. Quod judicabam duriores partes mihi impositas esse ad offensionem tua. — Eadem significatio saepe occurrit *durum* et *dura* absolute, substantivorum more. *Ter. Phorm.* 2. 1. S. v. Etiamne id lex coegit? *fr.* Illud *durum*. *gr.* Ego expediam. *Horat.* 1. *Od.* 24. 19. Durum: sed levius fit patientia Quidquid corrigere est nefas. *Id.* 1. *Sat.* 9. 42. ego, ut contendere durum Cum victore, sequor. *Quintil.* 11. 1. 85. Quid enim crudelius, quam homines honestis parentibus ac majoribus natos, a republica summoveri? Itaque durum id esse summus ille tractandorum animorum artifex confitetur. Adde *eumd.* 9. 2. 92. et 12. 1. 36. *Virg.* 8. *En.* 522. Multaque dura suo tristi cum corde putabant. *Horat.* 1. *Od.* 18. 3. Sicis omnia nam dura deus proposuit. Adde *eumd.* 2. *Ep.* 1. 141. *Ovid.* 9. *Mel.* 544. ego dura tuli. *Seneca Oedip.* 208. Ubi ista duris mixta in ambiguo jacent. *Cæs.* 1. *B. G.* 48. Hi, si quid erat durius, coaccurrebant. *Cf. Id.* 5. *ibid.* 29. et 3. *B. C.* 94. — Hinc *Durum*, i, vel

Dura, absolute, substantivorum more, *V.* supra sub I. et sub II. 5.

Durum, adverbii vice positum. *Martial.* 3. 69. Utere lactucis et mollibus utere malvis: Nam faciem durum, Phæbe, cæcantis habes. *V. NITOR*, eris.

DUSARIA, gram, n. plur. 2. festa in honorem Bacchi, qui apud Arabas Dusares vocabatur, unde Dusate, teste *Steph. Byz.*, vocatus est locus editus Arabiae. *Hesyeh.* Δυσάρηνη ἐνομαζομένη τοῦ Διὸς υἱοῦ Ναβαζαῖον. *Tertull. Apolog.* 24. Unicusque etiam provinciae et civitati suos deus est, ut Syriae Astarte, ut Arabiae Dusares, ut Noricia Belenus. *Nymus* Latinus coloniae Germanorum apud *Eckhel.* *D. N. V. T.* 3. p. 178. COL. GERMANORVM ACTIA DYSARIA. *Alius* Graecus coloniae Bostranorum *ibid.* p. 501. Ἀστὴρ Δουσάρη. In utroque typus est torcularis, quod ad Bacchum vindemiae praesidem respicit. *Inscript.* apud *Donat.* 56. 6. DYSARI SACRVM.

DUSARITIS MYRRHA, est quaedam myrrhae species, cujus meminit *Plin.* 12. *Hist. nat.* 16. 36. (69). Recte *Sillig* ad h. l. adnotavit: «*Dusaritis* Hard. tacite; et videtur hoc nomen lucem accipere ex *Stefano Biz.*, qui s. v. Δουσαρή ait: Εἰρηναίος δὲ ἀπὸ τοῦ Δουσαρίου θεός δὲ οὗτος παρὰ Ἀραβί καὶ Δαχαρνούς τιμωμένος.» Afferit deinde giossam *Hesyeh.*, quam *V.* in voc. praeced.

DUSII, ōrum, m. plur. 2. *Isid.* 8. *Orig.* 11. in *fin.* Quos demones (Latini incubos) Galli dusies nuncupant. Sic apud *Augustin.* 15. *Civ. Dei* 23. Dusii Gallorum lingua sunt demones incubi, Silvianis et Faunis similes.

DUSMOSUS et

DUSMUS. *V. DUMOSUS.*

DUSSIS, is, m. 3. nomen ejusdem formae ac *decussis*, et significat duos asses. *Priscian.* de ponder. p. 1356. *Putsch.* Duo asses, dussis, dupondius: tres si, quadrussis, decussis, etc. *Priscian.* tamen nullo id auctore confirmat.

DŪUMVIR, viri, m. 2. In Genitivo plur. habet fere *duumvirum*: et natura sua saepissime in plur. num. occurrit. — Etiam disyllaba vox esse potest, ut in *Inscript.* apud *Blumard.* in *praefat.* ad *Murat.* *Inscr.* T. 1. p. 20. **FLAMEN ITEM DVVMVIR, QVAESTOR PAGIQUE MAGISTER, VERVS AD AVGVSTVM LEGATO (lege legati) NVNERE FVNCTVS.** — Quod ad scriptonem attinet — Legitur et *duovir*. In *Cenotaph. Pis. C. Caesaris* apud *Noris.* VTIQVE CVM PRIMVM PER LEGEM COLONIAE DVO VIROS CREARE ET HABERE POTVERIMVS, II DVO VIRI, QVI PRIMI CREATI ERVNT etc. *Inscript.* apud *Gruter.* 152. 2. M. ARRIVS M. F., M. SEPTIVS M. F. DVOVIRI DE SUO VIAM FACIENDAM ET REIFICIENDAM COEBAVERVNT. Adde *aliam* apud *eumd.* 168. 6. Et in singulari apud *eumd.* 445. 5. C. OFILLIO. SEX. F. GAL. DVO VIRO ITERVM QVINQVENNALI. — Etiam *duovir* antiquo more legitur in *Inscript.* apud *Gruter.* 394. 5. T. COMINVS T. F. DVOMVIR, AEDILIS, INTERREN. *Alia* apud *eumd.* 43. 5. DVOMVIRI DE SENATVS SENTENTIA AEDEM HERCVLI FACIENDAM COEBAVERE. Eadem apud *Nibby Viagg. antiq.* T. 2. p. 209. habet *duovires* pro *duovir*. *Alia* apud *Marin. Frat. Arv.* p. 62. C. TVCCIVS L. F. VOT. DVOMVIR. — Ceterum *duumvir* fuit unus et magistratu duorum virorum, a *duo* et *vir*, quod duo viri in eo officio essent. Varii generis *duumviri* fuerunt apud Romanos: — a) Omnium antiquissimi, qui perduellionem iudicare jussi sunt, cum nempe quis parricidium patrasset, aut seditiones excitasset, vel magistratibus vim intulisset, vel regnum affectasset. Huiusmodi iudicium instituit rex *Tullus Hostilius* an. U. C. 85., ante Chr. n. 669., cum *Horatius* post tres *Curiatios* fratres devictos sororem suam interfecisset. *Liv.* 1. 26. *Duumviro*, qui *Horatio* perduellionem iudicant, secundum legem facio. *Id.* 6. 20. de *M. Manlio*. Sunt qui per *duumviro*, qui de perduellione acquirerent, creatos, auctores sint damnatum. *Cic. Rabir. perduell.* 4. 12. Hic popularis (*Labeus*) a *duumviris*, injussu vestro, non iudicari de civitate Romano, sed indicta causa civem Romanum capitis condemnari coegit. Adde *Sueton. Caes.* 12.; et *V. Götting's röm. Staatsverf.* p. 159. et 474.; et *Klotz* ad *Cicer. Oration.* vol. 2. p. 848. — b) His nobilioribus fuerunt *duumviri sacrorum*, vel *sacris faciundis*, qui oracula Sibyllina custodiebant et interpretabantur, et sacrorum caeremoniarum antistites erant: hos a *Tarquinio Superbo* institutos fuisse docet *Dionys. Halic.* 1. 4. c. 62. *Liv.* 3. 10. Libri per *duumviro* sacrorum aditi: pericula a conventu alienigenarum predicta. *Id.* 6. 37. narrat, an. U. C. 384. tribunos pl. novam rogationem promulgasse, ut pro *duumviris* sacris faciundis decemviri crearentur, ita ut pars ex plebe, pars ex patribus fieret: quod factum tribus post annis ait *Id. ibid.* 42. Postea *Sulla*, qui et reliquorum sacerdotum numerum auxit, aliis quinque additis pro decemviris quindecimviro instituisse putatur. *V. QUINDECIMVIR.* — c) *Duumviri navales* erant, qui classis ornandae reficiendaeque causa interdum creabantur. *Liv.* 9. 30., 40. 18. et 41. 1. — d) Fuerunt praeterea alii *duumviri*, ut aquae perducendae, *Frontin. Aquaed.* 6., sed sacra faciendae aut locandae, *Liv.* 7. 28. et 22. 33., item dedicandae, *Id.* 2. 42. et 35. 41. etc. Sed dedicationis causa vel unum tantummodo creabatur, qui nihilominus appellabatur *duumvir*, vel si duo, unus tantummodo adhibebatur, ut est in modo citatis *Livii* locis. Item apud *eumd.* 2. 42., 6. 5., 34. 53., 35. 41. et 36. 36.; in quibus propterea locis singularis numerus occurrit. — e) *Duumviri* vero, vel *duumviri iuri dicundo* (vel *jure dicundo* ut in *Inscript.* apud *Orell.* 3807., vel denique *iuris dicundi* ut in *Inscript.* apud *Gruter.* 375. 2.), vel *duumviri praefecti iuri dicundo*, vel *duumviri quinquennales* appellatus fuit magistratus in coloniis et municipiis, qui summo loco

civitati praerat, et res publicas administrabat: hi similes fuerunt consulibus Romae, eligebanturque ex corpore decurionum: eorum munus annuum plerumque, aliquando semestre erat. *Cavedoni, Marm. Noden.* p. 221. putat *duumviro* ἀλλὰς alios fuisse a *duumviris jure dicundo*; eosdem vero primum fuisse magistratum, ut consules Romae, posteriores vero similes praetoribus Romanis. *V.* hac de re etiam *Marin. Frat. Arv.* p. 180., in *Bullett. archeol.* a. 1847. p. 95., *Götting's röm. Staatsverf.* p. 412., et *Klotz* ad *Cicer. Oration.* vol. 3. p. 926. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 34. 93. Cum venissem Capuam coloniam, deductam L. Considio et Sex. Satio, quemadmodum ipsi loquebantur, praetoribus: nam primum, id quod dixi, cum ceteris in coloniis *duumviri* appellentur, hi se praetores appellari volebant. *Caes.* 1. *B. C.* 30. *Duumviris* municipiorum omnium imperat, ut naves conquirat, Brundisiumque deducendas curent. *Inscript.* meodosa apud *Murat.* 1116. 6., hic vero emendata ex ipso lapide, qui in villa Quiriniana prope Patavium extat: T. FLAVIO T. FILIO TROMENTINA AGRICOLAE DECVRIONI COLONIAE SALONITANAE, AEDILI, LIVIRO JURE DICUNDO, DECVRIONI COLONIAE AFRICITATIS, IVIRO QUINQUENNALI etc. *Alia* apud *Gruter.* 195. 4. L. FABIVS L. F. GAL. RVFINVS IVIR PRAEF. JVR. DIC. AB DECVRIONIBVS CREATVS.

DŪUMVIRA, ae, f. 1. uxor *duumviri*. Vox est cadentis Latinitatis, quam exhibet *Inscript.* apud *Rénier.* 3914. NIESTA CASTVLA DVVMVIRA AMITA EVVS.

DŪUMVIRALICIVS, a, um, adject. ad *duumviro* pertinens. *Duumviralicus vir* est qui *duumviratu* gessit, idem ac *duumviralis*. *Inscript.* Canusina apud *Fabrett.* p. 598. n. 9.

DŪUMVIRALIS, e, adject. ad *duumviratus* munus pertinens. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 29. n. 129. GN. MONATIVS M. F. PAL. AVRELIVS BASSVS PLANEN PERPETVVS, DVVMVIRALI POTESATE AEDILIS DICTATOR III. *Fellej.* 2. 19. In carcerem Minturnensium jussu *duumvirali* perductus est. *Inscript.* apud *Gruter.* 431. 1. SEX. LIGURIVS SEX. FIL. GALERIA MARINVS SYMVS CVRATOR C. R. (h. e. civium Romanorum) PROFICIAE LAQD. Q. II. VIRALIB. (h. e. Lugdunensis, quae, *duumviralibus*) ORNAMENTIS SVFRAGIO SANCTISSIMI ORDINIS HONORATVS II. VIR DESIGNATVS EX POSTVLTATIONE POPVLI etc. — Hinc

Duumviralis, is, m. 3. absolute, substantivorum more, est idem ac *duumviralicus*, qui aliquando *duumviratu* functus est. *Ulp. Dig.* 50. 3. 1. Qui *duumviratu* gesserunt, et inter *duumvirales* antiquissimus quisque prior scribitur.

DŪUMVIRALITAS, atis, f. 3. idem ac *duumviratus*. *Imp. Constantin.* Cod. 5. 27. 1.

DŪUMVIRATUS, us, m. 3. dignitas *duumvirorum*. *Plin.* 4. *Ep.* 22. 1. Hunc agonem *Trebonius* in *duumviratu* suo tollendum curavit. Adde *Ulp. Dig.* 50. 3. 1. *Inscript.* apud *Henzen.* 7175. Q. CLEVVIO QVIR. MACRO OMNIBVS HONORIB. APVD SVOS FVNCT. CVI PRIMO OMNIVM IN DVVMVIRATI SCHOL. ET STATVS ORDO DECREVIT etc. Adde *alias* apud *eumd.* et *Orell.* 7121., 7050., 7049., 2530., 2533. etc.

DŪUMVIRI, ōrum, f. 2. **DŪUMVIR.**

DUX, ducis, m. et f. 3. qui alium ducit, ductor (It. *guida*, *duce*, *condottiero*; Fr. *conducteur*, *guide*; Hisp. *conductor*, *guia*; Germ. *der Führer*; Angl. *a leader*, *guide*, *conductor*). Occurrit ¶ 1. Genitivum. — a) Masc. gen. *Cic.* 3. *Orat.* 17. 63. Auctor publici consilii, dux regendae civitatis, sententiae princeps in senatu. *Id.* 5. *Verr.* 21. 54. Dux isti quondam et magister ad despoliandum Dianae templum fuit. *Id.* 10. *Fam.* 6. Praebere se auctorem, principem, ducem alicui. *Id.* 3. *Cat.* 9. 22. Iis ducibus hanc mentem voluntatemque suscepi. *Id.* *Amic.* 12. 42. Duces impietatis. *Id.* *Mur.* 25. 50. Dux et signifer calamitosorum. *Horat.* 1. *Od.* 7. 27. Nil desperandum Teucro duce et auspice Teucro. *Liv.* 9. 5. Illis non ducem locorum, non exploratorem fuisse. *Cur.* 5. 4. 11. Ducem in Persidem ferentis viae Lycium civem fuisse. *Id.* *ibid.* § 27. Sibi quisque dux itineris coepat fieri. *Id.* *ibid.* § 20. Duces itineris de captivis dati. *Ovid.* 6. *Met.* 324. Dare ducem cuncti. *Id.* 4. *Trist.* 10. 119. Tu dux, tu comes es: tu nos abducis ab Histro. Sic *Id.* 4. *Pont.* 12. 23. Tu bonus hortator, tu duxque comesque fuisti. *Id.* *Remed.* am. 767. nisi dux operis vatem frustrator Apollo. — Et absolute pro duce itineris. *Liv.* 22. 13. 5. Ipse (*Hannibal*) imperat duci, ut se in agrum Casinatam ducat. Et *ibid.* § 7. Vo-

catum ducem percunctatur, ubi terrarum esset? — b) Femin. gen. *Virg.* 1. *En.* 568. dux femina facti. *Ovid.* 14. *Met.* 121. Cum duce *Cumaea* fallit sermone laborem. *Id.* 3. *ibid.* 12. Hac duce carpe viam. Sic *Val. Flacc.* 5. 396. Hac duce ferte gradus. *Flor.* 4. 11. Prima duce fugae regina. *Stat.* 4. *Theb.* 778. Dux tarda. *Id.* 12. *ibid.* 226. vesana. — Et de abstractis. *Cic. Amic.* 5. 19. Natura, optima bene vendi dux. *Id.* 1. *Fin.* 21. 71. Natura duce ac magistra. *Id.* 2. *Divinat.* 40. 83. Ad rem gerendam habere rationem ducem. *Id.* 1. *Tusc.* 12. 27. Mors claris viris dux in caelum solet esse. *Id.* 1. *Divinat.* 52. 118. Ad hostium deligendam potest esse dux vis quaedam sentiens. ¶ 2. Speciatim in re militari — a) Saepè pro imperatore ponitur. *Caes.* 1. *B. G.* 13. Cujus legationis Divico princeps fuit, qui bello Casiano dux Helvetiorum fuerat. *Id.* 2. *ibid.* 23. Omnes Nervii confertissimo agmine, duce *Boduognato*, qui summam imperii tenebat, ad eum locum contendunt. *Id.* 7. *ibid.* 88. Sedalio dux et princeps *Lemovicum*. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 18. et 23. *Cic.* 1. *Orat.* 2. 7. Belli duces praestantissimi. *Nepos Arist.* 2. *Pausanias*, qui duce *Mardonius* erat fugatus. *Cf. Cic.* 7. *Verr.* 34. 89. Dux et praefectus classis. — b) Interdum vero *dux* cum imperatore jungitur, et minus est quam imperator. Hic enim est, quem penes summam belli et auspicii sunt: ille potest dux dici, quamvis ab imperatore secundus. *Cic. Flacc.* 12. 27. Utrum igitur hoc Graeci statuent, aut ullae exterae nationes, an vestri praetores, vestri duces, vestri imperatores? *Id.* 3. *Off.* 26. 99. *Atilius Regulus* quum in Africa ex insidiis captus esset, duce *Xanthippo* *Lacedaemonio*, imperatore autem patre *Hannibalis* *Hannibale*. *Tac.* 3. *Hist.* 37. Quod consul rempublicam, dux imperatore - prodidisset. — c) Duces et mari et tera dicuntur a *Nepos. Aristid.* 2. et *Timoth.* 2. Σολατοκράτορες, ii scil. populi, et quibus in bellis Graecorum duces dabantur exercitibus et universa Graecia comparatis. — d) De imperatore Romano. *Phaedr.* 2. 5. Tum sic jocata est tanti majestas ducis. h. e. *Tiberii*. ¶ 3. Item speciatim ad bruta transferuntur. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 22. qui sibi fidi, Dux regis etamen. h. e., ut *Porphyrio* ait ad h. l., imitatus regem apium se sequentium ducem. *Cf. Plin.* 11. *Hist. nat.* 5. 4. (11). Apes rempublicam habent ac duces. *Ovid.* 4. *Fast.* 745. Dux lanigeri pecoris. h. e. *aries*. *Id.* 5. *Met.* 327. Duxque gregis, dixit, fit Jupiter. h. e. *aries*. *Id.* 8. *ibid.* 884. Armenti modo dux vires in cornua sumo.

DY

DŪYAS, adis, f. 3. δυάς, numerus binarius. *Macrobi.* 1. *Sonn. Scip.* 6. et 12.; et *Augustin.* 4. *Confess.* 15.

DŪYNAMIS, is, f. 3. Graeca vox δυναμις, vis, potestas. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 77. Quojuis amatores olivi dynamim habent maximam. h. e. vim, seu copiam. *V. OLIVINA.* — Ab Arithmetico vocatur *dynamis* numerus quadratus: cur vero, ipsos consule. *Arnob.* 2. 24. Percontare, quid sit cubus, aut dynamis, etc. *Capell.* 2. p. 26. potestatem vocat: Itali dicunt la potenza. *V. POTESAS.* — NB. De cognom. Rom. *V. ONOM.*

DŪYNASTA vel *rectius Graeca positione*

DŪYNASTES, ae, m. 1. δυναστες, qui dominatum in aliquo loco habet, princeps, dominus, regulus: intellige apud externas nationes: a δυναται possunt. Dicit autem videtur proprie de iis, qui non tam amplam habent ditionem, ut reges appellari mereantur. *Cic.* 11. *Phil.* 12. 31. Ceteri reges, tetrarchae, dynastaeque. Adde *eumd.* 2. *Att.* 9. *Caes.* 3. *B. C.* 3. Magnam imperatam regibus omnibus et dynastis et tetrarchis pecuniam exegerat. *Nepos Ages.* 7. *Munera* et ab regibus et dynastis civitatibus conferrentur. *Id.* *Datam.* 2. *Thyus* dynastes *Paphlagoniae*. regi dicto audiens non erat. *Id.* *ibid.* 3. hunc eundem *Thyuin* militem regem appellat: ex quo apparet, *dynastae* nomine regem quoque significari posse.

DŪONYMVS, a, um, adject. δυνύμους, duo habens nomina. *Priscian.* 2. p. 580. *Putsch.* Synonyma sunt, quae, sicut diximus, diversis nominibus idem significant, ut *ensis*, *mucro*, *gladius*. In pro-

præis quoque hanc vim habent dyonyma, vel trionyma, vel tetraonyma, ut *Publius Cornelius Scipio Africanus*.

DIOTA.

DYSCŌLUS, a, um, adject. *δυσκόλος*, difficilis, morosus. Exstat hæc vox in *Not. Tyr.* p. 163., ubi tamen mendose *discolis* legitur. At major est auctoritas *Vulgat. interp.* 1. *Petr.* 2. 18. Servi subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam *dyscolis*.

DYSĀRESTIUS, a, um, adject. *δυσᾰριστίος*, cui placere difficulter possit, morosus. Est titulus operis Aristophontis Athenæi. *Fulgent. 3. Mythol. 6. a med.* Aristophontes Athenæus in libris, qui *dysarestia* nuncupantur, hanc fabulam (scil. de Psyche et Cupidine) enormi verborum circuitu discere cupientibus prodidit.

DYSENTĒRIA, iæ, f. 1. morbus intestinorum, quæ exulcerata sanguinem reddunt, torminibusque excruciat. *V. Cels. 4. 15.*, qui tamen Græce usurpat, ut et *Cic. 7. Fam. 26.*; est enim a *δύς male*, et *έντερον intestinum*. Latine *Plin. 28. Hist. nat. 9. 33. (128).* Si urat dysenteria. *Id. 28. ibid. 8. 28. (45).* Aizoi succus alvum sistit et dysenterias.

DYSENTERIACUS, a, um, adject. idem ac *dysentericus*. Vox a Lexico expungenda; occurrit eum tantummodo in *Not. Tyr.* p. 180.

DYSENTERICUS, a, um, adject. *δυσεντερικός*, ad dysenteriam pertinens. *Pallad. 3. R. R. 31.* Dysenterica passio. — Hinc

Dysentericus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, est qui dysenteria laborat. *Plin. 22. Hist. nat. 24. 55. (116).* Mel datur in sorbitione dysentericis. Adde *eumd. 26. ibid. 8. 28. (44).* et *20. ibid. 9. 34. (86).*; *Scribon. Compos. 85.*; *Theod. Priscian. l. 2. part. 2. c. 18.*; et *Firmic. 4. Mathes. 8.*

DYSĒROS, ōtis, m. 3. *δύσερος*, infelix in amore. Græca vox a *δύς male*, et *έρως amor*. *Auson. Epigr. 92. 1.* Suasisti, Venus, ecce, duas dyseros ut amarem.

DYSEPSIA, iæ, f. 1. *δυσπεψία*, ægra et difficilis ciborum concoctio, cruditas: a *δύς male*, et *πέπτις coquo*. *Cato R. R. 127.* Ad dyspepsiam et stranguriam mederi malum punicum.

DYSPHŌRICUS, a, um, adject. *δυσφορικός*, infelix: item male patiens. *Firmic. 8. Mathes. 12.* Dysphorici ac miseri infelicitate moriuntur.

DYSPNŌEA, æ, f. 1. *δύσπνοια*, spirandi difficultas. *Plin. 26. Hist. nat. 7. 19. (33).* Dyspnææ medetur centaurium majus. *Id. 23. ibid. 4. 47. (92).* Balsaminum unguentum dyspnæas lenit.

DYSPNŌICUS, a, um, adject. *δύσπνοικός*, qui dyspnæa laborat. *Plin. 24. Hist. nat. 6. 14. (23).* Ammoniacum prodest dyspnœicis, pleuriticis, etc.

DYSPRŌPHŌRON, *δύσπρŏφρον*, vitium sermonis, cum voces dictæ asperæ adhibentur, ut *persuasitricæ, præstigiatrix, atque inductrices tigres*. Ita *Capell. 5. p. 167.* Est autem Græca vox. a *δύς male*, et *πρŏφῆρα profero*. Ceterum *Kopp.* legit *dysprophoron*; *Forcellinus* vero *dyspropheron*.

DYSŪRIA, iæ, f. 1. *δύσουρία*, difficultas et suppressio urinae: a *δύς*, quod notat difficultatem, et *ούρον urina*. *Cic. Græcis litteris scripsit 10. Att. 19.* At Latinis *Cæli. Aurel. 5. Tard. 4.*; *Pelagon. loc. cit.* in STRANGURIA; et *Theod. Priscian. l. 2. part. 2. c. 20.*

DYSŪRIACUS, a, um, adject. qui dysuria laborat. *Firmic. 4. Mathes. 8.* Dysentericos, pleuriticos, hydropticos, dysuriacos.

DE LITTERA E

E est I.) Latini alphabeti littera; II.) Nota in monumentis; III.) Præpositio.

I.) E, neutr. indecl. vel masc., vel etiam fem. gen. si cum nomine littera conjungatur, est quinta Latinorum littera et inter vocales secunda. — a) Ratione habita scriptiois, e aliquando Latini ita scripserunt II.; quod etiam postremis Latinitatis temporibus factum ex multis inscriptionibus patet: *V. Rossini Dissert. Isag. p. 38.* et *Orell. Inscript. vol. 2. p. 367. § 17.* Hanc scribendi rationem ex Oeosis Latinus mutuasse nonnulli putarunt: rectius

fortasse *Orellius loc. cit.* animadvertit, interdum in saxis Latinis litteras forma Græca scriptas esse, ut H seu η Græcum pro E apud *Fabrett. p. 346. 7.* et *Murat. 1487. 3.*; quæ fortasse, inquit, causa, cur in saxis Latinis, ommissa lineola transversa, toties II pro E legatur, ut apud *Fabrett. p. 397.*, *Murat. 1512. 9.* et *Zachar. Marm. Sal. III. p. xi.* Ceterum in vetustissimis, quæ adhuc extant, monumentis, E semper scribitur. — b) Ratione habita pronuntiationis, hæc *Terentian. p. 2386. Putsch. E*, quæ sequitur vocula, dissona est priori (*h. e. A*), Quia deprimit alium modico tenore rictum, Et lingua remotos premit hinc et hinc molares. Et *Capell. 3. p. 58.* E spiritus facit lingua paullulum pressiore. — c) Quod ad vim attinet, e Latina tum e, tum η Græcorum respondet. *Capell. 3. p. 53.* E autem vocalis duarum Græcarum litterarum vim possidet. Nam quum corripitur, e Græcum est, ut *ab hoc hoste*; quum producitur, η est, ut *ab hac die*. Ac maxime tunc circumflexum accentum tenet. Similiter *Auson. Carm. 12. 347.* Ητα quod Æolidum, quodque s valet, hoc Latiale E Præsto, quod E Latium semper breve, Dovica vox E. Cf. *Terentian. p. 2393. Putsch.* — d) Hinc ratione habita quantitatis, e modo brevis, modo longa est. — Porro præcipua dicemus A) De aliarum vocalium transitu in vocalem e; et B) De diphthongis, quæ e et alia vocali constant.

A) E vocalis — 1.º Quum brevis est natura sua, (namque positione fieri potest etiam longa) — a) Quoniam tenui admodum sono effertur, in locum aliarum omnium vocalium facile transit: — Sic pro a ponitur in voculis compositis, præcipue si duæ consonantes sequantur, ut in *commodo (cum et mando)*, *infectio (in et farcio)*, *incestus (in et castus)*, *ineptus (in et aptus)*, *perpetior (per et pator)*, *refellio (re et fallo)*, etc. Similiter pro a ponitur in reduplicatis eorum verborum perfectis, quorum etyma vocalem a exhibent, ut *cecidi (cado)*, *cecini (cano)*, *peperi (pario)*, *tetigi (tango)*, etc.: unde in aliis verbis per syncopen e longa ponitur, ut in *egi ab ago (pro eagi)*, *cepi a capio*, *fecit a facio*, *fregi a frango* etc. — Pro i ponitur in vetustissimis quibusdam formis, quæ adhuc leguntur in *Columna rostrata* et in *Scipionum monumentis*, eujusmodi sunt *cepit, dedit, ezemet, navebos, tempestatebus, Menerva, magister*, etc. pro *cepit, dedit, ezemit*, etc. Cf. *Varro 1. R. R. 2. 14.* A quo rustici etiam nunc quoque *viam veam* appellant, propter vecturas; et *vellam*, non *viliam*, quo vehunt et unde vehunt. Item dicuntur, qui vecturis vivunt, *vellaturam* facere. Et *Cic. 3. Orat. 12. 46.* Quare Cotta noster, cujus tu illa lata, Sulpici, nonnquam imitaris, ut Iota litteram tollas, et E plenissimum dicas, non mihi oratores antiquos, sed mesores videtur imitari. *Quintil. 1. 4. 17.* Non E quoque I loco fuit? Præterea ponitur pro i etiam in etymis nonnullorum verborum, si optimis Codicibus fides habeatur, sic in *v. intellego, neglego, Fergilius, Deana* etc. *V. Wagner. ad Virg. vol. 5. p. 479.* Quod vero ad terminationem spectat, Dativus et Ablativus tertiæ declinationis e vel i siue ullo discrimine antiquitus finiebantur; in posterum autem factum est, ut Dativus vocali i, Ablativus vocali e tamquam certa sedes constitueretur: huc spectant quoque duplices formæ *here et heri, peregre et peregrî, vespere et vesperî* etc. Denique quod attinet ad Nominativum pluralem tertiæ declinationis et ad neutrum singulare nominum adjectivorum, ut *facilis*, e, utrum inter e et i cognationis vinculum intersit, necne, incertum est. — Raro admodum e ponitur pro o et u: sic *vertex, vorto, vester* dicitur pro *vortex, vorta, voster*; et *dejero pejero* a *juro* derivantur (contra *toga et tugurium a tego*). — b) Interdum in fine vocabulorum e prorsus omittitur, ut in Imperativis *dic, duc, fac, fer*, quorum integræ formæ *dice, duce* etc. etiamnum leguntur apud *Plaut.* et alios. (*V. DICO, DUCO, FACIO, FERO* suis locis); item in Vocativo singulari nominum ius terminatorum ad secundam declinationem pertinentium, ut *fili pro filie, Cai pro Cæie* etc.; et denum in iis verbi esse formis, quæ consonanti littera incipiunt, ut *sum* pro *esum*, *sunt* pro *esunt* etc. — c) Denum e aliquando transit in locum syllabæ finalis consonanti littera terminatæ, ut in *mage* et *note* pro *magis* et *potis*, nec non in formis *conabere, dixere* et similibus, pro *conaberis,*

dixerunt, etc. — 2.º Quum longa est e — a) Transit interdum in locum a, æ et œ, ut in *anhelo*, ab *halo*, *obscenus*, *obscænus* et *obscœnus*. Variam autem fuisse rationem scribendi et pronuntiandi per e et per æ, satis testatur *Varro*, qui *7. L. L. 96. Müll.* ait, alios dixisse *sæpstrum*, alios *sceptrum*, partim *fænu*, partim *fenus*. Posterioribus tamen temporibus hæc pronuntiandi ratio penitus amissa est. Hinc apud auctores quosdam infimæ Latinitatis non solum e pro æ scribebatur, sed etiam corripiebatur, ut *heresis* apud *Prudent.*, et *erumna* apud *Paulin.* etc. V. suis locis. — b) E locum diphthongii au capere videtur in *obedio* ab *audio*. — c) Denique pro i ἀρχαϊκῶς ponebatur in aliquot vocabulis, ut *amecus, leber, speca* etc. pro *amicus, liber, spica* etc.; et in peregrinis quoque nominibus occurrit, eujusmodi sunt *choræa, Daræus* (*V. Müll. ad Curt. 3. 1. 8.*), quamquam in aliis i usaverit, ut in *Academia, Alexandria*, etc.

B) In diphthongis e primum locum tenet in ei et eu, quæ Græca omnino dici possunt; alterum vero in æ et œ. — De diphthongis ei et eu hæc ait *Terentian. p. 2393. Putsch.* Litteram namque e videmus esse ad ητα proximam, Sicut o et ω videntur esse vicinæ sibi: Temporum momenta distant, non soni nativitas. Inde vertunt hæc in ητα sæpe diphthongon Graji, Quando quos ἰπῆεις solebant aut ἀγαρῆεις dicere, Lavigant ἰπῆηςque potius aut ἀγαρῆης nominant: Nosque Medeam Latine sic in usum vertimus, Nomen et regina gessit quod furens Amazonum; Sic et Ἀνεΐαν Achæus, noster Ænean vocat: Sic erit nobis et ista raro diphthongos ei. Eitur in silvam necesse est e et i connectere: Principali namque verbo nascitur, quod est eo. Sic œeis, plureis, omneis scribimus pluraliter: Non enim nunc addis e, sed permanet sicut fuit. — Au et eu, quas sic habemus cum Grajis communiter. Corripi plurimque possunt temporum salvo modo. Sive Græcis, seu Latinis insestantur versibus. — In diphthongis æ et œ, e vicem gerit vocalis ἰᾶτα: V. A et O suis locis.

II.) E nota in monumentis occurrit, et modo est egregius, modo evocatus vel emeritus, modo equus vel eques, equestris, equitata. *V. Orell. Inscript. vol. 2. p. 459.* et *Henzen. Inscript. p. 207.*

III.) E præpositio. *V. EX* init., eosdem enim usus habet, nisi quod e nunquam ante vocales adhibetur.

EA

ĒĀ, adverb. (*subaudi* viâ) per eum locum. *Liv. 21. 32. a med.* Gallisæ ad visenda loca præmissis, postquam comperit, transitum ea non esse, etc. — Ceterum *V. IS*, ea, id.

ĒĀDEM, adverb. (*subaudi* viâ) per eundem locum. *Charis 2. p. 187. Putsch.* Addit (*Scaurus*), quod veteres eadem soliti sint dicere, non adstantes viâ, ut sit *εἰς τὴν ἑαδὴν*, ut *Plautus* loquitur: *Eadem bibes* (lege *biberis*), eadem tibi dedero suasuram. — *Plauti* locus est *Bach. 1. 1. 15.* Ceterum *V. IDEM*, eadem, idem.

ĒĀLE, es, f. 1. fera est in Æthiopia, magnitudine equi flaviis, cauda elephantis, colore nigra, vel fulva, maxillas aprî, majora cubitalibus cornua habens, et mobilia, quæ alterna in pugna sistit, variatque infesta aut obliqua, utcumque ratio monstravit. Hæc *Plin. 8. Hist. nat. 21. 20. (73).* Videtur ita esse appellata ab *εἰλῆ* 3. p. aor. 1. pass. verbi *εἴλω*, *verto, circumvolvo*. — *G. Cuvier.* in nupera editione Parisiensis ad *Plin. loc. cit.* putat, ealem esse rhinocerotem vel bicornem.

ĒĀPROPTER vel *rectius dicitur* ea propter, significat idem ac *propterea*, quapropter. *Lucret. 4. 313.* Dextera ea propter nobis simulacra remittunt. *Colum. 8. R. R. 14. 11.* Hoc modo duobus mensibus pinguescunt: et ea propter etiam tenerima, etc. *Corruptum hanc locum ita correxit Schneid.*: pinguescunt etiam majores, nam tenerima etc. *Solin. 35.* Lignum attractatum ferro sine mora emoritur: eapropter vitro, aut cultellis osseis vulneratur. — Ceterum *V. PROPTEREA* et *IS*, ea, id.

ĒĀPSE, ea ipsa. *V. Ipse.*
ĒĀRINUS, a, um, adject. *ἐᾰρινος* ad ver perti-

nens: *εἶς* enim *ver* significat. *Tertull. Habit. mul.* 8. Si non potuit Deus purpureas et earinas oves nasci jubere. *F. ERINUS.* — *NB.* De nom. propr. *F. ONOM.*

EATENUS, præpos., vel potius adverb. compos. ex *ea* et *tenus*, significat usque eo, usque ad eum terminum (It. *sino a quel segno o termine, in tanto*; Fr. *en tant que, jusque là, jusqu'à ce point*; Hisp. *hasta tanto*; Germ. *in so weit, insofern*; Angl. *so far, so long, to such an extent*.) Occurrit ¶ 1. Fere de mensura, aut de fine vel conditione alicujus actionis: eique respondet *quatenus*, *quoad*, *qua*, *ut et ne.* — a) *Sequente quatenus* ut apud *Cels.* 2. 10. *a med.* Ex ulterioribus locis eatenus sanguis sequitur, quatenus emittitur. Adde *Dig.* 47. 2. 92. — b) *Sequente quoad*, ut apud *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 3. Si quis forte esset sordidior, ferres eatenus quoad per se negligeret eas leges etc., non ut etc. *Id.* 1. *Legg.* 4. 14. Neque vero eos, qui ei muneris præferunt, universi juris expertes fuisse existimo; sed hoc civile, quod vocant, eatenus exercebant, quoad populum præstare voluerunt. — c) *Sequente qua*, ut apud *Cic.* *Tim.* 11. Qui eatenus nobis declarantur, qua ipsi volunt. *Forcellinus leg. quo*; *Orellius vero qua*; alii *quoad*, alii aliter. *Colum.* 4. *R. R.* 7. 2. Neque enim eatenus plaga consistit, qua vestigium fecit acies, sed latius inarescit. *Id.* 12. *ibid.* 9. 1. Caules depurgati eatenus, qua tenera folia videbantur. Adde *Quintil.* 1. 11. 1. — d) *Sequente ut.* Sic apud *Cic.* *Opt. gen. orat.* 7. 23. Verba persequas eatenus, ut ea non abhorreant a more nostro. *Colum.* 5. *R. R.* 1. 3. Quo magis veniam tribuendam esse nostræ disciplinæ censeo, si eatenus progreditur, ut dicat, qua quidque ratione faciendum. Adde *eumd.* *ibid.* 5. 3.; et *Cels.* 26. et 7. 19. — e) *Sequente ne*, ut apud *Cels.* 6. 6. n. 38. Mel adjucent eatenus, ne ex specillo destillet. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 14. Quidquid falce contingi poterit, expulandum est, allevandumque eatenus, ne plaga corpori matris applicetur. *Sueton. Tib.* 33. Eatenus interveniebat, ne quid perperam fieret. — f) *Absolute.* *Plaut. Most.* 1. 2. 48. Ad legionem quam itant, adminiculum eis dant tum aliquem cognatum suum. Eatenus abeunt a fabris. *h. e.* in hoc dissimiles sunt; fabrorum. Quidam tamen aliter leg. ¶ 2. Interdum et de tempore dicitur. *Capitulum. Gordian.* III. 22. Gordianus adolescens, qui Cæsar eatenus fuerat, a militibus et populo et senatu Augustus est appellatus. *h. e.* qui usque ad id tempus Cæsar fuerat.

EB

EBACCHOR, aris, itus sum, ari, dep. 1. valde bacchor. *Lamprid. Elagab.* 7. Matris etiam deum sacra accepit, et adeo ebacchatus est, ut etc. *Al. leg. debacchatus.* *Salmasius* ita legit: Matris etiam deum sacra accepit, et tauroboliatus est, ut etc., quod rectius est.

EBENÆUS, a, um, adject. qui est ex ebano. *Capell.* 1. p. 20. Nam unus (ex sociis fratribus) albidus salis instar candidum atque spumarum canitie concolorum, alter ebeneum ac tartaræ noctis obscuritate furvenscens. Ita legit *Kopp. pro ebenum, quod habet Grotius.*

EBENINUS, a, um, adject. Nonnulli scribunt *hebeninus*; sed *V. voc. seq. sub init.* — *Ebeninus* est qui est ex ebano. *Hieronym. Ezech.* 27. 16. *Ebenina* ligna, quæ nigri coloris pretiosissima sunt, et *moz.* *Ebenini* dentes nigri coloris, qui non possunt suam mutare nigredinem.

EBENUS, i, f. et *ebenum* i, n. (quam de ligno sermo est) 2. *ἔβενος.* Est qui scribit *hebenus*; sed in Græca voce nulla aspiratio est. — *Etymon* videtur esse ex Hebr. *עֵבֶן eben*, petra; ita appellatum

ob duritiam: arbor non solum Indica, ad vult *Virg.*, sed etiam Æthiopia et Libya, lignum habens sine medulla, intus nigri splendoris, extra huius colore, adeoque solidum et grave, ut in aqua subsidat. *Virg.* 2. G. 117. sola Indica nigrum Fert ebenum: solis est turea virga Sabæis. *Ovid.* 11. *Met.* 610. torus est ebano sublimis in atra Plumeus. *Lucan.* 10. 304. Læta comis ebani Meroe. et *ibid.* 117. ebeneus Marcotica. Adde *Pers.* 5. 135. *Plin.* 16. *Hist.*

nat. 40. 76. (204). Spicissima ex omni materie, ideo et gravissima, judicatur ebenus et burus: neutra in aquis fluitat etc. *Id.* 6. *ibid.* 30. 35. (197). Sita est Æthiopia ab oriente hiberno ad occidentem hibernum. Meridiano cardine silvæ ebano maxime virent. *Cl. Fée (Op. cit. vol. 1. p. 12.)* hæc ait: « Les dissertations qui, jusqu'ici ont eu pour but de fixer l'opinion relativement à l'arbre qui fournit le véritable ébène, l'ont égarée en désignant une espèce exclusive. Plusieurs arbres ont leur système central noir. Voici la liste des arbres auxquels ont rapporté l'ébène: tous en fournissent en effet, et avec eux d'autres végétaux moins connus: *Diospyros Ebenum* Lamrk. *Encycl. v. 429.* — *D. Ebenaster* Retz. — *D. Melanoxydon* Roxb. *Pl. corom. t. 46.* — *D. Nodosa* Lamrk. *Encycl. loc. cit.* — *D. Tessellaria.* *Comm. Manuscr. 105.* — *Ebenoxylum verum* Lour. *Fl. Cochinch. 75.* — *Elais guineensis* Linn. *Mantiss. 137.* Parmi les espèces d'arbres que nous avons citées, quelle pourrait être celle à laquelle il faudrait, de préférence, rapporter l'ébène? Cela n'est pas facile à décider. Cependant, parmi les *diospyros*, celui qui a mérité de porter le nom d'*ebenum* forme des grandes forêts dans l'Inde (*Virg. loc. cit.*); tandis que les autres viennent au Japon, à la côte de Coromandel et à Madagascar. Mais à quoi bon chercher à préciser l'arbre à ébène? Il est prouvé que le commerce reçoit sous ce nom le bois d'un grand nombre d'arbres; pourquoi ne pas croire qu'il en était autrefois de même? Contendons-nous de fixer notre opinion sur le genre *diospyros.* » Et *mox (ibid. p. 13.)*: « La seconde espèce d'ébène ne peut nullement se rapporter au *Cytisus Laburnum* L., arborum faux-ébénier. Cet arbuste, commun dans toute l'Europe australe, ne se trouve point dans l'Inde. Le renseignement donné par notre auteur (*Plin. 12. Hist. nat. 4. 9. (20.)*) ne permet pas d'arriver à la détermination précise de l'arbre dont il est ici question. » — *NB.* De non. propr. *F. ONOM.*

EBIBITUS, a, um, *V. voc. seq.*

EBIBO, bibis, bibi, bibitum, bibere, a, 3. (ex et bibo). Part. *Ebibitus* 1. — *Ebibit* est bibendo exhaustio (It. *bere, cavere o consumare bevendo*; Fr. *boire tout, épuiser en buvant*; Hisp. *beber, agotar*; Germ. *aushrin*; en: Angl. *to drink out of, drink up, exhaust by drinking*).

1.) Proprie. *Plaut. Amph.* 1. 1. 276. *Ebibere* hircneum vini. *Id. Curc.* 1. 2. 65. *Quæ* mihi misero amanti *ebibit* sanguineum. *Id. ibid.* 2. 3. 80. *Ebibere* poculum. *Id. Pseud.* 5. 2. 11. *Massic* montis uberimos fructus. *Ter. Heaut.* 2. 3. 14. *Ædes* nostræ vir capient, scio. *Quid* comedent! *quid* ebibent! *Ovid.* 6. *Met.* 342. *Uberaque* ebibant avidi lactantia nati. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 12. 12. (34). *Elephantos* a draconibus *ebibi*. *h. e.* eorum sanguinem sugendo exhausturi. *Petron. Satyr.* 20. *Solus* tantum medicamentum *ebibisti*? *Sidon. carm.* 9. 39. *Atque* hunc, fluminibus satis profundis *Confestim* *ebibitis*, adhuc sitis.

II.) Improprie. ¶ 1. Est avidissime libere, et bibendo absumere, adeoque absumere. *Plaut. Amph.* 2. 1. 84. *Non* ego cum vino simitui *ebibi* imperium tuum. *h. e.* oblitus sum. *V. BIBO.* *Horat.* 2. *Sat.* 3. 122. *Filius*, aut etiam hæc libertus ut *ebibat* heres. *h. e.* absumat. ¶ 2. Item est in se accipere. *Ovid.* 8. *Met.* 836. *Uique* fretum recipit de totâ flumina terrâ, *Nec* satiatur aquis, peregrinosque *ebibit* amnes, etc. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 15. 15. (71). *A lacu* amnis *ebibitur*. *h. e.* totus excipitur. *Id.* 9. *ibid.* 38. 62. (134). *Quidvis* lana potat horis, rursusque *mergitur* carminata, donec omnem *ebibat* sanie.

EBITO, is, ere, n. 3. abire, exire, apud *Plaut. Stich.* 2. 4. 28. *V. BETO.*

EBLANDIOR, iris, itus sum, iri, dep. 4. (ex et blandior). Part. *Eblanditus* 1. et II. — *Eblandiri* est blanditiis aliquid impetrare, vel exprimere, extorquere (It. *ottenere a forza di lusinghe e preghiere*; Fr. *obtenir à force de caresses, de flatteries*; Hisp. *obtener a fuerza de caricias y de lisonjas*; Germ. *schmeicheln herauslocken, oder bewirken, erschmeicheln*; Angl. *to gain by flattery, compass by fair words, coax, charm, wheedle*).

I.) Proprie usurpatur de personis. *Cic.* ad *Capitulum. sub fin. l. 16. ad Att.* *Eniterè*, elabora, vel potius *eblandire*. *effice*, ut etc. *Liv.* 27. 31. *Neque* enim omnia *emebat*, aut *eblandebatur*, sed vim et-

iam *adhibebat.* *Tac.* 3. *Hist.* 37. *Nec* *defuit*, qui unum *consulatus* diem, magno cum *irrisu* accipientis *tribuentisque*, *eblandiretur.* *Plin.* 9. *Hist. nat.* 8. 8. (28). *Arion* *eblanditus*, ut prius *caneret* *cithara.* *Colum.* 8. *R. R.* 11. 1. *de pavonib. educandis.* *Sed* nec hæc tamen aliena est *agricolæ* captantis *undique voluptates* acquirere, quibus *solitudines* ruris *eblandiantur.* *Schneider.* ita legit: alii vero *passive eblandiantur*, hoc est quasi *blanditiis* leniantur, et *gratiores* fiunt.

II.) *Translate* de rebus. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 27. 51. (118). *de arboribus.* *Quin* et *protinus* moriuntur aliqua, *cælo* fecunditatem omnem *eblandito.* *h. e.* postquam *cæli* et *aeris* bonitas fecunditatem ex his omnem, *veluti* invitando *alliciendoque*, *expressit.* *Vitruv.* 7. 5. 5. *Schneid.* *Cum* *aspectus* ejus *scenæ* *eblandiretur* omnium *visus.* *Colum.* 7. *R. R.* 5. 16. *Lac* *infusum* tantum *valet*, ut *eblandiantur* *igneam* *sævitiâ.* *h. e.* *evocet*, *mitiget.* *Prudent. Psychom.* 328. *Eblanditæ* *virtutes.* *h. e.* *evocate*, *simulate.* — *Hinc* Part. *Eblanditus* *passive* pro eo, quod *precibus* et *blanditiis* *impetratum* est. *Cic. Planc.* 4. 10. *Eblandita* *illa*, non *enucleata* *suffragia.* *Plin. Paneg.* 70. *sub fin.* *Urba* *conjunctione* *eblanditæ* *precess.* *Gell.* 11. 13. *Aures* *cadentis* *apte* *orationis* *modis* *eblanditæ.* *h. e.* *voluptate* *perfusæ.*

EBLANDITUS, a, um, *V. voc. præced.*

EBOR, oris, n. 3. *V. EBUR* *init.*

EBORARIUS, ii, m. 2. artifex eboris. *Imp. Constantin.* *Cod.* 10. 64. 1.; et *Inscript.* apud *Gruter.* 640. 8. et apud *Reines.* *cl.* 11. n. 93. 94. et 122. et apud *Mural.* 947. 6. ubi legitur *eburarius.*

EBORATUS, *V. EBURATUS.*

EBORÆUS, a, um, adject. qui est ex ebore, *eburneus.* *Plin.* 36. *Hist. nat.* 5. 4. (40). *Jovem* *fecit* *eboreum* in *Metelli* *æde.* *Quintil.* 6. 3. 61. *Oppida* *eborea* in *triumpho* *Cæsaris.* *Dig.* 33. 7. 12. *Eborea* *mensa.* *Inscript.* apud *Orell.* 3838. *TESTAMENTO* *LEGAVIT* *PYGILLARIS* *MEMBRANACEOS* *OPERCVLIS* *EBORIS.* *PYXIDEM* *EBOREAM* etc. *V. HOMOonym.* in fin. v. *EBURÆUS.*

EBRIA, *V. BRIA.*

EBRIACUS, a, um, adject. idem atque *ebrius.* *Laberius* apud *Non.* p. 108. 7. *Merc.* *Homo* *ebriacus* *somno* *sanari* *solet.* *Al. leg.* *ebriatus.* — *Hanc* *tamen* *vocem* *confirmat* *Fulgat.* *Ital.* 1. *Cor.* 6. 10. *Non* *avari*, *non* *ebriaci*, *non* *maledici* *regnum* *Dei* *possidebunt.* Adde *ibid.* *Eccli.* 26. 11.

EBRIAMEN, inis, n. 3. *Vertit* *Tertull.* et *S. Script.* *de Jejun.* 9. his verbis: *De* *Samuele* *mater:* *Vinum*, *inquit*, et *ebriam* *non* *bibet.*

EBRIETAS, atis, f. 3. status *ebriosi*, *cum* *quis* *sollicit* *ebrius* *est* (It. *ebrietà, ubbriachezza*; Fr. *ivresse, enivrement*; Hisp. *borrachez, embriaguez*; Germ. *d. Trunkenheit, d. Rausch*; Angl. *drunkenness, inebriation, ebriety*).

I.) Proprie. *Cic.* 4. *Tusc.* 12. 27., *cujus* *verba* *V. inferius* in v. *EBRIOSITAS.* *Horat.* 1. *Ep.* 5. 16. *Quid* *non* *ebrietas* *designat?* *operta* *recludit*, *Spes* *jubet* *esse* *ratas*, etc. *Ovid.* 1. *Art. am.* 597. *Ebrietas* *ut* *vera* *noctet*, *sic* *ficta* *jurabit.* Adde *eumd.* *Rem. am.* 809.; et *Quintil.* 1. 11. 2. et 5. 10. 34. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 15. 51. (145). *Ebrietatem* *arceat* *pecudum* *assus* *pulmo* *presumptus.* Adde *eumd.* 14. *ibid.* 22. 28. (140). *Macrob.* 7. *Saturn.* 4. *ante med.* *Quis* *ambigat*, *eum*, *qui* *diverso* *vino* *utilitur*, in *repentinam* *ruere* *ebrietatem*, *nequum* *hoc* *potus* *copia* *postulante?* — *In* *ebrietatem* *multa* *luculenter* *Seneca* *Ep.* 83. *a med.*

II.) *Translate.* *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 9. (45). *de caryotis.* *Rumpit* *se* *potui* *ipsius* *ebrietas*, *calcatis* *similib.* *h. e.* *nimia* *succi* *copia.*

Homo *uym.* *Quid* *intensit* *inter* *ebrietatem* *et* *ebriositatem*, *inter* *ebrium* *et* *ebriosum*, *V. in* *EBRIOSITAS.*

EBRIO, as, are, a. 1. *ebrium* *reddo.*

I.) Proprie. *Macrob.* 7. *Saturn.* 6. *a med.* *Mulier* *raro* *ebriantur.*

II.) *Translate.* *Id. Somn. Scip.* 12. *circa med.* *Priusquam* *materialis* *influxio* *in* *corpus* *venientes* *animos* *ebriaret.*

EBRIOLATUS, vel *ebriolatus*, a, um, adject. *ebrius.* *Laberius* apud *Non.* p. 208. 6. *Merc.* *Ebriolati* *mentem* *hilarem* *accipiunt.* *Alii* *aliter* *leg. V. HILARIA.* Adde *ejusdem* *Laberii* *fragm.* *ibid.* ubi *Non.* *habet* *ebriacus*, *alii* *ebriatus.*

EBRIOLUS, a, um, adject. *deminut.* *ab* *ebrius.*

Plaut. Curc. 2. 3. 15. Tristes atque ebriculi incedunt. *Id. ibid.* 1. 3. 36. Etiam me vocas, ebricola? **V. PERSOLLA.**

EBRĪOSITAS, atis, f. 3. propensio in ebrietatem. *Cic. 4. Tusc.* 12. 27. Inter ebrietatem et ebriositatem interest, aliudque est amatorem, aliud amantem. *V. et voc. seq. sub I.*

EBRĪOSUS, a, um, adject. Comp. *Ebriosior II.* — Ebriosus est qui saepe fit ebrius.

I.) Proprie. *Cic. Fat.* 5. 10. Hunc scribunt ipsius familiares et ebriosam et mulierum fuisse. Adde *eumd. 4. Acad.* (2. pr.) 17. 53.; *Colum. 11. R. R.* 1. 13.; et *Plin.* 30. *Hist. nat.* 15. 51. (145). *Seneca Ep.* 83. Plurimum interesse concedes inter ebrium et ebriosum. Potest et qui ebrius est, tunc primum esse, nec habere hoc vitium; et qui ebriosus est, saepe extra ebrietatem esse. Sic *Capell.* 4. p. 108. Non enim sequitur, ut qui pallet sit pallidus, aut qui amat sit amator, aut qui est ebrius ebriosus. *Id. ibid.* ebrietatem vocat *passionem*, ebriositatem *qualitatem* appellat. *Salvian.* 4. *advers. avar.* 4. Apotheca ebriosorum vino replentur. *Fulgent.* 3. *Mythol.* 3. Homerus ait: *ὄϊνοβαρές, κινός θυμῶν ἔχων, κραδὴν δ' ἐλαφύοιο*, id est, ebriose, oculos canis habens et cor cervi.

II.) Translate. *Catull.* 27. 4. Posthumæ ebriosa acina ebriosioris.

EBRĪUS, a, um, adject. Ratione habita etymi, volunt nonnulli esse a *bria*, de qua *V.* suo loco: juxta *Döderlein. Latēin. Synon.* vol. 5. p. 330. conjungi potest cum *Gr. ἀβρός mollis, delicatus*, vel ab *ex et bibo*. — Ceterum ebrius

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est vino vel alio liquore admodum imbutus, bene pastus et bene potus. *Martial.* 14. 154. Ebria Sidoniae quum sim de sanguine conchæ, Non video quare sobria lana vocer. *h. e.* optime imbuta. *Id.* 10. 38. lucerna Nimbis ebria Nicerotianis. *h. e.* probe perfusa. *Id.* 13. 82. Ebria Bajano veni modo concha Lucrino. *h. e.* bene pasta. Prævit *Plaut.* *Cas.* 3. 6. 18. Facite cenam mihi, ut ebria sit. *h. e.* lauta abundansque. *Id. Capt.* 1. 1. 35. Aperitur ostium, unde saturitate saepe ego exii ebrius. *h. e.* bene pastus. Et *Ter. Heccyr.* 5. 2. 3. Quum tu satura atque ebria eris. ¶ 2. Latiori sensu ac sæpius est nimio vini potu alienatus, idem quod vinolentus, temulentus, crapulentus. — a) De hominibus. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 18. Deripiāmus aurum matronis palam. Post id, si prehensi simus, excusemus ebrios nos fecisse amoris causa. Adde *eumd. Amph.* 1. 1. 116., 2. 1. 25. et 3. 4. 16. *Cic. 2. Phil.* 41. 105. Personabant omnia vocibus ebriorum, natabant pavimenta vino, maledabant parietes. Adde *eumd. Mil.* 24. 65. et 2. *Divinat.* 58. 120. *Ovid.* 2. *Fast.* 582. Anus ebria. Adde *eumd. 4. Met.* 26. et 1. *Art. am.* 543.; *Propert.* 4. 5. 46.; *Horat.* 1. *Sat.* 4. 51. et 2. *ibid.* 3. 60.; *Seneca Ep.* 83.; et *Quintil.* 11. 3. 57. — b) Poetice dicitur etiam de inanimis. *Propert.* 1. 3. 9. Ebria quum multo traherem vestigia Baceho. Cf. *Claudian.* 1. *Hapt. Pros.* 19. Ebria Mæonio firmat vestigia thyro. Et *Seneca Med.* 69. Huc incede gradu marcidus ebrio. *Tibull.* 3. 6. 36. Verba ebria. *Martial.* 10. 47. Nox ebria. *h. e.* quam ebrius quis transigit. *Id.* 13. 1. bruma. *h. e.* quibus diebus perpotari solet. Huc referri potest et illud *Claudian.* *Cons. Prob.* et *Olybr.* 250. jam profluat ebrius amnis Mutatis in vina vadis.

II.) Figuratae occurrit de fortuna, amore, etc. *Horat.* 1. *Od.* 37. 12. Regina fortuna dulci ebria. *Catull.* 45. 11. Et dulcis pueri ebrios ocellos. *h. e.* amoris plenos, lubricos. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 22. 28. (148). Ebrius jam sanguine civium et tanto magis eum sitiens. — *Forcellinus* huc retulit etiam illud *Lucret.* 3. 1064. Ebrius urgeris multis miser undique curis. *h. e.* obrutus: alii vero *h. l.* *ebrium* proprie accipiunt.

Homonym. Discrimen inter *ebrium* et *ebriosum* dabit *Seneca* allatus in voc. præced.

EBŪLINUS, a, um, adject. ad ebulum fruticem pertinens. *Plin. Valerian.* 1. 64. Ebulinus sanguis. Similiter dixerat *Virg.* 10. *Ecl.* 27. Sanguineis ebuli baccis minioque rubentem.

EBULLĪO, is, ire, 4. vel recentiori forma *ebullo*, as, are, 1. occurrit A) Neutorum more, et B) Acti-ve, seu cum Accusativo.

A) Neutorum more, *ebullio* vel *ebullo* est buli-endo emitto.

I.) Proprie. *Tertull. Pall.* 2. Venæ fontium ebul- liunt. — Simpliciter pro fervendo bullas emittere. *Cato R. R.* 105. Ubi ebulbit vinum, ignem subdu- cito. *ebullit* ἀρχαῖος pro *ebullit*. Sed alii rec- tius leg. *bullabit*. *V. BULLIO.*

II.) Translate. *Pers.* 2. 10. o si Ebulit patrii præclarum funus. *h. e.* prodiit pompa sumptuosa fu- neris patrii: quod est dicere, utinam patrius mori- atur. Al. leg. *ebullit*, ut sit ab *eballo*, as, dissolvor, crumpor, ad modum bullæ evanesco: ut respi- ciatur ad illud *Varron.* 1. *R. R.* 1. 1. Homo est bulla. *Apul.* 2. *Met.* Dum risus ebulit. *h. e.* ferve- scit cachinnatio.

B) Acti-ve, seu cum Accusativo, translate tantum occurrit pro prædicare, jactare, ostentare. *Cic.* 3. *Tusc.* 19. 42. Qui si virtutes ebulire volent et sapientias, nihil aliud dicent, nisi eam viam etc. *Id.* 5. *Fin.* 27. 80. Dixerit hoc idem Epicurus, semper bea- tum esse sapientem: quod quidem solet ebulire nonnumquam. — *Ebulire animam* est mori. *Seneca Apocoloc.* c. 4. et *Petron. fragm. Tragur.* 42. et 62. *Burman.*

EBULLĪO, ōnis, f. 3. ebuliendi actus, bullitus. *Hygin.* vel *Mythogr.* I. edente *A. Mai.* in *Class. Auct. T.* 3. p. 81. Ebulitione olei scintillantis.

EBULLIO, I. EBULLIO.

EBŪLUM, i, n. 2. frutex sambuco similis folio et bacca, non tamen aequè crescens, neque arborescens: quod fortasse est deminutivum ab ἀβός ἢ παραβ- αβός *Hesych.* *Cato* apud *Plin.* 17. *Hist. nat.* 9. 6. (55). E segete evellit ebulum, cicutam. Cf. *Cato. R. R.* 37. *Virg.* 10. *Ecl.* 27. Sanguineis ebuli baccis, minioque rubentem. *Plin.* 26. *ibid.* 8. 49. (80). Ebulum teneris cum foliis tritum, ex vino potum calculus pellit: impositum testes sanat. Adde *eumd.* 25. *ibid.* 10. 71. (119); *Colum.* 10. *R. R.* 10.; et *Veget.* 1. *Veterin.* 14. 5. **V. CHAMEACTE** et **SAMBUCUS.**

EBŪR, ebōris, n. 3. Quod ad scriptionem attinet, *ebor* quoque pro *ebur* dixisse veteres testatur *Phoc.* p. 1694. *Putsch.* Or syllaba finita (nomina) masculi- ni sunt generis —, exceptis neutris his: hoc *ador*, hoc *marmor*, hoc *æquor*, hoc *ebor*, hoc *robor*. Sic *Gloss. Philox.* *Ebor*, ἐβρας. — Ceterum *ebur* est deus elephantii avulsus: qui candore et spissitudine materiæ in operibus valde commendatur. Dictum putant quasi *e barro*: vel a Græca voce ἀβρός *spu- ma*: *V. Döderlein. Latēin. Synon.* vol. 6. p. 109. (It. *avoro*; Fr. *ivoire*; Hisp. *ivoire*; Germ. *d. El- fenbein*; Angl. *wory*).

I.) Proprie. *Cato* apud *Festum* p. 242. 20. *Müll.* Dicere possum, quibus villæ atque ædes ædificatæ atque expolitæ maximo opere citro atque ebore at- que pavimentis Pœnicis stent. *Henr. Jordan leg. sient. Cic. Brut.* 73. 257. Minervæ signum ex ebo- re. *Id.* 1. *Parad.* 4. 13. Marmorea tecta, ebore et au- ro fulgentia. Adde *eumd.* 2. *Legg.* 18. 45. *Virg.* 1. *G.* 57. India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. Adde *eumd.* 10. *Æn.* 137. et 12. *ibid.* 68.; *Horat.* 1. *Od.* 31. 6.; 2. *Ep.* 1. 96. et 2. *ibid.* 2. 180.; et *Quintil.* 2. 21. 9. et 12. 10. 9. — *Ebur* dicebatur candidius fieri in Tiburtinis collibus et frigore il- lius cæli. Testes sunt *Martial.* 4. 62., 7. 13. et 8. 28.; *Sil. It.* 12. 229.; et *Propert.* 4. 7. 82. — *Ebur atramento candefacere* proverbium apud *Plaut.* *Most.* 1. 3. 162. significat rem per se pulcram or- nando corrumpere.

II.) Figuratae. ¶ 1. Per synecdochen dicitur de rebus ex ebore factis. *Virg.* 1. *G.* 480. Et mæstem illacrimat templis ebur, æraque sudant. *h. e.* sigilla et statuæ deorum. Imitatus est *Ovidius* 15. *Met.* 792. Mille locis lacrimavit ebur. *Rursus Virg.* 2. *G.* 193. Inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. *h. e.* tibiam. *Ovid.* 4. *Met.* 148. ense Vidit ebur va- cuum. *h. e.* vaginam ebore ornatam. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 54. eripietque curule Cui volet importans ebur. Sic *Ovid.* 3. *Fast.* 51. Ebur curule. *h. e.* sella curulis ebore distincta. Et absolute eodem sensu *Id.* 4. *Pont.* 5. 18. Conspicuum signis cum premet altus ebur. ¶ 2. Per metonymiam ponitur pro elephan- to. *Juvenal.* 12. 112. quin illud ebur ducatur ad aras.

EBŪRĀRIUS. *V. EBORARIUS.*

EBŪRĀTUS vel *eboratus*, a, um, adject. ebore ornat. *Plaut. Stich.* 2. 2. 53. Lecti eburati, aurati. *Id. Aulul.* 2. 1. 46. Eburata vehicula. *Varro* apud *Nep.* 4. 229. 16. *Merc.* Quam in eborato lecto

ac purpureo peristroinate cubare videas ægrotum. *Lamprid. Elagab.* 4. Sella eborata, an argentata. — Ceterum *V. Homonym.* in fin. v. **EBURNEUS.**

EBURNEŪLUS, a, um, adject. deminut. ab *ebur- neus*. *Cic.* 3. *Orat.* 60. 225. Servum cum eburneola solitus est habere fistula. *Gell.* 1. 11. qui eadem verba refert, habet *eburnea*.

EBURNEUS vel

EBURNUS, a, um, adject. qui est ex ebore, vel ebore ornatus.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est idem atque elephantinus. *Liv.* 37. 59. Tulit in triumpho ebur- neos dentes mille ducentos viginti. ¶ 2. Latiori sensu qui est ex ebore, vel ebore ornatus. — a) Forma *eburneus* occurrit præcipue apud prosæ orationis auctores. *Cic.* 6. *Verr.* 1. 1. Signum ebur- neum. Adde *Ovid.* 4. *Met.* 354. *Sueton. Cæs.* 84., *Cal.* 55., et *Ner.* 22. et 31. — b) Forma *eburnus* occurrit fere apud Poetas. *Virg.* 3. *G.* 7. humero- que Pelops insignis eburno. *V. PELOPS.* *Id.* 41. *Æn.* 11. Ensis eburnus. *h. e.* capulum habens ebur- neum. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 647. et 9. *ibid.* 305. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 104. Eburni lecti. *Id.* 3. *Od.* 27. 41. Porta eburna. *h. e.* qua vana somnia exeunt. (*V. Virg.* 6. *Æn.* 899. et *Stat.* 5. *Sily.* 3. 289.) *Id.* 2. *ibid.* 11. 22. lyra. *Ovid.* 3. *Pont.* 4. 35. Eburnus currus. *Id.* 2. *Art. am.* 203. Numeros eburnos jactare. Adde *eumd.* 1. *Met.* 178., 4. *ibid.* 195. et 7. *ibid.* 103.

II.) Translate est candidus instar eboris. *Ovid.* 3. *Amor.* 7. 7. Eburnea brachia. *Id.* 3. *Met.* 422. colla. *Id. Heroid.* 20. 57. cervix. *Id.* 10. *Met.* 592. terga. — Similiter *Eburnus* cognominatus est Q. Fabius Ambustus a candore cutis. *Festus* p. 245. 24. *Müll. V. AMBUSTUS* in ONOM.

Homonym. *Charis.* 1. p. 56. *Putsch.* hoc tradi- dit discrimen interesse inter *eboreum*, *eboratum* et *eburnum*. Quæ, ait ille, ita placuit distingui, ut *eboreum* sit ex solido ebore confectum, *eboratum* extrinsecus ebore ornatum, *eburnum* ad similitudi- nem eboris aptatum, ut et *Virg.* sensit (loco super- rius cit. 3. *G.* 7.).

EC

ECASTOR, adverbium, seu rectius interjectio ju- randi, et significat *per Castorem*. Videtur esse factum ex *Illastor*, ablato *m*: vel potius ex *e*, et *Castor*, ut *hec* et hoc loco vim habeat *toû per*, ut in *epol* per Pollucem, *ejuno* per Junonem, *equivirne* per Quirinum, *eccere* per Cererem, etc. Sunt qui scribant *æcastor*, quasi *per ædem Castoris*. Cete- rum — a) Fuit juramentum fere a mulieribus usurpatum. Nam in veteribus scriptis, teste *Gell.* 11. 6., neque mulieres R. per Herculem, neque viri per Castorem dejurant: quod *Charis.* 2. p. 163. *Putsch.* confirmat. *Plaut. Amph.* 1. 3. 39. Ecator condignum donum. *Id. Truc.* 2. 6. 22. Sæve ecator Stratophanes. Adde *eumd. Astin.* 1. 3. 36. et 3. 1. 30., *Cist.* 4. 2. 61., *Merc.* 4. 1. 25., *Pæn.* 1. 2. 71. et *Stich.* 1. 3. 81. *Ter. Heccyr.* 4. 3. 5. Spero ecator. Adde *eumd. Andr.* 3. 2. 6. — b) Apud *Plaut.* tamen ita jurant *Argyrippus* adolescentem, *Astin.* 5. 2. 80. et *Olympio* villicus, *Cas.* 5. 4. 13.

ECAUDIS, e, adject. (ex et cauda). Figuratae *ecau- des* versus vocat *Diomed.* 3. p. 499. *Putsch.* (quasi sine cauda, ut *enodis*) qui in ultima conclusione orationum, vel syllaba fraudantur, vel tempore deli- ciant, Græce *μειοίς* et *σκαζόντες*. **V. MICRUS.**

ECBASIS, is, f. 3. ἐκβάσις, figura est, Latine excursus, seu digressio, cum ab oratione instituta obiter ad alia excutitur. *Servius* ad *Virg.* 2. *G.* 209.

ECBŪLA, æ, vel rectius *ecbole*, es. **V. EX- BŪLA.**

ECBŪLAS, adis, f. 3. ἐκβύλας, genus uvæ Egy- pti. abortum faciens: ab ἐκβάλλω *ejicio*. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 18. 22. (118).

ECBOLE. **V. EXBOLA.**

ECCĀ, **ECCAM**. **V. vocem seq.**

ECCĒ, adverbium demonstrandi, post se tum No- minativum, tum Accusativum habens (*V. sub A. b.*); et respondet (It. *ecco*; Fr. *voici, voilà*; Hisp. *aquí está, este es, veía aquí*; Germ. *siehe da, siehe*

der da; Angl. lo! see! behold!). — Vocis etymon omnino incertum est: alii enim volunt esse ab en et enclitica ce; *Döderlinius* putat esse Imperativum ab inusit. ἐκκω, quod ab ὄκκος (ὄσσομαι) Latine oculus, quasi vide; vel esse Gr. εἶς Latine redditum quasi εἶς δι. — Ecce sæpe locum habet in principio: internum tamen interseritur sermone eo modo, quo opinor, obsecro, amabo etc. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 27. 69. (203). Adeo in rebus damnatis quoque sunt aliqua remedia, ut in carbone ecce et cinere. Adde *Ter. Andr.* et *Plaut. Mil. glor.* et *Rud.* et *Curc.* etc. inferius allatos. — Ceterum ecce occurrit A) Apud Scriptores, et B) In familiari sermone.

A) Apud Scriptores ecce usurpatur. — a) Ad demonstrandam rem, quæ fieri incipit. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 16. Sed, quem quero, optimo ecce obviam mihi est. *Ter. Eun.* 5. 5. 25. Ecce autem video rure-red-euntem senem. *Virg.* 3. *Ecl.* 50. vel qui venit ecce Palæmon. *Id.* 9. *ibid.* 47. Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum. *Id.* 2. *Æn.* 403. Ecce trahebatur passis Priameia virgo Crinibus. *Ovid.* 2. *Met.* 93. adspice vultus Ecce meos. — b) Interdum adhibetur ad aliquem vel aliquid ostendendum, qui vel adest vel accedit, præcipue in formulis ecce me, ecce nos; ut apud *Plaut. Curc.* 1. 3. 6. Ubi tu es, qui me libello Venerio citavisti? ecce me. Sisto ego tibi me, et mihi contra itidem te ut sisitas suadeo. Adde *eumd.* *Epid.* 5. 2. 15. *Ter. Adelph.* 5. 9. 38. Ecce me, qui id faciam vobis. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 16. PA. Evocabo: heus Periplectomenæ et Pleusides progredimini. PE. Ecce nos tibi obedientes. *Id. Pæn.* 1. 2. 139. Ecce odium meum. h. e. illa, quam odi. *Id. Rud.* 4. 4. 134. Ecce Gripi scelera. *Cic.* 13. *Att.* 16. Ecce tuæ litteræ de Varrone. *Id.* 2. *Fin.* 30. 96. Ecce miserum hominem, si dolor summum malum est! ecce tamen plerique omittunt; putant enim esse glossæm, ad Accusativum exclamationis explicandum. *Ovid.* 2. *Met.* 496. Ecce Lycæoniæ proles ignara parenti Arcas adest. Sic *Id.* 3. *ibid.* 101. Ecce viri fauritrix superas delapsa per auras Pallas adest. — Et absolute ecce pro ecce adsum, ecce me. *Plaut. Asin.* 1. 1. 96. DE. Atque audin' etiam? U. ecce. DE. Si quid te volam, ubi eris? Cf. *Juvenal.* 4. 1. Ecce iterum Crispinus etc. — c) Adhibetur etiam in rerum enumeratione, quum novi aliquid indicatur; et aliquando eleganter additur Dativus tibi, quod quidem redundat, sed addit tamen demonstrandi vim, ut apud *Cic.* 2. *Orat.* 22. 94. Ecce tibi exertus est Isocrates, magister istorum omnium. Cf. *eumd.* 3. *Off.* 21. 83. Ecce tibi, qui rex populi Romani esse concupierit Adde *eumd.* *Cluent.* 28. 75. Bursus *Cic.* 3. *Orat.* 8. 31. Ecce præsentés duo prope æquales Sulpicius et Cotta. *Id. Orat.* 16. 53. Flumen aliis verborum volubilitatis cordi est. — Distincta alios et interpuncta, intervalla, moræ, respirationesque delectant. — Elaborant alii in lenitate et æquabilitate. — Ecce aliqui duritatem et severitatem quandam verbis, et orationis quasi mæsticiam sequuntur. *Curt.* 6. 7. 3. Ecce orsum bellum ab Helleponto. V. *Mutell.* ad h. l. — Et omisso verbo. *Cic. Pis.* 21. 48. Ecce tibi alter, effusa jam maxima præda, quam etc. Adde *eumd.* 4. *Acad.* (2. pr.) 43. 134. et 2. *Divinat.* 70. 144. — d) Sæpe adhibetur ad repentinum aliquid atque improvisum ostendendum; et occurrit — Sine additis. *Plaut. Men.* 5. 2. 87. Ecce Apollo mihi ex oraculo imperat, ut etc. Adde *eumd.* *Merc.* 1. 1. 99. *Cic.* 8. *Att.* 3. *ad fin.* Sed ecce nuncii, scribente me, ecce litteræ, Cæsarem ad Corfinium esse. *Phædr.* 4. 1. Putabat, se post mortem securum fore: Ecce aliz plagæ congeruntur mortuo. — Cum addito tibi apud *Cic. Sext.* 41. 89. Ecce tibi consul, prætor, tribunus plebis, nova novi generis edicta proponunt. V. et mox citanda. — Jungitur cum adverbis subito, repente, de improvise etc. *Sall. Jug.* 14. Postquam illa pestis ex Africa ejecta est, læti pacem agitabamus. — Ecce autem ex improvise Jugurtha, intoleranda audacia, etc. Ceterum V. mox citanda. — Præcedente part. quum, ut apud *Cic. Cæcin.* 7. 20. Quum id partim mirarentur, partim non crederent: ecce ipse Ebutius in castellum venit. — Præcedente ubi, ut apud *Virg.* 3. *Æn.* 219. Huc ubi delati portus intravimus, ecce Læta boum passim campis arma videmus. — Præcedente dum, ut apud *Horat.* 1. *Sat.* 9. 60. hæc dum agit, ecce Fuscus Aristius occurrit. — Et omisso verbo. *Cic.* 2. *Att.* 8.

Epistolam quum a te avide expectarem ad vesperum, ut soleo; ecce tibi nuncius pueros venisse Roma. *Id. ibid.* 15. Quum hæc maxime scriberem, ecce tibi Sebosus! Adde *eumd.* 7. *ibid.* 24., 8. *ibid.* 8., 10. *ibid.* 3. et 1. *ad Q. fr.* 2. 2.; et *Liv.* 2. 36. — Denique sæpissime ecce autem junguntur. *Plaut. Curc.* 1. 2. 41. Ecce autem bibit areus: pluet credo hercule hodie. Adde *eumd.* *Men.* 5. 2. 34., *Mil. glor.* 2. 2. 48. et *Most.* 2. 1. 35. et 3. 1. 131. *Ter. Eun.* 2. 3. 6. Ecce autem alterum, nescio quid de amore loquitur. *Cic. Orat.* 9. 30. Ecce autem aliqui se Thucididios esse profitentur, novum quoddam imperitum et inauditum genus. *Id. Cluent.* 5. 14. Ecce autem subitum divortium. Adde *eumd.* 1. *Legg.* 2. 5., 1. *Fin.* 18. 65. et 1. *de republ.* 35.; et *Liv.* 7. 35.

B) In familiari sermone, præsertim apud Comicos, componitur cum pronomibus is, ille, iste. — a) Ecce cum pron. is componitur; et fit — Nom. fem. sing. *ecce pro ecce ea*, ut apud *Plaut. Men.* 1. 2. 66. Ab se *ecce* exit. Adde *eumd.* *Rud.* 4. 4. 130.; et *Ter. Eun.* 1. 1. 34. — Accus. sing. masc. *ecceum pro ecce eum*, ut apud *Plaut. Curc.* 5. 2. 12. Ecce quem quærebam. Adde *eumd.* *Amph.* 1. 2. 35., 3. 2. 16. et alibi; et *Ter. Andr.* 3. 2. 52. *Forcellinus* affert etiam illud *Varron.* 3. *R. R.* 17. 10. At strepitus a dextra, et ecceum recta candidatus noster designatus ædilis. At *Schneiderus* rectius legit et *cum lata*, h. e. purpura, lato clavo; et post ædilis, verba se in villam addit. — Accus. sing. fem. *ecceam pro ecce eam*, ut apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 146. Hæm tibi pateram: ecceam. Adde *eumd.* *Asin.* 1. 2. 25. et *Cist.* 4. 1. 3.; et *Ter. Hecyr.* 4. 1. 8., 5. 4. 14. et alibi. — Accus. plur. masc. *eccos pro ecce eos*, ut apud *Plaut. Bacch.* 3. 2. 19. Sed ecceos video incedere patrem et magistrum. Adde *eumd.* *Men.* 1. 4. 1., *Mil. glor.* 4. 7. 27., *Most.* 1. 3. 154. et *Rud.* 2. 2. 4.; et *Ter. Heaut.* 2. 3. 15. — Accus. plur. fem. *ecceas pro ecce eas*, ut apud *Plaut. Aulul.* 4. 4. 14. Occasus huc manus. st. *ecceas*. — Accus. plur. neutr. *ecce pro ecce ea*, ut *Plaut. Rud.* 4. 4. 110. PA. Sunt crepidula. DAT. Ecce video! b) Ecce cum pron. ille componitur; et fit — *Eccilla* apud *Plaut. Stich.* 4. 1. 30. Apud nos *eccilla* festinat cum sorore uxor tua. — *Eccillum* apud *eumd.* *Rud.* 2. 7. 18. Tegillum *eccillum* mihi unum arestit. — *Eccillum* apud *eumd.* *Merc.* 2. 3. 98. *Eccillum*, video. Adde *eumd.* *Pers.* 2. 2. 65. et *Trin.* 3. 1. 21. — *Eccillam* apud *eumd.* *Mil. glor.* 3. 1. 194. Habeo, *eccillam*, meam clientiam. Adde *eumd.* *Aulul.* 4. 10. 51. — c) Ecce et cum iste aliquando componitur, unde *eccistam* apud *Plaut. Curc.* 5. 2. 17. Certe *eccistam* video. — d) Pro *eccillum* leges et *ellum*, per syncopen inde factum. *Ter. Andr.* 5. 2. 14. Nescio qui senex modo venit: *ellum*: confidens, catus. Sic etiam pro *eccillam* apud *Priscian.* 12. p. 949. *Putsch.* — e) Hæc interdum dicuntur etiam de absentibus, ostendendo scilicet locum, ubi sunt. *Plaut. Amph. prol.* 120. Pater intus nunc est, ecceum Juppiter. *Ter. Adelph.* 3. 4. 25. Ellam intus.

ECCENTROS, on, adject. ἐκκεντρος, extra centrum positus. *Capell.* 8. p. 287. Quo fit, ut terra solaris circuli centrum non sit, sed eccentricos habeatur. Adde *ibid.* p. 288. et 295. *Id. ibid.* p. 299. Nam Pyrois sive Martium sidus ultra solem means proprium etiam ipse circulum telluris eccentricos meat annis prope duobus. Atque ubique leg. *eccentros*.

ECCERE, vel ecore, adverbium iurandi, et significat per Cererem: sed aliquibus est adverb. demonstrandi, teste *Paul. Diac.* p. 78. 5. *Müll.*, quod probare videtur ipse *Döderlein*, *Latin.* *Synon.* vol. 6. p. 109. quasi ecce res, vel ecce rem. Sunt qui scribant *æccere*, quasi sit per *ædem Cereris*. — a) Absolute. *Plaut. Amph.* 2. 1. 4. Ecceere jam tuam facis, ut tuis nulla apud te sit fides. *Id. Men.* 2. 3. 50. Ecceere, perii misera. Adde *eumd.* *Cas.* 2. 6. 34., *Truc.* 2. 2. 58., et 105.; et *Ter. Phorm.* 2. 2. 5. — b) Coniungitur interdum cum part. autem, in quibus certe pro ecce poni *Forcellinus* affirmat. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 52. Ecceere autem capite nutat. *Id. Pers.* 2. 4. 29. Ecceere autem, quem convenire maxime cupiebam, egreditur intus.

ECCHEUMA, ætis n. 3. ἐκχέυμα, effusio: a χέω fundo. *Plaut. Pæn.* 3. 3. 87. Ibi te replebo unguentum *eccheumatis*. *Al. leg. ἐκχέουσαι* litteris Græcis. ECCILLAM, ECCILLUM, } V. ECCE. ECCISTUM, etc.)

ECCLESIA, æ, f. 1. ἐκκλησία. Non imitandus Venant. qui secundam syllabam corripuit, nisi confugas ad synæresim, 3. *carm.* 6. 24. Ecclesiæ juncto corpore crescit honor. Neque *Paulin.* *Nolan.* qui extrito altero c primam corripuit in *carm.* 28. 32. Intra Romuleos veneratur ecclesia fines. Adde *eumd.* *carm.* 38. 153. et *carm.* 15. 117. — Ceterum ecclesia apud Græcos præsertim est cætus et congregatio populi convenientis ad audiendum de republica, Latine *contio*: ab ἐκκαλέω evoco, convococo.

I.) Proprie. *Plin.* 18. *Ep.* 111. Denariorum circiter undecim millia donata ei publice, et bule et ecclesia consentiente. h. e. et senatu et populo. *Cajus* in *epit. Institution.* tit. 1. Si aut testamento, aut in ecclesia, aut ante consulem manumittantur.

II.) Improprie. ¶ 1. Apud Christianos scriptores ecclesia est congregatio fidelium. *Tertull.*, *Lactant.*, *Augustin.*, etc. ¶ 2. Item locus, quo orandi causa conveniunt. *Aurelian. Imp.* in *quadam epist.* apud *Vopisc.* 20. Quasi in Christianorum ecclesia, non in templo deorum omnium tractaretis. *Amnian.* 21. 2. extr. Progressus in eorum ecclesiam, solemniter numine orato, discessit. Adde *eumd.* *ibid.* 28. sub *fin.* *Paulin.* *Nolan.* *carm.* 24. 572. Sancta precum domus est ecclesia. ¶ 3. Et generatim pro quolibet loco, ubi cætus aliquis habetur. *Auson. epist.* 24. 93. tum prata virentia, tum nemus umbris Mobilibus, celebrique frequens ecclesia vico.

ECCLESIASITES, æ, m. l. ἐκκλησιαστής, con-tionator. Ita inscribitur liber sacer, in quo ipse rex Salomon eo se nomine appellat, quia in eo libro ad populum Hebræum auctor contionantis more loquitur. *Vatgat. interpr.* *Eccle.* 1. 1. Verba Ecclesiastæ, filii David, regis Jerusalem. *Hieronym.* *Comment. in Eccles.* 7. 2. p. 715. Itaque, juxta numerum vocabulorum, tua volumina edidit, Proverbia, Ecclesiasten et Cantica Canticorum. *Ambros.* in *Evang. Luc. præfat.* Alius (liber Salomonis) Ecclesiastes.

ECCLESIASTICUS, a, um, adject. ἐκκλησιαστικός, ad ecclesiam pertinens. *Tertull.* *Pudic.* 22. Pacem ecclesiasticam alicui reddere. — Hinc

Ecclesiasticus, i, m. 2. absolute, substantivorum more ¶ 1. Dicitur quicumque sacro officio vel munere in christiana ecclesia fungitur. *Cod. Theod.* 1. 3. 22. ¶ 2. Est etiam nomen libri, qui inter sacros a catholica ecclesia receptus est.

ECCLESIEDICUS, a, um, adject. ἐκκλησιέδικος, ab ἐκκλησία et ἐδικός ultor, vindex; est ecclesiæ defensor in *Cod. Theod.* 1. 5. 34. V. ECDCUS.

ECCLESIOLA, æ, f. 1. deminut. ab ecclesia, parva ecclesia. *Aldim. Ep.* 39. ad *fin.* Quidquid habet ecclesiola mea, immo omnes ecclesiæ nostræ, vestrum est. *Id. Ep.* 71. Viennensis ecclesiola. *Id. Ep.* 79. Domum vestræ oblationis ecclesiola nostra venerabitur.

ECCOS, } V. ECCE.
ECCUM, }

ECDICUS, i, m. 2. ἐδικός, ultor, vindex, defensor, assertor. *Ecdici* in municipiis erant, qui Romæ tribuni plebis, qui scilicet plebis causam adversus injuriam optatum, vel suarum civitatum jura apud magistratus populi romani tuebantur. Hi in *Cod.* 1. tit. 55., et *ibid.* *leg.* 2. et 7. dicuntur defensores civitatum. *Cic.* 13. *Fam.* 56. Se curaturum, ut *edici* Mylasii Romam mitterentur. Adde *Plin.* 10. *Ep.* 111.

ECERE, V. ECCERE.

ECFATUS,

ECFEMINATUS,

ECFERO,

ECFODIO et similia. V. EFFATUS, EFFEMINATUS, EFFERO, EFFODIO etc.

ECHÆA vel Echeia, ðrum, o. plur. 2. ἠχέια, vasa ærea in theatris collocata ad reddenda vocem agentium fabulas, vel canentium, et consonantiorum faciendam: ab ἠχος sonus. *Vitruv.* 5. 5. 2. *Schneid.*, ubi Latinis litteris occurrit; et 1. 1. 9. ubi Græcis.

ECHEDERMIA, æ, f. 1. idem quod coriogo. *Faget.* 5. *Feterin.* 53. 1. *Schneid.* Passio, quam Græci echedermiam vocant, Latini coriaginem appellant. *Fulgat.* *de ecedermiam, recte ita corrigendum esse, vidit Gesner.*

ECHENEIS, idis, f. 3. ἐχένηϊς, genus pisciculi, quem Latini remoram, Itali remora appellant, ab ἔχω

habeo, retineo, et νηϋς, Jonice pro ναϋς navis, quia per aquam navem sistere credita est, et adherens, quavis immensam, et velo et remis concitatam, ne possit iter institutum peragere. *Plin. 9. Hist. nat. 25. 41. (79).* et *32. ibid. 1. 1. (2).* *Ovid. Halieut. 99.* Parva echeenis adest (miram!) mora puppibus ingens. *Lucan. 6. 674.* puppim retinens, Euro tendente rudentes, In mediis echeenis aquis. *Cassiod. 1. Variar. 35.* mira prorussus de eadem narrat.

ECHIDNA, α, f. 1. ἐχιδνα, vipera femina, ut mas ἔχιδ, Græce, παρὰ τὸ ἔχειν ἐν σάυντῃ τὴν γονὴν ἀχοι θανάτου, quod continet in se fetum usque ad mortem, idest donec pulli nimiam moram pertasi, eroso matris utero, parente necata, erumpant. Nam et Latine vipera vocatur a quibusdam, quia vi parit.

¶ 1. Accipitur præcipue pro hydra illa Lernæa, quæ ab Hercule interfecta est. *Ovid. 5. Fast. 405.* Sanguine Centauri Lernææ sanguis echidnæ Mixtus. Adde *eumd. 9. Met. 64. et 158.* ¶ 2. Item pro monstro quod ex dracone et virgine constabat, quæque Cerberi mater fuit, ut Poetæ fabulantur. *Ovid. 13. Met. 313.* Stipite te Stygio, tumidisque afflavit echidnis E tribus una soror. *Id. 4. ibid. 499.* Attulerat (*Medea*) secum liquidū quoque monstra veneni, Oris Cerberæi spumas et virus Echidnæ. *V. voc. seq.*

ECHIDNÆUS, a, um, adject. ad echidnam pertinens. *Ovid. 7. Met. 709.* Illud echidnæ memorent e dentibus ortum Esse canis. *h. e. Cerberi.* Ai. leg. *echidnæi*; alii *Lernæi*; alii per echidnam canem ipsam Hydram intelligunt.

ECHIDNION, ii, n. 2. ἐχιδνιον, herba viperina. *Apul. Herb. 5. V. VIPERINUS.*

ECHINATUS, a, um, adject. operculo spinoso veluti echini tectus. *Plin. 15. Hist. nat. 23. 25. (92).* Castaneis armatum echinato calyce vallum est. *Id. 27. ibid. 9. 47. (71).* In cacumine capitula sunt echinata spinis. *Id. 22. ibid. 9. 11. (24).* Echinata folia.

ECHINOMÈTRÆ, ærum, f. plur. 1. ἐχινόμετρα, echinorum genus spinis longissimis calycibus minimis, colore rufo, vel vitreo. *Plin. 9. Hist. nat. 31. 51. (100).*

ECHINOPHORA, æ, f. 1. ἐχινόφορα, genus conchæ a *Plin. 22. Hist. nat. 11. 53. (147).* memoratum, de quo dictum est in **ACTINOPHORA**: *Schneide- rus* enim et *Sillig.* ita legunt pro echinophora.

ECHINOPUS, pōdis, f. 3. ἐχινόπους, herbæ genus aculeis horrens, similibus tribulo. *Plin. 11. Hist. nat. 8. 8. (18).* Ceras ex omnium arborum satorumque floribus confingunt, excepta rumice et echinopode. *Alii pepernam leg. chenopode.*

ECHINUS, i, m. 2. ἐχίνος.

I.) Proprie. ¶ 1. Est piscis quidam ex canerorum genere, cui spinæ pro pedibus sunt, cui ingreditur in orbem volvi: a Græca voce allata. Capitur fere inter saxa. *Plin. 9. Hist. nat. 31. 51. (99).* *Varro* apud *Non. p. 216. 19.* *Merc.* Non posse ostrea se Romæ præbere et echinos. Adde *eumd. 3. L. L. 77. Müll.; Horat. Epod. 5. 28. 2. Sat. 4. 33. et 1. Ep. 15. 23.; Plin. 1. Ep. 15. 3.; Pallad. 2. R. R. 16. et 13. ibid. 6.; et Petron. Satyr. 69.* ¶ 2. Item animal terrestre, spinis undique vestitum, at erinaceus, quod *Isid. 2. Orig. 6.* marino nomen dedisse putat. *Claudian. de hystrice, 18.* Sed non hæc acies ritu silvestris echini fixa manet.

II.) Improprie. ¶ 1. Echinus dicitur genus vasis, quod alii æreum volunt esse, in quo calices lavantur, alii ollam fictilem, alii vas salis, alii lignum cum uncinis, in quo calices ponuntur, alii ampullam vitream, alii scorcam a rotunditate echini se in pilam colligentis, vel quod echini in eo sculpti consueverint. *Horat. 1. Sat. 6. 117.* astat echinus Viliis, cum patera guttus, Campana supellex. ¶ 2. Item cortex spinosus castanearum. *Calpurn. 2. Ecl. 83.* Maturis nubibus virides rumpuntur echini. Adde *Pallad. Insit. 155.* et *Servium* ad *Virg. 7. Ecl. 53.* ¶ 3. Item ornamentum in capitulis columnarum Jonicarum et Doricarum, quia castanearum ordinatum in potentes echinos dispositarum imaginem præ se ferunt. *Vitruv. 4. 3. 4. et 7. 3. Schneid. V. ANULUS.* — *NB.* De nom. prop. *V. ONOM.*

ECHION, ii, n. 2. ἐχίων, medicamentum ex vipera (quæ Græce ἔχιδ) combusta, feniculo, ture, ad suffusiones oculorum et caliginis. *Plin. 29. Hist. nat. 6. 38. (119).*

ĒCHIOS, ii, f. 2. herba duplcis generis: alia pullegio similis foliis coronata (*Sillig.* leg. *carinata*); alia lanugine spinosa distincta, cui capitula viperæ similia sunt, quamque alii personatam vocant. *Plin. 25. Hist. nat. 9. 58. (104).* *Cl. Fée* (*Op. cit. vol. 3. p. 347.*) hæc docet: « La première espèce d'echios de Pline — est une plante d'une détermination fort difficile. Quelques commentateurs ont pensé que c'étoit l'ὄνικμοειδὲς de Dioscoride (4. 28.); cela n'a rien de probable, et les descriptions les font différer sensiblement. — Pour ce qui est de l'echios personata, il semble assez probable que c'est notre bardane: c'est pourquoi nous n'hésitons pas à proposer la synonymie suivante: Ἀπαριήν ἔτραα Theophr. *Hist. plant. 7. 14.*; Ἀρκεῖον προσωπίς καὶ προσόπιον Dioscor. 4. 107. et Galen. *Simpl. med. 6.*; Πλατομαντολίδα Græcor. recent; et *Echios personata*, grandes lappas ferens *Plin. loc. cit.* sunt *Arctium Lappa L. Spec. plant. 1143.* » Ceterum *Cl. Fée loc. cit.* tres echios distinguere videtur, quarum altera est *echis*, de qua in *voc. seq.*

ĒCHIS, is, m. 3. herba, quæ et doris et pseudo-anchusa dicitur, de qua agit *Plin. 22. Hist. nat. 20. 24. (50).* *Cl. Fée* (*Op. cit. vol. 3. p. 114.*) hanc exhibet synonymiam: *Pseudanchusa*. — Ἐχίων Dioscor. 4. 27. (dans ce qui a rapport aux propriétés médicinales seulement) et *Pseudanchusa*, *echis aut doris* *Plin. loc. cit.* sunt *Anchusa italica* *Retz, Poir., Encycl.*, la buglose d'Italie.

ĒCHITE, es, f. 1. ἐχίτη, herba quæ morsibus viperinis medetur, similis scammonio. *Plin. 24. Hist. nat. 15. 89. (139).* *Forcellinus* leg. *echites*, æ, m. 1. Ceterum *Cl. Fée* (*Op. cit. vol. 3. p. 267.*) hanc exhibet synonymiam: *Clematis*, alii *echite seu lagine* *Plin. loc. cit.* et *Asclepias nigræa* et *δερκαία* *Dioscor. 3. 134.* sunt *Asclepias nigra L. Spec. plant. 312.*

ĒCHITES, æ, m. 1. ἐχίτης ἰσθός, lapilli species, qui viperæ habet maculas, colore viridi subobsuro, ab ἔχιδ vipera. *Plin. 37. Hist. nat. 11. 72. (187).* Alii hic legunt *echitis* eodem sensu. Sic *Isid. 16. Orig. 15.* Echites viperæ maculas exprimit. *Cf. et Solin. 37. 18.*

ĒCHITIS, idis, f. 3. *V. voc. præced.*

ĒCHŌ, us, f. ἔχῳ, soni vel vocis repercussio: ab ἔχῳ sono, resonō. Latinis dicitur *imago*. Hinc *Horat. 1. Od. 12. 4.* Quem deum, cujus recinet jocosa Nomen imago? (*It. eco; Fr. son répercuté, écho; Hisp. eco, sonido y repetición de la voz; Germ. der Wiederhall, das Echo; Angl. the return or repercussion of any sound, an echo.*) *Pers. 1. 102.* reparabilis assonat echo. *Auson. Epist. 10. 23.* Turbida congestis referitur vocibus echo. Adde *eumd. ibid. 25. 68. et Mos. 297.* — Poetæ fabulantur, Echo nympam fuisse; hæc a Junone bravisimo vocis usu esse punitam, quod eam longo sermone tenere solita esset, ne nymphe a Jove amatæ ab illa deprehenderentur: cum deinde a Narcisso, cuius amore deperibat, spreta fuisset, longo mœnore contabuisse, et corpore demum in saxum converso, nihil nisi vocem retinuisse. *Ovid. 3. Met. 339. et seqq.* quocum *cf. Auson. Epist. 11. 7. et 99. 1.* — Fit præcipue in convallibus et locis concameratis, ubi resultat aer et acceptæ voces numerosiore repercussu multiplicantur. Non enim ibi liberum habet vagandi campum, sed rerum objectu reflectitur. In quibusdam locis etiam pluries multiplicantur. *Ex. gr. in urbe Cyzico* turres septem acceptas voces multiplicant: et *Olympiæ* porticus fuit, quam *Heptaphonon* appellabant, quoniam septies eadem vox ibi reddebatur. *Plin. 36. Hist. nat. 15. 23. (100).*

ĒCHOICUS, a, um, adject. ἔχῳικός, ad echo pertinens, ut *Echoici* elegi, apud *Sidon. 8. Ep. 11. post carmen*. Ita legit *Sirmond.*, antea enim *Eschoici* legebatur. Tæle esse putat *Sirmond.* illud cujusdam *Pentadii* distichon: *Per cava saxa sonat pecudum mugilibus Echo, Foxque repulsa jugis per cava saxa sonat.* — In *Centimetro Serrii p. 1826. Putsch.* Echoicum metrum est, quoties sonus ultimæ syllabæ congrui pæmultimæ, et *Exercent mentes fraternalis gratia rara.* — At *Burmannus* in *Anthol. Lat. T. 1. p. 558. et T. 2. p. 551.* probat, echoicos versus appellari, quoties ejusdem soni vocabula, repetitis ultimis præcedentis vocis syllabis, unde fit echo, sibi succedunt in fine alicujus versus, ut *Epigr. apud eumd. T. 1. p. 476.* Dum natat, argentes cecidit scintilla per undas: Hinc va-

por ussit aquas; quicumque natavit, amavit. *V. RECIPROCCS.*

ĒCLIGMA, atis, n. 3. ἐκλειγμα, medicamentum, quod fit lingendi gratia, non edendi aut devorandi, ut cum aliquid tenetur, et paulatim destillando transmittitur: a λείγω *lambo, lingo. Plin. 21. Hist. nat. 21. 89. (154).* de *thymo*. In ecligmatæ faciles excretaiones facit, cum aceto et sale. *Id. 24. ibid. 7. 23. (38).* Pix excretaiones pectoris adjuvat ecligmatæ. *V. ELECTARIUM.*

ĒCLIGMÁTUM vel eclimadum, ii, n. 2. parvum ecligma. *Cæli Aureli. 2. Tard. 13. ante med.* Ecligmatum supradictorum succorum. *Theod. Priscian. 2. 17.* Dabo diamoron pro ecligmatio. *Plin. Valerian. 1. 58.* Ecligmadium ad tussim expertum.

ECLIPSIS, is, f. 3. ἐκλειψις, deliquium, defectio: ab ἐκλείπω *desicio*. Eclipsis lunæ, cum sol per interpositionem terræ ita lunæ opponitur, ut illam illuminare non possit; eclipsis solis, cum luna inter solem et nostrum aspectum interponitur. *Cic. 3. Herenn. 22. 36.* Solis eclipses magis mirantur quam lunæ, quia hæ crebriores sunt. *V. Senecam 5. Benef. 6. circa med., ubi solis eclipsim describit.* — Et absolute. *Varro* apud *Philargyr. ad Virg. 2. G. 477.* Eclipsis quando fit, cur luna laboret: et, si hoc ridicule credunt, dicant, quid laborent. *Plin. 2. Hist. nat. 12. 9. (53).* Sulpicius Gallus —, pridie quam Perses rex superatus a Paulo est in contione ab imperatore productus ad prædicandam eclipsim. — *NB.* Quoties in oratione aliquid dicit, quod facile subintelligi possit. *eclipsis* dicitur: quod quidam vitium esse putarunt: *Quintil. 8. 6. 21.* figuram: quod certe verum est. si nullam perit obsecratoriam. Hinc eclipsis est illud *Virg. 1. Æn. 139.* Quos ego ubi dicit affligam, aut *idest*, et ut *Servius ibid. et ad v. 69.* At *Sulpicius* apud *Quintil. loc. cit.* pro eclipsis legit et quidam rectius *eclipsis*.

ECLIPTÍCUS, a, um, adject. ἐκλειπτικός, ad eclipsis pertinens. *Plin. 2. Hist. nat. 16. 13. (68).* Stationes stellarum fieri in mediis latitudinum articulis, quæ vocant ecliptica: scilicet quia ibi contingere eclipses solent. *Manit. 4. 816. et 846.* Ecliptica signa. *h. e.* quæ eclipsis patiuntur. *Servius* ad *Virg. 10. Æn. 218.* Sol cursus agit per eclipticam lineam, quæ Zodiacum bifariam dividit.

ECLŌGA, æ, f. 1. ἐκλόγη. ¶ 1. Generatim est electio, delictus: item ipsa res electa et selecta: ab ἐκλέγω *eligo, deligo. Varro* apud *Charis. 1. p. 97. Putsch.* Eclogas ex annali descriptas. ¶ 2. Speciatim hoc nomine scriptores nonnulli appellarunt singula poemata breviora, quæ edebant in vulgus, quasi essent electa e multis, quæ in eo genere scripsissent, et non edidissent. *Plin. 4. Ep. 14. ad fin.* Proinde sive epigrammata, sive edyllia, sive eclogas, sive, ut multi poemata, seu quod aliud vocare maueris, licet voces: ego tantum hendecasyllabos præsto. *Stat. 3. Silv. præfat.* Summa est ecloga, quæ necum secedere Neapolim Claudiam meam evocavit et præf. 1. 4. Juncta est ecloga ad multum ipem meum Julium Menecratem, cui gnatulor. etc. *Auson. præfata Edyll. 6.* Quid ego huic eclogæ studiū parviorin? *Id. ep. præfata Edyll. 11.* eclogam veterat oden decimam nonam 1. 3. *Horat. Sic Sueton. Vita Horat. a med.* Expressitque eclogam, cujus initium est, Cum tot sustineas et tanta negotia solus, *h. e.* epistolam primam libri secundi. *Al. minus recte leg. eclogium; Hermann. Doergens* legit *Expressitque ex eo tamquam si initium esset:* etc., quod magis aridet. *Sidon. 9. Ep. 1. carm. 1.* Vetuans per varii carminis eclogas, Verborum viliis multicoloribus. *h. e.* per varia carminum genera. *Vetus Scholiast. Crug. ad Horat. 2. Sat. 1.* Quotiam hic quid ecloga sit, quæri solet, sciendum est, quod ecloga hæc nomina sub se continet: si ad Jovem, prosodia dicuntur, si ad Apollinem, Dianam, aut Latonam, pænes: si ad Liberum, aut Seneciam, dithyrambi; si ad ceteros deos, hymni; si ad homines laudandos, vituperandos, reprehendendos, fugendos, odæ sunt et eclogæ, sunt enim brevæ poemata. *Virgili* quoque *Bucolica Eclogæ* inscribuntur: quarum exemplo factum est, ut omnia poemata pastoralia hoc nomine hodieque vocentur. *V. EDYLICUM.*

ECLŌGÁRÍUS, a, um, adject. *Eclogari* videntur quibusdam servi litterati, veluti anagnostæ, qui ex libro qui recitabatur, celeriter selecta quædam et

notata digniora excipiebant exercebantque: aliis rectius sunt loci insigniores. Cic. 16. Att. 2. ad fin. De gloria (libros) misi tibi. Custodies igitur, ut soles: sed notentur eclogarii, quos Salvius, bonos auditores nactus, in convivio dumtaxat legat. His congruunt, quæ habet *Id. ibid.* 11. *init.* Nostrum opus (de gloria) tibi probari lator; ex quo *ἀνδρῶν* ipsa posuisti, quæ mihi florentiora visa sunt tuo iudicio. — *Eclogarium* inscripsit *Auson.* unum ex libris suis, in quo est collectio breviorum poematum, excerptorum atque selectorum ex pluribus, quæ in eo genere ipse composuerat: ab *ἐκλογῆ* *delectus*.

ECMĒLES, is, adject. comm. gen. *ἐκμηλής*, extra modulationem, absonus. *Boeth.* 5. *Musica.* 10. p. 1167. Voces inter se vel unisonæ sunt, vel non unisonæ. Non unisonarum autem vocum alia quidem sunt æquisonæ, alia emmeles, alia dissonæ, alia ecmeles. — *Ecmeles* (sunt), quæ non recipiuntur in consonantiarum conjunctione.

ECNĒPHIAS, æ, m. 1. *ἐκνεφίας*, ou, ð, ventus ex nube discissa erumpens: ab *ἐκ* *ex*, et *νεφός* *nebula*. Sic dicitur procellæ genus, quam pluribus describit *Seneca* 5. *Quæst. nat.* 12., et *Plin.* qui sic habet 2. *Hist. nat.* 48. 49. (131). Ventus majore illati pondere incursoque, si late siccam rupere nubem, procellam gignunt, quæ vocatur a Græcis ecnephias: sin vero depresso sinu arctius rotati effregerunt, sine igne, hoc est sine fulmine, verticem faciunt, qui typhon vocatur, idest vibratus ecnephias. *V. PRESTER.*

ECONTRA vel e contra, adverb. *V. CONTRA.*
ECONTRARIO vel rectius e contrario, adverb. *V. CONTRARIUS.*

ECONVERSO vel rectius e converso, adverb. vice versa. *Boeth.* in *Aristot. de interpr. edit. sec.* p. 391. Rursus in parte altera idem e converso evenit. Adde *eumd. ibid.* p. 473. et alibi.

ECPHORA, æ, f. 1. *ἐκφορά*, prominentia, projectura. *Vitruv.* 6. 2. *Schneid.* Columnarum projecturæ, multorum ephoræ. *Id.* 3. 5. 11. *Schneid.* Omnes ephoræ venustiores habent speciem, quæ quantum altitudinis, tantumdem habent projecturæ.

ECPHRASTES, æ, m. 1. *ἐκφραστής*, qui edisserit, enarrat, interpretatur, ex una in aliam linguam vertit. Vox Græca, ab *ἐκφράζω* edissero. *Opu. scolam Fulgentii Planciadis* in editione *Gothofredi* ita inscribitur: *Libellus de prisco sermone ad Chalcedium grammaticum Timæi Platonis ephrasten.* In *Merceri* autem editione aliter omnino inscribitur, scilicet: *Fabii Planciadis Fulgentii V. B. Expositio sermonum antiquorum ad Chalcedium Grammaticum, cum testimonio.*

ECPHYRISIS, ðos, f. 3. *ἐκφυρσις*, a *πῦρ* ignis, Græce est inflammatio. Latinis litteris scripta legitur in verbis *Nigidii* apud *Servium* ad *Virg.* 4. *Ecl.* 10. et ad 6. *ibid.* 44., ubi mundi totius inflammatio significatur.

ECQUANDO, adverb. interrogandi, compositum ab *ec* vel *ce* vel *en* et *quando*, est an aliquando, num aliquando (It. *quando mai*; Fr. *est-ce que jamais*; Hisp. *quando*; Germ. *irgend einmal, jemals*; Angl. *when, at what time, whether at any time*). Usurpatur in vehementi animi motu, ac præcipue in ira. — a) Absolute. Cic. 4. *Verr.* 17. 43. Quæ, malum, ista fuit amentia? equando te rationem factorum tuorum redditarum putasti? equando his de rebus tales viros audituros existimasti? *Id.* 7. *ibid.* 26. 66. Equando igitur isto fructu quisquam caruit, ut videre piratam captum non liceret? *Liv.* 3. 67. Qui hinc erit discordiarum? Equando unam urbem habere, equando communem hanc esse patriam licebit? Adde *Senec.* 3. *Ira* 28., et *Fal. Flacc.* 2. 395. — b) Sequente part. nisi, apud Cic. 2. *leg. Agr.* 7. 17. Quæro a populari tribuno plebis, equando nisi per triginta tribus creati sint. — c) Cum addita interrogativa particula *ne*, ut apud *Propert.* 2. 7. 39. Equandone tibi liber sum visus? an usque in nostrum jacies verba superba caput? Adde *Felley.* 2. 14. 2. et *V. ibi Kritz.* — Fit sequente part. nisi apud Cic. 5. *Fin.* 22. 63. Quoties hoc agitur, equandone, nisi admirationibus maximis? *V. Interp.* ad h. 1.

ECQUI, quæ vel qua, quod, adjectivum pronomen interrogandi (*V. Zumpt.* ad Cic. 5. *Verr.* 11. 25.), compositum ex *ec* vel *ce* et *qui*, vel *en* et *qui*, ut *Prisciano* 1. p. 556. *Putsch.* placet: et idem est ac *qui*, *quæ* interrog. (It. *quale*, e *quale*; Fr.

y a-t-il quelque.., quelqu'un, ou quelqu'une qui? *y a-t-il un ou une?* Hisp. *que, qual*; Germ. *irgend einer, eine, eins*; Angl. *who? what? any?* Usurpatur præcipue quum interrogatio maxima vi fit; et occurrit in iis tantum casibus, qui exhibentur. — a) Nom. sing. *ecqui* vel *ecquæ*, ut apud *Plaut.* *Bacch.* 2. 3. 1. Ibo in Piræum: visam, ecquæ advennerit in portum ex Ephæci navis mercatoria. Adde *eumd. Stich.* 2. 2. 42.; et locum *Lucret.* sub *f* allatum. Cic. 6. *Verr.* 8. 18. *Ecqui pudor est? equi metus? Id. Sext.* 52. 110. *Ecquæ seditio unquam fuit, in qua non ille princeps? equi seditiosus, cui ille non familiaris? ecquæ turbulenta contio, cujus ille non concitator? Id. A. Acad.* (2. pr.) 26. 86. *Ecquæ poterit in agnoscendo esse distinctio? Adde eumd. 8. Att.* 12.; et *Ovid. Heroid.* 16. 341. — In recto feminino dicitur etiam *ecqua*, ut a *Plaut. Men.* 1. 2. 26. *Ecqua in istac pars inest præda mihi? Id. Mil. glor.* 3. 1. 199. *Ecqua ancilla est illi? Adde eumd. Most.* 3. 2. 83.; et *Ter. Eun.* 3. 3. 15. *Cic. 7. Att.* 8. *Quod quæris, ecqua spes pacificationis sit. Al. leg. ecquæ.* Adde *eumd.* 3. *Verr.* 24. 63.; et *Virg.* 3. *Æn.* 341. *Ovid. 4. Fast.* 488. *hac grossus ecqua puella tulit? Al. leg.* si qua. Adde non unum ex allatis *Cicer.* locis, item 6. *Verr.* 8. 18. et 11. 25., in quibus alii reponunt *ecqua*: nec analogia repugnat; nam et *aliqua* et *si qua* dicitur. — b) Neutr. sing. *ecquod* apud *Ter. Eun.* 3. 3. 13. *Rus Sunii equod haberem et quam longe a mari. Cic. 5. Verr.* 57. 131. *Equod iudicium Romæ tam dissolutum? Id. Invent.* 12. 42. *Ecqua consuetudo, ecqua actio, equod artificium? Adde Liv.* 1. 9.; et *Ovid.* 3. *Pont.* 1. 3. — c) Accus. sing. masc. *ecquem* apud *Plaut. Curc.* 2. 3. 61. *Ibi me interrogat, equem in Epidaurum Lyconem trapezitam noverim. Adde eumd. Pæn.* 5. 2. 84.; et *Rud.* 1. 2. 37. et 2. 7. *Ter. Hecyr.* 5. 3. 6. *Hospitem equem Pamphilum hic habes? — d) Acc. sing. fem. equam* apud *Plaut. Epid.* 3. 4. 4. *Si istanc hominem, quem tu quæritas, tibi componstrasso, equam abs te inibo gratiam? Adde eumd. Merc.* 2. 3. 56. *Cic. 4. Verr.* 27. 67. *Equam rem putatis esse in Sicilia, nisi ad nutum istius, iudicatum? — e) Acc. plur. fem. equas* apud *Plaut. Pseud.* 1. 5. 69. *Equas viginti minas — per doctos dolos paritas ut auferas a me? — f) Acc. plur. masc. equos* apud *Ovid.* 4. *Pont.* 10. 3. *Equos tu silices, equod, carissime, ferrum Duritidæ confers, Albinoævæ, mææ? — g) Ablat. sing. neutr. equo* apud *Cic. Verr.* 24. 62. *Equo in oppido pedem posuit, ubi non plura etc. — h) Cum addita nam, equinam, equænam etc. Lucret.* 5. 12. 10. *Tentat enim dubiam mentem rationis egestas, Equænam fuerit mundi genitalis origo; Et simul, ecquæ sit finis. Cic. Brut.* 6. 22. *Crebro in mentem venit vereri, equodnam curriculum aliquando sit habitura tua et natura admirabilis et exquisita doctrina. Id. Partit. orat.* 14. 48. *Quæ sine arte appellantur, — equonam modo, equonam loco artis indigent? Id. 2. Herenn.* 17. 26. *Quærendum erit, equonam modo obsisti potuerit. Ita Forcellinus: at Orellius et quonam modo obsistere. Id. 4. Fin.* 24. 67. *Illud dubium, ad id, quod summum bonum dicitis, equænam fieri possit accessio. — i) Ecqui substantivi pronominis more pro equis legitur apud Plaut. Stich.* 1. 3. 69. *Ecqui possit prædior? h. e. num quis vult me dato prædior emere?*

ECQUI, adverb. compos. ab *ec* vel *ce* vel *en* et *qui* interrog. pro *quomodo*, idem quod *equonam modo*. Cic. 1. *Tusc.* 8. 15. *Ecqui ergo intelligis, quantum mali de humana conditione dejeceris? Ita Klotz ex Cod. Reg.*; at *Orellius* aliique *ecquid*. Et *Plaut. Aulul. prol.* 16. *Cæpi* observare, *ecqui majorem filius mihi honorem haberet.*

ECQUIS, *ecquid*, substantivum interrogandi pronomen, compositum ab *ec* vel *ce* vel *en* et *quis*, *quid*, *æque ac num quis, num quid* (It. *qual uomo, quale cosa*; Fr. *y a-t-il quelqu'un, y a-t-il un?*; Hisp. *que?*; Germ. *irgend jemand, irgend etwas*; Angl. *who? what?*). Occurrit autem A) Ut substantivum interrogandi pronomen; et B) In genere neutro adverbii more.

A) Ut substantivum interrogandi pronomen usurpatur — a) Nom. sing. masc. *ecquis*, ut apud *Plaut. Amph.* 4. 1. 9. *Feriam fores. Aperite hoc. heus ecquis hic est? ecquis hoc aperit ostium? Ter. Eun.* 5. 9. 1. *Ecquis me vivit fortunatior? Virg.* 9. *Æn.* 51. *Ecquis erit mecum, juvenes, qui primus in*

hostem? Plaut. Capt. 2. 3. 99. *Eadem percontabor, ecquis hunc adolescentem noverit. Adde eumd. Asin.* 2. 4. 26. et 5. 2. 50., *Bacch.* 4. 1. 9., *Capt.* 3. 2. 10. et *Most.* 4. 2. 11.; *Ter. Eun.* 3. 3. 16.; *Horat.* 2. *Sat.* 7. 34.; et *Liv.* 3. 68. — b) Neutrum sing. *ecquid* apud *Plaut. Asin.* 3. 3. 58. *Ecquid est salutis? Adde eumd. Curc.* 1. 2. 39. *Ter. Heaut.* 3. 3. 34. *Ecquid de illo, quod dudum tecum egi, egisti, Syre? Cic. 4. Verr.* 62. 152. *Rogato, ecquid in laam statuum contulerit? Id. 7. Fam.* 11. *Heus tu, quid agis? ecquid fit? Adde eumd. 12. Att.* 7.; et *Liv.* 40. 40. — c) Dat. sing. masc. *ecqui* apud *Cic. Mur.* 33. 68. *Ecqui non proditur revertenti? — d) Acc. sing. masc. equem* apud *Plaut. Cist.* 4. 2. 42. *Equem vidisti quærere hic, amabo, in hac regione cistellam cum crepundis? Cic. 8. Fam.* 15. *Equem autem (vidisti) Cæsare nostro acriorem in rebus gerendis? in præcedenti periodo est tamen Accusativus hominem. — e) Nom. plur. masc. ecqui* apud *Stat.* 10. *Theb.* 245. *Ecqui aderunt, quos ingenti se attollere fama non pigeat. — f) Cum addito nam, equisnam, equidnam*, ut apud *Plaut. Pæn.* 3. 3. 5. *Sed quid huc tantum hominum incedunt? equidnam afferunt? Cic. Vatin.* 11. 26. *Deinde interrogares, equosnam alios posset nominare? Id. ibid.* 16. 38. *Adire a te cupio —, ecquid audieris, equisnam tibi dixerit, C. Cæsarem dixisse etc. Id. Topic.* 21. 82. *Sit, necne sit: equidnam honestum sit: ecquid æquum re vera etc. Al. tamen aliter leg. Catull.* 28. 6. *Equidnam in tabulis patet lucelli Expensum? — g) Interdum ecquis, haud aliter atque ecqui adjectivè occurrit. Plaut. Amph.* 2. 2. 226. *Ecquis alius Sosias intus est qui mei similis siet? Id. Men.* 4. 2. 110. *Heus, ecquis hic est janitor? Adde eumd. Most.* 2. 1. 7. *Virg.* 10. *Ecl.* 28. *Ecquis erit modus, inquit. Adde Ovid.* 3. *Amor.* 1. 15.; et *Liv.* 23. 12. — Hinc

B) Adverbii more neutrum *ecquid* sæpissime usurpatur, et ponitur pro numquid, num, an non. — a) Sine additis et in recta interrogatione. *Plaut. Asin.* 5. 2. 50. *Ecquid matrem amas? Id. Bacch.* 1. 2. 53. *Occisus hic homo est. Ecquid in meum est tibi, patrem tibi esse? Adde eumd. Amph.* 2. 1. 29., *Aulul.* 2. 3. 3. et *Curc.* 2. 8. 19. *Ter. Andr.* 5. 2. 30. *Age Pamphile, exi Pamphile: ecquid te pudet? Adde eumd. Eun.* 2. 2. 48. et 3. 2. 3. *Cic.* 2. *Att.* 2. *Sed, heus tu, ecquid vides, calendas venire, Antonium non venire? Id. Cluent.* 26. 71. *Quid tu? inquit; ecquid me adjuvas, Bulbe, ne gratis reipublicæ serviamus? Adde eumd. 1. Tusc.* 8. 15., 4. *Acad.* (2. pr.) 39. 122. et 3. *de republ.* 11.; *Virg.* 3. *Æn.* 342.; *Horat.* 1. *Ep.* 18. 32.; et *Plin.* 6. *Ep.* 16. *Liv.* 4. 3. *Ecquid sentis, in quanto contemptu vivatis? Adde eumd.* 3. 11. et 5. 52. *Ovid.* 3. *Trist.* 3. 47. *Ecquid, ut audieris, tota turbare mente? Id. ibid.* 7. 11. *Tu quoque, dic, stultis communibus ecquid inhæres? — b) Una cum adv. tandem* apud *Cic. Rosc. Am.* 16. 46. *Ecquid tandem tibi videtur — senex ille Cæcilianus minoris facere Eutychem filium rusticum, quam illum alterum? — c) In obliqua interrogatione. Plaut. Bacch.* 4. 10. 9. *Nunc Mnesilochum, quod mandavi, viso: ecquid eum ad virtutem aut ad frugem operâ suâ compulerit. Adde eumd. Mil. glor.* 3. 1. 114. et 4. 2. 3., et *Most.* 3. 3. 4. *Cic.* 7. *Fam.* 16. *Quid agatis, et ecquid in Italiam venturi sitis hac hieme, fac plane sciam. Adde Liv.* 27. 10. et 44. 27. — d) Pro *quid* vel *cur* adhibetur a *Liv.* 42. 26. *Quæsitum, ecquid ita non adisset magistratum, ut ex instituto loca, lautio, acciperent?*

ECQUISNAM, *equænam*, *equodnam*, *ecquidnam*. *V. ECQUI*, *ecquæ*, *ecquod* sub *f*; et voc. præc. sub *A. f*.

ECQUO, adverb. motus, quonam. Cic. 13. *Phil.* 11. 24. *Equo te tua virtus provexisset? equo genus?*

ECSTASIS, is, f. 3. *ἐκστασις*, ab *ἐκ* et *ἵσταναι* (*στᾶω*) sto. Scribitur et *ectasis*. — *Ectasis* est excessus mentis extra se positæ. *Tertull.* *Anim.* 45. *Hanc vim ectasis dicitur, excessum mentis, et amentiam instar. Augustin.* *de Gen. ad litt.* 12. *Quando avertitur atque abripitur animi intentio a sensibus corporis, ectasis est. Hieronym.* 1. *Comment. in Isaiaem prægm.* Neque vero, ut *Montanus* somniat, prophetæ in ectasi sunt locuti.

ECTASIS, is, f. 3. *ἐκτασις*, productio, extensio; ab *ἐκτείνω* extendo. Ita dicitur figura poetica, quæ syl-

laba correpta contra rationem produciunt. Charis. 4. p. 249. Putsch. et Diomed. 2. p. 437., sed uterque Græce: Latine Servius ad Virg. 10. Æn. 473.

ECTHLIPSIS, is, f. ἔκθλιψις. ¶ 1. Apud Grammaticos est figura poetica, qua littera m simul cum vocali præcedenti ob vocalem, vel diphthongum sequentem eliditur, ut in illo Pers. 1. 1. O curas hominum, o quantum est in rebus inane! Vox Græca, ab ἐκ et θλιβω tero. Charis. 4. p. 249. Putsch. Ἐκθλιψις est, quum duabus ejectionibus (lege dictionibus) aliqua consonantium aut plures quas habet (lege habent), eliduntur, ut *Multum ille et terris jactatus et alto*. Adde Diomed. loc. cit. in voce præced.; et V. Quintil. loc. cit. in OBSCURO. Similiter Val. Prob. 1. p. 1440. Putsch. Ecthlipsis est, quum inter se aspere concurrentium syllabarum, intercedente sola m littera consonante, et vocalem et consonantem, quam diximus, elidit necesse est. Sic apud Capell. 3. p. 60. *ecthlipsi* pro *eclipsi* corrigendum videtur. ¶ 2. Apud Medicos est compressio, contritio. Theod. Priscian. lib. 2. part. 1. c. 13. Ergo quum interiora præcordiorum humorum minacium occupaverit conglobatio, ut ecthlipsis, vel angustias, nimios quoque dolores efficiat, tunc nos aquam calidam in tempore porrigemus et per vomitum procurabimus digestionem.

ECTOMON, i, n. 2. ἔκτομον, ita nonnulli helleborum nigrum vocarunt, quod alii polyrrizon, teste Plin. 25. Hist. nat. 5. 21. (51). De synonymia V. HELLEBORUS.

ECTRŌMA, atis, n. 3. ἔκτρομα, abortus, ab ἐκ et τροπέω pario. Translate Tertull. advers. hæret. 7. Et quod proxime Valentinus proposuit, unde Deus? scilicet de entymesi et ectromate. h. e. ex penu suo, nimirum ex effrenata ac præpostera imaginandi vi.

ECTRŌPA, æ, f. 1. ἔκτροπή, deveticulum viæ: a τρέπω verto. Varro apud Non. p. 392. 33. Merc. Et, ne erraretis: ectropas esse multas: omnino tutum esse, sed spissum iter. Oehler Græcis litteris edidit.

ECTŪPUS, s, um, adject. ἔκτυπος, qui ἐκ τύπου, ex typo seu forma, premendo calcandoque fit, ex argilla seu creta, ita ut imagines paullo exstantiores appareant. Plin. 35. Hist. nat. 12. 43. (152). Dibutades, Sicyonius figulus, primus invenit fingere ex argilla similitudines, et personarum tegularum extremis imbricibus imposuit, quæ inter initia prostypa vocavit: postea idem ectypa fecit. V. ANTEFIXUS et TYPUS. — Hinc *ectypæ imagines*, seu *sculpturæ* dicuntur, quæ in gemmis non impressione, sed scalpro figurantur: *cammei* Itali vocant. Seneca 3. Benef. 26. Cœnabat Paulus prætorius, imaginem Tiberii Cæsaris habens ectypam, et eminente gemma. Plin. 37. Hist. nat. 10. 63. (174). Hæ sunt gemmæ, quæ ad ectypas sculpturas aptantur.

ECULEUS. V. EQUULEUS.

ED

EDACĪTAS, atis, f. 3. ingluvies, voracitas. Plaut. Pers. 1. 2. 7. Neque edacitate eos quisquam poterat vincere. Cic. 3. ad Q. Fr. 9. extr. Edacitatem pueri pertimesco. Adde eumd. 7. Fam. 26.

EDAX, acis, adject. (edo). Sup. Edacissimus I. — Edax est vorax (It. *ingordo*, *mangiatore*, *vorace*; Fr. *vorace*, *glouton*, *avide*; Hisp. *voraz*, *gloton*; Germ. *gefressig*; Angl. *eating much*, *voracious*, *gluttonous*).

1.) Proprie. — a) Generativa. Plaut. Pers. 3. 3. 16. Lurco, edax, furax, fugax. Ter. Phorm. 2. 2. 21. Alere noiant hominem edacem: et sapiunt, mea sententia. Id. Eun. prol. 38. et Horat. 2. Ep. 1. 173. Parasitus edax. Cic. Flacc. 17. 41. Edacem hospitem amisisti. Id. 9. Flam. 20. 2. Proinde te para: cum homine et edaci tibi res est. At. omitunt et. Horat. 2. Sat. 2. 92. Edax dominus. Id. Epod. 2. 34. Turdi edaces. Colum. 6. R. R. 2. 14. Boves multi cibi edaces. Seneca Ep. 60. Vastissimorum edacissimorumque animalium aviditatem vincere. Ovid. 15. Met. 354. Naturæque suum nutrimentum derit edaci. — b) Speciatim apud Poetas est idem quod rapax. Ovid. 2. Amor. 6. 33. Edax vultur. Val. Flacc. 6. 420. cervos petit Umbro venator edaci.

II.) Translate. Horat. 2. Od. 11. 18. Cūræ edaces. h. e. quæ habentes macerant et consumunt: cf. Catull. 64. 72. Spinosa curæ. Rursus Horat. 3. Od. 30. 3. Edax imber. Virg. 2. Æn. 758.; et Ovid. 14. Met. 544. et 9. ibid. 202. ignis. Ovid. 1. Amor. 15. 1. lior. Id. 15. Met. 234. Tempus edax rerum. Id. 15. ibid. 572.; Sil. It. 9. 604.; et Martial. 11. 34. vetustas. Lucan. 7. 397. ætas. Prudent. Apotheos. 1141. senium.

EDĒATROE, qui præsumt regis epulis dieti ἀπό τῶν ἐδεσμάτων, Paul. Diac. p. 82. 20. Müll. Pro *edeatroe* a Forcellino et Lindemanno leg. *edeatrae*. Ceterum de his Persarum regis prægustatoribus V. Athen. 4. p. 171., Hesych., Suidam aliosque grammaticos v. ἐδεστρος.

EDĒCĪMATĪO, ōnis, f. 3. edecimandi actus. Gloss. Cyrill. Ἀποδεκατισμός, edecimatio.

EDĒCĪMATŪS vel edecumatus, a, um. V. voc. seq.

EDĒCĪMO vel edecumo, as, atum, are, a. 1. (ex et decimo). Part. *Edecimatus*. — Edecimo proprie est et decem seligo; adeoque generatim eligo. Symmach. 5. Ep. 81. (al. 83.). Ut equos ex Hispania lectissimæ nobilitatis edecumet. Adde eumd. 9. ibid. 21. (al. 23.). Macrob. 1. Saturn. 5. extr. Probare omnes Q. Aurelii iudicium, quæ edecumatos elegit sodales. et 2. ibid. 1. Joel ex multijugis libris edecumati. Cf. Paul. Diac. p. 80. 6. Müll. Edecimata electa.

EDENTANEUS, a, um, adject. Idem atque edentulus. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in Not. Tir. p. 111.

EDENTĀTŪS, a, um. V. voc. seq.

EDENTO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et dens). Part. *Edentatus*. — Edento est edentulum facio excussis dentibus. Plaut. Rud. 3. 2. 53. Niuis vellim, improbissimo homini malas edentaverint. Macrob. 7. Saturn. 3. Scemmata minus aspera, quasi edentatæ bellæ morsus.

EDENTŪLŪS, a, um, adject. qui sine dentibus est. Capell. 4. p. 116. Edentulum non illum dicimus, qui dentes non habet, sed cui natura inest, ut habeat ex illo tempore, quo natura permittit, ut habeat. Nam neque lapidem recte dicimus edentulum, qui nunquam dentes habet; neque infantem, qui, quamvis aliquando habere possit, nondum tamen illo tempore ut habeat, natura permittit. Hæc Capella; sed tamen etiam de infantibus dixit Arnob. 3. 14. Edentatos deos esse parvulorum ritu credendum est? (It. *senza denti*, *sdentato*; Fr. *édenté*, qui *n'a plus de dents*; Hisp. *desdentado*; Germ. *zahlos*; Angl. *with few or no teeth*, *toothless*).

1.) Proprie occurrit fere de vetulis. Plaut. Cas. 3. 2. 20. Propter operam illius improbi edentuli. Id. Most. 1. 3. 118. Vetula, edentula, quæ vitia corporis furo oculant. Prudent. 10. *περί σαρπ.* 305. Edentularum cantilenæ. Tertull. Pall. 5. Muræna bestia edentula, et erunguis, et excornis. Vet. Poeta comicus apud Fulgent. p. 563. 15. Merc. Tu ne amare audes, edentule et capularis senex?

II.) Translate, Vinum edentulum, apud Plaut. Pern. 3. 3. 86. dicitur, quod vetustissimum est, vel potius quod vires non habet ad inebriandum. Sic *Alexis* apud Eustath. ad Odyss. 6. *ὄνον τὸν παλαιότατον πρὸσδύσκειν, ὅτι οὐ δύναιτο ἀλλὰ θάραρος ποιεῖν*. — NB. De cogn. Rom. V. ONOM.

EDĒPOL vel *ædepol*, adverb. Pro *ædepol* dictum est etiam *æpol*, ut *æjuno*, *æcastor*, etc. Itaque *æpol* a multis legitur variis in locis Plauti et Terentii et Cæciliæ apud Non. 2. 354. Edicti. vet.; tametsi ubique dubia est lectio. — Est formula jurandi per Pollucem, pro *medepol*, h. e. *me deus Pollux adjuvet*; vel, si diphthongum placeat, *per ædem Pollucis*. Fuit juramentum omnium feminarum proprium, ex initio Eleusiniis acceptum: paullatim vero, ex insciis antiquitatis, a viris quoque usurpatum, ut Varro apud Gell. 11. 6. docet: atque adeo generali significatione affirmando inservit (It. *per mia fe*; Fr. *ma foi*; Hisp. *a fe*, *por mi fe*; Germ. *bei Gott*, *meiner Treu*; Angl. *by my faith*). Occurrit — a) Absolute, sine additis. Plaut. Cas. 2. 6. 1. CLEOSTR. Face, Chaline, me certiozem, quid meus vir velit. CRAL. Ille *ædepol* videre ardentem te extra portam Metiam. Ter. Hecyr. 1. 2. 7. syr. Salve, mecastor, Parmeno. PARM. Et tu, *ædepol*, Syra. Id. Andr. 1. 2. 5. Quæso *ædepol* Charine. — b) Sæpius una cum aliis affirmandi adverbis. Plaut. Amph. 1. 1.

115. Certe *ædepol* scio, si etc. Ter. Phorm. 5. 1. 8. Certe *ædepol* meæ nutricem gnatae video. Plaut. Amph. 1. 1. 27. Næ illi *ædepol* — aliquid hominem allegend. Id. Asin. 3. 2. 14. Næ illa *ædepol* memorari possint. Id. Mil. glor. 4. 1. 41. *ædepol* hæc quidem bellula est. Id. Most. 5. 1. 34. Immo *ædepol* negat profecto. Adde eumd. Amph. 1. 1. 115. Id. Most. 3. 2. 79. Immo *ædepol* vero, quum usque quaque umbra est, tamen sol. semper hic est a mani ad vesperum.

EDĒRA, æ, **EDĒRĀCĒUS**, a, um, etc. V. HEDERA, HEDERACEUS, etc.

EDĪBĪLĪS, e, adject. qui edi potest. Gloss. Philox. Edibilis, βρωσιμος. Cassiod. 12. Variar. 4. de vino acinatico. Ut dicas ejus esse aut carneum liquorem, aut edibilem potionem.

EDĪCO, dicitis, dixi, dictum, dicere, a. 3. (ex et dico). *Ædeico* legitur in veteri S. C. de Bacchanalib. apud Fabrett. p. 427., prisco et obsoleto scribendi more. — *Edice* in imperativo pro *edic* habent Virg. 11. Æn. 463. et Stat. 12. Theb. 598. — Part. *Edictus* I. et II.; *Edicturus* et *Edicendus* I. — *Edicere* est quasi extra dicere, publice et aperte dicere, exponere: et

1.) Proprie apud Romanos *edicere* significavit tabulis in publico loco affixis aliquid jubere; et speciatim proprium fuit prætorum, qui initio magistratus præponebant ac denuntiabant, qua formula et quibus de rebus jus eo anno esset dictari: V. *Edictum* in fine hujus voc. Cic. 2. Fam. 22. 74. Est enim tibi edicendum, quæ sis observaturus in jure dicendo. — Hinc generatim usurpatum est de magistratibus aliquid publice jubentibus, et præcipue de prætoribus jus publice dicentibus: sic in *Senatusconsultis de Bacchan.* DE BACCHANALIBUS ITA EXEDICENDUM CENSURE. Ceterum hac significatione occurrit — a) Cum Accusativo. Liv. 3. 33. sub fin. Senatum in diem posterum edicunt. Al. aliter leg. Adde Sueton. Cæs. 50. Rursus Liv. 35. 25. et 38. 30. *Edicere* concilium. Id. 25. 51. Tarraconem omnibus sociis edixerat conventum. Cic. 2. ad Q. fr. 2. 2. *Edicere* comitia a. d. xi. cal. Februar. Adde Liv. 3. 37.; et Sueton. Cæs. 18. Sic Liv. 22. 33. In eam diem, quam jussissent, comitia edicturus. Rursus Cic. 6. Phil. 1. 2. et Liv. 4. 26. iudicium. Liv. 2. 55. et 3. 10.; et Val. Max. 6. 3. 4. delectum. Liv. 23. 32., 28. 5. et 41. 17. exercitum ad conveniendum. Id. 31. 11. et 22. 11. diem exercitum ad conveniendum. Sic Id. 23. 31. Dies illi ad conveniendum Cales edicta est. Id. 26. 13. et 31. 40. diem comitum. V. Drakenborg. ad h. 1. Sic Id. 33. 14. et Cic. 3. Ferr. 54. 141. Dies edicta. Liv. 32. 1. *Edicere* supplicationem populo, Justin. 13. 4. 7. lustrationem. Liv. 2. 52. Duo milia æris damnato multam edixerunt. Id. 8. 36. ad fin. Dictator prædam omnem edixerat militibus. Cic. 3. Off. 20. 80. Id, quod communiter compositum fuerat, solus edixit. — b) Cum Accusativo et Infinito. Cic. 4. Ferr. 27. 66. Si quis eum pulsasset, edixit, sese iudicium injuriarum non daturum. Liv. 26. 27. Consul ex auctoritate senatus pro contione edixit, quorum opera id conflatum incendium, præditeat, præmium fore, libero pecuniam, servo libertatem. Curt. 6. 11. 20. Rex, tumultu cognito, legem se supplicio conjunctis sentiam remittere edixit. Sil. 11. 7. 527. prope capere arma manibus Edicit. — c) Sequente Coniunctivo cum part. ut vel ne. Cic. Pis. 8. 17. Consulem edicere, ut senatus senatusconsulto ne obtemperet. Id. 5. Ferr. 15. 38. Edixerat, ut aratores jugera sationum suarum profiterentur. Adde eumd. 1. ad Q. fr. 1. 9., 1. Phil. 2. 6. et 11. Att. 7. 2. Liv. 10. 36. Edicto, ut quicumque ad vallam pergeret, pro hoste haberetur. Adde eumd. 5. 19. Sic de regibus Curt. 7. 1. 4. Rex edixit, ut omnes in vestibulo regis præsto adforent. Adde eumd. 10. 2. 9. Et de Romanis imperatoribus Sueton. Tib. 40. Ab urbe egrediens (Tiberius), ne quis se interpelleret, edixerat. Adde eumd. Domit. 9., Aug. 44. et Cal. 49. — d) Sequente Coniunctivo sine ulla particula. Curt. 6. 8. 23. Postero die rex edixit, omnes armati coirent. Virg. 10. Æn. 258. Principio sociis edicit, signa sequantur, Atque animos aptent armis pugnae parent se. — e) Sequente Relativo. Curt. 8. 10. 30. Non tamen ante se recepit in castra, quam cuncta prospexit, et quæ fieri vellet edixit. — f) Cum Ablativo et præ-

pos. de. Sueton. *Cal.* 26. Edicere de natali. *Id. Rhet.* 1. De eisdem interjecto tempore C. Domitius Aenobarbus, L. Licinius Crassus censors ita edixerunt. *Tac.* 2. *Hist.* 91. Edicere de caeremoniis. — g) Cum addito Accus. et praepos. ad. *Vulcat. Gall. Avid. Cass.* 6. Ad signa edicere. — h) Non modo de regibus occurrit, ut dictum est supra sub e, verum etiam de militum imperatore vel duce. *Liv.* 21. 21. *loquitur Hannib.* Primo vere, edico, adisit. *Cf. eumd.* 7. 35. Vigiliis deinde dispositis, ceteris omnibus tesseram dari jubet (*Decius*): ubi secundae vigilie buccina datum signum esset, armati cum silentio ad se convenirent. Quo ubi, sicut edictum erat, taciti convenerunt: Hoc silentium, militibus, inquit, etc.

II.) Translate ponitur etiam de privatis hominibus, de his praecipue qui auctoritate aliqua polleant, ut paterfamilias, dominus, etc.; et est monere, statuere, notam facere, imperare: occurrit autem — a) Raro cum Accusativo. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 10. Hoc simul edixi, non cessare poetae Nocturno certare mero etc. *Cf. Id.* 2. *Sat.* 2. 51. Si quis nunc mergos suaves edixerit assos, Parebit pravi docilis Romana juvenus. *Curt.* 4. 13. 14. Similibus apud Macedones quoque sollicitudo erat: noctemque, velut in eam certamine edicto, metu egerunt. — b) Saepius sequente Coniunctivo cum part. ut vel ne. *Plaut. Mil. glor.* 3. 2. 29. Atque ut scire possis, edico tibi etc. *Id. Aulul.* 2. 4. 2. Herus edixit mihi, ut dispartirem obsonium hic bifarium. *Id. Pseud.* 1. 5. 91. Ne quisquam credat nummum, jam edicam omnibus. Adde *eumd.* *Mil. glor.* 2. 2. 4., *Truc.* 4. 3. 6. et *Pers.* 2. 2. 58. *Ter. Eun.* 4. 7. 33. Miles, edico tibi, ne vim facias ullam in illam. Adde *eumd.* *He-cyr.* 4. 1. 48. *Cf. Cic.* 1. *Att.* 18. *extr.* Ne absens esseare, curabo edicendum et proponendum locis omnibus. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 226. Illic simul accepit patrimonii mille talenta, Edicet, piscator uti, pomarius, auceps, — Mane domum veniant. — c) Cum Accusativo et Infinito. *Ter. Eun.* 5. 5. 20. Dico, edico vobis, nostrum illum esse herilem filium. — d) Sequente Relativo. *Cic. Amic.* 16. 59. Alius igitur finis verae amicitiae constituendus est, si prius, quid maxime reprehendere Scipio solitus sit, edivero. *Cæs.* 1. *B. C.* 76. Milites edicunt, penes quem quisque sit Cæsaris miles. Adde *eumd.* 1. *B. G.* 46.; et *Quintil.* 9. 3. 61. *Sall. Cat.* 49. Jussus a consule, quae sciret, edicere. *Liv.* 30. 5. Edicere exploratori-bus jussis, quae afferent. — e) Cum Infinito sine Accus. *Sil. It.* 7. 315. Cornibus arenites edicam in-nepere ramos. — f) Edicere sententias apud *Vopisc.* *Tac.* 4. singulari significatione est exsequi. — Hinc a Part. praeter. pass.

Edictum, i, n. 2. absolute, substantivum more. I.) Proprie. — a) Nomine edicti potissimum edicta praetoriorum intelliguntur. Hi, ut scitent cives, quod jus de quaerit re dicitari essent, et quomodo dicitari essent, formulam quamdam Kal. Jan. proponebant, quae edictum praetoris dicebatur. Primis temporibus haec edicta mutare praetoribus licevit. Sed tamen id probrum loco Verri Cicero objecit, quum dixit, eum ne ex edicto quidem suo jus semper dixisse. Post lege C. Cornelii Sullae tribuni pleb. anno U. C. DCLXXXVII. cautum est, ut ex edictis suis perpetuis praetores jus dicerent, ut narrat *Ascon. in argum. orat. pro C. Cornel.* p. 58. *Bait.* Quare quod semel edictum promulgaverant praetores urbani, id lidem sine reprehensione mutare in provincia, si-quam postea obtinuisset, non potuerunt. *Cic. Flacc.* 28. 67. Sanxit edicto, ne frumentum ex Asia exportari liceret. *Id.* 3. *Ferr.* 41. 105. Hereditatem alicui condonare edicto. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 7. 16. et 14. 35. *Id. Quintil.* 19. 60. Quod praetor non fieri, sed ex edicto suo fieri jubet. *Id. ibid.* 23. 73. Si ex edicto possedit. *V. Hein's röm. privatr.* p. 70. 80. et 83., et *Blotz ad Cicero. opera.* vol. 2. p. 716. — Hadrianus vero Aug., usus opera Salvii Juliani JCI, et patrum M. Didii Juliani Aug., omnia edicta, quae adhuc erant in usu forensi, uno libello complexus, *Edictum perpetuum* edidit, cujus auctoritas diu mansit apud JCtos. *Eutrop.* 8. 17. et *Hieronym.* in *Euseb. Chronica.* ad ann. a Chr. n. 133. — Porro praeter edictum huc perpetuum, erant edicta praetoris peculiariora, quae in re peculiari dabantur; quorum passim in libris *Digest.* exempla leguntur. *Pers.* 1. 134. His mane edictum, post prandia Callithoen do. h. e. mando, ut mane in foro versentur, in libris et

actionibus forensibus occupati. — b) Hinc genera-tim edictum est jussum, litterae aliorum magistratum, quibus aliquid imperatur: et occurrit — De consulibus. *Liv.* 8. 7. Oblitus itaque imperii patrii consulumque edicti etc. Adde *eumd.* 24. 8.; et *Sueton. Cæs.* 28. et 49. — De dictatore. *Liv.* 8. 34. Imperium invictum populi Romani, et disciplina rei militaris, et dictatoris edictum pro numine semper observatum. — De proconsulibus. *Liv.* 26. 12. Accessit edictum proconsulis ex senatusconsulto propo-situm vulgatumque apud hostes. — De aedilibus. *Cic.* 3. *Off.* 17. 71. Qui enim scire debuit de sanitate, de fuga, de furtis, is praestat edicto aedilium. Adde *Gell.* 4. 2. — De censoribus. *Nepos Cat.* 2. At Cato cen-sor cum eodem Flacco factus, severe praefuit et pote-stati. Nam et in complures nobiles animadvertit, et multas res novas in edictum addidit, quare luxuria re-primeretur. — De tribunis. *Cic. pro leg. Manil.* 19. 58. Neque me impediit cujusquam, Quirites, inimicum edictum (h. e. tribunorum pleb., quos paulo ante nominaverat), quo minus, fretus vobis, vestrum jus beneficiumque defendam. — De jussu, quo senatores in curiam convocantur. *Cic.* 3. *Phil.* 8. 20. Quum tam atroci edicto nos concitavisset, cur ipse non ad-fuit? *V. integr. cap. Tac.* 1. *Ann.* 7. Ne edictum quidem, quo Patres in curiam vocabat, nisi tribuniciae potestatis praescriptione posuit sub Augusto acceptae. Verba edicti fuere pauca et sensu permolesto: de honoribus parentis consulaturum. Adde *Sueton. Tib.* 41.; et *Cf. Liv.* 3. 38. — De copiarum duce. *Liv.* 28. 25. Edictum subinde (ab imperatore) propositum, ut ad stipendium petendum convenirent Carthagi-nem. *Sueton. Ner.* 41. Edictis tandem Vindictis con-tumeliosis et frequentibus (Nero) permotus, senatum epistola in ultionem sui reique publice adhortatus est. Sic in re militari edictum itineris est idem quod itinerarium: *V. hanc vocem.* — De Romanis im-peratoribus jam inde a Julio Caesare. *Cæs.* 2. *B. C.* 19. Edictumque (Caesar) praemittit, ad quam diem magistratus principesque omnium civitatum sibi praesto esse Cordubae vellet. Quo edicto tota provin-cia peruvigato etc. *Sueton. Aug.* 89. Etiam libros toto: et senatui recitavit et populo notos per edictum ipse fecit. Adde *eumd.* *Galb.* 15., *Ner.* 4., *Cal.* 45. et alibi saepe; *Pun. Paneg.* 20.; et *Tac.* 4. *Hist.* 49. — Similiter de magistratibus, qui sub imperato-ribus erant. *Sueton. Claud.* 9. Ut quum obligatam avario fidem liberare non posset, in vacuum lege praedatoria venalis pependit sub edicto praefectorum. Adde *eumd.* *Vesp.* 15. — De regibus. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 237. Idem rex ille (Alexander), poema Qui tam ridiculum tam care prodigus erit, Edicto vetuit, nequis se praeter Apellen Pingeret.

II.) Translate. ¶ 1. Est edictum vel jussio privati hominis. *Ter. Heaut.* 4. 1. 10. Primum hoc te oro, ne quid credas me adversus edictum tuum fa-cere esse ausum. ¶ 2. Ponitur interdum pro sim-plici enunciatione. *Seneca Ep.* 117. ante med. Non corpus est, quod nunc loquor, sed enunciativum quiddam de corpore, quod alii effatum vocant, alii enunciatum, alii edictum.

EDICTALIS, e, adject. ad edictum pertinens, ut Edictalis lex, Edictalis honorum possessio, h. e. edicto delata etc. apud *Ulp. Dig.* 38. 6. 1. Sic edictale programma, apud *Cassiod.* 1. *Variar.* 3.

EDICTIO, ōnis, f. 3. idem atque edictum. *Plaut. Capt.* 4. 2. 31. Basilicas edictiones atque imperiosas habere. *Id. Pseud.* 1. 2. 10. Hanc edictionem nisi animum advertitis. Adde *eumd.* *ibid.* v. 39.

EDICTO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat. ab edico, aperte eloquor, palam manifesto, in vulgus enuncio. *Plaut. Epid.* 1. 2. 2. Atque amorum sum-mam edictavi tibi. *Id. Amph.* 2. 2. 184. Tute edictas facta tua, ex me quaeris quid deliquaris. *Id. Men.* 4. 2. 79. Omnia hercle ego edictavi.

EDICTUM, i, n. 2. *V. EDICO* in fin.

EDICTUS, a, um. *V. EDICO.*

EDILIS, e, adject. ad esum pertinens. *Gell.* 17. 11. Ut edilii quidem omnia defenderet ab arteria. *Al. melius leg. edulia.*

EDISCO, discis, didici, discere, a. 3. (ex et disco). Part. Ediscens et Ediscendus i. — Ediscere ¶ 1. Proprie ac stricto sensu est memorie mandare (h. impurare a mente; *Fr. apprendre par cœur, gra-ver dans sa mémoire; Hisp. aprender de memoria; Germ. auswendig lernen, sich einprägen; Angl. to learn thoroughly, learn by heart, commit to me-*

memory). Occurrit — a) Fere cum Accusativo. *Cic.* 1. *Orat.* 34. 157. Exercenda est etiam memoria, ediscendis ad verbum quamplurimis et nostris scriptis et alienis. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 44. 135. Ediscendus ad verbum libellus. *Cf. Quintil.* 11. 2. 44. Ad verbum sit ediscendum, an vim modo rerum atque ordinem completi satis sit. *Rursus Cic.* 2. *Tusc.* 11. 27. Ita sunt deinde dulces (poetae), ut non legantur modo, sed etiam ediscantur. *Id.* 6. *Fam.* 18. Ediscere Hesiodum. *Quintil.* 10. 1. 105. Demosthenem. *Cæs.* 6. *B. G.* 14. magna numerum versuum. *Quintil.* 1. 1. 36. dicta clarorum virorum. *Seneca Ep.* 123. in fin. Haec discenda, non ediscenda sunt. *Juvenal.* 14. 101. Ediscere Judaicum jus. — Huc pertinet et illud *Val. Flacc.* 1. 308. Ediscere vultus alicujus. *Cf. Virg.* 6. *En.* 755. et venientum discere vultus. — b) Raro absolute. *Sueton.* *Aug.* 84. Ac ne periculum memoriae adiret, aut in ediscendo tempus absumeret, instituit recitare omnia. *Quintil.* 1. 2. 12. Neque enim ediscenti, scribenti et cogitanti praepceptor assistit. *Id.* 11. 2. 20. Ne errent solo ediscendi labore. *Id.* 10. 7. 32. Ediscendi negligentia. *Id.* 10. 7. 35. Illud ediscendo scribendoque commune est. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro discere, perdiscere, intelligere, novisse, praecipue apud Poetas. — a) Cum Accusativo. *Cic.* 1. *Orat.* 58. 246. Nam quod inertiam accusas adolescentium, qui istam artem, primum facillimam, non ediscant, etc. *Al. leg. addiscant.* *Ovid.* 2. *Met.* 638. Non haec artes contenta paternas Edidicisse fuit. *Id.* 7. *ibid.* 98. accepit cantatas protinus herbas, Edidicique usum. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 144. verae numerosque modosque ediscere vite. *Ovid.* 2. *Fast.* 546. Hinc populi ritus edidicere pios. *Id.* 1. *Amor.* 15. 5. Nec me verbosas leges ediscere: nec me Ingrato vocem prostituisse foro. *Juvenal.* 14. 123. Sunt quaedam vitiorum elementa: his protinus illos imbuit, et cogit minimas ediscere sordes. h. e. tenuissimas lucri foeditates. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 60. Hos (h. e. poetas) ediscit, et hos arcto stipata theatro Spectat Roma potens. — b) Cum Infinito. *Ovid.* *Heroid.* 7. 179. dum tempore et usu Fortiter edisco tristitia posse pati. — c) Sequente Relativo. *Liv.* 23. 28. Quum decreta senatus mandataque exposuisset, atque edidicisset ipse invicem, quemadmodum tractandum bellum in Hispania foret, retro in sua castra rediit. *Ovid.* 13. *Met.* 246. edidici, quid perdidit Troja pararet. — d) Hinc edidici est idem ac memoria teneo, seu potius novi. *Ty-bull.* 2. 2. 12. Jam reor hoc ipsos edidicisse deos. *Ovid.* 3. *Pont.* 7. 4. Quidque petam, cunctos edidicisse reor.

EDISSERATOR, ōris, n. 3. *V. EDISSERTA-TOR.*

EDISSERATUS, a, um. *V. EDISSERTO.*

EDISSERO, sēris, sērti, sertum, sērere, a. 3. (ex et dissero). Part. Edisserens, Edisserens, Edisser-turus, Edisserendus. — Edissero est plane dissero, explano, declaro (h. spiegare, dichiarare, manifestare; *Fr. exposer en détail, raconter en détail, dé-velopper; Hisp. exponer, manifestar por menor, declarar; Germ. durch Auseinandersetzung berich-ten, bekannt machen, auseinandersetzen, veröf-fentlichen; Angl. to declare, tell in order, set forth, explain).* *Plaut. Capt.* 5. 2. 14. Mihi quae dicam edis-sere. *Cic.* 2. *Legg.* 2. 55. Neque necesse est edisse-ri a nobis, quae finis lunestae familiae. *Id. Brut.* 17. 65. Quis docendo edisserendoque subtilior? *Virg.* 2. *En.* 149. mihi quae haec edisserere vera roganti. h. e. ordine cuncta narra. *Servius Liv.* 27. 7. Produ-ctus in contionem Laelius eadem edisseruit. *Al. ali-ter leg. Id.* 34. 52. Senatus Quintio ad res gestas edisserendas datus. *Tac.* 3. *Hist.* 52. Cunctandi uti-litates edisserens. *Justin.* 31. 5. Viam gerendi belli edisserentur. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 306. tantum hoc edis-sere, quo me Aegrotare putes animi vitio. *Hieronym.* 1. *advers. Jovinian.* n. 12. Quod quamquam a me quoque pro qualitate loci sic edisserent sit. Adde *Lampriid. Alex. Sev.* 44. et *Vopisc. Aurel.* 36.

EDISSERTATIO, ōnis, f. 3. dissertatio. *Hiero-nym.* in *Matth.* 21. Vestis Apostolica vel doctrina virtutum, vel edisseratio Scripturarum intelligi pot-est. *Al. leg. dissertatio: alii edisseratio.*

EDISSERTATOR, ōris, m. 3. qui edisserat, qui explanat. *Auson. Sept. Sap. prol.* 61. sed si memo-ria Rebus vetustis eludit, venit ludius Edisserator harum, quas teneo minus. *Al. minus recte leg. edis-serator.*

EDISSERTATUS, a, um. *V.* EDISSERTO.

EDISSERTATIO. *V.* EDISSERTATIO.

EDISSERTO, as, avi, atum, are, a. 1. *frequentat.* ab edissero. — Part. *Edissertatus.* — Edissero est accurate explano, declaro. *Plaut. Amph.* 2. 1. 52. Ordine omne, uti quidque actum est, edisseravit. *Id. Stich.* 2. 1. 30. Non enim possum, quin revertat, quin loquar, quin edisserem etc. *Id. Cas.* 5. 2. 37. Quid sit denique? edissera. *Liv.* 22. 54. Neque aggredior narrare, quæ edisserando minora vero fecero. *Capell.* 8. p. 273. Sicubi igitur intelligentiæ edisserandique proposito vel axem, vel polos, vel circulos perhibebo. *Id.* 9. p. 312. In quibus artis præcepta edisserare prohibuit. *Arnob.* 1. 57. Illa sunt ab hominibus scripta, mortalibus edisserata sermonibus. Adde *eumd.* *ibid.* 36. et 2. 1. *Tertull.* *Resurr. carn.* 33. Nullam parabolam non ab ipso invenias edisseratam. *Al. leg.* edisseratam, alii edisseratam.

EDISSERTUS, a, um. *V.* EDISSERO, et EDISSERTO.

EDITIUS vel editus, a, um, adject. qui editur, hoc est promulgatur, aut exhibetur. *Editiis iudices* apud *Cic. Planc.* 15. 36. et *Mur.* 23. 47. sunt, inquit *Servius* ad *Virg.* 3. *Ecl.* 50., quos una pars eligit. Plenus autem ita dicuntur, qui in causa sodalitalis (de qua *pro Planc.* sermo est) ab accusatore delecti ex omni populo exhibebantur reo, ut iudicarent. Lex enim Licinia cautum erat, ut in crimine sodalitalis a solo accusatore iudices edereantur, neque delecti ex solo ordine iudicantium, ut in ceteris causis, sed ex omni populo, præsertim vero ex his tribubus, quæ a reo largitionibus corruptæ esse dicebantur: qui iudices, sine ulla reiectione a reo facta, iudicarent, ut colligitur ex *Cic. Planc.* c. 15. 16. et 17.; quam rem *Ser. Sulpicius* etiam in causa ambitus contra *Murænam* tentaverat, ut *Id. Mur.* 23. docet. At ex veteri argumento orationis *pro Plancio*, et ex notis veteris interpretis ab *A. Maio* editis in *Class. Auct. T.* 2. p. 47. et 64., patet, licuisse reo unam tantum tribum iudicium rejicere ex quatuor tribubus ab accusatore editis. Ceterum *V. et Klotz* ad *Cicer. Oration.* vol. 1. p. 644.

EDITIO, ōnis, f. 3. actus edendi aliorumque oculis exponendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Editio est ipsa pariendi actio. *Ulp. Dig.* 2. 1. 70. Editio fetus. *Tertull. advers. Iud.* 1. Editio partus. ¶ 2. Dicitur etiam de emissionis librorum. *Quintil. ep. ad Tryphon.* 2. *Horatius* in arte poetica suadet, ne præcipitur editio. *Id.* 5. 11. 40. Versus Homeri, qui tamen non in omni editione reperitur. *Id.* 12. 10. 55. Quod si impediatur tempora, multum ex eo, quod potuit dici, reciditur: editio habebit omnia. *Seneca* 4. *Benef.* 28. a med. Monumenta ingeniorum publicavit editio. *Plin.* 3. *Ep.* 15. Libelli editione digni. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 2. et 8. et 2. *ibid.* 10.

II.) Translate. ¶ 1. Est actus dandi, exhibendi; ac de ludis præcipue occurrit. — a) In singulari numero. *Symmach.* 4. *Ep.* 8. Editio muneris gladiatorii. *Inscript.* apud *Orell.* 5020. TI. CLAVDIO TI. FIL. VI. NEPOTI COR. MAXIMO Q. II VIR. QVINQ. HIC CVM AGERET AETATIS ANN. XX. IN COLON. AECLAN. MVNSY EDIDIT IMPETRATA EDITIONE AB IMP. ANTONINO AVG. P. P. Adde aliam apud *Gruter.* 404. 2. *Vopisc.* *Aurel.* 12. Editio Circensium. *Id. Carin.* 20. Editio Cari. h. e. Iudi vel murea a Caro data. — b) In plur. numero. *Tac.* 3. *Ann.* 37. Diem editionibus, noctem conviviis trahere. h. e. editionibus ludorum. — Similiter editio operarum apud *Nerat.* *Dig.* 38. 1. 50. est exhibitio et præstatio operarum, quæ quis alicui debet, inserviendi ei, cui obnoxius est, et sui artificii munus fungendo. ¶ 2. Item actus narrandi vel dicendi. *Liv.* 4. 23. Eosdem consules insequenti anno refectos, *Julium tertium*, *Virginium iterum*, apud *Macrum Licinium* invenio. *Valer.* *Antias* et *Q. Tubero* M. *Manillum* et *Q. Sulpicium* consules in eum annum edunt. Ceterum in tam discrepante editione et *Tubero* et *Macer* libros linteos auctores profertur. ¶ 3. Denique locum habet et in re forensi (*V. EDO* secundo loco); et est exhibitio et ostensio actionis, quæ actor reum in iure convenit. *Cic. Planc.* 16. 39. et 41. Editio iudicium, vel tribunal. *Ulp. Dig.* 2. *lit.* 13. qui est de edendo, 1. Editiones sine die et consule fieri debent. *Sic Id.* *ibid.* 4. Editio rationum.

EDITOR, ōris, m. 3. qui edit, hoc est emittit.

¶ 1. Generatim. *Lucan.* 2. 423. nocturnæ editor auræ. Loquitur de fluvio nebulas gignente. ¶ 2. Speciatim editores muerum, sive ludorum. *Vopisc. Carin.* 21. Quo futuros editores pudor tangeret, ne patrimonia sua mimis et balatronibus deputarent. *Capitolin. Anton. philos.* 23. Populi R. voluptates curari vehementer præcipit per ditissimos editores.

EDITUM, i, n. 2. *V.* EDO, is, didi, etc. in fia.

EDITUS, a, um. *V.* EDO, is, didi, etc.

EDITUS, us, m. 4. editio, ejectio. In *Ablat. sing. Ulp. Dig.* 32. 53. § 6. In quibusdam provinciis editu boum ad hanc rem utuntur. h. e. stercore.

EDO, Edis vel es, edit vel est, edi, esum, edere vel esse, a. 3. — a) Breviores formæ hujus verbi, quæ sæpius occurrunt, sunt quæ sequuntur. — Infinit. esse pro edere apud *Caton. R. R.* 157. 7. *Schneid.* Hanc (*brassicam*) mane esse oportet jejunum. Adde *Cic.* 2. *Nat. D.* 3. 7.; *Quintil.* 11. 3. 136.; et *Juvenal.* 15. 102. — Est pro edit apud *Varron.* 1. *R. R.* 56. Ita fit jucundius pabulum. Ex eo intelligitur, quod pecus utroqueposito libentius est. Adde *Horat.* 2. *Sat.* 2. 57. — Esset pro ederet apud *Horat.* 2. *Sat.* 6. 88. Quum pater ipse domus, palea porrectus in horna, Esset ador loliumque, dapis meliora relinquens. — Esto pro edito apud *Caton. R. R.* 156. 1., cuius verba *V.* infra sub I., et alibi sæpe. — Ceterum este pro edite, es pro edis, essemus pro ederemus etc. haud infrequenter occurrunt apud *Plaut.*, *Ter.* et alios, quorum locos aliquos inferius afferemus. — Alias præterea personas similes verbi sum asserunt grammatici, estis pro editis, estote pro editote, essem pro ederem. Docent etiam, quæ ab edo declinata usurpantur, veteram esse; quæ verbi sum similia, recentiorum et magis usitata (quod sane respiciendum). *Diomed.* 1. p. 357. *Putsch.*, *Priscian.* 10. p. 893., et *Servius* ad *Virg.* 4. *Æn.* 66. — b) Passive occurrit estur pro editur. Impersonaliter *Plaut. Most.* 1. 3. 78. Jam ista quidem assumpta res erit: dies noctesque estur, bibitur, neque quisquam parsimoniam adhibet. Personaliter *Cels.* 5. 27. n. 3. Colubra ipsa vitata estur. *Ovid.* 1. *Pont.* 1. 69. Estur ut occulta vitata teredine navis. *Colum.* 2. *R. R.* 10. 16. Ea (lens) ne circulionibus assumatur (nam etiam dum est in silliqua estur) curandum erit. *Schneider.* leg. estetur. — Essetur apud *Varron.* 5. *L. L.* 106. *Müll.* Libum, quod ut libaretur, priusquam essetur, erat coctum. — c) Antiquæ formæ Coniunctivi sunt edim, is, it etc. pro edam etc. Jam vero edim occurrit apud *Plaut. Aulul.* 3. 2. 16. et *Trin.* 2. 4. 73.; *Pomponium* et *Cæciliam* apud *Non.* p. 507. 6. et 9. *Merc.* *Cic.* dixit comedim: *V. COMEDO.* — Edis apud *Plaut. Trin.* 2. 4. 72. et *Pæn.* 4. 2. 45. — Edit apud *Caton. R. R.* 156. 6. *Schneid.*; *Plaut. Capt.* 3. 1. 1.; et *Horat.* *Epod.* 3. 3., ubi tamen alii aliter leg. Apud *Virg.* 12. *Æn.* 801. plerique leg. edat. — Edimus apud *Plaut. Pæn.* 3. 1. 34. — Editis apud *Novium* apud *Non.* p. 507. 7. *Merc.* — Edenti apud *Caton. R. R.* 53. — d) Esus sum in præter. pro edi, *Solin.* 17. ad fin. Quas (carnes) ubi esse sunt (tigres), fauces earum angina obsidentur. *Eserim* pro ederim tribuitur *Apulejo* 4. *Met.* Quamquam bordeum iurulentum semper eserim. *Al. leg.* ederim. — In supino estum quoque dici pro esum, docet *Priscian.* 10. p. 893. *Putsch.* — e) Infinitum esse pro edere ponitur pro passivo edi, et cum aliis infinitis passivis iungitur in illo *Plaut. Most.* 4. 2. 42. et 43. Triduum unum haud est intermissum hic esse, et bibi, scorta duci, pergræcari. Sunt tamen, qui cum *Lambino leg.* essi et bibi. — Part. *Edens*, *Esurus* et *Edendus* 1. — Ratione habita etymii, nonnulli arbitrantur verborum sum et edo unum idemque etymon esse, quod confirmari ajunt a *Hagna Græca*, *Latina*, *Germanica*, etc.; idque accidisse, quod antiquissimi homines inter esse vel existere et edere vel manducare tam actum vinculum intercedere putabant, ut unum etiam alterum necessario complecteretur. Quidquid vero sit, edo cum *Sanscrit.* ad et *Græco* *édō*, *édō* ejusdem prorsus significationis conjungitur, et est comedo, vescor (*It. mangiare*; *Fr. manger*; *Hisp. comer*, *mascar*; *Germa. essen*; *Angl. to eat*).

¶ 1. Proprie. *Nævius* apud *Priscian.* 10. p. 893. *Putsch.* Ille ipse adstat, quando edit. *Cato R. R.* 156. *Brassicam* esto vel coctam, vel crudam. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 35. Herbas in alvum congerunt formi-

dolosas dictu, non esu modo. *Id. Stich.* 1. 3. 29. Nulli negare soleo, si quis esum me vocat. *Id. Capt.* 3. 1. 3. Quod edit, non habet. *Id. Cas.* 2. 3. 32. Bibe, es, disperde rem. *Id. Most.* 4. 1. 61. Bibe, este, effarcite vos. *Ter. Eun.* 3. 4. 2. Ut de symbolis essemus. *Lucret.* 4. 865. Propterea capitur eibus, ut suffulciat artus, Et recreet vires interdatus, atque patentem Per membra ac venas ut amorem obturet edendi. *Cic.* 13. *Att.* 52. Itaque edit et bibit *édō*; et jucunde. *Id. Nat. D.* 3. 7. Mergi pullos in aquam jussit, ut biberent, quoniam esse nolent. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 37. Quinquennes oleas est et silvestria corna. *Id. ibid.* v. 116. Non ego (narrantem) temere edi luce profesta Quidquam præter olus. *Id.* 2. *Ep.* 2. 245. Lusisti satis, edisti satis atque bibisti. Adde *eumd.* 2. *Sat.* 8. 90. *Cels.* 4. 17. *extr.* Edisse etiam lupinum et allium prodest. *Val. Maz.* 4. 3. *extr.* Si *Dionysium* adulare velles, ita non esses. *Ovid.* 2. *Met.* 768. videt intus edentem *Viperæ* carnes. *Id. Heroid.* 11. 90. Viscera montanis ferret edenda lupis. *Id. ibid.* 9. 37. Inter serpentes aprosque avidosque leones *Jactor* et *esuros* terna per ora canes. Part. *Esurus* occurrit etiam apud *Plaut. Rud.* 1. 2. 93. *Juvenal.* 15. 88. nihil unquam hac carne libentius edit. Adde *eumd.* 4. 139. *Quintil.* 9. 3. 85. Non ut edam vivo, sed ut vivam edo.

II.) Translate. ¶ 1. Proverbia sunt illa *Cic.* 2. *Fin.* 7. 22. De patella edere. h. e. res sacras et religionem contemnere: *V. PATELLA.* — *Plaut. Amph.* 1. 1. 153. Pugnos edere. h. e. quamprimum eadi pugnis. — *Cic. Amic.* 19. 67. Veterima quæque, ut ea vicia, quæ vetustatem ferunt, esse debent suavissima: verumque illud est, quod dicitur, molles modios salis simul edendos esse, ut *amicitia* *mansuetudo* expletum sit. h. e. diu cum amicis vivendum. ¶ 2. Item est rem suam abigere, dilapidare. *Plaut. Truc.* 4. 2. 29. Edere bona. ¶ 3. Ponitur et de physicis viribus pro absumere, consumere, corrodere. *Virg.* 5. *Æn.* 653. lentusque carinas Est vapor. *Id.* 1. *G.* 151. ut mala culmos Esset robigo. *Ovid.* *Id.* 605. Ut eruoer *Herculeos* abiti diffusus in artus, Corpora pestiferum sic tua virus edat. *Cl. Val. Flacc.* 7. 358. Quæ (*gramina*) sacer ille rives inter *iristescens* pruinæ Durat editque cruor. ¶ 4. Et metaphorâ hinc sumptâ *Plaut. Aulul.* 3. 6. 1. Nintium libenter edi sermonem tuum. h. e. attente et avide audivi, hausi, devoravi. *Græci* quoque dicunt *φάσιν ἕφαρα*. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 39. Si quid est animus, differens curandi tempus etc. *Virg.* 4. *Æn.* 68. est mollis flamma medullas. *Id.* 12. *ibid.* 801. Nec te tantus edat tacitum dolor. *Sil. It.* 17. 345. te mentis edit morsus. *Id.* 13. 665. nec edunt obliuia laudem. *Val. Flacc.* 5. 364. pulerum longissima quando Robur cura ducis magnique edere labores. (Sic *Id.* 4. 469. quam te Exedit labor et miseris festina senectus! Et *Lucan.* 2. 72. mox vincula ferri Exedere senem longusque in carcere pedor.). *Martial.* 11. 91. Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi.

EDO, Edis, Edidi, editum, edere, a. 3. (ex et do). Part. *Edens* sub I. A.; *Editus* in omnibus fere pagin. et in fia.; *Editurus* sub I. B. 1.; *Edendus* sub I. B. 2. — Edere, quasi extra dare, est: emittere, proferre (*It. dar fuori*, *metter fuori*; *Fr. faire sortir*, *mettre dehors*; *Hisp. meter fuera*; *Germa. herausgeben*, *hervorbringen*, *von sich geben*; *Angl. to utter or put forth*).

I.) Proprie occurrit A) Generatim; et B) Speciatim.

A) Generatim. *Lucret.* 3. 423. forasque per os est editus aer. *Id.* 6. 1187. Sputa per fauces raucas edita tussi. *Colum.* 2. *R. R.* 15. 1. de stercore. Quod gallinæ ceteraque volucres edunt. h. e. egerunt. *Sic Id.* *ibid.* 14. 8. Purgamenta, quæ ipsi (homines) corporibus edunt. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 7. (38). Inter annuleta est, editæ quemque urinae inspuere. — Similiter pro mori eleganter dixit *Ovid.* *Heroid.* 9. 92. et *Cic. Sext.* 38. 83. Edere animam. *Cic.* 12. *Phil.* 9. 22. Extremum vitæ spiritum edere in allecuis complexu. *Lucret.* 6. 1257. et *Cic.* 5. *Fin.* 2. 4. Edere vitam. — Hinc etiam *Lucret.* 2. 443. Edere sensus. *Id.* 5. 1075. fremitus. *Id.* 4. 1012.; et *Sueton.* *Oth.* 7. et *Cæs.* 82. gemitus. (*Sic Ovid.* 9. *Met.* 207. Sæpe illum gemitus edentem videres). *Cic.* 2. *Divinat.* 23. 50. et *Justin.* 12. 9. 6. magnum clamorem. *Juvenal.* 7. 195. et *Quintil.* 1. 4. 21. vagitus. *Juvenal.* 10. 264. planctus. *Ovid.* 4.

Met. 587. questus. *Spartian. Anton. Get.* 6. querelas. *Cic.* 2. *Tusc.* 8. 20. Quas hic voces apud Sophoclem in Trachiniis edit! *h. e.* quas querelas. *Val. Flacc.* 4. 24. tales edere voces. *h. e.* hæc loqui. *Sic Liv.* 6. 33.; *Phædr.* 1. 12.; *Sueton. Cæs.* 77. et *Tit.* 8.; et *Val. Max.* 6. 4. 3. voces. (Similiter *Ovid.* 4. *Fast.* 318. hos edit, crine jacentes, sonos. *Id. ibid.* 910. Edidit hæc flammæ erba.) *Ovid.* 4. *Met.* 450. Istratus. *Id. 2. ibid.* 869.; *Justin.* 1. 10. 8.; *Sueton. Ner.* 46. hinnitum. *Curt.* 5. 4. 25. sonum. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 10. 2. miros risus. *Sueton. Cal.* 57. cachinnum. *Phædr.* 1. 9. stetum. *Justin.* 11. 9. 13. complorationem. *Ovid.* 1. *Fast.* 434. dulces modos. — Sic de fluminibus *Liv.* 38. 13. Mæander ex arce Cætanarum ortus, in sinum maris editur. *h. e.* erumpit, influit. — Et de personis *Plaut. Most.* 3. 2. 9. Clanculum et ædibus me edidi foras. *h. e.* exiit. *Val. Flacc.* 5. 457. Quum se Sole satius patris penetralibus edit. *Al. leg.* infert. Et pro expellere *Hygin. fab.* 192. Quas Lycurgus ex insula Naxo ediderat. — Singulare est illud *Tibull.* 4. 1. 114. Ipse tamen velox celerem super edere corpus Gaudet equum. *h. e.* attollere; hinc editus alius.

B) Speciatim. ¶ 1. Active et passive usurpatur pro aliquid novi edere, atque hinc pro parere. — a) Sæpe apud Poetas. *Lucret.* 2. 618. vivam progeniem qui in oras luminis edant. *Vet. Poeta apud Cic.* 2. *Divinat.* 30. 64. Edere aliquem luci. *Alius apud eumd.* 1. *Tusc.* 48. 115.; et *Ovid.* 15. *Met.* 221. Editar in lucem. *Virg.* 7. *Æn.* 660. quem partu sub inminis edidit oras. Adde *Ovid.* 13. *Met.* 497. *Ovid.* 5. *Fast.* 172. Edere aliquem matris nisibus. *Id.* 5. *Met.* 517. et 9. *ibid.* 678. partu edita. *Id.* 6. *Met.* 336. Latona gemiuis edidit. *Val. Flacc.* 1. 367. pariter quos edidit Hypso. *Vet. Poeta apud Cic.* 2. *Divinat.* 33. 64. Draconem genitur Saurinus edidit. *Virg.* 8. *Æn.* 137. Electram matris Atlas Edidit. *Ovid. Heroid.* 5. 10. edita de magno flumine Nymphæ. *Horat.* 1. *Od.* 1. 1. Mæcenas, avis editæ regibus. — b) In prosa oratione occurrit præcipue apud scriptores, qui post Augusteum ævum floruerunt. *Cic.* 3. *Tusc.* 1. 2. Simul atque editi in lucem et suscepti sumus, etc. *Id.* 2. *Nat. D.* 52. 429. Testudines autem et crocodilos dicunt, quum in terra partum ediderint, obruere ova. *Sic Liv.* 1. 39. Eam (uzorem) ferunt partum Romæ edidisse, Prisci Tarquinii domo. Adde *Quintil.* 1. 1. 2. *Sueton. Tib.* 14. Quum, ac matrem editura esset, variis captaret omnibus. Adde *eumd.* *Aug.* 63., 65. et 94. — c) Adde et *Sil.* 1. 4. 426. Edere alio serpentem. *Juvenal.* 2. 123. vitulum. *Id.* 4. 141. ostrea fundo. *Colum.* 6. *R. R.* 24. 1. Mense Julio femina maribus (h. e. tauris) permittendæ, ut eo tempore conceptos proximo vere adultis jam pabulis edant. ¶ 2. Item usurpatur pro aliquid novi edere, et ponitur de libris, scriptis etc. pro divulgare. Initio fortasse usitatus dicendi modus fuit *libros in vulgus edere*, quem exhibent *Nepos Att.* 19. et *Tac.* 15. *Ann.* 63.: in posterum *edere* tantummodo usuvenit. *Cic.* 1. *Fam.* 9. *ad fin.* Quos libros jam pridem ad te misissem, si esse edendos putassem. *Id. Brut.* 5. 19. Ut illos de republica libros edidisset. *Id.* 4. *Açad.* (2. pr.) 4. 12. Edere librum contra aliquem. *Id.* 2. *Att.* 16. 4. annales. *Sall. Cat.* 31. orationem scriptam. *Horat. Art. P.* 389. delere licet quod non edideris: nescit vox missa reverti. Adde *Quintil.* 5. 7. 6., 5. 10. 120. et alibi sæpe; et *Sueton. Tib.* 70., *Cæs.* 55. et *Domit.* 18. — Huc referri potest et illud *Cic. Sull.* 15. 42. Tabulas dividit passim, et pervulgari atque edi populo imperavi. — Ceterum absolute *Id. Cic.* 1. *Legg.* 2. 7. Sisenna — omnes adhuc nostros scriptores, nisi qui forte nondum ediderunt, de quibus existimare non possumus, facile superavit. — Pro *edere* eodem sensu *publicare* dixit et eidem *continere* opposuit *Plin.* 1. *Ep.* 8. Erit enim et post emendationem liberum nobis vel (*opus*) *publicare*, vel *continere*. Pro *continere* autem *tenere* dixit *Id.* 2. *ibid.* 10. ¶ 3. Item ponitur sæpe pro verbis divulgare: unde apud *Nepot. Datam.* 6. Edit in vulgus, suo jussa Mithrobarzanem profectum. — Hinc est narrare, exponere, proferre, dicere, sari. — a) Cum Accusativo tantum, vel sequente Relativo; et quidem — De iis quæ quis ex se pronit vel exponit. *Lucret.* 4. 177. Nunc age, quam celeri motu simulacra ferantur, Et quæ mobilitas oïlis tranantibus auras Reddita sit, — versibus eadæm. Adde *eumd.* *ibid.* 907. *Cic.*

Brut. 5. 20. Ede illa, quæ cæperas, et Bruto et mihi. *Id.* 2. *Legg.* 7. 18. Leges edentur a me non perfectæ, sed summæ rerum. *h. e.* proferam, recitabo. *Id.* 3. *ibid.* 20. 47. Apud eosdem edant et exponant, quid in magistratu gesserint. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 61. Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, edam. *Id. ibid.* 4. 10. et *Ovid.* 3. *Met.* 580. Edere nomen et patriam aliquis. *Ovid.* *Id.* 61. qui sis, nondum quærentibus edo. *Id.* 2. *Met.* 43. Edere veros ortus. *Id.* 8. *ibid.* 448. auctor necis editur. *Plin.* 10. *Ep.* 22. Annos et censum aliquis edere. *h. e.* profiteri. *Ovid.* 1. *Fast.* 91. Edere causam, cur etc. *Id.* 1. *Amor.* 1. 1. Arma et bella edere. *h. e.* describere, dicere, canere. — Speciatim occurrit de oraculis, sacerdotibus et sacris libris, quæ responsa dant. *Liv.* 22. 10. Ita et fatalibus libris editum erat, ut is voveret, cujus maximum imperium in civitate esset. *Id.* 29. 10. Referebant, et sacrificantes ipsos Pythio Apollini litavisse, et responsum oraculo editum, majorem multa victoriis — adesse populo Romano. *Id.* 30. 2. Editi a collegio pontificum dii, quibus sacrificaretur. Adde *eumd.* 40. 45., 41. 13. et 12. 2. *Id.* 21. 62. Jam primum omnium urbs lustrata est, hostiarum majores, quibus editum est, diis casæ. *Curt.* 4. 10. 7. In vulgus edita responsa. *Id.* 3. 3. 7. Editum vatium responsum. *Id.* 3. 1. 18. Sors oraculo edita. *Ovid.* 11. *Met.* 668. Ipse ego fata tibi præsens mea naufragus edo. *Sic Id.* 3. *Fast.* 855. Mittitur ad tripodas, certa qui voce reportet, Quam sterili terræ Delphicus edat opem. *h. e.* monstret. — Et generatim. *Cæs.* 3. *B. C.* 29. Quæ opinio erat edita in vulgus. *Liv.* 10. 27. Qui, editis hostium consillis, dimissi cum donis, ut subinde, ut quæque res nova decreta esset, exploratam perferrent. *Id.* 3. 34. Quum ad rumores hominum de unoquoque legum capite edito satis correctæ (*tabulæ*) viderentur etc. *Quintil.* 4. 2. 98. Editio alio tempore ac loco. *Spartian. Carac.* 8. Edere veritatem opinionum. *Lampriid. Anton. Diad.* 6. Diem natalis sui in publicum edere. *Liv.* 5. 19.; *Nepos Con.* 3. et *Curt.* 10. 8. a. *med.* Edere mandata. *h. e.* exponere, et proprium est legatorum, qui regi vel concilio, quæ ferunt, significant. Haud aliter *Cic.* 7. *Att.* 3. a. *med.* Edere rationes alicui. *h. e.* ostendere. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 45. Dum quæ Crispini docuit me janitor, edo. *Liv.* 1. 46. Prisci Tarquinii regis filius neposne fuerit, parum liquet; pluribus tamen auctoribus filium ediderim. *Sueton. Aug.* 94. Reticere ipse genituram suam, nec velle edere, perseverabat. *Juvenal.* 14. 516. Mensura tamen quæ Sufficit census, si quis me consulat, edam. Adde *eumd.* 3. 74. et 296. *Virg.* 5. *Æn.* 799. Saturnius hæc edidit. *h. e.* ita locutus est. *Sic Id.* 7. *ibid.* 194. Atque hæc ingressus placido prior edidit ore. Adde *Phædr.* 1. 4. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Lucret.* 2. 612. quia primum ex illis finibus edunt Per terrarum orbem fruges cæpisse creari. *Cic.* 2. *Off.* 22. 77. Apollo Pythius oraculo edidit, Spartam nulla re alia, nisi avaritia, perituram. *Ovid.* 11. *Met.* 361. hos navita templi Edidit esse deos. — c) Cum duplici Accusativo. *Liv.* 1. 18. Auctorem doctrinæ ejus, quia non exstat alius, falso Samium Pythagoram edunt. *Id.* 27. 27. L. Cælius triplicem rei gestæ ordinem edit: unam traditam fama; alteram scriptam laudatione filii; tertiam etc. *Sueton. Gramm.* 12. Quare nunquam non utriusque se liberum edidit. ¶ 4. De magistratibus pro creare dixit *Sueton. Cæs.* 41. Ut, exceptis consulatus competitoribus, de cetero numero candidatorum, pro parte dimidia, quos populus vellet, pronunciantur; pro parte altera, quos ipse edidisset. *Al. leg.* dedisset. Affertur etiam illud ejusdem *Sueton. Vitell.* 3. Decessit — duobus filiis superstitibus, quos ex Sextilia probatissima, nec ignobili femina, editos consules vidit. *At hic editos ad verba* ex Sextilia, non ad v. consules, pertinere patet. ¶ 5. Pertinet etiam ad rem forensem. *Edere* enim dicuntur, qui vel formulam actionis proferunt, qua jus suum sunt persecuturi, vel tabulas, testes, rationes exhibent iudicii causa. Hinc *Ulp. Dig.* 2. *lit.* 13. *qui est* De edendo 1. Qua quisque actione agere volet, eam prius edere debet. — *Edere* est etiam copiam describendi facere, vel in libello complecti, et dare, vel dictare. Adde *ibid.* sexcenta in hanc rem. Hinc — *Edere iudices* est iudices nominare et seligere, qui in aliqua causa sententiam ferant: *edere tribunal* est nominare tribunal, ex qua iudices deligantur. Speciatim vero in causa sodalitatû, tribunal et iudices ede-

re dicebatur accusator, ut in EDITICIUS dictum est. *Cic. Planc.* 15., 16. et 17. *Id. Cic. Quint.* 24. 76. et 29. 88. Edere aliquem sibi socium. *h. e.* publice vel scripto, vel coram magistratu aliquem sibi socium esse profiteri. *Id. ibid.* 20. 63. Iudicium quin acciperet in ea ipsa verba, quæ Nævius edebat, non recusasse. — Hinc generatim ponitur pro statuere, jubere. *Cic.* 5. *Verr.* 29. 70. Quantum Apronius edidisset deberi, tantum ex edicto dandum erat. *h. e.* statuisset. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 42. 103. *Sic Liv.* 40. 40. Quum undique (*milités*) acclamassent, quid ederet, quid fieri vellet; non sequitur imperium executuros: Duplicate turmas, inquit. *h. e.* imperaret. *Id.* 45. 34. Edita tribunis centurionibusque erant, quæ agerentur. ¶ 6. Sæpissime est producere, facere, patrare, committere, (quoniam et *do* hanc vim habet), adeoque ostendere, præbere, exhibere; et occurrit — a) Generatim de pluribus præcipue actionibus. *Lucret.* 3. 559. vitales edere motus. *Id.* 2. 118. et 4. 1007. prælia pugnasque. *Liv.* 21. 43. certamen. *Id.* 25. 16. *ad fin.* pugnam. *Virg.* 9. *Æn.* 785. strages. *Id. ibid.* 527. funera. *Liv.* 5. 13. *sub fin.*, 27. 48. et 40. 32.; et *Justin.* 2. 11. 3. et 31. 8. 7. cladem. *Liv.* 38. 19. tumultum. *Cic.* 2. *Nat. D.* 63. 158. fructum (Ejus verba sunt: Oves nullum fructum edere et se sine cultu hominum et curatione potuissent). *Id.* 1. *Legg.* 13. 39. ruinas. *Id. Sert.* 27. 58. scelus in aliquem. *Id.* 13. *Phil.* 9. 21.; et *Vopisc. Carin.* 19. scelus, facinus. *Vopisc. Prob.* 12. fortia facta. *Id. Aurelian.* 17. virtutem. — *Ter. Eun.* 5. 7. 21. Uterque in te exempla edent. *h. e.* novis dirisque cruciatibus, quæ pro exemplis arrentur, aut quæ documenta sint ceteris, te punient. *Donatus* ad *h. l. Cic.* 1. *ad Q. fr.* 2. 2. Edere exemplum severitatis. *Cæs.* 1. *B. G.* 31. Omnia exempla cruciatu edere in aliquem. *Ad le Liv.* 29. 9. extr. *Cf. Vellej.* 2. 94. Editis virtutum experimentis. — Sic *edere operam* est operam dare, præstare. *Liv.* 5. 4. Anna æra habes, annum operam edo. *Id.* 3. 63. Castigati fortium statim viro- rum operam edebant. *Sueton. Tib.* 35. In opera scænæ arenæque edenda. Adde *eumd.* *ibid.* 43., *Cal.* 58. et *Vitell.* 10. — b) Speciatim de publicis ludis. *Tac.* 1. *Ann.* 15. Edere proprio sumpto ludos. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 41. et 14. *ibid.* 21.; et *Sueton. Cæs.* 16. et 89., *Aug.* 10. et 43. et *Vitell.* 2. Rursus *Sueton. Cal.* 18. et *Ner.* 7. Circenses. *Liv.* 28. 21. munus gladiatorum. *Sueton. Aug.* 48., *Cal.* 18. et *Tit.* 6.; et *Capitolin. Anton. Phil.* 6. munera. *Tac.* 18. *Ann.* 17. et 2. *Hist.* 71.; *Justin.* 13. 3. 10.; et *Sueton. Cæs.* 49., *Tib.* 47., *Aug.* 44., *Cal.* 20. et *Ner.* 11. spectaculum. *Sueton. Aug.* 45.; et *Tac.* 1. *Ann.* 76. gladiatores. *Vopisc. Prob.* 19. gladiatorum paria. *Sueton. Domit.* 4. pugnas navales. *Id. Ner.* 22. agonæ. *Id. Claud.* 21. expugnationem direptionemque oppidi. *Id. Cæs.* 10. et 39., *Aug.* 43., *Ner.* 7. et *Domit.* 4. venationes. *Vopisc. Aurelian.* 15. consulatum. *h. e.* consulatus celebrationem. Similiter *Sueton. Galb.* 6. elephantos funambulos. *h. e.* spectandos exhibere. *Spartian. Hadrian.* 7. feras. *Vopisc. Prob.* 19. centum leopardos.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. B. 1., edere ponitur pro emittere. *Ovid.* 1. *Met.* 434. Ergo ubi diluvio tellus lutulenta recenti Solibus æthereis atque recandit æstu, Edidit innumeras species. *Liv.* 21. 41. Experiri juvat, utrum alios repente Carthaginienses per viginti annos terra ediderit, an etc. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 2. Seminiibus inter frondem, quam (*ulmus*) prima germinatione edit, latentibus. *Sueton. Gramm.* 22. Et agros adeo colere, ut vitæ manu ejus insitam satû constet trecenta seraginta uvæ edidisse. Ita leg. *Klotz* et *Dörgens*; *Förcellinus* vero antiquis editionibus deceptus pro *insitam* leg. *institutam* et pro *uvæ leg. vasa*. ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. B. 5., edere ponitur pro denunciare. *Plaut. Aulul.* 2. 8. 10. «Festo die si quid prodegeris, protesto egere liceat, nisi peperceris». Postquam hanc rationem cordi ventricæ edidit, etc. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus,

Editus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Editiôr* et Sup. *Editissimus*; et est idem atque alius, excelsus.

I.) Proprie. — a) Posit. *Cæs.* 2. *B. G.* 8. Collis ex planitie editus. *Sall. Jug.* 92. Erat inter ceteram planitiem mons saxcus, mediocri castello satis pa-

lens, in immensum editus. *Cic. 6. Ferr. 48. 107.* Locus præcelsus (al. perexcelsus) atque editus. *Cæs. 3. B. G. 19.* Locus erat castrorum editus et paulatim ab imo acclivis. *Id. 7. ibid. 69.* Ipsum erat oppidum in colle summo, admodum edito loco. *Lucet. 6. 560.* Tum, supra terram quæ sunt extructa domorum, Ad cælumque magis quanto sunt edita quæque, etc. *Nepos Dion 9.* Quum a conventu se remotum Dion domi teneret, atque in conclavi edito recubisset etc. *Tac. 6. Ann. 21.* Quoties super negotio consultaret, edita domus parte utebatur. Cf. *Sueton. infra cit. sub Editum I.* Adde *Sall. Jug. 98.*; *Nepos. Ages. 6.*; *Liv. 2. 50.*; et *Tac. 3. Ann. 71.* et *Germ. 1.* — b) *Comp. Cæs. 1. B. C. 7.* Locis editoribus occupatis. *Id. ibid. 43.* In hoc fere medio spatio tumultus erat paulo editor. *Justin. 1. 2. 19.* Scythiam adeo editiorem omnibus terris esse, ut etc. *Colum. 9. R. R. 8. 10.* In editiore silvæ fronde consistet. Adde *Senec. 7. Quæst. nat. 5.* — c) *Sup. Auct. B. Alex. 31.* et *Justin. 12. 15. 2.* Editissimus locus. *Justin. 2. 1. 17.* Editissimam quamque partem decurrentibus aquis primum detectam. *Colum. 8. R. R. 8. 1.* Editissima ædificia. *Fopisc. Prob. 21.* Editissima turris.

II.) Translate. *Horat. 1. Sat. 3. 109.* Quos venerem Incertam rapientes more ferarum Viribus editorum cædebat ut in grege taurus. h. e. superior. Cf. *Lucret. 5. 1130.* Invidia quoniam, ceu fulmine, summa vaporant Plerumque, et quæ sunt aliis magis edita cinque. — *Edita ætas* apud *Gell. 3. 15.* est acta, decursa, confecta: ea ratione, qua edere vitam, pro finire, dixit *Cic. 5. Fin. 2. 4.* Sunt tamen qui apud *Gell. aliter leg. At nihil mutandum videntur. Ita enim etiam Fronto de nep. am. p. 220.* Me autem consolatur ætas mea prope jam edita et morti proxima. — Hinc

Editum, s, n. 2. absolute, substantivorum more, est idem atque excelsitas.

I.) Proprie. — a) In sing. num. *Sueton. Aug. 72.* Si quando quid secreto aut sine interpellatione agere proposuisset, erat illi locus in edito singularis. *Plin. 31. Hist. nat. 3. 27. (45).* Quod ex edito quidam speculantur. — b) In plur. num. — Cum addito Genitivo. *Tac. 4. Ann. 46.* Editæ montium. Adde *eumd. 12. ibid. 56.*; et *Curt. 6. 6. 25.* — Absolute omnino. *Tac. 15. Ann. 27.* Americis — peliti sedibus, rastella eorum excindit, plana edita, validos invalidosque metu complet. *Trebell. Poll. XXX. Tyr. 26.* In editis.

II.) Translate edita absolute sunt mandata, edita, jussa. *Ovid. 11. Met. 647.* Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus Eligit.

EDO, ðnis, m. 3. edax, manduco. *Farro apud Non. p. 48. 19. Merc.* Et ἀναρροσίου Edones Romanum, ut turba incendant anno: sed propter Phagones etc. *Oehler, M. Ter. Farron. Sat. Menipp.* ad h. l. recte adnotat, Edones et Phagones, ab edacitate, unum Latinum, aliud Græcum, esse ficta populorum uomina, qualia in *Plauti Captivis* (1. 2. 54. et seqq.) sunt illi *Pistorienses, Placentini, Turditani et Ficedulenses.*

EDOCENTER, adverb. docendi more, ad docendum utiliter. *Gell. 16. 8.* In eo nihil edocenter, neque ad instituendum explanate scriptum: est.

EDOCËO, dôces, dôcui, doctum, dâcere, a. 2. (ex et doceo). Part. *Edocens et Edoctus.* — Edocere est diligenter ac probe docere (It. *istruire, informare, far sapere minutamente*; Fr. *apprendre à fond à quelqu'un, l'instruire entièrement, montrer exactement*; Hisp. *instruir a fondo, informar exactamente*; Germ. *Jemanden gründlich belehren, etwas gründlich lehren, genaue Auskunft geben über eine Sache*; Angl. *to teach, instruct carefully*). Occurrit autem — 1.) Fere de personis; et quidem — a) Cum duplici Accusativo personæ et rei. *Plaut. Epid. 5. 1. 56.* Eodem hæc edocebo Stratipoclem. Adde *eumd. Trin. 2. 2. 91. Sall. Cat. 16.* Juventutem multis modis facinora edocebat. *Liv. 1. 20.* Nec cælestes modo ceremonias, sed justa quoque funebria placandosque Manes ut idem pontifex (alios) edoceret. Adde *Sueton. Gramm. 3. et 18.*; et *Plin. Paneg. 26.* — Sic Passive. *Sall. Cat. 45.* Cicero edoctus omnia per legatos. *Id. Jug. 112.* Ab illo euncta edoctus. *Liv. 25. 40.* Edoctus belli artes sub magistro. *Id. ibid. 37.* Sub qua (disciplina) omnes militiæ artes edoctus fuerat. *Tac. 2. Hist. 90.* Vulgus — sine falsi verique

discrimine solitas adulationes edoctum. *Id. Agric. 26.* Agricola iter hostium ab exploratoribus edoctus. Adde *eumd. 12. Ann. 44.* et *13. ibid. 47. Lucan. 1. 587.* Fulminis edoctus matius venasque calentes Fibrarum. — b) Cum a Idito Ablativo rei per præpos. de. *Sall. Cat. 48.* Eadem fere, quæ Vulturcius, de paratis incendiis, de cæde bonorum, de itinere hostium senatum edocet. *Arztz et alii leg. docet: V. Herog ad h. l. Justin. 15. 4. 6.* Quamobrem Laudice anulum Seleuco —, edocto de origine sua, dedit. — c) Cum Accusativo et Infinito. *Ovid. 15. Met. 558.* Indigenæ dixerunt Tagen: qui primus Etruscum Edocuit gentem casus aperire futuros. — Et passive *Liv. 29. 18.* Qua tanta clade edoctus tandem deos esse superbissimus rex. *Id. 38. 36.* Rogationi quam tribuni intercederent, edocti, populi esse non senatus jus, destiterunt incepto. — Et cum Infinito tantum. *Sall. Cat. 10.* Avaritia — deus negligere, omnia venalia habere edocuit. — d) Sequenti Relativo. *Ter. Phorm. 3. 3. 7. ex. Quid faciam? An. Invenias argentum. ex. Cupio: sed id unde, edoce.* *Sall. Jug. 56.* Ille quæ parabantur a perfugis edoctus. *Cæs. 3. B. G. 18.* Quid fieri vellet, edocet. *Id. 7. ibid. 19.* Edocet, quanto detrimento — necesse esset constare victoriam. *Liv. 40. 27.* Nunc, quantus pudor esset, edocens, ab Liguribus Romanum exercitum obsideri. *Id. 37. 25.* Legatus ab Roma venit, et edocuit, quanto spes victoriæ certior Romanis, quam Antiocho. — Et cum addito Accusativo personæ. *Cæs. 7. B. G. 38.* Quos edocuerat, quæ dici vellet. Adde *eumd. 3. B. C. 108. Justin. 13. 3. 8.* Vocatos edoceret, quod facinus molirentur. Sic passive *Cæs. 7. B. G. 20.* Servi edocti, quæ pronuntiarent. — e) Sequenti part. ut vel ne. *Plaut. Trin. 3. 3. 20.* Lesbionem edoceam ut res se habet. *Ter. Phorm. 5. 2. 17.* Nunc hinc domum ibo, ac Phanium edocebo, ne quid vereatur Phomionem, aut ejus orationem. — f) Cum Accusativo rei vel personæ, et additis. *Liv. 24. 24.* Qui quam omnia ordine edocuisse. *Id. 30. 27.* Montis (legalis), ut, tot cladibus edocti, tandem deos et jurandum esse crederent. *Id. 24. 4.* Juvemque suis potissimum vestigiis insistere vellent disciplinæque, in qua edoctus esset. — g) Cum Accusativo rei tantum. *Val. Flacc. 6. 15.* Legatos placet ire duces: mandataque Perses Edocet. *Id. 3. 385.* Ad solum venere Jovis, quæstusque nefandam Edocueret necem. — h) Absolute omnino. *Lamprid. Helagab. 20.* Edocti leones. — 2.) De abstractis. *Liv. 27. 39.* Fama deinde Punici belli — satis edocuerat, viam tantum Alpes esse. *Cic. 3. Tusc. 33. 80.* Edocuit tamen ratio etc.

EDOCUTUS, a, um. *F. voc. præced.*

EDOLATUS, a, um. *F. voc. seq.*

EDOLO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et dolo). Part. *Edolatus I. et II.* — Edolo est perfecte dolo, polio (It. *lavorar con l'acetta*; Fr. *travailler, façonner avec la houe*; Hisp. *labrar con la azada*; Germ. *durch Behauen ausarbeiten*; Angl. *to labour with the axe*).

I.) Proprie. *Colum. 8. R. R. 11. 4.* Partes summæ lingulas edolatas habent.

II.) Translate est perficio. *Farro apud Non. p. 448. 17. Merc.* Vir duo homines decem mensibus edolatum unum reddunt puerum: contra una pestilentia, aut hostica acies puncto temporis immanes acervos facit. *Id. ibid. 392. 30.* Ego unum libellum non edoleam, ut ait Ennius? *Cic. 13. Att. 47.* Quod jusseras, edolavi.

EDOMATOR, *F. ENODATOR.*

EDOMITO, as, are, a. 1. frequentat. ab edomo, et idem fere significat. *Fenant. 9. carm. 1. 143.* Edomites omnes, tuarum amore fideles. *Coel. Vatic. habet Et domites.*

EDOMO, dômas, dômiti, dômitum, dômare, a. 1. (ex et domo). Part. *Edomitus I. et II.*; *Edomandus I.* — Edomo est idem quod domo, seu rectius omnino domo (It. *domare intieramente*; Fr. *dompter entièrement*; Hisp. *domar totalmente*; Germ. *völlig, gänzlich bändigen, bezwingen*; Angl. *to tame, subdue, conquer*).

I.) Proprie. *Ovid. 4. Fast. 256.* Roma edomito sustulit orbe caput. *Id. 3. Art. am. 114.* Edomiti orbis opes possidere. *Justin. 2. 4. 26.* Asia edomita. *Symmach. Orat. in Gratian.* (edente A. Maio) 6. Audio in edomandis equis equites inscios aptius essedis colla conjungere. *Claudian. VI. Cons. Honor. 379.* Edomiti equi.

II.) Translate. *Cic. Fat. 5. 10.* Vitiosam naturam ab eo sic edomitam et compressam esse doctrina. *Nonnulli leg. domitam. Horat. 4. Od. 5. 22.* Mos et lex maculosum edomulit nefas. h. e. delevit, sustulit. *Sil. It. 3. 531.* Edomiti labores. *Id. 10. 343.* Edomita lumina. h. e. somno vieta. *Plin. 33. Hist. nat. 3. 20. (65).* Æs edomitum igni. *Id. 17. ibid. 19. 30. (137).* Ramum oleæ edomari omni tempore, meditatione curvandi. *Colum. 11. R. R. 3. 37.* Edomare feritatem. *Id. 1. ibid. 5. 3.* Edomitus humor. *Id. 9. ibid. 4. 5.* pastinacea. *Claudian. 2. in Rufin. 1. Alpes edomita.*

EDOR olium dictum est ipsum ador, teste *Paul. Diac. p. 3. 10. Müll. V. ADOR.*

EDORMIO, is, ivi, itum, ire, 4. (ex et dormio). Edormire ¶ 1. Stricto sensu est dormire ad satietatem; et occurrit præcipue de vinolentis. — a) Absolute. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 17. 52.* Cumque edormiverunt, illa visa quam levis fuerint, intelligunt. — b) Cum Accusativo, edormire vinum vel crapulam est dormiendo concoquere. *Cic. 2. Phil. 12. 30.* Edormi, inquam, crapulam, et exhalat. *Gell. 6. 10. extr.* Opperriri, donec discipuli nocturnum omne vinum edormiant. ¶ 2. Latiori sensu edormire tempus est dormiendo agere, sive absumere. *Seneca Ep. 99. ante med.* Ex hoc (tempore) quantum lacrimæ, quantum sollicitudines occupant! quantum valetudo, quantum timor! dimidium ex hoc edormitur. ¶ 3. Item edormire aliquem est dormientis alicujus partes agere, sive in scenâ repræsentare. *Horat. 2. Sat. 3. 61.* Cum Iliam edormit. h. e. agit Iliam edormiendo.

EDORMISCO, is, ere, 3. inchoat. ab edormio. et est multum dormio. Occurrit cum Accusativo tantum. *Plaut. Amph. 2. 2. 64.* Paullisper mane, dura edormiscat unum somnum. h. e. dum excrevit sese a somno. *Id. Rud. 2. 7. 28.* Ab eo hinc, ut edormiscam banc crapulam. *F. EDORMIO I. b.* Similiter *Ter. Adelph. 5. 2. 11.* Aliquo abeam, atque edormiscam hoc vini. h. e. concoquam dormiendo paullulum hoc vini, quod bibi.

EDUCATIO, ðnis, f. 3. actus educandi (It. *educazione, allevatura*; Fr. *éducation, élevation*; Hisp. *educación*; Germ. *d. Erziehung*; Angl. *a breeding up, nourishing, education*). Usurpatur ¶ 1. De hominibus, et est — a) Institutio ac disciplina puerilis. — In singulari numero. *Cic. 3. Orat. 31. 124.* Institutus liberaliter educatione doctrinæque puerili. *Id. 3. Legg. 13. 29.* Cum omni vitio carere lex jubeat, id difficile factu est, nisi educatione quadam et disciplina. *Plin. 1. Ep. 8. 11.* Libenter educationis tadium laboremque suscipere. *Tac. Germ. 10.* Dominum ac servum nullis educationis deliciis dignoscas. Adde *eumd. Dial. de Orat. 30.* et *Quintil. 1. 1. 21.* — In plurali numero. *Tac. 3. Ann. 25.* Relatum deinde de moderanda Papiæ Poppæ, quam serior Augustus — incitandis cælibum penis et augendo serario santerat. Nec ideo conjugia et educationes liberum frequentabantur, prævalida orbitate. — b) Dicitur et de sola nutritione puerorum. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 59. (162)* Galactitis in educatione nutritibus lactis secunda. *Sic legit Sillig.* ¶ 2. Item bestiarum. *Cic. 3. Fin. 19. 62.* Bestiarum in fetu et in educatione labor. *Id. Rosc. Am. 22. 63.* Etiam feras inter se partus atque educatio conciliat. Adde *Colum. 7. R. R. 12. 11.* et *8. ibid. 11. 1.* ¶ 3. Item arborum et pomorum. *Plin. 16. Hist. nat. 25. 30. (94).* Periant arbores, cum florent: educatio in pomo est. *Macrob. 1. Saturn. 7. a. med.* Insertiones sarculorum, pomorumque educationes.

EDUCATOR, ðris, m. 3. qui educat. ¶ 1. Generatim est nutritor et dicitur de parentibus. *Cic. 2. Nat. D. 34. 86.* Omnium autem rerum, quæ natura administrans, seminans, et sator, et parens (ut ita dicam) atque educator et altor, est mundus. *Id. Planc. 33. 81.* Quis, cui non educatores, cui non magistri sui atque doctores cum grata recordatione in mente versentur? Adde *Quintil. 7. 1. 14.* ¶ 2. Speciatim apud ætatis argenteæ scriptores usurpatur de pædagogo. *Sueton. Gramm. 21.* Cura et industria educatoris sui altiora studia percepit. *Tac. 15. Ann. 62.* Cui enim ignaram fuisse sævitiam Neronis? neque aliud superesse post matrem fratremque interfectos, quam ut educatoris præceptorisque necem adjiceret. *Id. 14. Ann. 3.* Pueritiam Neronis educator. Adde *eumd. 11. ibid. 1., 12. ibid. 41.* et *13. ibid. 15.*; *Capitolin. Fer. 2.*

et Dig. 40. 2. 13. *Inscript.* Tiburtina reperta anno MCCCXXXIII, edita in *Giorn. Arcad.* T. 55. p. 324. C. SEKTILIO C. F. GAM. RVF. JVN. INFANTI DVLGISSIMO QUI VIXIT ANN. VII. M. X. D. X. C. TIBVRTIVS ALPHEVS ET VALERIA POTITA EDUCATORVS.

EDUCATRIX, tris, f. 3. quæ nutrit atque educat. I.) Proprie. *Colum.* 8. *R. R.* 11. 14. Pulli pavonini eum educatricem transferantur in caveam. *Inscript.* apud *Don.* cl. 14. n. 39. M. CYRATVS ZEPHYRINVS FECIT BARRONIAE GALENE EDUCATRICE.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Legg.* 21. 62. Earum ream parens est educatricque sapientia.

EDUCATUS, a, m. V. EDUCO, as.

EDUCATUS, us, m. 4. idem atque educatio. In sexto casu singulari. *Tertull. Resurr. carn.* 60. Quo renes concilii seminum, et reliqua genitalium utriusque sexus, et conceptuum stabula, et uberum fontes, discessuro (post resurrectionem) concubitu et fetu et educatu? h. e. nutritione puerorum.

EDUCO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Educatus* in omnibus paragr.; *Educandus* I. — Educare, ratione habita etymè, unum idemque est cum educere quod interdum et pro educare usurpatur: significat autem nutrire et nutriendo instituere, et usurpatur de pueris tum quod ad corpus, tum quod ad mentem attinet (It. *allevare, educare*; Fr. *elever, nourrir*; Hsp. *nutrir, cultivar*; Germ. *erziehen, aufziehen*; Angl. *to foster, bring up, nurture, educate*).

I.) Proprie usurpatur de parentibus, nutricibus, doctoribus, qui pueros nutriunt et nutriendo instituunt. *Farro* apud *Non.* p. 447. 33. *Merc.* Educit obstetrix, educat nutrix, insilluit pedagogus, docet magister. *Id.* *Non.* p. 422. 10. Atero, inquit, est victu temporali sustentare; educare autem ad sapientiam perpetuam educere. Hinc *Plaut. Men.* 1. 2. 23. Ille homo homines non alit, verum educat recreatque. *Id.* *Trin.* 2. 4. 111. Nostramne vis nutritem, here, quæ nos educat, abalienare a nobis? *Id.* *Rud.* 3. 4. 26. Athenis natus aliusque educatusque. *Id.* *Capt.* 5. 3. 16. Educare puerum. *Id.* *Cas. prol.* 44. quællam magna industria. *Id.* *Cist.* 1. 3. 24. Educavit eam sibi pro filia bene ac pudice. *Ter. Eun.* 1. 2. 36. Mater ubi (eam) accepit, cepit studiose omnia docere, educare (al. educere), ita uti ei esset filia. *Id.* *Phorm.* 5. 7. 49. Ex qua filiam suscepit; et eam clam educat. *Cic.* 2. *de republ.* 21. Servius famulorum numero educatus. *Nepos Alcib.* 2. Educatus est in domo Pericli. *Ovid.* 3. *Met.* 313. Furtim illum primis Iano matertera canis Educatur. Adde *Virg.* 10. *Æn.* 518. *Curt.* 8. 1. 21. Hellenice, quæ Alexandrum educaverat, haud secus quam mater a rege diligebatur. *Quintil.* 3. 7. 5. Romulum educatum a lupa. Adde *eumd.* 10. 1. 10. *Cic. Brut.* 58. 211. Filios Corneliæ apparet non tam in gremio educatos, quam in sermone matris. *Id.* 7. *Ferr.* 19. 49. Homo in fetalium manibus educatus. *Id.* 1. *Orat.* 31. 137. Homo ingenuus ac liberaliter educatus. *Id.* 5. *Ferr.* 21. 60. In dedecore natus, ad turpitudinem educatus. *Nepos Dion.* 4. Filiumque ejus sic educari jussit, ut indolentio turpissimis imbueretur cupiditatibus. *Auct. B. Alex.* 78. Discipulis regis educatus. *Quintil.* 1. *proem.* 5. Si mihi traderetur educandus orator. Adde *eumd.* 9. 2. 81.

II.) Translate. ¶ 1. De hominibus, vel rebus ad homines pertinentibus. *Cic.* 1. *de republ.* 4. Neque enim hac nos patria lege genuit aut educavit, ut eic *Juvenal.* 15. 70. Terra malos homines nunc educat atque pusillos. *Cic. Orat.* 13. 42. Educata hujus nutrimentis eloquentia, ipsa se postea colorat ac roborat. *Id.* 2. *Orat.* 87. 356. Hæc ars tota dicemil — habet hanc vim, non ut totum aliquid, cuius in ingeniis nostris pars nulla sit, pariat et procreet, verum ut ea, quæ sunt orta jam nobis et procreata, educet atque confirmet. *Tac.* 14. *Ann.* 53. Ego quid aliud magnificentia adhibere potui, quam studia, ut sic dixerim, in umbra educata? ¶ 2. Usurpatur et de brutis animalibus, et significat ipsa nutrire atque ita facere, ut crescant. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 22. Tractus uter plures lepores, uter educet apros. *Farro* 2. *R. R.* 8. 2. Præterea educant eum (mulum) paleis, sæno, bordeo. *Phædr.* 1. 27. *extr.* Canis triyo conceptus atque educatus stereo. *Cf. Plin.* 10. *Hist. nat.* 23. 32. (63). Ciconiæ genitricum senectam invicem educant. h. e. alunt, sustentant. *Id.* 9. *ibid.* 13. 15. (41). Vitulus marinus educat mammis fetum. ¶ 3. Item de plantis. *Ca-*

tull. 62. 50. Vitis educat uvam. *Cf. eumd.* 19. 14. Uva pampinea rubens educata sub umbra. *Id.* 62. 47. Quem (flore) muleant auræ, firmat sol, educat imber. *Ovid.* 1. *Pont.* 3. 51. Non ager hic pomum, non dulces educat uvas. *Id.* 15. *Met.* 97. Herbæ, quæ humus educat. *Id.* 8. *ibid.* 830. et 1. *Pont.* 10. 9. Quod mare, quod tellus, appone, quod educat aer. *Val. Flacc.* 6. 742. Si aquis et fertilis ubere terræ educat oleam. *P. in.* 16. *Hist. nat.* 37. 67. (173). Licet populi vitibus placeant et Cæcuba educant. *Tibull.* 1. 1. 19. Et quodcumque mihi pomum novus educat annus, Libatum agricolæ ponitur ante deo.

EDUCO, ducis, duci, ductum ducere, a. 3. (ex et duco). Educere pro educ habet *Plaut. Pers.* 4. 1. 11. et *Stich.* 5. 6. 1. — Educier pro educi paragoxe est apud *Plaut. Truc.* a. 5. v. 16. — Part. *Educens* sub I. B. 7. a.; *Eductus* in omn. paragr.; *Educturus* sub I. B. 4. d.; *Educendus* sub I. A. a. — Educere est extra ducere, producere, extrahere (It. *tirare, o menare fuori*; Fr. *faire sortir, tirer de, retirer, mettre dehors*; Hsp. *hacer salir, tirar, sacar a fuera*; Germ. *herausführen, ziehen, weg-führen*; Angl. *to draw or lead forth*).

I.) Proprie occurrit A) Generatim; et B) Speciatim.

A) Generatim usurpatur — a) Absolute. *Plaut. Epid.* 3. 4. 36. Heus, foras educite quam introduxisti fidicinam. *Id.* *Mil. glor.* 4. 6. 52. Ut jussisti, heram meam educi foras. *Sall. Cat.* 51. *in fin.* et *Cæs.* 5. B. C. 44. Educere gladium. *Cic.* 4. *Verr.* 51. 127. sortem. *Cf. eumd.* *ibid.* 17. 42. *Farro* 3. *R. R.* 14. 2. fistulam. *Cels.* 7. 7. n. 14. Postea educenda recta arcus est. *Seneca Phœniss.* 275. oculos. h. e. eruer. *Juvenal.* 6. 469. comites educit asellas. *Cic.* 1. *Divinat.* 44. 100. Larus ita eductus, ut ad mare pervenire non possit. *Pallad.* 9. *R. R.* 9. 1. Plerumque terra sulfur, alamen, bitumen educit. *Id.* 12. *ibid.* 1. 2. Qui (ager) calames fabaræ messis educit. — b) Sæpius cum addito, a quo quis educitur, per Ablat. et præpos. ab vel ex; itemque addito, quo quis educitur, per Accus. et præpos. in. *Cæs.* 1. B. G. 53. Educere mulierem ab domo secum. *Al. leg.* domo adducere. *Sueton.* *Aug.* 89. Quem grandem natu Apollonium quoque secum ab urbe educerat. *Sic Liv.* 3. 21. et 8. 15. Educere exercitum ab urbe. *Cic.* 1. *Tusc.* 29. 71. Educit e custodia. *Farro* 1. *R. R.* 2. 9. Educere populum e comitio. *Capitolin.* *Ver.* 8. histriones e Syria. *Sueton.* *Rhet.* 1. gregem venalium e navi. *Farro* 3. *R. R.* 17. 7. pisces e verriculo. *Id.* *ibid.* 10. 5. radicem e terra. *Cic.* 2. *Invent.* 4. 14. gladium e vagina. — *Forcellinus* addit illud *Cic.* 1. *Orat.* 40. 181. Tribunus plebis de senatu jussit (eum) educi. *At Orellius, optimis Codic. fretus, verba de senatu omisit.* — *Cic.* 3. *ad Q. fr.* 3. *sub fin.* Si nobiscum eum rus aliquo educitorum. *Sueton.* *Cæs.* 49. Educere aliquem in cubiculum. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 45. jumenta in agros. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 19. 49. (179). Collicie in fossas aquam educunt. — c) Cum Ablativo sine præpositione, quæ latet in ipso verbo. *Virg.* 10. *Æn.* 744. educit corpore telum. *Cf. eumd.* 11. *ibid.* 20. pubemque educere castris. *Et Ovid.* 11. *Met.* 455. pinus educta navibus *Plin.* 7. *Hist. nat.* 20. 10. (83). Milonem athletam, quem constitisset, nemo vestigio educabat. h. e. eo loco morebat, quo pedem poseerat. Denique poetice *Val. Flacc.* 7. 453. virtus leto te educere potest. h. e. liberare. — d) Et cum Dativo. *Seneca Vita beat.* 2. *ad fin.* Ut me multitudine educerem, et aliqua dote notabilem facerem. — Ceterum educere se pro se prospere dixerat *Ter. Hecyr.* 3. 3. 4. Quæ me propter exanimatum cilius educi foras.

B) Speciatim. ¶ 1. De pullis, qui ex ovo trahuntur. *Plaut. Pen.* 1. 2. 142. Jam hercle tu peristi, nisi illam mihi tam tranquillam facis, quam mare est olim, quum ibi alredo pullos educit suos. Adde *Sil. It.* 16. 366. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 25. 36. (73). Trimestres, et tundi, turtures, et quæ quum fetum educere abeunt, ut galguli, upupæ. *Id.* *ibid.* 54. 75. (152). Incubationi datur initium post novam lunam. Celerius excluduntur callidis diebus; ideo sæstate undevicesimo educunt fetum, hieme xxv. *Id.* 9. *ibid.* 10. 12. (37.) Pariunt ova avium ovis similia, eoque — incubant noctibus, educunt fetus annuo spatio. ¶ 2. Educere ponitur etiam pro ebibere,

exhaustire: *V. DUCO. Plaut. Stich.* 5. 5. 16. str. Tum vos dat, bibat, tibicini. str. Et quidem nobis. sa. Tene, tibicen, primum! postidea loci si hoc educeris etc. *Cf. eumd.* *ibid.* 5. 6. 1. Tene tu hoc educere! dudum haud placuit potio. Similiter *Id. Amph.* 1. 1. 274. Eam (hirneam) ego, ut matre fuerat natum, vini eduxi meri. ¶ 3. Usurpatur de navibus, quæ a portu in altum ducuntur præcipue pugnandi causa. *Cæs.* 1. B. C. 57. Cognito hostium adventu, suas naves ex portu educunt, cum Massiliensibus coallicant. *Id.* 2. *ibid.* 22. Massilienses arma tormentaque ex oppido proferunt: naves ex portu navalibusque educunt. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 26. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 12. 9. (55.) Nicias Atheniensium imperator veritus classem portu educere. ¶ 4. Sæpiissime de exercitu, qui aliquo e loco ad itinera facienda, vel in hostem producitur. — a) Cum addito unde educitur, per Ablat. et præpos. ab. *Plaut. Amph.* 1. 1. 62. Ex oppido legiones educunt suas. *Cf. Cæs.* 7. B. G. 10. et 5. *ibid.* 27.; et *Liv.* 40. 39. Educere legiones ex hibernis. *Nepos Miltiad.* 5. copias ex urbe. *Id. Cimon.* 2. e classe. *Id. Miltiad.* 7. copias e navibus. *Cæs.* 1. B. G. 50., 2. *ibid.* 8., 7. *ibid.* 40. et 51. et 79., 1. B. C. 43. et 3. *ibid.* 30. et 84.; et *Liv.* 31. 37. cohortes ex urbe. *Sic Cæs.* 7. B. G. 68. impedimenta ex castris. *Nepos Eumen.* 5. jumenta e castello. — b) Cum Ablativo sine præpos. *Cæs.* 1. B. C. 68. Caesar, exploratis regionibus, albente cælo, omnes copias castris educit. Adde *Liv.* 28. 2. — c) Absolute. *Cæs.* 3. B. G. 26. Illi, ut erat imperatum, educit quatuor cohortibus — celeriter ad eas, quas diximus, munitiones pervenerunt. Adde *eumd.* 1. B. G. 64. et 3. *ibid.* 54. et 76.; *Sall. Jug.* 68.; et *Sueton.* *Cæs.* 65. et *Oth.* 9. *Nepos Datam.* 6. Hac re probata, exercitum educit: Mithrobarzanem persequitur. Adde *Frontin.* 2. *Strateg.* 1. 2. et 5. 31. — d) Addito, quo exercitus educitur. *Cato* apud *Gell.* 15. 13. Educere exercitum cohortatum foras. *Cic.* 1. *Divinat.* 33. 72. Quum in expeditionem (exercitum) educaturus esset Sulla. *Frontin.* 1. *Strateg.* 5. 9. copias adversus aliquem. *Id.* 2. *ibid.* 2. 5. adversus Parthos. Similiter imperatores dicuntur educere copias, legiones, exercitum in aciem, in casibus apud *Liv.* 1. 23., 3. 62., 9. 12., 18. 9. et alibi; *Nepos Eumen.* 3.; et *Frontin.* 2. *Strateg.* 1. 5. et 1. *ibid.* 1. 7. ¶ 5. Pertinet etiam ad rem forensam, et est ad tribunal trahere. *Edictum prætor.* apud *Gell.* 11. 17. si quis eoriam ad me educatus fuerit qui dicatur etc. *Cic. Planc.* 23. 55. Atque is quidem eductus ad consules, qui tum in atrium vocabatur, se inique a tuis jactatum graviter querebatur. *Id.* 5. *Verr.* 65. 152. Aditum, est ad Metellum: eductus est Apronius: educit vir primarius C. Gallius, senator. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 26. 63. et 37. 90. *Id.* 5. *ibid.* 47. 112.; et *Quintil.* 7. 8. 6. Educere aliquem in jus. — Similiter *Plaut. Truc.* 4. 3. 8. Nisi si ad tintinnaculos tollis vos educi viros. h. e. duci ad carnifices, ad supplicium. ¶ 6. Magistratus quoque dicuntur educere, quos secum comites in provinciam ducunt. *Cic.* apud *Quintil.* 5. 10. 76. Quos educere in provinciam non potuit. *Id.* *Pis.* 34. 83. Ei medico, quem tecum educeras, imperasti, ut venas hominis incideret. ¶ 7. Augusto tempore occurrit etiam — a) Pro atollere, in altum vel sublime erigere. *Ovid.* 5. *Met.* 639. Delia rumpit humum; cæcis ego (Arelhusa) mersa cavernis Advehor Ortygiam: quæ me cognomine divæ Grata meæ superas educit prima sub auras. *Horat.* 4. *Od.* 2. 22. et vires (juvenis) animumque moresque Aureos educit in asira nigroque Iovidot Oreo. *Ovid.* 3. *Met.* 111. Sic, ubi tollunt festis aulae theatris, Surgere signa solent; primumque ostendere vultum; Cetera paulatim: placidoque educta tenore Tota patent, imoque pedes in margine ponunt. *Cf. Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 42. (146). Thyrsus asparagi caulem educens. — b) Hinc usurpatur de novis, quæ extruuntur ædificiis. *Virg.* 6. *Æn.* 177. aramque sepulcri Congerere arboribus cæloque educere certant. Adde *Sil. It.* 15. 388. et 13. 105. *Rursus Virg.* 2. *Æn.* 185. Hanc tamen immensam Calchas atollere molem Roboribus textis cæloque educere jussit. *Cf. Tac.* 5. *Hist.* 18. Simul e mole, quam eductam in Rhenum retulimus, Bructerorum cuneus tranavit. *Virg.* 2. *Æn.* 460. summisque sub astra Eductam tectis turrim. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 674.; et *Tac.* 12. *Ann.* 16. et 4. *Hist.* 30. *Rursus Virg.* 2. *Æn.* 630. Cyclopm educta caninis Mæ-

nia. *V. CYCLOPS. Tac. 2. Ann. 61.* Instar montium educæ pyramides. *Sil. It. 10. 561.* Educere pyram. *Cf. Seneca Herc. Œt. 494.* Ultra nubes educetus Othrys.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ducta a superiori significatione sub *B. 1.* educere ponitur pro gignere. *Virg. 6. Æn. 673.* Silvius, Albanum nomen, tua postuma proles: Quem tibi longævo serum Lavinia conjux Educet silvis regem regumque parentem. et *ibid. v. 779.* Iomulus, Assaraci quem sanguinis Iliæ mater Educet. *Cf. Seneca Apoluc. ante med.* Quæ patria, quæ gens mobilis eduxit caput? — Hinc figurate *Catull. 64. 90.* Aurare distinctos educit verna colores.

¶ 2. Item metaphorâ sumptâ ab eadem significatione, educere est alere, educare; quod postremum verbum habet educere factum est. *Plaut. Curc. 4. 2. 32.* Bene ego istam eduxi meæ domi et pudice. Adde *eum. Rud. 1. 3. 38., Truc. 5. 16. et Epid. 4. 1. 34. Ter. Andr. 5. 4. 8.* Adolescentuli libere educti. *Id. Adelph. 1. 1. 23.* Hunc adoptavi mihi, eduxi a parvulo, habui, amavi pro meo. Adde *eum. Heaut. 2. 1. 14. Cic. 2. Orat. 28. 124.* Non est boni parentis, quem procreavit et eduxerit, eum non et vestire et ornare. *Tac. 6. Ann. 15.* Cassius severa patris disciplina eductus. Adde *Liv. 21. 43. a med., 24. 4., 27. 19. et alibi sæpe. Virg. 8. Æn. 413.* parvos educere fetus. Adde *eum. 9. ibid. 584.; Colum. 4. R. R. 27. 4.; Pallad. 1. R. R. 28. 5.; Sil. It. 16. 728. et 9. 434.; Juvenal. 10. 236.; et V. EDUCATOR.* — Hinc figurate *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 55.* Senex eductus in nutricia Venereo. ¶ 3. A Poetis præcipue dicitur de tempore, et est tradere, agere. *Propert. 2. 7. 97.* si forte pios eduximus annus. *Sil. It. 11. 405.* sub hiberno somnos educere caro. *Val. Flacc. 1. 251.; et Stat. 2. Theb. 74.* Ludo educere noctem. *Val. Flacc. 2. 371.* nimboque educere luxu. *Seneca Brevit. vit. 1.* Illam (*naturam*) animalibus tantum indulsisse, ut quina aut dena sæcula educant; homini, in tam multam ac magna genito, tanto ceteriore terminum stare. *Ita leg. recentiores; antiquæ editiones habent edurent.*

EDUCTIO, ñis, f. 3. actus educendi. *Cato apud Festum p. 233. 33. Mull.* Tertia e castris eductio ceteris propeaque est. Adde *Lactant. 4. 10. ante med. — Pallad. 7. R. R. 7.* Si apes unius uberis educatione pendebunt, noris, unum regem esse universis: si vero duo, vel plura ubera suspendens se populis imitatur etc. h. e. conformatione examinis in modum uberis.

EDUCTOR, ñis, m. 3. idem atque educator, ut educere interdum idem est atque educare, et eductus idem atque educatus. *V. EDUCO, is II. 2. Fronto 1. ad amic. (ed. iterum A. Maio) Ep. 15.* Quo studio me a prima infantia devinctum fuisse sæpe audi vi ex his, qui mihi ductores. aut magistri fuerunt.

EDUCTUS, a, um. *V. EDUCO, cis.*
 EDULCO, as, are, a. 1. dulce facio, indulco, obdulco. *Cn. Matius apud Gell. 10. 25. et apud Non. p. 106. 25. Merc.* Quapropter educare convenit vitam, Curasque acerbas sensibus gubernare.

EDULIS, e, adject. (edo, edis vel es) esui aptus. *Horat. 2. Sat. 4. 43.* Vineæ submittit capreas non semper edules. — Hinc
 Edulia, ñm, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, sunt res edules: videantur autem significari omnia, quæ cibi gratia apponuntur, præter panem. *Afranius apud Non. p. 28. 30. Merc.* Commercialis coquisite edulibus. *Varro apud eum. p. 108. 21.* Quum primo cibo et potione initiarent pueros, sacrificabantur ab edulibus Eduse, a potione Potinæ, nutritæ. Adde *eum. 6. L. L. 84. Müll.; Gell. 7. 16. et 17. 11. extr.; et Dig. 1. 16. 6. l. et voc. seq.*

EDULIUM, ii, n. 2. idem quod edulia, seu res edules. *Varro 7. L. L. 61. Müll.* Syncerastum est omninodum edulium, antiquo Græco vocabulo. *Müllerus* ita legendum conjecit. *Gell. 19. 9.* Ubi edulii finis et poculis, innox sermonibus tempus fuit. *Sueton. Cal. 40.* Pro edulibus, quæ tota urbe venirent, certum statumque exigebatur. At *Gellii* et *Suetonii* loci ad voc. præced. referri possunt, quemadmodum et illud *Apul. 5. Met. sub init.* Eduliorum variorum fercula copiosa. — Sine ulla dubitatione hanc formam habet *Capitolin. Pertin. 12.* Nisi quod missum est edulium. Et *Amnian. 30. 4.* Pisciis aut edulii peregrinum esse vocabulum arbitrantur. *Fulgent. p. 365. 9. Merc.* Edulium ab edendo dicitur.

EDURATUS, a, um, particip. ad *eduro*, quod adjectivè usurpatur pro induratus. *Alcim. prol. ad Carm.* In coluburnum petulantioris audaciæ edurata fronte procedo.

EDURE, adverb. dure. *Ovid. 3. Art. am. 476.* Nec tamen edure, quod petit illa, nega. *Alia lectio habet:* Nec tamen eduro, quod petit, ore nega. *quæ sane præferenda est.*

EDURESCO, is, ere, n. 3. inchoat. ab *eduro*, durus fit. Est *Cælii Aurel. 2. Acut. 34.*

EDURO, as, are, n. 1. (ex et duro) occurrit *A) Neutorum* more; et *B) Active.*

A) Neutorum more, est idem ac perduro. *Tac. Germ. 45.* Solis fulgor in ortus edurat. *Gell. 14. 1. ante med.* Ut neque tanto ævo potuerint (*litteræ*) edurare. *Seneca Brevit. vit. 1.* Ut quina, aut dena sæcula edurent. *Al. melius leg. educant.*

B) Active ponitur pro valde durum facere, ad laborem assuescere. *Colum. 11. R. R. 1. 7.* A pueritia rusticis operibus edurandus futurus villiens. *Nonnulli leg. educandus: at plerique Codd. habent edurandus, quam lectionem tuentur Gesner. et Schneider. Immo Gesner. comparavit ex eod. Colum. 1. R. R. 8. 2.* Rusticis operibus ab infante duratus. *Cf. et EDURATUS loco suo.*

EDURUS, a, um, adject. (ex et durus) durus, valde durus.

I) Proprie. Virg. 4. G. 144. Eduramque pyrum, et spinos jam pruna ferentes.

II.) Translate. Ovid. 3. Art. am. 476. Nec tamen eduro, quod petit, ore nega. *Alia minus recte leg. edure. Id. 2. ibid. 527.* Postibus eduræ supplex blandire puellæ. *Al. leg. et duræ. — NB.* Quidam apud *Servium* ad *Virg. 2. G. 75.* edurum interpretantur, non durum. ut *enodis* est sine nodis. Sed deest his certius ad confirmandum scriptoris locus.

EDYLLIUM vel idyllium, ii, n. 2. εἰδύλλιον ab εἶδος species. Rectius prima syllaba per e scribitur, quam per i, quia Græca diphthongus septies in illam, quam in hanc vocalem vertitur. — Edyllium est poematum, quo aliquid describitur et poeticis coloribus pingitur. Sic appellantur varia opuscula brevia illa quidem, epigrammatis tamen longiora, singula singulis de rebus tractantia, ita ut unum ad alterum non referatur. Ita sua inscripsit *Ausonius*, in quibus varii argumenti carmen composuit, versus Paschales, Epicidion in patrem, suæ fillulæ descriptionem, etc. *V. ECLOGA. Auson. in epist. præfixa Edyll. 11.* Ejusmodi edyllia nisi vel obscura sint, nihil futura.

EF

EFFABILIS, e, adject. qui dici potest. *Apul. de Mag. Paucis* cogitabilis, nemini effabilis. Adde *Virg. dubium loc. in AFFABILIS.*

EFFECATUS, a, um, adject. fecibus purgatus. Occurrit translate tantum apud *Apul. 2. Dogm. Plat. Purgata* et effecata animi voluptas.

EFFECUNDO. *V. EFFECUNDO.*

EFFAFILATUM evertum, quod scilicet omnes exerto brachio sint exfilati, id est. extra vestimentum filo contextum. Hæc *Paul. Diac. p. 83. 6. Müll.* Alii, inquit *Forcellinus*, rectius legunt *expapillatum.* At *Müllerus* loc. cit. hæc adnotavit: «*Placidi Gloss. p. 460. ed. Mai.* Effafilatus, exerto thumero (*correctum* est exerto humero) id est extra filium (*scr. filum*) manu, id est extra proferens (*scr. id est, manum extra proferens*). Hic autem *Vaticanus Placidus* ubi habet p. 461. *Exciterit, exprovi* vero *exerterero*, *Dübnerus* narrat in Museo philol. *Rhenano T. III. p. 477.*, in codice Parisiensi, qui multa auctius et luculentius habet, legi: *Exfabillavero, exerterero.* Quod si recte se habet, ut puto, hujus mirifici verbi *exfistilare* non unum tantum exemplum, neque una forma in antiquis scriptoribus legebatur, nec probari potest eorum opinio, qui *exfistilato* ex corrupto *expapillato* in *Plauti Mil. glor. 4. 4. 44.* natum esse sibi persuaserunt. Tantum in errore in incidit *Verrius*, præsertim cum eundem versum supra (*Paul. Diac. p. 79. 10. Müll.*) rectissime explicuisset, fieri potuisse vix credam. Postquam vero varias doctissimorum hominum conjecturas retulit, *Müllerus* hæc addit: «*Facilius crederem, fistilam in antiquiori Latino sermone dictam esse pro fibula.*»

EFFAMEN, ñis, n. 3. dictio, pronuntiatio, effatum. *Capell. 4. init.* Hæc quoque contortis stringens effamina nodis. *Id. ibid. p. 96. in fin.* His igitur præceptis parere collectaus, nec Grajos deserram ordine disserendi, nec Laurentis assertionis effamina remorabor.

EFFARCIO vel effercio, fercis vel fercis, fertus vel fertus, fercire vel fercire, a. 1. (ex et farcio). Part. *Effertus* et *Effercitus* in fin. — Effarcio vel effercio est impleo, vel valè impleo.

I.) Proprie. Cæs. 7. B. G. 23. Ea intervalla grandibus in fronte saxis effarciuntur.

II.) Translate. Plaut. Most. 1. 1. 62. Bibite, este, effercite vos, saginam cæditè. — Hinc Part. præter. pöss.

Effertus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Sup. Effertissimus. Plaut. Capt. 3. 1. 6.* Neque jejuniorem, neque magis effertum fame vidi. *Id. ibid. 4. 1. 8.* Hereditatem sum aptus effertissimam. *Est qui legit offeritissimam eodem sensu, ut sit ab offercio pro effercio. Id. Asin. 2. 2. 16.* Maximis opinitates gaudio effertissimas. — Et

Effercitus, a, um, apud *Commodian. 65. 5.* o venter effercite luxu.

EFFASCINATIO, ñis, f. 3. idem ac fascinatio; et occurrit in plurali numero tantum. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 54. (145).* Eam contra effascinationes auxiliari volunt. Adde *eum. 19. ibid. 4. 19. (50).*

EFFASCINO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et fascino). Part. *Effascinans.* — Effascino est idem quod fascino. *Plin. 7. Hist. nat. 2. 2. (16).* Esse in Illyriis, qui risu quoque effascinant, interimitaque quos diutius intueantur. *Gell. 9. 4.* Hominum familiaræ voce atque lingua effascinantium.

EFFATIO, ñis, f. 3. actus effandi. Affertur a *Servio* ad *Virg. 3. Æn. 463.* tamquam vox usitata in loquendo.

EFFATUM, i, n. 2. *V. EFFOR* in fin.

EFFATUS, a, um. *V. EFFOR.*

EFFATUS, us, m. 4. affatus, sermo. *Apul. 4. Met.* Effatu sanctæ vaticinationis accepto. *Al. leg. affatu. Tertull. Anim. 6.* Ab anima est impingi pedes in incessum, oculos in conspectum, linguam in effatum.

EFFECTE, adverb. Comp. *Effectus 2.* — Effecte ¶ 1. Est profecto, reapse. *Marzial. 2. 27.* Effecte, graviter, cito, nequiter, euge, beate. h. e. mature, sapienter, ut quidem interpretantur qui minus recte leg. *effete. Amnian. 16. 5.* Cum hæc effecte pleneque colligeret. ¶ 2. Cum effectu sua efficiencia. *Apul. Florid. n. 16. extr.* Sed de hoc tum ego perfectus, cum vos effectus. h. e. tum ego plenius agam gratias pro statuæ honore mihi decretæ, quam vos eundem mihi reapse posueritis.

EFFECTIO, ñis, f. 3. actus efficiendi. ¶ 1. Ponitur pro efficiencia. *Cic. 3. Fin. 14. 45.* Quemadmodum opportunitas non sit major productione temporis, sic recta effectio, (*κατὰ φύσιν* enim ita appellu, quoniam rectum factum *κατὰ φύσιν*) recta igitur effectio, item convenientia, denique ipsum hunc crescentii affectionem nullam habet. et *ibid. 7. 24.* Artis effectio. ¶ 2. Item causa efficiens. *Id. 1. Acad. (post.) 2. 6.* Materia ea, quam fingi et format effectio.

EFFECTITO, as, are, a. 1. frequentat. ab effecto. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 36.*

EFFECTIVÈ, adverb. efficiendo, opus aliquid edendo. *Quintil. 2. 18. 5.* Sed effectivè quoque aliquid simile, scriptis orationibus, vel historiis consequetur. *Al. rectius leg. effectivæ. V. voc. seq.*

EFFECTIVUS, a, um, adject., qui occurrit ¶ 1. Active, et est qui efficit aliquid. *Priscian. 16. p. 1927. Putsch.* Conjunctiones effectivæ. h. e. per quas effectiois causa ostenditur reddi. *Priscian.* hanc vocem *ibid.* bis usurpat. *Boeth. in Porphyrr. 2. p. 58.* Quatuor omnino sunt principia, quæ unumquodque principaliter efficiunt. Est enim una causa, quæ effectiva dicitur, velut pater filii. ¶ 2. Passive, qui reapse est et existit. *Id. in Aristot. Categor. 2. p. 167.* Si sensus auferatur, sensibilia permanebunt; et quoniam sensus animalium effectivus est, æqua est utrorumque perditio; sive enim sustuleris animal, sensus peribit, sive sensus evertatur, animalia quoque sublata sunt. — Hinc

Effectiva, re, f. 1. absolute, substantivorum more, idem est ac *επακταία. I. locum Quintil. in*

EFFECTIVE, ubi *Spalding*. legit *effectivæ*, et quidem rectius.

EFFECTOR, ōris, m. 3. qui efficit. *Cic. 1. Orat.* 33. 150. Stilius est præstantissimus dicendi effector et magister. *Id. Tim.* 5. *extr.* Effector mundi molliorque Deus. et *ibid.* 11. *med.* Horum operum parens et effector. Adde *eum.* 2. *Divinat.* 26. 55.; et *Quintil.* 10. 3. 1.

EFFECTRIX, ōis, f. 3. quæ efficit. *Cic. 2. Fin.* 17. 55. Pecunia est effectrix multarum et magnarum voluptatum. *Id. Tim.* 10. Terra diei noctisque effectrix.

EFFECTRIX, i. **EFFICIO** in fin.

EFFECTUOSUS, a, um, adject. efficac. Occurrit tantum Sup. *Effectuosissimus* apud *Plin. Valerian. præfat.* Quo (*melle*) uti si contingit, effectuosissimum erit.

EFFECTUS, a, um. **EFFICIO**.

EFFECTUS, us, m. 4. ¶ 1. Generatim est res

effecta (*It. effetto*, *compimento*, *esecuzione*; *Fr. achèvement*, *exécution*; *Hisp. acabamiento*, *execucion*; *Germ. d. Ausführung*; *Angl. an effect*, *execution*); *Planus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 8. 4. Multa

me, ut ad effectum horum consiliorum pervenirem, et simulasse invitum, et dissimulasse cum dolore.

Cic. 3. Fin. 9. 32. Ut peccatum est patriam prodere, parentes violare, sana depeculari, quæ sunt in effectu; sic timere, merere, in libidine esse peccatum est, etiam sine effectu. *Ovid. 2. Amor.* 3. 16. Non caret effectu quod voluere duo.

Propert. 3. 7. 27. Et tibi ad effectum vires det Cæsar. *h. e.* ut possis efficere. *Liv. 31. 46. ad fin.* Opera in effectu erant circa Oreum. *h. e.* opera perfecta erant. *Id.* 33. 33. *extr.* Hoc spe concipere, audacis animi fuisse; ad effectum adducere, virtutis. *Id.* 40. 22. *extr.* Omni genere laboris, sine ullo effectu, fatigatis militibus. *Id.* 21. 57. Effectus spei. *Id.* 21. 7. operis. *Phædr.* 5. 20. Effectus impedit segnis mora. *Seneca 7. Benef.* 13. Quædam ejus conditionis sunt, ut effectum præstare debeant: quibusdam pro effectu est, omnia attentasse, ut efficerent. *Petron. Satyr.* 140. Cum res ad effectum spectaret. *Justin. 2. 6. 1.* Effectu majora, quam voto. *Spartan. Carac.* 10. Effectus criminis. *Pollad. 4. R. R.* 12. 2. Si in primordiis effectui sibi cessisse senserit. — Apud *Jctos cum effectu* est factu ipso, re ipsa. *Ulp. Dig. 2. 2. 1.* Hæc verba, quod statuerit, cum effectu accipimus, non verbo tenuis. *Paul. ibid.* 40. 7. 1. Fraus cum effectu, lege. *Elia Sentia*, accipitur. ¶ 2. Speciatim effectus est vis efficiendi, quæ in quaque re inest. — a) In singulari numero. *Cic. 2. Divinat.* 20. 47. Scammonæam aristolochiamque radicem, quarum causam ignorares. vim et effectum videres. *Plin. 27. Hist. nat.* 13. 119. (144). Omnes herbæ vehementiores effectu viribusque sunt in frigidis locis. *Rursus Cic. 2. Tusc.* 1. 3. Effectus eloquentiæ est audientium approbatio. *Ovid. 15. Met.* 329. fuit effectus dispar Lyncæus ampis. *Plin. 36. Hist. nat.* 22. 47. (165). Cotes aqua trahentes aciem acerrimo effectu. *Id.* 20. *ibid.* 21. 86. (235). Bulapathon, effectu erga dysentericos. Adde *Liv. 34. 26.* et 40. 22.; et *Quintil. 2. 17. 25.*, 2. 18. 2., 9. 2. 103. et 1. 4. 9. — b) In plurali numero. *Ovid. 4. Pont.* 15. 35. Seu tamen effectus habitura est gratia, seu me etc. *Plin. 26. Hist. nat.* 8. 33. (51). Eisdem effectus præstat. Adde *Quintil. 1. 10. 6.*

EFFICENDUS vel **EFFICUNDO**, as, are, a. 1. (ex et secundo) ferendo, secundo reddo. *Vopisc. Prob.* 21. Cum Sirmium venisset, ac solum patriam effecundari cuperet et dilatari.

EFFEMINATE vel **effeminare**, adverb. muliebriter, molliter, languide; occurrit enim translate tantum. *Cic. 1. Off.* 4. 14. Ne quid iudicare, effeminately faciat. *Seneca Consol. ad Polyb.* 36. Molliter et effeminately ferre aliquid. *Val. Max. 2. 7. n. 9.* Effeminately timere mortem.

EFFEMINATIO vel **effeminatio**, ōnis, f. 3. occurrit translate tantum, et est mollities. *Firmic. 7. Mathes.* 16. Effeminatio corporis. *Hieronym. in Isaiam* 14. 52. 2. animi. Adde *Tertull. Spectac.* 25. et *Apolog.* 15.

EFFEMINATUS vel **effeminatus**, a, um. *J.* voc. seq.

EFFEMINO vel **effemino**, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et femina). Alii scribunt *effemino*: **FEMINA**.

— Part. *Effeminatus* in fin.; *Effeminandus* II. — Effemino est feminam reddo.

1.) Proprie. *Cic. 2. Nat. D.* 26. 66. de aere. Effeminantur autem eum Junonique tribuerunt, quod nihil est eo mollius.

II.) Translate est enervare, mollem instar feminæ reddere; et occurrit — a) Stricto sensu de hominibus. *Cic. 2. Fin.* 29. 94. Fortitudinis præcepta sunt, quæ effeminari virum vetant in dolore. *Id. 1. Tusc.* 40. 95. Nunc quidem cogitationibus molliissimis effeminamur. *Cæs. 1. B. G.* 1. Quæ ad effeminandos animos pertinent. *Id. 5. ibid.* 2. Vinum ad se omnino importari non sinit, quod ea re ad laborem ferendum remollescere homines atque effeminari arbitrantur. *Sull. Cat.* 11. Pecunia, quasi venenis malis imbuta, corus animarumque vitilem effeminat. *V.* ad hæc verba *Gellium* 3. 1. — b) De rebus. *Cic. fragm. orat. in Clod.* (edente *A. Peyronio*) p. 115. Qui effeminare vultum, attenuare vocem, lævare corpus potes. *Quintil. 8. proem.* 20. Translucida et versicolor elocutio res ipsas effeminat. *Theod. Priscian. 1. 32.* Locis vero contaminatione vulneratis omnia styptica adhibenda sunt, quibus illa caro corrupta et effeminata valeat durari vel stringi. — c) Per metonymiam *Claudian. 1. Eutrop.* 9. trabata per urbem Ostentatur aris, titulumque effeminat anni. *h. e.* dederat. — Hinc Part. præter. pass.

Effeminatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Effeminatior* sub a. et Sup. *Effeminatissimus* sub a. et b; est autem muliebris et molli animo præditus, delicatus, mollis; et occurrit — a) De hominibus. *Cic. 1. Off.* 35. 129. Ne quid effeminatum et molle, et ne quid durum aut rusticum sit. *Cf. eum.* 4. *Tusc.* 30. 64. Videndum, ne quid humile, commissum, molle, effeminatum, fractum abjectumque faciamus. *Id.* 3. *Phil.* 5. 12. Quam autem omnis servitus est misera, tum vero intolerabile est servire impuro, impudico, effeminato, numquam, ne in metu quidem, sobrio. Similiter absolute *Colum. 1. R. R. præfat.* 15. Attoniti miramur gestus effeminatorum, quod a natura setum viris denegatum muliebris motu mentiantur decipiantque oculos spectantium. *h. e.* histrionum. *Tertull. Spectac.* 25. Effeminatus histrio. *Val. Max. 9. 3. extr.* Effeminator multitudo Cypriorum. *Q. Cic. apud Cic.* 16. *Fam.* 27. Quos ego novi libidinis et languoris effeminatissimi animi plenos. *Justin. 1. 7. 13.* Gens — effeminata mollitie luxuriaque virtutem pristinam perdidit. *Curt. 6. 7. 11.* Alias deinde effeminatum et muliebriter timidum, alias proditorem amatoris appellatas. Adde *Sueton. Cal.* 56. Apud *eum.* *Sueton. Aug.* 68. et *Suet. Priap.* 59. 2. effeminatus est qui muliebriter patitur, pathicus. — b) De rebus. *Cic. Plant.* 35. 86. Vox nefariis stupris effeminata. *Quintil. 11. 3. 91.* Tremula vel effeminata vox. *Id. ibid.* 32. Vox acerba, mollis, effeminata. *Cic. 2. Tusc.* 22. 52. Opinio effeminata et levis. *Quintil. 9. 4. 142.* Compositio effeminata et enervis. *Id.* 2. 5. 10. In his (orationibus) multa lasciva, effeminata. *Id.* 1. 8. 2. Effeminata lectio. *Id.* 8. 3. 6. levitas. *Id.* 5. 12. 19. sevis. *Id.* 1. 10. 31. musice. *Plin. Paneg.* 46. artes. *Id. ibid.* 54. Effeminatis vocibus, modis, gestibus frangi. *Seneca Ep.* 70. Itaque effeminatissimam vocem illius Rhodii existimo, etc.

EFFERAS, is, ere, n. 3. *inchoat. ab* effero, as, ferus lio. *Amnian.* 18. 7. Leones immanius efferascent. *Alii perperam leg.* efferescent.

EFFERATE, ōis, adverb. ferarum mors, crudeliter. *Lactant.* 5. 20. Sævienti efferate adversus non clementes.

EFFERATIO, ōnis, f. 3. feritas. *Tertull. Pœnit.* 12. de *Nabuchodonosore*. Uogulum aequinum in modum efferatione, et capilli incuria horrorem leoninum præferente.

EFFERATUS, a, um. **EFFERO**, as.

EFFERAX, ōis, adject. omn. gen. idem atque efferratus; ab *efferasco*. Occurrit tantum Sup. *Efferracissimus* apud *Jul. Valer. res gest. Alex. M.* (edente *A. Maio*) 3. 47. Habebis etiam caecos in homines efferracissimos nonaginta. *Fortasse legendum* efferracissimos, vel *efferracissimos*.

EFFERRIO. **EFFARRCIO**.

EFFERRITUS, a, um. **EFFARRCIO**.

EFFERESCO. **EFFERRASCO**.

EFFERTAS, ōis, f. 3. feritas, sævitia. *Cic. Sext.* 42. 91. Dissipatos (homines) nunquam in locum congregarunt eque effertate illa ad justitiam atque mansuetudinem transduxerunt. *Ita ex optimis Codd. legit* Klotz: Orellius vero eosque ex feritate. *Id.* 2. *Tusc.* 8. 20. ex *Sophocle*. Quas (terras) peragrans,

undiqua omnem effertatem expuli. *Ita recte* Klotz: Orellius vero omnem hic feritatem: nonnulli *perperam* omnem hinc feritatem. *V. Klotz in N. Jahrb. Bd.* 22. p. 167. et in *Nachtrag zu Ciceros Tuscul.* p. 75. et seqq. *Leipzig.* 1843. *Lactant. Mort. persecut. 9. de Maximiano*. Ierat huic bestię naturalis barbaries, effertitas a Romano sanguine aliena. *It. leg.* et feritas.

EFFERO vel **effero**, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et ferus). Part. *Efferrans* sub a.; *Efferratus* sub b. et in fin. — Efferrare est ferum reddere, efferrum facere, feritatis speciem inducere (*It. inselvatichire*, *render selvaggio*; *Fr. rendre sauvage*; *Hisp. hacer salvaje*, *sibestre*; *Germ. verwildern*, *wild machen*; *Angl. render wild or savage*). Usurpatur — a) De corpore. *Cic. 2. Nat. D.* 39. 99. Homines, quasi cultores terræ constituti, non patientur eam nec immanitate belluarum efferrari, nec stirpium asperitate vastari. *Liv. 2. 23.* Promissa barba et capilli efferrarent speciem oris. *Sueton. Cal.* 50. Vultum, natura horridum ac tetrum, etiam et industria efferrabat, componens ad speculum in omnem terrorem ac formidinem. *Plin. 26. Hist. nat.* 14. 87. (146). Efferrantia sese ulcera. *Gr. τὰ Σπυριδίου, ἔλκρη. Stat.* 1. *Achill.* 424. flammisque liquescunt Dona deum: rapium Superis Mars efferrat aurum. *h. e.* in arma convertit. Sic *efferrare argentum* dixit *Apul. 5. Met.* sub *init.* in ferarum speciem conformare. — b) De animo. *Cic. 1. Nat. D.* 23. 62. Multas gentes sic immanitate efferratas, ut apud eas nulla suspicio deorum sit. *Liv. 1. 19.* Efferrati milita animi. *Id.* 25. 26. Postremo ita assuetudine mali efferraverant animos, ut etc. *Id.* 5. 27. Odio iraque efferrati. *Id.* 23. 5. Hunc natura inimicem insuper dux ipse efferravit. *Id.* 33. 29. Ea cædes Thebanos omnes ad execrabile odium Romanorum efferravit. *Curt. 8. 7. 16.* Ferocia ingenia non bellum mollo, sed etiam veniæ desperatio efferraverat. *Id.* 9. 10. 9. Solitudo efferrat ingenia. — Hinc Part. præter. pass.

Efferratus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Efferrator* ex Sup. *Efferratissimus*; et est efferrus. *Petron. Satyr.* 82. Dum attonico vultu efferratoque nihil aliud quam cædem cogito. *Liv. 34. 24.* Moribus ritibusque efferratoribus, quam ulli barbari. *Id.* 21. 9. Gentes efferrate. *Petron. Satyr.* 94. En dolor in rabiem efferratus. *Curt. 3. 11.* Equi confossi hastis et dolore efferrati. *Id.* 6. 3. Efferratos mollior consuetudo permulcet. *Val. Max. 1. 1. 14.* Efferrata sævitia. *Id.* 9. 2. 4. crudelitas. *Seneca Herc. fur.* 397. efferratas rabida voce amove. *Seneca Ep.* 121. Affectus efferratissimos inhibere.

EFFERO vel **effero**, effers, extulsi, atum, efferre, a, anom. (ex et fero, tuli). *Effero* pro *effero Pareus* testatur legi in quibusdam MSS. non modo apud *Plaut. Mil. glor.* 2. 5. 53. et *Aulul.* 4. 5. 4. etc., sed etiam apud *Cic.* 9. *Fam.* 2. et 8. *Att.* 3. a *med.* Sic *Lucilius* apud *Non. p.* 38. 20. *Merc.* mysteria efferre foras. Eadem ratione *effodere* pro *effodere* dictum est. — Part. *Efferrans* II. 2.: *Elatus* in omnibus fere paragr. et præcipue in fin.; *Elaturus* I. 1.; *Efferrendus* II. 1. — Efferre est extra ferre, proferre, producere (*It. portar fuori*; *Fr. tirer dehors*, *porter hors*; *Hisp. tirar*, *sacar á fuera*, *traer fuera*; *Germ. hinaus-und heraustragen*, *bringen*, *bewegen*; *Angl. to bring forth*, *carry forth* or out).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Stricto sensu pro extra ferre. *Plaut. Amph.* 2. 1. 82. Ex navi efferrantur que imperavi omnia. *Id. Aulul.* 4. 5. 5. Efferre aurum foras. *Id. Bacch.* 1. 1. 62. argentum intus foras. *Id. ibid.* 3. 3. 19. pedem ædibus. *Id. Capt.* 2. 3. 97. pedem quoquam. *Id. Epid.* 5. 1. 27. et *Truc.* 3. 1. 16. argentum ad aliquem. *Id. Mil. glor.* 2. 5. 33. Macharam huc efferr. *Id. Stich.* 2. 2. 28. huc nassiteram cum aqua. *Ter. Eun.* 4. 6. 15. cistellam domo. *Id. Hecyr.* 4. 1. 48. puerum extra ædes. *Lucret. 6. 66.* quo pacto per loca septa (ignis, *h. e.* fulmen) insinuavit, et hinc dominatus ut extulerit se. *Cic. 2. Cat.* 1. 2. Efferre mucronem. *Id.* 3. *ibid.* 3. 8. tela ex ædibus. *Id.* 6. *Att.* 8. 5. Qui pedem porta non plus extulit, quam domo sua. *Cf. Virg. 2. En.* 657. Mene efferre pedem, genitor, te posse relicto Sperastil? *Cæs. 1. B. C.* 78. Efferre frumentum ab Herda. *Id.* 1. *B. G.* 5. cibaria sibi quemque domo. *Id.* 5. *ibid.* 45. litteras. *Liv.* 10. 19. Vexilla efferrari et castris jussit. *Id.* 27. 2. Signa portis efferrari vidit. *Id.* 40. 28. Ut cer-

tum esset, hostes extra vallum signa non elaturos. *Id.* 3. 5. Legatum Furium longius extulit cursus. *Id.* 4. 29. Messium impetus per hostes ad castra Volscorum extulit. *Colum.* 8. *R. R.* 17. 15. Efferre piscium de custodia. *Tac.* 1. *Ann.* 33. Ferrum elatum deferat in pectus. *Id.* 15. *ibid.* 7. Se vallo equas extulit. *h. e.* exiit, erupit. *Sueton.* *Tib.* 38. Bennio continuo pedem porta non extulit. *Grat. Cyneq.* 373. a Styzia letum Proserpina nocte Extulit. — b) Latiori significatione, vel ratione habita motus ab inferiore ad superiorem partem, efferre est erigere, tollere: quo sensu saepius in praeteritis usurpatur et in supino *elatus*, quam in aliis temporibus. *Cæs.* 7. *B. G.* 47. Tres suos nactus manipulares atque ab iis sublevatus, murum ascendit. Eos ipse rursus singulos exceptans, in murum extulit. *Id.* 2. *B. C.* 8. In altitudinem turris elata. *Horat. Epod.* 2. 17. Vel quum decorum militibus pomis caput Auctumnus agris extulit. *Liv.* 4. 33. Pulvis elatus. *Id.* 7. 26. Corvus e conspectu elatus orientem petit. *Plin. Paneg.* 30. Piger Nilus cunctanter alveo sese ac languide extulerat. *Quintil.* 11. 3. 103. Supra humeri altitudinem elata manus. *Sueton. Cal.* 32. Elato alte malleo. *Tac.* 3. *Hist.* 27. Efferre scuta super capita. *Id.* 2. *Ann.* 19. Unum latius paludis lato aggeri extulerat. — Huc referri potest et illud *Plaut. Amph.* 1. 1. 73. Clamorem utrimque efferrunt. ¶ 2. Speciatim, quum de pingui praecipue humo sermo est, efferre est producere, gignere. *Lucret.* 1. 179. et vividam tellus Tuto res teneras effert in luminis oras. *Cic. Brut.* 4. 16. Ager, quum multos annos quievit, ubiores efferre fruges solet. *Id.* 2. *de republ.* 4. Id quod agri efferrant. *Id.* 5. *Verr.* 47. 113. Quum ager, id quod perraro evenit, cum decimo extulisset etc. *Id.* 2. *Nat. D.* 33. 86. Ea, quae efferrant aliquid et sese, perfectione habere naturas quam ea, quae ex iis efferrantur. *Virg.* 2. *G.* 167. Haec (*Italia*) genus acre virum, Marsos pubeque Sabellam Extulit: haec Decios, Marios, etc. *Phaedr.* 2. *Epil.* 16. Sinistra quos in lucem natura extulit. *Cf. Lactant. Opif. Dei* 6. Adjugatis corporibus elata soboles. ¶ 3. Item speciatim ac saepe, haud aliter ac Gr. ἐξέρπειν, efferre est extra domum, aut urbem ferre sepeliendi causa: quia mos erat extra urbem ferre cadavera. *Plaut. Most.* 4. 3. 9. Unum vidi mortuum efferrī foras: modo eum vixisse ajebant. Adde *eumil. Aulul.* 3. 6. 32; et *Ter. Andr.* 1. 1. 90. *Cic.* 3. *Nat. D.* 32. 80. Cur Maximus extulit filium consularem? *Nepos Arist. extr.* In tanta paupertate decessit, ut, qui esseretur, vix reliquerit. *Id. Eumen.* 4. Pro hominis dignitate, amplo funere extulit, ossaque in Macedoniai uxori remisit. Adde *Horat.* 2. *Sat.* 5. 85; *Liv.* 2. 33. et 3. 18; *Quintil.* 8. 5. 21; et *Sueton. Aug.* 99. et *Ner.* 9. 30. et 33. *Manil.* 4. 71. Ex ipsi quidam elati rediere sepulchris. *Seneca Ep.* 97. a *med.* Non gaudet aegro medicus elato. — Hinc figurate *Liv.* 28. 29. Meo unius funere elata populi Romani esset respública. *Id.* 24. 22. Periculumque ingens manet, nisi paci et concordiae consultis, ne libera efferratur respública. *Quidam interpretes acceperunt pro se jactare, extollere, superbiere: sed minus recte: F. Fabri ad h. l., et cf. Liv.* 31. 29.

II.) Translate. ¶ 1. Est dicere, verbis proferre, enunciare, atque adeo exponere, explicare. *Ter. Adelph. prol.* 11. Verbum de verbo expressum extulit. *Varro* 8. *L. L.* 1. *Müll.* Verba inter se ratione conjuncta sententiam efferrunt. *Id.* 9. *ibid.* 35. Si qua perperam declinavit verba consuetudo, ut ea aliter efferrī non possint sine offensione multorum. *Cic. Orat.* 44. 150. Quamvis suaves gravesque sententiae, tamen si inconditis verbis efferruntur, offendunt aures. *Id. ibid.* 67. 223. Quae inrisim aut membratim efferruntur, ea vel aptissima cadere debent. *Id. ibid.* 22. 72. Eadem res saepe aut probatur, aut rejicitur, alio atque alio elato verbo. *Id.* 4. *Herenn.* 20. 28. Similiter cadens, quum duo aut plura sunt verba, quae similiter iisdem casibus efferrunt. *Id. Partit. orat.* 27. 95. Dissimulantibus autem aut utilitas labefactanda est, aut efficiendi difficultates efferrende. *h. e.* afferende, alleganda. *Quintil.* 9. 3. 7. Pleraque utroque modo efferruntur, luxuriatur, luxuriat; fluctuat, fluctuat. *Id.* 1. 5. 16. Pluralia singulariter et singularia pluraliter efferre. Adde *eumil.* 2. 14. 2; *S.* 3. 49; 9. 4. 13. et 10. 2. 17. ¶ 2. Hinc est etiam divulgare, edere. — a) Saepissime: eum Accusativo rei, quae divulgatur. *Ter.*

Phorm. 5. 7. 65. Vides tuum peccatum esse elatum foras. Sic *Cic.* 10. *Phil.* 3. 6. An vero hoc pro nihilo putas — efferrī hoc foras et ad populi Romani aures pervenire? *Id.* 1. *Orat.* 24. 111. Pelamque a vobis, ne has meas ineptias efferratis. *Id.* 3. *ibid.* 1. 4. Quo in loco multa a Crasso divinitus dicta efferebantur. *Nepos Dion.* S. Res, multis consensu, elata refertur ad Aristomachen. *Cæs.* 7. *B. G.* 1. Efferre clandestina consilia. *Id. ibid.* 2. rem. *Id.* 6. *ibid.* 14. In vulgum disciplina. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 12. 9. (53). rationem defectus utriusque in vulgus. *Tac.* 12. *Ann.* 21. vorem ejus in vulgus. — b) Sequentem relativo. *Cæs.* 1. *B. G.* 46. Postea quam in vulgus militum elatum est, qua arrogantia in colloquio Ariovistus usus, omni Gallia Romanis interdictisset, etc. ¶ 3. Item est augere, extollere, praecipue verbis: hinc — a) De rerum pretio. *Varro* 3. *R. R.* 6. 6. Multi extulerunt eorum (*pavonum*) pretia, ita ut ova eorum denariis veneant quinis. — b) Efferre aliquem est provehere, evehere. *Sall. Jug.* 49. Ad hoc viritum, uti quemque ob militare facinus pecunia aut honore extulerat, commonefacere beneficii sui. *Cic.* 1. *Cat.* 11. 28. Praeclaram vero populo Romano refers gratiam, qui te tam mature ad summum imperium per omnes honorum gradus extulit. *Id. Rosc. Com.* 11. Quae res extulit eum? una commendatio hujus. *Nepos Dion.* 6. Fortuna sua mobilitate, quem paulo ante extulerat, demergere est adorta. *Cf. Cic. Sull.* 31. 87. Patriam demersam extuli. *Tac.* 1. *Ann.* 3. Agrippam, ignobilem loco, geminatis consulatibus extulit. *Id.* 2. *ibid.* 34. Vocata in jus Urganiana, quam supra leges amicitia Augustae extulerat. — c) Raro in malam partem. *Tac.* 4. *Hist.* 42. Regulum subversa Crassorum domus in summum odium extulerat. *Quintil.* 8. 4. 19. Res atrocissimas, quasque in summa ipsi extalimus invidiam. Huc referri potest et illud *Cic. Harusp. resp.* 8. 17. Si me efferrēt aliquando ad gloriam animi quidam dolor. *h. e.* si ad me ipsum laudandum proveheret. — d) Saepissime efferre verbis, laudibus, et efferre absolute, est laudibus ad caelum ferre, impense laudare. *Cic.* 3. *Orat.* 14. 52. Nemo extulit eum verbis. *Id.* 1. *de republ.* 14. Cujus omnem oratum et descriptionem — poetica quadam facultate versibus Aratum extulisse. *Id. Amic.* 7. 24. Quis est, qui id non maximis esserit laudibus? *Id.* 2. *Off.* 10. 36. Itaque eos viros suspicium maximisque esserunt laudibus. *Cæs.* 3. *B. C.* 87. Pompeji consilium summis laudibus efferre. *Cic.* 9. *Fam.* 14. Summis laudibus efferre aliquem ad caelum. *Nepos Dion.* 7. Quorum paulo ante in caelum fuerat elatus laudibus. *Cic.* 6. *Verr.* 56. 124. Nimium forsitan haec illi mirentur atque efferrant. — e) Efferre se, in bonam partem, est proferri. *Cic.* 2. *Orat.* 21. 88. Volo se esserit in adolescentem secunditas. *Id. Brut.* 7. 26. Quasi lucent Athenae tuae, qua in urbe primum se orator extulit. *Id. Amic.* 27. 100. Quae (*virtus*) quum se extulit et ostendit suum lumen. — f) Efferre se frequentius in malam partem usurpatur et est se extollere, se jactare, superbiere. *Ter. Heaut.* 4. 3. 31. Huic quidem consilio palmam do: hic me magnifice essero. *Cic.* 4. *Tusc.* 17. 39. Neque bonum illud esse, quod adeptus efferas te insolentius. *Sall. Jug.* 14. Jugurtha intoleranda audacia, scelere atque superbia se efferrans. *Auct. B. Hisp.* 23. Gloria se efferrantes. *Liv.* 30. 20. Exsultabit atque esseret se. *Id. ibid.* 33. Nec cobibendo esserentem se fortunam, quanto altius elatus erat, eo faedius corrui. *Quintil.* 10. 3. 10. Resistamus et provideamus et esserentes se equos frenis quibusdam coercemus. *Flor.* 1. 26. 8. Se altius et iacivilius esserit. *Sueton. Fesp.* 23. Ingegnium se, et Lachetem, mutato nomine, ceperat efferre. *h. e.* jactando dicitur: alii leg. ferre. Ceterum cf. *Elatus* in fin. bujus v. ¶ 4. Dicitur et de vehementioribus animi affectibus tum in bonam, tum in malam partem: et quidem — a) Efferrē: aliquid affectu (ferre enim passive usurpatur) dicitur, qui eodem vehementer commotus extra se veluti ferri et abipii patitur. *Cic. Amic.* 15. 54. Non enim solum ipsa Fortuna caeca est, sed eos etiam plerumque efficit caecos, quos complexa est. Itaque esserunt fere fastidio et contumacia. *Id.* 1. *Att.* 8. In eo genere sic studio esserimur, ut abs te adjuvandi, ab aliis prope reprehendendi simus. *Id. Senect.* 23. 83. Efferrēt studio patres vestros videndi. *Id.* 1. *Divinat.* 24. 49. Tam et duseoniam praecipisse, ne respiceret;

illum autem id diutius facere non potuisse elatumque cupiditate respexisse. *Id.* 1. *Off.* 29. 104. Ne elati voluptate in aliquam turpitudinem delabamur. *Id. Deiot.* 9. 26. Ait, haec laetitia Deiotarum elatum, vino se obruisse in convivioque nudum saltasse. *Id. Harusp. resp.* 2. 3. Qui hesternio die dolore me elatum et iracunda longius progressum arbitrabantur, quam sapientis hominis cogitata ratio postularet. *Id. Mur.* 31. 65. Ac te ipsum — nunc et animi quodam impetu concitatum, et vi naturae atque ingenii elatum; — usus fletet, dies leniet. — Et absolute. *Cic. Cael.* 9. 21. Laesi dolent, irati esseruntur. *Id.* 2. *leg. Agr.* 35. 97. Non continebuntur: progredientur longius, esseruntur. — Et active. *Liv.* 45. 8. Is deum vir erit, cujus animum nec prospera fortuna flatu suo esseret, nec adversa infringet. — b) Efferre aliquem aliquo animi motu est vehementer afficere et commovere. *Cic.* 2. *Fam.* 10. 1. Post comitia ista praerata, quae me laetitia extulerunt. *Id.* 10. *ibid.* 12. 2. Itaque quum a. d. vii. Idus Aprilis mane mihi tuas litteras M. Varisidius reddidisset easque legissem, incredibili gaudio sum elatus. *Sueton. Ner.* 53. Maxima autem popularitate efferebatur, omnium aemulus. ¶ 5. Pro ferre. *Lucret.* 1. 141. quemvis efferre laborem. *Al. leg.* perferre; *Lachmann* (quem videsis) sufferre. *Attius* apud *Cic.* *Sext.* 48. 102. Si tu laborem summa cum cura efferas nullum. *Cic. ex Graeco vertens* 4. *Tusc.* 29. 62. Neque tam terribilis ulla fando oratio est, Nec sors, nec ira caelitum invecium malum, Quod non natura humana patiendo esserat. At in his duobus *Cic.* locis efferre aliter accipiendum est, ut docet *Halm* ad priorem l. — Hinc Part. praeter. pass. cujus plurima superius exempla retulimus.

Elatus, a, um, occurrit A) Tanquam Part. : : B) Adjective.

A) *Elatus*, tanquam participium, translate est: inflatus, superbus. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 35. 97. Quibus illi rebus elati et inflati. *Nepos Alcib.* 7. Secunda fortuna magnisque opibus elatus. *Cæs.* 3. *B. C.* 9. 59. Stulta ac barbara arrogantia elati despiciebant suos. *Id.* 5. *B. C.* 47. Elati recenti victoria. *Id.* 7. *ibid.* 47. spe celeris victoriae. *Id.* 3. *B. C.* 19. gloria.

B) *Elatus* adjective quoque occurrit, unde Comp. *Elator* et Sup. *Elatissimus* l.

I.) Proprie est altus, excelsus. *Colum.* 2. *R. R.* 4. 10. Modo in elatiora, modo in depressiora clivi agi sateum oportebit. *Tertull. Apolog.* 53. Elatissima lucerna.

II.) Translate. *Cic. Orat.* 36. 124. Elatis verbis intensa oratio. *Id.* 1. *Tusc.* 40. 96. Quam me delectat Theramenes! quam elato est animo! *Id.* 1. *Off.* 18. 61. Splendidissimum videtur quod animo magno elatoque factum est.

EFFERTUS, a, um, F. EFFARCIO.

EFFERTUS vel eferus, a, um, adject. (ex et ferus) valde ferus. *Lucret.* 2. 604. Effera proles. *h. e.* fera. *Virg.* 4. *Aen.* 642. Dido. *Id.* 7. *ibid.* 787. Chimæra. *Id.* 8. *ibid.* 5. juvenis. *Id.* *ibid.* 205. mens Cati. *Id.* *ibid.* 484. facta tyranni. *Id.* 10. *ibid.* 598. v. s. animi. *Seneca Phoeniss.* 264. Efferrum facinus. *Id. Hippol.* 1246. Efferro laniam dispersa membra. *Id. Flacc.* 1. 798. Efferro corda. *Id.* 5. 517. ira. et 4. 318. Ponti loca. et 2. 648. virtus Bebrycis.

EFFERVENS, entis, F. EFFERVO in fin.

EFFERVEO, es, F. EFFERVO sub init.

EFFERVESCO, fervescis, servi et raro fervū, fervescere, n. 3. inchoat. ab effervo. — Part. *Effervescentis* sub A. II. — Effervescio duo diversa significat, prout A) Praepos. ex est intensiva, aut B) Actionis finem significat.

A) Quom praepositio ex est intensiva, effervescio est vehementer ferreo, bullio (It. *bollire fortemente*; Fr. *fermenter, bouillonner, bouillir*; Hisp. *fermenter, bouillonner, bouillir*; Hisp. *fermentar, hervir, bullir*; Germ. *empor-oder aufwallen, aufbrausen*; Angl. *to be very ot, boil over, rage, ferment*.)

I.) Proprie. *Varro* 7. *L. L.* 22. *Müll.* Dicitur fretum a similitudine ferventis aquae, quod in fretum saepe concurrat aestus atque effervescat. *Cato R. R.* 115. Ubi satis efferverit vinum mustum. *Colum.* 12. *R. R.* 25. 4. Ut in effervescendo vinum se bene purget. *Cic.* 2. *Nat. D.* 10. 27. Aquae, quae effervescunt subditis ignibus.

II.) Translate. *Lucret.* 3. 295. Iracunda mens in ira effervescit. *Id.* 5. 1334. Sic, quos ante do-

mi domitos satis esse putabant, Effervescere cernebant in rebus agendis, Vulneribus, clamore, fuga, terrore, tumultu. *Cic. 2. Orat. 21. 88.* Oratione celeri et concitata, quod erat ingenii: et verbis effervescentibus, et paullo nimium redundantibus, quod erat ætatis. *Id. Brut. 10. 246.* Effervescens in dicendo stomacho sæpe iracundiaque vehementius. *Id. Cæli. 31. 77.* Si cui nimium effervisse videtur hujus vel in suscipiendis, vel in gerendis inimicitii vis, ferocitas, pertinacia. *h. e. extulisse se et sævisse. Id. Planc. 6. 15.* Quodam quasi æstu effervescere. *Tac. 1. Ann. 74.* Incautus efferbuerat. *h. e. iratus fuerat. Gell. 1. 26. de traseente.* Effervescere in spumam ruboremve. *Id. 2. 24. extr.* Effervescens luxuria æstus coercere.

B) Quam præpositio ex actionis finem significat, effervesco est fervere desino: et occurrit translate tantum. *Cic. 9. Fam. 2. a med.* Latendum tantisper, dum effervescit hæc gratulatio. *Ita plerique Codd.: Orellius vero leg. deservescat. Procul. Dig. 21. 1. 17.* Sin autem in hoc tempore latuisset (*servus*), quoad iracundia domino effervesceret, fugitivum non esse.

EFFERVO, vis, vere, n. 3. Præter. perf. *effervi* vel *effervui* *V.* in voc. præred. — Quam apud Pooetas occurrit tantum Infinitivum *effervere*, nulla est causa, cur alia forma *efferveo*, *es*, *ere* admittatur. — Part. *Effervens* in fin. — Effervo est vehementer fervere, ebullire. *Lucret. 2. 927.* Quatenus in pullos animales vertier ova Cernimus alitum, vermesque effervere, terram Intempestivos quum putror cepit ob imbres. *Virg. 1. G. 471.* Effervere in agris Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam. *Id. 4. ibid. 556.* et ruptis effervere costis. *Stat. 4. Theb. 664.* pulverca Nemeen effervere nube Conspicit, et solem radiis ignescere ferri. *h. e. fumare, exercitu adventante.* — Hinc Part. pres.

Effervens, entis, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Efferventior* apud *Gell. 2. 27.* Latitilla dicitur exultatio quædam animi cum gaudio efferventiorum rerum expetitarum. *Al. leg. animi gaudio efferventis* ob eventum rerum etc.

EFFËTË, adverb. *Marzial. 2. 27.* Effete, graviter, cito, nequiter, euge, beate. *h. e. mature, sapienter, ut quædam interpretantur. Al. rectius leg. effecte. S. NEQUITER.*

EFFËTO vel *effecto*, as, are, a. 1. (ex et fetu vel facio, infirmo. *Cassiod. 9. Variar. 15. ante med.* Quæ inque in episcopatu obtinendo sive per se, sive per aliam quamcumque personam, aliquid promississe declaratur, ut execrabilis contractus cunctis viribus effertur.

EFFËTUS vel *effotus*, a. um, adject. (ex et fetus) Comp. *Effetior* II. — Effetum animal est id, quod fetum cedit.

1) Proprie. ¶ **1.** Stricto sensu. *Colum. 7. R. R. 12. 11.* Primus effectæ partus amovendus est. quoniam tiruncula nec recte nutrit etc. *Id. 8. ibid. 5. 15.* Ova silentia removenda sunt, ne incubans inani spe utineatur effeta. Adde *eumd. 12. ibid. 11. 13.* et *9. ibid. 1. 7. Alcim. 4. 212.* Fudit diffidens effecta pueri era fetum. *h. e. Anna Baptistæ mater. Lucan. 9. 285.* effectas linquunt examina ceras. *h. e. quæ apes emisere.* — *Forcellinus* addit: Item partu editus. *Colum. 8. R. R. 5. 15.* Quum grex (*pullorum*) fuerit effectus, hoc modo deponitur. At *Ursinus* recte legendum vidit *effectus* pro *effetus*: *V. Schneideri* adnotata ad *h. 1.* ¶ **2.** Latiori sensu est exhausta partu et lassata, fetis edendis effecta viribus. — *a)* De animalibus. *Plin. 10. Hist. nat. 53. 74. (145).* de *galinis*. Aliqua quotidie pariunt, aliqæ bis die, aliqæ in tantum, ut effectæ moriantur. — *b)* Hinc generatim tribuitur terræ. *Lucret. 2. 1151.* effectaque tellus Vix animalia parva creat, quæ cuncta creavit Sæcia deditque ferarum ingentia corpora partu. *Virg. 1. G. 81.* Effectos cinerem inmundum jactare per agros. *Colum. R. R. præfat. 1.* Existimant, ubertate nimia prioris ævi defatigatum et effectum solum nequire pristina benignitate præbere mortalibus alimenta. *Plin. 6. Ep. 21.* Natura lassæ et effecta. — Et poetice *Virg. 2. G. 417.* Jam canit extremos effectus vinitor antes. *h. e. qui suos complevit labores. Al. leg. effectos.*

II.) Translate est viribus exhaustus, infirmus, defectus. *Cic. Senect. 9. 29.* Intemperans adolescentia effectum corpus tradit senectuti. *Plin. 6. Ep. 24.* Tauri senio effecti. *Virg. 5. Æn. 396.* f.igent effectæ in corpore vires. Et cum Genitivo *Id. 7. ibid. 430.*

Senectus effeta veri. *h. e. quæ amplius verum non videt, amens, cassa judicii. Stat. 6. Theb. 873.* Flatibus alternis ægroque effectus hiatu. *h. e. fatigatus, defessus. Val. Flacc. 4. 300.* Spes effeta. *h. e. vana, irrita. Apul. Florid. in fin.* Nec oratio argumentis sit effectior, nec sententiis rarior.

EFFICÁCIA, æ, f. 1. vis ad aliquid efficiendum. *Plin. 11. Hist. nat. 5. 4. (12).* Quos efficaciam industriaque tantæ comparamus nervos. *Ammian. 16. 12. 25.* Latus vero dextrum Serapio agebat, etiam tum adultæ lanuginis juvenis, efficaciam præcurrens ætatem. *Inscript. apud Gruter. 465. 6. c. SALLIO ARISTAENETO, etc. AD AEDILITATEM PROMOTO, X. VIRO STILITIVS JUDICANDIS, ORATORI MAXIMO DECVRIONES ET PLEBS ANCONITANORVM PROPTER HYMANITATEM, ARSTINENTIAM, EFFICACIAM. h. e. strenue agendi virtutem et negotia perficiendi.*

EFFICÁCITAS, atis, f. 3. vis efficiendi, efficaciam. *Cic. 4. Tusc. 13. 31.* Itemque viribus corporis et nervis et efficacitæ similes similibus verbis animi vires nominantur. *Q. Cic. Petit. cons. 3. 10.* Qui tantum habet audaciæ, tantum nequitie, tantum denique in libidine artis et efficacitatis, ut etc.

EFFICÁCITER, adverb. Comp. *Efficacitè* et *Sup. Efficacissime*. — Efficaciter est cum effectu suo efficientia, acriter, potenter. *Seneca 3. Controv. præm.* Affectus efficaciter movere. *Seneca alter Brevit. vit. 6.* Ausus est et pupillus adhuc et prætextatus iudicibus reos commendare, et gratiam suam foro interponere, tam efficaciter, ut quædam iudicia constet ab illo raptâ. *Plin. 24. Hist. nat. 6. 16. (26).* Auribus purulentis efficaciter infunditur. *Id. 28. ibid. 11. 46. (164).* Capitis ulcera manantia urina tauri efficaciter sanat. *Plin. alter 6. Ep. 6. 8.* Efficacius rogare. Adde *Quintil. 9. 4. 8. et Tac. Germ. 8.*; in quibus pariter Comparativus occurrit. *Plin. 26. Hist. nat. 12. 79. (128).* Efficacissime sanare. *Plin. alter 2. Ep. 13. 11.* Rogat enim et quidem efficacissime qui reddit causas rogandi.

EFFICAX, acis, adject. omn. gen. (efficio). Comp. *Efficacior* et *Sup. Efficacissimus*. — Efficax est qui ad agendum aliquid vim habet, qui multum efficit (*h. e. efficit, attivo*; Fr. *efficace, puissant, actif, énergique*; Hisp. *activo, lo que tiene eficacia*; Germ. *wirksam*; Angl. *effectual, efficacious, powerful, forcible, influential, operative, active, vigorous*). Usurpatur — *a)* Absolute. *Cælius* apud *Cic. 8. Fam. 10. 3.* Nosti Marcellam, quam tardus et parum efficax sit. *Horat. Epod. 3. 17.* Hercules efficax. *h. e. nihil non perficiens. Id. ibid. 17. 1.* Efficax scientia. *h. e. potens et inextinguæ virtutis. Sueton. Cal. 3.* Efficax studium promerendi amoris. *Plin. Paneg. 70.* Efficacissimum genus rogandi, gratias agere. *Alter Plin. 20. Hist. nat. 21. 84. (230).* Efficacior autem (*matæ succus*) quo recentior. — *b)* Cum Accusativo, et præpos. *ad, versus, contra.* *Liv. 1. 9.* Preces ad muliere ingenium efficaces. *Plin. Paneg. 84.* Utrum sit efficaciam ad recte vivendum bene institui aut feliciter nasci. *Seneca 2. Benef. 7. in fin.* Ratio efficax ad hominum improbas cupiditates pudore reprimendas. *Plin. 24. Hist. nat. 15. 80. (130).* Herba efficacissima adversus serpentium venena. *Id. 13. ibid. 21. 36. (115).* Semen efficacissimum contra sagittarum letus. — *c)* Cum Dativo. *Liv. 41. 15.* Rebus peragendis continuatio ipsa efficacissima est. *Al. leg. in rebus etc. Plin. 27. Hist. nat. 9. 50. (74).* Herba oculorum fluxionibus efficax. *Id. 28. ibid. 14. 58. (204).* Nec minus efficax limi cinis utriusque vitio. — *d)* Sequente Ablat. et præpos. *in.* *Plin. 27. Hist. nat. 13. 109. (136).* Herba in dolore stomachi efficax. — *e)* Sequente Infinitivo. *Horat. 4. Od. 12. 20.* Cadus amara curarum eluere efficax. *h. e. qui certe eluit. Colum. 2. R. R. 17. 3. Schneid. Attamen pigriora sunt ista remedia, quam sit efficacissimum de integro locum evarare.*

EFFICIENTS, entis. *V. EFFICIO.*

EFFICIENTER, adverb. idem atque efficaciter. *Cic. Fat. 15. 34.* Non sine causa intelligi debet, ut quod cuique antecedit, idem causa sit, sed quod cuique efficienter antecedit.

EFFICIENTIA, æ, f. 1. vis efficiendi. *Cic. 2. Nat. D. 37. 95.* Cum asperitissimè solem, ejusque tum magnitudinem pulcritudinemque, tum etiam efficientiam cognovissent. Adde *eumd. Fat. 9. 19.*; et *V. EFFICIENTIA.*

EFFICIO, facis, faci, factum, ficere, a. 3. (ex et

facto). *Effecis* pro *effeceris* est *Plaut. Cas. 3. 5. 63.* et *Pæn. 1. 3. 19.* — Inf. pass. *Effieri* est *ejusd. Pers. 5. 1. 9.* Hæc mihi facilia factu sunt, quæ volui effici. — Part. *Efficiens* in fin.; *Effectus* 1. et in fin.; *Effecturus* et *Efficiendus* 1. — Efficere est idem quod facere, vel potius faciendo assequi, præstare, perficere, exequi, in causa esse ut aliquid fiat, parere, creare, ad effectum perducere (*h. e. effectuare, compire, eseguire, formare, produire, far si che etc.*; Fr. *opérer, terminer, achever, faire, effectuer, former, exécuter*; Hisp. *operar, hacer, formar, producir, efectuar, executar, acabar*; Germ. *bewirken, zu Stande bringen, bilden, ausführen, vollbringen*; Angl. *to bring to pass, do, effect, fulfil, accomplish, finish, perform, execute, cause, occasion*). Occurrit ¶ 1. Generatim; et quidem — *a)* Cum Accusativo rei, quam quis efficit. *Plaut. Bacch. 2. 2. 55.* Aliquam machinabor machinam, unde aurum efficiam herili filio. *h. e. comparem. Sic Ter. Heaut. 3. 3. 23.* Efficere argentum. *Plaut. Pseud. 1. 1. 110.* Satin est, si hanc hodie mulierem efficio tibi. *h. e. concilio, et facio, ut tua sit. Id. ibid. 2. 1. 16.* Efficere magna facinora. *Id. Stich. 5. 4. 13.* nostra inunia. *Id. Truc. 4. 2. 1.* lepiæ meum officium. *Id. Trin. 3. 2. 43.* Is (*amor*) mores hominum moros et inorosos efficit. *Ter. Andr. 3. 4. 16.* Efficere alicui nuptias. *h. e. conciliare. Cic. 3. Ferr. 56. 147.* Efficere columnam novam ab integro. *Id. 2. Divinat. 47. 99.* Urbs effecta ex latere et cæmento. *Id. 1. Orat. 33. 152.* Efficere clamores et admirationes in bonis oratoribus. *h. e. in causa esse, ut clamores etc. fiant. Sic Id. 3. ad Q. fr. 1. 3.* Efficiam clamores, si etc. *V. CLAMOR. Id. 13. Att. 26.* Heri etiam effeci epistolam ad Cæsarem. *Id. 2. Phil. 12. 100.* Efficere mirabilia facinora. *Id. 4. ibid. 1. 6.* opus. *Id. 1. de republ. 17.* sphaeram. *Id. 3. ibid. 3.* aliquid dignum dono deorum. *Id. 6. ibid. 18.* varios concentus, septem sonos. *Id. Amic. 15. 54.* Fortuna eos plerumque efficit cæcos. *Id. Brut. 78. 272.* Tantos progressus efficiebat, ut evolare videretur. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 13.* Caveamus, quantum efficere et consequi possumus, ut etc. *Id. 16. Att. 13. ad fin.* Quæ nec institui, nec effici potest sine tua ope. *Id. 2. Orat. 28. 121.* Hoc primus in nostros mores induxit, maxime auxil. solus efficit. *Id. 1. Att. 14. sub fin.* Mandata effice, quæ recepisti. *h. e. exsequere ad leg. confice. Id. 1. Leg. 5. 16.* Cujus unæris cotendi efficiendique causa nati sumus. Adde *eumd. 1. de republ. 46. Id. 2. de republ. 30.* Efficere civitatem. *Id. 8. Fam. 5. sub fin.* Neque adhuc frequentem senatum efficere potuit. *Id. 15. Att. 21.* Quom sibi negotium daret Antiochus, ut eum dictatorem efficeret. *Id. Amic. 20. 73.* Scipio Rutilium potuit consulere efficere. *Lentulus* apud *Cic. 12. Fam. 14.* Et non possit Dolabella durius vobis efficere negotium. *h. e. transire, exhibere. Cic. 3. B. C. 5.* Efficere tormenta. *Id. ibid. 44.* castella. *Id. ibid. 112.* portum. *Id. ibid. 48.* aliquid ad similitudinem panis. *Id. 7. B. C. 81.* magnum numerum cratium. *Id. 1. ibid. 38.* Hunc (*montem*) murus circumdatus arcem efficit. *Id. 4. ibid. 10.* Mosa insulam efficit Batavorum. *Id. ibid. 29.* Quæ dies restas maximus in oceano efficere consuevit. *Id. ibid. 1.* Quæ res inanimi corporum magnitudine homines efficit. *Id. 3. B. C. 84.* Quæ res in dies confirmatorem efficiebat exercitum. *h. e. reddebat. Id. 7. B. C. 26.* Id silentio noctis conati non magna jactura suorum sese effecturos sperabant. *Id. 5. ibid. 19.* Ut tantum hostibus noceretur, quantum labore atque itinere legionarii milites efficere poterant. *Id. 3. B. C. 102.* Quantum itineris equitatu efficere poterat. *Id. ibid. 68.* Efficere magnas rerum commutationes. *Id. ibid. 89.* unam ex duabus legionibus. *Id. ibid. 4.* legiones novem. *Id. 1. ibid. 31.* detecta habito duas legiones. *Id. ibid. 15.* quibus coartatis tredecim cohortes. *Nepos Themist. 2.* classem. *Liv. 23. 25.* exercitus. *Id. 22. 16.* ad duo millia ferme homin. *Quid. 3. Art. am. 166.* Efficere aliquid suum. *Id. 2. Met. 654.* Efficere aliquem patientem mortis. *Id. 8. ibid. 634.* paupertatemque ferendo Efficere levem. *Id. Heroid. 14. 53.* jussa parentis Effice. *h. e. exsequere. Auct. B. Alex. 5.* Aqua limosa et turbida varios morbos efficit. *Quintil. 2. 1. 7.* Non id est æstimandum, cuius quisque sit ætatis, sed quantum in studiis jam effecerit. *h. e. profecerit. Plin. 23. Hist. nat. 4. 51. (97).* Nuclei palmarum cremati spodii vicem effi-

ciunt. h. e. supplem, præstant. *Tac. Dial. de orat.* 11. In causis agendis efficere aliquid et eniti possum. *Grat. Cyneq.* 237. Aut effecta levi testator gaudia couda. h. e. effectum esse id, de quo gaudet canis venalica. — b) Sequentem part. ut. *Plaut. Mil. glor.* 3. 3. 62. Efficiam plane, ut concubinam militis meus hospes habeat hodie. *Cic. Amic.* 16. 59. Eniti et efficere, ut amici jacentem animum excitet. *Id. ad Capiton. sub fin.* l. 16. ad *Att.* Enitere, elabora, vel potius eblandire, effice, ut etc. *Id. 7. Att.* 1. Feci igitur atque effeci, ut etc. *Al. leg.* itaque effeci. Adde *eumd.* 1. de *republ.* 4. et 5. *ibid.* 3.; et *Cæs.* 2. *B. G.* 5. et 17., 4. *ibid.* 2. et 5. *ibid.* 50. Et omnia ut, *Ovid. Remed. am.* 31. Effice, nocturna frangatur janna rixa. *Id. 6. Fast.* 379. Tu modo, quæ desunt fruges, superesse poterit Effice. — c) Sequentem part. ne. *Virg. 3. Ecl.* 51. Efficiam posthac ne quemquam voce lacessas. *Quintil.* 3. 6. 102. Quæ lex non id efficiat, ne heres sit, sed etc. *Id. 8. 3. 20.* Epitheton exiguum aptum proprium efficit, ne plus expectaremus. Adde *Dig.* 3. 3. 78. et 49. 3. 35. — d) Sequentem quominus. *Zucet.* 1. 976. Nam sive est aliquid, quod prohibeat efficiatque Quominus quo missum est veniat etc. *Al. leg.* efficiatque. *Quintil.* 11. 1. 48. Aliquos, quæ sunt egregie dicendi virtutes, quominus deceant, effici conditione causarum. Adde *Dig.* 49. 14. 29. — e) Cum Accusativo et Infinito. *Vitruv.* 2. 6. Vehementer efficit ea coire et soliditatis percipere virtutem. *Ulp. Dig.* 38. 2. 14. ad *fin.* Causam perorari usque ad sententiam efficit. *Id. ibid.* 47. 11. 10. extr. Chomata etiam et diacopi, qui in aggeribus (*Nili*) fiant, plecti efficiunt eos, qui id admiserint. — f) Absolute. *Plaut. Pers.* 1. 3. 86. Interibi ego puerum volo mittere ad amicam meam, ut habeat animum bonum, me esse effecturum hodie. Adde *eumd.* *Pseud.* 1. 5. 121. et 4. 1. 39. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 48. Tundendo atque odio denique efficit senex: despondit ei gnatum hujus vicini proximi. *Cic. 5. de republ.* 3. Ut villicus naturam agri novit, dispensator literas scit, uterque autem se a scientiæ delectatione ad efficiendi utilitatem refert, sic etc. ¶ 2. Speciatim effici dicuntur tum quæ ex agris, questu etc. proveniunt, tum quæ constant ex plurium numerorum computatione. *Cic. 5. Ferr.* 47. 112. Ager efficit cum octavo, bene ut agatur. *Id. ibid.* 63. 148. Ager plurimum efficit. Et de personis pro lucrum sibi comparare. *Id. ibid.* 33. 77. Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrabantur. *Colum.* 3. *H. A.* 3. 3. Quum prata et pascua et silvæ, si centenos sestertios in singula jugera efficiant, optime domino consulere videantur. *Id. 7. ibid.* 6. 7. Pessima est fetura, quum matres bimæ ternos hædos efficiant. *Cic. 6. Att.* 1. 3. Nullum enim ærarium, nullum vegetal habet. Appli instituto tributa imperat. Ea vit, in fenus Pompeji quod satis sit, efficiunt. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 33. 38. (206). Quæ computatio efficit vicies quater centena quadraginta millia passuum. ¶ 3. Item speciatim apud philosophos est disputandum concludere, colligere, probare; et occurrit — a) Cum Accusativo. *Cic. Parad. præm.* 2. Cato minutis interrogatiunculis et quasi punctis, quod proposuit, efficit. *Id. Topic.* 18. 67. Coniunctus huic causarum loco locus ille est, qui efficitur ex causis. — b) Cum Accusativo et Infinito. *Cic. 1. Tusc.* 31. 77. Is enim tres libros scripsit, in quibus vult efficere, animos esse mortales. — c) Efficitur pass., sequente ut vel Infinito, est sequitur, consequitur. *Cic. 3. Nat. D.* 12. 38. Ita efficitur, ut omne corpus mortale sit. *Cl. Id.* 1. *Off.* 17. 56. Efficiturque id, quod Pythagoras vult in amicitia, ut unum fiat e pluribus. *Id. 3. ibid.* 5. 25. Ex quo efficitur, hominem naturæ obediens homini nocere non posse. *Id. 3. Nat. D.* 13. 34. Innumerable sunt ea, quibus effici cogere possit, nihil esse, quod sensum habeat, quin id interest. Adde *eumd.* 3. de *republ.* 11. — Hinc

Efficiens, entis, usurpatur fere de causis, et quidem — a) Tamquam Part. pres. verbi vim retinens. *Cic. 1. Off.* 20. 67. Causa et ratio efficiens magnos viros. *Quintil.* 9. 4. 123. Sensus per se nihil efficiens. — b) Adjective. *Cic. Topic.* 14. 58. Proximus est locus rerum efficientium, quæ causæ appellantur, deinde rerum effectarum ab efficientibus causis. Adde *eumd.* *ibid.* 4. 22., 3. *Fin.* 16. 55., 1. *Acad. (post.)* 6. 24., 1. *Divinat.* 55. 125. et *Fat.* 14. 33.; et *Quintil.* 5. 10. 86. — c) Substantivo-

rum more, cum Genitivo, æque atque effectrix. *Cic. 3. Off.* 34. 116. Virtus efficiens est voluptatis. *Id. 2. Fin.* 7. 21. voluptatum. *Id. 3. Off.* 3. 12. utilitatis. *Id. Tim.* 14. pulcherrimarum rerum.

Effectus, a, um, usurpatur A) Tamquam Part. præter. pass., et B) Adjective.

A) Tamquam part. præter. pass. est factus, perfectus. *Ter. Andr.* 4. 2. 2. Effectum aliquid reddere. h. e. efficere. Sic *Id. Eun.* 2. 1. 6. Effectum dare. Hinc *Effectæ res opponuntur causis efficientibus* apud *Cic. Topic.* 4. 22. Ab efficientibus causis, hoc modo. — Ab effectis rebus (*argumentum ducitur*) hoc modo. Adde *eumd.* *ibid.* 14. 58., quæ verba *V. Efficientis* sub h. — Hinc

Effectum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, id quod factum est. *Cic. Topic.* 3. 11. Alia argumenta decuntur ex causis, alia ex effectis. Adde *Quintil.* 5. 10. 94., 6. 3. 66. et 7. 3. 4.

B) Effectus adjective quoque occurrit, unde *Comp. Effector,* et est absolutus, perfectus. *Quintil.* 5. 13. 34. Pro effectis relinquunt vix dum inchoata. Adde *eumd.* 8. 3. 88. *Id.* 10. 5. 23. Una (*materia*) diligenter effecta plus proderit, quam plures inchoatæ et quasi degustate. *Plin.* 8. *Ep.* 4. Non posse perinde inchoata placere, ut effecta. *Id. 2. ibid.* 3. Syllogismi circumscripti et effecti. h. e. absoluti et perfecti. *Quintil.* 12. 10. 45. Aurei nitidius aliquid atque effectus postulantes. *Apul. Florid.* n. 15. Statua, quæ nihil video effectus cognovisse.

EFFICATIO, ðnis, f. 3. actus fingendi. Figura eadem quæ ethopæja vel species ethopæja. *Cic. 4. Herenn.* 49. 63. Efficitio est, quum exprimitur et effingitur verbis corporis cuspisiam forma, quoad satis sit ad intelligendum.

EFFICATUS, a, um. *V. EFFINGO.*

EFFIGIA, æ, f. 1. *V. EFFINGES* sub init.

EFFIGIATUS, a, um. *V. EFFINGO.*

EFFIGIATUS, us, m. 4. actus effigiandi. *Apul. Florid.* n. 15. Magna vis artis, vario effigiata.

EFFIGIENTIA, æ, f. 1. effigie formatio. *Capell.* 9. p. 312. Dum me quippe germanam gemellamque celo illa incogitabilis effigientia genuisset immensitas. *Ita legit Kopp.: alii* efficiencia. *V. Kopp.* ad h. l.

EFFIGIES, iei, f. 5. (effingo). Est etiam *Effigia, æ, f.* 1., cuius Nom. sing. num. habent *Plaut. Rud.* 2. 4. 7. et *Africanus* apud *Nom.* p. 493. 1.; Accus. plur. num. *Zucet.* 4. 46., 83., et *Nom.* plur. num. *Id.* 4. 104. — Effigies est simulacrum, figura ad vivum alterius similitudinem, vel ad veritatis imaginem efficta (It. copia, imagine; Fr. imitation, représentation, image, ressemblance, effigie, modèle; Hisp. representación, image, semejanza, effigie; Germ. d. Nachformung, Nachbildung e. Gegenstandes; Angl. an image, representation, resemblance, effigies). Occurrit A) Stricto sensu; et B) Latiori sensu.

A) Stricto sensu effigies significat id quod ad vivam alterius similitudinem effectum est, similitudinem, imaginem, corpoream quoque ex creta, cera, metallis etc. constantem.

1.) Proprie. — a) Generatim. *Plaut. Rud.* 2. 4. 7. Veneris effigia hæc quidem est. *Zucet.* 4. 103. Sunt igitur tenues formarum consimilesque Effigie, singillatim quas cernere nemo Quum possit etc. *Cic. 4. Ferr.* 65. 159. Hominis (*Mithridatis*) effigiem simulacrumque servare. *Id. 1. Nat. D.* 37. 103. Sit sane, ut vultis, Deus effigies hominis et imago. *Id. 1. ad Q. fr.* 3. 1. Ne vestigium quidem ejus, nec simulacrum, sed quamdam effigiem spirantis mortui. *Virg. 3. Æn.* 497. effigiem Xanthi Trojamque videtis. *Ovid. 1. Met.* 83. Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum. *Tac. 2. Hist.* 3. in *fin. de Veneris Paphia.* Simulacrum deæ non effigie humana, continuus orbis latiore initio teneum in ambitum metæ modo exurgens. — b) Speciatim de spectro et umbra mortui vel ejusmodi que rei in somniis etiam apparentis. *Cl. Liv.* 21. 40. Effigies, immo umbra hominum, fame, frigore, illuvie, squalore enecli, contusi ac debilitati inter saxa rupesque. *Sil. It.* 13. 778. Elysio tendentem limite cernens Effigiem juvenis castam. Adde *Ovid. 14. Met.* 358.; et *Plin.* 3. *Ep.* 5. — c) Hinc ad vel in effigiem vel etiam effigie adverbii more ponitur pro instar. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 10. 11. (62). Metatus est Alexandrium Di-nochares ad effigiem Macedonicæ chlamydis. *Id.* 21. *ibid.* 5. 11. (23). Lilium foris striatum et ab angu-

stilis in latitudinem paulatim sese laxans effigie calathi. *Sil. It.* 5. 4. restagnans gurgite vasto Effigiem in pelagi lacus.

II.) Translate de animo, virtutibus, etc. *Cic. Orat.* 3. 9. Perfectæ eloquentiæ speciem animo videmus, effigiem auribus quærimus. *Id. 1. Orat.* 43. 193. Plurima est et in omni jure civili et in pontificum libris et in XII. tabulis antiquitatis effigies. *Id. 2. ibid.* 86. 354. Itaque iis, qui hanc partem ingeni exercerent, locos esse capiendos, et ea, quæ memoria tenere vellent, effingenda animo atque in his locis collocanda; sic fore, ut ordinem rerum locorum ordo conservaret; res autem ipsarum rerum effigies notare, atque ut locis pro cera, simulacris pro litteris uteremur. *Id. Arch.* 13. 30. Consiliorum relinquare ac virtutum nostrarum effigiem debemus summis ingeniis expressam et politam. *Id. 2. Fin.* 18. 58. Reliquit effigiem et humanitatis et probitatis suæ filium. *Id. 3. Tusc.* 2. 3. Consecratur nullam eminentem effigiem (*virtutis*), sed adumbratam imaginem gloriæ. *Id. 1. ad Q. fr.* 1. 8. Cyrus a Xenophonte scriptus ad effigiem justii imperii. *Liv.* 26. 41. Ingenii, fidei virtutisque ad exemplum expressam effigiem vobis reddam.

B) Latiori sensu ponitur pro imagine vel signo plastica arte effictio, raro tamen de picturis. *Catull.* 64. 61. Saxeæ ut effigies bæchanlis prospicit. *Virg.* 2. *Æn.* 167. Corripuere sacram effigiem (*h. e. Palladium*) manibus creantibus Virgineas ausi divæ contingere vitas. *Id. ibid.* 183. Hanc (*h. e. equum*) pro Palladio moniti, pro numine læso Effigiem statuere, nefas quæ triste piaret. *Id. 5. ibid.* 148. Effigies sacre divæ Phrygiæ Penates. *Id. 7. ibid.* 177. Quin etiam veterum effigies et ordine avorum Antiqua et cædro. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 30. Effigies lævæ et cærea. *Ovid. Heroid.* 20. 239. Effigie pomii tessatur Acontius hujus etc. paulo ante. Aurea ponitur mali felicitis imago. *Id. 1. Trist.* 6. 7. Effigiemque meam fulvo complexus in auro etc. *Tac.* 1. *Ann.* 74. Alia in statua amputato capite Augusti effigiem Tiberii inditam. *Id. 6. ibid.* 2. Atroces sententiæ dicebantur in effigies quoque ac memoriam ejus. *Id. 5. Hist.* 9. Nulla intus deum effigie. *Quintil.* 6. 1. 32. Qui mutam illam effigiem, magis quam orationem, pro se putat locuturam.

EFFINGO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Effingitatus.* — Effingo est ad effigiem formo. *Apul. de Mag.* Imagines variis artibus effingitæ. *Id. 1. Florid.* 1. 5. Truncus dolamine effingitatus. *Prudent.* 10. *Cathemer.* 4. Deus, qui hominem effingitasti. *Sidon.* 6. *Ep.* 12. Quem Græcia effingavit imaginibus. *Ammian.* 26. 7. Aurei nummi effingati in vultum novi principis. *Solin. epist. præmiss.* *Polyhist.* Qui corporum formas emulantur, ante omnia effingant modum capitul.

EFFINGORATIO, ðnis, f. 3. *Jul. Rustinian.* de *schem. dian. ad fin.* Prosopopeia est figura sententiæ, qua oratio ad alius personæ orationem imitandam retorquetur. Latine dicitur deformatio, vel effiguratio.

EFFINGURO, V. AFFIGURO.

EFFINDO, is, ere, a. 3. idem quod *findo.* *Manil.* 4. 283. Et frenare ratem, fluctusque effundere rectos.

EFFINGO, ðngis, ðngi, ðngam, ðngere, a. 1. (ex et fingo). Part. *Effingens* I.; *Effictus* et *Effingendus* II. 1. — Effingere est effigiem rei alius ad vivum exprimere, ad alterius formam fingere, seu fingendo exprimere (It. figurare, ritrarre; Fr. représenter, imiter, copier; Hisp. representar, figurar, imitar; Germ. herausbilden, ausprägen, nachformen; Angl. to fashion, form, represent, portray, express, describe).

I.) Proprie. *Cic. 1. Divinat.* 13. 23. Aspersa temere pigmenta in tabula oris lineamenta effingere possunt. Num etiam Veneris Coæ pulchritudinem effingi posse aspersione fortuita putas? *Id. 3. Nat. D.* 9. 23. Sæpe dixi, nihil fieri sine deo, nec ullam vim esse naturæ, ut sui dissimilia possit effingere. *Tac. 5. Hist.* 5. Deum imagines mortalibus materiis in species hominum effingunt. *Virg.* 6. *Æn.* 32. Bis conatus erat casus effingere in auro. *Id. 10. ibid.* 640. Dat sine mente sonum, gressusque effingit euntis. *Lucan.* 5. 713. græves Effingunt varias casu monstrante figuras. *Sil. It.* 1. 404. horrentes effingens crine galeros.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori significatione, est verbis vel alio modo repræ-

sentare, exprimere, præcipue vero imitando: quod etiam additur in illo *Quintil.* 1. 1. 4. Nutricum verba puer effingere imitando conabitur. *Cic.* 2. *Orat.* 43. 184. Quasi mores oratoris effingat oratio. *Id.* 1. *Legg.* 9. 26. Speciem ita formavit oris, ut in ea penitus reconditos mores effingeret. *Id.* *Rosc.* *Am.* 16. 47. Hæc conficta arbitror a poetis esse, ut effectus nostros mores in alienis personis expressamque imaginem nostræ vitæ videremus. *Plin.* 1. *Ep.* 3. Effinge aliquid et excude, quod sit perpetuo tuum. *Id.* 9. *ibid.* 22. In litteris veteres æmulatur, exprimit, reddit, Propertium in primis. — Nuper ad lyrica deflectit: in quibus ita Horatium, ut in illis illum altam, effangi putes. *Quintil.* 5. 12. 21. Oratorem studemus effingere. *Id.* 10. 2. 15. Effingere imaginem virtutis. Adde *eumd.* 6. 1. 28. *Id.* 10. 1. 108. Cicero effinxit vim Demosthenis, copiam Platonis, etc. Adde *eumd.* 11. 3. 89. — Et de iis, quæ imaginandi vi fingimus. *Cic.* 2. *Orat.* 86. 354. Quæ memoria tenere velis, effingenda sunt animo. *h. e.* eorum species animo formanda. *Id.* 1. *Tusc.* 25. 61. Quæ tam immensa magnitudo, quæ illa tam multa possit effingere? Adde *eumd.* 4. *Acad.* (2. pr.) 6. 18. ¶ 2. Interdum significat extergere. *Cato R. R.* 67. Fiscinas spongia effingat. (*Plin.* 15. *Hist. nat.* 6. 6. (22). ex eodem *Caton.* fiscinas spongia tergendas dixit). *Cic.* *Sext.* 35. 67. Corporibus civium Tiberrim compleri, cloacas referri, e foro spongiis effingi sanguinem. Ita legitur cum *Servio* ad *Verg.* 8. *Æn.* 634. multi: vulgo *effundi.* *V. Halm* ad *h. l.* ¶ 3. Effingere manus apud *Ovid.* *Heroid.* 20. 134. et 137. est leniter tractare, mulcere: qua ratione etiam fingi usurpatur. Est tamen qui utroque loco aliter legit. Simili notione effingere manus cadaveris apud *Albinov.* 1. 137. est apte componere, extendere, apte collocare.

EFFIO, fieri. *V. EFFICIO* inii.

EFFIRMO, as, are, a. 1. confirmo, firmum reddo. *Accius* apud *Non.* p. 256. 18. *Merc.* Tu te ipsa effirma, et compara.

EFFLĀGITĀTIŌ, ōnis, f. 3. actus efflagitandi. *Cic.* 5. *Fam.* 19. 2. Admonitio, vel potius efflagitatio ad coenandam societatem. Adde *eumd.* 10. *ibid.* 21. 6.

EFFLĀGITĀTUS, a, um. *V. EFFLAGITO.*

EFFLAGITĀTUS, us, m. 4. vehementer sollicitus. In sexto casa sing. *Cic.* 7. *Ferr.* 29. 75. Coactu atque efflagitatu meo.

EFFLAGITO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. (ex et flagito). Part. *Efflagitans* sub I. b., et *Efflagitatus* sub I. a. — Efflagito est vehementer flagito (*It. domandare con istanza; Fr. demander avec instance, presser, solliciter vivement;* *Hisp. demandar, rogar con instancia;* *Germ. dringend fordern, ungestüm verlangen, stark auffordern;* *Angl. to require earnestly, ask urgently, demand, importune*).

I.) Proprie occurrit — a) Cum Accusativo. *Cic.* *Mil.* 34. 92. Efflagitans misericordiam allicujus. *Id.* 2. ad *Q. fr.* 11. Epistolam hanc convicio efflagitarunt codicilli tui. *Verg.* 12. *Æn.* 739. notumque efflagit ense. *Liv.* 3. 60. Efflagitare signum pugne. *Sueton.* *Tyb.* 12. custodem factis atque dicitis suis. *Id.* *Ner.* 38. Collationes non receptæ modo, verum et efflagitæ. — b) Sequenti Coniunctivo. *Cic.* 3. *Ferr.* 24. 63. Cum iste a Dolabella efflagitasset, ut se ad regem Nicomedem mitteret. *Sueton.* *Vesp.* 5. Suppliciter nec non et minaciter efflagitantes, aut remaneret, aut secum omnes pariter abduceret. *Quintil.* *Epist. ad Triph.* 1. Efflagitasti cotidiano convicio, ut libros — mittere inciperem. — c) Absolute. *Sueton.* *Domit.* 3. Intra breve tempus, impatiens discidium, quasi efflagitante populo, (uxorem) reduxit. *Quintil.* 4. 5. 10. Si moribus incompeditus, tum convicio efflagit.

II.) Improprie. *Auct. B. Hisp.* 29. Equitas loci adversarios efflagitabat. *h. e.* invitabat, hortabatur.

EFFLAMMANS, antis, particip. ab inusit. *efflammo*; flammam emittens. *Capell.* 2. p. 45. Quippe quidem candores, lactei fluminis tractu, stellis efflammentibus disfluebant.

EFFLĀTUS, a, um. *V. EFFLO.*

EFFLĀTUS, us, m. 4. emissio per flatum. *Seneca* 5. *Quæst. nat.* 14. Aliquod apertum ad hos efflatus iter occupant. *Al. Rectius leg.* afflatus.

EFFLEŌ, es, ōvi, ōtum, ere, a. 2. sando consumo. *Quintil.* 6. *Declam.* 4. Cognita clade, rarissi-

mi uxor exempli, et prorsus talis filii mater, totos efflevit oculos.

EFFLICTE, adverb. vehementer, impense, effligendo. *Symmach.* 1. *Ep.* 84. (at. 90.) Efflicte diligere. *Apul.* 5. *Met.* Amo te efflicte quicumque es. *Al. leg.* efflictim. Certa est lectio apud *eumd.* *ibid.* Efflicte cupere.

EFFLICTIM, adverb. idem quod efflicte. *Plaut. Amph.* 1. 3. 19. Efflictim amare. Adde *eumd.* *Cas. prol.* 49. et *Merc.* 2. 3. 107.; et *Nævium* apud *Charis.* 2. p. 178. *Putsch.*, ubi *Probus* efflictim amare exponit, usque donicum effligatur. *Apul.* 3. *Met.* Adolescentem efflictim deperit. *V.* et voc. præced.

EFFLICTO, as, are, a. 1. idem quod afflicto. *Plaut. Stich.* 4. 2. 26. Non tu scis quam efflictentur homines noctu hic in via.

EFFLICUS, a, um. *V. voc. seq.*

EFFLIGO, ōgis, ōxi, ōctum, ōgere, a. 3. (ex et inusit. ōigo). Part. *Effligens* et *Effligendus*. — Effligere est idem quod affligere, adeoque percutere, occidere, perdere. *Plaut. Cist.* 2. 1. 48. Nisi ego te tuamque filiam meque hodie obrucavero; postea autem cum primo loci eras nisi amio occidero, et equidem hercle nisi pedata tertio omnes effligero. *Id.* *Asin.* 4. 2. 9. Quam tu propediem, nisi illa ante occupasset te, effliges, scio. *Cic.* 9. *Att.* 19. 2. Misit filium ad effligendum Pompejum. *Al. leg.* affligendum. *Seneca* 1. *Ira* 15. Rabidos canes effligere et cædere. *Id.* 2. *ibid.* 31. Effligere viperas et matres. *Capitolin.* *Ver.* 4. ex lectione *Salmastii*: Sæpe efflictim livida facie rediisse. *V. AFFLICUS* in *V. AFFLIGO*.

EFFLO, as, ōvi, ātum, are, 1. (ex et flo). Part. *Efflans*, *Efflatus* et *Efflandus* sub A. — Efflare occurrit A) Active, et B) Neutrorum more.

A) Active efflare est flando eicere, emittere (*It. mandar fuori soffiando, soffiare via;* *Fr. pousser dehors en soufflant, rejeter par le souffle, exhiler;* *Hisp. echar fuera, exhalar;* *Germ. heraushauchen, heraus-oder hervorblasen;* *Angl. to breathe out*). Occurrit — a) Generatim. *Lucret.* 5. 651. Sol efflat ignes suos. *Id.* 5. 904. Chimæra Ore foras aërem efflat de corpore flammam. *Id.* 2. 831. Efflare colorem. *h. e.* amittere. *Varro* 1. *R. R.* 12. 2. Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, efflantur. *h. e.* ventorum vi auferuntur. *Verg.* 7. *Æn.* 785. Cui triplicicrinia juba galea alta Chimæram sustinet, Ætæos efflantem faucibus ignes. *Id.* 12. *ibid.* 114. quam primum alto se gurgite tollant Solis equi, lucemque elatis naribus efflant. *Ovid.* 2. *Met.* 85. Efflare ignem ore et naribus. *Id.* 3. *ibid.* 686. mare patulis naribus. *Id.* 5. *Fast.* 194. rosas ab ore. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 6. 6. (16). Ora balæne habent in frontibus, ideoque in sublimi nimbos efflant. *Id.* 29. *ibid.* 6. 39. (138). Efflare pulverem. *Sever.* *Ætæos* 452. candentes lapides. *Stat.* 5. *Theb.* 209. de ebrio dormiente et crapulam exhalante. Efflare somno vina. *Quintil.* 12. 10. 29. Inter discrimina dentium efflanda littera. — b) Speciatim efflare animam est mori. *Plaut. Pers.* 4. 4. 86. Tamquam hominem, quando animam efflavit, quid eum quæras qui fuit? Adde *eumd.* *Truc.* 4. 4. 23.; *Cic.* *Mil.* 18. 48. et 1. *Tusc.* 9. 19.; et *Nepot.* *Pausan.* 5. Sic *Sueton.* *Aug.* 99. Unum omnino ante efflatam animam signum alienatæ mentis ostendit. Adde *eumd.* *Domit.* 2. — Similiter poetice. *Cic.* 2. *Tusc.* 9. 22. ex poeta. Efflare extremum halitum. *Sil.* *It.* 17. 557. vitam in nubila. — Et absolute, omisso Accus. animam. *Cic.* 1. *Divinat.* 47. 106. Abjicit efflantem (serpentem) et laceratum affligit in unda. Et *Stat.* 8. *Theb.* 168. Plage efflantes. *h. e.* animam. — c) Item speciatim efflare est moriendo dicere, pronunciare. *Flor.* 4. 7. 11. Moriens (*Brutus*) efflavii, non in re, sed in verbo tantum esse virtutem.

B) Neutrorum more occurrit tantum apud *Lucret.* 6. 830. quibus modis Flamma foras vastis Ætææ fornacibus efflat. *h. e.* exeat. *Id.* *ibid.* 699. Atque efflare foras, ideoque extollere flammam.

EFFLŌRĒŌ, es, ere, n. 2. Præter. perf. *efflorui* *V.* in voc. seq. — Efflorere est valde florescere. *Tertull.* *sec. Cyprian.* *Judic. Domin.* 209. Talia florigeris nunquam nascuntur in hortis Lilia, nec nostris efflorent talia campis.

EFFLŌRESCO, ōdrescis, ōrūi, ōdrescere, a. 3. valde floresco: sed occurrit translate tantum, et rerum copiam aut pulcritudinem simul significat. *Cic.*

1. *Orat.* 6. 20. Ex rerum cognitione efflorescat et redundet oportet oratio. *Id.* 2. *ibid.* 78. 319. Apparebit, res eas non modo non esse communes, sed penitus ex ea causa, quæ tum agatur, effloruisse. *h. e.* emanasse, egerminasse, ut flores ex plantis. *Id.* *Cæc.* 31. 76. Laudibus ingenii efflorescere. *Id.* *Amic.* 27. 100. Utilitas efflorescit ex amicitia. *Id.* 1. *Fin.* 20. 69. Cum usus progrediens familiaritatem effecerit, tum amorem efflorescere. *Augustin.* *lib. quæst.* 83. *quæst.* 9. Corpus in juventam efflorescit.

EFFLŪENTĪA, æ, f. 1. effluvium. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 10. 61. (94). Inhibet non solum Venere, sed effluentiam genituræ. *Meliores tamen libri habent affluentiam.*

EFFLŪŌ, ōnis, ōvi, ātum, are, n. 3. (ex et fluo) Part. *Effluens* I. — Effluere est extra fluere, effundi (*It. uscire scorrendo, scorrer via;* *Fr. couler de, découler, s'écouler, s'échapper en coulant;* *Hisp. colar, fluir fuera;* *Germ. herausfließen;* *Angl. to flow or run out, flow forth*).

I.) Proprie. *Lucret.* 6. 509. Copia nimborum, turba majore coacta, Urget et e supero premit ac facit effluere imbres. Adde *eumd.* *ibid.* 971., ubi *diffluere* legunt. *Cic.* 2. *Tusc.* 24. 59. Quum una cum sanguine vitam effluere sentiret. *Ovid.* 6. *Met.* 233. Carbasa dedit, ne qua levis effluat aura. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 8. 32. (47). Humor e cavis populi nigre effluens. *Id.* 37. *ibid.* 2. 11. (35). Succina petris effluere, et paulo post (38). Amnis effluens in oceanum. — Et cum Accusativo, Græca syntaxi. *Claudian.* *Cons. Prob.* et *Olybr.* 51. Quantum stagna Tagi rudibus stillantia venis Effluxere decus.

II.) Translative. ¶ 1. Dicitur de pluribus; et quidem — a) De rebus corporeis pro cadere. *Lucret.* 6. 795. Et manibus nitidum teneris opus effluit ei (mulieri). *h. e.* excidit. *Ovid.* 3. *Met.* 39. Effluxere uræ manibus. *Id.* *Ib.* 426. per medias effluit usque manus. *Curt.* 8. 14. Telum, quod unum forte non effluerat (h. e. e manibus ejus), contorsit in eum. *Tibull.* 1. 7. 46. Effluit effuso cui toga lava sinu. *Quintil.* 10. 2. 15. Illas figuras Epicuri, quas e summis corporibus dicit effluere. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 13. 111. (138). Si capilli effluerint. *h. e.* exciderint. — b) Item de monumentis. *Ovid.* 6. *Met.* 669. neque adhuc de pectore cælis Effluxere notæ. *Sueton.* *Aug.* 97. Ictu fulminis ex inscriptione statuæ ejus prima nominis littera effluit. — c) De verbis, rumoribus, etc. et est prodire, emanare. *Ter.* *Eun.* 1. 2. 41. Utrumque hoc falsum est: effluet. *h. e.* ab ore meo excidet, prodibit, divulgabitur. *Cic.* 6. *Fam.* 19. 2. Tanta est intinorum multitudo, ut ex iis aliquis potius effluat, quam noyo sit aditus. *Id.* *Dom.* 46. 121. Effluunt multa ex vestra disciplina. *Quintil.* 10. 2. 20. Flit, ut non rudia tantum et fortuita, sed impropria interim (dicentibus) effluant. — d) Eleganter refertur ad oblivionem. *Cic.* 7. *Fam.* 14. 1. Antequam plane ex animo tuo effluat. *Id.* *Brut.* 61. 219. Ex tempore dicenti solitam effluere mentem. *Id.* 6. *Verr.* 26. 57. Nullo modo possum omnia istius facta ante memoria consequi, aut oratione complecti. Genera ipsa cupio breviter attingere: ut hic modo me commonuit Pisonis annulus, quod totum effluerat. Adde *eumd.* 1. *Fin.* 12. 41. *Ovid. Remed. am.* 646. melius sic ulciscere tacendo, Dum desideris effluit illa tuis. *Sil.* *It.* 2. 627. dulcesque marito Effluxere tori, et subiere oblivis lætæ. — e) De tempore, et aliis quæ progressu temporis cessant. *Cic.* *Senect.* 2. 4. Præterita ætas, quamvis longa, quum effluxisset. Adde *eumd.* *ibid.* 19. 69. *Id.* 12. *Att.* 43. *extr.* Ne ætas effluat. *Liv.* 7. 33. Quum effluere jam lassitudine vires sentirent. *h. e.* deficere. *Quintil.* 11. 2. 44. Illa prævelox memoria cito effluit. ¶ 2. Raro admodum occurrit pro solvi, molli. *Lucan.* 9. 106. Effluere in lacrimas. *Sil.* *It.* 6. 245. visio mens ægra effluxit hiatus. *Pers.* 3. 20. quid istas Succinis ambages? tibi luditur: effluas amens, Contemnere. *h. e.* delaberis stulte, adeoque teipsum perdis, te ipsum jugulas.

EFFLŪS, a, um, adject. qui effluit. *Arien. Prognost. Arat.* 1717. si flammis emicat ignis Effluus. *Id.* *Perieg.* 1162. in pontum cadit effluus amnis.

EFFLŪVIUM, ii, n. 2. effluendi actus, magna vis allicujus rei effluentis. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 51. 52. (171). Præfandi humoris et corpore effluvium. *Tac.* 12. *Ann.* 57. Convivium effluvio lacus appositum. *h. e.* loco, unde lacus effluerebat. *Pellegr.* 2. 120. 4.

Cerebri effluvio expirare. Ita legunt recentiores. V. Kritz ad h. l.

EFFLUXIO, ōnis, f. 3. emissarium, et id, quod per idem effluit. *Papinian. Dig. 43. 10. Init.* Ediles student, ut quæ secundum civitates sunt viæ, adæquantur, et effluvia non noceant domibus.

EFFLUXUS, a, um, adject. idem quod fluxus. *Isid. 9. Orig. 8.* Quassæ mentis et effluxæ et non stabili. Nisi forte legendum sit et fluxæ.

EFFŪCO, as, are, a. 1. Part. *Effocandus I.* — Effoco est idem quod suffoco.

I.) Proprie. *Flor. 2. 11.* Cum effocandas invicem fauces præbuisset. *Vet. Scholast. ad Juvenal. 14. 222.* Quæ per somnum effocabitur propter dotem.

II.) Translate. *Seneca Brevit. vit. 2.* Bonis suis effocantur. *Al. leg. effocantur.*

EFFŪDĪO vel ecfodio vel exfodio, fōdis, fōdi, fossum, fōdere, a. 3. (ex et fodio). *Ecfodere* scriptum reperitur in multis *Taciti Codd. 11. Ann. 20.*; et *exfodere* apud *Plaut. Aulul. 4. 8. 9.*, et *fragm. apud Non. p. 225. 8. Merc.* Ego exfodiebam in die deos scrobes. *Mercerus* tamen ex mellioribus *Codd. leg. ecfodiebam.* — *Effodiri* antique pro *effodi* dictum est a *Plaut. Mil. glor. 2. 5. 44.* — *Effodint* antique pro *effoderint* ad eodem *Capt. 3. 5. 66.*, ubi alii leg. *Effodant*: V. FODIO. — Part. *Effossus I. et II.*; *Effossurus I.* — Effodere est fodicado eruere (It. *cavare, scavare, cavar fuori*; *Fr. fouir, oreuser, déterrer*; *Hisp. ahondar, cavar*; *Germ. herausgraben, ausgraben*; *Angl. to dig out, dig up*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Plaut. Aulul. 4. 8. 9.* Effodere aulam auri plenam. *Id. Pseud. 1. 4. 20.* ex hoc sepulcro vetere viginti minas. *Id. Trin. 3. 3. 53.* thesaurum. *Sic Petron. Satyr. 88.* Donum promittit, si thesaurum effoderit. *Cic. 2. Off. 3. 13.* Nec ferrum, æs, argentum, aurum effoderetur penitus abditum, sine hominum labore et manibus. *Cæs. 3. B. C. 42. extr.* Frumentum omne conquisitum, spoliatis effossisque eorum domibus, comportaverat. *Virg. 1. G. 497.* Grandiaque effossis mirabitur ossa sepulchris. *Cf. Id. 4. ibid. 42.* Effossis latebris sub terra fovere laem. *Ovid. 1. Met. 140.* Effodiuntur opes, irritamenta malorum. *Liv. 22. 3.* Abi, nuncia, signum effodiant, si ad convellendum manus præ metu obtorserint. *Seneca 1. Quæst. nat. 17.* Populus effossurus obruenda. *Juvenal. 16. 38.* Aut sacrum effodit medio de limite saxum. *Sueton. Domit. 4.* Effodere lacum. *Id. Ner. 19.* humum rastello. *Petron. Satyr. 126.* effossa protulit aurum In lucem tellus. *Quintil. 10. 3. 2.* Effodere terram altius. *Plin. 9. Hist. nat. 51. 76. (166).* scrobem in terra. *Id. 35. ibid. 6. 25. (41).* carbones et sepulchris. *Id. 36. ibid. 22. 45. (161).* Lapidés specularés effodiunt puteis. *Id. 30. ibid. 5. 12. (38).* Effossus cum sua terra gryllum illinere. — Huc pertinet et convicium illud apud *Plaut. Cas. 1. 26.* Ex sterquilinio effosse, tua illæc præda est? — b) Speciatim occurrit *effodere alicui oculos*, h. e. eruere, apud *Plaut. Aulul. 1. 1. 14.*, *Curc. 3. 26.*, *Men. 1. 2. 46.*, *Mil. glor. 2. 3. 44.* et *Trin. 2. 4. 62.*; *Ter. Eun. 4. 6. 2.*; *Cic. 3. de republ. 17.*; *Cæs. 7. B. G. 4.*; et *Sueton. Domit. 16.* Similiter *Virg. 3. Æn. 663.* Luminis effossi fluidum lavit inde cruorem. Et figurate *Cic. 3. Nat. D. 38. 91.* Critolaus evertit Corinthum, Carthaginem Hasdrubal. Hi duo illos oculos oræ maritimæ effoderunt. Eodem sensu *Fellej. 2. 52. 3.* Effossus alterum imperii lumen.

II.) Translate. — a) Metaphorâ sumptâ ab effodiendis oculis, *Plaut. Cas. 2. 8. 22.* Effodere hercle hic vult, credo, vesicam villico. h. e. confodere, sed hic obscuro sensu. Et *Ovid. 2. Amor. 14. 27.* Vestra quid effoditis subjectis viscera telis? — b) Apud *Petron. Satyr. 4.* verba atroci silio effodere, est severe, rigide, censorie examinare, expungere et quasi confodere. — *Cic. Marcell. 4. 10.* Omnium Marcellorum memos pectus memoria effodit. *Al. et ipse Orell. ex bonis Codic. leg. effudit.* At effudit iueter atque ita explicat P. Victor. l. 3. Variar. l. c. 9. effodit, inquit, id est aperuit, μεταφορικῶς. memoria et subita recordatio Marcellorum patefecit sibi viam in animum meum. V. OFFUNDO. Utrumque tamen improbat *Frid. Aug. Wolfius*, quippe qui genuinam hanc esse Ciceronis orationem perneget.

EFFŪDŌ. V. FODIO.

EFFECUNDO,
EFFEMINO,

EFFÆTO,
EFFÆTUS, etc. V. EFFECUNDO, EFFEMINO,
EFFETUS, etc.

EFFOR, fāris, fātus sum, fāri, dep. 1. (ex et fari). *Ecfātus* pro *effatus* est *Ennii* apud *Cic. 1. Divinat. 20. 41.* et apud *Non. p. 306. 24. Merc.* Apud *Cic.* tamen alii et ipse *Orell. leg. effatus.* — Ceterum præter formas, quæ infra exhibentur, *effamini* habet *Arnob. 7. p. 248.*, *effaris* habet *Apul. 7. Met.*, *effantur* et *effantes* habet *Id. de Mundo*, et *effor* dictum fuisse a veteribus testatur *Diomed. 1. p. 735. Putsch.* — Part. *Effans* apud *Capell. 6. p. 192.* Illi (*Archimedes* et *Euchides*) etiam *Heiladica* tantummodo facultate nihil *effantes*, Latialiter atticissant. — Cetera Part. *Effatus* et *Effandus* infra. — *Effari*, verbum a *Virgilio* saepe usurpatum, ut ex *Cic. 3. Orat. 38. 153.* discimus, inter prisca aut poetica enumerandum est, ita tamen, ut aliquando in oratione dignitatem habeat, si loco ponatur; et significat solemniter loqui, dicere, pronuciare. Usurpatur autem — a) Stricto sensu in re sacra et religiosa. *Effari templum* dicuntur augures, quum certis verbis ejus fines designant et consecrant, ut *Varro 6. L. L. 53. Müll.* significare videtur. *Cic. 13. Att. 42. extr.* Opinor, augures nihil habere ad templum effandum. — Hinc *effatum templum* est locus quilibet ab augure certis verbis ac precibus definitus, designatus et consecratus. *Cic. 2. Legg. 8. 20.* AVGVRES VRBEMQVE ET AGROS ET TEMPLA LIBERATA ET EFFATA HABENTO. *Festus p. 157. 24. Müll.* Minora templa sunt ab auguribus, quum loca aliqua tabulis aut linteis sapiuntur, ne uno amplius ostio pateant, certis verbis definita. Itaque templum est locus ita effatus, aut ita septus, ut ea una parte pateat, etc. *Liv. 10. 37. extr.* Fanum, id est locus templi effatus. *Varro 6. L. L. 53. Müll.* Effata dicuntur, quod augures finem auspicioꝝ celestium extra urbem agris sunt effati ubi esset. (*Forcellinus* in hoc *Varronis* loco non *effata templa* vel *loci*, sed *effata augurum* est interpretatus, scilicet eorum certa verba et preces, quibus locum aliquem sacrum esse effantur). *Gell. 13. 14.* Pomærium est locus intra agrum effatum, per totius urbis circuitum, etc. et *ibid.* Intra effatos fines urbis includere. *Servius ad Virg. 6. Æn. 197.* Effatus ager dicebatur, ubi capiabantur auguria. *Id. ad eumd. 3. ibid. 463.* Effata dicuntur loca sacra, id est ab auguribus inaugurata. — Huc pertinet et illud *Liv. 1. 24.* Pater patrat ad iusjurandum patrandum. id est, sciendum sit fœdus; multisque id verbis, quæ longo effata carmine non operæ est referre, peragit. *Al. leg. effatus. Cic. Dom. 55. 144.* Neque institutas cæremonias persequi, neque verbum ullum solemnè potuit effari. — b) Latiori sensu ac generatim ponitur pro loqui, dicere, sed quadam cum dignitate. *Lucret. 5. 105.* Sed tamen effabor: dictis dabit ipsa fidem res. Adde *Ennium 1. Ann. 52. Virg. 3. Æn. 463.* Quæ postquam vates sic ore effatus amice est. *Id. 4. ibid. 76.* Incipit effari, mediæque in voce resistit. *Id. ibid. 456.* Hoc visum nulli, non ipsi effata sorori. *Id. 6. ibid. 360.* Quæ scelerum facies? o virgo, effare. *Id. 10. ibid. 523.* Et genua amplectens effatur talia supplex. Adde *eumd. 4. G. 450.*, *4. Æn. 30.* et alibi. *Horat. Epod. 17. 36.* Quæ finis aut quid me manet stipendium? Effare. *Lucan. 8. 317.* Nil animis fatisque tuis effabere dignis. *Liv. 5. 15. ad fin.* Celanda effando nefas contrahi. h. e. evulgando. *Plin. 3. Hist. nat. 21. 25. (139).* Populorum pauca effata digna, aut facilia nomina. *Sueton. Ner. 49.* Quod ut sensit, trepidanter effatus, etc. — c) Est etiam verbum dialecticum, et significat pronuciare, certis verbis offerre. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 30. 97.* Ut verum esse concedat, quod ita effabimur: aut vivet eras *Hermachus*, aut non vivet. — Hinc *Effatum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est pronuciatum, dictum; et occurrit — a) In re sacra. *Cic. 2. Legg. 8. 20.* ALTRIVM (sacerdotium genus) QVOD INTERPRETEVR PATIDIGORVM ET VAVIA EFFATA INCOGNITA. h. e. dicta et vaticinia. — b) In re dialectica et philosophica. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 29. 95.* Fundamentum dialecticæ est, quidquid enunciatur (id autem appellatur ἀξιωμα, quod est quasi effatum) id verum esse aut falsum. *Seneca Ep. 117. ante med.* Enunciativum quiddam de corpore, quod alii effatum vocant, alii enunciatum, alii edictum.

EFFORMIS vel eformis, e, adject. ex forma, vel

secundum formam factus. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tyr. p. 110.*

EFFORMO, as, are, a. 1. (ex et formo) effingo, deformat. *Faustin. Areval. in Prudentiana p. 205.* ait recentiores passim hoc verbum adhibere; quod tamen apud veteres Latinos non reperitur. At apud *Paul. 5. Recept. Sentent. 25. 1.* sunt, qui pro si id totum formare noluerunt scribunt *efformare*.

EFFORO, as, are, a. 1. idem ac perforo. *Colum. 9. R. R. 1. 3.* Compluribus locis per latus efforatur stipes.

EFFOSSIO, ōnis, f. 3. actus effodiendi. *Imppp. Gratian., Valens et Theodos. Cod. 11. 6. 3.* Qui venam laboriosis effossionibus persequuntur.

EFFOSSUS, a, um. V. EFFODIO.

EFFŪVĒO, es, ere, a. 2. idem ac foveo. *Veget. 6. Veterin. 28. 2. Schneid.* Medicamentum cataliticum, quod carnem supererectam comedendo effovet. scil. carnem succrescentem comedendo, vulnus et sanam carnem effovet elicilque. *Gesnerus ad h. l.: Effovet*; vox mihi suspecta, sed qua comodiorem non comminor.

EFFRACTARIUS, ū, m. 2. qui effringit, effractor. *Seneca Ep. 68.* Vile videtur quidquid patet: aperta effractorius præterit.

EFFRACTOR, ōris, m. 3. qui fracto pariete, ostio, aut sera in ædes, vel arcam alienam irrumptit. *Paul. Dig. 1. 15. 3.* Cognoscit præfectus vigillum de incendiariis, effractoribus, furibus. Adde *eumd. ibid. 47. 77. 1.* et *Sidon. 9. Ep. 7. Priscian. de præexercit. reth. p. 1336. Putsch.* Ergo non solum sacrilegum, sed etiam furem atque effractorem et adulterum habetis.

EFFRACTŪRA, æ, f. 1. effractoris effectus. *Paul. Dig. 15. 3. § 2.* Effracturæ sunt plerumque in insulis, in horreisque, ubi homines pretiosissimam partem fortunatum suarum reponunt. *Collat. Mos. et Rom. legum tit. 10. § 9.* Dominus horreorum periculum effracturæ præstare non cogitur.

EFFRACTUS, a, um. V. EFFRINGO.

EFFRENATĒ, adverb. Comp. *Effrenatius.* — Effrenate est sine freno, dissolute: sed occurrit translate tantum. *Cic. Senect. 12. 39.* Cujus voluptatibus avidæ libidines temere et effrenate ad potiendum incitantur. *Id. 14. Phil. 9. 26.* Effrenatius in hostem irrumperere.

EFFRENATĪO, ōnis, f. 3. dissolutio: sed occurrit translate tantum. *Cic. 5. Phil. 8. 22.* Quæ effrenatio impotentis animi?

EFFRENATUS, a, um. V. EFFRENO.

EFFRENIS, e. V. EFFRENUS.

EFFRĒNO, as, avi, ātum, are, a. 1. (ex et frenum). Part. *Effrenatus I.* et in fin. — Effreno est derupto freno dimitto, immitto, freno liberum abire sino (It. *togliere il freno, sbrigliare*; *Fr. lâcher la bride, déchaîner*; *Hisp. levantar el freno*; *Germ. entzûgeln, zûgeln machen*; *Angl. to free from the bridle, unbridle*).

I.) Proprie. *Liv. 40. 40.* Id cum majore vi equorum facietis, si effrenatos in eos equos immititis.

II.) Translate. — a) Tanquam verbum sanctum occurrit tantum apud *Sil. 12. 9. 495.* Regnantem Ætolis Vulturum in prælia campis Effrenat. — b) Ceterum in præca oratione Part. præter. pass.

Effrenatus, a, um, adjective usurpatur, quædæ Comp. *Effrenatior* et Sup. *Effrenatissimus.* Effrenatus autem translate est qui frenum detractat, et pro arbitrio nostro regi non potest; et dicitur etiam de re, quæ omnem egreditur modum. *Cic. 1. Off. 26. 90.* Homines secundis rebus effrenati. *Id. 1. de republ. 34.* Populi soluti atque effrenati. *Id. ibid. 42.* Effrenata insolentia multitudo. *Id. Harusp. resp. 1. 2.* Cujus ego de effrenato et præcepti furore quid dicam? *Id. 3. Orat. 53. 205.* Vox quadam libera, atque etiam effrenatior. *Id. Cluent. 6. 15.* Libido effrenata et indomita. *Id. Cæl. 15. 35.* Mens effrenata atque præceps. *Id. 1. Cat. 10. 25.* Cupiditas effrenata ac furiosa. *Id. 3. Verr. 24. 62.* Indomitæ cupiditates atque effrenatæ. *Id. Dom. 44. 115.* Projecta et effrenata cupiditas. *Liv. 34. 49.* Libertas effrenata et præceps. *Id. 3. 50.* Libido effrenator. *Plin. 1. Ep. 25. 3.* Effrenata petulantia. *Seneca Ep. 88. ante med.* Affectibus effrenatissimis abstrahi. *Quintil. 9. 2. 3.* Effrenator iracundia.

EFFRĒNUS, a, um, et apud sequioris ævi scriptores effrenis, e, adject. carens freno, cui frenum detractum est.

I.) Proprie. *Liv. 4. 33.* Effreno equo in medios ignes infertur. *Al. minus recte leg. effreni. Plin. 8. Hist. nat. 44. 69. (171).* Mula effrenis et tarditatis indomitae.

II.) Translate dicitur de indomito, et rectorem recusante. *Virg. 3. G. 382.* Gens effrena virum Riphæo tunditur Euro. *Ovid. 6. Met. 465.* effreno captus amore. *Priscian. 9. p. 868. Putsch. legit inopino. Stat. 1. Achill. 277.* Equus effrenæ tumidus igne juvenæ. *Id. 5. Silv. 3. 101.* sive orsa libebat Aoniis vincire modis, seu voce soluta Spargere, et effreno nimbo æquare profatu. *h. e. soluta oratione ac libera.*

EFFRICATUS; a, um. *F. voc. seq.*

EFFRICO vel effrico, fricas, frixi, fricatum, fricare, a. 1. (ex et frico). *Forcellinus* asert præteritum *effricavi*, sed nullo confirmat exemplo. — Part. *Effricatus I.; Effricandus II.* — Effrico est fricando executio.

I.) Proprie. *Apul. 1. Met. Equi sudorem curiose fronte effrico. Id. 4. ibid.* Vinum probe calicibus effricatis affluenter immissum. — Præter. *effrici* legitur apud *Tertull. 4. advers. Marcion. 12. ex Lucæ 6. Esuriant discipuli, et spicas decerptas manibus effricerant.*

II.) Figurate. *Seneca Ep. 95. circa med.* At illis diu rubigo animorum effricanda est.

EFFRINGO, fringis, frēgi, fractum, fringere, a. 3. (ex et frango). Part. *Effractus.* — Effringere est vi quadam et impetu frangere; et usurpatur — a) Cum Accusativo. *Plaut. Amph. 4. 2. 3.* Pæne effregissis, fatue, soribus cardines. *Id. Asin. 2. 3. 8.* Effringere fores. Adde *eum d. Bacch. 4. 2. 4., Mil. glor. 4. 6. 35. et Stich. 2. 2. 3.; et Ter. Adelph. 1. 2. 8. et 23. et 40. Sic Cic. Ferr. 23. 52.* Cum viderent effringi multorum fores, revelli claustra! *Id. ibid. 43. 94.* vaivas. *Id. Mur. 15. 33. januam. Horat. 1. Ep. 17. 54.* Cista effracta. *Tac. 1. Ann. 21.* Effringere carcerem. *Sueton. Ner. 26.* tabernas. *Id. Aug. 67.* crura alicui. *Flor. 4. 2. ærorium.* — Poetica sunt illa *Virg. 5. Æn. 480.* Effringere cerebrum. *Ovid. 5. Trist. 2. 40.* jugum. *Seneca Phæniss. 159.* Effringe corpus, coraque evelle. *Id. Herc. Cæ. 1449.* Stipite ingesto implam effringere animam. *Stat. 9. Theb. 558.* effractamque aperit victoribus urbem. — b) Absolute, neutrorum more. *Sil. It. 1. 646.* Spumæus hic, medio qui surgit ab æquore, fluctus, si prohibere piget, vestras effringet in urbes. *h. e. impingetur et franget se.*

EFFRONDESCO, es, vel

EFFRONDESCO, descis, dñi, descere, n. 3. frondes emitto. *Vopisc. Prob. 19.* Totusque Circus ad silvæ consitus speciem, gratia novi vitoris effronduit.

EFFRONS, ontis, adject. impudens, temerarius, quasi sine fronte. *Vopisc. Numer. 13.* Consilii semper alii, nunquam tamen effrontis, sed prudentis.

EFFRŪTICO, as, are, a. 1. (ex et frutex). ¶ 1. Active est fructum emitto, pullulo, prodaco. *Tertull. Anim. 27.* Semina hominem ex utraque substantia effruticant. ¶ 2. Absolute, neutrorum more, est crescere. *Id. 1. ad Nation. 5.* Ut nævus aliquid effrutiret, aut verrucula exurgat.

EFFŪGĀTIO, ontis, f. 3. effugium. *Gloss. Cyrill. Ἀποφυγή, effugatio, effugium.*

EFFŪGĀTUS, a, um. *F. EFFUGO.*

EFFŪGĪA dicebatur hostia, quæ effugisset ab aris. *Servius ad Virg. 2. Æn. 140. F. EFFUGIUM I.*

EFFŪGIŌ, fugis, fūgi, fugere, 3. (ex et fugio). Part. *Effugiens* et *Effugiendus* sub *B.* — Effugere occurrit *A)* Neutrorum more; et *B)* Active.

A) Neutrorum more est fugere, evadere, elabi (*It. fuggir via; Fr. s'échapper en fuyant, s'ensuir; Hisp. huirse, escaparse; Germ. entfliehen, entkommen; Angl. to fly, fly away, escape.*) Usurpatur — a) Cum Ablativo et præpos. *ab vel ex,* et aliquando etiam sine ulla præpos. *Plaut. Bacch. 2. 3. 108.* Censebam me effugisse a vita maritima, ne navigarem tandem hoc ætatis senex. *Id. Cas. 2. 6. 44.* Effugere ex sitella. *Id. Merc. 3. 4. 75.* Clam patrem patriæ hæc effugiam. *Id. Trin. 2. 4. 196. et 3. 2. 75.* Effugere ex urbe. *Cic. pro leg. Munit. 9. 22. e manibus. Id. 2. Phil. 29. 71. e prælio. Forcellinus leg. de. Id. Sext. 54. 116.* A quibus vix vivus effugit. *Nepos Pausan. 2.* Effugisse simulans ex vineulis publicis. *Petron. Satyr. 118.* Effugiendum est ab omni verborum, ut ita dicam, villitate. *Auct. B.*

G. 8. 35. Effugit inde cum paucis Luterius. — b) Cum addito, quo quis effugit. *Plaut. Most. 1. 4. 3.* Nam illic ubi fui, inde effugi foras. *Ter. Eun. 5. 5. 3.* Huc effugi foras. *Curt. 4. 15.* Vix tentato certamine, effugit ad regem. — c) Absolute. *Plaut. Truc. 1. 1. 16.* Sin jecit rete, piscis ne effugiat, cavet. *Virg. 3. Ecl. 49.* Numquam hodie effugies; veniam, quocumque vocaris. *Cæs. 5. B. G. 58.* Quod morâ reliquorum illum, spatium nactum, effugere nolebant. *Liv. 8. 26.* Nolani per aversam partem urbis via Nolam ferente effugiunt.

B) Active esse vitare; et usurpatur — 1.º) Generalim, et quidem — a) Cum Accusativo rei. *Plaut. Amph. 1. 4. 295.* Effugere infortunium. *Id. Asin. 2. 4. 9.* malam rem. *Id. Capt. 5. 2. 18.* pauca. *Cic. 3. Ferr. 40. 103.* Offensionem negligentiam vitare atque effugere. *Id. 1. ad Q. fr. 4. 4.* Quod ad effugiendos intolerabiles dolores fuit aptissimum. *Id. 16. Att. 7. a med.* Effugere vituperationes. *Id. 6. de republ. 12.* impias propinquorum manus. *Id. Brut. 46. 172.* Tulisse eum inoleste, se non effugere hospitium speciem, quam ætatem ageret Athenis. *Id. ibid. 8. 32.* Dum versum effugeret, modum tamen et numerum quemdam oportere serrari. *Id. 1. Tusc. 36. 86.* Hæc morte effugiuntur, etiamsi etc. *Cæs. 2. B. C. 41.* Numidæ celeritate impetum nostrorum effugiabant. *Id. 1. ibid. 65.* Effugere equitatum Cæsaris. *Id. 4. B. G. 35.* periculum. *Id. 6. ibid. 30.; et Curt. 4. 14. extr. mortem. Auct. B. G. 8. 3.* adventum alicujus. *Nepos Chabr. 3.* invidiam. *Horat. 2. Sat. 3. 71.* vincula. *Phædr. 4. 1.* laqueos. *Quintil. 1. 5. 38.* cavillationem. *Tac. 1. Hist. 15.* cupiditates adolescentiæ. *Ovid. 3. Fast. 406.* Arctophylax Mergetur, visus effugietque tuos. *Plin. 35. Hist. nat. 10. 36. (83).* Lineæ visum effugientes. — Et absolute, ita tamen ut Accusativus facillime subaudiatur. *Cic. 7. Att. 24.* Non dubito, quin Cnæus in fuga sit: modo effugiat. *h. e. periculum vitet. Grat. Cyneq. 276.* Effuge, qui lata pandit vestigia planta. *h. e. aspernare, rejice illum, qui etc.* — b) Raro admodum sequente propositione per part. ne. *Tac. 3. Hist. 39.* Adeo non principatus appetens parum effugerat, ne dignus crederetur. — c) Et sequente part. *quin* post negationem. *Nævius apud Macrobr. 6. Saturn. 1.* Numquam hodie effugies, quia mea manu moriare. — 2.º) Speciatim *effugit me aliquid* est elabitur; et occurrit — a) Absolute. *Cic. 2. Orat. 34. 147.* Ubi eum locum omnem cogitatione sæpseris, nihil te effugiet, atque omne, quod erit in re, occurret atque incidet. *Horat. Epod. 5. 101.* Neque hoc parentes heu mihi superstites Effugerit spectaculum. *Liv. 22. 33.* Adeo, etsi bellum ingens in cervicibus erat, nullius usquam terrarum rei cura Romanos, ne longinqua quidem, effugiebat. *Colum. 11. R. R. 1. 13.* Et ebrioso cura officii pariter cum memoria subtrahitur, et somniculosum plurima effugiunt. — b) Cum Infinito. *Colum. 8. R. R. 11. 12.* Sed custodis curam non effugiat observare desiliem matricem.

EFFŪGIUM, ii, n. 2. ¶ 1. Est actus effugiendi, fuga. — a) In sing. numero. *Lucret. 3. 525.* effugium præcludere cuncti. Adde *eum d. 1. 974. Auct. B. Alex. 16.* Neque terra, neque mari effugium dabatur victis. *Cic. 7. Ferr. 64. 160.* Assequi effugium mortis. *Cf. Grat. Cyneq. 379.* Hoc primum effugium leti. *Liv. 24. 26.* Si effugium patuisset in publicum. *Id. 21. 43.* Nullam ne ad effugium quidem navem habere. *Ovid. 2. Art. am. 21.* Præstruere omnia effugio alicuius. — b) In plur. numero. *Virg. 2. Æn. 139.* Quos illi fors ad pænas ob nostra respicient Effugia. *h. e. ob fugam.* Ubi *Servius:* Dicendo *effugia* verbo sacrorum et ad causam apto usus est: nam hostia, quæ ad aras adducta est immolanda, si casu effugerit, *effugia* vocari veteri more solet; in cuius locum quæ supposita fuerat, succidantur etc. ¶ 2. Item ratio et via effugiendi. *Cic. 2. Nat. D. 47. 121.* Bestias alias esse cornibus armatas, alias habere effugia pennarum. *Tac. 2. Ann. 47.* Neque solum in tali casu (*h. e. terræ motu*) effugium subveniebant, in aperta prorumpendi. *Id. 16. ibid. 15.* Effugia villæ claudere. *Id. 5. ibid. 42.* Milites effugia insederant. Adde *eum d. 12. ibid. 31. Id. 15. ibid. 63.* Senile corpus et tenuatum lenta effugia sanguini præbebat.

EFFŪGO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et fugo). Part. *Effugatus I. et II.* — Effugo est ex aliquo loco alicquem fugo.

I.) Proprie. *Arven. Or. marit. 156.* post multa serpens effugavit incolas. *Heinsius* correxit sed *fugavit:* quam correctionem *Hernsdorf. et Lemaire* rejecerunt. *Jornand. Gel. 54.* Effugati vix ad sua inglorii pervenerunt.

II.) Translate. *Hieronym. Ep. 18. n. 19.* Fugetur iniquitas, et cum iniquitas fuerit effugata, propitietur Dominus. *Cassiod. 2. Hist. Eccl. 18.* Ut mulierem cui atligit, passionem sævissimæ ægritudinis effugavit, et feminæ salutem restituit. *Ennod. 1. carm. 4. 35.* Ditiore cultu stetit (*Venus*) effugato. Adde *Dict. Cret. 2. 3.*

EFFULGĒO, ges, si, gere, n. 2. (ex et fulgeo). Apud *Poetas* in Infinito aliquando est 3. conjugat., ut sit ab *effulgo.* — Part. *Effulgens I.* — Effulgeo est idem quod fulgeo, vel valde fulgeo (*It. risplendere; Fr. luire, briller, éclater; Hisp. lucir, brillar, resplandecer; Germ. hervorglänzen, aufleuchten; Angl. to shine forth, glitter.*)

I.) Proprie. *Virg. 2. Æn. 616.* Insedit (*Pallas*) nimbo effulgens et *Gorgone sæva. Id. 5. ibid. 132.* ipsique in puppibus auro Ductores longe effulgent. *Id. 8. ibid. 677.* Fervere Leucaton, auroque effulgeret fluctus. *Id. 9. ibid. 731.* Continuo nova lux oculis effulsit. *Liv. 22. 1.* Iugens lumen effulsisse. *Id. 28. 15.* Vehemens sol inter graves imbre nubes effulsit. *Ovid. 2. Met. 144.* effulget tenebris aurora fugatis. *Tac. 13. Ann. 13.* Effulgere ornatu. *Sil. It. 3. 694.* ante aras stat veste sacerdos Effulgens nivea. Adde *Plin. 6. Ep. 20. 19.*

II.) Translate. *Liv. 45. 7.* Perseus caput belli erat: nec ipsius tantum, patris avique — fama conspectum eam efficiebat, sed effulgebant Philippus ac Magnus Alexander, qui summum imperium in orbe terrarum Macedonum fecerant. *Plin. 4. Hist. nat. 1. 1. 1.* Omnis Græciæ fabulositas, sicut et litterarum claritas, ex hoc primum sinu effulsit. *Tac. Dial. de orat. 20.* Sensus aliquis arguta et brevi sententia effulget. *Id. 4. Hist. 29.* Romani conspiciam barbarorum aciem, et si quis audacia aut insignibus effulgens, ad ictum destinabant. *Quintil. 10. 6. 5.* Si forte aliquis inter dicendum effulserit extemporalis color. *Codex Bamb. pr. m. habet. ofulsit.*

EFFULGŪRAT, abat, impers. 1. idem atque effulget, splendet. *F. FULGURAT.*

I.) Proprie. *Ennod. Vit. S. Epiph. p. 386.* Tota civitas, quasi unus rogus effulгурat. *Id. ibid. p. 398.* Quis quærat noctis lampadam, ubi solis jubar effulгурat?

II.) Translate. *Ennod. Dict. 22.* Et quamvis humana fragilitatis tunica vestiatur, effulгурat. *Id. 1. Ep. 8.* In quibus litterarum commerciis ad anguem politi sermonis splendor effulгурat.

EFFULTUS, a, um, particip. ab inusit. *effulcio,* sultus. *Virg. 7. Æn. 94.* Atque harum effultus tergo siraticus jacebat Velleribus. *Id. 8. ibid. 368.* Effultus foliis et pelle Libydidis ursæ. (*F. FULTUS*). *Stat. 3. Silv. 1. 5.* Grajis effulta metallis Culmina. *Apul. 2. Met. Effultus in cubitum.*

EFFŪMIGĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *effumigo,* fumo expulso. *Tertull. ad Martyr. 1.* Tamquam coluber evancatus aut effumigatus.

EFFŪMO, as, are, n. 1. fumum emitto. *Sever. Æn. 497.* Effumata moles.

EFFUNDO, fundis, fudi, fūsum, fundere, a. 3. (ex et fundo, is). *Exfusus* pro *effusus* veteres dixisse, testatur *Paul. Diac. p. 81. 10. Merc.* — Part. *Effundens II. 2.; Effusus I., II. 1.* et præcipue in fin.; *Effususur II. 1.; Effundendus I.* — Effundere est extra fundere, emittere, profundere: et dicitur proprie de humoribus. Hinc in titulo 3. *lib. 9. Dig. qui dejecerint*, solida dejecisse, vel effuderint, liquida effudisse intelligendi sunt (*It. effondere, versare, spandere; Fr. verser, répandre, épancher; Hisp. echar, derramar, verter; Germ. ausgießen, ausschütten, vergiessen, verbreiten; Angl. to spill, pour out, shed.*)

I.) Proprie. — a) Active, h. e. cum Accusativo. *Plaut. Curc. 1. 2. 28.* Age, effunde hoc cito in barathrum. *h. e. hoc poculum edibe. Lucret. 1. 92.* Aspectuque suo lacrimas effundere cives. *Sic Cic. Planc. 42. 101.* Lacrimas, quas tu plurimas effudisti. *Plin. 2. Hist. nat. 108. 112. (243).* Ganges se in Eoum oceanum effundit. *Mela 1. 4. 5.* Mare se effundit. *Cels. 7. 15.* Per hæc membranam effundendus humor est. *Curt. 3. 7.* Procella subito ni-

vem effundit. *Id.* 8. 13. Procella imbrem vix sub tectis tolerabilem effudit. *Frontin.* 1. *Strateg.* 7. 7. Aquam oblatam in galea effudit. Huc referri potest et illud *Juvenal.* 3. 277. patulas effundere pelves. *h. e.* sordes matulis ac pelvibus contentas. Item illud *Plin.* 18. *Hist. nat.* 31. 74. (319). Vina priora effundere. *h. e.* abjicere. Haud aliter apud *Senec. Constant. Sap.* 13. reliquiae et effusa sunt excrementa alvi et vesicae. — Figuratae in illo *Persii* 1. 64. ut per laeve severos Effundat junctura unguetur. *effundat* est ire sinat, fluere sinat, non remoretur (*V. Horat.* 2. *Sat.* 7. 87. apte conjuncta et nullâ rimâ diducta.). — b) Passivae, aut *effundere* se et part. *effusus* mediatorum apud Graecos verborum vi ac significatione. *Cic.* 2. *Nat. D.* 45. 116. Mare nec redundat unquam, nec effunditur. *Virg.* 6. *Æn.* 686. Effusæ genis lacrimæ. *Id.* 4. *G.* 312. aestivis effusus nubibus imber. *Id. ibid.* 288. effuso stagnante flumine Nilum. *Liv.* 1. 4. Tiberis effusus super ripas. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 15. 29. (101). Rhenus in ostia. *Id.* 16. *ibid.* 1. 1. (2). Oceanus in immensum. *Id.* 29. *ibid.* 3. 11. (50). Ovum effusum in fictile novum. *Ita legit Sillig ex melioribus Codicibus; Forcellinus vero cum vulgatis libris in fictili novo.*

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr., *effundere* se vel *effundi* dicuntur homines et aliquando etiam res, qui fluminis more seu turmatim alicunde exeunt et aliquem in locum concurrunt. *Cic.* 1. *ad Brut.* 3. Timore quodam perculsa civitas tota ad te se cum conjugibus et liberis effundebat. *Cæs.* 5. *B. G.* 19. Quum equitatus noster liberius, vastandi prædandi causa, se in agros effunderet etc. *Id.* 2. *B. C.* 7. Omnis sese multitudo ad cognoscendum effudit. *Liv.* 26. 19. Legationes ad famam adventus ejus ex omni se provincia effuderant. *Id.* 34. 8. Major frequentia mulierum sese in publicum effudit. *Id.* 38. 6. Milites omnibus portis ad opem ferendam effunduntur. *Velley.* 2. 112. 4. Effundere se obviam alicui. Adde *eumd.* 1. 4. 3. et 2. 110. 4.; et *Sueton.* *Cæs.* 44. *Val. Max.* 7. 6. n. 6. Effususus se in nostras provincias Phrates. *Tac.* 1. *Ann.* 23. Alii ad quaerendum corpus effunderentur. — Eodem sensu part. *effusus* apud *Sall.* *Jug.* 55. Effuso exercitu prædari. *Id. ibid.* 69. Vulgum effusum oppido cedere. *Virg.* 6. *Æn.* 305. Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat. *Liv.* 1. 14. Plenis portis effusi hostes. *Id.* 30. 5. Ad restinguendum ignem effusi. Adde *eumd.* 9. 31., 22. 3. et alibi sæpe; et *Curt.* 4. 16. et alibi. *Justin.* 32. 1. Populus obviam effusus. *Tac.* 15. *Ann.* 23. Omni senatu Antium effuso. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 25. et 12. *ibid.* 31. — Huc referri potest etiam illud *Cic. Flacc.* 28. 69. Vox in coronam turbamque effunditur. ¶ 2. Ponitur etiam pro emittere, ejicere, expellere, et similibus. *Virg.* 5. *Æn.* 317. Corripiunt spatia effusi (cursores) nimbo similes. *h. e.* emissi. *Id.* 3. *G.* 104. ruunt effusi carcere currus. *Id.* 5. *Æn.* 818. manibusque omnes effundit habenas. *h. e.* remittit, laxat. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 499. *Cf. Liv.* 37. 20. Effusissimis habenis stationem hostium invadit. *Cf. et Curt.* 7. 8. 35., 7. 9. 13. et 8. 14. 6.; et *Frontin.* 2. *Strateg.* 5. 31. Similiter *Lucan.* 1. 188. Turrigero canos effundens vertice crines. Et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 5. 5. (14). Effusæ stipes in sinum. *h. e.* collatae, congestæ. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 148. mensam poni jubet atque Effundi saccos nummorum, accedere plures ad numerandum. *Virg.* 9. *Æn.* 509. telorum effundere contra Omæ genus Teucris. *h. e.* jacere, emittere. Adde *Liv.* 27. 18. Rursus *Virg.* 7. *Æn.* 522. Troia pubes Ascanio auxilium castris effundit apertis. *Id.* 9. *ibid.* 67. qua via clausos Excitât Teucros vallo atque effundat in æquor. *h. e.* expellat. *Id.* 6. *ibid.* 339. mediis effusus in undis. *Liv.* 22. 3. et *Curt.* 8. 14. Equus effundit equitem. *h. e.* excutit. *V. Fabri* ad *Liv. loc. cit.*; et adde *eumd.* *Liv.* 10. 11. et 27. 32. *Id.* 30. 12.; et *Virg.* 10. *Æn.* 892. Effusus eques. *Virg.* 10. *Æn.* 574. de equis territis. Effunduntque ducem rapiuntque ad littora currus. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 65. (161). Effusus auriga. Similiter *Val. Flacc.* 3. 357. fluctu puppis labefacta reverso Solvitur, effunditque viros. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 70. (145). Lens trita et per cribrum effuso fuffure. *h. e.* secreto et rejecto. *Ulp. Dig.* 19. 2. 13. § 4. Effundere alicui oculum. *h. e.* ejicere: at alii rectius leg. *effundere*, nam cervicis percussione apud medicos constat oculorum lumen offundi. *Virg.* 11. *Æn.* 485. Pronum sternæ solum

portisque effunde sub altis. *h. e.* prosterne, projice. *Id.* 12. *ibid.* 531. Murrhanum ingentis turbine saxi Excitât effunditque solo. Sic in illo *Cels.* 7. 7. n. 4. Homo sic aversus colloco nec sit, ut in gremium ejus (medici) caput resupinus effundat. *h. e.* inclinet ac deponat. ¶ 3. Item est absolvere, consumere: et refertur — a) Ad profundentes bona. *Cic.* 3. *Phil.* 2. 3. C. Cæsar adolescens divina mente atque virtute, firmissimum exercitum comparavit, patrimoniumque suum effudit: quamquam non sumus usi eo verbo, quo decuit; non enim effudit, sed in salutem reipublicæ collocavit. *Id. Rosc. Am.* 2. 6. Pecuniam per luxuriam effundere atque consumere. *Id. ibid.* 24. 68. Sumptus effusi cum probo atque dederere. *Id.* 1. *leg. Agr.* 5. 15. et 3. *Tusc.* 20. 48. Effundere ærarium. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 25. 26. (94). Effusæ opes. *Justin.* 6. 9. 3. Non ut olim in classem exercitusque, sed in dies festos apparatusque ludorum, reditus publicos effundant. — Et absolute. *Ter. Adalph.* 5. 9. 34. Effundite, emite, facite quod vobis lubet. — b) Et de aliis. *Cic.* 2. *Fam.* 16. Ut me existimare tam inconsistentem, ut collectam gratulam florentissimi hominis effunderem. *h. e.* abjicerem, perderem. *Id.* 1. *ad Brut.* 15. a med. Eos per ipsos dies effudi, si ita vis, honores in mortuos. *Forcellinus* hoc loco generatim sumpsit pro large, aut sine modo conferre, dare. *Cf. Nepos Miltiad.* 6. Populi nostri honores quondam fuerunt rari et tenues: nunc autem effusi atque obsoleti. *Virg.* 4. *G.* 492. ibi omnis Effusus labor. *h. e.* frustra impensus. — Sic effundere animam apud *Virg.* 1. *Æn.* 102.; vitam apud *Ovid. Heroid.* 7. 181.; extremum spiritum apud *Cic.* 14. *Phil.* 12. 32. est mori. — Similiter *Liv.* 10. 28. Ferocior Decius et ætate et vigore animi, quantumcumque virium habuit, certamine primo effudit. *h. e.* consumpsit, exhausti. Et *Ovid.* 12. *Met.* 106. manus est mea debilis ergo, Quasque, ait, ante habuit vires, effudit in uno. *Sic Cic.* 1. *Fam.* 9. a med. Illud odium effudisse me omne arbitrator. Et *Seneca Ep.* 11. Omnem verecundiam effundere. Similiter *Id.* 2. *Ira* 35. Effundere curam sui. *h. e.* abjicere. ¶ 4. Item gignere, proferre, expromere, magnam præcipue rerum copiam. — a) Generatim. *Cic. Orat.* 15. 48. Segetes secundæ non solum fruges, verum etiam herbas effundunt. *Id. Brut.* 9. 36. Hæc enim ætas effudit hanc copiam. Similiter *Plin.* 17. *Hist. nat.* 8. 4. (48). Terra effunditur in herbas. *h. e.* fertilliter herbas gignit. *Cf. eumd.* 23. *ibid.* 1. 23. (43). Quorum stonachus in vomitiones effunditur. *h. e.* sæpe cibum rejicit. Huc referri potest et illud *Val. Flacc.* 7. 566. et ardentis stabula effudere tenebras. *V.* integrum locum. — b) Specialim dicitur de cogitationibus, animi affectibus, etc. quæ oratione vel alio modo effertur. Sic refertur ad eos, qui omnia dicunt, quæ in animo habent, et ad copiose loquentes, apud *Cic.* 1. *Orat.* 34. 159. Effudi vobis omnia, quæ sentiebam. *Id. Flacc.* 17. 41. Testis effudit, quæ voluit, omnia. *Id.* 16. *Att.* 7. 5. Effudit illa omnia, quæ tacuerat. *Quintil.* 2. 2. 10. Quidquid (declamantes) effuderint. *Id.* 10. 3. 17. Repetit deinde et componit, quæ effuderat. *Id.* 11. 2. 30. Quæ ex tempore videbantur effusa. — Hinc *effundere orationem* est perturbate atque adeo obscure dicere, apud *Senec. Ep.* 100. Fabianus mihi non effundere videtur orationem, sed fundere: adeo larga est, et sine perturbatione, non sine cursu tamen veniens. — Ceterum *Val. Flacc.* 7. 434. primâ cupiens effundere voce Omnia, sed nec prima pudor dat verba timent. *Virg.* 5. *Æn.* 723. tales effundere voces. *h. e.* talia verba dare. *Id. ibid.* 780. tales effundit pectore questus in æra. *Ovid.* 9. *Met.* 370. Effundere questus in æra. *Id. Heroid.* 12. 139. carmina. *Cic.* 12. *Fam.* 25. a med. furorem violentum in alicquem. *Liv.* 39. 34. iram in alicquem. *Id.* 31. 44. omne odium in auxilli præsentis spem. *Quintil.* 4. 1. 28. totos affectus. *Id.* 11. 3. 158. procellam eloquentiæ. Huc referri potest et illud *Ovid.* 1. *Met.* 278. vires effundite vestras. *h. e.* vires omnes expromite. ¶ 5. *Effundere* se vel *effundi* in aliquid vel in aliqua re etc. dicuntur etiam, qui alicui rei se totos dedunt, qui in aliquo re liberius se gerunt, aut modum non servant. — a) Cum præpos. *in* et *Accusativo.* *Liv.* 25. 20. Postea nimio successu et ipsum et milites, præda impletos, in tantam licentiam sociordamque effusus, ut nulla disciplina militiæ esset. *Id.* 29. 23. Numidæ effusi in Venerem. *Tac.* 1. *Ann.*

11. in questus, lacrimas, vota. *Id.* 2. *Hist.* 45. in lacrimas. *Id.* 1. *Ann.* 54. in amorem alicujus. *Curt.* 8. 4. 25. in amo. em virgunculæ. *Al. leg.* amore. *Id.* 5. 1. 37. Babylonii maxime in vinum, et quæ ebrietatem sequuntur, effusi sunt. *Justin.* 12. 13. totus in lætitiâ. *Gell.* 1. 26. in iram. *Tac.* 12. *Ann.* 47. in amplexus. *Sueton.* *Jug.* 99. in jocos. *Id. Cal.* 32. in cachinnos. — Huc referri possunt et illa *Cic.* 4. *Att.* 9. In nos suavissime est effusus. *h. e.* maxima familiaritate atque comitate nobiscum egit. et *Liv.* 42. 30. Principum pars ita in Romanos effusi erant, ut etc. *h. e.* ita in Romanos propensi. — b) Cum præpos. *in* et *Ablativo.* *Cic.* 3. *Parad.* 1. 21. An temperantem eum dices, qui se in aliqua libidine continerit, in aliqua effuderit? *Cf. Quintil.* 2. 2. 6. In inaudandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus. et *Virg.* 2. *Æn.* 651. Nos contra effusi lacrimis. — c) Cum præpos. *ad* et *Accusativo.* *Liv.* 34. 6. Effundi ad luxuriam. *Id.* 44. 31. *sub fin.* Postremo ad preces lacrimasque effusus, in potestatem sese dedit. — d) Absolute. *Val. Flacc.* 1. 700. Sæviti atrox Pelias, laimicæque vertice ab alto Vela videt, ne qua se ardens effundere possit. — e) Poeticæ *effundere gradum* vel *frena* apud *Stat.* 9. *Theb.* 182. dicitur de eo, qui vel pedes vel eques concito cursu fertur. — Hinc *Part. præter. pass.*, cujus plurima superius exempla retulimus,

Effusus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Effusior* et *Sup. Effusissimus* 1., 2. et 3. Adjective autem usurpatur præcipue tribus sequentibus significationibus, quæ translate sunt. ¶ 1. Est extensus, explicatus, dilatatus, amplus. *Zucret.* 3. 113. Præterea molli quum somno dedita membra Effusumque jacet sine sensu corpus onustum, etc. *Virg.* 4. *G.* 337. Nymphæ effusæ cæsariem per colla. *h. e.* Græca constructione, habentes cæsariem effusam. *Ovid.* 1. *Amor.* 9. 38. et alibi. Effusæ comæ. *Sil.* 11. 16. 443. Jubæ effusæ per colla equi. *Horat.* 1. *Ep.* 11. 26. Effusum late mare. *Liv.* 30. 5. Effusio tam late incendio. *Id.* 2. 50. cursus. *Id.* 42. 65. cædes. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 33. 52. (102). Margo conchæ foris effusus. *h. e.* explicatus, dilatatus. *Stat.* 5. *Theb.* 95. erecta genas aciemque effusa. *h. e.* eminentibus oculis. *Tac. Germ.* 30. Effusa loca. *h. e.* vasta, plana et patens. *Sic Velley.* 2. 43. 1. Effusissimus sinus maris Adriatici. *Stat.* 6. *Theb.* 841. Effusa membra. *h. e.* plana, æquabilia, multa scilicet carne et sanguine plena, non torosa, aut rugosa. *Liv.* 38. 21. *Fusa* dixit. *Sic apud Calpurn. Flacc. Declam.* 2. effusiora corpora sunt fusa et ampla; quibus collectiora opponuntur. — Apud *Cæ. Sæxi.* 19. 42. Effusam illam æ superatim Catilinæ manum. *Al. leg.* fusam; sed certe locus est corruptus; *V. ibi Halm.* ¶ 2. Item est largus, vel prodigens. *Cic. Cæl.* 6. 13. Quis in rapacitate avarior? quis in largitione effusior? *Velley.* 2. 41. 1. Cæsar vigore animi acerrimus, munificentia effusissimus. *Al. leg.* munificentis; at *V. Kritz* ad *h. l.* ¶ 3. Item universum qui quacumque in re multas est ac vehemens, immodicus. *Virg.* 2. *G.* 352. Effusi imbrës. *Liv.* 44. 1. Effusa licentia. *Id.* 35. 43. *estr. laticia.* *Id.* 3. 5. fuga. *Plin.* 6. *Ep.* 20. circa med. cursus. *h. e.* citatus. *Sil.* 11. 16. 861. Simulare xtem effusum. *h. e.* volentem currum extra tramitem flectere. *Quintil.* 3. 8. 58. Cultus in verbis effusior. *Sueton. Ner.* 40. Effusissimo studio athletas spectare. *Petron. Satyr.* 139. Amplexu effusissimo invadere atque. *Id. ibid.* 43. Effusissime laudationes.

EFFUSË, adverb. *Comp. Effusius* 1., 2. et 3.; *Sup. Effusissime* 3. — Effuse occurrit translate tantum, hisdem prorsus significationibus, quibus *Part. Effusus*, quod *V.* in fine vocis præced. Itaque ¶ 1. Est effundendo se et late vagando. *Sall. Jug.* 105. Qui temere et effuse euntes, numerum antipriorem efficebant. *Liv.* 1. 10. Effuse vastantibus ite obvius Romulus. *Id.* 41. 10. Effuse populari. *Id.* 34. 16. Effusus, ut sparsis hostibus fuga, prædati sunt. *Id.* 3. 22., 23. 29. et 40. 48. Effuse fugere. *Id.* 43. 23. persequi. *Id.* 30. 11. Invadens sese hostis. *Curt.* 9. 8. sequi hostem. *Cod.* 7. 40. 1. Illud spatium annuale alii ita effuse interpretabantur, ut etc. *h. e.* tam lato sensu. ¶ 2. Item est large, copiose, profuse. *Cic. Rosc. Am.* 8. 23. Non pauca suis adjutoribus large effusæque donabat. *Id. Cæl.* 16. 38. Si vidua libere, proterva petulantè, dives effuse viveret. *Liv.* 3. 26. Ubi effuse affluant opes. *Tac.* 4. *Ann.* 62. Affluxere avidi talium — omnis ætas, ob

propinquitatem loci effusius. ¶ 3. Item nullo servato modo, immodice, effrenate, adeoque vehementissime. *Cic. 4. Tusc. 6. 13.* Quam inaniter et effuse animus exsultat. *Id. Pis. 5. 10.* Nemo tam effuse petulans conatus est. *Plin. 6. Ep. 26.* Amo quidem effuse: iudico tamen; et quidem tanto acrius, quanto magis amo. *Id. 7. ibid. 30.* Quam omnes, quos probas, effusissime diligas. Adde *eumd. Paneg. 84. Id. 7. Ep. 24.* Habebat pantomimos, fovebatque effusius, quam principi feminæ conveniret. *Tac. 1. Hist. 19.* Effusius favere. *Sueton. Ner. 22.* Rogatus, ut cantaret super cenam, exceptusque effusius. *Plin. 1. Ep. 20. 20.* Non minus non servat modum, qui adstrictus, quam qui effusius dicit. *h. e.* nimis redundanter. *Cels. 6. n. 8.* Effuse vivere. *h. e.* immodice. *Seneca Ep. 99. a med.* Effusissime flere.

EFFUSIO, ònis, f. 3. actus effundendi (It. *effusione*, *spargimento*; Fr. *action de répandre, épanchement, écoulement*; Hisp. *efusion, derramamiento*; Germ. *das Ausgiessen, Ausschütten*; Angl. *a pouring out*).

I.) Proprie. *Cic. 2. Nat. D. 10. 26.* Primum ipse liquor, tum aquæ declarat effusio. *Colum. 3. R. R. 2.* Vitis vel ad escam, vel ad effusionem deponitur. *h. e.* ut calcetur, et effundatur vini causa. *V. ELIQUESCO. Schneider.* tamen vulgatæ lectionem libri *Goes. prætulit et defusionem legit: Schoetgen. malebat diffusionem. Theod. Priscian. l. 2. part. 1. c. 13.* Nam hæc (passio) sub uno die desperatâ — vitæ terminum fecit, dum subitanei vomitus, ventris quoque effusiones — interiorem omnem sæpe substantiam effuderunt.

II.) Translate. ¶ 1. Est irruptio, vel eruptio. *Cic. Pis. 22. 51.* Effusiones hominum ex oppidis. ¶ 2. Item prodigalitas, consumptio. *Cic. Rosc. Am. 46. 134.* Quos sumptus quotidianos, quas effusiones fieri putatis? Adde *eumd. 2. Off. 16. 56. Id. Partit. orat. 23. 81.* Et liberalitatem effusio, et fortitudinem audacia imitatur. Adde *eumd. 7. Att. 3. 3.*; *Liv. 44. 9.*; *Plin. Paneg. 38.* (ubi *effusioni* opponitur liberalitas); et *Popsic. Flor. 1.* ¶ 3. Effusio animi in lætitia, apud *Cic. 4. Tusc. 31. 66.* est quædam animi quasi dilatatio, qua effert se et effundit: cui opponitur *ibid.* contractio in dolore.

EFFUSOR, òris, m. 3. qui effundit. *Ernod. Dict. 18. p. 1075.* Effusor paterni sanguinis. *Augustin. Serm. 27. de divers. in fin.* Redemptor tuus, effusor pretii etc.

EFFUSORIE, adverb. effuse. *Ammian. 31. 16.* sub fin. Et inde digressi sunt effusorie per Aretos provincias.

EFFUSUS, a, um, f. EFFUNDO.

EFFUTIUS vel effutitius, a, um, adject. qui effutitur ac temere loquendo effunditur. *Varro 7. L. L. 93. Mvll.* Euax verbum nihil significat, sed effutitium naturaliter est. *Al. leg.* effutitum.

EFFUTIO, is, itum, ire, a. 4. Part. *Effutiens* et *Effutitus*. — *Nonius p. 103. 24. Merc.* exponit cum mendacio dicere: sed rem non conficiunt, quæ afferunt exempla: sunt autem ea ipsa, quæ hic a nobis afferuntur. — Ceterum *effutio* proprie est effundo, a *futio* (quod idem significat) teste *Priscian. 4. p. 631. Putsch.* Et transfertur ad eos, qui silere tacenda nequeunt, aut inaniter temereque loquantur. *Ter. Phorm. 5. 1. 18.* Ne vos forte imprudentes foris effutiretis, atque id porro aliqua utor mea rescisceret. *Lucret. 5. 908.* Multa licet simili ratione effutiat ore. *Cic. 2. Nat. D. 37. 94.* Certe ita temere de mundo effutiant, et mihi quidem nunquam hunc admirabilem cæli ornatum suspexisse videantur. *Id. 1. ibid. 30. 84.* Quam bellum erat, confiteri potius nescire quod nescires, quam ista effutientem nauseare? *Id. 5. Tusc. 31. 88.* Nec hæc sic agit, ut ex tempore quasi effutire videatur. *Id. 2. Divinat. 55. 113.* Quorum partim ficta aperte, partim effutita temere, nunquam ne mediocri quidem cuiquam probata sunt. *Horat. Art. P. 231.* Effutire leves indigna tragædia versus. *Gell. 5. 1.* Obvias vulgatasque laudes effutire.

EFFUTITUS, a, um, f. voc. præced.

EFFUTUO, is, ere, a. 3. (ex et futuo). In *carm. iocoso* in Casarem apud *Sueton. Cæs. 51.* Aurum in Gallia effutuiti. *h. e.* scortando dilapidavisti.

EG

EGELATUS, a, um, f. EGEOLO.

EGELIDO, as, are, a. 1. (ex et gelidus) quod gelatum est, dissolvo. *Sidon. 4. Ep. 1.* Egelidarentur fibræ glaciales.

EGELIDUS, a, um, adject. (ex et gelidus) duo diversa significat, prout A) Præpos. ex est privativa, aut B) Intensiva.

A) Si præpos. ex est privativa, egelidus est qui de summo gelu aliquid remisit. *Catull. 46. 1.* Jam ver egelidus refert tepores. *Colum. 10. R. R. 282.* Nunc ver egelidum. Nunc est mollissimus annus. *Sueton. Aug. 82.* Perfundebarur egelida aqua, vel sote multo calefacta. *Cels. 4. 18. extr.* Potio debet esse egelida et frigida: propior. *Id. 6. 18. extr.* Ulcus, si hiems est, egelida, si aliud tempus, frigida aqua fovendum. — In locis pone sequentibus egelidus iuxta *Forcellinum* est frigidus, nempe qui gelu quidem caret, frigus tamen habet. *Virg. 8. Æn. 610.* egelido secretum flumina vidit. *Plin. 31. Hist. nat. 2. 6. (10).* Albulæ aquæ egelidæ: sed *Cutiliæ* gelidissimæ. *Strabo l. 5. φυχρά Ἀλβουλα.* Adde *Cels. 3. 22. ad fin.*

B) Si præpos. ex est intensiva, egelidus est gelu adstrictus. *Auson. Cæsar. 21.* Impiger egelido movet arma Severus ab Istro. — Postremam hanc ac primam significationem conjuncti *Ovid. 2. Amor. 11. 10.* Egelidum Borean egelidumque Notum: ut adnotavit *Foss. l. 5. Institut. oratoriar. c. 2. § 2.*, quam ob rem ab amicis reprehensus fuit, uti narrat *Seneca 2. Controv. 10. in fin. Al.* tamen rectius leg. *Et gelidum Borean egelidumque Notum. V. SEMIBOS.*

EGELO, as, itum, are, a. 1. (ex et gelo). Part. *Egelatus*. — Egeo est de summo gelu aliquid remitto. *Cæll. Aurel. 3. Acut. 5. ad fin.* Quam ex aliqua parte corporis frigidus torpor visus fuerit egelari. *Id. 4. Tard. 3.* Non frigidum, sed leviter egelatum.

EGENS, entis, f. EGEO in fin.

EGENÜS, a, um, adject. deminut. ab egenus. Est *Paulini Nolan. Ep. 29. (al. 10.) 12.*

EGENUS, a, um, adject. qui eget, cui aliqua desunt, idem quod egenus, sed magis poetis atque historicis familiare (It. *bisognoso, mancante di qualche cosa, povero*; Fr. *qui manque de, prive de, indigent, nécessiteux*; Hisp. *indigente, necesitado*; Germ. *Mangel habend, entbehrend, bedürftig, darbind*; Angl. *wanting, void of, in want, needy, destitute*). Occurrit — a) Cum Genitivo rei, qua quis eget, seu caret. *Virg. 1. Æn. 599.* Omnibus exhaustos jam casibus, omnium egenos (nos) Urbe, domo socias. Sic *Liv. 9. 6.* Circa viam hauri procul Capua omnium egeni corpora humi prostraverunt. *Lucret. 3. 1024.* lucis egenus Tartarus. *Tac. 1. Ann. 53.* Omnis spei egena. *Id. 4. ibid. 30.* Egena aquæ insula. *Sic Id. 15. ibid. 3.* Egena aquarum regio. *Sil. It. 6. 304.* Nulla viro species, decorisque et frontis egenum Corpus. — b) Cum Ablativo. *Tac. 15. Ann. 12.* Commeatibus non egenus. Adde *eumd. 12. ibid. 46.* — c) Absolute res egenæ sunt res afflictæ. *Plaut. Pen. 1. 1. 1.* Res multas tibi mandavi dubias, egenas, inopiosas consilii. *Id. Capt. 2. 3. 45.* Neque unquam deserui te rebus in dubiis, egenis. *Virg. 6. Æn. 91.* quum tu supplex in rebus egenis Quas geates Italum, aut quas non oraveris urbes! Adde *eumd. 8. ibid. 365.* et *10. ibid. 367.* — Et de homine. *Petron. Satyr. 133. in carm.* inops et rebus egenus Atritis. *Egenus* et *inops* quid differant, dictum est in *Egens* in fin. voc. seq. — Hinc

Egenum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est fundus vel campus nacer. *Colum. 3. R. R. 10. 4.* Hic sarculus translatus — largioribus satiatur alimentis, quam prius, quam esset in egeno. Adde *eumd. 4. ibid. 34. 1.*

EGEO, ges, zui, (zutum), gere, n. 2. *Egitum* nasquam occurrit, sed Part. *Egiturus* legitur apud *Tertull. 4. advers. Marcion. 24.* Eadem potestas expeditionem suorum per civitates abundantiam circumcidens, sicut et *egituram* per solitudinem struxerat. *Cl. Furlanetto*, qui hanc *Tertulliani* locum Lexico addidit, in suis MSS. se faletur errasse, et *abundaturam* et *egituram* non participia, sed substantivâ nomina esse affirmat. — Part. *Egens* 2., 3.,

4. et in fin. — Ceterum egere est alicujus rei inopia laborare (It. *aver bisogno, mancare di qualche cosa*; Fr. *manquer de, avoir besoin de*; Hisp. *faltar, haber menester, tener necesidad*; Germ. *Mangel leidend, darbind*; Angl. *to need, want, be in want of, stand in need of*). ¶ 1. Generatim et absolute usurpatum egere est inopia laborare, inopem esse; eique *locupletem esse, in ditibus esse* recta opponitur. *Plaut. Aulul. 2. 8. 10.* Festodie si quid prodigeris, profesto egere liceat, nisi peperceris. *Id. Capt. 3. 4. 49.* Tute ipse eges in patria, nec tibi, qui vivas, domi est. *Id. Most. 1. 3. 73.* Te, me vivo, numquam sinam egere, aut mendicare. Adde *eumd. Merc. 5. 4. 60.*, *Trin. 2. 2. 49.* et *3. 2. 57.*, et *Truc. 2. 1. 12.* et *4. 2. 32.* *Cic. Rosc. com. 8. 22.* Egebat? immo locupletis erat. *Id. 1. ad Brut. 15. sub fin.* Etiam Themistoclis liberi egerunt. *Horat. 2. Sat. 2. 103.* Cur eget indignus quisquam, te divite? Adde *eumd. 1. Ep. 2. 56.* et *2. ibid. 1. 228.* — Passive impersonaliter. *Plaut. Pseud. 1. 3. 39.* Amaturo atque egetur acriter. ¶ 2. Speciatim et addita re est idem quod carere (V. *Döderlein Latein. Synonym. vol. 3. p. 113.*), sive indigere, et verbo *abundare* recta opponitur. Hac autem significatione occurrit — a) Cum Ablativo rei. *Cæs. 3. B. C. 32.* Dictiabat enim, se domo patriæque expulsos, omnibus necessariis egere rebus. *Seneca Ep. 9. § 12.* Ait (*Chrypsippus*): sapientem nulla re indigere, et tamen multis illi rebus opus esse; contra, stulto nulla re opus est, nulla enim re scit uti, sed omnibus eget; egere enim necessitatis est. *Cic. 6. Fam. 22.* Egens rebus omnibus. *Id. 2. Off. 3. 13.* Et earum rerum, quibus abundaremus, exportatio, et earum, quibus egeremus, invectione. *Id. 2. Tusc. 2. 6.* Ne bibliothecis quidem Græcis egebimus. *Id. Amic. 3. 10.* Egere medicina. *Id. ibid. 9. 30. nullo.* *Id. ibid. 14. 51.* consilio. opera nostra. *Id. 1. Off. 16. 52.* copiis. *Id. 2. Nat. D. 57. 143.* oculis ad cernendum. *Id. 2. Fam. 17. 16.* auxilio. Apud *63. 31. Catull.* Animo egens, est mentis et consilii inops. *Cic. 9. Fam. 3.* Gravitas morbi facit, ut medicina egeamus. *Forcellinus, Orellius* et plures alii leg. *medicinæ*, quod *Ciceronis* consuetudini opponitur; ac præterea illud e facillime a sequenti voce adjectum est. Cum Genitivo tamen legitur apud *eumd. 4. Herenn. 54. 66.* Quam res non egent longæ orationis. — Ceterum cum Ablativo occurrit etiam de inanimitis. *Cic. Amic. 5. 17.* Magnum opus est egetque exercitatione non parva. *Quintil. 1. 10. 7.* Oratio pluribus artibus eget. *Id. 1. 2. 12.* Lectio non omnis nec semper præcunte vel interpretante eget. Adde *eumd. 1. 6. 41.*, *1. 6. 38.* et alibi. — b) Cum Genitivo. *Plaut. Amph. 2. 2. 187.* Saltem tute si pudoris egeas, sumas mutuum. *Id. Truc. 2. 6. 20.* Quid adhauc egeo tui, malum, admonitricis? *Id. Rud. 1. 5. 16.* Egentes opum. *Cæs. 6. B. G. 11.* Antiquitus institutum videtur, ne quis ex plebe contra potentiorum auxilii egeret. *Horat. 1. Sat. 4. 118.* Egere custodis. *Id. 1. Ep. 1. 102.* medici, curatoris. *Id. ibid. 6. 39. eris.* *Id. ibid. 17. 22.* nullius. *Tac. 12. Ann. 3.* alienæ facultiæ. — Et de inanimitis. *Lucret. 3. 44.* Nec prorsum quidquam nostræ rationis egere. *Ovid. 1. Met. 17.* Lucis egenus aer. *Id. 11. ibid. 119.* mensas posuere ministri Instructas dapibus, nec tostæ frugis egentes. *Quintil. 2. 16. 13.* Eadem (corporâ) minus egere opis. Adde *eumd. 3. 8. 63.* et *5. 14. 5.* — c) Raro admodum cum Accusativo. *Plaut. Men. 1. 2. 12.* Lanam, aurum, vestem bene præbeo: nec quidquam eges. *Sail. Jug. 103.* Locus magna parte editus et præceps pauca munimenta egebat. *At plerique rectius leg.* quærebat. ¶ 3. Item speciatim egere, quemadmodum et *carere*, dicitur qui non habet ea, quæ habere debet; et occurrit cum Ablativo. *Cic. Brut. 67. 238.* C. Macer auctoritate semper eguit. *Stat. 5. Silb. 4. 2.* Crimine quo merui, doais ut solus egerem, Somne, tuis? — Et de inanimitis. *Lucret. 3. 135.* proprio quæ tum res nomine egebat. *Liv. 6. 27.* Censoribus quoque eguit annus. ¶ 4. Metonymice, ut et Gr. *ἐλλοδατ*, est appetere, cupere, velle; ea enim cupimus, quibus indigemus. — a) Cum Genitivo. *Plaut. Asin. 3. 3. 1.* Ar. Cur me rentas? rñ. Quia tui amans abeuntis egeo. *Horat. 1. Sat. 1. 59.* At qui tantum eget, quanto est opus, etc. *Id. Art. P. 154.* Si plausoris egēs aulæa manentis, et usque Sessuri donec etc. *Id. 4. Od. 8. 9.* non tibi talium Res est, aut animus deliciarum egenus. *h. e.*

res tua major est, quam ut hujusmodi dona desideres, animus ad contemnendas delicias validus. — b) Cum Ablativo. *Horat. 1. Ep. 10. 10.* Uque sacerdotis fugitivus, liba recuso, Pane egeo, jam mellitis potiore placentis. ¶ 5. Pro posse cavere, libenter pro re ac tempore carere, libenter ferendo carere, *Cato apud Gell. 13. 23.* Si quid est, quod utar, utori si non est, egeo. Vitio vertunt, quia multa egeo: at ezo illis, quia nequeunt egere. — Hinc Part. præes.

Egens, entis, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Egentior* et *Sup. Egentissimus*. — Absolute (plura enim superioris attulimus, in quibus usurpatur cum additis) *locupletis* et *abundanti* opponitur, et est qui re aliqua eget, cui desunt necessaria ad vivendum. — a) Posit. *Plaut. Pers. 2. 3. 3.* Copiam danunt argenti mutui, uti egenti opem afferam. *Adde eumd. ibid. 1. 1. 1. et Stich. 2. 2. 7. Ter. Phorm. 2. 3. 10.* Quia egeus relicta est misera, ignoratur patrens. *Cic. Flacc. 15. 35.* Unus Asclepiades, fortuna egens, vita turpis, existimatione damnatus. *Id. Cluent. 59. 163.* Est hic Ennius egeus quidam, calumniator mercenarius Oppianici. *Id. Amic. 7. 23.* Quo circa et absentes adsunt, et egentes abundant, et imbecilli valent. *Adde eumd. 6. Parad. 1. 43. et 33. 7. B. G. 4. et 3. B. C. 59. et Sall. Cat. 18. et 33.* — b) *Comp. Cic. 6. Att. 1. 4.* Nihil illo regno spoliatus, nihil rege egentius. — c) *Sup. Cic. Rosc. Am. 8. 23.* Qui in sua fuisse egentissimus, erat, ut fit, insolens in aliena. *Id. 9. Att. 7. 5.* Egestates tot egentissimorum hominum. *Adde eumd. Sext. 52. 111. et Liv. 1. 47.* — d) *Egens et inops* in eo differre videntur, quod *egens* ideo talis est, quia inops. *Sueton. Gramm. 8.* Adeo inops atque egens, ut coactus sit etc. *V. EGENUS* sub c in fin. et *EGESTAS*. — *NB.* Vocis etymon more suo ita exhibet *Paul. Diac. p. 77. 16. Müll.* Egens velut egens, cui ne gens quidem sit reliqua. *Cf. et Isid. 10. Orig. 88.* eadem proferentem.

EGERIES, ei, f. 5. ab egero; excrementorum emissio, vel ipsa excrementa. *Solin. 40. de bonas animalium.* Quom in fugam vertitur, limum egerit, cujus ardor quidquid attigerit, adurit: ita egerie noxia summovet insequentem. *Paulin. Nolan. carm. 32. 28f.* pro egerium, qua sese animalia purgant.

EGERICUS, a, um, adject. qui multis eget. Inde datum est nomen proprium filio Aruntis, nepoti Lucumonia, apud *Liv. 1. 34.* Puero post avi mortem in nullam sortem bonorum nato, ab inopia Egerio inditum nomen. — *NB.* De nom. propr. *V. ONOM.*

EGERMINO, as, avi, are, n. 1. idem ac germino. *Colum. 4. R. R. 17. 4.* Quæ infra trunci caput egerminaverint. *Adde eumd. ibid. 27. 4. et 32. 5.*

EGERO, gëris, gessi, gestum, gëre, a. 3. (ex et gero). *Eggero* pro egero legitur bis apud *Lactantium 1. 9.*; in meliorib. tamen edit. legitur *egero*. — Part. *Egerens I.*; *Egestus I.* et *II. 2. et 3.*; *Egerendus I.* — Egerere est extra gerere, extrahere, emittere (It. *portar fuori, trar fuori, mandar fuori*; Fr. *porter hors de, emporter dehors, rejeter, faire sortir*; Hisp. *traer fuera*; Germ. *heraus schaffen, bringen, tragen, führen*; Angl. *to bear or carry out, cast forth, to draw out, extract, to send out, discharge*).

1.) Proprie. *Auct. B. Alex. 22.* Egerere ex mari lapides. *h. e.* extrahere. *Ovid. 6. Met. 664.* dapes. *h. e.* emittere. *Id. 11. ibid. 488.* fluctus (e navi). *h. e.* extrahere, ejicere. *Liv. 21. 37.* Tantum nivis effodiendum atque egerendum fuit. *Id. 6. 3.* Victorem vagum inventit, prædam ex hostium tectis egerentem. *Id. 5. 26.* Quom jam humana opes egestæ a Vejis essent, amoliri tum deum dona ipsosque deos — cœpere. *h. e.* asportate. *Sic Id. 30. 39. ad fin.* Pecuniam ex ætario scribas viatoresque clam egressisse comperti, damnati sunt. *Colum. 2. R. R. 14. 1.* Egerere stercus e columbariis. *Id. ibid. 2. 19.* Scrobibus egestas hamum recondere et recalcare. *Cf. Ovid. 7. Met. 243.* Haud procul egestæ scrobibus tellure duabus Sacra facit. *Curt. 7. 10. ad fin.* Nec tamen, humo a te egesta, existebat humor. *Id. 5. 1. a med.* Limo penitus ad fundamenta jacenda egesto. *Pallad. 5. R. R. 3. 1.* Et super terra, quam egesse ramus, sequatur. *Plin. 33. Hist. nat. 4. 21.* (71). Egerere silices humeris. *h. e.* extra gerere. *Curt. 7. 5.* Aquam vomitu egerere. *h. e.* emittere. *Plin. 9. Hist. nat. 43. 67.* (145). Scelopendriq interanea evomunt, donec hamum egerant. *Id. 31. ibid. 8. 33. 62.* Phthisi affecti, aut sanguinem egerentes. *Id.*

29. *ibid. 5. 32.* (102). Qui in urina canis suam egererit. *Id. 37. ibid. 3. 13.* (52). Urina egesta. *Sillig. vero legit et genere terræ. V. integrum loc. Id. 7. ibid. 11. 9.* (48). Abortu puerperia egerere. *Solin. 40.* Egerere firmum ventris. *Plin. 8. Ep. 20. 9.* iacus in flumen. *Justin. 4. 1. 6.* arenarum moles. *Tac. 15. Ann. 61.* Ore ac membris in eum pallorem albertibus, ut ostentui esset multum vitalis spiritus egestum. *Lucan. 3. 718.*; et *Quintil. 5. Declam. 18.* Egerere animam. — De inanimis. *Plin. 31. Hist. nat. 2. 16.* (19). Fons egerens saxa. *Seneca Ep. 91.* Gravitas cæli egerit populos. *h. e.* expellit, migrare cogit. — *NB.* In illo *Tac. Agric. 30.* Bona fortunæque in tributum egerunt, in annonam frumentum. *lectio valde dubia est: Halm leg.* Bona fortunæque in tributum, ager et annus in frumentum, corpora ipsa etc. *V. Nissen ad h. l.* Aliquid simile tamen legitur apud *Quintil. 5. Declam. 17.* Egerere totos census in exsequias. *h. e.* effundere, impendere, profundere.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim metaphorâ sumptâ a superiori paragr. est expellere, ejicere, effundere, etc. *Ovid. 4. Trist. 3. 38.* Expletur lacrimis egeriturque dolor. *Seneca Ep. 66. post init.* Multi nobis sermones fuerunt, quos subinde egeram et ad te mittam. *Lucan. 2. 63.* tales pietas peritura querelas Egerit. *h. e.* effudit. *Val. Flacc. 8. 454.* tota querelis Egeritur fletuque dies. *h. e.* impenditur, transigitur. *Sic Id. 5. 298.* Tristor, at nunquam tantoque parentibus ulla Nox Minyis egesta metu. *h. e.* transacta. Huc fortasse pertinet illud *Curt. 4. 13. 14.* Noctemque — metu egerunt. *Freinsheimius leg. egerunt ab ago: V. Mützell ad h. l.* ¶ 2. Speciatim a Poëtis ponitur pro efferre, *h. e.* ad sepulcrum ferre. *Propert. 4. 6. 31.* Egestisque avidis Dorica castra rosis. *Stat. 1. Theb. 37.* egestas alternis mortibus urbes.

EGERSIMON, i, n. 2. ἐγερσίμων, vox Græca ab ἐγείρω excitō, expergefascio, usurpatur a *Capell. 9. p. 308.* de carmine suavi, excitandis animis oblectandisque idoneo. *Id. 1. p. 2.* eamdem vocem Græcis litteris scribit. Græci etiam ἐγερσίμων dicunt. *V. Kopp. ad Capell. 1. p. 3.*

EGESTAS, atis, f. 3. idem quod indigentia, inopia, ut docet *Döderlein Latein. Synonym. vol. 3. p. 111.* (It. *bisogno, povertà, indigenza*; Fr. *indigence, grande pauvreté, misère, détresse*; Hisp. *indigencia, miseria, pobreza*; Germ. *d. Dürftigkeit, grosse Armuth*; Angl. *want, poverty, indigence, beggary*). Occurrit — a) Absolute diciturque de hominibus, et est inopia, magna paupertas. *Plaut. Asin. 3. 3. 81.* Quidvis egestas imperat. *Id. Trin. 2. 2. 57.* Tolerare egestatem alicuius. *Adde eumd. ibid. 4. 2. 5.* et *Pseud. 2. 4. 2. Cic. Rosc. Am. 49. 144.* Degere vitam in egestate. *Id. ibid. 5. 13.* Afferre egestatem alicui. *Virg. 6. Æn. 276.* turpis egestas. *Val. Flacc. 4. 459.* crudelis. *Juvenal. 15. 96.* dira. *Seneca Thyest. 303.* tristis. *Claudian. 1. Rufin. 36.* infelix. *Virg. 1. G. 146.* duris urgens in rebus egestas. *Servius ad hunc loc.* differre ait a paupertate, quod paupertas levior et honesta esse potest; egestas gravior et turpis. — Porro differt ab inopia, ut a causa effectus. Ex illa enim hæc nascitur; atque adeo hæc illa gravior. *Cic. 1. Invent. 47. 88.* Si propter inopiam in egestate estis, pecuniam non habetis. — Ceterum ut discrimen inter egestatem et inopiam atque alia homonyma clarius innotescat, sequentia quoque afferenda putavimus. *Cic. 2. Cat. 11. 24.* Neque vero ceteras copias, ornamenta, præsidia vestra, cum illius latronis inopia atque egestate debeo conferre. *Cæs. 6. B. G. 24.* In eadem inopia, egestate, patientia, que Germani, permant. *Cic. 4. Cat. 5. 10.* Adjungit etiam publicationem bonorum, ut omnes animi cruciatu et corporis, etiam egestas ac mendicitas consequatur. *Id. 6. Parad. 1. 43.* Istam paupertatem, vel potius egestatem ac mendicitatem tuam nunquam obscure tulisti. *Seneca Ep. 17.* Non est, quod paupertas nos a philosophia revocet, ne egestas quidem. — In plurali numero. *Cic. 9. Att. 7. 5.* Sustinere libidines, audacias, sumptus, egestates tot egentissimorum hominum. — b) Cum addito Genitivo rei, qui Genitivus est subjectivus, ut grammatici vulgo appellant, dicitur de rebus: ita ut ex. gr. *egestas lingue* sit lingua nimis angusta. *Lucret. 4. 137.* Nec me animi fallit, Grajorum obscura reperta Difficile illustrare Latinis versibus esse (Multa novis verbis præ-

sertim quom sit agendum) Propter egestatem lingue et rerum novitatem. *Id. ibid. 831.* nec (id) nostra dicere lingua Concedit nobis patris sermonis egestas. *Adde eumd. 3. 260.* Huc alludit *Plin. 4. Ep. 18.* Inopia, vel potius, ut Lucretius ait, egestas patris sermonis. *Seneca Ep. 50.* Quanta nobis verborum paupertas, immo egestas sit. *Cic. Pis. 41. 24.* Non capiunt angustias pectoris tui, non recipit levitas ista, non egestas animi tantam personam. — c) Cum addito Genitivo rei, qui Genitivus est objectivus, ut grammatici vulgo appellant, dicitur de hominibus, et significat deficientiam. *Lucret. 5. 1210.* Egestas rationis. *h. e.* ignorantia rationis et causæ. *Sall. Jug. 44.* Plerumque milites stativis castris habebat, nisi quam oculos aut pabuli egestas locum mutare subegerat. *Tac. 6. Ann. 23.* Asinid Galli mors vulgatur, quem egestate cibi peremptum, haud dubium sponte, vel necessitate, incertum habebatur. *h. e.* inedia. *Sueton. Vitell. 7.* Satis constat exituro viaticum defuisse, tanta egestate rei familiaris, ut uxore et liberis, quos Romæ relinquebat, meritorio cœnaculo additis, domum in reliquam partem anni ablocaret.

EGESTIO, ònis, f. 3. actus egerendi, emissio, effusio. *Sueton. Ner. 38.* Pollicitus cadaverem et ruderum gratuitam egestionem, nemini ad reliquias rerum suarum adire permisit. *Plin. 8. Ep. 6. ante med.* Hæc liberalitatis materia gratissima, si Pallantis facultates adjuvare publicarum opum egestionem contingeret. *Cæsar. Aurel. 5. Tard. 10.* Egestio ventris et urinæ. *Theod. Priscian. 3. 8.* Si vulnèra ex his matrix fuerit, quibus vulneribus interior putredo frequentius sociatur; advertis ex egestionibus. *h. e.* ex reitromentorum eiectione per podicem. *Sic Macrob. 7. Saturn. 4.* Officio quartæ virtutis. cui ἀνοχηστῆρῆ nomen est, procuratur egestionem. *Figurate Capell. 2. p. 35.* Nisi hæc, quibus plenum pectus geris, coactissima egestionem vomueris forasque diffuderis. At proprie *Sueton. Claud. 44.* Ut quasi abundantia laboranti etiam hoc genere egestionis (h. e. clystere) subveniretur. *Veget. 5. Veterin. 14. 6. Schneid.* A vesicæ meatu usque ad veritrum nascitur tumor et cum dolore egestionis foramen angustatur.

EGESTIVUS, a, um, adject. qui egerit. *Macer de anetho 14.* Unde minor fieri vis egestiva videtur. **EGESTŌSUS**, V. voc. seq.

EGESTUOSUS, a, um, adject. egenus. *Aurel. Vict. Epist. 12.* Puellas puerosque natos parentibus egestuosis sumpto publico ali jussit. *Salvian. 1. Gub. D. 2.* Que insanis est, ut egestuosa ac mendicante republica, divitias posse credant stare privatas? *Id. 4. advers. Avar. post med.* Quanto melius pauper fueras, et egestuosa quam dives! *Gloss. Cyrill. Eodēs, egestuosus, egens. Gloss. Isid. Egestuosus, mendicus. Alii apud Aurel. Vict. et Salvian. leg. egestosus.*

EGESTUS, a, um, V. EGERO. **EGESTUS**, us, m. 4. actus egerendi, egestio. *Stat. 4. Silv. 3. 42.* alte Egesto penitus cavare terras. *Seneca 3. Quæst. nat. 30.* Quemadmodum corpora nostra ad egestum venter exhaurit.

EGGERO, is, etc. V. EGERO sub init. **EGIGNO**, is, ere, a. 3. (ex et gigno) extra gigno, produco, effero. *Lucret. 2. 702.* altos Interdum ramos egigni corpore vivo.

EGITCRA, æ, f. 1. inopia, penuria. *Tertull. 4. advers. Marcion. 24.* Eadem potestas — suorum per civitates abundanturam circumcidens, et egitarum per solitudinem struxerat. *Cl. Furlanetto voc. abundanturam et egitura* esse participia futura primo putavit; sed postea Germanorum editorum sententiæ accessit, qui ea esse nomina putarunt. *At V. EGEO* sub init.

EGLEOPALA, æ, f. 1. ita appellatur Celtico vocabulo maigæ genus a Gallis, cujus vocis etymon ignorari videtur ab ipso *Plin. 17. Hist. nat. 8. 4. (46).* Margam columbinam Galliarum suo nomine egleopalam appellant.

EGO (Græce ἐγώ, Gothic. ik), cujus casus obliqui sunt *mei, mihi, me*; et in plur. num. *nos, nostrum* vel *nostris, nobis*. — a) Ratione habita quantitatis, ultima in ego sæpissime brevis est. Longa tamen est apud *Ovid. Heroid. 13. 135.* Sed quid ego revoco hæc? *Codd.* tamen variant. *At Catull. 19. 1.* Hunc ego, juvenes, locum villulamque palustrem. *Val. Flacc. 8. 158.* Sed quid ego quemquam immeritis

incuso querelis? *Auct. carm. de Vespæ judic. 41.* apud *Wernsdorf. Poet. min. T. 2. p. 233.* Pistor ego macto flavas sine sanguine messes. — b) Vocativo caret. Nam quom dicimus, o ego lævus! o o nos felices! sunt recti casus, in quibus non vocandi ratio inest, sed exclamandi. — c) *Me pro mihi* dicebant antiqui, ut *Ennius* quom ait l. 2. Si quid me fuerit humanius, ut teneatis. et *Lucilius*: Nunc ad te redeo, ut quæ res me impendat, agatur. Hæc *Festus* p. 161. 6. *Müll. Varro 3. R. R. 16. 2.* Hereditate me cessa. *V. Cedo.* — d) *Iidem* antiqui dixerunt etiam *mehe* pro *me*, ut *mihî* pro *mi* hodieque dicimus. *Quintil. 1. 5. 21.* *Mehe* quoque pro *me* apud antiquos, tragediarum præsertim scriptores, in veteribus libris invenimus. — e) *Nostrorum* in Genit. plur. est *Plauti Mil. glor. 2. 2. 110.* Tacere nostrorum solus scio. *Recentiores tamen* leg. Tacere nequeo solus quod scio. *Id. Pæn. 3. 1. 33.* Neque nos quemquam fugilamus, neque nos quisquam flagitat? Tua causâ nemo nostrorum est suos rupturus ramices. *Id. fragm. apud Non. p. 285. 26. Merc.* Qui nequias, nostrorum uter sit Amphitruo, decernere. *Forcellinus* præterea hæc docet: *Nostrum* et *nostrorum* differunt etiam usu, quia *nostrum* refertur solummodo ad nos ipsos, *nostrorum* ad alios etiam, qui nostræ sunt familiae, patriæ, etc. *Plaut. Pæn. 4. 2. 39. sr.* Di omnes deæque ament. *mi.* Quemnam hominem? *sr.* Nec te, nec me, neque herum meum adeo. *mi.* Quem ament igitur? *sr.* Altum quemlibet, nam nostrorum nemo dignus est. Si herum meum non addidisset, *nostrum* nemo dicendum erat. — f) Quod ad etymon attinet, in omnibus ferme linguis, quas Indo-Germanicus vocant, unum idemque est: immo ipsa personalium pronominum etyma, quæ sunt *m, s, t,* in omnibus hisce linguis personales verborum terminationes constituunt: sic ex. gr. in lingua Sanscrita *as-mi* sum, *a-si* pro *as-si*, *as-ti* est, *dadâ-mi* do etc.; similiter apud Græcos *ei-µi*, *eiç*, *ei-ri*, *ei-µi*, *ei-ri*, etc., quocum et. verba in *µi*, et verbi passivi formas *µai*, *çai*, *çai*; apud Latinos vero, præter primam personam præsentis et primam futuri temporis in prima tantum et secunda conjugatione, quæ o terminantur, etyma pronominum personalium superius allata, semper locum habent hoc modo: in sing. num. pers. 1. finitur *m* (et in perf. *t* pro *im*), pers. 2. *s* (et in perf. *s-ti*), pers. 3. *t*; in plur. num. pers. 1. *mus*, pers. 2. *is*, pers. 3. *nt*. — Ceterum *ego* est pronomen primæ personæ, utriusque generis (It. *io*; Fr. *moi*, *je*; Hisp. *yo*; Germ. *ich*; Angl. *i*). Occurrit autem A) Sine additis; et B) Cum additis. A) Sine additis. — 1.º In sing. numero. — a) Nom. *ego* usurpatur, quoties volumus personam, qua de agitur, maxima vi notare ac designare, aut quoties verbum deest. *Plaut. Amph. prol. 39.* Meruius et ego et pater de vobis et republica. *Id. ibid. 94.* Hanc fabulam, inquam, hic Jupiter hodie ipse agat, et ego una cum illo. *Id. ibid. 1. 1. 217.* Tun' te audes Sosiam esse dicere, qui ego sum? *Id. Stich. 5. 4. 49.* Ego tu sum, tu es ego: unanimi sumus. (Hinc alter ego: *V. Alter* sub B. 2. c.) *Cic. 4. Cat. 1. 2.* Ego sum ille consul, cui non forum, non campus, non domus vacua periculo fuit. *Virg. 11. Æn. 392.* Pulsus ego? aut quisquam merito, sædisime, pulsum Arguet? *Id. 1. ibid. 46.* Ast ego, quæ divum încedo regina, Jovisque Et soror et conjux, una cum gente tot annos Bella gero! — Sic emphasis habet cum vidi junctum, præsertim apud poetas. *Horat. 3. Od. 5. 18.* Signa ego Panicis Africæ delubris et arma Militibus sine cæde, dixit, Derepta vidi; vidi ego civium Retorta tergo brachia libero etc. *Tibull. 1. 4. 29.* Vidi ego jam juvenem, premeret quom senior ætas, Mærentem stultos præterisse dies. Adde *Propert. 1. 13. 14.*; *Ovid. Remed. am. 101.*; *Sil. It. 2. 340. etc.* Et majori vi per additam syllabam *met* (*V. infra* sub B. b.). *Virg. 3. Æn. 623.* Vidi egomet, duo de numero quom corpora nostro Prensâ manu magna medio resupinus in antro Frangeret ad saxum. — Similiter initio orationis ponitur ad significandum, de re graviori nos dicere, vel alius aliquando incipere. Ter hæc ratione usurpatur a *Cic. 1. Fam. 9.*, scilicet § 4. Quod tibi ut planius exponam, alius paullo rationem consiliorum meorum repetam, necesse est. Ego me, Lentule, initio rerum: atque actionum tuarum non solum meis, sed etiam reipublicæ restitutum putabam etc. et § 7. Ego, sedente Cn. Pompejo, — dixi me etc. de-

nique § 11. Ego, si ab improbis et perditis civibus rempublicam teneri viderem, etc. Adde *Ter. Andr. 3. 4. 3.*, ubi hoc idem notat *Donatus.* — *Forcellinus* ait, *ego* aliquando redundare. *Plaut. Trin. 4. 2. 5.* Viden', egestas quid negotii dat hominî misero mai! Qui ego nunc quid trium nummorum causa, ut dicam etc. — b) Genit. *mei.* *Cic. 3. Orat. 9. 32.* Ego autem, quamquam memet mei pœnitet, etc. *Horat. 3. Od. 30. 6.* Non omnis moriar, multaque pars mei Vitabit Libitina. — Quoties vero nomen aliquod occurrit præter pronomen primæ personæ, loco Genitivi *mei* sæpissime usurpatur adject. poss. *meus, a, um.* — c) Dat. *mihî.* *Cic. 12. Fam. 18. extr.* Nihil mihî tam deesse scito, quam etc. — Cum participio in *das* ponitur pro *a me.* *Ter. Heaut. 3. 1. 89.* Syrus estprehendendus atque exhortandus mihî. *Nobis* quoque eodem modo usurpatur: *V.* hæc de re Grammaticos et præcipue *Grotefend.* — Idem Dativus *mihî* aliquando significat ad meam utilitatem vel damnum. *Ter. Adelph. 1. 2. 35.* Si quid peccat, mihî peccat. — Interdum quantum ad meum iudicium. *Id. ibid. 5. 6. 5.* Is mihî profecto est servus spectatus satis, cui dominus curæ est. — Aliquando in oratione ponitur solius elegantiae causa. Habet enim quandam festivissimam urbanitatem. *Cic. 1. Orat. 38. 174.* Tu nihî quom in circulo decipiari adversarii stipulationcula, ego tibi ullam causam majorem committendum putem? *Id. 2. ibid. 20. 85.* Sit enim mihî tinctus literis, audierit aliquid, legerit. *Virg. 1. G. 45.* Depresso incipiat jam tuni mihî taurus aratro Ingemere. *Catull. 24. 3.* Mallem divitias mihî dedisses Isti, cui etc. — Per apocopen *mi* pro *mihî* dicitur. *Varro 2. R. R. 5. 1.* Veni mi advocat. Adde *Lucret. 3. 106.*; *Virg. 6. Æn. 104.*; et *Horat. 1. Sat. 1. 101.*, 2. 57. et alibi sæpe. — d) Accus. *me.* *Cic. 13. Fam. 56.* Cluvius valde me observat. — *Ad me* est ad meos, domum meam. *Ter. Eun. 3. 5. 64.* Eamus ad me. *Cic. 3. Fam. 8. sub fin.* Neque domum unquam ad me literas mittam, quin adjungam etc. — *Me me* pro *me* aut *memet.* *Virg. 9. Æn. 427.* Me me, adsum qui feci, in me convertite et ferrum. Ubi *Servius*: Me me, sabaudi interficite; et est interruptio locutio dolore turbati. *Sil. It. 9. 651.* me me ad graviora reserva. — *Med pro me,* *V. in ERGA* et in littera *D.* — *Mecum* pro *me* accusandi casu. *Plaut. Asin. 3. 3. 72.* Hanc, cui daturus hanc, jube petere atque orare mecum. *V. infra* sub *f*, et *tecum* in TU: quamquam hæc omnia, ni fallor, aliter interpretari possumus. — e) Ablat. *me.* *Cic. 1. Fam. 1. 1.* Tu, nisi perfecta re de me, non conquiescis. *Id. Mil. 37. 102.* Quo deprecant? *Me.* — *A me* est de meo. *Plaut. Trin. 1. 2. 145.* A me argentum dedi. — 2.º In plur. numero. — f) Nom. et Accus. *nos.* *Ter. Adelph. 2. 4. 7.* Quasi norimus nos inter nos. *Cic. 1. Fam. 1. 4.* Nos in causa auctoritatem eo minorem habemus, quod tibi debemus. — *Nobiscum* pro *nos* in Accusativo. *Plaut. Pæn. 3. 2. 24.* Quasi tu nobiscum adveniens hodie oraveris, ut etc. *V. supra* sub *d.* — g) Genit. *nostrî.* *Ter. Phorm. 1. 3. 20.* Nostrî nosmet pœnitent. — Ceterum Genitivus pluralis duplex est: *nostrum*, quod ponitur fere post adjectiva partitionis, aut his similia, ut *uterque nostrum* apud *Cic. 2. ad Q. fr. 4.* et *omnium nostrum* apud *eum. 2. leg. Agr. 32. 86.*; et *nostrî*, quod post verba, ut *nostrî miserere* apud *Virg. 2. Ecl. 7.*, aut post substantiva verborum vicem præstantia, ut *amor nostrî* apud *eum. 4. G. 324.* et *cura nostrî 2. Æn. 595.* et *nuncius nostrî 4. ibid. 237.* et *nostrî cupidus 7. ibid. 263.* et *ne studio nostrî pecces* apud *Horat. 1. Ep. 13. 4.*, aut post adjectiva alia, quæ partitiva non sunt, ut *Virg. 7. Æn. 438.* nec regia Juno Immemor est nostrî. *Sic Tibull. 3. 5. 31.* Vivite felices, memores et vivite nostrî. — Reperitur etiam *vestrum* post nomina, quæ partitiva non sunt. *Cic. 4. Phil. 1. 1.* Frequentia vestrum incredibilia. *V. alia* hæc pertinentia apud *Gell. 20. 6.*, et *Foss. de Grammat. l. 5. c. 57. ad fin.* — Porro in locis omnibus, quæ modo attulimus, *nostrî* per synecdochen pro *mei* positum est: quom *nostrum* de pluribus tantummodo dicitur, neque de uno; ne per synecdochen quidem, usurpari unquam possit. Atque hoc posteriori discrimen inter hosce duos Genitivus certius multo est, quam primum; quamquam non ausim affirmare esse perpetuum. Quæ de *nostrum* et *nostrî* dicimus, de *vestrum* quoque et *vestrî* dictum puta. — h) Dat. et Ablat. *nobis.* *Cic.*

1. *Orat. 62. 264.* Facilius nobis expones ea, quæ abs te de officiis præceptisque oratoris quasita sunt: sed opinor, secundum hunc diem. Satis enim multa a nobis hodie dicta sunt. *V. supra* sub *c.* — *Nobis* quandoque usurpatur pro *nobiscum.* *Ovid. 5. Trist. 10. 29.* Quippe simul nobis habitat discrimine nullo Barbarus. *Id. 1. Amor. 4. 1.* Vir tuus est epulas nobis aditurus easdem. *Quedam edit. habent* *perperam* *nobiscum.*

B) Cum additis. — a) *Ego* jungitur et aliis pronominibus. *Ter. Adelph. 5. 4. 12.* Ego ille agrestis, sævus, tristis, parvus duxi uxorem. *Cic. 1. Cat. 3. 7.* Dixi ego idem in senatu etc. *Id. 1. Tusc. 17. 40.* Ego enim ipse cum eodem ipso non invitus erraverim. *Id. 1. Fam. 8.* Ego is sum, cui vel maxime concedant. *Virg. 5. Æn. 846.* Ipse ego paulisper pro te tua munera obibo. — Similiter *mihî ipsi*, ac præcipue *me ipsum* et *me ipso* frequenter occurrunt. *Cic. 12. Att. 29. 1.* Sequitur, ut etiam mihî ipsi quiddam opus sit. *Id. ibid. 30. 1.* Commodiusque est, quam, quod ille a me petit, me ipsum scribere ad Clodium. *Id. 9. ibid. 15. 1.* Si mihî veniam, quam peto, dederit, utar illius conditione: sin minus, impetrabo aliquid a me ipso. — b) *Egone* vel *egon'* est interrogantis. *Ter. Heaut. 5. 5. 6.* Egon' mea bona ut dem Barchidi dono sciens? *Cic. 2. Legg. 13. 32. ATT.* Hac tu de re, quæro, quid sentias. *x.* Egone? — Similiter *mihine* vel *min'*, *me ne vel men'.* *Sic Pers. 1. 2.* Min' tu istud ais? *Virg. 1. Æn. 37.* Mene incepto desistere victam? Adde *Horat. 1. Sat. 10. 86.* *Id. Horat. 2. Sat. 3. 151.* Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet heres. Men' vivo? *h. e. me ne vivo?* — c) Addita syllaba *met* majorem habet vim designandi. Hæc autem additio in usu sunt *egomet*, *mihimet*, *memet*, *nosmet*; quorum vis interdum et per additum *ipsi*, *ipsos* augetur. *Plaut. Amph. 2. 1. 50.* Neque, ita me di ament, credebam primo mihinet Sosia. *Id. ibid. v. 60. AM.* Quis te verberavit? *so.* Egomet memet, qui nunc sum domi. *Id. Pseud. 1. 5. 47.* Quæ quasi per nebulam nosmet scimus atque audivimus. *Cic. 7. Ferr. 17. 44.* Eam nunc nuper egomet vidi Velia. *Id. Quinct. 10. 34.* Brevitas mihimet ipsi amicissima est. *Id. 3. Fin. 19. 64.* Cariorem esse patriam nobis, quam nosmetipsos. — d) *Mihipte* pro *mihî* ipsi est *Catonis* apud *Festum* p. 154. 11. *Müll.*; et *mepte* pro *me* ipsum dicit *Plaut. Men. 5. 8. 10.* — e) *Ego* cum verbo frequentissime jungitur. *Cic. 2. Legg. 14. 36. ATT.* Excipis, credo, illa, quibus ipsi initiati sumus. *me.* Ego vero excipiam. — Sic verbis *Ego* vero incipiunt epistolæ *Cic. 13. Att. 41.* et 43., et *Plin. 9. 20.* et 39. — f) Cum autem rarius. *Cic. 9. Att. 15. 5.* Sed tu id quanti æstimes, tuum iudicium est. Nec tamen in hoc tibi quiddam oneris impono. Ego autem illum male sanum semper putavi. *Liv. 21. 18.* Ego autem non censeo quærendum etc. — g) Non solum me in sexto casu, sed et *se*, te præpositio cum antepositur: *mecum* enim dicimus, *secum*, *tecum*, ut *Cic. Orat. 45. 154.* docet: neque *cum me*, *cum se*, *cum te* dici potest. Eadem ratione *cum nobis* non dicimus, quia obsecranus concurrerent litteræ, ut ait *Cic. ibid.*, sed *nobiscum*: et ut huic sit simile, etiam *nobiscum*, non *cum vobis*: tametsi hoc si dicas, nullum cacophonon sit; sed ita usu postulat. *V. CUM* præpos. — *Mecum* interdum est intra me, cum animo meo, *µετ' ἐπαιρού.* *Ter. Hecyr. 1. 2. 32.* Ut tacita mecum gaudeam. *Cic. post redit. in senat. 12. 32.* Multa mecum ipse reputavi. — Interdum apud me. *Ter. Adelph. 3. 2. 49.* Testis mecum est anulus, quem auiserat. *Phedr. 2. 5. extr.* Multo majoris alapa mecum veneunt. — Jungitur cum *una* et *simul.* *Plaut. Bacch. 3. 5. 2.* Ut enim mecum ad te adducam simul. *Ter. Hecyr. 1. 2. 56.* Ut colloqui mecum una posset. *Id. Heaut. 5. 1. 34.* Clinia hæc fieri videbat? *M.* Quid nî mecum una simul.

EGRANATUS, a, um, part. ab inusit. *egranò*, granis privatus. *Plin. Valer. 3. 14.* Caricæ egrana-tæ. *Atii leg. egrana-tæ.*

EGREDIOR, græderis, gressus sum, grædi, dep. 3. (ex et gradior). *Egredier* paragoze pro *egredi* est apud *Plaut. Pæn. 3. 4. 32.* — Part. *Egrediens* sub B. 2.; *Egressus* sub A. 1., 2. et 3. — *Egredi* est extra gradi, exire (It. *uscire*, *andar fuori*; Fr. *sortir de*, *aller dehors*; Hisp. *salir*, *irse*, *evadirse*; Germ. *herausgehen* oder *kommen*; Angl. *to go out*). Occurrit A) Generalit. et B) Specialit.

A) Generatim. ¶ 1. Stricto sensu pro exire usurpatur. — a) Cum Ablativo loci, ex quo quis egreditur, addita vel ommissa præpos. ex. *Plaut. Rud.* 2. 3. 4. Egredi foras e fano. *Cic.* 13. *Att.* 16. Pedem e villa adhuc egressi non sumus. *Id.* 1. *de republ.* 12. Egredi e cubiculo. *Cæs.* 2. *B. G.* 13. ex oppido. *Id.* 6. *ibid.* 31. ex suis finibus. *Id.* *ibid.* 36. ex castris. *Liv.* 2. 45. e curia. *Cæs.* 5. *B. G.* 37. unde. *Plaut. Aulul.* 1. 2. 1. domo. *Id.* *Merc.* 4. 6. 5. domo foras. *Cic. Quinct.* 6. 24. Româ. *Id.* 1. *Tusc.* 7. 13. portâ. *Sueton. Aug.* 91. tabernaculo. *Id.* *ibid.* 53. urbe oppidove. *Id.* *Cal.* 36. tricinio. *Curt.* 8. 5. convivio. — Cum præpos. ab occurrit quoties pronomina personalia pro domo usurpantur. *Ter. Andr.* 1. 3. 21. Egreditur ab ea. h. e. domo ejus. *Id.* *Heaut.* 3. 2. 50. a nobis foras. Sic *Plaut. Truc.* 4. 3. 78. ab sese. — Legitur tamen apud *Sueton. Tib.* 40. et *Claud.* 23. Egredi ab urbe. — b) Cum aliis additis. *Plaut. Amph.* 5. 1. 27. et alibi; et *Ter. Adelph.* 5. 7. 25. Egredi foras. *Cæs.* 6. *B. G.* 33. extra munitiones. *Cic. Quinct.* 10. 35. extra fines, terminos, cancellos. *Liv.* 3. 68. extra portam. *Id.* 1. 16. obviam. *Id.* 5. 46. per medias hostium stationes. *Cf. Lucret.* 2. 437. per Veneris res. Rursus *Liv.* 33. 47. Præparatis jam omnibus ante ad fugam, obversatus eo die in foro advertendæ suspicionis causa, primis tenebris vestitu forensi ad portam cum duobus comitibus ignaris consilii est egressus. — c) Absolute. *Plaut. Cas.* 3. 2. 6. Sed eccecum egreditur senati columnam, presidium populi, meus vicinus. Adde *eumd.* *Circ.* 1. 3. 1. *Mil. glor.* 2. 6. 59. et *Pæn.* 3. 3. 36. ¶ 2. Latiori sensu, præcipue cum addito Accusativo et præpos. in, est a loco inferiori ad superiorem evadere, ascendere. *Liv.* 26. 44. Scipio egressus in tumulum. *Id.* 40. 22. in altitudinem. *Tac.* 3. *Hist.* 29. in vallum. *Id.* *ibid.* 71. in tectum. *Id.* 4. *ibid.* 29. in membra. Sic *Plin.* 2. *Hist. nat.* 42. 42. (111). Liquor egreditur in sublimem. *Sall. Jug.* 93. Paullatim prope ad summum montis egressus est. *Ovid.* 2. *Met.* 135. Altius egressus caelestia tecta cremabis. *Sall. Jug.* 60. Magna vimurum aggreditur, et jam scalis egressi milites prope summa ceperant. ¶ 3. Apud seriores Augustei ævi scriptores, et sequentibus etiam temporibus, egredi usurpetum est cum Accusativo præcipue ab Historicis, et significat superare, transcendere, evadere. Hæc autem significatio occurrit — a) Proprie. *Cæs.* 1. *B. G.* 44. Numquam ante hoc tempus exercitum populi Romani Galliæ provinciæ fines egressum. Adde *Curt.* 9. 6. 20. Rursus *Cæs.* 3. *B. C.* 52. Germani munitiones nostras egressi, compluribus interfectis, sese ad suos incolentes receperunt. *Sall. Jug.* 110. Ego flumen Mulcham, quod inter me et Micipsam fuit, non egrediar. *Liv.* 1. 29. *sub fin.*, 3. 57. *sub fin.*, et 22. 55. *sub fin.* Egredi urbem. *Plin.* 6. *Ep.* 20. 8. tecta. *Quintil.* 4. 1. 61. portum. *Tac.* 1. *Ann.* 30. et *Lucan.* 5. 511. tentoria. *Cf. Tac.* 3. *Hist.* 30. Tecta altitudinem mœnium egressa milite complet. — b) Translate. *Tac.* 2. *Ann.* 38. Nec sane ideo a majoribus concessum est egredi aliquando relationem, — ut privata negotia et res familiares nostras hic augeamus. *Id.* 3. *ibid.* 24. Clementiam majorum suasque ipse leges egrediebatur. *Id.* *ibid.* 30. Volulus vetus familia, neque tamen præturam egressa. *Id.* 16. *ibid.* 10. Muliebri ejulatu, aliquando sexum egressa, voce infensa clamabat. *Id.* 4. *Hist.* 44. Octavius Sagittam et Antistium Sosianum — egressos exsilium in eandem insulas redegit. *Quintil.* 6. *proem.* 6. Filius quintum annum egressus. *Id.* 8. 6. 16. Copia modum egressa vitiosa est. *Vellej.* 2. 40. 2. Pompejus per omnia fortunam hominis egressus. *Plin.* 7. *Ep.* 33. *in fin.* Historia non debet egredi veritatem. *Val. Flacc.* 2. 277. medios egressa metus. Similiter egredi *mandatum*, V. MANDATUM.

B) Speciatim egredi ¶ 1. Est verbum militare et significat ad prælium aut ad iter exire. — a) Cum addito Ablativo loci, e quo agmen exit. *Sall. Jug.* 91. Postquam tempus visum, castris egreditur noctemque totam itinere facto cœdit. Adde *Cæs.* 2. *B. G.* 11. *Id.* *Cæs.* 7. *ibid.* 36. Silentio noctis Cæsar, ex castris egressus, prius quam subsidium ex oppido venire posset, dejecto præsidio, potius loco, etc. Adde *eumd.* *ibid.* 58. — b) Absolute. *Sall. Jug.* 106. Prima vigilia silentio egredi jubet. Adde *eumd.* *ibid.* 91.; *Cæs.* 3. *B. C.* 77. et 5. *B. G.* 35.; *Liv.* 22. 12., 26. 44. et 40. 22.; *Tac.* 1. *Ann.* 68.;

et *Vellej.* 2. 119. 2. — c) Cum addito sine. *Cæs.* 2. *B. C.* 35. Ad prælium egressi Curionis milites etc. *Cf. Cic. Ligur.* 2. 4. Domo egredi ad bellum. *Sall. Jug.* 59. Egredi ad oppugnandum. *Justin.* 2. 9. in prælium. — d) Cum addito loco, in quem agmen egreditur. *Liv.* 10. 32. Egredi in pacata sociorumque populi Romani Samnitum prohibebant. ¶ 2. Est etiam verbum navigantium; et — a) Egredi navi, ex navi, aut absolute, est descendere. *Cæs.* 4. *B. G.* 21. et 24.; et *Liv.* 45. 13. Egredi navi. *Ovid.* 8. *Met.* 153. ratibus. *Cic. Fatin.* 5. 12.; *Cæs.* 4. *B. G.* 26. et 27. et 3. *B. C.* 106. ex navi. *Cæs.* 4. *B. G.* 23. Hunc ad egrediendum nequaquam idoneum arbitratum locum. Adde *Nepot. Datam.* 4.; *Liv.* 1. 1.; et *Ovid. Heroid.* 21. 91. — Et cum addito in terram. *Cic.* 7. *Verr.* 51. 133. Egressus in terram, ut milites in navibus collocaret. — b) Contra egredi et portu, vel apud Poetas egredi absolute, est sublati anchoris in altum exire. *Cic.* 6. *Att.* 8. 4. Epheso consedentes hanc epistolam dedimus L. Terquilio simul et portu egredienti, sed expeditus naviganti. *Quintil.* 10. 7. 23. Dum e portu egredimur. *Ovid.* 1. *Trist.* 10. 6. de navi. Occupat egressas quamlibet ante rates. ¶ 3. Apud Rhetores est in dicendo a re proposita digredi. *Cic. Brut.* 21. 82. Ut egrederetur a proposito, ornandi causa. *Quintil.* 2. 4. 15. Ut eo revertatur, unde sum egressus. V. DIGREDIOR, et adde *eumd.* 3. 9. 4.

EGREGIATUS, us, m. 4. dignitatis gradus in eo, qui egregii titulo decoratus est. *Imp. Constantin.* *Cod. Theod.* 8. 4. 3. et 10. 7. 1. et *Imp. Constantin.* *ibid.* 10. 20. 1. et rursus *Imp. Constantin.* *ibid.* 12. 1. 5. V. EGREGIUS 3.

EGREGIË, adverb. Comp. Egregius II. 1. a. — Egregie, ab ex et grex, gregis,

I.) Proprie usurpatum videtur a Seneca 5. *Controv. proem. ante med.* Declamavit non quidem populo, sed egregie. h. e. auditoribus paucis et quasi e grege selectis.

II.) Sæpiissime translate occurrit, et ¶ 1. Generatim est eximie, excellenter, præclare, valde. — a) Cum Verbis. *Ter. Andr.* 1. 1. 31. Horum ille nihil egregie præter cetera studebat; et tamen omnia hæc medicocriter. *Cic. Brut.* 75. 257. Pauci pingere egregie possunt, aut fingere. *Id.* 2. *Fin.* 6. 19. Quum uterque Græce egregie loquatur. *Liv.* 9. 26. *sub fin.* Primique rei facti, adversus nobilitatem testimonia egregie absolventur. h. e. cura egregia laude innocentia. *Id.* 21. 40. Egregie vincere. *Curt.* 3. 11. Egregie se tueri. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 10. 46. (130). Purgat egregie profluvia. — Comp. apud *Juvenal.* 11. 12. Egregius cœnat meliusque miserimus boram. — b) Cum Adjectivis vel Participiis. *Ennius* 10. *Ann.* 5. Egregie cordatus homo. *Cic.* 2. *Orat.* 66. 268. Egregie fortis et bonus imperator. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 1. 6. Si quis est ex servis egregie fidelis. *Id.* *Brut.* 9. 35. Egregie subtilis scriptor atque elegans. *Cæs.* 5. *B. G.* 9. et 20. Locus egregie et natura et opere munus. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 106. Funus egregie factum. *Pers.* 6. 49. Res egregie gestæ. — c) Absolute adhibetur in approbationibus et plausu. *Sueton. Vitell.* 10. Egregie prorsus atque magnifice, nisi etc. *Plin. Paneg.* 38. Egregie, Cæsar, quod lacrimis parentum verticales esse non poteris.

¶ 2. Speciatim est idem ac præ ceteris. *Cic.* 3. *Herenn.* 18. 31. Quare placet et ex ordine locos comparare; et locos, quos suspensissimus, egregie commendatari oportebit, ut perpetuo nobis hæerere possint. *Id.* *ibid.* 11. 19. Pronunciationem multi maxime utilem oratori dixerunt esse, et ad persuadendum plurimum valere. Nos quidem unam de quinque rebus plurimum posse non facile dixerimus; egregie magnam esse utilitatem in pronunciatione, audacter confirmaverimus. — Huc referenda videntur et illa, quæ *Forcellinus* ad paragr. proxime superiorem retulit, *Cic.* 14. *Att.* 20. a med. Hoc mihi egregie placet. *Id.* 2. *ibid.* 22. Quod egregie iis gratum esse sentimus. *Gell.* 4. 3. Egregie diligere aliquem. — Item illa, in quibus *Forcellinus* ait egregie poni pro valde. *Lucret.* 1. 735. inferiores Partibus egregie multis multoque minores. *Gell.* 13. 30. Verbum illud egregie vetus. *Al. leg.* e Græcia. — Porro hæc significatione sumitur et in malam partem. *Ter. Heaut.* 3. 1. 11. Profecto ingenio egregie ad miseriam natus sum. *Cic.* 3. *Herenn.* 22. 35. Si quas res in vita videmus parvas, usitatas, quotidianas, eas meminisse non solemus. — At si quid

videmus aut audimus egregie turpe aut honestum, magnum, incredibile, etc. *Gell.* 20. 1. L. Veratius egregie homo improbus.

EGREGIUS, a, um, adject. *Gell.* 14. 5. Item refert duorum grammaticorum, quorum alter in Vocativo egregi contendebat dici debere, alter egregie. Sed ab hoc standum. — Quod ad gradus attinet, *Forcellinus* pro Compar. adfert illud *Lucret.* 4. 468. Nam nihil egregius est, quam etc. At recentiores aliter omnino legunt. Sup. Egregiissimus habet *Pacuvius* apud *Priscian.* 3. p. 600. *Putsch.* Mulier egregiissima forma. *Gell.* 14. 5. O, inquit, egregie grammaticæ, vel, si id mavis, egregiissime. — Quod ad eymon attinet, egregius est ab ex et grex, gregis; hinc olim etiam *ægregius* scriptum fuit, teste *Paul. Diac.* 80. 17. *Müll.* Ex grege, oregie, id est e grege lectæ. Sic *Donatus* ad *Ter. Hecyr.* 1. 1. 9. boves sacrificii causa e grege lectos *ægregios*, oves lectos, porcos *eximios* dictos, esse docet. Rursus *Paul. Diac.* p. 23. 7. *Müll.* Ab gregare est ab grege ducere: a gregare ad gregem ducere: segregare ex pluribus gregibus partes seducere, unde et egregius dicitur e grege lectus. Quorum verborum frequens usus non mirum si ex pecoribus pendet, quam apud antiquos opes et patrimonia ex his præcipue constiterint, ut adhuc etiam pecunias et peculia dicimus. — Itaque *ægregius*, quasi e grege lectus, est excellens, præstans, singularis, idem atque *eximius*, ut docet *Döderlein. Latein. Synon.* vol. 6. p. 111. (It. scello, *ægregio*, *excellente*, *singulare*, *distinto*; Fr. *distingué*, *remarquable*, *éminent*, *supérieur*, *excellent*, *parfait*; Hisp. *distinguido*, *notable*, *eminente*, *excellente*; Germ. *trefflich*, *vorzüglich*, *hervorragend*, *herrlich*; Angl. *excellente*, *remarkable*, *eminent*, *surpassing*, *ægregious*, *notable*, *noble*). Occurrit ¶ 1. Generatim. — 1.º De rebus et de abstractis. *Ter. Phorm.* 1. 2. 50. Virgo egregia facie. *Id. Andr.* 1. 1. 45. Egregia forma. *Cf. Ovid.* 5. *Met.* 49. Athis egregius forma. *Lucret.* 5. 740. Egregii colores et odores. *Cic.* 2. *Fin.* 20. 64. color. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 67.; et *Ovid.* 5. *Trist.* 13. 14. corpus. h. e. singulari pulchritudine præditum. *Ovid. Heroid.* 4. 78. os. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 24. Egregias domos mercari. *Auct. B. Alex.* 9. Loca egregia ad tenendas ancoras. *Cf. Tac.* 3. *Ann.* 40. Egregium tempus resumendæ libertati. *Cic.* 1. *Orat.* 29. 131. Egregia quædam et præclara indoles ad dicendum. *Id.* 1. *Nat. D.* 36. 100. Opus magnum et egregium. *Id. Sezt.* 53. 113. Animus constans et egregius. *Id.* 1. *Phil.* 1. 2.; et *Cæs.* 5. *B. G.* 4. Egregia voluntas alicujus in aliquem. *Cæs.* 1. *ibid.* 19. fides. *Id.* *ibid.* 28. virtus. *Liv.* 2. 47. victoria. *Tac.* 4. *Hist.* 34. facinus. — Absolute *ægregia* pro virtutibus. *Tac.* 14. *Ann.* 60. Postquam cuncta scelerum suorum pro egregiis accipi videt. — 2.º De hominibus; et quidem — a) Absolute. *Cic.* 1. *Orat.* 3. 11. Minima copia poetarum ægregiorum existit. *Id. Brut.* 25. 95. Egregius civis. *Id. Amic.* 19. 69. vir. *Horat.* 1. *Od.* 6. 11. Cæsar. *Id.* 3. *ibid.* 25. 4.; et *Liv.* 2. 49. senatus. *Id.* 27. 34. par consulum. — b) Cum addita re, in qua quis egregius est, per Ablativum et præpos. in. *Cic. Brut.* 21. 81. Vir egregius in laude bellica. *Id.* 1. *Orat.* 49. 215. in procuratore civitatis. *Sall. Jug.* 82. in artibus. — c) Cum addita re per Ablativum sine præpos. *Nepos Agest.* 3. Egregius industria. *Liv.* 5. 47. bello. Adde *eumd.* 7. 6.; *Ovid.* 5. *Met.* 49.; et *Tac. Agræ.* 14. — d) Cum addita re per Genit. *Virg.* 11. *En.* 447. Egregius animi. *Sil. It.* 5. 77. lingue. *Stat.* 3. *Theb.* 99. fati mentisque. — e) Cum Genitivo partitivo, uti ajunt. *Stat.* 2. *Theb.* 152. Egregii juvenum, quos non sine numine regnis Invenit nox dextra meis. ¶ 2. Speciatim temporibus imperatorum R. egregius occurrit pro decoro, honorifico. *Tac.* 3. *Ann.* 6. Idque et sibi et cunctis ægregium, si modus adijceretur. *Id.* 1. *Hist.* 15. Mibi egregium erat Pompeji sobolem in penates meos adsciscere. — Hinc *ægregium publicum* apud *Tac.* 3. *Ann.* 70. extr. est publicum decus, publica majestas: ea ratione, qua dicitur *bonum publicum*, et qua *pejimum publicum* dixit *Liv.* 2. *inil.* ¶ 3. Item speciatim temporibus imperatorum R. egregii dicti sunt, qui ad certum dignitatis gradum (qui *ægregiatus* dicebatur) post militiam sacri palatii, vel administrationem provinciæ, evehebantur, inferiores iis, qui *clarissimi*, et qui *perfectissimi* vocati sunt. *Imp. Constantin.* *Cod. Theod.* 6. 22. 1. Hinc

Lactant. 5. 14. *ad fin.* Nemo Deo egregius, nisi qui bonus; nemo clarissimus, nisi qui opera misericordiae largiter fecerit; nemo perfectissimus, nisi qui omnes gradus virtutis impleverit. — *Egregii* autem viri titulo decorabantur primores et decemprimi civitatum, *Lactant. Mort. persecut.* 21. et *Inscript.* apud *Gruter.* 89. 4.; curatores rerum publicarum, *Inscript.* apud *eumd.* 178. 3. (in qua pro *V. F. Curatore Resi Rejecit*, legendum *V. E. Curat. Reip. fecit. perfecti*); praefecti legionum, *Inscript.* apud *eumd.* 347. 1., immo et 345. 3. et 346. 2., in quarum utraque male legitur *VER.* pro *V. E.*; procuratores aquarum, *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 700. n. 218.; procuratores sacrae monetae Urbis, *Inscript.* apud *Murat.* 260. 3. (ubi pro *Pub. Pelagione Proc. S.M.V.*, legendum *Pub. Pelagio V. E. Proc. S.M.V.*); procuratores summarum, *Inscript.* apud *Murat.* 172. 2.; rationales imperatorum, *Inscript.* apud *Gruter.* 278. 6.; praetores quindecim populorum Etruriae, *Inscript.* apud *Murat.* 1039. 1.; procuratores provinciarum, *Inscript.* apud *Gruter.* 402. 4. Plura haec de re docte commentatus est *Jo. Labrusius* in *Dissert. intorno Fant. Marm. di C. Giulio Ingegno* p. 34.-38.

EGRESSIO, ōnis, f. 3. actus egrediendi.

I.) Proprie. *Apul.* 8. *Met.* Castellum, unde nos incolae nocturna prohibebant egressione.

II.) Translate apud Rhetores est digressio in dicendo. *Quintil.* 3. 9. 4. Egressio vero, vel, quod usitatus esse coepit, excessus, sive est extra causam etc. *Id.* 4. 3. 12. Haec partem *παρὰ τὴν αἰτίαν* Graeci vocant, Latini egressum, vel egressionem. *Id.* 11. 3. 164. Egressiones fere lenes et dulces et remissae sunt.

EGRESSUS, a, um, *V.* EGREDIOR.

EGRESSUS, us, m. 4. egressio vel egrediendi actus.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim occurrit — a) In singulari numero. *Cic. Pis.* 13. 31. Frequentia sua vestrum egressum in provinciam ornando. *Tac.* 15. *Ann.* 53. Caesar rarus egressu, domoque aut hortis clausus. *Ovid.* 11. *Met.* 748. Arcere aliquem egressu. — b) Saepius in plurali numero. *Sall. Jug.* 35. Itinera egressusque ejus, postremo loca atque tempora cuncta explorat; deinde, ubi res postulat, insidias tendit. *Ovid.* 1. *Fast.* 138. Janitor egressus introitusque videt. *Adde Tac.* 3. *Ann.* 33., 11. *ibid.* 12., 15. *ibid.* 36. et *Dial. de orat.* 6. ¶ 2. Speciatim est egressus et navi. *Cæs.* 5. *D. G. S.* Ut eam partem insulae caperet, qua optimum esse egressum cognoverat. *Adde eumd.* 3. *B. C.* 23. *Auct. B. Afr.* 3. *extra.* Fortuito oblatam occasione egressus aurupahatur. ¶ 3. Item speciatim egressus avium a nido. *Ovid.* 11. *Met.* 746. Incubat Halcyone pendentes æquore nidis. — ventos custodit et arceat Æolus egressu. *Poies tamen hoc et de ventis ipsis intelligi.* Apertius *Colum.* 8. *R. R.* 8. 1. Sed id genus (columbi) minore tutela nascitur longinquis regionibus, ubi liber egressus avibus permittitur.

II.) Improprie. ¶ 1. Egressus dicitur locus, unde egredi licet. *Ovid.* 2. *Trist.* 189. Solus ad egressus missus septemplacis Istri. *Tac.* 16. *Ann.* 10. Obsidere egressus. *Petron. Satyr.* 91. Per tenebrum et sordidum egressum. ¶ 2. Apud Rhetores est digressio in dicendo. *Quintil.* 4. 3. 12.; et *Tac.* 4. *Ann.* 32. *V.* EGRESSIO II.

EGRETUS et Adgretus ex Graeco sunt ducta, a surgendo (*εγρεται*) et proficiscendo. Unde et Nyctegresia, quasi noctisurgium. *Paul. Diac.* p. 78. 4. *Müll.*

EGREX, græcis, adject. omn. gen. ex grege sumptus, vel electus. *Gloss. Isid.* Egrex, eximius, eminentis.

EGÛLA, æ, f. 1. sulfuris genus. lanis suffitu molitionem candoremque inducens. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 15. 50. (175). Fortasse ita appellatur ab *αἴγλη* splendor: contra *Döderlein.* conjungit cum *αἴγλη* nebulosa quedam obscuritas.

EGURGITO, as, are, a. 1. (ex et gurgies). Legitur et *ergurgito*. — Egurgito est evomo, effundo. *Plaut. Epid.* 4. 2. 12. Egurgitare domo argentum.

EH

EHE vel hehe, vel hehæ, interjectio mentis consternatae. *Ennius* apud *Farron.* 7. *L. L.* 93. *Müll.*

Hehe! ipse clipeus cecidit. *Scalig.* monet in antiquis libris scriptum esse *hehæ*, ut sit *αἴβοι*, quod idem sonat. *Müll.* legit *hehæ*.

EHEM, interjectio subito aliquid deprehendentis, quod gratum sit. *Plaut. Asin.* 2. 4. 43. *LB.* Ehem, optume: quam dudum tu advenisti? Non hercle te providebam. *Adde eumd.* *Mil. glor.* 4. 9. 5., *Most.* 3. 2. 38. et *Rud.* 3. 5. 25. *Ter. Eun.* 1. 2. 6. Quis hic loquitur? chem tu ne eras hic, mi Phædria? *Id. Adelp.* 2. 4. 2. Ehem, opportune: te ipsum quaerito. *Id. ibid.* 3. 4. 9. Ehem Demea, haud aspereram te. *Adde eumd.* *Eun.* 1. 2. 1. et *Andr.* 2. 5. 6.

EHEU, interject. Scribitur et *heheu*. — Apud epicuri et lyrici carminis scriptores prima syllaba longa est, *heheu*; unde factum est ut saepe in *heu heu* mutaretur. *Virg.* 1. *Ecl.* 58. Eheu quid volui misero mihi! *Ahi leg.* heu, heu. Similiter apud *Horat.* 2. *Od.* 14. 1. Eheu fugaces, Postume Postume, Labuntur anni. — Ceterum *eheu* (quæ vox, ratione habita etym., conjungi potest cum *Græc. φεῦ*) est interjectio dolentis aut ingratum aliquid mirantis. *Plaut. Capt.* 1. 2. 49. *xyz.* Nunc habe bonum animum. *PA.* Eheu! *xyz.* Huic illud dolet, quod etc. *Adde eumd.* *ibid.* 5. 3. 18. et *Mil. glor.* 4. 8. 32. *Ter. Heaut.* 5. 4. 20. Eheu quam ego nunc totus displiceo mihi. *Adde eumd.* *Heuyr.* 1. 1. 17. et *Phorm.* 1. 4. 10. *Sall. Jug.* 14. Eheu me miserum!

EHO, interjectio vocantis, excitantis, admonentis. — a) Vocantis. *Plaut. Bacch.* 4. 7. 5. Eho tu! loquitasne es gnato meo male per sermonem, quia mihi id aurum reddidit? *Adde eumd.* *Epid.* 3. 4. 69. *Ter. Andr.* 3. 2. 20. Eho, an tute intellexti hoc adsimularier? *Adde eumd.* *ibid.* 5. 4. 5., *Eun.* 4. 4. 24. et *Phorm.* 2. 3. 35. — b) Excitantis vel jubentis. *Plaut. Men.* 2. 3. 78. Hunc volo etiam colloqui. Eho, Messenio, accede huc. *Id. Pseud.* 1. 3. 114. Eho, Pseudole, i, gladium affer. *Ter. Andr.* 4. 1. 44. Eho, dic mihi. *Id. Heuyr.* 4. 4. 97. Eho, puer, curre ad Bacchidem. *Adde eumd.* *Adelp.* 5. 9. 13. — c) Admonentis vel objurgantis. *Plaut. Merc.* 1. 2. 77. Eho tu, eho tu, quia cavisti, ne eam videret, verbero? *Id. Bacch.* 3. 3. 40. Eho, senex minimi pretii, ne attingas puerum istac causa, quando fecit sirenae. *Adde eumd.* *Mil. glor.* 3. 2. 12. *Ter. Phorm.* 4. 4. 3. Eho verbero, aliud mihi respondes, ac rogo? *Adde eumd.* *Andr.* 4. 2. 27. — d) *Ehodum* majorem vim habet. *Ter. Andr.* 3. 5. 10. *Ehodum*, bone vir, quid ais? *Id. ibid.* 1. 2. 13. *Ehodum* ad me. *Adde eumd.* *ibid.* 2. 1. 24. et *Eun.* 2. 3. 69.

EHDUM, *V.* voc. præced. in fin.

EJ

EI pro li. *V.* in IS, ea, id.

EJA vel heja, adverb. disyllab. *ëja*. Ultima syllaba brevis est. *Val. Flacc.* 8. 110. *ëja*, per ipsum Scande, age, et adverso gressu, ait, imprime dorso. *Sidonium* habebit auctorem, si quis producat, *carm.* 14. 6. *Eja*, Calliope, nitente palma. At præterquam quod *Sidonii* auctoritas parvi est facienda, in hoc carmine phaleucio non infrequenter pro spondeo adhibetur choreus. *Eja* igitur choreus, sive trocheus semper esto. Ceterum — a) *Eja* est adverbium vel interjectio læte admirantis. *Plaut. Men.* 2. 3. 30. *Eja*, delicias facis, Menæchme. *h. e.* te delicate jocari video. *Id. Rud.* 2. 4. 7. Veneris effugia hæc quidem est. Ut in oculis hilaritudo est! *Eja*, corpus ejusmodi! *Ter. Heaut.* 5. 5. 19. *Eja*, ut elegans est! *Adde eumd.* *ibid.* 3. 2. 10. — b) *Eja* vero est exclamantis, et respondet *Gr. αἴ ποτα!* *Plaut. Epid.* 2. 2. 75. *AP.* Quid istuc dubitas dicere? *EP.* Vos priores esse oportet, nos posterius dicere, qui plus sapitis. *AP.* *Eja* vero, age dic. *Adde eumd.* *Mil. glor.* 4. 4. 5. *Id. Rud.* 2. 3. 9. Tuus herus ubi, amabo, est? *TR.* *Eja* vero, quasi non sit intus. *Forcellinus* hoc loco ironia inservire ait. *Cic.* 3. *de republ.* 5. Et Pilus, Heja vero, inquit. — Hæc referri potest et illud *Plaut. Amph.* 3. 2. 17. *ALC.* Ita ingenium meum est: inimicos semper osa sum obtuerier. *VSF.* *Eja* autem inimicos? *ALC.* Sic est: vera prædico. *Forcellinus* h. loco *ëja* repetentis esse ait. — c) Item est adhortantis, excitantis, corrigentis. *Plaut. Most.* 3. 1. 71. *Eja*, mastigia, ad me redi. *Id. Bacch.* 4. 3.

16. *Eja*, bonum habe animum. *ëja* h. l. est consolantis, ut *Forcellinus* docet. *Ter. Eun.* 5. 9. 35. *Eja*, haud sic deest. *Virg.* 9. *Æn.* 33. Hostis adest, *ëja*. *Horat.* 1. *Sat.* 1. *ëja*, Ne prior officio quisquam respondeat, urge. *Plin.* 4. *Ep.* 29. *init.* *Eja* tu, quoquo modo veni. — Cum addito age majorem vim habet. *Virg.* 4. *Æn.* 569. *Eja* age, rumpe moras. *Adde Stat.* 2. *Achill.* 198. *Id. Stat.* 1. *Sib.* 2. 266. *Eja* age, præclaros Latio properate nepotes.

EJACULO, as, avi, atum, are, a. 1. et usitatus. EJACULOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. (ex et jaculo). Part. *Ejaculatus* sub a. — Ejaculator est eminus seu longe jaculor. — a) Deponentium forma. *Ovid.* 4. *Met.* 122. Non aliter quam cum vitulo fistula plumbo scinditur et tennes stridente foramine longe Ejaculator aquas. *Id.* 6. *ibid.* 259. sanguis se ejaculatus in altum emicat. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 12. 23. (73). In cujus forum solstitio Athos ejaculatur umbram. — b) Activa forma. *Gell.* 16. 10. *ad fin.* Se in salum ejaculaverat. — Hinc passive *Scribon. Compos.* 84. Et si super foratus (uter) casus fuerit, incitatione ejaculabitur quod in eo erit.

EJECTAMENTUM, i, n. 2. excrementum. *Tac. Germ.* 45. de succino. Diu quin etiam inter cetera ejectamenta maris jacebat.

EJECTATUS, a, am, *V.* EJECTO.

EJECTICIUS vel ejectitius, a, um, adject. qui ad ejectionem pertinet. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 84. (210). Vulva ejecto partu mellior, quam edito: ejecticia vocatur illa, hæc porcaria.

EJECTIO, ōnis, f. 3. ejiciendi actio, expulsio. *Cic.* 2. *Att.* 18. Mortem et ejectionem timeamus. — Ejectio articuli apud *Cæsar. Aurel.* 2. *Tard.* 1. est quum luxator. *V.* EJICIO.

EJECTO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat. ab ejicio. — Part. *Ejectatus*. — Ejecto est expello, vehementer ejicio. *Ovid.* 2. *Met.* 231. ejectata fallilla. *Id.* 5. *ibid.* 353. arenas ejectat. *Id.* 14. *ibid.* 241. cruentas dapes ejectat ore. *Lucan.* 3. 658. saniem per ora. *Sil. It.* 10. 320. Audivis undis Ejectat, reddidit furens sua corpora ripis. *Stat.* 3. *Sib.* 3. 89. Quidquid ab auriferis ejectat Iberia fossis.

EJECTURA, æ, f. 1. idem atque ejectio, vel id, quod ejicitur. *Boeth.* 2. *Geom.* p. 1215. Tot pedibus hujus trigoni continetur præcisura, vel ejectura minor.

EJECTUS, a, um, *V.* EJICIO.

EJECTUS, us, m. 4. idem quod ejectio. *Zucret.* 4. 957. Animal altior atque largior ejectus.

EJERATIO, ōnis, et

EJERO, as, etc. *V.* EJURATIO, EJURO.

EJICIO, jicis, jeci, jectum, jicere, a. 3. (ex et jacio). *Zucret.* 3. 891. et 4. 1266. ex ejicit alterum j esterit, et eicit disyllabum facit. Porro recentiores sere omnes pro ejicio scribunt eicio etc.: *V.* ABJICIO *init.* — Part. *Ejectus* in omnibus paragr. et in fin.; *Ejiciendus* II. 1. — *Seneca* *Ep.* 54. *extr.* Ejici est inde expelli, unde invitatus recedas. Itaque ejicere est extra jacere, expellere, exturbare, per vim amovere (II. *cacciar fuori*; *Fr. jeter hors, mettre dehors, chasser, élotigner de force*; *Hisp. echar fuera, hacer salir de alguna parte, è apartar con violencia*; *Germ. aus-oder herauswerfen, gewaltsam entfernern, verjagen, hervor-oder fort treiben*; *Angl. to cast or throw out, eject, expel, throw off*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Cum addito, unde quis ejicitur. *Plaut. Asin.* 1. 2. 1. Foras ædibus ejicere aliquem. *Id. ibid.* 1. 3. 9. domo. *Id. Mil. glor.* 3. 2. 31. Ejici sagina cellaria. *Varro* 1. *R. R.* 31. Ejuncidum enim samentum propter infirmitatem sterile, neque ex se potest ejicere vitem. *Sall. Jug.* 14. Verum ego eis finibus ejectus sum, quos majoribus meis populus Romanus dedit. *Zucret.* 5. 982.; et *Cæs.* 4. *B. G.* 7. Ejectus domo. *Nepos Themist.* 8. Ejectus et civitate. *Cæs.* 2. *B. C.* 30. ex oppido. *Cic. Quinct.* 26. 83. At hic quidem jam de fundo expulsus, jam a suis diis penatibus præreps ejectus, etc. *Id.* 3. *Off.* 23. 89. Ejicere aliquem de navi. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 5. de collegio. *Id. Senect.* 12. 42. e senatu. *Liv.* 40. 51. de senatu. *Cf. Zucret.* 3. 47. voces pectore ab imo. — b) Cum addito, quo quis ejicitur. *Plaut. Truc.* 3. 1. 14. Ejicere omnes amasios foras. *Zucret.* 4. 920. Anima perturbata ejectaque foras. *Cic.* 2. *Orat.* 58. 234. Extrudere et ejicere aliquem in viam. *Id.* 2. *Cat.* 7.

14. aliquem in exsilium. *Curt.* 5. 12. 21. Temere in illas angustias ejeti. *Al. leg. conjecti. Plin.* 37. *Hist. nat.* 2. 11. (37). Succinum, oceanq̄ exestuantē, ad promontoria Pyrenaei ejeti. *Lucret.* 3. 576. et ejectis extra vitalibus auris. — c) Absolute; et quidem — Interdum est e civitate ejiere, in exsilium pellere. *Cic. Rosc. Am.* 2. 6. Hoc incolumi, non arbitratur etc.; damnato et ejecto, sperat etc. *Sic Id.* 3. *Verr.* 39. 98. Nisi condemnato et ejecto eo, qui posset reprehendere. *Id. Mil.* 37. 101. Memoriam Milonis retinebitis, ipsum ejiectis? *Id.* 14. *Fam.* 3. Ejicere nos magnum fuit: excludere facile est. *Fellej.* 2. 86. 2. Paucissimi ejeti. h. e. civitate expulsi. Huc referri potest et illud *Hieronym.* *Ep.* 64. n. 7. Vidua est, cujus maritus est mortuus; ejecta, quae a marito vivente proicitur; meretrix, quae multorum libidine patet. — Item universim extra jacere. *Cic. Sull.* 31. 89. Vita erepta est superiore iudicio: nunc, ne corpus ejiat, laboramus. *V. Habm.* ad h. l. *Id.* 2. *Orat.* 66. 266. Distortus, ejecta lingua, buccis fluentibus. *Sueton.* *Aug.* 30. Calcull per urinam ejeti. *Cic. Cael.* 24. 60. Nonne ipsam domum metuas, ne quam vocem ejiat? *Plerique al. leg. eliciat.* — Item vomere. *Cic.* 14. *Fam.* 7. *Χελὴν ἀκράτων* noctu ejeti. *Cels.* 1. 3. Qui quotidie ejiendo vorandi facultatem moluntur. *Quintil.* 11. 3. 27. Ejecto modo vomitu declamare. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 5. 10. (15). Ejicere sanguinem. — Item abortu fetum expellere. *Ulp. Dig.* 9. 2. 27. *a med.* Si mulier pugno vel equa ictu a te percussa ejerit. — Item luxare. *Hygin.* *fab.* 57. Decidisse dicitur in campos Aleios, unde etiam coxas ejiessse. *Veget.* 3. *Feterin.* 41. 1. *Schneid.* Si iumentum cervicem ejerit aut laxaverit, aut certe vertibula ejerit vel extorserit, hac ratione curabitur. *Scribon.* *Compos.* 206. Ejectum articulationem. Quo pertinet illud *Virg.* 10. *Æn.* 894. Tollit se arctata quadrupes — effusumque equitem super ipse secatus Implicat, ejectoque incumbit cerneus armo. — d) *Ejicere se* est impetu exire, erumpere. *Cic.* 7. *Verr.* 35. 91. Jam sese in terram e navi ejerat. *Id.* 1. *Cat.* 1. 4. 30. Si se ejerit secumque suos eduixerit. *Cæs.* 7. *B. G.* 28. Ejicere se ex oppido. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 15., 5. *ibid.* 15. et 21., 7. *ibid.* 47. et 3. *B. C.* 1. *Liv.* 40. 46. *extr.* Secundani se porta ejiere. *Id.* 1. 40. Ambo se foras ejiunt. *Id.* 6. 3. Quum pro se quisque tenderent ad portas, si quo forte se in agros ejiere possent. ¶ 2. Speciatim in re nautica. — 1.) *Ejicere navem* est appellere et qui sunt in ipsa navi, eos in terram emitere. *Cæs.* 3. *B. C.* 25. Ut ad Oricum, sive ad littora Apolloniatum cursum dirigerent, quod eo naves ejiere possent. *Id. ibid.* 28. Gubernatorem in terram navem ejiere cogunt. *Liv.* 44. 28. Pars eorum, qui propiores continenti littori erant, in Erythraeam enarunt; pars, velis datis, ad Chium naves ejiere, relictiisquē equis, effusa fuga urbem petebant. *Forcellinus* allatam *Cæs.* 3. *B. C.* 28. et hunc *Livii* locum ad significationem proxime sequentem retulit: at *V.* integr. loc. — 2.) *Ejicere in aliquo loco* vel in *aliquem locum* est naufragium facere; et dicitur — a) De navi. *Plaut. Rud.* 1. 2. 80. Nunc, nunc periculum! st! ejiat alteram (navem), at in vadost: jam facile enabit. Eugepæ! Viden! alteram illam ut ductus ejiat foras! *Cæs.* 5. *B. G.* 10. Qui nunciarent, superiori nocte maxima coorta tempestate, prope omnes naves afflictas atque in littore ejectas esse. *Liv.* 23. 34. *extr.* Classis, fœda tempestate vexata, ad Baleares insulas ejiat. Adde *eumd.* 29. 18.; et *Tac.* 2. *Ann.* 21. *Ovid. Heroid.* 7. 174. Ejecta ratis. Apud *Fellej.* 1. 1. 2. pro *ejectus* recentiores leg. *rejectus*: *V. Krütz* ad eum locum. — b) De ipsis naufragis. *Plaut. Rud.* 2. 3. 78. Timidas, egentes, humidas, ejectas, exanimatas accepit ad se. Adde *eumd.* *ibid.* 1. 5. 14. *Ter. Andr.* 5. 4. 20. Attileus quidam olīm nave fracta ad Andram ejectus est et istae una parva virgo. Adde *eumd.* *ibid.* 1. 3. 18. *Cic. Rosc. Am.* 26. 72. Commune est mare fluctuantibus, littus ejectis. *Virg.* 4. *Æn.* 373. ejectum littore egentem Excepi. *Ovid.* 13. *Met.* 536. ejectum Polyderi in littore corpus. *Id. Heroid.* 7. 89. Ejectus fluctibus. *Seneca Ep.* 9. *a med.* Ejectus in desertum littus. — c) Hinc figurate *ejectus homo* est pauper et mendiculus, quales naufragi esse solent. *Cic. Quinct.* 19. 82. Credo aliquem ejectum hominem, egentem, litigiosum, improbum. — Similiter *ejectus die*, ut orbatus, apud

Stat. 4. *Theb.* 617. de cæco dicitur, qui est exclusus a lumine.

II.) Translate. ¶ 1. Generalim, metaphorā sumptā a superiori paragr. 1. *Plaut. Cas. prol.* 23. Ejicere curam ex animo. *Ter. Eun.* 2. 1. 16. mollitiem animi. *Lucilius* apud *Non.* p. 300. 21. *Merc.* amorem ab se. *Cic. Rosc. Am.* 19. 53. amorem ex animo. *Id.* 2. *Divinat.* 72. 149. Quam ob rem, ut religio propaganda etiam est, quae est juncta cum cognitione naturæ; sic superstitionis stirpes omnes ejiendæ. *Liv.* 30. 13. Tunc se insanisse, tum hospitalia privata et publica fœdera omnia ex animo ejiessse, quum Carthaginiensem matronam domum acciperit. Rursus *Cic. Cael.* 31. 75. Voluptates, quæ incitasse diutius et prima ætate compressæ et constrictæ fuerunt, subito se nonnunquam profundunt atque ejiunt universæ. — Qua ex vita emersit, totumque se ejiat atque extulit. ¶ 2. Speciatim est abjicere, rejicere, improbare; ut Græcum ἐκβαλλειν. *Cic.* 1. *Orat.* 32. 146. Non eloquentiam ex artificio, sed artificium ex eloquentia naturæ: quod tamen, ut ante dixi, non ejiat. *Id. Cluent.* 31. 86. Te vero illud idem, quod tum explesum et ejectum est, nunc retulisse demior. *Id.* 1. *Off.* 41. 148. Cynicorum vero ratio tota est ejienda; est enim inimica veritatis. Adde *eumd.* 5. *Fm.* 8. 23. et 2. *Att.* 24. 2. — Speciatim quum agitur de histrionibus vel oratoribus, *ejiere*, quemadmodum etiam *explodere*, est clamoribus, sibilis et similibus improbare. *Cic.* 4. *Herenn.* 47. 60. Quo melius ornatus et magis fuerit expectatus (citharadus), eo magis derisus et contemptus ejiat. Adde *eumd.* 3. *Orat.* 50. 196. et *Seal.* 55. 118. — Hinc

Ejectum, i, vel a, *drum*, n. 2. absolute, substantivorum more, in ædificiis dicuntur partes. quæ a ceteris prominent. *Plin.* 2. *Ep.* 17. 11. Inde balinei cella frigidaria spatiosa et effusa, cujus in contrariis parietibus duo baptisteria, velut ejecta, sinuantur.

EJULATIO, ōnis, f. 3. planctus cum vociferatione. *Plaut. Capt.* 2. 1. 7. Ejulatione haud opus est. *Cic.* 2. *Legg.* 23. 59. Lessus, quasi lugubris ejulatio.

EJULATUS, us, m. 4. idem atque ejulatio. *Cic.* 2. *Tusc.* 23. 55. Ingemiscere nonnunquam viro concessum est; idque raro: ejulatus vero non mulier quidem. Adde *eumd.* *Harusp. resp.* 18. 39. *Gell.* 1. 26. Querimonias, gemitus ejulatusque facere.

EJULITO, as, ōvis, are, a. 1. *frequentat.* ab ejulo. *Lucilius* apud *Farron.* 7. *L. L.* 163. *Müll.* et apud *Non.* p. 21. 20. *Merc.* Hic rudet et rostris atque ejulabit. *Al. aliter leg.*

EJULO, as, are, a. 1. Part. *Ejulans* sub a. et b. — Ejulare est voce in altum sublata plorare: a sono, idest, ab ei vel ab *ehou*, vel potius a *Gr. sic.* Quidam *hejulo* dici malunt, ut sonus magis exaudiat, a voce plorantium, *hoi*, *he!*. Occurrit — a) Neutorum more. *Plaut. Auhil.* 2. 4. 37. Homo ad prætorum deplorabundus venit; inibi ibi postulare plorans, ejulans, ut etc. Adde *eumd.* *ibid.* 4. 9. 17. et *Merc.* 4. 1. 16. *Cic.* 2. *Tusc.* 7. 19. Herculem viderat in *Orta* magnitudine dolorum ejulantem. *Gell.* 12. 5. *post med.* Ejulans atque lamentans. — b) Cum Accusativo. *Apul.* 3. *Met.* sub *init.* Fortunæ meas ejulabam. et 4. *ibid.* Altius ejulans sese, et assiduis singultibus illa quaens.

EJUNCESCO, is, ere, n. 3. (ex et juncus) in juncum evado, tenuis fio, gracilesco. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (182). Vitis ejuncescit. Ita legit *Harduin.* ex MSS.; alii *evanescit*. Sed non est opus hac varietate lectionis, ut appareat ex voce sequenti. Hinc et *Sillig.* lectionem *Harduini* secutus est.

EJUNCIDUS, a, um, adject. tenuis instar junci, juncus: vox composita ex præpos. *ex* et *juncidus* pro *juncus*. *Gloss. Philox.* Ejuncidum, ἐκλεκτός. *Varro* 1. *R. R.* 31. 3. Sarcmentum ejuncidum. *Id.* 2. *ibid.* 10. 8. Mulieres ejuncidæ et contemendæ. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (173). Vitis gracilis atque ejuncida.

EJUNO, formula jurandi per Junonem. *Charis.* 2. p. 178. *Putsch.* *V. ECATOR.*

EJURATIO, ōnis, f. 3. Apud *Tertull.* *Spectac.* 4. legitur *ejuratio*. — Ejuratio — a) Stricto sensu est muneris abdicatio. *Fal. Max.* 2. 7. n. 7. Ignominiosa consulum ejuratione. *Paul. Diac.* p. 77. 17. *Müll.* Ejuratio significat, id, quod desideratur, non posse præstari. *Plautus*: Ejuravit militiam. — b) Hinc latiori sensu *Seneca Vita beat.* 26. *a med.* Odisse et lacessere virtutem, bouæ spei ejuratio est.

h. e. rejectio et abdicatio spei de acquirenda virtute. *V. EJURO.*

EJURATUS, a, um. *F.* voc. seq.

EJURO, as, ōvis, atum, are, a. 1. (ex et juro). *Ejuro* pro *ejuro*, eadem ratione quæ *pejoro*, habent *Scipio* apud *Cic.* 2. *Orat.* 70. 285.; *Cic.* 12. *Phil.* 7. 17. (*V.* infra sub 1.); et *Tertull.* *Spectac.* 24. et *Idol.* 18. — Part. *Ejurans* 3.; *Ejuratus* 3. et 4. — Ejurare est jurando recusare, detrectare; et occurrit ¶ 1. In re forensi sive in jure. *Ejurare forum iniquum* est jurisdictionem fori alienius declinare, interposito juramento, se in eo jus suum obtinere non posse: *ejurare judicem iniquum*, rejicere aliquem judicem, jurando eum sibi iniquum esse. *Cic.* 5. *Verr.* 60. 137. Negotiatores putant esse turpe, id forum sibi iniquum ejurare, ubi negotiantur: prætor provinciam suam totam sibi iniquam ejurat. *V. Klotz* ad n. l. *Id.* 12. *Phil.* 7. 17. Me iniquum ejerabant, de me querebantur. *Orellius* ita legit; *Forcellinus* et alii *ejurabant*. *Scipio* apud *Cic.* 2. *Orat.* 70. 285. Ejuro; iniquus est. et *mox*. Non ego mihi illum iniquum ejuro, verum omnibus. ¶ 2.

In re mercatoria *ejurare bonam copiam* est jurando profiteri, sibi non suppetere facultates, seu copiam dissolvendi æs alienum; Itali dicunt *dichiarare il fallimento*: quemadmodum *jurare bonam copiam* est jurejurando in judicio affirmare, esse sibi tantam copiam rei familiaris, quæ creditoribus satisfieri omnino possit. *Cic.* 9. *Fam.* 16. 7. Tu autem, quod mihi bonam copiam ejures, nihil est. *Varro* 7. *L. L.* 105. *Müll.* Liber qui suas operas in servitute pro pecunia quadam debebat, dum solveret, nexus vocatur, ut ab ære obstratus. Hoc C. Popillio auctore Vircha dicatoræ (*Müll.* legendum conjicit: C. *Patilio Visola dicatoræ*. *V.* ejus adnotat. ad h. l.) sublatum ne fieret, ut omnes, qui bonam copiam jurantur, ne essent nexi, sed soluti. *Tabula cænea Heracleensis* apud *Mazoch.* p. 423. QVI BONAM COPIAM JURAVIT, JURAVERIT; QVI SPONSORIBVS CREDITORIBVSVE SVIS RENUNCIAVIT, RENUNCIAVERIT, SE SOLVVM SOLVERE NON POSSE; AVT QVM EIS FACTVS EST, ERIT, SE SOLVVM SOLVERE NON POSSE etc. h. e. qui dolo malo creditoribus juravit, se adhuc solvendo esse, ut bonis interim dilapidandis dampnum ipsis faceret; aut si is, qui bonam copiam juravit, postea se solvum solvere non posse, renunciaverit. Ita rectissime interpretatus est *G. Th. L. Marcollus* in *Fragm. Leg. Rom. Heracl.* p. 143.; contra vero ac perperam *Mazochius*, quem vide *loc. cit.* ¶ 3. In re publica *ejurare magistratum, imperium*, est jurando abdicare, deponere, quasi jurando se imparem oneri esse, ait *Forcellinus*, seu rectius, ut recentiores arbitrantur, jurando se magistratu vel imperio legitime functum. *Plin.* 1. *Ep.* 23. 3. Et quasi ejurato magistratu privatum ipse me facerem. *Tac.* 12. *Ann.* 4. Adactus Silanus ejurare magistratum. *Fronto* 2. ad *M. Cæs.* 11. Eodem momento, quo consulatum ejuravero, vehiculum conscendam et ad vos pervolabo. Rursus *Tac.* 3. *Hist.* 37. Inire et ejurare consulatum. *Id. ibid.* 68. extr. imperium. — Et omisso Accusativo, qui tamen facile subauditur. *Tac.* 13. *Ann.* 14. Nero — demorat Pallantem cura rerum, quis a Claudio impositus velut arbitrium regni agebat; serabaturque deprehendente eo magna prosequendum multitudine, non absurde dixisse, ire Pallantem, ut ejuraret. *Id.* 4. *Hist.* 39. Et mox ejurante Frontino Cæsar Domitianus præturam cepit. ¶ 4. Hinc generalim est dimittere, deserere. *Plaut.* apud *Paul. Diac.* p. 77. 17. *Müll.* Ejuravit militiam. *Seneca Consol.* ad *Marc.* 19. Ejurare liberos. h. e. abdicare. *Id.* 6. *Benef.* 4. Aversari et ejurare patrem. h. e. non agnoscere, nec pro tali habere. *Tac.* 4. *Hist.* 28. Actæ utrobique prædæ: infestus in Ublis, quod gens Germanicæ originis, ejurata patria, Romanorum nonien, Agrippinenses vocantur. *Justin.* 12. 4. 1. A Philippo illum patre tantum degeneravisse, ut etiam patriæ nomen ejuraret, moresque Persarum assumeret. *Stat.* 2. *Achill.* 187. Ejurata fides domitorque inimicus. *Auson. Etyll.* 2. 31. Vitati cæsus ejuratiq̄ tumultus.

EJUSDEMMODI, voces due in unam coalescentes, ut *ejusmodi*. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 1. 4. Quod non et iis, et si quis est alius ejusdemmodi, committi rectissime putem. *Id.* 4. *Acad.* (2. *pr.*) 24. 77. Nullum tale esse visum a vero, ut non ejusdemmodi etiam a falso possit esse. *Id.* 4. *Verr.* 12. 31.

Ejusdemmodi totum jus prætorium, ejusdemmodi omnis res judiciaria fuit in Sicilia per triennium, Verre prætor. Ceterum *V. IDEM*, eadem, idem, et **MODUS**.

EJUSMODI, talis, duo gentivi in unam vocem coalescentes, et adjectivi indeclinabilis naturam induentes. *Cic. pro leg. Manil. 2. 6.* Genus belli est ejusmodi, quod maxime vestros animos excitare debet. *Id. 4. Fam. 11.* Reliqua sunt ejusmodi, quibus ego æquo animo carebam: hoc vero ejusmodi esse statuo, ut etc. *Id. 5. Att. 1. a med.* Fuisse ejusmodi, qualem ego vidissem. *Id. Orat. 32. 113.* Quum compresserat digitos pugnumque fecerat, dialecticam aiebat ejusmodi esse. — Præstat etiam vicem adverbii, et ponitur pro adeo. *Cic. Cael. 7. 16.* Est ejusmodi cupidus, ut etc. *Al. leg. cupidinis.* — Item pro ita, sic. *Id. 3. Ferr. 59. 154.* Quam tu viam tensorum atque pompæ ejusmodi exegisti, ut etc. *Id. 4. Tusc. 37. 80.* Si sunt ejusmodi constituti, quasi mala valetudine animi. *Al. leg. ii sunt constituti, quasi etc.* — Peculare est illud *Nepot. Dion. 7.* Id ejusmodi erat, ut quum milites reconciliasset, amitteret optimates. — Inseritur aliquando particula ce syllabica. *Gell. 3. 14. in lemmate.* Alia ejusmodi qui dicat. *Apul. 10. Met. Pullorum, piscium et ejusmodi pulmentorum.* Ceterum *V. IS*, ea, id, et **MODUS**.

EL

ELĀBOR, *ἐλβέρης*, lapsus vel labus sum, *ἐλβί*, dep. 3. (ex et labi). Part. *Elapsus* in omnibus paragr.; *Elapsus* sub *A. II. c.* — Elabi est effugere, evadere (*It. quizzar fuori, scorrer via, sfuggire, scappare; Fr. tomber hors, se glisser hors, s'échapper, s'esquiver, se dérober; Hisp. caer fuera, escurrirse, escapar, escaparse, huirse; Germ. entgleiten, herausfallen, entschüttsen, entkommen;* Angl. *to slide or slip away, glide away, fall out, escape*). Occurrit autem *A)* Neutorum more; et *B)* Active.

A) Neutorum more.

1.) Proprie. — *a)* Generationem occurrit absolute, aut cum additis. *Plaut. Pseud. 2. 4. 57.* Anguilla est elabitur. *Virg. 1. G. 214.* flexu sinuoso elabitur anguis Circum perque duas in morem fluminis Arctos. *Ovid. 9. Met. 63.* Elaborque viro, longum formatus in anguem viro est Dativus. *Liv. 1. 56.* Anguis ex columna lignea elapsus. *Adde eumd. 26. 19. Lucret. 5. 489.* Et tanto magis illa foras elapsa volabant Corpora multa vaporis et aeris. *Cæs. 2. B. C. 11.* Quidquid incidit, fastigio musculi elabitur. *fastigio est sextus casus. Cic. 1. Divinat. 23. 46.* Quum dormienti ei sol ad pedes visus esset, ter eum scribit frustra appetivisse manibus, quum se convolvens sol elaberetur et abiret. *Id. 2. Nat. D. 51. 128.* Quum animal ex utero elapsus exiit. *Id. 6. de republ. 26.* Animi corporibus elapsi. *Ovid. 9. Met. 571.* elapsæ manibus ceciderit tabellæ. *Liv. 8. 7.* Manlii cuspis super galeam hostis, Metili trans cervicem equi elapsa est. *Id. 44. 40.* Lumentum, et manibus curantium elapsus, in ulteriorem ripam effugit. *Plin. 2. Ep. 1. 5.* Liber, quem forte acceperat grandiosem, et seni et stanti ipso pondere elapsus est. *Curt. 8. 14. 32.* Multoque sanguine profuso languidis manibus magis elapsa, quam excussa tela mittebat. *Justin. 33. 2. 3.* Gladius ei et manu elapsus in mediam cohortem hostium decidit. — *b)* Speciatim cum præpos. in et Accusativo ponitur pro ascendere, ut evadere, egredi. *Virg. 2. G. 305.* ignis Robora comprehendit, frondesque elapsus in altas. Ingentem cælo sonitum dedit. — *c)* Item speciatim de hominibus dicitur pro fugere. *Cæs. 5. B. G. 37.* Pauci ex prælio elapsi. *Cic. 10. Att. 4. 3. e saceri manibus ac ferro. Virg. 1. Æn. 245.* mediis elapsus Achivis. *Id. 2. ibid. 318.* tellis elapsus Achivum. *Id. ibid. 526.* de cæde Pyrrhi. *Liv. 1. 53.* Inter tela et gladios patris elapsus. *Id. 28. 33.* inter tumultum. *Cl. Vellej. 2. 41.* Mutata veste urbe elapsus est. — *d)* Pro simplici labi, cadere, delabi affertur illud *Virg. 12. Æn. 356.* Semianimi elapsoque supervenit. Ita *Servius.* Alii leg. *lapsaque.*

II.) Translate. — *a)* Generationem. *Ter. Hecyr. 1. 2. 94.* Animus devinctus paulatim elapsus est Bacchidi. *Cic. 2. Orat. 50. 202.* Nihil unquam vidi,

quod tam e manibus elaberetur, quam mihi tum elapsa est illa causa. *Id. Mur. 39. 85.* Sed, quid tandem fiet, si hæc elapsa de manibus nostris, in eum annum, qui consequitur, redundarint? *Id. 1. Att. 16. 6.* Republicæ statum illum, quem tu meo consilio, ego divino confirmatum putabam, — elapsus scito esse de manibus uno hoc judicio. *Id. Dom. 39. 104.* Ex isto ore religionis verbum excidere, aut elabi potest? *Quintil. 3. 1. 20.* Tullius rhetoricos suos (*libros*) adolescenti sibi elapsos esse dicit. *h. e. festinantius, quam vellet, editos. Seneca Ep. 77. ante med.* Quamvis enim mortem sibi consciverit, tamen mollissime excepit et vitæ elapsus est. — *b)* Speciatim cum addito termino, ad quem quis elabitur, est delabi, incidere. *Liv. 3. 37.* Avide ruendo ad libertatem in servitutem elapsos juvare nolle. *Tac. 4. Hist. 81.* Elapsi in pravum artus. *Gell. 10. 12.* Fallax illicebra admirationum, quia pleraque captuntur et ad perniciem elabuntur ingenia. — *e)* Item speciatim locum habet quum sermo est de re judiciali et de poena, et est effugere. *Cic. 3. Ferr. 39. 102.* Homo stultissime, satis te elapsurum omni suspitione arbitrare, si etc. *Id. 4. ibid. 58. 142.* Ex tot tantisque criminibus elapsus est. *Id. 3. ad Q. fr. 4. 2.* Quid essem, si, me agente, esset elapsus? *h. e. damnationem effugisset. Adde eumd. Senect. 12. 42.; Sueton. Tib. 33.; et Quintil. 2. 11. 2., 2. 15. 8., 3. 6. 83. et 6. 3. 10.* — Et de rebus ipsis *Sueton. Aug. 32.* Ne — quod autem maleficium negotiumve impunitate vel mora elaberetur, xxx. amplius dies, qui honorariis ludis occupabantur, actui rerum accommodavit. — *d)* Item elabi dicuntur, quæ inde, ubi esse debent, excidunt seu evanescent. *Cic. 3. Herenn. 22. 35.* Res et memoria elabuntur. *Lucan. 9. 80.* elapsus felix de pectore Magnus. *h. e. oblitiscor.* — Et sine additis. *Plaut. Capt. 3. 5. 99.* Speravi miser ex servitute me exmissio filium. Ea spes elapsa est. *Lucret. 3. 970.* Sed quia semper aves, quod abest, præsentia temis, Imperfecta tibi elapsa est ingrataque vita. *Cic. 1. Tusc. 11. 24.* Dum lego, assentior: quum posui librum, assensio omnis illa elabitur.

B) Active, qua ratione etiam effugere, raro admodum occurrit. *Tac. 1. Ann. 61.* Pugnam, aut vincula elabi. *Id. 4. ibid. 61.* vim ignium. *Id. 3. Hist. 59.* custodia. *Sic Flor. 1. 10. 7.* Una ex obsidibus regi data, elapsa custodiam, Clælia, per patrum flumen quitabat.

ELĀBORĀTIO, *ἐλβέρωσις*, f. 3. diligens labor et cura. *Cic. 4. Herenn. 22. 32.* Hæc non videntur fieri posse sine elaboratione et operæ consumptione.

ELĀBORĀTUS, a, um. *V. ELABORO.*

ELĀBORĀTUS, us, m. 4. idem quod elaboratio. In sexto casu singulari. *Apul. Florid. n. 9.* Hippis elaboratu mirandus.

ELĀBORO, *ἐλβέρω*, as, avi, âtum, are, 1. (ex et laboro). Part. *Elaborans* sub *A. a.*; *Elaboratus* sub *B.*; *Elaboraturus* sub *A. c.*; *Elaborandus* sub *B.* — Elaborare usurpatur *A)* Neutorum more; et *B)* Active.

A) Neutorum more elaborare est eniti, nullum laboris ponere, sedulam operam dare, contendere. *Laborare* est vires in aliquo opere exereere cum molestia et frustratione: *elaborare* vero habet adjunctam significationem aut fructus, quem in laborando spectas, aut finis, quem habiturus labor sit. Occurrit autem — *a)* Cum Ablativo rei et præpos. in. *Cic. 2. leg. Agr. 25. 67.* Quod est tam asperum saretum, in quo agricolarum cultus non elaboraret? *Id. 1. Orat. 3. 9.* Qui non una aliqua in re separati elaborarint, sed omnia, quæcumque possent, — comprehenderint. *Id. ibid. 5. 19.* Quibus in singulis elaborare permagnus est. *Id. Senect. 8. 26.* Elaborare in litteris. *Id. ibid. 11. 38.* In his exercitationibus ingenii desudans atque elaborans. *Adde eumd. 1. Orat. 5. 18. et 7. 22., Orat. 16. 53. et 28. 98., Senect. 7. 24., 1. Off. 1. 3. et 1. Tusc. 1. 1. Quintil. 5. 10. 119.* Nisi in ceteris, quæ mox præcipienda sunt, elaboraverint. — Passive impersonaliter. *Cic. 2. Fam. 6. 5.* In hac petitione non modo contentione, sed etiam dimicatione elaborandum est. *Tac. Dial. de orat. 30.* Transeo prima discentium elementa, in quibus et ipsis parum elaboratur. *Al. leg. laboratur.* — *b)* Raro admodum cum Accusativo rei et præpos. in, et quidem passive impersonaliter. *Quintil. 2. 8. 8.* Et non in unam partem aliquam, sed in omnia elaborandum est. *Cl. eumd. 12. 1. 31. et V. ibi Spalding.* *c)* Sequenti part. ut. *Cic.*

2. Orat. 72. 295. Non tam ut proximis causis, elaborare soleo, quam ut ne quid obsim. *Id. ad Capiton. 16. Att. 16. 12.* Enitere, elabora, vel potius elaudere, effice, ut Plancus sit melior. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 14. § 12.* Contende, quæso, atque elabora, non modo ut his rebus dignus fuisse, sed etiam ut illa omnia tuis artibus superasse videare. *Mamertin. Gratian. action. ad Julian. 32. ad fin.* Pollicor, omni vitæ meæ tempore summis opibus eniturum, elaboraturum, effecturum, ut etc. — Et passive impersonaliter. *Cic. Orat. 12. 38.* De industria, non ex insidiis, sed aperte ac palam elaboratur, ut verba verbis respondeant. — Huic pertinet et illa dicendi ratio in eo vel vis elaborare, ut etc. *Cic. 1. Fin. 4. 10.* Debeo profecto, quantumcumque possim, in eo quoque elaborare, ut sint opera, studio, labore meo doctiores cives mei. *Quintil. 4. 1. 45.* In iis elaborandum, ut etc. — *d)* Sequenti Infinito. *Quintil. 3. 8. 58.* Brevi res commentarios scere elaborarunt. *e)* Cum Dativo et Gerund. *Quintil. 12. 11. 22.* Cui docendæ priores elaborarunt. — *f)* Absolute. *Cic. Brut. 72. 253.* Si cogitata præclare eloqui possent, nonnulli studio et usu elaboraverunt. *Al. leg. si ut. Q. Cic. Petit. cons. 6. 24.* Qui etiam si antea non studuerunt huic gratiæ, tamen ex tempore elaborare ejus causa, cui debent aut volunt, facile possunt. *Domitian. Afer apud Quintil. 6. 3. 68.* Age aliquid et reipublicæ causa elabora.

B) Active elaborare est studiose et cum labore aliquid conficere: quæ significatione occurrit — *a)* Sæpiissime Part. præter. pass. *Cic. Brut. 7. 26. A.* Græcis elaborata dicendi vis atque copia. *Id. ibid. 90. 312.* Causas diligenter elaboratas et tamquam elucubratas afferebamus. *Id. pro leg. Manil. 1. 1.* Nihil huc nisi perfectum ingenio, elaboratum industria afferri oportere. *Adde eumd. Cael. 19. 45. Id. Orat. 11. 36.* Ornati et elaborati versus. *Horat. Epod. 14. 12.* Flevit amorem Non elaboratum ad pedem. *h. e. versibus inexcultis. Quintil. 4. 1. 54.* Etiam si reliqua scripta et elaborata sint, quibus *ibid. opponitur* extemporales actio. *Adde eumd. 8. 3. 12., 9. 4. 1. et 10. 4. 4. Plin. 36. Hist. nat. 25. 60. (184).* Elaborata ars. *h. e. studiose exulta.* — Hinc *elaboratus* apud Rhetores est etiam artificii plenus. *Cic. Orat. 2. 5. 84.* Nam illa, de quibus ante dixi, huic acuto fugienda sunt, paria paribus relata, — et immutatione litteræ quasi quasitæ venustates; ne elaborata concinnitas et quoddam aucupium delectationis manifeste deprehensum appareat. *Quintil. 12. 10. 40.* Nihil accessit et elaborati. — *b)* Passive. *Cic. 3. Fam. 13.* Hæc mihi ampliora multo sunt, quam illa ipsa, propter quæ hæc elaborantur. *Al. leg. laborantur. Id. 9. ibid. 16.* Quidquid elaborari aut effeci potuerit ad istorum benevolentiam conciliandam. *Tac. Dial. de orat. 6. in fin.* Nam in ingenio quoque, sicut in agro, quamquam alia diu serantur atque elaborentur, gratiora tamen quæ sua sponte nascuntur. *Plin. 6. Ep. 31. ad fin.* Portus brachium sinistrum firmissimo opere munitum est, dextrum elaboratur. *Alter Plin. 7. Hist. nat. 3. 3. (34).* Effigies magnorum artificum ingenius elaborare. *Val. Max. 8. 10. n. 2.* Hortensius pæne plus studii in corporis decore motu elaborando, quam in ipsa eloquentia affectanda impendit. *Justin. 1. 11. 2.* Filii contentius elaborato a parentibus imperio, belli studia deposuit. *h. e. laboribus parentum parto.* — *c)* Activa forma raro admodum occurrit. *Horat. 3. Od. 1. 18.* non Siculæ dapes Dulcem elaborabunt saporem. *Plin. 34. Hist. nat. 3. 6. (11).* Privatim Egina eandelaborum superficiem dumtaxat elaboravit.

ELĀCĀTA, æ, vel Græca positione

ELĀCĀTE, es, f. 1. *ἑλακᾶτη*, nomen piscis ex genere thynnorum, salsamentis apti: ita dicti, quod colum muliebrem figura refert, quæ Græcæ id nomen habet. *Colum. 8. R. R. 17. 12.* — *A Plin. 32. Hist. nat. 11. 53. (149).* dicuntur hi pisces elacatenes *ἑλακᾶτες*. Unde *elacatena* dicitur a *Paul. Diac. p. 76. 15.* *Müll.* genus salsamenti, quod appellatur vulgo melandrya. *Müll.* recte adnotat, *te elacatena* esse Accus. sing. num. Ceterum *Sillig.* apud *Plin. loc. cit.* pro *elacatenes* cum *Ian.* legit *ictinus*, et quidem rectius, non modo quia id postulat ipse alphabeticus ordo, quo piscium nomina etibentur, verum etiam quia optinorum Codicum lectiones, quamvis falsæ, huic proximæ accedunt. *V. ICTINUS.*

ELACATEN, enis, et

ELACATĒNES, um, m. plur. 3. *F.* voc. præced.

ELACTESCO, is, ere, n. 3. est album fieri ad modum lactis. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 21. 84. (230). Addensari sub dio atque elactescere. *Mellior lectio habet lactescere iuxta Forcellinum: at Sillig ex opt. Codice et ex Apul. Herb. legit glaciessere; quod præstat etiam ex collatione Theophr. 9. Hist. plant.* 18. 1. et Dioscor. 3. 153.

ELÆEMPŌRIA, æ, f. 1. ἐλαεμπορία, olei coccoendi cura, mercatura olearia. Vox Græca ab ἐλαίου oleum et ἐμπορία mercatura. *Arcad. Dig.* 50. 4. 18. a med. Elæemporia, ut ospratura, apud Alexandrinos patrimonii munus existimatur.

ELÆOGĀRUM, i, n. 2. ab ἐλαίου oleum, et garum (quam vocem *F.*) est garum oleo commistum. *Apic. 7. 3.* In fæcto elæogarum. *Fulgati libri habent ad ænogarum.*

ELÆŌMĒLLI, n. indeclin. ἐλαίωμα, oleum saporis mellei; ab ἐλαίου oleum et μέλι mel. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 7. 7. (32). Sponte nascitur in Syria maritimis, quod elæomelli vocant: manat ex arboribus pingue, crassius mele, resina tenuius, sapore dulci. *Id.* 23. *ibid.* 4. 50. (96). Elæomeli, quod in Syria ex ipsis oleis manare diximus, sapore melleo, non sine nausea, alvum solvit, bilem detrahit, etc. *Cf. Isid. 7. Orig.* 11.

ELÆON, ōnis, m. 3. ἐλαίων, locus oleis consitus: ab ἐλαία olea. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 38. *exit.* Ad noctem vero in elæonem secedebat.

ELÆŌTHĒSIUM, ii, m. 2. ἐλαίωθῆσιον, membrum balinei, in quo oleum et ceroma reponebantur, et loti, aut certaturi ungebantur, idem atque unctorium: ab ἐλαίου oleum et θῆσιμον ποτό. *Vitruv.* 5. 11. Ad sinistram ephelbei elæothesium. *F.* UNCTORIUS.

ELAMBO, is, ere, a. 3. (ex et lambo). Part. *E-lambens*. — Elambo est idem fere ac lambo.

I.) Proprie. *Mar. Victorin.* 4. p. 2606. *Putsch.* Nonne videmus — alia (animalia) matris ubera, mox ut elambente matris lingua detera sint, rictu oris attrahere?

II.) Improprie. *Jornand. Get.* 42. Cujus (urbis Aquilejensis) ab oriente muros Natiso amnis, fluens a monte Piceis, elambit.

ELAMENTĀBLIS, e, adject. lamentis et querularum plenus. *Cic.* 2. *Tusc.* 24. 57. Si gemitus in dolore ad confirmandum animum valebit, utenar; sin erit elamentabilis, si imbecillus, si abjectus, etc. *Al. leg.* lamentabilis. *F.* tamen Moser ad b. 1.

ELANGUĒO, gues, vel rectius

ELANGUESCO, guescis, gñi, guescere, n. 3. inchoat. ab ex et languo. — Elanguo quod offertur a *Forcellini* nusquam occurrit. — Part. *Elanguescens*. — Elanguo est idem quod languo, vel valde languo. — a) In præsentī tempore. *Vellej.* 2. 111. 4. Viribus hostis elanguescit. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 30. 48. (91). Elanguescit vis. *Sil.* 11. 4. 140. Elanguescens et jam casura cornus. *Gell.* 3. 1. Omnis vigor animi elanguescit et effimicatur. — Absolute. *Liv.* 35. 45. Non est elanguendum. — b) In præteritis. *Liv.* 5. 26. Differendo deinde elanguit res. Adde *eumd.* 2. 3. 23.; et *Sueton. Galb.* 1. *Curt.* 4. 15. Prælium, quod elanguerit, accendit. *Tac.* 4. *Hist.* 42. Elanguimus, P. C., nec jam ille senatus sumus, qui etc. *Gell.* 16. 3. Post inediā tridui omnīs appetitū elanguerit. *Val. Flacc.* 4. 572. Hæsit uterque polo, dubiisque elanguit alis. *Aurel. Vict. Vir. illustr.* 42. de Hannib. Quum Urbem capere posset, in Campaniam devertit, cuius deliciis elanguit.

ELANGUIDUS, a, um, adject. valde languidus. *Fenant.* 1. de *Vita S. Martini* 296. Paullatimque locis elanguida ligna resorbet.

ELĀPHŌBOSON, i, n. 2. ἐλαφιβόσκον, herba (si pabulum cervi) ferulacea, geniculata, digiti crassitudine, semine corymbi, dependentibus foliis olivastri, commendata in cibis contra serpentium morsus: ab ἐλαφος cervus, et βόσκω pasco. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 22. 37. (79). *Cf. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 131.)* hanc exhibet synonymiam: ἐλαφιβόσκον Dioscor. 3. 89. et *Elaphoboscon Plin. loc. cit.* sunt *Pastinaca sativa L. Spec. plant.* 376.

ELĀPIDĀTUS, a, um, particip. ab inusit. elapidō, lapidibus purgatus. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 16. 43. (145). Solum elapidatum purgatumque subigitur. Adde *eumd.* 17. *ibid.* 4. 3. (30). et 10. 14. (69).

ELĀPSUS vel elapsus, a, um. *F.* ELĀBOR.

ELĀQUEĀTUS, a, um. *F.* voc. seq.

ELĀQUEŌ, æs, avi, atum, are, a. 1. (ex et laqueo). Part. *Elaqueatus I., Elaqueandus II.* — Elaqueo est laqueis exsolvo, expedio.

I.) Proprie. *Ammian.* 30. 1. Quem elaqueatum sedem rupturum existimabat.

II.) Figurata. *Sidon.* 8. Ep. 9. Se a vinculo incursi angoris elaqueat. *Prudent.* 2. *advers. Symmach.* 147. Elaqueanda animi constantia, ne retinaculis premarur.

ELĀRGĪOR, tris, itus sum, iri, dep. 4. (ex et largior) largiter donare. *Pers.* 3. 70. patriæ carisque propinquis Quantum elargiri deceat. Adde *Cic.* 1. *Fam.* 5. ubi tamen clargique alii leg. largior. Idem dicitur de alio loco *Livii initio lib. 3.*, ubi multo rectius et largiendo, quam elargiendo legitur.

ELASSECO, is, ere, n. 3. idem ac lasseseo, lassitudinis deficio. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 25. 41. (98). In arboribus tamen nimia germinatio elassescit. *Silligio* scribendum videtur elanguescit, quum illud ἀπαξ εἰρημένον in lectione vulgata sit destitutum omni analogia.

ELĀTA, æ, f. 1. *F.* ELĀTE, es.

ELĀTE, adverb. Comp. *Elatius*. — Elate ab elatus (effero) est alte; sed occurrit translate tantum. *Cic.* 5. *Tusc.* 9. 24. Elate et ample loqui. *Id. Opt. Gen. orat.* 4. 10. Ut Demosthenes certe possit submisce dicere, elate Lysias fortasse non possit. *Cæs.* 3. *B. G.* 79. De prælio ad Dyrrachium facto, elatius insatiusque multo, quam res erat gesta, fama percubuerat. *Nepos Pausan.* 2. Pari felicitate in ea re usus, elatius se gerere cepit, majoresque oppetere res. *h. e.*, ut *Florus* 1. 26. loquitur, altius se et incivillius efferre. *Gell.* 9. 15. Præfatur arrogantiam et elatius, quam ætati ejus decebat.

ELĀTE, es, f. 1. ἐλάτη, genus arboris. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 28. 62. (134). Est præterea arbor, quam alii elaten vocant (quod nos abietem), alii palmam, alii spatben. Laudatur Hammoniacæ maxime, mox Ægyptiæ, dein Syriacæ, dumtaxat in locis situlentibus odorata, pingui lacrima, quæ in unguenta additur ad domandum oleum. Adde *eumd.* 23. *ibid.* 5. 53. (99). *Cf. Fée (Op. cit. vol. 1. p. 59.)* ad priorem *Plinii* locum hæc habet: « On croit, qu'il s'agit encore ici du *Phœnix dactylifera*, du dattier, qui ne produit aucune espèce du gomme, ni de résine. Par elate et par spathe, il faut entendre l'enveloppe du régime (grappe du fruit) que les modernes nomment aussi spathe. Pline applique ici à l'arbre le nomme de l'une de ses parties seulement, et c'est une erreur ». Hanc clarissimi *Fée* sententiam confirmant quæ mox afferemus, in quibus Latina positione elata, æ, f. 1. usurpatur pro germine palmarum. *Edict. Diviet.* p. 28. Germina palme, sive elata. *Fulgat. interpr. Cant.* 6. 11. Comæ ejus, sicut elatæ palmarum.

ELĀTERĪUM, ii, n. 2. ἐλατήριον, medicamentum ex succo expresso ex semine cucumeris silvestris, et in pastillis redacto: ab ἐλάω seu ἐλαύωω pello, depello, moveo, quia inter alia vim habet evocandi et educendi. *Cels.* 5. 12. et 6. 5.; *Scribon. Compos.* 70. et 224.; et qui fusius de eo agit, *Plin.* 20. *Hist. nat.* 1. 2. (3).

ELĀTĪNE, æ, f. 1. ἐλατίνη, herba, quæ folia helixæ habet, pusilla, pilosa, rotunda, semipedalibus ramis quinis sentisve, a radice statim foliosis, acerba gustu. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 50. (74). *Cf. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 447.)* hanc exhibet synonymiam: *Elatīne* Dioscor. 4. 40. et *Elatine* *Plin. loc. cit.* sunt *Antirrhinum spurium L. Spec. plant.* 851.

ELĀTĪO, ōnis, f. 3. actus efferendi.

I.) Proprie. ¶ 1. Est actus in altum ferendi. *Vitruv.* 8. 10. Succula cardines porrecti in chelonis, versando faciunt onerum elationes. *h. e.* onerum egressus in altum, ut paulo ante dixerat. ¶ 2. Item actus ferendi aliquid foras. *Ulp. Dig.* 11. 7. 14. Si quid impensum est in elatione mortui. *Inscript.* apud *Marin. Frat. Arv. n.* 402. PACHYLVN FACTVM OS FERRI ELATIONEM. et n. 43. IMMOLAVIT OS FERRI ELATIONEM. sol. ut liceret ferrum per lucum et ex loco terre, quod, nisi piaculo facto, et ab nemorens diis petita venia, fieri nequaquam poterat.

II.) Figurata. ¶ 1. Active ponitur pro magnitudine, sublimitate; et occurrit præcipue de oratione. *Cic. Brut.* 17. 66. Elatio atque altitudo orationis.

Plin. 7. *Hist. nat.* 20. 19. (81). Auctor est Varro in prodigiosa virium elatione. *h. e.* ubi prodigiosas vires magnificat et in cælum effert. *Cic.* 1. *Off.* 19. 64. Elatio et magnitudo animi. *Id. Topic.* 18. 71. Parium comparatio nec elationem habet, nec submissionem. ¶ 2. Passive dicitur de affectuum vehementia, qua alicujus animus effertur. *Cic.* 3. *Fin.* 10. 35. Lætitia, gesticiones animi elatio voluptaria. Sic dicitur *efferrī dolore, lætitia* etc. V. EFFERO. ¶ 3. Speciatim pro superbia usurpat. *Arnob.* 2. 63. Si arrogantia, si typhus, si elatio abesset a vobis.

ELĀTĪTES, æ, m. 1. ἐλατίτης, lapis ex genere hæmatitarum, ita dictus a colore elates arboris. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 20. 38. (147). *Sillig.* vero ex *Cod. B.* pro elatiten legit hepatiten.

ELĀTO, as, are, a. 1. (ex et latus) idem fere ac dilato. *Cassiod. Complex. Act. Apost.* 13. Apostoli accepta fiducia verbum Domini constanter elatabant.

ELĀTŌRIĒ, adverb. per amplificationem, vel per hyperbolem. *Pseudo-Ascon.* ad *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 1.

ELĀTRO, as, are, n. 1. (ex et latro) idem ac latro, vel valde latro. Occurrit translate tantum. *Horat.* 1. Ep. 18. 18. et vere quod placet ut non Acriter elatrem. *Tertull. Pall.* 5. circa med. Ego nulla prætoria observo, cancellos non adoro, subsellia non contundo, jura non conturbo, causas non elatro.

ELĀTUS, a, um. *F.* EFFERO.

ELĀUDĀRE plus quam nominare. *Paul. Diac.* p. 76. 4. *Müll.*

ELĀUTUS, a, um. *F.* voc. seq.

ELĀVO, ōnis, ōnis, lautum vel lāvum. *Evare, z.* 1. (ex et lavo). Part. *Elavus I. et II.: Elotus I.* — Elavo est lavando aufero, probe lavo.

I.) Proprie. *Plaut. Rud.* 3. 3. 37. Quæ ambæ elautæ sumus opera Neptuni. *Id. Fern.* 1. 2. 22. Nam quæ elauta est, nisi perculta est, meo quidem animo, quasi illata est. *Id. Trin.* 2. 4. 5. Elota cerussa. *Colum.* 12. *R. R.* 52. 21. Elotus in balneis. Adde *Cels.* 6. 6. n. 3.

II.) Translate. *Elavis bonis* dicitur qui bona amisit: sumptum a naufragis. *Plaut. Asin.* 1. 2. 9. In mari reperi, hic elavi bonis. *Id. Rud.* 5. 2. 20. Hac proxima nocte in mari elavi: nam contracta navis est: perdidit quidquid erat, miser, ibi omne: *F.* ELVO.

ELĒCĒBRA vel elecebra, æ, f. 1. quæ elicit, auferit, spoliat, emungit. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 20. Excidium, exitium, elecebra fiet hic equus hodie auro senis. *Id. Men.* 2. 3. 26. Sunt hic meretrices omnes elecebræ argentariæ. *Cf. Paul. Diac.* p. 765. *Müll.* Elecebræ argentariæ, meretrices ab eliciendo argento dictæ. Rursus *Plaut. Truc.* 1. 2. 82. Mala es, atque eadem, quæ soles, elecebra. *Al. leg.* illecebra.

ELECTĀRIUM vel electuarium, ii, n. 2. medicamenti genus, quod lingitur, vel sorbetur. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 21. 89. (154). *eclogia* vocat; est enim ab ἐκλεῖχω delambo: sunt tamen qui *electarium* sive *electuarium* ab electis speciebus, quibus conficitur, dictum putent. *Isid.* 4. *Orig.* 9. *Electarium* vocatum, eo quod molle sorbeatur. *Cæd. Aurel.* 2. *Tard.* 13. ante med. Ob electarium conficiendum erunt sumenda mala punicæ recentia etc. *Id. ibid. paulo post.* Infuso passo sufficientis quantitate; quo medicamen electarii crassitudinem quantitas.

ELECTĒ, adverb. Comp. *Electus*. — Electe est cum electione. *Cic.* 1. *Invent.* 30. 49. Discrete et electe digeremus. *Gell.* 18. 7. Veteres, qui electius locuti sunt.

ELECTĪBLIS, e, adject. electus, selectus. *Apul.* 10. *Met.* Electibiles partes nusquam comparent.

ELECTĪLIS, e, adject. selectus. *Plaut. Most.* 3. 2. 41. Vino et victu, et piscatu proba et electilli vitam colliis.

ELECTŌ, ōnis, f. 3. selectio, approbatio. — a) In singulari numero. *Cic. Orat.* 20. 68. Id autem est iudicium electioque verborum. *Vellej.* 2. 72. Electionem dare. *Plin.* 10. Ep. 4. loci alicui afferre. Adde *Quintil.* 1. 12. 4., 3. 4. 8. et 10. 1. 6.; et *Tac.* 6. *Ann.* 22. et *Dial. de orat.* 23. — b) In plurali numero. *Tac. Dial. de orat.* 35. Vitularum electiōnes.

ELECTĪVE, adverb. per electionem, electionem significando. *Asper Jun. p.* 1732. *Putsch.* Aut personaliter sunt (adverbia), ut *mecum, tecum.* Aut

elective, ut *potius*. Aut discretive, ut *seorsum*. *Priscian.* 18. p. 1449. *Putsch.* Elective quoque sepius hoc modo (*subiunctivo*) utitur, ut *imperem potius quam moneam, discam quam doceam*.

ELECTIVUS, a, um, adject. ad electionem pertinens, electionem significans. *Priscian.* 16. p. 1030. *Putsch.* Discretivæ vel electivæ sunt (*coniunctiones*), quando diversis præpositis aliquid ex eis nos eligere ostendimus, ut *dives volo esse, quam pauper*.

ELECTO, as, are, a. 1. Est frequentativum *A*) Ab elicio; aut *B*) Ab eligo.

A) Electo est frequentativum ab *elicio*, et ejusdem significationis, ut *Paul. Diac.* p. 76. 6. *Müll. doct.* *Plaut. Asin.* 2. 2. 29. Quæ illæ præda est? ibo adversum atque electabo quidquid est. h. e. blande alliciendo exquiram, extundam et resciscam. *Id. Merc.* 1. 2. 111. Ne te opprimeret imprudentem, atque electaret.

B) Item frequentativum ab *eligo*, is. *Plaut. Truc.* 2. 6. 27. Jamne electat legionem, quam spoliare velit?

ELECTOR, ōris, m. 3. duo diversa significat; aut enim

A) Est ab *eligo*, et significat illum, qui eligit. *Cic. 4. Herenn.* 4. 7. Ipsi ab aliis potius eligendi, quam aliorum boni electores existuntur.

B) *Elector* vocatus est sol, quod homines sine lecto faciat, seu e lecto excitet: quod enim ἡλέκτωρ pro ἀλέκτωρ, ab α privat. et λέκτρον lectus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 2. 11. (34). Electrum appellatur, quoniam sol vocitatus sit elector. — Hucusque *Forcellinus*. At rectius *elector* est radians, splendens, quemadmodum interpretatus est etiam *Isid.* 16. *Orig.* 23. 4. Electrum vocatum, quod ad radium solis clarius auro argentoque reluceat. Sol enim a poetis *electron* (*lege elector*) vocatur. *V. Hλέκτωρ* in *Lexicis Græcis*.

ELECTREUS, a, um, adject. ex electro factus. *Lamprid. Alex. Sev.* 25. Alexandri habitu nummos figuravit, et quidem electreos aliquantos, sed plurimos tamen aureos. *Al. leg. electrinos*.

ELECTRIDES PETRE in Britannia fuisse creditæ sunt, ex quibus electrum fueret. *Id. ibid.* — *N. B.* De insularum nomine *V. ONOM. Plin.* 37. *Hist. nat.* 2. 11. (35).

ELECTRIFER, fera, fêrum, adject. electri ferax. *Quadrant. Fescenn. carm.* 12. 14. Et Padus electricis admodum aënis.

ELECTRINUS, a, um, adject. ἡλεκτρικος, electreus, ut *Electrina* patera, *Trebell. Poll.* XXX. *Tyrann.* 13. *Electrina* vasa, *Paul. Dig.* 34. 2. 32. § 5. *Electrini* anuli, *Marcell. Empr.* 8. ante med. Adde *Hieronym. Ep.* 54. n. 19.

ELECTRIX, icis, f. 3. quæ eligit, vel elicit. Afferitur locus *Plauti* in *Mil. glor.* 3. 1. 194.: at alii rectius leg. *meretrix*. Certa est lectio apud *Vulgat. interpr. sapient.* 8. 4. (*Sapientia*) doctrinæ discipulæ Dei et electrix operis illius.

ELECTRUM, i, n. 2. ἡλεκτρος et ἡλεκτρον. ¶ 1. Est resina quadam ex certis arboribus fluens, Latine *succinum*. De varis Græcorum circa id opinionibus, deque ejus natura fuse multa *Plin.* 37. *Hist. nat.* 2. 11. (34). et seqq. — Dicitur est ab ἡλέκτωρ sol, qualis solis instar elucet. Hinc fabulæ origo, Solis filias, *Phaëthontis* sorores, in ripis *Padis* sive *Eridani*, in populis fuisse conversas, ex quibus electrum defluat: et in ostiis ejusdem annis insulas duas esse electri feracissimas. Ita fere *Plin. loc. cit.* — Ceterum ex hoc *Plinii* loco, *Tac. Germ.* 45., *Solin.* 20. et *Cassiod.* 5. *Variar.* 2. certe constat, *Venedos* Suediæ *populos*, ex quibus erant *Estyrorum* gentes, ad ostia *Vistulæ*, (ubi olim fuit insula *Raunonia*, seu *Raudania*, a *Plin.* 4. *Hist. nat.* 13. 27. (94). memorata, et *fluvius Raudanes*, ex corrupto *Eridani* nomine ita appellatus, prope urbem, quæ nunc *Danzica*) maximam electri seu succini copiam, quod ipsi *glesum* nominabant, colligere solitos; quodque per *Pannonias* in *Illyricum* ad *Transpadanos* homines delatum fabulæ locum fecit, ad ripas *Padis*, qui et *Eridanus* a Græcis dicitur, *Venetos* *populos* electrum ibidem natum varios in usus adhibuisse. — De hoc *Virg. 8. Ecl.* 54. *Pinguia* corticibus sudent electra *myricæ*. *Id. Cir.* 434. *Corallio* fragili ac electro lacrimoso. *Ovid.* 15. *Met.* 316. *Crathis* et huius *Sybaris* nostris conterminis arvis *Electro* similes faciunt auroque capillos. *Priscian.*

Perieg. 280. *de Eridano*. Hic *Phaëtonia* suam carere luxere sorores, Hic electra legant alnis stillantia *Celtæ*, *Succina* quæ memorant mellis viscive colore, Quæ palæas rapiunt tacta frondesque caducas. — Hinc dicitur etiam de *electrinis* globulis, quod ad sese refrigerandas *Romanæ* matronæ manibus gestare solebant: *V. Böttiger Sabina* 2. 110. Huc pertinet illud *Ovid.* 2. *Met.* 364. Inde fluunt lacrymæ; stillataque sole rigescunt De ramis electra novis: quæ lucidus amplexus *Extipit*, et *nuribus* mittit gestanda *Latinis*. ¶ 2. *Electrum* est etiam metalli genus, scilicet aurum, cui ex *Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 23. (80). quinta, ex *Isid.* 16. *Orig.* 24. quarta argenti portio inest: unde *Manil.* 5. 535. Et facti mercator erit per utrumque metalli. h. e. ex auro et argento compositi. Est autem duplicis generis: fossile, cui ea ratione argentum natura est admixtum: et factitium, cui arte portio illa argenti admisceatur, ut *Plin. loc. cit.* et 9. *ibid.* 40. 65. (139). doctet. Ejus natura est ad lucernarum lumina clarius argento splendere. Nativum vero venena etiam deprehendit. Namque discurrunt in calicibus arcus, caelestibus similes, cum igneo stridore. *Plin. loc. prius*. in hac § cit. *V. L. Bossi, Dell'electro metallo degli antichi, Milano* 1791. in 8.º; et *Bias. Caryophyll. de fodin.* p. 142. — De hoc *Virg.* 8. *Æn.* 402. Quod fieri ferro liquidove potest electro. *Alii* perperam *leg. liquidove* potestur *electro*. *Id. ibid.* 624. Tum *leves* ocreas *electro* auroque recocto. *Sil. It.* 1. 229. Hic (*scil.* in *Hispania*) omne metallum: *Electri* gemino pallent de semine venæ. Adde *Stat.* 4. *Theb.* 270. — Hinc de iis, quæ ex hoc metallo facta constant. *Martial.* 8. 51. Vera minus flavo radiant electra metallo. h. e. hæc *phiala* ex *electro* factio composita magis fulget, quam verum *electrum*. *Alii* tamen aliter interpretantur. *Juvenal.* 14. 306. *antonius* pro *Electro* signisque suis. h. e. pro varia suppellectile pretiosa, vasis ex *electro*, statuis ex auro, argento etc.

ELECTUARIUM. *V. ELECTIARIUM*.

ELECTUS, a, um, *V. ELIGO*.

ELECTUS, us, m. electio. *Ovid. Heroid.* 2. 144. In necis electio parva futura mora est. *Al. leg. electum*. *V. Loers.* ad b. 1.

ΕΛΕΜΟΣΥΝΑ, α, f. 1. ελεημοσύνη, misratio, beneficium pauperibus præstitum, stips pauperibus data: ab ελεῆμων *misericos*. *Tertull. Patient.* 7. In causa *elemosynæ*. *Augustin.* 21. *Civ. Dei* 27. Qui pro peccatis suis facere dignas *elemosynas* negligunt. *Id. ibid.* Per *elemosynas* dimitti posse peccata.

ΕΛΕΜΟΣΥΝΑΡΙΟΥΣ, ii, m. 2. ad *elemosynam* pertinens. *Actim. Ep.* 1. sub init. *Elemosynaria largitio*.

ELEGANS, antis, adject. omni. gen. Comp. *Elegantior* sub *B.* 1.º et 2.º; Sup. *Elegantissimus* in omnibus paragr. — *Elegans* generatim est, qui studiose conquirat ea, quæ ad vitam cultumque, sive ad alia pertinent: ab eligendo dicitur, ut doctet *Cic.* 2. *Nat. D.* 28. 72., quasi *eligens* quod præstantissimum est in re qualibet. Quare in antiquis libris *eligans*, *eligantia* scriptum invenitur. Juxta *Döderlein. Latæm. Synonym.* vol. 6. p. 110. vox constare potest ex *præpos.* ex atque *etymo* v. *αλέγω* *curo, studiosus sum, attentus sum*. Quidquid vero sit de *etymo*, *elegans* usurpatur *A*) In malam, aut *B*) In bonam partem, ratione habita temporum.

A) In malam partem. Olim usque ad ætatem *Catonis* vitii, non laudis fuit, ut *Gell.* 11. 2. tradit: fuit enim nimis exquisitus, fastidiosus. *Cato* *ibid.* et apud *Non.* p. 465. 18. *Merc.* Avaritia omnia vitia habere putabant: sumptuosus, cupidus, *elegans*, vitiosus, irritus qui habebatur, is laudabatur. *Plaut. Trin.* 2. 1. 14. *Harpago*, mendax, cuppes, avarus, *elegans*, despoliator. *Ter. Eun.* 3. 1. 17. *TH.* Tum me convivam solum abducebat sibi. *GM.* *Hui*, regem *elegantem* narrat. Ubi *Donatus*, quem secutus est *Forcellinus*: Qui eligere sciat, aut qui ipse sit eligendus. At *Donatus* hæc perperam; namque nimis parvus et exquisitus est, qui unum solum convivam abducit. Idem dicendum de altero quoque *Terentii* loco, quem *Forcellinus* eadem ratione interpretatus est, *Eun.* 3. 5. 18. Quam ipsum me noris, quam *elegans* furmarum spectator siem. h. e. explorator cunctantis ac fastidiosus iudicii: et sumptum voluit a triumviris monetariis, ad quos nummi spectandi deferebantur. — Ex his appareat, *elegantem* dictum

antiquitus non ob ingenii elegantiam, sed qui nimis lecto amanoque cultu victuque esset. Postea reprehendi quidem desit: sed laude nulla dignabatur, nisi cujus elegantia erat moderatissima. Sic *M. Tullius L. Crasso* et *Q. Scævola* non meram *elegantiam*, sed parsimonia mixtam laudi dedit. *Crassus*, inquit (*Brut.* 40. 148.), erat *elegantium* parcissimus, *Scævola* parciorum *elegantissimus*. Hæc *Gell.* Adde *Non. loc. cit.*

B) In bonam partem aurea ætate usuevit; et universim accipitur pro mundo, concinno, lauto; et qui iudicio et electione comparat, quæ ad victum cultumque, itemque ad cetera, sunt necessaria, considerans ubique quid deceat et mundum sit (*It. elegante, proprio; Fr. choisi, plein de goût, distingué; Hisp. escogido, lleno de gusto, distinguido; Germ. gewählt, gesmackvoll, fein; Angl. elegant, fit, proper.*) Occurrit — 1.º De personis. *Cic. Orat.* 25. 83. Ut in epularum apparatus a magnificentia recedens, non se parum soium, sed etiam elegantem videri volet. *Id. fragm. Clod.* apud *Non.* p. 485. 15. *Merc.* (ex *Cic. fragm.* ab *A. Peyronio*). Tu vero festivus, tu *elegans*, tu solus urbanus, quem decet muliebris ornatus, quem incessus psaltria, qui effeminare vultum, attenuare vocem, levare corpus potes. *Id.* 2. *Fin.* 8. 23. Nemo nostrum istius generis asotos jucunde putat vivere, mundos, *elegantes*, optimis coctis, pistioribus, etc. *Nepos Att.* 13. *Elegans*, non magnificus, splendidus, non sumptuosus, omni diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 2. 3. (7). Vasa *Corinthia*, quæ isti elegantiores modo in esculenta transferunt, modo in lucernas aut trulleos, nullo munditiarum dispectu. *Fal. Max.* 4. 3. n. 3. *externa*. Mulier formosa et *elegans*. — *Elegans pictor* est qui venuste pingit. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (111). Annúmeratur his *Nicophanes*, pictor *elegans* et concinnus, ita ut venustate ei pauci comparentur. — Sæpiissime refertur ad dicendi rationem, et est is, qui electis verbis, propriis, aptis, concinnæque et pura oratione utitur. *Cic. Brut.* 9. 35. Egregie subtilis scriptor atque *elegans*. *Id. ibid.* 16. 63. Acuti sunt, *elegantes*, faceti, breves. *Id. ibid.* 68. 239. *Elegans* in dicendo. *Id. fragm.* apud *Sueton.* *Cæs.* 55. Quis verbis aut ornatior, aut elegantior? *Nepos Att.* 12. *Elegantissimus* poeta. — Item refertur ad iudicium, quo quis pollet in discernendis quæ optima sunt in quoque genere. *Cic.* 7. *Fam.* 23. Intelligo te hominem in omni iudicio *elegantissimum* quæque me digna putaris, coemisse. (*Intelligens* eodem sensu dicitur ab eod. 6. *Verr.* 2. 4.). *Id.* 6. *Verr.* 44. 98. Vide, ne ille non solum temperantia, sed etiam intelligentia te, atque istos, qui se *elegantes* dici volunt, vicerit. *Fellej.* 1. 13. Scipio tam *elegans* liberalium studiorum, omnisque doctrinæ admirator fuit, ut etc. — 2.º De rebus. *Ter. Eun.* 5. 4. 13. Nihil videtur mundius, nec magis compositum quidquam, nec magis *elegans*. *Cic.* 1. *Divinat.* 30. 62. *Epicurus* sentit nihil unquam *elegans*, nihil decorum. *Id. Rosc. Am.* 41. Pueri ex tot *elegantissimis* familiis lecti. *Id.* 3. *Fin.* 2. 4. Artes *elegantes* et ingenue. *Id.* 4. *ibid.* 10. 24. A te *elegantiora* desidero. *Id.* 1. *Tusc.* 25. 62. A quibus mansueti et exculiti a necessariis artificibus ad *elegantiora* defluximus. *Liv.* 44. 9. *Elegantioris* exercitii, quam *militaris* artis simulacrum. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 8. 8. (34). *Amurca* aramenta ungi coloris gratia *elegantioris*. *Tac.* 11. *Ann.* 4. *extr.* *Elegantis* temperamento inter conjugalem amorem et senatoriam necessitatem. *Gell.* 13. 5. in *lemmate*. *Elegans* verecundia. — *Elegans solum* est ager pulcher visu ob cultum et fertilitatem. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 4. 5. (50). Neglecta per indiligentiam prædia paccaverat, ac ne in pessimis quidem *elegantioris* soli. — Sæpiissime refertur ad dicendi rationem. *Cic.* 2. *Orat.* 59. 241. *Perspicit*, hoc genus quam sit factum, quam *elegans*, quam oratorium. *Id.* 1. *Off.* 29. 104. Duplex jocandi genus: unum illiberale, petulant, flagitiosum, obscænum; alterum *elegans*, urbanum, ingeniosum, factum. *Id. Brut.* 85. 292. *Illam* ironiam factam et *elegantem* puto. *Quintil.* 6. 3. 39. In his omnibus *elegans* et venusta exigitur tota expositio. *Id.* 10. 1. 99. *Elegantissima* scripta *Terentii*. *Id.* 5. 13. 6. *Jocundum* et *elegans* ingenium. *Gell.* 17. 2. Verba et sententiæ *elegantes*. *Id.* 5. 20. Huius vocis *elegantior* in hoc loco sonus est. — Est etiam commodus, aptus, conveniens, rectus;

honestus, decens. *M. Antonius* apud *Cic.* 13. *Phil.* 18. 38. Anadvertite, utrum sit elegantius et parvibus utilius, Trebonii mortem persequi, an Casaris. Reprehendit quidem *Cic.* ibi hanc loquendi rationem, sed odio id hominis fecisse magis videtur *P. Victorio* l. 22. *variar. lect. c. 8.*, quam ratione: eodem enim sensu usurpasse *Livium* 37. 1. (*V. voc. seq.*) adverb. *elegantiter*, et *Demosth.* pro *Ctesiph.* dixisse, *ὀκνῶν, πότερον καλλίων, καὶ ἀμεινὸν τῆ πόλει* etc.

ELEGANTER, adverb. Reperitur et *Eligantiter*: *V. voc. præced. init.* — Comp. *Elegantius* et *Sup. Elegantissime*. — Eleganter est cum delectu ac iudicio (ut in voce præced. dictum est), convenienter, apte, concinne, laute, munditer. *Cic. Senect.* 5. 13. Est enim quiete et pure et eleganter actæ ætatis placida et lenis senectus. *Id. Planc.* 12. 31. Adolescentia eleganter traducta. *Cf. Liv.* 33. 31. Vir magnæ ob eleganter actam vitam auctoritatis. Rursus *Cic.* 13. *Att.* 52. Liberti lautiores eleganter accepti. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 5. 19. (43). Herba scapo pedali, sine ramis, ex omni parte singulis foliis rotundis eleganter vestita. *Sall. Cat.* 24. Psallere et saltare elegantius, quam necesse est probæ. *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 17. 57. Quid enim facere potuit elegantius ad hominum existimationem? *Id.* 3. *Fam.* 8. 2. Quid a me fieri potuit aut elegantius aut justius, quam ut sumptus egentissimarum civitatum minuerem sine ulla imminutione dignitatis tuæ? *h. e. rectius iudicando.* Sic *Liv.* 37. 1. Elegantius facturos dixit, si iudicio Patrum, quam si sorti, eam rem permisissent. *Id.* 35. 14. Ad hoc neminem elegantius loca cepisse, præsidia disposuisse. Similiter *Ulp. Dig.* 10. 3. 7. a med. Eleganter dicitur, non esse audiendum, nisi etc. — Sæpe refertur ad eloquentiam, et significat adhibito verborum delectu. *Cic.* 2. *Tusc.* 3. 7. Distincte, distribute, eleganter, ornate scribere. *Id. Brut.* 22. 86. Causam accurate eleganterque dicere. Adde *eumd.* 5. *Fam.* 13. 3.; et *Quintil.* 6. 3. 102., 6. 2. 21. et 9. 2. 28. *Cic. Brut.* 12. 252. Omnium loqui elegantissime. *Quintil.* 11. 1. 74. Illud elegantissime excusat.

ELEGANTIA, æ, f. Scribitur et *Eligantia*: *V. ELEGANS* init. — Elegantia est munditia, lautitia, convenientia, cultus, ornatus ex delectu rerum ad victum vitamque, itemque ad cetera pertinentium, ut in **ELEGANS** dictum est (It. *eleganza, buon gusto, pulitezza, proprietà*; Fr. *gout, délicatesse, élégance, convenance*; Hisp. *elegancia, hermosura, gusto, conveniencia*; Germ. *d. Feinheit, gesmackvolle Wahl, Artigkeit*; Angl. *elegance, neatness, spruceness, politeness*). Occurrit — a) Generatim; et quidem — Cum addito Genitivo rei. *Cic.* 1. *Orat.* 2. 5. Solesque a me dissentire, quod ego prudentissimorum hominum artibus eloquentiam contineri statuum, tu autem illam ab elegantia doctrinæ segregandam putes. *Id.* 3. *Legg.* 1. 1. de *Attico*. Quid enim est elegantia tua dignius? cuius vita et oratio consecuta mihi videtur difficillimam illam societatem gravitatis cum humanitate, *societas gravitatis* etc. Genitivi præstant vicem. *Nepos* de eodem *Attico*, in *ejus Vita* 19. Augusti familiaritatem consecutus est nulla alia re, quam elegantia vitæ, qua ceteros ceperat principes civitatis, dignitate pari, fortuna humilior. *Tac.* 5. *Ann.* 8. Pomponius multa morum elegantia et ingenio illustri, dum adversam fortunam æquus tolerat, Tiberio superstes fuit. *Id.* 14. *ibid.* 19. Elegantia vitæ. *Id. Agric.* 2. convivorum. *Quintil.* 10. 1. 83. Socraticorum. — Absolute. *Plaut. Merc.* 1. 1. 18. Anorem hæc cuncta vitia sectari solent, cura, ægritudo nimique elegantia. *Cic. Orat.* 23. 79. Facati vero medicamenta candoris et ruboris omnia repellentur: elegantia modo et munditia remanebit. 9. *Fam.* 20. 2. Verrium tuum et Camillum, qua munditia homines! qua elegantia: vocare (*ad cænam*) sæpius audemus. *Id. Sull.* 28. 79. Vestra enim, iudices, qui cum summa elegantia et integritate vixistis, hoc maxime interest. *Id.* 3. *Fin.* 2. 4. Agricultura, quæ abhorret ab omni polliore elegantia. *Phædr.* 2. 2. Etatis inedia mulier, aonos celans elegantia. *Sueton. Aug.* 73. Instrumenti ejus et suppellectilis parsimonia apparet etiam nunc: residuis lectis atque mensis, quorum pleraque vix privatæ elegantia sint. *Quintil.* 6. 3. 20. Decoris et exultæ eujusdam elegantia. Adde *eumd.* 10. 2. 19. *Flor.* 1. 5. Tarquinus Priscus regnum petens, accipit ob industriam et elegantiam.

— Et in plurali numero. *Petron. Satyr.* 34. Laudatus propter elegantias dominus. *h. e. elegantem suppellectilem et lautum apparatus convivii.* — b) Speciatim de puritate et venusta specie rerum selectarum et apte compositarum. — Cum addito Genitivo. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (67). Elegantia capilli, venustas oris. *Id.* 16. *ibid.* 15. 26. (66). Acer operum elegantia ac subtilitate citro secundum. *Id.* 21. *ibid.* 18. 69. (114). Elegantia vitillum. *h. e. operum, quæ ex vitillis constant.* *Cic.* 2. *Fin.* 9. 27. Contemnit disserendi elegantiam: confuse loquitur. — Absolute. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 4. 3. (8). *Quem κοσμος* Greci nomine ornamenti appellavere, eum nos, a perfecta absoluteque elegantia, mundum. *Id.* 13. *ibid.* 9. 18. (62). Materies crispioris elegantia. *h. e. venis ligni crispioribus et pulcris visu.* *Id.* 26. *ibid.* 14. 89. (150). Cicatrices cum elegantia ad colorem reduci iadatum. *Id.* 14. *ibid.* 6. 8. (70). Hispaniarum Laletana (*vina*) copia nobilitantur: elegantia vero Tarracoenisia. *h. e. pulcro colore et sapore.* — c) Item iudicium et facultas discernendi quæ optima sunt. *Plaut. Mil. glor.* 4. 6. 18. Metus me macerat, quod ille fastidiosus est, ne oculi ejus sententiam mutent, ubi viderit me, atque ejus elegantia meam extemplo speciem spernat. Hoc est, ait *Forcellinus*, quod *Ter. Eun.* 3. 5. 18. dixit *elegantiarum spectator*: seu potius severum fastidientis iudicium, de quo *V.* in **ELEGANS** sub *A.* — d) Sæpiissime ad dicendi nitorem et pulcritudinem orationis refertur. — Cum addito Genitivo. *Cic.* 2. *Orat.* 7. 28. Catulo non solum nos Latini sermonis, sed etiam Greci ipsi solent suæ linguæ subtilitatem elegantiamque concedere. *Id.* 4. *Fam.* 4. 1. Facile cedo tuorum scriptorum subtilitati et elegantia. *Id. Orat.* 23. 79. Elegantia et munditia orationis. *Id. Brut.* 75. 261. Elegantia verborum Latinorum. *Quintil.* 10. 1. 114. mira sermonis. *Id.* 12. 9. 6. figurarum. — Absolute. *Cic.* 4. *Herenn.* 12. 17. Elegantia est, quæ facit, ut unumquidque pure et aperte dici videatur: hæc distribuitur in lainitatem et explanationem. — In plurali numero. *Gell.* 2. 9. Vocum verborumque elegantias sectari. *Id.* 1. 4. Julianus rhetor veterum elegantiarum cura et memoria multa fuit. *Id.* 19. 4. Aristotelis libri, qui problemata inscribuntur, lepidissimi et elegantiarum genus omne refert. *h. e. questionum electarum et pulcrorum.*

ELEGATUS, i, m. 2. piscis genus. *Auson. Epist.* 4. 59. Urentes thynni, et male tecti spina elegati. *Turneb. adversar.* l. 1. c. 23. legit: *Elacati*; quem reprehendit *Scal.* in not. ad *Auson.*

ELEGREUS, a, um, adject. *ἐλεγεῖος*, elegiacus. *Fragm. Auct. incert. in Anal. gramm. Vindob.* p. 519. 17. Metrum elegium est, quod alternatim habeat heroicum et pentametrum versum.

ELEGI, orum, m. plur. 2. (*ἐλεγῶν*), versus elegiaci, elegia. *Horat.* 1. *Od.* 33. 2. neu miserabiles Decantes elegos. Adde *eumd.* 2. *Ep.* 2. 91. et *Art. P.* 77.; *Tibull.* 2. 4. 13.; *Propert.* 4. 1. 35.; *Ovid.* 2. *Amor.* 1. 21., 3. *ibid.* 15. 19. et 2. *Past.* 125.; *Juvenal.* 1. 4.; *Tac. Dial. de orat.* 10.; *Sueton. Vit. Horat.* et *Plin.* 5. *Ep.* 17.

ELEGIA, æ, f. 1. (*ἐλεγία*). Poetæ sæpenumero pænultimam, quæ diphthongus est, solvunt, et quinque syllabarum vocem faciunt, *elegeta*. *Ovid. Heroid.* 15. 7. Flendus amor meus est: elegeta flebile carmen. *Id.* 3. *Amor.* 9. 3. Flebilis indignos, Elegeta, solve capillos: Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit! *Loers* vero loco prius cit. ultimam productam putat. — De alia forma. **ELEGION**. Ceterum ¶ 1. Elegia est carmen flebile ex alternis versibus hexametris et pentametris: ab *ε*, *ε*, *he*, *he*, interjectio dolentis, vox flentis, quæ geminari solet, et *λεγω* dico (ut affirmat *Plotius de metr.* p. 2634. *Putsch.* Elegeta) sonat interjectionem flentis.), vel ab *ἐλεγεῖος* luctus. — *Callinus*, seu *Callinon* Ephesius primus elegiam scripsit, de quo multa docte commentatus est *Jo. Valentin. Frankius* in *Dissert.* cui titulus *Callinus: V. et Bachium ad Solonem* p. 7., et *Sententium ad Terentian.* p. 284. et p. 304. et seqq. *Terentian. de metr.* p. 2420. *Putsch.* Pentametrum dubitant quæ primus finxerit auctor: Quidam non dubitant dicere *Callinonum*. *Fel. Scholiast. ad Cic. Arch.* 3. (edente *A. Maio*). Primus autem videtur elegiacum carmen scripsisse *Callinus*. Aliter vero sentit *Plotius de metr.* p. 2635. *Putsch.* Au-

ctorem vero hujus metri, id est elegiaci, alii *Pythagoram*, quidam *Ortugem*, nonnulli *Mimmermum* dicunt. Unde de incerto auctore eleganter *Horatius* lusit sic: *Quis tamen exiguos elegos emisit auctor Grammatici certant, et adhuc sub iudice lis est.* — Elegia etiam in rebus lectis, levioribus tamen, usurpari cepit. *Horat. Art. P.* 75. Versibus impariter junctis querimonia primum, Post etiam inclusa est voti sententia compos. *Martial.* 5. 30. nec te faciendi scena Catulli Detineat, cultis aut elegia comis. *Stat.* 1. *Silu.* 2. 7. Vultu petulant elegia. scil. quæ lascivos amores tractat. Adde *Quintil.* 1. 8. 6. et 10. 1. 58. et 93. — Sæpe etiam ut dea, vel *Musa*, vel *Nympha* a Poetis fingitur ac describitur, ut *Ovid.* 3. *Amor.* 1. 7. et *Stat. loc. cit.* ¶ 2. *Elegia* quoque vocatur a quibusdam arundo obliqua, fruticis modo se spargens juxta terram. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 36. 66. (167). Alii tamen rectius leg. *epigia*; *ἐπιγεῖος* enim est *humii repens*. Ipse *Sillig.*, quavis *elegiam* legat, adnotat suspectam hanc vocem esse *Constantino* et *Schneidero* ad *Theophr.* 4. *Hist. plant.* 11. 13. *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 1. p. 391.) *epigia* legit, atque hanc exhibet synonymiam: *Arundo Epigeios* *Plin.* loc. cit. et *Κάλαμος ἐπιγεῖος* *Theophr.* loc. cit. sunt *Calamagrostis Epigeios* *Roth. Germ.* 2. 1. 91. et *Arundo Epigeios* *L. Spec. plant.* 120.

ELEGIACUS, a, um, adject. ad elegiam spectans, ut *Elegiacum* carmen, apud Grammaticos. *Diomed.* 3. p. 507. *Putsch.*; *Serv. in centimetr.* p. 1824.; *Capell.* 5. p. 168. etc.

ELEGIARIUS, a, um, adject. ad elegiam pertinet, ut *Elegiarii poetæ* apud *Auct. fragm. c. 9.*, quod cum *Censorino* editum legitur in *ejusd.* editionibus.

ELEGIBILIS, e, adject. Comp. *Elegibilior*. — Elegibilis est qui dignus est eligi. *Boeth. Aristot. Topic.* 4. p. 692. Et si quid propter se honorabilem vel eligibilem in potestate possuit. *Id.* *ibid.* 3. 1. p. 680. Utrum autem eligibilis, aut melius duorum pluriumve, ex his perspicendum. *Id. Aristot. Elench. sophist.* 1. 12. p. 742. Quædam interrogationum habent utrinque inopinabilem responsum, ut utrum sapientibus, an patri oporteat obedire, et expedientia facere, an justa, et an injuriam pati eligibilis, quam nocere. *Ubiq. libri habent eligibile.*

ELEGIDARION, vel *Latina positione* **ELEGIDARION**, ii, n. 2. Idem quod *elegidion*. *Petron. Satyr.* 109. Cæpit capillorum elegidarium dicere. *Al. leg. elegidarion.*

ELEGIDION, ii, n. 2. *ἐλεγιδίων*, *diminut. ab* elegia, parva elegia. *Pers.* 1. 51. non si qua elegidia crudi Dictarunt proceres.

ELEGION vel *ελεγον*, ii, n. 2. (*ἐλεγεῖον*) pro *elegidion*, vel *elegia*, legitur apud *Auson. epigr.* 94. zonæ textum elegion erat. *Gruæc. positio.* — In plurali num. *Auson. Parental.* 29. accipe questus, Debet quos cineri mastia elegia tuo. *Plerique leg. elegen eodem sensu; alii vero leg. debet.*

ELEGO, as, avi, itum, are, a. 1. (ex et lego, as extra familiam lego, extraneis lego. *Petron. Satyr. fragm. Tragar.* 43. *Burmman.* Et ille stips. auz. fratri suo irascitur, nescio cui terræ filio parianium elegavit. *V. Caj.* 2. *Instit.* § 215. edit. Bonnens.

ELEGUS, a, um, adject. *ἐλεγεῖος*, idem atque *elegiacus*. *Diomed.* 3. p. 502. *Putsch.* Elegum metrum binis versibus constat. *Id.* *ibid.* Elegum pentametrum constat ex duobus semiquinariis, et mor. *Elegus* hexameter.

ELEGUS, i, m. 2. Usurpatur tantum in plurali numero. *V. ELEGI*, orum.

ELELISPHACOS, vel *Latina positione* **ELELISPHACUS**, i, m. 2. *ἐλελισφακος*, herba lente levior, et folio minore, sicciore, odoratiore: fortasse ab *ἐλελιζω* torqueo, hæc enim femina mari implicatur. Ea est sativa. Est et alterum genus, silvestrius, odore gravi: hæc mitior, folio valli cotonei effigie, sed minore et candido. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 71. (146). *Seren. Sammon.* 22. 385. Protinus ex multis potanda elelispachos herba est. *V. SALVIA*. *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 154.) ad *Plin.* loc. cit. hæc ait: « Le texte de Pline réunit visiblement des plantes qu'il faut séparer. Le premier *elelispachos* est vraisemblablement une légumineuse du genre *ervum*, et peut-être l'*E. tetraspermum* L. *Spec. plant.* 1039., fort commun dans la plupart des pro-

vinces grecques. Le second *elelispachos* est de la famille des légumineuses, et appartient, suivant toute vraisemblance, au genre *salvia*: nous penchons à croire que c'est la *Salvia pomifera* L. Spec. plant. 34. » Paulo post addit, verum *elelispachon* esse *Salviam officinalem* L. Spec. plant. 34.

ELEMENTA, ōrum, n. plur. 2. In singulari numero *elementum* occurrit tantum apud senioris ævi scriptores: *V.* infra sub I. b. Elementa Latine sunt, quæ Græce στοιχία, scilicet principia omnium rerum, ex quibus reliqua omnia componuntur et in quæ resolvuntur. Quibusdam dicta videntur quasi *alimenta*, quia viventia aluntur iisdem, ex quibus componuntur et in quæ resolvuntur: vel potius derivanda ab inusit. Ἐλε pro ἔλω *volvo*.

I.) Proprie. — a) In plurali numero. *Lucret.* 2. 391. Et quamvis subito per colorem vina videamus Perfluere; at contra tardum cunctatur olivum: Aut quia nimirum majoribus est elementis, Aut magis hamatis inter se perque plicatis. *Id.* 1. 823. Quin etiam passim nostris in versibus ipsis Multa elementa vides multis communia verbis. Adde *eumd.* 3. 375. et alibi sæpe. *Cic.* 1. *Acad.* (post.) 7. 26. Ergo illa initia, ut e Græco verum, elementa dicuntur. Adde *eumd.* 3. *Fin.* 5. 19. *Seneca* 2. *Ira* 18. Quam elementa sint quatuor, ignis, aqua, aer et terra, potestates pares his sunt, frigida, fervida, arida atque humida. *V. eumd.* 5. *Quæst. nat.* 12. 13. et 14.; et adde *Ovid.* 1. *Met.* 29.; *Quintil.* 2. 17. 38. et 3. 8. 31.; et *Juvenal.* 14. 17. *Tertull.* *Spectac.* 6. Mundialia elementa. — De elementorum natura et invicem conversione *V. Ovid.* 15. *Met.* 239. — b) In singulari numero. *Juvenal.* 15. 86. de igne. elemento gratulor. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 1. 1. (1). de aqua. Hoc elementum ceteris omnibus imperat. Adde *eumd.* 11. *ibid.* 36. 42. (119.), 10. *ibid.* 69. 88. (191.), itemque 31. *ibid.* 7. 41. (88). ubi etiam sal *elementum* vocat. *Curt.* 9. 9. 26.; *Ammian.* 17. 13.; *Apul.* 4. *Met.*; *Veget.* 4. *Veterin.* 42. *Schneid.*; et *Symmach.* 6. *Ep.* 71.

II.) Translate. ¶ 1. Elementa dicuntur notæ litterarum, quia sunt prima principia orationis. Nam ex litteris syllabæ, ex syllabis dictiones, ex dictionibus oratio conficitur. *Sueton.* *Cæs.* 56. In quibus (*epistolis*) si qua occultius perferenda erant, per notas scripsit, id est, sic structo litterarum ordine, ut nullum verbum effeci posset: que si quis investigare et persæqui vellet, quartam elementorum litteram, id est *b* pro *a*, et perinde reliquis commutet. *Forcellinus* addit: *Quintil.* 1. 1. 35., cujus verba ita intelligere videtur *Hieronym.* *Ep.* 107. n. 4. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 26. pueris dant crustula blandi Doctores, elementa velint ut discere prima. At apud *Quintil.* et *Horat.* significatio vocis latius patet; non modo enim litterarum notas, verum etiam prima artium scientiarumque principia complectitur. *V.* paragr. proxime seq. ¶ 2. Item prima principia artium et scientiarum, ut geometriæ, dialecticæ, etc. Ex his enim artes et scientiæ oriuntur, et in ea resolvuntur. *Cic.* 1. *Orat.* 35. 163. Hæc, quæ isti forsitan puerorum elementa videntur, exquirere. *Horat.* 1. *Ep.* 20. 17. Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem Occupet extremis in vicis halba senectus. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 1. 27.: *Cic.* 2. *Orat.* 11. 45.; et loca cit. in paragr. proxime superiori. *Cic.* 1. *Acad.* (2. pr.) 28. 92. Elementa loquendi. *Quintil.* 1. 4. 6. grammaticæ. *Id.* 3. 3. 13. rhetoricæ. *Id.* 1. 1. 23. litterarum. *Tac.* 13. *Ann.* 3. doctrinæ. ¶ 3. De iis, quæ logici prædicamenta vocant. *Quintil.* 3. 6. 23. Aristoteles elementa decem constituit, circa quæ versari videatur omnis questio: *quædam*, qualitatem, quantitatem, etc. Adde *eumd.* 3. 6. 25. ¶ 4. Per metonymiam elementa dicuntur primi puerorum conatus in litteris. *Quintil.* 1. 2. 26. Vix enim se prima elementa ad spem tollere effingendæ, quam summam putant, eloquentiæ audebunt. ¶ 5. Item initia et principia eujusque rei. *Ovid.* 3. *Fast.* 179. Parva fuit, si prima velis elementa referre. Roma. *Colum.* 3. *R. R.* 10. 10. Sacra illa spiritus (*h. e. animæ*) elementa cum terrenis primordiis miscere. *Stat.* 6. *Theb.* 140. annorum elementa tuorum. Rursus *Ovid.* 3. *Fast.* 709. Hoc opus, hæc pietas, hæc prima elementa fuerunt Casaris: ulcisci iusta per arma patrem. *Horat.* 3. *Od.* 21. 51. Erudenda cuphilinis Prævi sunt elementa, et teneræ nimis Montes asperioribus Formanda studiis. *Juvenal.* 14. 123. elementa villorum. *Sil.*

It. 3. 77. Vagitantque gravem atque irarum elementa mearum.

ELEMENTARIUS, a, um, adject. ad elementa pertinens, ut elementarius puer, qui scilicet prima litterarum elementa discit. Sic elementarius senex, quem turpem et ridiculam rem esse scribit *Seneca Ep.* 36. *Capitolin.* *Pertin.* 1. Puer litteris elementaris et calculo imbutus.

ELEMENTICUS, a, um, adject. elementarius. *Tertull.* *Anim.* 32. Ex elementicis substantiis censeri.

ELEMENTUM, i. *V.* ELEMENTA sub init.

ELENCHUS, i, m. 2. Ἐλεγχος. ¶ 1. Est unio procerior, fastigata longitudine, aiabastorum figura in pleniorum orbem desinens. Hujusmodi suspendere digitis, et binos ac ternos auribus, feminarum gloria est. Cum id fecere, erotalia appellant, ceu sono quoque gaudent et collisu ipso margaritarum. Hæc *Plin.* 9. *Hist. nat.* 35. 56. (113). Hinc *Juvenal.* 6. 458. Auribus extensis magnos commisit elenchos. *Paul.* *Dig.* 34. 2. 32. § 8. Cum in aures, in quibus duæ margaritæ elenchi, et smaragdi duo, legasset etc. ¶ 2. Item tabula, index libri, quia ἔλεγχος specimen, documentum, indicem significat. *Post præfat.* *Hist. nat.* *Plin.* 6. Plinii Secundi historiarum mundi elenchus. Adde *Sueton.* *Grammat.* 8., qui tamen locus dubiæ est interpretationis.

ELENCTICUS, a, um, adject. Ἐλεγκτικός, qui convincit, convictivus. *C. Jul.* *Vict. art. rhetor.* (edente *A. Mai.*) 11. p. 67. Enthymematon formæ sunt quinque, elencticon (*corrige elencticon*), item dictionem, item gnomionem, item paradigmationem, item syllogisticon, Elencticon, quod solum apud veteres tractabatur, in quo repugnantia colliguntur, eujusmodi est hoc: Liberalem se prædicat: idem peccatum fecisse convincitur. Pugnans enim liberalitas et pecculatus.

ELENDESCO, is, ere, n. inchoat. 3. lentus et tener bo. *Cæc.* *Aurel.* 2. *Acut.* 18. Panis elutus et expressus, ut sua densitas posita elentescat.

ELEPHANTARIUS, i, m. 2. qui elephantis curat, ut aviarius qui aves, apiarus qui apes. *Inscript.* apud *Jo. Mengottium de Pestini Umbri* p. 22. *A. ROVITIO ORNOTI ELEPHANTARIO POSUIT* etc. Hic littera *f* est pro *ph*, ut sepiissime in antiquis lapidibus sequioris temporis.

ELEPHANTIA, æ, f. 1. idem quod elephantiasis. *Scribon.* *Compos.* 250. Hoc etiam lepram, et quam dicunt elephantiam, sarat. Adde *Lactant.* 4. 26. 12. *Theod.* *Priscian.* 1. 2. Sed quoniam aliquando superflua, vitio luminis elephantia, aut siccitate nimia corporis cadunt, etc. Adde *eumd.* 1. 32.

ELEPHANTIACUS, a, um, adject. Ἐλεφαντακός, qui morbo elephantia laborat. *Firmic.* 8. *Mathes.* 19. *ad fin.* — Hinc

Elephantiaci, ōrum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt qui elephantias laborant. *Hieronym.* 6. in *Ezech.* 18. 6. Quo tempore (*mensurorum*) si vir coierit cum muliere, dicuntur concepti fetus vitium seminis trahere: ita ut leprosi et elephantiaci ex hac conceptione nascantur, et sæda in utroque sexu corpora, parvitate vel enormitate membrorum, sanies corrupta degenerat.

ELEPHANTIASIS, is, f. 3. Ἐλεφαντίασις, morbus hominum et armentorum, quo cutis maculatur, et inæqualiter crebris tumoribus exasperatur, similisque fit cuti elephant, quæ naturaliter dura et aspera est, ut *Veget.* 1. *Veterin.* 9. 1. docet. Eum describit *Cels.* 3. 25., sed Græce appellat. Latine autem *Plin.* ipse quoque describit 26. *Hist. nat.* 1. 5. (7). Adde *eumd.* 20. *ibid.* 14. 52. (144). et alibi; et *V.* TRANSPORTANEUS.

ELEPHANTICUS, a, um, adject. qui elephantias laborat. *Firmic.* 8. *Mathes.* 28. — Similiter *Isid.* 4. *Orig.* 8. 12. Morbus elephanticus. *h. e.* elephantiasis.

ELEPHANTINUS, a, um, adject. Ἐλεφαντινός. Si reperias apud Latinos scriptores *elephantina pellis, caro*, aut quid simile, quod ad ipsam belluam pertinet, *elephantinus* pascuntur a correpta adhuc efferes, quia non est hoc Latina ratione formatum, sed Græca; Ἐλεφαντινός autem pascunturam corrupit. Sed *Scheller* in Lexico, licet nullum afferat locum, longam facit præmullitum, atque ita etiam sentit *Luporicardi*, *Gramm. lat.* p. 77., qui aliter statuit in *Gramm. ital.* p. 242. — Ceterum *elephantinus* ¶ 1. Generatum est ad elephantum pertinens. *Fut. Mar.*

1. 6. 5. Eiusdem generis monstra credita sunt: puerum infantem cum elephantino capite natum. ¶ 2. Speciatim qui est ex ebore, qui est deus elephantis: vel ebore distinctus et ornatus. *Vopisc.* *Tacit.* 8. Habet bibliotheca Uopia in armario sexto librum elephantinum, in quo hoc S. C. perscriptum est. *h. e.* librum qui e tabellis eburneis totus constabat. *V.* PUGILLARES. — Emplastrum eujusdam compositio ex cerussa et oleo, quia per candida est instar eboris, *elephantina* dicitur a *Cæso* 6. 19. n. 24. — Præterea atramentum ex ebore combusto ab Apelle inventum, *elephantinum* ab eo dictum est, uti narrat *Plin.* 35. *Hist. nat.* 6. 25. (42).

ELEPHANTIOSIS, is, f. 3. idem quod elephantiasis. *Veget.* 4. *Veterin.* 3. 4. Est elephantiosis, quoties velut scabies minutæ pustula circa nares vel collum excunt ad similitudinem lentulæ.

ELEPHANTIOSUS, a, um, adject. elephantiacus. *Veget.* 1. *Veterin.* 16., si sana ibi est lectio, et *August.* 9. de *Genes.* ad litt. 10. a *med.* *Sir Theod. Priscian.* 1. 30. Scabiosus, veluti elephantiosus, si quis forte unguens (*h. e.* paronychias) baluerit, vini siccæ, trita et cum cerotario imposita curat. Adde *eumd.* 1. 32. in *lemmate*.

ELEPHANTUS, i, m. 2. *V.* voc. seq. init.

ELEPHAS, antis, m. 3. Ἐλέφας. — In casibus obliquis occurrit sæpe et altera forma *elephantus*, *v. Græc.* Ἐλεφαντος. — Qui putant forma *elephas* usum etiam *Ciceronem de Senect.* 9. 27., incerta lectione nuntiant. — Ceterum

I.) Proprie *elephas* est animal in Asia, et in Africa, omnium terrestrium maximum, idemque ingeniosissimum: ita appellatum fuit ab Hebr. אֵילָן

eleph, bos, et princeps, et prima alphabeti littera; est enim ob magnitudinem, animalium princeps. Elephantas primum vidit Italia Pyrrhi regis bello (ann. ab C. C. 472.) in Lucanis et boves Lucas nominavit: primus vero Curius Dentatus Roman eos in triumpho suo (a. 479.) duxit. Duos habet dentes exstantes, vel potius cornua, quæ ebur dicuntur, et ex quibus fiunt opera eburnea. Biennio utero gravescit, nec amplius quam semel gignit, nec plures quam singulos. Vivere dicitur annos ccc: immo ait *Cassiod.* 10. *Variar.* 30. Elephantes aenei, qui solent in carneli substantia supra mille annos vivere, occasum videntur proximum in simulacris aeneis sustinere. *Cassiod.* hic loquitur de restaurandis quadrigis elephantorum, quæ Romæ erant: hæc fortasse fuerunt, quæ Gordiano III. decretæ a senatu sunt, ut refert *Capitolin.* *Gordian.* 27., postquam nunciatum Romæ est, illum victoriam retulisse de Sapore Persarum rege. Multa de elephanto *Plin.* 8. *Hist. nat.* 1. 1. et seq.; et *Cassiod.* l. c. Primus fuit Pompejus, qui in circo elephantorum XVIII. pugnam edidit, commissis more prælii novis hominibus: *Seneca* 4. *Brevit. vit.* 13. *Plaut.* *Stich.* 1. 3. 14. Solere elephantum gravidam: perpetuos decem esse annos. Adde *eumd.* *Mil. glor.* 1. 1. 25. et *Ter.* *Eun.* 3. 1. 23. *Cic.* 2. *Nat. D.* 47. 123. Manus etiam data elephantis. *Martial.* *Spectac.* 17. Quod pius et supplex elephas te, Caesar, adorat. et 19. Dum facilem tolli sic elephantia putas. Adde *Lucret.* 2. 538. et 5. 1227.; *Nepot.* *Eumen.* 11. et *Hann.* 3.; *Liv.* 21. 58., 23. 49., 44. 41. et alibi; *Suct.* *B. Afr.* 72. et 84.; *Colum.* 3. *R. R.* 8. 3.; *Curt.* 5. 2. 10. et alibi; *Justin.* 15. 4. 19., 25. 1. 6. et 18. 1. 6.; *Sueton.* *Cæs.* 66. et *Claud.* 11.; *Senec.* *Ep.* 85.; *Manil.* 4. 236.; *Juvenal.* 12. 102. et 10. 150.; et *Lucan.* 6. 208. — De elephantis funambulis *V.* in CATADROMUS. — Proverbi genus est illud *Plauti Mil. glor.* 2. 2. 80. Hæus meus elephantis corio circumtentus est, non suo: neque habet plus sapientiæ, quam lapis. *h. e.* bardus et hebes est. Est enim illi belluæ corium crassissimum et impenetrabile. — Ceterius *elephantis parvum*, proverb. cum res longius opinione protahitur. *Plin. præfat. Hist. nat.* 28. Homocroastigas audio parturire adversus libellos, quos de gran-nativa edidi et subinde abortus facere jam decem annis, quam ceterius etiam elephantis pariant.

II.) Translate. ¶ 1. Metonymice pro ebore a poetis ponitur. *Verg.* 3. *G.* 26. In foribus pugnam ex auro, solidoque elephanto Gaugaridum faciem. *Id.* 3. *Æn.* 461. Dona dehinc auro gratia sectoque elephanto. *Id.* 6. *ibid.* 896. Gardens elephantus. ¶ 2. *Elephas* etiam dicitur morbus, de quo in *EL E-*

PHANTIASIS dictum est. *Zucrat.* 6. 1412. Est elephas morbus, qui propter flumina Nili gignitur Aegypto in media, etc. Adde *Seren. Sammon.* 10. ¶ 3. Sunt hoc nomine et marinae bestiae. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 5. 4. (10). et 32. *ibid.* 11. 53. (144).

ELEUSINIUS, a, um, adject. ad Eleusina pertinet: *V. ELEUSIS* in ONOM. — Hinc

Eleusinia, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more. sunt sacra Cereris. *Gell.* 15. 20.; et *Tertull. Apolog.* 7. et *adversus Valent.* 1. — Eadem *Sueton. Claud.* 25. et *Ner.* 35.; et *Gell.* 11. 6. Eleusinia sacra vocant; *Justin.* vero 2. 8. 4. Eleusina sacra.

ELEUSINUS, a; um. *V. voc. praeced.*

ELEUTHERIA, ae, f. 1. ἑλευθερία. libertas, vel libertatis dea. *Plaut. Stich.* 3. 1. 21. Volo me Eleutheriam capere advenientem domum. *V. voc. seq.*

ELEUTHERIA, ōrum, n. plur. 2. ἑλευθερία, sollemnitas libertatis. Graeca vox, ab ἑλευθερος liber. *Plaut. Pers.* 1. 1. 29. Basilice ago eleutheria. *V. voc. praeced.*

ELEUTHERIUM, ni, n. 2. ornamentum colli. instigne libertatis. *Gloss. Philoz.* Eleutherium, ἑλευθερία, περιδέραιον. Cf. *Nol. Tir.* p. 161. Cylindri, rattellae, eleutherium, h. e. bulla scortica, qua utebantur libertini. *V. BULLO.*

ELÉVATIO, ōnis, f. 3. elatio, efferendi artus.

I.) Proprie. *Fulgat. interpr. Psalm.* 14. 2. Elevatio manuum meam sacrificium vesperium. Adde *eumd. Judic.* 15. 17. Cf. *Capell.* 9. p. 328. Ars is est elevatio: thesis depositio vocis ac remissio.

II.) Translate est schema oratorum, species ironiae, qua rem aliquam, dum videtur attollere, deprimimus et irridemus. *Quintil.* 9. 2. 50. Et illae elevationes videlicet, O dei boni! *Silicet is superis labor est:* et ille pro Oppio locus: O amorem mirum! o benevolentiam singularem! Et *Capell.* 5. p. 172. Diastymos est elevatio vel impressio. In hac figura laudantes quae dicuntur ab adversariis dissolvimus; qualis est in Murentiana totus ille in Sulpicium locus de jure civili. Adde *Aquil. Rom.* p. 155. *Bubhak.*

ELÉVATOR, ōris, m. 3. qui elevat, seu erigit. *Fulgat. interpr.* 2. *Reg.* 22. 3. Deus elevator meus et refugium meum.

ELÉVATUS, a. um. *V. ELEVO.*

ELÉVI, *V. ELINO.*

ELEVIES, *V. ELUVIES.*

ELEVO, as, ōrum, are, a. 1. (ex et levo, quod a levō). Part. *Elevus* 1. 1. et 2.; *Elevandus* II. 2. — Elevare est tollere, sursum levare (II. *levare, alzare:* Fr. *lever de terre, soulever, exhausser;* Hisp. *elear, alzar;* Germ. *aufheben, emporheben;* Angl. *to raise, lift up*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est sursum levare. *Ces.* 2. *B. C.* 9. Quotum sturrami demisso patiebatur, tantum elevabant, et mox. Rursus summam contabulationem storeasque elevabant. *Apul.* 3. *Met.* Lambis elevatis in alium, pedum posteriorum calcibus jectis in eum crebriter etc. Adde *Capitolin. Gord. tr.* 8. — Hinc *poetice Claudian.* 1. *Eutrop.* 295. Elevat hunc plumā, squamis hunc fabula vocat. *Foercellinus* interpretatus est levem reddidit; at sensus esse videtur: hunc in arma tollit dum in avem vertit. — Similiter *Propert.* 1. 8. 12. Neve inimica meas elevet aura praees. *h. e.* seenum sursum tollat, atque adeo irritas reddat. — Huc referri potest et illud *Colum.* 3. *R. B.* 21. 5. Necessesse est, ut aut sermum fructum cum praerogoe elevet, aut si maturitatem serotini expectet, amittat vindemiam praeroguem. *h. e.* auferat, demat, colligat. ¶ 2. Latiori sensu pro erigere. *Capitolin. Anton. Phil.* 13. Statura elevata. *h. e.* longa, ingenti.

II.) Translate. ¶ 1. Est levem reddere, lenire. *Zucrujus* apud *Cic.* 5. *Fam.* 14. 2. Non intelligere duplicari sollicitudines, quas elevare tua te prudentia postulat? *Cic.* 3. *Tusc.* 16. 34. Nihil est, quod tam oblatum elevetque aegritudinem, quam etc. ¶ 2. Saepē — a) De rebus, est pondus et auctoritatem alicui rei dicendo detrahere, leve, futile, vile esse ostendere, atque adeo minuere, extenuare. *Cic.* 3. *Nat. D.* 1. Si quid est evidens, argumentari non solet; perspicuitas enim argumentatione elevatur, *h. e.* minuitur. *Orellius* tamen et alii aliter legunt. *Liv.* 3. 21. Mirer, si vana vestra ad plebem auctoritas est? Vos elevatis eam. Adde *eumd.* 37. 57. *Id.* 28. 42. Elevare praefata facta alioquus. *h. e.*

minuere, extenuare. *Id.* 28. 44. res gestas. *Id.* 26. 51. famam captae urbis verbis. *Id.* 45. 10. noxam. Adde *Sueton. Tib.* 52. *Id.* *Sueton. Cal.* 8. rei allicujus fidei. *Catull.* 23. 9. Allicere et elevare aliquid. *Cic. Amic.* 24. 88. Multae causae suspicionum offensivumque dantur, quas tum evitare, tum elevare, tum ferre sapientis est. *Id.* 2. *Orat.* 56. 230. Erat tanta gravitas in Domitio, tanta auctoritas, ut quod esset ab eo objectum, lepore magis elevandum, quam contentione frangendum videretur. *Quintil.* 6. 3. 75. Elevandi ratio est duplex, ut aut jactantiam quis minuatur, aut crimen objectum. *Id.* 6. 3. 23. Aliena aut reprehendimus, aut refutamus, aut elevamus. *Id.* 4. 2. 77. Verbis elevare quaedam licet: luxuria hilaritatis, avaritia parsimoniae — nomine leniatur. — b) De personis: elevare aliquem est ejus dicta flumque minuere, et levem hominem esse ostendere. *Cic.* 2. *Orat.* 58. 236. Est plane oratoris movere risum, quod frangit adversarium, quod impedit, quod cievat, quod deterrere, quod refutat. *Liv.* 26. 27. Elevabatur iudex indiciumque: praedie eum verberibus castigatum ab dominis discessisse: per iram ab levitate eripere commentum. *Id.* 9. 37. Paucis milites alloquitur, Samnitium bella extollit, elevat Etruscis. *Propert.* 2. 24. 44. Elevat assiduos copia longa viros. *h. e.* viliores facit.

ELIBÉRATIO, ōnis, f. 3. liberandi actus. *Gloss. Cyrill.* Ἀπολογοποιεῖς, liberatio, expiatio.

ELIBERO, as, are, a. 1. idem ac libero, vel omnino libero. *Gloss. Cyrill.* Πύρραι, eruo, libero, elibero, eripio. *ibid.* Πύρραι, erue, elibera, eripe.

ELICATOR, ōris, m. 3. qui fontes elicit. *Gloss. Philoz.* Elictores, ὑδροκόποι. *Cangius* pro elictores legendum putat *eliquatores* ab *eliquare*. At sensus, recte ait *Quicherat*, magis probat *elicere*, unde et sequens vocabulum *Elices*. Eidem *Quicherat* magis placet *elicitur*.

ELICES, um, m. plur. 3. sulci aquarii, per quos aqua collecta educitur et liris, ut *Paul. Diac.* p. 76. 2. *Müll.* definit: ab *elicio*, extraho: Cf. *Farro* 1. *R. B.* 29. 2. et quae ibi a *Schneidero* adducta sunt. *Colum.* 2. *H. B.* 8. 2. Sulcos aquarios nonnulli elices vocant. Adde *eumd.* 11. *ibid.* 2. 82.; et *Servium* ad *Virg.* 1. *En.* 109.

ELICIO, icis, icis vel icis, icitum, icere, a. 3. (ex et lacio). Prater. *elicuit* habet *Ces.* 3. *B. C.* 100.; *eliczi* vero *Arnob.* 5. 1., neque tamen absone, nam et *illexi* et *pellaxi* dicimus, quamquam contra dicente *Priscian.* 10. p. 474. *Futsch.* — Part. *Eliciens* II.: *Elicitus* I. 1. et 2.; *Eliciensus* I. 1. — Elicere est educere, extrahere (II. *cavare o tirare fuori;* Fr. *faire sortir, tirer de;* Hisp. *tirar, sacar a fuera, extraer, exprimir;* Germ. *herauslocken, hervorbringen;* Angl. *to draw or bring out, fetch forth, entice out, elicit*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) De personis, et est evocare, extrahere. — Absolute. *Plaut. Bacch.* 3. 1. 17. et *Men.* 5. 6. 3. Elicere aliquem foras. Cf. *Plin.* 9. *Ep.* 18. Quia intentione, quo studio — legeris libellos meos, epistola tua ostendit: ipse igitur exhibes negotium tibi, qui elicit et invitas, ut quamplurima communicare tecum velim. Cf. et *Horat.* 2. *Od.* 11. 21. — Cum additis. *Cic. Balb.* 9. 22. Propositis praemiis ellicere ex civitatibus sociorum fortissimum quomque ad subeundam pro salute nostra pericula. *Ces.* 7. *B. G.* 32. Elicere hostem ex paludibus et silvis. *Id.* 5. *ibid.* 59. hostem in aliquem locum. *Id.* 6. *ibid.* 8. hostes citra flumen. *Cur.* 9. 8. 18. hostem extra muros. *Rursus Ces.* 3. *B. C.* 38. et 85. hostes ad pagnam. *Liv.* 23. 27. hostem ad certamen. *Id.* 2. 62. ad praelium. *Tac.* 15. *Ann.* 13. in praelium. *Auct. B. G.* 8. 12. hostes in insidias. *Liv.* 5. 15. Gansalas, de portentis procuratione consulere velle, ad colloquium vatem elicit. Adde *Sueton. Galb.* 19. *Tac.* 2. *Ann.* 42. Elicere aliquem literis, *h. e.* per litteras evocare, sed astu tamen quodam ac dolo; qua ratione etiam *Id.* 14. *ibid.* 4. locutus est. — b) De rebus. *Cic.* 2. *Nat. D.* 60. 151. E terra cavernis ferrum elicere. *Id.* *ibid.* 9. 25. Lapidum confluxu ellici ignem videmus. *Stat.* 1. *Achill.* 186. de Chirone. Elicet extremo chelym, et solantia curas Itha movet. *Plaut. Trin.* 2. 2. 13. Elicere lacrimas. Sic *Vell.* 2. 194. 4. Elicite gaudia lacrimas. *Liv.* 1. *Tusc.* 48. 116. Ighigenia Aulide duci se immolandum jubet, ut hostium sanguis elicitur suo. *Tac.* 12. *Ann.* 47. Elicere craterem lactu. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 11. 89. (139). sudorem. *Id.* 35.

ibid. 15. 51. (182). purgationes feminarum. *Id.* 19.

ibid. 5. 26. (80). alvum. *h. e.* solvere, subducere. *Cic.* 7. *Att.* 12. 3. Velim mihi ignoscas, quod ad te scribo toties; — tuas enim volo ellicere litteras maximeque consilium etc. *h. e.* tibi persuadere, ut ad me scribas. Adde *eumd.* 16. *ibid.* 11. Sic *Nepos Att.* 20. Interdum jocans ejus verbosiores ellicere epistolas. Similiter *Horat.* 4. *Od.* 12. 17. Nardi plenus onyx ellicet radum. *h. e.* efficiet, ut ego promam eadum. ¶ 2. Speciatim est verbum magicum, quum Manes aut deos certa prece certoque ritu sacro evocabant etriebantque, consulendi causa de re arcana, aut beneficii faciendi. *Ovid.* 3. *Fast.* 327.; et *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 27. (104). Elicere deus caelo. *Arnob.* 5. 1. Jovem ad terras. *Sil. It.* 8. 101. numina. *Cic. Fatim.* 6. 14. animas inferorum. *Tibull.* 1. 2. 45. Manes sepuleris. Adde *Horat.* 1. *Sat.* 8. 29.; *Lucan.* 6. 733.; et *Stat.* 4. *Theb.* 478. Sic *Id.* *Stat.* 4. *ibid.* 414. Manes limite mortis ellicid. Et *Tac.* 2. *Ann.* 28. Elicere infernas umbras carminibus. — Similiter *elicere fulmina* est precibus et saceris quibusdam impetrare, ut caelo decendant. *Liv.* 1. 20.; et *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 3. (13). Cf. *eumd.* 2. *ibid.* 53. 54. (140). — Neque aliter *Lucan.* 9. 932. Virus elicitum jossunque exire. *h. e.* incantamentis evocatum.

II.) Translate. *Cic. Senect.* 15. 51. Terra elicit ex semine herbescentem viriditatem. Cf. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (193). Si marra vitis idemque palmiles non habeat, ad terram recidit eam, novaeque elicit utilissimum. *Cic. Cael.* 24. 60. Nonne ipsam domum metuot, ne quam vocem elicit? *h. e.* effundat, emittat, edat: *eficiat* est unus et aliter qui mittit: ut et in illo 2. *Tusc.* 25. 56. Faures, e quibus elicit vocem et fundi videmus. *Id.* 2. *Nat. D.* 66. 150. Itaque ad pinguedinem, ad scalpendum, et nervorum ellicendis sonos ac tibiurum, apta est manus admotione digitorum. *Zucrujus* 3. 57. Nam vera voces tum demum (*h. e.* in periculis) peccore ab Imo Eliciantur. *Al. leg.* *ejliciantur;* quod dicendum etiam de loco ejusd. *Zucrujus* 3. 496. *Cic. Brut.* 80. 278. Ubi dolor? ubi ardor animi? qui etiam ex infantium ingenis ellicere voces et querelas solet. *Id. Deiot.* 1. 3. Quum more majorum de servo in dominum ne tormentis quidem queri liceat; in qua questione dolor veram vocem ellicere possit etiam ab invito etc. Cf. *Sueton. Cal.* 10. Hic omnibus insidiis tentatus elicientium cogentiumque se ad querelas. *Cic.* 1. *Orat.* 21. 97. Quam ab eo nusquam discederem, verbum ex eo nunquam elicere potui de ratione dicendi. *Id.* 7. *Att.* 1. 5. Dabunt operam, ut eliciant sententiam meam. *Liv.* 40. 23. Fide data, arcana ejus elicit. *Quintil.* 5. 7. 20. Elicere responsam. *Tac.* 4. *Ann.* 45. veritatem. *h. e.* extorquere. *Juvenal.* 7. 212. risum. *Liv.* 8. 28.; et *Tac.* 3. *Hist.* 58. misericordiam. *Cur.* 8. 5. 22.; et *Sil. It.* 7. 50. iram. *Tac.* 15. *Ann.* 33. studia civium. *Id.* *ibid.* 59. favorem vulgi. *Id.* 2. *Hist.* 24. festinationem. *Id.* 16. *Ann.* 14. rapiditatem. *Cic.* 1. *Pisenn.* 8. 13. Quis igitur ellicere causas praensionum potest? *h. e.* eruere, investigare, invenire. Sic *Liv.* 1. 20. *ezre* Elicere procurationes prodigiorum ex mentibus divinis.

ELICUS, ii, m. 2. cognomen Jovis, ab eliciendo, quod eum caelo Numae rogatu Piceus et Faunus quaedam die elicere, et doceret ritum pbandi fulminis. *Ovid.* 3. *Fast.* 329. Eliciant caelo te, Juppiter: unde minores Nunc quoque te celebrant Eliciumque vocant. *Liv.* 1. 20. *ezre* de Numa. Ad ea ellicenda ex mentibus divinis, Jovi Elicio aram in Aventino dicitur. Adde *Farron.* 6. *L. L.* 94. *Müll.*; *Plin.* 2. *Hist. nat.* 53. 54. (140); et *Servium* ad *Virg.* 6. *En.* 42.

ELICITOR, ōris, *V. ELICATOR.*

ELICITUS, a, um. *V. ELICIO.*

ELIDO, idis, isis, idum, idere, a. 3. (ex et ledere). Part. *Eldens* sub *B. I.*; *Eldis* in omnibus paragr.; *Eldurus* sub *B. I.*; *Eldendus* sub *I. II.* 1. — Elicere duo diversa significat, prout praeposito ex *A*) Nativa ac propria pollet significatione; aut *B*) Intensiva est.

A) Quum praeposito ex nativa ac propria pollet significatione, elidere est percutiendo vel perstruendo expellere, elidere, extrudere, expulsiere (II. *incedere o spinger fuori;* Fr. *faire sortir, faire partir, tirer de, arracher;* Hisp. *sacar a fuera tirar, exprimir;* Germ. *heraus: sen oder-schleusen;* Angl. *to draw or bring out*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Rud.* 3. 2. 45. Jube oculos elidere, itidem ut sepiis faciunt coqui. Sic *Virg.* 8. *Æn.* 260. Corripit in nodum complexus, et angit inhærens Elisos oculos. Similiter *Sil. It.* 9. 400. Elidere orbis. *h. e.* oculos. *Lucean.* 7. 475. stridulus aer Elisis lituis. — *Elidere litteras* apud Grammaticos est veluti complere, exprimit et excludere: quod per syncope fit. *Gell.* 5. 12. Quod est in elisis, aut immunitatis quibusdam litteris *Juppiter*, id plenum atque integrum est *Jovispater*. *Id.* 16. 5. *Vetus* ab ætatis magnitudine compositum elisumque est. *h. e.* quasi *re ætas*. — *Ovid.* 6. *Met.* 696. Etsiliantque cavis elisi nubibus ignes. Sic *Id.* 8. *ibid.* 338. violentus in hostes Fertur, ut excussis elisis nubibus ignes. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 37. 86. (214). Ossa ursis in tanta duritia, ut ignis elidatur, velut e silice. *Id.* 18. *ibid.* 35. 84. (358). Lumina quum ex sese flammam elident. *Id.* 31. *ibid.* 1. 1. (2). Quæ causa fulmina elidit. *Val. Flacc.* 4. 663. Terrificaque ruunt tonitrus, elisæque noctem Lux (*h. e.* fulgur) dirimit. *Cl. Stat.* 5. *Theb.* 394. Fulmen elidit nubes. Et *Seneca Agamem.* 495. Nube dirum fulmen elisa micat. *Cels.* 1. 7.; et *Plin.* 25. *Hist. nat.* 3. 7. (25). Elidere partus. *h. e.* abortiri facere. Adde *Colum.* 6. *R. R.* 23. 1. et 7. *ibid.* 9. 9. *Cic.* 2. *de republ.* 41. Ut auriga ludoctus e curru eliditur. *h. e.* dejicitur, ut docet *Non. p.* 292. 31. *Merc. Colum.* 9. *R. R.* 11. 1. Quum primo vere in eo vase nata est pullities, novus rex (*opium*) eliditur, ut multitudo sine discordia cum parentibus suis converteretur. Adde *eumd.* *ibid.* 9. 8. *Propert.* 4. 6. 73. Vinaque fundantur prælis elisa Falernis. *h. e.* expressa. *Tac.* 2. *Ann.* 24. Milesque nullo illic hominum cultu fame assumptus, nisi quos corpora equorum eodem elisa toleraverant *h. e.* ab Oceano ad litus ejecta. ¶ 2. Latiori sensu, quamvis raro, elidere ponitur pro collidere seu collidendo excutere. *Curt.* 8. 13. 9. Nec (*flumen*) pro spatio aquarum late stagnantium impetum coercerat; sed quasi in arcum coeuntibus ripis, torrens et elisus ferebatur: occultaque saxa inesse ostendebant pluribus locis undæ repercussæ. Similiter *Id.* 9. 2. 17. Flumen, quo latius fusus est, hoc placidius stagnat: quippe angustis ripis coercita et in angustiorum alveum elisa torrentes aquas invehunt. *Virg.* 3. *Æn.* 567. Ter spumam elisam et rorantia vidimus astra. *Servius*: exclamas, expressam.

II.) Translate. Metaphorâ sumpta a superiori parastropho I. *elidere imaginem, colores*, est repercussu emittere. *Lucret.* 4. 294. Imago planitiem ad speculâ veniens recta retrorsum eliditur. *h. e.* repercussa redit, reflectitur. *Id.* 4. 314. de speculo in speculum transferuntur imagines: Irde ad nos elisa bis adolat. et 299. et elisam retro sese exprimit ipsa. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 9. 52. (137). Irides, gemmæ, colores non nisi ex opaco reddunt, nec ut ipsæ habeant, sed ut repercussu parietum elidant. — Sic *elidere sonum* est edere, emittere, quia sonus fit collisu corporum. *Cels.* 4. 4. n. 2. Propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum elidit. *Quintil.* 11. 3. 51. Vox ultra vires urgenda non est: nam et suffocata et majore nisu minus clara est: et interrim elisa, in illum sonum erumpit, cui Græci *κλιμαξ* nomen a gallorum immaturo cantu dederunt. *h. e.* cum conatu emissa. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 51. 112. (269). Elephas citra nares, ore ipso sternutamento similem elidit sonum; per nares autem, tubarum raucitati. *Id.* 14. *ibid.* 22. 28. (146). Nihil ad elidendum in pavementis sonum et vino reliquisse. *Sil. It.* 4. 531. Elidere gemitum. *Quintil.* 2. 11. 7. Magnas tamen sententias et res bonas (ita enim gloriari solent) elidunt. *Lucilius* apud *Non. p.* 291. 32. *Merc.* In fauces invadere, animamque elidere alieui. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 6. Elidere morbum. *h. e.* ejus vim frangere, dissipare, tollere. *Cels.* 4. 4. n. 3. Tussis, quum vetus facta est, vix eliditur. *Id.* 6. 6. n. 37. Difficillime genus id imbecillitatis eliditur. *Paul.* *Dig.* 2. 14. 27. Pactus ne peteret, postea convenit ut peteret: prius pactum per posterius eliditur. *h. e.* vincitur, abrogabitur.

B) Quum præpositio *ex* est tantum intensiva, elidere est percutiendo frangere, confringere, perstringendo effringere.

I.) Proprie. *Plaut. Pæn.* a. 2. v. 46. Elidam caput, nisi auscultas. Adde *Liv.* 21. 45. Rursus *Plaut. Mil. glor.* 2. 12. Elidere alieui talos. *Cæs.* 3. *B. C.* 27. Tempestate naves eliduntur. *Seneca Troad.*

1114. Ossa gravi casu elisa. *Ovid.* 14. *Met.* 738. Atque onus infelix, falsa fauce, pependit. *Cl. Id.* 12. *ibid.* 142. Vincula trahit galeæ, quæ presso subdita mento Elidunt fauces. *Seneca Herc. fur.* 221. Et tumida tenera guttura elidens manu. *Virg.* 8. *Æn.* 288. de *Hercule*, ut prima novæque Monstra manu geminosque premens eliserit angues. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 11. 11. (32). Elephantus conuens pondere draconem elidit. *Horat.* 3. *Od.* 27. 58. potes hac ab orno Pendulum zona bene te secuta Elidere collum. *Vulgati libri habent lædere, nove, sed ad morem poetarum, simplex verbum pro composito.* Benthelus et Lachmannus leg. elidere. *Id.* 2. *Sat.* 3. 315. Unus ubi effugit, matri denurra, et ingens Bellona cognatos eliserit. *h. e.* ut vitulus ranæ pullos pede compresserit ac suffocaverit. *Sueton. Ner.* 53. Elidere Leonem. *Cl. eumd.* *Cal.* 26. et *Cæs.* 39. *Curt.* 9. 7. 22. Elisurus eo stipite victum, ne prohibitus esset a rege. *Flor.* 3. 3. 17. Suffocatis elisisque passim infantibus suis. *Sueton. Tib.* 39. Ingentia saxa desuperne delapsa, multaque elisi. *Ovid. Heroid.* 12. 121. Complexos utinam Symplegades elisissent. *Id.* 15. *Met.* 358. Elisæ undæ. *Id.* 4. *Pont.* 9. 21. Nec querulus, turba quamvis eliderer, essem. *h. e.* comprimerer et pæne suffocarer. Eodem sensu *Cels.* 5. 28. n. 1. et 4. 4. n. 1. Elidere spiritum. Adde *Curt.* 9. 2. 21.; *Capitolin. Maxim.* duob. 8.; et *Sil. It.* 3. 33. 5. 509., 10. 394. et alibi. — Apud *Veget.* 1. *Veterin.* 26. 3. et 3. *ibid.* 17. 2. *elidere jumentum* est dejicere, ut minus reluctans facilius curari possit. — *Tertull. Cult. fem.* 7. Quid crinibus vestris quiescere non licet, modo substrictis, modo relaxatis, modo suscitatis, modo elisis? *h. e.* compressi, appianati. — *NB.* Apud *Varron.* 1. *R. R.* 47. Elidere herbas, cum *Schneider.* legendum est *eligere*. Similiter *eligendæ* legendum est apud *Cic.* 3. *Tusc.* 34. 83. Stirpes ægriitudinis, ipso trunco everso, omnes elidendæ sunt. item *ibid.* § 84. Hæc sunt illæ fibræ stirpium persequendæ et omnes eligendæ. — Apud *Ovid.* 4. *Fast.* 371. Candidus elisæ miscetur caseus herbæ. *Al. leg.* *elivæ*.

II.) Translate. *Cic.* 2. *Tusc.* 11. 27. Poetæ nervos omnes virtutis elidunt. *h. e.* frangunt et infirmant. *Id.* 5. *ibid.* 6. 16. Qui rebus his fractus ægri tudine eliditur, potest tandem non esse miserrimus? *h. e.* angitur, opprimitur, obruitur.

ELIGANS, ELIGANTER, ELIGANTIA. V. ELEGANS, ELEGANTER, ELEGANTIA.

ELIGIBILIS, e, adject. V. ELEGIBILIS.

ELIGO, legis, legi, lectum, ligere, a. 3. (ex et lego). Part. *Eligens* I. et II.; *Electus* II. et in fin.; *Electurus* II.; *Eligendum* I. et II. — Eligere proprie est legendo evellere, eruere.

I.) Proprie. — Stricto sensu. *Varro* 3. *R. R.* 9. 14. Quando de clunibus cæperint habere pinas, e capite et e collo corum (*pullorum*) crebro eligendi pedes. — Similiter in re hortensis *eligere herbas* est legendo evellere. *Varro* 1. *R. R.* 47. Herbæque (*in seminariis*) eligendæ: hæc dum teneræ sunt, vellendæ. *Alii minus recte leg.* eligendæ: at mox *Varro*: Contra herba in patris ad spem fœnicis nata non modo non evellenda in nutricatu sed etiam non colenda. Sic *Colum.* 4. *R. R.* 5. *fin.* Herbas et præcipue graminia extirpare, quæ nisi manu eliguntur, et in summum rejiciuntur, quantumcumque parte obruta sunt, reviviscunt. *Curt.* 4. 1. 21. Cum regia vestis insignibus hortum intrant, quem forte steriles herbas eligens Abdalomynus repurgabat. — Huc pertinent et illa *Cic.* 3. *Tusc.* 34. 83. Stirpes ægri tudinis, ipso trunco everso, omnes eligendæ sunt. et mox § 84. Hæc sunt illæ fibræ stirpium persequendæ et omnes eligendæ. *Alii utroque loco leg.* eligendæ, quod minus placet.

II.) Figuratè ponitur pro deligere, seligere, legere, optare. — a) De rebus etiam abstractis. *Varro* 1. *R. R.* 54. 2. Uva non solum legitur ad bibendum, sed eligitur ad edendum. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 4. 39. (79). Oleum eligitur in cibos. *Liv.* 40. 35. Lora parata me ad hiberna: ula electurum. *Curt.* 8. 4. 8. Eligere locum mori. *Id.* 7. 3. 23. sedem urbi condendæ. *Justin.* 26. 1. Honestiorem viam eligentes. *Tac. Dial. de orat.* 26. Eligere formam dicendi. *Cic.* 3. *Verr.* 34. 87. Myoparonem pulcherrimum, de decem navibus electum. I. Magio vendidit. *Id.* 2. *Invent.* 2. 5. A multis eligere commodissimum quodque. *Id.* 3. *Phil.* 1. Ex malis eligere minima. *Forcellinus* hunc affert locum, quem ipse non invenit.

Id. 1. *de republ.* 35. Ita raritate nos capiunt reges, consilio optimates, libertate populi; ut in comparando difficile ad eligendum sit, quid maxime velis. *Ovid.* 14. *Met.* 135. Elige, quid optes: optatis potiere tuis. *Cic. Divin. in Q. Cecili.* 14. 46. Quoties ille tibi potestatem optionemque facturus sit, ut eligas utrum velis: factum esse, necne: verum esse, an falsum. *Tac.* 4. *Hist.* 12. Permittere alieui arbitrium eligendi. — b) De hominibus. *Cic.* 10. *Phil.* 2. 5. Permitto, ut de tribus Antonii eligas, quem velis. *Id. Amic.* 17. 62. Sunt igitur firmi et stabiles et constantes amici eligendi. *Nepos Con.* 4. Eligere aliquem ad dispensandum pecuniam. *Id. Datam.* 9. Flegit corpore et statura simillimum sui. *Id. Dion.* 9. Suorum autem e numero Zacynthios adolescentes quosdam elegit cum audacissimos, tum viribus maximis. *Curt.* 10. 8. 19. Quod ad me attinet, reddere hoc impetum malo, quam exercere civium sanguine: et si nulla alia concordie spes est, oro quæsoque, eligite potiore. *Vopisc. Aurel.* 14. Eligere aliquem in filiorum locum. *h. e.* adoptare. *Tac. Agric.* 9. Haud semper errat fama; aliquando et eligit. Adde *Horat.* 3. *Od.* 6. 26. et 1. *Sat.* 4. 25.; *Sueton. Galb.* 16. et *Vitell.* 7.; *Quintil.* 1. 2. 16., 6. 3. 5. et 6. 4. 18.; *Tac.* 1. *Hist.* 61.; et *Juvenal.* 10. 329. — Cum infinito occurrit Part. præter. pass. apud *Stat.* 2. *Achill.* 336. Electus formæ certamina solvere pastor. *Cl. Id.* 3. *Sily.* 4. 60. Care puer, superis qui prælibare verendum Nectar, et ingentem toties contingere dextram Electus. — Hinc Part. præter. pass.

Electus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Cump. Electior* et *Sup. Electissimus*; et est lectus, selectus, atque adeo eximius, egregius, quia optima quæque eligi solent. — a) De rebus. *Petrone. Satyr.* 36. Res electissimæ. *Id. ibid.* 85. Electum par columbarum. *Cic.* 3. *Fin.* 7. 26. Electissimis verbis ornare. *V. Madrigal* ad h. l. *Id.* 4. *Herenn.* 26. 36. Ut quam ad electus verbum accedas, insigniorem rem facias, et *ibid.* Ad optimum et electissimum verbum devenire. *Augustin.* 20. *Civ. Dei* 29. Potest sensus alius idemque electior inveniri. — In malam partem et *επιεικώς*. *Catull.* 36. 6. Electissima pessimi poetæ scripta. — b) De hominibus. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 35. 97. Conquisti ab Rullo atque electi coloni. *Id. Quintil.* 2. 5. Viri electissimi civitatis. (*Quo sensu est usitatio* lectissimi. *Sueton. Cal.* 49. Siquidem proposuerat, Antium, deinde Alexandriam commigrare, interempto prius utriusque ordinis electissimo quoque. *Id. ibid.* 18. Pugiles ex utraque regione electissimi. — Hinc

Electa, òrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt loca scriptorum, quæ non oscitanter sunt legenda, quæque *Cic.* 16. *Att.* 2. *eclogarior.* h. e. loca selecta vocat: Græci *χορογραφείων* dicunt. *Plin.* 3. *Ep.* 5. 17. Electorumque commentarios tantum seraginta mihi reliquit, opisthographos quidem et minutissime scriptos.

ELIMATĒ, adverb. idem fere quod limatè. Occurrit tantum *Comp. Elimatius*, et quidem translate, apud *Ambros.* 6. *Hexæm.* 8. Sed tractemus elimatius, quid sit ad inagium Dei. *h. e.* magis enucleate.

ELIMATIŌ, ōnis, f. 3. purgatio, a *lima*. Occurrit translate tantum, et est ¶ 1. Declaratio. *Justin. præfat. de emendat. Cod.* § 8. Constitutiones nocte obscuritatis obductas, nova eliminationis luce detegere. ¶ 2. Item detractio. *Clæm. Aurel.* 5. *Tard.* 11. Elimatio carnis.

ELIMATOR, ōris, m. 3. qui elimat et purgat: a *limas*. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 35. Christus elimator humanarum macularum.

ELIMATUS, a, um. V. ELIMO.

ELIMES, imis, adject. omn. gen. qui extra limines, seu fines nostros habitat. *Gloss. Philox.* *Elimes*, ἀποικίος, παροίκιος.

ELIMINATUS, a, um. V. voc. seq.

ELIMINO, as, avi, āno, are, a. 1. (ex et limen.) Part. *Eliminatus* I. — Elimino est extra limen ejicio, excludo.

I.) Proprie. *Pacuvius* apud *Non. p.* 38. 31. *Merc.* Me miseram! quoniam clam vos eliminat? *Pomponius* apud *eumd.* p. 39. 1. Eliminatio extra aedes conjugem. *Ennius* apud *eumd.* p. 39. 2. et 292. 18. Antiqua heriis fida custos corporis, Quid sic te extra aedes exanimata eliminat? *Accius* apud *eumd.* p. 292. 20. Egredere, exi, effer te, elimina urbe. Si-

don. 4. Ep. 10. soli patris finibus eliminatus. *Quintil.* 8. 3. 31. ubi ex *Accio* refert gradus *eliminatus* (hoc est, ut videtur, effert pedem e limbo), hoc verbum recenset inter ea, quae novata a poetis, vix usu recepta sunt.

II.) Translate ponitur pro enunciare. *Horat.* 1. Ep. 5. 25. ne fidos inter amicos Sit, qui dicta foras eliminat.

ELIMO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et lima, æ). Part. *Elimatus* I. et II. et in fin.; *Elimandus* I. — Elimo est lima abraso, adeoque polio.

I.) Proprie. *Ovid.* 4. *Met.* 176. graciles ex aere catenas, Retiaque et laqueos, quae lumina fallere possint, Elimat. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 18. 50. (170). Alii elimatam scrobem in scitili crude coquant. *Ita edit. vet. anni 1470. et 1472. Alia cum Harduino leg.* limatam. — *Elimare dentes* est dentificio uti ad eos purgandos a sordibus, quae limi instar, inter edendum, iisdem adhaerescunt. *Tertull.* *Poenit.* 11. Cedo acum crinibus distinguendis, et pulverem dentibus elimandis. *V. DENTIFRICIUM.* — Quod figurate dixit *Macrob.* 1. *Sonn. Scip.* 72. in fin. Ubi anima meruerit contagione vitiorum penitus eliminata purgari. *plerique deducunt a limo, quasi a limo purgata.*

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro absolvere, perficere. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 20. 66. Rationes latiore specie, non ad tenue elimatae. *Orellius* vero legit *limatae*. *Atticus* apud *Cic.* 16. *Att.* 7. 3. Velim *αχολον* aliquid elimes ad me, oportuisse te istuc facere. *Gell.* 17. 10. Petivi a suis amicissimis, ut *Aeneida*, quam nondum satis elimasset, adolerent. *Id. praefat. a med.* Qui nullis inter ejusdem Musae amulos certationibus disceptionibusque percunctando, scribendo, elimati sunt. *h. e.* eruditi, edocti, politi. *Augustin.* 2. *contra Acad.* 7. Elimare animum. ¶ 2. Quoniam lima aliquid abradendo deminuit; ita elimare ponitur pro deminuere. *Cael. Aurel.* 2. *Turd.* 14. Elimata vires. *h. e.* deminatae. *Cf. eumd.* 2. *ibid.* 1. Quam sint haec corruptivae virtutis, et propterea corpus eliminando, consumant potius, quam relaxent. *h. e.* ejus substantiam dissipando. — Hinc

Elimatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Sup. Elimatissimus* translate usurpat ab *Augustin.* 5. *advers. Julian.* 17. Disputatione subtilissima et elimatissima opus est. *h. e.* polita omnino, numeris omnibus absoluta.

ELIMPIDO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et limpidus). Part. *Elimpidandus*. — Elimpido est puram et limpidum reddo. *Veget.* 3. *Veterin.* 27. 4. *Schneid.* Hoc collyrium omnia vulnera elimpidat atque persanat. *Id.* 4. *ibid.* 24. Tetracharmacum, quod facit ad omnia vulnera elimpidanda et velocius curanda. *Id.* 1. *ibid.* 26. 2. Et cum bene elimpidaveris. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 28. 2.

ELINGO, is, ere, a. 3. (ex et lingo) idem quod lingo. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 97. Hac commandeata, si oculus subinde elingatur, plumbum, quod genus est vitii, ex oculo tollitur. *Sillig* legit *lingatur*.

ELINGUATIO, *ἑλωσοτομία*. *Gloss. Philox.*, ubi male legitur *linguatio*.

ELINGUATUS, a, um. *V. ELINGUO.*

ELINGUIS, e, adject. (ex et lingua) qui lingua caret.

I.) Proprie. *Cassiod.* 6. *Hist. Eccl.* 15. Quicumque illo scelere participati sunt, dentibus caruerunt et facti omnes elinguis sunt; nam et ipsae linguae pariter deluxerunt consumptae putredine.

II.) Translate. ¶ 1. Elinguis dicitur qui non doquitur. *Cic. Flacc.* 10. 22. Convicit, et elinguem reddidit. *Id. post redit. in senat.* 3. 7. Mutum forum, elinguem curiam, tacitam et fractam civitatem videbatis. *Liv.* 10. 19. Ex mutis atque elinguis facundum etiam consulem habere. *Sueton.* *Vitell.* 6. Ac de hac quoque Iberos utriusque sexus tulit: sed marem titubantia oris prope mutum et elinguem. ¶ 2. Item qui non est eloquens, eloquentia carens. *Cic. Brut.* 26. 100. Praesertim quum Fannius numquam sit habitus elinguis. Nam et causas defensavit, et etc. *Tac. Dial. de orat.* 36. Ita ad summa eloquentiae praemia magna etiam necessitas accedebat; et quomodo disertum haberi pulcrum et gloriosum, sic contra mutum et elinguem videri deformem habebatur.

ELINGUO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et lingua) linguam extraho, lingua privo. Occurrit Part. *Elim-*

quatus et *Elinguandus* tantummodo. *Plaut. Aulul.* 2. 2. 72. Si ego te elinguandum dederō usque ab radicibus. *Fronto de different. verbor.* p. 2200. *Putsch.* Elinguis habet linguam, sed usu ejus caret: elinguatus amissit.

ELINO, linis, lēvi, lētum, lēnere, a. 3. (ex et lino). *Lucilius* apud *Non.* p. 103. 30. *Merc.* Si hic vestimenta elevit luto. *Nonius* exponit, maculavit. Hinc praepos. *ex* est intensiva.

ELIQUAMEN, inis, n. 3. quod eliquatum est ex re aliqua, ut ex carnibus, aut piscibus. *Colum.* 9. *R. R.* 14. 3. Ut sint salsamenta, et eorum omnia eliquamina. *Schneider.* vero ex melioribus *Codd.* legit *liquamina*.

ELIQUATIO, ōis, f. 3. actus eliquandi. *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 32. Cujusque materiae corporis immoderata eliquatio. *h. e.* dissolutio.

ELIQUATOR, oris, m. 3. *V. ELICATOR.*

ELIQUATUS, a, um. *V. ELIQUO.*

ELIQUESCO, is, ere, n. 3. liquidus fio. *Varro* 1. *R. R.* 55. 4. Olea, ut uva, per idem bivium reddit in villam. Alia ad cibum eligitur, alia, ut eliquescat. *h. e.* in oleum exprimitur. Simile est illud *Colum.* 3. *R. R.* 2. Vitis vel ad escam, vel ad defusionem deponitur.

ELIQUUM, ūi, n. 2. duo diversa significat prout A) Est a *liquo*, aut B) a *linguo*.

A) A *liquo* eliquum est quod eliquatur. *Solin.* 18. Sinus mediterraneos esse eliquia irrumpentis oceanii.

B) A *linguo* est idem quod defectus, deliquium. *Solin.* 23. *extr.* Meatus oceanii commoveri luna curibus, adeo ut vicissitudines inter maciem aquarum et plenitudinem, respiciant adactus ejus, vel eliquia.

ELIQUO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et liquo). Part. *Eliquans* II.; *Eliquatus* I. — Eliquo est ad liquidum purgo, liquidum reddo, percolo (It. *colare purgare*; Fr. *faire couler, distiller, épurer*; Hisp. *colar, apurar, purificar*; Germ. *ausläutern*; Angl. *to clarify or strain liquor*).

I.) Proprie. *Colum.* 12. *R. R.* 12. 1. Quam saepius caelestem aquam in alia vasa transfuderint et eliquaverint. *Id. ibid.* 50. 11. Quum paululum in labris primis consterit oleum, eliquare id capuliter in secunda labra debet, et deinde in sequentia usque ad ultima: nam quanto saepius translatione exercetur, tanto fit liquidius, et amara liberatur. *Id. ibid.* 27. *extr.* Vinum a facibus eliquatum. *et ibid.* 19. 4. Donec videbitur eliquatum omni faece mustum carere. *Seneca* 3. *Quaest. nat.* 26. a med. Fons laeda quadam turbidus ex intimo fundit, donec liberatus eliquatusque est. *Theod. Priscian.* 4. a med. Mellis quod sufficiat, quousque sit eliquata spissitudo.

II.) Translate. ¶ 1. *Pers.* 1. 34. vatum et plorabile si quid Eliquat et tenero supplantat verba palatio. *h. e.* delicate et molliter pronunciat, et quasi eliquando, paulatim et veluti guttatim vocem effundit. ¶ 2. Item effundere res liquidas. *Apul.* 10. *Met.* Mons fluviales aquas eliquans. *Id.* 1. *ibid.* de equo. Quoad lassitudinis incommodum alvi solitum ac naturale praesidium eliquaret, lege residuum. ¶ 3. Item liquefacere. *Prudent.* *Hamartig.* 260. Eliquare metalla.

ELISIO, ōis, f. 3. actus elidendi.

I.) Proprie. *Seneca* Ep. 99. a med. Hae lacrimae per elisionem cadunt, nolentibus nobis. *h. e.* per compressionem et expressionem. *V.* integrum locum.

II.) Improperie, apud Grammaticos *elisis* litterae est, quum littera excluditur, ut fit in syncope, vel quum vocalis a vocali absorbetur. *Priscian.* 2. p. 567. *Putsch.* Praeterea *circumeco* et *circumago* et similia non paterentur elisionem in in pronunciatione, si transiret in sequentem syllabam m. *V. ELIDO.*

ELISUS, a, um. *V. ELIDO.*

ELITIGO, as, are, a. 1. cesso a lite, ut delitigo est valde litigo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tyr.* p. 34.

ELIX. *V. ELICES.*

ELIXATIM, adverb. elixando. *Apic.* 5. 8. *extr.* Elixatim sumpto semine cum cvis. Adde *eumd.* 4. 3. Al. aliter leg.

ELIXATURA, ae, f. 1. proprie est aestus elixandi; hinc ponitur pro re elixata. *Apic.* 9. 1. Sic *Maer* de herb. c. 57. de *helleboro* 10. Elixaturae potu caligo fugatur.

ELIXATUS, a, um. *V. voc. seq.*

ELIXO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et lixa?). Part. *Elixatus*. — Elixo est aqua coquo. *Apic.* 3. 6. Cucumeros rasos elixabis. *Id.* 2. 1. et 3. 9. particip. *elixatus* usurpat.

ELIXUS, a, um, adject. in aqua coctus (It. *lesso*; Fr. *cuit dans l'eau, bouilli*; Hisp. *cocido en agua*; Germ. *ausgesotten*; Angl. *boiled, sodden*).

I.) Proprie. *Varro* 5. L. 109. *Müll.* Elixo omne liquore aquae dictum. *Non.* p. 48. 23. *Merc.* inde putat deduci, quod lixam aquam dixeret veteres. *V.* apud *Foss.* in *Etymol.* plura. Rursus *Varro* apud *Non.* p. 62. 14. Proinde ut elixum panem ex farre et aqua frigidaangebant. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 73. simul assis Miscueris elixa. *Juvenal.* 3. 294. Sutor et elixi vervecis labra comedit. *Id.* 13. 84. comedam, inquit, stebile nati Sinciput elixi. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 6. 23. (54). Allium coctum utilius est crudo, elixumque tosto. — Joculariter *Plaut.* *Most.* 5. 1. 65. tu. Jam jubebo ignem et sarmenta, caruifex, circumdarii. tu. Ne satis: nam elixus esse, quam assus, soleo suaviter. Similiter *Id. Psen.* 1. 2. 67. Ag. Milphio, heus! Milphio ubi es? tu. Assum apud te eecum. ac. Ego elixus sis volo.

II.) Translate. *Varro* apud *Non.* p. 48. 27. *Merc.* Elix calcet. *h. e.* valde madesacti. *Pers.* 4. 39. Elix nates. *et Martial.* 3. 7. Balneator elixus. *h. e.* aqua et vaporibus perfusus et prope coctus.

ELLEBORUM. *V. HELLEBORUM.*

ELLIPSIS, is, f. 3. ἑλλίσις; figura est, quum aliqua vox deest orationi; ab ἑλλίσις *deficit*, ut illud *Virg.* 1. *En.* 6. Italiam fato profugus Laviniaque venit Litora. Ubi deest ad, vel in. Sic *ambulo viam, Aegypto venio, ne hoc quidem*, quae apud *Quintil.* 1. 5. 40. solacissimi sunt per *detractionem*, apud alios ad ellipsis referuntur. Porro ipsa vox ut Graeca est, ita Graece adhibenda potius, quam Latina forma. Latine autem *detractio* dicitur, ut apud *Quintil.* loc. cit.; quem adde 8. 6. 21. Latinis vero litteris legitur apud *Capell.* 5. p. 176. Ellipsis est *detractio*, quum verbo aliquo motus docto rem sententiam potius praeterimus, ipsa celeritate gratissimi.

ELLOPS, ōis, *V. HELOPS.*

ELLAM *et*

ELLUM. *V. EN et ECCE.*

ELLYCHNIUM, ūi, n. 2. ἑλλύχνηον, funiculus ille papyraceus, seu sparteus, cannabinusve, aut stuppeus in lychno, qui oleo affuso incensus flammam nutrit et lumen praestat; a λύχνη *lucerna*. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 4. 41. (64). Ellychnia ex uva cicini claritatis praecipua. *Id.* 28. *ibid.* 11. 47. (168). Ellychnium papyraceum. Adde *Stat.* 4. *Sile.* 9. 29; *et Vitruv.* 8. 1. 5. *Schneid.*

ELOCATUS, a, um. *V. ELOGO, as.*

ELŌCO, adverb. pro illico, quasi e loco, e vestigio, quidam leg. apud *Plaut.* *Cas. sc.* 3. a. 5. in fin. *et Truc.* 2. 3. 87.

ELŌCO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et loco). Part. *Elocatus*. — Eloco est idem quod loco (It. *dare ad affitto*; Fr. *louer, donner à louer*; Hisp. *alquilar, dar ó tomar en alquiler*; Germ. *ausmieten, verpachten*; Angl. *to let out, let to hire, let to farm*). *Cic.* 5. *Ferr.* 22. 55. Fundum elocatum esse dicebat. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 3. 7. (10). Elocare fanus. *Id.* 26. *ibid.* 1. 3. (4). sese curandum. *Colum.* 1. *R. R.* 7. 6. boves. — Praegnante significatione *Cic. Flacc.* 28. 69. de gente *Judaeorum*. Quam cara diis immortalibus esset, docuit, quod est victa, quod elocata, quod servata. *h. e.* quod ejus vectigalia a censoribus P. R. locata. *V. Alost.* ad h. l. — Apud *Plaut.* *Epid.* 1. 2. 41. Ne ante solem occasum hoc argentum eloces. *Alti leg.* elicias.

ELŌCŪTILIS vel eloquutilis, e, adject. ad eloquendum pertinens. *Apul.* 11. *Met.* Copia eloquutilis facundiae.

ELŌCŪTIO vel Eloquutio, ōis, f. 3. ¶ 1. Stricto sensu *elocutio* est actus eloquendi, sermo, dictio. *Ulp.* *Dig.* 22. 5. 12. Plurais *elocutio* duorum numero contenta est. ¶ 2. Sed occurrit ferè apud Rhetores pro Graeco vocabulo ῥησις, et est tertia pars officii oratoris, qua res inventae et in ordinem dispositae ornamentis sententiarum et verborum illustrantur. — a) In singulari numero. *Cic.* 1. *Invent.* 7. 9. *Elocutio* est idoneorum verborum et sententiarum ad inventionem accommodatio. *Id.* 4. *Herenn.* 12. 17. *Elocutio* tres res in se debet habere, elegantiam, compositionem, dignitatem. *Quintil.* 8.

1. 1. Quam Græci *ῥητορ*, Latine dicitur elocutionem. Eam spectamus in verbis aut singulis, aut conjunctis. In singulis intendum est ut sint Latina, perspicua, ornata, et ad id, quod efficere volumus, accommodata. In conjunctis, ut emendata, ut collocata, ut figurata. *V.* ibi plura, et in proœmio ejus libri. *Id.* 2. 13. 13. Inventio sine elocutione non est oratio. Adde *eumd.* 3. 9. 2., 11. 1. et alibi sæpe. *Plin.* 3. *Ep.* 13. Elocutioni vacare. — b) In plurali numero. *Sueton. Gramm.* 4. Instituisse et ipsos quædam genera institutionum ad eloquentiam præparandam, ut problemata, periphrases, elocutiones, ethologias. *h. e.* phrasas elegantesque dicendi rationes, vel potius rhetoricas descriptiones. Alii vero leg. *allocutiones*, inter quos et *H. Dörrens.*

ELOCUTOR vel eloquutor, oris, m. 3. qui elocutur. *Ennod.* 1. *Ep.* 1. Tibi fav ista præcenditur, quam in opinione mea blandus elocutor accendit. *Id.* 2. *ibid.* 4. Sicur amoris elocutor et copiosus asseritor es, ita nescis alicui blanda sermonum fucatione illudere.

ELOCUTORIUS vel eloquatorius, a, um, adj. ad eloquendum pertinens. *V.* vocem sequent.

ELOCUTRIX vel elocutrix, icis, f. 3. quæ elocutur. Hanc et superiorem vocem, ut Latinas agnoscit *Quintil.* 2. 14. 2. Oratoria sic efferretur ut elocutrix; oratrix ut elocutrix.

ELOCUTUS vel eloquutus, a, um. *V.* **ELOQUOR**.

ELOGIATUS, a, um. *V.* voc. seq.

ELOGIO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Elogiatus*. — Elogio est breviter describo. *Cæsar. Aurel.* 5. *Tard.* 4. Signa elogiavimus. *h. e.* breviter scripta proposuimus. *Id.* 2. *Tard.* 1. Nomina specialiter elogiata. *h. e.* imposita.

ELOGIUM, ii n. 2. In aliquo ex allatis *Ciceronis* locis sunt qui lectionem sollicitant. Sunt etiam qui de origine vocis disputant, et de descriptione. Alii enim scribi volunt *eulogium* ab *εὐλογία*; alii *elogium* a simili Græca *ἐλλόγιον*; alii *eclogium* ab *ἐκλογαῖον*; alii denique, qui *elogium* retinent, ab hæc quidem descendere, sed usu Latino c extritum esse. Atque hæc est usitatio scribendi ratio. Ceterum *elogium* generatim est quicquid verbis prolatum est: hinc ¶ 1. Est dictum, sententia. *Cic. Senect.* 20. 73. Solonis quidem sapientis *elogium* est, quo se nezat velle suam mortem dolore anteferam et lamentis vacare. ¶ 2. Item brevis titulus rei alicujus, vel inscriptio in laudem cujuspiam, vel vituperationem. Sic de januarum inscriptione *Plaut. Merc.* 2. 3. 73. Molesti sint, occident ostium, impleantur mææ fores *elogiorum* carbonibus. — Et de votiva tabella *Sueton. Cal.* 24. Tres gladios in necem suam præparatos Marti aitori, ad dito *elogio*, consecravit. — Item de avorum imaginibus *Sueton. Galb.* 2. Imagines et *elogia* universi generis (*prosopie*) exsequi longum est. — Præcipue de sepulchris. *Cato* apud *Gell.* 3. 7. Gloriam atque gratiam claritudinis inclutissimæ decorare monumentis, signis, statuis, *elogiis*, historiis. *Cic. Senect.* 17. 61. In quem (*Attilium Calatinum*) illud *elogium* unicuique: *Plurimæ consentiunt gentes populi primarium fuisse virum*. Similiter *Id.* 2. *Fin.* 35. 116. Non *elogia* monumentorum id significat? velut hoc ad portam: *Unum hunc plurimæ consentiunt gentes, populi primarium fuisse virum*. Sic *Id.* 1. *Tusc.* 14. 31. Quid ipsa sepulchrorum monumenta, quid *elogia* significant, nisi nos futura etiam cogitare? *Sueton. Claud.* 1. *Elogium* tumulo insculpere. *Cf. Virg. Cat.* 410. His tumulus super inscribitur: tum fronte locatur *Elogium*, tacita format quod littera voce: *Parve coles etc.* *V. Klotz.* ad *Cic. Pis.* 19. 44.; et *Orell.* ad *Inscript.* 534. ¶ 3. Item brevis alicujus mentio in testamento facta. *Cic. Cluent.* 48. 135. Quod *elogium* recitasti de testamento *Ca. Egnatii patris*. idcirco se exheredasse *Blum*; quod et *Sueton. Vit. Horatii*. Mærenas quantopere eum dilexerit, satis monstratur tali ad Augustum *elogio*: *Horatii Flaeci*, ut me, memor esto. Adde *Senec. 2. Controv.* 15.; *Quintil.* 7. 4. 20. et 2. *Declam.* 15.; et *Dig.* 37. 10. 1. § 9. Sic in temate *Declam.* 326. earum, quæ tribuuntur *Quintil.* *Dives* decedit herede instituto bonorum omnium pauper, et *elogio* tali: *Peto*, ut hanc hereditatem restituas ei, cui rogavi. *Forcellinus* hunc locum singulari paragr. distinguit, et *elogium* accepit pro petitione, rogatione. — Hinc *ultima elogia* sunt ultima testamentum, ultima voluntas perscripta. *Imp.*

Justinian. Cod. 3. 28. 37. § 1. Super ipsis tantummodo rebus, quæ quasi castrensium peculii sunt, ultima condere posse *elogia*. ¶ 4. Denique est etiam sententia judicialis, quæ propterea damnationis quoque causas continet exhibetque. *Sueton. Cal.* 27. Custodiarum seriem recognoscens, nullius inspecto *elogio*, a calvo ad calvum duci imperavit. Adde *Spartian. Sev.* 2.; et *Lampid. Alex. Sev.* 33. *Ammian.* 19. 12. Perque *elogium* Principis torqueri præceptum, — latè fuzâ damnatus est. — Hinc *mittere aliquem cum elogio* est ad legitimum magistratum mittere, una cum criminis expositione vel significatione. *Modestin. Dig.* 49. 16. 3. Desertorem auditum ad suum ducem cum *elogio* præses mittit. Adde *eumd.* *ibid.* 48. 3. 6. et 11.

ELONGATIO, ōnis, f. 3. recessus. *Boeth. de unit.* et uno p. 967. Si tres, vel plures fenestrate vitree una post aliam recte contra radium solis disponantur in ordine, constat siquidem, quod secunda minus recipit luminis, quam prima, et tertia minus, quam secunda; et sic usque ad ultimam sit defectus luminis non propter lumen in se, sed propter elongationem fenestræ a lumine. *Id.* *ibid.* p. 1275. Unaquæque res materia, secundum gradum elongationis suæ.

ELONGO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et longus) protraho, differo. *Gloss. Philox.* *Elongo*, μακρύνω, ἀπώστημι. Forum Romanum *Plinio* nescio cui tribuit illa verba: *Quo maximo tempore dies elongantur*. — Ceterum occurrit apud *Fulgat. interpr. Psalm.* 21. 20. Ne elongaveris auxilium tuum. Adde *eumd.* *Psalm.* 54. 8., 70. 12. et alibi sæpe.

ELOPS, opis, *V.* **ELOPOR**.

ELOQUENS, entis, *V.* **ELOQUOR** in fin.

ELOQUENTER, adverb. cum eloquentia. Occurrunt tantum *Comp. Eloquenter* et *Sup. Eloquentissime* apud *Plin.* 3. *Ep.* 18. Eloquentius scribere. *Id.* 2. *ibid.* 11. a med. Eloquentissime respondere. *Id.* 6. *ibid.* 21. Eloquentissime scribere.

ELOQUENTIA, æ, f. 1. facultas dicendi apposite ad rem, de qua agitur. dicendi vis et ratio admirabilis, et, ut ait *Cic. Partit. orat.* 23. 70. copiose loquens sapientia (*It. eloquentia, fecundia*; *Fr. eloquence, talent de la parole*; *Hisp. eloquencia*; *Germ. d. Beredsamkeit, Hohlredeneit*; *Angl. eloquence, the faculty of speaking well*). Duplici autem ratione sumi potest: scilicet — a) Vel ut idem sit, quod *elocutio*, vel *facundia*, et copia verborum, nempe si ad vim vocis spectet. *Ter. Phorm.* 4. 3. 24. Sudabis satis, si cum illo inceptas homine: ea *eloquentia* est. *Sall. Cat.* 5. Satis *eloquentiæ*, sapientiæ parum. *Nepos Alcib.* 2. Hippocentia omnium Græcæ lingue *eloquentia* disertissimus. *Fronto 1. ad Amic.* 3. Apud me antiquissimum locum laudis *eloquentia* possidet. *Sueton. Rhet.* 5. *Sex. Clodius* Latine simul Græcæque *eloquentiæ* professor. — b) Vel ut significet universam vim facultatemque oratoris, quæ quinque rebus, seu partibus constat, inventionem, dispositionem, elocutionem, memoriam, et pronuntiationem, ut sumitur a *Cic. Brut.* 6. sub fin. et alibi. *Id. Orat.* 28. 100. Ne ipse quidem sua tanta *eloquentia* mihi persuasisset, ut se dimitterem. Huc pertinet et illud *Fronton. de eloq.* p. 229. Si linguam quis uni homini exsecet, immanis habeatur; *eloquentiam* humano generi exsecari mediocre facinus putas? — Ceterum adde *Cic.* 1. *Orat.* 5. 10., 32. 146. et alibi sæpe; *Nepos. Dion.* 3., *Att.* 5. et *Cimon.* 2.; *Quintil.* 2. 16. 7., 9. 17. 2., 8. 3. 71. et alibi sæpe; *Plin.* 3. *Ep.* 3.; *Sueton. Cæs.* 55., *Aug.* 84., *Cal.* 5. et *Gramm.* 7.; *Tac. Dial. de orat.* 8., 30. et 38., *Agric.* 10. et 14. *Ann.* 19.; *Gell.* 1. 15.; *Justin.* 5. 2. 7. et 13. 5. 10.; et *Colum.* 1. *R. R.* 1. 30.

ELOQUIUM, ii, n. 2. (eloquor). ¶ 1. Est idem quod *eloquentia*, sed historicis poetisque sub Imperatoribus familiaribus. *Virg.* 11. *Æn.* 383. Tonare *eloquio*. *Ovid.* 1. *Trist.* 9. 46. Quælibet *eloquio* fit bona causa tuo. *Id.* 2. *Pont.* 2. 51. Nitore *eloqui*. *Vellej.* 2. 68. 1. Cælius vir *eloquio* animoque *Curioni* similissimus. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. (55). Suavitas prædulcis *eloquii*. *Stat.* 4. *Silv.* 4. 65. Potentis *eloqui* virtus. Adde *Horat. Art. P.* 217.; *Ovid.* 13. *Met.* 63. et 322.; *Lucan.* 7. 63; *Juvenal.* 7. 19. et 139., et 10. 114. et 118.; *Sil. Il.* 3. 619.; *Fopisc. Prob.* 2. et *Carin.* 21.; et *Trebell. Poll. XXX. Tyr.* 1. ¶ 2. Est etiam simpliciter sermo. Siquidem definitur a *Diomede initio l.* 2. p. 413.

Putsch. *Eloquium* est humanæ pronuntiationis expressa significatio, faciliem mentibus exhibens intellectum. — Hinc et colloquium. *Mamertin. Paneg. Maxim.* 9. Invidias dexteræ contulisti; adeo fidum fraternumque fuit illud *eloquium*.

ELOQUOR, loquor, loquutus vel loctus sum, loqui, dep. 3. (ex et loquor). *Eloqueret* pro *eloqueretur* quædam legunt in versibus *Ennii* apud *Gell.* 12. 4. *Eloquet*, quæ tincta malis, et quæ bona dicta. *Alii melius loq.* *Eloqueretur*, tincta etc. — *Elocutus* passiva significatione occurrit apud *Ulp. Dig.* 3. 2. 13. § 6. Multum interest, causa cognita aliquid pronuntiatum sit, an quædam extrinsecus sint elocuta. — Part. *Eloquens* in fin; *Elocutus* 1. et 2. — *Eloqui* est dicere, narrare, exponere, efferre, quasi extra loqui; hinc *Quintil.* 8. *proœm.* 11. *Eloqui* est omnia, quæ mente conceperis, promere atque ad audientem perferre (*It. parlare, dire, manifestare parlando*; *Fr. prononcer, exposer, exprimer, déclarer, énoncer, dire*; *Hisp. pronunciar, exponer, declarar, manifestar, enunciar, decir*; *Germ. aussprechen, ausdrücken*; *Angl. to speak, speak out or plainly, declare, deliver*). Occurrit ¶ 1. Generatim, et quidem — a) Absolute. *Plaut. Curc.* 2. 3. 29. *Eloquere*, obsecro hercle. *Id. Astut.* 2. 1. 48. ev. Dic mihi, quæso, quis ea est, quam vis ducere uxorem? *me. Eloquor*. *Nostin?* hunc senem *Euellionem* et proximo pauperulum? etc. *Id. Amph.* 1. 1. 264. *Elocutus* est. *h. e.* vera dixit. *Ter. Phorm.* 4. 3. 35. *cn.* Immo non potuit melius perveniret eo, quo nos volumus. *an.* Occidi. *cn.* Perge *eloqui*. *ge.* At primo homo insipit et. *Virg.* 3. *Æn.* 39. *Eloquar*, an sileam? genitus lacrimabilis imo *Auditor* tumulo, etc. *Cic.* 3. *Off.* 15. 61. Uterque (*emptor et venditor*) si ad eloquendum venerit, non plus quam semel *eloquetur*. *h. e.* indicandum et exhibendum pretium rei. *Curt.* 10. 2. 15. *Eloqui* timeo, palam certe rupistis imperium, et precario rex sum. Adde *Sueton. Domit.* 23. *Quintil.* 8. 2. 11. Verba, quæ plus significant, quam *eloquuntur*. *Id.* 3. 6. 4. Quos recte sensisse, parum *elocutos* puto. *h. e.* non clare. — *Forcellinus* affert etiam illud *Plaut. Truc.* 4. 2. 43. *Eloqui* uno verbo. *At hæc divisim legenda; et sane Plauti verba sunt.* *mi.* Qui potest? Uno verbo! *as.* *Eloquere*. *mi.* *Mittin?* mo intro? *as.* *Mendax* es, ab! *Unum* *ajebas*, tria jam dixi verba atque mendacia. — b) Cum additis per aliam propositionem iis, quæ diruntur. *Horat.* 3. *Od.* 3. 17. *Gratum* *eloquata* consiliatibus *Juno*ne divis; *Ilion*, *Ilion* etc. *Tac.* 3. *Ann.* 65. *Memoria* proditur *Tiberium*, quoties curia egrederetur, Græcis verbis in hunc modum *eloqui* solitum: *O homines* ad servitutem paratos. *Sueton. Domit.* 23. Ante paucos quam occideretur menses, cornix in *Capitolio* *elocuta* est: *Ἔσται πάντα κάλω*. — c) Cum *Ablativo* rei et *prepos.* de. *Plaut. Cist.* 2. 3. 23. *Eloqui* de aliqua re. — d) Cum *Accusativo*. *Plaut. Cist.* 1. 1. 58. *Eloquere* nobis utrumque; et quid tibi est, et quid velis nostram operam. *Id. Amph.* 1. 4. 45. *Eloqui* audita. *Id.* *ibid.* *prol.* 51. argumentum *tragediæ*. *Id.* *ibid.* 4. 5. 8. *rem.* *Id. Epid.* 1. 2. 20. *syllabam*. *Id.* *Men.* 1. 4. 6. *Elocuta* sum convivas: ceterum cura tu. *h. e.* dixi, qui et quot sicut convivæ. *Ter. Heaut.* *prol.* 3. *Id.* primum *dicam*, deinde quod veni, *eloquar*. *hic* absolute quoque accipi potest. *Cic.* 2. *Orat.* 38. 158. Omne, quod *eloquimur* sic, ut id aut esse dicamus, aut non esse, etc. *Id.* *ibid.* 48. 209. Nullum est periculum, ne quid tu *eloquare*, nisi prudenter. *Id.* 1. *Fin.* 3. 6. Fieri autem potest, ut recte quis sentiat, et id, quod sentit, pulite *eloqui* non possit. *C. Cæsar* apud *Cic. Brut.* 72. 253. *Eloqui* præclare cogitata. *Forcellinus* hunc locum ad paragr. 3. retulit. *Cic.* 4. *Herenn.* 19. 27. *Eloqui* res aliquas per injustemodi continuationes. *Cæs.* 2. *B. C.* 34. Ille unum *elocutus*, ut memoria tenerent milites ea, quæ pridie sibi confirmassent, sequi sese jubet. *Ovid. Heroid.* 15. 129. *Eloqui* verba simillima veris. *Seneca Edip.* 817. *Eloquere* nomen. *Alt. Seneca Ep.* 83. ante med. Per vinum *eloqui* arcana. *Curt.* 7. 4. 35. Nec plura *elocutus* equum in hostem egi. *Id.* 8. 14. 17. Hæc *elocutus* concitat equum primum. Adde *eumd.* 10. 6. 24. *Quintil. proœm.* 17. Ea et sciet optime et *eloquatur* orator. — e) Sequente *Infinito*. *Curt.* 9. 6. 12. *Hurret* animus cogitatione rei, quam paulo ante vidimus. *Eloqui* timo invicti corporis spoliis inertissimos manus suis

se inieciuros, nisi te interceptum misericors in nos fortuna servasset. ¶ 2. Speciatim pro colloqui. *Hamertin. Genethl. Maxim. 11. in fin.* Quam junctim sententiam quam concorditer eloquuntur! *Al. leg. colloquuntur.* ¶ 3. Item speciatim et saepe refertur ad facultatem oratoriam. *Cic. Orat. 19. 61.* Sed jam illius perfecti oratoris et summæ eloquentiæ species exprimenda est: quem hoc uno excellere, id est oratione, cetera in eo latere, indicat nomen ipsum. Non enim inventor, aut compositor, aut actor, hæc complexus est omnia, sed et Græcæ ab eloquendo ἑρμῆας, et Latine eloquens dicitur est. Sic *Quintil. 10. 1. 3.* Quomodo sit in eloquendo positum oratoris officium. *Cic. 1. Orat. 11. 48.* Oratoris vis est composita, ornata, copiose eloqui. *Id. 1. Off. 44. 156.* Eloqui copiose, modo prudenter, melius est, quam vel acutissime sine eloquentia cogitare. *Quintil. 10. 1. 69.* Tanta in eo inveniendi copia et eloquendi facultas. Adde *eumd. 10. 1. 1.* et alibi saepe. *Sueton. Aug. 86.* Genus eloquendi secutus est elegans et temperatum. *Tac. 4. Ann. 31.* Quin ipse, compositus alias et velut eluctantium verborum, solutus promptiusque eloquebatur, quoties subveniret. — Hinc Part. præ.

Eloquens, entis, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Eloquentior 1. et 2., Sup. Eloquentissimus 2.* ¶ 1. Generatim est qui eloquitur et verbis exponit. *Cic. 4. Herenn. 53. 66.* Quam res muta et informis fit eloquens et formata. *Orellius vero legit aut informis sit loquens. Apul. de Mag. Quis me hoc pacto eloquentior vivat, quippe qui nihil unquam cogitavi, quod eloqui non auderem.* ¶ 2. Speciatim et sepiissime est qui novit dicere apposite ad persuadendum et ad rem de qua agitur. — a) Posit. *Cic. Orat. 29. 100.* Is est eloquens, qui et humilia subtiliter et magna graviter et mediocriter temperate potest dicere. et *mox § 101.* Is erit igitur eloquens (ut idem illud iteremus), qui poterit parva summis, modica temperate, magna graviter dicere. *Id. ibid. 36. 123.* Is erit ergo eloquens, qui ad id, quodcumque decebit, poterit accommodare orationem. *Id. ibid. 5. 18. M. Antonius* — disertus ait se vidisse multos, eloquentem omnino neminem. *Cf. Quintil. 8. præm. 13. et 12. 1. 21.* (Huc pertinet et illud *Plin. 5. Ep. 20.* Respondit mihi Fontejus Magius, unus ex Bithynis, plurimis verbis, paucissimis rebus. Mos est plerisque Græcorum, ut illis sit pro copia volubilitas: tam longas tamque rigidas periodos uno spiritu, quasi torrente, contorquent. Itaque Julius Candidus non invenuste solet dicere, aliud esse eloquentiam, aliud loquentiam. Nam eloquentia vix uni et alteri, immo, si M. Antonio credimus, nemini: hæc vero, quam Candidus loquentiam appellat, multis atque etiam impudentissimæ cuique maxime contingit). Rursus *Cic. 1. Orat. 5. 19.* Mirari desinamus, quæ causa sit eloquentium paucitatis. *Id. ibid. 14. 49.* Eloquentes et in dicendo suaves atque ornati fuerunt. *Id. ibid. 14. 63.* Eloquentem esse in aliqua re. *Id. 2. Nat. D. 1. 1.* Nam neque indisertum Academicum pertulisset, nec sine ista philosophia rhetorem, quamvis eloquentem. *Quintil. 10. 1. 123.* Quo in genere (*h. e.* in philosophia) paucissimos adhuc eloquentes litteræ Romanæ tulerunt. Adde *eumd. 7. 1. 43.* et alibi. — b) *Comp. Quintil. 12. 6. 6.* Itaque nonnullos reperias, qui sibi eloquentiores esse videantur. — c) *Sup. Cic. Brut. 39. 145.* Ut eloquentium jurisperitissimus Crassus, jurisperitorum eloquentissimus Scævola putaretur. *Quintil. 8. præm. 13.* M. Antonius disertis satis putat dicere quæ oporteat: ornate autem dicere, proprium esse eloquentissimi. Adde *eumd. 5. 13. 3., 4. 2. 58. et 1. 1. 21.; Sueton. Galb. 3.; Tac. Agric. 10.; et Plin. 6. Ep. 21.*

ELŌTUS, a, um. *F. ELAVO.*

ELŪACRUS, a, um, adject. Eluserum labrum apud *Caton. R. R. 10. et 11.,* si sana est lectio, vas ingen signifiat ad eluendum, seu lavandum.

ELŪCĒO, eos, xi, cere, n. 2. (ex et luceo). Part. *Elucens I.* et in fin. — Eluceo est idem quod luceo, vel valde luceo, luendo appareo (*It. risplendere; Fr. briller, luire; Hisp. brillar, resplandecer, relucir; Germ. hervorleuchten, strahlen; Angl. to shine forth, be bright.*)

1.) Proprie. *Cic. 1. de republ. 6.* Circulus splendidissimo candore inter flammam elucens. *Tibull. 4. 1. 134.* Lætor eluxit structos super ignis acervos.

Virg. 4. G. 98. de apib. elucet aliæ, et fulgore coruscant Ardentes auro, et paribus liata corpora luctis.

II.) Translate est apparere, se manifestare, luendo apparere. — a) De bonis rebus. Ad rem *Cic. 2. de republ. 21.* Elucet scintilla ingenii in puero. *Et 4. Fam. 3. 2.* Quasi lumen aliquod, extinctis ceteris, elucere sanctitatem et prudentiam et dignitatem tuam. *Lucret. 2. 1050.* res ipsaque per se Vociferatur, et elucet natura profundum. *Cic. Amic. 14. 48.* Si qua significatio virtutis eluceat. *Id. ibid. 27. 101.* Amicitia magis elucet inter æquales. *Id. 2. Orat. 13. 55.* Nemo studet eloquentiæ, nisi ut in causis atque in foro luceat. *Id. 1. Off. 29. 103.* Ex quo elucebit omnis constantia omnisque moderatio. Adde *eumd. 1. ibid. 5. 17. Id. Partit. orat. 12. 41.* Ex quibus proprium quid sit elucet. *Nepos Pausan. 1.* Ut virtutibus eluxit, sic vitii est obrutus. *Id. Epam. 6.* Sed maxime ejus eloquentia elucit Spartæ. *Id. Chabr. 1.* Inventum ejus eluxit. *Quintil. 1. 1. 2.* Elucet spes. — b) De malis rebus. *Cic. Rosc. Am. 31. 86.* Temptitas hominis ejusmodi est, ut dissimulari non queat, atque eo magis eluceat, quo magis occultatur. *Sueton. Tib. 57.* Sæva ac lenta natura ne in puero quidem latuit: sed aliquanto magis in principe eluxit. — Hinc Part. præ.

Elucens, entis, adjective quoque occurrit in *Varron. Sentent. nov. edente Vinc. Devit.* Elucensissimum est edocendi genus exemplorum subditio. *Al. leg. elucidissimum.*

ELŪCESCO, is, ere, n. 3. inchoat. ab eluceo, et ejusdem fere significationis. *Lactant. 7. 14.* Cujus rei argumentum prius est enarrandum, quo ratio elucescat. *Al. leg. eluceat. Augustin. 1. Retractat. 13. a med.* Quod apud eos elucesceret.

ELŪCIDO, as, are, a. 1. lucidum reddo. Translate *Vulgat. interpr. Eccl. 24. 31.* Qui elucidant me, vitam æternam habebunt.

ELŪCIFĀCIO, *F.* vocem sequent.

ELŪCIFICO, os, are, a. 1. luce privo, elucum reddo: ab *elucus. Labertus* apud *Gell. 10. 17.* Sic ego, splendore fulgentis pecuniæ volo elucifacere exitum ætatis meæ. *Al. leg. elucifacere; at ipse Non. p. 106. 21.* edente *Merc.* lectionem *Gellii* confirmat.

ELŪCTĀBĪLIS, e, adject. luendo superabilis. *Seneca 6. Quæst. nat. 8.* Ita implicitæ aquis herbæ sunt, et aquæ nec pedit eluctabiles, nec navigio.

ELŪCTĀTĪO, ōnis, f. 3. actus eluctandi; et translate conatus expediendi se ex re aliqua. *Lactant. 3. 11. a med.* Eluctatio adversus mala, quibus hæc vita plena est.

ELŪCTOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. (ex et luctor). Olim *elucto, as*, activa positione dictum fuisse, tradit *Non. p. 468. 30. Merc.*; sed locum, affert *Plauti* dubiæ lectionis. *F. DELUCTOR.* — Part. *Eluctans* sub *B. I.*; *Eluctatus* sub *A. et B.*; *Eluctandus* sub *B. II.* — Eluctari usurpatur *A)* Neutrorum more; et *B)* Transitive, seu cum Accusativo.

A) Neutrorum more eluctor est luendo et conando et cum mora exeo. *Virg. 2. G. 244.* aqua eluctabitur omnis Sclivæ, et grandes ibunt per vimina guttæ. *Seneca 4. Quæst. nat. 2.* Nilus per angusta eluctatus. *Lucan. 2. 219. de fluvio.* Tyrrenas vix eluctatus in undas.

B) Transitive, seu cum Accusativo, est aliquid luendo et conando superare.

1.) Proprie. *Liv. 24. 26. a med.* Quomodo tot ac tam validæ eluctandæ manus essent. *Tac. 3. Hist. 59.* Vix quieto agmine nives eluctantibus patuit, quantum discriminis odeundum foret, ni etc. *Id. Agric. 17. extr.* Super virtutem hostium, locorum quoque difficultates eluctatus. *Seneca 4. Quæst. nat. 2.* Tandemque (*Nilus*) eluctatus obstantia, in vastam altitudinem eadit. *Val. Flacc. 8. 183.* altera ponti Eluctanda via est. *h. e. vi et labore aperienda. Sil. It. 13. 742.* Eluctari Alpes. Sic *Jornand. Get. 38. ad fin.* Qui eluctati collis excelsa conscenderent.

II.) Translate. *Tac. 4. Ann. 31.* Ipse compositus alias et velut eluctantium verborum. *Grat. Cyneq. 520.* Ille (*equus*) vigeat Centum actus spatiis atque eluctabitur iram. *h. e. incitationem et ardorem præferet ac superabit. Stat. 1. Achill. 524. de vate æstro percito.* Tandem fessa tremens longis mugitibus ora Solvit, et oppositum vox eluctata flurem est. *Symmach. 1. Ep. 14. (al. 21. extr.)* Eluctari offensam. *h. e. vitare, effugere.*

ELŪCIDUS, *F.* ELUCEO in fin.

ELŪCŪBRĀTUS, a, um. *F.* voc seq.

ELŪCŪBROS, as, avi, atum, are, a. 1. vel

ELŪCŪBROR, aris, atus sum, ari, dep. 1. Part. *Elucubratus* sub *a.* et in fin. Elucubro est lucubrationibus, idest vigiliis conficere. — a) Activa forma. *Cic. Brut. 90. 312.* Oratioes non minus diligenter elaboratas, quam elucubratas offerebamus. *h. e. ad lucernam elaboratas. Colum. R. R. 10. præfat.* Quidquid est istud, quod elucubravimus, propriam sibi laudem non vindicat. *Tac. Dial. de orat. 9.* Elucubrare librum. — b) Deponentis forma. *Cic. 7. Att. 19.* Epistolam, quam eram elucubratus, ad te non dedi. — Hinc Part. præter. pass.

Elucubratus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Elucubrator* translate apud *Boeth. 2. Music. præm.* Pauca præmittam, quibus elucubrati animus auditoris ad ea, quæ dicenda sunt, accipienda perveniat.

ELŪCUS, i, m. 2. ab *ex* et *lux, lucis*, qui noctu vigilavit ac præcipue qui ad lucernam noctu elaboravit; ac propterea significat languidum ac semi-somnum, vel, ut alii volunt, alucinatorem et mugurum amatorem, sive halonem, idest hesterno vino languentem, quem ἑλωρον vocitant Græci. Hæc *Paul. Diac. p. 75. 17. Müll.* Alii ducunt ab ἡλύγη *obscuritas, tenebræ*, unde ἡλύγος. — Idem *Paul. Diac.* sub littera *H* p. 100. 8. *Müll. helucum* ab hiatu et oscitatione dictum docet; quod est viro languentium. Similiter *Gloss. Placidii* edente *A. Mai. p. 470.* Bellui crapula veterani. *lege Heluci*, crapulæ veterana. — Alii substantivam vocem esse tradunt: et significare tarditatem quamdam animi et stuporem, qui alucinantibus plerumque usu venit: ab ἄλωρον, unde *alucinor* et, a in e conversa, *elucus.* Hæc *Gell. 16. 12. ex Cloatio Fero.* Hoc sensu *Tertull. Cor. mil. 7.* Hæderæ natura est cerebrum ab eluco defensare. — Hinc Itali etiamnum hominem hebetioris ingenii *alocco* appellant. *F. ALUCUS.*

ELŪDO, ludis, iudi, iusum, ludere. 3. (ex et ludo).

Part. *Eludens* sub *B. II. 2.*; *Elusus, Elusurus* et *Eludendus* sub *B. II. 1.* — Eludere est verbum *A)* Neutrum; et *B)* Activum.

A) Neutrorum more eludere est ludendi finem facere. Unde illa litoris definitio ab Aquilio data, apud *Cic. Topic. 7. 32.* Solebat Aquilius litus ita definire, qua fluctus eluderet. Adde *Quintil.,* qui hanc eandem Aquilii definitionem affert *5. 14. 34.; et Flonion. Princip. Hist. 5. p. 247. Niebuhr.* — Hinc *Donatus ad Ter. Eun. 1. 1. 10.* Eludere gladiatorum est, quom vicerunt et ludo finem imposuerunt.

B) Active *eludere* est ludendo vineere, ludendo decipere.

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Eludere aliquem* vel *aliquem aliquid* est ludendo vineere et aliquid obtinere. *Plaut. Curc. 5. 2. 30.* Dicis, unde illum habes anulum, quem parasitus hic te elusit. *Id. ibid. 5. 2. 10.* Dixi equidem tibi, unde ad me hic (*anulus*) pervenerit. Quoties dicendum est? Elusi militem, inquam, in alea. — Cum Dativo personæ. *Propert. 4. 1. 139.* Nam tibi victrices, quascumque labore parasti, Eludet palmas una puella tuas. *h. e. extorquebit, eripiet.* ¶ 2. Speciatim eludere dicuntur gladiatores, qui flexu corporis actus adversarii evitant. *Martial. 14. 202.* Callidus emissas eludere simias hastas. *Manil. 5. 163.* Ille cito motu rigidus eludere cæstus. — Et figurate. *Cic. Opt. gen. orat. 6. 17.* Non enim in acie versatur et ferro, sed quasi rudibus ejus eludit oratio. *Curt. 7. 2. 12.* Et quamquam conscientia fretus in regiam venerat; tamen ut jussus esse fratres suos exhibere, admodum juvenes et regi ignotos ob ætatem, fiducia in sollicitudinem versa trepidare cœpit, sæpius quæ nocere possent, quam quibus eluderet, reputans. *Tac. 3. Ann. 67.* In metu, qui exercitum quoque eloquentiam debilitat, non temperante Tiberio quin premeret voce, vultu, eo quod ipse creberime interrogabat, neque reflere aut eludere dabatur, ac sæpe confitendum erat, ne frustra quæsisisset. *Id. ibid. 74.* Ille robore exercitus impur, furandi melior, plures per globos incurabat eludebatque et insidias simul tentabat. — Huc fortasse pertinet et illud *Liv. 27. 18. a med.* Levis et concursator hostis atque intervallo tutus, quom procul missilibus pugna eluditur; instabilis idem ad comminus conserendas manus. *Forcellinus* tamen hoc loco *eludere* accepit pro simplici ludere, seu leviter aliquid facere.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro fallere, decipere; et occurrit — a) De hominibus. *Plaut. Amph.* 1. 1. 109. Quando imago est hujus in me, certum est hominem eludere. *Ter. Phorm.* 5. 6. 46. Summa eludendi occasio est mihi nunc senes. Adde *Cic. Senat.* 43. 94., ubi alii aliter leg. *Cæs. 1. B. C.* 58. Ipsi Massilienses, et celeritate navium et scientia gubernatorum confisi, nostros eludebant. *V. integrum locum.* Adde *Liv.* 36. 45. *Id. Liv.* 22. 18. Ea (cohors) adseutorum montibus, et ad concursandum inter saxa rupesque aptior ac levior — campestrum hostem, gravem armis statariumque pugnae genere facile elusit. *Virg.* 11. *En.* 694. Orsilochum fugiens-Eludit gyro interior sequitur sequentem. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 45. caudæque pilos ut equinae Paulatim vello, et demo unum, demo etiam unum, Dum cadat clusus rations evulsi accervi. *Id. 1. Sat.* 10. 40. Devoque Chremeta Eludente senem. *Ovid.* 1. *Met.* 692. Non semel et Satyros eluserat illa (Nympha) sequentes. Cf. *eumd.* 8. *ibid.* 686. Ille (anser) celer pennâ tardos (Philemonem et Baucida) ætate fatigat, Eluditque diu. *Propert.* 2. 17. 13. a Dulichio iureno elusa Calypso. *Ovid.* 6. *Met.* 103. Eutrope elusa imagine tauri. *Virg.* 12. *Æn.* 753. vividus Umber hæret hians, jam jamque tenet, similisque tenenti Increpit malis, morsuque clusus inani est. *Val. Flacc.* 4. 41. Corpus hebet somno, refugaque eluditur umbra. *Id.* 6. 106. incipit hasta Ante Melas: levis ast abies elusit utrumque. Ensisibus inde ruunt. Adde *Phædr.* 1. 12.; et *Popise. Car.* 18. *Juvenal.* 11. 9. Multos porro vides, quos sæpe elusus ad ipsum Creditor introitum solet expectare macelli. — b) De rebus et præcipue de abstractis. *Liv.* 26. 19. His miraculis numquam ab ipso (Scipione) elusa fides est. Cf. *Quintil.* 12. 10. 25. Hanc ejus terræ fidem eludit Menander. *Tac.* 1. *Hist.* 26. Quædam erumpentis seditiosis indicia apud Galbæ aures præfectus Laco elusit, ignarus militarium animorum. *Liv.* 2. 48. Legionibus Romanis cedebant in urbem. Ubi abductas senserant legiones, agros incursabant: bellum quiete, quietem bello in vicem eludentes. *Tac.* 2. *Ann.* 52. Sed nihil æque cavebatur, quam ne bellum metu eluderent. *Liv.* 3. 10. Jam ne virtute quidem præmi libertatem populi Romani, sed arte eludi. *Id. ibid.* 14. His per totum annum articus lex elusa est. *Sueton.* *Aug.* 34. Eludere vim legis. *Cic.* 2. *Ferr.* 10. 30. magnus accusatorum minas. *Tac.* 14. *Ann.* 41. Mox prævaricando ulteriores clusurus. *Sueton.* *Cæs.* 59. Ad eludendas vitæ rationes. Adde *eumd.* *Vitel.* 17.; et *Sil.* *It.* 9. 355. et 6. 258. *Quintil.* 4. 5. 24. Cujus lumen leviter in digitos diducit nonnunquam Cicero divisionem in digitos diducit nonnunquam Cicero leviter eludit. *Tibull.* 2. 1. 19. Seges elusit messem fallacibus herbis. *Ovid.* 12. *Met.* 102. Haud secus exarsit, quam circo taurus aperto, Quam sua terribili petit Irritantia cornu Punicas vestes, elusaque vulnera sentit. h. e. sentit ictus suos irritos cocidisse. ¶ 2. Item ponitur pro irridere, illudere; et occurrit — a) De hominibus. *Ter. Eun.* 1. 1. 10. Eludet, ubi te victum senserit. *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 14. 45. Eludere aliquem et omni ratione jactare. *Forcellinus* interpretatur: Quasi comprehendere cupientem vitare, atque adeo laborem negotiumque facessere: quo sensu *Petron. Satyr.* 97. Scrutantium eludere manus. *Cic.* 1. *Cat.* 1. 1. Quamdiu etiam furor iste tuus nos eludet? *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 39. 123. Sed et vos ab illo irridemini, et ipsi vicissim illum eluditis. *Liv.* 9. 6. Circumstabant armati hostes, exciprobantes eludentesque. Adde *eumd.* 2. 45.; et *Tac.* 16. *Ann.* 28. — b) De rebus. *Liv.* 1. 36. Eludere artem auguris. *Id.* 6. 41. religiones. *Id.* 28. 44. *sub fin.* Eludere gloriam alterius, et suam verbis extollere. *Id.* 40. 5. Ex composito sermones ad spretonem Romanorum trahabant. Ibi quum alii mores et instituta eorum, alii res gestas, alii speciem ipsius urbis, — alii singulos principum eluderent etc. *Curt.* 9. 7. 18. Et a Dioxippo contemptim militarem eludente ferociam accepta condicio est. *Id.* 7. 8. 23. Scytharum solitudines præcedis etiam proverbis audio eludi. Adde *eumd.* 5. 11. 10. — c) De oraculis. *Curt.* 3. 1. 18. Gladioque ruptis omnibus loris, oraculi sortem vel elusit, vel implevit. *Id.* 8. 1. 42. Jovis, quem patrem sibi Alexander adsereret, oraculum eludens, veriora se regi, quam patrem ejus respondisse dicebat. ELUGEO, ges. xi, gere, a. 2. (ex et lugeo) est lugere aliquem toto tempore legibus vel consuetudine

definito. *Cic.* 9. *Fam.* 20. extr. Patriam eluxi jam et gravius et diutius, quam mater unicum filium. *Liv.* 34. 7. Quid aliud (femine) in luctu, quam purpuram atque aurum deponunt? quid, quum eluxerunt, sumunt? *Gell.* 7. 5. Eum luctum quom satis visus est eluxisse, rediit ad quæstum artis. *Paul.* *Diq.* 3. 2. 10. Quæ virum eluget, intra id tempus sponsam fuisse non nocet. *Ulp.* *ibid.* 11. Prætor ad id tempus se retulit, quo vir elugeretur: qui solet elugeri propter turbationem sanguinis. *Fragm. Jur. Civ. Antejustin.* (edente *A. Maior*) p. 88. Minores decem annorum liberi tot mensibus elugeantur, quot annorum decesserint. *V. LUGEO.* — *NB.* In allatis *Cic.*, *Liv.* et *Gell.* locis elugeo juxta *Forcellinum* est lugere desino, vel luctum depono, expleto tempore justî luctus.

ELUMBIS, e, adject. (ex et lumbus). I.) Proprie est qui evulsum habet lumbum, vel qui præ lumbi debilitate se se erigere non potest. *Paul.* *Diac.* p. 76. 13. *Müll.* Elumbem, evulso lumbus. *Müll.* leg. elumbum.

II.) Translate vero occurrit A) Passive, et est mollis, solutus, enervis in dicendo apud *Tac.* *Dial. de orat.* 18. *sub fin.* Cicero nem male audisse a Bruto, ut ipsius verbis utar, tamquam fractum atque elumbem.

B) Active, et est qui imbecilles facit. *Prudent.* 2. *περὶ ὄψεως.* 216. Elumbe virus contrahere.

ELUMINATIO, ōnis, f. 3. illuminatio. *Gloss. Philox.* Eluminatio, φωτισμός.

ELUMINATES, æ, um, part. ab inusit. elumino, lumine oculorum et visu privatus. *Sidon.* 8. *Ep.* 11. *ad fin.* Quis ita gemino obtuto eluminatus, qui, exanimati cadavere inspecto, non statim signa vitæ colligeret extortæ?

ELUO, ūtis, ūti, ūtum, ūtere, a. 3. (ex et lavo, luo). *Elutam mentem pro elūtum malus prosodia auctor dixit Prudent.* *περὶ ὄψεως.* 5. 362. — Part. *Eluens I.*; *Elutus I.*, II. 1. et 4., et in *fin.*; *Eluens I.* — Eluere est lavare, lavando auferre, lavando abstergere (It. *lavare, nettare lavando*; Fr. *laver, enlever en lavant, rincer, nettoyer, effacer*; Hisp. *lavar, limpiar con agua, enjuagar*; Germ. *auswaschen, abwaschen*; Angl. *to wash, cleanse, rinse, make clean*).

I.) Proprie. *Plaut. Capt.* 4. 2. 66. Eluere patinas. *Id. Aulul.* 2. 3. 3. Vascula intus pure propra atque eluc. *Id. Pseud.* 1. 2. 29. Eluere argentum. h. e. vasa argentea. Cf. *eumd.* *Pern.* 1. 1. 71. *Lucret.* 6. 1075. Non mare si totum vellet eluere omnibus undis purpureum lævæ colorem. Sic *Quintil.* 1. 1. 5. Nec lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est, elui possunt. *Cels.* 3. 4. bis. Eluere os. h. e. colluere. *Id.* 7. 22. *sub fin.* Eluendum id est ex aqua, quæ saltem adjectum habeat. *Forcellinus* hunc offert locum, ipse non inventi. *Colum.* 6. *R. R.* 3. 4. Fluta et siccata vinacea. *Id.* 12. *ibid.* 52. 22. *Schneid.* Olivarum faeces ferventissimas debent aqua bis, aut ter elui. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 5. 28. (72). Eluere maculas vestium. *Id.* 34. *ibid.* 16. 47. (157). Aqua immissa eluente calculos. *Id.* 15. *ibid.* 24. 27. (97). Tinguunt manus succo mora matura, eluunt acerba. *Id.* 35. *ibid.* 6. 25. (43). Atramentum aceto liquefactum ægre eluitur. *Id.* 22. *ibid.* 25. 61. (128). Alica eluta ex aqua mulsa. *Colum.* 1. *R. R.* 5. 3. Ex quo cælestis aqua maxime salubris intelligitur, quod etiam venenat liquoris eluit perniciem.

II.) Translate. ¶ 1. Interdum ponitur pro purgare. *Capitolin. Pertin.* 8. Vasa eluto auro. h. e. probe excocto et purgato. *Al. leg.* elato. ¶ 2. Item est insanem reddere, evacuare. *Colum.* 8. *R. R.* 8. 10. Quamquam vel hos magis tolerabiles putem, qui oblectamenta deliciarum, possidentibus habendique causa, gravi ære et argento pensent, quam illos, qui Ponticum Phasim et Scythica stagna Mæotidis eluant. h. e. pretiosos avibus spoliunt, ut mensas onerent, et una comedant patrimonia mensa, ut ait *Juvenal.* 1. 138. ¶ 3. *Eluere se bonis* est naufragorum, ut in ELAVO dictum est: hinc ponitur etiam pro bona profundere. *Paul.* *Rud.* 2. 7. 20. Eho, ante penitet, in mari quod elavi, nisi hic in terra iterum eluam? *Id. Stich.* 5. 2. 21. Volo, eluamus hodie. h. e. quidquid perulit est, profundamus. ¶ 4. Denique metaphorâ sumptâ a superiori num. I., ponitur pro purgare, delere, diluere, tollere: ad rem *Ovid.* 11. *Met.* 140. Spumiferoque tuum fonti, qua plurimus exit, Subde caput; corpusque simul, simul

elue crimen. et *Virg.* 6. *Æn.* 741. aliis sub gurgite vasto Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni. et *Cic.* 7. *Ferr.* 46. 121. Errabas, quum te maculas furorum et flagitiorum tuorum, sociorum innocentium sanguine eluere arbitrabare. Similiter *Amnian.* 16. 12. ante med. Elutis pristinis maculis, Romanæ majestati reddere proprium decus. *Cic.* 12. *Phil.* 6. 12. Num elui prædicatio crudelitatis potest? *Id. Amic.* 21. 76. Tales igitur amicitia sunt remissione usus eluendæ. *Orellius* ita legit; alii aliter. *Horat.* 4. *Od.* 12. 20. cadus amara Curarum eluere efficit. *Quintil.* 2. 3. 2. Eluendis, quæ semel incederint, vitis. *Seneca Hippol.* 893. Labem hæc pudoris eluet noster eruer. *Sil. It.* 11. 199. hic denique solus Eluente sanguis maculatas crimine mentes. *Gell.* 7. 3. a med. Quod Rhodiensibus objectum erat, mirifica responsionis figura elusit et eluit. — Hinc Part. præter. pass., cujus multa superius exempla retulimus,

Elutus, a, um, adjective quoque usurpatur (unde Comp. *Elutior*); et translate est imbecillis et tenuium virium. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 15. Caulis suburbano, qui siccis crevit in agris Pulcior: irriguo nihil est elutius horto. h. e. infirmius ad aendum; quia hortensia, quum frequenti irrigatione colantur, ut citius proveniant, saporem habent velut aqua elutum et insipidum; atque adeo imbecillioris alimentum. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 13. 33. (129). Hoc solum distat, quod hujus vis elutior est.

ELUSCATIO, ōnis, f. 3. actus eluscandi. *Gloss. Cyrill.* Ἀπορροφωσις, abscæctio (lege obcæctio), eluscatio.

ELUSCATUS, a, um. *V. voc. seq.*

ELUSCO, as, ari, atum, are, a. 1. (ex et luscus). Part. *Eluscatus*. — Eluscare est luscum facere, id est alterius oculi lumine spoliare. *Ulp.* *Dig.* 9. 2. 5. § 3. Aquilia teneri eum, qui eluscavit discipulum in disciplina. *Id.* 13. 3. 3. Eluscatus servus. Adde *eumd.* *ibid.* 10. 4. 17. et *Marcell.* *ibid.* 20. 1. 27.

ELUSIO, ōnis, f. 3. ceptio, frustratio. *Gloss. Philox.* Ἐμπροσθεν, elusio.

ELUSCUS, a, um. *V. ELUDO.*

ELUCTACIUS, a, um, adject. qui est ex auro eluto. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 21. (68). Gummi inventum est in summo caspito. eluctacium, si et auro ea tellus subest. *Alii leg.* alutacium. *Sillig.* vero ex *Cod. Bamb.* ita: Quum ita inventum est in summo caspito, talutium vocant, si et aurosa tellus subest. *V. voc. seq.*

ELUTIA, ōrum, n. plur. 2. metalla auraria, quæ aqua eluuntur: hæc enim immissa sordes abluuntur, et verum aurum comparat. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 16. 47. (157). Invenitur et plumbum candidum in aurariis metallis, quæ elutia vocant: aqua immissa eluente calculos nigros. *Alii, minus recte juxta Forcellinum, leg.* aluta vel alutia: quam postremam *lectionem* habet *Cod. Bamb.* et retinuit *Sillig.*; alteram aluta in plurimis *Codic.* invenitur. Num alutia et talutium (*V. voc. præced.*) inter se cognata: vel unum idemque sunt?

ELUTIO, ōnis, f. 3. eluendi actus. *Cæc. Aurel.* 1. *Tard.* 1. Panis calida elutione purgatus.

ELUTRIATUS, a, um. *V. voc. seq.*

ELUTRIŌ, as, atum, are, a. 1. ab *elutum*, quod ab *eluo*. — Part. *Elutriatus I.* et II. — Elutriare est idem quod lavare, lavando purgare.

I.) Proprie, *elutriare lintea*, h. e. lavando purgare, *Liberii* est: referturque a *Gell.* 16. 7. inter illa, quæ sunt ab eo prædicente ficta. Hinc *elutriatum vellus*, apud *Plin.* 9. *Hist. nat.* 38. 62. (134).

II.) Translate ponitur pro purgare. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 17. 21. (114). Suffervelactis decies, mox elutriatis.

ELUTUS, a, um. *V. ELUO.*

ELUVIES, ei, f. 5. (eluo). Occurrit tantum Nominativus, Accusativus et Ablativus singularis numeri. — Eluvies est defluxus sordium.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 82. 84. (97). Quod in certis notatur oppidis, quæ minus quantuntur (*terræ motibus*) crebris ad eluvium cuniculis cavata. *Pallad.* 1. *R. R.* 40. 4. Ita constituantur balneæ, ut omnis earum per hortos decurrat eluvies. *Juvenal.* 3. 32. Siccare eluvium. h. e. purgare cloacam. *Lucilius* apud *Non.* p. 103. 33. *Merc.* Ut si eluvium facere per ventrem velis. *Al. leg.* eluvium ducuntque a præterito elvi verbi *Eliuo.* *Aurel. Fict. Epit.* 9. in *fin.* Ventris eluvie

fessus. *Est qui legis illuvie*. Sic poetice *Grat. Cyneq. 355*. Inde rape ex ipso, qui vulnus fecerit, hoste virosam eluvium. ¶ 2. Latiori sensu est inundatio, excursio, effusio aquæ, vel aqua torrens et decurrendo terram, saxa, stirpes secum rapiens. *Ovid. 15. Met. 266*. Quodque fuit campus, vallem decursus aquarum fecit, et eluvie mons est deductus in aquor. *Tac. 13. Ann. 57*. Eluvie maris arescente unda. *Liv. 1. 4*. In proxima eluvie — pueros exponunt. *Al. leg. illuvie, al. alluvie*. V. *Gronov.* aliorumque adnotat. ad b. 1. in edit. *Drakenborg*.

II.) Impropr. ¶ 1. Per metonymiam eluvies dicitur locus ipse concursu aquarum cavatus, qua eluvies decurrit. *Curt. 5. 4. 26*. Circuiti brevi spatio poterat eluvies. *Id. 6. 4. 20*. Torrentesque et eluvies iter morabantur. *Id. 8. 11. 7*. Voragine eluviesque præruptæ. ¶ 2. Translate. *Cic. Dom. 20. 53*. An, si in ipsa latrone tua lapides jacti, si manus collata non est, idcirco tu ad illam labem atque eluviam civitatis sine summa vi pervenire potuisti? *Ennod. 1. Ep. 24*. Ego autem præter ista cum honore salutari, quæ scribere possim illa carnis, quam tu diligis, elubrie (lege eluvie) viventibus non inveni.

ELUVIO, Ænis, f. 3. inundatio, vis aquarum omnia rapiens. *Id. 1*. In singulari numero. *Cic. 2. Off. 5. 16*. Collectis ceteris causis, eluvionis, pestilentie, vastitatis, etc. — b) In plurali numero. *Id. 6. de republ. 21*. Propter eluviones exustionesque terrarum.

ELUXATUS, a, um, part. ab inusit. *eluxo*, idem ac luxatus, loco motus. *Plin. 20. Hist. nat. 9. 33*. (82). Sic enim fistulas eluxatas et tumores revocari. Sed *Harduin.* legi jubet: *Sic enim fistulas: et luxata et humores evocari*: multo rectius. Quid enim sunt, inquit, *fistule eluxate*? Lectionem *Harduini* secutus est *Sillig.*

ELUXURIOR, æris, ari, dep. 1. idem ac luxurior, vel valde luxurior. Translate. *Colum. Arbor. 3. 2*. Pampinis magis eluxuriabantur (vites).

EM duo diversa significat; scilicet
A) Em pro eum, ab eo quod est is. *Paul. Diac. p. 77. 9. Müll.* Hinc in *Leg. XII. Tabul.* apud *Gell. 20. 1. ad fin.* quis ENDO EN JURE VINDICIT. et *moz. qui EM VINCTVM HABEBIT. F. IS*, ea, etc. — Id confirmat idem *Paul. Diac. p. 76. 12*. Emem eundem. *Müllerus* ibi: Est geminatum em. Græcis in Sicilia fuit *αἰνός em*, *αἰνατός emem*.

B) Em veteres possuissent pro tum docet *Paul. Diac.* qui ait p. 76. 10. Em tum. *Müllerus* hæc adnotat: Hanc glossam, quæ vulgo omittitur, addidit *Lindemann.*, recteque tam tuetur. Nam em Accusativus casus est pronomini is. ut tum demonstrativus τῶς. — De em pro hem, V. HEM.

EM pro tum. V. voc. præced.

EM pro hem. V. HEM.

EMACÉO, maces, etc. *Forcellinus* ad hanc formam retulit, quæ infra sub EMACESCO videtur.

EMACÉRATUS, a, um, particip. ab inusit. *emacero*, valde maceratus, subactus, attenuatus, consumptus. *Seneca Consol. ad Marc. 10. ad fin.* Alios morborum variis generibus emaceratos, diu inter vitam mortemque medios detinebit.

EMACESCO, cescis, cûi, cescere, n. inchoat. 3. emacresco. *Cels. 2. 2*. Pejus signum est, ubi aliquis contra consuetudinem emacuit. *Al. leg. emacruit. Id. ibid. 8. sub fin.* Mulieri gravidæ si subito mammae emacuerunt. *Al. emacuerunt; alii emarcuerunt.*

EMACIÁTUS, a, um. V. EMACIO.

EMACINIUM, nomen vulgare arboris cici, de qua ita *Plin. 15. Hist. nat. 7. 7*. (25). Proximum (oleum) fit et cici, arbore in Ægypto copiosa — ibique non pridem; et in Hispania repente proventit altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio vitium, semine uvarum gracilium pallidarumque. Nostrum emacinium vocant a similitudine seminis. *Mor.* ita legit et edidit ex *Pallimps. Feronensi*; at vulgati libri et *Sillig. leg. Nostrum eam ricinum vocant*. Vocabulum emacini-um ab acino compositum esse videtur: sed quid sit præpositum em, non ausim dicere. Fortasse *Pitmius* hoc loco vulgarem rusticorum hominum vocem attulit, quæ corrupta esse potuit: sed rectius vulgata lectio eam ricinum vocant præferenda, tum quia in optimis exhibetur Codicibus, tum quia, auctore cl. *Féz (Op. cit. vol. 1. p. 247.)*, in allato Plinii loco certe agitur de Ricino communi L., qui in Ægypto copiosus est.

EMACIO, as, atum, are, a. 1. (ex et macies). Part. *Emaciatius*. — Emaciare est macrum vel aridum reddere; et occurrat — a) De animalibus. *Colum. 7. R. R. 9. 9*. Ne immaturis herbis citetur alvus, eoque vitio pecus emacietur. *Id. 2. ibid. 11. 2*. Emaciatum armentum. — b) De agris et plantis. *Colum. 2. R. R. 13. 1*. Aliis juvari et stercoreari agros, aliis rursus peruri et emaciari. *Id. 4. ibid. 24. 12*. Medio in brachio commodissime palmae submittentur, quæ nec spem vindemiæ destituant, nec emacient stirpem suam. *Id. 2. ibid. 10. 1*. Emaciatæ vineæ. *Id. 4. ibid. 6. 3*. At certe in ordinariis vitibus utrique obtinendum est, ne pluribus flagellis emacientur, nisi si propaginibus futuris prospicientibus. Adde *eumd. ibid. 33. 3*. et *22. 12. V. etiam EMACROR.*

EMACITAS, ætis, f. 3. cupiditas emendi. *Colum. 4. R. R. 3. 1*. Quosdam emacitas in armentis, quosdam exercet in comparandis mancipiis cura. Adde *Plin. 3. Ep. 7. 8*.

EMACRESCO, crescis, crûi, crescere, n. inchoat. 3. (ex et macresco) valde macresco. *Cels. 2. 4*. Mali morbi signum est, nimis celeriter emacrescere. Adde *eumd. ibid. 5. V. EMACESCO.*

EMACROR, æris, ari, dep. 1. macer flo. *Plin. 16. Hist. nat. 10. 25*. (101). Terram emacratam existimantes hoc satum. *Lectio hæc tamen est dubia Harduino. Sillig. leg. emacriari.*

EMACULATUS, a, um. V. voc. seq.

EMACÛLO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et maculo). Part. *Emaculatus* I. et II. — Emaculo est maculas aufero.

I.) Proprie. *Plin. 21. Hist. nat. 19. 75*. (129). Nigras vitiligines (narcissus) emaculat. *Apul. de Mag. Exotico pulvere dentes emaculare. Gell. 6. 5. sub fin.* Argenteum, omnibus ex eo vitii detractis, emaculatum et candefactum. *Macrob. 7. Saturn. 13. a med.* Pallium emaculatum.

II.) Translate. *Ammian. 29. 1*. Domus emaculata odoribus Arabicis.

EMADÉO, des, dvi, dere, n. 2. idem quod mado, vel valde mado. *Ovid. 5. Trist. 4. 40*. Et te gente suos emaduisse sinus. *Al. leg. demaduisse; al. imaduisse. Theod. Priscian. 1. 15*. Tragacanthum mundum sub lingua (ægroti) teneant, et quod eniaduerit, glutiant.

EMANATIO, Ænis, f. 3. id quod ab aliquo emanat. *Fulgat. interpr. Sap. 7. 25*. Sapientia emanatio quedam est claritatis omnipotentis Dei.

EMANATOR, Æris, m. 3. qui emanat, diffundit. *Cassiod. Institut. divin. litter. 20*. Ambrosius lactei sermonis emanator.

EMANCEPS, famulus a servitute liberatus. *Gloss. Isid.*

EMANCIPIATIO vel emancipatio, Ænis, f. 3. (ex, manus et capio) vocabulum JCIorum proprium, et ¶ 1. Est liberatio a potestate patria, quum quis filiusfamilias et potestate patris exit, et fit sui juris: quod fiebat olim per trinas imaginarias venditiones, adhibito patre fiduciario, atque ære et libra, vel per imperiale rescriptum: postea recta via per competentes iudices, vel magistratus, ut *Imp. Justinian. Institut. 1. 12*. et *Cajus Institut. (edente Goechenio) 1. § 119*. et seqq. docent. *Quintil. 11. 1. 65*. Inter patres etiam filiosque, cum intervenisset emancipatio, litigatum scio. *Gell. 1. 12*. Vestalis simul est capta, eo statim tempore, sine emancipatione, e patris potestate exit. Adde *Justin. 1. 12. 6*. — Item ruijusvis rei alienatio cum translatione domini in alterum. *Plin. 10. Ep. 3. 3*. Nam et fundos emancipavit, et cetera quæ in emancipatione implenda solent exigi, consummarunt. Sed hoc percontate referri potest ad superiorem notionem. ¶ 2. *Emancipatio familiaris* apud *Gell. 13. 27*. erat inter tria, quæ ibi enumerat, testamentorum genera, quum imaginaria venditione paterfamilias hereditatem familiamque suam, omniaque bona ac jura sua in alterum transferebat: quod dicitur testamentum per æs et libram. V. TESTAMENTUM.

EMANCIPIATOR vel emancipator, Æris, m. 3. qui emancipat. *Gloss. Philox. Emancipator, εἰς ἡλικίαν ἄγειν. Prudent. 7. Cathemer. 184*. Emancipator servientis plasmatis.

EMANCIPIATUS vel emancipatus, a, um. V. voc. seq.

EMANCIPO vel emancipo, as, avi, atum, are, a. 1. (ex, manus et capio). Part. *Emancipatus* I. 1. 2. et II. — Emancipare est verbum JCIorum, et

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est filium, quem in potestate habeo, sui juris efficio, et a me dimitto: quasi extra mancipium, hoc est dominium meum esse jubeo; præpositio enim ex nativam retinet significationem. *Cic. Dom. 14. 37*. Adoptatum emancipavi statim, ne sit ejus filius qui adoptavit. *Paul. 4. Ep. 2. 2*. Regulus filium emancipavit, ut heres matris existeret. *Gell. 1. 12*. Quæ ipsa, aut cuius pater emancipatus sit. Adde *Plin. 8. Ep. 7. 16*; *Ulp. fragm. 10. 1*; *Dig. 1. 132*; *Cajum 1. Institut. 12. 6*; *Spartian. Did. Jul. 3*; et *Capitolin. Pertin. 11*. ¶ 2.

Latiori sensu est emancipio, id est possessione sua emittere et alteri possidendam tradere, sive donatione, sive venditione id fiat. Hinc — a) *Emancipare filium alicui* est filium a se emancipatum alterius adoptivi patris potestati subijcere. *Cic. 1. Fin. 7. 24*. L. Torquatus illam severitatem in eo filio adhibuit, quem in adoptionem D. Silano emancipaverat, ut etc. Adde *Plin. 8. Ep. 18. 4*. *Sic Paul. Diac. p. 77. 6. Müll.* Emancipati duobus modis intelliguntur: aut ii, qui ex patris jure exierunt, aut ii, qui aliorum suat domini: quorum utrumque fit mancipatione. — b) *Emancipare agrum, prædia*, etc. est alienare, in alterius dominium transferre. *Sueton. Oth. 4*. Cuidam de parte finium cum vicino litiganti, adhibitis arbiter totum agrum redemit emancipavitque. *Tac. hanc eandem rem narrans 1. Hist. 24*. Universum vicini agrum sua pecunia emptum dono dedit. *Plin. 20. Ep. 3*. Emancipare fundos. *Quintil. 6. 3. 44*. prædia. *Id. Declam. 298*. hereditatem. *Inscript. apud Heines. cl. 7. n. 21. xi.*

CLAVDIO PRIMIGENIO COLUMBARIANA III. EMANCIPIAVIT T. FLAVIO CORINTHVS. h. e. vendidit cum evictionis præstatione. Alia apud *Gruter. 875. 2*, quæ est apud *Orell. 4421*. NE QVIS EX HOC AGRO AEDIFICIISVE, QUIBUS DONATIONIS CAUSA EMANCIPIATVM ERIT, DE NOMINE ALIENASSE VELIT, NISI IN PERSONA FILIORVM AVT LIBERTORVM SVORVM.

II.) Translate *emancipare se alicui* est se alteri totum tradere, addicere, et veluti in mancipium transferre: quo sensu præpos. ex est intensiva. *Plaut. Bacch. 1. 1. 60*. Nunc ego, mulier, tibi me totum emancipo, tuus sum, tibi dedo operam. *Al. leg. mancupo. Cf. Vet. Schohiast. ad Cic. Vatim. 16*. edit. ab *A. Mai.* in *Class. Auct. T. 2. p. 187*. In quo (tribunatu) se Vatinius emancipaverat Cesaris voluntati. *Cic. 2. Phil. 21. 51*. Iste venditum atque emancipatum tribunalum consillis vestris opposuit. *Id. Senect. 11. 38*. Ita senectus honesta est, si se ipsa defendit, si jus suum retinet, si nemini emancipata est. *Alii leg. mancipata. Horat. Epod. 9. 12*. Romanus cheu (posteri negabit) Emancipatus feminæ Fert vallum et arma, miles et spadonibus Servire rugosis potest. *Apul. 10*. Met. Nequissimus servulus, ad omne facinus emancipatus. *Symmach. 1. Ep. 13. (al. 18.)*. Totum me, inquit, emancipavit sibi cura Prætorii. *Al. leg. mancipavit.*

EMANCO, as, avi, are, a. 1. manus prædico, mancum facio. *Labienus apud Senecam 5. Controv. 33. sub fin.* Gaudeo me non omnes emancasse.

EMANEO, manes, mansi, manere, n. 2. (ex et maneo) extra maneo. ¶ 1. Generatim. *Steo. 7. Theb. 650*. quibus (lucis) vetitus emanasse sacerdos. ¶ 2. Speciatim est verbum militare. Dicitur emanere milites, qui diutius sine legitimo imperatoris comæatu absunt a castris. *Modestin. Dig. 49. 16. 3*. Is, qui in exploratione emanet, hostibus insistentibus, capite puniendus est. V. EMANSIO.

EMANO, as, avi, atum, are, 1. (ex et mano.) Part. *Emanans* sub *A. II. 2. et B*; *Emanaturus* sub *A. II. 2.* — Emanare est verbum *A*) Neutrum, et *B*) Activum.

A) Neutrum more emanæ est extra mano, effluo, exeo (It. uscire, emanare, scaturire, stillare o colar fuori; Fr. couler de, decouler, sortir; Hisp. fluxir, manar, destilar; Germ. herausfließen; Angl. to issue, flow, or run out, emanate.)

I.) Proprie. *Lucret. 3. 584*. ex imo penitusque coorta Emanat diffusa animæ vis. *Cic. vertens Homeri versus 2. Divinat. 30. 63*. Sub platano umbrifera, fons unde emanat aqua. *Colum. 6. R. R. 32. 1*. Intertrigo sale cum adipe defricatur, dum saniei vis emanat. *Gell. 19. 5*. Quædam quasi aura tenuissima expulvitur ex aqua et emanat. *Apul. 10. Met. Per membra sudor emanat*. Adde *Curt. 10. 10. 17*. *Cato Div. 72*. Emanant subito sicca tellure paludes.

II.) Translate. ¶ 1. Est oriri, nasci, proficisci. Cic. 3. Orat. 18. 68. Hinc hæc recentior Academia emanavit. Id. 1. ibid. 42. 159. Partes sunt, quæ generibus iis, et quibus emanant, subjunguntur. Id. 7. Att. 21. Mala nostra istinc emanant. Id. 1. Invent. 37. 67. Et quo vis omnis emanet. Id. 2. ibid. 2. 7. Alii quoque alio et fonte præceptores dicendi emanaverunt. ¶ 2. Item est diffundi. Flor. 4. 9. Emanabat latius malum. Val. Max. 1. 6. extern. 3. Singulari eloquii suavitate ore ejus emanaturam dixerunt. Cassiod. 6. Hist. Eccl. 1. ad fin. Philosophantes, emanantes circa palatia. — Hinc sæpe de fama, rumoribus etc. ponitur pro vulgari, disseminari, in omnium notitiam venire. — a)

Cum Nomin. rei tantum. Cælius apud Cic. 8. Fam. 6. 2. Invidiosum tibi sit, si emanarit. Cic. Rosc. Am. 1. 3. Oratio mea exire atque in vulgus emanare poterit. Id. 3. Ferr. 1. 1. Fama emanavit. Id. Brut. 65. 231. Vereris, ne per nos hic sermo tuus emanet. Q. Cic. Petit. cons. 5. 17. Omnis fere sermo ad forensam famam a domesticis emanat auctoribus. Liv. 42. 16. Ne indicium emanaret. Adde Cic. 3. Att. 12. 2.; Liv. 44. 35.; et Sueton. Cæs. 45. — b) Cum Accus. et Infinito. Liv. 3. 24. Multis emanabat indicibus, fratrem Volscii nunquam visum in publico. Adde Sueton. Ner. 6.

B) Active, seu cum Accusativo, est emittere. Plin. 23. Hist. nat. 3. 34. (70). Succus olearum utilis saniem emanantibus. Harduin. ex MSS. legit sanie manantibus: quam lectionem secutus est Sillig. Idem die de alio Plinii loco 37. ibid. 10. 61. (170). Cassiod. 8. Variar. 33. In modum naturalis antri absidis fabricata concavitas perspicuos liquores emanat.

EMANSIO, ònis, f. 3. speciatim tantum occurrit, et est actus militis emanantis extra castra. Arrius Menand. Dig. 49. 16. 4. § 15. Examinantur autem causæ semper emansiois, et cur, et ubi fuerit, et quid egerit. V. EMANEO 2. et vocem sequent.

EMANSOR, òris, m. 3. speciatim tantum occurrit, et est miles, qui ultra tempus comæatus ab imperatore impetrati abest a castris. Modest. Dig. 49. 16. 3. § 2. Emansor est, qui diu vagatus ad castra regressitur. Arrius Menand. ibid. 5. § 6. Si emansor, aut negligens suorum, etc. Alii leg. remansor, quam vocem vide suo loco. V. INFREQUENS.

EMARCEO, res, vel reclusus.

EMARCESCO, rescis, cõi, escere, n. inchoat.

3. idem quod marceo, languidus fio.

I.) Proprie. Fulgat. interpr. Genes. 32. 32. Quam ob causam non comedunt nervum filii Israel, qui emarcuit in femore Jacob —: eo quod tetigerit nervum femoris ejus et obstupuerit. Adde eumd. ibid. 32. 25. Id. Daniel. 10. 8. Non remansit in me fortitudo, sed et species mea immutata est in me, et emarcui, nec habui quidquam virium.

II.) Translate. Plin. 15. Hist. nat. 29. 36. (124). Languida auctoritas patrum facta est, ac paulatim in sterilitate emarcuit majestas. Hieronym. in Isaiam 5. 17. 4. Tunc omne præsidium, et pinguis carnes, et refugium emarcescet Jacob. V. etiam EMACEO, et adde Fulgat. interpr. Isai. 19. 8. et Jerem. 51. 56.

EMARCCUS vel emareum, i, m. vel. n. 2. genus vitis: ita appellatum a Gallis, qui vinaceorum pedem expressum etiamnum marc vocant. Colum. 3. R. H. 2. 25. Tres Helvinae; earum altera, quam Galliarum incolæ emarcum vocant, mediocris vini. Plin. 14. Hist. nat. 2. 4. (32). Duo Helvenacæ genera: major, quam quidem longam; minor, quam emarcum appellant.

EMARGINO, as, are, a. 1. (ex et margino) crustas et margines ulcerum adimo. Plin. 28. Hist. nat. 9. 41. (147). Sanguis equestrum, præterquam virgineum, erodit, emarginat ulcera.

EMASCULATOR, òris, m. 3. qui emascuat, corruptor, draucus. Apul. de Mag. Emasculatoribus suis ad omnia infanda morigerus.

EMASCULO, as, are, a. 1. (ex et masculus) castro, virilitatem aufero. Apul. 7. Met. Dissilis femoribus emascule asinum. V. DISSITUS. — Sic etiam virum inaptum reddere generationi. Servius ad Virg. 6. En. 661. Sacerdotes herbis etiam quibusdam emasculebantur, unde jam coire non poterant.

EMATORESCO, rescis, rui, rescere, n. inchoat. 3. idem ac matureco, vel potius perfecta matureco.

I.) Proprie. Plin. 25. Hist. nat. 4. 17. (36). Si

semen non ematuruit. Gell. 2. 29. Et vides ne, inquit, hæc ematuruisse?

II.) Translate est mitescere. Ovid. 2. Trist. 124. si modo læsi Ematurerit Cæsaris ira.

EMATURO, as, are, a. 1. maturum facio. Eumen. Gratiar. act. Flav. nomine ad Constantin. 10. Diu fruges hiems cohibet, ver elicit, æstas flore so idat, calor ematurat.

EMAX, acis, adject. m. et f. 3. cupidus emendi.

I.) Proprie. Cato R. H. 2. ad fin. Patremfamiliam vendacem, non emacem esse oportet. Cic. 6. Parad. 3. 51. Non emacem esse, vectigal est. Ovid. 1. Art. am. 421. Institor ad dominam venit discinctus emacem. Adde Nepot. Att. 13.

II.) Translate. Pers. 2. 3. non tu prece poscis emaci, Quæ nisi deductis valeas committere divis. h. e. quæ emere potius a diis videatur, quam petere bona, pollicendo iis donaria et victimas, si divitiis et opes dederint.

EMBADALIS, e, adject. ad embadum pertinens. Boeth. 3. Geom. p. 1218. Ducatur ergo basis per catheti dimidium, hoc est octodecim per binarium, et triginta sex prodeunt, quæ summa embadalis spatii plenitudinem adimplet. Id. ibid. p. 1525. Embadalis quantitas. et ibid. conclusio.

EMBADIUS, a, um, adject. ἐμβαδιος, embadalis, ad embadum pertinens. Auct. de limit. p. 247. Goes. Termini si duo in unum fuerint, embadium formam ostendunt. Alii leg. embadum forma ostendunt.

EMBADIUM, i, n. 2. ἐμβαδον, area. Boeth. 2. Geom. p. 1213. Ponatur trigonus isopleurus in singulis habens lateribus pedes triginta, hujus embadium, id est area, tali modo investiganda. V. et voc. præced.

EMBÆNETICA. V. EMPENETICA.

EMBAMMA, atis, n. 3. ἐμβαμμα, inlinctus, condimentum, quod ad condienda obsonia fit et orexim excitandam: ab ἐμβαπτω immergo, intingo. Colum. 12. R. H. 55. 2. Hoc sitapi ad embammata non solum idoneo, sed etiam specioso uteris. Plin. 20. Hist. nat. 14. 53. (147). Mentæ sapor excitat aviditatem in cibis: ideo embammatum mixturæ familiaris. Id. 22. ibid. 22. 44. (88). Sonchos albus utilis orthopnoicis lacturarum modo, ex embammate. — Embammatis faciendi rationem docet Colum. 12. R. H. 34., ut in BAMBATE dictum est. Sermo est autem ibi de areto, musti certa mensura mixto, quoniam aretum in embammate præcipuum locum obtinet. Hinc Ulp. Dig. 48. 1. 9. Si vinum non acuit, sed ab initio acetum fuit, ut embamma.

EMBASICÆTAS, æ, m. 1. ἐμβασικοίτης, cinædus ita appellatus, quia virorum cubilia libidinis explenda causa inscendit: ab ἐμβασις inscensus et κοίτη cubile. V. CINÆDUS. Petron. Satyr. 24. Ad ultimam perductus tristitiam, Quæso, inquam, domina, certe embasicetam jusseras dari. Composit illa tenerius manus, et, O, inquit, hominem acutum, atque urbanitatis vernulae fontem! Quid? tu non intellexeras cinædum embasicetam vocari? Adde eumd. ibid. 26. — Translate vero embasicetæ est genus poculi caparioris, et in obscenam figuram formati, quod vini plenum exhauriebant veteres in conviviis ad promiscuæ libidinis incitamentum: etenim temulenti plerumque solebant ἐμβαίνειν τὰς κοίτας. Huc pertinent loca Juvenal. 2. 95. vitreo bibit illic Priapo; et Plin. 33. Hist. nat. proæm. (4). In poculis libidinosæ cælare jovit, ac per obscænitates bibere. Athenæus vero l. 11. c. 5. Το καλούμενον ποτήριον ἐμβασικοίταν οὕτω φησὶ καλεῖσθαι Φιλήμων ὁ Ἀθῆναιος Hanc etiam vocis significationem respexisse videtur Petron. loc. cit.

EMBASIS, is, f. 3. ἐμβασις, descensus in aquas lavandi causa, lavatio. Cæc. Aurel. 3. Acut. 8. Quum ex parte passionem mitigatam senserimus, embasim olei, vel aquæ et olei adhibemus. Id. ibid. 18. a med. In oleum, vel calidam ægrotos infundimus, scilicet embasim facientes. — Hinc Gloss. Philox. Ἐμβασις, solium, cortina. h. e. solium, in quo lavamur. Hoc sensu legitur etiam in Not. Tyr. p. 184.

EMBATER, eris, m. 3. ἐμβατήρ, ballistæ foramen ita dictum, quia in illud aliquid ἐμβάτινα. Vitruv. 1. 2. 4. Schneid., qui embates leg., alii aliter.

EMBATERIOS vel

EMBATERIUS, a, um, adject. ἐμβατήριος (ab ἐμβατίνω ingrediōr) ad incendendum pertinens, ut metrum embaterium apud Mar. Victorin. 2. p. 2522.

Putsch. Idem Messeniæcæ metrum et embaterium dicitur, quod est proprium carmen Lacedæmoniorum: id in præliis ad incentivum virum per tibias canunt incedentes ad pedem ante ipsum pugnæ initium: Superat montes pater Idæos, nemorumque.

EMBATES, is, m. 3. ἐμβατής, modulus. Vitruv. 4. 3. 3. Græcæ: at Latine Id. 1. 2. 4. Schneid. V. EMBATER. Est ab ἐμβατίνω ingrediōr.

EMBLÉMA, atis, n. 3. ἐμβλημα. Quidam teste Celso apud Priscian. 6. p. 680. Putsch. dixerunt emblematum, i, unde est Dativus et Ablativus pluralis emblematis in allatis exemplis. Sed verius est, hujusmodi nomina in Dativo plurali esse heteroclitica. Sic peripetasmatis, poematis, toreumatis, maïagmatis, epigrammatis, etc. V. POEMA init. — Ceterum

I.) Proprie. ¶ 1. Emblemata est id quod alteri operi inseritur atque illigatur, et opus ipsum, quod ex rebus insertis constat: ab ἐμβαλλω conjicio, insero. Emblemata quædam vermiculata dicuntur, ut quæ in parietibus fiunt, quæ minutis quibusdam veluti vermiculis distincta sunt: quædam tessellata, ut quæ in pavementis, quæ et tessellis structa sunt: quædam segmentata, ut quæ in lignis, quæ constant ex segmentis. Sed sæpe confunduntur. Lucilius apud Cic. Orat. 44. 149. et 3. Orat. 43. 171. Quam lepide lexes compositæ! ut tessellatæ omnes Arte pavimento atque emblemate vermiculato. Cic. Brut. 79. 274. Nullum nisi loco positum, et tamquam in vermiculato emblemate, ut ait Lucilius, struetum verbum videres. Adde Farron. 3. R. H. 2. 4. ¶ 2. Emblemata etiam ornamenta sunt in vasis argenteis, aureis, Corinthiis. quæ et inseri et eximi poterant: de quibus V. CRUSTA; et Mus. Borbon. T. 2. tav. 32. et T. 6. tav. 31. Cic. 6. Ferr. 23. 52. Vasa autem ad Verrem deferuntur. Cibyratæ fratres vocantur, pauca improbant; quæ probant, iis crustæ, aut emblemata detrahebantur. Id. ibid. 22. 49. Duo pocula cum emblematis. et 17. 37. Scaphia cum emblematis. et 24. 54. Tantam multitudinem collegerat emblematum. et ibid. Scite in aureis poculis emblemata illigare, et apte in scyphis aureis includere. Adde Dig. 34. 2. 32. Juvenal. verus hujusmodi emblemata ita describit 1. 76. Argentum vetus et stantem extra pocula capium. — Græcam hanc vocem a Tiberio improbatam ait Sueton. Tib. 74. Ut in quodam decreto patrum, quum ἐμβλημα recitaretur, commulandam censuerit vocem et pro peregrina nostratrum requirendam; aut si non reperiretur, vel pluribus et per ambitum verborum rem enunciandam.

II.) Metaphorice ponitur pro ornamento orationis. Quintil. 2. 4. 27. Ut extemporales eorum dictiones his velut emblematis extornarentur.

EMBOLA, æ, f. 1. ἐμβολή, illatio mercium in naves: ab ἐμβάλλω injicio, navibus infero. Impp. Theodos. et Valent. Cod. t. 2. 10. Jubemus nullam navem, ante felicem embolam, vel publicarum specierum transvectionem, excusari posse. h. e. antequam navibus imponantur et transvehantur publicæ species et annonæ, quæ quotannis ex Ægypto Romam onerariis navibus portabantur. Adde Novell. 163. 2.

EMBOLIARIA, æ, f. 1. mulier scænica, quæ mediæ fabulæ interseri atque introduci solebat, ut cantu et gesticulationibus spectatores novo artificii genere oblectaret, embolia agitanda, quæ Itali dicunt intermezzi. Plin. 7. Hist. nat. 48. 49. (158). Galeria Copiola emboliaria reducta est in scenam annum centesimum quartum agens. Inscript. apud Murat. 660. 4. PROEBE VOCONTIA EMBOLIARIA ARTES OMNIUM ERODITA VIXIT ANNIS XII. Sic alia apud Gruter. 655.

1. EYCHARIS LICINIAR L. DOCTA FRODITA OMNES ARTES VIRGO VIXIT AN. XIII. Hanc inscriptionem Forcellinum secuti attulimus: ad rem vero alia apud Murat. 660. 4., quæ est apud Orell. 2613. PROEBE VOCONTIA EMBOLIARIA ARTIS OMNIUM ERYDITA. V. EMBOLIUM. — Frustra itaque sunt, qui apud Plin. loc. cit. putant Emboliaria esse alterum feminæ illius cognomen; vel quibus emboliaria est eadem æmeretrix, quæ in porticu, sive ἐν τῷ ἐμβολῶ degebet, sicut aliæ erant, quæ in fornicibus prostabant; vel tandem qui empolaria legunt, ab ἐμπολή lacrum, quasi verò significetur mulier scænica, quæ corpore quæstum faceret. V. Pigh. Annal. 3. 256. Böttigeri Opuscula p. 343., et EMBOLA in Verb. Barb.

EMBOLICUS. V. ANABOLICUS.

EMBOLIMÆUS, a, um, adject. ἐμβολιμαῖος, intercalaris, insertus, interpositus. *Embolimæus dies* est, qui anno bissexto, Februario exeunte, interseri solet: quo de re *Macrob. 1. Saturn. 13.* et *Solin. 1. ante med. fuse disserunt. Auson. Eclogar. de rat. diar. ann. vertent. 12.* quinto qui protinus anno, Mense Numæ extremo, nomen capit embolimæi.

EMBOLIMUS, a, um, adject. idem quod embolimæus, ἐμβολιμος. *Solin. 1. ante med.*

EMBOLINE, es, f. i. occurrit apud *Plin. 13. Hist. nat. 20. 35. (114).* In Asia et Grecia nascuntur frutices epidactis, quem alii embolinem vocant. *Mon. ita legit et edidit ex Palimps. Veronensi*, at vulgati libri et *Sillig.* adnotata etiam hæc variante lectione, legunt *elleborinem*, quam lect. tuetur *Gesner. de herb. lunar. p. 32.*, quamque *Plinius a Dioscor. 1. 109.* mutasse videtur. Ceterum nihil certi statui potest, præsertim quum *epidactis a Dioscor. et Plin. memorata*, omnino ignota nobis est, auctore cl. *Fie (Op. cit. vol. 1. p. 122).*

EMBOLISMALIS, e, adject. idem quod embolimæus. *Isid. 6. Orig. 17.* Embolismalis annus est.

EMBOLISMUS, i, m. 2. intercalatio. *Isid. 6. Orig. 17.* Embolismus Græcum nomen est, quod interpretatur Latine supraaugmentum, eo quod expleat numerum annorum communium. Adde *eum. ibid. sæpe.*

EMBOLĪUM, ūi, n. 2. ἐμβόλιον, pars fabulæ. cum aliquid eidem interponitur: ab ἐμβόλιον *intersevo*: quemadmodum *ærodium* est pars fabulæ, quæ in ejus sine agitur. Translate est quidquid alicui operi interseritur. *Cic. 3. ad Q. Fr. 1. sub fin.* Mirificum ἐμβόλιον cogito in secundum meorum librorum includere. *Id. Sect. 54. 116. de Clodio.* Ille ipse maxime ludius, non solum spectator, sed actor et acroama, quæ omnia sororis embolia novit. Hic *Cic.* aludit ad embolia fabularum; ludit autem teete et ambigue. Nam, quia ἐμβόλιον est quidquid extrinsecus inseritur et immittitur, tractatum est hoc verbum ad significandum pudendum virile, uli docet *Hesych. ex Aristophanis loco in V. Εμβόλιον.* Itaque omnia sororis embolia novit est acute dictum pro *amores seu amatores sororis*, quos inter ipse erat *Clodius. V. EMBOLUS*, ac præcipue hæc verba *Vet. Scholiast. ad Cic. Sect. 54. ab A. Maio edit. in Class. Auct. T. 2. p. 148.* Clodium generis patricii feminam sororem hujus, cum qua et ipse infamis erat, veteres litteræ tradunt studiosam fuisse saltandi profusus et immoderatus, quam matronam decet; hoc enim significatur isto verbo, quo sit, omnia sororis embolia novit, quoniam pertinet ad gestus saltatorios. His autem verbis hæc annotat *A. Maius.* En denique interpretatio vocabuli *embolium*, quod diu frustra que torsit *Abramum Græviumpque* in hoc *Ciceronis* loco, aliosque criticos et grammaticos. Cf. et *Klotz ad Cic. loc. cit. in Cicer. orat. vol. 3. p. 1014.*

EMBOLUM, i, n. 2. ἐμβόλιον, ornamentum in summa proræ navis, quod Latine rostrum dicitur: ab ἐμβόλιον *injicio*, quia proræ immittitur et insigitur: hinc Hispani *embolados* vocant tauros, quorum cornua in summitate pilam habent, ne obvii quique ab eis vulnerentur. *Petron. Satyr. 30.* In postibus tricorni fasces erant cum securibus fixi, quorum imam partem quasi embolum navis æneum fovebat.

EMBOLUS, i, m. 2. ἐμβόλος, paxillus, cuneus, aut aliud quippiam, quod in foramen aliquod immitti inducique ac reduci potest: qualia sunt, quibus clysteres injiciuntur a medicis. Tale quiddam est filud, de quo in descriptione machinæ Ctesibicæ ad extollendam aquam, *Vitruv. 10. 7. 3. Schneid.* Ita de supernis in modiolis emboli masculi toro pollii et oleo subacti, conclusivæ regulis et vertibus convolvuntur, qui uliro citroque frequenti motu prementes aerem, - cogunt et extrudunt aquam in calidum.

EMBRACŒUM. V. EMPHRACTUS.

EMBRŒCHA, æ, f. i. ἐμβροχῆ, irrigatio, fomentum. *Theod. Priscian. 1. 33.* Per initia primum avulsæ reponenda sunt locis suis: item embrochis uti necesse est ex ervi pollinibus, vel certe cineribus oleo, suppone et ovis commixtis, lanisque mollibus, infusis succis, loca munienda sunt. V. **EMBREGMA** in *Verb. Barb.*

EMBRŒO. n. De obliquis casibus nihil certi statui potest: eorum enim nullus occurrit, et Græce

est ἐμβροχον, ου, τό; infans utero inclusus, partus imperfectus. *Seren. Sammon. 33. 627.* Pulegio admixto venit embryo nectus aceto. *Alii tamen abiter omnino leg. V. NECTUS* in voc. **NECO**.

EMĒATUS, a, um. V. **EMEO**.

EMĒATUS, us, m. 4. idem quod *meatus. Ammian. 17. 4.*, ubi alii legunt *meatus*.

EMĒDĪTĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *emenditor*, valde meditatatus, passive. *Apul. 2. Met.* Emenditatis ad hæc illa fetibus, quam sanctissime adjuvans, etc.

EMĒDULLĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *emeddullo*, cui medulla est extracta.

I.) **Proprie. Plin. 22. Hist. nat. 22. 43. (87).** Graveolentiam alarum emendat radicis emeddullatæ uncia.

II.) **Translate. Sidon. 8. Ep. 6.** Virtutes artium per ætatem mundi jam senescentis, lassatis veluti seminibus, emeddullatæ parum aliquid hoc tempore mirandum ac memorabile ostentant.

EMEM pro *eundem*. V. **EM** sub **A**.

EMĒDĀBĪLIS, e, adject. qui emendari potest. *Liv. 44. 10.* In errore emendabilem lapsus. *Seneca Clem. 7.* Aliquem verbis tantum admonet, ætatem ejus emendabilem intuentis.

EMĒDĀTĒ, adverb. **Comp. Emendatus.** — Emendate est cum correctione. *Cic. Opt. gen. orat. 2. 4.* Pure et emendate loquentes, quod est Latine. *Quintil. 8. 1. 2.* Latine atque emendate loqui. *Id. 8. 3. 1.* Emendate ac lucide dicentes. *Id. 1. 6. 19.* Emendatus *calidum* dicere, quam *calidum. Auct. B. G. S. præfat.* Ceteri enim quam bene atque emendate; nos etiam quam facile atque celeriter eos (*Commentarios Cæsar*) confecerit, scimus. *Vitruv. 10. 11.* Emendate descriptus. *Sueton. Cæs. 56.* Emendate scribere. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (58).* Capillum non emendatus fecisse, quam rudis antiquitas instituisse.

EMĒDĀTĪO, ōnis, f. 3. ¶ 1. Generatim est correctio. *Cic. 4. Fin. 9. 21.* Hæc est correctio philosophiæ veteris et emendatio. *Quintil. 2. 4. 13.* Ingenia puerorum nimis emendationis severitate defecere. *Id. 1. 3. 34.* Solocismus unius emendatione verbi corrigi potest. *Plin. 8. Hist. nat. 51. 78. (210).* Emendatio morum. *Veget. 1. Milit. 13.* Prætorum delicta emendationem non recipient. *Alter Plin. 1. Ep. 8. 3.* Emendatio libri. Adde *Spartian. Did. Jul. 3.*; et *Dig. 48. 19. 16.* ¶ 2. Speciatim est inter exornationes rhetoricas, scilicet species quædam præsumptionis, sive προλήψεως. Emendationem enim vocat *Quintil. 9. 2. 16.* si quis dicat: *Rogo ignoscatis mihi, si longius sum evoctus.*

EMĒDĀTOR, ōris, m. 3. corrector. *Cic. Balb. 8. 20.* et *2. Phil. 17. 43.* O præclarum interpretem juris, auctorem antiquitatis, correctorem atque emendatorem nostræ civitatis! *Id. Brut. 74. 259.* Emendator sermonis. *Plin. Paneg. 6. 2.* Corrector emendatorque discipline castrorum. *Id. 6. Ep. 5.* Emendator senatus. *Id. 7. ibid. 17. a med.* Timor est emendator acerrimus.

EMĒDĀTŌRIUS, a, um, adject. emendandi vim habens, purgatorius, ut *Emendatorius ignis, Augustin. in Psalm. 37. post init.*

EMĒDĀTRIX, tris, f. 3. correctrix. *Cic. 1. Legg. 22. 58.* Vitiolorum emendatricem legem esse oportet. *Id. 4. Tusc. 32. 69.* Poetica, emendatrix vitæ.

EMĒDĀTUS, a, um. V. **EMENDO**.

EMĒDICĀTUS, a, um. V. *loc. seq.*

EMĒDĪCŪO, as, atom, are, a. 1. Part. *Emendicatus.* — Emendico est more mendicantium aliquid peto. *Sueton. Aug. 91.* Stipem quotannis die certo emendicabat a populo. *Id. Cæs. 54.* A sociis pecunias accepit, emendicatas in auxilium aeris alieni. *Impp. Valentin., Gratian. et Theodos. Cod. 9. 2. 14.* Emendicatis uli suffragiis.

EMĒDO, as, avi, atom, are, a. 1. (ex et menda). Part. *Emendans 2.*; *Emendatus* in fin.; *Emendaturus 1.*; *Emendandus 2.* — Emendo est a menda, h. e. culpa et vitio purgo, corrigo (h. e. emendare, corrigere; Fr. *corriger les fautes, réformer, amender*; Hisp. *emendar, corregir*; Germ. *von Fehlern reinigen, daher verbessern, ausbessern*; Angl. *to amend, correct, improve, alter for the better, reform*). Usurpatur ¶ 1. Generatim. *Cic. Brut. 75. 261.* Cæsar, rationem adhibens, consuetudinem vitiosam et corruptam pure et incorrupta con-

suetudine emendat. *Id. Mur. 29. 60.* Conformare, et leviter emendare aliquid. *Id. 3. Legg. 13. 30.* Ut cupiditatibus principum et vitis infici solet civitas; sic emendari et corrigi continentia. *Nepos Themist. 1.* Vitia adolescentiæ multis emendare virtutibus. *Propert. 3. 20. 25.* Emendare animum. *Horat. 2. Ep. 1. 3.* Emendare legibus res Italas. *Id. 2. Sat. 8. 85.* Arte emendaturus fortunam. *Ovid. 4. Fast. 596.* facta priora novis. *Id. Medic. fac. 5.* Culus et in pomis surcos emendat acerbos. *Colum. 6. R. R. 2. 11.* Fame et siti cubitorem bovem emendare. *Plin. 17. Hist. nat. 5. 3. (41).* Terram terra emendari, super tenuem pingui injecta. Adde *Colum. 11. R. R. 1. 28.*; *Plin. Paneg. 46. 6.*; *Juvenal. 14. 67.*; *Quintil. 2. 2. 7.*, *9. 3. 38.* et *1. 3. 14.*; et *Lactant. 8. 7. 15.* ¶ 2. Speciatim de scriptis. *Cic. 2. Att. 16.* Me rogat, ut annales suos emendem, et edam. *Horat. 2. Ep. 1. 71.* Delendaque esse carmina Livi Esse reor, mentini quæ plagosum mihi parvo Orbilium dicere: sed emendata videri, Pulcroque et exactis minimum distantia, miror. *Plin. 9. Ep. 38.* Cogito ad verbum scribenti emendatissime similis. *Id. 5. ibid. 13.* Ipse præterea quædam emendanda annotavi. Adde *Cic. Orat. 46. 155.*; *Horat. 1. Sat. 20. 3.*; *Plin. 7. Ep. 17. 13.*; *Quintil. 10. 4. 2.*; et *Sueton. Domit. 20.* et *Gramm. 24.* ¶ 3. Item speciatim apud Medicos est vitia corporis tollere, curare, sanare. *Plin. 32. Hist. nat. 7. 21. (71).* Emendare albugines oculorum. *Id. 20. ibid. 13. 50. (129).* dolores capitis et aloperias. *Id. 24. ibid. 10. 47. (70).* dysentericos et alvum. *Id. 20. ibid. 16. 62. (170).* tussim. *Id. 36. ibid. 21. 42. (155).* cirratices. *Id. 20. ibid. 5. 20. (40).* sonitum et gravitatem aurium. *Id. 25. ibid. 8. 27. (97).* sterilitatem. ¶ 4. Apud sequioris ævi scriptores significat etiam punire, h. e. puniendo emendare. *Lamprid. Alex. Sev. 51.* Idque per præconem, quum aliquem emendare, dici jubebat. Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris. h. e. quum iustitiam aut virgibus aliquem coerceret. Adde *Dig. 1. 16. 9. § 3.* — Hinc Part. præter pass.

Emendatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde **Comp. Emendatior** et **Sup. Emendatissimus**, et est mendis carens, politus, perfectus; atque omnibus fere significationibus usurpatur, quibus verbum ipsum. — a) **Posit. Cic. Brut. 74. 258.** Emendata locutio et Latina. *Id. Amic. 17. 61.* Emendati mores. *Horat. 1. Ep. 16. 30.* Sapiens et emendatus vir. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (35).* Callimachi sunt saltantes Lacænae, emendatum opus. *Id. 36. ibid. 15. 24. (121).* Aquæ corrivatæ, atque emendatæ. *Plin. alter 3. Ep. 3.* Vir emendatus et gravis. *Quintil. 1. 6. 30.* Verba barbara ab emendatis discernere. *Id. ibid. 4. 2.* Emendata lectio. *Id. 11. 3. 30.* Emendata vox erit, idest vitio carebit, si fuerit os facile; explanatum, jucundum, urbanum. — b) **Compar. Petron. Satyr. 126.** Muller omnibus simulacris emendatior. *Ulp. Dig. 4. 3. 11.* Homo vitæ emendatioris. Adde *Capitolin. Gord. tr. 24.* et *Fer. 3.*; et *Nazar. Paneg. Constant. 34.* — c) **Superl. Plin. 8. Ep. 22.** Ego optimum et emendatissimum existimo, qui ceteris ita ignoscit, tanquam ipse quotidie peccet. *Quintil. ep. ad Tryphon. 3.* Ut libri in manus hominum quam emendatissimi veniant. Adde *Fopise. Firm. 1.*

EMĒNSĪO, ōnis, f. 3. actus emetiendi, adeoque cursus. *Isid. 6. Orig. 17.* Ut lunaris emensio rationi solis æquatur.

EMĒNSUS, a, um. V. **EMETIOR**.

EMENTIOR, mentiris, mentitus sum, mentiri, dep. 4. (ex et mentior). Part. *Ementiens* sub 1.º c.; *Ementiendus* sub 1.º a.; *Ementitus* sub 1.º et 3.º — Ementiri est palam mentiri, simulare, fingere, comminisci, excogitare quod non est: et occurrit — 1.º) De rebus: et quidem — a) **Cum Accusativo rei. Plaut. Amph. 1. 1. 254.** Quin que dixisti modo, omnia ementitus. *Cic. 2. Phil. 33. 83.* Magnâ, ut spero, tuâ potius, quam reipublicæ calamitate ementitus es auspiciâ. Adde *Liv. 21. 63.* Rursus *Cic. Dom. 19. 50.* Me non esse ementitum auctoritatem hujus ordinis. *Id. Balb. 2. 5.* Furari civitatem, genus suum ementiri. Sic *Liv. 9. 18.* Piget referre vanitatem ementiendæ stîrps. *Sall. Cat. 49.* Sed ubi consulem ad tantum facinus impellere nequeunt, ipsi singulatim circumcundo atque ementiundo, quæ se ex Volturcio aut Allobrogibus audisse dicerent, magnum illi invidiam confecerant. *Liv. 25. 3.* Ementiri falsa naufragia. — b) **Cum Accusativo et Infli-**

alto. *Cic. Planc.* 30. 73. Eo me beneficio obstrictum esse ementiar, cui ne referri quidem gratia posse videatur? *Curt.* 7. 5. 26. Jussu Alexandri fecisse ipsos, ementia. *Sueton. Cal.* 51. Unde credo percussoribus ejus postea consilium natum, apud tumultuantes milites ementiendi ipsum sibi maus intulisse. Adde *eumd. Ner.* 33. *Tac.* 13. *Ann.* 47. Auctoremque ejus doli Sullam ementitur. Adde *eumd. 2. Hist.* 42. — c) Absolute. *Cic. Rosc. Am.* 44. 127. Ego hæc omnia Chrysoygonum fecisse dico, ut ementiretur, ut malum civem Roscium fuisse fingeret, etc. *Id. 1. Divinat.* 9. 15. Videmus hæc signa nunquam fere ementientia. *Sueton. Cæs.* 66. Fama vero hostilium copiarum perterritos non negando minuendæ, sed insuper amplificando ementiendoque confirmabat. *Quintil.* 8. 6. 67. Hyperbole est ementientis superjectio. *Spalding.* aliter omnino et quidem rectius legit. — Et cum addito in aliquem, *Cic. Partit. orat.* 14. 50. Alii ementilli sunt in eos, quos oderant. — 2.) Cum Accusativo personæ, ementiri aliquem est ejus personam simulare, ejus personam agere. *Plaut. Trin.* 4. 2. 143. Illum quem ementitus es, ego sum ipsum Charmides. *Petron. Satyr.* 82. Constantissime centurionem et legionem ementitus. — 3.) Part. *Ementitus* passive quoque occurrit, et est falsus, fictus. *C. Memmii* apud *Priscian.* 8. p. 793. *Putsch.* Quam stulte conflictata, quam aperto ementita sunt. *Cic. 2. Phil.* 35. 88. Quod me de ementitis auspiciis — putares esse dicturum. *Id. 3. Tusc.* 24. 58. Ita sit sensim cogitantibus, ut, quantum sit ementita opinio, appareat. *Id. 2. Nat. D.* 21. 56. Ementita et falsa et plena erroris. *Capitolin. Anton. Phil.* 24. Ementita morte.

EMENTITUS, a, um. *V.* voc. præced.

EMENTUM, i, n. 2. enunciatum, quod nempe a mente proficiscitur, ut commentum, quod cum mente voluitur. *Gloss. Isid.* Ementum, excogitatio. *V. EMINISCOR.*

EMEO, as, ætum, are, n. 1. extra meo. Occurrit tantum Part. *Emeat* apud *Ammian.* 29. 5. Emeato mari cum classe, quam ductabat, defertur ad Mauritaniam litus. — Ceterum tantummodo legitur in *Not. Tyr.* p. 131. Meat, emeat.

EMERCATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EMERCOR, æris, ætus sum, ari, dep. 1. (ex et mercor). Part. *Emercatus*. — *Emercor* est idem quod mercor. — a) Activa significatione. *Tac.* 16. *Ann.* 1. Principis aditum emercatus. *Id.* 13. *ibid.* 44. Ingentibus donis adulterium, et, ut omitteret maritum, emercatur. Adde *eumd.* 12. *ibid.* 14. et 12. *ibid.* 45. — b) Passiva significatione. *Ammian.* 21. 6. Armeniæ et Iberiæ reges cultu ambizioso indumentorum emercabantur et multiformibus donis, damna negotiis Romanis illaturi, si rebus tunc etiam dubiis descivissent ad Persas. *Id.* 26. 2. Id frustra creditum videbatur, quod non emerrati, sed consoni totius multitudinis paria volentis clamores audiebantur.

EMEREO, es, Æi, itum, ere, a. 2. et

EMEREO, æris, itus sum, eri, dep. 2. (ex et mereo). Part. *Emerens* in fin.; *Emeritus* sub *A.* 3. 2., *B.* 1. et 2. et in fin.; *Emerendus* sub *A.* 1. — Deponitum forma raro occurrit, et quoties usurpatur, inferius animadvertemus. — Emero est idem quod mereo, commereo, dignus fio aliqua re, luero (It. *meritare*; Fr. *mériter*; Hisp. *merecer*, *meritar*; Germ. *verdienen*; Angl. *to merit*). Occurrit autem *A)* Generatim; et *B)* Speciatim.

A) Generatim. ¶ 1. *Emerere* vel *emereri* aliquid est dignum fieri aliqua re, eam commere, et deserviendò acquirere, lucrari. — a) Activa forma cum Accusativo rei. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 5. Quid ego emerui, adolescens, mali? *Quintil.* 4. 1. 2. Emerendi favoris gratia. *Propert.* 4. 11. 61. Et tamen emerui generosos vestis honores. *Gell.* 6. 7. Acca corpus in vulgus dabat, pecuniamque emerucrat ex eo quaestiu uberem. *h. e.* lucrata erat. *Spartian. Hadrian.* 4. Emerere præsumptionem adoptionis. *Id. Did. Jul.* 3. Jus proconsulare. *Fopis. Prob.* 6. dona. *Id. ibid.* 12. militum laudes. — b) Part. præter. pass. *Emeritus* de his que virtuti debentur, apud *Sil. It.* 7. 19. emerito sacrum caput inserte celo. Adde *eumd.* 11. 464.; *Manil.* 1. 404. et *Sidon. Carm.* 2. 209. — c) Deponitum forma cum Accusativo. *Quintil.* 4. *propem.* 1. Altior mihi sollicitudo, quale iudicium hominum emereret, accessit. — d) Activa forma cum Infinito. *Ovid.* 4. *Fast.*

58. emeruit vocis habere fidem. *Id.* 3. *Art. am.* 409. Ennius emeruit, Calabris in montibus ortus, Contiguus poni, Scipio magne, tibi. ¶ 2. *Emerere* vel *emereri* aliquem est demereri, promereri, hoc est gratiam inire beneficium dando. — a) Activa forma. *Ovid.* 2. *Amor.* 8. 24. Unum est e dominis emeruisse satis. *Id.* 4. *Trist.* 8. 57. At vos admoniti nostris quoties casibus este, Equantem Sæperos emeruisse virum. *Id. Heroid.* 6. 137. Quid refert scelerata piam si vincit, et ipso Crimine dotata est emeruitque virum? *Al. minus recte leg.* demeruitque. Adde *Tibull.* 1. 10. 60.; et *Fal. Max.* 5. 2. in fin. — b) Deponitum forma *emereri* aliquem dixit *Mamertin. Grat. act. Jul.* 19. — c) Part. *Emeritus* absolute apud *Ovid.* 1. *Pont.* 7. 61. emeritis referenda est gratia semper. *h. e.* iis, qui bene de nobis meriti sunt. — Item absolute *emeritus* appellatur, qui libertate donatus est. *Inscript.* apud *Murat.* 802. 3. D. M. T. CAMVLI L. F. LAVARTI PATRIGORIA EMERITA EIVS PATRONO OPTIMO ET PISSIMO.

B) Speciatim. ¶ 1. In re militari — a) Passive *emerita stipendia* sunt peracta, confecta, finita: *V. Emeritus* in fine hujus vocis. *Liv.* 39. 19. Ut P. Ebulio emerita stipendia essent. Adde *eumd.* 3. 57., 21. 43., 37. 4. et 42. 34.; *Sall. Jug.* 84.; et *Justin.* 14. 3. 2. Fortasse huc referendum et illud *Eumen. Paneg. Constant.* 3. Quamvis etiam magna sit et admiranda felicitas, quæ stipendiis in ordinem emeritis et militiæ gradibus emensis ad fastigium istud majestatis ascendit etc. ubi *vulgati libri* habent meritis. Et figurate *Cic. Senect.* 14. 49. Animum, tamquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, cupiditatum omnium, secum esse secumque vivere. — Similiter *Sueton. Cal.* 44. Commoda emeritæ militiæ. Et *Justin.* 11. 6. 4. Plerosque etiam emeritæ militiæ, qui cum patre patruisque militaverant, elegit. Adde *Fellej.* 2. 47. *Plin. Paneg.* 15. Quoties equos, quoties emerita arma mutasti! Adde *Pacat. Paneg. Theod.* 10. *Ovid.* 4. *Trist.* 8. 21. Miles ut emeritis non est satis utilis annis. *h. e.* annis, quibus a militia est solutus, non est bello utilis, quia senex est. — b) Active *emerere stipendia* apud *Liv.* 25. 6. Nemini spes emerendi stipendia adempta. *h. e.* militandi et militiæ tempora legitime explendi. *Id.* 27. 11. Addiderunt acerbitati etiam tempus, ne præterita stipendia procederet iis, quæ equo publico emeruerant, sed dena stipendia equis privatis facerent. *Nonnulli leg.* meruerant. — c) Deponitum forma *Val. Max.* 6. 1. 10. Cornelium fortissime stipendia emeritum vinculis oueravit. ¶ 2. Hinc eleganter transfertur ad eos omnes, qui plene suo munere functi sunt. — a) De hominibus. *Cic.* 6. *Att.* 5. 3. Isti annuum tempus prope jam emeritum habebamus. *h. e.* prope confeceramus annum administrationis provincie. *Id. ibid.* 2. 6. Annue mihi operæ a. d. tert. Cal. Sext. emerentur. *h. e.* annum administrationem claudò. — Ceterum Part. *Emeritus* Mediorum apud Græcos more ac vi hoc sensu occurrit — b) De brutis animantibus. *Ovid.* 4. *Fast.* 688. Dempsrat emeritis jam juga Phæbus equis. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 58. ipsa coronat Emeritos Diana cares. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 11. 11. (27). Apes fessæ et jam emeritæ. — c) De inanimitis. *Propert.* 4. 11. 72. Rogus emeritus. *h. e.* qui ardere desit, absumpso cadavere. *Ovid.* 1. *Fast.* 665. Emeritum aratum. *Juvenal.* 6. 497. Emerita acus. *Martial.* 10. 85. Emerita puppis. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 23. 35. (206). Palmes emeritus pluribusque induratus annis. *Seneca Thyest.* 797. Solis currus emeritos solvere. scil. nocte adventante. Cf. *Stat.* 1. *Theb.* 336. emeriti confinia Phæbi. *h. e.* emeritis dies. *Seneca Agamemn.* 908. Emeritus dies. *Ovid.* 3. *Fast.* 43. emeriti cursus. *Lucan.* 3. 622. emerita jam morte. *Martial.* 7. 63. Emeritos Musis et Phæbo tradidit annos. *h. e.* annos, quos in forensi palæstra insuperasset, et causas agere desierat. — Hinc

Emeritus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, (subaudi miles), est qui militiæ tempora explevit, et, suo munere plene perfunctus, vacationem militiæ jam habet: quod fere post annum vicestium militiæ ei concedebatur, ut ex *Tac.* 1. *Ann.* 78. colligitur. *Id. Tac. ibid.* 28. Percennius et Vibulenus stipendia militibus, agros emeritis largentur? *Sueton. Aug.* 24. Alias (legiones) immodeste missionem postulant, citra commoda emeritorum exauctoravit. *Vulgati libri* habent emeritorum præ-

miorum; quod postremum vocabulum glossema esse videtur. Similiter *Lucan.* 1. 344. Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noster veteranus aret? quæ mœnia fessis? — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

Emeritum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est commodum, præmium, merces, quæ datur militibus post expletum militiæ tempus. *Modestin. Dig.* 49. 16. 3. Qui militiæ tempus in desertione explevit, emerito privatur. et mox. Si expleto tempore militiæ redeat, ut veteranus restituerit et emerita accipiet. Ex *Dione L.* 55. c. 23. et *Sueton. Cal.* 44. constat, legionariis militibus, exactis viginti annorum stipendiis, duodecim millia sestertiorum fuisse concessa præmii loco, et prætorianis post sexdecim annos viginti millia sestertiorum.

Emerens, ntis, part. præes. adjective occurrit, unde Sup. *Emerentissimus* in *Inscript.* apud *Donat.* 390. 15. MEMORIAE AETERNAE AVR. SAPHICI AVR. CRESTE CONVI GI EMERENTISSIMO DEDICAVIT. *h. e.* optime merito.

EMERGO, mergis, mersi, mersum, mergere, 3. (ex et mergo). Part. *Emergens* sub *B.* I. 1.; *Emersus* sub *A.* I. et II.; *Emersurus* sub *A.* II. — *Emergere* est *A)* Verbum activum, et *B)* Neutrum.

A) Active *emergere* est facere, ut quis in aqua mersus, rursus exeat: et occurrit fere *emergere se* pro exire, eo modo quo *erumpere se* dicimus, vel Part. *Emersus* Mediorum apud Græcos more ac vi.

I.) Proprie. *Manil.* 5. 197. Quam jam vicesima Canceri Septimaque ex undis pars sese emergit in astra. *Avien. Perieg.* 126. quæ se lux rursus Eoa Emergit pelago. Similiter *Sever. Etn.* 118. torrentem imo se emergere niatu. Cf. *Cato in Divis.* Mostra repentinis terrentia sæpe figuris Quum subito emersere furenti corpora ponto. Nonnulli addunt et illud *Ovid.* 3. *Fast.* 387. Dum loquitur, totum jam sol emererat orbem. *At hic alii aliter.* — Ceterum *Cic.* 2. *Divinat.* 68. 140. Vivus sum emersus et flumine. *Liv.* 1. 13. Equus emersus et profunda palude. *Tac.* 1. *Ann.* 65. Quintilium Varum sanguine oblitum et paludibus emersum cerere et audire visus est. Similiter *Ovid.* 3. *Fast.* 399. Tertia nox emersa suos ubi moverit ignes. *Id.* 15. *Met.* 186. Cernis et emersas in lucem tendere noctes. *Id. Halieut.* 35. Emersus in auras polypus. et *Cic. Harusp. resp.* 25. 55. Ista serpens, quæ tum hic delitescit, tum se emergit et fertur illuc.

II.) Translate. *Ter. Andr.* 3. 3. 30. Spero ex illis sese emersurum malis. *Nepos Att.* 11. Quibus ex malis ut se emerit, etc. *Cic. Sext.* 9. 20. Homo subito emersus ex diurnis tenebris lustrorum. *Id. Fatin.* 7. 17. Unus tu, emersus et cæno, omnium facile omnibus rebus infimus. *Liv.* 8. 7. *ad fin.* Emersus ab admiratione animus. — Et cum Accus. *Manil.* 1. 116. Ut possim rerum tantas emergere moles.

B) Neutrum more emergere dicitur qui in aqua mersus, rursus exit, adeoque est existere, evadere, exire e profundo (It. *venir su*, *uscir fuori dell'acqua*, *emergere*; Fr. *survager*, *revenir a la surface*, *remonter*, *s'élever*, *apparaître*; Hisp. *emerge*, *levantarse*; Germ. *hervorgehen*, *steigen*, *kommen*, *auf-tauchen*, *entgehen*, *entkommen*; Angl. *to swim*, *issue*, *or come out*, *rise up*, *emerge*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. — a) Cum addito termino a quo, et interdum etiam quo quis emergit. *Cic.* 2. *Divinat.* 31. 67. Equus ex flumine emerit. *Id.* 4. *Fin.* 23. 64. Quis enim ignorat, si plures ex alto emergere velint, propius fore eos quidem ad respirandum qui ad summam jam aquam appropinquant? *Liv.* 22. 3. Emergere de paludibus. *Sueton. Claud.* 21. e lacu per machinam. *Curt.* 4. 9. 21. Tandem, qua leniore tractu annis aperit vadum, (natantes) emersere. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 18. 32. (109). Emergere extra aquam. *Justin.* 30. 4. 2. Repente ex profundo cum calidis aquis insula emerit. *Cic.* 1. *Divinat.* 33. 72. Ab infima ara subito anguis emerit. *h. e.* ab infima ara emerit et terra. *Lucret.* 5. 697. *de sole.* Nec penetrare potest facile atque emergere ad ortus. *Liv.* 44. 37. Donec luna in suam lucem emerit. *h. e.* ex umbris emerit. — b) Absolute. *Cic.* 2. *Nat. D.* 49. 124. Aves, quæ so in mare mergent: quæ quum emersissent etc. — Sol etiam et stellæ emergere dicuntur, quia et mari exoriri videntur. *Tac. Germ.* 45. Sol emergens. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 14. 11. (58). Stellæ emergunt.

Cic. 2. Nat. D. 44. 113. Ut sese emergens ostendat Scorpius alto. *Val. Flacc. 5. 1. lux emersit Olympo.* ¶ 2. Latiori sensu atque universim ponitur pro ascendendo exire, egredi: ad rem *Cic. Cael. 21. 51. Emerisit jam e vadis et scopulos prætervecta esse videtur oratio mea. Id. 2. Att. 12. 2. Emerse-ram commode ex Antiati in Appiam ad tres tabernas, quum etc. Id. pro leg. Manil. 3. 7. Ut se non Cappadociæ latebris occultare velit, sed emergere e patrio regno. Liv. 21. 25. Ibi, inexplorato profectus, in insidias præcipitatus, multaque cum cæde suorum ægre in apertos campos emersit. Ovid. 14. Met. 155. Sedibus Euboicam Stygiis emergit in urbem Troius Æneas. ¶ 3. Speciatim ponitur pro oriri, nasci, et dicitur de hominibus, arboribus, etc. *Plin. 11. Hist. nat. 51. 112. (269). Antequam totus infans emergat utero. Id. 2. ibid. 17. 66. (106). Emergit flos ex caule. Sic Cic. Senect. 15. 51. Viriditas herbescens vaginis includitur, e quibus quum emerisit etc. Cf. et *Colum. 11. R. 3. 47. Si radix super terram emerisit. Plin. 10. Hist. nat. 52. 74. (145). Ova emergunt. Id. 31. ibid. 4. 30. (53). Fontes amnesque emerisunt. Id. 2. ibid. 82. 84. (198). Ventus emerisit.***

II.) Translate: ad rem *Cic. 6. Verr. 58. 130. Quum multa ex illo mari bella emerisunt. — a) Generatim. Cic. Harusp. resp. 23. 48. Posteaquam emergere cepit auctoritas vestra e fluctibus illius servitutis. Id. 3. Verr. 5. 12. Emergere ex pecula tuo judicio. Id. Pis. 12. 27. e miseris surdibus. Id. Fatin. 9. 23. ex mendicitate. Id. 5. Verr. 69. 162. ex paternis probris ac vitis. Id. 5. Att. 10. ex aliquo negotio. Id. ibid. 8. incommoda valetudine. Liv. 25. 38. ex omni sevitia. Id. 5. 52. e naufragiis. Cic. 9. Att. 10. 2. Nunc emergit amor: nunc desiderium ferre non possum. Id. ibid. 6. 5. Deinde emergit rursus dolor. Id. 2. Off. 7. 24. Quamvis eam sint demersæ leges alicujus opibus, quamvis timefacta libertas, emergunt tamen hæc aliquando aut iudicis tactis, aut occultis de honore suffragiis. Justin. 6. 9. 6. Effectum est, ut inter otia Græcorum sordidum et obscurum antea Macedonum nomen emergeret. Flor. 4. 1. 6. Sceleris indicium per Fulviam emerisit. *Vopisc. Carin. 3. Fama emerisit. Id. Tac. 7. rumor. Lamprid. Alex. Sev. 36. jocus poetice. Trebell. Poll. Claud. 9. sors talis. Adde Vopisc. Prob. 8. Capitolin. Pertin. 4. Quæ vaticinationes de templo emergunt. Ulp. Dig. 14. 4. 6. extr. Si forte alii creditores emerisunt. et ibid. 7. Si aliud domini debitum emerisit. — b) Speciatim et eleganter dicitur de iis, qui ex paupere, aut obscuro statu ad divitias aut honores opesque ascendunt. *Lucret. 3. 13. et 3. 63. Emergere ad summam opes. Cic. 6. Att. 2. Nullus in imperio meo sumptus factus est: hac re incredibile est, quantum civitates emerisunt. Juvenal. 3. 164. Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat Res angusta domi. Vellej. 2. 65. Quum Antonius Cæsarem admoneret, quam inimicæ ipsi Pompejanæ partes forent, et in quod jam emerisissent fastigium. — c) Item de iis, qui e vitiosa vita abstrahuntur et ad bonam frugem reducuntur. *Cic. Cael. 12. 28. Multos vidi, qui totam adolescentiam voluptatibus dedissent, emerisisse aliquando, et se ad frugem bonam, ut dicitur, recepisse. — d) Item pro elucere, apparere. Cic. Cluent. 65. 163. Hoc uno modo sæpe multorum improbitate depressa veritas emergit. Id. 1. Off. 31. 110. Ex quo magis emergit, quale sit decorum illud. Dig. 47. 10. 5. Ex hoc publica utilitas emergit.****

EMERINUS. V. **HEMERINUS.**

EMERITUM, i, n. 2. V. **EMEREO** in fin.

EMÉRITUS, a, um. V. **EMEREO.**

EMERSUS, a, um. V. **EMERGO.**

EMERSUS, us, m. 4. emergendi actus. *Plin. 9. Hist. nat. 22. 38. (75). Ad emersus luminis Minicil. h. e. ubi Minicium e lacu Benaco exit. Id. 22. ibid. 22. 46. (95). Ab emersu serpentium usque ad latebram. h. e. ab eo tempore quo emergunt e terra serpentes, usque ad illud, quo se condant. Id. 18. ibid. 25. 58. (218). de ortu et occasu heliaco. Emersum hoc melius, quam exortum consuetudo dixerit, et illud occultationem potius, quam occasum. *Colum. 7. R. 3. 24. Emersus stellæ. Viruv. 10. 16. 9. Schneid. Neque certum locum scire poterant, quo emersum facturi fuissent hostes.**

EMETICA, æ, f. 1. ἐμετική. Hanc vocem recentiores plerique omnes legunt in loc. Cæli apud

Cic. 8. Fam. 1. extr., quem vide in EMPENETICA.

EMÉTICUS, a, um, adject. ἐμετικός, vomitorius. *Apul. Herb. 55. Narcissus a Græcis dicitur anhydros, autogenis, bolbos emeticos: Latini bulbum vomitorium vocaverunt. V. EMPENETICA.*

EMETIOR, mētrīs, mensus sum, mētrī, dep. 4. (ex et metior). Part. *Emetiens* II. 1.; *Emensus* I, II. 1. et in fin. — Emetiri est idem quod metiri, vel usque ad extremum metiri (It. *misurare*; Fr. *mesurer*, *mesurer entièrement*; Hisp. *medir*; Germ. *aussessen*; Angl. *to measure out*.)

I.) Proprie. *Virg. 10. Æn. 772. Atque oculis spatium emensus, quantum satis hastæ. Gell. 16. 18. Longitudines et altitudines vocis emetiri.*

II.) Translate. ¶ 1. Sæpe sumitur pro conficere viam et quasi metiendo percurrere. *Virg. 5. Æn. 627. Quum freta, quum terras omnes, tot inhospita saxa Sideraque emensæ ferimur. Liv. 38. 17. Pæoniæ inde et Thraciam, pugando cum ferocissimis gentibus, emensi, has terras ceperunt. Curt. 9. 10. 6. Regio deserta et aquarum inops excipit: quam emensus in Horitas transit. Id. 5. 6. 15. Tandem propemodum invias silvas emensi etc. Cf. *Tibull. 3. 4. 17. Jam non æthereum nigris emensa quadrigis Mundum, cæruleo laverat annæ rotas. Sic Sil. It. 4. 480. Emenso terras sole. Liv. 31. 24. Hemerodromos vocant Græci, ingens die uno cursu emeticens spatium. Curt. 4. 14. 7. Tot terrarum spatia emensis — iter in patriam et penates manu esse faciendum. Adde *eumd. 6. 1. 12., 9. 3. 7. et alibi sæpe. Tac. 11. Ann. 32. Spatium urbis pedibus emensa. Id. 15. ibid. 16. Una die quadraginta milium spatium emensum esse Patum. Curt. 5. 1. 13. Duo milia et n. stadia emensi sunt, qui etc. Virg. 11. Æn. 244. Atque iter emensi casus superavimus omnes. Liv. 27. 48. Quid igitur præcipiti cursu tam longum iter emensi sumus? *Plin. 7. Hist. nat. 20. 20. (84). Longissimum iter vehiculis tribus emensus. Curt. 5. 4. 22. Tantumdem itineris supererat, quantum emensi erant. — Et poetice licentia Id. Curt. 3. 12. 18. Quum Liberi patris imitaretur triumphum, ab Hellesponto usque ad Oceanum omnes gentes victoria emensus. — Similiter pro prætergredi, superare. Curt. 3. 10. 5. Illos terrarum orbis liberatores, emensosque olim Herculis et Liberi patris terminos, etc. Id. 7. 11. 8. Montium juga perenni nive obruta emensus sum. Sil. It. 1. 636. Emensus pontum. *Nepos fragm. 7. edente Slavæ. Vi tempestatum ex Indicis æquoribus abreptos, emensosque quæ intererat, tandem in Germaniæ litora exisse. Et poetice Sil. It. 4. 53. Ingentesque duces, pelagi terraque laborem Diversum emensi. — Denique de tempore. Tac. 1. Ann. 49. Galba annis quinque principes emensus. Sil. It. 3. 397. ter denos decies emensus annos. Id. 10. 328. diem cædibus. Id. 3. 555. noctes. Stat. 3. Silv. 5. 6. et si egomet patrio de litore raptus Quatuor emensis per bella, per æquora lustris, etc. *Al. leg. emeritis. Cf. Virg. 1. G. 449. Hoc etiam, emenso quum jam (sol) decedat Olympo, Profuerit meminisse magis. ¶ 2. Aliquando ponitur pro præstare, largiri, quasi metiendo cumulare, tradere. *Horat. 2. Sat. 2. 104. cur, improbe, caræ Non aliquid patriæ tanto emetris aceruo? Cic. Brut. 4. 16. Illud Hesiodum laudatur a doctis, quod eadem mensura reddere jubet, qua acceperis, aut etiam cumulatione si possis: ego autem voluntatem tibi profecto emetiari: sed rem ipsam nondum posse, video. Cf. Seneca 4. Quæst. nat. 4. Poteram me, peracta questione, dimittere: sed bene emensum dabo. h. e. quasi cumulatam mensuram: ubi nota emensum passiva significatione. — Hinc Part. præter.*******

*Emensus, a, um, passiva quoque occurrit significatione. Liv. 21. 30. Postquam multo majorem partem itineris emensam cernant. Id. 43. 21. Ad flumen, itinere ingenti emenso, retentus altitudine amnis, mansit. Justin. 42. 1. 2. Tantum lis spatium frustra emensum dolentes. Apul. 9. Met. sub fin. Emensis protinus scallis. Val. Flacc. 4. 350. exilia pelagus emensa juvenæ. h. e. errores lus mare tranantis sub forma vacæ: juvenæ Dativus est. Id. 4. 181. cuncti pariter loca debita noscunt, Signaque commemorant emensasque ordine gentes. *Eumen. Paneg. Constant. 3. Militiæ gradibus emensis. Adde Stat. 3. Silv. 5. 6.; et Virg. 1. G. 449. supra aliat. sub II. 1. in fin.: et Senec. locum sub II. 2.**

EMËTO, tis, tere, a. 3. (ex et meto) idem quod meto, vel metendo offero ex agris. *Horat. 1. Ep. 6. 21. Ne plus frumenti detailibus emetat agris.*

EMICANS, antis. V. **EMICO.**

EMICATIM, adverb. emicando, exsilendo. *Sidon. 2. Ep. 13. sub fin. Emicatim prosiliens refugit divitias.*

EMICATIO, onis, f. 3. actus emicandi et sese attollendi. *Apul. de Mundo. Torrentium cursus, et humores undarum, emicationesque silvarum.*

EMICO, micans, micti, micatum, micare, n. 1. (ex et mico.) *Quintil. 1. 6. 17. reprehendit eos, qui emicavit dicere malebant, quam emicuit, analogiam nimis religiose secuti. — Part. Emicans* i. et in fin. — Emicare est extra micare, ex improvviso fulgere, tamquam lucis radius vel spicula vibrando existere, erumpere, exire.

I.) Proprie. — a) De luce. *Lucret. 5. 1097. Exprimitur validis extritus viribus ignis: Emicat interdum flammæ fevidus ardor Mutua dam inter se rami stirpesque teruntur. Al. leg. Et micat. Plin. 2. Hist. nat. 88. 89. (203). Ex eo monte repente flammæ emicuit. Adde *Sueton. Aug. 94. Curt. 8. 4. 3. Ad omni parte cæli emicare fulgura. (Liv. 40. 58. dixit: Fulmina micant.) Plin. 2. Hist. nat. 93. 95. (207). Ignium tot locis emicantium perpetua tot sæculis incendia. Similiter Sueton. Cal. 46. Altissimam turrim excitavit, ex qua, ut ex Pharo, noctibus ad regendos navium cursus ignes emicarent. Forcellinus hunc locum singulari paragrapho distinxit, et accepit pro elucere, splendere. *Quintil. 8. 5. 29. Scintillæ inter fumum emicantes. Vellej. 2. 125. Emicat incendiarii. Lucan. 1. 532. Nunc jaculum longo, nunc sparsa lumine lampas Emicuit cælo. Val. Flacc. 4. 96. Sol emicuit super terras. Id. 1. 655. Emicuit dies. Huc referri potest et *Ovid. 15. Met. 248. dempto quoque pondere, cursus In superos aer tenuissimus emicat ignes. h. e. ascendit et in ignem convertitur. — b) De insidiamis, quæ se movendo vibrandoque, haud aliter a spicula lucis, erumpunt. *Lucret. 2. 194. e nostro quum missus corpore sanguis Emicat exultans alte, spargitque cruorem. Id. 4. 1042. Emicat in partem sanguis, unde icimur ictu. Ovid. 9. Met. 130. sanguis per utrumque foramen Emicuit. Id. 4. ibid. 121. Ut jacuit resupinus humi, cruor emicat alte. Id. 6. ibid. 259. Expulit hanc (sagittam) sanguis; seque ejaculatus in altum Emicat. Liv. 44. 33. Scaturigines aquæ emicabant. Plin. 2. Hist. nat. 65. 66. (106). Aqua spiritu acta et terræ pondere expressa, siphonum modo emicat. Id. 31. ibid. 10. 46. (108). Scatebra fonticulique semper emicans. Sic de sono *Seneca Ædip. 232. Emicat vasto fragore major humano sonus. Ovid. 15. Met. 67. emicuit nervo penetrabile telum. (Sic Curt. 8. 2. 26. Tela micabant. V. *Mitzell. ad b. l.) Liv. 44. 10. Qui in navibus erant, saxis tormento emicantibus percutiebantur. Huc referri potest et illud Plin. 11. Hist. nat. 37. 77. (197). Dracones emicuisse de exilis. — c) De hominibus, et emicare præcipue dicuntur, qui summo impetu aliquo feruntur ascendunt. *Virg. 2. Æn. 174. de Palladio. terque ipsa solo (mirabile dictu) Emicuit, parmæque ferens hastamque tremementem. Ubi Servius: Exsiluit, quasi quæ consistere invila, locumque damaret. Ovid. 10. Met. 652. Signa tubæ dederant; quum carcere pronus uterque Emicat et summam celeri pede libat arenam. Rursus *Virg. 6. Æn. 6. juvenum manus emicat ardens Litus in Hesperium. Id. 12. ibid. 327. saltuque superbus Emicat in currus. Val. Flacc. 6. 550. Emicat in Sueton. h. e. exsiluit, eumque aggreditor. Adde *Sil. It. 7. 376. et 11. 482. Cf. Val. Flacc. 2. 543. Nec minus in scopulos crudique cacumina saxi Emicat Alcides, vinelisque tenentibus aufert Virgineas de rupe manus. Virg. 5. Æn. 318. Primus ablit, longæque ante omnia corpora Nisus Emicat et ventis et fulminis ocior alis. Val. Flacc. 6. 636. Talis in extremo proles Jovis emicat ævo; Et nunc magnanimos Hypetæona Gesithoumque, Nunc Arinen Albanique necat. Adde *Sil. It. 2. 238., 3. 85., 15. 158. et alibi; et cf. Val. Flacc. 4. 289. et 501. et 7. 397. Sic Flor. 1. 18. 4. Ludos forte celebrabant, quum adremigantem lituri Romanam classerem inde vident: atque hostem rati emicant, sine discrimine insultant. — Sic de brutis animantibus. *Val. Flacc. 3. 581. Continuo, volucris ceu pectora tactus aëlo, Emicuit Calabris taurus per confraga saptis,************

Oblia quæque ruens. Adde *Sil. It.* 12. 459. — d) De corde. *Plaut. Aulul.* 4. 3. 4. Cor emicat in pectus. *Vellej.* 2. 50. Quam mucronem gladii admovissent mammillæ, ad eum ipsum locum, qua cor emicat. — e) Denique de plantis, floribus et fructibus, pro crescere: ad rem *Plin.* 27. *Hist. nat.* 8. 40. (62). Multi calami ex una radice emicant. Et *Colum.* 3. *R. R.* 17. 2. Sagittam rustiei vocant novissimam partem surculi, sive quia longius recessit a matre, et quasi emicuit atque prostravit; sive quia etc. *Id.* 4. *ibid.* 33. 1. Tum in repastinato nux posita celeriter emicat. *Id.* *ibid.* 20. 5. Vitis emicat in jugum. Adde *eumd.* 11. *ibid.* 3. 46. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 5. 11. (23). Superiores rami in excelsum emicant. *Sillig* vero legit *evolant*. *Id.* 19. *ibid.* 8. 42. (146). Asparagus viret thyro emicante. *Petron. Satyr.* 126. Emicure rosæ violæque et molle cyperon.

II.) Translate. *Seneca Ep.* 79. a med. Quum (animus) vitia disjecerit, purusque ac levis in cogitatione divinas emicuret. — Hinc ponitur pro erumpere, apparere, existere, effulgere, excellere, altum esse. *Tac.* 13. *Ann.* 16. Agrippinæ is pavor, ea consternatio mentis quamvis vultu premerat, emicuit, ut etc. h. e. apparuit, existit. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 73. Inter quæ verbum emicuit si forte decorum et si versus paulum concinnior unus et alter, Injuste totum ducit venditque poema. *Justin.* 2. 9. 15. Inter ceteros Themistocelis gloria emicuit. h. e. existit, effulsit. *Curt.* 7. 6. 20. In quæ et magnitudinem animi et claritatem rerum longe emicuisse credebatur. *Val. Flacc.* 6. 595. Aspicias, ut Minyas inter proceresque Cytæos emicet effulgens. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 11. Quibus (versibus) inter poetas emicuit. *Lamprid. Ant. Diad.* 3. Quasi sideris ac celestis emicuit. Adde *Vopisc. Numer.* 11. et *Prob.* 23. *Flor.* 4. 2. 40. Quo tempore egregia virtus Scævæ centurionis emicuit. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (128). Post eum emicuit longe ante omnes Euphranor. *Plerique alii et ipse Sillig cum Harduino leg.* emicuit. *Solin.* 1. a med. Milon Tarquinii Prisci temporibus emicuit. h. e. floruit. *Ammian.* 22. 16. a med. Inter quos Chalceoterus emicuit Didymus. *Utroque loco alii leg.* emicuit, aut enituit. *Ovid.* 9. *Mét.* 226. In Bubolco scopulus brevis emicat alte Gurgie. h. e. existit, se attollit, eminet. *Bach legit eminet*, quocum consentit et *Klotz*. Eodem sensu — Part. præp., cujus multa superius exempla retulimus.

Emicans, antis, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Emicantior* apud *Tertull. advers. Hermog.* 29. Segregatis aquis in cavatorem sinum, emicantior facta est arida (h. e. terra), quæ ante aquis tegebatur. h. e. eminentior, magis exsalsas.

EMIGRATIO, ònis, f. 3. actus emigrandi, commigratio. *Ulp. Dig.* 39. 2. 28. Detrimentum propter emigrationem inquiliorum.

EMIGRO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et migro). Part. *Emigrans* sub A. I. — Emigrare occurrit A) Neutorum more; et B) Cum Accusativo.

A) Neutorum more emigro est idem ac migro, extra migro, abeo.

I.) Proprie. *Plaut. Men.* 5. 2. 7. Aliquo emigrare. *Id.* *ibid.* 5. 2. 71. Num hinc emigrasti? *Id.* *Hæst.* 2. 2. 39. Quia septem menses sunt, quum in hæc ædes pedem nemo intro tetulit, semel ut emigravimus. *Cic.* 4. *Verr.* 36. 89. et *Cæs.* 1. *B. G.* 31. ad fin. Emigrare domo. *Cic.* 7. *Verr.* 12. 30. e domo. *Stat.* 4. *Silv.* 8. 47. Tu, ductor populi longe emigrantis, Apollo.

II.) Impropric. *Cic.* 2. *Legg.* 19. 48. Emigrare e vita. *Val. Cato in Diris* 100. Migrabunt casus aliena in corpora rerum, Quam tua de nostris emigret cura medullis.

B) Cum Accusativo. ¶ 1. *Emigrare* se simile est *ty erumpere* se, et *emergere* se. *Titinius* apud *Non. p.* 2. 18. *Merc.* Quot pestes, senia et jurgia sese meis ædibus emigrarunt. *Bothe* rectius leg. *semel ædibus emigrarunt*. ¶ 2. *Emigrare* *Scripturas* apud *Tertull. Cor. mil.* 1. dictum videtur pro declinare, recedere, et nolite sequi: vel potius transilire, transgredi: qua ratione *migro* a *Cic.* usurpatur.

EMINATIO, ònis, f. 3. idem ac minatio: ab *eminor*. *Plaut. Capt.* 4. 2. 19. Quæ illac minatio est?

EMINENS, entis, F. EMINEO in fin.

EMINENTER, adverb. alte; et occurrit tantummodo *Comp. Eminentius*, et quidem translate apud

Sidon. 1. *Ep.* 11. Non eminentius, quam municipally natus. h. e. non clariore genere.

EMINENTIA, æ, f. 1. exstantia, prominentia, altitudo.

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Nat. D.* 38. 105. Nam si (hæc) tantummodo ad cogitationem valent, nec ullam habent soliditatem nec eminentiam. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 7. 20. Quam multa vident pictores in umbris et in eminentia, quæ nos non videmus! h. e. in partibus colore illustratis et exstantibus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 63. (174). *Myrmecias nigra* habet eminentias similes verrucis. *Apul. Florid.* n. 18. Eminentia culminum.

II.) Translate. *Gell.* 5. 11. Eminentia quædam formarum. *Ulp. Regular. tit.* 11. Tutores legitimi per eminentiam dicuntur, qui etc. κατ' ἐξοχὴν, per excellentiam.

EMINEO, mines, minui, minere, n. 2. (ex et maneo). Part. *Eminens* I. 1. et in fin. — *Emineo* est eminens sum, existo, excedo, altus sum, promineo, quasi extra maneo (It. *soprastare*, *spiccare*, *sporgere*, *uscire*; Fr. *s'élever au-dessus*, *sortir de*; Hisp. *elevarse en alto*, *estar elevado*, *eminente*; Germ. *hervor*, *herausragen*, *hervorstehen*; Angl. *to rise or grow up*, *be raised above*, *stand out or over*, *stand or show itself above others*, *jut or lean forward*, *go out*).

I.) Proprie. ¶ 1. *Generatim*; et quidem — a) Absolute. *Lucret.* 1. 778. Ad primordia gignendis in rebus oportet Naturam clandestinam cæcæque adhibere, Emineat nequid, quod contra pugnet, et obstet Quo minus etc. *Ovid.* 15. *Mét.* 697. Deus eminet alte: Impositaque premens puppion service recurram Caruleas despectat aquas. *Mant.* 5. 381. Caput eminet. *Cæs.* 1. *B. C.* 41. Vallo muniri vetuit, quod eminere et procul videri necesse erat. *Id.* 2. *ibid.* 9. Eam (turrin) in parietes instruxerunt ita, ut capita lignorum extrema parietum structura tegerentur; ne quid emineret, ubi ignis hostiam in hæresceret. *Sall. Jug.* 99. Saxa, et si quæ vetustate radices eminebant, laqueis vinciebat, quibus allevati milites accenderent. — b) Cum addito, a quo quis eminet, per Ablat. et præpos. *ex*, *ab*, vel sine præpos., aut per Accus. et præpos. *extra*, *super*, *ultra*, *per*. *Cic.* 1. *Divinat.* 42. Babylonii in camporum patulium æquoribus habitantes, quum ex terra nihil emineret, quod contemplationi cæli officere posset. *Cæs.* 7. *B. G.* 73. Ut stipites non amplius quatuor digitis ex terra eminerent. *Id.* *ibid.* Huc illi stipites demissi et ab infimo revincti, ne revelli possent, ab ramis eminebant. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 15. 25. (116). Ut gemmascere incipient legator calamus, nec plus quam binis ab insito emineret oculis. *Sall.* apud *Non. p.* 555. 1. *Merc.* Aribus eminebant veruta binum pedum. *Curt.* 4. 2. 21. Jamque paululum moles aqua eminebat. *Mitzell.* ita legit; *Forcellinus* vero et vulgati libri *aquam*. *Id.* 3. 11. 7. Darius curru sublimis eminebat. *Cf. eumd.* 4. 15. 30. *Val. Flacc.* 3. 338. medio rex ægve longe eminet. *Lucan.* 2. 667. nullæ æquore rupes emineant. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (154). Emineat extra terram. *Id.* 9. *ibid.* 6. 5. (14). Ul' (*batena*) emineret dorso multum super aquas. *Curt.* 4. 15. 4. Alios ergo hastæ multum ultra temones eminentes, alios ab utroque latere dimissæ falces lacerare. *Liv.* 8. 7. Manlius ab jugulo, ita ut per costas ferrum emineret, terræ affixit. — c) Cum addito termino, in quem quid eminet, per Accus. et præpos. *in*. *Ovid.* 5. *Mét.* 137. Torquet in hunc hastam, media quæ nare recepta, Cervicæ exacta est, in partesque eminet ambas. *Cæs.* 2. *B. C.* 24. Id autem est jugum directum, eminent in marc. *Cf. Liv.* 44. 11. Eminet namque in altum (h. e. mare) lingua (h. e. promontorium), in qua sita est. *Cf. et Curt.* 4. 9. 5. Inter radios rotarum plura specula eminebant in adversum. — d) Cum Accusativo loci, a quo quid eminet. *Lactant. eleg. de Phœn.* 7. 8. nostros montes — eminet ille locus. ¶ 2. *Speciatim* in picturis emineret dicuntur, quæ majore in luce collocata præ ceteris exstant. *Cic.* 3. *Orat.* 26. 101. Sed habeat tamen illa in dicendo admiratio ac summa laus umbram aliquam et recessum, quo magis id, quod erit illuminatum, exstare atque eminere videatur. *Cf. eumd.* *ibid.* 57. 215. Discutienda sunt ea, quæ obscurant, et ea, quæ sunt eminentia et prompta, sumenda. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (131). Lamen et umbras custodiit, atque, ut eminerent e tabulis pictu-

ræ, maxime curavit. *Quintil.* 8. 5. 26. Nec pictura, in qua nihil circumfutum est, eminet. *Id.* 2. 17. 21. Pictor, quum vi artis suæ efficit, ut quædam eminerent in opere, quædam recessisse credamus. Adde *eumd.* 11. 3. 48.

II.) Translate. ¶ 1. *Generatim* est emergere, exire, apparere, conspicuum esse. — a) Cum præpos. *ex*, *per*, est emergere, exire. *Plaut. Capt.* 3. 2. 4 Ita me miserum restitendo retinendoque lassum reddiderunt: vix ex gratulando miser jam eminebam. *Cf. Cic.* 6. *de republ.* 26. Si animus jam tum, quum erit inclusus in corpore, eminebit foras, et ea, quæ extra erunt contemplans, quam maxime se a corpore abstrahat. *Ovid.* 15. *Mét.* 606. sed per confusa frementis Verba tamen vulgi vox eminet una, quis ille? h. e. altior est et distinctius exauditur. *Cf. Val. Flacc.* 1. 317. Vox tamen Alcimedæ planetus super eminet omnes. — b) Ceterum est apparere, conspicuum esse. *Cic. Rosc. Am.* 41. 121. Quo studio ab ipsis opprimitur et absconditur, eo magis eminet et apparet. *Id.* 2. *Tusc.* 26. 64. Amplitudo animi maxime eminet contempnentis doloribus. *Id. Cluent.* 65. 183. Illi, quorum eminet audacia atque projecta est, a consiliis malitiæ deseruntur. *Curt.* 4. 1. 24. Aliorum studium, aliorum indignatio eminebat. *Id.* 8. 1. 50. Eminebat etiam in voce sceleris, quod parabat, atrocitas. *Liv.* 21. 35. Quum segniter agmen incederet, pigritiaque et desperatio in omnium vultu emineret. *Ovid.* 3. *Fast.* 250. Eminet ante oculos, quod petis, ecce tuos. *Id. Heroid.* 12. 38. Eminet iudicio prodita flamma suo. *Quintil.* 11. 3. 75. Oculi, per quos maxime eminet animus. *Al. leg. emanat.* *Id.* 2. 12. 7. Sententia ipsa magis eminet. *Id.* 11. 1. 56. Affectus ipsa probatione magis emineat. *Sueton. Cal.* 15. Ad transcendens matris fratrisque cineres sustinavit, tempestate turbida, quo magis pietas emineret. ¶ 2. *Speciatim* ponitur pro excellere, præstare; et quidem — a) Absolute. *Cic.* 2. *de republ.* 28. Tamen excellit atque eminet vis, potestas nomenque regum. *Cf. Tac. Dial. de orat.* 32. Ipsa multarum artium scientia etiam aliud agentes nos ornat, atque, ubi minime credas, eminet et excellit. *Liv.* 5. 38. Tantum eminebat peregrina virtus. *Vellej.* 2. 49. Quum sine invidia in republica florissent eminentissimæ sine periculo. *Nepos Chabr.* 3. Est enim hoc commune vitium —, ut invidia gloriae comes sit, et libenter de his detrahant, quos emineret videant altius. Adde *Aurel. Vict. Epit.* 39. — b) Cum addita re, qua quis eminet, per Ablat. sine præpos. vel cum præpos. *in*. *Quintil.* 3. 8. 65. Philippicæ Demosthenis ipsæ eminent virtutibus. *Id.* 2. 8. 4. In eo, quo quisque eminet. *Vellej.* 2. 127. Emineat dignitate. *Id.* *ibid.* 130. claritate. *Quintil.* 1. 12. 15. In his omnibus eminebat Plato. *Id.* 5. 3. 64. Plurimum in hoc genere eminet Cicero. Adde *eumd.* 11. 1. 93. et 12. 10. 2. — c) Cum addito Accusativo personæ et præpos. *super* vel *inter*. *Flor.* 4. 2. 11. Pompejus super utraque eminebat. *Cic.* *Orat.* 29. 104. Demosthenes unus eminet inior omnes in omni genere dicendi. *Quintil.* 12. 5. 5. Emineat inter æquales. *Id.* 8. 5. 9. inter ceteros. *Ammian.* 17. 7. Inter monumenta multiformium ærumnarum eminuere Nicomedæ clades. — Hinc Part. præp.

Eminens, entis, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Eminentior* I.; *Sup. Eminentissimus* II. 2.

1.) Proprie est exstans, prominens, altus, editus. — a) Posit. *Cic.* 1. *Nat. D.* 27. 75. Species ut sit quedam decorum, quæ nihil conerit habeat, nihil solidi, nihil expressi, nihil eminentis, sitque pura, levis, perlicida. *Id.* 2. *ibid.* 18. 47. Quæ (figura, h. e. globus) nihil asperitatis habere, nihil offensivum potest, nihil incisum angulis, nihil anfractibus, nihil eminentis, nihil lacunosum? *Id.* *ibid.* 57. 143. Genæ deinde ab inferiore parte tutantur subjectæ leniterque eminentes. *Id. Fatim.* 2. 4. Repente te, tanquam serpens e latibulis, oculis eminentibus, inflato collo, tumidis cervicibus intulisti. Adde *Vopisc. Firm.* 4. *Cæs.* 2. *B. C.* 23. Duo eminentia promontoria. *Sall. Jug.* 98. Ramis modo, modo eminentibus saxis nisus. Adde *Curt.* 5. 3. 20. et 7. 11. 15. *Id. Curt.* 4. 3. 10. Falcebus palmites arborum eminentium ad se trahentes. *Sall. apud Non. p.* 366. 14. *Merc.* Patibulo eminentis affigebatur. *Sueton. Cal.* 48. Statura emimens. *Flor.* 1. 7. Eminentia papaverum capita. *Id.* *ibid.* 9. Eminentes ædes. h. e. in edito loco sitæ. *Cic.* 5. *Tusc.* 23. 65. Columella

non multum e damis eminent. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 69. (181). Cor homini infra laevam papillam, turbato mucrone, in priora emineus. — b) *Comp. Cæs.* 2. *B. C.* 9. Trabes paulo longiores atque eminentiores, quam extremi parietes. *Sueton.* Aug. 79. Nasus a summo eminentior, ab imo deductior. — c) *Sup. Flor.* 4. 12. a *med.* Eminentissimus mons. *Cf. Quintil.* 8. 2. 7. Vertex, id quod in montibus eminentissimum.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est id quod emergit, quod prodit, conspicuum. *Seneca Tranquill.* 9. Spes effrenatas et animam in futura eminentem velut sub vinculis habere. *h. e.* inclinatum et hiantem. *Liv.* 2. 5. de *Bruto*. Eminente animo patrio inter publicæ pœnæ ministerium. *h. e.* paterno affectu, quantumvis dissimolato, erumpente in facie Bruti. Potest tamen hic locus et aliter intelligi, studium scilicet in patriam omnes affectus in tam duro ministerio superasse: cf. *Virg.* 6. *Æn.* 824. Vincet amor patriæ. Quo postremo sensu eminentis aut paragr. proxime sequentem pertinet. ¶ 2. Speciatim ac sæpius usurpat per excellentem, præstantem. — a) *Posit. Vellej.* 2. 114. Res dictu eminentes. *Quintil.* 6. *proem.* 1. Eminens ingenium. *Capitolin. Pertin.* 2. industria. *Capitolin. Max. et Balb.* 1. viri. Adde *Spartian. Hadrian.* 35. *Inscript.* apud *Murat.* 884. 4. P. AELIO AVG. LIB. EPAPHRODITO MAGISTRO LATERALIPTAE PVERORVM EMINENTIVM CAESARIS N. h. e. italice *mastro de' paggi imperiali.* *Vellej.* 2. 107. Vir dignitate eminent. *Curt.* 4. 4. Quinqueremis velocitate inter ceteras emineus. — b) *Comp. Tac. Dial. de orat.* 25. Dummodo in confesso sit, eminentiorem illorum temporum eloquentiam fuisse. — c) *Sap. Quintil.* 10. 1. 46. Paucos (auctores), qui sunt eminentissimi, excerpere in animo est. Adde *eumd.* 1. 10. 10. 2. 3. 1., 9. 4. 79. et 12. 10. 12. *Vellej.* 1. 16. Eminentissima cujusque professionis ingenia. *Id.* 2. 72. Eminentissimæ ac nobilissimæ simplicitatis vir. *Id. ibid.* 75. Livia genere, nobilitate, forma eminentissima. ¶ 3. Item speciatim appellatio eminentissimi sub posterioribus imperatoribus tribuebatur præfectis prætorio, et magistris militum. *Imp. Constantin.* *Cod.* 12. 47. 1. et *Imp. Dioclet. et Maxim.* *ibid.* 9. 41. 11. et alibi. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

EMINISCOR, minisceris, mentus sum, minisci, dep. 3. commentum, seu quod in mente cogitatum fuit, enuncio, profero: a præposit. ex et miniscor. *V. MINISCITUR.* *Nepos Alcib.* 2. Ut si ipse fingere vellet, neque plura bona eminisci, neque majora posset consequi, quam vel fortuna, vel natura tribuerat. Ita restituit *Heusingerus* pro *reminisci*. Ita etiam legendum conjicit apud *Farronem* 6. *L. L.* 44. *Müll.* Sic *reminisci*, quum ea, quæ tenet meus ac memoria, cogitantur (v. *cogitantur* a *Müll.* omittitur) ac cogitando repetuntur. Hinc etiam *comminisci* dictum, a con et mente; quum finguntur, in mente quæ non sunt; et ab hoc illud, quod dicitur *eminisci*, quum commentum pronunciat. Hactenus *Farro*; alii perperam pro *eminisci* leg. *reminisci*. Hinc *Gloss. Isid.* Eminentum, excogitatio: Eminiscitur, in memoria reducit. *Rectius tamen interpretetur* et memoria educit. *V. EMENTUM.* Ita etiam *Not. Tir.* p. 125. Eminiscitur, comminiscitur, subminiscitur.

EMINISTRATIO, onis, f. 3. actus ministrandi, idem fere ac ministratio. *Inscript.* apud *Gruter.* 461. EX VINI VRAIS VI POTIONVM EMINISTRATIONEM DIGNE INCREMENTIS PRÆSTITERINT. De lapideæ tamen errore valde dubitandum est.

EMINOR, aris, ari, dep. 1. idem ac minor. *Plaut. Capt.* 4. 2. 11. Eminor, interminorque, nequis mi obsterit obvian.

EMINULLUS, a, um, adject. deminut. ab emineo, parum emineus. *Farro* 2. *R. R.* 5. 8. Geubus (boun) eminullis, distantibus inter se. *Id. ibid.* 9. 3. Spina neque eminula, neque curva. *Id. ibid.* 9. 4. Duobus dentibus paullo eminullis.

EMINUS, adverb. (et et manus) procul a manu, atque adeo a longinquo loco. Differt a longe, quia significat tacite quemdam motum de loco. Non enim recte dixeris *Eminus habito*, ut *Longe habito*, sed bene *Eminus jacula mitto*. Opponitur autem adverbio *comminus*: *comminus* enim dicimus, quum gladiis pugnamus; *eminus* quum lanceis, quia gladius a manu non recedit, lancea e manibus emittitur (It. *da lungi*; Fr. *de loin*; Hisp. *lejos*; Germ.

aus der Ferne; Angl. *from a distance, at a distance, far off, aloof*). ¶ 1. Stricto sensu occurrit in re militari de lanceis et similibus telis, quæ pugnan- do jaciuntur. *Cic. Senect.* 3. 19. Nec exursione, nec saltu, nec eminus hastis, aut comminus gladiis uteretur. *Auct. B. Gall.* 8. 13. Qui aut comminus opprimebantur, aut eminus vulnerabantur. *Sall. Jug.* 50. Ipsi modo eminus sauciabantur. *Id. ibid.* 101. Ab jaculis eminus emissis corpora tegere. *Cæs.* 1. *B. C.* 26. Sic quotidie utrimque eminus fundis, sagittis reliquibus telis pugnabatur. *Cf. eumd.* 7. *B. G.* 24. Fasces atque aridam materiem de muro in aggerem eminus jaciebant. *Tac.* 3. *Hist.* 27. Sagittis saxisque eminus certare. *Curt.* 7. 8. 18. Inimicos sagitta eminus, hasta comminus petimus. *Id.* 8. 13. 15. Eminus obruti telis. *Id.* 10. 7. 18. Tela eminus jacere. Adde *Nepot. Alcib.* 10. et *Epam.* 9., *Liv.* 21. 31.; et *Virg.* 10. *Æn.* 645, 11. *ibid.* 674. et 12. *ibid.* 711. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro longe. *Lucret.* 6. 903. Multaque præterea prius ipso tacta vapore Emibus ardescant, quam comminus imbuat ignis. *Sall.* apud *Gell.* 2. 27. Quæ eminus facie sua ostentabat, aliquot adversis cicatricibus et effos- so oculo. *Tac.* 13. *Ann.* 41. Oppugnationem urbis eminus incipere. *Ovid.* 8. *Met.* 406. licet eminus esse Fortibus. scil. longe pugnan- do. *Id.* 1. *Pont.* 6. 17. ser opem, precor, eminus unam. *nempe* mihi longe posito. *Lucan.* 7. 650. stetit agger campum Eminus. — Cum Ablativo pro longe a. *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 3. *Verr.* 48. 125. p. 193. *Bait.* Vetus locutio: *Eminus est Vulturinus Capua tria milia passuum.* V. tamen adnotata ad h. l.

EMIROR, aris, ari, dep. 1. (ex et miror) demiror, valde miror. *Horat.* 1. *Od.* 5. 8. Nigris æquora ventis Emirabitur insolens. *Bentley.* aliter legit, et verbum *emiror* toto Latio exulare jubet. At *Jani* nove dictum esse ait, eoque præclarior. *Gloss. Placid.* p. 452. hanc vocem confirmat.

EMISCO, es, etc, a. 2. (ex et misceo) idem quod misceo. Occurrit tantum Part. *Emiscens* apud *Manil.* 5. 244. nec parce vina recepta Hauriet emiscens, et fructibus ipse fructur.

EMISSARIUM, ii, n. 2. locus unde aqua emittitur (It. *emissario, scolatojo, luogo onde esce l'acqua*; Fr. *issue pour l'écoulement*; Hisp. *salida*; Germ. *d. Ausfluss*; Angl. a *flood-gate, weir, water gate*).

— a) Stricto sensu. *Cic.* 16. *Fam.* 18. Nullo aprico horto, nullo emissario, nulla maeria, nulla casa. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 4. 21. (75). Emissaria in his piscinis quina inquantur, et repleto stagno, excussis obturamentis, erumpit torrens tanta vi, ut saxa provolvat. *Sueton. Claud.* 20. Opera multa perfecit: in his emissarium Fucini lacus. Per tria autem passuum millia, partim effosso monte, partim exciso, canalem absolvit ægre, et post undecim annos, quamvis continuis triginta hominum millibus sine intermissione operantibus. *Cf. eumd.* *ibid.* 32. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 24. (124). idem describens, *montem perfossus ad lacum Fucinum emittendum*, ait: et *Tac.* 12. *Ann.* 57. hoc idem emissarium *efflu- vium lacus* appellat. *Cf. Spartian. Hadrian.* 22.; et *Dion. l.* 60. c. 11. 33. — b) Latiori sensu apud *Scribon. Compos.* 229. Emissarium vomicae facere. Adde *eumd.* *ibid.* 205.

EMISSARIUS, ii, m. 2. qui emittitur. ¶ 1. Fere dicitur de hominibus, et est qui clam submititur ad aliquid explorandum, aut agendum nomine ejus, a quo mittitur: et fere accipitur in malam partem pro eo, qui ad explorandum deferendi calumniamque causa subornatur et emittitur. *Cic.* 4. *Verr.* 8. 22. Itaque apponit, qui petat Veneri Erycinæ illam hæreditatem: petit Nævius Turpio quidam, istius excursor atque emissarius. Ubi *Ascon.* Sic vocantur conciliatores furtorum, quæ a magistratibus committuntur, atque interanciunt. et 7. *Verr.* 41. 108. Quem iste in decumis, in rebus capitalibus, in omni calumnia præcursores habere solebat et emissarium. *Id.* 7. *Fam.* 2. a *med.* Persuaserat nonnullis invidis meis, se in me emissarium semper fore. *Vellej.* 2. 18. extr. Quin etiam consulis filium per emissarios factionis suæ interfecit. Adde *Cælium* apud *Cic.* 8. *Fam.* 8. 3.; et *Sueton. Galb.* 15. et *Domit.* 11. ¶ 2. Usurpatur etiam de plantis, et emissarius dicitur palme, qui emissus et gemma, in putatione relinquitur, ut ascendat, quo placuerit. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 23. 35. (208). Relicto emissario uno, qui subeat usque quo placuerit.

EMISSICIUS vel emissitius, a, um, adject. qui emittitur, ut *Oculi emissicii*, extra oculi et foras porrecti, vel qui huc illuc aspectant et veluti se se ejaculantur. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 2. Exeundum hercle tibi hinc est foras, circumspectatrix cum oculis emissiciis. *Tertull. Pall.* 3. Chamæleonti circum- spectu emissicii ocelli, imo luminis puncta vertigilant. — Hinc

Emissicium vel *emissitium*, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, pro *emissicia hasta vel lan- cea* usurpat a *Cic.* 3. *Legg.* 9. 20. C. vero Gracchus runis, et emissiciis, quas ipse se projecisse in forum dixit, quibus digidiarentur inter se cives, nonne omnem republicæ statum permutavit? *Alii*, et *recentiores plerique omnes*, inter quos etiam *Orell.*, leg. et his sicis.

EMISSIM, V. EMO sub init.

EMISSIO, onis, f. 3. actus emittendi.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Divinat.* 29. 62. Emissio feminae anguis. *Gell.* 5. 16. Radium ex oculis in ca, quæ videri queant, emissio. *Theod. Priscian.* 4. p. 315. *retr.* ed. *Ald.* Sanguinis sustinere per seminales vias emissionem.

II.) Translate pro factu vel jaculatione. *Cic.* 2. *Tusc.* 24. 57. Ut ballistæ lapidum, et reliqua tormenta telorum eo graviores emissiones habent, etc. *Capell.* 9. p. 3fö. Constat autem omnis modulatio ex gravitate solum vel acumine. Gravitas dicitur, quæ modi quadam emissionem mollescit; acumen vero, quod in aciem tenuatim gracilis et erectæ modulationis extenditur. *Alii aliter leg.*; at *V. ibi* Kopp.

EMISSITIUS, a, um. V. EMISSICIUS.

EMISSOR, onis, m. 3. qui emittit. *Augustin.* 7. *Civ. Dei* 3. Liber et Libera seminum commotores, vel emissores.

EMISSUS, a, um. V. EMITTO

EMISSUS, us, m. 4. idem actus emissio. *Lucret.* 4. 204. Quum (corpuscula) jaculantur, et emissum (eorum) res nulla moratur.

EMITESCO, is, ere, n. inchoat. 3. idem fere ac milesco, maturesco. *Column* 9. *R. R.* 14. 10. Idque (mel) optima notæ emitescit auctumni æquinoctio. Ita edidit *Schneiderus*, probante *Pontedera*: alii minus recte leg. *enitescit*.

EMITTO, mittis, msi, missum, mittere, a. 3. (ex et mitto). Part. *Emittens* I. 1.; *Emissus* I. 1. et II.; *Emittendus* et *Emissurus* I. — Emittit est extra mittere, edere, foras mittere (It. *mandar fuori*, *emettere*; Fr. *mettre hors*, *laisser aller* ou *échapper*, *faire sortir*; Hisp. *sacar fuera*; Germ. *aus* -, *heraus* -, *los* -, *fortschicken*, - *lassen*, - *senden*; Angl. *to send forth* or *out*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim; et quidem — a) Universim. *Cic.* 2. *Att.* 12. 1. Emittat ad me Publius, qui obsignent. *Nepos Ages.* 2. Exercitum in Asiam emittit. *Cic. Planc.* 12. 31. Emissus et carcere. *Cic. Plaut. Pers.* 3. 3. 31. Rursus *Cic.* 1. *Tusc.* 49. 118. Emitti et custodia. Adde *Liv.* 30. 17.; et *Nepot. Cim.* 1. *Plaut. Capt.* 2. 3. 48. ex vinculis. *Cic.* 7. *Verr.* 9. 22. Emittit aliquem de carcere. Et poetice *Val. Flacc.* 2. 550. Obvia cui contra longis emissis tenebris Turba Phrygum. Et absolute *Tac.* 2. *Ann.* 17. Adgnitum a Chaucis inter auxilia Romana agentibus emissumque (*Arminium*) tradiderunt: virtus seu fraus eadem Inguiomero effugium dedit. *Liv.* 22. 3. Hannibal emissus e manibus perpopuletur Italianam. Adde *eumd.* *ibid.* 41. et 28. 42. *Cic. Cæli.* 28. 66.; et *Liv.* 21. 48. et 37. 12. Emittit aliquem de manibus. *Liv.* 44. 36. aliquem manibus. *Id.* 9. 6. Tamquam ferentibus adhuc cervicibus jugum, sub quo emissi essent. *Al. leg.* sub quod. Adde *eumd.* 3. 28. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 17. Emittit paronem e cavea. *Cic.* 1. *Cat.* 11. 27. aliquem ex urbe. *Cæs.* 1. *B. C.* 76. aliquos noctu per vallum. *Val. Flacc.* 4. 258. Et pater orantes cæorum Tartarus umbras Nube cava tandem ad merita spectacula pugne Emittit. *Lamprid. Commod.* 8. Emittit quadrigas. *h. e.* ad certamen. — b) Speciatim locum habet in re militari, et dicitur — De militibus, qui ex castris, urbe etc. in hostem, vel ad aliam rem militarem mittuntur. *Cæs.* 5. *B. G.* 19. Quum equitatus noster liberius — se in agros effunderet, (hostis) essedarios et silvis emittit. *Id. ibid.* 58. Subito Labienus duabus portis omnem equitatum emittit. *Id.* 6. 42. Quod cohortes ex statione et præsidio essent emissæ. *Liv.* 4. 18. Primos equites clamore sublato in hostem emisit. Adde

eum. 24. 1., 28. 14., 30. 18. et 37. 27. Similiter *Cæs.* 1. *B. C.* 81. Universas ad aquam copias educunt: pabulatum emittitur nemo. Similiter *Virg.* 4. *G.* 58. *de apibus.* Emissum caveis agmen. — Item de telis et similibus, quæ jaciuntur. *Liv.* 1. 32. Emittere hastam. *Id.* 32. 17.; et *Cæs.* 2. *B. G.* 23. pila. *Cic. Harusp. resp.* 1. 2.; et *Liv.* 6. 8. et 28. 33. tela. *Virg.* 11. *Æn.* 676. spicula. *Curt.* 8. 9. 28. sagittas. *Quintil.* 8. 2. 5. jaculum. *Liv.* 24. 34. saxa. *Juvenal.* 15. 67. lapidem. Similiter *Cic. Cæl.* 12. 29. Emittere aculeos in aliquem. *Id.* 2. *Divinat.* 19. 44. Juppiter emittit fulmina. *Cl. eumd. ibid.*, ubi pro prodire, exire, erumpere occurrit *emittere* se. Si autem nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse fulmen. — Hinc ponitur interdum pro abjicere, demittere, deponere. *Cæs.* 1. *B. G.* 25. Ut præparent scutum manu emittere et nudo corpore pugnare. *Curt.* 4. 14. 13. Ubi primum impetum effudit, velut quædam animalia, emisso aculeo, torpet. *Sic Liv.* 23. 42. Glorianturque Romani, te, ad unum modo ictum vigentem, velut aculeo emisso, torpere. *Cl. Cic. Flacc.* 17. 41. Mortuus est aculeo jam demisso ac dicto testimonio. *Phædr.* 1. 13. Emisit caseum ore. — c) Item speciatim emitti dicuntur fluida et similia, quibus exeundi facultas datur. *Cic.* 4. *Att.* 15. Lacus Velinus, a M'. Curio emissus, intercisio monte, in Narem defluit: ex quo est illa siccata et humida tamen modice Rosia. *Sueton. Cæs.* 44. Emittere lacum. *h. e.* siccare. Adde *eumd. Claud.* 20. et 21.; et *Spartian. Hadrian.* 21. *Liv.* 5. 15. Ut quando aqua Albana abundasset, tum, si eam Romanus rite emisisset, victoriam de Vejentibus dari. Adde *Sueton. Claud.* 32. *Curt.* 7. 11. 3. Collatae aquæ per prona montis flumen emittant. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 5. 23. (56). Emittere venis sanguinem. *Sic Colum.* 6. *R. R.* 14. 3. sanguinem de aure. Adde *Lamprid. Comm.* 11.; et *Capitolin. Anton. Phil.* 15. *Quintil.* 2. 10. 6. Quidquid humoris corrupti contraxerit, emittendum. *Ovid.* 11. *Mel.* 458. Emittere lacrimas. *h. e.* effundere. — Huc referri possunt et illa *Cels.* 7. 20. Ore vulvæ non emittente, infans abrumptur. Et *Plin.* 11. *Hist. nat.* 24. 29. (85). Emittunt ova aranei. *Id.* 10. *ibid.* 33. 49. (92). pulli hirundinum foris saturitate. *h. e.* ventre intra nidum exonerant. — d) Item de plantis. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 20. 49. (183). Emittere folia. *Id.* 17. *ibid.* 22. 35. (175). Vitis emittit palmitem. *Id.* *ibid.* 12. 18. (90). Ulmi emittuntur in ramos. *h. e.* sparguntur, diffunduntur. *Id.* 16. *ibid.* 16. 28. (70). Buxum emittitur in metas. *h. e.* crescit in modum metæ. — e) Item de libris ponitur pro divulgare. *Sueton. Claud.* 33. Aleam studiosissime ludit; de cujus arte librum quoque emisit. Adde *Quintil.* 6. *proæm.* 3. *Plin.* 1. *Ep.* 2. Libelli, quos emisimus, dicuntur in manibus esse. Adde *eumd.* 9. *ibid.* 1. et 2. *ibid.* 10. *Quintil.* 7. 2. 24. Cujus actionem emiseram. *Cic.* 7. *Fam.* 33. Emittere aliquid dignum nostro nomine. Adde *Horat.* 1. *Ep.* 20. 6. et *Art. P.* 77. — f) Denique et de sonis usurpatur. *Lucret.* 4. 696. et 5. 1043. Emittere sonitus. *Sueton. Claud.* 32. flatum. *Nepos Epam.* 9.; et *Lucret.* 6. 1233. animum. *Lucret.* 4. 797. et 5. 1087.; et *Liv.* 1. 54. ad fin. vocem. *Id.* *Liv.* 5. 51. Vox cælo emissa. *Quintil.* 5. 7. 36. voces. *Sic Justin.* 11. 15. 6. Supremas voces emissurus. Adde *Val. Flacc.* 3. 44. *Sueton. Cal.* 59. Fuitque suspicio, ab ipso Cajo famam credis simulatam et emissam. ¶ 2. Speciatim manu emittere aliquem est a potestate emittere, manumittere, in libertatem vindicare, apud *Plaut. Curc.* 5. 2. 18., *Rud.* 4. 6. 14. et *Capt.* 3. 5. 55.; *Ter. Phorm.* 5. 5. 2.; *Liv.* 24. 18.; *Plin.* 8. *Ep.* 18.; *Sueton. Vitell.* 6. et *Claud.* 24.; et *Macrob.* 1. *Satur.* 11. a *med.* *Sic Tac.* 15. *Ann.* 19. Emittere manu adoptivos. — Hoc idem emittere absolute *Plaut. Pseud.* 4. 2. 37.; et *Ter. Adelph.* 5. 9. 19. dixit.

II.) Translate. *Lucret.* 4. 503. Et si non poterit ratio dissolvere causam Cur etc.; tamen præstat rationis egentem Reddere mendose causas utriusque figuræ, Quam manibus manifesta suis emittere quæquam. *Sic Liv.* 37. 12. Hæc agentibus quum intervenisset nuncios Rhodiorum cladis, emissa de manibus res est. *Cic. Planc.* 23. 57. Maledicto nihil facilius emittitur, nihil cilius excipitur. *Id.* 2. *Orat.* 53. 214. Argumentum enim ratio ipsa confirmat, qui, simpli atque emissum est, adhærescit. *Id.* *ibid.* 54. 214. Quid habet ars loci, quum ante illud face-

tum dictum emissum hæere debeat, quam cogitari potuisse videatur? *Horat.* 1. *Ep.* 18. 71. Et semel emissum volat irrevocabile verbum. *Petron. Satyr.* 19. Nullum verbum emittere. *h. e.* ne verbum quidem proferre.

EMMANES, is, m. 3. ἐμμανής, furibundus: ita vocatur herba eadem quæ hyoscyamus. *Apul. Herb.* 4. EMMĒLES, is, adject. comm. gen. ἐμμηλής, modulationem habens, canorus. *Boeth.* 5. *Mus.* 10. p. 1167. Voces inter se vel unisonæ sunt, vel non unisonæ. Non unisonarum autem vocum alia quidem sunt æquisonæ, alia emmeles, alia etc. — Emmeles (sunt), quæcumque quidem consonæ non sunt, possunt aptari tamen recte ad melos, ut sunt hæc, quæ consonantias jungunt.

EMMŌTON, i, n. 2. ἐμμοτον, unguentum linteis distentum, ut vulneribus apponatur. *Theod. Priscian.* 1. 28.

EMO, emis, emi, emptum vel emtum, emere, a. 3. Emissio pro emerim antiquum est. *Plaut. Cas.* 2. 5. 39., quem locum referens *Paul. Diac.* p. 366. 14. habet *empsiem*: at *Müllerus* conjecit *empsiulen*, ut dicitur *peniculo*, *missiculo*; namque, ait, apud *Plautum* *emissim* ferri nequit. *Lindemannus* vero correxit *empsim*; quam formam idem legit apud *Plaut. Mil. glor.* 2. 3. 45. ed. *Teubner*, ubi alii *emam*. — Quod attinet ad descriptionem participii præteriti, qui *emptus* inserto p scribunt, nituntur antiquis lapidibus ac monumentis, quæ multo plura sunt, quam quæ sine p exhibent, ut vel ipsi *Dausq.* et *Cellar.* fatentur, quamvis hi conjuncti cum aliis multis criticis ipsam p extritum velint. Nam tribus aut quatuor pro se altilis lapidibus addunt auctoritatem grammaticorum veterum, *Terentii Scæuri* et *Marii Victorini*, quibus p supervacua videtur. Addunt et rationem, quod ea littera in præteriti verborum *emo*, *sumo*, *como*, *deino* nulla sit: nullam ergo ne in supinis quidem esse debere. Quæ omnia id efficiunt, ut qui *emtus*, *sumtus*, *comtus* scribit, reprehendi non debeat. Sed qui antiquitatis consensum sequetur, quæ frequentius *emptus* etc. exhibet, mihi videtur laudandus magis. — Part. *Emens I.*; *Emptus I.* et *II.*; *Empturus* et *Emendus II.* — Ratione habita etymi, juxta *Forcellinum* est ab ἐμο, quod pro ἐμω cognato τοῦ ἀμω ἀτράω, per metonymiam vero pretio mihi comparo. Sunt qui derivandum putent a ἐμός, nempe ἐμός πώμα νέμωμ facio: hanc porro primariam esse hujus verbi notionem ostendunt verba composita *demo*, *eximo*. At *Klotz* putat, hoc verbum ratione habita etymi conjungendum esse cum Germanico *nehmen*, quod significat accipere, sumere; quam sententiam confirmat *Paul. Diac.*, qui ait p. 4. 19. *Müll.* Emere enim antiqui dicebant pro accipere. et p. 76. 1. Emere, quod nunc est mercari, antiqui accipiebant pro sumere. Hinc *emere* juxta *Klotz*, haud aliter ac Germanicum *nehmen*, est ad pretio comparandum aliquid seligere. — Ceterum *emo* est pretio aliquid mihi comparo, mercor, coemo (It. *comperare*; Fr. *acheter*; Hisp. *comprar*, *mercar*; Germ. *kaufen*; Angl. *to buy*, *purchase*).

I.) Proprie. — a) Absolute, aut cum addito, unde aliquid emitur. *Plaut. Rud. prol.* 59. Adolescens, qui puellam ab eo emerat. *Id. Epid.* 1. 1. 62. Anathæ istam, quam emit de præda? Adde *eumd. Capt. prol.* 34. et 2. 3. 93. *Sueton. Gramm.* 13. Staberius hero suo emptus de casta. *Plaut. Curc.* 2. 3. 64. De illo emi virginem. *h. e.* ab illo. *Sic Cic.* 13. *Att.* 31. Mille jugerum de M. Pilio emit. *Id.* 10. *ibid.* 5. Emere de Canulejo deversorium. *V.* et infra sub b. *Id.* 5. *Ferr.* 64. 148. Potestatem facere alicui emendit decumas. *Juvenal.* 4. 7. Emere ædes. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 168. emptum cœnat olus; emptis Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. *Ovid.* 3. *Art. am.* 165. Femina procedit densissima crinibus enaptis. *h. e.* pretio aliunde comparatis. *Cl. Martial.* 12. 23. Dentibus atque comis, nec te pudet, uteris emptis. *Rursus Ovid.* 1. *Amor.* 10. 39. Turpe reos empti miseris defendere lingua. *h. e.* a reis conducta. *Justin.* 11. 4. 5. Captivorum pretium non ex eminentium commodo, sed ex inimicorum odio extenditur. — b) Cum addito pretio, quo quid emitur, per Ablativum vel per Genitivum. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 20. Servi pretiis maximis empti. *Id.* *ibid.* v. 74. Illas emit in Anactorio parvulas duodeviginti minis de prædone Siculo. *Cic. Rosc. Am.* 2. 6. Bona Sex. Roscii de L. Sulla duobus millibus nummum se dicit emisse.

Id. 13. *Att.* 29. Emere magno, aut parvo. Adde *Sueton. Cal.* 39.; et *cf. Justin.* 3. 2. *extr.* Emi singula non pecunia, sed compensatione mercium jussit. *Ter. Adelph.* 2. 2. 41. Meum mihi reddatur, saltem quanti empta est Syre. *Cic.* 3. *Off.* 14. 59. Emit tanti, quanti Pythius voluit. Adde *Sueton. Rhet.* 1. et *Gramm.* 3. *Rursus Cic.* 3. *Off.* 12. 51. et 6. *Verr.* 7. 14. Emere minoris aut pluris. — c) Cum additis adverbis, vel adverbialibus modis. *Cic. Dom.* 44. 115. Emit domum prope dimidio carius, quam aestimabat. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 237. poema Qui tantu ridiculum tam care prodigus emit. *Cic.* 1. *Att.* 13. *extr.* Bene emere. *h. e.* parvo pretio. *Id.* 2. *ibid.* 4. male. *h. e.* maximo pretio. — Huc pertinent et illa *Solin.* 50. Emere oculis aestimantibus. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 7. 14. (29). Piper pondere emitur. *h. e.* emitur ponderatus. *Nepos Att.* 9. Emere fundum in diem. *h. e.* cujus pretium certo futuro tempore solveretur. *Liv.* 39. 44. Cato atria duo, Mœnium et Titium ponderatus, et quatuor tabernas in publicum emit. *h. e.* in usum reipublicæ. — d) *Emere per as et libram*, *V.* in EMANCIPATIO et MANCIPIUM. *Sueton. Aug.* 64. Cajum et Lucium adoptavit domi, per assen et libram emptos a patre Agrippa. — e) *Ex empto* aut *rendito* aliquid agere, apud Jctos est ex contracto emptiois aut venditionis agere. *Cic.* 3. *Nat. D.* 30. 74. Quæ ex empto aut vendito, conducto aut locato, contra fidem fiunt. *Paul. Dig.* 21. 2. 18. Ex empto conveniri. *Ulp. ibid.* 17. 1. 14. Feneri judicio ex empto. et *ibid.* Ex empto obligatus. *Id.* *ibid.* 19. tit. 1. qui *De actionib. empti et venditi* inscribitur, leg. 14. Ex empto actione is, qui emit, utitur. — f) Proverbium est, malo emere, quam rogare, apud *Cic.* 6. *Verr.* 6. 12. quum aliquid minimo pretio, aut nulla difficultate haberi potest: tunc enim præstat emere, quam ad rogandum se demittere. Nulla enim res carius constat, quam quæ precibus empta est, inquit *Seneca 2. Benef.* 1.

II.) Translate. — a) Est largitione corrumpere. *Plaut. Asin.* 1. 1. 57. Emere alicquem beneficiis. *Ovid.* 3. *Art. am.* 652. munere custodem. *Id.* 8. *Mel.* 54. aliquid dote. *Cic.* 16. *Att.* 15. Quum eam defendere cõpisset, non modo deseruit emptus pecunia, sed etiam everit. *Id.* *Pis.* 15. 35. Duo tribuni plebis de lapide empti. *V. LAPIS.* *Id.* *Sext.* 33. 72. Ex his (tribunis plebis) princeps emitur ab inimicis meis. Apud *eumd.* 5. *Verr.* 62. et *seqq.* emere sententias judicum, fidem, jusjurandum, veritatem, officium, religionem, etc. est largitione corrumpere judices, aut alios, et sibi obnoxios facere. *Sic Id.* *Cic. Cluent.* 36. 102. Oppianicum judici ad emendas sententias dedisse pecuniam judicatum est. *Id.* 1. *Att.* 18. Emptum judicium. *Pacat. Paneg. Theod.* 12. Emere legionum suffragia. — b) Item generatim est captare, comparare; et occurrit — Cum Accusativo. *Plaut. Trin.* 4. 3. 49. Talento inimicum mihi emi, amicum vendidi. *Ter. Adelph.* 2. 2. 11. Ego spem pretio non emo. *Virg.* 1. *G.* 31. Teque sibi generum Tethys emat omnibus undis. *Id.* 10. *Æn.* 503. Turno tempus erit, magno quom oplyaverit emptum Intactum Pallanta. *Curt.* 4. 1. 12. Emere percussorem in aliquem. *Tac.* 4. *Hist.* 57. animos militum. *Sueton. Galb.* 15. et *Cæs.* 50. militem. *Flor.* 3. 1. 9. exercitum. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 55. nocet empta dolore voluptas. *Id.* *ibid.* 18. 48. pulmenta laboribus empta. *Virg.* 9. *Æn.* 206. Bene emitur honor vita. *Ovid.* 2. *Amor.* 10. 32. Emere sanguine æternum nomen. *Quintil.* 9. 3. 71. Emere immortalitatem morte. *Justin.* 8. 4. 7. dilationem belli ab aliquo. *Sil. It.* 4. 756. tempus periclo. *Lucan.* 10. 107. Pax empta donis. *Claudian. III. Cons. Honor.* 188. emitur sola virtute potestas. — Cum Accusativo et Infinito. *Lucan.* 7. 282. aut emptum minimo vult sanguine quisquam Barbarus Hesperii Magnum præponere rebus? *Stat.* 1. *Theb.* 163. furtisque immanibus emptum est Cædipodæ sedisse loco. *Sil. It.* 7. 620. vel morte emisse volebant Spectari Fabio. *Id.* 5. 661. seroque emptum volet impia Roma Non violasse etc. — Sequente part. ut *Justin.* 23. 2. 8. Uxor periculo spiritus sui emptura, et extremos viri spiritus excipiet. *Sil. It.* 10. 287. quanti ne emptum velit Hannibal, ut nos Vertentes terga spiciat?

EMODEROR, fris, ari, dep. 1. idem quod moderror. Occurrit tantum Part. *Emoderandus* apud *Ovid. Remed. am.* 130. Ille dolor verbis emoderandus erit.

EMÖDULOR, ari, ari, dep. 1. idem ac modulator. Occurrit tantum Part. *Emodulandus* apud *Ovid.* 1. *Amor.* 1. 30. Musa per undenos emodulanda pedes.

EMÖLIMENTUM, i, n. 2. *V. EMOLUMENTUM.*
EMÖLIOR, iris, itus sum, iri, dep. 4. (ex et molior) conando molliendoque ad finem perduco, educō. *Plaut. Bacch.* 4. 5. 2. Magnum molior negotium; metuoque ut hodie possim emolioriri. — Hinc ponitur et pro exsereare, expellere. *Cels.* 4. 6. Sicca tussis, quæ nihil emolitur. *Colum.* 8. *R. R.* 5. 21. Per nares emoliri pituitæ nauseam. — Poëticè emoliri fretum venti dicuntur, qui illud commovent et exagitant, apud *Senecam Agamem.* 478.

EMÖLITUS, a, um. *V. EMOLO.*
EMÖLLESCO, is, ere, n. Inchoat. 3. mollis fio. *Cels.* 5. 28. n. 14. Sine ulla vi clavus emollescit. *Al. rectius leg. mollescit.*

EMÖLLIDUS, a, um, adject. mollis, tener. *Liv.* 34. 47. Labor et æstus emollida et fluida corpora Gallorum reddidit. *Al. leg. mollia: quod Livium magis decere videtur.*

EMÖLLIO, is, ivi, itum, ire, a. 4. (ex et mollio). Part. *Emollitus* I. et II. 2.; *Emolliensis* I. — Emollio est mollem reddo, tenerum facio (II. *amollire*, *mollificare*; Fr. *amollir*, *rendre mou*, *tendre*; *Hisp. ablandar*; Germ. *erweichen*; Angl. *to soften*, *make soft*, *mollify*).

I.) Proprie. *Liv.* 37. 41. Humor arcus fundasque et jaculorum amenta emollierat. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 60. 80. (137). Ova aceto macerata in tantum emolliuntur, ut per anulos transeant. *Id.* 28. *ibid.* 19. 77. (253). Emollire duritiam ventris. *Id.* 20. *ibid.* 2. 6. (11). et 27. *ibid.* 7. 28. (43). alvum. *Id.* 20. *ibid.* 23. 97. articulos contractos. *Id.* 18. *ibid.* 7. 17. (77). Triticum emollitum. *Id.* 26. *ibid.* 14. 87. (141). Plantago igni emollita. *Cels.* 8. 4. *circa med.* Emollendum id emplastrum adjecto cerato ex rosa. *Id.* 5. 26. n. 34. *sub fin.* Emollitum ulcus.

II.) Translate. ¶ 1. In bonam partem. — a) De inanimit. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 59. (144). Gorgonia gemma emollit maria. h. e. placat. *Sillig* vero rectius legit ex *Cod. Bamb.* emollita in mari. *Id.* 35. *ibid.* 17. 57. (198). Cimolia veros et pretiosos colores emollit. h. e. jucundiores reddit. — b) De hominum affectionibus pro mitigare, mansuescere. *Ovid.* 2. *Pont.* 9. 47. ingenuas didicisse fideliter artes Emollit mores, nec sinit esse feros. *Aurel. Vict. Epit.* 48. Emollire severa præcepta. *Lamprid. Helag.* 7. insaniam. ¶ 2. In malam partem ponitur pro effeminare, imminuere. *Liv.* 27. 3. Ne suum quoque exercitum nimia urbis amentitas emolliret. *Id.* 38. 49. Hostis degener, et emollitus Asiae amenerunt. *Tac. Agric.* 11. Plus ferociae Britannii præferunt, ut quos nondum longa pax emollierit. *Id.* 3. *Hist.* 2. Circo quoque ac theatris et amentitate urbis (militis) emollitos, aut valetudinis fessos. *Aurel. Vict. Epit.* 1. Auctoritatem principis emollire. *Lucan.* 8. 366. emollit gentes clementia cæli.

EMÖLITUS, a, um. *V. voc. præced.*
EMÖLO, is, itum, ere, a. 3. (ex et molo). Part. *Emolitus* I. — Emolo est idem quod molo.

I.) Proprie. *Veget.* 5. *Veterin.* 23. 7. *Schneid.* Hordeum emoluitum cum farraribus admixtum debis ad substantiam, donec sanetur.

II.) Translate. *Pers.* 6. 26. Messe tenus propria vive, et granaria (fas est) Emole. h. e. molendo exhauri, et liberaliter insumendo.

EMÖLUMENTUM vel emolumentum, i, n. 2. utilitas, lucrum, fructus, ait *Forcellinus*; et videtur esse ab *emölo*, is, ut proprie dicitur de frugibus, quæ moluntur summamque præstant vite hominum utilitatem. et in *fin.*: *Emolumentum* proprie est fructus, qui ex emolimento percipitur; illud ab *emölo*, istud ab *emölior*. Pierique tamen putant, *emolumentum* et *emolimentum* non magis differre, quam *monumentum* et *monimentum*: et quam *emolimentum* primo significet molitionem et susceptionem, significare deinde etiam effectum molitionis, profectum atque fructum: quam quidem sententiam non improbandam putamus. Hucusque *Forcellinus*. Recentiores vero philologi postremam hanc sententiam amplexi sunt. Itaque *emolumentum* vel *emolimentum* ab *emolior*. ¶ 1. Est molitio rei alicujus, sive improbus labor magnamque conamen ad aliquid faciendum. *Farro* 3. *R. R.* 14. 1. Nunc de cochleis ac gilribus quaero, quod reliquum est; neque enim magnum emolumentum est. Non istuc

tam simplex est, inquit *Appius*, quam tu putas. *Cæs.* 1. *B. G.* 34. Neque exercitum sine magno commentu atque emolumento in unum locum contrahere posse. *Alii leg. molimento.* ¶ 2. Hinc est etiam opus improbo labore et magno conamine perfectum. *Impp. Valens, Gratian. et Valentin. Cod. Theod.* 15. 1. 19. Novum opus qui volet in Urbe moliri, sua pecunia absolvat, non contractis veteribus emolumentis, non effossis nobilitum operum substructionibus. h. e. non contractis veteribus ædificiis. Huc referri potest et illud *Impp. Sever. et Antonin. Cod.* 7. 53. 2. Rem judicatum præses provinciae, etiam pignoribus captis ac distractis, ad emolumentum perduci jubebit. h. e. ad exitum, ad effectum, at recte *Forcellinus* interpretatur, qui hunc locum ad posteriorem paragr. sub a. retulit. ¶ 3. Denique ponitur pro utilitate, lucro, fructu, qui ex rei alicujus effectu procedit; et occurrit — a) Cum Genitivo rei. *Plaut. Trin.* 3. 2. 68. Tibi sit emolumentum honoris. *Cic.* 3. *Off.* 8. 36. Emolumenta enim rerum fallacibus iudiciis (homines) vident. *Vellej.* 2. 114. 4. Emolumenta belli. *Juvenal.* 3. 21. artibus honestis Nullus in urbe locus; nulla emolumenta laborum. *Id.* 16. 35. Præmia nunc alia, atque alia emolumenta notemus Sacramentorum. *Tac.* 11. *Ann.* 7. Emolumenta pacis. *Sueton. Cæs.* 22. provinciae. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 4. (21). ergastulorum. *Gell.* 13. 8. philosophiae. — Cum Genitivo ponitur, ut *Forcellinus* ait, etiam pro effectu, exitu, quia rerum utilitas et fructus in earum fine et effectu positus est. *Justin.* 9. 1. 2. Bellum Græciæ inferre statuit: ad cuius rei emolumentum pertinere ratus, si etc. h. e. progressus ac prosperum exitum, ut *Forcellinus* interpretatur; quod idem est atque utilitas. *Sic Gell.* 11. 13. Ut considerarem, quæ vis, quodve emolumentum ejus sententiæ foret. — b) Sæpe absolute. *Lucret.* 5. 166. quid enim immortalibus atque beatis Gratia nostra quot largitur emolumentum? *Cic.* 3. *Fin.* 24. 69. Emolumenta et detrimenta, quæ ἀφελήματα et βλαψήματα appellant. *Id.* 3. *Orat.* 85. 346. Recte facta suscepta a viris fortibus sine emolumento ac præmio. *Id.* 1. *ibid.* 8. 34. Incumbite, ut et vobis honori, et amicis utilitati, et rei publicæ emolumento esse possitis. Adde *eumd.* 3. *Fin.* 18. 49. *Id. Mil.* 12. 32. Boni nullo emolumento impelluntur ad fraudem, improbi sæpe parvo. *Id.* 7. *Fam.* 10. ad *fin.* Si tibi esse id emolumento sciam. *Sueton. Gramm.* 9. Romam transitit diciturque majore fama, quam emolumento. Adde *Liv.* 5. 4. et 21. 43.; *Sueton. Aug.* 25.; *Vellej.* 1. 17. 5.; et *Quintil.* 3. 8. 7.

EMÖLUMENTICIUS, a, um, adject. ad emolumentum pertinens. *Cassiod.* 9. *Parlar.* 6. A vinculo te emolumenticii terroris absolvimus, et prædicti lavaeri munere sublevamus. h. e. te liberamus timore amittendi tui emolumenti, dum ad Bajana balnea, valetudinis curandæ causa, proficisceris.

EMÖNEO, es, ere, a. 2. (ex et moneo) valde moneo. *Cic.* 1. *Fam.* 7. 9. Te vero emoneo quam beneficiis tuis, tum amore lucitatus meo, ut etc. *Orell.* et recentiores plerique omnes ita legunt: alii moneo.

EMÖRIOR, mörëris, mörstus, sum, mörri, dep. 3. (ex et morior.) In Infinito olim fuit quartæ conjugat. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 124. Haud te sinam emoriri, nisi argentum mihi reddidit. *Ter. Eun.* 3. 2. 42. Risu omnes, qui aderant, emoriri. — Part. *Emoriens* I. 2.; *Emortuus* I. et II. — Emori est idem quod mori, vel omnino mori (It. *morire*; Fr. *mourir*; *Hisp. morir*; Germ. *absterben*, *hinsterben*, *vorscheiden*; Angl. *to die*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de animalibus tantum. *Plaut. Aulul.* 4. 5. 1. Emortuum ego me mavelim leto malo. *Id. Cas.* 5. 2. 26. Repente ut emoriantur humani Joves. *Id. Pæn.* 4. 2. 18. Emortuo verba facere. Adde *eumd.* *Asin.* 4. 2. 1. et *Bacch.* 5. 2. 86.; et *Ter. Eun.* 5. 2. 49. *Cic.* 1. *Orat.* 57. 243. Nassi prius oportere, quam emori. *Id.* 2. *Fam.* 15. 3. Pro Pompejo emori possum. *Id.* 3. *Off.* 32. 114. Aut vincere, aut emori. Adde *eumd.* 3. *Parad.* 2. 24. et *Senect.* 22. 80. *Sall. Cat.* 20. Nonne emori per virtutem præstat, quam vitam miseram atque inonestam — per dedecus amittere? Adde *eumd.* *Jug.* 14.; et *Ovid.* 3. *Met.* 391. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 9. 34. 166. Emortuos partus pellere. ¶ 2. Latiori sensu dicitur — a) De membro aliquo seorsum amittente. *Cels.* 5. 26. n. 34. extr. Membrum, quod parvum emoritur, abscindere.

Id. ibid. 28. n. 14. Clavum radere commodissimum, etc. si sanguinis quoque aliquid emissum est, sæpe emoritur. Huc referri potest et illud *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (98). Ne emortuo lacte sanguinem lambat. *Sic Vitruv.* 2. 9. *circa med.* Ulmus et fraxinus, simul vetustate sunt aridae factæ, qui inest iis liquor stantibus, emoritur, sicutque duriores. h. e. absuntur, siccat. — b) De plantis. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (221). Sorbus arbor emoritur. *Id. ibid.* 11. 16. (85.) Ne vento flante effodiantur arbores, aut certe non adversæ his ventis radices præbeantur, propter quod emoriantur. *Sic Seneca (Edip.* 50. Emoritur seges. — c) De igne. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 6. 8. (23). Carbo emoriens, desinente flatu. — d) De humo. *Curt.* 4. 7. 10. Emoriens terra. h. e. quæ veluti mortua, nullam vim habet progignendi. Similiter *Id.* 9. 4. 18. Immobiles undæ, in quibus emoriens natura defecerit.

II.) Translate. *Plaut. Epid.* 1. 2. 14. Auxilium emortuum. h. e. quod nullum est. *Cic.* 2. *Parad.* 18. Quorum laus emori non potest. *Cels.* 2. 10. Emoritur vis, si quæ supererat. *Ovid. Remed. am.* 654. Perque gradus molles emoritur amor. *Quintil.* 1. 1. 2. In pueris elucet spes plurimorum, quæ quæ emoritur ætate etc. *Id.* 12. 10. 75. Evanescent hæc atque emoriantur comparatione mellorum.

EMORSUS, a, um, particip. ab inusit. *emordeo*, morsus. *V. locum Plinii* 24. *Hist. nat.* 11. 57. (95.) in ALYSSON: ubi tamen *Sillig.* pro *emorsos* legit *morsos*.

EMORTUÁLIS, e, adject. qui ad mortem pertinet. *Sic emortalis dies est, qui quis mortuus est.* *Plaut. Pseud.* 4. 7. 139. Certum est mihi hunc emortualem facere ex natali die.

EMORTUUS, a, um. *V. EMORIOR.*

EMÖTIO, önis, f. 3. motio, commotio. *Gloss. Philoz.* *Emotio, ἀνομιμία.*

EMÖTUS, a, um. *V. voc. seq.*

EMÖVERE, ömves, ömvi, mötum, mövere, a. 2. (ex et moveo). Reperitur etiam *emoveo* apud *Plaut. Truc.* 1. 1. 59., cuius verba *V.* infra sub II. — *Emotus* syncope est pro *emovistis* apud *Liv.* 37. 53. ad *fin.* Ultra Tauri juga Antiochum emotus. *Al. leg. emovistis.* — Part. *Emotus* I. et II. — *Emovere* est loco movere, amovere, removere (It. *rimuovere*, *allontanare*; Fr. *ôter d'un lieu*, *déplacer*, *écarter*, *remuer*; *Hisp. quitar*, *mudar de puesto*, *de lugar*, *alejar*, *remover*; Germ. *herausbewegen*, *entfernen*; Angl. *to move out of its place*, *remove*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu pro loco movere, amovere, occurrit — a) De personis aliisque animalibus. — b) Cum addito loco, quo quis emovetur, per Ablat. et præpos. *ex vel de.* *Liv.* 25. 1. *Emovere* e foro multitudinem. *Al. leg. removere.* *Id.* 6. 38. Lictores, qui de medio plebem emoverent, misit. — Sæpius cum addito loco, quo quis emovetur, per Ablat. sine ulla præpos. *Liv.* 27. 3. Milites emoti ædificiis. *Id.* 30. 23. Emotis curia legatia. *Id.* 45. 15. Emotus senatu. — Similiter *Id.* 38. 47. *sub fin.* Antiochus ultra juga Tauri emotus. Adde *eumd.* 33. 12. 26. 34. et 42. 50. — c) De inanimit. *Plin.* 6. *Ep.* 16. Crebris vastisque tremoribus tecta nutabant, et quasi emoti sedibus suis nunc huc, nunc illic abire aut referri videbantur. *Seneca Controv.* 13. ante *med.* Differebatur distortis manibus, emotis articulis. — *Emovere labia* est in anteriorem partem movere, projectis labiis aliquid pronuciare, ut quum dicimus vos. Ita *Nigidius* apud *Gell.* 10. 4. — *Colum.* 3. *R. R.* 13. 10. Totum spatium crudi soli cum emota jam terra committit. *Id. ibid.* 18. 1. Quidquid emoti soli vineis præparatur, consuetudo repastinatum vocat. Adde *Veget.* 1. *Veterin.* 28. 5. *Virg.* 2. *En.* 493. emoti procumbunt cardine postes. *Id. ibid.* 610. Neptunus muros magnoque emota tridentis Fundamenta quatit. *Sil.* 11. 17. 284. Venus emoti facie contertia ponti. h. e. commoti, turbati. *Sic Id.* 9. 284. Emota unda. ¶ 2. Hinc latiori sensu ponitur etiam pro excitare. *Lucret.* 6. 956. Et tempestates terra caeloque coortæ E caelo emotæ terraque repente faessunt. *Val. Max.* 2. 4. n. 5. Contractis levibus et, quæ fors obtulerat, nutrimentis, pertinaci spiritu flammam emovit. Cf. *Seneca Consol.* ad *Polyb.* 37. Emota mens, h. e. insana. *V. MOVEO.*

II.) Translate, metaphorâ sumpta a superiori paragr. 1. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 28. Novus morbus veté-

EMPTICIUS vel *emptitius*, a, um, adject. qui est de numero eorum, quæ empti sunt, vel emi solent. *Varro* 3. *R. R.* 2. 12. Hic aprum glans quem pascit empticia, facit pinguem: illic gratuita exillem. *Id. ibid.* 17. 7. Empticia salsamenta. *Petron. Satyr. fragm. Tragar.* 47. *Burm.* Empticius, an, inquit, domi natus es? Neutrū, inquit cocus, sed testamentum Pansæ tibi relictus sum. *Inscript.* apud *Gruter.* 1111. 14., sed emendatior apud *Passion.* cl. 4. n. 6. **DIS MANIBVS ALYPI IMP. AVG. SERVI MINISTRATORIS ET VERNAE SPENDON ET HERMES EMPTICII DE SVO FERERTVT: VIXIT ANN. XXIII.**

EMPTICIUS, a, um, adject. idem atque empticius. *Venant. Vit. S. Martin.* 2. 8. Martium mea prora vehat, sancta emptica nauæ. *Id. ibid.* 376. Ut petat ad portum, rerum facit emptica iactum. h. e. navis emptica.

EMPTIO vel *emptio*, ðois, f. 3. emendi actus (It. *compera*; Fr. *achat*, *marché*; Hisp. *compra*, *adquisicio*; Germ. *d. Kauf*, *d. Kaufen*; Angl. *a buying*, *purchase*).

I.) Proprie. *Varro* 2. *R. R.* 7. 6. Emptio equina similis fere, ac boum et asinorum. *Cic. Cæcin.* 6. 17. Emptionem facere. *Id.* 12. *Att.* 3. Tres habet conditiones, aut emptionem ab hasta, aut delegationem, etc. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 13. (43). Emptiones, quæ mancipii sunt. **V. MANCIPIUM.** *Tac.* 3. *Hist.* 34. Aspernari emptionem mancipiorum. *Sueton. Aug.* 24. Imminere emptioni. *Id. ibid.* 98. Absumere pecuniam in emptionem mercium. *Gell.* 12. 12. extr. Competitores emptionis. Adde *Varron.* 2. *R. R.* 2. 5., 3. 5., 4. 5. et 10. 4.; *Colum.* 4. *R. R.* 30. 1.; *Plin.* 1. *Ep.* 24.; *Cajm.* 3. *Instit.* 139.; et *Justin.* 3. 23. — Formulam veterem emptionis ovium habes apud *Varron.* 2. *R. R.* 2. 6., suum vero *ibid.* 4. 5., et boum *ibid.* 5. 11.

II.) Figuratae apud *Sævol.* *Dig.* 32. 1. 102. et *Ulp.* *ibid.* 33. 7. 12. *sub fin.* emptiones sunt tabulæ, seu instrumenta emptionum.

EMPTIONALIS, e, adject. *Curius* apud *Cic.* 7. *Fam.* 29. 1. Si inter emptionales senes venale proscripturint. *Sed legendum est coemptionales; quam vocem V. suo loco.*

EMPTITATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EMPTITO vel *emptito*, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat. ab *emo*. Part. *Emptitatus*. — Emptito est frequenter *emo*. *Plaut. Cas.* 2. 5. 39. Non ego istuc verbum emptitem itivillitio. *Paul. Diac.* p. 366. 13. *Müll.* habet *empti cum*, ex qua lectione cum aliis comparata *Müllerus* conjecit *empticalem*: *Fulgentius* vero p. 562. 23. *Merc.* habet *emptitem*; plures *emissim*, aut *synop.* *emsim* pro *emerim*. *Colum.* 8. *R. R.* 10. 6. Terrens densaris singuli emptitati. *Plin.* 6. *Ep.* 19. Quidquid venale audiunt, emptitant. *Tac.* 14. *Ann.* 41. Qui talem operam emptilasset vendidissetque, perinde pœna teneretur, ac etc.

EMPTIVUS, a, um, adject. empticius. *Emptivus miles* est mercenarius. *Paul. Diac.* p. 77. 5. *Müll.*

EMPTOR vel *emtor*, ðris, m. 3. qui emit (It. *compratore*; Fr. *acheteur*; Hisp. *comprador*; Germ. *d. Käufer*; Angl. *a buyer*, *purchaser*). — a) Generatim. *Plaut. Pœn.* 1. 2. 128. Invendibili merce, oportet ultro emptorem adducere: proba merx facile emptorem reperit, tametsi in abstruso sita sit. Adde *eumd.* *Pers.* 4. 4. 31. *Cic.* 3. *Off.* 12. 51. Ne quid omnino, quod venditor norit, emptor ignoret. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 2. Tusculano emptor nemo fuit. Adde *eumd.* *Cæcin.* 7. 19. *Sall. Jug.* 39. extr. Urbem venalem, et mature perituram, si emptorem invenerit. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 167. Emptor Aricini quondam, Vejentis et arvi, Emptum cœnat olus. *Id.* 1. *Sat.* 2. 88. Emptor hians. *Id.* 3. *Od.* 6. 32. Emptor pretiosus. h. e. qui magno pretio res coemit. Adde *eumd.* 2. *Sat.* 5. 109. et *Art. P.* 249.; et *Juvenal.* 8. 17. et 12. 47. — b) Speciatim emptores bonorum sunt sectores, qui damnatorum, debitorum, et proscriptorum bona sub hasta venalia emunt: quod genus hominum semper male audit. *Cic. Quinct.* 15. 50.; *Sall.* apud *Gell.* 13. 4. — c) Item speciatim emptor familiae erat emptor imaginarius, qui adhibebatur in illo testamenti genere, quod *Gell.* 15. 27. appellat *per emancipationem familiae*, seu per æs et libram, in quo testator culpam res et familiam suam imaginaria venditione alienabat, hæcque ære ac libra adhibita emere se simulabat, ob id solum, ut testator vivens quodammodo alienasse vi-

deretur, quæ demum post mortem ejus is, qui tum fictum emptorem agebat, tamquam legitimus heres acciperet. **V. COEMPTIONALIS.** Aliquando tamen hujusmodi emptor alius erat ab herede, ut in testamento Augusti, de quo *Sueton. Ner.* 4. Ex hoc Domitius nascitur, quem emptorem familiae pecuniæque in testamento Augusti fuisse, solum vulgo notatum est. *V. Brissin. de Formul.* p. 586., et *Reinrôm. Privat.* p. 375.

EMPTRIX vel *emtrix*, ðris, f. 3. quæ emit. *Modest.* *Dig.* 21. 2. 63. Quam emptrix non provocaverit. Adde *Cod.* 4. 54. 1.

EMPTURIENS vel *emturienis*, entis, particip. ab inusit. *empturio*, cupiens emere. *Varro in procem.* l. 2. de *R. R.* § 6. Propterea quod te empturientem in campos Macrois ad mercatum adducunt crebro pedes.

EMPTUS vel *emtus*, a, um. *V. EMO.*

EMPYEMA, atis, n. 3. ἐμπύημα. *Cæc. Aurel.* 2. *Acut.* 17. Vomica, quam Græci empyema vocant. Græcis tamen litteris hæc vox scribenda videtur.

EMPYËSIS, is, f. 3. ἐμπύησις, abscessus thoracis: *V. vocem seq.* Occurrit apud *Isid.* 4. *Orig.* 7. 20.

EMPYÏCUS, a, um, adject. ἐμπύϊκος, ad abscessum pertinens. *Cæc. Aurel.* 2. *Tard.* 14. ante med. *Empyica passio*. — Hinc

Empyicus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, est qui abscessu thoracis laborans, ibidem collectum pus e pulmonibus excreat: a preposit. ἐν in et πύον pus. *Marcell. Empir.* 7. *Empyicis*, vel hæmoptoicis, id est, qui sanguinem de visceribus per os ejectionem, etc. *Theod. Priscian.* 2. 10. *Empyici* frequenter sunt, ulcere in interioribus, vel apostemate præeunte. **V. VOMICOSUS.**

EMPYRUS, a, um, adject. ἐμπύρος, igneus, seu caelestis. Hinc Itali caelum vocant *Pempireo*, quia stellis, quasi quibusdam ignibus, distinguitur. *Capell.* 2. p. 45. Philologia tanti operis tantæque rationis patrem deumque empyro quodam intellectuale mundo gaudentem cognoverat.

EMUCIDUS, idem quod mucidus. **V. EJUNCIDUS.**

EMUGIO, is, ire, a. 4. (ex et mugio) idem ac mugio, vel cum mugitu profero. *Quintil.* 2. 12. 9. Clamant ubique, et omnia, levata (ut ipsi vocant) manu, emugiunt. *Sever. Etn.* 294. et longas emugit buccina voces.

EMULCEO, es, ere, a. 2. (ex et mulceo) idem ac mulcere, demulcere. *Ambros. in Psalm.* 118. *serm.* 7. Non solum corporis vocem, sed etiam mentis suæ vanitates emulcet.

EMULGEO, ges, si, sum, gere, a. 2. (ex et mulgeo). Part. *Emulsus* II.; *Emulgendus* I. — Emulgeo est idem ac mulgeo, mulgendo tollo.

I.) Proprie. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 17. Sed priusquam hoc fiat, exiguum (lactis) emulgendum est, quod pastores colostram vocant.

II.) Translate. *Catull.* 68. 110. Siccare emulsa pingue palude solum. h. e. exhausta.

EMULIA, iam, n. plur. 3. Ita legitur in *Inscript.* apud *Marin. Frat. Arv. tab.* xli. lin. 30. ΙΒΙ ΟΜΙΝΙΜΥ ΕΜΥΛΙΑ ΟΥΜ ΡΑΠΙΝΙΣ ΑΚΚΕΡΒΥΝΤ. Hic *Mario* hæret aqua; etenim nihil hic se intelligere fateatur, et *rapinis* pro *rapis*, seu quolibet alio fructus, leguminis aut herbae genere dictum putat: at *Aug. M. Cortenovis in epist.* inedita, quæ penes me (*Furlanetto*) est, ad *Jacob. Facciolatum* data V. Id. Jun. ann. mcccxc. hæc scripsit: *E F. S. come intende quel vocabolo, che manca pure al Calepino, emulia? Credo che sia l'istesso che edulia, e che vi si facesse una specie di cuccagna Napoletana, in cui ognuno si rubasse la sua porzione, e quella degli altri.* Hic igitur oscitantia marmorarii, *emulia* pro *edulia* sculptum fuisse videtur.

EMULSUS, a, um. *V. EMULGEO.*

EMUNCTIO, ðnis, f. 3. actus emungendi. *Quintil.* 11. 3. 80. Quam emunctio etiam frequentior non sine causa reprehenditur.

EMUNCTORIUM, ii, n. 2. forceps, instrumentum metallicum, quo fungi lucernarum tollantur. *Vulgat. interpr.* *Erod.* 25. 38. Emunctorium quoque, et ubi, quæ emuncta sunt, extinguantur, fiant de auro purissimo. Adde *ibid.* 37. 23. et *Num.* 4. 9.

EMUNCTUS, a, um. *V. EMUNGO.*

EMUNDATIO, ðnis, f. 3. actus emundandi. *Terull. Baptism.* 5. et 4. *advers. Marcion.* 9.

EMUNDATOR, ðris, m. 3. qui emundat. *Vet.*

Scholast. ad Juvenal. 3. 38. ed. *A. Mai.* Emundatores cloacarum.

EMUNDATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EMUNDO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et mundo). Part. *Emundatus*. — Emundare est purgare, extergere. *Colum.* 2. *R. R.* 15. 7. Quædam plurius diebus, ut bubilla et ovilla, debent emundari. *Id.* 5. *ibid.* 4. 4. Pulvere et cinere gallinæ plumas pennasque emundat. *Id.* 11. *ibid.* 2. 71. Emundare segetes. *Id.* 12. *ibid.* 23. 2. vinum. h. e. a fecibus purgare. et *ibid.* 50. 14. faeces et amurcam. *Id.* 9. *ibid.* 14. 7. alveos. *Id.* 3. *ibid.* 15. 1. Seritur ergo prus in emundata pastinatione. *Id.* 11. *ibid.* 2. 7. Torcularia et fora diligenter emundata lotaque. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 30. 2. *Juvenal.* 14. 66. et tamen uno Semodio scrobis hæc (h. e. domum et quæ in ea sunt) emundat servulus unus. *Fulgati libri leg. emendat.*

EMUNGO, mungis, mungi, munctum, mungere, a. 3. (ex et mungo). *Emuncti* syncope pro *emunctisti* legitur apud *Plaut. Most.* 5. 1. 59. — Part. *Emungens* I.; *Emunctus* II. — Emungere est nares purgare (It. *nettare il naso*; Fr. *se moucher*; Hisp. *mocar*, *limpiar las narices*; Germ. *ausschnäusen*; Angl. *to wipe the nose*).

I.) Proprie, et quidem — a) Active cum *Accus.* se. *Cic.* 4. *Herenn.* 54. 67. Ut si salsamentarii filio dicas: quiesce tu, cujus pater cubito se emungere solebat. scil. hujusmodi artifices, quum sordentes habeant semper manus, si quando nares emungere opus est, cubito id facere coguntur. *Sueton. in vita Horatii.* Quoties ego vidi patrem tuum cubito se emungentem? — b) Passiva forma et mediorem significatione. *Varro* apud *Non.* p. 451. 18. *Merc.* Eam sunt consecuti corporis sordiditatem, ut neque spuerent, neque emungerentur. *Juvenal.* 6. 146. Jam gravis es nobis et sæpe emungeris: exi. h. e. recula es, et pituita stiriæque nasi laboras. — c) Hinc peculiariter *Plaut. Cas.* 2. 6. 39. At tu ut oculos emungere ex capite per nasum tuos. (Graeca constructio).

II.) Translate. ¶ 1. *Emunctæ naris homo* dicitur, qui est acris ingenii ac iudicii, solers, perspicax, acutus ad indagandum, dijudicandum, intelligendum: ducta ex eo metaphora, quia emunctæ nares acriorem sensum habent et acutius distinctiusque odorantur. Hinc *Lucian.* in *Philops.* 8. Ἐὶ μὴ πάντων τῶν θύα κρούσης περὶ τοῦ σῆψ, ὡς πικροῦσαν, &c. etc. *Phædr.* 3. 3. *Esopus naris emunctæ senex*, Natura nunquam verba cui potuit dare. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 7. de *Lucilio*. *Facetus*, *Emunctæ naris*, durus componere versus. Nisi malis legere *Emunctæ naris durus componere versus*. h. e. durus in componendis versibus emuncta nare facis. Rectius tamen *Ritter*: *Facetus* refer ad dicitatem et acumen; *emunctæ naris* ad sagacitatem, qua vitia hominum odoratus est et perspicit. Ceterum etiam *acute naris* et *obese naris homo* (de quibus *V.* in *NARIS*) ad ingenium transferuntur. *Donatus* ad *Ter. Phorm.* 4. 4. 1. *emunctæ naris* interpretatur elegantem et facietum: quasi ducatur metaphora ex eo, quod qui elegantis student et munditiei, nunquam non emunctas nares habent. Sed hæc ad *Horatium*, aut *Phædrum* sententiam non faciunt. ¶ 2. *Emunctus est alius* qui in dicendo pressus est, et purgata, nitida, nihilque supervarui aut sordidi lebente oratione ulitur: ducta translatione ab emunctis naribus et sordidum varuis. *Quintil.* 12. 10. 17. Attici limati quidem et emuncti nihil inane aut redundans ferebant: Asiatica gens tumidior aliis alque jactantior, veniore etiam dicendi gloria inlata est. ¶ 3. Denique apud *Comicos emungere* est fraudare, spoliare, fraude extorquere; et occurrit — a) Cum *Accusativo* personæ et *Ablativo* rei. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 15. Sic miserum me auro esse emunctum! *Ter. Phorm.* 4. 4. 1. *Emuni* argento senes. — b) Cum *Accusativo* personæ tantum. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 50. *Emungam* hercle hominem probe hodie. Adde *eumd.* *Epid.* 3. 4. 58. et *Most.* 5. 1. 60. Sic *Vet. Poeta* apud *Cic. Amic.* 26. 99. Hodie me ante omnes comicos stultos senes *Versaris* atque *emunxeris* lautissime. *Lucilius* apud *Non.* p. 36. 19. *Merc.* In me illis spern esse onnem, quovis posse me emungi holo. *Horat. Art. P.* 238. audez *Pythias* emuncto lucrata *Simone* talentum. *Commentator Cruq.* ad h. l.: *Pythias*, persona comica in comædia *Lucilli (corrigendum Cæcilli cum Orellio)*, quæ inducitur per astutias accipere argentum a *Simone* domino suo in dotem suæ filia.

EMUNIO, is, tvi vel ti, itum, ire, a. 4. (ex et munio). Part. *Emunitus* I.; *Emuniendus* II. 1. — *Emunio* est idem quod *munio*, vel probe *munio* (It. *munire*, *fortificare*; Fr. *fortifier*; Hisp. *fortificar*; Germ. *etwas gehörig ausrüsten, befestigen*; Angl. *to fortify, fence*).

I.) Proprie. *Liv.* 26. 46. Locus opere emunitus. *Id.* 24. 21. Locus arcis in modum emunitus. *Id.* 21. 7. Murus supra ceterae modum altitudinis emunitus. *Virg.* 8. *Æn.* 227. fultuosus emuniti obijce postes. *Seneca* 1. *Clem.* 19. In adscensum arduos colles emunire. *Colum.* 5. *R. R.* 6. 21. Vites ob injuria pecoris caveis emuniri. *Id.* 8. *ibid.* 8. 4. Emunire caveam retibus. *Id.* 1. *ibid.* 6. 16. Sic emunita sola et latera horreorum prohibent curculionem. *h. e.* Isctorio convessita et amura perfusa.

II.) Impropr. ¶ 1. Figurata. *Emunire toros* apud *Stat.* 1. *Theb.* 518. est insternere, et discumbendi gratia parare. — *Emunire sivas* est purgare, pervias facere et itineri aptas: *emunire paludes*, siccare et calcabiles reddere; quo sensu etiam *munire vias* dicimus. *Tac. Agric.* 31. Corpora ipsa ac manus, silvis ac paludibus emuniendis, verbera inter ac contumelias conterunt. ¶ 2. Translate. *Seneca* 3. *Controv.* 17. Olim jam adversum hunc metum emunivit animum.

EMUNITAS, atis, f. 3. immunitas. Usus est *Terrell. Resurr.* 58., ubi alii melius leg. *immunitas*.

EMUNITUS, a, um. *V.* EMUNIO.

EMUSCO, as, are, a. 1. muscum adimo, purgo. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 41. Oleæ putantur et emuscantur. *Al. leg.* muscantur. Sic *Pallad.* 6. *R. R.* 4. Locis prægelidus et pluviosis oleæ putantur, et eis muscus abraditur.

EMUSSITATUS, a, um. *Paul. Diac.* p. 76. 8. *Müll.* Emussitata ad amossum facta. Hæc *Pauli* verba respiciunt illud *Plaut.* *Mil. glor.* 3. 1. 38. Inest in hoc emussitata sua sibi ingenia indoles. *Ita enim legendum ex bonis Codicibus et ex Non.* p. 9. 12. et p. 457. 2. *Merc.*: quamquam plerique reponunt *amussitata*, quoniam est ab *amussis*: *V. Müll.* ad *Paul. Diac.* loc. cit.

EMUTATIO; onis, f. 3. mutatio. *Quintil.* 8. 6. 51. Est grata in eloquendo novitas et emutatio. *Ita Spalding.*; alii *mutatio*, alii *commutatio*. *Id.* 8. 5. 6. Majorem vim accipiunt emutatione figuræ — et translatione. *Al.* emutatione: *V.* adnotat. *Spalding.* ad *h. l.*

EMUTATUS, a, um, *V.* EMUTO.

EMUTIO, is, ire, n. 4. sileo. *Plaut. Merc.* 5. 2. 55. Etiam emutis? omnia commonstrabo. *Ita quidam Lexicographi.* *At meliores libri habent etiam metuis? quod est magis consonum iis, quæ ibi dicuntur.*

EMUTO, as, atum, are, a. 1. (ex et muto). Part. *Emutatus*. — *Emuto* est idem quod *muto*. *Manil.* 5. 149. appositis caput emutare capillis. *Quintil.* 8. 2. 15. Emutatis in perversum dictis.

EMYUS, ydis, f. 3. ἐμύς, a Græcis nonnullis appellatur genus testudinum in dulci aqua viventium. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 4. 14. (32). Harum meminit et *Aristot.* l. 8. *Hist. animal.* c. 2., ubi *V. Schneider.*

EN

EN, adverb., seu potius interjectio, Gr. ἔν, ἔνι, et Hebr. עֵן, per apocopen a vocibus Græca et He-

braica allatis, et significat ecce; usurpatur autem, ut admiratio, vel alius vehemens animi motus indicetur (It. *ecco*; Fr. *voici, voilà*; Hisp. *aquí está, este es, velo aquí*; Germ. *steh' da, siehe*; Angl. *lo! see! behold!*). Occurrit — 1.) In interrogationibus, et præcipue — a) Jungitur cum part. *inquam*, et in *unquam* est equando, unquam? (*V. Paul. Diac.* p. 76. 7. *Müll.*). *Plaut. Trin.* 2. 4. 189. En unquam adspiciam te? *Id. Rud.* 4. 3. 48. Sed tu en unquam piscatorem vidisti, venesice, vidulum piscem cepisse? Adde *eumd.* *Men.* 5. 5. 26.; et *Ter. Phorm.* 2. 2. 15. et 2. 3. 1. *Liv.* 9. 10. En unquam futurum, ut congregi armatis cum Samnite liceat? Adde *eumd.* 4. 3., 10. 8. et sibi. *Virg.* 8. *Ecl.* 7. en erit unquam ille dies? Adde *eumd.* 1. *ibid.* 68.; *Ovid.* 13. *Met.* 264.; et *Sil.* II. 16. 91. — b) Sine addito *unquam*. *Cic.* 3. *Phil.* 9. 22. En cur

magister possideat — duo milia jugerum immuni. *Id. Sext.* 27. 59. En, cur ceteri reges arbitrentur etc. *Id. Dejol.* 6. 17. En crimen, en causa, cur regem fugitivus, dominum servus accuset. *Id.* 3. *Phil.* 9. 22. En, cur magister ejus ex oratore arator factus sit. *Al. leg.* Hem. *Virg.* 4. *Æn.* 534. En, quid ago? rursusne procos invisos priores Experiar? *Forcellinus* hoc loco ait en adverbium esse admodum. *Pers.* 5. 134. En quid agam? Adde *Sil.* II. 6. 516. et 9. 564. — 2.) Ad auditorum quoque attentionem comparandum usurpatur. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 81. Tenes, quorsum hæc tendant, quæ loquor? En, excetra tu, quæ tibi amicos tot habes etc. *Varro* 1. *R. R.* 2. 5. En, ibi tu quicquam nasci putas posse, aut coll natum? *Forcellinus* hoc loco adverbium admirantis esse ait. *Sall. Jug.* 9. En habes virum dignum te atque avo suo Masinissa. *Id. Cat.* 20. En illa, quam sepe optastis, libertas, præterea divitiæ, decus, gloria in oculis sita sunt. — 3.) Sæpius usurpatur ad rem significantem, quæ aut summi est momenti, aut præter expectationem accidit et incredibilis aut saltem miranda videtur. — a) Cum Nominativo. *Plautus* apud *Farron.* 7. *L. L.* 58. *Müll.* Ubi vorari estis? En sunt. *Cic.* 7. *Ferr.* 21. 54. Utrum vobis consilium recitari tandem prætoris videbatur, — an prædonis improbiissimi societas atque comitatus? En fæderum interpretes, societatis pattores, religionis auctores. *Id.* 3. *ibid.* 7. 93. Hæc est istius præclara tutela. En, cui tuos liberos committas; en memoria mortui sodalis; en metus vivorum existimationis. *Forcellinus* hoc loco recte admonet en esse irridentis et per ironiam loquentis. *Virg.* 1. *Æn.* 464. Quæ regio in terris nostri non plena laboris? En Priamus. *Tac.* 1. *Ann.* 65. Irumpere Germanos jubet, clamitans: En Varus eodemque iterum fato vincitæ legiones! *Sil.* II. 4. 504. En omnes convenere manus. — b) Cum Accusativo. *Plaut. Suppos.* *Amph. scena, quæ incipit:* Di vestram fidem! v. 54. En tectum, en tegulas, en obdulas fores. *Cic.* 5. *Phil.* 6. 16. En causam, cur lex tam egregia tamque præclara — ferretur. *Alii vero aliter leg.* *Virg.* 5. *Ecl.* 67. en quatuor aras, Ecce duas tibi, Daphni. *Juvenal.* 6. 530. En animam et mentem, cum qua di nocte loquantur. Adde *eumd.* 2. 72. Ceterum de Accusativo vel Nominativo cum part. en, *V. Klotz* ad *Cic. scripta quæ manserunt omnia*, part. 2. vol. 1. præf. — c) Cum Accusativo et Infinito. *Val. Flacc.* 1. 226. cerno en thalamos ardere jugales. — d) Cum absoluta propositione. *Plaut. Truc. prol.* 7. En in vobis resident mores pristini. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 2. 2. En medicineri me dolore putas affici, quum etc. *Al. leg. Et. Curt.* 10. 2. 23. En tandem Illyriorum paulo ante et Persarum tributarius Asia et tot gentium spolia fastidio sunt. *Lucan.* 6. 51. En quantum Tigris — ambit. Adde *Juvenal.* 9. 50. — e) Cum Pronominibus. *Plaut. Trin. prol.* 3. En illæ sunt sedes: i intro nunc jam! *Al. leg.* Hem. *Cic.* 15. *Fam.* 15. En, hic ille est de illis maxime, qui irridere me solitus est. Adde *eumd.* *Cluent.* 65. 184.; et *Liv.* 22. 6. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 15. si quis deus: en ego, dicat, Jam faciam quod vultis. *Virg.* 5. *Æn.* 672. En ego vester Ascenius. *Ovid.* 2. *Met.* 520. En ego quantum egi! quam vasta potentia nostra est! *Plin.* 21. *Hist. nat.* 3. 9. (13). En ego sum illa, quam etc. *Cic.* 7. *Ferr.* 47. 124. En quod Tyndaritanus libenter prædicat: Nos etc. *Virg.* 1. *Ecl.* 72. en quo discordia cives Perduxit miseros. — En est aliquando indignantis. *Ovid.* 11. *Met.* 7. En, ait, en hic est nostri contemptor. *Id.* 5. *ibid.* 10. En, ait, en adsum prærepta conjugis ultor. *Id.* 15. *ibid.* 677. En deus est, deus est. — f) En ecce pleonasmus est, et majorem tamen habet vim demonstrandi. *Seneca Oedip.* 1004. En, ecce, rapido sæva prosiliit gradu. Sic Græci ἐν ἰδοῦ, aut ἐν ἰδοῦ. Simile est illud *Ovid.* 3. *Met.* 283., quod vide mox. — 4.) Jungitur Imperativo, et est hortantis, seu majorem vim addit. *Virg.* 6. *Ecl.* 70. hos tibi dent calamos, en accipe, *Muse.* *Id.* 3. *G.* 42. en age, segnes Rompe mores. Adde *Propert.* 1. 4. 21.; et *Sil.* II. 3. 179. *Ovid.* 3. *Met.* 283. tostos en aspice crines. — Aliquando Imperativo postponitur. *Ovid.* 13. *Met.* 263. nec vanis credite verbis. Aspice en, vestemque manu deducit, etc. *Cf. Liv.* 2. 6. Ipse en ille, nostris decoratus insignibus, magnifice incedit. — NB. Quod legitur a quibusdam *Aspis* en *Argo* apud *Hygin.* *fab.* 170. *sub fin.*, sunt ea Græca verba (si sana est lectio) Latine scripta,

Ἀσπίς ἐν Ἄργω, vel, ut alii emendant, Ἀσπίδος; et illud en valet in præpositionem.

ENEMON, F. ENHÆMON.

ENALLAGE, es, f. 1. ἐναλλαγή, scil. permutatio; figura est, qua pars pro parte ponitur, vel accidentia partium permutantur, ut vivere pro vita, nullus pro non, etc. Sed vox Græca est, et Græce adhibenda.

ENARGIA, æ, f. 1. ἐναργία, evidentiā. Est hoc nomine figura rhetorica, de qua ita *Jul. Rufinian.* de *Schemat. dian.* p. 275. Enargia est figura, qua formam rerum et imaginem ita oratione substituitur, ut lectoris oculis presentiaæque subjiciamus. Adde *Isid.* 2. *Orig.* 20. et 21. Græcis autem literis legitur apud *Cic.* 4. *Acad.* (21. *pr.*) 6. 17.; et *Quintil.* 4. 2. 63., 6. 2. 32. et 8. 3. 61. *V.* EVIDENTIA.

ENARMONICUS, a, um. *V.* ENHARMONICUS.

ENARIS, e, adject. qui sine naribus, vel parvis naribus est. *Servius* ad *Virg.* 9. *Æn.* 716. Inarime, nunc Enaris dicitur, quia in eandem ad contumeliam simile missæ sunt, quas Grajorum lingua ἄρρηκτα, id est enares, dicunt: ob quam causam Pithecusam etiam vocitant. *V. Wernsdorf.* ad *Poet. Lat. min.* T. 4. p. 358., qui hanc nominis causam a *Servio* productam ridiculam esse demonstrat.

ENARRABILIS, e, adject. qui enarrari, seu dici potest. *Virg.* 8. *Æn.* 625. clypei non enarrabile textum. *Quintil.* 6. 3. 6. Non ratione aliqua, sed motu quodam, nescio an enarrabili, judicatur. Adde *eumd.* 12. 10. 76.; et *Senecam Ep.* 121. a med.

ENARRATĒ, adverb. enarrando, explicando. Occurrit tantum *Comp. Enarratus* apud *Gell.* 13. 12. Id ipsum postea in *M. Varronis* libro enarratus scriptum invenimus. *h. e.* fusijs, explicatis, aperitius. et 10. 1. Quod *Vairo* breviter et subobscurè, *Tiro* *Tullius* enarratus scripsit.

ENARRATIO, onis, f. 3. actus enarrandi, explicatio. *Quintil.* 2. 5. 1. Evigilat a grammaticis poetarum enarratio. Adde *eumd.* 1. 4. 2. et 1. 8. 18.

ENARRATIVUS, a, um, adject. idem atque enunciativus. *Diomed.* 3. p. 479. *Putsch.* Poematis genera sunt tria. Aut enim activum est vel imitativum, aut enarrativum vel enunciativum, aut commune vel mixtum.

ENARRATOR, oris, m. 3. qui enarrat atque interpretatur. *Gell.* 13. 30. Satyrarum *M. Varronis* enarrator. et 18. 4. Enarrator *Sallustii*. et 18. 6. Idonæi vocum antiquarum enarratores.

ENARRO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et narro). Part. *Enarrandus*. — *Enarro* est idem quod *narro*, vel plene planeque *narro*. *Plaut. Amph.* 1. 3. 25. Clanculum abii a legione: operam hanc surripui tibi; ex me primo prima scires, rem ut gessissem publicam. Ea tibi omnia enarravi. Adde *eumd.* *Mil. glor.* 2. 1. 1. *Ter. Adelph.* 3. 2. 53. Abi, atque Hegioni rem enarrato omnem ordine. *Cic. Murcell.* 2. 4. Nulla est dicendi tanta vis, quæ non dicam exornare, sed enarrare. *C. Cæsar*, res tuas gestas possit. *Id.* 1. *Divinat.* 26. 55. Enarrare alieui somnium. Adde *Liv.* 27. 50. et 28. 43.; *Nepot. Pelop.* 1.; et *Quintil.* 10. 1. 101. — Hinc est etiam explicare, interpretari quæ intellectu difficilia sunt, pluribus verbis exponendo, quæ sunt dicta breviter. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 13. 19. (87). de *labyrintho*. Positionem operis ejus singulasque partes enarrare non est. *Quintil.* 1. 2. 14. Si grammaticæ historiam exponat, poemata enarrat. *Gell.* 18. 9. *Varronem* quoque hanc versum *Plauti* sic enarrasse. *Id.* 13. 10. Ad enarrandam et illustrandam linguam Latinam. Adde *eumd.* 3. 16.; et *Capitolin.* *Gord. tr.* 13.

ENASCOR, nascēris, natus sum, nasci, 3. Part. *Enascens* II.; *Enatus* in omnibus paragr. — *Enasci* proprie est verbum passivum et significat ab aliqua persona aut re generari, produci: sed fere usurpatur deponentium more et est nasendo exire, iriri.

I.) Proprie. — a) De animalium corpore. *Lucr.* 1. 170. At nunc seminibus quia certis quidque creatur, inde enascitur atque oras in luminis exit, Materies ubi inest quibusque et corpora prima. *Varro* 1. *R. R.* 41. 4. E quibus enasci culiculi vix queunt. *Id.* 2. *ibid.* 9. 3. Enati ex mento duo dentes. *Liv.* 32. 1. Nunciatum est — in *Herculis* æde capillum enatum. *Sueton. Domit.* 23. *Gibba* enata pone cervicem. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 45. (128). Cornua ceterorum ossibus adherent, cervorum tantum cutibus enascuntur. — b) De plantis. *Liv.* 32. 1. *Laurea* in puppi navis longæ enata. *Id.* 43. 13. *Palma* in area enata. *Tac.* 2. *Ann.* 14. Enata bamo virgul-

ta. Adde *Quintil.* 6. 3. 77.; et *Colum.* 11. R. R. 3. 48. et 5. *ibid.* 4. 2. Cf. *Sueton.* Aug. 94. Soboles ex arbore enata. — c) De aliis rebus. *Curt.* 2. 8. extr. Enata medio atque insula. Sic *Plin.* 6. Ep. 31. ad fin. Saxi deinde pilae adjuvantur, quae procedente tempore enatam insulam iudicantur.

II.) Translate. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 8. 28. (109). Crocodilea illa molestias in facie enascentes tollit. *Sillig.* legit nascentes. *Flor.* 2. 15. 14. Inde quasi enata subito classis erupit.

ENATER, tris, f. 3. uxor fratris: videtur esse ab *ενατερος*, quod idem significat. *V. JANITRIX*, et INATER in *Verb. Barb. Hinc Inscript.* apud *Orell.* 4949. D. M. SILVI... TELISPHORO... DOMITIVS APOLLONIVS PATER DO, FORTVNATA MATER, SILVIANVS ENATER, IULIVS TELESFORO. TATA. CORNELIA SEES MAMMA, THREPTVS TATVLA DVLCISSIMAE ET PIENISSIMAE ANIMAE INNOCENTISSIMAE FERERVNT. Hic autem idem *Orellius* adnotat: Mire vero hoc loco de viro, qui sororem mortui in matrimonio habebat.

ENATO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et nato). Part. *Enatandus* I. — Enatare est natando evadere.

I.) Proprie. *Auct. B. Alex.* 18. Se in mare praecipitaverunt, et oringentolorum passuum intervallum ad oppidum enataverunt. *Vitruv.* 6. praefat. 1. Eiusmodi possessiones et viatica liberis oportere parari, quae etiam e naufragio una possent enatare. *Horat. Art. P.* 20. si fractis enatat expes Navibus. Adde *Phaedr.* 4. 21. 14.; et *Apul.* 2. *Met. Curt.* 8. 13. 15. Circumventi ab iis, qui occulti enataverant. *Mützell.* leg. enaverant. *Sil. It.* 15. 490. avius enatat. *Pacat. Paneg. Theod.* 39. Tot luminibus enatandis, tot scandendis montibus fatigatus exercitus.

II.) Translate. *Cic.* 5. *Tusc.* 31. 87. Reliqui habere se videntur angustius: enatant tamen. h. e. se expellant.

ENATUS, a, um. *V. ENASCOR.*

ENAVATUS, a, um, particip. ab inusit. *enavo*, diligenter confectus. *Tac.* 3. *Hist.* 74. Praemia enavata opera petebant. *Vulgati libri multi habent navatae, quam lectionem retinuit et Halm.*

ENAVIGATUS, a, um. *V. voc. seq.*

ENAVIGO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et navigo). Part. *Enavigatus* et *Enavigandus* sub B. — Enavigare usurpatur A) Absolute; et B) Cum Accusativo.

A) Absolute enavigare est navigando extire.

I.) Proprie. *Sueton.* Tib. 11. Tantum non adversis tempestatibus Rhodum enavigavit. *Scavola Dig.* 45. 1. 122. Enavigare de loco aliquo. *Apul.* 2. *Met.* Mihi memora, quemadmodum exinde ut de Euboea insula enavigasti, et maris et viae confeceris iter. — Et sine additis. *Curt.* 9. 9. 13. Quidam enavigare properantes, sed non expectatis qui simul esse debebant, clauda et inhabilia navigia languide moliebantur. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 17. 21. (60). Alexandrum nullo die minus stadia sexcenta navigasse in Indo, nec potuisse ante menses quinque enavigare.

II.) Translate. *Cic.* 4. *Tusc.* 14. 33. Ex quibus, tamquam et scrupulosis cotibus, enavigavit oratio.

B) Cum Accusativo est totum mare vel flumen navigando trajicere. *Horat.* 2. *Od.* 14. 11. Unda omnibus enaviganda. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 3. 2. (6). Vastus sinus, duodecim dierum et noctium remigio enavigatus.

ENCENIA, drum, n. plur. 2. *εγκαίνια*, festus dies propter dedicationem alicujus novi operis celebratus: a *καίνος* novus. Usus est *Augustin. tract.* 84. in *Joann.* ubi ait: Quodcumque novum aliquid fuerit dedicatum, encenia vocantur. Jam et usus habet hoc verbum: si quis nova tunica induatur, enceniare dicitur, etc. Habet et *Quintil.* 7. 2. 33., sed Graece: *V. ibi Spalding.*

ENCENIO, as, are. *V. voc. praeced.*

ENCARDIA, ae, f. 1. *εγκαρδία*, gemma, in qua cordis effigies enunt: a *καρδία* cor. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 58. (159).

ENCARPA vel minus recte

ENCARPI, drum, m. plur. 2. *εγκαρπα*, pancerpiae coronae, ita appellatur florum frondiumque et pomorum implexus atque contextus, ornatus causa alicubi pictus, vel sculptus. *Vitruv.* 4. 1. *Schneid.* Encarpis pro trinitus dispositis frontes ornaverunt. Est a *καρπός* fructus. *V. PANCARPIUS.*

ENCATHESMA, atis, n. 3. *εγκαθեսμα*, collectio humoris. *Apul. Herb.* 38. Haec omnia teres, et encathesmatibus impones. *Encathesmatibus* est pro en-

athesmatibus. — Hucusque cl. *Furlanetto*: qui in suis MSS. falsam esse hanc lectionem affirmat, et legendum monet *encathisma V.* voc seq.

ENCATHISMA, atis, n. 3. *εγκαθισμα*, sessio in aqua medicata, embasis, balneum. *Cael. Aurel.* 5. *Tard.* 4. Et sessionem ex vino vehementiori confectam, quam *εγκαθισμα* vocant. *Id.* 3. *Acut.* 2. Adhibemus etiam encathismata et calida et oleo, vel quorumcumque laxativarum materialium decoctione. *Id.* 3. *ibid.* 18. a med. Praeterea etiam encathismatibus utimur, nunc ex oleo confectis, vel ex calida et oleo, etc. *Theod. Priscian.* 3. 3. Encathismata vero, vel vapores et decoctionibus — dauci, pulegii, vel ceteris similiter diueticis procurabo. *V. et voc. praeced.*

ENCAUSTICUS, a, um, adject. *εγκαυστικός*, ad encaustum, picturam, genus, pertinens. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 39. (122). Aliquantum vetustiores encausticae picturae extiterunt. — Hinc

Encaustica, ae, f. t. absolute, substantivorum more, subaudi *ars*, est ipsa ratio encaustica pingendi, *εγκαυστική*. *Id.* *ibid.* paullo post. Quod profecto non fecisset, nisi encaustica inventa.

ENCAUSTUS vel recentiori forma encaustus, a, um, adject. *εγκαυστός* inustus; ab *εγκαίω* inuro, quod a *καίω*, unde et *καυστός* sit et *καυτός*. Ceterum dicitur de picturae genere a veteribus artificibus usurpato, quod triplex fuit, ut *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 41. (149). docet: unum, quo pingebant ceris discoloribus tabulae illitis, et igne admoto candefactis: alterum, quo stilo ferreo igne candefacto imagines faciebant in ebore: tertium resolutis igni ceris, et penicillo inductis: quae pictura in navibus nec sole, nec sale, ventisque corrumpitur. Hoc tertium genus (de quo verba facit etiam *Vitruv.* 7. 9.) distabat a primo in eo, quod in hoc tertio illinebant penicillo ceras igne liquefactas, deinde postquam refrivissent, rursus igne admoto aquabant poliebantque: in illo ceras frigiditas sine penicillo inducebant in tabulas caestros, seu vitriculo insculptas, vel postquam induissent, vitriculo figuras insculpebant, deinde inurebant et poliebant. De primo genere intelligendum est illud *Ovid.* 3. *Fast.* 831. Quique moves caelum, tabulamque coloribus uris! De primo item vel de tertio illud *Auson. epigram.* 26. ceris inurens januarum limina. Verum hoc totum artificium jampetidem usu desit. *Martial.* 4. 47. Encaustus Phaeton tabula depictus in hac est. Quid tibi vis, dipylon qui Phaetonta facis? *Plin. loc. cit.* Encausta pingere et docere. Et Encausto pingendi duo genera, etc. — Hinc

Encaustum vel sepius *encautum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more. *Imp. Leo Cod.* 1. 23. 6. sacrum encaustum appellat confectionem coloris et cocto murice et conchyliis tritis ardore, quo utebantur imperatores in suis rescriptis subscribendis. Hinc Itali *inchiostro* vocant atramentum scriptorium. *Augustin.* 3. contra *Faustum* 18. Impatet ergo sibi encausti mendacia, quae corio inhaesit agnino. h. e. membranæ. — Itaque est genus scripturae, quae sit per adustionem et caestrum. Eo utebantur rectores provinciarum in subscribendo. *Imp. Constantin. Cod. Theod.* 11. 16. 4. Rectores provinciarum manu propria perscribant, atque encausto nomina adnectant. *Id.* *ibid.* 7. 20. 1. Encauto et cerussa conscribere.

ENCAUTARIUM, ii, n. 2. tabularium. Libri publici censuales civitatum et provinciarum, in quibus scriptum erat encauto. *Impp. Gratian., Valentinian. et Theodos. Cod. Theod.* 13. 10. 8.

ENCAUTUM, i, n. 2. et

ENCAUTUS, a, um. *V. ENCAUSTUS.*

ENCHIRIDIUM, ii, n. 2. *εγκυριδιον*. ¶ 1. Est manuale, otiguus quivis libellus: ab *εν* et *χειρ* manus, quia manu nullo negotio circumferri potest. Exstat hujusmodi libellus *Augustini* ad Laurentium inscriptus. *Pomponius* quoque *JCIUS* opusculum hoc nomine inscripsit, ut habetur in *lemmate legis* 2. tit. 2. lib. 1. *Digest.* ¶ 2. Item gladiolus chirurgorum. Sic enim, quoniam eodem sensu Graece etiam usurpatur, eruditus quidam interpretatur, in *Inscript.* apud *Gruter.* 70. 8., quae est apud *Orell.* 1572. DEO ARSEVALIO VALERIVS SYMPHORVS ET PROTIS SIGNVM SOMNI AEREVM. TORQVEM AEREVM EX DRACONCVLIS Δ. P. S. 7. — — (h. e. duobus pondis semis unciarum quinque). ENCHIRIDIUM ARGENTVM P. — — — s. (h. e. pondis unciarum quinque semis). ANABOLVM OB INSIGNEM CIRCA SE NVMINIS EJVS EFFECTVM V. S. L. M.

ENCHORIOS, on et Latina positione

ENCHORIOS, a, um, adject. regionalis, indigena, *εγχωριος*. Vox Graeca, a *χωρα* regio. Latius litteris scripta legitur apud *Philargyr.* ad *Verg.* 4. G. 293. Sic *Ambros.* 5. *Hexaem.* 14. Alia quoque avium genera enchoria, quae manent in locis semper. *Ibid.* enchoriis adventicia paullo infra opponuntur. *Frontin. de colon.* p. 120. *Goes.* Sed et lapides enchorii signati sunt. *Gors.* legit *enchores*.

ENCHORIS, e, f. voc. praeced. in fin.

ENCHUSA, ae, f. 1. *εγχουσα*, vetus nomen herbae, quae in posterum *anchusa* dicta est. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 21. 25. (51). *V. ANCHUSA.*

ENCHYTUM, i, n. 2. *εγχυτον*, genus plantae, cujus meminit *Cato R. R.* 80. quae ita dicta videtur, quod liquidior esset et aliis sibi infunderetur; vel quod liquido unguine perfunderetur: ab *εγχυω*, infundo. Al. leg. *encytum* ex ead. derivatione, omissa nempe, ut saepe alias, aspiratione; sed tamen masc. genere, quod rectius.

ENCLIMA, atis, n. 3. *εγκλιμα*, inclinatio, curvatura, clima: ab *εγκλινω*, inclino. *Vitruv.* 9. 8. 1. *Schneid.* Hemicyclium excavatum ex quadrato, ad enclimae succium *Berosus* dicitur invenisse.

ENCLISIS, is, f. 3. *εγκλισις*, inclinatio: sed occurrit tantum in re grammatica, et est conjunctio particulae, quae accentum a se inclinant, cum alio vocabulo. *Priscian.* 5. p. 669. *Putsch.* Compositio enim, non enclisis, corrumpere dictiones solet.

ENCLITICE, adverb. *εγκλιτικως*, per inclinationem; sed loram habet tantum in re grammatica: *V. voc. seq.* *Priscian.* 5. p. 668. *Putsch.* *Siquis*, ad imitationem *ετις* Graeci, enclitice prolatum quidam putant. *V. SYLLABICE*, ubi alius *Prisciani* locus affertur.

ENCLITICUS, a, um, adject. *εγκλιτικός*, inclinatus vel inclinativus, ut Conjunctiones encliticae, quae, *ve*, *ne*, quoniam accentum a se inclinant, apud grammaticos. *Priscian.* super *XII. vers.* *En.* 6. p. 1252. *Putsch.* Ne vero solet, etiam abjecta e, encliticam vim possidere, ut *Pyrrhin'*, *tanton'*. Enclitica quae, *ne*, praepositionibus ante se positus erigunt extremam syllabam fastigium. *Id.* *ibid.* 5. p. 1245. Per se (*jam*) acuitur; in versu autem gravatur, nisi encliticum ei adjungatur, ut *jamque*, tunc enim acuitur. *Id.* 14. p. 977. *Putsch.* Tantam praepositioni tenorem mutationem facit ordinis commutatio, quod in quibusdam pronominebus etiam enclitice vice fungitur, quae sunt haec: *mecum*, *tecum*, *serum*, *nobiscum*, *vobiscum*. *Id.* *ibid.* p. 988. Aliis vero ideo enclitice vice fungi postposita (*praepositio*) videtur, *ne*, si acuat, adverbium esse putetur. *V. INCLINATIVUS.*

ENCOLPIE, arum, m. plur. 1. *εγκολπια*, venti, qui e paludibus et fluminibus veniunt per sinus: a *κολπος*, sinus. *Apul.* de *Mundo*. Habet etiam *Seneca* 5. *Quaest. nat.* 8., sed Graece.

ENCOLPISMUS, i, m. 2. *εγκολπισμος*, clyster uterinus. *Theod. Priscian.* 3. 5. Pessu cum ardore, vel roseo prius resolutio, encolpismo uti convenit.

ENCOLPIZO, as, are, a. 1. *εγκολπιζω*, clysterem uterinum in vulvum injicio. *Theod. Priscian.* 4. 1. Diffumigatur mulier de storce, encolpizatur pigmentis.

ENCOMBOMA, atis, n. 3. *εγκομβομα*, ab *εγκομβω* nodo constringo, significat genus vestis, quae nodo substringebatur corpori. *Pollux* 1. 4. c. 18. recenset inter ornatus comicos servorum his verbis: *Τη δὲ τῶν δολίων ἐπιμίθε καὶ ἱματιδίων τι πρόσκειται λευκόν. ὁ ἐγκομβομα λέγεται, ἢ ἐπιρρημα.* *Varro* apud *Non.* p. 543. 1. *Merc.* Ut puellae habebant potius in vestitu chlamydas, encombomata, ac parnacias (lege arnacias), quam togas.

ENCOMIOGRAPHUS, i, m. 2. *εγκομιογράφος*, qui encomium seu laudationem scribit. *Imp. M. Aurel.* ad *Fronton.* 2. ad *M. Cæs.* (edente iterum *A. Mai*) ep. 9. Encomiographos istos audimus, Graecos scilicet, sed miros mortales.

ENCOMIOLOGICUS, a, um, adject. qui ad cum pertinet, qui alicujus encomium dicit: ab *εγκώμιον* laudatio et *λογω* dico. *Encomiologicum metrum* dicitur, quo utuntur paenagystae. *Pollux* de metr. p. 2662. *Putsch.* inter varia carminum genera recenset *Encomiologicum Stesicorium*, et *Encomiologicum Archilochium*: prioris exemplum est, *Molibus in pueris, aut in puellis*: posterioris, *Jam Cythera choros Venus dat.*

ENCOMMA. *V. INCOMMA.*

ENCRÁTITE, *arum*, m. plur. 1. *ἐγκρατίται*: ita appellati sunt hæretici, qui, dace Tatiano, circa annum a Chr. n. 151, nuptias, carnes animalium et vini usum damnabant; ab *ἐγκρατίω temperanter ago, contineor. Hieronym. 1. advers. Jovinian. n. 3.* Neque vero nos Marcionis et Manichæi dogma seclantes nuptiis detrahimus: nec Tatiani principis encratitarum errore decepti, omnem coitum spurcum putamus, qui non solum nuptias, sed cibos quoque, quos Deus creavit ad utendum, damnat et reprobat. *Cassiod. 6. Hist. Eccl. 13.* Quum fuisset in hæresi, quæ vocatur encratistarum (corrigere encratitarum). id est abstinentium.

ENCRINOMENOS, i, m. 2. *ἐγκρινόμενος*, h. e. secretus, egregius, eximius, præ ceteris probatus: ab *ἐγκρίνω secerno, segrego*: nomen est status æræ ab Alcæmene Phidias discipulo factæ, quæ pentathlon representabatur. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (72).* — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

ENCYCLIOS, on, adject. *ἐγκύκλιος*, orbicularis, circularis: a *κύκλος, orbis, circulus. Encyclos disciplina*, Græca dicendi ratione, est doctrina ex omnium scientiarum cognitione collecta, quæ et *ἐγκύκλιος παιδεία* dicitur. *Vitruv. præfat. l. 6.* Disciplina, quæ non potest esse probata sine litteratura encyclicaque doctrinarum omnium. Adde *eum. 1. 1. a med. Cassiod. 6. Hist. Eccl. 37.* Omnes encyclicas lectiones tempore parvo composuit. *Id. Instit. div. lit. 23.* Legite, quas habetis in promptu, synodum Ephesinam et Chalcedonensem, nec non et encyclica, id est epistolas confirmationis supradicti concilii.

ENCYMONIS. V. GEMONIDES.**ENCYTUS**, i, m. 2. *ἐγκυτος. V. ENCHYTUM.***ENDELECHIA. V. ENTELECHIA.**

ENDIADYS vel *endiadyas*, apud *Servium* ad *Virg. 1. Æn. 65.* est vox male conflata ex Græcis vocibus *ἐν δία δυοῖν, unum per duo*, quibus significatur figura poetica, quæ unum per duo nomina exprimitur, seu in duo dividitur, ut quum ait *Tibull. 1. 7. 13.* Tum succos herbasque dedi. h. e. succos herbarum. et *Virg. 2. G. 192.* pateris libanum et auro. h. e. pateris aureis. et 2. *Æn. 627.* ferro et bipennis. h. e. bipennis ferreis. et 1. *ibid. 653.* pallam signis auroque rigentem. h. e. aureis signis. et 3. *ibid. 223.* ipsumque vocamus In prædam partemque Jovem. h. e. in partem prædæ. et 1. *ibid. 65.* molemque et montes insuper altos Imposuit. h. e. molem montium. et 1. *G. 56.* maculis insignis et albo. h. e. albis maculis. et 11. *Æn. 554.* libro et silvestri subere clausum. h. e. libro suberis. Sic apud *Quintil. 8. 5. 23.* Clavus et purpurea loco insertæ. h. e. clavus purpureus. *Ovid. 7. Met. 251.* Placare deos precibus et murmure longo. h. e. precibus submissa voce conceptis. Adde *Virg. 6. Æn. 734.*, *Senecam Agamemn. 988. Sil. It. 3. 388.* et *Lucil. 29.* apud *Non. p. 381. 8. Merc.* tecta et testudines. h. e. tecta testudinea. *Cic.* quoque est hoc modo locutus aliquando: v. gr. 3. *Tusc. 18. 43.* Hunc seris redmiri jubebis et rosa.

ENDO, præposit. a prisca Latinis usurpata pro in: vel ab *ἐν τῷ* vel ab *ἐνδόν*, intus. *Cic. 2. Legg. 8. 19.* Quos endo celo merita locaverunt. *Al. aliter leg. Ennius* apud *Gell. 12. 4.* endo foro lato, sanctoque senatu. *Al. leg. indu*, quod idem est. *V. INDU. Id.* apud *Charis. 4. p. 249. Putsch. et Auson. Monosyll. seu Grammaticomast. 18.* endo suam do. h. e. in suam domum. In vel rogatione apud *Gell. 5. 19.* Uti ei vitæ neclisque in eum potestas siet, uti patri endo filio est. *Et in vet. leg. ibid. 20. 1. a med.* Ni quis endo eum jure vindicet. h. e. in eum. *Lucret. 2. 1094.* Endo manu. et 4. 773. Endo statu. et 6. 890. endo mari. *Paul. Diac. p. 77. 3. Müll.* Endo procineta.

ENDOCÆPTUS, a, um, particip. ab inusit. *endocæpi*, inceptus. Apud *P. Merul. ad fragm. Ennii*, p. 192. Endocæpta per se temeriter face missa.

ENDOFESTARE, idem quod infestare. *Gloss. Philox.* Endofestabat, *ἠρηγίζετο.*

ENDOGREDI, idem quod ingredi, ab *endo* et *gradior. Lucret. 1. 82.* viamque Endogredi sceleris. Adde *eum. 4. 316.* et 367. *Al. leg. indugredi* eodem sensu.

ENDOJACITO, injicito. *Lex XII. Tab.* apud *Festum* p. 313. 6. *Müll.* Si calvitur, manum endojacito.

ENDŌITĪUM, initium. *Paul. Diac. p. 76. 9. Müll.*

ENDŌMŪNĪTUS, a, um, particip. ab inusit. *endomunio*, intus munitus. Legitur a quibusdam apud *Liv. 5. 39. ad fin.*, ubi alii *inde munitus*.

ENDŌPĒDIRĪ, est impediti: ab antiquo *endo* pro in. *Lucret. 4. 68.* quanto minus endopediri Pauca queunt. — Sic *endopeditus* pro *impeditus. Id. 1. 124.* minus ut magis endopedita. Adde 2. 101. et alibi. Alii autem legunt *indupediri, indupeditus*, sed eod. sensu.

ENDŌPĒDĪTE, adverb. pro impedita. *Lucret. 1. 241.* res Inter se nexas minus aut magis endopedite.

ENDŌPĒRĀTOR, ōris, m. 3. idem quod imperator: ab antiquo *endo* pro in. *Lucret. 4. 964.* et 5. 1226. Endopæratore pugnare ac prælia obire. *Ennius* apud *Cic. 1. Divinat. 48. 107.* Omnis cura viris, uter esset endopæratore. Adde *eum. apud Gell. 18. 9.* Utroque autem loco alii leg. *indupæratōr*: quod habetur etiam apud *Juvenal. 4. 29. V. INDU.*

ENDŌPĒRO pro impero: *V. INDUPERO.*

ENDŌPĒRĀTO, implorato, quod est cum quaestione inelamare. *Paul. Diac. p. 77. 1. Müll. Cic. fragm. orat. pro M. Tullio* (edente *A. Peyronio*) p. 108. n. 50. Quod si tur repugnaverit, endopæratore, hoc est conclamato, ut aliqui audiunt, et convenient. *Gloss. Philox.* Endopæratore, *ἐπικαλεσθαι.*

ENDŌRĪGŪS, idem quod irriguus. *Gloss. Philox.* Endorīgum, *ἐνροίγον, κατάροίγον.*

ENDŌTŪETUR, intuetur: ab antiquo *endo* pro in. *Ennius* apud *Non. p. 378. 18. Merc.*, ubi alii leg. *inde tuetur.*

ENDŌVŌLANS, antis, particip. ab inusit. *endovolo*, involans. *Ennius* apud *Macrob. 6. Saturn. 1.* tamen endovolans secum abstulit hasta. *Al. leg. induvolans*, quod idem sonat: alii *inde volans.*

ENDRŌMĪDĀTUS, a, um, adject. endromide vestitus. *Sidon. 2. Ep. 2.* Tu endromidatus exterius, intrinsecus fasciatus.

ENDRŌMIS, ydis, f. 3. *ἐνδρομῖς*, vestis hirsuta longiore villo: a *δρομος cursus*, quod illa in cursu uterentur, ne scilicet e stadio exeuntibus post exercitationem calefacta corpora refrigererent. *Martial. 4. 19.* docet ejus usum fuisse in magno frigore, in exercitationibus trigonis, follis, harpasti, in cursu, et pluvio tempore: ne scilicet post ludum corpora nimis refrigererent, ut dictum est, neve imber et venti iter facientes læderent. Ibi etiam in accusativo *endromida* dixit Græca positione pro *endromidem*, et 14. 126. docet fuisse quidem parvi pretii, a divitibus tamen usurpatam. *Juvenal. 3. 102.* igniculum brumæ si tempore poscas, Accipit endromidem. — Fuerunt tamen etiam molliores et delicates endromides, e molli lana et purpura factæ, quas *Tyrias* appellat *Id. 8. 246.*, et a feminis quoque, in palæstra lusus cæsus se exercentibus, usurpari solitas significat. *V. Ruperit* ad h. 1.

ENĒCĀTRIX, tris, f. 3. quæ eocat. *Tertull. 1. advers. Marcion. 29.* sub fin. Duritia Pharaonis nascentium enecatrix.

ENĒCĀTUS, a, om. *V. voc. seq.*

ENĒCO, nēcas, nēcui, et raro *admodum nēcavi*, nectum et raxo nēcātum, nēcure, a. 1. (ex et neco). *Enico* pro *eneco* saepe occurrit apud *Comicos. — Enicavit* pro *enecuit* habet *Plaut. Asin. 5. 2. 71.* Similiter *enicasso* pro *enicavero* habet *Id. Most. 1. 3. 55.* et 66. — Part. *Enecatus* est *Plinii* in *Hist. nat.*, cujus verba *V. infra: Enectus* vero est *Cic. aliorumque scriptorum. — Part. Enecans I; Enectus* in omnibus paragr; *Enecatus* et *Enecandus I. — Enecare* est omnino necare, occidere, suffocare (It. *totalmente uccidere, strangolare, soffocare*; Fr. *tuer, égorger, faire périr*; Hisp. *matar, degollar*; Germ. *völlig, von Grund aus, ganz tödten*; Angl. *to kill, slay, stifle*.)

I) Proprie. — a) Generatim. *Plaut. Amph. 5. 1. 62.* Puer ambo angues enicat. *Id. Truc. 1. 2. 99.* Abortioni operam dare et enecare puerum. Adde *eum. Rud. 2. 5. 19.* et *Most. 1. 3. 62. Ter. Phorm. 5. 8. 5.* Abi, tange: si non totus friget, me eneca. *Farro* apud *Non. p. 81. 12. Merc.* pisces ut saepe minutos Magni comest, ut aves enecat accipiter. *Auct. B. Afr. 84.* Quum elephantus in litam impetum fecisset, eumque pondere suo premeret atque enecaret. *Cels. 6. 7. n. 5.* Vermes medicamentis enecandi. *Sueton. Cal. 49.* Enecare pisces. *Id. Ner. 36.* Enecti veneno aut fame. *Seneca Herc. Celi. 916.* Enecta serpens. *Tac. 14. Ann. 64.* Perfer-

vidi balnei vapore enecatur. *Val. Max. 9. 12. n. 3.* Nimio gaudio enectus. *Plin. 25. Hist. nat. 13. 95.* (151). Quos cicuta enecat, incipiunt algere ab extremitatibus corporis. *Id. 23. ibid. 2. 31. (63).* Vini facit tanta vis est, ut descendentes in cupas enecat. *Id. 21. ibid. 31. 105. (182).* Aspidum vis enecans sopore. *Id. 7. ibid. 9. 7. (47).* Enecta parente gigni. h. e. nasci casso matris utero. *Id. 26. ibid. 15. 90. (159).* Radix in tantum purgat, ut partus enectos extrahat. *Id. 30. ibid. 12. 34. (108).* Mus araneus pendens enectus. *Prudent. 8. peri. step. 18.* Enectus gladius alter, et alter augur. lege evectus: *V. EVEHO. — b)* Speciatim dicitur de plantis, et est earum incrementum cohibere, damnum illis inferre. *Plin. 18. Hist. nat. 17. 44. (155).* Est herba, quæ deer enecat et ervum, circumligando se. Sic poetice *Lucan. 9. 434.* exurit messes et pulvere Bacchum Enecat. *Rursus. Plin. 18. Hist. nat. 13. 34. (127).* Rapicia in horreis enecata. h. e. raporum cauliculi et folia in horreis constructa, et veluti suffocata, donec flavescant, seu flavescant.

II.) Translate. ¶ 1. Est macie conficere, enervare. *Plaut. Pers. 2. 5. 17.* Emitte sodas, ne (boves) enices fame, sine ire pastum. *Vetus Poeta* apud *Cic. 1. Tusc. 6. 10.* Enectus siti Tantalus. *Cic. 2. Divinat. 35. 73.* Si avis inclusa in cavea et fame enecta in offam pulvis invadit. *Cf. eum. ibid. 69. 142.* Nonnulla valetudinis significationes, ut hoc ipsum, pleni enectine simus etc. *Horat. 1. Ep. 7. 87.* Spem mentita seges, bos est enectus arando. *Cf. Priscian. 9. p. 634. Putsch. Liv. 21. 41.* Effigies, immo umbræ hominum; fame, frigore, illuvie, squallore enecti; contusi ac debilitati inter saxa rupesque. *Cf. eum. 2. 23.* Obsita erat squalore vestis, scdior corporis habitus pallore ac macie perempti. h. e. perempto similis, fere a mortuo non distantis, prope mortui. — Hoc pertinet et illud *Sueton. Gramm. 3.* In podagræ morbum incidit, cujus impatiens veneno sibi peruntit pedes, et enecuit ita, ut parte ea corporis quasi præmortua viveret. h. e. pedes sensu ac motu privavit. ¶ 2. In familiari sermone enecare est valde molestum esse et gravem, aliquid quasi ad necem usque torquere, obtundere vel nimis dicendo, vel expectantem ut dicas fraudando. *Plaut. Asin. 5. 2. 74.* Me quidem miseram odio enicavit. *Id. Merc. 3. 2. 14.* Jurgio enicare aliquid. *Ter. Eun. 3. 5. 6.* Qui me sequatur, quique jam rogitando obtundat, enecet. *Rursus Plaut. Amph. 5. 1. 3.* Ita mihi videntur omnia, mare, terra, cælum consequi, jam ut opprimar, ut enecer. *Id. Merc. 1. 2. 45.* Lassitudinem verba tua mihi addunt: enicas. Adde *eum. Truc. 1. 2. 21. Ter. Andr. 4. 1. 36.* Cur me enicas? hoc audi. Adde *eum. Phorm. 2. 3. 37. — Vel hercle enica, non tacebo*, quoddam est imprecationis genus apud *Plaut. Rud. 5. 3. 45.* et *Aulul. a. 5. in fin.* ¶ 3. Metaphorice. *Cic. 6. Att. 1.* Appius quum *ἐξ ἀφαιρέσεως* provinciam curarit, sanguinem miserit, quidquid potuit, detraxerit, mihi tradidit enectam. *Id. 1. Divinat. 29. 61.* Ea pars animi, quæ voluptate alitur, nec inopia enecta, nec satietate affluens.

ENECTO, is, ere, a. 3. dissolve: a præpos. *ex* et *necto*. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 122.*

ENECTUS, a, um. *V. ENECO.*

ENĒMA, ātis, n. 3. id quod clystere per anum injicitur, *ἐνσμα*, ab *ἐνσμι* injicere. *Cæli. Aurel. 4. Tard. 3.* Enematibus aliqua decoctio stympmatum adjungenda. *Theod. Priscian. lib. 2. part. 1. c. 1.* Tunc post clysteris beneficium etiam enemate, quod ex sicco lini semine et oleo roseo, vel chamæmilo (lego chamæmelino) temperatur, in unctis tribus igneis illis ardoribus succurrendum est. *Id. ibid. c. 10.* Post clysterem vero chalciticum — enemate (lege enemate) uti nos convenit ex oleo rutaceo, commixto castoreo.

ENĒMĪON, ūi, n. 2. *ἐνέμιον*, idem ac papaver. *Apul. Herb. 53.*

ENERGĀNEUS, a, um, adject. ab *ἐνεργής*, efficax. *V. EVERGANEÆ.*

ENERGĒMA, ātis, n. 3. *ἐνεργήμα*, opus, effectus, efficacia, vis, seu *ἐνέργημα*, quod operationem sequitur. *Tertull. Præscript. 30.* et *Car. Christ. 34.* Adde *Prudent. Apotheos. 46. 8.* ubi *energima* scribitur, et pænultima, contra naturam syllabæ, corripitur.

ENERGĪA, æ, f. 1. *ἐνεργεια*, ab *ἐν* et *ἐργον*, vis,

robur. *Hieronym. Ep. 50. ad Paulin.* Habet enim nescio quid latentis energiae viva vox.

ENERGUMENUS, a, um, adject. ἐνεργούμενος, part. pass. ab ἐνεργέω ago, a diabolo obsessus. *Sulpic. Sev. 2. Dial. 8.* Una earum (virginum) partem stramonis energumeno, quem spiritus erroris agitabat, de cervice suspendit; nec morā, dicto citius, eiecit dæmone, persona purgata est. Adde *eumd. 1. Dial. 20. ad fin. et 3. Dial. 6.*

ENERVATIO, ōnis, f. 3. debilitatio. *Arnob. 3. 10.* Voluptatis enervatione languescere.

ENERVATUS, a. um. *F. ENERVO.*

ENERVUS, e adject. ἀνευρος, sine nervis, debilitatus, mollis, effeminatus. *Seneca Thyest. 176.* Ignatus (homo), iners, enervus. *Quintil. 9. 4. 142.* Si sit necesse, duram potius atque asperam compositionem malim esse, quam effeminatam et enervam. *Tac. Dial. de orat. 10.* Enervis orator. *Plin. Paneg. 33.* Spectaculum non enerve, nec fluxum, nec quod animos virorum inclinet et frangeret, sed quod ad contemptum mortis accenderet. *Apul. Apolog. Mor. in juventute saltantis fabulis cressis plane et enervis. Petron. Satyr. 119.* Enerve corpus.

ENERVO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. (ex et nervus). Quoties primam hujus vocis syllabam corripit *Prudent.*, ut 8. *Catherine. 64.* corpus enervans. et 2. contra *Symmach. 143.* Robur enervatum gereret sine laude palæstræ: *Salmas. ad Spartian. in Vero 1. extr.* contendit inervo legendum esse, ex vet. lib. Quod tamen, ut verum sit, non est imitandum. — Part. *Enervatus I. et II. in fin.* — Enervo est nervos adimo (It. snervare; Fr. enerver; Hisp. enervar; Germ. entnerven; kraslos machen; Angl. to take out the nerves).

1.) Proprie. *Apul. 8. Met.* Fuit unus, qui poplites meos enervare securi sæva comminaretur. *Apic. 4. 2.* Accipies cerebella quatuor, enervabis, coques. Sic *Id. 7. 7.* Enervata cerebella. *Id. 4. 2.* Turstionem enervabis, concides minutatim. *Claudian. 1. in Eutrop. 315.* Dum spado Thiesias, enervatusque Melampus Reptet. h. e. castratus. *Aurel. Vict. Epit. 10. de Tito.* Enervatorum greges abire præcepit. h. e. exoletorum, pathicorum. Nam *Sueton. Tit. 7.* eosdem vocat deficientes.

II.) Translate est debilitare, infirmum facere: et dicitur tum de corpore, tum de animo et de abstractis. *Cic. Senect. 10. 32.* Non plane me enervavit, nec afflixit senectus. *Id. 2. Att. 14.* Usque eo sum enervatus, ut hoc otio, quo nunc tabescimus, malim ἐνεργαυεῖσθαι, quam cum optima spe dimicare. *Liv. 33. 18.* Enervare corpora animosque. *Ovid. 4. Met. 286.* Enervare et remollire artus. *Horat. Epod. 8. 2. et Liv. 7. 39.* vires. *Ovid. Remed. am. 753.* Enervant animos citharæ. *Cic. Orat. 68. 229.* Enervare orationem. *Petron. Satyr. 2.* corpus orationis. *Cic. 1. de republ. 1.* incendium belli. — Hinc Part. præter. pass.

Enervatus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde et Comp. *Enervator.* Translate *Cic. Pis. 33. 82.* Afflictus, infirmus, enervatus reus. *Id. Sext. 10. 24.* Quom hominibus enervatis atque exsanguibus consulatus, tanquam gladius, esset datus. *Id. 1. Orat. 52. 226.* Philosophus mollis, languidus, enervatus. *Id. 4. Tusc. 17. 38.* Mollis et enervata oratio. *Id. 2. ibid. 6. 15.* Enervata muliebrisque sententia. *Liv. 38. 34.* Velut enervata civitas Lacedæmoniorum, diu Achæis obnoxia fuit. *Gell. 10. 12. extr.* Ignava et quasi enervata vita. *Seneca Provid. 4.* Enervata felicitas. *Boeth. 4. pros. 2. a med.* Quid enervatus ignorantie cæcitate?

ENERVUS, a, um, adject. idem atque enervis. *Apul. 1. Met. post init.* Enervam et avossam saltationem explicat. Ita *Elmenhorst. Alii melius enervem et evossem.*

ENFRACTARIUS, ū, m. 2. vox originis et significationis ignote omnique prorsus auctoritate destituta; legitur enim tantummodo inter *Not. Tir. p. 132.* Anfractarius, enfractarius. — Fortasse est pro *emphractarius*, ab ἐμφρακω obstruo, ita ut *anfractarius* sit, qui, ne quid facere invito animo cogatur, per anfractum fugit: *enfractarius*, qui eadem de causa obiectum alicui opponit; idemque significet ac refractarius, Italicæ refractario. Fortasse *refractarius* scribendum. *Kopp leg. effractarius.*

ENGŌBĀTA, um, n. plur. 2. ἐγγεβάρτα, τᾶ, apud *Pitruv. 10. 7. 4.* *Schneid.* dicuntur fuisse machinæ hydraulicæ, in quibus innuculae et sigilla ar-

cano aquarum impulsu varios motus ac miros ederent. At præstat legere *anchibata*; ἀγγεβάρτης enim, ab ἀγγί prope et βάρτω accedo, Græcæ dicitur qui propius accedit; quod ad illas innuculas maxime convenit: quum contra ἐγγεβάρτα nullibi scriptum apud Græcos inveniantur. Hucusque *Forcellinus*: at *Schneiderus* vulgatam lectionem *engibata* servavit.

ENGŌNĀSI vel *engonasin*, m. indecl. vox constata ex Græca. proposit. ἐν ἰν, et γόνασα vel γόνασαυ γενίβης: nomen est sideris undeviginti stellarum, qui in fabulis dicitur esse Hercules, qui dextro genu nixus, sinistro pede caput draconis custodis Hesperidum opprimere conatur, sinistra manu projecta pelitem Ieonis, dextra clavam tenens. Fabulantur ita dictum, quod in quodam prælio cum Liguribus, quum eum tela defecissent, multitudine hostium defessus se ingeniculaverit. Jovem autem miserum, lapidum copiam ei suppeditasse, quibus tandem hostes fugaverit. Alii putant esse Theseum, qui Trazene solum extollere videtur, sub quo erat gladius, quem mater ejus a vate admonita fuerat, ut priusquam Athenas mitteret, patri referendum curaret. Alii Cetea Lycaonis filium, patrem Megistis, qui filiam in ursam conversam querens, genu nixus palmisque extensis ad caelum deos orare videtur, ut ei formam restituant. *Hygin. 2. Astron. 6. et 3. ibid. 5.* — Solum est in caelo inter circulum Arcticum et Tropicum Cancri, Lyram habens ad dexteram, et Coronam caputque Obiuchi ad laevam. Latina voce appellatur *Ingenticulus*, et *Nixus*. *Cic. Arat. 2. Nat. D. 42. 108.* Engonasin vocitant, genibus quia nixa ferat. *Manil. 5. 645.* Nixa genu species, et Grajo nomine dicta Engonasin, ingeniela juvenis sub imagine constans. Cf. *Cic. Arat. 373.* flexo confidens corpore Nixus. Adde *Ovid. 8. Met. 182. F. GENICULATOR.*

ENGŌNĀTON, ū, n. 2. ἐγγονατον, genus horologii solaris, quod Hercules, genu sinistro flexo, humeris et ambabus manibus in collo gestabat, quale olim marmoreum fulsè Ravenna ostendit *J. - B. Passerius, Sagg. della Soc. Lett. Ravenn. T. 1. p. 68.* et seqq., quodque vulgo vocabant *Conchincollo*, quia horologium in conchæ formam collo gestabat. Hujus horologii mentionem facit *Vitruv. 9. 8. 1. Schneid.*, ubi tamen ex antiq. MSS. legere est *egonatos*, nempe ἐγγονατος ex genu, h. e. Hercules ingeniculatus. *F. voc. præced. Schneiderus*, quamvis aliam prorsus lectionem in textum receperit, in notis tamen *engonaton* probare videtur.

ENGŪTHĒCA, æ, f. 1. ἐγγυθῆκα, vasorum repositoryum. *F. INGITEGA.*

ENHĒMON, ū, n. 2. ἐναμον, medicamentum ex olla Arabica, sistendo sanguini et contrahendis vulnerum cicatricibus singulari effectu: ab εἴμα sanguis. *Plin. 12. Hist. nat. 17. 38. (77).*

ENHARMŌNICUS vel

ENHARMŌNIUS, a, um, adject. ἐναρμονικός et ἐναρμονικός, idem quod harmonicus. *Macrob. 2. Somn. Scip. 4. ad fin.* Quum sint melodie musicae tria genera, enharmonicum, diatonum, et chromaticum. Al. leg. *enharmonium*, quod idem est; et *enarmonium*. *Capell. 9. p. 315.* Enarmonion modulandi genus. Adde *eumd.* alibi sæpe.

ENHŪDRIS, ūdis, f. 3. ἐνυδρίς, colubra in aquis degens: ab ἐν ἰν et ὕδρω aqua. *Plin. 30. Hist. nat. 3. 8. (21).* et 32. *ibid. 7. 26. (82).*

ENHŪDROS, ū, f. 2. ἐνυδρος, gemma rotunditatis absolutæ, in candore lævis, sed ad motum fluctuat intus in ea, veluti in ovis, liquor. *Plin. 37. Hist. nat. 11. 73. (190).*; *Solm. 37.*; et *Isid. 16. Orig. 13. 9.* At *Sillig* apud *Plin.* ex *Cod. B.* legit *enhygros*.

ENHŪGROS, *F. voc. præced.*

ENHŪPOSTĀTOS, ōn, adject. ἐνυποστάτος, substantialis. *Hieronym. Ep. 14.* Si quis tres hypostates, ut tria enhypostata, hoc est tres subsistentes personas, non confitetur, anathema sit.

ENIBER, ra, rum. *F. INEBRĒ.*

ENICO, *F. INECO* init.

ENIM, particula conjunctiva. Compos. **ETENIM** *F. loco suo.* — *Enim* est particula, quæ ratione habita etym conjungenda est cum part. nam; quæque ad antecedentia refertur, iisque majorem vim affirmando addit et significat certe, profecto, revera, sine ullo dubio (It. certamente, sì, davvero, in verità; Fr. en effet, en vérité, certes, assurément, sans doute, effectivement; Hisp. efectivamente, de

verdad, con verdad, cierta y verdaderamente; Germ. allerdings, wahrlich, fürwahr, ja, offenbar, wirklich, gewiss, freilich, sicherlich; Angl. truly, of a truth, indeed, surely).

1.) Proprie, ut diximus, vim habet affirmandi, et est certe, profecto, revera etc. Apud Comicos reperitur etiam in principio posita; ceterum fere post unum aut alterum verbum ponitur. Usurpatur vero — 1.) Absolute, hoc est sine alia ulla particula. *Plaut. Most. 3. 1. 24. tr.* Qui tute tecum? tr. Nihil enim. h. e. nihil profecto, revera nihil. *Id. Bacch. 4. 4. 31.* Numquid nos sis facere? cr. Enim nihil, nisi ut ametis, impero. *Ter. Adelph. 4. 5. 22. es.* Quid ipse? quid ajunt? m. Quid illas censes? nihil enim. *Rursus Plaut. Cas. 5. 2. 16.* Enim jam magis jam appropero. *Id. Mil. glor. 2. 5. 19. ra.* Quid metuis? sc. Enim ne nosmet perdidimus usquam. *Quintil. 10. 1. 25.* Summi enim sunt, homines tamen. *Id. 5. 10. 32.* Frugalitas bonum, luxuria enim malum. *Plaut. Trin. 5. 2. 10. cr.* Eam sororem despondisse Lysiteli. cv. Enim me nominat. h. e. revera me nominat. *Id. Pers. 2. 2. 54.* Enim non ibis nunc vicissim, nisi scio. h. e. revera, profecto non ibis, nisi ego id scivero. *Ter. Adelph. 2. 1. 14.* At enim non sinam. h. e. certe non sinam. *Cic. 1. Tusc. 32. 78.* Movemur sæpe aliquo acute concluso, labamus, mutamusque sententiam clarioribus etiam in rebus: in his est enim aliqua obscuritas. h. e. in his est revera aliqua obscuritas. *Plaut. Cas. 2. 4. 1. cr.* Te uxor ajebat tua me vocare. sta. Ego enim vocare jussi. h. e. utique, ipse jussi etc. *Cæs. 5. B. G. 7.* Ille enim revocatus resistere ac se manu defendere cepit. h. e. sane, profecto. (Hic in loco part. enim *Forcellino* videbatur post pro autem, aut vero; quemadmodum et apud *Plaut. Pseud. 1. 1. 29.* Lege, vel tabellas redde. *Ter. D.* Immo enim pellegam. Immo enim occurrit etiam apud *Ter. Andr. 5. 1. 4.* *Rursus Plaut. Most. 4. 2. 7.* Qui parassitus sum? surs. Ego enim dicam. *Plaut. Epid. 5. 2. 35. er.* Ni ergo matris filia est, in meum nummum, in tuum talentum pignus da. ps. Enim istæ captio est. h. e. istæ certe captio est: Italicæ questæ si che è un'insidia. Similiter *Cic. 1. Off. 39. 138.* Itaque ille in suam domum consulatum primus attulit, hic — in domum multiplicatam non repulsam solum retulit, sed ignominiam etiam et calamitatem. Ornanda est enim (h. e. certe, profecto) dignitas domo, non ex domo tota quaerenda. *Liv. 27. 7. 12.* His quoque est enim prorogatum in Sicilia imperium. *Alii leg.* his quoque enim, ut 45. 39.; *alii omittunt enim.* *Id. 23. 45. sub fin.* Romani vos expugnatos jactabatis. Enim nunc minor est res. *Al. leg.* en. *Id. 34. 32.* Enitit ut jam ita sint hæc, quid ad vos. Romani? *Al. leg.* at enim. Iluc referri potest illud *Virg.*, in quo enim variare et redundare *Forcellino* videbatur. 8. *En. 84.* in illoce conspicitur sus, Quam pius Æneas tibi enim, tibi, maxima Juno, Maecata. — *Εργονικός*, vel per indignationem, *Plaut. Trin. 1. 2. 22. ca.* Faxo, hand tantillum dederis verborum mihi. vs. Namque enim ita, credo, mihi imprudenter obreperis. h. e. revera tu potius, credo, me inscientem fefelleris. Pro namque nonnulli leg. neque, sed minus recte. Similiter *εργονικός* ipse *Cic. Dejust. 12. 33.* Blesamius tyrannum Cæsarem scriberet? Multorum enim civium capita viderat, multos jussu Cæsaris veratos, verberatos, necatos, etc. h. e. certe, sine dubio viderat etc. *Plaut. Capt. 3. 4. 36.* Tu enim repertus, Philoeratem qui superes veriverbis. h. e. tu certe repertus es, qui etc. Cf. *Cic. 3. Ferr. 13. 35.* Est enim obscurum, et ejusmodi factum ejus, ut possit aliquis suspicari, C. Verrem, quod ferre novos homines non potuerit, ad nobilitatem, hoc est ad suos transisse: nihil fecisse propter pecuniam. *Id. 2. Cat. 6. 14.* In extillum efflebam, quem jam ingressum esse in bellum videbam? Etenim, credo, Mallius iste, centurio, qui in agro Fesulano castra posuit, bellum populo Romano suo nomine indixit: et illa castra nunc non Catillinam ducem expectant: et ille, eiecit in exilium, se Massillum, ut ajunt, non in hæc castra conferet. Sic *Liv. 34. 7. ad fin.* Invidias nominibus utebatur modo consul, seditionem muliebre et secessionem appellando. Id enim periculum est, ne Sacrum montem, sicut quondam irata plebs; aut Aventinum capiant. *Horat. 1. Ep. 19. 44.* Adis enim manare poetica mella Te solum, tibi pulcher. — Et cum particulis negativis. *Plaut. Most. 5. 2.*

11. *ra.* Quia me pro te ire ad cenam autumo? *ra.* Non enim ibis. *Quintil.* 11. 3. 172. Non enim hæc rixantis modo dixit. — neque enim, quasi in clamaret aut testaretur, locutus est. *Ovid.* 2. *Met.* 301. Dixerat hæc Tellus: neque enim tolerare vaporem Uterius potuit, nec dicere plura. *Cf. Liv.* 22. 25. Metellus id enim ferendum esse negat. — 2.º) Cum additis aliis affirmandi particulis, vel adverbis; et — a) Cum part. *quidem* apud *Plaut.* *Aulul.* 3. 5. 26. Enim mihi quidem æquum est purpuram atque aurum dari. — b) Cum adverb. *certe*; et *certe enim* est idem atque *enimvero*, ut apud *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 175. *Certe enim* hic nescio quis loquitur. *Id. Asin.* 3. 3. 24. *Ar.* O melle dulci quicquid mihi tu es! *ra.* *Certe enim* tu vita es mihi. *Ter. Andr.* 3. 2. 22. d. Quasi tu dicas, factum id consilio meo. *Certe enim* scio. — c) Sæpissime cum *vero* jungitur, et rem, quam dicimus, majore in luce collocat: reperitur autem in principio positum, aut aliquid verbo nonnunquam postponitur. *Plaut.* *Capt.* 3. 4. 60. Enimvero jam nequeo contineri. *Ter. Heaut.* 5. 5. 1. Enimvero Chremes graviter emerat adolescentulum. *Cic.* 5. *Ferr.* 25. 61. Enimvero iste ridere ac mirari etc. *Sic Id.* 1. *Orat.* 36. 165. Enimvero — mirari satis non queo etc. *Ter. Phorm.* 3. 2. 43. Siccine hunc decipis? no. Immo enimvero hic me decipit. *Cic.* 7. *Ferr.* 39. 102. Illi enimvero se ostendunt, quod vellet, esse facturos. *Id.* 5. *ibid.* 60. 138. Postulat a te, ut Romam rejicias. Hic enimvero tu exclamas, hominem improbum, etc. *Forcellinus* hoc in loco accepit pro scilicet, nimirum. *Liv.* 2. 36. Tum enimvero deorum ira admonuit. Adde *Cic.* 6. *Ferr.* 66. 148.; *Liv.* 1. 52., 3. 35., 5. 25. et alibi; *Curt.* 4. 7. 14.; *Sueton.* *Tit.* 12. et *Ner.* 36.; *Quintil.* 9. 3. 14., 1. 8. 16. et alibi; et *Plin.* *Paneg.* 2., 25. et 81. — Est etiam per ironiam loquentis, aut indignantis. *Ter. Andr.* 1. 3. 1. Bene sane, id enimvero hic nunc abest. Itali dicunt: *manca va davvero anche questa.* Similiter *Id. Phorm.* 3. 1. 1. Enimvero, Antipho, multi modis cum istoc animo es vituperandus. *Liv.* 43. 1. Enimvero senatus indignari etc. *Id.* 27. 30. Enimvero indignum ratus Philippus, victus victori sibi ultro condiciones ferre, etc. Adde *eumd.* 10. 35., 31. 30., 33. 46. et 25. 41. — Sic junctum cum verbis negantibus vehementius negat. *Ter. Andr.* 1. 3. 1. Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiae, neque concordiae. Ubi *Donatus*: Habet, inquit, significationem nimium permoti atque irritati animi. *Liv.* 2. 45. a. *med.* Enimvero non ultra contumeliam pati Romanus posse. *Cic.* 3. *Ferr.* 26. 66. Enimvero ferendum hoc non est. — Similiter in responsionibus vim addit. *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 126. *AL.* Tun' te abillse hodie hinc negas? *AN.* Neco enimvero. *Id. Pers.* 2. 2. 2. Ain' vero, verbereum caput? *PAE.* Ajo enimvero. *Ter. Eun.* 2. 3. 36. *CR.* Is, dum hanc sequor, sit mihi obviam. *PA.* Incommodè hercle. *CR.* Immo enimvero infeliciter. Nam incommoda alia sunt dicenda, *Parmeno.* — *Enimvero* habet etiam vim adversantis, ut *sed*, at *Tac.* 2. *Ann.* 64. Primo subdola concordia egere: enimvero audita mutatione principis, immittere latronum globos, etc. Adde *Flor.* 2. 7. 10. — *Verum enimvero* est *Sall.* *Cat.* 20. Nonne emori per virtutem prestat, quam vitam miseram atque inhonestam, ubi alienæ superbie ludibrio fueris, per dedecus amittere? *Verum enimvero*, pro deum atque hominum fidem, victoria in manibus nobis est.

II.) Translate, quoniam causa quæ offertur, rem certam reddit, *enim* est etiam conjunctio causalis, quæ idem significat ac *nam*, namque. — Raro admodum reperitur in principio posita. *Ter. Hecyr.* 2. 1. 41. Enim lassam oppido tum esse ajebant: eo admissa non sum. *h. e.* quia etc. ideo etc. *Lucret.* 6. 1275. nec numina nungui pendebantur: enim præsens doctor exsuperabat. Adde *Quintil.* 1. 5. 39. Nonnulli addunt etiam *Cic.* 4. *Att.* 11. et 4. *Tusc.* 13. 30., sed utrobique lectio est dubia: item *Senec.* 7. *Benef.* 5. probante *Lipsio*, ubi alii *enimvero*. Ceterum uni verbo sæpissime postponitur, ut videre est in locis quæ infra afferuntur. — Raro post duo vel plura verba ponitur. *Lucret.* 1. 680. Nil referret enim quædam decedere, abire. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 104. cur? Tergo plector enim. *Cic.* 4. *Att.* 6. 1. Primum igitur metus esse: deinde meliora te nunciare. Odisa illa enim fuerant, legiones venire. *Id.* 2. *Orat.* 11. 45. Ex iis enim fontibus licet etc. *Liv.* 3. 50.

Illis quoque enim filias, sorores conjugesque esse. *Id.* 33. 30. Eas quoque enim placere liberas esse. De loco *Farron.* 2. *R. R.* 7. 7. vide ibi adnotata a *Schneid.* *Lucret.* 3. 236. Rara quod ejus enim constat natura, necesse est etc. — Vocem denique dividit apud *Tac.* *Dial. de orat.* 26. *extr.* Quotus enim quisque scholasticorum non hac sua persuasionem fruatur, ut etc. — Ceterum hæc significatione — a) Usurpatur ad confirmandam sententiam, quæ prius allata est. *Plaut.* *Asin.* 4. 1. 63. Hæc sunt non nugæ, non enim mortualia. *Cic.* 1. *de republ.* 17. Quem (*Platonem*) quam et alio ignotas ad terras tempestas et in desertum litus detulisset, timentibus ceteris propter ignorationem locorum, animadvertisse dicunt in arena geometricas figuras quasdam esse descriptas; quas ut vidisset, exclamavisse, ut bono essent animo; videre enim se hominum vestigia. *Id.* 11. *Att.* 14. Video difficile esse consilium: sum enim solus. *Id.* *Mil.* 1. 1. Hæc novi iudicii nova forma terret oculos, qui veterem consuetudinem fori et pristinum morem judiciorum requirunt. Non enim corona consessus vester cinctus est, ut solebat. *Horat.* 1. *Od.* 7. 27. Nil desperandum Teucro duce et auspice Teucro: Certus enim promissit Apollo Ambiguam tellure nova Salamina futuram. *Ovid.* 9. *Met.* 4. Triste petis munus: quis enim sua prælia victus Commemorare velit? Adde *Nepot.* *Phoc.* 4.; *Curt.* 3. 8. 6.; *Justin.* 44. 1. 5.; *Plin.* 2. *Ep.* 11.; *Flor.* 3. 21. 23. aliosque. — *Nec et neque enim* sæpe ponitur pro *non enim*. *Cic.* *Senect.* 10. 32. Nec enim unquam sum assensus veteri illo laudatoque proverbio etc. *Id.* 1. *Parad.* 1. 7. Neque enim expletur unquam, nec satiatur cupiditatis sitis. — b) Jungitur etiam propositioni, quæ complenda ac perficienda est; neque tamen semper compleitur ac perficitur, quippe, quæ omisa sunt, facile intelligi possunt: hæc autem ratione *enim* respondet *tō igitur*, quemadmodum et Græcum *γάρ*. *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 62. Quid enim censes? te ut deludam contra? *Cic.* 1. *Tusc.* 6. 10. a. Cur? quæso. *ra.* Quia deseruisse possem, si contra ista dicerem. a. Quis enim non in ejusmodi causa? aut quid negotii est, hæc poteram et pietorum portenta convincere? *Id.* 5. *ibid.* 9. 26. An malum Epicurum imitari? qui multa præclare sæpe dicit: quam enim sibi constanter convenienterque dicit, non laborat. Laudat teneum victum. Philosophi id quidem: sed, si Socrates aut Antisthenes diceret; non is, qui finem bonorum voluptate esse dixerit. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 6. 24.; et *Horat.* 2. *Sat.* 3. 124. Huc referri potest et illud *Virg.* (in quo *enim* vacare et redundare *Forcellino* videbatur) 3. *G.* 69. Semper erunt, quarum mutari corpora malis. Semper enim refice. Ceterum *Ovid.* 3. *Met.* 260. tum linguam ad jurgia solvit. Proferi quid enim toties per jurgia? dixit. Ipsa petenda mihi est. *Id.* 9. *ibid.* 687. Et merito, dixit: quid enim mea tela reliqui, Sævitiæ et vires iramque amosque minaces, Admovique preces? *Id.* 9. *ibid.* 242. Quos ita (sensit enim) læto Saturnius ore Juppiter alloquitur. Adde *Curt.* 9. 6. 9. et 8. 8. 10.; *Quintil.* 11. 3. 57. et 3. 6. 6.; et *Plin.* 2. *Ep.* 12., 6. *ibid.* 18. et *Paneg.* 9. et 56. — Similiter *enim* reddit causam rei non dicte, sed quæ facile intelligi potest. *Cic.* 6. *Ferr.* 11. 25. Anticum enim nostrum in iudicium vocabas. *h. e.* te non invitavimus, quia anticum nostrum in iudicium vocabas. — Hinc *quid enim?* sæpissime occurrit. *Cic.* 2. *Fin.* 22. 72. Quæ dici eadem de ceteris virtutibus possunt: quarum omnium fundamenta vos in voluptate, tamquam in aqua, ponitis. Quid enim? forte inne possumus dicere eundem illum Torquatum? *Horat.* 1. *Sat.* 1. 6. Contra mercator, navei jaçantibus austris (*ait*): Militia est potior; quid enim? concurritur: horæ Momento cita mors venit aut victoria læta. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 3. 131.; et *Curt.* 6. 10. 32. et 8. 8. 13. — *Quid enim* eleganter locum habet in enumerationibus, quando plurium mentio facta est, et de postremo singulari quippiam est dicendum. *Liv.* 4. 3. a. *med.* Quid enim de T. Tatius Sabino dicam, quem ipse Romulus etc. Dixerat prius de Numa, Tarquinio et Ser. Tullio. — *Nempe enim* est *Quintil.* 8. *proem.* 6. Nempe enim plurimum in hoc exhaustivus laboris. — *Aut enim* est ejusdem *Quintil.* 7. 9. 2. Aut enim vocibus singulis accidit, aut conjunctis. — *At enim* servit occupationibus. *Sall.* *Cat.* 51. 25. At enim quis reprehendit quod in partitida reipublicæ decretum erit? *Cic.* *pro leg. Ma-*

nil. 17. 51. At enim vir clarissimus — Q. Catulus, itemque — Q. Hortensius ab hac ratione dissentiunt. Adde *Curt.* 8. 8. 10. et *V. AT.* — Ponitur eleganter *enim* in responsione post occupationem. *Cic.* 11. *Phil.* 8. 20. At enim Cæsari imperium extraordinarium dedi. Ille enim mihi præsidium extraordinarium dederat. — *Sed enim* occurrit interdum, quam ad rem vividam atque affectibus vehementer gradus sit. *Ovid.* 1. *Met.* 530. Auctaque forma fugâ est. Sed enim non sustinet ultra Perdere blanditias juvenis deus; utque movebat Ipse Amor, admisso sequitur vestigia passu. *Id.* 5. *ibid.* 634. Quaque pedem movi, manat læcus; eque capillis Ros cadit: et citius, quam nunc tibi fata renarro, In laticeum mutor. Sed enim cognoscit amatas Amnis aquas, postoque viri, quod sumpserat ore, Vertitur in proprias, ut se mihi misceret, undas. Adde *eumd.* 11. *ibid.* 401., 12. *ibid.* 516., 13. *ibid.* 141. et 14. *ibid.* 642. — Sæpe *sed enim* opponit aliquid rei, quam tacita mente vitæmus ac silentio præterimus. *Virg.* 1. *Æn.* 23. Progeniem sed enim Trojanam a sanguine duci Audierat. (*Forcellino* h. in loco *enim* vacare et redundare videbatur). *Id.* 2. *ibid.* 163. impius ex quo Tydides sed enim scelerumque inventor Ulixes etc. Adde *Ovid.* 2. *Fast.* 751. — *Sed enim* interdum inservit etiam correctioni. *Ovid.* 9. *Met.* 218. Obligor Ipse tamen. Sed enim, ne pectora vano Fida metu paveant, Uteus aperuit flammam. *Sil.* *It.* 9. 612. verum, fratri si vita supersit, Qui tandem licitam socias conjungere vires Consulibus? Sed enim solum (cum vera patescant) Cunctandi restare dolium Martemque trahendi. *Sic Quintil.* 7. 1. 49. Sed enim in commune de jure omni disputandum semper. — *Enim* occurrit frequenter etiam in parenthesis. *Cic.* 2. *Tusc.* 24. 58. Sumus enim natura, ut ante dixi, (dicendum est enim sæpius), studiosissimi appetentissimique honestatis. *Ovid.* *Heroid.* 16. 221. Rumpor et invidio (quid enim non omnia narrem?). *Id.* 3. *Met.* 687. De modo viginti (tot enim ratis illa ferebat) Restabam solus. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 280., 4. *ibid.* 704., 7. *ibid.* 660. et 12. *ibid.* 191. *Id.* 9. *ibid.* 35. Si qua fides (neque enim fictâ mihi gloria voce Quæritur) imposito pressas mihi monte videbar. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 234. — c) Interdum *enim* usurpatur ad sententiam vel affirmationem aliquam declarandam, et significat *id est*, *scilicet*, et similia. *Plaut.* *Mil. glor.* 3. 2. 20. *LV.* Di me perdat, si bibi, si bibere potui. *PA.* Qui jam? *LV.* Quia enim ob sorbui. *Id.* *Capt.* 4. 2. 104. *NE.* Quid tu per barbaricas urbes juras? *CR.* Quia enim item asperæ sunt, ut tuum victum autumabas esse. *Id.* *Rud.* 4. 4. 71. *GR.* Tum pol tu pro oratione nec vir, nec mulier mihi es. *RA.* Qui dum? *GR.* Quia enim neque loquens es, neque tacens unquam bonus. *Id.* *Amph.* 2. 2. 34. *AM.* Qui tibi nunc istuc in mentem venit? *SO.* Quia enim sero adventimus. *Forcellino* in hoc *Plauti* et in duobus sequentibus *Terentii* locis *enim* vacare et redundare videbatur; orationi tamen elegantiam addere. *Ter. Heaut.* 1. 2. 13. *CL.* Cave faxis; non opus est pater. *CR.* Quapropter? *CL.* Quia enim incertum est etiam, quid se faciat. Adde *eumd.* *ibid.* 4. 5. 52. *Forcellinus* addit etiam illud *Cic.* 2. *Orat.* 54. 218. Leve nomen habet utraque res! quippe enim leve est totum hoc, risum movere. *Orellius* vero legit *quippe*; *leve enim* est etc.; alii aliter. Ceterum *Plaut.* *Pæn.* 4. 2. 32. *SR.* Si futurum est, do tibi operam hæc. *MI.* Quomodo? *SR.* Ut enim ubi mihi vapulandum est, tute corium sufferas. *Cic.* *pro leg. Manil.* 2. 6. Primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine, tum de imperatore deligendo esse dicendum. Genus est enim ejusmodi etc. *Alii aliter* leg. Ad h. *Forcellinus* ait: Aliquando *enim* subditur tum ad offerendam causam, tum simul ad continuandam orationem; addebatque illud *Cic.* 2. *Phil.* 13. 31. Attende enim paullisper, cogitationemque sobrii hominis suscipe. Item illud *Cæs.* 2. *B. C.* 32. Desertos enim se a vobis dicunt etc. Ceterum *Ovid.* 14. *Met.* 524. Arbore enim succoque licet cognoscere mores. Quippe notam linguæ baccis oleaster amaris Exhibet: asperitas verborum cessit in illas. *Cf. Nepot.* *Eumen.* 11. et 12.; *Plin.* 2. *Ep.* 12.; et *Justin.* 41. 5. 3.

ENIMVERO. *V.* voc. præced. sub l.

ENISE. *V.* ENIXE.

ENISUS, a, um. *V.* ENITOR.

ENITEO, tes, tui, tere, u. 2. (ex et niteo). Part. *Enitens* 1. — Eniteo est idem quod niteo, vel valde

niteo (It. *risplendere, mandar fuori splendore*; Fr. *briller, luire*; Hisp. *brillar, lucir, resplandecer*; Germ. *erworglänzen, — strahlen*; Angl. *to shine, appear fair or bright*).

I.) Proprie. Accius (al. Ennius) apud Cic. 2. Tusc. 5. 13. Fruges enitent. Catull. 61. 21. Floridus velut enitens Myrtus Asia ramulis. Virg. 2. G. 211. rudis enituit impulso vomere campus. Id. 4. Æn. 150. tantum egregio decus enitet ore. Gell. 10. 1. Ubi cælum enituit, et deferbit mare.

II.) Translate est emineo, clareo, eluceo, appareo, illustris ac nobilis sum. Cic. Flacc. 7. 17. Athenæ non solum in Græcia, sed prope cunctis gentibus enitebant. Id. 2. Att. 1. 3. In eis orationibus, quæ Philippicæ nominantur, enituerat Demosthenes. Id. Mur. 14. 32. et Liv. 4. 3. a med. Quo in bello virtus enituit egregia M. Catonis. Cic. 1. Invent. 3. 4. Studia recta atque honesta, per otium celebrata ab optimis, cultuerunt. Id. Brut. 59. 215. Oratio Crassi enitebat. Liv. 22. 27. In tantum suam felicitatem virtutemque enituisse. Plin. Paneg. 4. Enituit (ille) in bello, obsolevit in pace. Id. ibid. 5. Enituit favor. Justin. 4. 3. 13. Qui pericula propulsando in tantum enituerunt, ut etc. Id. 29. 1. 8.; et Quintil. 8. 5. 29. Enituit virtutis indoles. Ammian. 28. 6. Inter quos Niciasus enitebat. Adde eumd. 24. 4. et 21. 14. Jopisc. Prob. 10. Enitere virtutibus. Vulcat. Gall. Avid. Cass. 3. in philosophia.

ENITESCO, tescis, tescere, n. 3. inchoat. ab eniteo, sed idem fere significat.

I.) Proprie. Horat. 2. Od. 8. 6. Enitescis pulchrior multo. Quintil. 1. 3. 75. Oculi in hilaritate enitescunt. Colum. 9. R. R. 14. 10. Meli optimæ notæ enitescit autumnus æquinotio. Al. leg. enitescit.

II.) Translate. Sall. Cat. 57. ad fin. Bellum ex-plabat, ubi virtus enitescere posset. Cic. 4. Herenn. 44. 57. Gloria cum summa laude quotidie magis enitescit. Tac. 11. Ann. 7. Plebs toga enitescit. Id. 12. ibid. 58. Studiis honestis et eloquentiæ gloria enitescere. Quintil. 2. 5. 23. Detergo rudis sæculi squallor, noster hic cultus clarior enitescit. Id. 10. 5. 14. Abitur atque enitescit, veluti pabulo lætior, fa-cundia. Gell. 17. 21. Jam fama virtusque felicitatis Romanæ apud externas gentes enitescere inceperat.

ENITOR, nitēris, nitens vel nitens sum, niti, dep. 3. (ex et nitore). Quod ad descriptionem attinet, statuit Diomed. 1. p. 371. Putsch. discrimen inter enisus et enixus, ut illud ad quemlibet virium conatum referatur, hoc ad partum tantummodo. Sed contra stant MSS., in quibus promiscue scribitur: V. NIT-TOR, eris. — Passive occurrit apud Justin. 43. 2. 7. In Ivo Martis enixi sunt. h. e. in lucem editi sunt. — Part. Enitens sub B. 1. et 3.; Enisus vel Enixus sub A. 1., B. 3. et in fin.; Enixurus sub B. 1. — Eniti occurrit A) Stricto; et B) Latiori sensu.

A) Stricto sensu, hoc est quum tota ac nativa præpositionis exseritur vis, eniti est ex inferiori ad superiorem locum ascendere, itemque nitendo exire, nitendo se expedire (It. *salire in alto sforzandosi, uscir fuori, disimpacciarsi con isforzo*; Fr. *faire effort pour sortir, se dégarer, s'élever, se tirer, sortir à force de travail*; Hisp. *elevarse, al-arse, irse, evadirse, escaparse a fuerza de trabajo*; Germ. *sich hervorstemmen, mit Anstrengung hervor-, emporsteigen, sich heraus-bewegen, — arbeiten*; Angl. *to mount, reach by climbing, reach with difficulty, to go out by climbing, with difficulty*).

I.) Proprie. Cæs. 2. B. C. 34. Adeo erat impedita vallis, ut in ascensu, nisi sublevati a suis, primi non facile eniterentur. Curt. 7. 11. 17. Enituntur in verticem montis. Tac. 1. Ann. 70. Tandem Vitellius in editiora enisus eodem agmen subduxit. Ovid. 2. Met. 63. Ardua prima via est, et qua vix mane recentes Enituntur equi (Solis). Cf. Plin. 18. Hist. nat. 28. 68. (264). Sol per ardua enisus. Liv. 2. 65. Tum rursus, impetu capto, enituntur atque exsuperant iniquitatem loci. Jam prope erat, ut in summum clivi jugum evaderent, etc. Similiter Horat. 3. Od. 3. 9. Hac arte Pollux et vagus Hercules Enisus arces attingit igneas. h. e. udant humum fulgens et tendens in altum arces igneas consecutus est. Et poetice eniti pro corpus erigere ad aliquid ex alto inspicendum apud Val. Flacc. 2. 461. Constitit Alcides; visque enisus, in alta Rupe truces

manicas defectaque virginis ora Cernit et ad primos turgentia lumina fluctus. — Item poetice de vitibus, quæ arboribus sese applicando extolluntur. Virg. 2. G. 358. Tum leves calamos et rasæ hastilia virgæ Fraxineasque aptare sudes furcasque bicornes: Viribus eniti quarum et contemnere ventos Assuescant (vites) summisque sequi tabulata per villos. — Ceterum pro nitendo exire, nitendo se expedire. Tac. 1. Ann. 65. Enisæ legiones in aperta et solida. Id. 2. ibid. 80. Ut venire in manus, non ultra dubitatum, quam dum Romanæ cohortes in æquum eniterentur. Id. 16. ibid. 5. Dum per angustias aditus et ingruentem multitudinem enituntur.

II.) Translate. Curt. 7. 14. 10. Nihil tam alte natura constituit, quo virtus non possit eniti. Felleg. 2. 127. Quibus novitas familiæ haud obstitit, quo minus ad multiplices consulatus triumphosque et complura eniterentur sacerdotia. Tac. 14. Ann. 28. Fine anni Vibius Secundus eques Romanus accusantibus Mauris repetundarum damnatur atque Italia exigitur; ne graviore pœna adficeretur, Vibii Crispi fratris opibus enisus.

B) Latiori sensu, id est quum præpositio ex est intensiva, eniti est valde niti, elaborare, conari, contendere (It. *fare sforzo, procurare, tentare, tendere con isforzo a qualche cosa*; Fr. *faire des efforts, s'efforcer, s'appliquer, tâcher*; Hisp. *esforzarse, procurar, hacer su posible para hacer lo que se consigue alguna cosa*; Germ. *sich anstrengen, eifrig bemühen, wohnin streben, wirken* etc.; Angl. *to make an effort, strive, struggle, endeavor hard*). Occurrit ¶ 1. Generationi. — a) Cum addita persona aut re per Ablat. et præpos. aliquam. Ter. Phorm. 3. 1. 11. Nisi Phœdria haud cessavit pro te eniti. Cic. 2. Orat. 72. 295. Non tam ut prosim causis, elaborare soleo, quam ut ne quid obsum: non quin enitendum sit in utroque; sed tamen etc. Id. 3. ad Q. fr. 9. In quo enitar non minus, quam enisus sum in nostro (consulatu). Huc referri potest illud Val. Flacc. 4. 679. Sed neque permissis jam fundere rector habenis Vela, nec eniti remis pote. — b) Cum Infinito. Ter. Andr. 3. 4. 17. Corrige mihi quantum porro enitere. Sall. Jug. 14. Simul enitorum domi militiæque quam maximo usu esse populo Romano. Horat. 3. Od. 27. 46. Iacere ferro et Frangere enitar modo multum amati Cornua monstri. Id. Art. P. 236. Nec sic enitar tragico differre coloris, etc. Adde Ammian. 17. 5. — c) Sequente ut. Cic. 9. Att. 15. Tu nunc omni amore enitere, ut nos iures. Id. 3. Off. 10. 42. et 9. Fam. 13. extr. Eniti et contendere, ut etc. Id. ad Capiton. sub fin. lib. 16. ad Att. Eniti et elaborare, ut etc. Id. 13. Fam. 29. a med. Enitere, contendere, effice, ut etc. Id. Amic. 16. 59. Eniti et efficere, ut etc. Id. 14. Fam. 14. ad fin. Omni ope atque opera eniti, ut etc. Cæs. 2. B. C. 6. Tantum Brutus celebritatis navis enisus est, ut parvo momento antecederet. Sall. Jug. 22. Respondit: — ab adolescentia ita se enisum, ut ad optimum quoque probaretur. Adde Liv. 42. 46. Sueton. Cæs. 26. Precibus enitens, ut disciplinam singularium suscipere. Alde Plin. 1. Ep. 3. et Paneg. 9. — d) Sequente ne. Cic. 3. Fam. 10. 3. Illud pugna et enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. Sall. Jug. 10. Imitamini virtutem, et enitumini, ne ego meliores liberos sumpsisse videar, quam genuisse. — e) Cum Gerund. et præpos. ad. Cic. 2. Orat. 4. 14. Nemo fere laudis cupidus adolescens non sibi ad dicendum studio omni enitendum putavit. — f) Cum Accusativo communi. Cic. 1. Att. 6. Scribis in cælum ferri professionem meam, sed ita, si ante Kal. Jan. redeam: quod quidem certe enitar. Cf. eumd. in loco paullo superius allato sub d. — g) Absolute. Cic. 10. Fam. 4. 3. Quare hoc unum tibi persuade, quantum viribus eniti, consilio providere, auctoritate monere potuero, hoc omne republicæ semper futurum. Id. 2. Phil. 10. 23. Nihil prætermissi, quantum facere enitique potui, quin Pompejum a Cæsaris conjunctione avocarem. Liv. 29. 15. Vix, si simplum ex formula imperetur, enisuros. Colum. 1. R. R. 9. 6. Nam id minime conducit agricolæ, seu quia nemo suum proprium aliquid esse opus credit: seu quia, quum enisus est, non suo, sed communi officio proficit. — h) Passive impersonaliter. Sall. Jug. 25. Ab istidem summa ope enisum, ne tale decretum fieret. Cf. Quintil. 7. 10. 14. Vigilandum, studendum, enitendum, petendum est. ¶ 2. Speciatim

cum Accusativo est summa virium contentione opus aliquid ad finem perducere. — Hinc cum Accusativo loci enitor est conor vel magno conatu contendere, ut locum occupem vel spatium aliquid conficiam. Tac. 1. Hist. 23. Labores itinerum — atrocibus accipiebantur, quum Campaniæ lacus et Achaïæ urbes classibus adire soliti, Pyrenæum et Alpes et immensa viarum spatia ægre sub armis eniterentur. Id. 2. Ann. 20. Peditum ariem ita instruxit, ut pars æquo in silvam aditu incederet, pars obiectum aggerem eniteretur. Cf. Colum. 2. R. R. 2. 27. Sed nec in media parte versure consistat, detque requiem in summa, ut spe cessandi totum spatium bos agilius enitatur. ¶ 3. Item speciatim est, ut in paragr. proxime superiori diximus, summa virium contentione opus aliquid ad finem perducere, adeoque parere, partu in lucem edere, quia multo id nisu sit: qua significatione particuli, enixus magis est in usu, quam enisus. — a) Cum Accusativo. Liv. 40. 4. Archo Poridi nupsit, et apud eum plures enisa parvus, decessit. Curt. 10. 6. Roxane prægnans est: optamus, ut marem enitatur. Ovid. 3. Met. 344. Enisa est utero infantem. Adde eumd. 1. ibid. 670.; Quintil. 6. proœm. 4.; Sueton. Tib. 4. et Cal. 8.; Plin. 4. Ep. 21.; et Tac. 2. Ann. 84. De brutis animantibus Virg. 3. Æn. 391. Sus triginta captum fetus enixa. — b) Absolute. Sueton. Cal. 25. Quam (Cæsoniam) enixam uxorio nomine dignatus est, uno atque eodem die professus et maritum se ejus et patrem infantis ex ea natæ. Adde eumd. Ner. 23.; Quintil. 5. 13. 9.; et Tac. 5. Ann. 1. Et de matricibus pavonum Colum. 8. R. R. 11. 8. Includendæ sunt enitentes, ne extra clausum fetum edant. Schneïler vero cum Ursino legit incientes. — Hinc Part. præter.

Enisus vel enixus, a, um, adjective quoque usurpat, unde Comp. Enixior 1.: et ¶ 1. Dicitur de iis rebus, quæ cum cura et conatu fiunt. Liv. 6. 24. sub fin. Sensit eventus virtutis enixæ operæ. h. e. virtutis, quæ conata est contenditque, ut vinceret. Id. 42. 3. Faciebat enixio studio, ne etc. Ammian. 29. 3. Ursas cultu ita curabat enixo, ut earum cavas prope cubiculum suum locaret. Adde Frontin. 2. Strateg. 5. 30. Seneca 6. Benef. 17. Nobis opera illorum enixior visa est. Plin. 9. Hist. nat. 8. 9. (32). Sed enixioris operæ, quam in unum diem præmium, consilii sibi, operiuntur in posterum. ¶ 2. Enixa est quæ peperit. Colum. 6. R. R. 22. 1. Nam et enixæ (vacæ) et vetustate quæ gignere desierant, summovendæ sunt. Sic Plin. 25. Hist. nat. 8. 52. (91). Cervæ enixæ a partu. h. e. partu functæ et fetu levatæ. At Sillig aliter omnino legit.

ENIXE vel enise, adverb. Comp. Enixius, Sup. Enixissime. — Enixe est studiosè et cum magno conatu (It. *studiosamente, con isforzo, a tutta possa*; Fr. *avec effort, avec zèle, avec acharnement*; Hisp. *con esfuerzo, con zelo, con fuerte pasion*; Germ. *mit Anstrengung, eifrig, mit Nachdruck*; Angl. *earnestly, vigorously, strenuously, with exertion*). Plaut. Trin. 3. 2. 26. Atque ego istum agrum tibi relinqui ob eam rem enixe expeto. Cic. Sez. 16. 38. Meam causam omnes boni proprie enixe susceperant. Liv. 4. 26. Enixe obedire. Id. 23. 7. a med. Id non obedienter modo, sed enixe factum est. Id. 29. 1. Eoque enixius ad bellum adjuverunt. (Comp. Enixius occurrit etiam apud Sueton. Galb. 3. et Tib. 50.; et Ammian. 14. 6. et 30. 1.). Rursus Liv. 31. 11. Si quid opus esse iudicasset, enixe ad populum R. præstaturum. Id. 37. 16. Civitates imperata enixe fecerunt. Id. 6. 40. Enixe operam dare. Id. 8. 17. Enixe dimicare. Id. 36. 25. Enixe diem ac noctem sut in operibus, aut in præliis esse. Justin. 15. 1. Bellum terra marique enixe instruere. Sueton. Cæs. 5. Auctores restituendæ tribunicie potestatis enixissime juvit.

ENIXIAM, adverb. idem quod enixe. Sisenna apud Non. p. 107. 19. Merc. Enixim omnia facere ac dicere contra fortunas atque honores hujus ordinis.

ENIXO, as, are, n. 1. frequentat. ab enitor. Venant. Fortun. 2. 4. 4. Conditur enixans Adam factoris ad instar. Probos gramm. p. 1487. Putsch. inter frequentativa hoc quoque verbum reneset, nullo tamen auctore confirmat.

ENIXUS, a, um. V. ENITOR.

ENIXUS, us, m. 4. partus. Plin. 10. Hist. nat. 63. 83. (179). Post unum diem ab enixu. Id. ibid. 61. 84. (183). Circumacto sub enixum fetu. Id. 7.

ibid. 6. 5. (42). Oscitatio in exitu letalis. *V. ENITATOR* sub *B. 3.*

ENNAM etiam ne. *Paul. Diac. p. 76. 2. Mūl.*

ENNĒACHORDUS, a, um, adj. *ἐννεαχρδός*, novem chordarum concentus. *V. Boeth. loc. cit. in CITHARA. Cf. Gloss. Placid. edente A. Maio in Class. Auct. T. 3. p. 488.* Alii enneachordon (*securant*), qui his septem adiungunt caelum et terram.

ENNĒACRŪNOS, on, *ἐννεαχρυνός*, novem habens scaturigines; ab *ἐννέα novem* et *χρυνός scaturigo*. *Plin. 4. Hist. nat. 7. 11. (24).* et *31. ibid. 3. 28. (50).* *V. CALLIRHOE* in ONOM.

ENNĒADĒCAĒTERIS, idis, f. 3. *ἐννεαδέκαετηρίς*, undeviginti annorum circulus vel tempus. *Ambros. Ep. 10. 84.* Hunc circulum enneadecaeterida nuncupaverunt. *Ita pro vulgato enneadecaeterida recte legendum monuit clarissimus Quicbera.*

ENNĒADĪCUS, a, um, subject. *ἐννεαδικός*, nonarius. *Anni enneadici* dicuntur a *Firmic. 5. Mathes. 3.* qui post octavum quemque annum recurring: sicut *hebdomadici*, qui post sextum. *Al. male leg. enneadici.*

ENNĒAGŌNUS, i, m. 2. *ἐννεάγωνος*, figura geometrica novem habens angulos. *Boeth. 2. Geom. p. 1225.* Enneagonum singula per latera circumscribitur.

ENNĒĀPHARMĀCUM Emplastrum, *ἐννεαφάρμακον*, medicamentum ex novem rebus constans (ab *ἐννέα novem* et *φάρμακον pharmacum*), quae enumerat *Cels. 5. 19. n. 10.*, ubi in lemmae Latine, at in textu Graece legitur.

ENNĒAPHTHONGOS, on, adj. *ἐννεαφθονγος*, novem habens sonos: ab *ἐννέα novem* et *φθόγγος sonus*, ut Enneaphthongos chelys. *Capell. 1. p. 17.*

ENNĒAPHYLLON, i, n. 2. *ἐννεαφυλλον*, herba naturae causticae, foliis longis novenis, lumborum doloribus et otendicium utilissima: ab *ἐννέα novem* et *φυλλον folium*. *Plin. 27. Hist. nat. 9. 54. (77).* *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 449.)* haec ait: « Certain auteurs ont tenté de le (*enneaphyllon*) trouver parmi les espèces du genre *dentaria*, et désigné le *Dentaria enneaphylla* L. *Spec. plant. 612*; cette opinion est assez vraisemblable, sans être tout-à-fait satisfaisante ». *V. ibi* plura.

ENNĒAS, adis, f. 3. *ἐννεάς*, novenarius numerus. De spatio novem annorum *Censorin. de die natal. 14.* Annus tertius et sexagesimus, quem vel hebdomadus novem, vel septem enneades constabunt. *Capell. 7. p. 243.* Enneas quoque perfecta est, et perfectior, quoniam ex triade perfecta forma ejus multiplicata perficitur. *Et mox.* Nam et harmoniae ultima pars est; ad enneadem enim ab octade collatio percussiois sonus efficitur.

ENNĒATICUS, a, um. Falsa lectio. *V. ENNEADICUS.*

ENNĒRMĪMĒRIS, is, f. 3. apud Grammaticos est sectio versus heroiaci, quam caesura sit post quartum pedem, et in nonam fere syllabam incidit: ab *ἐννέα novem*, *ῥίμμος semis* et *μέρος pars*. Sed vox Graeca est et Graece usurpada.

ENNĒA, ae, f. 1. *ἐννεα* notio, intelligentia. in sita et ante percepta cognitio, ut *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 7. 22.* *3. Fin. 6. 21.* *1. Tusc. 24. 57.* et *Topic. 7. 31.* definit, sed ubique Graece utitur. — Apud *Tertull. advers. Valentin. 7.* unus est ex aonibus *Valentiniani.*

ENNŌSIGĒUS, i, m. 2. *Ἐννοσίγαιος*, Neptunus terram quassans: ab *ἐνός mōveo* et *γαία terra*: *V. SISICHTHON.* Generatim ponitur pro mari apud *Juvenal. 10. 162.* de *Xerxe*: Ipsum compedibus qui vinerat Ennosigaeum. *Cf. Seneca 6. Quaest. nat. 23. extr.* Quisquis primas litteras Graecae didicit, scit, Neptunum apud Homerum *Ἐννοσίγαιον* vocari. Meminit et *Ammian. 17. 7. ad fin.* — Scribitur et *Ἐννοσίγαιος*, Ennosigaeus.

ĒNO, as, svi, ātum, are, i. (ex et no) extra nare, nando exire, enatare (*It. uscire nuotando*; *Fr. sortir à la nage*; *Hisp. salir a nada, nadando*; *Germa. herausschwimmen, durch Schwimmen entkommen*; *Angl. to swim out, escape by swimming*).

I.) Proprie occurrit absolute neutrorum more. *Plaut. Rud. 1. 2. 81.* At in vado est: jam facile enabit. *Cic. 3. Fin. 19. 63.* Is, qui enat e concha. *Liv. 44. 28.* Pars eorum, qui propiores continenti flori erant, in Erythraem enarant. *Id. 33. 41.* Multae naves ita haustae mari, ut nemo in terram enaverit. *Adde eumd. 21. 27.*; et *Sil. It. 12. 441.*

II.) Impropie. — a) Absolute. *Lucret. 3. 592. de anima.* Quam prolapsa foras enaret in aeris auras. *Verg. 6. Aen. 16. de Dædal.* Insuetum per iter gelidas enavit ad Arctos. *h. e. volavit. Sil. It. 12. 95.* Suspensum hic librans media inter nubila corpus Enavit, Superosque novus conterruit ales. — b) Cum Accusativo. *Val. Flacc. 5. 316.* tantumque fretis enavimus orbem. *h. e. na vigo dno trajecimus. Sil. It. 3. 662.* Has observatis valles enavimus astris. *h. e. terrestri itinere transcurimus. Id. 15. 373.* Forsan et enasset rapidi freta saeva pericli. *h. e. evasisset. Al. leg. crasset syncope pro evasisset.*

ĒNŌDĀTĒ, adverb. Comp. *Enodatus* et *Sup. Enodatissime*. — Enodate est nodis sublatis; sed occurrit translate tantum et est sublatis difficultatibus intelligendi, clare, perspicue. *Cic. 1. Invent. 21. 30.* Sua diligenter et enodate narrando. *Id. 5. Fin. 9. 27.* Haec nobis enodatus explicanda sunt. *Augustin. 5. Confess. 6.* Enodatissime expedire. *Adde eumd. 2. Hebraic. 57.*

ĒNŌDĀTĒO, ōnis, f. 3. purgatio a nodis: sed occurrit translate tantum, et est explicatio, expositio. *Cic. 3. Nat. D. 24. 62.* Quid vos delectat illa explicatio, et enodatio nominum? *Adde eumd. Topic. 7. 31.*

ĒNŌDĀTOR, ōris, m. 3. qui enodat, et explicat. *Tertull. Pall. 6.* Primus enodator vocis. *h. e. grammaticus. Al. minus recte leg. edomator.*

ĒNŌDĀTUS, a, um. *V. KNODO.*

ĒNŌDĪS, e, adject. sine nodo.

I.) Proprie. *Verg. 2. G. 78.* Aut rursus enodes trunci reseantur. *Plin. 5. Hist. nat. 1. 1. (14).* Proceritas arborum enodi nitore spectabilis. *Capell. 9. p. 307.* Enodis arundo. *Sidon. 1. Ep. 5.* In scirpis enodibus nidorum strues imposita. *Claudian. III. Rapt. Pros. 369.* Enodes cedri. — *Figurate. Id. 2. in Eutrop. 361.* Quis magis enodes laterum detorqueat artus? *h. e. enervatos, exossos: quod est mollium et effeminatorum.*

II.) Translate ponitur pro eo, quod sine difficultate est. *Plin. 5. Ep. 17.* Scripta erant elegis stentillibus, et teneris, et enodibus, sublimibus etiam verbis.

ĒNŌDO, as, svi, ātum, are, a. 1. (ex et nodus). Part. *Enodatus* I., II. et in fin.; *Enodandus* II. — Enodo est nodis purgo, nodis exsolvo (*It. snodare*; *Fr. enlever le noeuds, dénouer*; *Hisp. desanudar*; *Germa. von Knoten befreien*; *Angl. to free from knots, cut off the knots*).

I.) Proprie. *Cato R. R. 33.* Vitem bene enodatam deligato recte. *h. e. ab nodis atque superfluis ramis diligenter purgatam. Id. ibid. 44.* Bene enodato, stirpesque laeves facito. *Colum. 5. R. R. 6. 14.* Ubi summae virgae falce debent enodari. — *Enodare arcum* apud *Apul. 5. Met. sub fin.* est solvere, et adempto nervo inutiliter reddere.

II.) Translate de sermone accipitur pro explicare, declarare. *Accius opud Non. p. 15. 7. Merc.* Tu autem quod quaero abs te, enoda, et quis sis, explana. *Turpiliius ibid.* Ab initio ut res sit gesta, enoda mihi. *Varro ibid.* Enodare aliquid subtilius. *Cic. 2. Invent. 2. 6.* Praecepta perspicue conscripsit, atque enodata diligenter exposuit. *Id. 3. Nat. D. 24. 62.* In enodandis nominibus laborabis. *h. e. in explicanda origine atque etymo. Id. 2. Herenn. 10. 13.* Contrariae legis enodabilibus voluntatem. *Gell. 13. 10.* Enodare laqueos juris. — Hinc Part. praeter. pass., cujus exempla superius retulimus.

Enodatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Enodator*. Translate *Fronto p. 247.* edente *A. Mai.* Vox enodata: *Boeth. 3. Geometr. a med. p. 1207.* Ut animus lectoris ad enodatoris intelligentiae accessum ducatur.

ĒNŌPLĪUS, a, um, adj. *ἐννοπιός*, qui inter arma versatur. *Mar. Victorin. art. gramm. 2. p. 2560.* *Putsch.* His logocædici metri specie, quae et enoplus et Archebulius dicitur, non absurde conjuncturim adaeque diatylitici metri sobotem.

ĒNŌMĀTĒ, adverb. *Gloss. Isid.* Enormate: cui addi, minuive nihil potest. scil. enormis est, aut ita magnus, ut major esse nequeat, aut ita parvus, ut minor esse non possit.

ĒNŌRMIS, e, adject. (ex et norma). Comp. *Enormior* 2. — Enormis dicitur et est qui est extra normam, aut mensuram (*It. fuor di squadra, regola o misura, enorme*; *Fr. qui est contre la règle*; *Hisp. enorme, desmesurado*; *Germa. von der Norm*

abweichend, unregelmässig; *Angl. without rule, measure, or proportion, enormous*). Occurrit ¶ 1. Raro admodum stricto sensu. *Tac. 15. Ann. 38.* Huic et illuc flexi atque enormes vici. *h. e. non directi, sed sine ordine tortuosi. V. Liv. 5. in fin. Quintil. 11. 3. 139.* Togam rotundam esse et apte caesam velim: aliter enim multis modis fiet enormis. ¶ 2. Saepius latiori sensu de his, quae excedunt. — a) De rebus physicis. *Tac. 2. Ann. 14.* Enormes hastae. *Id. Agric. 36.* gladii. *Id. ibid. 10.* Immensum et enorme spatium. *Plin. 17. Hist. nat. 12. 17. (88).* Breves sunt umbrae, quanvis magnarum arborum, quae in orbem ramos circinant, ut in malis pirisque: eadem enormes cerasis, lauris. *Id. 9. ibid. 35. 56. (115).* Uniones enormes. *Stat. 1. Silv. 3. 51.* Enormes colossi. *Sueton. Cal. 53.* Statura fuit eminenti, corpore enormi. *Ammian. 28. 5.* Enormis instrumenta. *Seneca Vit. beat. 12.* Quanta arte scindantur aves in frusta non enormia. *Cl. eumd. Ep. 47.* Alius pretiosas aves scindit, pectus et clunes, certis ductibus circumferens eruditam manum, in frusta excutit. — b) De abstractis. *Sueton. Vitell. 17.* Enormis proceritas. *Spartian. Get. 6.* Animo militum delinuit, enormibus etiam stipendiis datis. *Lamprid. Helagab. 10.* Enormes divitiæ. *Seneca apud Gell. 12. 2. a med.* Virgilius durus quosdam versus et enormes et aliquid supra mensuram trahentes interposuit. *Spartian. Ael. Ver. 4. extr.* Nec debet prologus eorum esse, quam fabula. *h. e. longior. Petron. Satyr. 2.* Ventosa et enormis luquacitas Athenas ex Asia commigravit. *Plin. 9. Ep. 26.* Omnis enim advertit, quod eminent et exstat: sed arri intentione disjunctandum est, immolium sit an grande, altum an enorme. *Fopisc. Carin. 16.* Enormis villa. *Apul. 9. Met.* Enormis senecta. *h. e. valde antiqua.*

ĒNŌRMĪTAS, atis, f. 3. figura extra normam.

I.) Proprie. *Quintil. 9. 4. 27.* In structura saarum rudium etiam ipsa enormitas invenit, cui applicari, et in quo posita insistere.

II.) Impropie est excessus a norma. *Seneca Constant. sep. 18.* Exilitas crurum, enormitas pedum. *Spartian. Carac. 2.* Enormitate stipendiis militibus placatis. *Adde Capitolin. Gord. 29.*; et *Veget. 3. Veterin. 54. 1. et 59. 3.*

ĒNŌRMĪTER, adverb. sine mensura, extra normam. *Seneca 1. Quaest. nat. 7.* Virgula vitrea conatur quidem reddere imaginem solis, quia levis est materia, et ad hoc habilis: sed non potest, quia enormiter facta est. *Plin. 36. Hist. nat. 10. 13. (72).* Enormiter ejaculari umbram. *Id. 37. ibid. 6. 23. (89).* Si ex alio colore in se admittat aliquid enormiter. *Adde Veget. 2. Veterin. 8. 2. et 28. 10.*

ĒNŌTĀTUS, a, um. *V. ENOTO.*

ĒNŌTESCO, tessis, tūi, tessere, n. inchoat. 3. notus fio. *Sueton. Oth. 3.* Qui tamen sic quoque hoc disticho enotuit. *Plin. 2. Ep. 10.* Enotuerunt quidam: tui versus, et, invito te, claustra tua fregerunt. *Tac. 3. Hist. 34.* Quod ubi enotuit, etc. *Seneca 3. Benef. 32.* Ut eloquentia per gentes enotesceret.

ĒNŌTO, as, svi, ātum, are, a. 1. (ex et noto). Part. *Enotatus*. — Enoto est idem fere quod noto. *Plin. 1. Ep. 6.* Meditabar aliquid, enotabanque. *Adde eumd. 6. ibid. 16.* *Quintil. 1. 7. 27.* Cui tribus, quas proposui, litteris enotamus. *Apul. 9. Met.* Sorte unica casibus plurihus enotata, et *ibid.* Signis nostris enotatis, investigationi dabant operam. *V. ENOVO.*

ĒNŌVĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*

ĒNŌVO, as, svi, ātum, are, a. 1. innovo. *Cic. 1. Acad. (post.) 3. 11.* Hæc ne obsolescerent, innovabam, quoni licetbat, legendo. *Al. melius leg. renovabam.* — *Petron. Satyr. 93.* Et pictis anas enovata pensis. *Al. melius leg. enotata, h. e. distincta.*

ĒNRĪTHMĪCUS, a, um, vel

ĒNRĪTHMĪCUS, a, uni, adject. *ἐνρhythμικός* et *ἐνρhythμικός*, rhythmicus et numeris constans. *Capell. 8. p. 328.* Tempora enrhythmia. *Id. ibid. p. 327.* Genus musicae enrhythmion. *Kopp.* Ita legendum monet pro *enrhythmicus*. Graece occurrit etiam apud *Quintil. 9. 4. 56.*; ubi æque atque in *Capell.* loc. cit. *ἐνρhythμικόν* et *ἀρρhythμικόν* opponuntur.

ĒNS, entis, particip. praesentis temporis a verbo sum. Testatur *Priscian. 18. p. 1140.* *Putsch.* Caesarem hoc participium protulisse (in libris, opinor, de Analogia) et quidem non incongrue. Nam inde

sunt *præsens, absens, potens*. *Quintil.* 8. 3. 33. a Sergio Flavio rhetore scribit *ens* et *essentia* formata fuisse: quæ tamen, inquit, dura admodum videtur (V. *Spalding*, ad h. l.). *Id.* 2. 14. 2. hunc eisdem Flavio tribuit hæc duo *essentia* atque *entia*: ubi tæ *entia* videri potest substantivum. Ut cumque se res habeat, non usurpaverim, quamvis *Priscian.* tam gravem Cæsaris auctoritatem interponat. Usurpavit tamen, substantivum more, pro eo, quod existit, *Boeth. in Porphyrr.* 3. p. 74. Ab eo enim quod dicimus *est*, participium inflectentes, Græco sermone *ὄν*, Latini *ens* appellaverunt. *Id. ibid.* p. 717. Sed plures aliarum disciplinarum ad *ens* esse dicuntur. *Id. ibid.* p. 26. Hæc igitur *entia* possunt appellari. Adde *eumd.* *ibid.* et alibi pluries. De *essentia* V. infra suo loco.

ENSICULUS, i, m. 2. *deinuat.* ab *ensis*, parvus *ensis*. *Plaut. Rud.* 4. 4. 112. Ensiculus aurculus litteratus. — *Probus* apud *Priscian.* 3. p. 618. *Futsch.* ponit etiam *ensicula*, æ: sed nullo adstruit exemplo.

ENSIFER, færa, færum, adject. qui ensen fert. *Ovid.* 2. *Art. am.* 36. Ensifer Orion aspiciendus erit. *Al. leg.* ensifer. *Lucan.* 1. 665. Ensiferi nimium fulget latus Orionis. *Val. Flacc.* 3. 406. Ensifer Celeneus. *Stat.* 4. *Theb.* 321. Ensiferæ catervæ. *Id.* 2. *Achill.* 414. Ensiferi tumultus. *h. e.* ad arma vocantium.

ENSIGER, gæra, gærum, adject. qui ensen portat. *Ovid.* 4. *Fast.* 388. Ensiger Orion æquoque mersus erit. Adde *eumd.* 2. *Art. am.* 36. Utroque autem loco al. leg. *ensifer*.

ENSILIA, um, n. plur. 3. locus, in quo reponuntur enses. Vox a *Lexico* expungenda: occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 126. *Ensis*, ensilia, ubi tamen legendum videtur *ensicula*. V. **ENSICULUS**.

ENSIPOÏTENS, entis, adject. fortis, strenuus, qui ense valet. *Coripp.* 4. *Laud. Justin.* 368. Nec non ensipotens membrorum robore constans. *Id.* 4. *Johann.* 925. Hic primum ensipotens rumpens inimica Johannes Agmina. *scil.* *πρωτοπαράδος*: quod item interpretandum est in loc. prius cit., ubi *ensipotens* est Narses itidem protospatriarius.

ENSIS, is, m. 3. Vox poetica, in cuius assignanda origine valde laborant Etymologi. — Significat autem unum idemque ac *gladius* juxta *Quintil.* 10. 1. 11. Sunt autem alia verba hujus nature, ut idem pluribus vocibus declarent, ita ut nihil significantiis, quo potius utaris, intersit, ut *ensis* et *gladius*. — Itaque *ensis* est gladius militaris (It. *spada*; Fr. *épée, glaive*; Hisp. *espada*; Germ. d. *Schwert*; Angl. a *sword*).

I.) Proprie. *Lucret.* 5. 1292. Inde minutatim processit ferreus *ensis*. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 2. *Dignat.* 63. 159. Ferrea tum vero proles exorta repente est, Ausaque funestum prima et fabricarier *ensem*. *Cic.* vertens Homeri versum in *fragm.* apud *Gell.* 15. 6. Qui quondam Hectoreo percussus concidit *ense*. *Virg.* 2. *Æn.* 392. clipeique insigne decorum Indulitur, laterique Argivum accommodat *ensem*. *Horat.* 3. *Od.* 1. 17. *descriptus ensis*. *Id.* 2. *Sat.* 1. 40. vagina lectus. *Virg.* 7. *Æn.* 743. Micat æreus *ensis*. *Id. ibid.* 526. late Horrescit strictis seges *ensibus*. *Ovid.* 4. *Met.* 726. *Falcatus ensis*. *Id.* 5. *ibid.* 80. *Hamatus ensis*. *h. e.* *Persei*. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 719. *Virg.* 10. *Æn.* 387. *Ensem* alicui in pulmone recondere. *Horat.* *Epod.* 17. 71. *Ense* petus recludere. *Val. Flacc.* 2. 181. armare manus. *Ovid.* 2. *Pont.* 1. 86. auferte alicui caput. Adde *Virg.* 4. *Æn.* 664.; *Tibull.* 1. 3. 47.; *Horat.* 4. *Od.* 15. 19. et 1. *Sat.* 9. 31.; *Ovid.* 3. *Met.* 119. et 2. *Fast.* 99.; *Juvenal.* 1. 165.; et *Sil.* 1. 9. 426. et 10. 334. *Liv.* 7. 10. *Gaius* —, projecto læva scuto, in adventientis arma hostis vanum *ensem* cum ingenti sonitu *ensem* dejecit. — In illo *Virg.* 4. *Æn.* 261. atque illi stellatus *iaspide* fulva *Ensis* erat. *ensis* vel pro capulo, vel pro vagina ponitur. *synecdoche*. Simile est illud 11. *ibid.* 11. *ensem* collo suspendit *eburnum*.

II.) Impropric. ¶ 1. Per metonymiam ponitur pro bello et præliis. *Stat.* 4. *Silv.* 7. 45. Tu tuos parvo (*filio*) memorabis *enses*, Quos ad Eoum tuleris Orontem. *Sil.* 1. 7. 167. *ensibus* ignotis. *h. e.* quum nulla bella essent, quod fuit aurea ætate. Cf. *Albinov.* 1. 23b. *perire arma* inter et *enses*. *h. e.* in bello et *trie.* et 312. *Terga dare* *ensibus*. *h. e.* *aciei*,

armis, viribus et impetu militum. ¶ 2. Item per metonymiam usurpatur pro imperio, cuius est insigne inter alia et *ensis*. *Lucan.* 5. 61. sævam in populos puer accipis *ensem*. ¶ 3. Est *ensis* cælestis sidus, nempe Orion, qui a poetis *ensifer* dicitur. *Val. Flacc.* 2. 67. qui sidere vibret *Ensis*, et *Actæus* niteat qua luce *Bootes*.

ENTĀTĪCŪS, f, voc. seq. in *fn*.
ENTĀTĪCŪS, a, um, adject. *ἐντατικός*, intentivus, vim intendendi habens. *Fulgent.* 3. *Mythol.* 7. Emplastrum entaticum, quod systidem Africanus iatrosophistes vocavit, pollicii et talo imponendum præcepit. — Hinc

Entaticus vel *entaticos*, i, f. 2. absolute, substantivum more, vocatur ab *Apul. Herb.* 15. herba satyrium, quod valet ad intendendum penem.

ENTĒLĒCHĪA vel *endelechia*, æ, f. 1. *ἐντελέχεια* et *ἐνδὲλεχεια* ab *ἐντελεχίης perfectus*. *Cic.* 1. *Tusc.* 10. 22. Aristoteles, quum quatuor illa genera principiorum esset complexus, e quibus omnia oriuntur, quintam quandam naturam censet esse, e qua sui mens. Cogitare enim, et providere, et discere, et docere, etc. horum quatuor generum inesse nullo putat. Quintum genus adhibet vacans nomine: et sic ipsum animum *ἐντελέχειαν* appellat novo nomine, quasi quandam continuatam motionem et perennem. *Tertull.* *Anim.* 32. Si et atomos Epicuri tenerem, et números Pythagoræ viderem, et ideas Platonis offenderem, et entelechias Aristotelis occuparem. *Capell.* 2. p. 46. Aristoteles per cæli quoque culmina Entelechiam serupolosius requirebat. *Id.* *Capell.* 1. p. 3. *Psychen* dicit *stiam* *Soils* et *Entelechia*.

ENTĒRŌCĒLE, es, f. 1. *ἐντερόκλη*, hernia intestinorum, quando ea prolabantur vel ad inguina, vel ad scrotum, et tumorem gignunt: ab *ἐντερον* intestinum, et *κλῆ* tumor scroti. *Martial.* 10. 56. Enterocelatum fertur Podalirius *Hermes*. *Id.* 11. 84. *Mitior* impliritas *Alicon* secat enterocelas. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 13. 83. (134). *Equisætum* enterocelen cohibet. Adde *Theod. Priscian.* 1. 26.

ENTĒRŌCĒLĪCŪS, a, um, adject. qui enterocela laborat. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 8. 49. (79). Quinquefolium enterocelcis dari atque illini, utilissimum est. Adde *eumd.* 32. *ibid.* 9. 33. (104). *Arnob.* 7. 34. Deos lienosos atque enterocelicos dicere. *Martial.* 12. 70. Atque olei sullam daret enterocelicus unctor.

ENTĒĒTŪS, a, um, particip. ab *instit.* *entheo*, nomine afflatus, divino furore percitus, entheus. *Martial.* 12. 57. Nec turba cessat entheata *Bellonæ*, *h. e.* sacerdotis *Bellonæ*, qui se cultris seriebant, et furentes vaticinari credebantur.

ENTĒCĀ, æ, f. 1. *ἐνθήκη*, repositorium: Græca vox ab *ἐνθήκη* pono.

I.) Proprie est repositorium pecuniæ apud *Augustin.* *serm.* 42. *de divers.* *Enthecæ* nobis habere non licet. Non enim est episcopi serrare aurum. — Latius etiam samitur pro dote prædii, de qua in *DOS* dictum est: habenturque non uno in loco hujus significationis testimonia in libris Digestorum: Græce tamen plerumque. Nam quod afferunt ex *Ulp.* *Dig.* 32. 1. 68. Prædiis, cum his *entheris*, quæ in ea possessione sunt, relictis, etc. *Hawander* edidit *ὄν ταῖς ἐνθήκαις*. — Est etiam *dos*, vel assignatio quæcumque ad aliquid faciendum. *Inscript.* apud *Lupulum*, *de inscript.* *Corfiniensi* p. 124., quæ est apud *Orell.* 3772. IDEM AD LAVACRYM BALNEARVM PUBLICARVM LIGNI DVRI VERES N. CCCC. **ENTĒCĀE** NOMINE IN PERPETVVM OBTVLIT. — *Imp. Valentinian.* et *Valens Cod. Theod.* 15. 1. 12. vocant *enthecæ* *populi romani* repositorium annonæ publicæ, seu potius ipsam annonam. *Idem ibid.* 14. 3. 7. *enthecæ* *pistrinorum* omne instrumentum et dotem pistrini. — *Entheca aulica* est principis privatum vini repositorium apud *Cassiod.* 12. *Variar.* 4. Comitii patrimonii relatione declaratum est, aciniatium, cui nomen ex acino est, enthecis aulicis fuisse tenuatum.

II.) Impropric. *Fulgent præfat. pris.* *serm.* p. 558. *Merc.* *Libellum*, in quantum memorie enthecæ subrogare potuit, absolutum tribui.

ENTĒCĀTŪS, a, um, adject. repositus in theca. Translate. *Fulgent.* *Mythol.* 1. Quidquid *Helicon* verbalibus horreis enthecatum possederat.

ENTĒRĪSTĪOS, on, adject. qui pro *eutheriston* occurrit apud *Plin.* 12. *Hist. nat.* 25. 54. (114). in

Palimp. *Veronensi* edente *Mon. V. EUTHERISTON*. Ceterum *Dioscor.* 1. 18. id *Σαυροτόν* vocat.

ENTĒŪS, a, um, adject. *ἐνθεός*. ¶ 1. Passivè est nomine afflatus, divino numine plenus, percitus, furens, sacer, divinus: ab *ἐν* in et *Θεός* *Deus*. *Seneca Med.* 382. Incerta qualis entheos, cursus tulit, Quam jam recepto *Mænias* insanit *Deo*. *Id. Troad.* 674. Deo percussa *Mænias* entheo silvas gradu, *Armata* thyro terret. *Id. Œdip.* 628. *Enthea* gnatos manu lacerare. *Stat.* 3. *Silv.* 5. 97. *Enthea* fatidicæ templa *Sybillæ*. *Id.* 1. *ibid.* 2. 227. *Enthea* *Isuro* tempora premere. *Martial.* 11. 84. Quum furit ad *Phrygios* enthea turba modos. ¶ 2. Active *enthea mater* apud *Martial.* 5. 41. est *Cybele*, sacerdotes suos in furorem vertens.

ENTĒŪSIĀSTĒ, ærum, m. plur. 1. appellati sunt hæretici quidam, quorum meminit *Cod. Theod.* 16. 5. 65. § 5.

ENTĒŪMĒMA, ætis, n. 3. *ἐνθύμημα* ab *ἐνθύμησι* *μα* in animo verso, *perpendo, cogito*, a *θύμῳ* animus. *Quintil.* 5. 14. 25. *Enthymema* (quod nos commentum sane, aut commentationem interpretamur, quia aliter non possumus, Græco melius usuri) unum intellectum habet, quo omnia mente concepta significat: alterum, quo sententiam cum ratione: tertium, quo certam quandam argumenti conclusionem, vel ex consequentibus, vel ex repugnantibus. Cf. *Boeth.* p. 832 *Enthymema* est mentis conceptio. et 2. *Geometr.* p. 1229. *Enthymema*, qui rhetoricus est syllogismus, Latine interpretatur mentis conceptio. et *moz.* Est quasi brevis animi conceptio.

¶ 1. Prima significatio tota Græca est: secunda refertur ad argumentum: tertia ad argumentationem, hoc est ad argumenti elocutionem et figuram. *Quintil.* 5. 14. 1. Igitur *enthymema* et *argumentum* ipsum, idest rem, quæ probationi alterius adhibetur, appellant, et argumenti elocutionem. Eam vero dicit duplicem: ex consequentibus, quod habet propositionem, conjunctamque ei protinus probationem; quæ pro *Ligario* (c. 6). *Causa tum dubia, quod erat aliquid in utraque parte, quod probari posset: nunc melior certe ea judicanda est, quam etiam dicit adjuverunt*. Habet enim propositionem probationemque: non habet conclusionem. Ita est ille imperfectus syllogismus. Ex pugnantibus vero, quod etiam solum *enthymema* quidam vocant, fortiori multo probatio est. Tale est *Cicero* pro *Milone* (c. 29.): *Ejus igitur mortis sedetis ultores, cujus vitam si putetis per vos restitui posse, nolitis*. Hactenus *Quintil.* — Itaque quum *enthymema* dicitur imperfectus syllogismus, vel ideo dicitur, quia per pauca effertur, sive desit propositio, sive assumptio, sive conclusio: vel ideo quia non necessario concludit. *Id.* 5. 14. 1. Apodixis est evidens probatio. Hanc et ab epicheremate differre *Cæcilius* putat solo genere conclusionis, et esse apodixim imperfectam, epicherema: eadem causa, qua diximus, *enthymema* a syllogismo differre. ¶ 2. *Enthymemata* præcipue rhetorum sunt, et ex contrariis fiunt. *Cic. Topic.* 13. 55. Ex hoc illa rhetorum sunt ex contrariis *conclusæ*, quæ ipsi *enthymemata* appellant: non quod non omnibus sententiæ proprie nomine *enthymema* dicatur: sed ut *Homerus*, propter excellentiam, commune poetarum nomen efficit apud Græcos suum: sic quum omnis sententiæ *enthymema* dicatur, quia videtur ea, quæ ex contrariis conficiuntur, acutissima, sola proprie nomen commune possedit. *Ejus generis* sunt: *Hunc metuere, alterum in metu non ponere. Eam, quum nihil accusas, damnas: bene quam meritam esse autumas, dicit male mereri. Id, quod scis, prodest nihil; id, quod nescis, obest*. Hæc *Cic.* Adde aliud exemplum ex eodem apud *Gell.* 1. 4. — Neque vero ita solum oratorum proprium est, ut non et a philosophis dialecticis adhibeat, uti docet *Cic. Topic.* 14. 56. Quare *Juvenal.* dialecticæ tribuit, 6. 447. Non habet *mastrona* tibi qua juncta recumbit, *Dicendi* genus, aut curtum sermone rotato *Torqueat* *enthymema*, nec *historias* sciat omnes.

ENTĒŪMĒMĀTĪCŪS, a, um, adject. *ἐνθύμηματικός*, ad *enthymema* pertinens. *C. Jul. Victor.* (edente *A. Maio*) *art. rhet.* 11. ante *med.* Alii postea adjecerunt (*enthymema*) *enthymematicon*: *Quod si apparet, hinc numquam officio pecuniam fuisse potiorum, certe eum liberalem judicari oportet*. Non enim pugnant hæc inter se, sed consequuntur; et hæc est forma *enthymematicon*, quod ap-

pellatur dicticon, et fit a consequentibus. et mox. Paradigmaticon enthymema, quamquam ad exemplum se refert, hoc tamen differt ab exemplo, quod exemplum per se positum probationem adjuvat, conversum autem in speciem argumenti formam accipit paradigmatis enthymematici.

ENTHYMESIS, is, f. 3. ἐνθύμησις, animatio, animae infusio: item cogitatio, inventum. *Tertull. advers. Valentini* 9. extr. Totam enthymesin, id est animationem cum passione, quae insuper acciderat, exposuit. Adde *eumd. advers. Haeretic.* 7.

ENTHUSIASMOS, i, m. 2. ἐνθουσιασμός, furor divinus; ab ἐνθουσιαζέω furo. *Mar. Victorin. art. gramm.* 4. p. 2607. *Putsch.* Inducit enim voluptatem, iram, enthusiasmon, veluti sacri furoris instinctum, ut Graeci vocant, quo fatidici vates spirant. Adde *eumd. ibid. paullo post.*

ENUBILATUS, a, um. *V. voc. seq.*
ENUBILO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et nubilo). Part. *Enubiliatus* et *Enubilandus* II. — Enubilo est nubibus purgo, clarum facio.

I.) Proprie. *Tertull. Apolog.* 35. Clarissimis lucernis vestibula enubilabant.

II.) Translate. *Paulin. carm.* 21. 667. Enubilant veritatem cernimus. *Augustin. 4. Doctr. Christ.* 10. a med. Sicut gratus est, qui cognoscenda enubilat; sic onerosus est, qui cognita inculcat. *Tertull. Anim.* 3. Ea erunt Christianis enubilanda. h. e. declaranda.

ENUBO, bis, psi, ptum, bere, n. 3. (ex et nubo) est ¶ 1. Extra suum ordinem nubere. *Liv.* 10. 23. Virginiam A. F. patriciam plebejo nuptam L. Volumio Cos., quod e patribus enupsisset, matronae sacris arceuerant. Adde *eumd.* 4. 4. ¶ 2. Item simpliciter nubere. *Liv.* 26. 34. Ipsos liberosque eorum et conjuges vendendas, extra filias, quae enupsissent prius, quam in populi Romani potestatem venirent.

ENÜBRO, inhibenti. *Paul. Diac. p.* 76. 16. *Müll.* Videtur autem loqui de auspiciis, quae contraria sunt et aliquid fieri prohibent. *Gloss. Philox.* Enubra, ἐνυβρία. *V. INEBRÆ.*

ENÜCLÉATE, adverb. Comp. *Enucleatius* et *Sup. Enucleatissime*. — Enucleate est enucleando, ideoque aperte, nude, simpliciter. *Non. quoque p.* 60. 5. *Merc.* exponit purgare, exquisite, et sine asperitate, aut duritia: ab eo quod nucibus separatis, id est testis, nucleorum utilis usus habeatur. Sed occurrit translate tantum de oratione. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 3. De aqua et via nihil praetermissi quadam epistola, quin enucleate ad te perscriberem. *Id. Brut.* 30. 115. Enucleate et polite dicere. *Id. ibid.* 9. 28. Subtiliter, presse, enucleate dicere: nihil contra grande, incitatum, ornatum. *Id.* 4. *Fin.* 3. 6. Qui grandia ornate vellent, enucleate minima dicere. *Id.* 4. *Tusc.* 14. 33. Quae de perturbationibus enucleate disputant Stoici, quae logica appellant, quia disseruntur subtilius. *Cassiod. Instit. divin. litt.* 45. Quod si enucleatius haec nosse desideratis. *Augustin. Don. persever.* 53. Quid autem coegit loca Scripturarum copiosius et enucleatius nostro labore defendi? Adde *Boeth. interpr. in Aristot. edit. alt.* p. 306. Rursus *Augustin. Enchirid.* 83. Enucleatissime disputare.

ENÜCLÉATIM, adverb. idem quod enucleate. *Priscian.* 12. p. 941. *Putsch.* Enucleatim (h. e. simpliciter, nulla prorsus habita aliarum personarum ratione) tamen in singulari numero prima dicitur persona: nam in plurali conceptionem facit aliarum personarum.

ENÜCLÉATUS, a, um. *V. voc. seq.*
ENÜCLÉO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et nucleus). Part. *Enucleatus* in omnibus paragr. et in fin.; *Enucleandus* II. 1. et 2. — Enucleare est id quod esui est, e nucleis aliisque pomis extrahere, atque a putamine aut nucleolo purgare (It. *aprire le noci, purgare dal nocciolo*; Fr. *ôter le noyau*; Hisp. *quitar el cuesco*; Germ. d. *Kern herausbringen*; Angl. *to take out the kernel*).

I.) Proprie. *Marcell. Empir.* 20. Enucleatae baccae Juniperi. *Apic.* 4. extr. Duracina purgas, enucleas. *Gargil. de pomis* 13. in *Class. Suct. T.* 3. p. 421. edente A. Mai.; et *Pelagon.* 28. 30. Uva enucleata. Sic *Scribon. Compos.* 233. Item uva passa enucleata, contusa ac mixta ejusdem mensurae vel ponderis.

II.) Translate. ¶ 1. Est purgare, adeoque eli-

gere, digerere. *Veget. 4. Veterin. proem.* 2. Cedens itaque familiarium honestissimae voluntati ex diversis auctoribus enucleata collegi, pedestrique sermone in libellum contuli. Huc spectat etiam tit. 17. lib. 1. *Cod. Justin.* qui inscribitur *De veteri jure enucleando*. ¶ 2. Item aperire, explicare, ab obscuritatibus aut difficultatibus purgare. *Cic.* 3. *Tusc.* 8. 23. Haec duntaxat enucleare non ita necesse est. *Id. Partit. orat.* 17. 57. Clivo arescit lacrima, praesertim in alienis malis: nec quidquam in amplificatione nimis enucleandum est: minuta est enim omnis diligentia; hic autem locus grandia requirit. Cf. *ejusdem fragm. pro Scuro* (edente A. Peyronio) p. 78. Non agam igitur cum ista Sardorum conspiratione, et cum expresso, coacto sollicitatque perjurio subtiliter, neque acu quaedam enucleata argumenta conquiram. *Gell.* 19. 8. Quæri ista omnia et enucleari et excuti ab hominibus negotiosis non queunt. — Hinc Part. praeter. pass., cujus exempla et supra retulimus,

Enucleatus, a, um, adjective quoque usurpat, unde *Comp. Enucleator* sub a. Occurrit autem translate, et est purgatus, purus, simplex. — a) Generatim. *Cic. Planc.* 4. 10. Illud debes putare, comitis aedilicis studium esse populi, non iudicium: eblandita illa, non enucleata esse suffragia. h. e. suffragia ex corde, ex intimo animi sensu. *Gell.* 7. 3. a med. Neque tenues istas et enucleatas voluntatum in rebus illicitis reprehensiones, qualia in philosophorum otio disputantur, inagni fecit. h. e. puras et nudas reprehensiones voluntatum nudarum et inanum, ut *ibid.* mox loquitur. *V. integrum locum. Priscian. proem.* p. 534. *Putsch.* Quid Apollonii scrupulosis quaestionibus enucleatius possit inveniri? Quam igitur eos omnia fere vitia, quaecumque antiquorum commentariis sunt relicta artis grammaticae, expurgasse comperio, etc. — b) Speciatim de oratione. *Cic. Orat.* 26. 91. Genus dicendi enucleatum. h. e. quo utitur submissus orator et tenui stilo utens, in quo orationis ornamenta paucissime adhibentur. Adde *eumd.* 3. *Orat.* 9. 32.

ENÜDŌ, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et nudo). Part. *Enudatus* II. 2. — Enudare est detractis vestibus vel integumentis nudare.

I.) Proprie. *Reposian. Concup. Mart. et Ven.* 102. Quam nec tota latet, nec tota enudat amorem. h. e. membra amabilia.

II.) Translate. ¶ 1. Pro exponere, manifestare, interpretari. *Cic.* 1. *Legg.* 9. 26. Rerum plurimarum obscuras et necessarias intelligentias (natura homini) enudavit. *Orellius* legit *obscurarum necessarias*. Ceterum locus totus est corruptus: et alii *enudavit*, alii *enucleavit*, alii *inchoavit*, alii denique aliter legunt. ¶ 2. Item pro privare, spoliare. *Cassiod.* 10. *Variat.* 13. Ut nec Ronia suis civibus enudetur. *Id.* 4. *ibid.* 50. Agrorum fructibus enudati subvenientur onere tributariae functionis.

ENÜMÉRATIO, ōnis, f. 3. actus enumerandi. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 3. *Legg.* 10. 23. Enumeratio malorum. *Id. Brut.* 36. 138. Versari in enumeratione oratorum. *Id. Chuent.* 24. 64. Enumeratio singulorum argumentorum. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores — a) Est pars perorationis, in qua res, disperse et diffuse dictae, unum in locum coguntur et reminiscendi causa unum sub aspectum subjunguntur, ut *Cic.* 1. *Invent.* 52. 98. definit. Adde *eumd.* 2. *Herenn.* 30. 47.; et *Quintil.* 4. 5. 1. et 11. 3. 70., qui 5. 14. 11. enumerationem et conclusionem conjungit, et 6. 1. 1. enumerationem Graecae ἀνακεφαλαιώσις respondere affirmat. *Capell.* 5. p. 186. Epilogus enim tres habet partes, enumerationem praedictam (quam *Capell.* vocat *anacephaloesin*), indagationem, quam *Δειξιων* dicimus, miserationem, quam *ὀχρεσιμα* vel *ἄσπον* memoramus. — b) Item exornatio oratoria, qua pluribus rebus expositis, et ceteris informatis, una reliqua necessario confirmatur: ut si dicas; Si iste occidit, aut inimicitiae causa id fecit, aut spei, aut metus, aut alicujus amici gratia: aut si horum nihil est, non occidit. Constat autem, neque inimicitiam interfuisse, neque metum, etc. Ergo non occidit. *Cic.* 1. *Invent.* 29. 45.

ENÜMÉRATUS, a, um. *V. voc. seq.*

ENÜMÉRO, as, avi, atum, are, a. I. (ex et numero). Part. *Enumerans* 2.; *Enumeratus* 1. et 2.; *Enumerator* et *Enumerandus* 2. — Enumerare est idem quod numerare, vel plene et usque ad ultimum numerare (It. *numerare, contare*; Fr. *com-*

pter entièrement; Hisp. *contar, numerar enteramente*; Germ. *auszählen oder ausrechnen, daher überzählen; abschätzen, hinzählen*; Angl. *to enumerate, recount*). Occurrit ¶ 1. Stricto sensu — a) De pecunia. *Plaut. Asin.* 2. 4. 90. Quamquam ego sum sordidatus, frugi tamen sum, nec potest peculium enumerari. h. e. non est quod me vestimes ex villitate vestis; tantum enim fideli fragalitate conserutus sum pecuniam, ut eo nemini cedam, sive ut id numerari non possit. Alii tamen aliter interpretantur. *Ter. Adelph.* 2. 2. 28. Jamne enumerasti id quod ad te rediturum putes? h. e. jamne enumerasti et rationem satis subdixisti, quantum sit id quod ad te redidit, sive quantum lucri sis facturus? *Cic. Rosc. Am.* 46. 133. Authepsa illa, quam tanto pretio nuper mercatus est, ut qui praeterentes pretium enumerari audebant, fundum venire arbitrantur. — b) De tempore. *Cæs.* 3. *B. C.* 105. Repetit et enumeratis diebus, quo die etc. ¶ 2. Latiori sensu de oratione dicitur, et est narrando ex ordine recensere. *Cic. post redit. ad Quid.* 2. 5. Nemo est, qui vestrorum multitudinem beneficiorum non modo augere aut ornare oratione, sed enumerare aut consequi possit. *Id.* 2. *Nat. D.* 47. 121. Enumerare possum, quae sit in figuris animantium, et quam solers subtilisque descriptio partium etc. *Id.* 4. *Verr.* 33. 82. Dixi jam antea, me non omnia istius, quae in hoc genere essent, enumeratum. *Sail. Cat.* 51. Quae belli saevitia esset, quae victis acciderent, enumerare. *Nepos Lysand.* 2. Ne de eodem plura enumerando satigemus lectores. *Id. Att.* 18. Juniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeravit. *Id. Hann.* 5. Longum est enumerare praelia etc. *Liv.* 3. 58. Septem et viginti enumeratis stipendiis. *Propert.* 2. 1. 44. Enumerat miles vulneca, pastor oves. *Virg.* 4. *Æn.* 333. Ego te, quae plurima fando Enumerae vales, numquam, regina, negabo Promeritam. *Ovid.* 3. *Fast.* 719. Enumerare triumphos. *Curt.* 6. 3. 4. Et nescio, an enumeranti mihi, quaedam ipsarum rerum multitudo subduxerit. *Sueton. Claud.* 29. Enumerare minima quoque. Adde *eumd.* *Aug.* 51. *Id. Cæs.* 55. oratores. *Quintil.* 1. 10. 4. Enumerent etiam fortasse multos, quamlibet utiles foro. *Id.* 6. 1. 2. Quae enumeranda videntur. *Id.* 7. 2. 45. Enumerans plurimas occasiones. *Id.* 4. 1. 26. Quae sint in causis favorabilia, enumerare non est necesse. *Id.* 6. 5. 10. Infinitum est enumerare, ut *Cotlae* detraxerit auctoritatem etc. Adde *Fellej.* 2. 52. 3.

ENUMQUAM, equando. *Paul. Diac. p.* 76. 7. *Müll.* V. EN. Ceterum *enumquam* non modo saepe legitur apud *Plaut.*, sed etiam apud *Ter. Virg.* et *Liv.* Similiter *Gloss. Labb.* *Enumquam, εἰ ποτε καὶ ποτε.* *Gloss. Placidi* edente A. Mai. p. 461. *En* utrumquam, et quando. *lege* equando.

ENUNCIATIO vel enuntiatio, ōnis, f. 3. actus enunciandi. Hinc — a) Est propositio, enunciatio, effatum. *Cic. Fat.* 10. 20. Non omnis enunciatio, quod ἀξίωμα dialectice appellant, aut vera, aut falsa erit. *Id. ibid.* 12. 27. Haec enunciatio vera esse non potest: capiet Nuntiantiam Scipio. — b) Item explicatio, expositio. *Quintil.* 7. 3. 2. Finitio est rei propositae propria et dilucida et breviter comprehensa verbis enunciatio. Adde *eumd.* 9. 1. 23. — c) Item manifestatio. *Quintil. Declam.* 272. Enunciatio voluntatem habet, et animum non coactum: confessio expressam dolore multo necessitatem.

ENUNCIATIVUS vel enuntiativus, a, um, adject. qui enunciandi, seu manifestandi vim habet. *Seneca Ep.* 117. ante med. Motus animorum enuntiativi corporum. et mox. Cato ambulat: non corpus quidem est, quod nunc loquor, sed enuntiativum de corpore: quod alii effatum vocant, alii enunciatio, alii edictum. Adde locum *Diomed. cit.* in v. ENARRATIVUS.

ENUNCIATOR vel enuntiator, ōnis, m. 3. qui enunciat. *Inscript.* apud *Cardinal. Iscriz. Velttern.* n. 87., quae est apud *Orell.* 2614. L. MARIUS AVCTVS ENUNCIATOR AB SCAENA GRAECA. scilicet qui in scaena prologum recitabat; vel actorum recitationem docebat et moderabatur; Italice *suggestore*.

ENUNCIATRIX vel enuntiatrix, tris, f. 3. quae enunciat. *Quintil.* 2. 15. 21. Theodorus Gadareus ita dicit (ut ipsis eorum verbis utar, qui hoc ex Graeco transtulerunt): Ars inventrix, et iudicatrix, et enuntiatrix decente oratio, etc. h. e. rhetorica. *Prudent.* 10. *περί σταθ.* 771. lingua interpretis animi, enuntiatrix sensuum.

ENUNCIATUM vel enuntiatum, i, n. 2. *F. ENUNCIATIO* in fin.

ENUNCIATUS vel enuntiatas, a, um. *F. ENUNCIATIO*.

ENUNCIATUS vel enuntiatas, us, m. 4. idem quod enuntiatio. *Mar. Victorin. art. gramm. 1. p. 2481. Putsch.* Hæ tamen (*litteræ*), ut supra diximus, sub uno enuntiatu conjunctæ communem syllabam, divisæ autem longam efficiunt. *Gaisford.* ita edidit: at *Putsch.* habet enuntiatio.

ENUNCIATIO vel enuntio, as, ævi, Ætæ, arc, a. 1. (lex et nuncio). Part. *Enunciatus* I. et II.; *Enunciaturus* I.; *Enunciandus* II. — Enunciare est quod arcanum erit, detegere, aperire, edere, evulgare (II. *tradendo lit. segreto scoprire, manifestare, rivelare, palesare*; Fr. *rapporter, exposer, ébruiter, trahir, dévoiler, déculquer*; Hisp. *descubrir, manifestar lo que se tenia oculto. escondido*; Germ. *etwas hinausverkündigen mit Verletzung d. Geheimhaltung, verrathen, ausplandern*; Angl. *to publish, spread abroad, divulge, disclose, reveal*).

I.) Proprie occurrit — a) Cum Accusativo rei tantum. *Plaut. Trin. 1. 2. 106.* Ut quod meæ concredidit taciturnitati clam — ne enunciam. *Cic. 1. Orat. 26. 119.* Enunciabo — quod adhuc semper tacui et tacendum putavi. *Id. Mur. 11. 25.* Etiam si quid apud majores nostros fuit in isto studio admirationis, id, enunciatis vestris mysteriis, totum est contemptum et abjectum. *Cf. eumd. 1. Orat. 47. 206.* Enunciare mysteria dicendi. et *Justin. 5. 1. 1.* Alcibiades absens Athenis insimulatur, mysteria Cereris Initiatorum sacra, nullo magis quam silentio sollemniter, enunciavisse. *Rursus Cic. Rose. Am. 40. 117.* Iste, qui initio proditor fuit, deinde perfuga, qui primo soriorum consilia adversariis enunciat, etc. *Cæs. 1. B. G. 17.* Consilia nostra hostibus enunciavi. *Id. ibid. 4.* Na res, ut est Helvetiis per indicium enunciata, etc. *Liv. 10. 38.* Adgebatur iurejurando, quæ visa auditaque in eo loco essent, non enunciaturum. *Adde eumd. 23. 35. et 25. 9. Sall. Cat. 28.* Ea (*h. e.* quæ a Catilina ceterisque conjuratis perabantur) quum Ciceroni enunciarentur, etc. *Alit leg. unciarentur.* Huc referri potest et illud *Planci* apud *Cic. 10. Fam. 8.* Optimæ mentis cogitata semperidem, maturo tempore enunciare. — b) Omissio Accusativo rei, qui tamen facile subintelligitur. *Nepos Pausan. 4.* Tanto magis Pausanias perturbatus orare cepit, ne enunciaret, nec se meritum de illo optime proderet. *Cæs. 1. B. G. 30.* Ea re permissa, diem concilio constituerunt, et iurejurando, ne quis enunciaret, nisi quibus communi consilio mandat esset, inter se sanxerunt. — c) Sequente relativo. *Curt. 3. 6. 7.* Diu animo in diversa versato, nulli, quid scriptum esset, enunciavit. — d) Sequente Accusativo cum Infinito. *Plaut. Pæn. 4. 2. 66.* Ne enunciet id esse facious a te exortum.

II.) Improprie est pronunciare, dicere, proferre. *Cic. 2. Fin. 7. 20.* Gravissimæ sunt ad beate vivendum breviter enunciatae sententiæ. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 29. 95.* Fundamentum dialecticæ est, quidquid enunciatur (id autem appellatur *ἀξιωμα*, quod est quasi *εἶσάτω*) aut verum esse, aut falsum. *Id. 3. Orat. 42. 168.* Videtis profecto genus hoc totum, quum inflexo commutatoque verbo res eadem enunciatur, ornatus. *Id. 1. Acad. (post.) 2. 6.* Quibusnam quisquam enunciare vobis poterit hæc ipsa de vita et moribus etc. *Cæselius* apud *Gell. 7. 2.* Masculina genere cor enunciavit *Ennius*. *Sueton. Tib. 71.* Per ambitum verborum vim enunciandam censuit. *Quintil. 12. 10. 6.* Quæ proprie signari poterant, circuitu ceperunt enunciare. *Id. 3. 3. 1.* Enunciare voluntatem aliquam. *Id. 8. 3. 38.* obscæna. *Id. 2. 5. 11.* Sermo rectus et secundum naturam enunciatus, nihil habere ex ingenio videtur. *Id. 1. 7. 28.* Litteræ, quæ scribuntur aliter quam enunciatur. *Adde eumd. 1. 5. 27., 11. 2. 47., 2. 11. 4. et alibi sæpe.* — Hinc

Enunciatum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est enunciatio, effatum. *Cic. Fat. 9. 19.* Epitaurus concedens omne enunciatum aut verum, aut falsum esse. *Adde eumd. ibid. 12. 28.; et Seneca loquam alterum in v. ENUNCIATIVUS.*

ENUNCIPO, as, are, a. 1. palam nuncupo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 73.*

ENUNCIPIO, as, are, a. 1. mercari. *Tertull. Ido. 9.* Spiritum Sanctum enunciare.

ENUNTIATIO, ENUNTIATIVUS, ENUNTIATOR, ENUNTIATRIX, ENUNTIATUM, ENUNTIATES, ENUNTIO. *F. ENUNCIATIO, ENUNCIATIVUS, etc.*

ENUNTIATIO, ðnis, f. 3. actus enubendi. *Liv. 39. 19.* Ut Hispaniæ Feneciæ datio, deminutio, gentis enuptio, tutoris optio ita esset, etc. *F. ENUBO 1.*

ENUTRIO, is, tvi, itum, ire, a. 4. (ex et nutrio). Part. *Enutritus* I. et II.; *Enutriendus* II. — Enutrio est idem quod nutrio, vel perfecte et complete nutrio.

I.) Proprie. *Ovid. 4. Met. 288.* puerum diva Cythereide natum Najades Ideas enutrivere sub antris. *Colum. 3. R. R. 3. 4.* Sata non ita (coloni) enutriunt, ut convalescant. *Plin. 9. Hist. nat. 37. 61. (131).* Purpurarum genus lutense putre limo, et algæse enutritum alga. *Id. 12. ibid. 1. 4. (8).* Ut vero infuso enutrientur (arbores).

II.) Translate. *Quintil. 8. præc. 2.* Ingenia a-lenda et enutrienda. *Vitruv. 2. 1.* Unde origines ædificiorum sint institutæ, et quibus rationibus enutritæ et progressæ sint gradatim ad hæc finitiones.

ENUTRITUS, a, um. *F. voc. præced.*

EO

EO, is, tvi vel ti, itum, ire, n. anom. — a) Quod attinet ad formas brevitates, de ti pro tvi *V. Lachmann ad Lucret. 3. 1042.* — *Issem, isses, issel et isse, syncope est pro ivissem, ivisse.* *Cic. 12. Phil. 12. 28. et 3. Verr. 44. 113.; Ovid. non semel, Propert., Plaut., Stat., Sil. II. etc.* — Isti pro ivisti est *Turpilius* apud *Non. p. 325. 5. Merc.* Et istis pro ivistis habet *Lucan. 7. 834.* — b) Iri pro iri per paragogen dixit *Plaut. Rud. 4. 7. 16.:* *F. infra sub II. 6. 2.º* — c) Quod ad formas eteroclitias attinet, in futuro pro ibo, ibis, ibit, in compositis iam, ies, iet inveniri quidam putant, ut *inetur* apud *Cic. 2. leg. Agr. 25. 67., et transit* apud *Tibull. 1. 4. 23., ubi tamen Heynius contendit legendum transit, et inet* apud *Senec. 2. Benef. 1., et redies* apud *Apul. 6. Met., et exiet* apud *Tertull. advers. Jud. 13. ex Matth. 2. 6., item in Inscript. apud Gruter. 755. 1., quam assertit Achill. Stat. ad loc. cit. Tibulli, et apud Gruter. loc. cit. legitur exiat pro exeat, et obiet* apud *eumd. Gruter. 1119. 4., et prodiat* apud *Lactant. 7. 16. in fin.* Verum hæc omnia dubiæ sunt lectionis (excepto *Tertull. et Sapient. 16. 19., ubi habetur disperiet pro disperibunt, et veniet* pro *venibit (F. VENEIO)* et Inscriptio altera, quæ tamen optimæ notæ non est) et cum probata consuetudine pugnant. — d) Passive impersonaliter occurrit — *Itur* apud *Cic. 6. Verr. 45. 100.* Itur in consilium. *Virg. 6. Æn. 179.* Itur in antiquam silvam. *Id. 9. ibid. 641.* sic itur ad astra. *Adde Senec. Ep. 73.; Quintil. 1. 4. 28. et 11. 3. 133.; Juvenal. 1. 89. et 4. 65.; et Claudian. ad Prob. 6. — Ibitur* apud *Plaut. Truc. 3. 1. 21.* Ibitur: ne me morari censeas. *Adde eumd. Trin. 2. 4. 177. — Itum* est apud *Ovid. 1. Met. 138.* itum est in viscera terræ. *Adde Fellej. 2. 48. 2.; Flor. 1. 9. 8.; et Ammian. 24. 7. et 25. 5. — Eatur* apud *Senec. Med. 460.* Eatur: regius jussit gener. *Sueton. Cæs. 32.* Eatur, inquit, quo deorum ostenta et inimicorum iniquitas vocat. — *Iretur* apud *Petron. Satyr. 118.* Non viderunt viam, qua iretur ad carmen. — *Iri et itum esse* apud *Cic. 2. Att. 1. circa med.* Non esse itum obviam, ne tunc quidem, quam iri debuit maxime. *Id. 9. ibid. 18.* Senatui non placere, in Hispanias iri, nec exercitus in Græciam transportari. — De Infinito tri cum participiis præteritis temporis, *F. infra sub II. 6. 2.º* — *Eundum* est, h. e. ire oportet, vulgo passimque dicitur. *Ovid. 3. Trist. 1. 14.* Dicite, lectores, si non grave, qua sit eundum. *Sall. Cat. orat. Lepidi 4.* Agendum atque obviam eundum est. *Adde Juvenal. 3. 316. — e) Eundum* passive usurpatur a *Claudiano*, ubi ait, 2. *in Eutrop. 419.* Non explorantur eundæ Vitandæque viæ. — f) Participia sunt *Iens, euntis, et Iturus.* *Cic. 4. Att. 9.* Iens in Pompejanum, bene mane hæc scripsi. *Id. 16. ibid. 1.* Postridie iens ad Brutum. *Retioiens* dixit *Seneca 7. Quæst. nat. 21.* De obliquis casibus, et de *Iturus* exempla passim. Pro *euntis* aliquando *ientis* dictum est: non tamen imitandum. *Inscripti. apud Murat. 937. 5. et 439.*

IN AGRO VOLVSI BASILIDES IENTIBVS AB VRBE PARTE SINISTRA etc. — g) Infinitum ire tamquam Substantivum occurrit et idiotismi recentiorum Italorum speciem habet apud *Jornand. Get. 42.* Dum ejus (*Attile*) animus ancipiti negotio inter ire et non ire fluctuaret. *h. e. fra l'andare e il non andare.* — Ceterum ire, quod cum Græco etymo eo et usit. *εἶμι* conjungendum est, significat ambulare, vadere, pergere, iter facere (II. *andare, camminare, far viaggio*; Fr. *aller, marcher, s'avancer*; Hisp. *ir, andar, caminar, marchar*; Germ. *gehen*; Angl. *to go, walk, travel*).

I.) Proprie usurpatur de hominibus et ceteris animalibus, et dicitur de quocumque corporeo motu, quo a loco ad locum transgredimur: sæpenumero additur et instrumentum, quo ad motum efficiendum utimur, ac propterea ire non modo ambulare ac vadere significat, verum etiam equitare, currum vehi, navigare, natare, currere et similia. Itaque ¶ 1. *Generalim.* — a) Absolute. *Cic. 2. Phil. 32. 78.* Cæsari ex Hispania redeunti obviam longissime processisti. Celeriter isti, redisti, ut cognosceret te, si minus fortem, atque strenuum. *Ovid. 1. Amor. 6. 10.* Ire tenebris. *h. e. noctu ambulare.* — b) Cum Accusativo personæ aut loci et præpos. *ad Plaut. Asin. 2. 3. 14.* Ire ad tonsorem. *Ter. Andr. 3. 4. 20. et Nepos Dion. 9. ad aliquem. h. e. ad domum alicujus.* *Sic Liv. 34. 19.* Ire in colloquium ad aliquem. *Fal. Flacc. 7. 17.* ad urbes Ausonias. *Ammian. 15. 2. ad Græciam. h. e. ut litteris ac scientiis opera datur.* *Plaut. Most. 1. 1. 71.* Nunc jam i rus, teque amove. *Ter. Andr. 3. 4. 15.* Domum modo ibo. *Id. Phorm. 2. 1. 82.* Ire ad forum. *Id. ibid. 5. 6. in fin. ad mercatores.* *Id. Eun. 3. 2. 6. ad venam.* *Adde eumd. ibid. 2. 2. 35.; et cf. Nepot. præfat. 4. Ovid. 4. Fast. 167. ad opus. Curt. 5. 9. 7. ad mortem.* — c) Cum Accusativo et præpos. *in. Liv. 42. 34. a med. A. Ti. Græcho rogatus, in provincia i.* *Quintil. 3. 8. 19.* Ire in Germaniam. *Lucan. 8. 564.* celsa de puppe carinæ In parvam jubet ire ratem. *Justin. 2. 9. 11.* Ire in pugnam. *Quintil. 6. 3. 78.* in exsilium. *Cf. Capell. 1. p. 11.* Virtus in cælum itura sustollitur. *Plaut. Asin. 5. 2. 91.* I in crucem. *Id. Pseud. 3. 2. 57.* in malam crucem. *Ter. Phorm. 5. 7. 37.* I in malam rem. — d) Cum Accusativo et præpos. *sub. Sueton. Ner. 48.* Hortante eodem Phaonte, ut interim in specum egestæ arenæ concederet, negavit se vivum sub terram iturum. *Horat. 2. Sat. 7. 66.* Ire sub surcam. — e) Cum Accusativo et præpos. *per. Liv. 42. 36.* Neminem eorum per Italiam ire liciturum. *Ovid. 14. Met. 590.* satis est inamabile regnum Asperissem semel, Stygios semel isse per amnes. *Cf. Id. 1. Amor. 6. 7.* ire per excubias custodum. — f) Poeticæ cum Accusativo sine præpos. ad itineris finem significandum. *Virg. 1. Ecl. 65.* At nos hinc alii sitientes ibimus Afros; Pars Scythiam et rapidum Cretæ venimus Oaxen. *h. e. Africam versus.* *Sic Id. 3. Æn. 233.* ventisque vocatis Ibitis Italiam. *Ovid. Heroid. 10. 125.* Ibis Cecropios portus. *Grat. Cynege. 54.* Ire freta. *Sil. It. 12. 368.* Særdos isse recessus. *Cf. Ter. Eun. 3. 3. 30.* Malam rem hinc ibis. *Alit tamen aliter leg. — g) Item* apud *Poetas cum Accusativo viam vel vias, ut apud Virg. 6. Æn. 129.* Itaque reliquit viam. *h. e. per viam.* *Id. 4. ibid. 467.* semper longam incomitata videat Ire viam et Tyrios deserta quærere terra. *Adde Martial. 6. 10. Fal. Flacc. 3. 371.* Ignotas jubet ire vias. *Adde Juvenal. 14. 122.; Claudian. 2. in Eutrop. 419.; et Nazar. Paneg. Constant. 5. — Eodem sensu cum addita præpos. in dixit Fal. Flacc. 8. 168.* iremus et ambæ In quascumque vias. — Contra cum Ablativo *via Liv. 44. 43.* Ceteris, quia recta expedita via ierant, pervenerunt. *Adde eumd. 22. 2. — Et cum Ablat. et præpos. in. Ter. Eun. 3. 2. 42.* Ire in via cum aliquo. — Similiter *Ire suppeticas* apud *Auct. B. Afr. 39. F. SUPPETLE.* Item *Ire exsequias* apud *Ter. Phorm. 5. 8. 37. (F. EXSEQUIE); et Ire pompam funeris apud Ovid. 6. Fast. 663. (F. POMPA).* Hinc ire est etiam verbum lumbre. Nam ad illud *Ter. Andr. 1. 1. 90.* Effertur, imus: *Donatus,* Effertur, inquit, dicuntur cadavera mortuorum, et ire proprie ad exsequias. *Virg. 11. Æn. 24. ite, ait, egregias animas, quæ sanguine nobis Hanc patriam peperere suo, decorata supremis Muneribus. — h) Poeticæ cum Dativo pro Accusativo. Sil. It. 15. 327.* Cogitur ire sorori germanus ama-

1æ. *Propert.* 1. 20. 32. Hylas ibat Hamadryasin. Cf. *eumd.* 1. 15. 8. Ut formosa novo quæ parat ire viro. — i) Cum Supinis aliorum verborum. *Plaut. Cas.* 4. 4. 27. et *Pseud.* 3. 2. 57.; et *Cic. Rosc. Am.* 23. 64. Ire cubitum. *Plaut. Aulul.* 2. 4. 23.; et *Horat.* 1. Sat. 6. 19. Ire dormitum. *Horat.* 1. Od. 2. 15. Ire dejectum. *V.* plura sub II. 6. 1.º — d) Cum Infinito. *Plaut. Most.* 1. 1. 63. Ego ire in Piræum volo in vesperum parare piscatum mihi. Et cum præpos. ad et Accusativo personæ. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 113. Egram esse simulat mulicrem; nostra ilico it visere ad eam. Sic *Ovid.* 2. *Amor.* 2. 21. Ibit ad affectam, quæ non languebit, amicam Visere. *V.* plura in VISO; et adde *Stat.* 5. *Silv.* 3. 10.; et *V.* infra sub II. 6. 3.º — m) Cum Particip. præ. *Liv.* 34. 48. Scipionem — cum collega per Bojorum Ligurumque agros populantem isse, quoad progredi silvæ paludesque passæ sint, scribant. Cf. *Quintil.* 6. 4. 17. Ut errantem adversarium trabas et ire quam longissime cogas. — n) Cum Adjectivis. *Liv.* 2. 46. Q. Fabium — principem in confertos Vejentes euntem — gladio per pectus transfigit. *Catull.* 17. 8. Quemdam municipem meum de tuo volo ponte Ire præpitem in lutum per caputque pedesque. (Cf. translativè *Sall. Cat.* 37. Sed urbana plebs ea vero præceps ierat nullis de causis. et *Liv.* 2. 27. Adeo in alteram causam non colliga solum præceps ierat, sed omnis factio nobilium. *Hic tamen alii aliter leg.*) *Sueton. Cal.* 35. Ita se proripuit et spectaculo, ut, calcata lacinia togæ, præceps per gradus iret indignabundus etc. Adde *Juvenal.* 3. 128. *Virg.* 6. *Æn.* 158. cui fidus Achates It comes et peribus curis vestigia figit. Adde *Ovid.* 3. *Art. am.* 17. — o) Cum Adverbis. *Ter. Andr.* 1. 4. in fin. Eamus nunc intro. Adde *eumd.* *Phorm.* 4. 4. 23. *Curt.* 3. 8. 7. Si retro ire pergat, (se) haud dubie regnum hostibus traditurum. *Plaut. Most.* 3. 1. 9. Modestius ire obviam. Adde *Ter. Phorm.* 2. 1. 23. *Plaut. Cas.* 3. 6. 5. Amiceque hero meo ire adversum. *Ter. Andr.* 1. 4. in fin. I præ; sequar. Adde *Plaut. Aulul.* 1. 2. 41. et *Curc.* 4. 2. 1. *Justin.* 2. 12. 7. Si hoc parum tutum est, at vos commisso prælio ite cessim (h. e. cedite, abite), inhibete remos et a bello discedite. *Brutus* apud *Cic.* 11. *Fam.* 13. Ille lit passim, ego ordinatim: quæcumque lit, ergastula solvit. hic sermo est de iter faciente cum exercitu. — p) Cum addito eundem modo per varias dicendi rationes. *Plaut. Epid.* 1. 1. 11. Ut tu is gradibus grandibus! *Fulgati libri habent* etc. *Id. Stich.* 2. 1. 20. Pedibus ire non queo. Sic *Liv.* 28. 17. Carthagine Nova, quo pedibus ab Tarracone itineribus magnis ierat, etc. Et *Sueton. Aug.* 16. Quam præter Locros Rhegium pedibus iret etc. *Val. Flacc.* 8. 184. et cursu, quem labor, eundem est. *Liv.* 28. 9.; *Ovid. Heroid.* 1. 46.; et *Val. Flacc.* 6. 328. Ire equis. *Justin.* 43. 3. super equos. Poetice *Val. Flacc.* 5. 587. Nec tamen inmissis hic signior ibit habenis. h. e. equitando. Et absolute, res enim ex præcedentibus patet, *Virg.* 5. *Æn.* 554. Frenatis lucent in equis: quos omnis euntes Tripartitæ mirata fremit Trojæque juvenis. *Liv.* 28. 9.; et *Seneca Herc. fur.* 196. Ire curru. *Liv.* 1. 14.; et *Justin.* 11. 7. 11. plaestro. *Martial.* 3. 47. in rheda. Et poetice *Ovid.* 1. *Art. am.* 214. Quatuor in niveis aureis ibis equis. h. e. quadrijugo curru veetus. *Val. Flacc.* 6. 527. qualis roseis it Lucifer alis. *Liv.* 41. 17. Duumviros navales cum classe Pisas ire jussit. *Virg.* 2. *Æn.* 254. Et jam argiva phalanx instructis navibus ibat A Tenedo. *Sueton. Ner.* 31. Fossam ab Averno Ostiam usque, ut navibus, nec tamen mari iretur. *Ovid. Heroid.* 19. 180. Ire puppibus. *Val. Flacc.* 7. 112. tumido quam cogit Erinys Ire mari. *Id.* 1. 271. Omnibus inde magis calor additus: ire per altum Magna mente volunt. Et absolute, namque res ex præcedentibus patet, *Virg.* 5. *Æn.* 767. Ipsæ jam matres, ipsi, quibus aspera quondam Visa maris facies et non tolerabile nomen. Ire volunt omnique fugæ perferre laborem. ¶ 2. Speciatim ire ponitur pro incedere. *Plaut. Epid.* 5. 1. 21. Di immortales! otiose isse admior: pedibus pulmonis qui perhibetur, prius venisset, quam tu advenisti mihi. *Id. Pseud.* 1. 3. 14. Quod hoc malum? tam placide is, puere. *Petron. Satyr.* 129. Negant medici sine nervis posse ire. *Virg.* 6. *Æn.* 589. mediæque per Elidis urbem Ibat ovans divumque sibi posebat honorem. Cf. *eumd.* 1. *ibid.* 46. Ast ego, quæ divum incedo regina, Jovisque Et soror et conjux, etc. ¶ 3.

Item speciatim pro venire, quemadmodum venire pro ire adhibetur. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 56. I, i hac mecum intro. *Ter. Eun.* 2. 3. 13. Unde is? en. Ego ne? nescio hercle, neque unde eam, neque quorsum eam. *Nepos Hann.* 11. Eodem, unde ierat, se recipit. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 4. ante med. Quam aliquo exhibimus, eat nobiscum, puerumque ducat. Adde *eumd.* 10. *Att.* 16. *inil. Ter. Andr.* 3. 4. 1. Ad te ibam. *Id. Adolph.* 3. 3. 7. Syrum ire video. Adde *Liv.* 28. 41. ad fin.; *Stat.* 7. *Theb.* 229. et 433., 8. 514. et 12. 360.; et cf. *Virg.* 2. *Æn.* 375. — Hinc illæ dicendi rationes Ire subsidio alicui apud *Nepot. Ages.* 8.; *Pompejum* ad *Lentul. post ep.* 12. l. 8. ad *Att.*; et *Senec. Med.* 684.: et *In subsidium ire* apud *Cic.* 8. *Att.* 7. ¶ 4. Item speciatim cum Ablativo est abire, discedere. *Ovid.* 6. *Met.* 201. Ite sacris, propreate sacris, laurumque capillis Ponite. Deponunt, infectaque sacra relinquunt. — Similiter *Val. Flacc.* 3. 3. It tectis Argæo manus. h. e. exit. ¶ 5. Item in re militari ire ad arma, et similia, est arma sumere, vel prælium armis inire. *Cic.* 14. *Phil.* 1. 1. Ire ad sagæ. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 15.; *Liv.* 9. 32.; et *Vellej.* 2. 48. 2. ad arma. *Flor.* 4. 5. 2. in arma. Similiter *Tac.* 2. *Hist.* 46.; et *Quintil.* 9. 2. 83. Ire in aciem. *Curt.* 4. 13. 19. et 8. 13. 27. in ordines. Et poetice *Juvenal.* 12. 110. et euntem in prælia turrim. h. e. turrim ligneam, elephantorum tergo impositam, e qua milites depugnabant. ¶ 6. Denique ire cum præpos. ad, in, adversus, contra, etc. et Accusativo personæ, est inimico animo aggredi. — a) Cum præpos. ad. *Ter. Andr.* 1. 5. 15. Aliquid monstri alunt: ea quoniam nemini obtrudi potest, itur ad me. h. e. me aggredientur. *Cæs.* 6. *B. G.* 8. III, ubi præter spem, quos fugere credebant, infestis signis ad se ire viderunt, impetum modo ferre non potuerunt. *Liv.* 28. 7. in fin. Inde portus Acarnanum petierant, quum ab Orco profectum Attalum Romanosque audissent, veriti ne ad se iretur et intra Rhium — opprimerentur. Adde *Quintil.* 7. 1. 30. — b) Cum præpos. in. *Virg.* 9. *Æn.* 423. simul ense recluso Ibat in Eurialum. *Val. Flacc.* 3. 308. neve tuos irem tunc ulior in hostes. Adde *eumd.* 6. 375. et 8. 71. Et poetice *Ovid. Heroid.* 11. 92. et 1. *Amor.* 7. 64. Inque meas unguibus ire genas. Sic *Val. Flacc.* 7. 293. Vix animos dextramque tenens, quin ipsa loquentis Iret in ora deæ. *V.* et COMMUNUS sub *A. II.* — Cum præpos. in occurrit etiam de locis munitis. *Liv.* 3. 17. Nec lex tamen ferri, nec ire in Capitolium consul potuit. *V.* integrum locum. — c) Cum præpos. contra vel adversus. *Cæs.* 7. *B. G.* 67. Cæsar suum quoque equitatum tripartito divisum ire contra hostem jubet. *Tac.* 2. *Hist.* 14. Duodecim equitum turmae et lecti e cohortibus adversus hostem iere. — d) Cum Adverbis contra vel obviam. *Tac.* 6. *Ann.* 44. Tiridates — distrahi consiliis, iret contra an bellum cunctatione tractaret. Similiter figurate *Seneca Ep.* 130. n. 19. Librum edidi, in quo necesse fuit mihi ire contra vitia. *Nepos Militad.* 4. Inter quos magna fuit contentio, utrum mœnibus se defenderent, an obviam irent hostibus æleque contendere. Adde *Curt.* 4. 15. 19.; et *Sueton. Cæs.* 69. Similiter *Justin.* 2. 15. 16. Obviam ire constibus alicujus. II.) Translate ¶ 1. De liquidis dicitur et est fluere. — a) De fluminibus. *Virg.* 8. *Æn.* 726. Euphrates ibat jam mollior undis. *Stat.* 4. *Theb.* 776. Langia perennes Serrai aquas: solet et rapidi sub limite cœteri Semper, et Icarii quamvis juba fulgurent astri. Ire tamen. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 719. — b) De cruore, sudore, et similibus. *Lucret.* 6. 1204. Aut etiam multas capitis cum sæpe dolore Corruptus sanguis plenis ex naribus Ibat. Adde *Lucan.* 7. 176.; *Sil. It.* 13. 395.; et *Juvenal.* 12. 14. *Virg.* 9. *Æn.* 433. Volvitur Eurialus leto, pulerosque per artus It eruat. Adde *Val. Flacc.* 2. 233. et 6. 723.; *Sil. It.* 6. 204.; et *Stat.* 11. *Theb.* 515. Rursus *Virg.* 2. *Æn.* 173. sanguis que per artus Sudor Iit. *Lucret.* 2. 682. Nidor enim penetrat, qua succus non it in artus. ¶ 2. De solidis, quæ aut naturali motu prædita sunt, aut ab hominibus jaciuntur vel impelluntur. — a) De iis, quæ naturali motu prædita sunt. *Virg.* 1. *G.* 433. Pura (Juna), neque obtusum per cælum cornibus Ibit. *Ovid.* 2. *Amor.* 1. 24. Carnina revocant niveos solis euntis equos. — b) De iis, quæ ab hominibus jaciuntur. *Lucret.* 1. 969. jaciaturque volatilis telum: Id validis utrum contortum viribus ire Quo fuerit nissum navis etc. *Virg.*

9. *Æn.* 418. Dum trepidant, lithasta Tago per tempus utrumque Stridens. *Ovid.* 8. *Met.* 695. Tantum aberant summo, quantum semel ire sagitta Missa potest. — c) De iis, quæ ab hominibus impelluntur. *Ovid.* 5. *Trist.* 14. 44. Vela damus, quamvis remige puppis eat. *Val. Flacc.* 2. 60. It tacitis ratis oclor horis. ¶ Denique de aliis. Singulare est illud *Caton. R. R.* 157. Ubi ex multo cibo alvus non sit, etc. h. e. obstruitur. Et poetice *Ovid.* 1. *Art. am.* 147. quum pompa frequens cælestibus Ibit eburnis. h. e. procedet. *Martial.* 12. 32. Ibat tripes grabatus et bipes mensa. Et *Val. Flacc.* 2. 111. it barbara vestis, Et torques, insigne loci. Sic *Stat.* 5. *Theb.* 279. gemini qua brachia muri Litus eunt. h. e. procedunt atque extenduntur usque ad litus. — Huc referri potest et illud *Senec. Herc. fur.* 13. 16. Eat ad labores hic quoque Herculeos labor. h. e. accedat, adjungatur. ¶ 3. De plantis est crescere; atque hinc ire in aliquod est evadere, fieri, verti. *Cato R. R.* 161. Asparagus it in semen. *Colum.* 2. *R. R.* 11. 11. *Schneid.* et *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 45. (159). Seges it in articulum. *Quintil.* 2. 10. 5. Numquam hæc poetica themata juvenibus pertractare permittemus, ut expatiatur, et gaudeat materia, et quasi in corpus eant? h. e. quasi pinguescant. *Stat.* 6. *Theb.* 234. lapsusque putres jam Mulciber Ibat in cineres. *Ovid.* 10. *Met.* 492. mediæque manente medulla, Sanguis it in succos, in magnos brachia ramos, In parvos digiti. *Nemesian. Cyneq.* 29. Nyrcha irit in arboreas frondes. — Similia, inquit *Forcellinus*, sunt illa *Virg.* 4. *Æn.* 413.; et *Stat.* 11. *Theb.* 103. Ire in lacrimas. *Flor.* 2. 4. in sudorem. *Ovid.* 5. *Met.* 668. Ibinus in pœnas. h. e. vos pœnis a supplicis afficiemus, vel pœnas sumemus. Hæc tamen ad posteriorem paragr. 5. rectius referenda putamus. ¶ 4. Hinc ire prægnanti, uti ajunt, significatione, est etiam perire, abire, vel ire in malam rem. *Lucret.* 3. 527. hominem paullatim cernimus ire, Et membratim vitalem deperdere sensum. *Lucan.* 2. 263. Nec tanta in cassum virtus eat. ¶ 5. Generatim ire tum de rebus, tum de hominibus ponitur, pro vagari, discurrere, diffundi, in re aliqua versari; et occurrit — a) Cum Accusativo et præpos. per. *Ovid.* 6. *Met.* 146. Phrygiæque per oppida facti Rumor it. *Juvenal.* 1. 145. It nova nec tristis per cunctas fabula cœnas. *Sil. It.* 11. 78. numquamne per aures It vestras (illam). — Propulsus dextra — tanto per limina templi Turbine præpitem revoluti corporis actum. Ut etc. *Val. Flacc.* 2. 393. Exoritur novus urbe dolor, planctusque per omnes It facies antiqua domos. *Id.* 8. 285. Dixerat: itque orans itere ventosus virosque Perque ratis supplex vox remigis illa magistros. *Sil. It.* 2. 521. eunt per petora sensus. *Ovid.* 4. *Met.* 430. cur non stimuletur, eatque Per cognata suis exempla foribus Ito? Adde *eumd.* 3. *Art. am.* 87. *Id.* 1. *Fast.* 15. Annue conanti per laudes ire tuorum. *Quintil.* 1. 8. 7. Comædia it per omnes et personas et affectus. *Id.* 11. 1. 84. Patrono per similes affectus eundem erit. *Id.* 7. 1. 64. Nunc eamus per singulas causarum judicialium partes. *Id.* 2. 5. 24. Per omnes species rerum ire. *Id.* 10. 5. 21. Per totas ire materias. — b) Rare admodum cum Ablativo. *Ovid.* 5. *Trist.* 3. 27. Me quoque, si fas est exemplis ire deorum, Ferrea sors vitæ difficillique premit. — c) Sæpissime cum Accusativo et præpos. in. *Plaut. Trin.* 3. 3. 4. Puella it in matrimonium sine dote. *Dig.* 19. 2. 31. Ire in creditum. h. e. æs alienum contrahere. *Tac.* 3. *Ann.* 30. Qui neque servatus in periculum republicæ, neque interfectus in exemplum Ibit. *Liv.* 3. 33. Ire in crudelitatem. *Plerique leg. ruere.* *Quintil.* 6. 4. 13. in risum. *Ovid.* 6. *Fast.* 89. in litem certaminis. *Id.* 5. *Met.* 668. in pœnas. *V.* supra sub II. 3. *Virg.* 4. *Æn.* 413.; et *Stat.* 11. *Theb.* 193. in lacrimas. *Flor.* 2. 4. in sudorem. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 8. 47. (74). in somnum. *Avian.* *Fab.* 14. 10. in risum. *Claudian. B. Gild.* 204. Iret adhuc in verba dolor, nisi Jupiter alto Carpsisset solio. *Pavat. Paneg. Theod.* 33. Tantumque res credita est habere voritatis, ut nisi frequenter isset in litteras, apud posteros videretur facti fides laboratara. *Val. Flacc.* 8. 397. Namque datum hoc falis, trepidus supplexque canebat Mopsus, ut in seros irent magis ipsa (bella) nepotes. h. e. quasi hereditate ad nepotes transirent. *Plin. Paneg.* 55. Ibit in sæcula, fuisse principem, cui etc. h. e. fama apud posteros celebrabitur etc.

Sil. It. 12. 311. factoque in saecula ituro Lætarum tribuisse locum. *Claudian. Cons. Mall. Theod.* 115. ibunt in saecula libri. — d) Cum Accus. et præpos. *ultra. Flor.* 4. 1. 9. Nec civili conspatione contentus, legatis Allobrogum — in arma sollicitatis, iisset ultra Alpes furor, nisi etc. — e) Cum Accus. et præpos. *ad. Virg.* 12. *En.* 409. it tristis ad æthera clamor Bellantum juvenem etc. *Sil. It.* 2. 417. it clamor ad auras. *Val. Flacc.* 5. 564. Sed magis ad præsens itur decus. *Sil. It.* 4. 36. ad decus ire periculis. Huc referri potest et illud *Liv.* 21. 46. Quia turbabant equos pedites intermixti, multis labentibus ex equis, aut desillentibus —, jam magna ex parte ad pedes pugna ierat. *h. e.* equites ad pedes descenderant. — f) Cum Dativo apud Poetas. *Virg.* 5. *En.* 451. It clamor caelo. *Val. Flacc.* 3. 277. It gemitus loto sinuosa per æquora caelo. *Id.* 4. 245. qui mecum fœdera junget Prima manu? cui dona fero? mox omnibus idem Ibit honos. — g) Proverbia vicem præstat dicendi formula ire per ignes, per gladios, hoc est per maxima pericula, quemadmodum et Græci dicunt *ἰδὴ πορὸς βαίωεν*. *Ovid.* 8. *Met.* 76. Et cur ulla foret me fortior? ire per ignes, Per gladios ausim. *Id.* 14. *ibid.* 108. vir factis maxime, cujus Dextera per ferrum, pietas spectata per ignes. *V. Obbar.* ad illud *Horat.* 1. *Ep.* 1. 46. Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes; et *Heindorf.* ad illud ejusdem *Horat.* 1. *Sat.* 1. 38. quam te neque fervidus æstus Demoveat luero, neque hiems, ignis, mare, ferrum. *Cf. eumd.* *Horat.* 4. *Od.* 14. 22. impiger hostium Vexare turmas et frementem Mittere equum medios per ignes. ¶ 6. Hinc, quoniam ire in risum, in somnum, etc. ire in crudelitatem, in item etc. significant ridere, dormitare, crudelitatem induere, item certare, etc. (*V. paragr. proxime præced.*): sic — 1.º) Ire cum Supinis aliorum verborum significat in eo esse ut, operam dare ut, in animo habere, et velle quoque; Supina vero casum verborum regunt. Occurrit autem — a) Verbum ire quoecumque in Modo (Indicativo, Coniunctivo, etc.) cum Supino et Supini casu. *Ter. Eun.* 5. 2. 53. Nutricem accessitum lit. *Farro* apud *Servium* ad *Virg.* 9. *En.* 53. Duces quam primum hostilem agrum introitum ierant. *h. e.* ingressuri erant. *Nepos Reg.* 2. Philippus — quem spectatum ludos iret, iuxta theatrum occisus est. *Plaut. Pæn.* 3. 1. 9. Sicine oportet ire amicos homini amanti operam datum? *Id. Mil. glor.* 3. 1. 27. Ire opulatum alicui. *Sall. Jug.* 90. Bonorum præmia ereptum eunt. *Plin. Paneg.* 35. Ereptum ire alienas pecunias. *Tac.* 2. *Hist.* 6. Res Romanas armis scelestis raptum ire. *Id.* 4. *Ann.* 1. dominationem raptum. *Gell.* 12. 1. interfectum. *Cato* apud *Festum* p. 242. 4. *Müll.* Quod uti prohibitum irem, meo labori non parsi. *Plaut. Cist.* 1. 1. 4. Ire habitum honorem alicui. *Id. ibid.* v. 39. depressum. *Sall. Jug.* 68. Cum maxima cura ultum ire injurias festinat. *Id. Cat.* 36. Fuere cives, qui seque remque publicam obstinatis animis perditum irent. *Liv.* 32. 22. Neu pertinacia sua gentem universam perditum irent. *Tac.* 13. *Ann.* 17. Illasum ire pueritie. Adde *Ter. Heaut.* 2. 3. 74.; *Sall. Jug.* 31. et *Cat.* 52.; *Liv.* 28. 41., 26. 26. et 3. 63. ubi *V. Drakenborg.*; et *Quintil.* 11. 1. 42. — b) Interdum verbo ire vis additur per v. *decernere*, aut *velle*; ut apud *Curt.* 10. 8. 5. Postero die indigna res Macedonibus videbatur, Perdicam ad mortis periculum adductum; et Meleagri temeritatem armis ultum ire decreverant. *Tac.* 13. *Ann.* 1. Fratre Tiridate pulso spretum, Arsacidarum fastigium ire ultum volens etc. — c) Teste *Gell.* 10. 14. vulgo dicebatur, illi injuriam factum iri, et contumeliam dictum iri, hoc est, ut ipsemet explicat, iri ad injuriam faciendam, seu operam dari, quo fiat. *V. infra sub f. Cato* autem paullo ab hoc usu remotius locutus est apud *Gell.* loc. cit. Atque evenit ita, Quirites, uti in hac contumelia, quæ mihi per hujusce petulantiam factum iur, rei quoque publicæ miserare. *h. e.* quæ paratur contra me. *V. Gell. ibid.*, et de tota hac ratione loquendi *Voss. l. 7. de Gramm.* c. 54. multa contra *Scioyp.* disputantem. — d) Interdum ire cum Supino ponitur pro simplici Infinito alterius verbi, sic ire oppugnatum est oppugnare apud *Plaut. Bacch.* 5. 2. 51. Senex optime, quantum est in terra, sine hoc exorare abs te, ut istuc delictum desister tanto opere ire oppugnatum. — e) Aliquando ira omittitur. *Sall. fragm.* p. 828. edente *Cort.* Neque ego

vos ultum injurias hortor. — 2.º) Eodem sensu occurrit Infinitum iri cum Supinis, seu Particip. præteriti temporis, nisi quod futuri passivi vim habet. *Plaut. Curc.* 4. 2. 4. Memento promissis te, — mihi omne argentum redditum iri. *Id. Rud.* 4. 7. 16. Mihi istæc videtur præda prædatum irier. *paragoge.* *Sic Ter. Adelph.* 1. 1. 45. Dum id rescitum iri credit, tantisper cavet. *Cic.* 2. *Att.* 20. Pompejus addit etiam, se prius occisum iri ab eo, quam me violatum iri. *h. e.* occidendum esse. *Id.* 15. *ibid.* 25. Brutum, ut scribis, visum iri a me puto. *Nepos Att.* 13. Nec hoc præteribo, quamquam nonnullis leve visum iri putem, quom etc. *Sall. Jug.* 120. Neque hominem nobilem in hostium potestate relictum iri. *h. e.* fore, ut reliqueretur. — Iri cum Nominativo insolentius occurrit apud *Quintil.* 9. 2. 88. Reus paricidii, quod fratrem occidisset, damnatus iri videbatur. *Spalding.* sic legit; *V.* ejus adnotata ad *h. l.*: at *Fossius*, cui *Forcellinus* ipse assentitur, *l. 7. de Gramm.* c. 54. legit damnatum, et qui damnatus reponi maluit, contra omnium librorum fidem facere testatur. — 3.º) Item eodem sensu ire cum Infinito. *Propert.* 1. 6. 33. Super pedibus terram, seu pontum carpere remis Ibis. *Id. ibid.* 1. 12. Ibat et hirsutus ille ferire feras. *Stat.* 3. *Theb.* 61. pudet ire fateri. *h. e.* pudet fateri. — 4.º) Item sequente part. ut *Ovid.* 5. *Fast.* 233. Ibat, ut Oceano quere-retur furta mariti: Restitit ad nostras fessa labore fores. — 5.º) Cum præpos. ad et Particip. futuro pass. *Curt.* 6. 8. 9. Satis hostium superest, ad quos persequendus ituri sumus. — 6.º) Ire infitias, *V. INFITIAS.* ¶ 7. Item speciatim, quemadmodum ire in risum, in crudelitatem etc. significant ridere, crudelitatem induere etc. (*V. præced. paragr. 5.*): sic in re publica et in judiciali ire locum habet in peculiaribus quibusdam dicendi formulis. — a) In re publica ire in sententiam et ire pedibus in sententiam est accedere ad sententiam alicujus, non verbo solum, sed etiam corpore. Hæc ratio inventa est in senatu R., quod nonnunquam longum erat audire singulos, neque mos ferendi suffragia erat in curia. Quom igitur duæ tresve sententiæ dictæ erant ab iis, qui primo rogabantur, ceteri in illorum, quibuscum sentiebant, subsellia transibant, ut res expeditius ageretur quomque hoc modo sententiæ dicebantur, solebat consul ita pronunciare: *Qui hæc sentitis, in hanc partem: qui alia omnia, in eam partem ite, qua sentitis*, ut est apud *Plin.* 8. *Ep.* 14. Hinc *Liv.* 5. 9. In quam sententiam quom pedibus iretur etc. Adde *eumd.* 7. 35. et 34. 43. *Cic. post redit. in senat.* 4. 8. Ne disputaret, ne loqueretur, ne pedibus iret, ne scribendo addeset. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 1. Ibat in eam sententiam. Adde *Tac.* 3. *Ann.* 23.; *Plin.* 2. *Ep.* 11.; et *Quintil.* 9. 3. 77.; et *V. OMNIS.* — Hinc sunt illa ire, vel discedere, vel transire in alia omnia, *h. e.* ab auctore sententiæ alicujus dissentire. *Cic.* 1. *Fam.* 2. De tribus legatis frequentes ierant in alia omnia. *V. DISCEDO* et *DISCESSIO.* — Huc pertinent et sequentia. *Cic. Cluent.* 19. 54. Oculi omnium iudicium non in Scamandram, sed in Oppianicum conjiciebantur. — Quom in consilium iri oporteret (hoc est sententias ferri), quæsit ab reo C. Junius quæsit, ex lege illa Cornelia, quæ tum erat, clam, an palam, de se sententiam ferri vellet. Adde *eumd.* *ibid.* 27. 74. *Liv.* 3. 71. Quom tribus vocari et populum ire in suffragium oporteret, etc. *Alii leg.* inire suffragium. Certior esi locus ejusd. *Liv.* 34. 2. Utrum e republica sit, nerne, id quod ad vos fertur, vestra existimatio est, qui in suffragium iuri estis. *Ammian.* 24. 7. Digesto itaque consilio cum primatibus super Ctesiphontis obsidio, itum est in voluntatem quorundam, farinos audeat et importunum esse noscentium id aggredi. *Id.* 25. 5. Quæ dum ambiguntur, nulla variante sententia, itum est in voluntate omnium in Sallustium. *h. e.* uno omnium consensu impetium Sallustio delatum est, vel Sallustium imperatorem elegerunt. — b) In re judiciali animadversione dignæ videntur sequentes dicendi rationes, in quibus ire locum habet. *Liv.* 3. 57. Se iterum ac sæpius iudicem illi ferre, nisi vindicias ab libertate in servitutem dederit. Si ad iudicem non eat, pro damnato in vincula duci jubere. *h. e.* nisi ante iudicem se sistat. *Cf. eumd.* *ibid.* 24. et 72. *Plaut. Truc.* 4. 3. 66. CA. Eamus in jus. m. Quid vis in jus me ire? tu es prætor mihi. Adde *Ter. Phorm.* 5. 7. 88. Sic *Nepos Att.* 6. In jus de sua re nunquam iit; iudicium nul-

lum habuit. *Aurel. Vict. vir. illustr.* 72. In jus ire ad aliquem. *Quintil.* 7. 2. 54. Illa scholarum consuetudo iuris in forum potest nocere. — Huc pertinet et illud *Cic.* 3. *Verr.* 48. 125. Ire in possessionem. Adde *Dig.* 43. 16. 18. Rursus *Cic. Flacc.* 21. 49. Ire in duplum. *h. e.* cadere in penam dupli solvendii. ¶ 8. Ire de oratione quoque eleganter usurpatur pro aliquo tendere, aliquo spectare. *Ter. Eun.* 1. 2. 75. At ego nesciebam, quorsum tu ires. *h. e.* quorsum tuis verbis tenderes. *Id. Adelph.* 5. 3. 35. Mane: scio: istuc ibam. *h. e.* verbis meis huc spectabam, hoc dicere volebam. ¶ 9. Ire, quom de meribus usurpatur, est tanquam abire, *h. e.* vendi, venire. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 23. 53. (194). Iustum est, singulas vebes fini denario ire. *Claudian.* 1. in *Eutrop.* 203. Tot Galatæ, tot Pontus eat, tot Lydia nunimis. ¶ 10. Dicitur et iam de rei alicujus progressu et exitu, et ire est procedere, succedere; et occurrit — a) Cum nomine res vel alio similli. *Cic.* 14. *Att.* 20. ad fin. Hæc contra Antonium contio mihi profecisse permultum videtur: prorsus ibat res. *h. e.* bene procedebat. *Id.* *ibid.* 15. Incipit res melius ire, quam putabam. *Curt.* 8. 5. 19. Dii propitii eodem cursu, quo fluxere, res ire patientur. *Seneca Ep.* 5. Miror ista sic ire. *Lucan.* 4. 143. Omnia eunt fati Cæsaris. *Tac.* 12. *Ann.* 68. Ugnabat ire in mellus valetadinæ principis. — b) Absolute. *Cic.* 12. *Att.* 24. *extr.* De Attica, optime il. *Orellius* aliter legit. — c) Coniunct. eat desiderantis eat. *Lucan.* 2. 304. Sic eat. *h. e.* sic res procedat, sic fiat. Adde *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 155. Simile est illud *Liv.* 1. 26. Sic eat quæcumque Romana lugebit hostem. *Cf. eumd.* 1. 7., ubi omisum est eat. Vulgatio fama est, ludibrio fratris Remum novos transivisse muros: inde ab irato Romulo (quom verbis quoque increpatis adjectives: Sic deinde, quicumque alius transiliet moenia mea: interfectum. ¶ 11. Item dicitur de tempore, et est præterire, transire, abire. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 12. It dies: ego mihi cesso. Adde *eumd.* *Cas.* 2. 8. 74. *Cf. Val. Flacc.* 7. 228. patriam inde vocato, Qua redit itque dies. Et *Horat.* 2. *Od.* 14. 5. Non si trecentis, quotquot eunt dies, etc. *Ovid.* 3. *Art. am.* 62. eunt anni more fluentis aquæ. *Cf. Horat.* 2. *Ep.* 2. 55. Singula de nobis anni prædantur euntes. *Ovid. Heroid.* 15. 61. Sex mihi natales ierant, quom etc. ¶ 12. Imperativum i — a) Est hortantis, excitantis, urgentis. Hinc ite, si itis, formula loquendi simillilis atque fac, si facis, et age quod agis; habeturque apud *Plaut. Pæn.* 5. 4. 67. Similiter *Val. Flacc.* 6. 28. Mars sævus ab altis, Hostis iu, conclamat, equis, agite, ite, propinquat. — b) Sæpius i, et i nunc est adhortantis cum ironia atque irridentis. *Virg.* 9. *En.* 634. i, verbis virtutem illud superbis. *Id.* 4. *ibid.* 381. i, sequere Italiam. *Ovid. Heroid.* 3. 25. pugnas, ne reddar, Achille. I nunc, et cupidi nomen amantis habe. *Juvenal.* 10. 310. I nunc et juvenis specie latere tui. Adde *Propert.* 3. 16. 17.; *Virg.* 7. *En.* 425.; *Liv.* 7. 6. ad fin. et 8. 7.; *Ovid.* 3. *Amor.* 3. 1.; *Petrone. Satyr.* 115.; *Seneca. Med.* 650.; *Juvenal.* 2. 89. et 6. 305.; et *Marcial.* 1. 43. — c) Coniunct. eat eodem sensu occurrit. *Seneca Consol. ad Polyb.* sub init. Eat nunc aliquis, et singulas compleoret animas, et mox. Eat aliquis, et fata sibi non pepercisce conqueratur. *Sueton. Ner.* 35. Eat nunc, inquit, mater mea, et successorum meum osuletur. *Sil. It.* 11. 390. eat improba Juno etc. Et Imperf. ient apud *Curt.* 3. 10. 9. Aciem hostium auro purpuraque fulgentem intue-ri jubebat, prædam, non arma gestantem. Irent, et imbellibus feminis aurum viri eriperent. ¶ 13. Interdum ponitur etiam pro esse, existere. *Seneca Herc. Et.* 282. Non ibo inulta. *Cf. Virg.* 2. *G.* 343. Nec res hunc teneræ possent perferre laborem, Si non tanta quies iret frigusque caloremque Inter, et exciperet cæli indulgentia terras. *Curt.* 4. 14. 25. Itæ alacres et spei pleni, ut, quam gloriam accipistis a majoribus vestris, posteris relinquatis. *Claudian. IV. Cons. Honor.* 108. Non dabitis murum sceleris: qui vindicet, ibi.

EO proprie est A) Dativus, antiqua tamen forma, pronominis is, ea, id: veteres enim eoi dixerunt in Dativo pro ei, ut patet ex *Inscript.* apud *Murat.* 582.; ac præterea *Priscian.* 6. p. 694. *Putsch.* docet, vetustissimos solitos fuisse omnium Genitivum in ius terminantem et in i Dativum, etiam in i Genitivum et in o Dativum in genere masculino et

ei. *Fulgati libri habent* quo. *Cic. 13. Att. 36.* Eo mihi jucundius est, quod in eo lataris: certiusque eo est, quod a te dicitur. *Liv. 9. 2.* Eo maxime, quod sermo inter omnes congruebat. *Nepos Alcib. 3.* Lacedaemonios eo nolle confingere classe, quod pedestribus copiis, plus quam navibus, valeret. Adde *eumd. Eumen. 11. Quintil. 1. 7. 10.* Hoc eo non onisi, quod etc. Adde *eumd. 8. 6. 8., 10. 1. 129. et 12. 1. 11.* — c) Sequentem *quia. Ter. Eun. 3. 1. 25.* Eo ne es ferrox, quia habes imperium in belluas? *Cic. 9. Fam. 16. ante med.* Quod eo nunc magis facit, quia etc. *Quintil. 9. 4. 20.* Quod non eo dico, quia non illud quoque solum habebat suos quosdam pedes. — d) Sequentem *ut. Liv. 37. 23.* Eo maxime, ut in obvio classi hostium essent, electus locus est. *Quintil. 4. 1. 42.* Eo quidam exordium in duas dividunt partes, ut sit etc.

EODEM proprie est A) Dativus, antiqua tamen forma, pronomini *idem* (V. voc. praeced. init.); et B) Ablativus ejusdem pronomini Adverbii more usurpatus.

A) *Eodem*, vetus Dativi forma, Adverbii more adhibitum cum Verbis motum significantibus est versus eundem locum, in eundem locum (It. *là, in quel medesimo luogo*; Fr. *là même*; Hisp. *allá mismo*; Germ. *ebendahin*; Angl. *to the same place*).

I.) Proprie. — a) Stricto sensu est in eundem locum, versus eundem locum. *Plaut. Asin. 1. 2. 13.* Ego pol te redigam eodem, unde orta es. *Nepos Timoth. 3.*; et *Cæs. 5. B. G. 11.* Eodem, unde erat profectus, se recepit. Adde *Cæs. 4. ibid. 28. Nepos Pausan. in fin.* Eodem inferri oportere, quo etc. *Id. Dion. 5.* Postquam Corinthum pervenit Dion, et eodem perfluit Heraclides etc. *Id. Att. 2.* Eodem trajice. *Id. Timoth. 3.* Hi quam Samum profecti essent et eodem Chares — cum suis copiis proficisceretur, etc. Adde *eumd. Pausan. 4. et Hann. 11.*; et *Sueton. Cæs. 17. et Galb. 19. Cæs. 1. B. G. 4.* Omnes clientes suos eodem conduxit. *Quintil. 10. 5. 7.* Plurima eodem viâ ducunt. *Id. 11. 3. 161.* Eodem spectantibus oculis. — b) Latiori sensu est intus in eundem locum. *Cato R. II. 108.* Vini sextarium eodem infundito. — c) Item est super eundem locum. *Nepos Ages. 8.* Eodemque comites omnes accubissent. Cf. *Horat. 3. Od. 1. 37.* sed timor et minâ scandunt eodem, quo dominus.

II.) Translate. *Cic. Amic. 18. 65.* Addendum eodem est, ut ne criminibus aut inferendis delectetur, aut credat oblati. *Itali dicunt*: a questo medesimo proposito. *Cæs. 1. B. G. 14.* Quod tam diu se impune tulisse injurias admirarentur, eodem pertinere. *Sic Liv. 1. 50.* Hæc atque alia eodem peritentiâ seditionis facinorosusque homo — quum maxime dissereret etc. Huc referendum est et illud *Liv. 27. 34. a med.* Eodem honores pœnasque congeri. *h. e.* in eundem civem.

B) *Eodem*, tamquam Ablativus pronomini *idem*, Adverbii more adhibitus.

I.) Proprie significat in eodem loco. — a) Absolute. *Plaut. Curc. 4. 2. 20.* Eodem hercle vos pono et paro. *h. e.* in eodem loco, sed figurate hic dicitur pro pares omnino vos habeo, Ceterum *eodem* et pro in eundem locum accipi potest: V. PONO. — b) Sæpius hoc sensu occurrit cum addito Genitivo loci, ut apud *Val. Max. 4. 4. 8.* Sexdecim eodem tempore Ælii fuerunt, quibus una domuncula erat eodem loci, quo nunc sunt Mariana monumenta. *Sueton. Aug. 65.* Agrippam — in insulam transportavit. — Cavet etiam senatusconsulto, ut eodem loci in perpetuum contineretur. Adde *eumd. Cal. 53. Plin. Paneg. 1.* Electus est quippe inter aras et altaria: eodemque loci (*h. e.* in Capitolio), quem deus ille (*Suppliciter*) tam manifestus ac præsens — insedit.

II.) Translate occurrit cum Genit. loci apud *Tac. 4. Ann. 4.* Drusus, quamquam arduum sit eodem loci potentiam et concordiam esse, æquus adolescentibus, aut certe non adversus habebatur.

EON, onis, f. 3. *Plin. 13. Hist. nat. 22. 39.* (119). Alexander Cornelius arborem eonem appellavit, ex qua facta esset Argo, similem robori viscum ferenti, quæ nec aqua, nec igni possit corrumpi, sicuti nec viscum, nulli alii cognitam, quod equidem sciam. *Id. 1. in indice 13. n. 39.* Eon arbor. Fortasse scribendum est *eon*, ut si ab *αιών, ὄνος αἰών, tempus*, ut denotetur illius navis æternitas, quæ scilicet inter sidera est relata. V. ARGO. Cf. *Fée (Op. cit.*

vol. 1. p. 128.) nit hanc arborem inter fabulas esse referendam.

ΕΨΣ, eo ipso. *Plaut. Curc. 4. 3. 6.*

ΕΟΣ, f. ηώς et εώς, aurora. Græca vox. — Obliqui casus singularis numeri (nam plurali caret) eadem erunt positione, qua DIDO. V. in ONOM.

I.) Proprie. *Ovid. 4. Fast. 389.* Proxima victicem quum Romam inspexerit Eos. *Seneca Herc. Cæi. 614.* Noctem submovet Eos.

II.) Translate. *Lucan. 9. 544.* populi, quos miserat Eos. *h. e.* regiones orientales.

ΕΨΣ, a, um, adject. ηώς et εώς, ad auroram pertinens; ab ηοι et εοι, vel ηώς et εώς aurora: quare prima syllaba communis est.

I.) Proprie. *Virg. 1. G. 221.* Ante tibi Eoæ Atlantides abscondantur. *h. e.* Piejadas seu Vergiliæ, Atlantis filia, abscondantur Eoæ, scilicet matutine, sive occidant matutino tempore, mane submergantur in occidentali parte, dum aurora vel sol ab oriente emergit. Cf. *Val. Flacc. 2. 72.* Jamque sub Eoæ dubios Atlantidis ignes Albet ager.

II.) Improprie ponitur pro orientali, pro eo qui ad orientem pertinet vel in oriente est. *Propert. 2. 13. 83.* At non Tilthoni spernens Aurora senectam, Desertum Eoa passa jacere domo est. *Tibull. 3. 2. 24.* Eoi Arabes. *Virg. 2. G. 115.* Eoæ domus Arabum. *Propert. 4. 5. 21.* ripa. *Catull. 11. 3. anda. Tibull. 2. 2. 16.* mare. Adde *Plin. 10. Hist. nat. 23. 30.* (58). *Rursus Plin. 6. ibid. 13. 14.* (33). Oceanus. *Horat. Epod. 2. 51.* Auctus. *Id. 1. Od. 35. 35.* et juvenum recans Examen eoīs timendum Partibus Oceanoque rubro. *Virg. 1. Æn. 489.* Eoæ acies. *Ovid. 4. Met. 197.* cælum. *Id. 3. Fast. 466.* orbis. *Id. 2. Amor. 6. 1.* Eoi Indi. *Colum. 10. R. R. 291.* Eoo Lucifer ortu. *Val. Flacc. 2. 643.* Eoa lux. *Id. 5. 245.* patriumque præcatur Numen et ego surgentes illore currus. *Id. 6. 690.* Eoæ ora. *Id. 4. 509.* urbes. *Id. 4. 96.* mons. *Id. 3. 539.* regnum. *Id. 6. 699.* Eoæ stamen silvæ. *h. e.* serica. *Martial. 3. 65.* Eoom tus. *h. e.* quod in Arabia, quæ orientalis regio est, abunde provenit. *Stat. 3. Silv. 3. 33.* Eoa germina. *h. e.* odoramenta, quæ mittit oriens. — Hinc

Eous, i, m. 2. absolute, substantivorum more ¶ 1. Est Lucifer. *Catull. 61. 40.* Nocte latent fures, quos idem sæpe revertens, Hespere, mutato comprehendis nomine Eous. *Schrad.* ita legit pro *eosdem*, quod in editis habetur. *Virg. 1. G. 288.* cum sole novo terras irrorat Eous. *Id. 3. Æn. 588.* Postera jamque dies primo surgebat Eoo, Humentemque Aurora polo dimoverat umbram. Cf. *Propert. 3. 22. 7.* Et color est toties roseo collatus Eoo, Quum tibi quæsitus candor in ore foret. *Siat. 4. Silv. 1. 4.* Clarior ipse (*Domitiani*) nitens et primo major Eoo. *Prudent. 2. Cathemer. 67.* Luciferum vocavit eoom sidus. ¶ 2. Eous et Eoi dicuntur populi orientales. *Ovid. 4. Trist. 9. 22.* Ibit ad occasum quidquid dicemus ab ortu: Testis et Hesperia vocis Eous erit. *Forcellinus* hoc loco pro orientali plaga accepit. *Propert. 2. 2. 53.* Sive illam Hesperis, sive illam ostendit Eois, Uret et Eoos, uret et Hesperios. *Ovid. 1. Amor. 15. 29.* Gallus et Hesperis, et Gallus notus Eois. ¶ 3. Eous est etiam unus ex equis Solis. *Ovid. 2. Met. 153.*

ΕΨΣ, f. in EO adverb. sub A. II. 2. et 3.

EP

ΕΠΑΚΤΕ, arum, f. plur. 1. επακται, (supple ημεραι) ab επαγω induco, adjectio. *Isid. 6. Orig. 17. sub fin.* Epactas Græci vocant, Latini adjectione annuas lunares, quæ per undenarium numerum usque ad tricenarium in se resolvuntur.

ΕΠΑΓΟΓΕ, es, f. 1. επαγωγή, Latine inductionio: ab επαγω induco: figura est, quæ fit ex multarum rerum similitum collatione, ut docet *Quintil. 5. 10. 73.* ubi tamen Græce usurpat. At Latine *Tiro* apud *Gell. 7. 3. a med.* Induxisse eam, quam dialectici epagogen appellant, etc. et ipse *Gell. ibid. paulo post.* Sed enim Cato non nudam, neque solitariam, neque improtectam hanc epagogen facit. Adde *Rufinian. de fig. sentent. et elocut. c. 26. p. 215. Ruhnk.*

ΕΠΑΛΜΜΑ genus vilissimi unguenti. Hæc *Paul. Diac. p. 82. 15. Müll.* Est autem ab επαλειφο ungo: hinc nonnulli male legunt *epilimma.*

ΕΠΑΝΑΔΙΠΛΩΣΙΣ, is, f. 3. επαναδιπλωσις, figura est repetitiois, quum verbum aliquod, quod versus initium fuit, eundem claudit, at in illo *Juvenal. 14. 139.* *Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.* Vox Græca, et Græce usurpanda: ab αναδιπλω reduplico. Ea tamen Latine litteris utitur *Jul. Rufinian. de schem. lex. § 9. p. 233. Ruhnk. V.* et INCLUSIO.

ΕΠΑΝΑΛΕПСΙΣ, is, f. 3. επανάληψις, repetitio sententiæ post aliqua interjecta. Exemplum habes apud *Virg. 2. G. 4.* ubi ait: Huc pater o Lenæe, etc. Sed vox Græca est, et Græcia litteris scribitur a *Quintil. 8. 3. 51.* (ubi tautologia affinem facit), a *Charis. 4. p. 250. Prutsch. et Diomed. 2. p. 440.* — Etiam quum verbum unum repetitur, epanalepsis dicitur, ut in illo *Horat. 2. Od. 14. 1.* Eheu fugaces, Postume, Postume, Labuntur anni. *Diomed. ibid.* — Ceterum Latine litteris occurrit apud *Capell. 5. p. 174.; Rutil. Lup. § 11. p. 39.; Aquilam Rom. 31. p. 174.; et Jul. Rufinian. de fig. sentent. et eloc. c. 31. p. 218. et de schem. lex. § 5. p. 230. Ruhnk.*

ΕΠΑΝΑΦΩΡΑ, æ, f. 1. επαναφορά (Græca vox) repetitiois species est, quum scilicet ab uno verbo plures sententiæ inchoantur. *Virg. 10. Ecl. 42.* Hic gelidi fontes, hic mollia prata, Lycori, Hic nemus, etc. V. ANAPHORA. Hac voce utuntur *Capell. 5. p. 175.; Aquila Rom. de fig. sentent.; et Jul. Rufinian. de schem. lex. § 6. p. 231. Ruhnk.*

ΕΠΑΝΑΣΤΡΟΦΗ, es, f. 1. επαναστροφή, repetitio contigua, quum verbum in fine præcedentis et in principio sequentis sententiæ repetitur. *Virg. 8. Ecl. 55.* Sit Tityrus Orpheus, Orpheus in silvis, etc. Vox Græca, et Græce scribenda: ab αναστρέφω revertor, redeo.

ΕΠΑΝΟΔΟΣ et Latina positione

ΕΠΑΝΟΔΟΣ, i, f. 2. επανόδος, (vox Græca ab ανα retro et ὁδός via) regressio est ad eandem vocem, diversum quiddam in partibus per πρόληψις significans, ut *Virg. 2. Æn. 434.* divellimur inde Iphitus et Pelias mecum, quorum Iphitus ævo Jain gravior. *Quintil. 9. 3. 35.* Επανόδος dicitur Græce, nostri regressionem vocant. Latine tamen litteris usurpat *Jul. Rufinian. de schem. lex. § 19. p. 241. Ruhnk.*

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ, is, f. 3. επανόρθωσις, correctio, qua interdum verbum, interdum sententiâ tollitur, ut *Cic. Planc. 41. 97.* Brundisium veni, vel potius ad mœnia accessi. *Id. 2. Off. 22. 76.* Italiam ornare, quam domum suam maluit: quamquam, Italia ornata, domus ipsa mihi videtur ornatio. — Vox Græca est; Latine tamen litteris usurpat *Jul. Rufinian. de schem. lex. § 15. p. 238. Ruhnk.*

ΕΠΑΦΗΡΕΣΙΣ, is, f. 3. επαφηρσεις, apud Græcos est ablatio, deductio, ab επαφηρσει iterum aufero. *Veget. 3. Veterin. 45. 2. Schneid.* Postero die quasi epaphæresin fit, et ex eisdem locis sanguis detrahitur. Ex simili loco *Pelagon Veterin. 4. 1.* (ubi hæc habentur: « Postero quoque die quasi epaphæresis fit et ex eisdem locis sanguis detrahitur) potest quis dubitare verba quasi epaphæresis fit esse glossema. Nisi quod *Veget. ait 5. Veterin. 24. 5.* Alia, vel tertia die epaphæresin quasi facturus, damno fistulam appones, humorem dejicies. — Transferitur ad tonsionem barbae. *Martial. 8. 52.* Expingitque cutem, facitque longam Detonsis epaphæresin capillis.

ΕΠΑΡ. V. HEPAR init.

ΕΠΑΡΧΟΣ, i, m. 2. επαρχος, proconsul, propraetor. *Inscript. apud Murat. 418. 6.* DEPOSITVS XIII. CAL. JUL. CONS. EPARCH. AVITVS. Hic anno 456. post Chr. n., imperio deposito, episcopatum Placentinum recepit, ideoque heic eparchus, *h. e.* praefectus dicitur.

ΕΠΑСТΟΣ, a, um, particip. ab inusit. epascor, qui pastus est. *Ovid. Halieut. 119.* Ut scarus epastus solas qui ruminat escas. *Al. leg.* epastas solus; *rectus ut sit passivum.*

ΕΠΑΤΙΚΟΣ. V. HEPATICUS.

ΕΠΕΚΤΑΣΙΣ, is, f. 3. επεκτασις extensio. *Priscian. 5. p. 208. Arehl.* Ergo nihil aliud est in his nominibus (plerique) que, nisi syllabica epectasis, quomodo ce in quibusdam pronomibus et adverbis, ut *hisce, illicce.*

ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ, æ, m. 2. επενδυτης, genus vestis, quæ alis superinduitur: ab επενδυμαι superinduo. *Hieronym. in vita Hilarionis n. 4.* Pellicium habens ependyten, quem illi Beatus Antonius profici-

sceni dederat. *Id. ibid.*, n. 44. eandem vestem *cuticillam* appellat.

EPENTHESIS, is, f. 3. ἐπέθεσις, ab ἐπεντιδῆμι impono, insero; figura est, qua littera, vel syllaba in medio vocis inseritur, ut *traha* pro *traha*, *navita* pro *navita*, *Mavors* pro *Mars*, *reliquias* pro *reliquias*. *Servius ad Virg.* 1. *G.* 164. qui Latine, et *Donat. de schematicis*. p. 1772. *Putsch.* qui Græce usurpat.

EPEXĒGESIS, is, f. 3. ἐπεξηγησις, Græce est narrationi juncta narratio: ab ἐπεξηγῆσαι *insuper narro*. Sumitur autem pro figura, qua plures voces ad idem significandum apponuntur: unde et *apposito* a nonnullis vocatur, ut *urbs Roma*. Hinc *Servius* epegesin appellat illud *Virg.* 6. *Æn.* 7. pars densa ferarum *Tecta* rapit, silvas.

EPHALMATOR, ōris, m. 3. saltator: ab ἐφαλλομαι *insilio*. *Firmic.* 8. *Mathes.* 15. *Petaminarius*, *epthalmator*, *orchestropolaris*. — *Ephalmatores* his verbis describit *Manil.* 5. 439. *Dolphin* quoque suo per inane imitantia (*membra*) motu, Et *viduata* volant pennis et in aere ludunt.

EPHĒBĀTUS, a, um, adject. ephebus factus. *Varro* apud *Non.* p. 140. 18. *Merc.* *Ephebatum* mulieravit. h. e. grandiorum puerum et exoletum stupravit. *Al. leg.* *ephebitum*.

EPHĒBĒUM vel *ephebitum*, ō, n. 2. ἐφηβείον, locus in palæstra, ubi ephebi seu impuberes exercebantur. *Vitruv.* 5. 11. 2. — *Ephebiton* etiam Latine scribitur in *Gloss. Isid.* *Ephebiton*, locus constructionis puerorum imberbium.

EPHĒBĪA, æ, f. 1. ἐφηβία vel ἐφηβία. ¶ 1. Ut docet *Donatus* ad *Ter. Andr.* 1. 1. 24. *Ephebia* prima ætas adulescentiæ est; adolescentiæ extrema pueritiæ. ¶ 2. Item est idem quod *ephebeum*. *Fulgat. Interpr.* 2. *Machab.* 4. 9. Si concederetur *gymnasium* et *ephebitum* sibi constituere.

EPHĒBĪCUS, a, um, adject. ἐφηβικός, ad ephebum pertinens, puerilis. *Apul.* 10. *Met.* *Adest* luculentus puer nudus, nisi quod ephebia clamyda sinistrum tegebat humerum.

EPHĒBĪTUS. *V.* **EPHEBĀTUS**.

EPHĒBIUM. *V.* **EPHEBĒUM**.

EPHĒBUS, i, m. 2. ἐφηβος, pubes, seu qui jam ad annos pubertatis pervenit: ex ἐπι et ἡβη *pubes*. *Censorin. de die nat.* 14. statuit ephebum proprie dici a Græcis cum, qui decimum septimum annum attigerit. Hoc autem addidimus, quia ephebus apud antiquos Romanos de Græcis tantum usurpatur. *Ter. Andr.* 1. 1. 24. Excedere ex ephebis. *Varro* apud *Non.* p. 368. 28. *Merc.* Ubi nitidi ephebi, veste pulla candidi *Modestum* intus pascunt pectore. *Oehler* ita legendum putat alterum versum. *Cic.* 1. *Nat. D.* 28. 79. E gregibus epheborum vit singuli reperiebantur. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 171. Quo pacto pater tuteletur amantis ephebi. Adde *Ter. Eun.* 5. 1. 8.; *Nepot. Epam.* 2.; *Sueton. Aug.* 98., *Cal.* 58., et *Ner.* 12.; et *Juvenal.* 10. 306. et 3. 164.

EPHĒDRA, æ, f. 1. genus herbarum arbores scandens, et ex ramis propendens, folio nullo, cirris multis, radice pallida. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 7. 20. (36). Eodem sensu et *ephedros* occurrit apud *eumd.* 26. *ibid.* 13. 83. (133). Alii *hippurin*, alii *ephedron*, alii *anabasin* vocant. — De *Synonymia*, *V.* **EQUISETUM**.

EPHĒDROS. *V.* voc. præced.

EPHĒLIS, idis, f. 3. ἐφελίς, asperitas quædam cutis et durities mali coloris: ab ἐπι in et ἥλιος *sol*, quia in sole potissimum contrahi solet. *Cels.* 6. 5. Pæne ineptia sunt, curare varos, et lentículas, et epheidas: sed eripi tamen epheidis cura cultus sui non potest. et *ibid.* ad fin. *Ephelidem* tollit resina, cui etc.

EPHĒMĒRIS, idis, f. 3. ἐφημερίς, diarium, acta diurna, liber, in quo res gestæ per singulos dies scribuntur: ab ἐπι et ἡμέρα *dies*. *Cic. Quinct.* 18. 57. Ad *ephemeridem* revertitur invenitur dies perfectionis. *Propert.* 3. 22. 20. Et ponit duras inter *ephemeridas*. *Seneca Ep.* 123. *a med.* Sic cœnas, tamquam *ephemeridem* patris approbaturus. h. e. parco sumptu cœnas, tamquam rationes impensarum in *ephemerides* perscriptas redditorus patri, et ostensurus frugaliter te vivere. Adde *Nepot. Att.* 13.; *Ovid.* 1. *Amor.* 12. 25.; *Juvenal.* 9. 574.; *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 5. (9); et *Ammian.* 28. 4. 24. — *Procurator* ab *ephemeride* in *Inscript.* apud *Gruter.* 474. 4. est inter officia domus Augustæ. — Libellum *Ephemeridis* nomine scripsit *Ter. Varro*, testibus *Non.* p. 71. 19. *Merc.* et *Suet. Itiner. Alex. M.* (edente *A. Mai*) 6. Si *Terentius Varro* *Gneo Pompejo* olim per *Hispanias* militatum librum illum *Ephemeridos* sub nomine laboravit, ut in habiles res eidem gressuro scire esset ex facili inclinationem oceani atque omnes reliquos motus aëris præsentia fide peteret, ut declinaret: cur ergo etc. *V. ibid.* adnot. ab eodem *Mai* et præcipue in *Class. Suet. T.* 7. p. 4. — *Servius* ad *Virg.* 11. *Æn.* 743. affirmat, *Cæsarem* quoque libellum *Ephemeridis* nomine scripsisse.

EPHĒMĒRON, i, n. 2. ἐφήμερον, herba folia habens lili, sed minima, caulem parem, florem cæruleum, semen supervacuum, radicem unam digitati crassitudine. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 107. (170). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 370.) hanc exhibet synonymiam, de qua tamen dubitat: *Εφήμερον* *Theophr.* 9. 16., *Nicand.* de *Ther.* 849. et *Dioscor.* 4. 85.; *Ἰρις ἀγρία* *Galen.* 7.; et *Ephemerion* *Plin.* loc. cit. sunt *Convallaria verticillata* *L. Spec. plant.* 451.

EPICACTIS pro *epipactis* legendum esse apud *Plin.* 13. *Hist. nat.* 20. 35. (114). docet *Mon.* ex *Palimpsestis Veronens.* *V.* **EPICACTIS**.

EPHI, n. indecl. Hebraica vox עֶפְיָא *esā*, quam Septuaginta Interpretes in ἀΐ et ὀΐα verterunt: significat autem antiquissimum *Ægyptiorum* ac deinceps *Hebræorum* mensuram, quæ continebat pinte 29. 1/2. Parisienses, æque ac *bathus* (*Fulgat. interpr.* *Ezech.* 45. 11. *Ephi* et *bathus* æqualia et unius mensuræ erunt, ut capiat decimam partem cori *bathus*, et decimam partem cori *ephi*): nisi quod *bathus* liquidus, contra *ephi* gravis mellendis inserviebat. *Fulgat. interpr.* *Exod.* 16. 36., *Levit.* 5. 11. et 6. 20., *Num.* 15. 5. et 28. 5., 1. *Reg.* 17. 17., et *Ezech.* 45. 10. 11. 13. et alibi.

EPHĪALTES, æ, m. 1. dicitur incubus, hoc est morbus, quo dormientes vi quædam opprimi se et pæne suffocari videntur: ab ἐπι et ἀλλομαι *insilio*. Itali *fantasma* vocant. *Macrob.* 1. *Sonn. Scip.* 3. sed Græce, ut et *Servius* ad *Virg.* 6. *Æn.* 776.

EPHĪPIĀRĪUS, ō, m. 2. qui *ephippia* aut congeit, aut vendit. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 712. n. 339. *P. CAECILII P. L. HERMETIS EPHĪPIĀRII*. In lapide est *ephippiari*, ommissa nempe, ut saepe apud Latinos, aspiratione; et gemino i de more lapidario in unum contracto.

EPHĪPIĀTUS, a, um, particip. ab *insit*. *ephippio*, *ephippio* instructus. *Ephippiati* equites apud *Cæs.* 4. *B. G.* 2. sunt, qui sedent equis *ephippio* instrati.

EPHĪPIFER, fēra, fērum, adject. qui *ephippia* fert. Legitur in *Inscript.* apud *Smet.* 171. 27.

EPHĪPIUM, ō, n. 2. ἐφίπιον, stragulum equi, sedendi causa (*stragulum* vocat *Martial.* 14. 86., cuius lemma est *Ephippium*) ab ἐπι *super* et ἵπιος *equus*. Ceterum Græca vox est, de qua ita *Cic.* 3. *Fin.* 4. 15. Puto concedi nobis oportere, ut Græco verbo utamur, si quando minus occurrit Latini, ne hoc *ephippiis* et *aceratophoris* potius, quam *progremis* et *apoproegmenis* concedatur. *Varro* 2. *R.* 7. 15. Aliter eligit equos quadrigarius, ac desultor: neque idem, qui *vectorios* facere vult, ad *ephippium*, aut ad *rhedam*. *Cæs.* 4. *B. G.* 2. *Ephippiis* uti. *Gell.* 5. 5. *Equilatus frenis*, *ephippiis*, *monilibus*, *phaleris* præfulgens. Adde *Varron.* apud *Non.* p. 108. 32. et p. 213. 23. *Merc.* — Proverbum est apud *Horat.* 1. *Ep.* 14. 43. *Opuat* *ephippia* bos etc. *V.* **BOS**.

EPHOD, n. indecl. Hebraica vox עֶפְדָּן, quæ superhumeralis significat. Triplex vero fuit hæc sacra vestis apud Hebræos: primum *ephod* summi sacerdotis erat nobilissimus, nempe auro, hyacintho, coccino et bysso contextum: duobus autem quadratis partibus constabat, quæ partes inter se super humeros conjungebantur, quarum anterior pectus, posterior tergum tegebat, at et lateribus minime conjungebantur; super anteriorem partem pendebat *essyn*, in quo illæ duodecim gemæ erant cum duodecim filiorum Israel nominibus. Alterum *ephod* erat lineum, quæ sacra vestis erat communis tam sacerdotibus, quam levitis. Tertium denique *ephod* laicis quoque, præclaro tamen genere ortis et in sacris tantummodo agendis, permissum, sicut fuit illud a rege *David* ante *Aræam* saltante et a *Samuele* adhuc puero delatum, ut *D. Hieronymus* notavit. *Fulgat. interpr.* *Exod.* 25. 7., *Judic.* 17. 5., 18. 14., et alibi sæpe.

EPHODUS, i, f. 2. ἔφοδος, Græce est insinuatio, h. e. oratio per simulationem, et circuitiorem obscure subiens auditoris animum. — *Firmic.* 6. *Mathes.* 32. *In lemmate*. Generales cujusque gentituræ *ephodi*. h. e. *Ingressiones*, *initia*, *institutiones*.

EPHĪORUS, i, m. 2. ἔφορος. *Genitivus* plur. num. *ephorum* pro *ephororum* occurrit apud *Nepot.* *Agas.* 4. — *Ephori* fuerunt magistratus *Spartanorum* a *Theopompo* institutus ad refrændam potentiam *regis* et *senatus*, ut apud Romanos *tribuni plebis consulis* oppositi fuere (*V. adnot. Görenzii* ad *Cic.* 3. *Legg.* 7. 16.; et *Mai* ad *Cic.* 2. *de republ.* 28.) ab ἐφορᾶ *intueor*, quod ad civitatis salutem oculos intentos haberent: quinque erant numero, et annui, ut narrat *Aristot. Polit.* l. 2. c. 10. *Cic.* 2. *de republ.* 33. Etiam *Spartæ*, regnante *Theopompo*, sunt item quinque, quos illi *ephoros* appellat. *Horum* potestas tyrannica fuit, quæ tanta erat, ut nec regi assurgerent, ac regem etiam in vincula conjicere possent. Adde *eumd.* 3. *Legg.* 7. 16. et 1. *Tusc.* 42. 100.; et *Nepot. Themist.* 7. et *Pausan.* 3. — *Ephori* de rebus ab imperatoribus seu ducibus in bello foris gesto cognoscebant, teste eodem *Nepot. Lysand.* 4. — *YB.* De nom. prop. *V.* **ONOM**.

EPĪBĀDES. *V.* **EPĪBĀTEGOS**.

EPĪBĀTA, æ, m. 1. ἐπιβάτης, qui conscendit, *adscensor*, ab ἐπιβαίνω *conscendo*. Hinc — a) *Pro camelorum* sessore occurrit apud *Hygin. Grammat.* p. 10. *col.* 2. *Camelis* cum suis *epibatis* singulis pedes quinque assignabimus. — b) Sæpius usurpatur de eo, qui *navem* conscendit; et specialim sumitur pro *milite*, qui in *navi* stipendia facit, Latine *classiarius*. *Suet. B. Alex.* 11. *Omnes* *naves epibatis* nudatis. *Suet. B. Afr.* 63. *Navis onusta* *remigum epibatarumque*. *Vitruv.* 2. 8. *Celatis* *remigibus* et *epibatis*. *Id. paulo post.* *Militibus* et *remigibus* impositis. *V.* et **EPĪBĀTOS**.

EPĪBĀTEGOS, i, f. 2. ἐπιβατηγός, *navis solis vectoribus transvehendis inserviens*: ab ἐπιβάτης *vector* et ἄγω *duco*. *Ulp. Dig.* 14. 1. 1. § 12. *Quædam* enim *naves onerariæ*, quæ, ut ipsi dicunt, ἐπιβατηγός (id est, vectorum conductrices) sunt. Ubi vides Græcis, non Latinis litteris vocem esse scriptam. Alii tamen *perperam epibades* leg.

EPĪBĀTIS vel

EPĪBĀTOS, a, on, adject. qui conscendit; et translate qui erigit atque excitat; ab ἐπιβαίνω *conscendo*. *Capell.* 9. p. 334. In eo vero genere, quod *pæonicum* nominatur, incompositi duo rhythmi esse dicuntur: quorum unus *pæon διπλάσιος* appellatur ex longa positione et longa elatione; ac alter *pæon epibatis*, id est in thesi duplici positione producta et arsi longiore ducitur. *Et mox*. Inde *διπλάσιος* quidem dictus est quasi duplicia membra discernat; *epibatis* autem, quia membris veluti utens quatuor et duabus diversitatibus copulatur. *Kopp.* ad h. l. recte adnotat: *Epibatis*. *Aristid.* p. 98. *Μετ.* ὁ ἐπιβατηγός. «*Movetur* magis, *insitid*, *duplici* quidem positione animum conturbans, elationis vero magnitudine ad summa mentem excitans». *Constare* autem *pæonem epibatum* dicit (p. 38.) «ex longa positione et longa elatione et duabus longis positionibus ac longa elatione — quoniam autem quatuor utatur partibus, fieri eum duabus elationibus et duabus diversis positionibus». Ejusdem meminit *Plutarchus de mus.* p. 1141.

EPĪBŌLE, es, f. 1. ἐπιβολή, proprie est injectio, ab ἐπι *super* et βαλλω *jacio*: est autem hoc nomine figura apud *Rhetores*, quum plura membra vel plures propositiones uno eodemque vocabulo, vel alio ejusdem significationis incipiunt. *Rutil. Lup. de fig. sent. et elocut.* 7. p. 24.

EPICADIUM, ō, n. 2. festum *Epicuro* sacrum, qui fuit dies vigesimus mensis *Gamellonis*; ab ἐπι *post* et εἰκάς *vigesimus*: hinc εἰκαδιστῆαι appellati sunt, qui eundem celebrant. *V.* **ICAS**. Hæc cl. *Furlanetto* in *APPEND.*; sed vocem nullo confirmavit auctore, nisi *Nor. Tir.* p. 148.

EPICĒDIUM, vel *Latina* positione

EPĪCĒDIUM ō, n. 2. ἐπιπέδιον, *carmen funebre*, quod in laudem defuncti canitur: ab ἐπι *super* vel ad et κῆδος *ersequiæ*, *funus*. *Stat. Ep.* l. 2. *Silvar.* Hujus amissi recens vulnus *epicidium* proserutus sum. *Id.* *Epicidium* inscripsit *siveam* 3. l. 5. qua mortem patris deflet, et 5. qua filii. *Servius* ad *Virg.* 5. *Ecl.* 14. *Epicidium* est, quod dicitur cadavere nondum sepulto, ut (v. 20.) *Extinctum Nym-*

phæ crudeli funere Daphnin. Epitaphion autem post completam sepulturam dicitur, ut (v. 43.) *Daphnis ego in silvis hinc usque ad sidera notus.*

EPICERTOMESIS, is, f. 3. *ἐπιχερτομήσις*, irrillio, eadem ac sarcasmus; ab *ἐπι* in et *χερτομήσις*, quod a *χέρ* cor et *τέμνω* seco, quasi cordis scisso. **V. CILLEUASMUS.** Hæc cl. *Furlanetto* in *APPEND: ad vocem* neque hoc loco, neque in **CHLEUASMUS** aliquo auctore confirmavit. Legitur tamen apud *Jul. Rufinian.* de *fig. sent. et eloc. c. 1. p. 196. Ruhn.*

EPICHARMUS, a, um, adject. *Ἐπιχάρμειος*, ad *Epicharmum* pertinens: **V. ONOM.** — *Epicharmium metrum* ita memoratur a *Mar. Victorin.* 2. *art. gramm. p. 2530. Putsch.* Tetrametrum autem catalecticum, quod *Archilochium* et *Epicharmium* vocatur, præter cetera illustre, est aptum festinis narrationibus. Est enim et agitatum et volubile: veluti *Tale, quale vere dulce silihat teres donax.*

EPICHIREMA, atis, n. 3. (scribitur et *epichirema*) *ἐπιχίρημα* ab *ἐπιχίρειω* argumentis adstruere et *tuere* conor: si vini nominis spectes, significat conatum mentis exorbitantis aliquid, quod probationem ac fidem faciat. Itaque *Jalgius* apud *Quintil.* 5. 10. 2. aggressionem vocat. Est autem, si logice accipiatur, argumentatio, quæ opponitur demonstrationi, quatenus demonstratio per propria et necessaria rem manifestat, epichirema per communia et probabilia. Differt porro ab enthymemate, quemadmodum demonstratio a syllogismo, quia scilicet demonstratio et epichirema proprie ad materiam referuntur, syllogismus et enthymema ad formam. *Quintil.* 5. 10. 2. *Ἀπείρησις* est evidens probatio. Hanc et ab epichiremate differre *Cæcilius* putat solo genere conclusionis: et esse apudistin imperfectam epichirema: eadem causa, quæ diximus et enthymema a syllogismo distare. Al leg. perperam esse apudistin, imperfectum epichirema. Hinc apparet, cur rhetores argumentationes suas enthymemata et epichiremata vocent. Utroque enim nomine significatur argumentatio conclusionis non necessaria: sed primum refertur ad formam, secundum ad materiam. Ceterum et alterum pro altero, et utrumque varia significatione ab his adhibetur, ut est apud *eum.* *ibid.* 14. 5. Celeberrima est illa, qua epichirema sumitur pro tota aliqua argumentatione, pluribus membris, eorumque probationibus conflata: unde est fortasse ratio nominis. **V. ibid.** et 8. 5. 4. et 8. 10. 7.

EPICHIREMATĪCUS vel epichirematicus, a, um, adject. *ἐπιχίρηματικός*, ad epichirema pertinens. *Cassiod. Rhetor. sub fin.* Epichirematicus syllogismus.

EPICHYSIS, is f. 3. *ἐπιχυσίς*, Græce est infusio, ab *ἐπιχύνω* infundo. Significat etiam genus pueri, quod *Farro* 5. *L. L.* 124. *Müll.* docet suum esse cum cum cyatho in convivis et Græcia in locum simpulii. Videtur autem esse poculum, ex quo minutatim vinum sumitur, quia simpulum quoque tale fuit. *Plaut. Rud.* 5. 2. 32. Sinus, epichysis, cantharus, gaulus, cyathusque.

EPICITHARISMA, atis, n. 3. *ἐπιθίρησμα*, symphonia, quæ post fabulam canitur. *Tertull. advers. Valent.* 33. Producam denique, veluti epicitharisma post fabulam tantam. etiam illa, quæ ne ordini obstreperet, huic malui in locum distulisse.

EPICLINTÆ, arum. f. plur. 1. *ἐπικλινταί*, ab *ἐπικλίνω* incumbo, Græce appellantur terræ motus obliquis lateribus proxima quoque jactantes, et acutis angulis mobiles. *Apul. de Mundo. V. CLIMATE.*

EPICŒNUS, a, um, adject. *ἐπιχῶνός*, ab *ἐπι* super, et *χῶνός* communis. Epicœna dicuntur a Grammaticis ea nomina (Latine *promiscua*), in quibus sexus uterque per alterum apparet, hoc est per aliam vocem, quæ illis adjungitur, ut quom dicimus *passer femina, lepus mas.* *Quintil.* 1. 4. 24. et 1. 6. 12. Lepus epicœnum est, lepus masculinum. Adde *Donat. p. 1746. Putsch.* — Differunt a communibus, quia communia duos habent articulos, ut *hic et hæc sacerdos*: epicœna unum tantum. Neque enim dicimus *hæc passer, hæc lepus.* *Cledon. in Art. p. 1862. Putsch.*

EPICŒPUS, a, um, adject. *ἐπιχῶπος*, remis instructus: ab *ἐπι* in et *χῶπη* remus. *Cic.* 14. *Att.* 16. Quinto Non. condescens ab horris Cluvianis in phaselum epicœpum has dedi litteras. *Alit minus recte leg.* episcopum.

EPICRŒCCUM, i, n. 2. *ἐπικρῶκος*.

I.) Proprie est genus amiculi, croco tinetum, tenue et perlicuidum, ut *Paul. Diac. p. 82. 13. Müll.* describit: ab *ἐπι* et *κρῶκος* crocus. Nævius apud *Farron.* 7. *L. L.* 53. *Müll.* Diabathra in pedibus habebat, et erat amictus epicrœco. *Farro* ipse apud *Non. p. 318. 25. Merc.* Utrumque mulieres, et epicrœcum viri quoque habitaverunt. *h. e. epicrœco* uti sunt. **V. et EXCROCILLUM.**

II.) Translate et adjective. *Plaut. Pers.* 1. 3. 15. Nisi cremore crasso est jus collyricum, nihil est macrum illud. epicrœcam, pellucidum. *h. e. tenue ac liquidum* jus instar epicrœci amiculi.

EPICRIZO, ns, are, a. 1. *ἐπικριζέω*, Epicurum imitor, sequor. Occurrit tantum *Part. Epicurizans* apud *Salvian.* 1. *Gub. D.* 1. Et saepe invenire aliquos, qui ab istorum judicio discrepaverint præter Epicureorum, vel quorundam epicurizantium deliramenta, non possum.

EPICUS, a, um, adject. *ἐπικός*, qui est carminis heroici: ab *ἔπος* carmen; et proprie hexametrum, seu heroicum: ut poeta *epicus*, qui versibus heroicis scribit, *poema epicum*, quod heroicis carminibus contextum est. *Cic. Opt. gen. Orat.* 1. 2. Itaque licet dicere et Ennium summum epicum poetam, si cui ita videtur. *Quintil.* 20. 1. 54. Omnes epicos tamen procul a se reliquit. *Id.* 10. 1. 62. Epicum carmen.

EPICYCLUS, i, m. 2. *ἐπικύκλος*, circulus parvulus apud astronomos, qui deferenti infusus, motu illius circumagitur, et impactum sibi planetæ corpus peculiari suo motu circa proprium centrum circumducit. Græce sonat circulum supra circulum vel in circulo: ab *ἐπι* in aut super, et *κύκλος* circulus. *Capell.* 8. p. 297. Mercurii et Venæ circulos epicyclos esse, superius memoravi.

EPIDEMĪTICA, arum, n. plur. 2. *ἐπιδημητικά*, de quibus est *titulus* 41. *lib. 12. Cod. Justin.*, sunt domus in urbe aliqua, vel earum domuum partes destinatae pro hospitio militum aliunde adventantium: ab *ἐπιδημῶ* ad urbem advenio. Alii intelligunt pretia quæ extorquebantur a militibus, vel potius ultro solvebantur ab incolis, ut ab onere præbendi hospitium essent immunes.

EPIDEMUS, i, adject. *ἐπιδημος*, versans in populo: ab *ἐπι* in, et *δῆμος* populus. *Anian.* 19. 4. Prima species luis pandemus vocatur (*πανδημος* ad universum populum pertinens), quæ efficit, in aridioribus locis agentes calidioribus crebris interpellari: secunda epidemus, quæ tempore ingruens, acies hebetat luminum et comitat periculosos humores: tertia læmodes (*λαίμοδος pestilens*: a *λαίμος* pestis), quæ itidem temporaria est, sed voluerit velocitate letalis.

EPIDERMIS, idis, f. 3. *ἐπιδερμῖς*, cuticula sensu destituta et veram hominum et animalium eadem tegens. Translate *Feged.* 3. *Veterin.* 61. 1. *Schneid.* Sed commodius est pulmaniculum deussatum ferro secare et exinere, ita ut pellem admodum præcisa, ne, quom cicatricem duxerit, loventiarum epidermis. *h. e. obducta* ulcersi crusta, ut vocat *Cels.* 5. 9., quam Græci dicunt *ἐπιδερμίδα*. **V. Gesner.** ad *Feged. loc. cit.*; et *Cl.* similem locum *Pelagon.* 9. p. 49. ibique a *Sarchiano* adnotata.

EPIDICAZOMENOS, i, m. 2. *ἐπιδικάζομενος*, is, de quo in iudicio contenditur. Erat apud Græcos ejus comædiæ titulus, quam *Ter.* Latine *Phormionem* inscripsit, ut habetur in ejus prologo v. 26. Est ab *ἐπιδικάζω* ad iudicio.

EPIDICTĪCĪS, e, adject. idem atque epidicticus, ut terminus *epidicticalis* apud *Far. auct. de limit.* p. 250., 252. et 253. *Goes.* est qui aliorum terminorum recturam ostendit et demonstrat.

EPIDICTICUS, a, um, adject. *ἐπιδικητικός*, demonstrativus, ab *ἐπιδείκνυμι* ostendo. Eloquentia epidictica, seu genus dicendi epidicticum est, quod versatur circa laudationes, vituperationes, suasiones seu præceptiones, sermiones seu historias, et alia omnia præter quæstiones judiciales et deliberativas. Dicta est a demonstrando, seu probando. Nam quum tria orator debet facere, docere, monere et delectare; quemadmodum movere proprium est eloquentie oratoricæ seu forensis, ita docere et delectare proprium est eloquentie epidicticæ. Denominata est vero a docendo, quia docere magis præcipuum est, quam delectare. *Cic.* in *Orat.* 11. 37. et 61. 207., sed Græce. Latine autem *ibid.* 13. 42. Dulce

igitur orationis genus et solutum et effluens in illo epidictico genere pompæ quam pugæ aptius, gymnasiis et palæstræ dicantur, etc.

EPIDIPNIS, idis, f. 3. *ἐπιδίπνις*, quod in extrema cœna infertur: ab *ἐπι* post et *δίπνον* cœna. *Martial.* 11. 31. Has prima feret, alterave cœna; Has rana tibi tertia reponet: Hinc seras epidipnidas parabit. *Petron. fragm. Tragur.* 69. *Burm.* Epidipnis est allata, turdis, siligine, uvis passis nubibusque fartis.

EPIDIXIS, is, f. 3. *ἐπιδίξις*, specimen, demonstratio, ostentatio: vox Græca a *δείκνυμι* ostendo, *demonstro*. Histriones artis suæ specimen dantes *epidixi ludere* dicuntur in *Inscript.* apud *Maff. Mus. Fer.* 127. 4., quæ est apud *Orell.* 2620.

EPIDRŒMUS, i, m. 2. *ἐπιδρῶμος*, ab *ἐπιδρῶμῶ* discuro, percurro. ¶ 1. Est funis in imo et summo reti, quo per annulos discurrunt ipsum rete aut contrahitur, aut expanditur. *Plin. Nat.* 1. 2. (11). Vidimus plagas tantæ tenuitatis, ut anulum hominis cum epidrœmis transirent, uno portante multitudinem, quo saltus cingerentur. ¶ 2. *Cato R. R.* 13. Inter torcularii et cellæ oleariæ instrumenta enumerat *epidrœmum*, quem alii intelligunt lorum aut funem, quo lectus subditur (ut *ibid.* 10. lectos loris sustentos); alii virgam ferream, per quam anuli velum sustententes transmittuntur, a similitudine epidrœmi in reti; alii tignum transversum latum, per quod discurri possit ad varia munera olei faciendi. Sed probabilior est eorum sententia, qui putant hinc *epidrœmum* esse lectum pensilem, quem Itali *branda* vocant. ¶ 3. Epidrœmos dicitur etiam velum in posteriori navis parte locatum. *Strab.* 19. *Orig.* 3. 3. Epidrœmos (velum) secunda amplitudinis; sed ad puppim.

EPIGENOMENI **V. EPIGONOS.**

EPĪGIA, re, f. 1. *ἐπιγία*, humi repens, ab *ἐπι* super, et *γία* terra: ita vocatur arundo quadam. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 36. 66. (167). Est et obliqua arundo, non in excelsitate nascens, sed juxta terram fruticis modo se spargens, suavissima in teneritate animalibus. Vocatur a quibusdam epigia. *Alii perperam leg.* elegia. **V. tamen ELEGIA.**

EPĪGLOSSIS et

EPĪGLOTTIS, idis, f. 3. *ἐπιγλωσσῖς*. *Epiglottis* scribitur, ut *ἐπιγλωττίς* apud Græcos. a *Cæli. Aureli.* 2. *Turd.* 1. — *Epiglottis* est membrana in modum operculi, qua asperæ arteriæ meatus obstruit, dum cibum, potumve capitum, ne quid in eam incidat: ab *ἐπι* super et *γλωσσῖς* rima seu foramen asperæ arteriæ. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 36. 66. (175). Sub uva minor lingua, epiglottis appellata, nulli ova generantium. **V. Cic.** 2. *Nat. D.* 54. 135., *Gell.* 17. 11.; et *Macrob.* 7. *Saturn.* 15. Ceterum apud *Plin.* voces illæ *epiglottis* appellata a *Sillig.* omittuntur, quippe quæ in optimis Codicibus desunt.

EPĪGŒNOS, on, adject. postea natus: a Græca voce *ἐπιχῶνος*, quæ ab *ἐπι* post et *χῶνος* vel *χῶνος*: nascor. **V. Victorin.** p. 1856. **Putsch.** Pedes trisyllabi sunt octo: dactylus, anapestus, molossus, tribrachius, itemque epigoni amphibrachius, qui et Creticus, amphibrachius sive Messias, barchius sive amphibrachius, pæon. **Putsch.** habet itemque *epignomus* etc., quod corrigendum putavi et leceodum itemque *epigoni*; nisi quis malit itemque *epigenomeni*. Ceterum **V. EPĪGONI** in **ONOM.**

EPĪGRAMMA, atis, n. 3. *ἐπίγραμμα*. In Dativo et Ablativo plurali habet *epigrammatis*, ut in **EMBLEMA** inii. dictum est. *Cic.* 1. *Att.* 16. ad fin. *Epigrammatis* tuis, quæ in Anatheo posuisti, contenti erimus. — In Genitivo plurali *epigrammatum* Græca positione, *ἐπιγραμμάτων*, dixit *Martial.* *epist. lib. 1. ad lector.* et *epigr.* 1. et 118.; at *epigrammatum* Latina *Sueton. Aug.* 85. — *Epigramma* proprie dicitur et est inscriptio; ab *ἐπι* super et *γράφω* scribo. ¶ 1. Generatim. — a) De inscriptione sui titulo, qui statum inscriptus fuit. *Cic.* 6. *Ferr.* 57. 127. Nam quom ipsa (*Sappho*, h. e. *Sapphus signum*) fuit egregie facta, tum epigramma Græcum pernobile incisum habuit in basi. — b) De elogio sui titulo, qui donis inscribatur, quæ illis sacabant. *Nepos Pausan.* 1. Quom ex præda tripodem aureum Delphis posuisset, epigrammate scripto, cujus hæc erat sententia: *suo ductu Barbaros esse deletos.* — c) De inscriptione, quæ in sepulchris iudebatur. *Petron. Satyr.* 115. *Epigramma* mortuo facere. — d) Hinc etiam notæ illæ, quæ

servis fugitivis inurebantur, *fugitivorum epigrammata* dicuntur a *Petron. Satyr.* 103. ¶ 2. Speciatim, quoniam huiusmodi tituli versibus plerumque constabant, hinc epigramma ponitur pro brevi aliquo poemate. *Cic. Arch.* 10. 25. Epigramma in eum fecit tantummodo alternis versibus longiusculis. *Id. Tusc.* 34. 84. Callimachi quidem epigramma in Ambraciotum Cleombrotum est. *Quintil.* 8. 3. 29. Nec minus noto Sallustius epigrammate inessit. Adde *eumd.* 1. 5. 20.; *Sueton. Cæs.* 73., *Aug.* 70. et 85., *Vit. Horat.* et *Gramm.* 22.; et *Plin.* 4. *Ep.* 3.

EPÍGRAMMÁTĀRIUS, ſi, m. 2. qui epigrammata scribit, qui præcipue dicaci protervitate epigrammata in quernique divulgat. Hinc *Vopisc. Saturn.* 7. Sunt *Egyptii* viri ventosi, furibundi, versificatores, epigrammatici, etc. *Id. Florian.* 3. Quidam epigrammaticarius in eum ita lusit.

EPÍGRAMMÁTĪCUS, a, um, adject. ad epigramma pertinens. *Spartian. Ælian. Ver.* 5. Martialis epigrammaticus poeta.

EPÍGRAMMÁTĪON, ſi, n. 2. *ἐπιγραμματίον*, breve epigramma. *Varro 7. L. L.* 28. *Müll.* Pomponii epigrammatum, quod in adolescentem fecerat Cascam. *Müllerus* Græcis litteris edidit.

EPÍGRAMMÁTĪSTA, vel, ut alii minus recte legunt,

EPÍGRAMMĪSTA, a, m. 1. idem atque epigrammaticarius. *Sidon.* 4. *Ep.* 1. Si quid heroicus arduum, comicus lepidum, epigrammatica lascivum condiderunt. *Al. leg.* epigrammatica.

EPÍGRI, ſtrum. **V. EPIGRUS.**

EPÍGROMA, atis, n. 3. tabula, in qua ab agrimensore descripti sunt limites et mensura agrorum: ab *ἐπί* in, et *γρῶμα instrumentum agrimensoris*; hinc est etiam *gromaticus*. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 124. Commentarium, epitoma, epigroma.

EPÍGRUS, i, m. 2. clavus ligneus, quo lignum ligno adheret, ut *Isid.* 19. *Orig.* 19. 7. definit. *Pallad.* 12. *R. R.* 7. 15. Si poma decurrant, oleastrum epigrum terebratæ infige radici. *Augustin.* 15. *Civ. D.* 27. Lignum ligno per subcedens, epigrus, clavus et gluten bituminis non potest adhære. *epígrus* clavos ligneos, *clavos* ferreos intelligit. De clavis socio supportis, sive ferreis, sive argenteis, aureisve *Seneca 2. Benef.* 12. *extr.* Nisi in eo senatoris ingressisset imperator epigrus suos. — Volunt esse ab *ἐπίκουρος clavus ligneus*, extrita diphthongo et versa x in γ. Alii melius ab *ἐπίκουρος*. **V. EPÍURUS.** — Ceterum apud *Pallad.* et *Augustin.* plerique alii leg. *epiurus*. Apud *Senec.* quoque *epiurus* quidam mallent: alii leg. *pigrus*, quos *Turneb.* l. 9. *Adversar.* c. 30. ingeniose magis, quam vere, pedes ipsos imperatoris interpretatur.

EPÍLEPSĪA, æ, f. *ἐπιληψία*, morbus comitialis et soniticus, quo totius corporis constitutio convellitur, homo crebro et subito concidit, ex ore spumæ moventur, deinde, interposito tempore, ad se redit et per se ipsum consurgit, ut *Cels.* 3. 23. describit: ab *ἐπιλαμβάνω occupo, invado, corripio. Lamprid.* *Elagab.* 20. Quod qui ederet, ab epilepsia tutus diceretur. *Veget.* 5. *Veterin.* 32. *Schneid.* *Epilepsia* boum.

EPÍLEPSĪS, is, f. 3. *ἐπιληψίς*, idem quod epilepsia. *Theod. Priscian.* 4. *sub init.* Nam et epilepsin sic curare præcipit. *Id. lib. 2. part. 2. c. 2.* Epilepsis ideo sic appellatur, quod statum sensus penitus alienet, et quod mens, a propria sede exterminata, gravis attentetur.

EPÍLEPTĪCUS, a, um, adject. *ἐπιληπτικός*, ad epilepsiam pertinens. *Cæli. Aurel.* 1. *Acut.* 1. *Epileptica* passio. — Hinc

Epilepticus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, est qui epilepsia, seu morbo comitiali et sonitico interdum corripitur. *Fragm. Jur. civ. antequæstiman.* (edente *A. Mai*) p. 38. Sive autem quis arthriticus, sive posicus (lege soniticus), sive epilepticus, et his similia, excusantur (a tutela). *Cæli. Aurel.* 4. *Tard.* 4. Qui quom noudum sunt epileptici. Adde *eumd.* *ibid.* pluries.

EPÍLEUS, i, m. 2. *ἐπιλειός*, genus accipitris, qui solus omni tempore apparet. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 8. 9. (24). *ex lect. Harduin.* Nam alii aliter. *Sillig.* lectionem *Harduini* secutus est.

EPILIMMA, atis, n. 3. **V. EPALIMMA** et **A-LIMMA.**

EPÍLOGĪCUS, a, um, adject. *ἐπιλογικός*, ad reddendam rationem pertinens. *Cur. Fortunatian.* 2. *Art. rhet.* p. 70. *Capper.* Causæ mortis voluntariæ redduntur sex locis: legis interpretatione, ab initio ad finem, definitione, transmotione, conjectura vel voluntate, qualitate, id est epilogica questione τῆς ἐξήσεως.

EPÍLOGŌNIUS, a, um, adject. qui ratione potius et animo concipitur, quam per evidentia signa; ab *ἐπιλογος conclusio. Var. auct. de limit.* p. 252. *Goes.* Terminus a ferro taratus si fuerit, et subditum nihil habuerit, epilogonius nuncupatur.

EPÍLOGŪS, i, m. 2. *ἐπιλογος*, postrema pars orationis, qua congregantur et repetuntur ea, quæ dicta sunt: Latine peroratio, cumulus, conclusio: ab *ἐπὶ λέγω insuper dico, dictis addo, repeto. Cic. Brut.* 33. 127. Exstat ejus peroratio, qui epilogus dicitur. *Id. 2. Orat.* 69. 278. Quom in epilogo misericordiam se movisse putaret. *Id. Planc.* 34. 83. Ut miserabiliores epilogos posse dicebat. *Id. 4. Att.* 15. 4. *Publius* deserto epilogo criminans, mentes iudicum moverat. Adde *eumd.* 1. *Tusc.* 47. 112.; *Quintil.* 4. 1. 28., 6. 1. 37. et alibi sæpe; et *Amilian.* 30. 7.

EPÍMEDĪON, ſi, n. 2. *ἐπιμήδιον*. ¶ 1. Caulis est non magnus, hederæ foliis densis, atque duodenis, nunquam florens, radice tenui, nigra, gravi odore: nascitur in humidis, et spissandi refrigerandique vim habet. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 53. (76). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 448. et 449.), allatis doctorum hominum opinionibus, affirmat *epimedium* et esse et futuram plantam recentioribus ignotam: nam quæ de ipsa scripta nobis supersunt, ad eam definiendam non sufficiunt. ¶ 2. Est quoque lorica, repagulum, quo scalarum latera muniuntur ad prohibendum ascendendum et descendendum lapsum, Itali dicunt *murello*, sponda: est ab *ἐπιμήδομαι contra struo* aliquid prudenter. *Inscript.* apud *Don.* cl. 2. n. 11., quæ est apud *Orell.* 3301. **GRÆCINIA MYRINA** GRADUS ET **EPIMEDIA** *sua pecunia fecit. Orellius loc. cit.* hybridam esse vocem putat et ab *ἐπί* et *medium* derivat.

EPÍMĒLAS, ainos, f. *ἐπιμέλας*, h. e. nigricans (ab *ἐπί super* et *μέλας niger*) fit, quom in candida gema superne nigricat colos, inquit *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 58. (101). Hæc eadem ipsissimis verbis *Isid.* 16. *Orig.* 10. 10.

EPÍMENĒDEUS vel

EPÍMENĒDIUS, a, um, adject. *ἐπιμενίδιος*, tertium genus bulborum scyllæ: utatum in cibus, angustius folio ac minus aspero. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 5. 30. (93). et *Theophrast. hist. plantar.* l. 7. c. 41. a *med.* ibique *Schneider. F.* et voc. seq. Ita vero dictum videtur a quodam Epimenide. *Sillig.* leg. *Epimenida.*

EPÍMENĪUS, a, um, adject. menstruus, *ἐπιμήνιος*: ab *ἐπί in* et *μήν mensis. Juvenal.* 7. 119. sicut petasunculus, et vas Pelamidum, aut veteres, Maurorum epimenia, bulbi, h. e. bulbi, quæ sunt munera quot mensibus a Mauris missa. Africa enim bulborum copia abundat. *Alii, inter quos recentiores plerique omnes, leg.* epimenida *synop. pro* epimenida: *F.* voc. præced. At *cl. Furkanetto* in suis MSS. nihil mutandum censet; sic enim habent *Gloss. Placidii* edente *A. Mai* in *Class. Auct. T.* 6. p. 561.

EPÍMERĪSMUS, i, in. 2. *ἐπιμερισμός*, h. e. repetita distributio, seu partitio: a *μερίζω distribuo, partior*. Ita dicitur a *Capell.* 5. p. 186. quom orator in media oratione, dubitans de memoria iudicis, res summam ac breviter rursus distribuit ac repetit.

EPÍMETRUM, i, n. 2. *ἐπιμετρον*, quod supra mensuram modumve datur alicui. *Impp. Valentin., Valens et Gratian.* *Cod. Theod.* 12. 6. 15.

EPÍMŌNE, es, f. 1. *ἐπιμονή*, h. e. perseverantia, ab *ἐπιμένω persevero*. Hoc nomine appellatur figura quedam, qua eusdem dictionis sine intervallo geminatio fit, cum impetu prononciationis, ut *Virg.* 9. *Æn.* 428. Me, me: adsum qui feci; in me convertite ferrum. et 1. *ibid.* 669. Sic moriamur ait, sic sic juvat ire sub umbras. — Vox Græca est, et Græce adhibenda.

EPÍNEPHRĪDĪUM, ſi, n. 2. *ἐπινεφρίδιον*, pinguedo in renibus. *Fulgent.* 2. *Mythol.* 5. Epinephridia formandis lictibus opponuntur. *Al. leg.* epomphalia, h. e. medicamenta, quæ umbilico apponuntur, ab *ὄμφαλος umbilicus*: quod quidem rectius est.

EPÍNICĪA, ſtrum, n. plur. 2. celebritates pro parta victoria, ut ignes nocturni, solemnes supplicationes, carmina, etc. ab *ἐπί in, super* et *νίκη victoria. Sueton. Ner.* 43. Sequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia.

EPINOMEN, inis, n. 3. idem quod agnomen: vox hybrida ex *ἐπί ad, super* et *nomen*, Italice *soprannome*. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 35. Nomen, epinomen. Perperam tamen hic legitur *epinomen*.

EPÍNYCTĪS, idis, f. 3. *ἐπινυκτίς*. ¶ 1. Est pessima pustula, fæx magnitudine, colore vel sublivida, vel subnigra, vel alba. Circa eam vehemens inflatio est, indeque acer dolor oritur; et quom aperta est, reperitur intus exulceratio mucosa, colore humori suo similis. Oritur in eminentibus partibus, et fere nocto, ut est apud *Cels.* 5. 28. n. 15., unde et nomen habet: ab *πύξ in* et *νύξ nocte*; vel quia noctu præcipue inquietat, ut *Plin.* 20. *Hist. nat.* 6. 21. (44). docet *Id. ibid.* 2. 6. (12). Folia peponis cum melle epinyctidas sanant. ¶ 2. Item ulcus alio nomine *σπυή*, in angulo oculi perpetuo humore manans. *Id. ibid.* 6. 21. (44).

EPÍONĪCUS, a, um, adject. *ἐπιώνικος*, idem ac ionicus a majore nempe versus ejusdem genus; ab *ἐπί super* et *ιώνικός ionicus. Priscian. de metr. Terentian.* p. 1329. *Putsch.* Hephæstion metricus ostendit, comicum epionicum spondeos partibus locis habentem iambicarum *σπυγγίων*, id est conjugationum, ut est apud *Eupolin.*

EPÍPACTĪS, idis, f. 3. *ἐπιπάκτις*, frutex, quem alii helleboritem vocant, parvis foliis, quæ pota contra venena et junioris vitia prosunt. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 20. 35. (114). et 27. *ibid.* 9. 52. (76). ex *Dioscorid.* l. 4. c. 109. *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 1. p. 122.) postquam de hoc frutice pluribus disseruit, eundem et esse et fore recentioribus incognitum affirmat. *Cod. Veron.* edente *Mon.* legit *epiactis*.

EPÍPEDŌNICŪS, a, um, adject. qui est in *ἐπιπέδω*, h. e. in superficie, qui exstat super terram. *Sicul. Flacc.* de *condit. agr.* p. 26. *Goes.* Ager cultellatus, ager normalis, ager epipedonicus. *Frontin. de colon.* p. 112. et 133. Termini ejus (*colonice*) rotundi, pedales (*nura bipedales?*), et illi distant a se in pedes mille. Sunt et medii termini, qui dicuntur epipedonici, pede longi et crassi, distantque a se pedes mille. Sed in *fragm. Terentian.* p. 149. Sunt et medii termini, dicti epipedonici, pede longi et crassi: distant a se in pedes trecentos.

EPÍPĒDUS, a, um, adject. planus, superficialis; ab *ἐπιπέδον superficies. Boeth.* 2. *Geom.* p. 1226. Hæc de epipedarum podismationibus figurarum sufficiant; restat, ut de montuosa succinctius aliquid ratione tractemus.

EPÍPĒTRON vel *epipetros*, i, n. vel f. 2. *ἐπιπέτρον*, herba quedam nunquam florens. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 15. 52. (89). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 2. p. 57.) hanc exhibet synonymiam: *Ἐπιπέτρον* *Theophr.* 7. 3. et *Epipetron* *Plin.* loc. cit. sunt *Sedum Anacamperos* L. *Spec. plant.* 616.

EPÍPHĀNĪA, æ, f. 1. vel

EPÍPHĀNĪA, ſtrum, n. plur. 2. (*subaudi* festa) *Ἐπιφανία*, apparitio, sive manifestatio, ab *ἐπιφανίζωμαι appareo*. Festum Christianorum, quod incidit in diem VIII. Id. Januarii, quod eo die Christus stella indice Magis apparuerit; item quod in baptismo audita sit vox Dei Patris de Christo: Hic est Filius meus dilectus. *Cod. Theod.* 15. 5. 5. ubi secunda forma legitur, et *Isid.* 6. *Orig.* 18. ubi prima. — **V. De cogn. Rom. V. ONOM.**

EPÍPHŌNĒMA, atis, n. 3. *ἐπιφώνημα*, figura sententiarum, qua summa acclamatio fit super aliqua re narrata, vel probata: ab *ἐπιφωνέω acclamo. Quintil.* 8. 5. 11. Est enim epiphonema rei narratæ, vel probatæ summa acclamatio: (*Virg.* 1. *Æn.* 37.) *Tantæ molis erat Romanam condere gentem.* Adde *eumd.* 11. 1. 52.; et *Jul. Rufinian.* de *fig. sent. et eloc.* 29. p. 217. *Ruhn.*

EPÍPHŌRA, æ, f. 1. *ἐπιφώρα*. ¶ 1. Est humoris destillatio, et in aliquam corporis partem impetus: unde morbus et dolor: ab *ἐπιφέρωμαι impetu feror, irruo. Cic.* 16. *Fam.* 23. Balbus ad me scripsit tanta se epiphora oppressum, ut loqui non possit. *Orellius* Græce edidit. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 38. (130). Incipientem epiphoram inungere. *Id.* 20. *ibid.* 12. 48. (121). Epiphora oculorum. *Id.* 21. *ibid.* 19. 74. (127). testium. *Sillig.* h. l. hanc vocem omittit. *Id.*

EPÍSTOLÁRIUS, a, um, adject. idem quod epistolarius. *Ennod. 1. Ep. 22.* Ad morem scriptio- nis epistolariæ me reduco. — Hinc

Epistolarius, *ii*, m. 2. absolute, substantivorum more, qui affert epistolas. *Salvian. 5. Gub. D. 7.* Veniunt plerumque novi nunci, novi epistolarii a summis sublimitatibus missi.

EPÍSTOLÍCUS, a, um, adject. epistolarius, ut Epistoliciæ quæstiones, *Gell. 14. 7.* et 8., ubi citat *Varronis* librum eo titulo. Item 7. 10., ubi eadem inscriptione librum *Catonis* appellat. Unde apparet ab illis quoque eam vocem fuisse usurpatam.

EPÍSTOLIUM, *ii*, n. 2. deminut. ἐπιστόλιον, parva epistola. *Catull. 68. 2.* Conscriptum hoc lacrimis mitibus epistolium.

EPÍSTOMIUM, *ii*, n. 2. ἐπιστόμιον, instrumentum æneum, vel alterius materiæ, in quo est vestibulum pertusum, quo, prout hoc, aut illo modo versatur, clauduntur et aperiuntur ora salientium ac fistularum: ab ἐπιστομίζω os obstruo, quod ab ἐπι et στόμα os. *Seneca Ep. 80.* Nisi aquam argentea epistomia effuderunt. Adde *Vitruv. 9. 6. sub fin.* et 10. 13.; *Varron. 3. R. R. 5. 16.*; et *Ulp. Dig. 19. 1. 17. ad fin.* Ubique autem alii male reponunt *epitoniæ*, et alieubi pessime *epitoniæ*.

EPISTRÁTEGIA, æ, f. 1. ἐπιστρατηγία, jurisdictio supra strategos, seu præfectos provinciarum: seu nomenum Ægypti: ab ἐπι super et στρατηγία præfectura. Hujusmodi vero jurisdictio militaris erat civilisque; similis fortasse illius, quam exarchæ in Italia exercuerunt: *V. Peyron. Papir. part. 1. p. 64. Inscript. apud Murat. 686. 6.* et 1096. 3., quæ est apud *Orell. 516. C. CAMVIO C. F. LEM. CLEMENTI PRAEF. FABR. III., PRAEF. I. D. IMPER. CAES. TRAJANI AVG. PROC. AVG. EPISTRATEGIAE SEPTEM NOMOR. ET ARSINOITAE.* scil. procuratorii augustali epistrategiæ septem nomenum (h. e. Ἐπιστατομίδος in media Ægypto), et Arsinoitæ (h. e. nomen, qui *Arsinoites* appellatus est ab Arsinoe ejus urbe primaria ad lacum Mæridem; Italice procuratore imperiale presso il governo dei sette-dipartimenti, e di quello di Arsinoe).

EPISTRÁTEGUS, *i*, m. 2. ἐπιστρατήγος, præfectus provinciæ alicujus in Ægypto. *Inscript. apud Gruter. 130. 1. M. ARTORIVS M. F. PAL. PRISCVS PRAEF. MONTIS BERENICIDIS, FLAM. DIVI AVG. PATR. COL., EPISTRATEG. THEBAIDIS ETC.* Apud *Gruter. loc. cit. et Smet. 33. 1.* mutilus est lapis, ibique... *RATEG.* legitur. et apud *Apian. p. 229.* integre *EPISTRATEG.* At *A. Peyronius* in *Papir. Gr. part. 1. p. 67.* putat *strategus* legendum, eundemque epistratego Thebaidis vicariam operam in universa epistrategia præstitisse. *Orell. n. 3881.*, eandem referens *Inscript.*, legendum putat *epistrategus*.

EPISTRÓPHE, es, f. 1. ἐπιστροφή, figura est, quom in eadem verba plures desinunt sententiæ. Latine conversio dicitur. Græca vox et Græce usurpanda: ab ἐπιστρέφω converso. *Jul. tamen Rufinian. de schem. lex. 16. p. 238.* Latine usurpat.

EPÍSTYLUM, *ii*, n. 2. ἐπιστύλον, trabes, quæ summis columnis, superque earum capitulum transversa imponitur, et omnes tecti trabes sustinet: ab ἐπι super et στήλη columna: item in lapideis architecturis membrum illud supra capitulum, quod eam trabem refert. *Vitruv. 3. 5. ad fin.* Membra bñnia, quæ supra capitula columnarum sunt futura. Id est epistylia, zophori, corona, tympana, etc. Adde *eund. 4. 3.* et 10. 6.; *Varron. 3. R. R. 5. 11.*; *Plin. 36. Hist. nat. 14. 21. (96).*; *Paul. Diac. p. 82. 11.* *Müll. et Isid. 15. Orig. 8. 15. Inscript. apud Orell. 3278.* *SABELLIA M. V. ANVS APODYTERIAM AD NOVITATEM RESERVAVIT EPISTYLLIS CETERISQUE MARMORIBVS ORNAVIT.*

EPISYNALŒPIA, æ, vel
EPISYNALŒPILĒ, es, f. 1. ἐπισυναλοιφή, figura eadem quæ synæresis, quom duæ vocales in unam contrahuntur, et quodammodo conglutinantur: ab ἐπι et συναλοιφή commisceo, confundo. Græca vox et Græce adhibetur a *Charis. 4. p. 249. Putsch.* et *Diomed. 2. p. 437.* Latine autem a *Priscian. de metr. Terent. p. 1322. Putsch.* Crebris synalæphs et episyndæphs. Adde *Isid. 1. Orig. 16.* et *ibid. 34.*, in quo postremo loco episyndæphs legitur Latina positione.

EPITAPHIOLUM, *i*, n. 2. deminut. ab epitaphium, breve epitaphium. *Epitapholum* legitur in *Inscript. epud Murat. 162. 2.*, quod ipse perperam

interpretatur *epitaphiolum*, quom legendum sit *cepotaphiolum*, quom vocem *V.* suo loco.

EPITAPHISTA, æ, m. 1. ἐπιταφιστής, epitaphiorum scriptor. *Sidon. 1. Ep. 9. ad fin.* Epitaphistarum nenie.

EPITAPHIUM, *ii*, n. 2. ἐπιτάφιον, inscriptio, quæ sepulcris inciditur in laudem defunctorum: ab ἐπι super et τάφος sepulcrum. *Auson. in præfat. Epitaph. vertit titulos sepulcrales.* Sic *Inscript. apud Orell. 4518.* IN HOC EPITAPHIO MACERIA CINCTVM ETC. *An cepotaphio legendum?* V. et voc. seq. — Quomodo differat ab *epicedio*, V. in *EPICEDION.*

EPITAPHIUS, *ii*, m. 2. ἐπιτάφιος, subaudi λόγος, oratio in mortuorum laudem. *Cic. 5. Tusce. 12. 36.* Quid vero in Epitaphio quo modo idem? etc. Designat hic *Cic. opusculum Platonis*, quod inscribitur *Μελέγεος, ἢ ἐπιτάφιος*, continens orationem in defunctos Athenienses, qui in bello pro patria vitam dederant: de qua loquitur et in *Orat. 44. 15.* Ceterum *Forcellinus* apud *Cic. loc. cit.* vocem neutro genere accepit.

EPITÁSIS, is, f. 3. ἐπιτάσις, ab ἐπιτείνω intendō, intentionem et emphasin significat apud grammaticos. — In comædiis dicitur illa pars turbulenta et contentiosa ante catastrophem. *Donatus præf. Andr. Terent.* Hic protasis subtilis, epitasis tumultuosa, catastrophe pæne tragica. *Id. de trag. et comæd.* Comædia per quatuor partes dividitur, protogum, protasin, epitasin, eatastrophem. Epitasis est incrementum processusque turbarum ac totius, ut ita dixerim, motus erroris. Adde *Not. Tir. p. 124.*, ubi tamen mendose legitur *epytarsis*.

EPITHALÁMIUM, *ii*, n. 2. ἐπιθαλάμιον, carmen nuptiale; ab ἐπι super et θάλαμος thalamus. Solebat autem cantari a puellis, sponsam in thalamum comitantibus. *Quintil. 9. 3. 16.* Catullus in Epithalamio: dum inuupta manet, dum chara suis est. Sumit hoc *Quintil. ex v. 45. carm. 62.* quod inscribitur *Carmen nuptiale.* *Trebell. Poll. Gallien. 11.* Hujus est illud epithalamium, quod inter centum poetas præcipuum fuit. et *max. Quom omnes poætæ Greci Latinique epithalamia divissent.*

EPITHĒGA, æ, f. 1. ἐπιθήγη, additio, adjectio: ab ἐπιτίθημι adjungo. *Plaut. Trin. 4. 3. 18.* Nisi etiam laborem ad damnum apponam epithecam in super.

EPITHĒMA, *itis*, n. 3. ἐπιθήμα, medicamentum, quod exterius imponitur: ab ἐπιτίθημι impono. *Scridon. Compos. 160.* Epithemata ubi oportet. *Theod. Priscian. lib. 2. part. 2. c. 8.* Adhibeo epithemata simili sub virtute operantia, quæ calcificando loca desiccare contendunt. Adde *Marcell. Empir. 20.*

EPITHĒMÁTICUM, *ii*, n. 2. ἐπιθήματιον, parvum epithema. *Marcell. Empir. 20. circa med. et 27. eabr.*

EPITHĒRÁPEUSIS, is, f. 3. ἐπιθεράπευσις, nomen rhetoricæ exornationis, qua dictum aliquod atrocius non emendatur leniturque, sed subjecta ratione confirmatur. Exemplum affert *Pseudo-Ascon. ad Cic. 2. Ferr. 9. 27. p. 140. 1. Bail.* An me taciturnum tantis de rebus etc. Græce possis ipsam vocem interpretari obsequium, quasi orator tam sit veritatis amans, ut in ejus obsequium invidiam ejus quem dicto læserit, subire non dubitet.

EPITHĒTON, *i*, n. 2. ἐπιθήτων, adjectivum, appositum, vox alteri addita explicandi, designandi atque illustrandi gratia. *Quintil. 8. 3. 20.*, 8. 2. 20. et alibi. *V. APPOSITUM. Tertull. Pall. 4.* Scytalosagittipelliper, qui totam epitheti sui sortem cum multo fletu culta compensavit. *h. e.* Hercules, qui *εὐρυάλης*, clava et sagittis armatus et pelle leonina indutus fuerat. — De epithetis Virgilianis multa *Macrobi. Saturn. 5.*, ubi et vocem Latine usurpat. — Ne audias *Servium*, qui ad *Virg. 3. Ecl. 38.*, et ad 3. *Æn. 70.* vitiosum esse ait in Latinitate, si duo epitheta uni substantivo jungantur. Multa collegit *Brouhaud. ad Tibull. 3. 5. 22.* ex probatis auctoribus, qui nullum in ea re vitium agnoverunt.

EPITHŪMON, *i*, n. 2. ἐπιθύμων, flos thymi. *Plin. 26. Hist. nat. 8. 35. (55).* Alvyum purgat epithymon, qui est flos et thymo, saturæque similis. Adde *eund. ibid. 11. 66. (106).* et 12. 81. (130).

EPITĪMĒSIS, is, f. 3. ἐπιτιμήσις, Græca vox exprobrationem significans, quæ occurrit tantum apud Rhetores ad figuram designandam. *Jul. Rufinian.*

de fig. sent. et eloc. 21. p. 212. Ruhnck. et de schem. dian. 7. p. 271.

EPITŌGIUM, *ii*, n. 2. anictus, qui supra togam gestatur. Vox hybrida ex Græco ἐπι super, et Latino toga. Affert *Quintil. 1. 5. 68.* in exemplum vocis ex duabus Græca et Latina conflatae. In *Not. Tir. p. 157.* legitur *epitogum*.

EPITOLIUM, *ii*, n. 2. sella balnearis: etymon vocis ignotum est. Vox a Lexico expungenda: occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 158.* et 184.

EPITŌMA, æ, f. 1. *V. EPITOME.*

EPITŌMA, *atis*, n. 3. *V. EPITOMO* in fin.

EPITŌMĒ, es, et *positioe Latina* epitoma, æ, f. 1. ἐπιτομή, si quom pluribus reserctis, id, quod fusc pluribus dicebatur, paucis complectimur, et brevius facimus, summa tantum capita persequentes: ab ἐπιτέμνω amputo, abbrevio. *Cic. 12. Att. 5. 3.* Conturbat me epitoma Bruti Fanniana, a Bruti epitoma Fannianorum. *h. e.* historice Fannii. Similiter *Id. Cic. 13. ibid. 8.* Epitome Bruti Callianorum velim tibi mittas. *Colum. 1. R. R. 1. 10.* Diophanes totum Dionysium, per multa diffusum volumina, sex epitomis circumscripsit. *Auson. Epist. 19. post v. 10.* Cogere aliquid in epitomen. *Id. proem. ad perioch. Illad.* In epitomæ speciem, belli Troici causam apparatissime retere.

EPITŌMĒ, as, fari, Ælumi, are, a. 1. Part. *Epitomatus*. — Epitomo est in epitomen redigo. *Trebell. Poll. XXX. Tyrann. 30. de Zenob. ad fin.* Historiæ Alexandrinæ ita perita, ut eam epitomasse dicitur. *Vegel. 1. Milit. 8. eabr.* Nihil mihi auctoritatis assumo, sed horum, quos supra retuli, quæ dispersa sunt, velut epitomata conscribo. *Januar. Nepotian. in epist. ad Victor.* (habetur in *Biblioth. Latin. Fabric. l. 2. c. 5.*) et est proœmium epitomes *Valerii Max.* Et quom integra fere in oculo sint, præter nos duo, profecto nemo epitomata cognoscet. — Ex duobus his locis alii *epitoma*, *atis*, n. 3. adstruere conati sunt. At altera lectio ex eo confirmatur, quod in *Digestis* sæpissime citantur *Labeonis libri πεδαιών* (h. e. *probabilium*) a *Paulo epitomatorum*, et *libri posteriorum a Javoleno epitomatorum*. V. *Indicem Ffelingii.* Hinc patet, hanc vocem et *Justiniani Aug.* et superioribus etiam temporibus fuisse usurpatam.

EPITŌNIUM, *ii*, n. 2. ἐπιτόνιον, ab ἐπιτείνω intendō, significat instrumentum, quo aliquid intenditur, quale est, quo in manubrio lyre intenduntur fides; aut lignum illud rotundum, quo in machinis involvantur atque intenduntur funes; et a similitudine etiam verticillum, cujus conversionibus aqua e fistulis emittitur, aut clauditur. Postrema hac significatione legi putatur apud *Varron.*, *Vitruv.* et *Ulpian.* locis citatis in **EPITOMIUM**, quod postremum unice probandum; nam a Græcis quidem scriptoribus ἐπιτόνιον sæpe fuisse priori significatione usurpatum ostendit *Schneiderus ad Vitruv. 10. 13.*, a Latinis vero nunquam *epitoniæ*.

EPITŌXIS, *idis*, f. 3. ἐπιτοξίς, a *Vitruv. 10. 15.* dicitur ea pars cava in catapulta, quæ telum suscipit. — A τὸξον, quod arcum significat, derivatur.

EPITRÁPEZIOS, *ii*, m. 2. vel, ut alii malunt

EPITRÁPEZICUS, a, um, adject. ἐπιτραπέζιος, ab ἐπι super et τραπέζια mensa. *Hercules epitrapezicus* inscribitur *Silva 6. lib. 4. Statii*, in qua describitur et laudatur mensarium vas, quod profecto, ut Itali dicunt, ad uso di dessert inserviebat, opus *Lysippi* referentem *Herculem* dextra poculum, sinistra clavam tenentem, substrata pelle leonis. Laudatur etiam a *Martial. 9. 44.* unde lux magna *Statiano* carmine accedit. Hanc *Herculis* statuum *Lysippus Alexandro M. fecerat*; habuit deinde *Hannibal*, deinde *Sulla*: *V. Cavedoni Sagg. numism. p. 143. n. 33.*

EPITRÉPONTES, *tum*, m. plur. 3. ἐπιτρέποντες, permittentes; particip. ab ἐπιτρέπω permittō. Ita appellata est una ex comædiis *Menandri*, cujus meminere *Quintil. 10. 1. 70.* et *Sidon. 4. Ep. 12.*

EPITRĪTOS vel *Latina positione*

EPITRĪTUS, *i*, m. 2. ἐπιτρίτος, (*V.* et voc. seq.). Numerus epitritus (qui a *Vitruv. 3. 1. tertiarium* dicitur: alii autem leg. *adtertarius*, ut Græcam vocem propius voluerit exprimere) est qui habet totum aliquem numerum et ejusdem partem tertiam, ut quatuor ad tres, duodecim ad novem, quadraginta ad triginta. *Hæc Gell. 18. 14.* et *Macrobi. 2. Somn. Scip. 1. V. SÆSQUITERTIUS*. — Hinc *Epitritus*

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu epulae sunt edulia et cibi-lutiores. — a) Generatim. *Plaut. Trin.* 2. 4. 70. Si congeste sint epulae a clientibus. *Cic. 5. Tusc.* 21. 62. Mensae exquisitissimis epulis exstruebantur. *Cf. Ovid. 8. Met.* 571. Epulis instruere mensas. et *Virg. 4. G.* 378. onerare. *Id. 1. Aen.* 220. Postquam exempta fames epulis. *Horat. 2. Sat.* 7. 167. Nemphe inamareseunt epulis sine fine petita. Adde *eumd. 3. Od.* 8. 6. *Ovid. 8. Met.* 831. appositis queritur jejunia mensis, Inque epulis epulas quaerit. et v. 840. Sic epulas omnes Erisichthonis ora profani Accipiunt poscuntque simul: cibus omnis in illo Causa cibi est. *Id. 15. ibid.* 81. Prodigia divitiarum alimentaque mitia tellus Suggestit; atque epulas sine caede et sanguine praebet. *Val. Flacc.* 6. 333. Ast epulae quodcumque pecus, quaecumque ferarum. *Lucan.* 10. 155. Infudere epulas auro. h. e. vasis aureis. *Curt.* 9. 7. 16. Praeparare ventrem epulis. *Quintil.* 10. 5. 15. Jucundioribus epulis reficiuntur. *Al. leg.* edulisi. *Juvenal.* 4. 28. Quales tunc epulas ipsam glutisse potemus? *Tac. 2. Ann.* 31. Libo ipsis, quas in novissimam voluptatem adhibuerat, epulis exvuciatus. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 6. (27). Rapiendae comparantur epulae, pariterque qui rapiant eas. *Virg. 4. Aen.* 484. Epulas draconi dare. — b) Speciatim epulae et vinum junguntur. *Sall. Jug.* 76. Ibi vino et epulis onerati. Adde *Ovid. 1. Pont.* 1. 31. *Liv.* 8. 16. Perpulit imperatorem, ut vino epulisque sopitos hostes aggrederetur. *Id.* 23. 18. Somnus enim et vinum et epulae balneaque et otium — enervaverunt corpora animosque. *Nepos Pelop.* 3. Illi vino epulisque dediti. *Id. Dion.* 4. Vino epulisque obrui. *Virg. 1. Aen.* 723. Postquam prima quies epulis mensaque remotae, Crateras magno statuunt et vina coronant. *Ovid. 8. Met.* 573. Instruxere epulis mensas: dapibusque remotis In gemma posuere merum. *Val. Flacc.* 2. 654. pars epulas manibus, pars aurea gestant Pocula. *Cf. eumd.* 4. 530. tum vina toris epulasque reponunt. — Interdum tamen, quod per cibum et vinum indicari solet, commode una voce epulae indicatur. *Liv.* 32. 21. Hospitem Cyparissiae Garilone, contra jus omne ac fas, inter epulas prope ipsas occisum. *Et Curt.* 3. 2. de ipso *Alexand.* Abstinentes inter epulas caedibus amicorum. *Clarius Flor.* 2. 18. 12. Quum sese prius epulis, quasi inferis, implevisset, carnis semierudae et cetera (h. e. cerevisiae); sic vocant indigenam ex frumento potionem. — c) Poetice *Horat.* 2. *Sat.* 3. 118. cui stragula vestis, Blattarum ac tinearum epulae, putrescat in arca. ¶ 2. Latiori sensu dicuntur de lautiore caena, convivio, sive publico, sive privato: qua significatione occurrit — 1.) In singulari numero *epulum*; et quidem — a) Generatim. *Farron.* 3. *R. R.* 2. 16. Sed propter luxuriam, quodammodo *epulum* quotidianum est intra januas Romae. *Sueton.* *Aug.* 98. Ephelis exercitibus *epulum* in conspectu suo praebuit, permissa diripiendi licentia. *Juvenal.* 3. 228. culti villicus hortii, Unde *epulum* possis centum dare Pythagoreis. — b) Speciatim *epulum* significat convivium solenne religionis causa susceptum, ut ea quae habebantur in lectisternio et in ludis placandae deum irae. *Liv.* 25. 2. *extr.* et 27. 36. Ludi plebei per biduum instaurati, et Jovis *epulum* fuit ludorum causa. Adde *eumd.* 33. 42., 22. 10. et 31. 4. *Val. Max.* 2. 1. 2. Jovis *epulo* ipse in lectulum, Juno et Minerva in sellas ad caenam invitantur. *V. Gell.* 12. 8. — c) Item convivium solenne et publicum, quod habebatur in funebribus. *Liv.* 39. 46. Ludi funebres per triduum facti: post ludos *epulum*, in quo quum toto foro strata triclinia essent, etc. *Cic. Vatini.* 12. 30. Ita enim illud *epulum* est funebre, ut munus sit funeris; epulae quidem ipsae, dignitatis. *Id. ibid.* Ut in *epulo* cum toga pulla accumberes. *Id. ibid.* 13. 32. *Epulum* magnificentissimum. *Cf. Horat.* 2. *Sat.* 3. 86. — d) Item convivium solenne et publicum populo datum in triumpho, in dedicatione templi et similibus. *Cic. Mur.* 36. 75. Quum *epulum* Q. Maximus, Africani patri sui nomine, populo R. daret. *Sueton.* *Ces.* 33. Adjevit *epulum* ac viscerationem, et post Hispaniensem victoriam duo prandia. Adde *eumd.* *Cal.* 17. et 32., *Domit.* 13. et *Vitell.* 10. *Tac.* 1. *Hist.* 76. *Epulum* plebi, ob laetitiam recentis imperii, obtulerat. *Pellei.* 2. 56. *Epuli* per multos dies dati celebratio. *Plin.* 4. *Ep.* 1. Diem dedicationis *epulo* celebrare. *Inscript.* apud *Orell.* 3740. OB CIVIS (equestri statu) DEDICATIONEM — CVRIS (h. e. curiae) MULIERVM

FFVVM DYVLAM DEDIT. Cf. aliam apud *Fabrell.* p. 659. n. 497. *Alia* apud *Mommsen. Inscr. Neap.* 5439., quae est apud *Henzen.* 7179. OB DEDICATIONEM STATVAM. FILIORVM SVORVM EPVL DEDIT MULIERIB. SING. X s. *epulum* hic pro sportula ponitur; ut in *Inscript.* in *Bullett. Archeol.* a. 1839. p. 146. MYNICIPVBS ASINATIVBVS DON. DEDER. ET DEDICATIONEM EPVLYM DECVBIVNIBVS SING. X SERVIV. X III FLEBRI X I S. — 2.) In plurali numero *epulae* occurrunt — a) De lautiore caena, vel convivio privato. *Cic. 1. Tusc.* 2. 3. Quamquam est in Originibus (*Catonis*), solitos esse in epulis canere convivas ad tibiendum de clarorum hominum virtutibus. *Id. 4. ibid.* 2. 3. Gravissimus auctor in Originibus dixit Cato morem apud majores hunc *epularum* fuisse, ut deinceps qui accubarent canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes. *Sic Id. Brut.* 19. 75. Atque utinam evstarent illa carmina, quae multis saeculis ante suam aetatem in epulis esse cantitata a singulis convivis de clarorum virorum laudibus in Originibus scriptum reliquit Cato. *Cf. et Quintil.* 1. 10. 20. Veterum Romanorum epulis fides ac tibias adhibere moris fuit. *Cic. 2. de republ.* 21. Qui quum famulorum numero educatus ad epulas regis assisteret, etc. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 44. necdum omnis abacta Pauperies epulis regum; nam vilibus ovis Nigrisque est oleis hodie locus. *Ces.* 6. B. G. 27. *Epulae* amplissimae. *Tac.* 15. *Ann.* 55. Iiberales. *Id.* 2. *Hist.* 62. prodigae. *Ammian.* 27. 3. profusa. *Sueton.* *Ner.* 22. familiares. *Justin.* 12. 3. 11. *Epularum* apparatus. Adde *Horat.* 1. *Od.* 36. 15. et *Epod.* 2. 61. *Curt.* 4. 4. 5., 8. 2. 8. et alibi: *Sueton.* *Cal.* 27. et *Ner.* 27.; *Juvenal.* 11. 88. et 5. 173.; *Val. Flacc.* 2. 96.; *Tac.* 4. *Ann.* 48.; et *Ammian.* 18. 2. *Curt.* 8. 9. 30.; et *Tac.* 2. *Ann.* 2. Parare epulas. *Liv.* 26. 13. et *Seneca Thyest.* 62. Instruere et parare epulas. *Curt.* 6. 8. 16. et 9. 7. 4. et 15. Invitare ad epulas. *Virg.* 5. *Aen.* 63. Adhibere aliquem epulis. *Ovid.* 1. *Amor.* 4. 1. Adire epulas. *Horat.* 4. *Od.* 8. 30. Interesse epulis. *Sall. Jug.* 70. et *Curt.* 3. 12. 19. Facere aliquid inter epulas. *Virg.* 1. *Aen.* 83. epulis accumbere divum. — Vitellius, narrante *Sueton.* 13., epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat, in jentacula, et prandia, et caenas, comissionesque. — b) Raro admodum de convivio solenni et publico religionis causa suscepto, ut ea, quae habebantur in ludis, diebus festis, funebribus etc. *Cic.* 2. *Off.* 16. 55. Prodigii, qui epulis et viscerationibus et gladiatorum munibus — pecunias profundunt. *Liv.* 25. 23. Nunciatus, diem festum Mianae per triduum agi — et vino largius epulas celebrari. *Cic.* 2. *Legg.* 25. 63. Sequantur epulae, quas inibat propinqui coronati: apud quas de mortui laude quum quid veri erat praedicatum etc. *Id. Flacc.* 33. 95. Sepulcrum epulis celebrare. — Et de *epulo* quotannis habendo in sepulcris. *Inscript.* sepulchralis in *Bullett. dell' Instit. archeol.* a. 1835. p. 132. HIS EPVLAE DEBENTVR A COLLEGIO CENTONARIORVM BRITELLANORVM. Adde aliam apud *Mural.* 520. 4.; et *V. Henzen. Tab. ael.* *Beb.* p. 9. not. 2. — Item de pecunia, quae ad *epulum* decurionibus et collegiis dandum impendebatur, seu de sportula. *Inscript.* apud *Orell.* 88. L. MVSERTIO L. P. OVF. SABINO — PATRON. MYNICIP. TVFIC. — DECVBIVNIBVS ET FLEBS EX EPVLYS SVIS OB MER. RIVS. Ita in alia apud *eumd.* 3722. HVIC ORDO EX SPORTVLY. SVIS OB MER. RIVS STATVAM PONENDAM CENSVER. *V.* adnotata ad *Donat.* 350. 1., ubi haec *Inscriptio* legitur. Cf. aliam apud *Mural.* 520. 4. G. MYTTEIO C. F. PAL. SEVERO DECVBIVNIBVS ET FLEBS VRBANA DIVISION. EPVLYLVM.

II.) Translate, metaphorè sumpta a superiori paragr. 1. *Plaut. Pen.* 5. 4. 2. Oculis epulas dare. *Cic.* 1. *Divinat.* 29. 61. Pars animi — saturata honorum cogitationum epulis. *Id. Topic.* 5. 25. Sed, quoniam avidum hominem ad has discedendi epulas recepi, sic accipiam, ut reliquiarum sit potius aliquid, quam te hinc patiar non satiatum discedere.

EPULARIS, e, adject. ad epulas pertinens. *Cic. Senect.* 13. 45. Bene majores nostri accubitionem *epularem* antiorum, quia vitae conjunctionem haberet, convivium nominantur. *Id.* 3. *Orat.* 19. 73. Ludorum *epulare* sacrificium facere, h. e. sacrificium cum *epulo*. *Sueton.* *Domit.* 13. *Epularis* dies. *Apul.* 2. *Met.* sermo. *Ammian.* 22. 4. triumphi. — Hinc *epulares*, qui in quibusdam ludis nocte *epulabantur*. *Paul. Diac.* p. 82. 10. *Müll.*

EPULATICIUS, a, um, adject. qui epulis dat operam. Ita *Gloss. Isid.*

EPULATIO, onis, f. 3. actus *epulandi*, *epulum*. *Cic. fragm.* apud *Colum.* 12. *R. R.* 3. 2. Vasa, quae ad mensam quotidianam atque *epulationem* pertinent. *Petrone. Satyr.* 141. Humanas edere carnes: nec quidquam aliud in haec *epulatione* captabant, nisi tantum, ne esuriant. *Sueton. Cal.* 18. Panaria cum obsonio virilium divisit: qua *epulatione*, etc. *Inscript.* apud *Mural.* 615. 4. HONESTA EPVLATIONE VNIVERSOS PROSECVTVS. Adde *Val. Max.* 2. 5. n. 4. *externa*; et horum antiquissimum *Lucilium* apud *Non.* p. 204. 18. *Merc.*

EPULATOR, oris, m. 3. qui *epulatur*. *Ambros. de bon. Mort.* 5. Hinc ergo *epulatores* illi *Platonici*, hinc nectar illud ex vino et melle etc.

EPULATORIUS, a, um, adject. ad epulas pertinens. *Figurate Ambros. Ep.* 1. Et bona opera *epulatoria* dicimus, quae sunt esul. — Denique quae sunt *epulatoria* opera, audi. — *Epulatoria* enim et refectoria quies in Deo.

EPULATUS, a, um, *V. EPULOR.*

EPULO, as, etc. *V. EPULOR* init.

EPULO, onis, in. 3. De alia hujus vocis forma, *V. EPOLONOS* et voc. seq. — *Epulo* ab *epulis*. ¶ 1. Generatim est conviva *epulans*, vorator, belluo. *Apul.* 2. *Met.* Sic paratus caenae me committit. Frequens ibi numerus *epulorum*, etc. *Firmic.* 5. *Mathes.* 4. *extr.* *Epulones* et *bibones*. *V. BIBO*, onis. — *Epulorum* insigne erat patera et praefriculum, ut ostendit *Barpt. Borghesius* in *Dec. num.* 7. *oss.* 7. p. 24. et 13. *oss.* 1. p. 5. ¶ 2. Speciatim est qui *epulum* praebet, qui *epulo* praestat. Apud Romanos tresviri *epulones* erant, qui epulas indicendi Jovi ceterisque diis potestatem habebant, ut *Paul. Diac.* docet p. 78. 11. *Müll.* In ipsis enim tranquillitas mos erat, diis majorem gentium, Junoni, Minervae, Neptuno etc. tanquam *epulaturis*, mensas cibis instruere, et lectos sternere (unde *lectisternium*), cosque ad epulas solemniter invitare; idque placandae deum irae, malique alienigenae aversioneandi causa fiebat. Eas epulas ipsi sibi postea sacerdotes et ministri vorabant. Initio ipsi pontifices ad haec curandam instituti a Numa fuerunt; sed propter sacrificiorum multitudinem, tresviro *epulones* esse voluerunt. ut *Cic.* docet 3. *Orat.* 19. 73., qui illud *epulare* sacrificium facerent; quod actum est, *Livio* teste 33. 42., circa annum U. C. DXXV.,isque, ut pontificibus. Iog datum togae praeterea habendae jus. Procedente tempore septemviri facti sunt, ut cognoscimus ex *Gell.* 1. 12., *Lucan.* 1. 602. et *Plin.* 2. *Ep.* 11. (Itemque ex *Inscript.* apud *Orell.* 2365., quae pertinet ad ann. post Chr. n. 10. P. CORNELIO DOLABELLAE COS. VII. VIRO EPVLONI SODALI etc.) — a) In singulari numero. *Ennius* apud *Farron.* 6. *L. L.* 82. *Müll.* Vos *epulo* postquam spexit. At *mutulus* est locus: *V. Müll.* *ibid.* *Liv.* 40. 42. P. Manlius triumvir *epulo*. — Sic *Mercurius Epulo* est cognominatus, quia convivis praerat: hinc *ministrator* etiam dicitur (*V. hanc vocem*), et *επιχορῆος* ab *Athenaeo* 1. 10. c. 7. *Inscript.* apud *Mural.* 49. 10. SACRVM MERCVRIO EPVLONI SVPHROSYNO. *V.* hanc vocem. — b) In plurali numero. *Cic.* 3. *Orat.* 19. 73. Ut Pontifices veteres, propter sacrificiorum multitudinem, tresviro *epulones* esse voluerunt, etc. Adde *Liv.* 5. 52. et 33. 42., *Lucan.*, *Plin.* *Ep.* et *Gell.* locc. cit.; et *Inscript.* apud *Orell.* 773. et 2259. — *VB.* De nom. propr. *V. ONOM.*

EPULONUS, i, m. 2. ut *coepulans*, idem quod *epulo*, h. e. conviva. *Apul.* 9. *Met.* Inter *epulonos* casuum dividere. *Al. melius* leg. *epulones*.

EPULOR, aris, atus sumi, ar. dep. i. Veteres dixerunt etiam *epulo*, as, si fides *Prisciano* 8. p. 797. *Putsch.* Hinc *Venant.* 10. *carm.* 12. 24. Et facit ecce escae hic *epulare* suas. Similiter *Part. Epulatus* passive pro manducatus apud *eumd.* 10. *Exposit.* *Orat. Dom.* Et ideo tanto magis iste cibus querendus est, quanto plus reficit *epulatus*. — *Part. Epulans, Epulatus et Epulaturus* sub a., *Epulandus* sub b. — *Epulor* est epulas sumo, cibum rapio, convivor (It. *mangiare, banquetare*; Fr. *faire un repas, manger*; Hisp. *comer*; Germ. *essen, speisen*; Angl. *to feast, banquet*). Usurpatur autem — a) Absolute. *Cic.* 1. *Tusc.* 47. 113. *Epulatos* cum matre adolescentes somno se dedisse, h. e. postquam cenaverunt. *Id.* 2. *Fin.* 28. 90. Negat contemptissimis escis minorem voluptatem percipi, quam rebus

exquisitissimis ad epulandum. *Id.* 5. *Att.* 9. Epulari saliare in modum. *Id.* *Senec.* 13. 45. modice cum sodalibus. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 86. 353. Similiter *Nepos Pausan.* 3. Epulabatur more Persarum luxuriosius, quam etc. *Cf. eumd. Pelop.* 2. *Liv.* 24. 7. ad fin. Epulari in publico. Adde *eumd.* 42. 56.; et *Virg.* 2. *G.* 537. et 3. *Æn.* 224. *Curt.* 8. 10. Ne epulantes quidem et sopitos mero aggredi ausus est hostis. *Sueton.* *Aug.* 35. Jus publice epulandi. *h. e.* scæras cœnas adeundi augurales, pontificales, triumphales, etc. Adde *eumd.* *Tib.* 42., *Claud.* 44., *Cal.* 32., *Domit.* 9., *Ner.* 20. et in *Vita Lucan.* *Tac.* 3. *Hist.* 38. et *Vellej.* 2. 101. Epulari apud aliquem. *Seneca Thyest.* 1004. Epulatus ipse es impia gnatos dape. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 66. (175). Epiglossis arteriam in epulando operit, ne spiritus etc. *Val. Max.* 3. 6. n. 4. Quotiescumque C. Duilius epulaturus erat. — b) Cum Accusativo. *Virg.* 4. *Æn.* 602. Ascantium epulandum ponere mensis. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 43. 68. (170). Epulari pullos. *Seneca Troad.* 1108. gregibus membra Diomedes suis Epulanda puit. *Ovid.* 15. *Met.* 110. Sed quom danda neci, tam non epulanda fuerunt. *h. e.* comedenda. *Justin.* 1. 5. 6. Harpago amico suo infestus, in ultionem servati nepotis, filium ejus interfecit epulandumque patri tradidit.

EPŪLOSUS, a, um, adject. epulis abundans. *Cassiod.* 8. *Variat.* 31. a med. Adde quod tam amena est suscepta piscatio, ut ante epulosum convivium intuentium pascat aspectum.

EPŪLUM, i, n. 2. *F.* EPULE sub I. 2. 1.º

EQ

EQŪA, æ, f. 1. femina in equino genere. *Varro apud Non.* p. 69. 27. *Merc.* Equam admittens asino. *Horat.* 2. *Od.* 16. 35. tibi tollit bionitum Apta quadrigis equa. *Id.* 3. *ibid.* 11. 9. laetis equa trima campis Ludit exultim, metuitque tangi. Adde *Varron.* 2. *H. H.* 7. 4. et 7. 7.; *Cic.* 3. *Verr.* 10. 28.; *Virg.* 3. *G.* 266.; *Colum.* 3. *R. R.* 9. 5. et 6. *ibid.* 27. 2. et 9.; *Justin.* 9. 2. 16.; *Juvenal.* 6. 623. et 8. 108.; et *Ammian.* 23. 6. — In Dativo plurali (nisi discrimine opus sit ad ambiguitatem vitandam) habet equis magis Latine quam equabus, ut in ASINA dictum est. *Varro* 2. *R. H.* 1. 19. Ex his equis qui nati pulli, non plus triennium vivunt. *Colum.* 6. *H. R.* 37. 8. Asinus a tenero conversatus equis, carum consuetudinem appetit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 41. 96. (237). Lac tenuissimum camelis, mox equis. Adde *Ulp. Dig.* 50. 13. 2. — Equabus tamen dixit *Pallad.* etiam ubi nullus erat ambiguitatis metus, 4. *H. R.* 13. 1. Admissarii generosi equabus admittendi sunt, et paulo post § 5. Eadem in equabus consideranda sunt etc.

EQUARIUS, a, um, adject. ad equos pertinens. *Val. Max.* 9. 15. n. 2. Herophilus equarius medicus. — Hinc

Equarius, ū, m. 2. absolute, substantivorum more, est equorum pastor, custos. *Solin.* 45. de *bucephalo.* Quom ab equario suo alias etiam molliter sederetur. *Gloss. Cyrill.* ἵππονομεύς, equarius equipastor. *Ibid.* ἵπποφορβός, equarius, equipastor. *Utroque loco rectius divisim scribendum* equi pastor.

Equaria, iæ, f. 1. absolute, substantivorum more, est grex equorum. *Varro* 2. *R. H. procem.* 6. Pecurias habui grandes, in Apulia oriaras, et in Reatino equarias.

EQŪES, ūis, m. 3. Ratione habita etymi est ab equus et eo, *ivi, itum*, quemadmodum ales ab ala et ire, pedes a pes et ire, etc. Est autem A) Generatim homo equo insidens; B) Speciatim in re militari est qui equo meretur; et C) Item speciatim eques vel equites dicebantur quicumque ad equestrem ordinem pertinebant.

A) Generatim eques est homo equo insidens (It. uomo a cavallo; Fr. homme à cheval, cavalier; Hisp. hombre montado en caballo, caballero; Germ. d. Reiter; Angl. a horseman). Occurrit — a) Universim. *Ennius* 7. *Ann.* 80. Equitum celerissimus. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 64. Fingit equum tenera docilem cervicem magister Ire viam qua monstret eques. *Id.* *ibid.* 10. 37. Sed postquam victor violens (equus) discessit ab hoste, Non equitem dorso, non frenum depulit ore. Adde *eumd.* *ibid.* 15. 13. *Id.* 3. *Od.* 1.

40. Post equitem sedet atra cura. Adde *Liv.* 26. 2. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 1. 1. (1). Struthiocameli Africi altitudinem equitis insidentis equo excedunt. *Martial.* 12. 14. Quid te frena juvenat temeraria? Sæpius illis, Præce, datum est equitem rupere, quam leporem. — De Bellerophonem. *Horat.* 4. *Od.* 11. 27. Pegasus terrenum equitem gravatus Bellerophonem. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 11. 8. — b) Speciatim equitem proficisci et similia est equo, quemadmodum pedes est pedibus. Sic *Liv.* 35. 26. L. Julius eques in Sabinos proficiscens, fulmine ipse æquusque exanimati fuerant. *Duker.* et *Drakenborg* ita legendum censent: vulgati libri *Sequester* vel *Sequestris* habent. *Rursus Liv.* 28. 9. Illum equitem sex dieum spatio transeurrisse longitudinem Italiae, et contra *ibid.* *Neronemque*, etiamsi pedes incedat, memorabilem fore. *Val. Flacc.* 5. 591. croceos sic illius omnīs odores Jactat eques. — c) Item eques singulari num. pro plur. *Val. Flacc.* 5. 516. His Lapithes adsuert eques. — d) Poëticè ponitur pro ipso equo, cui homo insidet: ut quidem *Gell.* 18. 5., *Philargyr.*, *Servius* et *Macrob.* 6. *Saturn.* 9. censent. *Virg.* 3. *G.* 116. atque equitem docuere sub armis Insultare solo et gressus glomerare superbos. Adde *Martial.* 11. 21.; et *Ennium* apud *Gell.* et *Macrob.* *loc. cit.* *Ennii* verba sunt: Denique vi magna quadrupes eques atque elephantī Projiciunt sese. Ubi appositum quadrupes ostendit, equitem de equo dicit. Aliud simile fragmentum ex eodem *Ennio* affert *Non.* p. 106. 31. *Merc.* V. tamen *Heynium* ad *Virg.* *loc. cit.*, qui contrariam sententiam tenet. Et sane in allatis locis equus est pro equite et equo simul sumptis, ut apud *Horat.* *Epod.* 16. 12. cineres insistet victor et urbem Eques sonante veterabit ungula.

B) Speciatim in re militari ¶ 1. Eques est miles, qui equo meretur; et quidem — a) Cum opposito nom. pedites, vel alio simili. *Cato* apud *Philargyr.* ad *Virg.* 2. *G.* 417. Pedites quatuor agminibus, equites duobus antibus duces. *Cæs.* 1. *B. G.* 48. Equitum nulla erant vi. totidem numero pedites velocissimi ac fortissimi. *Id.* 2. *ibid.* 24. Eodem tempore equites nostri levisque armaturæ pedites, qui cum his una fuerant etc. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 43.; *Liv.* 25. 6., 34. 26. et alibi sepe; *Nepot. Militiad.* 4., *Themist.* 2. et alibi; *Curt.* 10. 7. 21., 3. 11. 24. etc.; *Sueton.* *Cæs.* 66.; et *Flor.* 1. 11.; 13. *Cato* apud *Gell.* 15. 9. Postridie signis conlatis æquo fronte peditatu, equitibus atque aliis enim hostium legionibus pugnavimus. *h. l.* universum exercitum *Cato* significat tribus partibus compositum, aliis sociorum, equitibus et peditatu legionum: alarum autem nomine pedites quoque comprehenduntur: *cf. Lips.* de *milit. Rom.* 2. 7. *Vir.* 10. 29. Et legiones concitavit, et signum ad invadendos hostes equitibus dedit. *Liv.* 24. 27. Terrebant equi adverso hostes, omnem ripam equites virique obtinentes. *h. e.* equites peditesque. *V. Drakenborg* ad *h. l.* Sic *Cæs.* 2. *B. C.* 39. Capti homines equitesque producebantur. Et *Liv.* 9. 29. Ipse trajecisset mare cum veteranis Macedonibus, non plus triginta millibus hominum et quatuor millibus equitum. *Cf. et Sil.* *It.* 9. 559. Magna voce trahens equitemque, virosque, seræque Turrigeræ molem tormentorumque labores. Immo *Liv.* 5. 37. Equis (*h. e.* equitibus) virisque (*h. e.* peditibus) longe ac late fuso agrine immensum obtinentes loci. — b) Sine opposito vel contrario. *Cato* apud *Gell.* 10. 24. Deinde dictator jubet postridie magistrum equitum accessi; militante, si vis, cum equitibus. *Cic. Deiot.* 10. 28. Quom in illo nostro exercitu equitaret cum suis delectis equitibus. Adde *Cæs.* 1. *B. G.* 15., 23. et 46.; *Liv.* 4. 40. et 5. 7., *Curt.* 4. 12. 6. et 3. 2. 16.; *Sueton.* *Claud.* 24. et *Galb.* 19., et historicos omnes passim. *Tac.* 1. *Ann.* 49. et 14. *ibid.* 26. Alæ equitum. Adde *Cincium* apud *Gell.* 16. 4.; et *Nepot. Eumen.* 1. et 13. ¶ 2. Per synecdochen dicitur de equitatu quemadmodum pedes pro peditatu. *Liv.* 33. 7. *extr.* Is longe tum optimus eques in Græcia erat. Adde *eumd.* 2. 20., 7. 35., 8. 38. et 25. 15. *Auct. B. Hisp.* 15. Ita exiguo tempore eques pedestre, pedes equestre prællum facere cepit. *Curt.* 3. 2. Persarum eant centum millia, in quibus eques triginta millia implebat. Adde *eumd.* 5. 1. 45., 5. 4. 20. et 7. 6. 8. *Sueton. Galb.* 2. Classarios immisso equite disiecit. Adde *Flor.* 2. 6. 13. *Tac.* 2. *Ann.* 16. Exin totidem aliarum legiones et levis armatura cum equite sagitta-

rio. *Equites sagittarii* in plur. num. apud *Curt.* 5. 4. 14. Cratero igitur ad custodiam castrorum relicto cum peditibus, quis adsueverat; et his copiis, quos Meleager ducebat; et sagittariis equitibus præcepit etc.

C) Item speciatim in R. re publica ¶ 1. *Eques* et *equites* dicebantur, qui ad equestrem ordinem, medium inter senatum et plebem (*Liv.* 1. 15. et 30. 43.; et *Cic.* 2. de *republ.* 20.), pertinebant. — a) Romulus tercentos equites, ex singulis curiis denos, *h. e.* tres centurias ad sui corporis custodiam elegit, qui primo *Celeres*, deinde *Flexurantes*, postea *Trossuli*, denique communi nomine *Equites* sunt appellati: *Plin.* 33. *Hist. nat.* 2. 9. (35). Tullius vero Hostilius, tertius Romæ rex, teste *Liv.* 1. 30., ex devictis Albanis Romanque deductis equitum decem turmas, *h. e.* alteros tercentos equites legit; deinde Tarquinius Priscus, quintus Romæ rex, ut constat ex *Cic.* 2. de *republ.* 29. et *Liv.* 1. 36., prioribus equitum partibus secundas addidit, numerumque eorum duplicavit, ita ut *m. ac cc.* equites in tribus Ramensium, Tatiensium et Lucerum centuriis essent. (Apud *Liv.* tamen *loc. cit.* in editionibus perperam legitur mille et octingenti equites, quod ex eo factum est, quia, quom summa antiquitas notata, non perscriptæ fuissent, ut affirmat *Sueton. Galb.* 5., in Codd. MSSptis *Livii* illud *m. ac. cc.* ab amanuensibus, littera a pro nota d accepta, *m. dcc.* lectum, ac postea litteris perscriptum fuit mille et octingenti. *V. Niebuhr. Hist. Rom. T. 2. p. 76.*, ubi eadem confirmantur.) Servius tandem Tullius, Tarquinii successor, censu habito, equitum xii. centuriis a Romulo, Tullo Hostilio et Tarquinio jam institutis sex item alias adiecit (quæ a *Cic. loc. cit.* et *Pesto* p. 334. 29. *Müll.* vocantur sex suffragia) sub iisdem tamen, quibus inauguratæ priores erant, nominibus; ære etiam ex publico iis attributo ad equos emendos splendosque. *F. CENTURIA.* Ceterum *Dionys. Halic.* 1. 6. c. 13. p. 260., qui historiam suam scripsit et edidit paucis annis ante Chr. n., affirmat, tunc temporis equites Romanos equo publico ornatos fuisse circiter quingies milenos. *V. Cavedoni Marm. Moden.* p. 135. — b) Insignia iis addita præter equum publicum fuerunt hujusmodi: anulus aureus, quo distinguebantur a plebe, et angustus clavus, quo a senatoribus. Post reges exactos equum accipiebant a censoribus, et quotannis Idib. Quintil. recensebantur (*F. TRANSVECTIO*); et si qua in re minus officio satisfecisse compererentur, puniebantur pro modo culpæ vel equi ademptione, vel translatione ad ærarios, aut ad pedestrem militiam. Neque vero hic omnis ordo belli tempore militabat; sed ex eo eligebantur, quot satis essent instruendis equitatu legionibus, qui ideo a *Veget.* 2. *Milit.* 2. dicuntur *legionarii equites*, ut ab aliaris distinguerentur: Habuere præterea eques suum in circio et theatro spectandi locum, medium inter senatores et plebem. *F. QUATORDECIM.* Hinc spectare in equite, *h. e.* in quatuordecim gradibus equestri ordini assignatis, apud *Sueton. Domit.* 8. Licentiam theatralem promiscue in equite spectandi cohibuit. *V. eumd.* *Ner.* 11.; *Tac.* 15. *Ann.* 32.; et *Martial.* 5. 8. — c) Censum eorum, Servio rege, minimus fuit Ḅ æris, *Liv.* 1. 43., maximus CXX. æris, *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 13.; at ex *Gell.* 7. 13., tempore Catonis, minimus fuit CXXV. æris; quem tamen, C. Julio Cæsare dictatore, et deinceps ḄCC. HS. sive æris, semper fuisse, apparet ex *Sueton. Cæs.* 33., *Horat.* 1. *Ep.* 1. 57., *Plin.* 33. *Hist. nat.* 2. 8. (32.), *Plin. altero* 1. *Ep.* 19., *Juvenal.* 1. 106. etc., nempe duplo minore senatorio, qui fuit ḄCC. HS. — d) Equitibus stipendium primo decretum fuit ann. Ḅ. C. 353., et quidem triplex illius, quod peditibus. *F. STIPENDIUM.* — e) Post primos illos a Servio institutos, ut quis in hoc ordine censeret et eques R. haberi posset, satis erat, si ostenderet, se censum equestrem habere; Tiberio vero principatus anno nono, auctore *Plin.* 33. *Hist. nat.* 2. 8. (32.), constitutum est, ne cui jus id esset, nisi cui ingenio ipsi, patri avoque paterno census equester fuisset. Quod in senatoribus non fuit item; hi enim quavis senatorium censum haberent, non erant senatores, nisi vel a dictatore, vel a censore, vel ab imperatore in senatum eligerentur; plerumque tamen ex equitibus assumebantur; quare equites *seminarium senatus* vocat rex Perseus apud *Liv.* 42. 61. — f) Magna quoque au-

etoritas et honori accessit equitibus, quum Ti. et C. Gracchi fratres tribuniciam legem Semproniam tulerunt de iudiciis a senatu ad equites transferendis. *V. JUDICATUS, us. Cic. Fontej. 8. 16.* Illi equites R., quos nos vidimus, qui nuper in republ. iudiciis quae maximis floruerunt. *Ovid. 1. Art. am. 461.* Quam populus iudeque gravis lectusque senatus, Tam dabit eloquio victa puella manus. — g) Quum vero C. Marius consul ann. U. C. 647., omnium primum, teste *Sall. Jug. 91.*, milites scribere non more majorum neque ex classibus, sed, ut eujusque lubido erat, capite census plerisque emisset; ex illo tempore equites R., quum vidissent equestris militiae honorem cum plebe communicatum fuisse, vectigalibus, decumis, pascuis, portoriis, operibus publicis, et annonae etiam militari redimendis, questus sui causa, operam plerumque dabant; quo factum est, ut ipsi publicanorum nomine illustres maximas sibi divitias domi, repudiatas belli periculis, acquisierint, ut habemus ex *Pseudo-Ascon. Divinat. in Quint. Cicil. 10.* Hinc Cicerone etiam in suo consulatu equitibus praecipue favente, utpote qui ex eorum ordine esset, tertius factus est in republ. equester ordo, teste *Plin. 33. Hist. nat. 2. 8. (34).*, e quo postea secundus, ut constat ex Augusti nummo apud *Eckhel. D. N. F. T. 6. p. 126.*, in quo legitur: *CONSENSU SENATUS ET EQUESTRI ORDINIS POPULIQUE ROMANI*; et, inverso ordine, quem fortasse metri necessitas turbavit, *Martial. 8. 15.* Dat populus, dat gratas eques, dat tura senatus. Haud secus in municipiis et coloniis paulo post Augustales, qui prius sacerdotes erant in honorem Augusti a Tiberio instituti, secundus fuerunt ordo inter decuriones et plebem. *V. AUGUSTALIS.* — h) Equites Romanos ex Urbe, et equites ex provincia distinguit *Auct. B. Hisp. 31.* Itemque (*in Mundensi praelio ceciderunt*) equites R. partim ex Urbe, partim ex provincia, ad millia tria. — i) Itaque apud Romanos equites dicti sunt primum, qui equo stipendium mergebant, censum equestrum habebant, et comitiis centuriatis in equitum centuriis suffragium ferebant, ut ait *Morcell. de stil. Inscr. Lat. T. 1. p. 91. edit. Pat.* Illi equites Romani apud scriptores passim et in vetustis inscriptionibus dicuntur. Non omnes tamen, quibus census equester esset, equum publicum etiam habuisse putandi sunt; quippe equum censores dabant fere spectatis adolescentibus et senatorum filiis, nec singulis, sed plerisque: at vero qui in equitum centuriis suffragium ferrent, eos omnes equum publicum habuisse, declarat *Cicero*. Quum enim *Id. 6. Phil. 5. 13.* dixisset, postquam esse L. Antonium statuum ab equitibus Romanis equo publico, eundem L. Antonium patronum centuriarum equitum R., eorum nempe qui statuam posuerant, dixit *Id. 7. Phil. 6. 16.* Quom igitur centuriarum equitum ad primam classem pertinerent, manifestum est, equites equo publico eos fuisse, qui ceteris auctoritate ac dignitate praestabant. Jam vero, quia imperatores censoria dignitate praediti equum ipsi publicum honoris causa dare ceperant iis etiam, qui minime militabant et puerili admodum erant aetate, idcirco ad ejus honoris memoriam institutum est, ut in honorariis titulis adscriberetur *Eq. R. equo publico*. *Inscript. apud Fabrett. p. 460. n. 88. c. VALERIO C. F. PAL. VERANO HONORATO EQVO PUBLICO AB IMP. ANTONINO AVG. CVM AGERET ARTATIS ANNUM V.* — l) Qui denique ex ordine equestri ingenio et morum probitate maxime supra ceteros eminebant, in iudicium centuriis a censoribus primum, mox ab imperatoribus tum Romae, tum in municipiis et coloniis adscribebatur, ita ut qui iudex ex tribus, vel quatuor, vel quinque decuriis diceretur (*V. DECURIA*), is equestris ordinis plenitudinem consecutus fuisse videatur. *Inscript. apud Gruter. 479. 6. c. VALERIO C. F. PAP. MARIANO IUDICI SELECTO DECVRIIS TRIB. (corrige tribus): ita enim legitur in lapide, qui etiamnum Tridenti existat. Alia apud Murat. 780. 1. P. VIRGILIO P. Y. POL. LAYRAE IUDICI DE IIII. DECVRIIS. Alia apud Maff. Mus. Ver. 365. 3. C. NUMIO C. F. AN. CAEPIANO EQVO PUBLICO EX QVINQUE DECVRIIS IYDICVM.* — m) Ceterum hac significatione vocabulum et singulari et plurali numero saepissime occurrit. *Cic. Rosc. com. 14. 42.* Quem tu si ex censu spectas, eques Romanus est. *Ces. 1. B. C. 23.* Caesar ubi illuxit, omnes senatores senatorumque liberos, tribunos militum equitesque Romanos ad se produci iubet. *Horat. 3. Od. 16. 20.*

Maecenas, equitum decus. *Tac. 16. Ann. 17.* Meia et Crispinus equites Romani dignitate senatoria. *Adde Cic. Cluent. 55. 152.; Sall. Jug. 65.; Nepot. Att. 8. 12. et 13.; Liv. 23. 37.; Horat. 1. Od. 20. 5., Art. P. 113. et 1. Sat. 10. 76.; Ovid. 4. Fast. 293.; Sueton. Tib. 7., Cal. 41. et alibi; Flor. 3. 12. 9. et 3. 13. 14.; Quintil. 11. 1. 28. et 6. 3. 63.; Juvenal. 6. 625., 3. 155. et 14. 323.; Tac. 1. Ann. 73., 6. ibid. 13. et alibi; et Plin. 6. Ep. 15. et 25. ¶ 2.* Per synecdochen eques sing. num. dicitur etiam pro equestri ordine. *Sueton. Aug. 34.* Abolitionem legis, publico spectaculo, pertinaciter postulante equite. *Adde eumd. Ner. 12. et 37., Pesp. 9. et Cal. 26.; Flor. 3. 17. 3.; et Martial. 5. 8. Cl. Horat. 2. Ep. 1. 184. et depugnare parati si discordet eques.* EQUESTER, stris, stre, adject. Nominativus sing. num., masc. gen., equestris pro equester legitur apud *Liv. 27. 1.* — Equester est ¶ 1. Ad hominem equo insidentem pertinens. *Cic. 9. Phil. 6. 13.* Statua inaurata equestris. *Adde eumd. 4. Ferr. 61. 150. et Sueton. Tit. 2. Ammian. 16. 10.* Equestres ludi. — Neptunus habitus est etiam equorum sator, quum percussa tridentis tellure equus exstitit, ut est apud *Virg. 1. G. 12.* Unde a Thessalis, in quorum finibus hoc factum esse dicitur, Neptuno equestre certamen est institutum; et is *Ἰεπεῖος Ποσειδῶν*, Neptunus equester, appellatus, ut *Servius ad h. l.* docet. *V. CONSUS, HIPPIUS ET ARION IN ONOM. Liv. 1. 9.* Ludos ex industria parat, Neptuno equestri solemnes. ¶ 2. Item ad milites equo utentes pertinens. *Cato apud Priscian. 7. p. 750. Putsch. et apud Charis. 1. p. 97. Putsch. Equestris aera. Sic Paul. Diac. p. 81. 14. Mill. Equestre aera, quod equiti dabatur. V. Niebuhr. Hist. Rom. T. 1. p. 487. Cic. 2. Fin. 34. 112. Equestres et pedestres copiae. Cic. 6. Ferr. 55. 122.; Curt. 7. 7. 32.; et Flor. 2. 2. 35. Equestris pugna. Ces. 3. B. C. 2., 1. B. G. 18. et 2. ibid. 8. et 9.; et Sueton. Domit. 4. Equestre praedium committere. Liv. 43. 6. Equestris scuta. Id. 8. 7. spolia. Id. 4. 32. auxilium. Id. 27. 42. terror. h. e. terror ab equite incussus. Id. 27. 1. tumultus. Id. 10. 5. procella. Sueton. Aug. 46. et Claud. 25.; et Plin. 7. Ep. 25. militia. Sueton. Ner. 12. certamen. Tac. Germ. 32. Teneteri equestris disciplinae arte praecellunt. — *Fortuna equestris* dea est, cui aedem vocit Q. Fulvius Flaccus praepositor in Hispania citeriore ann. U. C. 574., quod equitum tum legionarii, tum alarum prospere adversus Celtiberos pugnasent, ut narrat *Liv. 40. 40.*, qui idem memorat *ibid. 34. et 42. 3. Cf. Tac. 3. Ann. 71.; et V. Dukeri adnotata ad Liv. 40. 40. Ilinc Inscript. apud Fabrett. p. 752. n. 591. FORTVNAE EQ. SACRVM M. VLPIVS M. F. PAL. ARRONIVS. At eandem suppositiciam putat *Orellius n. 1746.*, quippe quae a *Ligorio*, sublestae fidei auctore, allata fuerit. — Singulare est illud *Senec. Theb. 395.* Fumoque similes campus in celum erigat Nebulas, equestri fracta quas tellus pedem Submitit. *Forcellinus h. l. equestrum pedem* interpretatus est pertinentem ad equum, equinum; illic tamen voces videntur accipi posse pro equitatu. ¶ 3. Item ad ordinem pertinens equitum R. *Cic. Planc. 35. 85. Aderat mecum cunctus equester ordo. Adde Liv. 33. 26. et 2. 20.; Nepot. Att. 19.; Sueton. Aug. 100., Claud. 6., Cal. 30., 49. et 53. et Tib. 51.; Quintil. 5. 13. 21.; et Flor. 3. 13. 3. Sic Plin. 5. Hist. nat. 1. 1. (12). Equestris ordinis vir. Id. 33. ibid. 2. 8. (32), et seqq. plura habet de ordine equestri. *V. EQUES sub C. 1. Rursus Cic. 1. leg. Agr. 9. 27. Habeat me ipsum sibi documento, quem equestri ortum loco consensum videt. Adde eumd. 1. de republ. 6. Sic Felleg. 2. 89. Equestri genere natus. Et Sueton. Ces. 1. familia. Cic. 1. ad Q. fr. 2. 2. § 6. Homo levis ac sordidus, sed tamen equestri censu. Liv. 5. 7. Quibus census equester erat. Adde Horat. Art. 2. 383.; Sueton. Aug. 40. et Cal. 33.; et Juvenal. 3. 155. et 14. 323. Nepos. Att. 1.; Sueton. Claud. 24.; et Flor. 2. 6. 18. Equestris dignitas. Horat. 2. Sat. 7. 53. Equestri anulo. Juvenal. 3. 154. Pulvino equestri. Tac. 1. Hist. 13. Nec minor gratia Icelo Galbae liberto, quem anulis donatum equestri nomine Marcianum vocitabant. Adde Plin. 33. Hist. nat. 2. 8. (34). — *Ordo equestris* erat etiam in municipiis et coloniis, medius scilicet inter decuriones et plebem, qui et ordo Augustalium dicebatur. *Inscript. apud Gruter. 431. 1. SEX. LIGVRIVS SEX. FIL. GALERIA MARIVS, SVMMVS CVRATOR C. R. (h. e. civium Romanorum) PROVIN. LVGD.*****

Q., II. VIRALIB. ORNAMENTIS SYFFRAGIO SANCT. ORDINIS HONORATVS, OB HONOREM PERPETVI PONTIFICATVS DAT, CIVIS DONI DEDICATIONE DECVRIONEVS X. V., ORDINI EQUESTRI IIIII. VIRIS AVGVSTALIBVS NEGOTIATORIBVS VINARIIS X. III., ET OMNIB. CORPORIB. LVG. LICITE COEYVNTIBVS X. II. DEDIT. — Hinc *Equester, stris, m. 3. absolute, substantivorum more, est equestris ordinis vir. Tac. 13. Ann. 10.* Neque recepti sunt inter reos Carinas Celer senator, servo accusante, aut Julius Densus equester, cui favor in Britannicum crimini dabatur. *Id. 12. ibid. 60.* Nam divus Augustus apud equestres, qui Aegypto praesiderent, lege agi, decretaque eorum perinde haberi jussit, ac si magistratus Romani constitissent. *V. et Duker. ad Liv. 33. 26.* *Equestris, ium, n. plur. 3. (subaudi loca) absolute, substantivorum more, sunt loca assignata equitibus ad spectandum. Seneca 7. Benef. 12. Equestris omnium equitum R. sunt: in illis tamen locis meus est proprius, quem occupari. Adde Sueton. Cal. 26.; Petron. Satyr. 126.; et Senec. 3. Contron. 18. ad fin. — NB. de Colonia Equestri et de eogn. Rom., V. EQUESTER IN ONOM.* EQUIDEM, adverb. ab ego et quidem; unde primis verborum personis saepius jungitur, ut docet *Forcellinus*: aut est a demonstrativa e (*V. CE*) et quidem, ut voluit recentiores, ac propterea vocari potest particula demonstrativa, quae ad aliquem certiorum faciendum, ad ea quae dicimus affirmanda, vel denique ad vim orationi addendam usurpatur, et significat quidem, sane, certe (*It. certamente, in vero, in fatti*); *Fr. certes, certainement, sans doute, à la vérité*; *Illsp. ciertamente, sin la menor duda, verdaderamente*; *Germ. allerdings, gewiss, sicherlich, in der That*; *Angl. indeed, truly, in truth*). Occurrit ¶ 1. Generativum; et quidem — a) Apud veteres Scriptores saepe jungitur cum aliis particulis affirmativis, vel cum adverbis jurandi, *certe, edepal, ecastor, hercle*. Sic apud *Plaut. Amph. 1. 1. 291. Equidem certo idem sum, qui semper fui. Id. Mil. glor. 2. 5. 23. Certe equidem noster sum. Cf. Virg. 9. Ecl. 7. Certe equidem audieram, Rursus Plaut. Amph. 1. 1. 126. Credo edepol equidem. Id. Pers. 4. 3. 76. Equidem edepol liberali st, quisquis est. Id. Most. 1. 3. 22. Equidem pol. Sic Ter. Eun. 5. 2. 37. Equidem pol in eam partem accipioque et volo. Plaut. Men. 4. 2. 94. Equidem ecastor. Id. ibid. 3. 2. 29., Mil. glor. 4. 7. 24. et Pæn. 3. 1. 5.; et Ter. Phorm. 5. 3. 24. Equidem hercle. Plaut. Aulul. 2. 2. 38. Certe edepol equidem te civem sine mala omni malitia semper sum arbitratum. — b) Si ne additis. — Primis verborum personis sing. num. jungitur. *Ter. Eun. 2. 3. 86. Jocabar equidem. Adde eumd. Heaut. 5. 1. 24. et Andr. 4. 1. 35. Cic. 2. Fam. 10. Equidem nunquam domum misi epistolam etc. Id. 6. ibid. 4. Equidem putabam. Id. 14. Att. 14. Quod demitror equidem. Horat. 2. Sat. 5. 23. Dixi equidem et dico. Id. 2. Ep. 1. 69. Non equidem insector defendaque carnica Livi Esse reor. Liv. 23. 16. Vix equidem ausim affirmare, quod quidem auctores sunt. — Sic nihil equidem apud Horat. 2. Sat. 6. 53. Numquid de Daedis audisti? Nil equidem. Cf. Quintil. 12. 10. 46. Nihil equidem, quod addi posset, invenio. — Cum ego est pleonasmus non improbandus, ut *Forcellinus* docet suo etymo fretus. *Plaut. Bacch. 3. 3. 33. Id equidem ego certo scio. Id. Merc. 2. 1. 40. Amavi hercle equidem ego olim in adolescentia. Sall. Jug. 10. Equidem ego regnum vobis trado firmum. Id. Cat. 51. Equidem ego sic existimo, patres conscripti, etc. Adde eumd. Jug. 85. Pseudo-Sall. Orat. 2. ad Ces. de republ. ordin. Equidem ego sic statuo. Adde eumd. 1. ibid. — Cum primis verborum personis plur. num. Ter. Phorm. 3. 1. 7. Equidem, here, nos jamdudum hic te absentem incusamus, qui abieris. *Al. leg. Et quidem Cic. Sext. 57. 122. Quae tum significatio fuerit omnium, — equidem audiebamus. Orellius et alii leg. audiebam. — Cum secundis personis. Sall. Cat. 58. Scitis equidem, milites, socordia atque ignavia Lentuli etc. Plaut. Stich. 4. 1. 48. Dum equidem hercle, quod edant, addas. Pers. 5. 45. Non equidem hoc dubites. — Cum tertiis personis sing. num. Plaut. Men. 2. 2. 35. Insanit hic equidem, qui ipse maledicti sibi. Id. Aulul. 2. 1. 18. Decet te equidem vera proloqui. Cic. 3. Att. 3. Adhuc equidem valde me poenitet. Orellius et alii rectius leg. quidem. Id. 2. Divinat. 70. 144. Huic e-****

quidem Antiphon, Bero, inquit, te victum esse non vides? *Manutius* hic suspicabatur de mendo: *Orellius* legit *quidem*. Denique *Forcellinus* attulit etiam illud ejusd. *Cic. 13. Att. 26.* Equidem credibile non est, quantum scribam die. *At aliter locus interparitendus videtur, scilicet:* Equidem, credibile non est, quantum etc.; *ita ut equidem referatur ad v. scribam. Sall. Cat. 52.* Quare vanum equidem hoc consilium est. Adde *Justin. 38. 5. et 39. 3. a med.*; et *Sueton. Cal. 6.* — Et cum tertiis personis plur. nom. *Plaut. Men. 3. 2. 27.* Di me equidem omnes adjuvant. *Varro 1. R. H. 5. 1.* Equidem innumera-biles mihi videntur. *Plin. 18. Hist. nat. 35. 86. (360).* Equidem et montium socius praedicunt. *Sillig* vero pro *equidem* ex bonis Codd. legit *et quidem*.

¶ *Speciatim particula equidem* affirmando simul et concedendo inseruit, praecipue sequentibus part. sed, verum, ceterum, tamen, verumtamen. — a) *Sequente sed*, ut apud *Plaut. Rud. 4. 4. 59.* Dixi equidem, sed si parum intellexisti, dicam denuo. *Cic. 3. Fin. 2. 9.* Quod autem meum munus dicis, non equidem recuso; sed te adjuogo socium. *Cl. Id. 2. Orat. 6. 25.* Si jam mihi disputandum sit de his nostris studiis, nolim equidem apud rusticos, sed multo minus apud vos. Malo enim non intelligi orationem meam, quam reprehendi. *Liv. 3. 68.* Vellem equidem vobis placere, Quirites; sed multo malo vos salvos esse, qualicumque erga me animo futuri estis. *Curt. 5. 13. 3.* Certiora deinde cognoscit ex *Bazy-sthene* Babylonio, non equidem vincitum regem, sed in periculo esse aut mortis, aut vinculorum. Sic *Quintil. 10. 1. 126.* Non equidem omnino conabar excutere, sed potioribus praeferrere non sinebam. — b) *Sequente tamen*, ut apud *Liv. 4. 3.* Quotopere vos, Quirites, contemnerent Patres, quam indignos ducerent, — saepe equidem et ante videor animadvertisse: nunc tamen maxime, quod adeo atrocis in has rogationes nostras coorti sunt. Adde *Plin. Paneg. 31.* — c) *Sequente sed tamen*, ut apud *Cic. 3. Fin. 2. 9.* Video equidem, inquam: sed tamen jam infici debet his artibus etc. *Id. Senect. 10. 32.* Vellem equidem idem posse gloriari, quod *Cyrus*; sed tamen hoc quoque dicere, etc. Adde *Horat. 2. Sat. 1. 79.* — d) *Sequente verum*, ut apud *Cic. 16. Fam. 16.* Amo te omnibus equidem maximis de causis, verum etiam propter hanc etc. Adde *Plaut. Merc. 2. 1. 40.* — e) *Sequente ceterum*, ut apud *Curt. 4. 12. 20.* Sed colligo, quam circa humidi effuderant montes, universam equidem rei faciem non abstulit; ceterum agnium discrimina atque ordinem prohibuit perspicere. *Pterique tamen leg. quidem.* — f) *Sequente verumtamen*, ut apud *Cic. 12. Fam. 30. 3.* Non dubitabam equidem: verumtamen multo mihi notiorum amorem tuum efficit *Cherippus*. — g) *Post equidem particula* sed interdum omittitur a *Curt.*, ut *9. 2. 21.* Equidem sic animalia ista (*elephantos*) contempni, ut quum haberem, ipse non opposuerim: satis gnarus plus suis, quam hostibus periculi inferre. ¶ *3.* Item speciatim *equidem* ponitur pro quod ad me attinet, ex parte mea; semperque refertur ad personam, quae loquitur. *Cæs. 2. B. C. 32. in fin.* Equidem me *Caesaris* militem dici volui; vos me imperatoris nomine appellavistis. *Plin. 2. Hist. nat. 98. 101. (220).* Ut nihil, quod equidem noverim, praeteream. *Id. ibid. 25. 23. (91).* *Aristoteles* tradit et simul plures cerni, nemini compertum alteri, quod equidem sciam. *Cl. Cic. 6. Att. 3. 4.* De urbanis rebus scilicet plura tu scis: saepius et certiora audis. Equidem doleo non me tuis litteris certiorum fieri. *Curt. 7. 1. 38.* Praecipisti igitur mihi, ne quem praeter te intuerer; sed detrectantes militiam perducerem ad te. Quod equidem feci, et liberius, quam expediebat mihi, exsequutus sum imperium tuum. Adde *Plin. Paneg. 79.*

EQUIFERUS, i, m. 2. equus feras. *Plin. 28. Hist. nat. 13. 55. (197).* In primis effrax est potus equiferorum sanguinis. Adde *eumd. ibid. 10. 45. (159).*

EQUILA, f. EQUULA.

EQUILE, is, n. 3. stabulum equorum. *Varro 2. R. R. 7. 15.* Si frigus erit, in equili faciendus ignis. Adde *Caton. R. R. 14.*; et *Sueton. Cal. 55.*

EQUIMENTUM, i, n. 2. metretes, quae datur pro dimissura equi. *Varro apud Non. p. 69. 27. Merc.* Ad si equum emisses quadrupedem, ut in eo asino *Reatino* admitteres, quantum poposcissem, dedisses equimenti? *Non. loc. cit.* scribit *equimentum*, quod minus recum videtur.

EQUIMULGA, æ, vel equimulgus, i, m. 1. vel 2. qui equum mulget. *Sidon. 4. Ep. 1. 43.* Ad equimulgas *Gelonos. Atii leg. equimulgos.*

EQUINUS, a, um, adject. ad equum pertinens. *Cic. 5. Tusc. 21. 62.* Gladius seta equina appendus. *Varro 2. R. R. 7. 7.* Pecus equinum. Adde *Ammian. 31. 2.* Rursus *Varro ibid. 7. 6.* Emptio equina. et *ibid. 11. 1.* Equinum lac. et *1. ibid. 38. 3.* stercus. *Horat. Art. P. 1.* Equina cervix. *Cl. eumd. 2. Ep. 1. 45. Quintil. 8. 2. 15.* pulvis. Adde *Colum. 6. H. H. 27. 1.*; et *Val. Flacc. 5. 154.* — Hinc

Equinus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, est etiam idem quod equus, ut interdum humanum idem est atque homo: *V. HUMANUS. Inscript.* apud *Marin. Frat. Arv. p. 67.* de equa veloci. *GAETVLA HARENA PROSATA, GAETVLO EQVINO CONSITA, CYRSANDO FLABRIS COMPARA, SPEVDVSA, LETREN INCOLIS.*

EQUIO, is, ire, n. 4. de equibus dicitur, quum coltum appetunt. *Plin. 10. Hist. nat. 63. 83. (181).* Equas domitas sexaginta diebus equira. *Colum.* quoque habet *6. R. R. 38. 1.* iuxta nonnulli codices.

EQUIPASTOR, f. EQUARIUS.

EQUIBIA, tum, n. plur. 3. ludii a Romulo instituti in honorem Martis ab equorum curia, quod in iis equi correbant. Duplicia fuerunt: prima celebrabantur a. d. III. Kal. Martii, altera pridie Idus. Fiebant in campo Martio, vel in parte montis Cælii, (qui campus minor dicitur a *Catullo* 55. 3.) si campum Martium aquae occupassent. *Ovid. 2. Fast. 859.* Ex vero positum permansit equiria nomen. Adde *eumd. 3. ibid. 519. Varro 6. L. L. 13. Müll.* Equiria ab equorum cursu; eo die enim lucis currant in campo Martio. Adde *Paul. Diac. p. 81. 12. et p. 131. 13. Müll.*

EQUIRINE iusjurandum per Quirinum. *Paul. Diac. p. 81. 13. Müll. Y. ECATOR.*

EQUISÆTA, æ, f. 1. f. EQUISÆTIS.

EQUISÆTUM, vel

EQUISÆTUM, i, n. 2. (de aliis formis, *V. voc. seq.*) herba quaedam folio pills similii, vel potius equinis setis, unde et nomen traxit, hippuris a Graecis dicta, *ἵππουρις*, h. e. cauda equina. *Plin. 26. Hist. nat. 13. 83. (132).* *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 410.)* hanc exhibet synonymiam: *ἵππουρις ἔραπα Dioscor. 4. 47. ? et Hippuris altera Plin. loc. cit. sunt Equisætum arvense L. Spec. plant. 1516. Cl. eumd. vol. 2. p. 218.*

EQUISÆTIS, is, f. 3. vel equisæta, æ, f. 1. herba eadem atque equisæta. *Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (259).* Invisa et equisætis est, ad similitudinem equinae setæ. *Apul. Herb. 39.* A Graecis dicitur hippuris, Itali vero equisætam vocant. *Rectius tamen divisim scribendum equi sætam.*

EQUITO, ðnis, m. 3. equorum domitor et curator. *Varro apud Non. p. 105. 14. Merc.* Ut equo doceat tollitum incedere. *Fal. Max. 7. 3. n. 2. exteri.* Darius acuminis equisonis sui prosperum exoptata rei effectum consecutus est. *Id. ibid. n. 1.* etiam agasonem aselli equisonem vocat. *Apul. 7. Met. E-* quisonis nautici dicuntur a *Varron.* apud *Non. p. 106. 1. Merc.* et ab ipso *Non. p. 450. 32.* qui fune navem per funem trahunt. *V. AMBIVM.*

EQUISTRATOR, f. STRATOR.

EQUITABILIS, e, adject. in quo equi facile ambulare possunt. *Curt. 4. 9.* Equitabilis et vasta planities. *Ammian. 22. 15.* Equitabiles campi.

EQUITATIO, ðois, f. 3. actus equitandi. *Plin. 28. Hist. nat. 4. 14. (54).* Equitatio stomacho et coxis utilissima.

EQUITATUS, a, um, f. EQUITO.

EQUITATUS, us, m. 4. De varia Dativi forma, *V. infra sub A. 2.* Equitatus duo diversa significat, prout est *A)* Ab *eques, equitis*; vel *B)* A verbo *equio*.

A) Equitatus ab eques, equitis ¶ *1.* Abstracte est equitatio, sive actus equitandi. In sexto casu sing. *Plin. 28. Hist. nat. 15. 61. (218).* Femora equitatu alteri et aduri, notum est. ¶ *2.* Concreto, uti ajunt, sensu est militum equo utentium numerus. — a) In sing. numi. *Cato apud Gell. 10. 24.* Igitur dictatorem Carthaginensium magister equitum monuit: Mitte mecum Romanum equitatum. *Cic. 9. Att. 13.* Hunc ita paratum video peditatu, equitatu, classibus, etc. *Id. 7. Fam. 1.* Armatura varia peditatus et equitatus. Adde *Sall. Jug. 91. et 95.*; *Cæs. 1. B. G. 15. et 42., 2. B. C. 6. et alibi saepe;*

Nepot. Eumer. 3. et Militiad. 5.; *Liv. 27. 30. et alibi saepe;* *Curt. 3. 9. 1., 4. 9. 17. etc.*; *Sueton. Cal. 45. et 48.*; *Flor. 4. 2. 34. et 4. 9. 5.*; et *Tac. passim. Ammian. 19. 1.* Ferreus equitatus campos opplevit et colles. — Dativus equitatus legitur apud *Nepot. Hann. 3.* Equitatu omni praesens. Adde *Cæs. 7. B. G. 4. et 3. B. C. 89.*; et *Curt. 6. 9. 21.* — Dativus equitatus occurrit apud *Cæs. 1. B. G. 39.* Centurionesque, quique equitatu praerant, perturbabantur. Adde *eumd. ibid. 18. et 52.*; quamquam vulgati libri ubique leg. *equitatu*. *V. ASPECTUS, us.* — b) In per. num. *Cic. Fontej. 2. 3.* Magnos equitatus ad ea bella, quae tunc in toto orbe terrarum a populo Romano gerebantur, — Insuperavit. *Cæs. 1. B. C. 61. a med.* Hinc magnos equitatus magnaque auxilia expectabant. Adde *eumd. 3. ibid. 8. Auct. B. Hisp. 37.* Peditatibus et equitatibus ad persequendum celeriter iter faciens. Adde *Sall. Jug. 46.*; *Auct. B. Afr. 14.*; et *Flor. 3. 11. 8.*

¶ *3.* Item ipsi equi. *Cæs. 3. B. C. 58.* Erat summa inopia pabuli, adeo ut foliis ex arboribus strictis — equos alerent. — Cogebantur *Coryra* atque *Acarania* — pabulum supportare: quoque erat ejus rei minor copia, bordeo adaugere, atque his rationibus equitatum tolerare. ¶ *4.* Item equester ordo. *Plin. 33. Hist. nat. 2. 9. (35).* Equitum etiam nomen ipsi saepe variatum est, in his quoque, qui ad equitatum trahebantur. *Sillig* legit: in iis quoque, qui id ab equitatu trahebant. *Auson. Etyll. 11. 78.* Martii Roma triplex, equitatu, plebe, senatu.

B) Equitatus a verbo equio (cujus frequentativum inusit. esset *equito*) eam vocem significat, quam edere solet equa colitum appetens. *Lucilius* apud *Farron. 7. L. L. 103. Müll.* Quantum hincitem atque equitatum.

EQUITIARIUS, ii, m. 2. qui equitatio praest. *Firmic. 8. Mathes. 13.* Aut mulomedicus, aut equitarius.

EQUITIUM, ii, n. 2. equorum armentum. *Cl. Varro 2. R. R. 1. 10.* Et quod multa nomina habemus ab utroque pecore, a majore et a minore? A minore *Porcius, Ovinus, Caprilus*: sic a majore *Equitius, Taurus* etc. *Colum. 6. R. R. 27. 1.* Quibus cordi est educatio generis equini, maxime convenit providere auctorem industrium et pabuli copiam; quae utraque vel mediocritia possunt aliis pecoribus adhiberi, summam sedulitatem et largam satietatem desiderat equitum. *Tac. Germ. 15.* Mos est civitatibus ultro equitum conferre principibus. *Al. recitius* ultro ac viritum conferre etc. *Ulp. Dig. 6. f. 1.* Idem de armento et equitio ceterisque, quae gregatim habentur, dicendum est. Adde *ibid. 7. 8. 12.* et alibi.

EQUITO, as, avi, stum, ore, 1. Part. *Equitans* sub *A. 1.*; *Equitatus* sub *B.* — Equitare occurrit *A)* Neutorum more; et *B)* Active.

A) Neutorum more, equito est equo iter facio (It. *cavalcare*; Fr. *aller à cheval, chevaucher*; Hisp. *cabalgar, ir á caballo*; Germ. *reiten*; Angl. *to ride*). *1.) Proprie.* ¶ *1.* Generatim. *Cic. Deiot. 10. 28.* Quum is in illo nostro exercitu equitare cum suis delectis equibus. *Jabotén. Dig. 9. 2. 57.* Equitare in equo. *Plin. 23. Hist. nat. 1. 25. (52).* Lassitudo equitandi. *Id. 8. ibid. 25. 38. (93).* Dorsu equitanti modo impositi. Adde *Sall. Jug. 6. Justin. 41. 2.* Et equitare et sagitare magna industria docent. *Horat. 1. Od. 2. 51.* Neu sinas Medos equitare inultos. h. e. discurrere equitatu et loca vastare. Adde *eumd. 1. ibid. 8. 6. et 2. ibid. 9. 24. Cic. 6. Ferr. 20. 43.* Equitare in equaleis. *V. EQUULEUS* II. *1. Horat. 2. Sat. 3. 248.* in arundine longa. ¶ *2.* Speciatim. *Paul. Diac. p. 81. 53. Müll.* Equitare antiqui dicebant equum publicum merere.

II.) Translate. ¶ *1.* *Equitare* dicitur etiam ipse equus incedens. *Lucilius* apud *Gell. 18. 5. et Non. p. 107. 2. Merc.* Currere equum nos atque equitare videmus. ¶ *2.* Ponitur etiam de vento. *Horat. 4. Od. 4. 42.* Divus per urbes *Afer (Hannibal)* ut Italas, *Ceu* flamma per tædas, vel *Eurus* Per *Siculas* equitavit undas. ¶ *3.* *Equitare* est etiam in obscuris. *Juvenal. 6. 311. de impuris militibus.* Inque vices equant et luna teste moventur. *V. EQUUS* II. 4. et *INEQUITO.*

B) Active. *Flor. 3. 4. 5.* Minutius toto vastavit Hebro, multis quidem amissis, dum perfidum glacie flumen equitatur. h. e. equitando transivit. *Al. leg.* per perfidum, ut sit *deponens. Claudiam. B. Gel.*

192. equitalaque summi Culmina Taygeti, Sidon. *carm.* 23. 249. fluxis equitata Baetra Parthis. — *Equitata cohors*, equites habens pedibus admixtos. *Inscript.* apud *Murat.* 1122. 4. c. SAGYRO G. F. CLY. PRISCO PRAEF. COH. III. LINGON. EPVITATAE. V. COHORS. — Apud *Plin.* 8. *Hist. nat.* 18. 26. (68). *de camelis*. Omnes autem jumentorum ministeriis dorso funguntur, atque etiam equitantur in praellis. *Herodotus*. leg. *equitatu*: item *Silius*.

EQUULA, *a*, f. 1. *deminut.* ab *equa*, parva equa. I.) Proprie. *Varro* apud *Non.* p. 106. 12. *Merc.* Quin summa diligentia eligit asinum, qui saliat equulam. *Atii* leg. *equitam*.

II.) Improprie locum habet in obscenis. *Plaut. fragm.* apud *Priscian.* 3. p. 677. *Putsch.* Adhinnire equulam. Aliter tamen legendum docet *Cod. Plautinus* apud *Majum.* V. ADHINNIO.

EQUULEUS vel *eculeus*, *si*, m. 2. *deminut.* ab *equus*, pullus equinus.

I.) Proprie. *Varro* apud *Non.* p. 105. 11. *Merc.* Neque furentem equuleum — insanus equiso ex rabidis morbi fluctibus educat unquam. *Cic. fragm.* ex *Hortens.* apud *eumd.* *ibid.* Ut igitur domitores equorum non verbera solum adhibent ad domandum, sed cibum etiam saepe subtrahunt, ut fame debilitetur equuleorum crenata vis. *Liv.* 23. 31. *sub fin.* Ad Sinuessam bos equuleum peperit.

II.) Translate. ¶ 1. Equulei sunt sigilla argentea equuleos referentia. *Cic. 6. Verr.* 20. 43. Jactabit se, et in his equitabit equuleis. ¶ 2. Est etiam tormenti genus, nempe machina lignea, in equi modum compacta, in qua distendebantur et torquebantur ii, de quibus alicujus criminis quaestio habebatur. *Curt.* 6. 10. 10. Tot consilii, ne in equuleum quidem impositi, verum fatebantur? *Cic. Mil.* 21. 57. Facti in equuleo questio est, juris in iudicio. Adde *eumd.* 3. *Tusc.* 28. 67.; *Curt.* 8. 7. 5.; et *Ammian.* 14. 5. et 26. 10. *med.* *Seneca Ep.* 67. Neminem certe adhuc scio, eo nomine votum solvisse, quod flagellis caesus esset, aut podagra distortus, aut equuleo longior factus esset. *Prudent.* 10. *psci* *scas.* 109. Eviscerandum corpus equuleo eminus pendere et uncis vineolisque crescere. — *Equuleus coehleatus*. V. COHLEATUS.

EQUULUS, i, m. 2. *deminut.* ab *equus*, parvus equus. *Cic. 2. Nat. D.* 14. 38. Omnia in perfectis et maturis docet esse meliora, ut in equo, quam in equulo, in cane, quam catulo. *Varro 2. R. R.* 7. 13. Post annum et sex menses equulum domari posse.

EQUUS, i, m. 2. *Equis* scribitur pro *equus* in *Inscript.* apud *Martin.* *Frat. Arv.* p. 393. ET CILIA A SEPTO CURBERE CEPIT EQVS. *F. ibid.* adnotat. — *Equum* pro *equorum* habes in *Sil.* 11. 12. 681. — Ratione habita etymi, vox conjungenda est cum *Gr.* ἵππος *equus*; et est animalis quadrupes, quo vehimus sive itineris, sive militiae causa, rhedas cursusque trahimus, etc. (It. *cavallo*; Fr. *cheval*, *coursier*; Hisp. *caballo*; Germ. d. *Pferd*; Angl. a *horse*, *steed*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Universim. Primus equi sator habetur in fabulis Neptunus: *V. h. v.* Multa ac mira de equis *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 64. (154). Generosi equi notas *Varro 2. R. R.* 7., *Colum.* 6. *R. H.* 29., *Pallad.* 4. *R. H.* 13. et *Verg.* 3. *G.* a v. 75. recenset. *Varro 2. R. R.* 7. 15. Equi alii sunt ad rem militarem idonei, alii ad vecturam, alii ad admissuram, alii ad cursuram, alii ad rhedam. V. CABALLUS et CANTERBUS. *Cato* apud *Gell.* 9. 2. Majores nostri equos carius, quam coquos emebant. *Plaut. Men.* 5. 2. 109. Multa mihi imperas, Apollo: nunc equos junctos jubes capere me indomitos, feroces, atque in currum ascendere. *Cic. Amic.* 19. 68. Nemo est, qui non equo, quo consuevit, libentius utatur, quam introclato et novo. *Horat.* 3. *Od.* 24. 54. *rescit* equo rudis Herere ingenuus puer. *h. e.* nescit insidere ita ut non delabatur. *Justin.* 41. 3. *de Parthis*. Equis omni tempore ventantur: super illos ire, consistere, mercari, colloqui. *Quintil.* 1. 1. 1. Equi ad cursum gignuntur. *Id.* 9. 4. 113. Equorum cursum delicati minutis passibus frangunt. — b) Jungitur plurimis Adjectivis, quorum praecipua sunt haec. *Ennius* apud *Cic. Senect.* 5. 14. Equus fortis. *Cic. 1. Off.* 28. 90. ferocitate exultans. *Nepos Eumen.* 5. calces remittit. *Liv.* 30. 17. phaleratus. *buridato*. *Id.* 24. 18. curules. *Id.* 43. 5. militares. *Horat.* 1. *Sat.* 7. 8.; *Sueton. Domit.* 2.; et *Plin. Paneg.* 22. albus. *h. e.* triumphantium pro-

prius. *Horat.* 4. *Od.* 3. 4. impiger. *Id.* 1. *Sat.* 5. 57. ferus. *Id.* 2. *ibid.* 2. 10. indomitus. *Id.* 1. *Ep.* 2. 64. doctis tenera cervice. *Id. Art. P.* 84. certamine primus. *Ovid.* 5. *Trist.* 9. 29. acer. *Id.* 4. *ibid.* 6. 3. animosus. *Id.* 1. *Art. am.* 20. magnanimus. *Id.* 2. *Amor.* 9. 30. durior oris. *Id.* 1. *ibid.* 2. 15. Asper equo d'ris confunditur ora lupatis. *Id.* 4. *Trist.* 8. 20. languidus. *Sueton. Caes.* 61. patiens sessoris. *Id. ibid.* 39. desultorius. *Val. Flacc.* 2. 386. bellator. *Quintil.* 5. 11. 4. optimus, generosissimus. *Id.* 8. 3. 10. velox. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 18. 25. (66). rerens. *fresco. Ammian.* 14. 6. funales. *Id.* 14. 6. publici. *h. e.* i cavalli di posta. — c) Jungitur et plurimis Verbis, quorum praecipua haec sunt. *Liv.* 2. 20. *extr.* Admovere equiti equos. *Caes.* 1. *B. G.* 22. Admittere equum. *Sic Fronto 3. ad M. Caes.* 20. Ubi vivarium dedicabitis, memento quam diligentissime, si feras percutes, equum admittere. *Cic. Senect.* 10. 34.; et *Curt.* 7. 7. 36. Ascendere in equum. *Liv.* 6. 7. Insilire in equum. *Auct. B. Hisp.* 13.; et *Sueton. Col.* 51. Conscendere equum. *Sueton. Ner.* 48. Inscendere equum. *montare, salire. Liv.* 35. 30. Imponere alicui in equum. *mettere a cavallo. Sic Curt.* 3. 11. 11. Imponi in equum. *Caes.* 6. *B. G.* 30. *extr.* Inferre alicui in equum. *Cf. Cic. Deiot.* 10. 28. Dejetorum quum plures in equum sustulissent. *Cic. Senect.* 10. 34. Descendere ex equo. *Sall. fragm.* apud *Non.* p. 236. 20. *Merc.* Descendere equo. *smontare, scendere. Sic Caes.* 4. *B. G.* 2.; et *Curt.* 6. 5. 26. Desilire equo. *Cic. Cluent.* 62. 175. Cadere ex equo. *Id. Deiot.* 10. 28. Harere in equo. *stare a cavallo. Id.* 7. *Verr.* 10. 27. Sedere in equo. *Plin.* 9. *Ep.* 15.; et *Ammian.* 29. 5. Insidere in equo. *Ovid.* 2. *Art. am.* 732. admissio subdere calcare equo. *Cic. 2. Divinat.* 68. 140. Vehi in equo. *Curt.* 3. 3. 3. et 7. 7. 6. Vehi equo. *Cic. 1. Divinat.* 28. 58. Equo advectus ad luminis ripam. Adde *Quintil.* 11. 2. 12. *Curt.* 3. 11. 12. Aliquem vehit equus. *Ovid.* 8. *Met.* 373.; et *Curt.* 3. 3. 22. Vectari equis. *Nepos Datam.* 4. Equo concitato vehi ad hostem. *Ovid.* 5. *Trist.* 7. 14. Ire in equo. *Val. Flacc.* 6. 328. Ire equis. *Cic. Senect.* 10. 34. Equo iter ingredi. *Sall. Cat.* 59. Circum ire equo. *girare a cavallo. Val. Flacc.* 1. 147. Fugere equo. *Cic. Deiot.* 10. 28. Optime uti equo. *saper cavalcare. Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 29. 94. Equum sustinere. *fermare. Curt.* 3. 8. 26. et 7. 9. 10. frenare. *por la briglia. Id.* 4. 16. 3. refrenare. *Id.* 4. 15. 28. regere. *Petron. Satyr.* 134.; et *Juvenal.* 1. 20. flectere. *Flor.* 3. 3. 10. Equos quaternos transilire. *Curt.* 3. 11. 26. mutare. *Nepos Pelop.* 5.; et *Curt.* 8. 14. 17. Equum concitare in alicum. *Curt.* 7. 4. 35. agere in hostem. *spronare, spingere. Cic. 2. Nat. D.* 2. 6. Castor et Pollux ex equis pugnare visi. *combattere a cavallo. quod Propert.* dixit 3. 9. 13. ab equo oppugnare. *Ovid.* 2. *Met.* 118.; et *Verg.* 3. *G.* 114. Jungere equos. *mettere sotto al cocchio. Cic.* 6. *Att.* 1. *ad fin.* Rheda equis juncta. *Id.* 13. *ibid.* 52. *ad fin.* Stare vel esse alicui ad equum est quod nos dicimus alla staffa. — d) Cognomina equorum ultra octingenta habentur in tabula marmorea apud *Gruter.* 341., item 337. et 338. ubi de ludis circensibus agitur: nomina vero alicquot 6. *Theb. Statii*, a v. 461. — e) Fuit equus Marti sacer propter usum belli, et quotannis ei Romae immolabatur mense Octobri. Lacedaemonii eo faciebant Ventis, propter velocitatem: Sallentini Jovi, Rhodii Soli, integram quadrigam in mare jacentes. *Festus* p. 178. 24. *Müll.* Sunt qui putant, non quotannis, sed quot lustris Romae immolari solitum, ex illo *Propert.* 4. 1. 20. Qualia nunc curlo lustra novantur equo. *Curium* dicit, quia cauda ejus amputata deferebatur in regiam. *Festus ibid.*; et *Paul. Diac.* p. 57. 19. *Müll.* Aliter tamen *Passerat.* *Propertii* locum intelligit. Etiam Persae Soli sacrificare solebant. Ne detur celeri victima tarda deo, inquit *Ovid.* 1. *Fast.* 386. — f) *Sejanus equus* fuit equus Ca. Seji civis Romani, inusitata magnitudine, omnibusque aliis equorum laudibus praestantissimus aucto, ut ex eorum genere equorum crederetur, quos Hercules occiso Diomede Argos perduxit. Sed equus iste eo fato fuit, ut quisquis possideret eum, is cum omni familia interiret. Primus enim hujus equi dominus a M. Antonio, qui postea triumphum constituenda reipublice fuit, damnatus, miserando affectus est supplicio. Hunc deinde emisit Cornelius Dolabella 115. centum millibus, qui et ipse a Cassio victus, in praelio occu-

buit. Ab hoc ad Cassium victorem equus pervenit, qui ab Antonio victus, sibi manus intulit. Nec multo post Antonius victor, qui eum hunc abstulerat, ab Augusto victus simili mortis genere perijt. Hinc ortum est proverbium, ut homines calamitosi Equum Sejanum habere dicerentur. Haec *Gell.* 3. 9. — g) Equi donati dentes non inspiantur, a *caval donato non si guarda in bocca*, proverb. aliud apud *Hieronymum. praem. epist. ad Ephes.*

II.) Improprie. ¶ 1. Equus — a) Ponitur pro equitatu. Nam *mereri equo* (vel *equis* apud *Liv.* 5. 7.) est equo belli stipendia facere, *essere soldato di cavalleria. Ovid.* 3. *Fast.* 130.; *Cic.* 1. *Phil.* 8. 20.; *Liv.* 27. 11.; et *Sueton. Gramm.* 9. — Sic *rescribere ad equum* est inter equites rescribere, *arroolare fra' soldati di cavalleria, Caes.* 1. *B. G.* 42. *extr.* — b) Hinc etiam equi viri vel equi virisque sunt equitatus ac peditatus. *Sall. Jug.* 49. Nam inter virgulta equi Numidaeque condeserat. *V. EQUES* sub *B. 2. Id. ibid.* 51. Arma tela, equi viri (h. e. equites pedites), hostes atque cives permixti. *Liv.* 5. 37. Equi virisque longe ac late fuso agmine immensum obtinentes loci. *Id.* 22. 52. Praeter equos virosque, et si quid argenti, omnis cetera praeda diripienda data est. *Id.* 26. 4. Quibus plurimis in equos virosque coniectis permultos vulneraverunt. Adde *eumd.* 21. 27., 31. 42., 55. 11. et 36. 19.; et *Curt.* 3. 3. 26. et 4. 13. 1.; et *Nepot. Amilc.* 4. — c) Illic translate *equis virisque* vel interdum *equis viris* significat omni contentione, omni conatu agere, tentare omnia: simile est apud nos *colle mani e col piedi. Flor.* 2. 7. 8. Quatiebat omnia equis virisque. *Cic.* 8. *Phil.* 7. 24. Fore, ut omnes inflammati odio, excitati dolore, armis, equis, viris D. Bruto veniremus. *Id.* 3. *Off.* 33. 116. Cum his, viris equisque, ut dicitur, si honestatem tueri sententia est, decertandum est. *Atii leg.* velis equisque; *quod nos dicimus* per mare et per terra. *Id.* 9. *Fam.* 7. Dubitandum non est, quin equis viris. *Atii hic quoque equis velis.* — Huc pertinet illud ejusdem *C. 2. ad Q. fr.* 15. Cursu corrigam tarditatem tum equis, tum vero quadrigis poeticis. *h. e.* tum prosa oratione, tum carminibus; et iuxta recentiores metaphora hoc in loco sumpta est ab equis circensibus. ¶ 2. Quoniam ii, qui ad equestrem ordinem pertinebant, equum publicum a censoribus accipiebant (*V. EQUES* sub *C.*), equus interdum pro equestri ordine ponitur. *Apul.* 5. *Met. init.* Vir equo clarus. *h. e.* equestri genere natus. *Forcellinus* ita cum aliis legebat: sed *Elmenhorst.* et codicum auctoritate fretus et hac singulari prorsus dicendi ratione commotus, legit *loco clarus*. Quod etiam ex eo confirmatur, quod senatores quoque equum publicum habebant, ut patet ex *Liv.* 29. 37. *V. Cavedoni, Sagg. sulle medagl.* p. 43. ¶ 3. Notus est equus Trojanus (*V. et infra sub 9.*), in quo abdidit viri, et in urbem recepti, noctu Graecis portas aperuerunt, ut est apud *Verg.* 2. *Aen.* 259., *Plaut. Bacch.* 4. 9. 12., *Horat.* 4. *Od.* 6. 13., *Justin.* 20. 2. 1., *Ammian.* 16. 10. *med.*, et *Hygin. fab.* 108. Hinc proverbiali locutione dicitur equus Trojanus de occultata conjuratione et latente pernicie. *Cic. Mur.* 37. 78. Intus, intus, inquam, est equus Trojanus: a quo nunquam, me consule, dormientes opprimemini. — Etiam fabula a *Livio Andronico* scripta, cui titulus *Equus Trojanus*, memoratur a *Cic.* 7. *Fam.* 1. 2. ¶ 4. *Equus Hectorius* translate vocatur ipse Hector, quum rem haberet cum amore sua Andromacha illo Venereo schemate, quod et *Venus pendula* dicitur ab *Apul.* 2. *Met.*, quodque *Petron. Satyr.* 140. satis petulanter describit. *Ovid.* 3. *Art. am.* 775. nunquam Thebais Hectoro nupta resedit equo. *Martial.* 11. 104. Hectoro quoties sederat uxor equo. V. PENDULUS; adde *Horat.* 2. *Sat.* 7. 50. et *Petron. Satyr.* 24., ubi equus generatim eodem sensu occurrit; et cf. *Asclepiad* in *Epigr. anal. Br. T.* 1. p. 217. ¶ 5. Equi alati poetice finguntur venti. *Catull.* 66. 52. quum se Memnonis Aethiopsis Unigena, impellens mutantibus aera pennis, Obtulit Arsiades Chloridos ales equus. *Val. Flacc.* 4. 610. fundant se carcere laeti Thracae equi, Zephyrusque, et nocti concolor alas Nimborum cum prole Notus. — Huc referri potest et illud *Justin.* 44. 3. 1. In Lusitanis, iuxta fluvium Tagum, vento equas fetus concipere multi auctores prodidere: quae fabula ex equorum fecunditate et gregum multitudine natae sunt: qui tanti in Gallacia et Lusitania, ac tam per-

nices visuntur, ut non immerito vento ipso concepti videantur. ¶ 6. *Equus ligneus* est navis apud *Plaut. Rud.* 1. 5. 10. Nempe equo ligno per vias cæruleas estis vectæ. Hinc *aurigam* vocant gubernatorem navis *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 118. et *vet. Poeta* apud *Charis.* 4. p. 243. *Putsch.*, et *habenas* classi tribuit *Virg.* 6. *Æn.* 1. *Homerus* quoque naves *ἄλογους ἵππους, equos maris* esse hominibus dixit *Odyss.* 4. v. 708. ¶ 7. *Equi bipedes* sunt marini, qui priores pedes habere linguntur, et pro posterioribus caudam piscis. *Virg.* 4. G. 389. et in *Pervigil. Vener.* 10. ¶ 8. *HIPPOCAMPUS*. ¶ 8. *Equus fluvialis* apud *Plin.* 8. *Hist. nat.* 21. 30. (73). est hippopotamus. ¶ 9. Est hoc nomine etiam machina bellica, postea *aries* appellata, ad muros urbium quatientes: quam primus invenisse dicitur *Epeus* in obsidione Trojæ, ut *Plin.* 7. *Hist. nat.* c. 56. tradit: cujus machinæ fragmenta Metapontinos ad *Epeo* conditos, olim in templo *Minaerva* ostentasse, auctor est *Justin.* 20. 2. Hinc *Propert.* 3. 1. 25. Nam quis equo pulsas abiegnos nosceret arces? — Hinc fortasse data occasio aliis equum ligneum Trojanum comminiscendi, de quo *V.* supra sub 3. ¶ 10. In cælo est sidus hoc nomine, decem et octo, vel viginti stellis constans, inter Tropicum Canceri et Arcticum circulum, Aquarii manum dexteram cervicæ suæ conjungens. Hinc fabulantur esse *Pegasus* *Neptuni* et *Medusæ* filium, qui in *Helicæ* fontem unguis aperuit, et *Bellerophonem* per nera vexit. *Cic.* 2. *Nat. D.* 43. 111. et 44. 112.; *Plin.* 18. *Hist. nat.* 27. 65. (237.); et *Hygin.* 2. *Astron.* 18. et 3. *ibid.* 17. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 31. Duodecimo Cal. April. *Equus* mane occidit.

ER

ER, syllabica adjectio. *Grammat. incert.* edente *Eichenf.* p. 164. Latini peculiarius infinitis in l' ex-euntibus addunt er syllabam, ut i, quod longum fuerat, breve efficiant, ut accingier ense. — Ceterum de terminatione nominum in er plurima habet *Capell.* 3. p. 76.

ER, Æris, m. 3. ἕρως. Scribitur et *heres*; aspirata enim Latini usi sunt aliquando pro Græca littera X, aliquando etiam eandem omiserunt. — *Forcellino* casus rectus est *eres*. — Ceterum er est ericius, sive erinaceus. *Nemes. Cyneget.* 57. Implicitumque sinu spinosæ corporis erem Ferre domum. *Plaut. Capt.* 1. 2. 81. I modo, venare leporem, nunc erem tenes. *Al. aliter* leg. Sic *Id. Men.* 3. 2. 28. cui ego æque ac eres hæream. *Alii melius* leg. *heres* erem. *Id. Truc.* 2. 2. 23. Cumque erî noctem in stramentis pernoctare (*mavekim*) perpetem, quam tuas (*mulier*) centum cenatas noctes mihi dono dari. Ita *Bothe* leg.; alii *cumque* eo, scilicet bove.

ERA, æ. f. 1. F. HERA.

ÉRADÍCÁTIŌ, ònis, f. 3. evulsio a radice. Occurrit translate tantum apud *Tertull.* *Resurr. carn.* 27. *extr.* Post antichristi eradicationem agitabitur resurrectio.

ÉRADÍCÁTUS vel extradicatus, a, um. F. ERA-DICO.

ÉRADÍCÍTUS vel extradicitus, adverb. ῥιζόθεν, vim majorem videtur habere, quam *radicitus*. *Plaut. Most.* 5. 1. 62. Male facta reperire non radicitus quidem, verum etiam eradicitus. — Figure de eloquentia usurpat *Fronto de oration.* (edente *A. Maio*) *Ep.* 1. Confusam enim eloquentiam subvertendam censeo radicitus, immo vero, *Plautino* irato verbo, extradicitus. Inde patet etiam apud *Plaut.* *loc. cit.* scribendum *extradicitus*, non *eradicitus*.

ÉRADÍCŌ (et in nonnullis *Codic.* extradico), as, Ævi, átum, arc, a. 1. (ex et radix). *Eradicari* parage pro *eradicari* apud *Plaut. Aulul.* 2. 4. 21. — Part. *Eradicatus* I. et II. 1. — *Eradico* est una cum radice evellere (i. *radicare, extirpare*; Fr. *déraciner, extirper*; Hisp. *desarraigar, extirpar*; Germ. *ausröten, ausreissen*; Angl. *to pull up by the roots, eradicate, extirpate*).

I.) Proprie. *Varro* 1. *R. R.* 27. 2. Quæ sunt ex terra enata, priusquam ex iis quid seminis cadat, ut sint extradicata.

II.) Impropric. ¶ 1. Metaphorice ponitur pro omnino evellere. *Plaut. Epid.* 3. 3. 52. Quum mili-

tabam, pugnis memorandis meis eradicabam hominum aures, quando occiperam. ¶ 2. Translate est funditus perdere. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 6. Perditus sum, atque etiam eradicaus sum, omnibus exemplis crucior. *Id. Aulul.* 2. 4. 21. Clamat suam rem perisse, seque eradiciari. Adde *eumd.* *Merc.* 4. 4. 35. et *Truc.* 3. 1. 15. *Ter. Heaut.* 3. 3. 28. Dii te eradicient. h. e. perdant funditus. Adde *eumd.* *Andr.* 4. 4. 22.

ÉRÁDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (ex et rado). Part. *Erasmus* I. et II.; *Eradendus* II. — *Erado* est radendo aufero, amputo, secdo (i. *radere, levar via radendo*; Fr. *enlever ou effacer en raclant, racle*; Hisp. *raer, raspar*; Germ. *abschaben, scheren, bestreichen*; Angl. *to scrape off, scrape away*).

I.) Proprie. *Varro* 5. *L. L.* 136. *Müll.* *Bastris* eradunt terram. *Colum.* 4. *R. R.* 246. Eradere murum. *Paul.* 1. *Sentent.* 21. 8. inscriptis titulos. *Plin.* *Paneg.* 25. In locum erasorum subditi fuerant, h. e. eorum, quorum nomina e publicis tabulis erasa fuerant. *Capitolin. Maximin.* 26. Maximini nomen olim (*monumentis publicis*) erasum, nunc animis eradendum. *Id. ibid. mox.* Eraso nomine Maximinorum. Cf. *Tac.* 1. *Ann.* 42. Merulam senatorio albo erasit. *Colum. Arbor.* 9. Malleolum scindito, medullamque omnem eradito. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (162). Erasa medulla. *Id. ibid.* 7. 26. (41). Zopissau eradere navibus. Adde *Sueton. Claud.* 16. et *Domit.* 8. et 23. *Propert.* 4. 8. 26. Erasæ genæ.

II.) Translate est expungere, delere: ad rem *Seneca Ep.* 91. Nobilium civitatum vestigia quoque tempus eradet. — Ceterum de abstractis. *Horat.* 3. *Od.* 24. 51. Eradenda elementa pravi cupidinis. *Ovid.* 4. *Trist.* 9. 5. Fac modo te damnes, cupiasque eradere vitæ Tempora. *Seneca Ep.* 11. Eradere vitia. *Id. Thyest.* 519. Ponatur omnis ira et ex animo tumor erasus abeat. *Phædr.* 3. *prol.* 21. Curamque habendi penitus corde eradere.

ÉRÁNISTA, æ, m. 1. ἐρανιστής, curator erani: F. ERANUS. Hac appellatione milites tantum apud Latinos præditi fuisse inveniuntur. *Inscript.* apud *Gud.* 146. 5. L. AELIVS AVG. LIB. CYNIPS ERANISTA ET PROCURATOR MILITUM EMERITORUM. *Alia* apud *Gruter.* 541. 11. T. FLAVIO LYCYNDO ERANISTE LEG. XXX. VIPIÆ. Adde alias apud *eumd.* 528. 1. et 548. 5., et apud *Murat.* 782. 7. et 785. 2. *Orellius* ad *Inscript.* 3474. de inscriptionibus modo allatis agens, ait: «Rejiciendi omnino sunt, quos agnoscent *Reinesius* p. 534. et eo auctore *Fabretti.* p. 232., *Erantistæ Legionum*: etenim marmora, in quibus leguntur vel subditiia sunt, vel misere corrupta, ita ut aliter legendum sit».

ÉRANTHÉMIS, Idis vel is, f. 3. F. voc. seq. in fin.

ÉRANTHÉMŌN, i, n. 2. ἑρανθῆμον, herba eadem atque *anthemis*, flore purpureo; ab ἥρ *ver* et ἀνθῆ *floreo*, quod vere floreat. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 24. 26. (53). *Anthemis* magnis laudibus celebratur ab *Asclepiade*. Aliqui *leucanthemida* vocant, alii *leucanthemum*, alii *eranthemon*, quoniam vere floreat. *Et mox* (54). Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est, quæ florem purpureum habet, cujus et foliorum et fructus amplitudo majuscula est: hanc proprie quidam *eranthemon* vocant. *Sillig.* priore loco legit *eranthemida*; altero *eranthemum*. De synonymiis F. ANTHEMIS.

ÉRÁNUS, i, m. 2. ἐρανός, ab ἐράω *amo*, Græce significat collectam pecuniam, quam in multis Græcis urbibus institutæ sodalitates adservare solebant, conferentibus ipsis sodalibus, ut si quis eorum egestate premeretur sublevari ea posset: ita tamen, ut si quando ad pristinam rediret fortunam, tantumdem sodalitati restitueret, quantum accepisset. Simile est, quod de Christianis narrat *Tertull. Apolog.* 39., fuisse apud eos veluti sacrum æranium, in quod singulis mensibus exiguum quisque pecuniam conferret, egeos alendis humanisque, pueris et puellis re ac parentibus desitatis, senibus, infirmis, naufragis, et hujusmodi sublevandis, etc. *Plin.* 10. *Ep.* 93. Datum mihi publice libellum ad eranos pertinentem. *Trajan.* ad *Plin.* *Ep.* 94. Si legibus istorum concessum est eranos habere. *Cic.* 12. *Att.* 5. quoque habet, sed Græce, pro symbola. De hujusmodi collatione stipis menstruæ militibus permissa consule *Martian.* *Dig.* 47. 22. 1.

ÉRÁSTES, æ, m. 1. ἐραστής, amator. *M. Au-*

rel. apud *Fronton.* 1. ad *M. Cæc.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 10. Numquam tu tamen erasten tuum, me dico, depoleris.

ÉRÁSUS, a, um. F. ERA-DO.

ERISCŌ. F. HERCISCO.

ERCTUS. F. HERCISCO.

ÉRĒBUS, i, m. 2. est ab ἑρέβῳ *ereb* vesper, hinc

ἑρέβος Græce, et Latine *Erebus* (interdum etiam *Herebus*), filius *Demogorgonis* et *Terræ*, vel, ut *Hygin.* præfat. *Mythol.* docet, *Chaus* et *Caliginis*; frater *Noctis* et *Diei*, idemque sororis suæ maritus: de quo *V.* plura in *ONOM.* — Ceterum generatim significat — a) Profunditatem Inferorum, et interiores densioresque Tartari tenebras, ut docent *Paul. Diac.* p. 83. 3. *Müll.* et *Servius* ad illud *Virg.* 4. G. 471. Al cantu commotæ Erebi de sedibus imis etc., et ad 4. *Æn.* 511. Sic *Seneca Oedip.* 160. Rupere Erebi claustra profundî Tarba sororum face Tartaræ. — b) Hinc ponitur universim pro ipsis Inferis. *Ovid.* 5. *Met.* 543. Ingemuit regina Erebi. *Id.* 10. *ibid.* 76. Esse deos Erebi crudeles questus etc. *Val. Flacc.* 2. 120. de *Fama*. Non Erebi, non diva *Polli.* *Id.* 4. 407. Erebi virgo. h. e. *Tisiphone*. *Seneca Herc. Cl.* 1369. Rector Erebi. Adde *eumd.* 6. 292. et 3. 410. — Huc pertinet et illud *Ammian.*, ubi agit de terræ motu lerarum partes absorbente, et ait 17. 7. in fin. Insule Helice et Bura —, ad Erebi profundus hiatus abactæ, æternis tenebris occultantur.

ÉRĒCTĒ, adverb. sed occurrit tantum *Comp. Erectus* et quidem translate. ¶ 1. Ponitur pro *identer*, audacter, multo cum animo. *Ammian.* 26. 2. Significat sublatis erectis ire pergebant. ¶ 2. Item pro *libere*. *Gell.* 7. 3. *Commodius* erectissimæ de his meis verbis existimabit, judiciumque faciet, qui etc. h. e. *identius*. *Ammian.* 15. 5. *Erectus* loqui. h. e. *liberius*. *Id.* 30. 7. *reminisci*.

ÉRĒCTĪŌ, ònis, f. 3. actus erigendi. *Fitzrov.* 10. 5. 8. *Schneid.* Sine tignorum erectionibus.

ÉRĒCTOR, òris, m. 3. qui erigit aliqd opus. *Inscript.*, quæ pertinet ad ann. a Chr. n. cccclxiv. cccclxxv., apud *Fabretti.* p. 829. n. 248. *Fisc. Op. var.* T. 2. p. 69. *Cardinali* *Iscriz.* *Velit.* p. 44., et *Orell.* 2538. LOL. CYNIVS PRINC. CVR. (h. e. princeps curiæ) ET ERITOR (lege *erector*). *Et mox.* LOL. CYNIV PRINC. CVR. ET ANTE (amphitheatrî) ERITORIS (lege *erectoris*) FILIVS.

ÉRĒCTUS, a, um. F. ERIGO.

ÉRĒMIGÁTUS, a, um. F. voc. seq.

ÉRĒMĪGŌ, as, Ævi, átum, arc, a. 1. (ex et *remigo*). Part. *Eremigatus*. — *Eremigo* est *remigando* et *navigando* emetor. *Sil. It.* 14. 190. Innatit albus olor, pronoque immobile corpus Dat fluvio, et pedibus tactas eremigat undas. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 67. 67. (168). Parvo brevius quam totus, septentrio eremigata.

ÉRĒMĪTA, æ, m. 1. ἐρημίτης, qui in eremo habitat. *Sulpic. Sever.* 1. *Dial.* 17. F. ANACHORETA. — Secundam syllabam perperam corrigit *Verant.* 3. *Vit. S. Martini.* 418. *Cestibus* in mediis habitans eremita remotus Ipse in puppe sedens.

ÉRĒMĪTIS, Idis, adject. fem. ἐρημίτης, quæ est ab eremo. *Sidon.* 9. *Ep.* 3. *Palæstra* congregationis eremitidis.

ÉRĒMŌDĪCĪUM, ii, n. 2. ἐρημοδίαιον, rudimentum desertum, vel desertio causæ negligentia partium facta, et pœna, quæ pro tali desertione infligitur, ab ἐρημος *desertus* et δίαινα *judicium*. *Ulp. Dig.* 46. 7. 13. Ex eremodicio sententiam pati. *Id.* 4. 4. 7. *extr.* In eremodiciis eis subvenitur. *Imp. Justin.* *Cod.* 3. 1. 13. ante *med.* *Eremodicium* contrahere.

ÉRĒMUS, a, um, adject. ἐρημος. Corripuit mediam non imitandam *Prudent. Cathemer.* 5. 89., *Psychom.* 371. et *Enchir.* 12. — *Eremus* est Græca vox adjectiva, desertum, solitarium, solum significans. *Imppp. Gratian., Valent. et Theodos. Cod.* 11. 57. 4. Loca sterilia atque erema, his quæ culta atque opima sunt, componantur. — Hinc

Eremus, i, m. vel f. gen. absolute, substantivorum more, subaudi locus vel regio. *Tertull. Idolol.* 5. *Moyes* in eremo simulacrum serpentis ex ære fecit. Adde *Hieronym.* *de vita Pauli pr. Erem.* et *Sulpic. Sever.* 1. *Dial.* 15.

ÉRĒPO, Æpis, repsi, reptum, rēpere, 3. (ex et *re-*po) usurpatur A) Neutorum more; et B) Active. A) Neutorum more.

I.) Proprie. ¶ 1. Est rependo vitre. *Plaut. Aulul. 1. 4. 1.* Foras, lumbrice, qui sub terra erepisti modo. *Farro 3. R. R. 15. 1.* Tota maceria tectorio intrinsecus incrustatur, ne ex ea (glis) erepere possit. *Sil. It. 15. 613.* Erepiit, suspensa ferens vestigia, castris. *Stat. 11. Theb. 580.* profundis erepsit tenebris. *Cl. Ammian. 17. 13.* Ubi vero (furer hostilis) per licentiam scandens in majus, ad finesias provinciarum elades erepsit etc. ¶ 2. Item rependo ascendere. *Sueton. Tib. 60.* Quod is a tergo insulæ per aspera et dexia erepsisset ad se. *Ammian. 27. 10.* Erepere in editas sublimitates.

II.) Translate. *Stat. 2. Süm. 2. 30.* Inde per obliquis erepiti porticus arces. *h. e.* ascendendo et descendendo extenditur.

B) Active, seu cum Accusativo ¶ 1. Est rependo transire. *Horat. 1. Sat. 5. 79.* Montes quos nunquam erepsemus. *h. e.* transissemus, syncope pro erepsissemus. ¶ 2. Item rependo percurrere. *Juvenal. 6. 524.* Inde superbi Totum regis agrum nuda ac tremebunda cruentis Erepet genibus *h. e.* genibus rependo emetitur.

EREPTICIUS vel ereptitius, a, um, adject. qui eripi potest aut solet. *Ulp. Regular. 19. § 17.* Lege nobis acquirat, velut caducum, vel erepticiam ex lege Papia Poppæe. *Schilling. ad h. l.* Interpretatur, erepticiam esse, quod indigno auferatur.

EREPTIO, ònis, f. 3. actus auferendi per vim. *Cic. 6. Ferr. 5. 10.* Putabant ereptionem esse, non emptionem, quum venditori suo arbitrato vendere non liceret.

EREPTO, as, aro, n. 1. frequentat. ab erepo. Occurrit translate tantum apud *Senec. Ep. 101. sub init.* Pecunia circa paupertatem plurimum moræ habet, dum ex illa ereptat. *h. e.* evit, expeditur.

EREPTOR, òris, m. 3. qui eripit. *Cic. Quinct. 8. 30.* Iste, homo acerrimus, honorum possessor, expulso, ereptor. *Id. Dom. 30. 81.* Ereptor civitatis. *Id. Sert. 31. 109.* Ereptor libertatis. *Tac. 13. Ann. 55.* Terrarum ereptores.

EREPTUS, a, um, adject. V. ERIPIO.

ERES, is. V. ER.

ERETRIA, æ, f. 1. (vel rectius eretrium, a, um, adject.) genus coloris nativi, nomen hæbens a loco, ubi nascitur, nempe circa Eretriam Eubæe. Est autem terra alba et cinerea. *Vitruv. 7. 14. et Plin. 35. Hist. nat. 6. 21. 39.* — Habet et in medicina varios usus. *Cels. 5. 15. et 6. 3.,* ubi terram Eretriam vocat, et *Plin. loc. cit. qui ibid. et 33. Hist. nat. 13. 57. (163).* Eretriam cretam appellat.

ERETRICUS, a, um, adject. V. voc. præced.

ERGA, præpos. quæ Accusativum regit, et ratione etymii plerisque conjungenda videtur cum v. vergo; significat autem *ἀντίον*, e regione, versus (It. verso, di rimpetto, in faccia; Fr. vis-à-vis, en face; Hisp. enfrente, frente por frente; Germ. hingenwärt, daher gegen; Angl. over against).

I.) Proprie. *Plaut. Truc. 2. 4. 52.* Tontricem Suram novisti nostram, quæ med erga ædes habet? Illud est additum *to me* ad vitandum hiatus et elisionem vocalium: V. in littera D. Ceterum *Forcellinus* leg. quæ modo erga ædes habet; alii quæ erga ædes sese habet: minus verè. *Apul. 1. Dogm. Plat.* Sed et machinamenta, quibus sensus instructi sunt, ibidem erga regiam capitis constituta esse, in conspectu Rationis. *Forcellinus* interpretatur prope vel circa.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur de animi affectu tum in bonam, tum in malam partem. — 1.º) In bonam partem significat propensam voluntatem, studium, meritum; et refertur — a) Scipissimè ad personas; et — Vere semper suo casui præponitur. *Plaut. Capt. 2. 2. 99.* Meo periculo hujus ego experiar fidem, fretus ingruo ejus, quod me esse scit erga se benevolam. *Id. Rud. 5. 3. 33.* Quando ergo erga te benignus fui, atque operâ meâ hæc tibi sunt servata. *Adde eumd. Mil. glor. 4. 6. 15. Id. Capt. 2. 3. 47.* Ut faceris animalus erga suum gnatum atque se. *Id. Cist. 1. 4. 111.* Utut erga me est meritum, mihi cordi est tamen. *Cic. ad Planc. post ep. 16. l. 16. ad Att. Tua voluntas erga me, meaque erga te, par atque mutua. Cl. Cæs. 1. B. C. 12.* Certior factus — omnium esse Iguviorum optimam erga se voluntatem. *Bursus Cic. Antic. 16. 56.* Ut eodem modo erga amicum affecti simus, quo erga nosmetipsos. *Adde eumd. 1. Fin. 20. 68. Id. 1. Off. 15. 47.* Habere benevolentiam erga aliquem. *Id. 2. O-*

rat. 49. 201. Ut in meis moribus erga meos necessarios declarandis mansuetissimus viderer. *Id. 2. Nat. D. 23. 60.* Id non sine divina bonitate erga homines fieri arbitrantur. *Nepos Lysand. 2.* Quod ea civitas præcipua fide fuerat erga Athenienses. *Sic Cæs. 5. B. G. 44.* Perpetua erga populum Romanum fide. *Curt. 9. 6. 17.* Nullum erga me benevolentiam pignus. *Juvenal. 6. 387.* Quid faceret plus Egrotante viro? medicis quid tristibus erga Filiolum? — Postponitur interdum suo casui. *Plaut. Capt. 2. 3. 56.* Si ego item memorem quæ me erga multa fecisti bene. *Id. ibid. 2. 4. 48.* Per mei te erga bonitatem patris. *Sic Ter. Heaut. 2. 3. 24.* Est animus te erga idem ac fuit. *Id. ibid. 1. 2. 15.* Timet omnia, patris iram, et animam amicæ, se erga ut sit sua. *Plaut. Trin. 5. 2. 4.* Si quid amicum erga bene feci, aut consului fideliter. — b) Ad res quoque refertur. *Tac. 4. Ann. 20.* Ea prima Tiberio erga pecuniam alienam diligentia fuit. *Cic. 8. Att. 3.* Merita Pompeii summa erga salutem meam. *Sic Id. Prov. cons. 1. 1.* Vir quum in universam rempublicam, tum etiam erga meam salutem, fide ac benevolentia singulari. *Cl. Id. Dom. 56. 142.* Omne erga meam dignitatem studium et iudicium. — 2.º) In malam partem ponitur pro adversus. *Plaut. Epid. 3. 3. 8.* Quasi quid filius meus deliquisset med erga. *Adde eumd. Asin. 1. 1. 5. et Cas. 3. 4. 27. Ter. Heccyr. 3. 5. 36.* Quæ nunquam quidquam erga me commiserit est, quod nollem. *Nepos Datam. 10.* Odio communi, quod erga regem susceperant. *Id. Alcib. 4.* Crudelitas erga nobiles. *Adde eumd. Hamile. 3. et Hann. 1. et 10. Tac. 4. Hist. 49.* Nec ambigitur provinciam et militem alienato erga Vespasianum animo fuisse. ¶ 2. Apud argenteæ ætatis et sequioris ævi scriptores usurpatur etiam generatim de quocumque animi motu, vel de quocumque animi ratione cum personis, rebus et actionibus. *Curt. 10. 1. 40.* Raro quisquam erga bona sua satis cautus est. *Tac. 1. Ann. 74.* Anxii erga Sejanum. *Id. 3. ibid. 74.; et Plin. Paneg. 55.* Prisco erga duces honore. *Tac. 2. Hist. 55.* Adde erga Germanicum exercitum laudes gratesque. *Id. 2. Ann. 74.* Etiam quos invidia erga viventem movebat. *Id. ibid. 76.* Discordia erga Germanicum odio fortasse digna, non pœna. *Id. ibid. 2.* Quoties per urbes incederet, lecticæ gestamine fastoque erga patrias opulas. *Id. 1. Hist. 20.* Iisdem erga aliena sumptibus, quibus sua prodegerant. *Id. 3. Ann. 2.* Adidit, ut magistratus Cataliæ — suprema erga memoriam filii sui manera funderentur. *Id. 4. ibid. 11.* Atrocior semper fama erga dominantium exitus. *Ammian. 16. 10. exir.* Imperator de fama querebatur, ut invalida et maligna, quod, augens omnia semper in majus, erga hæc explicanda quæ Romæ sunt obsolescit. *Id. 31. 14.* Erga defendendas potestates nimium tardus. *Id. 26. 8.* Erga allecendas quasdam civitates — commoratus.

ERGANA, æ, f. 1. ἐργάνη, opifex (ab ἐργον opus): sic appellatur Minerva in *Inscript.*, quæ pertinet ad ann. post Chr. n. 154., apud *Reland. Fast. cons. p. 19.* MINERVÆ ERGANÆ SACRVM QVINOVENNALITATES CORPORVM DENDROPHORI, TIGNARIJ etc.

ERGASTERIUM, ii, n. 2. ἐργαστήριον. ¶ 1. Est officina, in qua artifices operantur: ab ἐργαστήριον operor. *Imp. Constantin. Cod. 1. 3. 2.* Quod ex eorundem ergasteriis, vel tabernis conquiri poterit. *Adde Impm. Arcud. et Honor. ibid. 12. 41. 2.* ¶ 2. Significat etiam quælibet opus, ut comicorum. *Diomed. 3. p. 489. Putsch.* Pantomimus et pithaulus et choraulus in comædia canebant. Sed quia non poterant omnia simul apud omnes artifices pariter excellere, si qui erant inter actores comædiarum pro facultate et arte potiores, principatum sibi artificii vindicabant. Sic factum est, ut notentibus cedere nimis in artificio suo ceteris, separatim fieret reliquorum. Nam dum potiores inferioribus, qui in omni ergasterio erant, servire dedignabantur, seipos a comædia separaverunt; ac sic factum est, ut, exemplo semel sumpto, unusquisque artis suæ rem esseque coepit. ¶ 3. Est etiam fabrilis quælibet instrumentum, quo status seu signa virorum deorumque fulcra solent, ne temporis vetustate, aut hominum injuria corrumpant. *Inscript. in Annal. del'Institut. archeol. T. 6. p. 111.,* quæ est apud *Henzen. 5138. 5139.* PRO SALUTE ORDINIS ET POPVLI SICNA SERAFIS ET IDIDIS CVM ERGASTERIIS SVIS FEGSIA RECIP. scilicet cum parergis suis, ut legitur in

alia *Inscript. in PARERGO:* vel cum basi et hypobasi, ut in alia in *HYPOBASIS.*

ERGASTICUS, a, um, adject. ἐργαστικός, operarius. *Capell. 6. p. 231.* Alia schemata dicuntur ergastica. alia apodictica: ergastica sunt, quæ faciendæ eujuslibet formæ præcepta continent; apodictica, quæ probandi, quod asseverant, afferunt documenta.

ERGASTICIARIS, e, adject. ad ergastulum pertinens. *Sidon. 7. Ep. 9. in conc. a med.* In tenebris ergastularibus constitutus.

ERGASTULARIUS, a, um, adject. ad ergastulum pertinens, et præcipue præfectus compeditis ad eorum custodiam et ad opera exigenda. *Ammian. 14. sub fin.* Bonus quidam ergastularius servus ductavit in Sicilia fugitivus. — Hinc

Ergastularii, òrum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, apud *Colum. 1. R. R. 8. 17.* sunt servi soluti, qui compeditis in ergastulo præstant.

ERGASTULUM, i, n. 2. ἐργαστήριον, carrer rusticus. locus scil. in agris, ubi servi ad faciendum opus vineti delinebantur: ab ἐργαστῶσαι operor. *Apul. de Mag.* Quindecim liberi homines, populus est; totidem servi, familia; totidem vineti, ergastulum.

I.) Proprie. *Cic. Cluent. 7. 21.* Esse in ergastulo apud aliquem. *Id. Rabir. perduell. 7. 20.* Etiam ille ex compedibus atque ergastulo Gracchus. *Lib. 2. 23.* Ducere aliquem in ergastulum et carcerem. *Id. 7. 4.* Dare quempiam in carcerem atque in ergastulum. *Colum. 1. R. R. 6. 3.* Ergastulum subterraneum. *Flor. 3. 19. 6.* Ergastulum refringere. *Adde Colum. 1. R. R. 8. 16. et 11. ibid. 1. 22.; Curt. 5. 13.; Sueton. Aug. 32. et Tib. 8.; et Justin. 1. 6. 2.*

II.) Improprie, per metonymiam ergastula in plur. num. ponuntur pro ipsis servis, qui in ergastulo sunt. *Brutus* apud *Cic. 11. Fam. 13. 2.* Quocumque illi, ergastula solvit, homines atque. *Cæs. 3. B. C. 22.* Quos ex aere alieno laborare arbitrat, sollicitabat. Apud quos quam perficere nihil posset; quibusdam solutis ergastulis, Cosam in agro Turino oppugnare cepit. *Plin. 18. Hist. nat. 6. 7. (36).* Coli rura ab ergastulis, pessimum est, et quicquid agitur a desperantibus. (Posset hoc et ad sequent. dictionem referri.) *Juvenal. 14. 24.* Quem mire afferunt inscripta ergastula. *Adde eumd. 6. 151. et 8. 180.; et Colum. 1. R. R. 3. 12. Flor. 4. 8. 1.* Armare ergastula. *Adde eumd. 3. 19. 3. et 3. 20. 6.*

ERGASTULUS, i, m. 2. servus, qui ergastulo inclusus, ex vineulis, seu compedibus opus facit. *Lucilius* apud *Non. p. 447. 7. Merc.* Et nemo sententiam libere, quasi ergastulus, possit dicere. *Nonius* interpretatur ergastuli custodem; sed improbat *Lipsius Elector. l. 2. c. 15.*

ERGATA, æ, m. 1. ἐργάτης, machina tractoria, axe recto ac stante, quæ ambientibus et obitentibus vectilaris versatur: et exonerandis præcipue navibus, aliisque magnis ponderibus trahendis inservit. *Vitruv. 10. 4.* Alter funis refertur ad ergatam. *Adde eumd. 1. 1.*

ERGATICUS, a, um, adject. ad ergatam pertinens. Vot a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Vot. Tin. p. 177.*

ERGO, ratione habita etymii a reterioribus conjungitur cum v. vergo; alii tamen aliter arbitrantur: V. infra sub A. — De quantitate ultimæ syllabæ V. infra sub A. et B. init. — Ergo generatim significat versus: speciatim vero A) Usurpatur loco Ablativi gratia, aut causa, et significat propter; aut B) Est conjunctio, qua unam ex alio inferimus, et significat igitur, itaque.

A) Ergo usurpatur loco Ablativi gratia, aut causa, Gr. γὰρ διὰ, et significat propter: qua in significatione ultimam habet semper longam, ut affirmat *Paul. Diac. p. 82. 22. Müll.*; volunt enim esse ab ἐργον, Dativo τοῦ ἐργον opus, res, quasi valeat re vera. Regit autem genitivum, et suo casui semper postponitur (It. per cagione, a titolo, per; Fr. par suite de, à cause de, pour; Hisp. a causa de, por, para; Germ. aus Anlass, Ursache, in Folge, zufolge; Angl. on account of, because of, for). *Legg. XII. Tabul. apud Cic. 2. Legg. 23. 59. et 25. 64.* MULIERES GRAS NE RADYTO, NEVE LESSVM, FVADNIS ENLD. HARENTO. *Vetus formula apud Caton. R. R. 139.* SI DEVS, SI DEUS, SI DEUS, QVICVM ILLAD SACRVM EST, VTI TIBI VS SIET PORCO FIACVLO FACERE, ILLI VSEE SACRI COERGENDI ERGO. HARVDICE REVM ERGO

SIVE ERGO, SIVE QVIS IVSSV MEO FECERIT, VTI ID RECTE FACTVM SIRT. EIVS RES ERGO TE HOC PORCO FIACVLO IMMOLANDO BONAS PRECES PRECOR, VTI etc. Adde aliam apud eund. *ibid.* 41. *Sisenna* apud *Non.* p. 107. 15. *Merc.* Milites, ut lex Calpurnia concesserat, virtutis ergo civitate donari. *Vetus formula* apud *Cic. Opt. gen. orat.* 7. 10. EVM DONARI VIRTUTIS ERGO BENEVOLENTIAEQVE, QVAM ERGA POPVLYM ATHENIENSEM HABERENT. *Cic.* 3. *Att.* 23. 2. Si quid contra alias leges ejus legis ergo factum sit. *Nepos Pausan.* in inscript. 1. Ejus victoriae ergo Apollini donum dedisse. *Lucret.* 5. 1245. formidinis ergo. *per paura.* *Virg.* 8. *En.* 670. illius ergo Venimus et magnos Erebi Iranaximus amnes. *Curt.* 7. 5. 30. Proditionis ergo. *Fulgati libri habent* proditis ergo: at *V. Müll.* ad h. l.

B) Ergo saepius absolute occurrit, et est conjunctio, qua unum ex alio inferimus; et significat igitur, itaque, Gr. ἀπα, οὖν; qua significatio allquando, rarius tamen, ultimam habet brevem. *Juvenal.* 13. 204. Reddidit ergo metu non moribus. *Id.* 14. 64. Ergo miser arepidus etc. Adde *Quid.* 1. *Trist.* 1. 97. et *V. Lennep.* ad *Ovid. Heroid.* 5. 59; *Fal. Flacc.* 2. 407; *Lucan.* 9. 256; et *Claudian.* 4. *Ep.* 17. (si. dunque, adunque, perciò; Fr. d'après cela, d'après quoi, par conséquent, donc; Illsp. por consiguiente, pues; Germ. deshalb, daher, darum; Angl. therefore).

I) Proprie idem est ac propter hanc rem, ob id, per consequentiam, quasi hujus vel ejus rei ergo; et occurrit — a) Absolute. *Plaut. Cist.* 4. 1. 74. ex. Perfidiosus est amor. s. Ergo in me peccatum facit. *Lucretius* apud *Cic.* 1. *Fin.* 3. 9. Graecum te, quam Romanum maluisti dici. Graece ergo — te salutato. *Plaut. Amph.* 1. 1. 102. Ergo istuc magis, quia vaniloquus, vapulabis. *Cic.* 2. *Fin.* 11. 31. Polemoni, et jam ante Aristoteli; ea prima visa sunt, quae paulo ante dixi. Ergo nam est sententia veterum Academicorum et Peripateticorum, ut finem bonorum dicerent, secundum naturam vivere. *Liv.* 1. 27. Albanus non plus animi erat, quam fidei. Nec manere ergo, nec transire aperte ausus, sensit ad montes succedit. *Nepos Miltiad.* 7. Acrusius ergo proditoris, quod quam Parthi expugnare posset, a rege corruptus, infectis rebus a pugna discessisset. *Id. Themist.* 4. Victus est ergo magis consilio Themistoclis, quam armis Graeciae. Adde *eumd.* *Alcib.* 6. et 10. *Thrasyb.* 4. *Dion.* 2. et *Ages.* 3. *Curt.* 4. 13. 27. Vates Aristander — militibus in pugnam intentis avem monstravit, haud dubium victoriae auspiciam. Ingens ergo alacritas ac fiducia paulo ante territis accendit ad pugnam. *Id.* 4. 15. 32. Prospectum oculorum nubes pulveris, quae ad caelum ferebatur, absulerat. Ergo haud secus quam in tenebris errabant. Adde *eumd.* 5. 4. 27. 8. 10. 30. et alibi; et *Plin. Paneg.* 11. 12. et alibi. — b) Itaque ergo pro pleonasmum junguntur. *Ter. Eun.* 2. 3. 25. Itaque ergo amantur. *Liv.* 1. 25. Impertum agebatur, in tam paucorum virtute adque fortuna positum. Itaque ergo erecti suspensique in minime gratum spectaculum animo intenduntur. *Id.* 3. 31. Invidiae tamen res ad exercitum fuit. Ea denique tribunis materiam criminandi ad plebem consules praebuit. Itaque ergo, ut magistratu abire —, dies dicta est. Adde *eumd.* 39. 25. — c) Similiter ergo igitur, quasi itaque se vera, per pleonasmum junguntur. *Plaut. Trin.* 3. 3. 27. Quo pacto ergo igitur? *Liv.* 21. 40. Ergo igitur in hoc certamine is vobis illiusque animus, qui victoribus et vicis esse solet. *Fulgati tamen libri habent* erit igitur etc. Adde *Aquil.* 2. 3. 4. 5. 7. et 9. *Met. saepe.*

II) Improprie. ¶ 1. Locum habet in conclusionibus et quidem — a) In conclusione syllogistica conjungit consequentiam ex antecedentibus illatam. — Absolute. *Plaut. Epid.* 4. 2. 20. Negat haec filiam me suam esse; non ergo haec mater mea est. *Parro* 8. *L. L.* 58. *Müll.* Praeterea quum sint ab eadem origine verborum vocabula dissimilia superiorum, quod simul habent casus et tempora, quo vocantur particula; et multa sint contraria etc. — ab eis verbis tertium quod debet fingi praeriteri, in lingua Latina reperiri non potest: non ergo est analogia. Adde *eumd.* *ibid.* 59., 49. et 47. *Cic. Anic.* 23. 87. Quis tam esset ferreus, qui eam vitam ferre posset, cuique non auferret fructum voluptatum omnium solitudo? Verum ergo illud est, quod a Tarentino Archyta, ut opinor, dici solitum —: Si quis

in caelum ascendisset, naturamque mundi et pulchritudinem siderum perspexisset, insuavem illam admirationem et fore, quae jucundissima fuisset, si aliquid, cui narrare; habuisset. *Id.* 1. *Invent.* 9. 12. Deliberatio autem, et demonstratio, genera sunt causarum. Nam aut nullum cause genus est, aut judiciale solum, aut et judiciale et demonstrativum et deliberativum. Nullum dicere causa esse genus —, amentia est: unum autem judiciale solum esse qui potest, quom deliberatio et demonstratio neque ipsae similes inter se sint, et ab judiciali genere plurimum dissideant? Relinquatur ergo, ut omnia tria genera sint causatum. *Id.* 2. *Fin.* 9. 27. An potest cupiditas fieri? Tollenda est atque extrahenda radicitus. Quis est enim, in quo sit cupiditas, quin recte cupidus dici possit? Ergo et avarus erit, sed finite; et adulter, verum habebit modum; et luxuriosus eodem modo. *Quintil.* 10. 3. 16. Non ergo semper putemus optimum esse, quod latet. Adde *eumd.* 5. 10. 11., 9. 3. 56. et alibi; et *Plin. Paneg.* 6. et 4. *Liv.* 23. 12. Velim Mago responderet: — equis Lalai nominis populus defecerit ad nos? quis homo, ex quinque et triginta tribubus, ad Hannibalem transfugerit? Quom utrumque Mago negasset: Hostium quidem ergo, inquit Hanno, adhuc nimis multum superest. *Curt.* 7. 1. 40. Sequitur ergo, ut quia illa propter hanc causam irascitur nobis, tu milites matrem, qui irae ejus nos obtulisti. — Interdum igitur et ergo sibi invicem respondent. *Cic.* 2. *Att.* D. 21. 56. Nulla igitur in caelo nec fortuna, nec temeritas, nec erratio, nec vanitas inest; contraque omnis ordo, veritas, ratio, constantia. — Caestium ergo admirabilem ordinem incredibilemque constantiam — qui vacare mente putat, is hae mentis expertus habendus est. *Sic Id. Anic.* 14. 51. et 15. 52. Non igitur utilitatem amicitiae, sed utilitas amicitiam consecuta est. Non ergo erant homines delectis diffidentes audiendi, si quando de amicitia, quam nec usu, nec ratione habebat cognant, disputabant. Adde *Quintil.* 7. 1. 34. — b) Ergo locum habet etiam in argumentatione a majori ad minus, quae sit per interrogationem. *Cic.* 2. *Fin.* 4. 13. Ergo illi infelligit, quid Epicurus dicat; ego non intelligo? *Id.* 1. *Off.* 31. 114. Ergo historico hoc videbit in scena, non videbit sapiens vir in vita? Adde *eumd.* *Orat.* 51. 171.; 1. *Tusc.* 14. 31. et 2. *ibid.* 17. 39.; et *V. Görz.* ad *Cic.* 2. *Fin.* 33. 110. *Sic Curt.* 4. 10. 29. Sed finge, justum intulisse te bellum: cum feminis ergo agere debueras?

¶ 2. Ergo saepissime locum habet in interrogationibus, ac saepit eleganter indignationi et conquisitioni: quamquam aliquando majorem tantummodo vim interrogationi addit, ut nonnulla exempla inferius allata docent, praecipue sub b. — 1.) Indignationi autem quam saepit, occurrit — a) Absolute. *Plaut. Pseud.* 4. 1. 10. *Pseud.* Istuc ego jam satis scio. s. Cur ergo, quod scis, me rogas? *Cic.* 2. *Fin.* 35. 117. Ergo in iis adolescentibus bonam spem esse dicimus et magnam indolem, quos suis commodis inservituros, et quidquid ipsis expediat, facturos arbitrabimur? *Liv.* 21. 10. Deditus ergo Hannibalem? dicit aliquis. *Id.* 2. 40. Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur? *Cassius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 17. Ergo me potius in Hispania fuisse tum, quam Furnis, quum tu profectus es ad Pompejum? *Ovid.* 8. *Met.* 494. Ergo impune feret, vivusque et victor et ipso Successu tumidus regnum Calydonis habebit? Adde *eumd.* 9. *ibid.* 182. *Quintil.* 9. 2. 91. Occides ergo? si potero. *Sueton.* *Ner.* 47. Ergo ego, inquit, nec amicum habeo, nec inimicum? procurritque quasi praecipitatus se in Tiberim. *Juvenal.* 9. 82. Nullum ergo meritum est, ingratis ac perfide, nullum, Quod tibi filiolus, vel filia nascitur ex me? Adde *Tac.* 3. *Ann.* 17.; et *Plin. Paneg.* 64. — b) Jungitur et aliis particulis interrogandi, praecipue quum majorem tantummodo vim interrogationi addit. — Cum part. *quin.* ut apud *Plaut.* *Merc.* 3. 3. 21. Quid stamus? quin ergo inus atque obsonium curamus? *Id. Pseud.* 1. 4. 38. Tace, dum tabellas velleo. ca. Ergo quin legis? Adde *eumd.* *Mil. glor.* 4. 2. 93. et *Asin.* 2. 2. 113. — Cum part. *cur* apud *Quintil.* 9. 4. 7. Cur ergo putent? etc. — Cum part. *nomine* apud *eumd.* 9. 4. 113. Nonne ergo refrigeretur se calor? — Cum part. *ne* apud *eumd.* 8. 3. 9. Nullusne ergo decor adhibendus est? quis negat? — Cum part. *nim* apud *Cic.* 4. *Scad.* (2. pr.) 23. 74. Num ergo is exerceat nos, aut orbat sensibus, si etc. Adde *Quintil.* 10. 1. 5.; et *Plin. Paneg.* 11. et

73. — c) Saepissime quid ergo, quemadmodum apud Graecos τι οὖν, occurrit. *Plaut. Mil. glor.* 4. 2. 17. Quid ergo — dubitas colloquit? *Ter. Phorm.* 5. 7. 55. Quid vos, malum! ergo me sic ludificamini? *Cic. Rose. Am.* 1. 2. Quid ergo? audacissimus ego vi omnibus? Minime. *Id. Mur.* 23. 47. Quid ergo? haec qui tulit? *Id. Quinct.* 2. 8. Quid ergo est? Primum magnitudo periculi summo timore hominum afficit, etc. *Cæs.* 7. *B. G.* 77. An, quod ad diem non venerint, de eorum lide constantique dubitatis? quid ergo? Romanos in illis ulterioribus munitionibus animi ne causa quotidie exerceri putatis? *Liv.* 2. 28. Corrupti consules, quom, quid ergo se facere vellent, perunciantur, decernunt etc. Adde *Horat.* 2. *Ep.* 1. 206.; et *Quintil.* 12. 1. 33. et 4. 1. 38. — 2.) Conquestio quocumque inserunt. *Sall. Jug.* 44. Numquam ergo familia nostra quieta erit? semper in sanguine, ferro, fuga versabimur? *Propert.* 3. 21. 1. Ergo tam doctae nobis perire tabellae? *Id. ibid.* 5. 4. Ergo sollicita tu causa, pecunia, vitæ? *Horat.* 1. *Q. J.* 24. 5. Ergo Quinctilium perpetuus sopor Urget? *Ovid.* 2. *Amor.* 7. 1. Ergo ego sufficium reus in nova crimina semper? *Id.* 9. *Met.* 513. Ergo ego quem fueram non rejeclura petentem, Ipse petam? Adde *eumd.* 2. *Trist.* 542., 3. *ibid.* 2. 1., 3. *ibid.* 10. 77. et 4. *Pont.* 14. 17. ¶ 3. Post interjectam sententiam longiusculam, ergo vicem gerit οὖν inquam, qua ratione etiam igitur usurpatur. Hae in re praecesserunt *Plautus* et *Ter.*, qui ergo pro inquam in simplici repetitione adhibuerunt. *Plaut. Pen.* 5. 2. 90. Nam mihi tuus pater, pater tuus ergo hospes Antidamas fuit. *Ter. Andr.* 5. 2. 8. Etiam tu hoc respondes? quid istic tibi negotii est? sa. *Mibi* ne? si. Ita. na. Mihi ne? si. Tibi ergo. — Ceteram ponitur, ut diuinus, post interjectam sententiam longiusculam. *Cic.* 12. *Phil.* 9. 22. Tres viae sunt ad Mutinam, quo etc. Tres ergo, ut dixi, viae. *Id.* 15. *Fug.* 10. Quom id accidit, quod mihi etc. quom ergo ita accidit, ut etc. *Id.* 1. *Tusc.* 7. 14. Omne pronuntiatum (sic enim mihi etc.) id ergo est pronuntiatum etc. *Sic Ovid.* 1. *Met.* 107. Conciliabumque vocat: tenuit mora nulla vocatos. Est via sublimis etc. et p. 177. Ergo ubi in mareo Superi sedere recessu, Celsior ipse loco etc. Adde *eumd.* *ibid.* 434.; *Cic.* 1. *Tusc.* 2. 4. et 1. *Orat.* 57. 241.; *Horat.* 1. *Ep.* 6. 46.; *Sueton.* *Cæs.* 6. et 8., *Galb.* 1., *Tib.* 12. et 72. et *Aug.* 29.; *Quintil.* 9. 3. 41.; *Tac.* 1. *Ann.* 36., 14. *ibid.* 3. et 22., *Agric.* 33. et *Dial. de orat.* 32. et 34.; *Juvenal.* 7. 171.; et *Plin. Paneg.* 8.: in quibus ergo vel igitur eadem ratione usurpantur. ¶ 4. Ergo jungitur cum Imperativo, et fere semper praecedentia in unum quodammodo cogit ac concludit. *Plaut. Pseud.* 2. 2. 57. Dato ergo istum symbolum illi. *Id. Asin.* 2. 4. 83. Sequere ergo. *Id. Merc.* 5. 2. 114. Ergo i modo. *Id. Autul.* 3. 2. 14. Tace ergo. *Id. Pers.* 2. 2. 37. Dic ergo. *Id. ibid.* 3. 6. 19. Ausculta ergo. *Cæs.* 3. *B. C.* 19. Tum Labienus: Desinite ergo de compositione loqui: nam nobis, nisi Caesaris capite relato, pax esse nulla potest. — Cum Conjunctivo, qui Imperativi vicem gerit. *Plaut. Cas.* 3. 6. 17. Intro ergo abeat. *Sic Id. Mil. glor.* 3. 6. 9. Abeamus ergo intro, haec ad meditemur cogitare. Cf. *Cic.* 5. *Fin.* 8. 33. Ergo instituto veterum, quo etiam Stoici utuntur, hinc capite pro aliis adverbis vel particulis, quae hic et Forcellino afferuntur; quamquam et in his ad superiores significationes ususque facile referri potest. — a) Interdum ponitur pro merito, *con* ratione. *Virg.* 5. *Fcl.* 58. Ergo alacris silvas et cetera iura voluptas, Panaque pastoresque tenet. Ubi *Servius*: Antiqui ergo pro merito dicebant, sicut hic accipitur. *Plautus* in *Persa* (1. 1. 24.). sa. Satin' tu usque valuisti? ro. Haud proba. sa. Ergo edepol palles. Item in *Militia* (1. 1. 61.). Hicne Achilles est, inquit, mihi? immo ejus frater, inquam. Inuiti illarum altera: Ergo mecastor pulcher. Hae *Servius*: item *Phalaris*, ad *Virg.* 2. *G.* 393. — b) Reperitur et pro sed, *verum*, adversandi vi. *Albino.* 2. 9. Nec mihi, Maevias, tecum fuit usus amici: Lollius hoc ergo conciliabum opus. et 113. Redditur arboribus florens revirentibus aetas: Ergo non homini, quod fuit ante, redit. — c) Et pro at, *atque*. *Plaut. Dacch.* 1. 2. 17. Non hic placet mihi ornatus. et. Neuo ergo tibi hoc apparuit: mihi paratum est, cui placet. *Id. Cas.* 3. 4. 9. Nempe tute dixerat, tuam accessuram esse hinc uxorem meam. sa. Ergo accessivisse ait sese.

d) Et pro tum, deinde. *Propert.* 3. 2. 27. Hic erat affixis viridis spelunca lapillis, Pendebantque cavis tympana pumicibus. Ergo Musarum et Sileni patris imago Futilis, et calani, Pan Tegeae, tui.

e) Et pro vero, autem. *Plaut. Men.* 2. 2. 51. Jam ergo haec maledubunt, fero: nihil morabitur. — f) Videitur et pro sano, certe. *Plaut. Amph.* 1. 1. 20. Ergo in servitute expetunt multa iniqua. Adde *eumd.* *Asin.* 2. 2. 49. Nisi malis his et similibus locis continuandae tantummodo orationi inservire. *Priscian.* 18. p. 1170. *Putsch.* Similiter nam, enim, ergo, non solum causales vel rationales, sed etiam completivae et confirmativae inveniuntur, et praepositivae et subjunctivae, quomodo δὲ apud Graecos. *Id.* p. 1192. Similiter nostri frequenter ergo repletivi loco accipiunt. Deinde ponit verba Terentii supra allata ex *Andr.* 5. 2. 8. Certe continuat orationem in illo *Virg. Cir.* 29. Ergo Palladiæ texuntur in ordine pugne. et *Grat. Cynege.* 105. Ergo illum primis nemorum dea finxit in annis.

ERGOLABUS, i, n. 2. ἐργολαβός, operarius, qui opus aliquod faciendum conducit, redemptor; ab ἐργον opus et λαμβάνω suscipio. *Imp. Zeno Cod.* 4. 59. Edificiorum quoque artifices, vel ergolabi, aliorumque diversorum operum professores etc.

ERICÆUS, a, um, adject. ex erice factus, ut Ericæum mel dicitur, quod apes colligunt ex floribus erices arboris, serotinum et minus probum. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 16. 15. (41).

ERICÆ, es, f. 1. ἐρίκη, frutex non multum a myrice differens, colore rosmarini, et pæne folio. Adversari serpentibus tradunt. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 9. 39. (64). et 11. *ibid.* 16. 15. (41). — Quod ad synonymiam attinet, *V. MYRICA*, et *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 1. p. 128. et vol. 3. p. 247.).

ERICIUS, ii, m. 2. Scribitur et hericius. *F.* et *ER.* — Ericius est idem atque er et erinaceus (It. riccio; Fr. hérisson; Hisp. erizo; Germ. d. Igel; Angl. a hedge-hog, urchin).

I.) Proprie. *Varro* apud *Non.* p. 49. 10. et 106. 10. *Merc.* Se circumspexerat atque invenisse, quum dormire cepisset tam glaber, quam Socrales, calvum esse factum ericulum e pilis albis cum proboscide. Adde *Vulgat. interpr. Esai.* 34. 11. et 15., et *Sophon.* 2. 14.

II.) Improprie est machina militaris, scilicet trabs prominentibus ferreis aculeis munita (ita dicta a similitudine ericii) quæ transversim portæ prætensa editum præcludebat. Galli nunc cheval de frise vocant. *Cæs.* 3. *B. C.* 67. Erat obiectus portis ericius. *Sall.* apud *Non.* p. 555. 2. *Merc.* Axe vincetæ trabes per prozum inclababant, atibusque eminebant in modum ericii militaris veruta binum pedum. Adde *Isid.* 12. *Orig.* 3.

ERIDANUS, i, m. 2. Ἐριδανός, vetus est et Græca et fere poetica appellatio Padi, maximi Italiae fluvii, de quo *V.* plura in *ONOM.* — Ceterum est etiam sidus austrinum in celo, quod fabulantur Eridanum inter astra translatum esse propter multas utilitates, quas aëret regionibus circa positis. Affi tamen putant esse oceanum: alii rectius Nilum, qui Eridano major est suisque regionibus longe utilior: præsertim cum non procul ab eo stella sit, quæ Canopus dicitur; quo nomine est insula Aegypti, quæ Ruaine Nilo alluitur. *Hygin.* 2. *Astron.* 32. et *Capell.* 8. p. 282. Porro hoc sidus incipit ad femora Orionis prope æquatorem, et flexuoso ambitu pectus Ceti alluens, usque ad Hydrî caput, non procul ab antarctico circulo, se demittit. *Cic. Arat.* 389. Namque etiam Eridanum cernes in parte locatum Cæti, funestura magnis cum viribus ænem, Quia lacrimis mæstæ Phaetontis sæpe sorores Sparsērunt, lectum merentî voce canentes.

ERIGERON, ontis, m. 3. ἐριγέρων, Latine senecio, herba est trixaginis speciei et mollitia, cauliculis subrhombicis: nascitur et in tegulis et in muris. Nomen hoc ei Græci dederunt, quia vere canescit (ab ἔρ, ἦρος ver et γέρων senex). Caput ejus numerosa dividitur lanugine, qualis est spinæ, inter divi suras exeunte. Hæc *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 106. (167), qui 22. *ibid.* 25. 64. (133). in dat. erigerontis dixit. Adde *Apul. Herb.* 75. *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 370.) hanc exhibet synonymiam: Ἐριγέρων Theophr. 6. 8. et Dioscor. 4. 97.; Ἀκανθίς; et πάππος Callim. teste *Plin.* loc. cit., *Erigeron* Ital. et *Senecio* vel *Erigeron* *Plin.* loc. cit. sunt *Senecio vulgaris* L. *Spec. plant.* 1216.

ERIGIDUS, a, um, adject. valde rigidus. *Petron. fragm. Satyr.* p. 681. edit. 1. *Barmann.* Erididus strictis qui regnat in ossibus horror. *Id.* tamen *Barmann.* in 2. edit. habet: Erididus adstrictis. Idem vero et alii receperunt.

ERIGO, rigis, rexi, rectum, rigere, a. 3. (ex et rogo). Part. *Erigenus* I. 2.; *Erectus* I. 1. b. et præcipue in fin.; *Erigenus* II. 2. — Erigere est in rectum collocare, atque adeo extollere, excitare (It. rizzare, *Arizzare*, *alzare*, *erigere*; Fr. élever, dresser, ériger, lever; Hisp. poner en derecho, enderezar, elevar, alzar y levantar en alto; Germ. in die Höhe richten, aufrichten, erheben, emporrichten, emporheben; Angl. to raise up, set upright, to lift or set up, build up, elevate).

I.) Proprie. ¶ 1. Generativum. — a) Universim. *Cic.* 1. *Legg.* 9. 26. Quam natura ceteros animantes abiecit ad pastum, solum hominem erexit, ad cælestis conspectum excitavit. *se rito.* *Sic Id.* 5. *Fin.* 14. 39. Ars agricolarum, quæ arborem circumcidit, amputat, erigit, extollit, administratur. *Curt.* 7. 3. 17. Rex agmen circumibat pedes, jacentes quosdam erigens, et alios, quum ægre sequerentur, administrator corporis sui excipiens. *Petron. Satyr.* 136. Consurrexit equidem turbatus, amumque non sine visu erexit. *Val. Flacc.* 3. 330. Illam vix gemino mœrens cum Castore Pollux Erigit hærentem compressaque colla trahentem. *Id.* 7. 23. Nec minus insomnem lux orta refecti amantem, Quam quum languentes levis erigit imber aristas. *Sil. It.* 7. 288. Erigere membra cubili. *Cic. Scxt.* 31. 68. Res erat et causa nostra eo jam loci, ut erigere oculos et vivere videretur. *Quintil.* 11. 3. 420. Digno quantum plurimum possunt erecto. *Id.* 11. 3. 118. Erigere manus ad tectum. *Juvenal.* 8. 205. nudum ad spectacula vultum Erigit. h. e. extollens spectatoribus ostentat. *Liv.* 32. 14. Erigere scalas ad mœnia. *Virg.* 9. *Æn.* 240. Erigitur fumus ad sidera. *Cl. Ammian.* 16. 12. Erigere nubem pulveris. Adde *Sil. It.* 2. 659. et 13. 158. *Lucret.* 4. 406. Jamque rubrum tremulis jubar ignibus erigere alte Quum ceptat natura supra extollere montes, etc. *Virg.* 3. *Æn.* 421. atque imo barathri ter gurgite vastos Sorbet in abruptum fluctus, rursusque sub auras Erigit alternos et sidera verberat unda. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 21. 24. (48). Cælumque sola volucrum adspicit trebra, in sublime caudam quoque falcatam erigens. *Val. Flacc.* 4. 657. Jam placialis ralis exstat aquis, quam gurgite ab imo Et Thetis et magnis Nereus socer erigit ulnis. *Juvenal.* 12. 91. Cuncta nitent: longos erexit janua ramos. *Tac. Agric.* 12. Scilicet extrema et plana terrarum humilî umbra non erigunt tenebras. — b) Erigere se, vel erigi Mediorum apud Græcos more, frequenter occurrit pro extolli. *Cic.* 5. *Fin.* 15. 46. Coniuntur (pueri) ut sese erigant, et manibus utantur. *Cæs.* 6. *B. C.* 27. Neque quietis causa (alces) procumbunt; neque, si quo afflictæ casu coiderunt, erigere sese aut sublevare possunt. *Quintil.* 2. 3. 8. Statura breves in digitos eriguntur. *s' alzano in punta de' piedi.* *Sic Id.* 11. 3. 120. Erigi in unguis. *Ovid.* 15. *Met.* 511. Corniger hinc taurus ruptis expellitur undis, Pectoribusque tenus molles erectus in auras etc. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 43. *Cl. Virg.* 8. *Æn.* 22. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ænis Sole repercussum — Omnia pervolvit late loca, jamque sub auras Erigitur summique ferit laquearia tecti. *Val. Flacc.* 7. 144. illa novâ rumpit formidine somnos Erigiturque toro. *Id.* 8. 367. fundoque iterum violentum ab imo Erigitur. Adde *eumd.* 6. 747.; et *Sil. It.* 4. 145., 13. 35. et 16. 327. *Sic Id.* *Sil. It.* 2. 668. Squalentemque erecta comam. *Al. leg. arre. eta.* — Et de ipsis locis. *Virg.* 8. *Æn.* 416. Insula Sicaniâ juxta latus Æoliâque Erigitur Liparen fumantibus ardua saxis. *Sic Tac. Germ.* 46. Quidquid silvarum a montium erigitur, latrociniiis pererrant. ¶ 2. Speciatim in re militari erigere est super collem, montem, etc. copias in ordinem distribuere. *Liv.* 9. 31. Ibi paullum laboris fuit, dum in adversum cliivum erigitur agmen; ceterum, postquam prima signa plantitum summam ceperunt, sensitque acies æquo se jam instituisse loco, etc. *Id.* 3. 18. Erigere aciem in cliivum Capitolinum. *Id.* 21. 32. Erigentibus in primos agmen clivos apparuerunt imminentes tumulos insidentes montani. Adde *eumd.* 1. 27. et 10. 26. *Tac.* 3. *Hist.* 71. Cito agmine forum et imminenti foro templa prætervecti erigunt aciem per adversum collem usque ad primas Capitolinæ ar-

cis fores. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 71. et *Agric.* 36.; et *Sil. It.* 3. 513. — Hinc figurate *Duct. B. Afr.* 51. Ab suis castris per medium campum duo brachia (munitionis) instituit duci, et ita erigere, ut ad angulum dextrum sinistrumque ejus oppidi conveniret. *Forcellinus* hoc loco erigere accepit pro dirigere, It. indirizzare, eumque singulari paragr. distinxit. — Hinc etiam poetice *Sil. It.* 3. 529. erigere gradum. h. e. ascendere. ¶ 3. Item speciatim de aedificiis, et est fabricando extollere, fabricari. *Cæs.* 1. *B. C.* 26. Turres cum terois tabulatis erigebat. *Flor.* 3. 2. 6. Saxeas erexere turres. Adde *Curt.* 4. 2. 23.; et *Plin.* 2. *Ep.* 17. *Cotum.* 8. *H. R.* 15. 3. Ora lacus — opere signino consternantur; eaque non in gradus oportet erigi, sed paulatim clivo subsidere. *essere alzati con iscalinata.* *Val. Flacc.* 8. 224. Ipsa autem invitæ jam Pallados erigit aras, Incipit Idaliæ nomen nec spernere divæ. *Juvenal.* 1. 94. Erigere villas. *Tac.* 5. *Hist.* 22. Castra, quæ hiematuris legionibus erigebantur. *Id.* *Germ.* 27. Sepulchrum caespes erigit. *Id.* 15. *Ann.* 6. Raptim erectis tuguriis. *Ammian.* 27. 3. Aedificia nova erigere.

II.) Improprie. ¶ 1. Figurata erigere est animi attentionem, aut actionem in aliquid dirigere, intendere, excitare, acuerè ad rem. *Cic. Cael.* 12. 29. Erigere et emittere aculeos severitatis in aliquem. *indirizzare.* — Sic erigere aures est attente audire; ductum ab his animalibus, quæ auricularibus habent mobilibus. *Cic.* 3. *Verr.* 10. 28. Quo tempore igitur aures judex erigeret animumque attenderet? *Id.* *Sull.* 11. 33. Erigite mentes auresque vestras, et me de invidiosis rebus dicentem attendite. — Similiter erigere animum, vel erigi, est se ad audiendum parare. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 4. 10. Quum ita esset exorsus, ad audiendum animos exivimus. *Id.* *Orat.* 35. 123. In quo aut conciliator auditor, aut erigatur, aut pareat se ad descendendum. *V.* infra *Erectus* sub II. 2. — Similiter *Liv.* 37. 1. Quum res — relata expectatione certaminis senatum erexit. P. Scipio Africanus dixit etc. *Val. Flacc.* 3. 631. talli mentem pars maxima statu Erigit, et vana glicent præcordia lingua. *Cic.* 4. *Herenn.* 2. 2. Auctoritas antiquorum erigit omnium cupiditates et acuit industrias, quum spes injecta est, posse imitando Græchi aut Crassi consequi facultatem. *risveglia.* *Plin.* 8. *Ep.* 3. Erigere expectationem alicujus. *Id.* *Paneg.* 70. Accensa est juvenus, erexitque animos ad æmulandum quod laudari videbat. *Tac.* 5. *Hist.* 15. Ejus prælii eventus utrumque ducem, diversis animi motibus, ad maturandum summæ rei discrimen crevit. *Stat.* 7. *Theb.* 670. Qualis ubi primam leo mæno cubilibus atris Erigit rabiem. *Sic Sil. It.* 4. 280. Erigere iras. h. e. accendere, excitare. *Ammian.* 31. 7. Et Romani quidem, voce undique Martia concinentes, — vires validas erigebant. — Hinc etiam erigere se apud *Cic.* 2. *Orat.* 12. 54. Paullulum se erexit, et addidit historiarum majorem sonum vocis vir optimus, Crassi familiaris, Antipater. Ceteri non exortatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt. *Cl. eumd.* *Planc.* 13. 33. Ubi illa antiqua libertas, quæ malis oppressa civilibus, extollere jam caput, et aliquando recreata se erigere debebat? ¶ 2. Transfertur etiam ad ea omnia, quæ figurate jacentia, vel debilitata, vel labantia, extolluntur et confirmantur: ad rem *Cic.* 2. *Orat.* 44. extr. Oratio non modo inclinantem erigere, aut stantem inclinare, sed etiam adversantem et repugnantem capere potest. *Orellius* vero allicque legunt excipere. — a) Generativum. *Pompejus* ad *Domit.* apud *Cic.* 8. *Att.* 12. c. sub fin. Possumus etiam nunc rempublicam erigere, si communi consilio negotium administrabimus. *mettere in piedi.* *Sic Liv.* 6. 2. Nec diu licuit quietis consilia erigendæ ex tam gravi casu reipublicæ secum agitare. et *Gell.* 1. 11. ad fin. Orationem aut jacentem erigere, aut ferocientem cohibere. — b) Speciatim erigere est animum addere, recreare, *rinfrancare*, *incoraggiare*, *inanimare*; et occurrit — Cum Accusativo animum, spem, etc., vel cum Accusativo personæ. *Cic. Cluent.* 70. 200. Spe vestræ equitatis erigere animum, et paullum respirare a metu (*Cluentius*) cepit. *rinfrancarsi*, *incoraggiarsi.* *Sic Id.* *ibid.* 31. 58. Erigebat animum, jam demissum et oppressum, *Oppianicus.* *Cl. Flor.* 4. 2. 84. Hoc aut ipse credidit, aut dux callidus arripuit in occasione; et quasi in fugientium invecus, simul et suorum crexit animos et hostes percussit. *Curt.* 4. 7. 1. Ad spem adventus ejus exerant animos. *Id.* 10. 6. 20. At Meleager —

confirmato animo, quem Perdicæ cunctatio erexerat, etc. *Cic. 5. Ferr. 91. 212.* Provinciam afflictam et perditam erigere atque recreare. *Nepos Themist. 1.* Quæ contumelia non fregit eum, sed exerit. *Curt. 4. 16. 5.* Vera dicere videbatur, et spes languentes quoque erexerat. *Id. 4. 10. 7.* Editæ in vulgus Ægyptiorum responsa rursus ad spem et fiduciam erexere torpentes. *Id. 8. 13. 16.* Ea pugna multum fiduciam Pori erexerat. *Tac. 1. Hist. 4.* Erigere aliquem in spem. *Cic. Dom. 10. 25.* Civitatem fractam malis, mutam, debilitatam, abjectam metu ad aliquam spem libertatis et pristinæ dignitatis erexit. *Justin. 5. 5. 1.* Qui Lacedæmonios auxiliis opibusque ad spem fortune prioris exerit. *Adde Flor. 3. 18. 4. Liv. 21. 19.* Erigere populos ad cupidinem fortune novæ. *Id. 21. 20.* civitatem in expectationem belli. *Tac. 2. Ann. 25.* Sed fama classis amissæ ut Germanos ad spem belli, ita Cæsarem ad coercendum exerit. *Sall. Jug. 25.* Suos hortando ad virtutem erigere. *Lucan. 8. 76.* Erigere mentem. *h. e.* bene sperare: cui contrarium est demittere mentem, desperare, apud *Virg. 12. Æn. 609.*, ut *Servius* docet. — *Erigere* se eadem significatione occurrit. *Cic. 1. ad Q. fr. 3. 5.* Erige te et confirma. *danti animo.* sis fortis, ut *ibid. in fin.* dicitur. *Id. Deiot. 14. 38.* Erigere se et ab omni sollicitudine abstrahere. *consolari, inanimsi.* *Id. Brut. 3. 12.* Post Cannensem illam calamitatem, primum Marcelli ad Nolam prælio populus se Romanus exerit. Similiter *Liv. 3. 1.* Romani se in spem legis (agrariæ) exerierant. *Justin. 11. 1. 2.* Alii injusta servitute oppressi, ad spem se libertatis erigebant. — Absolute, seu Mediorum apud Græcos more, *erigi* eodem sensu occurrit. *Horat. 2. Sat. 8. 57.* Nos majus veriti, postquam nihil esse periculi Sensimus, erigimur. *h. e.* animum recipimus, *reprendiamo coraggio.* Sic *Justin. 22. 6. 1.* His quidem adhortationibus animi militum erigebantur. *Id. 23. 1. 14.* Qua victoria erecti. *Sil. It. 14. 356.* Erigi in spes. — *c)* Pertinet etiam ad eos, qui rebellant, quod erigat se assurguntque adversus dominos. *Flor. 2. 12. 1.* Dum aliæ aliæque gentes Syriaci belli sequuntur ruinam, Macedonia se rursus exerit. *si sollevò. Id. ibid. 17. 15.* Lusitanos Viriatus exerit. *sollevò. Id. 1. 21. 2.* Qui libertatem a dominis datam in ipsos exerierat; translataque in se republica dominabantur. *Est qui legendum putet exereuerant.* *V.* etiam infra *Erectus* sub II. 3. — *Illic* Pert. præter. pass.

Erectus, a, um, adjective quoque usurpatur; unde *Comp. Erector* I. et II. 1. 2. et 3.; *Sup. Erectissimus* I. — *Erectus*

I.) Proprie erectus, stans, sublatus, *eretto, sollevato, dirizzato, ritto, avveduto.* — *a)* Posit. *Cic. 2. Nat. D. 56. 140.* Deus homines humo excitatos, celsos et erectos constituit. Sic *Ovid. 1. Met. 85.* Os homini sublime dedit, cælumque tueri Jussit et erectos ad sidera tollere vultus. *Cic. Orat. 18. 59.* Status erectus et celsus. *Id. 4. Herenn. 55. 68.* Sudans, oculis ardentibus, erecto capillo. Sic *Seneca Herc. Æt. 707.* Erectus horret crinis. *Ammian. 24. 6.* Erecta manus. *Tac. 1. Hist. 53.* incessus. *Petron. Satyr. 432.* Erectus in cubitum. *Stat. 6. Theb. 502.* Equus erectus in armos. *invalerato. Liv. 8. 7.* Equus, prioribus pedibus erectis, excussit equitem. *Ovid. 3. Met. 43.* Serpens media plus parte leves erectus in auras. *Colum. 8. R. R. 17. 9.* Erecti pisces. *ibid.* opponuntur prostratis, planis, cubantibus. *V. Jacens* in fin. v. *JACRO.* *Cic. Senect. 15. 51.* Herbescens viriditas rutilo erecta geniculato. *Cres. 3. B. G. 13.* Proræ admodum erectæ. *Sil. It. 9. 241.* Erecti muri. *h. e.* turres elephantis impositæ. *Juvenal. 11. 89.* Erectus ligo. *Id. 4. 128.* sudas. *Id. 6. 507.* planta. *Virg. 4. Æn. 504.* Pyra erecta sub auras. *Plin. 17. Hist. nat. 23. 35. (206).* Palmes erectus ad arborem. *Curt. 8. 11. 6.* Petra in meta modum erecta. *Liv. 4. 22.* Erecta in arcem via. — *b)* *Comp. Cels.* 7. 16. Resupinandus homo est, coxis erectioribus. *Quintil. 11. 3. 134.* Vultus erectior. *Pallad. 1. R. R. 8.* Prætorii situs sit loco aliquantum erectiore et sicciore. *più alto. C'Audian. carm. de Spono II.* Alto colle minor planis erectior arvis. — *c)* *Sup. Jul. Valer. res gest. Alex. II. (cedente A. Maio) 1. 31.* In eo obeliscos quoque duos videt proceritudo erectissimos.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de homine, et est altus, sublimis: ad rem *Ammian. 14. 6.* Ejus populus (Romanus) ab incunabilis primis adusque pue-

ritiæ tempus extremum — circummurana pertulit bella: deinde — in juvenera erectus et virum, ex omni plaga quam orbis ambit immensus, reportavit laureæ triumphos. — *a)* In bonam partem pro egregio, qui super vulgi multitudinem extollitur. *Cic. 5. Tusc. 14. 42.* Vir celsus et erectus, et ea, quæ homini accidere possunt, omnia parva ducens. *Id. Deiot. 13. 36.* Magno animo et erecto esse, nec unquam succumbere inimicis. *Horat. 1. Ep. 1. 68.* An qui Fortunæ te responsare superbiæ Liberum et erectum præsens hortatur et aptat? *Tac. 2. Hist. 48.* Post Julios Claudios Servios se primum in familiam novam imperium intulisse. Proinde erecto animo capesseret vitam. *Adde eumd. 3. Ann. 7. et 3. Hist. 65. Id. Agric. 4.* Scilicet sublime et erectum ingenium pueritudo ac speciem magnæ excelsæque gloriæ vehementius, quam caute expebat. — *Comp. Cic. 1. Off. 30. 103.* Homo paulo erectior. *h. e.* superior voluptate corporis, neque se facile abjectis atque proterrens ad turpia et flagitiosa. Ad eloquentiam transtulit *Quintil. 11. 1. 31.* Neque tam plenum et erectum et audax et præcillum eloquentie genus senibus convenit, quam pressum et mite et limatum. — *b)* In malam partem pro superbo. *Cic. Fonteij. 11. 23.* Eos hic sagatos braccatosque versari, animo demisso atque humili: hi contra vagantur læti atque erecti passim toto foro. *pettorati, baldanzosi, tronfi.* Similiter superbi hominis imaginem ita describit *Id. 1. Orat. 40. 184.* Hæc igitur et horum similia jura suæ civitatis ignorantem, erectum et celsum, alacri et prompto ore ac vultu, hæc atque illuc intuentem, vagari magna cum cæterva toto foro, præsidium olentibus, atque opem amicis, et prope cunctis civibus lucem ingenii et consilii sui portigentem atque tendentem, nonne in primis flagitiosum putandum est? ¶ 2. Dicitur et de mentis attentione et actione, et est intentus, conversus. — *a)* *Pos. Cic. 4. Phil. 5. 11.* Ardentes et erecti ad libertatem recuperandam. *Id. 5. Fam. 12. 5.* Cujus studium in legendo non erecium Theμιστοcles fuga redituque retinetur? *attento. Id. Brut. 54. 200.* Videt osecitantem judicem, loquentem cum altero, etc. Idem si præteriens adspexerit erectos, intentos judices, etc. *Liv. 1. 25.* Quippe imperium agebatur, in tam paucorum virtute atque fortuna positum. Itaque ergo erecti suspensive in minime gratum spectaculum animo intenduntur. *Id. 21. 20.* Erecti animi in expeditionem belli. *Id. 3. 47.* Quum civitas in foro expectatione erecta staret. *Adde eumd. 2. 54. Quintil. 1. 3. 10.* Mens erecta circa studia. *Tac. 2. Hist. 41.* Erecta studia in eum. *Quintil. 11. 3. 63.* In certamine erecta totis viribus et velut omnibus nervis (voæ) intenditur. *Id. 11. 3. 175.* Erecta et conclata vox. *cui* *ibid.* opponitur summissa atque contracta. — *b)* *Comp. Quintil. 9. 4. 12.* Quo essent ad agendum erectiores. ¶ 3. Dicitur etiam de animo, et est fortis, animosus, cui animus additus est. — *a)* *Pos. Cic. Senect. 20. 75.* Legiones nostras in eum sæpe locum profectas alacri animo et erecto, unde se nunquam redituras arbitrarentur. *Petron. Satyr. 88.* Erectus his sermionibus. *consolato, incoraggiato. Quintil. 11. 3. 72.* Hoc vultu erecti sumus, hoc summissi. *Justin. 30. 3. 7.* Tota Græcia, spe pristinae libertatis erecta, bellum ei (Philippo) intulit. *Ammian. 15. 7.* Terribili impetu præfectum incessabat ut timidum; sed ille stabilis et erectus etc. *Id. 17. 6.* Alacritate militum vehementer erecta. — *b)* *Comp. Cic. 1. ad Brut. 10.* Erectior senatus erat non sententis solum nostris, sed etiam cohortationibus excitatus. *Adde eumd. 4. Phil. 1. 2. Ammian. 24. 4.* Quibus actis pergebat ulterris imperator, placida ope numinis, ut arbitrabatur, erectior. — *c)* Hæc referenda sunt et illa *Justin. 6. 4. 4.* Quæ civitas ex infimis incrementis, virtute Epaminondæ ducis, ad spem imperii Græciæ erecta est. *Id. 24. 1. 2.* Omnes forme Græciæ civitates — ad spem libertatis erectæ. *Tac. 2. Ann. 71.* Cæsar paullisper ad spem erectus, dein fesso corpore, etc. *Id. 2. Hist. 74.* Erectus in spem. *Id. 3. ibid. 59.* Erectus Sannus Pelignusque et Marsi æmulatione — ad cuncta belli munia aeres erant. — *d)* Erecti dicuntur et qui rebellant; ad rem *Tac. 2. Hist. 8.* Multi ad celebritatem nominis erecti rerum novarum cupidine et odio præsentium. *Id. 14. Ann. 57.* Longinquos motus quoniam modo comprimi posse? Erectas Gallias ad nomen dictatorium, nec minus suspectos Asiæ populos claritudine avi Drusi.

ERIGONE, es, f. 1. Ἐριγόνη, filia Icaril, qua patrem ab ebris interfecit insepultamque, canis indicante, quum invenisset, adeo doluit, ut suspensio se necaret. Ob quam pietatem in cælum translata est, lactumque sidus, quod Virginis appellatur. *Hygin. fab. 130. et 254.; et Servius ad illud Virg. 1. G. 33.* Qua locus Erigonen inter chelassæ sequentes Panditur. *V. VIRGO. A Colum. 10. R. R. 400.* canis Erigones dicitur. *V.* et voc. seq. In ejus inferiis oscilla suspendebantur. *V. OSCILLUM.* — *NB.* De alia Erigone, filia Ægistihi. *V. ONOM.*

ERIGONĒIUS, a, um, adject. ad Erigonen sidus pertinens. *Ovid. 5. Fast. 723.* Nocte sequente diem Canis Erigonensis exit. *V. ANTECANIS* et voc. præced.

ERIGUO. *V. ERIVO.*

ERILIS, e. *V. HERILIS.*

ERINACEUS vel herinaceus, i, m. 2. animal spinis horridum, qui, ubi venatores senserit, contractis ore et pedibus convolvitur in formam pilæ, ne quid præter aculeos comprehendere possit. *Plin. 8. Hist. nat. 37. 56. (133).* Præparant hiemi et erinacæ cibos, ac volutati super jacentia poma, affixa spinis, unum amplius tenentes ore, portant in rivas arbores. *Plin. Valer. 1. 6.* Cimis herinacæi recens cum pice liquida. *Hic perperam hermatii scribitur.* *Adde Vulgat. interpr. Psalm. 103. 18. V. ER* et *ERICIUS.*

ERINEOS, i, f. 2. ἐρίνωσ, ἐρίνωσ, herba est palmum alta, cauliculis quinque fere, ocimi similitudine, flore candido, semine nigro, parvo: decerpit manus lacte multo et dulci. *Plin. 23. Hist. nat. 7. 65. (131).* *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 204.)* hæc exhibet, de qua tamen dubitat, synonymam: Ἐρίνωσ Nicand. Alexiph. 647. et in *Ther. c. 47.* et *Diostor. 4. 20.*, et *Erineon* *Plin. loc. cit. sunt Campanulæ Rapunculus?* *L. V.* plura *ibid.* — *NB.* De nomine urbis *V. ONOM.*

ERINUS, a, um, adject. ἐρίνωσ, ad caprificum pertinens, ut *Erinum oleum* apud *Plin. Valerian. 1. 1. et 1. 38.*

ERIPHŌROS, i, m. 2. ἐριφόρος: ab ἐρίων lana et φέρον fero: genus bulbi circa rivas annuum nascens, cujus inter summum corticem, eamque partem, qua vescuntur, est lanæ natura, ex qua impilia vesicæ conficiuntur. *Plin. 19. Hist. nat. 2. 10. (32).* ex *Theophrast. Hist. plant. l. 7. c. 13. V. BULBUS.* *Cl. Fée (Op. cit. vol. 2. p. 273.)* difficillimum esse ait, hoc bulbi genus certo definire.

ERIPHŌLON, i, n. 2. ἐριφύλον: ab ἐρίων lana et φύλον lignum: est Græce genus lanæ, quæ et quibusdam arboribus colligitur. Videtur esse idem ac gossipium, cotone Italici dictum. *Ulp. Dig. 32. 70. § 9.* ubi tamen Græcis litteris scribitur.

ERIPHŌIA, æ, f. 1. ἐριφύλια, herba, de qua *V.* locum *Plin. in AVENA.* — *NB.* De nomine proprii. *V. ONOM.*

ERĪPIO, ripis, ripiū, reptum, ripere, a. 3. (ex ei raptus). Part. *Eripieus* L. 1. *Ereptus* in omnibus peragr: *Erepturus* II. *Eripieundus* L. 2. et II. — *Eripere, ἔρριπαια,* est vi subducere, extrahere, per vim tollere, rapere, et, ut ait *Pompon. apud Paul. Dig. 2. 7. 4.* de manibus auferre per raptum (It. sottrarre, strappare con forza, rapire, torra per forza; Fr. tirer brusquement hors, faire sortir avec violence, arracher, emporter, retirer; Hisp. tirar fuera con fuerza, quitar con violencia, arrancar, llevar; Germ. heraus-, aus-, weg-, entreissen, fortreißen, entziehen; herab- heruntereisen; Angl. to take away by force, withdraw).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim de rebus. — *a)* Cum Ablativo et præpos. *ec. Plaut. Stich. 5. 4. 36.* Eripe ex ore tibias. *Id. Rud. 3. 4. 67.* Eripere hirundines ex nido. *Liv. Epit. 19.* sacra ex incendio. *Quintil. 5. 10. 69.* Telum ei e manibus ereptum est. *Alii aliter leg.* — *b)* Cum Ablat. et præpos. *ab.* *Ovid. 8. Met. 157.* Eripere torrem ab igne. — *c)* Cum Ablat. sine præpos. *Virg. 4. Æn. 578* vaginam erepit ense. *Ovid. 13. Met. 344.* Verum etiam (audet Ulysses) summas arces intrare, suaque Eripere æde deam, raptamque efferre per hostes. *Id. 15. ibid. 136.* erepta vident pectore fibræ. *cavate. Id. 3. ibid. 71.* Eripere hastile tergo. *Cf. eumd. 15. ibid. 844.* Constitit alma Venus nulli cernenda: sui que Cæsaris eripuit membris, nec in aera solvi Passa recentem animam, cælestibus intulit astris. — *d)* Absolute, aut addito Dativo. *Plaut. Pers. 1. 2. 11.* Ire

aliena ereptum bona. Sic *Plin. Paneg.* 35. Eripere pecunias alienas. Similiter *Cic. Quinct.* 11. 30. Pecuniam, sanguinem vitamque hominis propinqui eripere. et *Nepos Epam.* 4. Ne si tibi sit pecunia adempta, aliquis dicat, ad me ereptum pervenisse, quod delatum accipere notuisses. *Cic. 2. leg. Agr.* 7. 19. Id totum eripere vobis atque e manibus extorquere conatus est. *Quintil.* 5. 10. 114. Nec armis erepta nisi armis posse retineri. Rursus *Plaut. Aulul.* 2. 4. 37. Pulmentum pridem eidem eripuit milvius. *Id. Cas.* 3. 5. 7. Eripite isti gladium, quæ sui est impositus animi. Sic *Curt.* 9. 7. ad fin. Ereptus gladius alicui. *Plaut. Men.* 5. 7. 22.; *Ter. Adelph.* 3. 2. 20.; et *Horat.* 2. *Sat.* 5. 35. Eripere oculum vel oculos alicui. *Ovid.* 2. *Fast.* 608. linguam. *Id.* 4. *Met.* 74. Eripuisse caput collo. *Helios.* legendum pulat *essecuisse* vel *præsecuisse.* *Val. Flacc.* 6. 619. caput eripit Anchi. h. e. eum occidit. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 53. Cui libet hic fœces dabit, eripietque curule Cui solet impositus ebur. *Cæs.* 3. *B. C.* 111. Quas (naves) si occupassent, classe Cæsaris erepta, portora ac mare totum in sua potestate haberent. *Id.* 3. *B. C.* 14. Ut, quum omnis Gallicis navibus spes in velis armamentisque consisteret, his ereptis, omnis usus navium quo tempore eriperetur. *Virg.* 2. *Æn.* 604. Aspice: namque omnem, quæ nunc obducta tuenti Mortales hebetat visus tibi et humida circum Caligat, nubem eripiam. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 91. eripit turpi Colla iugo; liber, liber sum, que age. h. e. subduc, eripe. Sic *Ovid.* 2. *Met.* 315. Equi colla iugo eripiunt. Cf. *Val. Flacc.* 4. 271. Pollii sic pravulus icetus Servat, et Cæbata dubium caput eripit arta. h. e. a periculo eruit. *Virg.* 11. *Æn.* 679. pellis erepta juveneo. h. e. detracta. Sic *Ovid.* 10. *Met.* 388. erepta vincula equo. Eodem sensu dicit *Liv.* 23. 45. Kreptus, ex equo. h. e. deraptus, *Uratu giu.* *Tac.* 11. *Ann.* 32. Vehiculo, quo purgamenta historum eripiuntur. h. e. horis erepta avehantur. *Al. tamen leg.* excipiuntur. *Curt.* 4. 3. 18. Tandem remis perivacuus everberatum mare, veluti eripientibus navigla classicis cessit. — e) Proverbium est illud apud *Plaut. Pæn.* 3. 5. 31. Lupo agnum eripere postulant. h. e. rem vanam tentant. Huc respexisse videtur *Horat.* *Epod.* 2. 60. Hædus creptus lupo. tollo di boeca, quamquam apud *Horat.* cogitandus est hædus a lupo jam occisus ideoque, ne pereat, edendus. ¶ 2. Item generaliter de personis. — a) Sæpissime eripere alicquem est liberare, crueri, soltrare, liberare, cavari fugiri; et occurrit — Cum Ablat. et præpos. ex. *Ter. Phorm.* 2. 2. 9. Eripere alicquem ex crimine. *Crassus* apud *Cic.* 1. *Orat.* 52. 225. Eripite nos ex miseris, eripite nos ex faucibus eorum, quorum crudelitas etc. Cf. *Cic. Arch.* 9. 21. Urbs ex omni impetu regio ac totius belli ore ac faucibus erepta. *Id. Mur.* 38. 82. Quum ego ex istorum insidiis ac micronibus eripiar atque evolem. *Id.* 7. *Ferr.* 6. 12. Ex media morte eripere et liberare aliquein. *Id. Cluent.* 26. 70.; et *Sall. Cat.* 48. Eripere alicquem ex periculo. *Cæs.* 1. *B. C.* 53. Ereptus e manibus hostium. Adde *Liv.* 5. 51. *Id. Liv.* 8. 33. et 31. 16. aliquein ex obsidione. *Id.* 41. 14. coloniam ex hostibus. *Curt.* 4. 14. 22. Eripite viscera mea ex vitaculis: restituite mihi pignora, etc. *Sueton.* *Aug.* 56. Eripere alicquem e reorum numero. — Cum Ablat. et præpos. ab. *Cic.* 2. *Divinat.* 10. 25. Quod Sarpedonem filium a morte contra fatum eripere non posset. *Id.* 9. *Fam.* 13. Ut nulla ratione se ab illa miseris eripere posset. *Virg.* 1. *Æn.* 600. Eneas Libycis ereptus ab undis. — Cum Ablat. et præpos. de. *Cic.* 7. *Ferr.* 67. 173. Si qua vis istum de vestra severitate eriperit. Cf. *eum.* *Rosc.* *Am.* 51. 149. Sex. Roscii vita erepta de manibus sectorum. — Cum Dativo. *Cæs.* 4. *B. C.* 12.; et *Curt.* 9. 7. 7. Eripere alicquem periculo. Apud *Cæs.* *perique leg.* ex periculo. Cf. *Cic.* 1. *Cat.* 8. 20. Vita multis supplicis iustis debitisque erepta. *Virg.* 6. *Æn.* 365. Eripe me his, invicte, malis. *Id.* 3. *ibid.* 711. tantis nequiquam erepte periculis. *Horat.* 1. *Od.* 8. 25. Ereptus Stygiis fluctibus *Ææus.* *Ovid.* 2. *Met.* 299. alicquem flammis. *Id.* 1. *ibid.* 538. morsibus. *Id. Heroid.* 10. 43. Ereptus oculis, tollo di vista, soltratto dalla vista. *Id.* 1. *Met.* 358. Ereptus fatis. *Sueton.* *Cæs.* 71. Eripere alicquem abstrahentibus. *Id. Tib.* 67. alicquem opinioni. *Justin.* 13. 1. 3. presentis morti. *Al. leg.* morte. *Petron.* *Satyr.* 30. pœna. *Val. Flacc.* 4. 538. curis. *Id.* 2. 490. monstris. *Id.* 4. 79. Titana volueri. — Sic etiam cum Dativo per-

sonæ. *Virg.* 12. *Æn.* sub fin. tu ne hinc apollis indute meorum Eripere nihil? che tu m'escia di mano, tu etc. *Ovid.* 5. *Met.* 11. Nec mihi te penne, nec fulsum versus in antrum Juppiter eripient. mi tì torran dalle mani. Cf. *Val. Flacc.* 1. 288. Ille soror Eolidem, reum mansura per omne Deserit: heu seiva nequidquam erepta nocere. Et *Tac.* 3. *Ann.* 17. Senatui alicquem eripere. h. e. iudicio senatus. — Absolute pro servare: ad rem *Plaut. Men.* 5. 8. 5. Quum ego accuro, teque eripio, vi pugnando, lugralis. Ob eam rem, quia te servavi, me amisisti liberum. *Propert.* 1. 21. 7. Gallum per medios ereptum Cæsaris enes etc. *Cic. fragm.* apud *Quintil.* 8. 6. 56. Integritas tua te purgavit, pudor eripuit, vita anteacta servavit. *Liv.* 2. 54. Quum id modo constaret, iure an injuria eripiendos esse reos. *Quintil.* 6. 1. 35. Quo L. Murenam Cicero accusantibus clarissimis viris eripuisse præcipue videtur. *Id.* 6. 5. 10. Ut Cornelium ipsa confessionis fiducia eriperit. *Val. Max.* 6. 2. *extern.* 4. Cn. Piso, quum Manilius Crispum reum ageret, eumque, evidenter nocentem, gratia Pompeji videret eripi. — c) Eripere se est se subducere, soltrare, fuggere, cum audita tamen celeritatis notione. *Cæs.* 7. *B. C.* 46. Ut, vulnere equo, vit se ex manibus prædantium eriperet. *Liv.* 29. 32. Ibi ingens cædes Massylorum facta. Masinissa cum quinquaginta haud amplius equitibus per anfractus montis ignotos sequentibus se eripuit. *Curt.* 5. 13. Fuga eripere se hosti. *Virg.* 2. *Æn.* 134. Eripere se leto. *Id. ibid.* 289. taque his, ait, eripe flammis. *Horat.* 3. *Od.* 29. 5. eripe te moræ. h. e. quæcumque te in urbe morantur, his eripe te. Cf. *Cic. Scxt.* 24. 53. Quum ego me e complexu patriæ conspectuque vestro eripuissem. *Seneca Ep.* 19. Si potes, subduc te istis occupationibus; si minus, eripe. *Sueton.* *Ner.* 49. Eripere se contomellia. *Sil. It.* 9. 27. legibus atque urnæ. Huc referendum est et illud *Horat.* 1. *Sat.* 9. 61. nutans, Distorqueus oculos, ut me eriperet. Cf. *Val. Flacc.* 1. 87. tuque innuba Pallas, Eripe me. Huc pertinet etiam elegans illud *Cic. Brut.* 97. 332. Esce, ut te eripias ex ea, quum ego congressi in hunc sermonem, turba patronorum. h. e. separe, distinguas a turba, tollas te supra vulgus patronorum. — d) Denique eripere alicquem interdum est per vim a loco alique rapere. *Plaut. Rud.* 3. 4. 7. Meas mihi ancillas invito me eripis. Adde *eum.* *Mil. glor.* 3. 2. 2. *Ter. Eun.* 4. 6. 14. Hæc ea est, quam miles a me vi nunc ereptam venit. et *ibid.* 1. Ut illam a me eripiat. *per forlani.* Rursus *Id. Adelph.* 2. 1. 44. Domo me eripuit, verberavit. *Cæs.* 3. *B. C.* 110. Quorum si quis a domino comprehenderetur, concursu militum eripiatur. *Virg.* 3. *Æn.* 330. erepta magno instammato amore Conjugis. ¶ 3. Specialiter eripi est immatura morte rapi, mori; et occurrit — a) Sæpissime passive; et quidem — Cum aditibus. *Amilian.* 29. 2. Morte ereptus. *Curt.* 10. 5. 10. In flore ætatis ereptus rebus humanis. *Id.* 6. 9. 2. Pæne, inquam, milites, paucorum hominum scelere vobis ereptus sum. *Quintil.* 6. *proem.* 4. Matre mihi erepta. — Absolute. *Curt.* 3. 5. 5. Flentes querebantur clarissimum regem, non in acie saltem, non ab hoste dejectum, sed abluentem aqua corpus, ereptum esse et extinctum. *Id.* 7. 6. 22. Exercitus certe velut erepto eo ingemuit. *Id.* 6. 10. 33. Ego in ipso robore ætatis eripor. *Tac.* 2. *Ann.* 41. Marcellus flagrantibus plebis studiis intra juventam ereptus. *Val. Flacc.* 3. 316. primis conjux erepta in annis. *Albinov.* 1. 65. Vidimus erepta moerentem stirpe sororis. *Inscript.* in *Annal. dell' Instit. archeol.* T. 6. p. 155. PLANES ANNOS III. ERIPETVS RITVS. h. e. ereptus post tres flammatus annos sacerdotio suo. — b) Raro admodum active. *Juvenal.* 10. 127. Sævus et illum Exitus eripuit, quem mirabantur Athene. *Amilian.* 30. 5. sub fin. Nocteque, quam lux ereptura eum vitâ, secuta est etc. — c) Interdum ereptus et pro interfecto ponitur. *Stat.* 3. *Theb.* 431. Reppulit erepto eunci ductore Menelaus.

II.) Translate est subducere, auferre, intercipere, adimere etc.; variisque habet et elegantias usus. — a) Cum Accusativo rei, quem eripitur. *Plaut. Mero.* 1. 2. 61. Eripere alicui orationem ex ore. *tor te parole di bocca.* *Id. Vost.* 3. 1. 63. Responsiones omnes hoc verbo eripite. h. e. facultatem respondendi. *Id. Rud.* 3. 4. 6. Eripere alicui jus suum. *Id. Capt.* 2. 2. 61. libertatem. Sic *Cæs.* 1. *B. C.* 17. Eritis libertatem sicut erepturi. *Actus* apud *Macro-*

6. *Saturn.* 1. A me regnum fortuna atque opes eripere quivit. Sic *Ovid.* 4. *Pont.* 7. 26. Erepta opes. et *Amilian.* 36. 6. Eripere alicui regna. *Cic.* 1. *Fam.* 5. Vereor, ne eripiatur nobis causa regia. *ci si tolga illi mano.* *Est qui legit a nobis.* Cf. *loc. Ter. Eun.* 4. 6. 15. supra allatum sub I. 2. d. *Cæs.* 3. *B. C.* 14. Eripere alicui omnem usum navium. *Id.* 1. *B. C.* 9. idiperium. *Cic.* 2. *Divinat.* 37. 79. tetrarchiam. *Nepos Con.* 2. *Asian.* *regl. Sall. Jug.* 85. bonorum præmia. *Avct. B. G.* 8. 50. Ereptus Galbæ consulatus. *Sueton.* *Cæs.* 28. Eripere provincias Cæsari. *Sil. It.* 9. 430. honorem alicui. *Sueton.* *Galb.* 14. iudicibus beneficium. *Justin.* 6. 4. 13. victoriam. *Sueton.* *Cæs.* 70. gloriam. *Plin. Paneg.* 6. aliquid principis. *Id. ibid.* 39. sibi occasiones beneficiorum. *Sueton.* *Cæs.* 60. Auxilio seque erepto. *Juvenal.* 3. 238. convicia Druso summum eripiunt. *Id.* 13. 101. Eripere vitam leoni. *Sueton.* *Tit.* 10. vitam tibi. *Ovid.* 12. *Met.* 142. respirarem iterque anime eripere. *soffocare.* *Amilian.* 15. 7. pudorem virginis non obscuro. *Avct. B. Afr.* 18. Terror hominibus mentem consiliatq; eripit. *Cic.* 4. *Cat.* 4. 8. Eripere alicui spem. *Ovid.* 15. *Met.* 282. nisi vatiibus urinis Eripentis fides. se non si vuole negar fides etc. *Cic.* 1. *Cat.* 7. 18. Discede, atque hunc tibi Unoretum eripe. h. e. adime, togam. *Sic Id.* 10. *Att.* 4. 6. Hæc si falsi sunt, me libente, eripies mihi hunc errorem. Adde *eum.* 2. *Off.* 3. 10. *Justin.* 6. 3. 12. Populo restituta dignitate condito servilis eripitur. *Horat.* 1. *Sil.* 4. 56. his, ego que nunc, Olim que scripsit Luellus, eripias si Tempora certa modosque etc. *Virg.* 1. *Æn.* 92. Eripunt subito nubes cælique diemque Teucrorum ex oculis. *Id.* 8. *ibid.* 254. Eripere præseptum oculis. Similiter *Sil. It.* 9. 501. Eripere oculos toræ. h. e. venti facultatem videndi oculis ademerunt. *Id.* 11. 281. Eripunt flammæ noctem. h. e. luce sua tenebras fugant. *Tac.* 1. *Ann.* 63. Campum, quem hostis insecerat, eripi jubet. h. e. occupari; hoste inde pulso: ducta est metaphora a Cærensibus; hinc et *Sil. It.* 16. 391. feret æquore palmam Erepto. et *Inscript.* apud *Gruter.* p. 337. Eripuit campum præcedenti. *Id. Manil.* dixit 5. 80. præcludere campum. *V. Salmas.* ad *Solin.* p. 905. — Huc pertinent et sequentia. *Sil. It.* 6. 70. furto ereptus noctis. h. e. furtim per noctis tenebras aufugit, erasit. *Id.* 9. 238. se flavio retro laucibus undis Eripit. h. e. retro fugit, recedit. *Eripere fugam* est capere, arripere. *Virg.* 2. *Æn.* 619. Eripe, nate, fugam. Adde *Sil. It.* 1. 331. *Ovid.* et *Val. Flacc.* rapere fugam dicitur: *V. RAPIO.* — Generaliter. *Cic.* 6. *Parad.* 3. 51. Virtus nec eripi, nec surripi potest unquam. *Seneca Consol.* ad *Helv.* 6. Quicquid optimum homini est, extra humanam potentiam jacet: nec dari, nec eripi potest. Cf. *eum.* *Constant.* *Sap.* 5. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 55. Singula de nobis anni prædantur euntes; Eripere Jocus, Venerem, convivia, ludum; Tendunt extorquere poemata. *Liv.* 4. 2. in fin. Si Patribus tribuni, cum iure ac maiestate adempta, animos etiam eriperent. — b) Sequente Coniunctivo, vel Infinito. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 23. Vix tamen eripiam, posito pavone, vells quin Hoc potius, quam gallina tergere palatum. h. e. vix tamen extorqueam, obtineam a te etc. *Ovid.* 2. *Met.* 583. Posse loqui eripitur. *Tibull.* 1. 10. 35. Illis eriperes verbis mihi, sidera celo Lucre et puras Iuninis ire vias. h. e. efficeres, ut negarem; auferres mihi scientiam rei exploratæ. quod sidera luceant, etc. Cf. *Sil. It.* 14. 132. evadere letum Eripuit Mayors.

ERISMA, æ, f. 1. et erisina, atis, n. 3. ἔρισμα.

V. ANTERIDES.

ERISTALIS, is, f. 3. nomen gemmæ candidæ, quæ ad inclinationes rubescere videtur. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 58. (169). *Harduin.* putat legendum erythria, ab ἐρυθρός ruber. At *Sillig* et *Cod. Bamb.* in Indice legit erythallis, quam lectionem alii quoque boni Codd. confirmant.

ERITHACE (vel juxta *Forcellinum* erythæe), es, f. 1. ἐρίθκη, alio nomine sandaraca et erithus, quiddam est et rore verno et arborum succo conflatum, et ab apibus congestum, eorum cibum dum operantur: sæpe invenitur in favorum inanitatibus sepositus, anari saporis, ut *Plin.* 11. *Hist. nat.* 7. 7. (17). narrat. *Varro* 3. *R. R.* 16. a med. Erithæen vocant, quo favos extremos inter se conglutinant: quod est aliud melle, propoli: itaque in hoc vini esse illiciendi: quocirca examen ubi volant

considerare, cum ramum, allamque quam rem oblinunt hoc, admixto apiaastro. Hæc *Varrò*.

ERITHACUS, i, m. 2. ἐριθακος, avis genus ex iis, quæ formam simul coloremque mutant. Namestate phœnicurus vocatur. Quidam esse putant *pettirosso*. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 20. 44. (86).

ERITHALES, is, n. 3. ἐριθαλές, h. e. valde pultulans, virens, ab ἐρί, quæ particula est inseparabilis, augens significationem, et δάλλω *vireo*, genus est aīroī minusculi, quod alii *trithales*, τριθάλές, quia ter floreat, alii *chrysothales*, χρυσοθάλές aureo colore virens, alii *isotes*, ἰσοτέες (ab ἴσος *similis* et εὖρος *annus*) appellant. In muris parietaliisque nascitur et tegulis, fruticosum a radice, et foliosum usque ad cacumen, foliis angustis, mucronatis, succosis, caule palmum alto. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 102. (160). De synonymia *V. AZOUUM*.

ERITHEUS, ei, m. 2. Nominativus etiam trisyllabus est, ut *Aureus* et similia. — *Eritheus* est idem atque *erithacus*; vide hæc vocem: ἐριθακος enim vocatur etiam ἐριθεύς, sive *Hesychia* credimus. *Schol. Aristoph. Pesp.* 922. παραμία, οὐ πρέθει μία λόχμη δύο ἐριθακούς. Ἐστὶ δὲ ὄρνις ὑπὸ μὲν τῶν αὐτῶν χαλδῶν ἐριθεύς, ὑπὸ δὲ ἑτέρων ἐριθυλος, ὑπὸ τῶν πλείων ἐριθακος. Formâ ἐριθεύς autem utuntur *Theophr. fragm.* 6. de signis 3. 2. et *Aratus* 1025., memorata etiam a *Charobosco* in *Cramerii Anecd.* vol. 2. p. 199. 15. Hinc *Avien. Prognost.* 1761. si denique parvus eritheus Succediti trepidæ scurposæ concava raris.

ERITUDO servitudo. *Paul. Diac.* p. 83. 1. *Müll.* Est autem abstractum ab *eris* vel *herus*, quam vocem vide. Cf. *Placidi Gloss.* edente *A. Mai.* p. 460. Eritudo, dominatio. Et *Gloss. Labb.* Eritudo, ἰσχυραία.

ERIVO, as, are, a. 1. rivis facilis educeo, evacuo. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 26. 40. (249). Etiam pluvius autumni aquas erivare convenit. *Salmas.* in *Solin.* legit *eriguarè*, eod. sensu a *riqo*, as.

ERNEEM, i, n. 2. placenta cocta in hircina fœtilli. *Cato R. R.* 81. Erneem tanquam placentam facito: eadem omnia indito, quæ in placentam: id perdissecto in alveo. Indito in hircinam fœtillam: eam demittito in aulam abeneam aquæ calidæ plenam: ita requito ad ignem. Ubi coctum erit, hircinam confringito: ita ponito.

ERRO, ōnis. *V. AERO*.

ERŪDO, rūdis, rūsi, rōsum, rōdere, a. 3. (ex et rodo). Part. *Erodens*, *Erosus* et *Erodendus* II. — *Erodo* est rodendo aufero, abrodo (It. *levare* via rodendo; Fr. *vonger*, *corroder*; Hisp. *roer*, *corroer*; Germ. *nagen*, *zernagen*; Angl. *to gnaw* off or away, *cut into*, *consume*).

I.) Proprie. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 15. 52. (146). *M.* Cicero tradit animalia viros vocari, qui viles in Campania erodant. *Colum.* 10. *R. R.* 323. teneras audent erodere frondes *Implicitus* conchæ *linar* hirsutaque campe.

II.) Improprè, ac præcipue apud Medicos, est aliquid auferre per ea quæ corrodendi vim habent. *Cels.* 5. 28. *sub fin.* His vitiligo perungitur, deinde non ita multo post ne nimis erodatur, eluitur. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 15. 46. (155). Ad purganda vulnera et omnem cillium erodendum. *Id.* 24. *ibid.* 11. 52. (89). Ethenum medicè et inter erodentia assumant. — Ceterum generalim *Id.* 31. *ibid.* 2. 19. (28). Es ac ferum illa aqua eroditur. *Id.* 12. *ibid.* 9. 20. (37). Arbores erosæ sale. *Id.* 24. *ibid.* 14. 77. (126). Erosi oculorum anguli. *Id.* 25. *ibid.* 13. 107. (170). dentes.

ERŪGATIO, ōnis, f. 3. actus erogandi. ¶ 1. Est distributio, collatio, impensa. — a) In singulari numero. *Cic.* 15. *Att.* 2. *sub fin.* Movere ista videntur, in primis erogatio pecuniæ. *Callistrat. Dig.* 50. 4. 14. Administratio reipubl. sive cum sumptu, sive sine erogatione. Adde *Cod.* 12. 38. 16. *Frontin. Aquæduct.* 77. Erogatio aquarum. *V.* mox *sub b.* — b) In plur. num. *Trajanus* ad *Plin.* 10. *Ep.* 35. Necessariæ erogationes. h. e. sumptus, impensæ. Adde *Plin. Paneg.* 41.; et *Tac.* 13. *Ann.* 50. *Apul.* 11. *Met.* Erogationes urbicæ pristinis illis provincialibus antistabant. *Frontin. Aquæduct.* 3. et 64. Erogationes aquarum. h. e. distributiones ex aquæductibus per fistulas certa mensura factæ. ¶ 2. Apud *Tertull.* *Idolol.* 5. erogatio legis est abrogatio, abolitio, quasi *exrogatio*.

ERŪGATOR, ōris, m. 3. qui erogat, sive impendit. *Cod.* 12. 38. 16. Erogator præstationis. — *Ero-*

gator virginis apud *Tertull. Pudic.* 16. est qui virginem nuptiæ tradit. *Erogare* enim est perdere, rem dare, quæ ad nos reditura non sit: atque ita erogator virginis dici potest, qui ejus virginitatem quodammodo perdit, et alteri per matrimonium non amplius reditum concedit. *V. EROGO* II. 2.

ERŪGĀTORIUS, a, um, adject. ad erogandum ac distribuendum pertinens. *Frontin. Aquæduct.* 34. Quum in erogatorio modulo minus invenitur, in acceptorio plus, apparet non errorem esse, sed fraudem. h. e. quo aqua distribuitur et conceditur privatis.

ERŪGĀTUS, a, um. *V. EROGO*.

ERŪGĪTO, as, ar, 1. frequenter ab erogo, vehementer rogo. *Plaut. Capt.* 5. 1. 32. Ego ex hac statua verbera volo erogitare meo minore quid sit factum illi. *Sil.* 11. 10. 475. quoniam ille sinistra Depugnet morti juvenis, nomenque decusque Erogitat.

ERŪGO, as, ōvi, ōtum, are, a. 1. (ex et rogo). Part. *Erogans* II. 1.; *Erogatus* I. et II. 1. et 3.; *Erogaturus* II. 1.; *Erogandus* I. et II. 1. et 2. — *Erogare*, ἐκδίδωμι, est expendere, impendere, insumere, distribuere, conferre (It. *dare*, *spendere*, *distribuire*; Fr. *dépenser*, *payer*, *compter*; Hisp. *gastar*, *contar*; Germ. *eine Summe Geldes auszahlen*; Angl. *to bestow*, *distribute freely*, *lay out*, *expend*).

I.) Proprie dicitur tantum de pecunia, quæ ex ærario sumpta publice impenditur et distribuitur rogato prius populo, ut id facere licet: hæc enim eadem ratio in *abrogo*, *derogo* et ceteris est a rogo compositis, ut a rogando populo eorum significantiones desumantur. *Cic.* 5. *Verr.* 71. 165. et *Flacc.* 13. 30. Pecunia publica ex ærario erogata in classem. Adde *eumd.* 7. *Verr.* 19. 48. *Id. Falin.* 12. 29. Volo, ut mihi respondeas, erogatis ne pecuniam ex ærario tuis legibus? *Id.* 1. ad *Q. fr.* 2. 4. Mecum egit, ne se impedires, quo minus quod ad Q. Publiliceni statum decretum est, erogaretur. *Id.* 2. *ibid.* 1. post *med.* Nullum in mea provincia nummum, nisi in æs alienum, erogari. *Liv.* 22. 23. Quum argentum pro eis dehitum, sæpe jactata in senatu re, quoniam non consulissent Patres, tardius erogaretur, etc. *Id. leg.* rogaretur, minus recte, et enim *Fal. Max.* 4. 8. 1. *Kursus Liv.* 1. 20. Quibus hostiis, quibus debus sacra fierent, atque unde in eos sumptus pecunia erogaretur. *Plin. Paneg.* 26. Nullum est enim magno principe immortalitatemque merito impendit ænis dignius, quam quod erogatur in posterum. Cf. *Tac.* 1. *Ann.* 75. Resistentiibus ærarii pretoribus subvenit *Caesar*, pretiumque ædium *Aurelio* tribuit, erogandæ per honesta pecuniæ cupiens.

II.) Improprè. ¶ 1. *Erogare* transfertur etiam ad privatas impensas. — a) Generalim pro impendere, insumere. *Fal. Max.* 4. 8. n. 2. *extern.* In eroganda potius, quam in contrahenda pecunia occupatus. *Cic.* 8. *Att.* 5. *extr.* Velim *Tironem* Curio commendes, ut ei, ut petii, si quid opus erit, in sumptum erogat. *Plin.* 5. *Ep.* 16. Quod in vestes, margaritas, gemmas fuerat erogaturus. *Paul. Dig.* 35. 2. 36. *extr.* Erogare aliquid in pretium servi. *Id. ibid.* 20. 1. 29. Sumptus erogati in extructionem ædificii. Cf. *Ulp. ibid.* 25. 6. § 7. Alimenta in ventrem erogata. *Id. ibid.* 15. 3. 7. Si odores et unguenta servus emerit, et ad senus erogaverit. — Absolute. *Fal. Max.* 4. 8. n. 1. Si ad calculos revoceatur, parvum; si animo erogantis, omni pecunia majus. — b) Speciatim erogare in aliquem est insumere ipsius causa, vel ei largiri. *Sueton. Ver.* 30. In *Tiridatem* octingena nummum millia diurna erogavit. *Tac.* 16. *Ann.* 17. Scriptis codicillis, quibus grandem pecuniam in *Tigellium* generumque ejus *Cossutianum* erogabat. *Inscr. apud Orell.* 114.

VT AGR. INOP. COL. FEL. LOR. PHARM. ET MYLS. S. FR. ROG. h. e. ut agris inopibus *Coloniæ Felicis Loriensis* pharmaca et mulsum sine pretio erogaret. — c) Aliquando significat exhaurire, consumi. *Cajus Dig.* 17. 2. 68. Erogare bona sua in fraudem futuræ actionis. *Plin.* 10. *Ep.* 114. *Piso* contra plurima se in rempublicam contulisse, ac prope totas facultates erogasse, dicebat. *Fegret.* 2. *Milit.* 20. Plerique homines, et præcipue pauperes, tantum erogant, quantum habere potuerint. ¶ 2. Sunt qui putant a rogo factum esse, et proprie dici de iis, quæ in rogam conjiciuntur, ut una cum cadavere cremantur. Hinc a *Tertull.* non semel pro perdere

adhibetur: quamquam metaphora, potius quam a nomine *rogus*, sumpta mihi videtur a paragr. proxime superiori, præsertim quum apud *eumd.* *Apolog.* 44. *impendere* et *erogare* jungantur: *V. infra. Tertull. Spectac.*, ubi agit de gladiatoribus funerum, 12. Quos paraverant armis, quibus tunc et qualiter poterant, erogatis, tantum ut occidi discerent, mox edito die inferiarum apud tumulos erogabant. h. e. iactabant perdebantque. *Id. Apolog.* 44. Illam injuriam civitatis nullus expendit, quum tot justi impendunt, quum tot innocentes erogantur. *Id. Præscription.* 2. Febris erogando homini depulata. ¶ 3. Item ponitur pro valde rogare. *Apul.* 5. *Met.* Supplicis anxie piis precibus erogatus.

ERŪSIO, ōnis, f. 3. actus erodendi. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 3. 34. (70). Veteres lacrimationes sanat et genarum erosiones. *Id.* 27. *ibid.* 10. 60. (87). Stomachi erosiones. *Siliq.* pro stomachicis vero *erosionibus* prodest legit stomachicis vero et rosionibus prodest.

ERŪSUS, a, um. *V. ERODO*.

ERŪTĒMA, atis, n. 3. ἐρώτημα, interrogatio. Vox Græca. *V. PYEMA*.

ERŪTĒMUS, *V. ETĒMUS*.

ERŪTĒTUS, a, um, adject. ἐρωτικός, amatorius: ab ἐρως amor. *Gell.* 19. 9. *Edyllia* quædam erotica, dulcia et venusta cecinerunt.

ERŪTŌPEGNION, ii, n. 2. ἐρωτοπέγνιον, opus, seu carmen ludicrum de amoribus puerorum: ab ἐρως amor et πείγνιον lusus puerilis, cuius auctor fuit *Laevius* poeta. *Gell.* 2. 24. Hujus legis *Laevius* poeta meminit in *Erotopægnion*. Adde *Auson. Edyll.* 13. *sub fin.*, ubi *Erotopægnion* genit. plur. Græce habetur. Ejus verba sunt: Qui antiquissimi poetae *Laevii Erotopægnion* libros loquitur? — Etiam *Calpurnii Pisonis* opus ita inscriptum fuit. *Plin.* 5. *Ep.* 17. Reclibat *Ἐρωτοπα γνιον*, eruditam sane luculentamque materiam. Scripto elegis erat, fluentibus et teneris et enodibus, sublimibus etiam verbis, ut poscit locus. *At tamen aliter leg.*

ERŪTUNDĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *erotundo*, rotundus factus. Occurrit translate tantum apud *Silon.* 9. *Ep.* 7. Structura verborum lubrica et lævis, ac modis omnibus erotundata. h. e. elaborata, composita et perfecta.

ERŪTYLOS rei Latina positione

ERŪTYLUS, i, f. 2. ἐρωτύλος, gemma est eadem atque *amphicome* et *hieromonion*, quæ a *Democrito* laudatur in argumentis divinationum. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 58. (160).

ERRĀBĪLIS, e. *V. INNARRABILIS*.

ERRĀBUNDUS, a, um, adject. valde errans, vagabundus. *Lucret.* 4. 694. *Errabundus* (odor) enim tarde venit, ac perit ante. Paullatim, faciles distractus in aeris auras. *Liv.* 1. 29. Nunc in limitibus starent, nunc *erobundi* dumos suos, ultimam eas visuri, pervagarentur. *Auct. B. Afr.* 2. Naves vento dispersæ atque *errabundæ* diversa loca petierunt. *Id. ibid.* 44. *Errabunda* triremis. *Curt.* 8. 4. 6. Ordibus solutis, per totum saltum *errabundum* ænem ferebatur. *Virg.* 6. *Ecl.* 58. Si qua forte frant oculis sese obvia nostris *Errabunda* bovis vestigia. *Sueton. Cres.* 31. Quum luminibus extinctis recessisset via, diu *errabundus*, tandem ad lucem duer reperio, etc.

ERRĀNS, antis. *V. ERRO, as.*

ERRĀNTĪA, e. f. 1. erratio. *Acrius* apud *Non.* p. 204. 16. *Mere.* Neque ego *errantia* animi prave morigerabor.

ERRĀNTĪLUS, a, um, adject. *Fronto de differ. vocab.* p. 2199. *Putsch.* *Erraticus* et potest errare et solet: *erraticus* (editio *Gothofredi* habet *erraticus*) animus est, qui solet errare et desinit.

ERRĀTĪLUS, a, um, adject. errans, errabundus. ¶ I. Generalim. *Varro* apud *Gell.* 3. 10.; et *Seneca* 7. *Quest. nat.* 23. *Stellæ erraticæ*. h. e. *planetæ*. *Gell.* 9. 2. *Erraticus* homo. h. e. *circumforaneus*. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 13. 84. (136). *Erraticus* sanguis. h. e. *erysipelas*, vel *impetigo*. *Ocul.* 6. *Met.* 333. *Erratica* *Delos*. h. e. olim oras et litora circum errans, ut poeta fabulatur: cf. *Virg.* 3. *En.* 75. Sic *Venant.* 5. *præfat.* *carm.* 6. Ne numerum transillens *erraticus* se tota turbaret. *Hic loquitur de carmine acrostichis, qui versus hexametro constat ex triginta tribus litteris formato.* ¶ 2. Speciatim dicitur de plantis, quæ sua sponte hic illic nascuntur: item quæ serpunt et errabundo flexu huc illic

prorepunt. *Cato R. A.* 157.; et *Plin.* 20. *Hist. nat.* 9. 36. (92). Silvestris sive erratica brassica. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 2. 4. (9). Cuminum anguinum, sive erraticum. *Id.* 19. *ibid.* 8. 39. (129). Intubum erraticum. *Vitruv.* 8. 1. Erratica saliv. — Hinc *Cic. Senect.* 15. 52. Vitis serpens multiplici lapsu et erratico.

ERRÁTILIS, e, adjert. idem quod erraticus. *Cassiod.* 1. *Parlar.* 21. Aves ipsae per acra vagantes, proprios nidos amant; erraticiles ferae ad cubilia dumosa festinant.

ERRÁTIO, ōnis, f. 3. actus errandi, vagatio.

I.) Proprie. *Plaut. Hud.* 1. 2. 90. Errationis facere compendium. *Ter. Adelph.* 4. 2. 41. Sane hac multo propius ibis, et minor est erratio. h. e. a recta via minus aberrabis, minus deflectes. *Cic. Tim.* 6. Motum dedit caelo eum, qui figuræ ejus sit aptissimus; sex autem reliquos motus ab eo separavit: itaque eum ab omni erratione liberavit. *Id.* 2. *Nat. D.* 21. 56. Nulla igitur in caelo nec fortuna, nec temeritas, nec erratio, nec vanitas inest. — *Varro* anam ex Saturnis Menipp. *Errationem* inscripsit (ut *Oehler.* legit), quæ itineris ejusdum errores ac fata continuasse videtur, ut probabile est ex ipso quoque fragmento apud *Non.* p. 91. 2. *Merc.*

II.) Translate. *Lactant.* 5. 17. Stultitia igitur est in factis dictisque, per ignorantiam recti bonique, erratio.

ERRÁTIVUS, V. **ERRATICIUS**.

ERRÁTOR, ōris, m. 3. qui errat, ambulato. *Festus* p. 344. 34. *Müll.* Spatiatorem, erratorem *Cato.* Et *Paul. Diac.* p. 345. 6. Spatiatorem pro erratore *Cato* posuit.

ERRATRIX, tris, f. 3. *Fronto de differ. vocab.* p. 2199. *Putsch.* Erratrix per se rapta est, ut venatrix: erratica, ut hedera, vitis.

ERRÁTUM, i, n. 2. V. **ERRO**, as etc. in fin.

ERRÁTUS, a, um. V. **ERRO**, as.

ERRÁTUS, ōs, m. 4. erratico, erratum.

I.) Proprie. *Ovid.* 4. *Met.* 566. longisque erraticus actus Contigit Illyricos profuga cum conjuge fines.

II.) Translate. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 18. (67). Sed et vitia demonstrari oportet in tam proclivi errata. h. e. quomodo errare tam facile sit. *Sillig.* vero ex *Cod. Bam.* legit: Sed et vitia demonstrari convenit in tam prodigijs pretiis.

ERRO, as, ōvi, ātum, are, 1. Verbum neutrum est; sed tamen Part. *Erratus* passivo occurrit et est errando emensus, pererratus, scorsio errando. *Ovid.* 4. *Fast.* 573. immensum est erratas dicere terras: Præteritus *Cereri* nullus in orbe locus. *Virg.* 3. *En.* 690. Talia monstrabat reiegens errata retrorsum Litora Achaemenides. *Val. Flacc.* 4. 447. diversos erratas casibus orbis. Ceterum de Part. *Erratus* vide et infra sub B. II. f. — Part. *Errans* in omnibus paragr. — *Ratione* habita etymi, *Cloctius Verus* apud *Gell.* 10. 12. docebat errare esse ἀπό τοῦ ἔρρειν, quod est ægre ire, item inauspicato accedere. Confirmat *Varro* 6. *L. L.* 96. *Müll.*, ut quidem *Scalig.* legit. Quidquid vero sit de etymo, errare stricto sensu est labare, vacillare, adeoque ægre ire, ut de prægnantibus equabus ait *Virg.* 3. *G.* 139. Exactis gravidæ (equæ) quom mensibus errant, Non illas gravibus quisquam juga ducere piaustris. Non saltu superare viam sit passus, etc. *Cl. Homer.* *Iliad.* 18. 421., et *Æ.* infra sub A. II. a. — Ceterum errare occurrit A) Generatim; et B) Specialim.

A) Generatim erro, πλανᾶσθαι, ἀλάσθαι, est incertus viæ ignarusque huc illuc feror, vel etiam libere ultroque et nullo mihi proposito itineris sine vagor (It. *errare*, andar qua e là, senza saper dove, andar vagando; Fr. *errer*, courir à l'aventure, aller ça et là; Hisp. *errar*, andar vagando; Germ. *umher* — irren, ~ schweljen, irren; Angl. to wander up and down, wander about).

I.) Proprie. ¶ I. Stricto sensu. — a) De hominibus et brutis animantibus. — De hominibus. *Ter. Heaut.* 2. 3. 16. Dum ego propter te errans patriâ careo demens. *Cic. Cluent.* 62. 175. Quam vagus et exsul erraret atque undique exclusus Oppianicus. *Id.* 8. *Att.* 9. 3. Ego Arpinum volo esse prid. Cal., deinde circum villulas nostras errare, quas visurum me postea desperavi. *Virg.* 1. *En.* 36. Errabant acti fati maria omnia circum. *Id.* *ibid.* 336. ignari hominumque locorumque Erramus, ven-

to huc et tempestatibus acti. *Id.* 3. *ibid.* 200. Excultimur cursu, et cæcis erramus in undis. *Horat.* 3. *Od.* 27. 51. utinam inter errorem Nuda Iones! *Id.* *ibid.* 4. 6. audire et videor pios Errare per lucos. *Ovid.* 3. *Met.* 175. Per nemus ignotum non certis passibus errans. *Justin.* 2. 2. Errare per incultas solitudines. *Cl. Juvenal.* 6. 101. hæc inter nautas et prandet et errat Fer puppim. *Ovid.* 2. *Fast.* 335. Errare huc illuc. Sic *Id.* 11. *Met.* 357. Pars gradibus tardis illuc errabat et illuc. *andava passeggiando.* *Id.* 4. *Pont.* 16. 14. Uliven Errantem sævo per duo lustra mari. *Id.* 6. *Met.* 189. Exsul erat mundi; donec miserata vagantem, Hospita tu terris erras, ego, dixit, in undis. *Quintil.* 7. *proem.* 3. Velut nocte in ignobilis locis errans. *Curt.* 9. 3. 14. Cur circumitu petis gloriam, quæ ad manum posita est? hic quoque occurrit Oceanus. Nisi mavis errare, pervenimus, quo tua fortuna ducit. — Huc pertinent et sequentia. *Virg.* 7. *En.* 557. Te super ætherias errare licentibus auras Haud pater ille velit summi regnator Olympi. *Val. Flacc.* 4. 449. Resporon hinc veteres errantis nomine divæ Vulgaverunt. *Sil. It.* 3. 291. Penates errantes. h. e. quibus nulla est certa sedes. — Passive impersonaliter. *Virg.* 3. *G.* 249. Heu male tum Libyæ solis erratur in agris. — De brutis animantibus. *Lucret.* 4. 709. Errant sæpe canes Itaque et vestigia quaerunt. *Virg.* 1. *Ecl.* 9. Ille meas errare boves, ut cernis, et ipsum Ludere quæ vellem calamo permissi agresti. *Id.* 2. *ibid.* 21. Milite meæ Siculis errant in montibus agnæ. *Id.* 6. *ibid.* 40. Rara per ignotos errant animalia montes. *Horat.* 3. *Od.* 18. 13. Inter audaces lupus errat agnos. Adde *Sil. It.* 7. 438. — b) De inanimis; et quidem — De astris. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 6. 4. (12). Sidera errantia. i. planetæ, quos *Cic.* quoque 2. *Nat. D.* 20. 51. et 1. *Tusc.* 25. 62. stellas errantes appellat. Similiter *Id.* *Cic.* 1. *de republ.* 14. Iluc autem sphaeræ genus, in quo solis et lunæ motus inessent, et earum quinque stellarum, quæ errantes et quasi vagæ nominantur, etc. — De fluminibus. *Virg.* 3. *G.* 14. tardis ingens ubi flexibus errat Mincius. *Horat.* 2. *Od.* 11. 17. Visendum ater flumine languido Coerctus errans. *Sil. It.* 9. 228. curvo errat gurgite flumen. Adde *Senec. Phœniss.* 605. 6. Sic *Curt.* dixit 3. 4. 12. Oberrantibus risis. Similiter de mari *Val. Flacc.* 4. 575. omnisque tenetur Pontus et infestis anceps cum montibus errat. — De navibus, et scopulis. *Ovid.* 2. *Fast.* 391. Hic ubi nunc fora sunt, linterns errare videres. *Val. Flacc.* 4. 561. Hinc iter ad Ponti caput, errantesque per altum Cyaneas: furor his medio concurrere ponto. Adde *eund.* 3. 621. — De luce et igne. *Claudian.* 2. *Euphr.* 2. *de Aurora.* tremulis vibravit in undis Ardor, et errantes ludunt per cærulea flammæ. *Val. Flacc.* 7. 577. galeamque immanem Quassat, et errantem dextra ciet obvius ignem. *Ovid.* 9. *Met.* 201. pulmonibus errat Ignis edax imis porque omnes pasclitur artus. h. e. discurrit. *Id.* 14. *ibid.* 351. Flammaque per totas visa est errare medullas. Huc referri potest et illud *Virg.* 1. *G.* 451. nam sæpe videmus Ipsius (solis) in vultu varios errare colores: Cæruleus pluviam denunciat, igneus Euros. h. e. si solis orbi prætexantur nubes variæ, nigræ denunciant imbres, rutilæ ventum. — De aliis. *Virg.* 4. *En.* 684. et, extremus si quis super halitus errat, Ore legam. *Proper.* 2. 1. 7. Seu vili ad frontem sparsos errare capillos. *Virg.* 5. *En.* 435. erratque aures et tempora circum Crebra manus. h. e. manus crebris ictibus aures et tempora pulsat. *Cic. Harusp. resp.* 17. 37. Quod sacrificium tam occultum est, quam id, quod non solum curiosos oculos excludit, sed etiam errantes? h. e. qui huc illuc casu circumferuntur. *Virg.* 4. *Ecl.* 19. Hedere errantes. *Lucan.* 1. 253. Domus errantes. abitatione o paese incerto: allusum ad Scythas, qui domos suas plaustris circumferunt. ¶ 2. Latiori sensu, raro tamen, ponitur pro aberrare, adeoque a loco decedere. *Lucret.* 3. 936. Et tamen haudquam nostrum tunc illa per artus Longe ab sensiferis primordia motibus errant. Adde *eund.* *ibid.* v. 678. *Cl. Auct. B. Afr.* 44. Navis una ab residua classe quam erravisset, delataque esset vento ad Thapsum, etc.

II.) Translate. — a) Specialim quoniam errare, ut jam initio diximus, proprie significat labare, vacillare; eadem omnino potest aliquid significacione, quom ad animum transfertur. *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 197. Erro, quam insistas viam. h. e. dubito;

vel, ut *Forcellinus* interpretatur, ignoro, non intelligo. Sic *Tac.* 4. *Hist.* 58. Transfugæ e transfugis et proditores e proditoribus, inter recens et vetus sacramentum invidi deis erraticis? h. e. dubitabis, starete in forse. *Cl. Ovid.* 3. *Met.* 470. utque carina, Quam ventus ventoque rapit contrarius æstus, Vim geminam sentit pareteque incerta duobus; Thestias haud aliter dubiis affectibus errat, Inque viæc ponit positamque resuscitat iram. Huc fortasse referri potest et illud ejusdem *Ovid.* 4. *Fast.* 261. Obscuræ sortis Patres ambagibus errant. h. e. incerti pendunt: *Heinsius* vero hærent pro errant mallet. Conferatur tamen *Tibull.* 4. 1. 106. At non per dubias errant mea carmina laudes. h. e. versantur in dubiis laudibus canendis. — Denique specialim possunt accipi errantes genæ apud *Val. Flacc.* 8. 163. non ullus tibi tum color, ægraque verba, Errantesque genæ. h. e. dependentes, pendulæ (F. quæ diximus initio hujus verbi ERRO): juxta *Forcellinum* vero errantes genæ sunt oculi huc illuc circumlati et incerti, ut in nova magnaque perturbatione fit. Alii legere malunt arentes, h. e. macilentæ. — b) Generalim, metaphorâ sumptâ a superiore paragr. 1. *Cic.* 1. *Orat.* 48. 209. Ne vagari et errare cogatur oratio. *Id.* 2. *Fin.* 22. 71. Ut nostram stabilem conscientiam contemnamus, aliorum errantem opinionem aucupemur. *Id.* 2. *Nat. D.* 1. 2. Est enim et philosophi et pontificis de diis immortalibus habere non errantem et vagam, sed stabilem certamque sententiam. *Tac. Dial. de orat.* 40. Nostra quoque civitas, donec erravit, h. e. nullo certo ac stabili magistratu regebatur. *Virg.* 4. *En.* 691. Ter revoluta toro est, oculisque errantibus alto Quæsitivæ caelo lucem ingenuitque reperta. *Sic Stat.* 10. *Theb.* 150. de iis, qui gravi somno occupantur, errare oculi, resolutaque colla, Et mædio astitu verba imperfecta relinquunt. *Val. Flacc.* 5. 145. Num prius ignotum quam dura cubilia ferri Eruerent ensesque darent; odia ægra sine arnis Errabant itaque inopes et segnis Eumys. *Id.* 6. 674. extremus raseo pudor errat in ore. *Sil. It.* 7. 633. de morientibus, errat per luminæ somnus. *Id.* 9. 281. errat per agmina murmur. *Cl. Ovid.* 3. *Fast.* 543. Quæ tamen hæc dea sit (quoniam rumoribus errant) etc. h. e. varios rumores spargunt, alii alia narrantes.

B) Specialim errare est a recta via deflectere, de via decedere.

I.) Proprie. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Off.* 16. 51. Homo, qui erranti comiter monstrat viam, a chi è fuor di strada. *Virg.* 2. *En.* 739. Creusa — erravit via. *fallo la strada.*

II.) Translate est a vero deflectere, labi, falli, errare, fallere, ingannarsi: ad rem *Lucret.* 3. 464. Quia etiam morbis in corporis avius errat Sæpe animus; demittit enim delirique sator. Similiter *Id.* 1. 712. Magnopere a vero longeque errasse videntur, qui putarunt etc. Ceterum hoc sensu — 1.º) Quod ad intellectum attinet, occurrit — a) Absolute; et quidem — sine additis. *Cic.* 12. *Phil.* 2. 5. Cujusvis hominis est errare: nullius, nisi insipientis, in errore perseverare. *Id.* 1. *Tusc.* 17. 39. Errare mehercule malo cum Platone, quam cum istis vera sentire. *Quintil.* 8. 6. 3. Mihi videntur errasse, qui crediderunt etc. Adde *eund.* 2. 17. 28. — Sic errandum est apud *Ovid.* *Heroid.* 7. 109. Si fuit errandum, causas habet error honestas. Cum additis Adverbis vel adverbialibus modis. *Ter. Eun.* 2. 2. 14. Tota erras via. *fallo di molto, di gran lunga l'inganni.* *Cl. Macroh.* 3. *Saturn.* 12. Toto caelo errasse Virgilium, quam etc. *Plaut. Amph.* 3. 3. 20. Qui me Amphitruonem rentur esse, errant probe. *Ter. Adelph.* 1. 1. 40. Et errat longe, mea quidem sententia, qui imperium credat gravius esse aut stabilius, si quod sit, quam illud quod incertum adiungitur. *Sall. Jug.* 85. sub fin. Homines superbissimum procul errant. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 32. 103. Vehementer errare. *Quintil.* 8. 2. 2. Non mediocriter errare. — b) Cum addita per plenam propositionem re, in qua quis errat. *Ter. Heaut.* 1. 1. 53. Erras, si id credis. *Lucret.* 1. 392. Quod si forte aliquis, quam corpora dissiluerit, Tum putat id fieri, quia se condenseat aer. *Errat.* *Cæs.* 5. *B. G.* 40. Errare eos dicunt, si etc. *Cic.* 2. *Orat.* 19. 83. Quod hæc narrationis magis potant esse propria, quam totius orationis, valde mihi videntur errare. — c) Cum addita re, in qua quis errat, per Ablat. et prep. in. *Lucret.* 1. 844. Quare in utraque mihi pariter ratio

ne videtur Errare, atque illi etc. *Cic. 2. Phil. 9. 23.* In eo non tu quidem tota re, sed temporibus errasti. *Horat. 1. Sat. 3. 41.* Vellem in amicitia sic erraremus. *Quintil. 11. 2. 36.* In rerum ordine errare. *Id. 6. 3. 112.* In quibus ut erraverim, legentes tamen non decepi. Adde *eumd. 10. 2. 21.* — Et passive impersonaliter. *Cic. 4. Fin. 20. 57.* Si erratur in nomine. — d) Cum præpos. in et Accus. *Cælius* apud *Cic. 8. Fam. 11. sub fin.* Malo in hanc partem errare, ut, que non desideras, audias, quam etc. *Quintil. 10. 1. 26.* In alteram errare partem. Huc referri potest et illud *Liv. 31. 12. de prodigiis.* Fæda omnia et deformia, errantisque in alienos fetus naturæ visa. h. e. degenerantis. — e) Raro cum præpos. de vel circa. *Ter. Heaut. 2. 3. 22.* Hic de nostris verbis errat videlicet, quæ hic sumus locuti. *Quintil. 2. 5. 26.* Tutius circa priores vel erratur. — f) Cum Accusativo communi. *Plaut. Most. 1. 3. 30.* Mone, quæso, si quid erro. *Ter. Andr. 3. 2. 18.* Teneo, quid erret. *Id. Phorm. 5. 3. 21.* Hoc tu errasti. Cf. *Quintil. 2. 5. 16.* Si quid in declamando discipulus erraverit. Adde *eumd. 2. 6. 6. et 2. 3. 11.* — Recentiores philologi huc addunt et illud *Ovid. 3. Fast. 155.* Sed tamen errabant etiamnum tempora; donec Cæsaris in multis hæc quoque cura fuit. et interpretantur: homines errabant in temporibus computandis: *Forcellinus* vero tempora Nominativo esse ait, et interpretatur: *andava male il corso dell'anno.* Similiter *Plin. 28. Hist. nat. 2. 3. (11).* Quoties precatio erraverit, sic repente extis adimi capita vel corda. Et passive impersonaliter *Quintil. 6. 5. 7.* Si nihil esset erratum. — Denique errato mihi pro mihi qui erravi, vel quem erravero, dictum putant a *Cic. 2. leg. Agr. 2. 5.* Quum omnibus est difficilis et magna ratio, tum mihi præter ceteros, cui errato nulla venia; recte facta exigua laus proponitur. Simile esse ajunt illud *Ter. Hecyr. 5. 1. 10.* Jam ætate ea sum, ut non sit peccato mihi ignoscere æquum. Alii tamen apud *Cic. leg. quum errato, vel ejus errato* etc. *V. etiam Cærio, ac Mihi tamen videtur cum Orellio legendum cui, errato* etc., ut *to errato* nomen sit *erratum*, i, (*V. infra*) et recte facta respondeat. — g) Aliquando cum Ablativo modi. *Quintil. 2. 21. 2.* Quorum opinio non qualitate, sed modo erravit. *Id. 11. 2. 20.* Ne errent solo ediscendis labore. — Et passive impersonaliter. *Id. 7. 3. 17.* Si uno verbo sit erratum. — 2.) Moralit significatione. *Sall. Jug. 104.* Romæ legatis ejus, postquam errasse regem et Jugurthæ scelere lapsum deprecati sunt, etc. *Id. ibid. 102.* Neu te optimum cum pessimo omnium Jugurtha miscendo commaculare, simul nobis demeres acerbam necessitudinem, pariter te errantem atque illum sceleratissimum persequi. — Hinc

Erratum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est error, peccatum. — a) In sing. num. *Cic. 6. Att. 1. a med.* Illud de Flavio et fastis commune erratum est. *Id. Cluent. 48. 133.* Nullum ob turpitudinem, nullum ob totius vitæ non dicam vitium, sed erratum. *Id. Ligar. 1. 1.* Errati veniam impetrare. *Id. Sull. 23. 64.* Petere errato alieque veniam. — b) In plur. num. *Cic. 16. Fam. 21.* Tantum mihi dolorem cruciatumque attulerunt errata mæ ætatis, ut etc. *Sall. Jug. 109.* Errata officii superare. *Ovid. 2. Pont. 3. 66.* Dieeris erratis ingemuisse meis. *ERRO*, ðnis, m. 3. vagabundus, errans, aberrans. *Edictum Edil. Cur. apud Gell. 4. 2. 1.* TITVLVS SERVORVM SINGVLORVM VTE SCRIPTVS SIT COERATO, ITA VT INTELLEGI RECTE POSSIT QVID MORBI VITIVÆ QVOIQUE SIT, QVIS FUGITIVVS ERRORE SIT, NOXAVE SOLVTVS NON SIT. *Horat. 2. Sat. 7. 113.* teque ipsum vitas fugitivus et erro. *Ulp. Dig. 21. 1. 17. a med.* Errones appellantur servi, qui non quidem fugiunt, sed frequenter sine causa vagantur, et temporibus in res nugatorias consumptis, serius ad dominum redeunt. Adde *Ibid. 49. 16. 4. Tibull. 2. 6. 5.* Ure, puer, quæso, tua qui ferus otia liquit, Alque iterum erroneum sub tua signa voca. *Ovid. Heroid. 13. 53.* At vos erroneum tellure remittite nostrum, Nisiades matres Nisiadesque nurus. *Colum. 9. R. R. 10. 3. de apum rege.* Velut quadam compede retinebimus erroneum ducem, detractis aliis. — *Nigidius* apud *Varron.*, teste *Gell. 3. 10. et 14. 1.*, erroneus appellat stellas, quas alii erraticas. — De veteranis, qui aliorum agros invadunt. *Valer. Cato Dir. 70.* Nec nostros servire sinant erroneis agros.

ERRONEUS, a, um, adject. qui huc illic errat et

vagatur. *Colum. 7. R. R. 12. 5. de canibus.* Maxime debent in custodia vigilantes conspici, nec erronei, sed assidui. *Fulgat. Ital. Eccl. 26. 11.* edente *A. Mat.* Muller ebriæca et erronea, magna ira. *Codex* habet erronea.

ERRORI, ðris, m. 3. huc illic vagatio, vel actus huc illic vagandi (*It. errore; Fr. action d'errer; Hisp. el acto de errar; Germ. das Umherirren, Irrfahrt; Angl. a wandering*). Occurrit autem A) Generatim; et B) Specially.

A) Generatim est, ut diximus, huc illic vagatio, vel actus huc illic vagandi.

L) Proprie usurpatur — a) De hominibus. *Cic. 2. de republ. 4.* Jam qui incolunt eas urbes (*maritimas*), non hærent in suis sedibus, sed volucri semper spe et cogitatione rapiuntur a domo longius: atque etiam quum manent corpore, animo tamen excurrunt et vagantur. Nec vero ulla res magis labefactam diu et Carthaginem et Corinthum pervertit aliquando, quam hic error et dissipatio civium. *Val. Flacc. 5. 116.* vagus hos ibi fixerat error. *Justin. 30. 3.* Quoniam illa dies famem illis erroremque finierat. — b) De navibus. *Auct. B. Afr. 11.* Subito navium pars, de qua timebat, ex errore eodem conferebatur. *Ovid. 14. Met. 483.* Ultima jam passi comites belloque fretoque, Desiciunt; finemque rogant erroris. *Id. Heroid. 16. 29.* neque tristis hiems, neque nos huc appulit error. *Val. Flacc. 4. 397.* errore deferri ad Inachias undas. Similiter *Virg. 6. Æn. 532.* pelagine venis erroribus actus? *Ovid. 4. Trist. 10. 169.* longis erroribus actus. Cf. *eumd. 4. Met. 567. Virg. 1. Æn. in fin.* Dicere errores suos, i sui viaggi, i suoi giri. Huc referri potest et illud *Ovid. 1. Met. 582.* annes In mare deducunt fessas erroribus undas. — c) De aliis inanitis. *Lucret. 2. 128. de atomis.* Multa videbis enim plagi ibi (*in solis radiis*) perita cæcis Commutare viam, retroque repulsa reverti Nunc huc, nunc illic, in cunctas denique partes. Scilicet hæc a principis est omnibus error. *Ovid. 8. Met. 166. de labyrintho.* Ita Dædalus implet Innumeras errore vias. (Hinc etiam figurate error dicitur id, in quo, vel ejus causa errari facile potest. *Calull. 64. 114.* Ne labyrinthis e flexibus egredientem Tecum frustraretur inobservabilis error. Similiter *Virg. 6. Æn. 27.* Ille labor ille domus et inextricabilis error.). *Sil. It. 10. 77.* de ferarum latibulis. Ut canis occultos agitat quum Belgicus apros Erroresque seræ solters per devia mersa Nare legit, etc.

II.) Translate. — a) Poeticè error oculorum de moribundis dicitur, et est oculorum versatio et circumactus. *Val. Flacc. 6. 277.* extremus quum luminia corripit error, Voque repressa gelu percussaque vertice tellus. *Stat. 12. Theb. 776.* emicuit per mille foramina sanguis Impius: ille oculis extremo errore solutus Labitur. — b) Sæpius error dicitur de animo qui incertus est, qui fluctuat. *Lucret. 4. 1069.* potiundi (amoris) tempore in ipso fluctuat incertis erroribus ardor amantum. *Id. 3. 1065.* Atque animo incerto fluitans errore vagaris. *Plaut. Merc. 2. 3. 13.* Nec quid corde consilii capere possim scio: tantum cum cura meo est error animo. Cf. *Val. Flacc. 7. 9.* Nunc ego quo casu, vel quo sic pervigil usque Ipsa volens errore trahor? *Liv. 9. 45.* Sed vestigia, in omnes æque ferentia partes, ut in dilapsis passim, primo errorem faciebant. Adde *eumd. 27. 47.* — c) Quoniam vero animus hæret incertus, quum rem aliquam ignorat; error ponitur et pro ignorantia, imprudentia. *Ovid. 5. Fast. 361.* Lumina restabant, quorum me causa latebat, Quum sic errores abstulit illa meos. Huc referri potest et illud *Vulcatii Sedigit.*, in quo error ponitur pro re ambigua et incerta, de qua quæritur, apud *Gell. 15. 24.* Multos certos certare hanc rem vidimus, Palmam poetæ comico cui deferant. Eam meo judicio errorem dissolvam tibi. — Ceterum pro ignorantia, imprudentia. *Nepos Epam. 7.* Quum dux esset electus belli imperitus, cujus errore eo esset deducta illa militum multitudo, ut omnes de salute pertimescerent. — Et cum addito Genitivo rei, que ignoratur. *Liv. 24. 17.* Id errore viarum, an exiguitate temporis, Nero essequi non poterit, incertum est. *per non aver saputa la strada. Tac. 2. Hist. 72.* Quidam militum errore veri, seu turbarum studio, certatim aggregabantur.

B) Specially error est deflexio a via, huc illic vagatio, quum via ignari extra institutum iter defleximus.

I.) Proprie. *Plaut. Pseud. 2. 3. 2.* Reduxit me usque ex errore in viam. *Cur. 5. 13. 23.* Jumenta, nullo regente, decesserant militari via, et errore delata per quatuor stadia, etc. *Cf. Lucan. 8. 7.* incerta fugæ vestigia (*Pompejus*) turbat, Implicitisque errore vias. h. e. vias variis circuitibus et ambagibus confusa. *Sic Pauc. Paneg. Theod. 38.* Quin ipsos vice (*Maacimus fugiens*) implicabat errores, et nunc dexter aut levus, nunc vestigiis suis obvius, incertum iter accipit ambage tenebat.

II.) Translate. — 1.) Sæpiissime refertur ad animum, qui decipitur falso opinatur, errore, inganno. — d) Generatim. *Plaut. Amph. 1. 2. 8.* Erroris ambo ego illos et demæntie complebo. *Cic. 2. Legg. 17. 43.* Opinionibus vulgi rapimur in errorem, nec vera cernimus. *Id. 2. Nat. D. 28. 70.* Quæ res genuit falsas opinionibus erroresque turbulentos. *Id. 3. Tusc. 1. 2.* Pæne cum lacte nutritis errorem suxisse videmur. *Id. 5. ibid. 27. 78.* Ægyptiorum mentes imbutæ pravitate erroribus. *Id. 1. Off. 41. 148.* Nec quoniam huc errore ducti oportet, ut arbitretur etc. *Id. 12. Phil. 2. 6.* Rodem captus errore, quo nos. *Id. 3. de republ. 35.* Errore quodam fallimur in disputando. *Id. Sull. 14. 40.* In tantis tenebris erroris et inscitie. *Id. 1. Nat. D. 1. 2.* In summo errore atque in maximarum rerum ignorantia versari. *Plin. 37. Hist. nat. 7. 28. (101).* In magno errore sunt, qui etc. *Sillig* vero hoc in loco aliter omnino legit. — Jungitur et aliis pluribus Verbis, quorum præcipua hæc sunt. *Cic. Brut. 85. 293.* Inducere imperitos in errorem. *Nepos Hann. 9.* Ducere quempiam in errorem. *Cic. Cæcin. 25. 71.* Objicere alium errorem. *Varro fallare.* *Sic Seneca Ep. 67. circa med.* Separa ista: nihil erit, quod tibi faciat errorem. Adde *Mamentin. Paneg. Maxim. 5. Cic. 3. ad Q. fr. 9. sub fin.* Labi per errorem. *Quintil. 4. 2. 71.* Errore labi. *Sueton. Aug. 33.* Errore induci ad aliquid faciendam. *Virg. 10. Æn. 110.* Errore teneri. *Cur. 5. 9. 12.* Ferre æquo animo errorem alieque. *Id. 3. 12. 6.* Comperire errorem. *Sueton. Tib. 62.* Detegere errorem. *Id. Cæs. 28.*; et *Plin. 21. Hist. nat. 6. 16. (30).* corrigere. *Cic. 3. Off. 21. 83.* Avertere (*al. leg. avellere*) alieque ab errore. *Ter. Hecyr. 5. 2. 26.* Exsolvere alieque errore. *Phædr. 4. 4.* Solvere errorem. *Cic. 8. Phil. 11. 32.* Errorem deponere. *Id. 2. Divinat. 28. 80.* depellere. *Orellius* vero h. 1. pro errorem legit terrorem. *Id. 1. Fin. 11. 37. et 1. de republ. 24.* tollere. *Id. 10. Att. 4. 6.* eripere alieque. *Horat. 2. Ep. 2. 140.* demere. — Huc pertinent et sequentia. *Sueton. Cal. 30.* Punito pro errore nominis alio, quam quem destinaverat. Adde *eumd. Cæs. 85. Trebell. Poll. XXX. Tyr. 17.* Per errorem imperator appellatus. Adde *Vopisc. Aurel. 41.* — b) Dicitur, præcipue a Poetis, etiam de quacumque gravi animi perturbatione, scilicet — Ponitur pro furore et amentia. *Cic. 3. Att. 13. 2.* Nam quod scribis, te audire, me etiam mentis errore ex dolore affici; mihi vero meus integra est. *Quintil. 6. proæm. 11.* Ipsum illum alienate mentis errorem circa solas litteras habuit. *Horat. Art. P. 454.* Inimicus error. h. e. furiosus error mentis, quem imitantur Cybeles aut Bellonæ sacerdotes. *Virg. 3. G. 513.* Di meliora piis, erroremque hostibus illum. Cf. *Horat. 2. Ep. 2. 140.* mentis gratissimus error. — Item pro timore ac perturbatione animi. *Ovid. 3. Fast. 535.* Diffugiunt Tyrili, quo quemque agit error, ut olim Amisso dubia rege vagantur apes. — Et pro amore. Amor enim errare plerumque compellit, ut ait *Servius* ad illud *Virg. 8. Eccl. 41.* Ut vidi, ut perii, ut me malus abstulit error. Adde *Propert. 1. 13. 35.*; et *Ovid. 1. Amor. 10. 9.* — Item pro dolo, fraude, adeoque pro quacumque re, que decipit, vel erroris causa est. *Virg. 2. Æn. 48.* Aut alieque latet error: equo ne credite, Teucri. *Liv. 22. 1.* Mutando nunc vestem, nunc tegumenta capitis errore etiam sese ab insidiis munerat. *Tac. 4. Ann. 63.* Par forma aut etas errorem agnoscentibus fecerat. Cf. *Virg. 10. Æn. 391.* simillima proles Indiscreta suis, gratusque parentibus error. — c) Item pro peccato contra grammaticam, historiam, aut ejusmodi. *Liv. 4. 20.* Qui si in ea re sit error, quod veteres annales A. Cornelium Cossum consulem habuerint, etc. *Quintil. 1. 6. 2.* Summorum in eloquentia virorum iudicium pro ratione, et vel error honestus est magnus duces sequentibus. *Id. 3. 6. 7.* Inde vero ingens male interpretantibus innatus est

error. *Sueton. Aug.* 88. Nam quod sæpe non litteras modo, sed syllabas aut permutat aut præterit, communis hominum error est. — 2.º) Morali significatione ponitur interdum pro delicto, peccato. *fallos, delicto, vicio. Ovid. 4. Pont. 8. 19.* Sive velis, qui sint, mores inquirere nostros; Errorum misero detrahe, labe careat. *Cf. eumd. 2. ibid. 2. 57. et 3. 92. Cic. fragm. apud Lactant. 6. 24.* Errorem penitendo corrigere. *Id. apud Augustin. 14. de Trin. sub fin.* Admisere atque implicare se hominum vitis atque erroribus. *Juvenal. 13. 188.* Paullatim vitia atque errores exiit omnes. *Id. 8. 163.* fecimus et nos hæc juvenes. Esto: desisti nempe, nec ultra Forisli errorem. Breve sit quod turpiter audes. Quædam cum prima resecent crimina barba. *Cf. Sueton. Ner. 26.* Petulantiam, libidinem, luxuriam — sensim quidem primo et occulte, velut juvenili errore, exercuit: sed ut tunc quoque dubium nemini foret, naturæ illa vitia, non ætatis esse. *Quintil. 2. 6. 2.* Revorare ab errore jam lapsos. *Adde eumd. 4. 2. 71. et 8. 6. 7. Forcellinus* huc reulit et illud *Horat. Art. P. 308.* Quid deceat, quid non; quod virtus, quo ferat error. At error hoc loco non morali significatione, sed alia accipiendi mihi videtur.

ERUBESCENTIA, æ, f. 1. verecundia, pudor. *Tertull. 1. ad Nation. 16.* Exemplum erubescentiæ scelerum. *Adde eumd. Penitent. 10.*

ERUBESCO, rûbesco, rûbbi, rûbesere, n. inchoat. 3. (ex et rubesco). Part. *Erubescens* et *Erubescendus* 2. — Erubesco, ἐρυθραίνωμαι, est rubens fio, rubore suffundor (It. farsi rosso; Fr. rougir, devenir rouge; Hisp. bermejar, roxear; Germ. errothen, roth werden; Angl. to grow red, blush). Occurrit ¶ 1. Generatim. *Ovid. 4. Amor. 8. 16.* Vidi te tollis erubuisse genis. *Id. 4. Met. 329.* pueri rubor ora notavit Nescia quid sit amor: sed et erubuisse decebat. *Cf. eumd. 2. Pont. 1. 36.* Suxaque rotatis erubuisse rosas. ¶ 2. Speciatim ac sæpius est pudere, quia pudorem rubor ois sequitur. *arrossire, vergognarsi:* qua significatione *Forcellinus* translate accepit. Usurpatur autem — a) Cum Ablativo sine præpos. *Liv. 40. 14.* Non est res, qua erubescam, si etc. *Ovid. 5. Met. 584.* Dote corporis erubescere. *Id. 2. Fast. 168.* Erubuit falso virginis illa sono. *Adde eumd. 4. Trist. 3. 64. Tac. Germ. 28.* Ne Ubi quidem — origine erubescunt. *Plin. Paneg. 31.* Pudet sterilitalis insolita; nec minus erubescerebatur fame, qua torquebatur. — Et impersonaliter *Curt. 4. 5. 4.* Ubi paucitate suorum erubescendum sit. — b) Cum Ablativo et præpos. in vel de. *Cic. 1. Legg. 14. 41.* O rem dignam, in qua etiam agrestes erubescant! *Seneca 2. Controv. 11. ante med.* Necesse est, de aliis querar, de aliis erubescam. *Spartian. Sever. 15.* Quam de sorore multum imperator erubesceret. — c) Cum Accusativo et præpos. propter. *Plaut. Truc. 2. 2. 36.* Erubui meastor misera propter amorem tuum. — d) Absolute. *Cic. 2. Fin. 9. 28.* Deinde, ubi erubuit. (vis enim est per magna naturæ), etc. *Adde eumd. Rosc. Com. 3. 8. Id. 5. Fam. 12. 1.* Epistola enim non erubescit. *Quintil. 11. 1. 22.* Erubescere etiam, quum ab aliis laudabimur, decet. *Id. 12. 11. 3.* Quom ali rident, alii erubescerent. *Adde Juvenal. 10. 326.* — Illud *Ter. Adelph. 4. 5. 9.* Erubuit: salva res est, in proverbium abiit, atque adhibetur ad significandam probitatem alicujus, tametsi quidpiam peccaverit. Nam qui male factis erubescit, ostendit se panitere, et damnare que admisit, dum ea resciri ab aliis pudore suffunditur. — e) Cum addito per Infinitum propositione. *Cic. 1. Legg. 19. 50.* Erubescunt pudici etiam loqui de pudicitia. *Liv. 49. 8.* Noli erubescere, Appi, collegam in sacerdotio habere, quem in censura, quem in consulari collegam habere potuisti. *Adde eumd. 45. 35. Virg. 6. Ecl. 2.* Nostros nec erubuit silvas habitare Thalia. *Quintil. 1. 10. 13.* Socrates jam senex institui lyra non erubescat. *Adde eumd. 6. 1. 14. Curt. 8. 8. 13.* In multis enim gentibus esse video, que non erubescamus imitari. *Adde eumd. 5. 3. 9, 5. 5. 10, 5. 6. 14.* et alibi sæpe. *Val. Max. 6. 2. sub fin.* Tam factam audaciam Dionysius punire erubuit. *Stat. 1. Silv. 4. 5.* erubuit tanto spoliare ministro Imperium Fortuna tuum. — Animadversione dignum est illud *Curt. 10. 5. 24.* Que Alexandro esse superstes erubuit. — f) Cum Accusativo. *Propert. 1. 3. 12, 19.* Inter quos Helene nudis capere arma popillis Fertur, nec fratres erubuisse deos.

Virg. 2. Æn. 541. jura fidemque Supplicis erubuit, corpusque exsangue sepulcro Reddidit Hectoreum. h. e. reveritus est, religiose servavit. *Seneca Ep. 93. ante med.* Grammaticus non erubescit solæcium, si sciens facit: erubescit, si nesciens. *Curt. 5. 5. 17.* Dignum esse omni malo, qui erubesceret fortuita. *Al. leg. fortunæ; al. fortunæ.* Adde *Quintil. 6. 4. 8.*, ubi tamen incerta est lectio. *Cicero* quoque videtur active usurpasse 1. *Nat. D. 40. 111.* Se ne intelligere quidem illum bonum, quod sit se junctum a voluptatibus: quas quidem non erubescens, persequitur omnes nominatim. *Id. Fatin. 16. 39.* Cognati (te) respuant, tribales exserantur, vicini metuunt, affines erubescunt. — g) Hinc Part. *Erubescendus* significatione passiva. *Horat. 1. Od. 27. 14.* que te cumque domat Venos, Non erubescendis adurit ignibus. *affetti vergognosi.* Sic *Val. Max. 2. 7. 1.* Hac turpi et erubescenda sentina vacuefactus noster exercitus. *Flor. 2. 14. 3.* Causa belli prope erubescenda. *Id. 3. 12. 3.* Anni domesticis cladibus miseri et erubescendi. — h) Cum Dativo habet *Tertull. Testim. anim. 1. extr.*, si tamen salva est lectio.

ERUCA, æ, f. 1. Scribitur et *aruca.* — *Plin. ad Plin. 19. Hist. nat. 10. 58.* (180). in *Cod. Tolitano* semper *uruca* pro *eruca* scribi ait, ubi de verine sermo sit, eaque observatio in omnibus locis ab optimo quoque codice confirmatur. *ErUCA* ¶ 1. Est genus vermic. in olerum folia repit, abrotidique præsertim brassicæ: a rodendo, vel a rugis, quia reptans se corrugat. *Colum. 11. R. R. 3. 63.* et 10. *ibid. 333.*; *Plin. 17. Hist. nat. 21. 37.* (229); et *Pallad. 1. R. R. 35. 2.* ¶ 2. Est etiam hoc nomine herba Venerem excitans: ab urendo, quasi urica, vel ab erodendo, quia lingua roditi arrimonia sua. *Horat. 2. Sat. 8. 54.*; *Colum. 11. R. R. 3. 29.* et 10. *ibid. 110.* et 372.; *Plin. 19. Hist. nat. 8. 44.* (151); *Juvenal. 6. 276.* et 9. 134.; et *Martial. 3. 75.* *Cf. Fie (Op. rit. vol. 2. p. 302.)* hanc exhibet synonymiam: Ἐρύκων Theophr. Hist. plant. 1. 9. et 7. 3., et Dioscor. 2. 170: *ErUCA* Virg. *Mor. 85.*, *Ovid. Remed. am. 799.*, *Colum.* et *Martial. locc. cit.*; et *Plin. loc. cit.* et 20. *Hist. nat. 13. 49.* (125). sunt *Brassica eruca* L. *Spec. plant. 932.*

ERUCTATIO, onis, f. 3. Apud *Cassiod. 1. Hist. Eccl. 15.* scribitur *eructatio*. — Ceterum eructatio est actus eructandi. *Apul. de Mundo.* Eructatio terrenis eructationibus surgit. *Adde Firmic. 4. Mathes. 12.* Apud *Apul.* est qui minus recte legit *eructationibus*. *Theod. Priscian. 4. p. 313.* retro edente *Alid.* Ad eructationem, vel stomachi inflationem.

ERUCTO, us, are, a. 1. *Eructare* legitur a quibusdam apud *Tertull. Resur. carn. 32.* — *Eructo* est ab *er* et *ructo*; aliqui tamen censent, *eructo* simplex esse a Græco ἐρύκω, et ex eo *ructo* fieri per aphæresin. *At Paul. Diac. p. 83. 2. Müll.* docet esse verbum frequentativum: *V. ERUGERE.* — Part. *Eructans* sub *A. I.* et *B.* — *Eructo* est idem quod *ructo*, vehementer *ructo*, vel *ructando* ejicio (It. ruttare; Fr. vomir, rejeter; Hisp. vomitar; Germ. sülpfen; Angl. to bulch, throw up, eruct). Occurrit *A)* Stricto; et *B)* Latiori sensu.

A) Stricto sensu, et quidem

1.) Proprie. *Cic. Pis. 6. 13.* Unde tu nos turpissime eructando ejecisti. *Virg. 3. Æn. 632.* de *Polyph.* sanien eructans ac frustra eructo Per somnum commixta mero. *Colum. 8. R. R. 8. 10.* Jam nunc Gægeticas et Ægyptias aves eructant. — Absolute. *Seneca Thyest. 909.* Resupinus ipse purpura atque auro iacubat, Vino gravatum fulciens læva caput, Eructat. *Adde Plin. Paneg. 49.*, ubi, pro *eructans*, alii leg. et *ructans*.

II.) Translate. *Cic. 2. Cat. 5. 10.* Accubantes in convivii eructant sermonibus suis eadem honorum atque urbis incendia. h. e. inter ructandum meditantur et jactant.

B) Latiori sensu accipitur pro quovis modo ejicere. *Lucret. 3. 1026.* Tartarus horriferos eructans saucibus æstus. *Varro 3. R. R. 14. 2.* Eructare aquam maninilla in fontibus. *Id. 1. ibid. 4. 4.* Si propter odorem, quem eructat, pestilenter est fundus. *Colum. 1. R. R. 5. 6.* Eructare virus novium. *Pallad. 2. R. R. 13. 7.* Humores eructat ager uliginosus. *Adde Justin. 4. 1. 4. Virg. 6. Æn. 297.* atque omnem Coryto eructat arcum. *Sil. II. 14. 58.* Ætna eructat cautibus ignis Inclusi gemitus. *Val. Flacc. 4. 345.* rigidus eructat Bosphoros amnes. — Hinc *Eructare se*, se emittere, erumpere se. *Avien.*

Perieg. 345. Undique se totis eructent lumina terris.

ERUCTUS, a, um, adject. *Gell. 11. 7.* Furfureum panem esitare, vinumque eructum et foetidum potare. h. e. impurum, sæculentum, sordidum, corruptum, quasi ructu et vomendo emissum; ab ἐρύκω eructo. *V. ERUGERE* Alii *erudum*, vel *eruptum* leg.

ERUDERATUS, a, um, *V. vocem seq.*

ERUDERO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Eruderatus* I. et II. — *Erudero* est ruderibus expurgo.

I.) Proprie. *Varro 2. R. R. 2. 7.* Eruderatum solum. *Ambros. Orat. de obitu Theod.* Sed Isaac obstructus ab alienigenis puteos eruderavit, nec latere aquam passus est. *Adde eumd. de Nabath. 1.*, cujus verba *V.* in *REDOPERIO*.

II.) Translate. *Sidon. 5. Ep. 7.* Aures susurronum fece completas opportunitate salsi sermonis eruderat. h. e. expurgat. *Id. ibid. 15.* Volumen de supervacuis sententiis eruderatum.

ERUDIBILIS, e, adject. qui erudiri potest. *Fulgent. de contin. Virgil. p. 747. Staver.* Neque enim eruditur, nisi quod erudibile nascitur.

ERUDIO, is, ivi vel ii, itum, ire, a. 4. (ex et rudis). Nimis licenter primam corripuit *Capell. 9. p. 301.* Si erudita placent certe sponsalia dylis. *Acopp.* legit dylis; vulgati libri dylis. — Part. *Erudiens* et *Erudiendus* I.: *Eruditus* I. 1. et in fin.; *Eruditurus* I. 1. — *Erudire*, παιδεύω, est e rudī doctum facere, artibus expolire, instituere, ad humanitatem informare (It. dirozzare, erudire, ammaestrare; Fr. ôter la rudesse, dégrossir, former, enseigner, instruire; Hisp. instruir, enseñar; Germ. von der Rohheit befreien, d. i. durch Kenntnisse ausbilden, unterrichten, lehren; Angl. to teach, instruct, inform, direct, bring up, educate).

I.) Proprie. — 1.º) Generatim. — a) Cum Accusativo personæ tantum. Jungitur cum docere apud *Cic. 1. Off. 44. 156.* Studiosos elendi erudire atque docere. *Id. 2. Divinat. 2. 4.* Docere atque erudire juventutem. *Cum instituere* apud *eumd. 3. Orat. 9. 35.* Diligentissimeque hoc est eis, qui instituunt aliquos atque erudiant, videndum, quo sua quemque natura maxime ferre videatur. *Cf. eumd. 5. Ferr. 69. 161.* infra sub *d.* Ceterum *Id. 2. ibid. 1. 2.* Et ea disceremus, que Crasso placenti, et ab his doctoribus, quibus ille uteretur, erudiremur. *Id. 3. Fin. 2. 6.* Quod si facerem quasi te erudius, etc. *Quintil. 1. 1. 2.* Utillus domi, an in scholis (queri) erudiantur. *Adde eumd. 1. proem. 1. 6. Id. 2. 17. 33.* Gladiatores eruditi sub eodem magistro. *Sueton. Cæs. 26.* Tirones per laicis in ludu erudire. — Huc referri potest et illud *Cic. 2. Tusc. 14. 34.* Laboribus eruditi juventutem, venando, currando, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando. *averzamo alle fatiche, al carciare, etc.* — b) Cum addito sine præpos. Ablativo rei, qua quis eruditur. *Cic. 1. Fam. 7. extr.* Lentulum, eximia spe adolescentem, cum ceteris artibus, tum in primis imitatione tui fac erudias. *Id. 2. de republ. 19.* Omnibus eos artibus ab Græcorum disciplinam erudit. *Nepos Att. 1.* Erudire filium omnibus doctrinis. *Id. Themist. 10.* Erudiri litteris et sermone Persarum. *Id. Sphicr. 2.* Erudire exercitum omni disciplina militari. *Quintil. 1. 10. 35.* aliquem primis litteris. *Justin. 12. 16. 7.* aliquem studiis litterarum. *Fopisc. Car. 4.* aliquem litteris. — c) Cum addito Ablativo rei et præpos. in. *Cic. 1. Orat. 59. 253.* Oratorem erudire in jure civili. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 3.* His in rebos jam te usus ipse erudit. — d) Cum Accusativo rei et præpos. ad vel in. *Cic. 5. Ferr. 69. 161.* Filios instituere atque erudire ad majorum instituta atque civitatis disciplinam, non ad tua flagitia, neque ad tuas turpitudines debuisti. *Id. 1. Tusc. 26. 64.* Philosophia nos ad decum cultum, ad jus hominum, ad modestiam magnitudinemque animi erudit. *Justin. 16. 5. 13.* Virtutem, ad quam quotidie præceptis magistri erudiebantur, patriæ exhibere cupientes etc. *Lactant. 5. 2. a med.* Profitens, se eruditum alios ad veritatem. *Ovid. Heroid. 1. sub fin.* natus, qui mollibus annis in patrias artes eruditus erat. — e) Cum duobus Accusativis. *Val. Flacc. 2. 49.* nec me tantum Tritionia cursus Erudit; sæpe ipsa manu dignata carinam. *Stat. 10. Theb. 506.* Et que te leges præceptaque fortia belli Erudit genitrix. — f) Cum Infinito. *Ovid. 3. Fast. 619.* stantes radio percurrere telas Erudit. *Plin. 33.*

Hist. nat. 11. 53. (149). Erudita civitate amare etiam, non solum admirari opulentiam externam. Et omissis Accus. personæ *Sil. It.* 11. 351. an tristia vincula Et Decius non erudunt componere mentem. — g) Cum relativo. *Ovid. 3. Fast.* 294. qua possint, erudit, arte capi. — h) Absolute. *Nepos Epam.* 2. Eruditus autem sic, ut nemo Thebanus magis. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 6. Quorum moulitionibus vel unus ex inultis (nam est difficile erudire) non solum restrictionis, sed imperandi consequatur scientiam. *Nazar. Paneg. Constant.* 4. Jam tibi quidem in erudiendo, Imperator optime, non omnia proponebantur quæ sequi velles. — Sic Gerund. *erudendæ* passiva significacione. *Justin.* 17. 3. 11. Athenas quoque erudiendi gratia missus, quanto doctior maioribus suis, tanto et gratior populo fuit. — 2.º) Specialiter *erudire aliquem de re aliqua* est certiorum facere apud *Cic.* 2. *Fum.* 32. Obviam mihi velim sint litteræ tuæ, quæ me erudiant de omni re publica. *m' informino, mi d'ian contezza.*

II.) Translate de rebus. *Ovid. Remed. am.* 690. Ut ferent, oculos erudire suos. *Id.* 1. *Amor.* 14. 30. Erudit admotas ipse capillus acus. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (56). Polycletus judicatur toreuticen sic erudisse, ut Phidias aperuisse. *acer ridotio a perfezione.* — Hinc Part. præter. pass., cujus aliqua superius exempla retulimus.

Eruditus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Eruditior* et *Sup. Eruditissimus* I. et II. — *Eruditus, παιδαγωγος, ανμαθητα, erudito, letterato, dotto,* est institutus, litteratus, doctus.

I.) Proprie de hominibus; et occurrit — a) Cum Ablativo rei sine præpos. *Cic.* 2. *de republ.* 15. Facile patior non esse nos transmarinis, nec importatis artibus eruditis, sed genuinis domesticisque virtutibus. *Id.* 4. *Att.* 16. *a med.* Mancipia litteris, aut musicis erudita. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 1. 7. *extr.* Homo doctrina atque optinarum artium studiosus eruditus. *Id.* 3. *Orat.* 34. 139. Homines Socraticis disputationibus eruditi. Adde *ibid.* 67. 236.; *Arch.* 7. 18. et 3. *Nat. D. v.* 23. *Id. Brut.* 82. 283. Calvus orator, litteris eruditior quam Curio. *Id.* 1. *Orat.* 39. 180. Scævola eruditissimus disciplina juris civilis. (Vulgarum Superlativus occurrit etiam apud *Quintil.* 9. 4. 9., 1. 6. 9. et 10. 1. 95.). *Nepos Att.* 32. Eruditus optimis artibus. *Lic.* 42. 52. artibus militiæ. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 64. opere rustico. *Quintil.* 1. 10. 35. Litteris. *Capitolin. Max. jun.* 3. Sator Græcis munditiis erudita. Similiter *Cic. Balb.* 20. 47. Marius stipendialis et legationibus bellicis eruditus. *Id. Plane.* 9. 22. Eruditus officio simulationis. — b) Cum Ablativo rei et præpos. in *Spartian. Fer.* 5. In litteris eruditus. — c) Cum Accusativo et præpos. ad. *Cic. Fontej.* 15. 33. Homines non litteris ad rei militaris scientiam, sed rebus gestis ac victoriis eruditus. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 1. 5. Græci diatonia servitute ad ultimam assentationem eruditi. *Trebell. Poll. XXX. Tyr.* 18. Ad gerendum rempublicam eruditus. *Capitolin. Max. jun.* 3. ad Græcas munditias. — d) Cum Accusativo per hellenismum. *Gell.* 2. 21. Eruditus Græcis res. *Id.* 19. 12. *sub fin.* Fiduciam peccandi imitatione falsa eruditus. — e) Cum Infinito. *Tac. Agric.* 18. Eruditus utilia honestis miscere. — f) Absolute. *Cic.* 1. *Tusc.* 3. 5. Oratorem celeriter complexi sumus; nec eum primo eruditum, aptum tamen ad dicendum; post autem eruditum. *Id.* 1. *de republ.* 17. *extr.* Quam ob rem semper mihi et doctrina et eruditi homines et tua ista studia placuerunt. *Quintil.* 9. 1. 18. Eruditus vir. Adde *Sueton. Tib.* 70. — Et de Veneris perito. *Auct. Priap.* 41. inter eruditos ficosissimus ambulet poetas.

II.) Translate de rebus et abstractis. — a) Cum Substantivo. *Cic.* 5. *Fam.* 14. Animus eruditus, qui semper aliquid ex se promit, quod alius delectet. *Id.* 2. *de republ.* 10. Quod ceteri minus eruditis hominum sæculis fuerunt. *Et ibid. paullo post.* Ut jam doctis hominibus ac temporibus ipsis eruditus ad fingendum vix quidquam esset loci. Sic *Id.* 12. *Att.* 18. Quantum his temporibus tam eruditus fieri possit. *Id.* 5. *Parad.* 2. 38. Nos quoque oculos eruditos habemus. *Id.* 2. *de republ.* 42. Quem (conventum) immatutum aut discrepantem aures eruditæ haurire non possunt. Sic *Quintil.* 10. 1. 32. Illa Sallustiana brevitatis, qua nihil apud aures vacuas atque eruditæ potest esse perfectius. Rursus *Cic. Parad.*

præm. 4. Alia est erudita, alia popularis oratio. Adde *Quintil.* 8. 3. 17. *Id. Quintil.* 8. 6. 24. *Vario Morte pugnatum est, eruditus est sermo. Id.* 12. 2. 3. Eruditioe aliquo sermone. *Colum.* 8. *R. R.* 16. 4. Docta et erudita palata festiditium Chvialium lupum. *Tac.* 16. *Ann.* 18. Petronius habebatur non ganeo et profligator, sed erudito luxu. *h. e. eleganti, di buon gusto.* Sic leg. *Forcellinus* cum veter. editionibus; recentiores vero perlique leg. *gustu.* — b) Absolute neutr. gen. *Quintil.* 6. 3. 98. Et historia etiam docere argumenta, eruditum (est). *Id.* 9. 2. 97. Eruditissimum longe, si per aliam rem alia intelligitur. — Hinc

Eruditus, i, et sæpius *eruditi, orum,* m. 2. absolute, substantivorum more, pro eruditus hominibus usurpatur. — a) In plur. num. *Cic.* 1. *Fra.* 7. 26. Vellem equidem, aut ipse (*Eptcurus*) doctrinis suis set instructor (est enim non satis politus ilis artibus, quas qui tenent, eruditi appellantur), aut ne deterruisset alios a studiis. *Id. Amic.* 2. 6. Nec sic ut vulgus, sed ut eruditi solent appellare sapientem. *Quintil.* 8. 6. 75. Inter eruditos et apud rusticos. *Id.* 1. 5. 25. Quosdam eruditos, nonnullos etiam grammaticos sic docere ac loqui. Adde *eumd.* 1. 6. 12. et 4. 2. 86. *Id.* 12. 10. 49. Plures eruditum palaverunt etc. *Id.* 1. 6. 45. Eruditum consensus. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 11. 44. (113). Apud eruditos non aliud in majore sententiarum varietate est. *Id.* 11. *ibid.* 37. 49. (134). Cerebrum aliud esse, quam medullam, eruditi docent. *Quintil.* 10. 7. 21. Qui stultis videri eruditi volunt, eruditus stultus iudicantur. — b) In sing. nom. *Quintil.* 11. 1. 45. Non idem apud eruditum, quod militarem ac rusticum, deceat.

Homonymi. Quomodo *eruditus* a *docto* differat, *F. DOCTUS.* Adde, quandoque *eruditum* opponi *artifet:* quatenus artifex cum significat, qui artem quamdam proficitur, *il professoris;* eruditus contra eum, qui non otioso rudis est artis illius, sed ejus cognitione censetur, *il dilettante, l'intendente.* Hinc *Donatus* ad *Ter. Eun.* 3. 4. 19. Hæc ergo artificibus et eruditis, cetera spectatoribus poetæ exhibet, *il poeta ciò propone per li professori e per li dilettanti, il resto pel volgo.*

ERUDIS, e, adject. ab *er* et *rudis.* Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Nat. Tyr.* p. 123.

ERUDITE, adverb. *Comp. Eruditus* et *Sup. Eruditissimus.* — *Erudite* est dote, cum eruditione. *Colum.* 1. *R. R.* 1. 14. Voluntaria duo composita facietis et eruditus poterit illi tradenda curavil. *Cic. Senect.* 1. 3. Qui si eruditus videbitur disputare, etc. *Id. Orat.* 32. 174. Litteræ eruditissime scriptæ. *Quintil.* 1. 5. 35. Illud eruditus queritur, an la singulari quoque verbis possit fieri solarismus. *Gell.* 18. 5. *extr.* Erudite simul et affabiliter dicere. *Plin.* 1. *Ep.* 9. *in fin.* Satis est, ut Attilius noster eruditissime simul et favellissime dixit, otiosum esse, quam nihil agere.

ERUDITIO, ðnis, f. 3. ¶ I. Stricto sensu est actus erudiendi, institutio. *Cic.* 3. *ad Q. Fr.* 1. 4. *extr.* De ejus eruditione quod labores, nihil est, quoniam ingenium ejus nosti, studium ego video. *Quintil.* 2. 3. 10. Poliorum in scholis eruditionem esse, quam domi. *Gell.* 11. 7. Est alio id vitium (scil. utendi verbis nimis obsolete) plerumque seræ eruditionis, quam Græci *εὐροδία* appellant. ¶ 2. Latiori sensu est ipsa doctrina, quæ eruditione acquiritur. — a) In singulari numero. *Cic.* 2. *Orat.* 1. 1. Antonium omnis eruditionis expertem atque ignarum fuisse. *Id.* 1. *Off.* 33. 119. Præclara eruditione atque doctrina ornatus. *Id.* 1. *Acad. (post.)* 2. 4. Quæ sine eruditione Græca intelligi non possunt. *Id.* 1. *Tusc.* 2. 4. Summam eruditionem Græci silam censebant in nervorum vorumque caatibus. *Sueton. Aug.* 89. Eruditione variâ repletus. *Id. Gramm.* 6. Compositus variæ eruditionis aliquot volumina. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (134). Athenion austerior in colore, et in austeritate jucundior, ut in ipsa pictura eruditio eluceat. — b) In plurali num. *Gell. præfat.* Quas breviter et indigeste et insondite eruditionibus lectionibusque variis feceramus. *eruditombus,* quæ ab aliis didicimus; *lectionibus,* quæ ipsi legitimus. *Vitrur.* 1. 1. *a med.* Quam hæc disciplina sit abundans eruditionibus variis ac pluribus. — c) *Eloquentiam* ab *eruditione* distinguit *Sueton. Cal.* 53. E disciplinis liberalibus mi-

nime eruditioni, eloquentiæ plurimum attendit. — d) In illo *Senecæ Ep.* 47. Libenter ex his, qui a te veniunt, cognovi, familiariter te cum servis tuis vivere: hoc prudentiam tuam, hoc eruditionem decet. *Lips.* sapientiam intelligit, Stoicorum lingua, qui rudes, stultos habebant; quod pluribus illustrat *Id.* 1. 2. *manuduct. ad Stoic. philosoph. dissert.* 1.

ERUDITOR, ðris, m. 3. qui erudit, doctor. *Hieronym.* vit. *Hilarionis; Tertull. Pall.* 4.; et *Fulg. interpr. Ose.* 5. 2., *Rom.* 2. 20. et *Hebr.* 12. 9.

ERUDITRIX, tris, f. 2. quæ erudit. *Flor.* 2. 6. 38. Africa Hannibalis eruditrix.

ERUDITOLUS, a, um, adject. *deminu. ab eruditus.* Joculariter tantum occurrit, et est Veneris peritus. *Calul.* 57. 7. Uno in lectulo eruditoli ambo.

ERUDITUS, a, um. *F. ERUDIO.*

ERUDITUS, us, m. 4. eruditio. In sexto casu singulari habet *Tertull. advers. Valentini.* 29.

ERUGATIO, ðnis, f. 3. cutis extensio, rugis sublati. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 12. 50. (184). Candorem cutique erugationem præstat. *h. e. cutis rugas demit.*

ERUGERE semel factum significat, quod eructare sæpius. Illud enim perfectæ formæ est, hoc frequentatiæ. *Paul. Diac. p.* 83. 1. *Müll. Hanc Paul. Diac. sententiam confirmat Macrob. de diff. Græci Lat. verb. p.* 2765. *Putsch.* hisce verbis: *Erugat* frequentativus est a principali *erugit aquæ vis.* V. et ERUCTUS.

ERUGO, as, ere, a. 1. (ex et ruga) est cutem extendere et rugas tollere. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 19. 74. (126). Lili radices erugant corpora. *Id.* 25. *ibid.* 12. 50. (183). Cutem in facie erugari, et temescere, et candorem custodire, lacte asinino putant. *Id.* 13. *ibid.* 12. 26. (83). Charta erugatur atque extenditur malteo.

ERUGO, is. *F. ERUGERE.*

ERULUS, i. *F. HERULUS.*

ERUMPUS, rumpis (rûpi, rûptum, rumpere, 3. (ex et rumpo). Part. *Erumpens* sub *B.* 1. 2.; *Eruptus* sub *A.* 1. 1.; *Erupturus* sub *B.* II. — *Erumpere* est verbum *A* Activum; et *B* Neutrum.

A) Active *erumpere* est cum impetu emittere, effundere (II. *mandar fuori con impeto; Fr. faire sortir avec impétuosité; jeter, lancer avec force; Hisp. hacer salir con impetuosidad; Germ. hervorbrechen; Angl. to send forth.*)

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Zucret.* 1. 724. *de Etna.* Favibus eruptos iterum vis ut vomat ignes. Et passivo *Id.* 6. 584. incita quam vis Erugitata foras erumpitur. *Cato R. R.* 157. Brassica tumida concoquit; eadem erumpit, *sa venire a suppuratione i tumori et li fa crepare.* *Cic. Arat.* 111. Estiferos validis erumpit statibus ignes. *Tibull.* 4. 1. 86. Fontibus ad dulces erumpit terra liquores. Et passivo *Scribon. Compos.* 84. Quum sanguis eruptus est. *Id.* *ibid.* Sanguinem eugant magis erumpi per vulnus. *Stat.* 7. *Theb.* 638. Erupusque sinus viciæ cruor. *Id.* leg. *erumpensque.* *Cf. Petron. Satyr.* 123. Atque has erumpit furibundo pectore voces. *Id.* leg. Inque has. — *Erumpere* se est cum impera extensa ratione, quæ *emergere* se dicimus. *Accius epud Non.* p. 236. 22. *Merc.* Ita imperitus stupiditate erumpit se, impos consilii. *Varro Forcellinus* habet *Vatin.* apud *eumd.* p. 16. 8. Ventique friatio se ab are eruperant Phœnetici septentrionum filii. *Zucret.* 4. 1108. ubi se erupit nervis conjuncta cupido. *Cars.* 2. *B. C.* 14. Portis se foras erumpunt. *Virg.* 3. *G.* 368. unde altus primum se erumpit Enipeus. *fluvius Thessal.* Sic *Id.* 1. *ibid.* 445. inedia inter nubila sese Diversi erumpunt radii. ¶ 2. Latiori sensu occurrit cum Accusativo loci pro evire, seu potius magno cum impetu et quasi rumpendo evire. *Liv.* 22. 50. Per hos, qui inordinati atque in-compositi obstrepunt, portas erumpamus. *Thæserenda* tamen videtur *vulgata lectio* obstrepunt portis, erumpamus. *Virg.* 1. *En.* 584. jandulum erumpente nubem Ardebant. *Val. Flacc.* 5. 466. Admont hic socios nebulamque erumpit Iason. *Ulp. Dig.* 29. 5. 3. *ante med.* Erumpere vincula. *Ezeo* quoque et *evado* hæc ratione usurpatur.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1. *Ter. Eun.* 3. 5. 2. Jam ne erumpere hoc licet mihi gaudium? *Cic.* 16. *Att.* 3. Ne in me stomachum erumpant, quam tibi sint irati. *sfoghina la collera.* *Liv.* 36. 7. *circa med.* U erumpere diu coactam iram in hostes communes posset. *Id.* leg.

roercita ira. *Cæs. 3. B. C. 8.* Naclus circiter xxx. (naves), in cas indiligentia suæ ac doloris iracundiam erupit, omnesque incendit. *Sic plerique docti viri emendantur* (V. *Drabenhorg ad Liv. loc. mox cit.*): *vulgati libri habent iracundia erupit.* ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 2. *Inscript.* non optimæ tamen notæ, apud *Murat. 1013. 5.* si quis ERUPERIT LEGEM PRÆTERITUM (fortasse legendum est propositi) MIKI etc.

B) Neutorum more erumpere sæpius usurpatur, et est celeriter, vi et cum impetu exire, prorumpere (It. *uscir fuori con impeto*; Fr. *saire explosion*, se précipiter, s'élançer; Hisp. *abalanzarse, arrojarse*; Germ. *hervorbrechen, - stürzen, - eilen, ausbrechen in etwas*; Angl. *to break or burst forth, sally forth impetuously*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu occurrit — a) Cum addito loco, ex quo quis erumpit, per Ablativum et præpos. *ex vel ab*, aut sine præpos. *Cæs. 3. B. C. 5.* Post signo dato ex castris erumperent. *Cic. 6. Ferr. 48. 106.* Ignis, qui ex *Æinæ* vertice erumpunt. *Sic Plin. 6. Hist. nat. 22. 24. (86).* Ex stagno duos amnes erumpere. *Sil. It. 12. 438.* namque angustis e faucibus æquor Erumpit scopulos inter, patuloque recessu Infundit campis secretum gurgite pontum. *Liv. 34. 26.* Cum erumpentibus a porta Lacedæmonii prælium commiserunt. *Id. ibid. 28.* Tum ab oppido pluribus simul locis erumpunt. *Popisc. Tac. 12.* Erumpere a Mæotidæ. *Ovid. in Ib. 155.* Stygiis erumpere nititur ab oris. *Sall. Jug. 99.* Milites clamorem tollere atque portis erumpere jubet. *Cæs. 3. B. C. 44.* Ne quo loco erumperent Pompeiani, et nostros post tergum adorirentur, timebant. *Sueton. Aug. 14.* Præne interceptus est a manu gladiatorum, quæ oppido eruperat. *Sil. It. 8. 611.* Ludificante etiam terroris imagine somnos, Gallorum visi bustis erumpere manes. *Lucret. 1. 163.* erumpere caelo Armenta atque alia pecudes. *Plin. 2. Hist. nat. 52. 53. (138).* Fulmina terra erumpunt. *Lucan. 6. 553.* Erumpit sanguis jugulo, spiccia. — b) Cum Accusativo loci, ex quo quis erumpit: *F. supra sub A. 1. — c) Absolute.* *Cic. 2. Cat. 1. 1.* Abiit, excessit, erupit. *Cæs. 1. B. C. 81.* Sive noctu, sive interdiu erumperent. *Liv. 29. 33.* Ducentos ferme equites Masinissa circa se conglobatos, divisosque turmatim in tres partes, erumpere jubet. Adde *eumd. 9. 7. Tac. 2. Ann. 11.* Qua celeritimus amnis, Chariovalda dux Batavorum erupit. Adde *eumd. 14. Ann. 37. et 2. Hist. 26. Popisc. Aurel. 19.* Marcomannos erupisse. Adde *eumd. ibid. 6.*; et *Spartian. Did. Jul. 1. Quintil. 6. 2. 31.* Non percussor ille subitus erumpit? *Val. Flacc. 8. 323.* volucrum gens turbida fratrum Erumpit. — d) Cum additis, per quæ quis erumpit, per Accus. et præpos. *inter vel per.* *Sall. Jug. 101.* Solus inter tela hostium vitabundus erumpit. *scappa. Plin. 22. Hist. nat. 6. 6. (11).* Erumpere per castra hostium. Cf. *Lucret. 6. 888.* dispersa (semina) foras erumpere cogit Vis per aquam subito. *Sic ibid. v. 895.* Sic igitur per eum possunt erumpere fontem Et scaterè illa foras in stupam semina. *Id. 5. 458.* Ideo per rara foramina terræ Partibus erumpens primus se sustulit æther Signifer. *Nepos. Att. 21.* Ut extremo tempore per lumbos fistula putris eruperit. — e) Cum addito, quo quis erumpit, per Accus. et præpos. *ad vel in.* *Sall. Cat. 43.* Simul, cæde et incendio percussis omnibus, ad Catilinam erumperent. *h. e.* ex Urbe ad Catilinam celeriter se conferrent. *Curt. 6. 3. 5.* Ego vero ad penates meos, ad parentem sororesque, vel renitentibus vobis, erumperem. *Id. 9. 9.* Apes erumpunt ad pugnam. *Plin. 9. Hist. nat. 8. 7. (23).* Delphini solent in terram erumpere. *Curt. 3. 4. fin.* Ne occultus hostis in subeant erumperet. ¶ 2. Latiori sensu sumitur et simpliciter pro exire, emergere, nasci. *Plin. 13. Hist. nat. 6. 12. (54).* Lentor resinosis et cortice erumpit. *Id. 15. ibid. 14. 15. (52).* Geminum folium e latere erumpit. *nasce, spurta. Id. 18. ibid. 7. 10. (51).* Erumpit a primo satu bordeum die septimo, legumen quarto. *Id. 23. ibid. 6. 60. (112).* Flouculi erumpentes. *Id. 11. ibid. 37. 34. (170).* Dentes erumpentes. *Id. 20. ibid. 9. 40. (103).* Theodorus bulbis curat erumpentia in capite. *h. e.* ulcera erumpentia. *Sil. It. 13. 332.* Ac parva erumpunt. rubicunda cornua fronte.

II.) Translate occurrit — a) Cum addito, ex quo quid erumpit, per Ablat. et præpos. *ex.* *Cic.*

Sezt. 4. 9. Quum illa conjuratio ex latebris atque ex tenebris erupisset. *Quintil. 4. 3. 17.* Qui ex media (oratione) erumpit, cito ad id redire debet, unde devertit. *h. e.* qui in media confirmatione degresionem facit; ubi *Forcellinus* adnotat, *erumpere* ex eundi vim habere. — b) Sæpius absolute. — Generatim. *Cic. 1. Cat. 3. 6.* Quid est quod jam amplius expectes, si nec privata domus parietibus continere voces conjurationis tuæ potest? si illustrantur, si erumpunt omnia? *Tac. 3. Ann. 41.* Erupere primi Andecavi ac Turoni, *h. e.* in seditionem. *Sic Id. 1. Hist. 55.* Quinta decima et sexta decima legiones nihil ultra fremitum et minas ausse initium erumpendi circumspiciant. *Quintil. 12. 9. 5.* Non dum tantum dicendi lumen accesserat, ut etiam per obstantia erumperet. *Id. 1. 5. 20.* Erupit brevi tempore nimis usus, ut etc. — Præcipue de sono. *Cic. 10. Phil. 9. 19.* Erumpit aliquando vera et me digna vox. *Seneca Brevit. vit. 6.* Quum verba eruperunt, affectus ad consuetudinem relabuntur. *Quintil. 9. 2. 76.* Verba vi quadam veritatis erumpentia. *Sil. It. 10. 503.* vicinis parte sinistra Per subitum erumpit clamor. *Id. 6. 283.* Erupit tristi fluvio mugitus et imis Murmura fusa vadis. *Minuc. Fel. Octav. 44.* Cæcilius sic erupit, *h. e.* sic locutus est. *F. mos plura sub c. — De animi motibus. Cic. 2. Orat. 58. 235.* Quomodo (risus) existat, atque ita repente erumpat, ut eum cupientes tenere, nequeamus etc. Adde *Quintil. 6. 3. 9.* *Sic Quintil. 6. 2. 7.* Quum ille stetas erumpit. *Id. 11. 3. 75.* Dolore lacrimæ erumpunt. *Cic. Sull. 24. 67.* Furorem incredibilem, biennio ante concepit, erupisse in meo consulatu scripsi. *essere scoppiato. Liv. 7. 21.* Cure private in certaminibus publicis eruperunt. *Id. 2. 23.* Erupit ira. *Sueton. Cal. 6.* sevitia. *Quintil. 9. 3. 54.* affectus. *Tac. 2. Ann. 11.* cupid. *Id. 1. ibid. 77.* licentia. — c) Cum addito termino, quo quid erumpit — Per Accus. et præpos. *in. Ter. Phorm. 2. 2. 11.* Vereor, ne istæc fortitudo in nervum erumpat denique. *vada una volta finire in prigione. Cic. Mur. 23. 47.* Et odia occulta civium, quæ tacitis nunc discordiis continentur, in fortunas optimi ejusque erumperent. *Id. Amic. 21. 76.* Erumpunt sæpe vitia amicorum tum in ipsos amicos, tum in alienos. *Id. Mur. 38. 81.* Omnia, quæ per hoc triennium agitata sunt, in hos dies, in hos menses, in hoc tempus erumpunt. *Liv. 34. 61.* Quod mos in omnium perniciem erupturum esset. *Quintil. 12. 7. 2.* Erupuras in rempublicam conspirationes. *Id. 8. 3. 4.* Ego illos credo qui aderant velut mente captos et quo essent in loco ignaros erupisse in hunc voluptatis affectum. *Sueton. Tib. 68.* Erumpere in omne genus crudelitatis. *Tac. 1. Ann. 36.* Imbutasque præda manus in directionem Galliarum erupturas. *Quintil. 11. 3. 54.* Elisa (vox) in illum sonum erumpit. *Justin. 10. 2. 5.* Exacerbatos juvenis in jurgia patris erupit. *proruppe. Solin. 1. ad fin.* Alys Cræsi, mutes ad id locorum, in vocem erupit vi timoris. *Symmach. 4. Ep. 1.* Prior in verba salutationis erupit. *Apud Cic. Dom. 24. 63.* Erumpere in actus. *Orellius* cum optimis Codd. verba *in actus* omittit. *F. ACTUS, us. — Per Accus. et præpos. ad. Cic. Harusp. resp. 3. 4.* Videbam, erupturum illud malum ad perniciem civitatis. *Liv. 2. 45.* Rem ad ultimam seditionis erupturam. *Sueton. Ner. 27.* Nulla dissimulandi cura, ad majora vitia palam erupit. *Tac. 11. Ann. 85.* Incensumque et ad minas erumpentem castris infert. — Per Adverbia motus. *Cic. 2. Att. 20. 5.* Hæc quo sint eruptura, timeo. *Id. ibid. 21. 1.* Nunc repente tanto in odio est omnibus (dominatio), ut, quorsus eruptura, horreamus. *Quintil. 9. 2. 64.* Huc erumpit ejus affectus, ut etc.

ERUNCINO, as, are, a. 1. runcina erado: ab *ex* et *runcino*. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 157.*

ERUNCO, as, are, a. 1. herbas noxias et spinas fructeque extirpo: ab *ex* et *runcino*. *Colum. 2. R. R. 10. 28.* Omnes alterius generis herbas eruncato. *Id. 11. ibid. 3. 14.* Eruncare areas.

ERUO, ruis, rui, rütum, rüere, a. 3. (ex *et* ruo). Part. *Eruens I. 1.* Erutus in omnibus paragr.: *Erueudus II. 1.*; *Erutus I. 1.* — Eruere, *ἐξέρπειν*, est effodere, extrahere, quæ terrâ obruta sunt, terram amolendo, educere (It. *scavare, tirar fuori*; Fr. *tirer en creusant ou en feuillant, déterrer, extraire, arracher*; Hisp. *desenterrar, extraer*; Germ. *herausgraben, - werfen, -*

reissen, - stürzen, hervorholen; Angl. *to pluck, root, or tear up*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. 4. Fin. 4. 10.* Qui sciet, ubi quidque positum sit, is, etiam si quid obrutum erit, poterit eruere. Hinc — a) Usurpatur de metallis, plantis, et ceteris, quæ sub terra vel jacunt, vel radices egerunt. *Ovid. 3. Amor. 8. 53.* Aurum terra eruo. *Stat. 4. Silv. 7. 15.* Fossor eruto concolor auro. *Poetire Val. Flacc. 5. 145.* Erue-re cubilia ferri. *scavare le miniere di ferro. Martial. 8. 28.* Erythræis eruta gemma vadis. *Sueton. Ner. 31.* Thesaurus antiquissimæ gazæ, quos Dido regina fugiens Tyro secum extulisset, esse in Africa vastissimis specubus abditos, ac posse erui parvula mollium opera. *Virg. 5. Æn. 449.* radicibus eruta pinus. *Id. 1. G. 319.* Ventii erunt segetem ab radicibus inis. *Sil. It. 6. 195.* penitusque revulsam (quercum) Evertit fundo et radicibus eruit imis. *Plin. 21. Hist. nat. 11. 36. (62).* Erue-re herbam radicibus. *Ovid. 1. Fast. 351.* Nam sata vere novo teneris lactentia sulcis Eruta setigeræ comperit ore suis. — b) De mortuorum cadaveribus. *Cic. 1. Divinat. 27. 57.* Mortuum erutum esse. Adde *Nepot. Pausan. 5.*; et *Sueton. Cal. 59. Horat. Epod. 5. 17.* Sepulcris erutæ caprificus. *Tac. 2. Ann. 69.* Et reperiebantur solo ac parietibus erutæ humanorum corporum reliquæ. *Plin. 8. Hist. nat. 30. 44. (106).* Eruit sepulera hyæna, inquisitione corporum. *scava. Sic Seneca Troad. 663. et 685.* Erue-re busta funditus. — c) De oculis, dentibus, etc. *Quintil. 5. 9. 13.* Puerum coturnicium oculos eruentem. Adde *eumd. 6. proæm. 6. Plin. 28. Hist. nat. 8. 29. (114)*; *Sueton. Ner. 3.*; et *Lamprid. Alex. Sev. 16.* Erue-re alicui oculum. *Rursus Plin. 25. Hist. nat. 8. 50. (89).* Eruit oculi. Cf. *Justin. 5. 8.* Negarunt se Spartani, ex duobus Græciæ oculis alterum eruturos. Et per hellenismum *Ovid. 12. Met. 268.* Figitur huic duplice Gryncus in lumina ramo, Eruiturque oculos. *Plin. 28. Hist. nat. 8. 27. (95).* Dentes de sinistra parte eruit. *Sueton. Galb. 9.* Eadem illa carmina sacerdos Jovis Clunice æ penetrat, somnio monitus, eruat. — d) Ponitur interdum etiam pro extrahere per vim. *Tac. 3. Hist. 83.* Abditos in tabernis aut si quam in domum perflugerant, erui jugularique populus exostulabat. Cf. *Ovid. 12. Met. 476.* Jactanti talia Ceneus Extentum cursu missa latus eruit hasta. *h. e.* haurit, perfodit. Similiter *Stat. 10. Theb. 817.* sedet eruta multo Ungue genas, *graffiata si viso. ἐξερπειός.* Et *Val. Flacc. 6. 100.* Hiberni qui terga Noæ gelidumque (h. e. glaciem) securi Eruit. Quamquam *Ovid., Stat. et Val. Flacc.* loci nuper citi, ad paragræphum proxime sequentem referri possunt. ¶ 2. Speciatim et latiori sensu ab Augusti ætate apud Poetas ponitur pro ab imo agitare, convellere. *Ovid. Heroid. 5. 54.* remis eruta canet aqua. *Sic Sil. It. 17. 238.* Quassans cæruleum genitor caput æquora fundo Eruit, et tumidum movet ultra litora pontum. — Hinc est etiam a fundamentis convellendo dejicere. *Virg. 2. Æn. 611.* Neptunus tridentem totam a sedibus urbem Eruit. *Sil. It. 3. 212.* tantoque fragore Eruta convulsis prostrates oppida muris. *Mamertin. Grat. act. Jul. 13.* Mito veteres, qui saxo præcipites dati, quorum bona publicata, domus erutæ, interdicta posteris nomina.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1. — a) De abstractis. *Zucret. 5. 1387.* Sic unumquidquid paulatim protrahit ætas In medium (h. e. invenit), ratiocine in luminis eruit oras. *Cic. 13. Att. 30. 2.* Mi sicunde potes, erues, qui decem legati Mummio fuerint. *Id. 12. 36.* Fanum erui volo; neque hoc nihil erui potest. *h. e.* neque hoc meo ex animo evelli potest. *Id. 2. Orat. 34. 146.* Scrutari locos, ex quibus argumenta eruamus. Adde *eumd. 1. Tusc. 13. 29. Id. 1. leg. Agr. 1. 3.* Si quid est, quod indagaris, invenieris, ex tenebris eruere. *Id. 2. Orat. 41. 174.* Cura et cogitatione eruere aliquid. *Id. Mur. 7. 16.* Non ex sermone hominum recentis, sed ex annalium vetustate eruenda est memoria nobilitatis tuæ. *Id. 2. Orat. 88. 360.* Quæ hæc exercitatione non eruenda memoria est, si est nulla naturalis: sed certe, si laiet, evocanda est. *Horat. 2. Ep. 2. 115.* Obscurata diu populo bonus eruet atque Proferet in lucem spæiosa vocabula rerum, Quæ — Nunc situs informis premit et deserta vetustas. *Ovid. 1. Fast. 7.* Sacra recogno-sces annualibus eruta prisca. *Quintil. 12. 10.*

36. Sensus sublimes varilique eruuntur. *Id.* 12. 8. 13. Multa, quae litigator nihil ad causam pertinere crediderit, eruet patronus. *Adde eumd.* 4. 2. 60. et 9. 2. 64. *Id.* 12. 9. 3. Eruere veritatem. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 4. 5. (24). Causa rerum et ratio eruta. *Id.* 2. *ibid.* 46. 45. (118). Ista plures sicut praemio alio, quam posteros iuvandi, eruunt. *h. e.* scrutati sunt. *Sic Stat.* 3. *Theb.* 555. Eruiimus, quae prima dles, ubi terminus aevi, Quid bonus ille deum genitor, quid ferrea Clotho Cogilet. *h. e.* inquirimus, scrutamur. *Seneca Troad.* 580. Dolor pectore imo condita arcana eruet. *h. e.* prodet, elicet, manifesta reddet. — *b)* De hominibus. *Vatinius* apud *Cic.* 5. *Fam.* 9. *extr.* Profecto tibi illum reperim, nisi si in Dalmatiam aufugerit; et inde tamen aliquando erum. *Curt.* 4. 14. 4. Viros fortes numquam ignorari: at imbelles et latebris suis erutos, nihil praeter nomina afferre. *Id.* 9. 3. 8. In alium orbem paras ite, et Indiam quaeris Indis quoque ignotam: inter feras serpentes degentes Erucet ex latebris et cubilibus suis expetis. *Id.* 9. 2. 9. Relegatos in ultimum pæne rerum humanarum persequi terminum et eruere, arduum videbatur. ¶ 2. Speciatim, metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 2., ponitur pro diruere, evertere. *Virg.* 2. *Æn.* 4. Trojanas ut opes et lamentabile regnum Eruerint Danaï. *Stat.* 5. *Theb.* 75. Cura viris tumidos adversa Thraeces in ora Eruere et sævam bellando frangere gentem. *h. e.* Thracum gentem. *Tac.* 4. *Hist.* 72. Eruere civitate. *rovinare, disfare.* *Sic Seneca Phœn.* 555. patriam ac penates ferro. *Val. Flacc.* 4. 761. quorum (superum) erota nutu Bebrycia.

ERUPTIO, ònis, f. 3. actus erumpendi, exitus (It. *uscita impetuosa, eruzione*; Fr. *action de sortir avec impetuositè, sortie impétueuse*; Hisp. *salida impetuosa*; Germ. *das Heraus* —, *Hervorstürzen*, — *brechen*; Angl. *a bursting, forth*).

I.) Proprie. — a) In singulari numero. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 7. 7. (21). Elephantii universi eruptionem tentare circumdati clatris ferreis. *Id.* 16. *ibid.* 10. 19. (45). Omnia hæc genera aereosa carbonem repente expuunt, cum eruptionis crepitu. *Id.* 18. *ibid.* 17. 44. (150). Si cariosum fuit semen, quom serretur, prima statim eruptione apossitur. *b)* In plurali numero. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 15. 86. (136). Inhibere eruptiones sanguinis.

II.) Improprie. ¶ 1. Sæpe est verbum militare, et est egressio subita militum ex oppido aut castris, aggrediendorum hostium causa. — a) In singulari numero. *Liv.* 3. 28. Per media castra eruptionem facere. *Cæs.* 7. B. G. 24. Duabus portis ab utroque latere turrim eruptione fiebat. *Id.* 3. *ibid.* 5. Si eruptione facta, extremum auxilium experientur. *Id.* *ibid.* 21. Eruptionem tentare. *Adde Quintil.* 4. 3. 7. — *b)* In plurali numero. *Cæs.* 7. B. G. 24. Resistere eruptionibus. *Adde Nepot. Thrasyb.* 4.; *Quintil.* 6. 4. 14.; *Colum.* 9. R. R. 10. 3.; et *Sueton.* *Cæs.* 64. et *Aug.* 96. — Latiori sensu pro excursionem occurrat apud *Cæs.* 7. B. G. 7. Magna coacta manu, eruptionem in provinciam facere contendit. ¶ 2. Item est verbum medicorum, quo significatur exitus pusularum, ulcerum, pituitæ, et similibus, quæ alias exanthemata, tubercula, papule, pustule appellantur. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 9. 38. (63). Oris ulcera et eruptiones sanare. *Id.* 23. *proem.* 5. (8). Eranthe siccata manantes capitis eruptiones. *Id.* 20. *ibid.* 7. 26. (66). et 8. 27. (71). Eruptiones papularum. *Id.* 26. *ibid.* 11. 73. (120). pituitæ. *Id.* 28. *ibid.* 6. 18. (66). in corpore infantium. ¶ 3. Translate. *Seneca* 1. *Clem.* 2. Eruptio villorum.

ERUPTOR, òris, m. 3. improprie, in re militari, est qui erumpit, seu eruptionem facit. *Amian.* 24. 5. Eruptores perterriti reverterunt.

ERUPTUS, a, um. *V. ERUMPO.*

ERUS, i. *V. HERUS.*

ERUSCUM. *V. RUSCUM.*

ERUTUS, a, um. *V. ERUO.*

ERVILIA, æ, f. 1. cicera minor, cleerecula, genus leguminis folio longiore, quam ceterorum, grano rotundo. *Varro* apud *Non.* p. 204. 23. *Merc.* Sed uti serat hæc legumina, arte parva paranda: cicet, ervillam, asparagos, alla asperiora ceteris. *Schneid.* *ad Farron.* 1. R. R. 32. 2. coarctit ervilia. *Adde Colum.* 2. R. R. 13. 1.; *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 10. (58). et 10. 23. (98).; et *Petron. Satyr.* 57. *extr. Seren. Sammon.* 585. resinas ex terebintho In spaciem ervillæ parvas glomerabis in orbem. *Paul.*

Diac. p. 82. 2t. *Müll.* Eryum et ervilia a Græco sunt dicta, quia illi eryum ἐρύβον, ervillam ἐρύβινον appellant. *V. Pontedera Opera posth.* T. 1. p. 34.

ERYUM, ï, n. 2. genus leguminis, siliqua cylindrica, fructu lignoso, quo aruenta pinguescunt, ab ἔρυος, quod idem significat. *Plaut. Most.* 1. 1. 59. Eryom daturin' estis, bubus quod feram? *Colum.* 2. R. R. 11. 11. Eryum letatur loco macro, nec humido, quia luxuria plerumque corrumpitur. *Virg.* 3. *Ecl.* 100. Eheu quam pingui maer est iuvis taurus in ervo! *Al. leg. arvo, quod Pterius improbat.* *Adde Colum.* 6. R. R. 3. 4. et 11. *ibid.* 2. 10.; *Pallad.* 2. R. R. 8.; *Horat.* 2. *Sat.* 6. 117.; et *Veget.* 5. *Veterin.* 47. 4.; et *V. ERVILIA.*

ERYNGE, es, f. 1. et

ERYNGION, ï, n. 2. ἔρυγγιον et ἔρυγγιον, herba est ex aculeatorum genere, dura, frutescens, spinosis foliis, caule geniculato, cubitali et majore aliquanto, radice odorata. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 7. 8. (18).; et *Scridon. Compos.* 153. et 165. *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 97.)* hæc exhibet synonymiam: I. Ἐρύγγιον Theophr. *Hist. plant.* 6. 1.; *Ἐρύγγος* Nicand. de Theriac. v. 845. 849. et 945.; *Ἐρύγγιον capitulis albis* Dioscor. 3. 24. et *Plut. Sympos.* 7. 2.; *Ἀγρία* Græcor. recent.; *Φιδάγαδον* Lacon. recent.; *Eryngium candidum vel centum capita* *Plin.* 22. *Hist. nat.* 8. 9. (20). et *Eryngium candicans* ejusd. *Plin.* loc. cit. sunt *Eryngium campestris* L. *Spec. plant.* 337. — II. Ἐρύγγιον capitulis cæruleis Dioscor. loc. cit.; *Σφαδάγαδον* *Zacynth.* recent.; et *Eryngium nigrum* (id est colore intense cæruleo) et *Eryngium albicans* *Plin.* loc. cit. sunt *Eryngium cyaneum* Sibth. *Fl. Græc. edit. Smith.* 1. 175. — III. *Eryngium maritimum* *Plin.* 20. *Hist. nat.* 7. 8. (19). est *Eryngium maritimum* L. *Spec. plant.* 337.

ERYSIMON vel Latina positione

ERYSIMUM, i, n. 2. ἐρύσιμον, herba est in Asia, Græcica, inter frumenta nonnumerata, eademque cum ea, quam Latini irionem vocant, nisi pinguis esset. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 10. 22. (96). *Cl. Fée (Op. cit. vol. 2. p. 429.)* hæc exhibet synonymiam: *Ἐρύσιμον* Hippocr., Theophr. 8. 1. et 4. et de Causis 16., et Dioscor. 2. 188.; *Ἀγρίορα* Græcor. recent.; et *Irio* et *Erysimum* *Plin.* loc. cit. sunt *Sisymbrium polyacanthum* L. *Spec. plant.* 918. secundum *Anguillam, Erysimum officinale* L. *Spec. plant.* 922. teste *Dodon. Matth.* in *Diosc.*, et *Sisymbrium Irio* L. *Spec. plant.* 921. teste L.

ERYSIPÉLAS, atis n. 3. ἐρύσιπυλας, ἐρύσιπυλας, morbus, quom super inflammationem ruber ulcus ambit, isque cum dolore procedit: ab ἐρύσιμο *traho* et πύλας *prope*, quia attrahit partes vicinas; vel potius ab ἐρύσρος *ruber* et πύλος, aut πύλος *niger, lividus*, quia rubeditui nonnihil alterius admixtum coloris. *Cels.* 5. 26. n. 34. et 33. ubi Græce, et *ibid.* 28. n. 11. ubi Latine legitur.

ERYSISCÉPTRUM, ï, n. 2. ἐρύσισκέπτρον, frutex. Inter odoramenta refert *Plin.* 24. *Hist. nat.* 13. 69. (112). Sed et frutex humilior, æque spinosus, in Nisyro et Rhodiorum insulis, quem alii erysiscéptrum, alii adipsatheon, Syri diachethon vocant. *Adde eumd.* 12. *ibid.* 24. 52 (110). *V. ASPALATHUS*, ibique synonymiam.

ERYSITHÁLES, is, f. 3. ἐρύσιθάλης, herba flore luteo, foliis aranthi, bibiturque e vino. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 13. 85. (137). *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 410.)* ait, hæc plantam definiri non posse, quia desunt indicia.

ERYTHÁCE. *V. ERITHACE.*

ERYTHALLIS. *V. ERISTHALLIS.*

ERYTHÍNCUS, i, m. 2. ἐρύθινος. Est qui legit erythrinus. — Erythinus est piscis marinus rubro colore; unde et *rubellio* Latine dicitur; ab ἐρύθρος *ruber*. *Ovid. Halieut.* 104. veruleaque rubens erythinus in unda. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 16. 23. (56). In quodam genere omnino non sunt mares, sicut in erythinis et channis.

ERYTHRÆUS, a, um, adject. ἐρύθραιος, rubrum significat, ab ἐρύθρος *rubens*: unde *Erythrææ* oves dicitæ sunt a rutilo vellere, teste *Plin.* 8. *Hist. nat.* 48. 73. (191). Similiter *erythraeus color* in mare ovium dicitur a *Colum.* 7. R. R. 2. 4. et 6. et *ibid.* 3. 2. qui ad rubrum accedit. — Ceterum *V.* hæc vocant in ONOM.

ERYTHRÁICON, i, n. 2. ἐρύθραικόν, genus satyri cortice rubro: ab ἐρύθρος *ruber*. *Plin.* 26.

Hist. nat. 10. 63. (97). *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 405.)* hæc exhibet synonymiam: *Σατύριον* τὸ ἐρύθρινον, et δὲ σατύριον ἐρύθραικόν Dioscor. 3. 144. et *Satyrium erythraicum* *Plin.* loc. cit. sunt *Erythronium Dens canis* L. *Spec. plant.* 437?

ERYTHRÁNON vel Latina positione

ERYTHRÁNUM, i, n. 2. ἐρύθρανόν, genus hederæ, acinis rubenibus: ab ἐρύθρος *ruber*. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 33. 62. (147).

ERYTHRÓCÓMOS, i, m. adject. ἐρύθροκόμος, rubreos capillos habens. Sic *erythrocomi frondes* h. e. rubræ, in quodam malorum granatorum genere: sicut *leucocomi* albæ, in alio ejusdem pomii genere: ab ἐρύθρος *ruber* et λευκός *albus*. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 19. 34. (113).

ERYTHRÓDÁNUS, i, f. 3. ἐρύθροδάνας, Latine rubia, herba est apta tingendis lanis et coriis perficiendis. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 11. 56. (94). Alia res erythrodanus, quam alii ereuthodanum vocant, nos rubiam. *Juria* cl. *Fée (Op. cit. vol. 3. p. 257.)* est *Rubia tinctorium* L. *V.* plura in RUBIA.

ERYTHROS, a, um, vel rectius erythros, on, adject. ἐρύθρος, ruber. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 31. 105. (179). Hoc est venenum, quod appellavere erythron. *V. STRYCHNUS*. — *Erythros rhus*, semen est frutescens, qui rhus vocatur: a colore sic dictum. *Plin.* 24. *ibid.* 11. 55. (93). *Cl. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 85.)* hæc exhibet synonymiam: *Ῥύς ἐρύθρος* Hipp. *Nat. mul.* 575.; *Ῥύς* Theophr. *Hist. plant.* 3. 18. *Ῥύς βερροδεβική* Dioscor. 1. 147., et *Rhus Syriæ mas et femina* *Plin.* 13. *Hist. nat.* 6. 13. (55). et *Rhus erythros* ejusd. *Plin.* loc. cit. sunt *Rhus Cortaria* L. *Spec. plant.* 379., *Sumac* *Bellon.*, *Arab.* et *Mortic.*

ES

ESCA, æ, f. 1. *Escas* in Genit. sing. num., ut *familias, monetas, vias* etc. habet *Livius Andron.* in *Odyss.* apud *Priscian.* 6. p. 679. *Putsch.* Atque *escas* habemus mentionem. — *Esca, edesca*, ab *esum* supin. verbi *edo*, est cibus, quo et homines et animalia bruta vescuntur (It. *cibo, bevanda*; Fr. *nourriture, aliments*; Hisp. *alimento, comida*; Germ. *d. Speise für Menschen und Thiere*; Angl. *meal, food, victuals*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Most.* 3. 2. 2. Mellius anno hoc mihi non fuit domi, nec quando *esca* una meruerit magis. Prandium utror mihi perbonum dedit. *Id. Men.* 3. 1. 10. Assatim est hominum, in dies qui singulas *escas* edunt. *Id. Pers.* 3. 1. 9. Libenter *escis* alienis studes, si piace il pane altrui. *Adde eumd. Cas.* 2. 8. 56., *Pseud.* 3. 2. 41. et *Truc.* 2. 7. 48. *Cic.* 2. *Nat. D.* 23. 59. Dii nec *escis* aut potionibus vescuntur. *Id.* 2. *Fin.* 28. 90. Contemptissimæ *escæ* et *potiones*. *Adde eumd.* 1. *Divinat.* 51. 115. *Id.* 2. *Nat. D.* 64. 160. *Sus* vero quid habet præter *escam*? *Varro* 5. L. L. 78. *Müll.* *Mergus*, quod mergendo in aquam capiat *escam*. *Virg.* 12. *Æn.* 474. pennis alta atria lustrat hirundo *Pabula* parva legens nidisque loquacibus *escas*. *Adde eumd.* 4. G. 17. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 5. *Quæ* prima iratum venter placaverit *esca*. *Id.* *ibid.* 2. 73. *Esca* simplex. *Ovid.* 2. *Amor.* 19. 28. dulcis. *Colum.* 3. R. R. 2. 1. *Vitis* vel ad *escam*, vel ad effusionem deponitur. *da mangiare*. *Adde eumd.* 11. *ibid.* 2. 72. et 12. *ibid.* 1. 2. et *Arbor.* 17. 3. *Martial.* 13. 87. *Sanguine* de nostro tinctas, ingræte, lacernas *Induis*: et, non est hor satis, *esca* sumus. *serviamo di cibo*. *Murices* loquantur. — *Esca maxime esse* apud *Plaut. Men.* 1. 1. 24. est multi cibi esse, large *cenam* parare, *essere di buon pasto, far buona tavola*. — In re quoque medica occurrit apud *Veget.* 4. *Veterin.* 6. 1. *Schneid.* *Parvos* colliculos decoques, et oleo ac liquamine per os digeros, eamque *escam* per dies quinque jejuno (bort) dabis. ¶ 2. Speciatim dicitur de cibo, qui projicitur avibus, feris et piscibus, decipiendi gratia, *esca, dé-léas*: ad rem *Plaut. Isin.* 1. 1. 87. *Edis* nobis est *area*, aurejs sum ego, *esca* est meretrix, lectus iller est, *amatores aves*. *Petron. Satyr.* 3. *Sic* eloquentiæ magister, nisi tamquam piscator, eam imposuerit *hanis escam*, *quam* scierit appetituros esse *pisciculos*, sine spe prædæ moratur in scopulo. *Martial.* 4. 56. *Callida* sic stultas decipit *esca* *feras*.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1. *Pers.* 1. 22. Tunc, vetule, auriculis alienis colligis escas? h. e. ergone, quæ est ætate senex, in id unum incumbis, ut tam infames juvenum auribus illecebras, sive obscenos versus suppedites? *Liv.* 25. 30. Pars senilimosos hostes cadunt; pars, ignis escas, stramenta arida tectis injiciunt. *At tamen leg.* pars ignes casis, stramenta arida tectis, injiciunt. ¶ 2. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 2. *Cic. Senect.* 13. 44. Divine Plato escam malorum appellat voluptatem, quod eâ videlicet homines capiuntur, ut hano pisces.

ESCALIS, e, adject. ¶ 1. Generatim est ad escam pertinens. *Modestin. Dig.* 33. 10. 8. An videatur et argumentum escale et potiorum legato contineri. ¶ 2. CAPTOR. ¶ 2. Speciatim est pertinens ad id, quod accendendo igni inservit, apud *Poet.* in *Anthol. Lat.* 2. p. 453. *Burm.*

ESCARIUS, a, um, adject. escalis. ¶ 1. Generatim est ad escam seu cibum pertinens. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 26. 67. (197). Escaria vras, quæ escaria absolute *Juvenal.* 12. 46. appellat. *Farro* 5. *L. L.* 118. *Müll.* Escaria mensa. *Paul. Diac.* p. 77. 11. *Müll.* Escariæ mense quadratæ vocantur, in quibus homines epulantur. *Ulp. Dig.* 34. 2. 20. *post med.* Si cui escarium argentum legatum sit, solum debetur quod ad epulandum in ministerio habuit, id est ad cibum et potum. *Paul. ibid.* 33. Argento potiorum vel escario legato. *Cf. Inscript.* apud *Gruter.* 382. 9. L. VLPID ERIDANO AVG. L. AD AVRO ESCARTO. *Rursus Paul. Dig.* 33. 10. 3. Vitrea escaria et potioria. — Haud aliter *Plin.* 14. *Hist. nat.* 3. 4. (42). Escariæ uvæ. h. e. quæ inserviunt esui. ¶ 2. Speciatim est ad ea pertinens, quibus animalia alliciuntur ac capiuntur. *Plaut. Men.* 1. 1. 18. Istæc nimis lenta vincla sunt escaria: quam magis extendas, tanto adstringunt acrius. h. e. alienus cibus, quo parasti capiuntur. — Hinc

Escaria, *trum*, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, *V.* supra sub init.

ESCATILIS, e, adject. escarius. *Tertull. Pœnit.* 5. Post manæ escatilem pluviam. Adde *eum.* 1. *adv. s. Marcion.* 1.

ESCENDO, scendis, scendi, scensum, scendere, 3. (et et scendo). *Escendere* pro *ascendere* usurpasse optimæ notæ auctores, sed in perisicis editionibus esse immutatum in *ascendere*, *Gruterus*, *Gronov.* ad *Liv.* 2. 28. *Ruhnkenius* ad *Rutil. Lup.* p. 48. et alii docti viri testantur. Itaque sic legendum censent et MSS. apud Scriptores inferius allatos: præter quæ *Pareus* alia multa ex *Farron*, *Ovid.*, *Cæs.*, *Sall.*, *Gell.* congerit in *Lex. Crit.* — Ceterum *escendere* est a loco inferiore ad superiorem ascendere (h. *ascendere*, *salire*; Fr. *monter*, *s'élever*; Hisp. *ascender*, *subir*, *montar*; Germ. *irgend*-, *woher*-, *heraus*-, *emporsteigen*-, *hlimmen*; Angl. *to mount*, *ascend*). Occurrit A) Neutorum more; et B) Active, seu cum Accusativo.

A) Neutorum more, et quidem

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim fere cum præpos. ad vel in. *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 14. Quam ex alto puteo ad summum escenderis. *Id. Merc.* 5. 2. 90. Jam in curram escendi, jam lora in manus cepi meas. *Id. Trin.* 4. 2. 100. An etiam in cælum escendisti? *Cic.* 3. *Off.* 20. 80. Ut omnes simul in rostra post meridiem escenderent. Adde *eum.* 5. *Tusc.* 9. 24. et *V.* ibi *Alot.* *Rursus Cic.* 1. *ad Q. fr.* 2. 5.; et *Liv.* 8. 33. Escendere in contione. *Id. Liv.* 30. 25. In malum navis. Adde *eum.* 2. 28. 3. 47. 35. 13. et 43. et alibi. *Nepos Themist.* 8. Hic in navim omnibus ignotus escendit. Adde *Sall. Jug.* 93.; *Colum. Arbor.* 14.; et *Veg.* 3. *Veterin.* 16. 27. *Schneid.* ¶ 2. Speciatim ponitur pro navi egredi. *Liv.* 29. 11. Legati Asiam præntes, Delphos quam escendissent, essendo sbarcati. — NB. Pro descendere affertur illud *Liv.* 8. 40. *ad fin.* Ubi illud signum defossum erit, eo magistratum Romanum escendere, fas non esse. *At ibi alii leg.* descendere; alii *excedere*.

II.) Translate. *Liv.* 7. 30. Utque ad nos contemptum Samnitium pervenit, supra non escendit.

B) Active, seu cum Accusativo. *Sall. Jug.* 97. Pars equos escendere, obviam ire hostibus. *Seneca Vit. beat.* 23. Escendere vehiculum. *Tac.* 13. *Ann.* 5. suggestum. *Id.* 15. *ibid.* 59. rostra.

ESCENSUS, us, m. 4. ascensus. In sexto casu sing. *Tac.* 13. *Ann.* 39. Capta escensu munimenta.

ESCHARA, æ, f. 1. ἐσχάρα. ¶ 1. Est militaris machine basis vel pes, quem describit *Vitrur.* 10. 11. 9. *Schneid.* ¶ 2. Apud Medicos est crusta, quæ ferro ardenti, aut medicamento caustico cuti inducitur: item quæ sponte sua ulceribus adhaesit. Græca voc., quam Latine usurpat *Cæll. Aurel.* 5. *Tard.* 1. *ad fin.* Similiter *Marcell. Empir.* 8. § 5. *init.* Ad sordida vulnera oculorum crusta-que habentia, quas me licet escharas vocant, etc.

ESCHAROSIS, is, f. 3. ἐσχαρωσις, incrustatio *Cæll. Aurel.* 1. *Tard.* 4. Dehinc escharosis medicamine, sive ignis ustura faciendam probans.

ESCHAROTICUS, a, um, adject. ἐσχαρωτικός, escharam inducens. *Cæll. Aurel.* 1. *Tard.* 1. *extr.*

ESCIFER, fera, ferum, adject. escam et cibum ferens. *Paulin. Yolan. carn.* 19. 223. Quamquam et ut Ellam, sic istum pascere posset, Esciferas volucres jejuna per avia mittens.

ESCIIT pro erit dictum est. *Paul. Diac.* (aste p. 77. 13. *Müll.* *Sic Lex. XII. Tab.* apud *Festum* p. 162. 18. *Müll.* Ast ei custos nec escit. Item *Lex XII. Tab.* apud *Gell.* 20. 1. Si morbus levitasve vitium escit. *Lucret.* 1. 612. Ergo rerum inter summam minimamque quid escit? — Hinc sunt *superescit* supererit apud *Fest.* p. 302. 30. *Müll.*, et *obescit* oberit apud *Paul. Diac.* p. 189. 9. *Müll.* — Ut autem recte adnotat *Müllerus* ad *Paul. Diac.* p. 77. 30., forma hujus escit erat verbi inchoativi, significatio futuri. *V. SUM.*

ESCO, as, are, a. 1. escam peto, aut vescor. *Solin.* 40. *extr.* Ciconiæ serpentes escandi gratia insectantur.

ESCOLIMBUS, i, m. 2. In *Inscript.* apud *Murat.* 484. 3. mendose legitur *escolinbum* a colo constitit, quod legendum videtur et *colymbum* a solo constitit. *V. COLYMBUS.*

ESCUA, æ, f. 1. deminut. ab esca. *Plaut. Men.* 3. 1. 10. In dies qui singulas esculas edunt. *Pterique omnes leg.* escas.

ESCULENTIA, æ, f. 1. cibus pinguis, pinguedo. *Hieronym. Ep.* 3. 5. Si suum, leporum atque cervorum et quadrupedum animalium esculentias reprobes. *Gloss. Isid.* Esculentia, pinguedo.

ESCULENTUS, a, um, adject. Comp. *Esculentior*. — Esculentus est esui aptus (h. *mangiativo*; Fr. *mangeable*, *comestible*; Hisp. *comestible*; Germ. *was essbar ist*; Angl. *eatable*, *esculente*). *Scævola* apud *Gell.* 4. 1. *ad med.* Penus est, quod esculentum, aut potulentum est. *Cic.* 2. *Nat. D.* 56. 141. In ea parte ovis, qua esculentis et potulentis iter natura patefecit. *Id.* 2. *Phil.* 25. 63. Is romens frustis esculentis vinum redolentibus gremium suum et totum tribunal implevit. *Colum.* 11. *H. II.* 3. 50. Esculenta merc. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 53. 81. (219). Innovia et esculenta animalis. *Id. ibid.* 25. 37. (90). Crocodilus ore semper esculento. h. e. cibi pleno. *Hieronym. Ep.* 22. n. 11. Non posse a vino et esculentioribus cibus abstinere. h. e. delicatioribus et magis alibilibus. *V. ESCULENTIA.*

ESCULETUM, i, et

ESCULEUS, a, um, et

ESCULINUS, a, um, et

ESCUUS. *V. ESCULETUM, ESCULEUS,*

ESCULINUS, ESCULUS.

ESCENT. *V. SUM* sub init.

ESIT. *V. SUM* sub init.

ESITATUS, a, um. *V.* voc. seq.

ESITO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Esitatus*. — Esitare est frequentativum ab *esus* particip. verbi *esio*, ut *Gell.* 9. 6. docet: et fere consuetudinem edendi significat. *Cato R. R.* 157. Lotium ejus, qui brassicam esitavit. *Uf. Plin.* 20. *Hist. nat.* 9. 33. (83). Urina ejus, qui brassicam esitaverit. *Plaut. Capt.* 1. 2. 85. Asper meus victus sane est. *PAR.* Sentes ne esitas? *Id. Pseud.* 3. 2. 40. Vel ducentos annos poterunt vivere meas qui esitabunt escas. *Farro* apud *Non.* p. 201. 17. *Merc.* Dulcem aquam libat salubrem, et debile esitet repe. *Gell.* 4. 11. Pythagoram non esitavisse ex animalibus. *Id. ibid.* De *καταρα* non esitavit. Adde *Apul.* 10. *Met.*

ESOCINA, æ, f. 1. stagnum, seu lacus, in quo escæc servantur. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 182.

ESOR. *Græc.* m. 3. qui multum edit. *Frono de fer. Asiæns.* (cedente Hierum *A. Mayo*) *Ep.* 3. *ante med.* Scimus (*Hadrinam*) prædiorum opinorum escorem optimum fuisse.

ESOX, ðels, m. 3. ἰσός, genus piscis, qui præcipue in Rheno insigai magnitudine crescit: alii lucium, alii salmonem putant, alii probabilius eundem faciunt atque Itolorum *stiorone*, qui et attilus dicitur. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 15. 17. (44). Silurus in Nilo, esox in Rheno, attilus in Pado inertia pinguis. Adde *Sueto. Sever.* 3. *Dial.* 10. — *Isocem* vocat *Isid.* 20. *Orig.* 2.: quam scribendi rationem *Sillig* quoque probavit in loc. *Plin.* cit. *V. HUSO* in *Verb. Barb.*

ESPECTO, *V.* IN ESPECTO.

ESPICIO pro aspicio quidam leg. apud *Plaut. Truc.* a. 5. v. 8. Si mihi rides, espice. — At lege cum *Bothio*: Ad te hanc unam fero auri, si mihi rides: espice. Nimirum ex *ridespice*, quod in MSS. est, divisione scribendum videtur *rides spice*: prior enim littera s absorpta est a subsequente, ut sæpissime alias factum est.

ESSEDA, æ, f. 1. *V. ESSEDUM* init.

ESSĒDARIA, æ, f. 1. *V.* voc. seq.

ESSĒDARIUS, a, um, adject. *Assidarius* pro *essedarius* legitur in *Inscript.* apud *Murat.* 613. 3., ut apud *Artemid.* *Oneisocrit.* 2. 33. *ασιδάρης* pro *απιδάρης* scribendum est. — *Essedarius* est ad esedum pertinens. *Petron. fragm. Trugur.* 45. *Burm.* Muller *essedaria*, h. e. quæ *essedum* ducit. — Hinc

Essedarius, *ii*, m. 2. absolute, substantivorum more, est ¶ 1. Qui *essedum* regit, et miles, qui ex *essedo* pugnat: quam pugnam rationem *Cæs.* 4. *B. G.* 33. describit. *Cic.* 7. *Fam.* 6. In Britannia ne ab *essedaris* decipiatis, caveto. *Cæs.* 5. *B. G.* 19. *Essedarius* ex silvis emittebat, et, magno cum periculo nostrorum equitum, cum illis confligebat. — Gladiatores quoque fuisse *essedarii* dicti, nempe e curru pugnant. *Sueton. Cal.* 35. et *Claud.* 21.; *Petron. Satyr.* 36.: et *Inscript.* apud *Orell.* 2566., 2569. et 2585. ¶ 2. Item qui *essedo* facit. *Inscript.* apud *Murat.* 959. 8. c. JULIUS JVCANDIS ESSEDARIUS.

ESSEDUM, i, n. 2. Est alia forma *essedæ*, æ, f. 1., quæ occurrit tantum apud *Senec. Ep.* 56. In his, quæ me sine avocatione circumstrepunt, *essedas* transeuntes pono. — Ceterum *essedum* est vehiculum, huiusmodi Gallorum et Britannorum, apud Belgas primo repertum, vehendis quidem hominibus oneribusve aptum, sed a Gallis præcipue Britannisque usurpatum in bello, quoniam ex eo pugnare soliti essent: cujus pugnae rationem *Cæs.* 4. *B. G.* 33. et 5. *ibid.* 16. tradit. Paulatim transitit ad usum Romanorum, tum ad itinera et gladiatorias pugnas, tum oneribus vehendis. *Essedum* dictum videtur ab *essedo* cum impetu feror; unde Itolorum *atizzare*, h. e. instigare. *De la Cerda* vero ad *Virg. loc. mox citand.* ait, apud Belgas nunc quoque *hissem esse* incitare ad cursum; et his *essedum esse hessidum*, quo sermone etiamnum aurige Belgici utuntur. — a) De *essedo* pluribus, ut diximus, *Cæs. locis cit.*; quibus adde *Liv.* 40. 23. *Sic Virg.* 3. *G.* 204. Belgica vel molli melius feret *essedæ* collo. *feret*, inquit, non *trahet*, quia quomodo sint binis tantum rotis instructa, partim quidem trahuntur ab equis, partim tamen etiam feruntur. — b) De *essedo*, quo divites nobilesque Romani ad magnificentiam utebantur, vel a quo gladiatores pugnant. *Cic.* 6. *Att.* 1. *ad fin.* Venit mihi obviam cum duobus *essedis*, et rheda equis juncta et lectica et familia magna. *Id.* 2. *Phil.* 24. 58. Vehabatur in *essedo* tribunos plebis. (hoc dicit ad reprehensionem, quod civis R. peregrino luxu et externis vitæ instrumentis uteretur.) *Ovid.* 2. *Pont.* 10. 33. Seu rate cæruleas picta sulcavimus undas, *Esseda* nos agili sive tulere rota. *Propert.* 2. 23. 43. Curve te in Herculeum deportant *essedæ* Tibur? *Marital.* 10. 104. Altam Bilbilin et tuum Salomon Quinto forsitan *essedo* videbis. h. e. quinto itineris die. *Sueton. Cal.* 51. *Essedo* iter facere. *Id. ibid.* 26. Quosdam summis honoribus functos ad *essedum* sibi occurrere togatos, per aliquot passuum millia passus est. *Id. Galb.* 6. *extr.* Ad *essedum* imperatoris per viginti passuum millia currit. Adde *eum.* *Aug.* 76.; *Claud.* 16. et 33. et *Gall.* 18.; *Horat.* 2. *Ep.* 1. 112.; et *Ovid.* 2. *Amor.* 16. 49. — c) De oneribus vehendis. *Sidon.* 4. *Ep.* 18. Nulla sarraca, nulla *essedæ* subvehendis oneribus attrahebantur.

ESSENDI. gerund. a v. esse. *V. SUM.*

ESSENTIA, æ, f. 1. natura, ratio. *Quintil.* 8. 3.

13. Multa ex Græco formata nova ac plurima a Sergio Flavio, quorum dura quædam admodum videntur, ut *ens* et *essentia*: quæ cur tantopere aspernemur, nihil video: nisi quod iniqui iudices inter nos somus, ideoque paupertate sermonis laboramus. *Id.* 3. 6. 23. *ὄνεια*, quam Flavius *essentiam* vocat: neque sane aliud est ejus nomen Latinum. *Id.* 2. 14. 2. Hæc interpretatio non minus dura est, quam illa Flavii *essentia* atque *entia*. *Macrob.* 1. *Sonn.* *Scip.* 12. Et hæc est *essentia*, quam individuum, eademque dividuum, Plato in *Timæo* expressit. *Id.* 2. *ibid.* 14. *a med.* Si animæ *essentia* motus esset, etc. *Apul.* 1. *Dogm. Plat.* *Τὰς οὐσίας*, quas *essentias* dicimus, duas esse ait. — *Cicero* pro *essentia* fere *naturam* dixit: aliquando tamen et illa voce usus est, teste *Seneca*, qui *Ep.* 58. Cupio, inquit, si fieri potest, propitiis auribus tuis, *essentiam* dicere: si minus, dicam et iratis. *Cicero* nempe auctorem hujus verbi habeo, puto locupletem: si recentiorum quæris, *Fabianum*, discretum et elegantem, orationis ad nostrum fastidium nitidæ. Quid enim fiet, mi *Luelli*? quomodo dicitur *ὄνεια*, res necessaria, natura continens fundamentum omnium? Rogo itaque, permittas mihi hoc verbo uti. Hæc *Seneca* (confer et ejus *epist. præm.* l. 2. *Controv.*) qui quem laudat *Fabianum*, idem est cum *Flavio Quintiliano*, nempe *Ser. Flavius Papirius Fabianus*. At *Spaldingius* ad *Quintil.* loc. cit. contendit, pro *Sergio Flavio* legendum *Virginio Flavio*, quem nempe laudat etiam *Tac.* 15. *Ann.* 71. Etiam *Sidon.* *Epist.* præfixa carmini 14. ad *fin.* Lecturus es hic etiam novum verbum, idest *essentiam*: sed scias hoc ipsum dixisse *Cicero* nempe, nam *essentiam*, nec non *indoloriam* nominavit addens: *licet enim novis rebus nova nomina imponere*. et recte dixit. Nam sicut ab eo, quod est, v. gr. sapere et intelligere, sapientiam et intelligentiam nominamus; regulariter et ab eo, quod est, *essentiam* non tacemus. et in ipso *carm.* 102. Invenit hic (*Plato*) princeps quid prima *essentia* distet A summo sextoque hono.

ESSENTIALIS, e, adject. qui ad *essentiam* pertinet. Vox cadentis Latinitatis, qua usus est *Isid.* 7. *Orig.* 4. Propria enim sunt *essentia*.

ESSENTIALITER, adverb. secundum *essentiam*. *Augustin.* 7. de *Trin.* 2. Sapientia *essentialiter* intelligitur.

ESTRIX, icis, f. 3. quæ edit plurimum. *Plaut.* *Cas.* 4. 1. 17. Illa autem senem cupientem extrudere iucundem ex ædibus, ut ipsæ solæ ventres distendant suos. Novi ego illas ambas estrices.

ESTUR. *V.* EDO sub init.

ESUDATUS, a, um, particip. ab inusit. *esudare* pro *exsudare*. *Cæli. Aurel.* 2. *Auct.* 1. 5. Tussicula est signum esudati corporis liquoris. Ceterum *V.* **ESUDO**.

ESURIĀLIS, e, adject. ad *esuriendum* pertinens. Joculariter parasitus apud *Plaut.* *Capt.* 3. 1. 8. *esuriales* ferias vocat dies, quibus ad cenam vocatur a nemine et *esuriere* cogitur: quemadmodum dicuntur *ferie novendiales*, *denicales* etc. *Fronto* de *fer. Asiens.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 3. Numquid tu *esuriales* ferias celebras?

ESURIENTER, adverb. cum *esuritione*. *Apul.* 10. *Met.* *Esurienter* escas appetere.

ESURIENS, ei, f. 5. actus *esuriendi*, *esuritio*, *esurigo* (It. *fame*; Fr. *faim*, *appétit*; Hisp. *hambre*; Germ. *d. Hunger*; Angl. *a desire to eat*, *appetite*, *hunger*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 7. 14. (29). Cui in appetenda aviditate, *esurie* non fuit satis? *Al. rectius leg.* *esurire*. Ceterum *Phil. Wagner* a *Silligio* laudatus ingeniose conjecit legendum *cui in appetendo aviditati* etc. *Hieronym.* *Ep.* 125. n. 33. Quos nec *esuries* aliquando, nec *saturitas* superavit. ¶ 2. Latiori sensu est *inopia*, *paupertas*, ex quibus *esuries* est. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 1. *sub fin.* Ut ego misererer ejus *esurie*.

II.) Translate. *Sidon.* 6. *Ep.* 6. Avidam nostræ ignorantæ pascat *esuriam*.

ESURIGO, inis, f. 3. idem quod *esuries*. *Varro* apud *Non.* p. 106. 15. *Merc.* Quod *esurigo* fidebat costas.

ESURIO, is, ivi, itum, ire, n. 4. *desiderativum* ab *edo*. Futurum in *ibo* in hac conjugatione frequens est apud veteres. *Pomponius* apud *Non.* p. 479. 7. *Merc.* Non *esuribus* diutius. *Novius* apud

eum. *ibid.* Mihi *algebo* et mihi *esuriho*. — Part. *Esuriens* et *Esuriturus* I. 1. — *Esurio*, *πείνω*, est cupio edere, cibum appeto, fame premor (It. *aver fame*; Fr. *avoir envie de manger*, *avoir faim*, *être affamé*; Hisp. *ser hambreado*; Germ. *Hunger leiden*, *hungrig sein*; Angl. *to desire to eat*, *be hungry*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut.* *Capt.* 4. 2. 86. *nr.* *Esurire* mihi videre. *nr.* Mihi quidem *esurio*, non tibi. *Id.* *ibid.* 4. 4. 4. Quasi lupus *esuriens*, metui ne in me faceret impetum. *Id.* *Stich.* 1. 3. 65. *Ridiculus* æque nullus est, quam dum *esurit*. Adde *eum.* *Cas.* 3. 6. 6. *Ter.* *Heaut.* 5. 2. 28. *Spes* est, nos *esurituros* satis. *Cic.* 7. *Verr.* 34. 87. Ecce autem *ebrio Cleomene*, *esurientibus* ceteris, nunciatur etc. Adde *eum.* 5. *Tusc.* 34. 97. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 17. *estr.* Nostri valde depugnare et facile *algere* et *esurire* consuerunt. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 92. posillum autem meum quia pullum in parte catini Sustulit *esuriens*, minus hoc jucundus amicus Sit mihi? Adde *eum.* 1. *ibid.* 3. 93. et 2. *ibid.* 3. 113.; et *Ovid.* *Rem. am.* 631. *Juvenal.* 3. 78. *Græculus* *esuriens*, in cælum jussus, ibit. Adde *eum.* 7. 87., 13. 99. et 14. 127. ¶ 2. Latiori sensu significat *esitare*, sæpe comedere, apud *Plin.* 11. *Hist. nat.* 54. 118. (283). *Esuriendi* semper *inexplebilis* aviditas uni animalium homini.

II.) Impropie. ¶ 1. Dicitur de *inanimis*. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 2. 2. (12). *Arbores* fetu *inanimatis* naturale est *avide* *esurire*. *Id.* 9. *ibid.* 39. 64. (138). de *conchylio*. Sic gignitur laudatus ille pallor, *saturitate* fraudata; tantoque diluitur, quanto magis *vellera* *esuriunt*. ¶ 2. *Metaphorâ* sumptâ a superiori paragr. I. 1., de hominibus ponitur et est *avide* appetere, *concupiscere*. — a) *Neutrorum* more. *Curt.* 7. 8. 20. Quid tibi *divitiis* opus est, quæ te *esurire* cogunt? *Atii illud* te omittunt: *V. Müllzell.* ad h. 1. — b) *Cum Accus. rei.* *Plin.* 33. *Hist. nat.* 10. 47. Nisi totum *Parthorum* *esurisset aurum*. *Sillig* vero ex *Codice B.* pro *esurisset leg. usurpasset*. — c) *Passive.* *Ovid.* 1. *Pont.* 10. 9. Quod mare, quod tellus, appone, quod educat aer; Nil ibi, quod nobis *esuriatur*, erit. — d) *Cum Genitivo*, Græco more. *Apul.* de *Deo Socrat.* ad *fin.* Veræ *beatitudinis*, id est, *secundæ vitæ* et *prudentiæ* fortunatissimæ *esurit* et *sitiit*. *Atii tamen* aliter *leg.*

ESURIO, ðnis, m. 3. qui *esurit*. Joculariter loquitur parasitus, cui nomen est *Saturio* apud *Plaut.* *Pers.* 1. 3. 23. *ro.* O *Saturio*, opportune *advenis* mihi. *sa.* *Mendacium* *edepot* dicis, atque haud te decet: nam *esurio* venio, non *advenio* *Saturio*. *Petron.* *fragm.* *Tragur.* 43. *Burmann.* Et quo modo *siccitas* perseverat! jam annum *esurio* fui. *Ita locum interponendum putat* *Franc. Ortolius*.

ESURITIO, ðnis, f. 3. idem quod *esuries*. *Catull.* 23. 12. Atqui corpora *sicciora* cornu, Sole et frigore et *esuritione*. *Id.* 21. 1. *Aureli.* pater *esuritionum*. *h. e.* vehementer *esuriens*. *Gell.* 16. 3. *Esuritionem* faciunt *inanes* *patentesque* *intestinarum* *fibrarum*. *Id.* *ibid.* *Ventris* *compressione* *esuritionem* posse depelli, creditur est. *Martial.* 1. 100. *abisti* In tantam *miser* *esuritionem*, Ut etc. *h. e.* in tantam *avaritiam*.

ESURITOR, ðris, m. 3. qui *esurit*. *Martial.* 3. 14. *Romam* *petebat* *esuritor* *Tuclius*.

ESUS, a, um. *V.* EDO, *edis* vel *es*.

ESUS, us, m. 4. actus *edendi*, *cibus*. *Esui esse* est aptum *edendo esse*. *Varro* 1. *R. R.* 6. 2. *Oleas* *esui* optime *condi*, scribit *Cato*. *Gell.* 4. 1. *sub fin.* Non quæ *esui* tantum et *potui* forent, sed *tus* quocumque et *cereos* in *penu esse*. *Tertull.* *Anim.* 43. *a med.* Quid si *esum* et *potum* de *naturæ* *sortibus* *eximas*? *Isid.* 20. *Orig.* 1. Ab *esu* et *comesu* *meusæ* *factum* *vocabulum*.

ET

ET, xai, conjunctio copulativa; a Græco *ἔτι* *etiam*, deinde per apocopen *ετ*, ut docet *Forcellinus*: usurpatur autem, vel semel vel iterum et pluries etiam repetita, ut plura inter se verba vel membra seu propositiones conjungantur, sive de rebus ejusdem generis, sive de rebus diversorum generum agatur (It. *e*, *ed*; Fr. *et*; Hisp. *y*, *é*; Germ. *und*; Angl. *and*). De hac particula conjunctiva plurimis

Handius, Tursell. vol. II. p. 467. — 540.: quorum summa capita hæc sunt: A) Generalim et est conjunctio copulativa; B) Speciatim conjungit ea, quæ sunt ejusdem generis vel ejusdem modi; C) Item speciatim hæc particula additur iis, quæ clarior in luce collocari volunt, quemadmodum ea, quæ majoris momenti sunt et præ ceteris auditorum attentionem expostulant, aut rem melius definiunt, aut magis generalia sunt; D) Denique speciatim et his vel pluries repetitur, ut res inter se diversæ, sed aliqua tamen ratione connexæ, simul jungantur ac tamquam una eademque vi pollentes efferantur, quod et cum aliis particulis usuvent.

A) Generalim. *Ennius* 1. *Ann.* 17. Te nunc sancta precor, Venus et genitrix patris nostri. *Cato* apud *Gell.* 17. 2. Qui illius impudentiam norat et duritudinem. *Nævius* apud *Non.* p. 474. 7. *Merc.* Blande et docte percontat. *Propert.* 2. 7. 69. Sed vobis facile est verba et componere fraudes. *Cic.* *Amic.* 1. 1. Ut, quoad possem et liceret, a senis latere numquam discederem. *Id.* ad *Planc.* post *ep.* 16. l. 16. ad *Att.* Rogo te, et etiam oro, ut etc. *Id.* *Orat.* 21. 70. De quo præclare et multa præcipiuntur. *Id.* 4. *Fam.* 6. Qui filium consularem clarum virum et magnis rebus gestis amisit. *Lib.* 21. 31. Major (*frater*) et qui prius inperarat, *Bruncus* nomine. *Cic.* 2. *Off.* 16. 57. Hæc pariter et mulierculis et servis et servorum simillimis liberis esse grata. — Similiter *Cato R. R.* 9. *Salicta* locis aquosis, humectis, umbrosis, propter amnes ibi seri oportet. Et id videto, uti etc. *Cic.* 2. *Legg.* 3. 8. Optime vero, frater: et lieri sic decet. *Id.* 2. *Acad.* (4. post.) 42. 129. Quæ de re est igitur inter summos viros major dissensio? Et omitto illa, quæ relictæ jam videntur. — Postponitur nonnunquam ut *que*. *Virg.* 2. *Ecl.* 10. *Thestylis* et rapido etc. *Id.* 3. *En.* 418. *Puppibus* et læti nautæ etc. *Sueton.* *Gramm.* 21. Quare cito manumissus, Augusto et insinuatissimus est. *Dörgens* rectius legit *etiam*. — Interdum omititur. *Cic.* 13. *Fam.* 24. 3. A te peto in majorem modum, ut eum etiam atque etiam tuis officiis, liberalitate complectare. *Id.* *ibid.* 11. 3. Si res publica municipii tuo studio, diligentia bene administrata erit. *Orellius* ita edidit; variantes tamen lectiones cum part. et vel que offert, atque hæc adnotavit: Ignoramus, utrum his *ἀουδιτοῖς* ipse *Cicero* usus sit in *Epp.*, an vitium tantummodo sit *Codici* *Medicel. Forcellinus* offert etiam illud ejusdem *Cic.*, quod ipse minime invenit, *A. Fam.* 28. *a med.* Ut ipse iudices, homini te gratissimo, jucundissimo benigne fecisse.

B) Speciatim particula et conjungit ea, quæ sunt ejusdem generis vel ejusdem modi: scilicet ¶ 1. Usurpatur ad conjungenda duo vel plura vocabula, quibus res æquales vel similes, aut oppositæ vel dissimiles significantur: hinc et ponitur etiam post particulas *par.* *similis*, *æque*, *idem*, *alius* etc., post quas de more pro et occurrit atque vel *quam*. *Ter.* *Adelph.* 5. 8. 34. Tu mihi es germanus pariter corpore et animo. *Cf. Justin.* 1. 10. 20. Nota nobilitas viri pariter et virtus omnibus erat. *Cic.* *Brut.* 11. 43. Omnia fuisse in *Themistocle* pariter et in *Coriolano*. *Lucret.* 2. 414. Ne simul penetrare puteas primordia formæ In nares hominum, quam læta cadavera torrent. Et quam sæcra croco Cilicis perfusa recens est, Aræque *Pantheos* exhalat propter odores. *Sic Cic.* 5. *Tusc.* 3. 9. Similem sibi videri vitam hominum et mercatum eum. *Id.* 1. *Fin.* 20. 67. Nisi æque amicos et nosmet ipsos diligamus. *Id.* *Mil.* 17. 16. Clodius eadem hora *Interamnæ* fuerat et *Romæ*. *Cæs.* 1. *B. G.* 37. Eodem tempore *Cæsari* mandata referabantur et legati ab *Ædibus* veniebant. *Sall.* *Cat.* 58. Non eadem nobis et illis necessitudo impendit. *Cic.* *Cæcili.* 20. 57. Non alia causa est æquitatis in uno servo et in pluribus. Adde *eum.* 2. *Off.* 18. 61. et 3. *Orat.* 18. 65.; et *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 1. 3. *Rursus Cic.* 5. *Fin.* 29. 89. Ergo aliter homines, aliter philosophos loqui putas oportere, quanti quidque sit? aliter doctos et indoctos? *Id.* *Cæli.* 28. 67. Lux longe alia est solis et lychnorum. *Atii leg.* ac. ¶ 2. Item et præcedentia complet pericitque, et significat et sic quoque, et pariter, et eodem tempore, et præterea, et insuper, immo quandoque etiam præcipue in brevibus ac familiaribus quibusdam dicendi modis. — a) Generalim. *Plaut.* *Mos.* 3. 1. 41. *ta.* Salvere jubeo te *Misargyrides*, *beæ.* *da.* *Salve* et *tu.*

Id. Stich. 2. 1. 44. G. Salvus sis. D. Et tu salve. Id. Amph. 1. 1. 110. Quoniam formam cepi hujus in me et statum, decet et facta moresque hujus habere me similes item. Cf. Cic. 1. Att. 5. extr. Tercitia te maxime diligit salutemque tibi plurimam ascribit, et Tuilliola, delicia nostrae. Varro 2. R. R. 1. 24. Relinquitur nonum, quod dixi de numero, utriusque partis commune. Nam et qui parat pecus, necesse est constituat numerum. V. mox nam et sub b. Cic. 3. Nat. D. 33. 82. Multis quidem ante cruciatis et necatis. Et praedones multi saepe pœnas dant. Id. 1. Fin. 7. 25. Hæc ipsa mihi sunt voluplati: et erant illa Torquatis. Id. Rosc. Am. 33. 92. Ubi tunc eras? Romæ. Verum quid ad rem? et alii multi. Cf. eumd. ibid. § 94. Id. Amic. 27. 100. Virtus, virtus, inquam, C. Fanni, et tu, Q. Muci, et conciliat amicitias etc. Id. 2. Divinat. 68. 141. Potest omnino hoc esse falsum, potest et verum. MSS. plurimè omittunt et. Id. 3. Off. 6. 27. Verum autem primum: verum igitur et extremum. Id. 7. Att. 26. Pueri in Formiano videntur hiematuri: num et ego, nescio. Adde Virg. 2. Æn. 436. Tibull. 2. 6. 9. Castra peto, valeatque Venus valeantque puellæ! Et mihi sunt vires, et mihi facta tuba est! Adde Ovid. 1. Trist. 3. 83. Justin. præfat. 5. Quod ad te, non tam cognoscendi, quam emendandi causa transmissi: simul ut et otii mei, cuius et Cato reddendam operam putat, apud te ratio constaret. Tac. 4. Ann. 31. Id. perniciosi ab reo, et Cæsar truci vultu defensionem accipiens. — Et pro etiam emphasim quamdam habet in his: Cic. Dejot. 10. 29. Calamitosus Dejotarus, qui ab eo, qui in iisdem castris fuerit, non modo apud te, sed etiam a suis accusetur. Propert. 3. 9. 29. de Cleopatra. Et modo quæ nostris opprobria vererit armis, Et famulos inter femina trita suos, etc. Adde Val. Flacc. 8. 434. — b) Speciatim hoc sensu et jungitur Pronominibus et Adverbiis. Sic — Et ipse, et ille etc. Cic. 1. Orat. 46. 202. Ut et ipsum, quod erat hominis proprium, non partum per nos, sed divinitus ad nos delatum videretur. Id. Cæcin. 20. 58. Si tuus servus nullus fuerit etc. — tamen et ipsi tuæ familiae genere et nomine continebantur. Adde Liv. 1. 12., 6. 3., 8. 3. et alibi. Cic. 4. Tusc. 34. 73. Nihil verus. Probe et ille. Adde eumd. 3. ibid. 13. 28. — Similiter simul et ille, simul et iste; ut apud Cic. Cluent. 4. 10. Simul et illud, quis est, qui dubitare debeat, contra damnatum et mortuum, pro incolumi et vivo dicere? Adde eumd. ibid. 17. 48. et 57. 155. et 7. Verr. 1. 3. Sall. Jug. 20. Certum ratus — omnia Romæ venalia esse, simul et illorum pollicitationibus accensus, quos etc. Cic. 3. Verr. 41. 106. Tutores — quemadmodum sine periculo suo (pecuniam) dare possent, non videbant: simul et istum fore tam improbum non arbitrabantur. — Et nunc apud Plaut. Pœn. 1. 1. 14. Et nunc ego amore perco. Adde eumd. Curc. 4. 2. 7. Cic. 2. Legg. 16. 40. Sacrilego pœna est, neque ei soli, qui sacrum abstulerit, sed etiam ei, qui sacro commendatum. Quod et nunc multis fit in fanis. Adde eumd. 13. Fam. 54. 2.; et Cæs. 6. B. G. 13. Sic nunc et apud Horat. 1. Od. 4. 9. Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto, Aut flore, terræ quem ferunt solute; Nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis. — Nam et apud Cic. 1. Orat. 49. 214. Crassus vero mihi noster visus est oratoris facultatem non illius artis terminis, sed ingenii sui finibus, immensis pœne, describere. Nam et civitatum regendarum oratori gubernacula sententia sua tradidit. Adde eumd. 2. ibid. 11. 48., 1. Off. 40. 142., 1. Legg. 11. 31. et 2. ibid. 25. 63.; et Liv. 6. 19. — Ergo et apud Cic. 1. Legg. 12. 33. Quibus enim ratio a natura data est, iisdem etiam recta ratio data est: ergo et lex, quæ est recta ratio in iubendo et vetando. Adde eumd. 3. Fin. 8. 27. et 1. Divinat. 50. 114. — Itaque et apud Cic. 3. Tusc. 26. 63. Sed hæc omnia faciunt, opinantes, ita fieri oportere. Itaque et Eschines in Demosthenem invehitur, quod is etc. — At et, sed et, apud Cic. 3. Tusc. 3. 5. At et morbi perniciosiores pluresque sunt animi, quam corporis. Id. 5. Att. 10. ad fin. Valde me Athenæ delectarunt — Sed multum et philosophia. Et præcedente non modo, non solum, apud Cic. 2. Verr. 1. 1. Inveteravit enim jam opinio perniciosa reipublicæ nobisque periculosa, quæ non modo Romæ, sed et apud externas nationes, omnium sermone percrebuit. Adde eumd. Prov. cons. 8. 19. et 11. Att. 9. 2.; et Sueton. Aug.

89. — Quin et apud Cic. Amic. 19. 88. Quin et in ipso equo, cuius modo mentionem feci, etc. Alii tamen omittunt et: V. Seyffert ad h. 1. Tac. 2. Hist. 95. Quin et natalem Vitellii diem Cæcina ac Valens — celebravere. — Nonnunquam et apud Cæs. 1. B. G. 15. Quo prælio sublato Helvetii — audacius subsistere, nonnunquam et novissimo agmine prælio nostros lacessere cœperunt. Alii leg. ex. — Fors et apud Horat. 1. Od. 28. 30. Negligis immeritis nocituram Postmodo te natis fraudem committere, fors et Debita jura vicesque superbæ Te maneant ipsum. — Huc referri possunt etiam sequentia: sunt et apud Cic. Topic. 6. 28. Sunt et alia genera definitionum. Adde Virg. 9. Æn. 136. Sic meruit et apud Sueton. Cæs. 3. Meruit et sub Servilio Isaurico in Cilicia, sed brevi tempore. — Reperitur etiam et autem interposito verbo. Plin. 15. Hist. nat. 22. 24. (91). De pistaciis et ipso nucum genere in suo loco retulimus; et hæc autem idem Vitellius in Italiam primum intulit. anche queste. Sic Id. 16. ibid. 27. 50. (114). Hoc fici caprificantur; et caprifici autem adversis foliis nascuntur. Adde Sueton. Aug. 73. — Et quoque interjecto verbo pleonasmus est. Nepos Agesil. 6. Agesilaus laudavit consilium adolescentulorum, et se quoque id fieri debere animadvertisse. Liv. 41. 24. ad fin. Ne interditione sinum nostrorum et nos quoque regno arceamus. Cels. præfat. ad fin. Et causæ quoque æstimatio saepe morbum solvit. Colum. 12. R. R. præfat. extr. Quoniam et villici quoque successerunt in locum domitorum. ¶ 3. Particula et usurpatur ad duas actiones inter se conjungendas, quæ uno eodemque tempore eveniunt, vel quarum altera alteram illico excipit: idque apud Poetas vel etiam Historicos jam inde ab Augusti ætate, præcipue si sermo et actio simul junguntur, ut apud Virg. 1. Æn. 402. Dixit et avertens rosea cervice refulsit. Id. 2. ibid. 376. Dixit et extempio (neque enim responsa dabantur Fida satis) sensit medios delapsus in hostes. Id. ibid. 705. Dixit ille: et jam per mœnia clarior ignis Auditur. Id. 3. ibid. 258. Dixit: et in silvan pennis ablata refugit. Val. Flacc. 1. 568. Dixit, et ingenti flammantem nubila sulco Direxit per iuane facem. Adde eumd. 3. 476.; et Stat. 2. Theb. 120. et 3. ibid. 253. Similiter Virg. 8. Æn. 443. nec plura effatus; et illi Oclus incubere omnes. Perique tamen leg. at. Stat. 12. Theb. 773. sic flatus, et auras Dissipat hasta tremens. Lucan. 6. 243. simul hæc effatur et testatur. — Similiter Virg. 2. G. 80. nec longum tempus, et ingens exiit arbor. Liv. 22. 1. Jam ver appetebat, et Hannibal ex hibernis movit. Alii leg. quum. Plin. 5. Ep. 14. 8. Pauci dies, et liber principis severus. Tac. 2. Hist. 95. Nondum quartus mensis, et libertus æquabat. Stat. 7. Theb. 309. nec longum, et pulcher Alatreus cæsus. — Sic vix et, vix dum et; ut apud Virg. 3. Æn. 9. vix prima inpererat æstas, Et pater Anchises dare fati vela jubebat. Id. 5. ibid. 857. Vix primos inopina quætes laxaverat artus; Et super incumbens — liquidas projecit in undas Præcipitem. Adde eumd. 6. ibid. 498.; et Stat. 2. Theb. 293. Liv. 43. 4. Vix dum ad consulem pervenisse, et audisse oppidum expugnatum. ¶ 4. Similiter a Poetis et præse quoque Scriptoribus post Augustum particula et post ea, quæ imperantur, seu post Imperativum ponitur, quoties effectus imperatis respondens subditur. Virg. 3. Ecl. 104. Dic quibus in terris, et eris mihi magnus Apollo. Horat. 1. Ep. 18. 107. Sit mihi, quod nunc est, etiam mitius, et mihi vivam Quod superest ævi. Phædr. 3. 5. 7. Impinge lapidem, et dignum accipies præmium. Lucan. 4. 487. decernite letum, Et metus omnis abest. Plin. Paneg. 43. Tene, Cæsar, hanc cursum, et probabitur experimento, sitne etc. Id. ibid. 45. Perge modo, Cæsar, et vim effectumque censura tuum propositum, lui actus obtinebunt.

C) Item speciatim particula et additur iis, quæ clariore in luce collocare volumus: sic ¶ 1. Usurpatur, ut quod per ipsum additur, præ ceteris eminent auditorumque animos vehementius percellat; quod saepe fit etiam per ejusdem verbi repetitionem. — a) Generatim. Cic. 1. Cat. 2. 6. Vives, et vives ita, ut nunc vivis, multis meis et firmis præsiidiis obsessus. Id. 2. ibid. 8. 17. Sed cur tamdiu de uno hoste loquimur; et de eo hoste, qui jam fatetur se esse hostem? Forcellinus h. l. docet et esse pro et quidem ac vim habere augendi. Id. 5. Verr. 65.

152. Tenetur igitur, jam iudices, et manifesto tenetur avaritia. Id. 6. ibid. 15. 34. Qui reus, et reus lege comperendinatus. Id. 7. ibid. 46. 121. Errabas, Verres, et vehementer errabas. Id. Mil. 23. 61. Magua vis est conscientia, iudices, et magna in utramque partem. Id. 4. Verr. 21. 51. Hostis, et hostis in ceteris rebus nimis ferus et immanis. Liv. 26. 13. Quum hostis alienigena in Italia esset, et Hannibal hostis, etc. Adde Senec. 1. Clem. 15. Rursus Cic. Mil. 25. 67. Te jam appello, et ea voce, ut me exaudire possis. Id. 3. Tusc. 20. 48. At laudat, et saepe, virtutem. Nepos Miltiad. 3. Id. et facile, effici posse. — b) Speciatim et majore in luce collocat particularia præ generalibus, aut contra generalia præ particularibus. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 42. 129. Omittit illa, quæ relicta jam videntur, et Herillum, qui in cognitione et scientia summum bonum ponit. Justin. 29. 3. 7. Romani, quibus Pœni et Hannibal in cervicibus erat. Tac. Germ. 2. Carminibus antiquis, quod unum apud illos memoriae et aequalium genus est. Id. ibid. 3. Monumentaque et tumulos quosdam Græcis litteris inscriptos. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 27. 86. Quanto artificiosius esset sensus nostros mentemque et totam constructionem hominis fabricata natura. Id. 5. Tusc. 4. 10. Studiose ab his siderum magnitudines, intervalla, cursus inquirebantur et cuncta caelestia. Id. 1. Fin. 12. 42. Præterea et appetendi et refugiendi et omnino rerum gerendarum initia proficiscuntur aut a voluptate aut a dolore. Id. 1. Legg. 21. 55. Valde a Xenocrate et Aristotele et ab illa Platonis familia discreparet. Liv. 3. 25. Quum Virginii maxime et tribuni de lege agerent. — c) Item et cum part. negativa non in causa est, cur quæ sequuntur tamquam peculiari animadversione digna efferantur. Cic. 3. Orat. 36. 144. Quod mihi videre aliud quiddam, et non id quod susceperis, disputasse. Curt. 4. 5. 20. Illi (respondent) Pharnabazum quidem jam quiescere et non posse tum adiri. Id. 4. 10. 30. Ingenuisse etiam Alexandrum morti et non parcius flevisse. Id. 9. 5. 2. Quum vix sperare posset, dimicantem certe et non inultum esse moriturum. — d) Item speciatim et aliquando ita usurpatur, ut correctioni videatur inservire. Cic. 3. Off. 6. 32. Nulla enim nobis societas cum tyrannis, et potius summa distractio est. Id. 4. Acad. (2. pr.) 17. 74. Cur eo non estis contenti? et cur id potius contenditis, quod etc. Id. ibid. 11. 127. Hæc nostra ut exigua et minima contentinimus. Cf. eumd. ibid. 2. 10. Ne majorem largiar ei, qui contra dicturus est, libertatem et licentiam. — e) Aliquando et adversandi vim habere videtur, atque est pro et tamen, at, atque, ut apud Sall. Jug. 6. Plurimum facere et minimum ipse de se loqui. Cic. 1. Tusc. 38. 93. Habes summum imaginem mortis, eamque quotidie induis. Et dubitas, quin sensus in morte nullus sit, quum in ejus simulacro videas esse nullum sensum? Virg. 5. Ecl. 88. At tu sume pedum, quod, me quum saepe rogaret, Non tulit Antigenes, et erat tum dignus amari. Rursus Cic. Senect. 9. 28. Omnino canorum illud in voce splendescit etiam, nescio quo pacto, in senectute: quod equidem adhuc non amisit: et videtis annos meos. e pure. Quintil. 6. 3. 60. Quamvis reus sum, et panem candidum edo. Forcellinus addit etiam illud Horat., quod ad rem minime facere mihi videtur, 2. Sat. 1. 23. Quum sibi quisque timet, quamquam est intactus, et odit. — f) Saepe et rem magis definit, vel declarat, præcipue quum pronomina demonstrativa præcedit, vel particulæ quidem vel adverbio maxime jungitur. Cic. Senect. 18. 65. Severitatem in senectute proba, et eam sicut alia modicam. Id. Amic. 1. 2. Meministi enim profecto, Attice, et eo magis, quod P. Sulpicio utebare multum, etc. Id. 2. Phil. 17. Duo millia jugerum rhetori assignasti, et quidem immunia. h. l. et quidem vim habet augendi; et ad declarandum adhibetur apud eumd. 14. Att. 11. ad fin. Modo venit Octavius, et quidem in villam Pompeii. Sic et maxime, καὶ μάλιστα, apud eumd. 2. Orat. 56. 229. Nos autem quomodo (facetius) utamur, quum opus sit, querimus: ut in adversariis, et maxime, si ejus stultitia poterit agitari. Cæs. 5. B. G. 45. Quanto erat in dies gravior atque asperior oppugnatione, et maxime quod, magna parte militum confecta vulneribus, res ad paucitatem defensorum pervenerat; tanto etc. — g) Denique hoc pertinet etiam et quidem, quo Rhetores utuntur in confirmatione

et elevatione pro certe, utique, scilicet ea respondendo, quibus aut antea dicta confirmant, aut adversariis argumenta debilitant. *Cic. 2. Orat. 33. 142.* Sed hæc Crassus aliquando nobis expedit. — Est enim — heri nobis ille hoc, Catule, pollicitus, se jus civile — in certa genera coacturum. — Et quidem, inquit Catulus, haudquaquam id est difficile Crasso, qui et quod disci potuit de jure, didicit, et etc. *Id. 1. Fin. 10. 35.* Torquem detraxit hosti. Et quidem se textit, ne interiret. *Id. 2. ibid. 3. 9.* Aliud igitur esse censet gaudere, aliud non dolere. Et quidem, inquit, vehementer errat: nam, ut paullo ante docui, augenda voluptatis finis est, doloris omnis amotio. *Id. Amic. 21. 79.* Rarum genus. Et quidem omnia præclara rara. *Id. 3. Legg. 10. 24.* At aliquando incenditur. Et quidem sæpe sedatur. Et omissio quidem, *Quintil. 11. 2. 12.* Partem ab iis petere jubebatur: et persolverunt. *e di fatto gliela pagarono.* — Et quidem ad comparandum. *Cic. 11. Phil. 4. 9.* Cruciatu est a Dolabella Trebonius: et quidem a Carthaginiensibus Regulus. *e così pure, parimente, anche Regolo.* ¶ 2. Particula et usurpatur etiam ad veritatem aliquam inducendam vel universalem, vel eam, de qua nemo dubitare possit; ac fere locum habet in syllogismi assumptione, vel propositione minore, in qua pro et sæpe atque occurrit. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 13. 40.* Composita ea conclusio sic est: Eorum, quæ videntur, alia vera sunt, alia falsa: et quod falsum, id percipi non potest: nullum igitur est visum, quod percipi possit. *Id. 3. Tusc. 4. 9.* Qui in morbo sunt, sani non sunt: et omnium insipientium animi in morbo sunt: omnes insipientes igitur insaniant. Adde *eumd. 5. ibid. 17. 49. Id. 3. Nat. D. 13. 33.* Præterea nullum potest esse animal, in quo non et appetitio sit et declinatio naturalis: appetuntur autem, quæ secundum naturam sunt, declinantur contraria: et omne animal appetit quædam et fugit a quibusdam. ¶ 3. Particula et usurpatur etiam, quum aliquid maxime vi et asseveratione effertur, et significat et *re verâ, et reapse*, etc. Porro hoc sensu occurrit — a) Usitata loquendi ratione — Sine additis. *Cic. 3. Tusc. 8. 18.* Qui sit frugi igitur, vel, si mavis, moderatus et temperans, eum necesse est esse constantem; qui autem constans, quietum; qui quietus, perturbatio omni vacuum: ergo etiam ægritudine. Et sunt illa sapientis. *Id. 2. Legg. 3. 7.* Præclare exigit, Quinte: at ego effugisse arbitrar: et tibi horum nihil deberi potest. *Virg. 2. Ecl. 44.* Jampridem a me illos abducere Thestylis orat; Et faciet, quoniam sordent tibi munera nostra. *Tac. 2. Ann. 57.* Firmato vultu, ne minari crederetur: et erat, ut retuli, elementior. Huc referri possunt illa quoque, in quibus, ut docet *Forcellinus*, particula et sententia inchoandæ inservit. *Ter. Phorm. 1. 3. 19.* Et si tibi res sit cum eo lenone, quocum mihi est, tum sentias. Ubi *Donatus*: Et modo non connexiva, sed inceptiva conjunctio est. *Al. leg. Quod si. Quintil. 1. 9. 1.* Et finitæ quidem sunt partes duæ, quas hæc professio pollicetur. *Cels. præfat. a. med. Et* quidam methodici sæculi nostri contendunt etc. — Cum addito certe, ut apud *Ter. Adelph. 1. 1. 53.* Sed estne hic ipse, de quo agebam? et certe is est. *Id. Eun. 5. 6. 4.* Sed estne ille noster Parmeno? et certe ipse est. — Cum addito hercule, ut apud *Cic. 2. Fin. 8. 23.* Hic homo severus luxuriam ipsam per se reprehendam non putat! Et hercule, Torquate, ut verum loquamur, si summum bonum voluptas est, rectissime non putat. Adde *eumd. Brut. 72. 251. et 2. Fam. 18. 2.* — b) In interrogationibus et exclamationibus, in quibus, ait *Forcellinus*, et indignantis est, aut admirantis. *Cic. Mil. 33. 91.* Et sunt qui de via Appia querantur, taceant de curia? *Id. Sext. 37. 80.* Et causam dicit Sextius de vi? *Id. pro leg. Manil. 14. 42.* Et quisquam dubitabit, quin etc. Adde *eumd. Chænt. 40. 111. et 1. Phil. 8. 19. Virg. 2. G. 433.* Et dubitant homines serere atque impendere curam? Adde *eumd. 1. En. 48. et 6. ibid. 807.; et Ovid. 3. Amor. 3. 33. et 13. Met. 338.* Rursus *Cic. 7. Verr. 16. 41.* Et his tot criminibus testimonioque convictus in eorum tabella spem sibi aliquam proponit! Adde *eumd. Mil. 12. 33.; et Plin. Paneg. 28. Flor. 4. 2. 90.* Et quanto majora erant, de quibus non triumphabat!

D) Denique et bis vel pluries repetitur, ut res inter se diversæ, sed aliqua tamen ratione connexæ

simul jungantur, ac tamquam una eademque vi pollutentes effertur, quo sensu et cum aliis particulis usuvenit. — a) Et- et bis ponitur, quo modo apud Græcos *καὶ-καὶ* vel *τε-καὶ*. *Plaut. Bacch. 3. 3. 23.* Hoc etiam ad malum accesseratur malum, et discipulus et magister perhibebatur improbi. *Id. ibid. 4. 8. 45.* Et ego te et ille mactamus infortunio. *Id. ibid. 4. 9. 25.* Nam illic eidem audivi Ulirem, ut ego sum, fuisse et audacem et malum. *Id. Cist. 1. 1. 59.* Eloquere utrumque nobis, et quid tibi est, et quid velis nostram operam. *Cic. 1. Off. 38. 137.* Ut et severitas adhibeatur et contumelia repellatur. *Id. 3. Orat. 34. 137.* Qui sapientes et habentur et vocarentur. *Id. 1. Tusc. 12. 26.* Quod in omnibus causis et debet et solet valere plurimum. *Id. ibid. 20. 46.* Ut facile intelligi possit, animum et videre et audire. *Id. 3. ad Q. fr. 9. extr.* Dimitto autem (puerum) a me, et ut a magistris ne abducam et quod mater discedit. *Id. Topic. 13. 53.* Non et legatum argentum est et non est legata numerata pecunia. — Huc referri possunt etiam illa, in quibus, juxta *Forcellinum*, et sine necessitate, elegantia causa, repetitur. *Cic. 1. Off. 30. 109.* Quod in Catulo et in patre et in filio, idemque in Q. Mucio Manca vidimus. *Plaut. Amph. 2. 2. 91.* Enimvero prægnanti oportet et malum, et malum dari. ubi luditur in ambiguo pomei et mali. — b) Et ter vel pluries repetitur: sic ter apud *Cic. Rosc. Am. 5. 14.* Quo facilius et hujus hominis innocentissimi miserias et illorum audaciam cognoscere possitis et reipublice calamitatem. Adde *eumd. 12. Att. 4. 2. et 3. ad Q. fr. 9. fin.* Sexties apud *eumd. 13. Fam. 25.* Eum tibi magno opere commendo, ut et hospitem meum et familiarem et gratam hominem et virum bonum et principem civitatis suæ et tua necessitudine dignissimum. Decies apud *eumd. 1. Orat. 20. 90.* Idque argumentis docuerat, quod ita nati essemus, ut et blandiri, et suppliciter insinuare iis, a quibus esset petendum, et adversarios minaciter terrere possemus, et rem gestam exponere, et id, quod intendere, confirmare, et id, quod contra diceretur, refellere, et ad extremum deprecari aliquid, et conquiri, quibus in rebus omnis oratorum versaretur facultas: et quod consuetudo exercitatioque et intelligendi prudentiam acueret, et eloquendi celebritatem inlearet. — c) Particula et repetita interdum homonyma conjungit. *Cic. 3. Tusc. 31. 75.* Ut vigeat et habeat quandam viriditatem. *Horat. Art. P. 309.* Scribendi recte sapere est et principium et fons. *Tac. Dial. de orat. 25.* Eos credo solitos et invidere et livere. — d) Apud Poetas interdum alicui vocabulo postponitur. *Virg. 1. En. 200.* Vos et Scyllæam rabiem penitusque sonantes Accessis scopulis; vos et Cyclopaia saxa Experti. *Horat. 1. Od. 37. 25.* Ausa et jacentem visere regiam Vultu sereno, fortis et asperas Tractare serpentes. — e) Et-et eadem vi pollut, atque *quam-tum*, quamquam alterum membrum præ antecedente eminare videatur. *Cic. 1. Orat. 9. 38.* Et sæpe alias et maxime censor salutis reipublicæ fuit. *Id. Quintil. 1. 3. Homo et in aliis causis exercitatus et in hac multum et sæpe versatus. Id. Fat. 1. 2.* Idque et sæpe alias, et quodam liberiore, quam solebat, et magis vacuo ab interventoribus die. Adde *eumd. 2. Off. 11. 38.* — f) Et semel vel pluries usurpatur cum sibi subjectis particulis que vel atque, ac. *Cic. 1. Orat. 3. 10.* Quis ignorat, quam recondita in arte et multiplici subtilique versetur? *Id. 13. Fam. 22.* Nam et semper me coluit diligentissimeque observavit, et a studiis nostris non abhorret. *Id. 1. Orat. 21. 95.* Non desero fore aliquem aliquando, qui et studio acroire et otio ac facultate dicendi majore ac maturiore et labore atque industria superiore — existat talis orator, quem querimus. *Id. Dom. 28. 73.* Summum est populi Romani, populorumque et gentium omnium ac regum consilium, senatus. *Id. 2. Cat. 5. 9.* Frigore et fame et siti ac vigiliis perferendis. *Nonnulli leg. et vigiliis.* — g) Interdum sequitur negativa particula (et -neque); interdum præcedit (neque -et): quod accidit quum duo copulantur membra, quorum alterum sit negativum. *Cic. Flacc. 20. 46.* Qui et rem agnoscit, neque hominum ignorat. *Id. Brut. 4. 17.* Ego vero et expectabo ea, quæ polliceris, neque exigam nisi tuo commodo. *Id. 12. Att. 33.* Ego si et Silius si fuerit, quem tu putas, nec Drusus facilem se præbuerit, Damasippum velim aggrediare. *Id. 3. Off. 3. 11.* Cui quidem ita

sunt Stoici assensi, ut et quidquid honestum esset id utile esse, nec utile quidquam, quod non honestum. *Liv. 22. 8.* Et consul aberat, nec per occupatam armis Punicis Italiam facile erat aut nuncium aut litteras mitti. *Cic. 5. Tusc. 38. 112.* Pueris nobis Cn. Aufidius prætorius et in senata sententiam dicebat, nec amicis deliberantibus deerat, et Græcam scribebat historiam, et videbat in litteris. *Id. 10. Fam. 1. ad fin.* Furnium nostrum tanti a te fieri, quantum ipsius humanitas et dignitas postulat, nec miror et gaudeo. *Id. 1. Tusc. 23. 55.* Quæ (natura animi atque vis) si est una ex omnibus, quæ se ipsa semper moveat, neque nata certe est, et æterna est. *Justin. 8. 6. extr.* Nam nec in eo jus cognationis servavit, cui ademit regnum, et eum, cui dedit, impudicum fecit antequam regem. — Quod si particula negativa ad unum solummodo verbum refertur, pro neque dicitur non, ut apud *Cic. 2. Att. 4. 6.* Id et nobis erit perjurandum et tibi non sane devium. *Varro 3. R. R. 14. 2.* Locus is melior, quem et non coquit sol et tangit ros. — h) Post Augusti atatem pro et-et, sibi invicem respondent et-que, vel que-et. Sic apud *Liv. 4. 2.* Id et singulis universisque semper honori fuisse. Adde *eumd. 5. 26. et 24. 2. Curt. 3. 6. 11.* Admissisque amicis pariter et medicis, in quo me, inquit etc. *Id. 4. 2. 24.* Janique paululum moles aquam eminebat et simul aggeris latitudo crescebat. — i) Raro admodum tum-et vel et-tum sibi invicem respondent. *Cic. 1. Acad. (post.) 4. 16.* Omnis ejus oratio tum in virtute laudanda et in hominibus ad virtutis studium cohortandis consumebatur. *Id. Brut. 93. 320.* Longius autem procedens et in ceteris eloquentiæ partibus, tum maxime in celeritate et continuatione verborum adhaerens, sui dissimilior videbatur fieri quotidie. — j) Item raro alterius membri vis augetur addito rursum, etiam, vero etiam: ut apud *Cic. 1. Tusc. 20. 45.* Quum totam terram contueri licebit, ejusque quam situm, formam, circumscriptionem, tum et habitabiles regiones, et rursus omni cultu propter vim frigoris aut caloris vacantes. *Id. 2. de republ. 4.* Sed tamen in his vitis inest illa magna commoditas, et quod ubique gentium est ut ad eam urbem, quam incolas, possit adnare; et rursus, ut id quod agri efferent sui, quascumque velint in terras portare possint ac mittere. *Id. 9. Fam. 25. 3.* Auctoritas tua nobis opus est et consilio et etiam gratia. *Id. ad Planc. 2. post ep. 16. l. 16. ad Att.* Qua quidem voluntate te esse erga Atticum sæpe præsens et illi ostendit et vero etiam mihi.

ETA, indecl. n. ἔτα, nomen litteræ Græcæ. *Trentian. Maur. de litt. p. 2386. Putsch.* Hinc etiam minus scribimus. *Putsch.* Græcis litteris edidit. *Adde Auson. Edyll. 12. de litt. 19.*

ETENIM, καὶ γὰρ conjunctio composita ex et et enim; eadem significatione, qua enim, nisi quod etenim præcedentia cum consequentibus arctius conjungit: et inscribit addendæ vi aut argumentando (It. e in fatti, e veramente, perciòchè anche in verità; Fr. et in effet, et à la vérité, car, savoir; Hisp. y verdaderamente, por que tambien; Germ. und in der That, und allerdings, denn in Fährheit auch, nämlich; Angl. and truly, and of a truth, and for, and because that). Ceterum hæc conjunctio jam inde a Lucretio et Cicerone tantum usuvenit: apud Plautum semel tantum occurrit, apud Cæsarem nunquam. *Forcellinus* asert etiam illud *Ter. Heaut. 3. 2. 36.* Facile equidem facere possum, si jubes: etenim quo pacto id fieri soleat, calleo. *At alii aliter leg. — a)* Apud optimos quoque proæ orationis auctores semper initio ponitur. *Plaut. Amph. prol. 26.* Verum profecto hoc petere me precario a vobis jussit leniter dictis bonis. *Et enim ille, cujus huc jussu venio, Juppiter, non minus quam vestrum quivis formidat malum. Cic. 1. de republ. 22.* Non possum equidem dicere, me ultra in cogitatione acrius aut diligentius solere versari, quam in ista ipsa, quæ mihi, Læli, a te proponuntur. *Etenim quum in suo quemque opere artificem nihil aliud cogitare videam, nisi quo sit in illo genere melior; ego — me inertiorem esse confitear etc. Id. 3. ibid. 32.* Præclare quidem dicis; etenim video jam, quo pergat oratio. *Id. Brut. 6. 23.* Dicendi autem me non tam fructus et gloria, quam studium ipsum exercitatioque delectat. — *Etenim dicere bene nemo potest, nisi qui prudenter intelligit. Id. 5. Verr. 20. 52.* Id fieri nolles, nisi hanc rationem et cogitatio-

nem salutis tuæ pecuniæ cupiditas ac præsens illa præda superaret. Etenim, quoniam summam et numerum injuriarum, iudices, vobis non possum exponere; — genera ipsa injuriarum, quæso, cognoscite. *Id. Rabir. perduell.* 11. 31. Utinam fecisset! non supplicium deprecarer, sed præmium postularem. Etenim, si Scævæ, servo Q. Crotonis, qui occidit L. Saturninum, libertas data est: quod equiti Romano præmium dari par fuisset? Adde *Sall. Cat.* 20. et *Jug.* 85.; *Quintil.* 5. 11. 5.; *Plin.* 7. *Ep.* 10., 8. *ibid.* 14., 9. *ibid.* 3., *Paneg.* 85. et alibi sæpe; et *Tac.* 1. *Ann.* 50. — Sæpissime locum habet in parenthesis. *Cic.* 6. *Ferr.* 7. 15. Ejus autem legationis princeps est Hejus (etenim est primus civilis), ne forte etc. Adde *eumd.* 4. *Acad.* (2. pr.) 31. 99. et 10. *Att.* 17. *extr.* *Nepos Eumen.* 3. Quum neque magnas copias, neque firmas haberet: — Macedones vero milites ea tunc erant fama, qua nunc Romani ferantur (etenim semper habiti sunt fortissimi, qui summam imperii potirentur): Eumenes intelligebat etc. Adde *Liv.* 3. 24. et 7. 5. — b) Interdum postponitur apud Poetas. *Lucret.* 1. 105. Tutemet a nobis jam quovis tempore, ratum Terriquois victus dictis, desciscere quæres? Quippe etenim quam multa tibi jam fingere possum Somnia, quæ vitæ rationes vertere possint etc. Adde *eumd.* 2. 548., 3. 801., 5. 1061., 6. 1234. et alibi. *Horat.* 4. *Od.* 5. 17. Tutus hos etenim rura perambulat. — *Forcellinus* addit etiam illud *Cic. Senect.* 9. 29. Libidinosa etenim et interperans adolescentia effectum corpus tradit senectuti. *At Orellius et alii permittit leg.* enim. Item illud *ejusd.* *Cic. Cæc.* 3. 6. Sunt etenim ista maledicta pervulgata in omnes. *Sic edidit etiam Orellius; at adnotavit nonnullos Codd. habere enim, atque addidit:* Valde dubium est etenim sic postpositum apud *Cic.* Et sane etenim ita postpositum legitur tantum apud sequiores aevi scriptores.

ETESIACUS, a, um, adject. ἐτησιακός, ad etesias pertinens, ut Etesiacæ vitis apud *Plin.* 14. *Hist. nat.* 3. 4. (36). Arretii propria, quæ etesias variat, et fecunditate cessat.

ETESIÆ, arum, m. plur. 1. ἐτησιαί, h. e. ἀνεμοί. — Singulari numero usurpat *Plin.* 18. *Hist. nat.* 34. 77. (335). Aquilo mollitur sidere æstate media, mutaturque nomen et etesias vocatur. — Item genere femin. adhibetur, quia, quum vox sit adjectiva, si ποῦρ, aura subintelligitur, feminino, si vero ἀνεμος ventus, masculino genere effertur. *Hygin.* 2. *Astron.* 4. Aristæus ab Jove impetravit, ut etesias flarent, quas nonnulli etesias dixerunt. — Ceterum etesias sunt venti quidam statis temporibus quotannis flantes: ab ἴτος annus, a quo ἐτησιος annuus. Aliqui minus recte deducunt ab αἰρέω postulo, quasi αἰρήσια, eo quod Aristæus eos a Jove postulaverit. Est enim in fabulis, ut narrat *Hygin.* 2. *Astron.* 4, quum Atheniensium regio maximis Canticulæ caloribus adureretur, hominesque una cum satis omnibus nimio æstu conficerentur, Aristæum ita ab Apolline patre edocuit, ab Jove petiisse, ut quo tempore Canticula oriretur, per dies quadraginta ventum daret, quo flante æstus minueretur; itaque factum Jove annuente. — Hujusmodi ventos *Strabo* l. 3. subsolanos vocat. *Aristoteles* et *Plin.* 2. *Hist. nat.* 47. 47. (124). Aquilones appellant. Testatur præterea idem *Aristoteles*, nonnumquam eos in Zephyros mutari: quare vere scripsit *Gell.* 2. 22. etesias alia atque alia parte cæli spirare. et *Phavorin.* apud *Apul.* de *Mundo*. Sunt, inquit, etesias spirantes ex omni parte eo tempore æstatis, quo Canis oritur. — Plerumque tamen ab occidente perflant. *Tac.* 2. *Hist.* 98. Mare quoque etesiarum flatu in orientem navigantibus secundum, inde adversum erat. *Cæs.* 3. *B. C.* 107. Ipse etesias tenebatur, qui Alexandria navigantibus sunt adversissimi. Hinc *Cic.* 6. *Att.* 7. Rhodum volo puerorum causa, inde quamprimum Athenas, etsi etesias valde reslant. Adde *Vitruv.* 1. 6.; et *Liv.* 37. 23., ubi eodem cum Favonii significat: Favonii autem sunt Zephyri. — Multa die flare incipiunt, et ad meridiem vergente. *Seneca* 5. *Quæst. nat.* 11. Etesias ob hoc somniculosi a nautis et delicati vacantur, quod mane nesciunt surgere. — Incipiunt flare Cal. Aug., inquit *Colum.* 11. *R. R.* 2. 26., desinant tert. Cal. Septembr. Alii tamen aliter id tempus definiunt. — Ceterum hæc vox occurrit etiam apud *Lucret.* 6. 717.; *Cic.* 2. *Nat. D.* 53. 131., 12. *Fam.* 25. et *Orat.* 45. 132.; *Plin.* 10. *Ep.* 26.; et *Tac.* 6. *Ann.* 33.

ETESIAS, æ, m. 1. in singulari numero pro etesias. *V.* voc. præced. inoi.

ETESIUS, a, um, adject. ad etesias pertinens. *Lucret.* 6. 730. Tempore eo sunt, quo etesias flabra aquilonum. Adde *eumd.* 5. 741.

ETESIUS LAPIS legitur apud *Plin.* 36. *Hist. nat.* 22. 43. (157). Auctoribus curæ fuere lapides mortariarum quoque (h. e. e quibus fierent mortaria), nec medicinalium tantum, aut ad pigmenta pertinentium. Etesium lapidem in iis prætulere cæteris. Ita legunt *Harduinus* et *Sillig.* ex optimis Codicibus; at *Vitruv.* 10. 7. *Ephesium lapidem* candidi coloris memorat, et plures *Plinii* editiones Ephesium habent; et *Isid.* 16. *Orig.* 4. 36. eadem fere *Plinii* verba referens edestum habet.

ETHĒCA, æ, f. 1. videtur esse Hebraica vox אֶתְרִיקִים, quæ fenestram significat, vel etiam superiorum domus partem intactam ac sub dio positam; at apud *Vulgat. interpr. Ezech.* 41. 15. et 16. ethecæ sunt porticus: ita enim allatam Hebraicam vocem vertit. *D. Hieronymus* apud *Ezech.* 42. 3. et 5.

ETHĒCA, æ, vel Græca positione **ETHĒCE**, es, f. 1. ἠθική, pars philosophiæ, quæ ad mores pertinet: ab ἠθός mos. *Quintil.* 12. 2. 15. Pars illa moralis, quæ dicitur ethice, certe tota oratori est accommodata. Adde *eumd.* 2. 21. 3. *Lactant.* 3. 13. In sola ethica totius philosophiæ vis continetur.

ETHĒCŌS, ἠθικός, moraliter, mores exprimendo. Adverbum Græcum est Latinis litteris scriptum apud *Senec.* 2. *Controv.* 11. *extr.* et 12., ab ἠθός mos.

ETHĒCUS, a, um, adject. ἠθικός. *Prudent.* primam corripuit in *Hamartig.* 583. Si licet ex ethicis quidquam præsumere, vel si De physicis exempli aliquid. Habet tamen quo se teatur *Prudentius*, etenim Græci etiam ἠθός et ἠθικός scribunt. — Ethicus est ad mores pertinens: ab ἠθός mos. *Seneca* 2. *Controv.* 10. *sub fin.* Declamabat Naso raro controversias, sed non nisi ethicas. *Gell.* 1. 2. Rem vero ethicam, naturamque humani ingenii, virtutumque origines, etc. nulli magis ea esse explorata quam sibi. h. e. moralis philosophia. *Sidon.* 8. *Ep.* 11. circa med. Ethicam dictionem pro personæ, temporis et loci qualitate variabat. h. e. moriam orationem, seu mores experientem, ἠθικὸν λόγον. *Hieronym.* *Ep.* 39. n. 2. Ethicus ille psalmus: Justus es, Domine. *Charis.* 2. p. 210. *Putsch.* Invenimus tamen etiam apud eos, qui videntur ethici, mediocriter pathos solere concri. *Capell.* 4. p. 154. His omnibus conquisitis argumenta videnda sunt, quibus ad questionis ambiguum fides valeat adhiberi. Fides autem tribus sit modis: conciliando, docendo, permovendo; illa prior ethica, sequens apodictica, tertia pathetica nominatur. *Capell.* hæc ex *Aristot.* 1. *Rhetor.* 2. hausit: *V. Kopptum* ad h. l.

ETHĒICALIS, e, adject. idem quod ethicus. *Tertull.* *Spectac.* 5. De instrumentis ethicaliam litterarum. *Atiq. leg.* ethiurarum.

ETHĒICE, adverb. ἠθικῶς, more gentium, ut Ethnice vivere. *Tertull.* *Pudic.* 9.

ETHĒNICUS, a, um, adject. gentilis, ἠθικός; ab ἠθός gens. A Christianis scriptoribus dicitur de iis, qui extra Ecclesiam, vel Synagogam sunt: et eo ducta appellatione, quod Hebræi gentes appellabant eos, qui veri unius Dei cultum nesciebant, fictosque ac plures deos venerabantur. Qua appellatione etiam Apostoli usi sunt, ut patet *Actor.* c. 13. 45. Hac ratione ethnice intelligendi sunt apud *Tertull.* *Pudic.* 9., *Hieronym.*, *Augustin.*, etc. Sic historici ethnici apud *Sulpic. Sever.* 1. *Hist.* 1.

ETHĒOLOGĪA, æ, f. 1. ἠθολογία, morum et affectuum cujusque personæ expressio: ab ἠθός mos et λόγος sermo. *Quintil.* 1. 9. 3. Sententiæ quoque et chriæ et ethologiæ, subjectis dictionum rationibus, apud grammaticos scribantur. *Sueton.* *Gramm.* 4. Genera quedam institutionum ad eloquentiam præparandam, ut problemata, paraphrases, elocutiones, ethologias. — Aliis est idem quod ethopœia, de qua infra. *V.* etiam dicta in **ETHĒOLOGĪA**.

ETHĒOLOGŪS, i, m. 2. ἠθολόγος, morum expessor, qui gestu ipso corporis et sono vocis ita exprimit mores hominum, ut gestibus loqui videatur. *Cic.* 2. *Orat.* 59. 242. Mimetorum est enim ethologorum, si nimia est imitatio, sicut obscenitas. Adde

eumd. *ibid.* 60. 244. *Inscript.* apud *Reines.* cl. 9. n. 20., quæ est apud *Orell.* 2618. ΔΙΟΝΥΣΙΟ ΔΥΓ. κ. ΥΕΥΛΑ ΠΕΤΗΟΛΟΓΟ. Corrige vernæ ethologi; postrema enim vocis prioris littera E accepta est pro H, et perpetam annexa initio vocis subsequenti. Allata vero *Inscript.* suspecta est *Henzenio*.

ETHĒOPŒIA, æ, f. 1. ἠθωποία, apud Rhetores est figura sententiarum, Latine effectio, imago, qua vita et mores alicujus describuntur: ab ἠθός mos et ποίω fingo. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 5. 13. Jam designatus, alio vultu, alio vocis sono, alio incesso esse meditabatur: vestitu obsolete, corpore inculto et horrido, capillatio quam ante, barbaque majore, ut oculis et aspectu denunciare vim tribuniciam et militari reipubl. videretur. Sed vox Græca est, et Græcis litteris scribitur a *Quintil.* 9. 2. 58. et 9. 3. 99.; at Latinis apud *Rutil. Lup.* de *fig. sentent.* 1. 21.; *Jul. Rufinian.* de *schem. dian.* n. 13.; et *Aquil. Rom.* 4.

ETHŌS, i, n. 2. costumus, ἠθός. ¶ 1. Ethos significat mores; itemque est res ethica, h. e. philosophia morum. *Sidon.* *carm.* 15. 101. Physica vel logico, logicum vel junctum ad ethos. ¶ 2. Item morales characteres, quales a poetis, pictoribus aliisque finguntur ac representantur. *Varro* apud *Non.* p. 374. 7. *Herc.* In argumentis Cæcilius poscit palmam, in ethesis Terentius, in sermonibus Plautus. ποίω ἠθωποία positio Græca. *Oehlerus M. T. Varron. Sat. Menipp. Reliq.* p. 185. Græcis, alii Latinis litteris exhibent. Similiter *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (98). Aequalis ejus fuit Aristides Thebanus; is omnium primus animum pinxit et sensus hominis expressit, quæ vocant Græci ethæ, item perturbationes, durior paulo in coloribus.

ETĪAM, conjunctio ab et et jam, vel ab ἔτι, quæ significat quoque, item, vel, ἔτι, καί (It. anche, ancora, eziandio; Fr. même, et même, aussi, encore, de plus; Hisp. lo mismo, tambien; Gerin. auch, sogar, noch; Angl. also, likewise, besides). ¶ 1. Generatim etiam est conjunctio, qua utitur quum aliquid ceteris addimus ita, ut ipsum illud præ ceteris animadversione dignum duamus, ac præcipue quum aliquid præter expectationem inducimus adcoque rem augemus. — a) Universim, et sine additis vel respondentibus particulis. *Plaut.* *Bacch.* 3. 3. 22. Id cui obtigerat, hoc etiam ad malum arcessebat malum. *Cf. Ter. Andr.* 1. 3. 10. Ad hæc mala hoc mihi accedit etiam. Rursus *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 115. Tute istic (dēsisti) etiam adstante hoc Sosia. *Id. Capt. prol.* 53. Hæc res agetur nobis, vobis fabula. Sed etiam est, paucis vos quod monitos voluerim. *Id. Amph.* 2. 2. 129. Obsecro, etiamne hoc negabis te auream psteram mihi dedisse dono hodie? *Ter. Eun.* 5. 8. 54. Unum etiam vos oro, ut etc. *Id. Heaut.* 5. 1. 22. Magis unum etiam instare, ut hodie conficeretur nuptiæ. Adde *eumd.* *Phorm.* 5. 5. 3. *Cf. Virg.* 11. *Æn.* 352. Unum etiam donis istis, quæ plurima mitti Dardanidis dieque jubes, unum, optime regum, Adjicias. Adde et *Sueton.* *Cæs.* 24. *Cic. Orat.* 40. 139. Atque alias etiam dicendi quasi virtutes sequetur. *Id. Brut.* 75. 261. Splendidam quamdam rationem dicendi (Cæsar) tenet, voce, motu, forma etiam magnifica et generosa quodammodo. *Id.* 9. *Fam.* 25. *ad fin.* Auctoritate tua nobis opus est, et consilio, et etiam gratia. *Id.* 5. *Ferr.* 98. 228. Quod si hæc feruntur omnia, etiam ne hæc nova debent edicta rapinasque perferre? etiam ne frumentum gratis dare? etiam ne hæc tot detrimenta etc.? *Id.* 4. *Tusc.* 2. 4. Mihi quidem etiam Appii Cæci carmen — Pythagoreorum videtur. Multa etiam sunt in nostris institutis ducta ab illis. *Id. Senect.* 13. 44. Caret epulis extractisque mensis et frequentibus poculis: caret ergo etiam vinolentia et cruditate et insomniis. *Virg.* 2. *Ecl.* 8. Nunc etiam pecudes umbras et frigora captant. — Aliquando hæc particula significat insuper, uno eodemque tempore; quin tamen aliquid præ ceteris eminare faciat; ut apud *Cic.* 5. *Tusc.* 5. 14. Non omnes bonos esse etiam beatos. — b) Cum addita part. insuper, ut apud *Ter. Adelph.* 2. 2. 38. Hei mihi! etiam de sorte nunc venio in dubium miser? — etiam insuper defruet? *Sueton.* *Cæs.* 10. Adjectis insuper Cæsar etiam gladiatorum munus. — c) Etiam quoque, quoque etiam pleonasmus sunt. — Etiam quoque apud *Plaut.* *Amph.* 2. 2. 70. Etiam tu quoque assentaris huic? *Id. Pseud.* 1. 3. 119. Juravisti nempe conceptis verbis. *Id.* *etiam consultis quoque.* Adde *eumd.* *ibid.* 1. 1. 120. et *Asin.* 2. 4. 95.; *Lu-*

cret. 3. 203. et 5. 518. et 603.; *Farron*. 1. *R. R.* 1. 3.; et *Gell.* 18. 12. — *Quoque etiam* apud *Plaut. Amph. prol.* 30. Atque ego quoque etiam, qui Jovis aut filius, contagione mei patris metuo malum. Adde *eumd.* *ibid.* 2. 2. 85. et 121., *Epid.* 4. 2. 19. et *Merc.* 2. 2. 28. *Ter. Hecyr.* 5. 1. 7. Ego pol quaque etiam timida sum. *Cic. 4. Fam.* 8. 1. Itam si tu praesto, ut me non solum omnia debere tua causa, sed ea quoque etiam, quae non possim, pulem. *Id.* 5. *Verr.* 88. 206. Ut omittam tuos peculatus, ut ob jus dicendum pecunias acceptas, ut ejusmodi cetera, quae forsitan illi quoque etiam fecerint etc. — d) *Etiam potius* occurrit apud *Cic. Mil.* 19. 52. Protectionis hujus diem illi natum; reditum illius huic notum fuisse: hujus iter necessarium; illius etiam potius alienum. — e) *Sed etiam, verum etiam* sequitur post non modo, non solum; ut apud *Cic. Senect.* 11. 37. Tenebat non modo auctoritatem, sed etiam imperium in suos. *Id. Amic.* 10. 35. Eorum quereia inveteratas non solum familiaritates extinguere solere, sed odia etiam gigni sempiterna. *Id. Mil.* 1. 3. Neque solum ut quieto, sed etiam ut magno animo sinas hortantur; neque auxilium modo defensionis mea, verum etiam silentium pollicentur. — Et ommissa etiam, *Plin.* 6. *Ep.* 16. 9. Deducit quadringentes, ascendit ipse non Retiæ modo, sed multis (erat enim frequens amenitas orae) laterum auxilium. — Et inverso ordine. *Cic. 4. Fam.* 14. Secundas etiam res nostras, non modo adversas pertimescebam. *Id.* 3. *Off.* 19. 77. Quem Fimbria etiam, non modo Socrates, noverat. — f) Interdum conjunctioni etiam respondet particula et, ut apud *Justin.* 13. 6. 2. Quippe hostes ab acie in urbem recepti, occisis conjugibus et liberis, domos quisque suas cum omnibus copiis incenderunt. Eodem congestis etiam servitiis et semet ipsi praecipitant. — g) Interdum etiam non manifesta, sed tacita quadam ratione cum aliis rebus conjungitur, peculiaremque vim acquirit, ac significat praecipue, vehementer. *Justin.* 18. 3. 1. Et quoniam ad Carthaginiensium mentionem ventum est, de origine eorum pauca dicenda sunt, repetitis Tyriorum paulo altius rebus, quorum casus etiam dolendi fuerunt. ¶ 2. Speciatim conjunctio etiam usurpatur, ut vehementer aliqua res praeter ceteris emineat, et — a) Significat immo, eousque ut etc. *ben anche, perfino, finanche*, ut apud *Cic. Deiot.* 13. 37. Quid de virtute ejus dicam? de magnitudine animi, gravitate, constantia? quae omnes docti atque sapientes summa, quidam etiam sola bona esse dixerunt. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 47. 144. Nos enim defendimus, etiam insipientem multa comprehendere. *Id.* 1. *Fin.* 21. 71. Si infantes pueri, multae etiam bestiae pene loquantur. *Sall. Cat.* 20. Etenim quis mortallum tolerare potest, illis divitias superare, nobis rem familiarem etiam ad necessaria deesse? *Sueton. Cal.* 33. Collaudans subinde vocem deprecantis, quasi etiam in genuis praedulem. *Plin.* 2. *Ep.* 3. Illiteratum, iners ac pene etiam turpe est non putare tanti cognitionem etc. — Huc pertinent et illa, in quibus juxta *Forcellinum* etiam ponitur pro etiamsi. *Cic. 9. Fam.* 10. De quo etiam nihil scribere me, te non dubitare certo scio. *anarche io nulla scriva. Plin.* 8. *Hist. nat.* 30. 59. (139). Cochleae adherentes satis, aut etiam injuria resupinatae, non tamen exuentes. — b) Post propositionem negativam etiam correctionis quodammodo inservit, et est immo, quin potius. *Cic. 6. Verr.* 10. 22. Mamertina civitas improba antea non erat; etiam erat inimica improborum. *Id.* 7. *ibid.* 39. 103. Haec ei tabulas nihil profuturas; etiam plus suspicionis in eo crimine futurum. *Id. Orat.* 71. 236. Ejusmodi infantia, ut qui ea utantur, non stulti homines haberi possint; etiam plerumque prudehens. *Id. ibid.* 45. 153. Hoc idem nostri saepius non tulissent, quod Graeci laudare etiam solent. *Id.* 6. *Parad.* 1. 42. Quid, si ne dives quidem? quid, si pauper etiam? *Id.* 2. *Fin.* 17. 54. Tantum abest, ut se inducat; perficit etiam, ut dolere alterius improbe facti videatur. *Id.* 5. *ibid.* 29. 57. Qua in vita tantum abest, ut voluptates consecutentur: etiam curas, sollicitudines, vigiliis perferent. — Et cum addito *quin vel immo*, ut apud *Ter. Eun.* 4. 3. 4. Quin etiam insuper vestem omnem miseræ discidit. *Id. Hecyr.* 5. 4. 29. Immo etiam, hoc qui oculatari facilius credas. dabo. — c) Saepissime Comparativis additur. *Ter. Adelph.* 3. 4. 22. *ne. Mane*; nonnum audisti, Demea, quod est gravissimum. *de. An* quid est

etiam amplius? *ne. Vero amplius. Cic. 5. Fin.* 20. 35. Sunt autem etiam clariora, vel plane perspicua. *Id.* 1. *Off.* 30. 107. Ut enim in corporibus magna dissimilitudines sunt: sic in animis existunt majores etiam varietates. *Id. pro leg. Manil.* 19. 57. Quo mihi etiam indignus videtur obtractatum esse. *Id.* 6. *Parad.* 1. 44. Filium quis habet, pecunia est opus; duas, majore; plures, majore etiam. *Id.* 5. *Fam.* 12. 3. Plusculum etiam quam concedet veritas. *Cæs.* 1. *B. C.* 53. Haec pleniore etiam Romani ad suos perscribunt. *Plin.* 7. *Ep.* 9. Hubes plura etiam fortasse quam requirebas. ¶ 3. *Etiam* saepe vim habet affirmandi: hinc *Cic. 4. Acad.* (2. pr.) 32. 104. Ut sequens probabiliter, ubicumque hæc aut occurrat, aut deficiat, aut etiam, aut non respondere possit. o si, o no. — a) Locum habet post simplicem interrogationem, vel propositionem conditionalem, et est utique, certe, vero. *Plaut. Amph.* 1. 3. 46. *svr.* Numquid vis? *AL.* Etiam: ut actutum advenias. *Id. Most.* 4. 3. 8. *TR.* Numquid processit ad forum hodie novi? *st.* Etiam. *TR.* Quid tandem? *Ter. Hecyr.* 5. 3. 13. *BA.* Tua quod nihil refert, percontari desinas. *PA.* Nihil aliud dicam? *BA.* Etiam. *Id. Phorm.* 3. 1. 10. *AN.* Numquid patri subolet? *GE.* Nihil etiam. *Id. Heaut.* 5. 5. 11. *CL.* Pater, omnia faciam: impera. *CR.* Urorem ut ducas. *CL.* Pater. *CR.* Nihil audio. *MS.* Ad me recipio; faciet. *CR.* Nihil etiam audio ipsum. *Cic. Rosc. com.* 3. 9. Utrum cetera nomina habes, an non? Si non, quomodo tabulas conficis? si etiam, quamobrem etc.? *se si. Id.* 4. *Att.* 5. Quid? etiam — subterpula mihi videbatur esse *καλυπτική*. Et cum addito *mehercule*, *Id. Planc.* 26. 65. Cui cum respondissem me mea provincia decedere: Etiam mehercule, inquit, ut opinor, ex Africa. Adde *eumd.* 1. *Att.* 13., 2. *ibid.* 6. et 3. *ad Q. fr.* 1. 7. § 24. *Plin.* 4. *Ep.* 13. Huc ego, Studes? inquam. Respondit, Etiam. Ubi? Mediolani. — Hoc sensu est aliquando concedentis. *Cic. 4. Acad.* (2. pr.) 43. 134. Zeno in una virtute positam beatam vitam putat. Quid Antiochus? Etiam, inquit, beatam, sed non beatissimam. *Id. Mur.* 31. 65. Misericordia commotus ne sis: etiam in dissolvenda severitate: sed tamen est laus aliqua humanitatis. *si, ma. Sic Plin.* 6. *Ep.* 2. *sub fin.* At quaedam supervacua dicuntur: etiam: sed satius est et hæc dici. *Cf. eumd.* 2. *ibid.* 3. 9. Dices, Habeo hic quos legam, non minus disertos. Etiam: sed legendi semper occasio est, audiendi non semper. — b) Haud raro est etiam interrogantis cum indignatione et increpantis. *Plaut. Amph.* 1. 1. 220. Etiam clamas, carnufex? *Id. Asin.* 3. 3. 124. Etiam tu, here, istinc anoves abs te atque ipse me aggredire? *Ter. Andr.* 5. 2. 8. Etiam tu hoc respondes? *mi respondi tu ancora?* *Id. Eun.* 5. 7. 16. Quid divisti pessima? etiam rides? *ancora vidi?* *Id. Heaut.* 2. 2. 6. Etiam caves, ne videat forte hinc te a patre aliquis exiens? *voei tu star in guardia, accioché etc. Cic. Pis.* 1. 2. Is mihi etiam gloriatur se omnes magistratus sine repulsa assecutum? *Id.* 3. *Verr.* 160. 156. Is mihi etiam queritur, quod a nobis, ix. solis diebus, prima actio sui iudicii translata sit? Adde *Petron. Satyr.* 21. et 95. *Plaut. Most.* 4. 2. 28. Ileus reclude: heus, Tranio; etiam aperis? *apri tu ancora?* *Id. Pers.* 2. 4. 4. Scelerate, etiam respicis? *Id. Most.* 2. 1. 35. etiam vigilas? *Ter. Adelph.* 4. 2. 11. etiam taces? *Id. Phorm.* 3. 3. 9. etiam tu hinc abis? Et cum addita ne interrogativa, *Plaut. Pæn.* 1. 3. 22. Etiamne abis? *Id. Asin.* 1. 1. 95. Etiamne ambulas? — c) In familiari sermone jungitur etiam Imperativis; qua ratione *Forcellinus* accipit pro secundo, iterum: certe etiam vim quamdam addit peculiarem. *Plaut. Most.* 2. 2. 41. *TR.* Circumspice dum, nunc quis est, sermonem nostrum qui aucepit. *TR.* Tutum probe est. *TR.* Circumspice etiam (It. *guarda un'altra volta*). *TR.* Nemo est, loquere nunc jam. Adde *eumd.* *ibid.* 4. 2. 3. *Id. Bucch.* 5. 2. 70. Etiam tu, homo nihili, quod di dant boni, cave culpa tua amissis. *Ter. Hecyr.* 5. 4. 1. Vide mi Parmenio, etiam sodes, ut mihi hæc certa et clara attuleris. *Cf. Cic. 5. Verr.* 75. 175. Cui pecuniam datam dicit? Dic etiam clarius. ¶ 4. Item etiam ad tempus quoque praesens aut praeteritum refertur, et est adhuc, etiamnum. — a) In propositione affirmativa. *Plaut. Trin.* 2. 4. 193. Etsi admodum in ambiguo est etiam, nunc quid de hac re suat. *Ter. Hecyr.* 4. 3. 8. Quia de ure re incertus sum etiam quid sim facturus. *Farro 6. L. L.* 34. *Müll.* Olim sano consume-

batur omne quod profanum erat, ut etiam sit, quod praetor Urbis quotannis facit quum Herculi immolat publice juvenem. *come si fa tuttavia. Cic. 5. Verr.* 23. 56. Quum iste etiam cubaret, in cubiculum introductus est. *Sall. Cat.* 61. Catilina vero longe a suis inter hostium cadavera reperitus est, paululum etiam spirans, ferociamque animi — in vultu retinens. *Virg. 3. G.* 189. Invalidis etiamque tremens, etiam inscius ævi. — Hinc ETIAMNUM, quod *F.* loco suo. — Sic pro etiamnum occurrit apud *Plaut. Asin.* 3. 2. 40. Os opprime: is est: etiam subauscultemus. — b) In interrogatione. *Plaut. Most.* 2. 2. 89. Sed tu etiamne adstas, nec quæ dico obtemperas? *Ter. Heaut.* 4. 4. 20. Etiamne tecum hic res mihi est? Adde *eumd. Hecyr.* 3. 4. 16. *Cic. 1. Cat.* 1. 1. Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? quamdiu etiam furor iste tuus nos eludet? — c) Saepissime in propositione negativa. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 46. Quia tibi minus viginti pro amica etiam non dedit. *Ter. Andr.* 3. 2. 23. Non satis me pernostis etiam, qualis sim. *Id. Andr.* 1. 1. 89. Egy met quoque ejus causa in focus prodeco, nihil suspicans etiam mali. *non per anco sospettando male alcuno. Id. Eun.* 5. 8. 6. Hunc ego numquam videram etiam. Adde *eumd. ibid.* 5. 9. 62. *Cic. 1. Tusc.* 6. 12. Non dico fortasse etiam quod sentio. *Cæs.* 6. *B. G.* 43. Ut modo visum ab se Ambiorigem in fuga captivi, nec plane etiam abisse ex conspectu contenderent. — d) Cum addito *adhuc, nondum, vixdum*; ut apud *Cic. 5. Verr.* 84. 194. Improbum facinus, iudices, non ferendum, nemini lege concessum, sed fortasse adhuc in nullo etiam vindicatum. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 117. Quid egerint inter se, nondum etiam scio. *Id. ibid.* 5. 1. 19. Mane, nondum etiam dixi id, quod volui. Adde *eumd. Heaut.* 3. 3. 35. et *Andr.* 1. 2. 30. *Cic. 1. Cat.* 4. 10. Hæc ego omnia, vixdum etiam caetu vestro dimisso, comperi. — e) Et cum addito *dum* apud *Ter. Heaut.* 2. 1. 17. Neque etiamdum scit pater. *ne per anco lo sa. AL.* aliter leg. ¶ 5. Denique etiam aliis particulis jungitur vel respondet. — a) *Etiam atque etiam* est iterum ac tertio, vel iterum ac saepius. Hinc *Cic. 7. Verr.* 72. 185. quum varios deos, atque in his Dianam invocasset, paulo post rursus invocans subdidit: Teque etiam atque etiam, Diana, quam Pergæ spoliavit. *et Id.* 3. *Tusc.* 28. 69. Constat multa se ignorare, et multa sibi etiam atque etiam esse discenda. *due e più volte. Id.* 13. *Fam.* 28. Id igitur (puto enim, etiam atque etiam mihi dicendum esse) velim existimes, mihi te fecisse gratissimum. — Hinc ponitur pro magnopere, majorem in modum; et saepissime jungitur cum verbis, quæ curare, rogare, reputare etc. significant. *Ennius apud Farron. 7. L. L.* 73. *Müll.* Quid noctis videtur in altissimo cæli clipeo? Tempus superat stellas sublime etiam cogens atque etiam noctis iter. *Plaut. Trin.* 3. 2. 48. Te moneo, hoc etiam atque etiam ut reputes, quid facere expectas. *Ter. Eun.* 1. 1. 11. Proin tu, dum est tempus, etiam atque etiam hoc cogita. *Cic. 1. Divin.* 4. 7. Dilligenter etiam atque etiam argumenta cum argumentis comparemus. *Id.* 13. *Fam.* 15. 3. Hoc te vehementer etiam atque etiam rogo. *Id.* 16. *ibid.* 15. Cura te etiam atque etiam diligenter. *Liv.* 38. 9. Ut etiam atque etiam, quid agendum esset, consulerent. Similiter *Cic. pro leg. Manil.* 19. 58.; et *Liv.* 3. 45. Etiam atque etiam considerare. *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 12. 37. et 4. *Acad.* (2. pr.) 19. 62.; et *Liv.* 35. 28. videre. *Sall. Jug.* 85. reputare. *Liv.* 22. 13. affirmare. *Id.* 41. 19. curare. *Cic. 13. Fam.* 72. commonescere. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 76. aspiciere. *Catull.* 63. 61. queri. — Reperitur quoque etiam et etiam. *Balbus apud Cic. post. ep.* 15. 1. 8. *ad Att.* Et non se totum etiam et etiam ab sermone nostro avertisset. *AL.* tamen rectius leg. atque. — *Etiam atque etiam* aliquando objective, uti ajunt, usurpatur. *Lucret.* 1. 296. Quare etiam atque etiam sunt venti corpora cæca. *Cic. 6. Fam.* 22. Hæc quamquam nihilo meliora sunt, nunc etiam atque etiam multo desperatiora. — b) *Etiam* ponitur et in altero propositionis membro, praecipue post particulas *sive, an, aut, vel etc.* — *Sive — sive etiam* apud *Cic. 2. Orat.* 35. 152. A quo quidum homine — non aberrat oratio tua, si ve tu similitudine illius divini ingenii in eadem incurris vestigia, si ve etiam illa ipsa legisti atque didicisti, quod quidem magis veri simile videtur. Adde *eumd.* 4. *Tusc.* 3. 6. et *Mil.* 23. 63. — *An — an etiam* apud *Cic. 4. Tusc.*

22. 50. Quid igitur huc adhibetis iram? an fortitudo, nisi insanire ceperit, impetus suos non habet? quid? Herculem — iratumne censes conflixisse cum Erymanthio apro, aut leone Nemeo? an etiam Theseus Marathonici tauri cornua comprehendit iratus? — *Aut — aut etiam* apud Cic. 2. *Orat.* 82. 335. Controversia autem inter hominum sententias, aut in illo est, utrum sit utilis: aut etiam, quum id convenit, certatur, utrum honestati potius, an utilitati consulendum sit. Adde *eumd.* *Crel.* 20. 71., *Senect.* 19. 60. et 5. *Tusc.* 18. 51.; et *Horat.* 2. *Ep.* 2. 165. — *Vel — vel etiam* apud Cic. *Amic.* 22. 85. Nam implicati utro et citro vel usu diuturno, vel etiam officiis, repente in medio cursu amicitias, exorta aliqua offensioe dirumpimus. Cf. *eumd.* 3. *Orat.* 45. 179. — *Primum — deinde etiam* apud Cic. *Amic.* 20. 73. Tantum autem cuique tribuendum, primum, quantum ipse efficere possit; deinde etiam, quantum ille, quem diligas atque adjuves, sustinere.

ETIAM DUM vel etiamdum. *V.* voc. praeced. 4. e.

ETIAM NUM vel etiamnum, et

ETIAM NUNC vel etiamnunc. Apud Cic. et Cæs. postrema tantum occurrit forma. — *Etiamnum* et *etiamnunc* significat nunc quoque (It. *anche adesso*; Fr. *encore maintenant*; Hisp. *aun ahora mismo*; Germ. *jetzt noch, noch jetzt, noch*; Angl. *even yet*). Occurrit ¶ 1. Apud optimos quosque scriptores ea, qua diximus, significatio; et quidem — a) De tempore praesenti — In propositione affirmativa. *Plaut. Merc.* 4. 5. 14. v. Etiamnunc mulier intus? *sv.* Etiam. *Id. Stich.* 5. 4. 16. Vide utram tibi libet etiamnum capere, cape provincialem. *Id. Men.* 3. 1. 15. Etiamnum reliquiarum spes animum oblectat meum. *Varro 3. R. R.* 2. 3. Ego vero, inquit, te praesertim (*recipio*), cuius aves hospitales etiamnunc ructor, quas mihi apposuisti paucis ante diebus. *Id. apud Non.* p. 11. 15. *Merc.* Quod frontem lecticae struebant, ex ea herba tortia torum appellatum: hoc quod injicitur, etiamnum toral dicitur. *Cic. Orat.* 34. 119. De materia loquor orationis etiamnunc, non ipso de genere dicendi. *Id. 2. Divinat.* 47. 99. Ut mihi permitrum videatur quemquam exstare, qui etiamnunc credat iis, quorum praedicta quotidie videat re et eventis refelli. *Id. Rosc. Am.* 52. 150. Si vestra bonitas et misericordia manet, salvi etiamnunc esse possumus. Adde *eumd.* *ibid.* 28. 78. et 5. *Ferr.* 38. 86. *Sall. Cat.* 52. Dux hostium cum exercitu supra caput est: vos cunctantini etiam nunc, quid intra mania deprehensis hostibus faciatis? *Id. Jug.* 31. Qui ne nunc quidem, obnoxii inimicis, exurgitis, atque etiamnunc timetis eos, quibus decet terrori esse. *Liv.* 3. 2. Se tamen, utrumque sit, etiamnunc, paenitere sua sponte Aequos, quam pati hostilia, ualle. *Ovid.* 1. *Met.* 357. terrent etiamnunc nubila mentem. *Sueton. Aug.* 73. Instrumenti ejus et suppellectilis parcimonia apparet etiamnunc, residuis lectis atque mensis. *Id. Cæs.* 31. Conversus ad proximos, Etiamnunc, inquit, regredi possumus. *Al. leg. tunc.* *Justin.* 8. 4. 7. Graeciam, etiamnunc et viribus et dignitate — principem. *Val. Flacc.* 7. 454. etiamnunc deprecor, hospes, Me sine, et insontem misero dimitte parenti. — In propositione negativa. *Plaut. Pæn. prol.* 99. Neque quiddam cum ea facit etiamnum stuprum. *Cic. Mur.* 12. 27. Jam illud mihi quidem mirum videri solet, tot homines tam ingeniosos, per tot annos etiamnunc statuere non potuisse, utrum etc. *Id. Cluent.* 59. 163. Quo de homine nihil etiamnunc dicere nobis est necesse. *Ovid.* 13. *Met.* 231. Nec Telamoniades etiamnunc hiscere quiddam Audet. — b) De futuro. *Cic.* 3. *Att.* 17. 2. Ego autem, quoniam non longe eo tempore absumus, in quo res djudicabitur, aut ad te conferam me, aut etiamnunc circum haec loca commorabor. *mi tratterò tuttavia.* — De praeterito tempore. *Varro 1. R. R.* 37. 5. Athenis in Lycaeo quum etiamnum platanus novella esset, radices trium et triginta cubitorum egisse. *Cic.* 10. *Fam.* 10. Cujus rei non modo non praeterit tempus, sed ne maturum quidem etiamnunc meo quidem iudicio fuit, ne men per anco. *Id.* 1. *Cat.* 4. 9. Confirma-sti, te ipsum jam esse exiturum; dixisti paullulum tibi esse etiamnunc morae, quod ego viverem. *Cæs.* 6. *B. G.* 40. Si, qui in iugo constiterant, nullo etiamnunc usu rei militaris percepto, neque in eo, quod probaverant, consilio permanere, neque etc.

Adde *eumd.* 7. *ibid.* 62. *Asin. Pollio* apud Cic. 10. *Fam.* 32. extr. Epistolam, quam Balbo, quum etiamnunc in provincia esset, scripsi, legendam tibi nisi. *mentre pur anco era in provincia.* *Virg.* 4. *G.* 135. Quum tristis hiems etiamnum frigore saxa Rumperet et glacie cursus frenaret aquarum, Ille conam mollis jam tondebat hyacinthi. *Ovid.* 3. *Fast.* 155. Sed tamen errabant etiamnum tempora, donec Cæsaris in multis haec quoque cura fuit. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 3. 5. (16). Primi exercere Arides Curinthus et Telephones Sicyonius, sine ullo etiamnum colore, jam tamen spargentes lineas intus. ¶ 2. A scriptoribus, qui post Augusti aetatem floruerunt, usurpatum est simpliciter pro etiam. *Colum.* 5. *R. R.* 3. 1. Duas etiamnunc formulas praepositis adiciam. Adde *Cels.* 5. 26. 20. et 7. 29. *ad fin.*; et *Senec. Ep.* 113. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 8. 47. (85). In quibus etiamnunc hodie in more sit lactiore convictu potionem e centum herbis multo additis credere saluberrimam. *Id.* 6. *ibid.* 33. 39. (211). His addemus etiamnum unam Graecae inventionis sententiam. *Id.* 37. *ibid.* 11. 71. (186). Est etiamnum alla distinctio. *Id.* 36. *ibid.* 5. 4. (26). Mars, etiamnum sedens, colosseus. *anche sedente.* *Forcellinus* addit etiam illud, quod mihi ad superiorem paragr. referendum videtur, ejusd. *Plin.* 18. *ibid.* 3. 4. (20). Cincinato viator attulit dictaturam, et quidem, ut traditur, nudo plenoque pulveris etiamnum ore. — Et cum Comparativis. *Cels.* 5. 26. 30. Si plus est, quod tolli opus est, adhibenda sunt etiamnum vehementiora. Adde *eumd.* 5. 28. et 8. 20.; et *Senec. Ep.* 87. et 102. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (177). Si etiamnum infirrior erit, etc.

ETIAMSI vel etiam si, *et xai*, particula concedendi, quae in conditionalibus propositionibus locum habet, et significat etsi, quamquam, licet (It. *ancorchè, anche se, benchè, quantunque*; Fr. *quand même, quoique, lors même que*; Hisp. *aunque*; Germ. *wenn auch, auch wenn*; Angl. *alt hough, though*). Occurrit — a) Cum Indicativo. *Plaut. Epid.* 3. 4. 81. Eamne ego sinam impunem? immo etiamsi alterum tantum perdendum est, perdam potius, quam etc. *Ter. Hecyr.* 4. 4. 26. Etiamsi dudum fuerat ambiguum hoc mihi; nunc non est. *Cic. Opt. gen. orat.* 2. 6. Etiamsi est in genere tolerabili, certe non est in optimo. *Id.* 3. *Att.* 24. extr. Ista veritas etiamsi jucunda non est, mihi tamen grata est. *Id.* 1. *Orat.* 17. 79. Quibus etiamsi ingenium, ut tu putas, non maxime desuit, doctrina certe et otium et hercule etiam studium illud discendi acerrimum desuit. Adde *eumd.* 1. *de reprob.* 16. *Id. Senect.* 22. 79. Eumdem igitur esse creditote, etiamsi nullum videbitis. *Cic. fil. ad Tiron.* 16. *Fam.* 26. Etiamsi, quod scribas, non habebis, scribito tamen. *Sall. Jug.* 10. In omni certamine, qui opulentior est, etiamsi accipit injuriam, tamen, quia plus potest, facere videtur. *Quintil.* 9. 4. 45. Quod etiamsi constat utrumque pedibus, habet tamen non simplicem differentiam. *Etiamsi* sequente tamen frequenter occurrit apud *eumd.*, ut 5. 10. 8., et 2. 14. etc. *Id.* 9. 2. 99. Levissimum autem longe genus et verbo, etiamsi est apud Ciceronem. *Ammian.* 21. 16. Quod crimen, etiamsi non invenit, malignitas fingit. — b) Cum Coniunctivo. *Plaut. Trin.* 2. 4. 73. At pol ego, etiamsi vetet, edim atque ambabus malis expletis vorem. *Cic. Amic.* 27. 161. Omnia breviter, tolerabilia esse debent, etiamsi magna sint. *Id.* 1. *Off.* 4. 14. Quod etiamsi nobilitatum non sit, tamen honestum est, quodque vere dicimus, etiamsi a nullo laudetur, natura esse laudabile. *Id. Mil.* 8. 21. Neque enim hoc cogitavit vir justissimus, neque in bonis viris legendis id assequi potuisset, etiamsi cupisset. *Quintil.* 11. 3. 91. Etiamsi juvenes agant. *Id.* 6. 3. 103. Etiamsi nomen proprium non adiceretur, tamen etc. *Id.* 5. 10. 118. Recepisse jus, etiamsi quod amiserint, Thebanii videntur. *Plin. Plineg.* 7. Quem constet imperatorem fuisse, etiamsi non adoptasset. *Tac.* 16. *Ann.* 16. Etiamsi bella externa — memorarem. *Quintil.* 10. 1. 89. Etiamsi versificator quam poeta melior, si tamen — perscripisset, vindicaret sibi iure secundum locum. — c) Omisso verbo. *Cic. Orat.* 31. 112. Hunc librum, etiamsi minus nostra commendatione, tuo tamen nomine divulgari necesse sit. *Id. Crel.* 3. 8. Quis est enim, qui isti etati atque etiam isti dignitati non possit, quam vellet petulanter etiamsi sine ulla suspitione, at non sine

argumento maledicere? *Quintil.* 5. 12. 5. Singula levia sunt et communia: universa vero valent, etiamsi non ut fulmine, tamen ut grandine. *Id.* 11. 3. 48. Etiamsi toto proposito contractum atque summisum: — tamen fuerit, necesse est, aliquid plenius et erectius. *Id. proem.* 4. Etiamsi necessarias, procul tamen ab ostentatione positas. *Id.* 2. 20. 6. Etiamsi non perfecte, tamen ut inessent quaedam semina ejus facultatis. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 27. 28. (100). Quae mihi omnia etiamsi non prius, attamen clarius fulsisse in Scipione Emiliano videntur. — d) Aliquando dividitur interjecto verbo. *Cic.* 1. *Orat.* 33. 152. Qui a scribendi consuetudine ad dicendum venit, hanc affert facultatem, ut, etiam subito si dicat, tamen illa, quae dicantur, similia scriptorum esse videantur. — e) Interdum pro *etiamsi* occurrit *etiam* ut eodem sensu. *Cic.* 15. *Att.* 5. 2. Ego autem, etiam ut nullum periculum sit, tantum abest ut Antonii suspitionem fugere non curem, etc. *Quintil.* 1. 7. 10. Nam k quidem in nullis verbis utendum puto, nisi quae significat, etiam ut sola ponatur.

ETIAMTUNC vel etiam tunc, et raro *admodum*

ETIAMTUNC vel etiam tunc, particula quae praeteritum tempus respicit, et significat usque ad id tempus, illo etiam tempore (It. *sino allora, anche allora*; Fr. *alors encore, alors même, encore*; Hisp. *entonces*; Germ. *damals noch, noch, damals immer noch, immer noch*; Angl. *even down to that time, even then*). Occurrit — A) *Etiamtum* — 1.) De iis, quae jam praeterierunt, neque amplius existunt. — a) Sempissime cum Imperfecto. *Cic.* 2. *Orat.* 22. 93. Omnes etiamtum relinabant illum Pericli succum: sed erant paulo uberiore filo. *Sall. Cat.* 2. Etiamtum vita hominum sine cupiditate agitabatur. *Id. Jug.* 63. Tamen is ad id locorum — petere non audebat: etiamtum alios magistratus plebes, consulatum nobilitas inter se per manus tradebat. *Tac.* 1. *Ann.* 74. Manebant etiamtum vestigia libertatis. *Id. Agric.* 39. Nam etiamtum Agricola Britanniam obtinebat. — Et cum Imperfecto Coniunctivi vel Indicativi praeced. part. *quum* apud Cic. 4. *Ferr.* 39. 97. Veniunt ad istum domesticum nuntii, litterasque a patre afferunt ante Kal. Decembres, quum isti etiamtum de Sthenio integra tota res esset. *Tac.* 15. *Ann.* 64. Ita codicillis praescripserat, quum etiamtum praedives et praepotens supremis suis consuleret. *Cic.* 7. *Ferr.* 34. 98. Evolarat jam e conspectu fere fugiens quadrimores, quum etiamtum cetera naves suo in loco moliebantur. *Sall. Jug.* 54. Itaque multum diei processerat, quum etiamtum eventus in incerto erat. — b) Cum Ablativis absolutis. *Cic.* 2. *Cat.* 2. 4. Quum viderem, ne vobis quidem omnibus re etiam tum probata, si illum morte multassem, fore ut etc. *Sall. Jug.* 40. Inter lictitiam plebis et suorum fugam, trepida etiamtum civitate, quum ex Mamillii rogatione tres quaesitores rogarentur etc. *Id. ibid.* 21. Obscuro etiamtum lumine. Adde *eumd.* *fragm.* 4. 23. *Gerlach.* Sic *Sueton. Domit.* 8. Dubia etiamtum causa. *Tac.* 11. *Ann.* 22. Regibus etiamtum imperantibus. *Id.* 1. *ibid.* 3. Integra etiamtum domo sua. *Id.* 2. *ibid.* 52. Nullo etiamtum urbium cultu. — Huc referri possunt et illa, quae Ablativorum absolutorum similia sunt. *Sueton. Tib.* 42. In castris tiro etiamtum, propter nimiam vini aviditatem, pro Tiberio Biberius — vocabatur. *Id. Claud.* 27. Inque secundo consulatu natum sibi parvulum etiamtum et militibus pro concione manibus suis gestans et plebi commendabat. *Id. Cal.* 10. Quam defunctam praetextatus etiamtum pro rostris laudavit. — c) Aliquando dividitur interjecto verbo. *Tac.* 13. *Ann.* 50. Plerasque vectigalium societates a consulibus et tribunis plebis constitutas acri etiam populi Romani tum libertate. — d) *Tum etiam* eodem sensu apud *Tac.* 3. *Ann.* 61. Ubi Latonam partu gravidam et olea, quae tum etiam maneat, admissam edidisse ea numina. — 2.) Cum Praesente historico. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 70. Diebus sane pauculis post, Pamphilus me solum seducit foras: narratque ut virgo ab se integra etiamtum siet. *Sall. Jug.* 54. Ubi videt regis etiamtum animum ferocem esse. *Tac.* 1. *Hist.* 49. Truces etiamtum animos cupido involat eundi in hostem. — B) *Etiamtunc* legitur apud Cic. *Sext.* 38. 81. Si P. Sextius — occisus esset: fulsisse ad arma ituri? an etiamtunc quiesceretis, cunctarentini, timeretis, quum rempublicam a facinorosissimis sicariis et a

servis esse oppressam atque occupatam viderelis? Apud Sueton. *Cæs.* 31. pro *etiam*tunc alii leg. *etiam*nunc.

ETIAM UT. V. ETIAMSI sub e.

ETSI, conjunctio concedendi seu concessiva, καὶ τοι, εἰ καὶ (It. se bene, quantumque, ancora che; Fr. quoique, bien que, quand même, même si; Hisp. aunque; Germ. auch wenn, wenggleich Engl. though, although, albeit).

1.) Proprie occurrit — a) Cum Indicativo, et respondente part. *tamen*. *Plaut. Cas.* 5. 3. 16. Vapulo hercle ego invitus tamen, etsi malum merui. *Id. Rud.* 5. 2. 68. Tamen fiet, etsi tu fidem servaveris. *Ter. Hecyr.* 2. 2. 1. Etsi scio ego, Philumena, meum jus esse —: ego tamen patrio animo victus faciam. *Cic. Fam.* 18. 3. Etsi abest maturitas ætatis, jam tamen personare aures ejus hujusmodi vocibus non est inutile. *Id. 1. ad Q. f. 1. inlt.* Etsi non dubitabam, quia banè epistolam etc., tamen existimavi etc. *Id. Mil.* 1. 1. Etsi vereor, judices, ne etc. tamen etc. *Nepos Themist.* 3. Hinc etsi pari prælio discesserant, tamen eodem loco non sunt ausi manere. *Adde eumd. ibid.* 5., *Alcib.* 8. et *Att.* 10. *Virg.* 9. *Æn.* 44. Ergo, etsi conferre manum pudor iraque monstrat, Objequit portas tamen et præcepta facessunt. — Et omissa *tamen*. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 73. Age, id jam, ut ut est, etsi est dedecorum, patiar. *Forcellinus* addit locum *ejusd.* *Trin.* 4. 2. 106., quem ipse non invenit. — Et respondente part. certe apud *Cic. Marcell.* 5. Etsi aliqua culpa tenemur erroris humani, a scelere certe liberati sumus. — b) Cum Subjunctivo. *Plaut. Aulul.* 3. 2. 7. Pol, etsi taceas, palam id quidem est. *Id. Capt.* 4. 2. 76. Ut tu cupias facere sumptum, etsi ego veterem. *Adde eumd. Truc.* 4. 3. 41. *Cic. 7. Att.* 3. Etsi cupidissime expetitum a me sit, tamen non est nostra contentione perfectum. *Id. Sull.* 32. 90. Etsi nihil aliud Sullæ nisi consulatum abstulissetis, tamen eo vos contentos esse oportebat. *Id. Fam.* 4. Etsi idipsum nonnullis videatur secus. *Liv.* 3. 3. *ad fin.* Ubi etsi adjectum aliquid numero sit, magna certe ædes fuit. *Adde eumd. 3. 68., 5. 36. et 5. 42.* — Juxta *Forcellinum* aliquando valet et *quævis*, ac disjunctim scribi debet. *Cic. Amic.* 27. 104. Et, si illis plane orbatus essem, magnum tamen afferret mihi ætas ipsa solatium. Hic tamen et conjunctio, si particula conditionalis videtur. — c) Sine verbo. — *Etsi* vel *etsi non* — *tamen* apud *Cic.* 3. *Orat.* 4. 14. Atque ei, etsi nequaquam parem illius ingenio, at pro nostro tamen studio, meritam gratiam debitamque referamus. *Id. Harusp. resp.* 31. 44. Fuit in his omnibus causa, etsi non justa, — gravis tamen. *Adde eumd. 16. Fam.* 24. *Liv.* 3. 56. Superbiæ crudelitatisque etsi seros, non leves tamen venire pœnas. *Id. 38. 41.* Etsi iniquo loco, prælio tamen justo dimicandum erat. *et mox.* Etsi iter non infestum, suspectum tamen. *Adde eumd. 2. 16.* — *Etsi non* — *at* apud *Cic.* 6. *Fam.* 6. 2. Animum tuum — etsi non sapientissimi, at amicissimi hominis auctoritate confirmandum etiam atque etiam puto. *Sxelon.* *Ner.* 33. Cujus necis etsi non auctor, at conscius fuit. — *Etsi non* — *at certe* apud *Sueton. Cal.* 12. Ipsum postea, etsi non de perfecto, at certe de cogitato quondam partiticio professum. *Tac.* 12. *Ann.* 30. Lætis hostibus, tanquam ducem haud spernendam etsi non prælium, at certe bellum absumpsisset. *Id. Dial. de orat.* 19. Quin elementis studiorum, etsi non instructus, at certe imbutus sit. — *Etsi non* — *certe* apud *Liv.* 25. 6. De nobis etsi non iniquum, certe triste senatusconsultum factum est. — *Etsi non* — *saltem* apud *Liv.* 2. 43. Etsi non adhortatio invidi ductus, suum saltem flagitium, postmodo periculum cogere potuit gradum accelerare.

II.) Translate *etsi* servit elegantior correctioni, ut quamquam, et apud Græcos καὶ τὸ, καίτοι. *Plaut. Capt.* 3. 5. 86. Vale atque salve: etsi aliter ut dicam, meres. *Cic.* 9. *Att.* 10. 2. Deo, do pœnas temeritatis meæ: etsi quæ fuit illa temeritas? *Id.* 16. *ibid.* 7. 2. Lectis tuis litteris admiratus equidem sum, te tam vehementer sententiam commutasse: sed non eis causa arbitraber. Etsi, quamvis non fueris suavor et impulsor perfectionis meæ, approbator certe fuisti, dummodo Kal. Jan. Romæ essem. *Id.* 12. *ibid.* 45. 2. Nunc hæc, quæ reficant, hæc me magis angunt. Etsi tamen, ubicumque sum, illa sunt mecum. *se bene però.* *Id.* 13. *ibid.* 41. Utriusque nostrum idem consilium esse debet: etsi in me

gravioris injuriæ et certe notiores. *Id.* 7. *ibid.* 3. 3. Habet enim res deliberationem: etsi ex parte magna tibi assentiri. *Adde Sueton. Tib.* 61.

ETUSSIO. V. EXTUSSIO.

ETYMOLOGIA, æ, f. 1. ἐτυμολογία, oratio qua vera origo nominis et ratio exponitur: ab ἐτυμος verus et λόγος sermo. *Ad rem Cic. Topic.* 8. 35. Multa etiam ex notatione sumuntur. Ea est autem, quum ex vi nominis argumentum efficitur: quam Græci ἐτυμολογίαν vocant, id est, verbum ex verbo, veriloquium: nos autem novitatem verbi non satis apti fugientes, genus hoc notationem appellamus, quia sunt verba rerum notæ. Itaque hoc idem Aristoteles σύμβολον appellat, quod Latine est nota. *Quintil.* 1. 6. 1. Etymologia, quæ verborum originem inquirat, a Cicerone dicta est notatio, quia nomen ejus apud Aristotelem invenitur σύμβολον, quod est nota; nam verbum et verbo ductum, id est veriloquium, ipse Cicero qui fixit, reformidat. Sunt qui vim potius intuiti, originationem vocant. Hæc habet aliquando usum necessarium, quoties interpretatione res, de qua queritur, eget: ideoque in definitionibus assignatur etymologiae locus. Nonnunquam etiam barbara ad emendatis conatur discerneret, ut quum Triquetram dici Siciliam an Triquetram, meridiam an medidiam oporteat, queritur. Continet autem in se multam eruditionem, etc. *Adde eumd. 7. 3. 25, 5. 10. 55. et 1. 6. 29. Cic. 1. Acad. (post.) 8. 32.* Verborum etiam explicatio probatur, id est qua de causa quæque essent ita nominata, quam etymologiam appellabant. Ita *Forcellinus*: at rectius *Orellius* Græcis litteris vocem exhibet. *Adde Varron. 7. L. L.* 109. *Müll.*; et *Gell.* 19. 13. *Cassiod. Instit. div. litt.* 1. Etymologia est aut vera, aut verisimilis demonstratio, declarans ex qua origine verba descendant.

ETYMOLOGICÆ, es, f. 1. ἐτυμολογική, ars verborum originem invenienti. *Varro 7. L. L.* 4. *Müll.* De originibus verborum qui multa dixerit commode, potius boni consulendum, quam qui aliquid nequiverit, reprehendendum; præsertim quum dicat etymologicæ, non omnium verborum dici posse causam. *Adde eumd. ibid.* 109.; ubi tamen Græcis litteris *Müllerus* exhibet.

ETYMOLOGICUS, a, um, adject. ἐτυμολογικός, ad etymologiam pertinens. *Gell.* 1. 18. Vocabulum Græcum resolvit in voces Latinas ratione etymologica falsa.

ETYMON, i, n. 2. vera nominis, sive appellationis ratio, vel quæ saltem pro vera affertur: ab ἐτός vel ἐτός verus, unde ἔτυμον. *Varro 1. R. R.* 48. 2. Videtur vocabulum etymon habere a glubendo. *Gell.* 18. 4. extr. Etyma harum vocum et origines scriptas esse dicebat in libris Nigidianis. *Adde Macrob.* 1. *Saturn.* 17. a med.

EU

EU, interj. εὐ, particula approbantis, seu laudantis, et significat bene, recte, optime (It. oh bravo, bene; Fr. bien, très-bien, bravo; Hisp. bien, bravo; Germ. schön, gut, brav; Angl. bravo! o! brave, wel done!) Inservit — a) Gaudio significando. *Plaut. Most.* 1. 4. 26. Eu Philolaches. salve amicissime mihi hominum omnium. *Ter. Phorm.* 3. 1. 14. Eu Phormio. *Id. Eun.* 1. 2. 74. Eu noster, laudo, tandem perdidit. Ita utroque *Terentii* loco legit *Agroet. de orthogr. p.* 2272. *Putsch.*, nam alii hoc posteriore hæus; priore hæu. — b) Admiratione. *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 10. Eu, probe! *Horat. A. P.* 317. si de quinque remota est Uncia, quid superat? poteris dixisse. triens. eu! Rem poteris servare tuam.

EUAN, antiis, m. 3. Εὐαν, unum ex cognominibus Bæchii: ab εὐαν, quæ vox est, qua Bæchæ in sacris Bæcho acclamantur. *Ovid.* 4. *Met.* 15. Nycteliusque, Eleusique pater, et Iacchus, et Euan. *Lucret.* 5. 742. graditur simul Euius Euan. — Hinc

Euans, tis, f. 3. absolute, substantivorum more (quasi particip. ab inusit. *euo*, as) est bæchans, futurus, exultans. *Virg.* 6. *Æn.* 517. Illa chorum simulans, evantes orgia circum Ducebat Phrygiæ. *Catull.* 64. 386. Sæpe vagus Liber Parnassi e vertice summo Thyadas effusus evantes erinibus egit. *Sil.* 1. 1. 104. Non ille evantis Massylæ palliuit aras. h.

e. Bæchæ Massylæ. *Apul.* 8. *Met.* Attollentes immanes gladios ac secures, evantes exsiliunt, incitante tibia cantu emphaticum tripodium.

EUANGÉLICUS, a, um, adject. εὐαγγελικός. Licenter primam syllabam corripuit *Ennod.* 1. *carm.* 9. 172. quod ab ubere Paulus Pressit; euangelicis plena est cui dextra papillis. — Euangelicus est ad Euangelium pertinens. *Tertull.* 4. *contra Marcion.* 2. Euangelicum instrumentum Apostolos auctores habet. et 39. a med. Euangelica scriptura. *Prudent. Apotheos.* 494. Laxavit Scythicas verbo penetrante pruinas Vox Euangelica.

EUANGÉLISTA, æ, m. 1. scriptor Euangelii; Εὐαγγελιστής. *Prudent.* 6. *Cathemer.* 77. Euangelista summi fidissimus magister. *Adde Vulgat. interpr. Esai.* 41. 27., *Act.* 21. 8., *Ephes.* 5. 11. et 2. *Tim.* 4. 5.

EUANGÉLIUM, ū, n. 2. Græce est bonus sive lætus nuncius; ab εὐ belle, feliciter, et ἀγγέλια nuncius. Hinc Christiani Euangelium appellarunt Christi sermonem et doctrinam, quia in ea passim felicitas æterna iis annunciatur. *Tertull.* 4. *contra Marcion.* 3. — *Euangelia, orum*, sacrificia et supplicationes, quæ pro jucundo nuncio decerni consueverunt; item merces allati jucundi nunci. *Cic.* 2. *Att.* 3. et 12., et 13. *ibid.* 40.; sed Græce.

EUANGÉLIZATOR, ōris, m. 3. qui Euangelium publice prædicat. *Tertull.* *Cor. mil.* 9. et *Præscript.* 4.

EUANGÉLIZO, as, ūvi, ātum, are, a. 1. εὐαγγελίζω, bona nuncio, annuncio. *Vulgat. Interpr. Luc.* 2. 19. Euangelizo vobis gaudium magnum. *Id. Act. Ap.* 8. 35. Euangelizavit illi Jesum. et 14. 6. Ibi euangelizantes erant.

EUANTES. V. EUAN.

EUAX, interjectio gestientis et exultantis. Vide tur esse ab εὐάξ *Euantem*, seu *Bacchum inclamo* (It. viva!; Fr. hé!; Hisp. hé! hál!; Germ. juch hei, heisa; Angl. hurra, huzza). *Plaut. Curc.* 1. 2. 3. Ubi, ubi est? prope me est: euax! habeo. *Id. Cas.* 4. 4. 13. Euax! nunc pol demum ego sum liber. *Id. Bacch.* 2. 3. 13. nūc. Venitne? cūx. venit. nūc. euax! aspersisti aquam. *Id. ibid.* 4. 4. 73. Euax nimis bellus, atque ut esse maxime optabam, locus! V. EFFUTICUS.

EUBŌLION, ū, n. 2. idem ac dictamnus. *Apul. Herb.* 62.

EUCHĀRIS, i, adject. Græca vox εὐχαρίς, affabilis; ab εὐ bene et χάρις gratia. *Vulgat. interpr. Eccli.* 6. 5. Et lingua eucharis in bono homine abundat.

EUCHĀRISTĪA, æ, f. 1. ab εὐχαριστία gratias ago, a Catholicis scriptoribus adhibetur pro augustissimo Sacramento Corporis et Sanguinis D. N. J. C. *Cyprian. Ep.* 10. V. et voc. seq.

EUCHĀRISTICON, i, n. 2. εὐχαριστικόν, quod gratis agendis inservit. *Tertull. Præscript. hæret.* 47. Ipsum introducant ad benedicenda eucharistia sua. h. e. oblationes pro gratiarum actione. Alii minus recte leg. eucharistia, ut sit eucharistia, oram, n. plur. 2. — *Eucharisticum* inscribitur carmen *Statii* 4. *Silv.* 2., in quo gratias agit Domitiano. quod consilio ab eo fuerat admissus.

EUCHĒTĒ, ærum, m. plur. 1. εὐχέται, hæretici. quibus hoc nomen inditum est ex orationis assiduitate, quod incredibiliter, ut inquit *Augustin.* 5. *de hæret.* 58., perpetuo faciebant, adeo ut monachos fovendæ vitæ gratia quidpiam facere, impium ducerent, quia sic interpellaretur orandi facultas.

EUCLĒA, æ, f. 1. nomen plantæ, quam ridiculo sane, sed non semel admissio errore fixit *Plin.*, qui postquam de antirrhino vel anarrhino egit, addit 25. *Hist. nat.* 10. 81. (130). Similiter ea, quam eucleam (magi) vocant traduntque ea perunctos commendatioris esse fame. *Eucleæ* itaque est Græca vox εὐκλεῖα, ab εὐ bene et κλέος fama, gloria, hoc est bona fama. Nonnulli legunt euplea, alii euphila: at euclea legendum est cum *Schneidero*, *Silligio* et *Fée* ex *Theophr.* 9. *Hist. plant.* 18. 2.

EUCNĒMOS, i, m. et f. 2. εὐκνήμος, habens pulcra crura: ab εὐ belle et κνήμη crus. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (82). Strongylion fecit Amazonem, quam excellentia erurum eucnemom appellat.

EUDĒION, lineum filum, quod medici extremo in clysterio reliquant, per quod κλυερός emittitur. *Paul. Diac.* p. 78. 13. *Müll.* Porro εὐδαίον, aut εὐδαίος Græce est foramen in navē, quo effluunt

pluvia aquae et quae e sentina exhauriuntur: vel clavas, seu cuneus ligneus, qui in id foramen insigitur, quo exempto, aquae effluunt: a cuius similitudine lineum illud filum dictum est.

EUERGANEUS, a, um, adject. *Euerganeæ trabes*, quas memorat *Vitriv.* 5. 1. 9. *Schneid.*, aliis ita dictæ sunt, quod sint affahre politæ et compactæ; ab *εὐεργής*, quod idem significat: aliis, quod ea derivatio insolens videatur, sunt ab *evergendo*, quod in aliquam partem vergant et propendeant: sunt etiam, qui vero similitudo putant, legendum *energanæ*, ab *ἐνεργής* *efficax*, quia nempe ex *Vitriv. loc. cit.* constat, eas trabes tecto basilicæ sustentando apprimere esse destinatas. Recentiores plerique priorem sententiam sequuntur.

EUETHES, is, adject. Græca vox *εὐήθης* *bonis moribus præditus* (ab *εὐ bene* et *ἥθος mos*), *simplex*, et in malam partem *stultus*. Latinis litteris habet *Ammian.* 22. 8. A contrario per cavillationem Pontus Euxinus appellatur, ut *euthen* Græci dicimus stultum, et noctem *euphronen*, et furias *Eumenidas*.

EUGALACTON, i, n. 2. *εὐγάλακτον*, herba, de qua ita *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 58. (82). *Glaux* antiquitus *eugalacton* vocabatur, *cytiso* et *lentilicæ* foliis similis: *aversa candidiora*. Rami in terram serpunt quini senive, admodum tenues ab radice. Floresculi purpurei erant. Invenitur juxta mare. Coquitur in sorbitione similaginis, ad excitandam ubertatem lactis. — Ex his *Plin.* verbis apparet, ita esse appellatam ab *εὐ bene*, *abunde*, et *γάλα, lactis*: gula nimirum lactis ubertatem excitat. De synonymia *V. GLAUX*.

EUGE, *εὐγε*, interjectio variis inservens affectibus: a Græca voce allata, quæ recte, sane significat; et occurrit fere apud *Plaut.* et *Ter.* tantummodo; si excipias *Martial.* 2. 27.; et *Vulgat. interpr. Psalm.* 69. 4. et alibi sæpe. — 1.º *Euge* est — a) Interjectio lætitiæ. Hinc — Sæpe est lætantis. *Plaut. Aulul.* 4. 6. 11. *Euge, euge*, dii me salvum et servatum volunt. — Et gratulantis. *Plaut. Pers.* 1. 3. 10. *Me dicit: euge! Id. Rud.* 1. 2. 75. *Ut afflicti tantum miseræ! Euge, euge*, perbene! ab saxo avortit fluctus ad litus scapham. — Et plaudentis. *Plaut. Asin.* 3. 2. 9. *Eas nunc legiones, vi pugnando perjuris nostris, euge! potiti. e viva.* — Et approbantis et laudantis. *Ter. Phorm.* 5. 6. 30. *Euge, Geta! bravo.* — Et hortantis. *Plaut. Most.* 3. 1. 59. *Euge, strenue. Huc referri: potest et illud motuentis apud eumd. Cas.* 2. 6. 34. *Euge, cave.* — Et animadvertentis ex improvviso. *Ter. Andr.* 2. 2. 7. *O Pamphile! Te ipsum quero: euge Charine! ambo opportuna. oh ve!* Adde *Plaut. Merc.* 2. 2. 12. — b) Est etiam cum ironia approbantis. *Plaut. Amph.* 2. 2. 170. *ALC. Lavisti. ALPH. Quid, posteaquam lavi? ALC. Accubisti. so. Euge, optime! molto bene. Adde eumd. Pers.* 1. 3. 10. *Ter. Adelph.* 5. 7. 13. *Euge! jam lepidus vocor. buono!* — Hinc *euge* est etiam insultantis, ut docet *Hieronym.* in *Ezech.* 1. 2. c. 6. — 2.º *Euge papæ* majorem vim habet, est cum ironia approbantis et occurrit apud *Plaut. Merc.* 3. 4. 41. *Dii sciunt, culpam meam istam non esse ullam. CHA. Euge, papæ! Deos absentes testes memoras: qui ego istuc credam tibi? bene! cappita!* — 3.º *Eugepæ* eodem sensu occurrit, quo *euge*; et nonnullis videtur contractum ab *euge* et *papæ*, aliis vero compositum ab *εὐγε* et *ποι*, ita ut scribendum sit per diphthongum *æ*. Est autem — a) Exsultantis. *Plaut. Rud.* 1. 2. 81. *At in vado est: jam facile enabit, eugepæ! e viva.* — Mirantis. *Id. Epid.* 1. 1. 11. *Eugepæ! corpulentior videre atque habitior. cappita!* — b) Ironice approbantis. *Id. Amph.* 4. 1. 10. *Sed ædes occluserunt: eugepæ! Pariter hoc fit, atque ut alia facta sunt. buon per mia fe!*

EUGENEUS vel **EUGENIUS**, a, um, adject. *Eugenice* *uvæ* sunt uvarum genus, quæ a nobilitate et generositate sic dictæ sunt: nam *εὐγένεια* est nobilitas. *Colum.* 3. *R. R.* 2. 16. *Frigidum ac roseoidum solum et cælum commodissime sustinent eugenice*, dum sunt in Albano colle: nam mutato loco, vix nomini suo respondent. — Hinc *eugeneum vinum*, quod inde fit. *Cato R. R.* 6. et *Varro l. R. R.* 25. 1. geminum *eugeneum* vocant: quare duplicis generis fuisse videtur.

EUGEPE. *V. EUGE* sub 3.º

EUGIUM, ii, n. 2. medium foramen τοῦ αἰδοίου *γυναικείου*, et ipsum αἰδοίου: ab *εὐγίος secundus*. *Lucilius* et *Laberius* apud *Non.* p. 107. 30. *Merc.* et p. 490. 22. *V. PUELLITOR*.

EUHAGES, um, m. plur. 3. ita appellati sunt apud Gallos viri sanctioris vite genere insignes, qui naturæ arcana scrutari solebant: *εὐαγής* enim sanctum significat. Vide *Ammiani* locum in *V. BARDI*.

EUHYAS vel

EUIAS, adis, f. 3. *Εὐιάς*, Baccha. De ratione scribendi, *V. EUHYUS* in *ONOM. Horat.* 3. *Od.* 25. 8. non secus in jugis *Exsomni* stupet *Euhius* *Ilebrum* prospiciens etc.

EUHOE. *V. EUOUE*.

EULOGIARIUS, ii, m. 2. qui eulogias, seu munera ab episcopis ex eorum mensa ad privatos missa, conficit, vel defert. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 192. *V. Ducangii Glossar. Lat.* in *V. EULOGIA*.

EULOGIUM. *V. ELOGIUM*.

EUMECES, is, n. 3. ¶ 1. Est balsami genus levi cortice, ab *εὐμήκης bene longus*, quod ceteris sit procerius. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 25. 54. (114). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 1. p. 53.) hæc ait ad h. 1. «Le trois sortes de baumier, qualifiées d'eutheriste (qui se taille aisément), de trachi (qui a une écorce robuste), et d'eumeces (élevé), ne sont point connues des modernes et n'indiquent vraisemblablement que trois états différens d'un seul et même arbre». ¶ 2. Item gemma oblonga figura, silicii similis, quæ, capiti supposita, visa nocturnis oraculi modo reddit. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 58. (160).

EUMETRIA, æ, f. 1. *εὐμετρία*, justa proportio; ab *εὐ bene* et *μέτρον mensura*. *Veget.* 4. *Veterin.* 2. 21. Hæc *eumetria* equi convenit staturæ honestæ ac mediæ.

EUMITHRES, æ, f., vel rectius m. 1. gemmæ species: ab *εὐ bene* et *Μεΐθρης*, *Mithras*, numen Persarum, quod idem ac *Sol. Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 58. (160). *Eumithres* Belli gemmam, sanctissimi deorum sibi, Assyrii appellant, porracei coloris, superstitionibus gratam.

EUMOLPIDÆ, ærum, m. plur. 1. *Εὐμολπίδαι*, sacerdotes Athenis, præsides quorundam sacrificiorum nocturnorum, quos *Eumolpus* (qui et *Eumolphus* scribitur) *Musei*, vel *Orphei*, vel *Neptuni* et *Chionis* filius in honorem *Bacchi*, vel *Cereris* in ea urbe instituerat: cujus posterii in id sacerdotium jure quodam sanguinis initabantur. Alii volunt eorum sacerorum *Orpheæ* habuisse magistrum. De *Eumolpi* etiam patria varia traduntur, aliis *Thracem*, aliis *Atheniensem* faciunt, aliis *Ægyptium*. Sunt etiam, qui unum *Thracem* fuisse dicunt, *Neptuni* filium, alium *Eleusinium*, vel *Atheniensem*, *Musei* filium, *Orpheæ* discipulum. Meminerit *Eumolpi* et *Eumolpidarum* *Cic.* 2. *Legg.* 14. 35.; *Nepos Alcib.* 4. et 6. (cf. et *Justin.* 5. 1. 3.); *Ovid.* 3. *Pont.* 3. 41. et 11. *Met.* 93.; et *Tac.* 4. *Hist.* 83.

EUNEOS, i, m. 2. *V. EUREOS*.

EUNŪCHINUS, a, um, adject. ad eunuchum pertinens, ut *Eunuchina* facies, apud *Hieronym.* *Ep.* 22. n. 27.

EUNŪCHION, ii, n. 2. *εὐνύχιον*, lactucæ genus. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 38. (127). Quidam vocant *eunuchion*, quoniam hæc maxime refragetur *Veneri*. *V. ASTYTIS*.

EUNŪCHISMUS, i, m. 2. eviratio, ut *Eunuchismus* facere, apud *Cæsar. Arel.* 1. *Tard.* 4.

EUNŪCHIZATUS, a, um, particip. ab inusit. *eunuchico*, eunuchus factus. *Hieronym.* 1. contra *Jovinian.* 7. ex *Matth.* 19. 12.

EUNŪCHO, ns, are, a. 1. *εὐνύχιον* castro. *Varro* apud *Non.* p. 106. 8. *Merc.* Qui se *eunuchat*.

EUNŪCHUS, i, m. 2. *εὐνύχος*, castratus, cui nempe adempti sunt testiculi. *Etymon* est ab *εὐνή lectus* et *ἔχω curo*, quia lecti et rubiculi mulieram custos habitus fuit: alii vero derivant ab *εὐ bene*, *εὐός mens* et *ἔγω habeo*, quasi habens bonam mentem, quia res *Veneræ* amentiam inferant, et qui iis abstineant, valde sapere videantur: alii denique deducunt ab *εὐνός* τοῦ *οὐχέου*, h. e. privatus, expers concubitus. Priorem notationem confirmant *Claudian.* 1. in *Eutrop.* 98. *eunice* omnibus unica virtus *Esset* in *eunuchis*, thalamos servare *puicos*, etc. *Id. ibid.* 419. *Militia eunuchi* nunquam progressa *cubile*, et *Ammian.* quí 18. 4. *cubicularios* vocat, quos paulo ante *spadones* dixerat. *Gloss. Philox.* *Εὐ-*

νοῦχοι, *cubicularii*. Adde *Etymol. M.* in *V. Εὐνοῦχος*. — a) De hominibus. Videtur *Semiramis* Assyriorum regina omnium prima fecisse *eunuchos*. *Claudian.* *loc. cit.* 330. seu prima *Semiramis* astu Assyris mentita *virum*, ne vocis acutæ *Mollities* levæque *genæ* se proderent possent, *Hos* sibi conjunxit similes: seu *Parthica* ferro *Luxuries* vetuit nasci *lanuginis* umbram, *Servatoque* diu *puerili* flore *coegit* *Arte* retardatam *Veneri* servire *juventam*. *Ammian.* 14. 6. *Semiramis* regina, quæ teneros *mares* castravit omnium prima, vim injectans naturæ. — Duplex porro fuit *eunuchorum* genus, eorum nempe, qui ante *pubertatem* testiculis privarentur, ut *virorum*, qui *præpostera* *Veneri* delectarentur, *libidini* diutius inservirent. Hi *præcipue* ex *Delo* insula *Romam* advehbantur. *V. DELIACUS. Cic. Orat.* 70. 232. *Multis eunuchi* ex *Syria* *Ægyptoque*. *Martial.* 3. 82. *Digitis* crepantis signa novit *eunuchus*. *Lamprid. Alex. Sev.* 23. *Tertium* genus *hominum* *eunuchos* esse dicebat, nec videndum, nec in usu habendum a *viris*, sed *vix* a *feminis* nobilibus. — Alterum vero eorum, qui *citra* conceptionis periculum *feminarum* *libidini* explendæ destinati *matura* jam *ætate* evirabantur, de quibus loquitur *Juvenal.* 6. 366. *Sunt* quas *eunuchi* *imbellis*, ac *mollia* semper *Oscula* delectent, et *desperatio* *barbæ*, *Aut* quod *abortiva* non est *opus*, etc. Ad hos etiam respicit *Hieronym.* 1. in *Jovinian.* n. 47. quom alii *eunuchum* *dominæ* suæ *præsto* esse in *longam* *securamque* *libidinem*. Adde *Martial.* 6. 67. *Cl. Seneca* 10. *Controv.* 4. *ad fin.* *Exoletos* suos, ut ad *longiorem* *patientiam* *impudicitia* idonei sint, amputant. — Videntur etiam *eunuchi* vocis *gracilitate* commendati aliquando fuisse *dominis* suis, ut apud nos qui *castroni* vocantur. *Ammian.* enim 18. 4. *cos* memorat, qui *inter* ministeria *vitæ* *secretioris*, *gracilitate* vocis *semper* *puerilis* et *blandæ* *aures* *principis* *pulsarent*. *Lamprid.* vero *Alex. Sev.* 34. *eosdem* *vocales* *exoletos* appellat. Huc etiam pertinent, quæ habet *Firmic.* 7. *Matthes.* 16. 5. *Mars* et *Venus* in *matutino* *ortu* *collocati* *cinædos* *efficient* *templorum* *canibus* *servientes*. *Id. ibid. mox.* Si *Venus* in *novissimis* *signi* *partibus* *constituta* *Saturnum* *Martemque* *respiciat*, *cinædos* *felices* *efficiet*, quibus *templorum* *officia* *credantur*, *aut* *nobiles* *mulieres* *meretricum* *faciet* *vitiis* *implicare*. — Quibusdam *eunuchis* non modo *testes*, sed *ipse* etiam *penis* *amputabatur*, ne scilicet *ullam* *possent* *cum* *feminis* *rem* *habere*, et *earumdem* *castimoniam* *custodes* *essent*: hos *Græci* *sequioris* *ævi* *καρζαμάδας*, *Latini* *vero* *carsamatiæ* *vocabant*, ut testatur *Ducangius* in *Gloss. Græc. et Lat.* in his *vocibus*. *Hujusmodi* *erant* *Galli* *ministri* *deæ* *Cybeles*, *V. GALLI*: et *etiannum* *apud* *Turcarum* *imperatorem* *qui* *gynæceo*, *al* *Serraglio*, *inseriunt*. — b) *Translate* *quoque* *usurpatur* *de* *animalibus*. *Juvenal.* 12. 34. *imitatus* *castora*, qui se *Eunuchum* *ipse* *facit*. Et de *jumentis* *Veget.* 3. *Veterin.* 53. 6. Si *nihil* *profecerit* (*purgatio*), *castratur* (*jumentum*), et *vitiis* *carebit*: nam *podagra* *raro* *verat* *eunuchos*. — c) *Eunuchum* *suam* *feminino* *genere* *dixit* *Ter. Eun. prol.* 32., *comædiant* *intelligens*, quæ *Eunuchus* *inscribitur*. *V. CENTAURUS*. — d) *Eunuchus* *Palatinus* *inter* *officia* *domus* *Augustæ* *memoratur* in *Inscript.* apud *Henzen.* 6318., si *tamen* *recta* *est* *lectio*.

EUO, are. *V. EUANS*.

EUODES, is, n. 3. *εὐόδης*, bene olens, ab *εὐ bene* et *ὄδω oleo*. Ita appellatur quoddam *collyrium*. *Inscript.* apud *Tochon.* *cachets des oculist.* p. 65. G. GIANTSMINI BLANDI EUODES AD ASPRIVDINEM. Alia apud *eumd. ibid.* p. 66. PHRONIMI EUODES AD ASFRIT. Adde *Marcell. Empir. loc. cit.* in *DIASMYRNES*; et *Inscript.* apud *Henzen.* 7248.

EUOE vel *euhoe*, interj. *εὐοί*. Qui scribitur *euohe*, aut *euoie*, male scribitur. — Placet *Dausquio* aspirationem interscribi, *Fossio* et aliis non placet. — Vox est dissyllaba: neque ullum adhuc vidimus poetæ locum, ex quo necessario conficiatur, esse trissyllabam. — Ceterum est vox *bacchantium* et *Liberum* *Patrem* *inclamantium* et *invocantium*: quasi *εὐ οί bene sit illi*. *Plaut. Men.* 5. 2. 82. *Euoe, Euie, Bromie*, quo me in *silvâ* *venatum* *vocas? Catull.* 64. 61. *Særea* *ut* *effigies* *bacchantis* *prospicit* *euoe*, et 235. *Euoe* *bacchantis*, *euoe* *capita* *infectentes*. *Horat.* 2. *Od.* 19. 5. *Euoe* *recenti* *mens* *trepidat* *metu*, et 7. *euoe!* *parce* *Liber*. Adde *Virg.* 7. *Æn.* 389.; et *Ovid.* 4. *Met.* 522. et 1. *Art. am.* 563.

EUROBŌREUS, a, um, adject. qui affatur vento boreæ; ab εὐρος ventus et βόρειος boreus. *Jornand. Get. 5.* Scythia in extremis Asia finibus ab Oceano euroboreo in modum fungi primum tenuis, post hæc latissima et rotunda forma exoritur.

EUROBŌTUS, i, m. 2. εὐροβότος, ventus spirans inter ortum brumalem et meridiem, qui et phœnix, seu phœnicias dicitur. *Plin. 2. Hist. nat. 47. 46. (120).*; *Colum. 14. R. II. 2. 42.*; et *Vitruv. 1. 6.* — Alii docent spirare ab oriente hiberno, eundemque esse ac Vulturum, Italis scirocco-levante: euronotum vero dici, quod inter Notum et Eurum sit (quæ tamen etymologia etiam in priori significatione ei convenit). Ita *Gell. 2. 22.*

EURŌTIAS, æ, m. 1. genima, quæ situ (inquit *Plin. 37. Hist. nat. 10. 58. (161).*) videtur operire nigriliam. Est ab εὐρός situs, mucor, putredo.

EURŌUS, a, um, adject. ad Eurum pertinens, orientalis. *Virg. 3. Æn. 533.* Portus ab Euro fluctu curvatur in arcum. *Pier. Valerian.* ita se legisse testatur in omnibus pæne codicibus antiquis, quos versaverit. Est autem *Eurous* ab *Eurus*, ut *Arctous* ab *Arctus*, *Lesbous* a *Lesbus*. Alii tamen minus recte *Eos* habent.

EURUS, i, m. 2. scirocco-levante, εὐρος, ventus spirans ab oriente brumali, contra Corum, Latina appellatione *Falturnus*.

I.) Proprie. — a) In singulari numero. *Colum. 11. R. II. 2. 65.* Eurum, quem quidam Vulturum appellant. Adde *eumd. 5. ibid. 5. 15. Seneca 5. Quest. nat. 16.* Ab oriente hiberno Eurum exit, quæta nostri appellavere Vulturum. Et *Livius (22. 46.)* hoc nomine illum appellat. — Sed et Eurum jam civitate donatus est, et nostro sermoni non tantquam alienus intervenit. Adde *Plin. 2. Hist. nat. 47. 46. (119).*; *Vitruv. 1. 6. a med.*; et *Veget. 4. Milit. 38. Horat. 2. Od. 16. 23.* Oclor cervis et agente nimbus Oclor Euro. Adde *eumd. 1. ibid. 28. 25. et 4. ibid. 4. 43.* — b) In plurali numero. *Virg. 2. G. 339.* hibernis porcebant stibus Euri. *Id. ibid. 541.* animosi Euri. *Ovid. 1. Amor. 9. 13. tamiidi. Id. Heroid. 15. 9. indomiti. Id. ibid. 9. 9.* truculentior Euris. *Furiv. apud Gell. 18. 14. extr.* Spiritus Euroium virides quam purpurat undas.

II.) Improprie. ¶ 1. Qui quatuor tantum ventos agnovere, non ab oriente brumali, sed æquinoctiali contra Zephyrum spirare affirmant, et illum a Vulturum esse, eundem vero atque Apeliotem et Subsolanum, levante. *Gell. 2. 22.* Qui ventus igitur ab oriente veno, id est æquinoctiali venit, nominatur Eurum, flecto vocabulo, ut isti ἐπιμολογικοί sjuat, ἀπό τῆς ἐξ ὀρίων. h. e. ab aurora flans. *Ovid. 1. Trist. 2. 27.* modo purpureo vires capit Eurus ab ortu; Nunc Zephyrus sero vespere missus adest. Adde *eumd. 1. Met. 61. et seqq.*; et *Manil. 4. 589.*

¶ 2. Atque hac ratione accipi videtur a poetis, qui interdum Eurum pro oriente ponunt. *Val. Flacc. 1. 538.* regio, quæ virgineis æquor ad Helles, Et Tanaim tenuis immenso descendit ab Euro. *Claudian. 2. Laud. Stilich. 117.* Unicus extremo Phœnix procedit ab Euro. ¶ 3. Per synecdochen sumitur pro quovis vento. *Virg. 3. G. 382.* Gens effrena virum Rhiphæo tunditur Euro.

EURYTHMIA, æ f. 1. εὐρυθμία, concinnitas, convenientia, apta dispositio. *Vitruv. 1. 2.* Architectura constat ex ordinatione, ex dispositione, eurythmia, et symmetria. et paullo post. Eurythmia est venusta species, commodusque in compositionibus membrorum aspectus. Hæc efficitur, quom membra operis convenientia sunt, altitudinis ad latitudinem, latitudinis ad longitudinem, et ad summam omnia respondent suæ symmetria. Adde *eumd. 6. 2. extr.* Videtur autem, inquit *Bald. in Lex. Vitruv.*, ea dictione exprimi quod Italice dicimus *garbato, grazioso.*

EURYTHMUS. F. **ENRHYTHMUS**. **EUSCHĒMĒ**, adverb. εὐσχῆμως, decore, speciose: præsertim si de vestibus et habitu sermo sit. Vox Græca, qua utitur *Plaut. Mil. glor. 2. 2. 58.* et *Terent. 3. 1. 24. F. COMŒDICE.*

EUSĒBES, is, n. 2. εὐσεβής, pius: ab εὖ bene et σεβή venero. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 58. (161).* Lapis eusebes (dictus est), ex quo Tyri in Herculis templo facta sedes, ex qua dii facile surgebant. Ubi surgebant exponit *Haritinus* eminebant, exstant: *Gesnero* placet vetus lectio *difficile* pro *dii facile*, h. e. difficile surgebant religiosi homines et

ea sella, cujus materia pius lapis. Denique *Siliig. ex Cod. Bamb.* legit ex qua pii facile surgebant. — *NB.* De epitheto regum, F. **ONOM.**

EUSĒSAMUM, i, n. 2. Memoratur a *Theod. Priscian. 1. 23.*, tamquam medicinæ inserviat, et videtur esse optimum aliquod sesami genus, quod fortasse ejusdem *Priscian.* temporibus ita fuerit appellatum ab εὖ bene et σάσμου. F. **SESAMUM.**

EUSTOMĀCIUS, a, um, adject. εὐστόμαχος, qui prodest stomacho: ab εὖ bene et στόμαχος stomachus. *Theod. Priscian. de dieta 7.* Ovum molle plus est eustomacha, quam sorbille. *Gargil. de re hort. (cedente A. A. Scottio) 1. 3.* Cydonea plurimi medici eustomacha crediderunt. *Id. de pom. (cedente A. Mai) in Class. Auct. T. 3. p. 419.* Cydonia plurimi eustomacha vocaverunt.

EUSTYLOS, on, adject. εὐστόλος. F. **DIASTYLOS.**

EUTHERISTON, i, n. 2. εὐθέριστον, h. e. quod facile demelitur: ab εὖ bene et θερίζω meto balsami genus. *Plin. 12. Hist. nat. 25. 54. (114).* Arbori (balsami) tria genera: tenui et capillacea coma, quod vocant eutheriston. F. **FUMECES.**

EUTHYGRAMMUS, i, m. 2. vel rectius

EUTHYGRAMMUM, i, n. 2. εὐθύγραμμα, regula recta, qua utuntur architecti in operibus dirigendis: ab εὐθύς rectus et γραμμῆ linea. *Vitruv. 1. 1.* Geometria euthygrammi et circini tradit usum, e quo maxime facillius expeditur normarum et librationum et linearum directiones.

EUTHYGRAMMUS, a, um, adject. ad euthygrammum pertinens. F. voc. præced. *Capell. 6. p. 130.* In his autem pentagona, hexagona, et cetera euthygrammi generis continentur. h. e. et cetera figuræ, quæ rectis constant lineis.

EUTHYS, ia, y, adject. Græca vox εὐθύς rectus. *Capell. 9. 323.* Exhibe in modulando alia euthia dicitur, quod est recta; alia anacamplos, quod est revertens; alia peripheres, hoc est circumstant: euthia est, quæ a gravi in acumen erigitur; anacamplos, quæ e contrario deficit; peripheres, quæ ad utrumque aut commodatur aut servit. — Ceterum euthia absolute usurpatur et subintelligitur linea. V. **ANACAMPLOS.**

EUZŌMON, i, n. 2. εὐζωμον; sic appellavere Græci semen ericæ herbæ, quia multas est suavitatis in condendis obsoniis: ab εὖ bene et ζωμός jus esculentum. *Plin. 20. Hist. nat. 13. 49. (126).* Sic *Marcell. Empir. 33. sub inil.* Euzoni, quæ appellatur herba mentiosa, succus. *Emil. Mac. de herb. 31. 16.* de eruca. Aut semen gratum dicunt præstare saporem, Euzomonque solent hac causa dicere Græci.

EV

EVĀCĀTIŌ, ōnis, f. 3. idem ac vacatio, quam vocem vide. *Jul. Val. res gest. Alex. M. (cedente A. Maio) 2. 30.* Evacuatio militiæ.

EVĀCŪĀTIŌ, ōnis, f. 3. actus evacuandi. Translate *Tertull. 4. advers. Marcion. 24.* Fidei evacuatio.

EVĀCŪĀTOR, ōris, m. 3. qui evacuat. Translate *Cassiod. 3. Variar. 51. de spectaculo.* Evacuator honestatis, sors irriguus jurgiorum. h. e. qui honestatem expellit.

EVĀCŪĀTUS, a, um. F. voc. seq.

EVĀCŪŌ, as, ōvi, ōrum, are, a. 1. (ex et vacuus). Part. *Evacuatus* II.; *Evacuandus* I. — Evacuatio est vacuum facio, exinanio.

I.) Proprie. *Plin. 20. Hist. nat. 6. 23. (52).* Diocles hydropicis allium cum centauro, aut in fœco duplici ad evacuandam alvum. Adde *eumd. 32. ibid. 9. 33. (104)*; et *Fulgat. interpr. SS. Libror. sæpe.*

II.) Translate est infirmare, viribus spoliare. *Imp. Gordian. Cod. 8. 43. 4.* Evacuatiæ obligationis vires reparare. Adde *Venant. 1. carm. 21. 62.*

EVADĀTICLE, arum, f. plur. 1. seriæ videntur ita appellatæ, seu dies, quibus vadimonium differre licebat: contra vero vadaticæ, quibus vadimonium sistendum erat: ut *nundinæ* dicebantur seriæ, seu dies, quibus rustici, operibus rari intermissis, urbem mercandi vendendique causa petebant. Ceterum *evadaticæ, vadaticæ* et similia sunt vocabula a Lexico expungenda; occurrunt enim tantummodo in

Not. Tir. p. 120. Vadatur, evadatur; vadaticæ, evadaticæ; vadimonium, evadimonium.

EVADIMONIUM, ii, n. 2. videtur esse actus illius, qui vadimonium deserit. F. vocem præced.

EVĀDO, vādis, vāsi, vāsum, vādere, 3. (ex et vado). *Evasti* syncope pro *evasisti*, et *evasset* pro *evassisset*, illud est *Horatii 2. Sat. 7. 68.* et *Sil. II. 13. 792.*, hoc ejusdem *Siliii ibid. 375.*, ubi al. melius leg. *evasset*. — Part. *Evadens* sub *A. I. 1.*; *Evadus* sub *B. II. 2.*; *Evasurus* sub *A. I. 2.* et sub *B. II. 2.* — *Evadere, εἰσέρχουμαι, ἀποφεύγω*, est extra vadere, exire, crumpere, aufugere, evolare (U. *uscire, evadere, scampare*; Fr. *sortir de, aller hors, partir, fuir*; Hisp. *salir, irse, evadirse, escaparse*; Germ. *herausgehen, -kommen, hervor-kommen*; Angl. *to go out, get away, run away, escape*). Occurrit A) Neutorum more; et B) Active.

A) Neutorum more est, ut diximus, extra vadere, exire, crumpere, aufugere.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Cum addito loco, ex quo quis evadit, per Ablativum et præpos. ex, vel per Ablativum sine præpos. *Plaut. Rud. 1. 2. 86.* Salya'st! evasit ex aquo; jam in litore est. *Varro 3. R. R. 16. 36.* Si (apes) ex alvo minus frequentes evadant ac subsidit aliqua pars, suffumigandum. *Cic. Cael. 27. 65.* Si evasissent subito ex balneis mullieris amici. *Sall. Jug. 56.* Ni Marius evadere oppido properavisset. *Virg. 9. Æn. 99.* Evadere undis. *Phædr. 4. 8. puteo. Val. Flacc. 7. 163.* patriis tectis. *Id. ibid. 570.* claustris. — b) Absolute. *Cic. 2. Cat. 1. 1.* Abiit, excessit, evasit, erupit. Hac referri potest et illud *Sil. II. 16. 521.* tardato Iælus ovanus Eurytus evadit juvenis (*Therone*) atque ad præmia victor Emicat. h. e. *Therone*, qui pariter antea reuebat (v. 516.), et solus victoriam ei dubiam reddidit videbatur, prætergreditur ac præcedit. — c) Cum addito loco, quo quis evadit, per Accusativum et præpos. aliquam. — Generatim. *Liv. 29. 27. extr.* Evadere in terram. *smontar di nave, sbarcare.* Sic *Curt. 9. 2. 18.* Quantumcumque flumen intervenit, idem futurum discrimen est evadentium in terram, Similiter *Liv. 5. 46.* Cominius — incubans cortici, secundo Tiberi ad urbem defertur. Inde, qua proximum fuit a ripa, per præruptum, eoque neglectum hostium custodia, sanum in Capitolium evadit. — Præcipue usurpatur ad significandum motum ex inferiore in superiore locum, ideoque ponitur pro ascendere. *Cic. 2. Nat. D. 37. 95.* Deinde aliquo tempore patetartis terræ faucibus ex illis additis sedibus evadere in hæc loca, quæ nos incolimus, atque exire potuissent. *Liv. 33. 8.*; et *Curt. 8. 11. 5.* Evadere in jugum. *Curt. 7. 11. 11.* in cacumen. *Liv. 2. 17. et 4. 34.* in muros. *Id. 2. 65.* in ardua. *Sil. II. 8. 131.* in pyram. *Curt. 5. 3. 5.* super capita hostium. *Virg. 1. Æn. 458.* ad summi fastigia culmicis. *Id. 6. ibid. 128.* ad auras superas. *Sil. II. 12. 57.* ad culmina. *Amian. 14. 2.* ad summitates collium. *Sueton. Ner. 48.* ad aversum villæ parietem. — d) Cum additis, per quæ quis evadit, et ponitur pro transire, penetrare. *Liv. 27. 18. ad fin.* Locusque ad evadendum et mediis datus est: qui per tam iniquum locum, stantibus integris ordinibus, elephantisque ante signa locatis, numquam evasissent. *Sueton. Domit. 19.* In pueri præbentis pro scopo expansam manus palmam, sagittas tanta arte direxit, ut omnes per intervalla digitorum innoque evaderent. *Cf. Cels. 4. 4. n. 2.* Propter angustias, per quas spiritus evadit, sibilum elidit. *Sall. Jug. 54. extr.* Consueti Numidarum equi facile inter virgulta evadere.

¶ 2. Speciatim est aufugere, seu fugiendo se liberare, se eripere. — a) Cum additis. *Cic. 2. Divinat. 5. 13.* Aut e morbo evasurum ægrotum, aut e periculo navem, aut ex insidiis exercitum. *Id. 3. Ferr. 5. 12.* ex judicio. *Cæs. 3. B. G. 19.* Reliquos consectati, paucos, qui ex fuga evaserant, reliquerunt. *Liv. 22. 49.* Evadere e manibus hostium. *Id. 42. 18.* e tanto periculo. *Quintil. 2. 17. 20.* e custodia. *Rursum Liv. 28. 26.* et *21. 33.* Ut periculo prius evaderet. *Curt. 8. 6. 26.* tanti periculi, quo evaserat. *Paulin. Nolan. carm. 18. 296.* Non tibi celantur, nec de te evadere possunt. *Virg. 2. Æn. 531.* Ut tandem ante oculos evasit et ora parentum. h. e. fugiendo pervenit. *Liv. 24. 7.* Evadere per tela. *Id. 24. 43.* per medios hostes. *Cf. Juvenal. 9. 65.* Ulyxes per aciem Polyphemi evasit. *Rursum Liv. 24. 25.*

Inter medios tot armatos aliquoties integro corpore evaserunt. *Id.* 5. 46. Ne quis hostium evadere inter stationes posset. *Quintil.* 6. 3. 96. Nisi si qua Ulixes rale evasit. *Al. leg.* Ulixes intervast. *Sueton. Ner.* 34. Evadere nando. — *Retro evadere* dicitur exercitus, qui ex fuga retro cedit. *Curt.* 5. 3. 23. Itaque signo recepti dato densatis agminibus, scutisque super capita consentis, retro evadere ex angustis jubet, xxx. fuere stadia, quæ remensi sunt. *Cf. Tac.* 15. *Ann.* 7. Nam in transgressu Euphratis — nulla palam causa turbatus equus, qui consularia insignia gestabat, retro evasit. — *b)* Absolute. — *Generatim.* *Horat.* 2. *Sat.* 7. 66. Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti Committes rem omnem et vitam et cum corpore famam. Evasit. Credo, metues doctusque cavebis. *P'hai portata fuori.* — *c)* Ceterum speciatim fere in re militari. *Sall. Jug.* 52. Denique Romani, ubi intelligunt, neque sibi periculum esse, neque ab hoste copiam pugnandi fieri, — adverso colle, sicuti præceptum fuerat, evadunt. *Liv.* 10. 1. Ita intus fumo ac vapore ad duo millia armatorum, ruentia novissime in ipsas flammæ, dum evadere tendunt, absumpta. *Id.* 26. 17. Extemplo primis tehebris, atque inde tota nocte, quod gravissimum exercitus erat, Hasdrubal, quorumque posset, evadere a saltu jussit. *Cf. Sueton. Aug.* 13. Quorum (prætorum) priore, castris erutas, vix ad Antonii cornu fuga evasit. Adde *eumd.* *Tib.* 4., 20, et 39. et alibi sæpe. *Flor.* 4. 10. 10. Egregius imperator tandem per fugam in Syriam. Ibi incredibili quadam mentis recordia ferocior aliquanto factus est; quasi vicisset qui evaserat.

II.) Translate. *¶ 1.* Generalim. *Plaut. Rud.* 3. 2. 10. Nunc quam ad rem dicam hoc attinere somnium, namquam hodie quivi ad conjecturam evadere. *Cic. Senect.* 22. 80. Mihi quidem nunquam persuaderi potuit, animos, — quum exissent ex eis (corporibus), emori; nec vero tum animum esse insipientem, quum ex insipienti corpore evasisset. *Cf. eumd.* 1. *Tusc.* 19. 43. Accedit, ut eo facilis animus evadat ex hoc aere eumque perennat, quod nihil est animo velocius. *Id. ibid.* 44. 98. Tene, quam ab his, qui se iudicium numero haberi volunt, evaseris, ad eos venire qui etc. *Quintil.* 2. 17. 16. Itaque potentissimis eorum breviter occurram, ne in infinitum questio evadat. *h. e.* eat, procedat, ut recte interpretatus est *Forcellinus*, qui hunc locum singulari paragrafo distinguit. — Et metaphorâ sumptâ a motu in locum superiorem: *V.* supra sub *A. I. 1. c. Quintil.* 12. 11. 30. Nitamur semper ad optima: quod facientes aut evademus in summum, aut certe multos infra nos videbimus. *Cf. eumd.* 2. 4. 17. Ille demum in id, quod querimus, aut ei proximum, poterit evadere. *¶ 2.* Speciatim est exitum habere, fieri, eventum habere, contingere, evenire, *riuscire, diventare, farsi, accadere.* — *a)* De hominibus: ad rem *Cic. Orat.* 27. 95. E philosophorum scholis tales fere evadunt. *escono.* *Id. 1. Orat.* 28. 126. Quum mercede doceret, tamen non patiebatur eos, quos iudicabat non posse oratores eradere, operam apud se perdere. *riuscire, diventare, farsi.* *Id. Brut.* 35. 131. Fuerat Athenis adolescens; perfectus Epicureus evaserat. *n'era uscito.* Adde *eumd.* *ibid.* 57. 209., et 4. *Fin.* 25. 69. et 28. 78. *Cf. eumd.* 5. *Verr.* 59. 161. Nunc pro te Verram substituit alterum civitati; nisi hoc forte deterior est, si fieri potest, quod tu ejusmodi evasisti, non in hominibus luxuriosi, sed tantum in furis ac divisoris disciplina educatus. *Q. Cic. Petit. cons.* 9. 35. Sic homines sæpe minotatim ex communibus proprii, ex fucosis firmi suffragatorum evadunt. *diventano.* *Liv.* 1. 39. Juvenis evasit vere indolis regie. — *b)* De rebus præcipue abstractis. *Cic. 1. de republ.* 43. Ut ita falsidiosæ mollesque mentes evadant civium, ut etc. *Id. 2. Divinat.* 59. 121. Totas noctes somniamus, et miramur, id quod somniamus, evadere? *h. e.* evenire, *accidere.* *Id. ibid.* 71. 146. Quomodo distinguunt possunt somnia vera a falsis, quum eadem et aliis aliter evadant, et iisdem non semper eodem modo? *Id. ibid.* 53. 108. Si quando aliquod somnium verum evaserit non id fortuito accidisse. *Liv.* 35. 47. Quoniam primum vanum inceptum evasisset. *essendo riuscito vano il primo tentativo.* *Id.* 23. 12. Verreor, ne hæc quoque latria vana evadat. — *c)* Cum addito quo, quorsum, huc etc., aut Accusativo et præpos. in. *Plaut. Fern.* 1. 1. 44. Intelligo hercle: sed, quo evadas, nescio. *intendo le parole,*

ma non so a qual punto tu miri. Sic *Ter. Eun.* 3. 3. 11. Ubi friget, huc evasit, quam pridem pater mihi et mater mortui essent. *venne a questo d'interrogarmi, quanto fosse che etc.* *Rursus Plaut. Asin.* 1. 1. 69. Demiro, quid sit, et, quo evadati, sum in metu. *h. e.* quo tendat, quid sibi velit. *Ter. Andr.* 1. 1. 100.; et *Nepos Dion.* 8. Timeo, quorsum evadas. *Cic. 9. Att.* 18. 4. Videamus, hoc quorsum evadat. Adde *Ammian.* 27. 3. *Cic. 14. Att.* 19. ad fin. Nihil ante de protectione constituam, quam, ista quo evasura sint, videro. *qual esito sien per avere.* *Sall. Jug.* 14. Huciae, Micipsa pater, beneficia tua evasere, ut etc.? *quest'esito adunque hanno avuto etc.?* *Ammian.* 24. 12. Iterum summa cepti prudentis aliorum evasit. *Ter. Adolph.* 3. 5. 63. Niniæ illæ licentia proferto evadet in aliquod magnum malum. *andrâ a finire.* Sic *Liv.* 27. 23. Pestilentia magis in longos morbos, quam in pernicioles evasit. *andrâ a finire.*

B) Active, seu cum Accusativo nusquam occurrit apud *Cic.*, immo Augustæ tantum ætate usuvenit, et significat transire, præterire.

I.) Proprie. *¶ 1.* Generalim. *Virg. 2. Æn.* 730. omnemque videbat Evasisse viam. *d'essere uscito dalle strade pericolose.* *Id.* 3. *ibid.* 282. juvat evasisse tot urbes Argivas meliosque fugam tenuisse per hostes. *Cf. eumd.* 12. *ibid.* 906. lapis vacuum per Inabe volutus, Nec spatium evasit totum, nec pertulit ictum. *oltrepassò.* *Ovid.* 3. *Met.* 19. Jam vada Cephisi Pæonæque evaserat arva. *avea oltrepassato.* et *Tac.* 12. *Ann.* 35. Annem haud difficulter evadit. *passa.* *Colum.* 7. *H. R.* 9. 13. Porci, si evaserint haram, miscent se. *Id.* 9. *ibid.* 12. 1. Apes evadunt vestibulum. — Et pro ascendere. *Virg. 4. Æn.* 685. Sic fata gradus evaserat altos. *Sil. It.* 8. 154. Tecta peto, celsosque gradus evadere nitior. *Liv.* 2. 65. Fixis in terram pilis, quo leviores ardua evaderent, cursu subeunt. *h. minus recte leg.* in ardua. *¶ 2.* Speciatim ponitur pro eflugere. — *a)* Cum Accusativo rei. *Virg. 9. Æn.* 560. nostras evadere, demens, Sperasit te posse manus? Similiter *Sil. It.* 9. 586. Semel, improbe, nostras Sit satis evasisse manus. *Rursus Virg. 5. Æn.* 659. evadere flammam. *Ovid.* 14. *Met.* 126. Iora mortis. *Liv.* 38. 2. et 21. 32. angustias. *Id.* 46. 41. Inter præsidia ejus saltum ad Petram evasi. *Sueton. Cos.* 74. Evadere nocturnas insidias. *Sil. It.* 7. 71. vincula. *Val. Flacc.* 7. 504. tauros. *Cf. Plin.* 9. *Hist. nat.* 8. 7. (20). Delphini celeritatem nullis piscium evaderet. — *b)* Cum Accusativo personæ. *Sueton. Tib.* 61. Nam mortem adeo leve supplicium putabat, ut quam audisset unum e reis, Carnolium nomine, anticipasse eam, exclamaverit: Carnolius me evasit. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 31. 36. (200). Birta feminarum corpora viros pernicitate evasisse. *essere scappate dalle mani degli uomini.* Sic alter *Plin.* 2. *Ep.* 1. Cæsares, quibus invisus virtutibus fuerat, evasit. *Cf. Juvenal.* 12. 122. si Libitinaum evaserit æger. *Forcellinus* addit etiam illud *Plaut.* in *Suppos. Amph.* *Sc.* Tun' me mactes? *in fin.* Nunquam evades, quin te sacrificem.

II.) Translate. *¶ 1.* Generalim, metaphorâ sumptâ a proxime superiori paragr. 1. *Apul.* 4. *Met.* Vitam evasit usci di vita. *Cf. Quintil.* 12. 10. 79. Si hæc quoque jam lenius supina perseverantibus studiis evaseris. *¶ 2.* Speciatim pro effugere, metaphorâ sumptâ a proxime superiori paragr. 2. *Lucilius* apud *Non. p.* 294. 7. *Herc.* Ideo omnes evasuros censent ægritudinem. *Phædr.* 4. 6. 4. Evadere necesse. *Sil. It.* 16. 522. letum. *Juvenal.* 12. 17. Nam præter pelagi casus et fulguris ictum Evasi, densæ cælum abscondere tenebræ. *Tac.* 14. *Ann.* 6. Evadere gravem casum. *Id.* 3. *ibid.* 14. Non temperatos manibus, si patrum sententias evasisset. *Id.* 6. *ibid.* 48. Sane paucos et supremos principis dies posse vitari: quemadmodum evasurum imminens juvenant? *Plin.* 1. *Ep.* 12. *in fin.* Evasit (moriendo) perpetuam valetudinem. *una malattia cronica.* *Id.* 7. *ibid.* 24. Conspicuis forma, omnes sermones malignorum et puer et juvenis evasit. *Val. Flacc.* 7. 298. rupia condi tellure premique Jamdudum cupit ac diras evadere voces.

EVADOR, aris, dep. 1. vadimonium desero. *V. EVADATICLÆ.*

EVAGATIO, ðnis, f. 3. actus evagandi. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 17. 14. (72). de stellis. Ac spatia longitudinis latitudinum evagatione pensant.

EVAGATUS, a, um. *V.* in EVAGOR.

EVAGINATIO, ðnis, f. 3. idem quod evagatio, ab inusit. *evagator* pro *evagor*, ut a nato est *matinor*, a domo est *dominor.* *Arnob.* 1. 50. Illi (Apostoli) contumaciam caneris sævi ad subeundam cicatricem, circumscriptis evagationibus, compulerunt.

EVAGINATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EVAGINO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et vagina). Part. *Evaginatus.* — Evagino est e vagina educo. *Justin.* 1. 9. Ipse gladio sua sponte evaginato vulneratus. *Veget.* 1. *Milit.* 18. Tirones evaginato gladios tenentes. *Hygin. Fab.* 164. Evaginato gladio aliquem persequi. *Volgat. interpr. Exod.* 15. 0. Evaginabo gladium meum. *Id. Judith.* 13. 9. Quamque evaginasset illum pugionem.

EVAGOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. (ex et vagor). Part. *Evagans* sub *A. I.* et sub *B.*; *Evagatus* sub *A. II.* — Evagari, *rep:φερωμαι*, est idem quod vagari, vel extra aut latius vagari, expatiari. *It. vagare, andar vagando;* Fr. *courir çà et là, se répandre au loin, errer;* Fr. *courir, andar vagando, vagar, errar;* Germ. *aus-, wegschweifen, sich weit ver-, ausbreiten;* Angl. *to wander, stray, or run abroad, rove about, ramble, roam.* Occurrit autem *A)* Neutorum more; et *B)* Cum Accusativo.

A) Neutorum more.

I) Proprie. — *a)* Stricto sensu de hominibus et brutis animantibus. *Liv.* 22. 47. Frontibus adversis concurrendum erat, quia, nullo circa ad evagandum relicto spatio, hinc armis, hinc peditum acies clauderant in directum utrimque nitentes. *Id.* 2. 11. *in fin.* Finisque ille tam effuse evagandi Etruscis fuit. *Volgat. Gall. Avid. Cass.* 9. Libera evagandi potestas. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 4. Evagabantur latrones. *Spartian. Hadrian.* 3. procuratoris. *Colum.* 8. *H. R.* 5. 14. Incubantibus gallinis juxta ponendum est visus, ne longius evagatæ refrigerent ova. — *b)* De iis, quæ natura sua moventur. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 33. 49. (94). Nil evaganti molem opponere. *Paul. Dig.* 9. 2. 30. § 3. Ne ignis ulterius evagetur. — *c)* De plantis. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 48. (163). Cappari evagatur per agros et cogit solum sterilem. *Cf. Colum.* 5. *H. R.* 6. 25. Vitis prævalens in luxuriam evagatur.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Off.* 20. 102. Nam qui appetitus longius evagatur, et tamquam exultantes, sive cupiendo, sive fugiendo, non satis a ratione retinentur, hi sine dubio finem et modum transeunt. *Liv.* 3. 7. *ad fin.* Per ignota capita late evagata est vis morbi. — De oratione. *Quintil.* 3. 11. 25. Cupiditate laudis, vel dicendi voluptate evagatur. *h. e.* deflectimus in alia a proposito. *Id.* 3. 6. 3. Ne Demostheni permittant evagari, sed cum dicere de ipso cause statu cogant. Adde *eumd.* 2. 4. 32.

B) Cum Accusativo. *Horat.* 4. *Od.* 15. 9. ordinem Rectum evaganti frena licentiæ Injecit. *h. e.* vaganti extra rectum ordinem. Similiter *verum* egredi, *modum excedere* dicimus.

EVALESCO, valescis, valui, valescere, n. *inchoat.* 3. (ex et valesco) *επιγγω*, validus fio, crescendo vires sumo, convalesco (*It. prendere forza crescendo, crescere, diventari forte;* Fr. *prendre de la force en grandissant, se fortifier;* Hisp. *fortificarse crescendo;* Germ. *durch Wachsen stark werden, erstarken;* Angl. *to grow strong, grow up*).

I.) Proprie. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 15. 25. (116). Quum eraluisset flagella pedes binos. *h. e.* crevisset. *Id.* 16. *ibid.* 30. 54. (125). Ramorum aliqui cæci, qui non germinant: quod natura sit, si non evasire.

II.) Improprrie. *¶ 1.* Generalim. *Quintil.* 2. 8. 5. Adjuta cura natura magis evalescit. *Tac.* 14. *Ann.* 58. Multa secutura, quæ ad usque bellum evalescerent. *Id.* 1. *Hist.* 80. Tempus in suspitionem, causa in crimen, affectatio quietis in tumultum evaluit. *¶ 2.* Speciatim præteritum perfectum pro posse usurpat, *potere, aver forza.* — *a)* Absolute. *Quintil.* 10. 2. 10. Ut ne ipsa quidem natura in hos ita evaluerit, ut non res simplicissimæ utique discrimine aliquo discernantur. *ha potuto tanto.* — *b)* Sæpius sequente Infinito. *Virg.* 7. *Æn.* 757. Sed non Dardanidæ medicari cupidis ictum Evaluit. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 200. nam quæ pervincere voces Evaluere sonum, referunt quem nostra theatra? *Stat.* 5. *Sik.* 2. 78. illa letales componere successos Evaluit. *Claudian.* 3. *Rapt. Pros.* 91. in dubio vix tandem agnosceret visu Evaluit etc. Adde *eumd.* *Cons. Honor.*

303.; *Lucan.* 4. 84.; et *Stat.* 2. *Silu.* 1. 77. ¶ 3. Item spectatum est pretium habere, *valere*. *Macro.* 2. *Saturn.* 13. *ad fin.* Quum ipsa margarita centies sestertium sine contentione evaleuit. ¶ 4. Denique quod ad usum spectat, ponitur pro usu venire, usu dominari; et de vocabulis occurrit, *essere in uso, prevalere*. *Tac. Germ.* 2. Ita nationis nomen, non gentis evaluisse paulatim. *Quintil.* 9. 3. 13. Ut nunc evaluit *rebus agentibus*, quod Pollio damnat. *Cf. Id.* 8. 6. 33. Vix illa, quæ *παράγομενα* vocant, nobis permittimus. Sed hoc feliciter evaluit. *invalse*.

EVĀLĪDUS, a, um, adject. *Evalidam hastam* quidam leg. apud *Sil. It.* 1. 552., ubi alii et *validam*.

EVĀLLĒFĀCĪO, faciō, fēci, fācere, a. 3. expello et quasi extra vallum ejicio. *Farro* apud *Non.* p. 217. 23. *Merc.* Retrimenta cibi, quæ exierant per posticum evallēfecerunt. *Mercerus* legit *qua exierant per posticum evalle feci*. Rectius tamen *Oehler*, *M. Ter. Varron. Sat. Menipp. reliq.* p. 196. Retrimenta cibi qua exierant per posticum vallem feci. h. e. Prometheus, describens quomodo homines edolaverit, ait: Feci in hominibus vallem per posticum (*neutr. gen.*), quā retrimenta cibi exierant.

EVĀLLO, as, āvi, ālum, are, a. 1. (ex et vallum) expello; quasi extra vallum ejicio: vel a Græco ἐβάλλειν ejicere, ut putat *Döderlein* *Latēin. Synon. und Ētym.* vol. 6. p. 390. *Farro* apud *Non.* p. 102. 6. *Merc.* Donec foras oos intus evallaverunt. Adde *Titulum* apud *eumd.* *ibid.* *Pilatricem* pallii evallavit.

EVĀLLO, is, ere, a. 3. vannendo purgo, vanno agitando externo: est verbum diminutivum pro *evannulo*, ab *evanno*, ut *valhus* est deminut. *vanni*. *V. VALLUS. Plin.* 18. *Hist. nat.* 10. 23. (97). Triticum ante perfundit aqua multa jubet, postea evalli, deinde sole siccatum pilo repeti. et paullo post (99). Et ipsa autem, quæ evalluntur, variam pisturarum rationem habent. Acus vocatur, cura per se pistur spica, etc. *V. PILATRIX.*

EVĀN. Falsa scribendi ratio: *V. EUAN.*

EVĀNESCO, vānescis, vānūi, (vanitum), vānescere, n. *inchoat.* 3. (ex et vanesco). Part. *Evāniturus*, tamquam a supino *evanitum*, est *Lactant.* 5. 4. *extr.* *Evānituras* brevi religionē falsas. — Part. *Evānescens* II. — *Evanesco*, ἀπαρῖσσομαι, est vanus fio, in nihilum redigor, e conspectu abeo, vānesco (*It. svanire, sparire, perdersi; Fr. s'évanouir, disparaître, se dissiper, passer, se perdre, devenir nul ou vain; Hsp. desvanecerse, desaparecerse, no parecer mas; Germ. hinschwinden; vergehen, kraftlos werden, verschwinden; Angl. to vanish away, disappear, fade, decay, perish*).

I.) Proprie. *Lucret.* 3. 222. Bacchi quum flos evanuit, aut quum Spiritus ugenti suavis difflugit in auras. *Id.* 2. 827. Evānescere paulatim stinguique colorem. *Id.* 5. 536. Evānescere paulatim et decrescere pondus. *Farro* 2. *R. R.* 4. 6. Non prius exiguat pastum, quam pruina evanuit. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 6. 34. (115). Allium cæpanque extra terram quoque germinant, et cauliculo acto evānescunt. h. e. vana sunt, absumpto intus nucleo. *Id.* 13. *ibid.* 1. 2. (7). Odor ceterrime evānescit atque defluit. *Cic.* 2. *Divinat.* 57. 117. Vinum et salsamenta vetustate evānescunt. h. e. vim amittunt, vāpida sunt, divēntano insipidi. *Seneca* 3. *Quæst. nat.* 24. Quum aquæ evānescunt. h. e. evaporant. *Ovid.* 2. *Met.* 117. Cornuque extremæ velut evānescere lunæ. — Hinc poetice *Virg.* 9. *Æn.* 658. Et procul in tenuem ex oculis (*Apollo*) evānuat suram. *Sic Sil. It.* 8. 184. Sic fata in tenuem Phœnissa evānuat auram. *Ovid.* 14. *Met.* 431. Luctibus extremum tenues (*Nympha*) liquefacta medullas Tabuit; inque leves paulatim evānuat auras. Adde *eumd.* 2. *Fast.* 509. — Similiter *Flor.* 3. 3. 18. Tigrinorum manus, in diversa dilapsi, fuga ignobili et latrocinia evānuat, si sciole e spari. *Sic Ammian.* 16. 6. Quumque res in inquisitionem venirent, — et vinculis sunt exuta personæ, quæ stringebantur ut conscie, Dorus evānuat. *scorparve*. Adde *eumd.* 19. 9. et 20. 4. — Huc referri potest et illud ejusdem *Ammian.* 26. 8. *med.* Denatis coherentes supra capita scutis — formam ædificii fornicati monstrarent. Quod machinæ genus contra murales pugnas ideo figuratur hac specie, ut missilium ictus atque saxorum per decursus cadentium labiles, instar imbrium evānescant.

II.) Translate. *Ter. Hecyr. prol. alt.* 5. Ne cum poeta scriptura evānesceret. *Cic. Brut.* 27. 106. Is et orationes reliquit, quæ jam evānuerunt. h. e. intercederunt. *Id.* 2. *Orat.* 23. 93. Extinctis his, omnis eorum memoris obscurata est et evānuat. *Id.* 5. *Tusc.* 30. 85. Hæ sunt sententiæ, quæ stabilitatis aliquid habeant: nam Aristonis, Pyrrhone, Herilli nonnullorumque aliorum evānuerunt. *Id. Brut.* 94. 393. Quum jam pæne evānuisset Hortensius, et ego consul factus essem, revocare se ad industriam cepit. *avendo quasi perduto il vigore oratorio.* *V. cap. præcedens.* *Id.* 3. *Att.* 13. Posteaquam extenuari spem nostram et evānescere vidi. *Liv.* 28. 25. Quum evānesceret temere orus rumor. Adde *eumd.* 44. 31. *Id.* 33. 8. Fama stetit, non viribus, Macedoniæ regum. Eam quoque sanam tandem evānuisse. *Id.* 2. 48. Quæsti quoque quidam, nimia gloria luxuriare et evānescere vividum quondam illud Cæsonis ingenium. *Ovid.* 14. *Met.* 356. evānuat omnis Herbarum virtus. *Id.* 16. 135. Evānescit dolor. *Seneca* 1. *Benef.* 12. Ipsæ res evānescent memoriam excitent. *Quintil.* 6. 1. 28. Citius evānescat necesse est illa, quam dicendo effinximus, imago. *Id.* 12. 10. 75. Evānescent hæc atque emoriuntur comparatione melliorum. *Id.* 1. 7. 6. Verum hæc jam inter ipsas ineptias evānuerunt. *somo andate in disuso.* *Sic Farro* 7. *L. L.* 31. *Müll.* Quod verbum (*adagio*) usque eo evānuat, ut Græcum (*παροψία*) pro eo positum magis sit apertum. *Tac.* 2. *Hist.* 32. Multa bella impetu valida per tædia et moras evānuisse. *Ulp. Dig.* 24. 1. 11. § 7. Evānescit donatio. cui *ibid.* *opponitur* valēt. *non tiene, perisce.* *Sic Id. ibid.* 3. 21. Dotis actio evānescit. *Ammian.* 30. 1. Divisis inter se copiosius, clausere vias proximas duas — ut transiturus per utramvis caperetur improvidus: sed evānuat cogitatum hoc casu.

EVĀNGĒLĪCUS, EVĀNGĒLISTA, EVĀNGĒLIUM, EVĀNGĒLIZĀTOR, EVĀNGĒLIZO, *V. EUANGELICUS*, EUANGELISTA, EUANGELIUM, EUANGELIZATOR, EUANGELIZO.

EVĀNĪDUS, a, um, adject. inanis, evānescens, rarus, non solidus atque adeo cito periturus, caducus.

I.) Proprie. *Ovid.* 5. *Met.* 435. Pectoraque in tenues abeunt evānida rivos. *Vitruv.* 2. 8. Vetustate evānida facta materia, cementorumque evāta raritate, prouant monumenta et dissipantur. *Id.* 7. 2. Calx evānida et siticulosa. *Id.* 2. 10. Arborea propter raritatem sunt inanes et evānida, ideoque in ædificiis non possunt habere diuturnitatem. *Colum. arbor.* 17. 3. Oleam decet inter sexagenos pedes disponi, ut spatium in latitudinem crescendi habeat: nam quæ in proceritatem extenduntur, evānida sunt parumque fructus afferunt. *Schneiderus* ita edidit; sed legendum *ejuncidae* adnotavit. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 18. (70). Quidam e smaragdīs senescunt, paulatim viriditate evānida. h. e. colore viridī evānescente.

II.) Translate. *Ovid. Remed. am.* 653. Fallat, et in tenues evānidas exeat auras, Perque gradus molles emoriatur amor. *Seneca Ep.* 35. Gaudium leve et evānidum.

EVĀNNO, is, ere, a. 3. (ex et vannus) idem quod vanno, aut vannendo purgo, vanno agitando externo.

I.) Proprie. *Farro* 1. *R. R.* 52. *extr.* Ita fit ut quod levissimum est in eo, atque appellatur acus, evānnatur foras extra aream; ac frumentum quod est ponderosum, purum veniat ad corbem.

II.) Translate est ejicere, amovere. *Pomponius* apud *Non.* p. 19. 23. *Merc.* In prima valva est; vix hæret miser; evānnetur, et, mea omnia opera ut fiat, fecero.

EVĀNS. V. EUANS.

EVĀPŌRĀTIŌ, ōnis, f. 8. humoris exhalatio. *Seneca* 1. *Quæst. nat.* 1. Terræ omnis generis et varia evaporatio est. *Id.* 6. *ibid.* 13. Semper aliqua evaporatio est et terra, quæ modo arida est, modo humidio mixta. *Gell.* 19. 5. Quoniam, quum aqua frigore aeris duratur et coit, necesse est fieri evaporationem, et quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea et emanare. *Fulgati libri habent* vaporationem: at in eodem capite verbum evaporare bis occurrit.

EVĀPŌRĀTĪVUS, a, um, adject. *Cræ. Aurel.* 3. *Acut.* 8. post *med.* Quom sit evaporativæ virtutis paropsis.

EVĀPŌRO, as, are, a. 1. (ex et vapor). *Evaporare* legitur apud *Tertull. Pall.* 6. *extr.* — *Evaporo*

est vaporem exhalo. *Gell.* 19. 5. Id in ea levissimum est, quod evaporatur. et *moz.* Quod est salubrius, diffitari atque evaporari ex nive.

EVĀSĪŌ, ōnis, f. 3. actus evadendi. *Fulgat. in-terpr. Judith* 12. 20. Dominus revocavit me vobis in evasione et in liberatione vestra.

EVĀSTĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*

EVĀSTO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et vasto). Part. *Evastatus* et *Evastandus*. — *Evasto* est idem quod vasto, desolo, destruo, diripio, depopulo. *Liv.* 8. 37. Ager Apulus Samniumque evastatum. *Id.* 32. 18. Evastata belli cladibus loca. *Id. fragm.* l. 91. (edente *Niebhrio*) p. 96. Evastatis omnibus, proculcatisque segubus. *Id.* 10. 15. Duo exercitus, diversis vagati partibus, omnia evastarunt. *Id.* 32. 33. Spoliare et evastare templum. *Id.* 28. 44. *ad fin.* Uratur evasteturque invicem Africa. Adde *eumd.* 37. 19. *Sil. It.* 15. 185. Evastanda tibi tellus. Adde *Vopisc. Aurel.* 15.

EVĀSUS, a, um. *V. EVADO.*

EVAX. V. EUAX.

EVĒCTĪŌ, ōnis, f. 3. actus evehendi. ¶ 1. Generatim. *Apul.* 5. *Met.* Sublimis evectiois appendix miseranda. ¶ 2. Speciatim est diploma, sive chartula signo principis obsignata, qua potestas alicui permittitur utendis equis cursui publico destinatis. Nam sine licentia principis nemini privato licebat cursum publicum currere, qui institutus fuerat solummodo ad principis commoditatem, ut quam cito posset et nuncios mittere per provincias, et ea, que longe ab Urbe gerebantur, cognoscere, ut est apud *Sueton.* *Aug.* 49. Vide *Cod. lib.* 12., tit. 51. qui est *De cursu publico*, ubi multa habentur de jure evectio. *Cato* apud *Fronton.* 1. *ad Antonin.* *Aug.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 2. *extr.* Numquam ego evectioem datavi, quo amici mei per symbolos pecuniam magno caperent. *Symmach.* 4. *Ep.* 6. Evectioes impetrasse me, gaudeo. Adde *Augustin.* *Ep.* 55.

EVĒCTO, as, are, a. 1. *frequentat. ab eveho.* *Gloss. Cyrill.* Ἐποχόμεται, inveho, invecto, evecto.

EVĒCTUS, a, um. *V. EVEHO.*

EVĒCTUS, us, m. 4. actus evehendi. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 5. 6. (28). Ut operariorum copia prope sit, ut navigiorum evectus, vel iterum. h. e. navigia ultro citroque commeantia, quæ merces evebant. Vide *Farronis* locum in *V. INVECTUS*, us.

EVĒHO, vĕbis, vĕxi, vĕctum, vĕhere, a. 3. (ex et veho). Reperitur etiam *evæho* apud *Ulp.* *Dig.* 10. 4. 5. — Part. *Evehens* I. 1.; *Evectus* in omnibus paragr.; *Evehendus* I. 1. — *Evehere*, ἐκκομίζω, ἐξάγω, est extra vehere, exportare (*It. portare o condur fuori; Fr. transporter, faire sortir, retirer; Hsp. trasportar; Germ. herausfahren, -bringen, -schaffen, -tragen, führen; Angl. to carry or conduct out*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — 1.º) Cum Accusativo rei, quæ evehitur; et — a) Addito loco, ex quo quid evehitur. *Cic.* 3. *Ferr.* 20. 53. Omnia ex fanis, ex locis publicis palam plaustri evecta asportataque esse. *Liv.* 1. 38. *extr.* Infima urbis loca, quia ex planis locis haud facile evehebant aquas, cloacis e fastigio in Tiberim ductis siccant. *Cf. Plin.* 2. *Hist. nat.* 103. 106. (224). Amnes aquas inferunt in lacus et evehunt. *Quintil.* 7. 8. 4. Lanæ evehere Tarento non licet. *Al. leg. vohere.* *Id.* 6. 1. 52. Confragosis atque asperis evecti, tota pandere possumus vela. — b) Omisso loco, ex quo quid evehitur. *Cato R. R.* 5. Stercus sedulo conserva; quum exportabis, spargito et comminuito. Per auctumnam evehito. *Farro* 1. *R. R.* 16. 6. Tertio eundem fundum fructuosiore faciant vecturæ, si viæ sunt, qua plaustra agi facile possint: aut flumina propinqua, qua navigari possint. Quibus utrisque rebus evehi atque invehi ad multa prædia scimus. *Cf. Colum.* 1. *R. R.* 3. 3. Mulum conferre agris iter commodum — ad invehenda et exportanda utensilia. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 19. 22. (66). Alii tellurem exercent, merces suas alii evehunt. *Ulp. Dig.* 10. 4. 5. Merces evehendas conducere. *Id. ibid.* 39. 4. 15. Evectæ cotes. — c) Cum addito, quo quid evehitur. *Liv.* 25. 27. *a med.* Duæ classes infestæ circa promontorium Pachynum stabant, ubi primum tranquillitas maris in alium evexisset, commissuræ. *Seneca Hippol.* 1070. Quocumque pavidos equos evehit furor, hæc ire pergunt. *transporto*. — 2.º) *Evehere* se occurrit apud *Liv.* 29. 34. Incaute se evehentes Masinissa excipiebat, h. e. incaute erumpen-

tes. Cf. *Plin.* 8. *Ep.* 17. Fluvius subruit montes et deciditium mole pluribus locis clausus, dum amissum iter quaerit, impellit tecta, ac se super ruinas evexit atque extulit. — 3.º Pōnitur etiam pro in altum vehere, extollere, sed tamen cum additis, *innalzare, sollevare*. *Virg.* 6. *Æn.* 130. quos ardens evexit ad æthera virtus. *Horat.* 1. *Od.* 1. 5. palmaeque nobilis Terrarum dominos evexit ad deos. *Ovid.* 14. *Met.* 127. Pro quibus aëria meritis evectus ad auras Templi statuam. *Juvenal.* 1. 38. Evahere in cælum. — Absolute. *Prudent.* 8. *ſepi* *crisp.* 13. Evectus gladiis alter, et alter aquis. *scil.* martyr qui gladio, et baptizatus qui baptismis mundatus cælum petit. ¶ 2. Speciatim ac sæpe passive, seu potius Mediorum apud Græcos more ac vi adhibetur, et significat procedere, progredi, provehi. — a) Absolute. *Liv.* 4. 33. Ipse princeps (*magister equitum*) calcariibus subditis evectus, effreno equo in medios ignes infertur. *Id.* 5. 36. Evectus extra aciem equo duccem Gallorum occidit. *Tac.* 12. *Ann.* 14. Hostem longius evectum integer a tergo globus circumvenit. *Sueton.* *Aug.* 97. Itinere inchoato, Asturam perrexit; et inde, præter consuetudinem, de nocte ad occasionem auræ evectus est. *Liv.* 44. 28. *in fin.* Evecti Ægei mari Delum trajecerunt. Adde *eumd.* 28. 30. Cf. *Curt.* 4. 4. 8. Ea navis, quæ non coherabat, libero impetu evecta, in altum quinqueremis latus invehabatur. — b) Cum addito, quo quis aut quid evehitur. *Liv.* 37. 15. *in fin.* Placuit tamen, Regillum tota classe evehi ad portum Ephesi. Cf. *Justin.* 2. 6. 11. Ad regem Thessaliæ ratibus evecti sunt. *Liv.* 21. 50. Ubi in altum evecti sunt, Romanus conserere pugnam etc. *Id.* 22. 45. In stationem quoque pro vallo locatam atque ipsas prope portas evecti sunt. *Id.* 31. 35. Equites ut semel in hostem evecti sunt. Adde *Curt.* 3. 13. 8. Similiter *Id.* *Curt.* 7. 7. 35. Quo sæpius in cuneos barbarorum effusus habentis evectus est. *Liv.* 22. 19. Alii resolutis oris in ancoras evehitur, alii, ne quid teneat, ancoralia incidunt. — c) Cum Accusativo loci. *Curt.* 9. 9. 8. Tum aliam insulam medio anni sitam evecti — applicant classem quam accessissent ad alliam insulam. *Al. aliter leg.* *Id.* 9. 9. 27. Evectusque eo armis quadringenta stadia processit in mare. *h. e.* egressus ostia fluminis. Cf. *Propert.* 3. 2. 21. Cur tua præscriptos evecta est pagina gyros? Et *Sil.* *It.* 16. 373. medium evecti certamine campum. — d) Et pro in altum ascendere. *Liv.* 1. 48. Flectens carpentum — ut in collem Esquiliarum eveheretur. — e) Pro descendere. *Sil.* *It.* 16. 112. rapido certamina linquit in latebras evectus equo. *An legendum* evectus? — f) Poëticæ. *Val. Flacc.* 2. 34. Jamque Hyperionius metas maris urget Iberi Curru, et evectus prono lavantur habenæ Æthere.

II.) Translate. — a) Generalim. *Cic. Brut.* 13. 51. Ut semel e Piræo eloquentia evecta est, omnes peragravit insulas. è *uscita fuori*. Et cum Accusativo loci *Tac.* 12. *Ann.* 36. Fama ejus evecta insulas, et proximas provincias pervagata. Cf. *eumd.* 14. *ibid.* 52. Privatum modum evectas opes adhuc augere. *Al. leg.* privatum supra modum. *Liv.* 42. 62. Spe vana evectus. *transportato*. Et de oratione *Quintil.* 9. 3. 87. Longius evectus sum, sed redeo ad propositum. — b) Speciatim ac sæpius ponitur pro extollere. — Cum Accus. et præpos. *in. Vellej.* 2. 53. Vir in id evectus, super quod ascendere non potest. *Id.* 2. 56. Consiliarii in summum evecti fastigium. *innalzati, promossi*. *Id.* 2. 90. Usque in tertium consulatum evectus. Huc pertinet et illud *Plin.* 26. *Hist. nat.* 4. 9. (18). Magicæ vanitates in tantum evectæ, ut abrogare herbis fidem cunctis possent. — Cum Dativo. *Spartian.* *Hadrian.* 14. Aliquem summis honoribus evehere.

EVELATUM ventilatum, unde velabra, quibus frumenta ventilantur. *Faul. Diac.* p. 77. 15. *Müll.*

EVELLO, vellis, velli vel vulsi, vulsum, vellere, a. 3. (ex et vello). Præterit. *evelli* habet *Cic.* 1. *Orat.* 53. 230. et alibi; præterit. *evulsi* pro *evelli* agnoscunt multi Grammatici, et habent *Flor.* 4. 12. 38,

Marcell. Empir. 8. et *Quintil.* 12. *Declam.* 8.; hinc est etiam *evulsus* optimæ notæ vox. — Part. *Evellens* et *Evulsus* I.; *Evellendus* II. — Evellere, ἀπολλύναι, est extra vellere, extrahere, exstirpare (It. *svellere, estirpare, cavare a forza*; Fr. *arracher, enlever*; Hisp. *arrancar, quitar con violencia*; It. *tirar con fuerza*; Germ. *heraus -, ausreissen*; Angl. *to pull up or out, pluck up*).

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Divinat.* 31. 67. Timide signifer evelebat, quod fidenter infixerat. *Id.* *Sext.* 28. 60. Linguam se evellisse M. Catoni dixerunt. Cf. *Crassus* apud *eumd.* 3. *Orat.* 1. 4. Evulsa lingua. Rursus *Cic.* 15. *Att.* 4. Arbor excisa, non evulsa. *Sic Liv.* 33. 5. Evellere arborem. et *Sueton.* *Vesp.* 5. arborem radicitus. *Horat.* 3. *Od.* 4. 53. truncos. *Val. Flacc.* 6. 716. oleam. *Horat.* 1. *Ep.* 14. 4. spinas agro evellere. Cf. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 9. 6. (55). E segete evellito ebulum, cicutam, etc. *Cæs.* 1. *B. G.* 25. Evellere ferrum. *Curt.* 8. 10. a med. Evulsus spiculum. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 1. 4. (5). Acus evulsus pollice. *Liv.* 38. 5. Evellere vallum. *Flor.* 4. 12. 38. Tertiam aequilam signifer, priusquam in manus hostium veniret, evulsit. *Phædr.* 2. 2. *extr.* nam funditus Canos puella, nigros anus evellerat. Cf. *Seneca* *Œdip.* 592. Luctus evellens comam. *Marcell. Empir.* 8. Quam prius pilos evulseris. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 51. 77. (207). Sæta dorso suis evulsa. *Id.* 30. *ibid.* 14. 46. (134). Ricini evulsi cani. *Id.* 30. *ibid.* 3. 8. (25). Evellere dentes. *Id.* 34. *ibid.* 15. 44. (151). Clavi-e sepulcro evulsi. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 27. cæno cupiens evellere plantam. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 64. (158). Relictum equum in cæno hærentem, ut se evellisset, secutum vestigia domini. *Gell.* 10. 16. a med. Si Hercules cum evelleret et petra. *Ulp. Dig.* 47. 12. 2. Statuam de monumento evellere. — Poëticæ *Lucret.* 3. 326. communibus inter se radicibus hærent, Nec sine pernicie divelli posse videntur. Quod genus, e toris glæbis evellere odorem Haud facile est, quin intereat natura quoque ejus. *Sit. It.* 7. 335. obsessa evellere castra. *h. e.* ex obidione, e periculo. *castr. dall'assedio*. Cf. *Quintil.* 12. *Declam.* 8. Pecora cerdidimus, campos evulsimus, silvas destruximus. *h. e.* arbores e campis. — *Forcellinus* huc refert etiam illud *Farron.* 9. *L. L.* 16. *Müll.* Sed ut nutrix pueros a lacte non subito evellit. *h. e.* depellit, ut *Virg.* loquitur *7. Ecl.* 15. At ibi *Müller* rectius legit *avellit*.

II.) Translate. *Lucret.* 3. 311. Nec radicitus evelli mala posse putandum est. *Cic. Cluent.* 55. 152. Hoc metu proposito, evellere se aculeum severitatis vestræ posse confidunt. Cf. *eumd.* *Dom.* 13. 34. Radicitus evellere actiones alicujus. *h. e.* rescindere, infirmare, irrita esse ostendere. Ceterum *Id.* *Orat.* 28. 97. Inserere novas opiniones, evellere insitas. *Id.* *Rosc. Am.* 2. 6. Hunc sibi ex animo scrupulum ut evellatis, postulat. *Id.* 1. *Orat.* 53. 230. Omnem eorum importunitatem ex intimis mentibus evellisset vis orationis tuæ. Adde *eumd.* *Cluent.* 1. 4. *Id.* *Sext.* 14. 33. Si appellandi sunt consules, quos nemo est, quod non modo ex memoria, sed etiam ex fastis evellendos putet. *Sil. It.* 14. 182. sedare monendo Pectora cæca virum, atque iras evellere avebat.

EVENIO, venis, veni, ventum, venire, n. 4. (ex et venio). *Evenat* pro *eveniat*, antiquum. *Ennius* apud *Non.* p. 507. 20. *Mera*. Utinam mortem oppetam prius, quam evenat etc. — Part. *Eventurus* I. 1. et II. 2. — *Evenire, ἀνοβαίνω, ἀρρβαίνω*, est extra venire, exundo accedere, pervenire (It. *venir fuori, uscendo arrivare*; Fr. *venir hors, sortir de*; Hisp. *salir, ir fuera*; Germ. *herauskommen*; Angl. *to come out*).

I.) Proprie. *Plaut.* *Rud.* 3. 2. 17. Eamque eventuram exogogani Capuam, salvam et sospitem. *Al. leg.* venturam. *Id.* *Cas.* 2. 8. 1. Sine modo, rus eveciat. *Al. leg.* veniat. *Horat.* 4. *Od.* 4. 65. Merses profundo, pulchrior eventit. *h. e.* εὐρηχεται. ἀνύχων, super maris superficiem prodit. *Colum.* 4. *R. R.* 32. 2. de *arundinetis*. Bulbus anno celerius maturam perticam præbet; talea et tota arundo serius prædicto tempore eventit. *h. e.* e terra erumpit atque crescit.

II.) Translate. ¶ 1. Generalim sæpiissime sumitur pro accidere, contingere (V. ACCIDO et CONTINGO), tam in bonam, quam in malam partem, *avvenire, accadere, toccare, succedere*. Occurrit — a) Absolute. *Plaut.* *Amph.* 3. 2. 57. In hominum sætate multa eventiunt hujusmodi: capiunt voluptates, capiunt rursus miseras. Iræ intervenerunt, redeunt

rursus in gratiam. Verum iræ si quæ forte eventiunt hujusmodi etc. *Cic.* 2. *Divinat.* 45. 94. Ut alia Tusculi, alia Romæ eveniat sæpe tempestas. *Id.* *Quinct.* 15. 49. Quid boni potest turpius, quid vero miserioris aut acerbius usu venire? Quod tantum evenire deducit, quæ tanta calamitas inveniri potest? *Id.* 2. *Divinat.* 24. 52. Quota enim quæque res eventit prædicta ab istis? aut si eventit quippiam: quid afferri potest, cur non casu id evenerit? *Sall. Cat.* 9. Duabus his artibus audacia in bello, ubi par evenerat æquitate, sequæ remque publicam curabant. *h. e.* provenerat. *Sic Tac.* 4. *Ann.* 33. Delecta ex his reipublicæ forma laudari facilius, quam evahere, vel si eventit, haud diuturna esse potest. — Præcipue cum Nominativo communi. *Cic.* 6. *Fam.* 21. Timebam, ne evenirent ea, quæ acciderant. Cf. *Sall. Cat.* 51. Illis merito accidit, quidquid evenerit. et *Nepos Eumen.* 11. Utinam quidem istud evenisset, inquit; sed eo non accidit, quod numquam cum fortiore sum congressus. Rursus *Cic.* 1. *de republ.* 44. Maxime id in rebus publicis eventit. *Id.* *ibid.* 42. Quem si optimates oppresserunt, quod ferme eventit, habet statum respública de tribus secundarium. *Id.* *ibid.* 45. *ad fin.* Hoc in hac juncta conformatione reipublicæ non ferme sine magnis principum vitis eventit. *Id.* 2. *ibid.* 28. *ad fin.* Quod plerumque eventit. *Id.* 1. *ibid.* 42. Quod eventit sæpius. *Quintil.* 12. 8. 8. Quod sæpe eventit. Adde *eumd.* 5. 7. 29. *Id.* 5. 5. 2. Quod frequentius eventit. *Cic.* 2. *Fam.* 10. Vereor, ne idem evential in meis litteris. — b) Impersonaliter; et quidem — Sine additis. *Ter. Andr.* 5. 4. 4. Quid tu Athenas insolens? *CHÆ.* eventit. è *stato in caso, ci sono per accidente*. *Cic. Plane.* 6. 15. Nihil, ut plerumque eventit, præter opinionem accidit. *Sueton.* *Aug.* 78. Si interruptum somnum recuperare, ut eventit, non posset etc. — Sæpius sequente ut. *Ter. Phorm.* 1. 2. 15. Eventit senibus ambobus simul, inter illi in Lemnum ut esset, nostro in Ciliciam. *Brutus* apud *Cic.* 2. *Orat.* 55. 224. Forte eventit, ut in Privernati essemus. *Quintil.* 2. 12. 5. Unde eventit nonnunquam, ut aliquid grande inveniat, qui semper quaerit, quod nimium est. Adde *eumd.* 11. 1. 78. 8. *proem.* 22. et alibi; *Sueton.* *Aug.* 96. *Claud.* 7. et *Galb.* 6.; et *Plin.* *Paneg.* 41. — Et sequente quominus. *Pompon. Dig.* 30. 1. 45. Ob id, quod furtum fecit servus, eventit, quod minus eum habere domino liceat; sicut ob id, quod obligatus est fundo, accidere posset, ut eum habere domino non liceat. — c) Cum Dativo personæ — Generatim est alicui accidere, *accidere, incontrare, toccare a taluno*. *Plaut. Men. prol.* 67. Illi divitiæ evenerunt maxumæ. *Id.* *Curt.* 1. 2. 34. Mihi haud sæpe tales eventiunt hereditates. *Id.* *Stich.* 1. 3. 56. Dana evenerunt maxima misero mihi. *Id.* *Capt.* 2. 3. 55. Merito tibi ea evenerunt a me. *Cic. Sext.* 33. 71. Quibus utinam evenissent ea, quæ tum homines precabantur. *Id.* 1. *Fin.* 16. 53. Itaque non ob ea solum incommoda, quæ eventiunt improbis, fugiendam improbitatem putamus; sed multo etiam magis etc. Adde *eumd.* 1. *de republ.* 4. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 29. 46. (87). Polypum brachia sua rodere, falsa opinio est; id enim a congris eventit. *Amman.* 21. 16. Id evenire corporibus a lascivia demotis. *Justin.* 11. 13. 7. Darius vix denis armatis singulos hostes, si divisio fieret, evenire dicebat. — Speciatim sorte evenire vel etiam evenire alicui de provinciis usurpatur, et est sorte obvenire, *toccare a sorte*. *Liv.* 7. 6. L. Genucio consuli ea provincia sorte eventit. *Sall. Jug.* 39. et 47. Ipsi provincia Numidia, Minucio Macedonia evenerat. Adde *Liv.* 3. 4., 3. 57., 9. 41., 2. 40. *extr.*, 5. 12., 7. 16. et alibi sæpe; et *Justin.* 13. 5. 8. et 13. 4. 16. Similiter de aliis officiis. *Liv.* 8. 20. Cui Gallicum bellum evenerat. *h. e.* agendum evenerat. *Id.* 23. 25. Cui legiones urbanae evenissent. — d) *Si quid mihi eventiat, dicitur* pro euphemisimum, simile est ac si quid mihi humanitus acciderit, *h. e.* si moriar. *Sueton.* *Cæs.* 86. Rempublicam, si quid sibi eveniret, neque quietam fore etc. *Vopisc. Prob.* 6. *extr.* Ut si quid sibi scienti prudentique eveniret etc. *h. e.* si naturali fato fungi contingeret et certus de obitu esset. *Spartian.* *Hadrian.* 4. Si quid ei eveniret. *Sall. fragm.* 5. 8. p. 244. ed. *Gerlach*. Si in Pompejo quid humani evenisset. ¶ 2. Speciatim eventie ponitur pro evadere, provenire, sequi, exitum habere, *nascere, derivare, sequere, riuscire*; et docet *Cic.* 1. *Invent.* 28. 42. Eventus est alicujus exitus negotii, in quo quaeri solet, quid ex quoque re

evenerit, eveniat, eventurum sit. Cf. *Quintil.* 5. 10. 86. Quid ex quoque eveniat. Occurrit autem — a) De rebus secundis, quæ — Per Nomina vel Adjectiva significantur. *Plaut. Trin.* 1. 2. 1. Larem, uxorem, venerare, ut nobis hæc habitatio bona, fausta, felix fortunataque eveniat. *Cic. 1. Divinat.* 15. 27. Quæ (auspicia) sibi secunda evenerint. Cf. *Sueton. Vitell.* 9. Præmissis agniti lætum venit auspiciam. *Nepos Alcib.* 8. Si quid secundi evenisset, nullam in ea re suam partem fore contra ea, si quid adversi accidisset, se unum ejus delicti futurum reum. *Sall. Jug.* 63. Cuncta prospera eventura. *Liv.* 21. 21. Novisque se obligat votis, si cetera prospera evenissent. *Al. leg.* prospere. *Id.* 28. 42. Quæ prospera tibi et populi Romani imperio evenere. *Id.* 37. 47. Ut ea res prospera et læta eveniret. Adde *eumd.* 4. 25. — Per Adverbia. *Plaut. Pseud.* 2. 1. 1. Proh Juppiter, ut mihi, quidquid ago, lepide omnia prospereque eveniant! *Cic. 3. Fam.* 12. 2. Ego vero velim mihi Tullique meæ — prospere evenire ea, quæ, me insciente, facta sunt a meis. Adde *Liv.* 9. 19.; et *Cic. 2. Nat. D.* 66. 167. *Sall. Jug.* 92. Sed consul, bene ea res ubi eventit, ad alia oppida pergit. *Cæs.* 4. *B. G.* 25. Contestatus deos, ut ea res legioni feliciter eveniret. Adde *Pallad.* 11. *R. R.* 12. 5. *Cic. Mur.* 1. 1. Ut ea res mihi, populo plebique Rom. bene atque feliciter eveniret. Adde *Liv.* 31. 5.; et *Plin. Paneg.* 72. Similiter *Ter. Hecyr.* 5. 4. 32. Spero hanc rem esse eventuram nobis ex sententia. Cf. *Plaut. Merc.* 5. 9. 89. Quoniam hæc evenerunt nostra ex sententia. — Absolute. *Plin.* 1. *Ep.* 18. Eventura soleas, an contraria somnare. *V.* infra sub c. — b) De adversis, quæ — Per Nomina vel Adjectiva significantur. *Ter. Hecyr.* 5. 4. 1. Ain' tu, tibi hoc incommodum evenisse iter? *esserti stato di gran disagio.* *Sall. Cat.* 26. Postquam — neque petitio, neque insidia prospere cessere, constituit bellum facere —, quoniam quæ occulte tentaverat, aspera fœdæque evenerant. *Liv.* 8. 31. Si adversa pugna evenisset. — Per Adverbia. *Plaut. Curc.* 1. 4. 39. Male illis eveniat. *h. e.* male sit. *Ter. Andr.* 2. 6. 5. Si quid præter spem eventit. *Id. Phorm.* 2. 1. 16. Quidquid præter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. Adde *eumd.* *Andr.* 4. 1. 55. et *Aceph.* 5. 3. 29. *Sueton. Cæs.* 16. Quod quum præter opinionem evenisset, etc. *Plaut. Cas.* 2. 5. 37. Quod si fors aliter quam volēs eveniet. *Cic. 2. Divinat.* 24. 53. Omnia fere contra, ac dicta sunt, evenisse. *Tac.* 4. *Ann.* 29. Etiamsi tormenta porveicia servorum contra evenissent. c) Indefinite. — Sequente quo vel quorsum. *Plaut. Most.* 2. 1. 48. Istæc blanda dicta quo eveniant, mædo mæto. *dove vadano a finire.* Adde *eumd.* *ibid.* 1. 2. 52. et *Bacch.* 1. 2. 36. *Ter. Hecyr.* 1. 2. 118. Nisi sane curæ est, quorsum eventurum hoc siet. — *Eventura* pro futuris apud *Cic. 2. Divinat.* 51. 105. Nostra interest scire, quæ eventura sunt. *le cose future.* Sic *Tibull.* 2. 5. 11. et 3. 4. 47. procul eventura videre. *Id. ibid.* 1. 25. eventura præpari.

EVENTILATUS, a, um. *V.* voc. seq.
 EVENTILO, as, atum, are, a. 1. (ex et ventilo). Part. *Eventilatus* I. et II. — Eventilare est ventum agitare, ventilare, ut sit labellus, aut hujusmodi.
 I.) Proprie. *Justin.* 44. 1. 10. Huc accedunt et marinæ auræ undique versus assidui flatus, quibus eventilato terrestri spiritu, præcipua hominibus sanitas redditur. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 23. Frumenta eventilata mundiora sunt, lapillisque carent et glæbulis. *h. e.* ventilando purgata. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 3. 28. (49). Fit altitudie ipsa gravior aer, quem emendant assiduo linteorum jactatu eventilando.
 II.) Translate. *Sidon.* 1. *Ep.* 9. Post imperii utriusque opes eventilatas. *h. e.* jactatas et dissipatas.
 EVENTUM, i, n. 2. (evenio). ¶ 1. Est quidquid reapse eventit vel accidit, seu factum est, *avvenimento, evento.* *Cic. 3. de republ.* 19. Gens Ægyptiorum plurimorum sæculorum et eventorum memoriam litteris continet. ¶ 2. Item *eventa* dicuntur ea, quæ accidentia Scholastici vocant. Quæcumque enim sunt, aut conjuncta vocantur, aut *eventa*: (adhibetur enim fere in plurali numero; nam in singulari generis est masculini). Conjunctum (inquit *Lucret.* 1. 451.) est illud, quod nunquam sine perniciâli discidio potis est sejungi seque gregari, Pondus uti saxis, calor ignibus, liquor aqual, Tactus corporibus cunctis, intactus inani. Servitium contra, libertas, divitiæquo, Paupertas, bellum, concordia, cete-

ra, quorum Adventu manet incolamis natura abituque, hæc soliti sumus, ut par est, eventa vocare. Adde *eumd.* *ibid.* 459., 468., 471. (ubi in singulari num. occurrit), et 482. ¶ 3. Item quod casu fortunave nobis ex aliqua re eventit tam in bonum, quam in malum; rerum exitus, casus, effecta quæ ex causis oriuntur, *esito, successo, effecto.* — a) Raro admodum in singulari numero. *Cic. 3. Att.* 8. sub *fin.* Existimato, me stultitiæ meæ penam ferre gravius, quam eventi. — b) Sæpius in plur. num. *Cic. Rabir. Post.* 1. 1. Hoc plerumque facimus, ut consilia eventis ponderemus; et cui bene quid processerit, multum illum providisse; cui secus, nihil sensitse dicamus. *esito, successi.* *Id. 2. Divinat.* 47. 99. Quorum (*Chaldeorum*) prædicta quotidie videat re et eventis refelli. Et cum addito nom. *factum, Id. fragm.* apud *Non. p.* 204. 6. *Merc.* Me adhortatus es, ut aliorum facta et eventa conquiram. Adde *eumd.* *Pis.* 41. 98. Et cum opp. *causa, Id. Topic.* 18. 87. Causarum cognitio cognitionem eventorum facit. *deglu effecti.* Adde *eumd.* 1. *Divinat.* 6. 12. Et generatim *Id. Partit. orat.* 27. 96. De incerto fortunæ statu dubiisque eventis rerum futurarum. *Id. 1. Fam.* 7. ad *fin.* Ut te ex nostris eventis communibus admonendum putarem, ut considerares etc. *Tac. 4. Ann.* 33. Pauci præsentis honesta ab deterioribus, utilia ab noxiis discernunt; plures aliorum eventis docentur.

EVENTUS, us, m. 4. (evenio). ¶ 1. Eventus est illud quod eventit vel accidit, seu factum est (It. *avvenimento, evento, sorte, destino*; Fr. *événement, sort, destinée*; Hisp. *accacimiento, suerte, destino*; Germ. d. *Ereignis, auch Zufall, Geschieh, Schicksal*; Angl. *an event, fate, destiny*). *Cic. 1. Divinat.* 28. 58. Mihi a perlis in Asia prædictum est; fore eos eventus rerum, qui acciderunt. *Id. Quinct.* 26. 83. Ita te cæcum — fuisse, ut, quam posita quid futurum esset, ignorares, accidere autem multa possent, spem malefidi presentis in incerto reliqui temporis eventus collocares? *Tac. Agric.* 22. Soliti plerumque damna æstatis hibernis eventibus pensare. *Id. 2. Ann.* 26. Crebris epistolis Tiberius monebat, rediret ad decretum triumphum: satis jam eventuum, satis casuum: prospera illi et magna prælia. *Cic. Amic.* 4. 14. Merere hoc ejus (*h. e.* Scipionis) eventus, vercor ne invidi magis, quam amici sit. *h. e.* morte. *Liv.* 40. 29. Ibi auditur P. Decii eventus. *h. e.* qui, qua conferatissimam cernebat Gallorum aciem, concitavit equum, inferensque se ipse infestis tellis est interfectus. Adde *eumd.* 7. 26., 7. 8. et 45. 10. *Cæs.* 4. *B. G.* 31. Eventus navium suarum. *Liv.* 33. 48. Ita Africa Hannibal excessit, sæpius patris, quam suorum eventus miseratur. *Cæs.* 1. *B. C.* 21. Quid reliquis acciderit, qui quosque eventus exceperent. *Id. 2. ibid.* 5. Neque erat quisquam omnium, qui non in ejus diei casu suarum omnium fortunarum eventum consistere existimaret. *Ovid.* 7. *Met.* 352. superque Olhryn, et eventus veteris loca nota Cerambi. *h. e.* qui in avem a Nymphis mutatus atque in Parnasum sublatus superfluit diluvio Deucalioneo. *Id.* 13. *ibid.* 505. jacet Ilion ingens; Eventuque gravi finita est publica clades. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 18. (55). Ostenta sæpe expiata magnis eventibus. *con gravi disgrazie.* *Amman.* 17. 7. Emiare Nicomediæ clades, cujus ruinarum eventum vere breviterque absolvam. ¶ 2. Item eventus est quidquid eventit ex re aliqua, quod cognosci, priusquam eveniat, non potest, casus, rerum exitus, atque adeo fuis, effectus. — a) Generatim. *Cic. 1. Invent.* 28. 42. Eventus est alicujus exitus negotii, in quo quæri solet, quid ex quoque re evenerit, eveniat eventurumque sit. *Id. 2. Orat.* 15. 63. In rebus magnis memoriaque dignis consilia primum, deinde acta, postea eventus expectantur. *Liv.* 22. 39. Eventus stultorum magister est. *Balb. et Opp.* ad *Cic. post ep.* 8. l. 9. ad *Att.* Amplissimorum virorum consilia ex eventu, non ex voluntate a plerisque probari solent. *Ovid. Heroid.* 2. 85. Exitus acta probat: caret successibus opto, Quisquis ab eventu facta notanda putat. Adde *Claudian.* 3. in *Eutrop.* 489. *Horat. Art. P.* 148. Semper ad eventum festinat, et in medias res audirem rapit. *h. e.* ad finem, seu rerum exitum. *Cic. Partit. orat.* 2. 7. Aut causarum eventus, id est quæ sunt effecta de causis. *Id. ibid.* 32. 110. Accusatori hæc duo prima sunt, causa et eventus. *Propert.* 4. 2. 47. *de Fortumno.* At mihi, quod formas unus vertebat

in omnes, Nomen ab eventu patria lingua dedit. *dagli effetti.* — b) Specialim de rerum exitu, sive in bonam, sive in malam partem. — Cum addito Genitivo rei. *Cic. 1. Orat.* 26. 120. Ut quisque optime dicit, ita maxime varios eventus orationis pertimescit. *Id. ibid.* 27. 123. Nonnunquam summis oratoribus non satis ex sententia eventus dicendi procedit. *Cæs.* 3. *B. G.* 3. *extr.* Interim rei eventum experiri. *Cf. Curt.* 8. 1. *med.* Intention esse in eventum rei. et 7. 7. 9. Explorare sacrificiis eventum rerum. *Cæs.* 7. *B. G.* 49. Eventum pugnae expectare. *Id. 3. B. C.* 96. Nihil eos de eventu ejus diei timuisse. *Id. 2. ibid.* 32. et 6. *B. G.* 42. Eventus belli. *Sueton. Aug.* 96. bellorum. *Id. Cæs.* 20. Desperans tam præcipitis consilii eventum. *Justin.* 2. 9. 12. Eventus audacia. — Sine Genitivo. *Cic. 14. Phil.* 2. 5. Spei fructum rei et eventus reservare. *Id. 2. Legg.* 17. 43. Sceleris est pena tristis, et, præter eos eventus, qui sequuntur, per se ipsa maxima est. *Id. 9. Att.* 6. *extr.* Quemvis eventum fortiter ferre. *Id. 6. Fam.* 21. Ad omnem eventum paratus sum. *Cæs.* 5. *B. G.* 42. Hic dies hunc habuit eventum, ut eo die maximus numerus hostium interficeretur. *Lucan.* 4. 730. Fraudibus eventum dederat fortuna. *avea prosperato le insidie.* *Plin.* 5. *Ep.* 20. Egi pro Vareno, non sine eventu. *con buon successo.* *Id. 10. ibid.* 12. Deosque immortales precor, ut omnes cogitationes tuas lætus sequatur eventus. *Sueton. Aug.* 28. In retinenda (*re publica*) perseveravit: dubium eventu meliore, an voluntate. *Justin.* 2. 13. 3. Aut cum gloria ejus perdomitulum se Græciam; aut, si aliter eventus ferat, sine ejusdem infamia hostibus cessuram. — Ceterum generalim adde *Cic. 1. Tusc.* 35. 85.; *Liv.* 23. 48.; *Ovid.* 10. *Met.* 600.; *Quintil.* 8. 3. 12.; *Curt.* 4. 16. 28. et 9. 7. 23.; *Colum.* 11. *R. R.* 1. 1.; *Sueton. Ner.* 23., *Claud.* 16. et *Vesp.* 4. et 7.; *Juvenal.* 11. 196.; *Tac. Agric.* 29., 2. *Hist.* 42. et 2. *Ann.* 77.; *Plin.* 4. *Ep.* 8., 6. *ibid.* 33. et *Paneg.* 5.; et *Amman.* 16. 6. — c) Item specialim *Bonus Eventus* inter Romanorum deos fuit, Græcis vero *Αὐτοματρία* appellatus, ab agricolis præcipue cultus. *Farro 1. R. R.* 1. 6. Nec non etiam præcor Lympham ac Bonum Eventum, quoniam sine successu ac bono eventu frustratio est, non cultura. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (77). Simulacrum Boni Eventus, dextra pateram, sinistra spicam ac papavera tenens. *V. Bulletin. Archeol.* a. 1844. p. 46. Eadem forma in nummis Titii Aug. videre est hujusmodi numerum cum inscriptione *BON. EVENT.* In *Inscript.* apud *Murat.* 92. 1., quæ est apud *Orell.* 1783., legitur *BONO EVENTO*; at apud *Murat.* *ibid.* 2. et apud *Orell.* 1784. *EVENTV AVG.* Item apud *Orell.* 1785. *DEO SANCTO EVENTO FL. FRONTO EX PRAECEPTO.* In *alia* apud *De-Vita A. A. B. B. T.* l. p. 27. *BONEVENTO PROFECTIONIS ORIENTALIS ET REDITVS AVGVSTORVM L. SEPTIMI ET M. AVELLI ANTONINI COL. JVLIA AVG. CONCORDIA FELIX BENEVENTVM DEVOTA MAJESTATI AVGG. V.* plura hæc spectantis apud *Eckhel. D. N. V. T.* 5. p. 303. et apud *Marin. Frat. Arv.* p. 236.

EVERBERATUS, a, um. *V.* voc. seq.
 EVERBERO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et verbero). Part. *Everberatus* I. — Everbero est idem ac verbero, vehementer verbero (It. *battere, battere con forza*; Fr. *frapper, battre à plusieurs reprises*; Hisp. *pegar, golpear violentamente*; Germ. *herauspeitschen, — schlagen, verschlagen*; Angl. *to strike, beat, buffet*).
 I.) Proprie. *Virg.* 12. *Æn.* 866. clipeumque everberat alis. *Ovid.* 14. *Met.* 578. cineres plausis everberat alis. *Id. Halieut.* 37. At mugil cauda pendentem everberat escam. *Quintil.* 2. 4. 18. Qui (*corvus*) os oculosque hostis Galli rostro atque alis everberaret. *Val. Flacc.* 6. 737. pectusque suis everberat armis. *Curt.* 4. 3. 18. Remis pertinacius everberatum mare. *Id.* 9. 4. 13. Remis everberare fluctus. Adde *eumd.* 6. 9. 31.; et *cf. eumd.* 4. 4. 37. Diverberatis fluctibus. *Quintil. Declam.* 5. Quem — tempestas everberat. *Seneca 5. Quæst. nat.* 12. Quum spiritus everberatus cursu parum libero incaluit. *Inscript.* apud *Jo. Labusium, Colonia di Maguzano* p. 10. VIAM ANNIAM LONGA INCURVA NEGLECTAM, INFLVENTIBVS PALVSTRIIBVS AQVIS EVERBERATAM, SIC VT COMMEANTIBVS INVIAM, INTER PLVRIMA INDVLTISSIMARVM SVARVM IN AQVILENSENSIS PROVIDENTISSIMVS PRINCPVS RESTITVIT. *Everberatam* scriptum est labente Latinitate pro *everberatam*.

II.) Translate. *Gell.* 1. 23. et *Macrob.* 1. *Saturn.* 6. a med. Silentium rei debere puer affirmans, animum mulieris ad inquirendum everberat. h. e. extimulat. *Ammian.* 14. 11. Quum hæc taliaque sollicitas ejus aures everberarent, expositas semper hujusmodi rumoribus et patentes.

EVERGANEUS. V. EUERGANEUS.

EVERGO, is, ere, a. 3. (ex et vergo) extra vergo, adeoque effundo, emitto. *Liv.* 44. 33. Montes spem faciebant, quia nullos apertos evergerent rivos, occultos continere latentes.

EVERRÆ, arum, f. plur. 1. dicuntur purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ sit per violentiorem, certo genere scoparum adhibito: ab extra verrendo dicitur. *Paul. Diac.* p. 18. 1. *Müll.*, ubi alii scribunt *Everræ*, quemadmodum ipse *Müll.*, et *Everriæ* et *Evertæ*.

EVERRIATOR, oris, m. 3. qui everrit. *Paul. Diac.* p. 77. 18. *Müll.* Everriator vocatur, qui iure accepta hereditate quida facere defuncto debet: qui si non fecerit, seu quid in ea re turbaverit, suo capite luat. Id nomen ductum est a verrendo.

EVERRICULUM, i, n. 2. rete piscatorium a verrendo dictum, vel quod trahatur (nam *verrere* est trahere), vel quod, si quid fuerit piscium nactum, everrat, at *Non. p.* 34. 12. *Merc.* interpretatur.

I.) Proprie. *Farro 3. R. R.* 17. 7. Everriculo pisces educere in litu. *Apul. de Mag.* Quum animadvertisset, a quibusdam piscatoribus everriculum trahi, fortunam jactus ejus emisse. *Ulp. Dig.* 47. 10. 13. § 7. Everriculum, quod Græci *σαγγυρον* dicunt.

II.) Translate. Transfert ad Verrem epilatores, simulque alludit ad nomen ejus *Cic.* 6. *Verr.* 24. 53. Quod unquam, iudices, hujusmodi everriculum in illa provincia fuit? — Et ad iudicium de dolo malo, quod eo everruntur fraudes hominum et vita civili. *Id.* 3. *Nat. D.* 30. 74. Inde everriculum maliarum omnium, iudicium de dolo malo, quod C. Aquilius familiaris noster protulit.

EVERRO, verris, verri, versum, verrere, a. 3. (ex et verro) *ἐκροπεῖν*. Part. *Eversus* II. 1. et 2.; *Everendus* I. — Everrere est extrahendo purgare (*verrere* enim est trahere), nitidum facere, scopis mundare (II. *livar fuori, scopare, spazzare*; Fr. *balayer, nettoyer*; Hisp. *escobar, barrer y limpiar con escoba*; Germ. *auskehren*; Angl. *to sweep clean or away*).

I.) Proprie. *Titinius* apud *Non. p.* 192. 11. *Merc.* Everrite ædes, abstergeat araneas. *Farro 6. L. L.* 32. *Müll.* Eo die ex æde Vestæ sterces everritur. *Id.* 2. *R. R.* 2. 7. Solum stabuli oportet esse crudatum et proclivum, ut everri facile possit ac fieri parum. *Colum.* 7. *R. R.* 4. 5. Stabula frequenter everrenda et purganda. *Id.* 8. *ibid.* 17. 12. Salsamentorum purgamenta, quæ cetariorum officinis everruntur. *Seneca 4. Controv.* 23. a med. Inter temulentas ebriorum reliquias humanam everritur caput.

II.) Improprie. ¶ 1. Pro purgare. *Veget.* 3. *Ferit.* 30. 2. *Schneid.* Jumentum colligatum deponitur, et — sagitta aut scalpello in longum dextra ac sinistra pro mensura tumoris aperitur. — Post egestis vel eversis omnibus, quæ tumorem movent, h. e. abstergendo purgatis. *Manil.* 4. 285. everrere retibus æquor. h. e. pisces captare. V. VERRO in HEXIC. et LUCRINUS in ONOM. ¶ 2. Translate est epilare et asportare. *Plaut. Truc. prol.* 21. Is cum anima ad eam habentiam *ἐξω* everrerit. *Bothe* vero edidit: Hisce anima ad eam habentiam exterebrabitur. *Cic.* 4. *Verr.* 21. 52. Quam tu domum, quam urbem adisti, quod sanum denique, quod non eversum atque extersum reliqueris?

EVERSIO, onis, f. 3. *ἀνατροπή, ἀνατροπή*, actus evertendi (II. *rovesciamento, abbattimento*; Fr. *action de renverser, renversement*; Hisp. *el acto de trastornar, de derribar*; Germ. *das Umwerfen*; Angl. *an overturning, overthrowing, eversion, subversion*).

I.) Proprie. — a) In singulari numero. *Cic.* 1. *Phil.* 2. 5. Eversio illius exsecratæ columnæ. — b) In plur. num. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 17. 20. (43). Herba arceolaris contra lapsus, aut vehiculorum eversiones, singularis. h. e. quum quis vehiculo excussus læditur.

II.) Improprie. ¶ 1. Ponitur pro destructione, ruina, excidio, rovina, distrusione. *Cic.* *Harusp. resp.* 2. 3. Excisionem, inflammationem, eversionem,

depopulationem, vastitatem tectis atque agris inferre. *Quintil.* 5. 10. 97. Eversio templorum. Adde *Fo-pisc. Aurel.* 23. *Fior.* 1. 12. 7. urbis. *Id.* 2. 17. 9. Gracchus Callibris centum et quinquaginta urbium eversione multavit. — Et in plur. num. *Fior.* 2. 16. 1. Quasi sæculum illud eversionibus urbium curreret, ita Carthaginiis ruinam statim Corinthus excepit. — Eversionem urbis oratorie amplificando describit *Quintil.* 8. 3. *post med.* ¶ 2. Item pro expulsionem, ejectionem. *Fior.* 3. 13. 9. Reduci plebs in agros unde poterat sine possidentium eversione? ¶ 3. Translate est actus turbandi, agitando, *lo sconvolgere, il metter sossopra*. *Cic. Senect.* 12. 40. Patriæ proditores, rerum publicarum eversiones. *Tac.* 6. *Ann.* 17. Eversio rei familiaris. V. EVERSOR. Cf. *Ammian.* 17. 3. Norat enim hujusmodi provisionem (h. e. quæ ad annonam spectabat), immo eversionem, ut verius dixerim, insanabilia vulnera, sæpe ad ultimam egestatem provincias contraxisse: quæ res, ut docebatur postea, penitus evertit Illyricum. *Rursus Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 31. 99. et 5. *Fin.* 10. 28. Omnis vitæ eversio. Cf. *eumd.* 4. *Acad.* (2. pr.) 10. 31. *Plin.* 10. *Ep.* 111. dignitatis.

EVERSITO, as, are, a. 1. *frequentat. ab everso*; et EVERSO, as, are, a. 1. *frequentat. ab everso*, afferuntur a *Priscian.* super XII. ver. *En.* 5. p. 1239. *Putsch.*; sed nullo auctore confirmantur.

EVERSOR, oris, m. 3. qui evertit. I.) Proprie. *Quintil.* 8. 6. 30. Eversor Carthaginiis et Numantiæ. *Virg.* 12. *Æn.* 545. Priami regnorum eversor Achilles. *Sil.* It. 8. 639. Regnorum eversor cometes. h. e. qui regnorum eversionem prædicit.

II.) Translate. *Cic. Sert.* 7. 17. Quid dicam consul? hocne ut ego appellem nomine eversores hujus imperii, proditores vestræ dignitatis? *Plin.* 28. *Hist. nat.* 1. 2. (6). Eversor juris humani. — *Cajus epitom.* *Instit.* tit. 8. eversores vorat nepotes et prodigos, qui bona sua dilapidant. Similiter in *Coel.* 12. 24. 2. dicitur *eversor* interversor et interceptor pecuniæ publicæ; et in *Coel. Theodos.* 12. 6. 1. *Imp. Constantin.* usurpat *exertere rationes* pro conturbare et dilapidare. Et *evertere patrimonium* eod. sensu *Ulp. Dig.* 47. 6. 1.

EVERSUS, a, um. V. EVERTO.

EVERTO (et antiquo more evorto), vertis, verti, versum, vertere, a. 3. (ex et verito vel vorto), *ἀνατροπεῖν, ἀνατροπή*. — Part. *Evertens* I. 1.; *Eversus* in omnibus paragr.; *Eversurus* II. 2.; *Evertendus* I. 2. — Evertere est in contrarium statum vertere, invertere, subvertere (II. *rovesciare*; Fr. *mettre sens dessus dessous, retourner, bouleverser*; Hisp. *trastornar*; Germ. *herausdrehen, — treiben, — wenden, — wuhlen, — werfen*; Angl. *to overturn, turn upside down, turme topsy-turvy*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim est in contrarium statum vertere, atque adeo miscere, turbare, agitare, *rovesciare, sconvolgere, metter sossopra*. *Ter. Heaut.* 2. 3. 131. Eversæ cervices. h. e. collum capulque inflexum ad aspiciendum clam aliquid, seu cervix huc illuc versa. *Virg.* 1. *Æn.* 47. Disjecitque rates evertitque æquora ventis. *Ovid. Heroid.* 7. 42. eversas concitat Euræ aquas. *sconvolge, agitate*. Adde *Senec. Agamemn.* 475. Et *Seneca Ep.* 4. Memento mare evertitur: eodem, ubi luserunt, navigia sorbentur. Eodem sensu *Horat. Epod.* 10. 5. Niger rudentes Euris inverso mari Fractosque remos differat. Similiter *Val. Flacc.* 7. 75. everso campo jacere semina. h. e. vomere subacto. Huc pertinet et illud *Juvenal.* 12. 30. Quum plenus fluctu medius foret alveus, et jam Alternum puppis latus evertentibus undis etc. h. e. quum latus daret, modo in dextrum, modo in sinistram inclinata fluctuabat navis incerta cursu. ¶ 2. Speciatim est aliquid a loco suo removendo excutere ac subvertere, *capovolgere, rovesciare*. *Cic.* 1. *Orat.* 38. 174. Duorum scalmorum navicula evertere. Adde *eumd.* 3. *Parad.* 1. 20. et 4. *Fin.* 27. 76. Sic *Seneca Agamemn.* 1006. Ratibus eversis repletum mare. V. *Mitzell.* ad *Curt.* 4. 1. 36. *Ovid.* 3. *Amor.* 9. 7. Ecce, puer Veneris fert eversamque pharetram Et fractos arcus et sine luce facem. *Id.* 12. *Met.* 222. Eversæ mensæ. *Curt.* 4. 15. 16. Equi crebra jactatione cervicium curvas evertant. Eodem sensu *Sil.* It. 16. 406. Obliquum Duris conversis pronus habentis Opposuit currum, atque eversum propulsi axem Atlantis senio invalidi. Cf. *Juvenal.* 3. 158. Nam si proebuit, qui saxa Li-

gustica portat, Axis, et eversum fudit super agmina montem, etc. h. e. si axe fracto ruat plaustrum, qui excisos e Liguriæ montibus lapides portat, et impostam molem deturbet in obvios. Hinc eversus etiam dicitur ille, qui lapsus equi, vehiculi, aut hujusmodi læsus est, *ribaltato*. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 13. 85. (137). Agaricum contusis et eversis potum duobus obolis in mulsi cyathis tribus. Adde *eumd.* 21. *ibid.* 19. 77. (132). Cf. *Ammian.* 31. 13. Et quia humus rivis operla sanguinis gressus labiles evertet, etc. — Similiter *Virg.* 1. *G.* 256. silvis evertet — pinum. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 31. 56. (130). Annosa quercus eversa vi tempestatis. Adde *Sueton. Domit.* 15. Sic *Sil.* It. 6. 195. Arboris abstraxit molem, penitusque revulsam Evertit fundo et radicibus eruit imis. Cf. *Pallad.* 3. *R. R.* 2. Lupinum (*aratro*) evertitur. — Et pro jacere, dejicere, *gettare*. *Ovid.* 11. *Met.* 554. si quis Athon Pindumve revulsos Sede sua, totos in apertum evertit æquor. *Id.* 1. *ibid.* 230. ego vindice flamma In dominum (*al. dominum*) dignos eviti tecta Penates. — Item pro prosternere, demoliri, exciudere, ad nihilum redigere, *abbattere, rovinare, distruggere*. *Cic.* 1. *ad Brut.* 15. a med. Nec tantum in statuenda Lepidi statua factum est mali, quantum in evertenda noni. Poetice *Stat.* 6. *Theb.* 107. non sic eversa feruntur Ismara, quum fracto Boreas caput extulit antro. h. e. curvatæ et effractæ arbores Ismari montis, Borea perflante. *Rursus Cic.* 6. *de republ.* 11. Carthagine hoc biennio consul evertes. *Id.* 1. *Off.* 24. 82. Evertete et diripere urbes. Adde *Juvenal.* 11. 101. *Cic. Sert.* 15. 35. Urbs excisa et eversa. *Ovid.* 13. *Met.* 169. Evertete Trojam. *Horat.* 2. *Ep.* 3. 34. castellum. *Sil.* It. 17. 376. funditus arces. *Juvenal.* 10. 7. domos totas. ¶ 3. Item speciatim est aliquem ex possessione expellere, possessione spoliare. *Plaut. Trin.* 3. 1. 15. Festinat, ut agro evortat Lesbionicum, quando evortit ædibus. *Id.* *ibid.* 1. 2. 177. Qui hunc adulescentulum bonis evortit suis. *Cic. Rosc.* *Am.* 39. 115. Evertete aliquem funditus bonis. *Id.* 3. *Verr.* 51. 135. Per summam injuriam pupillum fortunis patris evortere. *Id.* *Divin. in Q. Cæcil.* 6. 21. Evertete aliquem fortunis omnibus. *Id.* *Flacc.* 5. 11. Spoliati, vexati, fortunis eversi. Cf. *Pseudo-Sall.* *Orat.* 2. *ad Cæs. ante med.* Dignitate alios, alios civitate eversum ire.

II.) Translate. ¶ 1. Stricto sensu raro admodum occurrit, et est dejicere, *rovesciare, abbattere*. *Lucret.* 5. 164. Sollicitare suis ulla vi ex sedibus unquam. Nec verbis vexare et ab imo evertere summa. *Cic.* 5. *Fam.* 2. 8. Neque illi quidquam deliberalius fuit, quam me, quacumque ratione posset, non iudicio, neque disceptatione, sed vi atque impressione evertire. h. e. de statu dejicere. Cf. *eumd.* *Quinct.* 23. 74. Ut per se afflictum atque eversum propinquum suum non modo bonis, sed etiam communi luce privaret. ¶ 2. Latiori sensu est subvertere, ad nihilum redigere, delere, *rovinare, distruggere, annientare*. — a) De hominibus. *Juvenal.* 10. 108. Quid Crassos, quid Pompejos evertit, et illum (*Jul. Cæsarem*), Ad sua qui domitos dedit flagra Quiritis? h. e. perdidit. *Cic.* 5. *Verr.* 18. 47. Labefactar vehementer aratores jam superior annus, proximus vero funditus evertet. *Id.* *avea rovinati*. Similiter *Id.* *Pis.* 35. 86. Evertisti miseris funditus civitates, quæ non solum bonis sunt exhaustæ, sed etc. *Id.* *Amic.* 7. 23. Quæ enim domus tam stabilis, quæ tam firma civitas est, quæ non odiis atque dissidiis funditus possit everti? Adde *Liv.* 30. 16.; et *Quintil.* 2. 16. 4. *Cic.* 5. *Att.* 16. Perdita et plane eversa provincia. Sic *Tac.* 15. *Ann.* 45. Interea conferendis pecuniis pervastata Italia, provincia eversa. Cf. *Sueton. Cæs.* 53., et *Quintil.* 8. 2. 9. Evertete rempublicam. *Ovid. Heroid.* 3. 76. Eversa domus. *Seneca Herc. fur.* 477. Teutrantis eversi domus. *Virg.* 1. *G.* 500. Hunc saltem everso juvenem succurrere sæclo Ne prohibete. h. e. afflictis ac perditis rebus totius orbis ob bella civilia. *Pseudo-Sall.* *Orat.* 2. *ad Cæs. ante med.* Dissensio civilis tot illustres familias ab stirpe evertit. *Curt.* 3. 8. 10. Funditus evertete gentes. h. e. delere. *Quintil. Declam.* 388. a med. Evertete testem. h. e. si fidem abrogare. — b) De abstractis. *Lucret.* 3. 83. Hunc vexare pudorem, hunc vincula amicitia Rumperere, et in summa pietatem evertete fundo. *Cic.* 2. *Fin.* 25. 89. Præcepta, quæ didicisti, funditus evortunt amicitiam. *Id.* 3. *ibid.* 3. 10. Honestum ipsum quasi virtutis lu-

men extinguere et virtutem penitus evertere. *h. e.* destruere, tollere. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 10. 31.* Qui negant, quidquam posse comprehendere, hæc ipsa eripiunt vel instrumenta, vel ornamenta vitæ, vel potius etiam totam vitam evertere funditus. *Id. ibid. 5. 15.* Constitutam philosophiam evertere. *Id. 2. de republ. 29.* Ut, quemadmodum Tarquinius, non novam potestatem nactus, sed, quam habebat, usus injuste, totum genus hoc regis civitatis everterit. *Id. 4. Ferr. 19. 46.* Evertere leges, testamenta, voluntates mortuorum, jura vivorum. *Adde eumd. 1. Cat. 7. 18. Sall. Orat. Lepidi contra Sull. a med. Tribuniciam potestatem eversum profecti sunt per arma. Pseudo-Sall. Orat. 2. ad Cæs. sub fin. Eversam libertatem restituere. Liv. 8. 30. ad fin. Vieta et eversa disciplina militaris. Id. 30. 32. Multa ante parva decora aut cunctulati eo die, aut eversuri. Id. 36. 15. Ne temere captæ segnitia insuper everteat. Ovid. 13. Met. 623. Eversa spes, perdata. Curt. 8. 5. 6. Opes regum assentatio sapius, quam hostis evertit. Id. 4. 2. Famâ plura, quam armis evertere. Ulp. Dig. 47. 6. 1. Ne quum plures furtum admittant, evertant domini patrimonium. *h. e.* dilapidare. *V. EVERSOR II. Cf. Lamprid. Alex. Sev. 19.* Evertere sarrurum, et Helagab. 20. frumenta. — *c)* De oratione. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 6. 13.* Ut retineamus eam desultionem, quam Philo voluit evertere. *Cf. eumd. Orat. 35. 122.* Sua confirmare, adversaria evertere. *h. e.* infirmare, solvere. *Quintil. 7. 2. 12.* Everso, quod defendimus, reliquum est, quo premimur. *Adde eumd. 7. 3. 23. et 2. 17. 34.* ¶ 3. Est etiam idem atque inverto, paullulum a vero sensu deflecto. *M. Aur. Antonin. inter epist. Fronton. 1. ad M. Cæs. (edente iterum A. Maio) ep. 3.* Quos quidem versus orator egregius quondam evertit.*

EVESTIGATUS, a, um, particip. ab *inns*, *evestigo*, investigatus. *Seneca Controv. 9. ante med. Tu, Crasse, post evestigata illa fugitivorum arma ditissimus. (V. Fellej. 2. 30. et Flor. 3. 20.). V. INVESTIGATUS.*

EVESTIGIO, *V. VESTIGIUM.*

EVEXUS, a, um, particip. ab *evexo*, simile *evex* de-
vexus. *Capell. 8. p. 275.* Sicque habeatur, quum evenum devexamque mundum dixerit. *h. e.* rotunda forma sursum ascendentem.

EVIBRO, as, are, a. 1. (ex et vibro) Evibro, vel extra vibro.

I.) Proprie. *Ammian. 21. 4.* Aptatæ lignis sagittis ballistæ flexu stridoreque torquebantur, creberima spicula funditantes, et scorpiones, quocumque manus peritæ duxissent, rotundos lapides evibrabant.

II.) Translate. *Gell. 1. 14.* Ut excitarentur atque evibrarentur animi, quod cornua et litui mollantur. *h. e.* excitarentur, extinguerentur. *Ammian. 14. 1. in fin.* Non maturitate vel consiliis mitigabat, ut aliquoties celsæ potestates iras principis mollierunt; sed adversando jurgandoque — eum ad rabiem potius evibrabat.

EVICTIO, ðnis, f. 3. actus evicendi. Apud *Jctos* est ejus rei, quam adversarius legitimo jure acquisierat, per iudicem recuperatio. *Ulpian., Julian., Caius, Paulus, etc. Dig. l. 2. toto tit. 2.* qui est *De evictione*, ubi illa sunt: evictionem præstare, de evictione teneri, aliquem in evictione vincere. *h. e.* in actione de evictione. Item actio de evictione, et pro evictione, evictionis nomine obligari, etc.

EVICTUS, a, um. *V. EVINCO.*

EVIDENS, entis, adject. omn. gen. Comp. *Evidentior* et *Sup. Evidentissimus*. — Evidens (quod ratione habita etymi conjungendum est cum *v. video*) est qui aperte videtur, manifestus, perspicuus, patens (II. *evidente, manifesto*; Fr. *visible, manifeste, patent, évident*; Hisp. *evidente, manifesto*; Germ. *heraus-, hervorscheinend, daher deutlich, offenbar, klar, augenscheinlich*; Angl. *evident, manifest, apparent, perspicuous*). *Cic. 3. Nat. D. 4. 9.* Neque ego in causis, si quid est evidens, de quo inter omnes conveniat, argumentari soleo; perspicuitas enim argumentatione elevatur. *Id. Topic. 26. 97.* Narrationes ut plana sint, ut breves, ut evidentes, ut credibiles. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 15. 44.* Perspicua et evidentes res. *Id. 2. Nat. D. 2. 5.* Quid enim est hoc evidens? *Liv. 8. 9.* Evidentissimum id fuit quod, etc. *Auct. B. Alex. 49.* Neque ullum genus quæstus aut magni et evidens, aut minimi et sordidi prætermittatur. *Cels. præfat. l. 7.* Medicinæ, quæ manu curat, est effectus inter omnes medicinæ partes

evidentissimus. *Quintil. 4. 2. 64.* Evidens expositio. *Id. 5. 10. 7.* probatio. *Adde eumd. 9. 2. 52.* ubi Comparativus, et 4. 2. 63. ubi Superlativus occurrit. *Sueton. Ner. 6.* Evidens signum. *Id. ibid. 46.* portenta. *Id. Cæs. 81.* prodigia. *Adde eumd. Fitell. 7. Id. Cæs. 54.* Evidentissimæ rapinæ. *Id. Aug. 97.* Evidentissima ostenta. *Id. Galb. Ab evidensibus duobus. Plin. 21. Hist. nat. 17. 64. (104).* In lappa nos nascitur non evidens, sed intus occultus. *Id. 6. ibid. 29. 23. (77).* Evidens demonstratio. *Id. 9. ibid. 19. 35. (71).* ratio. *Id. 2. ibid. 52. 53. (138).* argumentum. *Id. 9. ibid. 2. 1. (2).* causa. *Id. 19. ibid. 3. 15. (41).* Id apud auctores Græciæ evidentissimos invenimus. *h. e.* certissimos.

EVIDENTER, adverb. Comp. *Evidentius* et *Sup. Evidentissime*. — Evidenter est perspicue, manifeste. *Liv. 6. 26.* Quum tam evidenter pœnituerit. *Id. 42. 29. extr.* Cotys evidenter Macedonum partis erat. *Quintil. 8. 3. 86.* Clare atque evidenter. *Ammian. 20. 8.* Evidenter claruit. *Plin. 13. Hist. nat. 4. 9. (43).* Evidentissime est causa nominis. *Sueton. Tib. 45.* Quantopere solitus sit illudere, evidentissime apparuit Malloniæ ejusdem exitu. *Jabolen. Dig. 23. 3. 57.* Nisi evidentissime contrarium approbatur. *Julian. ibid. 18. 5. 5.* Ut evidentius appareat.

EVIDENTIA, æ, f. 1. perspicuitas, apud Rhetores. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 6. 17.* Propterea, quod nihil curius *εναργεια*, ut Græci perspicuitatem aut evidentiam nos, si placet, nominemus. *Quintil. 4. 2. 63.* Sunt qui adjectivum his evidentiam, quæ *εναργεια* Græce vocatur. *Id. 6. 2. 32.* Insequatur *εναργεια*, quæ a Cicerone illustratio et evidentia nominatur: quæ non tam dicere videtur, quam ostendere. (*illustrum explanandum habet Cic. 3. Orat. 53. 202.*) *Id. 9. 2. 40.* tradit, figuram hypotyposin a *Celso* evidentiam appellari. *Et 8. 3. 61.* Plus est evidentia, vel, ut alii dicunt, representatio, quam perspicuitas.

EVIGESCO, is, ero, n. 3. (ex et vigesco) vigorem amitto. *Tertull. Anim. 38.* Mortalem eam (*animam*) intelligi cupit, quæ cibis sustineatur, dehinc derogatis eis evigescat, postremo subtractis intercidat.

EVIGILANTER, adverb. idem ac vigilanter. *Cosripp. 6. Johann. 202.* veneranda senectus Evigilanter agit populos.

EVIGILATIO, ðnis, f. 3. actus evigilandi. *Augustin. 1. Soliloq. 1.* Deus pater evigilationis atque illuminationis nostræ.

EVIGILATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EVIGILO, as, avi, atum, are, 1. (ex et vigilo). Part. *Evigilatus* sub *B. II. 1. et 2.*; *Evigilandus* sub *B. II. 1.* — Evigilare, *ἀγχιποιεῖν*, est *A)* Verbum neutrum; et *B)* Activum.

A) Neutrorum more evigilo est expergiscor, vigil fio, de lecto surgo (II. *svegliarsi, destarsi, uscir di letto, levarsi*; Fr. *s'éveiller, se réveiller*; Hisp. *despertarse, dexar de dormir*; Germ. *erwachen, aufwachen*; Angl. *to awake, rise up from bed, get up*).

B) Proprie. *Quintil. 9. 4. 12.* Et quum evigilasset, — et quum somnum peteret. *Sueton. Aug. 78.* Si vel officii, vel sacri causa maturius evigilandum esset, etc. *Id. Claud. 33.* Ante mediam noctem plerumque evigilabat. *Adde eumd. Galb. 4. et Vesp. 21. Plin. 1. Ep. 5. 8.* Evigilaveram: nuncius a Spurina. *Id. 9. ibid. 36. 1.* Evigilo, quum libuit: plerumque circa horam primam. *Stat. 5. Sil. 3. 127. de Palinuro.* puppe magister Evcidit, et mediis niser evigilavit in undis. *h. e.* dormiens cecidit et in undis experrectus est.

II.) Translate est incumbere, elaborare. *Cic. 1. ad Brut. 15.* Tanta est industria, tantumque evigilat in studio, ut etc. *Id. 2. Parad. 17.* Quid enim ego laboravi? aut in quo evigilarunt curæ et cogitationis meæ?

B) Active evigilare

1.) Proprie, cum Accusativo temporis, est vigilando agere, *passare vegliando*, *Tibull. 1. 9. 64.* Est mihi nox multis evigilanda modis.

II.) Translate. ¶ 1. Est vigilando conficere, elaborare. *Ovid. 1. Trist. 1. 108.* Quos (*libros*) studium cunctos evigilavit idem. *Gell. 1. 7.* Homo ientione multa evigilavit, cui plerumque omnia veterum litterarum quæstia, meditata evigilataque erant.

¶ 2. Hinc est aliquot summa diligentia atque attentione elaborare. *Cic. 9. Att. 12.* At quam honesta, at quam expedita tua consilia! quam evigilata tuis cogitationibus, quo timens, qua navigationis! — Et

passive impersonaliter *Cic. 3. de republ. 29.* Etsi nobis, qui id ætatis sumus, evigilatum fere est; tamen de posteris nostris et de illa immortalitate reipublicæ sollicitor. *h. e.* etsi, ratione habita ætatis, ad quam perveni, nulla prorsus in me cura est impendenda; tamen etc.

EVIGORATUS, a, um, particip. ab *inuit*. *evigoro*, vigore privatus. *Tertull. Pall. 4. et Apolog. 17.*

EVILESCO, vilescis, vilii, vilescere, n. *inchoat.* 3. vilis fio, pretium amitto. *Tac. 3. Hist. 53.* Egre id pati Antonius, et culpam in Mucianum conferre, cujus criminalionibus evilescissent pericula sua. *Sueton. Claud. 15.* Usque eo eviliuit, ut passim ac palam contemptui esset. *Fal. Mar. 5. 4. n. 7.* Nullis sordibus pretium caræ pietatis evilescit.

EVINCIO, vincis, vincti, vinctum, vincire, a. 4. (ex et vincio). Part. *Evinctus* 1. et 2. — Evincire est idem ac vincire, vel valde vincire, circumdare, legare, circumdare, *ἀναδέω*. ¶ 1. Stricto sensu. — a) Raro admodum occurrit ceteri Modi præter Part. præter. pass. *Tac. 6. Ann. 42.* Insigni regio Tiridarem evinxit. *h. e.* diadema imposuit. *Id. 15. ibid. 2.* Diademate caput Tiridatis evinxit. — b) Sæpius occurrit Part. præter. pass. *Virg. 5. Æn. 494.* viridi Mnestheus evinctus oliva. *Id. ibid. 364.* evinctis atollere brachia palmis. *h. e.* castibus armatis. *Ovid. 3. Amor. 6. 56.* Evinctæ comæ. *h. e.* vittæ. *Stat. 1. Theb. 534.* evincta pudicæ Fronde manus. *h. e.* lauro coronata. *Cf. Ovid. 4. Trist. 4. 73.* Protinus evincti Trivie ducuntur ad aram. — Et cum addito Accusativo, Græcorum more. *Virg. 7. Ecl. 32.* purpureo suras evincta cohurno. *Id. 8. Æn. 286.* evinctus tempora ramis. *Id. 5. ibid. 774.* evinctus caput foliis. *Ovid. 15. Met. 676.* evinctus vittæ erines. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro ligare, et fere de sordibus dicitur. *Ovid. 3. Pont. 2. 72.* Evincti geminis ad sua terga manus. *Sil. II. 2. 46.* evincta lacerandum tradite dextra. *Al. leg. victa: V. Heinsius ad h. l.*

EVINCO, vincis, vici, victus, vincere, a. 3. (ex et vincio). Part. *Evincens, Evictus* et *Evincendus* 1. Pro *evincendus* legitur *evincendus* in *Inscript. in Mem. Rom. di A. A. e BE. A. A. T. 3. p. 71.* QUI OB HONORES ET RABITOS HS. L. M. N. DEDIT, EX QVORVM VSVRIS EVINCENDVS QVOTANNIS XIII. KAL. AVG. DIE NATALI EIVS DECURSIONIBVS SINGVLIS X. V. DENTVR. — Evincere, *εvincere*, est idem quod vincere, vel plane vincere, superare (II. *vincere, superare*; Fr. *vaincre complètement, triompher entièrement de*; Hisp. *vencer, superar*; Germ. *völlig besiegen*; Angl. *to overcome, conquer, surpass*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generativum, et quidem — 1.º) Stricto sensu in re militari. *Liv. 40. 17. ad fin.* Et defensa summa vi mania sunt, et locus erat munimento naturaque tutus: sed evicit omnia assuetus prædæ miles. *Tac. 3. Ann. 46.* Imbelles Eduos evicite et fugentibus consulte. *Cf. Seneca Herc. Cl. 562.* Cape hunc triumphum: solus evince Hercules. Hinc poetice *Virg. 4. G. 63.* Arbor vulneribus evicta supremum congeniuit. — 2.º) Sæpius latiori sensu extra rem militarem dicitur fere de iis, quæ aliquandiu resistunt, tandemque cedunt ac succumbunt: in horum multis translate a *Forcellino* accipitur. — a) De hominibus, qui evincuntur. *Virg. 4. Æn. 548.* Tu (*soror*) lacrimis evicta meis. *Id. ibid. 474.* ubi concepit Furias evicta dolore, Decevitque mori. *Ovid. 3. Fast. 688.* Evictas præcibus vix dedit illa manus. *Adde Tac. 4. Ann. 57.* Similiter *Id. Tac. 12. ibid. 25.* His (*h. e.* dictis, vel argumentis) evictus etc. *Id. 15. ibid. 64.* Evictus blandimentis vite. *Cf. Sil. II. 3. 380.* Blando desidia veneno evicta virtus. *Rursus Tac. 12. Ann. 49.* Evictus donis, *corrotto*. *Id. 2. Hist. 64.* In gaudium evicta domus. *Id. 11. ibid. 37.* Evictus ad miserationem. Huc pertinet et illud *Fal. Flacc. 2. 186.* evictaque matrum Corda sarer Veneris gemitus rapit. *h. e.* corda, quibus pietas ac miseralio abscesserat. *Adde Stat. 6. Theb. 558. et 9. ibid. 840.* — b) De abstractis, quæ ab hominibus evincuntur. *Ovid. 1. Met. 685.* Ille tamen puznat molles evincere somnos. *Colum. 6. R. R. 5. 2.* Evincendi sunt quamvis pestiferi morbi et exquiritis remediis propulsandi. *Cf. Vogel. 4. Feterin. 3. 21. Schmid. Sic Id. 1. ibid. 11. 9.* Potionem per dies plurimos dabis, ut tantum discrimen possit evinci. *Cf. et Pallad. 1. R. R. 35. 6. Serran. Consol. ad Polyb. 36.* Perferre et evincere dolores. Huc pertinet et illud *Liv. 9. 6.*

Superbiam evincit miseratio. — c) Ipsa inanima, ac præcipue plantæ, alias res evincere dicuntur. *Ovid. Id. 14. Met. 769.* solis imago evincit nubes. *Petr. Tron. Satyr. 79.* Certa que linamenta evicunt epississimam noctem, et notabili candore ostenderunt errantibus viam. *Horat. 2. Od. 15.* a. platanusque caelebs Evincet ultimos. *Plin. 18. Hist. nat. 21. 50.* (185). Quoniam evincit herbas lupinum, runcatur tantum. *h. e. affligit, ut Pallad. 2. R. R. 9.,* seu perimit, ut *Colum. 2. R. R. 12. 5.* loquitur. Cf. *Seneca Hippol. 437.* Arbor cælo vertice evincit nemus. *sorpassa.* — 3.) Dicitur etiam de locis periculosis, quæ quæ eluctando evadit: ad rem *Virg. 2. En. 496.* aggeribus ruptis quom spumans amois Exiit oppositasque ericit gurgite moles. *Ovid. 14. Met. 76.* de rate. evincit remis Charybdis. *Id. 1. Trist. 10. 33.* de navi se vehente. Hæc (litora Byzantia) precor evincat. *oltrepassi.* Sic *Plin. 9. Hist. nat. 31. 51.* (98). Cancri os ponti evincere non valent: quamobrem regressi circumveniunt. *Rursus Ovid. 15. Met. 706.* evincere fretum. *Id. Heroid. 10. 155.* de *Leandro.* evicta per æquora lapsus. — Similiter evicti rogi sunt, quos eluctando et ex igne evolvendo umbra evasit. *Propert. 4. 7. 2.* Luridaque evictos effugit umbra rogos. — 4.) Absolute pro superare, *Quintil. 8. 3. 45.* Evinctibus etiam vitis orationis cedendum est. At *Spalding* et perique alii rectius leg. *vincitibus.* ¶ 2. Specialim est pervincere, obtinere, *ottenere;* et occurrit — a) Sequente part. ut *Liv. 2. 4.* Evincuntque instando, ut litteræ sibi ad Tarquinius darentur. Adde *eumd. 3. 41., 4. 25. et 5. 26.; et Sueton. Tib. 37.* — b) Sequentie Relativo. *Val. Flacc. 1. 243.* Ite, viri, mecum: dubiisque evincite rebus, Quæ meminisse juvet nostrisque nepotibus instent.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro convincere, convincere. *Horat. 2. Sat. 3. 250.* Si puerilius his ratio esse vincet amare. *Cic. 3. Ferr. 1. 1.* Tam nefarius criminibus, tam multus testibus evictus. *Orellius* vero et perique alii rectius leg. *convictus.* ¶ 2. Apud *Sticos* evincere est rem ab aliquo jure acquisitam per judicem recuperare. *V.* totum titulum secundum, qui est *De evictione lib. 21. Dig.,* et dicta in *EVICTIO.* *Pompon. ibid. leg. 16.* Ut servum quisquam a me, aut ab eo, cui vendidisset, evinceret. *Fragm. Juris antejustin.* edente *A. Mai § 17.* Evictis agris, quanti emptoris interest iudicio empti lris æstimatur. et *ibid. § 10.* Iniquam sententiam evictæ rei periculum venditoris non spectare placuit, neque stipulationem auctoritatis committere.

EVINCTUS, a, um. *V.* EVINCIO.

EVÏOLO, as, avi, atum, are, a. 1. Adstruant quidam huic verbo ætimitatem ex illo *Propert. 1. 7. 16.* Quod nolim nostros eviolasse deos. Verum ibi alii aliter. *Brouckus.* et alii quamplures præferunt *evoluissse* ab *evolvere.*

EVIRATIO, onis, f. 3. virillum exsectio. Metaleptice ponitur pro depilatione, nam pili sunt virilitatis indicia. *Plin. 29. Hist. nat. 1. 8. (27).* Eviratio pilorum.

EVIRATESCO, a, um. *V.* EVIRO.

EVÏRESCO, is, ere, n. inchoat. 3. virorem amittit, expallesco. *Varro apud Non. p. 101. 32. Merc.* Atque exsanguibus dolore evirescat colos.

EVÏRO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et vir). Part. *Eviratus* sub II. et in fin. — Evitare, εὐνοῦχίζω, est castrare, virilitatem adimere, castrare.

I.) Proprie. *Catull. 63. 17. de Aty.* Corpus eviratis Veneris nimio odio. Cf. *Arnob. 5. 42.* Eviratum corpus. — Eviratus hereditatem non consequitur, apud *Val. Max. 7. 7. n. 6.*

II.) Translate. ¶ 1. Est vires auferre, viribus destituere. *Veget. 2. Veterin. 8. 2. Schneid.* Ita deuique febrentis utilis est, et quacumque parte detractio sanguinis fiat, si consideratis viribus animalis mensura servetur. Nam ut emissus ratione humor relevat, ita enormiter ablatas evirat vel turbat. *Id. ibid. 10. 12.* Posteriorem partem plebotomio lassis non oportet contingi, ne penitus evirentur. ¶ 2. Item est effeminatum et lascivum reddere. *Varro apud Non. p. 46. 12. Merc.* Spatiale eviravit omnes Venerivaga pueros. — Hinc Part. præter. pass.

Eviratus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Evirator* apud *Martial. 5. 41.* Evirator spado. *h. e. effeminator, lascivior.*

EVISCERATIO, onis, f. 3. ereptio ex ipsis visceribus. *Ennod. Dict. 24.* Ut non crederetur dura castimonie obscenitatis evisceratione mollire.

EVISCERATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EVISCERO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et viscerat). Part. *Eviscerans* I. 2.; *Evisceratus* I. 1., 2. et 3. — Eviscerare, εἰσπεριζῶ, est exenterare, viscera extrahere, everttrare.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Ennius* apud *Cic. 1. Tusc. 41. 107.* Ipse summis saxis fixus asperis. *evisceratus* Latere pendens. *Pacuvius* apud *eumd. 2. Divinat. 64. 133.* Quadupes tardigrada —, Eviscerata, inanima, cum animalis sono. *h. e. testudo.* ¶ 2. Latiori sensu est dilaniare, dilacerare partem quoque viscerum extrahendo. *Virg. 11. En. 723.* Accipiter olumbam pedibus eviscerat unciis. *Sil. It. 13. 845.* Altrat jejunis faucibus Orithus (canis) — Et morsu petiit et polluto eviscerat ungue. Cf. *Cassiod. 9. Hist. Eccl. 33.* Cum scutis currebant, canes eviscerantes, furentes atque barchantes. — Et de hominibus. *Ammian. 14. 9.* Doctus id Cæsar, — tamquam obtrectatorem autarem (*Eusebium*) incarnificari præcepit: qui ita evisceratus, ut cruciatibus membra deessent, etc. ¶ 3. Item est ex visceribus alicujus rei extrahere. *Solin. 55. ad fin.* In aqua mollis est unio: duratur evisceratus. Sic *Ammian. 23. 6. ad fin.* Vel uniones ideo sic appellatas (*margaritas*), quod eviscerata conchule singulas aliquoties pariunt.

II.) Translate. ¶ 1. Est eviccare et ad sceleri formam redigere. *Apul. de Mag.* Macilenta vel omnino eviscerata forma diri cadaveris. ¶ 2. Ponitur etiam pro dilapidare, obligurire, ut *Eviscerare* opes, apud *Cod. 3. 29. 7.*

EVITABILIS, e, adject. qui evitari potest. *Ovid. 6. Met. 234.* Frena tamen dantem non evitabile telum Consequitur. *Seneca 2. Quæst. nat. 50.* Inevitabilia mala, aut evitabilia. *Coripp. 1. 265.* Evitabilis carnis conditio.

EVITATIO, onis, f. 3. actus evitandi. *Cic. 2. Herenn. 2. 3.* Evitatio incommodorum. *Orellius* et alii leg. *vitatio.* Certior est lectio apud *Senec. 2. Quæst. nat. 39.* Evitatio periculi. *Quintil. 5. 10. 33.* malorum. *Fopisc. Aurelian. 22.* fastidii.

EVITATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EVÏTO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Evitatus* et *Evitandus* sub A. — Evitare duo diversa significat, prout est A) *Ab ex et vitare;* aut B) *Ab ex et vita.*

A) Evitare ab ex et vitare est idem ac vitare, efugere, cavere, *schivare;* et occurrit de rebus physicis et de abstractis. *Catull. 116. 7.* Nos tela ista tua vitemus amici. *Horat. 1. Od. 1. 5.* metaque servidis Evitata rotis. *Ovid. 12. Met. 122.* nec fratruis errat, Inque humero sonuit non evitata sinistro. *Pers. 2. 27.* Triste jacet lucis evitandumque bidental. *Nepos Tim. 3.* Evitare tempestatem. *Id. Alcib. 4.* impendentem tempestatem. *Cic. Orat. 57. 194.* continuatos pedes (*in oratione*). *Quintil. 9. 4. 145.* ejusmodi verba. *Cic. Amic. 24. 88.* Suspiciones et offensiones tum evitare, tum elevare, tum ferre sapientis est. *Id. 5. Fin. 7. 20.* Evitare dolorem. *Nepos Dion. 8. et Datam. 2.* periculum. Adde *Horat. 1. Sat. 2. 91. Quintil. 1. 5. 42.* asperitatem. *Id. 4. 2. 75.* expositionem. *Id. 10. 1. 31.* tedium. *Id. 10. 2. 15.* vitia. Adde *eumd. 6. 3. 32. et 4. 1. 71. Ulp. Dig. 42. 4. 7. a med.* occursum creditoris.

B) Evitare etiam verbum antiquum est, compositum a vita, et significat vitam eripere, vita spoliare. *Ennius* apud *Cic. 1. Tusc. 35. 85. et 3. ibid. 19. 45.* Hæc omnia vidi inflammati, Priamo vi vitam evitari. *Apul. 3. Met.* Nec enim verisimile est hominem solitariu tres tam validos evitasse juvenes. *Alii leg.* evicasse. *Gloss. Gr. Lat. Evaziζω,* evito.

EVOCATIO, onis, f. 3. actus evocandi. ¶ 1. Generalim. *Inferorum evocatio,* apud *Plin. 30. Hist. nat. 1. 2. (6).* et *evocatio deorum* ex urbibus obsessis, apud *Marrob. 3. Saturn. 9.,* cujus ibi formulam carmenque refert, multaque de eo antiquorum more disserit. *V. Ansaldo, de Romana tutelarium deor. evocatione;* et cf. *evocationis* formulam apud *Liv. 5. 21.* ¶ 2. Specialim dicitur de actu, quo debitor a creditore ante prætorem vocabatur. *Auct. B. Alex. 56.* Edictum proposuerat, ut quibus pecunias impetrasset, neque contulisset, se adirent. Quæ evocatio vehementer omnes turbavit. ¶ 3. Item specialim *evocatio* dicebatur genus militis per tumultum in re subita collecti, ubi dux alloquitur cives: Qui rempubl. salvam vultis, me sequimini. *Donatus ad Ter. Eun. 4. 7. 2. et Servius ad Virg. 7. En. 614.* Hinc *Cic. 3. Herenn. 2. 3.* Vis decer-

nilur per exercitus, classes, arma, tormenta, evocationes hominum et alias hujusmodi res.

EVOCATOR, oris, m. 3. qui evocat: et specialim qui tumultuarius et subitum militem cogit, ut in voce præced. sub 3. dictum est. *Cic. 1. Cat. 11. 27.* Principem conjurationis, evocatorem servorum et civium perditurum exire patieris?

EVOCATIVUS, a, um, adject. ad evocationem pertinetis. *Evocativa,* scilicet stipendia, sunt, quæ quis fecit, quotquam ad militiam evocatus est. *V.* EVOCO sub B. 2. b. Hinc *Inscript. apud Orell. 3460. et 4968.* PRINCEPS II. LEG. XIV. GEM. AN. LXIV., STIP. XLVI., MILIT. XVI., CTRATORIA VETERANOR. IIII., EVOCATIVA III.

EVOCATORÏUS, a, um, adject. qui evocat, ut *Evocatoria* epistola, apud *Sidon. 8. Ep. 12.* Similiter evocatoria formula apud *Cassiod. 7. Variar. 34. et 35.* est, qua quis ad principis comitatum evocatur. — Et de remediis *Theod. Priscian. 1. 21.* Sed lenibus linimentis, evocatoriis et curantibus — (qui sacro igne laborant) unguendi sunt. — Hinc

Evocatoria, æ, f. 1. absolute, substantivum more, pro evocatoria epistola occurrit apud *Jornand. Get. 57.* Theodenum genti suæ regem audiens ordinatum Imperator Zeno, gratum suscepit, eique evocatoria destinata, ad se in urbem venire præcepit, dignoque suscipiens honore, inter proceres sui palatii collocavit.

EVOCATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EVÏCO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et voco). Part. *Evocatus* in omnibus fere paragr.; *Evocaturus* apud *A. I. b.; Evocandus* sub *A. I. c.* — Evocare, ἐκκαλεῖν, est ex aliquo loco advocare, accessere, vocando elicere, invitare, provocare, pertrahere (*It. chiamar fuori, far venire, invitare;* Fr. faire sortir en appelant, faire venir, appeler; Hisp. hacer venir, llamar; Germ. heraus-, hervorrufen, — bringen; Angl. to call out, bid to come forth, invite, summon). Occurrit autem A) Generalim; et B) Specialim.

A) Generalim; et quidem

I.) Proprie. — a) Cum addito, ex quo quis evocatur, per præpos. *ex, ab,* vel per Adverbia. *Liv. 48.* Tullia evocavit vitum et curia. Cf. *Justin. 7. 3. 4.* Evocare aliquem e convivio. *Plaut. Amph. 3. 3. 12.* Gubernatorem a navi huc evoca meis verbis. *Id. Rud. 2. 5. 22.* aliquem hinc foras. *Cæs. 4. B. G. 20.* mercatores undique ad se. — b) Cum addito, quo quis evocatur. *Plaut. Asin. 2. 3. 3.* Atriensem Sauream, si est intus, evocato huc. *Id. Casin. 2. 3. 54. et Pæn. 1. 2. 46.* aliquem huc foras. *Id. Most. 3. 1. 145., Men. 1. 3. 35. et Pseud. 2. 2. 10.* aliquem intus foras. *Id. Mil. glor. 4. 6. 33.; et Ter. Hecyr. 5. 1. 7.* Abi tu: illum evocato foras. Cf. *Plaut. Mil. glor. 2. 2. 47.* Cor, credo, evocaturus est foras. *Id. Men. 4. 2. 111.* aliquem ante ostiam. *Cæs. 5. B. G. 58.* Magna contumelia verborum nostros ad pugnam evocant. Cf. *eumd. 6. ibid. 34.* Ad Germanos pervenit fama, diripi Eborones atque ultro omnes ad prædam evocari. — c) Absolute. *Cic. 2. Orat. 86. 353.* Juvenes stare ad januam duos, qui eam magnopere evocarent. *Id. 2. Att. 24.* His litteris sic te evocabam, ut nihil acrius, neque incltatius fieri posset. *Justin. 13. 4.* Evocatos de singulis manipulis seditiosos supplicio tradi jubet. *Quintil. 12. 8. 9.* Agitandus omnibus modis et turbandus et evocandus litigator. — Huc referri possunt et illa *Virg. 4. En. 242.* Evocare animas Orco. *Ovid. 1. Amor. 8. 17.* mortuos sepulchris. *Seneca Edip. 394.* Ipse evocandus noctis æternæ plagis. *Sueton. Ner. 35.* Evocare manes.

II.) Translate dicitur de rebus, quæ quomodocumque eliciuntur. — a) In re medica. *Cels. 4. 14.* Fricatione ad extremas partes materiam evocare. *tirare.* Cf. *Colum. 9. R. R. 14. 15.* Succum quasi per siphonem evocare. Adde *eumd. 5. ibid. 5. 11. Plin. 23. Hist. nat. 4. 41. (83).* Oleum cicinum capillum evocare. *Rursus Cels. 3. 25.* Sudorem labore corporis evocare. *promovere.* *Plin. 31. Hist. nat. 10. 46. (119).* Nitrum venitiones evocat. *provoca.* *Id. 28. ibid. 8. 27. (100).* Adipis suffitu mulierum menses evocare. *Id. ibid. 19. 77. (251).* Evocare abortus. *h. e. educere, expellere.* — b) In re agraria. *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (182).* Vitis evocata ad fructum ejuncescit ac moritur. Cf. *Colum. 4. R. R. 19. 2.* Se stitius evocari lætitia vitium patitur. *Id. ibid. 31. 2.* Ut in longitudinem potius quam in litudinem evocetur salix. *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (175).* Qui-

lam palmitem excæcant, supina sulce auferendo oculos, ut longius evocent. *per tirario più lungo*. *Id.* 14. *ibid.* 1. 3. (30). Vites tonsura annua coercetur, et vis earum omnis evocatur in palmites. *si tira, si fa andare ne tralicci*. *Pallad.* 1. R. II. 6. 12. Tepor ea, quæ seruntur, evocat. *Cf. Seneca Hippol.* 11. Prætoriferæ mulcens aura, Zephyrus vernas evocat herbas. *fa nascere*. — c) Dicitur et de aliis quibusdam. *Seneca Med.* 754. Evocare aquas nubibus siccis. *cavare aqua, far cadere pioggia*. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 53. 54. (140). fulmina. *h. e. elicere, impetrare*: *V. ELICIO*. *Val. Flacc.* 3. 429. ardentis nitidum jubat evocat alto. *Sil. It.* 7. 501. Evocat e liquidis piscem penetralibus essa.

B) Speciatim; et quidem
I.) Proprie. ¶ 1. In re sacra evocare deos quid sit, docet *Macrob.* 3. *Saturn.* 9., ut in EVOCATIO sub 1. dictum est: *Plin.* vero his verbis 28. *Hist. nat.* 2. 4. (18). Verrius Flaccus auctores ponit, quibus credat, in oppugnationibus ante omnia solum a Romanis sacerdotibus evocari deum, cuius in tutela id oppidum esset, promittitque illi eundem, aut ampliore apud Romanos cultum. Et durat in pontificum disciplina id sacrum: constatque, ideo occultatum, in cuius dei tutela Roma esset, ne qui hostium simili modo agerent. Hæc *Plin.* Simile est illud *Ulp. Dig.* 1. 8. 9. Sacrarum est locus, in quo sacre res ponuntur: quod etiam in ædificio privato esse potest: et solent, qui liberare eum locum religione volunt, sacra inde evocare. Ilabes et apud *Liv.* 5. 21. et 23. quiddam huc pertinens, in expugnatione Vejorum. *Cf. eumd.* 1. 55. ¶ 2. In re militari. — a) Generatim est in aliquem locum vocare, arcescere; item quoscumque milites ad subitam et tumultuariam militiam vocare. *Cæs.* 3. *B. C.* 108. Exercitum a Pelusio clam Alexandriam evocavit. *Auct. B. Alex.* 31. Duas legiones in Egyptum ad Cæsarem militi, litteris ejus evocatas. *Rursus Cæs.* 1. *B. C.* 8. Evocare legiones ex hibernis. *Id. ibid.* 3. centuriones. *Id. ibid.* 7. Conclamant legionis - decimæ tertie, quæ aderat, milites: hanc enim impio tumultus evocaverat. *Id. ibid.* 23. Erant complures adulescentes et magnus numerus equitum R. et decurionum, quos ex municipis Domitius evocaverat. *Id.* 7. *B. G.* 58. Evocare magnam partem oppidanorum ad bellum. *Id.* 1. *B. C.* 3. multos spe præmii. Adde *eumd.* 3. *B. G.* 20.; *Liv.* 4. 9. et 45. 31.; et *Justin.* 12. 10. 9. — b) Hinc speciatim evocati, ἀνὰ δρόμῳ apud *Dion. Cass.* 45. 12., erant milites veterani, qui quamvis stipendia explevisent, nihilominus in gratiam consulum aut imperatorum, ad iis largitione, litteris, precibus invitati, militiam resumebant et honoratiore loco in ipsa constituabantur: cuius rei exemplum habes apud *Cic.* 15. *Fam.* 4. et *Sueton.* *Aug.* 10. Hinc *Cic.* 3. *Fam.* 6. ad *fin.* Antonium præfectum evocatorum misi ad te, cui si tibi videretur, cohortes traderes. Adde *Sall. Cat.* 59.; et *Cæs.* 7. *B. G.* 65. *Sueton.* *Aug.* 56. Adiit et clientibus: sicut Scutario cuidam evocato quondam suo. Adde *eumd.* *Vesp.* 1. *Inscript.* apud *Gruter.* 1110. 4. VALERIVS REVINVS EVOCATVS COHORTIS TERTIÆ PRÆTORIÆ. *Alia* apud *eumd.* 531. 10. M. AVRELIO M. F. SECUNDINO VETERANO EVOCATO EX COHORTE III. PRÆTORIA. *Alia* apud *Var.* di notiz. p. 87. c. VEDENTIVS C. F., QUI MODERATVS ANTO. MILIT. IN LEG. XVI. GAL. A. X., TRANSLAT. IN COH. IX. PR., IN QVA MILIT. ANN. VIII., MISSVS HONESTA MISSIONE REVOCC. AB IMP. FAG. EVOC. AVG., ARCHITECT. ARMAMENT. IMP. EVOC. ANN. XXIII. *Baumgarten* ad *Sueton.* *Vesp.* 1. affirmat, evocatos fuisse eadem conditione ac centuriones. Tu videris. — c) Ad horum similitudinem, evocatos appellavit Galba equestris ordinis juvenes, qui manente annulorum aureorum usu, excubias circa cubicalium suam vice militum agerent, ut narrat *Sueton.* in *ejus Vita* 10. ¶ 3. In re publica evocare est magistratus, iudicis et hujusmodi adesse iuberent ad consilium, ad testimonium, ad causam dicendam, etc. *citare, intimare, far venire con edito*; quo sensu occurrit tum de pluribus, tum de singulis. *Cic.* 5. *Ferr.* 28. 68. Magistratus et quinqueprimi accitu istius evocantur. *Id.* 4. *ibid.* 67. 162. Evocat ad se Centuripinum magistratum et decemprimos. Adde *Sueton.* *Tib.* 32. *Cæs.* 5. *B. G.* 54. Evocare principes civitatis ad se. *Id.* 7. *ibid.* 33. senatum ad se. *Id.* 1. *B. C.* 3. senatores. *Plin.* 6. *Ep.* 31. Evocatus in consilium a Cæsare nostro ad Centum Cellas, maximam cepi voluptatem. *Justin.* 9. 4.

1. legatos Corinthum. Adde *eumd.* 34. 1. 6. *Liv.* 23. 43. Evocati ad colloquium. *Id.* 39. 63. ad causam dicendam. *Sic Cæs.* 3. *B. C.* 108. Queri atque indignari cœpit, regem ad dicendam causam evocari. *Plin.* 5. *Ep.* 20. 2. Evocare testes. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 9. 29. *Capitolin.* *Maxim.* duob. 13. delatores. *Ulp. Dig.* 2. 12. 1. Ne quis messium tempore adversarium cogat ad iudicium venire etc., sed si prætor pro ignorantiâ evocare perseveraverit etc. *Nepos Con.* 5. Id quum minus diligenter esset celatum, Terribazus, qui Sardibus præerat, Cononem evocavit, simulans ad regem eum se mittere velle magna de re. *Justin.* 12. 14. Se quoque a Macedonia non ad societatem militie, sed ad pœnam evocatum arbitrabatur. *Sueton.* *Aug.* 16. Evocare aliquem ex provincia in auxilium. *Id. Cal.* 58. Pueri nobiles ex Asia ad edendas in scœna operas evocati. Adde *eumd.* *Ner.* 34., *Tib.* 62., *Cal.* 25. et *Galb.* 14.; et *Quintil.* 5. 7. 16.

II.) Translate. — a) De hominibus. *Cæs.* 7. *B. G.* 57. Summa imperii transditur Camulogeno Aulercio; qui prope confectus ætate, tamen propter singularem scientiam rei militaris ad eum est honorem evocatus. *Liv.* 4. 9. Urbem quoque, omnis etiam expertem arte certaminis, multitudine opificum ad spem prædæ evocata, obsidere parat. *Alii leg. advocata; alii revocata.* *Seneca* 2. *Ira* 21. Evocare aliquem in lætitiâ. *Id.* 3. *ibid.* 5. Ira lentos quoque natura et placidos in sævitiam ac violentiam evocat. *incita, provoca, tira.* *Sic Id.* 2. *Benef.* 28. Boni consulere, et animum ejus, grate excipiendo, evocare. *h. e. ejus, qui beneficium dedit, liberalem animum ad insuper beneficiendum allicere, pertrahere.* Similiter *Quintil.* 1. 1. 20. Contendat interim, et sæpius vincere se putet: præmiis etiam, quæ capit illa ætas, evocetur. *h. e. alliciat.* — b) De abstractis. *Cic.* 2. *Fin.* 31. 99. Probatum evocare præmiorum mercedibus. *Id. fragm.* apud *Augustin.* 4. *contra Julian.* *Pelag.* 14. Quæ enim deformatio coloris et corporis, quod turpe damnum, quod dedecus, quod non evocetur atque eliciatur voluptate? *Id. Deiot.* 14. 40. Evocare oratione misericordiam alicujus. *h. e. implorare, elicere.* *Seneca* 3. *Ira* 8. iram. *Id. Constant.* *Sap.* 4. extr. lacrimas. *Id. Ep.* 29. Facetia, quæ risum evocare iugentibus possunt. *h. e. elicere.* *Quintil.* 5. 13. 54. Evocare icium adversarii. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 12. (47). Evocare iudicium. *cavari di bocca la rivelazione di qualche misfatto.*

EVODES V. EUODES.
EVOE. V. EUOE.
EVOLATICUS, a, um, adject. quæ volat, ut Evolatici homines, apud *Plaut.* *Pœn.* a. 2. v. 27. At tamen leg. volatici.
EVOLITO, as, are, n. 1. frequentat. ab evolo, sæpe evolo. *Colum.* 8. *R. R.* 8. 1. de columbis. Patentibus fenestris, per quas ad requirendos cibos evolvunt.
EVÖLO, as, avi, atum, are, n. 1. (ex et volare). Part. *Evolans* II. 1.; *Evolaturus* I. — Evolare, ἀφιπτασαι, est extra vel in altum volare (It. *volar fuori o via*; Fr. *s'élever* ou *s'élever en volant*, *s'en voler*; Hisp. *volarse*; Germ. *hervor-, herausfliegen*; Angl. *to fly out or away*).
I.) Proprie. *Cic.* 1. *Legg.* 1. 2. Aquila ex quercu evolavit. *Farro* 3. *R. R.* 9. 15. Evolare extra sæpta. *Id. ibid.* 16. 30. Quum apes jam evoluturæ sunt. *Colum.* 8. *R. R.* 15. 1. Ne evolandî potestas sit domesticis avibus. — Huc referri potest et illud *Cic. Brut.* 78. 272. Itaque tantos processus efficiebat, ut evolare, non excurrere videretur.
II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro celeritate exire, erumpere; et dicitur tum de animalibus, tum de inanimis. — a) Cum addito, unde quis evolat. *Cic.* 6. *de republ.* 14. Qui ex corporum vinculis, tamquam e carcere evolaverunt. *h. e. extra vincula evolaverunt.* Adde *eumd.* *Amic.* 4. 14. *Cf. Plin.* 7. *Hist. nat.* 52. 53. (174). Evolans ex ore anima. *Rursus Cic.* 2. *Orat.* 6. 22. Quum rus ex urbe, tamquam e vinculis, evolavissent. *Id. Sext.* 12. 28. Exanimatus evolat ex senata. *Cæs.* 3. *B. G.* 28. Subito ex omnibus partibus silvæ evolaverunt, et in nostros impetum fecerunt. *Cic.* 7. *Ferr.* 34. 83. Evolat jam e conspectu fere fugiens quadrupes. — b) Absolute. *Virg.* 9. *Æn.* 477. Evolat infelix, et femine ululatu etc. *Ovid.* 3. *Art. am.* 810. per medias furibunda — Evolat, ut thyrsu concita Baccha, vias. *Sil. It.* 15. 574. pubes velocior arcu. *Id.* 16. 334. equus ante omnes.

Id. 12. 455. pennasque addente furore Atque ira simul, immani per proxima motu Evolat et militans avida ad certamina fertur. *Lucret.* 6. 314. Ut lapidem ferro quum cædimus, evolat ignis. — c) Cum addito, quo quis evolat. *Plin.* 9. *Ep.* 28. 4. Statimque ad nos evolat. *h. e. celeritate iter habere.* *Cf. Cic.* 2. *Orat.* 6. 22., superius atlatum sub a. *Val. Flacc.* 7. 644. Protinus in fluvium fumantibus evolat armis Æsonides. *Justin.* 2. 7. 40. Solon deformis habitu, more vecordium in publicum evolat. ¶ 2. Ponitur etiam pro progredi, altius evehi, ascendere, eripere se. *Cic.* 1. *Divinat.* 50. 114. II, quorum animi, spretis corporibus, evolant atque excurrunt foras, cernunt illa, quæ vaticinantes pronunciant. *Id.* 3. *Ferr.* 5. 13. Confringat iste vi suâ consilia senatoria, quæstiones omnium perumpat, evolat ex vestra severitate. *Id. Prov. cons.* 6. 14. Qua ex pœna si tum aliorum opibus, non suis evolarunt etc. *Id.* 1. *Fam.* 7. 8. Quem illi esse in principibus facile sunt passi, evolare altius certe noluerunt. Adde *eumd.* 2. *Orat.* 52. 209. *Id.* 1. *ibid.* 55. 161. Tantis cursibus verborum fuit et sic evolavit oratio etc. *h. e. et sic sur-rexit.*

EVÖLO, as, avi, are, a. 1. *rubare, rapire, ἀποάζω*, est furare, rapere, quasi in volam recipere. *Plaut. Cist.* 4. 2. 65. Cistellam adulescens hic mihi evolavit. *Alii rectius leg.* Cistella mihi hic, mi adulescens, evolavit.

EVÖLÜTE, adverb. evolvendo; sed occurrit translate tantum pro perspicue. *Boeth.* in *Cic. Topic.* 1. p. 773. Ut definitio id, quod in nomine involutum est, declarat, ita etiam nomen id, quod a definitione dicitur evoluit, involute confuseque designat.

EVÖLÜTIO, ōnis, f. 3. evolvendi actio, explicatio, lectio. *Cic.* 1. *Fin.* 7. 25. Quid historia cognitioque rerum, quid postarum evolutio?

EVÖLÜTUS, a, um. V. voc. seq.

EVOLVO, volvis, volvi, völitum, volvere, a. 3. (ex et volvo). Apud Poetas diæresin interdum patitur. *Catull.* 66. 74. Conditâ quin veri pectoris evoluum. *Ovid. Heroid.* 12. 24. Debeuerunt fusos evoluisse meos. — Part. *Evolvens* I. a.; *Evolutus* I. a. c. et II. 1. et 3.; *Evolvendus* II. 2. — Evolvere, ἀποκωλύω, est extra aut de loco volvere (It. *svolgere, rivolgere*; Fr. *rouler hors, éloigner ou faire sortir en roulant*; Hisp. *rodar fuera*; Germ. *herauswälzen, - wickeln, - rollen, herworwälzen*; Angl. *to roll or tumble over, roll down or away*.)

I.) Proprie. — a) Generatim. *Lucret.* 6. 140. vis venti Arbusta evolvens radicibus haurit ab imis. *Ovid.* 12. *Met.* 518. modo se super æra frustra Tollere conatur jactasque evolvere silvas. *h. e. a se rejicere.* *Id.* 5. *ibid.* 354. Sæpe remoliri (*Typhæus*) luctatur pondera terræ, Oppidaque et magnos evolvere corpore montes. *Lucan.* 3. 481. nudis evolvunt saxa lacertis. *Id.* 6. 170. cadavera plenis Turribus evolvit, saeuentesque obruit hostes. *Cels.* 7. 16. Nonnunquam venter ietu aliquo perforatur, sequiturque ut intestina evolvantur. *Sil. It.* 12. 8. et 6. 74. evolvere membra cubili. — Hinc etiam *evolvi*, ut apud *Tac.* *Germ.* 39. Attolli et insurgere haud licitum: per humum evolvuntur. *ri-voltolans per terra.* *Sil. It.* 3. 49. Nereus evolvitur antris. *Id.* 6. 218. serpens evolvitur antro. *Curt.* 8. 4. 9. Fumus evolatus. Adde *eumd.* 7. 11. 10., et *V. Mützell.* ad *h.* 1. — b) Speciatim dicitur de aquis, quia volvendo se decurrunt. *Liv.* 44. 8. Amnis prorutam in mare evolvendo terram præaltas voragine facit. *Curt.* 5. 4. 7. Araxes multorum aquas torrentium evolvit in Medum. — Hinc etiam *evolvere se et evolvi*, ut apud *Virg.* 5. *Æn.* 807. In mare se Xanthus evolvit. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 12. 24. (79). Danubius in Pontum vastis sex fluminibus evolvitur. — c) Speciatim est etiam explicare et, quod involutum erat, aperire, *svituppapere.* *Cic.* 9. *Att.* 10. *circa med.* Evolvere volumer epistolaram. *Liv.* 26. 19. Proligil ejus (*anguis*) speciem interventus hominum evolutam repente atque ex oculis elapsam. *dispiegata, svituppata.* *Ovid.* 6. *Met.* 581. Evolvit vestes saxi matrona tyranni, Germanæque suæ carmen miserabile legit. *Petron.* *Satyr.* 11. Opertam me amiculo evolvit. *h. e. detexit.* Similiter *Colum.* 2. *R. R.* 9. 19. Evolutum fuffure panicum. *h. e. exutum, purgatum.* — d) Interdum est eruere, *cavari fuori.* *Seneca Cædip.* 966. Radice ab ima funditus vulso simul Evolvit.

orbes h. e. eruit oculos. Sic *Lucan.* 2. 184. ille cavis evolvit sedibus orbes. — Similiter *Plaut. Pseud.* 1. 3. 82. Ego in hoc triduo aut terra, aut mari aliquid evolvi argentum tibi. h. e. eruum, extricabo, et tibi conficiam.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ ab aquarum cursu, *Seneca Oedip.* 252. de *Sole.* Qui tarda ceteri saecula evolvis rota. *volgi, fai scorrere.* et *Med.* 402. Nitidusque certas mundus evolvit vices. Cf. *Ammian.* 25. 7. Dum deliberatur examinatus quid fieri deberet, dies quatuor sunt evoluti inedia cruciabiles et omni supplicio tristiores. ¶ 2. Sæpius dicitur — a) De hominibus, et est legere, *leggere, scorrere leggendo*, ductum a voluminibus, quæ legi non possunt, nisi evolvantur. *Cic.* 1. *Tusc.* 11. 24. Evolve diligenter ejus eum librum, qui est de animo. *Plin.* 1. *Ep.* 13. 2. Evolvere librum magna ex parte. *Sueton. Galb.* 21. libellos. *Quintil.* 2. 15. 24. volumina. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 112; et *Ovid.* 1. *Fast.* 657. fastos. *Ovid.* 2. *Trist.* 307. versus. *Id.* *ibid.* 238. jocos. — Similiter *Cic.* 1. *Fin.* 21. 72. poetas. *Sueton. Aug.* 89; et *Veget.* 5. *Veterin.* 60. auctores. *Quintil.* 12. 2. 8. auctores penitus. *Tac. Dial. de orat.* 29. Nec in evolvenda antiquitate satis operâ insumitur. — b) De Parcibus, et est nere, *filare.* *Claudian.* 1. *Hapt. Pros.* 53. quæ seriem factorum pollice ducunt, Longaque ferratis evolvunt sæcula pensis. Hinc poetice *Propert.* 1. 7. 16. Te quoque si certo puer hæc concusserit arcu, Quod nolim nostros evoluisse deos. h. e. nolim Venerem et Amorem id tibi fecisse. Et prægnanti, uti ajunt, significatione de Parcibus est nendi actionem ad finem perducere, apud *Ovid. Heroid.* 12. 4. Tunc, quæ dispensant mortalia fata sorores Debuerant fusos evoluisse meos. ¶ 3. Item ponitur pro explicare, adeoque exuere, spoliare, sive, ut ait *Forcellinus*, deturbare, expellere: ad rem *Cic.* 2. *Orat.* 86. 350. Te aliquando evolutum illis integumentis dissimulationis tuæ nudatumque perspicio. *Seneca Ep.* 74. Evolutus bonis. *Liv.* 6. 15. Ut istos exculcantes publicis thesauris ex præda clandestina evolvas. *Tac.* 13. *Ann.* 15. Evolutus sede patria rebusque summis. h. e. expulsus, ejectus. *Facat. Paneg. Theod.* 19. Evolutus avitis patrimoniis. — Hinc *evolvere se* est se extricare, se expedire, exire: quo sensu *Forcellinus* ait ductum a cursu aquarum. *Ter. Eun.* 4. 4. 55. Hac re et te omni turba evolves, et illi gratum feceris. *Id. Phorm.* 5. 4. 5. Nullo possum remedio me evolvere ex his turbis. Cf. *Lucan.* 9. 876. Imus in adversos ares; evolvimur orbe. h. e. egredimur. Et *Ammian.* 15. 2. Periculo evolutus abscessit. ¶ 4. Item est digerere, explicare, narrare: ad rem *Ovid.* 1. *Met.* 24. Quæ postquam evolvit cæcæque eremit acerbo etc. *Ennius* 6. *Ann.* 49. causas evolvere belli. Adde *Quintil.* 6. 3. 86; *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 36. 114. Tantum tibi arroses, ut exponas disciplinam sapientiæ, naturam rerum omnium evolvas, mores fingas, officia describas, etc. *Id.* 9. *Att.* 10. a med. Totam hanc deliberationem evolvit accuratius in litteris VIII. Kal. Mart. datis. *Quintil.* 1. 1. 20. Evolvere rem propositam. *Catull.* 66. 74. Condita quin veri pectoris evolvam. Cf. *Val. Flacc.* 4. 117. Ingemit, ac tales evolvit pectore questus. h. e. effundit. *Virg.* 9. *Æn.* 509. Et mecum ingentes oras evolvide belli. *Id.* 4. G. 508. et gelidis hæc evolvisse sub antris *Stat.* 1. *Theb.* 2. sonitesque evolvere Thebas. *Sil.* 1. 5. 521. tot funera verbis. *Id.* 2. 652. tristitia fata. *Ovid.* 15. *Met.* 152. seriem fati. Et de vatiibus *Virg.* 1. *Æn.* 262. factorum arcana, et *Sil.* 1. 7. 494. arcana dedm. — Et sequente relativo *Lucret.* 1. 952. Nunc age summa equaniam sit finis corum, Necne sit, evolvamur. ¶ 5. Item est secum meditari, versare animo, mente volvere, aliquid clarum sibi atque evidens reddere; ductum a libris evolvendis. *Cic.* 3. *Off.* 19. 76. Si qui voluerit animi sui complicatam notionem evolvere. h. e. clarum sibi atque evidenter reddere. *Id.* *Cæc.* 23. 56. Cujus criminis ego neque principium invenire, neque evolvere exitum possum. *Sil.* 1. 3. 216. Promissa evolvit somni noctemque retractat. *Seneca Agam.* 116. Tecum ipsa evolve femineos dolos.

EVŌMITUS, a, um. *V.* voc. seq.
EVŌMO, vōmis, vōmūi, vōmītum, vōmere, a. 3. (ex et vomo). Part. *Evomens* et *Evomitus* I. — Evomere, ἐπιπέσειν, est vomendo ejicere (It. vomitare; Fr. vomir, rejeter en vomissant; Hisp. vomir;

tar; Germ. ausbrechen, auspeien, durch Brechen von sich geben; Angl. to vomit forth, cast out).

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Nat. D.* 49. 124. Easque quum stomacho concoxerit, vomere. *Tac.* 12. *Ann.* 67. Ille tamquam nisus evomentis adjuvaret, pinnam rapido veneno illitus faucibus ejus demississe creditur. *Sueton. Ner.* 2. Evomere venenum. *Id.* *Claud.* 44. cibo affluente omnia. *Lamprid. Alex. Sev.* 16. choleram. *Cæc. Aurel.* 4. *Tard.* 2. Diocles inquit, evomitos lumbricos nihil alienum significare.

II.) Improperie est emittere; et ¶ 1. Dicitur de rebus physicis, quæ reapse emittuntur. *Cic.* 2. *Cat.* 1. 2. Urbs hæc lætari mihi videtur, quod tantam pestem evomuerit forasque projecit. *Id.* *Pis.* 37. 90. Pecuniam devorantem evomere. *Colum.* 8. *R. R.* 15. 3. Ne possit solum stagni herbas vomere. *Sil.* 1. 17. 594. Evomuit pastos per sæcula Vesuvius ignes. *Curt.* 4. 6. 8. Mare vomit aream. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 9. 14. (93). Gammas. *Id.* 5. *ibid.* 9. 10. (54). Nilus multis faucibus in Ægyptium mare se vomit. si scarica. ¶ 2. Hinc ductâ metaphorâ, dicitur de abstractis. *Ter. Adelph.* 3. 2. 14. Ut ego iram hanc in eos evomam omnem. Adde *eumd.* *ibid.* 3. 4. 65. et *Hecyr.* 3. 5. 65. *Cic. Amic.* 23. 87. Ut acquirat aliquid, apud quem evomat viros acerbitatis suæ. *Id.* 5. *Phil.* 7. 20. In me absentem, orationem ore impurissimo evomuit.

EVŌNYMUS, *V.* EŌNYMUS.

EVULGATUS vel evolutus, a, um. *V.* voc. seq.
EVULGO vel evulgo, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et vulgo). Part. *Evulgatus*. — Evulgo est in vulgus edo. *Liv.* 9. 46. Civile jus repositum in penetrabilibus pontificum evulgavit. *Tac.* 13. *Ann.* 19. Evulgare injurias. *Id.* 14. *ibid.* 14. Evulgatus pudor. *Id.* 1. *Hist.* 4. Evulgatum arcana.

EVULSIO, ōnis, f. 3. evellendi actus. *Cic.* 3. *Nat. D.* 22. 57. Qui primus purgationem alvi dentisque evulsionem invenit. *Theod. Priscian.* 1. 10. Capillorum evulsio. *Fulgat. interp. Jerem.* 12. 17. Quod si non audierint, evellam gentem illam evulsionem et perditionem, ait Dominus.

EVULSUS, a, um. *V.* EVELLO.

EX

EX vel e, præpos. Ex præponitur omnibus verbis, sive a vocali incipient, sive a consonante; e solummodo a consonante incipientibus: quamquam etiam verbis a consonante incipientibus ex frequentius, quam e præponitur; sic in *Cic. Libris de republ.* ante consonantes e noviesdecies occurrit, ex vero semel et sexagesies. — Sæpissime suo nomini præponitur; interdum tamen interponitur adject. et substant. *Cic.* 5. *Fam.* 8. a med. Quo ex tempore. *Id.* 1. *Tusc. titi.* Magna ex parte. — Et suo casui raro admodum postponitur. *Lucret.* 3. 879. Hæc eadem, quibus e nunc nos sumus, ante fuisse. *Id.* *ibid.* 851. Discidium fuerit, quibus e sumus uniter apti. *Id.* 2. 791. Nec quæ nigra cluend, de nigris, sed variis ex. *Id.* 6. 789. Hæc ideo terris et omnia surgunt. *Ovid. Heroid.* 20. 121. Hostibus e si quis etc. — Ceterum ex vel e, quæ ratione habita etymi conjungenda est cum Gr. ἐξ vel ἐξ, est præpositio, quæ Ablativum regit, et significat actum exiendi ex interiore alicujus rei parte, ac propterea præpositioni in recta opponitur (It. da, fuori da, di; Fr. hors de, de; Hisp. fuera de, de; Germ. aus; Angl. from, out of). Usurpatur autem I.) Stricto sensu; et II.) Latiori sensu.

I.) Stricto sensu occurrit A) De loco; B) De tempore; C) De materia, ex qua aliquid fit.

A) De loco; et quidem ¶ 1. Proprie. — a) De actu exiendi ex interiore alicujus rei parte. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 54. Interea e portu nostra navis solvitur; ubi porta exiimus etc. *Id.* *Most.* 3. 2. 9. Clauculum ex ædibus me edidi foras. *Id.* *Bacch.* 2. 3. 2. Ibo in Piræum, visam, ecquæ advenerit in portum ex Epheso navis mercatoria. Adde *eumd.* *ibid.* 3. 2. 5. 3. 6. 32. et 4. 1. 2. *Cic.* 2. *de republ.* 19. Influxit e Græcia rivulus in hanc urbem. *Id.* *Pis.* 13. 30. Pellere e foro omnes bonos. *Id.* 1. *de republ.* 14. Quam (sphaeram) M. Marcellus avus captus Syracusis ex urbe locupletissima atque ornatissima sustulisset, quam aliud nihil ex tanta præda domum suam deportavisset. *Cæs.* 3. *B. C.* 105. Tollere pecunias ex sacro Dianæ. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 56. magno de lu-

mine malim, Quam ex hoc fonticulo tantumdem sumere. *Tibull.* 1. 1. 39. neu vos de paupere mensa Dona, nec e puris sperante stollibus. *Nepos Militiæ.* 3. Ex Asia in Europam exercitu trajecto. *Liv.* 21. 39. Hannibal movit ex Taurinis. *Id.* 28. 2. Mago ex castris citato equo advehitur. — b) De motu, qui ex parte superiore in inferiorem dirigitur. *Lucret.* 5. 1125. E summo, quasi fulmen, dejicit ictos — in Tartara tætra. *Id.* 6. 257. Picis e caelo demissum flumen. *Cic. Fat.* 3. 6. Ex spelunca saxum in crura ejus incidisse. Sic *Liv.* 35. 21. Saxum ingens ex Capitolio procidit. *Rursus Cic. Cluent.* 62. 175. Cecidisse ex equo dicitur. *Cæs.* 4. *B. G.* 2. Equestribus præliis sæpe ex equis desiliunt. *Ovid.* 1. *Art. am.* 559. E curru desiliit. *Cic.* 2. *de republ.* 41. E curra trahitur. *Cic.* 5. *Verr.* 26. 66. Pendere ex arbore. Cf. *Virg.* 7. *Ecl.* 13. eque sacra resonant examina quercu. *Curt.* 4. 19. 11. E muris propugnantes. — c) Interdum de motu, qui ex parte inferiore in superiore dirigitur. Cf. *Ter. Eun.* 3. 2. 38. E flamma cibum petere. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 10. (43). Si pollices pedum pungantur, exque his guttas referantur in faciem. *Sillig.* vero ex melioribus Codicibus. leg. *ereque guttas.* *Cic.* 1. *Tusc.* 29. 68. Globum terre eminentem e mari. *Cæs.* 2. *B. G.* 8. Collis paululum e planitie editus. — d) Aliquando e de possessione dicitur, ut apud *Liv.* 41. 14. Coloniam ex hostibus eripere. h. e. ex hostium manibus. ¶ 2.

Translate usurpatur ad significandum terminum, ex quo aliquid fit vel aliquis proficiscitur, aut etiam patrium locum, ex quo quis est. — a) De termino, ex quo aliquid fit, vel aliquis proficiscitur. *Ennius* apud *Non.* p. 518. 6. *Merc.* Ibi tam de repente ex alto in altum desepit mare. *Cic.* 7. *Verr.* 66. 166. Ut ille ex cruce Italiam cernere ac domum suam prospicere posset. *Cæs.* 2. *B. G.* 26. T. Labienus — ex loco superiore, quæ res in nostris castris gererentur, conspicitur. *Cic.* 7. *Fam.* 18. 3. Ex qua (villa) jam audieram fremitum clicatum meorum. *Id.* *pro leg. Manil.* 17. 52. Ex hoc ipso loco permulte item contra legem eam verba fecisti. *Cæs.* 1. *B. G.* 4. Orgetorigem ex vinculis causam dicere coegerunt. Adde *Liv.* 29. 19. *Sueton. Tib.* 33. Judices aut e plano, aut e quassatoris tribunali admonebat. *Cæs.* 2. *B. G.* 27. Ut proximi jacentibus insisterent atque ex eorum corporibus pugnarent. Sic *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (202). et (209). Ex equo, ex prora, ex puppi pugnare. — Huc pertinet et illud *Nepotis*, in quo præpos. ex causali significationi proxime accedit, *Epam.* 5. Ex una urbe nostra totam Græciam liberavi. — Hinc illæ formulæ, quæ adverbii more frequenter occurrunt, quasque suo loco videbis, *ex altera, ex utraque* etc. parte, *ex parte, ex adverso, ex diverso, ex contrario, e regione* etc. — Hinc etiam *ex itinere*, h. e. iter faciendo, apud *Cic.* 3. *Fam.* 9.; *Sall. Cat.* 34. et *Jug.* 56.; *Cæs.* 2. *B. G.* 6. et 29. et 1. *B. C.* 24.; et *Liv.* 35. 24. — Hinc etiam *ex fuga*, h. e. fugiendo, apud *Sall. Jug.* 54.; *Cæs.* 6. *B. G.* 35. et 3. *B. C.* 95. et 96.; et *Liv.* 6. 29. 28. 23. et 30. 7. — b) Item de patrio loco, ex quo quis est. — Cum verbo. *Ter. Eun.* 3. 2. 18. Ex Æthiopia est usque hæc. *Cic. Cluent.* 17. 49. Quod erat ex eodem municipio. Adde *eumd.* *ibid.* 5. 11. — Sæpius omissio verbo. *Plaut. Capt.* 3. 2. 10. Rogo, Philocratem ex Allide equis hominum noterit. Sic *Id.* *Asin.* 1. 1. 38. Meretrix e proximo. et *Autul.* 2. 4. 11. Vicinus hic Euclio e proximo. *Ter. Eun.* 1. 2. 85. Ex Æthiopia ancillula. *Cic.* 3. *Verr.* 5. 14. Negotiator ex Africa. *Id.* 1. *Nat. D.* 21. 58. Epicurei e Græcia. *Id.* 7. *Verr.* 54. 140. Clivis Romanus e conventu Panormitano. *Cæs.* 5. *B. G.* 27. Junius ex Hispania quidam. *Horat.* 1. *Od.* 29. 7. puer ex aula scil. regis barbari. *Liv.* 35. 32. Ex India elephantia.

B) De tempore quoque usurpatur; et quidem ¶ 1. Ad significandum temporis punctum vel momentum, ex quo longa aliqua temporis diuturnitas durare incipit, vel caput, *incominciando da, a partire da*. — a) De presentis et sæpius de præterito. *Plaut. Pers.* 4. 3. 10. Bonus volo jam ex hoc die esse. *Cic. Sext.* 1. 1. Si quis antea mirabatur, quid esset, quod etc.: ex hoc tempore miretur potius, si quem bonum — civem viderit. *Id.* *Quinct.* 5. 22. Itaque ex eo tempore res esse in radimonium caput. *Id.* 1. *Phil.* 1. 1. Nec vero usquam discedebam, nec a republica dejiciebam oculos, ex eo die, quo in eodem Telluris convocati sumus, da quel di. *Id.* 1.

Fin. 6. 17. Eum motum atomorum nullum a principio, sed ex aeterno tempore intelligi convenire. *Id.* 1. *de republ.* 16. Ut ex hoc die superiores solis defectiones reputatae sint. *Tac.* 14. *Ann.* 53. et *Agric.* 33. Quartusdecimus annus est, ex quo etc. — Hinc ad definienda tempora tum in iure, tum extra jus. *Cic.* 3. *Ferr.* 12. 34. Ex ea die ad hanc diem que fecisti, in iudicium voco. *Id.* 14. *Phil.* 7. 20. Ex Kal. Jan. ad hanc horam invigilavi republicae. Cf. *Petron.* *Satyr.* 38. Cn. Pompejus Diogenes ex Kal. Julii cenaculum locat. — Hinc *ex illo, ex quo, ex eo, etc.* subaudi tempore. *Virg.* 2. *En.* 169. Ex illo fluere et retro sublapsa referri Spes Danaum. *dopo quel tempo.* *Cic.* 2. *Off.* 4. 15. Ex quo leges moresque constituti. *Liv.* 28. 39. Ex quo in provinciam venerunt. *da che, sin da quando:* ex quo tempore. *Id.* 3. 24. Ex quo semel fuit aeger. *Sueton.* *Cæs.* 22. Ex eo se insultatum omnium capitibus. *da indi innanzi.* Adde *Tac.* 12. *Ann.* 7. Similiter *Curt.* 5. 11. 10. Equidem aeterna constitutione crediderim, neque causarum latentium ex multo ante destinatarum, suum quemque ordinem immutabili lege percurrere. *Fulgati libri leg. et: at MSS. plerique omnes ex.* — Hinc etiam illa *Cic. Fonteij.* 8. 16. Ceteri ex veteribus bellis agro multati. *Id.* 7. *Fam.* 17. 2. Sed quam te ex adolescentia tua in amicitiam et fidem meam contulisses, etc. *Horat.* 2. *Od.* 1. 1. Motum ex Metello consule civicum. — Interdum pro temporis diuturnitate, breve spatium significatur, ut apud *Liv.* 40. 5. Proditorum noto dicere, certe speculatorem habemus in sinu; cuius, ex quo obses Romae fuit, corpus nobis reddiderunt Romani, animum ipsi habent. *dopo ch'egli fu ostaggio in Roma.* — b) Raro admodum de futuro. *Cic.* 16. *Fam.* 9. 3. Romae voreor ne ex Kal. Januariis magis tumultus sint. *Id.* 2. *Ferr.* 10. 29. Hunc iudicium ex Kal. Januariis non habemus. — Ex Kal. Januariis non iudicabunt. *Id.* 5. *Att.* 21. 9. Idibus Febr., quo die has litteras dedi, forum institueram agere Laodicæ Cibraticum et Apamense; et Idibus Mart. ibidem Synnadense, —; et Idibus Maj. in Ciliciam, ut ibi Junius consumatur. ¶ 2. Item ex usurpator ad tempus aliquod significandum, post quod aliquid factum est, et significat post, subito *dopo, dopo, in seguito a.* — a) Generatim. *Tac. Germ.* 22. Statim a somno, quem plerumque in diem extrahunt, lavantur. *Cæs.* 1. *B. C.* 70. Ex magis rupibus nactus plantitem. *Cic. pro leg. Manil.* 15. 44. Tanta repente vilis annonæ ex summa inopia et caritate rei frumentariæ consecuta est. *Nepos Timoth.* 3. Ex maximo bello tantum otium toti insule conciliavit. *Quintil.* 6. 2. 35. Vidi ego sæpe histriones, quum ex aliquo graviore actu personam deposuissent, flentes adhuc egredi. *Cels.* 2. 8. Mulier ex partu si cum febre vehementibus etiam capitis doloribus premitur etc. — b) Speciatim de magistratibus dicitur. *Cic. Brut.* 62. 318. Cotta ex consulatu est profectus in Galliam. *Sic Liv.* 4. 31., 40. 1., 22. 49. et 27. 34.; et *Vellej.* 2. 33. 1. ex consulatu. *Cic.* 1. *Legg.* 20. 53. et *Mur.* 7. 15.; et *Cæs.* 1. *B. C.* 22., 31. et 85. ex prætura. *Liv.* 10. 5. ex dictatura. *Vellej.* 2. 31. ex eo magistratu. *Tac.* 3. *Hist.* 46. ad fin. Agrippa ex Asia (pro consule eam provinciam annuo imperio tenuerat) Mæsiæ præpositus est. — c) Hinc factum est, ut apud sequioris ævi scriptores præpositio ex conditionem significaret illius, qui aliqua dignitate iam functus sit, ut *ex consule, ex comite, ex duce, ex equite, ex præfecto* etc., quæ *F.* suis locis. *Capitolin.* *Gord.* 22. Senatus Pupienum et Balbinum Augustos appellavit, ambos ex consulibus. *Ammian.* 14. 7. Mandabat Domitiano, ex comite largidonum, præfecto, ut etc. *Cod.* 1. 17. 2. § 9. Quæ omnia confecta sunt per virum excelsum ex questore et ex consule Tribonianum. *Inscript.* apud *Orell.* 2355. IANISTRIS EX PRÆFECTO PRÆTORIO ET EX PRÆFECTO VRBIS. — Similiter *ex adulto* apud *Ammian.* 16. 7. Quem si Constans Imperator olim ex adulto jamque maturum audiret honesta suadentem et recta, nulla, vel venia certe digna peccasset. ¶ 3. Denique *ex usurpator* etiam ad rerum successionem significandam, qua altera alteram excipit, sæpe etiam nulla habita Verbi ratione. *Liv.* 21. 39. Otium ex labore, copia ex inopia, cultus ex illavie tabeque — varie movebant. — Speciatim hoc sensu occurrunt formulæ *diem ex die, aliud ex alio.* *Cic.* 7. *Att.* 26. Diem ex die expectabam. *un giorno dopo l'altro.* *Cæs.* 1.

B. G. 16. Diem ex die ducere. *Ædii. Ter. Eun.* 4. 2. 3. Dum rus eo, cepi egomet ineam inter vias — aliam rem ex alia cogitare. *Id. Heaut.* 3. 3. 37. Ut aliud ex alio incidit. *Lucret.* 4. 821. Aut alia ex alia facies ætasque sequatur. *Cic.* 5. *Tusc.* 25. 70. Rem rursus alia ex aliis apta. *Id. 9. Fam.* 19. 2. Me quotidie aliud ex alio impedit. *Liv.* 4. 2. Alia ex aliis iniquiora postulando. *Id.* 7. 39. Alias ex aliis fingendo moras.

C) De materia quoque usurpatur, ex qua aliquid fit; et quidem — a) De materia rudi. *Farro.* 3. *R. R.* 9. 6. Fenestra et viminibus facta. *Id. ibid.* 10. 4. Ut habeant (vellas) substramen et palea. *Cic.* 1. *Divinat.* 24. 48. Ex eo auro buculam curasse faciendam. *Id.* 4. *Ferr.* 21. 50. Statua ex ære facta. *Id.* 6. *ibid.* 27. 62. Pocula ex auro, vas vinarium ex una gemma pergrandi. *Id. Arch.* 9. 22. In sepulcro Scipionum Ennius (h. e. Ennii statua) putatur esse constitutus et marmore. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 31. 100. Non enim est saxo sculptus, aut e robore dolatus. *Sueton.* *Cal.* 56. Monilia e gemmis. *Curt.* 3. 8. 18. Cui ex gemma vazina erat. *Id.* 4. 34. 16. Ex auro crateram dicevit. *Id.* 3. 7. 16. Deorum simulacra ex auro argentoque expressa. — b) De cibis et potionibus, quæ cum re aliqua miscetur, adeoque ex eadem quoque constant; ac præcipue in re medica de plurium remediorum mixtione, et ex ponitur pro *cum* vel *in.* *Plaut. Merc.* 1. 2. 28. ac. Jandudum sputo sanguinem. cx. Resinam ex melle Ægyptiam vorato, salvum feceris. *Ter. Eun.* 5. 4. 17. Quo pacto ex jure hesterno panem atrum vorent. *Cels.* 1. 6. Modici ponderis panem ex vino esse. *Id.* 3. 19. Intrita ex vino. *Id.* 3. 23. Bibat jejunos ex aqua castoreura. *Id.* 4. 4. Pullus hirundinis servatus ex sale. *Id.* 4. 7. Nuclei pinei ex melle, panis vel elota alica ex aqua multa danda est. *Id.* 5. 28. Portiones ex absinthio. *Id.* 4. 2. Perfundere caput primum aqua calida, vel salsa, vel ex lauro decocta. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 25. 57. (120). Farina tridici ex aetate cocta. *Id.* 33. *ibid.* 5. 26. (88). Pulvis ex aceto mæceratur. — c) Item de colorum, vel etiam gustuum mixtione. *Colum.* 9. *R. R.* 3. 2. Apes ex aureolo varie. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 39. (127). Laurus Delphica æquali colore, viridior, maximis bacis atque et viridi rubentibus. *Id. ibid.* (132). Frutex ramosus bacis et nigro rufis. *Id.* 12. *ibid.* 14. 30. (52). Id solum et rubro lacteum traditur. *Id.* 37. *ibid.* 8. 33. (116). E viridi pallens. *Id.* 13. *ibid.* 9. 18. (62). Pomum color fulvus, commendabilis surco ex austero dulci. Adde *eum.* 21. *ibid.* 8. 26. (50). *Id.* 11. *ibid.* 15. 15. (39). Sequens probatio, ut sit odoratum et ex dulci aere. — d) Item de spiritibus substantiis. *Cic.* 1. *Nat. D.* 35. 98. Homo, qui ex animo consistit et corpore caduco et infirmo. *Id. ibid.* 3. 14. Aut simplex est natura animantis, aut concreta est ex pluribus naturis. *Id.* 1. *Acad.* (post.) 2. 6. Nostra tu physica nosti, quæ continentur ex effectione et ex materia, quam fingit et format effectio. *Id.* 1. *de republ.* 45. Regio autem ipsi præstabit id, quod erit æquatam et temperatam ex tribus optimis rerum publicarum modis. *Id.* 2. *Fin.* 14. 44. Cum Epicuro autem hoc est plus negotii, quod et depleci genere voluptatis conjunctus est. — e) Item aliquando de exemplari, quod sibi quis imitandum proposuit. *Cic.* 3. *Orat.* 12. 47. Imitatione et aliquo expressa. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 4. 9. (16). Ex membris similitudine expressa. *Id.* 35. *ibid.* 12. 44. (153). Homini imaginem gyppo et facie expressit.

II.) Latiori sensu et quidem translate præpositio ex vel e tribus præcipue pollet significationibus, quæ tribus præcedentibus respondent. Itaque ¶ 1. Metaphorâ a loco sumptâ, præpositio ex usurpatur — a) Ad multitudinem vel totum aliquid significandum, ex quo pars aliqua quomodocumque educitur. *Plaut. Most.* 1. 4. 24. Illi ego ex omnibus optimo volo. *Ter. Hecyr.* 5. 1. 29. Faciam, quod pol, si esset alia ex hoc questu, haud faceret, scio. *Cic.* 1. *Orat.* 37. 168. Homo ex numero disceptorum. *Id.* 2. *de republ.* 37. Unus ex illis decemviris. *Id.* 13. *Fam.* 3. Unus ex meis inimicis. *Id. ibid.* 1. a medicis non est ex istis. *Id.* 1. *ad Brut.* 15. Solon sapientissimus ex septem, et legum scriptor solus ex septem. *Id. Cæl.* 3. 7. Vellem aliquem ex vobis robustioribus hunc maledicendi locum suscepisset. *Id. Habir. Post.* 17. 45. Erquis est ex tanto populo etc. *Id.* 1. *de republ.* 34. E vectoribus sorte ductus. *Id. Rosc. Am.* 3. 8. Qui ex civitate in senatum propter

dignitatem, ex senatu in hoc consilium delecti estis propter severitatem. *Id.* 2. *leg. Agr.* 9. 23. Ex omni populo deligendi potestas. *Id.* 2. *Phil.* 3. 5. Qui tibi detulerat ex latronibus suis principatum. *Id.* 1. *de republ.* 30. Ex tribus istis modis rerum publicarum velim scire quid optimus iudices. *Id. ibid.* 35. E tribus istis quid maxime probas? *Id.* 2. *ibid.* 4. F barbaris ipsis nulli erant maritimi. *Id.* 2. *Divinat.* 65. 134. Id enim et ex ovo videbatur aurum declarasse; reliquum, argentum. *Id.* 2. *Orat.* 87. 357. Acerrimum ex omnibus nostris sensibus esse sensum videndi. *Id.* 2. *de republ.* 36. Quo et collegio (decemvirorum) laus est illa eximia C. Julii etc. *Id. Mur.* 35. 75. Fuit eodem ex studio vir eruditus apud patres nostros. *Cæs.* 1. *B. C.* 46. Fulgentius ex primo hastato (ordine) legionis XIV. *Petron.* *Satyr.* 83. Eum ex hac nota litteratorum esse, quos odisse divites solent. *Flor.* 1. 13. 12. Virgines ex sacerdotio Vestæ. *Tac. Germ.* 29. Batavi non nullum ex ripa, sed insulam Rheni amnis colunt. *Id.* 2. *Ann.* 1. Tutissima et præsentibus. *Curt.* 6. 7. 13. Nihil ex pristina voluntate mutaverat. Cf. *Vellej.* 2. 110. Aliquid ex negotio remittere. *Forcellinus* hoc loco ait esse pro *de.* — Hinc factum est ut ex præposito hæc significatio aliquando Genitivi locum obtinuerit. *Cæs.* 3. *B. G.* 14. Has turres altitudinis puppium ex barbaris navibus superabat. *Cels.* 4. 20. Album ex ovo cum rosa mixtum. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 21. Ex fraxino frondes, ex leguminibus paleæ. — b) Hinc præpos. ex usurpatur ad significandum eam rerum orbem, quo quid continetur, et sæpius fontem, unde aliquid physica aut spiritali ratione hauritur. *Cic. Amic.* 13. 47. Solem et mundo tollere videntur, qui amicitiam e vita tollunt. *Id. ibid.* 18. 64. Hunc ex maxime raro genere hominum iudicare debemus. *Id.* 1. *Off.* 22. 76. Hæc quidem res non solum ex domestica est ratione; attingit etiam bellicam. *Id.* 1. *de republ.* 4. Majores ex otio fractas capere. *Id. ibid.* Majorem lætitiæ ex desiderio honorum percipimus, quam ex lætitiâ improborum dolorem. *Id. ibid.* 13. Quæsierat ex me Scipio etc. *Id.* 2. *ibid.* 38. Ex te requirunt. *Id. Brut.* 46. 172. Quam percontaretur ex quadam amicula. *Id.* 1. *ibid.* 11. De quo studeo ex te audire, quid sentias. Adde *eum.* 1. *ibid.* 30. et 46. *Id.* 6. *Att.* 9. 3. Intellexi ex tuis litteris, te ex Turanico audisse, a me provinciam fratri traditam. *Id.* 13. *Fam.* 16. Ex eo quam ab incunte ejus ætate bene speravissim. — c) Hoc referri potest et formula *ponderare ex*, quæ de rerum natura dicitur. *Cic.* 2. *Parad.* 1. 17. Cui spes omnis pendet ex fortuna. *Id.* 6. *Fam.* 22. 2. Incomunitariæ tuorumque, qui ex te pendet, consulas. ¶ 2. Metaphorâ a tempore sumptâ (*F.* supra sub B. 3.) præpositio ex adhibetur ad rerum successionem et ex uno in alium statum mutationem significandam. *Plaut. Cist.* 3. 21. Si possum tranquillum facere ex irato nihil. *Lucret.* 1. 187. Fierent juvenes subito ex infantibus parvis. *Cic.* 2. *de republ.* 10. Oii ex hominibus facti. *Id. Partit. orat.* 17. 57. Nihil est tam miserabile, quam ex beato miser. *Id.* 1. *de republ.* 45. Ut existat ex rege dominus, ex optimatibus factio, ex populo turba et confusio. *Flor.* 1. 9. 2. Ex perpetuo annuum placuit, ex singulari duplex. *Justin.* 12. 10. 1. Ex magna desperatione tandem saluti redditus. *Id.* 24. 7. 4. Ex longa inopia ubi primum vino ceterisque commensalibus referia rara invenit. *Id.* 44. 4. 11. Ex agresti cibo militaria vesci. ¶ 3. Metaphorâ sumptâ ex his, quæ de materia diximus, qua aliquid fit (*F.* supra sub C.), præpos. ex — a) Significat rerum mensuram, normam, proportionem, et ponitur pro *secundum* aut *pro.* — Generatim. *Plaut. Epid.* 5. 1. 19. Ex tuis verbis meum futurum corium pulcrum prædicas. *Id. Trin.* 4. 3. 42. Ex eorum ingenio ingenium horum probant. *Ter. Heaut.* 2. 1. 4. Ex sua libidine moderantur, nunc quæ est, non quæ olim fuit. *Id. Adelp.* 2. 1. 22. Ornatus esses ex tuis virtutibus. *Cic.* 5. *Fam.* 8. a med. Et, ut spero, statues ex nostra dignitate. *Id. Rosc. com.* 10. 28. Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio romico æstimabat. *Id.* 1. *Invent.* 38. 68. Leges ex utilitate communi, non ex scriptione, interpretari. *Id.* 2. *Fin.* 11. 34. Quod esse voluit et virtute, id est honeste vivere. *Id.* 13. *Fam.* 8. 3. Ut magis ex animo rogare nihil possim. *Id.* 12. *ibid.* 4. 2. Nunc qua scribo, scribo ex opinione hominum atque fama. *Tac.* 2. *Ann.* 63. Scripsit Tiberio, non ut profligus aut supplex, sed ex

memoria prioris fortunæ. *Id. Germ.* 7. Reges ex nobilitate, duces ex virtute sumunt. Adde *eum d.* 3. *Ann.* 6. et 55. *Curt.* 3. 21. 20. Ex his, quæ tribuisset sibi, reputabit. *Amian.* 16. 5. Reputans ex prædictis Democriti. — Hinc speciatim illæ dicendi rationes apud *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 47. 146. ex sui animi sententia. (*Sic Cic.* 3. *Off.* 29. 108. Quod ex animi tui sententia iuris. h. e. secundum id quod habebas in animo). *Id.* 12. *Fam.* 4. ex senatus sententia. *Id. Cluent.* 63. 177. ex omnium sententia. *Liv.* 4. 53. ex collegii sententia. *Id.* 45. 29. ex consilii sententia. *Id.* 40. 29. ex amicorum sententia. *Plaut. Men.* 2. 2. 1. et *Merc.* 2. 3. 36. ex mea sententia. (*Sic Cic.* 2. *Fam.* 7. a med. Feliciter et ex inea sententia rempublicam gessimus, secundo il mio desiderio). *Ter. Eun.* 1. 2. 95. ex animo (*Ejus verba sunt:* Ulinam istuc verbum ex animo ac vere diceres, sinceramente). Rursus *Cic.* 3. de *republ.* 18.; et *Sall. Cat.* 42. ex senatusconsulto. (*Sic Cic.* 2. *Fam.* 13. extr. Decedere ex provincia ex senatusconsulto). *Cic. Quint.* 8. 30. ex decreto. *Id.* 13. *Fam.* 56. ex edicto. *Id. Divin. in Q. Cæcil.* 5. 19.; *Cluent.* 37. 103. et 1. *Invent.* 38. 68. ex lege. *Id.* 1. *Orat.* 10. 41. et *Mur.* 12. 26.; et *Favro* 6. *L. L.* 68. *Müll.* ex iure. *Cic.* 2. *Invent.* 45. 132. ex præscripto rem administrare. *Liv.* 1. 23.; et *Curt.* 3. 3. 29. ex fœdere. *Liv.* 5. 14. et 1. 40.; et composito. secundo *Vaccordato. Id.* 42. 24. extr. ex instituto. *Cic. Cluent.* 13. 38.; *Sall. Jug.* 71.; *Cæs.* 1. *B. G.* 52.; *Quintil.* 2. 7. 1.; *Sueton. Cæs.* 31. et *Aug.* 32.; et *Plin.* 1. *Ep.* 2. ex consuetudine, secundo il costume. *Ter. Heaut.* 1. 2. 29.; *Sall. Jug.* 61.; *Virg.* 5. *Æn.* 244. et 8. *ibid.* 186.; *Ovid.* 14. *Met.* 156. et 55. *ibid.* 593.; *Sueton. Cæs.* 6.; *Flor.* 4. 2. 79. et 4. 7. 8.; et *Plin.* 3. *Ep.* 18. ex more. *Plaut. Capt.* 2. 2. 96.; *Ter. Hecyr.* 5. 4. 32.; *Cic.* 12. *Fam.* 10. 2. et 5. *Att.* 21. ex voluntate. *Liv.* 22. 8. et 24. 48. ex comparatione. *Sueton. Galb.* 9. ex fide. *fèdèlmente*, secundum fidem. *Curt.* 3. 26. 27. ex parte. *Seneca* 2. *Ira* 6.; *Curt.* 8. 23. 23.; *Plin.* 11. *Hist. nat.* 17. 17. (54). et *Ovid. Heroid.* 16. 158. ex toto. — Innumera præterea sunt, quæ huc pertinent, ex testamento, ex censu, ex mandatis, ex pacione, ex sponso, ex empto, ex arte, ex tempore etc. *Cic.*, *Cæs.*, *Fellej.* et al. — Huc pertinent etiam illa *Liv.* 42. 25. a med. Ex æquo lædus facere. h. e. secundum æquitatem. *Tac.* 3. *Hist.* 77. Ex æquo. *equalmente*, secundum æqualitatem. *Quintil.* 11. 1. 33. Ex professo. h. e. secundum id, quod profiteretur. — Huc addè illa, in quibus præpos. ex resolvit adverbia. *Cic.* 3. *Orat.* 59. 194. Ex tempore. *all'improvviso*, subito. *Liv.* 1. 56. Ex industria, *appostamente. Cic.* 2. *Nat. D.* 48. 123. Ex inopinato. *Liv.* 28. 39. Ex insperato. *Quintil.* 9. 2. 53.; et *Plin.* 30. *Hist. nat.* 3. 8. (23). Ex facili. *facilimente. Quintil.* 11. 3. 156. Ex integro. *di nuovo. Justin.* 11. 4. extr. Ex continenti. *incontinente.* Similiter ex bono, ex aperto, ex commoto, ex diverso, ex improviso, ex tuto, ex vano, etc. quæ vide suis locis. — Denique huc pertinent etiam illa, in quibus ex utilitatem, et raro admodum incommodum vel dampnum significat, eujusmodi sunt ex re, ex usu, ex utilitate, ex injuria. *Sic Plaut. Pseud.* 1. 3. 102. Ex tua re non est, ut ego emoriar. *Ter. Phorm.* 5. 7. 76. Non herede ex re istius me instigasti. *Cic.* 5. *Fam.* 8. extr. Statues, ut ex fide, fama reque mea videbitur. *Sæpius e re publica*, ut apud *Cic.* 2. *Orat.* 28. 121.; 3. *Phil.* 12. 30.; 8. *ibid.* 4. 13. et 13. *Fam.* 8. 2.; *Nepot. Att.* 6.; *Liv.* 23. 24.; et *Sueton. Cæs.* 19.; et similiter *exque re publica* apud *Cic.* 3. *Phil.* 15. 38. et 5. *ibid.* 13. 36. *Sic Cic.* 1. *ad Brut.* 5. Ut tu, si arbitrare ut ille equè re publica, persequerere bello Dolabellam. *Plaut. Merc.* 2. 3. 60. Verum non ex usu nostro est, neque adeo placet. Adde *Ter. Hecyr.* 4. 3. 10.; et *Cæs.* 1. *B. G.* 30. et 50.; et 5. *ibid.* 6. Similiter *Plin. Paneg.* 67.; et *Tac.* 15. *Ann.* 43. Ex utilitate. *Liv.* 7. 39. Cui ex injuria insanientis exercitus causa recte committatur. *Id.* 45. 44. Si datus Gallis esset (ager), ignoscere Prusiam debere, si ex nullius injuria quidquam ei datum vellet populus Romanus. — b) Modo significat causam efficientem, occasionem, originem, unde aliquid est: et sæpe vim habet 750 propter, aut quamobrem. — *Generatim. Ter. Andr.* 1. 3. 11. Sive ista uxor. sive amica est, gravidæ et Pamphilo est. *Id. ibid.* 3. 2. 17. Credon' tibi hoc, nunc peperisse hanc et Pamphilo? *Id. Heaut.* 5. 7. 4. Ex

me atque hoc natus es. *Cic.* 1. de *republ.* 35. Ex se nati. *Id.* 2. *ibid.* 21. Ex quodam conceptus. *Id.* 1. *ibid.* 44. Ex nimia potentia principum oritur interitus principum. *Id. ibid.* Ex hac maxima libertate tyrannus gignitur. *Sall. Cat.* 12. Ex divitiis juventutem luxuria atque avaritia Invasere. *Id. Jug.* 48. In spem victoriae adductus ex opportunitate loci. *Id. ibid.* 50. Veritus ex anni tempore et inopia aquæ, ne sili conficeretur exercitus. *Cic.* 2. *Invent.* 4. 14. Ex lassitudine artius dormire. *Id. Robir. Post.* 9. 23. Vir ex doctrina nobilis et clarus. *Justin.* 3. 7. 8. Acquirere aut periculum ex invidia, aut ex suspitione proditionis infamiam. — *Ter. Andr.* 1. 5. 33. Laborat e dolare: atque ex hoc misera sollicita est. *Cic.* 2. *Tusc.* 25. 60. Ex renibus laborare. *Id.* 2. de *republ.* 21. Ex vulnere æger. *Liv.* 22. 7. Perire ex vulneribus. *Liv.* 25. 26. Ut primum videre ex gravitate loci vulgari morbos. *Quintil.* 8. 3. 66. Videbar videre quosdam ex vino vacillantes, quosdam hesternæ ex potatione oscitantes. *Cic.* 2. de *republ.* 33. Quum esset ex aere alieno commota civitas. *Id. Brut.* 17. 332. Ex te duplex nos afficit sollicitudo. *Id.* 16. *Fam.* 21. 3. Quoniam igitur tu ex me doluisti, nunc ut dupliciter tuum ex me gaudium præstabo. *Curt.* 3. 2. 17. Sollicita ex temeraria regis fiducia. — Similiter cum *v. triumphare*, quocum sæpe jungitur præpos. de. *Cic.* 8. *Phil.* 6. 18. Ex Transalpinis gentibus majores nostri triumpharunt. *Id.* 2. *Off.* 8. 28. Ex ea urbe triumphari, sine qua nunquam nostri imperatores ex Transalpinis bellis triumpharunt. *Id.* 3. *Fam.* 10. 1. Ages victor ex inimicorum dolore triumphum justissimum. *Liv.* 2. 50. Gens Fabia sæpe ex opulentissima Etruscæ civitate victoriam tulit. Cf. *Vellej.* 2. 10. Victoria ex Alvernīs et ex Allobrogibus. — Speciatim jungitur cum verbo esse, quod interdum etiam omittitur. *Cic. Fontej.* 8. 16. Inimicum esse alicui ex civilibus studiis atque obtræctione domestica. *Liv.* 31. 36. Ex tam propinquis stativis parum tota fumentatio erat. *Tac.* 11. *Ann.* 20. Metus ex imperatore, contemptio ex barbaris. *Id. Agric.* 18. Ex legato timor. Apud *Livium* sæpe ex cum suo casu ita substantivo jungitur, ut unum aliquid cum ipso effelct, ut 2. 51. Ex hac clade atrox ira majoris cladis causa atque initium fuit. *Id.* 3. 59. Pænæ ex inimicis. *Id.* 26. 2. Fuga ex prælio. *Id.* 1. 9. Ex plebe homines. *Id.* 1. 21. Ex opaco specu fons. *Id.* 22. 45. Ex minoribus castris aequatores. — Item speciatim usurpatur ad nominis originem significandam. *Cic.* 2. *Nat. D.* 20. 51. Quarum ex disparibus motionibus magnum annum mathematici nominaverunt. *Id.* 2. de *republ.* 7. Urbem e suo nomine Romam jussit nominari. Adde *eum d.* 2. *ibid.* 20.; *Justin.* 15. 4. 8., 20. 5. 9. et 43. 1. 12.; et *Tac.* 4. *Ann.* 55. et *Germ.* 2. *Ovid.* 2. *Fast.* 601. Nomen ex vitio positum. *Sall. Jug.* 5. Cui postea Africano cognomen ex virtute fuit. *Flor.* 2. 6. 11. Cui (*Tarquinius*) cognomen Superbo ex moribus datum. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 45. (123). Ut in eodem genere subulionibus ex argumento dictis. *Id.* 27. *ibid.* 10. 65. (91). Hostulæone sine duritia est, herba ex adverso appellata a Græcis. — Item speciatim formæ ex eo, ex quo etc. præripit cum verbo esse vel fieri. *Cic.* 6. *Phil.* 1. 1. Causa de republica primam referendi fuit ex eo, quod etc. *Id. Amic.* 13. 46. Ex eo fieri. ut etc. *Id.* 1. de *republ.* 43. Ex quo lit, ut etc. *Id.* 2. *Fin.* 5. 15. E quo efficitur, non ut etc. (e quo pro ex quo dixit etiam *Vitrue.* 1. 1.). *Cic.* 1. *Off.* 10. 33. Ex quo illud, Summum jus summa injuria, factum est jam tritum sermone proverbium. *Id.* 2. *Orat.* 37. 154. Ex quo etiam quidam, Numam fuisse Pythagoreum ferunt. *Id.* 2. *Fam.* 10. Ex quo vereor, ne idem eveniat in meas litteras. *Id.* 1. *Tusc.* 18. 42. Quod ex eo scri potest, quia corpora nostra ardore animi concallescunt. *Id.* 6. de *republ.* 10. Ille mihi (credo equidem ex hoc, quod eramus locuti) Africanus se ostendit. — Interdum etiam apud aureos scriptores occurrit *qua ex causa pro qua de causa*, quod postremum in posterum usu venit; ut apud *Cic.* 2. de *republ.* 7. Qua ex causa quum bellum Romanis Sabinis intulissent etc. — NB. Hucusque allatis *Forcellinus* sequentia quoque addidit, quæ facile ad superiora referri possunt. — a) Ex interdum ponitur pro sub. *Vellej.* 1. 3. Nihil ex persona poetæ, sed omnia sub eorum, qui illo tempore vivebant, dixerunt. — b) Interdum redundat. *Plaut. Merc.* 1. 2. 1. Ex summis oculis viribusque usque

experiri, nisi. *Flor.* 1. 9. Ex summo studio adnixus est. *Ovid.* 2. *Met.* 109. positæque ex ordine gemmæ. — c) Interdum ponitur pro a vel ab. *Quintil.* 6. t. 41. Huic puer, quem, quid ferebat, interrogabat, ex pædago se velicari respondit. *Spalding.* ita leg., alii et recentiores plerique ab. *Flor.* 3. 16. In eo tumulta regem ex satellitibus suis se appellatum, lætus accepit.

In compositione — n) Quod ad formam attinet, e ponitur ante b, d, g, j, l, m, n (p raro), r, v; ut *ehibo*, *edico*, *egmo*, *ejuro*, *elargior*, *emano*, *enarro*, *epotus*, *erigo*, *evado*. Ex vero his perraro (n et r exceptis, quibus nunquam), semper autem c, f, p, q, s, t, et vocalibus omnibus: verum ante f in eam suam x convertit, ut *excurro*, *effero*, *expeditio*, *exquiro*, *exstinguo*, *extrico*, *exaudio*, *exedo*, *exhaurio*, *exinde*, *exonero*, *exuro*. Hucusque *Forcellinus*. Quæ vero excipiuntur, præcipua sunt *epoto* et *expotus*; *excendo* et *excensio*, *exferre*, *exfari*, *exfodio* una cum *exferre*, *exfari*, *exfodio*; item *exhibet* et *ehibo*; *exballisto*, *exbola*; *exdorsuo*; *exfututus* et *effutuo*; *exfibulo*; *exlex* etc. Denique si post x littera s sequatur, hæc sæpe omittitur, ut in *excidium* pro *excidium* ab *excindio*; quamquam MSS. Codices eam retinent præcipue in *exsul*, *exspecto*, *exspolio*, *exstinguo* etc. *V. K. L. Schneider, Gramm. d. lat. Spr.* 2. 551. — b) Quod ad significationem attinet, præpositio ex -- a) Significat motum ab intima rei parte ad externam, ut *educere*, *elabi*, *evadere*, *ejicere*, *exponere*; interdum etiam ita ut res ab inferiore in superiorem partem ferri denotet, ut *exferre*, *efferverescere*: immo aliquando indicat rem a natura sua quodammodo extrinseque exuli, ut *exfeminare*, *exferre*; eoque pervenit, ut privationem significet ut *exspes*, *exlinguis*, *exanimare* etc. — ß) Item significat actionem aliquam perfectam ad finem perductam, ut *exaudire*, *exnavigare*, *exniti*, *excedere*; atque adeo interdum 750 omnino respondet, ut *emori*, *enecare*, *erincere*; vel augmentum solummodo notat, ut *exclamare*; quod etiam paulatim evanuisse videtur, ut *edurnus*, *exferus*, *egellidus*. — *Forcellinus* ordinem quoque significare ait, ut *exinde*. — Ceterum jungitur nonnunquam aliis præpositionibus, ut *exadversum*, *exinde*, *exante*, etc. quæ *V.* suis locis.

EXABUNDO, as, are, n. 1. (ex et abundo) valde abundare. *Salvian.* 4. *advers. avar.* 6. Heredes mei de meo astuant, immensarum divitiarum copiis exabundant.

EXABŪSUS, a, um, particip. ab inus. *exabutor*, qui valde abusus est. *Amian.* 25. 7. Quo temporis spatio antequam hi (legati) mitterentur, si exabus Princeps paulatim terris hostilibus excessisset, profecto venisset etc.

EXACĒO, es, etc. *V. EXACESCO.*

EXACĒRBO, ōis, f. 3. actus exacerbandi. *Jul. Rufinian. de schem. dian.* p. 52. *Copper.* Sarcasmos est figura, qua adversariorum facta cum exacerbatione admitti eorum læcessimus. *Empoy. de deliberat. spec. ad sn.* Id potissimum: custodire debemus, ut his, quibus consilium demus, etiam si detestabilia cogitent, sine convicio ac sine exacerbatione dicamus. Adde *Salvian.* 4. *Gub. D.* 7.

EXACĒRBĀTRIX, tris, f. 3. quæ exacerbat. *Salvian.* 3. *Gub. D.* 9. Ipsa Ecclesia, quæ in omnibus esse debet placatrix Dei, quid aliud est quam exacerbatrice Dei?

EXACĒRBĀTUS, a, um, *V. EXACERBO.*

EXACĒRĒBĒSUS, is, ere, n. inchoat. 3. valde acerbus fio. *Apul. de Mag.* Quis est tam mitis, quin exacerbescat?

EXĀCERBO, as, avi, ōtum, are, a. 3. (ex et acerbo). Part. *Exacerbatus* 1. — Exacerbare proprie est valde acerbum facere; sed occurrit translate tantum, et ¶ 1. Est irritare, ad iracundiam provocare. *Zir.* 8. 33. Quum affirmandent incestus Papirium exarsurum, agitantur contentione ipsa exacerbatumque. *Id.* 2. 43. extr. Quicum iritatum exacerbatumque militum in duces. *Id.* 2. 35. extr. Ut recenti aliqua ira exacerbarentur animi. *Id. ibid.* 46. Contumeliis exacerbare hostes. *Sueton. Tib.* 62. Auxit sævilius exacerbatus indicio de morte filii. *Id. Galb.* 16. Atque eo quidem nomine omnes, qui ubique erant, exacerbavit. *Mamertin. Genethl. Max.* 5. Exacerbatus injuriis. — De graviter dolente, *Plin.* 8. *E.* 5. Habet quidem Mærinus grande solatium, quod tantum bonum tamdiu tenit: sed hoc magis ex-

erbatur, quod amisit. ¶ 2. Apud JCtos occurrit de pena, quæ gravior sit, et est exasperare. *Claud. Saturnin. Dig. 48. 19. 16. § 10.* Nonnunquam evenit, ut aliquorum maleficiorum supplicia exacerbentur, quoties nimium multis personis grassantibus exemplo opus est. Adde *Ibid. 4. 7.*

EXACERVANS, antis, particip. ab inusit. *exacervo*, sensu passivo, idem quod *exacervatus*, acervatim congestus. *Ammian. 23. 5.* Retortis plebs universa cervicibus exacervans in se tela declinans spargitur passim.

EXACESCO, ācesco, ācti, ācescere, n. inchoat. 3. (ex et aceso). Juxta *Forcellinum* Præsens est *exaceo*. — Ceterum *exacesco* est acidus fio. Occurrit tantum Præter. Perf., et quidem

I.) Proprie. *Colum. 12. R. R. 17. 1.* Deinde quum flexu exacuit et remisit liquorem etc.

II.) Translate idem quod exacerbari. *Inscript. optimæ notæ apud Marin. Inscriz. Alb. p. 138. PACTEAR NECESSE' ST, ADEO ME EXACVISSE, VT EXCESSE- RIM MENTE.*

EXACISCLUS, as, āvi, are, a. 1. verbum confiatum ex præposit. *ex*, et *acisclus* per syncopen pro *acisculus*, qui est parvus malleus, vel ascia. *Inscript. Aquilejensis apud Murat. 1028. 2.* si quis HANC ARGAM, SIVE HOC MONIMENT. VENDERE, AVT EMERE, AVT EXACISCLARE VOLET, POENAE NOMINE etc. *Alia Aquilejensis apud eumd. 1304. 7.* et apud *Donat. cl. 12. n. 27.* si quis HANC ARGAM APERVERIT, AVT EXACISCLAVERIT, ET ALIUD CORPVS POSVERIT etc. h. e. dissolverit, frerit, destruxerit. *Alia apud Kellerman. Vig. Lat. p. 73. n. 300.* quæ est apud *Henzen. 7337.* si quis HANC AB. EX. ACISCLAVER. (sic).

EXACON, i, n. 2. Exacon Galli vocant herbam (*centaureum*), fel terræ Latinis dictam, quoniam omnia mala medicamenta potum e corpore exigit per alvum. *Plin. 25. Hist. nat. 6. 31. (68).* *Sillig* ex optimis Codicibus legit *exacum*. Ceterum *V. CENTAUREUM*.

EXACTĒ, adverb. Comp. *Exactus* et Sup. *Exactissime*. — Exacte est accurate, diligenter. *Sidon. 7. Ep. 9.* Ut exacte perorantibus mos est. *Gell. 1. 3.* Theophrastus super hac re exactius, quam Cicero, disserit. *Mela 1. præg. Dicam alias plura et exactius. Sidon. 5. Ep. 11.* Exactissime pascere.

EXACTIO, ōnis, f. 3. (exigo) acerba et imperiosa petitio (i. *richiesta*, *pretesa*, *esazione*; Fr. *action-d'exiger*; Hisp. *el acto de exigir*; Germ. *d. Forderung, Abforderung, Einforderung*; Angl. *an exaction*).

I.) Proprie duo diversa significat: scilicet
A) Exactio, a *v. exigere* qua significat expellere, est ejection, expulsio, ut apud *Cic. 1. Orat. 9. 37.* Exactio regum.

B) Exactio est etiam ab eodem *v. exigere* qua significat repossere, flagitare; et ¶ 1. Generatim *exactio operis* dicitur, quum certum pensum in singulos dies exigitur. *Colum. 11. R. R. 1. 25.* Nulla est autem vel nequissimi hominis amplior custodia, quam quotidiana operis exactio. *Id. 1. ibid. 8. 11.* eadem prorsus habet. ¶ 2. Speciatim est quæcumque petitio crediti. *Cic. 5. Att. 1.* Ne extrema exactio nostrorum nominum expectetur. Adde *eumd. 2. Legg. 20. 51.* et *Liv. 38. 38. Scævola Dig. 42. 8. 24.* Si iuste exegerit, ceteri creditores neglexerint exactiorem. ¶ 3. Hinc est etiam vectigalium et tributorum collectio. *Cic. 3. Fam. 8. 5.* Atque hoc tamen te scire volo, me de isto sumptu legationum aut minuendo aut remittendo decrevisse nihil, nisi quod principes civitatum a me postulassent, ne in venditionem tributorum et illam acerbissimam exactiorem, quam tu non ignoras, capitam atque ostiorum inducerentur sumptus minime necessarij. *Asinius Pollio apud Cic. 10. Fam. 23.* Magno pondere auri coacto de publicis exactiōibus. *Tac. 13. Ann. 51.* Quæ alia exactiōibus illicitis nomina publicani invenerant.

II.) Improprie, sed tamen raro, significat operis absolutionem et perfectionem. *Vitruv. 3. 1.* Ut etiam in operum perfectionibus, singulorum membrorum ad universam figuræ speciem habeat commensus exactiorem. *Id. 6. 11.* Quum magnificenter opus perfectum adspicietur a domini potestate, impensæ laudabuntur; quum subtiliter, officinatoris probabitur exactio; quum vero venustate, proportionibus et symmetriis habuerit auctoritatem, tunc fuerit gloria architecti. *Auson. Edyl. 11. 5.* pleaque exactio partus.

EXACTOR, ōris, m. 3. qui exigit; et duo præcipue significat (*V. voc. præced. sub I.*) scilicet

A) Qui aliquem expellit, expulsor. *Liv. 9. 17.* Ita deinde exactores regum Junii Valerique.

B) Item qui aliquid exigit, *esattore, εισηγητης*; et occurrit ¶ 1. Generatim. — a) In bonam partem est qui aliquid exigit et peragit. *Colum. 3. R. R. 13. 10.* Opus est autem perito et vigilans (*operis*) exactor. *Cl. Liv. 45. 37.* Sic *Inscript.* apud *Don. cl. 5. n. 139. q. ANNO JANVARIO EXACTORI OPERVM PVBL. ET THEATRI A FVNDAMENTIS. Alia apud Gruter. 594. 1.* EXACTOR OPERVM DOMINICORVM. et 1. *CABRARI EXACTOR PRÆDIOIVM LYCILLANORVM.* Sic *Quintil. 1. 3. 14.* Assiduus studiorum exactor. h. e. qui instat et pensum studiorum exigit. *Id. 1. 7. 34.* Asper recte loquendi exactor. *Sueton. Gramm. 22.* Sermonis Latini molestissimus exactor. *Id. Cæs. 65.* Exactor gravissimus disciplinæ. — Similiter *Liv. 2. 5.* Exactor supplicij. h. e. qui supplicium summi imperat. Adde *Tac. 3. Ann. 14. et 11. ibid. 37.* — b) In malam partem, seu cum addita severitatis vel sævitie significatione. *Cæs. 3. B. C. 32.* Erat plena licitorum et imperiorum provincia, differta præfectis et exactoribus. Adde *Liv. 28. 25.* et *Dig. 50. 4. 18. § 8.* ¶ 2. Speciatim exactor dicitur, qui republicæ vectigalia exigit. *Ulp. Dig. 22. 1. 33.* ¶ 3. Item exactor auri est, qui aurum exigit ad obrussam et probat. *V. OFFICINATOR.*

EXACTRIX, icis, f. 3. quæ exigit et postulat. *Augustin. Ep. 135.* Epistola mea nova rescriptorum exactrix fuit.

EXACTUÁRIO, indecl. vel exactuarius, ti, m. 2. qui fuit actuarius in militia: *V. ACTUARIUS. Inscript. apud Rénier. 102.* EX A. AVREL. FELIX. h. e. ex actuario. *Ibid. EX A. L. VARIYS FELIX. h. e.* ex actuario legati. *Ibid. EX A. E. AVREL. FLORENTIN. h. e.* ex actuario evocatus.

EXACTUS, as, um, *V. EXIGO.*

EXACTUS, us, m. 4. sumitur pro venditione, quia merx, dum venditur, exigitur a nobis, idest emittitur. *Quintil. 12. Declam. 19.* Sacrosanctus mercator opportunum mercis exactum, puto, invenit. Græce *εξαγογήν.*

EXACUM, i, n. 2. *V. EXACON.*

EXACUO, acūs, ācti, āctum, āctere, a. 3. (ex et acuo). Part. *Exacuens* II. 2.; *Exacutus* I. et in fin.; *Exacuendus* II. 2. — *Exacuere*, *εξώνω*, est idem quod acuere, aut valde vel omnino acuere (i. *aguzzare, affilare molto*; Fr. *rendre très-aigu, aiguiser, affiler*; Hisp. *aguzar, afilar*; Germ. *sehr scharf machen, überaus schärfen, zuspitzen*; Angl. *to wet, sharpen, make a sharp edge or point*).

I.) Proprie. *Virg. 1. G. 284.* Exacuunt alii vallos furtales bicornes. *Id. 3. ibid. 255.* dentesque Sabellicus exacti sus. *Id. 4. ibid. 74.* Spiculae exactuunt rostris. *Colum. 11. R. R. 2. 12.* Ridas de dolatas utraque parte exactuere. *Id. 2. ibid. 18. 2.* Fœnum in metas extrui conveniet easque ipsas in angustissimos vertices exacti. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 45. (124).* Cornua in leve fastigium exactuata. *Id. 20. ibid. 6. 39. (141).* Blattæ exactuata clane. *Id. 17. ibid. 17. 27. (123).* Exactus truncus. *Id. 28. ibid. 4. 12. (47).* Cos, qua ferramenta sæpe exactuata sunt. *Id. 34. ibid. 14. 41. (146).* In exactuendo oleares cotæ aquarumque differunt.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur — a) De rebus physicis, et de corporis sensibus. *Plin. 19. Hist. nat. 5. 30. (93).* Scilla nata aceto exactuendo. *ad inactire. Id. 24. ibid. 11. 59. (99).* Ros marinum oculorum aciem exactuit. *purga, rischiara. Id. 29. ibid. 6. 38. (132).* Scarabæi natura contentium visum exactuit. *Ovid. 1. Pont. 10. 13.* Sapor exactuit palatum. *aguzza l'appetito.* — b) Item de alijs, ac præcipue de mente. *Cic. 3. Legg. 9. 21.* Macrocnem tribunicium exactuere in aliquem. Et poetice *Colum. 10. R. R. 392.* Noxius (*cucumis*) exactuit morbos æstatis iniquæ. h. e. auget, vires morbis addit. *Rursus Cic. 1. Legg. 23. 60.* Ut oculorum, sic ingenij aciem exactuere ad bona deligenda et rejicienda contraria. *Plin. 20. Hist. nat. 13. 50. (127).* Nasturtium Venerem inhibet, animum exactuit. h. e. acutum ac perspicacem reddit, *risvegghia lo spirito.* ¶ 2. Dicitur etiam de animo, et est stimulare, incitare quasi que pungere, *pungere, stimolare*, sive idem est atque excitare, cohortari, eique *deterere* opponitur apud *Cic. 1. Orat. 29. 131.* Nec magis ad eos deterendos, qui non possent, quam ad vos, qui

possent, exactuendos accommodavi orationem meam. *Id. 12. Att. 36. 2.* Velim cohortere et exactu Cluatum. *Horat. Art. P. 402.* mares animos in Martia bella Versibus exactuit. *Nepos Phoc. 4.* Plurimi exactuebantur, propter proditiōnis suspitionem. *Plin. 3. Ep. 7. 15.* Ἄγαθῶν δ' ἐπίς, quum invicem se mutuis exhortationibus amici ad amorem immortalitatis exactuunt. *Sil. It. 7. 142.* exactuens varia ad conanima mentem. — Hinc Part. præter pass., cujus multa superius exempla retulimus,

Exactus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Exactior* apud *Plin. 18. Hist. nat. 18. 48. (173).* Latior cuspis, sed exactior. *Harduin.* legit et *acutior* ex MSS., quem lectionem retinuit et *Sillig.*

EXACUTIŌ, ōnis, f. 3. actus exactuendi. *Plin. 17. Hist. nat. 14. 34. (106).* Calami exactio medullam ne nudet.

EXACUTUS, a, um, *V. EXACUO.*

EX ADJŪTŌRE, indecl. m. qui fuit adjutor in militia. *Inscript. apud Rénier. 1371.* L. SRNTIO VALERIANO VETERANO EXADIVTORE PRINCIPIS LEGIONIS III. AVGUSTÆ. *Alia apud eumd. 1193. D. M. S. SPANL VICTORIS EXADIVTORE.*

EXADVERSUM vel *exadvorsum*, et *exadvorsus* vel *exadvorsus*, est idem quod *adversum* vel *adversus*, *ἀντι* contro, in faccia; et usurpatur tanquam A) Adverbium, vel B) Præpositio.

A) Adverbium more occurrit — a) Absolute. *Plaut. Bacch. 4. 7. 37.* Video exadvorsum Pistoclerum et Bacchidem. *Ter. Phorm. 1. 2. 47.* Ea sita erat exadvorsum. *Id. Adelph. 4. 2.* exadvorsum quam proxime collocat. *Ammian. 23. 6.* Post quos exadvorsum Arcehosia visitur. — b) Sequenti Dativo. *Ter. Phorm. 1. 2. 38.* Exadvorsum ei loco tonstrina erat quedam. *Apul. Florid.* Samos Icario in mari modica insula est exadvorsum Mileto, ad occidentem ejus sita.

B) Est etiam præpositio, quæ regit Accusat. *Cic. 1. Divinat. 45. 101.* Ara Ajo Loquenti exadvorsus eum locum consecrata est. *Nepos Themist. 3.* Quo factum est, ut ab Artemisio discederent et exadvorsum Athenas apud Salamina classem suam constituerent. *Plin. 6. Hist. nat. 16. 18. (48).* Gens hæc obtinet aversa montis Paropamisi exadvorsus fontes Indi.

EXADVŌCĀTUS, i, m. 2. qui advocati munere functus est. *Augustin. 22. Civ. D. 8.*

EXÆDIFICĀTIŌ, ōnis, f. 3. idem quod ædificatio, vel ædificationis absolutio. Translate *Cic. 2. Orat. 15. 63.* Ipsa autem exædificatio posita est in rebus ac verbis. h. e. constructio orationis.

EXÆDIFICĀTUS, a, um, *V. voc. seq.*

EXÆDIFICŌ, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et ædifico). Part. *Exædificatus* sub A. I. — *Exædificare* duo diversa significat, scilicet A) Est ædificium absolvere; vel B) Ex ædibus seu domo ejicere.

A) *Exædificare* est idem fere quod ædificare, seu potius ædificum absolvere.

I.) Proprie. *Cæs. 1. B. C. 15.* Quod oppidum Labienus constituerat suaque pecunia exædificaverat. *Sall. Cat. 12.* Domus et villæ in urbium modo exædificatæ. *Cic. 7. Verr. 19. 48.* Capitolium exædificari atque effiel potuit. *Id. ibid. 18. 46.* Exædificare navem. *Orellius* vero legit *ædificare. Id. 4. Acad. (2. pr.) 40. 126.* Ne exædificatum quidem hunc mundum divino consilio existimo. *Liv. 1. 56.* Exædificare templa deum. *Id. 30. 3. sub fin.* Hibernacula, congesta temere ex agris materia, exædificata.

II.) Translate est quodcumque opus perficere. *Plaut. Trin. 1. 2. 95.* Qui exædificaret suam inchoatam ignaviam. *Cic. 1. Orat. 35. 164.* Ne grave-re exædificare id opus, quod instituiti.

B) Ratione habita etymj pro domo ejicere, joculariter *Plaut. Trin. 5. 2. 3.* Nam exædificavisset me ex his ædibus.

EXÆQUĀTIŌ, ōnis, f. 3. actus æquandj. ¶ 1. Abstracte *Liv. 34. 4.* Hanc ipsam exæquationem non fero. — Et pro æqua divisione. *Lex Rom. sen resp. Papiam* (edit, ab *Amadut.*) tit. 17. l. 5. *Nov. p. 204.* Agri quoque communis nullis terminis delimitati exæquationem inter consortes nullo tempore denegandam. ¶ 2. Concreto, uti ajuat, sensu est id quod exæquatum est. *Vitruv. 5. 12.* Deinde insuper eam exæquationem pila struat. h. e. super illam planittem.

EXÆQUĀTUS, a, um, *V. voc. seq.*

EXAEQUO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et aequo). Part. *Exaequatus* I. et II. 1.; *Exaequandus* II. 1. — *Exaequare* duo parum diversa significat: scilicet
A) Rst aequale facere, adaequare, *ἐξἰσῶ* (It. *far uguale, uguagliare*; Fr. *égaler, rendre uni, aplatis, mettre de niveau, niveler*; Hisp. *igualar, alisar, nivelar*; Germ. *ausgleichen, etwas mit einer Sache gleichmachen*; Angl. *to make equal or even, make plane or smooth, level*).

I.) Proprie. *Plaut. Rud. 4. 4. 43.* Argentum argento exaequabitur. *Varro 1. R. R. 40. sub fin.* Cortex cum cortice exaequatus. *Vitruv. 5. 12. 3.* Isque pulvinus exaequata structur planitie. et mox § 4. Tunc proclivatio ea impleatur arena, et exaequetur cum margine et planitie pulvini. Cf. *Auct. B. Hisp. 5.* Hic alteri alteris non solum mortem morti exaegebant, sed tumulos tumulis exaequabant.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim metaphora sumpta a superiore parag. *Lucret. 1. 80.* nos exaequat victoria caelo. *Id. 5. 1295.* exaequata certamina belli. *Cic. post redit. ad Quir. 9. 22.* Propterea quod superiorem esse contra improbos minus est negotii, quam bonis exaequari. *Id. Amic. 20. 71.* Qui sunt in amicitia conjunctionisque necessitate superiores, exaequare se cum inferioribus debent. *Id. 4. Herenn. 18. 25.* Qui, quum plures erant, paucis nobis exaequari non poterant. *Id. 4. Verr. 50. 123.* Iste, qui omnia jura pretio exaequavit, omniumque rerum delectum atque discrimen pecunia sustulit. *Cæs. 1. B. C. 4.* Neminem dignitate secum exaequari volebat. *Sall. Cat. 3.* Arduum videtur res gestas scribere, quod facta dictis exaequanda sunt. *Id. ibid. 59.* Exaequare periculum. *Id. Jug. 100.* Ut militibus exaequatus cum imperatore labor esset. *Liv. 3. 39.* Exaequare libertatem. *Id. 23. 35.* Vetus miles tironi exaequatus. *Id. 34. 3.* Exaequari ad extremum virum patiemini. *Seneca Ep. 20.* Unam seniel, ad quam vivas, regulam prende, et ad hanc omnem vitam tuam exaequa. ¶ 2. Speciatim est examinare, exigere, ad exagium comparare, *saggiare*. In grandi lapide Pompejis reperto, novemque cavis mensuris variae magnitudinis insigni haec, quam ipse vidi et exscripsi (loquitur cl. *Furlanetto*), exstat *Inscript. a. CLODIVS A. F. FLACCVS, N. ARCAEVS N. F. ARCELLIANI CELADVS DVMVIRI IURI DICVNDO MENSVRAS EXAEQVANDAS EX DECVRIONVM DECRETO CVRAVIT.* Similiter *Inscript.* Minturnae reperta, quinque cavis mensuris insignis, in *Bullettin. archeol. a. 1841. p. 170. L. GELLIVS L. F. PVBLCOLA, L. CAEDICIVS C. F. DVO VIR. EX S. C. PONDERRA ET METRA EXAEQVAVRVT. V. EXIGO.* — *AB.* Quidam Lexicographi addunt *Exaequor, aris*, deponens, allato exemplo *Auctoris Paueg. ad Pis. 25.*, sed ibi, pro *exaequamur*, alii legunt *exaequamus*.

B) Item est aequalis sum; et cum Accusativo occurrit pro assequi. *Cic. 4. Herenn. 20. 28.* Ut longitudo aut plenitudo harum multitudinem alterius assequatur et exaequet. *Ovid. 3. Amor. 8. 61.* exaequet tricenas licet illa Sabinas.

EXAESTIVO, as, are, n. 1. idem quod aestivo. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Vol. Tir. p. 113.*

EXAESTUATIO, onis, f. 3. exaestuandi actus.

I.) Proprie. *Solin. 5. circa med.* In medio flumine subita exaestuatione fervescit.

II.) Translate. *Non. p. 494. 10. Merc.* Exaestuatio animi.

EXAESTUO, as, avi, atum, are, 1. (ex et aestuo). Part. *Exaestuans* sub A. I. 1. — *Exaestuare* occurrit A) Neutrorum more; et B) Active.

A) Neutrorum more aestuare, *ἐξυμπίπῳ*, est idem quod aestuare, aut valde aestuare, aestuando exardere, ebullire (It. *uscire endeggiando, bollire*; Fr. *s'élever en bouillonnant, bouillonner*; Hisp. *levantarse borbotando, borbotar*; Germ. *hervorwallen, aufwallen, aufbrausen*; Angl. *to boil, be in great ferment, boil over*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu occurrit — a) De aqua. *Liv. 26. 42.* Ab occasu stagnum claudit — Incertae altitudinis, utcumque exaestuatur aut deficit mare. Sic *Curt. 6. 4. 19.* Exaestuans mare. *Id. 4. 2. med.* Exaestuare semper fretum, quoque acutius volutetur, hoc acutius ferere. *Virg. 3. G. 240.* ima exaestuatur unda Vorticibus, nigramque alte subjectat arenam. *Sueton. Aug. 18.* Fossae, in quas Nilus exaestuatur. *Curt. 4. 7. 22.* Fons aquae media nocte fervide exaestuatur. — b) De Vulcanis et similibus.

Virg. 3. Aen. 577. de Aetna. fundoque exaestuatur imo. Cf. *Justin. 1. 2. 7.* Bitumen in illis locis passim e terra exaestuatur. ¶ 2. Latiori sensu est aestu, seu calore laborare, *aver gran caldo.* *Justin. 2. 1. 16.* Aegyptus torrente calore solis exaestuatur. Et absolute *Sueton. Tib. 72.* Et ut exaestuaret, afflatus aura in graviores recidit morbum.

II.) Translate de vehementibus animi motibus. *Virg. 9. Aen. 798.* mens exaestuatur ira. Adde *Ovid. 6. Met. 623.* et 13. *ibid. 559.* *Ovid. 5. Trist. 1. 63.* Strangulat inclusus dolor atque exaestuatur intus. *Id. 13. Met. 867.* Uror enim; lassusque exaestuatur acris ignis. h. e. vis amoris. *Lucan. 5. 173.* de vate plena deo. magnoque exaestuatur igne Iratum te, Phoebe, ferens.

B) Active est aestuando emittere. *Lucret. 6. 816.* Pos igitur tellus omnes exaestuatur aestus, Exspiratque foras in aperta promptaque caeli. Adde *eumd. 2. 1137. Stat. 1. 1. Theb. 297.* miseramque exaestuatur iram. h. e. effundit, egerit. Plerique tamen rectius leg. *miserā irā.*

EXAEVIO, V. EXSAEVIO.

EXAGELLA, ae, f. 1. *deminut. ab exagium.* *Ennod. Opusc. 2. a. med.* Omnibus in itinere positis munificus, communis, affabilis, et, quasi exagellam reliquens, seipso praestantior.

EXAGGERANTER, adverb. Occurrit translate tantum pro exaggerando et amplificando apud *Tertull. de carne Christ. 19.* Tam exaggeranter inculcavit.

EXAGGERATIO, onis, f. 3. aggerum constructio.

I.) Proprie. *Justin. 2. 1. sub fin.* Aegyptus sive exaggerationibus regum, sive Nili trabentis limum, terrarum recentissima videtur. *Al. leg. aggerationibus.*

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro altitudine et excellentia. *Cic. 2. Tusc. 26. 64.* Hoc tibi propono, amplitudinem, et quasi quandam exaggerationem quam altissimam animi, qui maxime eminent in contemnendis et despiciendis doloribus, unam esse omnium rem pulcherrimam. ¶ 2. Item pro amplificatione oratoria, quam pluribus verbis una eademque res vehementer dicitur. *Gell. 13. 24.* Num onerandi, vel exprobandi criminis causa exaggerationem aliquam speciosam facit? et paulo post. Apud Homerum ejusdem rei atque sententiae luculenta exaggeratio est.

EXAGGERATOR, oris, m. 3. Translate *Hieronym. Ep. 22. n. 28.* Quidquid novum insonuerit, aut auctor, aut exaggerator est famae. h. e. amplificans, augens.

EXAGGERATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXAGGERO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et aggero). Part. *Exaggerans* I.; *Exaggeratus* I., II. et in fin.; *Exaggerandus* I. et II. — *Exaggerare*, *αυγῶναι*, est in aggerem extollere, adeoque coacervare, cumulare (It. *innalzare a guisa d'argine*; Fr. *élever par des terres rapportées, entasser*; Hisp. *amontanar, cumular*; Germ. *aufdämmen, einen Damm aufwerfen*; Angl. *to heap up*).

I.) Proprie. *Vitruv. 10. 22.* Locum operibus exaggerare. h. e. aggere circumdare. *Plin. 19. Hist. nat. 8. 41. (139).* Cauliculos a terra attolentes se, exaggerando altam, accumulales. *Id. 36. ibid. 14. 21. (96).* Eronibus arena plenis mollis elivus super capita columnarum exaggeratus. *Curt. 6. 5. 17.* Aggesta humo e montibus, planitiem exaggerare. *terra-pienare, alzare.* — Latiori sensu *Colum. 8. R. R. 11. 9.* Pluribus stramentis exaggerandum est aviarium, quo tutius integri fetus excipiuntur. — Huc referri possunt et illa, quamquam figurate dicta, *Auct. B. Hisp. 5.* Mortem morti exaggerare. h. e. accumulare. et *Vellej. 2. 129. 2.* Quibus juventam ejus exaggeravit honoribus! *accumulō, ingrāndi, promosse.*

II.) Translate est augere, amplificare; et occurrit — a) Raro de re familiari. *Cic. 1. Off. 26. 92.* Rem familiarem omni ratione exaggerantes. *Id. 4. Cat. 9. 19.* Cogitate, quantis laboribus fundatum imperium; quanta deorum benignitate auctas exaggeratasque fortunatas una nox pene delebit. *Phaedr. prot. 3.* Magnas opes exaggerare. *accumulare.* — b) Saepius de oratione. *Cic. 3. Orat. 27. 103.* Nihil est ad exaggerandam et amplificandam orationem accommodatius. *Id. Orat. 57. 192.* Neque humilem, neque abjectam orationem, nec nimis altam et exaggeratam probat. Sic *Id. Brut. 17. 66.* Catonis lumi-

nibus obstruxit haec quasi exaggerata altius oratio. *Id. 1. Orat. 55. 234.* Exaggerare aliquid oratione. *amplificare, ingrāndire.* *Id. 2. ibid. 72. 292.* Exornare et exaggerare. *Id. Planc. 29. 71.* Exaggerare beneficium verbis. *Id. 5. Tusc. 18. 51.* Xenocrates exaggerans tantopere virtutem, extenuans cetera et abiciens. *Quintil. 6. 2. 23.* Exaggerare injurias suas. h. e. majores atrocioresque verbis facere. *Id. 8. 3. 85.* indignitatem. *Id. 9. 2. 53.* immanitatem parricidii vi orationis. — Hinc Part. praeter. pass., cujus multa superius exempla retulimus.

Exaggerare, a, um, adjectivae quoque occurrit, unde *Comp. Exaggerator.* Translate *Cic. 5. Parad. 3. 41.* Siquidem animo excelso et alto et virtutibus exaggerato sumus. *Petron. Satyr. 124.* Exaggerata verborum volubilitate, unde, aut qui essemus, indicavimus. *con grand'abbondanza di parole.* *Gell. 13. 24. a med.* Neque ornatus sit, additis manibus; neque exaggeratus modulatusque.

EXAGITATIO, onis, f. 3. vehemens agitatio. De morborum vi *Theod. Priscian. 2. 1.* Docuit enim natura omnium gubernatrix, intellixit omnium exagitationum, sub quacumque sorte causarum advenientium, quando praesentis commotionis tempestate naturalis ille vapor turbatus recessus interiores petierit, etc. Adde *eumd.* alibi saepe.

EXAGITATOR, oris m. 3. qui exagitat et insectatur. *Cic. Orat. 13. 42.* Plato quidem exagitator omnium rethorum hunc miratur unum.

EXAGITATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXAGITO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et agito). Part. *Exagitans* II. 3.; *Exagitatus* in omnibus parag.; *Exagitandus* I. et II. 3. — *Exagitare* est ex loco aliquo expellere, per vim exturbare (It. *cacciar fuori con forza*; Fr. *pousser dehors avec force*; Hisp. *pujar fuera violentamente*; Germ. *aus seiner Lage oder Stellung her austreiben*; Angl. *to drive out or away, expel*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Lucret. 6. 583.* Incita quum vis (venti) Exagitata foras erumpitur. *Ovid. 3. Art. am. 662.* Ut lepus hic alius exagitatus erit. *Al. leg. exagitandus.* Cf. *Sil. It. 16. 553.* Duxere assuetos lustra exagitate ferarum Venatu juvenes. *Colum. 12. R. R. 19. 4.* Quos (fasciculos) possit usque ad fundum vasorum demittere, ut quidquid faecis subsederit, exagitet et in summum reducat. ¶ 2. Latiori sensu est commovere, concitare, turbare. *Stat. 3. Theb. 514.* volucres planctum imitantibus alis Exagitant Zephyros.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est valde agitare, persequi, vexare, divexare, uno verbo insectari, *esagitare, dar la caccia, perseguitare, travagliare.* *Cic. 1. Att. 16. 8.* Insectandis exagitandisque nummaris (al. nummularis) iudicibus omne omnibus studioso ac fautoribus illius victoriae *παρρησια* eripuit. *Id. 5. Verr. 18. 46.* Diffugerant permulti, nec solum arationes, sed etiam sedes suas patrias, istius injuriis exagitati, reliquerant. *Cæs. 4. B. G. 1.* Causa transundi fuit, quod ab Suevis complures annos exagitati bello premebantur et agricultura prohibebantur. *Nepos Themist. 9.* Ad te confugi exagitatus a cuncta Graecia. *Val. Flacc. 8. 103.* Exagitare aliquem toto mari. *Horat. 2. Sat. 6. 54.* At omnes di exagitant me, si quidquam. *Ovid. 5. Fast. 141.* Exagitant et Lar et turba Diania fures. *Propert. 2. 7. 81.* Exagitet nostros manes; sectetur et umbras, Insultetque rogis, calcet et ossa mea. *Sueton. Ner. 34.* Confessus exagitari se materna specie, verberibus Furiarum ac taedis ardentibus. *Sall. orat. contra Lepid. Scelerum conscientia exagitati.* *Id. Cat. 14.* Quos flagitium, egestas, conscius animus exagitabat. *Id. ibid. 29.* Rem ad senatum refert, jam antea vulgi rumoribus exagitatum. *Forcellinus leg. exagitatam*, scilicet rem, et interpretatus est tractatam, disputatam: at *V. Kritz.* ad h. l. ¶ 2. Hinc est conviciis mordere, explodere, improbare, rejicere, *villaneggiare, disapprovare, rigettare.* *Cæs. 1. B. C. 2.* Hi omnes convicio consulis correpti exagitabantur. *Cic. Orat. 8. 27.* Quoniam igitur modo audiretur Mysus, aut Phryx Athenis, quom etiam Demosthenes exagitatur ut putidus? Cf. *Sueton. Aug. 86.* Rursus *Cic. 3. Orat. 16. 59.* Inventi sunt, qui hanc dicendi exercitationem exagitant atque conterant. *Id. 8. Fam. 11. 3.* Accipitur satis male a Curione, et totus ejus secundus consulatus exagitur. *Id. Orat. 44. 149.* Esset cum infinitus tunc puerilis labor: quod apud Lucillum

scite exagitat in Albucio Scævola: Quam lepide lexis compostæ etc. *Id. Cluent.* 36. 101. Exagitantur omnes ejus fraudes atque fallaciæ: tota vita in ejusmodi ratione versata aperiebatur. *Forcellinus* h. l. interpretatus est excutere, examinare. *Id. Sull.* 21. 60. Colonorum dissensio delata ad paternos est, quum jam inveterasset ac multos annos esset exagitata. *Forcellinus* h. l. interpretatus est tractatam, disputatam. — Huc referri potest et illud ejusdem *Cic. 6. de republ.* 26. Forum animi, qui se corporis voluptatibus dederunt, in hunc locum, nisi multis exagitati sæculis, revertuntur. ¶ 3. Speciatim ponitur pro excitare, commovere, irritare. — a) De hominibus; et quidem in malam partem. *Sall. Cat.* 38. Cæpere (tribuni) senatum criminando plebem exagitare, dein largiendo atque pollicendo magis incendere. *Id. Jug.* 73. Exagitare vulgum. *Cf. Stat.* 5. *Theb.* 96. rabilis clamoribus urbem exagitat. Et poetice *Lucan.* 2. 688. ne litora clamor Nauticus exagitet, neu buccina dividat horas, Præcepit sociis. — In bonam partem. *Cic. Orat.* 3. 12. Et hujus (Platonis) et aliorum philosophorum disputationibus exagitatul maxime orator est et adjutus. *Cf. alio sensu Sall. Jug.* 67. At illum jam antea consulatus ingens cupido exagitabat. h. e. impellebat, agebat. — b) De abstractis. *Sall. Cat.* 48. Quia in tali tempore tanta vis hominis lenitunda, quam exagitanda videbatur. h. e. irritanda. *Tac.* 4. *Ann.* 12. Vetus Augustæ odium, recentem Liviæ conscientiam exagitare, ut superbiam — apud Cæsarem arguerent. — c) Et de ipsis malis animi motibus pro excitare. *Cic. Att.* 7. 2. Non faciam, ut eumerem miseras omnes, in quas incidit, ne et meum merorem exagitem et te in eundem luctum vocem. h. e. commoveam et exasperem. *Lucan.* 8. 43. tristes præsagia curas Exagitant. h. e. movent, excitant, destant. *Catull.* 64. 94. exagitantis immiti corde furor. h. e. versans, concipiens.

EXAGIUM, n. n. 2. ἔξαγον (ex et ago; cf. examen), ponderatio, pondus. *Edictum L. Turcii Apronianii* præfæti Urbis an. Chr. n. 362. apud *Gruter.* 647. 6. iteque apud *Orell.* 3166. SVB EXAGIO PECORA VENDERE. h. e. expendendo, scilicet ad libram: hinc Ital. *saggio*, Hisp. *ensayo*, Fr. *essai*. Sic *Gloss. Philox.* ἔξαγον, pensatio: ἔξαγοῦσθαι, examinatio. — *Exagium solidi* legitur in nummo æreo Honorii Aug. apud *Eckhel. D. N. V. T.* 8. p. 511. fuitque pondus explorando legitimo solidi ponderi destinatum; solidum vero fuit sexta pars unciæ Romanæ sub Constantino Aug. et ejus successoribus. *Imp. Theod. et Valentinian. Novell.* 25. De ponderibus quoque ut fraus penitus amputetur, a nobis aguntur exagia, quæ sub interminatione superius comprehensa sine fraude debeant custodiri. V. plura huc pertinentia apud *Eckhel. loc. cit.* — Sunt qui perperam putent scribendum *hexagium*, nempe ab ἕξ sex et ἄγω pendō, ita ut significet sextulum, h. e. sextam unciæ partem, aureus enim solidus, qui *Veneto zecchino* fere respondet, sextulum pendet.

EXAGOGA, æ, vel Græcæ positione exagoge, es, f. 1. evectio, exportatio: item ipsæ mercæ, quæ exportantur; ab ἔξαγω exporto. *Paul. Diac.* p. 80. 15. *Müll.* Exagogen, evectioem. *Plaut. Rud.* 3. 2. 15. Si speras, hoc anno multam futurum laserpitium, camque eventuram exagogam Capuam salvam. *Id. Truc.* 4. 2. 5. Hic interim restitrix his præsidebo, iste dum siv faciat domum ad te exagogam. — NB. *Exagoga*, æ, m. ἔξαγωγός, qui exportat. *Id. ibid.* 2. 7. 1. Ite damnigeruli, foras gerones, bonorum exagoga. At recentiores plerique omnes leg. hamaxogoga, h. e. quasi plausiro bona aliena asportantes; ab ἀμαξα currus.

EXALBATUS, a, um. V. EXALBO.

EXALBESCO, albesco, albūi, albescere, n. 3. albesco, vehementer albesco.

1.) Proprie. *Gell.* 12. 1. An quia spiritu multo et calore exalbit, non idem sanguis est in uberibus, qui in utero fuit?

II.) Translate ponitur pro expalescere ob metum. *Cic. 1. Orat.* 26. 121. In me ipso sæpissime experior, ut exalbescam in principiis dicendi et tota mente atque omnibus artibus contentissem. *Id. 4. Acad.* (2. pr.) 15. 48. Si qui tremere et exalbescerent objecta re terribili extrinsecus. *Vetus Poeta* apud *eumd.* 3. *Orat.* 58. 218. et 5. *Fin.* 11. 31. Nemo est tam firmo ingenio et tanta confidentia, quin refugiat timido sanguen, atque exalbescat metu.

EXALBIDUS, a, um, adject. albidus. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 22. (10). Vina admodum exalbida. *Id. 24. ibid.* 19. 112. (172). Folia utricæ in medio exalbida. *Id. 12. ibid.* 17. 39. (78). Arbor exalbidis ramis.

EXALBO, as, ātum, are, a. 1. (ex et albo). Part. *Exalbatul.* — Exalbo est dealbo, album reddo. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 10. Si fuerint delicta vestra tamquam roseum, velut nivem exalbabo. *Id. ibid.* 8. Nazaræi exalbatul sunt super nivem.

EXALBURNATUS, a, um, particip. ab inusit. *exalburno*, alburno spoliatus, ut *Exalburnatum* robur. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 40. 76. (204).

EXALTATIO, ōnis, f. 3. exaltandi actus. Translate *Tertull.* *Cult. fem.* 3. Exaltatio non congruit professoribus humilitatis. *Inscript.* apud *Bertol. Ant. d'Aquil.* p. 296. n. 412. EXALTATIO EXIMIA. *Vulgat. interpr.* *Jacob.* 1. 9. Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua; dives autem humilitate sua. Adde *eumd.* *Proverb.* 21. 4. et *Esai.* 33. 3.

EXALTATUS, a, um. V. voc. seq.

EXALTO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et altus). Part. *Exaltatus* in fin. — Exalto est altum reddo.

1.) Proprie. — a) Est in altum elevare, erigere. *Seneca* 3. *Quest. nat. proem.* Deus alia exaltat, alia submittit. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 748. n. 555. et apud *Borghesi* in *Giorn. Arc.* T. 22. p. 74. IMP. M. AVRELIUS ANTONINVS ET L. AVRELIUS VERVS TERMINOS VETVSTATE COLLAPSVS EXALTAVERVNT ET RESTITVERVNT. — b) *Exaltare fossam, sulcum*, est profundius cavare. *Colum.* 3. *H. R.* 13. 4. Fodiuntque (sulcos) et exaltant in tres pedes. *Id. 4. ibid.* 4. 2. Dum exaltare fortius orbem ablaqueationis fossor studet, obliquam vitem plerumque sauciat.

II.) Translate. *Vulgat. interpr.* *Luc.* 1. 52. Deposuit potentes de sede, et exaltavit humiles. Adde *eumd.* alibi sæpe. — Hinc Part. præter. pass.

Exaltatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Exaltator* translate apud *Donatum* in *Vita Virg. post med.* Quo cognito aliquandiu *Bathyllos* Romæ fabula fuit, Maro vero exaltator.

EXALUMINATUS, a, um, particip. ab inusit. *exaluminio*, ad colorem aluminis accedens. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 35. 56. (113). de unionib. Summa laus coloris est exaluminatus vocari.

EXAMBIO, ambis, ambil, ambitum ambire, a. 4. (ex et ambio). Part. *Exambitus* II. — *Exambire* est circumire.

1.) Proprie. *Cyprian. Ep.* 20. Quum comperissem, eos, qui sacrilegis contactibus manus suas atque ora maculassent, vel nefandis libellis nihilominus conscientiam polluisent, exambire ad Martyres passim etc.

II.) Translate est per ambitum quærere, tentare. *Arnob.* 3. 24. Numquid rex post libamine aliquo exambitur, aut hostia? Adde *eumd.* 7. 15. *Symmach.* 7. *Ep.* 49. Suffragium tui favoris exambio. *Mamertin. Gratian. act. ad Julian.* 19. Nec viros quidem, sed mulierculas exambibant; nec feminas tantum, sed spaldones quoque. *Ammian.* 26. 7. *Araxius* exambita regia prætorio præfectus accessit. — Cum Infinito. *Cyprian. Ep.* 68. Eum ignarum fefellerit, ut exambiret reponi se injuste in Episcopatum, de quo fuerat depositus. *Al. leg.* ambiret.

EXAMBITUS, a, um. V. voc. præced.

EXAMBULO, as, are, n. 1. foras ambulo. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 146.

EXAMEN, ōnis, n. 3. quasi *exagmen*, extrita nempe ob euphonia littera g (ut in *contaminio* pro *contaminio*) ab ἔξαγω actio: illa etiam Græcis ἔξαγός dicitur ab ἔξω mitto. V. AGMEN. — Examen duo diversa significat: scilicet

A) Est agmen quod foras exit; adeoque speciatim ac

1.) Proprie est apum (soboles, quem parentes ex suis alvearibus ad novas sedes querendas evire cogunt; item quæcumque apum congregatio (It. *sciama d'api*, *schiera*; Fr. *essaim d'abeilles*, *troupe*, *bande*; Hisp. *enzambre de abejas*, *enzambre*; Germ. *d. ausgehende oder ausfliegende Haufe*, *Schwarm*, bes. *Bienenschwarm*; Angl. *a swarm of bees*, *swarm*). *Cic.* 1. *Off.* 44. 157. Apum examina fingunt favos. *Id. Senect.* 15. 54. Nec segetibus solum res rusticæ lætæ sunt, sed hortis etiam et apum examinibus. Adde *eumd.* 1. *Divinat.* 33. 73.; *Farron.* 3. *R. R.* 16. 29.; *Virg.* 2. *G.* 452. et 4.

ibid. 21.; *Liv.* 4. 33.; *Colum.* 9. *R. R.* 3. *fin.* 4. *fin.* et 7. 2.; *Plin.* 11. *Hist. nat.* 10. 10. (23); et *Fior.* 2. 6. 14.

II.) Improprie dicitur de quacumque multitudine — a) Tum brutorum, tum hominum. *Lucret.* 5. 1363. examina pullorum (arboris). *Liv.* 42. 10. locustarum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 10. 10. (30). muscarum. *Id. 31. ibid.* 1. 1. (2). piscium. *Horat.* 1. *Od.* 35. 30. Et juvenum recens examen. *Id. Epod.* 2. 65. vernarum. *Cic. Harusp. resp.* 12. 25. serorum. *Plin. Paneg.* 26.; et *Justin.* 25. 2. 8. infantium. *Stat.* 5. *Silo.* 3. 234. Grajum vatium. *Propert.* 2. 32. 41. stuprorum. h. e. feminarum stupratarum. — b) De abstractis apud sequioris ævi Scriptores. *Ammian.* 21. 5. ætatum. *Id. 30. 4.* dilationum. *Arnob.* 2. 7. malorum. *Id. 1. 1.* mœrorum.

B) Alio sensu, et quidem

1.) Proprie *examen* est ligula stateræ vel libræ, quæ per mediam agnam vertitur, et, quum in neutram partem inclinatur, æquilibrium indicat; V. et *Vet. Scholiast* ad *Pers.* 1. 8. cit. infra sub II.: ea Græcis *ἄγων* dicitur, Latinis vero *examen* ab *exigo*, quia illius ope in statera quidem alicujus rei pondus cum æquipondio, in libra autem duorum rerum pondera inter se comparantur et exiguntur. Ea tamen deest in statera et libra, quæ Pompejis reperitæ et in *Mus. Borbon.* T. 1. *fav.* 55. vulgatæ sunt, tum etiam in aliis antiquis monumentis, de quibus consule *Winkelmann. Monum. ined.* P. 2. p. 174. *fav.* 133. *Virg.* 12. *Æn.* 725. Juppiter ipse duas æquato examine lanceas sustinet, et fata imponit diversa duorum, Quem damnet labor et quo vergat pondere letum. *Cod. Theod.* 12. 7. 1. Nec pondera deprimant nullo examinis libramento servato.

II.) Translate ponitur pro exacto judicio et perspicua alicujus rei investigatione; unde *Paul. Diac.* p. 80. 14. *Müll.* Examea est iudicii investigatio. *Pers.* 1. 6. non si quid turbida Roma Eleveit, accedas examene improbum in illa Castiges trutina. Ubi *Vet. Scholiast.* Examen est ligula, vel linguam, quod mediam basiam ad pondera adæquanda tenet: trutina vero est foramen, intra quod est ligula, de qua examinatio est. *Ovid.* 9. *Met.* 550. Jura senes norint, et quid liceatque nefasque Fasque sit, inquirant, legumque examina servent. *Stat.* 3. *Silo.* 3. 203. viam morum longæque examina vitæ Poscam. *Solin. initio epist. ad Advent.* Dare alicui examen opusculi. h. e. deferre censuram et iudicium.

EXAMINATE, adverb. *Comp. Examinatus.* — Examine est cum examine et iudicio. *Ammian.* 29. 1. Spatilis examine dimensis. *Id.* 25. 7. Dum deliberatur examinatus, quid fieri deberet. *Tertull. Præscript.* 33. Examine credere. Adde *eumd.* *ibid.* 20. *Non.* p. 9. 6. *Merc.* Examissum dicitur examine ad regulam vel coagmentum.

EXAMINATIO, ōnis, f. 3. actus examinandi et pensandi.

1.) Proprie. *Vitruv.* 10. 8. *de vecte.* Non poterit onus elevare, nisi examinatio vectis longius per caput, neque juxta onus fuerit facta. h. e. æquilibrium. *Et de statera paulo post.* Scopi libratio et examinatio longius a centro recedens.

II.) Translate est investigatio, censura, iudicium. *Ulp. Dig.* 3. 5. 7. Si post examinationem reprobatæ fuerint compensationes. *Id. ibid.* 47. 11. 1. Qui peccora abegit, ad examinationem civilem remittendus est.

EXAMINATOR, ōris, m. 3. qui ponderat.

1.) Proprie. *Cassiod.* 6. *Variar.* 18. *sub fin.* Pausi pondera æquus examinatur intende.

II.) Translate qui inquiri et iudicat. *Tertull. Apolog.* 9.; et *Augustin.* 3. *contra Crescon. grammat.* 7. 3.

EXAMINATORIUS, a, um, adject. ad examinandum pertinens. *Tertull. advers. Gnost.* 7. Martyria examinatória fidei.

EXAMINATUS, a, um. V. voc. seq.

EXAMINO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (examea). Part. *Examinans* sub B. II.; *Examinatus* sub B. I. et II. et in fin.; *Examinandus* sub B. II. — Examinare duo diversa significat; scilicet

A) Quum est ab examine apum, dicitur de apibus, quum vernant, et per novos fetus crescant atque in colonias abeunt, *fare sciama.* *Colum.* 9. *R. R.* 11. 5. Ab exortu Vergiliarum ad solstitium fere examinant alvi: quo tempore custodiri debent, ne novæ soboles diffugiant.

B) Ab examine libræ

I.) Proprie est expendere et alicujus rei pondus inquirere: occurrit autem — a) Active, *pescare, τραπέζωμαι. Cic. 1. Tusc. 10. 43.* Tamquam paribus examinatus ponderibus, nullam in partem inoveat. *Cæs. 5. B. G. 12.* Utuntur taleis ferreis ad certum pondus examinatis pro nummo. — b) Neutrorum more *examinare* dicitur statera, vel libra, quum duo pondera æque utrimque extollendo, examen rectum habet et æquilibrium facit. *Vitruv. 10. 8. de vecte.* Caput vectis, faciundo motus circinationis, cogit pressionibus examinare paucis manibus oneris maximi pondus. *sa che poca forza premendo equilibra un grandissimo peso.* Similiter *Id. ibid. mox.* Onerum vero maxima pondera quum feruntur a phalaangariis, examinantur per ipsa media centra phalaangarum. *si equilibran facendo centro sulla metà delle stanghe.*

II.) Translate est inquirere, pendere, considerare, *examinare, considerare*; ad rem *Cic. 2. Orat. 38. 159.* Oratio multitudinis est auribus accommodanda, ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. *Id. Orat. 8. 26.* Diligenter examinans verborum omnium pondera. Adde *Quintil. 10. 3. 5.* Rursus *Cic. 3. de republ. 8.* Qui suo quodam more loquitur, ut omnia verborum momentis, non rerum ponderibus examinet. *Id. Planc. 32. 79.* Sed ego hoc meis ponderibus examinabo, non solum quid cuique debeam, sed etiam quid cujusque intersit. *Horat. 2. Sat. 2. 8.* male verum examinat omnis Corruptus iudex. *Ovid. 14. Met. 270.* examinare herbas. *Quintil. 1. 5. 1.* Emendate loquendi regula vilia orationis examinat. *Id. 12. 10. 4.* Parrhasius examinasse subtilis lineas traditur. *Val. Max. 2. 2. n. 7.* Tribuni plebis decreta patrum attentissima cura examinabant. *Stat. ep. 1. 2. præm.* Ne quis asperiore lima carmen examinet. *Gell. 16. 18.* Syllabarum longarum et brevium junctura aurium mensura examinatur. — Et in re judiciali. *Plin. 29. Hist. nat. 1. 8. (18).* Decuriæ (judicum) pro more censuris principum examinantur. Adde *Quintil. 12. 3. 6. Papi- nian. Dig. 22. 1. 32.* Si interpellatus opportuno loco, non solverit: quod apud iudicem examinabitur. *Modest. ibid. 5. 2.* In testimoniis fides, dignitas, mores, gravitas examinanda est. *Papinian. ibid. 30. 58.* Adificiorum ætatibus examinatis. *Ulp. ibid. 33. 7. 12. § 43.* Ceteris patris facultatibus examinatis. — Hinc Part. præter. pass.

Examinatus, a, um, adjective quoque occurrit, et est prudens, circumspectus. Sup. *Examinatissimus* apud *Augustin. 7. Confess. 6.* Examinatissima diligentia.

EXAMO, as, are, a. 1. amare desino. Vox a Lextico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tyr. p. 60.*

EXAMPLEXOR, aris, ari, dep. 1. (ex et amplexor) amplexor, complector. *Cic. 4. Herenn. 52. 65.* Et tu per deos, inquit, hunc examplexare.

EXAMPLIO, as, are, a. 1. (ex et amplio) ampliorum facere. *Inscript. reperta Romæ ann. 1848,* quæ pertinet ad tempora Septimii Severi Imp. L. CÆVS L. FIL. PRIVATVS QVOD CVM EXAMPLIARETV BALNEVM SVBRINCVS VOVERAT PRINCEPS CASTR. PEREGRINORVM V. S. L. M. Hæc *Inscriptio*, quam inveni in MSS. cl. *Furlanetto*, est apud *Henzen. 5077.*

EXAMURCO, as, are, a. 1. est sublata amurca oleum defæcatum reddere. Translate *Apul. 4. Met. de corio uræ detracto.* Soli succandam tradimus: ac dum cælestis vaporis flammis examureatur, etc.

EXAMUSSIM, adverb. ad amussim adcoque perfecte: hinc *Paul. Diac. p. 80. 19. Müll.* Examussim regulariter: amussim enim regula laborum est; vel, ut alii volunt, ferramentum, quo in poliendo utuntur. et *Gloss. Placid. edente A. Mai p. 457.* Examussim integre sine fraude: musis (lege amussim) enim dicitur regula et mensura fabrilis (lt. *esattamente, perfettamente*; Fr. *avec exactitude, exactement*; Hisp. *exactamente*; Germ. *genau, volkommen*; Angl. *accurately, exactly*). *Plaut. Amph. 2. 2. 213.* Næ ista edepol examussim est optima. *Id. Men. prol. 5th.* Lt hanc rem vobis examussim disputem. *Id. Most. 1. 2. 18.* Edes expolite, factæ probe, examussim. *Gell. 1. 14.* Judicium examussim factum. *Apul. 2. Met.* Ceram ei applicant examussim. *Id. 4. ibid.* Examussim capto momento.

TOM. II.

Id. 11. ibid. Habitu examussim nocturnæ imagini congruentem.

EXANCILLĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *exancillor*, qui ancillæ modo alicui servivit. *Tertull. Apolog. 17. ad fin.* Anima falsis diis exancillata.

EXANCILĀTUS, a, um, F. voc. seq.

EXANCLŪ vel exantlo, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Exanclatus* in omnibus paragr. — Quod ad descriptionem atinet, hæc *Forcellinus*: Exanclare est exhaurire, ut *Paul. Diac. p. 80. 13. Müll. et Non. p. 292. 3. Merc.* interpretantur a Græco ἀντλαίν, quod idem significat. Qui maluit exanclor, deducunt ab obsoleto *anculo*, et per syncope. *anclo*, ministro: unde *ancula* et *ancilla*, ut *furcula* et *furcilla*. In MSS. et edit. libb. varie scribitur, modo per c, modo per t. Sed si usus spectatur, exhauriendi significatio ei magis convenit, et per t rectius scribitur. Hæc *Forcellinus*. At recentiores plerique omnes ab *anculo* deducunt, ita ut *exanclare* sit exhaurire ministrando vel serviendo. — Hoc verbum inter ea ponit *Quintil. 1. 6. 40.*, quæ ab *ultimis et jam obliteratis sunt repetita temporibus*, quamquam *Cic. bis* in prosa oratione usurpaverit, ut infra referemus. Nam *Apulej.* antiquitatis affectatorem nihil moror. Hæc quoque *Forcellinus*. At *Cic. in locis cit.* antiquam poetarum rationem imitatur. — Ceterum *exanclare* est, ut dicimus, ministrando vel serviendo extrahere, exhaurire (lt. *cavare o portar fuori servendo*; Fr. *tirer de en servant, extraire en servant*; Hisp. *extraer servendo*; Germ. *dienend heraustragen*; Angl. *to draw or empty out*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Pacuvius* apud *Non. p. 292. 7. Merc.* Non potest, Menalippe, hic sine tua opera exanclari clavus. non si può cavar questo chiodo. Est autem locutio allegorica et proverbialis, h. e. non potest hoc negotium perfici. — b) Speciatim. *Plaut. Stich. 1. 3. 115.* Vinum poculo pauxillulo saepe exanclavit. *Ejusdem fragm.* apud *Non. loc. cit.* Saepè exanclatum merum scitissime. *Plauti* locus videtur esse *Stich. 1. 3. 116.* ubi habetur: Saepè exanclavit submerum scitissime. *Nominis* tamen alibi tamquam ex fragment. *Pænuil.* — c) Latiori sensu *Ennius* apud *Non. loc. cit.* Nisi patrem materno sanguine exanclando ulciscer. h. e. effundendo.

II.) Translate est tolerare, perpeti, perferre, pati, tollerare, soffrire. *Actius* apud *Non. loc. cit.* Pertolerarem vitam cladesque exanclarem impatibiles. *Id. ibid.* Fere exanclavimus tyranni sævum ingenium atque execrabile. *Ennius* apud *eumd. ibid.* Quantis cum ærumnis illum exanclavi diem! *Cf. Cic. vertens Homerum versum 2. Divinat. 30. 54.* Tot nos ad Trojam belli exanclabimus annos h. e. transigemus, hauriemus laborem (ut *Horat. loquitur 1. Sat. 2. 78.*) belli decem annos. *Homer.* hoc loco (*Iliad. 1. 2. v. 328.*) habet πτόχμηζομεν. *Lucilius* apud *Non. loc. cit.* Quantas quoque modo ærumnas quantosque labores Exanclaris. *Cic. 2. Tusc. 8. 20.* vertens carmina *Sophoclis Trach. 1048.* O multa dictu grævia, perpassu aspera, Quæ corpore exanclata atque animo pertuli! *Forcellinus* minus recte legebat corpore *exanclato*, et interpretatus est exhausto, confecto. Rursus *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 34. 108.* Herculis quemdam laborem exanclatum a Carneade. *Id. 1. Tusc. 49. 118.* Quum exanclarisset omnes labores, tum includeret in malum sempiternum. Adde *Apul. 1., 6., 7., 8. et 11. Met.* — Sunt qui putant, nullam esse metaphoram, quum pro perpeti ponitur, quod in ea significatione sit ab ἀνατλαίν et ἀντλαίν perfero: ne si placeat quidem exanclor scribi, quia quemadmodum a πτόχμηζομεν sit plecto, inquit *Budeus*, t in e mutata, ita ab ἀνατλώ anclo fieri posse: sed reveror, ut verum sit, plecto esse immediate a πτόχμηζο, ac non potius a πτόχμηζος percussor, quod est a 3. pers. præter. pass. πτόχμηζας. Hæc *Forcell.*

EXANGUIS, e. F. ENSANGUIS.

EXANIMABILITER, adverb. *Novius* apud *Non. p. 376. 12. Merc.* Ubi vidi, exanimabiliter timidus pedibus prostram me dedî. h. e. exanimis, seu perterritus ac perturbatus modo fugæ me dedi.

EXANIMĀLIS, e, adject. (ex et anima). ¶ 1. Passive est qui est sine anima, exanimis. *Plaut. Bacch. 4. 8. 6.* Neque Bellona mihi unquam, neque Mars credant, si illum exanimalem faxo. ¶ 2. Active est letalis. *Id. Rud. 1. 4. 2.* Ita male rivo, atque ita mihi multæ in pectore sunt curæ exanimales.

EXANIMATIO, ōnis, f. 3. actus exanimandi, hoc est respirationem adimendi.

I.) Proprie *examinationes vulvarum* apud *Plin. 32. Hist. nat. 3. 13. (28).* sunt, quas *Id. 20. ibid. 5. 15. (30).* et *26. ibid. 15. 90. (160).* suffocationes appellat.

II.) Translate est exanima vel maxima fracti animi abjectio. *Cic. 4. Tusc. 6. 13.* Declinatio a malis, cum examinatione humilii etque fracta, nominetur metus. et *ibid. 8. 19.* Exanimatio est metus subsequens, et quasi comes pavoris. *Id. 1. Off. 36. 131.* Ne in perturbationibus atque examinationibus incidamus.

EXANIMĀTUS, a, um, F. EXANIMO.

EXANIMIS, e, et exanimus, a, um, adject. (ex et anima). Postrema forma occurrit fere in plur. numero: V. *Wagner.* ad *Virg. 4. Æn. 8.* — Exanimis et exanimus, ἀνοχοϛ, est exanimatus, mortuus (lt. *esanine, morto*; Fr. *inanime, privé de la vie, mort*; Hisp. *inanimado, muerto*; Germ. *entseelt, leblos*; Angl. *lifeless, dead*).

I.) Proprie. — a) Forma *exanimis* occurrit apud *Liv. 25. 16. sub fin.* Exanimem eum Mago ad Hannibalem misit. *Id. 25. 34.* Ut exanimem labentem ex equo Scipionem vidi. *Virg. 5. Æn. 481.* Sternitur exanimisque tremens procumbit humi bos. *Id. ibid. 517.* Decidit exanimis vitamque reliquit in astris Ætheriis (*columba*), fixamque refert delapsa sagittam. *Ovid. 14. Met. 720.* exanime corpus. *Id. 2. ibid. 336.* exanimis artus. *Id. ib. 114.* Umbra exanimis. *Sueton. Cæs. 82.* Exanimis aliquamdiu jacuit. *Stat. 12. Theb. 739.* Exanimis et projecta præda. *Id. ibid. 418.* gelida exanimisque favilla. *extincte. Id. 7. ibid. 88.* Ut si quando ruit, debellatasque reliquit Euræ aquas, pat ipsa tumet, pontumque jacentem Exanimis jam volvit hiems. h. e. tempestas cessante vento (qui anima dicitur) adhuc volvit mare. — b) Forma *exanimus* occurrit apud *Zucet. 6. 706.* Corpus ut exanimum si quod procul ipse jaceret Conspectus hominis. et *ibid. v. 1270.* sancta deum delubra repleat Corporibus mors exanimis. et *ibid. v. 1254.* Exanimis pueris super examinata parentum Corpora. *Virg. 11. Æn. 50.* Nos juvenem exanimum — vano masti comitatur honore. *Id. ibid. 110.* Pacem me exanimis et Martis sorte peremptis Oratis? *Tuc. 1. Ann. 32.* Tum convulsus laniatosque, et partim exanimos, ante vallum projiciunt. *Id. 15. ibid. 18.* Domus corporibus exanimis, litora funeribus complebantur. *di cadaveri. Colum. 12. R. R. 47. 4.* Mei exanimum corpus hominis per annos plurimos innoxium conservat. Adde *Seneca. Hippol. 585.* et *Plin. 10. Hist. nat. 3. 3. (8).*

II.) Translate *exanimis* (namque translate *exanimus* aut rarius, aut fortasse nunquam adhibetur) ¶ 1. Est exterritus, perturbatus, quasiq, præ timore aut dolore, anima privatus, *disanimato, stigmollito, mezzo morto.* *Virg. 4. Æn. 672.* Auditis exanimis trepidoque exterrita cursu etc. *Horat. 1. Sat. 1. 76.* vigilare meto exanimem. *Id. 2. ibid. 6. 113.* Pavidi magisque exanimis trepidare. ¶ 2. Item pallidus, exanguis: quæ sunt metus initia. *Lucan. 6. 657.* ipsumque tremementis Conspectis. exanimi defixum limba vultu. *Ovid. 1. Amor. 7. 53.* Exanimis artus et membra tremantia viat. *Id. 1. Art. am. 510.* Nullus in exanimi corpore sanguis erat.

EXANIMŪS, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et anima). Part. *Exanimatus* in omnibus fere paragr. — Exanimare

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est animâ seu vento privare. Hinc *Exanimare folles*, apud *Sever. Ætn. 560.* est comprimere, ut animam seu ventum emittant essentique. ¶ 2. Latiori tamen sensu ac sæpius est anima privare, occidere, *privare* (lt. *exanimare, ammazzare*; Fr. *ôter la vie, priver de la vie, tuer*; Hisp. *quitar la vida á otro, matar*; Germ. *d. Scele, d. Lebens berauben, entseelen, todten*; Angl. *to deprive of life, kill, slay*). Occurrit — a) Raro active. *Zucet. 2. 1104.* telum sæpe nocentes Præterit, exanimat indignos inque merentes. Adde *eumd. 6. 243. Cæs. 6. B. G. 31. extr.* Quum laborem belli ferre non posset, taxo se exanimavit. *Sueton. Aug. 29.* Servum præudentem exanimavit. *Curt. 7. 3. 13.* Multos exanimavit vigor insolitus nivis. *Poetice Horat. 2. Od. 17. 1.* Cur me querelis exanimas tuis? — b) Sæpius passive. *Cic. 2. Fir. 30. 97.* Quam ipse gravis vulnere exanimari se videret. Adde *eumd. 5. Tusc. 27. 77. Cæs. 6. B. G. 15.* Circumveati flamma exanimantur homines.

Nepos Epam. 9. extr. Tum ferro extracto, confestim exanimatus est. *Sueton. Caes. 39.* Præ turba ciliis exanimatique sunt plurimi. Adde *eumd. Oth. 11.* — c) Item sæpe Part. præter. pass. *Lucret. 6. 1254.* pueri super exanimata parentum corpora. *Cres. 7. B. G. 27.* Scorpione transectus et exanimatus concidit. Adde *eumd. 5. ibid. 44. Liv. 22. 7. sub fin.* Ferunt, alteram, maestam sedentem, ad primum conspectum filii gaudio nimio exanimatum. Adde *eumd. 9. 1., 42. 20.* et alibi. *Tac. 3. Ann. 51.* Ductus in carcerem Priseus, ac statim exanimatus. *Inscript. apud Gruter. 690. 5.* LITORE PROCATICO RELAGI VI EXANIMATA. ¶ 3. Latissimo sensu est animam, h. e. respirationem adimere, lassitudine conficere. *Plaut. Asin. 2. 1. 17.* Exanimatus currit. *Cæs. 3. B. C. 92.* Simul fore, ut duplicato cursu, Cæsaris milites exanimarentur et lassitudine conficerentur. si sfatierebbero. *Id. 3. D. G. 19.* Huc magno cursu contenderunt exanimatique pervenerunt. *rifiniti, sfiatati, stracchi morti. Id. 2. ibid. 23.* Milites cursu et lassitudine exanimati. — Huc referri possunt et illa *Cic. 2. Tusc. 23. 54.* Qui doloris speciem ferre non possunt, abijcunt se, atque ita afflicti et exanimati jacent. *Auct. B. G. 8. 38. extr.* Ut verberibus exanimatum corpus securi feriretur.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ ductâ a superiori paragr. 2., *exanimatus* dicitur, qui est corpore præsens, animo absens, *fuori di se, distratto. Plaut. Cas. 3. 9.* Rogitare oportet, adsint animus et, necne adsit: si neget adesse, exanimatum amittit domum. ¶ 2. Item ac sæpius, metaphorâ ductâ a superiori paragr. 2., est perturbare, exterrere, dolere, aut metu percellere, *disanimare, sbigtire, far morir di paura, εκδηρω. Plaut. Cist. 2. 1. 5.* Exanimor, feror, differor, distrahor, diripior. *Id. Cas. 3. 5. 8.* Timidus atque exanimatus. Adde *eumd. Baech. 2. 4. 64.* et *Pseud. 1. 1. 7. Ter. Andr. 1. 5. 16.* Oratio hæc me miseram exanimavit metu. *Id. Phorm. 3. 3. 31.; et Curt. 7. 3. 16.* Exanimatus metu. Adde *Ter. Andr. 1. 1. 104. Cic. 4. Ferr. 77. 189.* Itaque illum in jure, metu conscientiaque peccati mutum atque exanimatum ac vix vivum relinquo. *Id. 4. Cat. 2. 3.* Neque meam mentem non domum sæpe revocat exanimata uxor, abjecta metu filia. *Id. 2. Parad. 18.* Te metus exanimant judiciorum atque legum. *Id. Mil. 34. 93.* Me quidem exanimant et intermunt hæc voces Milonis. *Id. 11. Att. 6. a med.* Tullie meæ morbus et imbecillitas corporis me exanimat. *Id. 10. ibid. 9.* Adventus Philotimi exanimavit omnes, qui mecum erant: nam ipse obdaru. *Cælius apud Cic. 5. Fam. 16.* Exanimatus sum tuis literis. *Virg. 5. Æn. 805.* Exanimata sequens impingeret agmina muris. *Cf. Stat. 4. Theb. 759.* tu refugas vires et pectora bello Exanimata reple. *Liv. 7. 36.* Torpidi somno, insuper pavore exanimati. Sic *Curt. 10. 3. 2.* Exanimati pavore, attonitis similes. *Horat. 2. Ep. 1. 177.* Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru, Exanimat lentus spectator, sedulus inflat. *gli toghe li fiato e'l coraggio.* — NB. Quod discrimen tradit *Donatus* ad illud *Ter. Andr. 1. 4. 7.* Sed quidnam Pamphilum exanimatum video? ut *exanimatus* perturbatum, *exanimus* mortuum significet, jam satis parat, aut nullum esse, aut saltem a scriptoribus non servari. ¶ 3. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 3., exanimare est debilitare. *Cic. 3. Orat. 11. 41.* Nolo verba exilliter exanimata exire, nolo inflata et quasi anhelata gravius. *fiacche e quasi moribonde.* — Hinc est etiam exspirare, diffolari, dispergi. *Plin. 23. Hist. nat. 2. 31. (64).* de vini fece usta. Celerrime exanimatur, loco non incluso condita. *h. e. exspirat, svapora e perde la forza, διαψυεται.*

EXANIMUS, a, um. V. EXANIMIS.

EXANIO, V. EXSANIO.

EXANTE, V. ANTE.

EXANTHÈMA, atis, n. 3. ἐξάνθημα. Exanthemata sunt varii generis pustulae in cute enascentes, ut quæ ex urtica tactu, ex morbillis, ex sole, ex natatu, ex frigore, ex varis, livida, pallida, nigra, rubentes, in pueris præsertim erumpunt, ac veluti efflorescunt: ab ἐξανθίζω effloresco. Græcæ habet *Cels. 5. 28. n. 15.* Latine autem *Marcell. Empir. 19.; Emil. Macer Herb. c. de camomilla;* et *Theod. Priscian. 1. 5.*

EX ANTISTITE, indecl. m. qui fuit antistes. *Cod. Theod. 11. 36. 20.* Quoniam Chronopius ex antistite idem fuit.

EXANTLÁTUS, a, um, et

EXANTLO, as, etc. V. EXANCLO.

EXAPERIO, is, ire, a. 4. prorumpo aperio. *Augustin. Confess. 10.* Quis exaperit istam tortuosissimam et implicatissimam nodositatem?

EXAPTO, as, are, a. 1. idem quod apto, ἐξάπτω. *Apul. 11. Met.* Visus est quiete proxima, dum magno Deo coronas exapat, etc. h. e. apte imponit, vel apte necit Dei capiti imponendas.

EXAPTUS, a, um, particip. ab inusit. *exapo (V. APO)*, aptus, junctus, connexus. *Lucret. 4. 827.* Brachia tum porro validis exapta lacertis Esse, manusque datas utraque a parte ministras, Ut facere ad vitam possimus quæ foret usus. *Recentiores leg. validis ex apta lacertis; ut ex sit præpositio quæ Abiat.* lacertis regat. *Lucilius apud Non. p. 235. 7. Merc.* Pellicula extrema exaptum pendere onus ingens. *Varro apud Plin. 36. Hist. nat. 13. 19. (92).* Ex quo (orbe) pendeant exapta catenis tintinnabula. *Fronto de fer. Als. (ab A. Maio iterum edit.) Ep. 3. p. 213.* Juppiter alis Somno, non ut Mercurio talares, sed, ut Amori, humeros exaptos (corrigere humeris exaptas) adneruit.

EXAQUESCO, is, ere, n. 3. in aquam solvor, aqua flo. *Censorin. de die nat. 19. a med.* Nam his alternis temporibus (æstatis et hiemis) mundus tum exignescere, tum exaquescere videtur.

EX AQUILIFERO, indecl. m. qui fuit aquilifer. *Inscript. apud Héner. 767 D. M. S. CAIUS IVLIVS C. P. DOMO ARETHUSA LIVIANVS VETERANVS EX AQVILF. (h. e. ex aquilifero) LEGIONIS III AVGVSTÆ SEVERIÆ TRANSLATVS EX LEG. III. GALLICÆ SV VIVO IN MEMOR. MORTIS AETERNÆ OBVENTVRE (SEN) CVM SVIS FECIT DEDICAVITQVE.* Adde *altiam apud Henzen. 6681.*

EXARATIO, ðnis, f. 3. actus exarandi, seu arando eruendi.

I.) Proprie. *Capell. 9. p. 204.* Etruria Tagetis exaratione celebrata. *h. e.* qua in agro Tarquinieasi, inter arandum Tages ille exstitit, de quo *Cic. 2. Divinat. 23. 50.*

II.) Translate est scriptio, poema. *Sidon. carm. 9. 335.* Isti qui valet exarationi Districtum bonus applicare theta.

EXARÁTUS, a, um. V. EXARO.

EX ARCHIATRIS, dicitur is, qui archiatri dignitate functus est. *Imp. Constantin. Cod. 10. 52. 6.; et Cod. Theod. 13. 3. 2.*

EXARCHUS, i, m. 2. ἐξάρχης, qui supra ceteros eminet: ab ἐξ εἰς et ἀρχος princeps. — a) Generatim. *Just. Novell. 133. 4.* Exarchus monasteriorum. — b) Speciatim ita Græca appellatione vocatus est in militia R. sequiori tempore, qui prius Latina præfectus dicebatur; etenim in *Inscript. apud Gruter. 114. 1. P. Aulus (Aulius legendum esse videtur) P. F. Pal. Posthumus Aclianus, qui Antonio Pio Aug. imperante vixit, appellatur Praef. Coh. 1. Dalmatarum,* quum inscriptiones mox afferenda, quæ ad M. Aurelii Valerii Maximiani Aug. tempora pertinere videntur, *exarchus numeri Dalmatarum* præferant. *Inscript. apud Gruter. 528. 7. AVRELIO JANVARIO SIGNIFERO EX NYMERO DALMATARUM FORTENSIVM, ET AVRELIO VALENTIANO EXARCHO POSVIT AVRELIIVS IVSTVS PATER. Alia apud Murat. 789. 7. AVRELIIVS PISTVS EXARCHVS FRATRI CARISSIMO POSVIT. et 791. 8. quæ est apud Orell. 3410. D. M. AVRELI MAXIMI EXARCHI NYMERO DALMATARUM DIVITENSIVM etc. Alia apud Henzen. 6717. AGGÆO EXARCHO ALAE CELERYM VIRO SAGITTANDI FERITISSIMO VI MILITVM INTEREMPTO MONNA MARITO AMANTISSIMO.* — NB. *Exarchi* item appellati sunt, qui ab an. a Chr. n. 528. ad an. 752. Ravennæ plerumque commorantes, Græcorum imperatorum jussu, provincias Italiae militari et civili imperio administrant. Horum mentio est in Græca *Inscript. apud Murat. 1881. 4. Ὅντε Ἰσαάκιος, ὄντις ἐξάρχης μέγας ἔργος ἐδείχθη τῶν Ἰταλῶν στρατευμάτων, ἑλάτους παρῶς etc., h. e. Quemque Isaacius, qui exarchus magnus factis inclauit Italicorum exercituum, siveit amare. Alia vero Latina *Inscript. Romæ effossa an. 1813, et edita a Guattiano Mem. Enciclop. per l'anno 1817. p. 40.,* quæ est apud *Henzen. 5597. OPTIMO CLEMENTISSIMO PISSIMOQVE PRINCIPI DOMINO N. FOCE imperatori PERPETVO, A DOMINO CORONATO, TRIVMPHATORI, SEMPER AVGVSTO SMLRAGIVS EXPRAFOSIVS SAGRI PALATHI, AC PATRICIVS, ET EXARCHVS ITALIAE DEVOTVS EJVS CLEMENTIÆ, etc.* Hæc pertinet ad an. a Chr. n. 608. Ex his*

patet, perperam omnino a quibusdam *Hæzarcha* vel *Exarcha* scriptitatum. V. *Zivardini, edit. Ravenn. p. 130-139.*

EXARDECO, es, ere, n. 2. Præter. *Exarsi* et Part. *Exarsus, V.* in voc. seq. — Exardeo est vehementer ardeo. *Fulgat. interpr. Eccles. 16. 7.* Ignis exardebit. Adde *eumd. 28. ibid. 14. et 27.*

EXARDESCO, ardescis, arsi, arsum, ardescere, n. 3. (ex et ardesco, ardeo). Part. *Exardescens I., Exarsus* in fin.; *Exarsurus II.* — Exardescere; ἐκρυπόμαι, est accendi, inflammari, conflagrare (It. *accendersi, ardere fiammeggiando, bruciarsi;* Fr. *s'enflammer, brûler;* Hisp. *inflamarse, enardecerse;* Germ. *aufflammen, erglühen, entbrennen, sich entzündend;* Angl. *to grow hot, become enflamed, blaze, be on fire.*)

I.) Proprie. *Cic. 2. Orat. 45. 190.* Nulla materies tam facilis ad exardescendum est, quæ, nisi admoto igni, ignem concipere possit. *Plin. 35. Hist. nat. 15. 50. (176).* Sulphur exardescens. *Martial. 3. 67.* Exarsit dies, h. e. inflammatus est, sole in meridiem verso. — Latiori sensu dicitur et de colore flammeo. *Plin. 37. Hist. nat. 7. 25. (94).* Fulgorem carbunculi debere candidum esse positi, si attollatur, exardescentem. *Sillig. vero ex optimis Codd. legit: Fulgorem carbunculi debere candidum esse, ut positus extremo visu nubilantes attollat exardescente fulgore. h. e. carbunculo tantum candorem debere esse, ut positus (i. e. in tabula aliqua) exardescente suo fulgore attollat (i. e. eorum visum intendat, eos splendidiore, visu acriore reddat) alios carbunculos juxta positos extremo visu nubilantes, i. e. qui in extremitate sua nubilum aspectum præbent, ut igitur ille carbunculus suum fulgorem cum aliis communicet.*

II.) Translate: ad rem *Cic. Harusp. resp. 21. 45.* Excepi flammam illorum temporum, et pro patria solus exarsi. — a) Dicitur de hominibus; et transfertur ad animi affectus, amorem, iram, cupiditatem, dolorem; et — Ipsi affectus per Ablativum efferuntur. *Cic. 4. Ferr. 20. 48.* Exarsit iracundia ac stomacho. *Id. 10. Phil. 9. 19.* Tota Italia desiderio libertatis exarsit. *Cæs. 5. B. G. 4. extr.* Qui ante inimico in nos animo fuisset, multo gravius hoc dolore exarsit. *Liv. 4. 6.* Ad id maxime indignatione exarsit. *Tac. 6. Ann. 1.* Indomitis libidinibus exarserat. *h. e. impotenter accensus fuerat. Id. ibid. 25.* Tiberius fœdissimis criminacionibus exarsit. *infieri, si sfogò, proruppe arrabbiatamente in vergognosissime accuse.* — Cum addito, quo quis exarsit, per Accus. et præpos. ad vel in. *Cic. 11. Phil. 2. 3.* Ipsi vestra sponte exarsistis ad libertatis recuperandæ cupiditatem. *Id. 3. Ferr. 25. 64.* Homo sic exarsit ad id, quod nunquam viderat. *s'accese, s'innamorò. Liv. 40. 35. a med.* Milites si quis impense retineret in provincia, in perniciosam seditionem exarsuri. *Virg. 7. Æn. 445.* Talibus Alecto dictis exarsit in iras. *Tac. 11. Ann. 12.* In C. Silium, juvenutis Romanæ pulcherrimum, ita exarserat, ut etc. — Absolute. *Cic. 3. Orat. 1. 4.* Non tulit ille, et graviter exarsit. *s'accese di collera. Id. Orat. 29. 102.* In omni genere amplificacionis exarsimus. *mi riscaldai. Tac. 1. Ann. 51.* Exarsere animis, unoque impetu etc. *Cf. Liv. 3. 30.* — b) Dicitur de ipsis affectibus et de rebus. — Cum addito Ablativo, raro admodum. *Virg. 8. Æn. 219.* Ille vero Alcide furis exarserat atro felle dolor. *Plin. 33. Hist. nat. 3. 14. (48).* Paullatim exarsit rabie quadam, non jam avaritia, sed fames auri. *Cf. Val. Flacc. 2. 248.* Totaque jom sparsis exarserat insula monstris. *h. e. cædibus et strage arserat. Lucan. 7. 139.* cotibus asper Exarsit mucro. V. ARDESCO. — Cum addito, quo quid exarsit. *Cic. Rabir. Post. 6. 13.* Quamquam tum propter molorum delicta, etiam ad innocentium periculum tempus illud exarserat. *Liv. 10. 23.* Brevis altercatio inde ex iracundia muliebri in contentione animorum exarsit. *Tac. 1. Hist. 64.* Jurgia primum, mox rixa —, prope in prællum exarsere. *Plin. 37. Hist. nat. præem. 1. (2).* Quibus initis admiratio gemmarum in tantum exarsit etc. — Absolute. *Cic. 5. Stat. 29. 83.* Carneadis ingenium contra Stoicos exarserat. *Id. Amic. 9. 29.* Admirabilis quædam exardescit benevolentia magnitudo. *Id. ibid. 21. 76.* Nisi quædam admodum intolerabilis injuria exarsit. *h. e. velut ignis exorta sit. Id. ibid. 27. 100.* Sive amor, sive amicitia exarsit. *Id. 2. Tusc. 24. 58.* Ira exardescit, libido

concitatur. *Id. Sull.* 27. 75. Repente tanta ista impunitas inauditi sceleris exarsit. *Id. Ligar.* 1. 3. Bellum subito exarsit. *s' accessit. Liv.* 27. 2. Novum atque atrox praelium ex tam segni repente exarsit. *Id.* 35. 10. Ambitio magis, quam unquam alias, exarsit. *Virg.* 11. *Æn.* 376. exarsit violentia Turni. *Tac.* 1. *Hist.* 58. Iracundia exercitus in eum exarsit. *Id.* 2. *ibid.* 27. Seditio exarsit. *Id. ibid.* 38. Prima inter patres plebeum exarsere certamina. — c) Speciatim de pretio dicitur pro augeri. *Sueton.* *Tib.* 34. Corinthiorum vasorum pretia in immensum exarsisse. *essere crescuti.* Eadem ratione et *incendo* adhibetur. *V. INCENDO.* — Hinc Part. præter. pass.

Exarsus, a, um, proprie occurrit tantum apud *Imp. Philipp.* *Cod.* 9. 1. 11. Data opera partis adversæ regis vestras incendio exarsas esse asseverantes, crimen legis Cornelie de sicariis exsequi potestis.

EXARĒFIO, ūs, fieri, n. aridus fio, exaresco. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 10. 66. (103). Fucus marinus omnibus articularum morbis impositus, antequam exarsit.

EXARĒNO, as, are, a. 1. ab arena purgo. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 20. (65). *Æs* postea exarenatur, an satis recoctum sit, splendore deprehendente.

EXARĒSCO, ārescis, ārti, ārescere, n. inchoat. 3. aridus fio, siccor (It. *seccarsi, inaridarsi*; Fr. *se dessécher, secher*; Hisp. *secarse, desecarse*; Germ. *austrocknen, ganz trocken werden*; Angl. *to become dry, be or grow dry*).

1.) Proprie. *Plaut.* *Rud.* 2. 7. 29. Vestimenta madda exarescunt. *Varro* 1. *R. R.* 32. 1. Frumentum dicitur quindecim diebus exarescere, quum sit maturum. *Cic.* *Pis.* 33. 82. Si montes resedissent, amnes exaruisent. *Id.* 10. *Att.* 16. Miror, eas lacrimas tam diuturna miseria non exaruisse. *Cæs.* 3. *B. C.* 49. Qui tamen fontes a quibusdam præsidiiis aberant longius, et celeriter æstibus exarescebant. *Colum.* 3. *R. R.* 12. 3. Raram terram sole ac vento penitus siccati atque exarescere. *Schneider.* vero ex primis edition. rectius legit *exolescere.* *Sueton.* *Galb.* 1. Silva omnis exaruit radicitus. *Dig.* 41. 1. 12. Exaruerunt lacus et stagna.

II.) Translate. *Plaut.* *Mil. glor.* 3. 1. 45. Amoris aliquantum habeo, humoris que meo etiam in corpore, neque dum exarui ex amœnis rebus et voluptariis. *Cic.* 4. *Herenn.* 34. 45. Aliquando reipublicationes, quæ malitia nocentium exaruerunt, virtute optimatum revirescent. *Id.* *Brut.* 4. 16. Sic omnis fetus repressus, exustusque flos sili veteris ubertatis exaruit. *Id.* *ibid.* 21. 82. Hujus orationes exiliore sunt, et redolentes antiquitatem: itaque exaruerunt, vix jam ut appareant. *Id.* 8. *Fam.* 18. Illa ipsa facultas orationis, nisi me ad has exercitationes retulisset, exaruisset. *Id.* 3. *Tusc.* 31. 75. Illa opinio tum non appellabatur recens, quum vetustate exaruit. *Id.* 7. *Fam.* 31. Vetus urbanitas exaruit.

EXARĪDUS, a, um, adject. omnino aridus. Translate. *Tertull.* *Resurr. carn.* 30. Statum enim Judæorum deformis quodam modo emortuum et exaridum, etc.

EXARMĀTES, a, um, *V. EXARMO.*

EX ARMICUSTODE, m, qui fuit armorum custos. *Inscript.* apud *Mommsen.* *I. N.* 2880., quæ est apud *Heuzen.* 6877. D. M. VALERIAE CASTÆ OPTIMÆ FEMINÆ CVM QVA VIXI AN. XXII. SINE VLLO STOMACHO D. IVLIVS DOLES. CONVIVX EX ARMICUSTODE VETERAN. B. M. F. *Alia* apud *Mommsen.* *I. N.* 2675., quæ est apud *Heuzen.* 6876. D. M. M. GARRI ANTONIANI VETERANO EX ARMORYM (scil. custode) K. AEGIPTIVS etc.

EXARMO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et armo). Part. *Exarmatus* I. et II. — Exarmo est arma de-rahio, armis spolio (It. *disarmare*; Fr. *désarmer, ôter les armes*; Hisp. *desarmar, quitar las armas*; Germ. *der Waffen berauben, entwaffnen*; Angl. *to disarm*).

L) Proprie. *Tac.* 2. *Hist.* 76. Exarmare cohortes. *Lucan.* 5. 356. dextras. *Id.* 8. 387. nam Medos prælia prima Exarmant, vacuæque jubent remeare pharetra. *Colum.* 7. *R. R.* 3. 5. Mutulus autem (arries) quum se tumquam exarmatum intelligat, nec ad ritam promptus est, et in venerem militior. *Lamprid.* *Elagab.* 21. Exarmati leones, sine unguibus et dentibus. *Stat.* 3. *Theb.* 303. pallentes ager exarmatus ad umbras. *Seneca* *Ep.* 30. et *Consol.* ad *Helv.* 17. Exarmata navis. *Paul.* *Dig.* 13. 2. Si conservatis

mercibus deterior facta sit navis, aut aliquid exarmaverit. h. e. aliquid ex armamentis amisit.

II.) Translate. *Plin.* 3. *Ep.* 9. a. *med.* Exarmare accusationem. h. e. infirmare, testibus subtractis. *Petron.* *Saty.* 105. Giton mirabili forma exarmaverat nautas. h. e. flagella et iram deponere coegerat. *Flor.* 1. 22. 3. Inferentem signa filium mater lacrimis suis exarmavit. *Sil.* *It.* 1. 411. serpentem diro exarmare veneno Doctus. *Sic Calpurn.* 5. *Ecl.* 94. exarmata veneno serpens. *Val.* *Flacc.* 7. 596. alium debinc turbida Colchis Exarmat taurum. h. e. incantationibus debilitat. *Manil.* 4. 235. Exarmare tigres, rabiemque auferre leoni. *Alii* minus recte exorare legunt. *Claudian.* *epigr.* 35. de portu *Smyrnenis.* Hic exarmatum terris ciogentibus æquor Clauditur, et placidam discit servare quietem.

EXARO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et aro). Part. *Exaratus* sub A. I. et B. II.; *Exaraturus* sub B. II. — Exarare duo diversa significat, prout A) Præpositio ex motum et interiore parte in externam indicat; aut B) Vim addit et actionis perfectionem significat.

A) Quum præpositio ex motum ex interiore parte in externam significat, exarare, *ἐξαράω*, est arando eruere (It. *cavar fuori arando*; Fr. *déterrer en labourant*; Hisp. *desenterrar labrando*; Germ. *ausackern, auspflügen, ausgraben*; Angl. *to plough or dig up*).

I.) Proprie. *Cato* *R. R.* 61. et apud *Plin.* 17. *Hist. nat.* 18. 30. (127). Tenuissimas radices exarare. *Sic Plin.* 18. *ibid.* 6. 8. (46). Radices exarate. *Cic.* 2. *Legg.* 23. 58. Quum multa in eo loco sepulchra fuissent, exarata sunt. *Id.* 2. *Divinat.* 23. 51. et 38. 80. Est ne quisquam ita desipiens, qui credat, exaratum esse deum? Cf. *Censorin.* de die nat. 4. In agro Tarquiniensi puer dicitur divinus exaratus nomine Tages. *Paul.* 5. *Sententiar.* tit. 22. Qui terminos effodiunt, vel exarant. *Sic Id.* *Dig.* 10. 1. 4. Termini dejecti, vel exarati.

II.) Translate est arando et colendo fructum ex agris percipere. *Cic.* 7. *Verr.* 38. 99. Aratorum liberi tantum labore suo frumenti exarabant, ut populo Romano totique Italiae suppeditare possent. *col proprio lavoro ricavano dai campi tanto frumento* etc. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 18. 45.; et *V. Zumpt.* ad *eumd.* 5. *ibid.* 47. 113.

B) Quum præpositio ex vim addit verbo et actionis perfectionem significat, exarare

I.) Proprie ponitur pro simplici arare, vel potius probe arare. *Varro* 1. *R. R.* 10. 1. Jugum vocant, quod juncti boves uno die exarare possint. Adde *Plin.* 18. *Hist. nat.* 3. 3. (9). *Colum.* 2. *R. R.* 18. 3. Exarare locum de integro. *Pallad.* 9. *R. R.* 1. agrum. *Paul.* *Dig.* 43. 10. 4. Qui viam publicam exaraverit, ad munitionem ejus solus compellitur. — Similiter de arboribus, quorum terra proxime exaratur, ut proveniant. *Pallad.* 3. *R. R.* 25. 14. Exarare et effodere mala. *Id.* *ibid.* 20. 1. Exarare vites.

II.) Translate. ¶ 1. Poëticè *Horat.* *Epod.* 8. 3. rugis vetus Frontem senectus exarat. *raggirza, increspa.* ¶ 2. Sæpius est scribere, facere; ducta metaphora a stilo, quo tabellæ ceratæ, sulcis veluti ductis, perscribuntur, *scribere, componere.* *Cic.* 12. *Att.* 1. Undecimo die postquam a te discesseram, hoc litterularum exaravi. Adde *eumd.* 12. *Fam.* 20. in fin. *Id.* 16. *Att.* 6. *extr.* Itaque statim novum præmium exaravi: ad te misi. *Id.* 16. *ibid.* 39. Antequam quum scriberem contra Epicureos, de eodem oleo et opera exaravi nescio quid ad te. *Id.* 9. *Fam.* 26. Quum ad te harum exemplum in codicillis exaravi. *Ovid.* 3. *Pont.* 2. 90. Ad fratrem scriptas exarat illa notas. *Phædr.* 3. *prol.* 29. Librum exarabo tertium Æsopi stilo. *Sueton.* *Oth.* 10. Exarare binos codicillos. *Id.* *Ner.* 32. Versus non excepti, sed plane quasi a cogitante atque generante exarati. *Plin.* 7. *Ep.* 4. 6. Id ipsum, quod me ad scribendum sollicitaverat, his versibus exaravi: *Quum viros legerem* etc. *Sidon.* 7. *Ep.* 17. Nihil aliud exaratur styli scalpentis impressum.

EXARSUS, a, um, *V. EXARDESCO.*

EXARTICŪLĀTUS, a, um, adject. parum articulatus, inarticulatus. *Tertull.* 1. ad *Nation.* 8. Si ergo Philomela vixit, potuit effutire aliquod obtusum et exarticulatum solum tinnitumque.

EXARTŪTUS, a, um, particip. ab inusit. *exartuo*, dissectus. Quidam afferunt locum *Cic.* 7.

Att. 2. 3., ubi valde incerta est lectio: Immo aliter omnino cum *Orellio* legendum.

EXASCĪĀTOR, ōris, m, 3. qui ascia dolat. *Inscript.* in *Giorn. Pisan.* T. 16. p. 192., quæ est apud *Heuzen.* 5089. **EXASCĪĀTORI** IN CVFA VNA NVMMOS X. Hic significatur, qui ascia crustam e cupis uradit, quam Itali dicunt *il tartaro*.

EXASCĪĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *exascio*, ascia dolatus. Translate. *Plaut.* *Asin.* 2. 2. 93. Jam hoc opus exasciatum est. *Al leg.* *exasciandum* est.

EXASPERĀTIO, ōnis, f. 3. actus exasperandi. *Scribon.* *Compos.* 222. Lipara ad intertrigines et exasperationem mirifica. Adde *Tertull.* 2. *advers.* *Marcion.* 16. a. *med.*; *Macrob.* 7. *Saturn.* 12. *extr.*; et *Veget.* 5. *Veterin.* 61. 1. *Schneid.*

EXASPERĀTRIX, icis, f. 3. quæ exasperat. *Vulgat. interpr.* *Ezech.* 2. 8. Noli esse exasperans, sicut domus exasperatrix est.

EXASPERĀTUS, a, um, *V. voc. seq.*

EXASPERO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et aspero.) Part. *Exasperans* vid. in **EXASPERATRIX**; *Exasperatus* sub A. I. 1. et 2. et II.; *Exasperaturus* II. — Exasperare duo diversa significat, prout A) Præpositio ex est intensiva; aut B) Privativa.

A) Quum præpos. ex est intensiva, exasperare, *ἀπαργίζω, παραπικραίνω*, est valde asperare, asperum reddere (It. *rendere aspro*; Fr. *rendre rude, raboteux, inégal*; Hisp. *hacer rudo, aspero, desigual*; Germ. *rauh, uneben machen*; Angl. *to make sharp or rough, to sharpen, roughen*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Raro de plantis aliqua. *Liv.* 37. 12. *extr.* Exasperato ductibus mari jactari ceperunt. *Ovid.* 5. *Met.* 6. fretum sæva quietum Ventorum rabies motis exasperat undis. Cf. *eumd.* 2. *Amor.* 11. 27. concussus Triton exasperat undas. *Seneca* 1. *Controv.* 3. Siat moles absces in profundum, frequentibus exasperata saris. *scoscesa, scopulosa.* — b) Sæpius de morbis. *Cels.* 1. 3. Aquæ frigide cyathi tres bibendi sunt, nisi tamen vomitus fauces exasperavit. *Id.* 3. 27. Exasperare summam cutem. *Id.* 5. 13. Levant id, quod exasperatum est, spodium, ebenus etc. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 23. 48. (100). Silphii radix prodest arteriis exasperatis. *Id.* 31. *ibid.* 6. 34. (67). Exasperare corpus. *Id.* 23. *ibid.* 4. 51. (97). tussim. *Quintil.* 11. 3. 20. Faucium vitio vox exasperatur. ¶ 2. Speciatim ac poëticè. *Claudian.* *III. Cons. Honor.* 192. Brontes innumeris exasperat ægida signis. h. e. signis exstantibus exornat.

II.) Translate est irritare, *inasprire, irritare.* *Liv.* 40. 20. *extr.* Exasperare criminibus animum allejus. *Id.* 42. 14. Exasperavit animos ferocia nimia Harpali. *Id.* 28. 25. Ad quorum primum adventum exasperati animi, mox ipsis placido sermone perturbentibus, leniti sunt. Adde *eumd.* 38. 17. *Cels.* 3. 5. Si qua sunt, quæ exasperatura eorum animos sunt. *Curt.* 8. 1. 32. Quum animo videretur imperaturus, si finem proaciter orto sermone Clytus imponeret; nihil eo remittente, magis exasperabatur. *Val. Max.* 6. 5. 3. Quum, ob nimis severe gestam censuram, majorem civitalis partem exasperasset. *Colum.* 9. *R. R.* 15. 4. Neque convenit æstu medio exasperatas apes lacessiri. *Apul.* 4. *Met.* Exasperare canes. *Quintil.* 4. 2. 75. Adjectivè invidiam, rem verbis exasperavit. *Eumen.* *Paneg. ad Constantin.* 10. Ut mallent amicitiam colere Romanam, quam exasperare justitiam.

B) Quum præpos. ex est privativa, exasperare est quæ aspera sunt auferre, adeoque acuire, levigare. *Sil.* *It.* 4. 19. saxoque exasperat ense. h. e. acuit, *aguzza.* *Sic Lucan.* 7. 139. cotibus asper Exarsit mucro. *Apul.* 5. *Met.* Novaculam præacutam appulsum etiam palmulæ lenientis exasperatam latenter absconde. *lisciata, levigata.*

EXĀTIO. *V. EXSATIO.*

EXĀTŪRO. *V. EXSATURO.*

EXAUCTIO, ōnis, f. 3. finis auctionis. *Sueton.* *Vit.* *Horat.* Q. Horatius Flaccus patre exauctionum exactore. Ita edidit *Dæringius* in editione *Horatii*, et sic interpretatur, h. e. homine, qui, finita auctione, ab his, quibus res in auctione attributæ fuissent, pretium exigeret et cogeret. Alii leg. *exactio-num*, h. e. qui publicanorum minister, iisdem parva mercede operam suam locans exigit tributa, *vecligalia* et portoria. At *H. Dörger* rectius legit: *Patre, ut ipse tradit, libertino et coactore, ut vere cre-*

ditum est, argentario (non salementario, ut habent vulgati libri): omissio vocabulo exactionum.

EXAUCTORATUS, a, um. *V. EXAUCTORO.*
EXAUCTORĪTAS, ōis, f. 3. *Impp. Valens, Gratian. et Valentinian. Cod. Theod. 8. 5. 35.* Militans exauctoratorum subdit. *h. e.* exauctoratorum.

EXAUCTORO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. Part. *Exauctoratus* I. et II. — Exauctorare est ab auctoramento, id est obligatione militari et juramento solvere et liberare; hinc in re militari est idem ac *dimittere*: *V. Pauly's Real-Encycl. in h. v.*

I.) Proprie exauctorati milites dicebantur, qui a militia removebantur, data missione honesta, aut ignominiosa. — a) De illa missione, qua expletis stipendiis honeste milites dimittebantur. *Liv. 8. 34. ad fin.* Sine commeatu vagi milites, immemores sacramenti, licentia sola se, ubi velint, exauctorant. *Id. 36. 40. extr.* Postero die concione advocata, de rebus abs se gestis quum disseruisset, milites exauctoratos dimisit. Adde *eumd. 25. 20. 1. 32. 1. et 41. 5. Tac. 1. Ann. 36. in fin.* Missionem dari vicena stipendia meritis, exauctorari, qui senadena fecissent, ac retineri sub vexillo celerorum immunes, nisi propulsandi hostis. Describit hic *Tac.* peculiare exauctorandi genus, militaris seditionis infringendae causa usurpatum. *Justin. 12. 12. 7.* Qua modestia obtinuerunt, ut undecim milia militum veteranorum exauctorarent. Adde *Sueton. Tib. 30.* — b) Item de ignominiosa missione. *Plin. 6. Ep. 31.* Trajanus centurionem adulterii reum exauctoravit, atque etiam relegavit. *Tac. 1. Hist. 20.* Exauctorati per eos dies tribuni. *Lamprid. in Alex. Sever. 12.* narrat, eum imperatorem legiones tumultuantes exauctorasse. *Ulp. Dig. 3. 2. 2. a med.* Sed et si ita exauctoraverit, ut insignia militaria detraheret, inter infames efficit. Adde *Sueton. Aug. 24., Vitell. 10. et Vesp. 8.*

II.) Translate. *Macrob. 1. Saturn. 5.* Verba, quae quum in ore priscae auctoritatis crebro fuerint, exauctorata tamen a sequenti aetate repudiatae sunt.

EXAUDIBILIS, e, adject. qui exaudiri potest, dignus cuius preces exaudiantur. *Augustin. 1. Soliloq. 1. ante med.* Deus, qui nos exaudibiles facit.

EXAUDIO, audis, audivi, auditum, audire, a. 4. (ex et audio). Part. *Exaudiens* 2.; *Exauditus* in omnibus paragr. — *Exaudire, ἔξαυδω* ¶ 1. Est procul audire, clare audire, clare sentire (It. *udire da lontano, udire o sentire chiaramente, distintamente*; Fr. *entendre, distinguer quelque chose de loin*; Hisp. *entender, oír lejos, distintamente*; Germ. *etwas aus der Ferne hören, vernehmen, heraus hören, deutlich hören*; Angl. *to hear far off, hear perfectly*). — a) Pro procul audire. *Plaut. Epid. 2. 2. 55.* Ego abscessi paulum ab illis: dissimulabam me harum sermoni operam dare. Nec satis exaudiebam, nec sermonis fallere tamen, quae loquerentur. Adde *eumd. Merc. 4. 3. 8., Men. 3. 2. 13. et Trin. 3. 3. 25. Cic. 1. Divinat. 33. 73.* Quum aliquantulum progressus esset, subito exaudivit huiusmodi. *Id. 13. Att. 48.* Heri nescio quid in strepitu videor exaudisse, quum diceret, te in Tusculanum esse venturum. *Id. 1. ibid. 14. circa med.* Tanti sonitus fuerunt, ut eos usque istinc exauditos putem. *Nepos Dion. 9.* Fit strepitus, adeo ut exaudiri possit foris. *Virg. 1. G. 476.* Vox quoque per lucos vulgo exaudita silentes. Adde *Ces. 6. B. G. 39., 7. ibid. 81., 1. B. C. 66. et alibi: et Liv. 1. 29., 2. 27., 5. 52. et alibi.* — b) Pro clare audire. *Cic. Sull. 11. 33.* Maxima voce, ut omnes exaudire possint, dico semperque dicam. *Id. Ligar. 3. 6.* Quantum potero, voce contendam, ut hoc populus Romanus exaudiat. *Ces. 5. B. G. 30. et 3. B. C. 94.* Vincite, inquit, si ita vultis: et id clariore voce, ut magna pars militum exaudiret. Adde *Liv. 3. 87.* ¶ 2. Ponitur etiam pro simpliciter audire. *Cic. 4. Att. 8.* Dic, ora te, clarius: vix enim mihi exaudisse videor. *Id. 5. Acad. (2. pr.) 7. 20.* Quum multa, quae nos fuerunt in cantu, exaudiant in eo genere exercitati. *Horat. Art. P. 50.* Fingere cinctutis non exaudita (vocalia) Cethegis. *Ovid. 4. Met. 144.* Pyrame, responde, tua te, carissime, Thibis nominat, exaudi, vilisque atiole jaentes. *Id. 9. ibid. 122.* Exaudi, senti, ascolto. *Id. 11. ibid. 19.* tum denique saxa non exauditi rubuerunt sanguine vatis. *Curt. 7. 7. 20.* Haec, quassa adhuc voce, subdicens, vix proximis exaudientibus, dixerat. Adde *eumd. 3. 5. 14. Plin. 19. Hist. nat. 1. 4. (20).* Surdis iocibus, et qui

non exaudiantur, arborem caedi. *Id. 9. ibid. 8. 9. (30).* Celeriter delphini exaudiant desideria. Huc pertinet et illud *Lucan. 6. 715.* licet has exaudiat herbas Ad manes ventura semel, *h. e.* hos cantus. ¶ 3. Latiori significatione, praecipue apud Poetas, *exaudire preces* non audire solum, sed etiam annuere, *esaudire. Virg. 11. Aen. 157.* nulli exaudita decorum Vota praesque meae. Adde *Stat. 11. Theb. 616. Ovid. 13. Met. 855.* tantum miscrere, praesque Supplicis exaudi. Adde *Senec. Hippol. 635., Lucan. 6. 706.; et Plin. 28. Hist. nat. 2. 3. (11).* Similiter *Seneca 1. Controv. 3. a med.* Exaudire populi vota. *Plin. Paneg. 94.* Capitoline Iuppiter, audisti quae malo principi precabamur; exaudi quae pro dissimillimo optamus. — Et absolute *Ovid. 2. Amor. 9. 51.* Si tamen exaudis pulera cum matre, subaudi rogantem. ¶ 4. Item latiori sensu pro auscultare, obedire. *Horat. 1. Ep. 20. 14.* Ridebit monitor non exauditus. ¶ 5. Apud senioris aevi scriptores ponitur et pro intelligere. *Cels. Dig. 33. 10. 7.* Non enim ex opinionibus singulorum, sed ex communi usu nomina exaudiri debere. *Id. ibid. 45. 1. 99.* Etsi ambigua verba sunt, sic tamen exaudiantur, si etc.

EXAUDITIO, ōnis, f. 3. actus exaudiendi. *Augustin. 21. Civ. Dei 24.* Eorum efficacior est oratio, et exauditione Dei dignior. *Fulgat. interpr. 2. Paral. 33. 19.* Oratio quoque ejus et exauditio scripta sunt in sermonibus Moysi.

EXAUDITOR, ōris, m. 3. qui exaudit. *Fulgat. interpr. Eccl. 35. 19.* Dominus exauditor non delectabitur in illis. Similiter *Fulgat. Ital. ibid.* Deus exauditor delectans in illis. *Venant. Fortun. Vit. S. Martin. 4. 594.* Supplicis ergo memor, famuli exauditor optime.

EXAUDITUS, a, um. *V. EXAUDIO.*

EXAUGEO, es, ere, a. 2. (ex et augeo) idem quod augeo, vel valde augeo. *Plaut. Stich. 2. 1. 9. et 32.* Benefacta majorum tuorum exauge. — Est etiam idem ac denungo. *Ter. Heaut. 2. 2. 3.* Concurrent multae opiniones, quae mihi animum exaugeant. *h. e.* lacerant. Probabilis tamen conjectura *F. H. Bothii* legitis: Concurrent multa, opinionem quae mihi hanc nimium exaugeant.

EXAUGURATIO, ōnis, f. 3. actus exaugurandi. *Liv. 1. 55.* Nam quum omnium sacerdotum exaugurationes admitterent aves, etc.

EXAUGURATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXAUGURO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. (ex et auguro). Part. *Exauguratus*. — Exauguro est ex sacro profa: um facio: nam sacrae res augurato consecrabantur. *Cato apud Festum p. 162. 31. Müll.* Fana in eo loco compluria fuere: ea exauguravit, praeterquam quod Termino sanum fuit, id nequum exaugurari. *Liv. 1. 55.* Exaugurata lana sacellaque statuit. *Gell. 6. 7.* Si quadraginta annos nata (virgo restatis) sacerdotio abire et nubere voluisset, jus ei potestasque exaugurandi atque nubendi facta est. *Capitolin. M. Aurel. 4.* Fuit in eo sacerdotio (Sacerdotum) et praesul et vates et magister, et multos inauguravit atque exauguravit. *Inscript. apud Marin. Hyat. Arv. p. 166. M. SOSPVS LAELIANVS PONTIVS FALGO LOCO L. ANNI RAVI EXAVGRATI.*

EXAURATUS, a, um, particip. ab inusit. *exauro*; inauratus, ut Exaurati crateres apud *Auct. fragm. c. 15.* quod cum Censorino edi solet.

EXAUSPICO, as, ōvi, ātum, are, n. 1. auspiciam ex re aliqua capere. *Plaut. Capt. 3. 5. 108.* Exauspiciavi ex vinculis: nunc intelligo redauspicandum esse in catenas denuo. *h. e.* auspiciam huius itineris ex vinculis duxi: quare ut malo auspicio huc veni, ita ad vincula mihi denuo redeundum est, quasi ad auspicia repetenda.

EXBALISTO, as, are, a. 1. ballistae ictu prosterno. Festive *Plaut. Pseud. 2. 1. 9.* Nunc inimicum ego hunc meum atque vestrum omnium Ballionem exballistabo lepide. Sic *Id. Bacch. 4. 4. 58.* De ducentis nummis primum intendam ballistam in senem.

EX BENEFIICIARIO, indecl. m. qui in militia fuit beneficiarius. *Inscript. apud Rénier. 276. D. M. S. CAIUS AGRIVS DEXTER VETERANVS EX BF. (h. e. ex beneficiario) VIXIT BENE AN. LXXXII. etc.* Adde *aliam apud eumd. 466.; et abiam apud Henzen. 6792.*

EXBIBO, bibis, bibere, a. 3. idem quod ebibo. *Plaut. Mil. glo. 3. 2. 19.* Neque illic calidum exhibi in prandium.

EXBOLA, ae, f. 1. fax aut telum missile: ab ex-

βάλλω ejicio. *Varro 7. L. L. 108. Müll.* Nævius in Tunicularia: *Exbolas quassant*, aulas quae ejiciuntur, a Graeca voce ἐξβολή dictum. *Bothius* male tribuit *Pacuvio*.

EXBURES extinteratas, sive exburae, quae exhiberunt, quasi epotae. *Paul. Diac. p. 79. 11. Müll.* Alii aliter leg.

EXCÆCATIO, ōnis, f. 3. actus excæcandi. *Gloss. Cyrill. Ἐκπρόσθωσις*, excæcatio. *Augustin. Ep. 68.* Ut jam se a cædibus nostris, a rapinis, ab excæcatione comescant.

EXCÆCATOR, ōris, m. 3. qui excæcat. *Augustin. serm. 43. ex homil. 50.* Diabolus fuerat excæcator.

EXCÆCATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXCÆCO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. (ex et cæco). Part. *Excæcatus* II. 2. — Excæcare, ἐκπρόσθωσις, est omnino cæcare, cæcum reddere (It. *accecicare*: Fr. *rendre aveugle, aveugler*; Hisp. *cegar, quitar la vista á otro*; Germ. *verblenden, blind machen*; Angl. *to blind, make blind*).

I.) Proprie. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 23. 74.* Num ergo is excæcat nos, aut orbat sensibus? Adde *Plin. 20. Hist. nat. 18. 76. (200).* et *Flor. 2. 20. 5.*

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de plantis, et est eas oculis privare. *Colum. 11. R. R. 3. 45.* Stirpes praefractae argunt oculos spongiarum et quasi excæcant, nec patiuntur asparagum emittere. *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (175).* Quidam tunc excæcant eum (palmitem) supina falea auferendo oculos, ut longius evocent. ¶ 2. Item excæcata dicuntur, quae obstructa sunt et abdita: quemadmodum *cæcas fossas* dixit *Colum.* quae aperte non sunt, et *cæcam domum* vocat *Cic.* quae obscura est et sine fenestris. *Ovid. 15. Met. 271.* antiqui tam multa tremoribus orbis Flumina profluunt, aut excæcata residunt. *Al. leg. exsiccata. Id. 4. Pont. 2. 17.* Scilicet ut limus venas excæcat in undis, Laesique suppresso fonte resistit aqua. *Cels. 7. 7. sub fin.* Id signum est quasi excæcatorum itinerum, per quae humor ferebatur. *h. e.* obstructorum. ¶ 3. Apud *Plin. 33. Hist. nat. 9. 46. (131).* fulgor excæcatus in argenteo est, quum argenteum colore lingitur suauque fulgorem obscurat. ¶ 4. Ilinc sumpta metaphora, excæcare est obscurare, corrumpere. *Petron. Satyr. 128.* Numquid ab aliquo naturali vitio formam meam excæco? *Id. ibid. 141.* Ingens fama oculos animosque miserorum excæcat.

EXCALCÆTUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXCALCÆO, as, ōvi, ātum, are, a. 1. (ex et calcæo). Scribitur et *excalcio. V. et EXCHALCEO.* — Part. *Excalcæatus* et *Excalcæandus*. — Excalcæo est calcæos detraho, seu calcæis exuo. — a) Active. *Sueton. Vitell. 2.* Ut sibi pedes praerberet excalcæandos. — b) Passive, sed mediocum apud Graecos significatione. *Vellej. 2. 41.* Neque unquam aut nocte, aut die aut excalcæaretur, aut discingeretur. — c) *Excalcæor* deponentis forma cum *Accus. se. Varro apud Non. p. 478. 16. Merc.* Qui ibi ad Herculis introbat, nemò se excalcæat. — d) Part. praeter. pass. *Sueton. Vesp. 8.* Jussit post hæc excalcæatos cursitare. *Martial. 12. 88.* Excalcæatus ire cepit ad cœnam. — e) Speciatim de comicis et mimis. *Seneca Ep. 8.* Quam multa Publii non excalcæatis, sed cothurnatis dicenda sunt? *h. e.* non mimis et comicis, qui soccis utuntur, sed tragicis, qui cothurnis. (*V. Maffei dei teatri p. 118., et v. PLANIPES*). *Excalcæatos* vocat comicos, quia pro cothurnis, qui altiores erant et adhibebantur a tragicis, habebant soccos multo humiliores, ita ut praeter illis excalcæati videri possent. Hinc *Id. Ep. 76. ad fin.* Illi, quibus scæptrum et chlamydem in scena fabulae assignant, cum praesente populo elati inesserunt et cothurnati; simul exierunt, excalcæantur, et ad staturam suam redeunt.

EXCALCÆOR, aris, etc. dep. *V. voc. praeced. sub b.*

EXCALCÆUS, a, um, adject. idem atque excalcæatus. *Paulin. Nolan. carm. 21. 321.* Qui maluisse non foveri excalcæos, Quam calcæari frigidus. *Salvian. 3. Gub. D. 1.* Quod ambulare excalcæos Salvator praecipit, quis non modo faciendum, sed vel ferendum arbitratur? Adde *eumd. 1. ibid. 39.*

EXCALDATIO, ōnis, f. 3. lavatio in aqua calida. *M. Aurel. in epist. apud Fulcat. Gallie. in Avid. Cass. 5.* Ille sane omnes excaldationes, omnes flores de capite, collo et sinu militi excutiet. *h. e.* calida balnea. *Capitolin. Albin. 5.* Testudinem infantulo ad excaldationes pueriles divari jussit.

EXCALDĀTUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXCALDO, as, ātum, are, a. 1. Occurrit tantum Part. *Excaldans* et *Excaldatus*, et est calida perfundere et calefacere. *Vulcat. Gallie. in Avid. Cass.* 5. Legionem totā excaldans se. *Apic.* 4. 2. Excaldatus causeus. *Marcell. Empir.* 26. Amygdalae excaldatæ.

EXCĀLESCO, is, ere, n. inchoat. 3. (ex et caleo) incallescō. *Theod. Priscian.* 4. 1. a med. Ruram agrestem sere, et inde veretrum line, statim excallescit.

EXCALFĀCIO vel excalefacio, facis, factum, facere, a. 3. (ex, calidum et facio). Part. *Excalfactus* et *Excalfactendus*. — Excalfactio est idem quod calefacio. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 20. 82. (139). Magis excalfacta, quam crocum ipsum. *Id. ibid.* 24. 89. (155). Modice his tamen utendum est, quoniam excalfactiunt. *Id. ibid.* 10. 54. (148). Calorem tenet excalfacta igni. *Id. ibid.* 2. 11. (37). Lacus sole excalfactus. *Id. 24. ibid.* 7. 28. (42). Quum quid sicari, excalferive opus sit. *Id. 21. ibid.* 22. 93. (163). Ad excalfactiendos molliendosque nervos. *Scribon. Compos.* 158. Priusquam excalefiant.

EXCALFACTIO, ōnis, f. 3. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 9. 45. (105). Sal additur ad excalfactiones.

EXCALFACTŌRIUS, a, um, adject. excalfactiendi vim habens. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 95. (152). Natura vini excalfactoria. *Id. 24. ibid.* 11. 64. (105). Excalfactorias vires habet. *Id. 21. ibid.* 18. 72. (120). Excalfactoriavis.

EXCALFACTUS, a, um, et

EXCALFIO vel excalefacio. *V.* EXCALFACIO.

EXCALPO. *V.* EXCALPO.

EX CĀNĀLĪCLĀRIO, m. qui fuit canalicularius. Occurrit in *Inscript.* apud *Henzen.* 6785.

EXCANDĒFĀCIO, facis, feci, facere, a. 3. (excandescere et facio) incendio. Occurrit translate tantum apud *Varron.* 3. *R. R.* 2. 16. Triumphus, et collegiorum cenæ, quæ tunc innumerabiles, excandefaciebant annonam macelli. h. e. pretium annonæ augebant, incandebant. *V.* INCENDO. — Dividitur per tmesim. *Id. ibid.* 4. 1. Excande me fecerant cupiditate. h. e. inflammantur.

EXCANDEO, es, ere, n. 2. idem quod excandescō. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 166. — Cl. vero *Furlanetto* huic refert præter. *excandui*, quod *V.* in EXCANDESCO.

EXCANDESCENTĪA, æ, f. 1. *Cic.* 4. *Tusc.* 9. 24. Ira sit libido puniendi: excandescencia sit ira nascens, et modo existens; quæ *Σύνοσις* Græce dicitur. — Hinc est idem quod *trascibile* a Scholasticis dicebatur. *Apul.* 1. *Dogn. Plat. sub fin.* Tripartitam animam idem dicit: primam ejus rationabilem esse partem: aliam excandescenciam, vel irritabilitatem: tertiam appetitum.

EXCANDESCO, candescis, candui, candescere, a. 3. (ex et candeo) incendo, inflammō (li. accendens): Fr. *s'échauffer*, prendre feu, s'embraser; Hisp. *acalararse*, abrasarse; Germ. *sich erhitzen*, glühend werden, sich entzünden; Angl. *to grow very hot*.

I.) Proprie. *Cato R. R.* 95. Nam si in tecto coquas, excandescet. *Colum. 7. R. R.* 3. 16. Nam (sacer ignis) pæne ad omnem tactum excandescit. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 26. 67. (159). Vitreæ pilæ sole adverso in tantum excandescunt, ut vestes exurant. At *Sillig.* ex optimis Codicibus legit *candescunt*.

II.) Translate accipitur pro irasci, quod ira, velut igne quodam, animus soleat incendi. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 12. 2. Id postquam rescripti, excanduit. *Al. leg.* incanduit. *Cic.* 4. *Tusc.* 19. 43. Hæc nullam vim habent, nisi irā excanduit fortitudo. *Colum.* 7. *R. R.* 12. 5. de canib. *villaticis*. Ut etiam conservos iratus intueantur, semper evandescant in externos. *Petron. Satyr.* 85. Tam vehementer excandui, ut etc. *Quintil.* 5. 10. 64. Excandescere verbis. *For* tamen est hæc loco *incerte auctoritatis*, ut adnot. *Spalding. Flor.* 2. 18. Etiam in ultionem excanduit. *Sueton. Fesp.* 15. In hunc deprecantem haud ultra verba excanduit. *Id. Rhetor.* 6. Quum ita excandisset, ut, deplorato Italiæ statu, etc. *Id. Claud.* 40. Quum excandisset, vociferatus est. *Id. Ner.* 40. Hactenus excanduit, ut malum iis minaretur.

EX CANDĪDĀTO, indecl. m. qui in militia fuit candidatus. *Inscript.* apud *Hénier.* 100. *iovi o. m. conservatori* AVG. NN. (h. e. Augustorum nostro-

rum) — TOTIVSQ. DOMVS DIVINE (sic) M. ACVTIVS INGENVS (lege Ingenuus) EX C. LEG. (h. e. ex centurione legionis) H. M. M. CVLTORVS VETERAN. etc. TITVS SENIVS SATVRNIVS EX CANDĪDĀTO etc.

EXCANTĀTUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXCANTO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et canto). Part. *Excantatus* I. — Excanto est incantationibus, veneficiis et magicis artibus elicio, evoco, exire facio, traduco, transfero: num incantamenta plerumque carminibus et cantionibus fiunt.

I.) Proprie. *Horat. Epod.* 5. 45. Quæ sidera excantata voce Thessala, Lunamque cælo deripit. *Propert.* 3. 2. 49. Ut per te clausas sciat excantare puellas. *Lucan.* 6. 685. Tum vox Lethæos conctis polientior herbis Excantare deos. *Id.* 9. 930. Pestis excantata fugit. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 4. (17). et *Seneca 4. Quæst. nat.* 7. Legum iu duodecim tabulis verba sunt: Qui fruges excantassit. h. e. ex agro vicini in suum incantationibus transtulisset; id enim carminibus posse fieri, vulgo credebant, ut est apud *Virg.* 8. *Ecl.* 99., *Tibull.* 1. 9. 19., *Ovid. Remed.* Am. 255. et *Capell.* 9. p. 314. Quo pertinet illud *Varron.* apud *Non.* p. 102. 11. *Merc.* Ubi vident, se cantando ex ara excantare non posse, deripere incipiunt. Adde *Augustin.* 8. *Civ. Dei* 19. — *Seneca loc. cit.* alio sensu videtur intelligere *excantare fruges*, nempe veneficiis corrumpere, imbres avertendo, grandines, aliasque noxias tempestates attrahendo. Nam et hæc carminibus fieri, credula putavit antiquitas.

II.) Translate. *Plaut. fragm.* apud *Non.* p. 102. 7. *Merc.* Nam tu quidem cuivis excantare cor facile potes. *Non.* exponit *excludere*, sed *ellicere* vult *Brouckus.* ad *Propert.* 3. 2. 49. unde hæc desumptissimus, Similiter *Lucan.* 6. 457. Excantata mens. h. e. de statu dejerta. — *Luxum excantare in lematae* apud *Caton. R. R.* 160. est cantione sanare: vocabulum tamen hoc loco caret auctoritate.

EXCĀPERE, pro excipere, est *Ennii* apud *Non.* p. 169. 23. *Merc.* Sed *V. Scabreo*, ubi aliter hic locus legitur et explicatur.

EXCARNĪFĪCĀTUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXCARNĪFĪCO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex, caro et facio). Part. *Excarnificatus* et *Excarnificandus* I. — Excarnificatio est dilatio, carnem dissecō, in partes dividō.

I.) Proprie. *Cic.* 3. *Nat. D.* 33. 82. Anaxarchum Democrium a Cyprio tyranno excarnificatum accepimus. *Sueton. Vitell.* 17. Minutissimis icibus excarnificatus atque confectus est. *Seneca Ep.* 24. Mille instrumenta excarnificandi particulatim hominis.

II.) Translate pro cruciare ponitur. *Ter. Heaut.* 4. 6. 9. Hujusmodi mihi res semper comminiscere, ubi me excarnifices. *Seneca 3. Ira* 4. Age, si exaudire voces ac minas vacet, qualla excarnificati animi verba sunt! h. e. iracundi.

EXCASTRĀTĪO, ōnis, f. 3. idem ac castratio. *Gloss. Philox.* Excastratio, *ἐκστρω*.

EXCASTRĀTUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXCASTRO, as, ātum, are, a. 1. (ex et castro). Part. *Excastratus* I. et II. — Excastro est idem ac castro.

I.) Proprie. *Gell.* 9. 9. Auctore M. Varrone, is demum caper dicitur, qui excastratus est. *Gloss. Philox.* Excastro, *ἐκστρω*.

II.) Figuratè. *Scribon. Compos.* 9. Sinapi ex areto tritum, et non excastratum. h. e. cui cortex non est ademptus, ita ut vim amitteret aliqua et parte.

EXCAUDICO. *V.* EXCODICO.

EXCAUSĀTUS. *V.* EXCUSO.

EXCĀVĀTĪO, ōnis, f. 3. actus excavandi. *Seneca 4. Quæst. nat.* 3. Stillicidii casus lapidem cavat, et hæc ipsa excavatio rotunda fit.

EXCĀVĀTUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXCĀVO, as, ātum, are, a. 1. (ex et cavus). Part. *Excavatus* I. — Excavo est cavum facio, effodio.

I.) Proprie. *Cic.* 6. *Verr.* 27. 62. Trulla excavata cum manubrio aureo. *Seneca Ep.* 90. Loca vel incuria temporis, vel alio quolibet casu excavata. *Plin.* 33. *Hist. nat. proæm.* 1. (1). Vivimus super excavatam terram, mirantes debescere aliquando. *Id.* 10. *ibid.* 33. 49. (95). de *hirundinib.* Tertium est earum genus, quæ ripas excavant. *Id.* 9. *ibid.* 27. 43. (82). Cavernam sibi rostra excavat. Adde *Apic.* 4. 1.

II.) Translate. Obscena metaphorā est idem ac pædico. *Auct. Priap.* 52. 4. Cum quisquis in nos luat pœnas. Et usque curvos excavetur ad lumbos.

EXCĒDO, cedis, cessi, cessum, cedere, 3. (ex et cedo). *Excessis* pro *excesseris* legitur apud *Ter. Andr.* 4. 4. 21. — Part. *Excedens* sub A. I. 2. et sub B. II.; *Excessus* sub B. II.; *Excessurus* sub A. II. — Excedere est A) Verbum neutrum; sed occurrit etiam B) Cum Accusativo.

A) Neutrumque more, excedere, *ἐκχωρῶ*, *ἀπέχωμαι*, est exire, egredi, ut etiam *Paul. Diac.* exponit, cedere, abire (li. *uscire*, *andar fuori*, *partirsi*, *ritirarsi*; Fr. *salir en aller*, *sortir*, *se retirer*, *quitter un lieu*; Hisp. *salir à fuera*, *salir*, *irse*; Germ. *herausgehen*, *fortgehen*, *einen Ort verlassen*; Angl. *to depart*, *go forth or out*, *retire*, *withdraw*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Cum addito loco, ex quo quis excedit — Per Ablativum et præpos. ex. *Plaut. Aulul.* 1. 1. 18. Si hercle tu ex istoc loco digitum transversum aut unguem latum excesseris. *Ter. Hecyr.* 4. 3. 14. Excedere e medio. *ritirarsi*, e turba, e publico excedere. *Id. Andr.* 4. 4. 21. ex loco. *Cic.* 12. *Phil.* 6. 14. ex Italia. *Id.* 8. *ibid.* 8. 23. Priusquam ex illa circumscriptione excederet. *Klotz* vero rectius putat legendum *exiret*. *Cæs.* 6. *B. G.* 8. Excedere ex civitate. *Id.* 7. *ibid.* 33. ex finibus. *Id.* 1. *B. C.* 79. ex itinere. *uscire di strada*. *Id.* 5. *B. G.* 19. ex via. *Id.* 4. *ibid.* 33. ex prælio. *Id.* 3. *ibid.* 4. ex pugna. *Nepos Hann.* 6. ex acie. *Liv.* 29. 19. e templo. — Per Ablativum sine præpos. *Cic.* 1. *ad Brut.* 15. ante med. Excedere urbe. *Cæs.* 1. *B. C.* 44. Pedem referre et loco excedere. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 45. et 93. *Id.* 4. *B. G.* 18. et 7. *ibid.* 77.; et *Liv.* 30. 42. et 41. 19. finibus. *Cæs.* 4. *B. G.* 14. domo. *Id.* 7. *ibid.* 78. oppido. *Id.* 1. *B. C.* 10. et 11. Arimino. *Id.* 7. *B. G.* 66. Gallia. *Id.* 1. *B. C.* 85. provinciis. *Id.* 5. *B. G.* 36. et 2. *B. C.* 7., *Nepos Epam.* 9.; *Liv.* 44. 42.; et *Virg.* 9. *En.* 789. pugna. *Cæs.* 2. *B. G.* 25. 3. *ibid.* 4. et 7. *ibid.* 80. prælio. *Id.* 2. *B. C.* 41. et 3. *ibid.* 94.; et *Liv.* 31. 17. acie. *Sall. Cat.* 9. bello. *Liv.* 25. 24. urbe. *Id.* 39. 5. templo. *Id.* 24. 20. via. *Virg.* 1. *En.* 357. patria. *Id.* 3. *ibid.* 60. sceleratā terrā. — Passive impersonaliter. *Liv.* 24. 20. Neque usquam via excessum est. — Singulare est illud cum præpos. de *Triphonin.* *Dig.* 1. 5. 15. Excedere de utero. h. e. nasci. — b) Cum addito, quo quis excedit per Accusativum et præpos. in vel ad. *Cic.* 1. *Tusc.* 30. 74. Næ ille, medius filius, vir sapiens lætus ex his tenebris in lucem illam excesserit. *Liv.* 31. 26. extr. Agro hostium in Bmotiam excessit. *Curt.* 8. 30. 3. in altius terræ fastigium. *Martian.* *Dig.* 48. 19. 4. in exsilium. *Curt.* 4. 7. 27. Invictum fore, donec excederet ad deos. h. e. moreretur et inter deos referretur. Adde *Vellej.* 1. 2. — Huc pertinet et illud *Ter. Andr.* 4. 4. 21. Cave quoquam ex istoc excessis loco (pro *excesseris syncope*). — c) Cum Accusativo sine præpos. *V.* infra sub B. I. — d) Absolute. *Cic.* 2. *Cat.* 1. 1. Abiit, excessit, evasit, erupit. *Liv.* 42. 67. extr. Urbs deserta erat — primi omnium Macedones, regum præsidium, metu excesserant. *Tac.* 5. *Hist.* 13. Audita major humana vox, excedere deos, simul ingens motus excedentium. Adde *Ulp. Dig.* 48. 22. 7. § 17., ubi *excedere* absolute ponitur pro *excedere in exsilium*. — Et passive tantum, si tamen salva est lectio, *Lactant. Mort. pers.* 7. Repente magna pars civitatis exceditur. ¶ 2. Speciatim pro mori — a) Cum additis. *Cic.* 2. *de republ.* 14. Sic ille quum undequadragesimo annos regnavisset, excessit e vita. Adde *eumd.* *Brut.* 20. 80., *Amic.* 3. 12., 1. *Off.* 43. 153. et 3. *Fin.* 18. 60. *Id.* 1. *Tusc.* 13. 29. et *Brut.* 75. 262. Excedere vita. Similiter *Ter. Phorm.* 5. 7. 74. c medio. *Donatus* de medio. — b) Absolute. *Tac.* 1. *Ann.* 5. Excessisse Augustum, et rerum potiri Neronem, fama eadem tulit. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 13. 11. (58). Augustus nephis suæ nepotem vidit genitum, quo excessit anno. Adde *Sueton. Aug.* 5., *Claud.* 45., *Fesp.* 2. et *Tit.* 11.; et *Val. Flacc.* 4. 826. ¶ 3. Item speciatim significat progredi, procedere, *avancarsi*, *inoltrarsi*; et occurrit — a) Raro admodum de personis. *Justin.* 1. 1. 6. Fuerunt quidem temporibus antiquiores Sesostriis Ægypti et Scythiæ rex Tanaus, quorum alter in Pontum, alter usque Ægyptum excessit. — b) Sæpius de inanimis. *Cic.* *Tim.* 5. Sic omnes partes collocatæ sunt, ut nulla excederet extra. *Cels.* 8. 25. Si nudum os eminet, impedimento semper futurum est: ideo, quod excedit, abscidendum est. h. e. prominet, pro-

tuberat. *Id. ibid.* 9. *sub fin.* Si id, quod ex vertebra excedit, aliquo modo factum est. *h. e.* si vertebrae processus. *Al. perperam leg. excidit. Plin. 27. Hist. nat. 1. 1.* 3. Excedentia in nubes iuga.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphora sumpta a superiore paragr. 1. *Cic. 1. Divinat. 25. 53.* Quum animus Eudemi e corpore excesserit. *Liv. 32. 19.* Excedere possessione. *Ovid. 6. Met. 669.* De pectore cædis Excessere nota. *Plerique tamen leg. effluxere. Auct. B. Afr. 73.* Cæsar tardior et consideratior erat factus, et ex pristina bellandi consuetudine celeritateque excesserat. *Sic Vellej. 2. 68. extr.* Excedere naturâ suâ. *partirsi dal suo natural costume,* contra insitam clementiam agere. — Præcipue usurpatur de iis, quæ nobis ex animo vel memoria excidunt. *Ter. Hecyr. 3. 2. 12.* Istoc verbo animus mihi rediit et cura ex corde excessit. *Cic. 5. Parad. 3. 40.* Quum cupiditatum dominatus excessit et alius est dominus exortus. *Liv. 26. 13.* Excessit e memoria, quo tempore et in qua fortuna a populo Rom. defecerimus? *ci è uscito di mente. Curt. 8. 8. 8.* Ubi vero reverentia excessit animis. Et absolute *Sil. It. 15. 35.* Canna ne tibi grayiorque palude Mæonius Stygia lacus excessere Padasque? *h. e.* e memoria exciderunt. ¶ 2. Speciatim, metaphora sumpta a superiore paragr. 3., est procedere, progredi; et occurrit — a) De ætate. *Plant. Bacch. 1. 2. 40.* Jam excessit mihi ætas ex magisterio. *sono uscito di scuola e di soggezione. Ter. Andr. 1. 1. 24.* Is postquam excessit ex ephebis. *Cf. Cic. 2. Orat. 80. 327. Id. Cic. Arch. 3. 4.* Ut primum ex pueris excessit Archias. — Huc referri potest etiam illud *Liv. 30. 26.* Hæc eo anno in Africa gesta. Insequentia excedunt in eum annum, quo etc. *vanno a cadere. Cf. eumd. 21. 15.* — b) De oratione, et est degressi, exire a proposito, quasi de via decedere, *far digressione. Liv. 29. 29.* Operæ pretium videtur, excedere paululum ad enarrandum, quam varia fortuna usus sit. *Seneca Ep. 77. med.* Excedere in fabellam. *Plin. 5. Ep. 6. extr.* Ne reprehendar, si longior fuero in hoc, in quod excessi. — c) De abstractis. *Liv. 25. 1.* Primo secretæ bonorum indignationes exaudiebantur; deinde ad patres etiam et ad publicam querimoniam excessit res. *Id. 34. 1.* Intercessit res parva dictu, sed quæ studiis in magnum certamen excesserit. *Cf. eumd. 33. 35. Id. 8. 33.* Quo ultra iram violentiamque ejus excessuram fuisse, quam ut verberaret necaretque? Adde *eumd. 3. 41. Vellej. 2. 68.* In hoc lacessiti principis ira excessit, ut censoria contentus nota etc. *Tac. Agric. 42.* Obsequium ac modestiam eo laudis excedens, quo etc. *Id. 2. Ann. 24.* Quanto violentior cetero mari Oceanus et truculentia cæli præstat Germania, tantum illa clades novitate et magnitudine excessit. *h. e. eminent.*

B) Cum Accusativo excedere occurrit tantum post Augusti ætatem; nam quod afferunt nonnulli ex *Cic. 1. Cat. 6. 15.*, dubia tantum lectione inniuntur: significat autem excedendo relinquere.

I.) Proprie de loco. *Liv. 2. 37. ad fin.* Facto senatus consulto, ut urbem excederet Volsci, præcones dimittantur, qui omnes eos proficisci ante noctem jubent. *Sic Id. 23. 1.* Excedere urbem. *Id. 45. 20.* curiam. *Forcellinus* ait in multis *Liv.* locis dubiam esse lectionem, quemadmodum apud *Sil. It. 14. 439. Seneca Cædip. 23.* Non ego penates profugus excessi meos. — Passive impersonaliter *Liv. 24. 3.* Ita Crotonem excessum est.

II.) Translate est superare, vincere, excedere, superare, passare; eodem sensu quo *egredi*; et occurrit — a) De mensura et numero. *Lucan. 2. 271.* nubes excedit Olympus. *Cf. eumd. 8. 236. Sueton. Tib. 68.* Statura, quæ justam excederet. *Plin. 31. Hist. nat. 7. 39. (73).* Stagnum altitudine genua non excedens. *Id. 7. ibid. 2. 2. (22).* Multos ibi quina cubita constat longitudine excedere. *Id. 18. ibid. 7. 11. (62).* Hordeum raro excedit quindecim libras. *pesa piû di quindici libre. Id. 13. ibid. 3. 4. (20).* Excedunt quadragesimo denariis libras. *costano piû di etc. Liv. 39. 5.* Senatus Fulvio, quantum impenderet, permisit, dum ne summam octoginta millium excederet. *Tac. 1. Ann. 14.* Excedere numerum. Adde *Sueton. Aug. 77.*; et *Quintil. 9. 4. 79.* *Sic Tertull. 1. advers. Marcion. 5.* Duo enim multitudo, unione jam excessa. — b) De ætate. *Colum. 6. R. R. 24. 1.* Quam excesserant annos decem, fetibus inutilis sunt. *Plin. 9. Hist. nat. 42. 67. (166).* Trimenium vitæ non excedunt. Adde *Sueton. Gramm.*

7. — c) De modo et de aliis. *Liv. 28. 19. et 28. 25.; Curt. 4. 11.; Quintil. 3. 6. 62., 8. 3. 48. et alibi; Sueton. Tib. 68.; et Lucan. 2. 142.* Excedere modum. *essere esorbitante, trasmodare. Sic Vellej. 2. 122. in fin.* In hoc viro nescias, utrum magis miretur, quod laborum periculorumque semper excessit modum, an quod honorum temperavit. *Sueton. Cæs. 55.* Eloquentia militarique arte aut æquavit præstantissimorum gloriam, aut excessit. *Id. Oth. 1.* Excedere prætura gradum. *Id. Cal. 22.* principum fastigium. *Tac. 4. Ann. 40.* equestre fastigium. *Ovid. 7. Met. 166.; Vellej. 2. 51. 3.; et Plin. 7. Hist. nat. 21. 21. (85).* Excedere fidem. *esset oltre ogni credere. Plin. 2. Ep. 11. 2.* Excessisse Priscam immanitate et sævitia crimina, quibus dari iudices possent. *Justin. 13. 2.* Nomine tantum ceteros excedente, ut ei aliquis se submitteret. *h. e.* quum nemo tantum ceteros antecelleret, ceteris præstaret, dignitate, virtute, fama. — Absolute *Tac. 2. Ann. 33.* Proximo senatus die multa in luxum civitatis dicta a Q. Materio consulari — decretumque, ne vasa auro solida ministrandis cibis fierent. — Excessit Fronto ac postulatit modum argento, supellectili, familiæ. *Cf. apud eumd. 2. ibid. 33.* Egredi relationem.

EXCELLENS, entis. V. EXCELLO.
EXCELLENTER, adverb. Comp. *Excellentius.* — Excellenter est singulari ac præstanti ratione. *Cic. 1. Off. 18. 61.* Quæ magno animo, et fortiter excellenterque gesta sunt. *Id. Seat. 45. 96.* In re publica excellentius se gerere. *Nepos Att. 1.* Non solum celeriter agere, sed etiam excellenter pronuciare.

EXCELLENTIA, æ, f. 1. præstantia, magnitudo, nobilitas; et usurpatur abstracte et relative, nunquam vero concreto, uti ajunt, sensu et absolute: *V. Seyffert ad Cic. Amic. 19. 69.* — a) In singulari numero. *Cic. 1. Off. 5. 17.* Animi excellentia et magnitudo. *Id. 1. ibid. 28. 97.* Nobis autem personam impositi ipsa natura magna cum excellentia præstantiaque animantium reliquorum. *Id. ibid. 27. 96.* Sic fere defini solet: Decorum id esse, quod consentaneum sit hominis excellentiæ in eo, in quo natura ejus a reliquis animantibus differat. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (82).* Excellentia crurum. *Id. 35. ibid. 14. 49. (173).* picturæ. *Prudent. 10. resp. stæf. 52.* Romanus, acris heros excellentia. *h. e.* magnitudinis animi. — b) In plurali numero. *Cic. Amic. 19. 69.* Sæpe excellentia quædam sunt, qualis Scipionis in nostro, ut ita dicam, grege.

EXCELLO, cellis, cellini, celsum, cellere, 3. (ex et obsoleto cello). Quod ad formam attinet, reperitur etiam *excelleo*, es, 2. conjug. *Cic. fragm. apud Priscian. 8. p. 838. et 10. p. 896. Putsch.* Quare effice et elabora, ut exceleas. *Macer Emilius apud Diomed. 1. p. 371.* Cum laude excellet omnes. Hinc *excellere aliquem re quapiam*, Accusativo addito pro Dativo, recte dici potest: quod quidam confirmant auctoritate *Laetant. 7. 8. sub fin.*, ubi tamen in optimis lib. aliter se res habet. *Plinius* potius attulissent, qui *19. Hist. nat. 8. 41. (142).* de brassicæ generib. Est etiam sua gratia nunquam plantæ habitum excellentibus. *h. e.* excellentibus. Ad *excelleo* est præterit. *excellui*, quod agnoscit præter alios *Priscian. loc. cit.*, et usurpat *Gell. 14. 3. ad fin.* In quibus illi duo omnium iudicio excelluerunt. — Part. *Excellentis et Excelsus* in fin. — Ceterum *excellere* (ab obsoleto cello, quod est *moveo*) proprie est in altum moveri seu tolli (*It. alzare; Fr. élever, porter en haut; Hisp. elevar, alzar, levantar en alto; Germ. sich erheben, emporheben; Angl. to lift or hold up, raise up*).

I.) Proprie. — a) Active pro in altum tollere memoratur tantummodo a *Paul. Diac. p. 275. 11. Müll.* Recellere reclinare, et excellere in altum extollere. — b) Neutr. V. in fine hujus vocis *Excellentis* sub I.

II.) Translate est v. neutr. ¶ 1. Stricto sensu, metaphora sumpta a sup. paragr. *Cato apud Gell. 7. 3. et 13. 24.* Scio, solere plerisque hominibus, rebus secundis atque prolixis atque prosperis animum excellere, superbiam atque ferociam augescere atque crescere. ¶ 2. Latiori sensu plerumque usurpatur pro præstare, eminere, excellentem esse, *ὑπερέχω* (*It. essere eccellente e singolare, sorpassare, soprastare; Fr. se distinguer, être supérieur, l'emporter, surpasser; Hisp. distinguirse, sobrepasar; Germ. durch etwas hervorragen, sich auszeichnen; Angl.*

to excel, outdo, outstrip, surpass, be eminent). Occurrit — 1.º Sæpissime in bonam partem; et quidem — a) Cum addita re, in qua quis excellit, per Ablativum et præpos. in, vel per Ablativum sine præpos. *Cic. 1. de republ. 13.* Artem illudere, in qua excello ipse. *Id. 1. Orat. 50. 217.* Excellere in aliqua arte et facultate. *Id. Brut. 59. 215.* In alia parte orationis. *Id. Amic. 9. 30.* maxime in amicitiis expetendis colendisque. — *Lucret. 6. 13.* excellere bonâ famâ. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 2. 4.* ingenio scientiaque. *Id. 1. Off. 18. 61.* animi magnitudine. *Id. Brut. 59. 215.* actione. *Id. 11. Fam. 21. 4.* hoc genere virtutis. *Nepos Arist. 1.* abstinentia. *Cæs. 6. B. G. 13.* dignitate. *Curt. 9. 1.* sapientia. *Plin. 16. Hist. nat. 6. 8. (24).* altitudine. *Id. 37. ibid. 6. 23. (85).* candore. — b) Cum addita persona, cui quis excellit, per Dativum, vel per Accusativum et præpos. inter, vel etiam, apud sequioris ævi scriptores, per Accusativum et præpos. super, ante. *Cic. 2. Orat. 54. 216.* In quibus (jocis) tu longe alius, Cæsar, excellis. *Id. 2. Invent. 1. 1.* Tum longe ceteris excellere pictoribus existimabatur. *Id. pro leg. Manth. 14. 41.* Ut is, qui dignitate principibus excellit, facilitate par infimis esse videatur. *Cf. eumd. 2. Tusc. 18. 43.* Ab ea virtute, quæ una ceteris excellere, omnes nominatae sunt. *Quintil. 2. 20. 9.* Hominem porro ratione atque oratione excellere ceteris certum est. — *Cic. Orat. 2. 6.* In oratoribus autem admirabile est, quantum inter omnes unus excellat. *Id. 1. Invent. 2. 3.* Ut inter quos posset excellere, cum iis se pateretur æquari. — *Liv. 28. 43.* Excellere super ceteros. *Apul. Florid. n. 16.* ante ceteros. — c) Absolute. *Lucret. 1. 28.* quem tu, dea, tempore in omni Omnibus ornatu voluisti excellere rebus. *Cic. 1. Divinat. 19. 38.* Nuoc minore gloria est, quia minus oraculorum veritas excellit. Adde *eumd. ibid. 41. 91., 1. de republ. 22. et 2. ibid. 23. et 28., et 4. Fam. 3.* Sic *Tac. Dial. de orat. 32.* Eminere atque excellere. — 2.º In malam partem. *Cic. 1. Legg. 19. 51.* Eos, qui singulis vitis excellent, aut etiam pluribus. *Id. Pis. 38. 94.* Quum hæc (flagitia) quæ excellent, me nosse videas. — Hinc Part. præst.

Excellentis, entis, adjective occurrit, unde Comp. *Excellentior* I. et II., Sup. *Excellentissimus* II.

I.) Proprie est alius, eminentis, alto, eminentis. *Auct. B. Hisp. 8.* Oppida excellentibus locis constituta. *Vellej. 2. 107.* Unus e barbaris corpore excellens. *Plin. 18. Hist. nat. 18. 47. (170).* Excellentius frumentum.

II.) Translate est sæpius est præstans, insignis, eccellente, *προσχω*. — a) Posit. — Cum addita re, in qua quis excellit, per Ablativum et præpos. in, vel sine præpos. *Cic. 2. Orat. 54. 220. et 1. Tusc. 1. 2.* Vir excellens in omni genere. *Id. 2. de republ. 17.* Cujus excellens in re militari gloria. *Id. 2. Divinat. 63. 129.* Deos rerum omnium præstantia excellentes. *Id. 1. Acad. (post.) 3. 12.* Brutus noster excellens omni genere laudis. *Id. 3. Fin. 2. 8.* Vir quum omnibus excellens, tum mecum amicitia conjunctus. *excellente in tutto. V. et infra sub b et c.* — Cum addita persona, cui quis excellit. *Cic. Brut. 97. 333.* Galba fuit inter tot æquales unus excellens. — Absolute. *Cic. 1. Nat. D. 20. 56.* Pie sancteque colimus naturam excellentem atque præstantem. *Id. 4. Fam. 3. sub fin.* Tua scientia excellens ac singularis. *Id. 2. de republ. 3.* Hoc vir excellenti providentia sensit ac vidit. *Id. 2. Invent. 16. 51.* Verbis et sententiis excellentibus. *Virg. 12. Æn. 249.* Jovis ales Cygnum excellentem pedibus rapit improbus unciis. *Cæs. 3. B. C. 34. extr.* Profiteri excellens studium. *distinta propensione ed amore. Liv. 2. 43. sub fin.* Excellentis ingenium. *Plin. 14. Hist. nat. 9. 11. (82).* Excellentis vinum. *Id. 32. ibid. 7. 25. (78).* Excellentis garum. — b) Comp. *Nepos Alcib. viii.* Nihil illo (Alcibiade) fuit excellentius vel in vitis, vel in virtutibus. *Plin. 29. Hist. nat. 3. 11. (50).* Excellentiora ova. *Prudent. 1. in Symmach. 572.* Excellentior ordo. *h. e.* senatorius. — c) Sup. *Cic. 1. Nat. D. 2. 4.* Una excellentissima virtus, justitia. *Cæs. 3. B. C. 99.* Eo prælio excellentissimum virtutem Crastini fuisse. Adde *Senec. Vit. beat. 14. Vellej. 2. 41.* Forma omnium civium excellentissimus. *Sueton. Ner. 20.* Insignis excellentissimo cultu. *Id. Cæs. 37.* Excellentissimus triumphus. *Plin. 37. Hist. nat. 4. 15. (56).* Excellentissimum aurum. — Hinc etiam Part. præter. pass.

Excelsus, a, um, adjective occurrit, unde Comp. *Excelsior* et Sup. *Excelsissimus* I. et II. 1.

I.) Proprie est altus, sublimis, editus, *eccelso*, alto, sublime, ὑψηλός. — a) Posit. *Cæs.* 1. B. C. 80. Mons excelsus. *Virg.* 5. *Æn.* 35. vertex montis. *Cic.* 6. de republ. 11. locus. *Id.* 4. *Att.* 16. ad fin. *Excelsa* porticus. *Id.* 6. *Verr.* 34. 74. Statua posita excelsa in basi. *Id.* *ibid.* Amplum et excelsum signum. *Id.* 1. *Nat. D.* 36. 101. Ibes, aves excelsæ, cruribus rigidis. *Sueton.* *Cæs.* 45. *Excelsa* statura. *Val. Flacc.* 1. 405. *Hasta excelsa lunga.* *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 35. (184). altitudo vinea. *Seneca Phœmiss.* 546. *Excelsos* rotis volitare proceres. h. e. sublimes in curribus. — b) Comp. *Cic.* 2. de republ. 31. Quod in excelsiore loco *Vetia* cæpisset ædificare. *Cæs.* 6. B. G. 25. Cornu (bovis) excelsius. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 33. 51. (120). *Chamæleoni excelsiora* crura — c) Sup. *Cæs.* 1. B. C. 70. Mons excelsissimus. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 6. 7. (19). *Excelsissimæ* rupes. *Id.* 16. *ibid.* 6. 8. (22). *ægilops.* *Id.* 11. *ibid.* 37. 49. (134). Cerebrum, excelsissimum viscerum. — d) Absolute, substantivorum more. *Cic.* 3. *Cat.* 8. 20. Simulacrum *Jovis* in excelso collocare. *Adde eumd.* 6. *Att.* 1. 17. *Ovid. Heroid.* 15. 165. *Phebus* ab excelso, quantum patet, aspicit æquor. *Adde eumd.* 2. *Fast.* 369. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 22. 30. (184). *Vitis* in excelsum emicat. *Id.* 6. *ibid.* 16. 18. (47). *Excelsa* urbis.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. — a) Posit. *Cic.* 2. *Tusc.* 4. ¶ 1. Te natura excelsum quemdam et altum et humana despicientem genuit. *Id.* *Mur.* 29. 60. Magnus homo et excelsus, *Cato.* *Id.* 1. *Off.* 5. Animi excelsi atque invicti magnitudo ac robur. *Id.* *ibid.* 23. 79. Animus excelsus et magnificus. *Id.* *Opt. gen. orat.* 4. 12. Neque eos quidquam excelsum magnificumque delectat. *Id.* 2. *Fam.* 5. Excelsio et illustri loco sita est laus tua. *Tac. Agric.* 4. Species magne excelsæque gloriæ. — b) Comp. *Cic.* *Orat.* 34. 119. Quem etiam (oratore) quo grandior sit et quodammodo excelsior, ut de Pericle dixi supra (4. et 9.), ne physicorum quidem esse ignarum volo. *Id.* 3. *Att.* 20. ad fin. Quo tua in me humanitas fuerit excelsior, quam in te mea. *Quintil.* 12. 10. 23. Nonne his latior et audentior et excelsior? *Plin. Paneg.* 94. Hic, qui omnibus excelsior inaccessus stetit. — c) Sup. *Vellej.* 2. 96. Excelsissimæ et multiplices eo bello victorie. *signatissime.* *Id.* *ibid.* 114. Excelsissimi duces. *Seneca Thyest.* 911. O me cælitum excelsissimum! *Plin. Hist. nat. præfat.* (11). Te in excelsissimo humani generis fastigio positum. — d) Absolute, substantivorum more. *Sall. Cat.* 50. Qui magno imperio præditi, in excelso ætatem agunt, in alto posto di dignitatem. *Id.* *initio Orat.* 2. ad *Cæs.* Rex, aut imperator, cuius opes in excelso sunt. ¶ 2. Speciatim Imperatorum temporibus summi magistratus excelsi dicebantur, ut excelsus præfectus prætorio. — Hinc

Excelsum, i, n. 2. absolute substantivorum more, V. *Excelsus* sub I. et II. d.

EXCELSÆ, adverb. Comp. *Excelsius* I. et II.; Sup. *Excelsissimus* II. — *Excelsæ* est alte, in sublime.

I.) Proprie. *Colum.* 4. R. R. 1. 5. Si vitis scandit excelsis, plus adjumenti desiderat.

II.) Translate est excellenter, sublimiter, magnifice. *Cic.* *Orat.* 34. 119. Omnia profecto excelsius magnificentiusque et dicet et sentiet. *Plin.* 2. *Ep.* 3. Pugnati arriter, colligit fortiter, ornat excelsæ. *Vellej.* 1. 6. 4. Sparta excelsissime floruit. V. *Ariz.* ad *eumd.* *Vellej.* 2. 35. 1.

EXCELSITAS, atis, f. 3. altitudo, sublimitas. I.) Proprie. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 64. 64. (160). Montium excelsitas. *Id.* 21. *ibid.* 5. 41. (22). de litio. Nec ulli horum excelsitas major. *Id.* 16. *ibid.* 36. 66. (167). Arundo ad excelsitatem nascens.

II.) Translate. *Cic.* 3. *Off.* 5. 24. Excelsitas animi et magnitudo. Est qui legit *celsitas*: verum Non. quoque p. 486. 21. *Merc.* excelsitatem agnoscit, hoc ipso loco allato: et paulo post, his verbis respondet: magni animi et excelsi.

EXCELSUS, a, um. V. EXCELLO in fin.

EX CENTURIATUS, a, um, particip. ab inusitato centurio, exauctoratus. Verbum fictum a *Plauto Curc.* 4. 4. 29., ubi tamen plerique melius leg. centuriatus, quam vorem V.

EX CENTURIONE, indecl. m. qui centurio fuit. *Inscript.* apud *Gruter.* p. 530. M. AVRELIO PROCES-

SANO EX CENT. FRAET. COHORT. VI. CL. et *Cavedoni Marm. Moden.* p. 128. et *Furlanetto Inscriz. ant. Pat.* p. 194.

EXCEPTACŪLUM, i, n. 2. id quo aliquid excipitur. *Tertull.* *Spectac.* 2. a med. Non sumpsimus aures ad exceptaculum malloquii.

EXCEPTICIUS, a, um, adject. qui excipitur et excluditur. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 29. (115). Aliea, quæ in cribro remansit, excepticia appellatur.

EXCEPTIO, ōnis, f. 3. (excipio) actus excipiendi, exclusio, pactum, conditio, lex, ἐξαιρέσις, παραρρηθῆ (It. eccezione, limitazione, restrizione, clausula, patto; Fr. exception, restriction, réserve, clause ou stipulation restrictive; Hisp. exceptio, restricción, reserva, clausula; Germ. die Ausnahme, Einschränkung; Angl. an exception, clause, limitation, restriction, stipulation, proviso). Occurrit ¶ 1. Generatim. *Cic.* *Balb.* 14. 32. Quorum (populorum) in fœderibus exceptum est, ne quis eorum a nobis civis recipiatur. Quod si exceptio facit, ne liceat; ibi necesse est licere, ubi non est exceptum. *Id.* 1. *leg. Agr.* 4. 10. Sunt in tota lege exceptiones duæ. — Excipit in vectigali imponendo agrum Receptorium etc. *Seneca* 4. *Benef.* 39. Subest tacita exceptio, si potero, si debebo, si hæc ita erunt. *Quintil.* 2. 15. 36. *Albucius*, scientiam bene dicendi esse, consentit; sed exceptionibus peccat, adjiciendo, circa civiles quæstiones et credibiliter. *Plin.* 1. *Ep.* 2. Nec est quod putes, me sub hac exceptione veniam postulare. *Id.* *Paneg.* 38. sub fin. Tu quidem *Cæsar*, illam exceptionem removisti, si modo filius etc. *Flor.* 2. 18. 12. Quomodo *Scipio* veram vellet et sine exceptione victoriam. plena e totale. — Præcipue occurrit formula sine ulla, sine vel cum exceptione, ut apud *Cic.* *Amic.* 17. 61. Sit inter eos omnium rerum, consiliorum, voluntatum, sine ulla exceptione, communitas. *Id.* 6. *Fam.* 5. Polliceor ei studium meum et operam, sine ulla exceptione laboris, aut occupationis, aut temporis; gratiam autem atque auctoritatem cum hac exceptione, quantum valeam quatumque possim. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 13. Neque te patiar cum exceptione laudari. Omnes enim, qui istinc veniunt, ita de tua virtute commemorant, ut in tuis summis laudibus unam excipiant iracundiam. *Adde eumd.* 2. *Invent.* 57. 172., *Cæcin.* 8. 23., *Verr.* 31. 81. et 8. *Att.* 4. 2.; et *Quintil.* 7. 1. 50. Et in plurali numero *Tac. Germ.* 44. Unus imperitat sine ullis jam exceptionibus. Receptores leg. nullis. — Pro pacto, conditio, patto, condizione. *Petron. Satyr.* 86. Puero asturconem donabo, cum hac tamen exceptione, si ille non senserit. *Seneca Ep.* 30. Vita cum exceptione mortis data est. *Id.* *Ep.* 6. Si cum hac exceptione detur sapientia, ut illam inclusam teneam, rejiciam. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 31. 105. (180). Exceptionem addidere, ne diutius id fieret. ¶ 2. Speciatim in jure exceptio est quasi quædam exclusio, quæ interponi actioni cujusque rei solet, ad excludendum id, quod in intentionem condemnationemve deductum est, ut *Ulp. Dig.* 44. tit. 1. qui est de exceptionibus etc. l. 2. definit. *Cic.* 1. *Orat.* 37. 168. Ut illi, unde peteret, vetus atque usitata exceptio daretur, Cujus pecunia etc. et *moz.* Petitor rursus quam peteret, exceptione excluderetur. *Id.* 2. *Invent.* 47. 140. Non ergo omnia scriptis, sed quædam, quæ perspicua sunt, tacitis exceptionibus cavere. *Id.* 1. *ibid.* 33. 56. Si addat exceptionem hanc: extra quam si quis etc. *Adde Cajum* 4. *Institut.* 116. et seq.; *Justin.* 4. *Instit.* 13.; et *Cod.* 8. 36.; et V. *Rein's Röm. Privatr.* p. 448.

EXCEPTIUNCŪLA, æ, f. 1. deminut. ab exceptio, parva exceptio. *Seneca Ep.* 20. Licet illam exceptionem non adicias, ut rectum sit, quod velis.

EXCEPTO, as, are, a. 1. frequentat. ab excipio. Part. *Exceptans*. — Excepto est accepto, recepto, capto, adventientem admitto et accipio. *Cic.* 5. *Parad.* 2. 38. *Barbatulos* multos exceptans de piscina, et pertractans. *Cæs.* 7. B. G. 47. extr. Eos ipse singulos exceptans, in murum extulit. *Virg.* 2. G. 273. Ore omnes versæ in Zephyrum stant ripibus altis, Exceptantque leves auras. — Poetice *Sil.* It. 9. 368. per pectora sævas Exceptat mortes, et leto dedecus ardet. — Idem significat etiam ac simplex excipio in illo *Senec.* 6. *Benef.* 38. Agricola annone caritas erigit, eloquentie exceptat pretium litium numerus. *Alti leg.* exoptat.

EXCEPTOR, ōris, m. 3. qui excipit, et speciatim

qui dictata excipit, notarius, scriba, qui celeritatis causa quandoque in tabula cerata seu codice vel codicillo scribebat cum graphio (V. *Ruinart. Act. acad.* p. 267. et 539). *Ulp. Dig.* 19. 2. 19. § 9., *Augustin.* *Ep.* 152. et *Firmic.* 3. *Mathes.* 6. a med. et 12., ubi dicitur exceptor eorum sententiarum, quæ de hominum capitibus profertur. Cf. *Inscript.* apud *Orell.* 2831. et 3471. *Cassiod.* 5. *Hist. Eccl.* 47. Præcipiens, ut exceptores eorum verba conscriberent. — Fuit etiam nomen officii inseruientium in serinio sacri Palatii, ut videre est in *Cod.* 12. 19. 5. et 12. et alibi, et in *Cod. Theod.* sæpe, et in *Notit. dignit. Imperii*, ubi postremo loco fere ponitur, et infami gradus officium fuisse videtur. Munus horum erat acta judiciorum, sententias judicum, eorum nomina, qui deferebantur, quæstiones reorum et responsa etc. describere. Utebantur autem notis, quomodo celeritate opus erat, ne dictantes morarentur. *Inscript.* apud *Gruter.* 372. n. 4. L. AVRELIO MARCIANO AVG. LIB. EXCEPTORI etc. — In *Inscript.* sub *Decio Imp.* apud *Fabrett.* p. 683. n. 76. memorantur argentarii et exceptores, itemque negotiantes vini. Hos *Fabrett.* putat fuisse publicorum vectigalium conductores; suamque sententiam recte defendit contra *Reinesium*, qui cl. 3. n. 88. legendum putat excoctores. *Fabrettii* sententiam tueretur *Orellius*, qui eandem *Inscript.* refert n. 955.

EXCEPTORIUS, a, um, adject. ad excipiendum, seu recipiendum pertinens. *Ulp. Dig.* 33. 7. 8. Quali vindemiatori exceptorūque, in quibus vineæ comportantur. — Hinc

Exceptorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more est exceptaculum. *Inscript.* apud *Henzen.* 6628. ... PROPAGATORI CONSERVATORI ET GENIO FONTIS EXCEPTORIUM QVOD FEGILIVS (sic) FELIX V. B. PATER EXTRYXIT etc. *Gloss. Philoz.* Exceptorium, excipulum, conceptaculum, ἐξδοχίον. *Vulgat. interpr. Eccl.* 29. 22. In verbo ejus (Domini) stetit aqua sicut congeries; et in sermone oris illius sicut exceptoria aquarum.

EXCEPTRIX, icis, f. 3. quæ excipit. *Mythogr.* III. edit. ab A. *Mai* in *Class. Auct. T.* 3. p. 202. Has (Parcas) licet exceptrices et librariæ *Jovis* sint, etc.

EXCEPTUS, a, um. V. EXCIPIO.

EXCEREBRATUS, a, um. V. voc. seq.

EXCEREBRO, as, atum, are, a. 1. (ex et cerebrum). Part. *Excerebratus*. — Excerebrare est cerebrum excutere, seu potius cerebrum privare; et occurrit translate tantum. *Vulgat. interpr. Isai.* 66. 3. Qui mactat pecus, quasi qui excerebrat capem. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 11. a med. Excerebratus est novo vino.

EXCERNO, cernis, crēvi, crētum, cernere, a. 3. (ex et cerno). Part. *Excernis* 1. et in fin.; *Excernitur* 2. — Excerno ¶ 1. Generatim est cernendo separo, purgo, cernero. *Colum.* 2. R. R. 21. 5. In area detrita frumenta sic sunt aggerenda, ut omni flatu possint excerni. *Id.* 8. *ibid.* 4. 1. Farfures a farina excernere. *Vitruv.* 7. 6. Camenta marmorea, sive assulæ deuntur, pilis ferreis contunduntur, cribrisque excernuntur. Eæ autem excretæ, etc. Sunt qui leg. *excretiæ*: sed frustra. *Grat. Cyneg.* 289. Percensere notis jamque inde excernere parvos. *Liv.* 9. 46. Omnem forenssem turbam excretam in quattuor tribus conjecit. *Id.* 28. 39. Ubique ex captorum numero excretos Saguntinos in patriam remisit. ¶ 2. Speciatim apud Medicos est opus ventris dejicere, excrementa emittere: sic enim separantur ab utili alimento corporis supervacua et noxia. *Cels.* 2. 8. ante med. Si venter per se excernit mollia et figurata. et paulo post. Ea quæ per dejectiones excernuntur. et 7. ante med. Sanguis cum urina excernitur. *Id.* 4. 1. Πύλωρος in inferiores partes ea, quæ excreturi sumus, emittit. — Hinc

Excreta, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, apud *Colum.* sunt quæ cribrando excernuntur, excrementa, excreta, 8. R. R. 9. 6. Ubi annonæ est carior, excreta tritici minuta commode dantur. *Adde eumd.* *ibid.* 4. 1.

EXCERPO, cerpis, cerpsi, cerptum, cerpere, a. 3. (ex et carpo). Part. *Excerpens* 1.; *Excerpens* II. 1. et in fin.; *Excerpendus* II. 2. — Excerpere est decerpere, colligere (It. spiccar via, staccar via, raccogliere; Fr. extraire, tirer de, recueillir; Hisp. extraer, recoger; Germ. herauspflücken, ausnehmen, auslesen; Angl. to pick, single, choose).

I.) Proprie. *Horat. 2. Sat. 3. 272.* Picens excerptus semina pomis.

II.) Translate est idem quod eligere, ἀπολογίω, *scgiere*. ¶ 1. Cum addita significatione ex multis pauca secernendi atque colligendi, ut ea servantur. — a) Generatim. *Cic. 3. Off. 1. 3.* Non solum ex malis minima eligere oportere, sed etiam excerptere ex his ipsis, si quid inesset boni. *Id. 2. Invent. 2. 4.* Omnibus unum in locum coactis scriptoribus, quod quisque commodissime præcipere videbatur, excerptimus et ex variis ingenis excellentissima quæque libavimus. *Quintil. 7. 1. 29.* Solebam excerptere, quid mihi cum adversario conveniret. *Id. 10. 1. 45.* Paucos, qui sunt eminentissimi, excerptere in animo est. — b) Speciatim de iis, quæ ex alicujus operibus eliguntur. *Augustus* apud *Sueton. in ejus Vita 86.* Verba, quæ Sallustius excerptit ex Originibus Catonis. *Cf. Apul. de Mag. Verba* sola excerpta et ab ordine suo sejugata. *Seneca Ep. 33.* Non est, quod exigas excerpta et repetita: continuum est apud nostros quidquid apud alios excerptur. *Adde Quintil. 9. 1. 24. et 10. 2. 13.; et Gell. 17. 21.* Sic *Plin. 3. Ep. 5. de avunculo suo.* Liber legebatur: adnotabat excerptabatque: nihil enim legit, quod non excerpteret. ¶ 2. Item est eligere cum addita significatione secernendi, atque adeo est eximere, separare, cavere, separare, lasciar fuori. *Ter. Phorm. 4. 4. 18.* Tu id, quod boni est, excerptis: dicis quod mali est. *h. e. seligis et abjicis. Cic. 2. Orat. 11. 47.* Non enim eo de numero quoque est excerptendum. *Horat. 1. Sat. 4. 39.* Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetis, Excerptam numero. *Seneca Ep. 5.* Excerptere se consuetudini hominum. *Id. Brevit. vit. 18.* Excerpte te vulgo, et in tranquilliorum portum tandem recede. Et absolute *Id. Ep. 18.* Non excerptere se, nec insigniri, nec misceri omnibus, non cavarsi affatto da tutti, nè rendersi singolare; ma nemmeno mettersi con tutti. — Hinc a Part. præter pass., cujus exempla superius retulimus,

Excerpta, brum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt flosculi, antologie, h. e. ea, quæ, quum meliora probatoraque videantur, ex operibus alicujus excerptuntur: *V. supra sub II. 1. b. M. Aurel. apud Fronton. 2. ad M. Cæs. (edente iterum A. Maio) ep. 13.* Feci tamen mihi per hos dies excerpta ex libris sexaginta in quinque tomis. *V. ODO-RIFER.*

EXCERPTIM, adverb. carptim. Translate *Ennod. Opusc. 2. ad fin.* Ut hymnis et cantibus et in morte resonans ad sedem suam caelestis anima (*Epi-phanii episc. Vicinensis*) remearet, quæ quinquagesimum octavum ætatis annum duxit ad tumulum, triginta in hac sacerdotali, qualem, etsi excerptim lector attendis scalptam, conversatione exemit.

EXCERPTIO, ðnis, f. 3. actus excerptendi. *Gell. 17. 21.* Nunc excerptiones variis diversisque in locis factas cursim digessimus.

EXCERPTOR, ðris, m. 3. Elogium dedicatoris in simulacro Fortune barbata, apud *Spon. Miscell. p. 104.* L. AVRELIVS MARCELLIANVS AVG. LIBERTVS EXCERPTOR V. S. L. M. *Muratorius p. 81. n. 2.* hanc eandem referens legit *Marcianus* pro *Marcellianus*, et excerptor pro excerptor, quam postremam vocem defendit et quidem recte; nam idem L. Aurelius Marcianus excerptor appellatur in alia *Inscript.*, quam vide in *V. EXCEPTOR.*

EXCERPTUS, a, um. *V. EXCERPO.*

EXCERVICATIO, ðnis, f. 3. contumacia pervicax. *Hieronym. in Naum 3.*

EXCESSUS, a, um. *V. EXCEDO.*

EXCESSUS, us, m. 4. (excedo) actus excedendi, egressio, discessio, uscita, partita. *ἐκχώρησις.*

I.) Proprie. ¶ 1. Speciatim est actus excedendi e vita: *V. EXCEDO* sub *A. 1. 2.* — a) Apud optimos quosque scriptores occurrit cum additis. *Cic. 3. Fin. 18. 60.* In his esse et excessum e vita et in vita mansuorem. *Id. 1. Tusc. 12. 27.* Neque excessu vitæ sic deleri hominem. *Al. leg. e vita. Id. 2. de republ. 30.* Post obitum, vel potius excessum Romuli. *Cf. eumd. 2. ibid. 12.* Similiter *Id. 1. Legg. 1. 3.* Certe non longe a tuis ædibus inambulans post excessum suum Romulus Julio Proculo dixerit, se deum esse. — b) Apud sequioris ævi scriptores absolute occurrit pro morte. *Sueton. Tib. 22.* Excessum Augusti non prius palam fecit, quam Agrippa juvene interempto. *Adde eumd. ibid. 70., Cal. 1. et 9. et 48.,*

Ner. 5. et Vesp. 3.; et Tac. 1. Ann. 7. et 14. ¶ 2. Item speciatim pro ossium processu, apud anatomicos, *prominenzza, protuberanza, V. EXCEDO* sub *A. 1. 3. Cels. 8. 1. sub fin.* Os calcis quadam parte sinuatur, quadam excessus habet.

II.) Translate est actus e recta via egrediendi: hinc — a) Accipitur pro degredatione in oratione. *Quintil. 3. 9. 4.* Egressio vero, vel quod asitatus esse caput, excessus, sive est extra causam etc. *Plin. 9. Ep. 26. de Demosthenis orat.* Quid audentius illo pulcherrimo et longissimo excessu? — Et in plur. numero *Plin. Hist. nat. præfat. § 12.* Hi libelli non admittunt excessus, aut orationes sermonesve. — b) In re morali accipitur pro peccato. *Val. Max. 8. 2. in fin.* Verecundiam illius sæculi laudemus, in quo tam minuti a pudore excessus puniebantur. *Prudent. 2. in Symmach. 990.* Excessus moderaminis.

EXCETRA, æ, f. 1. hydra Lernæa, quam Hercules occidit: seu potius generatim serpens. *Servio* placet ad *Virg. 6. Æn. 287.* dictam esse ab *excre-sco*, quod uno ejus exciso capite, tria excrebant: ex *Döderlino* vero (*Latæin. Synonym. und Etym. vol. 6. p. 115.*) vocis originem esse admodum incertam patet.

I.) Proprie. *Plaut. Pers. 1. 4. 1.* Qui amans egens ingressus est princeps in amoris vias, superavit ærumnis is suis ærumnas Herculis: nam cum leone et cum excetra, cum cervo, cum apro Ætolicæ, cum avibus Stympthalicis, cum Antæo deluctari mavelim, quam cum amore. *Cic. vertens locum Sophoclis, 2. Tusc. 9. 22.* Hæc dextra Lernam tetram, macata excetra, placavit: hæc bicorpoream afflixit manum.

II.) Improprie est convicium in feminam nefariam, maleficam. *Plaut. Cas. 3. 5. 18.* Jam tibi istuc cerebrum dispercutiam, excetra tu. *Adde eumd. Pseud. 1. 2. 82. Liv. 39. 11.* Illius excetra delinimentis et venenis imbutum, nec vitrici, nec parentis, nec deorum verecundiam habere.

EXCHALCÆO, as, avi, are, a. 1. ære spolio ac nummos aufero: fuit verbum joculariter tantum effectum. *Porphyr. ad Horat. 1. Sat. 8. 39.* Voranus Q. Lutatii Catuli libertus, omni loco, omni tempore furacissimus fuisse dicitur. De quo etiam illud traditur: quum deprehensus a numulario esset, de cujus mensa nummos subtractos in calceos sibi infaricarat: quidam jocosus, Belle, inquit, te nummularius ille exchalcæavit, cum aspiratione scilicet secundæ syllabæ; simul ut χαλκον, id est æs ablatum ex calceamento objiceret.

EXCIDIO, ðnis, f. 3. eversio, excidium. *Plaut. Curr. 4. 3. 2.* Excidiouem facere oppidi. *Paul. Diac. p. 80. 9. Müll.* Excidionem urbis a cæde dictam manifestum est.

EXCIDIUM, ii, n. 2. duo diversa significat, prout A) Est ab *ex* et *scindo*; vel B) Ab *ex* et *cado*. A) *Excidium*, ab *ex* et *scindo*, extritro s, unde et *excindo* pro *excindo* legitur, quemadmodum et *excidium* pro *excidium*, (neque eam a *cædo* esse potest, quum secunda syllaba sit brevis) est ruina et eversio urbis, aut provincie, cum ferro et igni vastantur agri, cæduntur homines, mœnia solo æquantur; item strages exercitus, eversio familie, etc. *ἀνάστασις, καταστροφή* (s. *excidio, sterminio, rovina*; *Fr. ruine, destruction*; *Hisp. ruina, destrozos, perdicion*; *Germ. d. Zerstörung von Gebäuden, Städten etc., d. Vernichtung von anderen Dingen*; *Angl. destruction, ruin*). Occurrit — a) De urbibus, castellis, etc. — In singulari numero. *Liv. 27. 39. ad fin.* Excidio urbis magnum terrorem ceteris injicere. *Adde Virg. 5. Æn. 626. Tac. 1. Hist. 80.* Seditio prope urbi excidio fuit. *Val. Flacc. 5. 538.* parare excidium. *Justin. 8. 5. minari. Sil. It. 1. 12. moliri.* — In plurali numero. *Liv. 29. 1.* Carthaginis excidia agitabat animo. *Adde eumd. 9. 45. Virg. 10. Æn. 46.* per eversa fumantia Trojæ Excidia obtestor. *Adde eumd. 2. ibid. 643. Id. 12. ibid. 655.* excidia arcium. *Tac. 4. Hist. 15.* castellorum. — Huc pertinet et illud, in quo metonymice dicitur de bello et armis, quæ excidium inferunt, *Virg. 2. G. 505.* petere excidiis urbem. — b) De provinciis, locis etc. *Virg. 1. Æn. 26.* Venire excidio Libyæ. *Stat. 6. Theb. 96.* aderat miserabile ludo Excidium. — c) De gentibus, familiis, etc. *Sall. fragm. ep. Mithrid.* Cretenses impugnati semel jam, neque li-neni, nisi excidio, habitari. *Vellet. 2. 98. 2.* Gentes ferocissimas, maximo cum earum excidio, nunc acie,

nunc expugnationibus, in pristinum pacis redegit modum. *Adde Tac. 5. Hist. 25. Horat. 3. Od. 16. 11.* concidit auguris Argivi domus, ob lucrum Demersa excidio. *Virg. 8. Æn. 386.* ferrum auant in me excidiumque meorum. *Tac. 4. Hist. 61.* Excidium legionum. *Justin. 32. 3.* Quod sacrilegium causa excidii Capioni exercituique ejus postea fuit. — Huc pertinet et illud, in quo metonymice dicitur de bello et armis, quæ excidium inferunt, *Val. Flacc. 6. 394.* Diluvio tali paribusque Arasmenius urget Excidiis.

B) *Excidium* ab *ex* et *cado*. ¶ 1. Est casus, pro-cidentia. *Plin. 36. Hist. nat. 21. 39. (151).* Alioquin vulvæ excidium s. *Harduin.* ita legit ex MSS. *Sil-lig* vero ex *Cod. Bamberg.* et aliis legit: Alioqui vulvæ excidunt. ¶ 2. Item occasus. *Prudent. Apotheos. 694.* rota lurida solis Hæret, et excidium sentit jam jamque futurum.

EXCIDO, cidis, cidi, cadere, n. 3. (ex et cado). Part. *Excidens II. 2. e.* — Excidere, ἐκπίπτω, est ex aliquo loco cadere, decidere, delabi (s. *cadere, cader fuori, cader giù; Fr. tomber de, tomber, sortir en tombant; Hisp. caer, evadir caendo; Germ. heraufsalen, herabfallen, entfallen; Angl. to fall, fall from*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Cum addito, ex quo quis excidit, per Ablativum et præpos. *ex, de, ab*, vel per Ablativum sine præpos. *Cic. 2. Nat. D. 51. 128.* Quum animal ex utero elapsum excidit. *Id. 9. Att. 10. 3.* Sol excidisse mihi e mundo videtur. *Id. Pis. 9. 21.* Omnes illi nefarii gladii de manibus crudelissimis exciderunt. *Adde eumd. 12. Phil. 3. 8. et 1. Cat. 6. 16. Ovid. Heroid. 16. 252.* a digitis excidit ansa. *Cf. Propert. 4. 4. 20.* Interque oblitus excidit urna manus. *Virg. 6. Æn. 339.* Exciderat puppi. *Ovid. 5. Fast. 34.* Excidit arce deus. *Seneca Herc. Oct. 1163.* Excidere equo. *Cf. eumd. Thyest. 51.* Nox atra fiat, excidat caelo dies. Huc pertinet et illud *Virg. 4. G. 409.* atque ita vinculis Excidit, aut in aquas tenues dilapsus abibit. *scapperà da' iacchi.* Hunc locum *Forcellinus* singulari paragr. distinxit, et excidere interpretatus est elabi, exire. — b) Absolute. *Plaut. Bacch. 4. 4. 17.* Num qui nummi exciderunt, here, tibi, quod sic terram obtuere? *Id. Cist. 4. 2. 8.* Tum mihi puto præ timore hic excidisse cistellam. *Id. Merc. 3. 1. 44.* Nam illi quidem haud sane diu est, quum dentes exciderunt. — c) Cum addito, in quod quis excidit. *Liv. 21. 23. in fin.* Excidere etiam sævientes quidam (elephanti) in flumen. *h. e. e rate. Plin. 25. Hist. nat. 6. 30. (66).* Quum Herculi pertrantanti arma sagitta excidisset in pedem. *Ovid. Ib. 540.* Excidat ante pedes lingua resecta tuos. ¶ 2. Speciatim de sorte, et est ex urna excidere, exire. *Liv. 21. 42.* Ut cujusque sors exciderat. *Cf. eumd. 23. 3.* Quod primum sorte nomen excidit.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim dicitur de iis omnibus, quæ invitis nobis exeunt, elabuntur, delabuntur. Hinc — a) Hoc sensu sæpe dicitur de iis, quæ inconsulto ac temere effutiantur, aut invitis nobis eduntur: ad rem *Cic. 1. Orat. 21. 94.* Scripsi etiam illud quodam in libello, qui me imprudente et invito excidit et pervenit in manus hominum. *mi uscì dalle mani, si pubblicò. Cf. eumd. 1. ibid. 2. 5. Id. 10. Phil. 2. 6.* Quod verbum tibi non excidit, quod sæpe fit, fortuito: scriptum, meditatum, cogitatum atulisti. *Id. Sull. 25. 72.* Verbum equod unquam ex ore hujus excidit, unde quisquam posset offendi? *Id. Dom. 39. 104.* Ex isto ore religionis verbum excidere, aut elabi potest? *Cf. Quintil. 7. 2. 52.* Ne quis mihi putet temere excidisse, quod dixerim. *Id. 6. 3. 23.* Si imprudentibus excidant, stulta sunt. *Adde eumd. 9. 4. 41. et 52. Virg. 2. Æn. 638.* tantumque nefas patrio excidit ore, *uscì, scappò di bocca. Id. 6. ibid. 686.* et vox excidit ore: *Venisti tandem etc. (Forcellinus* hunc locum singulari paragr. distinxit, et excidere accepit pro exire, egredi. *Id. 9. ibid. 112.* tum vox horrenda per auras Excidit. (Hunc quoque locum *Forcellinus* singulari paragr. distinxit, et accepit pro descendere, delabi). *Ovid. 7. Met. 172.* scelus excidit ore tuo. — b) Item de iis, quæ deficiunt. *Ovid. 2. Met. 601.* Et pariter vultusque deo plectrumque colorque Excidit. *Id. 4. ibid. 176.* At illi et incens et quod opus fabrilis dextra tenebat, Excidit. *Cf. eumd. 1. Art. am. 539.* Excidit illa meta ruptique novissima verba. *cadde di paura.* — c) Cum addito Accusativo et

præpos. in, est exire, desinere. *Quintil.* 9. 4. 106. Omnes ii (versus), qui in breves excidunt, minus erunt stabiles. — Hinc pro vortî, delabi, mutari, *Horat. Art. P.* 282. in vitium libertas excidit. ¶ 2. Speciatim refertur ad memoriam, et significat oblitum esse, curamve et cogitationem deposuisse: et occurrit — a) Cum additis de memoria, ex animo, animo etc. *Liv.* 29. 19. extr. Carthaginem atque Hannibalem excidisse de memoria. *Id.* 34. 37. Exciderat pacis mentio ex omni animis. *Virg.* 1. *Æn.* 29. Necdum etiam causæ irarum sævique dolores Exciderant animo. Adde *Ovid. Heroid.* 20. 188. Sic *Seneca Thyest.* 511. Excidunt odia animis. Et *Ovid.* 2. *Pont.* 4. 24. Excidere hæc credam pectore posse tuo. — Ipsa memoria excidere dicitur apud *Liv.* 27. 3. sub fin. Inter multas magnasque res, quæ occupabant cogitationes hominum, ne Tarentinæ quidem arcis excidit memoria. — b) Absolute cum Dativo personæ tantum. *Cic.* 2. *Legg.* 18. 46. O miram memoriam, Pomponi, tuam! at mihi ista exciderant. *Id.* 6. *Fam.* 13. 2. Quæ cogitatio quum mihi non omnino excidisset (etenim penitus incederat), vi tamen tempestatum et concursu calamitatum erat aliquid labefacta et convulsa. Adde *eumd.* 6. *Att.* 1. 7. *Propert.* 3. 24. 20. Exciderant surdo tot mea vota Jovi. *Id.* 4. 7. 15. exciderant tibi furta Suburræ. *Ovid.* 4. *Trist.* 5. 10. Excidit heu nomen quam pæne mihi tuum! *Id.* 2. *Pont.* 10. 8. Excidit tibi cura mei. *Quintil.* 10. 1. 75. Xenophon non excidit mihi, sed inter philosophos reddendus est. Adde *eumd.* 4. 5. 4. et 12. 1. 12. Et omisso Dativo personæ *Ovid. Heroid.* 12. 71. Nostin? an exciderunt mecum loca? *Quintil.* 11. 2. 6. Quid non hæc varietas mira est, excidere proxima, vetera inharere? hesternorum immemores acta peritæ recordari? — c) Sequenti Infinito. *Quintil.* 2. 3. 10. Non excidit mihi, scripsisse me in libro priora etc. *Id.* 11. 3. 130. Si calore dicendi vitare id excidisset. — d) Sequenti part. ut. *Ovid.* 14. *Met.* 139. Excidit, ut peterem juvenes quoque protinus annos. non mi sovvenne di domandare. Ita leg. recentiores plerique: *Forcellinus* vero Excidit, optarem pro Excidit, ut optavem, addita tamen variante lect. — e) Raro admodum dicitur de persona, quæ rei obliviscitur, et excidens est, cui memoria excidit. *Quintil.* 11. 2. 19. Nam etiam excidentes, unius admonitione verbi in memoriam reponuntur. *Id.* 11. 3. 152. Palam moneri excidentis est. ¶ 3. Item est elabi, effugere, effluere, mori. — a) Hoc sensu res ipsæ excidere dicuntur, h. e. elabi, effugere: ad rem *Cic.* 1. *ad Brut.* 10. Deinde ita multa peccata, ut quodammodo victoria excideret e manibus. *Plaut. Most.* 3. 2. 43. si Musice hercle agitis ætatem. tr. Immo vita antehac erat; nunc nobis omnia hæc exciderunt. *queste cose per noi passaron, non sono più. Cic. Agric.* 16. 58. Neque enim verendum est, ne quid excidat, aut ne quid in terram desinat. *Horat.* 3. *Od.* 5. 32. Nec vera virtus quam semel excidit curat reponi deterioribus. *Propert.* 3. 1. 63. At non ingenio quesitum nomen ab ævo Excidet: ingenio stat sine morte decus. *Ovid.* 8. *Met.* 438. excidit omnis Luctus et a lacrimis in pænæ versus amore est. — b) Homines quoque dicuntur excidere ex aliqua re vel sæpius aliqua re, et est ea frustrari, amittere, non potiri, privari. *Plaut. Men.* 4. 2. 104. Ex hac familia plane me excidisse intelligo. *Ter. Andr.* 2. 5. 12. Herus, quantum audio, uxore excidit. *Ovid.* 2. *Met.* 328. Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis. Similiter *Propert.* 3. 5. 7. primo miser excidit ævo. h. e. mortuus est. *Curt.* 5. 10. 22. Se iterum captas, iterum excidisse regno. *Quintil.* 2. 17. 25. Excidere sine medicina. *Id.* 1. 5. 16. *Gladii* qui dixerunt, genere exciderunt. h. e. lapsi sunt, peccarunt. — *Sueton. Claud.* 14. Qui apud privatos iudices plus petendo formulâ excidissent. Adde *Senec.* 2. *Clem.* 3. Eodem sensu dicimus cadere formulâ vel causâ. V. CADO. ¶ 4. Pro desinere. *Lucilius* apud *Non.* p. 301. 18. *Merc.* Merito, ut fieri possit; egoque ab Arrhilorho excido. EXCIDO, cidis, cidî, cidum, cidere, a. 3. (ex et cædo). Part. Excisus I. 1. et 2., et II. 1.; Excidentus II. 1. — Excidere, ἐξέρπειν, ἐκκένειν, est cædendo eruere (It. tagliar via, cavar fuori tagliando; Fr. détacher en frappant, en coupant, couper; Hisp. desatar cortando, cortar; Germ. aus-hauen, heraus-schneiden; Angl. to cut out or away, cut or hew down).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Lucret.* 5. 1265. Excidere silvas. h. e. arbores. *Cic.* 15. *Att.* 4. 2. Excisa enim est arbor, non evulsa. *Cæs.* 2. *B. C.* 15. Excidere omnes arbores longe lateque. *Ulp. Dig.* 43. 27. 1. arborem a stirpe. *Cæs.* 3. *B. C.* 67. ericium. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 11. 16. (82). radicem. *Quintil.* 9. 4. 5. rubos arvis. *Virg.* 2. *Æn.* 481. trabs excisa bipenni. *Ovid.* 3. *Pont.* 1. 96. Excisa pella. h. e. circumcisa. *Cic.* 2. *Off.* 3. 13. Excidere lapides et terra. *Virg.* 1. *Æn.* 432. immanesque columnas Rupibus excidunt. *Cels.* 8. 3. Excidere os. *Crassus* apud *Cic.* 3. *Orat.* 1. 4. Hæc tibi est excidenda lingua. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 14. (48). Excidendo caput. *Sillig. ex Codice Bambergensi* legit abs-cisum. *Marcell. Dig.* 11. 8. 2. Partum mulieri excidere. h. e. dissecto ventre extrahere. *Quintil.* 5. 12. 17. virilitatem. *Ovid.* 4. *Fast.* 361. Gallos, qui se excidere, vocamus. h. e. τὰ αἰδοῖα ἀνεκφάστω. Sic *Ulp. Dig.* 48. 8. 4. extr. Medico, qui exciderit, capitale erit: idem ipsi, qui se sponte excidendum præbuit. Et *Seneca Excæpt. contro.* 10. *declam.* 4. sub fin. Habere excisorum greges. h. e. marium exsectorum. ¶ 2. Latiori sensu est excidendo elaborare. *Virg.* 8. *Æn.* 42. Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum. *Colum.* 8. *R. R.* 17. 1. Excidere stagnum in petra. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 24. (125). Excisæ inter montes viæ. *Id.* *ibid.* 9. 14. (67). Excisus obeliscus. *Id.* 33. *ibid.* 11. 49. (139). Vasa anaglypta in asperitatem excisa. h. e., ut *Virg.* ait 9. *Æn.* 263., aspera signis. Similiter *Plin.* 17. *Hist. nat.* 16. 26. (119). Scalpro cortices excidere. II.) Translate. ¶ 1. Significat dluere, evertere, excidio delere, abbatere, rovinare: quæ tamen significatione, pro excidere et excisus (si unum fortasse *Horatius* locum excipias) legendum videtur (excindere et excisus, ut cl. *Quicherat* recte arbitratur. *Cic. Dom.* 23. 61. Urbes hostium solemus excidere. *Id. Scet.* 44. 95. Ædes sacras, domos inimicorum oppugnare, excidere, incendere. *Id.* *ibid.* 15. 35. Urbs excisa et eversa. *Id.* 1. *Off.* 22. 76. Excidere Numantium. *Virg.* 2. *Æn.* 637. Trojam. *Id.* 12. *ibid.* 762. urbem. *Curt.* 4. 13. Terras urere, vicis excidere. *Horat.* 3. *Od.* 3. 65. Ter si resurgat murus aeneus Auctore Phœbo, ter pereat meis Excisus Argivis. *Velley.* 2. 122. Excisa Germania. h. e. multis belli cladibus affecta. *Id.* *ibid.* 115. Excisi agri. h. e. cæsis arboribus vastati. *Id.* *ibid.* 120. Excisus exercitus. tagliato a pezzi, distrutto. ¶ 2. Item est per vim amovere, expellere. *Cic. Pro. coas.* 18. 43. Medium illud tristissimum tempus si ex rerum natura non possem evellere, ex animo quidem certe excidere. *Brutus* inter *epist.* *Cic.* 1. *ad Brut.* 16. a med. Iis, qui illud malum exciderint, nihil, quo expleri possit eorum meritum, tributurum unquam populum Rom. *Seneca* 3. *Ira* 1. Excidere iram animis. *Plin.* 8. *Ep.* 18. Excidere aliquem numero civium. h. e. eximere, expellere. EXCÍO, cles, clere, a. 2. V. EXCIO. EXCINDO. V. EXCINDO. EXCIO, cis, civi vel cii, citum vel citum, clere, a. 4. Quod ad quantitatem atinet, Part. præter. pass. penultimum habet modo brevem (excitius quasi ab exciteo), modo longam (excitius quasi ab exciteo); et sane excitus occurrit apud *Ennium* 1. *Ann.* 40.; *Catull.* 61. 11., 63. 42. et 64. 56.; *Virg.* 4. *Æn.* 301., 7. *ibid.* 376. et 12. *ibid.* 445.; et *Ovid.* 2. *Met.* 779. et alibi: excitus vero apud *Lucret.* 4. 1211.; *Virg.* 3. *Æn.* 875., 7. *ibid.* 642. et 10. *ibid.* 38.; *Ovid.* 8. *Met.* 338. et 11. *ibid.* 384.; *Sil. It.* 7. 635.; et *Luca.* 1. 239. et alibi. — Quod ad formarum varietatem atinet, exciet ab exciteo habet *Plaut. Pseud.* 5. 2. 1.; Infinit. exciere ab exciteo habet *Liv.* 7. 11. in fin.; Imperf. exciebat pro exciebat legitur apud *Liv.* 32. 13. et *Sil. It.* 9. 182., quod in quartæ conjug. verbis frequens est. — Part. Excies I.; Excitius in omnibus paragr.; Excidentus II. 2. — Excire vel sæpius excire, ἐκκένειν, ἀνακένειν, est evocare, foras movere, ellicere, exentere, ut docet *Paul. Diac.* p. 80. 4. *Müll.* Exciet excitet (It. chiamar fuori, muovere, tirar fuori; Fr. attirer hors, faire sortir, appeler; Hisp. atraer fuera, hacer salir, llamar; Germ. aus etwas hervor - oder herausrufen, - bringen, - schaffen, - bewegen, aufwecken, aufrufen; Angl. to raise, excite, rouse). I.) Proprie de hominibus et brutis animalibus. *Plaut. Pseud.* 5. 2. 4. Vox viri pessimi me exciet

foras. *Id. Epid.* 4. 2. 1. Quid est, quod me excivisti ante ædes? *Id. Trin.* 5. 2. 52. Quis homo tam tumultuoso sonitu me excivit subito foras? *Virg.* 8. *Ecl.* 98. animas imis excire sepulcris. *Ovid.* 10. *Met.* 710. suem latebris excivere canes, fecero sbucare. *Cic.* 12. *Phil.* 7. 16. Juvetatem omnem ex Italia excivimus. At rectius legendum est excussimus. (Similiter apud *eumd.* *Mur.* 17. 36. pro excita rectius legitur excitata). *Liv.* 3. 2. Indignitas rei, magis quam periculum, consulem ab urbe excivit. *Id.* 32. 13. Excire homines sedibus suis. far uscire dal suo paese. *Cl. Curt.* 3. 2. Tot gentium excita sedibus suis moles. *Liv.* 4. 27. Excire aliquem ex somno. svegliare. *Cl. Sall. Jug.* 72. Interdum somno excitus arreptis armis tumultum facere. Et *Luca.* 1. 239. stratis excita juvenum. *Rursus Liv.* 8. 20. Quia epifium quoque vulgus et sellulari, minime militia idoneum genus, excitii (h. e. ad militiam) dicuntur. *Id.* 3. 4. Principibus coloniarum Romanæ excitis. *Id.* 2. 30. Vastandis agris hostem ad dimicandum acie excivit. *Curt.* 10. 8. a med. E regia excitus Philippus. *Tac.* 4. *Ann.* 21. Excire Urganiam domo principis. *Id.* 2. *Hist.* 97. Auxilia e Germania Britanniaque excivit segniter. *Luca.* 6. 11. Excire aliquem in pugnam. *Stat.* 4. *Theb.* 146. in arma. — Et absolute. *Sueton. Claud.* 21. Excidente buccina Tritone argenteo. II.) Translate. ¶ 1. De inanimis et abstractis dicitur eodem sensu, quo proprie, atque adeo est elicere, creare, efflicere. *Plaut. Cist.* 1. 1. 114. Ut mihi excivisti lacrimas! Adde *Tac.* 11. *Ann.* 2. *Rursus Plaut. Curc.* 2. 3. 16. Eos ego si offendero, ex unoquoque eorum exciam crepitum polentarum. *Lucret.* 2. 329. Era renidescit tellus, subterque virum vi Excitur pedibus sonitus. *Id.* 5. 947. silvestria templa tenebant Nympharum, quibus excibant humore suenta Lubrica. *Id.* 4. 1211. Excire semina per artus. *Id.* 4. 667. vim morbi. *Virg.* 5. *Æn.* 789. Ipse mihi nuper Libyeis tu testis in vadis Quam molem subito excierit. h. e. procellam excitaverit. *Id.* 10. *ibid.* 38. ventosque furentes Æolia excitos. ¶ 2. De animo præcipue dicitur, et est excitare, incitare, commovere. — a) Sæpiissime de hominibus eorumque animo. *Ennius* 1. *Ann.* 40. Excita quum tremulis anus atulit artubus lumen, Talia commemorat lacrimans exterrita somno. *Lucret.* 4. 41. Quæ (simulacra) nos horrifice, languentes sæpe sopore, Excierunt. *Sall. Jug.* 99. Mauri atque Gætulii, ignoto et horribili sonitu repente exciti, neque fugere, neque arma capere. *Poetice Virg.* 7. *Æn.* 722. pulsusque pedum tremis excitata tellus. *Wagner* leg. pedum conterrita: at prior lectio occurrit apud *Virg.* 12. *Æn.* 445. *Liv.* 36. 7. Inter cætera, quæ ad excidendum in Græciam Antiochum dicere est solitus. *Tac.* 1. *Ann.* 51. Excivit ea cædes Brueteros, Tubantes, etc. sollevò, mosse. *Cl. eumd. Agric.* 29. Britannii omnium civitatum vires exciverant. *Sall. Cat.* 15. Neque vigiliis, neque quietibus sedari poterat: ita conscientia mentem excitam vastabat. *Al. leg.* vexabant. *Id.* *ibid.* 37. Juvetum privatis atque publicis largitionibus excita. *Liv.* 1. 7. Evander concursu pasterum, trepidantium circa advenum manifestæ reum cædis, excitus. *Virg.* 4. *Æn.* 301. Qualls commotis excita sacris Thyas. *Id.* 7. *ibid.* 376. furi ingentibus excita monstris. *Ovid.* 2. *Met.* 779. Nec fruitur somno vigilacibus excita curis. *Cl. Prudent.* 3. *septi. orat.* 96. Talibus excitus in furias prætor. *Auct. B. Hisp.* 4. Pompejus litteris fratris excitus. *Luca.* 5. 498. Excitus vocibus. *Sil. It.* 7. 631. nepotum excitus prece. — b) Raro admodum de ipso animi affectu. *Liv.* 10. 4. Nunciata ea clades Romam majorem, quam res erat, terrorem excivit. *Id.* 3. 39. Excire tumultum. *Cl. Curt.* 8. 2. Liberio rem penitentiam solitudo exciebat. EXCÍPIABŪLUM, i, n. 2. id, quod excipit, venabulum. *Servius* ad *Virg.* 4. *Æn.* 131. Venabula autem sic dicta, quia apta venatui, quasi excipibula. EXCÍPIO, cipis, cipi, ceptum, cipere, a. 3. (ex el capio). Part. Excipiens sub B. II. 1.; Exceptus in omnibus paragr.; Excepturus sub B. II. 1.; Excipiendus sub B. II. 1. et 2. — Excipere duo præcipue significat, prout A) Ant præpositio; aut B) Verbum majorem vim exserit. A) Quam majorem præ verbo vim præpositio exserit, excipere significat extrahere, eximere, subtra-

here (It. *cavar fuori, estrarre*; Fr. *tirer de, enlever, extraire*; Hsp. *extraer fuera, llevar*; Germ. *herausziehen, herausnehmen, ausnehmen*; Angl. *to withdraw, take away*).

I.) Proprie. *Plaut. Rud. 4. 4. 140.* Sum ne ego scelestus, qui illum hodie excepti vidulum? scil. e mari. Sic *Cic. fragm. apud Non. p. 293. 26. Merc.* Quod inseputatis reliquissent eos, quos e mari propter vim tempestatis excipere non potuissent. *Cels. 7. 12.* Tum dens, si fieri potest, manu; si minus, forcipe excipiendus est. *Id. 7. 5.* Excipere telum, scilicet e vulnere. — Et cum Dativo. *Virg. 9. Æn. 270.* ipsum illum clipeum cristasque rubentes Excipiam sorti, jam nunc tua præmia, Nise. — Et figurate. *Liv. 33. 23.* Commemorantes se esse ab eo liberatos, plerosque etiam, quum apud hostes essent, servitute exceptos. *sottratti. Tac. Agric. 15.* Nihil jam cupiditatis, nihil libidini exceptum.

II.) Translate. ¶ 1. Est ex hominum aut rerum multitudine aliquem excludere, *eccettuare, escludere.* Occurrit — a) Cum Accusativo personæ aut rei. *Plaut. Mil. glor. 2. 2. 12.* Senex talos elidi jussit conseryis meis: sed me excepti. *Cic. 4. Cat. 7. 15.* Hosce ego homines excipio et secerno libenter. *Id. 1. Divinat. 39. 87.* Excepti de antiquis, præter Xenophanem, neminem. *Id. 4. Acad. (2. post.) 23. 73.* Ita est ausus ordiri: *Hæc loquor de universis.* Nihil excipit, de quo non profiteatur: quid enim esse potest extra universa? *Id. ibid. 9. 28.* Qui negaret, quidquam esse, quod perciperetur, eum nihil excipere; ita necesse esse, ne id ipsum quidem, quod exceptum non esset, comprehendi et percipi illo modo posse. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 13. § 37.* In summis tuis laudibus excipiunt unam iracundiam. *Paul. Dig. 18. 1. 76.* Volia in horreis defossa, si non sint nominatim in venditione excepta, horreorum venditione cessisse videri. *Sicil. Placc. p. 18. Goes.* Inscruntur quedam excepta, quæ aut sibi reservavit auctor divisionis et assignationis, aut alii concessit. — b) Sequente part. ut. *Cic. 1. ad Q. fr. 1. 9. § 26.* Quum nominatim lex exciperet, ut ad templum momentumque capere (pecunias) liceret. Hunc locum *Forcellinus* ad paragr. 3. proxime inferiorem retulit. — c) Sequente part. ne. *Cic. 2. leg. Agr. 8. 21.* Licinia est lex, quæ non modo eum, qui etc. sed etiam collegas ejus, cognatos, affines excipit, ne eis ea potestas curatiove mandetur. *Id. Balb. 14. 32.* Est exceptum federe, ne quem populus Rom. recipiat civitate. Adde *Liv. 3. 30. Inscript. apud Grufer. 755. 8. EXCEPTQVE, NE QVIS EOS (hortos) VENDERET, SED PER GENVS IPSORVM POSSESSIO DECURRERET, VEL PER AGNATOS, VEL MANVMISSOS.* — d) Sequente quominus cum part. negativis. *Cic. 2. leg. Agr. 9. 24.* Reus denique, quominus decemviri fieri possit, non excipitur. — e) Part. præter. pass. sæpe occurrit in Ablat. absol. *Cic. 1. Orat. 9. 38.* Omnium mihi videor, exceptis, Crasse, vobis duobus, eloquentissimos audisse Ti. et C. Sempronios. *Id. Amic. 27. 104.* Vos hortor, ut ita virtutem locetis, ut ea excepta nihil amicitia præstabilis putetis. *Id. ibid. 6. 20.* Excepta sapientia. — f) Hinc Ablat. excepto quasi adverbialiter usurpat. *Horat. 1. Ep. 10. 50.* Excepto quod non simul esses, cetera lætus. *Pers. 5. 90.* Excepto, si quid Masuri rubrica notavit. *Quintil. 8. 3. 38.* Excepto, si obscæna nudis nominibus enuncientur. ¶ 2. Speciatim apud Jctos aliquando significat exceptione uli, exceptionem opponere: *V. EXCEPTIO 2. Cels. Dig. 22. 3. 9.* Verum est, quod qui excipit, probare debeat quod excipitur. *Ulp. ibid. 18.* Imposita probatione, non ei, qui excipit, se non respondisse, sed actori. *Id. ibid. 44. 4. 4. ante med.* In hac exceptione et de dolo servi excipere possumus. *African. ibid. 16. 1. 17.* Excipere adversus aliquem. *Papinian. ibid. 26. 7. 37.* Excipere periculi societatem. *h. e.* opponere exceptionem periculi societatis. ¶ 3. Item est nominatim definire, nominatim includere, aut cavere. *Plin. 29. Hist. nat. 1. 8. (16).* Et quum Græcos Italia peliterent, excepisse medicos. *Id. 14. ibid. 1. 3. (10).* Vites in tantum sublimes, ut vindemictor auctoratus rogum ac tumulam excipiat. *h. e.* caveat et paciscatur, ut rogus sibi ac tumulus impensa ejus paretur, cui vindemictor inservit: idque ob evidens periculum casus in tanta vitium altitudine. *Liv. 5. 14.* Perinde ac si omnes candidati essent, non homines modo, sed deos etiam excipiebant. *h. e.* includebant, la suas partes trahabant, deos et religionem assume-

bant ad petitionem roborandam. Sunt tamen qui lectionem, et merito quidem, sollicitant.

B) Quum verbum majorem præpositionem vim exserit, *excipere, ἐκδέχεται*, est exceptare, recipere, capere: diciturque fere de his rebus, quas ad se motu aliquo accedentes venientesque quis recipit; quum capere et *arripere* de his sint, quas ultro persecutus quis apprehendit (It. *ricevere, pigliare, cogliere, raccogliere*; Fr. *recevoir, recueillir*; Hsp. *recibir, acoger, recoger*; Germ. *bei sich an- oder aufnehmen, auffangen, wegnehmen*; Angl. *to receive, take up*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Dicitur de hominibus, qui aliquid vel aliquem quocumque modo capiunt. — Sic de iis, quæ sunt vel labuntur. *Cic. Brut. 11. 43.* Quum laurum immolavisset, excepit sanguinem patera. *raccolse. Colum. 9. R. R. 15. 9.* Favi subjectis duobus brachiis excipiendi, atque ita promendi. *Cic. 7. Verr. 45. 118.* Ut filiorum extremum spiritum ore excipere liceret. *Ovid. 3. Art. am. 301.* tunicis fluentibus auras excipit. *Martial. 12. 83.* Imputat exceptas ut tibi sæpe pilas. *Cf. Tac. 4. Ann. 10.* Exceptum poculum Druso tradidisse. *preso in mano il bicchiere. Cic. Rabir. Post. 16. 43.* Labentem excipere, corruere non sinere. *sostenere. — Excipere se in pedes* est pedibus se sistere, inniti. *Liv. 4. 19.* Quem quum ictum equo dejecisset, confestim et ipse hasta innixus se in pedes excipit. *Cf. Curt. 9. 5.* Forte ita liberaverat corpus, ut se pedibus exciperet. *salto in piedi. Id. ibid.* Exceptum poplitibus corpus, et *Seneca Ep. 66. sub fin.* Succis poplitibus in genua se exerept, *si rizzò, si sostenne sulle ginocchia.* — De vulneribus et armis. *Lucret. 2. 809.* Excipere plagam in se. *Cic. 4. Verr. 72. 177.* Aut omnium tela excipiat necesse est. *Cæs. 3. B. G. 5.* Excipere tela. *Cic. Sext. 10. 23.* vulnera. *Quintil. 6. 3. 75.* vulnus ore. — De hominibus, qui hospitio excipiuntur. *Cic. Mil. 38. 105.* O terram illam beatam, quæ hunc vitum exceperit: hanc ingratham, si ejecerit! *accogliera. Id. pro leg. Manil. 9. 23.* Mithridalem in timore et fuga Tigranes excepit. *Liv. 30. 14.* Benigno vultu excipere aliquem. *Curt. 8. 10.* Rex benigne exceptos sequi jussit. *Seneca Ep. 21. a med.* Hic te potentia excipiet, et aquam large ministrabit. *Tac. Germ. 21.* Excipere epulis. *Ovid. Heroid. 16. 127.* hospitio. Huc pertinent et illa *Ovid. Heroid. 18. 101.* Excipere aliquem amplexu. *Cic. 7. Verr. 36. 94.* Excipi clamore. *Virg. 5. Æn. 575.* plausu. Huc denique referri potest et illud *Virg. 10. Æn. 887.* exceptus tergo (equi) consueta locavit Membra, *accettato, tolto.* — b) Figurata ipsa inanimata hominem aut rem excipere dicuntur. *Liv. 38. 41.* Postero die patenti itinere Priaticus campus eos excepit. *Phædr. 1. 12.* Silva tum excepit ferum. *Quintil. 2. 12. 2.* Illum (gladiatorem) excipit adversarii mollis articulus. *Horat. 2. Od. 15. 16.* Porticus excipiebat Areton. ¶ 2. Speciatim in re militari et venatoria est interceptare, nec opinantem capere, incautum opprimere, ferire, sorprendere, cogliere, colpire. *Cic. ad Pompej. 2. post ep. 11. 8. ad Att. 1.* A multis admoniti sumus, ut caveremus, ne exciperemur a Cæsare. *Plancus apud Cic. 10. Fam. 23. 5.* Quod C. Catiuum Vestinum, tribunum mil., missum ab Antonio ad eum cum litteris exceperam. *Cæs. 6. B. G. 34.* Multos ex fuga dispersos excipiunt. *Id. 7. ibid. 20.* Excipere servos in pabulatione. *Virg. 3. Æn. 332.* Excipit incautum, patriasque obruncat ad aras. *Id. 6. ibid. 173.* Æmulus exceptum Triton etc. Inter saxa virum spumosa immerserat unda. *h. e.* captum, circumventum. *Id. 11. ibid. 684.* Hunc illa exceptum trejicit. *Cf. Seneca Thyest. 144.* Exceptus gladio parvulus. *investito, colpito. Cæs. 6. B. G. 28.* Uri assuescere ad homines et mansuefieri ne parvuli quidem excepti possunt. *pres. Virg. 3. Ecl. 17.* caprum excipere insidias. *Forcellinus* interpretatus est interceptare, furari, *rabare*, et hunc locum singulari paragrapho distinxit. *Horat. 3. Od. 12. 10.* latitantem fruticeto aprum. *Phædr. 1. 11.* fugientes ferus. *Seneca Prov. 2.* Si adolescentes constantis animi irruentem feram venabulo excipit, *incontra ed investe. Quintil. 4. 2. 17.* Excipere aprum venabulo. *Curt. 7. 5. extr.* Adeo certo ictu destinata feriebatur, ut aves quocumque exciperet. ¶ 3. Item speciatim est incontinenter sequi. *immediatamente seguire. Cic. 2. Nat. D. 54. 135.* Linguam ad radices ejus hærens excipit stomachus. *Cæs. 1. B. C. 66.* Uter-

quo suis renunciat, V. millia passuum proxima intercedere itineris campestris: inde excipere loca aspera et montuosa. *Id. 5. B. G. 16.* Accedebat huc, ut — stationes dispositas haberent, atque alios alii deinceps exciperent, integrique et recentes defatigatis succederent. ¶ 4. Item in re medica *excipi aliqua* re dicuntur, quæ alteri rei miscentur. *Cels. 5. 18. n. 20.* Calcis, spumæ nitri, piperis etc. quæ excipiuntur cerato ex rosa facta. *Id. ibid. 25. n. 5.* Croci, anisi, myrrhæ, singulorum P. I. miscentur, excipiunturque vino veteri. Adde *eumd. ibid. n. 6. et 12.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphora sumpta a superiore paragr. B. I. 1. — a) De hominibus, qui aliquid excipiunt. *Cic. 2. Divinat. 11. 26.* Genus divinationis naturale, quod animus arripit, aut exceptit extrinsecus ex divinitate. *Cf. Id. 1. ibid. 7. 12.* Nihil est, quod longinquitas temporis, excipiente memoria, assequi non possit. *Id. 1. Att. 14.* Posteaquam vidit, illum excepisse laudem ex eo, quod etc. *Forcellinus* interpretatus est consequi, percipere, *consequere, ripartare*; et hunc l. singulari paragr. distinxit. *Quintil. 10. 1. 15.* Excipimus nova illa cum favore et sollicitudine. *Id. 1. 2. 7.* Excipere verba risu. *Propert. 2. 20. 9.* Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri, Quæque tibi excepti tum, dea Leucothoe! *h. e.* vota suscepti et in me recepti. *Nepos Dion. 8.* Excipit has partes ipse Calliætas. *h. e.* suscepti, *tolse sopra di se.* — Præcipue de periculis et similibus. *Cic. Prov. cons. 9. 23.* Subire coegit et excipere pericula. *incontrare e sostenere. Id. Rabir. Post. 15. 42.* Vim frigorum hiememque excipere. *tolterare. Id. Brut. 69. 243.* labores magnos. *Nepos Datam. 5.* magnam invidiarum aulicorum. *incontrare, soggiacere. Cic. Dom. 24. 63.* Omnem impetum discordiarum, omnem vim improborum excepti meo corpore. *sostenere. Cæs. 1. B. G. 52.* Germani celeriter phalange facta impetus gladiatorum exceperunt. Adde *eumd. 1. B. C. 58.* Sic *Liv. 36. 5.* Petebat, ne se primos Impetus Romanorum excepturos temere in causam dederet. — b) Ipsa inanimata eodem sensu aliquid vel aliquem excipere dicuntur. *Cæs. 4. B. G. 17.* Quæ (subitiæ) cum omni opere conjunctæ vim fluminis exceperunt. *Id. 3. ibid. 13.* Quo facilius (naves) vada ac decessum æstus excipere possent. *Id. 1. B. C. 21.* Quid reliquis accideret, qui quosque eventus exceperunt. *Virg. 3. Æn. 348.* quis te casus dejectam conjuge tanto excipit? *Liv. 1. 53.* Excipit deinde eum (regem) lentius spæ bellum. *Justin. 32. 8. 4.* In Africam reversus seditione militum excipitur. ¶ 2. Speciatim ponitur pro captare, præoccupare, apud *Cic. 2. Orat. 8. 92.* Præcepta posse quædam dari peracuta ad pertractandos hominum animos, et ad excipiendas eorum voluntates. ¶ 3. Item speciatim ac sæpe est audire et percipere, *ascollare e intendere.* — a) Universim. *Cic. Planc. 23. 57.* Maledicto nihil facilius emittitur, nihil citius excipitur. *Id. Sext. 48. 102.* Idem dixit, quod exciperent improbi cives. *Liv. 8. 6.* Assensu populi excepta vox consulis. *Tac. 13. Ann. 54.* Quod comiter a visentibus exceptum. *inteso, interpretato.* Adde *Sueton. Cæs. 14. Plin. 4. Ep. 19.* Laudem avidissimis auribus excipit. — b) Speciatim est clari auscultare et sermonem aliorum captare. *Cic. Deiot. 9. 25.* Qui rumores exciperent. *Liv. 40. 7.* Ad has excipiendas voces speculator missus. *Id. 2. 4.* Sermone eorum e servis unus excepti. *Ovid. 1. Amor. 4. 18.* Excipe furtivas, et refer ipsa, notas. — c) Item speciatim est a dictante describere, *copiare. Sueton. Ner. 52.* Versus non translatis, aut dictante aliquo excepti. *Id. Tit. 3.* Notis quoque excipere velocissimè solitum, cum amanuensibus suis per fidum jocumque certantem. *Manil. 4. 198.* cursimque loquentis Excipiat longas nova per compendia voces. — d) Similiter excipere verba dicuntur notari, exceptores. *Augustin. Ep. 113. A.* notariis Ecclesiæ, sicut cernitis, excipiuntur quæ dictamus, excipiuntur quæ dicitis, et meus sermo et vester in terram non cadunt. Apertius ut dicam, ecclesiastica nunc gesta conficimus. ¶ 4. Item est sequi, succedere, *immediatamente succedere, seguire. V. supra sub B. I. 3.* — a) Cum Accusativo. *Cic. Sext. 68. 143.* Herculis vitam et virtutem immortalitas excepisse dicitur. *Cæs. 3. B. C. 87.* Hunc (locutum) Labienus excepit. *Liv. 5. 13.* Tristem hiemem pestilens æstas excepit. *Mor. 1. 3. 1.* Excipit Pompilius Numam

Tullus Hostilius. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 11. 39. (68). Violis succedit rosa: rosam cyanus excipit, cyanum amarantus. — b) Absolute. *Liv.* 2. 61. Turbulentior inde annus excipit. *Cæs.* 7. *B. G.* 88. Utrique clamore sublato, excipit rursus ex vallo clamor. *Id.* 2. *B. C.* 7. Re cognita tantus luctus excipit, ut etc. ¶ 5. Hinc est etiam rem ab alio interruptam vel omnissimam suscipere et continuare. — a) Cum Accusativo. *Cic. Senect.* 6. 19. Sed memoriam illius viri excipient omnes anni consequentes. *continueranno e conserveranno. Liv.* 38. 22. Ut, primis forte deturbatis, secundi et terti pulso et integri pugnam excipient. *sottentrino e continuo la battaglia. Justin.* 11. 5. 7. Excipere vices alicujus. *sottentrare nelle vesti.* — b) Cum Infinito. *Sil.* It. 13. 687. Excipit inde suos frater conjungere casus. *sussequentermente imprende a raccontare.*

EXCIPULA, æ, f. 1. et

EXCIPULUM, i, n. 2. utroque enim modo in *Glossis* legitur. At rectius fortasse *Excipula, orum*, n. plur. 2., subaudi *vasa*: sunt enim generatim quæcumque excipiendo apta sunt: hinc — a) Instrumentum, quo aliquid interceptum, ut septum ex viminibus contextum; vel fossa depressior in ripa ad capiendos pisces. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 22. 38. (75). *de anguillis.* Fluctibus glomeratæ volvuntur, in tantum mirabili multitudine, ut in excipulis ejus fluminis, ob hoc ipsum fabricatis, singulorum millium globi reperiantur. — b) Vas, aut quippiam simile, quod sit excipiendo aptum. *Id.* 25. *ibid.* 7. 39. (78). *de herba euphorbia.* Vis tania est, ut e longinquo succens excipiat: incisa conto, subitur excipulis ventriculo hædino; humor lactis videtur defluere.

EXCIPŪM, quod excipitur, ut præcipuum, quod ante capitur. *Paul. Diac.* p. 80. 3. *Müll.*

EXCISIO, ðnis, f. 3. actus excidendi, eversio, excidio. *Cic. Dom.* 58. 146. Bonorum direptio, tectorum excisio, depopulatio prædiorum. *Id. Harusp. resp.* 2. 3. Excisionem, inflammationem, eversio-nem, depopulationem, vastitatem tectis atque agris inferre.

EXCISOR, ðris, m. 3. qui excidit. *Gloss. Philox.* Excisor, ἐκκόπτης.

EXCISORIUS, a, um, adject. ad excidendum pertinens, ut apud *Cels.* 8. 3. Tum excisorius scalper adactus id excidit.

EXCISATUS vel minus recte

EXCISSATUS, a, um, laniatus, vulneratus. *Plautus in fragm.* Capillo scisso, atque excisatis auribus. *Id. Non.* p. 108. 17. *Merc.*

EXCISURA, æ, f. 1. idem fere quod excisio. *E-dict. Dioctet.* p. 310. Braciarum pro excisura et ornatu. *V. BRACARIUS.*

EXCISUS, a, um, *V. EXCIDO.*

EXCITABILIS, e, adject. excitans. *Cæli Aureli.* 1. *Tard.* 5. *ad fin.* Modulatio jucunda et excitabilis.

EXCITATE, adverb. vehementer. Occurrit tantum *Comp. Excitatus* apud *Quintil.* 9. 3. 10. Multa tamen hoc utroque excitatus junguntur interim schemata. At *Spalding.* legit: *Multo tamen hoc utroque excitatus (est schema);* ita ut *excitatus* sit adjectivum. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 7. 31. (106). Ex his autem (*gemmis*) mares excitatus fulgent, feminae pigrioris sunt et crassius nitent. *Ammian.* 18. 8. Hostesque adesse, excitatus adesse, excitatus clamitant.

EXCITATIO, ðnis, f. 3. actus excitandi.

I.) Proprie. *Arnob.* 7. 32. Quid sibi volunt excitationes illæ, quas canit matutini, collatis ad tibiam vocibus? *Veget.* 5. *Veterin.* 47. 6. *Schneid.* Lethargicum animal frequent excitatione prohibendum constat a somno. Ita ex *Hippiat.* edidit *Schneider.*, quum alii prius *exercitatione* male ediderint, mox enim sequitur: *Assidue flagello excitandum aut voce.* Cf. et *Pelagon. Veterin.* 27.

II.) Figurate. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 13. 77. (203). Verum desertis suis sparto vincit Hispania et lapide speculari, pigmentorum etiam delictis, laborum excitatione, servorum exercitio, corporum humanorum duritia, vehementia cordis. Hæc *L. Jan.* ex *Codic. Bamberg.*, et *Sillig.* quem *V.* ad h. 1.

EXCITATOR, ðris, m. 3. qui excitat. *Prudent.* 1. *Cathemer.* 3. Nos excitator mentium Jam Christus ad vitam vocat.

EXCITATUS, a, um, *V. voc. seq.*

EXCITO, as, avi, atum, are, a. 1. (*frequentat ab*

excio, excio). Part. *Excitans* II. 2.; *Excitatus* in omnibus fere paragr. et in fin.; *Excitaturus* I. 1.; *Excitandus* I. 1. — Excitare, ἀπαινω, ἐξευστικο, est extra movere, evocare (It. mover fuori, chiamar fuori; Fr. faire sortir, mouvoir hors, faire lever; Hisp. hacer salir, mover fuera; Germ. heraus-treiben, auf-treiben, auf-vecken, aufrufen; Angl. to move, stir or raise up, to call out, rouse).

I.) Proprie. ¶ 1. Simplici significatione superius allata. — a) Generatim. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Tusc.* 16. 37. Unde (*Acherunte*) animæ excitantur obscura umbra. *Plaut. Amph.* 1. 1. 9. Herus — me hoc noctis a portu ingratis excitavit. *Id. Rud.* 1. 5. 2. Vox precantum me huc foras excitavit. *Quintil.* 3. 6. 19. Si excitatus fuerit de spectaculis et ager injuriarum. h. e. expulsus, cacciato fuori. Et poetice *Catull.* 17. 24. Excitare veterum. h. e. discutere. — b) Præcipue excitari quis dicitur e somno, aut a mortuis, risvegliare, risuscitare, richiamar dalla morte. *Plaut. Merc.* 1. 48. Dormientes spectatores metuis ne e somno excites. *Cic.* 6. *de republ.* 12. Quæso, ne me e somno excitetis. *Curt.* 7. 11. *sub fin.* Velut ex alto sopore excitati. *Nepos Alcib.* 10. Sonitu flammæ excitatus. h. e. experselactus. *Curt.* 4. 13. Nempe excitare vigiles soles. *Quintil.* 4. 1. 73. Velut dormitantes eos excitari. *Id.* 4. 2. 72. Patre (dormiente) excitato. *Plin.* 6. *Ep.* 20. Surgebam invicem, si quiesceret, excitaturus. Huc referri potest et illud *Plin.* 10. *Hist. nat.* 21. 24. (46). Gallos excitandis in opera mortalibus natura genuit. *Cic. Fontey.* 12. 26. Ita yero excitandus nobis erit ab inferis C. Marius. Sic *Id.* 7. *Ferr.* 49. 129. Quasi ego excitare filium ejus ab inferis possem. Adde *eumd.* 2. *Cat.* 10. 20. *Id.* 1. *Orat.* 57. 245. Aliquem dicendo a mortuis excitare. — c) Item speciatim in jure est aliquem ad tribunal vocare. *Cic.* 2. *Orat.* 26. 124. Non dubitavit excitare reum consularem et ejus diloricare tunicam. *Forcellinus* hoc et sequentibus locis interpretatus est surgere facere. *Rursus Cic. ibid.* 47. 195.; *Liv.* 9. 8.; et *Quintil.* 11. 3. 174. Excitare reos. *Cic. Rabir. Post.* 17. 47. testes. *Cels.* apud *Quintil.* 9. 2. 104. judicem. — d) Item in re venatica, et est feras de suis cubilibus ejicere et persequi. *Cic.* 3. *Off.* 17. 68. Suntne igitur insidie tendere plagas, etiamsi excitaturus non sis (feras) et agitaturus? *Phædr.* 2. 8. Cervus nemorosus excitatus latibulis. *scovato, stanato, expulsus. Seneca Hippol.* 110. Juvat excitatas consequi cursu feras. Adde *Petron. Satyr.* 131. ¶ 2. Speciatim est in altum extollere, erigere, sollevare, innalzare. *Cic.* 2. *Nat. D.* 46. 118. Vapores, qui a sole ex aquis excitantur. *Curt.* 7. 5. Caligo immo-dico terræ fervore excitata. *Gell.* 2. 30. *sub fin.* Fluctus ab aquilone excitati. *Cels.* 8. 4. *med.* Caput altius excitare. *Prudent.* 4. *Cathemer.* 70. faciem in caelum. *Varro 7. L. L.* 63. *Müll.* Excitatum verberibus corpus. *gonfiato. Plin.* 30. *Hist. nat.* 5. 12. (38). Excitata a talpis terra. ¶ 3. Cum addita producendi creandique significatione, est efficiendo erigere, ædificare, suscitare: ad rem *Cic.* 2. *Nat. D.* 56. 140. Deus homines humo excitatos, celsos et erectos constituit. Occurrit — a) De quibuscumque ædificiis, et est erigere, fabbricare, alzare. *Cic.* 2. *Legg.* 27. 68. Excitare sepulcrum e lapide. *Cæs.* 5. *B. G.* 39. Ex ea materia turres cæx. excitantur. Adde *eumd.* 1. *B. C.* 25. *Sueton. Claud.* 1. Exercitus honorarium ei tumulum excitavit. *Seneca Ep.* 52. Excitare ædificium. *Flor.* 1. 1. urbem. *Curt.* 8. 2. a *med.* Excitata moles. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 26. 27. (96). Excitata tropæa. — b) De igne, et est suscitare, accendere, accendere. *Cæs.* 7. *B. G.* 24. Picem reliquasque res, quibus ignis excitari potest, fundebant. Adde *Lucret.* 6. 309. *Cic.* 7. *Phil.* 1. 3. Quæ provincia est, ex qua illa fax excitare non posset incendium? *Lucan.* 8. 776. Excitat invalidas admoto fomite flammam. Et poetice *Virg.* 4. *G.* 549. monstratas excitat aras. Sic *Juvenal.* 3. 262. Bucca foculum excitat. — c) De plantis et similibus, et est promovere, promuovere. *Cic.* 2. *Orat.* 21. 88. Nova sarmenia cultura excitantur. *V. INCITO. Pallad.* 12. *R. R.* 43. 3. Excitare pascea in novalibus. Et figurate *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 58. (82). ubertatem lactis.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiore paragr. 1. — 1.º) Dicitur de animo, et — a) Generatim est movere, commovere. *Cic.* 1. *ad Brut.* 10. Erectior senatus erat, non sententiis

solum nostris, sed etiam cohortationibus excitatus. *Id.* 15. *Fam.* 21. *ad fin.* Excitare et acuere. *Id.* 5. *Fin.* 24. Excitari sæpe gloria. *Al. rectius leg.* spe gloria. *Cæs.* 6. *B. G.* 13. Tantis excitati præmiis. *Id.* 1. *B. C.* 57. Spe libertatis excitati. *Id.* 2. *ibid.* 4. Virginum precibus et fletu excitati, ut civitati subvenirent. *Curt.* 8. 14. Ad notam vocem excitatus. Huc referri potest et illud *Martial.* 5. 14. Bis excitatus terque transtulit ad castra. h. e. surgere jussus et coactus. — b) Speciatim ac sæpius est incitare, hortari, allicere, invitare, stimulos admove-re, eccitare, incitare, stimolare. *Cic.* 6. *Fam.* 1. a *med.* Me cum esse, quem solitus esses auctoritate tua cunctantem et diffidentem excitare. *Cæs.* 3. *B. G.* 26. Præmiis et pollicitationibus allicui excitare. — Hac significatione usurpatur fere cum addito, ad quod quis excitatur. *Cic. pro leg. Manil.* 2. 5. Genus est enim belli ejusmodi, quod maxime vestros animos excitare atque inflammare ad persequendi studium debeat. *Id. Topic.* 1. 5. Ut mea diligentia mandatorum tuorum te quoque ad memoriam nostrarum rerum excitarem. *Id. Planc.* 28. 69. Ad alicujus salutem defendendam caritate stimulari atque excitari. *Cf. eumd. Cluent.* 62. 172. Excitatus pietate ad accusandum. *Id. Planc.* 24. 56. Excitare aliquem ad laborem et laudem. *Id.* 1. *Orat.* 46. 202. Inaugentem labentemque populum ad decus. Sic *Id.* 2. *Off.* 6. 20. Hominum studia ad utilitates nostras allicere atque excitare. *Cæs.* 7. *B. G.* 79. Omnium animi ad lætitiæ excitantur. *Id. ibid.* 80. Et laudis cupiditas et timor ignominie ad virtutem excitabat. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 13. *Id.* 3. *ibid.* 10. Excitare aliquem ad bellum. *Liv.* 1. 39. Erudire puerum iis artibus, quibus ingenia ad magnæ fortunæ cultum excitantur. *Quintil.* 4. 1. 34. Sicut illa excitandis ad audiendum non inutilia. *Poetice Sil.* It. 7. 306. Excitare aliquem in curas. — 2.º) De abstractis et inanims. — a) Est quodammodo experselactare et reviviscere facere (*V.* supra sub I. 1. b.), risvegliare, richiamare. *Cic. Orat.* 10. 35. Nisi tibi hortanti et illius memoriam mihi curam excitanti non parere nefas esse duxissem. Adde *Liv.* 10. 30. *Quintil.* 6. 3. 19. Salsum excitat et a tædio defendit orationem. Adde *eumd.* 6. 1. 2. — b) Et pro acuere. *Quintil.* 11. 3. 42. Hi soni cum augenda intentione excitandi. *cui ibid. opponitur* temperandi. Sic *Id.* 12. 10. 33. Excitare syllabam acutam. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 5. 11. (29). Excitare colores. *farli più vivi. Id.* 14. *ibid.* 19. 24. (120). Sale excitare lenitatem vini. *rendere il vino spiritoso. Id.* 20. *ibid.* 5. 17. (34). Siser stomachum excitat, fastidium absterget. *Sic Id.* 23. *ibid.* 1. 7. (12). Uvæ in ollis servatæ excitant os, stomachum, aviditatem. *aguzzano l'appetito.* ¶ 2. Metaphora sumpta a superiore paragr. 2., est erigere, extollere. *Cic. Marcell.* 8. 23. Omnia sunt excitanda tibi, C. Cæsar, uni, quæ jacere sentis belli impetu percussa atque prostrata. *Id. Amic.* 16. 59. Eniti et efficere, ut amici jacentem animum ercitet inducatque in spem cogitationemque meliorem. *Id.* 1. *Att.* 16. 8. Ego recreavi afflictos animos bonorum unumquemque confirmans, excitans —: senatum ad pristinam suam severitatem revocavi atque abjectum excitavi. *Id.* 2. *Fam.* 16. 1. Qui ab excitata fortuna ad inclinatam et prope jacentem desciscerem. ¶ 3. Metaphora sumpta a superiore paragr. 3., cum addita producendi creandique significatione. — a) Ponitur pro ædificare translate usurpato. *Cic.* 4. *Fin.* 7. 18. Principiis a natura datis amplitudines quædam bonorum excitantur. h. e. superstruuntur. *Id. Sext.* 2. 5. Priusquam docerò, quibus initiis ac fundamentis hæc tante summis in rebus laudes excitentur. — b) Sæpiissime de animi motibus, et est movere, commovere, muovere, eccitare, commuovere. *Cic.* 1. *Orat.* 46. 202. Qui, quemcumque in animis hominum motum res et causa postulat, eum dicendo vel excitare possit vel sedare. *Id.* 1. *Off.* 5. 14. Facies honesti, si oculis carneretur, mirabiles amores excitaret sapientie. *Id.* 3. *Phil.* 9. 21. Excitare risus. *Id. Sext.* 58. 124. plausum. *Id. Planc.* 18. 45. vim ac dolorem bonorum omnium. *Id. Sext.* 57. 121. fletum etiam inimicis. *Catull.* 39. 3. quum orator excitat fletum Renidet ille. *Virg.* 2. *Æn.* 594. quis indomitas tantus dolor excitat iras? *Cic. Sext.* 18. 41. Excitare suspitionem alicui. *fargli venir sospetto.* — c) Et de aliis. *Cic. Mil.* 7. 18. Nunc ejusdem Appiæ (vix) nomen quantas tragedias excitat!

Id. Harusp. resp. 3. 4. Excitare tempestatem. *Id. Marcell. 6. 18.* bellum civile. *Catull. 40. 4.* rixam. *Caelius apud Cic. 8. Fam. 10.* varios sermones. *far nascere vartii discorsit.* — Hinc Part. præter. pass., cuius plurima superius exempla retulimus,

Excitatus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde Comp. *Excitator* et Sup. *Excitatusissimus*. Translate. *Cic. 6. de republ. 18.* Summus ille cæli stellarum cursus, cuius conversio est concitator, aucto et excitato movetur sono. *Liv. 4. 37. a med.* Clamor excitator crebriorque ab hoste sublatus, ab Romanis dissonus, impar, segnis. *Quintil. 10. 12. 49.* Ac sunt, qui hæc excitatoria lumina a componendis orationibus excludenda arbitrentur. *h. e.* sententias, quæ ferunt animum, et uno ictu frequenter impellunt, ut *ibid.* ipse loquitur. *Id. 9. 3. 10.* Schema excitatus. *V. EXCITATE. Plin. 20. Hist. nat. 17. 71. (182).* Cith optimum quam excitatissimi odoris. *spiritoso.*

EXCITO, as, are, a. 1. (idem quod *excito*) frequentativum ab *excio*, *is, iui, itum*, assertum eunt quidam illo *Sili. It. 5. 191.* ceu ductor ad arma Excitet Tyrius. At *exciret* reponunt ex MSS. *Heinsius* et alii.

EXCITUS, a, um. *V. EXCICIO.*

EXCITUS, us, m. 4. actus exciendi, evocatio. In sexto casu singul. *Apul. 6. Met.* Quæ vocis exitu procurrens, videt etc. *Recentiores tamen leg.* exitu.

EXCLAMATIO, ōnis, f. 3. actus exclamandi.

¶ 1. Generatim. *Cic. 3. Herenn. 12. 21.* Auctas vocis exclamationes vitare. *Quintil. 11. 3. 179.* Dulces exclamationes theatri causa producere. ¶ 2.

Specialim est figura rhetorum, quæ ut *Cic. 4. Herenn. 15. 22.* definit, conficitur significationem doloris, aut indignationis alicuius, per hominis, aut urbis, aut loci, aut rei cuiuspiam compellationem. Neque solum per adverbium o essertur, verum etiam sine eo. *V. ibid.* exempla, et apud *Plin. 2. Ep. 10.* — *A Cic. 3. Orat. 54. 207.* et *Orat. 39. 135.* Inter figuras verborum enumeratur: a *Quintil. vero 9. 3. 97.* inter sententiarum; *affectus enim est,* inquit. *Adde eumd. Quintil. 9. 1. 34. et 9. 2. 29.*

EXCLAMATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXCLAMO, as, avi, atum, are, 1. (ex et clamo). Part. *Exclamans* sub *A. II.* et *B.*; *Exclamatus* et *Exclamaturus* sub *B.* — *Exclamare* usurpatur *A.* Neutorum more; et *B.* Active.

A. Neutorum more *exclamare*, ἀναβοῶν, est vociferari et quasi e medio pectore vocem maximam emittere: quod aut doloris, aut admirationis, aut indignationis causa fieri solet (It. *exclamare*, *gridare*; Fr. *élever fortement la voix*, *crier*, *s'écrier*; Hisp. *gritar*, *pronunciar con un tono elevado*, *alto*; Germ. *laut rufen*, *Beifall rufen*, *ausrufen*, *schreien*; Angl. *to cry* or *call out*, *exclaim*).

I.) Proprie. *Plaut. Most. 2. 2. 57.* Lucernam forte oblitus fueram extinguere, atque ille exclamat derepente maximum. *Cic. 2. Tusc. 23. 56.* In stadio cursores exclamant quam maxime possunt. *Id. ibid. 24. 56.* Qui volunt exclamare majus, num satis habent latera, fauces, linguam intendere? — toto corpore contentigni vocis asservunt. *Id. 6. de republ. 12.* Hic quum exclamasset Lælius ingenuissentque ceteri vehementius, leniter aridens Scipio etc. *Id. Orat. 50. 168.* Contiones sæpe exclamare vidi, quum apte verba eucidissent. *h. e.* acclamare. *Quintil. 1. 6. 45.* Tota sæpe theatra et omnem Circi turbam exclamasse barbæ scimus. — Et passivè impersonaliter. *Quintil. 1. 11. 8.* Quoties exclamandum erit, lateris conatus sit ille, non capitis. *Adde eumd. 3. 3. 59.*

II.) Translate de inanimis. *Quintil. 12. 10. 61.* Apud hunc (oratore) patria ipsa exclamabit. *Id. 8. 3. 17.* Quæ (verba) aut maxime exclamant, aut sono sunt jucundissima. *Id. 9. 4. 137.* Minus exclamantes syllabæ. *Stat. 6. Theb. 202.* Jam face subjecta primis in frondibus ignis Exclamat. *h. e.* crepitat. *Juvenal. 6. 423.* dominæ femur exclamare cogit. *h. e.* sonitum edere.

B. Active est exclamando dicere, exclamando vocare: et occurrit — *a)* Cum addita ipsa propositione, quæ exclamando effertur. *Plaut. Trin. 3. 2. 79.* Non enim possum quin exclamem: Euge, euge, Lysitides! facile palmam habes. *Adde eumd. Amph. 5. 1. 12;* et *Ter. Eun. 4. 1. 11.* et *Adelph. 4. 4. 10.* *Cic. 2. Nat. D. 6. 13.* Itaque mihi libet exclamare, ut *Stautius* in *Synephebis*: Pro decum etc. *Adde Horat. 1. Sat. 7. 33;* *Ovid. 5. Met. 13;* et *Quintil. 6.*

3. 81. — *b)* Sequentè Infinito. *Plaut. Capt. 3. 2. 11.* Tandem hic exclamat, eum sibi esse sodalem. *Ter. Eun. prol. 23.* Exclamat furem, non poetam, fabulam dedisse. — *c)* Sequentè part. ut. *Cic. 1. de republ. 17.* Quas (formas) ut vidisset, exclamavisse, ut bono essent animo, videre enim se hominum vestigia. *Liv. 4. 38.* Qui quum magna voce exclamasset, ut equites — ex equis desilirent etc. — *d)* Cum Accusativo rei. *Quintil. 6. 2. 26.* Ut lugentes disertissime quædam exclamare videbantur. *Id. 2. 11. 2.* Qui multa memoria digna exclamaverunt. *h. e.* declamando recitarunt. *Plin. 34. Hist. nat. 18. 50. (166).* Nero, lamina pectori imposita, sub ea cantica exclamans. *recitando ad alta voce.* Huc pertinet et illud *Quintil. Declam. 19. 15.* Singultus similis exclamatorio nescio quid. — *e)* Cum Accusativo personæ est exclamando vocare, *chiamare ad alta voce.* *Plaut. Amph. 5. 1. 68.* Voce clara exclamavit uxorem tuam. *Antonius apud Cic. 2. Phil. 12. 30.* M. Brutus cruentum pugionem tenens, Cleonem exclamavit. *Cæli. Aurel. 2. Acut. 6.* Excitare alicquem suo nomine exclamatum.

EXCLARO, as, are, a. 1. clarum facere, illustrare. *Vitruv. 1. 2.* Ea cæli regio neque exclaratur, neque obscuratur solis cursu.

EXCLINO, as, are, a. 1. extra inclino. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 109.*

EXCLUDO, cludis, cludi, clusum, cludere, a. 1. (ex et claudio). *Exclusi* pro *exclusisti* [leg. plerique apud *Ter. Eun. 1. 2. 18.* — Part. *Excludens* I.; *Exclusus* I. et II. 1. et 3. et in fin.; *Exclusurus* I.; *Excludendus* II. 1. — *Excludere*, ἀποκλείω, ἐκκλείω, est extra claudere, arcere, prohibere, atque adeo separare, disterninare (It. *serrar fuori*, *escludere*, *tener lontano*, *separare*; Fr. *exclure*, *tenir éloigné de*, *écarter*, *séparer*; Hisp. *excluir*, *aparar*, *alejear*; Germ. *ausschliessen*, *fern halten*, *nicht zulassen*, *trennen*; Angl. *to shut out*, *exclude*, *separate*, *divide*).

I.) Proprie. — *a)* De hominibus. *Plaut. Men. 4. 2. 108.* Me non excludet ab se, sed apud se occludet domi. *Id. Mil. glor. 4. 1. 39.* Hercle occasione lepida, ut mulierem excludam foras. *Ter. Eun. 1. 2. 18.* Exclusti hunc foras. *Al. leg. exclusit. Id. ibid. v. 79.* Ego excludor, ille recipitur. *Pompejus ad Domit. apud Cic. post ep. 12. l. 8. ad Att.* Ut te mecum conjungeres, priusquam Cæsar aut tuum iter impedire, aut me abs te excludere posses. *Cic. 5. Fam. 15.* Ipsæ illæ (*hitteræ*) excludere me a portu et perfugio videntur. *Cæs. 2. B. C. 41.* Excludere se recipiente ab acie. *Cic. Balb. 17. 39.* Gaditani Pænos mœnibus excluderant. *Cf. Virg. 9. Æn. 726.* Mœnibus exclusi. *Cæs. 3. B. C. 21.* Exclusus Capua. *Horat. 1. Sat. 2. 67.* Exclusus fore. Et *Cic. Cluent. 62. 175.* Vagus et exsul et undique exclusus. *Cæs. 3. B. C. 78.* Omni maritima ora hostem excludere. *Id. 7. B. G. 55.* Re frumentaria Romanos excludere. *Al. leg.* ab re. *Nepos Themist. 5.* Ut redditu in Asiam excluderetur. *Tibull. 2. 3. 73.* nulla exclusura dolentes Janua. — *b)* De inanimis. *Horat. 2. Od. 15. 9.* spissa ramis laurea servidos Excludet ictus. *h. e.* arebit solem. *Ulp. Dig. 39. 3. 1.* Ut aquam excluderet, quæ exundante palude in agrum refluxu solet. *Stat. 8. Theb. 412.* Excludere diem telis, stant ferrea cælo Nubila. *h. e.* impedire, sustulere lucem. *Plin. 5. Hist. nat. 24. 20. (83).* Euphrates Armeniae regiones a Cappadocia excludens. *h. e.* disternans, separando, dividendo.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro excipere, repellere, removere, impedire. — *a)* Pro excipere, *eccettuare.* *Cic. 1. Fam. 1.* Crassus tres legatos decernit, nec excludit Pompejum. *Sueton. Ner. 23.* Illos, ut sapientes et doctos viros, debere fortuita excludere. — *b)* Pro repellere, removere. *Cic. 1. Orat. 11. 46.* Repelli oratorem a gubernaculis civitatum, excludi ab omni doctrina. *Id. 5. Phil. 11. 29.* Exclust illum a republ., distraxit, segregavit scelus ipsius. *Id. Cluent. 11. 31.* Excludi ab hereditate fraterna. *Id. 2. leg. Agr. 22. 60.* Qui honore decemviratus nominatim excluditur. *Id. 7. Ferr. 45. 118.* Matres ab extremo complexu liberum exclusæ. *Id. Balb. 9. 24.* Socii exclusi præmiis et honoribus. *Id. 1. Orat. 37. 168.* Petitor rursus quum peteret, exceptione excluderetur. *Id. 2. Invent. 19. 57.* Prætoris exceptionibus multæ excluduntur actiones. *Id. Cæli. 9. 22.* Si qui se in hoc iudicium forte prosee-

runt, excludite eorum cupiditatem, iudices, sapientia vestra. *Id. ibid. 17. 42.* Excludere agribus omnem suavitatem. *bandir daghi orechi. Id. 5. Phil. 7. 19.* Excludere consuetudinem libere dicendi. *Zucillus apud Non. p. 301. 14. Merc.* Qua virtute servitutum excluderit. *Stat. 3. Silv. 3. 108.* animoque exclusa voluptas. — *c)* Pro impedire. *Cic. 3. Verr. 56. 148.* Locat circiter Idus Septembr., temporibus excluduntur omnes. *Cæs. 7. B. G. 11.* Castris ante oppidum positis, dici tempore exclusus, in posterum oppugnationem differt. *Adde eumd. 6. ibid. 30.* — *d)* Pro negare affertur illud *Cic. Harusp. resp. 21. 45.* Quod Metellus principi Pompejo sententiam dicenti excluderat. *Al. leg.* principe dicente: *alii excusserat.* ¶ 2. Quum præ verbo præpositionis vis eminet, excludere est emittere, eijcere, effundere, *cacciar fuori.* — *a)* Generatim. *Plaut. Pseud. 1. 5. 95.* Excludito mihi oculum, si dedero. *Ter. Phorm. 5. 7. 96.* Vel oculum excludere. *Scribon. Compos. 84.* In utramque partem liquorem excludere. *Paul. Dig. 10. 4. 6.* Gemma inclusa auro vindicari non potest; sed ut excludatur, agi potest. *si sieghi, si scassi.* Huc *Forcellinus* refert etiam illud *Cic. Orat. 15. 50.* Quum animos prima aggressionem occupaverit, infirmabit excludetque contraria. — *b)* Specialim hoc sensu sæpe dicitur de avibus incubantibus, et fovendo ova emittentibus pullos, *schcludere.* *Lucret. 5. 800.* volucres Ova relinquēbant, exclusæ tempore verno. *Cic. 2. Nat. D. 52. 129.* Gallinæ avesque reliquæ, quum ex ovis pullos excluderint, ita tuentur etc. *Id. ibid. 48. 124;* et *Colum. 8. R. R. 5. 7.* et *14. 11.* Exclasi pulli. Rursus *Colum. 8. R. R. 5. 11. 1.* Quæ fovent ova, totum tempus fecunditatis aut excludendis, aut etiam educandis pulis consumunt. *Adde Sueton. Tib. 14.* — Hinc joculariter *Cic. 2. Orat. 21. 81.* Coracem istum patiamur pullos suos excludere in nido, qui evolent, clamatores odiosi ac molesti. ¶ 3. Quum præ præpositione verbi vis eminet, ponitur pro claudere, finire. *Stat. in epist. præfixa l. 2. Situar.* Excludit volumen Genethliacum Lucani. — Hinc Part. præter. pass., cuius multa superius exempla retulimus,

Exclusus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde Sup. *Exclusissimus*. Proprie. *Ovid. 1. Amor. 8. 78.* Audiat exclusi verba receptus amans. *Plaut. joculariter Men. 4. 3. 24.* Abiit intro, oclusit aedes: nunc ego sum exclusissimus.

EXCLUSIO, ōnis, f. 3. actus excludendi. *Ter. Eun. 1. 2. 8.* Ceterum de exclusione verbum nulum. *Vitruv. 1. 6.* Exclusio ventorum. *Ulp. Dig. 44. 1. 2.* Exceptio est quasi quædam exclusio, quæ interponi actioni cuiusque rei solet.

EXCLUSOR, ōris, m. 3. qui excludit. ¶ 1. Generatim. *Augustin. serm. 37. de verb. Dom. 2.* Christus dæmoniorum exclusor. *h. e.* expulsor. ¶ 2. Specialim est etiam idem quod excusor. *Augustin. in Psalm. 67. § 39.* In arte argentaria exclusores vocantur, qui de confusionis massæ novæ formam vasis exprimeret. *Adde eumd. in Psalm. 54. § 22.* et *De Spir. et litt. § 17. Inscript. apud Henzen. 7229.* MEMORIAE AETERNAE POTITIO ROMYLO QVI VI ANN. XXXV. DEPVNCT. ARTIS ARG. EXCLVSSOR. lege exclusor.

EXCLUSORIUS, a, um, adject. ad excludendum pertinens. *Ulp. Dig. 44. 1. 2.* Illud tenendum est, omnem exceptionem, vel replicationem exclusoriam esse: exceptio actorem excludit, replicatio reum. — Hinc

Exclusorium, *is*, n. 2. absolute, substantivorum more, est medicamentum, quod fetui excludendo inservit, apud *Theod. Priscian. 3. 6.*

EXCLUSUS, a, um. *V. EXCLUDO.*

EXCOCTIO, ōnis, f. 3. actus excoquendi. *Impp. Theodos. et Valent. Cod. 12. 16. 3.* Excoctio calcis. *Impp. Arcad. et Honor. ibid. 39. 1.* panis.

EXCOCTOR. *V. EXCEPTOR.*

EXCOCTUS, a, um. *V. EXCOQUO.*

EXCODICO vel *excaudico*, as, are, a. 1. (ex et codex vel caudex).

I.) Proprie est extirpare, ut patet ex veteri lege apud *Frontin. Aquad. 129.*, ubi alii perperam legunt *excorticare*. Hinc apud *Festum p. 281. 18.* *Müll.* dicitur *ager silvestris excodicari*, quum stirpes ex eo inatiles evelluntur. *Codd. habent* ex quo dicitur pro *excodicatur*.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro *ablaqueare*, hoc est circa vitium codicem dolabra terram aper-

re, et purgatis omnibus velut lacus effluere, ut solis calore et imbris provocentur. *Pallad. 2. R. R. 1.* Ablaqueandæ sunt vites, quod Itali excodicare appellant. ¶ 2. *Figurate. Tertull. Pudic. 16.* Ut intelligas, quanta securi censuræ Apostolus omnem silvam libidinum cædat et eradicet et excudicet.

EXCOGITATIO, ōnis, f. 3. actus excogitandi, inventio. *Cic. 1. Tusc. 25. 61.* Quid illa vis, quæ tandem est, quæ investigat occulta, quæ inventio atque excogitatio dicitur? *Id. 2. Orat. 27. 120.* Illa, quæ tota ab oratore pariuntur, excogitationem non habent difficilem. h. e. facillia inventu sunt.

EXCOGITATOR, ōris, m. 3. qui excogitat, inventor. *Arnob. 3. 32.* Verborum excogitator et nominum. *Quintil. Declam. 10. 7.* Sic magum protinus, nescia matre, excogitator hic moris alterius advocat.

EXCOGITATUS, a, um. *V. EXCOGITO.*

EXCOGITATUS, us, m. 4. idem quod excogitatio. In sexto casu sing. *Gell. 5. 10. extr.* Captivus versuta excogitatu frustratus. *Al. leg. versute excogitata.*

EXCOGITO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et cogito). Part. *Excogitans, Excogitatus* etiam in fin. et *Excogitandus*. — Excogito est cogitando invenio, cogitatione assequor (It. *inventare, trovare pensando*; Fr. *trouver à l'aide de la réflexion, imaginer, inventer*; Hisp. *imaginar, inventar*; Germ. *ausdenken, erdenken, ersinnen*; Angl. *to consider thoroughly, devise, contrive, invent, excogitate*). *Cic. 8. Phil. 6. 19.* Excogitare, quæ tua ratio sit, Calene, non possum. *Id. fragm. pro C. Cornel. apud Ascon. Lex ad scribendum difficilis, aut ad excogitandum recondita. Id. 4. Ferr. 54. 134.* Mira quædam excogitare genera furandi. *Id. Deiot. 7. 20.* Quid igitur causæ excogitari potest, cur etc.? *Id. 2. Cat. 4. 7.* Quid enim mali aut sceleris fingi, aut excogitari potest, quod non ille cognoverit? *Id. 9. Att. 6. 7.* Ad hæc igitur cogita, mi Attice, vel potius excogita. *Id. Cluent. 13. 36.* Ratio excogitata Larini est: res translata Romanu. *Cæs. 2. B. C. 32.* Multa præterea generatim ad avaritiam excogitabantur. In capita singula servorum ac liberorum tributum imponebatur. *Id. 5. B. G. 31.* Omnia excogitantur, quare nec sine periculo maneat, et periculum augeatur. *Nepos Att. 8.* Excogitatum est quibusdam, ut privatim ærarium constitueretur. *Pal. Max. 9. 2. n. 10. extr.* Ac ne Etrusci quidem parum feroces in pœna excogitanda. *Curt. 6. 10.* Cur me ipse audire noluerit, non excogito. *Id. 4. 2.* Ferræ manus, corvique, et alia tuendis urbibus excogitata. *Id. 5. 12.* Nova ludibria subinde excogitante fortuna. *Plin. 15. Hist. nat. 19. 21. (82).* Cum recenti siccitate vice caseo vesci, nuper excogitatum est. — Hinc Part. præter. pass.

Excogitatus, a, um, adjectivè quoque occurrit, unde Sup. *Excogitatusissimus. Cic. Orat. 67. 225.* O callidos homines, o rem excogitatum, o ingenia metuenda! *Quintil. 5. 13. 49.* Res ab illis dicta, non a nobis excogitata. *Sueton. Cal. 22.* Templum etiam numini suo proprium, et sacerdotes, et excogitatus hostias instituit. h. e. exquisitissimas.

EXCOGO, is, ere, a. 3. idem ac cogere, vel maxime cogere, arguo, colligō. *V. COGO. Innocent. agrimens. apud Goes. p. 222.* Si in monte fuerit constitutus, excogimus finem habere. *Id. p. 227.* Terminos excogimus requirendos.

EXCŌLO, colis, coliti, cultum, colere, a. 3. (ex et colere). Part. *Excultus* I. 1. et 2. et II. 1.; *Excultus* I. 2. et II. 1. — Excultus, ἐξέρχεται, est percolere, diligenter colere (It. *coltivar bene, lavorare con diligenza*; Fr. *travailler avec soin, bien cultiver*; Hisp. *cultivar, labrar cuidadosamente*; Germ. *sorgfältig bearbeitet, pflegen*; Angl. *to cultivate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu occurrit in rusticis. *Plin. 14. Hist. nat. 4. 5. (48).* Excultus vineæ. *Id. 8. ibid. 47. 72. (187).* Boves victum hominum excolunt. *Claudian. 2. in Eutrop. 196.* Excultus rura. Cf. *Propert. 4. 1. 130.* Abstulit excultas pertica tristis opes. h. e. pinguia culta agrorum et raris. *Ovid. 2. Art. am. 220.* Creditur et lanas excultuisse rudes. ¶ 2. Latiori sensu, apud ætatis argenteæ scriptores, de artibus dicitur et est opus laborando perficere, adeoque ornare, *finir de travailler, embellire, orner. Plin. 9. Ep. 39.* Enas marmora, quibus solum, quibus parietes excolantur. Adde alterum *Plin. 35. Hist. nat. 10. 37. (118).* Sueton.

Aug. 28. Urbem excoluit adeo, ut iure sit gloriosus, marmoream se relinquere, quam latericium accepisset. *Id. ibid. 72.* Prætoris sua non tam statuarum tabularumque ornata, quam xystis et nemoribus excoluit. *Id. Claud. 21.* Circus marmoreis carceribus auratisque metis excultus. *Flor. 4. 12.* Marcomanorum spoliis insignibus quemdam editum tumulum in tropæi modum excoluit. *Plin. 36. Hist. nat. 11. 40. (135).* L. Paulus, devicto Perseo, petiit ab Atheniensibus, ut sibi quam probatissimum mitterent pictorem ad triumphum excolendum. *Nerat. Dig. 7. 1. 44.* Excultus ædificium. *Ulp. ibid. 7. 1. 13. § 7.* Fructuaris excultus quod invenit potest, qualitate ædium non immutata. Adde *enim. ibid. 13. 7. 25.* — Et de ipsis hominibus. *Martial. 6. 52.* vagos rescare capillos Doctus, et hirsutas excultissime genas. *Sueton. Cæs. 84.* Legionarii iniecerat flammæ arma sua, quibus exculti funus celebrabant. *Id. Ner. 28.* Sporus Augustarum ornamentis excultus. — Et pro perficere, perfectionare, ita tamen ut et ornandi insit significatio. *Sueton. Aug. 29.* Monumentis vel novis, vel relictis, vel excultis urbem adornare. Cf. *Plin. 35. Hist. nat. 8. 34. (56).* Quique inventa ejus (pictoris) excoluit, Cimōnem Cleonæum.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de moribus et intellectu, et est educare, erudire, perficere: ad rem *Cic. Parad. proœm. § 3.* Nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione et tamquam excolatur. *Id. Orat. 9. 31.* Excultus victum hominum. h. e. a ferino more ad humanitatem traducere, *incivilire. Id. 2. Legg. 14. 36.* Ex agresti immatura vita exculti ad humanitatem et mitigati sumus. *Id. 1. Tusc. 25. 62.* A quibus mansueti et exculti a necessariis artificibus ad elegantiora deliximus. *Id. 2. Off. 4. 15.* Quibus rebus exculta hominum vita tantum distat a victu et cultu bestiarum. *Id. Brut. 25. 95.* C. Tuditanus omni vita atque victu excultus atque expositus. *Id. Arch. 6. 12.* Animos doctrina excultus. *Id. 1. Tusc. 2. 4.* Excultus doctrina. *Id. Orat. 15. 48.* Ingenia disciplinis exculta. *Id. 4. Tusc. 38. 84.* Demus nos philosophiæ excolendos. *Vir. 6. En. 663.* Inventas aut qui vitam excultuere per artes. *Ovid. 4. Trist. 10. 15.* Prolixus excollimur pueri. h. e. erudimur, institumur. *Id. 4. Pont. 8. 1.* Vir studiis excultus. *Martial. 12. 95.* Fila lyre movi doctis exculta Cæmenis. *Quintil. 4. proœm. 3., 12. 2. 1. et 12. 3. 1.* Excultus mores aut studia. *Sic Gell. 13. 5.* Complere et excultus studia doctrinarum. *Tac. Dial. de orat. 22.* Cicero primus orationem excoluit. Adde *Quintil. 8. 3. 86. Id. Quintil. 11. 2. 1.* Memoria excolendo augetur. — Hinc et Part. *Excultus* ponitur pro elegantior admodum erudito, exquisito, *incivilito, squisito, raffinato. Cic. 2. de republ. 10.* Antiquitas receipt fabulas: — hæc ætas autem jam exculta, præsertim eludens omne, quod fieri non potest, respuit. *Quintil. 6. 3. 20.* Excultus cujusdam elegantia. — Pro augere. *Curt. 9. 6. a med.* Excultus gloriam. h. e. extendere, augere. *Quintil. Declam. 8. 12.* Fortuna hunc pressit paupertate, illum insperatis opibus excoluit. h. e. instruxit, auxit, ditavit. ¶ 2. Raro admodum de personis occurrit, et est venerari, vereri, observare, prosequi, sive, ut optimi quique scriptores locuti sunt, colere, venerare, *rispettare, servire. Phædr. 4. 10.* verendos excoliti pietas deos. *Ovid. 1. Pont. 7. 59.* ut te non excolat ipsum, Jus aliquod tecum fratris amicum habet. — Nonnulli afferunt etiam illud *Cic. 2. ad Q. fr. 16.* Excolumur et amemur. *At ibi ex optimis Codd. legendum Et colamur.*

EXCŌLO, as, are, a. 1. percolare, liquare. *Pallad. 8. R. R. 8.* Acetum diligentius excolabis. In *Fers. Vulg. Matth. 23. 24.* Culicem excolantes. h. e. vinum, in quod culx incidit.

EXCOLUBRO, f. dicta in COLUBRA.

EXCOMEDO, is, ere, a. 3. totum comedo, consumo. *Apul. Herb. 8.* Herba scelerata excomedet putredinem.

EX COMITE, indeclin. m. qui comes fuit. *Amian. 14. 7.* Mandabat Domitiano, ex comite largitionum, præfecto, ut etc. Adde *Inscript. apud Orell. 3189.* — In plur. num. *Cod. Theod. 12. 1. 75.* Honorem etiam ex comitibus addi censemus. Adde *Inscript. apud Orell. 1108.*

EXCOMMUNICATIO, ōnis, f. 3. separatio a communione Ecclesie. *Augustin. de Fide et operib. 3.* et alibi.

EXCOMMUNICATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXCOMMUNICO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Excommunicatus*. — Excommunico est ab Ecclesie communionem separo. *Hieronym. 2. advers. Rufin. n. 18.* Frustra ab Ecclesiis excommunicatum se esse dicat. *Cassiod. 5. Hist. Eccl. 34. ad fin.* Excommunicaverunt Eusebium, etc. Adde *Ambros. Ep. 8.*

EXCONDO, is, ere, a. 3. condo, facio, fingo, vel manifesto. *Tertull. 5. advers. Marcion. 18.* Vere eum et visibilem excondis præliatorem.

EXCONGRUUS, a, um, adject. idem atque incongruus. *Symmach. orat. pro Synes. (edente iterum A. Maio) 5.* Nisi forte excongruam putatis istiusmodi laudem.

EXCONSUL, *V. voc. seq.*

EX CONSULĒ, indeclin. m. vir consularis, qui scil. aliquando consulatum gessit. *Imp. Justinian. Cod. 1. 17. 2. § 9.* Quæ omnia confecta sunt pro virum excelsum, ex quæstore et ex consule, Tribonianum. *Sidon. 1. Ep. 11. a med.* Magnus, olim ex præfecto, nuper ex consule. Adde *Inscript. apud Orell. 1182.* et apud *Henzen. 5594., 5595.* etc. — Dicitur est etiam sequiori illo æro *Exconsul, lis*, ut apud *Isid. 15. Orig. 13.;* et *Exconsularis. V. voc. seq.* — Item *ex consulibus. Capitolin. Gordian. 22. V. EX DUCE.*

EXCONSULARIS, is, m. 3. qui consulari potestate in aliqua provinciali administratione functus est. *Inscript. apud Gruter. 151. 6. CL. POSTRIVMVS DARDANVS V. IVL. ET PATRICIAE DIGNITATIS, EXCONSULARI PROVINCIAE VIENNENSIS. . . . ADMNITENTE ETIANI V. IVL. COM. AC FRATRE MEMORATI VIRI GLABISSIMI LEPIDO EXCONSULARI GERMANIAS PRIMAE etc.*

EXCOQUO, coquis, cori, coctum, coquere, a. 1. (ex et coquo). Part. *Excoctus* I. 1. 2. et 3. — Excoquere, ἐξέψω, est valde coquere (It. *cuocere molto*; Fr. *bien cuire*; Hisp. *cocer*; Germ. *auskochen, ausschmelzen*; Angl. *to boil thoroughly, excoct*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est valde coquere. *Ter. Adelph. 5. 3. 63.* Tam excoctam reddam (*psaltriam*) atque atram, quam carbo est. *Lucret. 6. 962.* terram sol excoquit et facit are. *Varro 5. L. L. 109. Müll.* Excoctum parum habet succi. *Cato R. R. 107.* Usque coquito, dum dimidium excoctas. *Sic Colum. 12. R. R. 10. 1.* Mustum ad dimidium si quis excoxerit. *Plin. 37. Hist. nat. 12. 74. (193).* Glæbas melle excoquere. *cuocer nel mele. Id. 32. ibid. 4. 14. (38).* Vino testulinem excoquere. *Id. 34. ibid. 13. 37. (135).* Lapis excoquitur in rubricam. h. e. usque dum rubrum colorem induat. *Tac. 5. Hist. 7. Arenæ, admixto nitro, in vitrum excoquantur. Lucan. 9. 420.* Libyæ quod fertile terræ est, in nullas vitiatas opes, non ære, neque auro excoquitur. *Ovid. 14. Met. 712.* Durior et ferro, quod Noricus excoquit ignis. h. e. temperat. *Plin. Paneg. 52.* Truces horrendæque imagines abjectæ excoctaque flammis. *colate, strutte, disfutte.* ¶ 2. Latiori sensu est coquendo purgare, *purgare cocendo. Virg. 1. G. 87.* illis omne per ignem excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor. *Ovid. 4. Fast. 785.* Omnia purgat edax ignis, vitiumque metallis excoquit. *Gell. 6. 5. sub fin.* Argentum excoctum. *purgato, fino, puro.* ¶ 3. Item concoquere, *concoquere, digerere. Colum. 1. R. R. præfat. § 16.* Quotidianam cruditatem Laconicis excoquimus. — Huc referri potest et illud *Plin. 18. Hist. nat. 7. 18. (80).* Excocta maturitas hordei. h. e. bordeum nimis maturum.

II.) Translate. *Plaut. Pers. 1. 1. in fin.* Usque ero domi, dum excoxero lenoni malum. h. e. machinatus fuero, paravero, excogitavero. *Seneca Herc. fur. 105.* Concutite pectus: acrior mentem excoquat, Quam qui caminis ignis Etnæis furit. h. e. agitet, excitet, veret, ut *Virg. 7. En. 345.* curæque iræque coquebant.

EXCORDOR, aris, ari, dep. 1. excors sum, insanus. *Commodian. Instruct. 2.* Excordaris, homo, si putas etc.

EXCORIO, as, are, a. 1. Part. *Excorsians*. — Excorsio est corium, seu crustas detraho. *Apul. in fragm. 10. Met. p. 717.* Oudend. Hastam mei inguinis nivea spurcicie pulscule excorsians, emundavit. *Cassiod. 10. Hist. Eccl. 30.* Aliorum manus excorsierunt, aliorum dorsa, aliorum capita, a fronte inchoantes, usque ad cervicem nuda cute reliquerunt. Adde *Vulgat. interpr. Mich. 3. 3. Gloss. Philox. Excorsio, ἀποδέρω.*

EXCORNIS, e, adject. qui sine cornibus est. *Tertull. Pall.* 5. Muræna bestia edentula et exanguis et excornis.

EXCORNICULÁRIO, m. indecl. qui fuit cornicularius. *Inscript.* apud *Rénier.* 1080. n. m. l. POMPEJO FELICIS PATRI QVI - MILITAVIT AN. XXV. - VIX. AN. LXXX. L. POMPEJUS MAXIMUS FILIUS EX CORNICULARIO FECTI. Adde *Cod. Theod.* 8. 7. 8.; et *Inscript.* apud *Orell.* 4962., et apud *Henzen.* 6753. et 7170.

EXCORRECTOR, ōris, m. 3. qui fuit corrector. *Inscript.* mendosa apud *Gruter.* 1027. 3., emendatio apud *Pratill.* *Via App.* p. 223. L. MAMILIANO LICINIANO V. C. FILIO MAMILIANI LIVIANI V. P. EXCORR. BRVT. (h. e. excorrectoris Bruttii) ΝΕΡΟΤΙ ΜΑΜΙΛΙΑΝΙ CRISPINI EXCORR. CAMP. (h. e. excorrectoris Campanie) etc.

EXCORS, cordis, adject. (ex et cor) stultus, amens, fatuus, vecors, quasi sine corde, in quo veteres animum et sapientiam collocabant, teste *Cic.* 1. *Tusc.* 9. 18. Aliis cor ipsum animus videtur: ex quo xcordes, vecordes dicuntur. *V. CORDATUS* (It. *pazzo*, *sciocco*, *grosso*, *insensato*; Fr. *dépourvu d'intelligence*, *de sens*, *insensé*, *foû*; Hisp. *insensato*, *neccio*, *fatuo*; Germ. *ohne Einsicht*, *kopflös*, *unverständig*, *albern*; Angl. *witless*, *foolish*, *stily*, *simple*, *senseless*). *Plaut. Mil. glor.* 2. 6. 63. Nunc deum scio, me fuisse excordem, cæcum, incogitabilem. *Id. Merc.* 1. 1. 26. Temeritas, incogitantia, excors immodestia, petulantia. *Cic.* 5. *Phil.* 2. 5. Hoc qui non videt, excors est. *Id. Amic.* 26. 99. Aperte adulantem nemo non videt, nisi qui admodum est excors. *Id. 2. Nat. D.* 2. 5. Quæ anus tam excors inveniri potest, quæ illa extimescat? *Id. 2. Divinat.* 16. 36. An quod aspectu excordem Cæsarem, ipse corde privatus est? *Id. Dom.* 18. 48. Neque tu eras tam excors, tamque demens, ut nescires, etc. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 25. Sub domina meretrice fuisset turpis et excors. *Id. 2. Sat.* 3. 67. Tunc insanus eris, si acceperis? an magis excors Rejecta præda? *Gell.* 18. 4. sub *fin.* stulti et excordes.

EXCORTICO, *V.* in EXCAUDICO, ubi affertur, dubia tamen lectione: certa vero legitur in *Gloss. Philoz.* Excortical, *λεπίστι*.

EXCREMENTUM, i, n. 2. duo diversa significat, prout est *A)* Ab *excernere*, aut *B)* Ab *excrecere*.

A) Excrementum ab *excernere* ¶ 1. Est id quod excernendo cribrandoque ex frumento excernitur, cretura. *Colum.* 8. *H. R.* 5. 24. Vinacea præbenda (*gallinis*), quæ satis commode pascunt, adjectis interdum tritici excrementis. *Pallad.* 3. *R. R.* 26. 3. Sed deficientibus alimentis præbenda sunt (*porcis*) pabula glandis, castaneæ, vel frugum villia excrementa ceterarum. ¶ 2. Item speciatim id quod ex acinis uvæ excernitur, vinaceum. *Pallad.* 12. *R. R.* 20. 3. Si acerbus odor fuerit, uvæ excrementa, quæ Græci *γίγαστρα* vocant, præcipiunt tusa et in massam redacta mersari. ¶ 3. Sæpius significat purgamentum, quod ex corpore animalis, ex superfluo alimentis excernitur, ut spatium, pituita, stercus. *Tac.* 4. *Hist.* 81. Ut genas et oculorum orbis dignaretur respergere oris excremento. *Id.* 16. *Ann.* 4. Excrementa oris et narium. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 26. 32. (94). Cicadis nullum ad excrementa corporis foramen. *Id.* 9. *ibid.* 45. 68. (147). Reddere excrementa.

B) Excrementum ab *excrecere* significat excrecens sive extuberans aliquid. *Sidon.* 1. *Ep.* 2. de *Theodorico rege.* Aream dorsum humilior inter excrementa costarum spina discriminat. *h. e.* inter prominentes costas spina dorsum depressior est. *Capell.* 7. p. 239. Sic decem millibus ceteraque excrementa complentur. *h. e.* numeri excrecens. *Terentian.* de *metr.* v. 2609. p. 2441. *Putsch.* Hinc primas capit duas (*syllabas*), Nec non et totidem ultimas Excrementa magis putant, Nec docent numero pedum.

EXCREMO, as, are, a. 1. idem quod *cremo*. *Tertull. Cult. femin.* 6. Quodcumque enim immundo spiritali excremari solet, etc. *h. e.* in ejus honorem.

EXCREO, *V.* EXSCREO.

EXCRESCENS, entis, *V.* voc. seq. in *fin.*

EXCRESCO, crescis, crēvi, crētum, crescere, n. *inchoat.* 3. (ex et cresco). Part. *Excrecens* I. b.; *Excretus* in *fin.* — Excrecere, *ἐκφύσσει*, *ἐπαύξασθαι*, est idem quod crescere, aut valde crescere (It. *crescere*, *crescer fuori*, *alzarsi*; Fr. *croître*, *pousser*, *se développer*, *s'élever*; Hisp. *crecer*, *alzarse*; Germ. *heraus- oder hervorwachsen*, *in die*

Höhe steigen, *anschwellen*; Angl. *to grow up*, *increase*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Colum.* 4. *H. R.* 21. 3. Novellis palmis semper vitis renovetur: quæ si satis excreverint, jugo superponantur. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 8. 39. (131). Quom ad semipedem lactuæ excreverint. *Id.* 16. *ibid.* 30. 54. (125). In longitudinem excrecunt abies, larix, palma. *Tac. Germ.* 19. In hos artus, in hæc corpora, quæ miramur, excrecunt. *V. EXCRETUS* in *fin.* *Frontin. Aquæd.* 18. Colles propter frequentiam incendiolorum excreverunt rudere. *Lucan.* 4. 11. Colle tumet modico, lenique excrevit in altum Pingue solum tumulo. *Ulp. Dig.* 43. 11. 1. Si quando flumen imbribus ad tempus excreverit. — b) Speciatim a medicis *excrecere* dicitur caro in corpore præter naturam crescens, *ὑπερπλάσις*. *Sueton. Galb.* 21. Excreverat in dexteriore latere ejus caro, propendebatque adeo, ut ægre fascia substringeretur. *gl. era nata un'escrecenza*. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 6. 59. (111). Carnes excrecens cōhibere. *Id.* 34. *ibid.* 18. 56. (178). Arsenicum tollit quicquid excrecit. — Hinc *excrecencia*, *ium*, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, dicuntur a medicis, quæ in corpore præter naturam excrecunt, ut in ulceribus etc. *excrecencia*, *σαρκώσις*, *εὐσαρκώματα*. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 21. 29. (61). Heliotropium radicitus extrahit excrecencia in sedibus. *Id.* 34. *ibid.* 18. 50. (169). Usus plumbi usi contra inanitatem ulcerum excrecenciae rimasque sedis. *Id.* 24. *ibid.* 5. 11. (19). Ulcera sordida, et excrecencia in lris cedri succo inungere. *Id.* 36. *ibid.* 17. 28. (133). Excrecencia erodere. *Id.* 20. *ibid.* 9. 36. (93). absumere.

II.) Translate. *Quintil.* 4. 1. 62. de *exordio*. Nec minus evitanda est immodica ejus longitudo, ne in caput excrevisse videatur. *Julian. Dig.* 36. 1. 27. § 16. Fructus in tantum excrevit, ut quantiatem partis dimidia bonorum excedat. *Sueton. Vesp.* 10. Litium serie ubique majorem in modum excreverat. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 2. 7. (18). Excrecit in dies ejus rei luxus. *Sillig ex Cod. Bamberg.* leg. Et crescit in dies ejus luxuria. — Hinc Part. præter. pass.

EXCRETUS, a, um, est qui excrevit, qui grandior factus est. Proprie. *Virg.* 3. *G.* 398. Multi jam excretos prohibent a matribus hædos. *h. e.* ut habet *Servius*, validiores. Sic *Paulin. Nolan. carm.* 27. 292. de *vitula*. Facta per excretum jam corpus idonea voto. *Lactant.* 2. 11. a *med.* Nisi forte animalia non tenera nata sunt, sed excreta.

EXCRESCENTIA, *ium*, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, *V.* supra sub I. b. in *fin.*

EXCRETUS, a, um, *V.* EXCERNO.

EXCRETUS, a, um, *V.* EXCRESCO.

EXCRIBO, *V.* EXSCRIBO.

EXCRUCIABILIS, e, adject. ¶ 1. Passive est dignus, qui excrucietur. *Plaut. Cist.* 4. 1. 1. Nullam ego me vidisse credo magis anum excrucibilem. ¶ 2. Active est qui excruciat. *Prudent.* 3. *respi* *scæp.* 114. Ecce parata ministeria Excruciabilis exitii.

EXCRUCIATIO, ōnis, f. 3. cruciatus. *Augustin.* *Tract.* 27. in *Joann.* sub *fin.*

EXCRUCIATUS, a, um, *V.* EXCRUCIO.

EXCRUCIATUS, us, m. 4. idem quod cruciatus. *Prudent.* 14. *respi* *scæp.* 19. Corpusque duris excruciatibus Ultro offeret.

EXCRUCIO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et crucio). Part. *Excruciatum* I. 1. et 2. et II.; *Excruciatum* I. — Excrucio est valde crucio, torqueo, conficco (It. *tormentare*; Fr. *tourmenter*, *torturer*, *martyriser*; Hisp. *atormentar*, *martirizar*; Germ. *sehr fœttern*, *martern*; Angl. *to torture*, *greatly*, *excruciate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Mil. glor.* 3. 2. 45. Perii! excruciatum me herus, quam hæc facta schibit. *Id. Bacch.* 3. 4. 24. Mori me mavelim excruciatum inopia. *Id. Stich.* 3. 1. 32. Meam culpam habeto, nisi probe excruciarer. *Lucret.* 5. 1425. Frigus nudos excruciat. *Cæsar.* 6. *B. G.* 19. Igni atque omnibus tormentis excruciare. *Id.* 7. *ibid.* 19. Producti servos, quos fame vinculisque excruciauerat. *Id. ibid.* 38. Ipsos crudeliter excruciatos interficit. *Auct. B. Alex.* 55. Minucium libertis transdit excruciatum. *Cic.* 3. *Ferr.* 17. 46. Hominem ingenium fumo excruciatum, semivivum reliquit. *Id. pro leg. Manil.* 5. 11. Legatum populi R. vinculis ac verberibus, atque omni supplicio excru-

ciatum necavit. — Habet usum in imprecationibus. *Plaut. Pers.* 5. 2. 50. Dii deique te excrucient. ¶ 2. Est etiam verbum causativum apud *Tertull.* 2. ad *uzor.* 5. *extr.* Res excruciat. *h. e.* tormentis extorta.

II.) Translate. ¶ 1. Sæpe, et præcipue apud Comicos, refertur ad animum, et significat molestia, dolore afficere, vexare, vehementer angere. *Plaut. Cist.* 1. 1. 61. Excrucior, mea Gymnasium, male maceror, doleo ab animo. *Id. Curc.* 1. 3. 14. Ipsus se excruciat. *Id. Epid.* 2. 2. 8. Id ego excrucior. *h. e.* ob id. *Id. Rud.* 2. 3. 57. et 68. et *Mil. glor.* 4. 2. 76. Hoc sese excruciat animi. *Id. Trin.* 2. 2. 29. Hæc sunt quæ me excruciant. *Ter. Phorm.* 1. 4. 10. Cum mihi paveo, tum Antipho me excruciat animi. *Cic.* 1. *Fin.* 16. 50. Temeritas et libido et ignavia semper animum excruciant et semper sollicitant. *Id.* 10. *Att.* 18. 3. Non loquor plura, ne te quoque excruciem. *Id.* 14. *Fam.* 3. 1. Conficior merore, mea Terentia; nec meæ me miseris magis excruciant, quam tuæ. ¶ 2. *Excruciare diem*, apud *Plaut.* est male consumere. *V. LACERO.*

EXCUBATIO, ōnis, f. 3. actus excubandi. *Val. Mar.* 4. 7. n. 7. Pro dignitate et salute amicorum perpetua excubatio. *Dig.* 49. 16. 3. Ab excubatione desistere.

EXCUBIÆ, arum, f. plur. 1. extra ædes cubatio.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plaut. Cas. prol.* 53. Is sperat, si ei sit data, fore sibi paratas clam uxorem excubias foras. ¶ 2. Latiori sensu ac sæpius sunt vigiliæ et excubatio, quæ a militibus habetur diu noctuque, custodie causa, extra castra, vel saltem extra tentoria. Cf. **CAUBIÆ** vel **AC-CUBIÆ**. *Cic. Marcell.* 10. 32. Non modo excubias et custodias, sed etiam laterum nostrorum oppositus et corporum pollicemur. *Id. Mil.* 25. 67. Si hæc arma, si Capitoline cohortes, si excubiæ, si vigiliæ, etc. Adde *eumd.* 7. *Phil.* 9. 24. et *Planc.* 42. 101. *Virg.* 9. *Æn.* 159. Vigiliam excubiis obsidere portas. *Ovid.* 1. *Amor.* 6. 7. Per excubias custodum ire. *Id.* 3. *Fast.* 245. et *Tac.* 4. *Hist.* 58. Excubias agere alicui. *h. e.* alicujus custodiendi causa. Eod. sensu *Tac.* 13. *Ann.* 18. Excubiæ militares, quæ ut conjugum imperatoris olim, tum ut et matri servabantur. *Id.* 4. *Hist.* 11. Apparatu, incesso, excubiis vim principis complecti. *Sueton. Aug.* 23. Excubias per urbem indicere. Adde *eumd.* *ibid.* 20. et *Galb.* 10.

II.) Improprrie. ¶ 1. Figuratae referuntur et ad alia. *Horat.* 3. *Od.* 16. 2. vigiliam castrum tristes excubiæ. *Virg.* 4. *Æn.* 200. Centum aras posuit, vigilemque sacraverat ignem, Excubias divum sterros. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 23. 30. (59). Grues excubias habent nocturnis temporibus, lapillum pede sustinentes. ¶ 2. Per metonymiam ipsi quoque, excubias qui ajunt, excubiæ dicuntur. *Tac.* 14. *Ann.* 44. Num excubias transiret, cubiculi fores recluderet? ubi sermo est de privatis excubiis, quæ in potentiorum domibus ad cubiculi fores noctu a servis agebantur: quarum meminit etiam *Quintil. declam.* 1. 3. *Sueton. Claud.* 10. Inter excubias militum pernoctavit. *Claudian. Nupt. Honor. et Mar.* 80. vinoque madentes Excubiæ.

EXCUBICULARIUS, ii, m. 2. qui cubicularii munere apud Imp. functus est. *Impp. Gratian., Valent. et Theodos.* *Cod.* 10. 47. 12. Cubicularii omnes atque excubicularii ab omnibus sordidis muneribus vindicentur.

EXCUBITOR, ōris, m. 3. qui excubias agit.

I.) Proprie. *Cæsar.* 7. *B. G.* 69. *extr.* Hæc eadem noctu excubitoribus ac firmis præsidii tenebantur. *Sueton. Ner.* 8. Processit ad excubitores. *Id. Claud.* 42. Tribuno excubitori signum de more poscenti. Adde *Senec. Thyest.* 458.

II.) Improprrie seu figurate. *Virg. Moret.* 2. Excubitorque diem cantu prædixerat ales. *h. e.* gallus. *Colum.* 7. *R. R.* 12. 1. de *canib.* Quis custos incorruptior? quis excubitor inveniri potest vigilantior?

EXCUBITORIUM, ii, n. 2. locus, in quo miles excubias agit. Romæ excubitoria fuere totidem, quot regiones, nempe quatuordecim, in quibus excubabant cohortes vigiliam ab Augusto institutæ ad custodiam Urbis. *P. Victor. de regionib. Urbis R.* sub *fin.* *V. CUSTODIARIUM*. — Est etiam locus in castris, in quo militaria signa deponerentur. *Inscript.* Aquinæ in Pannonia, nunc *Buda*, recens detecta, et per litteras communicata a *Barpt. Borghe-*

GINUM SACRARUM P. TYRANIVS PRIMIVS VETERANUS EXCORNICULARIVS LEGIONIS II. ADIVT. ANTONIARUM PECUNIA SUA A SOLO RESTITVIT.

EXCUBITUS, us, m. 4. excubatio, excubiæ. *Auct. B. Hisp.* 6. Ut pedestres copie in statione et in excubitu castris præsidio esse possent. *Coripp. Laud. Justin.* 4. 240. Clipes pia terga (*Augusti*) tegebant Ingens excubitus, protectorumque phalanges Fulgebant rutilo pilis splendentibus auro. h. e. ingens numerus excubitorum militum.

EXCUBO, cubas, cubûi, cubûtum, cubare, n. 1. (ex et cubo). Part. *Excubans* et *Excubiturus* I. 2. — Excubare, παρακοιτέω, proprie significat extra domum, foris cubare (It. dormire fuori di casa; Fr. découcher, passer la nuit hors de la maison; Hisp. dormir fuera de casa; Germ. ausser dem Hause liegen, lagern oder schlafen; Angl. to sleep out of doors, to be abroad all night).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, extra domum, foris cubare. *Cic.* 1. *Divinat.* 43. 96. Atque etiam qui præerant Lacedæmonii, non contenti vigilantibus curis, in Pasiphae fano, quod est in agro propter urbem, somniantia causa excubabant. *Orellius* vero hoc loco legit incubabant. *Id.* *ibid.* 50. 112. Montii Lacedæmonii, ut urbem et tecta linoerent, armatique in agro excubarent. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 8. 8. (19). Apes noctu deprehensæ in expeditione excubant supinæ, ut alas a rore protegant. — Et figurate. *Justin.* 8. 4. 7. Fædum miserandumque spectaculum, Græciam orbis terrarum principem alienis excubare sedibus, aut rogamente bellum, aut deprecante. Itali diceremus, *starse alle portiere de' principi esteri aspettando e pregando* etc. ¶ 2. Latiori sensu, quia in militia extra castra, vel saltem extra tabernacula, milites delecti stare diu noctuque solent, custodiæ causa tum imperatoris, tum etiam totius exercitus, sæpius accipitur pro vigilare, custodiæ agere, *far sentinella, far guardia, προσβλέπειν*. — a) De militibus. *Sall. Jug.* 100. Excubitus in porta cohortes ex legionibus, pro castris equites auxiliares mittere. *Cæs.* 7. *B. G.* 24. Duæ semper legiones pro castris excubabant. *Id.* *ibid.* 11. Duas legiones in armis excubare jubet. *Id.* 2. *B. C.* 22. Excubare naves consuetudine quotidiana ad portum. *Id.* 3. *ibid.* 50. cohortes ad munitionem. *Id.* *ibid.* 63. legiones ad mare. *Curt.* 6. 8. Ut qui ad prætorium excubabant, armati vigilarent. *Id.* 8. 6. Excubantes ad cubilei limen. *Id.* *ibid.* Ante fores cubilei excubantur. *Id.* *ibid.* Excubabant, servatis noctium vicibus, proximi foribus ædis. *Virg.* 9. *Æn.* 175. Omnis per muros legio sortita periculum Excubat. *Flor.* 1. 1. 15. Juventus ad subita belli excubat. — b) Poëtice. *Ovid.* 3. *Amor.* 11. 11. Ergo ego nescio cui, quem tu complexa tenebas, Excuboi clausam, servus ut, ante domum. *ho vegliato per un non so chi* etc. *Tibull.* 1. 3. 72. Cerberus seratas excubat ante fores. *Horat.* 4. *Od.* 13. 6. Cupido excubat pulcris in genis Chiæ. h. e. veluti excubitor vigilat ad feriendos capiendosque animos spectantium. — c) De inanimis. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 37. 67. (173). Alni contra eruptumque annuum impetum, riparum muro in tutela ruris excubant. *Id.* 15. *ibid.* 30. 39. (127). Laurus domos exornat et ante limina excubat.

II.) Translate. Est vigilare, intentum esse, diligenter curare. *Cæs.* 7. *B. G.* 24. Quum Cæsar ad opus consuetudine excubaret, militesque cohortaretur. *Id.* 3. *B. C.* 8. Ipse gravissima hieme in navibus excubabat, neque ullum laborem aut minus despiciens etc. *Cic.* 6. *Phil.* 7. 18. Quamobrem, Quirites, consilio quantum potero, labore plus pæne quam potero, excubabo vigilaboque pro vobis. *Id.* 4. *Tusc.* 17. 37. Sapiens semper animo sic excubat, ut nihil ei improvisum accidere possit. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 8. 5. Ex quo intelligi potest, curam reipublicæ summæ defendendæ jampridem apud nos excubare. h. e. curam apud nos et vigilantiam esse in reipublica defendenda. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 37. (118). Omnium eorum ars urbibus excubabat: pictorque res communis terrarum erat. h. e. operabatur et intenta erat urbibus exornandis. *Fal. Max.* 5. 5. Eosdem appellavi parentes, eadem pro me vota excubuerunt. h. e. donaria voti causa appensa steteri in deorum templis; vel voventes idem pro me excubuerunt ad aras deorum. Simili ratione dixit *Id.* 4. 8. n. 2. *extern.* Pro cuius salute vicinæ regiones votis excubabant. *Inscript.* apud *Gruter.* p. 408. t. I. RA PRO XI-

NIMIS MAXIMISQUE COMMODIS (*patriæ suce*) PIVS EXCUBERIT. — Passive impersonaliter. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 7. 32. (50). Rerum, non animi pretiis excubatur. h. e. vigilatur et cura habetur circa pretia rerum, divitias, pecuniam, non circa animi et ingenii opera: pluris enim æstimatur pretiosa materia, quam artificium. — NB. Pro incubare, *covare*, affertur illud *Colum.* 8. *R. R.* 5. 5. Novellæ gallinæ magis edendis, quam excubandis ovis utiliores sunt. At *ibi rectius legendum* excludendis. V. EXCLUDO.

EXCUDO, cūdis, cūdi, cūsum, cūdere, a. 3. (ex et cudo). Part. *Excusus* I. 2.; *Excudendus* I. 1. et 2. — Excudere, ἐκχάπτω, est cūdendo elicere (It. percuotendo trar fuori; Fr. faire sortir ou jactier en frappant; Hisp. hacer salir cascando, golpeando; Germ. heraus schlagen, heraustreiben; Angl. to strike out, elicit bi striking).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Virg.* 1. *Æn.* 178. Ac primum silicis scintillam excudit Achates. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 40. 77. (208). Ad excudendum ignem non semper lapidis occasio est. ¶ 2. Latiori sensu in re rustica est excudere, *schiodere*. *Varro* 3. *R. R.* 9. 2. De ovis, quemadmodum incubent et excudant. *Id.* *ibid.* 10. 3. Anseres aliena ova non excudunt. *Id.* *ibid.* 10. 4. Quum excudit, quoque diebus patiantur esse cum matre. *Id.* *ibid.* 6. 4. et 9. 2. Excusi pulli. *Colum.* 8. *R. R.* 14. 7. Pullis formandis excudendisque tringinta diebus opus est. *Id.* *ibid.* Ne noceri possit excusis anserulis.

II.) Translate. ¶ 1. Accipitur pro cūdendo conficere. *Virg.* 6. *Æn.* 848. Excudent alii spirantia mollis æra. *Juvenal.* 15. 168. Excudere gladius. V. CÆLAMEN. ¶ 2. Et universim pro conficere. *Virg.* 4. *G.* 56. hinc arte recentes Excudunt ceras, et mella tenacia fingunt. ¶ 3. Hinc per metaphoram est componere, studiosè invenire. *Cic.* 15. *Att.* 27. 2. Excudam aliquid Ἡρακλειδείου, quod lateat in thesauris tuis. ¶ 4. Item vi vel precibus aliquid extorquere. *Colum.* 11. *R. R.* 1. 1. Excudit mihi, cultus hortorum prosa ut oratione conscriberem. *Schneider* ex *Cod. Sang.*, qui *Ursini* et *Junii* conjecturam confirmavit, rectius legit *extudit*.

EXCULCATOR, ōris, m. 3. qui exculeat. In Notitia Imperii Occident. memorantur inter auxilia Palatina *Excultores seniores, Excultores juniores*, etc. qui iidem putantur atque excursatores, aut proculcatores, qui hostium itinera explorant. Quare hæc vocem *Turnebus, Stewech.* alique restitunt *Vegeto* 2. *Milit.* 15. Post hos erant ferentarii, et levis armaturæ, quos nunc excultores, et armaturæ dicimus. V. PROCLULATOR.

EXCULCATUS, a, um. V. voc. seq. **EXCULCO**, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et calco). Part. *Exculcatus* II. — Exculco

I.) Proprie. ¶ 1. Est calcando exprimo, excutio. *Plaut.* *Capt.* 4. 2. 30. Ex ipsis dominis meis pugnis exculcabo fures. ¶ 2. Item calcando firmo. *Cæs.* 7. *B. G.* 73. Singuli ab infirmo solo pedes terra exculebantur. h. e. calcando firmabantur.

II.) Improprè. Part. præter. *exculeatus* est obsoletus, rejectus, explosus, et quasi antiquitate prostratus. *Gell.* 11. 7. Verbis obsoletis exculeatisque.

EXCULPO, V. EXSCULPO.

EXCULTOR, ōris, m. 3. qui excolit. *Tertull.* *Monog.* 16. Florum excultor. *Cassiod.* 2. *Hist. Eccl.* 22. ante *med.* Eusebius tyrannicæ crudelitatis excultor.

EXCULTUS, a, um. V. EXCOLO.

EXCULTUS, us, m. 4. cultus. *Paul.* *Diac.* p. 40. 9. *Müll.* Comptum Afranius pro ornato et exculto posuit. *Alti* et *ipse Müller.* leg. cultu.

EXCUNEATUS, a, um, particip. ab inusit. *excuneo*, cui non est locus in cuneis theatralibus, velut exclusus extra cuneum. *Apul.* *Florida.* n. 16. Serus adveniens amicis suis annuit, locum sessui impertunt: extimus quisque excuneati queruntur.

EXCÜRATOR, ōris, m. 3. qui fuit curator. *Constantin.* *M. ep.* apud *Augustin.* *Ep.* 88. n. 4. Saturnium excuratore, et Calibium juniorem ejusdem civitatis curatorem, atque Solonem servum publicum.

EXCÜRATUS, a, um, particip. ab inusit. *excuro*, probe ac diligenter curatus. *Plaut.* *Cas.* 3. 6. 6. Lepide excuratus incessisti. *Id.* *Pseud.* 5. 1. 8. Excurato victu festive accepit.

EXCÜRIO, as, are, a. 1. extra curiam ejicio. *Varro* apud *Non.* p. 36. 30. *Merc.* Apollonium adeo ex-

curiant, quia nihil habebat. *Id.* p. 465. 27. Nihil magis propter argenti facti multitudinem miserat furandum; quod propter censoriam severitatem nihil luxuriosum habere licebat. Quidam pro miserat furandum recte putant legendum *excursionandum*: patet enim hic sermonem haberi de P. Cornelio Rufino, qui, quod decem pondo libras argenti facti haberet, a censore C. Fabricio Luscino curia motus fuit, ut narrat *Liv.* 14. 33.; et *Gell.* 4. 8. et 17. 21. Hic *Lambecius* coniecerat legendum *jus erat excursionandi*, qui addentitur *Schneider* in *Indic. Script.* *R. R.* ad *Varronem*; sed prior lectio præstat.

EXCURRO, curris, eccurri vel raro curri, cursum, currere, 3. (ex et curro). Part. *Excurrens* sub *A. II.* 1. 2. et 3.; *Excursus* sub *B. 1.*; *Excursurus* sub *A. I.* 2. — Excurre occurrit *A)* Neutorum more; et *B)* Raro admodum active.

A) Neutorum more excurre, *εξεπάγειν*, est extra currere, discurrere, incurere (It. correr fuori, trascorrere; Fr. courir hors; Hisp. correr fuera; Germ. heraus- oder hervorlaufen, eilig hervorkommen, sich hurtigh fortmachen; Angl. to run out, rush hastily).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Plaut.* *Bacch.* 2. 3. 125. Quum se excucurrisse illuc frustra sciverit. *Id.* *Most.* 2. 1. 12. Ego dabo et argentum, primus qui in cruce excurret. *Cic.* 3. *Ferr.* 26. 67. Excurret aliquis, qui hoc tantum mali filio suo nunciet. *Id.* 3. *Fam.* 7. 4. Quum essent duæ viæ, altera Varronem, altera Leptiam tibi obviam misi: mandavi utrique eorum, ut ante ad me excurrerent, ut tibi obviam prodire possem. *Id.* 10. *Att.* 15. 4. Ego, dum panes et cetera in nave parantur, excurro in Pompejanum. *do una corsa sino etc.* *Cæs.* apud *Priscian.* 10. p. 901. *Futsch.* Excurrenti a Neapoli. ¶ 2. Speciatim in re militari significat erumpere, *fare una sortita*, aut excursionem facere, *fare una scorreria*. *Liv.* 29. 34. Ne sparsi, sine signis, omnibus portis excurrerent, *facessero la sortita*. *Id.* 1. 15. In agrum R. excurrerunt, populabundi magis, quam justo more belli. *Al. leg.* excurrerunt. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 32. 87. Carthago excurre ex Africa, imminere fructuosissimis insulis populi Romani videbatur. *Cf. Justin.* 13. 5. Excursurus cum valida manu fuerat ad Athenas delendas.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de aquis et plantis. *Curt.* 3. 1. 3. Fons ex summo montis cacumine excurrens. h. e. decurrens. *Pallad.* 12. *R. H.* 15. 1. Ut humor, si qui in venis continetur, excurret. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 23. 35. (212). Pampini, qui a lateribus excurrunt. — Et figurate. *Cic.* 1. *Divinat.* 50. 114. Quorum animi spretis corporibus evolant atque excurrunt foras. ¶ 2. Item — a) De locis, et *excurre* dicuntur, quæ protenduntur, *stendersi in fuori*. *Liv.* 26. 42. Ab intimo sinu peninsula excurret, tumulus is ipse, in quo condita urbs est. *Ovid.* 13. *Met.* 724. Sicania tribus excurret in æquora linguis. *Curt.* 5. 3. Montes, quorum perpetuum dorsum in Persidem excurret. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 5. 5. (32). Promontorium per Creticum mare excurret. — Et metaphora hinc sumpta *Cic.* *Orat.* 53. 178. Animus aurium nuncio mutila sentit quædam (in periodo) et quasi decurtata; productiora alia et quasi immo-deratius excurrentia. — b) In hæc significatione refertur etiam ad quantitates. *Paul.* *Dig.* 16. 3. 26. Debetis mihi ex ratione patris vestri decem, et quod excurret, et *qualche cosa di più*. Vult *Budæus* significari decem aureos et aliquot præterea denarios, eo modo, quo nos dicimus *dici lire e soldi*, non exprimentes id, quod decem libras excedit, aliquid tamen esse significantes. *Veget.* 1. *Milit.* 28. Viginti, et quod excurret, annorum pax Romanos armorum desuetudine enervavit. *di vent anni, e passa.* ¶ 3. De abstractis et spiritualibus. *Cic.* *Mur.* 8. 18. Nihil vobis sors campum dedit, in quo excurrere virtus cognoscique possit. *Id.* *Orat.* 51. 170. Quid est, cur insistere orationem maluit, quam cum sententia pariter excurrere? *Id.* 3. *Orat.* 49. 190. Ne oratio insistat interius, ne excurret longius. *non trascorra.* *Quintil.* 4. 3. 14. Extra ordinem excurrens tractato. *Id.* 9. 4. 79. Prior (versus) in quatuor, secundus in quinque (syllabas) excurret. *Id.* 10. 5. 16. Ideo mihi videtur Tullius tantum intulisse eloquentiæ lumen, quod in hos quoque studiorum secus excurret. h. e. hæc quoque studia attingit. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 2. 2. (16). Quum præcoces excurrere germinationes evocaret indulgentia cæli, secutis frigo-

ribus excurrunt. h. e. quum arbores maturius germinaverunt. *Seneca 2. Benef. 34. sub fin.* Sine ratione in pericula excurrunt. h. e. incurrens. *Cajus Dig. 24. 1. 10.* Quia in hoc tempore excurrit donationis eventus, quo etc. *s'estende, cade.*

B) Active raro admodum occurrit, et quidem translate, pro praeterire. — a) De vite spatio. *Ter. Adeiph. 5. 4. 6.* Vitam duram, quam vixi usque adhuc, prope jam excurso spatio, mitto. *Al. leg. de curso.* — b) De oratione pro praeterire, omittere, *trescurrere, sorpassare. Seneca 3. Controv. 34. a med.* Disertus homo et dicax, a quo multa improbe, sed venuste dicta, ne modum excedam, excurro, et ad Parrhasium revertor.

EXCURSATIO, ōnis, f. 3. idem quod excursio. *Val. Max. 2. 3. n. 3.* Quum crebris excursionibus equites nostri resistere non possent. *Gloss. Cyrill. Καταδρομή,* decursus, excursatio.

EXCURSATOR, ōris, m. 3. excursor: videtur idem esse quod exculcator, et praecursor. *Ammian. 24. 1.* Excursatores quingentos et mille sensim praere disposuit.

EXCURSIO, ōnis, f. 3. ἐκδρομή, actus excurrendi (It. *corsa, viaggio*; Fr. *action de sortir de la place où l'on est, excursion*; Hisp. *el acto de correr fuera, curso, excursion*; Germ. *das Herauslaufen, Hervorkaufen*; Angl. *an running out, excursion*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. Orat. 18. 59.* Status (oratoris) erectus et celsus: rarus incessus, nec ita longus: excursio moderata eaque rara. *Quintil. 1. 11. 3.* Gestus (oratoris) plurimum aberit a scenico, nec vultu, nec manu, nec excursionibus nimis. *Plin. 1. Ep. 3.* An intentione rei familiaris obeunda crebris excursionibus avocaris? *Scævola Dig. 33. 1. 13. extr.* Longinquæ, aut breves excursioniones. ¶ 2. Speciatim in re militari. — a) Est eruptio, *sortitio. Cæs. 2. B. G. 30.* Primo adventu exercitus nostri crebras ex oppido excursioniones faciebant. — b) Sæpius est discursio militaris et irruptio in hostium fines, *scorrieria, καταδρομή. Cic. Deiot. 8. 22.* Copiæ, quibus fines suos ad excursionibus hostium et latrocinii tueretur. *Id. pro leg. Manil. 6. 16.* Quum una excursio equitatus perbreve tempore totius anni vertigal auferre possit. *Id. Prov. cons. 2. 4.* Via excursionibus barbarorum infesta. *Liv. 37. 14.* Oram maris infestam regiæ naves excursionibus crebris faciebant. — c) Item prima incurio militaris, qua praelium committitur, *scaramuccia. Liv. 30. 11.* Castris in propinquo positis, primo pauci equites, ex luto speculantes, ab stationibus progredi: inde jaculis summo recurrere ad suos: inde excursionibus invicem fieri. *Id. ibid. 8.* Tumultuosæ hinc inde excursiones. Adde *eumd. 37. 18.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphora sumpta a superiore paragr. 1. *Quintil. 10. 3. 32.* Relinquendæ erant vacuæ tabellæ, in quibus libera adjuvanda est excursio. *Id. 4. 2. 103.* Ne qua ex ea narratione fiat excursio. h. e. depressio. ¶ 2. Speciatim, metaphora sumpta a superiore paragr. 2. *Cic. 2. Divinat. 10. 26.* Sed hæc fuerit nobis, tamquam levis armaturæ, prima orationis excursio: nunc comminus agamus. *Quintil. 2. 13. 1.* Proæmium, proxima huic narratio: propositio post hanc vel, ut quibusdam placuit, excursio.

EXCURSO, as, are, a. 1. *frequentat. ab excurro. Stat. 2. Theb. 550.* quos ubi plures, Quam ratus, innumeris videt excursare latebris, Hos prodire jugis, illos e vallibus imis Crescere, etc.

EXCURSOR, ōris, m. 3. qui excurrit. ¶ 1. Excursores sunt milites infini ordinis et virtutis, qui hac illuc extra aciem excurrunt, vel prædandi causa, vel speculandi, vel prælii committendi. *Cic. 4. Ferr. 3. 22.* Pelit Nævius Turpio quidam, istius excursor et emissarius. Ubi *Ascon.* Sic vocantur conciliatores furtorum, quæ a magistratibus committuntur, atque internuntii. Hæc *Ascon.*: sed appellatio a militia ducta est. (De eodem Nævio sic habet *Cic. 7. Ferr. 41. 108.* Quom isto in decumis, in rebus capitalibus, in omni calumnia præcursorem habere solebat et emissarium.) *Cic. 4. Phil. 6. 15.* Est igitur populo R. omne certamen cum excursore, cum latrone, cum Spartaco. *Atti et ipse Orellius leg. percussore. Val. Max. 7. 3. n. 7.* Lucanum equitem, paratissimum pro vobis excursorem reddidit. *Apul. de Mundo.* Ex eo numero erant excursores, diurni atque nocturni exploratores. *Id. ibid.* Excursores venti habentur, qui directo spirant.

¶ 2. Est etiam idem ac cursor. *Inscript. apud Donat. 315. 7.* AVRELIO EYTCIANO INFELICISSIMO, EXCURSORI PRIVATO, QVI CONFICIT SVB DIE MILIA XCIV., QVI VIXIT ANNOS XXV., MESES DVO, DISS OCTO, etc. ¶ CURSOR.

EXCURSUS, a, um, F. EXCURRO.
EXCURSUS, us, m. 4. idem quod excursio, *corsa.*
I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Virg. 4. G. 194. de apibus.* Excursusque breves tentant, et sæpe lapillos Tollunt: his sese per inania nubila librant. ¶ 2. De excursionem militari. *Cæs. 3. B. C. 92.* Ut primus excursus visque militum infringeretur. *attacco, assalimento. Auct. B. Alex. 19.* Navigatorum excursus. *Tac. Germ. 30.* Rari excursus et fortuita pugna. *scaramuccie. Id. Agric. 20.* Subtilis excursibus populari. *scorriere.*

II.) Translate. ¶ 1. De locis, quæ protenduntur, et est extensio, processus, *estensione. Plin. 6. Hist. nat. 2. 6.* Promontorium vasto excursu. *Id. 4. ibid. 17. 31. (105).* Ad Pyrenæi montis excursum. ¶ 2. Figurata. — a) De degredatione in dicendo, *digressionem. Quintil. 4. 3. 12.* Hæc (egressiones) sunt plures, quæ per totam causam varios habent excursus, ut laus hominum locorumque etc. *Plin. 5. Ep. 6. sub fin.* Non enim excursus hic ejus, sed opus ipsum est. — b) In re morali. *Quintil. Declam. 18. 9.* Hæc quoque intra nolos decurrunt juventutis excursus. *trascorrimenti, falli.*

EXCUSABILIS, e, adject. Comp. *Excusabilior.* — Excusabilis est excusatione dignus. *Ovid. 1. Pont. 7. 41.* Quod nisi delicti pars excusabilis esset. *Manil. 2. 593.* ed. *Jacob.* onus non excusabile. *Vulgarit. libri habet non excusabile. F. EXCUSABILIS. Val. Max. 8. 11. n. 4.* Quo excusabilior est error equi.

EXCUSABILITER, adverb. Comp. *Excusabilius.* — Excusabiliter est excusata. *Augustin. 14. Trinit. 15. extr.* Excusabiliter peccat. Ceterum *excusabiliter* occurrit apud *Alicum. homiliar. fragm. 2.* Sub quorum favore quasi excusabiliter ipse tres (deos) numeraret.

EXCUSABUNDUS, a, um, adject. se excusans. *Apul. de Mag.* Etsi magnum me dixisset, posset videri excusabunda se, filio vim meam, quam voluntatem suam causari maluisse.

EXCUSAMENTUM, i, n. 2. excusatio. *Capell. 8. p. 272.* Excusamentum admissi.

EXCUSATĒ, adverb. Comp. *Excusatus.* — Excusatus est cum excusatione, citra culpam. *Plin. 9. Ep. 21.* Licebit rursus irasci, si meruerit: quod exoratus excusatus facies. *Quintil. declam. 6. 10.* Excusatus odisset virum, quam filium. *Id. 2. 1. 13.* Et fieri id videtur excusate. *Tac. 3. Ann. 68.* Quo excusatus sub exemplo acciperentur. *Justin. 32. 2. 1.* Sperabat se excusatus sacrilegia commissuram. *Id. 21. 1. 3.* Excusatus facturus quod statuerat, si probatus ante omnibus foret.

EXCUSATIO, ōnis, f. 3. ἀπολογία, παραίτησις, actus excusandi, purgatio (It. *scusa*; Fr. *excuse, justification*; Hisp. *excusa, disculpa*; Germ. *die Entschuldigung, Rechtfertigung, d. Grund dazu*; Angl. *an excusing*).

I.) Proprie occurrit. — a) Cum Genitivo rei, quæ excusatur. *Cic. Amic. 11. 37.* Nulla est igitur excusatio peccati, si amici causa peccaveris. *Id. Sull. 16. 47.* Valent apud me excusationes injuriæ tuæ. *Id. 16. Fam. 25.* Etsi justa et idonea usus es accusatione intermissionis litterarum tuarum. — b) Cum Genitivo personæ, quæ excusatione utitur. *Cic. 9. Phil. 4. 8.* Si excusationem Ser. Sulpicii legationis obeunda recordari volueritis. h. e. quominus legationem obiret. *Cæs. 1. B. C. 8.* Pauca ejusdem generis addit cum excusatione Pompeji conjuncta. h. e. velle Pompejum se Cæsari purgatum. — c) Cum Genitivo causæ, qua quippiam purgatur. *Plaut. Asin. 3. 1. 3.* Hic dies summa' est apud me inopiæ excusatio. *Cic. 2. Orat. 68. 275.* Quum excusationem oculorum a me non acciperet. *Id. Cæcl. 1. 2.* Sed ego Atratino ignosco, qui habet excusationem vel pietatis, vel necessitatis, vel ætatis. *Id. ibid. 18. 43.* Vitia alicujus adolescentiæ excusatione defendere. *Id. Pis. 6. 13.* Ut excusatione valetudinis. *Id. Sull. 9. 26.* Me neque honoris, neque ætatis excusatio vindicat a labore. *Id. Cæcili. 11. 30.* Deprecari odium excusatione stultitiæ. *Id. Amic. 12. 43.* Tegere consensionem improborum excusatione amicitiae. *Id. Rabir. perduell. 3. 8.* Quærere familiaris

funeris excusationem ad moram iudicii. *Id. pretesto.* Adde *Cæs. 1. B. C. 85.* — d) Sequentem Accusativo cum Infinito. *Cic. 5. Phil. 5. 14.* Habent excusationem legitimam, exilium causa solum vertisse, nec esse postea restitutos. Cf. *eumd. Amic. 12. 40.* Turpis enim excusatio et minime accipienda cum in ceteris peccatis, tum si quis contra rempubl. se amici causa fecisse fateatur. — e) Sequentem part. quominus, cur, etc. *Cic. Pis. 15. 36.* Nominis civi ullam, quominus adesset, satis justam excusationem esse visam. *Id. 4. Fam. 4.* Accipio excusationem tuam, quæ usus es, cur sæpius ad me litteras uno exemplo dedisses. *Plancus apud Cic. 10. Fam. 4.* Præteriti temporis excusationem assero, quod te profectum audieram. *Curt. 6. 4.* Satisfacere alicui excusatione, quod etc. — f) Absolute. *Cic. 6. Ferr. 57. 126.* Nam Sappho, quæ sublata de Prytaneo est, dat tibi justam excusationem. *Id. Pis. 5. 10.* An potest ulla esse excusatio male sentienti consuli? *Cæs. 6. B. G. 4.* Libenter Cæsar petentibus Aëdis dat veniam excusationemque accipit. *Id. 1. B. C. 33.* Sic triduum disputationibus excusationibusque extrahitur. *Curt. 5. 2. extr.* Res digna excusatione. *Petron. Satyr. 139. extr.* Excusationem aliquam idoneam præparare. *Gell. 1. 12.* Mereri excusationem.

II.) Improperie, et passive, in jure excusatio a tutela est immunitas, liberatio. *Ulp. Dig. 27. 1. 5.* Omnibus excusatio a tutela competit. Similiter *Id. ibid. 1. 23.* Tria onera tutelarium dant excusationes. Adde *eumd. ibid. 1. 18.*

EXCUSATIUNCULA, æ, f. 1. *diminut. ab excusatio,* parva excusatio. *Salsian. 3. advers. Avar. 2.* Est umbra excusatiunculæ non excusans, dans reo deprecationiculæ speriem, non reatus necessitatem.

EXCUSATOR, ōris, m. 3. qui excusat. *Augustin. 3. Civ. Dei 20.* Defensores et evocatores deorum. *Id. serm. 3. de divers. 3.* Quum vis esse excusator tuus, triumphat de te accusator tuus.

EXCUSATORIUS, a, um, adject. ad excusationem pertinens. *Hinc*

Excusatorium, ii, n. 2. absolute, substantivorum more, subaudi carmen, legitur in lemmate apud *Sidon. curm. 9.* Excusatorium ad V. C. Felicem.

EXCUSATUS, a, um, F. voc. seq.

EXCUSO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et causa). In *Inscript. apud Gruter. 434. 5.* legitur EXCAVSATO a DIVO PLO. Sed in ead. a *J. Fenestres Syllog. Inscript. Rom. p. 24.* allata legitur EXCVSATO. — Part. *Excusans* I. et II. 1.; *Excusaturus* et *Excusandus* I.; *Excusatus* I., II. 1. et in fin. — Excusare, ἀπολογεῖσθαι, est ex causa alicquem eripere, atque adeo purgare, culpam removere, satisfacere (It. *scusare*; Fr. *excuser, justifier, disculper*; Hisp. *excusar*; Germ. *Jem. oder etwas entschuldigen*; Angl. *to excuse*).

I.) Proprie occurrit. — a) Cum Accusativo personæ, quæ excusatur; qua ratione *excusare alicquem alicui* vel *apud alicquem* usurpator. *Plaut. Asin. 4. 2. 4.* Uxori excuses te. *Cic. 15. Att. 28.* Atticæ meæ vellim me ita excusari, ut omnem culpam in te transferas. *Id. 11. Fam. 15.* Collegæ mandasti, ut te mihi per litteras excusaret. *Id. Brut. 26. 101.* Cui Lælius se excusans. Adde *Quintil. 4. 1. 75.* — Rursus *Cic. 12. Att. 14.* De me excusando apud Apulejum dederam ad te prædico litteras. — *Cic. 2. Orat. 62. 253.* Titius, quum gregales, eum in campum non venisse, requirerent, excusavit Vespæ Terentius, quod eum brachium fregisse diceret. *Cæs. 3. B. C. 16.* Prodit Libo, atque excusat Bibulum, quod is etc. Cf. *Tac. 1. Ann. 59.* Germanos homines nunquam satis excusatos, quod etc. — *Cæs. 4. B. G. 22.* Qui se de superioris temporis consilio excusarent. *Cic. 2. ad Q. fr. 2. 1.* Primum me tibi excuso in eo ipso, in quo te accuso. — *Id. 12. Att. 13.* Cura, ut excuser morbi causa in dies singulos. *Id. 3. Ferr. 40. 103.* His omnibus me vehementer excusatum volo, non fore etc. *Id. 5. Phil. 5. 14.* Si citatus iudex non responderit, excuseturque Arcopagites esse etc. e si scusi con dire che etc. *Horat. 1. Ep. 9. 7.* dixi, cur excusatus abirem. *Martial. 2. 79.* Excusatum habes me, rogo: cæno domi. — b) Cum Accusativo rei, quæ excusatur vel purgatur. *Cic. 15. Att. 26. extr.* Varroni meminere excusare tarditatem litterarum mearum. *Liv. 31. 11.* Excusare errorem et adolescentiam. *Ovid. 2. Met. 397.* missos ignes. *Id. 4. ibid. 256.* dolorem. *Id. 4. Trist. 4. 1.* Si qua meis

fuerint, ut erunt, vitiosa libellis, Excusata suo tempore, lector, habe. *Quintil.* 10. 7. 31. Excusare commentarios. *Id.* 11. 3. 144. Sola valetudo palliolum, fascias etc. excusat. *Id.* 3. 7. 6. Excusare habitum permutatum. *Stat.* 6. *Theb.* 44. crimen lacrimis. *Tac.* 1. *Ann.* 44. Reditum Agrippinae excusavit ob imminuentem partem et hiemem. *h. e.* quod Agrippina non rediret. *Stat.* 2. *Theb.* 256. Excusare toros. *h. e.* excusare quod nupteris.

II.) Improprie. ¶ 1. *Excusare aliquid*, cum addito interdum *alicui*, est in excusationem afferre, addurre in *iscusa*. Occurrit — a) Cum Accusativo rei. *Cic.* 8. *Phil.* 1. 1. Antequam sententiam diceret, propinquitatem excusavit. *Cæs.* 3. *B. C.* 20. Excusare inopiam et calamitatem suam, aut temporum. *Liv.* 26. 22. et 6. 22. *sub fin.* valetudinem. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 67. ille Philippo Excusare laborem et mercenaria vincia, Quod non mane domum venisset. *Ovid.* 14. *Met.* 462. Excusare vires. *Sueton.* *Tib.* 6. imbecillitatem. *Id.* *Ner.* 41. Excusatus languor faucium. *Id.* *Aug.* 101. Excusata rei familiaris mediocritate. *Tac.* 1. *Hist.* 78. Excusata necessitas praesentium. *Id.* 3. *Ann.* 11. Iis diversa excusantibus. *Justin.* 18. 7. Excusare necessitatem belli. Huo referri potest et illud *Plin.* 37. *Hist. nat.* 13. 76. (199). Decussi fragmenti quod in lamina ferri moratur, efficacissimum experimentum excusant magones gemmarum. *h. e.* afferunt tamquam certum experimentum, quod gemma ficticia non sit. — b) Sequente Infinito. *Plaut.* *Auhl.* 4. 10. 19. Post id, si prehensi sumus, excusemus, ebrios nos fecisse. *Id.* *Merc.* 2. 3. 126. Tu excusato, te fecisse sculo. *Sueton.* *Aug.* 69. Excusantes, non libidine, sed ratione commissa. *Id.* *Ner.* 33. Excusanti, minus datum ad occultandam facinoris invidiam. ¶ 2. Apud sequiores aevi scriptores *excusare aliquem ab aliqua re*, vel *aliqua re*, est liberare, absolvere, immunem reddere ab aliqua re praestanda. *Paul.* *Dig.* 27. 1. 1. Ut non tantum ne incipiant (*tutelam*), sed et a caepa excusari debent. *Ulp.* *ibid.* 27. 1. 9. Si tribunus in cohortibus praetoriis militaverit, etiam collegarum filiorum tutela excusabitur. V. EXCUSATIO II. — Similiter *excusare se alicui rei pro ab aliqua re*, scil. ne eam suscipias, excusationem afferre. *Tac.* 1. *Ann.* 12. Nequaquam decorum pudori suo, legere aliquid, aut evitare ex eo, cui in universum excusari mallet. ¶ 3. *Excusare se ab aliqua re* est se defendere, protegere, apud *Pallad.* 12. *R. R.* 7. 2. Nec plantae a se longe statuende sunt, ut invicem se a calore excusent. — Hinc Part. praeter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus,

Excusatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Excusator* et Sup. *Excusatissimus*. Proprie. *Plin.* 8. *Ep.* 14. *ante med.* Hoc et ego excusator, si forte sum lapsus, et tu laude dignior. *Id.* 4. *ibid.* 5. Quo sit excusatus, quod librum ipsum extendimus. *Seneca Ot. Sap.* 29. Excusatissimus essem, etiamsi etc.

EXCUSOR, *ōris, m. 3.* qui vasa ex aere malleo excudit et fabricat, idem ac caelator. *Quintil.* 2. 21. 10. Si queram, quae sit materia siatorii, dicitur es: si queram, quae sit excusoris, id est ejus fabricae, quam Graeci χαλκουργία vocant, similiter, res esse, respondeant: atqui plurimum a statuis differunt vasa. V. EXCLUSOR 2.

EXCUSABILIS, *e, adject.* qui excuti atque abjici potest. *Manil.* 2. 584. Ah quanta est scelerum facies per saecula cuncta! Quamque onus invidiae non excussibile terris! *Al. leg.* excussibile, *h. e.* a quo terre, seu homines se defendere non possint. V. similem locum *Palladii* in EXCUSO II. 3.

EXCUSATUS, *a, um, particip.* ab *excusso*, excussus: et translate diligenter inquisitus, examinatus. *Paul.* *Dig.* 26. 7. 46. § 6. Non prius ad eos reverti pupillus potest, quam omnes tutores excussati fuerint. *Alii tamen rectius leg.* excussi. V. et infra EXCUSO.

EXCUSSE, *adverb.* excutiendo, ejiciendo, emitendo. *Seneca 2. Benef.* 17. Si cum exercitato et docto negotium est, audacius pilam mitemus: si cum tirone et indocto, non tam rigide, nec tam excusse, sed languidius.

EXCUSSIŌ, *ōnis, f. 3.* actus excutiendi vel decutiendi.

I.) Proprie. *Fulgat. interpr. Jesai.* 17. 6. Sicut excussio oleae duarum vel trium olivarum.

II.) Translate est actus spoliandi aliquem bonis suis. *Gloss. Philoz.* Excussio, *ἐκτρώπος*.

EXCUSO, *as, are, a. 1.* frequentat. ab *excutio*, repello, removeo, disculo. *Ter. tull.* *Virg. veland.* 7. Virginium flos etiam humanam libidinem excussat. *Alit leg.* excusat, quod ipse loci sensus omnino postulat. V. et EXCUSATIUS.

EXCUSSORIUS, *a, um, adject.* ad excutiendum pertinens, ut Excussorium cribrum, quod transmittit excutiitque farinam: et videtur fuisse paullo rarius, quam pollinarium. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 28. (108). Cribrorum genera Galli ex setis equorum invenere, Hispani a lino excussoria et pollinaria.

EXCUSsus, *a, um, V. EXCUTIO*.
EXCUSsus, *us, m. 4.* actus excutiendi. *Cael. Aurel.* 5. *Tard.* 4. *a. med.* In eruptione flatus sanguis, seil excussus, vel saltu, aut percussu effectus. *Prudent.* 5. *περι σπινθη.* 226. Scintillat excussus salis. *h. e.* salis minutiae igne excitae crepitant.

EXCUSsus, *a, um, V. EXCUDO*.
EXCŪTIA, *V. ANICIA*.

EXCŪTIO, *cūtis, cūssi, cūssum, cūtere, a. 3.* (ex et quatio). *Excussit pro excusserit est Plauti Bacch.* 4. 2. 16. — Part. *Excutiens* I. 1. *g.* et II. 1. *a.*; *Excussus* in omnibus fere paragr. et in fin.; *Excutiendus* I. 1. *f.* et II. 2. — *Excutere, excasio, ἐκτρώσσει*, est: quatiendo ejicere, dejicere (It. *buttar fuori* o *giù*, *sbattere*, *scuotere*, *scacciare scuotendo*; Fr. *faire sortir ou tomber quelque chose en secouant*, *faire sortir de force*, *chasser*, *secouer*; Hisp. *secudir fuera*, *echar fuera golpeando*; Germ. *ausschütten*, *abschütten*, *heraus* - oder *herabwerfen*, *ausschlagen*, *forttreiben*; Angl. *to shake off* or *out*, *strike* or *dash out*).

L.) Proprie. ¶ 1. Generatim varios habet eosque elegantes usus. — a) De iis, quae urna, curru, etc. continentur, vel alii rei arte adherent, et eade quatiendo ejiciuntur. *Cic.* 2. *Nat. D.* 37. 94. Hoc qui existimat fieri potuisse, non intelligit, cur non idem putet, si innumerabiles unius et viginti fornace litterarum ~ aliquo conjiciantur, posse ex his in terram excussis annales Bonii, ut deinceps legi possint, effici. *Liv.* 8. 7. Quum equus, prioribus pedibus erectis, magna vi caput quateret, excussit equitem. *Virg.* 11. *Æn.* 649. Excussus equo. *Id.* 10. *ibid.* 590. Excussus curru, moribundus volvitur arvis. *Sic Curt.* 3. 11. Excutere aliquem curru. Adde *Sueton.* *Cæs.* 37. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 112. Valvarum strepitus lecit excussit utrumque. *fe' balzar dalle letta.* *Curt.* 4. 4. Ut gubernator in mare excuteretur e puppi. Et poetice *Virg.* 6. *Æn.* 333. navis excussa magistro. *Liv.* 37. 30. Ancora icu ipso excussa e nave sua. *Plaut.* *Men.* 1. 1. 10. Lapidem excutiunt clayum. *Ovid.* 1. *Amor.* 6. 24., 32., 40. etc. Excute poste seram. *cava*, *leva* *il catenaccio*. — b) De pulvere vestibus adherente, vel de iis, quae quis manibus etc. tenet. *Ovid.* 1. *Art. am.* 149. pulvis digitis excutiendus erat. Cf. *Petron.* *Satyr.* 129. Excutere vestem. *sbattiera dalla polvere.* *Virg.* 9. *Æn.* 476. Excussi manibus radii. *le cadde di mano.* *Pers.* 3. 101. Tremor excutit poculum e manibus. *Ulp. Dig.* 47. 2. 53. *ante med.* Nummos aureos vel argenteos de manu alienus excutere. *Ovid.* 14. *Met.* 764. Poma nec excutiant rapidi florentia venti. Cf. *eum.* 12. *ibid.* 280. Excutere ignem de crinibus. Et *Plin.* *Paneg.* 11. Excutere jugum. *scuotere il giogo.* metaphoricè, detretare imperium. — c) De iis, quae per vim aliunde erant. *Plaut.* *Capt.* 3. 4. 7. Lapidem alicui cerebrum excutere. *Id.* *Pers.* 5. 2. 16. oculum alicui cyatho. Sic *Seneca Ep.* 9. Si quis oculum casus excusserit. Et *Sueton.* *Tib.* 53. oculum alicui verberibus. *Id.* *Cæs.* 68. *ad fin.* Excussus oculus. Huc refertur potest et illud *Ovid.* 6. *Met.* 528. Agna roe excussa lupi. *scossa, cadunt o cavata di bocca.* Item illud *Stat.* 3. *Theb.* 248. Ipse manu Thebas correptaque mania fundo Excutam. *h. e.* diruam, evertam. — d) De personis, brutis, itemque de morbis. ponitur pro discutere, expellere, scacciare. *Lucillus* apud *Non.* p. 298. 33. *Merc.* Ipso cum domino calce omnes excutiamus. *Virg.* 9. *Æn.* 68. Excutere Teucros vallo. *Sic Id.* 7. *ibid.* 299. excussus patria. *cacciato dalla patria.* Cf. *eum.* 3. *ibid.* 290. Excutimur cursu. *h. e.* a recto propositoque itinere repellimur. *siamo buttati giù di strada.* *Flor.* 2. 6. 42. Excutere hostem oppidis et regionibus. *Fal. Plucc.* 2. 185. praecipites excussit ab uhre natos. *h. e.* abjicit, repulit, *ribattò*. Et poetice Ho-

rat. 3. *Od.* 9. 19. Si flava excutitur Chloe, Rejectaque patet janua Lydiae? *h. e.* si deponitur amor Chloes. *Plin.* *Paneg.* 81. Lustrare saltus, excutere cubilibus feras. *Virg.* 10. *Æn.* 777. hasta volans clipeo est excussa, proculque Egregium Antorem figit. Alter *Plin.* 20. *Hist. nat.* 6. 23. (56). Allium potum quartanas excutit. Sic *Seneca Herc. Et.* 1076. Unus sicut excutere. — e) De telis est emitere, ejaculari, lanciar fuori, gettare. *Tac.* 2. *Ann.* 20. Excutere tela jubet. *Curt.* 8. 13. In quibus erant sagittarii gravioribus telis, quam ut apte excuti possent. *Id.* 5. 3. *a. med.* Fundis excussi lapides et sagittae ingerebantur. *Seneca Agamemn.* 536. Fulmen reducta Pallas excussit manu. *Stat.* 10. *Theb.* 69. Excutere fulmen in Thebas. — f) Et de aliis pro emitte, effundere, v. ejicere. *Ovid.* 1. *Fast.* 624. Visceribus crescens excutebat onus. *h. e.* abortum faciebat. *Quintil.* 11. 3. 80. Labiorum impulsu subito spiritum excutere, *sbuffare.* *Alii vero leg.* et pulso subito spiritu (*nares*) excutere, *scuotere le narici.* *Petron.* *Satyr.* 115. Spiritum excussit. *h. e.* animam efflavit. *Lucret.* 6. 689. aer Excussit calidum flammis velocibus ignem. *Id.* 6. 161. Fulgit item, nubes ignis quam semina multa Excussere suo concursu, ceu lapidem si Percutiat lapis aut ferrum. *Sic Plin.* 16. *Hist. nat.* 40. 77. (208). Ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. *Plerique tamen rectius leg.* excudendum. *Curt.* 4. 7. Largum imbrem excusserunt procellae. *Plaut.* *Capt.* 2. 3. 59; et *Ter. Heaut.* 1. 1. 15. Lacrimas excussit mihi. *Plaut.* *Merc.* 3. 3. 15. Excutere alicui vomitum. *Nepos Eumen.* 5. sudorem. — g) Et pro concutere, jactare, scuotere, sbattere. *Virg.* 12. *Æn.* 7. de leone. gaudetque comantes Excutiens cervice toros. *Ovid.* 4. *Met.* 491. Excutere caesariem. *Quintil.* 11. 3. 71. Comas excutientem rotare fanatiram est. *Ovid.* 6. *Met.* 703. Excutere penas. *Id.* 5. *ibid.* 404. habenas. *Petron.* *Satyr.* 22. Excussum forte altius poculum ancillae caput fregit. *Ovid.* *Heroid.* 19. 189. et 5. *Met.* 596. excussa brachia jactare per undas. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 41. 57. (116). Gallinae inhorrescunt, edito ovo, excutiuntque sese. Huc referri potest et illud *Virg.* 2. *Æn.* 302; et *Ovid.* *Heroid.* 13. 111. Excutior somno. *mi scuoto, mi risveglio.* *Sic Ovid.* 1. *Fast.* 547. Somno excussus. *scosso, svegliato.* Item illud *Virg.* 3. *Æn.* 267. excussos laxare rudentes. *la sarie scosse e allentate.* Denique huc pertinere videtur illud etiam *Plin.* 4. *Ep.* 6. Tusci grandine excussi. *sbattuti*, quia grandae et spiris grana excutit, e ramis poma decutit. ¶ 2. Speciatim est concutere scrutandi et explorandi causa. — a) De rebus. *Plaut.* *Auhl.* 4. 4. 18. st. Di me perdant, si ego tui quidquam abstuli. xv. Agendum, excute alium pallium. *Sueton.* *Claud.* 35. Culcetricis et stragulis praetentatis et excussis. — b) De personis. *Asinius Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 31. 4. Sexcentis loris excutiantur. deinde etiam retinentur tabellarii. *Phaedr.* 5. 5. Sic procelli vocem (*scuro*) est imitatus sua, Verum ut subesse pallio contenderent, Et excuti jubere. — Et sequente part. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 36. 36. (121). Puerpera, quam impetrasset aditum (*carceris*), a janitore semper excussa, ne quis inferret cibi. *Fal. Maz.* 5. 4. n. 7. de ead. Aditum quoque ad eam aliae, sed diligenter excussa, ne quis cibi inferret. dedit. *Spartian.* *Sext.* 6. Senatores excussi, ne quis ferri haberent. Cf. infra sub II. 2.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim metaphora sumpta a superiore paragr. 1., ponitur — a) Pro arre-re, evellere, per vim extrahere, eruere. *Cic.* *Cael.* 28. 67. Quamobrem excutiemus omnes istorum delictas, omnes inepias, si proderint. *h. e.* arceamus. *Fercellinus* vero interpretatus est *torremo per mano*, *h. e.* ad trutinam revocabimus. *Rursus Cic.* *Sull.* 16. 47. Noli hac nova lenitate abuti mea: noli aculeos orationis meae, qui reconditi sunt, excussos arbitrari. *h. e.* extractos, evulsos, amissos. *Sic Id.* 9. *Fam.* 10. 2. Tu adeo mihi excussam severitatem veterem putas, ut etc. *h. e.* abjectam, depositam. *Id.* 1. *Tusc.* 46. 111. Excutere sibi radicibus opinionem aliquam. *cavarsi, deporre affatto.* *Id.* *Sull.* 9. 24. Qui si attulerint nervos et industrium, mihi crede, excutient tibi istam verborum jactationem. *ti faranno a forza deporre.* *Id.* 4. *Tusc.* 8. 19. Conturbatio est melius excutiens cogitata. *che fa uscir di mente i disegni fatti.* Similiter *Curt.* 7. 9. Periculi cogitationem praesentia ejus excussit. *tolse il pensiero.* Et *Sil.* *It.*

10. 447. His excussa incepta minis. *cacciati, cavati, scossi di capo i disegni.* Rursus *Cic. Dom.* 23. 76. Illa calamitas excussit hoc genus totum maledicti, ne quisquam audeat reprehendere consulatum meum. *ha sbandito affatto, ha screditato:* ductum opinor a grandine, quæ spicas excutit. *Id. 2. Phil.* 29. 73. Plus ille poterat: itaque excussis tuis vocibus et ad te et ad prædes tuos milites misit. *Ovid. 10. Met.* 426. Excute amoris. *deporre, cacciare da se, sbrigarli.* *Id. 1. Fast.* 16. metum de corde. *Id. 3. Met.* 689. corde metum. *Virg. 12. Æn.* 158. Aut tu bella cæ, conceptumque excute fedus. *h. e. turba, rumpe, discute.* *Quintil. 10. 3. 20.* Omnes, quæ erat conceptæ mentis intentio, morâ et interdum iracundia excutitur. *Seneca Ep. 7.* Socrati et Catoni et Lælio excute mentem suam dissimilis multitudo potuisset. *h. e. avrebbe fatto cangiare natura.* *Lucan. 1. 60.* Excute orbi pacem. *cacciare dal mondo la pace.* *Quintil. 10. 1. 126.* Quem Senecam non equidem omnino conabar excute, sed potioribus præferri non sinebam. *Virg. 5. Æn.* 679. excussaque pectore Juno. *h. e. excidit animo et mente.* *Horat. 2. Sat.* 3. 19. aliena negotia cura, Evicissus propriis. *h. e. spoliatus, vacuus.* *Cf. Cic. Harusp. resp.* 18. 37. Quod te iudices emiserunt excussam et exhaustam. — b) Item est per vim extorquere, elicere. *Plaut. Aulul. 2. 1. 20.* Mihi misero cerebrum excutitur tua dicta, soror: lapides loqueris. *mi fanno uscir di cervello.* *Propert. 4. 6. 52.* Excuit semina pudor. *toglie a forza di mano.* *Horat. 2. Sat.* 3. 20. dummodo risum excutiat sibi. *h. e. excitet.* *Tibull. 2. 6. 11.* Mago loquor: sed magnifice mihi magna locuto Excultant clausæ fortia verba fores. *Seneca Troad.* 575. Magnifica verba mors prope admota excutit. *Ovid. 2. Amor.* 1. 15. similem aliis verbis habet sententiam, quæ hæc *Tibull. 1. et Seneca* illustratur. *Petron. Satyr.* 98. Excute alicui indicium. *h. e. vi extorquere.* Huc referri potest et illud *Cic. 3. Off.* 20. 81. Explicæ et excute intelligentiam tuam. *risvegna l'intelletto.* — c) Item pro turbare, agitare, instabilem reddere: ad rem *Pallad. 1. R. R.* 9. Ne gradus ambulantium tremor fabricæ titubantis excutiat. *Plin. 1. Ep.* 18.; et *Lucan. 4. 536.* Excute alicui mentem. *h. e. valde terrere, turbare.* Sic *excussa mens* est de statu dejecta, perturbata apud *Sil. It. 2. 590.*; et *Stat. 3. Theb.* 93. Similiter occurrit Part. *Excussus* cum Accusativo, more Græcorum apud *Sil. It. 5. 54.* et 9. 644. Excussus consiliorum turbinem mentem. *h. e. extra se veluti positus, turbatus, amens.* ¶ 2. Speciatim, metaphora sumpta a superiore paragr. 2., ponitur pro inquirere, examinare, discutere, esaminare, discutere: ad rem *Cic. Rosc. Am.* 34. 97. Nihil est, Glaucia, quod melius non excutio te, si quid forte ferri habuisti: non scrutor. *Id. 2. leg. Agr.* 23. 61. Si iniquum est hoc decemviro portitores omnibus omnium pecuniis constituit, qui etiam imperatores nostros excutiant. *Id. Partit. Orat.* 36. 134. Non enim argumentando hoc genus tractatur, sed tamquam explicando excutiendoque verbo. *esaminando.* *Id. Mur.* 12. 26. Quæ dum erant occulta, necessario ab his, qui ea tenebant, petebantur: postea vero, pervulgata atque in manibus jactata et excussa, inanissima prudentiæ repleta sunt, fraudis etiam et stultitiæ plenissima. *Quintil. 8. 5. 22.* Plerique minimis inventiunculis gaudent, quæ excussæ risum habent, inventæ faciæ ingenii blandiuntur. *Id. 5. 7. 37.* Quæ sero omnia Cicero in crimine veneficii excutit. *Id. 5. 7. 6.* Totum excutiamus locum. *Id. 4. 4.* Nec potes Iogisse satis est: excutiendum omne scriptorum genus. *Adde eumd. 12. 8. 13., 5. 13. 19.* et alibi. *Ovid. 4. Pont.* 8. 17. Excute genus alicujus. *Plin. 6. Ep.* 31. probationes. *Id. 10. ibid.* 48. rationem. *esaminare il conto.* *Ulp. Dig.* 17. 1. 42. vires hereditatis. et mox. vires ejus cui eram crediturus. *h. e. inspicere, num habeat, unde sit solvendo.* — Hinc Part. præter. pass., ejus plurima superius exempla retulimus.

Excussus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Sup. *Excussissimus;* est autem extensus, vehementer tentus. *Ovid. Heroid.* 4. 43. excusso jaculum vibrare lacerto. *Seneca 2. Benef.* 6. Interest, utrum tela excusso lacerto torqueantur, an remissa manu effluant. *Petron. Satyr.* 95. Os hominis palma excussissima pulsata.

EX DECURIONE, qui decurio fuit. *Inscript.* apud *Gruter.* 45. 4. HERCVLI AVG. N. PYDENIYS MA-

XIMVS VET. BX DEG. ALAB TAMI. V. S. L. L. M. V. TAMESIANVS IN ONOM.; et adde *Inscript.* apud *Rénier.* 387. et 3663.

EXDICO, is, ere, a. 1. ita scriptum antiquitus pro edico. *S. C. de Bacchanal.* apud *Fabreit.* p. 427. Ita EXDICENDVM CENSVERE. **EXDISPENSATOR,** oris, m. 3. qui fuit dispensator, ut *exconsul,* qui fuit consul. *Inscript.* apud *Lup. Epit. S. Sever.* p. 144. **DIOGENTIS AUSTRI SERVO** EXDISPENSATORI AELIA DIONE CONJUGI BENI MERENTI. Adde *aliam* apud *Orell.* 2091. — *Ex dispensatoribus* in plur. num. legitur in *Inscript.* apud *Murat.* p. 893.

EXDORSŪO, as, are, a. 1. (ex et dorsum). *Plaut. Aulul.* 2. 9. 2. Congrum, murenam exdorsua, quantum potes. *Apul. de Mag.* Desquamari et exdorsuari pisces. *Non. p. 17. 29.* **HERC.** exponit, dorso nudare: *Paul. Diac.* p. 79. 12. Müll. dorsum confringere: alii majus ipsum, eximere. Hinc *exdorsuare* est piscibus apud jepsos pinnas detrahere.

EX DŪCĒ, qui dux fuit, ut *ex consule,* qui fuit consul. *Capitolin. Gordian.* 22. Duo ante ipsam aram a Gallicano ex consulibus, et Mæcenate ex ducibus interempti sunt. *Salmas.*

EX DŪCĒNÁRIO, m. qui in militia fuit decenarius. Legitur in mutila *Inscript.* apud *Orell.* 5064.

EXDŪTE, exuvia. *Paul. Diac.* p. 80. 2. Müll. Videtur esse a Græco *ἐξδύω*, unde fit *exuo*.

EXDŪMVIR, Iri, m. 2. et

EX DŪMVIRO, indecl. m. qui duumviri munere functus est. *Constantin. M.* apud *Augustin.* *Ep.* 88. n. 4. Cæcilianus ex duumviro. *Id. ibid.* Epistolam Cæciliæ exduumviri falsasse contendunt.

EXĒBĒNUS, i, f. 1. ἐξέβηνος, gemma. *Plin. 37. Hist. nat.* 10. 58. (159). Exebenum Zoroastres speciosam et candidam tradit, quæ aurifices aurum polliunt. *Alti leg. exhebenus.* *Isid.* 16. *Orig.* 10. 11. eadem prorsus habet.

EXĒCO cum derivatis. **EXSECO.**

EXĒCROR cum derivatis. **EXSECROR.**

EXĒCŪTIO, **EXSECTIO.**

EXĒDENTŪLUS, a, um, adject. edentulus. *Tertull. Pall.* 5. a med. Murena bestia exdentula et exunguis et excornis. *Alti melius leg.* et edentula.

EXĒDO, exēdis vel exes, exēdit vel exest, exēdi, exēsum, exēdere, a. 3. (ex et edo). *Exedim, is, it,* pro *exedam*, antiquum est et comicum apud *Plaut. Pseud.* 3. 2. 30., cujus verba *V.* infra sub I. — *Exedis, it* pro *exes, exest* raram est; quod et in *EDO, edis* vel *es* initio adnotavimus. *Seren. Sammon.* 7. *de phrenes.* Sive calens febris jactatos exedit artus. — Part. *Exesus* in omnibus paragr.; *Exedendus* I. — *Exedere, κατέδη,* est edere, edendo rodere, corrodere, consumere (It. mangiare, rodere, consummare; Fr. manger, ronger, consumer; Hisp. comer, roer, consumir; Germ. aufessen, verzehren, zernagen; Angl. to eat up, devour, consume, waste).

I.) Proprie. *Plaut. Pseud.* 3. 2. 30. Non condimentis condiunt, sed strigibus, vivis convivis intestina que exedunt. *h. e. exedant.* *Ter. Phorm.* 2. 2. 4. Tute hoc intristi: tibi omne est exedendum. *proverb. Varro 1. R. R.* 63. 1. Frumentum, quod curculiones exesse incipiunt. Sic *Colum. 1. R. R.* 6. 16. Exesæ curculionibus fruges. *Cf. Fig. 2. G.* 214. nigris exesæ chelydri crotæ. *Hygin. fab.* 55. Serpens, qui jecur ejus excescit. — Figuratè et obscuro sensu loquitur cinædus cum domino suo de asino, quem pullulum, *h. e. delictum suum,* vocat ob penis magnitudinem, apud *Apul. 8. Met.* Cave, ne solus exedas tam bellum scilicet pullulum, sed nobis quoque, tuis palumbulis, nonnamquam impertias.

II.) Translate. ¶ 1. De rebus physicis est consumere, ad nihilum redigere. *Lucret.* 5. 1251. Flammeus ardor Silvas exedat. *Cic. 2. Divinat.* 16. 37. Caput est in fecore, cor in extis: jam abscedet, simul ac molam et vinum insperseris: deus id eripiet, vis aliqua conficiet aut exedet. *Id. 5. Tusc.* 23. 66. Apparebat epigramma exesis posterioribus partibus versiculorum, dimidiatis fere. *Virg. 1. G.* 495. exesæ scabra robigne pila. *Id. 4. ibid.* 44. exesæ arboris antrum. *Ovid. 4. Fast.* 495. specus exesi structura pumicis asper. *Cels.* 7. 12. Dens exesus. *Curl.* 4. 2. 8. Nec ulla tam firma moles est, quam non exedat undæ per nexus operum manantes. *Id. 3. 4. 10.* Multa monumenta vetustas exederat. *Id. 5. 5. 34.* Vetustas non opera solum manufacta, sed etiam ipsam

naturam paulatim exedendo perimit. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 6. 32. (99). Argentum vivum exest ac pervumpit vasa, permanens tæbe dira. *Plerique tamen Codices, teste Sillig., legunt est. Seneca Herc. Cl.* 914. Virus exedit artus. *præter. Id. Agamemn.* 763. Et vestis atri funeris Cingit exesa illa. *Tac. 4. Hist.* 81. Huic non exesam vim luminis. *Stat. 2. Silv.* 1. 154. mors lenta jacentis Exedit pueri decus. *quastò, consumò.* *Lucan.* 5. 547. Luna orbis mediæ puros exesa recessus. *h. e. quasi detrita atque adeo lucidior.* — Huc pertinent et sequentia. *Virg. 5. Æn.* 785. exedis nefandis Urbem odiis satis est. *Tac. 2. Ann.* 27. Quæ per tot annos rem publicam exedere. Et urbane *Ter. Heaut.* 3. t. 53. Atque hæc una vox: quid te futurum censes, quem assidue exedit? *ti mangeranno intorno, ti consumeranno il tuo.* ¶ 2. De animo. *Plaut. Epid.* 3. 1. 1. Expectando exedor miser atque exenterur. *Lucret.* 3. 1006. Tilyos, quem exest anxius angor. *Catull.* 66. 23. Quam penitus mæstas exedit cura medullas. *Cic. 3. Tusc.* 13. 27. Ægritudo lacerat, exest animum planeque conficit. *Id. 1. Fin.* 18. 59. Accedunt ægritudines, molestiæ, mærores, qui exedunt animos conficiuntque curis. *Id. ibid.* 16. 51. Sollicitudines, quibus eorum animi noctes atque dies exeduntur. *Id. 5. Tusc.* 6. 16. Illi beati, quos nulli metus terrent, nullæ ægritudines exedunt. *V. Illots* ad *h. l. Curt.* 10. 8. 11. His cogitationibus animos exedebant. *V. Müttzell.* ad *h. l. Val. Flacc.* 2. 136. Farynome exesa curis castumque cubile Servans. *Cf. eumd.* 4. 470. quam te Exedit labor et miseris festina senectus! *Stat. 2. Theb.* 319. exedere animum dolor iraque demens.

EXĒDRA, æ, f. 1. ἐξέδρα. Scribitur et *exhedra:* tametsi aspirationem frequentior Latinis extrivit usus. — *Exedra* est locus apertus in porticu, vel etiam sub dio, solibus atque aeri pervius, in quo multæ circum positæ sellæ colloquendi causa: ab *ἐδρα sella, sedes,* ab *ἐξομα sedeo.* Ejus usus ex his locis apparet, quæ subjicimus (It. sala, portico, mezzado; Fr. salle garnie de sièges, salle de réunion, salon de réception; Hisp. sala de recibir, de conversacion; Germ. d. Sprechhalle, Unterhaltungszimmer; Angl. a place for sitting and conversing in, a hall, parlour, piazza). ¶ 1. Stricto sensu. *Vitruv.* 5. 11. 2. Constituantur in tribus porticis exedrae spatiosæ, habentes sedes, in quibus philosophi, rhetores reliquique, qui studiis delectantur, sedentes disputare possint. *Id. 7. 9. 2.* Apertis locis, idest peristyllis, aut exedris, quo sol et luna possint splendores et radios immittere, etc. *Cic. 3. Orat.* 5. 17. Quam in eam exedram venisset, in qua Crassus, lectulo posito, recubisset. *Id. 1. Nat. D.* 6. 15. Quam ad eum venissem, offendi eum sedentem in exedra, et cum Vellejo disputantem. *Ulp. Dig.* 9. 3. 5. Oportebit, præterem equitate motum dare actionem in eum, ex cujus cubiculo vel exedra dejectum est. *exedra* hoc loco videtur esse eubiculum in ipsis ædibus, sessioni et confabulationibus destinatum, quod nos diceremus *mezzado.* Adde *Cic. 5. Fin.* 2. 4.; et *Quintil.* 10. 1. 89. *Inscript.* apud *Gruter.* 65. 3. SILVANO SANCTO C. ANTVRNVS MEDICVS LYDI GALLICI PORTIC. ET EXEDR. ET SIGN. AEN. VOTO SVSCEPTO L. M. DEDIC. KAL. MAI. L. MARGIO ET SEX. JULIO COS. h. e. anno U. C. DCLXIII. Adde *aliam* apud *eumd.* 172. 3. — Apud nos quoque *exedre* dici possunt sedilia lignea, aut lapidea, quæ poni solent ante fores ædium, item cubacula ampliora in ædibus religiosorum hominum, quæ ipsi *Capitula* vocant. ¶ 2. Latiori sensu est quodvis conclave. *Varro 3. R. R.* 5. 8. Primus in peristylo habuit exedra conclusas aves, quas pasceret objecto reit.

EXĒDRĪUM, ii, n. 2. ἐξέδριον, deminut. ab *exedra,* parva *exedra.* *Cic. 7. Fam.* 23. 3. Exedria quædam mihi nova sunt instituta in porticula Tusculana: ea volebam tabellis ornare.

EXĒDUM, i, u. 2. herba, quæ et nodia, et mularis, coriariorum officinis nota: vim habens contra veterum, noxas et scorpionum. Ea est, quæ Italis *sonnacero,* et botanicis *Rhus coriaria* L. dicitur; *V. Rhus:* ita cl. *Furlanetto;* at cl. *Fie* (*Op. cit.* vol. 3. p. 302.) affirmat, *exedum* esse plantam omnino ignotam. *Plin. 24. Hist. nat.* 19. 415. (175). Ea nempe ita vocata videtur ab *exedendi,* quia castitiæ naturæ sit.

EXĒDURATUS, a, um, particip. ab *inosit. exeduro,* duritiæ privatus. *Tertull. Pall.* 4. *de Omphale pellem leoninam Herculis induente.* Ne sobriæ

mulleris quidem, aut viraginis alicujus scapulæ sub exuvias bestiarum tantæ introire potuissent, nisi diu mollitas, et evigoratas, et exeduratas, quod apud Omphalem balsamo, aut telino spero factum.

EXEFFICIO, is, ere, a. 3. plane efficio, conficio, perficio. Legitur a nonnullis apud *Plaut. Curc.* 2. 3. 85. et *Truc. a.* 5. v. 17.; ubi plerique alii melius *efficio*.

EXEGÉTICĒ, es, f. 1. ἐξηγητικῆ, pars est grammaticæ narrativa, quæ pertinet ad officia lectionis. *Diomed.* 2. p. 424. *Putsch.*

EXEGÉTICUS, a, um, adject. ἐξηγητικός, narrativus. *Diomed.* 3. p. 480. *Putsch.* Poematos exegetici vel enarrativi species sunt tres. *V. ANGELTICE.*

EXEGEMÁTICUS, a, um, adject. ἐξηγηματικός, enarrativus. *Probus* ad *Virg. in præem.* Omne carmen in tres characteres dividitur: dramaticum, in quo personæ tantum loquuntur; exegeticum, in quo solus poeta; mixtum, ubi promiscue et poeta et persona.

EXEMPLÁBILIS, e, adject. qui exemplum exhibet. *Isid.* 2. *Orig.* 9. Exemplabile est (*enthymema*) quod alicujus exempli comparatione eventum similem comminatur. Adde *Cassiod. Rhetor.* p. 565.

EXEMPLAR, áris, n. 3. Pro *exemplar* etiam *exemplare*, is, n. 3. occurrit apud veteres. *Lucret.* 2. 122. Dumtaxat rerum magnarum parva potest res Exemplare dare et vestigia notitia. — *Exemplaris*, e, adject. *V. loco suo.* — Ceterum *exemplar* ab *exemplum*, quod ab *eximere*,

1.) Proprie ¶ 1. Est id, quod ad imitandum nobis proponimus, scilicet *exemplum exemplorum*, hoc est exemplum quod præ ceteris omnibus eminet, ut docet *Döderlein. Latein. Synon. vol.* 5. p. 359. Inter hoc et *exemplum* statuitur a *Paul. Diac. p.* 82. 4. *Müll. discrimen*, ut *exemplar* sit, ex quo simile faciamus, et pertineat ad oculos; *exemplum*, quod imitando sequamur aut vitemus, et pertineat ad animum: sed perperam; namque sæpe promiscue usurpantur. (It. *esemplare, modello, esempio*; Fr. *modèle, type, exemple, original*; Hisp. *modelo, exemplar, norma*; Gerin. *d. Musterbild, Muster, Vorbild*; Angl. *an example, exemplar, pattern, model*). Occurrit — a) Sæpiissime in singulari numero. *Cic. Tim.* 2. Omne quod gignitur, et aliqua causa gigni necesse est. — Quocirca si is, qui aliquid munus efficere molitur, eam speciem, quæ semper est eadem, intuebitur atque id sibi proponet exemplar, præclarum opus efficiat necesse est. — Rursus igitur videndum, ille fabricator tanti operis (*h. e. mundi*) utrum sit imitatus exemplar. Sic in artibus *Seneca Ep.* 33. a *med.* Meminisse est rem commissam memoriæ custodire: at contra scire est et sua facere, nec ab exemplari pendere. *Id. Ep.* 65. In statua id ex quo, æs est: id a quo, artifex est: id ad quod, exemplar est, quod imitatur is qui facit. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 45. (156). Octavio equiti R. cralera facere volenti exemplar e gypso factum talento, si *modello. Id.* 36. *ibid.* 13. 19. (85). Hinc sumpsit Dædalus exemplar labyrinthi. Ceterum *Cic. Mur.* 31. 66. Ad imitandum vero tam mihi propositum exemplar illud est, quam tibi. *Id.* 2. *de republ.* 11. Reliqui disseruerunt sine ullo certo exemplari formaque reipublicæ de generibus et de rationibus civitatum. *Id.* 1. *ibid.* 1. M. Catoni, quo omnes, qui iisdem rebus studemus, quasi exemplari ad industriam virtutemque ducimur, certe licuit etc. *Id. Cæcin.* 10. 28. Fabula exemplar antiquæ religionis. Cf. *Plin.* 2. *Ep.* 1. Exemplar vitæ prioris. *Horat. Art. P.* 317. Respirare exemplar vitæ morumque jubebo Doctum imitorem et veras hinc ducere voces. *Id.* 1. *Ep.* 2. 18. quid virtus et quid sapientia possit, Utile proposuit nobis exemplar, Ulixem. *Id.* *ibid.* 19. 17. Decipit exemplar vitæ imitabile. *Plin. Paneg.* 45. Hos provehis et ostentas, quasi specimen et exemplar. *Tac.* 6. *Ann.* 32. Exemplar adulterii dedecoris apud posteros. *Id.* 12. *ibid.* 37. Eternum exemplar clementiæ. *Id.* 15. *ibid.* 37. Celebratissimæ luti famaque epulæ fuere, quas a Tigellino paratas, ut exemplar, referam, ne sæpius eadem prodigientia narranda sit. *la raconterò per esempio.* — Hinc ad *exemplar*, hoc est ad similitudinem. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 58. Plautus ad exemplar Siculi prope-rate Epicharmi. *Quintil.* 10. 1. 80. Si ad exemplar primi libri bellum Siculum perscripsisset. *Plin.* 5. *Ep.* 15. Cornuto quid melius, quid sanctius, quid in omni genere ad exemplar antiquitatis expressius?

Tac. 15. *Ann.* 23. Certamen ad exemplar Atticæ religionis decretum. — b) In plurali numero. *Horat. Art. P.* 268. vos exemplaria Græca Nocturna versate manu, versate diurna. *Forcellinus* h. loco accepit significatione proxime sequenti. ¶ 2. Item est ἀπογραφοῦ, sive id, quod ex autographo descriptum est, copia. *Cic.* 4. *Att.* 5. 1. Cur igitur cuiquam nisi prius? urgebar ab eo, ad quem misi, et non habebam exemplar. *Asinius Pollio* apud *Cic.* 10. *Fam.* 31. 6. Ex litteris, quas Pansa misi, cognoscere omnia: nam tibi earum exemplar misi. *Plin.* 4. *Ep.* 7. 2. Librum in exemplaria transcriptum mille, per totam Italiam dimisit. *Gell.* 7. 20. extr. In libros de corruptis exemplaribus factos incidere. *Plin.* 10. *Ep.* 75. Exemplar testamenti. *Plin.* alter 35. *Hist. nat.* 11. 40. (125). Exemplar tabulæ, quod apographon vocant. *copia d'un quadro.*

II.) Translate. *Cic. Amic.* 7. 23. Verum amicum qui intuetur, tamquam exemplar aliquid intuetur sui. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (74). *de Timanthe pictore.* Sunt et alia ingenii ejus exemplaria, veluti Cyclops dormiens etc. monumenti, opere.

EXEMPLARE, is, n. 3. *V. voc. præced. initio.*

EXEMPLÁRIS, e, adject. qui est secundum exemplar. *Macrobi.* 1. *Sonn.* *Scip.* 8. Virtutes exemplares sunt, que in ipsa divina consistunt, a quorum exemplo reliquæ omnes desuunt. — Hinc

Exemplares, ium, m. plur. 3. absolute, substantivorum more, subsaudi libri, apud *Fronton.* 2. ad *Antonin. Imp.* (edente iterum *A. Maio*) *Ep.* 5. Exemplares eorum excerptorum nullos feci.

EXEMPLÁRIUM, ii, n. 2. exemplar, seu exemplum. *Arnob.* 6. 13. Phryne illa Thespiaca, quoniam in acumine ipso esset pulcritudinis, exemplarium fuisse perhibetur cunctarum, que in opinione sunt, Venerum. *Seavola Dig.* 32. 48. Binae tabulæ testamenti eodem tempore exemplarii causa scriptæ. *Hieronym.* ad *Helvid.* 8. Nec necesse est nunc de exemplariorum varietate tractare.

EXEMPLÁTUS, a, um, adject. ad exemplum factus, ut *Vexillatus* libellus, apud *Sidon.* 4. *Ep.* 16. *V. et voc. seq.*

EXEMPLO, as, avi, atum, are, a. 1. in exemplum afferre, pro exemplo ostendere. *Augustin.* *Ep.* 149. Tollens, inquit, illud de medio, et affigens illud cruci, exuens se cruce, principatus et potestates exemplavit. — Non utique bonos, sed malos principatus et malas potestates, diabolicas scilicet et dæmoniacas, exemplavit, id est exemplum de illis dedit. Cf. *Quicherat*, a quo hæc mutuavimus, recte adnotat, Græcum esse ἐδειγματισέν. Cf. *loc. præced.*

EXEMPLUM, i, n. 2. Quod ad eiyum attinet, juxta *Forcellinum* est ab ἐξομπλον *æquale*, quod *Hesych.* interpretatur ἴσον: ἐξομπλον vero est compositum ab ἐξ *ex* et ὄμπλον *pro ὄμλον* syncop. ab ὀμλόν *simile*: exemplum itaque est, quod *ex simili* ducitur. At juxta recentiores philologos *exemplum* est ab *eximere*, et significat illud quod ex rerum multitudine eximitur vel excerptur ad ipsius multitudinis notas indicandas (It. *prova, campione*; Fr. *épreuve, échantillon*; Hisp. *prueba, muestra*; Germ. *die Probe*; Angl. *a sample*). Hujusmodi etymon confirmant *Gloss. Philox.*, quibus *exemplum* est harpago, fuscina, instrumentum scilicet ad eximendas et alieno carnes coetas, *κρεατάρρα*: item ipsa vox *eximius*, quasi exemplus et extra ceteros positus, adeoque excellens, egregius.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu exemplum, ut diximus, est quicquid ex rerum multitudine excerptum vel excerptum ipsius multitudinis notas vel qualitates indicat, *la mostra, il campione. Cic.* 4. *Hevonn.* 6. 9. Si quis purpuram, aut aliud quiddam vendens dicat: Sume a me, sed hujus exemplum aliunde rogabo, tibi quod ostendam. Si merces ipsi qui vendent, aliunde exemplum querent, aut in arcei accer- vos se dicant tristici habere et eorum exemplum pugno non habeant, quod ostendant etc. ¶ 2. Hinc latiori sensu exemplum est ejuscumque rei picta, sculpta etc. imago, simulacrum: qua significatione occurrit — a) De personis, et est tabula, *ritratto. Plaut. Pseud.* 2. 2. 56. Scio equidem, ut qui argentum afferret atque expressam imaginem suam huc ad nos, cum eo ajebat velle mitti mulierem. Nam hic quoque exemplum reliquit ejus. Sic *Id. Pen.* 5. 4. 102. O Apelle, o Zeuxis pictor, cur numero estis mortui? hinc exemplum ut pingeretis: nam alios pictores nihil moror hujusmodi tractare alios. Et

joculariter *Id. Most.* 5. 1. 67. τκ. Exempla edepol faciam ego in te. τκ. Quia placeo, exemplum expetis. — b) De edificis, un disegno, un modello. *Plaut. Most.* 1. 2. 20. Aedes quum sunt paratæ, expolitæ, — laudant fabrum atque ædes probant: sibi quisque inde exemplum expetunt. *Id. ibid.* 3. 2. 75. τκ. Esse edificatas has sane bene: nunc hinc exemplum capere vult. si. Næ ille malo quidem ab opere exemplum petit. — c) De scriptis, et est id, quod ex alio descriptum est, ἀπόγραφον, copia. *Cic.* 8. *Att.* 6. 1. Obsignata jam epistola — C. Sossius prætor in Formianum venit, Pompeji litterarum ad consulem exemplum attulit: *Litteræ mihi a L. Domitio alatae sunt: eorum exemplum infra scripsi.* — Deinde suppositi exemplum epistolæ Domitii, quod ego ad te pridie miseram. *Id.* 7. *ibid.* 23. 3., 8. *ibid.* 11. 6. etc. Caesaris epistolarum exemplum tibi misi. *Ovid.* 1. *Trist.* 7. 23. Quæ quoniam non sunt penitus sublata, sed exstant, Plusibus exemplis scripta fuisse reor. *Justin.* 38. 3. 11. Orationem dignam duxi, cujus exemplum brevitati hujus operis insererem. *Paul. Dig.* 49. 14. 45. Actorum exemplum edere. *dar copia degli atti, dei processi.* ¶ 3. Latissimo sensu, quo sæpiissime usurpatur, exemplum est res aliqua insignis, ad cuius similitudinem aliquid fieri potest, et quæ imitanda proponitur, tum in bonam, tum in malam partem, uno verbo exemplar, *il modello, l'esemplare.* — a) Generatim. *Cic.* 2. *Invent.* 1. 2. Zeuxis Helenam picturus: Præbete mihi, quæso, inquit, ex istis virginibus formosissimas, ut mutum in simulacrum ex animali exemplo veritas transferatur. *Id.* 3. *Off.* 17. 69. Nos veri juris germanæque justitiæ solidam et expressam effigiem nullam tenemus; umbra et imaginibus utimur. Eas ipsas utinam sequeremur! ferunt enim ex optimis naturæ et veritatis exemplis. *Id.* 10. *Phil.* 2. 5. Proponere alicui exempla ad imitandum. *Id. Mur.* 31. 66. Domesticum te habere dixisti exemplum ad imitandum. Cf. *Sueton. Gramm.* 2. Nostris exemplo fuit ad imitandum. *Cic.* 1. *de republ.* 48. Exposita ad exemplum nostra republica. — Hinc illa *Ter. Andr.* 4. 1. 27. Capere exemplum de aliquo. *h. e.* ab aliquo eum imitando. *Id. Adelph.* 3. 3. 52. Ex aliis sumere exemplum sibi. Cf. *Cic. Amic.* 11. 38. Loquimur de iis amicis, qui ante oculos sunt. — Ex hoc numero nobis exempla sumenda sunt et eorum maxime, qui ad sapientiam proxime accedunt. *Rursus Ter. Adelph.* 5. 1. 5. Exemplum disciplinæ. *Id. Andr.* 1. 1. 65. continentia. *Cic.* 1. *Orat.* 53. 229. Quum esset ille vir exemplum innocentia. *esemplare. Id. Sext.* 8. 19. Unum aliquem te ex barbaris illis exemplum imperii veteris, imaginem antiquitatis, columnem reipublicæ diceret intueri. Cf. *Quintil.* 10. 2. Intueri aliquid in exemplum. *h. e.* imitando causa. *Rursus Cic.* 3. *de republ.* 5. Quum et ipsa sis quasi unum exemplum antiquæ probitatis et fidi. *Id.* 3. *Phil.* 6. 15. Quis hoc adolescente castior? quis modestior? quod in juvenute habemus illustrius exemplum veteris sanctitatis? *Id. Dejol.* 10. 28. Eum virum unius pudoris pudicitiaque exempla humanorum. *Id.* 45. 41. Nobilia maxime sortis mortalium exempla. *Curt.* 5. 17. 5. Inter pauca fortunæ exempla memorandum. *Vallej.* 2. 116. Adlescentes in omnium virtutum exemplo genitus. *Tac.* 14. *Ann.* 48. Publicæ clementiæ maximum exemplum. *Amman.* 27. 3. Inter præcipua nominandus exempla doctrinarum atque modestiæ. *Rursus Tac.* 16. *Ann.* 35. Firmare animum constantibus exemplis. *h. e.* exemplis constantiæ. Sic *Id.* 2. *Hist.* 61. Exemplum modestum. *h. e.* modestiæ. Cf. *Plin.* 3. *Ep.* 1. Uxor singularis exempli, et *Inscript.* apud *Gyuter.* 394. 8. EXEMPLVM PERIIT, CASTAE LVGETE PVLLAE: OFFIA IAM NON EST, EREPTA EST OFFIA FIRMO. — Hinc etiam illa *Ter. Heaut.* 5. 1. 47. Non tibi ego exempli satis sum? non is servo io a bastanza di esempio? *Id. ibid.* proli 20. Habet exemplum honorum: quo exemplo sibi licere id facere, quod illi fecerunt, putat. *Cic.* 4. *Fam.* 3. Quod exemplo fit, id etiam jure fieri putant. *ad imitazione altrui. Id.* 3. *Legg.* 14. 32. Vitiosi principes plus exemplo, quam peccato nocent. *col mal esempio. Nepos Agesil.* 4. Exemplum alicujus sequi. *Ovid.* 3. *Art. am.* 87. Ite per exemplum, genus o mortale, dearum. *Plin.* 9. *Ep.* 13. extr. Vera ne hæc, affirmare non ausim, interest tamen exempli, ut vera videantur. *Id.* 8. *ibid.* 22. extr. Quem insiguire, exetu-

pli non nihil: non insignire, humanitatis plurimum refert. *Id.* 6. *ibid.* 29. Suscipiendas esse causas amicorum, aut destitutas, aut ad exemplum pertinentes. *Id.* *Paneg.* 6. Inducere pessimum exemplum. *introdurre un pessimo esempio.* Trajanus apud *eumd.* 10. *Ep.* 98. Res pessimi exempli est. *Inscript.* apud Gruter. 388. 2. PARENTIBUS IN EXEMPLUM PUISSIMIS. *Alia* apud *eumd.* 457. 6. CVRATOR MAXIMI EXEMPLI. — b) Speciatim usurpatur de singulis eventibus, casibus, actibus. *Plaut. Epid.* 1. 1. 7. Quid tu? agis ut velis? *ru.* Exemplum adest. *h. e.* ecce exemplum ac testimonium ejus rei, quam quæris. *Al. leg. exemplum habes:* quod eodem recidit. *Cic. 2. de republ.* 17. Tullus Hostilius de imperio suo, exemplo Pompeilli, populum consuluit curiatim. *Id.* 1. *ibid.* 3. Hinc illa et apud Græcos exempla, Miltiadem, Aelorem domitorumque Persarum — vitam — in civium vinculis profudisse. — Nec vero levitatis Atheniensium crudelitatisque in amplissimos cives exempla deficiunt. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 2. 2. Cupiisse te, quoniam Smyrnæ duos insuisses in culleum, simile in superiori parte provinciarum edere exemplum severitatis tuæ. *Sic Cæs. 1. B. G.* 31. Omnia exempla cruciatus edere in aliquem. *Auct. B. G.* 8. 44. Exemplo supplicii deterrendos reliquos existimavit. Et cum Infinito *Sil. It.* 17. 141. tum vincula viro — Addita, et, exemplum non unquam fidere lætis, Sæpitrifera arcta palmas vincere culena. — c) Hinc *exemplum* sæpe est propositio, seu narratio rei peculiaris, quæ ad faciendam fidem, aut ad explicandum quippiam affertur, *esempio, παραδειγμα.* *Cic. 4. Herenn.* 49. 62. Exemplum est alicujus facti aut dicti præteriti, cum certi auctoris nomine, propositio. *Id. ibid.* 3. 5. Hoc interest inter exemplum et testimonium: exemplo demonstratur id, quod dicimus, cujusmodi sit: testimonio esse illud ita, ut dicimus, confirmatur. *Id.* 1. *Invent.* 30. 49. Exemplum est, quod rem auctoritate aut casu alicujus hominis aut negotii confirmat aut infirmat. *Id.* 2. *ibid.* 51. 156. Uniuscujusque constitutionis exemplum supponere non gravamur. *Id.* 1. *Divinat.* 20. 33. et 2. *ibid.* 3. 8. Exemplis grandioribus uti et claris et illustribus. *Id.* 1. *ibid.* 30. 64. Divinare morientes etiam illo exemplo confirmat Posidonius, quo affert, Rhodium quemdam sex nominasse etc. *Quintil.* 10. 2. 11. Assumere aliquid in exemplum. *portar per esempio.* *Sueton. Tib.* 21. Ex quibus in exemplum pauca subjecti. *per esempio.* *Terentian. de metr.* p. 2385. *Futsch.* Exempla solent sensibus admovere lucem. — Hæc porro significatione sæpissime occurrunt formule *exempli causa, exempli gratia;* ut apud *Cic. 13. Phil.* 2. 2. Cum Antonio pax esse potest? cum Censorino, Ventidio, Trebellio? — Exempli causa paucos nominavi: genus infinitum immanitatemque ipsi cernitis reliquorum. *per cagione d' esempio.* *Id. Mur.* 12. 27. Quia in alicujus libris, exempli causa, id nomen invenerant, putarunt etc. *verbigratia.* *Adde eumd.* 1. *Invent.* 37. 66. *Nepos Lysand.* 2. Cujus de perditâ satis est, unam rem, exempli gratia, proferre. *Quintil.* 6. 5. 6. Idem in reliqua parte faciemus: pauca tamen exempli gratia ponam. *Adde eumd.* 9. 2. 56. et 5. 10. 110. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 17. 15. (77). Exempli gratia, in Martii sidere etc. ¶ 4. Speciatim exempla dicuntur graves animadversiones et supplicia, ut exemplo futura sint, vel quæ enarranda sint tanquam exemplum. *Ter. Eun.* 5. 5. 4. Quæ futura exempla dicunt in eum indigna? et 6. Quid ais? in quem exempla fieri? *Id. Heaut. prol.* 51. Exemplum statuite in me, ut adolescentuli vobis placere studeant potius, quam sibi. *Cic. 4. Herenn.* 35. 47. Qui parentes habetis, ostendite istius supplicio, vobis homines impios non placere. Quibus liberi sunt, statuite exemplum, quantæ pænæ in civitate sint hominibus istiusmodi comparatæ. *Tac.* 14. *Ann.* 44. Habet aliquid ex iniquo omne magnum exemplum. *Id.* 12. *ibid.* 20. Meritum quidem novissimo exempla Mithridatem.

II.) Impropræ. ¶ 1. Ponitur pro ratione, modo, conditione etc. rei alicujus. *Plaut. Trin.* 4. 2. 76. ca. Nomen patris quod ad exemplum est? sr. Ad hoc exemplum est, Char. cu. An Chares? an Charmides? a qual altro nome s'assomiglia? etc. *principia costi,* Char. *Id. Pers.* 3. 1. 7. Ad hoc exemplum te exornavi. *in questa foggia.* *Id. Mil. glor.* 2. 4. 6. Credo, istoc exemplo tibi esse eundem extra portam. *in questo modo, in questa positura.* *Id. ibid.* 3. 1. 132. Uno exemplo ne omnes vitam viverent. *Id.*

Bacch. 3. 6. 11. Multi more isto atque exemplo vivunt, quos quum censeas esse amicos, reperuntur falsi falsimonis. Cf. *Cæs. 1. B. G.* 8. Negat se more et exemplo populi Romani posse iter ulli per provinciam dare. *Liv.* 31. 12. Questionem de exiliatis thesauris eodem exemplo haberi, quo M. Pomponius prætor ante habuisset. *col medesimo rito.* *Ovid.* 4. *Mel.* 621. Nunc huc, nunc illuc exemplo nubis aquosæ fertur. *a guisa di etc.* *Sueton. Clud.* 20. *extr.* Superpositi altissimam turrim in exemplum Alexandrini Phari. *a foggia.* Huc referri potest et illud *Plin.* 7. *Hist. nat.* 16. 15. (68). Cum dentibus nasci, in feminis inauspicati fuit exempli. *d'infelici consequenze.* ¶ 2. Item est illud ipsum, quod aliqua descriptione continetur, *sensu, tenore.* *V. superius I. 1. c. Cic. 4. Fam.* 4. 1. Accipio excusationem tuam, qua usus es, cur sæpius ad me litteras uno exemplo dedisses. *Id.* 9. *ibid.* 16. De quo et tu mihi antea scripseras, his eodem exemplo. *Id.* 9. *Att.* 6. 3. Capua litteræ sunt allatæ hoc exemplo: Pompejus mare transiit etc. *Id.* 2. *leg. Agr.* 20. 53. Quorum (epistolarum) ego jam exemplum ab istis compositum arbitror. (Eodem sensu *Sueton. Cal.* 53. Quorum codicillorum argumentum erat etc.). *Sueton. Tib.* 76. Testamentum duplex —; sed eodem exemplo.

EXEMPTILIS, e, adject. qui eximi potest. *Colum. 8. R. R.* 11. 4. Hæc pænticæ idcirco sunt exemptiles, ut quum res exigit, a paxillis deductæ liberum aditum converentibus stabulum præbeant. *Ulp. Dig.* 34. 2. 25. § 11. Margarita, vel alii lapides exemptiles.

EXEMPTIO, ōis, f. 3. actus eximendi. — a) Generatim. *Varro 3. R. R.* 16. 34. Exemptionem slyi apiarii facere. *h. e.* mel eximere, quod *castrare alvos apum* dixit *Colum.* 9. *R. R.* 15. 11. Idem *Colum.* 3. *ibid.* 18. 5. Quum per exemptionem inæ partes (seminum, seu malleolorum) perforatæ sunt. *h. e.* extractionem. *Adde eumd.* *ibid.* 19. 1. *Pompon. Dig.* 19. 5. 16. Si post exemptionem cretæ fossam replevero. — b) Speciatim in jure. *Paul.* *ibid.* 2. 7. 4. et *Ulp.* *ibid.* 5. Exemptio ejus, qui in jus vocatus est. *h. e.* quum quis vi, aut dolo detinetur, quo minus in jus vocatus eat: qua de re toto eo titulo agitur.

EXEMPTOR, ōris, m. 3. qui aliquid eximit. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 24. (125). Exemptores quoque affirmant, compleri sponte illa montium ulcera. *Plinius* de lapidum fodinis hic loquitur, et *exemptores* vocat eos, qui lapides seu marmora erunt.

EXEMPTUS, us, m. 4. idem quod exemptio, ablatio. *Vitruv.* 9. 9. Cuneorum adjectus aut exemptus perficere cogit.

EXENTERATUS, a, um. *F. voc. seq.* EXENTERO, as, ōvi, ōtum, are, a. 1. (ex et ἐντροπὴν intestinum). Part. *Exenteratus I.* — Exentero est eviscere, interiora aufero.

I.) Proprie. *Justin.* 1. 5. 10. Epistola exenterato lepori inseritur. *Voss.* in *Etymol.* testatur, in quibusdam vet. codicib. legi *exinteratus*, quasi sicut *ob intus.* *Fulgat. interpr.* *Tob.* 6. 5. Exentera hunc piscem, et cor ejus et fel et jecur repono libi.

II.) Translate. ¶ 1. Est evacuar. *Plaut. Epid.* 2. 2. 2. Acutum cultrum habeo, qui seni exenterem marsupium. *Id. ibid.* 3. 4. 74. Exentero meum marsupium. *Id. ibid.* 5. 2. 7. opes argentarias mihi. ¶ 2. Item ponitur et pro cruciare. *Id. ibid.* 3. 1. 1. Expectando exedor miser atque exenteror.

EXEO, is, ōvi vel ōi, ōtum, ōre, 4. (ex et eo). *Exiet pro exhibit* habet *Tertull. advers. Jud.* 13.: *V. EO* iuit. *Exiebat pro exhibit* legitur in *Inscript.* apud *Gervas. Osserv. intorno a due iscr. Messin.* p. 1. — Part. *Exiens, euntis* sub *A. I.* 1. et *II.* 2.; *Exitus* sub *B. II.*; *Exiturus* sub *A. I.* 1. et *II.* 4.; *Exeundus* non est usitatum: *V.* tamen verbum *EO* inii; *Sup. Exeundum* pass. impers. occurrit apud *Cæs. 1. B. C.* 69., cujus verba *V.* sub *A. I.* 2. a. — *Exire A.* Est verbum neutrum; sed aliquando *B)* Cum Accusativo occurrit.

A) Neutrum *exire, ἐξέρχεται*, est extra ire, egressi (li. *andar fuori, uscire*; *Fr. sortir de, aller hors de*; *Hisp. salir fuera, irse fuera*; *Germ. von einem Orte heraus* —; *fort oder weggehen, ihn verlassen*; *Angl. to go out*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim; et quidem — 1.) De hominibus et brutis animalibus. — a) Cum addito loco, ex quo quis exit — Per quendam ad-

juncta, ut apud *Plaut. Epid.* 5. 1. 43. Ego modo huic frater factus, dum intro eo atque exeo. *Id. Cas.* 5. 2. 51. Inde foras tacitus exeo hoc ornatu. *Adde eumd.* *ibid.* 2. 5. 42. et *Ter. Andr.* 1. 2. 3. Rursus *Plaut. Rud.* 2. 2. 2. Herus quum modo exibat foras, ad portum se ojebat ire. — Sæpius per Ablat. et præpos. *ex.* *Plaut. Amph.* 1. 3. 35. Exire ex urbe volo. *Cic. 4. Fam.* 1. 2.; et *Cæs. 2. B. G.* 33. ex urbe, ex oppido. *Cic. Pis.* 14. 33. e patria. *Al. leg. a. Nepos Themist.* 8. ex navi. *Cæs. 1. B. G.* 5. e finibus suis. *Id.* 7. *ibid.* 20. clam ex castris. — Per Ablat. et præpos. *de.* *Cic. 2. Orat.* 63. 263. de triclinio, de cubiculo. *Id. ibid.* 55. 223. de balneis. *Id.* 2. *Att.* 7. 4. de navi. *Curt.* 8. 1. *extr.* de convivio. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 16. 18. (38). Cornix exit de ovo a cauda. — Per Ablativum cum præpos. *ab,* vel sine ulla præpos. *Ter. Eun.* 3. 4. 7. Exire ab aliquo. *h. e.* domo alicujus. *Liv.* 10. 37. ab urbe. *V. Drakenborg.* ad *h. 1. Plaut. Mil. glor.* 5. 39. Postquam exierunt porta, nihil cessarunt illico osculari atque amplexari inter se. *Cic. 1. de republ.* 12. Nunciavit, venire ad eum Lælium domoque jam exisse. *Adde eumd.* 1. *Fam.* 9. ante med. *Sic Cæs.* 1. *B. G.* 6. Erant omnino itinera duo, quibus itineribus domo exire possent. *Adde eumd.* *ibid.* 19. et 29. — b) Cum addito, quo quis exit — Per Accusativum et præpos. *in.* *Cic. 1. Off.* 32. 118. Herculem dicunt exisse in solitudinem, atque ibi sedentem etc. *Id. ibid.* 17. 54. Qui quum una domo jam capi non possit, in alias domos, tamquam in colonias, exeunt. *Cæs. 1. B. G.* 33. Quum omnem Galliam occupasset in Provinciam exirent. *olivrepas-sassero.* *Plin.* 10. *Hist. nat.* 44. 61. (126). in pascua. *Cic. 7. Ferr.* 51. 135.; et *Nepos Alcib.* 8. *extr.* in terram. *sbarcare, smontare.* *Lucret.* 1. 170. in luminis oras. *h. e.* nasci. — Per Accusativum et præpos. *ad.* *Ter. Hecyr.* 4. 1. 6. Exire ad aliquem. *h. e.* domo ad aliquem visendam. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 57. 83. (175). ad pabula. *Id.* 11. *ibid.* 10. 10. (21). ad opera. — Poetice pro Infinitum. *Stat.* 1. *Achill.* 238. Exierant dare veris opes, divæque severas Fronde ligare comas. — c) Absolute. *Nepos Themist.* 6. Solus profectus est: reliqui legati ut tam exirent, præcepit, quum etc. *Id. Alcib.* 3. Priusquam classis exiret. *uscisse del porto.* *Cic. 9. Fam.* 6. Exire Ostiæ. *sbarcare ad Ostia.* *Seneca 3. Benef.* 16. Feminæ exeunt matrimonii causa. *h. e.* domo et familia. — Inter *exeo* et *enigro* differre aliquando aliquid (quamvis fere promissæ semper usurpantur) monet nos *Ciceronis* locus 4. *Ferr.* 36. 89. Domo ejus emigrat Verros, atque adeo exit: nam jam ante migrarat. Ex hujus loci sententia *emigrare* est alio se ad habitandum conferre, vasis tamen relictis: *exire* vero significat universa sua discedendo secum asportare. — d) Passive impersonaliter. *Plaut. Cas.* 4. 3. 15. Crepuit ostium: exitur foras. *Cato R. R.* 1. Ut inde exiti possit. *Ferro 6. L. L.* 58. *Müll.* In Velabro, qua in Novam viam exitur. — 2.) De inanimis et abstractis. *Sic — a)* Exire pertinet ad sortitiones. *Cic. 1. Att.* 19. 3. Quum de consularibus mea prima sors exisset. *Sic Horat.* 2. *Od.* 3. 25. omnium Versatur urna: serius oculus Sors exitura. *Rursus Cic. 4. Ferr.* 51. 127. Cujus nomen exisset. — b) De perunia. *Cic. 4. Ferr.* 25. 61. Quum omnes perspicerent ad istum illos nummos, qui per simulationem ab isto exierant, revertisse. *erano usciti dalle mani di costui.* — c) Pertinet etiam ad flumina in mare influentia. *Ovid.* 2. *Amor.* 13. 10. de Nilo. Per septem portus in maris exit aquas. *sbocca.* *Fal. Flacc.* 8. 187. de Istro. septem exit aquis, septem ostia pandit. — d) Ponitur etiam de plantis, verbis etc. pro terminari, desistere, finire, terminare. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 23. 35. (86). Populo albæ folia vetustiora in angulos exeunt. *Id.* 37. *ibid.* 6. 22. (83). Vitium opali, si color in florem heliotropii exeat. *Seneca 1. Benef.* 4. Verbis malignis et vix exeuntibus. *Quintil.* 1. 5. 61. Ne in a quidem atque s litteras exire temere masculina Græca nomina recto casu patiebantur. *Id.* 1. 5. 6. Nomina, quorum prima positio in easdem, quas *Castor*, litteras exit. (Alio sensu *Id.* 1. 6. 7. Dummodo per eandem litteram in infinitum exeant. *h. e.* eandem litteram in pænultima infiniti habeant. ¶ 2. Speciatim in re militari est e castris exire, exire ad iter faciendum vel ad pugnam committendam. *Cæs. 1. B. C.* 64. Ut eos milites, qui de tertia vigilia exissent, consequerentur. *Id. ibid.* 6. Palu-

dati, votis nuncupatis, exeunt consules. *h. e.* ex urbe ad bellum proficiscuntur. Sic *Nepos Agesi.* 6. Quam a plerisque ad exeundum premeretur, exire noluit. *Cic. 2. Fam.* 16. 3. Exire ex Italia ad bellum civile. *Virg. 4. G.* 67.; et *Liv. 44.* 39. ad pugnam. *Liv. ibid.*; et *Curt. 9. 4.* in aciem. — Passivè impersonaliter. *Plaut. Amph.* 1. 1. 64. Postquam exitum est maxima copia. *Cæs. 1. B. C.* 67. Non posse clam exiri. *Id. ibid.* 69. Nemo erat adeo tardus, quin statim castris exeundum putaret. Hoc pertinent et poetica illa *Stat. 11. Theb.* 353. a nostris in fratrem amplexibus exis. *h. e.* postquam me amplexus es, prodis ad pugnandum contra fratrem. Hinc *exire in aliquem* est infesto animo ire, apud *euclid. ibid.* 724. in hanc odiis et regni viribus exis. *Id. 2. ibid.* 490. exis in unum Plebs ferro jurata caput. *Id. 5. ibid.* 151. ferroque omnes exire per annos. *h. e.* sœvire in omnibus ætatis homines. ¶ 3. Item *exire de vel e vita* est mori, quo sensu *excedere vel decedere de vita* sæpius occurrit. *Cic. Amic.* 4. 15. Quem fuerat æquus, ut prius introieram, sic prius exire de vita. Adde *Plin. 3. Ep.* 9. 5. Rursus *Cic. 1. Fin.* 15. 49. B. vita tanquam e theatro exire. ¶ 4. Item in iure *exire de potestate vel a potestate alicujus* dicitur qui liber fit. *Ulp. Dig.* 37. 4. 1. § 6.; *Paul. ibid.* 62.; et *Modest. ibid.* 28. 6. 3. V. POTES-TAS. — Similiter *Cic. Dom.* 14. 37. Exire e patriis. *h. e.* ex ordine patrio ad plebejum transire. — Sic *exire de nomine familie*, vel absolute de nomine dicebantur monumenta sepulcralia, quæ exteros heredes e diversa familia ortos accipiebant. *Inscript. apud Gruter.* 762. 5. HOC AVTEM MONVMENTVM CVM AEDIFICIO NEQVE MYTABITVR, NEQVE YAENIT, NEQVE DONABITVR, NEQVE PIGNORI OBLIGABITVR, SED NEC VILLO MODO ABALINABITVR, NE DE NOMINE EXEAT FAMILIÆ SVÆ. *Alia apud Marin. Iscrip.* *Alb. p. 66.* C. AVELINVS APOLLORHANEVS VIVVS SIBI, VXORI, FRATRI ET LIBERTIS LIBERTABVSQVE LIBERORVMQVE HORVM ET POSTERISQVE FECIT ITA, NE DE NOMINE EXEAT. ¶ 5. Item de effectis, qui ex causa prodiit. — a) De hominibus. *Cic. 2. Orat.* 22. 94. Isocrates magister isolorum omnium, cujus e ludo, tanquam ex equo Trojano, meri principes exierunt. *Fellej.* 2. 82. 3. Fugam suam, quia vivus exierat, victoriam vocabat. *perchè l'avea portata fuori vivo.* — b) De inanimis. *Horat. Art. P.* 22. corrente rota, cur utceus exit? *Cic. 13. Att.* 13. Li-Lri quidem ita exierunt, ~ ut in tali genere ne apud Græcos quidem simile quidquam. *h. e.* come una statua di bronzo esce dallo stampo di creta, uscirono i libri etc. ¶ 6. Item de plantis ponitur pro germinare, pullulare. *Varro 1. R. R.* 45. 1. Primum plerumque et terra exit hordeum diebus septem, nec multo post triticum. *Plin. 11. Hist. nat.* 30. 36. (109). Formine semina arrosa condunt, ne rursus in fruges e terra exeant. *germogliano. Id. 25. ibid.* 4. 9. (28). Folia a radice exeant. *spuntano vel comincia-ro. Colum. 2. R. R.* 10. 3. Lupinus agro limoso exit. *Plin. 18. Hist. nat.* 7. 10. (57). Fabæ in folia exeunt se deinde caulem emittunt. — Et absolute *Colum. 2. R. R.* 11. 3. Ut vix ulla herba exeat. *Pallad. 3. R. R.* 4. Lens sata exit. *Val. Flacc.* 7. 519. Exit messis. ¶ 7. Interdum ponitur, sere apud Poetas, pro ascendere, erigi, in altum ferri. *Lucret. 6.* 886. ignem exspirare foras exireque in auras. *Virg. 2. G.* 81. iugens Exiit ad cælum ramis felicibus arbor. *Plin. 13. Hist. nat.* 4. 8. (37). Palmis religant co-ruas, ut in altitudinem exeant. Cf. *Stat. 6. Theb.* 838. sic grandibus sitis Insurgens humeris hominem super improbus exit.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Cic. 3. Tusc.* 5. 11. Nihil melius, quam quod est in consuetudine sermonis Latini, quam exisse ex potestate dicimus eos, qui effrenati feruntur aut libidine, aut iracundia. *et mox.* Qui igitur exisse ex potestate dicuntur, hinc dicuntur, quia non sunt in potestate mentis, cui regnum totius animi a natura tributum est. Similiter *Id. 4. ibid.* 36. 77. Itaque iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est de consilio, de ratione, de mente. *Petr. Satyr.* 90. Quotiescumque ceperis a te exire, sanguinem tibi a capite mittam. *impazzire.* — Sic pro liberari a re molesta, *abrigarsi, uscire.* *Lucretius apud Non. p. 296.* 16. *Nec.* Exire ex æramna. *Cic. 11. Phil.* 6. 13. ex ære alieno. — De verbis. *Cic. 78.* 265. Quantum pondus in verbis! quam nihil non consideratum exibat ex ore! *Nepos Timo.* 4. Nihil unquam neque insolens, neque glo-

riosum ex ore ejus exiit. — Et pro vulgari, emanare. *Cic. Rosc. Am.* 1. 3. Nequaquam similiter oratio mea exire atque in vulgus emanare poterit. Cf. *Plin. Paneg.* 75. Hoc vero et in vulgus exire et posteris prodita est et in vulgus exiit. *Nepos Hann.* 9. Magnam secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. Et sequente Infinito *Nepos Datam.* 6. Si in turbam exisset, ab homine iam necessario se relictum. *Sueton. Galb.* 20. Quod ante paucos dies exierat in vulgus, laudanti euidam formam suam, respondisse etc. *Id. Ner.* 53. Exiit opinio, descensurum eum ad Olympia inter athletas. ¶ 2. Speciatim de tempore ponitur pro desinare, ad finem venire. *Cic. 1. Divinat.* 25. 53. Quinto anno exeunte, sul sine del quinto anno. *Liv. 4.* 30. ad fin. Induciarum dies exierat. *era spirato.* Adde *euclid. 30.* 25. et 42. 47. *Id. 9.* 34. Censuræ dies exierat. *Sic Id.* 22. 33. stipendii dies. *Seneca Ep.* 8. Nullus mihi per otium dies exit. *mi passa. Plin. Paneg.* 68. Securus tibi et lætus dies exit. ¶ 3. De his, quæ e memoria elabuntur. *Seneca 3. Benef.* 38. Opus laudabile, numquam a memoria hominum exiturum. Et sequente Infinito *Liv. 6.* 37. An jam memoria exisse — quatuor et quadraginta annis neminem ex plebe tribunum militum creatum esse? ¶ 4. Item cum præpos. *extra, supra, in et Accusat.* est modum vel fines excedere, extendi, proferri, adeoque transire, mutari: ad rem *Lucan.* 8. 461. Emensus Cypri scopulos, quibus exit in Austram. *s'estende verso mezzodi.* *Sic Id.* 5. 380. Appulus Hadriacas exit Garganus in undas. *Ovid. 5. Fast.* 189. Circus in hunc exit mensem. *viene a finire. Plin. 33. Hist. nat.* 7. 37. (113). Nonaginta annis ante Praxibulum: quod tempus exit in Orbis nostre ducentissimum sexagesimum nonum annum. *viene a cadere. Varro 2. R. R.* 1. 25. Vide, na novenæ istæ partes non ceant extra pecoris minoris ac majoris nomen. *Seneca Brevit. vit.* 6. Vestra vita, liceat supra mille annos exeat, in artissimum contrahatur. *Plin. 2. Ep.* 11. 18. Probationes in tertium diem exierunt. *tirarano innanzi sino* etc. — Similiter est dicendo egredi a proposito, *fare una digressione. Quintil.* 11. 2. 11. More poetis frequetissimo digressus, in laudes Castoris et Pollucis exierat. *Plin. Hist. nat. præfat.* § 2. Ut in quædam acta exeat. *affinchè io faccia menzione di certe cose già pubblicate.* Similiter *Quintil.* 4. 2. 51. Si tamen adhibitis his quoque artibus, in longum exierit oratio rerum, etc. *riuscirà lungo.* — Et pro mutari, transire. *Quintil.* 8. 5. 14. Continuum metaphoræ usus in allegoriis et enigmatum exit. *passa, si muta. Id.* 1. 5. 71. Verba repudiata etiam in jocos exeunt. *passano in ischerzo. Plin. 7. Hist. nat.* 19. 18. (79). Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quemdam torvitatemque naturæ. *Lucan.* 5. 409. rapiendi tempora belli in seges exisse moras. *Id.* 3. 112. Exire in iram. *h. e.* irasci.

B) Cum Accusativo occurrit tantum apud Poetas, et apud prosæ scriptores post Augusti ætatem; et

I.) Proprie ¶ 1. Stricto sensu est prætergredi, excedere. *Ter. Heeyr.* 3. 1. 18. Exire ilmen. *Ovid. 10. Met.* 52. donec Avernas Exierit valles. *Val. Flacc.* 4. 698. Exire flumen. ¶ 2. Prægnante, uti ajunt, significatione est vitare, declinare, *schivare.* *Virg. 5. Æn.* 438. Corpore tela modo atque oculus vigilantibus exit. *Lucret. 5.* 1329. feros exhibant dentis adactus. *Id.* 6. 1215. procul absiebat, ut acrem exiret odorem. *Id.* 6. 1205. exire profluvium sanguinis. *Virg. 11. Æn.* 750. vim viribus exit. *h. e.* viribus suis vim impetumque hostis avertit. Adde *Stat. 6. Theb.* 802.

II.) Translate. *Ovid. 9. Met.* 632. Quum pigeat tentasse, libet tentare; modumque Exit et infelix committit sæpe repelli. *h. e.* excedit. Et de tempore *Paul. Diac. p. 28.* 5. Müll. Ad exitam ætatem, ad ultimam ætatem.

EXEQUIÆ. V. EXSEQUIÆ.

EX EQUITE, m. qui fuit eques. *Inscript. apud Orell.* 3455. SEX. PILIVS SEX. F. STE. MODESTVS BENEVENTO EX EQVITE ROMANO MILITAVIT IN LEG. VII. etc. Adde *aliam apud euclid.* 3454.

EXEQUOR, et similia. V. EXSEQUOR, etc.

EXERCEO, ces, cûi, citum, cere, a. 2. Part. *Exercens I. et II.* 1. et 3.; *Exercitus I.*, II. 3. et in fin.; *Exerciturus I.*; *Exercendus II.* 1. — Ratione habita etymi est ab *ex* et *erceo*, quia, ut ait *Forcellinus*, quæ exercentur, hoc est excoluntur, sub certa

lege ac ratione coercentur continenturque: vel, ut recentiores philologi opinantur, quia exercere est ex clauso loco aliquid extrahere, in lucem proferre, excitare, atque adeo tractare atque opere versare. Alii volunt esse ab *ἐξαρῶν* (simili τῷ ἐργαίῳ) sive ab *ἐργάζομαι*, idem significantem, ab *ἔργον* opus: alii etiam ab *ἐξουσίῳ* exercere. — Ceterum exercere, *διαπύσις*, est in opere detinere, colere, excolere, tractare, opere versare (It. *tenere in esercizio, lavorare, coltivare, maneggiare, trattare*; Fr. *mettre en activité, remuer, travailler, cultiver*; Hisp. *melter en actividad, revolver, trabajar, labrar, cultivar*; Germ. *beschäftigen, bewegen, bearbeiten*; Angl. *to labour, work, ply, cultivate*).

I.) Proprie occurrit apud Poetas, vel apud prosæ scriptores, qui post Augusti ætatem floruerunt. — a) De hominibus et brutis est, ut diximus, in opere detinere, tenere in esercizio, *far lavorare. Ter. Heaut.* 1. 1. 22. Quod in opere faciundo operæ consumis tuæ, si sumas in illis (servis) exercendis, plus agas. *Id. Adelph.* 4. 2. 48. etc. Sed cæso ad eum pergere, sv. I sane, ego te exercebo hodie, ut dignus es, silicernium. *Forcellinus* h. l. exercere accepit pro vixare. *Ulp. Dig.* 33. 7. 8. Homines qui agrum colunt, et qui eos exercent præpositive sunt his, quorum in numero sunt villici et monitores. *Virg. 1. G.* 210. Exerete, viri, tauros, serite hordea campis. Cf. *Sil. It. 1.* 363. de *falucina*. Dum penitus pluteis Vulcanum exercet alesiis. *h. e.* applicat et quodammodo in pluteis comburendis laborare facit, fatigat. — b) Generatim de inanimis est excitare, movere, agitare, *mettere in movimento, eccitare. Plaut. Amph.* 1. 1. 168. m. Gestiant pugni mihi. so. Si in me (pugnos) exerciturus, quæso in patientem ut primum domes. *Lucret. 2.* 96. nulla quæ est Reddita corporibus primis per inane profundum; Sed magis assiduo varique exercita motu — committita resultant. *Id.* 4. 863. corpora quia sunt exercita motu. *Id.* 2. 119. corpora — Conclis et disridis exercita crebris. *Virg. 3. G.* 529. Pocula sunt fontes liquidi atque exercita cursu Flumina. *Ovid. 8. Met.* 165. de *Mæandro*. Et nunc ad fontes, nunc in mare versus apertum Incertas exeret aquas. Cf. *Horat. 4. Od.* 14. 20. Indomitus undas exeret Auster. Similiter *Ovid. Herod.* 15. 9. Indomitis ignem exercentibus Euris Fertilis accensis ignibus ardet ager. Huc pertinet et illud *Sall. Jug.* 74. Exercito corpore fessus, in lecto quiescebat. *h. e.* fatigato, *stancato*; quod fatigatio ex exercitio nascitur. — c) Speciatim de agris, et est colere, excolere. *Virg. 7. Æn.* 728. Litus arant Rutulosque exercent vomere volles Circæumque jugum. *Id.* 2. G. 356. Exercere solum presso sub vomere. *Id.* 1. *ibid.* 119. humum in inensem. *Id.* 10. *Æn.* 141. pinguis culta. *Horat. Epod.* 2. 3. rura bubus. *Pallad. 2. R. R.* 13. 2. agrum multis arationibus. *Plin. 1. Ep.* 20. Viteas, arbusta, campos curare et exercere. — Et figurate *Virg. 10. Æn.* 808. ut (aratoribus) possint sole reducto Exercere diem. *h. e.* exerendo et laborando transigere. — d) Item de his, quæ arte aliqua tractantur atque opere versantur. *Virg. 8. Æn.* 424. Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro. *Ovid. 6. Met.* 145. exercet aranea telas. *Tac. Agric.* 31. Neque arva nobis, aut metalla, aut portus sunt, quibus exerendis reservemur. Huc referri potest et illud *Stat. 1. Silv.* 2. 166. Exercere formam. *h. e.* alere, fovere, excolere.

II.) Translate. ¶ 1. De hominibus eorumque facultatibus et corporeis et spiritualibus: significat autem vehementer excitare, motu et opere versare, facere ut agant, *mettere in forte movimento ed attività*. Porro hæc significatione occurrit — 1.) *Exercere aliquem vel aliquid in aliqua re, ad aliquid, aliqua re*, vel cum Accusativo tantum. — Cum addito Ablativo rei et præpos. *in. Cic. Brut.* 64. 289. Hortensius me adolescentem multos annos in studio ejusdem laudis exercuit. *Id. pro leg. Manil.* 10. 28. Quod genus belli esse potest, in quo illum non exercuerit fortuna reipublicæ? *Id. Brut.* 90. 309. A Diodoto studiosissime in dialectica exercebar. *Id. 1. Orat.* 57. 244. In hoc genere pueri apud magistros exercentur omnes. *Sueton. Aug.* 16. Exercere milites in aliqua re. *Rursus Cic. 6. de republ.* 26. Exercere animi vim in optimis rebus. *Id. 1. Off.* 84. 122. Maximo autem hæc ætas a libidinibus arceda est exerceandaque in labore patientiaque et animi et corporis. *Ovid. 1. Amor.* 8. 41. Nunc Mars externis animos exercet in armis. Iluc referri possunt et illa

Cic. 1. Orat. 33. 149. Plerique in hoc vocem modo et vires exercent suas. *Virg. 6. Æn. 642.* in gramineis exercent membra palæstris. — Et exercitus pro stupratus apud *Cic. 4. Herenn. 10. 14.* Ita petulans es atque acer, ut ne ad solarium quidem, ut mihi videatur, sed pone scenam et in ejusmodi locis exercitus sis. *Orellius* vero pro exercitus legit exercitatus. — Cum Accusativo rei et præpos. ad. *Plaut. fragm. apud Non. p. 198. 24. Merc.* Ad rem aliquam exercitus. *Cic. Orat. 14. 46.* Aristoteles adolescentes in thesi ad copiam rhetorum in utramque partem exercuit. *Id. 1. Cat. 10. 25.* Ad hanc te amantiam natura peperit, voluntas exercuit. — Cum Ablativo rei sine præpos. *Ovid. 6. Met. 375.* Exercere linguas litibus. *Quintil. 2. 4. 20.* ingenium multiplici variaeque materia. *Id. 2. 4. 41.* Facultatem dicendi his exercuerunt. *Claudian. 1. in Eutrop. 193.* manus parvis exercita furtis. — Cum Accusativo sine additis. *Cic. Brut. 97. 332.* Quid te exercuit Pammenes, vir longe eloquentissimus Græciæ? *Nepos Dion. 9.* Navem in portu agitari jubet, ut si exercere remiges vellet. *Cæs. 5. B. G. 55.* Induciomarus copias agere, exercere, a finitimis equos porare cepit. *Flor. 1. 3.* Mirum in modum exercita juventute, provocare ausus Albanos. *Sueton. Rhetor. 1.* Exercere discipulos. *Catull. 61. 235.* juventam. *Sic Cæs. 6. B. G. 23.* Ea (latrocinia) juventutis exercendæ ac desidiosa minuendæ causa fieri prædicant. *Cic. 1. Off. 23. 79.* Exerendum corpus et ita afflicendum est, ut obedire consilio rationique possit. *Id. 3. Herenn. 21. 34.* Exercere ingenium. *Id. Senect. 11. 38.* Exerendæ memoriæ gratia. *Quintil. 10. 5. 15.* Exercere stilum. *Id. 11. 3. 54.* spiritum. *Seneca Ep. 40. circa med.* Exercere verba. h. e. exercere se ad copiam verborum et ad orationem extemporalem. — 2.º Exercere se vel exerceri Mediorum more sæpe occurrit. — Exercere se apud *Cic. 1. ad Brut. 15.* Gravi iudicio multaque arte se exercuit in verissimo genere dicendi. *Id. Orat. 28. 99.* At vero hic noster, si ad hoc unum est natus, aut in hoc solo se exercuit, aut huic generi studet uni etc. *Id. 1. Orat. 33. 152.* Exercere se vehementissime in subitis dictionibus. *Id. 9. Att. 4. 3.* se in consultationibus. *Plaut. Most. 4. 1. 5.* Exercent sese ad cursuram, fugiunt. *Id. Rud. 2. 6. 41.* se ad ventilationem. *Cic. 1. Orat. 34. 154.* se ad Ennii versus. *Id. Brut. 71. 249.* Se quotidianis commentationibus acerrime exercuit. *Cæs. 1. B. G. 46.* se genere pugæ. *Id. 6. ibid. 28.* se genere venationis. *Plaut. Bacch. 3. 3. 25.* se saliendo. *Quintil. 4. 2. 29.* Cur non in utramque protinus locum se exercent? *Cic. 2. Tusc. 17. 40.* Subduc cibum unum diem athlete: Jovem Olympium, eum ipsum, cui se exercebit, implorabit. *Id. Senect. 9. 27.* Quam athleteas se exercentes in curriculo videret. — Exerceri Mediorum more apud *Cic. 2. Nat. D. 64. 161.* Ut exerceamur in venando. *Quintil. 5. 13. 50.* Ut in utramque locum simul exerceamur. *Cic. 6. Att. 1. 12.* Ciceronis pueri amant inter se, discunt, exercentur. *Id. 2. Tusc. 23. 56.* Faciunt idem, quam exercentur, athlete. *Quintil. 3. 8. 70.* Ne aliter exerceri velint. Huc referri potest et illud *Tac. 3. Ann. 20.* Impiger manu, exercitus militia. — 3.º Et omisso Accusativo. *Cic. 2. Orat. 71. 287.* Quam, ceteris in campo exercentibus, in herba ipse recubasset. ¶ 2. Usurpat etiam de artibus, muneribus etc., itemque de animi affectibus. — a) De artibus, muneribus etc. est facilitate, tractare, versari in aliquo munere administrando, fare, exercitare. *Cic. Cluent. 63. 178.* Instructam ei, medicinæ exercendæ causa, tabernam dedit. *Id. 1. Legg. 4. 14.* Nec vero eos, qui ei muneri præferunt, universi juris expertes fuisse existimo: sed hoc civile, quod vocant, eatenus exercentur, quoad populum præstare voluerunt. *far l'auscato. Horat. 1. Ep. 14. 44.* Exercere artem. Adde *Quintil. 3. 6. 18.* Similiter *Id. Quintil. 2. 1. 3. et 2. 15. 27.* rhetoricam. *Id. 1. 4. 6.* eloquentiam. *Cic. pro leg. Manil. 6. 16.* Exercere vectigalia. *fare il gabelle. Ulp. Dig. 4. 9. 1. § 2.* navem, cauponam, stabulum. Veneti vulgo dicunt *far andare una nave, un'osteria, uno stallaggio.* V. EXERCITOR. *Id. ibid. 7. 1. 13.* fodinas auri, argenti, sulphuris. *Id. ibid. 28. 5. 35. extr.* pecunias. h. e. fenus, ut loquitur *Paul. ibid. 26. 7. 42.* vel in merces iasumere, unde augcantur. *Ter. Heaut. 1. 1. 91.* Exercere sumptum suum. h. e. exercendo se in aliqua arte sumptum sibi necessarium vitæ parare. Alii tamen

aliter leg., et rectius: V. EXSARCIO. *Scevola Dig. 26. 7. 58.* negotiationem per libertos. *Plin. 12. Hist. nat. 14. 30. (53).* commercium turis. *Virg. 1. G. 268.* etiam festis quadam exercere diebus Fas et jura sinunt. *Id. 4. Æn. 87.* Exercere arma. *exercitar l'armi, exercitarsi nel mestiere dell'armi.* *Sic Val. Flacc. 3. 161.* pharetram et arcum, adoperare. *Sall. orat. 2. ad Cæs. circa med.* Militia præmiis exercetur: ubi ea demperis, nemo gratuito malus est. *Plaut. Pæn. prol. 13.* vocem. Similiter *Virg. 1. G. 403.* exercet noctua cantus. et *9. Æn. 62.* agni balatum exercent. *attendono a belare.* *Id. 1. Æn. 503.* choros. *Liv. 31. 26.* populationem. *Cic. Arch. 12. 32.* iudicium. *presiedere,* quod est prætoris, aut iudicis questionis. *Id. 2. Fin. 16. 54.* questionem iacter scarios. *Plin. 10. Hist. nat. 21. 24. (47).* regnum. *regnare.* *Cf. Virg. 2. G. 370.* imperia. h. e. impetare. *Id. 6. Æn. 543.* pœnas. *usare i castighi.* Huc referri potest et illud *Justin. 20. 4.* Exercere vitam separatam a ceteris civibus. h. e. agere. Item illud *Sil. It. 11. 374.* Exercere curas. h. e. agitare, in curis versari. — b) De animi affectibus in aliquo. *Cic. 11. Phil. 3. 8.* Exercere crudelitatem suam in aliquo. *sfogare.* *Id. Divin. in Q. Cæcil. 4. 13.* inimicitias. *Sic Sall. Cat. 49.* graves inimicitias cum aliquo. *Id. ibid. 51.* gratiam aut inimicitias in tanta re. *Id. ibid. 9.* iurgia, discordias, similitates cum hostibus. *Ovid. 9. Met. 275.* odium in aliquo. *Brutus apud Cic. 1. ad Brut. 2.* iracundiam in superatos. *Liv. 20. 17.* scelus, libidinem, avaritiam in socios. *Id. 6. 22.* fæde victoriam in captis. Rursus *Cic. 1. Off. 25. 88.* facilitatem et lenitudinem animi. *usare, praticare.* *Id. ibid.* juris æquabilitatem. *Plin. 1. Ep. 40. ad fin. justitiam.* *Julian. Dig. 39. 5. 1.* liberalitatem et munificentiam. *Catull. 68. 69.* amores ad aliquam. h. e. erga aliquam. *Virg. 4. Æn. 99.* Exercere pacem et hymeneos. h. e. facere, jungere. *Plin. Paneg. 21.* Exercere nomen patris. *usare il nome di padre, far da padre.* ¶ 3. Poniitur etiam pro vexare, iravagliare. *Lucret. 5. 1422.* aurum et purpura curis Exercent hominum vitam. *Cic. 5. Tusc. 1. 3.* Eos casus, in quibus me fortuna vehementer exercuit. *Id. 12. Fam. 4. 1.* Nunc me reliquæ vestræ exercent. *Id. 13. Att. 22. 4.* Te de prædio avide exerceri, moleste fero. *Virg. 4. Æn. 623.* Tum vos, o Tyrii, stirpem et genus omne futurum Exerete oculis. *Id. 4. G. 433.* Non te nullius exercent numinis ira. *Id. 6. Æn. 739.* Exereri pœnis, veterumque majorum supplicia expendere. *Liv. 39. 40.* Similitates nimio plures exercuerunt eum, et ipse exercuit eas. *Plin. 7. Ep. 6.* Perinacissime exercere optimum virum. — Huc pertinent et illa, in quibus exercere ponitur pro detinere, tenere occupato. *Sall. Cat. 11.* Primo magis ambitio, quàm avaritia, animos hominum exercebat. *Virg. 2. G. 415.* incultique exerceat cara saliculi. — Item illud *Sil. It. 1. 260.* Exercere stilum. h. e. ipsam quodammodo stilum vexare, non explendo, sed tolerando. — Sæpe hoc sensu occurrit *Part. præter. pass. Plaut. apud Non. p. 6. 4. Merc.* Quæ sodalem atque me exercitos habet. *Cic. Mil. 2. 5.* Quid nobis duobus laboriosius, quid magis sollicitum, magis exercitum dici potest? *Id. 1. Att. 11. 2.* Candidati exerciti omnibus iniquitatibus. *Virg. 3. Æn. 182.* Nate Iliacis exercite fatis. *Id. 5. ibid. 779.* Venus exercita curis. *Ovid. 7. Met. 634.* Nox subit, et curis exercita corpora somnus Occupat. *Id. 5. Trist. 5. 49.* adversis probitas exercita rebus. — Hinc *Part. præter. pass.*

Exercitus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. et Sup. (V. in fin.):* est autem laboriosus, gravis, fatigosus. *Tac. 1. Ann. 35.* Finem tam exercitæ militiæ orabant. *Id. 1. ibid. 17.* Dura hiems, exerrita æstas. *Sic Plin. 7. Ep. 2.* Estatem inquietam exercitiamque transcurrere. *Sic Cæli. Aurel. 1. Tard. 4.* Adjuvantis exercitioribus adhibendis. h. e. δραστικους. — Quamquam hæc docet *Paul. Diac. p. 81. 8. Müll.* Exercitiorum, exercitissimum dicebant antiqui, sicut ab exercitatio exercitiorum, exercitissimum. *Plinio* quoque *9. Hist. nat. 15. 18. (48).* exercitissimus a quibusdam tribulur: at *Harduin. ex MSS. exercitissimus.* Ceterum *Comp. occurrit etiam apud Pelagon. Veterin. 13. ante med.* De fuvio (equus) bibat, quia exercitior (aqua) est. h. e. più agitata, sbattuta.

EXERCIBILIS, e, adject. qui ad exercitacionem pertinet. *Cæli. Aurel. 3. Tard. 8. a med.* Themison utilis exercitio, vel communiter regula exercibili.

EXERCIO, fr. V. EXSARCIO.

EXERCIO, is, ere, a. 3. idem quod exerceo. *Commodian. 68. 1.* Mysterium Christi, zacones, exercite caste. Hæc ex *Furlanetti Appendice;* ceterum monstra sunt vocabulorum.

EXERCITAMENTUM, i, n. 2. exercitatio. *Apul. Florid. n. 15.* Montium documenta, corporum exercitamenta. *Theod. Priscian. l. 2. part. 2. c. 8.* Desistentibus aliquando jam febribus, etiam salsamenta ministro: tunc totius corporis exercitamentis, ut prius in palaestra, pro virium consideratione uti conveniet.

EXERCITATE, adverb. cum exercitatione. *Comp. Exercitatus* et *Sup. Exercitissime* tantum occurrunt. *Seneca Ep. 90. a med.* Quæ ab imprudentissimis aut æque fieri videmus, aut peritius, aut exercitatus. *peritius* ad scientiam pertinet; *exercitatus* ad usum. *Arnob. 3. 22.* Neque enim traditor alienus esse scientiæ potis est, ut non ejus, quod tradit, rationem teneat exercitissime comprehensam.

EXERCITATIO, ōis, f. 3. actus exercendi se in re aliqua, usus, consuetudo, tractatio, meditatio (It. *esercizio;* Fr. *exercice, usage, habitude;* Hisp. *exercicio, uso, habito, habitud;* Germ. *d. Uebung. Ausübung, Geübtheit;* Angl. *exercise, use, custom, habit, practice.*) Usurpator — a) Generatim. *Cæs. 1. B. G. 39.* Germanos incredibili virtute atque exercitatione in armis esse. *Id. 3. ibid. 19.* Factum est virtute militum, superiorum pugnarum exercitatione. *Cic. 1. Orat. 57. 243.* Quid tibi juris civilis exercitatio profuerit, non intelligo. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 15. 47.* Hominem non ætate, sed usu forensi atque exercitatione tironem. *Id. Cæli. 5. 11.* Exercitatio ludusque campestris. *Id. Amic. 5. 17.* Magnum opus est, egetique exercitacione non parva. *Id. Senect. 3. 9.* Sunt arma senectutis artes exercitacionesque virtutum. *Id. 2. Nat. D. 10. 26.* Cor pora nostra motu atque exercitacione recalescunt. *Id. 1. ibid. 37. 102.* Pueri, etiam quam cessant, exercitacione aliqua ludicra delectantur. *Id. 2. Cal. 5. 9.* Catilina stuprorum et scelerum exercitacione assuefactus. *Id. 1. Off. 18. 59.* Capere consuetudinem exercitacionemque rei alicujus. *Id. 2. Divinat. 46. 96.* Naturæ vitium meditatione atque exercitacione tollere. *Id. Senect. 11. 38.* Exercitaciones ingenii, curricula mentis. *Id. 1. Fam. 9. sub fin.* Studia et exercitaciones. *Id. 2. Nat. D. 67. 168.* Exercitaciones rhetoricæ. *Id. 3. Fin. 12. 41.* Vir egregia exercitacione in dialecticis. — b) Speciatim in re oratoria. *Cic. Brut. 97. 331.* Tuum enim forum, tuum erat illud curriculum: tu illic veneras unus, qui non linguam modo acules exercitacione dicendi, sed et ipsam eloquentiam locupletavisses etc. *Id. Cæli. 22. 54.* Exercitatio ususque dicendi. *Id. 1. Off. 1. 1.* Semper cum Græcis Latina conjunxi, neque id in philosophia solum, sed etiam in dicendi exercitacione feci. *Quintil. 2. 12. 11.* Brevis dicendi exercitatio. *Id. 2. 17. 12.* Continua dicendi exercitatio. *Cic. 3. Orat. 24. 94.* Apud Græcos — videbam esse, præter banc exercitacionem linguæ (h. e. dicendi), doctrinam aliquam et humanitatem dignam scientia.

EXERCITATIVUS, a, um, adject. ad exercitacionem pertinens. *Boeth. Aristot. Topic. 1. 9. p. 667.* Neque vero oportet ea considerare, quorum propinqua est demonstratio, neque quorum valde longinqua; nam illa quidem non habent dubitationem, hæc autem magis, quam secundum facultatem exercitativam. h. e. majorem, quam ut eam ferre possit exercendi consuetudo.

EXERCITATOR, ōris, m. 3. qui alium in re quam exercet. *Plin. 23. Hist. nat. 7. 63. (121).* Pythagoras exercitator primus ad carnes athleteas transiit. *Id. 35. ibid. 11. 40. (136).* Leocythion agilitatis exercitator. *Inscript. apud Don. el. 6. n. 49.* quæ est apud *Orell. 3498.* EXERCITATOR EQUITUM PRÆTORIANORUM. Alia apud *Gruter. 1102. 4.* EXERCITATOR EQUITUM SPECULATORUM PRINCIPIS. Adde alias apud *Orell. 3413.* et apud *Henzen. 5508. 5603.* et 6767.

EXERCITATORIUS, a, um, adject. ad exercitium pertinens. *Inscript. in Transact. philos. T. 53. p. 134.* BABILEM EQUESTREM EXERCITATORIAM JAMPRIDEM A SOLO COEPTAM AEDIFICAVIT.

EXERCITATRIX, icis, f. 3. quæ exercet. *Quintil. 2. 15. 25.* Duas partes civilitatis corpori assignat, medicinam, et quam interpretantur exercita-

tricem: adulationem autem medicina vocat cocorum artificium, et exercitatrix, mangonum, qui colorem furo et verum robur inani sagina mentiuntur. *V. MANGO*. Porro *exercitatrix* est ars gymnastica: *V. quæ* adnotata sunt ad *Ammian.* 36. 4. 3. edente *Valesio*.

EXERCITATUS, a, um. *V. EXERCITO*.

EXERCITE, adverb. Occurrit tantum *Comp. Exercitatus* apud *Apul.* 11. *Met. ad fin.* Mecum ipsas cogitationes exercitatus cogitabam. *h. e.* frequentius et attentius.

EXERCITIO, ònis, f. 3. exercitatio: ab *exercitus*, ut *Paul. Diac.* p. 81. 8. *Müll.* docet. *Cato* apud *Gell.* 11. 2. *extr.* Vita humana prope uti ferrum est. Si exerceas, conturrit; si non exerceas, tamen rubigo interficit. Item homines exerceo videmus conterri; si nihil exerceas, inertia plus detrimenti fuit, quam exercitio. *Ulp. Dig.* 14. 1. 1. § 20. Ad summam reipubl. navium exercitio pertinet. *Papinian.* *ibid.* 1. 21. 1. Magistratus publici iudicii habent exercitiationem.

EXERCITIUM, ii, n. 2. exercitatio. *Sall. fragm.* apud *Veget.* 1. *Milit.* 9. *extr.* Frequentibus exercitiis præparare milites ad prælia. *Tac.* 2. *Ann.* 55. Exercitio equitum interesse. *Vellej.* 2. 109. Imperiam perpetuis exercitiis ad Romanæ disciplinæ formam redactum. *Gell.* 3. 1. *ad fin.* Alicujus rei vel studio vel exercitio teneri. *Macrob.* 2. *Somn. Scip.* 14. *a med.* Omnis motus ad exercitium sui instrumento eget. *Lactant. de C. D.* 5. 14. Oratorio exercitii genere in utramque partem disserentis.

EXERCITO, as, avi, atum, are, a. 1. *intensivum* ab *exerceo*. Part. *Exercitatus* in *fin.* — Exercitare est vehementer vel plurimum exerceo, *exercitare con frequenzia o con forza.* *Sall.* 2. *orat. de republ. ordin.* 18. Corpus atque ingenium patriæ, non suæ quisque potentia, exercitabat. *Quintil.* 2. 10. 9. Quamlibet per alia in scholis exercitati sumus. *Mela* 2. 1. 5. Achilles ibi se ac suos cursu exercitavisse memoratur. — Hinc Part. præter. pass.

Exercitatus, a, um, sæpissime occurrit, et adjective usurpatur, unde *Comp. Exercitator* 1. et 2.; *Sup. Exercitativissimus* 1.; et ¶ 1. Est qui se in re aliqua diu et multum exercuit, *exercitatus, versato, pratico, μετεπειρος, εκπροστυμμένος.* — a) Cum Ablat. rei et præpos. in. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 34. 110. Si res, in quibus versatus exercitatusque sit, nescire se dicat. *Id. Quint.* 1. 3. Homo et in aliis causis exercitatus et in hac multum et sæpe versatus. *Id.* 14. *Att.* 12. *extr.* Homo remotus a dialecticis, in arithmeticis satis exercitatus. *Id.* 1. *de republ.* 6. Exercitatus in illo genere. *Id. Fonteij.* 14. 31. in re militari. *Id. Cluent.* 19. 52. in uxoris necandis. *Id. Mur.* 9. 22. in propagandis, in regendis finibus. *Id. G. Phil.* 6. 17. An sum radis in re publica? quis exercitator? *Id. pro leg. Manil.* 18. 55. Carthaginienses homines in maritimus rebus exercitativissimi paratissimi. *Cæs.* 1. *B. C.* 57. Homines in armis exercitati. *Sic Id.* 1. *B. G.* 36. Germani exercitativissimi in armis. — b) Cum Ablativo sine præpos. *Cic.* 6. *de republ.* 26. Sunt optimæ curæ de salute patriæ, quibus agitatus et exercitatus animus etc. *Id.* 2. *leg. Agr.* 31. 84. Illi miseri, glabris subigendis exercitati. *Cæs.* 2. *B. G.* 20. Milites superioribus præliis exercitati. *Cf. Nepot. Epam.* 5. Exercitatus bello. *Quintil.* 5. 10. 123. Animi studio exercitata velocitas. — c) Cum Accusativo et præpos. ad. *Cic.* 2. *Off.* 15. 53. Paratiores erunt et tanquam exercitatoribus ad bene de multis promerendum. *Id.* 7. *Ferr.* 54. 142. Lictores valentissimi, et ad pulsandos verberandosque homines exercitativissimi. — d) Absolute. *Cic.* 1. *Divinat.* 42. 93. Etrusci ostentorum exercitativissimi interpretes. *Nepos Agesil.* 3. Ornativissimum et exercitativissimum exercitum habere. *Id. Iphier.* 2. Nulla neque exercitatoris copiae, neque magis dicto audientes fuerunt. *Veget.* 1. *Milit.* 1. *ad fin.* In certamine exercitata paucitas ad victoriam promptior est; rudis et indocta multitudo exposita semper ad eandem. — e) Et substantivorum more, *Varro* apud *Non.* p. 88. 14. *Merc.* Exercitatio videri somnum suavem. *a chi ha molto lavorato.* ¶ 2. Item agitatus, vexatus, exercitatus, *agitato. Horat. Epod.* 9. 31. Syrtis exercitativa. *Noto. Petron. Satyr.* 83. Senex exercitativus. *Tac. Agric.* 5. Non sane alias exercitator magisque in ambiguo Britannia fuit.

EXERCITOR, oris, m. 3. ¶ 3. Est exercitator.

qui in re aliqua quempiam exercet. *Plaut. Trin.* 4. 3. 9. Curculio est exercitor: is hunc hominem cursuram docet. *Id. ibid.* 2. 1. 2. Egomet me macero et defatigo: magister mihi exercitor animus hinc est. *Macrob.* 2. *Somn. Scip.* 14. *a med.* Exercitor corporum valentiam luctatoribus præstat. ¶ 2. Item qui questus causa artem aliquam exercet. *Ulp. Dig.* 44. 1. 1. Exercitor navis. *h. e.* ad quem obventiones et redditus omnes locata: navis perveniunt, si ve is dominus navis sit, si ve a domino navem per aversionem conduxit: ut *Id. ibid.* definit. *Cajus* 4. *Instit.* 71. Exercitor vocatur is, ad quem cotidianus navis questus pervenit. *Id. Dig.* 44. 7. 4. *extr.* Exercitor cauponæ, aut stabuli. *Ulp. ibid.* 4. 9. 1. De exercitoribus ratiom, item lintrariis nihil cavetur. *Inscript.* apud *Gruter.* 492. 5. EXERCITORES RATIVUM VLIPIANORUM.

EXERCITORICUS, a, um, adject. ¶ 1. Est ad exercendum pertinens. *Tertull. Pœnit.* 12. Exercitoria jacula. ¶ 2. Item ad exercitorem, seu negotiatorem pertinens, ut exercitoria actio, *African. Dig.* 14. 1. (qui de hac ipsa re inscribitur) 7., *h. e.* quæ datur v. gr. naviganti in exercitorem navis, etc. *Cf. locum Caji* allat. in voc. præced. 2.

EXERCITUALIS, e, adject. ad exercitum pertinens. *Ammian.* 23. 5. Etrusci haruspices, prolatis libris exercitualibus, ostendebant, signum hoc esse prohibitorium. *h. e.* qui de ostentis tractabant, quæ ad expeditiones militares pertinent. *Al. leg. ritualibus.* *Cassiod.* 11. *Fariar.* 1. Exercituali vir. *Adde eumd.* 2. *ibid.* 1. *Id. præfat. Fariar.* Exercitualiis expensa. *Sic Id.* 3. *ibid.* 40. De illis, quæ constant intacta, exercitualiis juventur expensa. *Adde eumd.* *ibid.* 41. et 42. *Id.* 8. *ibid.* 21. Fuerunt apud illum virtutum omnium virum exercitualiis vel pacata servitia.

EXERCITUS, a, um. *V. EXERCEO*.

EXERCITIUS, us, m. 4. *Exerciti* in Genitivo. *Accius* apud *Non.* p. 485. 16. *Merc.* Quo revoces summam exerciti. *Varro* apud *eumd.* *ibid.* Pro salute exerciti. *Adde Nervium* apud *Charis.* 1. p. 103. *Putsch.*, et nummos Aureliani, Cari et Carini Imppp. apud *Mediobarb.* et *Musel.* — Item Genit. *Exercitius* legitur in *Inscript.* apud *Orell.* 4922. — *Nonius* loc. cit. ponit etiam *exercituis*, sed nullo exemplo confirmat. — Ceterum *exercitus* ab *exerceo*

1.) Proprie est exercitatio, *exercitio, γυμνασια.* *Plant. Rud.* 2. 1. 7. Pro exercitiu gymnastico et palæstrico hoc habemus: echinos, lepadas, ostricas captamus etc.

II.) Translate. ¶ 1. Concreto, uti ajunt, sensu significat militum copias, στρατός, ab *exerceo*, quia, ut ait *Varro* 5. *L. L.* 87. *Müll.*, exercitando fit melior. Hinc *Veget.* 2. *Milit.* 1. Exercitus ex re ipsa atque opere exercitii nomen accepit, ut et nunquam liceret oblivisci, quod vocabatur. *Ulp. Dig.* 3. 2. 2. Exercitum non unam cohortem, neque unam alam dicimus, sed numeros multos militum. Nam exercitui præesse dicimus eum, qui legionem vel legiones administrat (II. *exercito*: *Fr. armée, corps de troupes, troupes; Hisp. armada, cuerpo de tropas; Germ. das Heer, Kriegsheer, die Armee; Angl. an army.*) Occurrit — a) Generalim. *Ennius* 14. *Ann.* 13. Horrescit telis exercitus asper utrimque. *Cic. Mur.* 15. 32. Maximus et fortissimus exercitus. *Id. pro leg. Manil.* 21. 61. Exercitum difficili reipublicæ tempore conficere. *Adde eumd.* 5. *Phil.* 16. 43. *Id.* 5. *Phil.* 13. 36. et 4. *ibid.* 3. 6. conscribere et comparare contra atque. *Id.* 5. *ibid.* 8. 23. paucis diebus facere. *Liv.* 2. 43. scribere. *Cic.* 4. *Phil.* 6. 15. conficere. *Sall. Cat.* 30. parare. *Id. Jug.* 10. cogere. *Cæs.* 1. *B. G.* 34. contrahere. *Cic. Prov. cons.* 2. 5. superbissimo delectu et durissima ronsquisitione colligere. *Curt.* 8. 4. movere et hibernis. *Id.* 4. 9. trajicere. *Cæs.* 1. *B. G.* 13. transducere. *Cic. Mur.* 9. 20. ducere. *essere capitano.* *Sall. Cat.* 11. et 17. ducere. *Varro* 5. *L. L.* 87. *Müll.* Exercitui prære. *Cic. pro leg. Manil.* 21. 61. præesse. *Varro* 6. *L. L.* 32. *Müll.* Exercitum fugare. *Liv.* 2. 12. fundere. *Val. Max.* 3. 2. n. 8. hostium rumpere. *Cic.* 15. *Fam.* 4. dissipare. et *ibid.* dimittere in hiberna. et *ibid.* in vicis captis collocare. *Liv.* 2. 9. Infesto exercitu Romam venit. *Id.* 1. 10. Hostibus fit obviam cum exercitu Romulus. — *Exercitus imperatus* et remissus quid significet, *V. in IMPERO*. — b) Speciatim. *Nepos* *Ennius*. 4. Pedester exer-

cit. *fanteria.* *Virg.* 11. *Æn.* 598. equitum exercitus. *cavalleria.* — Interdum tamen *exercitus* de solo pediatu dicitur, quum *equitatus* opponitur. *Cæs.* 2. *B. G.* 11. Insidias veritus, exercitum equitatumque castris continuit. *Adde eumd.* 7. *ibid.* 61. et 1. *ibid.* 48.; et *Liv.* 30. 36. et 40. 52. *V. Drakenborg* ad *Liv.* 28. 1. — Item *exercitus* pro copiis terrestribus occurrit, quum *classi* opponitur. *Liv.* 26. 42. Eodem tempore et exercitus ostendebatur et classis intrabat portum. ¶ 2. *A Poetis* dicitur de quacumque multitudine. *Virg.* 1. *G.* 382. Corvorum increpuit densis exercitus alis. *Id.* 5. *Æn.* 824. Phœniquæ exercitus omnis. *Sil. It.* 11. 413. Mittit se caelo niveis exercitus alis. *h. e.* turba Cupidinum. — De multitudine urbana *Varro* 6. *L. L.* 93. *Müll.* Ad comitia tum vocatur populus, ideo quod alia de causa hic magistratus non potest exercitum urbanum convocare. *Gronov.* 1. 1. *obserrat.* c. 1. multa hac de re. Hæc *Forcellinus*. At hic sermo est de militia. *V. integrum locum.* ¶ 3. Abstracte pro labore, angore, cruciatu, *travaglio.* *Plaut. Cist.* 1. 1. 60. Noli, obsecro, lacrimis tuis mihi exercitum imperare. *Alii aliter.* *V. Gronov.* *loc. sup. cit.*

EXERO, *V. EXSERO*.

EXERRATIO, ònis, f. 3. Legitur a quibusdam apud *Gell.* 15. 2., ubi alii *exercitio*, alii melius *exercitatio*.

EXERRO, as, are, n. 1. (*cx et erro*) extra erro, deerro, aberro.

1.) Proprie. *Stat.* 6. *Theb.* 444. dum non cohibente magistro, Spargitur in gyros, dexterque exerrat *Arion.* *h. e.* ad dexteram deflectit. *Arion* est nomen equi.

II.) Translate. *Cyprian.* *Ep.* 1. 12. Exerrare e via veritatis. *Vulgat. interpr. Sap.* 12. 2. Eos, qui exerrant, partibus corripis —: ut relicta militia, credant in te, Domine. *Vulgat. Ital.* (ed. *A. Mai.*) *Deuter.* 4. 19. Ne respicientes in caelum, et videntes solem et lunam aut stellas et omnia ornamenta cæli, exerretis et adoretis ea.

EXERTUS, *V. EXERTUS*.

EXÉRCO, is, ere, a. 1. Vetus quidam Grammaticus apud *Hieron.* *Column.* asserens *eructo* ab *erugo* derivari, producit hunc *Ennii* versum: Contempsit fontes, quibus exerugit aquæ vis. *Al. male* tenet exarugit pro exaruit. *At legendum* est quibus ex erugit aquæ vis. *V. ERUGERE*.

EXESOR, oris, m. 3. qui exedit. *Lucret.* 4. 220. æstus ab audis Equoris exesor murorum litora circum.

EXESTO, extra esto. Sic enim lictor in quibusdam sacris clamitabat: hostis, vincit, mulier, virgo exesto. Scilicet interesse prohibebatur. Hæc *Paul. Diac.* p. 82. 8. *Müll.*

EXESUS, a, um. *V. EXEDO*.

EX ÉVOCATO, m. qui in militia fuit evocatus. *Inscript.* apud *Orell.* 3494. D. M. S. PABNIO PATERNO EX EVOKAT. QUI SE PROBAVIT AN. XVII. MILITAVIT COH. XI. etc. *Alia* apud *Henzen.* 6815. D. M. IUL. CONCESSO VETERANO EX EVOCATO NATIONE RETUS VIXIT ANNOS XLVIII. etc. *Adde aliam* apud *Orell.* 1953. — *Alia* apud *Henzen.* 5888. DEO SANCTO COCIDIO PATERNVS MATERNVS (hoc nomen est corruptum, vel male lectum) TRIBVNVS COH. I. NERVANE (corrige NERVIVM AVGVSTO) EX EVOCATO PALATINO V. S. L. M. *Henzen.* adnotat: Primum, quod equidem sciam, hujus unicus exemplum.

EXFIBULO, as, are, a. 1. fibula solvo. *Prudent. Psychom.* 633. et avulsis exhibulat illa zonis, Vestis et usque pedes descendens defluit imos.

EXFILATUS, exsertus. *V. EFFAPILLATUM* et *EXPAPILLATUS*.

EXFIR, *V. voc. seq. in fin.*

EXFIT, purgamentum: unde adhuc manet suffitio. *Paul. Diac.* p. 79. 13. *Müll.*, ad quæ verba adnotant critici, illud *exfit* esse a *divo sacrificio*: unde *exfit* inusitat., et *suffio* et *suffimentum*. Porro *exfit* nominis vice ponitur: estque genus suffimenti ex sale sordido, sed excocto purgatoque: unde purgamentum a *Paul. Diac.* dicitur. *Fabius Pictor* apud *Non.* p. 223. 16. *Merc.* *Exfit* est sale sordidum, quod ustum est, et in ollam rudem fritilem (*lege* fritilem) adjectum est, et postea id sai Virgines Vestales terra ferrea secant. Hæc *Fabius*. Hoc idem sai videtur esse, de quo *Paul. Diac.* p. 159. 10. *Müll.* hæc tradit: Muries dicebatur sal in pila tunsum, et in ollam fritilem (*al. fritilem*) conjectum et in fur-

no percoctum, quo debine in aquam misso Vestales Virgines utebantur in sacrificio. *Servius ad Virg. 8. Ecl. 82.* sal coctum appellat: eoque admixto cum farre tosto, tunc et inolitio molam ter in anno fieri a Vestalibus docet. Hucusque *Forcellinus* et *Scalig. Conject. in Varron. L. L. 48. 19.* Ceterum exiit legunt deterioris Codices, meliores vero exiit, ut affirmat *Müllerus* ad *Paul. Diac. loc. cit.* Præterea nullius momenti sunt, quæ ex *Fabio Pictore* afferuntur; ibi enim, pro *exiit est*, rectius nunc legitur *miries sit.* V. plura apud *Müll. ad Paul. Diac. locc. cit.*

EXFODIO pro *effodio* quidam leg. apud *Plaut. Autul. 4. 8. 9.*, et *effossus* legitur apud *Cic. 2. de rep. (cedente A. Maio)* 36.

EXFOLIO, as, are, a. I. folia decerpo. *Apic. 4. 2.* Exfoliare rosas.

EXFORNICATUS, a, um, particip. ab inusit. *ex-fornicor*, valde et sæpe fornicatus. Translate *Vulgat. interpr. Ep. Jud. 7.* Finitimæ civitates simili modo exfornicatae.

EXFRÉTAT, navigat. *Gloss. Isid.*

EXFRICO. V. **EFFRICO**.

EXFUNDATUS, a, um, particip. ab inusit. *ex-fundo*, funditus eversus. *Cæli Antipater* apud *Von. p. 108. 10. Merc.* Exfundato pulcherrimo oppido.

EXFUTI, effusi, ut *mercat* pro *mersat*. *Paul. Diac. p. 81. 10. Müll. V. EFFUNDO*; et quæ dicta sunt in littera T.

EXFŪTŪTUS, a, um, particip. ab inusit. *ex-futio*, futuendo exhaustus. *Catull. 6. 13.* Cur nunc tam laeta exfututa pandas.

EX GLADIATORE, indeclin. m. qui gladiator fuit. *Vet. Scholiast. ad Juvenal. 6. 105.* Sergiolum nomine ex gladiatore amavit, qui et Ludor dictus est, quia sit diu demoratus in ludo: qui ut requiem gladiature haberet, bellonarium se fecerat: quo mos est in talibus sacris lacertos suos secare.

EXGRĒGLE, egregia, idest e grege lectæ. *Paul. Diac. p. 80. 17. Müll. V. EGREGIUS.*

EXGRŪMANS vel

EXGRŪMANS, antis, grumos erucens, vel ex grumis exsilians. *Varro 3. R. R. 14. 3. de cochleis.* Ipsæ exgruminantes ad propolam vitam diu producunt. *Al. leg. exgrumantes, alii exruminantes, alii denique ex se ruminantes: h. e. ruminando suo sibi succo vitam diu producentes; quam postrema lectionem ex Gesneri conjectura habet ipse Schneider.*, quem videsis ad h. l.

EX GUBERNATORE, m. qui in re navali militari fuit gubernator. *Inscript. apud Henzen. 6883.* D. M. CL. GALLIGANVS DIOCLES VETERANVS EX GYBERN. BIXIT ANNIS LXXV. etc.

EXGURGITO. V. **EGURGITO**.

EXHERĒDO et similia. V. **EXHEREDO**.

EXHĀLATIO, ōnis, f. 3. actus exhalandi, expirationis, vaporis tenuis emissio; itemque ipse vapor emissus et in aera sublatus. *Cic. 1. Tusc. 19. 43.* Cælum hoc, in quo nubes, imbres, ventique coguntur, quod et humidum et caliginosum est, propter exhalationes terræ. *Plin. 31. Hist. nat. 3. 27. (45).* Exhalatio nebulosa. Adde *Senec. 2. Quæst. nat. 10.*; et *Pallad. 1. R. B. 7. 4. Nazar. Paneg. 11. ad fin.* Exhalatio maris. *Theod. Priscian. 1. 2. part. 2. c. 1.* Quando autem ab exhalatione inferiorum, quam *ἀνασπύζων* appellamus, caput fuerit sollicitatum etc.

EXHĀLĀTUS, s, um. V. **EXHALO**.

EXHĀLĀTUS, us, m. 4. exhalatio. *Capell. 2. p. 40.* Aer ex calore superno atque exhalatu madoreque infero turbidatus.

EXHALITUS, us, m. 4. halitus foras expressus. Vox a *Lexico expungenda*; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 165.*, ubi legitur etiam sine aspiratione.

EXHALO, as, ōvi, ōtum, are, a. 1. (et et halo). Part. *Exhalans* et *Exhalatus* sub A. — Exhalare, ἐξαρπίζω, est halando emittere. expirare, efflare (lit. *esalar*, spirare; Fr. *exhaler*, rendre par le soufflé, évaporer; Hisp. *exhalar*, vahar, evaporar; Germ. *aushauchen*, *ausdünsten*, *ausdampfen*; Angl. *to breathe out*, *exhale*). Occurrit A) Active; et B) Neutorum more.

A) Active, seu cum Accusativo. *Lucret. 5. 464.* Exhalantque lacus nebulam fluviique peranes. Sic *Virg. 2. G. 217.* terra, Quæ tenuem exhalat nebulam fumosque volucres. *Ovid. 11. Met. 595.* nebulæ exhalantur humo. *Plin. 2. Hist. nat. 42. 42. (111).*

Fumidam a terra ethalari caliginem, certum est. *Id. ibid. 93. 95. (208).* Scrobes mortiferum spiritum exhalantes. *Varro 2. R. R. 2. 12.* Pruina jam exhalata, propellunt in pabulum. h. e. quum evanuit. *Cic. 2. Phil. 12. 30.* et 5. *Verr. 11. 28.* Edormire et exhalare erapulam. *Id. 2. Phil. 17. 42.* Exhalandi vini causa declamitare. *per isfumare, a digerere.* Cf. *Lucilius* apud *Non. p. 164. 33. Merc.* ethalas acidus ex pectore ractus. *Lucret. 2. 417.* ara exhalat odores. *Ovid. 15. Met. 343.* de *Etna*. Spiramenta locis flammam exhalantia multis. *Virg. 2. Æn. 562.* Exhalare vitam. *Ovid. 6. Met. 247.* animam. Adde *eumd. 5. ibid. 62.* et 7. *ibid. 861.* Sic *Id. 11. ibid. 43.* in ventos anima exhalata recessit. *Sil. It. 10. 153.* exhalare supremam lucem in auras. *esalar Vanima.* — Absolute etiam usurpat *Ovid. 7. Met. 582.* Hic illic ubi mors deprænderat exhalantes. scil. animam; ut etiam apud Italos spirare.

B) Neutorum more. *Lucret. 3. 433.* ubi cernimus alta Exhalare vapore atlaria, ferreque funium. *Stat. 10. Theb. 108.* exhalant vestes et corpore pigro Strata calent.

EXHAURIO, hauris, hauri, haustum, haurire, a. 4. (ex et haurio). Part. *Exhaustus* in omnibus paragr. et in fin.; *Exhausturus* 1; *Exhauriendus* II. 3. — Exhaurire, ἐξαρπίζω, est extra haurire, hauriendo extrahere, hauriendo vacuofacere (lit. *cavare fuori attingendo, attingendo vuotare*; Fr. *épuiser*, *vider en puisant*, *tarir*; Hisp. *agotar*; Germ. *aus-schöpfen*, *schöpfend ausleeren*; Angl. *to draw out*).

1.) Proprie de solidis dicitur. *Cic. Senect. 6. 17.* Quam alii malos scandant, alii per foros cursant, alii septimanam exhauriant. Cf. *eumd. 1. Car. 5. 12. Id. 2. Phil. 25. 63.* Tantum vini in Hippie nuptiis exhauseras, ut tibi necesse esset vomere. h. e. ehiberas, *avevi tracannato.* *Forcellinus* hunc locum inter translata retulit. *Propert. 4. 9. 63.* exhausto jam flumine vicerat æstum. Rursus *Cic. Cluent. 11. 31.* Exhaustum poculum. *Auct. B. G. 5. 43.* Ad postremum cuniculis venæ fontis interisæ sunt atque aversæ: quo facto exhaustus repente perennis exaruit fons. *secato.* Sic *Stat. 3. Theb. 259.* exhausti solibus amnes. Cf. *Seneca Ep. 51.* Quid mihi cum sudatoris, in qua siccas vapor corpora exhaustus includitur?

II.) Translate. ¶ 1. Usurpatur de iis, quæ non sunt fluida, et est extrahere, vacuofacere, exinanire. — a) De solidis, et præcipue de pecunia publica. *Cæs. 5. B. G. 41.* Manibus sapulisque terram exhaurire cogebantur. *Horat. Epod. 5. 30.* Veja lignonibus duris humum exhauriebat. *Cic. 2. leg. Agr. 36. 98.* Quum omnem pecuniam ex ærario exhaustisset. *Id. Vat. 2. 5.* Exhaurire ærarium, rempubl. compilare. Sic *Id. 5. Verr. 70. 164.* Inops et exhaustum ærarium. *Id. Pis. 21. 48.* Præda, quam ex fortunis publicanorum, ex agris arribusque sociorum exhauserat. h. e. extorserat, abstulerat, eriperat. *Liv. 10. 44.* Oppidum diripiendum militi dedit: exhaustis deinde tectis ignem iniecit. — b) Similiter de hominibus, qui suis rebus spoiliantur. *Cic. 1. ad Q. fr. 1. 2.* Non itineribus tuis perterri homines, non sumptu exhauriri. *spogliarsi, impoverirsi.* *Id. 6. Att. 1.* Provincia sumptibus et jacturis exhausta. *Liv. 6. 5.* Plebs exhausta impensis. *Id. 37. 19.* Exhaurire commeatibus præbendis socios. *smungere.* *Plin. 5. Ep. 1. a med.* Heredem legatis ita exhaurire, ut non amplius, quam pars quarta remaneat. Huc referri potest et illud *Nepot. Hann. 6.* Exhaustis jam patriæ facultatibus, consumate, esauste. Cf. *Justin. 5. 9.* Misera urbis reliquias cælibus et rapinis exhauriunt. *consumano, distruggono.* — c) De pluribus aliis. *Cic. Sext. 37. 80.* Plaga una illa extrema deficit, quæ, si accessisset, reliquum spiritum exhaustisset. *avrebbe estratto il restante di vita.* Sic *Id. ibid. 21. 48.* Vitam sibi mano exhaurire. *trarsi Vanima di corpo.* *Ovid. 1. Met. 443.* Exhausta pharetra. *vuolata.* *Sueton. Cæs. 79.* Exhausta delectibus Italia. Cf. *Lucan. 3. 181.* Exhausti totas quamvis delectos Athenas. *void d' uomini.* *Curt. 4. 14.* Ordines raros, cornua extenta, mediam aciem vanam et exhaustam. Hinc hyperbolice et poetice *Stat. 2. Theb. 633.* singulilibus arctum Exhaurit thoraca dolor. h. e. pene vacuofacit, contrahente se pectore propter singultus. *Id. 10. ibid. 167.* trepidans inerte sanguine reddit Exhauritque genas. *rende pallide ed esurgui.* *Id. 1. Sil. 1. 33.* citius genitrix Sipyieia fertur Exhaustisse genas. h. e. vacuas-

se lacrimis et flere desuisse. *Id. 5. Theb. 562.* nam mollia colla refusus In tergum serpens venientem exhauserat ietum. h. e. vacuum irritumque reddiderat. *Id. 10. ibid. 295.* jam tædet inanes Exhaurire minas. *sfogarsi in minacce.* — d) Speciatim de viribus. *Plin. 2. Ep. 19.* Exhaurire vires. *sneruare.* Cf. *Curt. 8. 14.* Exhaustæ erant vires, deficebatque sanguis. — Hinc apud sequioris ævi scriptores Part. *Exhaustus* sæpe est fatigatus, absumptus viribus, confectus, desertus, effectus, voto, *esausto di forze, finito, indebolito.* *Curt. 4. 16.* sub fin. Manus fatigatas tantoque cursu corpora exhausta. *Vellej. 2. 21.* Exhaustus bello exercitus. *Lucan. 4. 638.* exhausti sudoribus artus. *Id. 9. 171.* Exhausta lacrimis. *Id. 2. 340.* Visceribus lassis, partuque exhausta revertor. *Stat. 5. Theb. 420.* pariterque exhausta quiescant Flamma. *Id. 19. ibid. 383.* exhaustasque dolent pallere tenebras. ¶ 2. Per metaphoram ponitur pro extinguere, delere. *Cic. 9. Fam. 14. 4.* Libentius omnes meas laudes ad te transfunderim, quam aliquam partem exhauserim ex tuis. h. e. deleverim, detraxerim, deminuerim. *Id. 5. ibid. 16. 4.* Non facile exhauriri tibi istum dolorem posse universum puto. h. e. adimi, levare. — Sic *exhaurire æs alienum* est dissolvere. *Liv. 7. 21. ad fin.* Tarda nomina aut ærarium dissolvit, aut aestimatio æquis rerum pretiis liberavit: ut non modo sine injuria, sed etiam sine quærimoniis partis utriusque exhausta vis ingens æris alieni sit. — Huc pertinet et illud *Cic. 4. Hevenn. 10. 14.* Scurra exhausto robore. h. e. qui omni pudorem abiecit. ¶ 3. Item pro finire, ad finem usque consumere, ad finem perducere, perficere. — a) Generatim. *Cic. 2. Att. 21. 4.* Tantus fuit amor, ut exhauriri nulla posset injuria. h. e. tolli, auferri, deleri. *Id. 4. ibid. 2. 7.* Amicorum benignitas exhausta est in ea re, quæ etc. *Id. 3. Orat. 26. 102.* In quo tanta commoveri actio non posset, si esset consumpta superiore motu et exhausta. *Id. 1. Att. 18. 1.* Multa sunt, quæ me sollicitant anguntque, quæ mihi videor, aures nactus tuas, nuntius ambulationis sermone exhaurire posse. h. e. confundere atque enarrare omnia, atque adeo, te consilium consolationemque præbente, levare. *Id. 1. ad Q. fr. 2. 1.* Exhaustus est sermo hominum et multæ emissæ jam ejusmodi voces etc. — b) Speciatim *exhaurire mandata* est omnia ad unum exsequi, et quasi persequendo et conficiendo consumere, *eseguire pienamente tutte le commissioni.* *Cic. 5. Att. 13. 3.* Deinde exhauri mea mandata; maximeque si quid potest, de illo domestico, scrupulum, quem non ignoras, e specialitate cavami quello scrupolo etc. *Id. ibid. 6. 2.* Mandavi omnia: quæ quidem tu, ut polliceris, exhauries. — c) Item speciatim *exhaurire labores, pericula* etc. est excipere, subire, exsequi, peragere, ea ratione, qua dicimus *exancillare labores* etc. *Liv. 21. 21.* Quies inter labores aut jam exhaustos aut mox exhauriendos renovavit corpora animisque ad omnia de integro patiendi. *Id. 21. 30.* Exhaurire laborem, periculum. Adde *eumd. 25. 31., 26. 31. et 44. 39.*; *Plin. 3. Ep. 9.*; et *Sil. It. 17. 351.* Sic *Stat. 6. Theb. 236.* positi donec cum sole labores Exhausti. h. e. peracti, finiti. *Id. 10. ibid. 36.* exhaustos iterare labores. *Virg. 10. Æn. 57.* tot exhausta pericula. et *Tac. 4. Hist. 32.* Pericula, quæ per viginti annos in castris exhausisset. Hinc etiam *Virg. 4. Æn. 14.* bella exhausta canebat. *Liv. 33. 11.* Exhaurire dura et aspera belli. *Curt. 5. 9.* Major belli moles superest, quam exhausta sit. *Virg. 9. Æn. 356.* Pœnarum satius exhaustum est. h. e. captum est, caede facta hostium. — Et de tempore. *Lucan. 5. 44.* nostrum exhausto jus clauditur anno. *finito, passato.* *Tac. 4. Hist. 29. extr.* Sic exhausta nocte, novam aciem dies aperuit. — Hinc a Part. præter. pass. cujus plurima superior exempla retulimus,

Exhaustum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, occurrit apud *Virg. 2. G. 398.* de vite. Qui nunquam exhausti satis est. h. e. effossio terræ circa eam.

EXHAURITŌRIUS, a, um, adject. qui exhauriendos inservit. *Gloss. Isid.* Antlia, rota exhauritoria.

EXHAUSTANT, efferunt. *Paul. Diac. p. 82. 6. Müll.*

EXHAUSTIO, ōnis, f. 3. actus exhauriendi. Adhibetur a *Servio* ad *Virg. 2. G. 398.* Aspera tamen vox est (vel ipso fatente) si in carmine usurpetur.

EXHAUSTUS, a, um. V. **EXHAURIO**.

EXHEBENUS. V. EXEBENUS.

EXHEDRA. V. EXEDRA.

EXHERBO, as, are, a. 1. Part. *Exherbandus*. — Exherbare est herbis expurgare. *Colum. 11. R. R. 3. 11.* Quum sationis appropinquabit tempus, ante quintum diem exherbandus erit locus. *Id. 4. ibid. 31. 2.* Sali quum germinavit, crebro foditur atque exherbat.

EXHEREDATIO, ōnis, f. 3. hereditatis privatio. *Quintil. 7. 1. 53.* Tu impie fecisti, quam exheredationem meruisti. *Ulp. Dig. 39. 9. 1.* Notam exheredationis mereri.

EXHEREDATUS, a, um. V. EXHEREDO.

EXHEREDITATUS, a, um. V. voc. seq.

EXHEREDITO, as, avi, atum, are, a. 1. frequentat. verbi *exheredo*. — Part. *Exhereditatus* et *Exhereditandus*. — Exheredito est exheredem facio. *Salvian. 3. advere. avar. 10. p. 112. Rittersh.* Dominantes omnia sua etiam se ipsos exhereditaverunt viventes. *Papinian. Dig. 3. 2. 25.* Exhereditatum quoque filium luctum habere patris memorie placuit. Ita *Haloander*; at *Torrentin.* habet *exhereditatum. Boeth. Aristot. Topic. 2. 3. p. 670.* Prævus exhereditandos dixit esse.

EXHERÉDO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et heres). Part. *Exheredans* et *Exheredatus* f. — Exheredo est hereditate privo, exheredem facio.

I.) Proprie. *Cic. 2. Phil. 16. 41.* Igitur fratrem exheredans, te faciebat heredem. *Id. Cluent. 48. 135.* Ut, quum cum filium exheredaret, quem oderat; et filio coheredes homines alienissimos conjungeret, quem diligebat. *Nepos Themist. 1.* A patre exheredatus. *Herinog. Dig. 37. 14. 21.* Liberi liberti exhereditati facti. Adde *Cic. 4. Herenn. 23. 33.* et *Rosc. Am. 18. 52.*; et *Quintil. 5. 13. 32.* et *7. 4. 20.*

II.) Figurative. *Plin. 37. Hist. nat. 2. 7. (20).* T. Petronius moriturus, invidia Neronis principis, ut mensam ejus exheredaret, trullam myrrhinam trecentis talentis emptam fregit. *h. e.* ut mensæ Neronis auferret, scilicet ne heres Nero trulla illa in mensa uteretur.

EXHERES, edis, comm. gen. 3. qui privatus est hereditate, quæ ad eum pertinebat. *Plant. Most. 1. 3. 77.* Ut ego exheredem meis bonis me faciam, atque hæc sit heres. *Cic. 1. Orat. 38. 175.* Posset ne paternorum bonorum exheres esse illius, quem pater testamento neque heredem, neque exheredem scripsisset? *Quintil. 7. 1. 42.* Qui reo patri non affuerit, exheres sit. *Paul. Dig. 28. 19.* In cetera parte exheres mihi erit, et *moz.* Fundi exheres esse jussus. Adde *Quintil. 5. 10. 107.* et *9. 2. 34.* — Joculariter *Plaut. Bacch. 4. 8. 8.* Neque Bellona mihi unquam creduat, nisi illum exanimalem faxo, exheredem fecero viæ suæ. *h. e.* occidero.

EXHIBEO, hibes, bibi, hibitum, bibere, a. 2. (ex et habeo). Part. *Exhibitus* l.; *Exhibiturus* l. et II. 1.; *Exhibendus* l. — Exhibere, quasi extra habere, ἀποφαίω, παριστῆναι, significat extra secretum habere, videndi tangendique aliquid facultatem præbere, ut ait *Ulp. Dig. 43. 28. 3.* (hisce verbis: Ait prætor: Quem hominem dolo malo retines, exhibebis. — Exhibere est in publicum producere, et videndi tangendique hominis facultatem præbere; proprie autem exhibere est extra secretum habere.) adeoque est producere, proferre, ostendere, offerre (It. *presentare, produrre, mostrare, metter fuori*; Fr. *tirer de, mettre au jour, faire paraître, produire, exhiber*; Disp. *tivar, sacar a fuera, presentar, exhibir*; Germ. *herhalten, hergeben, herausgeben, herbeischaffen*; Angl. *to present, produce, offer, give, show, display, exhibit, evince, set forth*).

I.) Proprie, occurrit sæpe in re forensi et est ante judicium sistere, et facere potestatem ei, qui agit, ut experiundi sit copia, *presentare in giudizio. Cic. Mil. 12. 33.* Exhibe, queso, Sexte Clodi, exhibe librarum illud legum vestrarum. *Petron. Satyr. 15.* Invaserat pallium, exhibiturumque crastino die affirmabat. *Sueton. Vitell. 14.* Exhibere tabulas testamenti. Adde *Dig. 10. tit. 5. de tabulis exhibendis. Scævola Dig. 40. 5. 41. extr.* Exhibere rationes. *Cic. Flacc. 15. 35.* Cedo tabulas: non deportavi. Fratres saltem exhibe: non denunciavi. *Paul. Dig. 2. 4. 17.* Exhibere aliquid apud acta. *Ulp. ibid. 11. 4. 1.* fugitivos apud magistratus. *Paul. ibid. 12. 2. 28.* debitorem in judicium. Adde *Dig. 10. tit. 4. qui est ad exhibendum. 43. tit. 28. de li-*

bero homine exhibendo, *tit. 29. de liberis exhibendis etc. Cf. Plin. Paneg. 63. extr.* Exhibere se religioni decorum et iudicis hominum. — Similiter extra rem forensam. *Sueton. Ner. 12.* Exhibuit ad ferrum quadringentos senatores sexcentosque equites. *h. e.* in arenam produxit ludorum causa. *Cf. Plin. 1. Ep. 25.* Exhibere alicui spectaculum memorabile. Et *Ovid. 2. Amor. 6. 43.* Septima lux aderat non exhibitura sequentem. *Cic. 7. Ferr. 25. 63.* Quæstorii suo custodes misit, ut omnia sibi integra quæprimùm exhiberentur. *Ovid. 4. Pont. 5. 34.* Exhibere vias tutas. *rendere, mantenere. Id. Heroid. 17. 192.* Hypsipyle testis, testis Minioia virgo, in non exhibitis utraque lusa toris. *h. e.* non oblati, sed sorto quæsitis atque adeo illegitimis. *Id. 3. Trist. 11. 54.* monstratis crudeliter ignibus ustis, Exhibuit querulos ore gemente sonos. *h. e.* emisit, edidit.

II.) Translate. ¶ 1. Exhibere est causivum, et significat prolicendo sub oculos ponere, ostendere, repræsentare, *lasciar vedere, mettere sott'occhio, mostrare, rappresentare.* Hoc sensu occurrit — a) De rebus. *Ovid. 15. Met. 611.* dempta capiti — corona Exhibuit gemino præsignia tempora cornu. *lasciò vedere. Id. ibid. 527.* notam lingue bacis oleaster amaris Exhibet. *Id. 6. ibid. 212.* me orbam Dixit, et exhibuit linguam scelerata paternam. *mi mostrò. Colum. 5. R. R. 2. 1.* Ager plurimum angulorum formam exhibet. *Plin. 15. Hist. nat. 13. 12. (41).* Pruna nucibus insita faciem parentis succumque adoptionis exhibent. — b) De hominibus usurpatur. — Sæpe cum Arcus. se. *Cic. Sect. 50. 107.* Pompejus se non solum auctorem mens salutis, sed etiam supplicem populo Romano exhibuit. *Sueton. Vitell. 17.* Exhibere se ministratorem alicui. *h. e.* præstare ministratoris operam. *Id. Cal. 22.* se adorandum aduentibus. *Ovid. Heroid. 17. 116.* se nudas alicui. — Interdum est reflexivum, ut Grammatici ajunt, sine Accus. se. *Cic. 1. Acad. (post.) 5. 18.* Quid me putas, qui philosophiam jam professus sim, populo nostro exhibiturum? *Quintil. 12. 2. 7.* Qui rerum experimentis atque operibus vere civilem vitam exhibeat. Similiter *Ovid. 6. Met. 44.* Tum dea, Venit, ait, formamque removit anilem, Palladæque exhibuit. *Justin. 27. 2.* Pro fratre hostem exhibuit.

¶ 2. Interdum significat etiam tolerare, alere, sustentare, *sostentare, alimentare, mantenere.* Hæc autem nomio inde ortum, quod qui alit, ejus, quem alit, presentiam et stulum exhibet ac præstat. *Ulp. Dig. 1. 12. 1.* Maxime si ægros se esse dicant, desiderantque a libertis exhiberi. *Id. ibid. 25. 3. 5.* Si quis a liberis alii desideret, vel liberi ut a parente exhibeantur. Adde *Paul. ibid. 3. 5. 33.* etc. *Justin. 9. 2. 7.* Sterilitas terræ non patrimonii ditat Scythas, sed vix alimentis exhibet. Similiter *Id. 11. 10. 9.* et *22. 1. 3.* Exhibere vitam. ¶ 3. Metaphorâ sumptâ a superiore paragr. 1. sæpissime ponitur pro præstare. — a) Generatim. *Plaut. Aul. 2. 4. 51.* Da meo periculo: rem sylvam exhibebo. *la manterrò. Phædr. 4. 23. extr.* Quorum virtus exhibet solidum decus. *Id. ibid. 25.* Exhibe vocis fidem. *fammi vedere l'effetto delle tue promesse. Colum. 11. R. R. 1. 7.* Exhibere fidem ac benevolentiam alicui. *Curt. 6. 10. a med. veritatem. Sueton. Tib. 48.* munificentiam. *Id. Ner. 10.* liberalitatem, clementiam, comitatem. *Plin. Paneg. 33.* liberalitatem et justitiam. *Id. 5. Ep. 19.* humanitatem. *Cajus Dig. 18. 6. 2.* diligentiam. *Ulp. ibid. 44. 4. 4. ante med.* honorem, reverentiam alicui. Sic *Ennod. 9. Ep. 26.* Exhibito salutationis honore. *Plin. 23. Hist. nat. 7. 63. (125).* Spodii vicem exhibet fraticum cinis. *African. Dig. 29. 6. 16.* Codicilli vicem testamenti exhibent. *Ulp. ibid. 13. 6. 5.* In deposito dolus solus præstatur; nisi forte et merces accessit; tunc enim et culpa exhibetur. *Plaut. Cas. 2. 6. 57.* Si quidem me vivo mea uxor imperium exhibet. *h. e.* exercet. — b) Speciatim exhibere negotium, molestiam etc. alicui sæpe occurrit pro facessere, comparare, erare. *Plaut. Pæn. 1. 2. 30.* Nimia omnia nimium exhibent negotium hominibus ex se. *Id. Amph. 3. 2. 14.* Exhibere negotium alicui. Adde *euand. Most. 3. 1. 38., Men. 5. 9. 13., Merc. 2. 2. 2., Rud. 2. 5. 16.* et *Pers. 2. 5. 14.* *Cic. 3. Off. 28. 102.* Qui deum nihil habere ipsum negotium (dicunt), nihil exhibere alteri. *Id. ibid. 31. 112.* Quum audivisset adolescens filius negotium exhiberi patri. Et cum Accusativo se, *Plaut. Rud. 2. 6. 72.*

Jam se exhibebit hic mihi negotium. *Id. Pers. 2. 4. 3.* et *Capt. 4. 2. 37.* Exhibere molestiam alicui. Sic *Cic. 2. Att. 1. 2.* Ita vulgo qui instabant, ut darem sibi, quod ornarent, jam exhibere mihi molestiam destiterunt. Similiter *Plaut. Most. 1. 1. 2.* Exhibere argutias alicui. *Tibull. 2. 1. 61.* curam alicui. *Colum. 5. R. R. 5. 17.* dissiilem laborem alicui.

EXHIBITIO, ōnis, f. 3. actus exhibendi.

I.) Proprie. *Gell. 14. 2.* Probari debere pecuniam datam consuetis modis, expensi ratione, chirographi exhibitione, testium intercessione. *Ulp. Dig. 29. 3. 2. ad fin.* Exhibitio tabularum testamenti.

II.) Translate ac speciatim significat alimenta et victum, quo vita exhibetur, hoc est sustentatur, ut in voc. præced. II. 2. dictum est. *Id. ibid. 27. 2. 3.* Quod exhibitioni frugaliter sufficit, modum alimentis dabit. Adde *Papinian. ibid. 26. 2. 26. ad fin.*; et *Tertull. Idolol. 5.* et alibi.

EXHIBITOR, ōtis, m. 3. qui exhibet, editor. *Arnob. 7. 39.* Ludorum exhibitor magistratus. *Non. p. 281. 20. Merc.* Exhibitor convivii, dominus appellatur. *Inscript. apud Murat. 126. f. 1. o. m. d. EXHIBITOR IVICTVS.*

EXHIBITŌRIËS, a, um, adject. ad exhibendum pertinens, ut Exhibitorium interdictum, *Ulp. Dig. 43. tit. 5. qui est de tabulis exhibendis leg. 3., et tit. 29. qui est de liberis exhibendis leg. 3. h. e.* quod jubet exhiberi aliquid; et sicuti iudicio, ut quid juris in eo sit decernatur.

EXHIBITUS, a, um. V. EXHIBEO.

EXHILARATIO, ōnis, f. 3. actus exhilarandi. *Augustin. 8. de Gen. ad litt. 8.* Exhilaratio voluntatis.

EXHILARATUS, a, um. V. voc. seq.

EXHILĀRO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et hilaris). Part. *Exhilaratus* l. — Exhilaro est hilarem reddo, lætifico.

I.) Proprie. *Cic. 9. Fam. 26. 1.* Exhilarata serrius. *Colum. 6. R. R. 24. 2.* Pecudes pabulo exhilarate. *Id. 11. ibid. 1. 17.* Variisque exhortationibus in opere ipso exhilarat laborantes. *Martial. 8. 50.* Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.

II.) Translate de inanimis. *Plin. 16. Hist. nat. 25. 46. (95).* Neque flex, picea, larix, pinus ullo flore exhilarantur. *Id. 22. ibid. 25. 74. (154).* Colorem hominis frequentiores in cibo lupini exhilarant.

EXHINC, ad Ex hinc, adverb. ex hoc tempore, deinde, exinde. *Lucret. 3. 161.* exhinc corpus propellit et lecit. Ita *Priscian.* legit *10. p. 886. Putsch.* Aiti *exin. Sueton. Tib. 9.* Exhinc Rhaeticum bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum gessit. *Al. rectius leg. exin. Apul. 11. Met.* Exhinc festivissimum celebravi natalem sacrorum.

EXHONŌRO, as, avi, are, a. 1. (ex et honore) inhonoro. *Augustin. tract. 36. in Joann. 4.* Christum ab hominibus exhonorari. *Id. Ep. 118. 3.* Exhonorare corpus et sanguinem Domini. Adde *Fulgent. interpret. Feclii. 10. 16.* et *23. et 32., et Jacob 2. 6.*

EXHORRĒO, es, ere, n. 2. (ex et horreo). Præter. *exhorru* V. in voc. seq. — Exhorreo est valde horreo. *Colum. 10. R. R. 154.* Nec mæssa loco siccos exhorreat testus.

EXHORRESCO, horrescis, horruī, horrescere, n. 3. (ex et horresco) idem atque exhorreo, horridus fio, timore perturbor: et usurpatur — a) Absolute. *Plancus apud Cic. 10. Fam. 18.* Non possum non exhorrescere, si quid intra eum subest vulneris. *Cic. 1. Fin. 13. 43.* Sapientia nos exhorrescere metu non sinit. *Id. 3. Orat. 14. 53.* In quo igitur homines exhorrescunt? quem stupefacti dicentem inveniunt? *Ovid. 4. Met. 134.* oraque buxo Pallidiora gerens, exhorruit æquoris instar, Quod fremit, exigua quum summum stringitur aura. *Val. Flacc. 7. 527.* atque omnis spiritus exhorruit arbor. — b) Cum Accusativo more Græcorum. *Virg. 7. Æn. 265.* vultus neve exhorrescat amicos. *Sil. It. 3. 146.* Nec talen incautos laudum exhorresce furios. *Val. Flacc. 6. 52.* nec Nymphæ geminos exhorruit angues. *Id. 4. 380.* Verbera cadentes quoties exhorruit armos. — c) Cum Infinito. In *fragm. orat. Claudii Imp. in Tab. æn. Lugdun.* apud *Gruter. 502. col. 1. lin. 4.* Deprecor, ne quasi novam istam rem introduci exhorrescat.

EXHORTAMĒN, ōnis, n. 3. idem atque exhortamentum. *Actim. 6. 102.* Hæc dicens teneros sancto exhortamine sensus Impulit.

EXHORTAMENTUM, i, n. 2. exhortatio. *Non. p. 151. 21. Merc.* Excursum et exhortamenta inderari.

EXHORTATIO, ōnis, f. 3. adhortatio, hortamen. — a) In singulari numero. *Plancus* apud *Cic. 10. Fam. 7. 1.* Quae et tua exhortatione excepti, et mea asseratione tibi recepi. *Tac. 1. Hist. 36.* Streperet cuncta clamoribus et tumultu et exhortatione mutua. *Quintil. 12. 2. 6.* Haec exhortatio mea non eo pertinet. — b) In plurali numero. *Colum. 11. H. R. 1. 17.* Variisque exhortationibus in opere ipso exhiberet laborantes. *Justin. 38. 3. 10.* Milites variis exhortationibus ad bellum incitare. Adde *Quintil. 10. 1. 47.* — c) Cum Genitivo rei. *Quintil. 12. 11. 25.* Sufficit ad exhortationem studiorum. — d) *Rutilius* et *Celsus* inter figuras sententiarum et exhortationem posuerunt; sed excludit *Quintil. 9. 2. 103.*, ubi tamen alii legunt *exorationem*.

EXHORTATIVUS, a, um, adject. ad exhortandum pertinens. Ita vertit *Quintil. 3. 6. 47.* Graeca verba προσηγορικός et παρασκευτικός, ubi de statu agit. *Macrob. de differ. Graeci Latiniq. verb. p. 2753. Putsch.* Quam autem dicimus fugiamus, discamus, nutriamus, aremus, doceamus et similia, ad exhortativum sensum, non ad imperativum modum pertinere dicendo sunt.

EXHORTATOR, ōris, m. 3. qui exhortatur. *Tertull. de fuga in persecut. in fin.* Exhortator omnium tolerantiarum.

EXHORTATORIUS, a, um, adject. exhortativus, ut Exhortatoria epistola, *Hieronym. Ep. 2. n. 1. et Augustin. Ep. 209.*

EXHORTATUS, a, um, F. EXHORTOR.

EXHORTO, as, etc. F. voc. seq. 1. e.

EXHORTOR, āris, ātus sum, ari, dep. 1. (ex et hortor). Exhortari passivè F. sub 1. e. — Part. Exhortans et Exhortatus 1. d.; Exhortantus 1. a. et 2. — Exhortor ¶ 1. Stricto sensu cum Accusativo personae est vehementer hortor; et occurrit — a) Cum Accusativo personae, et Accusativo rei cum praepos. in vel ad. *Virg. 7. Aen. 472.* Certatim Rutilii se se exhortantur in arma. *Ovid. 7. Met. 35.* Exhortari tauros in aliquem. *Id. 10. ibid. 685.* se in ambos. *Id. 13. ibid. 234.* trepidos cives in hostes. *Cf. eum. 15. ibid. 152. Plin. 2. Hist. nat. 107. 111. (241).* Milites ad ulationem exhortans. *Quintil. 10. 7. 19.* Exhortandis in hanc spem, qui foro praeparantur, utile exemplum. — b) Cum particula ut et Coniunctivo. *Quintil. 12. 8. 7.* Liberum demus his — tempus ac locum, exhortemurque ultro, ut etc. *Tac. Dial. de orat. 14.* Quum Maternum ut omne Ingenium ac studium suum ad causas agendas converteret exhortatus est. Adde *Petron. Satyr. 140.* — c) Et omissa particula ut. *Plin. Paneg. 69.* Nec segnius juvenes nostros exhortatus es, consulatus circumirent, senatus supplicarent. — d) Absolute. *Virg. 12. Aen. 159.* sic exhortata reliquit Incerntum. *Petron. Satyr. 109.* Exhortantibus universis, odia detumescent. — e) Passive. *Cic. Senect. 12. 42.* Exhortatus in convivio a scorto est, ut etc. *Al. rectius leg. exoratus.* — Exhortari tamen passivè legitur apud *Augustin. Ep. 228.* Nulli Dominici corporis communiione fraudantur, omnes consolantur, edificantur, exhortantur, ut Deum rogent. ¶ 2. Latiori sensu cum Accusativo rei est aliquid exhortationibus evitare ac gignere. *Seneca Ep. 121.* Desiderio tuo satisfaciam, et virtutes exhortabor, et vitia converbabor. *Al. leg. ad virtutes.* *Gell. 13. 23.* Plus herede promovet ad exhortandam parsimoniam sustinere inopiam, quam etc.

EXHUMORO, as, are, a. 1. (ex et humor) humorem detraho. *Cael. Aurel. 4. Tard. 1. ad fin.* Allicutis vulnerationem affectandam probant, qua corpus exhumoretur. h. e. noxiis humoribus liberetur.

EXHYDRĪE, ārum, m. plur. 1. vocantur venti Atticarum lingua, quam imber effusus conciet flabra, ἐξυδρῆες ἀνεμοί. *Apul. de Mundo.*

EXIBĪLO. F. EXSIBĪLO.

EXICCO. F. EXSICCO.

EXICIA. F. AXICIA.

EXICO. F. EXSECO.

EXIGNESCO, is, ere, n. 3. ignem, seu calorem concipio, ignis flo. *Censorin. de die nat. 18. a med.* Mundus tum exignescere, tum exarescere videtur.

EXIGO, Igitur, agi, actum, Igere, a. 3. (ex et ago). Part. Exigens II. 6.; Exactus in omnibus fere paragr. et in fin.; Exacturus II. 2.; Exigendus I. 1.

et 3. et II. 1. — Exigere, ἐξάγω, est extra agere, adeoque expellere, educere, emitte (It. cacciar fuori, mandar fuori, menar fuori; Fr. pousser dehors, faire sortir, tirer de, chasser, expulser; Hisp. pujar, empujar fuera, hacer salir, echar fuera, expeler; Germ. heraus- oder hervortreiben, - jagen, - bringen, - holen, - schaffen, - ziehen; Angl. to lead out, to send forth or out, to drive out).

I.) Proprie. ¶ I. Generatim. — a) Pro expellere. — De personis. *Plaut. Aulul. 3. 1. 7.* Itaque omnes exigit foras. *Nævius apud Non. p. 291. 4. Merc.* Indigne exigo patria innocens. *Cic. 2. Orat. 48. 199.* Neque reges ex hac civitate exigi sine nobilitate dissensione potuisse. *Id. 1. ibid. 9. 37.* Exacti reges. *Id. 1. de republ. 40.* Exacto Tarquinio. *Horat. 2. Od. 13. 31.* Exacti tyranni. *Liv. 3. 61.* Pulsus hostem exigere e campo. *Id. 37. 41. extr.* Exigere hostem campo. *Cf. Plin. Paneg. 29.* Exactus hostis mari. *Rursus Liv. 39. 11.* Exigere aliquem domo. *Tac. 13. Ann. 56. ad fin.* Exacti terris. *Id. 6. ibid. 3. curia et Italia. Id. 16. ibid. 17.* in Sardiniam. *Plin. 2. Hist. nat. 68. 68. (175).* Exigere accolae ultra famam. *Al. fines.* — Sic *Plaut. Mil. glor. 4. 6. 62.* Tua causa exigit virum a se. *Ter. Heccyr. 2. 1. 45.* Exigere uxorem. *far divorzio.* Adde *Sueton. Cæs. 50. et Claud. 26.* *Sic Cic. 2. Phil. 28. 69.* Illam suam (uxorem) suas res sibi habere jussit ex duodecim tabulis: claves ademit: exigit. — Huc pertinet etiam illa *Seneca 1. Ira 6.* Exigere aliquem vita. *privar di vita.* et *Val. Flacc. 3. 381.* ferroque morantes Exigere hinc animas. — De rebus. *Sil. It. 16. 234.* Exigere e stratibus corpus. *balzar di letto.* *Sueton. Aug. 94.* Exigere maculam. *levare via.* — b) Pro emitte. *Ovid. Heroid. 2. 114.* Et sacer admissas exigit Hebrus aquas. h. e. propellit in mare. *Quintil. 11. 3. 33.* Dilucida erit pronuntiatio, si verba tota exegerit, quorum pars devorari, pars destitit solet. *Cels. 5. 28. n. 14.* Μυρρινα, quae radices altius exigunt. *metlono.* *Sic Colum. 3. R. R. 2. 10. et 6. 2.* Vitis secunda uvas complures exigit. *Rursus Cels. 8. 1. ante med.* Vertebra ab utroque latere processus duos exigit. — c) Pro educere. *Varro 2. R. R. 3. 8.* Desistente autumno, exigit (capellas) a grege in campos, hircos in caprilla. *Id. ibid. 4. 6.* Hiberno tempore non prius exigit (sues) pastum, quam pruina evanuit. — d) Sic de armis pro educere, squinare. *Ovid. 5. Met. 171.* Non circumspectis exactum viribus enses. *Fregit. h. e. vibratum.* *Seneca Herc. Oel. 845.* Est per artus ensis exactus meos. Adde *Lucan. 5. 565. et 8. 656.* — Hinc poetice est injicere, immittere, adigere, cacciar deniro. *Virg. 10. Aen. 815.* validum namque exigit enses Per medium Aeneas juvenem, totumque recondit. *Seneca Troad. 1155.* dextra ferrum penitus exacta abalidit. *Flor. 4. 2. 68.* Gladium per viscera exigit. *Sil. It. 1. 307.* telum exactum per viscera. *Seneca Consol. ad Marc. 16.* Exigere tela in aliquem. Adde *Stat. 6. Theb. 717. Ovid. 5. Met. 138.* Torquet in hunc hastam, media quae nare recepta, Cervice exacta est. *passo fuori pel collo.* — Item poetice pro transfodere, passare da parte a parte. *Val. Flacc. 6. 572.* illum exigit hasta, hunc fugat. — Denique hoc pertinet et illud *Quintil. 6. 4. 8.* Prope sub conatu adversarii manus exigenda. ¶ 2. Speciatim in re scamica exigere fabulam est excludere fabulam, quae populo minime placuit, improbare. *Ter. Andr. prol. 27.* Spectandae (fabulae), an exigenda sint vobis prius. h. e. excludendae, improbandae. *Id. Heccyr. prol. 2. v. 4.* Fabulae exactae. *Id. ibid. prol. 2. v. 7.* Quas (fabulas) primum Caecil didici novas, partim sum earum exactus; partim vix steti. ¶ 3. Item speciatim in re pecuniaria publica et privata, in collationibus et similibus, es, roscere, flagitare, exigendo obtinere, esigere, riscuotere. — a) Active. *Cic. 13. Fam. 11.* Ad eas pecunias exigendas, quae a colonis debentur, leatros misimus. *Id. Divin. in Q. Caecil. 10. 33.* A civitatibus pro frumento pecunias exegerunt. *Id. Pis. 16. 38. et 3. Nat. D. 34. 84.* Exacte pecuniae. *riscosce, ricavate.* *Cæs. 3. B. C. 32.* Acerbissime exigere pecunias imperatas. *Cic. Fontej. 5. 9.* Quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exigit. *Cf. Petron. Satyr. 8.* Pro cella assem exigere. *Rursus Cic. 3. Fam. 7. 3.* Exigere tributa. *Id. 6. ibid. 18. 5.* pensionem. *Id. 3. Verr. 10. 28.* nomina sua. *Id. Amic. 21. 80.* mercedem.

Cæs. 1. B. C. 30. Equitum pedumque certam numerum a civitatibus Siciliae exigebat. *Id. ibid. 12.* Exigere obsides ab Apolloniastibus. — Similiter et in publicis aedificiis faciendis qui exigendo obtinet, exigere dicitur. *Cic. 3. Verr. 59. 154.* Quam tu viam thesaurum atque pompae ejusmodi exogisti, ut etc. *Pseudor-Ascon. ad h. l.* Exigere viam dicuntur magistratus, quum viciniam cogunt munire quam diligentissime sumpto facto. *Liv. 42. 3.* Cui (censori) sarta tecta exigere sacris publicis et loca tuenda more majorum traditum esset. — b) Passive, praecipue apud veteres, exigor aliquid est flagitor, esse sollicitato a pagare. *Plaut. Trin. 2. 4. 26.* Quas (drachmas) sponsione pronuper tu exactus es pro illo adolescente. *Caecilius apud Gell. 15. 14.* et apud *Non. p. 106. 24.* *Merc.* Ego illud minus nihilo exigor portorium. h. e. exigitur de me portorium. ¶ *Metellus Numid. apud Gell. loc. cit.* Socios questum venisse, sese pecunias maximas exactos esse. h. e. pecunias a se maximas exactas. *Jabolen. Dig. 23. 4. 32. extr.* Quod pacto convento, re invitatus exigeretur, conventi. Similiter *Dracont. 3. Hezæm. 32.* Non exactorem pudor inficit, aut dolor ullus, Afficit exactum. h. e. eum, a quo exigitur. Ceterum *Gell. 1. c.* has loquenti rationes nove dictas ait, et Graecae rationis; Graeci enim dicunt εἰς ἐκπαζατόν ἢ ἀπορροίον, exegit me pecuniam. Similiter translate Juppiter apud *Stat. 1. Theb. 215.* quoniam utque nocentum Exigar in pœnas? Et *Cassiod. 6. Hist. Eccl. 45.* Ferrus sacre vineae devastator (*Julianus Aug.*) pœnas exactus est vastationis suae, jactetque mortuus terroribus minisque frustratus. *Id. ibid. 32.* Sed pro his impietatis non post multum pœnas exacti sunt. ¶ 4. Item de loco est ducere, ultra ducere, producere, transmittere, condurre, menar oltre. *Val. Flacc. 2. 75.* quum primus equis exigit anhelis Phœbus Albon, mediasque dlem dispersit in ondas. *Propert. 3. 19. 3.* Tu quoque qui aestivos spatiosius exigis ignes, Phœbe, moraturæ contrahe lucis iter. *Stat. 2. Theb. 41.* ubi proa dies longos super equora fines Exigit umbra. h. e. extendit, producit. — Huc pertinet et illud, quod *Forcellinus* singulari paragrapho distinxit, *Plin. 12. Hist. nat. 19. 42. (87).* Troglodytæ hibernum mare exigit circa bruhnam, Euris tum maxime stantibus. h. e. trajiciunt, transcurrunt, trascorrono, oltrepassano. ¶ 5. Item distrabere, venale aliquid extrudere, spacciare. *Liv. 34. 9. a med.* Mercari et ipsi ea, quae externa invenerentur, et agrorum exigere fructus volebant. *Colum. 10. R. R. 317.* Exactæ merces vendute. ¶ 6. Item in re mathematica, seu de mensura, est examinare, ponderare, ad aliquam mensuram redigere: qua significatione *Döderlinus (Latein. Synon. und Elym. vol. 6. p. 116.)* confert ἀγῖν, wagen, agina etc. *Cic. 3. Verr. 51. 133.* Nisi forte vis ad perpendicularium columnas exigere. *Plin. 36. Hist. nat. 25. 63. (198).* Materia crassitudine sempedal ad regulam et libellam exigitur. *Sueton. Cæs. 47.* Margaritarum pondus sua manu exigere. *Sic Plin. 17. Hist. nat. 21. 35. (159).* Exigere aliquid mensuram, misurare, ridurre a misura. — Hinc exactus est examinatus et publica auctoritate probatus, bollato, saggiato. *Inscript. in aeneo congio apud Fabrett. p. 526. n. 372. IMP. CAESARE VESPASIANO VI, TITO CAESARE AVGVSTI FILIO IIII, CONSULIBUS MENSVRAB EXACTAE IN CAPITOLIO, FONDO X. Alia in statera in Mus. Borbon. T. 1. tav. 55. IMP. VESPASIANO AVGVSTO IIX., TITO IMP. AVGVSTI FILIO VI. CONSULIBUS EXACTA IN CAPITOLIO. F. ARTICULUS.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est expellere. *Plaut. Capt. 5. 1. 4.* Illic ibi demum est locus, ubi labore lassitudo omni est exigenda ex corpore. *Lucilius apud Non. p. 291. 8. Merc.* Vestimentis frigus atque horrorem exacturum putet. *Horat. 4. Od. 15. 17.* Custode rerum Cæsare, non furor Civilis, aut vis exigit otium. *caccierà la pace.* — Huius exartari potest et illud *Ovid. 4. Trist. 4. 70.* Furiis exactus Orestes. h. e. exagitatus, vexatus, agitato. ¶ 2. Saepius metaphora sumpta a superiori paragr. 3., est roscere, flagitare, exigendo obtinere, sed extra rem pecuniariam. — a) Cum Accus. rei. *Cic. Brut. 4. 7.* Ego vero et expectabo ea quae pollicevis, neque exigam, nisi tui commodo, et eruat mihi pergrata, si solveris. *Id. 2. Fam. 6.* Ne id, quod petat, exicere magis, quam rogare videatur. *Id. 15. ibid. 16.* Longiores litteras expectabo, vel potius

exigam. *Id.* 2. *Fin.* 22. 73. Omnibus ex rebus voluptatem, quasi mercedem, exigit. *Id.* 1. *Legg.* 1. 4. Non ut a poeta, sed ut a teste veritatem exiguit. *Capell.* 1. p. 15. Exigere consilium. *Ovid. Remed. am.* 333. Exige quod cantet, si qua est sine voce puella. *Id.* 14. *Met.* 477. antiquo memores de vulnere pœnas Exigit alma Venus. *h. e.* pro vulnere. *Flor.* 3. 19. *extr.*; et *Ovid.* 8. *Met.* 531. Exigere supplicium, pœnas de aliquo. *Aurel. Vict. vir. illust.* 12. ab aliquo. *Sil. It.* 7. 280. Arcta fames pœnas miseræ exactura Saguntii. *Liv.* 29. 18. *ad fin.* Exigere ab aliquo gravia piacula. — Invenitur etiam exigere pœnas alicui. *Ovid.* 4. *Past.* 230. huic pœnas exigit ira deæ. Adde *Senec.* 2. *Ira* 23. *Claudian.* VI. *Cons. Honor.* 113. Ense Thyestiadæ pœnas exegit Orestes. *Id.* B. *Get.* 194. Tandem supplicium cunctis pro montibus Alpes Exegere Getis. — b) Segnente part. ut *Cic.* 4. *Fin.* 28. 80. Hanc exigam a te operam, ut audias me. *Id.* 2. *ibid.* 35. 119. Exigerem a te cogere ut responderes. Cf. *Sueton.* *Claud.* 12. Ut rata essent, quæ procuratores sui statuerent, precario exegit. — c) Segnente Infinito. *Paul. Dig.* 29. 7. 8. Exigimus potuisse eam eo tempore testamentum facere. Adde *Ulp.* *ibid.* 24. 3. 2. — d) Absolute. *Cic.* 2. *Off.* 18. 64. Conveniet, quum in dando munificum esse, tum in exigendo non acerbum. — Sic necessitas exigit, ratio, usus exigit, apud *Quintil.* 4. 1. 22.; et *Colum.* 7. *R. R.* 12. 9, et 9. *ibid.* *proem.* 1. Si communis utilitas exegerit, apud *Quintil.* 12. 1. 37. Ut res exigit, prout res exigit, *come richiede il bisogno*, apud *Plin.* 27. *Hist. nat.* 4. 5. (17), et 31. *ibid.* 6. 31. (58); et *Quintil.* 12. 10. 69. Sic *Id.* *Quintil.* 10. 3. 3. Illic opes reconditæ, unde ad subitos casus, quom res exigit, proferantur. Adde *exm.* 5. 11. 5. — Huc pertinet etiam exigere ab aliquo, pro quaerere, exquirere. *Tac.* 2. *Ann.* 85. Exactum est a Labœone, cur ullionem omisisset. *si dimandò, si fecero render conto.* ¶ 3. Metaphora sumpta a superiori paragr. 4., exigere dicitur de tempore, et est transigere, agere, passare, menare. *Ter. Heaut.* 2. 3. 39. Quo studio vilam suam te absente exegerit. *Lucret.* 4. 1231. Exigere ævum. Sic *Virg.* 7. *Æn.* 776.; et *Ovid.* 12. *Met.* 208. Solus ubi in silvis Italix ignobilis ævum Exigeret. *Ovid.* 1. *Amor.* 5. 1. Æstus erat, mediamque dies exegerat horam. *h. e.* adduxerat, vel potius transierat. *Petron. Satyr.* 115. Cibis corruptis utcumque curati, tristissimam noctem exegimus. *Tac.* 3. *Ann.* 16. Exigere diem supremum noctemque. *Plin.* 3. *Ep.* 1. Nescio, an illum tempus jucundius exegerim. — Huc pertinet et illud *Plaut. Capt.* 5. 4. 12. Tu, cujus causa hanc ærumam exigo. *h. e.* tolo, perfero. — Eodem sensu sæpe occurrit etiam Part. præter. pass. *Cic.* 1. *Tusc.* 39. 93. Exacta ætate mori. *Virg.* 3. *G.* 190. At, tribus exactis, ubi quarta accessit æstas, etc. *Horat.* 3. *Od.* 22. 6. Per exactos annos. *ad fine d'ogni anno.* *Stat.* 2. *Silv.* 2. 47. Exacta lux giorno finito. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 47. 48. (130). Exactio quadriennio. *Id.* 16. *ibid.* 25. 41. (102). Exacto frigore. Similiter *Propert.* 2. 11. 3. Nec sic errore exacto lætatus Ulysses. *Virg.* 6. *Æn.* 637. Bis demum exactis, perfecto munere divæ, etc. ¶ 4. Hinc a protine superiori paragr., quoniam exigere tempus est transigere, adeoque complere, perficere, factum est ut exigere rem aliquam significaret perficere, absolvere, finire, compire. *Ovid.* 1. *Met.* 117. Perque hiemes æstusque et inæquales autumnos Et breve ver spatium exegit quatuor annuum. *h. e.* complevit, composuit. *Horat.* 3. *Od.* 30. 1. Exegi monumentum ære perennius. *Propert.* 3. 7. 10. Exactus Calamis se mihi jactat equis. *h. e.* affabre et perfecte elaboratis: fuit enim Calamis statuarius. *Id.* 3. 1. 8. Exactus tenui pumice versus eat. *Quintil.* 10. 7. 30. Commentarii ita sunt exacti, ut in memoriam posteritatis videantur esse compositi. *Id.* 1. 9. 2. Æsopi fabellas narrare sermone puro; deinde eandem gracilitatem stilo exigere condiscant. *h. e.* imitari, assequi, exacte assimilare, ad eam gracilitatem stilo se conformare. ¶ 5. Metaphora sumpta a superiore paragr. 6., exigere est examinare, ponderare, explorare. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 6. Si ad illam summam veritatem legitimam jus exegeris, cavendum tibi erit, ne etc. *Liv.* 34. 31. *a med.* Nolite ad vestras leges et instituta exigere ea, quæ Lacedæmone fiunt. *Ovid.* 2. *Art. am.* 502. Exigere opus ad vires suas. *Seneca* 4. *Quest. nat.* 5. Si omnia argu-

menta ad obrusam cœperimus exigere, silentium indicetur. *Id.* 1. *Clem.* 1. Exigere principatum ad anni gustum. *Id.* *Ep.* 11. *in fin.* Opus est aliquo, ad quem mores nostri se ipsi exigant. *h. e.* se conforment, dirigant. Cf. *Sueton.* *Aug.* 31. Ut ad illorum velut exemplar et ipse, dum viveret, et insequentium ætatum principes exigenter a civibus. *Quintil.* 1. 5. 2. Emendate loquendi regulam diligenter examinet. Hæc exigitur verbis aut singulis, aut pluribus. *Id.* 1. 5. 19. Illa non nisi aure exigantur, quæ sunt per sonos. *Id.* 1. 4. 7. An cujuslibet auris est exigere litterarum sonos? *Martial.* 7. 28. Exige, sed certa, quos legis, aure jocos. *h. e.* examina, perpende versiculos jocosos. *Albi leg.* Excipe. — Sic Part. præter. pass. exactus pro examinatus, perpensus. *Virg.* 1. *Æn.* 311. quas vento accesserit oras, Quærerere constituit, sociisque exacta referre. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 36. Nec sibi cœnarum quivis temere sibi arroget artem, Non prius exacta tenui ratione saporum. ¶ 6. Exigere quippiam cum aliquo et interdum exigere absolute, est agere, tractare, delibere, cum aliquo rem examinare et quasi ad regulas rationis et prudentiæ exigere, trattare, discorrere, consultare. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 24. *ad fin.* De his rebus ut exigeret cum eo, Furnio mandavi. Cf. *Virg.* 4. *Æn.* 476. Decrevitque mori: tempus secum ipsa modumque Exigit. *examina, pensa.* *Seneca Ep.* 27. In secretum te meum admitto, et te adhibito, mecum exigo. *Plin.* 6. *Ep.* 12. Sentio, quanto opere me diligas, quam sic exegeris mecum, ut solebas cum filio tuo. *Id.* 9. *ibid.* 26. *in fin.* Dummodo destines diem, quo et de his coram exigere possimus. *Liv.* 22. 49. *a med.* Hæc exigentes prius turba fugientium civium, deinde hostes oppressere. *mentre così divisavano.* Sic Græcè ἐξήγειρεται, sermone agere, colloqui. — Hinc exactum est, constitutum est, certum est. *Ovid.* 3. *Fast.* 637. Non tamen exactum, quid agat. *Id.* 3. *Amor.* 7. 16. Nec satis exactum est, corpus, an umbra forem. — Et exactus pro deliberatus. *Ovid.* *Heroid.* 17. 177. Et libet, et timeo, nec adhuc exacta voluntas Est satis. *Grat. Cyneq.* 259. tamen huic (cani) exacta voluntas. *h. e.* promptus, paratusque et constans animus. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superior exempla retulimus.

Exactus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Exactior* et Sup. *Exactissimus*; et quidem translate pro completo, perfecto, absoluto, preciso, esatto. *Liv.* 3. 5. *ad fin.* Difficile est, quot ceciderint, exacto affirmare numero. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 27. 42. (251). Exacta falsis acies. *affiliata.* *Ovid.* 4. *Pont.* 9. 46. Exacta fides. *Sueton.* *Tib.* 18. Cura exactior. *Frontin.* *Aquæd.* 89. Prestare exactissimam diligentiam. — Transferitur etiam ad homines. *Plin.* 8. *Ep.* 23. Quod ille obsequium Serviano, exactissimo viro, præstitit? *h. e.* accuratissimo et exacte omnia facienti. *Martial.* 4. 87. moneo te, libelle, Ut docto placeas Apollinari: Nil exactius eruditusque est; Sed nec candidus benigniusque. — Et cum Genit. *Ovid.* 3. *Fast.* 383. Mamurios morum, fabræ exactior artis, Difficile est dicere. — Hinc

Exactus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, occurrit in *Inscriptionibus*, et est immunis: scilicet exactus cos. vel proc. est idem ac beneficiarius consulis vel procuratoris, ut docet *Borghesi* ad *Steiner, Inscript. Rhen.* p. 8. *Inscript.* apud *Henzen.* 5668. DEO MARTI ARM. IVLIVS EMERITVS MIL. LEG. VIII. AVG. SEVERIANAE... EXACTVS COS. DEDICATA XIII. KAL. MAIAS MAXIMO ET AELIANO COS. V. S. L. L. M. h. e. an. a Chr. n. 223. Adde *alias* apud *Orell.* 3131. et apud *Henzen.* 5668. et 6816.; et *V.* quæ de officio exacti *Mommsenius* disputavit in *Annal. dell'Inst. Archeol.* a. 1853. p. 253.

EXIGÛË, adverb. Adverbialiter usurpatur etiam *Exiguum*, subaudi tempus, et *Exiguo*, subaudi tempore. — Exiguo est exiguo modo, parum, leviter, tenuiter (It. poco, ristrettamente, scarsamente; Fr. peu, petitement, faiblement, avec parcimonie; Hisp. poco, tenuamente, escasamente; Germ. wenig, gering, kurz, spärlich, nothdürftig, knapp; Angl. very little). — a) Exiguo occurrit apud *Ter. Heaut.* 1. 2. 33. Exiguo sumptum præbent. *Cæs.* 7. *B. G.* 71. Ratione inita, frumentum se exigue dierum triginta habere, sed paulo etiam longius tolerare posse pariendo. *h. e.* vix. *Cic.* 3. *Orat.* 36. 144. Quam de duabus primis celeriter exigueque ditissis-

Id. *Amic.* 16. 58. Hoc quidem est, nimis exigue et exiliter ad calculos revocare amicitiam. *Id.* 11. *Att.* 16. 1. Epistola exigue scripta. *h. e.* quæ pauca continet, eaque inania. *Geil.* 9. 9. Virgilius hunc Homæri versus exigue secutus est. *h. e.* ætate parum expressit. *Id.* 19. 3. Turpissimum esse exigue atque frigide laudari, quam insectanter ac graviter viluperari. — b) *Exiguum*, subaudi tempus, apud *Plin.* 10. *Hist. nat.* 75. 97. (209). Exiguum dormire. *Alter Plin.* 3. *Ep.* 6. In hac certe perquam exiguum sapio. *Ovid. Heroid.* 18. 141. exiguum misero contingis amantii. *h. e.* exiguo tempore. *Lucan.* 5. 431. Exiguum tument vela. — c) *Exiguo*, subaudi tempore, apud *Plin.* 31. *Hist. nat.* 2. 3. (7). Exiguo post obitum ipsius. *h. e.* paulo post. *Scribon. Compos.* 240. Exiguo oras ulceris tangere.

EXIGÛÏTAS, aits, f. 3. paucitas, parvitas. *Cæs.* 2. *B. G.* 21. et 33.; et *Liv.* 24. 17. Exiguitas temporis. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 10. Exiguitas copiarum. Sic *Cæs.* 3. *B. G.* 23. Suas copias propter exiguitatem non facile ducit. *Id.* 4. *ibid.* 1. Propter pellium exiguitatem magna est corporis pars aperta. *Id.* *ibid.* 30. Paucitatem militum ex castrorum exiguitate cognoscere. *Cic.* 4. *Fin.* 12. 29. In quibus, propter earum (voluptatum) exiguitatem, obscuratio consequitur. *Colum.* 7. *R. R.* 5. 5. Exiguitas cibi maciem facit. *Quintil.* 6. 3. 52. Exiguitas conglariorum. *Sueton.* *Claud.* 28. *Iscl. Justin.* 43. 3. terræ. *Dig.* 19. 2. 18. fructuum.

EXIGÛÛ et EXIGÛÛM, adverb. F. EXIGUE.

EXIGÛÛS, a, um, adject. Comp. *Exiguor* et Sup. *Exiguissimus* sub b et c. — Ratione habitæ etymol., est ab *exigo*, ut *ambiguus* ab *ambigo*, *contiguus* a *contingo*, unde proprie *exiguus* dicitur, ut docet *Forcellinus*, qui nullo negotio exigi quicquid potest, seu potius, ut recentiores volunt, quoniam *exigere* significat etiam examinare, ponderare, ad mensuram redigere (F. EXIGO I. 6. et II. 5.), *exiguus* est ad mensuram reductus, adeoque, quod ad mensuram pertinet, limitibus circumscriptus. *Döderlein* vero, *Latein. Synon.* vol. 5. p. 28., a v. egerre deducit — Ceterum *exiguus*, μικρός, ολίγος, est, quod ad mensuram vel numerum pertinet, limitibus circumscriptus, atque adeo parvus, exilis, tenuis, parvus (It. picciolo, poco, breve, tenue; Fr. exigui, petit, modique, faible, court; Hisp. exiguo, pequeño, modico, corto; Germ. klein, knapp, kurz, wenig, gering, spärlich, kärglich, dürftig; Angl. small, brief, slender, scanty, slight). Occurrit — a) Posit. *Cic.* 2. *Divinat.* 16. 37. Possam suspicari, contactum aliquo morbo, bovis exile et exiguum et vietum cor fuisse. *Horat.* 1. *Ep.* 20. 24. Me corporis exigui, præcanum etc. *Nepos Agesil.* 8. Exiguus et claudus altero pede. *picciolo di statura.* *Virg.* 1. *G.* 181. Exiguus mus. *Cic.* 3. *Orat.* 19. 70. Ex ingenti campo in exiguum gymnasium oratorem compellere. *Id.* 1. *ibid.* 62. 264. Quoniam exiguis quibusdam fœbus totum oratoris munus circumdedit. *Horat.* 1. *Od.* 18. 10. Exigui fœnes. *Horsus Cic.* 1. *de republ.* 17. Exigua pars terræ. *Horat.* 2. *Od.* 9. 24. campi. *Cæs.* 5. *B. G.* 47. castra. *Auct. B. G.* 5. 5. ædificia. *Quintil.* 2. 17. 28. locos eloquentiæ. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 13. toga. *Id.* 3. *Od.* 6. 12. torques. *Cæs.* 7. *B. G.* 17. Civitas exigua et infirma. *Cic. Rabir. perduell.* 3. 9. Alteram partem, de nece Saturni, nimis exiguum atque angustam esse voluisti. *Id.* 5. *Fam.* 7. Litteræ tuæ exiguum significationem tuæ erga me voluntatis habebant. *Id.* 2. *leg. Agr.* 2. 5. Cujus errato nulla venia, recte facta exigua laus et ab invitis expressa proponitur. *Id.* 1. *Fin.* 19. 63. Exiguum fortunam intervenire sapienti. *aver la fortuna poco luogo a parte nelle azioni del savio.* *Quintil.* 11. 3. 15. Grandis aut exigua vox. Adde *Sueton. Ner.* 20. *Horat. Art. P.* 77. Exigui elegi. *Cic.* 6. *Parad.* 3. 49. Exiguis fructus. — Huc referri potest et illud *Spartian. Sever.* 19. Tam exiguis vestibus usus est, ut vix tunica ejus aliquid purpure haberet. *Forcellinus* hunc locum singulari paragraho distinxit, et docuit *exiguum* significare vitem parvique pretii. — Ceterum *Cic.* 1. *Orat.* 4. 16. Exiguus oratorum numerus. *Id.* *Quinct.* 1. 2. Exiguis amirorum copia. *Yepos Militiæ.* 4. *extr.* Exiguus copiis dimicare. Adde *Cæs.* 2. *B. C.* 39. *Cic.* 6. *Parad.* 3. 49. Exigui fructus. *Cæs.* 1. *B. C.* 78. facultates. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 43. census. *Lucan.* 3. 182. Exiguae puppes. *poche navi.* *Martial.* 12. 83.

Exigui capilli. h. e. rari. Cic. 1. Orat. 20. 92. Exiguum tempus. *Id. de republ.* 23. pars unius anni. *Cæs. 4. B. G. 20.* pars æstatis. — Cum Genitivo. *Claudiam. 2. in Eutrop.* 331. Abundans corporis, exiguisque animi. — *b) Comp. Colum. Arbor.* 28. sub *fin.* Cytisum aridum si dabis, exiguius dato. *Frontin. Aquæd.* 32. Vicenariam exiguiorem faciunt, diametro digiti semisse. *Ulp. Dig.* 43. 11. 1. a med. Ut aqua exiguior facta minus sit navigabilis. *Id. ibid.* 30. 1. 14. *extr.* Exiguis esse præstandum. *Id. ibid.* 29. 5. 1. a med. Licet alii validioris vocis sint, alii exiguioris. — *c) Sup. Ovid. Heroid.* 14. 115. De fratrum populo pars exiguissima restat. *Plin. 7. Ep.* 24. Exiguissima legata. — *Ilinc*

Exiguum, ui, n. 2. absolute, substantivorum more, est parum; et occurrit fere cum Genitivo. *Liv.* 27. 27. Exiguum campi ante castra erat. *Id.* 22. 24. Exiguum spatii. *Ovid.* 5. *Trist.* 2. 20. Exiguum pleno de mare demat aquæ. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 106. (169). Cum croco et eviguo aquæ frigida trita. *Id.* 28. *ibid.* 9. 37. (139). Exiguum mellis adjiciunt. *Alter Plin. 7. Ep.* 27. 13. Exiguum temporis. *Sil.* *It.* 4. 248. Exiguum salutis.

Exiguo et

Exiguum, adverb. V. EXIGUE.

EXILĒ, adverb. V. EXILIS in fin.

EXILĪCA. V. EXSILICA.

EXILĪO. V. EXSILIO.

EXILIS, e, adject. Comp. Exilior sub a; Sup. Exillissimus legitur tantum in *Not. Tir. p. 67.*, quæ omni prorsus caret auctoritate. — Quod ad etymon attinet, *Paul. Diac. p. 84. 4. Müll.* derivat a tenuitate *inarum, τῶν ἰσῶν*, quæ est fibrarum, seu subtilium venularum in chartis intercurtantium. At fortasse est derivandum ab *ex* et *ile*, qui nempè exiguis est illis, seu lateribus, quemque *Horat. 1. Sat.* 2. 93. *brevi latere* dicit, *splancato*. Hæc *Forcellinus*, quocum consentit *Seyffert ad Cic. Amic.* 16. 58. *Priscian. 4. p. 631. Putsch.* Exilis a Græco ἐξίλητος, h. e. evanidus. Alii tamen, inter quos *Freund* et *Klotz*, deducunt ab *exigere*, quemadmodum et *exiguus*, ita ut *exilis* contractum sit pro *exigilis*; quam sententiam pænultima syllaba utpote longa confirmat. Denique *Döderlein* ab *ex* et *egere* derivat. — Quidquid sit de etymo, *exilis, λεπτός*, est tenuis, subtilis, gracilis, exiguus, macer (It. *esile, sottile, tenue, piccolo*; Fr. *petit, mince, menu, délié, grêle, chétif, faible*; Hisp. *pequeño, menudo, delgado, chico*; Germ. *klein, geringfügig, dünn, dürrig, schwächig, mager, dürr*; Angl. *slender, thin, slight, mean, small, empty*). Occurrit — *a) De rebus physicis. Cic. 2. Divinat.* 16. 37. Possum suspicari, contactum aliquo morbo, hovis exile et exiguum et vielum cor. *Id. ibid.* 13. 30. Eadem hora alix pecudis jecur nitidum atque plenum est, alix horridum et exile. *Horat. Epod.* 8. 10. Exile femur. *cui ibid. opponuntur* tumentes suræ. *Ovid. 1. Pont.* 10. 27. Exiles artus. Sic *Plin. 13. Hist. nat.* 4. 9. (46). *Caryotæ* macro corpore exiles. *Id.* 15. *ibid.* 13. 12. (43). Exilior prunorum caro. *Id.* 24. *ibid.* 6. 20. (29). Exilia folia. *Horat. 1. Od.* 4. 47. vocat *exilem* domum Plutonium, in qua sunt Manes sine corpore et tenues umbrae. *Cic. 2. leg. Agr.* 25. 67. Quod solum tam exile et macrum est, quod aratro præstringi non possit? h. e. arenosum, vel exigui fundi. Sic *Colum. 1. R. R.* 4. 3. Exilis ager. *Lucan.* 3. 204. glabris exilis Arisbe. h. e. macri soli. *Seneca 1. Quest. nat.* 1. ante med. Ignis tenuissimi iter exile designant. *Plin. 14. Hist. nat.* 37. 89. (220). Exilis humor. *Id.* 11. *ibid.* 51. 12. (269). Feminis vox exilior, quam maribus. *cui ibid. opponitur* gravior. *Id. ibid.* (270). Exilior vox in senecta. — *b) De oratione, de re familiari, itemque de abstractis, in quibus omnibus (præter locum Val. Max.) Forcellinus translate accepit. Cic. 2. Orat.* 38. 159. Genus sermonis non liquidum, non fusum ac profluens, sed exille, aridum, concisum ac minutum. *Id.* 4. *Fin.* 3. 7. Ista ipsa, quæ tu breviter, a te quidem apte et rotunde, habes enim a rhetoribus: illorum vero ista ipsa quam exilia de virtutis vi. h. e. inornata, subtilia, sicca, tenuia. *Id. 2. Orat.* 77. 345. Exile extordium. *Id.* 1. *ibid.* 18. 83. Spinosa et exilis oratio. Sic *Quintil. 8. 3. 56.* Exilis oratio. *cui ibid. opponitur* tumida. Similiter de oratoribus *Id.* 10. 2. 16. Pro pressis exiles. Et de vocabulis *Id.* 11. 3. 15. et 13. Vox exilis. *cui ibid. opponitur* plena. *Nepos Eumen.* 5. Exiles res animi magnitudinem etsi non

frangebant, tamen imminuebant. h. e. tenues, imminute, adversæ et calamitosæ. *Horat. 1. Ep.* 6. 45. Exilis domus est, ubi non et multa supersunt etc. h. e. pauper, tenuis. *Plin. Paneg.* 40. Parva et exilis hereditas. *Val. Max. 9. 12. n. 8. extern.* Tenuis et exiles virium reliquias forere. *Ovid. 1. Trist.* 2. 6. Exilis via. h. e. brevis. *Apul. 10. Met.* Exilis metus. *poca paura. Gell.* 14. 2. Argumentis admodum exilibus nitentur. *deboli.* — Cum Genit. *Plaut. Stich.* 4. 1. 21. Ita, me absente, familiarem rem uxor curavit meam: omnium me exilem atque inanem fecit ægritudinum. h. e. exsortem, immunem, nulla ægritudine circumdatum, omni cura spoliatum. — *Ilinc Exile* adverbii ritu pro exiliter. *Stat. 7. Theb.* 262. redit atque exile profatur.

EXILĪTAS, atis, f. 3. tenuitas, gracilitas: cui pinguitudo et uberitas opponuntur (It. *sottigliezza, tenuità, esilità*; Fr. *petitesse, exiguïté*; Hisp. *pequeñez, debilidad*; Germ. *d. Dünne, Schwäche, Magerkeit, Dürfligkeit*; Angl. *smallness, shortness, paucity*).

I.) Proprie. *Colum. 8. R. R.* 16. 6.; Exilitas soli. *Plin. 24. Hist. nat.* 19. 118. (178). Folia fastigantur in exilitatem. *Id.* 11. *ibid.* 2. 4. (3). Exilitas aculei apum. *Quintil. 1. 11. 1.* Exilitas femineæ vocis.

II.) Translate. *Cic. 1. Orat.* 12. 50. Qui discernes eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo et copiam, ab eorum exilitate, qui hac dicendi varietate non utuntur? *Id. Brut.* 82. 284. Atticum se Calvus noster dici oratorem volebat: inde erat illa exilitas, quam etc. *Quintil. 1. 11. 4.* Quarumdam litterarum vel exilitate, vel pinguitudine nimia laboramus.

EXILĪTER, adverb. Comp. Exilius II. — Exiliter est tenuiter, graciliter, eique *leviter* et *jejeune* respondet.

I.) Proprie. *Cic. 3. Orat.* 11. 41. Nolo, verba exiliter examinata exire; nolo inflata, et quasi arbelata gravius.

II.) Translate. *Varro 5. L. L.* 2. *Müll.* De quibus duabus rebus in his libris pro-iscæ dicam, sed exilis de posteriore. h. e. parcius, brevius. *Cic. 1. Orat.* 11. 50. Iisdem de rebus jejeune quosdam et exiliter disputavisse. h. e. tenui, et inornato stilo. *Id. Brut.* 27. 106. Annales fere exiliter scripti.

EXILĪUM. V. ENSILĪUM.

EXIM. V. EXIN.

EXIMĪĒ, adverb. excellenter, egregie. Cic. Arch. 9. 20. Marius L. Ploclum eximie dilexit. *Liv.* 25. 40. Eximie ornatum templum. *Id.* 42. 29. Antiochus omnia per suos legatos senatus eximie pollicitus erat. *Colum. 8. R. R.* 17. 1. Stagna eximie optimum. *Plin. 20. Hist. nat.* 22. 89. (244). Eximie utilis. *Id.* 29. *ibid.* 6. 38. (126). Eximie prodesse. *Id. ibid.* (131). Oculis eximie medetur. *Id.* 27. *ibid.* 12. 104. (127). Proserpina anginam eximie curari. *Juvenal.* 11. 4. Eximie exorare. *Gell.* 13. 8. Eximie atque verissime opinari. *Id.* 11. 13. Eximie et unice delectare.

EXIMĪETAS, atis, f. 3. præstantia. *Symmach. 3. Ep.* 3. Spondeo tuam eximetatem reperire posse multa, quæ tunc. Adde *Augustin. Ep.* 32., 231. et 237.

EXIMĪUS, a, um, adject. ab eximo, ἐξαιρέτος, V. 1. Stricto sensu est egregius, exemplus, extra ceteros pristitus, exceptus (It. *tratto fuori dagli altri, che fa eccezione, eccettuato*; Fr. *tiré du nombre, mis à part, excepté, exempté*; Hisp. *puesto à parte, exceptado, exento*; Germ. *ausnehmend, eine Ausnahme machend, ausgenommen*; Angl. *select, excepted*). Occurrit — *a) Generatim. Ter. Hecyr.* 1. 1. 9. sv. Et moueo et hortor, ne cuiusquam miserat. *rit. Utin' eximium neminem habeam?* (h. e. ut neminem eximam, exipiam). sv. Neminem. h. e. neminem eximam, omnes eodem modo tractem, qui ad me luxuriam veniant, quin eos spellem, multem, laterem. *Cic. Divin. in Q. Cæcil.* 16. 52. Neque esset verisimile, quam omnibus Siculis faceret injurias, te illi unum eximium, cui consuleret, fuisse. *Liv.* 9. 34. Tu unus eximius es. in quo hoc præcipuum et singulare valet? *V. Drakenborg ad h. l.* — *b) Proprie* ait *Forcellinus*, dicebatur de animalibus ad sacrificium electis, quia in sacrificiis optimum perus e grege erimebatur, teste *Paul. Diac. p. 92. 3. Müll. et Macrob. 3. Saturn.* 5., et adhuc magis proprie de porcis majoribus, qui ad sacrificandum excepti liberius pascebantur. Nam boves, qui ad hoc electi erant, egregii dicebantur et oves *lectæ. Donatus*

ad Ter. Hecyr. 1. 1. 9. Sed hæc nomina sæpe indifferenter usurpantur. *Verg. 4. G.* 538. Quatuor eximios præstanti corpore tauros Elige. ¶ 2. Universim et lato usu accipitur pro excellenti, insigni, singulari, præstanti (It. *eccellente, singolare, raro, insigne*; Fr. *choisi, distingue, excellent, éminent, remarquable, rare*; Hisp. *distinguido, selecto, excelente, eminente, raro*; Germ. *ausgezeichnet, vorzüglich, ausserordentlich*; Angl. *choice, excellent, remarkable, notable*). Occurrit — *a) Absolute.* — Sæpissime in bonam partem. *Cic. 1. Off.* 20. 67. Ea, quæ eximia plerisque et præstara videntur, parva ducere. *Id. 2. Orat.* 28. 126. Hæc ipsa semper in te eximia et præstantia fuerit. *Id. 7. Ferr.* 31. 82. Mulier eximia facie. *Id. 1. Divinat.* 25. 52. Vidisse se in somnis pulcritudine eximia feminam. *Cf. Plin. 7. Hist. nat.* 12. 19. (55). Eximios forma pueros vendidit. *Rursus Cic. 6. Fam.* 5. Eximium ingenium. *Id. 1. ibid.* 7. *extr.* Lentulus eximia spe et summa virtutis adolescens. *Id. pro leg. Manil.* 1. 3. Pompeji singularis eximique virtus. *Cf. Cæs. 1. B. C.* 46. Proprie eximiam virtutem. *Rursus Cic. 1. Fin.* 13. 42. Eximie pulcherræ virtutes. *Id. 4. de republ.* 12. Propter eximiam belli gloriam. *Id. ibid.* 10. Eximia gloria virtutis. *Cf. Cæs. 2. B. G.* 8. Propter eximiam opinionem virtutis. *Cic. 2. de republ.* 36. Quo e collegio laus est illa eximia C. Julli, qui etc. *Plin. 27. Hist. nat.* 12. 104. (127). Proserpina est eximie adversus scorpiones remediis. *Id. 24. ibid.* 16. 95. (152). Herba eximie usus ad vulnera. *Id. 2. ibid.* 63. 63. (154). Eximia merita. *Id. 5. ibid.* 4. 3. (24). Regio fertilitatis eximie. *Id. 21. ibid.* 5. 11. (23). Eximius candor. — Raro admodum in malam partem. *Lucret. 2. 593.* Eximiis vero furit ignibus impetus Atrox. — *b) Et neut. absolute. Plin.* 21. *Hist. nat.* 20. 86. (150). Caliginis oculorum succo iungi, eximium habetur. — *c) Cum Genitivo partitivo, Græco more. Stat. 6. Theb.* 15. Eximii regum. — *d) Cum addito, in quo quis est eximius. Plin. 8. Hist. nat.* 44. 69. (174). *de multis.* Animal viribus in labores eximium, quamquam illud in labores pendere potest a n. viribus. *Lucon. 3. 696.* Eximius in aliqua re. — *e) Poetice cum Infinito. Lucan. ibid.* pugna fuit unus in illa Eximius Phœceus animam servare sub undis, Serotarique fretum. — *NF. Pro maximus. Liv.* 42. 15. Hæpalam quanta eximia reueritate poterat, regressus in Macedoniam. *Plerique tamen leg.* quanta maxima.

EXIMO, imis, imi, emptum vel entum, imere, a. 3. Part. Exemptus I. 1. et II. 1., 2. et 3.; Eximendus II. 1. et 2. — Eximere, ab *ex* et ant. *emere*, quod olim *accipere* et sibi comparare significabat, teste *Paul. Diac. p. 4. 18. Müll.*, quodque in *demere* et *adimere* servatum est. *ἐξαιρέω*, est extrahere, educere, eruere (It. *cavar fuori, tra fuori*, Fr. *tirer de, retirer, enlever, retrancher*; Hisp. *tirar, sacar à fuera, llevar*; Germ. *abnehmen, benehmen, hinwegnehmen, ausnehmen, herausnehmen, enifernen*; Angl. *to take out or away, take or draw from*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cato R. R.* 142. Ubi triduum præterierit, eximito (acina) de dolio. *Id. ibid.* 28. Oleas, ultimos bene cum radicibus eximito. cum terra sua quamprimum. *Horat. 2. Ep.* 2. 212. Quid te exempta leval (al. juvat) spinis de pluribus una? *Cels. 6. 9.*; et *Sucton. Vesp.* 5. Eximere alicui dentem. *Sic Plin. 28. Hist. nat.* 11. 49. (181). Exemptus dens. *Id. 26. ibid.* 11. 71. (116). Medullam e caule eximere. Sic *Id. 13. ibid.* 4. 9. (39). Exempta medulla vivunt palmæ. *Id. 30. ibid.* 6. 17. (51). Cani viventi lienem eximere. *Id. 28. ibid.* 8. 28. (107). Lappilos ventre crocodili exemptos. *Marcell. Dig.* 41. 1. 8. Lapis terra exemptus. *Plin. 19. Hist. nat.* 12. 62. (188). Eximere acetum de opsoniis apio. *Quintil. 9. 2. 75.* Eximere telum. *Sæolon. Tib.* 73. Exemplum anulum alicui tradere: dein tursus aptare digito. *Apic. 8. 7.* ad *fin.* Exemptæ corlicæ. *cavate dal guscio.* — Huc pertinent et sequentia. *Cic. 4. Verr.* 52. 139. Eximi jubet non diem ex mense, sed ex anno unum mensem. *Id. ibid.* 40. 99. Ne tu ex reis eximere. *Id. 6. ibid.* 19. 41. Eximere absentem de reis. *Id. 2. Orat.* 66. 268. aliquem ex ærariis. *Nepos Att.* 10. quempiam de numero proscriptorum. *Horat. 2. Od.* 2. 18. aliquem numero heatorum. *non contar tra i felici. Quintil.* 1. 4. 3. Ut auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero. *Id. 10. 1. 74.* Qui turbæ

quemvis honorum auctorum eximatur. *Curt.* 6. 11. *med.* Eximere se hominibus. *trarsi fuori degli uomini, non voler passare per uomo.* — Huc pertinet et illa *Inscript.* apud *Orell.* 4476. DIE, QVA EXEMPTVS EST REBUS HUMANIS. ET 4624. QVOD ABSENTE SE AMBAE (scil. conjux et filia) EADVM HORA SINT HORIS EXEMPTAE. ¶ 2. Specialim ac pregnantia, uti ajunt, significatione est subtrahere, liberare, sottrarre, liberare, esimere. *Cic. Orat.* 23. 77. Eximere aliquem e vinculis. *Id.* 5. *Fam.* 6. 2. aliquos ex obsidione. *Liv.* 38. 15., 27. 41., 36. 13. et 37. 22. aliquos obsidione. *Cic. 2. Phil.* 39. 101. agrum de vectigalibus. *Flor.* 3. 21. 15. se ludibrio hostium.

II.) Translate. ¶ 1. Generalim, metaphora sumpta a superiore paragr. 1., est adimere, auferre, tollere, togliere via, levar via. *Cic. Amic.* 7. 23. Quod si exterius ex rerum natura benevolentia conjunctionem. *Forcellinus leg. vinctioem.* *Liv.* 24. 29. Id eximendum de federe est. *Plin.* 2. *Ep.* 12. Exemptus honoribus. h. e. cui ad honores interclusus est aditus. *Plaut. Merc.* 1. 2. 17. Numquam edepol omnes balineæ mihi hanc lassitudinem eximent. *Rursus Cic. 2. Tusc.* 12. 29. Illud, quod me angebat, non eximis. *Horat.* 3. *Od.* 14. 14. Hic dies vero mihi festus atrox Eximet curas. *Id.* 1. *Ep.* 5. 18. Sollicitis animis onus eximit. *Liv.* 4. 31. Eximere religionem. *levare lo scrupolo.* *Quintil.* 1. 10. 28. dubitationem hujus utilitatis. *Justin.* 30. 3. Quæ res omnem cunctationem belli senatus exemit. *Sueton. Claud.* 11. Eximere aliquid memoria. *abolir la memoria di qualche cosa.* *Virg.* 1. *Æn.* 220. Exempta fames epulis. *Justin.* 11. 11. Illi aucta insolentia, exempta comitas. *deposta, levata.* *Ovid.* 1. *Fast.* 626. Jus exemptum restituere. h. e. ademptum. *Al. leg. ereptum.* In *Edicto Prætor.* apud *Ulp. Dig.* 4. 6. 1. et 28. Exempta actio. h. e. adempta, quom scilicet quis desit posse agere. *Lucret.* 1. 974. omne cogit, ut exempta concedas sine patere. h. e. sine fine ac termino. — Passivè impersonaliter. *Tac.* 6. *Ann.* 22. Plurimis mortalium non eximitur, quin primo cujusque ortu ventura destinatur. ¶ 2. Specialim, metaphora sumpta a superiore paragr. 2., est subtrahere, liberare; et occurrit — a) Apud classicos Auctores cum Ablativo et præpos. ex, vel sine præpos. *Plaut. Rud.* 1. 4. 13. Eximere aliquem ex metu. *Cic. 2. Invent.* 7. 24. Iis (rationibus) accusator ad alios ex culpa eximendos abutetur. *Liv.* 6. 24. a *med.* Orare singulos universosque, ut se, rem fortunæ ejus diel, crimine eximerent. *Id.* 34. 52. Qui servitute exempti fuerent. *Id.* 28. 39. ad fin. Eximere civis servitio. *Id.* 6. 40. a *med.* se arbitrio alterius. *Id.* 5. 15. rem miraculo. h. e. efficere, ut res miraculo tribuenda non sit. *Pompon. Dig.* 45. 2. 19. Quum duo eandem pecuniam deberent, si unus capitis deminutione exemptus est. h. e. liberatus obligatione solvendi. — b) Apud sequioris ævi scriptores cum Dativo. *Liv.* 8. 35. Non noxæ (at leg. noxæ) eximitur C. Fabius, qui contra edictum imperatoris pugnavit, sed noxæ damnatus donatur populo Romano. V. *Drakenborg* ad b. 1. *Curt.* 7. 1. Supplicio magis, quam crimini exemptus est. *sottratto.* *Tac.* 14. *Ann.* 48. Eximere aliquem morti. *Val. Flacc.* 2. 256. Exime nos sceleri, pater, et miserere piorum. *Gell.* 4. 20. Note jam destinatae exemptus est. *Paul. Dig.* 48. 10. 22. § 4. Eximere aliquem pænæ. Adde *Quintil.* 12. 2. 28. — c) Absolute. *Quintil.* 4. 2. 74. Nec sorte opus fuisse, nisi quod se quisque eximi voluerit. ¶ 3. Item specialim de tempore. — a) In re forensi eximere diem est extrahere, protrahere, et sic iudicio auferre. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 1. 3. Clodius rogatus, diem dicendo eximere capit. *Id.* 4. *Att.* 3. Metellius calumniam dicendo tempus exemit. *Liv.* 1. 50. ad fin. Cura reconciliandi eos in gratiam moratum esse: et quia ea res exemisset illum diem, postero die acturum, quæ constituisset. *Plin.* 5. *Ep.* 31. Dimittuntur centumviri, eximuntur dies. Similiter per metaphoram *Sueton. Oth.* 6. Medium quoque tempus religio et Seleucus exemit. — b) Et generalim pro transigere. *Pallad.* 11. *R. R.* 15. Exemptis quadraginta diebus, melle addito, uteris. *Id.* 12. *ibid.* 20. Postea, tribus diebus exemptis, auferunt. *Id.* 3. *ibid.* 17. sub fin. Anno exempto. *Id.* *ibid.* 26. Quarto exempto mense pariunt.

EXIN, V. EXINDE.

EXINANO, is, Ivi, Itum, ire, a. 4. (ex et inanis). Part. *Exinaniens.* *Exinanius* et *Exinaniundus.* — Exinatio est evactio, inanem reddo (It. votare;

Fr. *vider, épuiser;* Hisp. *vaciar, agotar;* Germ. *leer machen, ausleeren, erschöpfen;* Angl. *to empty, exhaust.* *Plaut. Truc.* 4. 2. Ama rem tuam: istum (amatorem) exinani, h. e. emunge, exhauri, spolia. *Sisenna* apud *Non.* p. 107. 23. *Merc.* Exinantis castris. *Cic. 7. Ferr.* 25. 61. Nov illa tota exinanunda navi consumitur. *Id.* *ibid.* 40. 104. Habet constratam navem et minus exinanitam. *Id.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 4. 11. Siciliam provinciam Verres depopulatus esse, Siculorum civitates vastasse, domos exinanisse, fana spoliasse dicitur. *Id.* 7. *Ferr.* 50. 119. Vastare et exinanire agros. *Id.* 2. *leg. Agr.* 27. 72. Regibus atque omnibus gentibus exinanitis. *Cres.* 1. *B. C.* 48. Exinanire civitates. *Varro 3. R. R.* 16. 28. Apes relinquunt exinanitas alvos. *Auct. B. Afr.* 20. Omnem regionem exinanire frumento. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 20. 19. (82). Exinanire onusta vehicula. *Id.* 32. *ibid.* 5. 17. (47). Exinanita clysteribus corpora. *Id.* 24. *ibid.* 8. 35. (52). Exinanire hydropicos. *Id.* 25. *ibid.* 5. 20. (45). llenem. *Id.* 26. *ibid.* 8. 36. (57). Radix et alvum et bilem et pituitam exinanit. *Id.* 17. *ibid.* 2. 2. (12). Exinanite fetu arboris. h. e. viribus exhaustæ. *Id.* 18. *ibid.* 22. 51. (189). Nisi multipliri partu exinaniantur ubertas, pereunt luxuria singuli fructus. *Id.* 36. *ibid.* 14. 21. (96). Paullatim exinaniens imos. *Curt.* 4. 51. 34. Exinanire ultimam aciem. *Paul. Dig.* 31. 1. 89. ad fin. Patrimonium suum donationibus exinanire. *Pelagon. Veterin.* 4. 1. Medio fere in utroque crure equi venæ solvuntur, et, ne plus justo exanietur (corrige exinanietur), stercus ipsius jumentis fluentibus venis ad modum fascis obligetur. Adde *Apic.* 2. 1. et alibi sæpe.

EXINANITIO, ōnis, f. 3. evacuatio. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 22. 35. (118). Succurrit aliquando præcepto aivi exinanitio. *Id.* 17. *ibid.* 2. 2. (13). Exinanitio florescendi. h. e. emissio florum, quæ vires arborum exhauriuntur.

EXINANITUS, a, um. V. EXINATIO.

EXINDE et per apocopen exin, adverb. *Exin* pro *exinde* metri causa dicit, ait *Paul. Diac.* p. 82. 7. *Müll.*: certe est per apocopen pro *exinde*, quemadmodum *dein* et *proin* pro *deinde* et *proinde*; ut docet ipse *Cic. Orat.* 45. 154. *Dein* etiam sæpe et *exin* pro *deinde* et *exinde* dicimus. — Ceterum *exinde*, ubi *ex* et *inde*, est idem atque *ex eo*, scilicet ex eo loco, tempore etc. ordinemque significat (It. *di là, da quel punto;* Fr. *de là, de ce lieu;* Hisp. *de allá;* Germ. *von da heraus, von da her, von da;* Angl. *after that*). Occurrit autem A) De loco; B) De tempore; C) De causa vel re; D) Et de mensura, sed tamen translate accepta.

A) De loco seu de ratione loci est ex eo loco, post eum locum, et usurpatur

I.) Proprie. *Plaut. Epid.* 1. 2. 47. Utrumque in alto ventus est, Epidice, exin velum vortitur. Adde *eumd.* *Pæn.* 3. 5. 9. *Cod. Justin.* 1. 12. 4. Si servus cujusquam in ecclesiam altariæ armatus irruerit, exinde prolihus abstrahatur. *Tac.* 15. *Ann.* 12. Regionem Commagenam, exin Cappadociam, inde Armenios petivit.

II.) Translate est deinde, *dipoi, poscia, appresso.* *Cic.* 2. *Nat. D.* 39. 101. Ac principio terra universa cernatur etc. — At vero quantam maris est pueritudo! — Exin mari finitimus aer. — Restat ultimam omnium cingens et coerens caeli complexus etc. *Id.* 2. *ibid.* 43. 111. Hanc (stellam) propter versatur Andromeda. — Hinc Equus summum contingit caput alro. — Exin contortis Aries cum cornibus hæret. *Tac.* 2. *Ann.* 16. Auxiliare Gallii Germanique in fronte, post quos pedites sagittarii, dein quatuor legiones, — exin totidem aliz legiones.

B) De ratione temporis est ex eo tempore, postea, deinde, et occurrit

I.) Proprie. — a) Absolute, h. e. sine particulis, quibus *exinde* respondeat. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 48. 108. Interea sol albus recessit in infera noctis; Exin candida se radiis dedit icta foras lux. *Leg. XII. Tab.* apud *Cic.* 3. *Legg.* 3. 7. POPULI PARTES IN TRIBUS DISTRIBVNTO; EXIN PECUNIAS, AEVITATES, ORDINES PARTIVMO. *Cic.* 1. *Divinat.* 26. 55. Servus per circum, quum virgins cæderetur, furcam ferens ductus est. Exin cuidam rustico Romano dormientis visus est venire qui diceret — illum non asum. Iterum esse idem jussum et monitum, ne vim suam experiri vellet; ne tum quidem esse asum. Exin illum ejus esse mortuum etc. *Virg.* 6. *Æn.*

743. Quisque suos palitur Manes. Exinde per amplum Mittitur Elysium. *Liv.* 24. 42. Ad Mundam exinde castra Punicæ mota. *Tac.* 3. *Ann.* 36. Exin promptum quod multorum intimis quæstibus tegebatur. — b) Præcedente ubi, vel postquam. *Plaut. Curr.* 2. 3. 84. Ostium ubi prospexi, exinde me illuc protium dedi. *Forcellinus* de loco accepti. *Id.* *Truc.* 1. 1. 63. Postquam alium reperit, qui plus daret, me exinde amovit loco.

II.) Translate. ¶ 1. Usurpatur in rerum enumeratione, et est postea præterea. *Virg.* 6. *Æn.* 891. Incenditque animum famæ venientis amore: Exin bella viro memorat, quæ deinde gerenda. *Id.* 8. *ibid.* 306. Exin se cuncti divinis rebus ad urbem Perfectis referunt. Adde *eumd.* 7. *ibid.* 341. *Liv.* 31. 4. Per eos dies P. Ælio consule comitia habente creati consules P. Sulpicius Calba, C. Aurelius Cotta. Prætores exinde facti Q. Minutius etc. Adde *eumd.* 31. 6., 37. 47., 40. 35. et 42. 9. *Tac.* 11. *Ann.* 2. Suillio corruptionem militum —, exin adulterium Poppææ, ac postremum mollitiæ corporis objectante. Adde *eumd.* 15. *ibid.* 41. ¶ 2. Apud sequioris ævi scriptores ponitur etiam pro *ex illo tempore*; et quidem — a) Absolute. *Justin.* 1. 2. Ne novo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu et populum vestiri jubet: quem morem vestis exinde gens universa tenet. *Paul. Dig.* 10. 1. 4. Post litem contestatam etiam fructus venient in hoc iudicio: nam et culpa et dolus exinde præstantur. Adde *Pompon. ibid.* 41. 6. 4. et *Tryphantin.* *ibid.* 49. 15. 12. *Cod. Justin.* 7. 33. Quum post notam et omissam quæstionem res ad nova domitia bona fide transierint et exinde novi viginti anni intercesserint, non est inquietanda, quæ nunc possidet, persona. — b) Sequente part. uti, quum, ex quo. *Apul. de Mag.* Exinde, ut curiam participare cepi. Adde *eumd.* 2. *Met.* *Id.* 1. *ibid.* Exinde quum ex actu a magistro digressi sumus. *Ulp. Dig.* 1. 16. 4. § 6. Creandum est videri legatum habere jurisdictionem non exinde, ex quo mandata est, sed ex quo provinciam præconul ingressus est. Adde *eumd.* *ibid.* 5. 1. 67.; et *Cod. Justin.* 2. 22. et 4. 32.

C) De causa, et est ex ea re, da ciò, per ciò. *Apul.* 6. *Met.* Nec quidquam idonei lucri exinde cepimus, sed vulnera. *Cod. Justin.* 1. 3. 35. Quum exinde sustentatio vel educatio orphanis comparatur. *Id.* 1. 2. 14. Quodcumque exinde incommodum ecclesiæ contigerit.

D) Apud veteres occurrit etiam de mensura translate accepta, et est secundum, secondo ciò, in corrispondenza a ciò. *Plaut. Pseud.* 2. 3. 13. Proinde ut quisque fortuna utitur, ita præcellit: atque exinde sapere eum omnes dicimus. *Id.* *Most.* 1. 3. 71. Ut fama est homini, exin solet pecuniam invenire: ergo si bonam famam mihi servasso, sat ero dives. *Varro 1. R. R.* 20. 4. Ad molas alii asellis, alii vacis ar mults utuntur, exinde ut pabuli facultas est.

EXINFULĀBAT, exerebat; infatas enim sacerdotum filamenta vorabant. *Paul. Diac.* p. 81. 15. *Müll.* EXINTĒRO. V. EXENTERO.

EXJŌCOR, aris, ari, dep. 1. idem quod jocos, ludu. *Catull.* 21. 5. nam simul exjocaris una hærens ad latus, omnia experiris. Alii multo rectius leg. nam simul es, jocularis una, hærens ad latus, etc. h. e. cum illo consuescis, vel edis.

EXISONA. *Vitruv.* 4. 8. 4. Schn. Uti reliqua exisona, quæ solent esse in frontibus, ad latera sunt translata. *Barbarus* vertit le altre parti equali, quasi sit ab loro equalis et *Vitruv.* scripserit ἐξιόν, ex cujus corruptione exiterit paullatim illud *exisona*: quæ conjectura est *Baldi* in *Lex.*, ubi addit placere *Turnebo* lectionem mutari et ex his omnia legi. *Schneiderus* vulgatam lectionem retinuit, et *Baldi* conjecturam parvi pendit, quoniam in hoc *Vitruv.* loco de re nobis incognita sermo est.

EXISTIMĀBĪLIS, e, adject. qui existimari potest, probabilis, veri similis. Est *Cæli Aurel.* 2. *Act.* 5. et 35., et 3. *ibid.* 17. ad fin.

EXISTIMĀTIO vel existimatio, ōnis, f. 3. actus existimandi; et occurrit ¶ 1. Subjective, uti vulgo ajunt, et est opinio, iudicium, ἔκτιμησις (It. stima, giudizio; Fr. opinion, jugement, sentiment, avis; Hisp. opinion, juicio, sentir; Germ. der Glaube, das Urtheil, die Meinung, Behurtheilung; Angl. an estimation, esteem, opinion, judgment). *Existimatio* sæpe cum iudicio conjungitur, ut apud *Cic. Cluent.* 20. 56. Atque hoc tum iudicio facto et

Oppianico re et existimatione jam, lege et pronuntiatione nondum condemnato. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 15. 43. Non est tibi his solis utendum existimationibus ac iudicis, qui nunc sunt, hominum, sed iis etiam, qui futuri sunt. *Id.* 7. *Verr.* 68. 176. Non illa tacita existimatio, sed vehemens et liberum populi Romani iudicium. *Id.* *Cluent.* 29. 80. Non modo ab iis, quorum iudicium atque potestas est, sed etiam ab illis, quorum tantum existimatio. *Id.* 5. *ibid.* 82. 190. In hoc genere facilius est existimatio, quam reprehensio. *Id.* *Prov. cons.* 17. 40. Quominus saepe aut interpellat a nonnullis, aut tacitorum existimatione reprehendat. *Id.* 5. *Verr.* 58. 133. Omnium existimationi satisfacere. *Id.* 3. de *republ.* 17. Vir optimus omnium existimatione. *Liv.* 4. 41. Quanta prudentia rei bellicae in C. Sempronio esset, non militis de imperatore existimationem esse, sed populi Romani fuisse, quum eum comitiis consulem legeret. *Id.* 4. 20. Qui si in ea re sit error, communis existimatio est. *ognuno può giudicarlo. Vitruv.* 7. 5. a *med.* Indecens status signorum publice civitati vitium existimationis adiecit. *mancanza, difetto, ignoranza di buon gusto. Sueton.* *Tib.* 58. *extr.* Dicitur factumve alicujus existimatione aliqua laedere. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 16. 16. (47). Propior vero prior existimatio ferret, si etc. *sarebbe più verisimile la prima opinione, se etc. Alter Plin. Paneg.* 62. *extr.* Ne respexeris clandestinas existimationes nullisque magis quam audientibus insidiantes surrosus. *Ascon.* ad *Cic. Mil.* 12. 32. p. 46. *Bait.* Complures alias, nimia etiam, ut existimatio est, asperitate usus, damnavit. *come comunemente si stima.* — Differt ab *estimatione*, quod haec fere ad pretia refertur; *existimatio* ad cetera. Praeterea *estimatio* est de re perpeasa et cognita iudicium: *existimatio* est de reputata et probabili. Contra alii putant, *estimationem* esse cogitationis et opinionis, *existimationem* perfecti omnino iudicii. ¶ 2. Objective, uti ajunt, seu passiva significatione sumitur pro bona fama, opinione, auctoritate, dignitate, honestate, *σδοξία, δόξα, κτήρυα* (It. *buon concetto, riputazione, stima, onore*; Fr. *estime, considération, réputation*, *honneur*; Hisp. *estima, estimación, reputación*; Germ. *der Ruf, der gute Name, die Achtung, Geltung, der Credit*; Angl. *good opinion, reputation, credit, honour, fair fame*). Ita definit *Callistrat.* *Dig.* 50. 13. 5. *Existimatio* est dignitatis illesae status, legibus ac moribus comprobatus, qui ex delicto nostro, auctoritate legum, aut minuitur, aut consumitur. *Cic.* 5. *Fam.* 20. Nihil eum fecisse scientem, quod esset contra aut rem, aut existimationem tuam. *Id.* *Flacc.* 22. 52. Homo egens, sordidus, sine honore, sine existimatione, sine censu. Sic *Id.* *ibid.* 15. 35. Homo fortuna egens, vita turpis, existimatione damnatus. *Id.* 1. *Att.* 1. Inopem esse ab amicitia et existimatione. *Id.* 2. *Orat.* 49. 200. Nihil mihi ad existimationem turpius, nihil ad dolorem acerbius accidere posse. *Id.* *Rosc. Com.* 6. 16. Iudicia summam existimationis et paene dicam capitis. *Id.* 1. *Att.* 1. 4. Ne contra amici summam existimationem miserimo ejus tempore venire. *Nepos Att.* 15. Suam existimationem in ea re agi putabat. *Id.* *Agesil.* 4. Bonam existimationem regno praeporere. *Sueton.* *Ner.* 13. Existimationis integre vir. — Jungitur et multis Verbis. *Cic.* 13. *Fam.* 73. 2. Alicujus existimationem violare. *Id.* *Planc.* 2. 6. et 3. *Fam.* 8. 7. offendere. *Id.* 3. *Fam.* 10. 8. oppugnare. *Sueton.* *Cæs.* 75. lacerare. *Cic.* 4. *Herenn.* 10. 14. Perdere existimationem. *Nepos Cat.* 2. Detrimento existimationis facere. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 1. 4. Committere alteri existimationem suam. *Id.* *ibid.* 1. 5. Alicujus existimationi consulere. *Cæs.* 3. *B. C.* 1. Ad debitorum tuendam existimationem. *h. e. fidem, il credito.* — Quod attinet ad *judicia summam existimationis* apud Romanos, *V. Klotz ad Cic. Cæcin.* 3. 8.

EXISTIMATOR, ōris, m. 3. qui existimat, censeat. *Cic.* 3. *Orat.* 22. 83. Stultus alieni artificii existimator. *Id.* *Brut.* 39. 146. In augendo, in ornando, in refellendo magis existimator metuendus, quam admirandus orator. *Id.* *ibid.* 54. 200. Existimator intelligens dicendi. *Id.* *ibid.* 93. 320. doctus et intelligens. *Id.* *Orat.* 31. 112. Ut existimatores videamur loqui, non magistri. *Id.* 3. *Fin.* 2. 6. Te habeo æquissimum existimatorem et iudicem. *Gell.* 20. 1. 10. Existimator non levis.

Homonym. In quo *existimator* differat ab *estimatore*, *V.* in voc. præced. 1.

EXISTIMATUS et *antique* existimatus, a, um. *V.* voc. seq.

EXISTIMO et *antique* existimo, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Existimans* sub c.; *Existimatus* sub a. et b.; *Existimaturus* sub d.; *Existimandus* sub a. — Ratione habita etymi, conjungendum est cum *æstimō*, quocum saepe in MSS. libris confunditur (*V. Criticos* ad *Liv.* 34. 2.), et a quo quid differat in **EXISTIMATIO** 1. diximus. Ceterum existimare, *δοξῶ, νομίζω*, est putare, opinari, censere (It. *giudicare, pensare, stimare*; Fr. *juger, apprécier, avoir telle ou telle opinion, estimer, croire, penser*; Hisp. *juagar, hacer dictamen, estimar, reputar, presumir*; Germ. *urtheilen, glauben, meinen, dafürhalten*; Angl. *to judge, think, repute, esteem, determine*). Occurrit — a) Cum Accusativo rei aut personæ. *Ennius* apud *Cic.* 2. *Herenn.* 24. 38. Si improbum Crespionem existimaveras. *Ter. Heaut.* 2. 3. 41. Ea res dedit existimandi copiam quotidianæ vitæ consuetudinem. *Cic.* 5. *Verr.* 82. 190. Eum, qui hoc facit, avarum possumus existimare. *Quintil.* 5. 12. 21. Athletarum corpora decora vere existimaverunt. — Passive. *Cic. Cæcin.* 4. 6. Fulcinus domi suæ honestus existimatus est. *Id.* 2. *Orat.* 66. 268. P. Cornelius, homo, ut existimabatur, avarus et furax. *Id. Harusp. resp.* 13. 29. De jutarus a senatu regali nomine dignus existimatus. *Quintil.* 11. 3. 8. Qua fama diu princeps oratorum — existimandus est. *Id.* 5. 9. 13. Popularitas signum affectati regni est existimatum. *Id.* 9. 1. 27. Assimulata et arte composita procul dubio sunt schemata existimanda. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 13. 14. (35). Capillus juxta feminis virisque existimatum in probro. *Id.* 24. *ibid.* 15. 84. (135). Chamæcissos quum floret, existimari potest alba viola. *Gell.* 1. 9. Pro existimato captu solertia. *Id.* 10. 23. Cato non solum existimatas, sed multatas quoque a iudice mulieres refert. *censurate, riprese.* — b) Cum Infinito. *Plaut. Most.* 1. 3. 147. Tu me amas, ego te amo; merito id fieri uterque existimat. *Id. Asin.* 1. 2. 23. Ne id quidem me dignum esse existimat, quem ad eam etc. *Id. Bacch.* 3. 6. 19. Atque ii se quum frustrantur, frustrari alios stolidi existimant. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 33. 89. Si majores nostri existimassent, quemquam Rulli similem futurum. *Id.* 15. *Fam.* 21. Non possum existimare, plus quemquam a se ipso, quam me a te amari. *Id. Brut.* 36. 138. Ego sic existimo, hos oratores fuisse maximos. — Passive. *Cic.* 2. *Orat.* 1. 4. Fuit hoc in utroque eorum, ut Crasus non tam existimari vellet non didicisse, quam illa despiciere etc. *Cæs.* 6. *B. G.* 13. Disciplina in Britannia reperta, atque inde in Galliam translata esse existimatur. *Nepos Phoc.* 2. Qui bene de republica mereri existimabantur. *Quintil.* 9. 2. 92. Themistocles suasisse existimatur Atheniensibus etc. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 12. 30. (118). Faba bebetare sensus existimata. — Et passive impersonaliter. *Cæs.* 5. *B. G.* 13. Hæc (*insulæ*) millia passuum nec in longitudinem esse existimatur. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 22. 24. (81). Trapobanen alterum orbem terrarum esse, diu existimatum est. Huc referri potest et illud *Liv.* 23. 13. a *med.* Existimatum facile est. — c) Sequente relativo. *Ter. Phorm.* 1. 1. 11. Haud existumans, quanto labore partum. *Cic.* 1. ad *Brut.* 4. Quanta sim lætitia affectus, facilius est tibi existimare, quam mihi scribere. *Sall.* 3. *Hist. in orat. Macri Lic. trib. pleb.* Si, Quirites, parum existumaretis, quid interesset etc. *Id. Jug.* 85. Nunc vos existimate, facta, an dicta plures sint. In his duobus *Sallustii* locis, nec non in allatis *Ter. Phorm.* 1. 1. 11. et *Heaut.* 2. 3. 41. *Forcellino* videbatur existimare poni pro *æstimare*. *Cæs.* 3. *B. C.* 102. Utrum advertendæ suspicionis causa Pompejus proposuisset, ut etc. —, an novis delectibus Macedoniam tenere conaretur, existimari non poterat. *Liv.* 22. 59. Qui (*Pyrhus*) utrum avarior, an crudelior sit, vix existimari potest. — d) Cum Ablat. et præpos. de. *Cic.* 1. *Legg.* 2. 7. De scriptoribus, qui nondum ediderunt, existimare non possumus. *formar giudizio. Id.* 1. *Fam.* 7. 5. Ex eventu homines de tuo consilio existimatores videmus. — Passive impersonaliter. *Cic. Brut.* 21. 82. Orationes, ex quibus existimari de ingeniis oratorum potest. — Huc pertinet et loquendi ratio bene aut male existimare de aliquo, ut apud *Cic.* 6. *Att.* 2. 3. De isto *Dicæarcho* non minus bene existimabat (*Dionysius*), quam tu de C. Vestorio. *Id.* 2. *Off.* 40. 36. Quos improbos putant,

eos contemunt quidem neutquam, sed de iis male existimant. — Bene aut male existimare de aliquo non solum est bene aut male opinari, sed etiam per metonymiam bene aut male loqui. *Seneca* 3. *Tra* 22. Quid facilius fuit Antigono, quam duos manipulares duci jubere, qui incumbentes regio tabernaculo faciebant, quod homines et periculosissime et libentissime faciunt, de rege suo male existimabant? *sparlavano. Id. Ep.* 68. Quid autem tecum loquaris? quod homines de aliis libentissime faciunt: de te apud te male existimas. — e) Absolute. *Quintil.* 9. 1. 29. Ut Cicero existimat. *Id.* 8. 6. 67. Sicut multi existimarunt. — Et passive impersonaliter. *Cic.* 2. de *republ.* 15. Saepè hoc de majoribus natu audivimus, et ita intelligimus vulgo existimari.

EXISTO, *V.* EXSISTO.

EXITIABILIS, e, adject. exitium afferens, exitialis. *Cic.* 10. *Att.* 4. 3. Bellum comparat non injustum ille quidem, suis tamen civibus exitiabile. *Liv.* 29. 17. Exitiabilis tyrannus. *Ovid.* 6. *Met.* 257. Telum exitiabile. *Sueton.* *Aug.* 23. Clades pæve ex itabilis. *Id. Claud.* 25. discordiæ. *Tac.* 6. *Ann.* 24. Exitiabilis in suos, infensus reipubl. animus. *Vellej.* 2. 112. 3. Exitiabilis fames.

EXITIABILITER, *V.* EXITIALITER.

EXITIALIS, e, adject. exitium afferens, perniciosus, exitiosus. *Cic.* 7. *Verr.* 6. 12. Perditiæ civitates, desperatis omnibus rebus, hos solent exitus exitiales habere, ut damnati in integrum restituantur. *Virg.* 2. *Æn.* 31. Donum exitiale. *Id.* 6. *ibid.* 511. scelus. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 72. 93. (198). Animalia venenata magis exitialia, si etc. *Capell.* 2. p. 44. Exitialis horror. *Sueton.* *Cal.* 50. Criminosum et exitiale habebatur.

EXITIALITER, adverb. perniciosè. *Augustin.* 6. *Confess.* 7. Quia circum exitialiter amabat. *Al. leg.* exitiabiliter, quod idem sonat.

EXITIO, ōnis, f. 3. exitus. *Plaut. Truc.* 2. 6. 30. Quid illi ex utero exitio est?

EXITIOSÈ, adverb. perniciosè. Occurrit tantum Superl. *Exitiosissime* apud *Augustin.* *Ep.* 8. 3. Videtur mihi exitiosissime credi.

EXITIOSUS, a, um, adject. Comp. *Exitiosior* et Sup. *Exitiosissimus*. — Exitiosus est exitium afferens, exitialis. *Cic.* 4. *Cat.* 3. 6. Hanc tantam, tam exitiosam haberi conjurationem a civibus numquam putavi. *Id. Planc.* 36. 87. A servis credem fieri bonorum reipubl. exitiosum fuisse. *Id.* 6. *Fam.* 1. 5. Et fieri posse et exitiosum fore videbam. *Tac.* 2. *Hist.* 31. Otho luxu, sævitia, audacia reipublicæ exitiosior ducebatur. *Tertull.* *Anim.* 34. Helena exitiosissima Priamo.

EXITIUM, ii, n. 2. *Exitium* pro exitiorum dixit *Pacuvius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 31. 67. et *Orat.* 46. 155. — *Exitium* ab *exire* ¶ 1. Generatum est exitus. *Paul. Diac.* p. 81. 4. *Müll.* Exitium antiqui ponebant pro exitu; nunc exitium pessimum exitum dicimus. ¶ 2. Hinc spectatum est pernicies, ruina, extrema calamitas, interitus, *ὄλεσθρος* (It. *rovina, danno totale, ultima rovina, mal fine, morte*; Fr. *ruine, perdition, perte, destruction, renversement, chute*; Hisp. *ruina, destrozio, perdiccion, caimiento*; Germ. *das Verderben, der Untergang, das Unheil*; Angl. *ruin, mischief, perdition, destruction, death*). Occurrit — a) In sing. numero. *Plaut. Cist.* 4. 1. 10. Ego illam animum irridere me ut sinam? satius est mihi quovis exitio interire. *Lucret.* 1. 225. Nullius exitium patitur natura. *Id.* 5. 99. et 345. Exitium cæli terræque. *Id.* 5. 96. et *Seneca Med.* 1001. Dare aliquem exitio. *Cic.* 1. *Cat.* 4. 9. Qui de meo nostramque omnium interitum, qui de hujus urbis atque adeo orbis terrarum exitio cogitent. *Id.* 4. *ibid.* 5. 10. Quum de pernicie populi Romani, exitio hujus urbis tam acerbè tamque crudeliter cogitaret. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 4. 4. Me miserum! ego omnibus meis exitio fuero. Sic *Horat.* 1. *Od.* 28. 18. Exitio est avium mare nautis, et similiter *Sueton.* *Cæs.* 1. Exitio esse alicui. *Rarsus Horat.* 1. *Od.* 16. 17. Iræ Thyesten exitio gravi Stravere. *Id.* 3. *ibid.* 16. 13. concidit auguris Argivi domus ob lucrum Demersa exitio. *Sall.* *Cat.* 55. *extr.* Ita ille patricius ex clarissima gente Corneliorum (*h. e. Lentulus*) dignum moribus factisque suis exitium vitæ invenit. *Ovid.* 1. *Met.* 146. Imminet exitio vir conjugis, illa mariti. *Sueton.* *Aug.* 94. Veltèrni pæne ad exitium sui cum Romanis belligeraverunt. *Id.* *Cal.* 11. Exitio suo omniumque Ge-

jum vivere. *Apul. 5. Met.* Exitum mortis. *Seneca Agamemn. 523.* Mittere exitio Doricum genus. *Id. Phœniss. 342.* Rapere in exitium omnia. *Id. Med. 513.* Trahere in exitium quempiam. *Tac. 1. Ann. 22.* Armare quempiam in exitium alterius. *Id. ibid. 32.* Dedere aliquem ad exitum. *Id. ibid. 43.* Iras civiles in exitium hostibus vertere. *Plin. 19. Hist. nat. 10. 58. (178).* Formicæ non minimum hororum exitum. — b) In plur. numero. *Plaut. Bacch. 5. 1. 7.* Omnia me mala consecretantur, omnibus exitiis interii. *Pacuvius apud Cic. 1. Divinat. 31. 67. et Orat. 46. 155.* Jamque mari magno classis ciba Te-ritur, exitium examen rapit. *Cic. 2. leg. Agr. 4. 10.* Neque vero illa popularia sunt existimanda, judicio- rum perturbaciones etc. — qui civitatum afflictiorum perditis jam rebus extremi exitiorum solent esse exitus. *Id. Mil. 2. 8.* Quos P. Clodii furor rapinis et incendiis et omnibus exitiis pavit. *Virg. 7. Æn. 129.* hæc res supra manebat Exitiis positura modum. *Val. Flacc. 1. 809.* date fallaci pudibunda senectæ Exitia indecoresque obitus. *Forcellinus* hunc *Flacci* locum singulari paragi, distinguit, et exitium accepit pro exitu, sine, interitū.

EXITUS, a, um. V. EXEO.

EXITUS, us, m. 4. (exeo) actus exeundi, ἔξοδος (It. uscita, esito; Fr. action de sortir, sortie; Hisp. el acto de salir, salida; Germ. das Herausgehen, Fortgehen, der Ausgang; Angl. a going out, exit).

I.) Proprie. ¶ 1. Subjective, uti ajunt, et abstracte pro exeundi actu. — a) De hominibus. *Cic. 4. Parad. 29.* Reditum mihi gloriosum injuria tua dedit, non exitum calamitosum. *Cæs. 7. B. G. 44.* Quin pæne circumvallati atque omni exitu et pabulatione interclusi viderentur. *Id. 3. B. C. 69.* Primis oppressis, reliqui per horum corpora salutem sibi atque exitum pariebant. — Et in plur. nam. *Cæs. 1. B. C. 21.* Hortatur (tribunos militum), non solum ab eruptionibus caveant, sed etiam singulorum hominum occultos exitus asservent. — b) De rebus inanimis. *Lucret. 6. 493.* per spiracula mundi Exitus Introitusque elementis redditus exstat. *Id. 1. 101.* Hostia conderet mactatu mæsta parentis, Exitus ut classi felix faustusque daretur. *Id. 6. 727.* sit liber minus exitus amari. *Id. ibid. 586.* exitus animai. h. e. venti. *Quintil. 1. 11. 7.* Quæ (tibi) præclusis, quibus clarescunt, foraminibus, recto modo exitu graviores spiritum reddunt. ¶ 2. Objective, uti ajunt, seu concreto sensu est locus, unde exitur. *Varro 5. L. L. 145. Müll.* Exitum non habeat, ac pervium non est iter. *Cæs. 7. B. G. 28.* Quum angusto portarum exitu se ipsi premerent. *Plin. 2. Hist. nat. 103. 106. (225).* In exitu paludis. *Id. ibid. 63. 63. (156).* Spiritu exitum querere. *Id. 11. ibid. 31. 40. (116).* Cibi exitus. h. e. foramen sedis. — In plur. num. *Nepos Hann. 12.* Ut in omnibus partibus ædificii exitus haberet. *Liv. 39. 51.* Septem exitus e domo fecerat. *Val. Flacc. 4. 718. et 8. 185.* Exitus Istri. le bocche. *Plin. 21. Hist. nat. 14. 48. (82).* Alvorum, quom mel eximitur, illinere exitus. *Colum. 6. R. R. 30. 8.* Obsessos naturales exitus adaperire. h. e. intestinorum canales.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim ponitur pro fine cujusque rei, sine. *Cic. pro leg. Manil. 1. 3.* Hujus orationis difficillius est exitum, quam principium invenire. *Id. 3. Fam. 12. 2.* Quemadmodum expeditam exitum hujus institutæ orationis, non reperio. non so, come venire a capo. *Cf. Cæs. 4. B. G. 8.* Ad hæc Cæsar, quæ visum est, respondit; sed exitus fuit orationis sibi nullam cum his amicitiam esse posse. *Cic. 1. Nat. D. 20. 53.* Tragicæ poetæ, quum explicare argumenti exitum non potestis, confugitis ad Deum. *Id. 5. Tusc. 6. 15.* Adducta ad exitum questio est. *Id. 10. Fam. 22. 2.* Quum propter tarditatem sententiarum ea, quæ consulebantur, ad exitum non pervenirent. *Id. Orat. 33. 116.* Numquam ad exitum perveniri potest. *Id. Fat. 19. 44.* Utrique ad eundem exitum veniunt, vanno a finire nella stessa cosa. *Cæs. 3. B. C. 22.* Ita magnarum initia rerum celerem et facilem exitum habuerunt. — Similiter exitus verborum est eorum positio extrema, desinenza. In plur. num. *Varro 10. L. L. 62. Müll.* Habent exitus aut in a, aut in e. *Cic. Orat. 49. 161.* Verba, quæ casus habent in exitu similes. — Item de aliis. *Cic. 5. Phil. 16. 42.* Fuga exitum non habebat. h. e. non patebat fugiendi locus. *Liv. 43. 17.* Rei exitum imponere, dar sine. *Horat. 3. Od. G. 6.* Huc omne principium, huc refer exitum. *Cic. Mur.*

57. 80. In exitu est meus consulatus. *Liv. 35. 10.* Io exitu jam annus erat. *era sul sine. Id. 30. 26.* Exitu superioris anni. *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (170).* Exitu veris. *Cæs. 3. B. C. 9.* oppugnationis. — In plur. num. *Cic. Brut. 34. 128.* Bonis initiis orsus tribunatum tristes exitus habuit consulatus. *Id. 2. Orat. 77. 312.* Eæ causæ sunt plenissimæ, quæ plurimos exitus dant ad ejusmodi degressionem. ¶ 2. Speciatim exitus vitæ et exitus absolute est vitæ fois, mors, sine, morte. — a) Cum additis. *Nepos Eumen. 13.* Eumenes talem exitum vitæ habuit. *Vellej. 2. 7. 1.* Hunc Græcibi vitæ mortisque habuere exitum. — b) Absolute. *Cic. 1. de republ. 16.* Quibus quidem Romulus tenebris etiamsi natura ad humanum exitum abripuit, virtus tamen in cælum dicitur sustulisse. *Nepos Phoc. 4.* Hunc exitum perique clari viri habuerunt. *Plin. 8. Hist. nat. 48. 74. (197).* Duravere usque ad Sejani exitum. *Ammian. 14. 11.* Terrere propinquantis exitus jam præsepultis. — Sic exitum facere est idem atque habere. *Sueton. Ner. 46.* Daturus poenas sceleratos, ac brevi dignum exitum facturos. Adde *Petron. Satyr. 2.*; et *Senec. Ep. 115. a med.* — Io plur. num. *Cic. 3. Nat. D. 37. 89.* Nonnunquam bonos exitus habent boni. *Id. 2. Divinat. 9. 24.* Non isset ad arma Pompejus; non transisset Crassus Euphratem; non suscepisset bellum civile Cæsar. Non igitur fatales exitus habuerunt. ¶ 3. Item speciatim ponitur pro eventu, successo, effetto. *Cic. 6. Fam. 1. 5.* Si mihi alterutrum de eventu atque exitu rerum promittendum est. *Id. Marcell. 5. 15.* Incertus exitus et anceps fortuna belli. *Id. 1. ad Brut. 10. sub fin.* Eam rempublicam, quam virtute magis, quam eventis rerum liberasti, exitu libera. h. e. re ipsa. in effetto, col fatto. *Cæs. 7. B. G. 52.* Quod plus se, quam imperatorem, de victoria atque exitu rerum sentire existimarent. *Id. ibid. 62.* Incerto etiam nunc exitu victoria. *Id. ibid. 77.* Concilii coacto de exitu fortunarum suarum consultabant. *Id. 3. ibid. 8.* Nihil nisi communi consilio acturos, eumdemque omnis fortunæ exitum esse laturus. *Plancus apud Cic. 10. Fam. 8. 3.* Ut quæ reipublicæ polliceremur, exitu præstaremus. *Horat. 3. Od. 29. 29.* Prudens futuri temporis exitum Caliginosa nocte premit Deus. *Ovid. 6. Fast. 565.* Exitus accessit verbis. al detto sequi il fatto. — In plur. num. *Cic. 2. Fam. 16. 6.* Sed ego fortasse vaticinor, et hæc omnia meliores habebunt exitus. *Id. 2. Divinat. 24. 52.* Responsa haruspicum, quæ aut nullos habuerunt exitus, aut contrarios, o non ebbero effetto, o avvennero al contrario. *Horat. 4. Od. 8. 34.* Liber vota bonos duct ad exitus, riduce a buon fine. *Id. 4. ibid. 14. 38.* Fortuna Belli secundos reddidit exitus. — Exitus acta probat apud *Ovid. Heroid. 2. 85.* genus proverbii est, Vesito approva, giustifica le azioni. Quod tamen a sapientibus improbat. Nam eventus exit stultorum magister, ut ait *Liv. 22. 39.* et *Claudian. 2. in Eutrop. 489.* Improbati etiam *Ovidius ibid.*

EXJURO, as, arc, a. 1. idem quod juro, aut valde juro. *Plaut. Amph. 3. 3. 18.* Quando istæc omnia exjuravisti te mihi dite per jocum. Ita *Non. p. 105. 22. Merc.* Sed in plerisque editionibus *Plauti* hic versus deest.

EXLAUDAT, extra finem laudat. *Gloss. Placid. edente A. Mai. p. 461.*

EXLÆTUS, a, um, adject. valde lætus. *Apul. 3. Met.* Tandem Fotis mea sui longe dissimilis advenit: non exlætæ facile, sed etc. *Alii divisim scribunt ex læta, alii melius non enim læta.*

EXLÆCIBRA. V. ELECEBRA.

EXLEX, legis, omni. gen. qui nulla lege tenetur, qui supra leges est: sive quia non debet, sive quia non vult subijci legibus. *Varro apud Non. p. 10. 19. Merc.* Postremo quero, parabis legibus, an non? anne exlex solus vives? *Lucilius apud eumd. ibid. 16.* Populus legibus exlex. Adde *Sisennam ibid. Cic. Cluent. 34. 94.* Non quod illi exlegem esse Sullam putarent. *Horat. Art. P. 224.* Spectator potus, et exlex. *Liv. 9. 34.* An hoc dicis, lege populum teneri, te unum exlegem esse?

EX LIBERTO, indecl. qui fuit libertus. V. EX DUCE. *Fet. Scholiast. ad Juvenal. 14. 306.* Licinus ille ex liberto *Claudii.*

EX LIBRARIO, m. qui fuit librarius. *Inscript. apud Rénier. 102. E. L. (h. e. ex librario) AVPIDIVS PROCESIVS. EX L. L. (h. e. ex librario legati) STREIVS*

FLAVIANVS. Adde *ibid.* pluries; et *Inscript. apud Henzen. 5534.*

EXLINEARIUS, a, um, adject. qui ex lineis constat. *Simplic. p. 87. Goes.* Subseciva appellantur, quæ a subsecantibus lineis remanent, naturam extremitatum servantia, quæ quum vel communis juris, aut publici essent, possessionibus vicinis tunc *Domitianus* imperator præfudit, hoc est, ut exlineariæ arcfinalium, vel occupatoriorum licentiam tribueret. *Hæc ita Goes. legenda putat.*

EX MĀGISTRO, m. qui fuit magister. *Ammian. 22. 11. 2.* Post quem *Marcellii* ex magistro equitum et peditum filius — publica deletus est morte. Adde *Inscript. apud Henzen. 5595. Cod. Theod. præfat.* Comes, ex magistro libellorum. Adde *Ibid. 11. 1. 1.* — Et in plur. num. *Ibid. 1. 4. 5.* Comazontem atque *Kubulum* ex magistris scriniorum. Adde *Ibid. 7. 8. 3.*

EX MAJŌRIARIO, m. qui fuit majorarius. *Inscript. apud Orell. 1532.* HERCVLI AELIANO SACRVM QVEM CONSECRAVIT SAMNIVS TERTVLLINVS EX MAIORIARIO.

EXMENS, mentis, omni. gen. 3. demens, amens. *Horat. 1. Ep. 2. 59.* qui non moderabitur iræ, Infectum volent esse dolor quod suaserit exmens. *Ple-riq. omni. rectius leg. et mens.*

EX MILITE, m. qui fuit miles. *Inscript. apud Orell. 3584.* VALERIVS SVS CAVSARIVS EX MILITE PRAETORIANI FRAT. ET CONIVX PARAV.

EXMŌVEO. V. EMOVEO.

EXNAUPHYLAX, æcis, m. 3. qui nauphyliacia muere functus est. V. NAUPHYLAX.

EXŌBRŪO, brūis, brūtum, brūere, a. 3. (ex et obruo). Part. *Exobrutus.* — *Exobruo* est eruo. *Vulgat. Ital. (edente A. Maio) Proverb. 29. 22.* Vir animosus fudit contentionem, vir autem iracundus exobruet peccata. *Apul. 9. Met.* Dolium exobrutum protinus tradatur emptori.

EXŌBRŪTUS, a, um. V. voc. præced.

EXŌBSECRO, as, arc, a. 1. valde obsecro. *Plaut. Asin. 1. 3. 93.* Supplicabo, exobsecrabo, ut quemque amicum videro.

EXŌCHĀDIUM, ti, n. 2. deminut. ἔξοχάδιον, ab ἔξοχη prominentia, est tuberculum in ano. *Marcell. Empir. 31.* Exochadia aceto illinere. Adde *Theod. Priscian. 2. 30. et 1. 27. sub init. V. et vocem seq.*

EXŌCHAS, ædis, f. 3. ἔξοχάς, tuberculum in ano, idem quod exochadium. *Augustin. Ep. 149.*

EXŌCHE, es, f. 1. ἔξοχη, excellentia. Inter verborum figuras enumeratur ab *Isid. 2. Orig. 20.* hisce verbis: *Etoche.* Quis eos appellavit? *Appius.* Quis produxit? *Appius.*

EXŌCÆTUS, i, m. 2. ἔξοκαίτος, piscis ita dictus, quod in sicca dormiendi causa creat, apud *Plin. 9. Hist. nat. 19. 34. (70).*, ab ἔξω extra et καίτος cubile vel somnus.

EXŌCULASSO et

EXŌCŪLATUS. V. voc. seq.

EXŌCŪLŪS, as, avi, ætum, arc, a. 1. (ex et oculus). Part. *Exoculatus.* — *Exoculare* est privare oculis, excæcare. *Plaut. Rud. 3. 4. 26.* Si ne ei caput exoculassitis, ego vos virgis circumvinciam. pro exoculaveritis. *Quidam ex hoc Plauti loco male formant Exoculasso, is.* *Apul. 7. Met.* Cæram et prorsus exoculatam esse fortunam. Adde *eumd. 8. ibid.*

EXŌDIĀRIUS, ti, m. 2. in sine fabulæ intrabat, recitabatque aliquid extra rem, ad exhilarandos animus tragicis affectibus turbatos, ut *Vet. Scholiast. ad Juvenal. 3. 175.* docet. *Ammian. 28. 4.* Exodiario, venatori, aurigæ et bystrionum generi omni. Adde *Inscript. apud Gruter. 637. 1.*, quæ est apud *Orell. 2591.*

EXŌDIŪM, ti, n. 2. ἔξοδιον. ¶ 1. Generatim, si verbi vim spectes, exodium est exitus, finis, ut *Non. p. 27. 14. Merc. docet, et Paul. Diac. p. 80. 18. Müll. confirmat:* apud quem alii leg. exodium. Quo sensu *Varro apud Non. ibid.* Quum *Socrates* bibisset κάβατον in exodio vitæ. et. Ad origine ad exodium. et. Quod ceperas modo in via, narra, ut ad exodium ducas. *Tertull. Habit. mul. 2.* Miser pulvis, quo oculatorum exodia producuntur. — Hinc ponitur et pro qualibet conclusione. *Hieronym. Ep. 129. n. 1.* Ut secundum præclari oratoris exodium, spes in ea (infantula) magis laudanda sit, quam res. Respicit illud *Cic. fragm. apud Servium ad Virg. 6. Æn. 877.* Fanni, causa difficilis laudare puerum:

non enim res laudanda, sed spes est. ¶ 2. Speciatim Græce est canticum, quod in exitu fabulæ canebatur: ab ἔξοδος *exitus, suis*. A Latinis exodia (quæ initio ad honestis adolescentibus actitabantur, ut est apud Liv. 7. 2., postea nimis relictæ) dicta sunt ridicula intexta versibus, quæ fabellis potissimum Atellanis conserebantur, ad risum movendum. Aliud omnino fucere posterioribus temporibus, nempe fabulæ breviores (ut ex Sueton. Domit. mox afferendo colligitur), quæ præcipue agebantur in fine tragædiarum, ut quidquid lacrimarum atque tristitiæ spectatores coegissent ex tragice affectibus, huius spectaculi risus delergeret, ut ait Vel. Scholiast. Juvenal. ad illud 3. 174. tandemque redit ad pulpita notum Exodium, quum personæ pallentis hiatum in gremio matris formidat rusticus infans. Id. 6. 71. Urbicus exodio risum movet Atellanæ. Sueton. Tib. 45. Exodium Atellanum. Id. Domit. 10. Quod scenico exodio, sub persona Paridis et Cæones, divortium suum cum uxore taxasset.

EXODORATUS, a, um, partic. ab inusit. exodoro, odore privatus, apud Tertull. Pall. 4. Alii rectius leg. exeduratus, quam vocem vide.

EXODUS, i, f. 2. ἔξοδος, exitus. Hinc Exodus inscribitur liber Moysi, in quo Israelitarum ex Ægypto exitus narratur. Tertull. advers. Jud. 11.

EXOLEO, es, ēvi, etum, ere. V. voc. seq.

EXOLESCO, oleasci, olēvi, olētum, oleescere, n. inchoat. 3. Alia forma exoleo, nulla tamen auctoritate firmata, legitur tantum apud Priscian. 9. p. 872. Putsch. Exoleo quoque exolevi, unde exoletus, exoleta, exoletum. Item Not. Tir. p. 167. Olet, abolet, exolet. — Part. Exolescens i. 3.; Exolevis i. 1. 2., et II. — Exolesco (ab ex et ant. oleasco, quod est cresco) proprie est crescere desino, ut docet Paul. Diac. p. 5. 7. Müll. Exoletus qui excessit oleascendi, id est crescendi modum. et p. 80. 12. Müll. Exoletus qui adolescere (an legendum oleascere?), id est crescere desitit. παραμάζω (li. finir di crescere; Fr. cesser de grandir, avoir terminé sa croissance; Hisp. cesar de crecer; Germ. aufwachsen, zur völligen Grösse gelangen; Angl. to fade, grow stale).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim ac stricto sensu. Plaut. fragm. apud Priscian. loc. cit. Domi reliqui exoletam virginem. h. e., ut ipse Priscian. ibid. interpretatur, grandem, quæ exoleverat. adulta, avan-zata in età. ¶ 2. Speciatim exoleti — a) Dicuntur pueri meritorii adultæ jam ætatis, qui tum viro-rum, tum feminarum libidini satisfacere possunt. Martial. 12. 92. Communis tibi cum viro, Magulla, Quam sit lectulus, et sit exoletus. Cf. Sueton. Galb. 22. Libidinibus (erat) in mares pronioris, et eos non nisi prædurus exoletosque. — b) Universim vero ita appellatur quicumque pueri impudici et aliene libidini inservientes, quorum publicum usum Philippus Aug., teste Lamprid. Alex. Sev. 24. et Elagab. 32.; vel ut testatur Hieronym. in Isaiam 1. 2. 7., Constantinus Aug. omnium primus edicto sustulit. Plaut. Pen. prol. 17. Scortum exoletum ne quis in proscenio sedat. Cic. Mil. 21. 55. Clodius, qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas duceret etc. Adde Sueton. Cæs. 49. et 76., Tib. 43., Cal. 24., et Tit. 7.; et Martial. 3. 82. — c) Adjective. Vellej. 2. 26. In qua civitate petulantis convivii iudicium histrionis exoleto redditur. Tac. 15. Ann. 37. Remiges exoleti. — Exoletorum usus, seu potius infamis abusus apud Romanos minime vetitus fuit, dummodo meritorii hi pueri ex servili conditione essent. Eos primus vetuit Philippus Aug., sed irrito conatu, ut constat ex Aurel. Vict. Cæsar. 28. Quare ab Hieronymo standum, qui, loco mox citando, eorum publicum usum edicto sustulisse Constantinum M. narrat; quamquam apud Aurel. Victor. nulla ejus rei fiat mentio. Lamprid. Elagab. 32. Sæpe anicos suos cum Æthiopiibus aniculis inclusit nocturnis mansionibus; fecit hoc etiam de pueris, et tunc, utpote ante Philippum, licebat. Id. Alex. Sev. 24. Habuit in animo, ut exoletos veteret, quod postea Philippus fecit. Hieronym. 1. in Isai. 2. 7. Ut inter scorta quoque in fornicebus spectaculorum pueri steterint publicæ libidini expositi, donec sub Constantino imperatore, Christi Evangelio coruscante, turpitudine deleta est. ¶ 3. Prægnanti, uti ajunt significatione, dicitur de iis, quæ non solum crescere desinunt, sed deficient etiam atque evanescent. Colum. 2. R. R. 18. 3. Multa sunt, quæ

negligentia exolescunt et sunt sterilia. Sueton. Aug. 7. Nactus puerilem immanuculam —, ferreis ac pæne jam exolescentibus litteris hoc nomine inscriptam. Apul. 9. Met. Exolescunt lactucæ veteres in amarum cænosus succi cariem.

II.) Translate dicitur de iis, quibus homines uti, vel quorum meminisse desierunt, et est in desuetudinem, vel oblivionem venire, etc. andare in disuso, in dimenticanza. Liv. 2. 52. Quum patris favor haud dum exolevisset. Id. ibid. 35. extr. Exoletum jam vetustate odium. Id. 27. 8. Exoleta vetustate annalium exempla. quibus ibid. opponitur recentissimus consuetudinis usus. Curt. 3. 13. in fin. Nondum in omnium animis memoriam majestatis suæ exolevisse cercebat. Colum. 7. R. R. 3. 20. Exolescit gratia pascui usu continuo. Sueton. Galb. 4. Vetus et exoletus mos. Id. Aug. 86. Exoletas et reconditas voces aucupari. Quintil. 1. 6. 11. Quum in xii. tabulis legeremus, Ni ita pagunt, inveniebamus simile huius, cadunt: inde prima positio, etiam si vetustate exoleverat, apparebat, pago, ut cado: unde non erat dubium sic pepigi nos dicere, ut cecidi. Id. 8. 2. 12. Exoletos auctores scrutari. Plin. 29. Hist. nat. 1. 1. (2). Quoniam modo exoleverint in medicinæ usu, quæ jam parata erant. Id. 34. ibid. 2. 3. (5). Exolevit fundendi arvis ratio. Id. 37. ibid. 5. 18. (72). Calchedonii nescio an in totum exoleverint. Tac. 11. Ann. 15. Ne vetustissima Italia disciplina per desidiam exolesceret. Id. 4. ibid. 10. Rumor adeo validus, ut pondum exolescat. Id. 6. ibid. 25. Nondum is dolor exoleverat. Stat. 1. Silv. 6. 99. Quos ibit procul hic dies per annos! Quam nullo sacer exolescet ævo! — Et absolute Part. præter. pass. apud Sueton. Claud. 22. Exoleta revocavit, aut etiam nova instituit.

EXOLETUS, a, um. V. voc. præced.

EXOLVO. V. EXSOLVO.

EXOMIS, idis, f. 3. ἔξομῖς, vestis substricta et brevis, propria veterum Romanorum et comitorum, sine manicis, ab ὄμος humerus, sive quod ex ea humeri exsererentur, sive quod illa ex humeris penderet. Paul. Diac. p. 81. 3. Müll. et Gell. 7. 12.; sed hic Græce utitur. — Sunt tamen qui recte putant, ita appellari eam tunicam quæ alterum humerum una cum mamma nudabat, quæque Græcis ἑτερομάσχαλος dicitur; ea plerumque utebantur Amazonæ, Bacchantes et virginis Spartanæ, ut videre est apud Viscont. Mus. Pio-Clem. T. 3. tab. 27. V. EXPAPILLATUS. — Ceterum Müll. ad Paul. Diac. loc. cit. hæc adnotat: Exomides apud Græcos non comici tantum erant vestitus, sed Latini Græco vocabulo in comædia potissimum usi esse videntur. Quamquam etiam apud Græcos Pollux 4. 18. 118. ἔξομιδα ἑσθητα κομικῆν appellat. Cf. eum. 7. 13. 47.

EXOMIUM, ii, n. 2. idem quod exomis, ut Exomium pullum apud Quintil. 5. 10. 71., ubi alii melius leg. exomydium, quam vocem vide.

EXOMOLOGESIS, is, f. 3. ἔξομολόγησις, Græca vox confessionem significans. Tertull. Penit. 9. Is actus, qui magis Græco vocabulo exprimitur et frequentatur, exomologesis est, quæ delictum Domino nostrum confitemur, non quidem ut ignaro, sed quatenus satisfactio confessione disponitur, confessione penitentia nascitur, penitentia Deus mitigatur. Itaque exomologesis posternendi et humiliificandi hominis disciplina est, conversationem injungens misericordiae illicem. De ipso quoque habitu atque victu mandat, sacco et cineri incubare, corpus sordibus obscurare, animum maeroribus deficere etc. Adde eum. de oratione 7.; et Cyprian. Ep. 61. et alibi sæpe.

EXONERATIO, ōnis, f. 3. exonerandi actus, et translate solutio, ut Exoneratio mercedis, Ulp. Dig. 19. 2. 15. ad fin.

EXONERATOR, ōris, m. 3. qui exonerat. Inscript. apud Gruter. 1117. 5. SEX. CORNELIUS VITALIŌN EXONERATORII CALCARIARIO HOMINI DVLCISSIMO etc.

EXONERATUS, a, um. V. voc. seq.

EXONERO, as, ēvi, ūtum, are, a. 1. (ex et onero). Part. Exonerans i.; Exoneratus i. et II.; Exoneratus et Exonerandus i. — Exonerare, ἀποφορτίζω, est onere levare (II. scariare; Fr. décharger; Hisp. descargar; Germ. entlasten, von einer Last befreien, austuden, fortschaffen; Angl. to unload, disburden, lighten, exonerate).

I.) Proprie. Plaut. Stich. 4. 1. 26.; et Auct. B. Afr. 8. Exonerare navem. Sic Seneca 4. Excerpt. contrav. 4. jactu navigia. Petron. Satyr. 103. Acclinatus lateri navis exonerabat stomachum nausea gravem. Sic Sueton. Claud. 33. Ut plura in os inderetur ad exonerandum stomachum. Martial. 10. 48. Malvæ exoneraturæ ventrem. Adde Sueton. Fesp. 2. Petron. Satyr. 27. Exonerare vesicam. Plin. 10. Hist. nat. 44. 61. (126). alvum. Id. 8. ibid. 26. 40. (96). Profluvio sanguinis morbidum corpus exonerat. Id. 9. ibid. 29. 47. (88). Nautilus, emissa omni aqua, velut exoneratus scutina, facile navigat. Id. 11. ibid. 10. 10. (21). Apes onustæ remeant: excipiunt eas ternæ quaternæque et exonerant. Id. 3. ibid. 16. 20. (118). Annos et lacus in Paulum sese exonerantes. Ovid. 3. Fast. 818. Exonerare colos. h. e. nendo coli pensum detrudere. — Huc pertinet et illa Plaut. Epid. 3. 4. 34. Ut eam ex hoc exoneret agro. h. e. abducas, alio amandes. Cf. Liv. 10. 6. Exonerata piebe coloniis deductis. Et Tac. 5. Hist. 2. Exundantem per Ægyptum multitudinem proximas in terras exoneratam. h. e. depositas.

II.) Translate est levare, auferre, atque adeo solvere. Liv. 2. 2. Exonerare civitatem metu. Id. 10. 21. Parte curæ exonerarunt senatum consulis litteraræ. Ovid. 1. Trist. 3. 36. hanc odiis exonerate sagam. Curt. 4. 13. Exonerare animum sollicitudine. Liv. 42. 13. extr. Functus necessario mihi officio, et quodam modo liberata atque exonerata fide mea, quid ultra facere possum, quam etc. Curt. 6. 8. Exonerare conscientiam suam. et eodem sensu Id. ibid. 9. Exonerare se. h. e. arcam detegendo. Sic Seneca Ep. 3. Quidam quæ tantum amicis committenda sunt, in quaslibet aures exonerant. Petron. Satyr. 123. Exonerare dolorem convicio. sfogare. Seneca Hippol. 445. Curas Bacchus exonerat. Tac. 3. Ann. 54. a med. Exonerati laborum meorum partem fateor. Id. 4. Hist. 40. Fastos adulatione temporum scdatos exonerare. purgare. Ulp. Dig. 23. 3. 5. § 10. Exonerare æs alienum. h. e. solvere.

EXOPTINO, as, are, n. 1. idem quod optino. Petron. Satyr. fragm. Tragur. 62. Burmann. Si aliter exoptassent. Alii leg. exoptinissent, alii aliter.

EXOPTABILIS, e, adj. desiderabilis. Plaut. Stich. 2. 3. 66. Nunciis exoptabilis. Sil. It. 11. 387. Nec Venere interea fugit exoptabile tempus.

EXOPTATUS, a, um. V. EXOPTO.

EX OPTIŌNE, indecl. qui optio, seu vicarius fuit alicujus: V. OPTIO. Inscript. apud Gruter. 556. 6. PETRONIUS CASTVS EX OPTIŌNE PROCURATORIS DVGENARI. V. DUGENARIUS.

EXOPTO, as, ēvi, ūtum, are, a. 1. (ex et opto). Part. Exoptans sub a.; Exoptatus in fin. — Exoptare, ἐπιθυμαί, est valde optare, expetere, valde desiderare (II. desiderare ardentemente, bramare molto; Fr. désirer vivement; Hisp. desear vivamente, anhelar; Germ. sehnlich wünschen, lebhaft herbeiwünschen; Angl. to wish or desire greatly). Usurpatur — a) Cum Accusativo. Plaut. Bacch. 3. 4. 3. Illum exoptavit potius? habeat. Id. Asin. 3. 3. 133. Exopta id, quod vis maxime tibi venire: fiet. Forcellinus in his duobus et in alio Plauti loco Men. 5. 2. 64. (V. infra sub c.) exoptare accepit pro eligere. Cic. 1. Off. 33. 118. Quæ majori parti pulcherrima videntur, ea maxime exoptant. Liv. 9. 25. Exoptantes Samnitium adventum. — Et in malam partem pro impetrari. Cic. Pis. 40. 96. Omnes te oderunt, tibi pestem exoptant. — Et omisso Accus., qui tamen facile subauditur. Cic. 1. Orat. 1. 2. Neque nobis cupientibus atque exoptantibus fructus otii datus est. — b) Cum Infinito. Ennius 18. Ann. 13. Omnes mortales sese laudari exoptant. Ter. Andr. prol. 20. Quorum æmulari exoptat negligentiam, potius quam istorum obscuram diligentiam. Cic. 4. Fam. 6. 3. Multis de causis te exopto quamprimum videre. — c) Sequentem part. ut. Plaut. Men. 5. 2. 64. Si intra ædes hujus unquam penetravi pedem, omnium exopto ut fiam miserorum miserrimus. Cic. 2. Fam. 7. Ut sempiternæ laudi tibi sit iste tribunatus, exopto. — Hinc Part. præter. pass.

Exoptatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. Exoptatior et Sup. Exoptatissimus, et est valde optatus, εύχμιος, desiderato assai. Plaut. Amph. 2. 2. 22. Edepol me uxori exoptatum credo adventurum domum. Adde eum. Truc. 2. 6.

33. *Id. Capit. 5. 4. 9.* Salve exoptate gnate mi. Adde *eumd. Curv. 2. 3. 27. Id. Trin. 4. 3. 65.* O mi here exoptatissime, salve. *Ter. Heaut. 2. 4. 28.* Antiphila, maxime animo exoptata meo. *Cic. Rosc. Am. 7. 19.* Exoptatum nuncium afferre. *Id. 5. Att. 15.* Nihil exoptatius adventu meo, nihil carius. *Id. 4. ibid. 1.* Exoptatissima gratulatio. — Hinc

Exoptatum, i, n. 2. absolute, substantivorum more. *Plaut. Mil. glor. 4. 2. 20.* Erit et tibi exoptatum obtinget. *Id. Asin. 3. 3. 136.* Animo sis bono face: exoptata obtingent.

EXORABILIS, e, adject. Comp. *Exorabilior* 1. — *Exorabilis* ¶ 1. Passiva est qui exorari potest et a quo facile obtinemus quod petimus. *Cic. 1. ad Q. fr. 1. 13. extr.* Iracundiæ si exorabiles, summa est levitas. *Id. 1. Att. 3.* Experiri aliquem in se minus exorabilem. *Horat. 2. Ep. 2. 178.* metit Orcus Grandia cum parvis, non exorabilis auro. *Sil. It. 5. 131.* Nulli exorabilis. *Seneca Ep. 116.* Nulli vitio non initium est verendum et exorabile. *Id. 1. Clem. 20.* In suis, quam in alienis, exorabilior injuriis. *Sueton. Tib. 13.* Exorabilis in vitricum. *h. e.* apud Augustum, qui Tiberii vitricus erat. *Tac. Agric. 16.* Missus Petronius tanquam exorabilis. ¶ 2. Active est qui facile exorat. *Val. Flacc. 1. 782.* Stygiæque supremo Obscuret igne domos, jam jam exorabile retro Carmen agens.

EXORABŪLA, ōrum, n. plur. 2. argumenta, preces, illecebres, quibus aliquis exoratur. *Plaut. Truc. 1. 1. 5.* Quot amans exemplis ludificetur, quot modis pereat, quotque exoretur exorabilis. *Apul. Florid. n. 18.* Exorabula judicantium, decipula adversantium, artificia dicentium.

EXORATIO, ōnis, f. 3. actus exorandi. *Quintil. Declam. quæ inscribitur Trib. Marianus, 3.* Quid nocentissimo parricidæ Manium prodest exoratio paternorum? *Al. leg. mæmum exauctoratio paternarum.* Certior est lectio apud *Vulgat. interpr. Eccl. 16. 12.* Potens exoratio et effundens iram. *El. Vulgat. Ital. (edente A. Maio) 1. Reg. 12. 3.* Si ex alio manu accipi pro exoratore vel corrigiam calcamentorum, dicite adversum me et reddam vobis.

EXORATOR, ōris, m. 3. qui exorat seu orando impetrat. *Ter. Hecyr. 2. prol. 1.* Orator ad vos venio ornatu protuli: sinite exoratorum.

EXORATRIX, icis, f. 3. quæ exorat. *Salvian. 3. Gubernat. Dei 9. ad fin.* Sic oratio eorum auctrix est magis criminum, quam exoratrix.

EXORATUS, a, um. *V. EXORO.*

EXORBATUS, a, um, particip. ab inusit. *exorbo*, orbatus. *Inscript. apud Rénier. 3981.* DYLCESSIMA MATER SALLUSTIVS HONORATIVS CLAUDIAR ENTRIKATÆ MATRI KARISSIMÆ, QVOD TV MIHI, VEL QVOS MYSEROS EXORBATOS RELIQUISTI, DEBUISTI FACERE etc.

EXORBEO. *V. EXSORBEO.*

EXORBITATIO, ōnis, f. 3. actus exorbitandi, a recta alienæ rei ratione degressio. *Tertull. Idolol. 14.* Exorbitatio disciplinæ.

EXORBITATOR, ōris, m. 3. qui exorbitat. *Tertull. 3. advers. Marcion. 6. extr.* Judæismi exorbitator et destructor.

EXORBITO, as, ōvi, ōtum, are, 1. (ex et orbita). Part. *Exorbitans* sub A. I.; *Exorbitaturus* sub A. II. — *Exorbito* usurpatur A) Neutrorum more, et B) Active.

A) Neutrorum more exorbito est ab orbita recedo, a recto tramite aberro.

L) Proprie. *Augustin. 22. Civ. D. 3. a med.* Exorbitantes boves, qui vehiculum trahabant, rota puerum obtiverunt. *Lactant. 2. 5.* Stellis exorbitare a præstitutis itineribus non licet.

II.) Figurale. *Tertull. 3. adversus Marcion. 2.* Suspectum habebitur omne, quod exorbitavit a regula. *Sidon. 8. Ep. 11. ad fin.* Vereor hujusmodi a catholice fidei regulis exorbitaturam.

B) Active. *Sidon. 5. Ep. 16.* Nec animum tuum a tramite communium gaudiorum vicinæ obsidionis terror exorbitat. *h. e.* expellit, dejicit.

EXORBO. *V. EXSORBEO.*

EXORCISMUS, i, m. 2. ἐξορκισμός, obtestatio, adjuratio, quam demoni magico carmine, vel efficacibus sacre Scripturæ verbis necessitas parendi imponitur. *Tertull. Cor. mil. 11.* Exorcismis fugare demones.

EXORCISTA, æ, m. 1. ἐξορκιστής, qui exorcizat. *Imppp. Valer. Valens et Gratian. Cod. 1. 3. 6. et Tom. II.*

Firmic. 3. Mathes. 5. et 9. ad fin. Hieronym. 2. in Matth. 12. 27. Si exorcistas gentis illius (*Judæorum*) significat, qui ad invocationem Dei ejiciebant demonia. — *Exorcista* est etiam qui tertio ex minoribus ordinibus sacris insignitus est. *Inscript. apud Labus. Monum. epigraf. p. 12.* SATVRVS EXORCISTA.

EXORCIZO, as, ōvi, ōtum, are, 1. ἐξορκίζω. Part. *Exorcizandus*. — *Exorcizare* est obtestari, per divina demone adjuvare. — a) Absolute. *Ulp. Dig. 50. 13. 1.* Si incantaverit, si imprecatus est, si (ut vulgari verbo impostorum utar) exorcizavit. — b) Cum Accus. *Suip. Sev. Dial. 3. 6.* Si quando exorcizandorum demonum Martinus operam receperisset.

EX ORDINARIO, m. qui fuit ordinarius. *Inscript. apud Gruter. p. 345.* EX ORDINARIO LEGIONIS. Cf. *Inscript. apud Orell. 3391.*; et *V. ORDINARIUS.*

EXORDIOR, ordiris, orsus sum, ordiri, dep. 4. (ex et ordior). Part. *Exordiens* II. b.; *Exorsus* II. a. et d., et passiva significatione I. et in fin.; *Exordiens* II. a. — *Pro exorsus* etiam *exorditus* passiva significatione legitur apud *Festum p. 185. 31.* *Müll.* Ordiri est rei principium facere; unde et togæ vocatur *exorditæ*. *Codices habent* *exorditæ*: *Müllerus* legendum putat *exordia*. — Ceterum *exordiri*, προκαταρχομαι, est idem quod *ordiri*, incipere; et proprie de textoribus dicitur fila trame in tela vel in fune ordinantibus (It. *incominciare l'orditura di un tessuto, ordire, cominciare da principio*; Fr. *commencer un tissu, commencer à ourdir, ourdir*; Hisp. *comenzar un tejido, urdir*; Germ. *ein Gewebe anfangen, anzetteln, anfangen*; Angl. *to lay the warp*).

L) Proprie. *Cato R. R. 136.* Funem loreum exordiri oportet longum pedes LXXII, toros ires habeat, lora in toros singulos novem, lata digitos duos: quom tortus fuerit, erit longus pedes XLIX. Cf. *Plaut. Bacch. 2. 3. 116.* Exorsa hæc tela non male omnino mihi est. *exorsa* est passiva signif. Adde *Visell. apud Priscian. 8. p. 793.* *Putsch.* — Hinc allegorice. *Plaut. Pseud. 1. 4. 6.* Neque exordiri primum, unde occipias, habes, neque ad detexendum telam certos terminos. *Cic. 2. Orat. 33. 135.* Pertexæ, Antoni, quod exorsus es. *Id. ibid. 33. 158.* Reperiunt non modo ea, quæ jam non possint ipsi dissolvere, sed etiam, quibus ante exorsa et potius detexa prope, retextantur.

II.) Translate est incipere, inchoare; et sæpe ad initium orationis refertur. Occurrit autem — a) Cum Accusativo. *Plaut. Asin. 1. 1. 102.* Pergam, quo cecepi, atque ibi consilia exordiar. *Id. Bacch. 1. 2. 19.* Etiam me adversus exordire argutias? *Id. ibid. 4. 71.* Exordiri facinus. *Cic. 1. Herenn. 7. 11.* In exordianda causa servandum est, ut etc. *Liv. 4. 17.* Ab causa tam nefanda bellum exorsi. *Sueton. Cæs. 32.* Ingenti spiritu classicam exorsus. *Ovid. 10. Met. 483.* Exordiri preces. *Quintil. 4. 1. 2.* causam. *Sueton. Aug. 85.* tragœdiam magno spiritu. *Id. Ner. 33.* parricidia et cædes a Claudio. — b) Cum Infinito proprium est *Cic. 1. de republ. 36.* Imitator ergo Aratum, qui magnis de rebus dicere exordiens, a Jove incipiendum putat. *Id. 1. Fin. 8. 29.* Tunc dicere exorsus est. *Id. 2. Divinat. 49. 101.* Tum ego versus quasi ab alio principio exorsus sum dicere. *Nepos Pelop. 1. extr.* De quo scribere exorsi sumus. — c) Cum addito per præpos. ab Ablativo rei, a qua quis exorditur. *Cic. 1. Herenn. 6. 10.* Ab adversariis dico exordiemur, et ab eo maxime, quod ille nuperrime dixerit. *prender Pesordio. Id. 2. Orat. 79. 320.* Exordiri ab ipsa re. *Id. 2. ibid. 8. 31.* a veritate, a dignitate. — d) Absolute. *Cic. 2. Orat. 19. 80.* Jubent ita exordiri, ut eum, qui audiat, benevolam nobis faciamus et docilem et attentum. *Quintil. præfat. § 4.* Exordiri ita, quasi etc. *Tac. 3. Ann. 50.* Lepidus in hunc modum exorsus est. *Id. 6. ibid. 6.* His verbis exorsus est. *Cic. Cæl. 15. 38.* Quid clamore exorsa (soror), verbis parvam rem magnam facis? — hinc a Part. *Exorsus*, cuius multa superior exempla retulimus,

Exorsa, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt exordia, initia rerum, aut dicendi. *Virg. 2. G. 45.* non hic te carmine ficto, Atque per ambages et longa exorsa tencho. *Id. 10. Æn. 111.* sua cuique exorsa laborem Fortunamque ferent.

EXORDITUS, a, um. *V. voc. præced. latit.*

EXORDIUM, ii, n. 2. initium, origo, principium;

et proprie dicitur de tela a textoribus ordiri cœpia (It. *orditura, ordito*; Fr. *ourdissage, commencement d'un tissu*; Hisp. *urdidura*; Germ. *der Anfang eines Gewebes*; Angl. *the warp of a web*).

L) Proprie raro admodum occurrit. *Quintil. 5. 10. 71.* Non possum legam prætextam sperare, quum exordium pullum videam. *h. e. mentre veggo essere oscuro e vile l'ordito.*

II.) Translate ac sapissime ¶ 1. Generatim est quodcumque principium, ἀρχή (It. *principio*; Fr. *commencement, principe*; Hisp. *principio, comenzamiento*; Germ. *d. Anfang, d. Beginnen*; Angl. *the beginning, commencement*). Occurrit — a) In sing. num. *Ennius* apud *Cic. 2. Herenn. 22. 34.* Neve inde navis inchoandæ exordium Cepisset, quæ nunc nominatur nomine Argo. *Cic. 2. de republ. 2.* Quod habemus instituta reipublicæ tam clarum ac tam omnibus notum exordium, quam hujus urbis condendæ principium profectum a Romulo? Sic *Id. 1. Invent. 3. 3.* Hujus quoque exordium mali, quoniam principium boni diximus, explicemus. *Id. 5. Fin. 7. 18.* A qua totius vitæ ducat exordium. *Id. 1. Legg. 3. 8.* A quibus temporibus scribendi capiat exordium. Sic *Plin. 6. Hist. nat. 23. 26. (96).* Unde ceperunt exordium. *Sueton. Tib. 42.* De quibus singillatim ab exordio referam. *Id. Vesp. 8.* Pæne ab exordio Urbis. *Id. Claud. 11. extr.* Exordium principatus. *Plin. 3. Hist. nat. 1. 2. (16).* Alunde allis exordium mensuræ est. *Pallad. 9. R. R. 8. A.* quæ sub terris exordium de monte sumunt. — b) In plur. num. *Lucret. 3. 31.* cunctarum exordia rerum. Adde *eumd. 2. 333. et 4. 26. et 113. Id. 3. 381.* exordia prima animal. *Id. 5. 472.* solis lunæque. *Id. 1. 150.* rationis. *Virg. 7. Æn. 40.* primæ revocabo exordia pugnæ. ¶ 2. Speciatim de principio sermonis, aut orationis. — a) Universim. *Cic. 1. Orat. 27. 122.* Sæpe animadverti, summos oratores in dicendi exordio permoveri. *Id. 1. Tusc. 4. 8.* Ergo ita nasceatur exordium. *Apul. 5. Met. Exordio sermonis hujus quam concoloris fallacias atexamus. — b) Peculiariter exordium dicitur pars orationis, introduzione, proemio, exordio, προοίμιον; quam ita definit *Cic. 1. Herenn. 3. 4.* Exordium est principium orationis, per quod animus auditoris aut judicis constituitur vel apparatur ad audiendum. Cf. *Quintil. 4. 1. 1.* — In sing. num. *Cic. 2. Orat. 77. 315.* Tum denique id, quod primum est dicendum, postremum solet cogitare, quo utar exordio. Nam si quando id primum invenire volui, nullum mihi occurrit, nisi aut exile, aut nugatorium, aut vulgare atque commune. *Quintil. 3. 11. 28.* Proximus liber a prima parte, id est exordio incipit. *Id. 9. 4. 133.* In exordio pro Milone. *Plin. 18. Hist. nat. 6. 7. (35).* Hoc exordia præcepta pandere ingressus. — In plur. num. *Quintil. 11. 3. 161.* Neque uno modo dicuntur exordia. *Virg. 4. Æn. 283.* quo nunc reginam ambire furentem Audeat assatu? quæ prima exordia sumat? ¶ 3. *Colum. 5. R. R. 11. 13., 7. ibid. 5. 1. et 12. 1. 10. præfat. 3., et 11. ibid. 3. 65.* sumit exordium non pro initio sermonis, sed pro integro tractatu seu libro. *Primi loci verba sunt: Ne longiore exordio legentem fatigemus. Secundi:* Quamquam pars hæc exordii pæne tota jam exhausta sit, quum de medicina majoris peccoris disputarem. *Terti:* Ut exordio priore sum pollicitus. *Quarti:* Isque, sicut institueram, prosa oratione prioribus subnectitur exordiis. *Quinti:* Quamvis villicum eruditum omni opere rustico esse oportere, prima parte hujus exordii censuerim.*

EXORIRNS, entis, *V. voc. seq.*

EXORIOR, ōris, ortus sum, oriri, dep. 3. et 4. (ex et orior). Part. *Exorians* sub A. I. et B. I.; *Exortus* sub A. I. et B. I. et II. — *Exoriri*, ἀναρχομαι, ἀναρχωμαι, occurrit A) Stricto; et B) Latiori sensu.

A) Stricto sensu est idem quod oriri, exurgere, extolli, et fere dicitur de his, quæ repente atque ex improvviso oriuntur (It. *sorgere, innalzarsi d'improvviso*; Fr. *se lever, s'élever, monter, surgir*; Hisp. *elevarse, ascender*; Germ. *aufsteigen, hervorsteigen, sich erheben*; Angl. *to rise, arise, spring up*).

L) Proprie. — a) De stellis. *Cic. 2. Divinat. 44. 93.* Post solstitium Canicula exoritur. *Lucret. 3. 1037.* Exortus sol. *Virg. 1. G. 438.* Exorians sol. Sic *Id. 4. Æn. 130.* Jubare exorto. — hinc Part. pres. *Exorians* absolute, substantivorum more, pro

sole exoriente. *Propert.* 3. 3. 49. Qua venit exoriens, qua deficit. Sic *Albinov.* 2. 56. ad extremos exorientis equos. Et latiori sensu pro Oriente *Colum. Arbor.* 3. Plantaria facit ab exoriente. *dalla parte di oriente.* — b) De hominibus. *Lucret.* 1. 125. unde sibi exortam Homeri Commemorata speciem. *Ter. Heecr.* 2. 1. 16. Tu sola exorere, quae perturbes hanc tua impudentia. *insorgi, salti fuori.* Ubi *Donatus:* Verbum hoc impudentiam notat: *Cicero (Deiot.* 1. 3.) Exortus est servus, qui quem in euleo appellare non posset, eum acuset solutus.

II.) Translate. *Cic.* 3. *Off.* 12. 52. Exortitur Antipatri ratio ex altera parte. *Justin.* 4. *Instit.* 18. 8. Lex Julia de vi adversus eos exortitur, qui vim commiserint. Rursus *Cic.* 7. *Att.* 26. Ego nunc paulum exorior, et maxime quidem his literis etc. h. e. respicio, recreo, maestitia levior, mi sollevo.

B) Latiori sensu est exurgendo nasci, existere, erumpere, exordiri (It. *nascere, spuntare, uscir fuori, originarsi, principiari;* Fr. *paraître, commencer, naître, venir, se montrer;* Hisp. *nacer, principiari, comenzar, empezar;* Germ. *aufgehend oder entstehend sich erheben, entstehen, entspringen, beginnen, werden;* Angl. *start up.*)

I.) Proprie. *Lucret.* 6. 724. Ille ex aestifera parte venit amnis (*Nilus*), ab Austro — Exoriens penitus media ab regione diei. *Id.* 1. 187. E terraque, exorta repente, arbuta salient. *Id.* 1. 180. Quod si de nihilo fierent (*res*), subito exorerentur incerto spatio atque alienis partibus anni. *Cic.* 3. *leg. Agr.* 3. 10. Repentinus Sulla nobis exortitur. *Id.* 3. *Off.* 9. 38. de Gyge. Sic repente anuli beneficio rex exortus est Lydiæ. h. e. evasit, factus est, exstitit. *Virg.* 4. *En.* 625. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor, Qui etc.

II.) Translate. *Plaut. Amph.* 5. 1. 40. Exorti utero dolores. *Cf. Plin.* 10. *Hist. nat.* 50. 71. (139). Exorta pestis. *Ter. Heecr.* 4. 4. 10. A Myrrha hanc sunt exorta omnia. h. e. profecta sunt. *Lucret.* 2. 506. Namque aliis aliud præstantius exoreretur. **V. ORIOR.** *Cic.* 2. *de republ.* 37. Horum (*decemvirum*) ex injustitia subito exorta est maxima perturbatio et totius commutatio reipublicæ. *Id.* 5. *Fin.* 23. 64. Honestum, quod ex virtutibus exortitur. *Id.* 2. *leg. Agr.* 33. 90. Nihil potest existere, quod non ante extingui atque opprimi posset, quam plane exortum ac natum esset. *Id.* *Amic.* 14. 48. Id quom contingit, amor exoritur necesse est. *Id.* *ibid.* 23. 85. Repente in medio cursu amicitias exorta aliqua offensione dirumpimus. *Id.* 1. *Fam.* 5. Subito exorta est nefaria Catonis promulgatio. *Ctes.* 2. *B. C.* 12. Nullam exoriri moram posse, quo minus diriperentur. *Tibull.* 3. 1. 2. Annus exoriens. *Virg.* 12. *En.* 593. Exortitur trepidus inter discordia civis. *Liv.* 31. 40. Toti bella repente aliis ex locis exorta sunt. *Id.* 6. 21. *sub fin.* De Prænestinorum defectione fama exorta est. — Hinc Part. præf.

Exoriens, entis, absolute pro sole oriente, et pro plaga orientali. *V.* sub A. I. a.

EXORMISTON, i, n. 2. ἐξορμιστόν, inter pisces regium genus, compar muranis corpore, colore distans, caribus setosis, saporis jucundi, qui quum spumis fluctuantibus inter aeris confinia cæperit enatare, nescit ad cubilia redire, quæ deserit, ferturque super undas velut corpus exanime. Hæc et alia *Cassiod.* 12. *Variar.* 14. de muranis stutis, quæ in Siculo dumtaxat freto occurrunt, quæque ita appellantur ab ἐξορμίζω *navem e portu in altum ducio*, quia ex profundo maris erumpentes ad ejus superficiem præ pinguedine fluitant, et solis calore terre factæ curvare amplius fibras nequeunt, ut demergantur. *Id.* *ibid.* 4. Exormiston Siculum quibuslibet laboribus offeratur. **V. FLUTA et CARPA.**

EXORNATIO, ōnis, f. 3. exornandi actus, ornamentum.

I.) Proprie. *Cic. fragm. Econom.* apud *Colum.* 12. *R. R.* 3. 2. Quæ ad lavationem, quæ ad exornationem, quæ ad mensam quotidianam atque epulationem pertinentur.

II.) Improprie. ¶ 1. De oratione. *Cic.* 4. *Herenn.* 13. 18. Hæc in verborum et sententiarum exornationem dividitur. *Id.* 2. *Invent.* 3. 11. Espone re aliquid simpliciter sine ulla exornatione. ¶ 2. Sapissime locum habet in rhetorica; scilicet — a) Ipsa quoque schemata quibus exornatur oratio, exornationes dicuntur. *Cic.* 4. *Herenn.* 5. 14, 16, 24., 22. 32., 23. 32., 24. 34., 29. 41., et alibi sæpe. —

b) Etiam demonstrativum genus hoc nomine appellatur. *Cic. Partit. orat.* 3. 10. Tria sunt genera iudicii, deliberationis, exornationis, quæ quia in laudationes maxime confertur, proprium habet jam ex eo nomen. — c) Denique exornatio pars est argumentationis rhetorica. *Cic.* 2. *Herenn.* 18. 28. Absolutissima argumentatio est ea, quæ in quinque partibus est distributa, propositionem, rationem, rationis confirmationem, exornationem, complexionem. et *mor.* Exornatio est, qua utitur rei honestandæ et collocupietandæ causa, confirmata argumentatione. Deinde *ibid.* 19. 29. hujus rei exemplum proponit.

EXORNATOR, ōris, m. 3. qui exornat, et occurrit figurate tantum de oratione apud *Cic.* 2. *Orat.* 12. 54. Ceteri non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt.

EXORNATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXORNO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et orno). Part. *Exornatus* I. 1. et 2. et in ōn.; *Exornaturus* I. 2.; *Exornandus* II. — Exornare stricto sensu est idem quod ornare, aut valde ornare, sive instruere, apparare (It. *fornire, corredare, porre in assetto, porre in ordine;* Fr. *pourvoir, équiper, disposer, arranger;* Hisp. *proveer, equipar, disponer, poner en orden;* Germ. *rüsten, ausrüsten, mit etwas reichlich —, gut versehen, — einrichten;* Angl. *to equip, provide, place or set in order.*)

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu pro instruere, apparare. — a) Cum Accusativo personæ aut rei. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 54. Rebus paratis atque exornatis nuptiis. *approntate, poste in ordine.* *Id.* *Trin.* 3. 3. 38. Homo conducatur aliquis, quantum potest, quasi sit peregrinus. — Is homo exornetur graphice in peregrinum modum, ignota facies etc. *lo si vesta da forastiere.* *Sall. Cat.* 37. Exornare milites armis. *Justin.* 5. 6. classem maximam industria. Rursus *Sall. Jug.* 9.; et *Curt.* 8. 5. Exornare convivium omni opulentia. *Phædr.* 4. 21. aliquid veste, nummis, familia. *provvedere di vesti etc.* *Sall. Jug.* 52. Exornare aciem. — b) Absolute. *Sall. Jug.* 90. Consul omnibus exploratis, credo dis fretus (nam contra tantas difficultates consilio satis providere non poterat etc.), tamen pro rei copia satis providenter exornat. — c) Figurata. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 65. Hominem exornavit, mulierem qui accesserit. ¶ 2. Pregnanti significatione, qua occurrit apud Classicos, est apparando vel instruendo pulcrum reddere, ornare, abbellire, adornare, κομῆσαι. *Plaut. Most.* 1. 5. 135. *ru.* Tibi me exorno, ut placeam. (*mi sono abbellita per te.* mulier loquitur). *ru.* Ornata es satis. Abi hinc tu intro, atque ornamenta hæc sufer. *Sic Id. Stich.* 5. 4. 3. Nisi me vobis exornarem. *Cf. Justin.* 7. 3. Mulieres cultius exornaturus. *Ter. Eun.* 4. 4. 16. Exornatus varia veste. et *Curt.* 8. 13. *ad fin.* Veste regia exornare aliquem. *Cic. Harusp. resp.* 21. 44. Nisi eum mulieres exornatum ita deprehendissent. *Id.* 7. *Fum.* 23. Ea signa emere soleo, quæ ad similitudinem gymnasiolorum exornent mihi in palestra locum. *Id.* 4. *Verr.* 34. 84. Domum ejus exornatam atque instructam iste reddiderat nudam atque inanem. *Id.* 6. *ibid.* 27. 62. Exornare ample magnificeque triclinium. *Cf. Sall. Jug.* 19. Regio ædificis exornata. — *Jocose Ter. Heaut.* 5. 1. 77. Adeo exornatum dabo, adeo depeyum, ut, dum vivat, meminerit mei. h. e. verberatum. **V. DEPECTO.**

II.) Translate, metaphora sumpta a superiori paragr. 2. *Plaut. Most.* 1. 3. 12. *ru.* Contempla, satin hæc me vestis deceat? sc. Quin tu te exornas moribus lepidis? *Cic.* 5. *Tusc.* 4. 10. Pythagoras exornavit eam Græciam, quæ magna diæta est, præstantissimis artibus. *Id.* 2. *ibid.* 5. 12. Philosophiam falsa gloria exornare. Sic *Propert.* 4. 5. 19. Exornare opus verbis. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 43. 44. (136). L. Fulvius eodem honore exornatus. h. e. consiliatus. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 133. Exornare aliquem donis. — Et sine additis. *Cic.* 3. *Orat.* 38. 152. Tria sunt igitur in verbo simplici, quæ orator affert ad illustrandam atque exornandam orationem. *Id.* 2. *ibid.* 72. 292. Mea ratio in dicendo hæc esse solet, ut boni quod habeat, id amplectar, eorum, exaggerem. *Id.* 2. *Tusc.* 14. 33. Si nulla est (*patientia*), quid exornamus philosophiam? aut quid ejus nomine gloriosi sumus? h. e. laudibus ad celum extollimus. — Hinc Part. præf. pass., eujus et supra exempla retulimus,

Exornatus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde *Comp. Exornatior* et *Sup. Exornatissimus;* et est valde ornatus. *Cic.* 5. *Herenn.* 47. 60. Exornatissima cithara, euro et ebore distincta. *Auct. eleg.* a *Burm.* editæ in *Anthol. Lat.* T. 1. p. 692. v. 23. Ornatum nullo potes exornator esse. — *NB. Exornatus et naufragam,* h. e. ornatum privatam, dixit *Tertull.* *Cult. fem.* 9. gratiam decoris. Alii tamen rectius leg. *exornatam.*

EXORO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et oro). Part. *Exorans* sub d.; *Exoratus* sub b., c. et e.; *Exoraturus* sub d.; *Exorandus* sub c. — Exorare, ἐξοραζέω, juxta *Forcellinum*, est vehementer orare, obsecrare; item orando impetrare; item *exorare aliquem* est orando inducere ad faciendum, quod petitur; denique ponitur universim pro placare, reconciliare: quæ tamen omnia in unum idemque recidunt. Itaque — a) Exorare est vehementer orare, obsecrare, *pregare assai.* *Ovid.* 4. *Pont.* 8. 21. si quid agi sperabis posse precando, Quos colis, exora supplice voce deos. — Et absolute *Plaut. Stich.* 1. 2. 22. Exorando, haud adversando sumendam operam censeo. — b) Item orando impetrare, *impetrare, obtinere pregando.* — Cum Accus. rei. *Plaut. Trin.* 2. 2. 44. Res quædam est, quam volo ego me abs te exorare. *Ter. Andr.* 3. 4. 18. Gastram ut det oro, vixque id exoro. *Virg.* 3. *En.* 369. casus de more juvenis, Exorat pacem divum. h. e. litat. — Et figurate *Ovid.* 3. *Amor.* 11. 43. Facta movent odium: facies exorat amorem. *si fa amare.* — Cum altero Accus. personæ. *Plaut. Bacch.* 5. 2. 82. Hanc veniam illis sine te exorem. *Id. Capt.* 2. 1. 17. Unum exorare vos sine nos. *Stat.* 2. *Silv.* 7. 121. Uaum, quæso, diem deos silentum exores. *Cf. Ovid.* 9. *Met.* 698. dea sum auxiliaris, opemque Exorata fero. — c) *Exorare aliquem* est orando inducere ad faciendum, quod petitur, *piegare, indurre pregando, vincere con preghi.* Occurrit — Cum Accus. personæ tantum. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 167. Amabo te, mea voluptas, sine te exorari. *paragoge pro exorari.* *Ter. Heaut.* 5. 5. 5. Da veniam, Chreme; sine, te exoret. *Id. Andr.* 1. 1. 140. Restat Chremes, qui mihi exorandus est; et spero confere. *Cic. Prov. cons.* 17. 42. Sive iratus mihi, sive exoratus. h. e. precibus victus. Sic poetice *Propert.* 4. 11. 6. Non exorato stant ad amante viæ. Rursus *Cic. Mur.* 29. 61. Viri non esse neque exorari, neque placari. Huc referri potest et illud *ejusd.* *Cic. post redit. ad Quir.* 9. 23. Benemeritis quin colas, exorari fas non est. — Hinc *exorari* sæpe in Inscriptionibus dicitur dii, Græcè ἐπιχρῆσαι et εὐχαινοῦσθαι. *Inscript.* apud *Guð.* 32. 8. SACELLVM HERCVLI COMITI CONSER. EXORATO. *Alia apud eumd.* 42. 7. TEMPLVM SILVANO SANCTO EXORATO. *Alia apud Gruter.* 83. 9. TEMPLVM ISIS EXORATAE. — Sequente part. ut rei ne. *Cic.* 1. *Orat.* 29. 132. Nunc te exoremus necesse est, ut nobis explices etc. *Id. Rosc. com.* 16. 46. Quam ego, ut mentiar, inducere possum; ut pejeret, exorare facile poterō. *Hirtius* apud *Cic.* 15. *Att.* 6. 2. Brutus et Cassius utinam, quam facile a te de me impetrare possunt, ita per te exorentur, ne quod callidius ineant consilium. — d) Ponitur et universim pro placare, reconciliare, *placare, riconciliare.* *Ovid.* 2. *Trist.* 22. Exorant magnos carmina sæpe deos. *Id.* 3. *ibid.* 13. 23. tura nihil exorantia divos. *Cf. Horat.* 1. *Ep.* 1. 6. Ne populum extrema toties exoret arena. *Val. Flacc.* 1. 155. Exoret Pelias nostris cum matribus undas. *Claudian.* *Edyll.* 6. 87. Parcarumque colas exoratura severas. *Plin.* 2. *Ep.* 5. Si quis exstiterit, qui putet, nos laudius fecisse, quam orationis severitas exigat, hujus, ut ita dixerim, tristicium reliquæ partes actionis exorare debentur. *Sueton.* *Tyb.* 11. Officii duxit, exorare filia patrem frequentibus literis. h. e. exorare patrem pro filia. Hic *filia* est casus datus. *Justin.* 9. 7. 4. Aliquem a filii cæde ægre precibus exorare. h. e. deterrere, pervincere, ne filium occidat. Alii leg. *revocare.* — e) *Exoratus* dicitur et is, qui orate meruit, *esaudito.* apud *Stat.* 1. *Theb.* 666. at tu stupefacti a limine Phœbi Exoratus abis. — *NB. Exorare causas* pro orare, agere, *trahere,* legunt plerique apud *Pompon.* *Dig.* 1. 2. 2. *post med.* Turpe esse causas exoranti jus, in quo versaretur, ignorare. *Nonnulli tamen leg. orant.*

EXORS. **V. EXORS.**

EXORSUS, a, um. **V. EXORDIOR.**

EXORSUS, us, m. 4. idem quod exordium. *Cic.*

pro leg. Manil. 4. 11. Quoniam is est exorsus orationis meae.

EXORTIVUS, a, um, adject. qui ad ortum spectat. ¶ 1. Generatim de stellis. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 49. 50. (160). Quemquam nonaginta partium exortivam mensuram transgredi. ¶ 2. Spectatim de sole dicitur, et ponitur pro orientali. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 34. 77. (333). A parte exortiva solstitialem habebit exortum. *Id.* 37. *ibid.* 2. 11. (39). A Septentrione in exortivum Oceanum. — Hinc

Exortiva, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, subaudi loca, sunt quae orientem solem spectant. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 34. 39. (215). Narbonensis Galliae exortiva.

EXORTUS, a, um. *V.* EXORIOR.

EXORTUS, us, m. 4. actus exoriendi. *Varro* 1. *R. R.* 12. 1. Quae villa posita est ad exortus aquinoctiales, aptissima. *Cic.* 3. *Herenn.* 22. 36. Solis exortus, cursus, occasus nemo admiratur. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 11. 23. (40). Aperire florem incipit solis exortu. *Id.* 2. *ibid.* 15. 12. (61). Stellae faciunt aut edunt exortus matutinos, aut vespertinos. *Id.* 7. *ibid.* 2. 2. (10). Exortus aquilonis. *Id.* 31. *ibid.* 6. 31. (57). Aequo subit altitudinem exortus sui.

EXOS, ossis, comm. gen. 3. et **EXOSSIS**, is, vel minus recte, **EXOSSUS**, a, um, adject. sine osse.

I.) Proprie. *Lucret.* 3. 721. unde animantium copia tanta Exos et exsanguis tumidos perfluit artus? *Apul. de Mag.* Lepus marinus, quem sit cetera exossis, duodecim ossa in ventre habet.

II.) Translate. *Apul. de Mag.* In juventute saltandis fabulis exossis plane et enervis. h. e. corpore adeo flexibili, ut sine ossibus esse videatur. *Id.* 1. *Met.* Puer flexibus tortuosis enervem et exossem saltationem explicat. *Al. minus recte leg.* exossam. *Plaut.* eod. sensu dixit *Mil. glor.* 3. 1. 74. Ad saltandum non cinædus malacis aequè est, atque ego.

EXOSCULATIO, ōnis, f. 3. exosculandi actus. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 34. 52. (104). de columbis. Mox in satisfactione exosculatio.

EXOSCULATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXOSCULO, as, etc. passive. *V.* voc. sequent. sub I. b.

EXOSCULOR, āris, ātus sum, āri, dep. 1. (ex et osculor). Part. *Exosculans* I.; *Exosculatus* I. et II. — Exosculor est arete et amanter osculor.

I.) Proprie. — a) Active. *Plin.* 5. *Ep.* 47. Multum ac diu adolescentem exosculatus. *Sueton. Vitell.* 7. Quosque militum obvius exosculans. *Id.* *Cal.* 33. Quoties uxoris collum exoscularetur. *Id.* *Oth.* 12. Cum fleu manus jacentis exosculati. *Tac.* 2. *Hist.* 49. Vulnus manusque Othonis exosculantes. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 45. *Petron. Satyr.* 91. Exosculatus pectus sapientia plenum. — b) Passive occurrit tantum Part. *Exosculatus* apud *Apul.* 11. *Met.* Exosculatis vestigiis deae. *Id.* 4. *ibid.* Manu ejus exosculata. *Ammian.* 22. 7. Effuso cursu a vestibulo longe progressus, exosculatum susceptumque (*philosophum*) reverenter secum induxit.

II.) Translate est vehementer diligere, approbare, admirari; quo sensu occurrit tantum Part. praeter, et quidem Activa significatione. *Gell.* 2. 26. sub fin. Tum Favorinus scientiam rerum uberem, verborumque ejus elegantiam exosculatus, absque te inquit etc. h. e. blaude approbans et admirans.

EXOSSATIM et

EXOSSATUS, a, um. *V.* EXOSSO.

EXOSSIS, is, adject. *V.* EXOSSO.

EXOSSO, as, āvi, ātum, are, a. 1. (ex et os, ossis). Part. *Exossatus* I. et II. — Exosso est ossa detraho.

I.) Proprie. *Plaut. Amph.* 1. 1. 162. Exossatum os esse oportet, quem probe percusseris. *Id.* *ibid.* v. 163. Hic me quasi murænam exossare cogitat. *Id.* *Aulul.* 2. 9. 3. Murænam exdorsua, atque omnia exossata fac sient. *Ter. Adelph.* 3. 4. 14. Congrum istum in aqua sinito ludere; ubi ego venero, exossabitur.

II.) Figurata. *Lucret.* 4. 1265. Atque exossato ciet omni pectore fluctus. h. e. pectore ita inflexo et incurvato, ut sine ossibus esse videatur. Alii leg. *exossatum*, quod eundem facit sensum. — *Exossata ager* est probe cultus et lapidibus purgatus, qui sunt velut ossa terræ, ut apud *Ovid.* 1. *Met.* 393. legitur. *Pers.* 6. 51. non adeo, inquis, Exossatus ager juxta est. *Alii aliter interpr.*

EXOSSUS, a, um. *V.* EXOS.

EXOSTRA, æ, f. 1. ἐξώστρα. ¶ 1. Est machina

linea in theatro, qua quæ intus geruntur et sunt, versatione rotarum spectatoribus ostenduntur. *Cic. Prov. cons.* 6. 14. Quibuscum jam in exostra hellebantur: antea post siparium solebat. h. e. qui ante clanculum, velut cum histrionibus in scena post siparium, solitus erat hellevari, id jam propalam facit. Hæc *Turneb.* l. 20. *adversar.* c. 9. Alii apud *Cic. leg. orchestra*, alii *exœtra*. Dicitur autem fuisse sedes publicis elata, et strata longioribus, super quibus sella. Ita enim describit *Pollux* l. 4. c. 19. n. 128. τὸ ἐγκύκλιον, quod idem atque ἐξώστρον fuisse affirmat. ¶ 2. Item pons, qui de turri lignea in murum obsessæ urbis repente protruditur et protenditur, uti docet *Veget.* 4. *Milit.* 21. quem aliis verbis describit *ibid.* 17., est autem ab ἐξώστειν extrudo, expello. ¶ 3. Item mœniamum. *Imp. Honor. et Theod. Cod.* 8. 10. 11. Mœniana, quæ Græco vocabulo τειχοράς appellant. *Alii leg.* ἐξώστρας.

EXOSUS, a, um, particip. ab inusit. *exodii* (odisse), quod occurrit ¶ 1. Active, et est qui odio habet. *Virg.* 5. *Æn.* 687. si nondam exosus ad unum Trojanos. *Id.* 12. *ibid.* 517. juvenem exosum nequicquam bella Mœnæten. *Id.* *ibid.* 918. pugnas exosa relinquo. *Curt.* 8. 25. 12. Patrios mores exosus es. *Flor.* 4. 11. 1. Quum exosus arma in otio ageret. ¶ 2. Passive, qui aliis odio est. *Gell.* 2. 18. 10. Non omnes omnimodis diis exosus esse. *Eutrop.* 7. 23. Ob scelera universis exosus esse cepit.

EXOTERICUS, a, um, adject. ἐξωτερός, extra positus, communis, vulgaris. *Varro* 6. *L. L.* 5. ad fin. edit. vel. (apud *Müllerum* enim locum minime inveni); et *Gell.* 20. 5. *V. ACROATICUS*; et cf. *Cic.* 5. *Fin.* 5. 12. et 4. *Att.* 16.

EXOTICUS, a, um, adject. ἐξωτικός, peregrinus, adventicius; ab ἐξω extra. *Plaut. Most.* 1. 1. 41. Non omnes possunt olere unguenta exoticia. *Id.* *Men.* 2. 1. 11. magnam Græciam exoticam vocat, quod Græci ipsi ἐξωτικός et barbaros vocabant Græcos Italos, tamquam a se divisos et aliis moribus utentes. *Gell.* 13. 5. Exoticum vinum. *Apul.* 1. *Met. init.* Exoticus sermo. *Id.* 10. *ibid.* Pisces exoticio jure perfusi. — Hinc

Exoticum, i, n. 2. absolute, substantivorum more apud *Plaut. Epid.* 2. 2. 48. est vestimenti genus peregrinum et ab alterius gentis more inventum.

EXPALLEO, es, vel rectius

EXPALLESCO, pallescis, palli, pallescere, n. 3. (ex et pallesco). Occurrit tantum Præter. perf. *Expallui*. — Expallesco est pallidus sum, pallidus fio. — a) Absolute. *Plaut. Curc.* 2. 3. 32. Viden' ut expalluit? *Cic.* 2. *Herenn.* 5. 8. Expalluisse signum est conscientiae. *Ovid.* 6. *Met.* 602. totoque expalluit ore. *Plin.* 1. 5. 13. Expalluit notabiliter, quamvis palleat semper. Adde *Lucan.* 1. 539. — b) Poetice cum Accusativo. *Horat.* 1. *Ep.* 3. 10. Pindarici fontis qui non expalluit haustus.

EXPALMO, as, are, 1. palmo cædo. *Gloss. Cyrill.* Παλίω, expalmo, alapo. — Hinc *Gloss. Isid.* Expalmare, depellere.

EXPALLIATUS, a, um, particip. ab inusit. *expallio*, pallio spoliatus. *Plaut. Cas.* 5. 3. 6. Expalliatum sum, miser.

EXPALLIDUS, a, um, adject. valde pallidus. *Tertull. Resurr. carn.* 57. Corpus frigidum et expallidum. *Sueton. Cal.* 50. Statura fuit eminenti, expallido colore. *Al. leg.* pallido.

EXPALPO, as, are, a. 1. et

EXPALPOR, āris, āri, dep. 1. (ex et palpo) valde palpo, blandiri, blandiendo extorqueo. *Plaut. Pen.* 1. 2. 144. Exora, blandire, expalpa. *Pomponius* apud *Non.* p. 104. 12. *Merc.* Si quid expalpare possim ab illo. — Deponentis forma. *Plaut. fragm.* apud *Non.* p. 104. 12. et p. 476. 24. *Merc.* Nunc servus argentum a patre expalpabitur.

EXPALPONES nummorum dicitur a *Plauto Pers.* 4. 6. 22. qui blanditiis et fallacis nummos ab aliquo extorquet. Quia *nummorum expalponides* joculariter conjunctis vocibus ibi dicitur.

EXPANDITOR, ōris, m. 3. qui expandit. *Plin. Paneg.* 30. de Nilo. Neque enim solum vagus ille et expanditor amnis intra usurpata semper collium substiterat aique hæserat. *Id.* est qui se extra alveum suum expandit et effundit. *Schwarzius* tamen et *Gierigius* rectius legunt: vagus ille, quum expanditur, amnis.

EXPANDO, pandis, pandi, passum vel passum, pandere, a. 3. (ex et pando). De part. præter. pass. hæc

Gell. 15. 15. Ab eo quod est pando veteres passum dixerunt, non passum, et cum præpositione *expansum*, non *expansum*. — Part. *Expansus* et *Expansus* et *Expandendus* I. — Expando est extendo, explico, aperio (It. *spiegare*, *aprire*; Fr. *étendre*, *déplier*, *étaler*, *ouvrir*; Hisp. *extender*, *desplegar*, *abrir*; Germ. *ausbreiten*, *ausspannen*; Angl. *to lay open*, *spread out*, *display*, *expand*).

I.) Proprie. *Cæcilius* apud *Gell.* 15. 15. et apud *Non.* p. 370. 16. *Merc.* Flammieum expassum domi. *Tac.* 5. *Hist.* 13. Expassæ delubri fœres. *Colum.* 12. *R. R.* 13. 2. Hæc herbæ diligenter purgantur et sub uribram expanduntur. *Id.* *ibid.* 15. 3. Ficus in sole expandere. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 38. 54. (111). Græcos expandunt alas. *Id.* 2. *ibid.* 103. 106. (228). Supra fontem frigidum expansæ vestes accenduntur. *Id.* 31. *ibid.* 6. 37. (70). Expansa vellera circa navim. *Id.* 9. *ibid.* 33. 52. (103). In obliquum, in rectum expansa. *Hieronym.* *Ep.* 14. n. 10. Expandenda vela sunt ventis. *Tertull. Apolog.* 30. Sic nos ad Deum expansos ungulæ fodiant, cruces impendant, ignes lambant. h. e. manibus expansis, ut paulo ante ait, qui habitus sicut Christianorum orantium. — Passive. *Plin. Paneg.* 30. Expanditur amnis. *V.* voc. præced.

II. Translate sumitur pro explicare, idest declarare. *Lucret.* 1. 126. et rerum naturam expandere dicitis.

EXPANGO, is, etc. a. 3. ago, constituo. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 26. 24. (95). Ac sidera ad normam expangere. *Harduin.* et *MSS.* legit *expungere*; *Sillig.* ex plurimis iisque optimis Codicibus leg. ad nomen *expungere*.

EXPANSIO, ōnis, f. 3. actus expandendi. *Cæcilius.* 5. *Tard.* 11. Expansio corporis.

EXPANSUS, a, um. *V.* EXPANDO.

EXPAPILLATUS, a, um, particip. ab inusit. *expapillo*. *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 44. Palliolum habeat ferrugineum: id connexum in humero lævo, expapillato brachio. h. e. usque ad papillam renudato, ut *Non.* p. 103. 4. *Merc.* exponit: vel brachio exserto; quod cum sit, papilla nudatur, ut *Paul. Diac.* p. 70. 10. *Müll.* quod eodem recidit. Alii apud *Plaut.* leg. *exfibulato*: rectius tamen legeretur *effasulato*, quod sane legitur apud *Paul. Diac.* p. 83. 6. *Müll.* et apud *Placidi Gloss.* edente *A. Mai* p. 460. *V. EXOMIS*.

EXPARTÆ pecudes sunt, quæ jam pepererunt. *Gloss. Isid.* Exparta, partu vacua. *Varro* 2. *R. R.* 5. 6. Ut sint hæc pecudes ætate potius ad ferendos fructus integræ, quam jam expartæ. Ita legit *Scalig.* itemque *Schneid.* Alii *expertæ*. Etiam *parta* hoc sensu usurpatur a *Colum.* 7. *R. R.* 4. 3. Et parta nutritrici consociata minus laboret in educatione fetus sui.

EXPASSUS, a, um. *V.* EXPANDO.

EXPATIOR, *V.* EXPATIATOR.

EXPATARE in locum patientem se dare, sive in spatium se conferre. *Paul. Diac.* p. 80. 5. *Müll.* Alii corrigunt *expatrare*, alii *expatiare* et *spatio*: sed nihil mutandum, ait *Müllerus* ad h. l. *Patiere*, *patere* et *pandere* eadem sunt inter se proportionem, ut *sedare*, *sedere* et *sidere*, *parare*, *parere* et *parere*, *liquere*, *liquere* et *liquere* et alia multa. Primum conjugationis significatio solet esse causativa, secunda statum indicat, tertia verbum habet primitivum, nisi quod sæpe in presentis tempore additamento quodam auctum est.

EXPATRICIUS, ti, m. 2. qui patriam dignitate deposit. *Imp. Zeno Cod.* 3. 24. 3. Quoties viro forte patricio, vel expatricio, vel ei, qui etc. *V. PATRICIATUS*.

EXPATRO, as, āvi, are, a. 1. *Catull.* 20. 16. an hæc sinistra liberalitas Parum expatrativ? an parum helleuatus est? h. e. libidinibus effudit, absumpsit? Habet enim et *patro* huic similem obscenam sensum. Simile est etiam illud ejusdem poetæ apud *Sueton.* *Cæs.* 51. Aurum in Gallia effutivisti.

EXPAUSATUS, a, um, particip. ab inusit. *expauso*, delassatus. *Veget.* 5. *Peterin.* 38. *Schneid.* Expausatum jumentum. h. e. quod a labore requievit.

EXPAVEFACIO, facis, feci, factum, facere, a. 1. (ex, paveo et facio). Part. *Expavefaciens* et *Expavefactus*. — Expavefacio est exterreo. *Seneca Ep.* 85. sub fin. Domitores ferarum sævissima animalia, ad occursum expavefacientia hominem, docent pati jugum. *Alii minus recte leg.* exterrere, alii expaventia. *Hygin.* fab. 47. Mugitu tauri equi expavefacti Hippolytum distraxerunt.

EXPAVEFACTUS, a, um. *V. voc. præced.*

EXPÁVEO, es, ere, 2. (ex et paveo). De præter. perf. *V. vocem seq. Part. Expaventus.* — Expaveo est valde paveo, timeo. Cum Accusativo rei. *Stat. præf. l. 3. Silvar.* Quam hanc Accusativam stilii nostri frequenter expaveas. *Capell. 1. p. 21.* Quidam (*h. e. Hercules*) roboris inauditi et expavidis semper adversariis preparatus. Ita *Cort. et Kopp.* pro extirpandis. — Absolute. *Fulgat. interpr. 4. Esdr. 6. 15.* Ideo quum loquitur, tu non expaveas.

EXPÁVECO, pávescis, pávi, pavescere, 3. (ex et paveo). Part. *Expavescens* sub *d.*; *Expavescendus* sub *a.* — Expaveco est valde pavescere, valde timeo; et occurrit — *a)* Cum Accusativo rei. *Horat. 1. Od. 37. 22.* nec muliebriter Expavit ense. *Sueton. Aug. 99. et Tib. 69.* Tonitrua præter modum expavecebat. *Seneca Cædip. 27.* Cuncta expaveco, meque non credo mihi. *Petron. Satyr. 26.* Nec puella expaverat nuptiarum nomen. *Plin. 9. Hist. nat. 8. 8. (23).* Delphinus hominem non expavescit. *Id. 25. ibid. 2. 6. (17).* Miles a morsu canis iacipiens aquas expavescere. *Sil. It. 3. 464.* acres Expavit moles Rhodanus. *Stat. 11. Theb. 316.* primam expavit famam. *Id. 8. ibid. 637.* subito quum pigra tumultu Expavit domus. *Quintil. 9. 4. 35.* Noq tamen id, ut crimen ingens, expavescendum est. *Tac. 2. Hist. 76.* Nec speciem adulantis expaveris. — *b)* Cum Accusativo et præpos. *ad. Liv. 6. 34.* Cum ad id, morsu ejus insueta, expavisset minor Fabia. *Plin. 10. Hist. nat. 75. 97. (209).* Ad tumultum aliquem expavescere. — *c)* Cum Ablativo et præpos. *ab. Plin. 21. Hist. nat. 11. 36. (62).* Anseres a primo conspectu ejus expavescunt. — *d)* Absolute. *Plin. 23. Hist. nat. 1. 24. (49).* Neque expavescitibus repente, nec spasticis, aut rursus torpentibus.

EXPÁVIDUS, a, um, adject. valde pavidus. *Gell. 1. 3. extr.* Expavidus, ictusque pecuniæ magnitudinis. EXPECTO, as, *F. EXPECTO.*

EXPECTO, is, ere, a. 3. *Quintil. 1. 7. 4.* Ut ex præpositionem si verbum *pecto* sequeretur, adjecta secundæ syllabæ s litteræ *pecto*; sed si *pecto*, remota s, *expecto* scriberemus.

EXPECTŌRO, as, ōvi, ōtum, are, a. 1. Extra pectus ejiō. Præsa vox. *Ennius apud Cic. 4. Tusc. 8. 19.* Tum pavor sapientiam omnem mi exanimato (*alibi* ex animo) expectoratur. *Accius apud Non. p. 10. 6. Merc.* Eloquere prope, ac pavorem hunc meum expectora. et *ibid. 8.* Desertum a fortuna, abjectum, afflictum ex animo expectorant. *Quintil. 5. 3. 31.* At veteres ne expectoratur quidem timuerunt.

EXPECŪLIATUS, a, um, adject. peculio exhaustus. *Plaut. Pæn. 4. 2. 21.* Expeculiatu servi.

EXPEDIENTIA, æ, f. utilitas. *Boeth. Aristot. Topic. 6. p. 703.* Ut si clementiam expedientiam iustorum (*dixerit*); nam justum expediens quiddam est.

EXPEDIŌ, is, tvi vel ti, tum, ire, a. 4. (ex et pes, pedis). Fut. *expedibo* pro *expediam* antiquum est. *Ennius. Pacuvius, Accius et Pomponius apud Non. p. 505. 15. Merc. et p. 477. 2; et Plaut. Truc. 1. 2. 36.* — Part. *E. pediens* II. 1.; *Expeditus* I. 2., II. 1. et in fin.; *Expeditendus* I. 1. et II. 1. — Expeditre proprie est pedem ligatum liberare, cui contrarium est *impeditre*; atque adeo est *ἀπαλλάσσειν*, solvere, liberare, extricare (*It. sciogliere, sviluppare, sbrigare, stacciare, liberare; Fr. dégager, débarrasser; Hisp. desmenuñar, desmenuñar;* Germ. *herauswickeln, herauswinden, befreien, losmachen;* Angl. *loose, unloose, disentangle, disengage, extricate*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de persona aut re, quæ impedita est, et significat, ut diximus, solvere, liberare, extricare. — *a)* De personis. *Cic. 4. Ferr. 42. 106.* Videte, in quot se laqueos induerit, quorum ex nullo se unquam expeditret. *Sic Id. ibid. 43. 103.* Videte, ut dum expeditre se vult, induat. *Horat. 3. Od. 24. 8.* Non mortis laqueis expedit caput. *Id. 1. ibid. 27. 23.* Vix illigatum te triformi Pegasus expedit Chimæra. *Virg. 2. Æn. 632.* docente deo flammam inter et hostes Expedit. *Ovid. 4. Fast. 669.* Expedit errantem memori gratissima conjux. *mette in strada.* — *b)* De rebus physicis et de abstractis. *Cic. 5. Att. 21.* Tum hic nodus expeditur. *Cæs. 7. B. G. 86.* Aggere et cratibus fossas explent, aditus expediunt. *si fanno strada per entrare. Id. 2. B. C. 9.* Expeditre sibi locum. *Liv. 38. 2. sub fin.* Per invias atque ignotas rupes iter

fugæ non expeditabat, non trovavano la strada, s'intricavano. *Colum. 2. R. R. 2. 12.* Expeditre agrum saxosum lectione lapidum. *nettare, sgombrare. Fronto de eloq. (edente iterum A. Maio) initio.* Capillus etsi non cotidie acu orandus, tamen pectine cotidie expeditendus est. Hac referri potest et illud *Plin. 32. Hist. nat. 10. 46. (132).* Cancris mensuras purgationes expeditunt. *facilitano, promuovono.* ¶ 2. Latiori sensu dicitur de re, qua impedimenta tolluntur, et significat depromere, educere, proferre, parare, metter fuori, allestire, preparare.

— *a)* Generatim. *Sisenna apud Non. p. 297. 1. Merc.* Funes expeditunt, claustra foribus imposita periclitantur. *Ovid. Heroid. 17. 200.* Expeditre vela. *Cic. 7. Ferr. 62. 161.* Hominem nudari, et virgas expeditri jubet. *Ovid. 1. Art. am. 422.* Institor expedit merces suas. *Virg. 1. Æn. 705.* Cereremque canistris Expeditunt. *Val. Flacc. 2. 341.* mediis famulæ convivia tecis Expeditunt. *Varro 2. R. R. 10. 6.* Expeditre cibaria pastoribus. *h. e. parare, procurare, procacciare. Sic Tac. 6. Ann. 43.* Illuvie ob situs, et alimenta arca expediens. *procacciantes il vitto colla caccia. Et Cic. fragm. apud Non. p. 298. 22. Merc.; et Sueton. Cæs. 4.* Expeditre pecuniam. *h. e. conficere, colligere et expendere.* — *b)* Speciatim ac sæpe hoc sensu ad rem militarem pertinet. *Cæs. 7. B. G. 18.; Virg. 4. Æn. 592; et Tac. 2. Ann. 79.* Arma primo expeditre: dein mutua formidine non ultra jurgium processum est. *miserò mano all'armi. Liv. 33. 25. ad fin.* Expeditre tela animosque equitibus jussit. *Id. 24. 26. ferrum. sfo-derare la spada. Cf. Val. Flac. 8. 302.* Expeditre clipeos et tela trabalia dextris. *Cæs. 2. B. C. 4. naves. Auct. D. Alex. 25.* classem atque instruere. *Cæs. 7. B. G. 27.* vineas in occulto. *Tac. 13. Ann. 7. copias.* — *c)* Expeditre se est remotis impedimentis paratum se promptumque præbere, allestiri, accingersi, preparari. *Plaut. Amph. 1. 1. 152.* Clingitur: certe expedit se. *Liv. 38. 21.* Expeditre se ad pugnam. *Tac. 2. Hist. 99.* Cæcinam et Valentinum expeditri ad bellum jubet. *Cæs. 1. B. C. 51.* Celeriter tamen sese Galli equites expeditunt præliumque committunt. — Et absolute. *Tac. 1. Hist. 10.* Nimia voluptates, quum vacaret: quoties expeditret, magne virtutes. *h. e. expeditret se ad bellum, in expeditionem irat. Id. ibid. 88.* Multos consularium Otho, comitum specie, secum expeditre jubet. *andar seco in campagna.* — *d)* Figurate expeditre discurum, jaculum, est eicere, lanciare, gettare. *Horat. 1. Od. 8. 12.* sepe disco, Sæpe trans faciem jaculo nobilis expedito.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiori paragr. 1., expeditre dicitur de molestia, periculo et similibus, et est liberare, eique contrarium est *impeditre*, ut apud *Ter. Hecyr. 3. 1. 17.* Vix me illinc abstraxi, atque impeditum in ea (*re amatoria*) expeditri animum meum. *Sic apud Cic. Rabir. Post. 9. 24.* Sapientis est, quum stultitia sua impeditus sit, quoquo modo possit, se expeditre. *Id. 14. Fam. 19.* Me multa impediunt, quæ nunc quidem expedita sunt. *Cf. eumd. Pis. 30. 74.* Hærerem, nisi tu me expedites. — *Plaut. Capt. 2. 3. 95.* Expeditri e servitute filium. *Ter. Adeiph. 4. 4. 5.* Quomodo ne ex hac expeditam turba tanta? *Id. Hecyr. 5. 1. 29.* Expeditre se crimine. *Id. ibid. 3. 1. 8.* ærumnis. *Id. Phorm. 5. 4. 4. cura. Cic. 2. Att. 25.* Expeditre nos omni molestia. *Id. 3. ibid. 20.* Quou te in tanta hereditate ab omni occupatione expeditisti, valde mihi gratum est. *Horat. 1. Od. 22. 11.* Expeditus curis. *Id. Epod. 14. 25.* Amor Lycisci me tenet, Unde expeditre non amicum quæant Libera consilia. *Id. 4. Od. 4. 73.* Quæ (*Claudias manus*) et benigno numine Juppiter Defendit, et curæ sagæ Expediet per acuta belli. *Val. Flacc. 1. 217.* per quot discrimina rerum Expedit? *h. e. evado. Cic. Mil. 4. 10.* Si vita nostra in insidiis, in vim, in tela latronum incidisset, omnis honesta ratio esset expeditendæ salutis. *h. e. a periculo liberandæ, di scampar la vita, di procacciarsi salvezza. Forcellinus* hunc locum ad paragr. proxime sequituli.

¶ 2. Significat etiam remotis impedimentis rem in ordinem ponere, rem alioqui difficilem conficere et absolere, sbrigare, finire, spedire. *Cic. 11. Att. 18.* Cum Antonio loquere, velim, et rem, ut poteris, expeditas. *Id. Brut. 42. 151.* Expeditre et conficere res. *Id. 13. Fam. 26.* Explicare et expeditre negotia. *Id. 1. de republ. 35.* Credo equidem: sed

expeditri, quæ restant, vix poterunt, si hoc inchoatum reliqueris. *Id. 3. Fam. 12.* Itaque quemadmodum expeditam exitum hujus institutæ orationis, non reperio. *Cæs. 7. B. G. 36.* De obsessione non prius agendum constituit, quam rem frumentariam expeditisset. *avesse compita la provisione dei riveri. Cic. 10. Att. 6.* Nomina mea, per deos, expedit, exsolvet. *liquida i conti e paga i miei debiti. Sic Id. 13. ibid. 29.* Expeditre nomen. Adde *eumd. 12. ibid. 29.* Et joculariter ad hanc dicendi rationem alludens *Bibaculus apud Sueton. Gramm. 11.* Mirati sumus unicum magistrum, Summum grammaticum, optimum poetam, Omnes solvere posse questiones, Unum difficile expeditre nomen. — Similiter *Plaut. Capt. prof. 40.* Expeditre docte fallaciam. *Tac. 14. Ann. 55.* Qui me non tantum prævisa, sed etiam subita expeditre docuisti. *trovar ripiego o spediente. Id. 3. Hist. 73.* Expeditre consilia sua. *eseguire i suoi disegni. Sic Val. Flacc. 8. 333.* expeditant donec Junonia sese Consilia, atque aliquem bello ferat anxia suam. *h. e. ad exitum perducantur. Id. 7. 276.* Peiopsis duos prior Hippodamia labores Expeditit. *sbrigo, diè fine. Et Id. 4. 667.* Advertere dei, destitæque numina ponto, Quid scopulis præclusa ratis, quid dura juvenus Expedit. *h. e. conetur, tentet, molliatur, ut res ad exitum perducat. ¶ 3.* Pertinet sæpe ad loquendum, et significat rem obscuram implicitamque tum evolvere dictis et explicare, tum paucis exponere, spiegare, diciferare, dir in poche parole. *Ennius apud Non. p. 505. 19. Merc.* Id ego æquum fecisse expedito atque eloquar. Adde *Pacuvium, Accium et Pomponium apud eumd. Non. ibid. Ter. Eun. 4. 4. 26.* Agedum, hoc mihi expediti primum: istam, quam habes, unde habes vestem? *Id. Phorm. 2. 3. 52.* Dilucide expeditre. *Id. ibid. 1. 4. 20.* Quid portas, obscuro? atque id, si potes, verbo expedit. *Sall. Jug. 5.* Priusquam hujuscemodi rei initium expedito. *Virg. 4. G. 286.* altius omnem Expeditam prima repetens ab origine famam. *Id. 3. Æn. 377.* Pauca tibi e multis etc. expeditam dictis. *Id. 11. ibid. 314.* quæ sit dubiæ sententia menti, Expeditam, et paucis (animos adhibete) docebo. *Phædr. 3. 14.* Expediti, quid fecerint. *Tac. 4. Ann. 1.* Nunc originem, mores, et quo facinore dominationem raptum irit, expeditam. *Id. 4. Hist. 48.* Ea de eade quæm verissime expeditam. ¶ 4. Res expedit vel expedit impersonaliter, utile est, conducit, prodest, è spediente, giova, torna a conto. Occurrit — *a)* Cum Nomin. rei. *Plaut. Amph. 1. 3. 23.* Nequiter pæne expediti prima parasitatio. *h. e. pæne nocuit. Al. leg. expeditiv. Cic. 3. Off. 19. 76.* Non igitur facti, dixerit quis, quod utile sit, quod expedit? Immo intelligat, nihil nec expeditre, nec utile esse, quod sit injustum. *utile, emolumentum, lucrum; expeditat, facilitatem et prosperitatem significat. Id. 2. leg. Agr. 25. 66.* Ut saltem deliberare plebs Romana possit, quid intersit sua, quid expeditat. *Id. Amic. 10. 33.* Ut non idem expeditret, incidere sæpe. — Cum addito Dat. personæ. *Cic. Marcell. 10. 30.* Multi habitabant, quid sibi expeditret. *Id. 1. de republ. 32.* Ex utilitatis varietatibus, quum aliis aliud expeditat, nasci discordias. *Id. 7. Att. 22.* Nihil minus Cæsari expedit ad diuturnitatem dominationis. — Et in plur. num. *Plaut. Trin. 2. 1. 10.* Amoris artes eloquar quemadmodum expeditant. — *b)* Cum Infinito, qui Nominativi vicem gerit. *Ter. Heaut. 2. 4. 8.* Expedit bonas esse vobis. *Cic. 13. Phil. 8. 16.* Omnibus bonis expedit salvam esse rempublicam. *Id. Cæcin. 6. 16.* Quum eam (*pecuniam*) in prædiis collocare maxime expeditret. *Horat. 2. Od. 8. 9.* Expedit matris cineres opteros Faltre. *Quintil. 6. 4. 16.* Ubi vincti necesse est, expedit cedere. — *c)* Apud sequioris ævi scriptores sequente part. ut vel *ne Justin. 34. 1.* Expeditre omnibus dicunt, ut singula civitates suas leges habeant. *Justinian. 1. Instit. tit. 8.* Expedit reipublicæ, ne sua re quis male utatur. — *d)* Absolute. *Cic. 2. ad Q. fr. 2. 4.* Tu, si ita expedit, velim quamprimum conscendâ. *Quintil. 4. 2. 87.* Sic magis expedit. *Id. 7. 3. 18.* Ut expedit causæ. *Justin. 41. 3. extr.* Fides promissis nulla, nisi quatenus expedit. — Hinc Part. præter. pass.

Expeditus, a, um, adjectivæ quoque usurpatur, unde *Comp. Expeditior* et *Sup. Expeditissimus* sub *b.* Occurrit autem — *a)* De hominibus, et est solutus, non impeditus, promptus, paratus, scioltus, libero, pronto, spedito. — Speciatim in re militari

expeditus dicitur, qui minus habet impedimenti ad iter, ad pugnam, ut levis armatura milites, aut sine viatico, solis armis instructus, aut sine impedimentis et sarcinis. *Sisenna apud Non. p. 58. 8. Merc. Inermis armati, impeditus expediti interficiunt. Cic. 8. Att. 9. extr. Pompejus expeditus praecesserat legiones Luceria. Cæs. 1. B. G. 49. Eo circiter hominum numero xvi. nulla expedita cum omni equitatu Ariovistus misit. Id. 1. B. C. 42. Reliquas legiones in armis expeditas contra hostem constituit. Liv. 38. 4. sub fin. Cum mille expeditis Ambraciam profectus. Adde Cæs. 2. B. G. 19., 6. *ibid.* 25. et alibi. Cum Genitivo Liv. 30. 9. Cum omni equitatu expeditisque militum. *Al. leg. expeditissimisque.* — Generalim. *Cic. Quint. 6. 23.* Cum ceteris quæ habebat vadimonia, differt, ut expeditus in Galliam proficisci possit. *Id. Mil. 10. 28.* Obviam fit ei Clodius expeditus in equo. *Cf. Horat. Epod. 5. 25.* Sagana expedita. *Rursus Cic. 11. Phil. 10. 26.* Expedito nobis homine et parato opus est. *Id. 2. leg. Agr. 36. 82.* Expeditus ad castrum. *Id. 2. Orat. 30. 131.* ad pronuntiandum. *Id. Brut. 48. 180.* T. Junius facillis et expeditus ad dicendum. — b) De rebus physicis et de abstractis, et est non impeditus, facillis, libero, facile, spedito. — De rebus physicis. *Cæs. 1. B. C. 27.* His expedito loco actuaria navigia reliquit. *Cic. Flacc. 41. 104.* Quam illam viam sibi videant expeditiorem ad honores. *Id. Amic. 4. 15.* Reddum in caelum patere optimo et justissimo cuique expeditissimum. *Id. 11. Fam. 24.* Pecunia expeditissima quæ erat, tibi decreta est. *h. e. quæ in promptu erat. Id. 10. *ibid.* 25.* Rationes expeditas habere. *un modo facile. Plin. 3. Ep. 12.* Veniam ad cænam: sed jam nunc paciscor; sit expedita, sit parca. *h. e. parata facillis et parvi sumptus. Alter Plin. 13. Hist. nat. 1. 2. (8).* Expeditissimum unguentorum. — De abstractis. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 33. 105.* Sic igitur inducto et constituto probabili, et eo quidem expedito, soluto, libero, nulla re implicato, vides profecto etc. *Id. Brut. 63. 227.* Expedita et perfacile currens oratio. *Id. *ibid.* 61. 220.* Expedita ac profuens dicendi celeritas. *Id. *ibid.* 76. 263.* Inops ad ornandum, sed ad inventiendam expedita Hermaogora disciplina. *Id. 2. ad Q. jr. 5. sub fin.* Parva sunt, quæ desunt, et ea sunt ad explicandum expeditissima. *facillissime da sbrigare. Cæs. 3. B. C. 70.* Prope jam expeditam Cæsaris victoriam interpellaverant. — *Line**

Expeditum, i, n. absolute, substantivorum more, occurrit in formula in *expedito esse*, h. e. in promptu esse et ad manum, *essere in promptu. Seneca Ep. 94. ante med.* Quædam sunt quidem in animo, sed parum prompta: quæ incipiunt in expedito esse, quam illa sunt. *Quintil. 10. 7. 24.* Prompta res est et in expedito posita. *Adde Plin. 4. Hist. nat. 23. 37. (121).* Similiter *Liv. 36. 16.* In expedito haberent integras copias ad opem ferendam.

EXPÉDITE, adverb. Comp. *Expeditus et Sup. Expeditissime.* — Expedito est facile, plane, celeriter, sine difficultate (*h. expeditamente, facillimente; Fr. facilement, aisément, promptement; Hisp. facillimente, prontamente, acceleradamente; Germ. rüstig, bereit, flink, mit Bequemlichkeit, Fertigkeit, oder Rüstigkeit; Angl. quickly, expeditiously, readily, easily*). *Plaut. Men. 1. 2. 63.* Expedito fabulatus est. *Cic. 5. Fin. 12. 36.* Res celeriter expeditæque percipere. *Id. Brut. 67. 237.* Expedito explicans quod proposuerat. *Id. 6. Fam. 20. 2.* Ex quo te quocumque opus erit, facillime et expeditissime conferas. *Id. 2. Invent. 23. 69.* Non implicite et abscondite, sed patentius et expeditius. *Id. 6. Att. 8.* Expeditus navigare. *Colum. Arbor. 11.* Putatio expeditus fit. *Sueton. Aug. 89.* Expedito loqui.

EXPÉDITIO, ðnis, f. 3. vetus expellendi: sed occurrit speciatim tantum, et

1.) Proprie in re militari est apparatus ad rem bellicam, iter militare ad bellum, ipsaque belli exercitatio, *spedizione, campagna, fazione, operatione. Cic. 1. Divin. 33. 72.* Quam C. Postumius haruspex orare illum (*Sullam*), ut in expeditionem exercitum educeret. *Cæs. 5. B. G. 10.* Tripartito milites equitesque in expeditionem misit, ut eos, qui fugerant, persequerentur. *Auct. B. G. 8. 34.* Nonnunquam expeditionibus nocturnis castris nostrorum adoriuntur. *Seneca Ep. 96. in fin.* Expeditiones periculosissimas obire. *Sueton. Claud. 17.* Suscipere expeditionem. *Id. Aug. 20.* Quam expeditione Can-

tabrica lecticam ejus fulgur præstrinxisset. *Adde eumd. *ibid.* 8. et 25., et Claud. 46. et 58. Curt. 7. 9. a med.* Hæc expeditio deficientem Asiam detulit. *Plin. 12. Hist. nat. 6. 12. (24).* Plurima est in Sydracis, expeditionum Alexandri termino. *Id. 7. *ibid.* 2. 2. (26).* Expeditionem eam ternis mensibus confici.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiori paragr. *Plin. 11. Hist. nat. 8. 8. (19).* Apes noctu deprensæ in expeditione, exubant suavitate. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores expeditio est actus absolvendi ac perficendi, confectio. *Cic. 4. Herenn. 51. 68.* Habet paucis comprehensa brevitas multarum rerum expeditionem. ¶ 3. Item exornatio rhetorica, quum rationibus compluribus enumeratis, quibus aliqua res aut fieri, aut non fieri poterit, ceteræ tolluntur, una reliquitur, quam nos intendimus. Ita *Cic. 4. Herenn. 29. 40.* ¶ 4. Denique in architectura expeditio est edificiorum dispositio vel constructio. *Fibron. 6. 5. 3. et 8. 6. 5. Schneid. ¶ 5.* Singularis significatio vox est apud *Cassiod. 1. Variar. 17.* Castrum juxta vos positum præcipuum communiti. Motivatio quippe tunc efficitur prævalida, si diutius fuerit exrogatione roborata. Hanc merito expeditionem nominaverunt majores: quia mens devota preliis non debet aliis cogitationibus occupari. scil. *Vessere libero e scioto da tutte le cure del secolo.*

EXPÉDITIŌNALIS, e, adject. ad militarem expeditionem pertinens, *Spartian. Nigr. 10.* Jussit omne argentam submoveri de usu expeditionali. *Ammian. 31. 16.* Ad sortem expeditionalium rerum habili. *Inpp. Honor. et Theod. Cod. Theod. 13. 5. 35.* Partus expeditionales. *h. e. unde milites in expeditionem proficisci solebant.*

EXPÉDITUM, i, f. **EXPÉDIO** in fin.

EXPÉDITUS, a, uia. f. **EXPÉDIO**.

EXPÉDITUS, us, m. i. idem quod expeditio. *Cassiod. 8. Hist. Eccl. 13. a med.* Deinde (*Valens*) Trajanum cum expedito contra Barbaros destinavit. *Adde eumd. 9. *ibid.* 4.*

EXPÉLLO, pellis, pûll, pulsam, pellere, a. 3. (ex et pellu). Part. *Expellens et Expulsus I. et II.; Expulsurus et Expellendus I.* — Expellere, *εξβάλλω*, est extra pellere, ejicere, exturbare (*h. espellere, cacciar fuori; Fr. pousser hors de, repousser, chasser; Hisp. pujar fuera, rempujar, rechazar; Germ. herustréiben, vertreiben, verjagen, fortjagen; Angl. to drive out or away, expel*).

1.) Proprie occurrit — 1.) De hominibus et raro de brutis animalibus. — a) Cum addito loco, ex quo quis expellitur, per Abiati et præpos. *ex vel ab*, aut sine præpos. *Cic. Mil. 37. 161.* Memoriam Milonis retinebitis, insam efficietis? — hæc tanta virtus ex hac urbe expelletur, exterminabitur, projicietur? *Id. 6. Fam. 6.* Expellere aliquem et republica. *Id. Quint. 7. 28.* Expelli et officii et prædio. *Id. 2. leg. Agr. 31. 84.* Exturbare et expelli plebem ex agris. *Nepos Epam. 10.* Præsidium ex arce expellere. *Cæs. 7. B. G. 55.* Romanos ex provincia. *Cf. Auct. B. Alex. 47.* Classis ex illo sinu expulsa. — *Cic. Sext. 13. 30.* Expellere clives a patria. *Cf. Liv. 41. 3.* ab litore naves in altum. — *Cic. Pis. 7. 16.* Me domo mea expulstis, Pompejum domum suam compulstis. *Cæs. 4. B. G. 4.* Expellere aliquos agris. *Id. 6. *ibid.* 21.* humiliorum possessionibus. *Id. 4. *ibid.* 3.* hostes finibus. *Virg. 1. *Æn.* 620.* Finibus expulsi patriis. *Justin. 38. 1.* Auxilia sorori ad expellendum Cappadocia Nicomedem misit. Similiter *Cic. 10. Att. 4.* Nisi me civitate expulissent. *Cæs. 3. B. C. 110.* Expellere aliquem regno. — b) Absolute. *Cic. 2. de republ. 31.* Hæc mente tum nostri majores et Collatinum innocentem suspitione cognationis expulerunt, et reliquos Tarquinos offensione nominis. *Id. 2. *ibid.* 30.* Expulso Tarquinio. *Liv. 35. 19.* Hoc sacramento me in pace patria mea expulsi: hoc patria extorrem in tuam regiam adduxit. *Ovid. 2. Trist. 2. 17.* Procul expulsus. *Virgilio di lontano.* Huc referri potest et illud *Horat. 1. Ep. 10. 24.* Naturam expellas furca, tamen usque recurret. Similiter *Cic. Cluent. 5. 11.* Rapula atque exturbata filia. *h. e. repudiata. Justin. 9. 5.* Expellere uxorem propter stupri suspitionem. — De brutis. *Liv. 2. 11.* Ut eliceret prædatores, edicit suis, postero die porta Esquilina expelleret peras. — c) Cum addito sine. *Cic. Amic. 12. 42.* Quum propter invidiam (*Themistocles*) in exilium expulsi esset. *Liv. 38. 50.* Carthago Hannibalem in exilium ex-

pulsi. *Sueton. Cal. 1.* Ad componendum Orientis statum expulsus. *h. e. Roma missus, compulsi.* *Sic Plin. 11. Hist. nat. 11. 11. (27).* Apes furcos in opera expellant. *spingono, cacciano a lavorare.* — 2.) De inanimis. *Curt. 9. 4.* Navigia expulsa in ripam. *Tac. Agric. 12.* Margarita expulsa colligere. *h. e. ad litus ejecta.* — Speciatim de telis. *Ovid. 8. Met. 381.* Arcu sagittam expellere. *h. e. emittere, jaculari. Quintil. 10. 3. 6.* Expulsuri tela nervos retro tendimus. *Cf. Petron. Satyr. 27.* Pilas inter manus, lusu expellente, vibrabat. *Ovid. 9. Met. 705.* expellit se pondus in auras.

II.) Translate. — a) De hominibus. *Cic. Mur. 16. 34.* Ipso Pompejus regno (*Mithridatis*) possessore, ex omnibus oris ac notis sedibus hoste pulso, tamen tantum in unius anima posuit, ut — non ante quam illum vita expulsi, bellum confectum judicaret. *prima che non lo avesse cacciato dal mondo.* et *Lucret. 3. 359.* Expelli vero. *h. e. mori. Sueton. Vesp. 14.* Quidam ex officio admissionis eum expellens. *Contra Plaut. Bacch. 4. 9. 41.* Expuli me periculo. *h. e. erui, alleui, evasi.* — b) De abstractis. — Cum addito, ex quo quid expellitur. *Lucret. 5. 51.* qui cuncta (*vitia*) subegerit, ex animoque Expulerit dictis, non armis. *Catull. 76. 22.* Expellere ex omni pectore iustitias. *Plaut. Trin. 3. 2. 24.* Cape sis virtutem animo et corde expelle desiderium tuo. *Lucan. 3. 53.* Expellere curas pectore. — Absolute. *Cæs. 5. B. G. 46. extr.* Quæ res omnino dubitationem adventus legionum expulsi. *Id. 1. B. C. 34.* Ne nova Cæsaris officia veterum suorum beneficiorum in eos memoriam expellerent. *Horat. 2. Ep. 2. 137.* Expulsi helleboro morbum bilemque meraco. *Ovid. Heroid. 14. 72.* Expulerunt somnos hæc mea dicta tuos. *h. e. abstulerunt. Id. 8. Met. 530.* Expellere quietem. *Id. 6. Fast. 245.* Spem meus expulerat. *Id. 6. Met. 617.* per vulnera mille Sontem animam expellam. *Cf. Tac. 16. Ann. 19.* Expellere vitam. *uccidersi in fretta. Seneca Med. 800.* Expulsus pudor. *Petron. Satyr. 10.* Quæstibus pauperlatum expellere. *Quintil. 6. 8. 16.* Metaphora aut vacentem occupare locum debet, aut, si in alienum venit, plus valere eo, quod expellit. *Plin. 8. Ep. 14. extr.* Sumentia expulsa. *h. e. rejecta.*

EXPENDO, pendis, pendis, pensum, pendere, a. 3. (ex et pendo). Part. *Expensus II. 1.; Expensus I. 1. et 2.; Expensendus II. 1.* — Expendere, *επαδμῶμαι*, est ponderare, pendere (*h. pesare; Fr. peser; Hisp. pesar; Germ. abwägen; Angl. to weigh*).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est ponderare, pendere. *Plaut. Asin. 3. 2. 34. lx.* Quot pondo te esse censens nudum? *Et. Non edepol scio. Et. At pol ego, qui te expendi, scio. Cels. 5. 19. n. 12.* Quoties hæccam, aut nucem posuero, scire oportebit, antequam expendar, et summam peticulam esse demendam. — Poetice *expensus gradus* est quasi numeratus, lentus, compositus, muliebri quadam segantia. *Propert. 3. 3. 6.* Ibat et expenso planta morata gradu. Fortasse est, quod *Ter. Phorm. 5. C. 27.* *ait ire suspensio gradu.* ¶ 2. Latiori sensu est impendere, spendere, pagare; quod olim, ante pecuniam eusam, ad pondere solvebatur per libram. — a) Modis finitis. *Cic. Flacc. 28. 68.* Ante pedes prætoris in foro expensum est aurum pondo centem. *Horat. 2. Ep. 1. 105.* Cautos nominibus certis expendere nummos. *dar fuori a censo. Justin. 12. 11.* Viginti millia talenta in hos sumptus expensa. *Paul. Dig. 19. 1. 47.* Usuras gravissimas expendere, pagare. — b) Hoc sensu sepe occurrit Part. præter. pass.; et quidem neutr. gen. absolute, substantivorum more. *Plaut. Most. 1. 3. 136.* Bene igitur ratio accepti et expensi inter nos convenit. *il conto dell'avere e del dare. Gell. 14. 27.* Probari debere pecuniam datam consuetis modis, expensi latrone, mense rationibus, chirographi exhibitione. — *Hinc expensum ferre vel pecuniam expensam ferre, Inveniens locutio in rationibus, est scribere v. gr. in codice expensi, se pecuniam expensisse, numerasse, dedisse, ut ait Aconius ad Cic. 3. Ferr. 39. 100. scribersi creditore, darsi credito, dar debito, απορροφω, ἀποδονίζωμαι. V. Acceptus in ACCIPIO. Cic. loc. cit. Quod minus Dolabella Verri acceptum retulit, quam Verres illi expensum tulit. et paullo post § 102. Satis te elapsurum omni suspitione arbitrabare, si, quibus pecuniam credebas, his expensum non ferres, neque in tuas tabulas ullum nomen referres, quum tot tibi nominibus acceptum Carili*

referrent. Quid proderat tibi te expensum illis non tulisse? *Id. Rosc. com. 5. 14.* Hæc pecunia necesse est, aut data, aut expensa lata, aut stipulata sit. o *contata, o scritta, o promessa. Auct. B. Alex. 56.* Accessit omnes, qui sibi pecunias expensas tulerant, acceptasque eas jubet referri. — e) Urbane *Cic. 9. Fam. 10.* Nisi forte seire vis, me inter Niciam nostrum et Vidium iudicem esse. Proferat alter duobus versiculis expensum Niciæ: alter Aristarchus hos ὀβελίζεις. Ego, tamquam criticus antiquus, iudicaturus sum, utrum sint τοῦ ποιητοῦ, an παρεμβεβλημένοι. *produce in due righe un debito di Nicia: Faltro ha per falsificata quella partita, etc.* Loquitur hoc modo *Cic.*, quia hi grammatici erant. — d) Neque solummodo perscriptionem pecuniæ expensæ significat, sed etiam ipsam pecuniæ numerationem ac præstationem. *Liv. 6. 20.* Homines prope quadringentos protulisse dicitur, quibus sine fenore pecunias expensas tulisset. *h. e.* quibus pecuniam credidisset sine fenore. — e) Transferitur et ad alia. *Cælius* apud *Cic. 8. Fam. 4.* Mentio facta est de legione ea, quam expensam tulit C. Cæsari Pompejus. *h. e.* tradidit, uti legitur apud *Auct. B. G. 8. 53.* — f) Dicitur etiam *expenso ferre. Jabolen. Dig. 33. 10. 10.* Qui vestem omnem et res plurimum generum suppellectilis nomine *expenso ferre* solitus erat, *registrare col nome di suppellectile.* — g) Translate. *Ulp. Dig. 36. 4. 3.* Ipsam enim facilitati suæ expensum ferre debere, quæ minus idoneos fidejussores acceperit, *dover ascrivere. Scævola ibid. 42. 8. 24.* Alii creditores suæ negligentia expensum ferre debent. ¶ 3. Item latiori sensu, apud *Plautum* tantummodo, est pendendo aestimare, pendendo exæquare. *Plaut. Bacch. 4. 4. 1.* Hunc hominem decet auro expendi. *h. e.* auro contra aestimari. *pesare e stimare come l'oro. Id. Merc. 2. 4. 20.* Achillem orabo, aurum mihi det, Hector qui expensus fuit. *h. e.* aestimatus. *Id. Rud. 4. 4. 43.* Aurum auro expenditur, argentum argento exæquabitur. *h. e.* compensabitur.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a super. paragr. 1. est examinare, considerare, *esaminare. Cic. 2. Orat. 76. 309.* Equidem quom colligo argumenta causarum, non tam en numerare soleo, quam expendere. *Sic Id. 6. de republ. 1.* In dissectione civili expendendos cives, non numerandos putat. *Id. Orat. 15. 47.* Nec vero utatur imprudenter hac copia, sed omnia expendat ac seligit. *Id. post redit. in senat. 6. 15.* Idem expendunt atque aestimant voluptates, sententiamque dicunt, et iudicant etc. *Id. Flacc. 5. 12.* Vos in privatis minimarum rerum iudicis testem diligenter expenditis; etiam si formam hominis, si nomen, si tribum nostis, mores tamen exquirendos patatis. *Id. Brut. 50. 186.* Hæc expendere arte aliqua. *Sic Tac. 13. Ann. 3.* verba arte. *Virg. 12. En. 20.* tanto me impensius æquum est Consulere, atque omnes metuentem expendere casus. *Ovid. 3. Amer. 5. 34.* Expendens animo singula visa suo. *Id. 13. Met. 150.* meritis expendere causam. *Tac. 1. Hist. 87.* Belli consilia expendere. — Et sequente Relativo. *Cic. 1. Off. 31. 113.* Quæ contemplantes expendere oportebit, quid quisque habeat sui. ¶ 2. Metaphora sumpta a superiori paragr. 2. est luere, solvere, dare. *Accius* apud *Cic. 2. Tusc. 10. 23.* pœnasque Jovi fato expendisse supremo. *Virg. 11. En. 257.* infanda per orbem Supplicia et scelerum pœnas expendimus omnes. *abbiamo pagato il fio. Id. 2. ibid. 229.* Expendere scelus. *h. e.* pœnas sceleris. *Tac. 12. Ann. 19.* Capite pœnas expendere. *Sil. 11. 43. 697.* dignos pro talibus ausis Carthago expendat pœnas. *Id. 6. 587.* nimium vivacis dura senectæ Supplicia expendi. *Id. 7. 712.* Pœnoque ob milia facta Dignum expendamus pretium. — Hinc

Expensum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, *V. sub 1. 2. b.*

EXPENSA, æ, f. 1. proprie est particip. præter. pass. ab *expendo* (subaudi pecunia), sumptus, impensa. *Claud. 1. Cons. Stilich. 145.* non indecores araria lassant Expensæ. *Ulp. Dig. 27. 10. 1.* Qui ueque tempus, neque finem expensarum habet, sed bona sua profundit. *Feget. 2. Milit. 13. in fin.* Quidvis efficit solertia, si competentes non denegentur expensæ. Adde *Cassiod. locc. cit.* in EXERCITUALIS.

EXPENSĒ, adverb. impense, vehementer. *Cic. 5. Att. 2. a. med.* Quom me expensæ e sua villa, num-

quid vellem, rogasset. *Alii rectius leg. ex Pansæ villa. Theod. Priscian. de diceta 15.* Cæliacos expensæ desiderant.

EXPENSĀTIŌ et rectius expensī latio, ōnis, f. 3. respondet acceptationi, et significat, quom in codice expensī perscribit aliquis, se pecuniam expendisse, et alteri numerasse; vel quom stipulatur, et alteri adsentienti declarat, se pecuniam dedisse. *Gell. 14. 2.* Probari debere pecuniam datam consuetis modis expensatione, mensæ rationibus, chirographi exhibitione etc.

EXPENSĪŌ, ōnis, f. 3. actus expendendi, sumptus. *Impp. Valens, Gratian. et Valentinian. Cod. Theod. 6. 4. 24.* Ne quis semel præstituta expensio- nis transeat modum. *Synmach. 5. Ep. 74. (at. 76.).* Cessantibus novis expensioibus.

EXPENSO, as, avi, are, a. 1. frequentat. ab expendo, ejusdemque fere significationis: scilicet ¶ 1. Pondero, examino, numero. *Plaut. Pseud. 2. 2. 31.* Res rationesque heri curo, argentum accepto, expenso, et cui debet dato. *Scævola Dig. 40. 5. 41. circa med.* Tutores Cupito servo exactionem commiserunt: isque nummos redactos expensavit eisdem tutoribus. ¶ 2. Pro dispensare. *Macrob. 1. Saturn. 13.* Alter-nisque annis binos et vicenos, alternis ternos et vicenos dies intercalares expensabant intercalationibus quatuor.

EXPENSUM, i, et

EXPENSUS, a, um. *V. EXPENDO.*

EX PERFECTISSĪMIS, m. plur. qui fuerant perfectissimi. *Cod. Theod. 8. 1. 6. V. PERFECTUS.*

EXPERGĒFĀCĪŌ, facis, feci, factum, facere, a. 3. (expergisco et facio). *Expergefio* pass. agnoscitur a *Diomed. 1. p. 372. Putsch.*, unde Part. *Expergefactus I. et II.* — *Expergefatio* est exerto a somno.

I.) Proprie. *Sueton. Cal. 6.* Expergefactus et somno Tiberius est gratulatum vocibus. *Id. Claud. 8.* Ut repente expergefactus faciem sibi conficiaret. Adde *eumd. Aug. 94., Cal. 38. et Oth. 11.*

II.) Translate. *Plaut. Curc. 1. 3. 42.* Magnum flagitium probumque. *Phædrome, expergefatis. h. e.* excitas, admittis, perpetras. *Lucret. 2. 413.* Ac Musea mele, per chordas organici quæ Mobilibus digitis expergefata figurant. *h. e.* soni musicæ, quos excitato chordarum pulsatione, organici varie modulantur. *Cic. 4. Herenn. 34. 43.* Hic Italiam tumultus expergefecit terrore subito. *Id. 7. Ferr. 15. 38.* Si forte expergefacere te posses.

EXPERGĒFĀCĪŌ, ōnis, f. 3. excitatio a somno. *Augustin. de vera Relig. 50.* A somno expergefatio. *EXPERGĒFACTUS, a, um, et*

EXPERGĒFĪŌ, is, etc. pass. *V. EXPERGĒFACĪŌ.*

EXPERGĒFĪCŌ, as, are, a. 1. expergefacio. *Gell. 17. 12.* Ingenio expergefando idoneæ res.

EXPERGĒFĪCŪS, a, um, adject. qui expergefaciunt. *Apul. Florid. n. 13.* Galli expergeficio carmine occidunt.

EXPERGĒFĪCŪS, is, etc. *V. voc. seq. in it.*

EXPERGĒFĪCŪS, pergisceis, perrectus sum, pergiscei, dep. 3. (a simplici *expergisceis*), vel potius pass. 3., ut ait *Forcellinus.* — *Expergisceis παραγογή* pro *expergisceis* legitur apud *Plaut. Asin. 2. i. 1.* — *Expergisceis* active quod ad formam, neutraliter vero quod ad significationem attinet, dixit *Pomponius* apud *Non. p. 473. 6. Merc.* Quom tam clare tonuerit, ut, si quis dormitaret, expergisceis. *si sveglierebbe.* Nonnulli *expergisceis* legunt apud *Plin. 22. Hist. nat. 13. 15. (31).*; ubi alii rectius *expergisceis*. — Part. *Expergisceis* et *Experrectus I.* et in fin. — *Expergisceis, ἐξυσιγομαι*, est e somno excitari (It. *svegliarsi, destarsi*; Fr. *s'éveiller, se réveiller*; Hisp. *despertarse, dexar de dormir*; Germ. *wach werden, erwachen, aufwachen*; Angl. *to awake, rouse or bestir one's self*).

I.) Proprie. *Cic. 2. Att. 23. 3.* Si dormis, expergisceis, si stas, ingredere etc. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 16. 51.* Quom somniavit (*Ennius*), ita narrat. — Itaque simul ut experrecti sumus, visa illa contemnimus. Adde *eumd. 1. Divinat. 28. 59. et 13. Att. 38. Horat. 1. Ep. 2. 32.* Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones: Ut te ipsum serves, non expergisceis? *Plin. 22. Hist. nat. 13. 15. (31).* Urtica infantium sedes tactu resillire cogit; lethargicos expergisceis tactis cruribus. *Cæli. Aurel. 2. Acut. 2.* Extensio crurum tamquam mox et somno expergiscentis.

II.) Translate. *Plaut. Asin. 2. 1. 1.* Nunc te me-

liu' st expergisceis, atque argento comparando fingere fallaciam. *Ter. Adelph. 4. 4. 21.* Cessatum usque adhuc est: nunc porro, *Æschine, expergisceis. Sall. Cat. 21.* Quin igitur expergisceimini? en illa, quam sæpe optastis, libertas. *Cf. Pseudo-Sall. orat. 2. ad Cæs. de rep. ordin. ante med.* Ut omnes expergisceantur ad libertatem. — Hinc Part. præter. pass.

Experrectus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Experrectior*: translate autem sumitur pro vigilantī, attentō, acri. *Cic. Rosc. Am. 40. 141.* *Experrecta* nobilitas armis atque ferro rempublicam recuperavit. *Colum. 9. R. R. 7. 5.* Ut sint apes experrectiores: nam frigus ignaviam creat.

EXPERGĒTĒ, adverb. vigilando. *Apul. 8. Met. Expergite auscultare. Id. 2. ibid. Expergite munus obire.*

EXPERGĒTŪS, a, um. *V. voc. seq.*

EXPERGO, gis, gi, gitum, gere, a. 3. (ex et pergo). Part. *Experrectus V. in Expergisceis.* — *Diomed. 1. p. 372. Putsch.*, et *Paul. Diac. p. 80. 8. Müll.* discrimen tradunt inter *expergitus* et *experrectus*, ut *expergitus* dicatur, qui satiatas somno sponte evigilat; *experrectus* a quiete impeditus, seu ab alio excitatus. Apud *Paul. Diac.* alii leg. *exporetectus.* — Ceterum Part. *Expergitus I. et II.* — *Expergo* est e somno exerto.

I.) Proprie. *Lucret. 3. 943.* nec quisquam expergitus extat, Frigida quem semel est vitai pausa secuta. *Accius* apud *Non. p. 104. 16. Merc.* Heu vigiles proprelate, expergite pectora tarda sopore: exurgite. *Sanctro ibid.* Omnes vocis expergit sono. *Lucilius* apud *Diomed. loc. cit.* et apud *Priscian. 10. p. 888. Putsch.* E somno pueros cum mane expergitu clamor. *Al. melius leg. cum mane, expergite, clamor. Fronto Princ. Hist. p. 319.* Primam vigiliam facile vigilare, postremam jamdudum expergitus L. Verus opperiri. *Apul. 2. Met. Tum demum Diophanes expergitus, sensit imprudentia suæ labem.*

II.) Translate est excitare. *Gell. 6. 10.* Quom aliis salubribus exemplis hortabatur ad philosophiam capessendam, tum vel maxime ista re animos juvenum expergebat. *Apul. de Mag. Animus expergitus cito ad divinam naturam redigitur.*

EXPERĒNS, entis. *V. EXPERIOR* in fin.

EXPERĒNTĒR, adverb. perite. *Boeth. Aristot. Topic. 2. 3. p. 678.* Quod juste est, scienter et experienter est: quod injuste est, ignoranter et inexperienter est.

EXPERĒNTĪA, æ, f. 1. ¶ 1. Stricto sensu est actus experiendi, experimentum, periclitatio. *Farro 1. R. R. 18. 6.* Nos debemus et imitari alios, et aliter ut faciamus experientia tentare quædam. *Cic. 4. Tusc. 26. 56.* *Ægritudine* suscipere pro experientia. *Id. Rabir. Post. 16. 43.* Equitem R. non libidine, nec turpibus impensis cupiditatum atque jacturæ, sed experientia patrimoniū amplificandi lubentem excepit. *h. e.* dum tentat patrimoniū augere. *Plancus* apud *Cic. 10. Fam. 18. ad fin.* Que si adventus meus represserit, agam gratias fortunæ constantique meæ, quæ ad hanc experientiam excitavit. *Ovid. 1. Met. 225.* hæc illi placet experientia veri. *h. e.* hoc modo placet illi verum explorare. *Id. 7. ibid. 737.* Cui non ista satis fidei experientia sano Magna foret? *Al. leg.* Cui non ista fide satis etc. *Fellej. 2. 78.* Cæsar crebris expeditionibus, patientia periculorum bellique experientia durabat exercitum. *Id. ibid. 57.* Laudandum experientia consilium Pansæ est. *h. e.* exita. ¶ 2. Latiori sensu est scientia et cognitio ex multis experimentis acquisita. *Virg. 4. G. 4.* apibus quanta experientia parcis. *h. e.* solertia. *Cels. præfat. post med.* Ad curandi rationem nihil plus confert, quam experientia. *Colum. 10. R. R. 338.* Ipsa novas artes varia experientia rerum Et labor ostendit miseris, ususque magister Tradidit agricoltis etc. *Manil. 1. 61.* Per varios usua artem experientia fecit. Exemplo monstrante viam. *Tac. 1. Ann. 4.* Agrippa non ætate neque experientia tantæ molis par. *Id. ibid. 46.* Vir longa experientia.

EXPERĒNTĪŌ, as, avi, ætum, are, a. 1. Part. *Experientatus.* — *Experientare* est experimentis probare. *Theod. Priscian. 4. p. 312. edent. Aid.* Ad hydropem, quam frequenter experimentavit Eugamius, confectio. *Id. 3. 5.* Omnibus experimentatum usibus remedium. *Id. 4. p. 312. edent. Aid.* Ad hydropem potio experimentata a Cornelio. et paullo

post. Ad dolorem ventris et ad tortionem experimentum a Cornelio.

EXPERIMENTUM, i, n. 2. experientia, tentamentum, argumentum. *Sall. Jug.* 50. Metello experimentis cogitum erat, genus Numidarum infidam esse. *Cic. 3. Tusc.* 30. 74. Hoc maximum est experientium, quum constat, aegritudinem vetustate loili, hanc vim non esse in die positam, sed in cogitatione diuina. *Quintil.* 2. 5. 15. Minus valent praecepta, quam experimenta. *Id.* 6. 2. 25. Quae non aliquo tradente, sed experimento meo accepi. *Id.* 3. 8. 36. Facillime ad consentiendum homines ducuntur experimentis. *Tac.* 13. *Ann.* 24. Ut plebs experimentum daret, an amotis custodibus, modestiam retineret. *Fellej.* 2. 94. Praecipua omnium virtutum experimenta edere. *Plin. Paneg.* 43. Probatur experimento, sit ne feracius etc. *Plin. alter 5. Hist. nat.* 1. 1. (12). Id plerumque fallacissimum experimento deprehenditur. *Id.* 29. *ibid.* 1. 8. (18). Medici experientia per mortes agunt. *Id.* 13. *ibid.* 2. 3. (19). Unguentorum experimentum inversa manu capitur. *Id.* 17. *ibid.* 2. 2. (13). Inutilissimum experimentis creditur. *Feget.* 3. *Milit.* 1. Veteres remedia difficultatum experimentis didicerunt. *Prudent.* 2. *epi. asp.* 406. Tunc ille: Coelum est, deورا et experimentum coepe. *Pelagon. Veterin.* 28. 23. Hoc de experimento est. h. e. experimentis liquet.

EXPERIOR, pēris, peritus sum, pēris, dep. 4. (ex et antiquum periri, quod erat conari, seu potius periculum facere, a παρῶν vel παρδομαί, ut et *Voss.* docet). — **Experio** pro experior nonnulli legunt apud *Catull.* 21. 6.; sed alii rectius ibidem experiris leg. pro experibis. V. locum in **EXJOCOR**. — **Experiscar** et **experiscatur** pro experiar et experiatu ab inusit. **experiscor**, legitur in *Inscript.* non optime nota apud *Fea, Var. di notis.* p. 174. **MEVIA SOPHE**, IMPETRA, SI QVAE SYNT MANES, NE TAM SCELSTVM DISCIDIVM EXPERISCAR DIVIVS HOSSES. *Alia in Giorn. Acad. T.* 39. p. 237. si quis hunc (*lyculum*) amoverit, semper dolore experiscatur, quem ego experta sum. — **Part. Experiens** I. 1. et in fin.; **Expertus** I. 1., 2. et in fin.; **Experturus** I.; **Experientus** et **Experientus** I. 1. et 3.; **Experiturus** quidam legunt apud *Caton. R. R.* 157., at alii **experirer** legunt. — **Experiri**, παρδομαί, est probare, periculum facere (i. s. far experientia, experientare examinando, mettere alla prova, provare; Fr. éprouver, faire l'expérience ou l'essai, mettre à l'épreuve; Hisp. probar, experimentar; Germ. prüfend versuchen, prüfen, den Versuch machen, auf die Probe stellen; Angl. to try, attemp, prove, experience).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, probare, periculum facere; et usurpatur — a) Cum Accusativo rei, aut aliquando etiam personae. **Placutus**. Experiri fidem alicujus. **Forcellinus** affert loco non laudato, quem ipse minime invenit. *Cic. Cael.* 24. 58. Habuisse ajunt domi (*venenum*), vimque ejus esse expertum in servo quodam ad rem ipsam parato: cujus perreleri interitu esse ab hoc comprobatum venenum. *Id.* *Brut.* 65. 231. Te arbitror, male ipsum tacere, quam taciturnitatem nostram experiri. *Id.* 16. *Att.* 16. c. 1. Facile patior datum tempus, in quo amorem experirer tuum. *Cæs.* 2. *B. C.* 16. His persuaserant, ut eandem belli fortunam experirentur. *Liv.* 2. 59. Monentes, ne utique experiri vellet imperium, cujus vis omnis in consensu obedientium esset. h. e. utendo in discrimen adducere. *Virg.* 2. *G.* 222. Experiri terram facilem colendo. *Ovid.* 2. *Fast.* 367. Castibus et jaculis et missi pondere saxi Brachia per lusus experienda dabant. *Quintil.* 10. 1. 109. In quo totas vires suas eloquentia experiretur. *Id.* 2. 5. 12. Frequenter interrogare et judicium discipulorum experiri. *Id.* 11. 2. 34. Experiri memoriam alicujus. *Id.* 5. 7. 20. animum. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 32. 50. (117). Cervi cornua ad arbores subinde experientes. *facundo prova.* *Id.* 16. *ibid.* 12. 23. (56). Nihil non experiente vita. — Cum Accus. personae. *Plaut. Merc.* 4. 4. 29. Vin' me experiri? *Ter. Heecy.* 5. 2. 12. Hanc experiamur. *Cic. Amic.* 22. 84. Tum se denique errasse sentiunt, quum eos (*amicos*) gravis aliquis casus experiri cogit. *Id.* 2. *Divinat.* 46. 97. Quadringenta et septuaginta millia annorum in periculis experientis-que pueris, quicumque nati essent, Babylonios posuisse, ajunt. in *trouar la nativité. Nepos Hannic.* in fin. Ut interire, quam non Romanos experiri,

mallet. h. e. explorare commisso proello. *Ovid.* 3. *Trist.* 2. 27. Experiri deos iniquos. *provare, sentire.* — b) **Sequente Relativo.** *Ennius 6. Ann.* 30. Vos ne velit, an me regnare, hera quidve ferat Fors, Virtute experiamur. *Plaut. Trin.* 4. 2. 93. Lubet experiri, quo evasurus est. *Id. Truc.* 2. 4. 44. Sese experturum, quanti se penderem. *Cic. 1. Orat.* 256. 121. In me ipso experior, ut exalbescam etc. *Liv.* 25. 38. Experiri libet, quantum audeatis, duce vestro auctore. *Virg. 3. Ecl.* 28. Vis ergo, inter nos, quid possit uterque, vicissim Experiamur? *Curt.* 6. 11. a med. Ut experiremur, utrum vino gravatus etc. *Petron. Satyr.* 31. Experiri volui, si tota familia cauteret. *Plin.* 3. *Ep.* 14. Abjiciunt in fervens pavimentum, ut experirentur, an viveret. — c) **Sequente Infinito.** *Plaut. Bacch.* 3. 2. 3. Id opera expertus sum esse ita. *Ter. Phorm.* 3. 3. 5. Rursum ei beneficium experiamur reddere. *Quintil.* 2. 4. 13. Expertus sum prodesse. — d) **Absolute.** *Cic.* 12. *Phil.* 2. 6. De me experior, cujus idem consilium, quod tuum, sentio quam reprehendatur. Sic **Experiendo** apud *eumd.* 1. *Fam.* 7. 10. Experiendo magis, quam discendo cognovi. *Cl. Liv.* 44. 41. Pleraque nova commenta, experiendo, sine ullo effectu evanescent. *col metterli in pratica o alla prova.* Similiter **Experendum est, bisogna far la prova,** apud *Cic. Amic.* 17. 62. Judicare difficile est sane, nisi expertum: experientum autem est in ipsa amicitia: ita praecurrit amicitia iudicium tollique experienti potestatem. — e) **Part. Expertus** active iisdem modis occurrit. — **Cum Accus. rei aut personae.** *Cic. Planc.* 9. 22. Omnia quae dico de Plancio, dico expertus in nobis. *Virg.* 1. *G.* 118. haec quum sint hominumque bouumque labores Versando terram experiri. *Horat.* 4. *Od.* 4. 3. expertus fidelem (*aquilam*) Juppiter in Ganymede feno. *Id.* 3. *ibid.* 14. 10. Puella jam virum experite. h. e. nuptae. *Quintil.* 6. 5. 7. Quum suaderet bellum Albeniensibus parum id prospere expertis. — **Sequente Relativo.** *Val. Flacc.* 5. 562. Expertique simul, si tela artusque sequantur. — **Sequente Infinito.** *Quintil.* 10. 3. 32. Expertus, juvenem praelongos habuisse sermones. *Plin.* 9. *Ep.* 13. Expertus usu, non esse consulendos etc. — **Absolute.** *Cic. Mil.* 26. 69. Qui motus communium temporum quam crebro accidit, experti scire debemus. *Id.* 2. *Orat.* 17. 72. Dicam enim tibi, Catule, non tam doctus, quam (id quod est majus) expertus. *Ovid.* 5. *Fast.* 874. Si juvat expertis credere, numen habet. *Cl. Quintil.* 1. 12. 11. Ut frequenter experti sumus. — **Sic expertum est, experimento compertum est, si sa per experientia.** *Gell.* 15. 7. Observatum in multa hominum memoria, expertumque est in senioribus plerisque.

¶ 2. Item est agendo experiri, suas vires in re aliqua experiri, adeoque conari, tentare. — a) **Cum Accusativo rei, quam agendo experimur, tentamus.** **Experiri omnia** hoc sensu sapissime occurrit. *Ter. Andr.* 2. 1. 11. Omnia experiri certum est, priusquam pereat. h. e. tentare. *Sic Cres. 7. B. G.* 78. Omnia experiri, prius quam etc. *Cl. eumd.* 9. *B. C.* 57. Sese omnia de pace expertum. Et *Sall. Cat.* 26. Extrema omnia experiri. *Brutus* apud *Cic.* 1. *ad Brut.* 16. *ad fin.* Experiar et tentabo omnia. *Sic Cic. Orat.* 1. 4. Qui desperatione debilitati experiri id noilent, quod se assequi posse diffidant. Sed par est omnes omnia experiri, qui res magnas et magno opere expetendas concupiverunt. — **De aliis.** *Sall. Jug.* 31. Experiri libertatem. h. e. libertate uti. *Sic Ovid.* 4. *Fast.* 844. Magna fides avium est: experiamur aves. — b) **Sequente Infinito.** *Quintil.* 2. 13. 17. Quae sunt tamen tradita, quid ex his optimum, et, si quid mutari, adicere, detrahi, melius videbitur, dicere experiar. — c) **Absolute.** *Cic. Orat.* 1. 2. Quod quoniam me saepius rogas, aggrediar, non tam periculi spe, quam experiri voluntate. *Cæs.* 4. *B. G.* 3. Hos quam Suedi, multis saepe bellis experti, sibus expellere non potuissent. ¶ 3. **Speciatim in jure experiri jus, et experiri absolute,** est jus suum ad rem aliquam in iudicio exponere. — *Paul. Dig.* 2. 4. 1. In jus vocare, est juris experiri causa vocare. *Ulp. ibid.* 47. 8. 4. Quum primum de ea re experiri potestas fuerit. — **Huius affine est experiri jure vel legibus, andar per via di giudizio, iudicio agere.** *Cic. Quinct.* 11. 38. Si quid in controversiam veniret, aut inris parietes, aut summo jure experietur. *Nepos Timol.* 5. Haec enim speciem libertatis esse, si omnibus, quid quisque vellet, le-

gibus experiri liceret. — **Absolute.** *Cic. Quinct.* 23. 75. A me diem petivit: ego experiri non potui: iatitavit. *Liv.* 40. 29. *ad fin.* Si quod seu jus seu auxilium se habere ad eos liberos repetendos existimaret, experiretur.

II.) **Translate, metaphora sumpta a paragr. 3.** proxime superiori, **experiri cum aliquo** ponitur universim pro contendere. *Plaut. Cist.* 2. 1. 11. Maritimis moribus mecum experitur. — **Hinc Part. praes.**

Experiens, entis, adjectivae quoque occurrit, unde *Sup. Experientissimus*; et juxta super. paragr. 1. 2. est qui multa expertus est, callidus, peritus, itemque omnia experiens, navus, strenuus, industrius, pratico, di molta esperienza, intraprendente, industrioso, attivo. — a) **Absolute.** *Cic.* 5. *Verr.* 21. 53. Homo gnarus et industrius, experientissimus ac diligentissimus arator. *Id.* 6. *ibid.* 17. 37. Promptissimus homo et experiens. *Id. Cluent.* 8. 23. Vir fortis et experiens. *Liv.* 6. 34. Vir acer et experiens. *Ovid.* 14. *Met.* 159. comes experientis Ulyssis. *Id.* 3. *Pont.* 7. 11. Ne gravis utori dicar, quae scilicet in me Quam proba, tam timida est experientis parum. *Id.* 1. *Amor.* 9. 32. desiderium quicumque vocavit amorem, Desinat: ingenii est experientis amor. — b) **Cum Genitivo.** *Ovid.* 1. *Met.* 414. Iode genus darum sumus experiensque laborum. *tolleranti delle fatiche.* — c) **Cum Ablat. et praepos. in.** *Vulgar. interpr.* 2. *Machab.* 9. In bellicis rebus experientissimus. — **Et Part. praeter.,** cujus plurima superius activa significatione exempta retulimus,

Expertus, a, um, passiva significatione adjectivae usurpatur, unde *Sup. Expertissimus*; et est experimento probatus, sperimentato, consciato per prova. *Cic. Balb.* 6. 16. Cujus igitur audita virtus dubitationi locum non daret: hujus praesens, experta atque perspecta obtrectatorum voce haedetur? *Sic Liv.* 3. 44. Vir acer et pro causa plebis experta virtutis. *Id.* 1. 34. extr. Ut per omnia expertus, postremo tutor etiam liberis regis testamento institueretur. *Id.* *ibid.* 17. Libertatis dulcedine non dum experta. *Propert.* 1. 3. 18. Expertia sevitia. *Sueton. Vesp.* 4. industria. *Id. Tib.* 19. Confidens ostento sibi ac majoribus suis in omni duratu expertissimo. *Tac.* 3. *Ann.* 17. Artes tam feliciter expertas vertere in alicquem. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 5. (11). Populus Romanus expertam medicinam damnavit. *Claud.* in *orat. ad senat.* apud *Gruter.* 50. 2. *col.* 2. *lin.* 34. obsequium (*comalte Galliae*) multis trepidis rebus nostris plusquam expertum. — b) **Cum Genitivo.** *Virg.* 10. *Aen.* 172. Sexcentos illi dederat Populonia mater Expertos belli juvenes. *Tac.* 4. *Hist.* 76. Nec subitum militem, sed veterem expertumque belli.

EXPERISCOR. V. voc. praeced. inif.

EXPERITOS, imperitos. *Paul. Diac.* p. 79. 15. *Müll.* — **NB.** De nom. prop. V. **ONOM.**

EXPERIÜRO, as, are, a. i. valde juro. *Africanus* apud *Nün.* p. 473. 23. *Merc.* Experjocabant, exstcrabant se ac suos.

EXPERRECTUS, a, um. F. **EXPERGISCOR.**

EXPERTUS, peritis, adject. omn. gen. (ex et pars) ἀποποιος, qui alicujus rei nullam habet partem (i. non partecipe; Fr. qui ne partecipe pas; Hisp. el quien no participa; Germ. der an etwas nicht Theil hat oder nimmt, untheilhaft; Angl. not concerned in).

1.) Proprie usurpatur cum Genitivo. *Plaut. Pseud.* 1. 5. 83. Expertem te amoris natl habui. h. e. celavi te amore natl. *Ter. Heaut.* 4. 1. 39. Si moreretur, ne experts nati esset de nostris bonis. *Cic.* 1. *de republ.* 27. Et in regnis nimis expertes sunt ceteri communis juris et consilii. et in optimatum dominatu vix particeps libertatis potest esse multitudo. *Id.* *ibid.* 31. Sunt expertes imperii, consilii publici, iudicii delectorum iudicium. *Id.* 8. *Att.* 8. Omnes nos expertes sui tanti consilii relinquibat.

II.) **Translate est privus, vacuus, immunis, tum in bonam, tum in malam partem; et occurrit — a)** Saepissime cum Genitivo. *Plaut. Amph.* 1. 1. 16. Ipse dominus dives operis et laboris experts. *Titinius* apud *Nün.* p. 495. 13. *Merc.* Omnium vitium (h. e. vitiatorum) expertem, consilii plenum prohibui. *Cic.* 1. *Legg.* 7. 22. Solum est ex toti animalium generibus atque naturis particeps rationis et cogita-

tionis, quam cetera sint omnia expertia. *Id.* 1. *Off.* 16. 50. Feræ rationis et orationis expertes. *Id.* 2. *Orat.* 1. 1. Omnis eruditionis expertis atque ignarus. *Id.* *ibid.* 19. 81. Homines expertes veritatis. *Id.* 1. *de republ.* 2. Omnis negotii publici expertes. *Id.* 2. *Divinat.* 38. 81. Humanitatis expertes. *Id.* 4. *Fam.* 1. 4. *ad fin.* Omnium periculorum expertis. *Id.* 4. *Verr.* 78. 191. Ut nulla ejus vitæ pars summæ turpitudinis esset expertis. *Id.* *Amic.* 23. 87. Serpit per omnium vilas amicitia, nec ullam ætatis degendæ rationem patitur esse expertem sui. *Virg.* 4. *En.* 550. Vita thalamæ expertis. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 15. Chium vinum maris expertis. *Id.* 3. *Od.* 4. 65. Vis consilii expertis. *Seneca Troad.* 675. Expertis sui. *h. e.* sui minime compos. *fuori di se. Stat.* 5. *Silv.* 5. 60. Expertis imperii Fortunæ. *h. e.* qui adversam Fortunam non est expertus. — Huc pertinet et illud *Plaut. Asin.* 3. 1. 1. Nequeon' ego te interdictis facere mansuetam meis? An ita tu es animata, ut qui expertis matris imperii sis? *h. e.* non parens, negligens imperium matris. — *b)* Cum Abiatiivo. *Plaut. Pers.* 4. 3. 40. Ea res me dum expertem facit. *Id.* *Amph.* 2. 2. 81. Eo more expertem te offendi. *Id.* *Asin.* 1. 1. 31. Expertis meta. *Turpilius* apud *Non.* p. 501. 7. *Merc.* Expertis malitiis. *Sall. Cat.* 33. Omnes fama atque fortunæ expertes sumus. — *NB.* Est qui putet, *expers* etiam contrario sensu usurpari, ut sit pro participio *expertus*, et participem significet: legitur enim in *Gloss. Philox.* *Expers, ἀπειρος, καὶ ὑπερειρος.* *Catull.* 66. 77. *loquitur coma Berenices.* Quicum ego, dum virgo quondam fuit, omnibus expertis Unguentis, myrrhæ millia multa bibi. *h. e.* abundans: alii tamen aliter legunt et interpretantur. *Pers.* 6. 38. postquam sapere Urbem cum pipere et palmis venit nostrum hoc maris expertis. *h. e.* sapientia Græca et transmarina, quæ mare est experta, dum illud transit: alii interpretantur masculo robore carens, alii sine sale, insulsum: sed prius præstat.

EXPERTĒ, adverb. perite. *Boeth. Geom.* 1. p. 1519. Divisiones igitur, quantumlibet jam experte lectoris animus introductus, facile valet discernere.

EXPERTIO, ōnis, f. 3. verbale ab *expertior*, experientum, probatio. *Vitruv.* 8. 5. Experientiones et probationes eorum sic sunt providendæ.

EXPERTOR, ōris, m. 3. qui tentat et experitur. *Sil. It.* 12. 502. Turbarum expertor. Sed viris doctis valde suspectus est locus. *F. Dausqu., Barth.* et *Heins.* apud *Drakenborch.*, item *Rupertii* adnotata.

EXPERTUS, a, um. *F.* **EXPERTIOR**.

EXPER. F. EXPES.

EXPERTENTER, adverb. cupide. Legitur apud *Diomed.* 3. p. 472. *Putsch.*; sed locus mutilus et corruptus videtur.

EXPERTESSO vel *expetisso*, is, ere, a. 3. antique pro *expeto*: a *petisso* vel *petesso*. *Plaut. Asin.* 3. 1. 23. Ulro amas, ulro expetissis, ulro ad te accessi jubes. *Id.* *Mil. glor.* 4. 1. 13. Tuam expetissis pulcritudinem. *Id.* *ibid.* 4. 6. 14. Quem amo quemque expetisso. *Id.* *Rud.* 1. 5. 1. Qui sunt, qui a patrona mea preces expetessunt? *h. e.* patronam meam precantur. *Id.* *Trin.* 2. 1. 4. Ulrum potius harum mihi artem expetessam.

EXPERTIBILIS, e, adject. Comp. *Expertibilior*. — *Expertibilis* est optabilis. *Tac.* 16. *Ann.* 21. Parum expertibilem operam præbuerat. *Plerique alii leg.* expertabilem. Certior est lectio apud *Boeth. Aristot. Topic.* 3. 1. p. 680. Nullus enim dubitabat, utrum felicitas, an divitiæ expertibiliores. et *moz.* Et omnino quod ad vitæ finem expertibilis.

EXPERTISSO. F. EXPETESSO.

EXPERTITOR, ōris, m. 3. qui aliquid expetit. *Symmach.* 8. *Ep.* 45. (al. 46.). Jamdudum hoc animus meus vestri expertitor efflagitat.

EXPERTITUS, a, um. *F.* voc. seq.

EXPERTO, petis, petivi vel petiit, petitum, petere, 3. (ex et peto). Part. *Expertens, Expertitus, Expertiturus* et *Expertendus* sub *A.* 1. — *Expetere* occurrit *A)* Active; et *B)* Neutorum more.

A) Active. ¶ 1. Generatim *expetere, επιδιωκέω, ἐξίτημα*; est valde petere, querere, adsciscere, velle, optare (It. *bramare, cercare, volere, dimandare istantemente*; Fr. *désirer vivement, souhaiter, convoiter, rechercher, aspirer à*; Hisp. *desear vivamente, anhelar, codiciar, apetecer, pretender, aspirar*; Germ. *nach etwas auslangen, verlangen, trachten, etwas begehren, ferdern, wün-*

schen; Angl. *to desire much or greatly, long for, covet*). Occurrit — 1.º) Cum Accusativo. — *a)* De hominibus et aliquando de brutis. — *Universim. Plaut. Cas. prol.* 12. Intelleximus studiosè expetere vos Plautinas fabulas. *Id.* *Amph.* 5. 1. 75. Pacem Jovis multis hostiis expetere. *Cic.* 1. *Off.* 20. 66. Nihil hominem, nisi quod honestum sit, aut admirari, aut optare, aut expetere debere. *Id.* *pro leg. Manil.* 2. 5. Unum ab omnibus ad id bellum imperatorem deposci atque expeti. *Id.* *ibid.* 19. 57. Expetere ac postulare aliquid. *Id.* *ibid.* 11. 30. Italia ab hoc auxilium absente expetivit. *Id.* 2. *Orat.* 40. 172. Pecunia tantopere expetitur. *Id.* 1. *Off.* 8. 25. Expetuntur divitiæ quæ ad usus vitæ necessarios, tum ad perfuendas voluptates. *Id.* *Amic.* 22. 84. In quæ (societate) omnia insunt, quæ putant homines expetenda, honestas, gloria, etc. — Si id volumus adipisci, virtuti opera danda est, sine qua nec amicitiam, neque ullam rem expetendam consequi possumus. *Id.* 6. *Verr.* 49. 108. Summa cupiditate expetere aliquid. *Id.* 1. *Tusc.* 48. 116. Ea vita expetitur, quæ sit animi corporisque expleta virtutibus. *Id.* *Orat.* 20. 66. In rationibus tracta quedam et fluens expetitur oratio. *Id.* 1. *Tusc.* 48. 116. Erechthei filia cupide mortem expetere pro vita civium. *incontraron. Seneca Thyest.* 509. Complexus mihi reddere expetitos. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 20. 34. (174). Fons expetitus navigantibus. *Id.* 9. *ibid.* 36. 60. (125). Purpure nos tingendis expetitus vestibus. *Cf. eumd.* 12. *ibid.* 24. 52. (110). Radix aspalathi mire unguentis expetitur. *h. e.* ad unguenta conficienda. *Id.* 6. *ibid.* 23. 26. (104). Emporium Indiæ non expetendum propter vicinos piratas. *h. e.* non adeundum. *Id.* 8. *ibid.* 10. 10. (31). Manus elephantis expetiti saporis in callo. *Id.* 25. *ibid.* 8. 53. (92). Herba, quæ mire capris expetitur. — Speciatim est *repetere*, exposcere, sumere, ubi de pœna aut jure sermo est. *Cic. Marcell.* 6. 18. Dii pœnas a populo Romano ad delictum expetiverunt. *hanno fatto pagare il fio. Id. Flacc.* 38. 95. Nunc a Flacco Lentuli pœne per vos expetuntur. *Adde eumd. Pis.* 7. 16. *Liv.* 1. 23. In omne Albanum noiaen pœnas expetere ob bellum impium. *Cf. eumd.* 22. 13. Expetere supplicium. *Id.* 3. 40. Rempublicam, si a volentibus nequeat, ab iniuriis jus expetituram. *vorrâ il suo gius. Cf. Cic.* 6. *Pam.* 17. Alicuius promissum expetere. — Item *expetere consilium* est capere. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Orat.* 45. 199. Se esse cum, unde sibi, si non populi et reges, at omnes sui cives consilium expetant. *Plaut. Most.* 4. 1. 3. Scrivi, qui nihil metuunt, postquam sunt malum meriti, stulta sibi expetunt consilia: exerceant se ad cursuram, fugiant. *prendono pæze risoluzione. Id. Cas.* 2. 7. 7. Id non tam vgre est, jam visisse villicum, quam id expetivisse opere tam magno senem. — Item impetere, lacessere, aggredi. *Cic. Deiot.* 11. 30. Non ficto crimine insectari, non expetere vitam (ejus), non capitis arcessere. — Pro sciscitanti, *dimandar pro sapere, ricercare. Val. Flacc.* 5. 577. Ipse autem tantis conicita furgoribus arma Expetit Æsonides et amicos ordine reges. — *Expetere preces* est precari. *In epist. Cornelie matr. Gracchor.* inter fragm. *Nepolis.* Non pudet te eorum deum preces expetere, quos etc.? *Adde Plaut.* in **EXPETESSO**. — *Expetere aliquem* est ad aliquem se conferre. *Sever. Sulpic. de Vita S. Martini.* 5. Hilarium Pictavæ episcopum civitatis expetivit, et aliquandiu apud eum commoratus etc. *Paulin. Petrobor. de Vita ejusd.* 1. 179. Doctorem fidei per tot documenta probatum Expetit Hilarium. — *b)* De inanimis. *Cic.* 2. *Nat. D.* 45. 116. Mare quum supra terram sit, medium tamen terræ locum expetens conglobatur undique æqualiter. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 10. 18. (41). Abies expetita navigiis. — 2.º) Cum Infinito. *Plaut. Rud.* 1. 4. 20. Videre te expeto. *Ter. Heaut.* 5. 1. 17. Mane, hoc prius scire expeto, quid perdidisti. *Id. Hecyr.* 5. 1. 1. Non hoc de nihilo est, quod Laches me nunc conveniam esse expetit. *Pacuvius* apud *Non.* p. 104. 7. Dii me etsi perdunt, tamen esse adjutam expetunt. *Horat. Epod.* 11. 3. Qui (*Amor*) me præter omnes expetit mollius in pueris aut in puellis urere. *Curt.* 6. 6. Paulatimque servilibus ministeriis ot victores gentium imbueret expetebat. ¶ 2. Speciatim *expetere cetera* est durare, ætatem ferre. *Plaut. Pæn.* 3. 3. 22. Malo si quid beneficias, id beneficium interit: bono si quid malefacias, ætatem expetit.

B) Neutorum more, *expetere in aliquem* est accidere, usu venire, recidere, incidere, *accadere, cadere. Plaut. Amph.* 1. 2. 32. Deum non par videtur facere, delictum suum suamque culpam expetere in mortalem ut sinat. *Id.* *ibid.* 3. 2. 14. Insoniti mihi illius ira in banc et maledicta expetent. *Id.* *ibid.* 2. 1. 42. Cujus hodie in tergum saxo ista expetant inendacia. *Cf. Liv.* 1. 22. *extr.* Ut in cum omnes expetant hujusce cladis belli. *cadano.* Rursus *Plaut. Mil. glor.* 2. 4. 40. Satin' eadem in vigilantes expetunt, que in somnis visa memoras? *accadano.* Et absolute. *Id.* *Amph.* 1. 1. 20. In servitute expetunt multa iniqua.

EXPIABĪLIS, e, adject. qui expiari potest. *Cic.* 13. *Phil.* 1. 2. Videndum an sit aliquod bellum expiabile. *Plerique omni. leg.* inexpiabile.

EXPIAMENTUM, i, n. 2. idem quod expiatio. *Vel. Scholiast.* ad *Cic. Mil.* 3. editus ab *A. Mai.* in *Class. Auct. T.* 2. p. 95. Id expiamentum memoriæ servatur ad hunc usque diem: tigillum sororium appellatur.

EXPIATIO, ōnis, f. 3. purgatio. *Cic.* 1. *Legg.* 11. 40. At vero scelorum in homines atque impietatum nulla expiatio est. *Liv.* 9. 4. Fœderis rupti expiatio. *Cic. Harusp. resp.* 10. 21. Diis violatis expiatio debetur.

EXPIATOR, ōris, m. 3. qui expiat et purgat. *Tertull. Pudic.* 15. *extr.* Impuritatis expiator.

EXPIATORIUS, a, um, adject. ad expiandum pertinens, purgatorius. *Augustin.* 21. *Civ. Dei* 13. Expiatoria pœna.

EXPIATRIX, icis, f. 3. quæ lustrat et expiat. *Festus* p. 213. 23. *Müll.* Patrix dicebatur sacerdos, quæ expiare erat solita, quam alii sagam, alii expiatricem vocant.

EXPIATILS, a, um. *F.* **EXPIO.**

EXPIATES, us, m. 4. idem quod expiatio. *Tertull. advers. Valentin.* 13. Continet hic ordo entymesicos et conjunctæ passionis expiatum.

EXPICTUS, a, um. *F.* **EXPINGO.**

EXPIATIO, ōnis, f. 3. actus expiandi. *Cic.* 2. *Off.* 21. 75. Tanta subtilis legibus et judiciis expiatio direptique sociorum. *Adde eumd.* 3. *ibid.* 8. 36.

EXPIATOR, ōris, m. 3. fur, prædator, director. *Ulp. Dig.* 47. *tit.* 18. *qui est De effractorib. et expiatoribus* 1., expilatores vocat atrociores fures, et Græce *λαποδύται*, qua voce significantur qui vestibus spoliant. *Cic.* 1. *ad Q. Fr.* 1. 2. 9. Quam domus hospitem, non expilatorem recepisse videatur.

EXPIATILS, a, um. *F.* voc. seq.

EXPILO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Expilians, Expilatus* et *Expilandus* I.; *Expilaturus* II. — *Expilo* est diripio, prædator (It. *rubare, espilare*; Fr. *pillier, depouiller, voler*; Hisp. *pillar, robar, despojar*; Germ. *ausplündern*; Angl. *to rob, plunder, pillage, ransack*).

1.) Proprie. *Cic. pro leg. Manil.* 19. 57. Ad expilandos socios diripiendasque provincias. *Id.* 6. *Verr.* 27. 63. Regem spoliatum expilatamque dimisit. *Id.* *Cluent.* 61. 181. Armarium expilatam, pecunia ablata. *Id.* 6. *Parad.* 1. 43. Si socios spoliatis, ærarium expilas. *Liv.* 31. 12. Expilare thesauros. *Ulp. Dig.* 29. 2. 21. Rem hereditariam expilans. *schib.* Quoties hereditarie res a quopiam surripiuntur, antequam hereditas adeatur, vel post aditam, antequam res ab herede possessæ sint, actione furti non agitur, sed actione *expilatae hereditatis*, uti docent *Martian., Ulpian., Paul.* etc. *Dig.* 47. *tit.* 19. *qui expilata hereditas inscribitur.*

II.) Figurata. *Cic.* 3. *Orat.* 31. 123. Sumenda sunt nobis ab his iis, a quibus expellati sumus. *F.* integrom locum. *Petron. Satyr.* 22. Duo Syri expilaturi lagenam. *h. e.* fortim exhausturi. *Ovid.* 13. *Met.* 562. Expilatque genas orullis. *h. e.* spoliat, privat. Alii leg. *expoliatque*: alii aliter.

EXPINGO, pingis, pinxi, pictum, pingere, a. 3. (ex et pingo). Part. *Expictus* II. — *Expingo* est idem quod pingo, vel cum quadam majore vi, quum ex augeat.

1.) Proprie. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 7. 31. (49). Quoniam et pericula expingimus, ne quis miretor et rogos pingi. *Tertull. Cult. femin.* 12. Thamar se expinserat et ornaverat. Simili sensu dixit *Martial.* 7. 82. et 8. 52. expingere genas, eadem: de tonsore loquens.

II.) Figurata de oratione. *Cic.* 5. *Tusc.* 39. 114. Regio, ora, locus, motus hominum expiati.

EXPINSO, is, ere, a. 3. (ex et pinso) idem quod pinso, contendo, tero. *Cato R. R. 2.* Spinas runca-ri, expinsi far, munditias ferri.

EXPIŌ, as, avi, ātum, are, a. 1. (ex et pio, as). Part. *Expīatus I. et II.; Expīaturus I.; Expīandus I.* — Expiare, ἀρνεῖν, ἀφοσιῶν, est verbum sacerdotum, et significat rem pollutam scelere aut vilitio aliquo purgare, lustrare, mundam ac puram dis-que gratam reddere (It. *expiare, purgare*; Fr. *expier, purifier par des expiations*; Hisp. *expiar, purificar*; Germ. *aussühnen, entsündigen, reinigen*; Angl. *to expiate, atone for, purge by sacrifice*).

I.) Proprie. *Cic. 2. Legg. 9. 21.* SACRVM COMMIS-SVM QVOD NŌVE EXPIARI POTERIT, IMPIE COMMIS-SVM ESTO: QVOD EXPIARI POTERIT, PVBLICI SACERDO-TES EXPIANTO. Sic *Cic. Harusp. resp. 16. 35.* Nomen pōpuli Romani tanto scelere contaminavit, ut id nulla re possit, nisi ipsius supplicio expiari. Et *Horat. 1. Od. 2. 29.* Expiare scelus. *Cic. Harusp. resp. 11. 23.* errata. Rursus *Id. Pis. 35. 85.* Tua scelera dii immortales in nostros milites expiaverunt. scil. nostros milites puniendo. *Id. 1. Legg. 14. 40.* In iis sine illius sufficientis expiati sumus. At vero scelorum in homines atque impietatum nulla expiatio est. *Plaut. Most. 2. 2. 34.* Expiare ali-quem. *Liv. 1. 26.* Imperatū patri, ut filium expiare pecunia publica. Is quibusdam peculiaribus sac-rificiis factis etc. *Cf. Pers. 2. 31.* cunis Exemit pu-rum, frontemque atque uda labelta Infami digito et lustratibus ante salivis Expiat. *Cf. Flor. 1. 13. ad fin.* Incendium illud quid egit aliud, nisi ut destina-ta hominum ac deorum domicilio civitas non de-leta, non obruta, sed expiata potius et purgata vi-deatur? *Cic. Rabir. perduell. 4. 11.* Expiandum for-um Romanum a nefarii sceleris vestigiis. *Id. 1. Phil. 12. 30.* Expiato foro, dissipato concursu im-piorum. *Id. 1. Att. 17. 7.* Quae violata sunt, expia-buntur: quae sunt sanctissime conservata, religio-nem suam obtinebunt. *Id. 2. Divinat. 63. 130.* Prænoscere dii erga homines mente quae sint, quid-que significent, quemadmodumque ea procurantur atque expiantur. *Val. Max. 1. 7. n. 3.* Id luce pro-xima consultus sacrificio expiatus. *Horat. 2. Od. 1. 5.* Arma Nondum expiatis uncta erueribus. *Id. Epod. 5. 90.* dira detestatio Nulla expiatur victima. h. e. avertitur, averruncatur.

II.) Translate: ad rem *Cic. Pis. 7. 16.* A me etiam pœnas expetistis, quibus conjuratorum manes mortuorum expiaretis. *Id. Prov. cons. 1. 2.* Cujus illi salutem pro pignore tradiderunt, ad expian-das suas cupiditates. h. e. ut satisfacerent cupidita-tibus et eas quasi placarent. Al. tamen rectius leg. *expiandas. Cæs. 1. B. C. 7.* Hæc superioris retatis exempla expiata Saturnini atque Gracchorum casibus docet. *Id. 5. B. G. 52. extr.* Beneficio deorum immortalium et virtute eorum expiatio incommodo. *Auct. B. G. 8. 48.* Expiato suo dolore. *sfogato, soddisfatto.* *Cf. Seneca Octav. 859.* Expiare iram. *Liv. 1. 14.* Legatorum injurias regisque eadem ex-piari. *Flor. 1. 12.* Ea clades ingentibus expiata vic-toriis. *Justin. 3. 2.* Supplicio alicujus regni infamiam expiare. *Tac. 4. Hist. 11. extr.* Asiaticus li-bertus malam potentiam servilli supplicio expiavit. *Plin. 8. Ep. 10.* Quem errorem magnis detrimentis expiavit, in summum periculum adducta. *pagò il fallo.* Adde *Liv. 37. 45.* Rursus *Plin. Paneg. 33.* Miseras voluptates unco et ignibus expiavit. *Juvenal. 6. 549.* Ut quidquid subtili et magni discrimi-nis instat, in tunicas eat, et totum semel expiet an-num. h. e. a calamitatibus purget ac liberet. *Petrone. Satyr. 105.* Ut tutela navis expiaretur, placuit, qua-dragenas utrisque plagas imponi. h. e. placaretur, ut recte interpretatus est *Forcellinus*, qui hunc locum singulari paragrapho distinxit.

EXPIRO. V. EXSPIRO.

EXPISCATOR. V. EXPLICATOR.

EXPISCOR, āris, ātus sum, āri, dep. t. (ex et pis-cor). Part. *Expiscatus.* — Expiscari proprie est pi-scarī: sed occurrit translate tantum pro diligenter inquirere, indagare. *Ter. Phorm. 2. 3. 35.* Proinde expiscare, quasi non nosset. *Cic. 9. Fam. 19. 1.* Ne-scis me ab illo omnia expiscatum? *Id. Pis. 28. 69.* Itaque admissarius iste, simul atque audivit, vol-uplatem a philosopho tanto opere laudari, nihil expi-scatus est: sed etc.

EXPLACABILIS, e, adject. qui valde placabilis

est. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tan-tummodo in *Not. Tyr. p. 106.*

EXPLĀNĀBĪLIS, e, adject. explanatus, distincte prolatus. *Seneca 1. Ira 3.* Vox est quidem, sed non explanabilis, et perturbata, et verborum inefficax.

EXPLĀNĀTĒ, adverb. Comp. *Explanatus.* — Explanate occurrit translata tantummodo significa-tione, et est clare, aperte. *Cic. Orat. 33. 117.* Ut definire rem possit; neque id faciat presse et angu-ste, sed quom explanatus, tum etiam uberius. *Gell. 16. 8.* In eo commentario nihil edocenter, neque ad instituentium explanate scriptum est.

EXPLĀNĀTŌ, ōnis, f. 3. actus explanandi: sed occurrit translate tantum, et ¶ 1. Generatim est explicatio, interpretatio, expositio, spiegazione, di-chiarazione, δηλώσις. *Cic. 1. Divinat. 51. 116.* Som-niis, vaticinationibus, oraculis, quod erant multa obscura, explanationes adhibita sunt interpretum. *Id. 5. de republ. 2.* Nihil esse tam regale, quam ex-planationem æquitatis, in qua juris erat interpretatio. *Id. 4. Herenn. 16. 23.* Iniuscujusque proposi-tionis explanatio. *Quintil. 9. 2. 2.* Illustris senten-tiæ suæ explanatio. *Plin. 10. Hist. nat. 68. 87. (190).* Res arduæ explanationis. *difficile da spie-garsi.* *Id. 11. ibid. 51. 112. (274).* Explanatio ani-mi, quæ nos distinguit a feris. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores est virtus orationis, quæ eam apertam ac dilucidam reddit. Ea comparatur duobus modis, usi-tatis verbis et propriis. *Cic. 4. Herenn. 12. 17.* Ad-de *Quintil. 9. 1. 27.* — Similiter a *Cic. 3. Orat. 53. 202.* enumeratur inter lumina sententiarum commo-ratio una in re et illustris explanatio: qua re hy-potyposia significare videtur. ¶ 3. Item est verbo-rum pronuntiatio. *Plin. 7. Hist. nat. 16. 14. (70).* Deates quom defuere, explanationem omnem adi-munt. *l'articolato delle parole.* *Quintil. 1. 5. 33.* Remotis omnibus, quæ supra diximus, vitiis, erit illa quæ vocatur ὀρθότατα, id est emendata cum suavitate vocum explanatio, nam sic accipi pot-est recta. *Id. 11. 3. 33.* Explanatio verborum. h. e. dilucida verborum pronuntiatio, ut *Id. ibid. ait.*

EXPLĀNĀTĪVVS, a, um, adject. idem fere quod explanatus, h. e. explicatus. *Mar. Victorin. de orthogr. 1. p. 2451. Putsch.* Articulata vox est, quæ audita intelligitur et scribitur, et ideo, a plerisque explanata, a nonnullis intelligibilis dicitur. — Omne autem explanativarum vocum initium et individua vox est littera, ex qua articulata vox existit inque ultimam resolvitur.

EXPLĀNĀTOR, ōris, m. 3. qui interpretatur et exponit. *Cic. 1. Divinat. 51. 116.* Sunt enim explana-tores, ut grammatici poetarum. *Id. fragm. 3. de republ. apud Lactant. 6. 8.* Neque est quærendus explanator aut interpret esus legis alius.

EXPLĀNĀTŌRICVS, a, um, adject. qui explanat. *Cæc. Aurel. 3. Acut. 1.* Liber explanatorius apho-rismorum Hippocratis.

EXPLĀNĀTŪS, a, um, V. voc. seq.

EXPLĀNO, as, avi, ātum, are, a. 1. (ex et planus). Part. *Explanatus I., II.* et in fin.; *Explanaturus et Explanandus II.* — Explano est planum facio, explico, expando.

I.) Proprie. *Plin. 16. Hist. nat. 8. 13. (34).* Su-berri cortex præcrassus ac renascens, atque etiam in denos pedes undique explanatus.

II.) Translate frequentius ponitur de oratione, et est explicare, illustrare, exponere. — a) Sequentie propositione relativa, aut sæpius Accusativo. *Ter. Phorm. 2. 3. 33.* Quem amicum tuum ais fuisse istum, explana mihi. *Cic. 1. Off. 27. 94.* Qualis differ-entia sit honesti et decori, facilius intelligi, quam explanari potest. *Sall. Cat. 4. extr.* De cuius homi-nis moribus pauca prius explananda sunt, quam ini-tium narrandi faciam. h. e. exponenda, dicenda. *Cic. 2. Orat. 69. 280.* Quæ conjectura explanantur. *Id. Orat. 24. 80.* Verbum, quod rem maxime explanat. *Id. Brut. 45. 152.* Rem obscuram explanare inter-pretando. *Id. 1. Off. 28. 101.* et *2. Orat. 19. 82.* Docere et explanare. *Id. 2. Fin. 19. 160.* Explicare aliquid apertiusque dicere. *Quintil. 5. 10. 4.* Argu-mentum etiamsi nondum verbis explanatum, jam ta-men mente conceptum. *Cels. 7. 16. in fin.* Eam par-tem explanaturus. *Plin. Paneg. 84.* Expressit expla-navitque verba, quibus caput suum deorum iræ con-seceraret. — b) Passive impersonaliter *Plin. 6. Hist. nat. 23. 26. (96).* Juxta quod flumen, aut ubi fuerit, non satis explanatur. — Hum Part. præter. pass.

Explanatus, a, um, adject. quoque occurrit apud *Cic. 1. Acad. (post.) 5. 19.* In pedibus celeritatem, vim in manibus, claritatem in voce, in lingua etiam explanatam vocum impressionem.

EXPLANTO, as, are, a. 1. (ex et planto) a plan-tis evello. *Colum. 4. R. R. 14. 1.* Ut sit quem ten-eri adhuc pampini capreolis illigent suis, ne ventis explantentur. *Id. ibid. 27. 5.* Quidquid inter bra-chia viret, explantare. *Id. 11. ibid. 2. 38.* Disjectos palos reponere, ita ne teneros pampinios explantet (vinitor).

EXPLAUDO, is. V. EXPLODO.

EXPLĒBĪLIS, e, adject. qui expleri potest. *Cic. 4. Tusc. 9. 21.* Indigentia libido explebilis. *Plerique al. leg. inexplabilis.* *Gloss. Cyrill. Πληρωτικός, ex-plebilis.* h. e. qui expler.

EXPLEMENTUM, i, n. 2. quidquid explendo in-servit, expletio.

I.) Proprie dicitur de alimentis. *Plaut. Stich. 1. 3. 19.* Inanimentis explementum quærito. h. e. ina-nem ventrem explere appeto. *Seneca Ep. 110. d med.* Si scleris cacumina arborum explementum esse ventris.

II.) Translate. ¶ 1. De oratione pro appendice, complemento. *Seneca Suasor. 2. ad fin.* Messala ajebat hic Virgilium debuisse desinere: quod sequitur, Et ni decimum etc. explementum esse. ¶ 2. Pro artu satiani, quo sensu *explere desiderium, cupiditatem, odium* etc. sæpiissime occurrit. *Lactant. fab. 5. et 6.* Quom preces (*Juppiter*) de explemento desiderii sui admovisset, astu eam (*Cal-listum*) sublit.

EXPLENDESCO. V. ENSPLENDESCO.

EXPLENUNT, explent. *Paul. Diac. p. 80. 1. Müll.*

EXPLĒŌ, ples, plēvi, plēsum, plere, a. 2. (ex et inusit. pleo, a Greco πλέω; plenus). — *Explerunt* pro *expleri*, V. loco suo. — *Explerier* paragoze pro *expleri* est apud *Lucret. 6. 20.* — *Expleris* sync. pro *expleris* apud *Cic. 1. Orat. 47. 205.* *explerent* pro *explerissent* apud *Liv. 23. 22. et 37. 47.*, et alibi; *expleris* pro *expleris* apud *Virg. 2. Æn. 566.* — Part. *Explens* sub *A. I.*; *Expletus* sub *A. I., II. 4.* et in fin.; *Expleturus* sub *A. II. 1.*; *Explendus* sub *A. I.* et *II. 1.* — *Explere* duo diversa significat, prout præpos. *ex A)* Est intensi-va; aut *B)* Privativa.

A) Quom præpositio *ex* est intensiva, *explere, εκπληρώω*, est implere, complere (It. *empire, riempire*; Fr. *remplir, combler*; Hisp. *llenar, colmar*; Germ. *aussfüllen, vollfüllen, voll machen, ausfüllend ergänzen*; Angl. *to fill, fill up, glut*).

I.) Proprie occurrit — a) De iis, quæ quom va-cua sint, aliis rebus omnino implentur. *Cæs. 7. B. G. 79.* Proximam fossam cratibus integunt atque aggere explent. Sic *Id. ibid. 82.*; et *Allen. Dig. 39. 3. 24.* Explere fossas. Rursus *Cæs. 7. B. G. 58.* Explere paludem cratibus atque aggere. *Cic. Orat. 69. 231.* Neque inferentis verba, quasi rimas explent. *Plin. 35. Hist. nat. 6. 21. (38).* Eretria terra expler vulnura. *Id. 36. ibid. 21. 42. (155).* Explere cicatri-ces. *Id. 34. ibid. 18. 55. (177).* alopecias. *Lucret. 6. 1201.* sanguis expletis naribus ibat. *Al. leg. pletis* ex. — b) De ventre pro saturare, *satiare.* *Plaut. Curc. a. 3. v. 16.*; et *Cels. 1. 2. sub fin.* Explere se. *riempirsi di cibo.* *Cic. 5. Ferr. 42. 100.* Ut aliquan-do ex eorum agris expleti atque saturati cum hoc cumulo quæstus decederent. *Horat. 1. Ep. 14. 28.* bovem Disjunctum curas et strictis frondibus explens. *Cf. Virg. 3. G. 429.* anguis piscibus atram Improbis ingluviem ranisque loquacibus explet. *Cf. eumd. 3. Æn. 630.* Expletus dapibus. V. infra sub *II. 2.* — c) De loco pro omnino implere. *Plaut. Curc. a. 3. v. 40.* Mihi istoc nomine, dum scribo, explevi totas ceras quatuor. *Cæs. 1. B. C. 21.* Milites dispositi non certis spatiis intermissis, sed perpetuis vigiliis stationibusque, ut contingat inter se atque omnem munitionem explent. *Id. ibid. 45.* Cohortes locum explebant. Huc pertinet et illud *Cic. Tim. 3.* Deus bonis omnibus explevit mundum. — d) De nume-ro et mensura pro complere. *Cæs. 3. B. C. 4. extr.* Huc Dardanios, Beseros — adjecerat, atque eum, quem supra demonstravimus, numerum expleverat. Sic *Liv. 5. 10. et 24. 11.*; et *Virg. 6. Æn. 545.* Explere numerum. *Cf. Vellej. 2. 110.* Nationum, quæ rebel-laverant, omnis numerus amplius octingenta milia explebat. *facera piū di etc.* — Similiter non *exple-*

re tribus, centurias dicuntur candidati, quum eum non ferunt obtinentque suffragiorum numerum, qui ad honorem obtinendum necessarius est. *Liv.* 3. 64. et 37. 47. Sic *explere damnationem* apud *Cic. Cæcin.* 10. 29. est eum numerum iudicum conficere, qui ad condemnandum sit satis. — *Cæs.* 7. *B. G.* 23. *Explere* justam muri altitudinem. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 27. 67. (254). Quum pampini quatuor digitos longitudine expleverint. *Id.* 14. *ibid.* 8. 10. (78). *Explere* mensuram. Et poetice *Stat.* 9. *Theb.* 753. alio gemitum lumine vulnus *Explevit* tenebras. *fini d'acciecarlo.* — e) Denique pro *supplere*, *supplere*. *Cæs.* 7. *B. G.* 31. Imperat certum numerum militum civitatibus. — His rebus celeriter id, quod Avarici deperierat, *expletur*. *Liv.* 23. 22. Quum cetera, quæ continuis cladibus fortuna minuerat, patres *explessent*. *Cic. Brut.* 42. 154. Habet, quod nterque eorum habuit; et *explevit*, quod utrique defuit. *Vellej.* 2. 129. Senatorum censum libenter *explevit*. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 2. 14. (17). Fons *explens* olei vicem.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim pro plenum reddere omnibusque numeris absolutum. *Ter. Andr.* 2. 2. 2. *Explere* animum gaudium. *Cic.* 2. *Fin.* 13. 42. Id autem ejusmodi est, ut additum ad virtutem auctoritatem videatur habiturum et *expleturum* cumulate vitam beatam. Cf. *Curt.* 7. 20. Avidus *explendi* supplicii. *Kursus Cic.* 3. *Off.* 7. 34. Hanc igitur partem *rellictam* *explebimus*. *Id. Orat.* 69. 230. Nihil tamen aptius *explet* *concluditque* sententias. *Id. ibid.* 13. 40. Dilatare verbis et mollioribus numeris *explere* sententias. *Brutus* apud *Cic.* 1. *ad Brut.* 16. a *med.* *Explere* alicujus meritum. h. e. *digne remunerari*. *Liv.* 3. 68. *Explere* damna. *risarcire*. Sic *Id.* 30. 5. Quantum *nox* providentia *adimat*, tantum diligentia *explere*. *supplere*. Cf. *Justin.* 5. 4. *Expleant* contumelias honoribus, detrimenta *mueneribus*, execrationes *precibus*. ¶ 2. Speciatim ponitur pro *satiare*, *metaphora* a cibo sumpta (*V.* supra sub *A. I. b*): ad rem *Cic. Senect.* 8. 26. Quas (*litteras Græcas*) sic *aride* arripui, *quam* diuturnam sitim *explere* cupiens. Similiter *Id. Dom.* 23. 61; et *Phædr.* 4. 17. *Expleturum* famem. — Plus est tamen *satiare*, quam *explere*. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 424. 30. *Herc.* Libidines infortia quædam cogunt atque imperant, quæ quia nec *expleri*, nec *satiari* ullo modo possunt, ad omne facinus *impellunt*. *Lucret.* 3. 117. animi ingratis naturam *pascere* semper, atque *explere* bonis omnibus *satiare*que numquam. — Ceterum hoc sensu occurrit — a) De animi cupiditatibus et affectibus. *Lucret.* 4. 874. sic *expletur* *lejuna* cupidio. *Cic. Parit.* *orat.* 27. 96. *Explere* cupiditates, *satiare* odium. *Id. Cæc.* 20. 49. *Explere* libidinem. *Id. Harusp.* *resp.* 20. 42. *Explata* intemperantia. *Id. Rosc. Am.* 52. 150. *Avaritiam* pecunia *explere*. *Id. 1. Orat.* 47. 205. Omnem expectationem diuturni desiderii nostri *expleris*. *pro* *expleris*. *Liv.* 1. 9. *extr.* *Explere* desiderium. *Justin.* 9. 2. Carthaginem captam spem omnium *expleturam*. *Liv.* 4. 32. *extr.* *Factis* dictisque *explere* odium. *Ovid.* 4. *Trist.* 3. 38. *Explatur* lacrimis *egeritque* dolor. *si sfoga*. *Crassus* apud *Cic.* 1. *Orat.* 53. 225. *Eripite* nos ex faucibus eorum, quorum crudelitas nostro sanguine non potest *expleri*. *Stat.* 2. *Silv.* 1. 15. *lendi* *explata* voluptas. — b) De hominibus eorumque facultatibus. *Ter. Heaut.* [1. 1. 76. Tot mea solius solliciti sunt causa, ut me unum *expleant*. *per contentarmi.* *Cic.* 2. *Fam.* 1. 1. Non enim vereor, ne non scribendo te *expleam*. *non temo di non contentarti, saziarti, soddisfarti.* *Liv.* 31. 24. *Explere* se *cedere* diu optata. *Justin.* 9. 2. Nullas tibi opes esse, quibus tantum regem *expleas*. *Ter. Andr.* 1. 2. 17. Dum tempus ad eam tulit, sivi, animum ut *expleret* suum. *faccesse a suo modo, si soddisfaccesse.* *Id. Hecyr.* 5. 1. 29. et 2. 19. *Explere* alicui animum. *soddisfarto, contentarlo.* Sic *Cic. Dom.* 17. 44. *Explavi* animos invidorum, placavi odia improborum, saturavi perfidiam proditorum. — Et cum Genitivo pro Ablativo *Virg.* 2. *Æn.* 566. animumque *explesse* *juvabit* Ultriciis *Bamæ*. Ceterum *Id.* 1. *Æn.* 713. *Expleri* mentem *nequit*, ardescitque tuendo. *non pvo saziarsi.* *Id.* 8. *ibid.* 265. nequeunt *expleri* corda tuendo. Cf. *Catull.* 64. 268. *spectando* *Thessala* pubes *Explata*. ¶ 3. Item *speciatim* pro *perficere*, *exsequi*, *eseguire pienamente*, *condurre a fine*, *adempere*. *Cic. Antic.* 19. 67. Verum illud est quod dicitur, multos modios salis

simul edendos esse, ut amicitia munus *expletum* sit. *Id. Prov. cons.* 14. 35. Quum ille suæ gloriæ jam pridem, reipublicæ nondum satisfaceret, et malit tamen tardius ad laborum suorum fructus pervenire, quam non *explere* susceptum reipublicæ munus. *adempere* *fincombenza.* *Id.* 16. *Fam.* 25. Noli committere, ut excusatione potius *explæas* officium scribendi, quam assiduitate epistolarum. *soddisfaccia al dovere.* *Cajus Dig.* 17. 1. 27. *Explere* mandatum. *eseguire pienamente la commissione.* *Paul.* *ibid.* 40. 7. 4. conditionem. *adempere.* *Vellej.* 2. 23. Plurimum laborem *explere*. h. e. *perferre* et *conficere*. ¶ 4. Item de tempore pro *comple*, *compire*, *finire*. *Cic.* 6. *de republ.* 22. Tum signis omnibus ad id principium stellisque revocatis, *expletum* annum habeto. *Tibull.* 1. 3. 53. fatales *explævimus* annos. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 48. 49. (154). Quosdam in Ætolia ducentos annos *explere*. *Tac.* 6. *Ann.* 50. Interclusa anima, *creditus* est mortalitatem *explēvisse*. Cf. *Stat.* 5. *Silv.* 1. 260. *explētis* humani finibus *avi*. Similiter poetice *Virg.* 12. *Æn.* 763. Quinque orbes *explent* cursu, totidemque *retexunt*. *Tibull.* 1. 4. 63. Et tercentenas erroribus *explat* urbes. h. e. *percurrat*.

B) Quum præpos. *ex* est privativa, *explere* significat deplere, exhaurire, vacuare, *cavar fuori, votare*. *Ennius* apud *Servium* ad *Virg.* 6. *Æn.* 545. Navibus *explebant* sese, terrasque *replebant*. *Servius* et *Non.* p. 298. 11. *Herc.* huc trahunt et illud *Virg.* *ibid.* *Discedam*, *explebo* numerum, reddarque tenebris. h. e. *minuam* *discedendo*. *Donatus* (si salva ibi lectio) illud *Ter. Hecyr.* 5. 1. 29. *Explere* animum iis. h. e. *curis* *exonera*. Alii et illud *Horat.* 2. *Od.* 7. 21. *Oblivioso* *levia* *Massico* *Ciboria* *explē*. Sed excepto *Enni* loco, in ceteris possumus aliter interpretari. — Hinc Part. præter. pass., *cujus* exempla et supra retulimus,

Expletus, a, um, adjectivum quoque occurrit et translate pro completo, perfectum, numeris omnibus absoluto. *Cic.* 2. *Nat. D.* 13. 37. Quod undique perfectum *expleturumque* sit omnibus suis numeris ac partibus. *Id.* 2. *Fin.* 15. 48. Undique *explata* et perfecta forma honestatis. *Id.* 2. *Off.* 5. 18. Quorum studiis ea, quæ natura desiderat, *explata* *cumulataque* habeamus. *Id.* 3. *Fin.* 9. 32. Quidquid a sapientie proficiatur, id continuo debet *expletum* esse omnibus suis partibus. *Id.* 5. *ibid.* 13. 37. Ea vita *expetitur*, quæ sit animi corporisque *explata* virtutibus. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 7. 21. *Explata* rerum comprehensio. *Quintil.* 9. 4. 116. Plena sentiunt et parum *explata* desiderant.

EXPLETIO, ònis, f. 3. impletio, *satietas*. *Cic.* 5. *Fin.* 14. 40. In eaque *expletione* naturæ summi boni finem consistere. *Adde* *Vulgat. interpr.* *Levit.* 23. 16., *Act.* 21. 26. et *ad Hebr.* 6. 11.

EXPLETIVUS, a, um, adject. ad *explendum* pertinens. *Expletivæ* *conjunctiones* dicuntur a Grammaticis *quidem, equidem, quoque, autem*, et hujusmodi, quæ tum significant aliquid, tum *explent* orationis numerum. *Charis.* 2. p. 199. *Putsch;* *Donatus* *ibid.* p. 4763.; et *Capelli.* 3. p. 62. Et *Pompej. gramm.* p. 380. *Expletivæ* *dictæ* ab eo, quod tantum sensum *expleant* *additæ*; *tractæ* nihil nocent. *V. DUM.*

EXPLETUS, a, um. *V. EXPLEO.*

EXPLICABILIS, e, adject. qui *explitari* potest. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 13. 28. (98). Haud *explicabili* mensura. — Et figurate *Cassiod.* 11. *Variat.* 37. Virtus *explicabilis* *justonum*.

EXPLICABILITER, adverb. *explicabili* ratione. Refert *agnoscitque* ut *Latinum* *Diomed.* 1. p. 401. *Putsch.* Utitur autem *Plotius de metris* p. 2623. *Putsch.* Libens *arbitror*, nec libro secundo nos *explicabiliter* *obedisse*.

EXPLICANTER, adverb. idem quod *explicite*. *Pompej. Comment. art. Donat.* p. 342. Scire debes quoniam ista ipsa *adverbia*, quæ sui natura aliquid non *explant*, quid significant, per *conjunctionem* *verborum* aliquid *explant* *explant*. *Videtur tamē locus esse corruptus.*

EXPLICATE, adverb. quod translate tantum occurrit pro *clare* et *aperte*. *Cic.* 3. *Orat.* 14. 53. Qui *distinote*, qui *explant*, qui *abundanter* et *rebus* et *verbis* *dicunt*.

EXPLICATIO, ònis, f. 3. actus *explandi*.

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Divinat.* 56. 127. Sed est quasi rudentis *explicatio*.

II.) Translate ponitur de oratione et est *declaratio*. *Cic.* 2. *Divinat.* 63. 129. *Explicatio* naturæ. *Id.* 3. *Nat. D.* 24. 62. Quid vos illa *delectat* *explicatio* *fabularum* et *enodatio* *nominum*? *Id.* 3. *Fin.* 4. 14. Multum ad ea, quæ *querimus*, *explicatio* tua ista *profecerit*. *Id.* 2. *Orat.* 27. 120. Illa *explicationem* *magis* *illustrem* *perpolitamque* *desiderant*. *Id. Brut.* 38. 143. Mira in *disserendo* *explicatio*. *Seneca* *Ep.* 114. *init.* *Inflata* *explicatio*. *Quintil.* 1. 10. 49. *difficilior*.

EXPLICATOR, òris, m. 3. qui aliquid *explat*; sed occurrit translate tantum. *Cic. Orat.* 9. 31. Sed ita, ut rerum *explator* *prudens*, *severus*, *gravis*. *Id.* 2. *Invent.* 2. 6. Ad hunc, quasi ad *quemdam* *multo* *commodiorem* *explatorem*. *Adde* *Lucillum* apud *Non.* 4. 356. *edit. vet.*, ubi al. *leg. expiscator*.

EXPLICATRIX, icis, f. 3. quæ *explat*; sed occurrit translate tantum. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 8. 32. Huic quasi *ex* altera parte *oratoria* *vis* *dicendi* *adhibebatur*, *explatrix* *orationis* *perpetuæ* *ad* *persuadendum* *accommodata*.

EXPLICATUS, a, um. *V. EXPLICO.*

EXPLICATUS, us, m. 4. idem atque *explicatio*.

I.) Proprie. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 67. (166). Sed *mollis* *alterno* *cruram* *explatu* *glomeratio*.

II.) Translate de oratione. *Cic.* 3. *Nat. D.* 39. 93. Quam *esset* *obscura*, et *quam* *difficiles* *explicatus* *haberet*.

EXPLICIT, h. e. *desinit*, *completus* est, *finisce*, *è finito*. Frequens est vox in fine librorum, præsertim manu scriptorum, ut *Explicit liber*, *Explicit feliciter*, etc. Videtur autem esse ab *erpiclo*, quod significat etiam ad finem adducere, *complere*: vel potius a forma librorum apud veteres in volumen complicatorum, quos adeo, ut legi possent, *evolvere* atque *explare* *neesse* erat. Hinc *Car. Ducangius* in *Glossar. Med. et Inf. Latinit.* *notat*, *elegantioris* *notæ* *codices* *adscriptum* *ferre* *Explicitus* *est* *liber* *etc.* *Qua* *ratione* *Orosius* 7. *in fin.* *apposuit* *Expliciti*, *adjuvante* *Christo* *etc.* Hinc *explicit* *factum* *videtur* *pro* *explicitus* *vel* *explicitum* *est*: cf. *Martial.* 11. 107. *Explicitum* *nobis* *usque* *ad* *suâ* *cornua* *librum* *Refers*. Ceterum *Hieronym.* *Ep.* 28. n. 4. *Solemus*, *completis* *opusculis*, *ad* *distinctionem* *rei* *alterius* *sequentis*, *medium* *interponere* *Explicit*, *aut* *Feliciter*, *aut* *aliquid* *istiusmodi*.

EXPLICITUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXPLICIO, plicæ, plicævi vel plicæi, plicatum vel plicatum, *plicare*, a. 1. (ex et plico). *Notat* *Gell.* 1. 7. *in fin.* *præteritum* *erpicui* *tempore* *Ciceronis* *usitatus* *esse* *cøpisse*, *quam* *explant*: et *re* *vera* *expliciti* *occurrit* *apud* *Virg.* 2. *G.* 280.; *Horat.* 3. *Od.* 29. 16., 4. *ibid.* 9. 44. et 2. *Sat.* 2. 125.; *Liv.* 7. 23.; *Petron.* *Satyr.* 14. et alios. — Quod ad Part. præter. attinet, apud *Ciceronem* *legitur* *tantum* *explantus*; apud *Cæsarem* *vero* *modo* *explantus*, *modo* *explicitus*. — Part. *Explicans* I.; *Explantus* et *Explicitus* I. et II. 3. et in fin.; *Explantur* II. 3.; *Explantur* II. 1.; *Explantur* II. 1. et 3. — *Explicit* *pro* *desinit* *Vide* *loco* *suo*. — *Explant*, *επιπλοῦν*, *ἀναπλοῦν*, est *aperire*, *extendere*, *evolvere*, *dilatare*, *exponere*; et dicitur proprie de rebus, quæ *contractæ*, *involutæ*, *complicatæ* sunt (*It. spiegare, distendere, aprire, s'illuppare*; Fr. *déployer, déplier, dévouler, étaler*; *Hisp.* *desplegar, descoger, desarrollar, extender*; *Germ.* *entfalten, entwickeln, aufrollen, ismachen, aus oder abwickeln, entwirren, beruhigen*; *Angl.* *to unfold, unfurl, open, spread out, expand, develop*).

I.) Proprie. *Plant. Mil. glor.* 4. S. 7. *Explant* *velum*. *Cic.* 1. *Orat.* 35. 161. Non *explata* *veste*, *neque* *proposito* *argento*, *neque* *tabulis* *propalam* *collocatis*, *sed* *his* *omnibus* *constructis* *ac* *reconditis*. *Id. Rosc. Am.* 35. 101. Veniat modo: *expleret* *suum* *volumen* *illud*. *Ovid.* 2. *Anor.* 6. 55. *Explat* *ipsa* *tuas* *ales* *Iunonia* *penas*. *Petron.* *Satyr.* 14. *Explant* *cinus* *mercen.* Cf. *Lucan.* 10. 109. *Explant* *que* *suos* *magno* *Cleopatra* *tumulto* *Luxus*. *spiegò* *in* *mostra*. *Martial.* 1. 56. Ante *locum* *plenas* *explant* *plagas*. *Farro* 5. *L. L.* 129. *Müll.* *Pectus* *explant* *capillum*. *districare, peltinare*. *Martial.* 4. 54. *Explant* *fusos*. h. e. *evolvere* et *exonerare*. *Horat.* 3. *Od.* 29. 16. *Explant* *sollitiam* *frontem*. h. e. *exhilarare*, *contractam* *curis* *frontem* *tranquillam* *reddere*, *lasserenare*. Sic *Id.* 2. *Sat.* 2. 125. *explant* *contractæ* *seriæ* *frontis*. *S. neca* *Herc.* *Id.*

455. concussi fretum Cessante vento: turbidum expliciti mare. *h. e. turbatum et veluti plicis corrugatum complanavi atque adeo tranquillum reddidi.* Cic. 7. *Ferr.* 58. 151. Si ex his laqueis te erueris ac te aliqua ratione explicaris. *h. e. expedieris, ti sarai distrigato.* Sic *Ulp. Dig.* 9. 2. 29. Explicare se ex funibus anchorarum. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 19. (62). Apes difficile se e lanis ovium explicantes.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est extendere, dilatare, dilatandoque ordinare: ad rem *Auct. B. G.* 8. 14. Quorum perturbatum et confusum dum explicant agmen. *Liv.* 40. 5. Ita ut ne efferendi quidem signa Romanis spatium, nedum ad explicandam aciem locus esset. *Id.* 40. 4. et 7. 23. Explicare aciem. *Id.* 2. 46. ordinem. *Auct. B. Afr.* 59. Equitatum. *Virg.* 2. *G.* 280. quum longa cohortis explicatit legio. *Cæs.* 3. *B. C.* 93. Equites se turmatim explicare ceperunt. Et Mediorum more *Id.* 2. *ibid.* 26. Priusquam plane legiones explicari et consistere posset. *Cf. Liv.* 37. 23. Ut ordo omnium navium ad terram explicari posset. *Auct. B. Alex.* 14. Explicare classem, naves. *allargare, stendere in ordianza.* *Horat.* 4. *Od.* 9. 44. per obstantes catervas Explicuit sua victor arma. *Val. Flacc.* 5. 561. stetit explicito prius agmine pubes. *steso in ordianza.* *Cf. Stat.* 1. *Theb.* 148. Atria congestos satis explicitura clientes. *che comodamente capiscono.* *Cic.* 4. *Att.* 16. 14. Forum laxare et usque ad atrium Libertatis explicare. *h. e. late construere, ampliare, dilatare.* *Sall. fragm.* 6. *Hist.* apud *Aristian.* *Mess.* Explicare pontem. *stendere, gettare.* *Rursus Cic.* 2. *leg. Agr.* 35. 96. Capua planissimo in loco explicata. *Ovid.* 15. *Met.* 720. serpens explicat orbes. *h. e. in longum porrigitur.* Hac ratione *Lucan.* 5. 80. adhuc ruidibus Pæan pythona sagittis Explicuit. *h. e. occidit et multa porrectum extendit arena, ut ait Virg.* 9. *Æn.* 589. Similiter *Stat.* 1. *Theb.* 568. de pythone a Phæbo intercepto. *Cyrrhæique dedit ventum per jugera campi Vix tandem explicatum. h. e. porrectum ad terram.* *Sueton.* *Aug.* 94. Explicare intestina sua per omnem terrarum et cæli ambitum. *Albinov.* 1. 251. in longum spatiosas explicat undas. *Virg.* 2. *G.* 335. pampinus frondes explicat omnes. *Martial.* *Spectac.* 2. Claudia diffusis ubi porticus explicat umbras. *Lucan.* 4. 19. Explicat hinc tellus campos diffusa patentes. *si dilata in larga campagna.* Sic *Plin.* 5. *Hist. nat.* 29. 31. (118). Explicant se montes. *Lucret.* 2. 880. Ignis arida ligna explicat in flammam. *risolve, riduce.* *Martial.* 1. 100. Explicare convivium. *h. e. instruere, apparare, imbandire.* — Huc referri potest et illud *Plaut.* *Pæn.* 3. 5. 5. Explicavi meam rem post illa lucro. *h. e. amplificavi, ho vantaggiato i miei interessi.* ¶ 2. Item generatim est extricare, liberare, solvere. *Cic.* 3. *Off.* 20. 81. Explicata atque excita intelligentiam tuam, ut videas, quæ sit etc. *h. e. excita, profer.* *Id. pro leg. Manil.* 11. 30. Siciliam multis undique cinctam periculis explicavit. *Cf. Phædr.* 4. 6. Medea per artus fratris explicuit fugam. *si aprì lo scampo.* Etiam *Liv.* 1. 3. in fin. eodem modo locutus est. *Petron.* *Satyr.* 79. Quum hora pæne tota per omnes scrupulos traxissemus orientos pedes, tandem expliciti sumus acumine Gitonis. *ci sbriggamo, ci sultup-pamano.* *Seneca Tranquill.* *anim.* 2. Ex longa et gravi valetudine explicatus. *Quintil.* 2. *Declam.* 2. Explicatus flammis. *uscito, liberato, sottratto.* — Huc pertinet et illa *Cic.* *Flacc.* 4. 10. Numquam laborant, quemadmodum probent. quod dicunt; sed quemadmodum se explicunt dicendo. *Cn. Pompejus* apud *Cic.* 8. *Att.* 12. d. 2. Da operam, ut te explices, huc quamprimum venias. ¶ 3. Specialim est remotis impedimentis expedire, ad exitum perducere, conficere, in ordinem collocare, per difficultates vadentem absolvere, *sbrigare, finire.* *Cic.* 13. *Fam.* 26. 2. et 5. *Att.* 12. 3. Ut ejus negotia explices et expedias quum jure et potestate, tum etiam auctoritate et consilio tuo. *Id.* 16. *Att.* 3. 5. Rationes aut negotia explicata. *conti liquidi, negoziis facili da sbrigare.* *Id. Pron.* cons. 14. 35. Nec imperatorem revocare, nec totam Gallie belli rationem prope jam explicatam perturbare atque impedire debemus. *Id.* 6. *Fam.* 1. 2. Nec tamen is ipse, a quo salus petitur, habet explicatam aut exploratam rationem salutis sue. *Auct. B. G.* 8. 4. Explicare rem frumentariam. *trovar modo di fare la provisione de vivere.* *Auct. B. Alex.* 31. Pecunia necessaria ad explicandos sumptus rei militaris. *a render facili le spe-*

se della guerra. *Cic.* 13. *Fam.* 29. 2. Si Faberius nobis nomen illud explicat, noli querere, quanti. *h. e. solvit mihi, quam debet, pecuniam. se mi sbriga quella partita.* *Id.* *ibid.* § 3. Si Faberianum explicas, emamus vel magno. *Callistrat.* *Dig.* 42. 1. 31. Si qui debitores, quia non possint explicare pecuniam, differant solutionem. *trovar prontamente.* *Cajus* *ibid.* 30. 1. 68. *a med.* Explicare rationes monstrare, liquidare, stabilire i conti. *Cæs.* 1. *B. C.* 78. Ibi se reliquum consilium explicatores confidebant. *h. e. expedituros.* *Id.* 3. *ibid.* 75. His explicitis rebus. *h. e. expeditis, peractis.* *Cic.* 1. *Off.* 24. 83. Subvenire tempestati quavis ratione sapientis est; eoque magis, si plus adipiscare re explicata boni, quam addubitata mali. *Id.* 3. *Orat.* 26. 103. Ipsa ad ornandum præcepta quæ dantur, ejusmodi sunt, ut ea quamvis vitiosissimus orator explicare possit. *h. e. exsequi, mettere in pratica, adempire.* *Horat.* 2. *Sat.* 3. 170. nihilo plus explicet, ac si etc. *h. e. efficiat, assequatur.* *Pompon.* *Dig.* 27. 7. 1. Ea, quæ per defunctum inchoata sunt, explicare. *Scævola* *ibid.* 34. 1. 17. Ex eo tempore, quo templum explicatum fuerit. *finito di fabbricare.* *Ulp.* *ibid.* 36. f. 1. Explicito tractatu, qui ad fidei commissam pertinet, transeamus nunc etc. *Plin.* 7. *Ep.* 4. Transi ad elegos: hos quoque feliciter explicui: addidi alios, facilitate corruptus. *Martial.* 14. 1. Versibus explicatum est omne duobus opus. *Cf. eumd.* 1. 104. Explicat et cænas unica mensa duas. *una sola pizanza fu per due pasti.* *Plin.* 8. *Ep.* 1. Iter comitate explicui, excepto quod etc. *Flor.* 1. 17. Fabius periculosissimum bellum sine periculo explicavit. *Inscript.* apud *Don.* cl. 3. n. 222. QUI ROGATUS AB ORDINE ET POPULO UT GLADIATORII MVMNERIS PVBLICI VYRAM SVSCIPERET, FECIT, ET EXPLICITO QVOD PROMISERAT, IMPENDIVM BIGAE, QVAM POPVLI EX CONLATIONE LEGATIVI PVBLI OFFEREBAT, REMISIT. *h. e. explicito gladiatorio munere.* — Hinc etiam pro alleunde eruere, expromere, apud *Hygin.* *Fab.* 186. Theano mittit ad pastores, ut instantem aliquem explicarent, quem regi subderent; qui miserunt duos inventos: ea regi Metaponto pro suis supposit. ¶ 4. Item specialim, aliquando est narrare, exponere, esporre, raccontare; et sæpius rem intellecta difficilem explanare, expedire, declarare, spiegare, dichiarare, δηλώω: quæ duo *Forcellinus* duobus paragr. distinguit. — a) Pro narrare, exponere. *Nepos præfat.* Ut ea explicem, quæ exorsus sum. *Id. Pelop.* 1. Si res explicare incipiam. *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 8. 27. Vitam alterius totam explicare et in oculis omnium exponere. *Id.* 8. *Att.* 3. Quid in utramque partem mihi in mentem veniat, explicabo brevi loquor in poche parole. *Id.* 1. *Fin.* 21. 72. Explicavi sententiam meam, tuum iudicium ut cognoscerem. *ho detto il mio parere.* *Virg.* 2. *Æn.* 361. quis funera fando Explicet? *chi ridirà.* — Et absolute. *Vitruv.* 10. 22. De scorpionibus et catapultis, a quibus essent inventa, et quemadmodum fieri deberent, explicui. *V.* infra sub b. — Passive impersonaliter. *Cels.* 4. 2. Quæ vero auxilia sint capitis, eo loco explicatum est. — b) Pro explanare rem intellectu difficilem, expedire, declarare. *Cic.* 1. *Orat.* 35. 163. Tu hoc nobis da, Scævola, et perface, ut Crassus hæc, quæ coarctavit et peranguste referit in oratione sua, dilatet nobis atque explicet. *Id. Partit.* *orat.* 36. 124. Non argumentando hoc genus tractatur, sed tamquam explicando eruatendoque verbo. *Id. Brut.* 67. 237. Quod proposuerat explicans expedite. *Id.* 4. *Ferr.* 64. 156. Explicare aliquid apertissime planissimeque. *Id.* 3. *Fin.* 10. 33. aliquid definitione. *Id.* 2. *Divinat.* 2. 6. philosophiam. *Id.* 1. *Aca.* (post.) 2. 4. Philosophia diligentissime Græcis litteris explicata. *Id.* 1. *Orat.* 34. 155. Explicare summorum oratorum Græcæ orationes. *Id.* 5. *Fam.* 12. causas rerum. *Id.* 9. *Att.* 7. Quamquam a te ejus quoque rei justa defensio est explicata. *Forcellinus* et alii leg. *explicata.* *Id.* 2. *Orat.* 87. 358. Uti locis illustribus, explicatis etc. — Sequente Relativo *Quintil.* 10. 5. 1. Ut explicemus, quæ sint materia etc. — Absolute *Cic.* 3. *Tusc.* 6. 13. Non de ægritudine solum, sed de omni animi perturbatione explicabo. — Hinc Part. prater. pass. cujus plurima superior exempla retulimus. *Explicatus, a, um, adjective* quoque occurrit, unde *Comp. Explicatior* et *Sup. Explicatissimus* 2. — Translate ¶ 1. Pro ordinato, expedito; cf. supra sub II. 3. *Cic. Planc.* 2. 5. Mihi in causa fa-

cili atque explicata perdifficilis, judices, et lubrica defensionis ratio proponitur. ¶ 2. Item pro explorato, aperto, claro. *Cic.* 2. *ad Brut.* 7. *a med.* Mihi non erat explicatum, quid agerem. *non sapea bene, non vedea chiaro.* *Id.* 9. *Att.* 7. 2. Litteræ tuæ, quibus nihil potest esse explicatus, nihil perfectus. *Augustin.* *Ep.* 34. sub fin. Explicatissima responsa. *Explicatus, a, um, adjective* quoque occurrit, unde *Comp. Explicatior* apud *Cæs.* 1. *B. C.* 78. In his erat angustis res: sed ea propositis consiliis duobus explicatis videbatur, Ilerdam reverti. *h. e. facilius, expeditus.*

EXPLODO vel explaudo, dis, si, sup, dere, a. 3. (ex at plaudo). Forma *explaudo*, certa lectione, occurrit apud *Auson.* loc. cit. sub I.; juxta *Forcellinum* et alios etiam apud *Lucret.* 4. 711., apud quem varia est lectio. — Part. *Explodens* II. 1.; *Explosus* I. et II. 2. — Explodere est plaudendo, seu magnum edendo clamorem ejicere (II. *scacciare facendo grande romore; Fr. rejeter en battant des mains, en sifflant; Hisp. rempujar chiflando; Germ. klatschend hinaustreiben; Angl. to explode, reject by clapping of the hands.*)

I.) Proprie est verbum comicum, et significat histriionem vel fabulam, quæ non placuit, manibus plaudendo vel simili ratione improbare, rejicere. *Cic.* 3. *Parad.* 25. Histrio si paullum se movit extra numerum, exsibilatur et exploditur. *Id.* 1. *Orat.* 61. 259. Esopum, si paullum irrauserit, explodi video. *Id. Rosc. com.* 11. 30. Eroles comædus et scæna non modo sibilis, sed etiam convicio explodébatur. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 76. de *Arbuscula mimæ.* Nam satis est equitem mihi plaudere, ut zudas, contemptis aliis, explosa *Arbuscula* dixit. *Auson. VII. Sapient.* de *Thaete* in fin. Paris plaudite ergo, pars offensi explaudite.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro ejicere, expellere. *Afranius* apud *Non.* p. 180. 16. *Merc.* In Arpinos, quantum pote. explodam hominem, ut villi-ctur. *Seneca Consol.* ad *Marc.* 10. Alios per incerta nodos jactabit maria, et luctatus cum fluctibus ne in arenam quidem aut litus explodet, sed in aliojus ventrem immensa belluæ decondet. — Sic poetice *Lucret.* 4. 741. Quin etiam gallum, noctem explodentibus aliis, Auroram clara consuetum voce vocare. *explodere noctem* est quod dixit *Val. Flacc.* 8. 82. excutere somnos. ¶ 2. Item pro damnare, improbare. *Cic. Cluent.* 31. 86. Te illud idem, quod tum explosum et effectum est, nunc retulisse demior. *Id.* 5. *Fin.* 8. 31. Jam explosæ ejetæque sententiæ Pyrrhonis, Aristonis, etc. Sic *Id.* 1. *Off.* 2. 6. Quoniam Aristonis, Pyrrhonis, Herilli jampridem explosa sententia est. *Id.* 2. *Divinat.* 41. 86. Hoc genus divinationis vita jam communis explodit. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 12. 3. Multa dixi in ignobilem regem, quibus totus explosus est.

EXPLORANTER, adverb. exploreate, explorando. *Ammian.* 16. 5. Exploranter curabat. *Al. rectius leg.* exploreate.

EXPLORATĒ, adverb. *Comp. Exploratus.* — Exploreate est re explorata et comperita, certo, plane. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 15. *ad fin.* Hæc ite sentio, judico, ad te exploreate scribo. *Id.* 1. *Nat. D.* 1. 1. Res satis exploreate percepta et cognita. *Id.* 16. *Fam.* 8. Ne naves, nisi exploreate. *Plancus ad Cass.* etc. apud *Cic.* 10. *Fam.* 8. Non solum bene sperare, sed exploreate judicare volumus. *Cic.* 6. *Fam.* 1. *a med.* Quum exploratus possem promittere.

EXPLORATIO, ōnis, f. 3. actus explorandi, observatio. — a) Generatim. *Colum.* 3. *R. R.* 9. 5. Quidquid moræ est, in exploratione surculi assumitur. *Tac.* 3. *Hist.* 54. Nec exploratione occultata fallere Antonium tentavit, sed mandata imperatoris professus, ut cuncta viseret, postulat. — b) Specialim in re militari. *Dig.* 49. 16. 3. Is, qui in exploratione emanet, hostibus insistentibus; aut qui a fossa recedit, capite peniendus est.

EXPLORATOR, ōris, m. 3. qui explorat: et occurrit A) Substantivorum more; et B) Adjective.

A) Substantivorum more — a) Usurpatur præcipue in re militari, et exploratores dicuntur qui hostium res exploratori præmittuntur. *Cæs.* 1. *B. G.* 12. Per exploratores Cæsar certior factus. *Adde eumd.* 2. *ibid.* 5., 11. et 17., 3. *ibid.* 2. et alibi sæpe. *Curt.* 3. 13. Forte in exploratores ab eo premissos inclit. *Sil. It.* 16. 80. prænuncius assert

Explorator eques. *Paul. Diac. p. 79. 9. Müll.* discrimen statuit inter exploratorem et speculatorem, quod speculator hostilia silentio perspicit, explorator pacata clamore cognoscit, h. e. ex rumore, sermonibus et actionibus hostium cognoscit, quæ in pace sunt. Quæ differentia minus vera videtur. — b) Extra militiam et quidem Imperatorum temporibus explorator dicebatur, qui imperatore iter faciente præcederet, ut viam lutam ac præcipue liberam redderet; *V. Bremi ad Sueton. Tib. 60.* In quodam itinere lectica vepribus impedita, exploratorem viæ plane ad necem verberavit. *Plin. 6. Hist. nat. 29. 35. (184).* Exploratores Neronis renunciaverunt his modis: a Syene mill. pass. etc. *Confer Plaut. Pseud. 4. 7. 71.*

b) Adjective. *Claudian. præfat. ad III. Cons. Honor. 11. de pullo aquilæ.* Exploratores oculis qui pertulit ignes Nutritur volucrumque potens et fulminis heres. *Martial. 8. 51.* nec odit Exploratores nubila massa foscas.

EXPLORATORIUS, a, um, adject. ad explorandum pertinens. *Sueton. Cal. 45.* Coronas distinctas solis ac lunæ siderumque specie, exploratorias appellavit. *V. locum, ibique adnotata a Baumgarten. Veget. 4. Milit. 37.* Scaphæ exploratoriæ. *V. SPECULATORIUS.*

EXPLORATUS, a, um, *V. voc. seq.*

EXPLORO, as, avi, atum, are, a. 1. Olim, ut *Paul. Diac. p. 79. 8. Müll.* docet, pro exclamare, aut valde plorare usi sunt veteres. Huc afferunt quidam Lexicographi hæc *Varronis* verba: *Gemit, explorat, turbam omnem concitat.* Quæ unde eruerint, nondum mihi compertum est. — Part. *Explorans* I. 2.; *Exploratus* I. 1. et 2. et in fin.; *Explorandus* I. 1. et 2. — Explorare, *ὄρασις, δοκιμασία*, est inquirere, indagare, observare (It. *indagare, cercare, esaminare, osservare*; Fr. *observer, examiner, explorer, éprouver*; Hisp. *observar, accechar, especular, examinar, investigar*; Germ. *erforschen, auspähen*; Angl. *to view or search diligently, pry into, scrutinize, explore, examine*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim occurrit — a) Cum Accusativo. *Cic. 6. Att. 8. 5.* Explora rem totam, ut consilium capere possimus. *Id. 7. Ferr. 17. 44.* Quæ quidem navis prospectare exsilium atque explorare fugam domini videbatur. *Plin. 5. Hist. nat. 1. 1. (8).* Explorare ambitum Africæ iussus. *Ovid. 10. Met. 455.* Nutricisque manum læva tenet: altera motu Cæcum iter explorat. *brancolanda cercar nel bujo la strada.* *Sueton. Tib. 18.* Explorare vehiculorum onera. *Sil. It. 5. 60.* mentesque deorum Explorant super eventum. *Cæs. 1. B. C. 81.* Neque ad explorandum idoneum locum castris, neque ad progrediendum data facultate. *h. e. ad inquirendam.* *Virg. 9. Æn. 169.* Alta tenent, necnon trepidi formidine portas Explorant. *h. e. observant diligenter, an firmæ et probe clausæ sint.* Et poetice *Id. 3. G. 537.* Non lupus insidias explorat ovilla circum. *h. e. locum insidiis quarit.* — b) Cum Ablativo et præpos. *de. Nepos Hann. 2.* Ad quem quum legati venissent Romani, qui de ejus voluntate explorarent etc. — c) Sequenti relativo. *Petron. Satyr. 116.* Quum diligentius explorarem, qui homines inhabitarent. *Cajus Dig. 17. 1. 2. in fin.* Liberum est cuique apud se explorare, an expediat sibi consilium. *Sic Sil. It. 11. 216.* Explorare, an urbs patent. *Quintil. 7. 1. 8.* Exploratum est, ubi controversia incipiat. — c) Sæpe occurrit Part. præter. pass. et est inquisitus, compertus, perspicuus, certo cognitus. *Plaut. Capt. 3. 4. 110.* Quin exploratum dico et provisum. hoc tibi. *Cic. 1. de republ. 13.* Jam explorata nobis sunt ea quæ ad domos nostras pertinent, si quidem, quid agatur in cælo, querimus? *Id. 3. Att. 15. 8.* Fac, ut omnia ad me perspecta et explorata perscribam. *Sic Liv. 42. 13.* Res non incertis jactatæ rumoribus, sed compertæ et exploratæ. *Cæs. 2. B. G. 4.* De numero eorum omnia se habere explorata Remi dicebant. — d) Ablativus explorato absolute positus. *Tac. 2. Hist. 49.* Et explorato, jam profectos amicos, noctem quietam egit. *h. e. postquam exploratum est illi et cognitum.* ¶ 2. Speriatiim ad rem militarem refertur, et dicitur de illis, qui res et consilia hostium indagatori præmittuntur: unde *exploratores.* — a) Cum Accusativo. *Cic. pro leg. Manil. 12. 34.* Nondum tempestivo ad navigandum mari, Siciliam

adit, Africam exploravit. *scorse osservando.* *Sall. Jug. 39.* Itinera egressusque ejus, postremo loca atque tempora cuncta explorat. *Cæs. 1. B. C. 68.* Postero die Petrejus cum paucis equitibus ad exploranda loca proficiscitur. *Id. 5. B. G. 50.* Ut exploratis itineribus minore cum periculo vallem rivumque transiret. *Liv. 22. 55.* Hæc exploranda noscendaque per impigros juvenes esse. *Auct. B. G. 8. 18.* Nostri, explorato hostium consilio, ad præliandum — parati. — b) Sequenti relativo. *Cæs. 5. B. G. 47. extr.* Speculatoribus in omnes partes dimissis, explorat, quo commodissime itinere vallem transire posset. *Liv. 37. 28.* Inde ex propinquo explorans, quid hostes agerent. — c) Ablativus explorato absolute positus. *Liv. 23. 42. a med.* Ante explorato, et subsidiis positus et sub signis ad populandum ducebant.

II.) Translate est experiri, periculum facere, tentare, *far esperienza.* *Colum. 2. R. R. 2. 20.* Effosæ glæbæ dulci aqua permisceantur, ac more luenti vini diligenter colatæ gustu explorentur. *Sic Tac. 12. Ann. 68.* Panis potionisque bonitate gustu explorare. *assaggiare.* *Virg. 1. G. 175.* Et suspensa focis explorat robora fumus. *h. e. probat, an sint optima; quod ex eo noscitur si fumo siccata rimas non contrahant.* *Lucan. 2. 603.* Taurus in adversis explorat cornua truncis. *Pallad. 1. R. R. 9.* Regula explorare æquale. *Sil. It. 11. 358.* Hoc jugulo dextram explora. *h. e. experire vires tuas in hoc jugulo.* *Liv. 37. 7.; et Ovid. 1. Art. am. 456.* Explorare animos. *Sic Tac. 1. Hist. 15.* Secundæ res acrioribus stimulis animos explorant. *h. e. tentant, excitant.* *Lucan. 8. 582.* Explorare fidem alicujus. *Similiter Stat. 3. Silv. 5. 44.* Fides tot explorata per usus. *sperimentata.* — Hinc Part. præter. pass., cujus multa superior exempla retulimus.

Exploratus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Explorator* et *Sup. Exploratissimus*; et est certo cognitus, adeoque manifestus, certus. — a) Posit. *Cic. Mur. 24. 49.* Ut ei jam exploratus et domi conditus consulatus videretur. *Id. 10. Phil. 10. 20.* Magna nos quidem spe et prope explorata libertatis causam suscepimus. *Adde eumd. 3. Off. 33. 117. et 5. Tusc. 9. 27. Id. 1. Nat. D. 23. 64.* Non est igitur tam explorata ista ratio ad id, quod vultis, confirmandam, quam videtur. *Id. 3. Att. 17. 1.* Litteræ exploratæ a timore. *che assicurano da ogni timore.* *Cæs. 7. B. G. 52.* Explorata victoria. — *Sic exploratum esse apud Cic. 2. Fam. 16. 6.* De quo mihi exploratum est, ita esse, ut scribis. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 17. 54.* Cui possit exploratum esse de sua sanitate? *Id. Senect. 19. 67.* Quis est tam stultus, quamvis sit adolescens, cui sit exploratum, se ad vesperum esse victurum? — *Similiter exploratum habere apud Cic. Amic. 26. 97.* In qua (amicitia) nisi, ut dicitur, apertum pectus videas tuncque ostendas, nihil fidem, nihil exploratum habes. *Id. 7. Phil. 6. 16.* Poteritis igitur exploratam habere pacem, quum in civitate Antonium videbitis? *Id. 1. Nat. D. 19. 51.* Deus habet exploratum, fore se semper in æternis voluptatibus. — *Sic pro explorato habere apud Cæs. 6. B. G. 5.* Pro explorato habebat. Ambiorigem prælio non esse certuram. — b) *Comp. Cic. 16. Att. 2. 4.* Brundisium cogito. Facilior enim et explorator devotio legionum fore videtur, quam piratarum. *Brutus apud Cic. 1. ad Brut. 17.* Quid mihi explorativus esse potest, quam illius animus in rempublicam? — c) *Sup. Cic. post redit. ad Quir. 6. 15.* Quum mihi esset exploratissimum, P. Lentulum proximo anno consulum futurum. *Fellej. 2. 84.* Longe ante, quam dimicaretur, exploratissima fuit victoria. — Hinc *Explorato*, absolute: *V. supra sub I. 1. d. et 2. c.*

EXPLOSIO, ðois, f. actus explodendi. *Cælius apud Cic. 8. Fam. 11. 4.* Multa transi, in primis ludorum explosiones et funerum etc.

EXPLOSUS, a, um, *V. EXPLODO.*

EXPOLIO, as, *V. EXPOLIO.*

EXPOLIO, pōis, pōitvi vel pōlli, pōlitum, pōlire, a. 4. (ex et pono.) Part. *Expollitus* I. 2., II. et in fin.; *Expollendus* II. — Expollire proprie est verbum fallorum vestes pannosque concinnantem.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de fallonibus. *Figurate Plaut. Pæn. 1. 1. 60. 36.* Placet consilium. m. Immo etiam ubi expolivero, magis etc. *V. dicta in CONCILIO. Plin. 8. Hist. nat. 37. 56.*

(135). Herinacel cute expolliuntur vestes. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro perpolire, excolere, exornare, *ἀποξέω, κατακαπέω* (It. *fregare, ripulire, adornare, abbellire*; Fr. *polir, lisser, nettoyer, orner*; Hisp. *pukir, acicalar, limpiar, ornar, adornar*; Germ. *abglätten, abputzen*; Angl. *to polish well, furbish, smooth, finish, adorn, embellish*). *Plaut. Most. 1. 2. 18.* Edes quum extemplo sunt paratæ, expollitæ, factæ probe, examussim. *Sic Vitruv. 7. 9.* Expollitus paries. *Catull. 1. 2.* Libellus arida modo pumice politus. *Quintil. 2. 19. 3.* Si illud (signum) idem artifex expolisset. *Inscript. apud Henzen. 6588.* SEXTILIVS M. L. ERVS GENIVM ET YPAETRYM STRAVIT, — CLATROS IN FENESTRIS POSUIT ET EXPOLEIT MONVMENTVM DE SYA PECVNIA. *Plin. 24. Hist. nat. 4. 6. (12).* Unguium scabritias expollire. *V. et Expollitus in fin.* — Mediorum apud Græcos more. *Plaut. Pæn. 1. 2. 10.* Et industria ambæ nunquam concessavimus lavari, fricari, poliri, expoliri, pingi.

II.) Translate est perficere, limare. *Plaut. Most. 1. 2. 45.* Primum dum parentes fabri liberum sunt — expollunt, docent litteras, jura, leges. *Cic. 3. Orat. 34. 139.* Dionem Plato doctrinis omnibus expollivit. *Id. Brut. 25. 95.* Vir omni vita atque victu excultus atque expollitus. *Similiter Cell. 15. 11.* Græca doctrina expollitus. *Rursus Cic. 1. Orat. 10. 40.* Non te, inquit, Antoni, expollivit hominemque reddidit. *Cf. Plin. 1. Ep. 10.* Illi te expoliendum limandumque permittas. *Cic. 2. Invent. 1. 3.* Nihil omni ex parte perfectum natura expollivit. *Id. 2. Herenn. 18. 27.* Fere non difficile est invenire: difficultillimum vero est, inventum expollire. *Id. 1. Invent. 41. 76.* Expollire partitiones. *Quintil. 8. 3. 42.* orationem. — In malam partem. *Plaut. Truc. 2. 7. 3.* Expollire se improbis artibus. *h. e. instruere.* Alii tamen aliter leg., et quidem rectius. — Hinc Part. præter. pass., cujus et supra exempla retulimus.

Expollitus, a, um, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Expollitior* et *Sup. Expollitissimus*; et est politus, exornatus; *V. supra I. 2. Catull. 30. 20.* Deus expollitior. *Scipio apud Gell. 2. 20.* Agri optime culti et villæ expollitissimæ. *Colum. 2. R. R. 21. 6.* Frumenta quanto sunt expollitiora, minus a coreulionibus exeduntur. *h. e. magis purgata, più purgati, più netti.*

EXPOLLITIO, ðois, f. 3. actus expollendi, exornatio.

I.) Proprie. *Cic. 3. ad Q. Fr. 1. 2. extr.* Urbanam expollitionem urget ille quidem et Philotimus. *Adde eumd. ibid. 3. Vitruv. 6. in fin. et 7. præf. in fin.* Expollitiones parietum, pavimentorum. *h. e. quum tectorium et marmoratum inducitur.* *Id. 7. 9.* Si quis v. Aurit expollitionem miniatæam suam colorem retinere.

II.) Translate de oratione. — a) Generatim. *Cic. Orat. 55. 185.* In verbis inest quasi materia quedam: in numero autem expollitio. *Id. 1. Orat. 12. 50.* Composita oratio et ornata et artificio quodam et expollitione distincta. *Id. 1. Invent. 40. 74.* Argumentatio est inventi artificiosa expollitio. — b) Speriatiim in re oratoria expollitio est figura, quum in eodem loco manemus, et aliud atque aliud dicere videmur. Ea dupliciter fit, si aut eandem plane rem dicemus, aut de eadem rem. Eandem rem dicemus non eodem modo (nam id quidem obtundere audientem est, non rem expollire), sed commutate. Commutabimus tripliciter, verbis, pronunciando, tractando etc. Hæc et alia multa *Cic. 4. Herenn. 42. 55. et sequentib.*

EXPOLLITUS, a, um, *V. EXPOLIO, polis.*

EXPOMPO, as, are, a. 1. in pompam quasi adduco, hoc est laudo. *Cassiod. 1. Hist. Eccl. 11. a med.* Sed quomodo poterant inveniri facile, quibus erat studium diligentissimum suam vitam latere, et non sicut nunc plurimi bonum elati per gloriam semelipsos expompti et cunctis insinuant?

EXPONO, pōis, pōsi, pōsitum, pōnere, a. 3. (ex et pono.) Perf. *expositus* occurrit apud *Plaut. Cas. 4. 4. 27.* — Part. *expositus* per syncopen pro *expositus* legitur apud *Virg. 10. Æn. 694.* Obvia ventorum furis expositaque ponto. *Adde Stat. 7. Theb. 197.* — Part. *Expositus* in omnibus fere prægr. et in fin.; *Expositurus* II. 2.; *Exponendus* I. 2. — Exponere, *ἐπιτίθημι*, est extra ponere, explicare, proferre, proponere (It. *esporre, metter fuori*; Fr. *mettre hors, mettre en vue, exposer*,

étaler; *Hisp. meter fuera, exponer, parar*; *Germ. heraussetzen, hervorstellen*; *Angl. to put out, set forth, expose*.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. Mur. 36.* 75. Stravit pelliculis hœdinis lectulos, et exposuit vasa Samia. *Id. 6. Ferr. 16.* 35. Ab hoc ahaci vasa omnia, ut exposita fuerant, abstulit. *Sueton. Cæs. 10.* Exponere apparatus in porticibus. *Colum. 12. R. R. 28.* 1. Herbam in sole exponere, aut in furno, ut siccescat. *Cf. Gell. 9. 7.* Exponi ad oculos et ad solem. *Plin. 35. Hist. nat. 7. 33.* (52). Pingi gladiatoria munera, atque in publico exponi cœpta. *Cf. Cic. 1. Orat. 41. 186.* Exposita a Cn. Flavio primum actiones. *publicate.* Huc referri potest et illud *Ovid. 3. Pont. 1. 49.* Expositum mea me populo fortuna videndum. — Pro abjicere, dejicere, a se remove, *cacciar via, rigettare.* *Plaut. Cas. 4. 4. 27.* Ut valentia est! pœne exposivit cubito. *Id. Truc. 3. 1. 14.* Nunc ego istos mundulos amasios hoc ictu exponam atque omnes ejiciam foras. ¶ 2. Speciatim *exponere filios suos* dicebantur parentes, qui eos educare nollent, nec tamquam filios habere: quod extra limen œdium eos humi abjicere solebant, *esporre in abbandono.* *Plaut. Cist. 1. 3. 18.* Dat oam puellam ei servo exponendam ad necem. Is eam projecit: hæc puellam sustulit. Adde *eumd. Cas. prol. 41.*; *Ter. Heaut. 4. 1. 37.*; et *Cic. 2. de republ. 2. Liv. 1. 4.* In proxima alluvie pueros exponunt. *Sueton. Claud. 27.* Claudiam quamvis ali cœptam, exponi tamen ad matris januam et nudam jussit abjici. *Id. Cal. 5.* Partus conjugum expositi. *Trajanus apud Plin. 10. Ep. 72.* Qui liberi nati, expositi, deinde sublati a quibusdam, in servitute educati sunt. Adde *Sueton. Gramm. 7.*; et *Justin. 1. 4.*; et *V. EXPOSITICUS.* ¶ 3. Item speciatim est verbum nauticum: et — a) De hominibus, nautæ quem eos e navi dimittunt, *exponere* dicuntur, *sbarcare*. — Cum addito, unde aliqui exponuntur, per Ablat. et præpos. *ex vel de.* *Cæs. 5. B. G. 5.* Quibus ex navibus quom essent expositi milites circiter cœc. etc. *Virg. 10. Æn. 287.* socios de prœcipibus altis Pontibus exponit. — Cum addito loco, in quem quis exponitur per Accus. et præpos. *in*, vel per Ablat. et præpos. *in*, vel per Ablat. sine præpos. *Cæs. 3. B. C. 23.* Noctur militibus in terram expositis. *Id. 1. ibid. 31.*; *Auct. B. Alex. 10.*; *Liv. 24. 40.* et *34. 8.*; et *Frontin. 2. Strateg. 5. 44.* Exponere aliquem in terram. *Liv. 37. 28.* In litora. Ad hunc et superiorem simul verbi usum pertinet illud *Sueton. Claud. 25.* Quom ægra et affecta mancipia in insulam Æsculapii, tœdio medendi, exponeret, omnes qui exponerentur, liberos esse sanxit. *Vellej. 2. 79. 4.* Legiones expositæ in terra. *Sueton. Cæs. 4.*; et *Justin. 22. 5.* Exponere aliquem in litore. *Justin. 18. 1.* in portu. *Cæs. 3. B. C. 29.* Quibus regionibus exercitum exposuisset, et quid militum transvesset. *Nepos Themist. 8.* Ephesum pervenit, ibidemque Themistoclen exposuit. — Absolute. *Horat. 1. Sat. 5. 23.* quarta vix demum exponimur hora. — b) De mercibus, et est navium iis exponere. *Cic. 3. Off. 12. 51.* Adveni frumentum, exposui: vendo meum, etc. *Labeo Dig. 14. 2. 10.* Exponere mercês. — c) Item est super navis transtra proferre. *Marcian. Dig. 39. 4. 16.* Si propter necessitatem advenas tempestatis exponit unus fuerit, non debere hoc commisso vindicari. ¶ 4. Item in re nummaria, *exponere pecuniam* est alicui utendam exhibere, *mettere una somma di danaro a disposizione di qualcheuno.* *Cic. 5. Att. 4. 3.* De Oppio bene enrasti, quod ei vœcc. exposuisti. *Id. 5. ibid. 1. 2.* eodem sensu dixit *aperuisti.* — Hinc figurate *Id. 3. Orat. 57. 217.* Hi sunt artori, ut pictori, expositi ad variandum colores. ¶ 5. Prægnante, uti ajunt, significatione, apud sequioris ævi scriptores est obijcere, *esporre, sottoporre.* *Tac. 3. Hist. 5.* Ne incermes provinciæ barbaris nationibus exponerentur. *Flor. 3. 11.* Exertitum hosti exponere. *Sic Plin. 11. Hist. nat. 19. 21.* (67). Tot hostibus, tot casibus apes expositæ. *Petron. Satyr. 115.* Piscibus beluicis expositus. *Plin. 15. Hist. nat. 5. 6.* (21). Expositus solibus locus.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim pro exhibere, proponere. *Cic. Rosc. Am. 12. 34.* Totam causam, judices, explicemus atque ante oculos expositam consideremus. *Id. Divin. in Q. Cœcil. 8. 27.* Vitam alterius totam explicare, atque eam non modo in animis judicium, sed etiam in oculis conspectuque

omnium exponere. *Id. 4. de republ. 3.* Disciplinam puerilem ingenius nullam certam, aut destinatam, aut publice expositam, aut unam omnium esse voluerunt. *Id. 1. Orat. 53. 227.* Quam orationem in Originibus suis exposuit Cato. *h. e.* scripsit atque edidit. *Id. Brut. 44. 164.* Plura etiam dicta, quam scripta, quod ex quibusdam capitibus expositis, nec explicatis, intelligi potest. *Id. Quinct. 23. 74.* Quasi eximio præmio sceleris exposito. *Id. fragm. apud Non. p. 104. 3. Merc.* Vitam suam exponere ad imitandum juventuti. *Id. 1. de republ. 46.* Exposita ad exemplam nostra republica. *Sueton. Cæs. 49.* Opprobrio ad omnium convicia exposito. — Huc referri potest et illud *Lactant. 1. 7.* Sciant tamen, quo nomine appellari debeant, ne Deum verum violent, cujus nomen exponunt, dum pluribus tribuant. *h. e.* vulgant, prostituunt. ¶ 2. Frequentissime de oratione occurrit, et est dicere, narrare, disserere, *esporre, dire, raccontare.* a) Cum Accusativo rei. *Cic. 1. de republ. 14.* Cujus sphaeræ speciem ipsam non sum tantopere admiratus. — Sed posteaquam caput rationem hujus operis scientissime Gallus exponere etc. *Id. ibid. 26.* Unus populus, qui est talis cœtus multitudinis, quem exposui etc. *Id. 2. ibid. 23.* Hæc, quæ adhuc exposui, ita mixta fuerunt etc. *Id. 4. Fin. 1. 1.* Tam multa memoriter, tam obscura dilucide exposuisti. *Id. 3. ibid. 4. 15.* Rem pluribus verbis exponere. *Id. Pis. 3. 7.* et *3. Cat. 1. 3.* rem breviter. *Id. 2. Orat. 12. 49.* mandata in senatu, aut ad imperatorem, aut ad regem, aut ad populum aliquem. *Id. Orat. 62. 210.* narrationem. *Id. Amic. 1. 3.* sententias ejus disputationis hoc libro. *Id. 3. Orat. 20. 75.* artes rhetoricas. *Id. 1. de republ. 8.* disputationem alicui. *Id. Amic. 1. 3.* sermonem de amicitia alicui. *Id. Orat. 7. 23.* Ille sermo noster, qui est expositus in Bruto. *Farro 8. L. L. 1. Müll.* Prima parte exposita, de secunda incipiam hinc. *Cæs. 7. B. G. 38.* Exponere eadem multitudini. *Liv. 30. 47.* Omnia expositi ordine patribus. *Nepos Dion. 3.* De hoc in meo libro plura sunt exposita, qui de historicis conscriptus est. *Horat. Art. P. 89.* Versibus exponi tragiciæ res comica non vult. *Tac. 15. Ann. 72.* Quasi gesta bello expositurus. — *Quintiliano 4. 2. 36.* exponere idem est quod narrare, in actione oratoria: sicut *expositio* idem quod oratoria narratio. — b) Cum Ablativo rei et præpos. *de.* *Cic. 1. de republ. 26.* Hi cœtus igitur, hæc, de qua expositi, causa instituti. *Id. 1. Orat. 22. 102.* Hoc, de quo modo exposuit Antonius. *Id. 1. Fam. 9. 10.* De quo ceperam exponere. *Id. Partit. orat. 12. 44.* Quoniam dictum de altero est, exponere nunc de reprehendendo. — c) Sequenti relativo. *Cic. 3. Legg. 20. 47.* Annal censors, qui magistratu abierint, edant et exponant, quid in magistratu gesserint. *Id. Rosc. Am. 5. 14.* Ab initio, res quinadmodum gesta sit, vobis exponemus. *Id. 3. Cat. 6. 13.* Ex memoria vobis, Quirites, quid senatus censuerit, exponam. *Nepos Att. 18.* Versibus exposuit, qui honore ceteros populi Romani præstiterunt. — d) Cum Infinito. *Cic. 1. Tusc. 12. 26.* Expone igitur primum animos remanere post mortem, tum — dorebis, carere omni malo mortem. — e) Ablativus *exposito* absolute positus. *Cæs. 7. B. G. 52.* Cæsar contione advocata — exposito, quid iniquitas lori posset, etc. *Cf. Curt. 4. 13.* Exposito quod nunciatum erat. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus.

Expositus, a, um, adjectivæ quoque usurpatur, et I.) Proprie est patens, apertus, omnibus obvius, *aperto, espato a tutto.* *Stat. 1. Silv. 2. 34.* licet expositum per limen aperto ire, redire gradu. *Id. 2. ibid. 2. 152.* Expositi census. *h. e.* in usum omnium patentes, non sepositi ad avaritiam. *Sic Lucan. 5. 103.* Expositum nomen. *h. e.* nulli negatum. Similiter *Plin. 1. Ep. 10. 2.* Amari ab eo laboravi: etsi non erat laborandum: est enim obvius et expositus plenusque humanitate. *V. et paragr. proxime seq.*

II.) Translate. ¶ 1. In bonam partem sumitur pro comi, affabili, facili. *Stat. 5. Silv. 3. 246.* Quid referam expositus, vulgato pondere, mores? *Forcellinus* huc retulit etiam loc. *Plin. 1. Ep. 10. 2.*, qui paulo supra sub I. allatus est. ¶ 2. In malam partem ponitur pro vulgari, plebejo, communi, publico. *Jurnal. 7. 53.* Sed vatem egregium, cui non sit publica vena, qui nihil expositum soleat deducere etc. — III.)

Exposito, absolute: *V. supra sub II. 2. e.*

EXPŌPŪLATIO, ōnis, f. 3. populatio. *Colum. 3. R. R. 2. 18.* Quorum vocabulo propter hanc expopulationem cognominatur. *Optimæ tamen editiones, ut et Schneideri, habent populationem.*

EXPORGO. *V. EXPORRIGO.*

EXPORRECTUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXPORRIGO (et apud Comicos per syncopen *exporgo*), porrigis, porrexi, porrectum, porrigere, a. 3. *Paul. Diac. p. 80. 11. Müll.* derivat a porro et ago; alii a porro et rego, alii rectius a pro vel porro et rego. *V. PORRIGO.* — Part. *Exporrigans* et *Exporrictus* (I. — Exporrigo est extra porrigo, extendo, dilato (I. *stendere, distendere*; Fr. *étendre, déployer*; *Hisp. extender, estirar*; *Germ. ausdehnen, ausstrecken, ausbreiten*; *Angl. to stretch out, extend*).

I.) Proprie. *Plaut. Pseud. prol. in fin.* Exporgi melius est lumbos atque exurgere. *h. e.* extendi lumbos, quia sedentibus complicati sunt lumbi, stantibus extensi. *Ter. Adelph. 5. 3. 53.* Da te mihi hodie: exporge frontem. *h. e.* explica, et ad hilaritatem compone. *Auct. B. Afr. 42.* Propius eorum aciem instituit exporrigere munitiones. *Id. 78.* Suos equites exporrigere cepit in longitudinem. *Plin. 9. Hist. nat. 30. 48.* (91). Polyphi resupinati exporrigunt se. *Id. 18. ibid. 10. 23.* (98). Sesamam exporrigere in sole super lintea. *Id. 11. ibid. 48. 108.* (259). Crura exporrigitia se verius, quam crescentia. *Mela. 1. 19. 13.* Hinc orti montes longo se jugo exporrigunt. *Pers. 3. 82.* exporrictio trutinantur verba labello. *h. e.* protenso. *Prudent. Hamartig. 856.* Illic purpureo latas exporricta cubili. *h. e.* prostrata. — Locum *Varronis* apud *Non. p. 477. Merc.*, qui a *Forcellino* hic affertur, *V. in EXPERGISCOR.*

II.) Figurata. *Seneca Brevit. vit. 9.* Quid in tanta temporum fuga lentus, inenses tibi et aunos et longam seriem exporrigis?

EXPORTATIO, ōnis, f. 3. actus exportandi.

¶ 1. Generatim de rebus. *Cic. 2. Off. 3. 13.* Jam vero earum rerum, quibus abscideremus, exportatio, et earum, quibus egeremus, inventio certe nulla esset. ¶ 2. Speciatim de hominibus sumitur pro exsilio seu deportatione. *V. DEPORTATIO.* *Seneca Tranquill. 11.* Quæ dignitas, cujus non prætexat et augurale et lora patricia comitentur et sor-des et exportatio?

EXPORTO, as, avi, ōtum, are, a. 1. (ex et porto). Part. *Exportatus 1.*; *Exportandum 1.* et 2. — Exporto est extra porto, aufero (I. *portar fuori*; Fr. *porter hors, exporter*; *Hisp. llevar, traer fuera*; *Germ. ausführen, fort tragen, wegbringen, ausschiffen*; *Angl. to carry out, convey away, export*). Occurrit ¶ 1. Generatim de rebus. *Plaut. Truc. 1. 2. 1.* Asservate ædes, ne qui manus atuletris steriles intro ad nos gravidas foras exportet. *Id. ibid. 2. 56.* Quæ nunc ad vos jam exportatur. *Farro 2. R. R. 5. 5.* Taurus, qui exportavit per mare e Phœnicæ Europam. *Cic. 6. Ferr. 10. 24.* Per istos, quæ volebat, in navem clam impocena, occulte exportanda curabat. *Id. 4. ibid. 72. 176.* Magnum numerum frumenti Syracusis exportare. *Id. Flacc. 7. 17.* frumentum in fame. *Id. ibid. 28. 67.* Quom aurum quotannis ex Italia et ex omnibus provinciis Hierosolymam exportari soletur. *Id. fragm. apud Non. p. 431. 16. Merc.* Phœnicæ mercaturis inexplēbiles cupiditates omnium rerum exportaverunt in Græciam. Ita leg. *Forcellin. itemque Orell.*, qui hunc *Cic.* locum ad lib. 3. *de republ. in fin.* retulit. *Mercerus* vero, et quideh rectius, pro *exportaverunt* legit *importaverunt.* *Cæs. 4. B. G. 18.* Sua omnia exportare. *Virg. 4. G. 255.* tum corpora luce carentum Exportant lectis et tristia funera ducunt. *Sueton. Domit. 17.* Corpus populari sandapila per vespillones exportatum nutrix in suburbano suo funeravit. *Justin. 11. 15.* Darius clauso vehiculo per noctem exportatus. *Colum. 1. R. R. 6. 22.* Nec spinarum, vel gramineum seminia in agrum exportata segetes herbas reddant. ¶ 2. Speciatim est in exsiliū agere, deportare. *Cic. 3. Ferr. 15. 40.* O portentum in ultimis terras exportandum.

EXPOSCO, poscis, pōposci, poscere, a. 3. (ex et posco). Part. *Exposcens* et *Exposcendus 1.* et 2. — Exposcere, *ἐξαιρέω*, est flagitare, onice petere, et ad animi affectum præcipue refertur; *V. EXPOSTULIO* (I. *domandar con istanza*; Fr. *demandar instamment, solliciter vivement*; *Hisp. de mandar, rogar instantemente*; *Germ. etwas her-*

ausfordern, heftig verlangen, oder inständig darum bitten; Angl. to ask or require earnestly, request, beg, excreat. Occurrit ¶ 1. Generatim. — a) Cum Accusativo rei. *Cic. Mil.* 34. 92. Misericordiam ipse non implorat, ego autem, repugnante hoc, et imploro et exposco. *Cæs. 7. B. G.* 19. Milites signum prelli exposcentes. *Sic. Id. 3. B. C.* 90. Hac habita oratione, exposcentibus militibus et studio pugnae ardentibus, tuba signum dedit. *Id. 2. B. C.* 5. Victoriā ab diis exposcere. *Liv. 1. 16.* Exposcere precibus pacem. *Curt. 4. 14.* a med. Opem, misericordiam, fidem alicujus exposcere. *Tac. 4. Hist.* 19. Ut acris exposcerent, quæ sciebant negaturum. *Fal. Max. 1. 1. n. 1.* Quum aliquid expuscendum est. — b) Cum altero Accus. *Liv. 7. 40.* Quod deos immortales inter nuncupanda vota exposcō. — c) Cum Infinito. *Verg. 4. Æn.* 78. Illic iterum audire labores Exposcit. ¶ 2. Speciatim significat deponere, hoc est ad pœnam poscere. *Nepos Themist.* 8. Quum ab Atheniensibus exposceretur publice, supplicem non prodidit. Adde *eumd. Hann. 7. Liv. 38. 31.* Ad exposcendos eos legati extemplo Lacedæmonem missi sunt. *Id. ibid. 33.* ait deponcendos. *Sic Tac. 1. Hist. 58.* Exposcere alicquem ad pœnam. — Et absolute *Liv. 39. 50.* Victa Messene bello, exposcentibus Achæis, noxios dedidit.

EXPOSITĒ, adverb. explanate, explicite. *Gell. 3. 2.* Non exposite et aperte ostendere, sed recondita significatio.

EXPOSITĪCIUS vel **expositilius**, a, um, adject. qui expositus et abjectus fuit; ut **Expositicia** puella, apud *Plaut. Car. prol.* 79. **EXPONO** I. 2. et **PROJECTICIUS**.

EXPOSITĪO, ōnis, f. 3. actus exponendi; et est vocabulum quod aerea tantum ætate usuvenit ac translate de oratione. ¶ 1. Generatim. *Cic. 1. Herenn.* 10. 17. Distributio dividitur in duas partes, enumerationem et expositionem. Expositio est, quum res, de quibus dicturi sumus, exponimus breviter et absolute. *Id. ibid. 3. 4.* Narratio est rerum gestarum expositio. et *moz.* Confirmatio est nostrorum argumentorum expositio cum asseratione. et *2. ibid. 2. 3.* Simplex et dilucida expositio. ¶ 2. Speciatim — a) In illis verbis *Ciceronis 3. Orat. 53. 203.* et rogatio atque huic finissima quasi *percuratio*, expositioque sententiæ suæ, describitur subjectio, figura sententiarum, qua orator seipsum interrogat, sibi que respondet. — b) *Quintil. 3. 9. 7. et 4. 1. 33. et 2. 39.* narrationem oratoriam expositiois nomine appellat. — c) *Cic. 2. Herenn. 20. 32.* primam propositionem syllogismi oratorii.

EXPOSITĪUNCŪLA, æ, f. 1. deminut. ab expositio, brevis expositio. *Hieronym. 1. advers. Jovinian. n. 37.* In Salomonis exemplis breves expositiunculas subdidit.

EXPOSITĪVUS, a, um, adject. qui exponendus est. *Aggen. Urbic. de limit. agr. p. 63. Goes.* Expositivus est status controversiæ, quoniam finitimorum argumentorum caret demonstratione et partium magis exigit narrationem, per quam exponendum sit, quo sint genere terminandæ, aut persuadendum judici, etiam si loci natura finitimam exhibeat similitudinem.

EXPOSITĪOR, ōris, m. 3. explanator. *Firmic. 5. Mathes. 13. n. 5.* Sortilegi, astronomi, somniorum expositores. *Cassiod. 9. Variar. 21.* Tam grammaticus, quam orator, nec non et juris expositior comoda sui decessoris ab eis, quorum interest, sine ulla innotatione percipiat. Adde *Boeth. p. 290. Vet. Scholiast. ad Lucan. 2. 322.* Expositur Lucani.

EXPOSITŪS, a, um, *V. EXPONO.*

EXPOSTŪLĪO, ōnis, f. 3. actus expostulandi, postulatio, petitio cum querela, aut criminatione. — a) In singulari numero. *Cic. Cluent. 59. 161.* Expostulationem facere. *Id. Dom. 7. 16.* Flagitabar bonorum expostulatione. *Tac. 1. Ann. 13.* Fessus clamore omnium, expostulatione singulorum, flexit paulatim. — b) In plurali numero. *Cic. 2. ad Q. fr. 1. 1.* Fuere nonnulli aculei in Cæsarem, contumeliæ in Gellium, expostulationes cum absente Pompejo. *Liv. 35. 17.* Dum suas quisque nunc querelas, nunc expostulationes inserit.

Homonym. *Donatus ad Ter. Andr. 4. 1. 15.* et *Heeyr. 1. 2. 105.* ita distinguit inter *postulationem* et *expostulationem*, ut hæc sit querela facta

apud eum ipsum, qui injuriam intulit; illa apud quemvis alium.

EXPOSTŪLĀTUS, a, um, *V. EXPOSTULO.*

EXPOSTŪLĀTUS, us, m. 4. expostulatio. *Symmach. 9. Ep. 13.* Expostulatus modum facere.

EXPOSTŪLO, as, avi, ātum, are, a. 1. (ex et postulo). Part. *Expostulans 1. Expostulatus 2.* Expostulare, ἐξαρτέω, ¶ 1. Generatim est vehementer postulare, flagitare, et proprium est ejus qui flagitat sui juris conscientia fretus; in quo differt ab *exposcere* (It. *demandar con istanza*; Fr. *demandar instamment*, avec chaleur; Hisp. *demandar instantemente*; Germ. *heftig oder dringend verlangen*; Angl. *to ask or require earnestly, request*). Occurrit — a) Cum Accusativo rei. *Plaut. Pers. 4. 3. 25.* Expostulare auxilium. *Cic. Rosc. com. 17. 50.* Quidpiam expostulare ab aliquo et impetrare. *Recentiores tamen, et quidem rectius, leg. et postulare. V. integr. loc. Tac. 15. Ann. 53.* Primas sibi partes expostulabat. *Id. 1. Ann. 19.* Si tenderent in pace tentare, quæ ne civillium quidem bellorum vires expostulaverint. *arcano preteso. Id. ibid. 28.* Tarda sunt, quæ in commune expostulantur. *Colum. 12. R. R. 2. 3.* Quo facilius, quum quid expostulabit usus, recipere possit. *il bisogno richiederà.* — b) Cum Infinito. *Tac. 15. Ann. 17.* Armeniam præsidii vacuum fieri, expostulabat. *demandava, che s'evacuasse.* — c) Sequenti part. ut vel ne. *Tac. 12. Ann. 46.* Ut Iberi obsidio decedant, expostulat. *Plin. Paneg. 75.* Qua contentione, quo nisu, quibus clamoribus expostulatum est, ne affectus nostros, ne tua merita supprimeres! — d) Absolute. *Vellej. 2. 77. 1.* Expostulante consensu populi, pax inita. ¶ 2. Speciatim cum Accusativo personæ est deponere, h. e. ad pœnam poscere. *Sueton. Domit. 23.* Expostulare auctores cædis ad pœnam. *Tac. 1. Hist. 45.* Marius Celsum ad supplicium expostulabat. *Id. ibid. 73.* Expostulata ad supplicium Galvia Crispinilla. ¶ 3. Item speciatim expostulare cum aliquo alicquam rem vel de aliqua re, vel etiam absolute, est vehementer postulare querela adversus alium adhibita, aut criminatione, *piative o querelarsi chiedendo ragione o esigendo soddisfazione.* Porro quid a postulo differat, ex *Donato* in **EXPOSTULATIO** dictum est. — a) *Expostulare cum aliquo alicquam rem vel de aliqua re* occurrit apud *Ter. Andr. 4. 1. 15.* Adeamne ad eum, et cum eo injuriam hanc expostulem? *Cic. Planc. 24. 58.* Ne illum quidem Juvientium tecum expostulavi, quem etc. h. e. non accusavi factum Juventii, illudque falsum esse, ostendi. — Et cum Infinito pro Accusativo *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 102.* Obstetrix expostulavit mecum, parum missum sibi. — *Cic. 5. Fam. 2. 9.* Lenis a te et facilis existimari debeo, qui nihil tecum de his ipsis rebus expostulem. *Id. 3. ibid. 10. 6.* Significatur in tuis litteris suspicio quedam et dubitatio tua, de qua alienum tempus est mihi tecum expostulandi, purgandi autem mei necessarium. — Et omissio Ablativo rei. *Id. 2. ibid. 17. 6.* Sed locus esse videtur tecum expostulandi. *Fronto ad M. Cæs. p. 197.* edente *A. Mai.* Cur tu tam familiaribus litteris mecum expostules. *Id. p. 217.* Sæpe etiam expostulo cum diis immortalibus et fata jurgio compello. — Et omissio cum aliquo, occurrit apud *Cic. 5. Ferr. 89. 207.* Lugent omnes provinciæ, queruntur omnes liberi populi; regna denique etiam omnia de nostris cupiditatibus et injuriis expostulant. — b) *Expostulare* cum Infinito, aut cum relativo, apud *Cic. 5. Tusc. 5. 14.* Ne expostulent et querantur, se a beata vita esse relicta. *Tac. 13. Ann. 37.* Mittebat oratores, qui suo nomine expostularent, cur, redintegrata amicitia, vetere possessione depelleretur. — c) Absolute. *Plaut. Most. 2. 2. 88.* Ita me di amabunt, mortuum illum credidi expostulare, quia percussisses fores. *Cic. Sull. 15. 44.* Cur non mecum quæstus es? aut quoniam tam facile inveheris in amicos, iracundios ac vehementius expostulasti? *Fronto 5. ad M. Cæs. 22.* Apud censors expostulare. *Ulp. Dig. 1. 12. 1. § 8.* Quod dictum est, ut servos de dominiis querentes præfectus audiat, sic accipiemus, non accusantes dominos, sed si verecunde expostulent.

EXPŌTUS, a, um, *V. EPOTO.*

EXPRAFECTUS, i, vel **exprefacto**, qui præfectus fuit. *Inscript. apud Gruter. 151. 6.* **EXQVAEST.** **EXPRAFECT.** **PRAET.** h. e. exquestore præfecto

prætorii. Adde alias apud *Orell. 2355. et 3189.*, et apud *Henzen. 5594. Capitolin. Maxim. 20.* Marimum Papienum exprefacto urbi, ignobillem genere, sed virtutibus clarum, etc. *V. et Sidon. in EXCONSUL.*

EXPRÆPŌSĪTUS, i, vel **exprefposito**, qui præpositus fuit. *Inscript. apud Gruter. 152. 8.* sub *Theodorico*, et *161. 1.* sub *Justiniano.* **EXPRÆPŌSĪTO** **SAGRI PALATII.** Cf. *Orell. 1162. et Henzen. 5597. et 6734.*

EX PRÆSĪDE, m. qui præsidis munere functus est. *Cod. Theod. 7. 23. 1.* Quicumque autem eodem est ex præside factus indulto. — Et in plur. num. *Ibid. 12. 1. 41.* Ex comitibus et ex præsidibus universi. Adde *Inscript. apud Orell. 490.*

EX PRÆTŌRIĀNO, m. qui fuit prætorianus. *Inscript. apud Rémier. 1622. G. AFRONIUS IANVARIUS VETERANUS EX PRÆTŌRIANO SE VITO SIBI ET NAEVIAE IANVARIÆ CONIVGI SVÆ.*

EX PRÆTŌRIŪS, a, um, adject. *Inscript. apud Gruter. 524. 8. c. ATVCIO ALBANO VETEHANO EXPRÆTŌRIO etc. Alia apud Murat. 845. 6.* **TITIVS ACCEPTVS VETERANVS EX PRÆT.** etc. Utrobique divisim legendum videtur *ex prætorio*, ita ut significetur miles veteranus ex prætorianis.

EXPRESSĒ, adverb. *Comp. Expressius 1. et II.* — *Expresse* est *prese*, *pressa manu.*

I.) Proprie. *Scribon. Compos. 198.* Oleo caldo subinde artus perunctos expressius fricare.

II.) Translate est plane, aperte, significanter. *Cic. 4. Herenn. 7. 10.* In præcipiendo *expresse* conscripta ponere oportet exempla. *Colum. 11. R. R. 1. 29.* Quod ipsum expressius *Hesiodus* hoc versus significavit. *Plin. 2. Ep. 14.* Ut mihi *Atilius* noster *expresse* dixisse videatur, sic pueros etc. *Fal. Max. 8. 7. n. 1. etern.* *Demosthenes* quum artis, quam affectabat, primam litteram dicere non posset, vitium tanto studio expugnavit, ut ea a nullo expressius efferretur.

EXPRESSIM, adverb. idem quod *expresse*; sed translate tantum occurrit. *Paul. Dig. 46. 3. 98. ante med.* Si hoc ipsum expressim agebatur. *Modestin. ibid. 49. 1. 19.* Expressim contra juris rigorem data sententia.

EXPRESSĪO, ōnis, f. 3. actus exprimendi. ¶ 1. Generatim. *Vitruv. 9. 9.* Ex tactu cæli et expressionibus spiritus vocesque nasci. *Pallad. 7. R. R. 7. 3.* Nobilium mel erit, quod ante expressionem secundam velut sponte profluxerit. ¶ 2. Speciatim in re hydraulica. *Vitruv. 1. 1. et 8. 7.* Expressiones aquarum. h. e. quibus in altum aquæ exprimuntur in aquæductibus. *V. EXPRESSUS*, us. ¶ 3. Item speciatim in architectura *expresiones* appellat idem *Vitruv. 4. 4. in fin.* emineantes partes, seu prominentias in aliquo opere. ¶ 4. Item in re grammatica ponitur pro dictione seu elocutione, *expresione* recentium Italorum. *Pompej. Comment. art. Donat. p. 408.* *Donatus* dixit, sensus verus est, expressio non est plena. *Macrob. de differ. Græci Latiniqve verbi p. 2765.* *Putsch.* Hæc forma (*frequentativa*) nonnunquam uno gradu, nonnunquam duobus derivatur, ut *canto, cantito*; nec tamen est in posterioribus major, quam in prioribus frequentationis expressio.

EXPRESSOR, ōris, m. 3. qui exprimit et extrahit. Figurata tantum occurrit apud *Tertull. Apolog. 46.* Veritatis integrator et expressor. *Avien. Or. marit. 1. 38.* ad ejus (*Sallustii*) igitur inclitum Descriptionem, qua locorum formulam Imaginemque expressor effeicax styli Et veritatis pæne in obtutus delit Lepure linguæ, multa rerum junximus.

EXPRESSUS, a, um, *V. EXPRIMO.*

EXPRESSUS, us, m. 4. idem atque *expressio*; sed speciatim tantum occurrit in re hydraulica. *V. EXPRESSIO 2.* *Vitruv. 8. 7.* *expressum* vocat violentum aquarum ascensum per fistulas. Ejus verba sunt: Ita per fistulas plumbeas aquam qui ducunt, his rationibus bellissime poterunt efficere et decursus et circumductiones et ventres et *expresus.*

EXPRETA antiqui dicebant, quasi expertia habita. *Paul. Diac. p. 79. 6. Müll.* Est autem *expreta* per metathesin pro *experta*; hoc vero ab *experita* factum per syncopeo videtur. *V. EXPERITUS.* *Plaut. Bacch. 3. 3. 42.* It magister quasi laterna uncto *expretus* hnteo. *Alia me'us leg. expietus.* Apud *Paul. Diac.* vero alii pro *expreta* leg. *exper-*

tia, et pro expertia leg. extra partem. Müllerius vero hæc adnotat: «Idem vocabulum (expretus) constat legi in *Plauti Bacch.* 3. 3. 42. ex auctoritate optimorum codicum, sed in sententia admodum obscura. Voc. *expretus*, quum a nulla Latino verborum stirpe rectius duci possit, quam a *sperno*, ac *Ferri* quoque veriloquium, quamquam falsum, ad eundem tamen significatum digitum intendat: «tiam *Plautus* ita explicandus videtur, ut magister a patre pueri verberati *expretus* esse dicitur, quoniam ea, quæ narrantur omnia in iudicio coram patre fieri, ostendunt quæ sequuntur: *Itur illinc iure dicto*».

EX PRIMICERIS, m. plur. qui primicerii muneris functi sunt. *Cod. Theod.* 6. 30. 19. Ex primiceriis sacrarum largitionum.

EX PRIMIPILARIBUS, m. plur. qui in militia primipilares fuerunt. *Cod. Theod.* 11. 23. 4. Qui ex primipilaribus sunt.

EXPRIMO, primis, pressi, pressum, primere, a. 3. (ex et premere). Part. *Exprensus* I. 3. et II. 2.; *Exprensus* in omnibus fere paragr. et in fin.; *Exprensus* II. 2. — *Exprire*, *επιρῆζω*,

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de succo vel alia re, quæ exprimitur, et est premendo el cere, extrahere (It. *primere*, *cavare o cacciare a forza*; Fr. *faire sortir en pressant*, *exprimer*, *extraire*, *arracher de*; Hsp. *exprimir*, *sacar y extraer de*; Germ. *ausdrücken*, *auspressen*, *gewaltsam herausbringen*; Angl. *to press*, *wring*, *strain*, *or squeeze out*). Occurrit — a) De succis et liquidis aliis, nec non de ceteris quibuscumque, quæ premendo eliciuntur vel extrahuntur. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 26. 59. (129). Ex malobathro exprimitur oleum ad unguenta. *Sillig.* vero ex optimis Códicibus legit *premitur*. *Id.* 20. *ibid.* 1. 2. (3). Succus expressus e semine. *Id.* 21. *ibid.* 19. 74. (127). Succum flore exprimere. *Id.* 13. *ibid.* 1. 2. (8). Oleum amygdalis amaris expressum. *Id.* 6. *ibid.* 28. 32. (161). Vinum palmis exprimere, oleum sesamæ. *palmis et sesamæ* Dativus sunt. Sic *Id.* 27. *ibid.* 13. 109. (136). Exprimitur succus radiei. et 12. *ibid.* 28. 63. (135). Succus uel expressus. *Lucret.* 5. 488. Expressus de corpore sudor. *Ter. Eun.* 1. 1. 23. Oculos terendo falsam lacrimulam vi exprimere. *Cic.* 2. *Divinat.* 19. 44. Si nubium conflictu ardor expressus se emisit, id esse fulmen. *Martial.* 7. 37. Exprimere roantem frigore nasum. *h. e.* emungere. *Tac.* 15. *Ann.* 57. Fasciæ in modum laquei indidit cervicem, et spiritum expressit. *si caccio del corpo l'anima*. *Ovid.* 12. *Mel.* 437. liquor rari sub possere cribri Manat, et exprimitur per densa foramina. *Cf. Plin.* 28. *Hist. nat.* 9. 39. (145). Medullæ liquatæ per linteæ exprimitur. *si colano, si fanno passare*. *Id.* 7. *ibid.* 44. 45. (144). Fauces intortæ et expressus per aures sanguis. — b) Significat etiam extollere, in altum educere, (cui contrarium est *deprimere*) ut fit in aquis, quæ per angusta tubulorum fluere coactæ, in exitu in altum ascendunt, *innalzare, trarre in alto*. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 3. 23. (39). Aqua expressa in altum. Adde *Ovid.* 1. *Art. am.* 82. *Vitruv.* 8. 7. *ante med.* Aqua exprimitur in altitudinem summi clivi. *Auct. B. Alex.* 6. A quæ magnam vim ex mari rotis ac machinationibus exprimere. *Cf. Seneca Const. Sap.* 4. Quæ nervo tormentis in altum exprimitur. Similiter *Cæs.* 7. *B. G.* 22. Turrium altitudinem, quantum has quotidianus agger expresserat, adæquabant. — c) Dicitur et de pecunia pro extorqueri; quo sensu translate accipi potest. *Cic.* 1. *Att.* 19. *ad fin.* Blanditiis ab aliquo nummularum aliquid exprimere. *Id.* 4. *Verr.* 69. 165. Nullam pecuniam nisi vi expressam et coactam. *Sueton. Vesp.* 4. et *Oth.* 5. Exprimere alicui pecuniam. ¶ 2. Latiori sensu dicitur de re, ex qua comprimendo aliquid elicitur, et est valde premere, comprimere, stringere, premere, *spremere*, *comprimere*, *stringere*. *Cels.* 4. 24. *circa med.* Spongia imposita, quæ subinde ex oleo, vel aceto, vel aqua frigida exprimitur. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 2. 9. (31). Lana ex vino, vel aceto expressa. *Ovid.* 3. *Art. am.* 224. Venus madidas exprimit imbre comas. *stringe ed ascitoga*. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 11. 47. (128). Spongiæ expressæ inter duas tabulas. *Id.* 12. *ibid.* 27. 60. (130). Olea adhuc alba expressa. *Colum.* 6. *R. R.* 11. Expressa sanie. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 18. 73. (121). Rosæ folia exprimere. *Id.* 11. *ibid.* 11. 12. (29). Apes regias imperatoribus futuris

extruunt separatas, tuberculo eminentes; quod si exprimat, non gignuntur soboles. ¶ 3. Latissima, seu prægnante, uti ajunt, significacione, est premendo efficere, effingere, adeoque repræsentare, imitari, *fare, formare, ritrarre, rappresentare*. *Horat. Art. P.* 32. unguis exprimet et molles imitabitur ære capillos. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 14. 40. (140). Quum exprimere vellet Athamantis furorem, æs ferumque miscuit, ut rubigine ejus, per nitorem æris relucente, exprimeretur verecundiæ rubor. *Plaut. Pseud.* 1. 1. 53. Miles hic reliquit symbolum, expressam in cera ex anulo suo imaginem. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 44. (153). Hominis imago gypso e facile ipsa expressa. et *mox*. De signis effugiem exprimere. *Id.* *ibid.* 2. 2. (6). Expressi cera vultus. *Cf. Horat.* 2. *Ep.* 1. 248. Nec magis expressi vultus per ahenea signa, Quam per vatis opus mores animique virotum Clarorum apparent. *Curt.* 3. 3. Deorum simulacra ex auro expressa. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (66). Alexandrum amicorumque ejus imagines summa omnium similitudine, — Thespin venatorem et Thespiadas, prælium equestre etc. expressit. *ritrasse al vivo*. — Huc pertinet et poetica illa, et Græca constructio, *Fal. Flacc.* 1. 398. casusque tuos expressa, Phalere, Arma geris. *h. e.* quæ casus tuos insculptos descriptosque habent. et 2. 655. Potula bellorum casus expressa recentum. — Similiter *Tac. Germ.* 17. Vestis stricta et singulos artus exprimens. *che fa vedere o risaltare*. *Quintil.* 8. 3. 10. Pulcher aspectu sit athleta, cujus lacertos exercitatio expressit. *fa comparire, risaltare*. — Huc referri possunt et illa *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 61. (170). Idæi dactyli pollicem humanum exprimunt. *rassomigliano, rappresentano*. *Id.* *ibid.* 10. 63. (173). Meconites gemma papavera exprimit.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiori paragr. 1., est eruere, extorquere; et occurrit — a) Sæpiissime cum Accusativo rei. *Cic. Mil.* 4. 10. Est hæc non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipsa arripimus, hausimus, expressimus. *Cf. Horat.* 1. *Sat.* 7. 29. Expressa arbusto convicia. *h. e.* petita, deducta, hausta ex more vitiorum et rusticorum. *Lucret.* 5. 1027. varios lingue sonitus natura subegit Mittere, et utilitas expressit nomina rerum. *fe' imporre*. *Cæs.* 1. *B. G.* 32. Quum ab iis sæpius quæreret, neque ullam omnino vocem exprimere posset. *cavar di bocca*. *Liv.* 25. 16. *extr.* Exprimere alicui confessionem. Sic *Sueton. Galb.* 10. Expressa cruciata confessio. *Lucan.* 6. 599. verum. *Liv.* 2. 13. Expressa est Romanis necessitas obsides dandi. *furono costretti i Romani*. *Id.* 3. 2. Deditorem ultima necessitate expressam aspernari. *Nepos Thrasyl.* 4. Huic corosa a populo data, quod amor civium, non vis expresserat, nullam habuit invidiam. *Auct. B. Alex.* 56. Victoriæ nuntius lætitiæ exprimebat. *Plin.* 4. *Ep.* 7. *extr.* Risum magis potest exprimere, quam gemitum. *far ridere, far piangere*. — b) Sequenti part. ut. *Cic.* 5. *Verr.* 47. 112. Quum in jus ipsum eduxi, expressi, ut conficere se tabulas negaret, a grandi stento ottenni. Sic *Curt.* 6. 7. Expressit, ut polliceretur. ¶ 2. Metaphora sumpta a superiore paragr. 3., est imitando effingere, describere, repræsentare, manifestare, præcipue verbis. — a) Universim. *Cic. Habir. Post.* 2. 4. Quum magnitudine animi, tum liberalitate vitam patris et consuetudinem expresserat. *Id.* 2. *Legg.* 5. 13. Lex est iustorum iniustorumque distinctio, ad illam antiquissimam expressa naturam, ad quam etc. *fatta a norma, sul modello di* etc. *Id.* 3. *Orat.* 12. 47. Vitia imitatione ex aliquo expressa. — b) Speciatim de iis, quæ verbis repræsentantur. *Cic.* 4. *Herenn.* 49. 62. Reo ante oculos ponit, quum exprimit omnia perspicue, ut res prope dicam manu tentari possit. *Id.* *ibid.* § 63. Efficitio est, quum exprimitur atque effingitur verbis corporis cuspisium furma, quod satis sit ad intelligendum. *Id.* 1. *Divinat.* 36. 79. Hanc speciem Pasitetes cavavit argento, et noster expressit Archias versibus. *Id.* 2. *Orat.* 43. 184. Exprimere oratione mores alicujus. *Id.* *Arch.* 6. 14. Multas nobis imagines fortissimorum virotum expressas scriptores Græci et Latini reliquerunt. *Id.* *ibid.* 12. 30. Consiliorum ac virtutum effigies summis ingenis expressa et polita. *Id.* *Flacc.* 22. 53. Fateantur in Mæandrii persona expressam faciem civitatis. *Id.* 3. *Orat.* 4. 15. In Platonis libris omnibus fere Socrates exprimitur.

Id. *Arch.* 9. 21. Mithridaticum bellum magnum atque difficile totum ab hoc expressum est. *Id.* 9. *Att.* 15. Omnem illius neumque sermonem, omnibus verbis expressum, statim mittam. *a parola per parola*. *Id.* 2. *Fin.* 2. 6. Diligenter exprimi oportet, quæ vis subjecta sit vocibus. *Plin.* 5. *Ep.* 16. et 10. *ibid.* 2. Exprimere verbis non possum, quantum etc. — Et absolute. *Cic. Orat.* 55. 185. Oratio nuda ac rudis ad solos animum sensus exprimendos reperit. *Sueton. Aug.* 86. Sensum animi quam apertissime exprimere. *Fellej.* 2. 124. 1. Quid tunc homines timerint, mihi exprimere non vacat. *Plin.* 5. *Ep.* 15. Exprimere non possum, quanto sim gaudio affectus. *Id.* 9. *ibid.* 26. Sunt enim maxime periculosa, utque Græci magis exprimunt, *παρὰβλα, dicono con più viva espressione*. *Id.* 4. *ibid.* 30. in fin. Mihi abunde est, si satis expressi. *se ho spiegato abbastanza*. — *Exprimere aliquid* apud Jctos sæpe est disertis verbis patiam aperteque significare, declarare, demonstrare, *esprimere, significare*. *Juhan. Dig.* 34. 5. 14. a med. Si quis interroget, eorum quid, quæ tibi obijciuntur, fecisti? ille neget; hoc exprimit, eorum quid, quæ obijciuntur, non feci, id est nihil horum feci. *Uip.* *ibid.* 32. 1. 11. ante med. Hæc verba non satis exprimunt fidei commissum. *Modestin.* *ibid.* 31. 1. 34. Exprimere testamento, a quibus legata præstari velis. — c) Item speciatim *exprimere* dicitur, qui ex una in aliam linguam transferunt, *tradurre*. *Ter. Adelph. prol.* 11. Verbum de verbo expressum extulit. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 10. 31. *Καταχρησῶν*, verbum e verbo exprimentes, comprehensionem dicemus. *Id.* 1. *Fin.* 2. 4. Fabelias Latinas ad verbum de Græcis expressas legere. *Id.* 1. *de republ.* 43. Tum fit illud, quod a Platone est luculente dictum, si modo id exprimere Latine potuero. *Plin.* 4. *Ep.* 18. Quædam epigrammata æmulari Latine et exprimere tentavi. — d) Item *exprimere* dicitur, qui distincte verba profertur, *esprimere, articolare*. *Cic.* 3. *Orat.* 11. 41. Exprimere litteras putius, aut obscurare negligentius. *articulare affectatamente*. *Quintil.* 9. 4. 10. et 11. 3. 104. Exprimere verba. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 65. Septimo fæmæ anno lingua sermonem exprimit. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superioris exempli recitimus.

Expressus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde *Comp. Expressor* sub II. 1. et 2.

I.) Proprie est exstans, eminentis, prominens, *vilevato*. *Cic.* 1. *Nat. D.* 27. 75. Species deorum, quæ nihil concreti habeat, nihil solidi, nihil expressi, nihil eminentis: sitque pura, levis, perlucida. *Id.* 4. *Verr.* 77. 189. Litteræ lituræque omnes (*exscribendo*) asimulata, expressæ, de tabulis in libros trans feruntur. *Quintil.* 8. *proem.* 19. Corpora sana et exercitacione formata et colorata et adstricta et laetis expressa sunt. *h. e.* exstantes habentia lacertorum toros. *Id.* 2. 4. 6. Protinus omnibus membris expressus infans.

II.) Translate. ¶ 1. Generalim est manifestus, apertus, evidens, quasi exstantibus lineamentis formatus, *evidente, espresso, manifesto, chiaro*. *Cic. Cæl.* 5. 12. Habuit Catilina per multa maximarum non expressa signa, sed adumbrata virtutum. *Cf. eumd.* 3. *Tusc.* 2. 3. Est enim gloria solida quædam res et expressa, non adumbrata. *Id.* 3. *Off.* 17. 69. Nos veri juris germanæque justitiæ solidam et expressam effigiem nullam tenemus: umbra et imaginibus utimur. *Id.* *Planc.* 12. 29. Hæc sunt indicia solida et expressa, hæc signa probitatis non fucata forensi specie. *Id.* *Rosc.* *Am.* 22. 62. Exstant oportet expressa sceleris vestigia. *Id.* 1. *Fam.* 7. 9. Hæc profecto vides quanto expressiora quantoque illustriora futura sint. *Quintil.* 9. 4. 138. In proæmiis plerumque summissi, in narratione pleni atque expressi, in argumentis citati, *chiari, schietti*. *Plin.* 5. *Ep.* 15. 3. Cornuto autem quid melius, quid sanctius, quid in omni genere laudis ad exemplar antiquitatis expressius? *più rassomigliante gli antichi costumi*. *Tertull. Resurr. Carn.* 3. Cui expressus aut signatus in hæc causam? aut cui alii rei tale documentum? *Forcellinus* hæc retulit etiam illud *Petron. Satyr.* 118. Curandum, ne sententiæ eminent extra corpus orationis expressæ, sed intexto vestibus colore niteant. ¶ 2. Speciatim de oratione dicitur, et expressus est distincte prolatus. *Cic.* 1. *Off.* 37. 133. Sonus erat dulcis: litteræ neque expressæ, neque oppressæ, ne aut obscurum esset, aut

putidum. articolate affettamente. — Hoc Cicer. loco in vitio ponitur; in laude apud Quintil. 1. 11. 4. Vitia, si qua sunt, oris emendat, ut expressa sint verba, ut suis quæque litteræ sonis enunciantur. *Id.* 1. 1. 37. Expressior sermo. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 42. 59. (119). Minor nobilitas, sed expressior loquacitas generi picarum est. *favella più articolata.*

EX PRINCIPE, m. qui in militia fuit princeps. *Inscript.* apud *Rémier.* 103. GEMTO CASTRORVM LEG. III. AVG. PRO SALVTE ET INCOLVMITATE DD. NN. IMPP. *Diocletiani et Maximiani Augustorum* M. AVRELIUS DEGIIVS V. P. P. N. (h. e. vir perfectissimus præses provincæ Numidiæ) EX PRINCIPE PÆRGRINORVM VOTVM SOLVIT. Adde *alias* apud *eum.* 104. et 2543.; item *alias* apud *Henzen.* 5522. et 6922.

EXPROBRABILIS, e, adject. qui exprobrari potest. *Venat. præfat.* Nec tantum exprobrabile est nesciri, quod horreat, quam patere, quod urat. *Fulgat. interpr. Proverb.* 18. 1. Omni tempore erit exprobrabilis. *Id.* *ibid.* 25. 10. Ne exprobrabilis fiat.

EXPROBRATIO, ðnis, f. 3. actus exprobrandi, opprobrium. — a) Cum Genitivo tantum rei, quæ exprobratur. *Ter. Andr.* 1. 1. 17. Istæc commemoratio quasi exprobratio est immemoris beneficii. *Justin.* 38. 9. 9. Exprobratio levitatis puerilis. *Id.* 1. 8. 13. Exprobratio crudelitatis. — b) Cum Genitivo rei et Dativo personæ. *Liv.* 23. 35. Ne qua exprobratio culquam veteris fortunæ discordiam inter ordines eruet. — c) Absolute. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 4. 19. (57). Carnarum desleria etiam in exprobratione erant.

EXPROBRATOR, ðris, m. 3. qui exprobrat. *Seneca* 1. *Benef.* 1. Exprobratores et exatores. *Id.* 3. *Controv.* 21. ad fin. Oderant me patres, quasi publici mali segregem exprobratorem.

EXPROBRATRIX, icis, f. 3. quæ exprobrat. *Seneca* 7. *Benef.* 22. Ut hæc nimia et exprobratrix memoria subsideret, oblivisci eum, qui dedit, iussimus.

EXPROBRATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXPROBRO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et probrum). Part. *Exprobrans, Exprobratus et Exprobraturus.* — Exprobrare, *οὐδὲν ἔχειν*, est beneficium alteri obicere, vitio quidpiam tribuere, probrare (It. *rinfiaciare, rimproverare; Fr. reprocher, blâmer, imputer a crime; Hisp. reprochar, reprehender, vituperar; Germ. Jemandem etwas vorwerfen, vorhalten, vorrücken; Angl. to upbraid, reproach, reprove*). Occurrit — a) Cum Accusativo rei. *Cic. Amic.* 20. 71. Plerique aut queruntur semper aliquid, aut etiam exprobrant. et max. Odiosum genus hominum officia exprobrantium. *Liv.* 37. 49. Prope exprobrantes virtutem suam in Philippi bello. *Id.* 2. 23. Exprobrat suam quisque militiam. *Curt.* 8. 1. Adjecit, eum exprobratum sibi fuisse vitam a semetipso datam. *Tac.* 1. *Ann.* 44. Supplices et vera exprobrari fatentes orabant, puniret noxios etc. *Cic.* 7. *Verr.* 50. 132. Num casus bellicos tibi exprobrare, aut obicere videor? *ascriventi a colpa.* *Id.* 2. *Orat.* 75. 305. Exprobrare vitia adversarii. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 63. 63. (150). Velut exprobrato furore. — b) Cum Ablativo et præpos. *de. Nepos Epam.* 5. Desine de uxore mihi exprobrare. — c) Sequente Infinito. *Plaut. Mil. glor.* 3. 4. 59. Perzin' servum me exprobrare esse, id quod vi hostili obtigit? *Liv.* 2. 29. Exprobrantibus consulis, nihilo plus sanitatis in curia, quam in foro esse. — d) Sequente quod. *Cic.* 5. *Fam.* 15. Litteræ ipsæ quasi exprobrare videntur, quod in ea vita maneam, in qua etc. — e) Absolute. *Quintil.* 11. 3. 176. Eadem verba mutata pronuntiatione indicant, affirmant, exprobrant. *Id.* 6. 3. 94. Est gratus jocus, qui minus exprobrat, quam potest. *Id.* 11. 3. 92. In exprobrando et coarguendo gestus acer atque instans. *Id.* 11. 3. 16. Dulcis esse debet, non exprobrans sonus.

EX PROCONSÛLE, m. qui proconsulis munere functus est. *Cod. Theod.* 6. 4. 15. Facundus ex proconsule. — Et in plur. num. *Id.* 7. 22. 7. Seu ex vicariis, sive ex proconsulis, seu ex præfectis. *Inscript.* apud *Henzen.* 6904. POSTVLANDAM (statuam) ESSE CREDIDIT QUOD NVLLI PROCONSÛLV M VEL EX PROCONSÛLVIBVS STATVENDAM ANTEA POSTVLARIT.

EXPRŌDIFA, exclusa. *Gloss. Isid.*

EXPRŌMISSIO, ðnis, f. 3. actus exponitendi, serio facta promissio. *Ulp. Dig.* 4. 3. 7. § 8. Si patronus nollit expromissionem ipsum manumissum

accipere. Ita *Haband.*, illi rectius expromissio- nem.

EXPRŌMISSOR, ðris, m. 3. qui pro se, vel pro altero quocumque modo promittit: expromissor autem est plus quam fidejussor, nam hic, nisi excusso debitor, conveniri non potest; ille vero potest, quia totam obligationem in se recepit: fidejussor porro est idem atque appromissor. *Ulp. Dig.* 42. 1. 4. Idoneum expromissorem habere. *Cajus ibid.* 18. 1. 53. Expromissore, aut pignore dato. *Alde Ulp. ibid.* 4. 3. 7. § 8. *V.* voc. præced.

EXPRŌMITTO, mittis, misi, missum, mittere, a. 3. (ex et promitto) idem quod promitto, recipio vel pro me, vel pro altero: ex enim auget. *Varro* 2. *R.* 2. 5. Quum emptor dixit: tanti sunt mi emptæ? et ille respondit, sunt: et expromisit nunquos. *Al. perperam leg.* exprompsit. *Ulp. Dig.* 23. 3. 36. Debitor mulieris, jussu ejus, pecuniam viro expromisit. *Paul. ibid.* 16. 1. 23. Si mulieri dederim pecuniam, ut eam creditori meo solvat, vel expromittat.

EXPRŌMO, prŏmis, prŏmissi vel prŏmissi, prŏmptum vel prŏmptum, prŏmère, a. 3. (ex et promo). Part. *Expromptus* II. 1. et 2. — Expromere, *προφέρειν*, est promere, depromere, efferre, educere (It. *tirar fuori, cavare; Fr. tirer de, faire sortir, faire paraître; Hisp. tirar, sacar a fuera; Germ. hervorbringen, herausnehmen, - holen - oder bringen; Angl. to draw out, draw or bring out*).

I.) Proprie. *Plaut. Mil. glor.* 3. 2. 18. Heminas octo exprompsi in urceum. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 72. 93. (199). Simia condidit in thesauros maxillarum cibum -, mox inde sensim ad mandandum manibus expromit. *Virg.* 2. *Æn.* 279. ipse videbar Compellare vitum et mæstas expromere vices.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. — a) Cum Accusativo rei. *Plaut. Mil. glor.* 4. 2. 64. Exprome benignum ex te ingenium. *Ter. Andr.* 4. 3. 8. Mihi ad hanc rem exprompta memoria atque astutia opus est. *Lucret.* 2. 387. Quid id est, animum quod percipit ipsum, Quod movet et varios sensus expromere cogit. *Catull.* 65. 3. Nec potis est dulces Musarum expromere fetus Mens animi. *h. e.* edere, *dar fuori.* *Cic.* 2. *Att.* 12. 2. Deinde suum exprompsit odium. *Id. Mil.* 13. 33. In meo inimico crudelitatem exprompsisti tuam. *Id.* 2. *Cat.* 10. 22. Quorum omnis industria vitæ et vigilandi labor in antelucanis cœnis expromitur. *h. e.* profertur, adhibetur. *Id. Orat.* 36. 125. Quum causa ea incidit, in qua vis eluquentiæ possit expromi. *Seneca Troad.* 106. Nunc vires exprome dolor tuas. — Et alio sensu *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 72. Vel hilarissimum convivium hinc indidem expromam tibi. *ti prevederò d'un commensale.* — b) Absolute. *Plaut. Bacch.* 4. 4. 9. Servus nisi habet multipotens pectus, ubicumque usus siet, pectore expromat suo. ¶ 2. Speciatim de oratione, et significat exponere, narrare, enunciare, dicere, *dicere, spiegare, manifestare.* — a) Cum Accusativo rei. *Ter. Heaut.* 3. 3. 14. Nemo est meorum amicorum bodie, apud quem expromere omnia mea occultata audeam. *Cic.* 2. *Legg.* 7. 17. Sed jam exprome, si placet, istas leges de religione. *Fronto de eloq.* (edente iterum *A. Mai*) p. 234. Thersitæ verbis exprompta sententia. *Sic Tac.* 12. *Ann.* 9. Expromere sententiam. et *Capell.* 1. p. 2. Quidquid ille (*Jupiter*) exprompta sententia dictaverit. *Rursus Tac.* 4. *Hist.* 85. Mucianus quod diu occultaverat, ut recens exprompsit: quoniam benignitate deum fractæ hostium vires forent etc. *Catull.* 64. 223. multas expromam mente querelas. *Ovid.* 3. *Fast.* 725. expromere causas. — b) Sequente Infinito. *Tac.* 16. *Ann.* 1. Expromit, repertum in agro suo specum altitudine immensa. *raccontat.* — c) Sequente relativo. *Cic.* 2. *Divinat.* 72. 150. Conferre causas, et quid in quamque sententiam dici passit, expromere. *Liv.* 29. 1.; et *Curt.* 4. 10. Quid sentirent, expromere jubet.

EXPRŌMPTUS vel expromptus, a, um. *V.* voc. præced.

EXPRŌPÉRATUS, a, um, particip. ab inosit. *ex-propero*, valde properatus. *Inscript.* apud *Gruter.* 669. 10. HIC AQUILAE CINERES MISERABILIS VRNA SEPVLTOS CONTEGIT; ET PATIS EXPROPERATA NIMIS. OCCIDIT INFELIX COEPTO MODO FLORE JUVENTAE etc.

EX PRŌTECTORIBUS, m. plur. qui fuerunt protectores. *Cod. Theod.* 7. 21. 1. Ideoque si qui ex protectoribus, vel ex præpositis, vel ex tribunis

epistolas reportaverint. Adde *Inscript.* apud *Gruter.* p. 1056.

EXPROXIMUS, i, m. 2. qui proximitas dignitate functus est. *Impp. Theod. et Valent. Cod.* 12. 9. 1. Hoc beneficium ad proximos etiam sacrorum scriniorum et proximis volumus propagari.

EXPÛBET, est quasi pudet. *Gloss. Placid.* edente *A. Mai* p. 456.

EXPÛDORATUS, a, um, particip. ab inosit. *expudoro*, qui omnem pudorem exuit. *Petron. fragm. Traqur.* 39. *Burnmann.* Habet frontem expudoratam.

EXPUGNABILIS, e, adject. qui expugnari potest. I.) Proprie. *Liv.* 33. 7. Urbis terra marique expugnabilis est.

II.) Figurate apud Poetas. *Stat.* 4. *Theb.* 836. de fluvio. tuus et nulli ruis expugnabilis astro. *h. e.* nulla canicula exsiccare potes. *Id.* 9. *ibid.* 103. situ non expugnabile robur. *h. e.* quod corrumpi non potest.

EXPUGNATIO, ðnis, f. 3. actus expugnandi; et occurrit — a) In singulari numero. *Cic. pro leg. Manil.* 5. 13. Ut ipsorum adventus in urbes sociorum non multum ab hostili expugnatione differant. *Cæs.* 7. *B. G.* 36. De expugnatione urbis desperavit. *Sueton. Claud.* 21. Eddidit in Martio campo expugnationem direptionemque oppidi. *Id. Cæs.* 2. Expugnatio Mitylenarum. *Tac.* 15. *Ann.* 4. Expugnationem sumere. — b) In plurali numero. *Cic.* 11. *Att.* 23. 3. Nocturnæ (ædium) expugnationes. *Fellej.* 2. 98. Gentes ferocissimas nunc acie, nunc expugnationibus in pristinum pacis redegit modum.

EXPUGNATOR, ðris, m. 3. qui expugnat.

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Invent.* 50. 93. Expugnator urbis. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 38. 39. (126). Rex Demetrius, expugnator cognominatus. *πολιωρητης.*

II.) Translate. *Cic.* 3. *Ferr.* 4. 9. Non adulterum, sed expugnationem pudicitiae. *Stat.* 4. *Theb.* 363. pecoris lupus expugnator opimi.

EXPUGNATORIUS, a, um, adject. ad expugnandum pertinens. *Tertull. Anim.* 57. Expugnatoria dominatio.

EXPLGNATRIX, icis, f. 3. quæ expugnat. *Cassiod. de anim.* 11. Animæ carnem illam expugnatricem humani generis per quemq. debellant.

EXPUGNATUS, a, um, quæ EXPUGNO.

EXPUGNAX, æcis, adject. omn. gen. qui valde expugnat. *Ovid.* 14. *Met.* 20. sive aliquid regni est in carmine, carmen Ore move sacro; sive expugnatio herba est, Cere tentatis operosa viribus herbæ. *Al. leg.* expugnatio: *V. Bach.* et *Jahn.* ad h. l.

EXPUGNO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et pugno). *Expugnassere* pro *expugnatum esse*, prisco dicendi modo, est *Plauti Amph.* 1. 1. 54. Sin aliter sient animati, sese suavia vi eorum oppidum expugnassere. — Part. *Expugnans* I. 2. et in fin.; *Expugnatus* I. 1. et 2. et II.; *Expugnandus* I. 2. — Expugnare, *καταπλερεω*, est pugnando vincere, aut capere (It. *espagnare, combattendo vincere o prendere; Fr. prendre d'assault, de force, vaincre; Hisp. expugnar, ganar a fuerza de armas; Germ. erobern, erstarimen, einnehmen; Angl. to take by storm, force or assault, to conquer, vanquish*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu dicitur de oppidis et locis munitis. *Cæs.* 2. *B. G.* 12. Id oppidum ex itinere oppugnare conatus, expugnare non potuit. *Id.* 2. *ibid.* 10. et 3. *ibid.* 14. et 23. Expugnare oppidum. *Id.* 3. *B. C.* 55. Nonnullas urbes per vim expugnavit. *Sic Liv.* 2. 12. Expugnare urbem. *Sall. Jug.* 23. Circum armis. *Cæs.* 2. *B. G.* 9. et 3. *ibid.* 1. castellum. *Nepos Agesil.* 3. Loca multa expugnata. *Poetice Lucret.* 2. 1144. Expugnata mœnia mundi. ¶ 2. Latiori sensu *expugnari* dicuntur res ipsæ, aut homines, qui pugnando ab aliis hominibus capiuntur. *Cæs.* 3. *B. G.* 15. Expugnatis compluribus navibus — singulas nostri consecrati expugnaverunt. *Justin.* 7. 6. Thessaliam improvisis expugnat. *Plaut. Pseud.* 4. 7. 76. Expugnare carcerem. *Ter. Eun.* 4. 7. 3. ædes. *Sall. Jug.* 44. villas. *Tac.* 14. *Ann.* 25. presidium. *Liv.* 37. 25. Philippus et Nabis expugnati. *Curt.* 9. 4. Inklusos mœnibus expugnati. *Id.* 6. 6. a *med.* Ad expugnandos eos, qui edita montium occupaverat, redit. *Justin.* 3. 5. Messenii, quam virtute non possent, per insidias expugnati. *Tac. Agric.* 41. Tot militares viri cum tot cohortibus expugnati et capti. *Adde Flor.* 2. 2. — Iluc ferri potest et illud *Plaut. Bacch.* 4. 9. 5.

Non Pelides tormento fuit, prae ut ego herum expugnabo meum, sine classe sineque exercitu et tanto numero militum. Cepi, expugnavi amantem heredi filio aurum ab suo patre. — Item istud *Stat.*, ubi pro oppugnare occurrit, 6. *Theb.* 777. ut praecipuus cumulo salit unda minantes In scopulis et fracta redit; sic ille furentem Circuit expugnans.

II.) Translate. — 1.) Raro de rebus physicis, quae alia quomodocumque domant. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 27. 31. (138). Flumina id oppidum expugnare. *atterrarono. Id.* 5. *ibid.* 24. 20. (85). Ruphrates Taurum montem expugnat. *h. e.* irrumpit, perfringit, permeat. *Id.* 28. *ibid.* 19. 45. (159). Lacte equino venena et toxica expugnantur. — 2.) Saepius de abstractis et de animo pro vincere, domare, et occurrit — a) Cum Accusativo. *Cic. Cluent.* 13. 36. Opphonicus sperare cepit, hoc se Avillio tamquam aliqua machina adnota capere Asinii adlescentiam et fortunam ejus patrias expugnare posse. *impossessarsi per forza. Id. Cael.* 29. 53. Expugnare pudicitiam. *Liv.* 37. 56. *ad fin.* pertinaciam legatorum. *Colum.* 10. *Il. R. praefat.* 3. Propositum meum expugnavit sicquens postulatio tua. *Petron. Satyr.* 126. Expugnata paupertas. *h. e.* victa aucto patrimonio, *superata. Flor.* 3. 1. Jugurtha in Scaurum ipsos Romani imperii mores expugnaverat. *h. e.* Scaurum pecunia corrumpendo. *Cf. Martial.* 13. 123. Quam tua centenas expugnat sportula civis. *h. e.* tibi conciliet. *Cic.* 2. *Verr.* 2. 4. Nihil tam sanctum, quod non violari, nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia possit. *Id.* 4. *Parad.* 1. 27. Sapientis animus magnitudine consilii, tolerantia, virtutibus — vincit et expugnabitur. *Stat.* 4. *Theb.* 187. Mens expugnata fatiscit. *Sueton. Tib.* 21. Expugnatus precibus uxoris. *Expugnatus* absolute eodem sensu occurrit apud *eum.* *Ces.* 1. et *Vesp.* 22. — Huc pertinet et illud *Ovid.*, ubi expugnare ponitur pro perficere, 9. *Met.* 617. Nam primum (si facta mihi revocare liceret) Non capisse fuit, caepa expugnare secundum. *Cf. Cic.* 3. *Verr.* 16. 44. Quanta iste cupiditate istam sibi legationem expugnavit! *h. e.* vi obtinuit. — b) Sequentem partem, et significat vi obtinere, extorquere, pervenire, *ottenere a forza. Cic.* 4. *Verr.* 52. 130. Certe aliqua ratione expugnasset iste, ut dies tollerentur. *Petron. Satyr.* 108. Egre expugnavit, ut etc. a grande stento ottenne, che etc. — Hinc Part. praes. *Expugnans, antis*, adjective quoque occurrit, unde *Comp. Expugnantis* apud *Ovid.* 14. *Met.* 20., ut quidem *leg. Bach, Jahn* et alii: *V. EXPUGNAX.*

EXPULLULO, as, are, n. 1. valde pullulo. *Isid.* 17. *Orig.* 7. Haec arbor, simul ut excelsa fuerit, tamquam silva expullulare consuevit.

EXPULSATUS, a, um, *V. EXPULSO.*

EXPULSIM, adverb. antiqui dixerunt pro expellendo, ut *caesum* pro caedendo. *Varro* apud *Non.* p. 104. 29. *Merc.* Vidabis pueros pila expulsim ludere.

EXPULSIO, ōnis, f. 3. actus expellendi. *Cic.* 6. *Parad.* 2. 46. Qui expulsiones vicinorum, qui latrocinia in agris, etc. *Theod. Priscian.* l. 2. part. 1. c. 13. At quum per vias expulsivis eorum (*humorum*) impetus torrens et repentinus eruperit, sic, si possumus, praesens periculum removemus.

EXPULSIVUS, a, um, adject. qui expellit, seu viam expellendi habens. *Cassiod. de anim.* 6. Virtus animae expulsiva, quae, ut natura fiat libera, sibi nocitura depellit.

EXPULSO, as, avi, atum, are, a. 1. *frequentat.* ab expello. Part. *Expulsatus* I. — Expulso est frequentat. pulsando executio.

I.) Proprie. *Ammian.* 23. 6. Seleucia per duces expulsata. *h. e.* pulsata, vexata, afflictata, adeoque expugnata.

II.) Figurata. *Martial.* 14. 46. Si me mobilibus scis expulsare sinistris, Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

EXPULSOR, ōris, m. 3. qui expellit. *Cic. Quinct.* 8. 30. Iste homo acerrimus bonorum possessor, expulsor, ereptor, annum et sex menses nihil petit. *Vepos Dion.* 10. Expulsor tyranni.

EXPULSUS, a, um, *V. EXPELLO.*

EXPULTRIX, icis, f. 3. quae expellit. *Cic.* 5. *Tusc.* 2. 5. O vitae philosophia dux, o virtutis indagatrix, expulsitque vitorum!

EXPUMICO, as, are, a. 1. (ex et pumex) pumice pulso. Occurrit translate tantum apud *Tertull.* ad-

vers. *Valent.* 16. Hic, opinor, susceptum ab omnibus injuriis passionis expumicat.

EXPŪMO, *V. EXSPUMO.*

EXPUNCTIO, ōnis, f. 3. actus expungendi. *Tertull. Idolol.* 16. Operæ nea expunctio. *h. e.* praestatio. *V. EXPUNGO* sub *B. II.*

EXPUNCTOR, ōris, m. 3. qui expungit et delet. *Tertull. Orat.* 1. Expunctor totius retro vetustatis.

EXPUNCTUS, a, um, *V. voc. seq.*

EXPUNGO, pungis, pungi, punctum, pungere, a. 3. (ex et pingo). Part. *Expunctus* sub *A. I.* et sub *B. I.* — Expungere duo diversa significat, scilicet *A)* Notatis punctis delere; aut *B)* Notatis punctis ultimam manum calculo imponere.

A) Expungere, ἐξάδειξω, est notatis punctis, quod scriptum est, delere (*It. cancellare*; *Fr. effacer, rayer*; *Hisp. borrar, testar, deshacer*; *German. ausstechen, auspunctiren*; *Angl. to blot out, efface, expunge*).

I.) Proprie expungi dicitur nomen, quum, persoluta pecunia, debitoris nomen ex tabulis accepti et expensi deletur: item milites expungi dicuntur a militia, quum nomina eorum ex albo eraduntur et ipsi a militia remouentur: item iudices dicuntur expungi, quando amouentur a iudicando, velut erasi ex albo iudicum; id enim fiebat punctis circumscriptis, vel, ut affirmat *A. Malus* in praefat. ad *Cic. lib. de republ.* p. 36., superne, raro inferne notatis. *Plaut. Cist.* 1. 3. 41. Nunc quid reliquum restat, volo persolvere, ut expungatur nomen, ne quid debeam. (Huc pertinere videtur illud *Seneca Ep. 9. in fin.* Quam vocem tu boni consule, etiamsi hunc diem jam expunxi. *h. e.* persolvi quod hoc die debebam; atque adeo hujus diei nomen rationesque confeci, *ho saldata la partita di questo di.* et illud 4. *Benef. sub fin.* Rejiciendi genus est, protinus aliquid invicem mittere, et munus munere expungere. *h. e.* beneficio accipiendo dandoque pario facere. *Forcellinus* haec duo *Seneca* loca ad posteriore paragr. *B. I.* retulit.). Ceterum *Plaut. Curc.* 4. 4. 29. Miles pulvere centuriam expuncto in manipulo. *Papinian. Dig.* 49. 16. 15. Ex causa desertionis notatus, temporis, quo in desertione fuit, stipendiis expungitur. *h. e.* privatur stipendiis ejus temporis. *Sueton. Claud.* 15. Decurias iudicum expungere. *h. e.* discutiere et ordinare, qui retinendi essent, quive dimittendi. *Forcellinus* putat hoc *Sueton.* loco ductum esse metaphoram ab expungendis rationibus: *V. infra sub B. I.* — Hinc figurata *Plaut. Pers.* 5. 2. 66. Heu! notes pervellit. *fab.* Licet: jamdiu saepe sunt expunctae. *h. e.* παρατάμψ, pervulsae, depilatae.

II.) Translate est extrudere, expellere, loco movere. *Pers.* 2. 12. pupillumve utinam, quem proximus heres Impello, expungam. — Apud *Plaut.* in *suppositis Amph. Di nostram fidem,* v. 27. expungere gloriam partam, est auferre.

B) Expungere est etiam notatis punctis ultimam manum calculo imponere, rationes perficere adeoque in ordinem redigere, terminare un conto, metterlo in chiaro, metterlo in ordine, liquidarlo.

I.) Proprie. *Bernogen. Dig.* 44. 3. 4. Reipublicae rationes subscriptae et expunctae, adversus eum quidem, qui administraverit, ultra viginti, adversus vero heredem ultra decem annos retractari non possunt. *h. e.* disunctae, examinatae, confectae. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 26. 24. (95). Ausus est annuere posteris stellas ac sidera ad nomen expungere. *h. e.* descriptis astrorum nominibus, eorum singula veluti appellare et eorum nomina rationes conficere. *Tertull. Cor. mil. init.* Proxime facta est liberalitas praestantissimorum imperatorum: expungebatur milites laureati. *h. e.* donabantur ab imperatoribus milites: eorum autem nomina, qui donati acceperant, notabantur, ne his quis acciperet.

II.) Translate est conficere, disponere, in ordinem colligare. *Tertull. Apolog.* 35. Expungere effectum. *Id. ibid.* 21. adventum. *Id. ibid.* 35. vota et gaudia Caesorum. — *NB.* Expungere pro pungere legunt nonnulli apud *Martial.* 7. 83. et 8. 52.; sed utrobique alii expingere. *V. EXPUNGO.*

EXPŪO, *V. EXSPŪO.*

EXPURGATIO, ōnis, f. 3. actus expurgandi; et figurate excusatio. *Plaut. Amph.* 3. 3. 10. Habui expurgationem; facta pax est. *h. e.* excusationem. Adde *eum.* *Merc.* 5. 3. 4. *V. voc. seq. II.* 2.

EXPURGO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et purgo).

Part. *Expurgandus* I. et II. 1.; *Expurgaturus* II. 2. — Expurgo est idem quod purgo, vel omnino purgo (*It. nettare, purgare*; *Fr. nettoyer, emunder, purger*; *Hisp. limpiar, purgar, purificar*; *German. reinigen, säubern*; *Angl. to purge, cleanse, purify*).

I.) Proprie. *Colum.* 4. *R. II.* 24. 5. Si trunci pars peraruit, aut cavata vitis est, dolabella convenit expurgare quidquid emortuum est. *Id.* 2. *ibid.* 9. 11. Quam amplior messis provenierit, quidquid exteretur, capisterio expurgandum erit. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 14. 87. (142). Aristolochia sordida ulcera expurgat. *Sillig* vero leg. *purgat. Id.* 23. *ibid.* 7. 64. (126). Caprificus lepras, psoras, lichenas, lentiginis expurgat.

II.) Impropie. ¶ 1. Figurata de oratione. *Cic. Brut.* 74. 259. Expurgandus est sermo. — De animo *Horat.* 2. *Ep.* 2. 52. sed, quod non desit, habentem Quae poterunt unquam satis expurgare cicuta, Ni etc.? ¶ 2. Translate ponitur pro excusare, a culpa se liberare, objecta criminis refellendo. *Plaut. Capt.* 3. 4. 87. Me expurgare tibi volo. *Id. Mil. glor.* 2. 6. 17. Tunc te expargas mihi? *Gell.* 7. 3. Legatos miserunt, qui temeritatem quorundam popularium suorum deprecarentur, et fidem consiliumque publicum expurgarent. *Tac.* 16. *Ann.* 24. Requirens objecta, et expurgatum asseverans.

EXPŪTATUS, a, um, *V. EXPŪTO.*

EXPŪTESCO, is, ere, n. 3. (ex et putesco) penitus putesco. *Plaut. Curc.* 2. 1. 26. Dum intestina exputescent tibi. *Al. leg.* exputescent.

EXPŪTO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et puto). Part. *Expulatus* II. — Exputare est ramos superfluos ex arboribus, vel sarmenia ex vitibus resecare.

I.) Proprie. *Colum.* 3. *R. II.* 15. 3. Velut veterenam vitem totam exputare. *Id.* 11. *ibid.* 2. 12. Pallos una opera caedere, et expulatos aquere centum numero potes. Adde *eum.* 5. *ibid.* 6. 31.

II.) Translate ponitur pro cogitare, mente volvere, perpendere, ratiocinari. *Plaut. Trin.* 2. 1. 8. Sic faciam, opinor: utramque rem simul exputem; judex sim. *Plinius* apud *Cic.* 10. *Fam.* 24. 6. Quae mens eum, aut quorum consilia a tanta gloria avocant, exputare non possum.

EXPŪTRESCO, *V. EXPŪTESCO.*

EXQUÆRO, is, etc. et

EXQUÆSITUS, a, um, *V. EXQUIRO* sub init.

EXQUÆSTOR, *V. IN EXCONSOLE.*

EXQUIRO, quiris, quiriti, quisitum, quirere, a. 3. (ex et quero). *Exquerere* pro *exquirere* legitur apud *Plautum*; sic *exqueris* in *Bacch.* 4. 4. 70., *exquisivero* in *Capt.* 2. 2. 43., et *exquisitum* in *Stich.* 1. 2. 50.: quamquam apud *eum.* legatur *exquisis* in *Amph.* 1. 1. 186., *exquisivero* in *Capt.* 2. 2. 1. et *Hud.* 2. 2. 24., *exquisitum* in *Capt.* 3. 4. 165., *Amph.* 2. 1. 81. et 2. 2. 159. et sibi. — Part. *Exquirens* et *Exquirendus* sub *a.*; *Exquisitum* sub *a.*, et in *fin.*; *Exquisiturus* sub *e.* — *Exquirere*, ἐξεράζω, est diligenter inquirere (*It. cercare diligentemente, informarsi*; *Fr. chercher avec soin, rechercher, s'informer*; *Hisp. buscar, inquirir diligentemente, solicitar, informarse*; *German. ausforschen, etwas genau erforschen, sich erkundigen, fragen, erinnen*; *Angl. to search out, inquire diligently into, informel.* Occurrit — a) Cum Accusativo rei, quae exquiritur, addito interdum Ablativo persone, ex qua res exquiritur. *Plaut. Capt.* 2. 2. 4. Jam ego revertar intra, si ex his quae volo exquisivero. *Id. ibid.* 2. 2. 43. Ego ex hoc, quae volo, exquisivero. *Id. Stich.* 1. 2. 50. Quid istuc est, quod huc exquestum mulierum mores venis? *Id. Amph.* 2. 1. 81. et 2. 2. 159. Mi istuc primum exquisito est opus. *h. e.* opus est, me hoc exquirere. *Cic.* 2. *Divinat.* 20. 46. Quum ex te causas divinationis exquirerem. *Id.* 7. *Att.* 12. 4. A te nihil dum certi exquiro, sed quid videatur. Similiter urbane *Id.* 7. *ibid.* 18. 3. Sed haec non nimis exquiro a Graecis. *h. e.* non exspecto, non postulo. *Id. Fat.* 4. 2. Exquirentes ea consilia, quae ad pacem pertinerent. *Id. pro leg. Manil.* 17. 51. Omnis auctoritatis, ipsa re ac ratione exquirere possumus veritatem. *Id.* 2. *Divinat.* 12. 28. Soli sumus; licet verum exquirere sine invidia, mihi praesertim de plebisque dubitanti. *Id.* 1. *Off.* 36. 132. Cogitatio vero exquirendo maxime versatur. *Id.* 5. *Tusc.* 23. 66. Mens rationibus agitandis exquirendisque alitur. *Id.* 6. *Verr.* 5. 10. Noli ejus facta ad antiquae reli-

gloria rationem exquirere. Cf. *eumd. Orat.* 49. 163. Verba legenda sunt potissimum bene sonantia, sed *na*, non ut poetae, exquisita ad sonum, sed sumpta de medio. *Id.* 4. *Phil.* 2. 5. Quem appellare possumus eum, contra quem qui exereit ducunt, iis senatus arbitratur singulares exquirendos honores? *h. e.* conferendos, procurare, procacciare. *Cæs.* 3. *B. C.* 3. Consilio convocato, sententias exquirere. *Id.* 1. *B. G.* 41. Itinere exquisito per Divitiacum informatosi della strada. *Tac.* 6. *Ann.* 8. Exquirere abditos sensus alicujus. — Et cum addito Infinito. *Plaut. Capt.* 3. 4. 105. Satis istuc mihi exquisitum est, fuisse hunc servum, sono informato abbatanza, che etc. — *b)* Raro admodum cum Accusativo personæ. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 91. Idem ego dicam, si me exquiret miles. Cf. *Ter. Hecyr.* 5. 2. 7. Ancillas dedit: quo lubet cruciatus per me (*h. e.* me auctore et permittente) exquire. — *c)* Cum Ablativo personæ et præpos. *de. Cic. Deiot.* 15. 42. Exquire de Blesamio, nunquid ad regem contra dignitatem tuam scripsit. *Informati di Blesamio*, inquire ab aliis de Blesamio. Cf. *eumd.* 13. *Att.* 22. 1. De Varrone non sine causa, quid tibi placeat, tam diligenter exquiri. *Sueton. Cat.* 33. Exquisitum se vel fliculis de Caesonia sua, cur etc. *h. e.* a Caesonia: *che ruercherebbe di Caesonia per via di tormenti.* — *d)* Sequente relativo. *Plaut. Aulul.* 4. 10. 70. Exquire, sit ne ita, ut ego prædico. *Cic.* 1. 147. Secum et cum aliis, qui in eo peccatum sit, exquirere. Adde allata sub *c.* — *e)* Absolute. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 3. 7. Neque nos studium exquirendi defatigati relinquemus. — Hinc Part. præter. pass.

Exquisitus, a, um, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Exquisitor* et Sup. *Exquisitissimus*; et est diligenter quæsitus, atque adeo exiguus, singularis, excellens, lectus, *cercato con diligenza, sceltos, squisito.* — *a)* Posit. *Cic.* 1. *Orat.* 58. 260. Ipsi omnia, quorum negotium est, consulta ad nos et exquisita deferunt. *ben esaminata. Id.* *Brut.* 79. 274. Reconditæ exquisitæ sententia. *Id.* 1. *Off.* 37. 133. Uti exquisito iudicio litterarum. *fin.* *Id.* 1. *Fin.* 9. 30. Sentiri hoc putat, ut calore ignem, nive esse albam, dulce mel: quorum nihil oportere exquisitis rationibus confirmare; tantum satis est admoerere. *Id.* 1. *ibid.* 1. 1. Summis ingenii exquisitaque doctrina philosophi. *Id.* 2. *Orat.* 41. 175. Non est exquisita artis prescribere; sed mediocri ingenii iudicare. *Id.* 3. *Off.* 27. 100. Ad crudelissimum hostem et ad exquisita supplicia proficisci. *Id.* *Brut.* 27. 104. Semper habuit exquisitos e Græcia magistros. *Id.* 1. *Off.* 36. 130. Munditia non odiosa, neque exquisita nimis. *Id.* *Pis.* 27. 67. Nihil apud bone lautum, nihil elegans, nihil exquisitum. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 35. 58. (119). Exquisitis opulis saginari. — *b)* Comp. *Cic. Brut.* 82. 263. Accuratus et exquisitis dicendi genus. *Quintil.* 11. 1. 33. Verba exquisitiora. — *c)* Sup. *Cic.* 4. *Phil.* 3. 6. Laudare quempiam exquisitissimis verbis. *Id.* 2. *de republ.* 21. Tarquinus omnibus iis artibus, quas ipse didicerat, ad exquisitissimam consuetudinem Græcorum Servium erudit. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 33. 39. (211). Sententia exquisitissimæ subtilitatis. *Sil. lig. legit Scientia.*

EXQUISITE, adverb. Comp. *Exquisitus* et Sup. *Exquisitissime.* — Exquisite est diligenter perquirendo, atque adeo accurate, exacte, studiosè, cum cura. *Cic. Brut.* 80. 277. Quam de eo crimine accurate et exquisite disputavisset. *Id.* *ibid.* 93. 322. Exquisitis stauere litteris. *Id.* 1. *Tusc.* 48. 116. Rationes eæ, que exquisitius a philosophis colliguntur. *Quintil.* 8. 2. 24. Id demum eleganter atque exquisite dictum pulant, quod interpretandum sit. *Id.* 12. 10. 75. Exquisitis dictum. *Gell.* 13. 7. Aristoteles libros de animalibus exquisitissime composuit. *Tiro Tull.* apud *Gell.* 10. 1. Eam rem Pompejus exquisitissime retulit ad doctissimas civitates.

EXQUISITIM, adverb. idem quod *exquisite.* *Farro* apud *Von.* p. 543. 29. *Merc.* Eger medicos exquisitim convocabas, ut convalesceres.

EXQUISITIŌ, ōnis, f. 3. inquisitio, investigatio. *Imp. Justinian. Cod.* 5. 9. 9. *extr.* Neque aliam in ea re exquisitonem fieri. Adde *ibid.* 7. 17. 1. *Fulgat. interpr. Sap.* 14. 12. Initium enim fornicationis est exquisitio idolorum.

EXQUISITOR, ōris, m. 3. qui exquirat. *Fulgat. interpr. Baruch.* 3. 23. Exquisitores prudentiæ et

intelligentiæ. *Cassiod.* 7. *Variar.* 5. Archimedes quoque subtilissimus exquisitor cum Metrobio tibi semper assistat. *Jornand. Get.* 37. Ut erat consiliorum in rebus bellicis exquisitor.

EXQUISĪTUS, a, um, *V.* EXQUIRO in fin.

EXRADĪCĀTUS,
EXRADĪCĪTUS et

EXRADĪCŌ. *V.* ERADICATUS, ERADICITUS, ERADICO.

EXRŌGĀRE est ex lege veteri aliquid eximere per novam legem. *Paul. Diac.* p. 82. 2. *Müll.* V. ABROGO.

EXRŪMĪNANS. *V.* EXGRUMANS.

EXSATIABILIS, e, adject. qui exsatiari potest. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 33.

EXSĀCRĪFĪCŌ, as, are, a. 1. idem quod sacrifico. *Vet. Poeta* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 21. 42. Exsacrificabat hostis balantibus.

EXSĀVĪŌ vel *exævio*, is, ire, n. 4. (ex et sævio) sævire desino. *Liv.* 30. 39. Stetit ibi, dum retiquum tempestatis exsæviret.

EXSANGUĪNĀTUS vel *exanguinatus*, a, um, partic. ab inausit. *exsanguino*, *exsanguis*, imbecillis. *Vitruv.* 8. *proem.* Animalia si fuerint sine humoris potestate exsanguinata et exsucta.

EXSANGUIS vel *exanguis*, e, adject. (ex et sanguis) *avaiques*, sine sanguine, ex vulnere aut morbo (it. senza sangue, *esanguè*; Fr. qui n'a plus de sang; Hisp. sin sangre; Germ. blutlos; Angl. without blood, *bloodless*).

I.) Proprie. *Lucret.* 3. 721. unde animantium copia tanta Exos et exsanguis. *Cic. Sext.* 37. 79. Jaccens et concisus plurimis vulneribus, extremo spiritu exsanguis et confectus. *Id.* *Pis.* 36. 88. Exsanguis et mortuus concidisti. Cf. *Liv.* 29. 9. Ipsam hostiliter lacerant, et prope exsanguem, naso auribusque mutilatis, relinquunt. *Rursus Cic. Sext.* 10. 24. Homines enervati atque exsanguis. *Id.* 7. *Ferr.* 49. 130. Exsanguium corpora mortuorum. *Virg.* 6. *Æn.* 401. Exsanguis umbræ. *h. e.* animæ defunctorum.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro pallido, pallente. *Vetus Poeta* apud *Cic.* 3. *Tusc.* 12. 26. Lacrima peredere humore exsanguis genas. *Cic. Harusp. resp.* 1. 2. Exsanguis atque æstuans se ex curia repente proripuit. *Virg.* 2. *Æn.* 212. Diffugimus visu exsanguis. *Ovid.* 9. *Mel.* 224. Exsanguis meta. *Id.* 4. *ibid.* 267. Exsanguis herbæ. — Poetice causalem quoque vim habet, et est qui pallere facit. *Horat.* 1. *Ep.* 19. 18. Exsanguis cuminum. *h. e.* quod pallidos et exsanguis reddit, ut *Plin.* 20. *Hist. nat.* 14. 57. (159). docet. Sic *Claudian.* 2. in *Rufin.* 130. exsanguis *Rufinum* percussit horror. Cf. *Ovid.* 15. *Mel.* 627. Pallidaque exsanguis squalabant corpora tabo.

¶ 2. Item ponitur pro eo, qui nervis ac viribus caret. *Cic.* 4. *Herenn.* 11. 16. Aridum et exsanguis orationis genus. *Sic Tac. Dial. de orat.* 18. Calvum Ciceroni visum exsanguam et atritum. *Ovid.* 3. *Trist.* 1. 55. Aspicias exsanguis rhartam pallere colore? *Gell.* 13. 20. Muta, ut urbis dicas: nimis exilis vox erit et exsanguis. *Stat.* 11. *Theb.* 323. exsanguis crudescunt luctibus anni. *h. e.* anni senectutis. *Id.* 5. *ibid.* 325. Exsanguis imperium et mestam sine culmine Lemnon. *h. e.* ubi domini occisi.

EXSĀNĪŌ, as, are, a. 1. (ex et sanies) saniem extrahere, vel sæpius humore tætro vel crudo, qui quasi quedam sanies est, liberare.

I.) Proprie. *Cels.* 5. 27. *sub init.* Si sæ aridus vulnere imponitur, superque id duobus digitis verberatur, exsaniet enim. *Colum.* 12. *R. R.* 53. 2. de *salsura carnis.* Compositis tergoribus aut frustis vasta pondera imposito, ut exsanietur. *Id.* *ibid.* 47. 10. Patitur pondere pressam bæcam velut exsanari.

II.) Translate. *Tac. Agric.* 19. Causas bellorum exscindere. *Plin. Paneg.* 34. Exscidisti intestinum malum, et provida severitate cavisti, etc.

EXSĀTĪŌ, as, are, a. 1. (ex et saties) saniem extrahere, vel sæpius humore tætro vel crudo, qui quasi quedam sanies est, liberare.

I.) Proprie. *Cels.* 5. 27. *sub init.* Si sæ aridus vulnere imponitur, superque id duobus digitis verberatur, exsaniet enim. *Colum.* 12. *R. R.* 53. 2. de *salsura carnis.* Compositis tergoribus aut frustis vasta pondera imposito, ut exsanietur. *Id.* *ibid.* 47. 10. Patitur pondere pressam bæcam velut exsanari.

II.) Translate. *Tac. Agric.* 19. Causas bellorum exscindere. *Plin. Paneg.* 34. Exscidisti intestinum malum, et provida severitate cavisti, etc.

EXSĀTĪŌ, as, are, a. 1. (ex et saties) saniem extrahere, vel sæpius humore tætro vel crudo, qui quasi quedam sanies est, liberare.

EXSĀTĪŌ, as, are, a. 1. (ex et saties) saniem extrahere, vel sæpius humore tætro vel crudo, qui quasi quedam sanies est, liberare.

ostendas necessitudinem, demonstres quam moleste feras, aliis te id rebus exsatiurum esse persuadeas. *Al. leg. exacturum. Paul. Diac.* p. 81. 7. *Müll.* Exsatiurum, sarcient.

EXSĀTIĀTUS, a, um, *V.* voc. seq.

EXSĀTIŌ, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et satio). Part. *Exsatiatus* I. et II. — Exsatio est omnino satio.

I.) Proprie. *Liv.* 40. 28. Exsatiati cibo vinoque.

II.) Figurata. *Liv.* 38. 54. Ne morte quidem atrocis exsatiari. *Ovid.* 8. *Mel.* 542. Parthaonia tandem Letoia clade Exsatiata domus. *Curt.* 9. 6. Exsatiatae laudii modum ferere. *Sil. It.* 7. 535. Multo cruore exsatiare enses. *Stat.* 9. *Theb.* 14. Exsatiare tela.

EXSĀTŪRĀBĪLIS, e, adject. qui saturari potest. *Virg.* 5. *Æn.* 781. Junonis gravis ira, nec exsaturabile pectus. *Sic leg. optimi Codd. et edit. Alii vero et inexasurabile.*

EXSĀTURĀTUS, a, um, *V.* voc. seq. *EXSĀTŪRO*, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et saturatio). Part. *Exsaturatus* I. et II.; *Exsaturandus* I. — Exsaturatio est omnino satio, saturatio.

I.) Proprie. *Cic.* 5. *Tusc.* 35. 101. Sardanapalus jussit invidi in busto: Hæc hæc, que edii, quæque exsaturata ibido Hauserit. *Ovid.* 5. *Mel.* 19. Bellua exsaturanda visceribus meis.

II.) Figurata. *Cic.* 7. *Ferr.* 26. 65. Alicujus supplicio pascere oculos animumque exsaturare. Cf. *Stat.* 6. *Theb.* 176. vulnere justo Exsaturata oculos. *Virg.* 7. *Æn.* 296. odiis exsaturata quievi.

EXSCALPO vel *excalpo*, pis, psi, ptum, pore, et

EXSCALPTUS, a, um, *V.* EXSCŪLPO.

EXSCENDO, is, ete, *V.* EXSCENDO.

EXSCENSIO, ōnis, f. 3. descensus, eorum præsertim, qui navi egrediuntur. Est vox *Livii* propria et jungitur cum verbo *facere.* — *a)* In singulari numero. *Liv.* 44. 10. ad *fin.* Classis exscensionem ad populandum fecit. *Id.* 28. 8. Quinquere milibus septem ad Erythras exscensionem fecit. *Curt.* 9. 4. 14. Exscensione, ducenta stadia processit, depopulatusque regionem, etc. Adde *Liv.* 37. 17. ubi alii *descensionem*, et 27. 29, et 8. 17., ubi alii *excursionem* reponunt: item 22. 20., ubi pro *exscensione* ab *navibus in terram facta*, al. leg. *excensu facta.* — *b)* In plurali numero. *Liv.* 22. 31. Cn. Servilius Genium consul cum classe centum viginti navium — in Africam transmisit: et, priusquam in continentem exscensione faceret, Meninge insula vastata, etc. Adde *eumd.* 29. 28.

EXSCENSUS, us, m. 4. idem quod *exscensio.* *V.* in voc. præced. sub *a.*

EXSCINDO vel *excindo*, scindis, scidi, scissum, scindere, a. 3. (ex et scindo). *Excindere* pro *excindere* quidam leg. apud *Sil. It.* 7. 543. ut sit: a *cædo*: sed tunc *excidere* esset scribendum. — *Excindo* est diruo, destruo.

I.) Proprie. *Virg.* 2. *Æn.* 177. Excindere urbem telis. et 12. *ibid.* 543. domos. *Id.* 9. *ibid.* 137. Gentem aliquam ferro excindere. *Cæs.* 7. *B. G.* 50. portas. *Tac.* 2. *Ann.* 25. Populari et excindere hostem. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 123. rupes et saxa necantia ferro.

II.) Translate. *Tac. Agric.* 19. Causas bellorum excindere. *Plin. Paneg.* 34. Excidisti intestinum malum, et provida severitate cavisti, etc.

EXCISĀTUS, a, um, *V.* EXCISATUS.

EXSCREĀBĪLIS vel *excreabilis*, e, adject. qui exscreari potest. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 14. 55. (157). Pulmonum vitia excreabilia facit.

EXSCREĀMENTUM, quod spuimus vel exscreamus habetur. *Gloss. Placid.* edentis *A. Mai* in *Class. Auct. T. 3.* p. 456.

EXSCREĀTIŌ, ōnis, f. 3. actus exscreandi cum vi quadam, ut *Exscreatio* sanguinis, *Exscreatio* cruenta, *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 91. (113), et 28. *ibid.* 12. 53. (195).

EXSCREĀTUS, us, m. 4. idem quod *exscreatio.* *Cæl. Aurel.* 2. *Tard.* 11. Cum quodam exscreatu desuper. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 10.

EXSCREŌ, as, are, a. 1. (ex et sere) Part. *Exscreans.* — *Exscreo* est cum impetu et sonitu exspuo. — *a)* Cum Accusativo rei. *Plaut. in suppositis Amph. Tun'* me mactes, v. 7. Ut cum dentibus linguam exscrees. *Cels.* 4. 6. Per tussim exscreatur, si tolerabilis morbus est, pituita; si gravis, sanguis. *Plin.* 24. *Hist. nat.* 16. 92. (145). Exscreantes pu-

ra. — b) Absolute. *Ovid. Heroid. 21. 24.* Exscreat, et ficta dat modo signa nota. — Exscreare minime licebat in scena, ut constat ex *Sueton. Ner. 24.* et *Tac. 16. Ann. 4.*

EXSCRIBO, bis, psi, ptum, here, a. 3. (ex et scribo). Part. *Exscriptus* i. f. et in fin.; *Exscribens* i. 2. — *Exscribo* est describo, ex aliquo exemplari scribo (It. *copiare, transcrivere*; Fr. *copier, transcrire*; Hisp. *copiar, transcribir*; Germ. *ausschreiben, copiren*; Angl. *to copy, transcribe*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de eo, qui verba ab aliquo alio libro scribit. *Varro 2. R. R. 5. 18.* Complura exscripta et Magonis libris. *Cic. 4. Ferr. 77. 189.* Tabulas in foro summa hominum frequentia exscribo. *Id. Fontej. 4. 8.* Quod vos, si nulla alia ex re, ex litteris quidem nostris, quas exscriptas habetis, et missis et allatis, certe scire potuistis. *Ita restitutus fuit locus hic corruptus. Cell. 3. 3.* Ex Plauti comedia duos versus exscribere. ¶ 2. Latiori sensu de eo, qui pingendo describit. *Plin. 4. Ep. 28.* Magni astinat in bibliotheca sua ponere imagines Cornelii Nepotis et Titi Cassii: petilque, si sunt iside, exscribensque pingendasque delegem.

II.) Translate. *Plin. 5. Ep. 16. 9.* Amisit filiam, quæ non minus mores ejus, quam os vultumque referebat, totumque patrem mira similitudine exscripsit. — Hinc Part. præter. pass.

Exscriptus, a, um, quod usurpatur pro simpliciter perscriptus, notatus. *Plaut. Rud. prol. 15.* Forum referimus nomina exscripta ad Jovem. et 21. Bonos in aliis tabulis exscriptos habet.

EXSCRIPTOR, oris, m. 3. qui exscribit. Hinc *Licinius* apud *Cic. 1. Fin. 2. 5.* de *Attilio* ita loquitur: Ferreum scriptorem virum opinor, exscriptorem tamen, ut legendum sit. *Alii tamen rectius leg. Ferreum scriptorem; verum, opinor, scriptorem tamen, ut legendus sit. Nihil igitur est vox exscriptor.*

EXSCRIPTUS, a, um. *V. EXSCRIBO.*

EXSCULPO vel *exculpo*, sculpis, sculpsi, sculptum, sculpere, a. 3. (ex et sculpo). Pro *exsculpo* nonnulli leg. *exsculpo* apud *Caton. R. R. 18.*, *Varron. 5. L. L. 143. Müll.*, *Nepot. Pausan. 1. et Quintil. 2. 19. 3.* — Part. *Exsculptus* sub *A. I.* — *Exsculpere* duo diversa significat, prout præpositio *ex* A) Est intensiva; aut B) Privativa.

A) Quum præpositio *ex* est intensiva *exsculpere*, ἐξσκαλεῖν, διασκαλεῖν, est sculpendo excavare, sculpendo aliquid inde effingere, perfecte sculpere (It. *scavare, scolpire*; Fr. *creuser, sculpter*; Hisp. *ahondar, cavar, esculpir*; Germ. *ausgraben, herauskratzen, ausmeiseln*; Angl. *to scratch or scrape out, to excavate, to engrave, carve*).

I.) Proprie. *Cato R. R. 18.* Foramina arborum exsculpa digitos sex. *Varro 5. L. L. 143. Müll.* Serram unde exsculperunt, fossam vocabant. *Id. 3. R. R. 9. 8.* In pariete exsculpta sunt cubilia earum. et *moz.* Cubilia gallinarum in parietibus aut exsculpta, aut afficta firmiter. *Cic. 13. Att. 28. 2.* Nescio quid e quorum exsculperam, quod videretur simile simulacri. *Quintil. 2. 19. 3.* Si Praxiteles signum aliquod ex molari lapide conatus esset exsculpere. *Cf. eumd. 2. 4. 7. de ubertate eloquentiæ.* Materiam esse primum volo vel abundantiore atque ultra quam oporteat fusa — sit modo, unde excidii possit, et quod exsculpi. Erit autem, si non ab initio tenuem nimium laminam duxerimus et quam caelatura altior rumpat.

II.) Translate pro extrahere, extorquere, *cavar fuori*. — Hinc proverbium de re valde difficili. *Lucilius* apud *Non. p. 102. 22. Merc.* Leoni esurienti ex ore exsculpere prædam. — Ceterum locum habet apud *Comicos* tantum. *Ter. Eun. 4. 4. 44.* Possum ne hodie ex te exsculpere verum? *Plaut. Cist. 2. 2. 6.* In questione vix exsculpsi, ut diceret.

B) Quum præpositio *ex* est negativa, *exsculpere* sumitur pro delere quod insculptum est, abradere. *Vepos Pausan. 1.* Quum tripodem aureum Delphis posuisset, in quo erat hæc sententia: hos versus Lacedæmonii exsculperunt. — *Exsculpere* alicui oculum apud *Ter. Phorm. 5. 7. in fin.* est ejicere. Plerique tamen leg. *excludere*.

EXSCULPTUS, a, um. *V. voc. præced.*

EXSECATIO, ñis, f. 3. idem quod *exsecutio*, quæ est eadem vox per synopen contracta. *Cassiod. 12. Variar. 28. ante med.* His additur Alemannorum nuper fugata subreptio, quasi salutaris ferri exsecutione purgata.

EXSECO vel *execo*, sêcas, sêcũ, sectum, sêcare, a. 1. (ex et seco). *Exsecaveris* pro *exsecueris* habet *Cato R. R. 42.* — *Exsico* pro *exsico* legitur apud *Plaut.* loca infra cit. sub I. 1. Quidam hoc a *sica* deducunt, et pænultimam protrahunt. — Part. *Exsectus* in omnibus paragr.; *Exsecandus* I. 1. — *Exsico* est excipio, extra seco (*It. tagliar via*; Fr. *enlever en coupant, couper, retrancher*; Hisp. *altar cortando, cortar, dividir*; Germ. *ausschneiden*; Angl. *to cut out or away*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generativum. *Plaut. Rud. 1. 2. 34.* Quin tu in paludem is, exsicasque arundines, qui pertegamus villam, dum sudum est? *Cic. Cluent. 66. 187.* Stratunem in cruceum actum exsecta scitote lingua. *Id. Cluent. 64. 179.* Armarii fundum exsecuit, et pecuniam abstulit. *Id. 2. leg. Agr. 33. 91.* Exsecare nervos reipublicæ. Sic *Id. 2. Att. 1.* Non minus esset probanda inedi ina, quæ sanaret vitiosas partes reipublicæ, quam quæ exsecaret. *Id. Sezt. 65. 135.* Exsecare pestem aliquam, tamquam struam civitatis. *Horat. 1. Sat. 5. 59.* Frons coram exsecto. *Colum. 5. R. R. 11. 3.* Arborem, quam inserere volens, serra diligenter exsecato ea parte, qua etc. *Seneca Ep. 78. a med.* Qui dum varices exsecandas præberet. *Plin. 8. Hist. nat. 55. 81. (217).* Fetus ventri leporis exsectos, vel uberibus ablatos in cibatu habere. *Ulp. Dig. 28. 2. 12.* Filios exsecto ventre editus. ¶ 2. Speciatim ponitur pro castrare. *Martial. 6. 2.* immeritis exsecuisse mates. Adde *Cic. 2. Nat. D. 24. 63.*; et *Sueton. Ner. 28.* — Hinc *exsecti* absolute dicuntur, quibus amputata virilia sunt. *Auct. B. Alex. 70.* Neque interfectis amissam vitam, neque exsectis virilitatem restituere posse. *Lucan. 10. 133.* infelix ferro mollita juvenus Atque exsecta virum. *hellenismus.*

II.) Translate: ad rem *Fronto de eloquent.* (edente iterum *A. Mai*) p. 229. Si linguam quis uni homini exsect, immanis habeatur; eloquentiam humano generi exsecari mediocre facinus putas? *Horat. 1. Sat. 2. 14.* Quinas hic capiti mercedes exsecat. ubi quinas mercedes sive usuras cogita quovis mense numerandas, h. e. 60 pro 100 per spatium annum. Scite autem *exsecare* junxit cum *capite*; nimirum callidus generator quasi alter *Hercules* capiti perfocundo mercedes exsecat. *Plin. 2. Ep. 12.* Quid enim miserius, quam exsectum et exemptum honoribus senatoriis, labore et molestia non carere?

EXSECRABILIS vel *exsecrabilis*, e, adject. Comp. *Exsecrabilior* 1. — *Exsecrabilis* occurrit ¶ 1. Passive, et est execratione dignus, detestabilis. *Val. Mar. 1. 1. n. 15.* Exsecrabilis ac dirum solum. *Plin. 9. Hist. nat. 48. 72. (155).* Sed nihil exsecrabilius, etc. ¶ 2. Item active, qui cum execratione conjungitur est, ut Odium exsecrabilis, *Liv. 9. 26.* Exsecrabile carmen. *Id. 31. 17.*

EXSECRABILITAS vel *exsecrabilitas*, atis, f. 3. abominatio. *Apul. 2. Dogm. Plat.* Vitia pariunt exsecrabilitatem.

EXSECRABILITER vel *exsecrabiliter*, adverb. Comp. *Exsecrabilius*. — *Exsecrabiliter* est cum execratione. *Augustin. Ep. 35. (al. 169.).* Ab eis vero considera, queso te, quam exsecrabiliter fiat. *Novell. Anthem. tit. 1.* Sed ad illicita consortia exsecrabiliter aspirantes. *Augustin. 8. Confess. 7.* Tanto exsecrabilius me oderam. Adde *Ennod. Dict. 20.*, ubi quoque Compar. occurrit.

EXSECRAMENTUM vel *exsecramentum*, i, n. 2. idem quod *exserratio*. *Tertull. Apolog. 22.* et *advers. Jud. 5.*, sed utrobique alii aliter leg. Nutantem vocis auctoritatem obfirma hoc loco *Fulgat. interpr. Eccl. 15. 13.* Omne exsecramentum erroris odit Dominus.

EXSECRANDUS, a, um. *V. EXSECROR.*

EXSECRATIO vel *exsecratio*, ñis, f. 3. actus exsecrandi (It. *execrazione, maledizione*; Fr. *imprécation, malediction, exécution*; Hisp. *execracion, imprecaçion, malediccion*; Germ. *d. Verwünschung, d. Fluch*; Angl. *the imprecation or execration added to an oath, an oath*). Occurrit ¶ 1. Generativum et est imprecatio, detestatio. *Cic. Sezt. 33. 71.* Exierunt malis omnibus atque execrationibus duo vulturii paludati. *Id. Pis. 19. 43.* Thyeste ista exsecratio est, ut in naufragio expulso etc. *Sueton. Claud. 12.* Diris execrationibus inlittere aliquem. *Fellej. 2. 22.* Precatus deos in execrationem Clonæ partiumque ejus. *Plin. 19. Hist. nat. præm. 1. 63.* Nulla execratio sufficit contra inventorem. *Tac. 3.*

Hist. 25. Sævissimi belli execratio. ¶ 2. Speciatim est sacramenti genus, quo quis diras sibi, vel alteri imprecatur, si fallat. *Cic. Sezt. 7. 15.* Hunc Pompejus omni cautione, fœdere, execratione devinxerat, nihil contra me esse facturum. *Id. 7. Ferr. 10. 104.* Ubi fides? ubi execrationes? ubi dextræ complexusque? *Id. 3. Off. 13. 55.* Quod Athenis execrationibus publicis sancitum est. *Sall. Cat. 23.* Humani corporis sanguinem in pateris circumtulisse, inde quum post execrationem omnes degustavissent, sicuti in solemnibus sacris fieri consuevit, aperuisse consilium suum. Adde *Liv. 26. 25. Tac. 4. Hist. 15.* Barbaro ritu et patriis execrationibus universons adigit.

EXSECRATOR vel *exsecrator*, ñis, m. 3. qui exsecratur et detestatur. *Tertull. Pudic. 15.* Exsecrator impuritatis. Adde *Augustin. Ep. 168. sub fin.*

EXSECRATUS vel *exsecratus*, a, um. *V. EXSECROR.*

EXSECO, as, etc. *V. voc. seq.*

EXSECROR vel *exsecror*, aris, atus sum, ari, dep. 1. (ex et sacer). *Exsecrare* activa positione habet *Africanus* apud *Non. p. 473. 24. Merc.* Experjurabant, exsecrabant se ac suos. Confirmat *Priscian. 8. p. 797. Putsch.*, itemque Part. *Exsecratus* et *Exsecrandus* passiva significatione, quæ *V. in fin.* — Part. *Exsecrans* sub *e*; *Exsecratus* sub *a, b, e.* et in fin.; *Exsecrandus* in fin. — *Exsecrari, xaxapδοματ.* est male alicui precari, diris devovere, detestari, abominari: ab *ex* et *sacer*, quasi sacrum esse et iræ deorum obnoxium declaro (It. *pregar male, fare imprecazioni, detestare, maledire*; Fr. *maudire, charger d'imprécation, vouer à l'exécution*; Hisp. *maldecir, echar imprecaciones*; Germ. *verwünschen, verfluchen*; Angl. *to curse, excrete, detest, imprecate*). Occurrit — a) Cum Accusativo personæ aut rei, cui quis male precatur. *Cic. Pis. 40. 96.* Te oderunt, tibi pestem exoptant, te exsecrantur. Adde *eumd. ibid. 14. 33. Id. 1. Legg. 12. 33.* Recte Socrates exsecrari eum solebat, qui primus utilitatem a natura sejunxisset. Adde *eumd. 3. Off. 3. 11. Val. Max. 3. 2. n. 20.* Se ipsum et suos exsecratus. *Sall. Cat. 48.* Exsecrari consilia Catilinæ. *Justin. 13. 4. 7.* severitatem nimiam et assidua belli pericula. *Id. 39. 1. 3.* superbiam regis. *Ulp. Dig. 4. 7. 4. item.* — b) Cum Accusativo personæ et præpos. in. *Liv. 30. 20.* Respexisse Hannibalem sæpe Italiæ litora et deos hominesque accusantem, in se quoque ac suum ipsius caput exsecratum, quod non cruentum, ab Cannensi victoria militem Romanum duxisset. *Id. 39. 51. extr.* Exsecratus deinde in caput regnumque Prusiæ. — c) Poetice cum Accusativo, sed communi, dirarum, quæ sunt. *Horat. Epod. 16. 35.* Hæc et quæ poterunt redditus abscondere dulces *Famæ* omnis exsecrata civitas. — d) Soquente part. ut. *Cic. 1. Tusc. 4. 107.* Exsecratur Thyestes, ut naufragio perent *Atræus*. — e) Absolute. *Liv. 1. 59. extr.* *Tullia* domo profugit, exsecrantibus, quacumque incedebat, invocantibusque parentum furias viris mulieribusque. *Ovid. 5. Met. 105.* semiaurium verba exsecrantia lingua Edidit. — Hinc Part. præter.

Exsecratus, a, um, passiva quoque significatione, et adjective occurrit, unde Sup. *Exsecratissimus*, et est exsecrabilis, *exsecrando, detestabile, xaxapδοματ.* *Cato* apud *Priscian. 8. p. 792. Putsch.* *Exsules* duo lege publica exsecrati. *xaxapδοματ.*, ut *Priscian.* exponit, diris devoti, ea ratione, qua in **EXSECRATIO** 2. dictum est. *Cic. 1. Phil. 2. 5.* Eversio exsecratae columnæ. *Plin. 28. Hist. nat. 2. 5. (27).* *Exsecratissima* auguria.

Exsecrandus, a, um, passiva significatione et adjective occurrit, unde Sup. *Exsecrandissimus*; et est abominandus, detestabilis. *Cic. 2. Phil. 26. 65.* Non te exsecrandum populo Romano, non detestabilem — scias. *Plerique tamen leg. exsecratum. Salviat. 7. Gub. Dei 19.* Exsecrandissimum nefas.

EXSECTIO, ñis, f. 3. actus exsecrandi. — a) In singulari numero. *Cic. Cluent. 67. 191.* Exsectio lingue. *Id. ibid. 64. 180.* Quum exsectio illa fundi in armario animadvertetur. — b) In plurali numero. *Arnob. 5. 14.* Exsecutiones mammarum.

EXSECTOR, oris, m. 3. qui exsecat, seu castrat. *Apul. 8. Met.* Detestabilis exsector virilitatis.

EXSECTUS, a, um. *V. EXSECO.*

EXSECUTIO vel *executio*, ñis, f. 3. actus exsecrandi; sed occurrit translate tantum. ¶ 1. Generativum est actus præstandi ac perficiendi aliquid: *V.*

EXSEQUOR II. 3. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 8. 34. (53). Institutio operis exsecutio. *Frontin. Aquaed. in fin.* Exsecutio legis. *Tac.* 3. *Ann.* 31. Exsecutionem operis suscipere. h. e. administrationem et confectionem. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores, est rei amplificatio, spu dissertatio, quæ singula rei adjuncta persequitur: *V. EXSEQUOR II. 4. Seneca præfat. 3. Contriv.* Erat et illud in argumentatione vitium, quod questionem, non tamquam partem controversiæ, sed tamquam controversiam implebat. Omnis quæstio suam probationem habebat, suam executionem, suos excessus, suos indignationes, epitogum quoque suum. h. e. amplificationem, qua pluribus verbis argumenta exsequiebantur. *Id. Ep. 52. sub fin.* Differam hoc in præsentem: desiderat enim propriam et longam executionem, quemadmodum populo disserendum, quid sibi apud populum permittendum sit. h. e. requirit, ut longiore sermone prosequar explicando, quemadmodum etc. *Plin.* 8. *Ep.* 14. 6. Quæ potestas referentibus, quod consentibus jus, quis dicendi modus, quæ distinctio pugnantium sententiarum, quæ exsecutio prioribus aliquid addendum. h. e. ratio exsequendi et dissidendi addendo priori sententiæ aliquid. Adde *Quintil.* 5. 13. 27. ¶ 3. Item speciatim apud Jctos est delictorum persecutio in judicio, donec puniantur: *V. EXSEQUOR II. 5. Ulp. Dig.* 47. 1. 1. Exsecutio quorundam delictorum heredibus data est. Sic *Id. ibid.* 50. 16. 131. *extr.* Criminosi, sive delicti exsecutio.

EXSECUTOR vel executor, oris, m. 3. qui exsequitur; sed occurrit translate tantum. ¶ 1. Generatim est qui aliquid perficit: *V. EXSEQUOR II. 3. Vellej.* 2. 45. Clodius malorum propositorum executor accerrimus. *Apul. 7. Met. et Macer Dig.* 49. 1. 4. Ab exsecutore sententiæ appellare non licet. *Imp. Constantin. Cod.* 8. 17. 7. Exsecutores a iudice dati ad exigenda debita ea, quæ civiliter poscuntur. ¶ 2. Speciatim est qui aliquem in judicio persequitur, ultor: *V. EXSEQUOR II. 5. Sueton. Vesp.* 14. Offensarum inimiciliarumque minime memor exsecutorre. h. e. ultor.

EXSECUTUS vel exsequutus vel executus, a, um, *V. EXSEQUOR.*

EXSENSUS vel excensus, a, um, adject. qui est sine sensu. Unde *excensam mentem* dixit *Nævius* apud *Gell.* 19. 7. et *Non. p.* 364. 17. *Merc.*

EXSEQUENS. *V. EXSEQUOR.*

EXSEQUIARIUM vel exequiarium, ii, n. 2. stipēs, quæ datur iis, qui exsequias funeris prosequuntur. *Inscript. opt. notæ,* quæ pertinet ad ann. a Chr. n. cxxxvi., non multis abhinc annis reperta Lanuvii, edita vero in *Atti dell'Accad. archeol. Rom.* T. 2. p. 462. *lin.* 24., quæ est apud *Henzen.* 6086. *ovis-quis ex hoc corpore nostro paratus decesserit, eum sequentur ex arca h's cccc. n., ex qua symma decedent exequiarum nomine h's i. (corrige L.) n., qui ad rogus (pro toguum) dividentur. mox lin. 33. delectis comodiis et exequiario. Simile quid habetur in *Inscript. apud Gruter.* 1115. 8. *UNIVERSI TRIBVLES TESTAMENTO DIVISIONE EXEQUIARVM EIVS MONORATI SVNT.**

EXSEQUIÆ vel exequiæ, arum, f. plur. 1. — *Exsequium* ii, n. 2. eodem sensu occurrit in *Inscript.* apud *Gruter.* 926. 2. et apud *Franc. Tauro nella sua villa Tauro delle Centenere* p. 6. L. *VETVRO NEPOTE, QUI, VT EXEQUIVM SIBI FACERENT, DONAVI CLARNEATIBVS H'S N. odc etc.* ¶ 1. Stricto sensu sunt pompa funeris, comitatus eorum, qui ad sepulcrum elatum cadaver sequuntur. Hinc *Tac.* 4. *Hist.* 62. Silens agmen et velut longæ exsequiæ. *Exsequor* etiam comitandi ad sepulcrum significationem habet. — *Ire exsequias* apud *Ovid.* 2. *Amor.* 6. 2. et *Sil. It.* 15. 395. est ire ad exsequias; ductum a formula vocandi ad exsequias, cujus maximam partem ita refert *Ter. Phorm.* 5. 8. 37. Exsequias Chremeti quibus est commodum ire, hęc, tempus est: ollus effertur. *Cic. Mil.* 13. 33. Clodii cadaver spoliatum imaginibus, exsequiis, pompa, laudatione. *Id.* 2. *Legg.* 17. 42. Sepultura et iustis exsequiarum carere. *Id. Quinct.* 15. 50. Funus, quo amici conveniunt ad exsequias cohonestandas. *Id. Client.* 71. 201. Prosequi exsequias funeris. *Ovid.* 2. *Fast.* 847. Ferre aliquem in exsequias. *Curt.* 10. 5. *Sil. It.* 16. 306. et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 64. (154). Durere exsequias alicui. *Plin.* 11. *ibid.* 18. 20. (63). conditari. *Virg.* 7. *Æn.* 5. solvere. *Justin.* 38. in fin.; et *Ovid.* 1. *Pont.* 9. 52. alicui facere regio more. *Id.* 4. *Fast.*

849. dare. *Id.* 2. *ibid.* 818. parare. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 6. Exsequiis adesse. *Justin.* 9. 7. Currere ad exsequias. *Sueton. Tib.* 32. Exsequias frequentare usque ad rogum. *Tac.* 3. *Ann.* 48. Mortem alicuius publicis exsequiis frequentare. *Liv.* 25. 17. Exsequias celebrare. *Flor.* 3. 20. Ducum funera imperatoris exsequiis celebrare. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 43. 60. (122). Funus innumeris exsequiis celebratum. h. e. innumero comitatu. *Tac.* 11. *Ann.* 9. Exsequiis villibus cremare. *Albinov.* 1. 218. Exsequias alicui reddere. ¶ 2. Latiori sensu apud sequioris ævi scriptores exsequiæ dicuntur ipsæ mortuorum reliquiæ. *Eutrop.* 7. 18. Neronis exsequiæ humiliter sepultæ.

EXSEQUIÆLIS vel exsequialis, c. adject. ad exsequias pertinens. *Ovid.* 4. *Met.* 430. Carmina jam moriens canit exsequialia cygnus. *Stat.* 11. *Theb.* 610. iusta exsequialia. *Prudent.* 14. *repi crep.* 51. Verbisque (*sermone*) desent exsequialibus.

EXSEQUIOR vel exquiior, aris, itus sum, ari, dep. 1. exsequias facio. *Varro* apud *Non. p.* 107. 4. *Merc.* Ipsum propter vix (*Turnebus Advers.* 28. 12. et *Oehler Satur. Menipp.* p. 103. protervi) liberi semiatrati exsequantur. *Loco* propter vix *reclius* *Yahlen., qui aristophanem agnovit,* p. 61. 141. *leg.* prope vix. *Id.* apud *eumd.* p. 48. 9. Funus exsequiati laute ad sepulcrum antiquo more silicernium conficimus. *Alii leg.* exsequati.

EXSEQUIUM, ii, n. 2. idem quod exsequiæ: *V. EXSEQUOR* init. et *SILICERNIUM.*

EXSEQUOR vel exequor, sēqueris, sēculus vel sēquutus sum, sēqui, dep. 3. (ex et sequor). Passivè occurrit apud *Ulp. Dig.* 2. 1. 49. Quærebatur, an prioris iudicis sententiæ exsequi posset. *Solin.* 17. *extr.* Pardi noii satis, nec latius exsequendi. *V. et Exsecutus* in fin. — Part. *Exsequens* II. 1. et 4. et in fin.; *Exsecutus* II. 1. et 4. et in fin.; *Exsecuturus* I. 3. et II. 4.; *Exsequendus* II. 3. et 4. — *Exsequi*, ἀκολουθεῖν, ἐπιτελεῖν, est idem quod sequi, vel usque ad finem sequi, subsequere (It. *sequitare*, andar dietro; Fr. *suivre*, poursuivre; Hisp. *seguir*, ir des de alguna; Germ. *bis zu Ende aus verfolgen*, nachfolgen; Angl. *to follow*, pursue).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Ennius* apud *Cic.* 3. *Tusc.* 19. 44. Quid potam præsidii, aut exsequar? — Arce et urbe orba sum: quo accidam? quo applicem? *Plaut. Epid.* 4. 2. 3. Quæ examinata exsequitur adspectum suum. *Cic. Tim.* 2. *extr.* Si pulcher est hic mundus, si probus jus artifex, profecto speciem æternitatis imitari maluit. — Non igitur dubium, quin æternitatem maluerit exsequi. *Id.* 9. *Att.* 12. 1. Cur non omnes fatum illius (*Pompeji*) una exsecuti sumus? h. e. secuti. *Id.* 2. *Phil.* 22. 54. Consules ex Italia expulsos, cumque his Cn. Pompejum, omnes consulares, qui per valetudinem exsequi cladem illam fugamque potuissent etc. *Liv.* 5. 40. Suam quisque spem, sua consilia, communibus deploratis, exsequentes. *Tac.* 1. *Ann.* 11. Exsequi munia reipublice. *Id.* 13. *ibid.* 13. solita curando corpori. — Huc pertinent et illa, in quibus exsequi est pro subire, ferre, quasi sequendo subijci, patire, *esser soggetto.* *Plaut. Capt.* 2. 1. 1. Si di immortales id voluerit, vos hanc æromnam exsequi, decet id pati æquo animo. *Id. Trin.* 3. 2. 60. Exsequi egestatem. *Id. Pseud.* 4. 2. 33. mortem. h. e. sibi consciscere. *Id. Truc.* 2. 5. 8. probrum. — Item illa, in quibus exsequi est cogitando persequi, versare, meditari assequendi causa. *Liv.* 35. 28. Quem locum ipse capturus esset, cogitanda aut quærendo exsequatur. *Plin.* 7. *Hist. nat. init.* (1). Si quidem exsequi omnia humanus animus queat. ¶ 2. Speciatim est pergere et quasi protelo continuare et usque ad finem perficere,

absolvere rem inchoatam, sequere, continuare, finire. *Plaut. Truc.* 2. 5. 9. Nullam rem oportet dolose aggredi, nisi assute accurateque exsequare. — Male quod mulier facere incepit, nisi id efficere perpetrat etc. *Id. Merc.* 5. 2. 72. Inceptum hoc itiner perficere exsequar. — Quin tu ergo itiner exsequi meum non sinis? *Cic. Habir.* *Post.* 2. 5. Est difficile, quod cum magna spe sis ingressus, id non exsequi usque ad extremum. *Liv.* 30. 4. a med. Incepta exsequi. *Tac.* 4. *Ann.* 29. Retraetus exsequi accusationem adigitur. *Liv.* 6. 14. et 9. 16. Exsequatur quærendo, ubi tantæ rei furtum occultaretur. ¶ 3. Item præstare, facere, perficere, *exsequere, mettere in executione.* *Plaut. Trin.* 2. 2. 5. Exsequi sermonem cum aliquo. *tener discorso, trattare, parlare.* *Id. Mos.* 3. 2. 17. Mihi exsequi certa res est hoc, ut abeam potius hinc ad forum, quam domi cubem. *Ter. Andr.* 1. 5. 24. Quid primum exsequar? hoc me impediunt curæ etc. *Id. Heaut.* 4. 1. 22. Exsequi imperium. *Cic.* 9. *Phil.* 4. 9. mandata. *Id. Senect.* 10. 34. omnia regis officia et muneria. *Id. ibid.* 20. 72. Munus officii exsequi et tueri. *Id.* 3. *Tusc.* 7. 15. Munus exsequi et fungi. *Id.* 1. *Off.* 23. 79. In exsequendis negotiis. *Id. Senect.* 9. 28. Quam complam et mitem orationem si ipse exsequi nequeas, possis tamen Scipioni præcipere. *Liv.* 29. 25. Exsequi ministeria. *Curt.* 4. 3. iussa metu mortis. *Id.* 3. 11. 14. ubi, quod is imperasset, impigre exsequi. *Id.* 8. 6. Occasio exsequendi sceleris. *Id.* 3. 4. et 40. 7. Exsequi consilium. *Tac.* 15. *Ann.* 53. destinata. *Id.* 13. *ibid.* 4. Partho ad exsequendas obsidiones nulla audacia. *Justin.* 42. 1. Exsequi utilionem. — Huc pertinet et illud *Cæs.* 1. *B. G.* 4. Quam civitas ob eam rem incitata armis jus suum exsequi conaretur. h. e. persequi. ¶ 4. Item dicere, exponere, narrare, seu potius scqui, pergere, continuare dicendo, *raccontare, dire, spiegare:* ad rem *Liv.* 35. 14. Quærenti Africano, quem fuisse maximum crederet, respondisse etc.; quærenti deinde, quem secundum, dixisse etc.; exsequenti, quem tertium etc. *sequitando a dimandare.* — a) Cum addito verbis etc. *Cic.* 11. *Fam.* 27. 6. Habeo multa oculiora, quæ vix verbis exsequi possam. *Phædr.* 3. 10. Hæc exsecutus sum propterea pluribus, brevitate nimia quantum quosdam offendimus. *Quintil.* 5. 12. 15. Ego hæc breviter demonstrasse contentus: quidam exsecuti sunt verbosius. — b) Sine additis. *Liv.* 27. 27. ad fin. Multos circa unam rem ambitus fecerim, si quæ de Marcelli morte variant auctores, omnia exsequi velim. *Id.* 3. 5. ad fin. Exsequi subtiliter numerum. *dire il numero preciso.* *Virg.* 4. *G.* 1. Protinus ærii mellis caelestia dona Exsequar. *Curt.* 7. 4. Consilium habes fidele, quod diutius exsequi supervacuum est. *Sueton. Galb.* 3. Imagines et elogia universi generis exsequi, longum est. *Quintil.* 9. 3. 39. Hæc omnia copiosius exsequi. *Id.* 1. 6. 18. Quæ divine in Oratore Tullius exsequitur. Adde *eumd.* 10. 4. 6. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 9. 33. (78). Exsequi laudes brassicæ. *Tac.* 3. *Ann.* 65. Exsequi sententias haud institui, nisi insignes. *Id.* 4. *ibid.* 4. Quod mihi quoque exsequendum reor, quæ tum copia in armis, qui socii reges etc. *Gell.* 2. 22. a med. Sunt alii venti, quos ipse quoque exsecutus fui, nisi etc. h. e. recensuissem. ¶ 5. Item est ulcisci, præcipere in jure, *vendicare;* et occurrit — a) Cum Accusativo rei. *Liv.* 3. 25. *extr.* Deorum hominumque simul violata jura exsequi. *Id.* 5. 11. Iis publicum privatumque dolorem exsequendi jus datum. *secondare e sfogare.* *Sueton. Cæs.* 67. Delicta neque observabat omnia, neque pro modo exsequatur. *Plin.* 3. *Ep.* 4. Exsequi injurias accusationibus. *Ulp. Dig.* 29. 5. 33. iustum dolorem. *Inscript. apud Murat.* 1043. 5. *ivliao L. F. SERGIA BASSO INTERFECIT A LATRONIBVS IVLIAVS VALERIANVS FRATER MORTEM EIVS EXSECVTVS FACIENDVM CVAVIT.* — Hinc *pænas exsequi ab aliquo* est *far pagare il fio ad alcuno,* pænas exposcere. *Hygin. fab.* 73. Amphiarus Alemaoni filio suo præcepit, ut post suam mortem pænas a matre exsequeret. Alemaon memor patris præcepti Eriphylum matrem suam interfecit. — b) Absolute. *Seneca 1. Ira* 12. Pater cadetur? defendam. Cæsus est? exsequar. *Triphonin. Dig.* 34. 9. 22. Si ideo non sit exsecutus, quod ad pubertatem pupillus pervenerit. — Hinc *Patt. præc.*, cujus exempla superius retulimus.

Exsequens, entis, adjectivæ quoque occurrit. unde *Sup. Exsequenissimus* translate pro eo qui exsequitur, studioso, apud *Gell.* 10. 12. Favorinus

philosophus memoriarum veterum exsequenti-
mus.

Exsecutus, a, um, part. præter. passiva signifi-
catione occurrit apud *Justin.* 7. 3. 2. Exsecuto re-
gis Imperio. *eseguito*.

EXSĒRO, vel *exero*, *sĕris*, *sĕrĭi*, *sĕrtum*, *sĕrere*,
a. 3. (ex et sero). Part. *Exserens* I.; *Exsertus* I. et
in fl. — Exserere, *ἐξείρω, ἐξείρω*, est extrahere, pro-
ferre, emittere (It. *tirare* o *metter fuori*; Fr. *tirer*
dehors, *sortir*, *retirer de*; Hisp. *tirar y sacar*
à fuera; Germ. *heraustrecken*, *hervornehmen*; Angl.
to thrust, or *put forth*, *draw out*).

I.) Proprie. *Liv.* 7. 10. Gallus linguam ab irrisu
exserens. Cf. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 27. 43. (82). Ex-
serta per os lingua. Rursus *Liv.* 8. 9. Manum subter
togam ad mentem exserere. *Ovid.* 2. *Met.* 271. bra-
chia aquis. *Id.* 3. *Trist.* 12. 12. herba Exserit et te-
pida molle cacumen humo. *Id.* 13. *Met.* 838. œru-
leo nitidum caput exsere ponto. Sic *Lucan.* 5. 598.
Corus ab oceano caput exserit. (Sic figurate *Ovid.* 1.
Fast. 299. Credibile est, illos pariter vitisque locis-
que Alius humanis exseruisse caput. h. e. extulisse.
et *Sil.* 1. 29. magnanimis Romam caput urbis
alte Exserere). *Lucan.* 9. 438. Solum raras exserit
herbas. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 42. 67. (143). Rana emi-
nentia sub oculis cornicula turbato limo exserit. *Id.*
ibid. 32. 51. (101). Cochleæ exserentes se domicilio.
Ovid. 3. *Fast.* 814. Ensibus exsertis bellica læta dea
est. *sfoderate*. *Id.* 10. *Met.* 503. creverat infans,
Quærebatque viam, qua se exsereret. h. e. qua ex-
iret. — Hinc pertinent et illa *Colum.* 12. *R. R.* 56.
1. Priusquam olustrum colliculum agat, radici-
cum ejus exserito. h. e. evellito. *Id.* 8. *ibid.* 8. 12.
Dum vincula exserere conatur. h. e. crura e vin-
cullis.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro emittere, pro-
ferre, exprimere, sed figurate. *Plin.* 8. *Ep.* 7. Su-
mam personam inagistri, exseramque in librum te-
cum jus, quod dedisti. h. e. proferam jus, sive utar
in librum tuum jure, quod dedisti. *Seneca Herc.*
Æt. 255. Secreta mentis ore confuso exserit. h. e.
exprimit. ¶ 2. Item pro aperire, demonstrare.
Phœdr. 1. 12. Laudatis utiliora que contempseras
Sæpe inveniri, hæc exserit narratio. h. e. aperit, ex-
ponit. *Sueton.* *Tib.* 33. Pavillium principem exserit.
a poco a poco dimostrò di essere il principe. —
Hinc Part. præter. pass., cujus et supra exempla
retulimus.

Exsertus, a, um, adjective quoque occurrit, unde
Comp. *Exsertier* II. et

I.) Proprie est prolatus, extractus, eductus, atque
adeo eminens. ¶ 1. Generatim. *Plin.* 11. *Hist. nat.*
36. 64. (160). Exserti dentes apro, elephantio etc.
denti in fuori. ¶ 2. Speciatim ac sæpius usurpatur
de corporis membris, quæ ex vestibus educta advo-
que nuda sunt. *Cæs.* 7. *B. G.* 30. Tametsi dextris
humeris exsertis animadvertentur. *Virg.* 4. *Æn.*
496. Aurea subæctens exsertæ vincula mammae. h.
e. nudatæ et prominenti. *Stat.* 1. *Achill.* 346. hu-
meros exsertaque brachia velat. h. e. nuda. — Et de
ipsa persona. *Sil.* 1. 8. 587. Exsertus humero. h. e.
nudatus. — Et cum Accusativo more Græcorum.
Virg. 11. *Æn.* 649. Unum exserta latus pugne pha-
retra Camilla. h. e. expapillata. *Val. Flacc.* 2. 207.
truces exserta manus. *Stat.* 4. *Theb.* 235. Exserti in-
gentes humeros. — Absolute. *Lucan.* 2. 543. exserit-
que manus vesana Cethegi. h. e. alto cincti, bra-
chia humerosque nudatos habentis et expeditos ad
pugnam. *Stat.* 9. *Theb.* 681. de *Lalona*. sævis ubi
quondam exserta sagittis fecundam Iasso Niobæ
conspuerat arcu. *sbracciata*.

II.) Translate est apertus, liber. *Stat.* 5. *Silv.* 2.
38. quod tempus amicum Fraudibus, exserto quænam
bona tempora bello. h. e. aperto Marti et signis col-
latis. *Apul.* 1. *Met.* Exsertus cæchinus. h. e. liber,
immodicus. *Pacat. Paneg. ad Theod.* 35. Quanto
exsertiorem operam navabat tyranno frater. h. e. a-
peptiorem, acriorem, impensioiorem.

EXSERTE, adverb. Comp. *Exsertius* et *Sup.*
Exsertissime. — Exserte est vocem exserendo, clare
aperte. *Apul.* 1. *Met.* Exserte clamitans. *Tertull.*
2. ad *Uxor.* 1. Jam non suadet, sed exserte jubet.
Ammian. 16. 12. Ad audendum exsertius consurge-
bant. *Scholast. Cic. Plane.* (edente liberum *A. Mai*)
p. 156. Quando pater ejus quendam liberos et exser-
tius adversus quosdam primores senatus dixisset.
Spartian. *Serer.* 3. Tribunatum severissime exser-

tissimeque egit. h. e. exserendo jus omne et pote-
statem.

EXSERTO vel *exerto*, as, are, a. 1. Part. *Exsertans*
1. — Exsertare est intensivum ab *exsero*. ¶ 1.
Stricto sensu est lotis viribus extrahere, proferre,
emittere. *Claudius Quadrigarius* apud *Gell.* 9. 13.
Deinde Gallus irridere atque linguam exsertare.
Virg. 3. *Æn.* 425. Scyllam Ora exsertantem et na-
ves in saxa trahentem. h. e. subinde undis proferen-
tem. ¶ 2. Latiori sensu ponitur pro detracta veste
nudare. *Stat.* 1. *Theb.* 412. tum vero erectus uter-
que Exsertare humeros, nudamque lacessere pugnam.
EXSERTUS vel *exertus, a, um*. I. EXSĒRO.

EXSIBILIO vel *exibilo*, as, avi, alium, are, a. 1. (ex
et sibilo). Part. *Exsibilans* 1. — Exsibilare ¶ 1.
Est sibilium emittere, more angulum. *Seneca* 3. *Ira*
4. Tremula labra, interdumque compressa, et di-
rum quiddam exsibilantia. — Hinc poetice *Petron.*
fragm. Tragur. 64. *Burnann*. Opposita ad os ma-
nu, nescio quid tetrum exsibilavit, quod postea Gre-
cum esse affirmabat. *Prudent.* 2. *regi crep.* 175.
Cui prætor ore subdolo Anguina verba exsibilat.
¶ 2. Item ventorum flatu et sibilo foras asportare.
Apul. 3. *Met.* Confestim præsentiam nostram gra-
vata, propellit et efflari exsibilantique jusserit. h. e.
venti sibilo asportati; nam ultra demum Psyche so-
rores ejus a Zephyro spirante fuerant asportate. ¶ 3.
Speciatim, quum sermo est de comediis, est sibilis
improbare atque explodere. *V. Seyffert.* ad *Cic. A-*
mic. 7. 24. *Cic.* 3. *Parad.* 2. 28. Histrio, si paulum
se movit extra numerum, exsibilatur et exploditur.
Sueton. *Aug.* 45. Spectatorem, a quo exsibilabatur,
demonstrare dicitur.

EXSICCATUS vel *exsiccatus, a, um*. I. **EXSICCICO**.
EXSICCESCO vel *exsiccesco*, is, ere, n. 3. aridus
fit. *Vitruv.* 2. 9. Ut per eam exsiccescat stillando
sucus.

EXSICCICO vel *exicico*, as, avi, alium, are, a. 1. (ex
et sicco). Part. *Exsiccatum* I. 1. et 2. et in fl. —
Exsicco est omnino sicco.

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 2. *Divinat.*
14. 33. Arboreis hiemali tempore exsiccatæ. *Plin.*
18. *Hist. nat.* 26. 65. (242). Sulcos inseruti æstus
exsiccent. *Gell.* 12. 5. Quum vulnera ejus a medicis
exsiccarentur. ¶ 2. Speciatim, quum sermo est de
vasis vinariis, ponitur pro exhaurire. *Horat.* 1. *Od.*
31. 10. dives aureis Mercator exsiccat culullis Vina.
Q. Cic. apud *Cic.* 16. *Fam.* 26. 2. Lagenæ furtim
exsiccatæ.

II.) Translate. *Seneca* 3. *Quest. nat.* 26. *sub fin.*
Ebrietas, donec exsicceat, dementia est. — Hinc
Part. præter. pass.

Exsiccatus, a, um, adjective quoque usurpatur,
et quidem translate apud *Cic. Brut.* 84. 294. Acu-
tum, prudens, et idem sincerum et solidum et exsic-
catum orationis genus. h. e. purgatum, defæratum
castumque: cui opponitur nova, et quasi de musto
ac laen riviida oratio, *ibid.* 83.

EXSICO. I. **EXSECO** init.

EXSIGNATUS, a, um. I. **EXSIGNO**.
EXSIGNIFER, ferri, m. 2. qui signifer fuit. *In-*
script. apud *Gruter.* 1159. 14, quæ est apud *Orell.*
3484. C. SEMPIO FERVING. VETER. EXSIGNIFERO LEG.
III. ITALICÆ.

EXSIGNO, as, avi, alium, are, a. 1. (ex et signo).
Part. *Exsignatus*. — Exsigno est signo, consigno,
obsigno. *Plaut.* *Trin.* 3. 2. 29. Omnia ego istæ que
dixisti, scio; vel exsignavero. h. e. recensuro, consig-
navoro. *Liv.* 4. 20. Pontifici sacra omnia exscripta
exsignataque attribuit.

EXSILIENARIUS, m. qui silentiarii munere fun-
ctus est. *Inscript.* apud *Gruter.* 1053. 10. JVL. FELIX
VALENTINIANVS V. C. ET EX SILENTIARIO SACRI PALA-
TII. Cf. *Inscript.* apud *Orell.* 3194.

EXSILICA, seu *exsilica* causa, quæ adversus exu-
lem agit. *Paul. Diac.* p. 81. 5. *Müll.*

EXSILICIO vel *exsilicio*, onis, l. 3. exsultatio.
Fel. Scholiast. locus ad *Horat.* 4. *Od.* 1. 28. ex MS.
descriptus a *Guberlitho*, allatus a *Marin. Frat.*
Arv. p. 600. Falli dicuntur ab exsilicione, eo quod in
circuito ararum deorum tripudiando saltarent. *Atii*
pro exsilicione legunt exultatione.

EXSILIO vel *exilio*, silis, silui vel silii, silire, n.
4. (ex et salio). Alterum præteritum *exsilii* legunt
quidam apud *Ovid.* 9. *Met.* 314., *Sil.* 1. 7. 46. etc.;
sed ubique lectio variat. Itaque *exsilii* tutius, et
usitatus. — Part. *Exsiliens* II. — Exsilio est extra

salio, prosilio, erumpo, me proripio (It. *saltare* o
balzar fuori, *uscire con impeto*; Fr. *sauter hors*
de, *sortir avec précipitation*; Hisp. *saltar fuera*,
salir con precipitación; Germ. *heraus-oder hervor-*
springen, *hervorheilen*, *in die Höhe springen*;
Angl. *to leap out of or from*, *spring or bound forth*).

I.) Proprie usurpatur de hominibus et brutis ani-
malibus. — a) Generatim. *Plaut. Amph.* 3. 1. 63.
Citius e cunis exsilit puer. *Id.* *Cas.* 3. 5. 8. Quid est,
quod hæc huc limida atque exanimata exsilit foras?
Id. *Most.* 5. 1. 16. Intra limen adstata illic, ut quum
extemplo vocem, continuo exsiliatis. *Ter. Heaut.*
4. 1. 44. Illico cognovi, ad te exsilit, h. e. propera-
vi. *Cic.* 4. *Ferr.* 30. 75. Properans de sella exsilit.
Id. 7. *ibid.* 61. 165. Populi Romani clamore atque
impetu perturbatus exsilit, *Virg.* 3. *G.* 433. An-
guis stagna cœtus exsilit in siccum. *Horat.* 2. *Sat.*
6. 98. domo (mus) levis exsilit. *Ovid.* 5. *Met.* 35.
Exsilit stratis. *Id.* 10. *ibid.* 410. Exsilire gremio,
Val. Flacc. 6. 107. turba cœnum Exsilit ad litus,
pugnasque capessit heriles. *Stat.* 9. *Theb.* 110. Ipse
nec ire retro, nec in obvia conitus arma Exsilit. h.
e. fertur in hostem. Et poetice *Id.* 2. *ibid.* 55. fusa
volucer deus obsitus umbra Exsilit ad superos. h. e.
revolat. — b) Speciatim exsilire dicitur in aliquo
vehementiore affectu. *Q. Cic.* apud *Cic.* 16. *Fam.*
16. Tuis litteris perlectis, exsilit gaudio. *Ovid.* *He-*
roid. 6. 27. Protinus exsilit, tunicisque e pectore
ruptis etc.

II.) Translate dicitur de inanimis. *Lucret.* 6. 162.
ceu lapidem si Percutiat lapis, aut ferrum: nam tum
quoque lumen Exsilit. *Ovid.* 6. *Met.* 696. Exsiliat
que cavis elisi nubibus ignes. *Id.* 12. *ibid.* 252. Ex-
silire oculi, disjertisque ossibus oris est. *Lucret.*
2. 200. Exsiliunt aque. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 19. 16.
(107). E medio lacu exsiliens fonticulus. *Seneca Herc.*
Æt. 318. In cælum exsilit arundo. h. e. sacra. *Stat.*
1. *Achill.* 522. exsiliunt erines, rigidique laborat
Vitta comis. h. e. arriquantur. *Id.* 6. *Theb.* 422. ge-
lida non crebrior exsilit Arcto Grando.

EXSILIUM vel *exilium*, ii, n. 2. Ratione habita
etymii, *exsilium* est ab *exsil*, quod ab *er* et *solium*,
quæ est extra patriam solium: Cf. **EXTORRIS**; sive
Cassiod. de orthogr. p. 2285. *Putsch.* Exsilium
cum *s*, ex solo enim ire est, quasi *exsolium*, quod
Græci *ἐξοσίον* dicunt, antiqui *exsolis* dicebant:
(videtur tamen *exsilium* ab *exsiliendo* deductum
esse in illo *Plauti Capt.* 3. 3. 4. Neque exsilium
exsilio est, neque spes). — Ceterum exsilium est
privatio soli patrii sive ultro subeatur ad penam
vitandam, vel mutandæ sedis gratia; sive lege et
damnatione inferatur. *Martian.* *Diag.* 48. 22. 5. Ex-
silium (pœnale) triplex est, ut veterum locorum
interdictio; aut lata fuga, ut omnium locorum
præter certum locum; aut relegatio in insulam: V. *Cic.*
Cæcin. 31. 100. (It. *esilio*, *bando*; Fr. *exil*, *bannissement*;
Hisp. *exilio*, *destierro*; Germ. *d. Ver-*
weisung vom Grund und Boden, *d. Heimath*, *d.*
Verbannung; Angl. *exscape*, *flight*).

I.) Proprie. — a) De exsilio tamquam pena lato
(de quo V. *Klotz.* ad *Cic. Dom.* 32. 86.). *Cic.* 4.
Parul. 2. 31. Scleratos exsilio afficere. *Id.* *Cæ-*
cin. 34. 100. Maleficium exsilio multare. *J. L. Cat.*
8. 20. Ire, et proficisci in exsilium. *Id.* 2. *ibid.* 7.
14. Ejicere in exsilium. *Id.* 2. *Orat.* 13. 56. In
exsilium pellere. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 30. 31. (111.): et
Tac. 4. *Ann.* 63. agere. *Nepos Phoc.* 2. expellere.
Tac. 13. *Ann.* 23. Exsilium irrogare alicui. *Id.* 8.
ibid. 18. Statuere exsilium in aliquem. *Fellej.* 2.
62. In exsilio vivere. *Cic.* 3. *Nat. D.* 32. 80. Esse
in exsilio. *Virg.* 2. *Æn.* 638. Exsilium patit. *Tac.* 4.
Ann. 71. Viginti annis exsilium tolerare. *Plaut.*
Merc. 5. 2. 106. Exsilio redire. *Cic.* 9. *Att.* 14. De
exsilio reducere. *Liv.* 27. 34. revocare. *Tac.* 4. *Hist.*
28. Ab exsilio revocare. — *Exsilium* delicatum vocat
Seneca Clem. 15. relegationem rei in urbem
Massiliam, quia hæc rebus omnibus ad vitam neces-
sariis affuebat. — b) *Exsili causa* solum verte-
re est in exsilium proficisci, et dicitur fere de iis,
qui metu pœnæ ultro sibi exsilium consciscunt. *Cic.*
5. *Phil.* 5. 14.; *Liv.* 3. 38. *sub fin.* etc. — Simili-
ter de loco extra patriam, quem quis ultro eligit, et
patriæ præferit. *Curt.* 3. 7. Erat in exercitu Sines
Perses, quondam a prætoræ Egypti missus ad Phi-
lippum: donisque et omni honore cultus, exsilium
patriæ sede mutaverat.

II.) Improprie. ¶ 1. Translate. *Plin.* 35. *Hist.*

nat. 4. 9. (26). Satius fuisset tabulas omnes signaque publicare, quam in villarum exsilia pelli. ¶ 2. Aliquando dicitur de ipso loco exsili. Virg. 3. *En.* 4. Diversa exsilia et desertas quærere terras. *Curt.* 6. 4. Multa exsilia patere fugientis. *Tac.* 13. *Ann.* 55. Tutum exsiliū orabant. *Id.* 4. *Hist.* 44. Octavianum et Antistium egressos exsiliū, in eadem insulam redegit. ¶ 3. *Exsilia* pro exsulibus, h. e. abstractum pro concreto. *Tac.* 1. *Hist.* 2. Planum exsiliū mare.

EXSINCERĀTES, a, um, particip. ab Inusit. *ex-sincero*, corruptus, labefactatus. *Plaut. Most.* 4. 1. 11. Libet cavere malam rem prius, quam ut meum tergum exsinceratum fiat. h. e. verberibus lacera-tum, scdaturum, corruptum. At hæc duo verba *exsinceratum* *fiat* sunt ex vana conjectura *Camerarii*.

EX SINGŪLĀRI, m. qui fuit singularis, h. e. notarius: *V. SINGULARIS* in *fin. Inscript.* apud *Henzen.* 5749. *SILVANO* invicto q. *CORNELIUS* GENITIVOS DECVRIO EX SING. V. L. M. II. *SILANUS* COS. h. e. ann. a Chr. n. 189. *Labus* interpretatus est *ex equite singulari*; sed minus recte, ut ait *Henzen.* ad h. l.

EXSINUĀTUS, a, um. *V. voc. seq.*
EXSINUŌ, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et sinuo). Part. *Exsinuatus*. — *Exsinuo* est sinum collectum explico, expando, et sinu emitto. *Propert.* 3. 13. 3. Ut mihi prætextæ pudor exsinuatus amictu. h. e. postquam posui cum prætexta pudorem. *Plerique recentiorum præcipue leg.* est elatus, alii est velatus, alii exvelatus. *Auct. carm. in Anthol. Lat.* 7. 1. p. 700. *Burmam de rosa.* Huic dum virgineus pudor exsinuatur amictu. *Auson. Edyll.* 44. 29. de rosa. Vertice collectos illa exsinuabat amictus. *Paulin. Nolan. Ep.* 49. (al. 36.) 3. Quam velum videres jam exsinuatum in contos suos. *Prudent.* 11. *napī* σταφ. 231. recessus Qui laterum seriem jugiter exsinuent.

EXSISTO vel existo. sistis, stitū, stitum, sistere, n. 3. (ex et sisto, sto). Part. *Exsistitur* apud *Ulp. Dig.* 42. 4. 8. Si diu incertum sit, heres exsistitur, necne sit. Ita *Haleand.*, et *Torrentin.* exsistaturus. *V. EXSTO*. — *Exsistere*, ἐξίστημι, est exire, ex-eundo apparere, prodire (It. *uscire*, *venir fuori*, *apparire*; Fr. *sortir de*, *paraître*, *se montrer*; *Hisp. salir*, *aparecer*, *mostrarse*; *Germ. heraus* — *hervortreten*, *hervorkommen*, *zum Vorschein kommen*; *Angl. to come forth or out*, *proceed*, *appear*).

I.) Proprie, seu stricto sensu. — a) Cum addito Ablativo loci, ex quo quis existit, vel exit, et præpos. *ex* vel *ab*, aut sine præpos. *Liv.* 25. 21. Qui signo dato simul omnes et latebris exsisterent. *Auct. B. Afr.* 69. Ex collibus milites exsisterunt. *Cic.* 3. *Ferr.* 37. 94. Quid exspectas? an dum ab inferis ille Malleolus existat? *Liv.* 39. 37. Si existat hodie ab inferis Lycurgus. *Cic.* 2. *Divinat.* 30. 65. Anguem ab ara exsistisse. *Sic. Id.* 1. *ibid.* 45. 101. Vocem ab æde Junonis ex arce exsistisse, ut etc. *Cæs.* 6. *B. G.* 26. Est bos cervi figura, cujus a media fronte inter aures unum cornu existit ex-celsus. *Cic.* 1. *Divinat.* 33. 73. Equus submersus voruginibus non exsistit. *Id.* 6. *Ferr.* 48. 107. Spelunca infinitæ altitudinis, qua Ditem patrem ferunt repente cum curru exsistisse. *Ovid.* 5. *Met.* 413. Gurgite quæ (*nymphea*) medio summa tenus exsistit atro. — b) Absolute. *Cic.* 3. *Ferr.* 15. 39. Eum, qui palam est adversarius, facile cavendo vitare possis: hoc vero occultum, intestinum ac domesticum malum (*scil.* insidiæ, quæ latent in simulatione officii), non modo non existit (h. e. non apparet), verum etiam opprimit, antequam prospicere atque explorare poteris. *Id.* *Balb.* 20. 47. Existat ille vir parumper cogitatione vestra, quoniam re non potest. *comparisca*, *si rappresenti*.

II.) Translate, vel, ut aliis placet, latiori significatione. ¶ 1. Est nasci, originem ducere, exoriri. — a) De rebus physicis. *Lucret.* 2. 870. vivos existere vermes stercore de tætro. *Id.* 5. 211. Si non fecundas vertentes vomere glæbas Terrarique solum subigenies cinis ad ortus, Sponte sua nequeunt li-quidas existere in auras. *Varro* 1. *R. R.* 34. 1. Quæ a bruma satæ sunt, quadragesimo die vix existunt. *spuntano*, *nascono*. *Cic.* 2. *Nat. D.* 33. 86. Ut si qui dentes et pubertatem natura dicat existere, ipsum autem hominem, cui ea existant, non constare natura. — b) De abstractis, et quidem

— Cum addito Ablativo et præpos. *ex.* *Cic.* 1. *de republ.* 44. Ex hac nimia licentia ait ille, ut ex stirpe quadam, existere et quasi nasci tyrannum. *Id. Rosc. Am.* 27. 75. Ex luxuria existat avocitia necesse est, ex avaritia erumpat audacia. *nasca.* *Id.* 1. *de republ.* 45. Et illa prima facile in contraria vitia convertuntur, ut existat ex rege dominus, ex optimatibus factio, ex populo turba et confusio. *Cl. Cæs.* 3. *B. C.* 104. Ut plerumque in calamitate ex amicis inimici existunt. (Et cum præpos. *de*, *Cic.* 2. *de republ.* 26. Videtis igitur, ut de rege dominus exstiterit.) Ceterum *Id.* *Cic.* 3. *de republ.* 14. Ex quo existit id, quod Scipio laudabat, conjunctum civitatis genus. *Id. Brut.* 8. 31. Hujus ex uberrimis sermonibus exstiterunt doctissimi viri. Adde *eumd.* *Orat.* 3. 12. et 5. *Tusc.* 25. 72. Similiter *Id.* 1. *Nat. D.* 3. 6. Sermo admirantium, unde hoc philosophandi nobis subito studium exstiterit. — b) Absolute. *Cic. Amic.* 19. 67. Existit hoc loco quæstio subdifficilis. *Cæs.* 5. *B. G.* 28. Ad concilium rem deferunt, magneque inter eos existit controversia. — c) Sequente part. *ut.* *Cic.* 5. *Fin.* 23. 67. Quoniam igitur inest in omni virtute cura quædam quasi foras spectans —, existit illud, ut amicit, ut fratres — propter se expetendi *scil.* h. e. sequitur. *Sic. Id. Fat.* 9. 18. Ex quo existit, ut de nihilo quiddam fiat. ¶ 2. Item sæpe ponitur *pro esse*, *apparere*, ita tamen, ut aliquem semper motum adsignificet exeuntis apparentiæ, *essere*, *comparire*. *Sic* verbo esse opponitur apud *Cic.* 1. *Off.* 30. 107. Ut in corporibus magnæ dissimilitudines sunt, sic in animis existunt majores etiam varietates. Et verbo *apparere* jungitur apud *eumd.* 1. *Tusc.* 15. 33. Idque in maximis ingenis existit maxime et apparet facillime. — a) Absolute, sive sine ullo adjectivo. *Cic. Rabir. Post.* 1. 1. Si exstiteris in rege fides, nihil sapientius Postumo. *Id.* 1. *Divinat.* 29. 61. Illa pars animi, in qua irarum existit ardor, sedata atque resincta. *Id. Amic.* 7. 24. Si quando aliquod officium existit amici in periculis adeundis aut communicandis. *Id. Arch.* 10. 24. Nisi Ilias illa exstiteris, idem tumulus, qui corpus ejus contexerat, nomen etiam obruisset. *Seneca Ep.* 91. Inter placidissima terror existit: mala, unde minime expectabantur, erumpunt. — b) Cum addito adjectivo. *Cic.* 1. *Fam.* 9. 11. Cujus ego dignitatis ab adolescentia favor, in prætura autem et in consulatu ad-jutor etiam existissem. *Id. Rosc. Am.* 2. 5. His de causis ego huic causæ patronus exsisti. *Id.* 10. *Att.* 11. 3. Eo magis timeo, ne in eum existam crudelior. *Id.* 2. *Orat.* 54. 217. Sic insulsi exsisterunt, ut nihil aliud eorum, nisi ipsa insulitas, videatur. *Id. ibid.* 46. 194. Poetiam bonum neminem sine inflammatione animorum existere posse. *Id. ibid.* 2. 6. Talem existere eloquentiam, qualis fuerit in Crasso. — Hæc pertinet et illud *quæsd.* 10. *Fam.* 6. a med. Quorum nemo consularis habitus, nisi qui animo existit in rempublicam consulari.

EXSŌLENS. *V. EXSULANS*.
EXSŌLES pro *Exsules*: *V. EXSILIUM* init.
EXSŌLESCO, is, ere, n. 3. desuesco; ab *ex*, et *soleo*. *Tertull.* *Virg. veland.* 17. Ne sic a disciplina velaminis exsulescatis. *Al. leg.* exsulescatis.

EXSŌLIDO, as, are, a. 1. idem ac consolido. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 66.

EXSŌLIUM. *V. EXSILIUM* init.
EXSŌLŪTE, adverb. absolute. *Auct. de casis liti-ter.* p. 241. *Gors.* Rivas finem exsolute facit.

EXSŌLŪTIO, ōnis, f. 3. exsolvendi actus; sed occurrit translate tantum. ¶ 1. Generatim est liberatio. *Festus* p. 238. 19. *Müll.* Exsolutio contractæ religionis. *V. EXSOLVO* II. 2. ¶ 2. Speciatim in jure est seris alieni satisfactio. *Scevola Dig.* 20. 1. 31. Exsolutio vectigalis. *Id. ibid.* 32. 1. 33. a med. totius debiti. *V. EXSOLVO* II. 3.

EXSŌLŪTES, a, um. *V. voc. seq.*

EXSOLVO, solvis, solvi, sōlūtum, solvere, a. 3. (ex et solvo). A Poëtis interdum metri causa per diæresin disjungitur. *Lucret.* 1. 809. vita quoque o-mnis Omnibus e nervis atque ossibus exsolvatur. *Ovid.* 4. *Fast.* 534. Longaque imprudens exsoluisse famem. h. e. jejunium rupisse. — Part. *Exsolvens* I. 1. 2. et II. 1. 2.; *Exsolvitur* II. 3.; *Exsolvens* II. 1. — *Exsolvere*, ἀπολύω, ἐλύω, est idem quod solvere, aut omnino solvere, dissolvere (It. *sciorre*, *slegere*; Fr. *détier*, *dénouer*, *détacher*, *re-*

tâcher; *Hisp. desatar*, *desliar*, *desligar*, *deslazar*; *Germ. auflösen*, *aus einander lösen*, *losbindea*; *Angl. to loose*, *unloose*, *unbind*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim est id, quod ligatum vel constrictum est, dissolvere. *Plaut. Rud.* 2. 3. 36. Quin videmus ad sara navem ferrier, propterea exsolvi resim. *Id. Amph.* 2. 2. 152. Am. Agedum, eam solve ristulam. so. Quid ego istam exsolvam? obsignata' si recte. *dissuggelli.* *Lucret.* 1. 219. Nulla vi foret usus enim, quæ partibus ejus Dissidium parere et nerus exsolvere posset. *Stat.* 1. *Silv.* 6. 4. Compede exsoluta. *Tac.* 3. *Hist.* 68. Exsolvere pugionem a latere. *Id.* 15. *Ann.* 63. Brachia ferri exsolvere. h. e. venas brachiorum incidere. *Stat.* 1. *Silv.* 5. 53. Exsolvere amictus. h. e. exuere. *Tac.* 13. *Ann.* 15. Venenum exsoluto alvo transmisit. — Et de inanibus. *Lucret.* 6. 878. Ignis exsolvit glaciem nodosque relaxat. ¶ 2. Speciatim ponitur pro liberare a vinculis. *Plaut. Truc.* 4. 3. 10. Si verum mihi eritis fassæ, vinculis exsolvemini. *Cl. Sueton. Ner.* 40. Exsolutus vinculis. *Plaut. Bacch.* 4. 8. 16. Jube sis me exsolvi cito; nam nisi ego exsolvor, jam manifesto hominem opprimet. Similiter *Lucret.* 3. 697. Animæ exsolvent se omnibus e nervis atque ossibus articulisque. *scil.* in morte. *Sic Virg.* de Camilla moriente 11. *En.* 828. tum frigida toto Paullatini exsolvit se corpore etc.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim, metaphora sumpta a superiori paragr. 1. — a) Cum Accusativo. *Tac.* 3. *Ann.* 28. Exsoluti legis nexu. h. e. obscuritates explanatæ. *Lucan.* 5. 259. Exsolvere metus. h. e. deponere, abjicere. *Stat.* 1. *Achill.* 565. Exsolvitque rudem genitrix digressa pudorem. *gl.* *levō.* *Tac.* 3. *Ann.* 39. Ipse robor peditum ad exsolvendum obsidium ducit. — b) Sequente relativo. *Lucret.* 2. 381. Perfæctæ est animi ratione exsolvere nobis, Quare fulmineus multo penetratior ignis, Quam noster. *sciogliere la questione*, *renderci conto del perchè* etc. ¶ 2. Speciatim, metaphora sumpta a superiori paragr. 2., est liberare expeditæ, *liberare*, *sciogliere*: ad rem *Lucret.* 1. 931. et 4. 7. arcis religionem animos nodis exsolvere pergo. *Cl. Liv.* 8. 9. *ad fin.* Exsoluti religione animi, et 3. 20. Exsolvere populum religione. *Ter. Hecyr.* 5. 2. 26. Illas errore, et te simul suspicione exsolves. *Cic.* 7. *Fam.* 1. 5. Si me occupationibus relaxaro: nam ut plane exsolvam, non postulo. *Liv.* 6. 14. *ad fin.* Exsolvere aliquem ære alieno. *Virg.* 4. *En.* 652. meque his exsolvit curis. *Sic Phin. Paneg.* 79. Exsolvitur curis. *Id.* 1. *Ep.* 22. *ad fin.* Exsolvere aliquem sollicitudine. *Tac.* 14. *Ann.* 12. aliquem pœna. *Id.* 6. *ibid.* 44. *extr.* pudore conditionis. *Id.* 12. *ibid.* 46. Exsolvi custode. *Id.* 13. *ibid.* 36. contumelia. Hæc pertinet et illud *Martial.* 6. 47. Exsolvere se votis virgine porca. ¶ 3. Item speciatim significat etiam res alienum dissolvere, satisfacere, *pagare*, *soddisfare*. *Plaut. Men.* 5. 6. 26. Exsolvere pretium. *Cic.* 16. *Att.* 6. 3. Nomina mea, per deos, expedi, exsolvo. *Id.* 5. *Ferr.* 22. 55. Ille vi adductus, tantum decumanis, quantum iste imperavit, exsolvit. *Liv.* 6. 14. Exsolvere multiplicem sortem. *Plin.* 3. *Ep.* 11. æs alle-num. *Tac.* 1. *Ann.* 36. *extr.* leggia. *Id.* 1. *Hist.* 46. Fiscum suum vacationes annuas exsolviturum promisit. *Aurel. Vict. vir. illust.* 56. Exsolvere dotem uxori venditis possessionibus. ¶ 4. Hinc est etiam cuiusvisque morali obligationi satisfacere; ad rem *Cic.* 3. *Off.* 2. 7. De tertio genere se scripsit ditorum, nec exsolvit quod promiserat. *Plaut. Amph.* 3. 2. 67. Exsolvere vota Herculi. Adde *Liv.* 21. 21., ubi *quod exsolvere* opponitur se *obligare*. Ceterum *Tibull.* 4. 7. 5. Exsolvere promissa. *Liv.* 24. 16. a med. et 26. 31. *ad fin.* Exsolvere fidem. *sciogliere l'impegno*, fidem liberare, promissa præstando. Et eodem sensu *Id.* 24. 18. Jurjurandum. *Id.* 26. 40. Civitatum principibus pro eujusque merito præmia pœnasque exsolvere. *Id.* 28. 25. Recte factis alicujus gratiam exsolvere. *Tac.* 14. *Ann.* 13.; *Val. Flacc.* 7. 284.; et *Stat.* 5. *Silv.* 5. 15. grates. *rendere.* *Tac.* 4. *Ann.* 18. beneficia. h. e. æquare remunerando. *Id.* 4. *Hist.* 3. Proclivus est injurie, quam beneficio vicem exsolvere. *rendere la pariglia.* *Tac.* 1. *Ann.* 10. Pœnas morte exsolvere. *pagar le pene*, *il fio*, *luere.* *Sic Felleg.* 2. 88. pœnas male consultorum. *Val. Flacc.* 5. 291. nullos Minyis exsolvet honores. h. e. præstabit, reddet.

EXSOMNIO, as, are, 1. ¶ 1. Mediali significatione est expergiscor. *Gloss. Philox.* Exsomnia, ἐξ-

ὑπνίσηται. ¶ 2. Et activo sensu, idem quod expurgisco, e somno excito. *Ibid.* Exsomniai, ὑπνίσηται.

EXSOMNIS, e, adject. insomnis, vigilans. *Virg.* 6. *En.* 556. de *Tisiphone*. Vestibulum exsomnia servat noctesque diesque. *Sic Horat.* 3. *Od.* 25. 9. Exsomnia stupet Eublas. *h. e.* ἄνθρωπος, somno non indulgens, instigator deo, dum ceteri mortales quiete noctis fruuntur. *Vellej.* 2. 88. Vir sane exsomnia, ubi res vigiliam exigeret. *Id. ibid.* 127. Vultu tranquillus, animo exsomnia. *Sil.* 1. 9. 5. Traducere noctem exsomnia.

EXSŌNO, nas, nūi, nare, n. 1. (ex et sono) est idem ac personare; et occurrit tum de rebus, tum de hominibus. *Petr.* *Satyr.* 19. Omnia minico risu exsonuerant. *Id. ibid.* 109. Navigium exsonat rautibus. et 73. Ceteri convivæ ingenti clamore exsonabant.

EXSORBĒO vel exorbeo, bes, hūi, bere, a. 2. (ex et sorbeo) sorbendo exaurio.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Phil.* 29. 71. Gustaras civilem sanguinem, vel potius exsorberas. *Id.* 1. *Orat.* 52. 225. Omittit fauces, ex quibus te eripi vis, ne iudicio iniquo exsorbeat sanguis tuus. *Cf. Id. Harusp.* resp. 27. 59. Quantas iste Byzantium prædas exsorbuisti? *h. e.* devoravit. *Ovid.* 6. *Fast.* 145. de strigibus. Pectoraque exsorbet avidis infantia linguis. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 4. (19). Ut quisque ova exsorberit. *Apul.* de *Mag.* Continuatio litterati laboris habitudinem tenuat, succum exsorbet.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Plaut.* *Bacch.* 4. 8. 28. Illorum ego animam amborum exsorbeo. *h. e.* extraham, illos occidam. *Turpilius* apud *Non.* p. 102. 32. *Merc.* Jam ego istam tibi tristitiam exsorbeo. *h. e.* exinam. *Cic.* *Mur.* 9. 19. Multorum stultitiam perpessus est, arrogantiam pertulit, difficultates exsorbuisti. *h. e.* tulisti, toleravit. ¶ 2. Speciatim obsecro sensu. *Juvenal.* 10. 223. quot longa viros exsorbeat uno Maura die.

EXSORDESCO vel exordesco, is, ere, n. 3. valde sordescit, in sordibus jaceo. *Gell.* 9. 2. Nomen philosophiæ illustrissimum in hominibus deterrimis exsordescere.

EXSORS vel exors, ortis, adject. qui est extra sortem, qui sorti non committitur.

I.) Proprie. *Virg.* 8. *En.* 551. Dantur equi Teucri Tyrhena potentibus arva: Ducunt exsortem Æneæ. *h. e.* electum de industria, non qui sorte ei contigerit. *Id.* 5. *ibid.* 534. exsortem ducere honorem. *Val. Flacc.* 4. 340. exsortita terga Laconi præcipiant perudum.

II.) Translate est non particeps, expers; et occurrit — a) Cum Genitivo. *Virg.* 6. *En.* 428. Dulcis vltæ exsortes. *Horat.* *Art. P.* 304. fungar vice cotis, acutum reddere quæ ferrum valet exsortis ipsa secandi. *Liv.* 22. 44. Omnis culpæ exsortis. *Id.* 23. 10. Exsortis amicitia et fœderis. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 8. 8. (45). Matrimoniorum exsortes. *Tac.* 6. *Ann.* 10. Ne feminæ quidem exsortes periculi. *Id.* 22. *ibid.* 44. Exsortis culpæ. *Ennod.* *Opusc.* 2. p. 1005. Exsortis pluriarum terra. — b) Cum Dativo. *Sidon.* 8. *Ep.* 12. sub fin. Hospitem meum conductui huic facies exsortem.

EXSORTIUM, ii, n. 2. privatio sortis, seu hereditatis. *Apul.* de *Deo Socrat.* Incerta vacatione, seu quodam exsortio, punitur. *At. melius leg.* exsortio.

EXSPARGO. *V. EXSPERGO.*

EXSPATIŌR vel exspatio, aris, ātus sum, ari, dep. 1. (ex et spatior.) Part. *Exspatians* et *Exspatiatus* I. — Exspatio est extra spatium vagor, excurro, evagor.

I.) Proprie. *Ovid.* 2. *Met.* 202. Exspatiantur equi, nulloque inhæbente, per auras Ignotæ regionis eunt. *Id.* 15. *ibid.* 453. Ne tamen oblitus ad metam tendere longe Exspatiemur equis. *Id.* 1. *ibid.* 285. Exspatiata ruunt per apertos lumina campos. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 39. 53. (124). Arbores latissima umbra exspatiantes. *Id.* 3. *ibid.* 5. 9. (67). Exspatiantia lecta. *Quintil.* 11. 3. 84. Brachium exspatiatur in latius. *Sil.* 1. 17. 95. ignes exspatiantur in auras.

II.) Translate. *Quintil.* 2. 16. 1. Finis non erit, si exspatiari parte in hac et indulgere voluptati velim. *Id.* 2. 10. 5. Poetica themata juvenibus pertractare permittemus, ut exspatiarentur et gaudeant materia. Adde *eund.* 4. 3. 4.

EXSPECTABILIS vel expectabilis, e, adject. qui expectatur. *Tac.* 16. *Ann.* 21. Parum expectabilem operam præbere. *Alii leg.* expectabilem. *Tertull.* 3.

advers. Marcion. 16. Nomen Jesu non tam expectabile apud Judæos.

EXSPECTĀMEN. *V. ASPECTAMEN.*

EXSPECTATIO vel expectatio, ōnis, f. 3. προσδοκία, ὑπομονή, actus expectandi, et sæpe in bonam partem accipitur, quando scilicet cum desiderio aut spe alicujus boni conjuncta est; tum active, tum passive (i. aspeltatione, lo aspeltare; *Fr. attente, desir de voir ou d'apprendre, impatience*; *Hisp. espera*; *Germ. d. Erwartung, d. Erwarten*; *Angl. an expecting, expectation.*) Occurrit — a) Cum Genitivo rei, quæ expectatur. — In sing. num. *Cic.* 4. *Tusc.* 37. 80. Si spes est expectatio boni, mali expectationem esse necesse est metum. *Id. Rabir. perduell.* 5. 16. Harum rerum non solum eventus, sed etiam expectatio indigna cive Romano est. *Id. Brut.* 76. 256. Præteritorum recordatio est acerba, et acerbior expectatio reliquorum. *Cf. Quintil.* 12. 1. 7. Mala mens pænarum omnium expectatione torquetur. *Rursus Cic.* 2. *Att.* 12. 2. Quantam mihi expectationem dedisti convivi istius? *Id.* 3. *ibid.* 14. 2. Ego propter viæ celebritatem et quotidianam expectationem rerum novorum non commovi me Thessalonica. *Id.* 15. *Fam.* 4. 5. In hoc tanto motu tantaque expectatione maximi belli etc. *Id.* 3. *Orat.* 5. 18. Ibi magna cum audiendi expectatione consistitur. *Id.* 3. *Off.* 2. 6. Sustines enim non parvam expectationem imitandæ industriæ nostræ, magnam honorum, nonnullam fortasse nominis. *sei in non picciolo impegno di etc.* *Id.* 2. *Fam.* 1. 2. Tanta est expectatio vel animi, vel ingendi tui, ut ego te obsecrare non dubitem, sic ad nos conformatus revertare, ut quam expectationem tui concitasti, hanc sustinere tuerique possis. *mantere et conservare.* *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 4. 10. Facere magnam expectationem sui. *Id.* 3. *Att.* 15. 3. Varronis sermo facit expectationem Cæsaris. *h. e.* facit, ut de Cæsare bene speremus. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 4. Sum in expectatione omnium rerum, quid in Gallia, quid in urbe geratur. *h. e.* exspecto. *Nepos Alcibi.* 6. Tanta fuit expectatio visendi Alcibiadis, ut etc. *Cæs.* 1. *B. C.* 21. Tanta erat summa rerum expectatio. *Auct. B. G.* 8. 9. Sive certaminis periculo, sive expectatione nostri consilii, copias instruant. *Sueton.* *Cæs.* 42. Novarum tabularum expectatione disjecta. — In plur. num. *Cic.* 1. *Att.* 4. 1. Crebras expectationes nobis tui commoves. — b) Cum Ablativo rei, quæ expectatur, et præpos. de. *Cic.* 2. *Att.* 14. 1. Quantam tu mihi moves expectationem de sermone Bibuli? *quanta voglia di sapere etc.* *Id.* 3. *ibid.* 14. 1. Ex tuis litteris plenus sum expectatione de Pompejo, quidam de nobis velit aut ostendat. — c) Sequenti relativo. — In sing. num. *Cic.* 2. *Orat.* 18. 74. Major me expectatio tenet, quibusnam rationibus ea tanta vis comparatur. Adde *ejusd.* *loc.* 3. *Att.* 14. 1. superius allatum sub b. — In plur. num. *Cic.* 7. *Att.* 16. 2. Nunc has expectationes habemus duas; unam, quid Cæsar acturus sit, alteram, quid Pompejus agat. — d) Absolute. *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 6. 64. Vide ne sis in expectatione, (*Forcellinus et al. leg.* expectationi), ne illam animi exrucies. *guarda di non ti far aspettare.* *Cic.* 8. *Att.* 5. 2. Pendeo animi expectatione Corfiniensi, in qua de salute reipublicæ decernitur. *Id.* 2. *leg. Agr.* 25. 66. Suspensum et incertum obscura spe et cæca expectatione pendere. *Id.* *Orat.* 30. 107. Sunt omnia, sicut adolescentis, non tam re et maturitate, quam spe et expectatione laudata. *Id.* 3. *Att.* 18. Afferre alieui magnam expectationem. *Id.* 1. *Tusc.* 17. 39. Adducere quempiam in summam expectationem. *Id.* 1. de *republ.* 23. Permagnum expectationem orationi alicujus imponere. *Id.* 1. *Orat.* 39. 150. Clarissima M. Curius causa nuper apud centumviros quo concursu hominum, qua expectatione defensa est! *Id.* 2. *Orat.* 70. 284. Ex his omnibus nihil magis videtur, quam quod est præter expectationem. *ad che accade etc. inaspettatamente.* *Cf. Auct. B. G.* 3. 40. Contra omnium expectationem. *contra ogni credere.* et *Quintil.* 3. 7. 16. Supra expectationem. *Id.* 4. 1. 39. Expectatione minor. *Rursus Cic.* 1. *Orat.* 47. 205. Ea si paulo latius dixeris, expleris omnem expectationem desiderii nostri. *Id.* 5. *Fam.* 12. 5. Viri excellentis accipites casus habent admirationem, expectationem, lætitiā, etc. *Id.* ad *Pompej.* 2. post ep. 11. l. 8. *Att.* a *med.* Quam res in summa expectatione esset. *h. e.* passive, scil. expectaretur. Contra active

Cæs. 2. *B. C.* 17. Magna esse in spe atque expectatione. *Auct. B. Afr.* 14. Quam utrimque expectatio fletet, neque Cæsar se moveret. *h. e.* quam utrimque acies expectarent. *Liv.* 5. 19. Profectus cum exercitu expectatione hominum majore, quam spe. *Curt.* 4. 12. ad fin. Macedones sive alacritate, sive tædio expectationis etc. *Id.* 4. 10. Multiplici expectatione commotus. — In plur. num. *Cic.* 2. *Orat.* 71. 289. Expectationibus decipiendis et naturis aliorum irridendis risus movetur.

Homonym. Inter spem et expectationem hoc interest, inquit *Donatus* ad *Ter. Eun.* 1. 2. 115., quod expectatio certorum est, spes incertorum: expectatio propinquarum rerum, spes longinquarum: expectatio destinat tempus, spes non destinata.

EXSPECTĀTOR vel expectator, ōris, m. 3. spectator. Nam et *expecto* pro *specto* reperitur. *Paulin. Nolan.* *Ep.* 6. (al. 42.) 3. Fructus, quo pascuntur oculi temporalium expectatores. *Id.* *Ep.* 31. (al. 11.) 5. extr. Illico inter expectatores suos redi-vivus. Ita utroque loco MSS. et editi nonnulli *Al. spectatores.* *Seneca Med.* 28. Spectat hoc nostri actor Sol generis! expectator et curru insidens, etc. Ita in Cod. MSS. apud nos; alii aliter. Apud *Augustin.* quoque in MSS. non semel *expectator* pro *spectator* legi, testantur nonnulli critici.

EXSPECTĀTRIX vel expectatrix, tris, f. 3. quæ expectat. *Tertull.* 4. *advers. Marcion.* 16. Proinde patientiam docet vindictæ expectatricem.

EXSPECTĀTUS vel expectatus, a, um. *V. voc.* seq.

EXSPECTO vel expecto, as, āri, ātum, are, a. 1. (ex et specto.) Part. *Expectans* II. 1. a. et b.; *Expectatus* II. 2. a. et in fin.; *Expectaturus* et *Expectandus* II. 1. a. — Expectare proprie est idem ac spectare, vel potius prospectare, *guardare, prospettare.*

I.) Proprie raro admodum occurrit. *Plaut.* *Aulul.* 4. 8. 6. Multo prius me collocavi in arborem, indeque expectabam, ubi aurum abstrudebat senex. *At meliores libri leg.* spectabam vel expectabam. *Varro* apud *Non.* p. 99. 25. *Merc.* Sin autem delectationis causa venamini, quanto salius est, salvis cruribus in Circo expectare, quam his descobinatis in silva currere? *At. leg.* spectare. *Petr.* *Satyr.* 17. Attoniti expectavimus lacrimas ad ostentationem doloris paratas. *At. leg.* spectavimus. Adde *Paul.* *Dig.* 41. 1. 26., ubi edidit *Torrentin.* expectaretur. Certa lectio est solummodo apud *Stat.* 5. *Silv.* 2. 21. qualis per jugera Circi Quum pulcher visu, titulis generosus aritis Expectatur equus etc. Illam omnes acunt plausus etc. — Nonnullis huc referendum videtur et illud *Ovid.* 14. *Met.* 417., quod *V.* infra sub II. 2. a.; sed minus recte. — Quidam hoc sensu scribunt *expecto* in locis *Plauti* et *Petron.* allatis.

II.) Translate duo precipue significat, prout objective potius quam subjective, uti ajunt, aut vice versa expectandi actio cogitatur: objective enim expectare est illud, quod imminet aut futurum est, præstolari, opperiri, quia dum aliquid expectamus, sæpe adspicimus; subjective autem expectare proprium est animi, qui de futuro anxius est, huc caput atque optat, aut timet. Hæc duo per jocum junguntur in illo apud *Quintil.* 8. 3. 68. Quam Proculejus quereret de filio, quod is mortem suam expectaret, et ille dixisset, se vero non expectare: *Immo, inquit, rogo expectes.* *V.* eundem jocum apud *Ætül.* *Lup.* 1. 5. Hinc *Forcellinus:* Videtur inesse discrimen aliquid inter *expectare* et *optare.* Nam qui expectat, optat quidem, nihil tamen facit, quo potiar: at qui optat, magis anxius est. *Seneca* 5. *Benef.* 17. Quis non patri suo supremum diem, ut innocens sit, optat; ut moderatus, expectat; ut pius, cogitat? Itaque ¶ 1. Objective, uti ajunt, expectare, ἐπιφύω, προσδοκῶ, est illud, quod imminet aut futurum est, præstolari, opperiri (i. *aspeltare, attendere, stare in attesa; Fr. attendre quelque chose qui doit arriver ou se faire, être dans l'attente*; *Hisp. aguardar, detenerse*; *Germ. auf etwas, das kommen oder geschehen soll, warten, es abwarten, erwarten, dessen gewärtig sein*; *Engl. to look for, wait for*). Occurrit — a) Cum Accusativo. *Plaut.* *Asin.* 3. 1. 28. Ecceior nobis periculum magnum portenditur, dum ejus expectamus mortem, ne nos nriamur fame. *Cato R. R.* 3. Lubet caritatem expectare. *Cic.* 2. de *republ.* 33.

Quam ea Scipio dixisset, silentioque omnium reliqua ejus expectaretur oratio etc. *Id. 2. Att. 21. 2.* transitum tempestatis. *Cæs. 1. B. G. 27.* Quam eos (*Helvetios*) in eo loco, quo tum essent, suum adventum expectare jussisset. *Id. 6. ibid. 9.* Expectare adventum hostium. *Id. 7. ibid. 49.* Ipse paullum ex eo loco progressus, ubi conlisterat, eventum pugnae expectabat. *Id. 1. B. C. 5.* Expectare responsum suis postulatis. *Liv. 36. 43.* Classis ibi apertus expectatura hostem. *Cels. 2. 10.* Expectanda igitur remissio est. *Horat. 1. Sat. 5. 9.* cœnantes haud animo æquo Expectans comites. *Ovid. 3. Met. 136.* scilicet ultima semper Expectanda dies homini est, dicitur beatus Ante obitum neuo debet. *Id. de nuce 120.* Non expectata quum venit imber aqua. *inaspettata. Curt. 8. 9.* Expectatam mortem pro decore vitæ habent. — De abstractis occurrit pro manere in illo *Horat. 2. Sat. 1. 37.* seu in tranquillâ senectus Expectat, seu mors atris circumvolat aliis. — b) Sequentie relativo. *Ennius 1. Ann. 100.* uter esset induperator Expectanti, veluti consul quum mittere signum vult, omnes avidi spectant ad carceris oras. — Sic expectabat populus atque crâ tenebat Rebus, utri magni victoria sit data regni. *Plaut. Pœn. 4. 1. 1.* Expecto, quo pacto meâ technâ professorum sicut. *Ter. Andr. 1. 1. 7.* Expecto, quid velis. *Cic. 2. Invent. 28. 85.* Ne utile quidem est, quam mox iudicium fiat, expectare. *h. e. differre. Cæs. 3. B. G. 24.* Quid hostes consilii caperent, expectabat. *Quintil. 11. 3. 159.* Velut expectans, quando incipiendum sit. *Curt. 10. 2.* Quidnam diciturus esset, expectabant. *Plin. 9. Hist. nat. 35. 58. (121).* Expectante Antonio, quidnam esset artura, stando a vedere. — c) Sequentibus partem, dum, donec, si, ut, quin. — Sequentie dum, donec. *Cic. 2. Tusc. 7. 17.* Expectas fortasse, dum dicat etc. *Cæs. 4. B. G. 13.* Expectare, dum hostium copie augerentur, summæ dementiæ esse iudicabat. *Horat. 1. Ep. 2. 42.* Rusticus expectat, dum defuistis amnis. *Quintil. 4. 2. 45.* Nec dum repetatur, expectat. *Trajanus apud Plin. 10. Ep. 122.* Si expectasses, donec mihi consuleres. — Et impersonaliter. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 7. 19.* Nec vero hoc loco expectandum est, de remo inflexo aut de colto columbæ respondeam. *Cæs. 1. B. G. 11.* Caesar non expectandum sibi statuit, dum in Santonibus Helvetii pervenirent. Et expectato Ablat. absol. *Tac. 11. Ann. 26.* Nec ultra expectato, quam dum Claudius Ostiam proficerecetur. *Cf. eund. 12. ibid. 7.* — Sequentie si. *Plaut. Pœn. prol. 12.* Jamdudum expecto, si tuum officium scias. *Id. Trin. 1. 2. 61.* Expecto, si quid dicas. *Cæs. 2. B. G. 9.* Paludem si nostri transirent, hostes expectabant. *Id. 2. B. C. 31.* Vallem uterque, si adversariorum copie transire conarentur, expectabat. — Sequentie ut. *Cæs. 1. B. C. 6.* Neque expectant, ut de eorum imperio ad populum referatur. *Quintil. 7. 10. 14.* Quare nemo expectet, ut alieno tantum sit labore disertus. — Dicitur etiam expecto te, ut hoc facias, pro expecto, ut tu hoc facias. *Liv. 42. 40.* Expectari nos arbitror, ut respondeamus litteris tuis. — Sequentie quin et impersonaliter. *Cæs. 3. B. G. 24.* Quum omnium voces audirentur, expectari diutius non oportere, quin ad castra iretur. — d) Absolute. *Cic. 15. Fam. 17.* Comites ad portam expectare dicunt. *Quintil. 4. 5. 19.* Frequentius sunt admonendi, expectant paullum et agi ordine sinant. Huc referendum videtur et illud *Cic. 1.* in quo diem tamquam Accusativus temporis accipi potest. *7. Att. 26. 3.* Tibi crebro ad me scribenti nihil rescripsi, quod diem et die expectabam, ut statuerem, quid esset faciendum. — Metonymice est morari, otiosum esse, tempus terere. *Virg. 4. Æn. 224.* Dardanumque ducem, Tyria Carthagine qui nunc Expectat, falisque datus non respicit urbes, Alloquere. ¶ 2. Subjective, ut ajunt, expectare propium est animi, qui de re futura anxius est cupidine ac desiderio, aut timore; adeoque est cupere, optare, sperare, timere, desiderare, bramare, sperare, temere. Occurrit — a) Cum Accusativo tantum et quidem — Cum Accusativo rei, que capitur, optatur. *Plaut. Curc. 1. 2. 56.* Magnum inceptas, si id expectas, quod nusquam est. *Ter. Adelph. 5. 4. 20.* Illum, ut vivat, optant; meam autem mortem expectant scilicet, desiderano. *Cic. 15. Fam. 21. extr.* Reliquum est, ut tuum profectorem amore prosequar, reditum spe expectem, absentem memoria colam. *Id. ad Planc*

16. Att. 16. v. extr. Quod magna cum spe expectamus. *Id. 3. ibid. 22. extr.* Ego jam aut rem, aut ne spem quidem expecto. *Id. 14. Phil. 1. 1.* Avidissime expectare aliquid. *Id. 15. Fam. 16. 1.* Longiores epistolas expectabo, vel potius erigam. *Cæs. 7. B. G. 85.* Romani, si rem obtinuerint, finem laborum omnium expectant. — Cum Accusativo rei, quam quis timet. *Ter. Phorm. 1. 4. 16.* Nescio quod magnam hoc nuncio expecto malum. *Id. Hecyr. 3. 4. 8.* Semper mortem expectabam miser. *Cæs. 6. B. G. 1. et 7. ibid. 43.* Multis de causis majorem Gallie motum expectans. — Cum Accusativo personæ. *Plaut. Capt. 2. 3. 22.* Pater expectat aut me, aut aliquid nuncium. *Id. Bacch. 5. 2. 86.* Ite intro, filii vos expectant intus. *Horat. 1. Sat. 5. 82.* hic ego mendacem usque puellam Ad medium noctem expecto. *Cf. Propert. 2. 22. 13.* Hæc te non meritum totas expectat in horas. *Cic. 2. de republ. 42.* Video jam, illum, quem expectabam, virum, cui præficias officio et muneris. *Ovid. 14. Met. 416.* Presserat occiduum Tartessia litora Phœbus, Et frustra conjux oculis animoque Cænetis Expectatus erat. Et de timore *Lucan. 5. 671.* Dum metuar semper terraque expecter ab omni. — b) Poeticæ de iocundis. *Virg. 2. G. 21.* Silvarumque aliæ pressos propinquis arcus Expectant et viva sua plantaria terra. *h. e. requirunt, indigent.* *Sic Id. ibid. 420.* non ulla est oleis cultura, neque illæ Procurem expectant foleem rastroque tenaces. — c) Cum Accusativo rei et Ablativo personæ per præpos. ab vel raro admodum ex; qua ratione eleganter expectare dicitur, qui beneficium sperat ab aliquo. *Cic. 11. Fam. 5. 3.* A te hoc civitas, vel omnes potius gentes non expectant solum, sed etiam postulant. *Id. 3. ibid. 10. 1.* Omnia volo a me et postules et expectes: vineam meis officiis cogitationes tuas. *Id. ibid. 12. 4.* Dixi Servilio, ut omnia a me maiora expectaret. *Id. 1. de republ. 4.* Neque hac nos patria lege genuit aut educavit, ut nulla quasi alimenta expectaret a nobis. *Id. 6. ibid. 19. extr.* A quibus expectare gloriam certe nullam potestis. *Cæs. 2. B. C. 28.* His pauca ad spem largitionis addit, quæ ab sua liberalitate expectare debent. *Cic. 2. de republ. 22.* Proletarios nominavit, ut ex iis quasi proles civitatis expectari videretur. — Et de re mala *Cic. 2. Tusc. 12. 28.* Quod dedecus majus a philosopho nullum expecto. — d) Sequentie relativo. *Ter. Phorm. 1. 3. 9.* Dum expecto, quam mox veniat, qui adimat hanc mihi consuetudinem. — e) Cum Infinito. *Fronto ad L. Verum imp. 6.* Nunc, expecto cognoscere ex tuis litteris, quantum etc. — f) Absolute. *Ter. Phorm. 5. 8. 36.* Quid mihi affers, quamobrem expectem, aut sperem, porro non fore? *Cic. 1. de republ. 4.* Si aliter, ut dixi, accidisset, qui possum queri, quam mihi nihil improvise, nec gravius quam expectavissim pro tantis meis factis evenisset? *Quintil. 12. 8. 11.* Dum omnia quærimus, aliquando ad verum, ubi minime expectavimus, pervenimus. — Hinc part. præter pass., cujus exempla etiam sub II. 1. retulimus.

Expectatus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Expectator* et Sup. *Expectatissimus*; et est exoptatus, quæsitus (*F. supra sub II. 2.*), *bramato, ελπιωδεις*. — a) Posit. *Cic. 16. Fam. 17.* Carus omnibus expectatusque venies. *Id. 4. ibid. 10. 1.* Cura, ut quam primum venias; venies enim, mihi crede, expectatus, neque solum nobis, sed prorsus omnibus. *Cf. Liv. 26. 40.* Consul in Siciliam, veteribus novisque sociis expectatus, quam venisset. et *Virg. 2. Æn. 282.* quibus Hector ab oris Expectate venis? *Catull. 62. 2.* Diu expectatus. *Val. Flacc. 4. 437.* Longum expectatus. *Cic. Senect. 19. 68.* Fratres tui expectati ad altissimam dignitatem. — In illo *Ter. Adelph. 1. 2. 20.* Ubi te expectatum eiecisset foras. *expectatum* est illum, cujus mors expectatur, adeoque odiosum, gravem. — b) Comp. *Plaut. Most. 2. 2. 12.* Nimito ille potuit expectator venire, qui te nunciaret mortuum. — c) Sup. *Cic. 4. Att. 4.* Mihi tuum adventum suavissimum expectatissimumque esse. *Id. 10. Fam. 5.* Ut ad me mihi expectatissima littere refereretur. *Auct. B. G. 8. 51.* Expectatissimus triumphus. — Hinc

Expectatum, s, a, n. 2. absolute, substantivorum more. — a) *Expectata* sunt res expectate. *Fellej. 2. 75. 2.* Quis non diversa præsentibus contrariisque expectatis aut speret, aut timeat? — b)

Expectato maturus Italice significat più presto di quello che si aspettava. *Fellej. 2. 123. 1.* Ille ad patrem patriæ expectato revolvit maturus. — c) *Ante expectatum*, eodem sensu, *απροσδοκήτως, inaspettamente.* *Virg. 3. G. 348.* et hosti Ante expectatum positus stat in agmine castris. *Seneca Ep. 114.* Verba ante expectatum cadentia. *Adde Ovid. 4. Met. 789.* et 8. *ibid. 5.* — d) *Non expectato*, adverbii ritu, idem *Sil. It. 16. 409.* Non expectato subitusque erumpit.

EXSPERGO vel *expargo* vel *expergo*, *gis, si, sum,* *gere, a. 3. (ex et spargo).* Apud *Lucret. 5. 371.* nonnulli pro *expergi* legunt *expargi*; item apud *Veget. — Part. Expersus 1. et 2. — Expergo ¶ 1.* Est dispergo, dissipio, spargo. *Lucret. 3. 828.* *Expergi* quo possit vis animal. *h. e. dilatare, diffundere.* *Id. 5. 371.* Nec porro natura loci spatiumque profundi Deficit, *expergi* quo possint mœnia mundi. *Veget. 3. Milit. 15.* Melius est plures acies facere, quam militem expargere. *Id. ibid. Hostibus in campis expersis atque securis opportunum prælium semper infertur. ¶ 2.* Item est conspergo, seu liquidis madefacio. *Virg. 3. Æn. 625.* sanique expersa notarent Limina. Ubi *Servius:* Hæc fuit vera lectio, idest madefacta: nam si *aspersa* dixeris, idest inorata, tapinosi et hyperbole junguntur.

EXSPERSUS, *a, um, F. voc. præter.*

EXSPES vel *expes*, adject., qui occurrit tantum in Nominativo sing. numeri: in obliquis casibus exempla nondum vidimus. — *Expes* est extra spem positus, desperatus; et occurrit — a) Absolute. *Horat. Art. P. 20.* si fractis enatat *expes* Navibus. *Ovid. 4. Met. 217.* Solus, inops, *expes*. — b) Cum Genitivo. *Accius apud Non. p. 12. 7. Merc.* Ille orbus, *expes* liberum. *Tac. 6. Ann. 24.* Ubi *expes* vitæ fuit.

EXSPİRATIO vel *expiratio*, *ōnis, f. 3.* actus expirandi. *Cic. 2. Nat. D. 33. 83.* Terræ expirationibus aer alitur.

EXSPİRATUS vel *expiratus*, *a, um, F. voc. seq.*

EXSPIRO vel *expiro*, *as, avi, ai, um, are, 1. (ex et spiro).* Part. *Expirans* in omnibus fere paragr.: *Expiraturus* sub *B. II. 2.* — *Expirare* usurpatur A) Active; et B) Neutorum more.

A) Active *expirare, εμψύω*, est exhalar, spirando emittere (*It. esalare, mandar fuori soffiando; Fr. rendre par le souffle, souffler, exhaler, faire évaporer; Hisp. exhalar, echar de sí, vatar, vathear; Germ. aushauchen, — blasen; Angl. to breathe out, expire*).

I.) Proprie. *Lucretius* apud *Non. p. 38. 27. Merc.* *Expirans* animam pulmonibus æger agebat. *Sic Auct. B. Afr. 83.* Anima nondum *expirata*. et *Ovid. 5. Met. 106.* medios animam *expirat* in ignes. Similiter *Id. 3. ibid. 120.* *expirat*, modo quas acceperat, auras. *spira ultimo fiato.* Ceterum *Lucret. 2. 354.* Sanguinis *expirans* calidum de pectore flumen. *Sic Virg. 1. Æn. 48.* *Expirare* flammâ pectore. *Burcus Lucret. 4. 121.* *Expirare* aërem de corpore odoreni. *Sil. It. 9. 284.* unda fretil fondo emota minaces *Expirat* per saxa sonos. *Plin. 9. Hist. nat. 35. 56. (115).* Uniones senescere coloremque *expirare*.

II.) Translate. *Lucret. 3. 720.* Unde cadavera ranceati jam viscere vermes *Expirant.* *Stat. 5. Silv. 2. 70.* necia fœcis *Silva* comas tollit fructumque *expirat* in umbras. *h. e. luxurians* exit in frondes umbrosas pro fructu.

B) Neutorum more, sive absolute, est spirando exire (II. *uscire soffiando; Fr. s'exhaler, sortir, s'évaporer, s'échapper; Hisp. exhalar, evaporarse; Germ. herausblasen, hervorkommen; Angl. to pass off in breath, smoke or vapour*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Lucret. 6. 639.* per fauces montis ut *Ætne* *Expirent* ignes interdum turbine tanto. *Id. ibid. 886.* ignis *expirare* foras extrique in auras. *Ovid. 15. Met. 299.* Vis fera ventorum, cœcis inclusa cavernis. *Expirare* aliqua cupiens. *Val. Flacc. 4. 493.* patrique *expirat* *Averni* hollitus. *Plin. 13. Hist. nat. 3. 4. (20).* Unguenta illic *expirant* *seaporano.* Hæc pertinet et illud *Lucretii* apud *Non. p. 38. 30. Merc.* *Distento* corpore *expiret* vis. ¶ 2. Specialim ponitur pro mori, *spirat l'anima, morire.* *Virg. 10. Æn. 731.* atram *Tundit* hantum *expirans.* *Horat. Epod. 5. 91.* Ubi perire jussus *expiravero.* *Liv. 2. 20.* Inter primam curationem *expiravit.* *Id. 26. 19.* *Expirare* inter

verbera et vincula. *Curt.* 9. 8. a med. Barbari veneno thoxerant gladios: itaque sauci subinde exspiraverant. *Quintil.* 6. 2. 31. Extremum exspirantis hiatus. *Id.* 9. 2. 73. Marito exspiranti. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 45. 46. (149). Destinatio exspirandi et quadri-dui inedia major pars mortis in corpus recepta. — Passive impersonaliter. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 67. (178). Quoniam membranâ cerebri incisâ statim exspiraret.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiori paragr. 1. *Catull.* 64. 194. Irâ pectoris exspirantes. ¶ 2. Metaphora sumpta a superiori paragr. 2.: ad rem *Varro* apud *Non.* p. 106. 5. *Mers.* Si qui patriam, majorem parentem, exstinguit, in eo est culpa, quod etc. *Liv.* 28. 28. Si ego morerer, mecum exspirata respublica erat. *Plin.* *Paneg.* 57. Libertate jam exspirante. — Apud *Ulcios* exspirare dicuntur, quæ finiuntur solvanturve. *Martian.* *Diag.* 48. 17. 1. extr. Criminis causa exspirat. *Paul.* *ibid.* 45. 1. 53. Prior obligatio exspirat. *Ulp.* *ibid.* 24. 3. 19. Redintegrato matrimonio, iudicium exspirat.

EXSPISSATUS vel exspissatus, a, um. *V.* voc. seq. EXSPISSO vel exspisso, as, âtum, are, a. 1. (ex et spisso). Part. *Exspissatus*. — Exspisso est spissum facio. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 13. 95. (152). Necat, sanguinem exspissando. *Alti leg.* spissando. *Id.* 20. *ibid.* 7. 24. (58). Lac exspissatum. *Alti plerique leg.* spissatum. *Sillig.* utrobique spiss.

EXSPLENDEO vel explendeo, es, et rectius EXSPLENDESCO vel explendesco, splendescis, splendesci, splendescere, n. 3. (ex et splendescio). Part. *Exsplendescens* I. — Exsplendesco est valde splendescio.

I.) Proprie. *Seneca* 2. *Quest. nat.* 23. Ignis, qui exsplendescat, nec exsiliat. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 12. 12. (30). Præcipue ipso Sirio exsplendescente fit.

II.) Translate. *Nepos* *Att.* 1. Clarius exsplendescibat, quam generosi condiscipuli æquo animo ferre possent. *Sueton.* *Tit.* 3. In puero statim corporis animique dotes exsplenderunt.

EXSPLENDIDUS, a, um, adject. valde splendidus. *Tabula an. hospitalis* reperta Genusie non multis abhinc annis, quæ pertinet ad ann. a Chr. n. ccccxcv., nunc vero exstat in *Mus. Borbon.* *Neapoli*, edita a *Constant. Gazzera*, *Decret. di. patron. e. client.* p. 99. FLAVIUS SVCCSSVS ORNATVS ET EXSPLENDIDVS VIR.

EXSPOLIATIO vel expoliatio, ðnis, f. 3. actus expoliandi. *Augustin.* 20. *Civ. Dei* 8. extr. Ut et ligati et soluti expoliatio sequeretur. *Vulgat. interpr.* *Coloss.* 2. 11. Circumcisi estis circumcissione non manu facta in expoliatione corporis carnis, sed in circumcissione Christi.

EXSPOLIATOR vel expoliator, ðris, m. 3. qui spoliat. *Sabian.* 7. *Gub. Dei* 21. p. 288. *Rittersh.* Ponit expoliatores domorum, quum sit ipse expoliator civitatum atque provinciarum.

EXSPOLIATUS, a, um. *V.* voc. seq. EXSPOLIIO vel expolio, as, âvi, âtum, are, a. 1. (ex et spolio). Part. *Expoliatus* II.; *Expoliandus* I. — Deponentis forma, *expoliari* habet *Claudius Quadrigrarius* apud *Non.* p. 480. 16. *Merc.* Ita per sexennium agrum Campanum expoliabantur. *Vet. Poeta* apud *Donat.* de *Barbar.* p. 1769. *Putsch.* Expoliantur eos, et corpora nuda relinquunt. — Ceterum expolio est idem ac spolio, seu omnino spolio.

I.) Proprie. *Sall.* *Cat.* 50. Expoliare fana atque domos. *Cic.* *Deiot.* 9. 25. Auctionatus est, seseque expoliare maluit, quam tibi pecuniam non subministrare. *Curt.* 9. 5. 10. Ad expoliandum corpus alacer gaudio accurrit. *Ovid.* 13. *Met.* 561. digitis in perfida lamina condit, Expoliatque genas oculis. *Alti tamen aliter leg.*

II.) Translate. *Plaut.* *Truc.* 2. 7. 3. Improbis sese artibus expoliare. *Ces.* 7. B. G. 7. Hos vestro auxilio expoliastis. *Cic.* 10. *Att.* 1. 3. Expoliare aliquem provincia et exercitu. *Auct. B. G.* 8. 50. Omni honore et dignitate expoliare aliquem. *Ambr.* in *Psalm.* 38. Minorem etiam laborem nobis expolitus homo vetus, quam supervestitus afficeret.

EXSPOLIOR, aris, etc. dep. 1. *V.* vocem præced. inît.

EXSPŪTIŪ, ðnis, f. 3. exspuendi actus, ut Exspuitio sanguinis. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 14. (20).

EXSPŪMO vel expumo, as, are, n. 1. (ex et spu-

mo) spumando eramo. *Cels.* 6. 7. n. 8. Donec inde humor aliquis expumet.

EXSPŪO vel expuo, pŭis, pŭi, pŭtum, pŭere, a. 3. (ex et spuo). Part. *Exspuens* I. a. et II. 1.; *Exspuatus* II. 1. — Exspuo est salivam vel aliud quiddam ore emitto (It. *sputar fuori*; Fr. *cracher, rejeter en crachant*; Hisp. *escupir fuera*; Germ. *ausspueien*; Angl. *to spit out, spit*).

I.) Proprie occurrit — a) Cum Accusativo rei. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 23. 23. (87). Exspuit linguam in os tyranni. *Id.* 35. *ibid.* 16. 53. (191). Prosum sanguinem exspuente. *Scribon.* *Compos.* 194. Ab ore sanguinem exspuere. — b) Absolute. *Varro* 3. *R. R.* 3. 9. Quum ille gustasset et exspuisset. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 2. 6. (17). Exspuere in mare fas non putant. *Id.* 14. *ibid.* 22. 28. (146). Non respirasse in hauriendo, neque exspuisse.

II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro ejicere, mecum cum vi emittere. *Plaut.* *Pseud.* 1. 4. 73. Pumiceos oculos habeo: non queo lacrimam exorare ut exspuant unam modo. *Catull.* 64. 154. Quænam te genuit sola sub rupe læana? Quod mare conceptum spumantibus exspuit undis? *Sidon.* 1. *Ep.* 7. sub fin. In insulam conjectus est, ubi usque ad inimicorum dolorem devenastatus, et a rebus humanis veluti vomitu fortunæ nauseantis exspuitus vitam trahit, unicum et laqueum per horas turbulentis carnificis horrescens. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 98. 101. (320). Circa Messanam fimo similia exspuuntur in litus purgamenta. *Id.* 9. *ibid.* 36. 60. (126). Purpuras cum testa vivas frangunt, ita demum rorem eum expuentes. *Id.* 16. *ibid.* 10. 19. (45). Tædæ carbonem repente exspuunt cum eruptionis crepitu. *Id.* 33. *ibid.* 6. 32. (99). Argenti vivum optime purgat aurum, ceteras ejus sordes exspuens crebro jactato. ¶ 2. Parum concinæ translationes videntur hæ, quæ tamen frequentes sunt, in quibus exspuere ponitur pro amovere, amoliri. *Ter.* *Eun.* 3. 1. 16. Illam ubi exspueret miseriam ex animo. *Lucret.* 2. 1038. Desine quæpropter, novitate exterritis ipsa, Exspuere ex animo rationem; sed magis acri Judicio perpende. *Seneca* 3. *Irâ in fin.* Jam ipsum spiritum exspuimus, interium dum trahimus. *Val. Flacc.* 3. 107. purpuream singulibus exspuit auram. *Seneca Thyest.* 245. Ferro peremptus spiritum inimicum exspuat. Adde *eumd.* *Herc.* *Obt.* 1469. et *Troad.* 1169.

EXSPŪTUS vel exputus, a, um. *V.* voc. præced.

EXSTANS vel extans, antis. *V.* EXSTO.

EXSTANTIA vel extantia, æ, f. 1. prominentia. *Colum.* 5. *R. R.* 5. 12. Capita sine ulla extantia neque aratro, neque bubus obnoxia. *Cæli. Aurel.* 1. *Tard.* 5. Ventris extantia. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 10.

EXTERNATUS vel externatus, a, um. *V.* voc. seq.

EXTERNO vel externo, as, âvi, âtum, are, a. 1. Part. *Externatus* sub A. — Externare duo diversa significat, prout A) Est ab ex et sterno, vel B) Ab *externus*.

A) Externare ab ex et sterno est præ connotatione deumentem facio. *Catull.* 64. 71. Ab miseram, assiduis quam luctibus externavit Spinosa Erycina serens in pectore curas! *Id.* 64. 164. Sed quid ego ignaris nequequam conqueror auris, Externata malo? *Ovid.* 1. *Met.* 641. se externata refugit. *Id.* 11. *ibid.* 77. Externata fugam frustra tentabat. *Id.* *ibid.* 432. Externati equi.

B) Externare est etiam externum facere, seu exheredare. *Apul.* de *Mag.* Filiam Rufini heredem non reliquit, etc. ut intelligeret potius externare, quam oblitus præteritisse. *Al. leg.* extraneasse. Similiter *Cassiod.* *Complex.* ad 1. *Petr.* 1. Ut ab eis mundi externaret affectum. *Alti leg.* extrancaret. — Porro in hac significatione est ab *extra*, et scribendum est sine s. Quamquam et in prioribus omitti potest, si non a sterno, sed ab *externus* ducatur, ut significet externum et alienatum a mente reddere. Hucusque *Forcellinus*. Ceterum apud *Apul.* et *Cassiod.* præferendum est *extrancare*.

EXSTILLO vel extilto, as, âvi, âtum, are, a. 1. (ex et stillo) guttatim defluo; et occurrit — a) Absolute. *Plaut.* *Pseud.* 2. 29. Sinapi, oculi ut extillat, facit. *Ter.* *Phorm.* 5. 7. 82. Extillare lacrimis. — b) Cum Accusativo. *Colum.* 12. *R. R.* 30. 2. *Schneid.* Atque ornam amaream extillare.

EXSTMŪLATOR, ðris, m. 3. qui extimulat et excitat, ut translate *Acerrimus* extimulatur rebellionis, *Tac.* 3. *Ann.* 40.

EXSTMŪLATUS, a, um. *V.* voc. seq.

EXSTMŪLO, as, âvi, âtum, are, a. 1. (ex et stimulo). Part. *Exstimulatus* I. — Exstimulo est valde stimulo, pungo.

I.) Proprie. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 37. 61. (132). Cochleæ aculeo extimulatæ.

II.) Figurata sæpius usurpatur pro incitare. *Ovid.* 5. *Met.* 165. Tigris extimulata fame. *Id.* 6. *Fast.* 588. His solita est dictis extimulare virum. *Id.* 3. *Trist.* 2. 29. Extimulare fata cessantia. *Colum.* 6. *R. R.* 97. 3. Id præcipue armentum libidinis extimulatur furis. *Id.* 8. *ibid.* 11. 8. Extimulare libidinem. *Tac.* 15. *Ann.* 50. animum. *Id.* 1. *Hist.* 55. Extimulare milites, et impellere in eversionem. *Sil.* *It.* 1. 32. Corda extimulare furore beilandis. — Passive. *Tac.* 4. *Ann.* 59. Dum a libertis et clientibus, apiscendæ potentie propriis, extimulatur, ut erectum et fidentem animi ostenderet.

EXSTINCTIO vel extinctio, ðnis, f. 3. actus extinguendi, extinctus.

I.) Proprie. *Boeth.* *Aristot. Analyt. post.* 2. 9. p. 549. Extinctio luminis. *Cl. eumd.* *ibid.* p. 550. Sonus extinctionis ignis in nobe.

II.) Translate. *Cic.* 1. *Tusc.* 49. 117. Supremus ille dies (mortis) non extinctionem, sed commutationem afferi loci. *Augustin.* de *Trin.* 14. Extinctio et quasi quies vitæ.

EXSTINCTOR vel extincitor, ðris, m. 3. qui extinguit.

I.) Proprie. *Cic.* *Pis.* 11. 26. Prope a meis ædibus sedebas, non extincitor, sed auctor incendii.

II.) Figurata est interfecto, qui vitam admittit. *Cic.* *Sull.* 31. 89. Extincitor patriæ. *h. e.* eversor. *Justin.* 16. 1. *Cassander* extincitor regis domus. — Et cum abstractis. *Cic.* *Dom.* 38. 101. Non extincitor conjurationis, sed auctor et dux. *Id.* *Harusp.* resp. 23. 94. Extincitor belli.

EXSTINCTUS vel extinctus, a, um. *V.* EXSTINGUO.

EXSTINCTUS vel extinctus, us, m. 1. extinctio. In sexto casu singulari. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 7. 5. (43). Quum plerumque abortus causa fiat odor a lucernarum extincto.

EXSTINGUIBILIS, e, adject. qui extinguï potest. *Lactant.* 7. 20. Ut si animæ non extinguibiles in totum, tamen cruciabiles fiant. Adde *Ephrom.* 36.

EXSTINGUO vel extinguo, stinguis, stingi, stinctum, stinguere, a. 3. *Exstinxit* pro *extinxerit* ἀπαίξαι; est *Plaut.* *Truc.* 2. 6. 43. (*V.* infra sub II. 1.). *Extinxem* per syncope, pro *extinxissem* apud *Virg.* 4. *Æn.* 606.; et *ibid.* 682. *extinxisti* pro *extinxisti*. — Part. *Exstinctus* in omnibus paragr.; *Exstincturus* I.; *Exstingendus* II. 2. — Ratione habita stymi, juxta *Forcellinum* est ab *ex* et *stinguo*, quod significat opprimere, restinguere, delere: vel ab *ex* et *tinguo* pro *tingo*, ut proprie dicatur de igne, qui aqua tinctus opprimitur; quæ ratione sine s scribi oportebit. At fortasse *stinguere* conjungendum est cum Gr. *στίγειν*, unde et *instigare*, *instinctus*, *stimulus* et similia; ita ut *extinguere* sit simul sive innatam vim auferre, adeoque opprimere, delere. — Ceterum quidquid sit de styimo, *extinguere*, ἀποσβένναι, est opprimere, restinguere, delere; et proprie refertur ad ignem et lumen (It. *estinguere, smorzare, spegnere*; Fr. *éteindre*; Hisp. *apagar, matar* et *fuego ó la luz*; Germ. *austlöschen, verlöschen*; Angl. *to put out, extinguish, quench*).

I.) Proprie usurpatur, ut diximus, de igne et lumine. *Lucret.* 6. 792. Nocturnumque recens exstinctum lumen ubi acres Nidore offendit nares etc. Sic *Cic.* 4. *Fam.* 3. 2. Exstincta lumina. Similiter *Plin.* 2. *Hist. nat.* 103. 106. (228). Fons immersas faces exstinguit. *Id.* 31. *ibid.* 3. 28. (49). Exstinguere lucernam. Rursus *Cic.* 6. de *republ.* 22. Deficere sol hominibus exstinguique visus est. *Id.* *Senect.* 19. 71. Adolescentes mihi mori sic videntur, ut quum aquæ multitudine flammæ visis opprimatur; senes autem sic, ut sua sponte nulla adhibita vi consumptis ignis exstinguatur. Sic *Liv.* 10. 24. Eum igitur se extinciturum ait. *Ovid.* 1. *Fast.* 712. Exstincti ignes. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 7. 23. (81). Carbo in sanguine exstinctus. *Cic.* 4. *Fam.* 13. 2. Exstinguere incendium. *Ovid.* 1. *Trist.* 3. 44. Exstincti foci. *Id.* 5. *Fast.* 425. Exstinctus cinis. *Cic.* 2. *Nat.* D. 9. 23. Refrigerato et extincto calore occidentis ipsi et extinguitur. *Vitruv.* 2. 5. Exstinguere calcem. *h. e.* postquam excocta est, aqua perfundere, spegnere.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur ad vitam et ad alias naturales vires, et significat vita aut viribus privare. — a) De vita. *Plaut. Truc. 2. 6. 43.* Ne, ille priusquam spolia capiat, hic nos extinguit fames. h. e. extirperit. *Ter. Adelph. 3. 2. 18.* Seal animam primum extinguere ipsi, qui illud produxit scelus. *Virg. 2. Æn. 585.* extinxisse nefas (h. e. nefarium) et sumpsisse merentis Laudabor pœnas. *Cic. Cœl. 32. 79.* Nolite, hunc jam natura ipsa occidentem, vel, maturius extingui vulnere vestro. *Id. Brut. 1. 1.* Vir egregius alienissimo reipublicæ tempore extinctus. Adde *eumd. 6. de republ. 14. Liv. 8. 3.* Invictum bellis juvenem fortuna morbo extinxit. *Virg. 5. Ecl. 20.* extinctus crudeli funere Daphnis. *Horat. 2. Ep. 1. 14.* extinctus amabitur idem. *Ovid. 3. Met. 470.* Extingui in ævo primo. *Plin. 35. Hist. nat. 4. 7. (20).* Exstinctus nuper in longa senecta. *Id. 9. ibid. 8. S. (25).* Exstinctus morbo. *Tac. 3. Ann. 7.* subita morte. *Id. 4. ibid. 33.* Familia extincta. *Ovid. 1. Pont. 9. extr.* Exstinctis enuenerare aliquem. — b) De aliis naturalibus viribus. *Cic. Brut. 96. 329.* Sic Q. Hortensii vox extincta fato suo est, nostra publico. *Quintil. 6. præm. 15.* Fortuna vires ingenii extinguit. *Curt. 6. 4.* Vel modico tempore succus extinguitur. *Plin. 23. Hist. nat. 2. 32. (67).* Exstinguere inanimas. h. e. exsiccare. *Id. 20. ibid. 23. 97. (259).* Semen cannabis geaturam virorum extinguit. h. e. tollit, sistit. *Id. ibid. 17. 60. (179).* Exstinguere venena. *Id. 19. ibid. 6. 34. (113).* odorem allii. *Liv. 5. 16. sub fin.* Aquam emissam per agros rigare dissipatamque rivis extinguit. ¶ 2. Item refertur ad alia plurima, et significat delere, destruere, tollere, evertere, perdere. — a) Generatim. *Cic. 4. Verr. 70. 172.* Ut, si posset, quæ antea scripserat, ea plane extingueret. *Id. 7. ibid. 43. 112.* Non posse Verrem, testes interficiendo, crimina sua extingueret. *Id. 3. Off. 1. 2.* Exstinctus senatus, delata judicia. *Id. 3. leg. Agr. 2. 5.* Tyrannus instituit leges omnes extinguentur atque tollantur. *Id. Divin. in Q. Cœcil. 8. 26.* Ut mihi non tantum uos homo improbus opprimendus sit, sed omnino improbitas extinguentur atque delenda sit. *Id. Harusp. resp. 4. 6.* Pestem comprimere, extingueret, funditis delere. *Id. Rosc. Am. 13. 36.* Vos hominum ejusmodi intolerandam potentiam primo quoque tempore extingueret atque opprimere debetis. *Id. Amic. 21. 78.* Danda opera est, ne qua amittitur disciplina hant: sin tale aliquid venerit, ut extinctæ potius amicitia, quam oppressæ esse videantur. *Id. 1. Orat. 16. 60.* Admovere orationem ad sensus animorum atque motus vel inflammandos vel etiam extinguentos. *Id. 6. Phil. 7. 18.* Exstinguere furorem alicujus. *Petron. Satyr. 94.* iram. *Cic. Dalb. 6. 16.* invidiam. *Id. Prov. cons. 9. 22.* inimicitias. *Matius apud Cic. 11. Fam. 28.* causam disseccionis nascentem. *Rursus Cic. 10. Fam. 25. 1.* reliquias belli. *Sic Plin. 7. Hist. nat. 26. 27. (96).* Exstinctum bellum civile. *Cic. Dom. 35. 94.* Exstinctum maledictum crudelitatis. *Nepos Themist. 1.* Exstinguere contumeliam. *Cic. Amic. 10. 35.* familiaritates. *Id. Cœl. 25. 61.* Exstincta consuetudo. *Id. 1. Fam. 1. 4.* Gratiam nostram extinguit hominum suspicio. *Liv. 23. 45.* Exstincta spes. *Plin. 34. Hist. nat. 2. 3. (5).* Exstincta artis auctoritas. *Cic. 3. Orat. 1. 1.* Exstincta virtus. *Id. 3. Verr. 18. 48.* Exstinguere religionem. *Id. Mil. 2. 5.* salutem alicujus. *Id. 4. Cat. 4. 7.* nomen populi Romani. *Cæs. 5. B. G. 29.* superiorem gloriam rei militaris. *Cic. Mil. 27. 73.* memoriam publicam. *Id. 4. Verr. 69. 168.* infamiam. *Liv. 27. 16.* famam prodicionis. *Cic. Cœl. 30. 71.* Memoria non extincta, sed repressa vetustate. *Id. 6. de republ. 23. extr.* Sermo omnis ille et obruitur hominum interitu et oblivione posteritatis extinguitur. *Id. 15. Att. 1. a med.* Rumor extinguitur. *Cæs. 1. B. C. 60. ad fin.* Exstinctis rumoribus de auxiliis legionum. *Liv. 23. 22.* Vocem hominis temerariam silentio extingueret. *Ter. Phorm. 1. 2. 58.*; et *Cic. 4. Herenn. 27. 37.* Exstinguere formam. *quastare la bellezza.* *Cf. Petron. Satyr. 140.* Matriona uos et floris extincti, di morte bellezza. *Virg. 4. Æn. 322.* Exstinctus pudor. *Liv. 39. 8.* Discrimen omne pudoris extingueret. *Id. 28. 20.* Vestigia quoque urbis extingueret. *Sall. Jug. 100.* Sulla gentis patricie nobilis fuit, familia prope jam extincta majorum ignavia. h. e. in qua pauci honores fuerant et jamdiu cessaverant. *Ovid. 7. Met. 569.* Exstinguere sitim. *Seneca Ep. 19.* famem. *Pe-*

tron. Satyr. 126. Pedum candor Partum marmor extinxerat. *facea scomparire.* — b) Speciatim illa sunt Jctorum propria, *Ulp. Dig. 47. 2. 42.* Exstinguitur actio. h. e. evanescit, intercidit, tollitur. *Sic Id. ibid. 9. 1. 1. med.* Si ante litem contestatam decesserit animal, extincta erit actio. *Id. ibid. 32. 1. 11. circa med.* Exstinguere fideicommissum. et *ibid.* Exstinguitur constantia debiti. *Modestin. ibid. 20. 1. 9.* Jus pignoris extinctum est. *Nerat. ibid. 34. 3. 1.* Exstinguitur legatum. et *ibid.* Confusione perinde extinguitur obligatio, ac solutione. *Cajus ibid. 7. 1. 3. usus fructus. Paul. ibid. 48. 7. 8. stipulatio.*

EXSTIRPATIO vel extirpato, ðnis, actus extirpandi, eradicatio. *Colum. 2. R. R. 2. 13.* Filicis extirpato frequens, quæ aratro fieri potest.

EXSTIRPATUS vel extirpatus, a, um. *V. voc. seq.* EXSTIRPO vel extirpo, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et stirps). Part. *Exstirpatus I. 1. et II.; Exstirpandus II.* — Exstirpo est una cum stirpe seu radice evellere.

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Martial. 6. 56.* Exstirpa, mihi crede, pilos de corpore toto. *Curt. 7. 8. 14.* Arborea magnas diu crescere, una hora extirpari. *Cf. Prudent. Hamartig. 241.* Et cedit immodicis silva extirpata procellis. ¶ 2. Latiori sensu extirpari dicuntur, quæ per extirpationem purgantur. *Colum. 11. R. R. 2. 52.* Silvestris ager decrescente luna utilissima extirpatur. *Pallad. 8. H. R. 1. 1.* Agros arboribus atque virgultis extirpare.

II.) Figuræ est funditus evertere, omnino tollere. *Cic. Amic. 13. 48.* Nisi ex ejus animo extirpata humanitatem arbitremur. *Id. 4. Tusc. 19. 43.* Perturbationes extirpandas putamus. *Id. Fat. 5. 11.* Vitia ex naturalibus causis nata extirpari et funditus tolli. *Seneca 1. Ira 16. a med.* Exstirpare nomina inimica libertati. h. e. tollere, vetando, ne quis deinceps nomen habeat ejus, qui libertatem violavit, ut in Manlio Capitolino factum narrat *Liv. 6. 20.*

EXSTO vel exto, stas, (stili, statum), stare, n. 1. Præteritum existit cum existo commune est; *V. igitur in EXSISTO.* — A supino existatum sit *existatus.* *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35 (n. 7).* Existata vitis duabus gemis. *In Siliigii* editione hunc locum a *Forcellino* allatum non inveni. *Pompon. Dig. 47. 2. 78.* Si rei dominus nemo existaret, nec existatus esset. *Al. leg. existurus. V. EXSISTO* inis. — Part. *Existans I., II. 2.* et in fin. — Existare, *ἔξιστο*, est extra stare, eminere, prominere (II. stare in fuori, essere eminente o rilevato; Fr. être élevé au-dessus, dépasser, être préminent, saillant; Hisp. ser saliente; Germ. hervorstecken, hervorrage; Angl. to stand out, stand or stick up, appear or be above).

1.) Proprie. *Cæs. 5. B. G. 18.* Quam milites capite solo ex aqua existant. Et absolute *Id. 1. B. C. 62.* Ut equites possent flumen transire, pedites vero tantummodo humeris ac summo pectore existare. *Ceterum Ovid. 11. Met. 358.* celsoque existant super aquora collo. *Id. 5. Trist. 11. 14.* Navis existat aquis. *galleggia. Id. 9. Met. 128.* existabat ferrum de pectore. *Colum. 5. R. R. 11. 5.* Sarculus sic inserito, ut semipede, nec amplius de arbore existat. *Ovid. 8. Met. 804.* Ossa sub incurvis existabant arida lumbis. *Id. Heroid. 13. 103.* Sive latet Phœbus, seu terris altior existat. *Plin. 6. Hist. nat. 22. 24. (89).* Edificia modice ab humo existant. *Gell. 19. 13.* Brevi atque humili corpore homines, paulum supra terram existantes. *Virg. 6. Æn. 668.* humeris existans suspicit altis. *Id. 3. G. 370.* summis vix cornibus existant. *Tac. 1. Ann. 70.* Modo pectore, modo ore tenus existant. — Poëticæ cum Accusativo. *Stat. 1. Silv. 2. 116.* quantum egomet Nereides existo. h. e. procerior sum.

II.) Impropræ. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiori paragr. *Cic. 3. Orat. 26. 101.* Quod magis id, quod erit illuminatum, existare atque eminere videatur. *Quintil. 8. 5. 29.* Hæc enitere et existare aliquatenus. *Val. Flacc. 5. 252.* Eucubius, Gradive, tene: presentia luo Arma tubæque sonent: vox et tuo notibus existet, si faccia sentire: vincat vox tua armorum tabarumque sonum. *Claudian. Cons. Mall. Theod. 232.* Lena fuit Nilus, sed cunctis amnis existat Utilior. ¶ 2. Sæpius, significata causa pro effectu, existare est superesse, existere, durare, apparere, esse, durare, sussistere, apparere, videri. — a) De hominibus. *Plaut. Trin. 2. 4. 142.* Nemo existat, qui tibi sex menses vixerit. *Eir. 1. 18.*

Auctorem doctrinæ ejus, quia non existat alius, Pythagoram edant. *Cf. Quintil. 7. 2. 57.* Pecunia, cujus auctor non existat. *Horat. 1. Sat. 5. 55.* Sarmenti domina existat, vive. — b) De rebus. *Cic. Balb. 5. 7.* Qui locus est, in quo non existet hujus fortitudinis impressa vestigia? *Id. 2. Att. 4.* Curabo, ut hujus peregrinationis aliquid tibi opus existet. *Cf. Plin. 35. Hist. nat. 4. 7. (20).* Hodiæque pulcris ejus operibus Verone existantibus. *Rursus Cic. 2. Off. 14. 48.* Existant epistolæ Philippi ad Alexandrum. *Id. 1. Invent. 39. 70.* Si litteræ non existant. *Id. 5. de republ. 2.* Numa legum etiam scriptor, quas scitis existare. *Quintil. 10. 7. 30.* Cajus tres orationes existant. — c) De abstractis. *Cato apud Cic. Planc. 27. 66.* Clarorum virorum non minus otii, quam negotii rationem existare oportere. *Civ. 1. Divinat. 37. 71.* Sine oculis non potest existare officium et munus oculorum. Adde *eumd. 2. ibid. 52. 107. Id. 1. Fam. 8. extr.* Studium nostrum existabit in conveniendis magistratibus. *Id. Planc. 1. 2.* Video hoc in numero neminem, cujus non existet in me suum meritum. *Nepos Timol. 2.* Ejus benignitatis memoriam volebat existare. — d) Impersonaliter. *Cic. Brut. 15. 57.* Quem vero existet et de quo sit memoriæ prodium eloquentem fuisse. *Id. 1. Orat. 16. 72.* Quibus ipsis (artibus) si in dicendo non utimur, tamen apparatus atque existat, utrum simus earum rudes, an didicerimus. — Hinc Part. præs., cujus exempla et supra retulimus.

Existans, antis, adjectivæ quoque occurrit, unde *Comp. Existantior,* et proprie est extra stans, eminens, eminentis, *che sta in fuori, rilevato.* *Ovid. Halieut. 235.* Signis existantibus asper crater. *Plin. 17. Hist. nat. 14. 24. (112).* Duos digitos existans. *Stat. 9. Theb. 455.* Amnis super ripas utroque existantior ibat Aggere. — Hinc *existantia* absolute sunt partes existantes vel eminentes apud *Plin. 35. Hist. nat. 11. 40. (127).* Magna prorsus arte in æquo existantia ostendente, et in confracto solida omnia. *le parti eminenti.*

EXSTRUCTIO vel extractio, ðnis, f. 3. actus extruendi. ¶ 1. Generatim — a) In singulari numero. *Cic. 2. Nat. D. 60. 150.* Exstructio teolorum. *Id. 14. Phil. 13. 34.* Eaque exstructio, quæ sit ad memoriam æternitatis. — b) In plurali numero *Vitrav. 7. 1. circa med.* Pavimenta struantur sive sectilibus, sive tessaris: quum ea extracta fuerint, et fastigia exstructioes habuerint, ita fricentur, ut nulli gradus existat. h. e. exstructioes habuerint fastigia, seu prominentias. ¶ 2. Speciatim apud *Tertull. accipitur* pro exornatione et culta corporis. 2. ad *Uxor. 3.*

EXSTRUCTORIUS vel extractorius, a, um, adject. qui extruit. Translate. *Tertull. Car. Christ. 17.* Dei verbum extractorium vitæ.

EXSTRUCTUS vel extractus, a, um. *V. EXSTRUO.*

EXSTRUCTUS vel extractus, us, m. 4. idem quod extractio. *Manil. 5. 285.* Et quia dispositis aptatur spica per artem Frugibus, extractu simili componitur ordo, Seminibusque suis cellas atque horrea præbet. h. e. sicut in spica grana suis cellis atque folliculis inclusa et disposita sunt, ita qui sub sidere spicæ nascuntur, disponunt fruges per horrea et cellas, scilicet erunt horrearii. Ita edidit *Lemaire* ex *Cod. Gembac;* alii pro *extractu simili* habent *instructus similis;* et *Jacobius* (n. 287.) aliter omnino legit.

EXSTRUO vel extruo, struis, struxi, structum, struere, a. 3. (ex et struo). Part. *Exstructus* et *Exstruendus I. 2.* — Extruere, *εστραύωζο*, est strues facere, accumulare (It. *accatastare, ammonticchiare, accumulare;* Fr. *accumuler, entasser;* Hisp. *acumular, cumular, amontanar;* Germ. *in die Höhe häufen, aufthürmen, aufhäufen;* Angl. *to accumulate, heap together, amass).*

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu pro struere, accumulare. *Cic. 2. Att. 2. 2.* Magnum æcerum (librorum) Dicæarchi mihi ante pedes extruxerunt. *Colum. 6. R. R. 3. 1.* Stramenta in æcerum extrui debent. *Cæs. 3. B. G. 29.* Omnem eam materiam pro vallo ad utrumque latus extruerebat. *ammonticchiava. Cic. 5. Tusc. 24. 62.* Measæ conquistissimis opulis extruiebantur, si Caricavano. *Id. Senect. 13. 44. et Pis. 27. 67;* et *Ovid. 11. Met. 119.* Mensus extructus dapibus. *Horat. 2. Sat. 6. 104.* Fer

culaque exstructis inerant hesternae constrictis. Cf. *Tybull.* 2. 5. 99. festas exstruet alte Cespitibus mensas cespitibusque torum. *Horat. Epod.* 2. 43. Liguis focum exstruere. h. e. ingerere ardentis grandia ligna foco, ut *Tybull.* 2. 1. 22. ait. *Horat. 2. Od.* 3. 19. exstructis in altum Divitiis potietur heres. *accumulate.* Cf. *Petron. Satyr.* 84. Solas exstruere divitias curant. *accumulare, ammassare.* ¶ 2. Latiori sensu est struendo educere, excitare, *innalzare fabbricando.* *Cic. 2. Legg.* 27. 68. Exstrui vetat sepulchrum altius quam etc. *Id. Dom.* 47. 124. Ad caelum exstruxit villam in Tusculano. Cf. *Ovid. 5. Fast.* 39. Exstruere hi montes ad sidera summa parabant. *Rursus Cic. Mil.* 27. 74. Exstruere aedificium in alieno. *V. Klotz ad h. l. Id. 14. Phil.* 12. 33. monumentum, molem opere magnifico. *Tac. 3. Ann.* 72. Pompeji theatrum, igne sortuito haustum, Caesar exstructurum pollicitus est. *Cæs. 6. B. G.* 15. Extracti tumuli. *Id. 2. B. C.* 1. Aggerem in altitudinem pedum octoginta exstruit. *Nepos Themist.* 6. Quum satis altitudo muri exstructa videretur. *Sall. Jug.* 23.; et *Cæs. 3. B. C.* 54. et 112. Exstruere turres. *Cic. 3. Fin.* 22. 76. rogum. *Sic Ovid. 3. Fast.* 546. Dico Asseret exstructis in sua fata rogis. *Sall. Cat.* 20. Divitias profundere in exstruendo mari. h. e. jactis in altum molibus, in mari aedificando. Huc referri potest et illud *Cic. 2. de republ.* 11. Aream sibi sumpsit, in qua civitatem exstrueret arbitrato suo.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiori paragr. 1. *Cic. 4. Hevenn.* 32. 44. Verba sint ad poeticum quemdam numerum exstructa. h. e. constructa, composita. *Gell. 13. 24.* Crimen vobis rociibus multis atque saevis exstruere. h. e. exaggerare, amplificare, esagerare. ¶ 2. Metaphora sumpta a superiori paragr. 2. *Cic. 5. Fin.* 24. 71. Exstruere animo altitudinem excellentiamque virtutum. *Id. 4. ibid.* 1. 1. Non modo fundata, sed etiam exstructa disciplina. *Petron. Satyr.* 118. Exstruere poema. — Hinc Part. præter. pass., cujus plurima superius exempla retulimus,

Exstructus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Sup. *Exstructissimus,* et est alte eductus. *Apud deo Sacrat. sub fin.* Species aedificiorum amantissimæ, exstructissimæ, ornatissimæ.

EX SUBOPTIÖNE, m. qui fuit suboptio. *Inscript. apud Gruter.* 529. 8., quæ est apud *Orelli.* 3470., quamque V. in OPTIO.

EXSUCATUS, a, um. V. EXSUGO.

EXSUCIDUS, a, um,

EXSUCCO, as, etc. et

EXSUCCUS. V. EXSUCIDUS, EXSUCO et EXSUCUS.

EXSUCIDUS vel exsucridus, a, um, adject. exsucus, sine succo. *Tertull. Anim.* 32. Arida et exsucida.

EXSUCO vel exsucco, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et succus). Part. *Exsucatus.* — Exsueo est succum extrahere, exsiccare. *Cæli. Aurel. 2. Tard.* 14. Exsucare marrubium. *Id. ibid.* 13. Tanto valentius maia (cydonia) exsucamus, quo expressa ultimum atque crassiorum succum dimittant, ut etiam eorum cortex, si quid humoris habuerit, sudet. *Id. 4. ibid.* 8. a. med. Facit idem sinapi exsucatum. h. e. recens expressum. *Palud.* 10. *H. R.* 1. 1. Ne stercora exsucata nihil prosint. *Theod. Priscian. 1. 2. part.* 2. c. 16. Quum postea (malogranata et cydonia) exsucata fuerint, separantur. *Cassiod. Instit. div. lit.* 1. Quem (Origenem) quidam non immerito more aethi habendam esse dixerunt, qui, dum sacrarum condidit pulmentaria litterarum, ipse tamen decoctus exsucatusque projicitur.

EXSUCOSUS vel exsucus, a, um. V. EXSUGO.

EXSUCUS vel exsucus, a, um, adject. Comp. *Exsucusior.* — Exsucus est sine succo.

1.) Proprie. *Seneca Ep.* 30. Scis, illum semper inferni corporis et exsucci fuisse. *Plerique omnes leg. exsucci.* *Tertull. Anim.* 50. Corporis substantia exsucusior.

II.) Translate. *Quintil.* 12. 10. 15. Oratores aridi et exsucci et exsanguis.

EXSUDATIO vel exsudatio, ñis, f. 3. expressio sudoris. *Cæli. Aurel. 5. Tard.* 10. ante med. Alii ajunt vias esse latentes, per quas limpida vel purulenta quadam exsudatione ferantur.

EXSUDATUS vel exsudatus, a, um. V. voc. seq.

EXSUDO vel exudo, as, avi, atum, are, 1. (ex et

sudo). Part. *Exsudatus* sub B. II. — Exsudare est A) Verbum neutrum, et B) Activum.

A) Neutrorum more exsudare est sudando emitti. *Virg. 1. G. 88.* omne per ignem Excoquitur vitium, atque exsudat inutilis humor.

B) Active exsudare est per sudorem emittere.

I.) Proprie. *Colum. 12. R. H.* 48. 3. Quum oliva, quidquid habuit, exsudavit. *Id. 7. ibid.* 8. 4. Exsudare acidum liquorem. *Plin. 24. Hist. nat.* 9. 37. (56). surum. V. et ESUDATUS.

II.) Translate. *Horat. 1. Sat.* 10. 28. Exsudare causas. h. e. magno labore agere. *Liv. 4. 13.* Exsudare certamen. h. e. sudando perferre. *Sic Id. 5. 3.* Exsudare labores. *Amian. 15. 5. 28.* Exsudati pro republica labores. Adde *Sil. It.* 3. 531.

EXSUFFLATUS, a, um. V. voc. seq.

EXSUFFLO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et sufflo). Part. *Exsufflatus.* — Exsufflo est sufflando cicio.

Usurpatur a *Sulpic. Sev. 3. Dial.* 8., sed ipso quoque latente, parum Latine dicitur. Habent tamen et *Augustin. Ep.* 105. sub fin. et *Tertull. Idolol.* 11. Immo Part. *Exsufflatus* legitur apud *Cæli. Aurel. 4. Tard.* 3. Exsufflatis omnibus, quæ de se forte admiserint, ac depurgatis. Similiter *Vulgat. interp. Eccli.* 43. 4. Tripliciter sol exurens montes, radios ignicos exsufflans. Adde *ibid. Agg.* 1. 9. et *Malach. 1. 13.*; et *Pelagion. loc. cit.* in FISTELLA.

EXSUGEO, es, ere, a. 2. ac scapius

EXSUGO vel exugo, gis, xi, etum, gere, a. 3. (ex et sugo). Ad formam *exsugeo* pertinet tantum fut. *exsugebo*, quod habet *Plaut. Epid.* 2. 2. 5. Atque corum exsugebo sanguinem, senati qui columnen elucent. — Part. *Exsugens* et *Exsucus* etiam in fin. — Exsugo est sugendo elicio. *Plaut. Prem.* 3. 2. in fin. Nunc ego illi egredienti sanguinem exsugam procul.

Varro 2. R. R. 4. 15. Arenam injicere oportet, aut aliud quod exsugat humorem. *Vitruv. 2. 8.* Exsugere liquorem de materia. *Id. præc.* 1. 8. Animalia exsanguinata et exsucta. *Colum. 4. H. R.* 24. 9. Ab uno latere exsugitur. *Id. 1. præfat.* 16. Exsucto sudore sitim quarimus. *Plin. 23. Hist. nat.* 1. 27. (56). Aceto os colluunt venena exsugentes. *Cels. 5. 27. n. 3.* Quisquis, exemplum Psylli secutus, id vulnus exsuxerit. — Hinc Part. præter. pass., cujus exempla et supra retulimus,

Exsuctus vel *exsucus, a, um,* adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Exsuctior* apud *Varron. 2. H. R.* 7. 11. Restibiles segetes sunt exsuctiores. *Gell. 20. 8.* Luna nunc videlicet senescit; ea re ostrea quoque tenuis exsuctaque est.

EXSUL vel exul, illis, comm. gen. 3. (ex et solum) ex patria ejectus, exsilio multatus, extorris, quasi extra solum, ut *Paul. Diac. docet* p. 350. 5. *Müll.*, quocum cf. *Fest. p. 351. 4. ibid.*, et *Non. p. 14. 25. Merc.* Quare melius interjecto s scribitur: quod et *Cellar. probat* (l. *esule, bandito; Fr. exilic, banni, proscrit*; *Hisp. desterrado*; *Germ. d. v. seinem Grund und Boden Vertriebene, d. Verbannite, Ausgewanderte*; *Angl. one banished from his country, an exile*).

I.) Proprie de tribus exsulum generibus in EXSILIUM dictum est. — Ceterum *exsul* occurrit — a) Masc. genere; et quidem — Absolute. *Cic. 2. Orat.* 18. 75. Quum Hannibal, Carthagine expulsus, Ephesus ad Antiochum venisset exsul. *Id. Cluent.* 62. 175. Quum vagus et exsul erraret, atque undique exclusus. *Id. 4. Parad.* 2. 31. Omnes scelerati atque impij, quos leges exsilio affici volunt, exsules sunt, etiamsi solum non mutarent. *Cæs. 5. B. G.* 55. Exsules damnatosque ad se allicere. Adde *eumd.* 3. *B. C.* 110. *Nepos Att.* 20. Exsul hi terris. — Cum Verbis. *Cic. 1. Phil.* 1. 3.; et *Sueton. Claud.* 12. Exsulem restituere. *Cic. 2. Hevenn.* 28. 45. et 12. *Fam.* 1. 1. Exsulem reducere. — Cum addito Genitivo. *Horat. 2. Od.* 16. 19. patriæ quis exsul Se quoque fugit? *Alii leg. patriâ, ut a præcedentibus pendat.* — b) Fem. genere. *Ovid. 6. Met.* 188. Nec caelo, nec humo, nec aquis dea vestra recepta est: Exsul erat mundi. *Id. Heroid.* 14. 129. Exsul Hypermetra. *Tac. 14. Ann.* 63. Non alia exsul (Octavia). *Cl. Lucan.* 8. 837. Exsul adhuc jacet umbra ducis.

II.) Figurata. *Publ. Syrus* apud *Petron. Satyr.* 55. Ciconia avis exsul hicmis. h. e. quæ æstate apud nos degit, hieme alio migrat, ut *Plin. 10. Hist. nat.* 23. 31. (61). — Poëticè *Ovid. 9. Met.* 410. Attonitusque malis, exsul mentisque domusque. *Martial.*

10. 5. Erret per urbem pontis exsul et clivi. h. e. ex-pers pontis et clivi, in quo stipem quærat, ut solent mendicæ. *Id. 19. 34.* Libertis exsul non erit ille suis. h. e. patronus non erit extraneus libertis suis, quia heres non fuerit.

EXSULABUNDUS vel exulabundus, a, um, adject. qui exsulat, vel exsulatur est. *Gloss. Philox.* Exulabundus, *φυραδωξος.*

EXSULANS vel exulans, antis. V. EXSULO.

EXSULARIS vel exularis, e, adject. ad exsulem, seu ad exsilium pertinens. *Amian. 14. 5.* Exsularis mæror. et 15. 3. pæna.

EXSULATICIUS vel exulatitius, a, um, adject. qui ad exsulem pertinet. *Gloss. Philox.* Exsulatitius, *φυρας.*

EXSULATIO vel exulatio, ñis, f. 3. exsiliium. *Flor. 1. 22.* Clarissimos principes exsulatione multavit.

EXSULATUS vel exulatus, us, m. 4. exsulatio, exsiliium. *Messala Corvin. de prog. Aug.* 29. Tarkinianus Junii Bruti opera pulsus, in exsulatum cum scelestâ conjuge ac filijs fuga perrexit.

EXSULIUM pro exsiliium, antique dictum fuit. Ita *Forcellinus*.

EXSULO vel exulo, as, avi, atum, are, n. 1. Part. *Exsulans* sub A. I. et II.; *Exsulaturus* sub A. I. — Exsulata est A) Verbum neutrum, et B) Activum.

A) Neutrorum more exsulo est exsul sum, in exsilio sum (l. *essere exsiliato, stare in bando*; *Fr. être exilé, être banni, vivre en exil*; *Hisp. ser desterrado, vivir en exilio*; *Germ. in d. Verhannung, als Ferbannter leben*; *Angl. to live in exile, to be an exile*).

I.) Proprie. *Cic. 1. Orat.* 39. 177. Qui Romam in exsiliium venisset, cui Romæ exsulare jus esset. *Id. 3. Tusc.* 18. 39. Pulsus patria, exsulans atque egras. *Id. 4. Parad.* 2. 32. De te privilegium tollit, ut si in optatum Bonæ Deæ accessisses, exsulares. *Id. 2. Divinat.* 24. 52. Hannibal apud Prusiæ regem exsulavit. *Id. 4. Fam.* 8. 2. Aptissimus ad exsulandum locus. *Id. 5. Tusc.* 37. 107. Jure exsulantem consulari non oportet. *Liv. 2. 35.* Damnatus absens, in Volscos exsulatum abiit. *Curt. 5. 8.* Exsulare in regno. *Ovid. 4. Pont.* 9. 41. Mente tamen, quæ sola loco non exsulat, utar. *Id. 3. Trist.* 14. 11. per extremam profugus pater exsulat oras. *Justin. 26. 1.* Perpetuum cum vitis exsulaturæ. *Id. 2. 10.* Exsulare apud aliquem. — *Exsulare* et patria affertur ex *Plaut. Most.* 3. 1. 69., sed varia ibi lectio et incerta. *Martial.* tamen habet *Spectac.* 4. Exsulare ab urbe Ausonia.

II.) Translate. *Plaut. Pers.* 4. 4. 7. Perfidia ex urbe et avaritia si exsulant. *Id. Merc. prol.* 42. Amare coppi meretricem: illi res exsulatum ad illam abibat clari patris. *Ter. Eun.* 3. 5. 62. Perii, nam domo exsulo nunc. *Cic. 4. Parad.* 2. 30. Quum omnes meo discessu exsulasse rempubl. putent. — Hinc Part. præter.

Exsulans, antis, adjective ac translate legitur apud *Tertull. Culi. fem.* 9. Exsulantes animalibus. h. e. abstinentes animalium carne in cibis. *Al. leg. exsolutens, h. e. solitum et usitatum usum esus carniū abdicantes.*

B) Active *exsulare* aliquem est in exsiliium peliere. Hinc passive *Hygin. fab.* 26. de *Medea.* Tunc iterum exsulatur. *Dicit. Creten.* 5. 4. eztr. Deceruitur. Antimachus ex omni Phrygia exsulandum.

EXSULTABUNDUS vel exultabundus, a, um, adject., seu potius particip. futurum ab *exsulato*; idem quod *exsulans*, sed majorem habet vim. *Justin. 18. 7.* Ausasæ es mæsta ac lugentia castra velat exsulabundus intrare? *Solin. 5.* Exsulabundus ad cantum elevatur.

EXSULTANS vel exultans, antis. V. EXSULTO.

EXSULTANTER, adverb. cum exsultatione et iestitia: occurrit translate tantum Comp. *Exsultantius* apud *Plin. 3. Ep.* 18. sub fin. Quum ea potius, quæ pressius et adstrictius, quam illa, quæ hilarius et quasi exsultantius scripsi, possint videri accessita.

EXSULTANTIA vel exsultantia, æ, f. 1. actus exsultandi, exsultatio. Translate. *Gell. 12. 5.* Cum pecculantia morbi dolorisque exsultantia collucantem. h. e. insolentia. *Paulin. Nolan. carm.* 21. v. 566. ludibrium Hostilis exsultantia.

EXSULTATIO vel exultatio, ñis, f. 3. actus exsultandi,

I.) Proprie. *Colum. 7. R. R. 3. 18.* Agnum claudī oportebit, ne velut puerili nimia exsultatione macescat. *Plin. 8. Hist. nat. 54. 80.* (215). Simias lu na cava tristes esse, novam exsultatione adorare. *Quintil. 2. 2. 12.* Proni atque succinici, ad omnem clausulam non assurgunt modo, verum etiam excurrunt, et cum indecora exsultatione conclamant.

II.) Translate. *Auct. D. Afr. 3. 1. e. ztr.* Constituerat, gloriam exsultationeque eorum pati, donec etc. *Seneca Tranquill. 15. sub fin.* Animus in exsultationem libertatemque extrahendus. *Id. 2. Ira 21.* Gaudium exsultatio, exsultationem tumor et nimia aestimatio sui sequitur. *Tac. 1. Hist. 72* Par exsultatio, impetrato Tigellini exitio. *Gell. 2. 27.* Lætitia dicitur exsultatio quædam animi cum gaudio effervere.

EXSULTIM vel exultim, adverb. saltando, exsultando. *Horat. 3. Od. 11. 10.* Quæ, velut latis equa trima campis, Ludit exsultim, metuitque tægi.

EXSULTO vel exulto, as, avi, atum, are, u. 1. (ex et salto a salio). Part. *Exsultans* I, II. 2. et in fin. — Exsultare, ἐκρηδᾶω, intensivum ab exsilire, est in altum salire, immoderate et veluti extra limites saltare (It. *sallellare, saltare fortemente in alto*; Fr. *sauter vivement, bondir*; Hisp. *saltar vivamente, brincar, levantarse en alto*; Germ. *aufspringen, stark in die Höhe springen*; Angl. *to leap, frisk, bound*).

I.) Proprie. — a) De hominibus et brutis animalibus. *Ennius* apud *Charis. 2. p. 214.* *Putsch.* cubo eubium Ignotus juvenum cælus alterna vice Inibat acris, Bacchico exsultans modo. *Lucret. 2. 631.* Curetes inter se forte catenas Ludunt, in numerumque exsultant. *baliano, danzano. Tac. 14. Ann. 34.* Hostis exsultare per turmas et catervas. *caracollare. Cic. 1. Off. 26. 90.* Equi ferocitate exsultantes. *Cf. Nepos Eumen. 5.* Equos verberibus cogeat exsultare et caecos remittere. *Cic. 2. Divinat. 70. 145.* Gubernatores, quum exsultantes lolligines viderint, tempestatem significari putant. *Id. fragm. apud Non. p. 66. 1. Merc.* Exsultantes pisciculi. *Ovid. 2. Met. 864.* De tauro. Et nuac alludit viridique exsultat in herba. *Plin. 18. Hist. nat. 35. 88.* (364). Pecora exsultantia et indecora lascivium ludentia. — b) De inanimis. *Lucret. 2. 195.* e nostro quum missas corpore sanguis Emicat exsultans alve. *Seneca 6. Quæst. nat. 10. sub fin.* Pila quum cecidit, exsultat ac sæpius pellitur. *Virg. 7. Æn. 464.* Exsultant æstu latices. *boltono. Cf. Plin. 31. Hist. nat. 10. 46.* (114). Nitrum uritur in testa operum, nec exsultat. *Virg. 3. Æn. 557.* Exsultantque vada aque æstu miscentur arena. *Plin. 18. Hist. nat. 19. 49.* (179). Scamna inter duos sulcos cruda ne relinquuntur, glæbæ ne exsultent. *Id. 17. ibid. 22. 35.* (180). Sic corcortur impetus materis, densioresque circa pampini exsultant. *nascono, saltano fuori.* Huc referri potest et illud *Quintil. 9. 4. 91.* Breves syllabæ si miscentur cum quibusdam longis, currunt; si continentur, exsultant. h. e. si continentur, iis veluti subsultat oratio.

II.) Translate. ¶ 1. Exsultare est libere se movere, sed improprie. *Lucret. 3. 142.* Hic (in corde) exsultat pavor et metus; hæc loca circum Lælitia mulcent. h. e. salit, trepidat: batte il cuore di paura. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 35. 112.* Quum sit campus, in quo exsultare possit oratio, cur eam in tantis angustias compellimus? Sic *Id. Orat. 8. 26.* In reliquis orationibus exsultavit audacius Demosthenes. *Cf. Quintil. 2. 2. 9.* Assurgendi exsultantique in laudando licentia. — In bonam partem. *Stat. 4. Silv. 4. 37.* Te quoque flammâbî tacite repetitum parum per Desidia, et solidos novus exsultabis in actus. h. e. alacer accedes ad res magnas agendas. — Cum Accusativo. *Tac. 11. Ann. 28.* Dum histrio cubiculum principis exsultaverit, cædus quidem illatum etc. h. e. adulterio infamaverit, contaminaverit, quasque fabulam, ceu in scena, saltaverit. Al. tamen leg. *insultaverit*; meliores libri *adulteraverit*. ¶ 2. Sæpius est immodice jactare se gaudio, gestire, immoderate gaudere, atque adeo successu aliquo efferri se superbie, *esultare, trionfare, gioire, trionfaldurire. Vel. Poeta* apud *Cic. 3. Orat. 41. 166.* Erras, erras: nam exsultantem te et præbidentem tibi Reprimant validæ legum habenæ atque imperi Insistent jugo. *Cic. 2. de republ. 25.* Rex (*Turquinius*) victoriis divitiisque subnixus, exsultabat insolentia, neque suos mores regere poterat, neque

suorum libidines. *Id. 1. ibid. 40.* Tarquinio exacto mira quadam exsultasse populum insolentia libertatis. *Id. 1. Divinat. 29. 60.* Illa (*pars animi*), in qua feritas quædam sit atque agrestis immanitas, quum sit immoderate tumefacta potu atque pastu, exsultare eam in somno immoderateque jactari. *Id. fragm. de republ. apud Non. p. 301. 7. Merc.* Est quiddam turbulentum in hominibus singulis, quod vel exsultat voluptate, vel molestia frangitur. *Id. Cluent. 5. 14.* Tum vero illa egregia mater palam exsultare lætitia, triumphare gaudio cepit. *Id. 5. Tusc. 6. 16.* Elatus levitate, inanique lætitia exsultans et temere gestiens. *Id. 15. Att. 21. 1.*; et *Liv. 27. 2.* Exsultare lætitia. *Cic. 2. Phil. 27. 66.* gaudio. *Id. Rosc. Am. 6. 16.* victoria. *Virg. 2. Æn. 300.* successu exsultans animisque Corcebus. *Quintil. 6. 4. 17.* Exsultare vana spe. *Tac. Agric. 8.* Nec Agricola unquam in summ famam gestis exsultavit: ad auctorem et ducem, ut minister, fortunam referebat. *s'inorgogliò. Cic. Balb. 26. 58.* Non exsultavit in ruinis nostris Cornelius. *Id. 1. Att. 16.* circa med. Alacer exsultat improbitas in victoria. *salta e gavazza. Id. fragm. de republ. apud Non. p. 300. 26.* Quæ mens immoderate in omni crudelitate sic exsultat, ut vix hominum acerbis funcribus satisfetur. *Id. Senect. 4. 10.* Hannibalem juveniliter exsultantem patientia sua mollebat. *Id. Harusp. resp. 1. 1.* Hominem furentem exsultantemque continui. *Id. Sext. 44. 95.* Qui aliqua ex parte ejus furorem exsultantem repressit. *Id. Topic. 22. 86.* Oratio quum iracundiam restinguens, tum metum eripiens, tum exsultantem lætitiâ comprimens. *Cf. Gell. 12. 5.* Affectiones animi exsultantes opprimere et obterere. *che insolentissimo Rursus Cic. 6. Att. 1. 15.* Græci exsultant, quod peregrinis iudicibus utuntur. *Id. 2. Legg. 15. 39.* Illa theatra (h. e. spectatores), quæ solebant quondam compleri severitate jucunda Livianis et Nævianis modis, nunc ut eadem exsultant! ut cervicis oculosque pariter cum modorum flexionibus torquent! — Hinc Part. præsentis, cujus plurima superior exempla retulimus.

Exsultans, antis, adjective quoque occurrit, unde Sup. *Exsultantissimus* I.

I.) Proprie est exsiliens, immoderate saliens. *Quintil. 9. 4. 108.* Paullulum moræ damus inter ultimum et proximum verbum — alioqui sit exsultantissimum. h. e. quo veluti subsultat oratio. *V. sub I. b.*

II.) Translate (*V. supra II. 2.*) de oratione occurrit, et est immodicus. *Quintil. 10. 2. 16.* Fiunt pro grandibus tumidi, pressis exiles, lætis corrupti, compositis exsultantes. *Id. 12. 10. 12.* M. Tullium suorum homines temporum incessere audebant, ut tumidiorem, et in compositione fractum. exsultantem ac pæne viro molliorem. h. e. nimis oratione lascivientem et petulantem. *Id. 8. ibid. 3. 56.* In elocutione et tumida et exilia et abundantia et arcessita et exsultantia sub idem nomen κακοσῆλου cadant. Adde *euind. 9. 4. 69.* et *10. 4. 1.*

EXSÜO. *V. EXUO.*

EXSÜPĒRA, æ, f. 1. PATRICIALIS.

EXSÜPĒRABILIS vel exuperabilis, e, adject. ¶ 1. Passive est qui superari potest, superabilis. *Stat. 1. Theb. 214.* nec exsuperabile diris Ingenium mortale. ¶ 2. Item active qui superare potest. *Claudius Quadrigarius* apud *Gell. 17. 2.* Cujus operam apud Gallus cum prime fortem atque exsuperabilem republica sensit, *Servius* huc trahit illud *Virg. 3. G. 39.* Immanemque rotam, et non exsuperabile saxum. *scil.* Sisylphi: non quod, inquit, superari non potest, sed quod superare non valet summum montis cacumen. Idem ab *Homer. Odyss. l. 11. v. 597.* λάας ἀναδής dicitur.

EXSÜPĒRANS vel exuperans, antis, *V. EXSUPERO.*

EXSÜPĒRANTIA vel exuperantia, æ, f. 1. occurrit translate tantum, et est excellentia, præstantia, quæ intra mediocritatem non continetur, sed rara est et singularis. *Cic. 5. Tusc. 36. 105.* An hoc non ita fit omni in populo? nonne omnem exuperantiam virtutis oderunt? Aristides nonne ob eam causam expulsi sunt patria? *Gell. 4. 18.* Sunt hæc duo exempla ejus (*Scipionis Africani*) fiduciæ atque exsuperantia ingentis. *Id. 14. 1. ante med.* Eos planetas cernere homines non possunt propter exsuperantiam vel splendoris, vel altitudinis.

EXSÜPĒRATIO vel exuperatio, õnis, f. 3. exsu-

perantia, superlatio; et occurrit tantum pro figura rhetorica (Gr. υπερβολή), de qua ita *Cic. 4. Herenn. 53. 67.* Significatio per exsuperationem fit, quam plus dictum est, quam patitur veritas. *Al. leg. exuberationem.*

EXSÜPĒRATOR vel exuperator, õris, m. 3. superator, victor. In nummo Constantini M. apud *Eckhel. D. N. V. T. 8. p. 83.* Exsuperator omnium gentium.

EXSÜPĒRATORĪUS vel exuperatorius, a, um, adject. *Lamprid. Commod. 11.* Menses quoque in honorem ejus, pro Augusto Commodum, pro Septembri Herculem, pro Octobri Invictum, pro Novembri Exsuperatorium, adulatores vocabant. et *12.* Appellatus imperator v. kal. Exsuperatoris. Commodus autem dici se υπεραιροντα, quod idem significat, unice gaudebat: *Salmas. ex Dione.*

EXSÜPĒRATUS vel exuperatus, a, um, *V. voc. seq.*

EXSÜPĒRO vel exupero, as, avi, atum, are, 1. (ex et supero). Part. *Exsuperans* sub *A. II., B. II.* et in fin.; *Exsuperatus* sub *B. I.* — Exsuperare, υπερβαλλω, usurpatar *A)* Neutorum more; et *B)* Active.

A) Neutorum more exsuperare est ascendere, super alias res existere, sormontare, sporgere in fuori.

I.) Proprie. *Virg. 2. Æn. 758.* Illic ignis edax summa ad fastigia vento Volvitur: exsuperant flammæ; furit æstus ad auras.

II.) Translate est præ aliis eminere, preponderare, avere il sopravvento. *Lucret. 5. 384.* quum sol et vapor omnis Omnibus epotis humoribus exsuperarint. *Id. 6. 1276.* præsens dolor exsuperabat. *Virg. 12. Æn. 19.* quantum ipse feroci Virtute exsuperas, tanto me impensius æquum est Consulere. *Ovid. 6. Fast. 372.* arma capessant, Et, si non poterant exsuperare, cadant. *Sil. It. 1. 56.* Hannibal exsuperans astu, sed devius æqui. h. e. abundans. *Cf. Gell. 1. 22.* Abundans nimis et affluens et exsuperans. — Apud *Cic. post red. ad Quirit. 10. 24.* Dum anima exsuperabo mea, rectius legendum est spirabo.

B) Active exsuperare est idem quod superare, ascendere adeoque præterire, ascendere, sormontare, oltrepassare.

I.) Proprie. *Virg. 2. Æn. 206.* Pectora quorum inter fluctus arrecta jubæque Sanguineæ exsuperant undas. *stanno sopra l'onde. Al. leg. superant. Plin. 14. Hist. nat. 1. 3. (12).* Vites ulmos exsuperant. *Lucret. 2. 232.* corpus aquæ naturaque tenuis Acris hæud possunt æque rem quamque morari, Sed cilius cedunt gravioribus exsuperatæ. *Virg. 14. Æn. 905.* Exsuperatque jugum, silvaque evadit opaca. *Seneca Ep. 31.* Surge et respira et elivum istum uno, si potes, spiritu exsupera. *Val. Flacc. 2. 622.* Jam juga Percotes Pariumque infame fragosis Exsuperant Pityamque vadis. *Plin. 6. Hist. nat. 17. 21. (62).* Exsuperare annem. *Id. 36. ibid. (2). 1. 1.* Alpes ab Hannibale exsuperatæ. — Huc pertinent et illa *Plin. 18. Hist. nat. 18. 47. (168).* Nilus exsuperavit sedecim cubita. h. e. excessit. *Id. 9. ibid. 17. 30. (64).* Binæ libras ponderis raro exsuperant.

II.) Translate. *Vet. Poeta* (h. e. *Ennius*; *V. Enniane poësis reliq. ed. J. Vahleno*) apud *Cic. 4. Tusc. 36. 77.* Quis homo te exsuperavit usquam gentium impudentia? *Liv. 3. 11.* Exsuperare omnes Tarquinius superbia. *Id. 28. 43.* Laudes alicujus non solum assequi, sed etiam exsuperare. *Ovid. 4. Trist. 4. 2.* Exsuperas morum nobilitate genus. *Id. 1. Trist. 5. 56.* Materia vires exsuperante meas. *Plin. 2. Hist. nat. 11. 8. (50).* Exsuperare aliquid latitudine. *Id. 17. ibid. 23. 35. (213).* Reditum impendia exsuperant. *Vet. Poeta* apud *Cic. 2. Divinat. 10. 25.* Quod fore paratum est, id summum exsuperat Jovem. h. e. vincit. Sic *Virg. 7. Æn. 591.* Exsuperare cæcum consilium. h. e. furentem populi reprimere impetum. *Liv. 7. 24.* Multitudo Gallorum, seorsum omnem tuis damni exsuperans, velut nova rursus oriente acie, etc. quoque exsuperat. h. e. mihi superstes sis, a me sopravvivi. *Plin. 14. Hist. nat. 2. 4. (33).* Vitis vino, quod genuit, æstatum non exsuperas. h. e. ultra æstatem non duras. — Hinc Part. præsentis, cujus exempla et superior retulimus,

Exsuperans, antis, adjective quoque occurrit,

unde Comp. *Exsuperantior* et Sup. *Exsuperantissimus*: translate usurpatur, et est præstans, excellens, *excellente*. *Gell.* 6. 8. *Mulier* exsuperanti forma. *Id.* 3. 9. de equo *Sejano*. Haud credibili pulcritudine vigoreque, et colore exsuperantissimo. Ita *Cohn* emendandum putat pro *exuberantissimo*, quod exhibent vulgati libri. *Id.* 14. 3. *extr.* De his apud alios, uter esset exsuperantior, certabatur. *Apul. Dogm. Plat.* 1. Providentiam esse summi exsuperantissimique deorum omnium, *Inscript.* apud *Spon. Miscell. erud. antiq.* p. 71. r. o. m. symmo EXSUPERANTISSIMO. Adde *altam* apud *Don. cl.* 3. n. 31. In nuntio *Commodi* Aug. apud *Eckhel. D. N. V. T. T. p.* 115. IOVI EXSUPERANTISSIMO. Hic idem *Juppiter* a *Callymacho hymn. in Jov. n.* 91. appellatur Κρονιδης πανωπερατος. V. *Winkelmänn. T.* 8. p. 99.

EXSUPPÜRO, as, are, a. 1. pus amoveo. Translate. *Tertull. Pall.* 5. *extr.* Non facile quis has purulentias civitatis eliciet et ersuppurabit. *Al. leg. evaporabit.*

EXSÜRDATUS vel exardatus, a, um. *V. voc. seq.*

EXSURDO vel exurdo, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et surdus). Part. *Exsurdatus*. I. — Exsurdo est surdum reddo.

I.) Proprie. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 10. 52. (141). Paniculæ nos aures si intravit, exsurdant. *Val. Max.* 2. 2. n. 3. Græcis actionibus aures curiæ exsurdantur. *Seneca Ep.* 94. a med. Exsurdatus clamoribus.

II.) Translate. *Horat.* 2. *Sat.* 8. 38. Fervida quod subtile exsurdant vina palatum. h. e. hebetant.

EXSURGO vel exurgo, surgis, surrexi, surrectum, surgere, n. 3. (ex et surgo), ἐξαισθησι, est idera quod surgere, consurgere, erigi (It. sorgere, alzarsi in piè, rizzarsi; Fr. se lever quand on est assis, se mettre debout; Hisp. levantarse de la silla, ponerse en pie; Germ. sich erheben, emporheben, in d. Höhe richten, aufstehen; Angl. to rise, rise up).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de hominibus. *Plaut. Rud.* 1. 5. 22. Manus mihi date, exsurgite a genibus ambæ. levatevi da' miei ginocchi. Cf. *Liv.* 27. 41. Tempus exsurgendi ex insidiis et aggre-diendi hostem. Rursus *Plaut. Rud.* 4. 2. 10. De nocte multa impigreque exsurrexi. *Id. Bacch.* 4. 4. 105. Ubi erit accubitum semel. ne quoquam exsurgalis. non vi moviate per andare a' strove. *Id. Mil. glor.* 2. 1. 3. Qui auscultare nolit, exsurgat foras. sorga e vada. *Cic.* 1. *Orat.* 62. 265. Et quum exsurgeret, simul ardens est. *Id. Cluent.* 60. 168. Tu autem, nisi molestum est, paullisper exsurge. *Id. Planc.* 42. 102. Huc exsurge tamen, quæso; retinebo et complectar. alzati e vien qua. *Tac.* 2. *Hist.* 14. Actes ita instructa, ut pars in colles exsurgeret, etc. salisse e si postasse sui colli. ¶ 2. Latiori sensu de inanibus, quæ exsurgere dicuntur, quum attolluntur. *Liv.* 6. 4. Et Roma quum frequentia crescere, tum tota simul exsurgere ædificiis. *Seneca Hippol.* 1012. furenti pontus exsurgit sicut, regnante Coro. si gonfia. *Sil. It.* 7. 274. Qua memorata juga et scopulosi vertice colles Exsurgunt. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 27. 27. (97). Ubi Taurus ab Indico mari exsurgit. *Id.* 24. *ibid.* 19. 113. (173). Inde alii ramuli exsurgunt. *Seneca Troad.* 536. Generosa in ortus semina exsurgunt suos. h. e. enascuntur crescentque. — Passive impersonaliter. *Plaut. Pseud. prol. in fin.* Exporgi melius est lumbos atque exsurgit. paratogoe pro exsurgit.

II.) Translate est erigi atque adeo — a) Recreari, confirmari, sollevarsi, rimeltersi, prender animo. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 32. 87. Hæc non solum afflexerunt, sed etiam, ne quando recreata exsurgere atque erigere se possent, funditus sustulerunt. *Id.* 13. *Phil.* 18. 38. Si causa Pompejanorum esset jugulata, numquam exsurgere. *Id.* 12. *Fam.* 10. *extr.* Auctoritate vestra respublica exsurget, et in aliquo statu tolerabili consistet. *Albinov.* 1. 353. Alta mane, supraque tuos exsurge dolores. — b) Item insurgere, crescere. *Seneca Med.* 49. Gravior exsurgat dolor. *Petron. Satyr.* 2. Grandis et, ut ita dicam, pudice oratio non est maculosa, nec turgida, sed naturali pulcritudine exsurgit.

EXSUSCITATIO vel exuscitatio, onis, f. 3. actus exsuscitandi: appellatur translate figura rhetorica, de qua *Cic.* 4. *Herenn.* 43. 55. Mutatur res tractan-

do, si traducitur ad exsuscitationem, quum et nos commoti dicere videamur, et auditoris animum commovemus. *Id. ibid.* 42. 55. Si sententiam tragicæ aut ad sermocinationem, aut ad exsuscitationem.

EXSUSCITO vel exuscito, as, avi, atum, are, n. 1. (ex et suscito) idem quod suscito, addita ex intensiva, h. e. a somno suscito.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Cic. Mur.* 9. 22. Te gallorum, illum buccinarum cantus exsuscitat. ¶ 2. Latiori sensu dicitur de igne. *Liv.* 21. 3. *extr.* Parvus ignis magnum incendium exsuscitat. *Ovid.* 5. *Fast.* 507. Ipse genu posito flammam exsuscitat aura.

II.) Translate. *Cic.* 3. *Herenn.* 21. 34. Si naturalem memoriam exsuscitaverimus hac notatione. *Id.* 1. *Off.* 4. 12. Quæ cura exsuscitat animos, et majores ad rem gerendam facit. *Brutus* apud *Cic.* 1. *ad Brut.* 16. Magis in te exsusciata, ut etc.

EXSUSURRO, as, are, n. 1. valde susurro. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 45.

EKTA, ðrum, n. plur. 2. Extum pro extorum dicitur *Pacuvius* apud *Cic. Orat.* 46. 155. — Extia, æ, f. 1. legitur in *Inscript. apud Marin. Frat. Arv.* n. 41. lin. 18. DRINDE REVERYS AD ARAN EXTAS REDDIDIT PORCILIARES; ITEM IN CIRCO EXTAM VACCINAM REDDIDIT. et n. 42. lin. 12. QUORVM EXTAS REDDITAE SVNT. et n. 42. lin. 22. EXTAS REDDIT AD ARAN. Hæc *Inscriptiones* pertinent ad an. a. Chr. n. 218. et seqq., imperante Antonino Aug. Elagabalo. — Ratione habita etymi, *Paul. Diac.* p. 78. 18. *Müll.* Extia, inquit, dicta, quod ea diis prosequitur, quæ maxime extant eminentque. Alii deducunt ab exsecando, quasi exsecta. *Döderlein, Latein. Synonym.* vol. 6. p. 117. contendit, extia esse per synecopem ab ἐξκαρα intestina. — Ceterum extia sunt viscera, ac præsertim cor, pulmo, jecur, lien; in eo autem differunt a visceribus, quod viscera est nomen generale, extia vero particulare, ut patet ex *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 77. (197). Extia homini ab inferiori viscerum parte separantur membrana. *Id. ibid.* Extia serpentibus et lacertis longa. *Id.* 28. *ibid.* 5. 14. (56). Hippocrates tradit, non prædientium extia celerius senescere. *Plaut. Pæn.* 3. 6. 9. Extis satur sum factus probe. — Porro veteres et ad divinationem et ad sacrificia extis usebantur. Ab extis multa solebant divinare. Inspiciebantur enim eas hostiæ viscera, quæ si felicia essent, (felicitissima autem habebantur, si duplicia apparerent; item si integra, sana, etc.: contra vero tristia, si aliqua confecta tabe, aut si eorum aliquid desset) coquebantur in foco, deinde secabantur partes, quæ diis essent immolandæ, et quæ ad descendendum sacrificiis relinquendæ. Caput in extis quid sit, in CAPUT dictum est. *Cic.* 2. *Divinat.* 12. 28. Si est in extis aliqua vis, quæ declaret futura, necesse est, etc. et mor. Non dicam gallinæcum fel, (sunt enim, qui vel argutissima hæc exta esse dicant) sed tauri optimi jecur, aut cor, aut pulmo, quid habet naturale, quod declaretur possit, quid futurum sit? et 13. 32. Extis exquirere aliquid. et *ibid.* Extia inspicere. et 15. 36. Tristissima exta sine capite. *Curt.* 7. 7. et 9. 4. Extia spectare. *Virg.* 4. *Æn.* 63. pecudumque reclusis Pectoribus iohians, spirantia consulti exta. *Sueton. Aug.* 1. prosequere. *Id. ibid.*; et *Virg.* 2. *G.* 194. reddere Marti pandis lancibus. h. e. offerre. Reddi enim exta dicebantur, ut hoc loco *Servius* doret, quum probata et elicia aræ superponebantur. Simile est illud *Liv.* 26. 23. in fin. C. Claudius famen Dialis, quod exta perperam dederat, flaminio abii. Dare enim exta est ea ita distribuere, ut ritus postulat sacrificii: nempe quædam in extis abscondebantur et projiciebantur; quædam diis in ara offerebantur; quædam a sacerdote et populo consumebantur, ut ex *Festo* p. 218. 25. *Müll.* colligitur. Cf. *Varro* 1. *R. R.* 29. 2. Sic quoque exta diis quum dabant, porrigere dicebant. *Feranus* apud *Macrob.* 3. *Satur.* 2. Extia porriciunt, diis dante in altaria, aramve, focumve, eove, quo exta dari debebant. *Martial.* 11. 57. Extia Jovi dare. *Virg.* 8. *Æn.* 252. Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras, Et solida imponit taurorum viscera flammis, Pingue super oleum infundens ardentibus extis. *Plaut. Pseud.* 4. 3. 31. Si sacrificem summo Jovi, atque in manibus exta teneam, ut porriciam. (V. POBRI-

CIO. *Id. Pæn.* a. 2. v. 18. Omnibus in extis ajebat

portendi mihi malum damnumque. *Sueton. Cæs.* 77. Extia latiora. *Cic.* 2. *Divinat.* 17. 38. Primis extis minari, bene promittere secundis. et mor *ibid.* Extia bona, apt non bona. *Id. Topic.* 20. 77. Præsentio per exta. *Tibull.* 3. 4. 5. venturæ nuncia sortis Vera moment Tusculis exta probata viris. — *Mutu* exta appellabant, in quibus nihil divinationis animadvertabant. *Paul. Diac.* p. 156. 12. *Müll.* Hinc fibra loqui dicuntur, quum significant ac portendant. V. FIBRA. — Regalia exta appellantur, quæ potentibus insperatum honorem pollicentur; privatis et humilioribus hereditates; filio familiæ dominationem. *Festus* p. 289. 27. *Müll.* — Extorum trisulium notæ quæ fuerint omnes, habes apud *Senec. Cæs.* 353. et seqq. et *Lucan.* 1. 608. et seqq. — Arietium exta non in veru, sed in olla coqui solita in sacrificiis, docet *Varro* 5. *L. L.* 98. *Müll.* — Extia obscæna vocat membra virilia *Minuc. Fel. Octav.* 24. ad fin.

EXTABELLARIO, m. qui in militia fuit tabellarius. *Inscript.* apud *Renier.* 416. d. m. s. KR BONAE QUIETI AVRELIÆ SEVERÆ — HELIODORVS AVGG. LIB. EX TABELLARIO CONVIGI PISSIMAB.

EXTABEO, bes, vel rectius

EXTABESGO, bescis, blii, bescere, n. 2. (ex et tabesco) tabe consumor, contabesco.

I.) Proprie. *Cic.* 3. *Tusc.* 12. 26. ex vet. *Posta.* Refugero oculi, corpus macie extabuit, Lacrimæ peredere humore exsangues genas. *Sueton. Galb.* 7. Fame extabuit.

II.) Translate. *Cic.* 2. *Nat. D.* 2. 5. Videmus ceteras opinionibus fictas atque vanas diuturnitate extabuisse. h. e. evanuisse.

EXTABULARIO, m. qui fuit tabularius inter officia domus Augustæ enumeratus. *Inscript.* apud *Orell.* 2063. LVCIDAE AVGG. VERN. MARITAE INCOMPARABILI QUAE VIX. ANN. XXXIII. M. II. D. XXX. CATSE-VARIUS AVGG. LIB. EX TABVLAR. h. e. libertus et tabulario, seu tabularis, ut apud *Don.* p. 312. 5. *Alia* apud *Surat.* p. 590. M. AVREL. VICTORINO AVGG. LIB. EX TABVLARIS. h. e. tabularis.

EXTENIATUS. V. EXTENUATUS.

EXTĀLIS, is, m. 3. In *Gloss. Philor.* exponitur ἀρχὴ, quod tum podicem, tum intestinum rectum podici commissum significat. *Veget.* 5. *Veterin.* 5. 1. et 2. et 3., et 5. *ibid.* 10. 1. *Schneid.* pro intestino recto, quod morbo aliquo ex podice existet, accipere videtur. Hinc *Valgata. Interpr.* 1. *Reg.* 5. 9. Computrescebant pingentes exales eorum. h. e. hæmorrhoides. Et *Marcell. Empir.* 31. ante med. Extalem prominentem vino lavari prius, deinde eodro ungi, et pollice propelli introrsum oportet.

EXTANS. V. EXSTANS.

EXTANTIA. V. EXSTANTIA.

EXTANT, olla, ubi exta coquebantur. Ita *Gloss. Philor.* Hæc cl. *Furkenetter*; ipse legendum putat: Extantis olla etc. V. voc. seq.

EXTĀRIS, e, adject. ad exta pertineas. *Plaut. Rud.* 1. 2. 47. Semper petunt aut rultrem, aut veru, aut aulam extarem. h. e. ollam extis coqueandis. nam exta aut veru assabantur, aut ollis elisabantur. V. voc. præced.; et *Marin. Frat. Arv.* p. 593.

EXTĀSIS, is, f. 3. alienatio a sensibus. stupor: a v. Græco ἐξίστημι offero, et abstusificatio. *Valgata. Interpr.* Act. 3. 40. Et impleti sunt stupore et extasi in eo, quod confugerat illi. In *temale Psalm.* 30. *Psalmus* David, pro extasi.

EXTEMPLIO, adverb. Videtur quibusdam dictum esse per synecopem ab *extemplio*, quod eodem sensu usurpatur a *Plaut. Aulul.* 1. 2. 15., *Cist.* 1. 1. 99. et 2. 3. 30., *Bacch.* 4. 9. 44., *Mil. glor.* 2. 5. 51. et *Pæn.* 1. 1. 55. Itaque *extemplo* idem esse patant, quod *ex tempore*, ut a tempus factum sit deminut. *templum*, inde *extemplio*, *extemplo*. Hanc sententiam recentiores plerique tuerentur. At *Forcellinus* hæc addit: Verius est tamen, illud a per enesthæm interjectum esse metri causa, quia semper in fine versus a *Plauto* adhibetur in eo metri genere, quod penultimam syllabam brevem habet. — Ceterum *extemplo* (omissis variis etymologorum sententiis) idem omnino est atque *ilico*, teste *Merusio*. Ut enim hoc ab e loco factum est, ita illud ab *ex templo*: templum enim et ipsum locum aliquando significat. Itaque ut *vestigio* dicimus pro statim; ita *ilico*, h. e. e loco, et *extemplo*. Porro hæc ratione ab auguribus fortasse traxit originem, in quibus augures, auspicio impetrato, continuo ex templo capto disce-

debant, deorum exploratam voluntatem nunciaturi. V. *Servium* ad *Virg.* 1. *Æn.* 92. et 2. *ibid.* 599. — Porro hoc adverbium sæpiissime occurrit apud *Plautum* et apud alios ante Augustam ætatem, nec non apud superioris ævi scriptores; semel tantum apud *Cic.*, nunquam apud *Cæs.* et *Quintil.* — Itaque extemplo *ætica*, est ex tempore, e vestigio, repente, illico, statim, continuo, cito (It. *tosto, subito, incontinentemente*; Fr. à l'instant, sur-le-champ, aussitôt, tout de suite; Hisp. luego, al instante; Germ. vom dem Momente oder Augenblicke aus, in Augenblicke, sofort, unverzüglich; Angl. immediately, quickly, soon). Occurrit — a) Absolute. *Ennius* 14. *Ann.* 5. Verrunt extemplo placide mare marmore flavo. *Plaut.* *Aud.* 3. 6. 3. *Æn.* 3. Quin occidisti extemplo? *Tr.* Gladius non erat. Adde *eumdem* plurimis in locis, *Nævium, Cæciliam* et *Claudium Quadrigarium* apud *Gell.* 2. 19. 23. et 26. et 9. 13. *Cic.* *Rosc. com.* 3. 8. Erubescit: quid respondeat, nescit: quid fingat extemplo, non habet. *Virg.* 1. *Æn.* 96. Extemplo *Enææ* solvantur filigore membra. *Id.* 2. *ibid.* 376. Dixit et extemplo sensit etc. *Ovid.* 15. *Mel.* 663. Extemplo somnus abiit. *Liv.* 41. 1. Alii gerendum bellum extemplo, antequam contrahere copias hostes possent, alii consulendum prius senatum censebant. *Id.* 39. 49. Hæc extemplo in invidiâ, mox etiam in perniciem verterunt. *Id.* 40. 48. Extemplo fusi, fugati: mox intra vallum compulsi; postremo exiunt castris. — Huc referri potest et illud *Stat.*, ubi extemplo est primo aspectu, a prima vista, 2. *Achill.* 88. sed nox illataque fallunt Lumina: et extemplo latuit mensura jacentis. — b) Interdum respondet temporalibus aut conditionalibus particulis ubi, ut, quum, quando, postquam, si. — Cum part. ubi apud *Plaut.* *Curc.* 1. 1. 80. Vinosissima est, eaque extemplo, ubi vino has coopersi fores, de odore adesse me scit, aperit illico. Adde *eumdem.* *Capt.* 3. 4. 27.; et *Cæciliam* apud *Gell.* 2. 23. — Cum part. ut apud *Virg.* 8. *Æn.* 3. Utque acres concussit equos, utque impulit arma, Extemplo turbati animi etc. Adde *Plin.* *Paneg.* 55. — Cum part. quum apud *Ter.* *Andr.* 3. 2. 37. Quum intellexeras id consilii capere, eum non dixi extemplo Pampilio? *Curt.* 4. 16. Quam quum diu avidi turbidam hausissent, tendebantur extemplo præcordia premente limo. — Cum part. quando apud *Plaut.* *Bacch.* 4. 5. 9. Adambulabo ad ostium, ut, quando exeat, extemplo advenienti ei tabellas dem in manum. — Cum part. postquam apud *Ter.* *Heccyr.* 3. 8. 13. Postquam introivi, extemplo ejus morbum cognovi miser. — Cum part. si habet *Nævium* apud *Gell.* 2. 10. Si unquam quidquam silium rescivero Argentum amoris causa sumpse mutuum; Extemplo illo te ducam, ubi non despuas. Adde *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 52., *Rud.* 2. 3. 74. et *Truc.* 1. 1. 24. — c) Apud *Plaut.* sæpe occurrit *eumdem* extemplo pro simul ac, *tosto che*: sic *Bacch.* 2. 3. 70. Quum extemplo a portu ire nos cum auro vident, subducunt lembum. *Id.* *Most.* 1. 2. 18. Edes quum extemplo sunt paratæ, expolite — laudant fabrum. Adde *eumdem.* *Merc.* 2. 2. 24. et *Pneua.* 3. 2. 15. *Id.* *Capt.* 4. 2. 6. Quum extemplo ad forum advenero, omnes loquuntur: Hic ille est senex etc. Adde *eumdem.* *Trin.* 3. 2. 99.

EXTEMPORALIS, e, *adject.* qui ex tempore fit: et fere ad dicendum refertur. *Quintil.* 2. 4. 15. Extemporalis garrulitas, nec expectata cogitatio, circulatorialis vere jactationis est. *Id.* 10. 7. 16. Extemporalis actio auditorum frequentia excitatur. *Id.* 10. 6. 5. Si aliquis inter dicendum affulserit extemporalis color. *Id.* 11. 2. 3. et 4. 1. 54. Extemporalis oratio. *Id.* 2. 4. 27. dictiones. *Id.* 10. 7. 18. facilitas. *Petron.* *Satyr.* 6. declamatio. *Tac.* *Dial.* de *Orat.* 6. audacia. *Sueton.* *Aug.* 84. facultas. *Martial.* 5. 54. rhetor. *Plin.* 1. *Ep.* 30. figura. V. *Hieronym.* 3. in *Rufin.* n. 10. ad fin.

EXTEMPORALITAS, atis, f. 3. facultas ex tempore aliquid dicendi, faciendive. *Sueton.* *Tit.* 3. Latine Græcæque lingue vel in orando, vel in fingendis poematibus promptus, facilisque vel ad extemporalitatem usque.

EXTEMPORALITER, *adverb.* extemplo. *Sidon.* 9. *Ep.* 14. Extemporaliter scribere.

EXTEMPORE, *pro* TEMPUS.

EXTEMPORALE, *pro* EXTEMPLO.

EXTENDO, tendis, tendi, tensusm et sæpius tentum, tendere, a. 3. (ex et tendo). Part. *Extendens*

II. 1.; *Extensus* et *Extensus* I. et in fin. — *Extendere*, *extensio*, est extra seu ultra tendere, porrigere, explicare (It. *stendere, distendere, allungare*; Fr. *étendre, allonger, élargir*; Hisp. *extender, estirar, alargar, ensanchar*; Germ. *ausdehnen, ausspannen, ausbreiten*; Angl. *to stretch out, extend, continue, lengthen, enlarge*).

I.) Proprie. — a) Generatim. *Plaut.* *Men.* 1. 1. 18. Istæ nimis lenta vincla sunt cesaria: quam magis e.tendas, tanto astringunt arctius. quanto più li tiri. *Lucret.* 6. 433. quasi quid pugno brachii que superne Conjectu truditur et extenditur in undas. si cæcis, si sicchi, s'immerga. *Varro* apud *Non.* p. 215. 14. *Merc.* Scientia docet, quemadmodum in psalterio extendamus nervas. *Cic.* 2. *Orat.* 59. 242. Idem *Crassus* quum per tuas statuas dixit, et extento brachio paulum etiam de gestu addidit, vehementius risimus. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 47. 145. *Extensis* digitis adversam manum ostenderat. Sic *Quintil.* 11. 3. 119. *Extendere* manum. *Velley.* 2. 70. 2. *Extentam* cervicem præbere. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 64. 84. (183). *Extendere* crura ad longitudinem. *Id.* 32. *ibid.* 6. 21. (65). Testæ ostreorum cinis eorum mulierum extendit. *Id.* 13. *ibid.* 12. 26. (83). *Extendere* malleo chartam. *Id.* 9. *ibid.* 59. 85. (182). lineam. *Cæs.* 2. *B. C.* 9. capitis tignorum. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 12. 32. (123). Restes super piscinas ligneas extente. *Ovid.* 4. *Trist.* 6. 9. extensis tumet uva racemis. h. e. musto distentis. *Horat.* 1. *Ep.* 23. 21. Majores pennas nido extendisse. h. e. majora aussum esse, quam domestica fortuna ferebat. *Plin.* 3. *Ep.* 5. *extr.* *Extenuere* epistolam. h. e. longiorem facere. Cf. *eumdem.* 2. *ibid.* 13. *proces.* et 7. *ibid.* 9. *extr.* Immodice epistola me extendit. mi sono steso. *Horat.* *Art. P.* 208. *Extendere* agros. *dilatare, ingrandire*, agros agris adungere. V. alia sub d. *Quintil.* 10. 1. 29. *Extendere* verba, aut corripere. *allungare*, producere aliquid addendo per prothesin, apenthesin, aut paragonem. — b) Speciatim in re militari. *Curt.* 3. 9. ad fin. *Extendere* agmen ad mare porlo in ordine di battaglia. *Id.* *ibid.* *latius* aciem. *Id.* 4. 46. 23. phalaagem in duo cornua. *Frontin.* 2. *Strateg.* 1. 18. et consuetudine classem. — Item pro nimis extendere atque adeo extenuare, *assottigliare* apud *Curt.* 4. 14. Ordine rari, cornua extenta, media acies vana et exhausta. *Id.* 4. 13. ad fin. Qui cornibus præerat, extendere ea jussit, ita ut nec circumvenirentur, si arctius starent; nec tamen mediam aciem extinguerent. — c) Item speciatim ponitur pro sternere, prosternere, *distendere, prostrare*. *Petron.* *Satyr.* 20. *Extendere* lodiculam in pavimento. *Virg.* 5. *Æn.* 374. Perculit et multa moribundum extendit arena. V. plura sub d. — d) Mediorum apud Græcos ratione. *Colum.* *Arbor.* 17. Oleæ, quæ in proceritate extenduntur, exaridæ fiunt. *Id.* 4. *R. R.* 20. 3. Quum ad summum palum vitis extensa est. *Ovid.* 1. *Met.* 43. Jussit et extendi campos, subsidere valles. *Virg.* 10. *Æn.* 407. Ignis extenditur per campos. si dilata. *Id.* 6. *ibid.* 423. Fusus humi totoque ingens extenditur antro. *Curt.* 9. 5. ad fin. Caput inquit animo et veluti moribundus extendi. *Id.* 4. 9. Si qua eminebant, jussit æquari totumque fastigium extendi. *appianare, atterrare*. — e) *Per extentum funem ire* posse proverbiali locutione dicitur is, qui quamvis rem arduam, difficilem, mirabilem aggredi potest et perficere. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 210. Ille per extentum funem mihi posse videtur Ire poeta, meum qui pectus etc.

II.) Translate. — 1. Generatim. *Virg.* 10. *Æn.* 468. *Extendere* famam factis. *Horat.* 3. *Od.* 3. 45. nomen in ultimas oras. h. e. diffundere. *Liv.* 28. 43. Longius quam quantum vitæ humanæ spatium est, cupiditas gloriæ extenditur. *Id.* 24. 48. In Africam quoque spem extenderunt. *Quintil.* 4. 5. 3. *Extendere* partitionem ultra tres propositiones. *Liv.* 34. 4. *Extendere* se supra vires. *far più di quel che si può.* *Quintil.* 3. *Declam.* 13. Ad altiores se honorum gradum extendere. *ascendere, avanzarsi.* *Petron.* *Satyr.* 140. Per hanc successionem artem suam perseverabat extendere. *continuare.* *Sueton.* *Cal.* 38. Pretia (rerum) extendens usque eo, ut sic accrescendo. Adde *Justin.* 11. 4. *Martial.* 12. 6. *Extendere* breves census. *Virg.* 12. *Æn.* 909. *Extendere* cursum. *stendere* *el corso, avanzarsi*, currendo progredi. Sic *Cæs.* 3. *B. C.* 77. Magnis itineribus se extendere. et *Liv.* 30. 19. *Extentis* itineribus ire. h. e. intento gradu, celeriter, a *marcie continuate*. — II-

la sunt Jctorum, *Modestin.* *Dig.* 32. 1. 33. *extr.* Nisi specialiter defunctus ad ultiores voluntatem suam extendit. *Callistrat.* *ibid.* 48. 10. 15. a *med.* Quod ad liberâs personas extendi non debet. *Scævola* *ibid.* 20. 4. 21. Ad lapidum venditionem officium suum extendit. — 2. Speciatim refertur ad terras. *Liv.* 27. 2. *Extendere* pugnam ab hora tertia ad noctem. *Sueton.* *Tit.* 7. commisiones ad mediam noctem. *Martial.* 4. 8. labores in horam quietam. *Virg.* 2. *G.* 405. curas venientem extendit in annum. *pensa* per l'anno vegnente. *Plin.* *Paneg.* 49. Non ipsam tempus epularum tuarum, quum frugalitas contrahat, extendit humanitas? Cf. *Seneca* 4. *Benef.* 13. Sol diem extendit et contrahit. *Plin.* *Paneg.* 61. *Extendere* consulatum. *Horat.* 2. *Od.* 2. 5. *Extento* aro vivere. *lunga vita.* Sic *Sil.* 11. 3. 94. te longa stare senecta Ævumque extendisse velim. et *Velley.* 1. 11. *Extentum* vitæ spatium. Et poetice *Stat.* 3. *Silo.* 1. 172. *Extendere* colos. *allungar la vita.* — Huc referri potest et illud *Plaut.* *Bacch.* 3. 3. 26. *Extendere* ætatem suam in exercitio aliquo. *passare gli anni.* — Hinc Part. præter. pass., cujus multa superior exempla retulimus.

Extensus vel sæpius *extensus, a, um*, *adjective* quoque occurrit, unde Comp. *Extensior* et Sup. *Extensissimus* et *Extentissimus*; et est intentus, prolatus, *steso, tirato in lungo, allungato.* *Horat.* 2. *Od.* 15. 2. undique latius Extenta visentur *Lucrino* Stagna lacu. *Quintil.* 11. 3. 76. Oculi rigidi et extenti, aut languidi et torpentes. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 29. 43. (81). de *lusciniâ.* Sonus acutus, creber, extensus tirato in lungo, disteso, continuato. *Quintil.* 11. 3. 116. Manus extensiores. *Al. leg.* *exercitior.* *Theod. Priscian.* 2. p. 1. c. 2. Si passio augmenta perceperit, ita ut extensioribus vigiliis et febribus et alienationibus adhuc molestissimis terrearum, etc. *Liv.* 21. 32. Castra quam extensissima potest valle collocat. *Al. leg.* *extentissima*: V. *Drakenborg* ad h. 1. *Solin.* 52. *Extentissima* spatia.

EXTENEBRO, as, are, a. 1. e. tenebris educo, in lucem profero. *Varro*: Atque omnes adeo perquirunt, atque extenebrat artes. Ita refert *Gevarius* ad *Stat.* 2. *Silo.* 3. 71., quem penes sit fides, unde enim hoc fragmentum eruerit, non comperi.

EXTENSE, *adverb.* late, ample. Occurrit tantum Comp. *Extensus* apud *Tertull.* *Idolol.* 2. Dominus extensus ista disponit.

EXTENSIO, ōnis, f. 3. actus extendendi. *Veget.* 5. *Veterin.* 14. 2. *Schneid.* Propter quod (in *ischuria*) extensiones et tubercula nascuntur in dorso, et præfocatio circa fauces ex dolore ventris. *Isid.* 2. *Orig.* 15. Ex malleorum percussu et chordarum extensione. *Fulgat. interpr.* *Esai.* 8. 8. Et erit extensio alarum ejus implens latitudinem terræ tuæ. V. et EXTENTIO.

EXTENSIPES, pēdis, m. 3. apud *Diomed.* 3. p. 475. *Putsch.* nomen est pedis mollosi, qui tribus longis constat.

EXTENSIVUS, a, um, *adject.* qui extenditur, vel extendi potest. Translate *Paul.* *Dig.* 38. 17. 6. Quum verba extensiva sunt, penitentia ejus usque ad annum admittenda est.

EXTENSUS, a, um. V. EXTENDO.

EXTENSUS, us, m. 4. V. EXTENTUS, us.

EXTENTE, *adverb.* Comp. *Extentus*. — *Extente* est extendente. *Ammian.* 23. 4. de *ballista.* Quadratus eminet stilus extensus. *Al. leg.* *extensus*. — De syllabarum quantitate est idem ac producte. *Rufin.* p. 2741. *Putsch.* Fuit, extente prima syllaba, metrâ causa.

EXTENTIO, ōnis, f. 3. actus extendendi. *Vitruv.* 9. 1. 13. *Schneid.* Radii solis extentionibus porrecti. *Al. leg.* *extensionibus.* *Theod. Priscian.* 1. 2. part. 1. c. 3. Lethargicis et phreneticis simile est capitis aut meningæ sub extensione vel constrictione periculum. In *cap.* proxime præced. *meningæ tensio* legitur.

EXTENTO, as, atum, are, a. 1. *intensivum* ab extendo. Part. *Extentans* I: *Extentatus* II. — *Extentare* est totis viribus extendere.

I.) Proprie. *Lucret.* 3. 491. extental nervos, torquetur, anhelat. *Ammian.* 22. 14. Ridebatur, ut homo brevis humeros extentans augustos.

II.) Translate. *Plaut.* *Bucch.* 4. 2. 2. Quænam istæc est pultatio? Quæ te mala crux agitat, ad istum qui modum alieno vires tuas extentes ostio? *Id.* *Most.* 3. 1. 65. Quid tu te homo omnium teterrime

venisti huc extentatum? h. e. ut vires laterum tuorum clamant experieris atque ostenderes?

EXTENTUS, a, um. *V. EXTENDO.*

EXTENTUS, us, m. 4. extensus. *Sil. It. 4. 617.* immensosque per armos (elephanti) Et laterum extensus venit alta cuspidum vulvula. *Al. leg. extensus* eod. sensu: significatur enim spatia laterum. *Stat. f. Silv. 1. 29. laterum passus, et 4. Theb. 473. laterum tractus dixit.*

EXTENUATIO, ōnis, f. 3. actus extenuandi, deminutio.

1.) Proprie. *Seneca 2. Quest. nat. 57.* Aera aut molus extenuat, aut extenuatio incendit. *Plin. 17. Hist. nat. 26. 39. (246).* Vitium extenuatio et dormitura palmitum. *Theod. Priscian. 4. p. 313. retro ed. Ald.* Qui sunt pinguis corpore ad extenuentur. Ossifragi avis ventriculum siccum ad ventrem alligabis, ita ut corpus contingat et cum homine maneat: ad extenuationem, quantum voluerit, veniet.

2.) Improprie est hoc nomine figura rhetorica sententiarum, qua res extenuamus dicendo et imminuimus: Græcis ἐλάττωσις, μείωσις, ἐξουθενώσις. *Cic. 3. Orat. 53. 202.* Et distincte concisa brevitatis, et extenuatio. Adde *Quintil. 9. 1. 28. et 9. 2. 3.*

EXTENUATORIUS, a, um, adject. extenuandi vim habens. *Theod. Priscian. de dicta 15.* Extenuatoria virtus.

EXTENUATUS, a, um. *V. EXTENDO.*

EXTENUISSIME, adverb. superl. Legitur a quibusdam apud *Senec. 1. Controv. 4. in fin.*, sed lectio admodum varia est.

EXTENUO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et tenuo). Part. *Extenuans I. 2.; Extenuatus I. 1., II. et in fin.; Extenuandus II. 1.* — Extenuare, καταλεπτύνειν, est tenuem ac subtilem facere (It. assottigliare, diminuire; Fr. rendre mince, ténu, amoindrir, diminuer; Hisp. extenuar, adelgazar, disminuir; Germ. verdünnen, verkleinern, vermindern, schwächen; Angl. to make small or slender).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Varro 1. R. R. 40. 6.* Falce lignum extenuare. *Cic. 2. Nat. D. 39. 101.* Aer extenuatus sublime fertur. *Id. ibid. 54. 134.* Dentibus manditur, extenuatur et molitur cibibus. *Catull. 64. 295.* Extenuata vestigia. *che appena si veggono. Ovid. 5. Met. 429.* Extenuari in aquis. *Plin. 18. Hist. nat. 16. 43. (148).* Arescit et in pulverem extenuatur. *Id. ibid. 7. 10. (53).* Pavici paulatim extenuatus culmus, pæne in surculum. *Id. 15. ibid. 3. 3. (10).* Serenitas corpus oleæ extenuat. *Id. 31. ibid. 3. 21. (31).* Aquæ cursu percussuque ipso extenuantur. *si fanno più leggiera. Id. ibid. 9. 45. (105).* Extenuare et lavare cutem. *ammorbidire. At Sillig. rectius leg. extendere;* sequitur enim lavare. *Cur. 7. 7.* Modicus cibus et cervicis dolor extenuabat vocem. *infiacchiva. Liv. 5. 39.* Extenuare aciem. h. e. ita disponere, ut in longum tantummodo protendatur: *indebolire Fordinanza. Sic Id. 31. 22.* Media acies ductus cornibus extenuata. *indebolita. Id. 21. 62.* In Piceno lapidibus pluisse et Cære sortes extenuatæ. *Lipsius* mallet *extenuatæ*, h. e. tenuis, quibus involuebantur, solutæ sed aliis criticis non placet; et sane dixit *Id. Liv. 22. 1.* Attenuatæ sortes. *V. Drakenborg. ad h. l. ¶ 2.* Speciatim est verbum medicorum, quo minuire, attenuare, discutere significant. *Cels. 6. 6. n. 8.* Vitatis tamen omnibus pituitam estenuantibus. *Plin. 26. Hist. nat. 3. 8. (14).* Extenuare morbos. *Id. 29. ibid. 6. 38. (127).* albugines. *Id. 21. ibid. 21. 89. (154).* destillationes. *Id. 22. ibid. 23. 49. (101).* nervorum vitia. *Id. 20. ibid. 6. 23. (53).* rauticalem. *Id. 32. ibid. 10. 31. (140).* scabiem. *Id. ibid. 4. 14. (37).* cicatrices.

H.) Translate est imminuere, debilitare, struicare, estenuare. *Cic. 2. Off. 20. 70.* Neque verbis augeat suum munus, sed etiam extenuat. *Id. 4. Ferr. 55. 138.* Locupletissimi rujusque census extenuarant, tenuissimi auerant. *Id. 2. Legg. 23. 59.* Sumpus extenuatus. *spesa diminuita. Cf. Callistrat. Dig. 50. d. 5. a med.* Extenuare facultates. *et Ulp. ibid. 27. 9. 13. circa med.* Expedire pecuniam ad extenuandum res alienorum. *per diffalcare. Rursus Cic. 5. Att. 13. 1.* Spes nostra extenuatur et evanescit. *Id. 3. Tusc. 16. 34.* Quæ cogitatio una maxime molestias omnes extendat et diluit. *Id. 7. Ferr. 40. 108.* Si hoc crimen extenuare vellet: nam omnino tolli posse. non arbitrabatur. *Liv. 5. 37.* Extenuantes etiam famam belli. *Horat. 1. Sat. 10. 14.* Extenuare

vires. *Ovid. 3. Trist. 3. 57.* extenua foris mala corde ferendo. *alleggerisci le disgrazie. Id. 1. Pont. 3. 25.* Cura quoque interdum nulla medicabilis arte; Aut, ut sit, longa est extenuanda mora. *Tac. 4. Hist. 46.* Extenuare consensum multitudinis. — Hinc Part. præter pass. cuius et supra exempla retulimus,

Extenuatus, a, um, adjectivæ quoque occurrit, unde Sup. *Extenuatissimus L;* et est attenuatus, deminutus.

1.) Proprie. *Brutus* apud *Cic. 11. Fam. 13. 2.* Copiæ meæ sunt extenuatissimæ et inopia omnium rerum pessime acceptæ. *Frontin. de colon. p. 114. Goes.* Extenuati limites.

H.) Translate. *Cic. 2. Herenn. 24. 37.* Hujusmodi in rationibus non universa neque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur.

EXTER vel exterus, a, um, adject. (ab extra, ex). Comp. *Exterior* sub B.; Sup. *Extremus* (cum alio Comp. *Extremior* et Sup. *Extremissimus*) sub C., et *Extimus* sub D. — Rectus casus *exter* agnoscitur a *Priscian. sub init. l. 3.*, qui ita legit illud *Statii 11. Theb. 428.* Sed quid apud tales, quis nec sua pignora curæ, *Exter* honos? Verum hodie in libris aliter legitur, ut et illud *Ennii* apud *Festum* p. 258. 9. *Müll.* Et quis *exter* eras Romæ regare quadratæ (quod *Fahlen* in *Enn. Poes. vel. leg.* Et qui sextus erat Romæ etc.). *Papinian. Dig. 31. 1. 71.* Quod *exter* etiam heres præstare cogetur. *Paulin. Nolan. carm. 21. 507.* Nunc iste vobis *exter* et vestor manet. *Aude eum. d. ibid. 816.* — Ceterum *exterus*, ἀλλοτριος, est externus, extraneus, alienus; et quum de personis sermo est, significat is, qui alienus est vel civitate, vel ditone, vel familia, vel collegio etc. (It. esterno, straniero; Fr. du dehors, extérieur, externe, étranger; Hisp. exterior, externo, extraño, extranjero, forastero; Germ. ausserhalb befindlich, auswartig, fremd; Angl. of another country, foreign).

4) Posit. *Exterus* apud *Cic. et Cæs.* in plurali tantum numero occurrit; quod etiam *Forcellinus* affert *Cic. 2. Cat. 13. 29.* Ab extero hoste atque longinquo corrigendum est externo, ex plurimorum optimorumque Codicum fide. *Papinian. Dig. 29. 2. 83.* *Exterus* heres institutus. *Id. ibid. 29. 2. 84.* Emancipatus vero aut *exterus* non aliter possunt hereditatem capere etc. *Id. ibid. 31. 1. 69.* Si duos de familia heredes scripserit, et partem quartam extero legaverit. *Lucret. 2. 435.* tactus Corporis est sensus, vel quum res extera sese insinuat, vel etc. *Id. ibid. v. 277.* Extera vis multos pellit. *Virg. 4. Æn. 350.* et nos fas extera querere regua. *Cic. Divin. in Q. Cæcil. 5. 18.* Hæc lex socialis est, hoc jus nationum exterarum est. *Id. Fonteij. 11. 25.* Dubitabit non modo vestris civibus, verum etiam exteris nationibus ac gentibus ostendere, vos etc. *Id. Cæcin. 34. 100.* Apud exteras civitates. *Cæs. 3. B. C. 43.* Apud exteras nationes. *Quintil. 11. 1. 89.* Ad exteras nationes. *Sueton. Cæs. 84.* Exterarum gentium multitudo. — Absolute. *Plin. 18. Hist. nat. 3. 5. (22).* De cultura agri præcipere principale fuit etiam apud exteros. — Et neut. plur. num. cum Genitivo. *Plin. 2. Hist. nat. 67. 67. (169).* Ed extera Europæ noscenda missas Himilio. *i paesi fuori d'Europa. Id. 22. ibid. 23. 49. (103).* Laser ad extera corporum indubitatas concessionem habet. *pe' mali, che vengano al di fuori de corpi.*

B) Comp. *Exterior*, ius, ōris, ἐξωτερικός (It. esteriore, al di fuori; Fr. du dehors, extérieur; Hisp. exterior, lo que está por la parte de afuera; Germ. weiter nach Ausen befindlich, ausserlicher; Angl. more outward, outer, exterior) positivi fere significationem habet, eique contrarium est interior, ut apud *Cic. Tim. 7.* Quum alterum fecisset exteriorem, interiorem alterum amplexus orbem. Sic apud *Cæs. 3. B. C. 63.* Simul ex navibus milites in exteriorem vallum tela jaciebant; — et legionarii, interioris munitionis defensores etc. *Id. 7. B. C. 79.* Coile exteriore occupato. *Id. ibid. 87.* Circumire exteriores munitiones. *Id. ibid. 74.* Pares munitiones contra exteriorem hostem perfecit. *Horat. 2. Sat. 5. 15.* Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi Tu comes exterior, si postulat, ire refuses. h. e. comitari loco inferiori, ita ut, tanquam minor, tegas latus et obsequare. *V. INTERIOR.*

C) Sup. *Extremus*, a, um, (ex quo et Comp. *Extremior* apud *Apul. 1. et 7. Met.*, et Sup. *Extre-*

missimus apud *Tertull. Apolog. 19.*), ἄκροτος, ἄκροτος, est ultimus, postremus It. ultimo, estremo, fuori di tutti; Fr. extrême, dernier; Hisp. extremo, postrero, último; Germ. der, die, das äusserste, letzte; Angl. extreme, last, final).

1.) Proprie usurpatur de loco. — a) Generatim. *Cæs. 1. B. G. 6.* Extremum oppidum Allobrogum est proximumque Helvetiorum finibus Geneva. *Id. 2. ibid. 5.* Flumen Axona, quod est in extremis Remorum finibus. *Sic Liv. 39. 28. et 45. 29.* Extremi fines, et 40. 16. Ad extremum finem provincie Gallie venerat. *Horat. 1. Ep. 1. 45.* Impiger extremos currit mercator ad Indos. h. e. positos in extremis terræ regionibus, longe dissitos, remotissimos. *Sic Id. 3. Od. 10. 1.* Extremum Tanaim bibere. *Cic. 6. Att. 1. 20.* In extrema fere parte epistolæ. *Cf. eum. Cluent. 65. 185.* Ne in extrema quidem, aut media, aut in aliqua quidem parte questionis. — b) Speciatim *extremus liber, extrema oratio, epistola* et similia non solum significat ultimum et multis libris, ultimam e multis epistolis, etc., sed ejusdem libri aut epistolæ partem ultimam. *Cic. 3. Off. 2. 9.* In extremo libro tertio. *sul fine del terzo libro. Id. 1. Orat. 10. 41.* Quod vero in extrema oratione sumpsisti. *Id. 13. Att. 45. 1.* Lamia epistolam attulit, in qua extremum scriptum erat, etc. *Id. 14. ibid. 8.* Litteræ, quibus in extremis erat sibi insidias fieri. *Id. 3. Ferr. 36. 92.* In codicis extrema cere. — Hujus generis sunt illa quoque: *Cæs. 6. B. G. 28.* In extremo ponte turrim constituit. *sul capo del ponte. Id. 2. ibid. 8.* Ad extremas fossas castella constituit. *Id. 2. ibid. 11.* Quum ab extremo agmine consisteret. *Cic. 15. Fam. 4. 4.* In extrema Cappadocia. *sui confini. Id. Cæcl. 12. 28.* Extremis digitis attingere. *con la punta delle dita.* — c) Absolute, substantivorum more. — Cum addito Genitivo. *Cic. 2. Divinat. 43. 91.* Cælum ipsum, quod extremum atque ultimum mundi est. (*Cæs. 1. B. G. 10.* Ab Ocelo, quod est citerioris provincie extremum. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 68. (170).* Summum gulæ fauces vocantur, extremum stomachus. *Sall. Jug. 27.* In extremo montis. *sulla sommità. Et in plur. num. Liv. 6. 32.* Extrema agnibus. *Fior. 3. 3.* Extrema Gallia. *la parti più lontane della Gallia. Plin. 8. Hist. nat. 10. 10. (31).* In extremis Africa, qua confinis Æthiopia est. — Sine addito Genitivo. *Cic. Amic. 6. 20.* Divitias alii præponunt, alii honores, multi etiam voluptates: benevolentiam hoc quidem extremum. *Id. 2. Divinat. 50. 103.* Quod finitimum est, habet extremum. *Sic ad extremum est in extrema parte. Liv. 24. 8. ad fin.* Missile telum hastili oblongo, et cetera tereti, præterquam ad extremum.

11.) Translate. ¶ 1. Usurpatur de tempore, itaque de rerum serie. — a) Generatim. *Varro 6. L. L. 10. Müll.* Inter prioris mensis senescentis extremum diem et novam lunam. *Cic. 2. Legg. 21. 54.* Mensis extremus anni Februarius. *Act. B. G. 8. 15.* Extremo tempore diei. *Liv. 37. 53.* Eam anteciam ad extremum finem vitæ perduxit. *Cic. 7. Ferr. 45. 118.* Matres ab extremo complexu liberorum exclusæ, quæ nihil aliud orabant, nisi ut filiorum extremum spiritum ore excipere sibi heret. *Id. Brut. 33. 126.* Extrema manus non accessit ejus operibus. *ultima mano.* Huc pertinent et illa ejusd. *Cic. 4. Fam. 13. 7.* Extremum illud est, ut te orem et obsecrem. *mi resta questo solo che etc. vel l'ultima cosa ch'io dico, e, che ti prego etc. et 11. Att. 16. ad fin.* Extremum est, quod te orem, si putas rectum esse, cum Camillo communices. — b) Speciatim *extrema luna, extrema hiems* et similia sunt finis, *il fine. Varro 6. L. L. 10. Müll.* Quod eo die potest videri extrema et prima luna. h. e. lunæ finis et principium. *Cic. pro leg. Manil. 12. 35.* Ita tantum bellum Cn. Pompejus extrema hieme apparavit. in eunte vere suscepit, media æstate confect. *sul finir dell' inverno. Liv. 2. 64.* Extremo anno. *al fin dell'anno. Cic. pro leg. Manil. 10. 28.* Extrema perititia. *negli ultimi anni della fanciullezza. Nepos Con. 1.* Prætor fuit extremo Peloponnesio bello. *sul fine della guerra.* Et poetice *Sil. It. 7. 172. et 14. 8.* Extremus dies. h. e. vesper et regio occidentalis, ubi sol vespere occidit. — c) Absolute, substantivorum more, modo cum Genitivo, modo sine Genitivo. *Sall. Jug. 21.* Extremum diei. *Id. ibid. 90.* Extremum ætatis. *Liv. 35. 11.* Extremo anni. *Sil. It. 4. 88.* Sub extremum noctis. *Tac. 4. Ann. 74.* Extrema imperii. *il fine, l'ultima azione del comando.*

Id. 4. Hist. 42. An Neronem extremum dominorum putatis? *Horat. 1. Sat. 1. 115.* Instat equis auriga suos vincitibus, illum Præteritum temenos extremos inter eunt. *Id. 2. Ep. 2. 204.* Extremi primorum, extremis usque priores. — *Extrema absolute per euphemismum pro morte dicuntur: ad rem Sall. apud Non. p. 137. 9. Merc.* Ac tum maxime, uti solet in extremis rebus, sibi quisque carissimum domi recordari, cunctique omnium ordinum extrema munia sequi. *h. e. testamentum facere, quod a militibus in summo rerum discrimine fieri solitum, omisso ritu solemn. Flor. 4. 2. 83.* Dicitur in illa perturbatione et de extremis agitare secum, et illa manifesto vultu fuisse, quasi occupare manu mortem vellet. *Adde eumd. 4. 12. 50. Sic Tac. 2. Hist. 47.* Plura de extremis loqui, pars ignavia est. *h. e. de morte. Julian. Dig. 40. 3. 47.* Esse in extremis. *essere negli estremi di vita.* — *d) Extremum, in extremum, ad extremum, extremo aliquando adverbii loco ponuntur. — Extremum occurrit apud Ovid. 1. Trist. 3. 15.* Alloquor extremum mæstos abiturus amicos. *per l'ultima volta.* Et alio sensu *Id. 14. Met. 431.* extremum tenues liquefacta medullas Tabuit. *alla fine, finalmente.* — *In extremum est usque ad finem. Ovid. Heroid. 7. 111.* Durare in extremum. — *Ad extremum est usque ad extremum, sino al fine. Cic. Cæc. 10. 28.* Decimo loco testis expectatus et ad extremum reservatus dixit etc. *Ovid. 1. Pont. 9. 28.* Ne sit ad extremum Cæsaris ira tenax. *Adde eumd. 3. ibid. 7. 20.* — *Sæpius ad extremum pro tandem et denique sumitur, alla fine, finalmente. Cic. 2. Att. 21. 2.* Quum diu occulte suspirasset, postea jam gemere, ad extremum vero loqui omnes et clamare cœperunt. *Id. 2. Orat. 19. 79.* Inventa disponere, deinde orare verbis, post memorie mandare, tum ad extremum agere. *Adde eumd. 13. Phil. 20. 43. Cæs. 4. B. G. 4.* Complures annos Sueyorum vim sustinuerunt: ad extremum agris expulsi etc. Interdum cum adv. denique jungitur, ut maiore vi polleat. *Cic. Sext. 47. 100.* Boni nescio quo modo tardiores sunt et principis rerum neglectis ad extremum ipsa denique necessitate exsiliantur. — *Extremo eod. sensu. Modest. Dig. 32. 1. 81.* Qui extremo mortuus est. *Cic. fragm. in Pison. apud Pseudo-Ascon. in edit. Orell. Cic. Fol. 2. P. 2. pag. 334.* Pius Gallus, deus Gallicanus, extremo Semiplacentians haberi cepit etc. *Nepos Hamilc. 2.* Sed extremo Hamilcarum imperatorum fecerunt. ¶ *2.* Usurpatur etiam de qualitate ar. gradu, et est maximus, summus. — *a) In philosophia pro Gr. τέραις occurrit apud Cic. 3. Fin. 7. 26.* Quum extremum hoc sit (sentis enim, credo, me jundiu, quod τέραις Græci dicunt, id dicere tum extremum, tum ultimum, tum summum: licebit etiam finem pro extremo aut ultimo dicere) quum igitur hoc sit extremum, congruenter naturæ vivere, etc. — *b) Sæpius usurpator de his rebus, quas ultra nulla est spes, desperatis, in præcipiti positus. — Cum suo nomine subst. Cic. Quinct. 15. 48.* Ad extrema et inimicissima jura cupide descendere. *agli ultimi rigori del gius. Cæs. 1. B. C. 5.* Decurritur ad illud extremum et ultimum Senatuum. *Dent operam consules etc. Id. 3. ibid. 44.* Relinquebatur, ut extremam rationem belli sequens quam plurimos colles occuparet. *Id. 3. B. G. 5.* Eruptione facta extremum auxilium experiri. *Id. 2. ibid. 27. et 33.* Hostes in extrema spe salutis tantam virtutem præstiterunt, ut etc. *Sall. Jug. 3.* Neque aliquid, se fatigando, nisi odium querere, extrema dementiæ est. *somma ed insanabile pazzia. Julian. Dig. 40. 5. 47.* In extrema valetudine esse. *in malattia disperata. Cæs. 7. B. G. 40.* In extrema fortuna deserere patronos. *Id. 3. ibid. 5.* Res ad extremum adducta casum. *Id. 2. ibid. 25.* Quum jam in extremis suis rebus operam navare cuperent. *Sic Sueton. Ner. 6.* Rursusque extremis suis rebus frustra requisivit. *nelle maggiori urgenze.* — *Absolute, substantivorum more, modo cum Genitivo, modo sine Genitivo. Pollio apud Cic. 10. Fam. 33. 4.* Si nihil in Lepido spei sit, descensurum ad extrema et non modo nationes, sed etiam servitia concitatum. *ad estremi e disperati partit, a fare gli ultimi sforzi. Curt. 4. 14. a med.* Ad extrema perventum est. *Flor. 4. 5.* Compellere ad extrema deditiois. *all'ultima necessità della resa. Tac. 4. Hist. 59.* Famen, ferrum et extrema pati. — *Hinc in extremo, in extremum, ad extremum adverbii loco ponuntur.*

Sall. Cat. 55. Respublica est in extremo. è *ridotta all'estremo.* *Sic Tac. 14. Ann. 61.* Vita in extremo adducta. *ad extremo periculo. Liv. 23. 2.* Improbus homo, sed non ad extremum perditus, quum mallet incolumi, quam eversa republica dominari. *h. e. omnino, estremamente.* — *c) Hinc aliquando extremus in malam omnino partem usurpatur, et est nullius pretii, pessimus. Liv. 22. 29.* Qui nec ipse consuerit, nec alteri parere scit, extremi ingenii est. *Seneca Ep. 70. sub fin.* Extrema inancia. *villissimi schiavi. Justin. 35. 1.* Subornant quemdam sortis extremæ juvenem. *h. e. incertæ stirpis, ignotum egenumque rerum omnium. Tac. 6. Ann. 24.* Orare extrema vitæ alimenta. *h. e. cibos vel vilissimos, dummodo vita trabatur. Apul. 3. Met. Extremi latrones. h. e. pessimi, nequissimi.*

D) Sup. Exlimus, a, um, est idem quod extremus, sed raro occurrit. — a) Cum nomine subst. Lucret. 4. 648. Extima membrorum circumtextura. *Adde eumd. 2. 220. Cic. 6. de republ. 17.* Novem orbes, quorum unus est cælestis, exlimus, qui reliquos omnes complectitur. *Varro apud Non. p. 193. 7.* Qua voluptate ævitalis exlimam attingit metam! *Plin. 5. Hist. nat. sect. 1. (4).* Promontorium Oceani exlimum. *Sil. It. 7. 590.* Et modo claudentes acriem, nunc exlimis cingens etc. *l'ultima file che sono alle spalle. Plin. 2. Hist. nat. 78. 80. (190).* Extime gentes. *h. e. quæ extremas orbis terras incolunt. Plaut. fragm. opud Priscian. 3. p. 609. Putsch.* Bona perdidit; mala reperi; factus sum extinus a vobis. *h. e. ejectus, expulsus, extorris. — b) Absolute, substantivorum more. Plin. 6. Hist. nat. 34. 39. (217).* Apulia exlima. *i confini, le parti estreme.* — *Hinc*

Extremum, i, et
Extrema, orum, absolute, substantivorum more sub C. I. et II. 1. 2.

Extremo, adverbii more, sub C. II. 1.
EX TERCENARIO. V. EX TRECENARIO.
EXTÉRĒBRO, as, atum, are, a. 1. (ex et terebro).
Part. Exterebratus I. — Exterebro est terebrando extrahere.

I.) Proprie. Cic. 1. Divinat. 24. 48. Ex eo auro, quod exterebratum esset.

II.) Translate extorquere. Plaut. Pers. 2. 2. 55. Nunquam hercle issue exterebrabis tu, ut sis peior, quam ego siem. *V. EVERRO.* — Nonnuquam est persecruti, curiosius querere. *Ita Non. p. 62. 32. Merc., ubi id confirmat exemplo Plauti, quod nihil ad rem facit.*

**EXTÉRĒBRŌNĪDES. V. ARGENTĒXTERE-
BRONIDES.**

EXTERGĒO, terges, tersi, tersum, tergere, a. 2.
In Coniunctivo extergantur pro extergeantur, forma nempe tertia conjugationis, habet Ulp. Dig. 33. 7. 12. § 22. — Part. Extersus I. et II. — Extergo est tergende purgo.

I.) Proprie. Cato R. R. 162. Extergeto spongia bene. *Plaut. Men. 2. 3. 40.* Peniculus, qui extergentur bareæ. *Id. Rud. 5. 2. 14.* Quanto magis extergo, tenuis fit. *Id. Most. 1. 3. 140.* Linteo extergere manus. *Vitruv. 7. 3.* Coronæ puræ fieri debent, ut eæ facilius extergeantur. *Plin. 24. Hist. nat. 9. 21. (99).* Extersa æra rubiginem celerrimè trabunt. *Ulp. Dig. 33. 7. 12. § 22.* Spœgiæ, quibus eolumnæ, pavimenta, podium extergantur. *Petron. Satyr. 9.* Extergere pollice lacrimas manantes.

II.) Translate. Cic. 4. Ferr. 21. 52. Quod sanum adisti, quod non eversum atque extersum reliqueris? *V. EVERSUS.*

EXTĒRIŌR, rius, ōris, adject. V. EXTER vel exterus.

EXTĒRIŪS, adverb. ab exteriori parte, extrinsecus.
Ovid. 6. Met. 420. Urbes exterius sitæ. *Colum. 12. R. R. 44. 5.* Vasa intrinsecus et exterius crasse picare.

EXTĒRĒMĀRIŪM, linteum quod teritur corpore. Varro 5. L. L. 21. Mûl.

EXTĒRĒMĀTIŌ, ōnis, f. 3. actus exterminandi, perditio. Fulgat. interpr. Sapient. 18. 7. Injustorum exterminatio.

EXTĒRĒMĀTOR, ōris, m. 3. qui exterminat atque expellit. Cic. Dom. 55. 141. Respublica quamquam erat exterminata mecum, tamen observabatur ante oculos exterminatoris sui. *Plerique alii et ipse Orell. leg. extincatoris.* Certior est lectio apud *Hieronym. Ep. 108. n. 10. extr.* Item apud *Fulgat.*

interpr. 1. Cor. 10. 10. Perierunt ab exterminatore. *et Judith 8. 25.* Exterminati sunt ab exterminatore et a serpentibus perierunt.

EXTĒRĒMĀTŪS, a, um, V. EXTERMINO.
EXTĒRĒMĒNIŪM, il, n. 2. eversio, expulsio. Tertull. advers. Jud. 8. Exterminium civitatis Jerusalem.

EXTĒRĒMĒNO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et terminus). *Part. Exterminatus II.; Exterminandum I. et II. — Exterminare, εξορίζω, est extra terminos mittere, ut ait Non. p. 27. 8. Merc., ex terminis seu finibus ejicere, expellere, exsulare jubere, cum vi, impetu extrudere (It. cacciari via, bandire, esigliare; Fr. chasser, bannir, exiler; Hisp. echar fuera, desterrar; Germ. aus d. Beyeiche, d. Grenzen schassen, vertreiben, verjagen; Angl. to drive out, banish).*

1.) Proprie. — a) Cum additis. Cic. Sest. 4. 9. Marcellum exterminandum ex illa urbe curavit. *Id. Mil. 37. 101.* Hæc tanta virtus (h. e. Milo) ex hac urbe expelletur, exterminabitur, projicietur? *Cl. e-umd. 3. Off. 6. 32.* Genus pestiferum atque impium (tyrannorum) ex hominum communitate exterminandum. *Id. Balb. 22. 51.* Oppugnatores reipublicæ de civitate exterminari. *Id. Sest. 13. 30.* Exterminabit cives Romanos edicto consul a suis diis penatibus, expellet a patria. *Id. 1. Nat. D. 23. 63.* Protagoras, Atheniensium jussu, urbe atque agro est exterminatus. — *b) Sine additis. Id. 3. Off. 11. 47.* Peregrinos urbibus uti prohibere eosque exterminare. *Id. 3. de republ. 17.* Manus ei denique afferantur, — damnetur, vincatur, uratur, exterminetur. *Colum. 9. R. R. 15. 2.* Fucus in totum exterminare. *Et poetice Id. 10. ibid. 148.* ferroque bicorni Peccat, et angentem sulcis exterminet herbam. — *Neutrorum more, si salva est lectio, occurrit apud Tertull. Pall. 3. de Adamo.* Deinde quum de originis loco exterminat (h. e. exterminatur), quippe deliquerat, pellicus orbi, ut metallo, datur.

II.) Translate. Cic. Prov. cons. 2. 3. Ut non ale attingerint provincias, quam hunc ordinem condemnarint, quam auctoritate vestram e civitate exterminarint. *Id. 13. Phil. 1. 1.* Ex finibus humanæ naturæ aliquem exterminare. *Id. post redit. ad Quir. 6. 14.* Neque, republica exterminata, mihi locum in hac urbe esse duxi. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 41. 127.* Quæstiones physicorum exterminandas puto. *Plin. 31. Hist. nat. 10. 46. (121).* Exterminare morbum. *Harduin. legit extenuare ex MSS., quem secutus est Sillig. Apul. 5. Met.* Exterminare aliquem opibus. *Id. 3. ibid.* Sic exterminatus animi vigilans somniabar. *nempe extra terminos mentis meæ positus, ut Id. 5. ibid. loquitur.*

EXTĒRĒMĒNŪS, a, um, adject. qui est extra terminum, exsul, expulsus. Tertull. carm. de Sodom. 3. atque hinc exterminus ito.

EXTĒRĒMĒTŪS vel

EXTĒRĒNO, as, etc. V. EXTERNO sub B.

EXTĒRĒNŪS, a, um, adject. (ab exter, exterus; qui est extra, exterior; cui internus opponitur (II. esterno, di fuori; Fr. du dehors, extérieur, externe; Hisp. exterior, lo que está por la parte de afuera; Germ. ausserhalb befindlich, äusserlich, fremd; Angl. outward, external). Occurrit ¶ 1. Generatim. Cic. 2. Nat. D. 10. 28. Nec enim ille externus et adventicius habendus est tepor, sed ex intimis maris partibus agitatione excitatus. *Id. 2. Divinat. 58. 120.* Externa et adventicia visio. *Id. 1. Nat. D. 11. 26.* Quid interius mente? cingatur igitur (ipsa mens) corpore externo. *Id. 6. de republ. 26.* Inanimum est omne, quod pulso agitate externo. — *Externa bona sunt, quæ non sunt in nobis ipsis, sed extra, nosque circumstant, ut divitiæ, honores, gratia et hujusmodi: ad rem Cic. 5. Tusc. 9. 25.* Si tot sunt in corpore bona, tot extra corpus in casu atque fortuna: nonne consentaneum est, plus fortunam, quæ domina rerum sit et exterminat et ad corpus pertinentem, quam consilium valere? *Id. Topic. 33. 89.* Externa commoda vel incommoda. *Ovid. 2. Pont. 3. 35.* mercede caret; per sequo petenda est Externa virtus incomitata bonis. — *Absolute, substantivorum more. Cic. 4. Acad. (2. pr.) 2. 4.* Quæ populari gloria decorari in Lucullo debuerant, ea fere sunt et Græcis Hæteris celebrata et Latinis. Nos autem illa externa eum multis; hæc interiora eum paucis ex ipso sæpe cognovimus. *Horat. 2. Sat. 7. 86.* et in se ipso totus, teres atque rotundus.

34. *Hist. nat.* 11. 25. (108). Tabes mercium, aut frigus Seplassæ sic exteritur.

EXERRĀNEUS, a, um, adject. qui est ex alia terra. *Paul. Diac.* p. 79. 1. *Müll.* — *Exerraneus* etiam dicitur, qui ante tempus natus, vel post eum ejectus est; quod eum mater exterrita alio eiecit. *Paul. Diac.* p. 79. 2. *Müll. Al.* vero leg. *Exterrincus*.

EXERRĒO, terres, terrū, territum, terrere, a. 2. (ex et terreo). Part. *Exerritus* in flo. — *Exterreo* est valde terreo (II. *aterrire, spaventare*; Fr. *épouvanter, effrayer*; Hisp. *espantar, asustar*; Germ. *Jemanden in Schrecken setzen, plötzlich aufschrecken*; Angl. *to terrify, frighten greatly*). *Cic.* 2. *Off.* 10. 37. Dolorum quum admoventur faces, præter modum plerique exterritur. *Cæs.* 1. *B. C.* 41. Ne milites repente hostium incursum exterrere. *Id.* 2. *ibid.* 4. Vehementius exterreri. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 11. Improvisa simul species exterrit utrumque. *Ovid.* 2. *Trist.* 35. *de Jove.* Hic ubi detonuit, strepituque exterrit orbem. *Fal. Flacc.* 5. 233. socerumque exterruit ingens Vox. *Sueton.* *Cæs.* 45. Per somnum exterreri. *Tac.* 1. *Ann.* 42. Exterrere vultu. *Id.* *ibid.* 57. Fuerat animus Cheruscis iurare Catos: sed exterruit Cæcina, hac illic ferens arma. *Id.* 15. *ibid.* 11. Vi ac minis alares exterruit, legionarios obtrevit. — Hinc Part. præter. pass.

Exerritus, a, um, frequentius occurrit. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 20. 40. Talis commemorat lacrimans (anus), exterrita somno. *Varro* apud *Non.* p. 434. 23. *Merc.* Videmus populum Furis instinctum tribus Diversam ferri exterritum formidine. *Cic.* 1. *Divinat.* 36. 79. Quo aspectu exterrita nutrit clamorem sustulit. *Liv.* 4. 23. Veientes exterrit metu similis excidit. *Cæs.* 1. *B. C.* 75. Repentino periculo exterrit. *Tac.* 4. *Ann.* 28. Innocens et falso exterritus. *ψευδῆ ἐκπληγμένος*, rebus falsis exterritus. *Al. leg. falso.* *Plin.* 1. *Ep.* 5. Exterritus conscientia. *Virg.* 3. *G.* 149. exterrita silvis Diffugiunt armata. *Id.* 3. *Æn.* 307. magnis exterrita monstis Dirigit visu in medio. *Id.* 5. *ibid.* 505. timuitque exterrita penais Ales. *Id.* 3. *G.* 434. anguis Sæviti agris, asperque siti atque exterritus aestu. *h. e.* furens, rabidus, quasi extra se ob aestum. In illo *Virg.* 5. *Æn.* 215. *de columba:* Fertur in arva volans, plausumque exterrita penais Dat tecto ingentem: Servius recte monet, non timorem columbae significari, sed ebram alarum agitationem, qualis in timore esse solet.

EXERRĪNEUS, *EXERRĀNEUS*.
EXERRĪTUS, a, um, *EXERRĒO*.
EXERTSUS, a, um, *EXTERGERE*.
EXERTSUS, us, m. 4. actus extergendi. *Plaut. Curc.* 4. 4. 22. Linteumque extersum. *h. e.* ad extergendum aptum. *Al. leg.* extersum.
EXERUS, a, um, *EXTER*.

EXTERO, tris, trivi, tritum, tēre, a. 3. (ex et tero). Part. *Extritus* et *Extrendus* I. — *Exterere, ἐκτρέψω*, est idem quod terere, vel terendo excutere, terendo auferre, terendo eximere, extrahere (II. *triturare, fregar via, stropicilar via*; Fr. *broyer, froisser, faire sortir ou disparaître en frottant*; Hisp. *lotar, estregar, levantar, deshacer estregando*; Germ. *ausreiben, abreiben*; Angl. *to beat or rub out, bruise*).

1.) Proprie. *Lucret.* 5. 1097. Exprimitur validis extritis viribus ignis. *Varro* 1. *R. R.* 52. 2. Jumentorum unguilis et spica exterruntur grana. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 30. 72. (298). Messis alibi tribulis in area, alibi equarum gressibus exterritur. *Colum.* 2. *R. R.* 9. 11. Quam amplior messis provenierit, quidquid exteretur, capisterio expurgandum erit. *h. e.* terendo colligetur. *Cic.* 2. *Nat. D.* 54. 136. Alyus calorem multum habet exterendo cibo. *h. e.* comminuendo, conficiendo. At rectius leg. *atterendo.* *Varro* 5. *L. L.* 96. *Müll.* Armenia aramenta dicta: postea tertia littera extrita. *Id.* 7. *ibid.* 27. Quare est Casuena Carmena — ; r extrito Carmena factum. *Id.* 2. *R. R.* 1. 7. Oves beelare, vocem efferentes: a quo beelare dicitur, extrita littera. *Id.* 10. *L. L.* 81. *Müll.* Ex ne et quidam, media extrita syllaba, coactum est nequam. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 62. (172). Gemma politur in angustias, ut inutilia exterrantur. *Cf. Quintil.* 10. 4. 4. Opus poliat lima, non exterat. *non lo gori.* *Plin.* 31. *Hist. nat.* 6. 33. (66). Marinae aquae rubiginem ferro celerime exterrunt. *Id.* 34. *ibid.* 13. 34. (131). Dignis scabritiae spodi exterruntur. *Sillig.* vero *excervuntur* legit ex optimis Codd. *Phædr.* 1. 21. Calcibus frontem exterrit *glī pesta, glī rompe.* At tamen leg. *extudit.* *Stat.* 10. *Theb.* 478. Graviter exterrit artus Ungula. *h. e.* proterit, obterit. *Ovid.* 1. *Amor.* 9. 12. congestas exteret ille nives. *calcheu, cammineru sulle nevi.* *Seneca Ep.* 57. *a. med.* Animam hominis magno pondere extriti perneare non posse.

II.) Translate est consumere, *consumere.* *Plin.*

34. *Hist. nat.* 11. 25. (108). Tabes mercium, aut frigus Seplassæ sic exteritur.

EXERRĀNEUS, a, um, adject. qui est ex alia terra. *Paul. Diac.* p. 79. 1. *Müll.* — *Exerraneus* etiam dicitur, qui ante tempus natus, vel post eum ejectus est; quod eum mater exterrita alio eiecit. *Paul. Diac.* p. 79. 2. *Müll. Al.* vero leg. *Exterrincus*.

EXERRĒO, terres, terrū, territum, terrere, a. 2. (ex et terreo). Part. *Exerritus* in flo. — *Exterreo* est valde terreo (II. *aterrire, spaventare*; Fr. *épouvanter, effrayer*; Hisp. *espantar, asustar*; Germ. *Jemanden in Schrecken setzen, plötzlich aufschrecken*; Angl. *to terrify, frighten greatly*). *Cic.* 2. *Off.* 10. 37. Dolorum quum admoventur faces, præter modum plerique exterritur. *Cæs.* 1. *B. C.* 41. Ne milites repente hostium incursum exterrere. *Id.* 2. *ibid.* 4. Vehementius exterreri. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 11. Improvisa simul species exterrit utrumque. *Ovid.* 2. *Trist.* 35. *de Jove.* Hic ubi detonuit, strepituque exterrit orbem. *Fal. Flacc.* 5. 233. socerumque exterruit ingens Vox. *Sueton.* *Cæs.* 45. Per somnum exterreri. *Tac.* 1. *Ann.* 42. Exterrere vultu. *Id.* *ibid.* 57. Fuerat animus Cheruscis iurare Catos: sed exterruit Cæcina, hac illic ferens arma. *Id.* 15. *ibid.* 11. Vi ac minis alares exterruit, legionarios obtrevit. — Hinc Part. præter. pass.

Exerritus, a, um, frequentius occurrit. *Ennius* apud *Cic.* 1. *Divinat.* 20. 40. Talis commemorat lacrimans (anus), exterrita somno. *Varro* apud *Non.* p. 434. 23. *Merc.* Videmus populum Furis instinctum tribus Diversam ferri exterritum formidine. *Cic.* 1. *Divinat.* 36. 79. Quo aspectu exterrita nutrit clamorem sustulit. *Liv.* 4. 23. Veientes exterrit metu similis excidit. *Cæs.* 1. *B. C.* 75. Repentino periculo exterrit. *Tac.* 4. *Ann.* 28. Innocens et falso exterritus. *ψευδῆ ἐκπληγμένος*, rebus falsis exterritus. *Al. leg. falso.* *Plin.* 1. *Ep.* 5. Exterritus conscientia. *Virg.* 3. *G.* 149. exterrita silvis Diffugiunt armata. *Id.* 3. *Æn.* 307. magnis exterrita monstis Dirigit visu in medio. *Id.* 5. *ibid.* 505. timuitque exterrita penais Ales. *Id.* 3. *G.* 434. anguis Sæviti agris, asperque siti atque exterritus aestu. *h. e.* furens, rabidus, quasi extra se ob aestum. In illo *Virg.* 5. *Æn.* 215. *de columba:* Fertur in arva volans, plausumque exterrita penais Dat tecto ingentem: Servius recte monet, non timorem columbae significari, sed ebram alarum agitationem, qualis in timore esse solet.

EXERRĪNEUS, *EXERRĀNEUS*.
EXERRĪTUS, a, um, *EXERRĒO*.
EXERTSUS, a, um, *EXTERGERE*.
EXERTSUS, us, m. 4. actus extergendi. *Plaut. Curc.* 4. 4. 22. Linteumque extersum. *h. e.* ad extergendum aptum. *Al. leg.* extersum.
EXERUS, a, um, *EXTER*.

EXTEXO, is, ere, a. 3. (ex et texo) reteso, destruo quod textum est. Translate *Plaut. Bacch.* 2. 3. 5. Extexam ego illum pulere jam, si dii volunt. *h. e.* auro eum spoliabo: vel omnia ejus consilia et rationes pervertam et destruo.

EXTILLO, *EXSTILLO*.
EXTIMATIO pro *existimatio* legitur a nonnullis apud *Macrob.* 7. *Saturn.* 6., ubi si. leg. *extimatio*.
EXTIMĒO, es, vel *rectius*
EXTIMESCO, timescis, timū, timescere, 3. (ex et timesco). Part. *Extimescens* et *Extimescendus* sub d. — *Extimesco* est valde timeo; et occurrit — a) Absolute. *Ter. Hecyr.* 5. 3. 26. Extimui illico. *Cic. Sezt.* 59. 126. Equi ipsi gladiatorum repentinis sibilis extimescebant. *Id. Dejot.* 1. 3. De sortibus communibus extimescere. — b) Sequentem part. ne cum conjunct. *Cic. 4. Acad.* (2. pr.) 38. 121. Si quid adversi acciderit, extimescere, ne id jure evenerit. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 174. Extimul, ne vos ageret vesania discors. — c) Passive impersonaliter. *Tac.* 11. *Ann.* 16. Si filius Arminii in regnum venisset, posse extimesci. — d) Cum Accusativo. *Cic.* 9. *Fam.* 26. 4. Nihil est quod adventum nostrum extimescas. *Plancus* apud *Cic.* 10. *ibid.* 18. Non ullam rem extimescens. *Horat.* 2. *Ep.* 3. 415. Extimescere magistrum. *Stat.* 9. *Theb.* 155. tamen ille loquentis Extimuit vultus, admiraturque timorem. *Cic.* 7. *Phil.* 1. 2. Ab Antonio majus periculum extimescendum est. *Id. Fal.* 12. 23. Nec ob eam causam factum aut

necessitas extimescenda est. — Apud *Tac.* 15. *Ann.* 71. Quasi principem non quidem odissent, sed tamen extimerunt. *al. rectius leg.* existimarentur.

EXTIMO, as, pro *existimo*, *Tacito*, et *Macrobio* tribuitur a nonnullis, illi quidem 13. *Ann.* 17.; huic vero 7. *Saturn.* 2. et 6.: verum alii ubique *extimo* reponunt, aut *existimo*. Quod idem pula de loco *Phædr.*, quod *V.* in *EXTIMO*. *Gargil.* (ab *A. A. Scottio* editus) 1. 3. Eadem cydonea Dioscorides et diuretica extimat austeritalis beneficio. Quamvis *extimat* legatur in *Cod.*, tamen editor *existimat* vulgavit; at *A. Maius* in *Class. Auct. T.* 1. p. 393. rectius *Codicis* lectionem servavit.

EXTIMULO, *EXSTIMULO*.
EXTIMUS, a, um, *EXTER*.
EXTINCTUS et
EXTINGUO cum derivatis. *EXSTINCTUS*, *EXTINGUO*, etc.
EXTIRPO cum derivatis. *EXSTIRPO*.

EXTISPEX, teis, m. 3. Etiam *extispicus*, i, m. 2. legitur in *Inscript.* — *Extispex* est qui exta inspiciat auguriis capiendis, idem quod *haruspex*. *Cic.* 2. *Divinat.* 18. 42. Hac extispicum divinatione sublata, omnis haruspicina sublata est. Adde *exam.* 1. *ibid.* 16. 29. et 2. *ibid.* 11. 26. *Varro* apud *Non.* p. 16. 14. *Merc.* Hostias extispici disputanti relinquunt. *Oehler, Satur. Menipp.* p. 203. leg. Ad extispices disputantes: *Hiese* vero leg. Et hostias et extispices disputantes. *Inscript.* nulla apud *Fabreit.* p. 677. n. 37. L. VETVIVS RVPIO . . . SPEX EXTISPICVS . . . ERDOS PBLICVS . . . PRIVATVS. Quæ ita supplenda videtur: *haruspex extispicus sacerdos publicus et privatus*. Hæc eadem tamen ita perperam apud *Mural.* 171. 7. *ATISPEX EXTISPICVS SACERDOS PRIVATVS*.
EXTISPICIUM, ii, n. 2. extorum inspectio, haruspicium. *Sueton. Ner.* 56. Attendit et extispiciū, nec unquam illavit.

EXTISPICUS, i, m. 2. *EXTISPEX*.
EXTO, *EXSTO*.
EXTOLLENTIA, æ, f. 1. actus extollendi. *Fulgat. interpr. Ecclii.* 26. 12. Fornicatio mulieris in extollentia oculorum et in palpebris illius agnosceatur. *Id.* *ibid.* 23. 5. Extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi, et omne desiderium averte a me.

EXTOLLO, extollis, (extūli, *elātum*) extollere, a. 3. (ex et tollio). Præter. *extulsi* et Part. *elatus*, *V.* in *EFFERO*. — Part. *Extollens* I. 1. — *Extollere, ἐξείλω*, est in altum tollere, efferre, erigere (II. *innalzare, portar in alto*; Fr. *lever, élever, hausser, relever*; Hisp. *alzar, levantar en alto, elevar*; Germ. *herausnehmen, in die Höhe heben, aufrichten*; Angl. *to lift or hold up, raise up*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. Festive *Plaut. Epid.* in *fin.* Plaudite, valet; lumbos surgite atque extollite. *h. e.* rizzatevi, levatevi in piè. *Novius* apud *Non.* p. 474. 14. Extollere pedes. *V. PES.* *Ennius* apud *Cic.* *Orat.* 46. 155. Neque tuum unquam in gremium extollas Iberorum ex te genus. *Varro* 2. *R. R.* 10. 3. Qui onera extollere in jumenta possint. *Ennius* apud *Macrob.* 6. *Saturn.* 2. (*Ventū*) mari magno ductus extollere certant. *Cic.* 2. *Phil.* 12. 28. Cruentum alte extollens pugionem. *Aur.* *B. Afr.* 34. Elephasus militibus proboscide circumdat atque in sublime extollit. *Rursus Cic. Marcell.* 3. 8. Extollere jarentem. — Absolute. *Cic.* 5. *Fin.* 14. 39. Quæ sit scientia atque ars agrorum, quæ circumcidat, amputet, erigat, extollat, adminiculetur. *subaudi vites.* ¶ 2. Speciatim de edificiis dicitur pro extruere, erigere. *Plaut. Most.* 1. 2. 41. Fundamentum substrunt, extollunt, parant sedulo in firmitatem. *Paul. Dig.* 8. 5. 5. Donec tu non extollis, est utilitas servitutis. *Cf. Petron. Satyr.* 120. Equid Romano sentis te (o *Fortuna*) pondere victum? Nec posse ulterius perituram extollere nolem?

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiori paragr. 1. — a) Generatim. *Cic. Planc.* 13. 33. Ubi illa antiqua libertas, quæ malis oppressa civilibus, extollere jam caput et aliquando recreata se erigere debeat? *Id. Pis.* 18. 41. Vos meam fortunam deprimitis, vestram extollitis. *Id. Amic.* 20. 72. Ut il, qui superiores sunt, submittere se debent in amicitia, sic quodam modo inferiores extollere. *Id.* 2. *Tusc.* 23. 54. Ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt: simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum, remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. — b) Speciatim de iis, quæ laudantur, et est

amplificare, augere. — Cum additis. *Cic. 12. Fam. 25. extr.* Aliquem ad caelum extollere laudibus. *Id. Harusp. resp. 22. 47.* Quempiam in caelum laudibus extollere. *Id. Planc. 40. 95.* meritum alicujus verbis. *Id. 1. Herenn. 5. 8.* nostram causam laudando. *Liv. 28. 31.*; et *Plin. 3. Ep. 11.* aliquid in majus. *Quintil. 12. 10. 62.* Amplificationibus orationem extollere. *Id. 10. 4. 1.* humilia stilo. *Justin. 12. 6.* rerum suarum magnitudinem caelo tenus. *Tac. 4. Ann. 17.* honoribus alique ad superbiam. *Id. 6. ibid. 8.* quempiam supra ceteros. — Sive additis. *Plaut. Mos. 1. 3. 21.* Mavis vituperari falso, quam vero extolli? *esser lodato. Curt. 7. 4. 1.* Suas vires extollere, hostium paucitatem spernere. *Quintil. 11. 1. 16.* Extollere — se supra modum, premere et despicere alios. *Tac. 2. Ann. 88.* Vetera extollimus, recentium incuriosi. — Similiter *Cic. Partit. orat. 23. 81.*; et *Lucan. 8. 345.* Extollere animos. *insuperbirsi.* ¶ 2. Apud veteres ad tempus quoque refertur, et est differre, differre, portare innanzi. *Plaut. Pæn. a. 2. v. 51.* Res serias omnes extollo ex hoc die in aliam diem. Adde *eumd. Mil. glor. 3. 2. 47.* Cæcilius apud *Non. p. 207. 28. Merc.* Hodie extollat nuptias.

EXTORNO, as, are, a. 1. idem quod torno. *Boeth. 1. Music. 3. p. 1375.* Si conum quis diligenter extorneret etc.

EXTORPĒO, es, vel rectius

EXTORPESCO, pescis, p̄i, pescere, n. 3. obtorpesco. *Venant. Fortun. 1. de Vita Martini. 240.* Obvia turba riget, gressuque extorpuit agro.

EXTORQUĒO, torques, torsi, tortum, torquere, a. 2. (ex et torqueo) Sup. extorsum quoque dici posse ait *Priscian. 9. p. 871. Putsch.*, sed nullo confirmat auctore. — Part. *Extortus* in omnibus paragr.; *Extorquendus* I. 3. — Extorquere est torquendo et trahendo evellere, extrahere (It. *torcendo e strando strappar fuori, cavar fuori*; Fr. *arracher en tordant, arracher*; Hisp. *arrancar torcendo, quitar con violencia*; Germ. *herausdrehen, herauswinden, entwinden*; Angl. *to wrest, take away forcibly*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. Brut. 2. 7.* Quam extorquere arma posset e manibus iratum civium boni civis auctoritas et oratio. *Id. Mil. 7. 18. et 1. Cat. 6. 16.* Extorta olei sica de manibus. *Petron. Satyr. 136.* Pedem mensula extorsit, cepique pugnacissimum animi armata elidere manu. *cavai, staccati. Flor. 2. 6. 57.* Sic factum est, ut inhaerentem atque incubantem Italiam extorqueret Hannibalem. *h. e. extraheret, expelleret, venire cogeret.* ¶ 2. Specialim de corporis membris usurpatur, et est inizare. — a) Universita. *Seneca Ep. 104.* Fregit aliquis eras, aut extorsit arturum. *si stogò una giuntura. Plin. 8. Ep. 18. a med.* Omnibus membris extortus et fractus, tantas opes solis oculis obibat. *Seneca Ep. 66. a med.* Per longam nervorum contractionem extorti miantulum. *Juvenal. 8. 33.* prava extortaque puella. — b) Peculiariter est luxando, vel tormentis adigo verum dicere, *torturare. Ter. Adelph. 3. 5. 36. Hæ.* Hunc abduce, vinci, quære rem. *cx. Immo hercle extorque, nisi ita factum' st. Liv. 32. 38. fn.* In servilem modum lacerati atque extorti. Adde *eumd. 34. 25. ad fin.*; et *Senec. Ep. 24. circa med.* ¶ 3. Item specialim de pecunia et bonis dicitur, et est vi quidpiam elicere, exprimere, eripere, *torre o cavar per forza, èxbràzouar. Cic. 6. Att. 1. ad fin.* A Cæsare per Herodem talenta Attica quinquaginta extorsistis. *Id. Cluent. 28. 78.* Ut pecunia omnis a Stajeno extorta atque erepta sit. *Id. Prov. cons. 3. 5.* Nihil exprimere ab egentibus, nihil ulla vi a miseris extorquere. *Id. Pis. 35. 86.* Qui motus tibi fuit frumenti aestinandi? qui honorarii? si quidem potest vi et metu extortum honorarium nominari. *Cæs. 7. B. G. 54.* Obsidibus summa cum contumelia extortis. *Cf. Justin. 16. 3.* Missus Lamachus cum exercitu ad extorquendum quod negabatur.

II.) Translate est per vim evellere, eripere. a) Sæpissime cum Accusativo. *Lucret. 6. 1222.* Extorquebat enim vitam vis morbida membris. *h. e. expellebat, eripiebat. Cic. 2. Fin. 5. 16.* Hoc est vim afferre. Torquate, sensibus: extorquere ex animis cognitiones verborum, quibus imbuti sumus. *h. e. evellere. Id. 2. Orat. 18. 74.* Numquam sententias de manibus iudicum vi quadam orationis extorsimus. *Cf. Liv. 25. 4.* Extorquere per vim suffragium populi. *Carpius. Claudian. 2. in Rufin. 170.* extortus

invito principe voces. *Bursus Cic. Cluent. 2. 6.* Si quam opinionem jam vestris mentibus comprehendistis, eam ratio convellat, veritas extorquebit. *Id. Ligur. 5. 16.* Suam civitas absciet humanitatem, quam extorquebit tuam. *h. e. coget te, ut humanitatem abscicias.* Sic *Seneca 1. Clement. 1.* Temeritas hominum et contumacia, quæ sæpe tranquillissimis pectoribus patientiam extorsit. et *Plin. 3. Ep. 19. 6.* Quum ea prærepto et extorta defensionis suæ cernebat, in quibus omnem fiduciam reponebat. *Cic. Senect. 23. 83.* Nec mihi hunc errorem extorqueri volo. *che mi sia cavato di testa. Horat. 2. Ep. 2. 139.* pul me occidistis, amici, — cui sic extorta voluptas, Et demptus per vim mentis gratissimus error. *Id. ibid. 2. 56.* anni euntes Eripere jocos, Venerem, convivia, ludum: Tendunt extorquere poemata. *Petron. Satyr. 9.* Extorquere alicui pudorem. *h. e. pudicitiam. Flor. 4. 2.* Deditorem famis extorsit Antonio. *h. e. ad deditorem compulsi. Cic. Orat. 48. 160.* Aliquando idque sero convicio aurium quum extorta mihi veritas esset, usum loquendi populo concessi. — b) Raro admodum sequente part. ut. *Cic. 1. Tusc. 7. 14.* Age jam, concedo non esse miseros, qui mortui sint, quoniam extorsisti, ut faterer, qui omnino non essent, eos ne miseros quidem esse posse.

EXTORRĒO, es, ere, n. 2. valde torreo. *Cels. 3. 7. n. 2.* Si vero ardens febris extorret, nulla medicamenti danda potio est.

EXTORRIS, e, adject. (ex et terra) exsul: quasi extra terram patriam pulsus.

I.) Proprie. *Turpilius* apud *Non. p. 14. 31. Merc.* Extorem alique facere. *Cic. 5. Verr. 51. 120.* Hinc centum triginta septem patresfamilias extortes profugerunt. *Sall. Jug. 15.* Extorris patria, domo. *Liv. 5. 30.* Ne exsulcm, extorem populam R. ab solo patrio ac diis penatibus in hostium urbem egerent. *Id. 27. 37.* Extorris agro Romano. *Id. 26. 41. post med.* Brevis extorre hinc omne Punicum nomen est. *Id. 31. 13. ad fin.* Extorre agmen sedibus suis. *Virg. 4. Æn. 616.* Finibus extorris, complexu avulsus Iulii. *Sueton. Aug. 12.* Nursinus grandi pecunia, et quam pendere nequirent, multatos, extortes egit oppido. *Flor. 3. 13. 2.* Ne populus, gentium victor orbisque possessor, extorris aris fociisque agefet. *Gell. 2. 12.* Is domo, patria, fortunisque omnibus caret; exsul extorrisque esto.

II.) Translate. *Edict. Dioclet. l. n. 18.* Quis adeo obtusi pectoris et a sensu humanitatis extorris est, qui ignorare possit etc.

EXTORSUS, a, um. *V. EXTORQUEO.*

EXTORTOR, ōris, m. 3. qui vi rapit et aufert. *Ter. Phorm. 2. 3. 27.* Bonorum extortor, legum contortor. *V. CONTORTOR* et *DISTORTOR.*

EXTORTUS, a, um. *V. EXTORQUEO.*

EXTRA. Ultimam syllabam breviam *Fauſt. Nol. carm. 1. 78.* edit. ab *A. Maio* in *Class. Auct. T. 5. p. 372.* Omnibus immixtis extra vel intra regis. — Ceterum extra per synecopem pro *extera*, nempe *parte*, ab *exter*, *exterus*, est *A) Adverbium*; et *B) Præpositio*, quæ Accusativum regit.

A) Extra, quum est Adverbium, *ἀρχαῖος*; et *extrad* scribatur (*V. infra sub II. 1.*); et habet Comp. *Exterius* sub I. in fin. Significat autem *extera* parte, *ἔξω*, eique contrarium est *intus* et *intra* (It. *fuori, di fuori*; Fr. *au dehors, du dehors, à l'extérieur*; Hisp. *por de fuera, por fuera*; Germ. *auf der Aussenſeite, von aussen, ausserhalb*; Angl. *without, outside of, on the outside*).

I.) Proprie de spatio seu loco usurpatur. — a) Cum opposito *intus* vel *intra*. *Varro 3. R. R. 16. 16.* Vitiles alvos apium fimo bubulo oblinunt intus et extra, ne asperitate absterreantur. *Cæs. 3. B. C. 69.* Veriti, ne angustiis intercladerentur, quum extra et intus hostes haberent. *Cels. 6. 18. n. 7.* Si quidquid hesum est, extra est, neque intus reconditum. *Plin. 8. Hist. nat. 27. 41. (98).* Ut extra fiat membrana, quod fuerat intus. *Colum. 8. R. R. 15. 2.* Ea tota maceris opere tectoris levigatur extra intraque. *Horat. 2. Ep. 1. 31.* Nil intra est oleum, nil extra est in nucle duri. *Plin. 6. Hist. nat. 32. 38. (205).* Abunde orbe lurrarum extra intra indicato. — b) Cum aliis oppositis internam partem significantibus, quæ aut reapse exponuntur, aut facile subauditri possunt. *Cic. 2. Fin. 21. 63.* Et in corpore et extra esse quædam bona. *Id. Partit. orat. 14. 37.* Aut in animis, aut in corporibus, aut extra esse

possunt. *Id. 6. de republ. 26.* Si jam tum animus, quum erit inclusus in corpore, eminebit foras, et ea, quæ extra erunt, contemplant etc. *Id. 2. Nat. D. 50. 147.* Quod et sensibus et animo ea, quæ extra sunt, percipimus atque comprehendimus. *Id. 5. Fin. 23. extr.* Si omnia illa, quæ sunt extra (*Græce τὰ ἔξω*), quamquam expectanda, summo bono continentur. *Quintil. 1. 10. 48.* Sint extra licet usus bellici. *Id. 4. 1. 31.* Ad causam extra pertinet tempus, locus, habitus. Nihil enim horum est in causa: ad causam tamen pertinet. *Plin. 25. Hist. nat. 5. 25. (61).* Helleborum medetur extra corporis eruptionibus pituitæ etc. *h. e. externis corporis vitiiis. Id. 31. ibid. 9. 45. (101).* Sal extra faucibus illius. — c) Cum Verbis motum significantibus. *Cic. Tim. 5.* Earum quatuor rerum sic in omni mundo omnes partes collocatae sunt, ut nulla pars hujus generis excederet extra. *Cels. 7. 27.* Ubi jam nihil tale extra fertur. *Plin. 37. Hist. nat. 8. 37. (117).* Quum extra fulgorem spargunt, atque non in se continent. *Quintil. 5. 12. 4.* Ad causam extra recessitum. *Id. 5. 11. 44.* Extra petita. — d) Comp. *Exterius* apud *Colum. 12. R. R. 44. 5.* Vasa intrinsecus et exterius crasse picari. *Ovid. 6. Met. 420.* Exterius sitæ (urbes) bimori spectantur ab Isthmo.

II.) Translate. ¶ 1. Locum habet in exceptionibus, in quibus occurrit formula *extra quam* et sæpius *extra quam si, eccettuato se.* — a) Frequentissime in jure. *Senatuscons. de Bacchan. extr. VTI EA BACANALIA, SEI QVA SVNT, EXTRAD QVAM SEI QVID IBEI SACRI EST —, IN DIEBVX X. FAGIATIS VTI DISMOXA SIENT. Cf. Liv. 39. 18.* Datum deinde consulis negotium est, ut omnia Bacchanalia diruerent: extra quam si qua ibi vetusta ara aut signum consecratum esset. *Cic. 1. Invent. 33. 56.* Si iudices, id, quod Epaminondas ait legis scriptorem sensisse, ascribat ad legem, et addat exceptionem hanc: extra quam si quibus reipublicæ causa exercitum non tradiderit, patiemini? *Id. 6. Att. 1. 15.* Habeo exceptionem *ἰσὸν ἀπαρῶσαν*, sed lectiorem, ex Q. Mucii edicto Asiatico: extra quam si ita negotium gestum est, ut eo stari non oporteat ex fide bona. *Liv. 38. 38.* Ibi ex decem legatorum sententia fœdus iu hæc verba fere cum Antiocho conscriptum est: Neve navigatio citra Calycadnum —, extra quam si qua navis pecuniam portabit. *Ulp. Dig. 43. 12. 1. § 16.* Labeo scribit, non esse dandam exceptionem ei, qui interdicto convenitur: — sed ita exceptionem ait: extra quam si quid ita factum sit, ut de lege fieri licuit. — Et ommissa particula si. *Cic. 2. Invent. 20. 59.* (si sana est lectio). Postulat is, quicum agitur, a prætore exceptionem: extra quam in reum capit præjudicium fiat. *Liv. 26. 34.* Campanos omnes —, extra quam qui eorum apud hostes essent, liberos esse jussurunt. — b) Extra rem juridicam. *Cic. 1. de republ. 6.* Illa exceptio cui probari tandem potest, quod negant, sapientem suscepturum ullam reipublicæ partem, extra quam si eum tempus et necessitas coegerint? *Id. 2. Invent. 57. 172.* Homines mortales necesse est interire, sine adjunctione: ut cibo utantur, non necesse est, nisi cum illa exceptione: extra quam si nolint fame perire. ¶ 2. De adjectione quoque dicitur, et pro *præterea* occurrit apud *Senec. 6. Benef. 15.* Quædam, inquit, pluris sunt, quam venerunt, et ob hoc aliquid mihi extra pro illis, quamvis empti sint, debes.

B) Extra (et antiquè *extrad* sub I.), quum est Præpositio, Accusativum regit, et suo casu fere præponitur (suo casu postposita occurrit apud *Tac. 13. Ann. 47.* Ventitabat illuc Nero, quo solutius urbem extra lasciviret). Apud seculoris ævi scriptores etiam cum Ablativo occurrit. *Hygin. de limit.* Extra fano, extra sanctuario. *V. Salmas. ad Capitolin. Ver. 9.* Significat autem (It. *fuori, di fuori*; Fr. *hors de, au delà de*; Hisp. *fuera de*; Germ. *ausserhalb, ausser*; Angl. *wit hout*).

I.) Proprie. — 1°) Stricto sensu de spatio seu loco usurpatur. — a) Cum opposita *intra*. *Ennius 15. Ann. 10.* Occumbant multi letum ferroque lapique Aut intra muros aut extra præcipæ casu. Sic *Horat. 1. Ep. 2. 16.* Hiacos intra muros peccatur et extra. — b) Opposito vel contrario subauditio. *Senatuscons. de Bacchan. NEVE EXTRAD VRBEM SACRA QVISQVAM FECISE VELET. Ennius apud Non. p. 39. 5. Merc.* Quid sic te extra aedes excolmata eliminas? *Cic. 2. Legg. 23. 58.* Nostis extra portam Collinam sedem Honoris. *Id. 2. de republ. 4.* Et ipsa Peto

pouneus fere tota in mari est —; et extra Peloponnesum Aniones et Dores et Dolopes soli absunt a mari. *Cæs. 1. B. G. 10.* Hi sunt extra provinciam trans Rhodanum prius. *Cic. 5. Tusc. 5. 13.* Solane beata vita relinquunt extra ostium limenque carceris? *Horat. 1. Ep. 19. 36.* Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus. *Id. 3. Od. 4. 10.* Extra limen Apulæ. *Liv. 38. 8.* Extra orbem terrarum. —

c) Cum Verbis motum significantibus. *Plaut. Amph. 1. 1. 68.* Imperatores in medium exeunt extra turbam ordinem. *Cic. Quint. 10. 35.* Certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possum. *Id. ibid. § 36.* Si extra hos cancellos egredi conabor, quos mihi ipse circumdedit. *Cels. 6. 7. n. 9.* Ut extra tabulam non emineat. *Cf. Cic. 1. Off. 39. 140.* Cavendum est, ne extra modum sumptu et magnificentia predeas. *h. e. præter modum, fuerit di misura. — 2.)* Sæpe occurrit etiam cum Abstractis, quorum præcipua hic subjiciantur. *Ter. Heaut. 2. 3. 57.* Magnum hoc quoque signum est, dominam esse extra noxiam. Adde *eumd. Hecyr. 2. 3. 3.* Sic *Liv. 34. 61.* Extra noxam. *Cic. 7. Verr. 51. 134.* Esse extra culpam. *senza colpa. Id. 11. Att. 24. 2.* Seponi et occultari possint, ut extra ruinam sint eam, quæ impedit. *h. e. extra periculum belli. Id. Sull. 13. 39.* Extra conjugationem. *h. e. non esse ex conjugatis. Liv. 38. 9.* Ut Cephalenia insula extra jus fœderis esset. *non fosse compresa. Cic. Cæcin. 32. 94.* Id tametsi extra causam est, percurram tamen breviter. *quantumque fuori di questione. Sic Id. Divin. in Q. Cæcil. 12. 37.* Extra hanc contentione certamenque nostrum. *et Quintil. 11. 3. 164.* Minus contentiones habent ea, quæ sunt extra questionem. *Cic. Prov. cons. 8. 19., Cluent. 31. 85., Dom. 8. 18. et 6. Fam. 5. 6.* Extra ordinem. *straordinariamente. Cæs. 3. B. C. 85.* Extra quotidianam consuetudinem. *Plaut. Men. 1. 3. 1.; Cic. 3. Parad. 2. 26.; et Horat. 1. Ep. 18. 59.* Extra numerum. *Cic. 3. Orat. 11. 41.* Vox extra modum absorta. *fuori di modo. Id. 7. Fam. 16. 2.* Extra jocum. *fuori di buria, sul serio. Tac. 1. Hist. 49.* Ipsi medium ingenium, magis extra villa, quam cum virtutibus. *senza vizj.* Huc pertinet et illud Titini apud *Nom. p. 95. 2. Merc.* Desuevi, ne quo ad eam exiret extra consilium meum. *Förcellinus* hanc locum singulari paragr. distinctit, et extra pro sine interpretatus est.

II.) Translate est extricare, liberare, eripere. — a) Mala, quibus quis aut quid liberatur, occurrunt in Ablativo vel raro in Dativo. *Ter. Phorm. 1. 4. 3.* Quæ (mala) neque uti devitem scio, neque quo modo me inde extraham. *Id. Hecyr. 5. 4. 36.* Nescis, Parmeno, quantum hodie profueris mihi et ex quanta ærumna extraxeris. *Cic. Sext. 4. 11.* Quum jam Capuam metu Sextius liberasset, urbem senatus atque omnes boni, me duce, ex periculis maximis extraxissent. *Seneca Phœniss. 5.* Inveniam viam, quæ me ab hac vita extrahat. *Ulp. Dig. 21. 1. 23. § 3.* Qui (servus) aliquid fecit, quo magis se rebus humanis extrahat, ut puta laqueum torsit, medicamentum pro veneno bibit etc. *Seneca Ep. 95. circa med. Imbecilliores adjuvabit malisque opinioibus extrahet. Seneca Troad. 657.* Aliquid peccati extrahere. *soltrarre.* Et absolute *Nepos Eumen. 5.* Se ac suos omnes extraxit incolumes. — b) Aliquando mala in Accusativo occurrunt cum addito Ablativo ejus, qui ab his liberatur; et extrahere est evellere, deleere. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 34. 108.* Carneades opinationem et temeritatem ex animis nostris extraxit. *Cf. eumd. 1. Nat. D. 43. 121.* Epicurus ex animis hominum extraxit radicibus religionem. — c) Interdum additur finis, in quem quid extrahitur, et est producere, publicare. *Liv. 39. 16. ad fin.* Qui (dii) ex occultis ea (scelera) tenebris in lucem extraxerunt. *Seneca Hippod. 884.* Secreta mentis verberum vis extrahit. § 2. Speciatim usurpatur de tempore; et occurrit — a) Cum Nominativo personæ et Accusativo rei, et est in longum trahere, protrahere, *trahere in lungo, portare innanzi. Cic. 1. Fam. 4. 1.* Res ab adversariis nostris extracta est variis calumniis. *Liv. 34. 46.* Si videretur ei, maturaret venire: se tergiversando in adventum ejus rem extracturum. *Id. 4. 41.* Usque ad noctem extractum certamen. *Id. 3. 2.* Extractum in tertium annuū bellum est. *Tac. 4. Ann. 73.* Pugna in postero extrahit. *Id. Germ. 22.* Somnum plerumque in diem extrahunt. *Frontin. Aquaed. 5.* Qui (Appius Claudius Cæcus) multis tergiversationibus extraxisse censuram traditur, donec et viam et hujus aquæ ductum consummaret. *Quintil. 4. 1. 43.* Extrahere aliquid in infinitum. *allungare.* — b) Cum Nominativo personæ et Accusativo temporis, et est trahendo consumere, transigere, consummare, *passare tirando in lungo. Cæs. 1. B. C. 32.* Catone acerrime repugnante et pristina consuetudine dicendi mora dies extrahente. *Id. ibid. 33.* Triduum disputationibus excusationibusque extrahitur. *Id. 3. ibid. 28.* Simulatione deditiois extractum primum noctis tempus. *Liv. 32. 9.* Ne, misso e manibus hoste, sine ullo effectu æstas extraheretur. Adde *Cæs. 5. B. G. 22. Liv. 38. 44.* Et tempus eum morando extracturum diceret. *Seneca 2. Benef. 5. in fin.* Diem de die extrahere. *Curt. 10. 2.* Prolatando aliquantum extraxerant temporis. Adde *eumd. S. 14.* et alibi sæpe. *Frontin. 1. Strateg. 1. 10.* Extrahere simulato morbo aliquantum temporis. *Id. ibid. 5. 19.* conditionibus dies aliquot. *Fal. Flacc. 1. 277.* noctem dulci testudine vates Extrahit. — c) Absolute. *Liv. 2. 22.* Jam vero eludi atque extrahi se multitudo putare. — d) Poëticæ. *Stat. 3. Theb. 574.* Bissenno premit ora die, populumque ducentemque Extrahit incertis. *Id. 1. ibid. 322.* spes anxia mentem Extrahit, et longo consumit

gaudia voto. *h. e. suspensum tenet et cruciat animum.*

EXTRAMEATUS et extromeatus, us, m. 4. actus meandi extra. Vox a Lexico expungenda, occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 85.*

EXTRAMUNDANUS, a, um, adject. qui extra mundum est. *Capell. 1. p. 14.* Extramundanas petere latitudines. *Id. 2. p. 45.* Extramundanas latitudines eum transcendisse cognoverat. *Id. 9. p. 308.* Extramundane omnes intelligentiæ surrexerunt. *Capell. quæ hic extramundana, alibi, scilicet. 2. p. 43., utramundana vocat.* Ceterum e Neo-Platonice doctrina hæc explicanda sunt, ut recte monet *Koppius ad h. 1. Capella* enim Latine reddit Græcum ὑπερκοσμίος, quo Jamblicus et Sallustius philosophos utuntur duo deorum genera distinguentes: ὑπερκοσμίος et ὑποκοσμίος, ut Sallustius; sive, ut Jamblicus, περικοσμίος.

EXTRAMURANUS, a, um, adject. qui extra murum est, cui opponitur intramuranus. *Lamprid. E. lagab. 27.* Exoleti extramurani et intramurani. *V. INTRAMURANUS.*

EXTRANATURĀLIS, e, adject. ad naturam non pertinens. *Tertull. Anim. 43.* Naturalium et extranaturalium discretio.

EXTRANĒE, advrb. extraneæ ratione, adeoque improprie. *Boeth. Aristot. Topic. 1. 14. p. 671.* Quare commune in omnibus genus assignantes, arbitrabitur non extraneæ desinoire.

EXTRANĒO, as, etc. *V. EXSTERNO, as.*

EXTRĀNEUS, a, um, adject. (extra) extrarius, externus. § 1. Generatim. *Cic. 3. Herenn. 1. 2.* Propter aliquam extraneam causam. *Id. 4. ibid. 31. 42.* Cognovimus quendam extraneum. *Id. 2. Invent. 56. 168. et 59. 177.* Utilitas aut in corpore posita est, est in extraneis rebus. *Pterique tamen leg. extrarius. Id. fragm. apud Colum. 12. R. R. præfat. (si modo ea Ciceronis verba sunt, et non solæ sententiæ).* A natura comparata est opera mulieris ad domesticam diligentiam: viri autem ad exercitationem forensam et extraneam. § 2. Speciatim qui ex aliâ familia est, aut patria, aut gente. *Sueton. Aug. 69.* Filium extraneorum cæco adeo prohibuit, ut etc. *Id. Claud. 4. extr.* Ne heredem quidem, nisi inter tertios, ac pæne extraneos nuncupavit. *Tac. Agric. 43.* Fidis vitæ ejus nobis luctuosus, amicus tristis, extraneis etiam ignotisque non sine cura fuit. *Justin. 1. 10.* Ut non tam in extraneum translatum, quam in familiam reversum videretur. *Plin. 28. Hist. nat. 4. 7. (39).* Extranei interveniunt aut si dormiens spectetur infans.

EXTRĀORDINĀRIUS, a, um, adject. qui est extra ordinem, qui præter consuetum morem eorumque rerum sit. *Varro 2. R. R. 1. 28.* Extraordinariæ fructuum species duæ accedunt magnæ, quarum una est lonsura, altera de lacte et caseo. *h. e. præter ordinariū, qui est ex fetibus. Cæs. 1. B. C. 32.* Se nullum extraordinarium honorem appetisse: sed expectato legitimo tempore consulatus, eo fuisse contentum. *Cic. 11. Phil. 8. 20.* At enim C. Cæsari extraordinarium imperium mea sententiâ dedi: ille enim mihi præsidium extraordinarium dederat. *Id. Brut. 63. 226.* Extraordinaria consulatus petiitio. *Id. 7. Verr. 14. 35.* Extraordinariæ cupiditates. *et 3. ibid. 39. 100.* pecuniæ. *h. e. quæ nec de redditibus, neque de annonis, neque de aliqua legitima accessione videntur adjectæ, ut ait Ascon., sed ex sortidibus lucris et furtis: V. Flot. ad h. 1. Liv. 40. 31.* Equites extraordinarii sinistrae alæ. *Id. ibid. 27. et 34. 47.* Extraordinariæ cohortes. *h. e. alaræ, ex militibus sociorum selectæ, qui erant extra ordinem ac numerum legionum. Vel legionarij quidem, sed extra legionum aciem, separato ordine dispositæ: et ibid.* Extraordinaria porta erumpere. *h. e. prætorij, inquit Gronov., ubi tendebant extraordinarii. Non ideo tamen ita dicta, quia ibi tenderent, sed quia illa porta extra ordinem erumpere jussi sunt, quo robur legionum exire mos erat, non cohortes aliquot extraordinarias. Lips. vult, mendam esse, et ordinarij reponi, eandem prætoriam intelligendo. — Extraordinaria a Jctis dicuntur ea, de quibus nihil lege est constitutum, sed eorum cognitio et judicium extra ordinem ad prætorum pertinet, ejusque arbitrarij subjicitur. Hinc titulus 11. lib. 47. Dig. De extraordinariis criminibus inscribitur: et tit. 13. lib. 50. De extraordinariis cognitionibus. Ulp. Dig. 47. 20. 2. Coercitio extraordinaria.*

EXTRĀRIUS, a, um, adject. (extra) exterior, ex-

Rosc. Am. 7. 19. Extractum e corpore telum. *Quintil. 4. 2. 13.* Extrahere gladium e vulnere. *Ovid. 12. Met. 119.* telum de vulnere. *Horat. Art. P. 340.* vitum puerum alvo. *Ulp. Dig. 5. 2. 6.* filium exsecto ventre. *Plin. 30. Hist. nat. 13. 38. (112).* Extractæ testis cochleæ. *Id. 28. ibid. 18. 76. (245).* et 7. ibid. 2. 2. (13). Extrahere spinas, venena corpori. *Sueton. Tib. 73.* Extractus ellicui anulus. *Plaut. Rud. 2. 5. 2.* Ut hanc aquam traxi lubens! Nimo minus illius puteus visus est, quam prius. Ut sine labore hanc extraxi! *Cic. 2. Nat. D. 63. 159.* Cervicæ boum natæ ad jugum, tum vires humerorum et latitudines ad aratra extrahenda. — b) Cum Accusativo personæ. *Sueton. Vitell. 10.* Extractus e latebra. *Nepos Agest. 3.* Extrahere copias ex hibernaculis. *Seneca Thyest. 1.* aliquem ab sede infausta inferocum. *Cic. Cluent. 13. 39.* Extrahitur domo latitans Oppianicus a Manilio. *Horat. 1. Sat. 1. 11.* rure extractus in urbem. *Id. 2. ibid. 5. 94.* Extrahere aliquem turba oppositis humeris. *Liv. 26. 13.* senatores vi in publicum. *Id. 8. 29.* hostes invitos in aciem. *Seneca Tranquill. 3.* candidatos. *V. CANDIDATUS.*

II.) Translate est extricare, liberare, eripere. — a) Mala, quibus quis aut quid liberatur, occurrunt in Ablativo vel raro in Dativo. *Ter. Phorm. 1. 4. 3.* Quæ (mala) neque uti devitem scio, neque quo modo me inde extraham. *Id. Hecyr. 5. 4. 36.* Nescis, Parmeno, quantum hodie profueris mihi et ex quanta ærumna extraxeris. *Cic. Sext. 4. 11.* Quum jam Capuam metu Sextius liberasset, urbem senatus atque omnes boni, me duce, ex periculis maximis extraxissent. *Seneca Phœniss. 5.* Inveniam viam, quæ me ab hac vita extrahat. *Ulp. Dig. 21. 1. 23. § 3.* Qui (servus) aliquid fecit, quo magis se rebus humanis extrahat, ut puta laqueum torsit, medicamentum pro veneno bibit etc. *Seneca Ep. 95. circa med. Imbecilliores adjuvabit malisque opinioibus extrahet. Seneca Troad. 657.* Aliquid peccati extrahere. *soltrarre.* Et absolute *Nepos Eumen. 5.* Se ac suos omnes extraxit incolumes. — b) Aliquando mala in Accusativo occurrunt cum addito Ablativo ejus, qui ab his liberatur; et extrahere est evellere, deleere. *Cic. 4. Acad. (2. pr.) 34. 108.* Carneades opinationem et temeritatem ex animis nostris extraxit. *Cf. eumd. 1. Nat. D. 43. 121.* Epicurus ex animis hominum extraxit radicibus religionem. — c) Interdum additur finis, in quem quid extrahitur, et est producere, publicare. *Liv. 39. 16. ad fin.* Qui (dii) ex occultis ea (scelera) tenebris in lucem extraxerunt. *Seneca Hippod. 884.* Secreta mentis verberum vis extrahit. § 2. Speciatim usurpatur de tempore; et occurrit — a) Cum Nominativo personæ et Accusativo rei, et est in longum trahere, protrahere, *trahere in lungo, portare innanzi. Cic. 1. Fam. 4. 1.* Res ab adversariis nostris extracta est variis calumniis. *Liv. 34. 46.* Si videretur ei, maturaret venire: se tergiversando in adventum ejus rem extracturum. *Id. 4. 41.* Usque ad noctem extractum certamen. *Id. 3. 2.* Extractum in tertium annuū bellum est. *Tac. 4. Ann. 73.* Pugna in postero extrahit. *Id. Germ. 22.* Somnum plerumque in diem extrahunt. *Frontin. Aquaed. 5.* Qui (Appius Claudius Cæcus) multis tergiversationibus extraxisse censuram traditur, donec et viam et hujus aquæ ductum consummaret. *Quintil. 4. 1. 43.* Extrahere aliquid in infinitum. *allungare.* — b) Cum Nominativo personæ et Accusativo temporis, et est trahendo consumere, transigere, consummare, *passare tirando in lungo. Cæs. 1. B. C. 32.* Catone acerrime repugnante et pristina consuetudine dicendi mora dies extrahente. *Id. ibid. 33.* Triduum disputationibus excusationibusque extrahitur. *Id. 3. ibid. 28.* Simulatione deditiois extractum primum noctis tempus. *Liv. 32. 9.* Ne, misso e manibus hoste, sine ullo effectu æstas extraheretur. Adde *Cæs. 5. B. G. 22. Liv. 38. 44.* Et tempus eum morando extracturum diceret. *Seneca 2. Benef. 5. in fin.* Diem de die extrahere. *Curt. 10. 2.* Prolatando aliquantum extraxerant temporis. Adde *eumd. S. 14.* et alibi sæpe. *Frontin. 1. Strateg. 1. 10.* Extrahere simulato morbo aliquantum temporis. *Id. ibid. 5. 19.* conditionibus dies aliquot. *Fal. Flacc. 1. 277.* noctem dulci testudine vates Extrahit. — c) Absolute. *Liv. 2. 22.* Jam vero eludi atque extrahi se multitudo putare. — d) Poëticæ. *Stat. 3. Theb. 574.* Bissenno premit ora die, populumque ducentemque Extrahit incertis. *Id. 1. ibid. 322.* spes anxia mentem Extrahit, et longo consumit

EXTRACTUS, a, um, *V. voc. seq.*

EXTRĀHO, trahis, traxi, tractum, trahere, a. 3. (ex et traho). Part. *Extrahens* II. 2.; *Extractus* I. et II. 2.; *Extracturus* II. 2.; *Extrahendus* I. — Extrahere, ἐξάγω, est extra trahere, educere, evellere, elicere (It. tirare, trascinare o cavar fuori; Fr. tirer de, retirer, faire sortir, extraire; Hisp. tirar, sacar a fuera, extraer; Germ. herausziehen, hervorschleppen; Angl. to draw out, extract).

1.) Proprie occurrit cum Ablativo rei, ex qua quid extrahitur, et præpos. ex vel de, aut sine præpos., et interdum etiam cum Dativo, aut absolute. — a) Cum Accusativo rei. *Plaut. Rud. 4. 4. 121.* Prius ne me quis inspicieret, quam rete extrahi ex aqua. *Cic.*

ternus. ¶ 1. Generatim. *Lucret.* 4. 277. Extraria lux oculis pertinet. *Cic.* 2. *Herenn.* 13. 19. Absoluta iudiciali constitutione utemur, quum ipsam rem iure factam dicemus, sine ulla assumptione extrariae defensionis. *Id.* 2. *Invent.* 56. 168. Utilitas aut in corpore posita est. aut in extrariis rebus. *Al. leg. extraneis.* *Quintil.* 7. 2. 9. Aut in extrariam, aut in ipsius qui perit voluntatem. *Sueton.* *Vesp.* 5. Canis extrarius e trivio. ¶ 2. Speciatim est alienus, non domesticus, hoc est qui non est ex nostra domo, patria, gente, aut ditioe. *Ter. Phorm.* 4. 1. 13. Hanc conditionem si cui tolero extrario. *Al. leg. extraneo.* *Afranius* apud *Non.* p. 103. 11. *Merc.* Extrarium esse ab aliquo. *Quintil.* 7. 4. 9. Sub extrario accusatorem prodesse numquam potest, in domesticis disceptationibus potest. *Al. leg. extraneo.* *Jabolen.* *Dig.* 38. 2. 36. Libertus, praeterito patrono, extrarios reliquit heredes. — *Paul. Diac.* p. 78. 16. *Müll.* inter *extrarium* et *extraneum* sic distinguit, ut *extrarius* sit, qui extra focum, sacramentum jusque sit; *extraneus* ex altera terra, quasi *extraneus*.

EX TRECENTARIO vel ex tercenario, m. qui in militia fuit trecentarius. *Inscript.* apud *Henzen.* 6767., quae pertinet ad ann. post Chr. n. 66. M. VETIO M. F. ANI VALENTI MIL. COH. VIII. PR. PRAEF. PR. BONIS DONATO BELLO BRITAN. TORQUIBUS ARMILLIS PHALERIS EYOC. AVG. CORONA AVREA DONAT. — EXERCITATORI EQVIT. SPECVLATORVM PRAETOR. > . LEG. XIII. CRM. X TRECENTARIO LEG. VI. VICTOR. BONIS DONATO etc. Adde *Alam* apud *Orell.* 3457., quae pertinet ad ann. post Chr. n. 208.

EXTREMISCO, is, ere, n. 3. idem ac tremisco. Quidam tribuunt *Minucio Octav.* 28., sed plerique leg. *contremiscunt*.

EXTREMITAS, atis, f. 3. id quod in quaque re extremum est; et occurrit — a) In singulari numero. *Cic.* 2. *Fin.* 31. 102. Infinitasque regiones, quarum nulla esset ora, nulla extremitas. *Id.* *Tim.* 6. Mundus globosus est fabricatus: quod ὀσφραπέδης Graeci vocant: cuius omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 36. 116. Extremitas et quasi liberamentum. *h. e.* extima superficies, ἐπιφάνεια. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 17. 14. (73). Extremitas circuli. *Id.* 35. *ibid.* 10. 35. (68). picturae. *Cf. Petron.* *Satyr.* 83. Tanta enim subtilitate extremitates imaginum erant ad similitudinem praesentis, ac crederes, etiam animorum esse picturam — b) In plurali numero. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 30. 35. (187). Extremitates Aethiopiae. *Id.* 31. *ibid.* 7. 39. (73). Extremitates lacuum tantum inerescent. *Id.* 23. *ibid.* 3. 17. (61). corporis. *Id.* 23. *ibid.* 1. 24. (48). Febrium accessiones cum frigore extremitatum. Adde *Petron.* *loc. cit.* sub a. — Speciatim de vocabulorum terminatione. *Chartis.* 1. p. 36. *Putsch.* Omnia igitur nomina — non plus quam per duodecim ultimas litteras finiuntur: quisque vocales a, e, i, o, u; sex semivocales l, m, n, r, s, x; unam mulam t. Sequemur ergo has extremitates aut per omnia, aut per ea que in quibusdam nominibus sunt: singulique extremitatibus quaestiones suas et subjicemus et solvemus.

EXTREMO, mis, in di, mere, n. 3. idem ac tremo. *Sedul.* 4. 286. Extremitu letale chaos. *Al. melius leg.* Et tremuit.

EXTREMUS, a, um, F. EXTER.

EX TRIBUNO, qui tribuni munere functus est. *Inscript.* apud *Orell.* 3385. M. DARDIO EX TRIBVNO MILITAVI ANN. XL. etc. — In plur. num. F. EXPROFECTORIBUS.

EXTRICATUS, a, um, F. voc. seq.

EXTRICO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et trice). Part. *Extrictus* 1.; *Extricturus* II. 1. — Extrico est exsolvo, expedito, explico, libero.

I.) Proprie. *Horat.* 3. *Od.* 5. 31. Extricata densis cervae plagis. *Ulp.* *Dig.* 9. 2. 27. ad fin. Si quum maritus uxori margaritas extricatas dedisset in usum, ea invito vel inscio viro perforasset, ut perlusis in linea uteretur. *h. e.* solutas, nullo funiculo colligatas.

II.) Translate. ¶ 1. Punitur pro praestare, acquirere, colligere. *Plaut.* *Epid.* 1. 2. 49. Aliqua ope exsolvam, extricabor aliqua. *Varro* apud *Non.* p. 8. 28. *Merc.* Putas, eos non citius trices Aethiolas, quam id extricatos? *Valerius* apud *Cic.* 5. *Fam.* 10. De Dionysio tuo adhuc nihil extrico. *Phaedr.* 4. 22. Qui magna quum minaris, extricas nihil. *h. e.* magna jactans, pollicitusque, nihil expedis, nihil praestas. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 88. Mercedem aut num-

mos unde unde extricat. *h. e.* parat, expedit. ¶ 2. Item pro purgare. *Colum.* 3. *R. R.* 11. 3. Silvestris ager etiamsi fructectis, aut arboribus obsessus est, facile extricatur.

EX TRIERARCHO vel extrierarchus, i, m. qui trierarchi munere functus est. *Inscript.* apud *Orell.* 3600. D. M. L. DOMITIANI EXTRIERARCH. CLASSIS GERM. — Et in plur. num. *Inscript.* apud *Gruter.* p. 1031. D. M. P. PETRONI AFRODISI EX TRIERARCHIS NAVARCI.

EXTRILIDUS, a, um, adject. impavidus, quasi qui extra lesionem est: ab *extra* et *laedo*. *Gell.* 19. 1. Hominem conspicimus impavidum et extrilidum. Alii *extrilidum* interpretantur exalbidum, timore pallentem. F. ipsum *Gellii* locum. Alii denique ipsam lectionem sollicitant.

EXTRINSECUS, adverb. quod effectum videtur ab antiqua forma *extrim*, quae ab adject. *exter*, *exterus*; et est ἔξωθεν, extra seu potius ab externo (It. *dall'esterno*, *dal di fuori*; Fr. *venant du dehors*, *de l'extérieur*; Hisp. *por fuera*; Germ. *von aussen her*, *von ausserhalb*; Angl. *from without*, *on the outside*, *extrinsically*).

I.) Proprie. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 15. 48. Si qui tremere vel ipsi per se motu mentis aliquo, vel objecta terribili re extrinsecus. *Id.* 2. *Orat.* 78. 318. Haec in dicendo non extrinsecus alionde quaerenda, sed ex ipsis visceribus causa sumenda sunt. *Cf. Quintil.* 7. 4. 7. Factum per se improbable assumptis extrinsecus auxilium tuemur. Adde *Cic.* 2. *Orat.* 39. 163. *Lucret.* 1. 528. Haec (corpora) neque dissolvi plagis extrinsecus icta Possunt. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 40. 125. Irrumpunt extrinsecus in animos nostros per corpus imagines, nobis dormientibus. *Id.* 2. *Nat. D.* 54. 136. Quam pulmones et cor extrinsecus spiritum adducant. *Id.* 2. *Divinat.* 27. 58. Humor allapsus extrinsecus. *Id.* 2. *ibid.* 11. 26. Naturale genus divinandi, quod animus arripere aut exciperet extrinsecus ex divinitate. *Id.* 2. *ibid.* 59. 103. Quod habet extremum, id cernitur ex alio extrinsecus. *Liv.* 2. 32. Sine ullo metu extrinsecus imminetis belli. *Cels.* 5. 26. Quum quid extrinsecus laesit, ut in vulneribus: quum quid intra seipsum corruptum est, ut in canero. *Seneca* *Ep.* 33. Extrinsecus auscultare. *ascollar dal di fuori*, *stando di fuori*.

II.) Impropric. ¶ 1. Extrinsecus est ab vel in exteriori parte, *exteriormente*: quo sensu eidem opponitur *intrinsecus*, *intus*, *introrsus*, ut apud *Cels.* 4. 1. Jecur intrinsecus cavum, extrinsecus gibberum. *Colum.* 2. *R. R.* 9. 13. Extrinsecus albidum, intus candidum. *Seneca* *Tranquill. anim.* 10. Sed sciamus, omnia aequae levita esse, extrinsecus diversas facies habentia, introrsus pariter vana. — Ceterum *Cic.* *Tim.* 6. Deinde quum animum circumdedit corpore et vestivit extrinsecus. *Cf. Varro* 7. *R. R.* 1. 79. Ut facilius obscuram operam Myrmecidis ex ebor oculi videant, extrinsecus adnovent nigrae setas. *Cf. Sueton.* *Vesp.* 12. Adeoque nihil ornamentorum extrinsecus cupide appetivit. *Rursus* *Cic.* 1. *Divinat.* 24. 48. Hannibalem, quum columnam auream auferre vellet dubitaretque, utrum ea solida esset an extrinsecus inaurata, perterebravisse. *Id.* 5. *Fin.* 14. 39. Et nunc quidem, quod eam tuetur, ut de vite potissimum loquar, est id extrinsecus. *Apul.* *de Mundo.* Extrinsecus singuli custodes locorum erant et janitores et atrienses. ¶ 2. Est etiam extra rem, *fuori di proposito*, apud *Colum.* 1. *R. R.* 6. 17. Haec etsi extrinsecus, non tamen intempetive videor hoc loco retulisse. ¶ 3. Item pro praeterea. *Eutrop.* 9. 25. Pulso Narseo castra ejus diripuit, uxores, sorores, liberos cepit, insinuat extrinsecus Persarum nobilitatem. ¶ 4. Adjective. *Tertull.* *Pall.* 1. Pallium extrinsecus habitus, et ipse quadrangulus. *extrinsecus*. Sed non est imitandum.

EXTRITUS, a, um, F. EXTERO.

EXTRO, as, are, n. 1. exeo, apud veteres. *Afranius* apud *Non.* 104. 21. *Merc.* Simul lumen intrabo, illi extrabunt illico. *Cf. INTRO*, as.

EXTROMEATUS, F. EXTRAMEATUS.

EXTORSUM et

EXTORSUS, adverb. (extra et versus) in locum exteriorem. *Chartis.* 2. p. 188. *Putsch.* Adverbia in locum, ut *quo* —, *foras*, *introrsum*, *extrorsum*, *sinistrorsum*, *retorsum*. *Badem* et per s litteram extremam effecerunt, ut *extrorsus*, *sinistrorsus*, et cetera. *Gloss. Cyrill.* Εἰς τὸ ἐξώτερον, *extrorsum*.

EXTRUCTIO, F. EXSTRUCTIO..

EXSTRUCTUS, F. EXSTRUCTUS.

EXTRUDO, dis, si, sum, dere, a. 3. (ex et trudo). Part. *Extrusus* 1. et 3. — Extrudo est extra trudo, per vim expello, compello aliquem celeriter proficisci, quadam vi et veluti manu adhibita. ¶ 1. Stricto sensu de hominibus. *Plaut.* *Aulul.* 1. 1. 5. Me extrusisti ex aedibus. et 31. Decies die uno saepe extrudit aedibus. *Ter.* *Eun.* 4. 5. 11. Extrudere aliquem foras. *Id.* *Hecyr.* 1. 2. 98. Eo invitum Pamphilum extrusit pater. *Cic.* 7. *Verr.* 15. 38. Domo aliquem extrudere. *Id.* 2. *Orat.* 58. 234. Non nimis liberale hospitium meum dices; nam te in viam, simulac perpaucum gustaris, extrudam et ejiciam. *Id.* 10. *Phil.* 5. 10. Extrudi a senatu in Macedoniam. *Cf. eumd.* 16. *Att.* 2. 4. *Id.* 14. *Fam.* 6. Pollicem, si non est profectus, quamprimum fac extrudas. *Adde eumd.* 1. *ad Brut.* 14. *Tac. Agric.* 33. A Intebri suis extrusi hostes. ¶ 2. Latiori sensu de inanimis. *Lucret.* 6. 693. Extruditque (Aetra) simul mirando pondere saxa. *Cæs.* 3. *E. G.* 12. Mare aggere ac molibus extrudere. *Mela* 7. 9. Euboea ad meridiem promontorium Gereston et Capharea extrudit. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 10. Multa fidem promissa levant, ubi plenius aequo Laudat venales, qui vult extrudere, merces. *h. e.* cupido vendere, et quasi invitit emptoribus distrahere. ¶ 3. De abstractis. *Lucret.* 3. 978. Cedit enim rerum novitate extrusa vetustas.

EXTRUO, F. EXSTRUO.

EXTRUSUS, a, um, F. EXTRUDO.

EXTUBERASCO, is, ere, n. 3. idem quod extubero. Part. *Extuberascens* apud *Jul.* *Val. res gest.* *Alex. M.* (edente *A. Mai*) 1. 29. Eminentias quinque, quibus in caetero aequore extuberascantibus decus urbis est maximum.

EXTUBERATIO, onis, f. 3. caro ex morbida causa alibi in corpore excrescens. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 9. 45. (104). Luxatis imponitur sal cum farina et melle: item extuberationibus.

EXTUBERO, as, avi, atum, are, 1. (ex et tuber). Part. *Extuberans* sub A; *Extuberatus* sub B. — Extuberare est verbum A) Neutrum, et B) Activum vel causativum.

A) Neutrum: inore extubero est intumescere, excresco. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 16. 56. (96). Radice foliosa, ex qua media veluti malum extuberat. *Id.* 37. *ibid.* 8. 33. (110). Gemma oculi figura extuberans.

B) Active ponitur pro tumescere facio. *Seneca* 6. *Quaest. nat.* 4. Deseri montes, subrigit plana, valles extuberat. *Ammian.* 22. 15. Aviditate nimia extuberat venter. *Id.* 23. 10. Extuberato capite perlis se fertur successione prunarum immeasa. *Cf. Cassiod.* 7. *Hist. Eccl.* 6. *Solin.* 27. circa med. Enormi corpulentia extuberatus.

EXTULO, is, dicebant antiqui pro extra fero. Itaque legunt nonnulli in *Plaut.* *Most.* 1. 2. 41. Extulunt, parant sedulo, etc. Alii *extolunt*.

EXTUMEO, es, ere, n. 2. tumeo, vel valde tumeo. *Plaut.* *Truc.* 1. 2. 97. Uterum illi numquam extumere sensi.

EXTUMESCO, is, ere, n. 3. idem quod extumeo.

I.) Proprie. Occurrit tantum Part. *Extumescens* apud *Plin.* 37. *Hist. nat.* 5. 18. (89). Smaragdus extumescens. *Codices fere omnes ita leg.; at Bamberg. habet intumescens, quam lectionem Sillig. in textum recepit.*

II.) Translate. *Donatus de Iraq. et com. ante med.* Terentianae fabulae eo sunt temperamento, ut neque extumescant ad tragicam celsitudinem, neque abjiciantur ad mimicam vilitatem.

EXTUMIDUS, a, um, adject. idem ac tumidus. *Varro* 1. *R. R.* 51. 1. Aream potissimum rotundam, et mediam paullo extumidam.

EX TUNC, adverb. ex illo tempore. *Apul.* 7. *Met.* Ex tunc pœnae reservatus. Alii melius leg. *Extremæ pœnae*. Addunt quidam locum *Val. Mac.* 1. 5. *in fin.*, sed ibi et *tunc* est legendum. Occurrit tamen apud *Fulgat.* *interpr. Psalm.* 75. 8. et 92. 2., *Esai.* 16. 13. et alibi.

EXTUNDO, tundis, tundi, tumum, tundere, a. 3. (ex et tundo). Part. *Extundendus* II. 1. — Extundere, ἐκκένω, occurrit tantum apud Poetas vel antiqui et serioris aevi scriptores, numquam vero apud *Cic.* et *Cæs.*; et est tundendo expellere, excutere (It. *cacciar fuori battendo*; Fr. *faire sortir en frappant*; Hisp. *sacar à fuerza cascando*, *golpear*).

do; Germ. *herauschlagen*, - *treiben*; Angl. *to beat*, *hammer*, or *force out*).

I.) Proprie. *Phædr.* 1. 21. calcibus frontem extudit. *Al. leg. exterit. Seneca* 5. *Controv.* 33. Alium distorquet, alium delumbat, alterius deminutas scapulas in deformem tuber extundit. *Cels.* 4. 4. n. 5. Frequens tussis sanguinem quoque extundit. Huc referri potest et illud *Auct. Paneg. ad Pis.* 164. Mo dulce melos Nereius extudit heros Pollice, terribilis quo Pellias ibat in hostem. h. e. chelyn pulsando elicuit sonum.

II.) Translate. ¶ 1. Quum de bonis agitur — a) Sumitur pro tundendo, hoc est precibus instando, aut alla quampiam ratione obtinere, extorquere ab invito, *ottenere a stento, cavare a forza di preghiare, per importunità.* — Cum Accusativo rei, quæ obicitur. *Plaut. Most.* 1. 3. 63. Eumdem animum oportet nunc mihi esse gratum, ut impetravi, atque olim, priusquam id extudi, quum illi subblan-diebatur. *Sueton. Vesp.* 2. Latum clavum diu aversatus est, nec, ut tandem appeteret, compelli, nisi a matre, potuit. Ea demum extudit magis convicio, quam precibus vel auctoritate. — Sequentem part. *ut. Val. Max.* 1. 4. n. 4. Corvi duo in os ejus adversum, velut iter impediendes, advolaverunt; visque extuderunt, ut domum rediret. *Id.* 5. 2. n. 10. Perseveranti postulatione extuderunt, ut etc. — Cum Accusativo personæ. *Quintil.* 1. 3. 6. Quosdam continet metus, quosdam debilitat: aitos continuatio extudit, in aliis plus impetus facit. h. e. extorquet, exprimit ab iis, ut litteras addiscent. — b) Item pro excutere invenienti causa, studiosè querere, expiscari, excogitare, *trovar fuori.* *Virg.* 4. G. 315. Quis deus hanc, Musæ, quis nobis extudit artem? *Id. ibid.* 326. hanc vitæ mortalis honorem, Quem mihi vix frugum et pecudum custodia solers Omnia tentanti extuderat etc. h. e. pepererat, comparaverat. *Gell.* 17. 20. Eloquentiæ unius extunden-dæ gratia Athenas venisse. h. e. acquirendæ, addis-cendæ. Huc pertinet et illud *Tac. Dial.* de orat. 9. Ut quum toto anno, per omnes dies, magna no-tetium parte, unum librum extudit et elucubravit, rogare ultro cogatur, ut sint qui dignetur audire. h. e. moliendo fecit, confecit: nos *Venetii* vulgo di-fimus *ha buitato fuori.* ¶ 2. Quum de malis agitur, extundere est expellere. *Horat.* 2. Sat. 2. 14. Quum labor extuderit fastidia. *Bentley* perperam extulerit legit.

EXTURBATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXTURBO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et turbo). Part. *Exturbans* et *Exturbatus* I.; *Exturbandus* II. — Exturbare, ἐξωρθεω, ἐξβάλλω, est per vim ejicere, expellere, excutere (li. cacciar fuori, scacciare; Fr. *faire sortir de force, repousser, chasser, bannir*; Hisp. *echar fuera, rempujar*; Germ. *stür-misch herausreiben, verstossen, verjagen*; Angl. *to drive or thrust out*).

I.) Proprie. — a) Cum Accusativo personæ et — Ablativo loci cum præpos. ex. *Plaut. Trin.* 1. 2. 100. et 2. 4. 200. Eum, nos, exturbasti ex ædibus. *Cic. Sull.* 25. 74. Exturbare homines e possessionibus. *Id. Mur.* 22. 45. hominem e civitate. *Id.* 2. leg. Agr. 31. 84. Exturbare et expellere plebem ex agris. Cf. *eumd. Cluent.* 5. 14. Expulsa atque extur-bata filia, et *Id. Quinct.* 15. 49. Exturbare quempiam ex numero virorum. — Cum Ablativo loci sine præpos. *Plaut. Trin.* 3. 3. 76. Cunctos exturba ædibus. *Accius* apud *Non. p.* 14. 27. *Merc.* Extorris regno, exturbatus mari. *Cic.* 6. *Ferr.* 30. 67. Antiochus præceps provinciæ exturbatus. *Id. Rosc. Am.* 8. 23. Nudum eiecit domo, atque focus patris diis-que penatibus præcipitem *Sextum* exturbat. *Id. Quinct.* 31. 95. Exturbati fortunæ omnibus. h. e. spoliari. — Absolute. *Plaut. Trin.* 4. 3. 77. Nos exturbavit foras. Cf. *Ovid.* 15. *Met.* 175. cæde nefanda Exturbare animas. h. e. ex corporibus ejicere. — b) De inanimis. *Plaut. Pan.* 1. 2. 168. Non ego homo triobolus sum, nisi ego illi mastigie exturbo oculos atque dentes. *Caull.* 64. 108. Pinus radicitus exturbata. *Ascon. argum. Mltonianæ* p. 33. *Basil.* Milo exturbari tabernam jussit. h. e. dejici, everti, *butter giù le porte.* At *Madvigius* enimque sæculus *Bailer.* rectius leg. *Clodium vulneratum* exturbari taberna jussit. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 10. 42. (109). Radix ex vino pota calculos quoque exturbat. *Sil. It.* 16. 482. Ocius offusis nervo exturbante sagittis.

II.) Translate. *Plaut. Curc.* 2. 1. 8. Auscultes mihi atque istam exturbes ex animo ægritudine. Sic *Justin.* 14. 3. Exturbare ex animo facti memoriam. *Tac.* 11. *Ann.* 12. Messaliam in Silium ita exarserat, ut Juniam matrimonio ejus exturbaret, vacuoque adultero potiretur. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 4. 4. Multa convenerunt, quæ mentem exturbarent meam. h. e. de statu dejicerent. *Brutus* apud *Cic.* 1. ad *Brut.* 16. sub fin. Cicero judicium suum tanta firmitate ac magnitudine direxit in exturbando Antonio. *Plaut. Most.* 4. 3. 38. si. Numquid Tranio turbavit? *Tr.* Immo exturbavit omnia. *Stat.* 1. *Theb.* 441. Exturbare odils tranquilla silentia noctis. *Forcellinus* postrema hæc duo loca singulari paragrapho distinxit, et exturbare interpretatus est valde turbare, miscere, perturbare, *mettere in confusione.*

EXTUSSIO vel extussio, is, tum, ire, a. 4. (ex et tussio). Part. *Extussiens* et *Extussitus.* — Extussio est tussione aliquid ejicere. *Cels.* 2. 8. a med. Vomica excitat, sic ut extussiat. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 3. 35. (72). Sanguinem ejicientibus, et suppurata extussentibus. *Cæc. Aurel.* 2. *Acut.* 16. Singula etiam extussio de pulmone venire manifestum est. *Id.* 5. *Tard.* 10. Quo liquida et purulenta etussiantur.

EXUBÉRANS, antis. *V. EXUBERO.*

EXUBÉRANTIA, æ, f. 1. exuberatio. *Gell.* 2. 26. Phœniceus color exuberantiam splendoremque significat raboris. *Id.* in titulo c. 7. l. 8. Exuberantia memoriæ.

EXUBÉRATIO, ōnis, f. 3. abundantia. *Vitruv.* 1. 4. Exuberantibus, aut defectivibus laborare. *Theod. Priscian.* 4. ad fin. p. 317. ed. *Alf.* Atque ex ipsa (felis) exuberatione facta, aliud ad vesicum, aliud ad oculos, aliud ad superficiem totius corporis effundit.

EXUBĒRO, as, are, 1. (ex et ubero). Part. *Exuberans* sub A; *Exuberandus* sub B. — Exuberare est A) Neutrum, et B) Activum, sed raro admodum.

A) Neutrorum more exuberare est superabundo. *Virg.* 2. G. 516. pomisque exuberat arbor, et 1. *ibid.* 191. luxuria foliorum exuberat umbra. *Id.* 7. *Æn.* 465. alta spumis exuberat amnis. *Tac. Dial. de orat.* 30. Ex multa eruditione, ex pluribus artibus exundat et exuberat eloquentia. *Colum. præc.* 24. In Asia Mysiaque densa et glutinosa terra maxime exuberat. *Sueton. Cal.* 40. Lucrum exuberat. *Val. Flacc.* 3. 234. sanguis exuberat ulna. h. e. abunde exit. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 103. 106. (228). Fons incre-scens ad medium noctis exuberat, ab eo rursus sensim deficit. *Gell.* 7. 22. Luxuriare et exuberare. — Hinc Part. præes.

Exuberans, antis, adjective quoque usurpatur, unde *Sup. Exuberantissimus*, et est uberius abundans. *Pacuvius* apud *Varron.* 7. L. L. 18. *Müll.* Calydonia altria terra exuberantium virum h. e. multorum: vel fortium, magnorum, illustrium, virtute exuberantium. At *Müllerus* pro *exuberantium* rectius legit *exuperantium*, h. e. exsuperantium: *V. Exsuperans* in fin. v. *EXSUPERO.* *Gell.* 3. 9. Vigoreque et colore exuberantissimo. *Lactant.* 4. 29. Fons exuberans.

B) Active raro admodum occurrit. *Colum.* 2. R. R. 16. 2. Materiam meliorem vindemiis exuberandis, h. e. vindemiis uberibus reddendis. *Id.* 9. *ibid.* 4. 5. Quæ favorum ceras exuberant. h. e. uberes reddunt.

EXUCCUS. *V. EXSUCCUS.*

EXUCTUS. *V. EXSUCTUS.*

EXUDO. *V. EXSUDO* et *ESUDATUS.*

EXUNGO. *V. EXSUGO.*

EXUL cum derivatis. *V. EXSUL.*

EXULCĒRATIO, ōnis, f. 3. plaga.

I.) Proprie. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 3. 8. (17). Et interaneorum vesicarumque exulcerationibus. *Cels.* 4. 22. Si nulla exulceratio est.

II.) Translate. *Seneca Consol. ad Helv.* 4. Verebar, ne hæc non consolatio, sed exulceratio esset. h. e. doloris renovatio.

EXULCĒRATORIUS, a, um, adject. exulcerandi vim habens. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 7. 64. (126). Exulceratoria medicamenta.

EXULCĒRATRIX, icis, f. 3. quæ exulcerat. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 80. (105). Vis ei septica et exulceratrix.

EXULCĒRATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXULCĒRO, as, avi, atum, are, a. 1. (ex et ulcus). Part. *Exulceratus* I. et II.; *Exulcerandus* I. — Exulcerare est ulcus inducere.

I.) Proprie. *Varro* 2. R. R. 9. 14. de canib. Perungunt aures et inter digitos, quod musca et ricini et pulices solent ea exulcerare. *Cels.* 3. 21. a med. Ferramentis candentibus venter exulcerandus est. *Id.* 4. 16. Cutis exulcerata. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 90. (112). Polyanthemum caustica vi exulcerat cicatrices. *Id.* 28. *ibid.* 13. 54. (196). Exulceratus stomachus. *Id.* 23. *ibid.* 2. 32. (66). Fax aceti panos discutit nondum exulceratos. *Colum.* 7. R. R. 9. 5. Exulcerare vulvas. — Absolute. *Cels.* 4. 15. Omnis agitatio exulcerat.

II.) Translate. *Cic.* 2. *Orat.* 75. 303. Cur aut adversariorum adjuncta confirmant, aut ea, quæ sanare nequeunt, exulcerant? *Id. Brut.* 42. 156. Ut ea non modo non exulcerare vestram gratiam, sed etiam conciliare videatur. Cf. *Plin.* 1. Ep. 12. Exulcerare dolorem. *Rursus Cic. Dom.* 11. 28. Tot suspitionibus rectorum hominum et scelere exulceratus. *Id. Deiot.* 3. 8. Ut in exulcerato animo facile fictum crimen insideret. *Id.* 1. *Fam.* 1. 4. Ut in rebus ab ipso rege et ab intimis Pompeji clam exulceratis, deinde palam a consularibus exagitatis et in summam invidiam adductis; ita versamur. *Liv.* 19. 14. Ira exulceratos ignominia stimulat animos. *Petron. Satyr.* 111. Cetera, quibus exulceratæ mentes ad sanitatem revocantur. h. e. ægræ, afflictæ, mærentes.

EXULO. *V. EXSULO.*

EXULTO cum derivatis. *V. EXSULTO.*

EXULŪLATUS, a, um. *V. voc. seq.*

EXULŪLO, as, avi, atum, are, n. 1. (ex et ululo). Part. *Exululans* sub init.; *Exululatus* in fin. — Exululo est valde ululo. *Ovid.* 1. *Met.* 233. nactusque silentia ruris Exululat, frustra que loqui conatur. *Val. Flacc.* 3. 171. Sic genitrix, similique implet soror omnia questu Exululans. *Sil. It.* 12. 598. sparsaque solutis Crinibus exululant matres. — Hinc part. præter.

Exululatus, a, um, ¶ 1. Deponentis forma est qui exululat. *Ovid.* 4. *Trist.* 1. 41. Usque saum Bacchis non sentit saucia vulnus, Dum stupet Edonis exululata jugis. ¶ 2. Passive est ululando clamatus. *Ovid.* 1. *Art. am.* 507. Ista jube faciant, quorum Cybeleia mater Concinitur, Phrygiis exululata modis.

EXUNCTUS, a, um. *V. EXUNGO.*

EXUNDANTIA, æ, f. 1. exundatio, superfluentia. *Ambros.* 2. *Hexæm.* 1. In quo (die) conditum caelum, terram creatam, aquarum exundantiam, circumfusum aerem — cognovimus.

EXUNDATIO, ōnis, f. 3. superfluentia. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 3. 13. (37). Nisi exundatione fluminum invento semine a Tiaris.

EXUNDO, as, avi, are, a. (ex et undo). Part. *Exundans* sub A. II. — Exundare occurrit A) Neutrorum more, et B) Active.

A) Neutrorum more exundare est extra undare, abunde fluere.

1.) Proprie usurpatur de liquidis. *Colum.* 8. R. R. 17. 6. Rivis, per quos exundat piscina, præstantur ænei cancelli. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 103. 106. (229). Fons a tertia noctis hora in sextam exundat. *Seneca Agamem.* 222. Alto sanguine exundans solum, et 903. Trunco cruor exundat. *Tac. Germ.* 45. Tura balsamæque in proximum mare labuntur, ac vi tempestatis in proxima litora exundant. h. e. fluunt, feruntur, exeunt in litus.

II.) Translate. *Juvenal.* 10. 119. Exundans ingenii fons. Cf. *Sil. It.* 14. 62. Exundat flammaram torrens. *Tac. Dial. de orat.* 30. Exundat et exuberat eloquentia. *Seneca Oedip.* 924. Mersus alte magnus exundat dolor, et *Med.* 492. Exundat furor. *Senec.* 1. *Ira* 7. Temperare iram: coque detracto, quod exundat, ad salutarem modum cogere. *Sil. It.* 3. 314. In Lybiam dirum fluxisse cruorem: Inde Medusæis terram exundasse chelydris. *Id.* 5. 456. Spiritus exundans persilavit campum. h. e. morientis anima exiens. *Stat.* 12. *Theb.* 431. exundant diviso vertice flammæ.

B) Active, seu cum Accusativo. *Sil. It.* 2. 630. densum qua turbine nigro Exundat fumum piceus caligine vertex. *Al. leg.* Exundat fumans.

EXUNGO, ungis, unctum, ungere, a. 3. (ex et ungo). Part. *Exunctus.* — Exungo est valde ungo.

Plaut. Rud. 2. 7. 21. Eluas tu, an exungare, ciccum non interdum. *Id. Trin.* 2. 4. 5. Quid factum est eo (argento)? Comesum, expotum, exunctum, elotum in balneis. h. e. unguentis emendis absumptum.

EXUNGUIS, e, adject. qui ungue caret. *Tertull. Pall.* 5. Muræna bestia edentula et exunguis et excornis.

EXUNGÜLO, as, ari, are, n. 1. (ex et ungula) unguis amittit. *Veget.* 3. *Peterin.* 57. 1. *Schneid.* Si exungulaverit jumentum. — Active pro unguis auferre affertur locus ex *Plaut. Truc.* 2. 2. 57., sed ibi legendum est *sexungula*, quam vocem V. suo loco.

EXÜO, üis, üi, ütum, üere, a. 3. Quod ad etymon attinet, juxta *Forcellinum* est ab *ἐξῶν*, quasi *exedo*, ut *Voss.* docet et probat *Cellar.* (confirmatque vox *Exdatus* pro *exutus* apud *Paul. Diac.*; V. **EXDUTES**): opponitur autem τῷ *induo*, quod ab *ἐξῶν* subeo. Sunt, qui minus recte ab *ex* et suo ducunt, et *exsuo* scribunt. — Part. *Exuens* II. 2.; *Exutus* I., II. 1. et 2.; *Exuendus* II. 2. — *Exuere*, ἀποδιδόναι, *ἐξῶν*, est indumenta, aut quiddam aliud corpori adherens detrahere, aut deponere, spoliare (It. *spoliare*; Fr. *dépouiller*; Hisp. *despojar*; Germ. *ausziehen*, *abziehen*, *abthun*, *entblößen*; Angl. *to strip off*, *put off*).

1.) Proprie occurrit — a) Cum Accusativo vestis, vel rei, quæ exiit, cum addito interdum Ablativo vel etiam Dativo ejus, et quo exiit. *Plaut. Men.* 1. 3. 16. Si non saltas, exue igitur scil. pallam. *Lucret.* 4. 59. quum lubrica scipens Exiit in spinis vestem. *Apul.* 4. *Met.* Exuere manticam humero. *Ovid.* 2. *Met.* 419. pharetram humero. Poetico *Stat.* 9. *Theb.* 297. Sed miseratur equum, magnoque a vulnere telum Exiit. h. e. extrahit, educit, *tira fuori*, *cava*. Sic *Id.* *ibid.* 76. Exuere vagina ensem. *snudare il ferro*. *Ovid. Heroid.* 13. 147. clipeum alicui. *Id.* *ibid.* 7. 773. jamdudum vincula pugnat Exuere ipse sibi. *Liv.* 35. 17. jugum. *Virg.* 1. *Æn.* 693. Amor exiit alas. *Id.* 5. *ibid.* 429. Trojanos exue castus. Huc referri potest et illud *Ovid.* 9. *Met.* 52. Exuere amplexus. *sbrigarisi*, *cavarsi*, *liberarsi*. — b) Cum Accusativo membrorum vel personæ, quæ exuuntur, addito sæpe Ablativo vestis vel rei, quæ exuuntur. *Horat. Epod.* 17. 15. Setosa duris exuere pellibus membra. *Virg.* 5. *Æn.* 429. Et magnos membrorum artus, magna ossa lacertosis Exiit. *Id.* 2. *ibid.* 153. Sustulit exutas vinculis ad sidera palmas. *Martial.* 14. 109. Exuere digitos scil. oculis. *Sueton. Ner.* 32. Vestis alicquem exuere. *Martial.* 10. 4. Exutus puer penulis labentibus. h. e. *Icarus*. Huc referri potest et illud *Ovid. Medic. faciei* 54. hordea Exue de palea tegminibusque suis. *netta*, *purga*, *spaglia*. Item illud *Martial.* 10. 60. mensas et operlos exiit orbes. h. e. *detrahi*, *scopri*. Ceterum *Cic.* 7. *Ferr.* 58. 151. Exuere se ex laqueis. *Liv.* 34. 12. se jugo. — Passive et Græca constructione. *Virg.* 4. *Æn.* 518. Uuum exuta pedem vincis. *Ovid.* 7. *Met.* 317. minuuntur corporis artus, Cornaque exiit necnon cum cornibus annos. *Stat.* 11. *Theb.* 460. vitis exuta comam. *Id.* 9. *ibid.* 163. Exutus canos lacero diademate crines. — Insignis est hypallage in illo *Ovid. Heroid.* 9. 111. hirsuti costas exuta leonis Aspera texerunt vellera molle latus. h. e. vellera detracta costas leonis. Usitata hypallage erat, *costæ exuta vellera*.

II.) Translate. ¶ 1. Usurpat de personis pro spoliare, private; et occurrit — a) Cum Accusativo personæ et Ablativo rei. *Cæs.* 3. *B. G.* 6. Omnibus hostium copiis fuis armisque exutis se in castra recipient. Sic *Sall. Jug.* 93.; *Liv.* 34. 28.; et *Virg.* 11. *Æn.* 395. Exuere hostem armis. *Cæs.* 7. *B. G.* 14. et 42.; et *Curt.* 4. 15. hostem impedimentis. *Sall. fragm. epist. Mithrid.* classe. *Liv.* 31. 42., 41. 3. et 41. 12.; et *Vellej.* 1. 9. 4. hostem castris. *Flor.* 3. 1. Hostis exutus arribus. *Tac.* 13. *Ann.* 39. Exuere hostem sedibus. *cacciarlo dal suo passe*. *Id.* 14. *ibid.* 31. aliquem avitis bonis. *Sueton. Gramm.* 11. Exutus patrimonio. *Tac.* 16. *Ann.* 33. Omnibus fortibus exutus. *Sall. fragm. in orat. Lepid.* Exutus imperio, gloria. Cf. *Stat.* 4. *Sily.* 3. 50. Illi cedant nemus exuuntque montes. h. e. spoliant arboribus. — Illud quoque elegantier translatum est *Liv.* 2. 23. Primo se agro paterno avitque exuisse, deinde fortunis aliis. h. e. dividendo agro æris alieni causa. — b) Absolute. *Tac.* 1. *Ann.* 2.

Pompejus apud Siciliam oppressus exuloque Lepido, interfecto Antonio. h. e. Lepido spoliato auctoritate et potentia. ¶ 2. De re et est deponere, abjicere, removere, *deporre*, *spogliarsi*, *rimuovere*; et occurrit. — a) Cum Accusativo rei, quæ abjicitur. *Cic. Ligar.* 5. 114. Si clamare capisses, Cæsar, cave ignoscas, cave te fratrum miseretur: nonne omnem humanitatem exuisses? Sic *Id.* 13. *Att.* 2. 1. Sed jam ad ista obdurimus et humanitatem omnem exulimus. *Seneca Ep.* 90. a *med.* Sapientia vanitatem exiit mentibus. h. e. removel, detrahit, expellit. Cf. *Juvenal.* 13. 188. Paullatim vitia atque errores exiit omnes Prima docens rectum sapientia. *Ovid.* 14. *Met.* 777. Exuere animam. *morire*. Cf. *Phin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (139). Herculem ab Cæta monte Doridos exuta mortaliitate consensu deorum in caelum euntem. *Sillig.* ex Codice Bamberg. et aliis leg. *exusia*, quod placet. *Juvenal.* 11. 188. ante meum, quidquid dolet, exue limen. *Quintil.* 12. 10. 76. Illum exuant mentium colorem. *Virg.* 2. *G.* 51. Exuere silvestrem animum. *Ovid.* 3. *Amor.* 4. 43. vultus severos. *Id.* 3. *Fast.* 281. feritatem. *Liv.* 27. 8. mores antiquos. *Id.* 34. 7. ad fin. servitutem. *Ovid.* 2. *Art. am.* 241. fastus. *Id.* 1. *Met.* 622. metum omnem. *Martial.* 10. 30. curas. *Petron.* *Satyr.* 122. in *carm.* moras omnes. *togliere ogni indugio*. *Tac.* 6. *Ann.* 25. vitia. *Virg.* 4. *Æn.* 319. exue mentem. *deponi il pensiero*. *Sil.* 11. 7. 406. mente monita. *Tac.* 3. *Ann.* 17. Exuta dignitas. *Id.* 12. *ibid.* 14. Exuendam ad fidem hostes emercari. *per mutar casacca*. *Id.* 1. *ibid.* 75. virtutes. *Id.* 6. *ibid.* 8. amicitiam alicuius. *Id.* 3. *Hist.* 5. jus fasque. *Id.* 13. *Ann.* 13. obsequium in matrem. *Id.* 11. *Ann.* 19. jussa. *disobbedire*. *Id.* 4. *ibid.* 72. pacem. *romper la pace*. *Id.* 6. *ibid.* 43. pacta. non istare ad paltulo. *Id.* 13. *ibid.* 44. promissa. *manicar di parola*. *Id.* 5. *Hist.* 5. patriam. *scordarsi*, *deporre ogni affetto della patria*. *Cic.* 5. *Fin.* 12. 35. Fagere plane se ipse, et hominem ex homine exuens, naturam odisse videatur. *Tac.* 14. *Ann.* 52. Finiam Neronis puritatem et robur juvenæ adesse. Exueret magistrum sails amplis doctoribus instructus. *lasciasse da parte*, *non badasse*. — b) Passive cum Accusativo more Græcorum. *Martial.* 5. 7. exuta est veterem nova Roma senectam. *Sil.* 11. 6. 100. Exutus senium. *Id.* 5. 15. castumque exuta pudorem. h. e. quæ abiecit. — c) Sequentem infinitum. *Cic.* 3. *Nat. D.* 3. 7. Mibi quidem ex animo exui non potest, esse deos. *non mi si può cavar di testa*, *che non si diamo dei*. Sic plerique leg. ex conjectura; *Forcellinus* vero *exuri*, quod translatum sit pro delere, tollere. ¶ 3. Interdum ponitur pro liberare. *Cic.* 5. *Tusc.* 25. 70. Mens exuta vitis. *Plerique tamen aliter legunt. Seneca Ep.* 11. Exuere se omnibus vitis.

EXURDO. V. **EXSURDO**.

EXURGEO, es, ere, a. 2. exprimo, elicio: ductum a sponsia, quæ ut humorum reddit, urgetur et comprimitur. *Plaut. Rud.* 4. 3. 69. Ego te, illidem quasi penicillus novus exurgeri solet, exurgeo quidquid humoris tibi est. *Cato R. R.* 156. In linteum exurgeto succum. *At. et ipse Schneider. leg.* *exurgeto*. V. **EXSUGO**.

EXURGO. V. **EXSURGO**.

EXÜRO, üris, üssi, üstum, ürere, a. 3. (ex et üro). Part. *Exuens* II.; *Exustus* II. 1. et 2.; *Exusturus* II. 1. — *Eurere*, *κατακαίω*, est idem quod urere, aut valde et ex omni parte urere, perurere (It. *abbruciare intieramente*; Fr. *brûler complètement*, *embraser*, *incendier*; Hisp. *quemar*, *abrasar totalmente*; Germ. *zu Ende* -, *völlig verbrennen*; Angl. *to burn*, *set on fire*).

1.) Proprie. *Cic.* 3. *Ferr.* 27. 70. Domi suæ vivus exustus est. *Id. pro leg. Manil.* 2. 5. Exurere vicos complures. *Auct. B. Afr.* 26. Villas exuri, agros vastari, pecus diripi. *Virg.* 1. *Æn.* 43. Exurere classem Argivum.

II.) Impropric. ¶ 1. Ponitur pro exsiccare, torrere, inflammare, *disseccare*, *scottare*, *inflammare*, *riscaldare*. *Sall. Jug.* 19. Loca exusta solis ardoribus. *disseccati*, *inariditi*. *Virg.* 3. *G.* 492. Exusta palus. *seccata*. *Phædr.* 1. 6. Sol omnes unus exurit lacus. *secca*. *Virg.* 1. *G.* 107. Exustus ager. *Lucret.* 5. 411. torrentes auræ exurunt res. *Colum.* 7. *R. R.* 8. 5. Sole exustus caseus. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 11. 8. (52). Sol exusturus terras. *Id.* 17. *ibid.* 9. 7. (56). Hæc omnia segetem exurunt. *Curt.* 4. 7. Fervido

solo exurente vestigia. *scottava*. Sic *Tibull.* 2. 3. 9. Nec quereret, quod sol graciles exureret arius. et *Plin.* 30. *Hist. nat.* 4. 9. (27). Si ferventia ex intus exusserint. et *Sil.* 11. 5. 606. Clausus ubi exusto liquor indignatur aeno. h. e. ferventi. ¶ 2. Metaphora sumpta a sup. par. 1., ponitur pro consumere, ad nihilum redigere. *Virg.* 6. *Æn.* 742. aliis sub gurgite vasto Infernum cluunt scelus aut exurit igni. *Cic. Brut.* 4. 16. Sic omnis felis repressus, exustusque flos siti veteris ubertatis exaruit. *Curt.* 1. 10. *ext.* Vim veneni tale esse constat, ut ferrum quoque exurat. *corroda*, *consumi*. *Annian.* 24. 1. *Petrus* Italiani bellis savissimis exuens. — NB. De loco *Cic.* 3. *Nat. D.* 3. 7., V. **EXUO** II. 2. c. ¶ 2. Metaphora sumpta a super. paragr. II. 1., ponitur pro accendere, urere: ad rem *Petron. Satyr.* 121. *in carm.* nec enim minor ira rebellat Pectore in hoc, leviorve exurit flamma medullas. h. e. stimulat, ad forem incitat. *Tibull.* 4. 2. 5. Illius ex oculis, quum vult exurere divos, Accendit geminas lampadas acer Amor. h. e. amore accendere. *Lucret.* 3. 931. Quod siliis exurat miseros atque arida torreat. Sic *Curt.* 4. 16. Siliis exurit fatigatos. *Seneca Agamemn.* 685. Magis exurunt, quos secreta laceraur curæ. h. e. pungunt, angunt. *Sil.* 11. 8. 273. quos plurima passos Tertius exurit lacrimosis casibus annos. *molestia*, *travaglia*, *strazia*, *maltratta*.

EXUSCITO. V. **EXSUSCITO**.

EXUSTIO, ñnis, f. 3. ustio. *Cic.* 6. *de republ.* 21. Propter eluviones exustionesque terrarum. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 24. 37. (223). Exustio solis. *Vulgat. interpr.* *Esai.* 64. 2. et 11. Exustio ignis.

EXÜTUS, a, um. V. **EXUO**.

EXUVIÆ, ærom, f. plur. 1. *Exuvium*, üi, n. 2. singulari, quod ponitur a quibusdam Lexicographis, caret adhuc idoneo Latino auctore. — Hoc nomen singulari numero omnino caret. — *Exuviae*, *ἐξούρια*, sunt vestes aliudve corpori adherens, quo quis se exiit; ab *exuendo*, ut *Paul. Diac.* p. 81. 1. *Müll.* docet (It. *spoglie*; Fr. *dépouilles*; Hisp. *despojo*; Germ. *was vom Körper abgezogen*, *abgenommen wird*, *Kleidung*, *Rüstung*, *Waffen* etc.; Angl. *clothes put off or left*). Occurrit ¶ 1. Generalit. — a) De hominibus et diis. *Plaut. Men.* 1. 3. 9. Induviae tuæ atque uxoris exuviae. h. e. vestis surrepta a Menechmo uxori et amicæ delata. Sic apud *eumd.* *ibid.* v. 13. Exuvias facere. h. e. se spoliare ad amicum vestiendam. *Virg.* 8. *Ecl.* 91. Hæc olim exuvias mihi perfidas ille reliquit. *Id.* 4. *Æn.* 496. pyram Erige et arma viri, thalamo quæ fixa reliquit Impius, exuviasque omnes — super imponas. *Festus* p. 364. 10. *Müll.* Tensam ait vocari Sinius Capito vehiculum, quo exuviae deorum hideris Circensibus in circum ad pulvinarum vehuntur. h. e. ornamenta, insignia deorum. Adde *Paul. Diac.* p. 365. 1. Sic *Sueton. Aug.* 94. Nam fulmine et septimo exuviasque Jovis. — b) Dicuntur et de pelle quomodocumque detracta animalibus. *Virg.* 2. *Æn.* 473. *de angui pellam exuente*. Quam positus novus exuviis nitidasque juvenæ etc. *scaglia*. *Acris* apud *Von. p.* 458. 13. *Merc.* Tunc perudum exuvias lævo pietas lateri accommodant. *Virg.* 9. *Æn.* 397. pellem horrentisque leonis Exuvias. *Id.* 11. *ibid.* 577. Tigridis exuviae. *Val. Flacc.* 6. 49. et 8. 65. Exuviae sacrae pecudis. h. e. vellus aureum. *Id.* *ibid.* 358. bovis exuvias multo frangere olivo. *cojame*. Festive *Plaut. Most.* 4. 1. 26. lora ex corio bubulo, quibus exduuntur servi, exuvias bubulas vocat. — c) *Exuviae verticis* apud *Catull.* 66. 62., et *capitis* apud *Senec. Hippol.* 1184. sunt capilli. ¶ 2. Specialit. ac sæpe de iis, quæ victo detrahuntur hosti, ut arma, vestes, ceteraque spolia omnia, *λαφυρα*, *εὐρα*. *Virg.* 2. *Æn.* 274. quantum multatis ab illo Hectore, qui redit exuvias indutus Achilles. *Id.* 10. *ibid.* 423. Hæc arma exuviasque viri tua quærens habebit. *Tibull.* 4. 1. 54. Ut domus hostiles præferat exuvias. *Liv.* 30. 28. Exercitum exuvias non militum tantum, sed etiam imperatorum, portantem. *Juvenal.* 10. 133. Bellorum exuviae. *Cic. pro leg. Manil.* 18. 55. Quum eum locum (h. e. Rostra) nobis majores nostri exuviis nauticis et classium spoliis ornatum reliquissent.

EXVÄPÖRO. V. **EXSUPPÖRO** et **EVAPORO**.

EXVEHO. V. **EVEHO**.

EX VELARIO, m. qui fuit velarius. *Inscript.* apud *Murat.* 861. 4., quæ est apud *Orell.* 3642., quamque V. in **VELARIO**.

EXVELATUS. F. EXSINUATUS.

EXYERRE. F. EVERRE.

EXVERTO, is, ere, a. 3. praevenire, praecipitare.
Plaut. Pœn. 4. 2. 52. Cito homo exverti potest.
Optimi codices habent perverti.

EXVIBRISSO, as, are, a. 1. idem ac vibrisso. *Titinius* apud *Paul. Diac.* p. 370. 2. *Müll.* Si erit tibi cantandum, facito usque exvibrisses. At *Müllerus* divisim legit ex vibrisses.

EX VICARIO, indeclin. qui vicarius fuit. *Inscripti.* apud *Gruter.* 28. 5., quae est apud *Orell.* 2355. *CEJONIUS BYFIUS VOLVSIANUS V. C. ET EX VICARIO ASIAE.* *Ammian.* 22. 11. Gaudentius ille notarius, Julianus quin etiam cum vicario morte perire penall. — In plur. num. *Imp. Honor. et Theodos. Cod. Theod.* 6. 21. 1. Ita ut eorum, qui sunt ex vicariis, dignitate potantur. Adde *ibid.* 1. 1. 5. et *ibid.* 2. 7.

DE LITTERA F

F, indecl. n., vel f. si nomen littera subaudiatur.

a) F littera a *Prisciano* 1. p. 542. et 560 et 569. *Putsch.* inter mutas numeratur, quod vim mutae habeat, tametsi, quia in proferendo a vocali incipit, prolationem habeat semivocalis: a *Diomedes* 2. p. 417. et 419. et aliis inter semivocales. Pronuncianda est non tam flexis labris, ut *ph;* ut *Priscian.* docet *ibid.* p. 543.; hoc enim inter illas differt, quod nostra f minore spiritu exprimitur, quam Graeca ph. Habet autem vim v consonantis vocalibus praeposita, sed aliquando pleneiore: qua de re *Quintil.* 12. 10. 29. Illa, quae est sexta nostrarum, paene non humana voce, vel omnino non voce potius, inter discrimina dentium efflata est: quae, etiam quum vocalem proximam accipit, quassa quodam modo, utique quoties aliquam consonantem frangit, (ut in hoc ipso frangit) multo fit horridior. F. FRANGO.

b) Figuram habet Graeci digammatis: et aliquando pro illo adhibita fuit, ut in DIGAMMA dictum est. Sic in *frango* pro *frago* ab eymo *φραγ* verbi *φραγνυμι*, in *frigus* a *φριγος*, etc.: F. etiam FRIGERE et FRUMEN. — c) Appingi quoque mos erat loco aspirationis, praecipue apud Sabinos et in rustico Romanorum sermone: sic dictum est *circus* pro *hircus* (*Varro* 5. L. L. 97. *Müll.*) et *fasena* pro *harena*; item *fordum*, *trafo*, *vesfo*, *stedus* pro *herdum*, *traho*, *veho*, *haedus* (*Priscian. loc. cit.* p. 580. et *Paul. Diac.* p. 84. 5. *Müll.*) His addo *foctia*, *foctis*, *folus*; *Formite* et similia; quae F. suis locis: et confer *silius* ab *vioc*. Contra pro *finterum* usurpata est aspirata h, ut in *haba* pro *fabā*. (*Fel. Long.* p. 2230. *Putsch.*) Cf. et *Servium* ad *Virg.* 7. *Æn.* 695. et *Scaur. Orthogr.* p. 2252. *Putsch.*

d) Quoniam, ut diximus, littera f sono suo ad Graecum φ proxime accedit (V. *Quintil.* 1. 4. 14.), eam Latini pro Gr. φ usurparunt in voc. *fama*, *fero*, *fuga*, *fur*, *φρηνα*, *φρηνα*, *φρηνα*, *φρηνα*; sed quoties aspirationem significare voluerunt, praecipue in his vocabulis, quae ipsi a Graeca lingua mutati sunt, φ per ph scripserunt. — e) Aliquando f et pro b usurpata est, ut in *siflare* pro *sibilare*, teste *Non.* p. 531. 3. *Merc.* V. si lubet *Lips. de recta rat. pronunc. Lat. ling.* c. 12. Hinc in derivatis aliquando pro b ponitur, ut in *rufus* a *ruber*. Confer et *fei dillus*, *freino* *βορην*, *fascino* *βαρναίω*, etc. — f) Interdum et pro s usurpatur, ut in *sors*, *foris*, *fortuna*, et *sum*, *fui* (obsol. *fuo*). — g) Praepositur vocalibus omnibus. (*fabā*, *ferrum*, *silius*, *forum*, *sumus*), et duabus consonantibus liquidis l et r, ut *flax*, *frigus*. — h) In compositione b, d, s et x per assimilationem in f mutantur, ut in *offero*, *affero*, *differo*, *effero*. — i) In notis Romanorum F saepissime notum significat. In illo tamen L. *Brut.* 48. 17. Festivitate et facetiis C. Julius L. F. et superioribus etc. illud F fratrem significare quidam putant. Nam C. et L. Julius Caesares fratres fuisse, cum ex *Pseudo-Iscon. in oral.* pro *Scauro*, tum et ipso *Cic.* constat 3. *Orat.* 3. 10. Ceterum in *Inscripti* Ionibus F valet *silius*, ut v. f. c. *silius* *ponendum* curavit: v. a. *silio* *amantissimo* etc. Item saepissime valet *facere*, ut v. r. *virus* *ferit*: v. a. *ferit*

monumentum: v. c. *faciendum* *curavit*: v. c. n. *feri* *curavit* *heres*: v. i. *feri* *jussit*: v. e. v. *factum* *esse* *dicitur* *etc.*

FA

FĀBA, ae, f. 1. Scribitur et *haba*: V. supra de littera F sub c. — Quod ad genus nominis attinet, in veteri Calendario apud *Gruter.* 139. legitur in mense Decembr. VINEAS STERC. FABA SERRANTES, MATERIAS DECIENTES, ut *sini faba, orum*, neutr. gen. Sed illud incertae auctoritatis est, praeterim quum in v. FABA s littera facillime omitti potuit a lapidicia s alia sequente. V. tamen FABATUS, ubi in *Gloss. Philox.* habetur *φάβατος κόκκος*, ex quibus verbis patet, sequiori tempore usitatum fuisse etiam apud Graecos *τό φάβα, τοῦ φάβατος*. V. *Ducanqum* in *Glossar. Graecitatis* in V. *Φάβα* — Faba est genus leguminis. *Isid.* 17. *Orig.* 4. Faba, Graeca etymologia, a *vescendo* vocabulum sumpsit *quasi sanga*; *φάγειν* enim Graece comedere dicitur; primum enim homines hoc legumine usi sunt. Ita *Isid.* Sunt vero qui putant, sic esse appellatam a *φάω* *sindo*, inserto digammatē Aeolico, quasi *efflssa*, ex folliculis nempe; quibus inascurit; seu quia grana habet bifariam divisa. Qui accurate de plantis scripserit, putant *fabam* veterum, Graece *κόκκον*, non esse eam, quae a nobis *fava* dicitur, sed aliud legumen fructu rotundo et multo minore, quam nostra est. Hanc autem nostram *phaselum* fuisse dictam. *Viderint* alii (*It. fava*; *Fr. fève*; *Hisp. haba*; *Germ. d. Bohne*; *Angl. a bean*).

I.) Proprie. ¶ 1. De legumine, ut diximus, quod equis praecipue esui praebet. — a) Generatim. *Cato R. R.* 35. *Fabam* in locis validis non calamitosis serito. *Virg. I. G.* 215. Vere fabis satio. Adde *Varron. I. R. R.* 44. 1.; *Colum. 2. R. R.* 10. 5. et 12. 6. et 7. *ibid.* 12. 2.; *Pallad. 2. R. R.* 9. 2., 7. *ibid.* 3. et 12. *ibid.* 1. 1.; et *Veget. 2. Veterin.* 57. 2. *Plin. 18. Hist. nat.* 12. 30. (117). Inter legumina maximum honus fabae, quippe ex qua tentatus sili etiam panis. *Id. 19. ibid.* 3. 15. (40). et 27. *ibid.* 5. 23. (40). Faba fracta aut fresa. *faverella*, *favetta*. — Pythagoricis interdictum erat, ne faba vescerentur, ut docet *Cic. I. Divinat.* 30. 62. Ex quo etiam Pythagoricis interdictum putatur, ne faba vescerentur, quod habet inflationem magnam in eis, tranquillitatis mentis, quærenti vera, contrarium. Ad le *eum.* 2. *ibid.* 58. 119. *Horat. 2. Sat.* 6. 63. Faba Pythagorae cognata. *Plin. 18. Hist. nat.* 12. 30. (118). Faba hebetare existimata, insomniam quoque facere: ob hoc Pythagorica sententia damna: ut alii tradidere, quoniam mortuorum animae sint in ea. Alter autem sensus videtur Aristorensis, teste *Gell. 4. 11.* Aristoxenus nullo saepius legumeto Pythagoram dicit usum, quam fabis, quoniam in eis et subduceret sensum olivum et levigaret. *Gell. vero ibid.* sententiam hanc refellere conatur. — Fabam ad mortuos pertinere docet *Fabius Pictor* apud *Gell. 10. 15.* Fabam neque tangere Diali mos est, neque nominare: quod ea putatur ad mortuos pertinere. Nam et lemuralibus jaetur larvis, et parentalibus adhibetur sacrificiis, et in flore eius luctus litterae apparere videntur. Ita etiam *Plin. loc. cit.* et *Paul. Diac. p. 87. 13. Müll.* Similiter *Ovid. 5. Fast.* 436. uigras accipit ante fabas, Aversusque jacit; sed dum jacit, hæc ego mitto, His, inquit, reddimo meque meosque fabis. *Varro* apud *Non. p. 135. 16. Merc.* Quibus temporibus in sacris fabam jactant nocte, et dicunt, se lemures domo extra januam ejicere. — *Cl. Fée (Op. cit. vol. 2. p. 158)* hanc exhibet synonymiam: *Κυαμος* *Plat. Polit.* 2., *Dioscor. 2. 127.* et *Hom. 13. Iliad.* 589.; *Κυαμος* *ἑλάνχος* *Hippocr. Morb. mul.* 608. et *Theophr. Hist. 8. 3.*; et *Faba* *Virg. Varron.* et *Gell. loc. cit.*, *Colum. 2. R. R.* 10. et *Plin. 18. Hist. nat.* 12. 30. (117). sunt *Faba vulgaris* *Moench. Meth.* 150. — b) Proverbium est illud *Plaut. Aulul. act.* 5. v. 9. *strō*. *Reperi. xv.* Quid reperistis? *strō*. Non quod claustrum in faba se reperisse. h. e. non rem nihil, pota bitum, aut curculionem aliumve similem vermiculum, sed rem pretiosam. c) *Istæce in me cadet* *fabā*, h. e. hoc malum in me cadet: proverb. apud *Ter. Eun.* 2. 3. 89. vel inde ductum, quod quidam olim male coctam fabam supra caput coqui

saxo comminuerit; vel quia, quam faba cuditur, solum laborat, id quo cuditur. *Donatus*: Alii ducunt ex eo, quod antiqui fabam pocantibus in maam cudebant: unde usus inoleverit, fabam pro culpa aut pœna dici. Alii sententiam servilem significari ajunt, cujus extremum nodos haberet in modum fabae. Sed postremum hoc non placet. — d) *Tam perit, quam extrema faba*, h. e. omnino certeque perit, quod faba, quae est in extremo agro, plerumque aut proteritur, aut decerpitur a praetereuntibus. *Festus* p. 363. 17. *Müll.* ¶ 2. *Faba Egyptia* fuisse videtur eandem ac *colocasia*, quæque a *Theophr. Hist. plant. 1. 4. c. 9.* itidem *κίχναμος Αἰγυπτια* dicitur. Hujus meminit *Cels. 6. 7. n. 1.* Vel id quod amarum in *Ægyptia* faba est, contenter, rosa adjecta. *Id. ibid. n. 2.* Est *Menophili* validum admodum medicamentum, quod constat ex *Ægyptia* faba partis interioris, nucum amararum etc. ¶ 3. *Faba Graeca* est fructus pomi figura, carne pallucida, rufa et pulposa, Italice *guajaco*, a *Colum. 7. R. R.* 9. 0. et 5. *ibid.* 10. 20. *siliqua* Graece dicitur. *Plin. 16. Hist. nat.* 38. 53. (123). Alia arbor in cacumine ramosa, ut pinus, lotos, sive faba Graeca, quam Romae a suavitate fructus silvestris quidem, sed cerasorum pœne natura, loton appellant. *Cl. Fée (Op. cit. vol. 1. p. 369.)* ait ad h. 1. «Ce lotus est le micocoulier, *Celtis australis* de Linné, le *perlaro* des Italiens. — *Pline* a *aceul* sans doute par erreur le nom de *Faba Graeca* à ce lotus: il n'y a aucune rapport entre le fève grecque et le micocoulier». Porro *lotus* arbor vulgo dicebatur etiam *faba Syriaca*, teste *Hygin. (ab A. Mato edit. in Class. Auct. T. 3. p. 45.)* *fab.* 126. *Lotos* nymphas quaedam fuit, quam quam amatam Priapus insequeretur, illa deorum miseratione in arborem versa est, quae *faba Syriaca* dicitur. His similia habet *Lactant. Plur. apud eum.* *ibid.* p. 148. *fab.* 170.

II.) Improperie. ¶ 1. Transferitur et ad alius generis grana. *Plin. 18. Hist. nat.* 10. 21. (95). Fertillissima (triticis) genera, ramosum, aut quod centigranum vocant. Inventus est jam et saepus unus centum fabis onustus. h. e. spicis. *Id. 19. ibid.* 12. 60. (185). In fabis capriini fimi singulis cavatis si porri, eruca, lactuca, nasturtii semina inclusa serantur, mire provenire. h. e. globulis fimi fabae magnitudinis. ¶ 2. In medicamentis conficiendis occurrit pro mensura. *Veget. 5. Veterin.* 66. 2. *Schneid.* Optimi laseris, quantum fabae patitur magnitudo, committes. *Id. ibid.* 11. 3. Quod etiam hominibus prodest ad fabae magnitudinem cum ovo dedisse. Adde *Scribon. Compos.* 75., 89., 113. et 138.; et *V. Salmas. ad Solin.* p. 688.

FĀBĀCŪS vel

FĀBĀCIUS, a, um, adject. fabalis. *Pallad. 12. R. R.* 1. 2. Ager, qui calamos fabarum messis eduxit. *Macrob. I. Saturn.* 12. a *med.* Carne deae pulve fubacia et larido sacrificatur. *Theod. Priscian.* 4. p. 314. *retro* ed. *Alid.* Lomentum fabacium. — *Fabaccus* mucus, apud *Veget. 3. Veterin.* 36. 2. *Schneid.* est humor candidus et viscosus effluens e naribus equorum. — Hinc

Fabacia, ae, f. 1. absolute, substantivorum more, est fabacia puls. *Plin. 18. Hist. nat.* 12. 30. (118). Quin et prisco ritu fabacia sua religionis diis in sacro est. *Siliq. leg. fabata*. — *Fubacia* virides apud *Apic. 5. 6.* sunt caules et siliquae virides fabarum.

FĀBĀGINUS, a, um, adject. fabalis, fabaceus. *Cato R. R.* 54. *Pateas* triticeas, acus fabaginum, vicium dato.

FĀBĀLIS, e, adject. ad fabam pertinens, fabaceus. *Varro 1. R. R.* 31. 4. *Fabalis* seges. *Ovid. 4. Fast.* 725. de vitulo cinerem stipulasque fabales Saepo tuli. Adde *Plin. 18. Hist. nat.* 12. 30. (120). — Hinc

Fabalia, um, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, sunt culmi fabales, ex quibus siliquae pendunt. *Cato R. R.* 37. *Sterrus* unde facias, stramenta, lupinum, paleas, fabalia, acus. *Schneiderus* melius leg. *fabalium acus*. *Plin. 22. Hist. nat.* 25. 69. (141). *Fabalium* siliquarumque cinis. Adde *Varron. 1. R. R.* 23. 3. et 31. 4.; *Colum. 2. R. R.* 10. 9.; et *Tertull. Anim.* 31.

FĀBĀRIUS ii, n. 2. est locus fabis consitus, ut pomarium pomis. Vox a *Lexico* expungeada; occurrit enim tantummodo in *Not. Tyr.* p. 111.

FĀBĀRIUS, a, um, adject. fabalis, ad fabam pertinens. Hinc *fabarium pilum*, scilicet fabis tunde-

dis, et farrearium inter agrestia instrumenta enumerat *Cato R. R.* 10. extr. — *Fabaria insula*, nunc *Borkum*, in Oceano Germanico, contra ostia Amisii fluvii, qui nunc *Ems*. *Plin.* 4. *Hist. nat.* 13. 27. (97). Earum insularum nobilissima Burchana, Fabaria nostris dicta, a frugis similitudine sponte provenientis. *Id.* 18. *ibid.* 12. 30. (121). Fabaria insulae in plur. num. — *Fabaria negotiatio* in *Inscript.* apud *Murat.* 132. 3., ubi pro eorum negotiationis fabarice legendum est *forum negotiationis fabarice*, ut est apud *Orell.* 2515. — *Fabarice kalendae* dicebantur Juniae, quod in iis fabae recentes rebus divinis adhibebantur. *Macrobius Saturn.* 12. — *Fabarius* item est appellatus cantor, qui emolliendae vocis causa fabis vescabatur. *Isid.* 2. *de eccles. offic.* 12. Antiqui pridie, quam cantandum erat, cibis abstinabant, psallentes tamen, legumine causa vocis assidue utebantur: unde et cantores apud Gentiles fabarii dicti sunt. — Hinc

Fabaria, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est mulier negotiatrix fabaria. *Inscript.* apud *Donat.* 405. 9. ANTIQVIA VICTORINA FABARIA.

FABĀTĀRIŪM, ï, n. 2. vas amplum, in quo fabata, h. e. fabarum grana reponuntur. *V. FABĀTUS* et *FABA*. *Lamprid.* *Elagab.* 20. Barbis multorum jubebat exhiberi plenis fabatariis et discis.

FABĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *fabare*, faba conditus, ex faba factus. *Festus* p. 277. 24. *Müll.* In sacrificiis publicis, quam pius fabata diis datur, nominatur refriva. *V. FABACIUS*. — Hinc

Fabatium, ï, n. 2. est granum fabae in *Gloss. Philox.* *Fabatium*, φαβάζος κόκκος, Mendose in editionibus legitur *fulatrum*. *V. FABĀ*. — *NE*. De cogn. Rom. *V. ONOM.*

FĀBĀTŪM, ï, n. 2. *V. voc. præced.*

FĀBĒA. *V. FAVEA*.

FĀBĒLLA, æ, f. 1. deminut. a fabula, parva fabula. ¶ 1. Generatim dicitur de brevi aliqua ac vera narratione. *Cic.* 5. *Fin.* 15. 42. Parva fabellarum additione duci. *Phædr.* 2. 4. Hanc emendare, si tamen possum, volo Vera fabella. *Seneca Ep.* 77. *circa med.* In fabellam excessi non ingratus tibi: exitum enim amici tui cognosces non difficilem, nec miserum. Adde *Quintil.* 5. 11. 21. ¶ 2. Speciatim est narratunculæ commenticia, anilis, et longe a vero remota. *Cic.* 2. *Divinat.* 38. 30. Nihil debet esse in philosophia commenticiis fabellis loci. *Tibull.* 1. 5. 85. Referre fabellas. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 77. aniles fabellas garrire. *Id.* 2. *Ep.* 1. 199. surdo osello narrare fabellam. (proverb.) *Phædr.* 4. 6. extr. Quid ergo possum facere tibi, lector Cato, si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ? h. e. nec Æsopiæ breves humilesque fabulæ, nec longiores grandioresque narrationes, eujusmodi in tragicis argumētis tractantur. *Quintil.* 1. 9. 2. et 5. 11. 49. Æsopi fabellæ. *Apul.* 6. *Met.* Bella fabella. ¶ 3. Item speciatim ponitur pro narratione, quæ in comediis et tragædiis exhibetur. *Cic.* 2. *ad Q. Fr.* 6. 3. Quamquam a te actam fabellam video esse festive.

FĀBER, fabra, fabrum, adject. translate tantum occurrit, metaphora sumpta a voc. seq., pro artificioso, artificioso, ingenioso. *Ovid.* 8. *Met.* 159. Dædalus ingenio fabrae celeberrimus artis. *Id.* 3. *Fast.* 383. Mamurii morum, fabraene exactior artis, Difficile est dicere. *Apul.* *de Mag.* Fabra levitas speculii. *Id.* *Florid.* n. 8. Faberrimum auli aurei signaculum. *Prudent.* *Apotheos.* 1034. Solus homo emeruit Domini formabili dextra Os capere, et fabro deitatis signine nasci. *Cl. Furianetto* in *Append.* addit etiam il lud *Plaut.* *Most.* 1. 2. 39. Parentes fabri liberum sunt: quod tamen rectius referas ad voc. seq.

FĀBER, fabri, m. 2. In Genit. plur. usitatus est *fabrum*, quam *fabrorum*. *Cic.* *Orat.* 40. 156. Jam, ut censoris tabula loquantur, *fabrum* et *procurum* audeo dicere, non *fabrorum* et *procurum*. *Cæs.* apud *Cic.* 9. *Att.* 8. C. 2. Jam duo præfecti *fabrum* Pompei in meam potestatem venerunt. Adde *eumd.* 1. *B. C.* 24. *Liv.* 1. 43. Duæ *fabrum* centuriæ. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 1. 1. (1). Erratum *fabrum* collegium. — Reperitur tamen etiam *fabrorum*. *Plaut.* *Most.* 1. 2. 54. Frugi usque et probus sui, in *fabrorum* potestate dum sui. *Cic.* 3. *Ferr.* 56. 147. Quantum pauca operæ *fabrorum* tulerant. Adde *Vitruv.* 10. 1. in fin. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 15. 51. (182). Ferrariæ *fabrorum* officinæ. *Inscript.* apud *Don.* cl. 9. n. 9. Collegio *fabrorum* D. D. — Ceterum *faber* est

omnis artifex, qui e quavis duriore materia facit aliquid; a *facio*: nam qui ex gypso, argilla, aut cera aliquid conficit, *plastes* vocatur, τεκτων, τεχνηστρος (h. *fabro*, artifices; Fr. *ouvrier, artisan, travailleur*; Hisp. *oficial, oficialazo, obrero, obrador*; Germ. d. *Tischler, Zimmermann, Schmied*; Angl. *a forger, smith, artificer, handicraftsman*).

1.) Proprie. — a) Habet amplam significationem, quæ tamen limitibus circumscribitur addito adjectivo, ut *faber ferrarius*, qui aliquid ex ferro conficit; *ignarius*, qui tigna ad ædificia concionat; *aurarius*, qui ex auro aliquid excudit; *navalis*, qui naves frabricat, et sic de ceteris. *Plaut.* *Rud.* 2. 6. 47. Ut fortunati sunt fabri ferrarii, qui apud carbones assident! Sic *Inscript.* apud *Orell.* 4083. Fabri ferrarii Dibionenses. *Cic.* *Brut.* 73. 257. Ego me Phidiam esse nullo, quam vel optimum *fabrum* tignarium. Adde *eumd.* 2. *de republ.* 22.; et *Inscript.* apud *Henzen.* 7230 Sic *Cajus Dig.* 50. 16. 235. Fabros tignarios dicimus non eos dumtaxat, qui tigna dolant, sed omnes qui ædificant. *Inscript.* apud *Gruter.* 640. 1. P. LONGIDIENSIS P. F. CAM. FABER NAVALIS SE VIVO CONSTITVIT. *Alia* apud *Nibby.* *Viagg. antiq.* T. 2. p. 293. L. ΛΕΒΥΔΙΟ ΕΥΤΥΧΟ ΚΥΝΚΥΝΝΑΝΤΙ ΠΕΡΠΕΥΟ ΚΟΡΡΟΡΙΣ ΦΑΒΡΥΜ ΝΑΥΑΛΙΩΝ ΟΣΤΙΝΑΙΩΝ. Cf. *Inscript.* apud *Orell.* 4245. *Alia* apud *Orell.* 4182. *Faber* intestinarium. *Alia* apud *eumd.* 4280. *Faber* faturarius sigillarius. *Alia* apud *eumd.* 4302. *Faber* eborarius. *Alia* apud *eumd.* 7. et 430. 2. et apud *Henzen.* 5755. *Faber* argentarius. Similiter *alia* apud *Orell.* 4181. *Faber* a Corinthiis. *Alia* apud *eumd.* 4185. *Faber* ocularius. — Et cum Genitivo materiae, ex qua *faber* aliquid conficit, *Horat.* 2. *Ep.* 1. 96. Marmoris aut eboris *fabros* aut æris amavit. *Juvenal.* 8. 175. Inter carnifices et *fabros* sandapillarum. — Alii porro fuerunt fabri, quorum collegia in omnibus fere municipiis et coloniis olim fuisse constat ex plurimis vetustis inscriptionibus, quæ eorum mentionem faciunt: hæc instituta præcipue fuerunt arcendorum in urbibus incendiolorum causa, quæque iis præerat *præfectus fabrum* dicebatur: *alia* præterea fuerunt collegia *fabrum* tignarium, ferrarium etc., iis similia, quæ apud nos *fraglie dei falegnami, fabbri* etc. *Plin.* 10. *Ep.* 42. Dispice, an instituentium putei collegium *fabrorum*, dumtaxat hominum cl.; ego attendam ne quis nisi *faber* recipiatur. Hinc *Symmach.* 10. *Ep.* 27. (at. 34.). Sunt qui fabriles manus augustis operibus accommodant, per alios fortuita arcentur incendia. *Inscript.* apud *Gruter.* 261. 4. MAGISTRI QVINQUENNALES COLLEGII CORPORUM, FABRYM FERRARIORUM, TIGNARIORUM, DENDROPHORUM ET CENTONARIORUM. Adde *Inscript.* apud *Orell.* 3690., 4088., 3361., 80., 2177., 4160., 3319.; apud *Henzen.* 6745., 7201., 7021., 7198. et alias quamplurimas. *V. PRÆFECTUS*.

2.) Absolute. *Cic.* *Planc.* 25. 62. Ut nos in mancipiis parandis quamvis fragl hominem, si pro *fabro* aut pro tectore emimus, ferre moleste solemus, si eas artes, quas in emendo secuti sumus, forte nesciverit etc. *Id.* 7. *Verr.* 19. 48. Vel Capitolium publice, coactis *fabris* operisque imperatis, gratis ædificari potuit. *Id.* 9. *Fam.* 2. 5. Non deesse, non modo ut architectos, verum etiam ut *fabros* ad ædificandam rempublicam. *Tibull.* 1. 3. 38. nec enim Immittis sævus duxerat arte *faber*. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 116. tractant *fabrilla* *fabri*. *Id.* 1. *Sat.* 8. 2. Quam *faber*, incertus scannum faceretne Pripapum etc. Adde *Quintil.* 7. 10. 9.; et *Juvenal.* 14. 106. Et poetice de Dædalo *Juvenal.* 1. 54. Et mare percussum puero (h. e. Icaro) *fabrumque* volantem. — *Fabri* fuerunt etiam in legionibus. *Cæs.* 5. *B. G.* 11. Ex legionibus *fabros* delegit et ex continentis alios accessiri jubet. His qui præerat, apud *eumd.* *Cæs.* 1. *B. C.* 24. præfectus *fabrum* dicitur. Adde *Cælium* apud *Cic.* 8. *Att.* 6. Horum *fabrorum* munera ita describit *Veget.* 2. *Milit.* 11. Habet præterea legio *fabros* tignarios, structores, carpentarios, ferrarios, pictores, reliquosque artifices ad *hibernorum* ædificia fabricanda, ad machinas, turres ligneas ceteraque, quibus vel expugnatur adversariorum civitates, vel defenduntur proprie, præparatos, qui arma, qui vehicula, etc. Horum *judex* proprius præfectus *fabrum* dicitur. *V. PRÆFECTUS*. De discrimine *fabrum* in militia et in municipiis, *V. Bullettin. dell' Institut. archeol.* a. 1839. p. 66. — c) Proverbium est illud *Apulii* apud *Sall. ad Cæs. de rep. ordin.* 1. Res docuit id verum esse, quod in carmi-

nibus *Apulii* ait, *fabrum* esse quemque fortunæ suæ. — d) *Fabrum* cedere, quum *ferimus* *sultorem*, proverb. apud *Arnob.* 6. 9. de iis dictum, qui dum quidpiam quærant, in aliud deterius incidunt. *Al. leg. cadere*.

II.) Improprie *faber* est piscis genus, alio nomine *zeus*, proprium Atlantici et Gaditani maris. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 18. 32. (68). et 32. *ibid.* 11. 53. (148); et *Colum.* 8. *R. R.* 13. 9. *V. ZEUS*.

FĀBRĒ, adverb. Sup. *Faberrime*. — *Fabre* est artificiose. *Plaut.* *Men.* 1. 2. 23. Hoc factum est *fabre*. Adde *eumd.* *Stich.* 4. 1. 64. *Sil. It.* 14. 320. *Trabs* *fabre* teres, atque erasis undique nodis. *Alii leg.* *Trabs* *trabe* juncta teres, derasis undique nodis. *Apul.* 11. *Met.* *Navis* *faberrime* facta. *Ammian.* 23. 5. *Fabre* polire aliquid. *Id.* 29. 3. *Thorace* polito *faberrime*. *Id.* 20. 11. *Faberrime* aptare aliquid. *T.* et *voc. seq.*

FĀBRĒFĀCIO, facis, fæci, factum, facere, a. 3. Part. *Fabrefactus* sub I., quod et *fabre* factus divsim scribitur: Pass. *Fabrefacio* sub I. — *Fabrefacio* est artificiose ædifico, compono.

1.) Proprie. — a) De navibus. *Aurel. Fict. Fir. illustr.* 38. *Classum* magis validam, quam decoram *fabrefecit*. *Liv.* 37. 27. *Fabrefacta* *navigia*. *Apul.* *Florid.* n. 22. *Navis* bona, *fabrefacta*. *Al. scrib. divism*. — b) De aliis rebus. *Liv.* 26. 21. *Pacis* diuturnæ reglæque opulentæ ornamenta, argenti ærisque *fabrefacti* vis, *alia* supellex pretiosaque vestis etc. *Ammian.* 29. 1. *Lanx* ex diversis metallicis materiis *fabrefacta*. *Vulgat. interpr.* *Exod.* 31. 4. Quidquid *fabrefieri* potest ex auro et argento et ære, marmore et gemmis et diversitate lignorum.

II.) Translate. *Plaut.* *Cas.* 6. 1. 7. Nec fallaciam astutiorum ullus fecit poeta, atque ut hæc est *fabrefacta* a nobis. *Al. divisim leg.* *fabre* facta.

FĀBRĒFACTUS, a, um, et

FĀBRĒFĒCIO. *V. voc. præced.*

FĀBRĒICA, æ, f. 1. proprie est fabri officina, ἐργαστήριον (h. *bottega*; Fr. *atelier des ouvriers ou artistes*; Hisp. *oficina*; Germ. *die Werkstatt des in harten Stoffen arbeitenden Handworkers oder Künstlers*; Angl. *a shop, place to work in*).

1.) Proprie. *Ter. Adelph.* 4. 2. 45. sv. Apud ipsum lacum est *pistrilla* et ex adversum *fabrica*: ibi est. v. Quid ibi facit? sv. *Lectulus* in sole illicne pedibus faciendos dedit. Adde *eumd.* *ibid.* 4. 6. 4. *Cic.* 3. *Nat. D.* 22. 55. *Vulcanus*, qui Lemni *fabricæ* traditur præfuisse. — *Fabricas armorum*, quas *Cæs.* 1. *B. C.* 31. *officinas armorum* dixit, *Veget.* 2. *Milit.* 11. (item *Lamprid.* *Alex.* *Sev.* 31.; et *Coripp.* 4. 12.) eas vocat, quas publicas pro singulis provinciis Romani sequiori tempore habebant, *manufacture d'armes*; privatim enim exercere velleum erat, ut ex *Novell.* 85. constat. *Notit. Imper. Occid.* 32. *Fabricæ* *infrascriptæ* *Italiæ*: *Concordiensis* *sagittaria*; *Veronensis* *scutorum et armorum*; *Mantua* *curiaria*; *Cremonensis* *scutaria*; *Ticinensis* *arcuaria*; *Lucensis* *spatharia*. Porro *fabricenses* dicebantur, qui hujus modi *fabricas* exercebant ad arma publica eudenda; quicque iis præerat, *præfectus fabrorum* apud *Veget.* *loc. cit.* et *propositus fabri cæ* apud *Ammian.* 29. 3. et in *Inscript.* apud *Gruter.* 283. 4., quæ est apud *Henzen.* 6751., appellatur. *V. Zirardini, Edit. di Rav.* p. 14. et 19. *Horum fabricensium collegium* memoratur in *Inscript.* apud *Orell.* 4079. IULIUS VITALIS FABRICENSIS (h. e. *fabricensis*) LEG. XX. V. V. STIPENDIORVM IX. ANOR. XXIX. NATIONE BELGA EX COLEGIO FABRICÆ (h. e. *fabricæ*) ELATVS H. S. E.

II.) Translate. ¶ 1. *Fabrica* est ipsa ars fabrilis, arte, mestiere. *Vitruv.* 1. 1. *Fabrica* est continuata ac trita usus meditatio, quæ manibus perficitur e materia, eujuscumque generis opus est, ad propositum deformationis. Sic de arte tignaria, h. e. ædificandi, *Lucret.* 4. 516. Denique ut in *fabrica*, si prava est regula prima, Normaque si fallax rectis regionibus exit, Et libella aliqua si ex parti claudicat hylum, Omnia mendose fieri — prona, supina atque absona tecta. *Cic.* 2. *Nat. D.* 13. 35. *Pictura* et *fabrica* ceteraque artes habent quendam absoluti operis effectum. *Id.* 1. *Divinat.* 51. 161. *Materia* quid juvaret, nisi confectionis ejus *fabricam* haberemus? *Id.* 1. *Nat. D.* 20. 53. *Natura* effectum esse mundum: nihil opus fuisse *fabrica*. *Id.* 2. *ibid.* 60. 150. *Omnis* *fabrica* æris et ferri. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (197). *Fabrica* *materia*, æraria, ferrea. h. e. ars ducendi

ferrom etc. *Justin.* 36. 4. Tradere se fabricæ ætatis artis. *Plin.* 16. Ep. 8. Fabricæ carpentaria. *Quintil.* 2. 21. 10. Ejus fabricæ, quam Græci χαλκουργίην vocant illi sine arte fecerunt. *Agul.* 6. Met. Fanum solerti fabrica constructum. *Lamprid. Alex. Sev.* 20. Fabricarum peritissimus. Adde *Vopisc. Tac.* 11. — Hinc adjective, seu per appositionem. *Paul. Dig.* 33. 7. 19. extr. Servus arte fabrica peritus. ¶ 2. Hinc fabrica dicitur peritissima et exquisita rei allicujus elaboratio. *Cic.* 2. *Nat. D.* 47. 121. Admirabilis fabrica membrorum animantium. *Id.* 1. *Off.* 35. 127. Hanc naturæ tam diligentem fabricam imitata est hominum verocundia. Cf. *Capitot. Pertin.* 8. Vehicula arte fabricæ nova. ¶ 3. Metaphora hinc sumpta pro dolo, seu machinatione accipitur, *inganno, frode.* *Paul. Mil. glor.* 2. 1. 69. Et nos facitis fabricis et doctis dolis glaucorum ob oculos objicimus. *Id. Clit.* 2. 2. 5. Quot admœniri illi fabricas, quot fallacias! *Id. Pten.* 5. 2. 39. et *Bacch.* 2. 3. 132. Fabricas apparare. *Ter. Heaut.* 3. 2. 34. Nonne ad senem aliquam fabricam fingit? *Ammian.* 14. 9. Prædiximus enim Montium, sub ipso vivendi termino, — fabricarum culpasce tribunos. — Huc referri potest et illud ejusdem *Ammian.* 18. 4. Comitensis fabrica eandem in eundem, ut dicitur, diu noctaque tendendo ad spudonem arbitrium, imperatori suspicacæ ac timido intendebat Ursicinum. h. e. delatores aulici, qui in comitatu imperatoris Constantii priorem locum obtinebant, quæ calumniarum perpetui erant fabricatores. ¶ 4. Abstractam pro concreto, apud sequentis ævi scriptores, fabrica est opus ipsum fabricatum, *fabbrica.* *Pallad.* 1. *R. R.* 9. 2. In fabricis planis observandum est, ut æqualis et solida contentio fiat, ne gradus turbulæntium tremor fabricæ titubantis excutiat. *Id. ibid.* 7. 4. Fabrica villatica. Adde *eum.* 2. *ibid.* 22. et 8. et 12. *ibid.* 15. 1. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 5. Fabricæ devoratae sunt cum habitatoribus. — A *Prudent. Hymn. de Nat. Dom.* 45. fabrica dicitur homo, quippe qui a Deo formatus.

FABRICABILIS, e, adject. qui fabricari potest. *Gloss. Philoz.* Fabricabilis, ἐργάσιμος.

FABRICARIUS, a, um, adject. qui fabricando idoneus est. *Gloss. Philoz.* ἔργασιμος, ligna fabricaria.

FABRICATIO, ōnis, f. 3. actus fabricandi, item ipsa fabrica.

I.) Proprie. *Cic.* 2. *Nat. D.* 54. 133. Si erit tota hominis fabricatio perfecta. *Vitruv.* 2. 1. Fabricationes ædificiorum. *Id.* 9. 2. Pythagoras normam sine artificis fabricationibus inventam ostendit.

II.) Translate. *Cic.* 3. *Orat.* 42. 167. Ne illa quidem intractio atque immutatio in verbo quamdam fabricationem habet, sed in oratione. h. e. artificium, artem.

FABRICATOR, ōris, m. 3. qui fabricatur, seu aliquid facit ac componit.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 38. 120. Minutorum opusculorum fabricator. *Id.* *Tim.* 2. Utrum ille fabricator tanti operis sit imitatus exemplar. *Quintil.* 2. 16. 12. Fabricator mundi. Cf. *Capell.* 7. p. 239. Monadem fabricatori deo, dyadem materiam procreanti, triadem idealibus formis consequenter aptamus. h. e. δημιουργός. *Verg.* 2. *Æn.* 264. Doli fabricator. h. e. equi. *Pacat. Pan. Theod.* 4. rerum. *Firmic.* 3. *Mathes.* 6. n. 9. Fabricatores deorum. h. e. qui deorum signa faciunt. ¶ 2. Latiori sensu fabricator dicitur etiam qui aliquid fabricandum curat. *Inscript.* apud *Fabrett.* p. 100. n. 227. FABRICATORI EX MAXIMA PARTE ETIAM CIVITATIS NOSTRÆ, MVLTA ET VSVI ET ORNATVI AD DENTI VMBRONIO (Guarintus Ricerche di Eclano p. 104. ex ipso lapide corrigi Umbonio) MANNACIO V. C. PATRONO DIGNISSIMO ORDO CIVITATIS AEGLENSIVM STATVM PONENDAM CENSVIT.

II.) Translate. *Lucret.* 3. 473. Nam dolor et morbus ipsi fabricatori uterque est.

FABRICATRIX, tricis, f. 3. quæ fabricatur. Translate *Lactant.* 6. 22. Mortis fabricatrix voluptas. Adde 17. 12. et *Epitom.* 9. ad fin.

FABRICATUS, a, um. F. FABRICO.

FABRICATUS, us, m. 4. idem quod fabricatio. In sexto casu singulari *Sulan.* 3. Ep. 13. ad fin. Illo fabricatu emittitur vulmen ædificat.

FABRICENSIS, e, adject. ad fabricam pertinens. — Hinc

Fabricensis, is, m. 3. absolute, substantivorum more, est qui in publicis fabricis ad arma eudenda exercetur: V. FABRICA. I. in fin. *Cod. Justin.* 11. tit. 6.

FABRICIUS, a, um, adject. idem ac fabrilis. *Uva fabricia* pro *fabrilis* (V. FABRILIS ad fin.) legitur apud *Theod. Priscian.* 1. 2. part. 1. c. 13., si tamen salva est lectio.

FABRICO, as, avi, alium, are, a. 1. apud *Poetas* et in prosa oratione apud scriptores, qui post Augusteum ævum floruerunt: et frequentius

FABRICOR, ōris, alius sum, ari, dep. 1. Part. *Fabricans* I. a.; *Fabricatus* I. a. et b.; *Fabricandus* I. a. — Fabricari vel fabricare est fabrilis arte aliquid facere, *τεχνουργῆσαι* (It. fare, lavorare, fabricare; Fr. faire, façonner, confectionner, fabriquer; Hisp. hacer, labrar, artísticamente, componer, fabricar; Germ. arbeiten, etwas verfertigen aus Holz, Stein, Metall; Angl. to make, frame, forge, fabricate, construct, build).

I.) Proprie. — a) Forma *fabricor* apud *Cic.* 1. *Off.* 41. 147. Pictores et il, qui signa fabricant, suum quisque opus a vulgo considerari vult. *Id.* 3. *Orat.* 46. 180. Capitolii fastigium illud non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. *Id. Rabir. Post.* 3. 7. Qui fabricatus gladium est. *Id.* 2. *Divinat.* 19. 43. Non te puto esse eum, qui Jovi fulmen fabricatos esse Cyclopes putes. Cf. *Lucret.* 6. 365. Quorum utrumque opus est fabricanda ad fulmina nobis. *Rursus Cic. Tim.* 6. Mundum globosum est fabricatus. *Orell.* recte ita leg.; *Forcellinus* et alii: *Mundus globosus* passive. *Sueton. Claud.* 19. Navis mercatorum causa fabricantibus magna cibaria constituit. *Tac.* 11. *Ann.* 23. Navis fabricatur plano alveo. *Id.* 4. *ibid.* 51. Pontes et scalas fabricati. *Sil.* 1. 15. 197. Ad tela fabricanda. — b) Forma *fabrico*. — Active *Horat.* 1. *Sat.* 3. 102. Pugnant armis, quæ post fabricaverat usus. Adde *Vopisc. Prob.* 20. *Ovid.* 13. *Met.* 683. Miserat hunc (cratera) illi Thorses, fabricaverat Alcon. *Phædr.* 4. 6. Fabricasset Argus operæ Palladio ratem. *Sueton. Cal.* 37. Fabricavit et de cedris liburnicas, gemmatas puppibus. Adde *Colum.* 4. *R. R.* 3. 1. et 6. *ibid.* 2. 10.; et *Quintil.* 2. 17. 3. *Capitolin.* *Anton. Phil.* 13. Fabricare seculerum. — Passive. *Verg.* 9. *Æn.* 144. mœnia Trojæ Neptuni fabricata manu. *Id.* 2. *ibid.* 46. in nostris fabricata est machina muros. *Ovid.* 8. *Met.* 669. Sistitur argilla crater fabricataque fago *Pocula.* *Id.* 1. *ibid.* 259. Tela reponantur manibus fabricata Cycloperum. *Quintil.* 2. 16. 6. Non fabricatur militi gladius. *Vopisc. Prob.* 23. Fabricari arma. Adde *Colum.* 7. *R. R.* 10. 8.; *Pallad.* 1. *H. R.* 38. 1.; et *Ammian.* 24. 2. *Colum.* 8. *R. R.* 3. 8. *vasa.* *Sueton. Ner.* 32. Simulacra ex auro vel argento fabricata. *Id. Aug.* 16. Fabricari naves. *Id. Claud.* 16. essedam. *Id. Ner.* 42. In amphitheatro ligneo intra anni spatium fabricato. *Id. Cæs.* 23. pontem. *Sil. It.* 1. 445. tecta. *Vellej.* 2. 27. Cuniculi miro opere fabricati. *Id.* 2. 79. Speciosissima fabricata classe. *Ammian.* 14. 6. Fabricari organa hydraulica.

II.) Translate. — a) Forma *fabricor* apud *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 27. 87. Jam illa præclara, quanto artificio esset sensus nostros mentemque et totam constructionem hominis fabricata natura! — Hoc affirmare potes, Luculle, esse aliquam vim cum prudentia et consilio scilicet, quæ invenit, vel, ut tuo verbo utar, quæ fabricata sit hominem? quæ ista fabrica est? ubi adhibita? *Id. ibid.* 10. 30. Quanto quasi artificio natura fabricata esset primum animal omne, inde hominem maxime. *Id.* 1. *Nat. D.* 2. 4. Ut ea ipsa dii immortales ad usum hominum fabricati pæne videantur. *Id.* 3. *Orat.* 45. 178. Ut in perisicis rebus incredibiliter hoc natura est ipsa fabricata. *Apul.* 7. *Met.* Prandium fabricatur opipare. h. e. instruit, apparat. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 6. 17. Nihil est clarius *εὐαργίστ*, ut Græci; *perspicuitatem* aut *evidentiam* nos, si placet, nominemus fabricemurque, si opus erit, verba. *inventiamo, formiamo nuove parole.* — Hinc pro machinatio, exteogitare fallacias. *Plant. Asin.* 1. 1. 89. Fabricare quilibet, quidvis comminiscere, perfirio, argentum hodie ut habeat filius. *Id. Bacch.* 4. 4. 42. Compara fabricare, sicut quod lubet, conglutina, ut senem hodie doctum dote fallas. Et absolute *Id. Cas.* 2. S. 52. Age modo, fabricamini. — b) Forma *fabrico* apud *Senec.* Ep. 16. Philosophia animum format et fabricat. *Manil.* 1. 772. Ætherisque Platon, et qui fabrica-

verat illum Damnatuque suas melius damnavit Athenas. h. e. instituerat, docuerat. *Sil. It.* 16. 671. Ne fabricate moras. *Apul.* 3. *Met.* risum. *Id. ibid.* 6. extr. mortem sibi manibus. — Et passive *Quintil.* 10. 7. 2. Dum illa verba fabricentur et vox præparetur.

FABRICŪLA, æ, f. 1. diminut. a fabrica, parva fabrica. Ita appellatur agellus apud *Cassiod.* 8. *Variar.* 28., quia fortasse eidem parva fuerat fabrica imposita. Ceterum absolute *Alcim. Ep.* 2. addit. a med. Fabricula videtur injuncta esse dedicatio.

FABRICUS, a, um, adject. fabrilis. V. FABRICA.

FABRICATIO, ōnis, f. 3. fabricandi actio. *Pertull. Apolog.* 12. Non sentium injurias et contumelias suæ fabricationis dii vestri.

FABRILIS, e, adject. ad fabrum pertinens. *Cic.* 6. *Att.* 1. a med. Erratum fabrilis putavi. *Liv.* 27. 49. Fabrilis sculptum. *Ovid.* 4. *Met.* 175. et quod opus fabrilis dextra tenebat, Excidit. *Id.* 1. *Amar.* 9. 30. Mars quoque deprensus fabrilla vincula sensit. *Cels.* 8. 7. Fabrilis gluton. *Seneca* 6. *Benef.* 38. Nullo igne lædantur tecta; jacebit opera fabrilis. *Capell.* 9. p. 302. Lemnius Mulciber fabrilium tantum operum solers maritus. h. e. sordidarum, illiberalium, quas Græci βαρυσουδα; appellant, irgeniique et liberalibus opponunt. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 14. 49. (182). Fabrilis glutinum. *Id.* 14. *ibid.* 1. 3. (16). Vitis gratiam offert fumus fabrilis. — Sic *fabrilium* usam dicit *Æt. Jur.* 4. *Tard.* 3. post med. quæ sumi vapore siccata est. *Edict. Dioclet.* p. 20. Uvæ passæ fabriles. — *Fabriles bulbi.* V. BULBUS. — Hinc

Fabrilis, ūm, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, sunt res fabricorum. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 116. tractant fabrilla fabri.

Fabriles ūm, m. plur. 3. absolute, substantivorum more, appellantur vasculi fertilissimi, qui amphoras aliisque vasa ex argilla fingebant. *Inscript.* in quadam amphora apud *Don. præf.* p. 86. FABRILES MARCELLÆ F. FELICITATEM. Artifices scilicet a familia Marcellæ Saturnalibus dono eidem dederunt hanc amphoram cum hæta uclamatione.

FABRILITER, adverb. artificiose, more fabri. *Prudent. Apotheos.* 583. Opifex fabriliter aptans Composuit.

FABRIO, is, ivi, ire, a. 4. idem ac fabrico. *Venant.* 2. *carm.* 12. 23. Quod nullus veniens Romana gente fabriciit, Hoc vir barbarica prole peregit opus.

FABŪLA, æ, f. 1. narratio, id quod in ore omnium versatur, rumor populi, sermo pervagatus, res passim divulgata, sive sit vera, sive falsa; a *fari*; nam, ut ait *Diomed.* 3. p. 498. *Putsch.*, Latine fabule appellantur, sive fabulæ. λόγος, μῦθος (It. discorso, racconto, favola; Fr. récit, histoire, bruit public; Hisp. veritacion, narracion, historia; Germ. D. Erzählung von einem Ereignisse, Geschichte, Sage; Angl. a report or saying, tale, story, hearsay, rumour). Occurrit autem A) Generatim; et B) Specialim.

A) Generatim est, ut diximus, narratio, rumor populi, sermo pervulgatus.

I.) Proprie. ¶ 1. De narratione dicitur. *Liv.* 4. 11. Additur fabulæ, quod vulgo Sabini aureas amillulas brachio hero habuerint, pepigisse eam etc. *Id. præfat.* Que ante conditam condendamve urbem poeticis magis decora fabulis, quam incorruptis rerum gestarum monumentis traduntur etc. *Ovid.* 3. *Pont.* 2. 97. Fabula narrata est postquam vulgaris ab illo, laudarunt omnes facta piæque fidem. *Id.* 4. *Met.* 189. notissima fabula. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 95. Umidius, qui tam (non longa est fabula) dives, ut metiretur nummos est. *Id.* 1. *Ep.* 2. 6. Fabula, qua Paradis propter narratur amorem Græcia Barbaria lento colissa duello etc. *Id.* 1. *Sat.* 1. 70. mutato nomine de te Fabula narratur. *Petron. Satyr.* 92. Utcumque tamen, tamquam non agnoscerent fabulam, tacul quasi ch'io non sapesi, come la cosa stava. Et sequenti Infinito *Gell.* 19. 12. Ne id accedat, quod cuiquam Thracæ venisse usu, fabula est. si dice, si racconta. *Curt.* 5. 1. 32. Super arve, vulgatum Græcorum fabulis miraculum, pensiles hori sunt. *Justin.* 1. 4. (3. Hinc igitur fabulæ Scyllam et Charybida peperere, et paulo post § 17. Neque hæc antiquis in dulcedinem fabulæ compositum, sed metu et admiratione transcuntium. *Jurend.* 15: 72. A diverticulo repetatur fabula. *Stat.* 2.

Achill. 273. Fabula puerilis. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 550. monstruosa. *Hieronym.* *Ep.* 1. 38. Breve tibi fabulam referam. Adde *Spartian.* *Pesc.* 11.; et *Capitolin.* *Gord.* tr. 24. — Saepe (etiam in malam partem) de iis quae publice narrantur. *Sueton.* *Domit.* 15. Idque ei cenanti, a mimo Latino, qui praeteriens forte animadverterat, inter ceteras diei fabulas referretur. *Id.* *Ner.* 6. Emanavit in vulgus, missas a Messalina uxore Claudii, qui eum meridianam quasi Britannici aemulum strangularent. Additum fabulae est, eosdem dracoae et pulvino se profertente contentos refugisse. Quae fabula exorta est etc. *Plin.* 8. *Ep.* 18. *sub fin.* Habes omnes fabulas urbis. *tutte le dicere e le chiacchiere della città.* *Cl. Petron.* *Satyr.* 111. Una igitur in teta civitate fabula erat. *non si parlava d'altri che di costei.* *Rursus Plin.* 1. *Ep.* 13. Ad audiendum pigra coitur, plerique in stationibus sedent, tempusque audiendis fabulis conterunt. Adde *eum.* 6. *ibid.* 15. *Justin.* 12. 6. 12. Reputabat deinde, quantum in exercitu suo, quantum apud devictas gentes fabularum atque invidiarum, quantum apud ceteros amicos metum et odium sui fecerit. *Martial.* 1. 91. tibi mæchum fabula nulla dabit. *nimio sparvula di te, come se avessi degli adulteri.* Adde *Propert.* 2. 10. 14.; *Quintil.* 9. 2. 95.; *Tac. Dial. de orat.* 3.; et *Lucan.* 8. 605. ¶ 2. Item de ipsa publicorum narrationum sermonumque materia, l'oggetto dei pubblici discorsi, delle pubbliche dicere, la favola. *Horat.* 1. *Ep.* 13. S. Asinaeque paterovum Cognomen veritas in risum et fabula fas. *diventi la favola del volgo.* *Sic Tibull.* 1. 4. 33. Parce puer, quæso, ne turbis fabula fam, Quum mea videbunt vana magisteria. *Id.* 2. 3. 31. Fabula nunc ille est: sed cui sua cara puella est, Fabula sit, mavult, quam sine amore deus. *Propert.* eodem sensu l. 5. 26. rumor eris. *Horat. Epod.* 11. 8. heu me, per urbem Fabula quanta fui quanto ho dato a dire di me! *Ovid.* 3. *Amor.* 1. 21. Fabula (nec sentis) tota jactaris in urbe. *si dice di te per tutta la città.* *Propert.* 2. 32. 26. Semper formosus fabula pœna fuit. *Sueton.* *Aug.* 70. Cœna ejus secretior fuit in fabulis. *si fecero molti discorsi d'una sua cena etc.* ¶ 3. Item confabulatio, sermo, qui privatim inter aliquos fit, conversazione. *Tac. Dial. de orat.* 2. Quos ego in judiciis non utrosque modo studiose audiebam, sed domi quoque et in publico assectabar, ut fabulas quoque eorum et disputationes et arcaea semotæ dictionis exciperem. *privati discorsi.* *Lamprid.* *Elagab.* 25. Quam inter fabulas privatas sermo esset ortus, quanti herniosi esse possent in urbe Roma. *Id. Alex. Sev.* 33.; et *Capitolin.* *Pertin.* 12. Fabulae litteratæ. *Lamprid.* *Alex. Sev.* 43. In fabulis amabilis. *Tac.* 6. *Ann.* 5. Ne verba prave detorta, ne convallium fabularum simplicitas in erimen duceretur, postulavit. Adde *eum.* 2. *Hist.* 72. *Cl. Juvenal.* 1. 145. Il nova, nec trisidit per cunctas fabula cœnas. Adde *Lucan.* 4. 200. — Hæc referri potest et illud *Martial.* 5. 20. Sod gestatio, fabulae, libelli, Campus, porticus, umbra, virgo, thormæ; hæc essent loca semper, hi labores. *Cl.* tamen *Furlanetto* in *Append.* ait *fabulam* hic esse locum, in quo multi fabulantur otiosi causa. ¶ 4. De saise dictis dixit *Capitolin.* *Pertin.* 13.

II.) Translate apud Comicos interdum dicitur de re, ejus principium et ratio non intelligitur. *Plaut. Pers.* 5. 2. 11. Sed quid ego aspicio? quæ hæc est fabula? *che negotio è questo?* *Ter. Andr.* 4. 4. 8. Quæ hæc est fabula? cho, Mysis, puer hic unde est? *Cl. Vopisc. Prob.* 10. Ineptia fabula est scire.

B) Speciatim. ¶ 1. Saepissime de narratione rei factæ, ut docet *Cic.* 1. *Herenn.* 8. 13. Fabula est, quæ neque veras, neque veri similes continet res. *favola, novella.* *Ter. Andr.* 5. 4. 22. Fabulam inceptat. *Cic.* 2. *Divinat.* 55. 113. Num igitur me cogis etiam fabulis credere? quæ delectationis habeant quantum volēs, — auctoritatem quidem nullam de hemus, nec fidem commenticis robur adjuungere. *Id. Mil.* 3. 8. Hoc, judices, non sine causa etiam fictis fabulis doctissimi homines memoriae proderunt, eum, qui patris ulciscendi causa matrem necavisset, sapientissimæ deæ sententia liberatum. *Id.* 2. *de republ.* 10. Antiquitas recepit fabulas, fictas etiam nonnunquam incondite: hæc ætas autem jam extulit, præsertim eludens omne, quod fieri non potest, respuit. *Id. ibid.* 2. Ut jam a fabulis ad ficta veniamus. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 61. Quid tamen ista velit si-

bi fabula, etc. *Ovid.* 10. *Met.* 561. non fabula rumor ille fuit. *h. e.* non fuit fictus. *Quintil.* 1. 9. 2. Fabulae nutricularum. *Id.* 1. 8. 19. aviles. Adde *eum.* 6. 4. 41. et 11. 2. 11.; *Curt.* 8. 1. 17.; *Justin.* 44. 3. 1.; et *Sueton.* *Rhet.* 1. — Per appositionem, *Horat.* 1. *Od.* 4. 16. Jam te premet nos fabulaeque Manes. *Sic Auct. carm.* in *Anthol. Lat.* T. 2. p. 473. *Burmans.* Avernus, Fabulas Manes ubi rex coeret. *V. MANES.* — Hinc adhibetur eleganter in responsionibus, ubi quæ narrati non credit. *Ter. Heaut.* 2. 3. 95. *sv.* Quamobrem id faciam, vera causa est. *Cl. Fabula!* *Id. Andr.* 1. 3. 19. Ibi hanc ejectionem Chrysidis patrem recepisse orbam, parvam. *Fabula!* Mibi quidem hercle non sit verisimile: atqui ipsis commentum placet. — Quomodo fabula hoc sensu ab apologo differat, *V. APOLOGUS.* ¶ 2. Fabulae sunt etiam compositiones rerum magna ex parte confictarum, ad delectationem et utilitatem inventæ, quæ publice ab histrionibus agantur, scilicet comædiæ et tragædiæ. *Cic. Brut.* 18. 72. *Odyssea* Latina est tamquam opus aliquod Dædali, et *Liviana* fabula non satis dignæ, quæ inter legantur. Atque hic Livius primus fabulam, *C. Clodio Cæci F. et M. Tuditano* cogn., docuit. *Id. Senect.* 19. 70. Neque histrioni, ut placeat, peragenda est fabula; modo in quocumque fuerit actu, probeatur. *Id. Amic.* 7. 24. Qui clamores tota caeva nuper in M. Pacuvii nova fabula! *Horat.* 1. *Sat.* 2. 21. fabula Terentii. *Id.* 2. *Ep.* 1. 80. *Altæ.* *Quintil.* 10. 1. 66. *Æschylli.* Adde *eum.* 11. 3. 73. *Rursus Horat.* 2. *Ep.* 1. 176. *Securus,* cadat an recto stet fabula talo. *Id. Art.* P. 190. Neve minor, neu sit quinto productior acta Fabula. *Seneca* *Ep.* 77. Fabulas agere. *Quintil.* 5. 10. 9. ad scenam componere. *Amnian.* 14. 6. Fabulae theatralis. — *Docere fabulas* dicuntur, qui fabulas seu comædiis componunt, et agendas dant histrionibus. *V. loc. Cic. Brut.* 18. 72. superius allatum, et *v. DOCEO.* — *Dare fabulam* eodem fere sensu dicitur. *Ter. proli. Hecyr.* 1. Hecyra est huic nomen fabulae; hæc quum data est nova etc. ubi *Donatus:* Ita dicitur, data est fabula, ut data est cœna, datum est prandium, et dari dicitur fabula, quum agitur; stare, quum placet. Adde *Ter. Eun.* *prol.* 9. *Cic.* 1. *Tusc.* 1. 3. Annis fere vix post Romam conditam Livius fabulam dedit. — *Facere fabulam* idem est quod docere: agere ad histrionem pertinet. *Varro* 6. *L. L.* 77. *Müll.* Poeta facit fabulam et non agit: contra actor agit et non facit. Adde *Ter. Andr. prol.* 3. et *Eun. prol.* 25. — Hujusmodi autem fabulae diversa sortiuntur nomina pro habitu et qualitate personarum, quæ in eis introducuntur. Aliæ enim *Togatae* dicebantur, quarum personæ togis et Romanorum cultu erant ornatae. Aliæ *Palliate*, quum personæ Graeco more palliis induta in scenam prodibant: erat e nimis pallium Graecis peculiare, ut Romanis toga. Deinde togatarum genera quatuor erant, *Prætextatae, Tabernariae, Atellanæ, Planipedicae.* *Prætextatae* erant, in quibus regum, vel magistratum, qui prætexta induti erant, acta comprehendebantur. *Tabernariae* illæ erant, quibus homines et privatae personæ inducebantur, quales fere sunt mercatores et inuitores, qui in tabernis merces suas vendere consueverunt. *Atellanæ* erant, in quibus ridiculae personæ inducebantur foecis et salibus vellentibus: dicebat ab *Atella* Campaniæ oppido. *Planipedicae* dicebat a planis histrionum pedibus, qui ob humilitatem argumendi et vilitatem personarum neque cothurnis utebantur, neque soccis. — Translate *Cic.* 2. *Phil.* 14. 34. Si meus stilus ille fuisset, ut dicitur, mihi crede, non solum unum actum, sed totam fabulam conficissem. ¶ 3. Item fabulae sunt narrationes rerum confictarum ad delectationem et utilitatem inventæ, *favole, come produzione letteraria:* ejusmodi sunt *Æsopi* et *Phædri*, de quibus *Id. prol.* l. 3. Nunc, fabularum cur sit inventum genus, Brevis docebo. *Cic.* 1. *Invent.* 17. 25. Sin res dabit, non inutile est, ad aliqua re nova et ridicula incipere, aut ex tempore quæ nata sit, aut jam parata, quæ vel apologum, vel fabulam, vel aliquam contineat irrisionem. *Quintil.* 5. 11. 19. Nota illa de membris humanis adversus ventrem discordantibus fabula. *Justin.* 43. 4. 4. Subnectit et illam fabulam: Caneum aliquando partu gravidam locum a pastore precario petisse, in quo pareret etc. — *Lupus in fabula* proverb. est, quo utimur, quum is ipse, de quo adque colloquitur sumus, repente adest. *Ter. Adelph.* 4. 1.

21.; et *Cic.* 13. *Att.* 33. 4. Eodem sensu *Plaut. Stich.* 4. 1. 71. Lupus in sermone. *V. LUPUS.*

FABŪLA, æ, f. 1. *deminut.* a faba, parva faba. *Plaut. Stich.* 5. 4. 8. Hoc convivium est pro opibus nostris satis commodule, muribus, fabulis, ficulis.

FABŪLĀRIS, e, *favoloso*, adject. idem ac fabulosus, ut *Historia fabularis* in qua multa falsa. *Sueton. Tib.* 70. Maxime tamen curavit historiam fabularis notitiam. Adde *Censorin. de die nat.* 4. *Priscian. Praeexerc. rhet.* p. 1131. *Putsch.* Species autem narrationis quatuor sunt, fabularis, fictilis, historica, civilis. Fabularis est, ad fabulas supradictas pertiñens.

FABŪLĀTIO, ōnis, f. 3. *novella*, faceta narratio vel collocutio. *Capell.* 6. p. 189. Cura districtior tibi forensis fabulationis partibus alligata aciem industriae melioris obtulit. *Cl. Vulgat. interpr. Psalm.* 118. 85. Narraverunt mihi iniqui fabulationes; sed non ut lex tua.

FABŪLĀTOR, ōris, m. 3. *novellatore*, qui fabulatur. ¶ 1. Generatim est facetus allocutor. *Seneca Ep.* 123. a *med.* Pedonem Albinovanum narrantem audieramus (erat autem fabulator elegantissimus) habitasse se etc. *Sueton. Aug.* 78. Lectoribus, aut fabulatoribus accessit sonnum resumebat. *Gell.* 3. 10. Herodotus homo fabulator. ¶ 2. Speciatim est qui fabellas narrat. *Gell.* 2. 29. *Æsopus* ille e Phrygia fabulator. — *NB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

FABŪLIS, e, adject. idem quod fabalis, ut *seges fabulis* apud *Varron.* 1. *R. R.* 31.; et *fabulia inarare*, h. e. fabæ segetem, *Id. ibid.* 23. Alii tamen leg. *fabalis* et *fabalia*.

FABŪLO, as, avi, atum, are, a, 1. idem quod fabulator, sed veterum proprium. *Plaut. Mil. glor.* 2. 4. 18. Quæ cum hoc insano fabulem. *Id. ibid.* 2. 3. 33. Stuita, quæ vobiseum fabulem. *Atii tamen his locis legunt fabuler.* *Afranius* apud *Non.* p. 232. 26. *Merc.* De vita ac morte domini fabulaverit adversum fratrem illius ac dominum suum. — Hinc passive *fabulorier* per paragonem pro *dici.* *Plaut. in supposit.* *Amph.* sc. *Dii* *vost.* *fid.* v. 3. Verum est, quod olim est additum fabularier.

FABŪLO, ōnis, m. 3. congero, qui nugæ loquitur: item fabularum inventor, ut legitur in *Gloss. Isid. Macrob.* 2. *Saturn.* 1. Planipes et fabulo impudica verba jaciens. *Al. aliter leg. V. SABULO.*

FABŪLŌR, aris, ōnis sum, ari, dop. 1. (fari). De veteri forma *fabulare*, *V. supra FABULO, as.* — Part. *Fabulans* 1. — Fabulor est loquor, dico, narro, *μῦθος*, *discere, favellare, ragionare.* ¶ 1. Generatim. *Ennius* apud *Non.* p. 475. 3. *Merc.* Ita sapere opinio esse optimum, ut pro viribus Tacere ac fabulari tute noveris. *Plaut. Pæn.* 3. 4. 8. Age, umbula; ibi reliqua alia fabulabimur. *Id. Amph.* 1. 1. 114. Clere adversum fabulabor: hic auscultet quæ loquar. *Id. Cist.* a. 5. v. 1. Quid hoc negotii est quod homines fabulantur per vis mihi esse illam inventam? *Id. Epid.* 2. 2. 53. Fabulari inter se. *Ter. Phorm.* 4. 3. 49. Sed mihi opus erat ut aperte tibi nunc fabuler, aliquid tulum quæ afferret etc. *per dirtela ora schietta.* *Sueton. Cat.* 22. Fabulari cum aliquo. Adde *eum.* *Aug.* 74. *Gell.* 19. 13. Stabant forte una in vestibulo palatii Fronto et Festus fabulantes. *Id.* 15. 1. Vir læta inter fabulandum venustate. ¶ 2. Speciatim est rem falsam fictamque narrare, inepte garrere. *Plaut. Capt.* 3. 4. 2. Quid loquar, quid fabulabor? quid negabo? aut quid fatebor? *Id. Truc.* 1. 2. 79. et 80. Non didici fabulari. *Liv.* 45. 39. ad *fin.* Tu miles quid de imperatore Paulo senatus decrerit potius, quam quid Sergius Galba fabuletur, audis. *Cl. Quintil.* 11. 3. 131. Quidam (oratores) sinistra gestum facientes spatiantur et fabulantur. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 1. 1. (3). *Ars mendendi*, lectum fulmine *Esculapium*, fabulata. *Amnian.* 22. 16. *Insula Pharos*, ubi Protea cum phocorum gregibus diversatum Homerus fabulatur inuñatus.

FABŪLOSE, adverb. *Comp. Fabulosus* et *Sup. Fabulosissime.* — *Fabulose* est cum fabula, *μῦθος*, *favolosamente.* *Plin.* 32. *Hist. nat.* 11. 53. (143). Accedat his *Taprobane*, insulaeque aliam oceanii fabulose narratæ. *Id.* 5. *ibid.* 1. 1. (3). *Colonia* a *Claudio Cæsare* facta *Lixos* vel *fabulosissime* ab antiquis narrata. *Id.* 7. *ibid.* 48. 49. (153). *Hesiodus* fabulose multa de hominum ævo refertens; et reliqua *fabulosius* in phœnice. *Amnian.* 23. 6. Ut *Homerus* *fabulosius* canit. Adde *Apul.* 1. *Met.* ubi *Comp.*; et *Augustin.* 1. *Retract.* 15. ubi *Sup.* occurrit.

FABŪLŌSĪTAS, ātis, f. 3. *ciance, favole, fabulantium vanitas. Plin. 7. Hist. nat. 52. 53. (174). Corvi effigie, magna quidem fabulositate. Id. ibid. 28. 29. (101). Si recipiatur poetica fabulositas. Diomed. 3. p. 474. Putsch. Sed natalitatis eorum (Idæorum Dacylorum) causam vetusta fabulositas docet hanc fuisse.*

FABŪLŌSŪS, a, um, adject. Comp. *Fabulosior* et *Sup. Fabulosissimus* I. — Fabulosus est qui fabulis et signentis celebratur, de quo multa finguntur, commenticius, *μυθωδής, fivoloso*.

I.) Proprie. *Horat. 1. Od. 22. 7. quæ loca fabulosus Lambit Hydaspes. Id. 3. ibid. 4. 9. Fabulosæ palumbæ. Curt. 3. 1. 2. Marsyas amnis, fabulosus Græcorum carminibus inclitus. Sueton. Cæs. 81. Res fabulosa aut commenticia. Quintil. 5. 13. 24. Fabulosa exempla. Adde eum. 2. 10. 5. et 11. 2. 16. Flor. 2. 2. 5. monstra. Id. 2. 6. 9. altitudo. Justin. 2. 6. 7. et 4. 1. 8. antiquitas. Ammian. 14. 11. et 22. 2. vetustas. Plin. 11. Hist. nat. 39. 95. (232). Fabulosum arbitror de strigibus; ubera eas infantium labris immulgere. Id. 5. ibid. 1. 1. (5). Mons Atlas fabulosissimus. Id. 33. ibid. 1. 4. (8). Fabulosior anulus. Apul. 1. Met. Nihil hac fabula fabulosius.*

II.) Translate ponitur pro maximo, incredibili. *Ammian. 23. 6. Cyrus Bosphori fretum cum multitudine fabulosa transgressus.*

FABŪLUS, i, m. 2. *deminut. a faba. Forcellinus* effert etiam *fabulum, i. n. 2.*; sed nullo id confirmat exemplo. — *Fabulus, fava, est parva faba vel fabæ granum. Cato R. 70. Rutæ folia tria, vitis albæ caules tres, fabulos albos tres. Colum. 6. R. 4. 3. ubi hæc fere verba repetit, habet valvulos eruti. Dubia igitur est lectio apud Catonem. V. Schneider. ad Caton. et Colum. loc. cit. Gell. 4. 11. Pythagoras abstinentiæ fabulo, quem *καυπος* Græci appellant.*

FACELA, æ, f. 1. olusculum, quod aceto maceratum mense apponitur, unde sequens *facelare. Auct. incert. epigr. in Anthol. Lat. T. 2. p. 369. Burm.* Augustum penitus torret Phaethontius ardor, Quom recreat sescum gillo. *facela, melio. Burmannus* hic recte legendum putat *tabella*, quæ tabellum significat, quo utebantur veteres ad æstivos calores refrigerandos.

FACELARE, is, n. 3. *insalata, acetarium. Lampriid. Flagab. 20. Barbæ matorum tantas jubebat exhiberi, ut pro nasturtiis, epialstris et facelariis exhiberet plenis sabataris et discis. Alii melius leg. faselariis vel faselariis, h. e. siliquis faselorum seu phaseolorum conditis; nam faseli una cum siliquis ex aceto apponebantur ad oreum initio cœnæ excitandam.*

FACELLA, æ, f. 1. *deminut. duplex a fax, parvula fax. Occurrit translate tantum, et est nummus aureus, qui instar facis splendet, apud Coripp. 3. Johann. 369. magnis cumulatæ arca facellis.*

FACESSO, censis, censi (cessivi), cessitum, cessere, 3. intensivum (*παρρηγοῦν* vocant *Diomed. 1. p. 373. et Charis. 3. p. 227. Putsch., desiderativum Priscian. loc. cit. in CAPESSO, frequentativum Forcellinus*) a *facio*, ut *capesso a capio*. — In illo *Taciti 4. Hist. 43. Nulli unquam periculum facessisset. volunt quidam grammatici facessisset esse pro facessivisset a præterito facessivi, quod simile est in capesso et lacesso. Quod si verum est, etiam illud facesseris, quod ex Cic. Divin. in Q. Cæcil. sub A. 2. attulimus, pro facessiveris dictum erit. — Part. Facessitus sub A. 2. — Facessere est maximo studio facere, præstare, exsequi (It. *fare, eseguire con sommo zelo*; Fr. *faire, exécuter, accomplir avec ardeur*; Hisp. *hacer, ejecutar, cumplir con ardor grande*; Germ. *mit Eifer betreiben, etwas thun, verrichten, verfertigen*; Angl. *to do, perform, execute, accomplish*). Occurrit A) Active; et B) Neutorum more.*

A) Active. ¶ 1. Generativum est, ut diximus, maximo studio facere, præstare, exsequi: quo sensu occurrit tantum apud Poetas. *Ennius apud Non. p. 366. 24. Merc. Hæc estatus ibus, latrones dicta facessunt. Sic Afrantus apud eum. ibid. Facessere dicta. Virg. 4. En. 295. Imperio læti parent, ac iusta facessunt. Id. 4. G. 548. Haud mora: contiduo matris præcepta facessit. Ovid. 3. Art. am. 367. Milite facesse jocos: turpe est nescire puellam Ludere. — Il. leg. fac esse, vel fac esse. — Huc pertinet et il-*

lud *Plaut. Men. 2. 1. 24. Dictum facessas doctum, et discaves malo. Forcellinus* pro *removere accepit*, et interpretatus est: *via pro coteste tue sententia. Rectius tamen accipias pro ad finem adducere, ut sensus sit: finiscila una volta con coteste tue sententia.* ¶ 2. Specialim in malam partem accipitur pro exhibere, creare, afferre, recare, *apportare. Cic. 3. Fam. 10. 1. De temeritate eorum, qui tibi negotium facessent. Et passivè Id. Cluent. 57. 158. Si cui forte hæc lege negotium facessetur. Id. 6. Ferr. 64. 142. Quam audissent ei negotium facessitum. Id. Divin. in Q. Cæcil. 14. 45. Ipse profecto metuere incipies, ne innocenti periculum facesseris. Adde Tac. 4. Hist. 42. allatum sub init. — Huc pertinet et illud *Plaut. Rud. 4. 4. 17. Ego, o pincor, qui rem facesso. h. e. qui litem facio, actionem intendo. Est qui legit reum facesso.**

B) Neutorum more facessere est abire, discedere, recedere, *ritirarsi, andar via, torsi via*: subaudiatur enim *Accusat, se, ut docet Donatus ad illud Ter. Phorm. 4. 3. 30. Hæc hinc facessat: tu molestus ne sis. Ubi Donatus: pro hinc se faciat, id est abeat: huc se faciat, huc accedat, significat. — a) Cum addito, unde quis recedit. *Ennius apud Non. p. 306. 29. Merc. Vos ab hoc facessite. Cf. Cic. 1. Legg. 13. 39. Ab omni societate reipublicæ paulisper facessant, rogamus. Liv. 6. 17. Facesserent prope ex urbe ab ore aquæ oculis populi Romani. Sic Id. 1. 48. Facessere ex tanto tumulo. Apul. 10. Met. e. conspectu. Trebell. Poll. Claud. 13. a militum congressu. Titinius apud Non. p. 306. 31. Merc. Adibus facessat. Liv. 4. 58. Ni facesserent prope urbe sinibusque. Apul. 2. Met. Facessere cubiculo. Id. 3. ibid. teatro. Pacuvius apud Non. p. 306. 33. Merc. Facessite hinc omnes parumper, tu mans. Afranivus apud eum. p. 307. 3.; et *Plaut. Rud. 4. 4. 18. hinc. Adde Curt. 10. 2. 27. Liv. 1. 47. Facesse hinc Tarquinios, aut Corinthum. — b) Absolute. Cic. Flacc. 38. 97. Vis abist: ferrum ac lapides removeantur: operæ facessant, servitia sileant. Id. fragm. Hortens. apud Non. p. 307. 6. Merc. Facessant igitur omnes qui docere nihil possunt, quo melius sapientiusque vivamus. Apul. 6. Met. Facessere cubitum. andar a dormire. — c) De abstractis. *Justin. 34. 4. 2. Facessere interim privatum amicitiam jubet, quum mandata patrie intercedant. Apul. 3. Met. Ignavia omnis facessat e pectore.****

FACETE, adverb. Comp. *Facetius* et *Sup. Facetissime* II. — *Facete* ¶ 1. Est apta, commode, urbana, *κομψός, facetamente. Plaut. Mil. glor. 1. 1. 39. Facete advertis animum tuum ad animum meum. Id. Pers. 4. 1. 7. Hanc ego rem exorsus facete et callide; igitur proventuram bene confido mihi. Id. Men. 1. 2. 22. Facete verba dare. Id. Stich. 1. 3. 114. Hoc vide, satir' ut facete atque ex pictura hic adstitit con che grazia e brio! Id. Capt. 1. 2. 72. Propterea te vocari ad cenam volo. PARASIT. Facete dictum. ben detto. Sic *Ter. Eun. 2. 2. 57. Facete dictum. —* Huc pertinet quum adhibetur in acclamationibus. *Ter. Eun. 3. 1. 37. Facete, loped, laute, nihil supra. ¶ 2. Hinc est etiam salse, venuste, eleganter. Plaut. Asin. 3. 2. 34. Edepol senem Demænetum lepidum fuisse nobis. Ut assimilabat Sauream med esse, quam fæstet! Cic. 6. Ferr. 43. 95. Nunquam tantum mali est Siculis, quia aliquid facete et commode dicant. Id. Rosc. Am. 44. 128. Nosque ab isto nebulo facetius eludimur. Id. 2. Orat. 53. 223. Facetissime tres libellos tribus legendos dedisti. Id. 1. ibid. 57. 243. Non modo acute, sed etiam ridicule ac facete. Id. 1. Fin. 11. 39. Facete et urbane ridere Stoicos. Plin. 14. Hist. nat. 1. 3. (12). Facete ludere in aliquam rem. Gell. 2. 23. Præclare et apposite et facete scripsit. Adde *Sueton. Cæs. 50.; et Plin. 1. Ep. 9. 8. et 9. ibid. 22. 2.***

FACETIA, ærum, f. 1. In sing. numero. *Plaut. Stich. 5. 4. 47. Hæc facetia est, amare inter se rivales duos.* (Hoc loco *facetia* non pro dicto, sed pro singulari, admirabili ponitur. V. tamen infra sub 1.) *Gell. 3. 3. Facetia sermonis. Apul. de Mag. Nonnullus facetiæ sibi habere, res divinas deridere. hanno per una fucezia. — Ceterum facetiæ ¶ 1. Ratione habita etymii, quod vide in voc. FACETUS, apud *Plautum* est ægeadi ratio vel consuetudo prudens cauta, callida. *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 137. Ecquam tu potes reperire forma lepida mulierem, cui facietiarum cor corpusque sit plenum et doli. Id.**

*Stich. 5. 2. 7. Facisti, here, facetias, quum hoc donavisti dono tuam servum Stichum. Huc pertinet et ejusd. Plaut. locus allat. init. ¶ 2. Sæpius facetiæ sunt dicta arguta et salsa ad delectandum et risum movendum, deliciæ quadam sermonis, urbana dicta sine scurrilitate, joci, sales, lepores, urbanitates, argutiæ, *εὐραπεία* (It. *facezie, scherzi, burle, delli piacevoli*; Fr. *sinesse, esprit, mots plaisants, plaisanterie, enjouements, facettes*; Hisp. *dicho agudo, divertimiento, chanza, facecia, chiste*; Germ. *der Witz, witzige Redeweise*; Angl. *facetiousness, pleasantry, wit, humour, drollery*). *Cic. Brut. 34. 128. P. Scipio omnes sale facetiisque superabat. Id. ibid. 48. 177. Festivitate et facetiis C. Julius et superioribus et æqualibus suis omnibus præstitit, oratorque fuit mitine ille quidem vehemens, sed nemo unquam urbanitate, nemo lepore, nemo suavitate conditor. Id. 1. Orat. 57. 213. Sale tuo et lepore et potissimis facetiis pellexisti. Id. ibid. 5. 17. Accedat oportet lepos quidam facetiæque. Id. ibid. 34. 159. Libandus ex omni genere urbanitatis facietiarum quidam lepos. Id. 1. Alt. 13. 2. Facie magis, quam facetiis ridiculus. Id. 9. Fam. 15. 2. Ego mirifice capior facetiis, maxime nostratibus. Catull. 12. 9. est enim leporum Disertus puer ac facietiarum. Vellej. 1. 17. 1. Dulces Latini lepores facetiæ per Cæciliam Terentiamque et Afranium sub paritate vituerunt. Adde *Quintil. 6. 3. 42.; Tac. 1. Ann. 23.; et Trebell. Poll. Gall. duob. 9. Tac. 15. Ann. 68. Asperis facetiis illudere aliquem. Id. 5. ibid. 2. Acerbis facetiis irridere. Id. 15. ibid. 25. extr. Facetiis insectari quempiam. Id. 14. ibid. 1. Per facetias incusare aliquem. —* Dux sunt genera facietiarum, alterum æquabiliter in omni sermone fusum, alterum peracutum et breve: ista a veteribus superior cavillatio; hæc altera dicacitas nominata est. *Cic. 2. Orat. 54. 218. —* Aliquando *facetiæ* dicuntur de solo illo priori genere. *Id. Orat. 26. 87. (Qui (sales) in dicendo nimium quantum valent: quorum duo genera sunt, unum facietiarum, alterum dicacitatis. Utetur utroque: sed aliter in narrando aliquid venuste, altero la jaciendo mittendoque ridiculo.***

FACETIOR, āris, ari, dep. 1. facetiis ctor. *Sidon. 3. Ep. 13. Qui, quod verbis inverecundis aurium publicarum reverentiam incestant, granditer sibi videntur facietari.*

FACETO, as, are, a. 1. (facetus) exorno, elegantem aliquem reddo. *Venant. 2. Vit. S. Martin. 433. Hunc præterea nitens, illum diadema facelat.*

FACETIOSUS, a, um, adject. idem ac facetus. *Cic. 2. Fin. 31. 103. Et in quantam hominum facetosam urbanitatem incurralis. Ita quidam, leg.; sed facietorum omnino reponendum est cum optimis quibusque libris.*

FACETUS, a, um, adject. Comp. *Facetior* et *Sup. Facetissimus* II. 3. — Ratione habita etymii *facetus* est a *facio* (V. *Foss.*), ac præterea est bene formatus, optime factus, atque adeo elegans (It. *elegante*; Fr. *élégant*; Hisp. *elegante*; Germ. *zierlich, fein*; Angl. *elegant, fit*).

I.) Proprie raro admodum occurrit. *Brutus apud Quintil. 6. 3. 20. Næ illi sunt pedes faceti ac deliciis ingredienti molles. Huc pertinet et illud Plaut. Most. 1. 1. 41. Non omnes possunt olerè unguenta exotica, si tu oles: neque tam facetis, quam tu vives, virtibus. h. e. victu elegant, lauto.*

II.) Translate. ¶ 1. De ægendi ratione sive de hominibus ponitur, et est cœtus, callidus. *Plaut. Most. 2. 2. 84. Extemplo facio facetum me atque magnificentum virum. Ter. Heaut. 3. 2. 11. Mulier commoda et faceta hæc meretrix. Horat. 1. Ep. 6. 54. frater, pater, adde, Ut cuique est ætas, ita quæque facetus adopta. Forcellino h. 1. facetus est qui blande loquitur et ad voluntatem alterius. Horat. 1. Sat. 2. 25. Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui Inguen ad obscenum subditiis usque facetus. Forcellino h. 1. facetus est scorra, quique per turpia aut indecora risum captat. ¶ 2. De oratione est amœnus, elegans. *Quintil. 6. 3. 20. Facetus non tantum circa ridicula opinor consistere. Neque enim dicitur Horatius (1. Sat. 10. 44.) stœtum carminis genus natura concessum esse Virgilio. Decoris hæc magis et exultæ elegantia appellationem puto. Ideoque in epistolis Cicero (in fragm.) hæc Bruti refert verba: Næ illi sunt pedes faceti ac deliciis ingredienti molles. Quod convenit cum illo Horatiano:**

molle atque facietum Virgilio. Hactenus Quintil. Advertendum autem, facietum carmen Virgilio tribui ab Horatio praesertim in Bucolicis et Georgicis. Ait enim: molle atque facietum Virgilio adnuerunt gaudentes rure Camenae. Significat ergo amicum, elegans, iucundum, eruditum, floribus poetici lepore respirans. Quo pertinet illud Colum. 1. R. R. 1. 14. Duo volumina similium praeceptorum de vineis Jul. Graecinus composita facietus et eruditus, posteritati tradenda curavit. ¶ 3. Item de oratione, et quidem a seipsum, facietus est qui salubris et sermonis urbanitate, citra scurrilitatem tamen, abundat, festivus, sausus, urbanus, scitus in dietis, venustus, εὐπράγματος (It. faceto, scherzevole, burlesco, piacevole, ed anche ironico; Fr. fin. spirituel, enjoué, plaisant, facétieux, divertissant, ironique; Hisp. fino, espiritual, festivo, lozano, placentero, christoso, faciecioso, ironico; Germ. witzig, fein, auch ironisch; Angl. facetious, merry, pleasant, witty, jocular, humorous, ironical). Dicitur tum de personis, tum de rebus. — a) Posit. Cic. 1. Off. 30. 108. Dulcem et facietum festivum sermonis atque in omni sermone simulatorem, quem εἰρωνία Graeci nominant, Socratem accepimus. Id. 2. Phil. 8. 20. At etiam quodam loco facietus esse voluisti. Quam id, dii boni, non decebat! Id. Brut. 16. 63. Homo acutus, elegans, facietus. Id. 2. Orat. 56. 228. Esse quamvis facietum atque saalum, non nimis est per se ipsum invidendum: sed quam omnium sis venustissimus et urbanissimus etc. Id. ibid. 54. 219. Natura singl. homines et creat imitatores et narratores facielos et vultu adjuvante et voce. Id. Brut. 47. 173. In altercando cum aliquo seculo et maledicto facietus. Juvenal. 9. 10. convivia joco mordente facietus. — Cic. 1. Off. 29. 104. Duplex jocandi genus: unum illiberale, petulans, flagitiosum, obscænum; alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facietum. Id. 2. Orat. 56. 227. Facietia et urbana innumerabilia. Id. Brut. 85. 292. Ironiam illam facietam et elegantem puto. Id. 1. Orat. 8. 32. Facietus sermo. Id. 2. ibid. 54. 219. dictum. Justin. 39. 2. 5. joci. — b) Comp. Lucilius apud Festum p. 273. 10. Mili. Quo facietior videare et scilicet plus quam ceteri. — c) Sup. Cic. 2. Legg. 15. 37. Aristophanes, facietissimus poeta veteris comædiæ. Adde eumd. Herenn. 11. 10. Sueton. Fesp. 22. Nonnulla ejus facietissima. Plin. 35. Hist. nat. 10. 37. (117). Argutia facietissimi salis.

FACIES, f. 5. Oculi declinabant facies, hujus facies et hujus facit, et in Dativo hujus facie: cujus rei testis est Gell. 9. 14. Sic dies dicit, famas famit, etc. F. DIES in. — In secundo casu plurali, facierum, vix est in usu. Cato apud Priscian. 7. p. 782. Pulsch. Exempla earum facierum. — In tertio vel sexto casu plurali, faciebus, nusquam legitur. — Facies (cujus etymon F. infra sub I. 2.) est pars anterior capitis humani, constans fronte, oculis, naso, malis, ore, mento, πρόσωπον (It. faccia, viso; Fr. visage, face; Hisp. cara, faz, rostro; Germ. das Gesicht, Aritzt des Menschen; Angl. the face, countenance, visage).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est, ut diximus, pars anterior capitis humani, etc. Plin. 11. Hist. nat. 37. 51. (138). Facies homini tantum: ceteris os, aut rostra. Id. 7. ibid. 1. 1. (8). Jam in facie vultuque nostro quam sint decem, aut paulo plura membra, nullas duas in tot millibus hominum Indiacretas effigies existere. — a) Generatim. Cic. 2. Phil. 16. 41. Velim, mihi dicas, L. Tursellius qua facie fuerit, qua statura. Id. Pis. 32. 81. Quam tu ne de facie quidem nosti. di vista. Tibull. 1. 9. 15. Uretur facies, urentur sole capilli. Adde eumd. 1. 5. 43. Horat. 4. Od. 5. 14. Curvo nec faciem litore demovel. Sueton. Oth. 12. Faciem rasitare. Juvenal. 3. 280. Cubare in faciem dormire boccone. Id. 9. 199. facies tua computat annos. h. e. annos tuos manifestos facit. Id. 9. 146. Multas facies fingere. molle teste o ritratti. Plaut. Pseud. 4. 2. 9. Peregrina facies videtur hominis atque ignobilis. ha ciera da forastiero. Cic. Flacc. 29. 70. Longo intervallo Romam venis, affers faciem novam, nomen vetus, purpuram Tyriam. Ter. Eun. 3. 2. 20. Homo facie liberali. che ha viso da ghitano. Id. Phorm. 1. 2. 50. Virgo facie egregia. di rara bellezza. Horat. 4. Od. 10. 5. Facies hispida. Quint. 4. 1. 61. cicatricea. Id. 2. 13. 9. adversa. — b) Speciatim a Poetis interdum ponitur pro pulcra

vel formosa facie, pro pulcritudine. Ovid. 3. Art. am. 105. Cura dabit faciem, facies neglecta peribit. Id. Heroid. 16. 191. Hanc faciem largis sine fine paratibus uti Delicisque decet luxuriare noris. Id. 14. Met. 337. Rara quidem facie, sed rarior arte canent. Adde eumd. Heroid. 5. 125; et cf. Virg. 9. En. 583. — c) Perfricare faciem, ut perfricare os, frontem, est pudore abjicere: ad rem Quintil. 11. 3. 60. Vitiata sunt illa, intueri lacuaria, perfricare faciem et quasi improbam facere, tendere confidentia vultum etc. Plin. Hist. nat. praefat. § 4. Hanc igitur (audaciam) tibi imputabis et in nostra culpa tibi igoosus. Perfricui faciem, nec tamen profeci. quoniam etc. Eodem sensu dicit Sueton. Claud. 8. Confricare faciem. ¶ 2. Latiore significatione accipitur pro universa forma et modo et factura corporis totius, aspetto, figura, apparscenza, sembianza, ut docet hisce verbis Gell. 13. 29. Quidam faciem esse hominis putant os tantum et oculos et genas, quod Graeci πρόσωπον dicunt: quando facies sit forma omnis et modus et factura quaedam corporis totius, a faciendo dicta, ut ab aspectu species et a fingendo figura. Adde Non. p. 52. 27. Merc. — a) De hominibus et aliis animalibus. Gell. loc. cit. Ecce autem id quoque in mentem venit, quod etiam Plautus faciem pro totius corporis colorisque habitu dixit. Verba Plauti hæc sunt Pæn. 5. 2. 151. NA. Sed eamam nutriti qua sit facie, mihi expedi. m. Statura haud magna, corpore aquilo. NA. Ipsa est. m. Specie venusta, ore parvo atque oculis pernigris. NA. Formam quidem hercle verbis depinxit mihi. Gell. subdit: Præterea memini, Quadrigarium in undecimo faciem pro statura totiusque corporis figura dixisse. Pacuvius apud Gell. et Non. loc. cit. Etate integra, feroci ingenio, facie procerâ virum. Seneca Ep. 33. Non est formosa, cujus crux laudatur aut brachium, sed illa, cujus universa facies admirationem singulis partibus abstulit. Lucret. 5. 1169. Quippe etenim jam tum divina mortalia sacra Egregias animo facies vigilante videbant, Et magis in somnis, mirando corporis aucti. His igitur sensum tribuebant, propterea quod Membra movere videbantur vocesque superbas Mittere pro facie prædara et viribus amplis: Aeternaque dabant vitam, quia semper eorum Suppedibatatur facies et forma manebat. Id. 5. 1110. Condere cuperunt urbes — Et pecudes et agros divisere atque dedere Pro facie cujusque et viribus ingenioque: Nam facies multum valuit viresque vigeant. Cic. Rosc. com. 10. 28. Quid erat enim Fannii? Corpus. Quid Rosci? Disciplina. Facies non erat, ars erat pretiosa. Id. 2. Divinat. 67. 139. Num igitur, quum aut muros Babylonis aut Homeri faciem cogito, imago illorum me aliqua pellit? Adde Sall. Jug. 63. Neq. Ages. 8. Maleficam (naturam) nactus est in corpore, exiguus et claudus altero pede. Quæ res nonnullam etiam afferebat deformitatem: atque ignoti, faciem ejus quam intuerentur, contemnebant. Adde eumd. Datem. 3. Virg. 5. En. 722. Visa dehinc caelo facies delapsa parentis Anchisæ subito tales effundere voces. Sic Ovid. 14. Met. 827. Pulcra sobit facies et pulvinaribus altis Dignior, et qualis trabeati forma Quirini. Plin. 1. Ep. 10. Ad hoc proceritas corporis et decora facies, demissus capillus, ingens et cana barba. — Et in plur. num. Curt. 4. 13. 5. At interdiu primum terribiles occurras facies Scytharum Bacchianorumque: hinc illis ora et intonsas comas esse; præterea eximiam vastorum magnitudinem corporum. — Hac ratione facies differt a vultu, qui de ore tantummodo dicitur. Cic. 1. Orat. 28. 127. Non queruntur ea, quæ nobis non possumus fingere, facies, vultus, sonus. Sall. Cat. 15. Prorsus in facie vultuque recordia inerat. Aliud discrimen vultus et faciei V. in VOLTUS. — De brutis. Horat. 1. Sat. 2. 87. ubi equos mercantur, opertos Inpiciunt, ne, si facies, ut saepe, decora Molli fulta pede est, emptorem inducat biantem. — b) De rebus inanimis. Plaut. Rud. 4. 4. 105. et 111. DAE. Crepundia qua facie sunt? responde ex ordine. PA. Ensiculus est aureolus litteratus: post est securicula anceps etc. come son fatte? Eodem modo adnotante Gell. loc. cit. probe dicitur montis et caeli et maris facies. Sall. fragm. ibid. Sardinia in Africo mari, facie vestigii humani, di figura d'una pianta d'uomo. Virg. 5. En. 767. ipsi, quibus aspera Visa maris facies et non tolerabile numen, etc. Id. 4. G.

361. Unda curvata in faciem montis, a guisa di monte. Val. Flacc. 2. 38. Anxerat hora metus; jam se vertentes Olympi Ut faciem, raptosque simul montesque locosque Ex oculis, circumque graves videre tenebras. Cf. Plin. 6. Hist. nat. 17. 21. (38). Alia illius caeli facies, alii siderum ortus aspetto, vista. Ovid. 1. Trist. 3. 26. Hæc facies Trojæ, quum caperetur, erat. Plin. 2. Ep. 17. ad fin. Intermissa teba villarum, quæ præstant multarum urbium faciem, fanno una vista. Tac. 4. Ann. 67. Antequam Vesuvius, mons ardescens, faciem loci veteret. Id. 5. Hist. 23. Superfusis amnis palustrem humilemque insulam in faciem stagni oplevit. Plin. 5. Ep. 6. Sub his per latus omne vineæ porriguntur, unamque faciem longe lateque coniciunt. Horat. 2. Sat. 4. 12. Longa quibus facies ovis erit. Plin. 12. Hist. nat. 14. 31. (55). Nec, arboris ipsius quæ sit facies, constat. la forma, la figura. Gell. 15. 30. Faciem vehiculi ementis est longe alienam falsamque. ha descritto falsamente la figura. Plin. 35. Hist. nat. 4. 10. (27). Tabulæ, quæ belli faciem pictam habent. Id. 25. ibid. 2. 4. (8). Herba quadrupartitis varietatibus anni faciem mutant. Gell. 10. 18. Ossa contusa in faciem pulveris. — Dicitur et in quibusdam rebus, qua parte melius apparent et conspiciuntur. Plin. 9. Hist. nat. 35. 54. (109). de margaritis. Quibus una tantum est facies, et ab ea rotunditas, aversis planities, ob id tympania nominantur. una sola facia. — Vertere se in omnes facies est facere, experiri omnia, ad Proteum respiciendo. Virg. 12. En. 591. Verte omnes te te in facies, et contrahe quidquid Sive animis, sive arte vales.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim ponitur pro forma, conditione specieque rei. Cic. Flacc. 22. 53. Fateantur in Meandrii persona esse expressam faciem civitatis. Id. 8. Phil. 8. 23. Senatus faciem legatus secum attulerat auctoritatemque populi Romani. Sall. Cat. 32. Quibus rebus permota civitas atque immutata facies urbis erat. la città avea mutata facia. Rursus Cic. 1. Off. 5. 14. Formam quidem ipsam et tanquam faciem honesti vides, quæ si oculis cerneretur, mirabiles amores excitaret sapientia. Quintil. 3. 6. 88. Hæc velut intermixta simulacra propria tamen faciem ostendunt. Id. 4. 1. 42. Ubi frons causæ non satis honesta est, aut si facie quoque ipsa premitur. Id. 2. 4. 28. Quarum (causarum) varia ac nova semper est facies. Id. 8. 3. 66. Interim ex pluribus efficitur illa, quam conamur exprimere, facies. h. e. imago, species alicujus rei descripta verbis per hypotyposin. Virg. 2. G. 83. Præterea genus haud unum nec fortibus ulmis, Nec salicis lotoque, neque Idæis cyparissis; Nec pingues unam in faciem nascuntur olivæ. h. e. plures sunt olivarum species. Id. 6. En. 103. Incipit Aeneas heros: Non ulla laborum, O virgo, nova mi facies Inopinave surgit. Id. 1. G. 506. Tam multæ scelerum facies. Adde Val. Flacc. 2. 216. Sil. It. 4. 593. Facies Ieti. Adde Senec. Oedip. 180; et Lucan. 3. 652. Quintil. 12. 10. 69. Plures eloquentiæ facies. Tac. 3. Hist. 30. Ac rursus nova laborum facies, ardua urbis moenia, saxæ turres, ferrati portarum obices. Id. 1. Ann. 40. Diversa omnium, quæ unquam accidera, civilium armorum facies. h. e. conditio, ratio, modus. Sic Plaut. Cist. 1. 1. 73. Ad istam faciem est morbus, qui me macerat. di questa fatta è il morbo etc. Quintil. 1. 5. 52. Quædam faciem solacismi habent, et dicit vitiosa non possunt. hanno sembianza. Id. 8. 5. 22. Inventionculis gaudent, quæ excussæ risum habent, invente facie ingenii blandiantur, avendo apparenza d'ingegno. Cf. Colum. 3. R. R. 13. 13. Nam stella, quam diximus Græcæ litteræ faciem obtinere, etc. ¶ 2. Facies aliquando est species, prætextus. Tac. 2. Hist. 54. Quod publici consilii facie discissum Mutina, desertarum partes forent. Cf. eumd. 13. Ann. 38. Dum positus lorici et galeis, in faciem pacis veniretur. come se fosse pace. ¶ 3. Apud Augusti ævi Poetas et apud prosarios sequioris ævi scriptores facies ponitur pro aspectu, aspetto, la vista. Virg. 6. En. 560. Quæ scelerum facies? o virgo, effare, quibusve Urgenter pennis? Sil. It. 7. 367. At facie subita volitantum montibus altis Flammaram, horrere. Val. Flacc. 6. 534. Hæc tunc attonitos facie deflexerat bustes. Curt. 7. 11. 16. Illa vero miserabilis erat facies, quum ii, quos instabilis gradus fefellerat, ex præcipiti devolveren-

tur. Adde eumd. 8. 14. 27. et 5. A. 28. Tac. 2. Hist. 42. Et per locos arboribus ac vluicis impeditos non una pugnae facies: cominus eminus, catervis et cuneis concurrerant. Id. 3. ibid. 68. Nec quisquam adeo rerum humanarum immemor, quem non commoveret illa facies, Romanum principem et generis humani paulo ante dominum relicta fortuna sua sede per populum, per urbem exire de imperio. Id. 2. ibid. 89. Et militum phaleræ torquesque splendebant: decora facies, et non Vitellio principe dignus exercitus. Cf. Plin. Paneg. 56. Et Id. Plin. ibid. 82. Fœda facies. et ibid. 35. Memoranda facies, delatorum classis permissa omnibus ventis, coactaque vela tempestatibus pandere, iratosque fluctus sequi quoscumque in scopulos detulissent. — Hinc prima facie Italice a prima vista. Cæsar Dig. 16. 1. 13. Quam prima facie quidem alienam, re vera suam obligationem suscipit. Id. 1. Instit. (edente iterum Goeschenio) § 126. Exceptio, quæ prima facie justa videatur.

FACILE, adverb. Alias hujusce adverbii formas, *faciliter, facul* et *faculter*, V. suis locis. — Comp. *Facilius* et *Sup. Facillime* sub I. et II. 2. Facile est nullo negotio, sine labore, *πάσις, εύχεως* (II. *facilmente, agevolmente*; Fr. *facilement, sans peine, sans difficulté, aisément*; Hisp. *facilmente, sin trabajo, ni fatiga*; Germ. *leicht, ohne Mühe, Anstrengung, mühelos*; Angl. *easily, readily, without difficulty*).

1.) Proprie, seu stricto sensu. — a) Posit. *Plaut. Amph. prol. 139.* Facile meus pater quod vult, facit. Sic *Ter. Heaut. 3. 2. 38.* Facile equidem facere possum, si jubes: etenim quo pacto id fieri solet, calleo. Id. *Andr. 3. 3. 30.* Dein facile ex illis sese emersurum malis. *Varro 1. R. R. 9. 7.* Si terra facile frietur. *Cic. 2. Orat. 57. 232.* Quis hæc non vel facile, vel certe aliquo modo posset ediscere? Id. 1. *de republ. 45.* Illa prima facile in contraria vitia convertuntur. Id. 1. *Fam. 2. sub fin.* Injuriis, quæ propositæ sunt a Catone, facile resistemus. *Cæs. 1. B. G. 2.* Minus facile finitimis bellum inferre. Id. *ibid. 11.* Non facile ab oppidis hostium vim prohibere. *Nepos Themist. 1.* Facile explicare oratione aliquid. Id. *Agth. 9.* Sperabat se facile consecuturum. Id. *Con. 4.* Facile induci ad credendum. *Quintil. 4. 3. 10.* Facile persuadetur. *Gall. 1. 8. sub fin.* Facile et procliviter persuasit. — b) Comp. *Cic. 1. de republ. 5.* Quo facilius otio perfruantur. *Cæs. 1. B. G. 2.* Id hoc facilius eis persuasit, quod etæ. *Nepos Milit. 6.* Quo facilius intelligi possit. Adde eumd. *Pausan. 5.;* *Liv. 37. 35.;* et *Quintil. 10. 1. 7.* — c) Sup. *Plaut. Stich. 1. 2. 59.* Ubi facillime spectatur mulier, quæ ingenio est bono? *Cic. Amic. 4. 14.* Ut optimi cujusque animus in morte facillime evolet tamquam e custodia. Id. *Cæl. 9. 22.* Quæ facillime fingi, nullo negotio flecti ac detorqueri potest. *Cæs. 5. B. C. 24.* Facillime mederi inopie frumentariae. Adde *Nepot. At. 9.;* et *Quintil. 12. 49. 77.*

II.) Improprie, seu latiori significatione ¶ 1. Ponitur pro longe, certe, aut multo, *di gran lunga, assai, senza dubbio;* usurpatur ad vim alicui vocabulo addendam, et Ciceroni præcipue in delictis fuit. — a) Additur Adjectivo princeps vel similibus. *Cic. Cluent. 5. 11. A.* Cluentius non solum municipii Larinatis, sed etiam regionis illius et vicinitatis virtute, existimatione, nobilitate facile princeps. Id. 6. *Fam. 10. 2.* Tui ordinis facile princeps. Adde eumd. 2. *Divinat. 42. 87. et Tim. 1.;* et *Flor. 3. 11. 1.* Rursus *Cic. Rosc. Am. 6. 15.* Sex Roscius genere et nobilitate et pecunia non modo sui municipii, verum etiam ejus vicinialis facile primus. *Quintil. 10. 1. 68.* Facile præcipuus. — b) Additur et Superlativis. *Plaut. Pers. 5. 2. 2.* Facile miserissimus omnium. *Cic. 1. Tusc. 33. 81.* Facie vel petris, vitæ omniann perditorum ita similibus, et esset facile deterrimus. Id. *Rabir. Post. 9. 23.* Vitum unum totius Græciæ facile doctissimum, Platonem etc. — c) Additur quoque Verbis, quæ vincere, superare et similia significant. *Plaut. Trin. 3. 2. 80.* Facie palmam habes: hic vicus: vicit tua comædia. *Cic. 2. Orat. 13. 56.* Thucydides omnes dicendi artificio, mea sententia, facile vicit. Id. 1. *de republ. 23.* Non dubito, quin usu in republica rerum maximarum facile omnes viceris. Adde eumd. 6. *ibid. 16. et 1. Orat. 33. 150. Id. 1. Legg. 2. 7.* Sisenna omnes adhuc nostros scriptores facile super-

avit. Id. 3. *Orat. 11. 43.* Eruditissimos homines Asiaticos quibus Atheniensis indoctus facile superabit. — Huc pertinent et illa *Plaut. Epid. 3. 4. 65. ff.* Sed tu novistin? fidicinam? FI. Tam facile, quam me. h. e. valde, vel optime, ut recte *Forcellinus* interpretatur, qui hunc locum singulari paragrapho distinguit. Adde *Plaut. Curc. 5. 2. 57. Ter. Andr. 4. 3. 5.* Facile hic plus mali est, quam illic boni. Ubi *Donatus:* Adverbium confirmantis est, id est liquido, manifesto. Veteres dicebant *facile* pro certo. *Cic. 4. Verr. 13. 35.* Huic hereditas facile ad hæ. tricies venit testamento propinqui sui. *Sall. Cat. 37.* Turba atque seditioibus sine cura aluntur, quoniam egestas facile habetur sine damno. Id. *ibid. 26.* Sperans, si designatus foret (consul), facile se ex voluntate Antonio usurum. *Cæs. 7. B. G. 48.* Simui et cursu et spatio pugnae defatigati non facile recentes atque integros sustinebant. — d) Denique additur Particulæ negativæ *haud, non, præcipue cum Verbis dicere* et similia significantibus modo Conjunct. prolatis, et est vit, difficulter, seu negativæ vim augeat. *Cic. 1. de republ. 3.* Sed haud facile dixerim, cur etc. Sic *Curt. 6. 7. 35.;* et *Plin. 2. Hist. nat. 3. 3. (8).* Non facile dixerim. *Sall. Jug. 17.* De his haud facile compertum narraverim. *Tac. 15. Ann. 49.* Nec tamen facile memoraverim, quis primus auctor. — Sic *Cic. Brut. 67. 238.* Inveniendis componendisque rebus mira accuratio, ut non facile in ullo diligentiorum majorumque cogoverim. — Et cum Indicativo. *Sall. Cat. 13.* Animus imbutus malis artibus haud facile libidinis carebat. *Curt. 6. 1. 5.* Clitpeo suo erectum armigeri raptim in castra referebant, jactationem vulnere haud facile toleranter. ¶ 2. Ponitur pro libenter, æquo animo. — a) Cum Verbo pati. *Ter. Andr. 1. 1. 35.* Facile omnes perferre ac pati. *Cic. 1. Tusc. 33. 81.* Te aberrare a proposito facile patiebar. Sic *Nepos Epam. 3.* Paupertatem adeo facile perperussus est, et etc. Adde *Ter. Andr. 1. 2. 32.;* *Cic. 1. Cat. 6. 14.;* et *Sueton. Cal. 11.* — b) Cum aliis Verbis. *Cic. Topic. 18. 69.;* et *Nepos Phoc. 1.* Facile carere aliqua re. Cf. *Lucret. 4. 1278. Cic. 2. Off. 19. 66.* Diserti igitur hominibus et facile laborantibus etc. *Sueton. Aug. 21.* Facile cedere. Id. *Cæs. 80.* Facile tempus et locum præterierunt. *Liv. 45. 44.* Facile Nicomedis commendationem accipere. *Ter. Heaut. 5. 5. 16.* Gnate mi, ego pol tibi dabo illam lepidam, quam tu facile ames. fisionam Phanoratae nostri. Id. *Eun. 4. 3. 6.* Qui nunc si deit mihi, ut ego unguibus facile illi in oculos involvem venefico! quanto volentieri etc. — Comp. apud *Cic. 13. Att. 26. 2.* Locum habeo nullum, ubi facilius esse possim, quam Asturæ. *piu volentieri, con minor incommodo.* — Sup. apud *Cic. 2. Fam. 16. 2.* Quod autem in maritimis facillime sum, moveo nonnullis suspitionem etc. *Orellius* tamen. *leg. in maritimis sum, facillime moveo* etc. Id. 12. *Att. 34.* Ego hic vel sine Sicca-facillime possem esse. — *Forcellinus* huc retulit, sed minus recte, etiam illud *Cic. 3. Verr. 38. 91.* Vixna ceteraque, quæ in Asia facillime comparantur. *se ne trova in abbondanza, a buon mercato.* ¶ 3. Pro bene, laute, beate, ex sententia. *Plaut. Curc. 5. 2. 6. ff.* Nugas garris. *cvrc.* Soteo: nam propter eas vivo facilius. Id. *Epid. 2. 2. 59.* Quam facile et quam fortunate eventi illi mulieri! *Ter. Adelph. 3. 5. 56.* Quam vos facillime agitis, quam estis maxime potentes, dites, fortunati: tam maxime vos oportet etc. *Petron. fragm. Tragur. 43.* *Burmans.* Facile est, ubi omnia quadrata currunt. Similiter cum part. negativa *Cæs. 3. B. G. 23.* Ubi Crassus animadvertit, suas copias propter exiguitatem non facile deduci.

FACILIS, e, adject. Antiquam formam FACUL V. loco suo. — Comp. *Facilior* I. et II. 2. et 3.; *Sup. Facillimus* I. — Facilis, a v. facio, est qui fieri potest, qui est sine labore, expeditus, explicatus, proclivis, *εύχεως, πάσις* (II. *facile, agevole*; Fr. *qui se fait facilement, aisément, sans peine, facile*; Hisp. *facil, lo que no cuesta trabajo*; Germ. *leicht, nicht mühsam, nicht, schwierig*; Angl. *easy, ready*).

1.) Proprie sæpissime de rebus dicitur, raro admodum de hominibus: et occurrit — a) Absolutè. — Cum oppositis *difficilis, impeditus* et cum junctis *explicatus, expeditus, proclivis, levis*, ut apud *Ter. Heaut. 4. 6. 1.* Nulla est: tam facilis res, quin

difficilis siet, quam involtus facias. *Plaut. Trin. 3. 2. 20.* Tibi paterque avusque facilem fecit et planam viam ad quærendum honorem: tu fecisti, ut difficilis foret culpa maxima et desidia. *Cæs. 2. B. G. 27.* Quæ facilia ex difficillimis animi magnitudine redegerat. et *Cic. Planc. 2. 5.* Mihi in causa facili atque explicata perdifficilis et lubrica defensionis ratio proponitur. Cf. eumd. 4. *Orat. 56. 237.* Utriusque rei facilis est et prompta defensio. Id. 1. *Fin. 10. 33.* Harum rerum facilis est et expedita distinctio. Sic *Cæs. 1. B. G. 6.* Alterum (iter) per provinciam nostram multo facilius atque expeditius. *Cic. Partit. orat. 27. 95.* Curandum etiam, ut illa facilia, proclivis, jucunda videantur. Sic Id. 1. *de republ. 28.* Cæsar (Phalaridis) in similitudinem dominatus unius proclivi cursu et facili delabitur. *Curt. 4. 6. 8.* Humus facilis ac levis. h. e. quæ facile effoditur, *μαλακόν, παδίον.* *Plin. 3. Ep. 5.* Cibis facilis et levis. — Ceterum plurimis jungitur Substantivis, quorum præcipua, servato litterarum ordine, exhibentur *Cic. pro leg. Manil. 14. 44.* Aditus facilis ad eum privatorem. Adde *Tibull. 2. 4. 19.* *Cæs. 1. B. G. 21.* assensus. *Val. Flacc. 1. 109.* faciles arcus. h. e. qui facile gestantur, vel sectantur. *Ovid. Heroid. 15. 123.* faciles auræ. h. e. leves. *Sil. It. 3. 467.* faciles campi. h. e. per quos facile et expeditum est iter. *Juvenal. 4. 63.* facilis cardo. h. e. qui facile movetur et vertitur. *Ovid. 15. Met. 169.* facilis cera. h. e. in qua cujuscumque generis formæ facile imprimuntur. Cf. *Servius ad Virg. 1. Æn. 266.* *Virg. 1. G. 40.* Da facilem cursum. *prospero.* Id. 6. *Æn. 127.* descensus Averni. *Cæs. 3. B. C. 22.;* et *Virg. 6. Æn. 894.* exitus. *Plin. 16. Hist. nat. 43. 84. (229).* fagus facilis. buono da lavorare. *Ovid. 10. Met. 602.* gloria. *Lucan. 1. 173.* iræ faciles. h. e. quæ facile accenduntur. *Virg. 2. Æn. 646.* facilis iactura sepulcri. h. e. quæ æquo animo ferri potest. *Propert. 4. 10. 4.* jugum facile. *di facile salita.* *Virg. 1. G. 79.* labor. *Tac. 1. Hist. 79.* facilis lorica. h. e. levis, quæque propterea facile geritur. *Tibull. 1. 1. 40.* Pocula de facili composuitque luto. *Grat. Cynege. 307.* maza. *Nepos Att. 21.;* et *Quintil. 1. 2. 6. et 2. 4. 6.* remedium. h. e. quod facile vim suam exserit. *Horat. 2. Od. 11. 8. et 3. ibid. 21. 4.* facilis somnus. h. e. qui facile capitur. *Val. Flacc. 8. 253.* venatus. *Virg. 1. G. 122.* colendi haud facilis via. *non facile maniera.* *Juvenal. 9. 43.* facilis victoria. *Virg. 2. G. 460.* facilis victus. h. e. copiosus. *Petron. Satyr. 93.* Atque Afræ volucres placent palato, Quod non sunt faciles. h. e. non facile inveniuntur. Sic *Horat. 1. Sat. 2. 119.* facilis et parabilis. — Comp. *Cic. Amic. 4. 14.* Cui censum cursum ad deos faciliorem fuisse, quam Scipioni? Id. *Cæcin. 3. 8.* Putuisti ad tuum jus faciliore et commodiore judicio pervenire. Id. 1. *Off. 21. 70.* Vita faciliior. *Sall. Cal. 43.* Aditus ad consulem faciliior. *Plin. 12. Hist. nat. 9. 19. (36).* Facilius bdelium. *Sillig* vero ex *Cod. R. leg. fragilivus*, quod præstat. Id. 8. *ibid. 32. 50. (112).* Femine faciliore utentes utero. h. e. facilius edente partum. *Flor. 4. 11. 2.* Et promisit Antonius: quasi faciliior esset Partho Romanus. h. e. facilius vinci posset Romanus, quam Parthas. *Quintil. 6. 4. 21.* Faciliior exercitatio. Id. 2. 5. 18. intellectus. — Sup. *Plaut. Trin. 3. 2. 4.* Quod est facillimum, facies. *Cic. 2. de republ. 3.* Neque ad mare admovit urbem, quod ei fuit facillimum. Id. 1. *ibid. 32.* Facillimum in ea republica esse concordiam, in qua idem condacat omnibus. *Virg. 11. Æn. 771.* quæ sit fortuna facillima, tentat. *Quintil. 8. 3. 71.* Hujus summa virtutis facillima est via. Id. 10. 3. 31. In quibus (certis) facillima est ratio delendi. — b) Cum Infinito. — Raro admodum cum addito nomine rei. *Cic. 2. Phil. 17. 42.* Materia facilis est, in te et in tuos dicta dicere. — Sæpe occurrit neutrum *facile est, è cosa facile*, et Comp. quoque et Sup. *Ter. Adelph. 5. 4. 8.* Id esse verum, cuius facile est noscere. *Cæs. 1. B. C. 50.* Quod illis prohibere erat facile. Id. 3. *ibid. 45.* Neque erat facile nostris, uno tempore propugnare et manere. *Cic. 2. Orat. 45. 190.* Facile est perficere. *Quintil. 6. 4. 20.* Si rem evolere propositam facile non sit. *Curt. 6. 10.* Verba innocenti reperire facile est. *Plin. 3. Hist. nat. 5. 6. (46).* Nec sitis originasque persequi, facile est. *Sueton. Aug. 57.* Facile est existimare. Id. *Cal. 25.* discernere. *Plin. Paneg. 26.* conjectare. Id. 10. *Ep. 97.* opinari. *Quintil. 10.*

2. 10. Plerumque facilius est plus facere, quam idem. *Id.* 12. 5. 7. Dum facilius est audere. *Id.* 6. 3. 71. Stultia reprehendere facillimum est. *Id.* 11. 1. 81. Vel facillimum est, ibi alienam culpam incusare, ubi lateris tuam. — c) Cum Infinito a Poetis praecipue etiam de hominibus *facilis* usurpatur cum Verbo activo, deponente, neutro et passivo. *Propert.* 2. 21. 15. *ed. Ruinart.* Ab nimium faciles autem praebere puellae. *Stat.* 1. *Theb.* 606. lecti juvenum, qui robore primi, Famam posthabita faciles extendere vita. *Lucan.* 2. 460. terror facilis vertere mentes. *Sil.* 1. 4. 753. facilis sprevisse medentes. *Id.* 8. 59. facilis dedisse lacrimas. *Ammian.* 21. 16. facilis adimere. *Sil.* 1. 1. 225. Prodigia gens animae et properare facillima mortem. *Claudian.* 4. *Cons. Honor.* 514. vir facilis mirari nova. *Seneca Herc. Cel.* 2. facilis mori. *Ammian.* 31. 2. irasci. *Val. Flacc.* 4. 723. Pontus et exorta facilis concrescere druma. *Lucan.* 10. 310. facilis cedere. *Id.* 2. 656. Roma capi facilis. *Sil.* 1. 12. 163. Placitiles facilis adiri. *Claudian.* 1. in *Eutrop.* 428. sperni facilis. *Tac.* 4. *Hist.* 39. facilis corrumpi. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 4. 19. (58). Acetaria facilia concoqui. *Gell.* 17. 9. facilis legi. *Ammian.* 16. 9. Electi a veritate pecunia facilis. — d) Cum Supino. *Ter. Heaut.* 4. 3. 26. Bonam rem imperas et factu facilem. *Id. Hecyr.* 3. 1. 15. Cuius facile scitu est, quam fuerim miser. *Nepos Dion.* 9. Cuius facile intellectu fuit. *Virg.* 3. *Æn.* 621. Nec visu facilis, nec dictu effabilis. *Id. leg. affabilis.* *Id.* 1. *ibid.* 449. Facilis victu gens. h. e. abundans, dives. Adde *Senec. Ep.* 91. *Ter. Phorm.* 2. 1. 70. Nihil est dictu facilius. *Sall. Cat.* 14. Id quod factu facillimum erat. — e) Cum prepos. ad et Gerund. *Cic.* 2. *Orat.* 45. 190. Nulla materies tam facilis ad exarscendum est. *Id.* 2. de *republ.* 41. Quae (mens) non unam (beluam), aut facilem ad subigendum frenat et domat. *Id.* 1. *Tusc.* 32. 78. Illud autem facile ad credendum est. *Quintil.* 4. 2. 26. faciles ad diluendum. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 7. (29). Palmæ faciles ad scandendum. *Quintil.* 2. 3. 8. Facilliora ad intelligendum. *Cic.* 3. *Off.* 6. 30. Hæc ad iudicandum sunt facillima. *Id.* 2. *Fin.* 20. 64. Cibus facillimus ad concoquendum. — f) Cum Accusativo rei et præpos. ad. *Liv.* 32. 12. Faciles ad receptum angustiae. *Lucan.* 2. 314. Ad iuga faciles populi. *Quintil.* 1. 2. 4. Mens ad peiora facilis. *Tac.* 14. *Hist.* 4. Facili seminarum credulitate ad gaudia. *Quintil.* 2. 3. 1. Mediocritas præceptoris ad imitationem facilior. — g) Facile est, è cosa facile, occurrit etiam sequente part. ut vel quod et Coniunctivo. *Plin. Paneg.* 44. Facilius est, ut esse aliquis successor tuus possit, quam ut velit. *Id. ibid.* 87. Facilius est, ut oculis ejus vultus absentis, quam ut animo caritas excidat. *Varro* 2. *R. R.* 10. 6. Qui (pastores) in fundo perpetuo manent, facile est, quod habeant conservam in villa. — h) Cum Dativo, *facilis alicui rei*, est aptus, idoneus; et occurrit tum de rebus, tum de hominibus. *Virg.* 2. *G.* 223. Terra facilis pecori. h. e. quæ facile et abunde suppeditat alendo pecori. *Liv.* 33. 17. Campus operi facilis. *Id.* 45. 30. Macedonia divisus facilius. *Sall. Jug.* 98. Sed ea cuncta Romanis ex tenebris et editoribus locis facilia visu (h. e. visui) magnoque hortamento erant. *Sil.* 1. 4. 432. Mars clipeum galeamque deorum Haud illi facilem capit. *Quintil.* 7. 1. 34. Quod faciliorem divisioni viam præstat. *Tac. Germ.* 5. Numerus argenteorum facilius usui est promiscua ea villa mercantibus. *Tibull.* 1. 3. 57. quod facilis tenero sum semper amor. *Liv.* 40. 58. Neque Thraces commercio faciles erant. *Tac. Agric.* 21. Homines rudes eoque bello faciles. *Id.* 2. *Hist.* 17. Faciles occupantibus et melioribus incoeriosi. *Id.* 2. *Ann.* 27. Juvenis improvidus et facilis inanibus. *Sil.* 1. 15. 721. milites Nec soli faciles, longique laboris anhelos. non assuefacti a tollerare i calor del sole. *Id.* 12. 464. audenti pravus facillique periculis. *Id.* 16. 77. Servitio si tam faciles, cur bella refertis? *Lucan.* 4. 506. Morti faciles animi. h. e. parati ad mortem subeundam. — Passive. *Quintil. Declam.* 16. Cæcus contumellæ opportunus, injuriæ facilis. h. e. cui facile inferri injuria potest. — i) Cum Ablativo. *Sall. Jug.* 95. Facundus, callidus et amicitia facilis. h. e. facile sibi amicos parans. *Sil.* 1. 1. 615. Exiguo faciles, et opum non indiga corda. h. e. qui tenuem victum, facilem paratu, parabilem habent

(cf. *Virg.* 2. *G.* 472. exiguoque adsueta juvenus); possint tamen *faciles* esse contenti. — l) Cum Genitivo. *Claudian. laud. Serenæ* 54. Hispania dives equis, frugum facilis. h. e. copiosa, fertilis. — m) Hinc in *facili*, ex *facili*, de *facili* adverbii more usurpatur et est facile, *facilmente*. — *Liv.* 3. 8. Quam exitus haud in facili essent. *Al. aliter leg;* v. *Drakenborg.* ad h. 1. *Tryphonin. Dig.* 26. 3. 8. Quod in facili est. Adde *Senec.* 1. *Clem.* 7.; et *Plin.* 18. *Hist. nat.* 28. 68. (274). — *Cels.* 7. 9. *circa med.* Ita adducendum, ut ex facili subsequatur. *Colum.* 6. *R. R.* 1. 1. Quæ in emendis bubus sequenda, non ex facili dixerim. *Plin.* 30. *Hist.* 3. 8. (23). Cinis conjectus exesis dentibus, ex facili cadere eos cogit. *Ovid.* 1. *Art. am.* 356. Quod potis, e facili, si volis illa, feras. Adde *Tac.* 2. *Ann.* 2., 3. *Hist.* 49. et *Agric.* 15.; et *Quintil.* 9. 2. 53. — Apud *Capell.* 4. p. 100. legitur *ut e facile possit intelligi.* At *Kopp.* rectius legit: *ut eo facile etc.* — *Firmic.* 5. *Mathes.* 6. De facile ab eis superabuntur.

ll.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro agili, actuoso, pro eo qui facile movetur. — a) De brutis et de inanimis. *Nemesian. Cynege.* 50. facilis canis. h. e. agilis, celer: vel qui facile impellitur ad venandum, paratus, promptus. *Virg.* 8. *Æn.* 310.; et *Manil.* 1. 647. faciles oculos fort omnia circum. h. e. agiles, celeres, et facile se moventes. *Tibull.* 1. 1. 7. Ipse seram teneras maturo tempore vites Rusticus, et facili grandia poma manu. h. e. nava, solerti, industriâ. *Ovid.* 3. *Fast.* 535. Illic et cantant quidquid dicitur theatris; Et jactant faciles ad sua verba manns. h. e. saltant agiles. *Martial. Spectac.* 23. 3. Ille tulit teneros facili cervice juvencos. h. e. agili. Huc referri potest et illud *Plant. Epid.* 3. 2. 6. Dies facilis. h. e. quasi actuosus, qui multa operatus est. Alii tamen aliter interpretantur. — b) Quum refertur ad personam significat eum, qui facile quidpiam facit. *Cic. Brut.* 43. 180. Facilis et expeditus ad dicendum T. Junius. *Sueton. Tit.* 3. Latine Græceque vel in orando, vel in fingendis poematibus promptus et facilis ad extemporalem usque. *Id. Tib.* 71. Sermone Græco, quamquam alias promptus et facilis, non tamen usquequaque usus est. *Quintil.* 1. 1. 1. Faciles in excogitando et ad discendum prompti. *Id.* 10. 1. 79. Isocrates in inventione facilis. ¶ 2. Item de eo, qui facile cedit, non repugnat, se dat alteri et submittit, *condiscendens, servizievole, complacente*. — a) De iis, quæ ad hominem pertinent. *Quintil.* 6. 5. 8. Faciles aures. *accessibili.* Cf. *Ovid.* 1. *Art. am.* 357. Illa legat tempus (medici quoque tempora servant) Quo facilis domina mens sit et apta capi. *Val. Flacc.* 1. 451. Hæcine nos animæ faciles rapit nubila contra Mittimar? h. e. faciles ad credendum, *anime credule.* Cf. *eum.* 4. 6. Sic *Ovid.* 2. *Fast.* 45. Ah nimium faciles, qui trisla crimina cædis Flaminea tolli posse putatis aqua! *Id. ibid.* 5. Certe ego vos (elegos) habui faciles in amore ministros, Quum lustris numeris prima juvena suis. *condiscendens*. — b) Sæpius de ipsis hominibus. *Cic.* 2. *Divinal.* 52. 107. Etiam si faciles nos ad concedendum habuerit, id tamen, quod assumit, concedi nullo modo potest. *Id. Brut.* 57. 207. Antonius facilis in causis recipiendis erat, fastidiosior Crassus, sed tamen recipiebat. *Id. ibid.* 21. 85. Ut faciles essent in suum cuique tribuendo. *Id.* 7. *Fam.* 1. 4. Si tam facilem populam haberem, quam *Æsopus* habuit. *Stat.* 8. *Theb.* 571. faciles grassotus cuspidis turmas. *Lucan.* 2. 314. ad iuga faciles populi. *Horat.* 2. *Od.* 12. 26. Sævitia facilis. h. e. quæ facile placatur. ¶ 3. Item de eo, qui mitis, lenis est et humanus, affabilis, comis, communis, *affabile, umano, trattabile.* *Ter. Hecyr.* 5. 1. 35. Facilem benevolamque lingua tua tibi me reddit. *Id. Adelp.* 5. 9. 29. Facilem et festivum esse alicui. *Id. Heaut.* 2. 1. 5. Facilis et liberalis pater. *condiscendens, indulgens.* Sic *Cic.* 3. *Nat. D.* 29. 73. Idem facilem et liberalem patrem incommodum esse amanti filio disputat. *Id. Balb.* 16. 36. Comes, benigni, facilis, suaves homines esse dicuntur. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 11. 32. Facilem se in rebus cognoscendis, in hominibus audientis admittendisque præbere, præclarum magis est, quam difficile. *Sueton. Aug.* 67. Patronus dominusque non minus severus, quam facilis et clemens, multos libertorum in honore et usu maximo habuit. *Id. Tib.* 13. Is forte sum M. Lollio offensior, facilis exorabilisque in vitricum fuit. *Ovid.* 2. *Pont.* 2.

117. Sed placidus facilisque parens, veniæque paratus. *Id. Heroid.* 16. 195. Da modo te facilem, nec dedignare maritum, Rure Therapeo nata puella, Phrygen. *Id.* 2. *Amor.* 5. 5. Moills in obscurum facilisque rogantibus esses. *Id. Heroid.* 16. 282. Sic habes faciles in tua vota deos. *Id.* 5. *Mel.* 558. Posse super fluctus alarum insistere remis Optastis: facilesque deos habuistis, et ortus Vidistis vestros subitis flavescere pennis. *Virg.* 3. *Ecl.* 9. Nymphæ faciles, ubi *Servius:* mites, exorabiles. *Sueton. Gramm.* 7. Comi facilique natura. *Id. Vitell.* 7. Facili ac prodigo animo. *Quintil.* 4. 2. 112. Facilliore animo ejus abusus. *Sueton. Fesp.* 21. Nec ullo tempore facillior aut indulgentior traditur. *Quintil.* 7. 1. 27. Quæ faciliorem nobis judicem faciant. *Cic. Amic.* 3. 11. Quid dicam de moribus facillimis, de pietate in matrem esse. — Cum Genitivo. *Liv.* 26. 15. Facilis impetranda veniæ *Claudius. Val. Flacc.* 5. 407. Rex alloqui facilis *Al. leg.* alloquitis. ¶ 4. Res factis sunt expeditæ, felices, prosperæ, in bono stato. *Cic.* 6. *Fam.* 5. 1. Res et fortunæ mihi maximæ curæ sunt: quæ quidem quoti-die faciliores mihi et meliores videntur. *Liv.* 23. 11. Si ita faxitis, Romani, vestræ res meliores facilioresque erunt. Adde *eum.* *ibid.* 70., ubi alii leg. *feliciores*. — *NY.* Facilis est etiam cogn. R. *F. ONOM.* — Hinc *Facile*, adverb. *F.* loco suo.

FACILITAS, aïs, f. 3. Occurrit in singulari num. tantum: sed etiam in plur. cum. usurpari posse, colligi videtur ex *Quintil.* 9. 4. 97., ubi pro exemplo duplicis pedis uno verbo comprehensi ponit *facilitates, temeritates*. — Facilitas est habitus, quo quis facile quidpiam facit, promptitudo, facultas, *ῥαρωτήν* (It. *facilità, agevolezza*; Fr. *facilité à faire quelque chose*; Hsp. *facilidad en hacer las cosas*; Germ. *die Leichtigkeit in Thun, Handeln, daher die Neigung, Geneigtheit zu etwas*; Angl. *easiness, facility, readiness*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic.* 4. *Tusc.* 12. 28. Hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, *facilitas* nominetur: in malis *proclivitas*. Cf. *Quintil.* 1. 12. 11. Secundum aliam aetatis illius (h. e. puerilis) *facilitatem*. h. e. quæ pueri facile omnia discunt. *Id.* 12. 6. 7. Sic et tirocinii metum, dum facilius est audere, transierit, nec audendi facilitatem usque ad contemptum operis adduxerit. *Tac.* 11. *Ann.* 22. Et quamquam equites judicæ recipere vissent, quæstura tamen ex dignitate candidatorum aut facilitate tribuentum gratuito concedebatur. *Id.* 16. *ibid.* 2. Quæque alia summâ facundia nea minore adulatione servilla fugebant, securi de facilitate credentis. *Id. Germ.* 21. Abuncti, si quid poposcerit, concedere moris; et possendi in vicem eadem facilitas. *Ammian.* 15. 1. Rem arduam tota facilitate completam. *Plin.* 6. *Ep.* 29. Commode agendo, factum est, ut sæpe agerem; sæpe ageudo, ut inuis cominodè: quia scilicet assiduitate nimia facilitas magis quam facultas; nec fiducia, sed temeritas paratur. *Quintil.* 10. 7. 26. Facilitas oris. h. e. pronuntiandi, *speditæza di lingua.* *Seneca Ep.* 11. corporis. h. e. proclivitas ad erubescendum. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 24. 95. (167). Facilitas parientis. *Id.* 18. *ibid.* 19. 49. (178). Proscindi jugerum uno die, si sit facilitas soli. *Tac.* 15. *Ann.* 17. Ut pedes confectus spatii itinerum alacrem et facilitate camporum præventionem equitem assequeretur. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 10. 18. (40). Picea longis facilitate. *Id.* 37. *ibid.* 5. 16. (63). Smaragdus sensim radiantes, et visum admittentes, ad crassitudinem sui facilitate translucida. h. e. facile penetrante lumine usque ad interna crassitudinis. *Pallad.* 14. *R. R.* 12. 5. Ego sic hujus arboris facilitatem (subaudi proveniendi) probavi, ut virgulta ex ceraso pro adnioculis per vineam posita in arboreo prosluisse confirmem. ¶ 2. Speciatim de oratione. *Seneca Ep.* 40. Fabianus disputabat expeditè magis quam coucitate, ut possis dicere, facilitatem esse illam, non celeritatem. *Quintil.* 10. 2. 12. Quæ in oratore maxima sunt, ingenium, inventio, vis, *facilitas*. Adde *eum.* 10. 5. 1., 10. 7. 20. et alibi. *Id.* 10. 7. in *lemmate*. Quæmodum extemporalis facilitas paratur et contineatur. Huc referri potest et illud *Justin.* 9. 8. 10. Ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inventio deesset.

ll.) Translate. ¶ 1. In bonam partem est humanitas, lenitas, qua nos facies præbent, mites, exorabiles, benignos, *piacevolezza, condiscendens, trattabilità, dolcezza*. Opponitur *severitati*; et

jungitur cum comitate, humanitate, indulgentia, festivitate, clementia, ut apud Cic. *Mur.* 31. 66. Si illius comitate et facilitate tua gravitati severitati que asperseris. Cf. *Nepos Att.* 15. Ejus comitas non sine severitate erat; neque gravitas sine facilitate. Rursus Cic. *Amic.* 18. 66. Tristitia et in omni re severitas habet illa quidem gravitatem, sed amicitia remissior esse debet et liberior et dulcior et ad omnem comitatem facilitateque proclivior. Adde *eumd.* *Coel.* 18. 66. *Id.* 13. *Fam.* 24.; et *Plin. Paneg.* 2. Pro tua facilitate atque humanitate. *Sueton. Cæs.* 72. Amicos tanta semper facilitate indulgentiaque tractavit, ut etc. *Ter. Eun.* 5. 9. 18. An fortunam collaudem — an mei patris festivitatem et facilitatem? *Id. Adelp.* 3. 4. 6. Reipsa reperi, facilitate nihil esse homini melius, neque clementia. *Constantia* quoque opponitur apud *Sall. Cat.* 54. In altero (*Cæsare*) miseris perflugium erat, in altero (*Catone*) malis pernicitas; illius facilitas, hujus constantia laudabatur. — Ceterum *Ter. Heaut.* 4. 1. 35. Male docet te mea facilitas multa. *Cic. 2. Orat.* 4. 15. Magis adeo id facilitate, quam alia ulla culpa me contigit. *Id.* 12. *Fam.* 1. extr. Inmoderate et ingratis facilitate nostra abutantur. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 7. 21. Facilitas in audiendo, lenitas in decernendo. *Id.* 1. *Off.* 23. 88. In juris equabilitate exercenda est facilitas et lenitas animi. *Id.* 2. *Orat.* 43. 184. Adhibita actione leni facilitateque significanti efficitur, ut etc. *Id.* pro *leg. Manil.* 14. 41. Ut is qui dignitate principibus excellit, facilitate per infimis esse videatur. *Id.* 12. *Att.* 40. 2. Quis congressum meum, aut facilitatem sermonis desideravit? *Tac. Agric.* 9. Nec illi, quod est rarissimum, aut facilitas auctoritatem aut severitas amorem deminuit. *Plin. 8. Ep.* 2. Magno mihi seu ratio hæc, seu facilitas stetit. h. e. benignitas in debito remittendo. ¶ 2. In malam partem. *Ter. Adelp.* 3. 4. 27. Ineptia lenitas patris et facilis prava. Cf. *Tac. Agric.* 6. Proconsul in omnem aviditatem pronus quotantibus facilitate redempturus esset mutam dissimulationem mali. *con tutta la condiscendenza e arrendevolezza.* Aliter *Sueton. Claud.* 29. In xxxv. senatores et ccc. amplius equites R. tanta facilitate animadvertit, ut etc.

FACILITER, adverb. *facilmente*, idem quod facile. *Quintil.* 1. 6. 17. Inherent quidam modestissima diligentia perversitate, ut *audaciter* potius dicant quam *audacter*, licet omnes oratores aliquid sequantur. His permittimus et *audirisse* et *scrivisse* et *tribunale* et *faciliter* dicere. *Vitruv.* 1. 4. Ferrum percalefactum faciliter fabricatur. *Id.* 2. 1. Manibus et articulis, quam vellent rem, faciliter tractarent. Adde *eumd.* 3. et alibi; et *V. FACILE*, **FACULTER** et **FACUL**.

FACINEROSUS vel scæpius

FACINEROSUS, a, um, adject. Forma *facinerosus* est a *facinus*, *facineris*; sicuti *pugnus*, *pigneris*, *pignerare*. Legitur etiam apud *Augustin. serm.* 3. ex Codice seculi VII. edit. ab *A. Mab.* in *Spicil.* T. 8. p. 719. Quæ facinerosi consubulit pactum exhorruit. — Comp. *Facinorosus* et *Sup. Facinorosissimus*. — *Facinorosus* occurrit — a) De personis. et est qui mala facinora perpetrat, flagitiosus, scelestus, *facinoroso*, *malifattore*, *malvagio*, *xaxovvovos*. *Cic. 2. Cat.* 10. 22. Quintum genus est parricidarum, stercoratorum, denique omnium facinorosorum. *Id. Sert.* 38. 81. Respublica a facinorosissimis scariis oppressa. *Id.* 3. *de republ.* 17. Ut illum virum sceleratum, facinorosum, nefarium patet. *Justin.* 16. 4. 6. Clearchus exilio facinorosior redditus. — b) De rebus. *Cic. 1. Legg.* 14. 40. Deterrere aliquem ab injuriosa facinorosaque vita. *Justin.* 2. 1. Impius et facinorosus animus. *Fal. Max.* 2. 6. 3. Facinorosa culpa. Adde *Sidon.* 3. *Ep.* 13.

FACINUS, tris, n. 3. insigne factura, a *facio*, *ἀνδραγὰς* (II. azione, impresa, fatto; Fr. action, acte, fait; Hisp. acción, acto, hecho; Germ. des Gethane, die That, Handlung, Begebenheit; Angl. an action, deed, or exploit).

1.) Proprie. ¶ 1. Generalim vox est mediæ significacionis, et in utramque partem sumitur tum de honesto ac laudabili, tum de malo pravoque. — a) In singulari num. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 1. Aridre duo fratres eluent, fecisse facinus maximum, quam Priandri patriam Pergamum — subegerunt. *Id.* *ibid.* 4. 4. 2. Duplex hodie facinus feci, duplicibus spoliis sum affectus. *Ter. Heaut.* 2. 3. 73. Non fit sine periculo

facinus magnum et membrabile. *Vetus Poeta* apud *Cic. 2. Fam.* 9. 2. Non edepol, quantum egeris rem, neque quantum facinus feceris. *Cic. 4. Herenn.* 55. 68. Quasi facinus præclarissimum fecisset. *Id. Rabin. perdueil.* 6. 19. Id facinus pulcherrimum esse arbitras. *Antonius* apud *Cic. 13. Phil.* 17. 36. Qui judicaverint hostem Dolabellam ob rectissimum facinus. *Sic Sall. Cat.* 2. et *Jug.* 79. et 91.; et *Liv.* 3. 12. Facinus præclarum. *Nepos Timol.* 1. præclarissimum. *Sall. Cat.* 20. maximum atque pulcherrimum. *Ammian.* 24. 4. pulcrum. *Ovid.* 9. *Met.* 150. forte. Cf. *Ammian.* 22. 8. *Justin.* 18. 3. 17. ceterbre. *Ammian.* 11. 11. memorabile. *Tac.* 3. *Ann.* 21. Rarum ea tempestate facinus. Huc pertinet et illud *Ter. Phorm.* 5. 6. 30. Hic pulcherrimum facinus audivi. *il racconto di un bellissimo avvenimento.* — Et in malam partem. *Ter. Eun.* 1. 1. 25. O indignum facinus! nunc ego et illum scelestam esse et me miserum sentio. Adde *Cic. 6. Ferr.* 66. 147.; et *Quintil.* 5. 12. 12. *Cato* apud *Gell.* 13. 24. Tuum nefarium facinus pejore facinore operire postulas. *Cæs.* 7. *B. G.* 38. Nefario facinore admissio. Huc pertinet et illud *Tac.* 4. *Hist.* 25. Instituitque pessimum facinus, ut epistolæ aquiliferis legionum traderentur. h. e. pessimum consuetudinem. — b) In plurali numero. *Ter. Heaut.* 2. 1. 5. Is mihi, ubi adhibet plus paulo, sua quæ narrat facinora! *Cic. 2. Phil.* 42. 109. Statim illa mirabilia facinora ferit. *Sall. Jug.* 2. Ingenii egregia facinora. *Fronto Princ. Hist.* p. 315. Haud ignarus, fortissima facinora ventium gravatius mortuorum gratias accipi; favori præteritis, invideri presentibus. *Ammian.* 24. 4. Speciosa facinora. — Et in malam partem. *Cic. 7. Ferr.* 73. 189. Inaudito et singularia facinora sceleris, audacia, perfidia, libidinis, avaritia, crudelitatis. *Ammian.* 14. 1. Dira facinora. ¶ 2. Speciatim ac sæpius in malam partem accipitur, et dicitur de insigni facto malo, pravo, *misfatto*, *scelleraggine*, *xaxovvovvna*. — Immo inter *flagitium* et *facinus* hoc differt, quod *flagitium* est quicquid agit cupiditas indormita ad corrumpeundum unum et corpus suum: *facinus*, quod agit, ut alteri noceat. Ita *Augustin.* 3. *de doctrin.* *Christ.* 10. Præterea flagitium infamiam semper habet, facinus non semper. *Liv.* 39. 13. Nihil facinoris, nihil flagitii prætermittere. *Sall. Cat.* 24. Homo flagitiis atque facinoribus coopertus. Adde *Cic. 1. Cat.* 6. 13. *Scelus* vero utrumque complectitur; et præterea significat ipsam turpitudinem, aut maliitiam flagitii et facinoris. Ad hæc *facinus* etiam in bonam partem accipitur, *flagitium* et *scelus* semper in malam. *Cic. Mil.* 16. 43. Cruentis manibus scelus et facinus præ se ferens et confitens. *Id.* 3. *Nat. D.* 18. 46. Furæ vindices facinorum et sceleris. *Id.* 9. *Fam.* 3. Quam omnes in omni genere et scelerum et flagitiorum volentur. *Tac. Germ.* 12. Distinctio pænarum ex delicto. Proditores et transfugas arboribus suspendunt; ignavos et imbelles et corpore infames cæno ac palude, injecta insuper crate, mergunt. Diversitas supplicii illuc respicit, tamquam scelera ostendi oporteat, dum puniuntur, flagitia abscondi. — Ceterum *Cic. 7. Ferr.* 66. 170. Facinus est, vincire civem Romanum; scelus, verberare; prope parricidium, necare: quid dicam in cruce fuit nec in facinore, nec in libidine. *Id.* 2. *leg. Agr.* 28. 77. Quinque hominum millibus ad vim, facinus credemque delictis. *Id.* 2. *Fin.* 29. 95. Vide, ne facinus facias, quomodo mori suadeas. *Ter. Adelp.* 3. 4. 3. Facinus illiberale. *Id.* *Eun.* 4. 3. 2. Infandum. *Liv.* 23. 22. sedum ac feram. *Seneca Hippol.* 169. horrendum. *Claudian.* 2. in *Eutrop.* 149. obscænum. *Sueton. Cal.* 12. Atrocitas facinoris. *Id.* *Tyb.* 19. Confessio cogitata facinoris. *Tac.* 1. *Hist.* 71. Ad omne facinus corruptus. *Id.* 12. *Ann.* 51. Non rudis facinorum. *Ovid.* 1. *Fast.* 219. Nondum Justitiam facinus mortale fugarat. *le umane scelleraggini.* *Id.* 2. *Trist.* 207. Nec tamen est facinus molles evolvere libros. *Id.* 4. *ibid.* 4. 43. abluat omne Peccato facinus consiliumque meo. *Id.* 1. *ibid.* 2. 92. A culpa facinus scitis abesse mea. *Id.* *Heroid.* 16. 213. Ne facinus! o vergogna! *Id.* *ibid.* 10. 6. per facinus. h. e. per scelus. — Jungitur pluribus Verbis, quorum præcipua hæc sunt. *Cæs.* 3. *B. G.* 9. Facinus in se admittite. *Juvenal.* 10. 255. admittite. *Ter. Andr.* 4. 4. 28. animadvertere. *Sueton. Cal.* 49.; et *Tac.* 1. *Hist.* 18. audere ingentia facinora. *Sueton. Cæs.* 42. augere pænas facinorum. *Id.* *Aug.* 32. coire

ad facinoris societatem. *Cic. 3. Fam.* 10. 2.; et *Cæs.* 3. *D. C.* 60. facinus committere. *Sall. Cat.* 19. facere. *Ovid.* 10. *Met.* 471. geminare. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 424. 31. *Merc.* impellere aliquem ad omne facinus. Adde *Cæs.* 5. *B. G.* 20. *Ter. Heaut.* 3. 3. 39. inceptare facinus. *Ovid.* 9. *Met.* 150. jurare in facinus. *Sil. It.* 11. 196. moliri facinus. *Tac.* 12. *Ann.* 8. notescere malis facinoribus. *Cic. 1. Cat.* 10. 26. obire facinus. *Sall. Cat.* 18. patrare. *Ovid.* 15. *Met.* 777. repellere. *Stat.* 3. *Theb.* 489. repossere. *Tibull.* 2. 4. 25. suadere. *Sall. Jug.* 31. suscipere.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphora sumpta a superiore paragr. 1., *facinus* est quodcumque factum, seu potius res, fatto, cosa. *Plaut. Mil. glor.* 2. 4. 24. et 58. Nihil mirum est facinus, quomodo hæc hiac potuerit transire! *è ben cosa maravigliosa.* *Id.* *Rud.* 1. 2. 73. se. Quod facinus video! *DÆ.* Quid vides? se. Mulierculas video sedentes in scapha solas duas. *che veggio io mai!* ¶ 2. Metaphora sumpta a superiore paragr. 2., abstractum pro concreto, *facinus* dicitur id, cujus opera scelus patrat. *Ovid.* 7. *Met.* 423. Sumserat ignarâ Theseus data pocula dextrâ — facinusque excussit ab ore. h. e. poculum veneno plenum. *Apul.* 4. *Met.* Senile illud facinus. h. e. facinorosa anus, ut *scelus* pro *scelera*.

FACIO, facis, feci, factum, facere, a, et n. 3.; et *passive* *Fto*, us, factus sum, fieri. Primam syllabam in *stant* licenter corrigit *Prudent.* 1. in *Symmach.* 223. Vera ratus, quodcumque fiat, auctore sonatu. — Plures sunt antiquæ vel anomalæ hujus verbi formæ: scilicet — a) *Face* in Imperativo pro *fac*, præter *Plautum* (*Asin.* prol. 4. et 1. 1. 77., *Aulul.* 2. 1. 30. *Cist.* 2. 1. 28., *Epid.* 1. 1. 37. et 2. 2. 117., *Most.* 3. 2. 167. et alibi) et *Terentium* (*Andr.* 4. 1. 57., 4. 2. 29. et 5. 1. 2. et 14., *Eun.* 1. 2. 10. et alibi), habet et *Cato* sæpiissime (*R. R.* 23., 26., 32. etc.), item *Catullus* (63. 78. et 79. et 82.) et *Ovidius* non semel, ut *Medicam*. *Jug.* 60. In hæc solida sexta face assis eat. et *Fal. Faec.* 7. 179. Tu face, lucifera citus ad delubra Dianæ Deveniat. *Nepos Pausan.* 2. Certum dominem ad eum mitas face, cum quo colloquatur. *V. Ropp.* ad *Capell.* 3. p. 89. qui *Capellam* ipsum, citatis exemplis ex *Ovid.* 2. *Pont.* 3. 64. et 5. *Fast.* 690., defendit contra *Quintilianum* sententiam 1. 6. 21. Insulentis est, abolita atque abrogata, ut *face* et *dice* et similia, retinere. — b) *Faciem* futur. pro *faciam* olim dictum fuit a *Catone*, teste *Quintil.* 1. 6. 21. Insulentis est, abolita atque abrogata, ut *face* et *dice* et similia, retinere. — c) *Fazo* et *fazim*, is, it, pro *faciam*, *fecerim* et *fecero*, in aliquot personis usitata sunt, que in subjectis exemplis enumerantur. — *Fazo* apud *Plaut. Pœn.* 1. 1. 45. At ego jam fazo scies. *Id.* *Curc.* 4. 4. 31. Fazo reperias. *Ter. Phorm.* 5. 8. 66. et 2. 1. 78. Jam fazo hic aderit. *Id.* *Heaut.* 2. 3. 106. Ademptum tibi jam fazo omnem metum. *Virg.* 12. *Æn.* 316. ego fœdera fazo Firmo manu. Adde *Plaut. Amph.* 1. 1. 199., 2. 1. 42., 3. 3. 17., 3. 4. 14., 5. 1. 55. et alibi; et *Ter. Andr.* 5. 2. 13., *Eun.* 2. 2. 34. et 4. 3. 21. et alibi. — *Fazim* apud *Plaut. Amph.* 1. 3. 13. Ego fazim, te Amphitruonem esse malis, quam Jove. *Id.* *Trin.* a. 1. sc. 2. extr. Pauci sint, fazim, qui sciant quod nesciunt. Adde *Ennium* apud *Non.* p. 507. 23. *Merc.*; *Plaut. Aulul.* 3. 2. 6. et 3. 5. 20. et alibi. — NB. *Fazo* et *fazim* interdum est imitantis. *Virg.* 9. *Æn.* 154. Haud sibi eum Danaïs jam fazo et pube Pelasga Esse putent. *Liv.* 6. 35. Fazo, ne juvet vox ista, veto. *Ovid.* 3. *Met.* 271. mater De Jove vult fieri: tanta est fiducia formæ. Fallat eam, fazo. *Id.* *ibid.* 594. Det mihi se fazo, triplici quid cuspidè possim, Sentiat, farò ben to che etc. *Sil. It.* 17. 236. Fazo, ut vallata revocetur Scipio Roma. *Id.* omittunt ut. *Plaut. Merc.* 4. 6. 10. Ecce fazim, si itidem plectantur viri, plures viri sint vidui, quam nunc mulieres. — *Fazis* apud *Ter. Andr.* 4. 4. 14. Unum præterquam quod te rogo, fazis, cave. Adde *eumd.* *Heaut.* 1. 2. 13.; *Horat.* 2. *Sat.* 3. 38.; et *Sil. It.* 15. 362. — *Fazit* in *Leg. vel.* apud *Cic. 2. Legg.* 8. 19. Qui secus faxit, Deus ipse vindex erit. Adde *Leg. Numæ* apud *Paul. Diac.* p. 6. 1. *Müll.*; *Legg. XII. Tabul.* apud *Gell.* 20. 1.; *Plaut. Capt.* 3. 4. 90. et 3. 5. 54., *Cæs.* 3. 5. 6. et alibi; et *Ter. Heaut.* 1. 2. 24. et *Phorm.* 3. 3. 21. — *Fazimus* apud *Plaut. Truc.* 1. 1. 40. Quos quam celatus, si facinus conscios etc. — *Fazitis* apud *Liv.* in solemnî precatione Scipionis solventis in Africam, 29. 27. Hostium ulciscendorum copiam

facilis. Adde *eumd.* in veteribus formulis 23. 11. et 25. 12. — *Facint* apud *Ter. Heaut.* 1. 1. 109. Utinam ita dii faciant. *Cic. 5. Ferr.* 35. 81. Dii immortales faciant, ne sit aliter. *Id.* 14. *Fam.* 3. 3. Dii faciant, ut tali genero mihi frui liceat. Adde *Plaut. Amph.* 2. 1. 85., *Aulul.* 2. 1. 27. et 2. 79. et *Aibi;* et *Ter. Heaut.* 1. 2. 27. et 3. 2. 19. — *Facem* quoque reperitur pro *facierem* aut *fecissem* apud *Plaut. Pseud.* 1. 5. 84. *Petrinum* in mundo scibam, si id facem, mihi. — d) Passive *facior* pro *sequentibus* personis occurrit. *Nigidius* apud *Non.* p. 507. 15. *Merc.* *Proz.* facit, *noicitur* facitur. *Titinius* apud *eumd.* *ibid.* et apud *Priscian.* 8. p. 801. *Putsch.* Ut parvi faciantur. *Petron. fragm. Trajur.* 71. *Burmian.* Faciatur, si tibi videtur, et trichilia. *Al. leg.* faciatur. — e) Ceterum passive a *facio*, voces *facite* et *facite* sunt Imperativi modi. *Plaut. Pers.* 1. 1. 39. Age, si benignus, subveni. *Horat.* 2. *Sat.* 5. 38. si cognitor. *Plaut. Curc.* 1. 2. 63. *facite* mea Lydi barbari. *Id. Pæn. prol.* 8. saluti *facite* fabulis. *Id.* in *suppos.* *Amph. scena que incipit.* Quos tam, *sub fin.* *Id.* si suat, *Amphitruones* *facite* gemini. Adde *Caton.*, *Crassum*, *Livium*, *Andronicum* in *Odyss.* apud *Non.* p. 475. 14. *Merc.* — *Finnus* legunt quidam apud *Ter. Heaut.* 3. 1. 74. Deteriores omnes finus licentia. *Al. leg.* sumus. Sed *Arnob.* 2. 16. *Causæ*, quibus mali finus et pessimi. *Editor Lugd. Botav.* ita legit: *Orellius vero leg.* sumus. — f) Olim et *facior* usurpatum fuit. *Cato* apud *Priscian.* 8. p. 789. *Putsch.* Postquam diutius *facior.* *Id.* apud *eumd.* *ibid.* *Græco* ritu *faciantur* Saturnalia. *Livius Andronicus* in *Odyss.* apud *Non.* p. 475. 16. *Merc.* *Fitoni* est. — g) Part. *Faciens* apud *Cic.* 2. *Divinat.* 33. 73. Per agrum *facientium* iter *faciens.* — *Factus* sub *A.* 1. a. et in *fin.* — *Facturus* apud *Ovid.* 3. *Met.* 26. *Sacro* *Jovi* *facturus* erat. — *Facientus* apud *Cic.* 3. *Off.* 25. 95. *Promissum* potius non *facientum* fuit. — *Facis* partic. ponitur a *Dionys.* 1. p. 352. et 377. *Putsch.* rarum tamen esse dicitur. Certe caret, quod *sciam*, exemplis. — Part. *Faciens* apud *Commodian.* 76. 14. *Sacerdos* *Domini* quum *Sursum* corda præcepit in prece *facienda*, ut *faciant* *facientia* vestra. — *Facere*, *ποιέω*, *εργάζομαι*, significat efficere, ut aliquid sit, agere, conciliare. Verbum est latissimæ significationis atque usus, accommodaturque omnibus fere actionibus. *Papinian.* *Dig.* 50. 16. 208. Verbum *facere* omnem omnino faciendi causam complexitur, donandi, solvendi, iudicandi, ambulandi, numerandi. (1. *facere*, *operare*; Fr. *faire dans le sens le plus étendu*; *Hisp.* *hacer*, *formar*; Germ. *thun*, *machen*; Angl. *to make*, *do*, *act*). *Facere* usurpatur A) Active; et B) Neutrorum more.

A) Active, et quidem 1. Generativum. — 1.) Cum Accusativo rei — a) Universim. *Horat.* 1. *Sat.* 9. 36. casu tum respondere vadato Debebat; quod nisi fecisset, perdere litem. *Id. Art.* P. 468. Nec semel hoc fecit, nec etc. Adde *eumd.* 2. *Sat.* 3. 132. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 2. 3. Orabat, ut ad te scriberem: quod facio, et vehementer rogo, ut etc. *Sall. Cat.* 23. Prorsus neque dicere, neque facere quidquam pensi habebat. *Sic Liv.* 26. 15. *Queis*, neque quid facerent, neque quid dicerent quidquam pensi fuisset. — b) De rebus, quæ manu labore sunt, et est fabricari. *Cic. fragm.* apud *Lactant.* 2. 8. Ut fabricer, quum quid ædificaturus est, non ipse facit materiam, sed ea utitur, quæ sit parata, fietorque item cera: sic isti providentiæ divinæ materiam præsto esse oportuit, non quam ipsa faceret, sed quam haberet paratam. Quod si non est a Deo materia facta, ne terra quidem et aqua et aer et ignis a Deo factus est. *Id.* 6. *Verr.* 18. 38. *Pocula*, *Mentoris* manu, summo artificio facta. *Quintil.* 7. 10. 9. *Faber* vasculum fecit. *Rursus Cic.* 6. *Verr.* 12. 29. *Phaleræ* pulcherrime factæ. *Id. ibid.* 18. 39. *Argentum* optimi factum. *Id.* 1. *de republ.* 14. *Quam* (*sphæram*) ab eodem *Archimede* factam posuerat in templo *Virtutis.* *Id.* 6. *Verr.* 25. 56. *Facere* anulum. *far fare.* *Horat.* 1. *Sat.* 3. 128. *soleas.* *Seneca Ep.* 9. statuam. (*Cl. Horat.* 1. *Sat.* 5. 33. ad unguem factus homo. h. e. perfectus. F. UNGUIS). *Colum.* 2. *R. R.* 22. 3. caseum. *Cato R. R.* 145. olivum. *Ulp. Dig.* 32. 1. 68. a med. *Livium* factum. *lavato*, *purgato.* *Nepos Eumen.* 9. ignem. *Cres.* 4. *L. G.* 21. *Quam* (*classis*) ad *Venticum* bellum fecerat. *Plaut. Mil. glori.* 3. 3. 43. *aves.* *Cic.* 2. *de republ.* 17. *Fecitque* idem et suscepit de manibus comitum et curiam. *Id.*

2. *ibid.* 20. ædem. *Nepos Militad.* 3.; *Cæs.* 1. *B. G.* 13.; et *Flor.* 3. 10. 15. *fontem.* *Quintil.* 3. 8. 16. *Portus* fieri *Ostia.* *Justin.* 8. 3. 8. *Facere* muros. *Id.* 12. 12. tumulum. — In veteribus Inscriptionibus, præsertim sepulcralibus, passim legitur fecit aut faciendum curavit etc. sola f. littera adscripta aut r. c. hoc est tumulum, sepulchrum constructum. Hinc ludit in ambiguo *Martial.* 9. 16. *Inscriptis* tumulo septem celebrata virorum, Se fecisse *Chloc:* quid pote simplicius? h. e. se tumulum fecisse, aut se fuisse, quæ veneno viros sustulerit. — *Fieri* fecit, jussit, curavit. *Inscript.* apud *Rader.* ad *Martial.* 1. 93. q. *TITIO PASTORALI FILIO NATURALI L. AXILIVS MYSETYS PATER AMANTISSIMO FILII FIERI r.* — c) De iis, quæ mentis atque ingenii viribus sunt, et est componere, lucubrare. *Cic.* 3. *ad Q. fr.* 5. a med.; et *Horat.* 2. *Sat.* 1. 5., 2. *Ep.* 2. 52. et *Art. P.* 427. versus. *Cl. Horat.* 1. *Sat.* 10. 58. *Versiculi* magis facit et cunctis mollius. *più* *laborati* et *artifizioli.* *Cic. Arch.* 10. 25. *epigramma* in aliquem. *Id. Pis.* 29. 70. *Poema* porro facit ita festivum, ita concinnum, nihil ut fieri possit argutum. *Sic Horat.* 2. *Sat.* 3. 20., 2. *Ep.* 2. 109. et *Art. P.* 303. *poema.* *Ovid.* 3. *Art. am.* 533. *carmina.* *Cic.* 1. *Orat.* 14. 63. *orationem.* *Nepos Cat.* 3. *librum.* *Cic.* 9. *Fam.* 8. 1. *Feci sermonem* inter nos habitum in *Cumano.* *introduxi.* *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 2. 6. *Non* modo operam nostram nunquam a populari cuncta removimus, sed ne litteram quidem ullam facinus, nisi forenssem. *Sueton.* *Tib.* 70.; et *Justin.* 27. 2. 7. *litteras.* *Quintil.* 7. 8. 2. *Fiet syllogismus.* — d) Ponitur et pro *exsequi*, *eseguire*, *effectuare.* *Cic. Flacc.* 20. 48. *Quum* *judicatum* non *faceret*, *addictus* *Hermippo* et ab hoc ductus est. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 152.; *Sall. Jug.* 62. et 77.; *Liv.* 37. 48.; *Nepos Eumen.* 9.; *Curt.* 5. 19. 1. et 7. 9. 17.; et *Plin. Paneg.* 12. *Facere* *Imperata.* *Cæs.* 5. *B. G.* 37. *imperatum.* *Sall. Jug.* 46. et 112. *omnia* *que* *imperarentur.* *Ovid.* 1. *Fast.* 370. *jussa.* — d) Item pro *edere.* *Cic.* 15. *Att.* 10. *Ludos* *vero* *non* *facere* *quid* *lædus?* Adde *Liv.* 25. 12. *Nepos Alcib.* 3. *Facere* *mysteria.* h. e. celebrare. *Plaut. Most.* 5. 1. 66. *Exempla* *edepol* *faciam* *ego* *in* *te.* — e) Item pro *procreare*, *gignere*, *parere*, *emittere*, *comparare.* *Varro 3. R. R.* 5. 6. et 10. 2. *Faciant* *volucres* *pullos.* *Colum.* 6. *R. R.* 37. 7. *Facit* *asinus* *sobolem.* *Sic Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 19. (62). *Apes* *faciunt* *sobolem.* *Varro 3. R. R.* 9. 17. *Facere* *ova* *et* *pullos.* h. e. *incubare.* *Justin.* 9. 2. 16. *Viginti* *millia* *nobilium* *equarum* *ad* *genus* *faciendum* *in* *Macedoniam* *missa.* *a* *far* *razza.* *Colum. Arbor.* 54. *Rapa* *et* *napi* *antequam* *caulem*, *aut* *cyam* *faciant.* *Id.* 7. *ibid.* 5. 12. *Facit* *grana* *malum.* *Id.* 11. *ibid.* 3. 35. *frutices* *inula.* *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 35. *Faciunt* *plantas* *caulina* *fulinea.* *Colum.* 11. *R. R.* 3. 21. et 3. 58. *caulem* *spicæ.* *Id. Arbor.* 3. *vinum* *uræ.* *Id.* 11. *R. R.* 3. 48. *Spinam* *facit* *asparagus.* *Id.* 2. *ibid.* 10. 9. *ciguas* *paleas.* *Varro 2. R. R. proem.* 5. *Fructum* *faciunt*, *quæ* *e* *terra* *nascuntur.* *Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 19. (59). *Apes* *faciunt* *mella.* *Colum.* 2. *R. R.* 15. 2. *Maxime* *columbinum* *stercus* *probantur:* *secundum* *deinde*, *quod* *hominis* *faciunt.* Adde *eumd.* 11. *ibid.* 3. 12. et 12. *ibid.* 15. 4. *Id.* 6. *ibid.* 30. 3.; et *Veget.* 1. *Veterin.* 51. *Facere* *urium.* *Varro 1. R. R.* 7. 2. *Itaque* *maiores* *nostri* *ex* *arvo* *equo* *magno*, *sed* *male* *consito*, *et* *minus* *multum* *et* *minus* *bonum* *faciebant* *vinum* *et* *frumentum.* *Cato R. R.* 52. *Facere* *vitem.* h. e. *propagare.* *Sic Colum. Arbor.* 30. *Violam* *facturus.* *Schneid.* tamen legit *saturus.* *Id.* 11. *R. R.* 3. 33. *Apium* *lati* *folii* *facere.* — Et passive. *Plaut. Cist.* a. 5. v. 5. *Nihil* *moror* *mihi* *fieri* *plures* *liberos.* h. e. *gigal.* *Varro 3. R. R.* 12. 5. *Lepores* *in* *Gallia* *sunt* *permagis*, *in* *Hispania* *mediocres.* *Plaut. Trin.* 4. 2. 90. *Arabia*, *ubi* *absinthium* *fit* *et* *cunila* *gallinaea.* — f) Hinc pro *parere*, *excitare.* *Cic. Orat.* 34. 121. *Contraversiam* *aut* *res* *facit*, *aut* *verba.* h. e. *parit.* *Id. Brut.* 95. 326. *Hortensius* *etroque* *genere* *florens*, *clamores* *faciebat* *adolescens.* h. e. *excitabat.* *Nepos Dion.* 9. *Fit* *strepitus.* *Cic. Rosc. Am.* 9. 24. *Ut* *urbe* *tota* *felus* *gemitusque* *feret.* *Id. Deiot.* 10. 28. *Quos* *concursum* *facere* *solebat!* *quale* *concorso* *eccitavit!* *quanta* *gente* *si* *brava* *aturno!* Et *universim* *Cic.* 2. *Divinat.* 7. 19. *Omnia* *quæ* *sunt*, *quæque* *futura* *sunt.* *et* *mor.* *Nihil* *fieri* *potest*, *nihil* *accidere*, *nihil* *evenire.* — g) Item pro *afferre* *sive* *in* *bonam*, *sive* *in* *malam* *partem.* *Cic.* 14. *Fam.* 7. *Statim* *ita* *sum* *le-*

vatus, ut mihi *Deus* *aliquis* *medicinam* *fecisse* *videatur.* *Plin.* 30. *Hist. nat.* 6. 17. (51). *Facere* *renudivium* *mortem* *facit.* *cagiona.* *Tac.* 2. *Hist.* 70. *Perniciem* *alicui* *facere.* *Similiter* *Plaut. Merc.* 2. 4. 11.; et *Cic.* 10. *Fam.* 16. *Convicium* *alicui* *facere.* *Ter. Phorm.* 6. 7. 9.; *Cato* *apud* *Gell.* 10. 4.; et *Quintil.* 9. 3. 13. *contumelias.* *Cic. Orul.* 68. 228. *gravem* *plagam.* *Ter. Adelph.* 1. 2. 68.; et *Cic.* 9. *Phil.* 4. 8. et 1. *de republ.* 14. *injuriam.* *Cic.* 11. *Att.* 8. 2. et 5. *Fam.* 15.; et *Scribon.* *Compos.* 60. *dolorem* *alicui.* — h) Et pro *dare*, *concedere.* *Ovid.* 2. *Amor.* 19. 6. *Et* *faciat* *voto* *rara* *repulsa* *locum.* *Vellej.* 2. 105. *Ubi* *negotia* *fecissent* *otio* *locum.* Adde *Ovid.* 2. *Amor.* 13. 26.; et *Curt.* 3. 1. 4., 3. 11. 5. et 4. 11. 9. *Verg.* 1. *Ecl.* 6. *Deus* *nobis* *hæc* *olia* *fecit.* *Cic.* 3. *Cat.* 5. 11. *Si* *quid* *de* *his* *rebus* *dicere* *vellet*, *feci* *potestatem.* *Sic Justin.* 34. 2. 1. *Facere* *potestatem* *pugnandi.* *Id.* 2. 5. 10. *potestatem* *pugnæ.* *Nepos Ages.* 3. *potestatem* *sui.* *Liv.* 32. 13. *potestatem* *alicujus.* — i) Item pro *coegere*, *colligere*, *conflare.* *Cic.* 4. *Verr.* 6. 17. *Quærere* *cæpit* *quibusnam* *rebus* *in* *ea* *provincia* *maximam* *uno* *anno* *peruniam* *facere* *posset.* Adde *Nepot.* *Cimon.* 1. — *Tabulæ* *publicæ* *rationum* *aliæ* *erant* *pecuniæ* *scriptæ* *et* *expensæ*, *aliæ* *pecuniæ* *factæ.* *Hæc* *memorantur* *in* *vel.* *Tabula* *cænea* *apud* *Murat.* 582. *tab.* 1. *lin.* 40., et *ex* *Mazochii* *sententia* *in* *Comment. Tab. Heracl.* p. 314. *sunt* *pecuniæ* *paratæ* *et* *quæritæ*, *non* *tamen* *numeratæ* *et* *acceptæ.* At *Marcotilius* *in* *Comment. Tab. ejusd.* p. 99. *putat*, *ut* *privatorum* *tabulæ* *expensi* *et* *accepti* *dicuntur*, *ita* *publicæ* *pecuniæ* *factæ* *dictas* *fuisse:* *nisi* *forte* *terri* *mutatione* *pecuniæ* *factæ* *pro* *pecuniæ* *factæ* *legendum* *sit*, *quod* *magis* *vero* *simile* *videtur;* *plura* *enim* *sunt* *in* *ea* *tabula* *sculptoris* *menda.* — *Cic. Cæcin.* 12. 33. *Manum* *facere*, *copias* *parare.* *Cæs.* 3. *B. C.* 87. *Facere* *cohortes.* *Sall.* *apud* *Senes.* *Ep.* 114.; *Vellej.* 2. 109. 2.; *Flor.* 3. 19. 6.; et *Aurel. Vict.* *vir. ill.* 67. *exercitum.* *Tac.* 6. *Ann.* 33. *auxilia* *mercede.* *Similiter* *Flor.* 1. 1. 9. *populum.* — l) Item pro *comparare*, *acquirere.* *Cic. Flacc.* 37. 91. *Facere* *lucrum.* *Id.* 3. *Verr.* 59. 154. *Qui* *manubias* *sibi* *tantas* *ex* *Metelli* *manubias* *fecerit.* *Plaut. Pers.* 4. 4. 100. *Divitias* *facere* *ex* *re* *aliqua.* *Cl. Ter. Adelph.* 5. 4. 15. *Petron. Satyr.* 38. *Omnia* *ad* *re* *facere.* h. e., *sermone* *plebejo*, *abradere* *alterius* *bonis* *et* *suis* *aggregare.* — m) Et pro *addere*, *adjungere*, *conciliare.* *Cic. Divin.* in *Q. Cæcil.* 13. 42. *Facere* *audientiam* *orationi.* *Id.* *pro* *leg. Manil.* 15. 43. *audientiam.* *Id.* 3. *Cat.* 2. 4. et 7. *Att.* 8. 1.; et *Quintil.* 6. 2. 18. *idem* *alicui.* *Liv.* 42. 14.; et *Quintil.* 4. 1. 33. *favorem* *alicui.* — n) Et pro *agere*, *degere*, *vivere.* *Seneca Ep.* 66. *Quaeritis* *pau-*

quid in studiis. *far qualche profitto*. (Sic *Id.* 6. *ibid.* 17. 5. plurimum in arte). *Amnian.* 24. 6. aliquid clarum in pugna. *Nepos Alcib.* 4. et *Datam.* 10.; et *Justin.* 12. 1. 6. amicitiam. *Liv.* 25. 11. alicui animum. *far animo, incoraggiare*. Sic *Id.* 1. 3. Divitia animos faciunt. Adde *Ovid.* 5. *Trist.* 8. 3. *Horat.* 4. *Od.* 7. 21. arbitrium facere de aliquo. *dar la sentenza*. Alio sensu *Liv.* 43. 15. arbitrium facere alicui in re quapiam. *dar l'elezione*. *Id.* 29. 34. audaciam hosti. *dare, accrescere l'ardire*. *Id.* 1. 34.; et *Horat.* 1. *Ep.* 1. 86. auspiciam alicui. *dare, mostrare*. *Nepos Dion.* 4. et *Ages.* 2.; et *Justin.* 3. 6. 5. bellum alicui. *portar la guerra*. Sic *Tac.* 3. *Ann.* 18. bellum patrie. Et absolute *Cæs.* 3. *B. G.* 29.; *Cic.* 1. *Off.* 11. 35.; et *Flor.* 3. 7. 1. bellum. *far guerra*. (Cf. *Flor.* 2. 3. 4. Latrocinia magis, quam bella facere). *Ter.* *Adelph.* 5. 8. 25. bene alicui alicui. *fargli del bene*. *Cic.* 6. *Fam.* 77. beneficium. *Sall.* *Cat.* 8. beneficium. *Ter.* *Heaut.* 4. 5. 15. boni alicui alicui. *Plaut.* *Pæn.* 5. 4. 46. bona multa alicui. *Nepos Themist.* 9. bona. *Id.* *Thrasymb.* 3.; et *Justin.* 16. 1. 10. credem. *fare strage*. Et passive *Nepos Epam.* 10. sit cædes. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 16. 16. (49). calorem. *excitar calore, riscaldare*. *Cic.* 15. *Fam.* 4. 4.; *Nepos Militad.* 5.; et *Tac.* 5. *Hist.* 1. castra. *plantare, porre il campo*. *Tac.* 14. *Ann.* 12. causam periculi sibi. *Id.* 15. *Ann.* 1. certamen. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 6. 38. (119). claritatem oculis. *apportare luce*. *Cic.* 9. *Att.* 13. ad fin. cœnam. *h. e.* apparare et præbere, quod est heri cœna alios excipientis. *fare un convito*. Adde *Plaut.* *Merc.* 4. 2. 3. Similiter *Cic.* 9. *Fam.* 21. cœnulas. *Liv.* 1. 3. cognomen alicui. *dare*. *Id.* 5. 15. commercium sermonis. *abbocarsi, aver comunicazione*. *Colum.* 7. *R. R.* 6. 5. conceptum. *concepere, ingravidarsi*. Alii tamen et ipse *Schneiderus* aliter omnino legunt. *Cæs.* 3. *B. C.* 106. concitationes. *far tumulti*. *Id.* 4. *B. G.* 30.; *Justin.* 10. 2. 5.; et *Flor.* 3. 10. 7. conjurationem. *congiurare*. *Liv.* 35. 42. consilium alicui. *suggerire un partito*. *Justin.* 18. 5. 7. conspirationem. *conspirare*. *Cic.* *Cœl.* 25. 61. constitutum cum aliquo. *mettere accordo*. *Id.* 13. *Fam.* 24. consuetudinem alicui cum altero. *stringere amicizia*. *Id.* 1. *Off.* 38. 137. contentionem cum aliquo. *contendere, contrastare*. *Plin.* *Panep.* 76. copiam iudicii sui reipublice. *dire il proprio parere pel bene della republica*. *Liv.* 7. 13. copiam pugnandi militibus. *dar licenza*. Cf. *Sall.* *Jug.* 52. Neque ab hoste copiam pugnandi fieri. et *Plaut.* *Cæs.* 2. 3. 13. Gratiam habeo tibi, quam copiam istam mihi et potestatem facis, ut ego ad parentes hunc remittam nuncium. *Phædr.* 3. 7.; et *Cels.* 7. 3. ad fin. corpus. *far corpo, ingrassarsi*. *Tac.* 3. *Ann.* 52. curam, ne etc. *procurare che non etc*. *Liv.* 3. 34. et 7. 24. desiderium rei cuiuspiam alicui. *far van' voglia*. *Ovid.* 2. *Fast.* 375. et 3. *ibid.* 515. dicta. *mantener la parola*. *Quintil.* 10. 3. 10. difficultatem. *fare, recare*. *Justin.* 5. 3. 3. discordiam. *excitar la discordia*. *Quintil.* 7. 2. 14. et 11. 1. 43. discrimen. *far differenza*. *Ter.* *Adelph.* 2. 2. 53. dividuum. *dividere*. Sic *Tac.* 1. *Ann.* 10. divisiones agrorum. *Quintil.* 7. 1. 58. dubium. *far dubbio, render dubbioso*. *Seneca Ep.* 111. dulcedinem. *vedar dolcezza, piacere*. *Quintil.* 6. 2. 26. eloquentiam alicui facit ira. *ira lo vende eloquente*. *Cic.* 2. *Fin.* 18. 59. emolumentum. *procacciare*. *Seneca Ep.* 67. errorem. *cagionare, far saltare*. *Cæs.* 2. *B. C.* 2. eruptionem ex oppido. Adde *eumd.* 3. *B. G.* 22.; *Nepos Thrasymb.* 4.; *Flor.* 3. 20. 14.; et *Tac.* 2. *Ann.* 2. *Plaut.* *Cure.* 4. 3. 2. excidionem oppidis. *abbattere*. *Quintil.* 5. 2. 2. exemplum. *Seneca Ep.* 114. a med. ex *Sall.* exercitum. *mettere in piede*. *Id.* *Ep.* 115. a med.; et *Quintil.* *Declam.* 8. 3. exitum. *far sine, aver sine*. *Justin.* 38. 10. 10. exsequias alicui. *fare i funerali*. *Quintil.* 9. 2. 23.; et *Cic.* 3. *Att.* 15. expectationem. *destare*. *Plaut.* *Bacch.* 4. 9. 1.; et *Cic.* 2. *Fin.* 29. 95. facinus magnum. *compiere una grande azione*. Adde *Liv.* 1. 41. et 24. 22.; et *Tac.* 12. *Ann.* 31. *Cic.* 4. *Verr.* 73. 179. facultatem reete iudicandi alicui. *dar facoltà, comodo, occasione*. *Plaut.* *Cæs.* 5. 1. 6.; et *Ter.* *Andr.* 1. 3. 7. fallaciam. *Quintil.* 11. 2. 46. et 12. 5. 5. famam ingeni alicui. *far concetto, fama*. *Flor.* 3. 12. 8. famem. *produrre carestia*. *Liv.* 3. 1. Iustidiam. *recar noia*. *Id.* 42. 14. extr. favorem alicui. *recare*. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 31. 46. (88). genus. *par torire*. *Cic.* 3. *Cat.* 2. 4. fidem alicui. *provare, far credere*. *Justin.* 12.

16. 10.; et *Amnian.* 21. 16. fiduciam. *ingenerare*. *Cic.* ad *Plane.* in fin. 1. 16. ad *Att.* et 2. de *republ.* 44. finem. *finire, far sine*. Sic *Nepos Hamilc.* 1.; et *Justin.* 12. 8. 10. finem belli. *Flor.* 3. 18. 14. finem cœdium. *Nepos Hann.* 13. finem libri. *Lucret.* 3. 956.; et *Nepos Timoth.* 1. finem vitæ. *Ter.* *Andr.* 5. 1. 2. finem orandi. *Sall.* *Jug.* 34. finem dicendi. *Ter.* *Heaut.* prol. 21. finem maledictis. *Sall.* *Jug.* 5. finem studiis civilibus. *Val.* *Flacc.* 4. 624. finis factus. *Justin.* 12. 2. 12. fœdus. *fare alleanza*. *Tac.* 3. *Hist.* 10. formidinem. *far paura*. *Liv.* 24. 22. fortunam magnam facere et parare. *far grandi fortune*. *Plaut.* *Mil. glor.* 2. 2. 9.; et *Cic.* 4. *Att.* 12. fraudem legi, senatusconsulto. *contravenire, far un contrabbando*. *Cic.* *Dom.* 25. 67. fugam. *far fuggire*. Alio sensu *Liv.* 8. 9. sub fin.; et *Ter.* *Eun.* 4. 7. 17. fugam. *fuggire*. Sic passive *Liv.* 25. 34. Fuga fieri cœpta est. Adde *Sall.* *Jug.* 58. *Plaut.* *Bacch.* 1. 2. 60.; et *Horat.* 1. *Sat.* 3. 94. et 1. *Ep.* 16. 46. furtum. *rubare*. Et passive *Plaut.* *Rud.* 4. 3. 16. Dominus, cui furtum fiebat. *Quintil.* 11. 3. 71. gestum vultu. *far cenno*. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 1. 3. (16). gloriam alicui. *recare, rendere glorioso*. At *Sillig* ex plurim Codicum varietate aliter leg. *Cic.* 2. *Orat.* 61. 219. gradum. *fare un passo, camminare*. Alio sensu *Id.* 4. *Verr.* 1. 3. gradum. *avanzarsi, passare*. *Liv.* 3. 56. ante med. et 8. 34. gratiam alicuius rei. *rimettere, condonare*. *Cic.* 11. *Fam.* 18. 3.; et *Seneca Ep.* 6. gratulationem alicui. *congratularsi*. *Ter.* *Eun.* 4. 4. 55.; et *Cic.* 1. de *republ.* 21. gratiam alicui. *far cosa grata, far piacere o servizio*. Sic *Cic.* 7. *Fam.* 21. extr. gratissimum alicui. *Quintil.* 5. 9. 9. homicidium. *commettere*. *Virg.* 5. *Æn.* 763. honos factus aris. *Cic.* *Balb.* 18. 42. hospitium cum aliquo. *far unione o alleanza di ospitalità*. *Censorin.* de die nat. 2. hostiam. *h. e.* mactare, *sacrificare*. *Cic.* 3. *Verr.* 17. 45. ignem ex lignis viridibus. *far fuoco, accendere*. *Id.* 1. *Fin.* 10. 34.; et *Liv.* 25. 11. impetum in hostes. *assaltare, dar addosso*. Adde *Plaut.* *Men.* 5. 2. 116.; *Nepos.* *Datam.* 9.; et *Aurel.* *Vict. vir. ill.* 26. Similiter *Plaut.* *Capt.* 4. 4. 4.; et *Flor.* 3. 1. 11. 3. 7. 5. et 4. 10. 2. impetum. *Auct.* *B. G.* 8. 6.; et *Justin.* 1. 6. 16. impressionem. *assaltare*. *Liv.* 3. 38. incursionem. *fare una scorriera*. *Cic.* 3. *Verr.* 57. 150. indicium. *palesare, manifestare*. *Id.* 8. *Phil.* 7. 20. inducias. *far tregua*. Cf. *Liv.* 29. 12. Et passive *Plaut.* *Amph.* 1. 1. 233. Inducias parumper fiant. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 29. 79. initium. *cominciare, dar principio*. *Id.* 9. *Att.* 11. et 5. *Phil.* 7. 20. initium alicuius rei. *Liv.* 25. 23. initium colloquendi. *Cic.* 1. de *republ.* 19. initia ab aliquo. *Tac.* 3. *Hist.* 48. inopiam hosti. *arrecare, cagionare*. *Cic.* *Mil.* 9. 23.; *Nepos Alcib.* 9.; et *Justin.* 10. 1. 10. insidias alicui. *tendere*. *Quintil.* 6. 1. 14. iram, *muovere*. *Cic.* 3. *Att.* 1. et 4. *ibid.* 1.; *Nepos Themist.* 5.; *Horat.* 1. *Od.* 22. 6. et 2. *Sat.* 6. 43.; *Ovid.* 2. *Fast.* 574. et 15. *Met.* 105.; *Curt.* 4. 10. 18.; et *Seneca Herc.* *Cæt.* 17. iter. *far viaggio*. *Auct.* *B. Hisp.* 9. iactum. *gettare, lanciare*. *Cic.* 7. *Att.* 23. iudicium. *formare, giudicare*. *Seneca 2. Clem.* 1. juramentum. *giurare*. Al. aliter leg. *Liv.* 32. 13. jus alicui. *dar facoltà, o licenza*. *Ovid.* 1. *Fast.* 379.; et *Cæs.* 2. *B. G.* 3. iussa, imperata. *eseguire i comandi*. *Cic.* 1. *Fin.* 7. 35. iustitiam. *recare, cagionare*. *Id.* 3. *Tusc.* 20. 48. largitionem. *donare*. *Plaut.* *Asin.* 4. 1. 22.; et *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 2. 6. litteram. *fare, scrivere*. *Justin.* 27. 2. litteras ad aliquem. *scrivere una lettera*. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 25. 54. (123). maculas. *far macchie, macchiare*. *Cic.* 1. ad *Q. fr.* 2. 2. § 7. valde magnum. *fare un gran che, ironia*. *Plaut.* *Men.* 1. 1. 23.; et *Phædr.* 1. 8. medicinam. *fare, dare, applicare*. Alio sensu *Phædr.* 1. 14. medicinam. *esercitare, fare il mestiere di medico*; V. infra paragr. 7. *Quintil.* 11. 2. 4. memoriam. *far buona memoria*. *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 11. 2. mentionem. *far menzione*. Adde *Plaut.* *Autul.* 2. 2. 27. et 4. 7. 3., *Pers.* 1. 3. 29. et *Cist.* 1. 2. 15.; et *Nepos Alcib.* 5., *Epam.* 4. et alibi. *Colum.* 2. *R. R.* 21. 2. messam. *mietere*. *Tac.* 6. *Ann.* 36. metum. *far paura*. Sic *Justin.* 12. 6. 12. metum sibi apud aliquem. *metter paura di se*. *Id.* 22. 3. 16. ministerium alicui. *servire*. *Cic.* 5. *Verr.* 58. 134. missum aliquem. *licenziare, mandar via*. *Liv.* 4. 50. modum iræ. *moderare*. *Cic.* 16. *Att.* 2. 1. moram. *indugiare*. Sic *Liv.* 21. 32. moram dimicandi nullam facere. Cf. *Justin.* 12. 8. 4. Alio sensu *Plaut.*

Most. 1. 1. 71.; *Cic.* *Sull.* 20. 58.; et *Liv.* 6. 31. moram alicui. *ritardarlo, farlo indugiare*. Similiter *Justin.* 5. 6. 4. moram bello. *Id.* 18. t. 5. moram certaminis. *Id.* 6. 2. 16. moram rebus gerendis. Et passive *Val.* *Flacc.* 3. 400. Inceptis fieret mora. *Liv.* 35. 35. morem alicuius rei sibi. *avvezarsi, farsi costume di qualche cosa*. *Id.* 28. 46. motus. *cagionare sollecitazioni*. Cf. *Justin.* 30. 3. 2. et 13. 5. 3. *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. 5. § 16. multa alicui, que voluit. *far molli servigi*. *Cato* apud *Gell.* 11. 1. multam alicui. *imporre*. V. *MULTA*. *Id.* *R. R.* 2. munditias. *far netto*. *Cic.* *Sext.* 12. 27. et 1. *Off.* 33. 120. mutationem. *mutare*. *Quintil.* 5. 12. 13.; et *Justin.* 21. 4. negotium innocenti. *h. e.* facessere, exhibere, *travagliare un innocente*. *Titinius* apud *Non.* p. 277. 16. *Merc.* noctem de die. *far di giorno notte*. *Liv.* 8. 15. nomen alicui. *darli il nome, nominarlo*. *Cic.* 3. *Off.* 14. 59. nomina. *far un debito*. Alio sensu *Seneca Vit. beat.* 24. nomina. *far un credito, pecuniam occupare, unde lenas laureis*. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 18. 76. (199). odium vitæ. *far venire in odio la vita*. *Ter.* *Phorm.* 4. 5. 12. officium suum. *far il suo dovere*. *Cic.* *Amic.* 10. 35. omnia amici causa. *far di tutto per l'amico*. Adde *eumd.* 5. *Fam.* 11. 2. *Id.* 7. *Att.* 3. circa med. omnia, ne armis decernatur. *usar tutti i mezzi, fare ogni sforzo, affinché* etc. *Id.* *Divin.* in *Q. Cæcil.* 14. 45. opinionem alicui. *dar l'arbitrio di scegliere*. *Nepos Thrasymb.* 3. pacem inter aliquos. *h. e.* conciliare, *fare, metter pace*. Alio sensu *Id.* *Dion.* 5. extr.; *Cic.* 3. *Off.* 30. 109.; *Cæs.* 2. *B. G.* 29.; *Justin.* 3. 9. 13. et alibi; et *Flor.* 1. 1. 14. pacem. *far pace, pacificare col nemico*. et *Justin.* 12. 2. 6. pacem cum aliquo. *Justin.* 15. 2. 2. et 15. 4. 24. pactionem. *far patti, patteggiare*. *Nepos Hann.* 11.; et *Justin.* 9. 7. 14. palam alicui aliquid facere. *pubblicare, manifestare*. *Justin.* 1. 9. 5. parricidium. *commettere*. *Cic.* 2. *Orat.* 90. 306. partes. *far le parti*. *Plaut.* *Cist.* 1. 1. 74. peculatum. *rendersi reo di peculato*. *Cic.* 1. *Divinat.* 49. 111. pecuniam. *far danari*. *Ter.* *Eun.* 3. 2. 23. et *Heaut.* 2. 1. 9. periculum. *far prova, esperienza, tentare*. et *Tac.* 16. *Ann.* 19. pericula. *Cic.* *Rosc.* *Am.* 19. 54. pœnum. *far vedere chiaramente*. *Liv.* 28. 4. populationes. *devastare*. *Cic.* 3. *Cat.* 5. 11. et 2. de *republ.* 28. potestatem. *dar permissione, comodo*. *Cæs.* 4. *B. G.* 34. prædam. *far preda*. *Nepos Chabr.* 2. prædas ab aliquo. *asportare*. *Quintil.* 1. 10. 47. prodigium divinitus factum. *Cæs.* 1. *B. G.* 13. prælium. *dare una battaglia*. Adde *Cic.* *Deiot.* 5. 13.; *Liv.* 25. 1.; *Nepos Themist.* 9. et *Chabr.* 1.; et *Tac.* 12. *Ann.* 40. et 4. *Hist.* 79. *Nepos Hann.* 10. prælium navale. *Nepos Cat.* 3. progressum. *h. e.* proficere, *progressire, far progressi*. *Cic.* 3. *Off.* 25. 95. promissum. *mantenere*. *Vellej.* 2. 33. Siciliam provinciæ. *ridurre in provincia*. *Liv.* 3. 31. pudorem. *far vergognare*. *Nepos Cpn.* 5.; et *Tac.* 3. *Ann.* 21. pugnam. *combattere*. *Liv.* 28. 30. ratum. *ratificare*. *Cic.* 5. *Verr.* 55. 128. aliquid reliquum. *h. e.* relinquere, *lasciare*. Sic *Cæs.* 2. *B. G.* 26. extr. Nihil reliqui sibi facere. *non tralasciar cosa alcuna*. *Ter.* *Adelph.* 2. 2. 12.; et *Horat.* 1. *Ep.* 1. 65. rem. *far roba*. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 9.; et *Quintil.* 6. 1. 40. et 48. risum. *far dar ridere*. *Quintil.* 10. 3. 11. robur. *far forza, rinvigorirsi*. *Auct.* *B. Hisp.* 85. salutationem. *salutare*. *Liv.* 2. 30. extr. et 35. 51. sanguinem. *h. e.* per caedes effundere, *spargere, far sangue*. *Cic.* *Balb.* 1. 2. 5. *Att.* 18. extr.; 1. *Orat.* 37. 170. et *Brut.* 5. 21. satis alicui. *soddisfare, contentare*. *Cic.* 1. *Orat.* 51. 220. et 4. *Acad.* (2. pr.) 43. 133.; et *Tac.* 15. *Ann.* 67. et 1. *Hist.* 40. scelus. *commettere una scelleraggine*. Cf. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 94. nihil sceleris. *April.* 5. *Met.* sub init. se intra limen. *farsi innanzi, entrare*. *Liv.* 36. 41. securitatem alicui. *assicurarlo*. *Cæs.* 1. *B. C.* 87. seditionem. *Plaut.* *Cure.* 1. 1. 36. semitam per fundum. *fare strada, camminare*. *Cic.* 3. *Verr.* 26. 66. sermone. *discorrere*. *Cæs.* 2. *B. G.* 32. significationem ignibus. *dar segno*. *Liv.* 24. 7. extr. silentium. *usar silenzio*. V. *SILENTIUM*. Alio sensu *Val.* *Flacc.* 1. 210. facta silentia vati. *tacque il vate*. *Tac.* 3. *Ann.* 54. simultates. *destar malcontento*. *Justin.* 5. 1. 7. societatem. *fare alleanza*. Cf. *Nepos Themist.* 8., *Con.* 2. et *Eumen.* 2. societatem cum aliquo. *Curt.* 3. 4. 3.; et *Tac.* *Agric.* 30. solitudinem. *fare un deserto*. Sic *Liv.* 8. 13. Vastas inde (h. e. ex Latio) solitudines facere. *Juv.*

stin. 11. 8. stadia quingenta cursu. h. e. conficere, exple. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 7. 26. (64). somnum far dormire. *Liv.* 39. 31. ad fin. speciem. far mostra, rappresentare. *Cl. Tac.* 4. *Hist.* 78. Speciem novi auxilii fecerant. *Cic.* 3. *Att.* 16.; et *Liv.* 30. 3. et 4. spem. dare speranza. Sic *Justin.* 22. 2. 12. magnam de se spem omnibus. *Liv.* 30. 11. spiritum dare spirito, far coraggio. *Id.* 5. 7.; et *Justin.* 21. 4. 10. stipendia militum. *Cic.* 1. *Fam.* 9. 10. et 5. *Att.* 11. 2. stomachum alicui. fare siccum. *Liv.* 40. 2. stragem. fare strage. *Plaut. Asin.* 4. 1. 53. suavium cuiquam. dare un bacio. *Id.* *Capt.* 4. 2. 76. sumptum. spendere. *Cic. Flacc.* 33. 83. suspicionem. dar sospetto. *Liv.* 4. 57. tedium rei alienius. recar tedio, fastidio. *Id.* 34. 11. extri. aliquem testem. chiamare in testimonio. Sic *Ter. Adelph.* 2. 1. 48. Testes faciet illico, vendidisse me. *Ulp. Dig.* 28. 5. 35. a med. Totum quidem facit voluntas defuncti: nam quid seraserit, spectanda est. fa tutto: tutto sta nella volontà del defunto. *Plaut. Merc.* 5. 2. 36. tranquillitatem. sedare il mare. *Liv.* 26. 25. transitum alicui. dare il passo. *Ter. Eun.* 4. 1. 2.; et *Plaut. Pers.* 4. 7. 19. turbam. far susurri, turbolenze. *Seneca Ep.* 76. tussim. cagionare. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 1. 6. (23). uabram. far ombra. *Quintil.* 10. 3. 28. usum. far uso, avvezarsi. *Cic. Quintil.* 18. 57. vadimonium. promettere di comparire in giudizio. *Id.* 4. *Tusc.* 4. 9. vela. spiegar le vele, far vela. *Atfen. Dig.* 8. 5. 17. ventrem facit paries. fa panci; intumescit media sui parte ac rufram minuat. *Plaut. Cas.* 3. 5. 15.; et *Ter. Eun.* 3. 5. 47. ventulum alicui. far vento. *Ter. Andr.* 1. 2. 7.; et *Cic.* 6. *Verr.* 65. 147. verbum. dir parola. *Cic. ibid.* 66. 147. verba. parlare, fare un discorso. *Id.* *Orat.* 20. 68., 24. 80. et 52. 176., et 3. *Orat.* 38. 154. verba. inventare, formar nuove parole, novare: quod sit vel conjungendis verbis, ut expectorat, versutiquis, vel sine conjunctione, ut genialis, incurresco. *Nepot. Att.* 2. versuram. dare a prestito. *Cic. Rabir. Post.* 17. 47. vestigium. camminare. *Plaut. Dacch.* 4. 4. 41.; *Ovid. Heroid.* 16. 21.; *Phaedr.* 3. 1.; et *Lucan.* 1. 150. viam. andare. *Cl. Val. Flacc.* 1. 545. viam per undas. Alio sensu. *Liv.* 3. 5. viam sibi. fursi strada. *Id.* 38. 24. et 3. 5.; et *Tac.* 2. *Ann.* 64. vim alicui vel in aliquem. usar la forza. *Quintil.* 10. 3. 3. vires. fare, acquirat forze. *Plaut. Pers.* 4. 8. 4. bonam vitam cuiquam. dar del piacere, trattar bene, far buona vita. *Cic. Topic.* 3. 15. vilium facient parietes. fanno pelo. *Ovid. Heroid.* 21. 210. vulnus. far piaga. — 2.º) Cum infinito, sed raro. *Varro* 3. *R. R.* 5. 3. Aspectus et desiderium arborum macrescere facit volucres inclusas. *Sall. fragm.* apud *Senec. Ep.* 114. a med. Quae audita Paucoritanos dedere Romanis fecere. costrinsero, indussero. *Liv.* 22. 13. Cassianum pro Casino ducem accipere fecit. *Al. leg.* dux ut acciperet. *Virg.* 2. *En.* 533. qui nati coram me cernere letum fecisti. *Ovid. Heroid.* 17. 174. illum Securum probitas, forma timere fecit. *Colum.* 12. *R. R.* 38. 5. Mel ter infervere facito. Adde *Scribon. Compos.* 193. *Pallad.* 6. *R. R.* 12. Quae res eos faciet scissuris aperiri. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 8. 3. et 10. *ibid.* 16. *Ammian.* 27. 1. Agmina fecit introire. Adde *eumd.* 27. 7. et 15. 6. *Aurel. Vict. Orig. G. R.* 6. Boves restitui fecit. h. e. curavit, ut restituerentur. — 3.º) Saepius cum Coniunctivo et part. ut, ne, quin, quo, vel etiam omissa part. — Ac primo quidem animadversione digna videntur illa, in quibus etiam Accusativus occurrit. *Plaut. Pien.* a. 2. v. 5. Nec potui tamen propitiam Venereum facere uti esset mihi. h. e. facere ut propitia mihi esset Venus. *Ter. Heccr. prol. alt.* 4. Novas (fabulas) qui exactas feci ut inveterascent. *Cato R. R.* 41. Sarculos facito sint longi pedes biao. h. e. facito, ut surculi etc. *Varro* 2. *R. R.* 9. 15. Reliquas quoque canes facit, ut sint in tuto. h. e. facit, ut reliqua quoque canes etc. Ceterum — a) Cum part. ut apud *Plaut. Capt.* 4. 2. 20. Faciam, ut ejus diei locique meique semper meminerit. *Cic.* 1. *Acad. (post.)* 2. 8. Ea, quantum potui, feci, ut essent nota nostris. *Id.* 2. *Att.* 1. 4. et 5. *Fam.* 19. extri. Tu, quidquid indagaris, facito, ut sciam. *Id.* 11. *ibid.* 21. 1. Non potuisti ullo modo facere, ut mihi illam epistolam non mitteres. Sic *Id.* 8. *ibid.* 14. 1. Ut nihil ad te dem litterarum, facere non possum. Adde *Plaut. Capt.* 3. 4. 78. et *Pers.* 5. 4. 8.; *Ter. Adelph.* 4. 7. 32.; *Nepot. Epam.* 3., *Hann.* 10. et *Ages.* 4.; et a-

lies passim. — Cum part. ut, eleganter circumlocutioni servit, et quodam pleonasmio pro curare et efficere usurpatur. *Cic. Senect.* 12. 42. Invitus quidem feci, ut L. Flaminius e senatu egerem. h. e. invitus quidem eeci. *Id.* 6. *Fam.* 12. Hoc Pansa, Hirtilius, Balbus plane ita faciunt, ut me unice diligant. *Id.* 11. *Att.* 23. Acusius tardius iter faciebat: eo feci, ut celeriter eunti darem. In vel. *Edicto censorio* apud *Sueton. Rhetor.* 1. Iis, qui eos ludos habent, videtur faciendum, ut ostendamus nostram sententiam, nobis non placere. Adde *Quintil.* 12. 1. 38. — b) Cum part. ut ne apud *Cic. Cluent.* 60. 168. Fecisti, ut ne cui innocenti meror tuus calamitatem afferret. — c) Cum part. ne apud *Cic.* 16. *Fam.* 11. 1. Fac, ne quid aliud cures, nisi ut quam commodissime convalescas. *Ovid.* 1. *Pont.* 1. 65. Mors faciet certe, ne sim, quum venerit, exsul. — d) Cum part. quin apud *Cic.* 12. *Att.* 27. 2. Facere non possum, quin ad te mittam. non posso a meno di non mandare. — e) Cum part. eo quo apud *Ter. Eun.* 1. 2. 16. Non pot, quo quemquam plus amem aut plus diligam, eo feci: sed ita erat res: faciendum fuit. — f) Omisa part. ut usurpatur saepissime Imperativus. *Plaut. Auhul.* 3. 1. 2. Date viam qua sugere liceat, facite totae plateae pateant. *Ter. Eun.* 3. 2. 53. Domi adstitis, facite. *Cato R. R.* 8. Haec facito uti serantur. *Cic.* 5. *Fam.* 21. 5. Fac cupidus mei videndi sis. *Id.* 11. *ibid.* 3. 4. Fac cogites. Adde *Nepot. Pausan.* 2.; *Colum. Arbor.* 4.; et alios. — Coniunctivus occurrit apud *Sueton. Aug.* 51. Faciam sciat *Elilianus* et me linguam habere. — g) Similiter passive fieri et sequi, nasci, venire in consequenza. — Sic ita fit, eo fit, ut etc. apud *Cic.* 3. *Tusc.* 5. 10. Ita fit, ut sapientia sanitas sit animi, insipientia autem quasi insanitas quaedam. Adde *eumd.* 6. *Att.* 5. et *Rosc. Am.* 1. 1. *Sic Sull. Cat.* 52. Eo fit, ut impetus fiat in vacuum rempublicam. et *Plin.* 2. *Hist. nat.* 75. 77. (186). Sic fit, ut longissimus dies duodecim horas colligat. — Quo fiebat ut apud *Nepot. Dion.* 2. Quo fiebat, ut uni huic maxime indulgeret. Sic *Id. Miltiad.* 2. Quibus rebus fiebat, ut — perpetuo imperium obtineret. Similiter *Id. Alcib.* 7. Ex quo fiebat, ut etc. *Cl. Ter. Andr.* 2. 3. 11. Ex ea re quid fiat, vide, et *Sueton. Caes.* 54. Unde factum est, ut etc. — Quo factum est ut apud *Nepot. Miltiad.* 5. Quo factum est, ut plus, quam collega, Miltiades valuerit. Adde *eumd.* *Ages.* 2. et *Att.* 3. — Fieri potest, fieri non potest, est quod minus Latine dicitur possibile, impossibile est, puid essere, si puid dare. *Cic.* 1. *Tusc.* 3. 6. Fieri potest, ut recte quis sentiat, et id quod sentit, polite eloqui non possit. *Crassus apud Cic.* 2. *Orat.* 70. 285. Potest fieri, ut iratus dixerit. *Cic. Amic.* 21. 76. Nec fieri potest, ut non statim alienatio disjunctioque faciendi sit. Adde *eumd.* 4. *Verr.* 77. 190. *Quintil.* 7. 1. 57. Vix videtur posse fieri, ut etc. — 4.º) Absolute. *Cic.* 11. *Fam.* 14. 3. Ego plus, quam feci, facere non possum. *Id. Senect.* 3. 7. Faciam, ut polero, *Laeli.* *Id.* 16. *Att.* 15. 1. Noli putare, pigritia mi facere, quod non mea manu scribam. *Id.* 2. de republ. 28. Ut jam Romulum patribus lectis fecisse diximus. *Id. ibid.* 11. Quae ipse reperias, tribuere aliis malis, quam, ut facit apud *Platonem* Socrates, ipse fingere. *Id.* 1. ad *Brut.* 2. Quod scribis, statuisse te dicere exercitum in Cheronensum, facis ex tua dignitate et e republica. *Nepos Datam.* 7. Qui quum cogitasset, facere auderet. Adde *Horat.* 1. *Sat.* 4. 78. et 2. *ibid.* 3. 85. *Quintil.* 6. 1. 54. Ut in Verrem Cicero fecit. *Id.* 2. 3. 11. Qui dicere et facere doret. Adde *Velleg.* 2. 45. 1.; *Petron. Satyr.* 99.; et *Pacat. Paneg. Theod.* 3. — Faciebat, mos fuit pingendi fingendique conditoribus subscribere operibus suis: raro admodum fecit. *Plin. praefat. Hist. nat.* ad fin. Id autem ex usu Graecorum, qui eroici et antiquitas eroici scribebant. *V. Marini, Isoric. Alb.* p. 175. — Facere a se videtur esse quod Itali dicunt fare a sue spese, de suo. *Inscript.* apud *Donat.* p. 302. 2. D. M. M. STATI M. F. QVL ADIVTORIS FECIT A SE M. STATIUS SECVNDVS FRATER ET COMMANIPVLARIS. ¶ 2. Specialium cum altero Accusativo est instituire, creare, reddere, efficere, in causa esse, ut aliquid fiat. — a) De magistratibus et similibus, qui creantur. *Cic. Senect.* 5. 14. Anno undeciesimo post ejus mortem hi consules facti sunt. *Id. Mur.* 21. 45. Alium faciam (consulem), quoniam sibi hic ipse desperat. *Liv.* 2. 21. Facere aliquem dictatorem. *Nepos Ha-*

milc. 2. aliquem imperatorem. *Justin.* 9. 6. 1. aliquem regem. *Curt.* 8. 5. 18. regem deum. Et passive *Nepos Alcib.* 5. Ab exercitu recipitur praetorque fit. In *Fast. Capitol.* apud *Gruter.* 292. CRAS. T. MANLIVS TORQVATVS, T. PVLVIVS FLACC. VITIO FACTI AEDIFICAVERVNT. — b) Similiter de aliis, quae secundum legem fiunt. *Nepos Att.* 3. Ut huic omnes homines — publice haberent, civemque facere studeant. *Cic.* 3. *Verr.* 43. 111. Testamento fecit heredem filiam. Adde *Nepot. Att.* 5.; et *Justin.* 14. 4. 3. *Id.* 4. *ibid.* 38. 93. Si quis absentem Sthenium rei capitalis reum scire vellet. Adde *Nepot. Alcib.* 4. *Ovid.* 5. *Fist.* 683. Facere aliquem testem. *Sic Flor.* 2. 17. 8. et 4. 12. 29. Facere regionem aliquam proviciam. — c) Universim pro reddere, efficere, tum de hominibus, tum de rebus. — De hominibus. *Cic.* 2. *Phil.* 39. 101. Quid, si te disertum facere potuisset? *Id.* 1. *Orat.* 51. 220. Orator quum iratum adversario iudicem facere vellet. *Id.* 6. *ibid.* 7. 18. Senatium bene sua sponte firmum firmiorem vestra auctoritate fecistis. *Id. pro leg. Manil.* 10. 27. Quae res est, quae ejujsumque animum in hac causa dubium facere possit? *Id.* 4. *Fam.* 12.; et *Nepos Datam.* 11. Facere aliquem certiore. *Nepos Themist.* 2. aliquem rei peritum. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 4. illis me invisum. *Justin.* 1. 10. 2. Persas victores. *Plin. Paneg.* 70. aliquem bonum. *Tac.* 2. *Hist.* 76. jam desiderabilem principem. — Et passive. *Plaut. Amph.* 3. 1. 4. Interdum fio Juppiter, quando lubet. *Id. Auhul.* 2. 4. 31. Ut det, qui famus liberi. *Ter. Heaut.* 5. 4. 14. Non patiar sagittis meis me infamem fieri. (*Cl. eumd.* *Andr.* 1. 3. 20. Mihi non fit verisimile. non si rende.) *Cic.* 2. de republ. 19. Disciplinam doctior facta esse civitas videtur. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 211. melior fis accedente senecta. *Id.* 1. *ibid.* 1. 16. Nunc agilis so, et mersor civillibus undis. — Hinc facere aliquem swim est sibi conciliare, cativovarselo. *Ter. Adelph.* 5. 6. 10. Paullatim plebem facio meam. *Ovid.* 2. *Art.* am. 259. Fac plebem (mihi crede) tuam. *Stat.* 2. *Achill.* 377. Paullatim facere suam. — De rebus. *Cic.* 4. *Verr.* 26. 68. Ut omnes istius injurias rescinderet et irritas faceret. *Caes.* 1. *B. G.* 36. Qui suo adventu vicigalia sibi deteriora faceret. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 95. iter factum corruptis imbri. *Id.* 2. *ibid.* 6. 14. Face-re pingue pecus. *Colum.* 8. *R. R.* 7. 1. pinguem gallinam. *Justin.* 2. 3. 15. Asiam rectigalem. *Id.* 1. 10. 2. electionem difficilem. *Sall. Jug.* 14. Jugurtha regnum ejus sceleris sui praedam fecit. — d) Saepe cum addito Ablat. et praepos. ex, vel reo de. *Cic.* 2. de republ. 10. Qui dil ex hominibus facti esse dicuntur. *Sall. Jug.* 10. Tua virtute nobis Romanos ex amicis amicissimos fecisti. *Ovid. Heroid.* 14. 86. ex hove facta dea. *Id.* 2. *Met.* 647. e deo fles corpus exsangu. Adde *eumd.* 5. *ibid.* 317. *Justin.* 14. 4. 3. ex victore victum facere. *Id.* 22. 1. 14. ex inepe dives factus. Sic *Cic.* 2. *Fin.* 2. 10. Rem unam ex duabus facere. *Justin.* 7. 2. 11. facere captivum de rege. *Juvenal.* 6. 185. de Tusca Gracula facta est. *Ovid.* 14. *Met.* 313. factum signum de marmore. *Flor.* 3. 7. 32. mediam de Italia Africam facere. — e) Pro altero Accusativo Genitivus occurrit in sequentibus. *Nepos Thrasyb.* 1. Quae ille universa naturali quodam bono fecit heri. *Justin.* 34. 1. 5. Facere urbes juris proprii. ¶ 3. Item specialium cum casibus prelii est aestimare, stimare. *Plaut. Pers.* 2. 2. 42. Nichil facio scire. *Al. leg.* nihil. Sic *Cic.* 2. *Fin.* 27. 88. Dolorem nihili facere. *Rursus Plaut. Mil. glor.* 4. 8. 41. Aliquid parvi facere. *Ter. Heccr.* 2. 2. 18. magni. *Id. Andr.* 1. 5. 58. maximi. *Cic.* 3. *Fam.* 10. 2. In quo perspicere posses, quanti te, quanti Pompejum, quem unum ex omnibus facio, ut debeo, plurimi, quanti Brutum facerem. Adde *Horat.* 1. *Ep.* 9. 2.; et *Nepot. Iphicr.* 3. *Rursus Cic.* 3. *Fam.* 4. 2. Te quotidie pluris feci. Adde *Plaut. Pseud.* 1. 3. 35.; et *Horat.* 1. *Sat.* 9. 23. *Cic.* 2. *Fin.* 13. 42. Voluptatem virtus minimi facit. *Nepos Chabr.* 4. tanti facere. *Catull.* 42. 13. non assis. — Et passive *Cic. Amic.* 16. 57. Ut quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis. *Nepos Datam.* 5. Illum unum pluris, quam se omnes, fieri videbant. — Cum Adverbium. *Sall. Jug.* 85. Non sunt composita verba mea: parum id facio. *Al. leg.* parvi. *Plaut. Stich.* 1. 1. 42. Si illi improbi sint, atque aliter nos faciant, quam equum est. ¶ 4. Item pro representare pingendo, sculptendo, vel alio quocumque modo. — a) De artibus plasti-

cis. Ovid. 6. *Met.* 108. de *Arachne*, quae acu pingebat. Fecit et Asterion aquila luctante tenori: Fecit olivis Ledam recubare sub alis. Adde *eumd.* *ibid.* 76. — b) De iis, quae in scaenis representantur. *Ter. Haut.* prol. 31. Qui nuper fecit servo currenti in via decesse populum. Cf. Ovid. 13. *Met.* 692. Ecce facit medlis natus Oriune Thebis, Hanc non femineum jugulo dare pectus aperto, Illam dimisso per fortia vulnera teio Pro populo caecidisse suo; pulcrisque per urbem Funeribus ferri celebri que in parte cremari. — c) Saepius de oratione. *Cic.* 3. *Nat. D.* 16. 41. Herculeum Homerus apud inferos conveniri facit ab Ulisse. *Id. Brut.* 60. 218. In eo libro, ubi se excoptum e senatu et cum Pausa colloquentem facit. *Id.* 1. *Nat. D.* 11. 31. Xenophon facit in iis, quae a Socrate dicta retulit, Socratem disputantem. *Id. Opt. gen. orat.* 6. 17. Plato quum Isocratem admirabiliter in Phaedro laudari fecit a Socrate. *Id.* 1. *Nat. D.* 8. 19. Plato construi a Deo atque edificari mundum facit. Huc pertinet et illud *Plin.* 25. *Hist. nat.* 5. 19. (43). Haec etiam (*herbam*) praecisos nervos glutinare facit. h. e. putant, docent, volunt. ¶ 5. Hinc pro fingere, simulare. *Cic.* 15. *Fam.* 18. Facio, me alias res agere. *fingo di non badare. Id. Planc.* 27. 65. Destitit stomachari, et me unum ex iis feci, qui ad aquas venissent. *mi fini.* ¶ 6. Imperativus sic saepissime occurrit pro imaginandi vi tibi finge, imaginati, supponi. — a) Cum Infinito. *Cic.* 7. *Fam.* 23. Fac, quasso, qui ego sum, esse te. *mettiti nel mio piede. Id.* 2. *Phil.* 3. 5. Fac, potuisse. *concediamo, che tu abbia potuto; diasi, che etc. Id.* 1. *Tusc.* 29. 70. Quae est animo natura? propria, puto, et sua: sed fac igneam, spirabilem: nihil ad id, de quo agimus. *faciamus, supponiamo, che sia di fuoco. Id. ibid.* 34. 82. Fac, quod isti volunt, animos non remanere post mortem. *Virg.* 4. *En.* 540. Quis me autem (fac velle) sinat? — b) Cum Coniunctivo. *Stat.* 2. *Achill.* 241. Fac, velit: ipsam illam matrem pressisset Achilles. *metti, che voglia.* ¶ 7. Cum Accusativo artis allicuius est exercere, *esercitare. Plaut. Amph. prol.* 89. Quasi vero novum nunc proferatur, Jovem facere histrioniam. *Cic.* 7. *Ferr.* 28. 72. Quum mercaturas facerent, aut aliquam ob causam navigarent. *Id. ibid.* 49. 155. et *Ciccin.* 4. 10.; et *Aurel. Pict. vir. ill.* 72. Facere argentariam. *Cic.* 7. *Ferr.* 18. 46. naviculariam. *Id.* 3. *ad Q. fr.* 1. 2. § 5. topiariam. *Id.* 6. *Fam.* 18. 1. haruspiciam. *Id. ibid.* praeconium. *Id.* 108. *redit. in senat.* 5. 11. Egestate et improbitate coactus piraticam fecit. *Sueton. Coss.* 42. pecuariam. *Apul.* 4. *Met.* sculariam. Similiter *Fronto* 2. *ad amic.* (edente iterum *A. Mai.*) ep. 6. Facere scribam, facere decurionem. ¶ 8. Pertinet saepe ad rem divinum: ut *facere sacrum*, item *facere absolute, fir sacrificio.* — a) Cum Accus. *Cic.* 6. *Ferr.* 8. 18. Res illum divinas apud eos deos in suo sacratio quotidie favere vidisti. Adde *Sueton.* *Aug.* 1. *Cic. Balb.* 24. 55. Sacra pro civibus civem facere voluerunt. Adde *Liv.* 1. 20.; *Ovid.* 3. *Met.* 25.; et *Justin.* 9. 4. 1. *Cic. Brut.* 14. 56. Sacrificum publicum cum bona facere. Adde *Liv.* 36. 30. et 1. 45.; et *Justin.* 20. 2. 13. — b) Absolute. *Cic. Mur.* 40. 90. Nolite a sacris patriis Junonis Sospitae, cui omnes consules facere necesse est, domesticum et suum consuem potissimum avellere. *Id.* 1. *ad Brut.* 15. Larentiae vos pontifices ad aram in Velabro facere soletis. *Varro* 1. *R. R.* 1. 4. Et quoniam (ut ajunt) dei facientes adjuvant, prius invocabo eos. — c) Cum Abiatio rei, qua quis sacrum facit. *Cato R. R.* 139. Facere porco placulo. *Virg.* 3. *Ecl.* 77. Quum faciam vitula pro frugibus. *Sulpicia* apud *Tibull.* 4. 6. 14. Ter tibi sit licho, ter, dea casta, mero. *Colum.* 2. *R. R.* 22. 4. Facere catulo. — d) Cum Accus. hostiae. *Cato R. R.* 134. Prisquequam messim facies, porcam praecidantem hoc modo fieri oportet. — e) Passive impersonaliter. *Cic.* 1. *Att.* 13. 3. Quum pro populo fieret. *Liv.* 37. 3. Quibus diis decemviri ex libris uli fieret. — f) Huc referri possunt et illa *Fac.* 2. *Hist.* 95. Facere inferias alicui. *Cato R. R.* 83.; *Cic.* 8. *Att.* 26.; et *Val. Flacc.* 1. 323. Vota facere. ¶ 9. *Facere aliquid in aliquem* vel *alicui* est statuere. *Ter. Haut.* 1. 1. 55. Si id non facis, ego quod me in te sit facere dignum. *invenera. Id. ibid.* 1. 2. 24. Vereor, ne quid in illum iratus faxit pater. *Id. Eun.* 5. 6. 31. Causam quaerebat senex. quinobrem insigne aliquid faceret eis. — ¶ 10. Refertur

etiam in re grammatica ad positionem nominum et verborum. *Quintil.* 1. 6. 13. Cur *aper apris* et *pater patris* faciat? *Id.* 1. 5. 63. Sic genitivus *Achillis* et *Ulixi* fecit. *Id.* 1. 4. 15. Eadem (*littera*) fecit ex *duello bellum*. Adde *eumd.* 1. 6. 14. et 15. et 26. et 27. ¶ 11. *Quid faciam, facerem, fiet etc.* cum Abiatio, vel cum Dativo, et interdum cum Ablat. et praepos. *de*, vel etiam absolute, est interrogantis de modo agendi. — a) Cum Abiatio. *Cic. Sezt.* 13. 29. Quid hoc homine facias? aut quo civem importunum reserves? *che devi mai far di costui?* Sic *Id.* 4. *Ferr.* 16. 40. Quid hoc homine facias? *Plaut. Bacch.* 2. 3. 99. cu. Tantas divitias habet: nescit quid faciat auro. mi. Mihi dederit velim. *non sa che fare dell'oro: tanto è ricco. Liv.* 38. 37. Quid capta Capua feceritis? *Sall. Cat.* 52. Vos cunctantini etiamnum, quid intra mœnia depressis hostibus faciat? — b) Cum Dativo. *Ter. Andr.* 1. 1. 85. Quid hic mihi faciet patri? *Cic. Ciccin.* 11. 30. Quid tu huic homini facias? *Id.* 7. *Att.* 3. 2. Quid enim tibi faciam, qui illos libros devorasti? *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 30. 96. Quid enim faceret huic conclusioni, si *lucet, lucet* etc. 7. cederet scilicet. *che risponderebbe? che direbbe di etc.* — c) Cum Ablat. et praep. *de.* *Nepos Themist.* 2. Miserunt Delphos consulunt, quidnam facerent de rebus suis. — d) Singulare est illud *Plaut. Capt.* 4. 2. 21. Quid hic homo incipiscit facere cum tantis minis? — e) Passive. *Cic.* 14. *Fam.* 4. 3. Quid Tulliola mea fiet? *che sarà di etc. Id.* 6. *Att.* 1. 14. Quid illo fiet, quem relinquo? quid me autem, si non tam cito decedo? *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 33. 107. Quid fiet artibus? — *Ovid.* 1. *Art. am.* 536. Perfidus ille abiit? quid mihi fiet? — *Plaut. Epid.* 1. 2. 48. Quid de illa fiet fiduciam? *Ter. Adelph.* 5. 9. 39. De fratre quid fiet? — f) Absolute. *Ovid.* 6. *Met.* 572. Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit. *Virg.* 1. *Ecl.* 41. Quid facerem? neque servitio me exire licebat etc. *che poteva io fare?* hoc loco est excusatio. — g) Interdum *facere* cum Abiatio occurrit etiam sine interrogatione. *Cato R. R.* 147. Si non ante ea exportaveris, dominus vino, quod volet, faciet. *farà del vino quello che gli piacerà.* Adde *eumd.* *ibid.* 148. *Sall. Jug.* 85. Quod si jure me despiciunt, faciant idem majoribus suis. Cum praepos. in apud *Ovid.* 2. *Met.* 523. Vindictae antiquam faciem, vultusque ferinos Detrahat; Argolicâ quod in arte Phoroide fecit. ¶ 12. *Factum est aliquo vel aliqua re* — a) Locum habet in interrogationibus de re amissa. *Plaut. Capt.* 5. 1. 32. Volo erogitare, meo minore quid sit factum illio? *che sia di mio figliuolo?* *Plin.* 8. *Hist. nat.* 6. 6. (17). Nec quid deinde iis (*elephantis*) factum sit, auctores explicant, qui non putant interfectos. *Plaut. Most.* 3. 1. 101. Quid eo est argento factum? *che s'è fatto di que' denari?* Sic *Id.* *Cas.* 5. 4. 6. Quid fecisti scipione? *che hai fatto del bastone?* et *ibid.* v. 9. Quin responde, tu quid factum est pallio? — b) *Si quid me factum sit*, omniis mali et tristioris verbi vitandi causa dicitur, ea ratione, qua si *quid mihi acciderit humanitas*, h. e. si moriar. *Cic. pro leg. Manil.* 20. 59. Si quid eo factum esset, in quo spem essetis habituri? Simile est illud *Plaut. Poen.* 5. 1. 22. Ille mihi antehac hospes Antidamas fuit: eum fecisse ajunt. sibi quid faciundum fuit. h. e. obliisse. ¶ 13. *Fiet aliquod* est quod Italice dicimus *si farà qualche cosa, qualche cosa sarà.* *Plaut. Merc.* 4. 25. Invenietur, exquiretur, aliquid fiet. *Ter. Andr.* 2. 1. 13. Credo, impetrabo, ut aliquot saltem nuptiis prodant dies: interea fiet aliquid, spero. ¶ 14. *Contra sit nihil* dicitur, quum vanus est conatus, et opera luditur, nihil conficitur. *Plaut. Cure.* 5. 3. 5. Postquam nihil fit, clamore hominem posco. h. e. argentum non redditor. *Cic.* 7. *Fam.* 18. An hoc significas, nihil fieri, frigare te? *Ger.* 2. 29. Sol servit, et fit nihil. ¶ 15. *Ut fit, ita ut fit, ut fieri solet, come accade, come s'usa.* *Cic. Orat.* 53. 177. Præsertim quum, ut fit, fortuito saepe aliquid conculse apteque dicerent. *Id.* 4. *Ferr.* 23. 56. Queri cum multis, ita ut fit, incipiunt, sese liss. Lxxx. nummum frustra dedisse. *Id. Mil.* 10. 28. Paullisper dum se uror, ut fit, cum parat, commoratus est. *Liv.* 3. 1. Fecit statim, ut fit, fastidium copia. *Curt.* 8. 10. 16. Quum orta violentia a paucis, ut fere fit, in omnes se repente vulgasset. Adde *eumd.* 8. 2. 34. et 8. 14. 20. ¶ 16. *Fiat* est: concedentis, permittentis, annuentis. *Plaut.*

Pseud. 1. 5. 145. ps. Meis vicissim date iocum fallacis. si. Fiat; geratur mos tibi. *Id. Most.* 1. 3. 44. I mecum haec, obsecro, una simul. si. Fiat. Adde *eumd.* *Asin.* 1. 1. 27. et *Amph.* 2. 2. 133.; et *Senec. in sin. protem.* 3. *Controv.* ¶ 17. *Factum velle* — a) Absolute est affirmantis et confirmantis. *Plaut. Bacch.* 3. 3. 91. Serva tibi sodalem et mihi ssum. *maxim.* Factum volo. — b) Hinc cum Dativo personae est ejus causa cupere, favere, precari. *Ter. Adelph.* 5. 7. 20. Dii tibi benefaciant, quum te video nostrae familiae tam ex animo factum velle. *Geil.* 7. 3. *ante med.* Quum et utiles essent, et vellent regi esse factum, nihil tamen adjuvandi ejus gratia fecerunt. ¶ 18. *Fac, si facis*, eodem fere sensu, quo *age, quod agis*, formula est hortantis instantisque cum querela, ut quod quis incepit, celeriter conficiat. *Seneca* 2. *Benef.* 5. Inde illae voces, quas ingenius dolor exprimit: *Fac, si quid facis etc. mo via finiscita. Martial.* 1. 47. *Fac, si facis.* Sic *Plaut. Pers.* 1. 3. 66. Hoc si facturus, face. ¶ 19. Passivum fieri in tertis personis est evenire, accidere, *accidere, arvenire.* *Cic.* 16. *Att.* 2. Fit saepe, ut il, qui debent, non respondeant ad tempus. *Id. Amic.* 21. 77. Si morum commutatio quaedam (ut fieri solet) facta erit. *Id. ibid.* 20. 75. Ne intemperata quaedam benevolentia (quod persæpe fit) impedit magnas utilitates amicorum. *Id.* 7. *Att.* 12. *ad fin.* Si ita factum esset, ut ille senatum offenderet. *V.* supra § 1. 3. g. ¶ 20. Aliquando passivum fieri poni videtur pro esse, *essere.* *Plaut. Merc.* 4. 3. 1. Miserior mulier me nec fiet, nec fait. *Cic.* 3. *Fam.* 7. Scilicet contempsit te: nec fieri potest me quidquam superbius.

B) Neutrorum more, vel sine Accusativo ¶ 1. *Facere* jungitur Adverbis, et est agere, se gerere, *furta da, diportarsi, condursi.* — a) Sine additis. *Plaut. Capt.* 5. 2. 7. Recta et vera loquere, sed neque vere, neque recte adhuc fecisti unquam. *Cic. Quinct.* 8. 31. Recpe, aut perperam facere. *operar bene o male. Id.* 12. *Att.* 24. 1. Bene fecit Silius, qui trausegerit. *ha fatto bene a conchiudere.* Cf. *eumd.* 7. *Att.* 7. Bene hoc fecit, quod mihi sui cognoscendi facultatem dedit. *ha fatto questo di buono, che mi ha dato etc. Id. Amic.* 2. 9. Tu, Fanni, quod mihi tantum tribui dicis; facis amice. *tratti da amico. Id.* 2. *ad Q. fr.* 1. 1. Fecit humaniter Licinius, quod ad me venit. *Id.* 1. *Legg.* 1. 4. Faciant imperite, qui a poeta veritatem exigunt. *mosti ano poca cognizione ad esigere etc. Adde Neper. Timoth.* 3. *Neper Hann.* 2. Facere imprudenter. *Id. Themist.* 7. male et injuste. *Id. Alcib.* 7. malitiose. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 38. viriliter. *Quintil.* 9. 2. 85.; et *Seneca* 1. *Controv.* 8. fortiter. *portarsi da valoroso, far qualche bella impresa.* Sic *Ammian.* 24. 4. et 27. 1. fortissime. *Quintil.* 5. 10. 68. Tullius Cicero facit. Huc referri potest et illud *Cic. Rosc. Com.* 7. 21. Facere per malitiam. *con malizia.* — b) Cum Dativo personae, *facere bene vel male alicui*, est produsse vel nocere. *Ter. Adelph.* 5. 8. 24. Regio his est cognatus proximus, affinis nobis, pauper: bene nos aliquid facere illi daret. Cf. *Sall. Cat.* 3. Pulcrum est bene facere republicae. V. BENEFACIO: et adde *Plaut. Capt.* 5. 1. 21. *Id. Plaut. ibid.* v. 23. Atque te nolim succensere, quod ego iratus ei feci male. Adde *eumd.* *Most.* 3. 2. 22. Sic *Ter. Eun.* 1. 1. 10. Facere alicui agere. *fare un dispiacere.* — Similiter in formulis prerandi. *Ter. Adelph.* 5. 7. 19. Dii tibi, Demea, bene faciant. *Cic.* 5. *Fam.* 11. extr. Dalmatis di male faciant. — Huc referri potest et illud *Cic.* 1. *Tusc.* 35. 86. Pompejo nostro familiari, quam graviter egrotaret Neapoli, melius est factum. *s'è riavuto.* — c) *Bene facis!* est etiam approbantis. *Ter. Adelph.* 4. 3. 10. mi. Si ita sequum censes, aut ita opus est factu, camus. *ne. Bene facis! bravo! molto bene!* Adde *eumd.* *ibid.* 5. 9. 13. ¶ 2. *Facere cum aliquo* et *ab aliquo* est convenire, favere, stare ab aliquo: cui contrarium est *facere contra* vel *adversus aliquem.* — a) *Facere cum aliquo* apud *Cic.* *Sull.* 13. 36. Si respondisset, idem sentire et secum facere Sullam. *che è della sua, fa per sè. Id.* 6. *Att.* 8. 2. Cum illo (*Cæsare*) praetores designatos Cassium trib. pl., Lentulum consulem facere. *Id. Planc.* 35. 86. Furtialis illa vox secum et illos et consules facere acerbissime personabat. *Id. Ciccin.* 36. 104. Auctoritatem sapientissimorum hominum facere nobiscum. *Id. ibid.* 28. 79. Rem et sententiam

tiam interdicti mecum facere fatebatur. *Id. Quinct.* 30. 91. Veritas cum illo facit. *sta per lui.* Cf. *Ovid.* 3. *Art. am.* 762. Cum Veneris puero non male, Bacche, facis. *non disconveni.* — b) *Facere ab aliquo* apud *Cic.* 1. *Invent.* 48. 90. Commune est, quod nihil magis ab adversariis, quam a nobis facit. *Sic Id.* 7. *Att.* 3. 5. Omnes damnatos, omnes inguominia affectos illac facere. *h. e. a Cæsare. Al. leg. illic, al. illic.* — c) *Facere contra vel adversus aliquem* apud *Cic. Quinct.* 1. 1. Quæ res in civitate duæ plurimum possunt, eæ contra nos ambæ faciunt in hoc tempore. *Nepos Eumen.* 8. Neque minus eos, cum quibus steterint, quam adversus quos fecerint. ¶ 3. *Facere alicui, ad aliquid et facere absolute,* præcipue in re medica, est conferre, prodesse, giovare. — a) *Facere alicui* apud *Plin.* 22. *Hist. nat.* 19. 22. (48). Radix coronopi cæliaci præclare facit, in cinere tosta. *Plin. Valer.* 2. 1. Mirificæ pulmonei facit. Cf. *Horat.* 1. *Ep.* 11. 17. Incolumi Rhodos et Mitylene pulcra facit, quod Pœnula solstitio, campestre nivalibus auro. *et Propert.* 3. 1. 19. Mollia, Pegasides, vestro date sarta poetæ: Non faciet capiti dura corona meo. *non istarâ bene sul mio capo.* — b) *Facere ad aliquid* apud *Plin.* 22. *Hist. nat.* 18. 21. (46). Chamæleon facit ad difficultatem urinae. *Scribon. Compos.* 122. Ad colli dolorem faciunt. — Similiter *Ovid.* 1. *Amor.* 2. 16. Frena minus sentit, quisquis ad arma facit. *è buono per la guerra.* *Id.* 3. *Art. am.* 540. Et facit ad mores ars quoque nostra suos. *Id. Heroid.* 16. 189. Parca sed est Sparte: tu cultu divite digna es: Ad talem formam non facit iste locus. *h. e. non est aptus, non convenit.* *Id.* 3. *Amor.* 11. 41. Aut formosa fores minus, aut minus improba, velle: Non facit ad mores tam bona forma malos. *Id.* 1. *Trist.* 9. 43. Hanc si contigerit, merita cadat agna Minervæ: Non facit ad nostras hostia major ope. *Seneca Tranquill. anim.* 4. Quorumdam contumacia non facit ad aulam. *nam, ut Tacitus ait,* sola vult obsequentes. *Martial.* 10. 45. Non facit ad stomachum nostra iagena tuum. *h. e. nostri versus tibi non conveniunt.* — c) *Facere adversus aliquid* apud *Scribon. Compos.* 108. et 176. Medicamentum, quod adversus solutionem stomachi facit. — d) *Facere absolute* apud *Caton. R. R.* 157. *Id. (h. e. medicamentum)* bene faciet, et mali nihil sicut in corpore consistere. *Colum.* 7. *R. R.* 5. 7. Facit autem commode ea compositio, quam etc. *Id.* 8. *ibid.* 17. 13. Facit etiam ex pomis viridibus asperita ficus. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 13. 2. *Ovid.* 3. *Trist.* 8. 23. Nec ælium, nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ. *non mi conferiscono.* Similiter *Quintil.* 11. 3. 173. Mire facit in peroratione confessio. Adde *eumd.* *ibid.* § 171. Et cum infinito loco Nominativus, *Id.* 6. 4. 8. Plurimum facit, totas diligenter nosse causas. — Hinc Part. præter. pass.

Factus, a, um, adjective quoque occurrit; unde Comp. *Factor* est apud *Plaut. Trin.* 2. 3. 6. Miser ex aulmo fit: factus nihilo facit. *Ahi leg.* factus nihil facit, *h. e. nihil magis curatur et explicatur reddit.* Ceterum ¶ 1. *Factus ad aliquid* est natus, aptus, idoneus. *Cic. Mil.* 4. 10. Est hæc non scripta, sed nata lex; ad quam non docti, sed facti; non instituti, sed imbuti sumus. *Id.* 1. *Off.* 29. 103. Neque ita generati a natura sumus, ut ad ludum et jocum facti esse videamur. *Id.* 11. *Att.* 13. Ego Brotum, ad ista expedienda factum, mihi videbar reliquisse. *otimo, fatto a posta, nato fatto.* — Poetice cum Dativo. *Propert.* 4. 5. 49. Nec tibi displiceat miles non factus amori. — Et cum Infinito. *Tac.* 14. *Ann.* 56. His (verbis) adjecti complexus et oscula, factus natura et consuetudine exercitibus velare odium fallacibus blanditiis. — Absolute. *Cic. Brut.* 80. 276. Sive quod natura non esset ita factus, sive quod non posset. *non era naturalmente portato a questo.* ¶ 2. Item arte institutus, comparatus, compositus: ad rem *Seneca Ep.* 27. Magnâ summâ emis servos, unum qui Homerum teneret, alterum qui Hesiodum. — Non invenerat: faciendos curavit. *Nepos Att.* 13. Artifices domi nati domique facti. *educati, ammastrati.* *Cic.* 2. *Att.* 24. circa med. Qui illuc factus institutusque venisset. *apparechiato e instruito.* *Liv.* 1. 56. Ex industria factus ad imitationem stultitiæ. *h. e. compositus.* — Similiter de rebus. *Cic.* 3. *Orat.* 48. 184. Orationem, quæ quidem sit polita atque facta, quodam modo — remisissus minusculas esse oportere. *Id. ibid.* 52. 201., 3.

Fin. 15. 51. et *Partit. orat.* 21. 72. Verba facta, *h. e. de novo ficta et inventa.* Ceterum *facere verba* alio sensu, V. FACIO sub A. 1. 1.º ¶ 3. *Factum factum* celeritatem rei significat. *Ter. Heaut.* 5. 1. 31. *Factum factum,* huc abit Clitiphon. V. *Factum* in flu. v. DICO. Similiter *Ovid.* 4. *Met.* 477. Facta puella, quæcumque jubes. Cf. *Ter. Andr.* 1. 1. 2. *Factum* puta. ¶ 4. *Factum, h. e. factum est,* in responsionibus affirmat, si. *Ter. Eun.* 4. 4. 40. Phœx. Chærea tuam vestem detraxit tibi? po. *Factum.* Phœx. et ca est indutus? do. *Factum.* ¶ 5. *Factum bene, optime* sunt exclamantis ex lætitiâ et gratulantiis apud *Plaut.* *Most.* 3. 6. 37.; et *Ter. Andr.* 1. 1. 78. et 3. 4. 14. Et *factum* omisso *Martial.* 7. 15. O bene, quod silva colitur Tiryntius ista! ¶ 6. *Factum male* est damnantis et improbantis apud *Plaut.* *Most.* 2. 2. 27.; *Ter. Phorm.* 5. 1. 24.; et *Cic.* 15. *Att.* 1. — Hinc

Factum, i, n. 2. absolute, substantivorum more. In Genitivo plur. num. *factum pro factorum* dixit *Pacuvius,* teste *Cic. Orat.* 46. 155. hisce verbis: Itaque idem poeta, qui inusitatus contraxerat *Patris mei meum factum pudet,* pro *meorum factorum* etc. — Ceterum *factum* est actio, facinus, res gesta, *fatto, azione, impresa, πράξις, έργον,* in utramque partem. ¶ 1. Generativum. — a) *Factum* opponitur *dicto,* ut apud *Liv.* 6. 40. Neque ullum factum dictumque nostrum contra utilitatem vestram referri posse. *Sall. Jug.* 64. Ita cupidine atque ira, pessimis consultoribus, grassari, neque facto ullo, neque dicto abstinere, quod modo ambitiosum foret. *Sueton. Cal.* 32. Animum quoque remittit, iudocque et epulis dedita, eadem dictionum factorumque sævitia aderat. Adde *eumd.* *Aug.* 12. et *Ner.* 32. — Item *voluntati* opponitur. *Gell.* 7. 3. Facta sola censenda dicit Cato atque in iudicium vocanda; sed voluntates nudas inanesque neque legibus, neque pœnis fieri ænoxias. — b) Universum. *Cic.* 8. *Att.* 14. 2. Quod unquam eorum in republica forte factum existit? *Id.* 1. *Fin.* 11. 37. De clarorum hominum factis illustribus et gloriosis satis hoc loco dictum. *Id. Sull.* 26. 72. Equod hujus factum, aut commissum non dicam audacius, sed quod cuiquam paullo minus consideratum videretur? *Id. Crell.* 10. 23. Qui non modo a facto, verum etiam a conscientia suspicione absuit. *Cæs.* apud *Cic.* 9. *Att.* 16. a. 1. Meum factum probari a te triumpho gaudeo. *Liv.* 45. 24. Distinguere voluntatem a facto. *Virg.* 1. *Æn.* 368. dux femina facti. *Id.* 10. *ibid.* 468. famam extendere factis, Hoc virtutis opus. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 40. Dimidium facti, qui cepit, habet. *la metà dell'opera.* *Ovid.* 14. *Met.* 36. unoque duos ulciscere facto. *con un solo atto.* *Val. Flacc.* 3. 455. nostrive luant ea facta minores. — c) Cum addito Genit. personæ, quæ fecit. *Sall. Cat.* 8. Per terrarum orbem Atheniesium facta pro maxime celebrantur. *Cic.* 14. *Att.* 19. med. Facta Dolabellæ. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 43. regum. Adde *eumd.* 1. *Ep.* 17. 16. — d) Jungitur pluribus Adjectivis. *Cic. Dom.* 36. 97. Factum laudabile. *Id.* 2. *Phil.* 44. 114. præclarum atque divinum. *Id.* 10. *Fam.* 16. egregium. *Nepos Arist.* 2. illustre. *Id. Thrasymb.* 1. magnificentissimum. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 137. Facta splendida. *Quintil.* 6. 1. 22. Factum honestum. *Virg.* 11. *Æn.* 812. audax. *Catull.* 23. 10. Facta impia. *Ovid.* 3. *Met.* 248. fera. *Id. Heroid.* 14. 16. nefanda. *Id.* 6. *Met.* 533. dira. *Quintil.* 1. 2. 2. turpia. *Juvenal.* 13. 126. Factum detestabile. *Seneca Thyest.* 636. trux. — e) Cum Adverbis. *Sall. Cat.* 8. Sua ab aliis bene facta laudari, quam ipse aliorum narrare malebat. Adde *eumd.* *Jug.* 85.; et *Cic.* 2. *Tusc.* 26. 64. Rursus *Cic.* 3. *Cat.* 12. 27. Vestrum est, Quirites, si ceteris sua recte facta prorsus, mihi mea ne quando obsint, providere. Adde *Liv.* 28. 25. — f) *Facto est opus, aut usus, facendum* est. *Ter. Andr.* 3. 2. 10. Non imperabat coram, quid opus facto esset puerpera. *Id. ibid.* 4. 2. 32. Ita facto est opus. *Id. Phorm.* 5. 1. 35. Quid opus facto sit, vide. *Id. Hecyr.* 3. 1. 47. Non usus facto est mihi nunc intro sequi. Cf. *Plaut. Amph.* 1. 1. 15. Quo facte, aut dicto adest opus. *Tac.* 1. *Hist.* 62. Facto magis, quam consulto opus est. ¶ 2. Speciatim *bonum factum* est, Itali dicunt *è cosa ben fatta, sta bene.* *Plaut. Pseud.* 1. 2. 52. Nunc adeo hoc factum est optimum, ut nomine quamque appellem suo. ¶ 3. In edictis *bonum factum* præfari mos fuit, omninis causa; ut apud Græ-

cos: Ἀγαθὴ τὴν ἔργον. Quem morem significat *Tertull. Pudic.* 1. O edictum, cui adseribi non poterit, Bonum factum. Hinc *Sueton. Cæs.* 80. Peregrinis in senatum allectis, libellus propositus est. Bonum factum: ne quis senatori novo curiam monstrare velit. *Id. Vitell.* 14. Exacerbatus, quod post edictum suum, quod jubebat etc., statim libellus est propositus: et Chaldaeos edicere, Bonum factum, ne Vitellius etc. Quo pertinet illa *Plauti Pœn. prol.* 16. Bonum factum est, edicta ut servetis mea. et 44. Hæc, imperata quæ sunt pro imperio histrico, bonum hercle factum, pro se quisque ut meminerit. et *Aurelii Victor. vir. illustr.* 49. Hæc die Carthaginensem vici: bonum factum: in Capitolium eamus, et diis supplicemus. ¶ 4. De bonum aratione dixit *Ovid. Heroid.* 10. 60. vacat insula cultu: Non hominum video, non ego facta boum opere, *lavori.* ¶ 5. Abstractum pro concreto, uti ajunt, sive pro eo qui fecit. *Plaut. Pœn.* 3. 5. 16. ac. Seryum esse audivi meum apud te. *Lx.* Apud me? numquam factum reperies. ac. Mentire: nam ad te venit aurumque attulit.

Homonym. I.) *Facere et agere* in eo præcipue differunt, quod *agere* ad tempus, *facere* ad spatium refertur; actio itaque non cadit sub sensus, *factum* vero sub sensus cadit: præterea *agere* significat vin actuosam, quæ ad aliquid producendum exseritur; *facere* autem significat hujus actuosæ vis effectum, qui reapse existit; hinc *actio* est conditio, quæ tō *facere vel factum* eget, contra vero *agere vel actio* etiam sine *facto* locum habere potest. *Varro* 6. *L. L.* 77. *Müll.* Poeta facit fabulam et non agit; contra actor agit et non facit. — Qui quid administrat, cujus opus non exstat quod sub sensum veniat, ab agitate — magis agere, quam facere putatur. *Ter. Adelph.* 4. 4. 2. Ut neque quid faciam, nec quid agam certum siet. Cf. *eumd.* *ibid.* 5. 3. 2. *Cic.* 3. *Phil.* 13. 33. Nul- lum tempus dimittam, quin — quod agendum ac faciendum sit, id non modo recusem, sed etiam appetam atque deprecem. *Liv.* 27. 10. Consules — agerent facerentque, ut e republica duce- rent.

II.) Inter opus et factum illud interest, quod opus est substantivum verbi *facere*, *factum* vero est substantivum verbi *agere*: opera sunt carmina, libri, statuae etc.; *facta* vero sunt humani actus, qui verbis frequenter opponuntur, interdum *facta* sunt etiam præclara factioera; *res gestæ* sunt illustria factioera belli vel domi facta; *acta* denique unum idemque sunt cum *rebus gestis* et *factis*, nisi quod *facta* verbum est poetarum proprium, *acta* verbum est magistratum, imperatorum etc. proprium, quo leges, edicta, decreta, jussa etc. significantur, ipsique commentarii, in quibus populi, senatus etc. acta perscribentur ad memoriam posteritatis. *Virg.* 10. *Æn.* 468. famam extendere factis, Hoc virtutis opus. *Plin. Paneg.* 80. Facta mortalium inter divina opera numerare dignatus est. *Cic.* 14. *Att.* 17. Multa de facto et de re gesta tum nihil magnificentius, nihil præclarior actum unquam, nihil republicæ salutaris. *Id.* 2. *Orat.* 15. 63. Rerum ratio vult, quoniam in rebus magnis memoriae dignis consilia primum, deinde acta, postea eventus expectantur, et de consiliis significari, quid scriptor probet, et in rebus gestis declarari, non solum quid actum (*al. leg. factum*) aut dictum sit, sed etiam quomodo.

FACITERGIUM, i, n. 2. (facies et tergere) panus qui faciei tergendæ inservit, ut docet *Isid.* 9. *Orig.* 26. *Facitergium* et *manutergium* a tergendæ faciem vel manus vocatur. *Venant. Vit.* 5. *Radeg.* 2. Circa altare cum *facitergio* jacentem pulverem colligens.

FACTICIOSUS, a, um, adject. *industrioso*, qui multum vel recte facit. *Gloss. Philox.* *Facticiosus, πολυμήχανος.*

FACTICIOSUS vel factitius, a, um, adject. ¶ 1. Generativum est manu et arte, factus: cui opponitur naturalis, natus, *fattizio, artificiale, τεχνητός.* *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 39. (81). *Facticium sal.* *Id.* 37. *ibid.* 7. 26. (98). *Facticæ* gemmæ. *Sillig* vero ex Cod. Bamberg. *leg. factæ.* *Id.* 31. *ibid.* 7. 42. (91). *Facticium color.* *Id.* 12. *ibid.* 17. 37. (75). *Terenum* iadanum friabile, *facticium* lentum. ¶ 2. Speciatim apud Grammaticos. *Facticium nomen* dicitur a *Prisciano* 2. p. 581. *Putsch.*, quod a pro-

pietate sonorum per imitationem factum est, ut *littinnabulum, turtur*.

FACTIO, ōris, f. 3. occurrit *A*) Raro admodum abstracto; *B*) Saepius concreto, uti ajunt, sensu.

A) Abstracte factio est actus, seu facultas faciendi, confectio, *il fare, facimento, ποιησις*. *Cic. Top. 14.* 50. Tabulae, quas is instituisset, cui testamenti factio nulla est. *Id. 7. Fam. 21.* Negare ajebat Se, vium tabulas testamenti esse eas, quas instituisset is, qui factionem testamenti non habuerit. — Huc perlinet et illud *Plaut. Rud. 5.* 3. 14. *en.* Propera. *LA.* Quid properabo? *en.* Reddere argentum mihi. *LA.* Neque edepol tibi do, neque quidquam debeo. *en.* Quae haec factio est? Non debes? *CA.* Non hercle vero? *che affare è questo? tu non mi sei debitor?* Cf. *eum. Bacch. 4.* 8. 2. Meam ne hic ut per vim retineat mulierem? quae haec factio est? *che prepotenza è questa?*

B) Abstractum pro concreto. ¶ 1. Generatim factio est ordo, sodalitas, conspiratio plurium in idem consentientium, honestum initio vocabulum, loquit *Paul. Diac. p. 86.* 12. *Müll.*, unde adhuc factiones histrionum, quadrigariorum, medicorum, divitum et nobiliorum, quibus suas quisque partes, sectatorem, clientium, fautorum copia tuerent et se mutuo juvant, *societas, fazione, partito, setta*. Sic de cognatis et affinis *Plaut. Trin. 2.* 4. 51. *ra.* Meus me oravit filius, ut tuam sororem poscerem uxorem sibi. *LA.* Mearum rerum me novisse equum est ordinem: cum vestris nostra non est aequa factio; affinitatem vobis aliam quaerite. *h. e.* vestri ordinis homines, Italice *la vostra parentela*, divites ac potentes, nos inopes tenuisque pares esse non possumus. *Id. Cist. 2.* 1. 17. Neque nos factione tanta, quanta tu, sumus; neque opes nostrae tam sunt validae, quam tuae. Adde *eum. Autul. 2.* 1. 45.; et *Trin. 2.* 4. 68. et 90. et 96. — Et latiori significatione. *Caio* apud *Charis. 2.* p. 198. *Putsch.* Utriusque iram (*al. urinde*), utrimque factiones tibi pares. *delle aderenze, dei fautori*. — De doctorum secta. *Plin. 29. Hist. nat. 1.* 4. (5). *Alla (medicorum) factio* (ab experimentis cognominant empiricem) cepit in Sicilia. *un'altra scuola di medici.* *Id. 30. ibid. 1.* 2. (11). Est et alia magices factio, a Mose pendens etc. — De factione forensi et ejus origine, *V. Liv. 4.* 9. et 46. ¶ 2. Specialim ac saepe in malam partem accipitur pro consensu et conspiratione eorum, qui omnia posse volunt in republica, etiam contra leges, id quod recentiores voce *camarilla* designant: item pro nimia potentia et plus quam civili. *Sall. Jug. 31. extr.* Haec inter bonos amicitia, inter malos factio est. *Id. in orat. Macri Licin. § 3.* Neque me praerit, quantas opes nobilitatis solus, impotens, inani specie magistratus, pellere dominatione incipiam; quantoque tutius factio noxiorum agat, quam soli innocentes. *Ces. 6. B. G. 10.* In Gallia non solum in omnibus civitatibus atque pagis, sed praene etiam in singulis domibus factiones sunt: eorumque factionum sunt principes, qui etc. — Haec eadem ratio est in summa totius Galliae; namque omnes civitates in partes divise sunt duas. *Id. 1. B. C. 22.* Ut se et populum Romanum paucorum factione oppressam in libertatem vindicaret. *Cic. Brut. 44.* 164. In qua (*Sacerdotum oratione*) invidia incitatur in judicium et in accusatorum factionem, contra quorum potentiam populariter tum dicendum fuit. *Id. 1. Herenn. 5.* 8. In invidiam trahemus, si vim, si potentiam, factionem, divitias proferemus. *Id. 7. Att. 9.* 4. Tenuisti provinciam per decem annos, non tibi a senatu, sed a te ipso per vim et factionem datos. *Nepos Att. 8.* Officia amicis sine factione praestanda sunt. *Sueton. Claud. 13.* Et a singulis et per factionem et denique civili bello infestatus est. *Tac. 1. Hist. 13.* Circa consilium eligendi successoris in duas factiones scindebantur. *Justin. 15.* 4. 9. In duas factiones divisi. — *Sall. in orat. Macri Licin. § 8.* Cotta, ex factione media consul. *Faber* interpretatur qui vel maxime ad factionem pertinet, quasi dictum sit *ex medio factionis* At *Kritz* rectius *factionem median* intelligi putat eam, quae inter nobilitatem plebi infestissimam et acres plebejorum propugnatores quasi media fuit moderatis partium studiosi, *i. moderati*. *V. Kritz* ad *h. l.* ¶ 3. Si vero de forma republicae sermo sit, factio eam significat, quam Itali *oligarchia* Graeco vocabulo vocant. *Cic. 1. de republ. 28.* Illi Massiliensium paucorum et principum administra-

tioni civitatis finitimus est, qui fuit quoddam tempore apud Athenienses triginta illorum consensus et factio. *Id. 3. ibid. 14.* Sunt enim omnes, qui in populum vitae neisque potestatem habent, tyranni; sed se Jovis optimi nominis malunt reges vocari. Quum autem certi propter divitias, aut genus, aut aliquas opes rempublicam teneant, est factio; sed vocantur illi optimates. Si vero populus plurimum potest omniaque ejus arbitrio reguntur, dicitur illa libertas; est vero licentia. *Id. 1. ibid. 45.* Illa in contraria vita convertuntur, ut existat ex rege dominus, ex optimatibus factio, ex populo turba et confusio. *Id. 3. ibid. 32.* Vides igitur, ne illam quidem, quae tota sit in factionis potestate, posse vere dici rempublicam. Cf. *Liv. 2.* 27. Factio nobilium. *Sueton. Cass. 11.* optimatum. ¶ 4. Item specialim in publ. iudis. — *a*) Factio theatralis, Italice *un partito di teatro*, apud *Sueton. Tib. 37.* Caude in theatro per discordiam admissa, capita factionum et histriones, propter quos dissidebant, relegavit. Cf. *eum. Ner. 20.* Quinque milia e plebe robustissimam juventutis undique elegit, qui divisi in factiones, plausuum genera condiscerent, operamque navrent cantantibus sibi. — *b*) Quod ad Circum attinet, quatuor Romae fuerunt nobiles aurigarum factiones, Albata, Prasiina, Russata et Veneta, ab albo, prasino seu viridi, russeo seu rubeo, veneto seu caeruleo colore tunicarum, quibus in certamine utebantur, cognominatae; quas quidam quatuor anni temporibus, alii quatuor mundi elementis assimilant, Albatam scilicet nivosae hiemi, vel aeri; Prasinam viridanti veri, vel terrae; Russatam aestati flammam, vel igni; Venetam nubilo auctumno, vel aquae. Verum antiquitas duae tantum fuisse videntur: etenim Cnomanum Pisarum regem in Elide omnium principum Circensium ludorum colores viridem et caeruleum invenisse, ut terrae et maris quasi certamen representaret: ita ut si color viridis vicisset, terrae fertilitatem agricolae; si caeruleus maris tranquillitatem nauta sperarent (hinc duae principes erant factiones, Veneta et Prasiina): Romae vero Romulum (imitatum Etruscum a Graecis oriundum, ut constat ex *Tac. 4. Ann. 55.* et *Tertull. Spectac. 3.*) quatuor pro duabus factionibus, totidem anni tempora, vel mundi elementa referentibus, usum fuisse, affirmat *Auct. Chronici Paschal. seu Alexandr. p. 110.* His alias duas a Domitiano additas fuisse narrat *Sueton. Domit. 7.*; quo mortuo ad quatuor iterum redierunt Romani. At quum apud Latinos scriptores passim Prasinam tantum et Venetae, et apud *Capitolin. Ver. 6.* Prasinianorum et Venetanorum factionis mentio sit, vero simile videtur, quatuor quidem fuisse factiones, in duas tamen partes ita divisas, ut Albata Prasiina, Russata Venetae adjuvata fuerit: hinc apud *Sidon. carm. 23.* Albat aurigae collegae dicantur Prasinorum, ut Russati Venetorum. *Tertull. Spectac. 9.* Quadrigas Soli, hinc Lunae sanxerunt. Romae Romulum quadrigas primus ostendit. Initio duo soli fuerunt colores, albus et russeus. Albus hiemi ob nives candidas, russeus aestati ob solis roborem voti erant. Sed postea tam voluptate, quam superstitione procreta, russeum alii Marti; alii album Zephyris consecraverunt; prasinum vero Terrae matri, vel Verno; venetum Caelo et Mari, vel Auctumno. *Sueton. loc. cit.* Duas Circensibus (*ludis*) gregum factiones aurati purpureique panni ad quatuor pristinas addidit. Hinc *Sidon. loc. cit. 329.* Uno e quatuor axe forte lecto, Curvas ingrederis premens habenas. Id. collega tuus simulque vobis Paris adversa facit; micant colores Albus, vel venetus, virens rubensque. et 332. Eit collega tuus prior duobus, Qui te transierant; ita ipse quartus Gyri condicione tum fuit, et *Martial. 10.* 48. De prasino conviva meus venetico loquatur. Hinc *Cassiod. 5. Hist. Eccl. 18.* His ergo in circensi spectaculo relictis, populus clamabat, justam principis esse sententiam, ut, sicut dupliciter coloribus divisi sunt spectatores, sic oporteret, alterum his, alterum aliis praesidere. Adde *eum. 3. Variar. 51.*; et *Corypp. 1. Laud. Justin. 300.*—330., unde patet etiam Constantianopolim quatuor fuisse factiones: itemque adde *Inscript. apud Orell. 2593.*; *Paul. Diac. p. 86.* 12. *Müll.*; et *V. AURIGA*. — Hinc dominus factionum est idem ac factionarius, seu qui praest factionibus aurigarum. *Sueton. Ner. 5.* Perfidiae tantae fuit, ut — in praetura mercede palmarum aurigariorum fraudaverit. Notatus ob haec et sororis joco,

querentibus dominis factionum, representanda praenota in posterum sanxit. Adde *eum. ibid. 22.*, ubi dominus factionum opponitur grex; et *Lamprid. Commod. 16.* — *c*) Factio dicitur etiam histrionum grex, una compagna di teatro, apud *Sueton. Ner. 16.* Vetti quadrigariorum lusus, quibus — fallere ac farari pro jocoium jus erat; pantomimorum factiones cum ipsis simul relegatae. *Petron. fragm. Tragar. 59.* *Burmans.* Intravit factio statim, hasisque scuta conceperunt. et paullo post. Scitis, inquit, quam fabulam agant? *Paul. Diac. p. 86.* 12. *Müll.* Factio histrionum. — *d*) Factionem usurpanti quandoque etiam quum de gladiatoribus sermo est docet *Avellino, Ossero. sulle iscriz. graffite p. 12.*, et *Bullettin. archeol. Napol. 1.* p. 124.

FACTIONARIUS, ōis, m. 2. Ita dicitur — *a*) Qui praest factionibus aurigarum. *Imppp. Valentin., Valens et Gratian. Cod. Theod. 15.* 10. 1. Equos vendendi solitam factionariis copiam non negamus. *Inscript. Smet. 47.* 3. et apud *Gruter. 333.* 3. *CL. AURELIO POLYTHEMO DOMINO ET AGITATORI FACTIONIS RYSSATAE SVI TEMPORIS PRIMO ET SOLO FACTIONARIO.* — *b*) In *Inscript.*, quae legitur in *Bullettin. archeol. Napol. T. 1.* p. 124., factionarius dicitur, qui praest factionibus gladiatorum.

FACTIOSÉ, adverb. factiosamente, per factionem. *Sidon. 4. Ep. 24.* Dixit sacerdotio fungi, quo recusantem factiose ligasset civicus amor.

FACTIOSUS, a, um, adject. Comp. *Factiosior* et *Sup. Factiosissimus*. 2. — Factiosus ¶ 1. Stricto sensu est qui plurima facit, adeoque potens. *Plaut. Bacch. 3.* 6. 11. Quos quum censeas esse amicos, reperitur falsi falsimonis, lingua factiosi. inertes opera, etc. *factiosi lingua* sunt, qui verbo multa pollicentur se facturos, re nihil praestant: quae primaria videtur vocis hujus significatio. Hinc *Tac. 1. Hist. 35.* Ignavissimus quisque, et, ut res docuit, in periculo non ausurus, nimii verbe. *linguae feroces*. ¶ 2. Latiori sensu est qui factionem habet, qui homines sibi adjungit factionis comparandae causa, qui princeps est factionis, qui factionibus se libenter adjungit: et plerumque in malam partem, *factioso, che ha delle aderenze, σπαστικός, σπαστικός.* *Plaut. Autul. 2.* 2. 39. Venit hoc mihi in mentem te esse hominem divitem factiosum; me item esse hominem pauperum pauperrimum. Adde *eum. Trin. 2.* 4. 5. *Nepos Lyсанд. 1.* Quum antea semper factiosus adhaerere fuisset. *Id. Agg. 1.* Homo factiosus et potens. *Sall. Cat. 57.* Non divitiis-cum civile, neque factione cum factioso, sed cum strenuo virtute, cum modesto pudore certabat. *Id. ibid. 51.* Solesti et factiosi homines. Adde *eum. Jug. 8.*, 28. et 85. *Plin. 1. Ep. 5.* Est enim locuples factiosus: curatur a multis, timeat a pluribus. *Id. 4. ibid. 9.* Factiosissimum quemque offendere. *Aurel. Vict. Caesar. 21.* Maffier factiosior. *h. e.* magis studiosa potentia sibi adhaerenda.

FACTITAMENTA, ōrum, n. plur. 2. sunt res factae, apud *Tertull. Anim. 18.* sub fin. ex *ait. Paulo ad Rom. 1.* 20.

FACTITATIO, ōnis, f. 3. actus factitandi, ut *Factitatio* corporum, apud *Tertull. advers. Hermog. 31.* et 32.

FACTITATOR, ōris, m. 3. qui factitat. *Tertull. advers. Praez. 18.* Idolorum factitatores atque cultores. *Id. Apolog. 21.* Hunc enim Zeno determinat factitatorum. *Id. ibid. 46.* Factitator universitatis Deus.

FACTITATUS, a, um. *V. FACTITO.*

FACTITIUS, a, um. *V. FACTICIUS.*

FACTITO, as, ōvis, atam, are, a. 1. frequentat. a factio. — Part. *Factitans* 3.: *Factitans* 1. — *Facilitare* est sepe *facere, sine spesso, sine fare, praticare, εὐχετόν*. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Epid. 3.* 3. 50. Stultitia est, me illi villo vendere, egomet quod facilitavi in adolescentia. *Ter. Eun. 4.* 7. 12. Et hocce instruit, ipse sibi cavil loco. *raa.* Item hoc jam Pyribus facilitavit. *Id. ibid. prol. 42.* Quare equum est vos cognoscere atque ignoscere, quae veteres facilitaverunt, si (*aequales vestri*) faciunt novi. *Cic. Brut. 17.* 68. Verba compone et quasi coagmenta, quod ne Graeci quidem veteres facilitaverunt. Adde *Quintil. 12.* 3. 4. Rursus *Cic. 2. Off. 24.* 83. Haec apud majores nostros facilitata. *Id. Orat. 42.* 143. Alterum facilitatum est, alterum novum. *Id. Brut. 34.* 130. Hisdem temporibus M. Bru-

tus accusationem facilitavit. *Sueton. Tib. 59.* Multa saepe facilitare. *Plin. 13. Hist. nat. 9. 17. (61).* Simulacra ex ea arborie facilitare. *Id. 37. ibid. 6. 23. (87).* Gemmae tantae magnitudinis, ut inde capulos faciliarent. *Alter Plin. 6. Ep. 23.* Solitum hoc mihi, etiam in pluribus claris adolescentibus facilitatum. *Gell. 19. 5. in fin. Facilitare inducias cum aliquo.* ¶ 2. Speciatim cum altero Accusativo. *Cic. 2. Phil. 16. 41.* Quem palam heredem semper facilitat. ¶ 3. Item speciatim de artibus pro exercere. *Fetus Poeta apud Cic. Orat. 43. 147.* Artium pudere proloqui, quam facites. *che tu exerciti, professi.* Sic *Quintil. 7. 2. 26.* Facilitare medicinam. *Sueton. Vesp. 1.* coactiones argentarias. *Gell. 5. 3.* vecturas onerum corpore suo. *Tac. 2. Hist. 10.* delationes. — Similiter pro contemptum *Horat. Art. P. 470.* Facilitare versus. *Tac. 8. Ann. 39., 14. ibid. 48. et 52., et 16. ibid. 14.* Facilitare carmina. Sic *Id. 16. ibid. 28.* Nimum miles patres, qui Curtium Montanum detestanda carmina facilitantem eludere impune sinerent.

FACTO, as, are, a. 1. intensivum a facio, totis viribus facio. *Plaut. Merc. prol. 93.* Omnes merces, ut volui, vendidi ex sententia, lucrum ingens fuero. *Id. Truc. a. 5. v. 23.* Neque ruri, neque hic speris quicquam facto.

FACTOR, ōris, m. 3. *facitore, ποιητής*, qui efficit. ¶ 1. Generalim. *Pallad. 1. R. R. 6. 2.* Cuparum doliitorumque factores. *Coripp. 1. Laud. Justin. 340.* Factor solis. h. e. creator, scilicet Deus: quo sensu etiam a *Tertull. Apolog. 11.* et a *Lactant. 2. 8. ant. med. usurpatur.* *Arrius Menand. Dig. 49. 16. 6. extr.* Qui propositum suum non protegit, quam posset, in pari causa factori habendus est. h. e. illi, qui fecit injuriam. *Macer ibid. 48. 3. 7.* Solent praesides scribere ad collegas suos, ubi factores agere dicuntur. h. e. rei qui scelus fecerunt. *Ulp. ibid. 29. 5. 1. circa med.* Consilii vel factores sceleris. ¶ 2. Speciatim factores dicuntur qui oleas premunt, oleumque conficiunt. *Cato R. R. 64.* Factores voluit, ut olea in tabulato diu sit, ut frasca sit, quo facilius efficiant. Adde *eumd. ibid. 13. et 66.* ¶ 3. Item speciatim factor dicebatur qui in pile ludo pilam ab alio datam excipiat. *Plaut. Curc. 2. 3. 18.* Tom isti, qui ludunt datatim, servi scurrarum in via, et datores et factores omnes subdam sub solum. *F. DATOR § 2.* ¶ 4. Denique est officium militare, non absimile fortasse actori et procuratori, cujus partes erant pecunias et res datum vel commilitonum curare et administrare: Itali quoque etiam dum fallore vocant. *Inscript. apud Gruter. 542. 9.* FVLVIO ATRATINO FRYMENTARIO IN LEG. VII. C. P. E. FACTORE COS. Legendum videtur factori consulis. At *Orellius Inscript. 3513.* pro factori consulis putat legendum factio b. f. cos. h. e. factio beneficiario consulis. Alia in *Mus. Vatic.*, quam vidit *Barp. Borghesius. vexillarius L. LOTER L. F. SAB. CONSTITVTVS VOLATERNA, OPTIO C. IULIVS C. F. CAM. PRIMITIVVS RAVENNA, FAC. 7 (h. e. factores centuriae) SCHOLAM VETVSTATE CORRVTAM PECVNIA PVBLICA REFCIENDAM CVRABVNT. Kellermann. Vigil. Rom. laterc. p. 55. n. 121.* interpretatur facti centuriones, quemadmodum in alia *ibid. p. 29. n. 12. m. f.* interpretatus est miles factus, ut apud *Gruter. 18. 5.* FACTVS MIL. AN. XXI. MISSVS HONESTA MISSIONE AN. XXXVI.

FACTORIUM; ūi, n. 2. instrumentum, quo fit oleum, quod qui conficiunt, factores dicuntur. *Pallad. 11. R. R. 10. 1.* Olivam quam recentissimam colligit, et expandit ne calefiat. Ubi compleveris modum factorii, etc.

FACTUM, i, n. 2. *F. FACIO* in fin.; et *FACIUS*, us 2.

FACTURA, ae, f. 1. ¶ 1. Abstracte est compositio rei, quam facimus, *factura, compositione, ποιησις.* *Plin. 34. Hist. nat. 14. 41. (145).* Aliubi venia bonitatem ferri praestat, alibi factura. *Gell. 13. 29.* Facies est forma omnis et modus et factura quaedam corporis totius. ¶ 2. Abstractum pro concreto est opus ipsum factum. *Prudent. Apotheos. 892.* Anima factura Dei est. Adde *eumd. ibid. 856.* *Alcim. 1. 47.* placet ipsa tuenti Artifici factura suo.

FACTUS, a, um *F. FACIO.*

FACTUS, us, m. ¶ 1. Generalim est structura. *arro 3. R. R. 1. 10.* Quo ornatior villa esse possit fructu, quam factu. ¶ 2. Speciatim fa-

ctus et factum, i, n. 2. est tanta olearum quantitas, quanta uno tempore et opere commolitur, una macinatura. *Cato R. R. 67.* Factoribus dot in singulos factos, olei sextarios. *Farro 1. R. R. 24. 3.* Hostium dicunt, quod ex uno factio olei rescitur (lege efficiant): factum dictum, quod uno tempore conficiunt, quem alii *cx.* ajunt esse modiorum, alii ita minus magnum, ut ad *cxxx.* descendat, et exinde, ut vasa olearia quot et quanta habeant quibus conficiunt illud. *Colum. 12. R. R. 59. 19.* Quum facti unius mensuram rusticus sub tecto reposuerit, et mox § 22. Quum sicci expresserint facta, statim ferventissima debent aqua bis aut ter elui. *Plin. 15. Hist. nat. 6. 6. (23).* Premii plus quam centeaes modios, non probant: factus vocatur, quod vero post molam primam est flos. Factus tres geminis foro a quaternis hominibus nocte et die premi ustam est.

FACUL, adverb. idem quod facile, vel faciliter, apud veteres. *Lucillus apud Non. p. 111. 19.* *Merc.* Peccare impune rati sunt Posse et nobilitate facul propellere iniquos. *Afranius apud eumd. ibid.* Haud facul, ut ait *Pacuvius*, femina invenietur bona. *Accius apud eumd. ibid.* Erat virile, istuc ferre adversam fortunam facul. Adde *Pacuvium apud eumd. ibid.*; et *Paul. Diac. p. 87. 1. Müll.* — *Forcellinus* asserit etiam illud *Farron.* apud *Non. loc. cit.* Utrum sit magnum, an parvum; facul, an difficult. ubi facul esset *Adject.* At ibi *Mercerus* legit facile.

FACULA, ae, f. 1. deminut. a fax, parva fax, *facella, λαμπάδιον*, seu frustum ligni aptum facibus.

I.) Proprie. *Cato R. R. 37.* Palos siccos dolato, faculas factio. *scheggia da accender fuoco.* *Farro 5. L. L. 137. Müll.* Utuntur in vinea alligando fasces, incisus fustes, faculas. *Propert. 2. 22. 5.* Quorum alii faculas, alii retinere sagittas.

II.) Translate. *Plaut. Pers. 4. 3. 46.* Nequicquam tibi fortuna faculam iustificam allucere vult. h. e. occasionem vianque lucrandi praebere. — De cognom. *Rom. F. ONOM.*

FACULARIUS, ūi, m. 2. qui faculam fert. *Gloss. Philox. Facularis, δαδοῦχοι.*

FACULTAS, atis, f. 3. *Facultatium* in Genit. plur. dixit *Paul. Dig. 32. 1. 78. (al. 76.),* ut *Torrentin.* edidit. — Facultas proprie est facultas agendi: ab antiquo *facul*, et a *facilitate* per synocpen. Hinc omnis ars facultas appellatur, quia dat regulas et rationem faciendi aliquid. *Ter. Andr. 1. 4. 5.* Dii, date facultatem huic parienti. *Cic. 1. Invent. 27. 41.* Facultates sunt, aut quibus facultas fit, aut sine quibus aliquid confici non potest. — Sed *Plinius* distinguit facultatem a facilitate, illam vocans gratiam ac virtutem faciendi, hanc promptitudinem dumtaxat. Sic enim inquit *6. Ep. 29.* Quia nimia assiduitate facilitas magis, quam facultas, nec fiducia, sed temeritas paratur. — Distinguit etiam *Paul. Diac. p. 87. 1. Müll.*, quod facultas ad mores pertinet, facultas ad res, opes, artes. — Quin etiam differt, si proprie loquaris, facultas a potestate. *Cic. 2. Invent. 7. 24.* Aut potestas illis defuisse demonstranda est, aut facultas, aut voluntas: potestas, si aut desicuit, aut non adfuisse dicitur; facultas, si ratio, adiutores, adjuventa defuisse demonstrabuntur. — Ceterum facultas universim significat commoditatem, potestatem, vim, occasionem faciendi aliquid, sive a natura sit, sive a fortuna, ab arte, ab ingenio, industria etc. *δύναμις* (II. *potenza, forza, potestà, facultà, possa, capacità, occasione; Fr. vertu, pouvoir, faculté, possibilité, capacité, occasion; Hisp. virtud, poder, potencia, facultad, posibilidad, capacidad, ocasion; Germ. d. Vermögen, d. Fähigkeit, Möglichkeit, Kraft, Gelegenheit; Angl. power, ability, faculty, occasion, opportunity.*)

I.) Proprie. ¶ 1. Generalim occurrit — a) Cum Genitivo: et cum Verborum Gerund. *Lucret. 1. 111.* restandi nulla facultas. *Cic. Mil. 17. 45.* Miloni manendi nulla facultas, exundi etiam necessitas fuit. *Id. Rosc. Am. 33. 92.* Videamus, erga facultas suscipiendi maleficii fuerit. *Id. Flacc. 8. 19.* Libenter arripere facultatem laedendi, quocumque detur. *Id. pro leg. Manil. 7. 18.* Neque lisdem redimendi facultas erit propter calamitatem, neque aliis voluntas propter timorem. *Id. 4. Ferr. 73. 179.* Facere facultatem alibi vere atque honeste iudicandi. *Id. Orat. 32. 113;* et *Brutus et Cassius*

ad Anton. apud *Cic. 11. Fam. 2.* Habere facultatem alicujus rei faciendae. *Cæs. 3. B. G. 6.* Facultatem sui colligendi relinquere hostibus. *Nepos-Phoc. 4.* Qua de re ne perorandi quidem ei data est facultas et dicendi causam. Adde *eumd. Att. 2.* — Cum Genitivo Nominis. *Cic. 2. Off. 16. 56.* Theophrastus est multus in laudanda magnificentia et apparatione popularium numerum, taliumque sumptuum facultatem fructum divitiarum putat. *il poter far tali spase.* *Cæs. 1. B. G. 32.* Quod reliquus fugae facultas daretur. *Quintil. 6. 3. 2.* Demostheni facultatem defuisse hujus rei, Ciceroal modum. *Ovid. 4. Trist. 9. 15.* Facultas viciet. *Justin. 20. 3. 1.* victoria. *Plancus apud Cic. 10. Fam. 4. ad fin.* Si facultas tui praesentis esset, s'io potessi averti presente. et *Cic. 2. Orat. 53. 215.* Omnium rerum in contrarias partes facultatem ex lisdem suppeditari locis. h. e. ut in utramque partem trahari possint. — b) Cum praepos. ad. *Cic. Fonteij. 6. 12.* Ne irato facultas ad dicendum data esse videatur. *Id. 1. de republ. 9.* Debent hae feriae tibi opportunam sane facultatem ad explicandas tuas litteras. *Cæs. 2. B. G. 38.* Ut magnum ad dicendum bellum daret facultatem. — Et in plur. num. *Cic. Cluent. 4. 10.* Tibi si in praesentia satis facere non potuero, tamen multae mihi ad satis faciendum reliquo tempore facultates dabuntur. — c) Sequentem ut. *Cic. Crecin. 25. 71.* Nonnunquam improbo facultas dari, ut etc. *Id. Rabir. perduell. 6. 18.* Utinam haec mihi facultatem causa concederet, ut etc. *Id. 3. Cat. 2. 4.* Facultatem mihi oblatam putavi, ut etc. Adde *eumd. Cluent. 28. 77. Id. 2. Off. 6. 19.* Assequi hanc facultatem, ut hominum studia complectamur. *Id. Orat. 33. 117.* Erit igitur haec facultas in eo, quem volumus esse eloquentem, ut etc. *Id. 1. Fam. 7. 4.* Si res facultatem habitura videatur, ut Alexandream tenere possis. *se l'assare porterà, permetterà, che etc.* — d) Cum Dativo. *Colum. 4. R. R. 29. 1.* Si sit samentis alendis facultas. *se abbian le viti forza e virtù di etc.* — e) Cum Infinito apud sequioris aevi Poetas. *Val. Flacc. 3. 16.* tibi enim superum data, virgo, facultas Nosse animos rerumque vias. Adde *Stat. 4. Theb. 513. et 12. ibid. 36.* Habet tamen etiam *Auct. B. Afr. 78.* Equites exporrigere caput in longitudinem, ut haberent facultatem turmas Iubisnas circumfundere et nihilo minus fortissime acerrimeque pugnare. — f) Absolute. *Cic. 3. ad Q. fr. 9. 4.* Cave quidquam, quod ad meum commodum attineat, nisi maximo tuo commodo et maxima tua facultate cogitaris. *Id. 7. Fam. 8. 2.* Quin tu urges istam occasionem et facultatem, qua melior numquam reperietur. *Id. 2. Orat. 84. 342.* Ut opes et copia non superbia videantur ac libidini, sed bonitati ac moderationi facultatem et materiam dedisse. *Id. 2. Phil. 17. 43.* Quam facultatem mihi multitudo istius vitiarum peccatorumque largitur. *Id. 1. Invent. 46. 86.* Illa nobis alio tempore atque ad alium institutum, si facultas erit, explicabuntur. *Cf. Cæs. 7. B. G. 50.* Hinc abite, dum est facultas. *sinché potete farlo.* *Cic. 2. Invent. 3. 10.* Quoad facultas feret. *per quanto ci sarà possibile.* Eodem sensu *Sueton. Oth. 10.*; et *Quintil. 10. 3. 15. et 10. 7. 7.* pro facultate. et *Quintil. 10. 3. 1.* pro nostra facultate. — Et in plur. num. *Cic. Partit. orat. 35. 119.* Facultatum infirmatione utetur, si aut vires, aut animum, aut copias, aut opes abfuisse demonstrabit, aut alienum tempus, aut locum non idoneum etc. *Id. Rosc. Am. 33. 93.* Age nunc ceteras facultates quoque consideremus. *le altre facilità e comodità.* ¶ 2. Speciatim dicitur de facultate, eloquentia, vel arte oratoria. — a) Cum Genitivo. *Cic. Quint. 2. 8.* Hortensius, cui summam copiam facultatemque dicendi natura largita est. *Quintil. 12. 1. 32.* Facultas dicendi si in malos incidit. *Id. 11. 2. 49.* Sibi facultatem aliquam dicendi ex tempore paraverunt. *Id. 12. 1. 33.* Vis ar facultas dicendi. *Id. 2. 1. 2.* Scientiam declamandi ar facultatem tradere. *Id. 10. 1. 69.* Tanta in eo invenienti copia et eloquendi facultas. *Id. 2. 4. 15.* Facultas loquendi. *Id. 3. 5. 1.* orandi. *Id. 2. 15. 3.* persuadendi. *Cf. Id. 1. 4. 1.* legendi scribendique. — Similiter *Cic. 1. Off. 1. 1.* Idem tibi censeo faciendum, ut par sis in utriusque orationis facultate. *Id. 3. Orat. 14. 62.* Neque Asclepiades in eo ipso, quod ornate dicebat, medicinae facultate utebatur, non eloquentiae. *arie. Id. ibid. 31. 142.* Omnis oratoris vis ac facultas in quinque partes dis-

tributa est. — b) Cum aliis additis, aut absolute. *Sueton. Galb.* 3. Medicæ in dicendo facultatis, causas industrie acclivavit. *Quintil.* 2. 2. 11. Sic stilo facultas contingit. *Cic. 2. Orat.* 7. 30. Artificium dicendi res mihi videtur esse facultate præclara, arte mediocris. *per la forza, virtù e possanza. Tac. Dial. de orat.* 33. Neque enim arte et scientia, sed longe magis facultate eloquentiam contineri consistere nobis copia et facilitas di dicere. *Cic. 2. Orat.* 12. 56. Facultas ex ceteris rebus comparata. *Id. Brut.* 95. 327. Minus fortasse placuit, quam placuisse, nisi illam flagrantem studio et florentem facultate audire potuisses. Adde *Plin. 1. Ep.* 20. 13. *Sueton. Aug.* 84. Neque apud milites locutus est unquam, nisi meditata et composita oratione; quamvis non deficeret ad subita extemporali facultate. ¶ 3. Item speciem de animi dotibus. *Cic. 2. Orat.* 84. 343. Virtutes, quæ positæ sunt in aliqua ingenii facultate. *pregio, dote.* — Et in plur. num. *Cic. 3. Att.* 10. Equis unquam tam et amplo statu, tam in bona causa, tantis facultatibus ingenii, consilii, gratiæ, concidit? Sic *Nepos Epam.* 1. Quare dicimus primum de ge ere ipis, — tum de moribus ingenii que facultatibus. ¶ 4. A *Cæso 5. in præfat.* et *ibid.* 17. dicitur facultas virtus, quæ inest in medicamentis, herbis, aliisque rebus ad sanandum. *virtuti.*

II.) Translate. ¶ 1. Sumitur pro copia et abundantia, *abbondanza. Cic. Quincl.* 4. 16. Romæ sibi numerorum facultatem esse, quam, si saperet, communi existimaret. *Cæs. 1. B. G.* 38. Omnium rerum, quæ ad bellum usui erant, summa erit in eo oppido facultas. *Id. 3. ibid.* 9. Romanos neque ullam facultatem habere navium, neque etc. *Colum.* 12. *R. R.* 38. 8. Si facultas ejus sacci sit copiosior. *Id. 8. ibid.* 17. 12. Ut ex his aliqua, quorum erit facultas, præbeamus. *che si potramo avere.* Sic *Cic. Sull.* 14. 42. At quos viros! non solum summa virtute et fide, cujus generis in senatu facultas marima: sed etiam etc. *Id. Partil. orat.* 28. 98. Quas ad causas facultas petitur argumentationem ex iis, de quibus mox dicitur, æquitatis locis. ¶ 2. Facultates sunt bona, patrimonium, la facultas, gli averi. *Cæs. 6. B. G.* 1. Tantas videri Italia facultates, ut, si quid esset in bello detrimenti acceptum, non modo id brevi tempore sarciri, sed etiam majoribus adaugeri copiis posset. Adde *eumd.* 1. *B. C.* 49. Cf. *Nepot. Hann.* 6. Exhaustis jam patriæ facultatibus. *Cic. 2. Off.* 4. 15. Effectumque, ut dando et accipiendo, mutandisque facultatibus et commodis, nulla re egeremus. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 3. 9. *Id. 1. ad Q. fr.* 3. 7. Quasi vero nunc me non hæc facultates sustineant. *Sueton. Galb.* 3. Attribis facultatibus urbe cessit. *Quintil.* 6. *proem.* 16. Facultates patrimonii nostri aliis relinquemus. *Petron. Satyr.* 112. Quidquid boni per facultates poterat, coënebat. *V. et paragr. seq.* ¶ 3. Interdum facultas est quantum quisque potest re sua familiari. *Paul. Dig.* 26. 7. 11. Mercedis præceptoribus pro facultate patrimonii constituet. *Favellinus* addit etiam illo *Cic. et Cæs.*, quæ sequuntur, quæque ad paragr. proxime præcedentem pertinent. *Cic. 1. Off.* 14. 42. Videndum, ne major benignitas sit, quam facultas. *At rectius leg. facultates. Cæs. 1. B. G.* 18. Et suam rem familiarem auxisse, et facultates ad largiendum magnas comparasse. *Illud Cic. 2. Off.* 16. 56., quod hoc loco addit *Favellinus*, *V. supra sub I. 1. a.*

Homonym. I.) In quo facultas differat a facilitate, et a potestate, *V. supra init.*

II.) Facultates qua bona et patrimonium significant, differunt a copiis et opibus, itemque a divitiis. Et sane divitiæ genus; facultates, copias et opes totidem species dici possunt. Divitiæ sunt amplæ fortunæ, omnium rerum abundantia, quæ, ut ait *Cic. 1. Off.* 8. 25. expectantur quam ad usus necessarios, tum ad perfrendas voluptates; divitiæ itaque sunt amplæ fortunæ et qua possessio et qua instrumentum, quo quisque cupidinibus animi satisfaciatur. Facultates sunt ipsæ divitiæ, qua ea tantum suppediant, quæ ad victum necessaria sunt: copias sunt ipsæ divitiæ, qua ea, quæ ad victum necessaria sunt, abunde sufficere denotant: opes denique sunt ipsæ divitiæ, qua instrumentum ad aliorum existimationem, potentiam honoresque assequendos. Opes itaque ad publicam vel forensem, divitiæ, facultates et copias ad privatam vel domesticam hominis vitam referuntur. Præterea ex quatuor his vocibus opes et

copiæ tantum ad exercitum quoque significandum usurpantur. *Cic. Amic.* 6. 22. Ceteræ res, quæ expectantur, opportune sunt singulæ rebus fere singulis: divitiæ, ut utare; opes ut colare; honores, ut laudare. *Id. 1. de republ.* 34. Divitiæ, nomen, opes. *Id. ibid.* 32. Divitiores opulentioresque. *Id. 1. Off.* 3. 9. Acquirunt aut consultant, ad vitæ commoditatem jucunditatemque, ad facultates rerum atque copias, ad opes, ad potentiam, quibus et se possent juvare et suos, conducunt id necne, de quo delibent. *Id. 8. Att.* 11. Moderatori reipublicæ beatæ civium vitæ proposita est, ut opibus firma, copiis locuples sit.

FACULTATICULA, æ, f. i. eadem ac facultatula. Vox a Lexico expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 51.

FACULTATULA, æ, f. 1. deminut. a facultas, parva facultas: *F. FACULTAS* II. 3. *Hieronym.* *Ep.* 108. n. 10. Pro facultatula sua, pecunia pauperibus distributa. Adde *Augustin.* *Ep.* 45. circa *med. Ennod.* 2. *Ep.* 23. Universas matris ejus facultatulas Torisa vel aliis asserit fuisse competitas.

FACULTER antiqui dicebant pro facile. *Paul. Diac.* p. 87. 1. Müll. *Similiter Charis.* 2. p. 163. *Putsch.* Nonnulli etiam *faculter* ajunt oportere dici, cujus compositum hodieque in usu est, quoniam quidem dicunt *difficulter*.

FACUNDĒ, adverb. Comp. *Facundius* et *Sup. Facundissime*. — Facunde est disertè, eloquentè, eloquentemente, *facundamente, εὐφραδῶς. Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 5. Nimis facete nimisque facunde male est. *Liv.* 28. 18. Ut hostem etiam infensissimum facunde alloquendo sibi conciliaret. *Tac. 1. Ann.* 39. Quantum dedecoris adierit legio facunde miseratur. *Id. 12. ibid.* 58. Facunde exsequi aliquid. *Fronto B. Parth.* (edente iterum *A. Maid*) p. 204. Nemo unquam neque Romana, neque Græcorum lingua facundius laudatus, quam *Cn. Pompejus* in ista oratione. *Seneca Suasor.* 2. a *med.* Locum facundissime describere. Adde *Val. Max.* 3. 3. 4.; et *Gell.* 13. 8., apud quos *Sup.* occurrit.

FACUNDIA, æ, f. 1. facultas disserendi, quam præcipue natura largita est, *λογιστής* (II. *facundia*; *Fr. faconde, facilité d'élocution*; *Hisp. facilidad de hablar*; *Ger. d. Beredsamkeit*; *Angl. eloquence*).

I.) Proprie. — a) In singulari numero. *Sall. Cat.* 53. Facundia Græcos, gloria belli Gallos ante Romanos fuisse. *Id. Jug.* 63. Græca facundia se exercere. Sic *Sueton. Cal.* 20. Facundia Græca Latinaque et *Quintil.* 12. 10. 27. Latina facundia similibus Græcæ ac prorsus ejus discipula. Cf. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 30. 30. (117). Facundia Latinarumque litterarum parens *Cicero. Quintil.* 1. *proem.* 23. Alere facundiam, vires augere eloquentiæ. *Id. 12. 3. 9.* Facundia virtus. *Id. 2. 16. 10.* Arma facundia. *Id. 12. 10. 16.* Quod nondum satis perito loquendi facundiam conciperint. *Horat.* 4. *Od.* 7. 21. Quum senel occideris, non te facundia, non te Restituet pietas. *Sall. Jug.* 32. Memmii facundia clara pollensque. *Quintil.* 12. 10. 64. Facundia summa in Ulixæ. *Gell.* 19. 14. Facundia præstanti vir. *Id. 18. 5.* Vir facundia florentis. *Sall. fragm.* apud *Lactant.* 6. 18. et apud *Non.* p. 60. 23. *Merc.* Canina, ut ait *Appius*, facundia exercebatur. *n. e.* facundia mordacium rabularum de foro turbulentorumque hominum, adversarius proterva dicacitate laecessentium ac lacerantium. *V. Hritz.* ad *b. 1. Gell.* 19. 9. Clamator tantum, et facundia rabida jurgiosaque. *Id. 11. 13. ad fin.* Ne vos facile præstringeret modulatus aliquis currentis facundia sonitus. *torrente di parole. Id. 4. 15.* Facundia verborum *Sallustii. h. e.* vis significandi, verba valde experientia et veluti gravida sententiæ. Adde *Juvenal.* 10. 10.; *Tac. 2. Hist.* 80. et *S. Ann.* 15.; *Justin.* 13. 4. 1.; et *Ammian.* 29. 1. — b) In plurali numero. *Gell.* 3. 17. Faciōna Græcarum facundiarum magniloquentia condignum.

II.) Improperie de persona. *Ovid.* 1. *Pont.* 2. *C9.* Suscipe Romane facundia, Maxime, linguæ.

Homonym. Differt quidem ab eloquentia, ut ex allato *Quintil.* 1. *proem.* 23. loco colligitur. Est enim facundia facilitas dicendi et copia: eloquentia addit insuper, ut bene atqueque facilitas illa et copia adhibeatur. Facundi enim, docente *Farron.* 6. *L. L.* 52. *Müll.*, sunt qui facile fantur; eloquentes, qui facile et bene. Sæpe tamen pro eloquentia

ponitur, ut apud *Sall. loc. cit.*, *Tac. 11. Ann.* 6., *Petron. Satyr.* 83., *Ovid.* 3. *Pont.* 5. 55. etc. Hucusque *Favellinus.* V. et *DISERTUS*. Ut vero hæc omnia in unum colligantur, hæc addenda putamus. *Facundus* appellatur, qui facile et eleganter dicit, ut *facetus conviva: disertus*, qui dilucide ac bene de re aliqua disserit, ut qui discipulus docet: *eloquens* vero, qui facile perspicue ornatèque dicit et cum vi persuadendi, ut classici scriptores et publici oratores (*hommes d'État*); atque *eloquens rhetoris* et *oratoris* significationem in se uno complectitur. *Sueton. Cal.* 53. Eloquentiæ quam plurimum atcedit, quantumvis facundus et promptus. *h. e.* naturâ facundus. *Sall.* apud *Quintil.* 4. 2. 2. et *Gell.* 1. 15. *Attilius* loquax magis, quam facundus. *Vellej.* 2. 48. 3. *Curio* eloquens, audax et facundus malo publico. *h. e.* eloquens in foro, facundus in privatis sermonibus. Similiter *Sempronius Gracchus* dicitur a *Tac. 1. Ann.* 53. prave facundus. *Cic. Orat.* 5. 18. *Antonius* disertus ait se vidisse multos, eloquentem omnino neminem. *Id. 1. Orat.* 21. 94. Eum statuebam disertum, qui posset satis acute atque dilucide apud mediocres homines et communi quadam opinione dicere: eloquentem vero, qui mirabilis et magnificentissimus augere posset atque ornare, quæ vellet, omnesque omnium rerum, quæ ad dicendum pertinerent, fontes animo ac memoria contineret. *Quintil.* 8. *proem.* 13. Diserto satis dicere, quæ oportet; ornatè autem dicere proprium est eloquentissimi. *Cic. Brut.* 70. 247. *Leantulus Mercellinus* nec unquam indisertus et in consiliata pereloquens visus est. *Id. 3. Orat.* 32. 129. Eloquentior fuit et disertior *Socrates. Id. Orat.* 3. 13. Ita et doctis popularis eloquentia, et disertis elegans doctrina deficit. *Id. Brut.* 25. 77. *Cassius* multum potuit non eloquentia, sed dicendo.

FACUNDIŌSUS, a, um, adject. facundus. Præca et obsoleta vox. *Sempron. Asellii* apud *Gell.* 4. 9. *ad fin.* Facta sua spectari oportere, dicta non, si minus facundiosa essent.

FACUNDITAS, atis, f. 3. idem quod facundia, sed minus usitatum. *Plaut. Truc.* 2. 6. 13. Facilia sibi facunditatem virtus arguta invenit.

FACUNDUS, a, um, adject. *εὐφραδής.* Comp. *Facundior* et *Sup. Facundissimus*. — Facundus est verbis copiosus, disertus, eloquens. Est a *fando*, ut *Varro* docet *b. L. L.* 52. *Müll.*; et proprie significat eum qui facile loquitur, cuique verba non desunt: in quo differt ab eloquente ut in FACUNDIA dictum est: tametsi cum eo aliquando confunditur (It. *facundo, verboso, eloquente*; *Fr. qui parle facilement, qui a le talent de la parole, eloquent*; *Hisp. discreto, eloquente*; *Ger. einer, welcher leicht redet, die Gabe hat, leicht zu reden*; *Angl. eloquent*). Occurrit ¶ 1. Stricto sensu de hominibus. *Ennius* apud *Gell.* 12. 4. *Suavis* homo, facundus, suo contentus beatus. *Sall. Jug.* 100. *Sulla* facundus, callidus et amicitia facilis. *Id. fragm.* apud *Quintil.* 4. 2. 2. et *Gell.* 1. 15. *M.* *Attilius* loquax negis, quam facundus. Adde *Liv.* 2. 32. *Horat.* 1. *Od.* 10. 1. *Mercurii* facunde *atque* *Atlantis. Ovid.* 13. *Met.* 92. facundus *Ulyxes. Sueton. Cal.* 53. Minimum eruditioni, eloquentiæ quamplurimum attendit, quantumvis facundus et promptus. *Tac. 1. Hist.* 8. *Rufus*, vir facundus. *Vellej.* 2. 48. 3. *Facundus* homo. *Quintil.* 12. 10. 44. In omnibus gentibus alius alio facundior habetur. *Id. 12. 2. 27.* In exemplum bene dicendi, facundissimum quemque proponet sibi ad imitandum. Adde *Prudent.* 2. *Symmach.* 19.; et *Pacat. Paneg. Theod.* 4., apud quos *Sup.* occurrit. ¶ 2. Latiori sensu dicitur etiam de inanimis. *Sall. Jug.* 89. *Facunda* et composita oratio. *Horat.* 4. *Od.* 1. 35. *lingua. Ovid.* 4. *Fast.* 245. vox. *Id.* 5. *ibid.* 698. es. *Id. Heroid.* 15. 195. pectora. *Id.* 13. *Met.* 127. dicta. *Quintil.* 10. 1. 65. *libertas. Martialis.* 12. 43. *Facundi* versus. — *NB.* De nom. serv. *V. ONOM.*

FAECÆRUS, a, um, adject. idem ac faecosus. *Pelagon. Veterin.* 5. a *med.* *Mucos* faecaceus, spissus a glandulis.

FAECARIUS, a, um, adject. ad faecem pertinens, ut *Fæcarie* sportæ apud *Caton. R. R.* 11. quibus inclusa fæx musti prælo suppouitur, ut vinum fæcatum exprimat: quod explicat *Id. ibid.* 153. *V. vocem sequent.*

FAECATUS, a, um, adject. seu potius particip. ab *inaut*, *fecco*, *are*, e *faecibus* expressus, *quel che si trae dalla fondata o feccia*, τρυφώδης. *Cato R. R.* 135. Vinum faecatum sic facio: *Fiscinas* olearias Campanicas duas illae rei habeto: eas faecis impleto, sub praelium sillum exprimitoque. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 10. 12. (86). Tertium est faecibus vini expressum, quod faecatum *Cato* appellat. Hoc idem *Colum.* 12. *R. R.* 40. 1. *loram* vocat.

FAECINIUS vel **FAECINUS**, a, um, adject. qui multum faecis habet, ut *Faecinia* urvæ apud *Colum.* 3. *R. R.* 2. 14., quæ plus quam ceteræ, faecis affertur; eadem ab eod. *ibid.* a colore rubellianæ, et a loco *Nomentanæ* vocantur. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 2. 4. (17). eadem *fecenias* appellat, quod in faeciniis mutandum videtur. Hinc apud *Colum.* 12. *R. R.* 47. 6. *Fæcinum* vinum. *Schneiderus* quoque ita legit: ut *Cod. Lips.* habet *Setinum*, quam lectionem præferbat *Gesnerus*.

FAECOSUS, a, um, adject. *feccioso*, faeculentus, faece abundans. *Martial.* 13. 102. Accipe faecosum, manera cara, garum. *Garum* enim faex quædam est liquoore denso: quare quo magis faece abundat, eo est pretiosius. Alii leg. *fastosum*, h. e. dite homine dignum.

FAECULA, æ, f. 1. *dominat. a faex*, parva faex. — *Faecula* per syncope occurrit apud *Cæsar. Aulic.* 2. *Tard.* 1. — Ceterum *fecula* ¶ 1. Speciatim dicitur genus liquaminis et condimenti (quod et *alec* dicitur) de quo *V.* in *FAEX*. *Lucret.* 2. 430. et quæ *Tulliare* magis sensus, quam lædere possunt, *Faecula* jam quo de genere est inoleque saporis. — Distincta ab hac, quamvis et ipsa liquamen et condimentum, est quæ *Coa* appellatur ab *Horat.* 2. *Sat.* 3. 9., sive quod in *Co* insula optima sebat, sive quod ex *Co* vini faece constaret. Hanc *Horat.* hoc loco ab *alece* distinguit, *siser*, *alec*, *fecula* *Coa*: illam autem priorem cum eo conjungit 2. *Sat.* 4. 73. ego faecem primus et *alec* etc. (ea ratione qua *Virg.* dixit *pateris libanum et auro*), item *Plin.* ut in *FAEX* dicemus. Quare *fecula* *Coa* erit liquamen *fecula*, seu faece multo pretiosius, et sumptuosius cœnis aptum, qualis est, quæ ab *Horat.* in illa *Sat.* 8. describitur, ut aper (animal propter convivia natum, ut ait *Juvenal.* 1. 141.) et nobilitas vina illata satis ostendant. ¶ 2. Item speciatim *fecula* usus fuit etiam in medicina. *Scribon. Compos.* 228. et 236.; et *Veget.* 3. *Feterin.* 16. 1. *Schneid.* Sic *Marcell. Empir.* c. 12. Si faecula vini, qua tinctoris utuntur, cum aqua permixta locum perunxeris — et continuo destringas; nam si diutius fuerit, altius vis ejus insidet et ulcus grande faciet. *V. Schneider.* ad *Veget.* 3. *Feterin.* 49. 2.

FAECULENTIA, æ, f. 1. faecis abundantia. I.) Proprie. *Sidon.* 3. *Ep.* 13. Faeculentia par cloacali, quæ quo plus commota, plus fetida est. II.) Translate. *Fulgent. Contin. Virgil.* p. 756. *Staver.* Dum quis in temporales gurgitis cœnositates morumque faeculentias transit.

FAECULENTIUS, a, um, adject. De orthographia *V.* in *FAEX* inil. — Comp. *Fæculentior* et *Sup. Fæculentissimus* I. — Faeculentus est faecibus plenus, *pien di feccia*, τρυφώδης.

I.) Proprie. *Colum.* 2. *R. R.* 2. 20. et *Pallad.* 11. *R. R.* 14. 19. Faeculentam vinum. *Cels.* 5. 26. n. 19. Faeculentum pus. *Macrob.* 7. *Saturn.* 12. tabes. *Veget.* 5. *Feterin.* 3. Faeculentum mingit animal. *Solin.* 33. Faeculentior superficies. *Augustin. de vera relig.* 40. Quorum aliud faeculentissimum reddidit terræ. h. e. excrementa. — *Sardonysches* faeculentæ apud *Plin.* 37. *Hist. nat.* 6. 23. (89). sunt colore veluti faece conspersæ.

II.) Translate. *Arnob.* 3. 33. Semeleius Liber faeculentæ hilaritatis dator. Cf. *Varro*, qui vini dotes congestit, apud *Non.* p. 28. 20. *Merc.* Vino nihil jucundius quisquam bibit. Hoc ægritudinem ad mendum invenerunt, hoc hilaritatis dulce seminarium: hoc continet coagulum convivia.

FAECUTINUS, a, um, adject. idem quod faecatus. Translate *Val. Prob.* apud *Gell.* 13. 20. Non eas finitiones prærancidas, neque faecutinas grammaticas spectaveris. *Al. leg. fæcutinas* a faecio. — *NB.* In *Thesaur. Latin.* edit. ab *J. Mal.* in *Class. Auct.* T. 8. p. 230. *fecutina*, æ, est qualibet sordida causa, per quam mulier fetum tentat ejicere.

FAENUM, cum derivatis et compositis. *FAECENUM*,

FAEX, faecis, f. 3. Sunt qui scribunt *fax*, sed contra *Priscian.* 2. p. 372. *Putsch.*, *Manut.*, *Dausqu.*, *Cellar.*, qui diphthongum tuerentur: non tamen ob eam rationem, quod ita distinguitur in Dativo a præterito *fecit*, quæ levis admodum est et nugatoria. Etymon est a τρυφῆς coagulum, quod a τρυφῶντι sive τρυφῶ cogi, mulata tamen littera p in affinem f. Latine vero diphthongum recipit, ut etiam *scena*, licet hæc sit a οσφρη. — In Genitivo plur. *fecum* habet, teste *Charis.* 1. p. 114. *Putsch.*, non *fecium*. — Ceterum *faex* est multarum rerum excrementum, præsertim liquidarum, purgamentum subsidens, aut supernatans (It. *feccia*; Fr. *sédiment*, dépôt des liquides, lie, résidu, fécès, bourbe; Hisp. *sedimento*, pozos, borra, hez; Germ. d. *Bodensatz*; d. *Hefe*; Angl. *the dregs or lees of wine, sediment*).

I.) Proprie. — a) De liquidis. *Lucret.* 5. 498. omnis mundi quasi limas in limam Confluxit gravis et subsedit suaditis, ut *fax*. *Horat.* 3. *Od.* 13. 16. Poti faece tenuis radi. Adde *eumk.* 1. *ibid.* 35. 27. *Id. Art. P.* 277. peruncti faecibus ora. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 2. 31. (63). Faex vini. Cf. *Martial.* 10. 48. vinum sine faece. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 16. 62. (214). Faex aceti. *Id.* 23. *ibid.* 2. 33. (69). sapæ. — Quodnam sit discrimen inter *fecem olei* et *amurcam*, vide in hac voce. — b) De solidis. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 42. (92). Faex salis. *Id.* 33. *ibid.* 6. 31. (103). plumbosissima sibi. *Id.* 34. *ibid.* 13. 37. (135). æris. — c) Hac referri potest et illud *Ovid.* 1. *Met.* 63. æther nihil terrene faecis habens. — d) Joculariter *Martial.* 14. 13. Si quid adhuc superest de nostri faece locelli. h. e. de reliquiis pecunie.

II.) Improprie. ¶ 1. Pro eo, quod Italice *sate di tartaro*, apud *Horat.* 2. *Sat.* 4. 55. *Surrentina* vaser qui miscet faece Falernâ Vina. h. e. ut vinum *Surrentinum* tenue admixta faece Falerna robur assumat. De re *Colum.* 12. *R. R.* 30. 2. Si qua vina erant duriora, aut minus bona, — sumito faecem vini boni et panes facito et in sole arefacito et coquito in igne: postea terito et pondo quadrantem amphoris singulis infricato. *Horatius* igitur *loc. cit.* faecem dicit læ crustam vel panem duratum. ¶ 2. Est etiam genus condimenti (idem quod *fecula* et *alec*) ex pisciculis quibusdam sale maceratis et putrefactis, faeculento liquoore innatante, *salamoia*: vitium gari a *Plin.* 31. *Hist. nat.* 8. 44. (95). appellatur, quia est gari imperfecta nec colata faex: sed primo a pauperioribus adhiberi ceptum, transiit paulatim in luxuriam, erev eruntque ejus genera in infinitum. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 73. ego faecem primus et *alec* etc. *V.* dicta in *ALEC*. *Ovid.* 8. *Met.* 665. Conditaque in liquida corna auctantissima faece. ¶ 3. Item genus faei, quo faciem pingunt mulieres, qui ab *Ovid.* *Medic. fac.* pluribus describitur, *belletto*. *Id.* 3. *Art. an.* 211. Quem non offendat toto faec illita vultu, Quum fuit in tepidas pondere lapsa sinus? ¶ 4. Translate dicitur de vitioribus hominibus et abjectis, itemque, sed raro admodum, de rebus. — a) De hominibus. *Lucret.* 5. 1140. Res itaque ad summam faecem turbasque residit, Imperium sibi quam ea summatum quisque petebat. h. e. ad regimen infimæ plebis. *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 9. 5. Apud illam perditissimam atque infimam faecem populi. *Id.* 1. *Att.* 16. 11. Apud sortem urbis et faecem. *Id.* 2. *ibid.* 1. 8. Dicit enim tamquam in Platonis *πόλιτεῖς*, non tamquam in Romuli faece sententiam. *Id.* 3. *Verr.* 29. 99. Ex ea faece legationis quæstoriarumque tunc procuratoris illa sunt nomina. — b) De rebus. *Martial.* 1. 27. A caupone tibi faex Laletana petatur. h. e. vinum Laletanum, scilicet vile et nullius pretii. — c) De faece horrice proverbium est de eo, qui villora quoque et abjectiora persequitur. *Cic. Brut.* 69. 244. Tu quidem de faece hauris, idque jam dudum. h. e. infimos quosque oratores enumeras. — d) *Dies sine faece* est lux pura. *Martial.* 8. 14. Hibernis objecta Notis specularia puros Admittunt soles et sine faece diem. h. e. sine pluvia, aut nive, quæ diem lucem quodammodo fedant.

FAFÆ, interjectio, *fi, fi*, quum putoris aliquid perhorrescimus et aversamur. *Charis.* 2. p. 213. *Putsch.* — si sanus est ille locus. *Lindemannus* secutus *Niebuhrum* edidit *fufæ*; pro quo *sue* corrigendum putat *Klotz*.

FAGEUS, a, um, adject. qui est ex fago arbore.

Plin. 16. *Hist. nat.* 44. 91. (242). Fageum nemus. *Id. ibid.* 5. 6. (16). Fagea glans.

FAGINEUS, a, um, adject. *di faggio*, Φαγίνεος, idem ac fageus. *Cato R. R.* 21. Fagina materia. *Ovid.* 4. *Fast.* 656. Bis sua faginea tempora fronde premis. *Id.* 8. *Met.* 654. Fagineus alveus.

FAGINUS, a, um, adject. *di faggio*, Φάγινος, idem ac fagineus vel fageus. *Tibull.* 1. 10. 8. fagineus sayphus. *Virg.* 3. *Ecl.* 37. fagina pocula. *Id.* 3. 7. 172. fagineus axis. *Colum.* 12. *R. R.* 45. 5. Arcula fagina. — Hinc

Faginus, i, absolute, substantivorum more, pro *fagus* occurrit apud *Calpurn.* 2. *Ecl.* 59. Inter pampineas ponetur fagineus ulmos. Sic *humani pro homines* apud *Lucret.* 3. 79.

FAGUS, i, f. 3. Φαγῆς, *faggio*. Reperitur etiam in quarta doctina. *Virg. Cul.* 139. Umbrosæque manent fagus, hederæque ligantes Brachia. — Fagus est arbor glandifera, quales præter ea sunt tres aliae, robur, quercus, æsculus. Dicta est a φαγῶ pro φαγο comedo, quia glandes primis mortalibus cibis fuisse dicuntur. *Virg.* 1. *Ecl.* 1. Tityre, tu patula recubans sub tegmine fagi. *Id.* 2. *ibid.* 3. Tantum inter densas, umbrosa cacumina, fagos. *Id.* 1. 6. 173. Cæditur et illia ante jugo levis, atque fagus. *Cæs.* 5. *B. G.* 12. Materia ejusque generis in Britannia est, præter fagum et abietem. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 5. 6. (16). Dulcissima omnium fagi glans, ut qua obsessos etiam homines durasse in oppido Chio tradat *Cornelius Alexander.* *Id. ibid.* 6. 7. (18), eam accurate describit. *Id.* vero 24. *ibid.* 5. 9. (14). ejus et soliorum usus in medicina exsequitur. Cf. *Fæe* (*Op. cit.* vol. 1. p. 289.) hanc exhibet synonymiam: Οἶζα Theophr. 3. 13.; φαγῆς *Discur.* 1. 144.; et *Fagus* *Plin.* *loc. cit.* et *Pallad.* 12. *R. R.* 13. sunt *Fagus silvatica* *Lamrk.* *Diet.* 3. 125. *DC.* *Flor.* fr. 2143.

FAGETAL, alis. *V.* voc. seq.

FAGUTALIS, e, adject. ad fagum pertinens: ita cognominatus est locus Romæ in Esquilis, ubi fagus fuit, *Jovi sarra*. *Varro* 5. *L. L.* 152. *Müll.* *Lucus* fagutalis. *Müllerus* vero legit *fagutal*. — *Juppiter* ipse, cui eo in loco sacellum dictum erat, *fagutalis* cognominatus est. *Varro loc. cit.*; et *Plin.* 16. *Hist. nat.* 10. 15. (37). — Hinc

Fagutal, abis, m. 3. est ipsum sacellum eo in loco *Jovi* dictum. *Paul. Diac.* p. 87. 6. *Müll.*

FALA, æ, f. 1. turris lignea militaris, ex qua missilia jaciebantur: unde *falatica*. Dicta est, inquit *Paul. Diac.* p. 83. 12. *Müll.*, ab altitudine, scilicet a *falando* seu *fulando*, quod apud *Etruscos* cælum significat. Possit etiam ducere a Græco φαλαξ, quæ sunt ἄρα, ἀροῦναι, ut *Hesych.* docet. h. e. montes, arces, speculæ. Quare aliis placet *phala* scribi et *phalatica*. Quamquam apud *Hesych.* alii aliter legunt.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Ennius* apud *Non.* p. 114. 7. *Merc.* *Malos* descendunt: sunt tabulata falæque. Cf. *Servius* ad *Virg.* 9. *Æn.* 705. (*V. mov* infra sub 2.). et *Salmas.* ad *Solin.* p. 640. ¶ 2. Latiori sensu, *falæ* etiam sunt appellatæ septem illæ lignæ turricule, in ovi seu conii similitudinem formatæ, quæ ad singulos bigarum vel quadrigarum circuitus designandos in *Circio* supra columnas, quemadmodum et supra alias totidem delphinarum simulacra, erigebantur; quod fuit inventum *M. Agrippæ* teste *Dione* l. 49. c. 43. (at *Lin.* 41, 27. hoc factum narrat ann. ab U. C. 579.); has memorant *Non. loc. cit.* et *Servius* ad *Virg.* 9. *Æn.* 705. qui tamen locus corruptus videtur. *Juvenal.* 6. 589. Consulti ante falas delphinarumque columnas. *V. OVUM*.

II.) Translate, metaphorâ sumptâ a superiore partem. *Plaut. Most.* 2. 1. 10. Isti qui hastis trium numerorum causa subeant sub falas. h. e. gratissimum subeant pericula, ut qui sub hostium turres ligneas accedunt. *V.* et *FALLA*: namque locus ibi cit., a *Forcellino* huc refertur, et pro *maschina*, *falacia* accipitur.

FALACER, eris, m. 3. unus ex quatuordecim flaminibus, quos Romani, antea civitate, atque adeo et sacerdotibus, constituerunt. Nomen habet a deo *Falacro*, quem *Turnebus* putat præfuisse falis *Circi*. Illius mentionem facit tantummodo *Varro* 5. *L. L.* 84. *Müll.* *Flamen Falacer* a divo patre *Falacro*. *Id.* 6. *ibid.* 3. *Flamines Voltumnalis, Palatualis, Furinalis, Floralis, Falacer, Pomonalis*. (*Ennii* versus he-

roos apud *Varron*. hoc loco agnovit *Müllerus*: *V. Ennianæ poësis reliq.* edente *J. Vahlen* p. 20.). Eorum origo Volturnus, Palatua, Furina, Fiora, Falacer pater, Pomona. — Falacer fortasse significat flammam, φαλακρός enim (ex φαλός *crista* et ἄκρον *apex*) illum denotat, cujus caput acuto tegmine seu pileo tegitur, quod erat proprium flaminis. *Inscript.* apud *Murat.* 100. 6. T. FLAVIO PRIMIGENIO FALACRI DEAE POMONÆ T. FLAVIVS T. F. NIGRINTVS ORNAMENTARIVS. h. e. qui ornamenta tantum flaminium habet.

FALANCARIUS et
FALANGARIUS. *V. PHALANGARIUS.*
FALANGIO, ōnis, m. 3. *V. PHALANGIUM.*

FALĀRICA, æ, f. 1. φαλαρικῆ, χειροβασίστρα, genus teli ad modum hastæ, valido ferro præfixum: a falis, id est locis extractis, unde iacebatur, ut affirmant *Paul. Diac.* p. 88. 10. *Müll.* et *Non.* p. 555. 14. *Merc.* Alii derivant a φαλός *splendidus*; et phalarica scribunt. — Saguntinorum solarium in obsidione Hannibalis his verbis describit *Liv.* 21. 9. Erat missile telum hastili adiequo et cetera tereti præterquam ad extremum, unde ferrum exstabat: id, sicut in pilo, quadratum stypa circumligabant, lineabantque pice: ferrum autem tres longum habebat pedes, ut cum armis transfigere corpus posset. Sed id maxime, etiam si hasisset in scuto, nec penetrasset in corpus, pavorem faciebat, quod quum medium accensum mitteretur, conceptumque ipso motu nullo majorem ignem ferret, arma omitti cogebat, nudumque militem ad insequentes ictus præbebat. Hæc *Liv.*, cui addendus *Sil. It.* 1. 350. Armavit clausos ac portis arcuit hostem Librori multa consueta falaria dextra, Horrendum visu robur, celsisque niveæ Pyrenes trabs læta iugis, cui plurima cuspis, Vix muris toleranda lues; sed cetera pingui Uncta pice atque atro circumlita sulphure fumant. Fulminis hæc ritu summis et mœnibus arcis incita, sulcatum tremula secat æra flamma, et mox. Hæc ictu rapido pugnatum sæpe per auras, Attonito ductore, tulit fumantia membra. Hæc ystæ lateri turris ceu turbine fixa, Dum penitus pluteis Vulcanum exeret adesit, Arma virosque simul pressit flagrantæ ruina. *V. Drakenborg* ad *Sil. It.* l. c.; et adde *Veget.* 4. *Milit.* 18., et *Servium* ad *Virg.* 9. *Æn.* 705. — Falariae figuram habes in lapide sepulchrali C. Firmidii Rusi, militis cohortis VI. prætoris apud *Bartoli A. A. di Aquileja* p. 153. — Duplex fuit: una major, quæ catapultæ altera minor, quæ manu mittebatur. De hæc *Virg.* loc. cit. tum (*Bitian*) sternit, Non jaculo; neque enim jaculo vitam ipse dedisset: Sed magnum stridens contorta falaria venit, Fulminis acta modo. et *Grat. Cynege.* 342. Terribilemque maou vibrata falaria dextra Det sonitum. et *Liv.* 34. 14. Ut emissis soliferis falariaeque gladios strinxerunt. Adde *Ennium* apud *Non.* p. 555. 16. *Merc.*

FALCĀRIUS, ii, m. 2. qui falces conficit. *Gloss. Græc. Lat.* Δραπανοποιός, falcarius. — Hinc factum nomen vico euldum Romæ, quod ibi falcarii habitarent. *Cic.* 1. *Cat.* 4. 8. Dico te priori nocte venisse inter falcarios. Adde *eumd.* *Sull.* 18. 52.; et *V. LIGNARIUS.*

FALCASTRUM, i, n. 2. *Isid.* 20. *Orig.* 14. 5. Falcastrum a similitudine falcis vocatum. Est autem ferramentum curvum cum manubrio longo ad densitatem veprium succidendam. Hi et runcones dicti, quibus vepres secantur, a runcando dicti.

FALCĀTUS, a, um, adject. seu potius particip. ab inusit. *falcare*. ¶ 1. Est falcebus instructus, armatus, ut Falcati currus, apud *Liv.* 37. 41.; *Auct. B. Alex.* 75.; et *Val. Flacc.* 6. 105. et *Veget.* 3. *Milit.* 24. Similiter *Val. Flacc.* 6. 387. Falcati axes. *Curt.* 4. 9. 4. quadrigæ. — Horum curruum usus fuit in præliis, concitatis equis in medias acies permittendo, ut prominentibus a temone hastis, ad axes falcebus et ad rotarum radios, quidquid incurrerent, abscederent lacerarentque. Pluribus eos describit *Liv.* et *Curt.* locis cit. ¶ 2. Item formam falcis habens, simile a falce, *falcato*, δραπανοειδής, *Ovid.* 4. *Met.* 727.; et *Sil. It.* 3. 378. Falceatus ensis. *Ovid.* 11. *Met.* 224. Est sinus Hæmonie curvus falceatus in arcus. *Id.* 3. *ibid.* 681. de delphinis. falceata novissima cauda est. *A Seneca* *Ædip.* 45. dicitur cauda lunata. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 21. 24. (48). In sublime caudam quoque falceatam erigens. *Id.* 17. *ibid.* 10. 11. (63). Serendas (*amygdalus*) quam ma-

xime falceatas et e novella. h. e. quæ maxime altera sui parte in modum falcis curvatæ sint. Sic *Id.* 15. *ibid.* 24. 26. (95). Digitorum omnis longitudo illis (prædulcibus siliquis, *alle carobe*) et interim falceata.

FALCĪCŪLA, æ, f. 1. deminut. a fals, parva fals. *Pallad.* 1. *R. R.* 43. 5. Falciculas brevissimas tribulatis, quibus flicem solemus abscindere. Adde *Arnob.* 6. 26.

FALCĪFER, fēra, fērum, adject. ¶ 1. Generatim est falcem ferens. *Ovid.* 13. *Met.* 928. Non apis inde tulit collectos sedula flores; Non data sunt capiti genialia sarta, nec unquam Falciferæ secure manas. Cf. *Sil. It.* 17. 418. Agmina falcifero circumvenit arcta covino. h. e. falcato. *V. Lucret.* 3. 642., ubi multis describitur cædes curruum falciferorum. ¶ 2. Speciatim est cognomen Saturni, quod primus in Italia agriculturæ usum credatur indicasse: vel quod tempus omnia metat, exsecet et incidat, ut *Macrob.* 1. *Saturn.* 7. et *S.* docet. Hinc *Ovid.* *Ib.* 218. falciferum senem vocat. Sic *Martial.* 5. 16. Falciferi defendere templa Tonantis.

FALCĪGER, gēra, gērum, adject. idem ac falcifer, et eodem usu. *Auson. Eclogar. de Fer. Rom.* 26. Falcigerum placant sanguine Cælgemam. *V.* voc. præced. sub 2.

FALCĪPĒDIUS, a, um, adject. qui pedes habet in modum falcis curvatos, vel crura, simulant quæ cornua Lunæ, ut *Martial.* 2. 35. iocatur. *Petron. fragm. Tragar.* 75. *Burmann.* *V. FULCIPEDIA.*

FALCO, ōnis, m. 3. falcone, ἰσκάξ, φαλκων apud *Suidam*. ¶ 1. Avis est accipitrum genere, quod ungues more falcis habet introrsum flexos. *Servius* ad *Virg.* 10. *Æn.* 145. *Firmic.* 5. *Mathes.* 8. n. 2. Equorum nutritores, accipitrum, falconum ceterarumque avium, quæ ad accipium pertinent. *Stodon.* 5. *Ep.* 5. Quasi de hilario (*al. barilao, al. harilio*) veterè novus falco prorumpas. Adde *Isid.* 12. *Orig.* 7. 57. ¶ 2. Falcones etiam illi homines dicuntur, quorum digiti pollices in pedibus intro sunt curvati, a similitudine falcis. *Paul. Diac.* p. 88. 8. *Müll.* Adde *Servium* loc. cit. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

FALCŪLA, æ, f. 1. deminut. a fals, parva fals, *falcetto*, δραπάνιον.

I.) Proprie. *Cato R. R.* 11. Falculæ vineaticæ, ruscariæ. *Colum.* 12. *R. R.* 18. 2. Falculæ et ungues perandi et exacuendi sunt.

II.) Improperie a similitudine falculæ appellantur corvæ acutæque ungues quorundam animalium, ut fellum, pardorum, etc. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 15. 17. (41). Pardos, pantheras, leones et similia, condito in corporis vaginas unguium mucrone, ne refringantur hebetenturque ingrediendo; aversisque falculis currere, nec nisi in appetendo protendere. — *NB.* De cognom. Rom. *V. ONOM.*

FĀLĒRE, is, n. 3. verbum est architecturæ. *Farro* 3. *R. R.* 5. 14. Subter columnarum stylobatem est lapis, a falere pedem et dodrantem altus: ipsum falere ad duos pedes altum a stagno, latum ad quinque. Ad quem loc. *Scalig.* Falere vocat id, quod magis proprie esset pila: χηλὴν vocat Thucydides, *Virgil.* saxeam pilam. Sustinet autem falere omne peristylli oaus, et stagno oppositum et oppulatum est. Itaque pilæ litoribus immolitæ a veteribus faleria dicuntur, quia ante haleria dicerentur παλάτην ἄλλα sal. Argumento quod Falerii populi ita dicti sunt, quia apud eos sal feret; antea Helerii dicti, auctore *Paul. Diac.* p. 91. 8. *Müll.* (qui tamen *fale*, non *sale*, legit). Nisi sit, quod omnia alta φαλῆρα vocabant Græci. Haec enim *Scalig.* At *Turnebus* interpretatur crepidinem lapideam stagnum ambientem, nomine scilicet a candore lapidis imposito; Græce enim φαλῆρός significat candidum; unde etiam Athenis portus Phaleræus a candido lapide dictus.

FĀLISCUS, a, um, adject. ad Faliscos Etruriæ populos pertinens: *V. ONOM.* — Hinc ¶ 1. Quos *Cato R. R.* 4. memorat bonas præsepes, *faliscas* clathratas, et 14. præsepes bubus hibernas, *cestivas faliscas*, putat *Turneb.* *Adversar.* l. 14. c. 2., intelligendas esse præsepes lignis in clathri modum intervallo distinctis confectas, in quibus pabulum gramineum et herbageum bubus apponitur: ideoque easdem dici *cestivas*, quia æstate sænum herbaeque dantur: quum hibernas perpetuo ligno in modum canalis constare oporteat, quia hierno pabulo ni-

nutum iis datur, bordeum, lupinum, eryum et hujusmodi, quæ clathratis lignis contineri non possent. Porro *faliscas* vel dictas esse a *falis*, vel potius a Faliscis populis, qui hujusmodi præsepibus usi sint. Alii putant dici, quasi *falsicas*, a falsis, seu lignis, quibus clathri constant. ¶ 2. *Faliscus* venter et *faliscus* absolute est venter suillus, aut alterius animalis, farcimine plenus, conditusque more a Faliscis usurpato. *Varro* 5. *L. L.* 141. *Müll.*; *Stat.* 4. *Silv.* 5. 35.; et *Martial.* 4. 46. ¶ 3. *Faliscum* metrum constat tribus dactylis et pyrrichio, ut est hoc: Docta Falisca Pheronyme paras. *Servius* in *Centimet.* p. 1824. *Putsch.* Vide *Wernsdorf.* in *Poet. Lat. min.* T. 2. p. 252.

FALLA, æ, f. 1. idem ac fallacia. *Nævius* apud *Non.* p. 109. 20. *Merc.* Me non vocant: ob eam rem hanc feci fallam. *Alii* legunt fallam (*V. FALA*), et translate accipiunt, eadem tamen significatione. At *Gloss. Placid.* edente *A. Mai* in *Class. Auct.* T. 3. p. 462. Falla, fallacia, artificii subtilitas.

FALLĀCĪA, æ, f. 1. Aliam formam *V.* in voc. seq. — Quod ad etymon attinet, hæc *Varro* 8. *L. L.* 55. *Müll.* A fando falli, falsum, fallacia, quæ propterea quod fando quem decipit, ac, contra quam divi, faciat. Itaque si quis re fallit, in hoc non proprio nomine fallacia, sed translatione, ut a pede nostro pes lecti ac pes betæ. Hæc *Varro*: at rectius etymon *V.* in FALLO. — Fallacia est quidquid ad fallendum fit aut dicitur, præcipue vero quum aliud pronuntiat, aliud præstat, ἀπάτη, δόλος (*It. inganno, fallacia, furberia; Fr. tromperie, fourberie, ruse, supercherie, artifice, tour d'adresse; Hisp. falacia, engaño, embuste, dolo; Germ. d. Täuschung, List, Betrug, Ränke, Verstellungskünste; Angl. deceit, trick, artifice, craft*). ¶ 1. Generatim. a) In plurali numero sæpius occurrit. *Plaut. Cist.* 2. 2. 5. Quot admodum fabri cas! quot fallacias! *Id. Pæn.* 3. 5. 29. Componere fallacias. *Id. Pseud.* 4. 7. 97. Fallaciis ab aliquo mulierem abducere. Adde *eumd. Capt.* 3. 5. 13. et 16. et 20.; et *Mil. glor.* 2. 2. 37., 3. 3. 2., 4. 3. 20. et alibi. *Cic.* 3. *Nat. D.* 29. 73. Doli, machinæ, fallaciæ, præstigii num sine ratione esse potuerunt? *Id. Rasc. Com.* 7. 20. Nonne ab imis unguibus usque ad verticem summum ex fraude, fallaciis, mendaciis constare totus videtur? *Id. Cluent.* 36. 101. Exagitantur omnes ejus fraudes atque fallaciæ. *Id.* 2. *Orat.* 46. 191. Nihil est opus simulatione et fallaciis. *Id.* 1. *Att.* 1. 1. Negare sine furo et fallaciis. *Auct. B. Alex.* 24. Fallaciis aliquem eludere. *Ammian.* 15. 5. Fallaciarium nubem discutere. — b) In singulari numero. *Plaut. Pseud.* 2. 4. 15. Per malitiam et per dolum et fallaciam. *Id. Asin.* 2. 1. 2. et 4. Fingere fallaciam. *Id. Cas.* 5. 4. 6.; et *Ter. Andr.* 1. 3. 7. Astutam fallaciam facere. *Plaut. Pæn.* 1. 1. 67. et *Pseud.* 2. 4. 75. Fallaciam ferre. h. e. inferre, adhibere. Sic *Ter. Andr.* 2. 6. 1. portare allicul. *Id. Heaut.* 3. 2. 2. intendere in aliquem. *Id. ibid.* 3. 3. 36. invenire. *Id. Andr.* 4. 5. 39. Fallacia alia aliam trudit. *Phædr.* 3. 16. Fallacia aggreditur aliquem. *Id.* 1. 31. Consilium vertere ad fallaciam. *Petron. Satyr.* 12. 5. Fallaciam proditione detegere vel detexere. *scoprire.* *Flor.* 4. 16. 7. Fallacia insidiarum. *Sueton. Tib.* 62. Per fallaciam. Adde *eumd. Cal.* 39. et *Rhetor.* 1.; et *Ammian.* 28. 6. ¶ 2. Speciatim de fascinatione et prestigiiis magicis. *Propert.* 1. 1. 19. At vos, deductæ quibus est fallacia lunæ, Et labor in magicis sacra piare focis etc. ¶ 3. De rebus inanimis. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 68. Nonnulli gustu explorare uvæ maturitatem tentaverunt. sed et hæc ipsa res habet aliquam fallaciam.

FALLĀCĪOSUS, ei, f. 5. idem ac fallacia. *Apul.* 5. *Met.* Fallacie germanitatis inducto.

FALLĀCĪLOQUENTĪA, æ, f. 1. sermo fallax. *Accius* apud *Cic.* 4. *Fin.* 25. 68. malitice fallaciloquentiæ, ut quidem legit *Non.* p. 113. 18. *Merc.*, vel fallaciis loquelæ: alii vero melius fallaciloquæ malitice, ut ipse *Orellius* edidit.

FALLĀCĪLOQUUS, a, um, adject. qui alios loquendo fallit. *V.* voc. præced.

FALLĀCĪOSUS, a, um, adject. ingannevole, ἀπατηλός, fallaciis plenus. *Gell.* 14. 1. ad fin. Quibus hujusmodi ambages fallaciosæ confutantur. *Id.* 7. 3. a med. Argumenta vafra et fallaciosa. *Apul.* 8. *Met.* Fallaciosa promissio. *Id.* 9. *ibid.* Fallaciosa mulier.

FALLACITAS, stis, f. 3. fallacia. *Gloss. Cyrill.* *Ἀπάτη*, fraus, seductio, fallacitas.

FALLACITER, adverb. Sup. *Fallacissime*. — Fallaciter est per fallaciam, dolose, *fallacemiente, con inganno, δολωρως*. *Cic. Dom.* 29. 77. Qui non ficti et fallaciter populares, sed vere et sapienter fuerunt. *Id.* 3. *Off.* 17. 68. Ne quid insidiosus, ne quid simulate, ne quid fallaciter. *Id.* 1. *Divinat.* 18. 35. Fallaciter portenta interpretari. *Id.* *Partit. orat.* 25. 90. Voluptas boni naturam fallaciter imitando adulterat. *Id.* *Harusp. resp.* 23. 48. Fallacissime se venditare alicui. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 16. 35. (71). Myrrha fallacissime adulterat.

FALLAX, acis, adject. omn. gen. *Fallacum* in Genit. plur. pro *fallacium* habet *Catull.* 30. 4. Nec facta impia fallacum hominum cœlicolis placent. — Comp. *Fallacior* et Sup. *Fallacissimus* sub a. et b. — Fallax est qui fallit, hoc est promittit et non præstat, vel aliud promittit, aliud præstat, dolosus, mendax, *ἁπατηδός* (li. *fallace, ingannevole, frodolento*; Fr. *trompeur, imposteur, perfide*; Hisp. *engañador, engaytador, embustero, trampista*; Germ. *betrügerisch, täuschend*; Angl. *deceitful, evasive, fallacious, treacherous, hollow, false*). Occurrit — a) De hominibus. *Cic.* 1. *Divinat.* 19. 37. Astrologi vana atque fallaces. *Id.* *Amic.* 25. 91. Multis hominibus est hoc vitium notandum levium hominum atque fallacium, ad voluntatem loquentium omnia, nihil ad veritatem. *Id.* *Planc.* 9. 22. Vicinitas non assueta mendacis, non fucosa, non fallax, non erudita artificio simulationis. *Id.* *Dom.* 9. 23. Homo terrorem, crudelissimus, fallacissimus. *Virg.* 6. *Æn.* 343. fallax Apollo. *Tibull.* 3. 7. 19. puella. *Ovid.* 2. *Amor.* 9. 38. amica. *Id.* 13. *Met.* 799. Galatea Durior annosa quercu, fallacior undis. *Id.* 1. *Amor.* 15. 17. fallax servus. *Cf. eumd.* 3. *Met.* 1. Jamque deus posita fallacis imagine lauri se confusus erat. — b) De inanimis et abstractis. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 113. Fallacem Circum vespertinumque pererro sæpe forum. h. e. ubi astrologi sive divinatores populum fallabant. *Cic.* *Amic.* 19. 68. Ut tamquam in herbis non fallacibus fructus appareat. *Ovid.* 1. *Art. am.* 401. Non semper credenda Ceres fallacibus arvis. *Tac.* 1. *Ann.* 61. Fallaces campi. *Virg.* 1. *G.* 195. Siliquæ fallaces. *Id.* 4. *Ecl.* 24. fallax herba veneni. h. e. quæ non videtur, et est venenata. *Lucret.* 4. 517. Fallax norma. *Cic.* *Habir.* *Pont.* 14. 40. Fallaces et fucosæ merces. *Virg.* 5. *Æn.* 850. credere fallacibus Austris. *Id.* 9. *ibid.* 392. silva. *Ovid.* 4. *Pont.* 2. 41. Fallax alea. *Id.* 2. *Amor.* 11. 8. via. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 8. 8. (24). Convallis manu facta et longo tractu fallax. h. e. quæ exitum habere videtur, sed re vera non habet. *Id.* 5. *ibid.* 31. 34. (128). Fallacia vada. *Id.* 3. *ibid.* 6. 12. (80). Planaria insula a specie dicta, æqualis freto, ideoque navigiis fallax. *Martial.* 4. 56. Fallax hamus. *Ammian.* 24. 4. Foveæ fallaces. *Val. Flacc.* 3. 186. tenebris fallacibus acti. *Ovid.* *Remed.* am. 687. At tu nec voces (quid enim fallacius illis?) Crede, nec æternos pondus habere deos. *Cic.* 2. *Divinat.* 43. 91. Oculorum fallacissimo sensu judicant ea, quæ ratione et animo videre debebant. *Id.* 12. *Phil.* 2. 7. Quod si est erratum spe falsa atque fallaci, redeamus in viam. *Id.* *Mil.* 34. 94; et *Sil. It.* 7. 57. Fallax spes. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 15. 46. Fallaces et captiosæ interrogationes. *Id.* *ibid.* 46. 140. Fallax imitatio simulatioque virtutis. *Id.* 3. *Nat. D.* 30. 75. Malitia est versuta et fallax nocendi ratio. *Auct. B. Alex.* 24. Fallaces disciplina. *Ovid.* 5. *Fust.* 191. sententia hominum. *Id.* *Heroid.* 16. 321. fiducia. *Plin.* *Puneg.* 32. anni fides. *Id.* 1. *Ep.* 19. 17. judicium ingenia. *Val. Flacc.* 5. 631. insidia. *Id.* 1. 809. senecta. — c) Absolute. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 62. (186). Subdialia pavimenta Græci invenere, talibus domos coategentes, facile tractu tepente, sed fallax ubicumque imbres gelant. — d) Cum Genitivo. *Tac.* 16. *Ann.* 32. Homines specie bonarum artium falsi et amicitia fallaces.

FALLENTER, adverb. fallaci ratione, fallendo. Est *Novatian.* *Trinit.* 18. Ortus lamtaris istius (h. e. solis) mediocribus incrementis fallenter assurgens oculos hominum sensim assuefacit ad totum orbem suum ferendum per incrementa radiorum.

FALLO, fallis, fœlli, falsum, fallere, a. 3. *Fallier* pro *fallis* est apud *Pers.* 3. 50. — Præteritum passivum *falsus sum* vide sub 1. b.; pro quo *fesellitus sum* habetur apud *Petron.* *fragm. Tragar.*

61. *Burm.* — Part. *Fallens* sub 1. a. e.; *Falsus* sub 1. a. c. et in fin.; *Fallendus* sub 1. a. — Quod ad etymon attinet, *Varro* 6. *L. L.* 55. *Müll.* ducit a *fando*: V. **FALLACIA** inquit: alii a *φῆλω* decipio: alii melius a *σπᾶλλω* supplantō, evertō; fallere enim est decipere, inducere: et juxta *Varronem* proprie videtur esse ejus, qui verbis decipit; latius vero ejus, qui quacumque ratione, *ἐξαπατῶ, ψεύδω* (li. *ingannare*; Fr. *tromper, duper, imposer*; Hisp. *engañar, seducir*; Germ. *täuschen, hintergehen, betrügen*; Angl. *to deceive*).

1.) Proprie. Generatim refertur tum ad personas, tum ad res. ¶ 1. De personis est decipere, inducere; et occurrit — a) Cum Accusativo et Nominativo personæ. *Cic. Rosc. Am.* 40. 116. Recte majores eum, qui socium fessellisset, in virorum bonorum numero non putarunt haberi oportere. At vero T. Roscius non unum rei pecuniariæ socium fessellit, verum novem homines honestissimos ejusdem muneris — induxit, decipit, destituit, omni fraude et perfidia fessellit. Ceterum *Plaut.* *Bacch.* 4. 4. 43. Ut senem hodie doctum docte fallas aurumque auferas. *Ter. Andr.* 3. 2. 13. Fallere aliquem dolis. *Id.* *Heaut.* 3. 1. 61. Falli te sinas technis per servulum. *Id.* *Eun.* 2. 3. 93. Referam gratiam, atque eas itidem fallam, et ab illis fallimur. *Vel. Poeta* apud *Cic.* 3. *Nat. D.* 29. 73. Tu illum fructu fallas. *Cic.* 3. *Nat. D.* 31. 76. Qua spe possumus falli: Deus falli qui potuit? *Id.* *Rosc. Am.* 39. 112. Perditissimus est hominis fallere eum, qui læsus non esset, ni credidisset. *Cæs.* 7. *B. G.* 50. Id ipsum sui fallendi causa milites ab hostibus factum existimabant. *Nepos Epam.* 5. Cives tuos fallis verbo. *Id.* *Lysandr.* 3. Fessellerunt enim Jovis antistites. *Liv.* 31. 38. Fallere hostem. *Sic Quintil.* 12. 1. 39. Hostis pro salute patriæ fallendus. *Horat.* 4. *Od.* 6. 16. Fallere Troas. *Virg.* 6. *Æn.* 324. nomen. *Sic Val. Flacc.* 3. 490. Pallada. et *Ovid.* 3. *Amor.* 11. 45. per omnes, qui dent fallendos se tibi sæpe, deos. *Id.* *Remed.* am. 303. sic me jurata fessellit. *Seneca Ep.* 3. Multi timent falli. *Sueton. Galb.* 3. Fallere — ignaram mulierem. *Quintil.* 2. 12. 13. Imperitos. *Id.* 12. 7. 7. litigantem vana spe. *Id.* 4. 5. 5. judicem. *Id.* 4. *proem.* 3. principem. Adde *Ammian.* 28. 6. *Stat.* 4. *Silv.* 3. 117. Falli visu. *stravedere.* *Cf. Plin.* 10. *Hist. nat.* 42. 59. (118). Picas memoria falli. *dimenticari.* — Sic poetice *Lucret.* 5. 63. Sed simulacra solere in somnis fallere mentem, Cernere quum videamur, quem vita reliquit. — Item poetice *Virg.* 1. *G.* 139. Tum laqueis captare feras et fallere visco Inventum. et *Ovid.* 15. *Met.* 474. volucrum viscata fallere virga. — Iluc pertinet et illud *Cic.* 12. *Phil.* 8. 21. Is enim sum, nisi forte me fallo, qui vigillis, curis, periculis perfererim, ut etc. Item illud *Cic.* 1. *Fam.* 6; et *Cæs.* 3. *B. C.* 86. Opinionem alicujus fallere. et *Horat.* *Art. P.* 437. Numquam te fallant animi sub vulpe latentes. — b) Cum Accusativo personæ et Nominativo rei, præcipue in certis dicendi modis. *Cic.* 1. *Cat.* 3. 7. Num me fessellit, Catilina, non modo res tanta, tam atrox —, verum id quod multo magis est admirandum, dies? *Id.* 1. *Fam.* 3. Quæ ne spes cum fallat, vehementer rogo te. Adde *Cæs.* 2. *B. G.* 10; et *Cf. Phædr.* 5. 3. spes fessellit impudentem audaciam. h. e. audacem. *Ter. Heaut.* 4. 4. 1. Nisi me animus fallit, hic profecto est anulus. *Cf. eumd.* *Phorm.* 5. 1. 8. Sic *Cic. Rosc. Am.* 17. 48. Permultos et ego novi, et, nisi me fallit animus, unusquisque vestrum etc. *Cæs.* 3. *B. C.* 67. Neque eum prima opinio fessellit. *Nepos Ages.* 3. In quo eum opinio fessellit. *Cf. Auct. declam. in Sall.* 12. Longe opinione falli. *Cic. Sull.* 14. 41. Nam id me multum fessellit. *Nepos Alcib.* 8. Neque ea res illum fessellit. Adde *Sueton. Vesp.* 25. *Id. Ner.* 32. Conjectura eum fessellit. *Plin.* 7. *Ep.* 33. Nec me fallit augurium. *Cic.* 8. *Att.* 7. 1. Nisi me omnia fallunt, deseret. et *Seneca Ep.* 95. a. med. Omnia me fallunt, nisi etc. *Cic.* 5. *Fam.* 20. 6. Nisi quid me fallit, Jocosè *Ter. Phorm.* 1. 4. 44. Ego plectar pendens, nisi quid me fessellerit. *Gell.* 20. 1. Nisi me fallit memoria. — Poetice *Ovid.* 1. *Art. am.* 450. dominum sterilis sæpe fessellit ager. — c) Passiva forma et sæpe Mediorum apud Græcos significatione. *Cic.* 3. *de republ.* 35. Errore quodam fallimur in disputando. *Nepos Epam.* 5. Quod me Agamæmonem æmulari putas, falleris. h. e. opinione. *Horat.* 1. *Ep.* 18. 78. Fallimur et quondam non dignam tradimus. *Quintil.* 12.

10. 33. Falluntur, qui existimant etc. *Sic Tac.* 1. *Hist.* 30. Falluntur, quibus luxuria specie libertatis imponit. *Id.* 11. *Ann.* 24. Libertinorum illis magistratus mandari non, ut plerique falluntur, repens, sed priori populo factitatum est. *Plin.* 1. *Ep.* 5. Cæpit vereri, ne sibi irasceret: nec falleretur; irascebar. *Virg.* 5. *Æn.* 49. Jamque dies, ni fallor, adest. *Horat.* *Art. P.* 42. Ordinis hæc virtus erit et venus, aut ego fallor. *Val. Flacc.* 4. 674. sequor o, quicumque deorum, Æsonides, vel fallor, ait. *Id.* 8. 351. Fallor? an hos nobis magico nunc carmine ventos Ipsa movet? — Similiter *Plaut.* *Autul.* 2. 1. 4. Haud falsa sum, nos odiosos haberi. non mi sono ingannata. *Id. Men.* 5. 2. 3. Id quam facile sit mihi, haud sum falsus. *Ter. Andr.* 4. 1. 23. Me miserum, qui tuum animum ex animo spectavi meo! *Fam.* Falsus es. *ti se ingannato.* *Sall. Jug.* 85. Ne illi falsi sunt, qui diversissimas res pariter expectant, ignaviæ voluptatem et præmia virtutis. *Id. ibid.* 10. Neque ea res falsum me habuit. *m' ingannò.* *Liv.* 4. 46. Nec falsus vates fuit. *nè il vate s' ingannò.* *Tac.* 2. *Hist.* 17. Ut adesce omnem Cæcinæ exercitum trepidi ac falsi nunciarent. *trepidi ed ingannati.* *Sic Lactant.* 4. 14. Falsi deceptique sunt. *Auson. Ep.* 22. 13. Hic sæpe falsus messibus vegravidibus, Nomen perosus villicus. h. e. deceptus a messe minus copiosa. *Ter. Eun.* 2. 2. 43. Ut falsus animi est! et *Sil. It.* 13. 856. *de Hannibale.* Assyrio famulus regi falsusque cupiti Ausoniæ motus. h. e. frustratus spe excitandi in Romanos belli. — Et cum Infinito. *Lucan.* 7. 288. cælumque tremens quum lancea transit, Dicere non fallar, quo sit vibrata læveto, non fallerò dicendo. — d) Singulare est illud *Val. Flacc.* 7. 288. Promisi: ne falle, precor. h. e. ne credas, te a me falli. — e) Absolute, h. e. sine Accusativo personæ, qui tamen subauditur. — Cum Nominativo personæ. *Cæcilius* apud *Cic.* 3. *Nat. D.* 29. 73. Neque quo pacto fallam, nec quid inde auferam, Nec quem dolum ad eum aut machinam commoliar, Scio quidquam. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 9. At faciem quum aspicias eorum, haud mali videntur; operâ fallunt. *Cic.* 1. *Off.* 13. 41. Totius injustitiæ nulla capitalior quam eorum, qui, quum maxime fallunt, id agunt, ut viri boni esse videantur. *Cæs.* 4. *B. G.* 13. Simul, ut, si quid possent, de induciis fallendo impetrarent. *Nepos Themist.* 7. Quum Lacedæmonii quaerentur, opus nihilominus fieri, cumque ea re conari fallere etc. *Sueton. Ner.* 16. Quibus — fallere ac furari per jocum jus erat. Adde *Sil. It.* 17. 559. Huc pertinet et illud, quod *Forcellinus* singulari paragr. distinxit, *Gell.* 7. 14. Plerumque inflati atque tumidi (in dicendo) fallunt pro uberibus. *facilimente passano per facondi, copiosi.* — Cum Nominativo rei. *Cic.* 1. *Divinat.* 14. 25. Ea (divinatio) fallit fortasse nonnunquam, sed tamen ad veritatem sæpissime dirigit. *Liv.* 29. 35. Veriti, ne falleret bis relata eadem res. *Horat.* *Epod.* 16. 45. Germinat et nunquam fallentis termes olivæ. *Quintil.* 11. 3. 121. Si memoria fessellerit. *Id.* 5. 11. 26. Solent fallere similitudinum species. *Id.* 10. 7. 3. Sæpe ea, quæ opinati sumus —, fallunt. *Tac.* 2. *Hist.* 8. Propior ad fallendum fides. *Val. Flacc.* 2. 282. semel orgia fallent. Adde *Ammian.* 26. 1. — f) Impersonaliter *me fallit* (subaudi opinio) est idem ac fallor, *io m' inganno.* *Ter. Hecyr.* 5. 1. 2. Nec pol me multum fallit, quin quod suspicor, sit quod veliti. *nè m' inganna di molto.* *Cic.* 14. *Att.* 12. 2. Qui quidem semper erunt clari; conscientia vero facti sui etiam beati. Sed nos, nisi me fallit, jacebimus. *Id.* 1. *ad Brut.* 18. *sub fin.* Maximus autem, nisi me forte fallit, in republica nodus est, inopia rei pecuniariæ. *Id. Cæst.* 19. 45. Nisi me propter benevolentiam forte fallerbat. *Id.* 2. *Off.* 7. 25. Nec eum fessellit. *Varro* 2. *R. R.* 1. 25. Vide, ne te fallat. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 6. (18). Fallit plerisque, quod arbitrantur etc. *Cf. etiam infra sub 11. 1. in fin.* ¶ 2. Item generatim de rebus, et est violare, scilicet non præstando quod expectabatur. *Cic.* 1. *Off.* 13. 39. Regulus ad supplicium redire maluit, quam fidem hosti datam fallere. *di quello che mancare alla parola.* *Sic poetice Virg.* 6. *Æn.* 612. quique arma secuti Impia, nec veriti dominorum fallere detras. *Curt.* 7. 10. Fallere promissum. *Tac.* 1. *Ann.* 73. Jovem perjurio. *Ovid.* *Heroid.* 16. 283. legitimi fallere jura tori. *Id.* 9. *Met.* 119. Nessoque parante Fallere depositum. h. e. Dejaniram auferre, qua ipsi

credita fuerat. Sic *Id.* 5. *ibid.* 480. arvaque jussit Fallere depositum, vitiataque semina fecit. h. e. arvis mandavit, ne sibi credita semina redderent, atque adeo coloni spem frustrarentur. *Cic.* 1. *Orat.* 1. 2. Quam spem cogitationum et consiliorum meorum quam graves communium temporum, tum varii nostri casus fefellerunt. *delusero, tradidit.* *Id.* 4. *Cat.* 11. 23. Quod si meam spem vis improborum fefellerit atque superaverit. *Cf. Ovid. Heroid.* 17. 234. Fallitur augurio spes bona saepe suo. *Rursus Cic.* 1. *Fam.* 6. *extr.* A me omnia summa in te studia officiaque expecta: non fallam opinionem tuam. *Sic Cæs.* 3. *B. C.* 86. Ne usu manaque reliquorum opinionem fallerent. *Justin.* 2. 15. 21. Nec in bello judicium diligentium fefellit: siquidem non inferior virtutibus patris etc. *Klaudian.* 6. *Cons. Honor.* 87. nec eventus vota fefellit. *Ovid.* 9. *Met.* 696. fallere mandata alicujus. h. e. non exsequi. *Sic Plin.* 7. *Hist. nat.* 37. 38. (125). Fefellit imperium militaris imprudentia. *Ovid.* 2. *Fast.* 837. Brutus adest, tandemque animo sua nomina fallit. h. e. contra agit, ac suum nomen Bruti significabat. Huc pertinet et illud *Curt.* 4. 9. Quam lubrica saxa vestigium fallerent. *Sic Sil.* 17. 469. Lubrica qua tellus lapsantis sanguine fratris Fallebat nisus. h. e. impediabat et minucebat vim standi pugnandique. — Huc referri possent et poetica illa, in quibus fallere ponitur pro fingere, simulare, itemque abscondere, tegere decipiendi causa. *Virg.* 1. *Æn.* 687. Tu faciem illius noctem non amplius unam Falle dolo, et notos pueri puer indue vultus. *Propert.* 4. 5. 14. Et sua nocturno fallere terga lupo. h. e. formam suam sub forma lupi tegere. *Cf. Ovid.* 3. *Fast.* 22. Et sua divina furta fefellit ope. *nascose.* ¶ 3. Speciatim si sciens fallo, tum me Juppiter etc. formula est jurantis, et sibi mala precantis, si fidem fefellerit. *Paul. Diac.* p. 115. 4. *Müll.* Lapidem silicem tenebant juraturi per Jovem hæc verba dicentes: Si sciens fallo, tum me Disipere salva urbe arceque bonis ejiciat, uti ego hunc lapidem. *Cic.* 7. *Fam.* 1. 2. Is jurare quam cœpisset, vox eum defecit in illo loco: Si sciens fallo. *Plin.* *Paneg.* 64. Si sciens fefellisset. *Liv.* 21. 45. Ea ut rata scirent fore, agnum læva manu, dextera silicem retinens, si falleret, Jovem ceterosque precatus deos, ita se mactarent etc. *Sic Propert.* 2. 16. 15. Ossa tibi juro per matris et ossa parentis: Si fallo, cuius beu sit mihi uterque gravis. *Adde eumd.* 4. 7. 53.; et *cf. Horat.* 2. *Od.* 8. 9. Fallere matris cineres oportos et toto signa cum caelo.

II.) Impropric, vel latiori significatione. ¶ 1. Eleganter fallere dicuntur, quæ latent, et scientiam visumque nostrum effugiunt. — a) Cum Accusativo personæ. *Cic.* 1. *Orat.* 60. 255. Neque enim hoc te, Crasse, fallit, quam multa sint genera dicendi. *tu sai benissimo, che* etc. *Liv.* 5. 47. Tanto silentio in summum evasere, ut non custodes solum fallerent, sed ne canes quidem excitarent. *Sic Ovid.* 4. *Met.* 85. Fallere custodes nocte silenti et *Horat.* 1. *Od.* 10. 16. Quin et Atridas duce te (*Mercurio*) — Priamus — Thessalosque ignes et iniqua Trojæ Castra fefellit. *Id.* 4. *ibid.* 4. 52. Quos fallere et effugere est triumphus. *Id.* 1. *Ep.* 5. 31. Atria serventem postero falle clientem. *Id.* 3. *Od.* 14. 19. Spartacum si qua potuit vagantem Fallere testa. h. e. latere. *Cf. Sueton.* *Cæs.* 43. Si qua obsonia custodes fefellissent. *Rursus Horat.* 1. *Ep.* 6. 45. Exilis domus est, ubi non et multa supersunt, Et dominum fallant et prosunt furibus. *Id. Epod.* 15. 21. Nec te Pythagoræ fallant arcana. *Liv.* 41. 2. Nec quidquam eos, quæ terra marique agerent, fellebat. *Id.* 4. 11. Ut plebem tribunosque falleret judicii rescindendi consilium initum. *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 98. acta deos numquam mortalia fallunt. *Id.* 4. *ibid.* 2. 17. Nos procul expulso communia gaudia fallunt. *Id.* 13. *Met.* 462. Mors tantam vellem matrem mea fallere possit. *Id.* 3. *Art. am.* 627. Tuta quoque est fallitque talibus lacte recenti Littera: carbonis pulvere tange; heges. *Id.* 6. *Met.* 64. In quo diversi nitentur quam mille colores, Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit. h. e. unius coloris ad alium transitus oculis non distinguitur. *Id.* 4. *ibid.* 177. Retiaque et laqueos, quæ lumina fallere possint, Elimat. *Sic Plin.* 9. *Hist. nat.* 50. 74. (157). Tanta celeritate, ut visum fallant, non si veggono, non ei può accorgersene. *Ovid. Heroid.* 20. 190. Fallere casses. h. e. evitare, effugere, schivare, sfuggire. Similiter

Id. ibid. v. 45. retia. *Curt.* 4. 16. Nulla adeo arva lacuna erat, quæ vestigantium sitim falleret. *Tac.* 13. *Ann.* 13. Quæ mutatio neque Nerone fecellit. — b) Passiva forma et Mediorum significatione. *Plaut. Epid.* 2. 2. 55. Nec satis exaudiebam, nec sermonis fallebar tamen. *sapea però quel che discorreano.* — c) Absolute, h. e. sine Accusativo. *Liv.* 22. 33. Speculator Carthaginiensium, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. *Adde eumd.* 25. 9.; et *V. Drakenborg.* *ad eumd.* 41. 2. *Id.* 8. 20. Ne alio itinere hostis falleret ad urbem incendens. *Id.* 5. 47. Vigiles ejus loci, quæ fefellerat ascendens hostis, citati. *Tac.* 2. *Hist.* 98. Deprehensum cum litteris edictisque Vespasiani — militum et centurionum quidam, ad Vitellium missi necatur: plures fefellerent, fide amicum aut suorum astu occultati. *Quintil.* 8. 2. 13. Fallunt etiam verba vel quibusdam regionibus familiaria, vel artium propria. h. e. ignorantur. — Proverbium est *vivens falte*, quo monemur vitare turbam, abstinere a republica, et nobiscum habitare. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 10. Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit. *Cf. Plutarchi commentatio ei κάλας ερηται το λάδε βιωσας*, et *Ovid.* 3. *Trist.* 4. 25. Crede mihi; bene qui latuit, bene vixit. *V. et Cic.* 3. *Tusc.* 24. 57. — d) Impersonaliter, *fallit me*, præcipue cum particulis negatris atque in interrogationibus, est idem ac *latet me*, *Italice non so, ignoro.* *Sic apud Plaut. Bacch.* 2. 3. 64. Non me fefellit: sensi: eo exanimatus fui. *non mi sfuggi; me ne accorsi*: etc. — Cum Infinito. *Ter. Heaut.* 3. 2. 3. Num me fefellit, hœc id struere? *non lo dissiò?* *Cic.* 3. *Att.* 23. 4. In lege nulla esse ejusmodi capita, te non fallit. *tu sai benissimo che* etc. *Adde Quintil.* 2. 4. 40. et 3. 6. 58. *Sic Virg.* 4. *Æn.* 96. Nec me adeo fallit, veritam te mœnia nostra Suspectas habuisse domos Carthaginiæ altæ. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 103. 106. (233). Jam omnes fontes æstate, quam hieme, gelidiores esse, quem fallit? *chi nol sa?* — Et cum Gen. animi apud *Lucret.* 1. 137. Nec me animi fallit, Grajorum obscura reperta Difficile illustrare Latinis versibus esse. — Cum relativo. *Lucret.* 5. 98. Nec me animi fallit, quam res nova miraque menti Accidat. *Adde eumd.* 1. 921. *Quintil.* 3. 8. 41. Nec me fallit, quæ statim cogitatio subire possit legentem. — Sequente part. *quin* apud *Cæs.* 3. *B. C.* 94. Neque vero Cæsarem fefellit, quin ab iis cohortibus initium victoriæ oriretur. ¶ 2. De tempore vel de re molesta est levare, lenire, ita transigere et evadere, ut ne advertamus quidem; qua significatione occurrit apud Poetas et raro apud alios sequioris ævi scriptores. *Ovid.* 8. *Met.* 651. Interea medias fallunt sermionibus horas Sentiri que moram prohibent. *passare senza sentirne il tedio.* *Id. Heroid.* 1. 9. spatiosam fallere noctem. *Val. Flacc.* 2. 349. dapihus captis mox tempora fallunt Nortis et in seras durant sermonibus umbras. *Ovid. Heroid.* 19. 37. Tortaque versato ducentes stamina fuso Feminea tardas fallimus arte moras. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 114. Jam vino quærens, jam somno fallere curam, dvertire. *Sic Ovid.* 3. *Trist.* 2. 16. Fallebat curas ægraque corda labor. et 5. *ibid.* 7. 39. Delineo studii animum falloque dolores. *Sic Val. Flacc.* 3. 349. tenui luctum aulamine fallens. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 12. Molliter austerum studio fallente laborem. *Sic Ovid.* 6. *Met.* 60. Brachia docta movent, studio fallente laborem. *Id.* 14. *ibid.* 121. Cum dace Cumæa fallit sermone laborem. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 7. 28. (49). Absinthium pueris dedere in fico sicca, ut amaritudinem fallerent. *acciocchè non sentissero.* — Hinc Part. præter. pass.

Falsus, a, um, adjectivæ quoque occurrit; unde *Comp. Falsior*, de quo *Paul. Diac.* p. 92. 11. *Müll.* *Falsius* et *falsior* quam rationabiliter dici possint, non tamen sunt in consuetudine. *Petron.* tamen *Satyr.* 132. *extr.* Nihil est hominum inepta persuasionem falsius, nec firta severitate ineptius. *Adde Augustin.* 7. *Civ. D.* 5. et *Boeth.* p. 286. *Falsior* et magis contraria est opinio illa, quæ etc. *Adde eumd.* p. 460. — Sup. *Falsissimus* occurrit apud *Colum.* 1. *R. R.* 6. 17. Id autem falsissimum est. — Ceterum *falsus* usurpatur passive, ut supra retulimus sub I. 1. c.: at sæpius active dicitur de eo, qui fallit, decipit, ingannatore, *infedele, mendace, ψευδής*; itemque de rebus, et est factus, simulatus, vanus, inanis, mendax, *falso*. — a) De hominibus. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 12. Quos quam censeas esse a-

micos, reperiuntur falsi falsimoniis. *Sall. Cat.* 10. Ambitio multos mortales falsos fieri subegit, alium clausum in pectore, alium promptum in lingua habere. *Cic.* 2. *Divinat.* 11. 27. Testes aut casu veri, aut malitia falsi fletique esse possunt. *Id.* 1. *Orat.* 38. 175. De cujus morte quum domum falsus ab exercitu nuncius venisset. *Sueton. Cæs.* 81. Spurrinum falsum arguens. *Id. Tib.* 14. Falsus conscius. *Tac.* 16. *Ann.* 32. Falsi specie bonarum artium. *Id.* 13. *ibid.* 13. Orabantque cavere insidias mulleris semper atrocis, tum et falsæ. *Id.* 3. *ibid.* 3. Ne omnium oculis vultum eorum scrutatibus falsi intelligerentur. *Id.* 1. *ibid.* 7. Quæto quis illustrior, tanto magis falsi ac festinantes. *Id.* 6. *ibid.* 44. Sensit vetus regnandi falsos in amore odia non fingere. *V. et sub c.* — Cum Dativo. *Catull.* 30. 1. Alene inamemor, atque unanimis false sodalibus. *Sic Claudian.* 4. *Cons. Honor.* 277. falsus amicis. — b) De rebus et præcipue de abstractis. *Ennius* apud *Non.* p. 511. 5. *Merc.* Seviter suspicionem ferre falsam, futilium est. *Plaut. Rud. prob.* 13. Qui falsas liles falsis testimonibus petunt. *Ter. Eun.* 1. 1. 22. Falsa lacrimula. *Id. Hecyr.* 5. 4. 2. gaudium. *Cic.* 2. *de republ.* 15. Falsum est id totum, neque solum factum, sed etiam imperite absurdeque fictum. *Id.* 2. *Mat. D.* 21. 55. Omnis ordo, veritas, ratio, constantia: quæque his vacant, eminentia et falsa plenaque erroris sunt. *Id.* 2. *Orat.* 45. 189. Nihil nisi falsum et imitatione simulatum. *Id.* 2. *Divinat.* 62. 127. Falsa et mendacia visa. et *ibid.* Visa falsa et inania. *Id. Rosc. Am.* 38. 110. Pro re certa spem falsam domum relaturer. *Id.* 12. *Phil.* 2. 7. Spe falsa atque fallaci errare. *Id. Sull.* 32. 91. Falsa spes. *Id.* 11. *Phil.* 2. 5. Complexus summæ benevolentia falsi indices in amore simulato. *Id.* 1. *Invent.* 48. 90. Falsum est argumentum, in quo perspicue mendacium est. *Id. Flacc.* 17. 39. Pœna falsarum et corruptarum litterarum. *Cf. Liv.* 40. 56. Falsas esse litteras et a scriba vitiatas, et *Sueton.* *Aug.* 19. Falsarum tabularum rei. *Rursus Cic.* 3. *Orat.* 25. 98. Multiores sunt et delicatiores in cantu flexiones et falsæ voculae, quam certæ et severæ. *falsetto, voci contraffatte, canto in quillo.* *Id. Amic.* 4. 15. Non tam ista me sapientia famâ delectat, falsa presertim. *Cæs.* 6. *B. C.* 20. Falsi rumores. *Virg.* 6. *Æn.* 513. gaudia. *Horat.* 3. *Od.* 7. 14.; *Ovid.* 13. *Met.* 308.; et *Sueton. Ner.* 35. crimina. *Id.* 1. *Ep.* 16. 38. opprobria. h. e. haud merita. *Id. ibid.* 16. 39. Falsus honor juvenal et mendax infamia terret Quem nisi mendosum? *Id.* 2. *ibid.* 1. 212. terrores. *Id.* 1. *Sat.* 1. 61. cupido. *Id.* 2. *Od.* 2. 19. voces. *Ovid. Heroid.* 7. 67. falsæ perjuria lingue. *Id.* 10. *Met.* 19. os. *Id.* 7. *ibid.* 289. odium. *Val. Flacc.* 6. 661. vultus. *Quintil.* 8. 5. 7. sententia. *Id.* 7. 3. 5. appellatio. *Id.* 1. 10. 39. ratio. *Justin.* 38. 2. 9. nomina. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 29. 46. (87). opinio. *Id.* 16. *ibid.* 22. 34. (82). definitio. *Id.* 33. *ibid.* 9. 46. (132). Falsa moneta, falsus denarius. *Tac.* 4. *Ann.* 11. audiciones. *Id.* 1. *ibid.* 67. pavor. *Id.* 4. *Hist.* 32. Et misus cum mendatis Montanus ad Civilem, ut assisteret bello, neve externa armis falsis velaret. e non classe la sua conversione a Roma sotto l'apparenza della guerra per Vespasiano. — c) De eo, qui videri vult, aut qui putatur is esse, qui re vero non est, *finto, creduto.* *Virg.* 3. *Æn.* 302. In luco, falsi Simoentis ad undam, Libabat cineri Andromache. *Ovid.* 3. *Met.* 249. mersisque in corpore rostris Dilacerant falsi dominum sub imagine cervi. *Adde eumd.* 7. *ibid.* 360. *Val. Flacc.* 8. 265. neque enim fugit æquore raptor Juppiter, aut falsi sequimur vestigia tauri. *Stat.* 7. *Theb.* 739. Lernæo falso simulans Aliagmona vultus. *Cf. Tac.* 1. *Hist.* 2. Motu prope etiam Parthorum arma falsi Neronis ludibrio. et *Justin.* 1. 9. 18. Et in cædem falsi regis impulsos, sacramenti religione obstringit. — d) Cum Genitivo. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 18. 41. (82). Felix appellatur Arabia, falsa et ingrata cognominis. — Hinc

Falsum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est res falsa, falsitas, *il falso*; et occurrit tum singulari, tum plurali numero. ¶ 1. Generatim. — a) Cum contrario *veram*, ut apud *Lucret.* 4. 477. Notitiam veri quæ res falsique creavit. *Cic.* 2. *Divinat.* 51. 106. Ex falsis verum effici non potest. *Horat. Art. P.* 151. veris falsa remiscet. *Cf. Sil.* 11. 14. 130. tum veris falsa per artem Virrius admisceas. *Horat.* 1. *Ep.* 10. 29. vero distinguere fal-

sum. *Nepos Datam*. 9. Experiri voluit, verum falsumne sibi esset relatum. *Ovid. 9. Met.* 138. falsa addere veris. *Tac. 2. Hist.* 70. Jam tribuni praefectique, sua quisque facta extolentes, falsa vera aut majora vero miscebant. *Cl. Sall. Cat.* 51. Falsum aliquid pro vero credere. — b) *Universim. Cic. 7. Att.* 14. 2. De quibus ante ad te falsum scripseram. *Horat. 2. Sat.* 2. 6. Acclinis falsis animus. *Tac. 2. Ann.* 82. Nec obstitit falsis Tiberius, donec tempore ac spatio vanescerent. *Id. 3. ibid.* 12. Falsa in majus vulgare. *Id. 3. Hist.* 54. Falsis iugravescit malum. *Id. 6. Ann.* 46. Simulationum falsa in sinu avi perdidicerat. *Id. 3. ibid.* 56. Modica de moribus adolescentis, neque in falsum aucta retulit. — c) Adverbii more. *Cic. 3. Off.* 29. 108. Non enim falsum jurare perjurare est. Adde *Ovid. 3. Amor.* 3. 11. *Cl. ruid. Ovid.* 13. *Met.* 558. spectat truculenta loquentem Falsaque jurantem. *Tac. 4. Ann.* 60. Enimvero Tiberius torvus, aut falsum renidens vultu. *Id. ibid.* 50. *extr.* Tela in falsum jecere. *h. e.* in vanum et sine ictu. — d) Adverbium FALSO *V.* loco suo. ¶ 2. Speciatim *crimen falsi* est, si quis chirographum alienum imitetur, aut libellum, aut rationes intercidat, vel describat, si falsam monetam cudat, testamentum supponat, pro advocacione testibusve pecuniarum accipiat, etc., de quibus ¶ *Cic. Dig.* 48. tit. 10. qui *Ad leg. Cornel. de falsis* inscribitur. *Hinc* falsum facere et committere *Martian. ibid. leg. 1.*, accusare aliquem falsi *ibid.*, subijci poenae falsi *ibid.*, falsi reus *Papinian. ibid. leg. 12.*, et sexcenta hujusmodi. *Absolute Quintil. 7. 2. 53.* In falso quoque ratio similis: aut enim plures in culpam vocantur, aut unus.

Homonym. *Fallere* et *frustrari* unum idemque significat, hoc est in errorem inducere, *ingannare*; in eo tamen differunt, quod *fallere* ad mentis cognitionem, *frustrari* ad animi spem refertur: atque hinc *falsus* dicitur is, cui aliquid contigit aliter omnino atque ejus ferebat opinio; *frustratus* vero is, cui res non successit ex voto, sed aliter atque ipse sperabat. Item *fraudare* et *imponere* utramque ad perfidiam pertinet: sed *fraudans* aliorum fide, *imponens* aliorum credulitate abutitur, ille ut aliquid sibi comparet aliosque spoliat, hic ut alii fidem dicitis habeant, quibus ipse fraudem vel fallaciam facit. Benique *decipere* et *circumvenire* ad rationem referuntur, qua quis utitur ad fallendum: illud tamen discriminis interest, quod *decipiens* clam atque occulto aliquem irretit, *circumveniens* autem machinatione callide et diu excogitata velut ex improviso aggressus alium fallit. *Tac. 4. Ann.* 45. Per disrupta et avia sequentes frustratus est; neque diu sefellit. *Vellej. 2. 82.* Ardavasden fraude deceptum. *Cic. Mur.* 36. 77. In eo quidem fallis et decipis. *Id. Rosc. Am.* 40. 117. Novem homines honestissimos — induxit, decepit, destituit, adversariis tradidit, omni fraude et perfidia sefellit. *Id. Rosc. com.* 6. 17. Qui socium fraudarit et sefellierit, consideremus. *Tac. 1. Hist.* 30. Falluntur, quibus luxuria specie (al. leg. specie) liberalitatis imponit.

FALSARIUS, *ā, m.* 2. *falsario, falsificatore, παραβάτης*, qui decipiendi gratia verum supprimit, ac praecipue scripta publica corruptit, ut testamenta, etc. *Cato apud Isid. de diff. verb.* 220. (vol. 5. p. 29. *Areval.*) Tu, inquam, si verum supprimis, falsarius agnosceris; si falsa confingis, mendax esse videris. *Sueton. Ner.* 17. Adversus falsarios tum primum repertum, ne tabulae, nisi pertusae, ac ter lino per foramina trajecto obsignarentur. *Id. Tit.* 3. Imitari chirographa, quaecumque vidisset, ac profiteri, se maximum falsarium esse potuisse. *Tertull. Idolol.* 5. Credo, falsarios utique non pedibus, sed manibus operari malas litteras.

FALSATIO, *ōnis, f.* 3. falsandi actus, *falsificamento. Hieronym. 2. in Rufin.* 5. Falsatio Apostolorum ab haereticis.

FALSATUS, *a, um. F. FALSO, as.*

FALSE, adverb. Sup. *Falsissime.* — False est fallaciter, inaniter, *falsamente, ψευδώς. Plaut. Capt.* 3. 4. 79. False facere. *Sisenna apud Charis.* 2. p. 179. *Putsch.* Judicium false factum. *Cic. 4. Acad.* (2. pr.) 46. 141. Cui si assensus sim, non assentiar saepe false. *Orellius* edidit falso, addita var. lect. *Augustin.* 10. *Confess.* 13. Quae adversus haec falsissime disputantur. *V. FALSO.*

FALSIFICENTIA, *ae, f.* 1. falsiloquium. *Ju l. Fal*

res gest. Alex. M. (edente *A. Maio*) 2. 2. Increpare vatem falsificentiae coeperat.

FALSIFICUS, *a, um, adject. ψευδολόγος*, qui falsa consuevit dicere. *Plaut. Capt.* 3. 3. 13. Me meamque rem tuis sceleratis falsidicis fallacis dilaceravisti. Adde *eum. Trin.* 3. 3. 40.; et *Accium apud Priscian.* 6. p. 709. *Putsch. Auson. Epigr.* 118. 17. Falsidici vates, temerant qui carne verum.

FALSIFICATUS, *a, um, particip. ab inusit. falsifico, falsus, falsificus. Prudent. Hamartig.* 551. Nil de pestiferis opibus aut falsificatis Terrarum spoliis stulto oblectamine libans.

FALSIFICUS, *a, um, adject. falsario, ψευδοποιός*, qui facit fallacias. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 36. Quoni habet animum falsiloquum, falsificum, falsiurium.

FALSIFURIUS, *a, um, adject. qui falsa jurat, spergiuro, ψευδορῶων. V. voc. praeced.*

FALSILOQUAX, *ae, adject. omni. gen. idem ac falsiloquus. Venant. 1. Vit. S. Martin.* 101. Mentitus speciem humanae sub imagine formae, Falsiloquax pereunte fide, male doctus in arte, Quod peteretur iter, querit.

FALSILŌQUŪM, *ii, n.* 2. mendacium. *Augustin. proem. Retract. ad fin.* Ex multiloquio incidunt in falsiloquium.

FALSILŌQUUS, *a, um, adject. ψευδολόγος*, qui falsa loqui consuevit. *V. FALSIFICUS*; et adde *Plaut. Capt.* 2. 2. 14.; et *Prudent. Apotheos.* 107. Sic *Vulgat. interpr. Job.* 16. 9. Rugae in meo testimonium dicunt contra me, et suscitatur falsiloquus adversus faciem meam contradicens mihi.

FALSIMONIA, *ae, f.* 1. vel falsimonium, *ii, n.* 2. frode, fallacia, εξαπάτη, fraus, fallacia. *Plaut. Bacch.* 3. 6. 12. Quos quom censeas tibi amicos, reperiantur falsi falsimonium.

FALSIPARENS, *tis, adject. qui falsum habet parentem, id est cuius pater is esse creditur, qui minime est. Catull. 68. 111.* Quod quondam cassis montis fodisse medullis Audit falsiparens Amphitryoniades.

FALSITAS, *atis, f.* 3. falsitas, ψευδος, vitium, quo id asserimus esse quod non est: item ipsa res falsa. *Cic. Cluent.* 2. 5. Etenim sicut aliis in locis parum firmitatis et parum virium falsitas habet etc. *Alti leg.* veritas habet. *Arnob. 1. 56.* Inditae scriptis falsitates. *Ammian.* 16. 1. Quidquid autem narrabitur, quod non falsitas arguta concinnat, sed fides integra rerum absolvit, documentis evidentiibus fulta.

FALSITESTIS, *is, m.* 3. falsus testis. *Gloss. Philox. Falsitestis, ψευδομαρτυς.*

FALSO, adverb. seu potius Ablativus ab Adject. *falsus* adverbii more usurpatus, et significat non vere, ψευδώς (It. *falsamente*; Fr. *faussement*, à faux, à tort, sans raison, sans fondement; Hisp. *falsamente*; Germ. *fälschlich, falschlicher Weise, mit Unrecht*; Angl. *falsely, untruly*). Occurrit — a) Cum opposito vero vel vere, ut apud *Plaut. Most.* 1. 3. 21. Niuis tu quidem stulta es mulier. Ebo mavis vituperari falso, quam vero extollit? Equidem pol vel falso tamen laudari multo malo, quam vero culpari. *Id. Trin.* 1. 2. 173. Falsou? an vero laudent, culpeat, quam velint, non flocci faciunt. *Cl. Curt. loc. infra cit. Sueton. Galb.* 12. Pila quoque, verene an falso, per ludibrium jactabantur, etc. — b) *Universim. Ennius apud Non.* p. 470. 16. *Merc.* Is non bene vult tibi, qui falso criminali apud te. *Cato apud Charis.* 2. p. 179. *Putsch.* Et rei dant operam, ut mihi falso maledicatur. *Plaut. Amph.* 2. 2. 181. Vir ego tuus sim? ne me appella falso falso nomine. *Id. Bacch.* 3. 6. 43. Habere aliquem falso suspectum. *Cl. Ter. Heaut.* 2. 3. 27. Falso suspicari. Rursus *Plaut. Amph.* 3. 2. 21. Falso aliquid dicere. *Id. ibid.* 4. 2. 7. Neque me perpetiaris probrri falso insinulatum. *Cic. 7. Ferr.* 41. 107. Non possum quemquam insinulare falso. *Id. 5. Fam.* 5. 2. Ne forte id ipsum verbum ponam, quod abs te ajunt falso in me solere conferri. *Id. pro leg. Manil.* 14. 41. Quod jam nationibus exteris incredibile ac falso memoriae proditum videbatur. *Id. 2. de republ.* 21. Quom Tarkinus ex vulnere æger fuisse et vivere falso diceretur. *Cæs. 1. B. C.* 14. Cæsar adventare jam jamque et adesse ejus equites falso nunciabantur. *Liv. 42. 2.* Quom alii abesse eum, alii ægrum esse, falso utrumque fingerent. *Curt. 8. 8.* Quod falso creditum est. *Ovid. 3. Amor.*

1243. Laudata falso femina. *Nævius apud Charis.* 2. p. 179. *Putsch.* Hujus gnatus dicitur germanum alterum falso occidisse. *h. e.* per errorem. *Liv. 34. 32.* Jube vincetos produci, ut miseri parentes quos falso lugent, vivere sciant. *Cl. Curt.* 3. 12. Falso lamentari eas Darium vivum. *Tac. Germ.* 36. Inter impotentes et validos falso quiescas. *Tibull.* 3. 3. 20. falso plurima vulgus amat. *senza ragione, a torto, immerito.* Sic *Sall. Jug.* 1. Falso queritur de natura sua genus humanum. et *Curt.* 5. 2. Vero ne an falso honos cuique haberetur, ignorari non poterat. *immeritum.* — c) Per ellipsin. *Ter. Andr.* 3. 2. 24. Da. Si quid narrare cecepi, continuo dari tibi verba censes. si. Falso. *Cic. 3. Off.* 18. 75. Atqui in talibus rebus aliud utile interdum, aliud honestum videri solet. Falso: nam eadem utilitatis, quae honestatis est regula. Sic *Quintil.* 2. 17. 12. Ad cuius rei confirmationem asserunt, Demaden romigem et Eschinem hypocriten oratores fuisse. Falso: nam etc. *Cl. Nepos Alcib.* 9. Alcibiades in Thraciam se abdidit, sperans ibi facillime fortunam suam oculi posse. Falso: nam Thracas insidias ei fecerunt, etc.

FALSO, *as, avi, atum, are, a.* 1. (fallo). Part. *Falsatus.* — Falso est falsum facio, corrumpro, adultero, *falsificare. Modestin. Dig.* 48. 10. 32. Qui pondera, aut mensuras falsassent. *Hieronym. 2. in Rufin.* 5. a med. Liber Hilari falsatus ab haereticis. Adde *Sulpic. Sev. 1. Dial.* 6.

FALSŌSUS, *a, um, adject. qui alium fallit vel decipit. Gloss. Isid.* Falsosum, circumventosum, deceptosum.

FALSCUS, *a, um. F. FALLO in fin.*

FALX, *cis, f.* 3. In Genitivo multitudinis *falcium* habet, non *falsum*. *Charis.* 1. p. 114. *Putsch.* — Falx ¶ 1. Est ferramentum incurvum, seu aduncum, ad varios usus in re rustica: aliud est, quo sreges metantur, *falce da mieterre, falciuola*; aliud quo fenum secatur, *falce*; aliud quo putantur arbores, *falcetto, pennato, segolo*; aliud quo vepres rubi abscinduntur, *ronca, falcione, romcone*, etc. Videtur *falx* esse pro *falex* ex *πέλεκυς securis*, quod ab Hebr. פֶּלֶאֶךַ *phalâch*, secuit. At minus recte *Fa-*

ro 5. L. L. 137. *Mull.* Falces a farre, littera commutata: hæc in Campania seculæ, a secundo: a quadam similitudine harum aliar, ut quod apertum unde, falces fenariæ et arboriæ; et, quod non apertum unde, falces lumariæ et sirpiculæ. *Cic. 5. Tusc.* 23. 65. Irmissi cum falcibus multo purgarunt et aperuerunt locum. *Farro 1. R. R.* 22. 5. Falces silvaticæ, arborariæ, rustariæ. *Caio R. R.* 10. fenariæ, stramentariæ, et 11. vineaticæ. *Pallad. 1. R. R.* 43. 2. putatoriæ, messoriar. — Vinitoriar seu putatoriæ falcis figuram, partes, usum accurate describit *Colum. 4. R. H.* 25. 1. Ad hanc pertinent illa *Plin. 17. Hist. nat.* 14. 24. (101). Falce levigare truncum. et *ibid.* 22. 35. (175). Supina falce oculos vitis auferre. et (176). Vitem falce curare. *Horat. 1. Od.* 31. 9. Falce vitem premere. *Colum. loc. cit.* Ductu falcis vitationem confringere. *Quintil. 2. 4. 11.* Frondibus adhibere faleem. *Virg. 3. Ecl.* 11. Vites falce incidere. — Ad messoriam pertinent illa *Virg. 1. G.* 348. maturis falcem supponere aristis. *Ovid. 3. Amor.* 10. 12. Falce subsecare. *Id. 4. Fast.* 914. Nata falcibus apta. *h. e.* matura. *Id. 2. Art. am.* 322. plena falce metere. ¶ 2. Est etiam bellica falx, similis, opinor, iis quas hastili oblongo, ferroque partim curvo et falcato, partim acuto rectoque, *alabarde* vocamus. *Sisenna apud Non. p.* 356. 22. *Merc.* Falces injectas comminunt; pluteos, prope collocatis harpagis, dejiciunt. *Cic. Mil.* 33. 91. Cum faribus ad curiam ecurrerant, cum falcibus ad Castoris, cum gladiis toto foro volitarunt. *Id. Sull.* 5. 17. Ille arma misit, cornua, tubas, falces, signa, legiones. *Curt. 9. 2.* Elephantos securibus falcibusque mutilare. *Cæs. 3. B. G.* 14. Falces praecutæ, insertæ affixæque longuissis non absimili forma muralium falcium. et 7. *ibid.* 86. Falcibus vallum et loriceam rescindunt. *Stat. 2. Achill.* 416. didici, quo Pæones arma rotatum, Quo Maectæ sua gæsa citent, quo turbine cæstum Sauromates, falcenque Gætes, arcumque Gelonus etc. Adde *Lucret.* 3. 650.; *Curt.* 4. 3. 24.; *Tac. 3. Hist.* 27.; *Veget.* 4. *Milit.* 23. et 46.; et *Martial.* 14. 32. — Falces murales, quas *Cæs.* memorat, erant majora ferramenta adunca, cuspidate curvata et solida, ad perfodiendum aggerem, evellendos

lapides murumque subruendum. Græci δροπιδεπα-
ya appellant. *Id. 7. B. G. 23.* Laqueis factes aver-
tebant; quas quum destinaverant, tormentis intro-
sus reducebant. De usu istarum falsicium *V. Liv. 38.*
5. Inter arma navalia esse enumerat *Veget. 5. Mi-
lit. 14.* (Cf. etiam v. **FALCATUS**.)

FAMA, æt. f. 1. In plurali num. raro admodum
occurrit. *Plaut. Trin. 1. 2. 149.* Maledictas famas
ferunt. *At. tamen aliter leg. Sall. fragm. apud Sen-
ec. Ep. 114. a med.* Inter arma civilia æqui boni
famas petit. *Arruntius ibid.* Ingentes esse famas de
Regulo. *Seneca* huc in Arruntio reprehendit, ut ni-
mis effectatum. *Arnob. 7. 12.* Inhonestas famas
adjungere diis. — Fama, a Dorico φάμα pru φημη,
quod a φημη dico, generatim est idem ac rumor, id
est quiddid de aliquo divulgatur, sive in bonum,
sive in malum (It. diceria, voce, fama; Fr. ce qui
se dit, bruit public, rumeur, nouvelle, conte; Hisp. rumor, novelas, cuento; Gerat. d. Gerede,
Gerücht, Sage, Rede; Angl. report, rumour, fa-
me). Fama tamen et rumor differunt: rumor enim
est res sine teste, sine iudice, ut ait *Quintil. De-
clam. 18. 6.*, vel sine capite, sine auctore, ut *Cic. 12. Fam. 10.*; at fama est communis et consentiens
opinio. Hinc *Quintil. 5. 3.* Famam atque ru-
mor es pars altera consensum civitatis et velut pu-
blicum testimonium vocat, altera sermonem sine
ullo certo auctore dispersum, cui malignitas ini-
mum dederit, incrementum credulitas. *Ammian. 31.*
5. Fama rumorum nutrit maligna. Altatum ta-
men discrimen non est perpetuum. *S. Homon-
ym. in fin.* — Ceterum occurrit *A)* Generatim;
et *B)* Speciatim.

A) Generatim. ¶ 1. Fama est quæcunque vul-
go feruntur ac narratur, sive ea nova sint ac recen-
tia (voçi, notizia, dicerie), sive jamdiu inveterata
et firmata in opinione hominum (opinione, creden-
za, tradizione); et occurrit — a) Cum infinito
rem significante, quæ divulgatur. *Plaut. Trin. 3. 2.*
63. Ne mihi hanc famam differant, ne germaniam
incam sororem in concubinitum tibi sic sine dote
dedisse. *Cic. 2. Nat. D. 37. 95.* Si essent, qui sub
terra semper habitavissent; accepissent autem famam
et audirent, esse quoddam nomen et vin deo-
rum. *e. avessero inteso per fama. Id. 1. ad Q. fr. 1.*
8. 24. Quod tibi et esse antiquissimum et ab initio
fuisse, constante fama atque omnium sermone
celebratum est. *Id. 2. de republ. 13.* Quum esse præ-
stantem Numam Pompiliū famam ferret. *Id. 12.*
Fam. 4. 2. Fama nunciabat, te esse in Syrium. *Cæs. 3.*
B. G. 43. Quum fama per orbem terrarum per-
crebuisset, illum (Pompeium) a Cæsare obsideri,
neque audere prælio dimicare. *Nepos Ages. 2.* Fama
cicerat, Artaxersem comparate classem. *Id. Themist. 10.*
Fama fuit, venenum sua sponte sum-
pisse. *Horat. 1. Sat. 10. 63.* capis quem (Cassium)
fama est esse librisque Ambustum propriis. *Plin. 35.*
Hist. nat. 10. 36. (68). Famam dispersit, se
omere. *divulgò. Justin. 2. 14. 8.* Fama venit, vicis-
sime Græcos. *Val. Flacc. 5. 318.* nec fama fellit, so-
ligenam Aetion regnare. — b) Cum Coniunctivo et
part. quasi apud *Sueton. Domit. 22.* Eratque fama,
quasi concubinas ipse divelleret. — c) Cum Abia-
tivo rei et præpos. de. *Cic. Flacc. 6. 13.* Si quid ipsi
audistis communi fama atque sermone de vi, de ma-
no, de armis. *Id. Mil. 35. 98.* Quis fines imperii pu-
puli Romani sunt, ea non solum fama jam de illo
(enteritū P. Clodii), sed etiam lætitia peragravit.
Id. 6. Verr. 30. 68. De cujus avaritia fama percre-
vit. *Id. 7. Att. 26. 1.* Bona de Domitio, præclara
de Afranio fama est. *Cæs. 5. B. G. 39.* Nondum ad
cam fama de Titulii morte perlata. *Sic Id. ibid. 53.*
Icturum de Labienum per Kentos incredibili celeritate
de vi tota Cæsaris fama perlatur. *Id. 3. B. C. 80.*
Ea fama jam præcurrerat, quam supra docuimus,
a prælo Dyrrachino. *Nepos Themist. 2.* Fama de
reventu perlata. *Id. Datam. 6.* Fama de re perve-
nit ad suos. *Sueton. Claud. 44.* De subsequentibus
diversa fama est. *Tac. 1. Hist. 73.* Adversam de Do-
mitiano famam accipit. — In plur. num. *V. Arrun-
tio* locum allatum init. — d) Cum Genitivo rei.
Tac. Sull. 4. 12. Vix ad aures meas istius suspicio-
nis fama pervenit. *Nepos Datam. 3.* Cujus facti ne-
prius fama ad regem, quam ipse perveniret. *Sueton.*
Cal. 6. Quum ad primam famam valetudinis attoni-
ta et mæsta civitas sequentes nuncios opperiretur
etc. *Curt. 9. 6.* Convaluisse apud barbaros famam

mortis suæ. *Tac. 4. Hist. 12.* Hisdem diebus crebre-
scentem cladis Germanicæ famam nequaquam mor-
ta civitas excipiebat. — e) Absolute. *Ter. Andr. 1.*
1. 69. Uno ore omnes omnia bona dicere, et lau-
dare fortunas meas, qui gnatum haberem tali inge-
nio præditum. Quid verbis opus est? Hac fama im-
pulsus Chremes etc. *Cic. 9. Att. 3. 2.* A Brundisio
nulla adhuc fama venerat. *niuna nuova. Id. 14.*
Phil. 6. 15. Quum tristis a Mutina fama manavit.
Id. Cræl. 16. 38. Quid signi? Nulli sumptus, nulla
jactura, nulla versura. — At fuit fama. — Quotusquis-
que est, qui istam effugere potest in tam maledica
civitate? *Cælius apud Cic. 8. Fam. 8. 2.* Magna il-
lico fama surrexit, et de damnatione ferventer loqui
est ceptum. *Cæs. 6. B. G. 30.* Ut prius ejus adven-
tus ab hominibus videretur, quam fama ac nunciis
afferretur. *Id. ibid. 21.* Reliquos (deos) ne fama qui-
dem acceperunt. *non gli hanno nè men sentiti a*
dire. Id. ibid. 24. Quam (Hercyniam silvam) —
quibusdam Græcis fama notam esse video. — Sic
pro inveterata re et firmata in opinione hominum,
credenza, tradizione. Cic. 2. de republ. 2. Qui Ro-
mulus patre Marte natus (concedamus enim famam
hominum, præsertim non inveterata solum, sed et-
iam sapienter a majoribus prodita etc.). *Id. Ha-
rusp. resp. 10. 20.* Mitto illam veterem ab ipsis diis
immortalibus, ut hominum fama est, Etruriam datam
disciplinam. *Virg. 6. Æn. 218.* nos munera templis
Quippe tuis ferimus, famamque forem inanem.
Non. p. 305. 18. Merc. interpretatur spem profutu-
ri numinis. *Virg. 6. Æn. 14.* Dædalus, ut fama est,
fugiens Minoa regna etc. *Horat. 2. Sat. 1. 36.* pulsis
(vetus est ut fama) Sabellis. *Ovid. 12. Met. 197.*
Æquorei vim passa dei est: ita fama ferebat. — Ce-
terum *Virg. 4. G. 42.* si vera est fama. *Id. 4. Æn.*
173. it fama per urbes. *Id. 4. ibid. 666.* hæcebat
fama per urbem. *Id. 9. ibid. 473.* Nuncia fama ruit.
Id. 3. ibid. 121. Fama volat. Cf. *Ammian. 18. 6.*
volutat. *Curt. 4. 1.* Fama totas urbes discurrit. *Plin. 9.*
Ep. 33. 5. Serpit per coloniam fama. *Sueton.*
Cæs. 79. Valida fama percrebuit. *Lucan. 5. 775.* ferit
fama mæsta remotas terras. *Val. Flacc. 1. 46.*
Fama refert. *Ammian. 16. 8.* vulgat. *Vellej. 2. 93.*
Ut fama loquitur. *Justin. 18. 4.* Fama hanc rem lo-
quebatur. *Id. 2. 13.* Fama in majus omnia extollens.
Tac. 2. Hist. 9. Gliscens in dies fama. *Id. ibid. 73.*
Esse in ore et fama, *parlarsene da tutti.* — In plur.
num. *V. Arnobii* loc. allatum init. ¶ 2. In fabulis
Fama est Teræ filia, Cori et Eneladi soror, in Ge-
gantium ultionem a matre edita: nam per ipsam deu-
tum crinina vulgata sunt, ut ait *Servius ad 4. Æn.*
179. ubi *Virg.* eam describit pedibus celerem et
pernicibus alis: Monstrum horrendum, ingens, cui
quot sunt corpore plumæ, Tot vigiles oculi subter,
tot linguæ, totidem ora sonant, tot subrigit aures,
etc. Ejus dumtaxat describit *Ovid. 12. Met. 39. V.*
etiam *eumd. Ovid. 9. ibid. 37.*; *Val. Flacc. 2. 116.* et
Stat. 3. Theb. 426. Cf. et *Homer. 2. Iliad. 93.*; et
Hesiod. Ægæa xai òp. 760. Hinc *Catull. 76. 10.* et
quis sis, fama loquatur anus. *Inscript. apud Henzen.*
5817. FAMAÆ PUBLIUS... V. S. L. M. ¶ 3. Improprie de
hominibus. *Ter. Heeyr. 2. 1. 18.* An, quia ruri cre-
bro esse soleo, nescire arbitramini, quo quisque pacto
hic vitam vestrarum erigat? Multo melius hie
quæ sunt, quam illic ubi sum assidue, scio: ideo
quia, ut vos mihi domi eritis, proinde ego ero fama
foris, scilicet quod ab illarum vita et conversatione do-
mestica sua fama foris penderet; quæ bona, si vita
illarum talis: mala, si et illa. *Casaubon.*

B) Speciatim. ¶ 1. Saepe dicitur de hominum
opinionem, iudicio et existimationem. *opinionem, fama,*
concepto, tum bona, tum mala. — a) Universim.
Cæs. 1. B. C. 52. Cæsar aciem instant: contra opi-
nionem enim militum famamque omnium vicari
prælium defugisse, magnam detrimentam affererat.
Id. 3. ibid. 56. Pompeius, ut famam et opinionem
hominum teneret, sic pro castris exercitum consti-
tuebat, ut etc. *Cic. 3. Tusc. 2. 4.* Illa quæ se ejus
(gloriae) imitatorum esse vult, teneratque incun-
siderata, et plerumque peccatorum vitorumque
laudatrix, fama popularis simulatione honestatis for-
mam ejus pulchritudinemque corrumpt. *Alde eumd.*
5. ibid. 16. 46. Q. Cic. Petit. cons. 5. 17. Fere om-
nis sermo ad forensam famam a domesticis emanat
auctoribus. *Plaut. Most. 1. 3. 70.* Ut fama est
homini, exin solet penuriam invenire: ego si homam
famam mihi servasso, sui ero dives. *Cic. 3. Fin. 17.*

57. De bona autem fama (quam enim appellant ἐ-
δοξία, aptius est hoc loco bonam famam appellare,
quam gloriam) Chrysippus et Diogenes, detracta u-
tilitate, non digitum quidem ejus causa porrigendum
esse dicebant. *Id. Sert. 66. 139.* Qui bonam famam
honorum, quæ sola vere gloria nominari potest, ex-
petunt. *Cf. Catull. 61. 62.* bona fama. *Rursus Cic.*
Brut. 74. 259. Suavitas vocis et lenis appellatio li-
terarum (Catulo) bene loquendi famam conferat.
Quintil. 7. 1. 41. fama eloquentiæ. *Cic. Amic. 4.*
15. sapientiæ. *Quintil. 8. 2. 12.* eruditionis. *Sue-
ton. Tit. 4.* modestiæ. *Tac. 15. Ann. 49.* Quod fa-
mam carminum ejus premebat *Nero. Plin. 7. Ep.*
25. Fama subtrahit aliquid quietis et modestiæ. *Cic.*
1. Fam. 9. 11. Non putavi famam inconstantiam mihi
pertimescendam, si quibusdam in sententiis paulum
me immutassent. *Id. 1. ad Brut. 18.* Subire famam
temeritatis. *Id. Mur. 4. 8.* Summam crudelitatis fa-
mam iurare. *Horat. 1. Sat. 2. 12.* Fudibus vappæ
famam timet ac nebulonis. — Jungitur pluribus
Verbis, quorum præcipua hæc sunt. *Cic. 5. Att.*
10.; et *Nepos Themist. 1.* Famæ servire. *Sall. Cat.*
51.; et *Vellej. 2. 115.* consulere. *Quintil. 3. 6. 62.*
stuuere. *Sall. Cat. 26.* et 56. parcere. *aver riguar-
do all'onore. Nepos Lysand. 1.* Magnam sui famam
relinquere, magis felicitate, quam virtute partam.
Quintil. 7. 1. med. Affectare famam eloquentiæ.
Id. 2. 12. 9. querere. *Plin. præfat. Hist. nat. (30).*
accupare. *Horat. 1. Sat. 4. 83.* captare. *Plin.*
36. Hist. nat. 5. 4. (43). consequi. *Quintil. 10.*
1. 116. insignem merere. *Plin. 4. Ep. 9. ad fin.*
ferre justitiam et constantiam. *riportare. Cic. 3. Fam.*
8. Detrahere de fama alicujus. *Sall. Jug. 101.*; et
Plin. 3. Ep. 7. Famam lædere. *Firmic. 5. Mathes.*
10. denigrare. *Id. ibid. 12.* Suam famam dissipare.
Nepos Timoth. 4. De fama dimicare. *Quintil. 12.*
5. 5.; et *Plin. 37. Hist. nat. 3. 11. (43).* Alicui fa-
mam facere. *Tac. 16. Ann. 18.* Proferre quempiam
ad famam. *farlo famoso. Plin. 36. Hist. nat. 21.*
39. (149). Famam magnam habere. *Nepos Reg. 1.*
Fama justitiæ florere. *Plin. 5. Ep. 15. 3.* Fama u-
tilium frui. *Tac. 2. Ann. 13.* sui frui. *Sueton. Cæs.*
2. Secundario fama esse. *Sall. Jug. 55.* De Metello
fama præclara esse. *Virg. 1. Æn. 383.* notus super
æthera fama. *Plin. 2. Ep. 4.* Magnum habes facilitatis
meæ pignus, cujus fiducia debes famam defuncti
(patris tui) pudoremque suscipere. h. e. debes
quamprimum paternam hereditatem adire: hoc pacto
tutaberis famam ac pudorem patris tui mortui;
sin minus, declarares illum omnia sua dilapidasse.
— In plur. num. *V. Sallustii* loc. allatum init. —
b) Speciatim de bona fama, seu de nominis celebra-
tate et gloria. *Plaut. Bacch. 1. 1. 30.* Animum fo-
dicant, bona distimulant, facta et famam sauciant.
Cic. Amic. 17. 61. Ut amicorum aut caput agatur,
aut fama. *Id. 2. Off. 20. 71.* Fundamentum est per-
petuæ commendationis et famæ justitia, sine qua
nihil potest esse laudabile. *Id. Quintil. 15. 50.* Ergo
cujus bona ex edicto possidentur, hujus omnis fama
et existimatio cum bonis simul possidetur. *Id.*
Divin. in Q. Cæcil. 22. 71. Et ante collectam fa-
mam conservet. *Id. Arch. 3. 5.* Post in ceteris Asia
partibus sic ejus adventus celebrabatur, ut famam
ingenii expectatio hominis superaret. — Hac tanta
celebritate famæ quum esset jam absentibus notus
etc. *Cf. eumd. ibid. paullo ante.* Celeriter antecel-
lere unibus ingenii gloria contigit. Similiter fama
et gloria sibi invicem respondent apud *eumd. 1.*
Tusc. 46. 110. Prius Bæotia Leuctra tolletur, quam
pugna Leuctricæ gloria. Multo autem tardius fama
deserat Cuvium, Fabricium, etc. *Id. 9. Fam. 16. 3.*
Fama ingenii abjicienda. *Cf. Quintil. 11. 1. 74.* Se
non de ingenii fama, sed de fide esse sollicitum. *Id.*
11. 3. 8. Ejus scripta tantum intra famam sunt. *Id.*
12. 11. 7. Quum jam famam in tuto collocarit. *Liv.*
10. 24. Ad famam populi Romani pertinere, eos
consules esse, quorum introlibet ducere bellum Etru-
scum geri recte possit. *Horat. 2. Sat. 3. 95.* Virtus
fama, decus divitiis parent. *Id. 1. Ep. 4. 10.* Cui
gratia, fama, valetudo contingat abunde. *Auson.*
præf. Eidyll. 11. Quem (libellum), juvante Vulca-
no, liberabis infantia, si pervenire non debet ad fa-
mam. — c) De infamia. *Turpillius apud Non. p.*
306. 2. Merc. Quæ te semper stultum perdere, dete-
gere, despoliare, opplereque ad famam ac flagitium.
Ter. Adelph. 2. 3. 10. Maledicta, famam, meum a-
ctorem et peccatum in se transtulit. *Virg. 4. Æn.*

170. neque enim specie famave movetur, Nec jam fartivum Dido meditaturo amore. ¶ 2. Improprie de homine famoso. *Tibull.* 4. 1. 110. Testis Arupinis et pauper natus in armis, Quem si quis videat velus ut non fregerit aetas, Teram minus Pylæe miteret sæcula famæ. h. e. famosi Nestoris. *Cl. Propert.* 1. 15. 21. Conjugis Evadne miseris elata per ignes Occidit Argivæ fama pudicitie.

Homonym. I.) *Fama* differt a *rumore*: *rumor* enim est sermo in populo de recenti re, interdum secreto, dispersus, sine teste, sine indice, ut ait *Quintil. Declam.* 18. 6., vel sine capite, sine ductore, ut ait *Cic. 12. Fam.* 10.; *fama* est sermo de re aliqua publice aperteque vulgatus: *rumores* præcedunt; *fama* subsequitur: illi proprii sunt eorum, qui nimia cura utuntur in rebus alienis exquirendis, et ad recentes eventus referantur; hæc non modo eventui calcumque, verum etiam historicæ celebrandæ tradendæque inseritur: *rumor* de rei novitate; *fama* ex maximo rei pretio ac momento constat: *rumor* certo nuncio; *fama* oculari testi opponitur. *Cæs. 6. B. G.* 20. Si quis quid de republica a finitimis rumore ac fama acceperit. *Cic. pro leg. Manil.* 9. 25. Calamitas tanta fuit, ut eam ad aures Luculli non ex prælio nuncius, sed ex sermone rumor afferret. *Cato* apud *Festum* p. 193. 11. *Müll.* Rumorem, famam Bocci fecit. *Liv.* 22. 39. Resistes adversus famam rumoresque, si satis firme steteris, si te neque collegæ vana gloria, neque tua falsa infamia movent.

II.) *Fama*, alio sensu, est *vocabulum medium*, quod tum pro bona, tum pro mala usurpatur (*V. supra* sub *B. 1.*). *Bona* autem *fama* differt ab *existimatione*, quod *bona fama* est, qui quæcumque aliorum animadversionem effugit; *existimatione* vero gaudet, qui, aliorum iudicio jam lato, eâ dignus habitus est. *Cic. Quinct.* 15. 50. Hujus omnis fama et existimatio cum bonis simul possidetur.

III.) *Fama* et *existimatio* sunt infimus, ut ita dicam, nominis celebritatisque gradus: majora sunt *laus* et *honor*, quæ significant præstantiam vel excellentiam quamdam in eo inesse, cui hæc dehebentur, sive dictis, ut *laudibus*, sive factis, ut *honoribus* tribuantur. Denique *gloria* et *claritas* summum nominis celebritatisque fastigium dici possunt: porro *laus* et *gloria* in eo differunt, quod *laus* est aliquid temporarium ac peculiare; *gloria* vero aliquid perpetuum et generale: demum *gloria* et *claritas* unum idemque sunt, nisi quod *gloria* admirantium hominum sermones denotat; *claritas* vero nominis veluti splendorem præ se fert. *Plin. Paneg.* 56. Magnum est differre honorem: majus gloriam. *Tac. Dial. de orat.* 12. Nec ullis aut gloria major, aut augustior honor (*quam poetis*), primum apud deos, deinde apud illos dis genitos sacrosque reges. *Curt.* 8. 1. 1. Alexander majore fama, quam gloria in ditonem redacta petra. *Cic. Mur.* 5. 12. Ex Asia — laus familiæ, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est. *Id. 1. Phil.* 13. 33. Num te, quum hæc pro salute republicæ tanta gessisses, fortunæ tæ, num amplitudinis, num claritatis, num gloriæ præcebat?

FAMATUS, a, um, particip. ab inusit. *famo*, idem ac pervulgatus vel diffamatus. *Cic. fragm. pro Scaur.* (edente iterum *A. Maio*) p. 22. Quibus criminibus hæc tota apud ignaros aut invidios famata causa est. *Cramerus* barbaricum et insititium, *Heinrichius* vero et *Peponius* antiquum et genuinum verbum putant atque ita interpretantur: Quorum criminum gratia, hæc causa famam obtinuit apud ignaros facti, vel invidios Scauro. *Klotz* contra legendum putat *diffamata*; quod magis placet. *Scholast. Cruq.* ad *Horat. Art. P.* 301. Licinus nomen tonsoris famati, qui postea dicitur factus senator a Cæsare.

FAMEL, idem quod famulus, apud Oscos teste *Paul. Diac.* p. 87. 5. *Müll.* V. FAMILIA.

FAMELICE, adverb. esurienter. *Gloss. Philox.* Famelice, λιμνηρως.

FAMELICUS, a, um, adject. *Gloss. Philox.* Famelicus, βουλιμαδης. *Paul. Diac.* p. 87. 4. *Müll.* Famelicusam terram, teriam palustrem vocabant. h. e. plenam famelicorum. Alii tamen rectius leg. *famicosam*, quæ nempe alibi scaturigiosa dicitur. V. FAMEX.

FAMELICUS, a, um, adject. *famelico*, affamato, βουλιμαδης, fame laborans, esuriens.

I.) Proprie. *Plaut. Rud.* 2. 2. 6. Salvete fures maritimi, famelica hominum natio. *Phædr.* 1. 20. canes famelici. *Juvenal.* 14. 146. Nocte boves mareri, lassoque famelica collo Armenta ad virides hujus mittuntur aristas. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 10. 12. (28). Milvus rapacissima et famelica semper ales.

II.) Translate. *Apul. 1. Met. in fin.* Famelicum convivium. h. e. nimis parcum, et famelicis dimittens convivas. — Hinc

Famelicus, t, m. 2. absolute, substantivorum more, est qui fame laborat. *Ter. Eun.* 2. 2. 20. Ad cenam vocant, adventum gratulantur. Ubi ille miser famelicus videt etc.

FAMELLA, æ, deminutivum a fama. *Paul. Diac.* p. 87. 17. *Müll.*

FAMEN, inis, n. 3. (fari) eloquium; a *φημα* verbum, sermo. *Capell.* 9. p. 336. Habes senilem, Marciane, fabulam, Miscella lusit quam lucernis famine Saturæ Pelasgo, dum docere nititur Artes creagris vix amicis Atticis. *Alii leg.* famine. *Id. moz.* Felicis, inquit, sed Capelle famine. *Grotius* ita recte legendum putat; sed *Codd.* et editiones passim habent *flamine*. At *Grotii* lectio confirmatur ex *Venant. Vit. S. Martin.* 4. 549. Oblectans rabidum et permollia famina nuicens. Itemque ex *Inscript.* apud *Gruter.* p. 1168. TRISTE MEDELIFERO RECREBANT FAMINE PECTYS.

FAMES, is, f. 3. In sexto casu singulari e productum habet more quintæ declinationis; nisi velis ad cæsura jura recurrere. *Virg.* 6. *Æn.* 421. Objicit: ille fame rabida tria guttura pandens. Adde *Lucret.* 3. 732.; *Lucan.* 10. 158., *Juvenal.* 15. 102.; *Hartial.* 1. 100.; *Ovid.*; *Tibull.* etc. — In recto reperitur etiam *famis*. *Varro 2. R. R.* 5. 15. Algor eas et famis macrescere cogit. *Prudent. Psychom.* 379. spoliatque suos famis impia natos. — Olin habuit in Genitivo *famii* et *fami*. Unde *Cato* apud *Gell.* 9. 14. Pueri atque mulieres extrudebantur fami causa. *Lucilius* apud *eumd.* *ibid.* Rugosum atque fami plenum. V. *Pompejum grammat.* p. 180. — Ratione habita etymii, videtur esse a *πάραμα* præter. pass. verbi *φαω aperio*, nam qui fame laborat, ore hians persiat; et est edendi cupiditas, *ἀσπής* (h. fame; Fr. *faim*, *appétit*; *Hisp. hambre*; *Ger. d. Hunger*; daher die Begierde zum Essen; *Angl. hunger, fasting*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generativum. *Plaut. Most.* 1. 3. 36. Nisi ego illam animum interfecero siti fameque atque algi. Adde *eumd. Rud.* 2. 2. 7. *Cic.* 1. *Fin.* 11. 37. Quam cibo et politione famis sitisque deputa est. *Id. 2. ibid.* 23. 99. Cibi condimentum esse famem, politionis sitim. *Id. Cluent.* 25. 67. Ut etiam bestia fame monita (*Forcellianus* cum veter. edition. leg. *dominante*; plerumque ad eum locum, ubi pastæ aliquando sint, revertantur. *Id. 1. Cat.* 10. 26. Ubi ostentat tuam patientiam famis, frigoris, inopia rerum omnium. *Cæs.* 7. *B. G.* 28. Quod omnibus fructibus amissis domi nihil erat, quo famem tolerarent. *Colum.* 7. *R. R.* 11. 3. Famis impatientissimæ sues. *Tertull. Resur. carn.* 61. Cibi famis, potus sitis. — Jungitur multis Adjectivis, quorum præcipua hæc sunt. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 6. dura. *Sil. It.* 7. 280. arcta. *Ovid.* 8. *Met.* 791. jejuna. *Id. ibid.* 845. dira. *Flor.* 4. 5. 3. turpis. *Horat.* 1. *Od.* 21. 13. misera. *Virg.* 6. *Æn.* 421. rabida. *Id. 9. ibid.* 340. vesana. *Lucan.* 7. 413. insana. *Quintil. Declam.* 12. 8. ignea, h. e. vehementissima. — Jungitur et plurimis Verbis. *Tibull.* 1. 6. 17. Fames stimulat. *Val. Flacc.* 4. 499. sævit. *Quintil. Declam.* 12. 9. urit. *Curt.* 9. 10. 13. urget. *Cic.* 2. *Dicinat.* 35. 73. Fame enectus. *Id. 7. Ferr.* 51. 134. confectus. *Cæs.* 7. *B. G.* 20. extr. consumptus. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 8. 32. (107). pressus. *Sillig.* ex optimis Codicibus fessus legit. *Id. 9. ibid.* 8. 7. (24). concitus. *Id. 17. ibid.* 24. 37. (219). Fame laborare. *Nepos Eumen.* 12. legitur. *Ammian.* 17. 9. et 25. 7. Fame ignavissimo genere mortis absumi. Adde *Flor.* 3. 19. 8. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 18. 20. (64). mori. *moriri di fame.* *Nepos Hamile.* 2. interire. *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 3. 2. Plebem fame necare. *fer moriri di fame.* *Cæs.* 7. *B. G.* 20. ex cruciare. *Seneca Thyest.* 165. Famem accendere. *Frontin.* 4. 3. 22. pascere. *Cic. Dom.* 23. 61. exple. *Virg.* 1. *Æn.* 220. exempta famis epulis. *Seneca Thyest.* 64. Famem solvere ad

mensam. *Ovid. Heroid.* 14. 96. levare. *Id.* 6. *Fast.* 530. et 4. *Met.* 98. deponere. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 6. propellere. *Tibull.* 2. 1. 38. querna pellere glaude. *Tac. Germ.* 23. expellere. *Colum.* 2. *R. R.* 10. 1.; et *Tac.* 14. *Ann.* 24. propulsare. *Val. Flacc.* 2. 347. vincere sacris extis. *Stat.* 8. *Theb.* 576. consumere. *Synmach.* 1. *Ep.* 23. frangere. *Seneca Hippopol.* 515. comescere. *Cæs.* 7. *B. G.* 17. extremam sustentare. *Catull.* 26. 5. ferre. *Ovid.* 1. *Pont.* 2. 87. tolerare. *Id. in Ib.* 617. pati. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 10. 24. (82). In fame diutius vivere. *senza mangiare.* ¶ 2. Speciatim pro abstinentia victus, quæ imperari a medicis solet, *dieta, inedia.* *Cels.* 8. 10. n. 7. Primis diebus famis; deinde liberalius alimentum. *Id. ibid.* In principio fame utendum. ¶ 3. Famis, tanquam deæ, poeticam descriptionem habes apud *Ovid.* 8. *Met.* 788. et seqq. (et famelicus hominis *ibid.* 823. et seqq.). Adde *Virg.* 6. *Æn.* 276.; et cf. *Hesiodi Theog.* 227.

II.) Translate. ¶ 1. Metonymice ponitur pro annonæ caritate, *carestita, fame.* *Cic.* 5. *Att.* 21. 8. Fames, quæ tum erat in hac mea Asia: messis eni nulla fuerat. *Curt.* 10. 8. 12. Fames esse cepit. *Rursus Cic. Flacc.* 7. 17. Cæsus est virgis Cymæus ille Athenagoras, qui in fame fromentum exportare erat ausus. *Justin.* 36. 2. 9. Perissetque omnis Ægyptus fame. *Id.* 28. 3. 7. Famem et sterilitatem passi. Adde *Flor.* 1. 10. 2., 3. 5. 10., 3. 22. 9. et alibi. *Cl. Horat.* 1. *Od.* 21. 13. Hic (*Apollo*) bellum lacrimosum, hic miseram famem Pestemque a populo et principe Cæsare in Persas atque Britannos Vestra motus ager prece. *Veget.* 3. *Milit.* 3. Sæpius ferro sævior famis est. *Id. ibid.* 9. Fames, ut dicitur, intrinsecus pugnat, et vincit sæpius, quam ferrum. *Inscript.* apud *Henzen.* 6904. VILIO FESTO HYMETIO C. V. — PROCONSULI PROVINCIAE AFRICAE OB INSIGNIA EIVS IN REMPUBLICAM MERITA ET OB DEPVLSAM AB EADEM PROVINCIA FAMIS ET INOPIAE VASTITATEM CONSILII ET PROVISIONIBVS etc. ¶ 2. Et pro inopia, paupertate, *povertà, miseria.* *Ter. Phorm.* prol. 18. Ille ad famem hanc ab studio studuit rejicere. Cf. *Seneca Ep.* 140. 17. Famem famis finit. h. e. morte. ¶ 3. Metaphorice dicitur de quacumque vehementiori cupiditate; ad rem *Ovid.* 15. *Met.* 138. Unde famis homini velitorum tanta ciborum? *Virg.* 5. *Æn.* 56. Quid non mortalia peccora cogis, Auri sacra famis? *Horat.* 1. *Ep.* 18. 23. Quem tenet argenti sitis importuna famisque. *Cl. Plin.* 33. *Hist. nat.* 1. 3. (6). Utinum possit aurum in vita totum abdicari, sacrum fame. ut celeberrimi doctores dixerunt. *Id. ibid.* 4. 21. (72). Inter omnia auri famis durissima est. Sic *Seneca Octav.* 7. Auri famis. *Horat.* 3. *Od.* 16. 17. Frescente sequitur cura pecuniam Majorumque famis. Cf. *Curt.* 5. 1. 6. Occuparet sane gazam avidissima gens et ex longa fame satiaret se auro. et *Lucat. Paneg. Theod.* 25. Crescebat in dies habendi famis, et paradisi rabiem parta irritabant. *Flor.* 3. 21. 6. Inexpellibis honorum Martii famis. ¶ 4. De oratione. *Cic.* 2. *Tusc.* 1. 3. Quum obtruerent copia sententiarum atque verborum, jejunitatem et famem se male, quam ubertatem et copiam dicerent.

Homonym. V. in fin. v. INEDIA.

FAMELICOSUS, entis, part. præsens ab inusit. *famesco*, fame laborans, esuriens. *Alcim. Avil. Carm.* ad *Sor.* 738. Ora famescunt satiet qui dira ferarum. *Id.* 2. *carm.* 18. Nulla famescerent falcirent pabula vitam. *Alii leg.* Nullaque constantem.

FAMEX vel famix, icis, n. 3. *tumore*, abscessus, sanguis contusione coactus; a *φαμα tumor*, ut a *καλαξ calix*, quam vocem vide: hinc *famiosus*: V. FAMELICUSUS. *Colum.* 6. *R. R.* 12. 2. Hic idem sanguis, nisi emissus fuerit, famicem (*vulgo male saniem*) creabit, qui, si supparaverit, tardè pereurabitur. Ita *Pontederà Antiq. Gr. et Lat.* p. 341. ex *Pollitiano* legendum putat: *Schneiderus* vero ex *Codd.* in textum recepit. *Veget.* 4. *Feterin.* 19. Refrigerato ad famicem et cicatrices reducendas uteris. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 19. 2. *Schneid. Gargil. fragm. de cura boum, ad fin.* Famicem si boves habuerint, sale et aceto diligenter eluito. In quibus tamen omnibus locis *Morgagnius in Epist.* legit *ramicem*. Sed *famicem* legendum demonstrat vox *famicialis*; ac præterea *Gloss. Cyrilli.* *Θλασμα*, hic famex. et *Gloss. Isid.* Famis (*lege* Famix), confusio faucis. Item *Pelagon. Veterin.* 16. 8. Ad famicem; Si tam aperius fuerit famix, grana salis nam

areto aperta ungula imponito. Pro aperta legitur aperta, qui error ex aperta ortus videtur.

FAMILICALIS, e, adject. ad famicum pertinens. *Pelagon. Veterin. 16. a med.* Si nihil profecerit cura, tunc necessitate cogente subter molliter raditur scalpello famicali. h. e. quo utuntur veterinarii ad famices curandos.

FAMILICŌSUS, a, um. *F. FAMELICŌSUS.*

FAMIGER, gēri, m. 2. qui fert famam, nunciūs. *Gloss. Philox.* Famiger, ἀγγελιαφόρος. *Varro 6. L. 1. 35. Müll.* Hinc etiam famiger, affabile, et sic composita alia item, ut declinata multa. Alii et ipse *Müllerus* rectius leg. *famigerabile* pro *famiger*; illic enim de fama sermo est, ejusque derivatis tantum.

FAMIGERABILIS, e, adject. *conosciuto per fama*, celebris, clarus, fama notus. *Apul. 1. Met.* Satis famigerabile spectaculum. *Id. ibid. 2.* Provincia famigerabilis *F.* vocem præced.

FAMIGERATIO, ōnis, f. 3. διαβήσις, famæ disseminatio. *Plaut. Trin. 3. 2. 68.* Hæc famigeratio te honestet, me conatulet.

FAMIGERATOR, ōris, m. 3. qui fert famam, qui rei alicujus famam spargit. *Plaut. Trin. 1. 2. 178.* Ego de verbis eorum famigeratorum insecius prosiat.

FAMIGERATUS, a, um. *F.* voc. seq.

FAMIGERO, as, atum, are, a. 1. (fama et gero). *Part. Famigerotus.* — *Famigero* est evulgo, divulgo. *Gloss. Philox.* Famigero, διαφημιζω. *Apul. Florid. u. 15.* Famigeratum antiquitus sanum. *Mela 2. 7. ante med.* Creta multis famigerata fabulis, adventu Europæ. *Pasiphae et Ariadne amoribus.*

FAMILIA, æ, f. 1. Genitivus *familias*, ut *Monetas, Latoras, fortunas* etc. antiquus est: hereticus adhuc tribus his vocibus *pater, mater, filius* aut *filia*. *V. infra sub H. 2. 2.* — *Familia*, si originem spectas, primo et proprie significat servorum cetum in aliqua domo. Est enim ab *Oscos famel servus* (uti docet *Paul. Diac. p. 87. 5. Müll.*, pro quo *famul* dixit *Ennius* apud *Non. p. 110. 9.* et *Lucret. 3. 1048.* δουλεύω, οἰκία (h. la servitus; *Fr. ensemble des serviteurs, domestiques, esclaves*; *Hisp. unión de los esclavos, servidumbre*; *Ger. die Diener schaft, das Gesinde, die Slaven, die Hausgenossenschaft*; *Angl. the slaves belonging to one master, a retinue of slaves subject to one master*).

1.) *Proprie.* *Cic. Cæcin. 19. 55.* ANDE TV, AVT FAMILIA. AVT PROCURATOR TVS. Si me villicus tuus solus decessisset: non familia decessisset, ut opinor, sed aliquis de familia: — neque enim dubium est, quin, si ad rem judicandam verbo ducimur, non re, familiam intelligamus, quæ constat ex servis pluribus, quin unus homo familia non sit: verbum certe hoc non modo postulat, sed etiam cogit. *Adde Ulp. Dig. 50. 16. 40. § 3. et Apul. de Mag. Quindecim liberi homines, populus est: totidem servi, familia: totidem vincit, ergastulum. Cato R. R. 5.* Villicus familiam exerceat: consideret, quæ dominus imperaverit fiant. *Cf. Cic. 1. de republ. 39.* Animum adverti, neper quem essemus in *Formiano*, te familiæ valde interdicere, ut uni dicto audiens esset. *L. Quippe villico. Cato R. R. 56.* Familia cibaria et vestimenta quæ requirat. *Varro 1. R. R. 18. 6.* Familiam *Cato* dirigit ad duas metas: ad certum modum agri, et eam sattonis. *Cic. 2. ad Q. fr. 6. 5.* Qui emeret eam familiam a *Catone*, et *ibid. 6. 7.* *Tabulam* proseripsit, se familiam *Catonianam* venditurum. *Id. Brut. 22. 85.* Quam insularum familiam, partim etiam liberi, societatis ejus. *Id. 2. Nat. D. 63. 157.* Neque homines murium aut formicarum causa frumentum condunt, sed conjugum et liberorum et familiarum suarum. *Cæs. 1. B. C. 75.* *Peterejus* non deserit sese, armat familiam, cum hac et prætoris cohorte cetratorum improviso ad valium advolat. *Nepos Att. 13.* Usus est familia, si utilitate judicandum est, optima; si forma, vix mediocri. *Liv. 8. 15.* *Minucia Vestalis* jussa sacris abstinere, familiamque in potestate habere. *F. POTESAS. Phædr. 3. 19.* *Æsopus* domino solus quum esset familia, tulla la servitū consisteva in *Æsopo solo.* *Colum. 11. R. R. 1. 21.* Cultam vestitamque familiam utiliter magis habeat, quam delirate. *Quintil. 7. 2. 26.* Alienæ se familiæ venali immisuisse. *Justin. 15. 1. 8.* Privatum omne instrumentum et familiam reddere. *Flor. 3. 19. 9.* Familia ergastulo liberata. *Tac. 3. Ann. 53.* Quid enim

primū prohibere et pristum ad motum rediret aggrediar? villarumne infinita spatia? familiarum numerum et nationes? *Ammian. 14. 6.* Familiarum agmina tamquam prædatorios globos post terga trahentes. — Dicitur etiam de servorum cetu, qui alicui in templo ministiant. *Cic. Cluent. 15. 43.* *Martiales* quondam *Larini* appellabantur, ministri publici *Martis* atque ei deo consecrati, quorum quum satis magnus numerus esset, quumque item ut in *Sicilia* permulti *Venerii* sunt, sic illi *Larini* in *Martis* familia numerarentur. *Cf. Inscript. apud Henzen. 7116.*, in qua *Augustalium familia* memoratur. — Erant et servi publici, qui *familia publica* dicebantur. *Inscript. apud Orell. 2851.* *BANAENS DE FAMILIA PVBLIC. REG. VIII.* *Adde abiam* apud *eumd. 2850.* — Aliquando etiam ita accipitur, ut omnes tum liberos, tum servos, qui unam aliquam domum constituunt, et sub uno patrefamilias sunt, complectatur. *Cæs. 1. B. G. 4.* *Orgetorix* ad iudicium omnem suam familiam, ad hominum millia decem, undique coegit.

II.) *Translate.* ¶ 1. *Familie* nomen extenditur ad liberos homines unius domus, partemque gentis significat; et ab aliis ejusdem gentis familiis cognominæ distinguitur: v. gr. in *Emilia* gente familiæ fuerunt *Mamercorum, Barbarum, Scavorum, Lepidorum* etc. Sunt qui hanc esse primam hujus vocis notionem putant: confinguntque ad Græcorum originem ἐμιλία, et *Eolice* ἱομίλια, *conversatio, consuetudo.* Ipse *Paul. Diac.*, licet primum etymon probet, docet tamen, primo in liberis hominibus dici, postea in servis. Ut ut sit, complectitur hæc ratio parentes, filios, nepotes, affines etc. una in domo simul viventes, *famiglia*: quorum princeps et caput *paterfamilias, materfamilias* appellatur. Itaque — 1.) *Familia* dicitur de tota re et possessione familie. *Ulp. Dig. 50. 16. 195.* *Familie* appellatio varie accepta est: nam et in res et in personas deducitur: in res, ut puta in lege XII. Tab. his verbis: *AGNATUS PROXIMUS FAMILIAM HABETO.* *Sic Lex XII. Tabul. in Collat. Legg. Mosaic. et Rom. tit. 16. § 4.* *SI AGNATUS NEC ESCIT, GENTILIS FAMILIAM NANCITOR.* *Cic. 1. Orat. 56. 237.* Ideo qui, quibus verbis erectum cieri oporteat, nesciat, idem erescundæ familie causam agere non possit. *Id. Cæcin. 7. 19.* Arbitrum familie erescundæ postulat. *Adde Dig. 10. 11. 2.* qui inscribitur *Familie erescundæ*, ubi de dividenda universa hereditate agitur, tum que in servis, tum que in pecunia veterisque bonis continetur. *Cf. Sueton. Ner. 4.* Ex hoc *Domitius* nascitur, quem emptorem familie perunæque in testamento *Augusti* fuisse, mox vulgo notatum est. *Sic Gell. 1. 9. extr.* Quod quisque familie pecuniæque habebat, in medium dabant, et *16. 10. med.* Quia familia pecuniæque his aut tenuis, aut nulla esset. *Tac. 11. Ann. 7.* Ditiū familiarium heredes. *Aurel. Vict. vir. illustr. 64.* De familia, que ex *Attali* hereditate erat, agere. *Adde Quintil. 10. 3. 9.* — Huc pertinet illud *Ter. Heaut. 5. 1. 36.* Decem diernū vix mihi est familia, appena ho da vivere per dieci giorni. — 2.) *Familia*, ut diximus, complectitur etiam parentes, filios, nepotes, affines etc., liberos tamen omnes et una in domo simul viventes: unde *paterfamilias, materfamilias, filiusfamilias* et *filiafamilias*, vel *paterfamilie*, etc., quod et divisim scribitur. — a) *Paterfamilias* vel *paterfamilie* est familie caput, herus, dominus, teste *Paul. Dig. 50. 16. 195.* *Paterfamilias* appellatur, qui in domo dominium habet: recteque hoc nomine appellatur, quumvis filium non habeat; non enim solam personam ejus, sed et jus demonstramus. Denique et pupillum patrefamilias appellamus: et quum patrefamilias moritur, quotquot capita ei subjecta fuerunt, singulas familias incipiunt habere; singuli enim patrumfamiliarum nomen subeunt: idemque eveniet in eo, qui emancipatus est. Hæc *Paulus*. Ceterum — α) *Forma patrefamilias* occurrit apud *Caton. R. R. 2.* *Paterfamilias* ubi ad villam venit. *Cato ibid.* ejus officia percenset. — Sæpe refertur ad curam rei familiaris. *Cic. Quint. 3. 11. C.* *Quinctius* fuit *P. Quinctii* hujus frater, sane ceterarum rerum patrefamilias et prudens et attentus. *econom. Id. fragm. apud Non. p. 497. 19.* *Merc.* Bono patrefamilias colendi, ædificandi, rationandi quidam usus opus est. *Nepos Att. 4.* Quum rei familiaris tantum operæ daret, quantum non indiligens deberet patrefamilias. *Id. ibid. 13.*

Neque vero minus ille vir, bonus patrefamilias habitus est, quam civis. Nam quum esset pecuniosus, utmo illo inibus fuit emax, minus ædificator. *Seneca 4. Benef. 27. ad fin.* Malus patrefamilias habebatur, qui negotiorum gestorum damnato patrimonii sui curam mandaverit. — Interdum ponitur pro simplici plebejo et rudi homine. *Cic. 1. Orat. 29. 132.* De hoc uno natiæ est facile præcipere, non mihi modo, qui sicut unus patrefamilias his de rebus loquor, sed etiam ipsi *Roscio.* *Id. ibid. 34. 159.* Effudi vobis omnia, quæ sentiebam: quæ fortasse quæcumque patrefamilias arripissetis ex aliquo circulo, eadem vobis percontantibus respondisset. Huc pertinere videtur et illud *Cæs. 2. B. C. 14.*, quod mox afferemus. — In plur. num. *Cic. Rosc. Am. 15. 43.* *Patrefamilias*, qui liberos habent etc. *Id. 5. Ferr. 79. 183.* et *Rosc. Am. 16. 48.*; et *Liv. 5. 30. in fin.* *Patribusfamilias*, viris bonis atque honestis. — β) *Forma patrefamilias* occurrit apud *Cic. Rosc. Am. 41. 120.* Ex *Amerina* disciplina patrefamilias rusticani. *Liv. 1. 45.* *Bos* in *Sabinis* nata cuidam patrefamilias. *Seneca Ep. 47. a med.* *Dominium, patrefamilias* appellaverunt; servos, familias. *Adde Cæs. 6. B. G. 19.*; *Tac. Dial. de orat. 22.*; et *Paul. Diac. p. 86. 15. Müll.* — In plur. num. *Cæs. 2. B. C. 44.* *Quibus* verus accidit, ut pauci milites patresque familie, qui aut gratia aut misericordia valeret aut naves adnare possent, recepti, in *Siciliam* incolentes perveniret. *Adde Brutum et Gracchum* apud *Charis. 1. p. 83. Putsch.*; et *Liv. 5. 30. in fin.* — γ) In Genit. plur. *Sueton. Cæl. 26. extr.* *Patrefamiliarum* notos subjiciebat. *Adde Sisennam* apud *Varron. 8. L. L. 73. Müll.*; et *Ulp. Dig. 1. 6. 4.* — δ) *Materfamilias* vel *materfamilie* est familie hera, domina, madre di famiglia, padrona di casa, οικονομοστω. *Gell. 18. 6.* ex idoneis vocum antiquarum enarratoribus docet, matrefamilias appellatam esse eam solam, quæ in mariti manu mancipioque, aut in ejus, in cujus manu mancipioque esset: quoniam non in matrimonium tantum (ut matrona), sed in familiam quoque mariti et in sui heredis locum venisset. *Cic. Topic. 3. 14.* *Uxor* duæ forme: una matrefamilias, ex sunt, quæ in manum convenerunt: altera earum, quæ tantummodo uxores habentur. *F. COEMPTIO.* — *Materfamilias* intelligitur non tantum nupta, sed etiam vidua, ut disertè docet *Papinian. Dig. 48. 5. 10.* quumvis *Paul. Diac. p. 125. 16. Müll.* id neget, cujus hæc sunt verba: *Materfamilias* non ante dicebatur, quam vir ejus patrefamilias dictus esset: nec possunt hoc nomine plures in una familia, præter unam, appellari: sed nec vidua hoc nomine, nec quæ sine filio est, appellari potest. Hæc *Paul. Diac.*, qui intelligendus est ad antiquorum loquendi morem respexisse, ut dicamus etiam a *Papiniano* vere scribi, quod paulatim etiam viduæ matrefamilias appellari ceperint. Sane *Cic. Cæl. 13. 32.* *Clodiam*, quæ vidua erat, matrefamilias vocat. Idem dicendum est de ea, quæ sine liberis sit. Nam *JCI* aliter sentiant. *Ulp. Dig. 1. 6. 4.* *Patresfamiliarum* sunt, qui suæ potestatis sunt, sive puberes, sive impuberes: simili modo et matrefamiliarum. *Id. ibid. 50. 16. 46.* *Matrefamilias* accipere debemus eam, quæ non inhoneste vixit. *Matrem* enim familias a ceteris feminis mores discernunt. *Proinde* nihil intererit, nupta sit, an vidua; ingenua sit, an libertina: nam neque nuptiæ, neque natales faciunt matrefamiliarum, sed boni mores. Hæc *Ulp. Sic Tertull. Virg. veland. 11.* *Materfamilias* vocatur, licet virgo; et patrefamilias, licet investis. — De quacumque uxore, donna maritata, moglie, etiam optimi scriptores ante *JCI*os usurparunt; ut qui infra citantur. — Ceterum tota hæc de re accurate *Manut. ad Cic. 5. Fam. 10.* — α) *Forma materfamilias* occurrit apud *Cic. 2. de republ. 19.* *Demaratus* quum de matrefamilias *Tarquiniens* duos filios procreavisset. *Adde eumd. Topic. 3. 14.* et *Cæl. loc. cit.*, itemque *Ulp. et Papinian. Dig. loc. cit.* — In plur. num. *Cic. 3. Ferr. 24. 62.* Quam multis matribusfamilias vim attulisse existimatis? *Adde eumd. Topic. loc. supra cit. et 5. Fam. 10.* *Transposuit Arnob. 4. 35.* et *familias matrum* dixit. — β) *Forma materfamilias* occurrit apud *Liv. 34. 7.* Quum tibi viro liceat purpura in veste stragula uti, matrefamilias tuam purpurem amiculum habere non sines? *Forcellinus* et alii, addita variante lect., leg. matrefamilias: idemque dicendum de alio loco *Liv. 39.*

53. Hunc iusta matrefamiliae, illum pellice ortum esse. Adde *Tertull. loc. cit.* — In plur. num. habent *Farro apud Charis. 1. p. 83. Putsch.; Cæs. 1. B. G. 50., 7. ibid. 26. et 47., et 2. B. C. 4. —* γ) In Genit. plur. *matresfamiliarum* occurrit apud *Sall. Cat. 51.; et Ulp. Dig. 1. 6. 4. —* c) *Filiusfamilias* vel *filiusfamiliae* dicitur, qui sub patris adhuc est potestate: iemque *filiusfamilias* vel *filiusfamiliae*, quæ patrem vivum habet et sub eius potestate est. — α) Forma *filiusfamilias* et *filiusfamilias* occurrit apud *Cic. Cael. 15. 36.* Illum filiumfamilias, patre parco ac tenaci, habere tuis copiis devinctum non potes. Adde *Ulp. Dig. 14. 6. 1. Seneca Consol. ad Helv. 14.* Tu filiumfamilias locupletibus filiis ultro contulisti. *Ulp. Dig. 14. 6. 9.* Filiusfamilias mutuum dare. — β) In Genit. plur. *Sall. Cat. 43.* Uti filiumfamiliarum parentes interfecerunt. *Forcellino* in plur. num. *filiusfamiliarum* videntur esse, qui sunt ejusdem familiae. Adde *Tac. 3. Ann. 8. et 11. et 13.; et Ulp. Dig. 1. 6. 4. Id. Ulp. 14. 6. 9.* Hoc senatusconsultum ad filias quoque familiarum pertinet. Sic *Id. ibid. 1. 6. 4.* Filiaefamiliarum. — 3.) Familia partem quoque gentis significat, et ab aliis ejusdem gentis familiis cognomine distinguitur, ut supra diximus: ita enim docet *Ulp. Dig. 50. 16. 195. extr.* Item appellatur familia plurimum personarum, quæ ab ejusdem ultimi genitoris sanguine proficiscuntur, sicuti dicitur *familiam Juliam*. Mulier autem familiae suæ et caput et finis est. Adde *fragm. Legg. XII. Tabul. apud eumd. ibid. Cic. Rabir. Post. 1. 2.* Quum sit hoc generi hominum prope natura datum, uti, qua in familia laus aliqua forte floruerit, hanc fere, qui sunt ejusdem stirpis, cupidissime persequantur. *Id. Cluent. 6. 16.* Tulli hoc commune dederit jam familiae, cognationis, nominis graviter illius. *Nepos Att. 18.* Sic familiarum originem subleuit, ut ex eo clariorum virorum propagines possint cognoscere. *Rurus Cic. 9. Phil. 2. 4.* Qui primus in eam familiam, quæ postea viris fortissimis floruit, attulit consulum. *Id. Brut. 72. 252.* Ut dudum de Laetiorum et Muciorum familiis audiebamus. *Id. 1. de republ. 19.* Nobilissima in familia natus. *Id. Mur. 8. 17.* Ex familia veteri et illustri. *Id. ibid. 7. 15.* Ampliæ et honestæ familiae plebejæ. *Cæs. 7. B. C. 32.* Antiquissima familia natus. *Id. ibid. 37.* amplissima. *Auct. B. Afr. 57.* Homo familia, dignitate honoribusque præstans. *Sall. Jug. 95.* Sulla gentis patriæ nobilis fuit, familia prope jam extincta majorum ignavia. *Fellej. 2. 17. 1.* Quum familiae ejus claritudo intermissa esset. *Sueton. Ner. 1.* Ex gente Domitia duæ familiae claruerunt. *Id. Cæs. 1.* Familia equestris. *Id. Cal. 36.* consularis. *Id. Claud. 39.* Adscire aliquem in familiam. *Flor. 3. 16. 1.* Adoptare aliquem in familiam. *Quintil. 3. 6. 99.* A familia alienari. *Id. 3. 6. 96.* Redire in familiam. *Id. 3. 7. 20.* Prænoine e familia exemptum. *Tac. 2. Hist. 49.* In familiam novam inferre imperium. *Farro 5. L. L. 23. Mill.* Familia funesta. **FUNESTUS.** — Aliquando dicitur de ipsa gente. *Nam Liv. 2. 48. et 49.* narrans de Fabiis Vejens bellum suscipientibus, quæ primo gentem *Fabiam* appellaverat, postmodum *familiam* dicit. *Tac. 3. Ann. in fin.* Vignit clarissimarum familiarum imagines antelatae (in funere). *Gell. 13. 19. extr.* Quum librum commentariorum de familia Porcia legeremus. *Nepos Att. 18.* Juniam familiam a stirpe ad hanc ætatem ordine enumeravit. ¶ 2. Transfertur ad sectas philosophorum, cœtum, corpus, *secta, scuola;* item ad gladiatorum manum sub uno lanista aut domino. *Cic. 1. Orat. 10. 42.* Et quum universi philosophi in te impetum fecissent, tum singulæ familiae litem tibi intenderent. Instaret Academia etc. *Id. 2. Divinat. 1. 3.* Tota Peripateticorum familia. *Id. 4. Fin. 18. 49.* Aristoteles, Xenocrates, tota illa familia non dabit. *Id. 3. Orat. 16. 61.* Proseminatae sunt quasi familiae dissentientes inter se. *Id. Sull. 19. 54.* Gladiatores emptos esse, Fausti simulatione, ad cædem ac tumultum. — Arrepta est familia (gladiatorum): quæ si esset prætermissa, posset alia familia Fausti munus præbere. *Sueton. Aug. 42.* Familia lanistarum. *Sall. Cat. 29.* Gladiatoriæ familiae. Sic *Inscript. apud Orell. 2556., 2559., 2566., 2569., 2573. et 4047., et apud Henzen. 6152., 6158., 6166., 6167., 6169., 7017. et 7165.* Familia gladiatoria. *Inscript. apud Henzen. 6176.* Familia ludi magni. — De histriionibus dixit *Plaut.*

Men. prol. 74. Sicut familiae quoque solent mutari: modo enim fit leno, modo adolescens, modo senex etc. ¶ 3. Speciatim in re militari *familiae* tironum erant recentes juvenum copia. *Cod. Theod. 10. 1.; et Ammian. 20. 4. a med.* ¶ 4. *Familiam ducere* dicitur, qui princeps est in familia: ductum a familia venalium servorum, in cujus capite pulciora et vendibilia ponebantur. Hinc translate *Cic. 5. Phil. 11. 30.* Lucius quidem frater ejus, utpote qui peregre depugnavit, familiam ducit. *Id. 7. Fam. 5. 3.* Accedit etiam, quod familiam ducit in jure civili singularis memoria, summa scientia. h. e. quod caput est. Alii ita distinguunt: Accedit etiam, quod familiam ducit in jure civili: singularis memoria etc. *Id. 4. Fin. 16. 45.* Sed primum illud vide, gravissimam illam vestram sententiam, quæ familiam ducit, honestum quod sit, id esse solum bonum etc. ¶ 5. A familia, qua gentis partem significat (V. supra sub 2. 3°), translatus est illud *Quintil. 1. 4. 3.* Grammatici versus censoria virgula notare, et libros, qui falso viderentur inscripti, tamquam subditios, submovere familia, permiserunt sibi.

FAMILIARESCO, is, ere, n. 3. *inchoat., divenit familiare*, familiaris flo. *Sidon. 7. Ep. 2.* Summatibus agnosci, innotescere, familiariscescere. *Cave usurpes.*

FAMILIARICUS, a, um, adject. ¶ 1. Est ad familiam, hoc est ad servos pertinens. *Vitruv. 6. 10.* Circum autem in porticibus triclinia quotidiana, cubicula etiam et cellæ familiaricæ constituuntur. h. e. in quibus familia, h. e. servi habitant. *Cato R. R. 14.* cellas familiaricæ vocat. *V.* huc pertinentia apud *Marini Pap. diplom. p. 356., 960. et 982.,* in quibus sala familiarica nominatur, quæ antiquitus cella familiarica dicebatur. *Cl. Zirardini Edit. di Rav. p. 266. Ulp. Dig. 34. 2. 23. apud Torrentin. (24. apud Haloand.)* Vestimenta familiarica sunt, quæ ad familiam vestiendam parata sunt. *Haloand. habet familiarica.* ¶ 2. Item ad domum pertinens. *Farro 1. R. R. 13. 4.* In eoque (sterquilinio) quidam sellas familiaricas ponunt. h. e. loca ventri exonerando, *i cessi, la cameretta.* Sunt qui sellas reponunt etiam in allatis *Vitruvii et Catonis* locis; sed ibi hæc locum non habent: apud *Farron.* recte habent.

FAMILIARIS, e, adject. In Ablativo fere semper in i desinit. *Brutus apud Charis. 1. p. 105. Putsch.* A Sceptio familiari meo. *Cic. 1. Divinat. 37. 80.* In Æsopo familiari tuo. — Aliquando et in e. *Farro apud Charis. loc. cit.* A Lare familiare. *P. Rutil. ibid.* Pro L. familiare veniebam. — Comp. *Familiarior* et *Sup. Familiarissimus* sub B. II. 2. et in fin. — Familiaris est ad familiam pertinens; et refertur A) Ad servos; et B) Ad rem familiæ sive domesticam.

A) Stricto sensu refertur ad servos; et familiaris dicitur, qui cum aliis ejusdem familiae servus est. *Plaut. Epid. 1. 1. 2.* (ubi duo conservi colloquuntur). *Er. Heus* adolescens. *THE.* Quis propterantem me prehendit pallo? *Er. Familiaris. Id. Capt. 2. 2. 23.* Quamquam non fuit molesta servitus, nec mihi secus erat, quam si essem familiaris servus. — Et absolute, substantivorum more, ut in allato *Plauti loc. Epid., Id. Plaut. Amph. 1. 1. 203.* *SOSIA.* Me esse hujus familiae familiarem prædico. *Seneca Ep. 47. a med.* Majores nostri dominum, patremfamilias appellaverunt; servos (quod etiam in nimis adhuc durat) familiares. *Ammian. 28. 2.* Subito percussu familiares behetatis sensibus non defenderant dominum.

B) Latiori sensu, seu potius improprie (V. **FAMILIA** II. 1.), refertur ad rem familiæ seu domesticam: et

1.) Proprie familiaris est ad rem vel ad capita unius domus pertinens, *οἰκῆος*; (It. *di famiglia, famiglia, domestico*; Fr. qui concerne la maison, le ménage, la famille, domestique; Hisp. *domestico, familiar, lo que es proprio de una casa;* Germ. *zum Hauswesen gehörig, häuslich, auf die Familie sich beziehend;* Angl. *belonging to a family, familiar*). *Plaut. Asin. 5. 2. 24.* Fundum alienum erat, incullum familiarem deserit. *Colum. 11. R. R. 1. 19.* Conuescat rusticos circa larem domini focumque familiarem semper epulari. *Cic. 1. Herenn. 1. 1.* Negotiis familiaribus impediti. *Id. 1. Tusc. 1. 2.* Mores et instituta vitæ, resque domesti-

cas ac familiares nos profecto et melius tuentur et lautius. *Plaut. Stich. 1. 2. 88.* Rem familiarem curare. h. e. facultates, bona. Eodem sensu *Cæs. 1. B. G. 18.; et Quintil. 12. 1. 6. et 12. 7. 9.* Res familiares. Sic *Liv. 2. 16.* Copiis familiaribus adeo exiguis, ut funeri sumptus deesset. *Tac. 4. Ann. 15.* Pecunie familiares. *Id. 6. ibid. 16.* rationes. *Id. 11. ibid. 7.* curæ. *Ammian. 25. 3. cpes. Plaut. Asin. 2. 2. 1.* Ubi nunc requiram familiarem filium. hic sermo est de homine libero, de filiofamilias. *Sueton. Aug. 61.* Quoniam, qualis in imperiis et magistratibus fuerit, exposui: referam nunc interiorem ac familiarem ejus vitam, quibusque moribus atque fortuna domi et inter suos egerit. *Plaut. Pers. 1. 3. 46.* Vita familiaris. *domestica, privata, menata in casa. Sueton. Tib. 13.* convivium. *Id. Tit. 9.* cœna. *Cic. Vatin. 13. 31.* Quis unquam in luctu domestico, quis in funere familiari cœnavit cum toga pulla? *Accius apud Cic. 3. Nat. D. 26. 67.* Familiare patricidium. h. e. quo interficitur aliquis sanguine conjunctus. *Plaut. Cist. 4. 2. 6.* Familiaris mœror. *di quei di casa. Cic. Sull. 28. 77.* dignitas. *Liv. 4. 48.* consilium. *consiglio di famiglia. Id. 9. 29.* sacerdotium. *Plin. 31. Hist. nat. 3. 23. (40).* Familiare exemplum. h. e. quod domi capitur. *Cic. Quint. 27. 85., 5. Ferr. 11. 27. et 5. de republ. 6. Lar. Cl. Quintil. 10. 1. 91.* numen Minerva.

II.) Translate. ¶ 1. In haruspicina est domesticus et hostili opponitur. *Liv. 8. 9.* Deric caput jecinoris a familiari parte cæsum haruspex dicitur ostendisse. h. e. ab ea parte, quæ familiaris idem vocabatur, quia ea ex petebantur auguria rerum domesticarum, amicorum, et suæ reipublicæ: quum altera hostilis esset, ex qua quid hostibus portenderetur, consulebant. Ita enim dividebant haruspices vel jecur, vel omnia exta, vel totam victimam: tanetsi de jecore præcipue hæc dici videntur. *Cic. 2. Divinat. 13. 32.* Haruspices fissum familiare et vitale tractant: caput jecoris ex omni parte diligentissime considerant. — De contrario hostilis hæc *Lucan. 1. 621.* Cernit tabe jecur madidum, venasque minaces Hostili de parte videt. *Seneca Oedip. 363.* Hostile valido robore insurgit laus. ¶ 2. Generatim est domesticus et externo opponitur: et dicitur tum de rebus, tum de hominibus. — a) De rebus et de abstractis quoque varios habet usus, *proprio, indigeno, commune, ordinario, amico. Plin. 13. Hist. nat. 5. 10. (51).* Utraque arbor jam familiaris Italiae acclimatizata. *Id. 34. ibid. 7. 15. (33).* Ars stantiva familiaris Italiae atque vetusta. *Id. 33. ibid. 3. 19. (58).* Color argenti militaribus signis familiarior. *Id. 16. ibid. 18. 39. (75).* Facibus familiarissimæ carpinus et coryvus. *Id. ibid. 31. 57. (131).* Prostratas arbores restitui, vulgare est: et familiarissimum hoc plataneis. *Id. 2. ibid. 9. 6. (41).* Luna terris familiarissimum sidus. *Colum. 8. R. R. 15. 4.* Viridia aquæ familiaria. h. e. herbes, quæ aquas amant. *Id. 6. ibid. 2. 6.* Quo boves familiares bubulco fiant. *Cic. 3. Orat. 19. 74.* Hic, qui familiarior nobis propter multitudinem scriptorum est, Demosthenes. *Plin. 2. Ep. 5. 10.* Dices te non posse satis diligenter id facere, nisi prius totam actionem rogooveris. Fateor: in præsentia tamen et ista tibi familiariora fient, etc. *Id. 4. ibid. 24. extr.* Mihi familiare est, omnes cogitationes meas tecum communicare. *Petron. Satyr. 100.* Vox auribus meis familiaris. h. e. nota, alias sæpe audita. Sic *Id. ibid. 12.* Rusticus quidam, familiaris oculis meis. h. e. quem vidisse alias videbar mihi quique oculis meis haud tunc ignorabilis videbatur. *Quintil. 5. 10. 96.* Familiaribus magis ei ætati exemplis. Adde *eumd. 7. 2. 17. et 9. 4. 44. Id. 8. 2. 13.* Verba regionibus quibusdam magis familiaria. *Apul. 9. Met. Familiaris curiositas ordinaria.* Sic *Id. ibid. innotentia. Sueton. Cæs. 75.* Minus familiari vultu aliquem respicere. *con ochio severo, con viso mezzo sdegnato. Liv. 24. 5.* Quibus solis aditus in domum familiarior erat. h. e. frequentior et liberior. *Id. ibid.* Jam inde a puero in omnia familiaria jura assuetus. *tutti i privilegi della confidenza. Cic. 2. Off. 11. 39.* Familiares sermones conferre. *Quintil. 1. 1. 29.* Familiares epistolæ. *Sueton. Tib. 62.* literæ. — b) De hominibus sæpissime familiaris dicitur, qui notus est, amicus, necesse-arius, intimus, cum quo sæpe et libenter vivinus, *intrinseco, familiarre, confidente, amico.* — Cum Dativo. *Cic. Amic. 11. 39.* Videmus Papam Æmiliū C. Lusino fami-

liarem fuisse, tum et cum his et inter se conjunctissimos fuisse M. Curium, Ti. Coruncanium memorie proditum est. *Id. 3. Fam. 1. 2.* Biduo factus est mihi familiaris. *Adde eumd. 2. Phil. 32. 78. et 2. de republ. 20. Id. 7. Fam. 8. 1.* Scripsit ad me Cæsar, nondum te sibi satis esse familiarem propter occupationes suas, sed certe fore. *Nepos Att. 16.* Quamquam eum præcipue dilexit Cicero, ut ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. *Cic. 13. Fam. 30.* Vir optimus ubique familiarissimus. *Auct. B. Afr. 68. C. Mutius Scipioni familiarissimus. Sueton. Gramm. 20.* Nec eo secius plurimos (*Hyginus*) docuit, fuitque familiarissimus Ovidio poetæ et Clodio Licinio consulari. *Adde eumd. Aug. 53. et Tit. 2. — Sine Dativo. Cic. fil. 16. Fam. 21.* Utor familiaribus et quotidianis conviviis, quos Cratippus adduxit, hominibus probatissimis. *Plin. 9. Ep. 34.* Recitaturus familiaribus amicis. *Adde eumd. ibid. 37. Cic. Sull. 20. 37.* An in tantis rebus — hominem amantissimum sui, familiarissimum, conjunctissimum officii, usu, consuetudine dimitendum esse arbitraretur? *Id. 16. Att. 16. v. 17.* Hominis familiarissimæ et mihi omnibus rebus conjunctissimi permagna res agitur. — Absolute, substantivorum more. *Nepos Eumen. 2.* Alexander mortuo, quam regna singulis familiaribus dispartirentur. *Id. Att. 9.* Non modo nihil eis indulsit ad Antonium violandum, sed e contrario familiares ejus ex urbe profugientes, quantum potuit, tenuit. *Cic. 3. Fam. 1. 3.* Valde hominem diligere est eis domesticis atque intimis familiaribus. *Id. Amic. 24. 89.* Quod in Andria familiaris meus dicit: Obsequium amicos etc. *Id. Cæl. 25. 61.* Datum hoc esse ajuat P. Licinio, Cælii familiaris. *Id. Amic. 1. 2.* Quam et ego essem uno et pauci admodum familiares. *Cæs. 1. B. G. 19.* Per C. Valerium Procellum familiarem suum, cui summam omnium rerum fidem habebat, cum eo colloquitur. *Sueton. Tib. 55.* Vetores amici et familiares. *Id. Claud. 16.* Orantibus familiaribus. *Id. Domit. 11.* Unus e familiaribus. *Id. Ner. 43.* Innixus humeris familiarium. *Id. Aug. 85.* In cælo familiarium. *Id. Cæs. 56.* Epistolæ ad familiares. Similiter in *Sup. Cic. 13. Fam. 27.* Quod M. Emilius unus est eis meis familiarissimis atque intimis maxime necessarius. *Adde eumd. 3. ibid. 1. Id. 1. ad Q. fr. 4. 1.* Intimus, proximus, familiarissimus quisque aut sibi perinuit, aut mihi invidit. *Id. 13. Fam. 73.* Quod tibi L. Egnatius, familiarissimus meus, curæ fuisset. *Id. 1. de republ. 9.* Quam familiarissimæ ejus ad eum frequentes per eos dies ventilaturos se esse dixerunt. *Adde eumd. 2. Fam. 19. Sueton. Cæs. 81.* Familiarissimus Cæsaris. — Hinc

Familiaris, is, in. 3. absolute, substantivorum more; *F.* supra sub *A.* in fin., et sub *B.* 2. b. in fin.

Homonym. inter *familiarē, amicū et sodalē* hoc interest, quod *sodalis* est is, quocum versari animi causa solemus, qui rerum leviorum lætiorumque participes est, ut convivii, venationis etc.; *amicus* est benevolus, nostri amans ac studiosus; *familiaris* denique est necessarius, intimus, cum quo sæpe et libenter vivimus, quasi ejusdem familiae, vel qui nobiscum est cor unum atque anima una, ut ait *Popma. Plant. Cas. 3. 3. 18.* Ille sodalis tuus, amicus optimus. *Lentulus* apud *Cic. 12. Fam. 14. ad fin.* qui sodalis et familiarissimus Dolabellæ erant. *Plin. 2. Ep. 13.* Cum hoc seria, cum hoc jocos miscui: quid enim illo aut amico fidelius, aut sodale jucundius? *Cic. Planc. 19. 46.* Plancium dico habuisse in petitione multos cupidos sui, gratiosos (*Döderlein* nalliet *gratos*); quos tu si sodales vocas, officiosam amicitiam nonnunc inquinat criminosa. *Sueton. Tib. 55.* Vetores amici ac familiares.

FAMILIARITAS, *ātis, f. 3.* consuetudo inter familiares et amicos, *οἰκονομία* (It. *familiarità, domestichezza, confidenza*; Fr. *intimité, amitié, commerce intime, étroites relations, familiarité*; Hisp. *familiaridad, intimidad, confianza amistosa*; Gerin. d. *Vertraulichkeit, & Freundschaft*; Angl. *familiarity, acquaintance, amity, familiar friendship, intimacy*).

1.) Proprie. — a) In singulari numero. *Ter. Heaut. 1. 2. 10.* Familiaritas magna mihi cum eo fuit semper, jam inde usque a pueritia. *Id. Eun. 5. 2. 35.* magna confata est. *Id. Phorm. 4. 1. 17.* intercedit. *Cic. 13. Fam. 19. 1.* Cum Lyone Patrensi

est mihi quidem hospitium vetus: quam ego necessitudinem sancto colendam puto. Sed ea causa etiam cum aliis compluribus: familiaritas tanta nullo cum hospite: et ea quom officii ejus multis, tum etiam consuetudine quotidiana sic est aucta, ut nihil sit familiaritate nostra conjunctus. *Id. ibid. 73. 2.* Cum Antiprato Derbete mihi non solum hospitium, verum etiam summa familiaritas intercedit. *Id. ibid. 65. 1.* Cum P. Terentio Hispano mihi summa familiaritas consuetudoque est. *Id. 1. Off. 17. 55.* Omnium societatum nulla præstantior est, nulla firmitior, quam quum viri boni, moribus similes, sunt familiaritate conjuncti. *Id. Amic. 1. 4.* Digna mihi res nostra familiaritate visa est. *Id. ibid. 27. 101.* Equidem etiam admodum P. Rutilii, A. Virginii familiaritate delector. *Id. Dejot. 14. 39.* Familiaritatem consuetudo asserit. *Id. 7. Fam. 15. 2.* In familiaritatem alicujus venire. *Id. 1. ad Q. fr. 1. 5. 15.* intrare penitus. *Id. Cæcin. 5. 13.* se insinuare. *Id. 4. Ferr. 60. 169.* sese dare. *Id. 2. Phil. 32. 78.* recipere aliquem. *Id. Chuent. 18. 46.* Ad familiaritatem alicujus se applicare. *Id. Balb. 26. 58.* Versari in alicujus intima familiaritate. *Id. 1. ad Q. fr. 2. 2. 4.* Aliquem familiaritate devincere. *Id. 2. Phil. 10. 23.* Pompejum a mea familiaritate disjunctum. *Nepos Att. 19.* Familiaritatem alicujus consequi. *Id. ibid. 9.* Ut intima familiaritate alicujus. *Id. ibid. 12.* Intima cuiquam familiaritate conjunctus. *Id. ibid. 19.* Familiaritatem frequentiore reddere. *Tac. 13. Ann. 46.* Familiaritate deijci. *Justin. 7. 3. 3.* Legati rogant Amyntam, ut apparatusi epularum adiciat jus familiaritatis, adhibitis in convivium suis ac filii uxoribus. *Sic Id. 16. 5. 16.* Ipsi more jurgantium, ad tyrannum veluti ad regem in arcem contendunt: qui jure familiaritatis admissi, dum alterum priorem dicentem intentus audit tyrannus, ab altero obtruncatur. b) In plurali numero. *Cic. 1. Off. 17. 53.* Consuetudines præterea et familiaritates multæque cum multis res rationesque contractæ. *Id. Balb. 27. 60.* Familiaritatis implicari. *Id. 2. Off. 8. 30.* Familiaritates fidas habere amantium nos amicorum. *Id. Amic. 10. 35.* Eorum querela inveteratas non solum familiaritates extinguere solere, sed odia etiam digni sempiterna. *Adde eumd. ibid. 21. 76.*

II.) Improprie, abstractum pro concreto, familiaritates sunt ipsi familiares. *Sueton. Tib. 51.* Omnes amicitias et familiaritates, etiam quibus ex funeris sui curam moriens demandaverat, intra breve tempus affixit. *Tac. 15. Ann. 50.* Ex quibus Senecio, e præcipua familiaritate Neronis. h. e. unus ex præcipuis Neronis familiaribus.

FAMILIARITER, adverb. Comp. *Familiarius* et *Sup. Familiarissime* 2. — Familiariter ¶ 1. Est per familias. *Frontin. de Colon. p. 119. Goes.* Agros in montibus Romani acceperunt familiariter. ¶ 2. Sæpiissime — a) De hominibus dicitur, et est amice et libere more familiarium, *οἰκείως* (It. *familiarmente, con confidenza, domesticamente*; Fr. *en ami, amicalement, intimement, familièrement*; Hisp. *familiarmente, intimamente*; Germ. *vertraulich, auf vertraute Weise*; Angl. *familiarly, tenderly, intimately*). Occurrit — *Posit. Paul. Men. 2. 3. 23.* Certo hæc mulier aut insana, aut ebria est, quæ hominem ignotum compellet me tam familiariter. *Id. Rud. 2. 4. 6. sc.* Quid ais, mea lepida, hilara? Am. Aba, nimium familiariter me atrectas. *Id. Epid. 1. 1. 2.* Odio es nimium familiariter. *mi ti rendi odioso con troppa confidenza e libertà. Ter. Heaut. 1. 1. 6.* Audacter et familiariter monere aliquem. *Id. Andr. 1. 1. 108.* Tum illa, ut consuetum facile amorem carneres, reject se in eum fens quam familiariter. *Cic. Amic. 21. 77.* Nihil turpius, quam cum eo bellum gerere, quicum familiariter vixeris. *Id. Divin. in Q. Cæcil. 12. 37.* Jam hoc, extra hanc contentione, familiariter lecum loquar. *Id. 9. Att. 4.* Quæ soluto animo familiariter scribi solent. *Nepos Phoc. 4. et Eumen. 4. extr.* Familiariter aliquo uti. *Plin. 9. Ep. 19.* Familiariter aliquem diligere. *Quintil. 1. 2. 15.* Fieri alicui familiariter amicum. *Id. 10. 3. 12.* Familiariter amatus a me. *Adde Senec. Tranquill. anim. 1. extr.; Sueton. Aug. 69; et Justin. 20. 5. 52.* Rursus *Quintil. 5. 7. 7.* Totas causas non diligenter modo, sed etiam familiariter nosse. *con grande pratica de tutte le particolarità, eo modo, quo noscantur res nostræ familiares.* Similiter *Ter. Andr. 1. 1. 84.*

Familiariter ferre alienus mortem. h. e. ægre, graviter, ut nostrorum domesticorum amissionem magis dolentem, quam alienorum. — *Comp. Cic. Cæc. 23. 57.* Licentius, liberius, familiarius vivere cum aliquo. *Adde Nepot. Att. 3.* Rursus *Cic. 2. Orat. 3. 14.* Hoc si tu cupidius factum existimas, Cæsari attribues: si familiarius, utriusque nostrum. *Justin. 27. 3. 12.* Familiarius nosse aliquem. *Quintil. 2. 7. 3.* Quæ ipsi composuerunt, jam familiaris animo suo affugit. — *Sup. Cic. Divin. in Q. Cæcil. 9. 29.* Esse cum Verre familiarissime et amicissime vivere. *Nepos Ages. 1.* Aliquo familiarissime uti. *Sueton. Gramm. 16.* Visi una familiarissime. *Id. ibid. 10.* Familiarissime colere aliquem. — b) Raro admodum de rebus. *F. FAMILIARIS* sub *B. II. 2. a. Colum. Arbor. 1. circa med. de vitib.* Quod ex longinquo petitur, parum familiariter nostro solo venit.

FAMILIOLA, *æ, f. 1.* diminut. a familia, parva familia. *Hieronym. Ep. 108. n. 2.* Familiola, quam de servis et ancillis in fratres sororesque mutaverat. **FAMINO** dicto. *Paul. Diac. p. 87. 10. Müll. V. FOR. Paris.*

FAMIS, *is, f. 3.* *F. FAMES* init.

FAMIX, *icis, V. FAMEX.*

FAMOSÆ, adverb. Comp. *Famosus*. — Famosus est cum fama. *Aurel. Vict. Cæs. 20.* Uxorem adeo famosæ amplexus est, uti, cognita libidine, ac ream conjugationis retentavit. *Tertull. 1. advers. Marcion. 22.* Quid de tali medico iudicabis, qui nutritia morbum, quo pretiosius aut famosius curet?

FAMOSITAS, *ātis, f. 3.* infamia, ignominia, infamia. *Tertull. Spectac. 23.* Damnanū in quemdam seopulum famositas.

FAMOSUS, *a, um, adject. Sup. Famosissimus* 1. 1. et II. — Famosus est celebris, qui famam habet, *πόλοφημος* (It. *famoso, di cui si discorre assai*; Fr. *qui est en grande renommée, fameux*; Hisp. *famoso, celebre*; Gerin. *ruhmvoll, berühmt oder berichtigti*; Angl. *famous, much talked of, celebrated*).

1.) Proprie. ¶ 1. In bonam partem ante Augustum ævum nusquam occurrit. *Horat. Art. P. 469.* ponet famosæ mortis amorem. *Sic Tac. 3. Hist. 38.* Nota per eos dies Junii Blasi mors, et famosa fuit. *Id. 5. ibid. 2.* Sed quia famosæ urbis supremam traditur sumus. h. e. Hierosolymorum. *Id. 1. ibid. 10.* Licinius Mucianus, vir secundis adversiveque juxta famosus. *Sueton. Cal. 19.* Famosi equi. *Lucan. 7. 277.* regna. *Plin. 6. Ep. 23.* causa. *Flor. 3. 7. extr.* Nec quidquam amplius de tam famosa victoria, quam cognomen Creticum reportavit. *Apul. 11. Met. Vir gravis et sobrie religionis observatione famosus. Id. 4. ibid.* Gladiatoris isti famosæ manus, venatores illi probatæ pernicitatis. *Sic Id. 10. ibid.* Nobilissimos Krus et famosos inde gladiatores comparaturus. *Amnian. 23. 6.* Famosi novissis flumen. *Gell. 7. 3.* Quam superbia illa Rhodensium famosissima multorum odio flagraret. ¶ 2. Sæpius in malam partem accipitur pro infami, infame, di mala fama. *Plaut. fragm. apud Non. p. 305. 28. Merc.* Qui etiam me miserum famosum fecit flagitiis suis. *Vet. Poeta apud Cic. 2. Orat. 68. 277.* Nam me ad famosus vetuit inter accedere, nempe ad meretrices. *Cl. Cic. fragm. apud Non. p. 306. 4. Merc.* Atque etiam, si qua erat famosa, ei cognati osculum non ferebant. *Lucilius apud eumd. p. 305. 31.* Et famosus homo fuit et famosus. *Horat. 1. Sat. 4. 5.* Quod mæchus foret, aut scarius, aut aliqui famosus. *Ovid. Heroid. 9. 78.* Famosa hera. *Justin. 22. 1. 5.* Apud utrumque sexum famosus Agathocles. *Sueton. Tib. 35.* Famosæ femine. *Id. Claud. 16.* Adulteris famosus. *Tac. 5. Ann. 47.* Multorum amoribus famosa Albucilla. *Id. 3. ibid. 7.* Famosus venificiis. *Id. 11. ibid. 25.* probris. *Id. 4. Hist. 41.* crebris apud Nerone delationibus. *Id. 13. Ann. 23.* exercendis apud avarium sectionibus. *Amnian. 15. 3.* Pravitare famosus. *Id. 24. 2.* Famosus latro. *Adde Martial. 2. 39. et 47.* — Et de rebus et abstractis. *Sull. Jug. 18.* Postquam videt regis largitionem famosam impudentemque. *Ovid. Heroid. 9. 134.* Famosus Ilyneus. *Id. 3. Amor. 6. 78.* pudor. *Sueton. Vitell. 13.* cæna. *Id. Tib. 35.* iudicium. *Apul. de Mag. Famosissime litteræ. h. e. de quibus tam multa locuti sunt accusatores. quas tantopere urgent.*

II.) Improprie et activa significatione sumitur pro eo, quod vulgo dicimus *diffamatorio*. Hinc fa-

mosi libelli, qui alicujus famam laedunt. *Tac.* 1. *Ann.* 72. Cognitionem de famosis libellis tractavit commotus Cassii Severi libidine, qua viros feminasque diffamaverat. *Sueton.* *Aug.* 55. Sparso de se famosos libellos nec expavit etc. Adde *Ammian.* 20. 4. Sic *Titulus* 10. *lib.* 46. *Digest.* inscribitur *De injuriis et libellis famosis*, ubi prætor judicium se daturum proficitur in hujus criminis reas. *Imp.* *Valentinian.* et *Valeris Cod. Justin.* 9. 36. 1. et *Cod. Theod.* 9. 34. 7. capitali sententia eos puniunt. Similiter *Horat.* 1. *Ep.* 19. 31. Famosum carmen. *Sueton.* *Tib.* 28. carnina. *Id.* *Ces.* 73. epigrammata. *Id.* *Domit.* 8. scripta. *Spartian.* *Hadrian.* 15. Famosissima litteræ. *h. e.* contumeliæ et odii plena.

FAMUL, idem quod famulus. *Ennius* apud *Non.* p. 110. 7. *Merc.* talem summam fortuna repente reddidit, e summo regno ut famul infimus esset. Adde *Lucret.* 3. 1049. eadem ire verba repetentem. Simile autem est illis, *volup, facul, capital* etc.

FAMŪLA, æ. *F.* FAMULUS.
FAMŪLABUNDUS, a, um, adject. famulatorius. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 7. ex *Daniel.* c. 7. Omnis gloria famulabunda.

FAMŪLANS. *F.* in FAMULOR.
FAMŪLANTER, adverb. *servilmente*, suppliciter, in modum famuli. *Accius* apud *Non.* p. 111. 28. *Merc.* Famulanter pete.

FAMŪLARE, adverb. *F.* voc. seq. in fin.

FAMŪLĀRIS, e, adject. *servile*, δουλικός; ad famulum sive famulum pertinens. *Cic.* 1. *Tusc.* 48. 116. Codrum, qui se in medios immissis hostes famulari veste, ne possit agnosci si esset ornata regio. *Seneca Troad.* 747. Famulare jugum collo subire. *Stat.* 2. *Achill.* 67. Turba famularis mensas instruit. *Seneca Heria.* *Cl.* 564. Famularis manus. — *Jura famularia dare*, est imperare populo regia potestate. *Ovid.* 15. *Met.* 597. Si Romam intravit, famularia jura daturum. — *Famulares hederæ* apud *Val. Flacc.* 2. 268. sunt, quas Bacchæ Bacchi ministræ in ejus sacris capiti circumdabant. Porro *famulus* de ministro deorum sæpe dicitur. — Hinc

Famulare, adverbii more, servilem in modum. *Stat.* 3. *Silv.* 1. 40. Nec famulare timens.

FAMŪLĀTIŌ, ōnis, f. 3. *famiglia*, famulorum famularumque multitudo. *Apul.* 2. *Met.* Et ecce mulierem quampiam frequentî stipatam famulatione. *Id.* 6. *ibid.* Proximantî occurrit una de famulatione Veneris. *Cassiod.* 8. *Varior.* 33. Hos (*pueros ac puellas*) merito parentes vendunt, quoniam de ipsa famulatione proficiunt.

FAMŪLĀTŌRIUS, a, um, adject. *servile*, ut *Famulatoria mendicitas*, *Tertull.* 2. *adv. Nation.* 14. et *Famulatoria animalia*, *Id.* *anim.* 33. *h. e.* quæ ad famulum comparantur.

FAMŪLĀTRIX, icis, f. 3. quæ famulatur, serva. *Donatus* ad *Ter. Andr.* 1. 1. 3. Coquina medicinae famulatrix est. *Sidon.* *car.* 1. 128. Cusit venturas famulatrix penna coronas.

FAMŪLĀTUS, a, um. *F.* FAMULOR.

FAMŪLĀTUS, us, m. 4. *servitū*, δουλεία, servitus. *Cic.* *Amic.* 19. 72. Qui aliquando propter ignorantiam stirpis et generis in famulatu fuerint. *Id.* 3. *Off.* 33. 117. Quam miser virtutis famulatus servituti voluptatū! *Colum.* 1. *R. R.* *proem.* 10. Miscerrimoque famulatu per dedecus, fascium decus et imperium, profuso tamen patrimonio, mercari. Non gratuita servitute, sed donis rependitur honor. *Seneca Hippol.* 901. Famulatus gravis. *Arnob.* 1. 46. In famulatum subeunte natura.

FAMŪLĪTAS, atis, f. 3. servitus. *Accius* apud *Non.* p. 109. 29. *Merc.* Postquam parvos vos oppressit famulitas. Adde *Pacuvium* apud *eumd.* *ibid.*

FAMŪLĪTIŪM, ii, n. 2. ¶ 1. Est servitus. Aferunt Lexicographi hæc verba *Varronis*. Apud ignarum dominum dano famulitio astrictus. Certa tamen est lectio apud *Jul. Valer.* *res gest.* *Alex. M.* edente *A. Mai.* 1. 27. Famulitium præstare. Adde *Paul.* *Diac.* p. 87. 3. *Müll.* Famulitium (*Müll.* legit famulietium) dicebatur, quod nunc servitium. ¶ 2. Item servorum copia. *Macrobi.* 1. *Saturn.* 7. Unus et famulitio, cui provincia erat admittere volentes dominum convenire. *Copell.* 5. p. 227. Si prope Venus cum deliciis famulitioque tam comi appulsa est lascivire. *Id.* 2. p. 47. Ac singulas ex famulitio dilecto Cyllemio incipit admove. Sic *Id.*

1. p. 13. *Ejus* (*Philologicæ*) studio comparatas habere (*sentio*) quamplurimas in famulitio disciplinas. *Spartian.* *Sever.* 6. Occurrente omni famulitio aulico. Adde *Apul.* *de Mag.* et 8. *Met.*

FAMŪLO, as, etc. *F.* voc. seq. in init.

FAMŪLOR, aris, atus sum, ari, dep. 1. *Famulo* pro *famulari* antiquos dixisse, testatur *Dioned.* 1. p. 369. *Putsch.*; sed nullo confirmat auctore. Tamen est *Tertull.* pro *famulos* constituere, *famulis* uti, *Apolog.* 21. Quum elementa ipsa Christus famularet. Hinc Part. *Famulatus* est in famulatum redactus apud *eumd.* *Resurr. carn.* 47. ex *D. Paulo* ad *Rom.* 8. Nunc vero liberi facti a delinquentia, famulati autem Deo, habetis fructum etc. — Part. *Famulans*. — *Famulor* est servio, famuli officio fungor, *servire*, λατρεύω. *Cic.* 3. *de Republ.* apud *Non.* p. 109. 6. *Merc.* Est genus injustæ servitutis, quum hi sunt alterius, qui sui possunt esse; quum autem hi famulantur (ita supplendum putat *A. Maius* ad *Cic.* 3. *de Republ.* 25.) qui sibi moderari nequeunt, nulla injuria est. *Catull.* 64. 161. tibi jucundo famularer serva labore. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 63. 63. (157). Terra omnibus cruciatu horis, multoque plus ut delictis, quam ut alimentis famuletur nostris. *Val. Flacc.* 2. 146. captæ indigno famulatur amore. *Stat.* 9. *Theb.* 794. fampiata Lyæo genitrix. *Id.* 3. *Silv.* 3. 58. famulantis fistula Phœbi. *Claudian.* *B. Get.* 513. semper iniquos, Fortuna famulante, premit. *Ammian.* 22. 7. Ad famulandum rei Romanæ. *Sever.* *Sanct.* 121. nil moror, Quin veris famuler religionibus.

FAMULOSUS, a, um, adject. quidam tribuunt *Catonii* apud *Gell.* 9. 12.; sed ibi meliores editiones habent *fabulosus*, qua voce is denotatur, qui fabulis locum præbet, seu qui ludibrii causa multus est in ore hominum.

FAMŪLUS, i, m. 2. et *Famula*, æ, f. 1. Antiquam formam FAMUL, *F.* loco suo. — *Famulum* pro *famulorum* habet *Val. Flacc.* 3. 20. et 1. 752.; et *Stat.* 3. *Silv.* 4. 57. *Famulum* pro *famularum* habet *Val. Flacc.* 3. 282. — Ceterum *famulus* et *famula*, ab *Osco fumel* teste *Paul. Diac.* p. 87. 5. *Müll.*, unde et *familia*, est minister, pedisequus, servus, serva, ancilla (It. *servente*, *servo*, *serva*, *fantasca*; Fr. *serviteur*, *domestique*, *servante*; Hisp. *servidor*, *domestico*, *criado*, *servidora*, *criada*; Germ. *d. Diener*, *Bediente*; Angl. *a slave*, *servant*, *attendant*, *a female slave*, *maid servant*).

A) *Famulus*, i, occurrit ¶ 1. Stricto sensu de hominibus. *Cic.* 2. *Off.* 7. 24. Iis qui vi oppressos imperio coercent, sit sane adhibenda sævitia, ut heris in famulos. *Id.* *Amic.* 15. 55. Parare pecuniâ equos, famulos. *Id.* 2. *Tusc.* 21. 48. Hos, ut famulos, vinculis prope ac custodia arecamus. ¶ 2. Latiori sensu dicitur de deorum ministris. *Cic.* 2. *Legg.* 9. 22. Idææ matris famuli. *F.* alibi infra in *Homonym.* ¶ 3. Item latiori sensu dicitur etiam de herolibus et locorum genis. Singula enim numina habent inferiores potestates ministras, ut *Venus Adonim*, *Diana Virbium*, *Bacchus Silenum*, ut docet *Servius* ad *Virg.* 5. *En.* 95. *Horat. Art. P.* 239. rustos famulosque dei *Silenus* atumini. — Porro genios locorum credebant sub variis animalium formis apparere, anguim præcipue. Nulla *Heinsius* hac de re ad *Illud Sil.* *It.* 13. 124. Nuncen erat jam cerva loci, famulumque *Dianæ* Credebant ac tura deum de more dabantur. Plura vero *Heynius* ad *Virg.* 5. *En.* 84. et 95. ac præcipue *Rupertius* ad *Sil.* *It.* 2. 584. *Virg.* 5. *En.* 95. de angue. Incertus, geniumne loci, famulumne parentis Esse putet. Similiter *Sil.* *It.* 6. 288. de angue. famulumque sororum *Naiadum* violare manu. *Val. Flacc.* 3. 457. Lihavitque dapes: placidi quas protinus angues, Unbrarum famuli, linguis rapere coruscis. *Ovid.* 8. *Met.* 272. Sus erat, infestæ famulus vindicæ *Dianæ*. Hi porro omnes vocantur *Famuli Divi* in *Inscript.* apud *Marin.* *Frat. Arv.* n. 32. FAMULIS DIVIS INCOLAVIT VERBERES DVOS. ¶ 4. Latissimo sensu occurrit etiam de brutis. *Ovid.* 3. *Met.* 228. Ille (*Actæon*) fugit, per quæ fuerat loca sæpe secutus: Heu famulos fugit ipse suos! *h. e.* canes.

B) *Famula*, æ, f. 1. usurpatur

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu de feminis. *Lucret.* 4. 1170. Quam famulae longo fugant fortissime cachinant. *Virg.* 4. *En.* 391. suscipiunt famulae, collapsaque membra *Marmoreo* referunt thalamo. *Id.* 1. *ibid.* 703. Quinquaginta intus famulae,

quibus ordine longo Cura penum struere. Adde *Ovid.* 4. *Met.* 35.; et *Cur.* 3. 12. 25. *Lucan.* 8. 63. postquam famulae videre fideles, — attollere terra Semivivam conantur heram. *Val. Flacc.* 2. 341. mediis famulae convivia testis Expellunt. Adde *eumd.* 6. 502. Et in sing. num. *Ovid.* 2. *Amor.* 7. 24. Quis Veneris famulae connubia liber inire, Terque compliciti verberare secta veliti? ¶ 2. Latiori sensu de deorum ministris. *Juvenal.* 14. 81. Sed leporem aut capream famulae Jovis, et generosæ In salto venantur aves. *h. e.* aquilæ. *Val. Flacc.* 1. 302. Dodonida quercum, Chaonitque vides famulam Jovis. Cf. *Inscript.* apud *Orell.* 2449.

II.) Translate. *Cic.* 5. *Tusc.* 1. 2. Si virtus famula fortunæ est. *Id.* 1. *ibid.* 31. Res familiaris est ministra et famula corporis. — Hinc

C) *Famulus*, a, um, adject. servilis, famularis: vox poetica. *Ovid.* 1. *Fast.* 286. Tradiderat famulas jam tibi *Rhenus* aquas. *Id.* 2. *Pont.* 2. 79. Nec designata est abjectis *Illyris* armis *Cæsarem* famulo vertice ferre pedem. *Sil.* *It.* 13. 360. Famulae turbæ. Adde *eumd.* 10. 647. *Lucan.* 4. 207. Famulae dextræ. *Val. Flacc.* 1. 719. Quin rapis hanc animam, et famulos citus effugis artus? *Claudian.* 2. in *Rufin.* 386. Catenas famulas alicui imponere. *Id.* *III.* *Cons. Honor.* 202. jam *Bactra* teneri *Legibus*, et *famulis* *Gangen* pallescere ripis. Adde *Martial.* 9. 2. *Tertull.* *Anim.* 37. Omnia famula sunt hominis, omnia subjecta, omnia mancipata. — *VB.* De cogn. *Rom.* *F.* ONOM.

Homonym. Ad usum quod attinet, differunt *servus* et *famulus*, quod hæc vox est poetis familiarior usitatorque. *Virg.* 1. *En.* 701. Dant famuli manibus *lymphas*. *Horat.* 3. *Od.* 17. 13. cras genium mero *Curabis*, et porco bimestri, Cum famulis operum solutis. *Ovid.* *Heroid.* 20. 77. Utque solent famuli, quam verbera sæva verentur, Tendere submissas ad tua crura manus. — Est etiam discrimen, quod ad significationem attinet. Nam *famulus* dicitur etiam de ingenuo homine alteri inservente ac ministrante. Hinc *Ulp.* *Dig.* 21. 1. 25. docet *famulus* nomine contineri omnes, qui in servitio sunt, etiam liberos homines, qui bona fide servant. Hinc etiam *famulus* sæpe dicitur de ministris deorum. *Val. Flacc.* 3. 20. *Dindyma* sanguineis famulum *baechata* lacertis. *Id.* 6. 842. Hinc puero cognomen erat *famulumque* ferebant *Phasidis*, intonso nequam erine, parentes. *Ovid.* 3. *Met.* 574. comes famulusque sacrorum. Adde *Senec.* *Agam.* 255. et *Herc. fur.* 100., ubi *Furias* famulas *Ditis* vocat. Quæ igitur de *famulo* et *servo*, eadem de *famula* et *serva* dicenda sunt. — Iis, quæ ex *Forcellino* attulimus ad statuendum discrimen inter *famulum* et *servum*, hæc adde. *Famulus* est minister seu qui in servitute est sensu tamen, uti ajunt, patriarchali, *h. e.* tanquam familiae pars, haud aliter ac *Gr.* ἀνάκτορος: *servus* est minister seu qui in servitute est sensu politico et juridico, ut *Gr.* δούλος vel ἕμμος: *mancipium* vero æconomie, scilicet possessionis et mercis rationem præfert, ut *Gr.* ἀνδροπέδου, *h. e.* ἀνὴρ ἀπόδοτος. *Famulus* et *herus* invicem opponuntur et, si *Comicos* excipias, ad vitam spectant privatam: *servus* et *dominus* pariter opponuntur et ad vitam publicam pertinent. Est et *verna*, quamvis haud frequenter occurrat, et significat *servum* non pretio emptum, sed domi nostræ, vel etiam in terra nostra natum. Denique pro *servo* feminino genere non *serva* (quæ vox raro admodum adhibetur), sed *ancilla* ab optimis quibusque scriptoribus usurpatur. *Cic.* 2. *Off.* 7. 24. Adhibenda sævitia est, ut heris in famulos. *Id.* 6. *Verr.* 50. 112. Neque tam servi illi dominorum, quam tu libidinum. *Id.* 5. *Parad.* 1. Non enim ita dicunt, eos esse *servos*, ut *mancipia*, quæ dominorum sunt facta nexu, aut aliquo jure civili. Cf. *Liv.* 42. 6. Nihil inter se et argento parata *mancipia* interesse. *Justin.* 38. 6. ad fin. Aut *exsules* *Corinthiorum*, aut *servos* *vernasque* *Tascorum*. *Liv.* 3. 44. Interim dominum sequi *ancilliam* æquum esse. *Cic.* 2. *Orat.* 68. 276. *Nastica* sensit illam (*ancillam*) domini jussu dixisse. *Id.* 5. *Verr.* 4. 8. Hunc vestri janitores, hunc *ebulicarii* diligunt, hunc *liberti* vestri, hunc *servi* *ancillæque* amant. *Sueton.* *Vesp.* 11. Ut, quæ se alieno *servo* junxisset, *ancilla* haberetur.

FANA, *F.* FATUA.
FANĀTICE, adverb. *da fanatico*, furioso. *Apul.*

8. *Met.* Absonis ululalibus constrepentes, fanatici pervolant.

FANATICUS, a, um, adject. proprie est ad famum pertinens.

I.) Proprie. ¶ 1. Pecunia fanatica est ea, quæ ad famum aliquod pertinet, seu quæ alicujus fani tuitio assignata et sacra est. *Inscript.* in agro Veronensi, eo loci quod mons est *Marano* appellatus, in *Val. Pollicella* reperta ann. 1835., edita autem in *Bull. dell'Institut. archeol. dell'ann. 1836.* p. 141. F. FANNIVS M. F., C. MASTRIVS C. F. SABINVS, P. CVTIVS P. F. BIBVIVS, L. AEMILIVS C. F. MALO FANORVM CVRATORES EX PECVNIA FANATICA FACIVNDVM CVRABVNT IDEMQUE PROBABVNT. ¶ 2. Apud optimos vero scriptores fanaticus dicitur quicumque est nomine afflatus: unde *Paul. Diac.* p. 92. 19. *Müll.* Fanatica dicitur arbor fulmine icta, h. e. quasi nomine afflata. — a) Generatim. *Juvenal.* 4. 123. sed ut fanaticus, cæstro Percussus, Bellona, tuo. — b) Speciatim dicebatur de sacerdotibus Isis, Bellonæ et Cybeles. *Inscript.* apud *Gruter.* 312. 7. L. CORNELIO IANVARIO, FANATICO AB ISIS, SERAPIS, AB EADEM (lege ab æde) BELLONÆ BYFILLÆ. *Alia* apud *eumd.* 313. 1. Q. CAECILIO APOLLINARI, FANATICO DE AEDE BELLONÆ PVLVINENSIS. Cf. *Inscript.* apud *Orell.* 2316. et seq. Cf. et *Lactant.* 1. 21. Sacerdotes Bellonæ non alieno, sed suo cruore sacrificant. Seculis namque humeris et utraque manu districtos gladios eserentes currunt, esserunt, insanunt. *Liv.* 37. 9. Janu subeuntibus armatis muros fanatici Galli primum cum solenni habitu ante portam occurrunt. *Juvenal.* 2. 112. de ministris *Cybeles*, et crine senex (fanaticus albo Sacrorum antistes. *Prudent.* 10. *ap. st. p.* 1061. Cultum in incertos exerit fanaticus, Scæticæ nutrem brachilis placat deam. F. BALLATOR. — c) Fanaticum carmen est, quo quidpiam vaticinando prædicitur. *Liv.* 38. 18. a *med.* Galli Matris Magnæ occurrere, vaticinantes fanatico carmine, deam Romanis viam belli et victoriam dare. — d) De fanaticis non sacerdotibus *Ulp. Dig.* 21. 1. 4. § 9. Si servus inter fanaticos non semper capat jactare etc. Cf. *eumd. mox* § 10. Quamvis aliquando circa fana habebatur, responsa reddiderit etc.

II.) Translate. Quia sacerdotis superius dicti, oraculum edituri, divino furore corripitur putabatur, eamque opinionem crebra capitulis quæssatione atque aliis insanientium indicis adjuvabant, inde est, quod fanaticus etiam sumitur pro furioso atque insano, fanatico, furioso. *Cic. Dom.* 40. 195. Quid tibi necesse fuit anti superstitione, homo fanatice, sacrificium, quod alienæ domi feret, invisere? *Id.* 2. *Divinat.* 57. 118. Philosophi supersticiosi et pæne fanatici. *Liv.* 4. 33. Multitudo velut fanatico instincta cursu. *Id.* 39. 13. Viros velut mente captos, cum iuratione fanatica corporis vaticinari. *Horat. Art. P.* 453. Ut mala quem scabies, aut morbus regius urget, aut fanaticus error. *Flor.* 3. 19. 10. Fanaticus furor. *Tac.* 14. *Ann.* 30. Fanaticum agmen. *Quintil.* 11. 3. 71. Jactare caput et comas exultentem rotare, fanaticum est.

FANDO et FANDUS. F. FOR. FANATICUS, a, adject. ad famum pertinens. *Inscript.* non nullis albine annis Boviani in Samnio reperta, edita vero a *Raym. Guarinio* in *Comment.* XII. p. 28., quæ est apud *Henzen.* 5972. Q. ARRVNTIO Q. F. VOL. IVSTO, Q., AED., PAT. COL., PAT. MVN. SÆPTIN., PAT. MVN. VICENTIN., PAT. ET CVR. R. P. TEREVENT., SACR. TVSCVL. FANITALI OKDO ET POPVLYS OB INSIGNEM FIDEM, INDVSTRIAM ERGA SE IN CIVIVM OFFICIS ET SPLENDOR. MVNERIS GLADIATORIVM . . . GATO FISC. (sic enim pro bis. *Id.* *ibid.* p. 37. legit, quod probandum) STAT. HEREDITATIVM. Ea verba sacer. TVSCVL. FANITALI interpretanda videntur sacerdoti Tusculano fanitali, hoc est qui Tusculi præerat fano alicui, quod numini cuiuspiam ibidem sacrum erat: nam, quemadmodum ex *Inscript.* apud *Gruter.* 263. 7. innotescit sacerdos Tusculanus, ita sacerdos Tusculanus fanitalis præcipuum quoddam templum Tusculi existans denotat, quod a fano aliquo ibidem celeberrimo, nobisque hætenus ignoto, nomen habuit. ut in *Inscript.* apud *eumd.* 347. 1. est *flamen lucularis Laurentium Larinatium*, et apud *Varron.* 5. L. L. 152. *Müll.* est *lucus fugatilis*. Hinc hujusmodi sacerdos fanitalis comparandus est cum magistro fani in *In-*

script. apud *Gruter.* 315. 1., et cum *curatore fani* in *Alia* apud *eumd.* 424. 8., et cum *sacerdote templi* in *Alia* apud *eumd.* 317. 3. et 395. 10., et cum *sacerdote ad templum in Alia* apud *Murat.* 1088. 7. FANO, as, are, a. 1. dicere, sacrare. *Varro* 6. L. L. 54. *Müll.* Atque inde Herculi decuma appellata ab eo est, quod sacrificio quodam fanatur, id est, ut fani lege sit. *Varro* ipse videtur hoc verbum effluxisse, ut clarior ejus derivata pateret. — NB. *Fanor*, aris, depon. furo, insanio: unde *fanaticus*. Tribuitur *Mecenati* a *Lips.* in not. ad *Senec. Ep.* 114.

FANS. F. FOR. FANTUA. J. FATUA. FANULOM, i, n. 2. est vox efficta ad vocem *hanulum* declarandum, et exhibet formam deminutivi a *fanum*. *Paul. Diac.* p. 103. 7. *Müll.* *Hanula* parva delubra quasi fanula.

FANVM, i, n. 2. Eliam *famus*, i, m. Latine dici contendit *Voss.* ad *Melum* 2. 3. p. 453., quod in antiquissimo suo codice legatur apud *Cic.* 3. *Nat. D.* 18. 46. Eumenidum, quarum et Athenis fanus est. *Alii* tamen omnes leg. *fanum*. — *Fanum* est sacer locus, templum, *ἱερόν, ναός* (h. *luogo sacro, tempio*; Fr. *lieu consacré, sanctuaire, temple*; Hisp. *santuario, templo*; Germ. *z. Heiligthum der Gottheit eingeweihte u. m. Mauern umgebene Ort*; Angl. *a piece of ground consecrated, a temple, fane*). *Varro* 5. L. L. 54. *Müll.* *Fana* nominata, quod pontifices in sacrando fani sunt sine. *Paul. Diac.* p. 93. 17. *Müll.* *Fana*, quod fando consecrantur. *Id.* p. 88. 1. *Fanum* a *Fano* (aut *Fauno*), sive a fando, quod dum pontifex dedicat, certa verba fatur. *Pseudo-Ascon.* ad *Cic.* 3. *Ferr.* 20. *Fanum*, religiosissimum templum, unde fata petuntur. *Voss.* tamen ducit a Græco *Accus. ναός*, a quo per metathesin sit *άνός*, et spiritu in *f* abeunte *fanum*. Sunt etiam qui minus recte a *Fauno*, vel quod is primus fana instituerit; vel quia ei primum instituta sint; vel quia (ut *Cincius* et *Cassius* tradunt apud *Seruum* ad *Virg.* 1. G. 10.) quum *Faunus* nomen sit, quo *Euander* deos appellavit, inde templa diis facta *fana* sint dicta. Differt a templo et delubro aliquid quidem certe: sed in quo sit discrimen, obscurum est. Videtur autem proprie significare quemvis locum diis sacrum, sive ædes sit aliqua, sive nihil adhuc exstructum sit. *Liv.* 10. 37. In ea pugna Jovis Statoris ædem votam, ut *Romulus* ante voverat: sed *fanum* tantum, id est locus templo effatus, sacratum fuerat. *Seneca* 7. *Benef.* 7. A sacris profana discerni, et non omnia licere in angulo, cui nomen fani impositum est, que sub cælo et conspectu siderum licent. *Cic.* 3. *de republ.* 9. Græciæ, sicut apud nos, delubra magnifica humanis consecrata simulacris, quæ Persæ nefaria putaverunt; eamque unam ob causam Xerxes inflammari Albertensium fana jussisse dicitur, quod deos inclusos parietibus contineri nefas esse duceret. *Id.* *Rubr. perduell.* 10. 30. Pro patris fanis atque delubris propugnare. *Id.* 4. *Cat.* 11. 24. De aris ac focis, de fanis ac templis. *Sueton. Cæs.* 54. *Fana* templaque deum expilavit. — Quæcumque tamen illa differencia sit, passim pro eodem sumuntur: ut apud *Cic.* 2. *Invent.* 1. 1. Templum Junonis egregis picturis locupletare. et *mox.* propter fan religionem. — a) In singulari numero, præcipue de celeberrimis fanis. *Cic.* 5. *Fam.* 20. Pecuniam in fano deponere. *Cæs.* 1. B. C. 6. E fano aliquid tollere. *Cic.* 3. *Ferr.* 20. 54. Petgæ fanum antiquissimum et sanctissimum Dianæ scimus esse. *Cæs.* 3. B. C. 33. Fanum Dianæ Ephesi. *Cic.* 3. *Ferr.* 20. 52. Junonis. *Cæs.* 2. B. C. 18. Herculis. *Cic.* 3. *Ferr.* 17. 46. Apollinis. *Liv.* 43. 6. Esculapii. *Nepos Pausan.* 4. Neptuni. *Id.* *Lysand.* 3. Sacerdotes fani Jovis Hammonis. Adde *Lucet.* 6. 849. *Liv.* 1. 30. Feroniæ. *Id.* 4. 41. Quietis. — b) In plurali numero ac generatim. *Claudius Quadrigrarius* apud *Gell.* 17. 2. a *med.* Fana violare. *Sall. Cat.* 51. spoliare. *Cic.* 3. *Nat. D.* 34. 83. expilare. *Id.* 1. *ibid.* 31. 86. compilare. *Nepos Timol.* 3. Fana deleta rescire. *Lucet.* 5. 75. terrarum qui in orbis sancta tuetur Fana, lacus, lucos, aras simulacraque divum. *Horat.* 1. *Od.* 4. 46. et impio vastata Pænorum tumultu Fana deos habuere rectos. *Id.* *Epod.* 16. 19. Agros atque lares patrios habitandaque fana Apris reliquit et rapacibus lupis. Adde *Liv.* 5. 50.; et *Juvenal.* 10. 290. — NB. De nomine proprio F. ONOM.

FAR, farris, n. 3. *farro*, ζῆα, alio nomine ador, adorem et semen adorem,

I.) Proprie genus est frumenti omnium durissimum, et contra hiemes frmissimum, patiens frigidissimos locos, et minus subactos vel æstuosos stientesque. Difficiliter excutitur: ideoque convenit cum palea sua condi, stipula tantum et arisliberatum. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 6. 19. (83.), et *ibid.* 30. 72. (298.); et *Varro* 1. R. R. 6. 3. — Ejus quatuor genera recenset *Colum.* 2. R. R. 6. 3. Sed *Pontederæ Opper. post. T.* 1. p. 21. 27., ubi accurate de farris generibus disputat, triplex esse statuit, far nempe Clusinum, ζῆα Græcorum, Italorum *farro*; alterum venuculanum, Græcorum ζῆα, Italorum *speltione*; tertium trimestre seu halicæstrum, Græcorum ζῆα, Italorum *spella*. Clarissimus *Fée* (*Op. cit.* vol. 2. p. 125.) hanc exhibet synonymiam: *Zæa* vel *Zæa* Theophr. 8. 9.; *Zæa* Homer. *Iliad.* E. 496. et *Odys.* Δ. 41.; *πάροσ* Dionys. *Halic.* 4. 95.; *Far* Catull. 2. 4., *Varron.* 1. R. R. 9. 4., *Virg.* 1. G. 73. et 185. et *Colum.* loc. cit.; *Far*, *Adorem* et *Semen* *Plin.* loc. cit.; et *Semen* *Isid.* 17. *Orig.* 3. sunt *Triticum dicoecum* *Schubl.*, *Triticum Spella* *Linn.* — Fuit per trecentos annos Romanorum cibus, qui pultibus ex farre plurimum primis illis temporibus usi sunt: et in sacris quoque et nuptiis (*V.* infra sub H. 3. et 4.) adhibebant. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 2. 2. (7). et *ibid.* 8. 19. (83.). — Ceterum occurrit etiam poetice pro quocumque frumento. — a) In singulari numero. *Varro* 1. R. R. 9. 4. Far adorem. *Liv.* 4. 15. *Bilibra* farris. *Ovid.* 5. *Met.* 130. *Dives* agri *Dorylas*: quo non possederat alter *Latius*, aut totidem tollebat farris aceruos. *Scribon. Compos.* 135. *Grana* farris. *Pers.* 3. 25. Far modicum. *Stat.* 4. *Silv.* 9. 31. asperum. — b) In plurali numero. *Virg.* 1. G. 73. ibi *stava* seris mutato sidere *farra*. *Id.* *ibid.* 101. *hiberno lætissima* pulvere *farra*. *Id.* *ibid.* 219. *robusta*. *Ovid.* 6. *Fast.* 180. *dura*. *Id.* 2. *ibid.* 519. *farra* tamen veteres jaciebant, *farra* metebant: *Primitias* *Cereri* *farra* resecta dabant. *Id.* 4. *ibid.* 693. *passurage* *farra* bis ignem. h. e. seniel quum torrentur, iterum quum facto pane coquantur. *Val. Flacc.* 2. 448. *tracto* pars frangit *adorea* saxo *farra*.

II.) Improprie. ¶ 1. Pro farina adhiberi videtur a *Colum.* (fortasse quia olim solam ex farre farinam nosebant) illis verbis *S. R. R.* 4. 1. Possunt etiam obijci gallinis farfare modice a farina excreti: qui si nihil habent farris, non sunt idonei, nec tantum appetuntur. *Id.* *ibid.* 11. 14. memorat *far hordeaceum* vino *perspersum*, et 5. 23. *far triticeum*: ubique autem farinam intelligit. *Agri* enim de alendis pullis pavonis recens natis. Hoc idem *Pallad.* 1. R. R. 29. 2. vocat *far hordei*, cui vni *imber aspergitur*, agens de cibo phasianis dando, primis, quibus nati sunt, diebus. Cf. *eumd.* *ibid.* 28. 5. Similiter *Varro* 3. R. R. farinam significat, quam ait 14. 5. Ollam cum foraminibus ierustent sapa et farre. Apud *Caton.* discrimen est inter *farinam* et *far*: ubi enim agit de villica ait *R. R.* 143. *extr.* *Farinam* bonam et *far* subtile sciat facere. Cf. *Sueton. Titell.* 13.; et *fragm. Legg. XII. Tabul.* apud *Gell.* 20. 1. ¶ 2. Poetice de pane ex farre. *Horat.* 1. *Sat.* 5. 67. rugabat *Denique* cur unquam fugisset, cui totis una *Farris* libra foret, gracili sir tamque pusillo. h. e. ob cibum parcius demensum fugere non debuisti, cui minima portio satis esset. Similiter *Juvenal.* 3. 11. et sordes farris mordere canini, h. e. panes sordidos mendicis et canibus obijciendos. *Scholast. Juvenal.* ad h. l. habet: *Far caninum*, *canabrum* h. e. *crusta* Italorum: sic *Pelagon.* 1. 2. *Far* canabrum. Ceterum *Horat.* 2. *Sat.* 8. 86. discepta — *Membra* *gruis*, sparsi sale multo non sine *farre*. h. e. *crusta* farrea *carnibus* circumdata. ¶ 3. Et pro pulve ex farre, quæ in sacris adhibebatur, uno verbo mola salsa. *Horat.* 3. *Od.* 23. 18. Non sutuptuosa blandior hostia *Mollibit* aversos *Penates* *Farre* pio et saliente mica. *Sic Tibull.* 3. 4. 10. omnia noctis *Farre* pio placant et saliente sale. et *Virg.* 5. *Æn.* 745. *Farre* pio et plena supplex veneratur *æcra*. Eodem sensu *salsa farra* dixit *Ovid.* 3. *Fast.* 283. Atque aliquis modo *trux* visâ jam vertitur *arâ*: *Vinaque* dat tepidis *salsaque* *farra* *fovis*. ¶ 4. Pro mola salsa, quæ in nuptiis adhibebatur. *Arnob.* 4. 20. *Usu*, *farre*, *coemptione*, *genialis* lectuli sacramenta condicunt. *Servius* ad *Virg.* 1. G. 30. *Tribus* modis apud veteres *nuptiæ* fiebant:

usu, farre, coemptione. — Farre, quum per pontificem maximum et dialem flaminem per frugem et molam salsam conjungebantur; unde confarreatio appellabatur; ex quibus nuptiis patrum et matrum nascebantur. Adde *Boeth. in Cic. Topic. 2. p. 69.*

FARCIMEN, inis, n. 3. (farcio) *salsiccia, lucanica, ἀλάξ*, intestinum varie ac minutim concisa carne refertum, ut docet *Isid. 20. Orig. 2.* Farcimen caro concisa et minuta, quod eo intestinum farciatur, hoc est, impleatur, cum aliarum rerum commixtione. *Varro 5. L. L. 111. Müll.* A fartura in exilis farcimina appellata. *Laberius apud Gell. 10. 7.* botulum pro farcimine appellat. *Arnob. 7. 24.* Quæ sunt nomina et farciminum genera, hircino alia sanguine, comminutis alia inculcata pulmonibus.

FARCIMINOSUS, a, um, adject. ad farciminum pertinens. *Veget. 1. Veterin. 14. 1.* Farciminosus autem morbus, a similitudine farciminis appellatus est; quia velut per fistulas quasdam inter cutem et carnem collectiones humoris facit, et per totum corpus collectiones plurimas facit, et aliis velut inuentibus aliæ rursus nascuntur. Adde *eumd. ibid. 7. 1. et V. voc. seq.*

FARCIMINUM, i, n. 2. *male del verme muro*, genus morbi in jumentis, de quo vide in voce præcedenti. *Veget. 1. Veterin. 7. 2.* Sed contraria ista curatio est; nam affectus farcimino, quidquid superest virtutum, tollit.

FARCINATUS, a, um, *V. voc. seq.*

FARCINO, as, atum, are, a. 1. Part. *Farcinatus*. — Farcino est idem ferme quod farcio, confercio; sed occurrit translate tantum. *Capell. 9. sub fin.* Fandis tacenda farcinat. *h. e. miscet, conjungit. Casiod. 9. Hist. Eccl. 3.* Divinis dogmatibus farcinatus. *h. e. repletus. Sic Id. ibid. 12.* Is erat etiam Apollinari vesania farcinatus.

FARCIO, farcis, farsi, fartum vel fartum, farcire, a. 4. Pro *fartum* vel *fartum* etiam *farsum* legitur a quibusdam in *Epitom. Liv. 50.*, apud *Petron. fragm. Tragar. 69. Burmann.*, *Apic. 4. 2. et 8. S.*, et *Hygin. fab. 126.* Item *farcitus* occurrit (translate) apud *Cassiod. Instit. div. litt. 22.* Cuius (*Augustini*) aperta suavia sunt, obscura vero magnis utilitatibus farcita pinguescunt. — Part. *Farcio* 1. 1. et 2.; *Fartus* in omnibus paragr. — Farcire, ratione habita etymj, videtur esse a πύφαρκα, præter perf. verbi φάσσω seco, dividō: unde factum primum *farteo*, mox *farcio*. Alii ducunt a φαρκός pro φρακτός, quod a φράσσω obstruo, obturo. Significat autem sine delectu atque acervatim congerendo et inculcando implere, *σάπρω, συμπληρώω* (i. e. *remplire alla rinfusa, remplire ben bene, infarcire; Fr. remplir, fourrer, farcir; Hisp. llenar, meter, rellenar; Germ. vollstopfen, vollfüllen; Angl. to fill or cram with mingled ingredients.*)

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cic. 7. Ferr. 11. 27.* Pulvinus perlucidus Melitensis rosa fartus. Cf. *Martial. 8. 44.* Torus fartus papyro. *Vitruv. 2. 8.* ante med. Nostri celeritati studentes, erecta coria locantes, frontibus serviunt, et in medio faciunt, fractis cum materia cæmentis. *Plin. 36. Hist. nat. 22. 51. (172).* Medios parietes farcire fractis cæmentis, (*Græcè*) diamiction vocant. *murare a cassa. Alter Plin. 10. Ep. 48.* Parietes cæmento medii fartii. *Apic. 2. 3.* Botellum sic facies; ex ovis vitellis coctis, nucleis pineis, etc. — et sic intestinum farcies. *farcia una salsiccia. Colum. 10. R. R. 393.* Fartus semine cucumis. *Plin. 29. Hist. nat. 4. 16. (60).* Mustelæ ventriculus coriandro fartus. *Civ. vertens versus Eschyli, 2. Tusc. 10. 21.* Jovis satelles (me) pastu dilaniat fero: Tum jecore opimo farta et satiatæ allatum etc. Cf. *Seneca Ep. 108.* Edapes et se ultra quam capiunt farcientes. *Apul. Florid. n. 16.* Fartum totum theatrum. ¶ 2. Speciatim sumitur pro saginare, quod sit congesto affatim cibo, *ingrassare. Cato R. R. 89.* Gallinas et anseres sic farcito. *et mox. Bis in die farciat. h. e. cibum præbeat faciendi causa. Varro 3. R. R. 9. 20.* Gallinas ex triticeo pane intrito in aquam, mixto bono vino, farcire. *Id. 2. ibid. 5. 10.* Boves farcire ad victimas. *Colum. 8. R. R. 7. 4.* Hæc fere communis est cura farciuntium.

11.) Translate. ¶ 1. *Farcire aliquem aliqua re* est onerare. *Vitruv. 2. 8. circa med.* Neque is rex ab inopia hoc fecit: infinitis enim vertigalibus erat fartus. *h. e. dives, abundans. Catull. 28. 12.* nihilo minore verpa Farti estis. *h. e. ab æque turpi hominæ*

male multati estis, sumpta obscæna metaphora ab irumatione, quum qui patitur, contumeliam ferre putabatur. ¶ 2. Est etiam ingerere, inferere, congerere, inculcare, *cacciar dentro. Seneca 3. Ira 19.* Quum spongiæ non invenirentur, scindi vestimenta miserorum, et in os farciri panos imperavit. *Id. Ep. 70. a med.* Lignum id, quod ad emundanda obscæna, adhærente spongia, positum est, totum in gulam farsit. *Plin. 25. Hist. nat. 8. 45. (83).* Ischaemon (*herba*) farcitur in nares. *Martial. 3. 58.* Hinc farta premitur angulo Ceres omni. *h. e. accumulata, congesta, ammucciata.* — Allegorice *Plaut. Epid. 3. 4. 19.* Hic non est locus: proin tu alium quaeras, cui centones farcias. *h. e. quem gloriosis mendaciis et consarcinatis fabulis impleas, obtundas obruasque.* Alii tamen aliter leg. — Hinc a Part. præter. pass., cujus multa superius exempla retulimus,

Fartum vel **fartum** i, n. 2. absolute, substantivorum more, est quidquid farcit atque implet, *il pieno. Plin. 28. Hist. nat. 8. 29. (117).* de *chamaeleone*. Intestina et fartum eorum, quum id animal nullo cibo vivat etc. e cido he v'è dentro. *Colum. Arbor. 21.* Ea res efficit uberiorem fructum, et fartum speciosius ac plenius. *Id. 5. R. R. 10. 11.* Ea res efficit uberiorem fructum, et fartum fici pleniorum et melleorum. *Quod hic fartum fici vocat, Palad. 4. R. R. 10.* sub fin. appellat pulpam fici. — *Fartum vestis* joculariter dicitur corpus ipsum vestitum. *Plaut. Most. 1. 3. 13.* Non vestem amatores mulieris amant, sed vestis fartum. — *Fartum facere* est farcire, item joculariter apud *Plaut. Mil. glor. 1. 1. 8.* Machæra gessit fartum facere ex hostibus. *h. e. ita minutatim concidere, ut solent equi carnes dissecare farcimibus faciendis. Al. minus recte leg. fratrem facere.*

FARCITUS et

FARCTUS, a, um, *V. voc. præced.*

FAREDO, inis, f. 3. ignotum aliquid ulceris genus, quod fortasse *fartedo* scribendum est, quia fari similitudinem habet. *Plin. Valerian. 3. 22. ante med.* Semen raphani ex aqua tritum et impositum sistit ulcera, quæ faredines appellant.

FARFARUS, i, m. 2. est herba quæ et *farsugium*, et *chamaeleuce* dicitur, nascens secus fluvios, folio populi sed ampliore. *Plin. 24. Hist. nat. 15. 85. (135).* Fortasse eadem est cum illa, de qua *Paul. Diac. p. 88. 13. Müll.* Farferum virgulti genus. *Müllerus* ita pro vulgari lectione *farsugium* legendum esse recte monet: eadem enim vox occurrit etiam apud *Plaut. Pæn. a. 2. v. 32.* Prosteruebant folia farferi. Quidam putant esse *ungulam caballinam*, seu *populaginem*. Cf. *Fée (Op. cit. vol. 3. p. 282.)* hanc exhibet synonymiam: *Βαρρυον* Hippocr. et Dioscor. 3. 126.; *Χαμαλεούκη* Galien. de Fac. simpl. med. 241.; *Rhichion, petrina, peganon, pithion, pagonaton, chamaeleuce, procheion, arcephyton, chamæpperon* Dioscor. in Nothis; *Chamaeleuce* Græcor. teste *Plin. loc. cit.*; *Farfara* *Plaut. Pæn. a. 2. v. 32. et Apul. 14. Met.*; *Farfara* sive *farsugium* Latin. teste *Plin. loc. cit.*; et *Saaritha* *Ægyptior.* teste Dioscor. in Nothis sunt *Tuscilago* *Farfara* L. Spec. plant. 1214.

FARFENUM

FARFERUS et } *V. voc. præced.*

FARFUGIUM

FARI. V. FOR.

FARINA, æ, f. 1. proprie est far tostum, pinsitum molitumve, et in pulverem redactum. Ut enim far primus fuit Romanorum cibus; ita eo molito, farina nomen est factum. *Plin. 18. Hist. nat. 9. 20. (88).* Farinam a farre dictam, nomine ipso apparet. — Dicitur tamen de omnibus frumentis, quibus vescimur, *ἀλφιτον* (i. e. *farina; Fr. farine; Hisp. harina; Germ. gemahlen Getreide, Mehl; Angl. bread-corn, meal, flour.*)

1.) Proprie. *Varro apud Non. p. 152. 13. Merc.* Nec pistorem ullum vellent, nisi eum, qui in pistri non plaseret farinam. *Varro 2. R. R. 5. 7.; Scribon. Compos. 160.; et Plin. 20. Hist. nat. 13. 51. (135).* Farina hordeacea. *Plin. 18. ibid. 9. 20. (88).* siliginea. *Id. 22. ibid. 25. 58. (124).* triticea. *Id. ibid. 67. (137).* avenacea. *Id. 16. ibid. 5. 6. (15).* Farinam molere. *Id. 18. ibid. 7. 14. (74).* Hordeum in subtilem farinam molere. *Id. 18. ibid. 9. 20. (88).* Quæ sicca moluntur, plus farina reddunt. *Pers. 3. 112.* cribro decussa farina. *Martial. 8. 16. de pistore.* Et panem

facis et facis farinam. *h. e. rem tuam familiarem teris et consumis. Id. 13. 62.* Pascitur et dulci facillis gallina (*h. e. altilis*) farina, Pascitur et tenebris. *Ammian. 12. 16.* Omnes ambitus lineales farina respersit.

11.) Impropric. ¶ 1. Dicitur de omnibus quæ in pulverem teri possunt. *Ovid. Medic. fac. 61.* Jamque ubi pulveres fuerint confusa farina, Protinus in cribris omnia cerne cavis. *quando saranno vidotte in polvere e mescolate insieme. Plin. 23. Hist. nat. 9. 81. (162).* Folia myrti siccantur in farinam. *Id. 36. ibid. 24. 59. (183).* Gypsum resolvitur in farinam. *Id. 33. ibid. 7. 40. (119).* Minium tunditur in farinam. *Id. 34. ibid. 18. 50. (170).* Plumbum ustum terere in farinam. *Id. 28. ibid. 9. 37. (140).* Farina testæ salsamentaria. *Id. ibid. 7. 23. (84).* caminorum. *siligine. Id. ibid. 11. 49. (178).* cornu cervini. *Id. 17. ibid. 20. 34. (147).* tofi. *Id. 32. ibid. 7. 26. (79).* marmoris. *Id. 22. ibid. 25. 60. (127).* qua chartæ glutinantur. *colla. Scribon. Compos. 187.* Farina seminis lini. ¶ 2. Translate. *Pers. 5. 115.* quum fueris nostræ paulo ante farina. *h. e. naturæ et morum; quum fueris nobis omnino similis. Sueton. Aug. 4.* Cassius Parmensis non tantum ut pictoris, sed etiam ut nummularii nepotem, sic taxat Augustum: Materna tibi farina.

FÄRINÄCEUS, a, um, adject. *farinaceo*, qui farinae formam habet. *Gloss. Philox. Farinaceus, ἀλευροδής.*

FÄRINÄRIUM, ii, n. 2. *farinato*, locus in quo farina asservatur. *Gloss. Philox. Farinarium, ἀλευροθή.*

FÄRINÄRIUS, a, um, adject. *da farina*, ad farinam pertinens. *Cato R. R. 76.; et Plin. 18. Hist. nat. 11. 29. (115).* Farinario cribro subcernunt.

FÄRINÖSUS, a, um, adject. farinarius. *Veget. 2. Veterin. 30. 1.* Farinosus congeries.

FÄRINÜLA, æ, f. 1. *deminut. a farina. Vulgat. interpr. 3. Reg. 17. 13.* Mihi primum sac de ipsa farina subenericum panem parvulum et asser ad me. *Paul. Diac. p. 105. 11. Müll.* Insipere farinulam, jacere pullis. *Farinulam* leg. vetit. editt.; *farinulam* *Lindmann.*; at *Müllerus Insipere far in olam.*

FÄRINÜLENTUS, a, um, adject. farinosus. *Apul. 9. Met.* Farinulento cinere sordide candidati. **FÄRIO**, onis, m. 3. piscis in Musella degens, qui media ætate sic appellatur, sequente salmo, præcedente salar. Quiddam vocant *trutta*; dissimilem tamen pulo esse nostratibus. *Auson. Mosell. 128.* Tuque inter species gentinas, neutrumque et utrumque. Qui nec dum salmo, nec jam salar ambiguusque Amborum, medio fario intercepte sub ævo. *Isid. 12. Orig. 6.* *varios* vocat a varietate, quos vulgo *tructas* dicunt.

FÄRIÖLUS, i, m. 2. pro *hariolus* dixisse veteres, testatur *Scaurus p. 2252. Putsch.*; sed nullo confirmat auctore.

FÄRIÖR, äris, äri, dep. 1. olim dictum fuisse videtur pro for, loquor. *Leg. XII. Tab. apud Gell. 15. 13. extr. NI TESTIMONIUM FARIATYR. Al. leg. fari iatur.*

FARNEUS, a, um, adject. ad farinam pertinens, ut Farnei fungi apud *Apic. 7. 13.*, ubi alii leg. *faginei.*

FARNUS, i, f. 2. *fernia*, arbor de genere quercuum, quæ describitur ab *Aldrovand.*, habens folia cerro similia, longiora tamen, angustiora, duriora, et ad atrum inclinantia, quibus incisuræ sunt minus latae, cum asperitate aliqua in parte superna. Meminit hujus arboris *Vitruv. 7. 1. Adde Pallad. 1. R. R. 9. 3.*, ubi tamen al. leg. *fraxinus*: dubitant etiam de loco *Vitruvii*. V. tamen *Schneideri* adnotat. ad h. 1.

FARRÄCEUS vel **farraci**, a, um, adject. ad far pertinens. *farræus. Varro 1. R. R. 31. 5.* Farracia seges. *Plin. 24. Hist. nat. 7. 23. (30).* Bruttia pix cum polline farræo.

FARRAGINARIA, orum, n. plur. 2. farragines, seu varia frumentorum genera simul commixta ad pecora per hiemem pascentia. *Colum. 11. R. R. 2. post med.* Farraginata quoque, pecori futura per hiemem præsidio. Ita leg. *Gesnerus*: sed *Pontedera Antiq. Gr. et Lat. p. 593.* monuit, hoc esse molitum verbi, et multis argumentis probavit pro *farraginata* legendum *farrago hordearia*, quam quidem lectionem in textum recepit *Schneiderus*; hinc supra allatam vocem Latio exulare jubemus.

FARRĀGO, Inis, f. 3. *πολύμηλα*, far, hordeum, vicia, et legumina viridia, cæsa antequam spicam siliquanque gignant, admixtaque pabuli causa, ut Varro 1. R. R. 31. 5. docet. His enim equi et iumenta cetera per hiemem aluntur, purgantur, saginantur. Dicta est farrago, quia præcipue ex farre constat. Similis est quæ a nostris rusticis dicitur *sorgale*. Paul. Diac. p. 91. 14. Müll. Farrago appellatur id, quod ex pluribus satis pabuli causa datur jumentis (It. farragine, pastura, mistura; Fr. mélange de divers grains, farrago; Hisp. mezcla, mistura; Germ. d. gemischte Futter d. Viehes, Gemengsel; Angl. a mixture of grains or herbs, given to cattle).

I.) Proprie. — a) In singulari numero. Varro 2. R. R. 7. 13. Sunt qui dicant post annum et sex menses equulum domari posse, sed melius post triimum, a quo tempore farrago dari solet. Plin. 18. Hist. 16. 41. (142). Farrago ex recentioris farris prædensa seritur, admixta aliquando et vicia. Eadem in Africa fit ex hordeo. V. Colum. 2. R. H. 11., ubi ejus serendam rationem docet. Virg. 3. G. 205. Tum demum crassa magnum farragine corpus Crescere jam domitis sinito. Nemesian. Cyneg. 283. Pæsee igitur sub vere novo farragine molli Cornipedes. Adde Colum. 2. R. H. 7. 2. et 11. ibid. 2. 99.; et Pallad. 10. H. R. 8. — b) In plurali numero. Veget. 2. Veterin. 28. 26. Schneid. Estate vero species illas, quas diximus, pro æstimatione mensuræ farragine ad invicem præbeantur, hoc est, hordei viridis plures majoresque fasciculi, tritici et ciceris vel fenigræci minores et pauci. At Schneid. Gesnerum secutus leg. species illæ — farraginis, quod præstat.

II.) Translate. ¶ 1. Est commixtio et compositio, materia, argumentum. Juvenal. 1. 85. Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas, fraudia, discursus, nostri est farrago libelli. ¶ 2. Item res levis et parvi pretii, ut est farrago. Pers. 5. 77. et in tenui farragine mendax.

FARRĀRIUS, a, um, adject. ad far pertinens. Cato R. H. 10. Farraria fistula. Sævola Dig. 7. 1. 58. Sempronio do, lego ex reducta fructuum, olivis et porrinæ, quæ habeo in agro farrariorum. Torren. ita leg.; alii farrario; sed prius præstat, et videtur locum denotare, in quo ager sit. — Hinc

Farraria, orum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt locus ubi farrago, et similia jumentorum pabula, præter fenum, conduntur. Vitruv. 5. 9. ad fin. Horrea, fenilia, farraria, pistrina extra villam faciendi videntur.

FARRĀTUS, a, um, adject. seu potius particip., ab inusit. farrare; et ¶ 1. Est farre præditus. Pers. 4. 30. tunicatum cum sale mordens Cæpe, et farratam, pueris plaudentibus, ollam. h. e. in que puls e farre cocta est. ¶ 2. Item qui ex farre constat. Juvenal. 11. 109. Ponebant igitur Tusco farrata catino Omnia tunc. h. e. omnes cibi, quos mensæ inferebant, erant e farre, ut in FAR dictum est.

FARRĀRIUS, a, um, adject. farrarius, ut Farrarium pilum, quo far pinsitur, Cato R. H. 10.

FARRĀTIŌ, ōnis, f. 3. usus farrei in nuptiis. Servius ad Virg. 4. Æn. 374. Sæpe etiam hic mentio cæremioniarum indicatur. Mos enim apud veteres fuit flammæ et flaminicæ, ut per farreationem in nuptiis convenirent, sellas duas jugatas ovili pelle superinjecta poni, ejus ovis quæ hostia fuisset, et ibi nubentes velatis capitibus in confarreationem hanc ac flaminicam residenter, quod Dido meminuit, quam queritur, se ab Ænea contra jus nexus maritalis deserit, his verbis: *regnū demens in parte locarē*. Locata enim uxor dicitur, quod simul cum eo sedeat, dum confarreatur. Cf. Boeth. p. 779.

FARRĀTUS, a, um, particip. ab inusit. farreo, junctus conjugio per farreationem. Servius ad Virg. 4. Æn. 104. Quid est enim aliud: *Dotalesque tuæ Tyrios permittere delevæ*, quam in manum convenire? quæ conventio eo ritu perficitur, ut, aqua et igni adhibitis, duobus maximis elementis, natura conjuncta habeatur, quæ res ad farreatas nuptias pertinet, quibus flammam et flaminicam jure pontificio in matrimonium necesse est convenire.

FARRĒUM, i, n. 2. F. voc. seq. in fin.

FARRĒUS, a, um, adject. ex farre confectus. Colum. 7. R. R. 12. 40. Canes farreo, vel triticeo pane satlandi sunt. — Farreum spicam Paul. Diac. p. 280. 9. Müll. vocat semen quodlibet spicam fe-

rens. Aucl. de Orig. gent. Rom. 10. Farreæ mense. — Farreæ nubes vocatur a Seven. Sammon. ingens copia porriginis, quæ e capite decedit., 3. 44. Desinet interea glomerari farreæ nubes, Cessabitque gravis crebre porriginis imber. — Hinc

Farreum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, ¶ 1. Est sibi genus ex farre, ut Paul. Diac. p. 88. 9. Müll. docet. Plin. 18. Hist. nat. 3. 3. (10). In sacris nihil religiosius confarreationis vinculo erat: novæque nuptæ farreum præferebant. Adde Ulp. lib. regular. tit. 9. ¶ 2. Paul. Diac. p. 102. 6. Müll. Horreum antiqui dicebant farreum a farre. — Ceterum hoc est exemplum litteræ f et h permutatæ; sic fordus et hordus, fostis et hostis, fædus et hædus etc.

FARRĪCŪLUM, i, n. 2. deminut. a far, et significat libum ex farre factum. Pallad. 9. R. R. 21. Ex novo tritico purgato farriaculum facies, et ex musto curabis infundere, ita ut modio farris lagenam musti adjicias: deinde sole siccabis, et item similiter infundis ac siccans. Hoc quum tertio feceris, pane ex eo brevissimos ad modum facies musteorum; et in sole siccatos vasculis novis futilibus recondis et gypsos. Pro fermento, quo tempore anni musteos facere volueris, hoc uteris.

FARSĪLIS, e, adject., idem ac fartilis, ut Farsilis porcellus apud Apic. 8. 7., h. e. variis condimentis fartus coctusque cibi causa. Adde eumd. 5. 3.

FARSŪRA, F. FARTURA init.

FARSUS, a, um, F. FARCIO.

FARTĪCŪLUM, i, n. 2. deminut. a fartum, parvum fartum. Titinius apud Non. p. 331. 27. Merc. Particula, cerebellum, lactes agninas. Hic idem locus ita legitur apud Priscian. 6. p. 686. Craticula, cerebellum, lactis agnina. Craticula ex Non. corrigendum videtur in Particula; contra lactes agninas apud Non. corrigendum in lactis agnina ex Priscian., qui exemplum singularis numeri se afferre ait: F. LACTES vel lactis, is.

FARTĪLIS, e, adject. atto ad ingrassarsi, qui fartiri, hoc est saginari potest. Fartilia enim sunt animalia, quæ cibi causa saginari solent, ut anseres, gallinæ, et hujusmodi.

I.) Proprie. Plin. 10. Hist. nat. 22. 27. (52). Fartilibus (anseribus) jecur in magnam amplitudinem crescit. Apul. 3. Met. sub fin. Insuticibus et fartilibus asinus. h. e. enteritatus, et vivæ puellæ corpore, mediæ alvo insuto, fartus.

II.) Translate. Tertull. advers. Valentin. 27. Fartilia nescio quæ commenti et hominum et deorum suorum. h. e. animale quiddam et corporeum spirituali ac divinæ naturæ veluti infarcientes.

FARTIM, adverb. faciendū, implendū. Apul. 2. Met. Suis dominis parabat viscum fartim concisum et pulpam frustatim consecatam. h. e. minutatim: nam quæ faciendū parantur, minutatim coincidunt, ut in botellis et lucantis. Id. 3. ibid. sub init. Aditus etiam et tectum omne fartim supaverat. h. e. cumulatum, acervatum.

FARTOR, ōnis, m. 3. qui fartit.

I.) Proprie. ¶ 1. Est qui isicia et farcimina facit, ut Donatus docet ad illud Ter. Eun. 2. 2. 26. Ceteri, ianxi, coqui, fartores, piscatores, accupes. Quæ verba Cic. quoque refert 1. Off. 42. 150. ubi fartorum artem inter eas recenset, quæ sunt ministræ voluptatum. Horum artificio fingebatur interdum ex farina animalia, avesque variæ nectibus, avis passis, allisque condimentis fartæ, qualis fuit epillipnis illa apud Petron. Fragm. Traquet. 69. Burmann. Plautus Truc. 1. 2. 11. De nostro sæpe edunt, quod fartores faciunt. scil. quia de iis, quæ ad eos delerimus, ut farcimina nobis conficiant, partem detrahunt sibi et vescuntur. Adde Horat. 2. Sat. 3. 229. ¶ 2. Item qui aves saginat, quæ furtiles dicuntur, gallinæ, *ορνιθῆς, ορνιθοτρόφος*. Colum. 8. R. R. 7. 1. Pinguem quoque facere gallinam, quamvis fartoris, non rustici sit officium etc. Inscript. apud Gruter. 580. 15. ANTIGONVS DRVSI CAESARIS AVIVM FARTOR. Adde aliam apud Reines. cl. 9. n. 12. F. ALTILIARIUS et AVIARIUS, ii.

II.) Translate fartores dicti sunt nomenclatores, qui etiam velut inferebant nomina saluatorum in aurem candidati. Paul. Diac. p. 88. 15. Müll.

FARTRIX, icis, f. 3. quæ fartit. Afferunt a Priscian. super XII. Vers. Æn. p. 1272. Putsch., nullo tamen auctore laudato.

FARTUM, i, n. 2. F. FARCIO in fin.

FARTŪRA, æ, f. 1. Scribitur et *farctura*. Quin apud Tertull. advers. Valentin. 27. etiam *farctura* legitur: ut et apud Varron. 3. R. R. 9. 1., dubia tamen lectione. — Ceterum fartura est quiddam ad faciendum implendumque congeritur, immittitur et inculcatur. Hinc ¶ 1. Generatim. Varro 5. L. L. 111. Müll. hac voce utitur, ubi de intestinis faciendis in usum cibi verba facit, V. loc. in FARCIMEN. ¶ 2. Speciatim est altitium saginatio, *ingrassamento*, eo modo quæ in FARCIO I. 2. dictum est. Varro 3. R. R. 8. 3. de turturib. Tunc pulli plurimi gignuntur, qui ad farturam meliores. Colum. 8. R. H. 9. 1. Turtures farturæ destinantur. Adde eumd. ibid. 7. 5. ¶ 3. In architectura est quiddam parietibus implendis insertiv. Vitruv. 2. 8. ante med. Tres suscitator in structura (parietum) crustæ, duæ frontium, et una media farturæ. et paullo ante. Monumenta facta e marmore, intrinsecusque medio calcata farturis.

FARTUS, a, um, F. FARCIO.

FARTUS, us, m. 4. il pleno, idem quod fartum, seu quiddam fartit atque implet. Arnob. 7. 25. Quid cum pullibus Deo sit, quid cum libis, quid diversis cum fartibus confactionis jure multiplici atque impensuram varietate conditis?

FAS, neutr. indeclin. (in recto, quarto et quinto casu), quod justum, pium licitumque est, ratione habita deorum ac religionis. Derivant etymologi a *fasdo*, quasi fatum, h. e. dictum sit a diis, aut sacerdotibus. Nam fas ad deos ac religionem refertur; sicut jus ad homines, ut Servius docet ad illud Virg. 1. G. 268. festis queriam exercere diebus Fas et jura sinant: rivos deducere nulla Religio veluit etc. (It. il diritto divino, la legge o il decreto dicitur o religioso; Fr. droit divin, loi religieuse, précepte religieux; Hisp. derecho divino, ley, regla religiosa; Germ. d. göttliche Recht, d. göttliche, religiöse Ausrpruch; Angl. divine law, what is just or right by the rules of religion).

I.) Proprie. — a) Cum opposito jus apud Cic. Harusp. resp. 16. 34. Oratores contra jus fasque interfectos. Adde Sal. Cat. 15. Rursus Cic. 1. Att. 16. 6. Delere omne jus fasque. Cf. Tac. 3. Hist. 5. Jus fasque exercere. Liv. 7. 31. Legatos, sicut jus fasque est ad socios precatum mitterem. Id. 27. 17. Ubi jus et fas crederent colli. — b) Sine opposito. Cic. 7. Ferr. 13. 34. Contra fas, contra auspicia, contra omnes divinas atque humanas religiones. Cf. Sueton. Tib. 2. Etiam virgo Vestalis fratrem injussu populi triumphantem, adscenso simul curru, utque in Capitolium prosecuta est, ne vetare aut intercedere fas euiquam tribunorum esset. Flor. 2. 20. 7. Quæ res ut maturam, ita infamem fecit victoriam: quippe quum, contra fas deum moresque majorum, medicaminibus impuris in id tempus sacrosancta Romana arma violasset. — Forcellinus addit etiam illud Virg. 9. Æn. 95. Mortali ne manu factæ, immortale carinæ Fas habeant? il privilegio dell' immortalità. — c) Hinc dicitur aliquando de ipsis numinibus, seu sumitur pro nomine. In veteri formula publice repetentium res, apud Liv. 1. 32. Audi Jupiter, audite fines, audiat fas. Apud Auson. est ipsa Themis Technopægn. Edyll. 12. ne diis, prima deum fas, quæ Themis est Grajis. Seneca Herc. fur. 658. Fas omne mundi teque dominantem precor Regno capaci. h. e. omnes deos superos.

II.) Translate. ¶ 1. Refertur ad dies fastos, ut nefas ad nefastos, Varro 6. L. L. 31. et 32. Müll. Dies qui vocatur sic: *Quando rex comitavit, fas*, is dicitur ab eo, quod eo die rex sacrificiolus erat ad comitium, ad quod tempus est nefas, ab eo fas. — Dies qui vocatur: *Quando stercum delatum, fas*, ab eo appellatus, quod eo die ex æde Vestæ stercus evertitur. ¶ 2. Generatim et frequentissime sumitur pro omni eo, quod justum est et licet per quasrumque leges, mores voluntatemve hominum, il giusto, il diritto, il lecito, il permesso. Occurrit — a) Cum Genitivo, aut absolute. Tac. 1. Ann. 42. Fas gentium. il gius delle genti. Id. 4. Hist. 58. Fas armorum. il gius dell' armi. Cf. Justin. 39. 3. 8. Præter bellantium fas. Rursus Tac. 2. Ann. 16. Fas patriæ. il gius della patria, quod patria a bonis civibus postulat exigitque. (Sic Id. 1. ibid. 19. Fas disciplinae. h. e. quod disciplina ratio postulat). Flor. 3. 14. 5. Fas collegii. Plin. 9. Ep. 13. 5. Sed non ita me jura privata, ut publicum fas et indignitas facti et exempli ratio incitabat. Ammian. 14. 7.

Velut exturbatum e judiciis fas omne discessit. *Quintil.* 3. 8. 26. Fas, justum, pium, requum subijci possunt honestati. — Ad fas in universum et illa pertinent *Cic. Dom.* 13. 35. Factus es ejus filius, contra fas, ejus per aetatem pater esse potuisti. Sic *Sueton. Claud.* 39. Ducturus contra fas Agrippinam uxorem. *Horat.* 3. *Od.* 29. 32. rideatque (deus) si mortalis ultra fas trepidat. *Virg.* 3. *Æn.* 55. Fas omne abruptum. *Tac.* 13. *Ann.* 5. Neque fas, neque fidem pensi habere. *Id.* 4. *Hist.* 67. Fas et fœdera respicere. *Ammian.* 14. 1. med. Fas jusque perpensum. — Sæpe jungitur cum nefas. *Horat.* 1. *Od.* 18. 10. Quam fas atque nefas exiguo sine libidinum discernunt avidi. *Ovid.* 6. *Mel.* 585. Fas nefasque confundere. Adde *eumd.* 1. *Art. am.* 739; et *Tac.* 2. *Hist.* 56. Significatur autem hac ratione loquendi nullam rationem discernenque haberi æqui et iniqui, honesti et inhonesti. *Cf. Virg.* 1. *G.* 505. Quippe ubi fas verum atque nefas, tot bella per orbem. et *Horat. Epod.* 5. 87. Venena, magnum fas nefasque. h. e. venena magnum fas sunt, quum medendis vulneribus, tollendis morbis rite adhibentur, etiam ubi noxi morte puniuntur; magnum nefas sunt venena, ubi ad evitandos et infestandos homines innoxios usurpantur. — b) Sæpissime occurrit fas est, b. e. licet et justum est. — *Jusque fasque est* apud *Plaut. Cist.* 1. 1. 22. av. Amabo, hincine istud dicit? *Læ.* Jusque fasque est: nemo alienus hic est. *Cf. Ter. Hecyr.* 3. 3. 27. Si jus, si fas est. *Lib.* 1. 2. Situs est, quemcumque eum dies jus fasque est, super Numicium fluven. — *Fas est et licet* sæpe junguntur. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 7. 19. Domitius, quod per cæremonias populi fieri non poterat, ratione assecutus est, ut id, quoad posset, quoad fas esset, quoad liceret, populi ad partes daret. *Id.* 3. *de republ.* 22. Huic legi nec obrogari fas est, nec derogari ex hac aliquid licet, neque tota abrogari potest. *Ovid.* 9. *Mel.* 351. Quid licet, nefasque fasque sit. *Lucan.* 1. 359. et 9. 244. Si licet et fas est veras exprimere voces. *V.* infra sub 3. — Sæpissime fas est cum Infinito usurpatur. *Plaut. Bacch.* 4. 9. 102. Nunc si me fas est obsecrare abs te, pater, da mihi ducentos nummos. *Cic. Amic.* 3. 11. Quid non adeptus est, quod homini fas esset optare? *Id. Mur.* 37. 80. Hæc cives, cives, inquam, si eos hoc nomine appellari fas est, de patria sua cogitant. *Id. Dom.* 35. 94. Quum mihi uni, opera mea hauc urbem esse salvam, jurato dicere fas fuisset. *Id. Cluent.* 5. 12. Generi sui, contra quam fas erat, amore capta. ubi *Infinitum subauditur.* *Cæterum Liv.* 1. 16. Ut contra intueri fas esset. *Virg.* 5. *Æn.* 809. Fas omne est, Cytherea, meis te fidere regnis. *tu hæc tutto il diritto, ogni ragione vuole che etc.* *Id.* 6. *ibid.* 63. fas est vos parcere genti. *Horat.* 4. *Od.* 4. 22. Nec scire fas est omnia. *Ovid.* 15. *Mel.* 867. fas appellare pium. *subaudi est.* *Id.* 4. *Pont.* 8. 55. Dil quoque carminibus, si fas est dicere, fiunt. et *Stat.* 2. *Achill.* 231. dixisse. *Sueton.* *Tib.* 44. Nedum credi fas sit. *Quintil.* 10. 5. 7. Fas erat existimari. *Id.* 10. 7. 31. Ad quos (libellos) interim respicere fas est. *Id.* 2. 13. 1. Velut si aliter facere fas non sit. *Plin. Paneg.* 5. An fas erat nihil differre? *Id.* 2. *Ep.* 1. 10. Fas est flere. *Tac. Agric.* 46. Neque plangi fas est. *Val. Flacc.* 3. 414. fas accedere cætus. *Id.* 7. 208. fas dilexisse manes. *Id.* 3. 309. fas jungere pectora. *Id.* 8. 419. consultaque vestra Fas audire mihi. — *Fas est dictu* apud *Cic.* 5. *Tusc.* 13. 38. Humanus animus deceptus ex mente divina cum alio nullo, nisi cum ipso Deo, si hoc fas est dictu, comparari potest. — *Fas existimare, putare, habere* cum Infinito. *Plaut. Asin.* 3. 1. 11. Neque te accuso, neque me id facere, fas existimo. *Cæs.* 6. *B. G.* 14. Neque fas esse existimant, ea litteris mandare. *Id.* 5. *ibid.* 12. Leporem et gallinam et anserem gustare fas non putant. Adde *eumd.* 6. *ibid.* 23. Sic *Plin.* 1. *Ep.* 5. 7. Ne interrogare quidem fas putat. *Plaut. Trin.* 2. 2. 10. Quod manu non queunt tangere, tantum fas habent, quo manus abstant. h. e. solam putant, fas esse abstinere manus ab his, quæ tangere et rapere non possunt. *Tac.* 14. *Ann.* 30. Cruore captivo adolere aras et hominum fibris consulere deos fas habebant. Adde *eumd.* *Germ.* 9. et *Quintil.* 3. 8. 13. — Huc pertinet et illud *Ovid.* 2. *Trist.* 205. Fas prohibet. Latio quemquam de sanguine natum, Cæsaribus salvis. barbarâ vincla pati. — c) Aliquando adjectivi vim habet. *Ovid. Heroid.* 4. 134. Jupiter esse pium statuit, quodcumque jure: Et fas

omne facit fratre marita soror. *rende ogni cosa lecita e permessa.* ¶ 3. *Fas est* aliquando significat e possibile, fieri potest. *Cæs.* 1. *B. G.* 50. Non esse fas, Germanos superare, si ante novam lunam prælio contendissent. *Cic. post redit. ad Quir.* 7. 17. Huic ego homini, Quirites, tantum debeo, quantum hominem homini debere vir fas est. *Id. Dom.* 43. 113. Negabas fas esse, duos consules esse in hac civitate inimicos republicæ. Duo sunt inventi, qui senatum tribuno furenti constrictum traderent etc. *dicevi che non era possibile etc.* *Ovid.* 3. *Art. am.* 151. Nec mihi tot positus numero comprehendere fas est. *Virg.* 7. *Æn.* 692. Quem neque fas igni cuiquam, nec sternere ferro. *Ovid.* 3. *Trist.* 12. 41. Fas quoque, ab ore freti longæque Propontidos undis huic aliquid certo vela dedisse. *Nota. si può dare, può essere che etc.* — Fortasse ita quoque verti potest, quotiescumque cum licet jungitur. *Id.* 1. *Fast.* 25. Si licet et fas est, vales rege vatis habenas. *Stat.* 5. *Theb.* 90. Si licet et sanctis hic ora resolvere fas est. *Manibus.* ¶ 4. *Fas* interdum et pro facto ponitur. *Ovid. Heroid.* 13. 71. Si cadere Argolico fas est sub milite Trojam, Te quoque non ullum vulnus habente cadat. *Cf. Virg.* 6. *Æn.* 438. quam velleut æthere in alto Nunc et pauperiem et duros perferre labores! Fas obstat, tristisque palus inamabilis unda Alligat etc.

Homonym. *Fas esse et licere* sic rectius distinguenda sunt: *fas esse* dicimus, quod divina vel naturali lege conceditur; *licere* autem dicimus, ut ait *Cic.* 13. *Phil.* 6. 14., quod (humanis) legibus, quod more majorum institutisque conceditur. Porro quum fas esse et licere pro fieri posse accipiuntur, sic accipiuntur ut utrumque moralem significet possibilitatem, cui opponitur hinc verbum posse physicam possibilitatem significans, illinc verbum optare moralem sæpissime obligationem denotans. *Cic. Mil.* 16. 43. Clodius ita iudicia contemperat, ut eum nihil delectaret, quod aut per naturam fas esset, aut per leges liceret. *Id. Balb.* 4. 10. Hujus de facto ita quæri, ut id agatur, licuerit ne licere, quod fecit; an vero, non dicam non licuerit, sed nefas fuerit (contra fœdus enim, id est contra populi Romani religionem et fidem fecisse dicitur), non turpe populo Romano? *Tac.* 3. *Hist.* 33. Aliud cuique fas, nec quicquam illicitum. *Cic. Cæl.* 11. 27. Si licet, si fas est. *Id.* 2. *leg. Agr.* 7. 19. Quoad posset, quoad fas esset, quoad liceret. *Ovid. Heroid.* 12. 235. Quas licet et possum, luctor celare furorem. *Cic.* 6. *Ferr.* 20. 44. Licuit posse domesticis copulis ornare convivium. *Id.* 3. *Parad. sub fin.* Quidquid non oportet, scelus esse: quicquid non licet, nefas putare debemus.

FASCALIS, e, adject. ad fascem pertinet. *Inschrift.* apud *Fabrett.* p. 274. n. 154. MAXIMO FASCALI AVG. N. VICTORIA COMPTI INCOMPABILI. Idem *Fabrettus* hic adnotat, fascem hinc inde cum securibus in lapide representari, unde intelligimus hunc Maximum fuisse Augusti cujusdam licetorem, ejus professio hac voce cadentis Latinitatis propria significatur.

FASCEA, FASCEATIM et FASCEATUS. } *V. FASCIA, FASCIATIM, FASCIATUS.*

FASCIÂ, æ, f. 1. olim et *fascea* scriptum fuit. Ceterum fascia

1.) Proprie est pannus lineus, vel laneus, oblongus et angustus, ad obligandum, vestiendumve, *fascea, σπινδαρος, σπινδαρον*, — a) Quales sunt, quibus infantes, aut vulnera obvolvuntur. *Plaut. Truc.* a. 5. v. 13. Puero fasciis opus est, pulvinis. *enais.* *Cic. Brut.* 60. 217. Deyinetus erat fasciis, et multis medicamentis, propter dolorem artuum, delibutus. *Sueton. Domit.* 17. Brachium lanis fasciisque obvolvitur. *Id. Galb.* 21. Latus fascia substringere. *Gell.* 16. 3. Fasciis ventrem strictissime colligare. — b) Fuit fasciarum usus etiam vestiendi, et sustentandi, et obtegendi causa: ut quas adhibebant viri crutibus fovendis, amittendo pedi, ne in calcato aut hederetur, aut nataret: et quas iidem herniis sustinendis; et quas mulieres tegendo pectori et papillis. De prioribus *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 537. 5. *Merc.* Quum vinciretur pedes fasciis, quum calanticam capiti accommodaretur, *scarpette, peduli.* *V. CALVATICA.* *Quintil.* 11. 3. 144. Fascias quibus crura vestiuntur, et focalia, et aurium

ligamenta sola excusare potest valetudo. *Cic.* 2. *Att.* 3. Epieratem suspicor lascivum fuisse: etenim mihi coligæ ejus, ut fasciæ cretatae, non placebant. De Pompejo loquitur, de quo et *Val. Max.* 6. 2. n. 7. Candida fascia erus alligatum habenti, Favonius: Non refert, inquit, qua in parte corporis sit diadema. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 57. 82. (221). Fasciæ, quibus in calcato utebatur. *Lamprid. Alex. Sev.* 40. Fasciis semper usus est. h. e. pedibus: de quibus multa ibi *Salmas.* disserit. *Ulp. Dig.* 34. 2. 25. Fasciæ crurales pedulesque loco vestium sunt. *Grat. Cyneg.* 338. legat imas fascia suras. Adde *Justin.* 38. 1. ad fin. et *V. CRURALIS.* — c) De alteris, *V. VINCTURA.* — d) De tertius. *Ovid.* 3. *Art. am.* 274. Inflatum circa fascia pectus eat. *Id. Remed. am.* 337. omne papillæ Pectus habent tumidæ; fascia nulla tegat. *Propert.* 4. 9. 49. de *Heracle.* Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus. *Martial.* 14. 134. cujus lemma est fascia pectoralis. Fasciæ crescentes dominæ compece papillas. Adde *Caton.* apud *Festum* p. 265. 2. *Müll. V. PECTORALIS* et *STROPHIUM.* — e) *Fascias* lecti cubicularis memorat *Cic.* 2. *Divinat.* 65. 134., et sunt quitus culcita ipsa sustinebatur. *Martial.* 5. 62. Nulla tegit fractos nec inanis culcita lectos: Putris et abrupta fascia veste jacet. *Id.* 14. 139. cui titulus *Tomentum Lingonicum.* Oppressa nimium vicina est fascia plumæ. — f) *Fascia* coronæ addita regum erat insigne, nempe diadema. *Sueton. Cæs.* 79. Quum quidam statuæ ejus coronam lauream candida fascia præligatam imposuisset, et tribuni pleb. coronæ fasciam detrahi, hominemque duri in vincula jussissent. *Seneca Ep.* 80. extr. Vides illum Seythiæ regem, insigni capitis decorum? Si vis illum æstimare, fasciam solve, multum mali sub illa latet. — g) Quas in publico epulo Caligulam pueris et feminis fascias purpuræ ac conchylii distribuisset, narrat *Sueton.* 17., fuisse videntur insitæ præterendæ in ima toga et fasciæ pectorales. — h) *Fascia juncti* apud *Plin.* est involvulum e junco 15. *Hist. nat.* 17. 18. (66). Uvas sole siccatas juncti fasciis involvit, easque conditas gypso includit.

II.) Improprie. ¶ 1. *Fascia* aliquando corticem significat, inquit *Non.* p. 541. 19. *Merc.* adferens illud *Varronis:* Libyssa citrus fasciis cingit fores. Quæ verba affert etiam *Id.* p. 86. 9. *Merc.*, et intelligenda sunt de opere vermiculato, Itali dicunt *tarsia, intarsatura*, in quo veteres utebantur citreâs laminis ad fores, mensas, subsellia, lectos et reliquam domorum suppellectilem ornandam. *V. CITRUS.* ¶ 2. In architectura *fasciæ* pro similitudinem dicuntur membra quædam oblonga et angustiora in epistylis longe eodem tenore procurrentia, et fasciæ instar extensa. Referunt enim speciem adpætarum regularum, *liste, listelli.* *Vitruv.* 3. 5. 11. *Schneid.* Corona cum suo cymatio præter simam, quantum media fascia epistylis. ¶ 3. Nubes quoque in modum fasciarum longo per cælum tractu protense, et tempestatis nunciæ, *fasciæ* dicuntur. *Juvenal.* 14. 294. Nil color hic cæli, nil fascia nigra minatur. ¶ 4. Etiam zonæ in cælo. *Capell.* 6. p. 196. Orbis terræ in quinque zonas, sive melius fascias dico, discernitur. ¶ 5. *Non est nostræ fasciæ, h. e. nostræ sortis, conditionis, ordinis:* pro verb. apud *Petron. fragm. Tragur.* 46. *Burmann.* in quo alii respectum volunt ad fascias infantium: alii ad meretorum consuetudinem, unius generis merces eadem fascia involvendi; alii ad fascias crurales, quas ditiores ex pretioso panno, ex sordido pauperes gestare solent.

FASCIATIM vel *fasceatim* (nam et *fascea* olim scribebant), adverb. per fascies. *V. locum Quintil.* 1. 4. 20. in ATTRACTIO.

FASCIATUS, a, um. *V. FASCIO.*

FASCIULARIA, um, n. 3. que in fasciculum colligantur et fascis modo portantur. *Veget.* 2. *Milit.* 19. extr. Fasciularia tamen, id est lignum, ferream, aquam, stramen, etiam legitimi milites in castra portabant.

FASCICULUS, i, m. 2. *fascello, δεσμός, φασκίλος, deminut.* a fascis, parvus fascis. *Cic.* 2. ad *Q. fr.* 12. Fasciculum illum epistolarem, in quo fuerat et mea, et Balbi, tolum sibi aqua madidum reddidit esse. *plico.* Adde *eumd.* 2. *Att.* 13. 1. *Horat.* 1. *Ep.* 13. 12. non forte sub ala Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum. *Cic.* 3. *Tusc.* 18. 43. Fasciculum (florum) ad naves admoveat. *Colum.* 2.

R. R. 10. 14. Fasciculus leguminum. *Id.* 12. *ibid.* 19. 4. feneiculi. *Scribon. Compos.* 114. murli. Adde *eum.* *Compos.* 83. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 1. 3. (16). Linaum in fasciculos manuales colligatum siccatur in sole.

FASCIGER, gēra, gērum, adject. fasceum, vel fasces gerens. *Paulin. Nolan.* 13. *Natal. S. Felicis* 321. Te duce fascigerum gessi primævus honorem. *h. e.* honorem consularitatis Campaniæ, in qua dignitate non bisseos fasces, sed bis ternos gerebant consulares, ut ipse *ibid.* 342. Ergo ubi bis terno ditionis fasce levatos Deposui nulla maculatam cæde securim.

FASCINA, æ, f. 1. fascina, fascis sarmentorum et virgarum. *Cato R. R.* 37. De vinea et arboribus putatis sarmenta degere et fascinam face. *Schneiderus* omnium primus in textum pro fascinam recepit et *Pontederæ* conjectura, qui in *Antiquit. Gr. et Lat.* p. 51., Codicis *Politiani* auctoritate fultus, Lexicis hanc vocem addendam censuit, quum et Itali et Galli eandem adniserint a vetustissimis Latinis vulgo eam usurpantibus mutuati.

FASCINABELLUM et

FASCINABULUM, i, n. 2. deminut. a fascinum. Voces a Lexico expungendæ: occurrunt enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 182.

FASCINATIO, ònis, f. 3. malia, βαρκαρία, actus fascinandi. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 5. (22). Cur et asinationibus adoratione peculiari occurrimus? *Silv.* vero pro et fascinationibus leg. *effascinationibus.* *Id.* *ibid.* 4. 7. (35). Fascinationes repererunt. *Id.* *ibid.* 8. 27. (101). Fascinationibus resistere. *Vulgal. interpr. Sap.* 14. Fascinatio enim nugacitatis obscuro bona et inconstantia concupiscentiæ transveritit sensum sine malitia.

FASCINATOR, βαρκαριος. Gloss. Lat. Græc.

FASCINATORIUS, a, um, adject. ad fascinandum pertinens. Est *Servii* ad *Virg.* 7. *Ecl.* 28. Lingua fascinatoria. *V. Catulli* loc. in v. FASCINO.

FASCINATUS, a, um, v. voc. seq.

FASCINO, as, avi, ãtum, are, a. 1. ammaliare, βαρκαριον. Part. Fascinans et Fascinatus. — Fascino est malefico aspectu, aut alio quovis beneficio alicui noceo. *Virg.* 3. *Ecl.* 103. Nescio qui teneros oculus mihi fascinat agros. *Catull.* 7. 11. Quæ (basia) nec pernumerare curiosi Possint, nec mala fascinare lingua. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 9. (40). Contra fascinantes. *Veg.* 7. *Veterin.* 73. *Schneid.* Animal fascinatam. *Vulgal. interpr. Galat.* 3. 4. O insensati Galatæ, quis vos fascinavit non obedire veritati?

FASCINOSUS, a, um, adject. Comp. Fascinosior. — Fascinosus est bene pecculatus, magno pene præditus. *Auct. Priap.* 80. Non es poeta fascinosior nostro. *Al. leg.* sarcinosior eod. sensu; sed prior lectio verior est. *V. voc. seq.*

FASCINUM, i, n. et

FASCINUS, i, m. 2. Genere neutro sæpius occurrit; masculino autem genere habent *Virg.*, cuius verba *V.* infra sub 2. in fin., et *Plin.* quem *V.* sub 3. — Ceterum ¶ 1. Fascinum, Græce βαρκαρία, est quoddam incantationis genus, quo homines Ita ligantur, ut liberi non sint, nec mentis compotes, et sæpe ad extremam corporis maciem deveniant: a βαρκαριος, ut *Cloavius Verus* apud *Gell.* 16. 12. docet. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 2. 2. (18). scribit ex *Cic.*, mulieres omnes, quæ duplices habent pupillas, oculis fascinum circumferre. Translate *Symmach.* 1. *Ep.* 7. (al. 13.). Nullo fascino felicitas publica mordetur. ¶ 2. Usurpatur etiam pro veretro, quia veteres adversus fascinationem veretro utebantur. Nam omnia turpia malos invidorum oculos ab instituto avertant atque avocant. Ut igitur aves inaspicantæ foribus affixæ amoliri infortunium credebantur; sic veretra, quorum in fascinandum usus erat, fascinum etiam depellere censebantur. Hinc teste *Varron.* 7. *L. L.* 97. *Müll.* pueris figura veretri pro amuleto de collo suspendebatur; quod etiam num apud nostrates obtinet, etsi propter huiusce rei ignorationem alia de causa id fieri plerique putent. Et *Plin.* 19. *Hist. nat.* 4. 19. (50). Hortoque et foro tantum contra invidentium effascinationes dicari videmus in remedio satyrica signa. *h. e.* tenta veretra. *Cæ.* vero *Rhodiginus Antiq. lect.* 1. 4. c. 6. ex *Varron.* narrat, in sacris Bœchi veretrum magna celebritate plaustris per agros et per urbes circumferri solitum fuisse, ut fascinatio a plantis et se-

getibus, ab agris et aliis bestiis, ab hominibus etiam averteretur. Hinc est quod paucis abhinc annis Pompejis supra furni os repertum fuerit lapideum veretrum cum hæc inscriptione: HIC HABITAT FELICITAS. *V. Mich. Arditii* dissert. *Il fascino presso gli antichi. Napoli* 1825; ex quo sane invento magna lux affunditur *Symmachi* loco supra § 1. allato. *Horat. Epod.* 8. 18. Minusve languet fascinum. Adde *Auct. Priapej.* 22. 79. et 83. *Auct. carm.* in *Anthol. Lat.* T. 2. p. 473. *Burm.* ad *Priapeum.* Da mihi, ut pueris et ut puellis Fascino placeam bonis precaci. *V. SPURIUS. Petron. Satyr.* 133. Profert Enothea scorteam fascinum. *h. e.* veretrum e corio. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 10. 62. (96). Altera satyros (herba) distinguitur internodiis et ramosiore frutice, radice fascini. *Arnob.* 5. 28. Simulacra virillum fascinorum. Adde *Tertull.* *Apol.* 25.; et *Augustin.* 6. *Civ. Dei* 9. et 7. *ibid.* 24. Mascul. genere *Virg. Catal.* 5. 19. Non me vocabis pulera per Cotytia Ad feriatis fascinos. ¶ 3. Fascinus est etiam dei nomen apud veteres, qui nihil aliud fuit, quam veretrum, de quo sic *Plin.* 28. *Hist. nat.* 4. 7. (39). Illos religione tutatur et fascinus, imperatorum quoque, non solum infantium, custos, qui deus inter sacra Romana a Vestalibus colitur, et currus triumphantium sub his pendens defendit, medicus invidiæ etc. ¶ 4. Est etiam nomen cuiusdam piscis apud *Apul. de Mag.* Posse dicitur ad res venereas sumpta de mari spuria et fascina, propter nominum similitudinem. *Paullo* ante spuria dixerat virginal, fascina vero veretillam.

FASCIO, as, ãtum, are, a. 1. fasciare, καταρτυον. Part. Fasciatus. — Fasciare est fascia ligare. *Martial.* 42. 57. Nec fasciato naufragus loquax trunco. *Capitolin. Antonin.* 13. Tiliacis tabulis in pectore positus fasciatur, ut rectus incederet. *Veg.* 3. *Veterin.* 17. 4. *Schneid.* Anacellama lanæ infundes et super oculum curatum impones ac desuper fasciabis. Adde *Vulgal. interpr. Ezech.* 30. 21.

FASCIOLA, æ, f. 1. deminut. a fascia, parva fascia, piccola fascia, fascetta, ἐπιδοκιον. *Cic. Harusp. resp.* 21. 44. A muliebribus soleis purpureisque fascioli. *Varro* 5. *L. L.* 29. *Müll.* Texta fasciola, qua capillum in capite alligarent, dictum capital a capite. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 255. ponas insignia morbi, Fasciolas, cubital, focalia. Adde *Scribon. Compos.* 57. *Theod. Priscian.* 2. p. 2. c. 9. Eorum (quibus de thorace sanguis emergerit) articulos vel extrema femorum fasciulis (lege fascioli) competenter astringo. *Apul.* 2. *Met.* Ipsa linea tunica mundule anicta, et russea fasciola præmitente altiuscule sub ipsa papillis succinctula etc. *Vopisc. Aurel.* 4. Vincunt fasciola Aurelianum aquila innoxie de cunis levavit. *V. et voc. seq.*

FASCIOLUS, i, m. 2. deminut. idem quod fasciola, parva fascia. *Veg.* 3. *Veterin.* 57. 1. *Schneid.* Si exungulaverit jumentum, — papyrus candelarum purgatam subtiliter carpis, latigis in ovi erudi alburno, circa nudatum pedem in circuitum pones, panno et fasciolo superligabis.

FASCIS, is, m. 3. φακισ, δασκον, lignorum lateriusve rei congeries simul colligata (It. fascio, fascello; Fr. faisceau, paquet; Hisp. ho, fardo, paquete; Germ. d. Bündel, Bund; Angl. a bundle of wood, twigs, straw, reeds etc., a fagot, fascine). Occurrit autem A) Generatim; et B) Speciatim.

A) Generatim.

I.) Proprie. *Plaut. Epid.* 1. 1. 26. Viminei fasces virgarum. *Auct. B. G.* 8. 15. Fasces sarmentorum ac virgultorum, per manus inter se transditi, ante aciem collocaverunt. *Liv.* 6. 10. Fasces sarmentorum. *Tac.* 13. *Ann.* 35. Fasces lignorum portare. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 1. 3. (16). Fascis lini. *Martial.* 14. 38. calamorum. *Justin.* 12. 5. 7.; et *Amnian.* 21. 16. epistolarum. *Amnian.* 15. 5. Fasces committere. *h. e.* colligere. *Virg.* 9. *Ecl.* 65. ego hoc te fasce lavabo. *Id.* 3. *G.* 347. injusto sub fasce viam carpere. *h. e.* sub gravi pondere sarcinæ militaris (quod illustrat *Cic.* 2. *Tusc.* 16. 37.). *Id.* 4. *ibid.* 203. de apid. Sæpe etiam duris errando in colibus alas Attrivere, uitroque animam sub fasce dedere. *h. e.* sub onere forum.

II.) Translate. *Plin.* 3. *Ep.* 9. Tot crimina, tot reos uno velut fasce complexi. *far come un fascio di tante accuse.*

B) Speciatim.

L) Proprie. Apud Romanos fasces erant virga-

rum seu bacillarum fasciculi, plerumque et betulla arbore, quibus simul colligata erat securis, ferro cæcus exstante. Hi a licitoribus præferbantur magistratibus tanquam eorum insigne atque animadversio-num instrumenta: hinc quidem prætoribus urbanis; seni proconsulibus et prætoribus provincialibus; duodecim consulibus; viginti quatuor dictatori. Duumviris quoque municipalibus in suis municipiis, primo bacillos, deinde fasces binos cum securibus habere, mos fuit. *V. Cic.* 2. *leg. Agr.* 34. 93. et *Imp. Arcad. et Honor. Cod.* 10. 31. 53. Quæstiones etiam in provinciis fascibus usos, colligitur ex eod. *Cic.* 4. *Verr.* 4. 11. V. LICITOR. Vetulonia Etruriæ urbem fasces cum securibus invenisse tradit *Sil. It.* 8. 483. Mæoniaque decus quondam Vetulonia gentis: Bissenos hæc prima dedit præcedere fasces, Et juncit totidem tacito terrore securas. Si castigatione opus erat, virgis; si graviore supplicio, securi utebantur: quamquam interdum virgis quoque ad necem usque casus quosdam legimus. Quod autem colligata hæc potestatis instrumenta instituta sint, eo pertinuit, ut intelligerent magistratos, eorum iram non debere esse in puniendo præcipitem; et ut dum solvuntur fasces expediunturque securas, mora afferretur aliqua iratis animis et cunctando res maturas deliberaretur, ut est apud *Plutarch. Quæst. Rom.* — Præferbantur a licitoribus sublati in humerum sinistrum: quod si forte majori magistratui in via minor occurreret, demittebantur ex humero. honoris habendi causa. Hoc dicebantur fasces submittere: quod primum fecisse *Valer. Poplicolan.* Cos., qui submissis fascibus (et securi vacuatis. ut est apud *Val. Max.* 4. 1. n. 1.) in contione ascendit, narrat *Liv.* 2. 7., gratum multitudini spectaculum, veluti confessionem, populi, quam consulis majestatem vixque esse majorem. Simile quiddam de Pompejo narrat *Plin.* 7. *Hist. nat.* 30. 31. (112). Hinc submittere fasces translate est cedere, seque minorem fateri. *Cic. Brut.* 6. 22. Quam tibi ætas nostra jam cederet fasces submittere. — Hinc *Lucret.* 5. 1232. Usque adeo res humanas vis addita quadam Obterit, et pulcros fasces sævasque securas Proculcare ac ludibrio sibi habere videtur. *Horat.* 1. *Od.* 12. 35. Superbi fasces. *Ovid.* 1. *Fast.* 81. novi. *Tac.* 3. *Ann.* 2. versi. *Albinov.* ad *Liv.* 177. tracti. *Aurel. Vict. vir. ill.* 20. licitorii. *Virg.* 7. *Æn.* 173. attollere fasces. *Cic.* 1. *de republ.* 40. demillere. *Quintil.* 3. 7. 18. submittere. Adde *Liv.* 1. 8. et 3. 33.; *Sueton.* *Cæs.* 71., *Claud.* 7. et *Tib.* 4.; *Vellej.* 2. 99. 4.; *Flor.* 1. 22. 2., 3. 20. 7. et 1. 5. 5.; *Plin. Paneg.* 61.; et *Claudian.* *Cons. Olybr.* 233. — Inter consules ita comparatum aliquando fuit, ut non ambo, sed alter fasces imperiumque haberet, si ambo adessent, alternis aliquando diebus (ut constat ex loco *Livii* mox citando, minime vero ex auctoritate *Diarii consularis* apud *Murat. Inscript.* T. 2. p. 616., quod spurium esse et fictitium multis probat argumentis *Jo. Labusius* in *adnot.* ad *Morcelli Dissert.* dei littori de magistr. R. p. 39. et *Baumgarten.* ad *Sueton.* *Cæs.* 20.) plerumque mensibus; altero vel securim tantummodo, vel fasces ipsos omnino domi attinente. Cui vero vis esset primi mensis fasces sumere, pluribus docet *Gell.* 2. 15. ex lege Julia. *Sueton.* *Cæs.* 20. Antiquum etiam retulit morem, ut quo mense fasces non haberet, accensus ante eum iret, lictores pone sequeretur. *Liv.* 8. 12. *Emilius*, cujus tum fasces erant, collegam dictatorem dixit. *Val. Max.* loc. cit. Ad quem, quia major natu erat, priores fasces transferri jussit. — A Poplicola jam laudato mos institutus, ut in Urbe consules fascibus sine securi uterentur: cuius rei exemplum habes apud *Liv.* 24. 9.: non item dictatores et decemviri, quia sine provocatione erant: qua de re *V. eum.* 3. 36. et quæ diximus in DICTATOR. — Fasces coronati erant quibus laurea corona præfixa erat, quosque in nummis videre est a *Spanhem.* *de usu et præst. numm.* T. 2. p. 88. et seqq. illustratis. Laureati vero, qui lauri tantum folia præferabant, insignia nempe imperatorum post reportatam victoriam, quemadmodum et litteræ, quas publice de hoste victo mittebant Romani, iisdem foliis exornabantur; quæ videre est apud *Muff. Mus. Ver.* p. 117. et apud *Winckelmann.* *Monum. Ined. T. 2. tab.* 178. et alibi, *Cæs.* 3. B. C. 71. Neque in litteris, quas Pompejus scribere est solitus, neque in fascibus insignia laureæ prætulit. *Cic.* 1. *Divinat.* 23. 59. Visus C. Marius cum fasci-

bis laureatis. Adde *eum.* 8. *Att.* 3. a. med.; et *Tac.* 13. *Ann.* 9. — Fascibus decorabantur etiam duumviri et quatuorviri in coloniis et municipiis. *Apul.* 10. *Het.* p. 711. *Ovid.* Gradatim permensis honoribus, quinquennali magistratui fuerat destinatus, et, ut splendori capessendum responderet fastidium, munus gladiatorum triduanis spectaculis pollicitus, latius munificentiam suam porrigebat. *Imp. Honor. et Theod.* Cod. 10. 31. 53. et *Cod. Theod.* 12. 1. 174. Duumvirum impune non licet extollere potestatem fascium extra metas propriæ civilitatis. *Inscript.* apud *Henzen.* 5758. a. NYMINI AYVAE ALEXANDRIANAE. HANC ARAM NYMPHIS ENTRVXI NYMINE LAETYS, CVM GERENEN FASCES PATRIAE RYMORE SECVNDO. PLYS TAMEN EST MIHI GRATYS HONVS, QVOD FASCIBVS ANNYS IS NOETRIS DATYS EST, QVOD SANCTO NOMINE DIVES LAMBAESEM LANGO PRRVVDIT FLYMINE NYMPHA. Hinc est quod in antiquis monumentis saepe videre est insculptos fasces, sine acuminibus tamen, qui ostendunt, eos, quorum nomina ibidem leguntur, fuisse duumvros aut quatuorvros, vel saltem duumviralibus aut quatuorviralibus ornamentis decoratos, vel denique, licet Augustales tantum fuerint, iisdem fascibus honoratos esse. V. *Tabus* adnotat. ad *Rosmini, Stor. di Milano T.* 4. p. 438. — Etiam praefectis Urbis fascis tribuebantur, ut compertum est ex *Cassiod.* 1. *Variar.* 42. Te ad praefecturam Urbis erigimus, tribuentes tibi in ea civitate fascis, ubi sunt perpetui honores. Adde *eum.* *ibid.* 43. — Item consularibus Campaniae fascis tributos constat ex *Inscript.* apud *Orell.* 3170. CLAVDIO IVLIO PACATO V. C. CONS. CAMP. OB ALQVITATEM IVDICIS ET PATROCINIA JAM PRIVATI ORDO BENEVENTANORVM PATRONO POST FASCES DEPOSITOS CENSVIT CONLOCANDAM. scil. statuam.

II.) Metonymice fascis ponuntur pro magistratu, praecipue vero pro consulatu. *Lucret.* 3. 1009. Petere fasces. *Cic.* *Dom.* 10. 24. Qui locus in orbe terrarum vacuus extraordinariis fascibus atque imperio Clodiae fuisse? *Verg.* 2. G. 495. Ilum non populi fasces, non purpura regam Flexit. *Horat.* 1. *Sat.* 6. 96. Parentes honesti fascibus et sellis. *Id.* 1. *Ep.* 16. 34. Deferre et detrahere fascis indigno. *Ovid.* 4. *Pont.* 9. 61. alterna feretis Gaudia, tu fratris fascibus, ille tuis. *Juvenal.* 5. 110. et titulus et fascibus olim Major habebatur donandi gloria. Adde *Sil.* 11. 11. 152. *Sueton.* *Ner.* 43. Suscipere fasces. *Flor.* 1. 9. 3. Fasces abrogati. *Id.* 1. 24. 2. relenti. — De loco *Cic.* *Brut.* 6. 22. *V.* supra sub B. 1.

FÄSELÄRE. *V.* FACELARE.
FÄSELÄRIA et
FÄSELUS et
FÄSEÖLUS. *V.* PHASELARIA, PHASELUS, PHASEOLUS.
FÄSIÄNUS. *V.* PHASIANUS.
FASSUS, a, um. *V.* FATEOR.
FASTI, örüm, m. plur. 2. *V.* FASTUS, a, um.
FASTIDIBILIS, e, adject. fastidium afferens, ut *Fastidibilia* iudicia, *Tertull.* *Anim.* 33. ad fin.
FASTIDIENTER, adverb. fastidiose. *Apul.* 5. *Met.* Parentibus fastidenter appellatis.

FASTIDIÖTER, adverb. fastidiose. *Varro* apud *Non.* p. 112. 11. *Merc.* Quibus instabilis animus ardens mutabiliter avel habere, et non habere, fastidibiliter inconstanti pectore.

FASTIDIO, is, ivi vel ii, itum, ire, n. et a. 4. Part. *Fastidians* I. A. et in fin.; *Fastidius* II. B.; *Fastidendus* I. B. — *Fastidire*, quod juxta *Forcellinum* est a *fastus*, ut sit proprie cum fastu despiciere, rejicere (*V.* tamen FASTIDILM), est respuere, recusare, abhorrere, aversari, aspernari (It. *infastidirsi*, annoiarsi, sdegnare, rigettare; Fr. *avoir du dégoüt, de la répugnance, être dégoüté*; Hisp. *haber desgana, inapetencia, disgusto*; Germ. *Widerwillen, Ekel haben, fühlen, empfinden gegen etwas, verschmähen*; Angl. *to despise with a degree of haughtiness, disdain, scorn, dislike, loathe*).

I.) Proprie refertur ad stomachum cibos respicientem; et interdum etiam ad nares et aures; et occurrit A) Neutorum more; et B) Active.

A) Neutorum more. — De stomacho. *Plaut.* *Stich.* 5. 4. 33. Bibendum herede hoc est, ne nega: quid hic fastidis? *cos' è che non ti piace?* *Horat.* *Epod.* 5. 78. Majus parabo, majus infundam tibi Fastidienti peculum. *Seneca Ep.* 2. Fastidientis sto-

machi est multa degustare. — De naribus. *Plaut.* *Hep.* 1. 2. 38. ME. Olfacta igitur hinc, peniculae lepide. Ut fastidis! *PE.* Decet. *ME.* Quid igitur? quid olet?

B) Active. — De stomacho. *Horat.* 1. *Sat.* 2. 115. num esurios fastidis omnia praeter Pavonem rhombumque? *Id.* 1. *Ep.* 17. 15. olus. *Phaedr.* 3. 7. pahnuntiarum. *Colum.* 8. *R. R.* 16. 4. Docta palata fastidiunt fluviale lupum. *Id.* 2. *ibid.* 9. 19. Fastidire pultem. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 16. 57. (97). Cactos non fastidiunt in cibis, inveteratos quoque. *Vet. Poeta* apud *Sueton.* *Tib.* 59. Fastidire vinum. — De naribus. *Plin.* 25. *Hist. nat.* 7. 38. (79). Euphorbiae succus fastidendum odorem habet. — De auribus. *Quintil.* 9. 4. 116. Aures plena sentiunt, parum expleta desiderant, — clauda deprehendunt, redundantia ac nimia fastidiunt.

II.) Translate quoque occurrit A) Neutorum more; et B) Active.

A) Neutorum more. — a) Absolute. *Plaut.* *Curc.* 5. 2. 34. Ut fastidit gloriosus! *Id.* *Most.* 4. 2. 4. Vide, ut fastidit simia! *Cic.* *Mil.* 15. 42. Nihil est tam fragile aut flexibile, quam voluntas erga nos sensusque civium, qui non modo improbitati irascuntur candidatorum, sed etiam in recte factis saepe fastidiunt. *Al. delent* in. — b) Cum Genitivo, quo modo *taedet* et similia. *Plaut.* *Aulul.* 2. 2. 67. Abiit, neque me certiozem fecit: fastidit mei. *Titinius* apud *Non.* p. 496. 15. *Merc.* Quo te avortisti? mei fastidis? *Lucilius* apud *eum.* *ibid.* *Tristes*, difficiles sumus, fastidimus bonorum.

B) Active. — a) Cum Accusativo. — De hominibus. *Plaut.* *Bacch.* 2. 3. 98. *CR.* Soccis habet auro subpactum solum. *NI.* Cur ita fastidit? *CR.* Tantas divitias habet: nescit quid faciat auro. *Verg.* 2. *Ecl.* 73. Invenies alium, si te hic fastidit, Alexin. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 20. Cetera nequaquam simili ratione modoque aestimat, et nisi quæ terris semota suisque Temporis defuncta videt, fastidit et odit. *Id.* 1. *ibid.* 14. 2. villicæ silvarum et agelli, Quem tu fastidis. *Id.* *ibid.* 3. 11. Fastidire lacus et aperitos rivus. *Id.* 1. *Sat.* 3. 43. pater ut gnati, sic nos debemus, amici Si quod sit vitium, non fastidire. *Liv.* 34. 5. *extr.* preces alienjus. *Curt.* 6. 10. 23. mores alienjus. *Id.* 8. 7. 13. Jovem. *Quintil.* 1. 4. 18. hoc lucrum. *Id.* 1. 4. 6. tamquam parva, grammaticæ elementa. *Justin.* 14. 2. 7. Argyraspides post Alexandrum omnes duces fastidiebant. *Martial.* 3. 31. Fastidire minores. Adde *Claudian.* 4. *Cons. Honor.* 302. *Quintil.* 5. 13. 22. Ut quæ dicendo refutare non possumus, quasi fastidendo calcemus. — De rebus et abstractis. *Martial.* 5. 44. te Quom fastidierit popina dives, Antiquæ venies ad ossa cænæ. *Horat.* 3. *Od.* 1. 21. Somnus agrestium Lenis virorum non humiles domos Fastidit umbrosamque ripam. *Claudian.* *Epithal.* *Pullad.* et *Celer.* 6. *Aestus* fastidit amictam. — b) In Part. præter. pass. *Ovid.* 1. *Trist.* 6. 31. laudatus abunde, Non fastiditus si tibi, lector, ero. *Id.* 2. *ibid.* 119. Turbaque doctorum Nasonem novit, et audet Non fastiditis annumerare viris. *Lucan.* 7. 844. Laticæ pars maxima turbæ Fastidita jacet. *Ovid.* 4. *Pont.* 1. 49. oro, ne fastidita repellas Verba. — Et neutr. absolute, substantivorum more. *Plin.* præfat. *Hist. nat.* § 15. Res ardua vetustis novitatem dare, obsoletis nitorem, fastiditis gratiam. — c) Cum Infinito. *Ovid.* *Remed. am.* 305. Diligit ipsa alios: a me fastidi amari. *Phaedr.* 4. 6. jocorum legere fastidis genus. *Liv.* 10. 8. Ne fastidieris nos in sacerdotum numerum accipere. *Id.* 2. 41. Plebs cæperat fastidire munus vulgatum isse. *Curt.* 4. 14. a. med. An creditis, tequo animo iis servire, quorum reges esse fastidiant? *Petron.* *Satyr.* 127. Ne fastidias hominem peregrinum inter cultores admittere. *Quintil.* 2. 3. 4. Fastidit præstare banc inferioribus curam. *Id.* 5. 11. 39. Repetere auctoritatem a plurimis verbis non fastidierunt. *Vat. Mar.* 2. 6. 8. Nec mortis spectator esse fastidisti. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 32. 59. (135). Fastidit balsamum alibi nasci. — Hinc Part.

Fastidians, entis, adjectivum cum Genitivo nominis apud *Cell.* 6. 15. Communionum vocum respuens animis ac fastidians.

Fastidius, a, um, activa significatione, pro eo qui fastidit, occurrit apud *Petron.* *Satyr.* 58. Ne me putes stultia fastidium.

FASTIDIÖSE, adverb. Comp. *Fastidiosius*. —

Fastidiose est cum fastidio, *fastidiosamente, con aversione, con disdegno, vrsportivos.* *Cic.* *Planc.* 27. 65. Hinc ergo jam stomachans fastidioso, immo ex Sicilia, inquam. *Id.* 2. *Orat.* 89. 364. Quem ego paullo sciebam vel pudentius, vel invitius (nolo enim dicere de tam suavi homine fastidiosius) ad hoc genus sermonis accedere. *Id.* 1. *ibid.* 26. 118. Diligenter et prope fastidiose judicare. *difficilmente contentandosi.* *Id.* 2. *Att.* 1. Lenæ ac fastidiose probare. *Phaedr.* 3. *prol.* 23. Fastidiose in cælum recipi. *Petron.* *Satyr.* 13. Tamquam mendici spoliū etiam fastidiose venditabat. *con sprezzo, senza stima o cura di ciò che vendea.*

FASTIDIÖSUS, a, um, adject. Comp. *Fastidiosior* sub A. II. et Sup. *Fastidiosissimus* sub A. I. et II. — *Fastidiosus* dicitur et est A) Qui fastidio capitur; et B) Qui fastidium offert.

A) Fastidiosus est qui fastidio capitur, qui fastidit, abhorrens, *discolos, fastidioso.*

I.) Proprie. — De stomacho: *V.* FASTIDIO I. *Varro* 2. *R. R.* 5. 15. Vaccæ quam parere cæperunt, secundum stabula pabulum servari oportet integrum, quod egredientes degustare possint: fastidiosus enim fiunt. — De auribus. *Cic.* 4. *Herenn.* 23. 32. Aurium sonus fastidiosissimus. — Huc referri potest et illud *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 6. 18. *MI.* Ille illas spernit segregatque a se omnes extra te unam. *AC.* Ergo iste metus me macerat, quod ille fastidiosus est, ne oculi ejus sententiam mutent, ubi viderit me, atque ejus elegantia meam extemplo speciem spernet.

II.) Translate est qui abhorret, difficilis, *disdegnoso, difficile da contentare.* *Plaut.* *Rud.* 2. 3. 42. Neptunus quantumvis fastidiosus ædilis est: si quæ improbæ sunt merces, jactat omnes. *Cic.* 1. *de republ.* 43. Ex hac infinita licentia hæc summa cogitur, ut ita fastidiosæ mollesque mentes evadant civium, ut, si minima vis adhibeatur imperii, irascantur et perferre nequeant. *Id.* 4. *Herenn.* 40. 52. In superiores contumax, in aquos et pares fastidiosus, in inferiores crudelis. *Id.* *Brut.* 57. 207. Antonius facilis in causis recipiendis erat, fastidiosior Crassus. *Id.* *ibid.* 70. 247. C. Memmius perfectus litteris, sed Græcis: fastidiosus sane Latinarum. Sic *Horat.* 3. *Od.* 1. 36. Dominus terre fastidiosus h. e. fastidians ædes, quas in terra habet, in mari ædificare parat. et *Capell.* 9. p. 342. Virgo fastidiosa mortallum. *Seneca* 1. *Benef.* 11. Fastidiosus æstimator. h. e. qui pluris æstimat, quam res postulat. *Plin.* 8. *Ep.* 6. a. med. Fastidiosissimum mancipium. h. e. superbissimum. *Id.* 6. *ibid.* 17. ad fin. Res difficilis, ardua, fastidiosa, et quæ eos, a quibus contemnitur, designatur.

B) Item qui fastidium offert, *nauseoso, noioso.* Translate *Horat.* 3. *Od.* 29. 9. Fastidiosus desere copiam. Respicit *Horat.* ad fastidium ciborum. *Id.* *Epod.* 17. 72. Frustra vincla guttari nectes tuo Fastidiosa tristicæ ægritonia.

FASTIDIÖTAS, ætis, f. 3. idem ac fastidium, aversatio. *Cassiod.* 7. *Variar.* 1. ad fin. Nec tamen spes vestra velut fastidiant deseruit; nam, si bene provinciarum administrationibus præsidelis, honores vos amplissimos sperare leges merito censuerunt.

FASTIDIÖM, ii, n. 2. Quod ad elymon spectat, voluit nonnulli esse per synopen a voce *fastis taedium*: certe cum nom. *fastus* conjugendum est. Fastidium autem est aversatio, taedium, offensio, contemptus: et fere dicitur de offensione stomachi cibum respicientis, aut non retinentis; quæ et nausea appellatur, *καταρρόνησις* (It. *inappetenza, svogliatezza, nausea, fastidio, aversione*; Fr. *dégoüt, répugnance*; Hisp. *desgana, inapetencia, disgusto*; Germ. *Ekel gegen etwas, Wüherwille, Abneigung*; Angl. *loathing, squeamishness, fastidiousness, nauseousness, aversion, disgust*).

I.) Proprie. *Cic.* 1. *Invent.* 17. 23. Cibi satietas et fastidium aut subamara aliquo re relevatur, aut dulci mitigatur. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 78. Magna movet animo fastidia, seu puer unctis Tractavit calicem manibus, sive etc. *Ovid.* 1. *Pont.* 10. 7. Os hebes est, posisqueque movent fastidia mensa: Et queror, invisiquum venit ora cibi. *Seneca* 3. *Quest. nat.* 18. Tantum in illis esse fastidium, ut nolent attingere, nisi eodem die captum piscem. *Juvenal.* 14. 183. gratæ post munus aristæ Contingunt homines veteris fastidia querens. *Colum.* 6. *R. R.* 8. 1. Fasti-

dium afferre cibo. *Plin.* 22. *Hist. nat.* 21. 30. (109). Mel stomachum inflat, fastidium creat. *Id.* 14. *ibid.* 16. 18. (99). Fastidium alicui gignere uvas appetendi. *Id.* 29. *ibid.* 5. 32. (100). Fastidium sentire. *Id.* 23. *ibid.* 9. 81. (161). abigere. *Id.* 28. *ibid.* 7. 25. (31). abstergere. *Id.* 19. *ibid.* 8. 38. (127). auferre. *Id.* 22. *ibid.* 25. 74. (155). detrudere. *Id.* 23. *ibid.* 1. 27. (54). discutere. *Id.* 25. *ibid.* 8. 51. (91). Fastidium deducunt canes herba ranaria. *scil.* vomitum excitando. *Sic Id.* 8. *ibid.* 27. 41. (101). purgare. Adde *Varron.* 8. *R. R.* 9. 18.; *Quintil.* 1. 12. 5.; et *Favonin.* apud *Gell.* 15. 8. *Pelagon. Veterin.* 29. 4. Cardiacum equum intelligimus, si stans sudaverit, si fastidium sustinuerit. *h. e. se fastidiosa il cibo.*

II.) Translate. ¶ 1. Transfertur et ad sensum stomachi apud *Cic.* 2. *Fam.* 16. 2. Nosti non modo stomachi mei, sed etiam oculorum in hominum insolentium indignitate fastidium. ¶ 2. Ceterum de animo dicitur, et generatim est aversatio, contemptus, antipathia, aversione, disistima, disprezzo. — a) In singulari numero. *Cic.* 3. *Orat.* 23. 98. Cur ea, quae specie prima acerrime commovent, ab his celerissime fastidio quodam et satietate abalienantur. Cf. *Quintil.* 5. 14. 30. Si eloquentia et ex copia satietatem, et ex amplitudine fastidium tulerit. *Rortus Cic.* *Mur.* 9. 21. Ista nostra assiduitas, Servi, nescis quantum interdum afferat hominibus fastidii, quantum satietatis. *Id.* 3. *Orat.* 50. 193. Horum vicissitudines efficiunt, ut neque il satientur, qui audiunt, fastidio similitudinis, nec nos etc. Cf. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 17. 40. (81). Nulla voluptas est, quae non assiduitate fastidium pariat. *Sic Sueton.* *Tib.* 10. Vitato assiduitatis fastidio. *Cic.* 1. *Fin.* 2. 5. Radem esse omnino in nostris poetis, aut inertissimae segnitiae est, aut fastidii delicatissimae. *Id.* 4. *Tusc.* 10. 23. Habere ad certas res vitiosam offensionem atque fastidium. *Id.* *Opt. gen. orat.* 4. 12. Intelligentiam ponunt in audiendi fastidio. *h. e.* quo vix quidquam audiunt, quod placeat, qui vix cibum inveniunt, quod non fastidiant, difficultati de contentari. *Sic Sueton. Ner.* 44. Exegit pari fastidio et acerbitate nonnumquam asperum etc. Cf. et *Horat.* locum sub *b.* allatum. *Cic.* 1. *Fin.* 3. 10. Ego salis mirari non queo, unde hoc sit tam insolens rerum domesticarum fastidium. *Id.* 12. *Phil.* 10. 20. Non possum animo requo videre tot, tam importunos, tam sceleratos hostes: nec id fit fastidio meo, sed caritate republicae. *h. e.* superbia, aversatione, odio, contemptu. *Seneca Ep.* 9. in fin. Omnis stultitia laborat fastidio sui. *Sueton. Aug.* 44. Cacozelos et antiquarios pari fastidio spectavit. *Curt.* 4. 10. Patriam fastidio esse, abdicari Philippum patrem. *Quintil.* 9. 3. 3. Quotidiani seruis fastidium levare. *Id.* 2. 4. 29. Fastidium movere. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 1. 1. (8). Ne sit fastidio Graecos sequi. *Id.* 12. *ibid.* 49. 42. (91). Ipsum vero huius in fastidio est. *h. e.* rejicere, contemnere. *Id.* 11. *ibid.* 2. 1. (4). Fastidio damnare aliquid. *Id. praefat. ibid.* § 14. Adducere quidpiam in fastidium. *Tac.* 11. *Ann.* 26. vertere. *Rursus Plin.* 10. *Hist. nat.* 29. 41. (79). Parere fastidio. *aver riguardo di non recar noia. Macrob.* 5. *Saturn. in fin.* Si fastidium facere non timeorem, ingentia poteram volumina de his implere. *fare o dar fastidio.* — In arboribus fastidium est, quum in aliam terram translate non proveniunt difficultate comprehendendi. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 32. 58. (134). Non omnia (*h. e.* arbores) in omnibus locis nasci docuimus, nec translate vivere. Ille alias fastidio, alias contumacia, saepe imbecillitate eorum, quae transferantur, evenit. — b) In plurali numero. *Cic.* 1. *Orat.* 61. 238. Et dixisti, non tam ea, quae recta sunt, probari, quam quae prava sunt, fastidii adhaerere. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 214. qui se lectori credere malunt, quam spectatoris fastidia ferre superbi. *Id. Epod.* 12. 13. Agitare verbis fastidia alicuius. *h. e.* movere, excitare, suggerere. *Virg.* 4. *Eck.* 61. Matri longa decem tulerunt fastidia menses. Adde *Val. Flacc.* 4. 496. *Ovid. Heroid.* 16. 97. At mihi euntiarum subeunt fastidia (puellarum). *Tac.* 11. *Ann.* 36. Accitus ultro noctemque intra unam a Messalina proturbatus erat. paribus lascivis ad cupidinem et fastidia. ¶ 3. Speciatim pro arrogantia, superbia, quae aversationem et contemptum complectitur. — a) In singulari numero. *Cic.* 1. *de republ.* 32. Quum in populis aliquis unus plu-

resve divitiores opulentioresque existissent, tum ex eorum fastidio et superbia (*regna*) nata esse commemorant, cedentibus ignavis et imbecillis et arrogantibus divitum succumbentibus. *Id.* 1. *Off.* 26. 90. Atque etiam in rebus prosperis et ad voluntatem nostram fluentibus superbiam magno opere, fastidium arrogantiamque fugiamus. *Id.* 1. *leg. Agr.* 7. 20. Quid enim cavendum est in coloniis deducendis? si luxurios, Hannibalem ipsum Capua corrupit: si superbia, nata inibi esse haec ex Campanorum fastidio videtur. Cf. *Plin. Paneg.* 55. Ut appareat, non superbia et fastidio te amplissimos honores repudiare, qui minores non dedigneris. *Cic.* 10. *Phil.* 9. 18. Quorum, si essent arrogantes, non possem ferre fastidium. *Id. Amic.* 15. 54. Non solum ipsa fortuna caeca est, sed eos etiam plerumque efficit caecos, quos complexa est: itaque efficiuntur fere fastidio et contumacia. *Tac.* 11. *Ann.* 38. Decreta Narcisso quaestoria insignia, levissimum fastidii ejus. — b) In plurali numero. *Virg.* 4. *Eck.* 14. tristes Amyrillidis iras Atque superba pati fastidia. *V. FASTUS*, us. *Tibull.* 1. 8. 69. Oderunt, Pholoe, moneo, fastidia divi.

HOMONYM. I.) *Fastidium* et *nausea* unum idemque significant, scilicet offensionem stomachi, cibum respuentis aut non retinentis: in eo tamen differant, quod *fastidio* stomachus quoque bene valens afficitur propter nimium ciborum usum; contra *nausea*, praeterquamquod praecipue navigantibus evenire solet (unde et nomen, ut Graece ναυτία) vitiali stomachi propria est. Porro *fastidium* est satietatis sensus, ut aliorum est sensus frigoris. *Cic. Mur.* 9. 21. Assiduitas quantum interdum aderat hominibus fastidii, quantum satietatis. *Id.* 3. *Orat.* 25. 98. Fastidio quodam et satietate. *V. haec eadem pluribus sub II. 2. a., et ibid. etiam Quintil. loc. Cic. 1. Invent.* 17. 25. Cibi satietas et fastidium. *Id.* 5. *Att.* 13. Navigavimus sine timore et nausea. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 11. 69. (112). Cruditates nauseam faciunt.

II.) Translate *nausea* et *nauseare*, raro quidem, pro *fastidio* et *fastidire* occurrunt. *Martial.* 4. 37. Numerus oportet aliquid, ut pati possim; Quotidianam nauseam refice nummis; Audire gratis, Afer, ista non possum. *Phaedr.* 4. 6. Hoc illis dictum est, qui stultitia nauseant.

III.) Item *fastidium* est corporis, quod ex nimio ciborum usu, *h. e.* satietate, cibum ipsum aversat; *tædium* est animi, qui ex nimia patiendi exercitatione nimioque labore fessus languet: *fastidium* capimus ex his, quae affalum usurpavimus; *tædium* ex his quae aliquamdiu pertulimus: *fastidio* sapor seu gustus amittitur, *tædio* patientia exauritur. *Sic Lic.* 34. 34. Oppugnatio urbium obsidentibus prius quam obsessis tædium affert. *Sic Id.* 4. 61. Tædiumque recessum foret inde. *h. e.* ab arce obsessa. et *Tac.* 12. *Ann.* 39. Tædio curarum fessus. Ceterum ad rem *Sueton. Tib.* 10. Statuit repente secedere, dubium, uxoris tædio, quam neque eliminari, neque dimittere auderet, neque ultra perferre posset; an ut, vitato assiduitatis fastidio, auctoritatem absentia tueretur atque etiam augetet, si quando indiguisset sui republica.

FASTIGATIO, ōnis, f. 3. actus fastigandi. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 14. 24. (106). Ut fastigatio levi descendat cuneo. *Apul. Florid. n.* 9. Strigilecula, recta fastigatione clausula; flexa tubulatione ligulae. *Al. leg. fastigatione. V. FASTIGO.*

FASTIGATUS vel

FASTIGATUS, a, um. *V. FASTIGO.*

FASTIGIUM, ū, n. 3. (fastus et ago) summitas terti, cacumen a latitudine surgens et paulatim in acumen desinens, ἀκμή, κορυφή, ἀκρόταξ (*It. frontispizio del tetto; Fr. faîte, sommet, faitage; Hisp. la cumbre de un edificio; Germ. d. Spitze d. Giebels, d. Giebel, Fronton; Angl. the roof of a house.*)

I.) Proprie. — a) Dicitur primo de tectis sacrorum aedium, quae olim ex una tantum parte inclinata erant, et in unam locum pluviam demittebant: postea inventum est, ut medio sui assurgerent altius, atque ex utraque parte pluviam deiecerent. *Cic.* 3. *Orat.* 46. 180. Capitoli fastigium illud et ceterarum aedium non venustus, sed necessitas ipsa fabricata est; nam quum esset habita ratio, quomodem ex utraque tecti parte aqua delaberetur, utilitatem templi fastigii dignitas consecuta est; ut etiam si in caelo statureretur, ubi imber esse non pos-

set, nullam sine fastigio dignitatem habiturum fuisse videatur. *Liv.* 40. 2. Atrox tempestas fastigia aliqua templorum a culminibus abrupta foede dissipavit. *Ovid.* 15. *Mel.* 672.; et *Sueton. Aug.* 94. Fastigia templi. *Plin. Paneg.* 54. templorum. *Ammian.* 22. 16. Altis sublata fastigiis templa. *Ovid.* 1. *Mel.* 373. delabrorum. *Sueton. Cæs.* 31. sedis.

— b) A sacris aedibus transit ad Caesarem domos, postquam divinos honores Romani illis tribuere ceperunt. *Cic.* 2. *Phil.* 43. 110. de Julio Cæsare. Quum is majorem honorem consecutus erat, quam ut haberet pulvinar, simulacrum, fastigium, fluminem? *Flor.* 4. 2. ad fin. de eod. Omnes unum in principem congesti honores: circa templa imagines, in theatro distincta radiis corona, suggestus in curia, fastigium in domo, mensis in caelo. *V. ATO-MA. Sueton. Claud.* 17. Navalem coronam fastigio Palatinae domus juxta civicam fixit. Similiter de regia Solis *Ovid.* 2. *Mel.* 3. Cujus ebur nitidum fastigia summa tenebat. — Hujusmodi fastigia ornabantur signis fictilibus, aeneis, lapideis, ut colligitur ex *Vitruv.* 3. 2.; *Liv.* 26. 23. et *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 43. (152). *Sic Id. Plin.* 38. *ibid.* 5. 4. (13). Romae signa eorum sunt in Palatina aede Apollinis in fastigio. — c) Neque vero putes, in privatis aedium tectis nulla fuisse fastigia. Nam contra habes apud *Cic.* 3. ad *Q. fr.* 1. 4. 14., ubi de aedibus Q. fratris Romae positae verba facit. Verum quod in sacris aedibus alia peculiarique ratione formata erant, et exquisitorum ornata, et altiore ad dignitatem cacumine, et acroteris impositis, quae fere constabant fictilibus, vel aeneis signis deorum; fastigia veluti per antonomasiam appellata sunt. Certe *Plin.* cit. l. 35. *Hist. nat.* 12. 43. (152). ab egyptis signis fictilibus fastigia templorum ortu fuisse tradit, et l. 36. *ibid.* 2. 2. (6). fictilia deorum fastigia appellat. Huc spectare videtur *Inscript.* apud *Don.* cl. 5. n. 120. Q. VERRIO Q. F. PAL. FLACCO SEVIRIO AUCTORUM CVRATORI MINERIS PUBLICI DECRETO STATVM ET FAS. (*h. e.* fastigium) ORDO DECVRIONVM ET AVGVSTALIVM ET PLEBS VNIVERSA S. P. P. D. D. Hic tamen *Donius* putat, non domus fastigium, sed edificium columnis sustentum significari, cui imposita fuerit statua. At fortasse hujusmodi fastigium fuit arcus quidam, qui statuum ipsam quodammodo tegeret et a temporis injuria defenderet, quo quidem emulatio honoris viro illi praestitus fuisse videtur. Sed juxta etiam *Henzen, Inscript. Latin.* vol. 3. p. 436., lapis hic, qui est apud *Orell.* 4099., confictus esse videtur ex *Sueton. Gramm.* 47., nec *FAS* pro fastigio posuit *Salsarius*, sed *Fastos* Verrii indicare voluit. — Ceterum, praeter allatum *Cic.* locum, fastigia etiam de privatis aedium tectis dici confirmat *Virg.* 2. *En.* 303. Excutor somno, et summi fastigia tecti Ascensu supero, atque adreptis auribus adsto. Adde *eumd.* *ibid.* 458. Cf. *Sueton. Ner.* 12. Hos ludos spectavit et proscænti fastigio. Et poetice *Virg.* 1. *En.* 497. O fortunati, quorum jam incenia surgunt! *Aeneas* ait, et fastigia suspicit urbis. — d) Per synecdochen dicitur de tecto ipso. *Virg.* 8. *En.* 491. et 9. *ibid.* 568. ignem ad fastigia jactant. *Sic Val. Flacc.* 2. 235. diras aliae ad fastigia tædas Injiciunt. — Similiter figurate pro fine ac termino cujusque rei. *Cic.* 3. *Off.* 7. 33. Quoniam operi inchoato, prope tamen absoluto, tanquam fastigium imponitur.

II.) Translate occurrit A) De forma rerum; et B) De statu ac conditione hominum et rerum.

A) De forma rerum. ¶ 1. Sumitur pro quacunque summitate paulatim in angustum desinente. — a) In sing. num. *Cæs.* 7. *B. G.* 69. Colles pari altitudinis fastigio oppidum cingebant. *Id. ibid.* 73. Scrobes trium in altitudinem pedum fodiebantur, paulatim angustiore ad summum fastigio. *h. e.* summis earum parietibus angustioribus, quam imis. *Curt.* 2. 4. Opus nondum aquae fastigium aequabat. *Valterza. Liv.* 1. 38. fin. Cloacis et fastigio in Tiberim ductis. *Al. delenti. e. dall'alto al basso. Plin.* 16. *Hist. nat.* 40. 76. (200). Trabs et larice, longa pedes cxx., bipedali crassitudine aequalis: quo intelligebatur vix credibilis reliqua altitudo, fastigium ad cacumen aestimantibus. *facendo il conto da dove principiava ad assottigliarsi fino alla cima. Id.* 10. *ibid.* 52. 74. (145). Aquatilium ova rotunda: reliqua fere fastigio acuminata. *Id.* 11. *ibid.* 37. 45. (124). Cornua in leve fastigium excussa. *Id.* 16. *ibid.* 33. 60. (140). Cupressus meta in fastigium convoluta. *Id.* *ibid.* 36.

64. (158). *de arundine*. Gracilitas nodis distincta, leni fastigio tenuatur in cacumina. *assoltigliandosi a poco a poco*. — *b*) In plur. num. *Lucret.* 4. 825. ideo fastigia posse Surarum ac feminum pedibus fundata plicari. *Fal. Flacc.* 2. 553. *de Troja*. aerii fastigia muri. — *c*) Generatim de prominentia, extantia, *F.* locum *Vitruvii* in EXSTRUCTIO. ¶ 2. Dicitur et de profunditate. *Virg.* 2. G. 288. Forsitan et scrobibus quæ sint fastigia, quæras. Sic *altus* non sublimem solum, sed etiam profundum significat. ¶ 3. Dicitur aliquando de ipsa declivitate fastigii, *il declive*. *Cæs.* 3. B. C. 10. Columellas inter se capreolis molli fastigio conjungunt. *Id.* 2. *ibid.* 11. Quidquid incidit, musculi fastigio elabitur. *Id.* 1. *ibid.* 45. Præruptus locus erat utraque ex parte directus —, ab oppido autem declivis locus tenet fastigio vergebat. Sic *Id.* 2. *ibid.* 23. Id autem est jugum directum, eminens in mare, utraque ex parte præruptum atque asperum, sed tamen paulo leniore fastigio ab ea parte, quæ ad Uticam vergit. *Curt.* 6. 6. *circa med.* Rupes leniore submissa fastigio. *Virg.* 9. *Ecl.* 8. hoc idem significaturus, *mollem cilium dixit*. *Vorro* 1. *R. R.* 14. 2. Fossa ita idonea, si totam aquam, quæ e caelo venit, recipere potest, aut fastigium habet, ut exeat e fundo. — Et de superfluitate. *Varro* 1. *R. R.* 20. 5. Spectandum, quo fastigio sit fundus: in confragoso enim ac difficili hæc valentiora parandum. *Cf. ejusd.* locum infra sub *B.* 2. *Forcellinus* hæc postrema singulari paragrapho distinxit: sed tamen ad proxime superiora commode referri possunt: sensus enim est: *deesi quardare quale pensentia abbia il fondo*. ¶ 4. *Fastigia* quidam Grammatici vocant accentus, qui verborum syllabis appinguntur, quod sint veluti quædam fastigia, vel fastigata lineolæ ipsi impostæ. *Capell.* 3. p. 60. et 63.; et *Diomed.* 2. p. 428. *Futsch.* V. voc. seq. sub II. A. 2.

B) De statu ac conditione hominum et rerum.

¶ 1. Quod ad homines attinet, dicitur — *a*) De alto dignitatis et fortunæ statu: ad rem *Vellej.* 2. 131. Quidquid nimum hanc Romani imperii mollem in amplissimum terrarum orbis fastigium extulit. *Plin. Paneg.* 52. Sic fit, ut dei summum inter homines fastigium servent. *il posto sommo*. *Liv.* 6. 33. *extr.* Et quoad usque ad memoriam nostram tribuniciis consularibusque certatum viribus est, dicituræ semper altius fastigium fuit. *Vellej.* 2. 69. In consulare fastigium proventus. *Fal. Max.* 1. 6. n. 1. Ad regium fastigium evehere aliquem. *Justin.* 1. 1. 1. Ad fastigium majestatis regis provehere aliquem. *Id.* 13. 1. 5. A fastigio tantæ majestatis in captivitatem redigi. *Id.* 23. 4. 1. In tanto fastigio regni collocatus. *Cf. Plin.* 1. *Ep.* 7. Vide, in quo me fastigio collocaris, quum etc. *Id. Paneg.* 71. Fastigium imperatorum augere. *Id.* 2. *Ep.* 1. Summum fastigium privati hominis implere. *Liv.* 3. 35. Dejectis honore per collisionem duobus Quinctiis, Capitolino et Cincinnato et aliis ejusdem fastigii civibus. *Nepos Att.* 10. Tanta varietas fuit fortunæ, ut modo hi, modo illi in summo essent aut fastigio, aut periculo. *Curt.* 3. 12. 25. Et præteritæ fortunæ fastigium capio, et presentis jugum pati possum. *Ammian.* 14. 11. Adsumptus in amplissimum fortunæ fastigium. *Juvenal.* 3. 39. Quales ex humili magna ad fastigia rerum Extollit, quoties voluit Fortuna joculari. *Quintil.* 12. 1. 20. Stetisse Ciceronem in fastigio eloquentiæ, fateor. *Id.* 2. 17. 3. Rhetoricen in tam sublime fastigium sine arte venisse. *Id.* 12. 11. 26. Et poesis ab Homero et Virgilio tantum fastigium accepit, et eloquentia a Demosthene. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 1. 1. (2). Magice in tantum fastigii adolevit, ut hodieque in magna parte gentium prævaleat. *crebbe in tanta altezza di stima*. — *b*) Item pro conditione et pro ipsa dignitate, *la posizione, la condizione della persona, la dignità*. *Nepos Att.* 14. Pari fastigio stetit in utraque fortuna. *h. e.* modo et callu vitæ. *Liv.* 2. 27. Populus dedicationem ædis dat M. Lætorio primi pilli restantioris: quod facile apparet, non tam ad honorem ejus, cui curatio altior fastigio suo data esset, factum, quam ad consulum ignominiam. *piti alta della sua posizione o condizione*. *Sueton.* Cæs. 76. Ampliora etiam humano fastigio decerni sibi passus est. *Curt.* 9. 10. *a med.* Animus super humanum fastigium elatus. Sic *Tac.* 15. *Ann.* 74. Tanquam mortale fastigium egressus. *Curt.* 4. 1. 16. et 17. Hephæstionem permissum, ut, quem eo

fastigio Sidones dignissimum arbitrarentur, constitueret regem. Erant Hephæstioni hospites clari qui negaverunt, quemquam patrio more in id fastigium recipi, nisi regis stirpe ortum. Adde *eumd.* 3. 13. 12. *Tac.* 6. *Ann.* 32. Ornat Phraaten accingitque patetere ad fastigium. *Id.* 4. *ibid.* 40. Excedere equestre fastigium. *Id.* 15. *ibid.* 65. Destinavisse, ut, post occisum operâ Pisonis Neronem, Piso quoque interficeretur, tradereturque imperium Senecæ, quasi insontibus claritudine virtutum ad summum fastigium delecto. *Id.* 3. *ibid.* 56. Mittit litteras ad senatum, quibus potestatem tribuniciam Druso petebat. Id summi fastigii vocabulum Augustus repperit, ne regis aut dictatoris nomen assumeret, ac lamen appellatione aliqua cetera imperia præmineret. ¶ 2. *Fastigia summa rerum* sunt summa capita, *i capi principali, la somma delle cose*. *Virg.* 1. *Æn.* 345. longa est injuria, longæ Ambages, sed summa sequar fastigia rerum. (*Servius* exponit primordia). Similiter apud *Varron.* ponuntur fastigia pro generibus. Ait enim 1. *R. R.* 7. 2. E quibus tribus fastigiis simplicibus. *h. e.* tribus generibus agrorum, campestri, collibus et montano. et § 5. Propter hæc tria fastigia formæ, discrimina quædam sunt rationum. et § 6. Hæc atque hujuscemodi tria fastigia agri etc.

FASTIGO, as, avi, atum, are, a. 1. (fastus et ago: *V. FASTIGIUM*). Part. præter. pass. et *fastigatus* et *fastigiatus* reperitur. Lis tamen est inter eriticos, utra ex duabus his vocibus retinenda sit; alterutram enim rejiciunt. Est qui excludit *fastigiatus*: est qui *fastigatus* expungit. Utraque sane in MSS. reperitur, sed posterior ista frequentius: quod et de *fastigo* et *fastigio* verbo dicendum est. — Part. *Fastigans* I.; *Fastigatus* et *Fastigiatus* I., II. A. 1., B. et in fin. — Fastigare est acuminare, in fastigium erigere, *εξήνω* (*h. aguzzare, tirare in punta; Fr. rendre pointu, élever en pointe; Hisp. aguzar, hacer puntagudo, Germ. zuspitzen, spitzen, erhöhen in eine Spitze; Angl. to narrow gradually into a sharp point.*)

I.) Proprie. *Liv.* 44. 9. Scatis super capita densatis, stantibus primis, secundis submissioribus, tertiis magis et quartis, postremis etiam genu nixis, fastigatam, sicut tecta edificiorum sunt, tesitudinem faciebant. *Id.* 37. 27. *ad fin.* Collis in modum metæ in acutum cacumen a fundo satis lato fastigiatas. *Forcellinus* hoc loc. interpretatus est *erectus*. *Ceterum Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 10. (52). Frumenta hieme in herba sunt, verno tempore fastigantur in stipulam. *Id.* 24. *ibid.* 10. 118. (178). Folia in exilitatem fastigantur. *Id.* 2. *ibid.* 25. 22. (89). Fastigiatum in macronem. *Id.* 9. *ibid.* 35. 56. (113). Margaritas proceriores, elenchos appellant, fastigata longitudine. *Sil. It.* 5. 48. Ore levem patulo texens de vimine nassam, Cautius interiora ligat, mediamque per alvum Sensus fastigans, compressa cacumina necit. *restringendo a poco a poco*. *Mela* 2. 1. 3. Terra spatiosa modice paulatim se ipsa fastigat, et, quasi in macronem longa colligens latera, facie positi ensis allecta est. *Id.* 1. 4. 1. et 3. 10. 5. Africa molliter se fastigat. *Solin.* 32. *extr.* Pyramides turres sunt in Ægypto, fastigatae ultra excelsitatem omnem, quæ feri manu possit. *Forcellinus* interpretatus est *erectæ*, *h. e. innalzate*; sed tamen fastigii modo erectæ. *Ammian.* 31. 2. Arundine fastigium tugurium. *Fulgent. Mythol.* 1. Sphæræ cavitationem fastigans.

II.) Translate, quemadmodum et *Fastigium*, dicitur *A*) De rebus, quæ fastigii formam referunt; et *B*) De hominum statu et conditione.

A) De rebus, quæ fastigii formam referunt. ¶ 1. Fastigatus est in fastigii morem declivis, deversus, ut sunt tecta domorum, inclinata ad deferendam pluviam. *Cæs.* 2. B. G. 8. Collis teniter fastigatus paulatim ad plantium redibat. *Id.* 4. *ibid.* 17. Tigna non sublice modo directa ad perpendicularium, sed prona ac fastigiata, ut secundum naturam luminis procumberent. *Vitruv.* 8. 7. Solui rivi libramenta habeat fastigiata, ne minus in centenos pedes semipede. *declivi, pendenti*. et *Id.* 7. 4. *sub fin.* Pavimentum fastigatum *Hygin. Grom.* p. 10. col. 1. Fastigata fossa. *V. FOSSA*. ¶ 2. In re grammatica fastigare est vocabulis fastigium appingere, *^*, ut longas esse omnibus innotescat. *Capell.* 3. p. 59. Ut fastigetur longa, brevisque (*lege brevisve*) fiat.

B) De hominum statu et conditione. *Sidon.* 3. *Ep.* 6. Qui statum celsitudinis tuæ titulorum parilitate fastigat. *h. e.* extollit. *Id.* 2. *carm.* 5. quamquam diademate eriem Fastigatus cas. *h. e.* diademate in modum conii erecto ornatus; seu potius diademate insignitus atque adeo ad maximam dignitatem proventus. — Hinc part. præter. pass., cujus multa superius exempla retulimus.

Fastigatus vel *fastigiatus*, a, um, adjective quoque occurrit; unde *Sup. Fastigatissimus* translate occurrit apud *Sidon.* 2. *Ep.* 4. Ita sibi videbitur ad arcem fastigatissimæ felicitatis evelctus. *Id.* 1. *ibid.* 9. Duo fastigatissimi consulares. *h. e.* dignitate sublimes.

FASTŌSUS, a, um, adject. superbus, fastu plenus, *fastoso, arrogante, υπερόπρω*. *Petron. Satyr.* 131. Quid est, fastose? equid bonam mentem habere cepisti? *Martial.* 10. 13. Ad nocturna jaces fastosæ limina machæ. *Auct. Paneg. ad Pison.* 107. Domus fastosa. *V.* et voc. seq.

FASTŪSUS, a, um, adject. idem quod *fastosus*; duplex enim forma in talibus frequens est, ut *montosus* et *montuosus* etc. *Capell.* 6. p. 190. Vides igitur utrique feminæ quam insit fastuosa censura.

FASTUS, a, um, adject. a *φῆσι*, tantum quod cum voce *dies* conjungitur, et dicitur de iis diebus, quibus lege agi licet et forenses jurisdictionem exercere. *Ovid.* 1. *Fast.* 47. Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur: Fastus erit, per quem lege licet agi. *Cf. Varron.* 6. *L. L.* 29. et 53. *Müll.*; et *Liv.* 4. 7. — *Fastis diebus* opponuntur *nefasti*, ut apud *Liv.* 1. 19. Numa nefastos dies fastosque fecit. — Hi omnes dies, qui a primis inde Urbis condite temporibus Pontificibus tantum noti erant, in vulgus editi sunt a Cn. Flavio; qui, ut ait *Liv.* 9. 46., fastos circa forum in albo proposuit. *V.* infra in *Fasti, orum*. — Ceterum *dies fasti*, ut diximus, illi erant, quibus prætoribus licebat lege agere, idest jurisdictionem exercere et absolvere ac condemnare: a *fando*, quod illis diebus permissum erat prætoribus fieri tria verba solemnia in jurisdictione exercenda: *Do, Dico, Ad dico*. Alii erant *festi*, alii profesti, alii senatorii, alii non senatorii, alii comitiales, alii non comitiales. Sed divisio celebrior est, qua in tres species dividuntur. Prima erat eorum, qui erant *fasti proprie et toti proprie*, quia prætor semper et poterat et solebat lege agere, nisi quum casus aliquis extra ordinem interveniret: *toti quia* horis omnibus lege agere licebat. Hi simpliciter *fasti* dicebantur et in Calendario littera *F.* signabantur. Erant in toto anno xxxviii: quia annus Etruscorum erat dierum ccxv. qui in nundinas xxxviii. resolvebatur. Secunda eorum erat, qui *proprie, sed non toti fasti* erant, siquidem prætor omnibus his diebus quidem, sed non omnibus horis poterat lege agere. Notabantur his litteris *Fp., Np., En., Q.* *Rex C. F., Q. St. Df.*; idest *Fastus primo, Nefastus primo, Endotercius, Quando rex comitio fugit, Quando stercus defertur*. Erant lxxv. Tertia eorum, qui non *proprie, sed casu fasti* erant, cujus generis erant comitiales. Interdum enim comitia non habebantur, et tunc lege agere licebat. Hi interdum erant *fasti toti*, idest quum nulla comitia habebantur, interdum ex parte, idest quum comitia fiebant, sed non toto die. Erant clxxxv. Ex *Hannut.* De veterum dierum ratione. *Macrob.* 1. *Satur.* 16. *a med.* tradit, lege Hortensia nundinas quoque *fastas* fuisse. *V. HORTENSIVS*, a, um, in ONOM. — Hinc

Fasti, orum, m. plur. 2. (subaudi *dies*) *fasti, annali, calendario, ημερολόγιον*. — De altera forma *fastus, uum*, m. plur. 4. *V.* hanc ipsam vocem in fin. — Ceterum *fasti* absolute, substantivorum more, fuerunt libri, in quibus perscribatur Romæ a pontifice maximo, itemque in aliis civitatibus, quid quoque anno ac die accideret in republica, res gestæ tum belli, tum pacis, victoriæ, triumphus, honores ac præmia, templorum dedicationes, consulum ceterorumque magistratum nomina, ratio et ordo dierum festorum fastorumque, et forensis administrationis, sacra, epule, ludi, feriæ, etc. Hæc ratione differunt ab *annalibus* nihil: hinc *Ovid.* 1. *Fast.* 7. Sacra recognosces annalibus eruta prisca. *Cic.* 1. *ad Brut.* 15. *circa med.* Ego D. Bruto liberato, quum lætissimus ille civitati dies illuxisset, decrevi, ut in fastis ad eum diem Bruti nomen describeretur. *Cf. Tac.* 3. *Ann.* 17. Alieujus nomen e

fastis radere. Rursus Cic. 6. Ferr. 67. 151. Illud in Syracusanis iacrito reprehenderetur, si quom diem festum Iudorum de fastis suis sustulissent, etc. Cf. *Lucan.* 7. 403. Et damnata diu Romanis Alia fastis. Similiter *Flor.* 1. 13. 7. Fastis damnavit diem. *Horat.* 4. Od. 13. 14. tempora quae semel Notis condita fastis Inclausi volueris dies. *Id.* *ibid.* 14. 4. et 3. *ibid.* 17. 4. memores fasti. *Id.* 1. Sat. 3. 112. Tempora si, Fastosque velis evolvere mundi. *Ovid.* 1. *Fast.* 657. Fasti signantes tempora. *Sueton.* *Cæs.* 40. Fastos corrigere. *Id.* *Gramm.* 17. Fasti Prænestini. *Val. Flacc.* 2. 245.; et *Sidon. carm.* 5. 112. Latii fasti. *Tac.* 4. *Hist.* 40. Fasti fœdatis. *Plin. Paneg.* 58. Fastos reserare. *Ammian.* 20. 2. Fastorum monumenta. *Claudian.* *Cons. Prob.* 278. Longaque perpetui ducent in sæcula fasti. — Dicitur sunt a diebus fastis, quorum præcipue ratio singulis annis diligenter describatur, et suis deinde temporibus populo edebatur: qua ratione ab *annalibus* differunt, qui latius plura complectuntur. *V. ACTA, orum.* Illic *Fastos* opus suum *Ovid.* inscripsit, in quo singulorum totius anni dierum festos dies et sacra enumerat describitque, originem et causas exponit. Quod quom facit, illud simul efficit, ut sciator, qui fasti dies sint, quive nefasti, quibus diebus lege agi in foro liceat, quibus non liceat. Quæ ratio quom primis temporibus de industria in penetralibus pontificum celaretur, quidam Cn. Flavius scriba Apuli Cæci pontificis maximi clam descripsit et publicavit, tanta gratia apud populum, ut cum ædilem curulem creaverit, uti narrat *Cic. Mur.* 11. 25. et *Liv.* 9. 46. — Sæpe *Fasti* ea ratione usurpantur, qua magistratum nomina continent: unde et *consulares* dicuntur, et *Capitolini* ab eruditis vocantur. *Cic.* 5. *Fam.* 12. Etenim ordo ipse annalium mediocriter nos retinet, quasi enumeratione fastorum. At viri sæpe excellentis accipites casus habent admirationem etc. *Liv.* 9. 18. a med. Pagina in annalibus magistratum fastisque percurrere licet, consulium dictatorumque, quorum etc. *Cic. Sext.* 14. 33. Si appellandi sunt consules, quos nemo est qui non modo ex memoria, sed etiam ex fastis evellendos putet. *Id.* *Pis.* 13. 30. Hos consules fasti ulli fere possunt. *Stat.* 4. *Sile.* 1. 20. da gaudia fastis Continua: hos humeros multo sinus ambiat ostro etc. *Plin. Paneg.* 58. Fastis nomina inducere. Cf. *Ammian.* 16. 1. In collegium fastorum adscitus. — Sunt etiam *Fastus, uum, a. decl. F*arro apud *Priscian.* 6. p. 711. *Putsch.* Honoris causa Julii Cæsaris, qui fastus correxit. *Lucan.* 10. 187. Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annos. *Colum.* 9. *R.* 14. 12. In hac turis disciplina sequor nunc Eudoxi et Metonis, antiquorumque fastus astrologorum, i. *calendarii, gli almanacchi.* Sic *Inscript.* apud *Marin. Inscr. Alb.* p. 20. OSTIA ET FASTUS DE SYCA PEGNIA RECEBANT. *Sil. It.* 2. 10. Ausonios atavo duebat consule fastus. Adde *Claudian. epist. ad Probin.* 15., ubi alii aliter leg.

FASTUS, us, m. 4. Aliam formam *fastus, i, m.* 2. habet *Coripp.* 4. 137. — Fastus est superbia et elatio quædam animi, nimia sui existimatio cum contemptu aliorum, ἀλαζονεία (l. *fasto, superbia, sprezzo*; Fr. *orgueil, mépris, dédain*; Hisp. *orgullo, soberbia, menosprecio, desden*; Germ. *d. Stolz, Hochmuth, d. Verachtung*; Angl. *pride, haughtiness, arrogance, disdain*). Occurrit apud optimos Poetas; sed in prosa oratione apud sequioris ævi scriptores. — a) In sing. num. *Propert.* 1. 17. 25. Tu cave nostra tuo contemnas carmina fastu. *Ovid.* 1. *Fast.* 419. Fastus inest pulcris, sequiturque superbia formam. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 92. aspice primum, Quanto cum fastu, quanto molimine circum Spectemus. *Id.* 1. *Sat.* 6. 95. Legere sibi parentes ad fastum. *Catull.* 55. 14. Tanto te in fastu negas, amice. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 31. (138). Superilla maxime indicant fastum, *Sillig* vero legit *factum*; ut præcedenti ipsa aliter leg. *Id.* 9. *ibid.* 35. 58. (119). Superbo simul ac proccaci fastu, ut regina meretrix. *Tac.* 2. *Ann.* 2. Accendebat dedignantem et ipse diversis a majorum institutis raro venatu, — lecticæ zestamine, fastuque ergo patrias epulas. *Ammian.* 16. 7. Potentia fastu superbiior. *Id.* 19. 11. Salutis fastu sidentior. *Id.* 17. 3. Fastu vitæ prioris abilito. *Id.* 27. 7. Altitudo fastu agere. *Claudian.* 1. *Cons. Stilich.* 2. 159. Alto fastu turgidus. *Petron. Satyr.* 96. Fastum facere alicui. h. e. eum despiciere et a se repellere: phrasis minus imitanda. — b) In plur.

num. *Propert.* 3. 17. 11. et 23. 35. pati superbos fastus alicuius. h. e. superbiam et repulsam amice: quo sensu *Id.* 4. 5. 42. de *Medea.* Nempe tulit fastus, ausa rogare prior. et *Virg.* 4. *Ecl.* 14. superba pati fastidia, et rursus *Propert.* 2. 11. 13. opponere amanti fastus iniquos, et *Ovid.* 14. *Met.* 461. O mea leantos Pone, precor, fastus, et amanti jungere, *Nymphe.* *Tibull.* 1. 8. 75. Nunc omnes odit fastus deus. *Propert.* 2. 17. 61. Assumere fastus. *Id.* 3. 11. 10. Fastus Penelopeos terere. h. e. Penelopeos vestigii insistere ejusque superciliosam pudicitiam imitari: *Forcellinus* interpretatus est proculcare. *Id.* *ibid.* 15. 3. compescere. *Ovid.* 2. *Art. an.* 241. exuere. *Id.* 1. *ibid.* 715. Tumidi fastus. Cf. *Ammian.* 14. 11. tumentes. *Tac.* 4. *Ann.* 74. Noctem ac diem iuxta gratiam aut fastus janitorum perpetiebantur. *Ammian.* 30. 7. Voraces militum fastus ferre. *Id.* 14. 1. Efferi in fastus. — *NB.* *Fastus, uum*, in plur. num. sunt *Fasti*, in quibus magistratum nomina perscribentur. *V. voc. præced.*

FASTUS, ūm, m. plur. 4. *V. FASTUS, a, um*, in fin.

FATA, æ, f. 1. F. FATUM sub II. *A.* 4. in fin.

FATALIS, e, adject. ex fato impendens, fato destinatus: et tam de his dicitur, quæ exitum afferunt, quam de his, quæ salutem, εὐμαρτέος (l. *fatalis, destinato dal fato*; Fr. *du destin, du sort, qui est marqué par le destin, fatal*; Hisp. *del destino, de la suerte, fatal*; Germ. *d. Schicksal betreffend, vom Schicksal verhängt, bestimmt, entscheidend, verhängnissvoll*; Angl. *fatal, ordained by fate*). Occurrit ¶ 1. Generatim. — a) De his, quæ ex fato impendent, quæ fato destinata sunt. *Cic.* 1. *Nat. D.* 20. 55. Illa fatalis necessitas, quam σίμαρτυρία dicitur. *Id.* 1. *Acad. (post.)* 7. 29. Fatalis et immutabilis continuatio ordinis sempiterni. *Id.* 6. *de republ.* 12. Quom diu hi numeri circuta naturali summam tibi fatalem confecerit. *Id.* *Partit. orat.* 21. 73. Si quæ accidisse videbantur divina atque fatalia. *Id.* 6. *Phil.* 7. 19. Fuit aliquis fatalis casus; nunc si quis erit, erit voluntarius. *Id.* *Harusp. resp.* 4. 6. Fatalis eventus. *Id.* 4. *Cat.* 1. 2. Meum consulatum ad saintem reipublicæ prope fatalem extitisse. *Id.* 3. *ibid.* 4. 9. Hic annus fatalis est ad interitum hujus urbis. *Sic Id. post redit. in senat.* 2. 4. Ille annus, quem ego mihi, quam patriæ, malueram esse fatalem. *V. Klotz* ad h. l. et *Tibull.* 1. 3. 53.; et *Inscript.* apud *Orell.* 4831. *Fatales* anni. *Cic. Marcell.* 10. 31.; et *Vopisc.* *Prob.* 6. *Fatale* bellum. *Liv.* 5. 33. clades. *Id.* 22. 53. juvenis. h. e. Scipio. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 11. *de Hercule.* Notaque fatali portenta labore subegit. *Virg.* 4. *Æn.* 355. *Fatalia* arva. *Id.* 2. *ibid.* 165. *Palladium.* *Id.* 6. *ibid.* 409. *virga.* *Ovid.* 3. *Met.* 316. et 10. *ibid.* 203. lex. h. e. fatum. Adde *Ammian.* 28. 6. Rursus *Ovid.* 15. *Met.* 54. ora luminis. *Sic Sil. It.* 1. 23. *Fatali* Dido Libyæ adpellitur ora. *Vellej.* 2. 52. 1.; et *Justin.* 12. 2. 14. et 12. 13. locus. *Justin.* 13. 4. 24. manus. *Sueton. Ner.* 40. mala. *Vellej.* 2. 6. et 49. *Fatalis* mors. h. e. que fato et se eundem naturam venit: et opponitur violentæ, morte naturalæ. Sic *fato mori* dixit *Tacit.*, et *fataliter mori* *Eutrop.* Cf. *Plin.* 1. *Ep.* 12.; et *Ammian.* 25. 10. *Lamprid.* *Helagab.* 23. *Vis* fatalis. h. e. fatum. — Absolute. *Cic. Fat.* 13. 30. *Tara* fatale est, medicum adhibere, quam convalescere. *Sueton. Ner.* 43. Quasi fatale esset, non posse Gallias debellari nisi a se consule. *Vopisc. Aurelian.* 4. *Fatalia* scire, h. e. futura. — b) De his, quæ fatum continent. *Liv.* 5. 14. et 15., 22. 9. et 42. 2.; et *Sueton. Cæs.* 79. *Fatales* libri. h. e. quibus vaticinia et fata continentur, eujusmodi erant *Sibyllini.* *Ovid.* 4. *Fast.* 257. *Fatalia* verba. h. e. fatum continentia. *Id.* 1. *Pont.* 8. 64. *Fatales* deæ. h. e. *Parce*, quæ fatum suum cuique statuunt: unde *Id.* 8. *Met.* 452.; et *Tibull.* 1. 3. 53. *stamina.* *Flor.* 3. 21. 16. *Fatalis* manus. h. e. que fata vitasque hominum in potestate habet. ¶ 2. Speciatim a Poetis et prosarlis sequioris ævi scriptoribus in malam partem sumitur pro noxio et exitiali. *Lucret.* 5. 873. hæc (*animalia*) allis præde luroque jacebant Indupedita suis fatalibus omnia vinclis. Donec ad interitum genus id natura redegit. *Virg.* 12. *Æn.* 919. Cunctanti telum *Aeneas* fatale coruscet. *Sic Ovid.* 5. *Met.* 182. jaculum. et *Sil. It.* 2. 400. hasta. *Bursus Virg.* 6. *Æn.* 515. equus. *Horat.* 1. *Od.* 37. 21. monstrum. *Ovid.* 8. *Met.* 479. lignum. *Id.* *ibid.* 85. erinis. *Id.*

9. *ibid.* 411. aurum. *Id.* 13. *ibid.* 381. signum. *Id.* 15. *ibid.* 554. glæbæ. *Id.* *ibid.* 602. tyrannus. *Lucan.* 10. 34. malum. *Val. Flacc.* 6. 653. vulnus. *Id.* *ibid.* 608. cometæ. *Tac.* 11. *Ann.* 21. presagium. *Id.* *ibid.* 25. recordia. *Flor.* 4. 7. 6. *Areia* fatalis *Pompejo.* *Id.* 2. 15. 12. *Nomen* Scipionum fatale *Africæ.* *Id.* 3. 15. 4. *Capitolium* fatale *Græccis.* *Vulcat. Gall. Avid. Cass.* 1. sors. *Id.* *ibid.* laquei. *Sueton. Ner.* 49. hora. *Sic Inscript.* apud *Orell.* 3023., et alia apud *Henzen.* 7382. h. e. supremus dies. Eodem sensu *Spartian. Hadrian.* 3. Si quid mihi fatale proveniret. et *ibid.* 4. Si quid mihi fatale contigerit. — *NB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

FATALITAS, atis, f. 3. fati necessitas. *Imp. Zeno Cod.* 4. 66. 1. Quod fatalitate ingrebat.

FATALITER, adverb. secundum fata, vel ex fati, fatalitate, per fatalia, περὶ φάτα. *Cic.* 2. *Divinat.* 7. 19. Ex omni æternitate dicit definita esse fataliter. *Ovid.* 12. *Met.* 67. *Rectore* primus fataliter hasta, *Protesilæe*, cadis. *Tac.* 1. *Hist.* 71. *Mansitque* Celso, velut fataliter, etiam pro *Othone* fides integra et infelix. Adde *Vopisc. Carin.* 1. et 9., *Prob.* 9. et *Aurel.* 36.; et *Trebell. Poll.* XXX. *Tyr.* 10. — *Fataliter* mori, apud *Eutrop.* 1. 11. est fato mori, mori di morte naturalæ. *V. FATALIS* 1.

FATATUS, a, um, adject. idem quod fatalis, fati constitutus. *Mythogr.* 1. sive *Hygin.* edente *A. Mai.* in *Class. Auct. T.* 3. p. 55. *Fatatum* erat, quod, si *Amphiarus* sacerdos in bello — periret, *Polynæus* victor esset. *An legendum* *Fatum* erat? Quamquam *Gloss. Philox.* *Fatatus, εὐμαρτέος.*

FATEOR, fateris, fassus sum, fateri, dep. 2. *Faterier* pro *fateri* per paragogem occurrit apud *Horat.* 2. *Ep.* 2. 147. quod quanto plura parasti, Tanto plura cupis, nulli de faterier audes? — *Part. Fatens* 1. b., *Fassus* 1. a. d. et e.; *Fassurus* et *Fatendus* 1. a. — *Fateri*, a *φατίζω* dicendum, seu rectius ab *εὐμαρτέος* verbi *φατίζω* et *fari*, est confiteri; et fere dicitur de his, qui in culpa sunt, vel qui aut conæti aut inculpata ea dicunt, quæ atque tacerent, εἰσφύσσω (l. *confessare*; Fr. *avouer, confesser*; Hisp. *confesar*; Germ. *gestehen, bekennen, eingestehen, sugestehen*; Angl. *to confess, own, grant, acknowledge*).

1.) *Proprie.* — a) Cum Accusativo rei. *Plaut. Truc.* 4. 3. 10. Si verum mihi eritis fassus, vinclis exolvemini. Cf. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 1. 1. (2); et *Curt.* 6. 3. 6. Si verum fateri volumus. *Eumen. Grat. act.* 1. Ut verius faterer. *Ovid.* 1. *Trist.* 9. 16. Sunt tamen eventa vera fatenda meo. Rursus *Plaut. Capt.* 3. 4. 3. Quid fabulabor? quid negabo? aut quid fatebor? *Id.* *ibid.* 2. 2. 67. *Faterin'* eadem, quæ hic *fassus* est mihi? *Cic. Partit. orat.* 14. 50. Multi in tormentis mori maluerunt falsum fatendo, quam inficiando dolere. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 4. *Fateri* peccata. *Ovid.* 4. *Met.* 684. delicta. *Id.* 2. *Trist.* 315. culpam. *Id.* 3. *Amor.* 10. 24. *Fassuram* Cererem criminina nota puto. *Ovid.* 8. *Met.* 633. paupertatemque fatendo *Ellicere* levem. *Id.* *Heroid.* 21. 204. *Fateri* sensus suos. *Sueton.* *Aug.* 27. nihil. *Quintil.* 10. 1. 100. mores suos. *Id.* 11. 3. 36. contemptam. *Id.* 11. 3. 158. sollicitudinem. *Val. Flacc.* 8. 223. meritum. *Claudian.* 2. *Eutrop.* 7. errores. — b) *Sæpius* cum Accusativo et Infinito. *Plaut. Mil. glor.* 2. 4. 73. Me despere ad te per impium tuum, fateor. *Id.* *Most.* 5. 2. 18. *Fateor* peccavisse, amicum liberasse, fœderi argentum sumpsisse. *Id.* *Asin.* 1. 1. 47. *Fateor* eam esse importunam atque incommodam. *Ter. Adelph.* 1. 1. 52. Hoc qui nequit, fateatur nescire se imperare liberis. *Cic. Amic.* 12. 40. *Turpis* est excusatio et minime accipienda, si quis contra rempublicam se amici causa fecisse fateatur. *Id.* 2. *Nat. D.* 63. 158. *Hominum* igitur causa eas rerum copias comparatas, fatendum est. Similiter *Id.* 1. *Fin.* 12. 42. *Fatendum* est, summum bonum esse juvande vivere. *Cæs.* 3. *B.* C. 20. Qui se debere fateantur. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 37. *Fateor* me duci ventre. *Id.* 2. *Ep.* 1. 85. turpe putant, quæ *Imberbi* dicere, senes perdenda fateri. *Id.* *Art. P.* 417. mihi turpe Est, quod non didici, sane nescire fateri. *Id.* 2. *Ep.* 1. 17. Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes. *Ovid.* 1. *Amor.* 2. 17. *Acrius* invitos multoque ferocius urget, Quam qui servitium ferre fatentur, amor. *Curt.* 7. 2. 7. *Fatetur* se peccasse. *Sueton. Ner.* 35. dolo stupratum a se. *Quintil.* 10. 1. 40. *Quam* se *Cicero* ab illis quoque vetustissimis au-

etoribus plurimum fateatur adjutum. *Id.* 4. 2. 10. Fateatur ipse pro Rabirio Postumo narrasse Cicero- nem. — c) Cum Ablativo et præpos. *de. Cic.* 2. *Invent.* 26. 77. Locī communes erunt accusatoris in eum, qui, quum de facto turpi aliquo aut inutili aut utroque fateatur, querat tamen aliquam defensionem. *Liv.* 24. 5.; et *Curt.* 6. 9. 16. De se fateri, relare alios. Adde *Vopisc. Aurelian.* 26. — d) Absolute. *Plaut. Men.* 5. 9. 48. *me. Est tibi nomen Menechmo? n. Fateor. Ter. Eun.* 4. 4. 46. Non potes sine malo fateri. *Cic. Brut.* 19. 76. Qui a Nævio vel sumpsisti multa, si fateris, vel, si negas, surripisti. *Cf. Quintil.* 5. 12. 13. Non est tam grave argumentum, si fateretur, quam si convinceretur. Nam si fateretur etc. —; si negat etc. *Nepos Dion.* 2. Quæ- sivit a medicis Dion, quemadmodum se haberet: simulque ab his petiit, si forte majori esset periculo, ut sibi faterentur. *Ovid.* 4. *Pont.* 2. 23. Da veniam fasso. *Quintil.* 11. 3. 63. In fatendo lenis et sum- missa vox. *Id.* 5. 13. 46. Ad fatendum impulsus. Ad- de *Juvenal.* 3. 59. et 13. 222. — Etiam per paren- thesin absolute usurpatur. *Plaut. Autul.* 4. 4. 16. stro. Facisne injuriam mihi, an non? sv. Fateor, quia non pendes, maximam: atque id quoque jam fiet, nisi faterere. stro. Quid fatear tibi? *Ter. Adelph.* 2. 1. 34. Leno sum, fateor, pernicies communis adole- scentium. *Virg.* 4. *En.* 20. Anna, fatebor enim; miseri post fata Sichei — Solus hic inflexit sensus. Adde *Ovid.* 9. *Met.* 362., 8. *ibid.* 127., 10. *ibid.* 643. et 14. *ibid.* 440. — e) Passivo. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 21. 57. Ilum agrum publicum esse fatentur. — Ac si est privatus ager Reventoricus, quid eum ex- cipis? sin autem publicus, quæ est ista æquitas, ce- teros, etiam si privati sint, permittere, ut publici judicentur; hunc excipere nominatim, qui publicus esse fateatur? *Alli leg.* quem publicum esse fateatur vel melius fatentur vel fateantur: tametsi etiam confessus passivo usurpatur (V. CONFITEOR), immo et fassus ab *Ovid.* 2. *Art. am.* 556. Fassus ab ore pudor. — f) Impersonaliter. *Paul. Dig.* 30. 1. 39. ad fin. Vulgo fatebatur, utique minorem cum lega- sse.

II.) Translate. ¶ 1. Sumitur pro indicare, pro- dere, manifestare, manifestare, monstrare. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 23. 4. Laterensis nostri et fl- deni et animum singularem in rempublicam semper fatebor. h. e. testabor, prædicabo. *Quintil.* 1. 6. 23. Sicut Antonius Gaiopho, qui robur quidem et ebur, atque etiam marmor fatetur esse. *Id.* 1. 10. 37. Plures invenias, qui dialecticæ similem, quam qui the- horicæ fateantur hanc artem. *Ovid.* 2. *Trist.* 225. Utque sedet vultu fassus Telamonius iram. *Id.* 1. *Art. am.* 115. Protinus exsiliunt, animum clamore fatentes. *Id.* 6. *Eust.* 19. Horrueram, tacitoque ani- mum pallore fatebar. *Id.* 2. *Met.* 836. Sevoat hunc genitor; nec causam fassus amoris. Fide minister, ait, etc. *Id.* 8. *ibid.* 53. Fassaque me flammasque incas, qua dote, rogarem, Vellei emi. *Id.* 3. *Amor.* 8. 22. Fassa manus. *Sueton. Ner.* 39. Nero nihil amplius quam urbe Italiaque (eos) submovit, vel contemptu omnis infamiae, vel, ne fatendo dolore, irritaret ingenia. *Val. Flacc.* 4. 414. Innotat alto Insurgens caelo genitor curamque fatetur. *Juvenal.* 2. 47. qui vultu morbum incessaque fatetur. *Id.* 15. 131. mollissima corda Humano generi dare se na- tura fatetur, Quæ lacrimas dedit. *Id.* 10. 172. mors sola fatetur, Quantula sint hominum corpuscra. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 57. 83. (177). Patinarum calore pisces vitalem motum fateri. *Id.* 36. *ibid.* 26. 65. (190). Belus amnis, non nisi refuso mari, arenas fa- tetur. *Flor.* 4. 12. 62. Et ipse hominum (Indorum) color ab alio venire caelo fatebatur. *Id.* 2. 6. 39. Quam velociter (tot ac tanta perfecit), quatuor anni fatentur. *Pallad.* 2. *R. R.* 15. 12. Amygdala ad legendum maturitatem fatentur, quum fuerint spo- liata corticibus. *Id.* 11. *ibid.* 41. 2. In sinapi semen dentibus fractum, si album fuerit, vetustatem fa- tetur. ¶ 2. Hinc fatendi modus in verbis est indi- cativus apud Grammaticos. *Quintil.* 1. 6. 7. Omnia quæ e o litteris fatendi modo terminantur, eadem, si infinitis e litteram media syllaba acceperunt, uti- que productam habent. *Forcellinus* laudat etiam *Farron.* 9. *L. L.* 101. *Müll.*, ubi vulgati libri (8. *L. L.* 58.) habent fatendi, Codices vero imperandi, et *Spengeius* proposuit indicandi, quum lectionem *Müllerus* receperit.

Homonym. Fateor et confiteor (ut in CONF-

TEOR dictum est) unum idemque sunt, h. e. manifesto et dico, quod a me quæsitum est: et fere de his di- cuntur, quæ sciri nollemus et dicere pudet. Sed ta- men confiteri aliquid pluris complectitur: non modo enim fateri, verum etiam propter additam præposi- tionem significat, ea quæ fatemur ac manifestamus, cum iis convenire, quæ ipsi jam fassi sumus, vel cum aliorum opinione ac suspitione, vel cum oblati in- diciis: hinc *Cic. Ligar.* 1. 2. Habes igitur, Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum. Denique profiteri honestum est et signi- ficat sponte, palam, coram, et quadam animi magni- tudine manifestare, præ se ferre et quodammodo ja- ciare. *Cic. Cæcin.* 9. 24. Quid confitetur, atque ita confitetur, ut non solum fateri, sed etiam profiteri videatur? *Cf. eund. Planc.* 23. 62. Omnes enim istiusmodi artes in iis reprehendantur, qui, quum professi fuerint, satisfacere non possunt: non in iis, qui se absolve ab istis studiis con- fitentur. *Id. Rabir. perduell.* 5. 17. Quamobrem fateor, atque etiam, T. Labieno, profiteor et præ me fero, te ex illa crudeli, importuna, non tribunicia actione, sed regia, meo consilio, virtute, auctoritate esse depulsum. Sic *Id.* 1. *Nat. D.* 3. 12. Rei tantæ facultatem consecutum esse me, non pro- fiteor; seculum me esse, præ me fero. *Cf. eund.* 12. *Phil.* 3. 7. — Fateri et confiteri oppo- nitur infitari, ut apud *Cic. Partit. orat.* 14. 50. Multi mori maluerunt falsum fatendo, quam ve- rum infitando dolere. *Id.* 3. *Cat.* 5. 11. Quum id posset infitari, repente — confessus est. *Id.* 6. *Sext.* 18. 40. Tacendo loqui, non infitando con- fiteri videbantur. Similiter *Plaut. Cist.* 4. 1. 9. Omnia infitias ire ea, quæ dudum con- fessa est mihi.

FATIBULA, æ, f. 1. *Diomed.* 3. p. 488. *Putsch.* Dramata Latine fabulæ appellantur, sive fatibulæ. *Fatibula* itaque est vox efficta a *Diomede*, si tamen salva est lectio, eo consilio, ut vox *fibula* a verbo *fari* derivata esse appareret.

FATICANUS, a, um, adject. indovino, qui fata canit, idest futura prædicit. *Ovid.* 9. *Met.* 417. Hæc ubi fatiano venturi præscia dixit Ore Themis. *Al. leg.* faticino, al. fatidico, al. vaticino.

FATICINUS, a, um, adject. idem ac faticanus. *O- vid.* 15. *Met.* 436. sic dicere Yates, Faticinasque fe- runt sortes. *Al. aliter leg.*, ut in voce præced.

FATIDICUS, a, um, adject. (fatum et dico) qui futura prædicit, ut docet *Farro* 6. *L. L.* 52. *Müll.* Qui futura prædixando solent fari, fatidici dicti: fatidico, indovino, γαργυρολόγος. — a) De homi- nibus. *Virg.* 8. *En.* 340. Vatis fatidice, veniit quæ prima, futuris Æneades magnos. Adde *Ovid.* 3. *Met.* 348.; et *Val. Flacc.* 1. 2. *Cic.* 1. *Nat. D.* 8. 18. Audite non fatiles sententias, non anam fatidicam, etc. *Virg.* 7. *En.* 84. genitor. *Sueton. Calb.* 9. puella. *Ovid.* 2. *Fast.* 262. deus. h. e. *Phoebus.* *Id.* 1. *Met.* 321. *Themis. Plin.* 8. *Ep.* 8. 5. numen. — b) De rebus. *Ovid.* 2. *Met.* 610. fatidicos concepit mente furores. *Sueton. Aug.* 31. libri. h. e. libri Si- byllini. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 29. 36. (120). fatidicum et memorabile augurium. *Id.* 2. *ibid.* 43. 43. (113). fulmina. *Id.* *ibid.* 93. 95. (208). specus. *Val. Flacc.* 1. 304. silvæ. *Sil. It.* 1. 414., 2. 67. et 3. 11. locus. *Id.* 3. 680. murmur. *Id.* 13. 412. umbra. *Id.* 15. 672. arenæ. *Claudian.* 2. *Cons. Stilich.* 59. lauri. *Id.* *B. Get.* 232. carmen. *Amnonian.* 21. 1. exta. *Id.* 22. 12. Venæ fatidicæ Castalii fontis. — Hinc

Fatidicus, i, m. 2. absolute, substantivorum mo- re, est vates, propheta. *Cic.* 2. *Legg.* 8. 26. Alterum (genus sacerdotum) quod interpretatur fatidicorum et vatium effata incognita.

FATIFER, færa, ferum, adject. mortifero, μέρσι- γος, mortifer, fatum, idest mortem afferens. *Virg.* 8. *En.* 624. Fatiferumque ensen. *Id.* 9. *ibid.* 631.; et *Sil. It.* 2. 16. Fatifer arcus. *Al. leg.* leifer. *Ovid.* 3. *Amor.* 3. 27. fatifero Mavors acingitur ense. *Id.* 6. *Met.* 251. Fatiferum ferrum. *Sil. It.* 1. 641. dex- tre.

FATIGABILIS, e, adject. stancabile, (qui fatigari potest. *Tertull.* *Anim.* 32. Ascensu sealarum fatiga- bilis.

FATIGATIO, ōis, f. 3. stanchezza, κόπος, κό- ματος, magna lassitudo; et occurrit A) Abstracto, et B) Concretio. uti ajunt, sensu.

A) Abstracto, et quidem

I.) Proprie. *Cels.* 1. 2. a med. Exerritationis finis

esse debet lassitudo, quæ citra fatigationem sit. *Liv.* 32. 15. Fatigatio equorum atque hominum. *Curt.* 6. 8. 21. Nilum fatigatione resolutum somnus oppresse- rat. *Id.* 7. 11. 17. Affectus fatigatione. *Colum.* 4. *R. R.* 18. 2. Miquere fatigationem. *Quintil.* 11. 3. 147. Fatigatione defecere. Adde *Tac.* 2. *Hist.* 60.; et *Se- neca* 3. *Ira* 9.

II.) Improprie est dictum jocosum, facetiæ, cavil- latio, quæ risus causa quæpiam fatigamus, et, ut Ve- neti vulgo dicunt, facciamo vogare. *Sidon.* 1. *Ep.* 8. Morari me Romæ gratularis: id tamen quasi facete, et fatigationem salibus admixtis. *Sulpic. Sever.* 1. *dial.* 4. a med. Aliquantum erubescens, dum fatiga- tionem meam accepit. V. FATIGO.

B) Concretum pro abstracto significat homines fati- gatos. *Amnonian.* 24. 4. Quum anceps pugna diutius fervens, sanguine utrimque multis caedibus fuso, dei finisset occasus, tandem fatigationi consultitur.

FATIGATORIUS, a, um, adject. qui fatigat: sed occurrit translate tantum apud *Sidon.* 5. *Ep.* 17. Verba erant dulcia, jocosa, fatigatoria. h. e. facetia. V. vocem præced. sub A. II.

FATIGATUS, a, um, F. voc. seq.

FATIGO, us, avi, atum, are, a. 1. Parl. *Fatigans* II. 1.; *Fatigatus* I. et II. 1.; *Fatigaturus* et *Fati- gandus* I. — Parl. *fatigatus*, si *Servio* credere libet ad *Virg.* 8. *En.* 232., proprie refertur ad cor- pus, ut fessus ad animum: sed tamen V. infra Homonym. Ceterum fatigare a *fatim* et *ager* ad litteram est usque ad satisfactionem agere vel cultu- re, vexare, atque adeo significat vires urgendo in- standoque cupiam adimere, lassare, ad lassitudinem deluere, domare, καταρτίζω, κορώω (II. *stancare*, *flaccare*, *spossare*, *domare*; Fr. *fatiguer*, *lasser*, *épuiser*, *exténuer*, *abattre*; Hisp. *fatigar*, *acosar*, *cansar*, *oprimir*, *congojar*, *abollar*; Germ. *zur Genüge treiben*, *daher bis zur Ermüdung plagen*, *treiben*, *placken*, *ermüden*, *beschäftigen*, *ermat- ten*; Angl. *to tire*, *weary*, *fatigue*).

1.) Proprie. *Lucret.* 3. 488. vi morbi sæpe cog- ctus (aliquis) ingemit et tremit artus. Desiit. ex- tentat nervos, torquetur, anhelat Inconstanter, et in jaetando membra fatigat. *Id.* 6. 1161. Fatigare de- fessos nervos. Sic *Ovid.* 8. *Met.* 824. petit ille da- ptes sub imagine somni, Oraque vana movet, den- temque in dentem fatigat. *Id.* *Heroid.* 18. 83. fatiga- tis humero sub utroque lacertis. *Cf. Quintil.* 11. 3. 82. Fatigare vocem. *Ovid.* 8. *Met.* 687. Ille (anser) celer pennâ tardos rotæ fatigat Eludique diu. *Virg.* 3. *G.* 132. Sæpe etiam cursu qualium (ar- menta) et sole fatigant. *Horat.* 3. *Od.* 6. 42. Juzo demere hohus fatigatis. *Juvenal.* 4. 5. Fatigare ju- menta. *Vopisc. Aurel.* 49. equos. *Sall. Cat.* 27. Vi- gilare, neque insomniis, neque labore fatigati. *Ho- rat.* 3. *Od.* 4. 11. Ludu et summo fatigatus puer, stanco dal giuocare e vinto, oppresso dal sonno, nam somnus, etiam adventans, vires capit. *Mursum Sall. Jug.* 76. Denique Romani multo ante labore prellisque fatigati. Adde *Curt.* 4. 10. 49. et 9. 8. 25. *Liv.* 8. 10. Aliquantum pugna atroci quum se- met ipsi fatigassent. *Virg.* 11. *En.* 306. quos nulla fatigant Prælia, nec viri possunt absistere bello. *Cf. Tellej.* 2. 34. 1. Per triennium Romanos exerci- tus fatigaverat, et *Justin.* 43. 3. 13. Græcos assi- duis bellis. *Id.* 18. 3. Tyrios diu varieque bellis. *Id.* 44. 2. 7. annis decem Romanos varia victoria. *Val. Flacc.* 138. famulasque fatigat Velleribus — longu nucleos insomnia penso. *Cic. Topic.* 20. 74. Verberibus, tormentis, igni fatigati quæ dicunt, ea videtur veritas ipsa dicere. *Id.* 3. *Off.* 18. 73. Sica- rii, venefici, fures non verbis sunt et disputatione philosophorum, sed vinculis et carcere fatigandi. *Cf. Colum.* 6. *R. R.* 2. 11. Pervicax contumacia ple- rumque saxientem bovem fatigat. *Cres.* 3. *B. C.* 95. Milites magno uestu fatigatis, nam ad mercedem res erat perducta. *Curt.* 5. 4. 22. Medius erant dies, et fatigatis necessaria quies; quippe tantumdem tū- cenis supererat, quantum emensi erant. *Nepes. Euc- men.* 12. Tri duo fime fatigatus. *Tac.* 5. *Hist.* 3. inopia aqre. *Liv.* 38. 19. Tello se fatizaluros ho- stem censabat. *Sueton. Vesp.* 12. Triumphi die fa- tigatus tarditate et tedio pompe. *Nepos Lysind.* 2. Ne de eodem pugna enumerando, fatigenus le- ctors.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est agitare, fle- ctere, urgere, vexare, demare; et varios elegantes- que habet usus. Sic — 1.) *Fatigare aliquem præci-*

bus vel similibus est adeo instare, obtundere, molestum esse, enecare precando, donec victus se exorari sinat. — a) Cum Accusativo personæ. *Liv.* 9. 20. Quam per aliquot dies fatigassent singulos precibus. Adde *eumd.* 27. 45.; *Justin.* 1. 4. 10. et 18. 1. 1.; et *Fal. Flacc.* 8. 386. Sic *Horat.* 1. *Od.* 2. 26. prece qua fatigant Virgines sanctæ Vestam. *Fal. Flacc.* 7. 311. Fatigare questu superos. Adde *Sil.* 11. 6. 573. Rursus *Fal. Flacc.* 4. 69. gemitu Jovem. *Stat.* 2. *Theb.* 244. gemitu mœstaque voce. *Martial.* 7. 60., et *Tac.* 1. *Hist.* 29. votis Jovem. et *Fal. Flacc.* 4. 69. deos in vota. *Justin.* 9. 3. 6. et 18. 1. 1. aliquem legationibus. *Id.* 6. 2. 12. per epistolam. *Id.* 23. 1. 11. Quærellis sociorum fatigari. — Dicimus etiam fatigare absolute pro fatigare precibus. *Lucr.* 4. 1236. Nequidquam diuim numen sortisque fatigant. Adde *Stat.* 5. *Sily.* 1. 72. *Virg.* 7. *En.* 582. Undique collecti coeunt, Martemque fatigant. h. e. flagitant, instantem rogant Martem, ut adsit: quod est, bellum deposcent. *Tac.* 1. *Hist.* 29. Galba fatigabat alieni imperii deos. *Fal. Flacc.* 8. 86. atque omnem linguaque manuque fatigat Vim Stygiam. h. e. magicis verbis ac signis petit, accessit, invocat. *Sall.* *Jug.* 111. Denique sæpius fatigatus tenitur et ex voluntate Sullæ omnia se facturum promittit. — b) Sequentem part. ut vel ne. *Sall.* *Jug.* 11. Dein tamen ut statim concederet fatigatus a fratre, vix in partem alteram transductus est. *Id.* *ibid.* 14. Quos ego audio maxima ope niti, ambire, fatigare vos singulos, ne quid statuatis. — c) Cum Accusativo rei, sed verbo rogare junctum, apud *Plaut.* *Cist.* 4. 2. 12. Non sum scilitor, quæ hoc rogem, aut quæ fatigem. — d) Cum Ablativo rei et præpos. de apud *Sall.* *Jug.* 73. Metellus Marium fatigantem de protectione domum remittit. Cf. *Proper.* 2. 20. 3. Quidæ mea de fraude deos fatigas? *Ammian.* 17. 10. Sciret se rursus ea de re fatigandum. — e) Huc pertinent et illa *Tac.* 3. *Hist.* 31. Aspernantem tumementemque lacrimis fatigant. *Id.* 15. *Ann.* 71. Fatigare dextram oculis. *caricare di bacii*: vel dexteram oculis jaciendis lassare, quod minus placet. *Fal. Flacc.* 1. 635. miscet supra paventes Verba alii, junguntque inanus, atque ora fatigant. h. e. oculis. — 2.º) Aliquando est vehementer impellere, stimulare, agitare, *cacciare*, *pungere*, *spingere*. *Cic.* 1. *Off.* 25. 88. Omnis animadversio et castigatio contumelia varare debet, neque ad ejus, qui punit aliquem aut verbis fatigat, sed ad reipublicæ utilitatem referri. *Sil.* 11. 12. 192. Inrumbens hasta, sorsus nunc voce fatigat: Pergo, age, fer gressus etc. Eodem sensu *Virg.* 4. *En.* 572. Corripit e somno corpus, sociosque fatigat: Præcipites vigilat viri etc. *Id.* 4. *ibid.* 320. qualis equos Threïssa fatigat Harpalice, volucrumque fuga prævertitur Hebrum. *Id.* 11. *ibid.* 714. Quadrupedemque citum serrata calce fatigat. Sic *Sil.* 11. 13. 142. spumantis equi fera corda fatigans Evehitur porta bellator. Et rursus *Virg.* 9. *En.* 609. versaque juvenem Terga fatigamus hasta. et 5. *ibid.* 253. jaculo cervos cursuque fatigat. *Id.* 6. *ibid.* 533. que te fortuna fatigat, ut etc. et 9. *ibid.* 63. collecta fatigat eœndi Ex longo rabies. *Sil.* 11. 1. 63. Dat mentem Juno, ac laudum spe corda fatigat. — 3.º) Item est vexare, exercere, sollicitare. *Lucr.* 3. 838. Advenit id, quod eam (*animam*) de rebus sæpe futuris Macerat inque metu mæte habet curisque fatigat. *Pseudo-Sall.* *orat.* 2. *ad Cæs.* *de republ. ordin.* a *med.* Curis fatigatur animus. *Claudian.* *Cons. Prob.* 64. ne cura fatigat. Paulo aliter *Sil.* 11. 12. 496. et 1. 675. curasque ita corde fatigat: Quo mens ægra vocas? etc. h. e. agitat, versat. *Sall.* *Jug.* 70. Bœmilex inieperat novas res enpere, die noctuque fatigare animum. *Horat.* 2. *Od.* 11. 11. quid æternis minorem Consilii animum fatigas? *Lucr.* 5. 1422. Tunc igitur pelles, nunc aurum et purpura, curis Exercent hominum vitam belloque fatigant. *Horat.* 4. *Od.* 14. 18. Devota morti pectora libere Quantis fatigare ruitis. h. e. urget, obrueret. *Stat.* 9. *Theb.* 280. Mille modis leti miseris mors una fatigat. *Sall.* *Jug.* 56. Romanus imperator ubi se dolis fatigari videt. *Virg.* 1. *En.* 280. aspera Juno, Quæ mare nunc terrasque metu cœlumque fatigat. h. e. miscet, sollicitat, exercet. Cf. *Fal. Flacc.* 2. 120. Fama terras fatigat. h. e. impulit rumoribus suis, turbat, vexat. *Tac.* 1. *Ann.* 6. Plebes acri quidem annona fatigabatur. *Id.* 4. *Hist.* 84. Cunctantem varia pernicies morbuque et manifesta

cælestium ira graviorque in dies fatigabat. *Sall.* *Jug.* 3. Frustra niti, neque aliud se fatigando, nisi odium querere, extremæ dementiæ est. *Ovid.* 2. *Art. am.* 227. de *Hercule*. Ille fatigatur perdidit monstra novæ. *Id.* 3. *Amor.* 11. 2. Cede fatigato pectore, turpis Amor. *Id.* *Heroid.* 13. 97. Inter mille rates tua sit millesima puppis: Jamque fatigatas ultima verset aquas. *Sil.* 11. 1. 208. Tum geminæ laterum cautes maria alta fatigant. *Ovid.* 1. *Met.* 573. fluvius sonitu plus quam vicina fatigat. h. e. molestia afficit, assorda col mormorio delle acque. *Justin.* 44. 1. 4. Nam (*Hispania*) neque ut Africa violento sole torretur, neque ut Gallia assiduis ventibus fatigatur. *Ovid.* 5. *Met.* 485. loliumque tribulique fatigant Triticeas messes. h. e. obruunt, nec crescere sinunt. Cf. *Colum.* 4. *R. R.* 1. 6. Quod et celeriter adolescent semina, quæ non fatigatur multo soli pressa pondere, flantque uberiora, quæ leviter suspensa sint. — 4.º) Item pro lassare, domare, vincere. *Virg.* 6. *En.* 78. Baccharum vates, magnum si pectore possit Exoussisse deum: tanto magis ille fatigat Os rabidum, fera corda domans, fingitque fremendo. *Sall.* *Cat.* 11. Secundæ res sapientium animos fatigant. h. e. eorum virtutem et constantiam vincunt. *Id.* *Jug.* 66. Yagantes fatigati regis supplicii, neque antea voluntate alienati. *Fal. Flacc.* 7. 348. Te ducente sequor: tua me grandæva fatigant Consilia, et monitis cedo minor. h. e. meani animi firmitatem vincunt. *Quintil.* 4. *proœm.* 7. Ipsa cogitatione suscepti muneris fatigat. *Id.* 1. 12. 1. Quia confundatur animus ac fatigetur tot disciplinis in diversum tendentibus. *Stat.* 5. *Sily.* 1. 8. Fatigare curas artificum. *stancare dando loro môle da lavorare*. *Curt.* 8. 3. 1. Sed hanc quoque expeditionem, ut pleræque alia, fortuna indulgendo ei ovinquam fatigata, pro absente transegit. (Cf. *Lucan.* 2. 727. lassata triumphis Descivit fortuna.) et *Justin.* 12. 8. 15. Ac si non militibus, vel ipse sibi parcat, ne fortunam suam nimis onerando fatiget. *Flor.* 1. 7. 4. Quam (*Tarquinius Superbus*) sevitiæ domi fatigasset, tandem in hostes conversus. *Colum.* 4. *R. R.* 27. 6. Si autem continuis superioribus annis dapsilli proventu fatigata vitis fuerit, requiescere ac refici par erit. Huc referri potest et illud *Imp. Constantin.* *M. Cod. Theod.* 1. 49. 2. Si contra pupillos, viduas, morbo fatigatos et debiles impetratum fuerit nostræ lenitatis iudicium etc. — 5.º) Speciatim de re est frequenter usurpare, exerce. *Fal. Flacc.* 5. 142. arma fatigant Ruricolæ, gradive, tui. h. e. ferramenta in usum belli fabricando, ietibus malleorum quasi fatigant. *Juvenal.* 6. 441. Jam nemo tubas atque æra fatiget. h. e. tubis personet. *Sil.* 11. 7. 492. Hic dabit et sese, qui tertia bella fatiget. Cf. *eumd.* *ibid.* 125. Infractasque minas dilato Marte fatigat. — 6.º) Item speciatim de tempore, fatigare diem est totum in opere occupando veluti lassare. *Virg.* 8. *En.* 94. Olli renogio noctemque diemque fatigant. *Fal. Flacc.* 5. 602. Marte diem noctemque fatigant. Cf. *Proper.* 4. 11. 81. Sat tibi sint noctes, quas de me, Paule, fatigas. — 7.º) Item de loco et est agitare, sive agitando percurrere, pertansire. *Virg.* 9. *En.* 605. Fatigare silvas. h. e. silvis veluti molestum esse venatu, clamoribus, agitatione ferarum. Sic *Fal. Flacc.* 3. 21. Dum volueri quatit asper equo silvasque fatigat Cyzicus. ingenti præda deceptus amore etc. *Sil.* 11. 15. 208. Progreditur celeratque vias, et corripit agmen Pernici rapidum cuius compositque fatigat. *Id.* 2. 73. Quales Threïciæ Rhodopen Pangæaque lastrant Saxis nemora alta jugis, cursuque fatigant Hebum innupta manus. — 8.º) Speciatim apud sequiores ævi scriptores fatigari arguitis, jocus etc. est per argutias, jocos etc. molestia affiri, vexari. *Sidon.* 6. *Ep.* 2. Fatigari arguitis. *Sulpic. Sever.* 1. *diat.* 5. Sed supersedendum est, ne Gallus se aestimare fatigari. *Id.* *ibid.* 5. Nullam occasionem omittis, quin nos edacitatis fatiges. F. FATIGATIO sub A. II.

Homonym. Omissis, quæ minus recte affert *Servius* ad *Virg.* 8. *En.* 232. et *Diomed.* 1. p. 372. *Putsch.*, inter fatigatum et fessum hoc interest discriminis, quod fatigatus passivum est, fessus vero neutrum; fatigatus dicitur et est homo, cui exercitatio vel aliquis labor vires exhaustit; contra fessus conditionem seu statum ejus significat, qui aliquid diu perpetuando viribus deficit. Ad rem *Livius*, qui affertur a *Propert.*, loco tamen non laudato: Longo

itinere fatigatum et onere fessum. Hinc dicitur fatigatus prælio, cursu; et contra fessus ætate, senio, morbo. Sed hoc quoque discrimen non est perpetuum (*V. Cæs.* 3. *B. C.* 95.; et *Liv.* 1. 25.). — Præterea lassitudo ea est conditio, qua corpus et anima propter exercitationem debilitata otii ac quietis indiget; fatigatio vero ea est conditio, qua quis conando ac labore perpetuando ita fessus est, ut otium ac quietem expetat: hinc lassitudo est objectivum, ut in scholis ajunt; fatigatio est subjectivum. *Cels.* 1. 2. a *med.* Exercitationis finis esse debet sudor, aut certe lassitudo, quæ citra fatigationem sit. Hæc tamen duo (iteaque lassare et fatigare, lassus et fessus) modo junguntur, modo alterum alteri sufficitur. *Cic.* 12. *Fam.* 25. Rempublicam nos more nostro tuebimur, quamquam admodum jam sumus fatigati; sed nulla lassitudo impedire officium et fidem debet. *Solin.* 15. Courors cura omnium pro fatigatis, ut lassatas sustollat. *Cels.* 1. 3. Fatigato quotidianum cubile tutissimum est; lassat enim quod contra consuetudinem seu melle seu durum. *Sall.* *Jug.* 53. Opere castrorum et prætorum fessi lassique erant. *Döderlinus* ita legendum putat; MSS. Codices habent lætique. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 9. 37. (137). Axungia itinerum lassitudines et fatigationes levat. *Ammian.* 16. 12. Lassitudine nos itineris fatigatos scrupulosi tramites excipient. *Id.* 19. 8. Fatigato mihi lassitudine gravi levamen impendio tempestivum.

FATILEGUS, a, um, adject. fatum, seu mortem colligans. *Lucan.* 9. 821. Toxicæ fatilegi carpunt matura Sabæi.

FATILŒQUIUM, ii, n. 2. profetia, prædictio. *Apul. de Deo Socrat.* Vel Sybillæ fatiloquia verificet.

FATILŒQUUS, a, um, adject. idem ac fatidicus. *Liv.* 1. 7. Carmenta mater, quam fatiloquam ante Sybillæ in Italiam adventum miratæ hæ gentes fuerant. *Apul. Florid.* 2. n. 15. Fertur Cretensem Epimenedem, inclitum fatiloquam et poetam, disciplinæ gratia sectatus.

FATIM, adverb. abundanter, teste *Servio* ad *Virg.* 1. *En.* 127., unde *affatim*, quam vocem *V. Fulgent.* 2. *Mythol.* 3. Conceptionem fatim subministrat. *Al. leg.* conceptionale fatum. *Sidon.* 1. *Ep.* 8. Morari me Romæ congratularis, illud tamen quasi facete, et fatim Gnathonum salibus admixtis. *Fortasse legendum affatim*: mendum enim fuisse suspicor.

FATIO, ōnis, f. 3. actus fandi: a *Prisciano* afferitur super XII. vers. *En.* p. 1250. *Putsch.*, nullo tamen auctore laudato.

FATIS. V. AFFATIM.

FATISCOR, is, ere, n. et.

FATISCOR, iscoris, isci, dep. 3. — *Fatesco* legitur tantum in *Nut. Tr.* p. 149., quæ tamen omni carent auctoritate. — Part. *Fatiscens* I. et II. — *Fatiseo* et *fatiscor*, a *fatim* et *hisco*, ut *Servius* docet ad *Virg.* 1. *En.* 127., vel potius ab etymo *za* verbi *zaxo* quod idem significat, est idem ac *findor*, *aperiri*, *hiscor*, viribus fractis deficio, ita ut *solvar*, dissolutus prorumpam (*It. aprirsi, fendersi*; *Fr. se fendre, s'ouvrir, s'entr'ouvrir*; *Hisp. abrirse*; *Gerui. von einander gehen, zerfallen, zergehen, Spalte*; *Risse bekommen*; *Angl. to chink, open or gape with chinks*).

A) Activa forma.

1.) *Proprie*. *Virg.* 1. *En.* 127. Javis laterum comparibus omnes Accipitum (*naves*) inimicum imbrem Rhinisque fatiscunt. Sic *Ammian.* 26. 10. Navis diuturna carie fatiscens. Rursus *Virg.* 9. *En.* 809. saxis solida æra fatiscunt. *Id.* 4. *G.* 180. Area vulvere victa fatiscit. et 2. *ibid.* 249. Pinguis tellus hauri unquam manibus pactata fatiscit; Sed piceis in morem ad digitos lentescit habendo. non si scioglie in potere. *Cl. Solin.* 35. a *med.* Pomum fatiscit in pulverem. *Tull.* 1. 6. 31. Heu animus frustra, nec verbis victa fatiscit Janua: sed plena est percussenda manu. *Al. leg.* patescit. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 45. 105. (254). Camelo unguis in longiore itinere sine calcata fatiscunt. *Fal. Flacc.* 4. 48. Icta fatiscit aquis donec domus, haustaque fluctu est. *Ammian.* 19. 9. Nostrorum cadavera mox cœsorum fatiscunt et defluunt, adeo ut nullius mortui facies post quadriduum agnoscat. *Stat.* 4. *Sily.* 4. 32. Fatiscit chelys. *Prudent.* 6. *Cathemer.* 51. unda. *Gell.* 12.

1. Ne æquor illud ventris irrugetur, ac de gravitate oneris et labore partus fatiscat.

II.) Translate est deficere, *manere, venir meno*. *Colum. 2. R. R. 13. 3.* Omni solo, quod predictio- rum leguminum segitibus fatiscit, una medicina est, ut stercore adjuves. *Id. 7. ibid. 3. 6.* Oris fatiscit post annum septimum. *Id. ibid. 9. 13.* Scrofa celerime fatiscit, quæ plures educat. *Plin. 11. Hist. nat. 16. 16. (46).* Hunc (*apum regem*) esse solum ma- rem, præcipua magnitudinæ ne (*coeundo*) fatiscat. *Ammian. 18. 6.* Equo jam fatiscente. *Stat. 11. Theb. 92.* corda longo sudore fatiscunt. *Id. 5. Silv. 5. 21.* Fatiscere clamore. *Fal. Flacc. 7. 598.* ille fatiscens, in caput inque humeros ipsa vi molis et iræ proruit. *Tac. 14. Ann. 24.* Ipse exercitusque per inopiam et labores fatiscabant. *Ammian. 14. 6.* Ab ortu lucis ad vesperam sole fatiscunt vel pluvias scil. spectatores in Ciro nudis capitibus persiantes. *Tac. 16. Ann. 5.* Manibus nesciis fatiscere. *man- care, fallare per Vinesperienza delle mani. Sil. It. 2. 315.* num gentibus istis Murtale animi? aut sero flammæ fatiscunt? *Fal. Flacc. 3. 395.* viri res- ides in lacrimis humilisque metus ægramque fatiscunt sequitiam. *Tac. 6. Ann. 7.* Scriptores copia fatiscunt. *Id. 3. Ann. 37.* Non enim Tiberius, non accusatores fatiscabant. *Id. 3. Hist. 10.* Donec fatisceret seditio. *Auson. 4. Edyll. 10.* studium puerile. *Ammian. 20. 11.* imperii opes.

B) Deponentium forma.

1.) Proprie. *Lucret. 5. 309.* delubra deum simu- lacraque fessa fatisci.

II.) Translate est fractis viribus desicere. *Lucret. 3. 458.* quandoquidem (*omnia*) gigni pariterque videmus Crescere, et, ut docui, simul ævo fessa fatisci. *Paulo ante dixerat v. 455.* Omnia deficient, atque uno tempore desunt. *Varro apud Non. p. 479. 13.* *Merc.* Altera ira, altera vulnibus fatiscuntur. *Fronto Princip. hist. (edente iterum A. Mai) p. 318.* Primus ipse in agmine haud sæpius equo vehi, quam pedibus fatisci. — Sequente part. *quin*, aut Infinito. *Accius apud Non. p. 307. 9. Merc.* Haud fatiscar, quin tuam implerem fidem. *Pacuvius apud eund. p. 479. 14. Merc.* Si unquam fatiscar facere quod quibus boni.

FATOR, aris, ari, dep. 1. intensivum a fari. *Paul. Diac. p. 38. 11. Müll.* Fatantur, multa fontur. *Gloss. Philox.* Fator, *πολλολογῶν.*

FATŪA, æ. F. FATUUS in fin.

FATŪE, adverb. sciocamente, more eorum qui fari nesciunt, stulte, insipienter. *Quintil. 6. 4. 8.* (si sanus est locus). Alioquin et tacendum est sæpe, et aliis subjunctivibus, pierumque studio loquendi fatue modo accedendum. *Alii leg. fatuæ modo. V. FATUUS.* Adde *Tertull. advers. Hermog. 10.* et *de Patient. 6.*; ubi hæc vox certa lectione occurrit. *Varro* quoque hanc vocem agnoscit *6. L. L. 55.* *Müll.* et a fari derivat: sed recte *Müllerus* *to fa- tue* corrigendum censet in *Fatuæ.*

FATŪINUS, a, um, adject. idem ac fatuus. *Apul. Herb. 64.* Itali pæoniæ, alii rosam fatuinam vocant. *rosa fatua.*

FATŪITAS, atis, f. 3. insipientia, stultitia, stolliditas. *Cic. 1. Att. 25.* Ego hujus miserissima fatuitate confictor. *Al. pleriq. leg. facultate. Id. 2. Invent. 32. 99.* Non hanc imprudentiam, aut casum, aut necessitudinem, sed inertiam, negligentiam, fatuitatem nominari oportere. Adde *Firmic. 8. Mathes. 19.*; et *Vulgat. interpr. Proverb. 16. 22.* Sic *Cassiod. 9. Variar. 18. a. med.* Qualis enim fatuitas est, creatorem vitæ relinquere etc.

FATŪITO, adverb. idem ac fataliter. *Priscian. 15. p. 1016.* *Putsch.* Similiter a lato fatuito, *ποσπῆ- Σεω*, fato et fataliter, *ποσπαίνω.*

FATŪM, i, n. 2. Etiam *fatus, i, m. 2.* vel *us, m. 4.* legitur in *fragm. Trag. Petron. 42.* malus fa- tus, et *77.* *fatus meus.* Sic *Inscript.* apud *Gruter. 661. 6.* et *663. 5.* *Fatus* malus. et apud *Fabrett p. 123. n. 28.* *Fatus* infelix. et apud *Murat. 660. 4.* *Fatus* suus. Sic *Inscript. Fercellensis in Memor. dell'Accad. di Torino T. 33. p. 211.* D. M. VALERI RESTITUTI POSVIT BASSARVS SEVERIANVS ET OMNES DOMESTICI SCIANT MANES TVAE ME VOLVIVSE ET LA- BORAAS TE LIBERVV VIDERI, SI ORA ET FATVS DIC- TASSET. Nonnulli putant Genitivum esse *fatus*; sed tamen *fati* occurrit in *Inscript.* apud *Orell. 4776.* NOS AB ANIMO POTVIT DISVINGERE NEMO, NISI FINITIO FATE. — *Fatum* proprie ac stricto sensu est di-

ctum, effatum, quo quippiam futurum monstratur, ut sunt oracula et responsa vatum: a fari; hinc *Fronto de nep. am.* (edente iterum *A. Mai*) 2. *Fata* a fando appellata ajunt. *Mimic. Octav. 30.* Quid enim aliud est fatum, quam quod de unoquoque nostrum Deus fatus est? (H. vaticinio, oracolo, predizione; Fr. predición, oracle; Hisp. predicción, oraculo; Germ. d. Weissagung; Angl. a prophecy, oracle, prediction).

1.) Proprie. *Pacuvius* apud *Cic. 1. Divinat. 31. 66.* Neque me Apollo fatis fandis dementem invitam ciet. *Cic. 3. Cat. 4. 9.* Leutulum sibi confirmasse ex fatis Sybillinis haruspicumque responsis, se esse tertium illum Cornelium etc. *Id. 1. Divinat. 44. 100.* Ex fatis, quæ Veientes scripta haberent, Vejoes capi non posse, dum lacus is redundaret — in iisdem fatis scriptum Veientes habere, fore ut etc. *Liv. 29. 10.* Quo maturius fatis, omnibus oraculisque portendentis sese victoriæ competes fierent. *Id. 5. 15.* Interpres fatis oblatas. *Virg. 5. Æn. 703.* Pater Æneas pectore curas versans, Siculigne resideret ar- vis Oblitus fatorum, Italasne capesseret oras. *Justin. 7. 6. 1.* Ut (*Philippus*) est ingressus imperium, magna de illo spes omnibus fuit — propter vetera Mædoniæ fata; quæ cecinerant, uno ex Amyntæ filiis regnante, florentissimum fore Mædoniæ statum. *Cf. eund. 12. 2. 11., 4. 5. 6. et 16. 3. 7. Po- pisc. Aurel. 19.* *Fata* reipublicæ requirere. h. e. Sibyllinos libros. et *Rutil. 2. Itiner. 52.* Sibyllinæ fata cremavit opis. *Sidon. 9. Ep. 13.* Remove te ficta fata. h. e. falsa oracula.

II.) Translate occurrit A) Generatim; et B) Speciatim.

A) Generatim. ¶ 1. *Fatum* (ut *Cic.* definit *1. Divinat. 55. 125.*) est ordo seriesque causarum, quoniam causa causæ nexa rem ex se gignit, Græcè *εὐμαρμένη*; ea est ex omni æternitate fluens veritas sempiterna, *fato, fatalità, destino.* Hoc *fatum physicum* nonnulli appellant. Sed est et *astrologicum* seu *mathematicum*, ex astrorum præcipue vana observatione pendens, h. e. necessitas quædam ante deos, qua quidpiam ex liberis causis fieri aliquando statutum est: idque necessario futurum est, ne ipso quidem Jove immutare (bene tamen differre ad decem annos, inquit *Servius* ad *Virg. 8. Æn. 398.* ex *haruspicine libris* et *sacris Acherontis*) valente, ut Stoici docuere, qui scelera quoque necessitate patrari putabant. (*V. Gell. 6. 2.*; et *Cic. de Fato 4. in fin.*). Quæ omnia tum aliorum philosophorum sanior doctrina, tum certissima omnium Christiana veritas, falsa et insana esse demonstrat. *Cf. et Boeth. 4. pros. 6. ante med.*, ubi disputat, in quo differat *fatum* a providentia. — Porro hæc ideo *fata* dicuntur, quia illa Jovem fari et tradere Paris fabulantur, quæ suo quoque tempore exsequenda curent. *Cic. Fat. 17. 39.* Quom duo sententiæ fuis- sent veterum philosophorum, una eorum, qui cen- serent omnino ita fato fieri, ut id *fatum* vni necessi- tatis afferret; in qua sententia Democritus, Heraclitus, Empedocles, Aristoteles fuit: altera eorum, quibus viderentur sine ullo fato esse animorum motus voluntarii. *Id. Topic. 15. 59.* Ex hoc genere causarum et æternitate pendentium *fatum* a Stoicis neclitur. *Id. Fat. 15. 33.* Stoici omnia fato fieri dicunt. *Id. 2. Divinat. 7. 19.* Omnia, quæ sunt, fato contineri. *Id. 2. ibid. 8. 20.* Ruina oppressus esset. At id, neque si *fatum* fuerat, effugisset; nec si non fuerat, in eum casum incidisset. *Id. Fat. 3. 5.* Si Daphnæ *fatum* fuit, de equo cadere. *Id. ibid. 12. 28.* Si *fatum* tibi est, ex hoc morbo convalescere. *Id. Balb. 26. 58.* Fuit hoc sive meum, sive reipublicæ *fatum*, ut in me unum omnis illa inclinatio com- munitum temporum incumberet. *Id. 1. Divinat. 1. 2.* Ut prædici posset, quid cuique eventurum et quo quisque *fato* natus esset. *Id. Mil. 11. 30.* Qui (*Ni- lo*) hoc *fato* natus est, ut ne se quidem servare po- tuerit. *Id. Fonteij. 16. 35.* Ea conditione atque eo *fato* se in terris collocatum esse (*Massiliensium civitas*) arbitratur, ne etc. *Id. Phil. 1. 1.* Quoniam meo *fato* fieri dicam, ut etc. *Cæcin.* apud *Cic. 6. Fam. 7. 1.* Quæ quidem in re singulari sunt *fato. ho un destino particolare.* *Cic. Marcell. 5. 13.* Ad illa arma *fato* nescio quo misero funestoque com- pulsus. *Id. 3. Cat. 8. 19.* Nisi dii immortales omni ratione placati suo numine propie fata ipsa flexis- sent. *Liv. 3. 40.* Quoniam *fato* incidisset, mirari se dicitans, ut decemvros oppugnarent. *Id. 26. 41.*

Ea *fato* quodam data nobis sots est, ut magnis omnibus bellis victi vicerimus. *Id. 1. 7.* *Fata* im- plere. *Horat. 1. Od. 12. 51.* Orta Saturno, tibi cura magni Cæsaris fatis data. *Id. 4. ibid. 2. 38.* Quo (Cæsare) nihil majus meliusve terris *Fata* donavere bonique divi. *Id. Epod. 7. 17.* Acerba *fata* Romanos agunt. *Id. 1. Od. 15. 5.* Ut caneret fera Nereus *fata.* *Id. 2. ibid. 13. 16.* cæca. *Virg. 5. Æn. 709.* quo *fata* trahunt retrahuntque, sequamur. *Id. 1. G. 199.* omnia fatis in pejus ruere, per dispositione de *fati.* *Id. 1. Æn. 43.* vetari fa- tis. *Id. ibid. 36.* agi fatis. *Ovid. 1. Pont. 7. 56.* fuit in fatis hoc quoque credo meis. Adde *Sueton. Claud. 43.* Rursus *Ovid. 1. Fast. 481.* Sic erat in fatis. *Id. 3. Trist. 2. 1.* Ergo erat in fatis, Seythiam quoque visere, nostris. *Curt. 4. 6. 17.* Sed, ut opi- nor, inevitabile est *fatum.* *Cf. Tac.* Quæ *fato* ma- nent, quamvis significata non vitantur. *Sueton. Aug. 94. extr.* Tantam mox fiduciam *fati* Augustus habuit, ut thema suum vulgaverit. *Plin. 8. Ep. 18. 5.* Fuit aliqui fratribus illis quasi *fato* datum, ut divites fierent. ¶ 2. Aliquando *fatum* dicitur vo- luntas et placitum deorum, ut *Non. p. 455. 25.* *Merc.* docet. *Virg. 7. Æn. 293.* Heu stirpem invi- sam et fatis contraria nostris *Fata* Phrygum! Adde *eund. ibid. 50.* *Fal. Flacc. 4. 126.* Jamjam atque vires majoraque sanguine nostro Vincent *fata* Jovis: potior cui cura suorum est. ¶ 3. Item res ipsa, quæ *fatum* alicujus continetur. *Plaut. Bacch. 4. 9. 29.* Illo tria fuisse audivi *fata*, quæ illi forent exitio: signum ex arce si perisset: alterum etiam est Troili mors: tertium, quom portæ Scæe linea superum scinderetur. Eodem sensu *Ovid. Heroid. 1. 28.* Illi (h. e. Græci) victa suis Troia *fata* canunt. *Justin. 20. 1. 16.* Hercules sagittæ, quæ *fatum* Trojæ fure. — Huc referri potest et illud *Tac. 2. Ann. 73.* Et erant, qui formam, ætatem, genus mortis, ob propinquitatem etiam locorum, in quibus (*Germanicus*) interit, magni Alexandri fatis adæquarent. *Cf. Mamertin. Paneg. Theod. 6.* Item *Capitolin. Cled. Alb. 13.* Publica *fata* Neronis. h. e. rerum publica- rum sive imperii administratio. ¶ 4. Quoniam anti- qui fabulabantur Jovem effari *fata*, ut supra diximus, et Paris tradere, quæ suo quoque tempore ex- sequenda curarent: ipsæ quoque *Parca Fata* dicte sunt, ut Græcè *μοῖραι*, teste *Apul. de Mundo in fin.* et cas *fati* dominas *Ovid. 5. Trist. 3. 17.* appellat. *Propert. 4. 7. 51.* Juro ego *Fatorum* nulli revoca- bile carmen. *V. Interpp. ad h. l.*; et adde *Stat. 8. Theb. 26. et 5. Silv. 1. 259.* Porro *Fata* pro diis habita ostendunt etiam duo inscripti lapides apud *Gruter. 98. 1. et 2.*, quorum prior: FATIS V FABIVS NYSSVS EX VOTO. *Inscript.* (quam vide in v. COL- LUSTRIUM) FATIS FATALIBVS. *Atque apud Labus. Ant. Monum. Bresc. p. 109.* FATIS DIVINIS, ET FATIS AUGVSTIS. In nummo Diocletiani apud *Eckel. D. N. V. T. 8. p. 6.* FATIS VICTRICIBVS. Figuræ enim tum hic, tum in allato *Gruteri* lapide insculptæ tres exhibent mulieres stantes, quarum singulæ cornu copiæ et gubernaculo manu tenent, quæ signa cum Fortuna, *Parcis* et *Nemesi* communia sunt. Sic in lapide apud *Maff. Mus. Veron. 170. 3.* DEBITA CVM FATIS VENIENS HORA TRIBVS. *Procop. B. Goth. l. 1. c. 25. ad fin.* Τρία Παρὰ Ποσειδος τὰς Μοῖρας νενομίκασι κα- λείν. *V. Bulletin. archeol. ann. 1835. p. 87.* Hinc nonnulli ex allato Diocletiani nummo *Fatis victri- cibus* putant casum rectum esse *fata*, æ, f. 1., h. e. *Parca*; quod tamen non est necesse, nam adjecti- vum *victrix* sæpe cum nominibus substantivis neutrius generis conjungitur. *V. VICTRIX.*

B) Speciatim. ¶ 1. Interdum *fatum* est casus, calamitas, infortunium, disgrazia: quod ex ipso orationis contextu patere debet; nam contra *Horat. carm. sæc. 27.* bona *fata. h. e.* prosperas res dixit. et *Lucan. 7. 252.* Nil opus est votis: jam *fatum* ur- cessit ferro. h. e. bonam fortunam, victoriam, et *Juvenal. 7. 189.* Exempla novorum *fatorum* transi. Ceterum pro calamitate, infortunio *Cic. 3. Ferr. 10. 29.* Ille Verrem dicere ajebant, te (h. e. Metel- lum) non *fato*, ut ceteros ex vestra familia, sed ope- ra sua consulem *fatum.* *Pseudo-Ascon. ad h. l. p. 140.* *Bait.* Dictum facete et contumeliose in Metellos antiquum Nævii est: *Fato* Metelli Romæ con- sules fuit. *Cic. 2. Cat. 5. 11.* Quibus ego confido impendere *fatum* aliquod, et pænas jamdiu improbi- tatis — debitas instare. *Id. 3. ibid. 7. 17.* Non ille

(*Catilina*) nobis Saturnalia constituit, neque tanto ante exitum ac fati diem reipublice denunciasset. *Cæs. 1. B. G. 39.* Additi in tabernaculis aut suam fatum querebantur, aut cum familiaribus suis commune periculum miserabantur. *Id. 2. B. G. 6.* Et quibus in pugna vitæ periculum accideret, non ita multo se reliquorum civium fatum antecedere existimarent, quibus urbe capta eadem esset belli fortuna patienda. *Ovid. 1. Met. 358.* Quid tibi, si sine me fatis (h. e. diluvio) erepta fuisses, Nunc animi miseranda, foret? quo sola timorem Ferre modo posses? *Juvenal. 14. 136.* Quam furor haud dubius, quam sit manifesta phrenesis, Et locuples moriaris, egenti vivere fato. h. e. inopi necesse. *Val. Flacc. 3. 734.* Nec quo tentet iter, comitis nec fata perempti Quæ referat, videt, aut socios qua mente revisat. *Id. 4. 458.* nec rumpere fata Morte licet: uahitur victu crudelis egestas. *Cic. 3. Phil. 14. 35.* Quod si jam (quod dii omen avertant) fatum extremum reipublice venit. ¶ 2. Saepe interitus, mors, vorina, morte. *Cic. Dom. 57. 145.* Si in illo pene fato reipublice obiecti meum caput civium furori. *Id. 1. Phil. 4. 10.* Si quid mihi humanitas accidisset (multa autem impendere videntur præter naturam etiam præterque fatum) etc. *Id. Brut. 96. 328.* Sic Hortensii vox extincta fato suo est, nostra publico. *Id. Cæd. 32. 79.* Nolite hunc maturius extinguere vulnere vestro, quam suo fato. *Virg. 4. Æn. 606.* quia nec fato, merita nec morte peribat. *Poeta apud Quintil. 8. 6. 10.* Ferro, non fato mæus Argivum (h. e. Achilles) occidit. *Sueton. Cal. 6. et Quintil. 3. 7. 10.* Fato fungi. *Liv. 26. 13.* Fato cedere. *Plin. Paneg. 11.* concedere. *Modest. Dig. 34. 3. 20.* Concedere in fatum. *Tac. 6. Ann. 10. L. Piso pontifex, rerum in tanta claritudine, fato obiit. mori di sua buona morte. Curt. 9. 6.* Si me præceperit fatum, Justin. 39. 4. 5. Interficiatur, spiritumque non fato, sed parricidio dedit. — Sequioris Latinitatis tempore fatum facere est fato fungi. *Inscript. apud Murat. 1909. 2. D. N. MAGNO MAXIMO AVG. H. CONS. III. ID. MALIAS FATVM FECIT LEO ET DEPOSITVS PRIDIE ID. MALIAS.* — In pl. num. *Ovid. 6. Met. 642.* satis illi ad fata vel unum Vulcanus erat. *Quintil. 12. 11. 7.* Sentiet virus eam, quæ post fata præstari magis solet, veneratio nem. *Id. 6. proem. 1.* Si me fata intercepissent. *Id. ibid. 4.* Mater acerbissimis rapta fatis. *Flor. 3. 9. 4.* Fata veneno præcipere. *Val. Flacc. 8. 106.* patrius extinxit noxia tauros; Terrigenæ in fata dedi; fuscum ecce draconis Corpus habes. *Id. 3. 220.* Cyziens hic aciem vanis discursibus implet Fata trahens (h. e. stragem ferens): jam pulsa sibi cessisse Pelasgum Agmina, jam passim vacuos disjerta per agros Credit ovans. *Inscript. apud Mommsen. Inscr. Neap. 3341.* quæ est apud *Mencon. 7380.* IONIAE M. F. IUGYNDAE M. IVNIAE M. F. SUCCESSVS ET LAELIA L. LIB. VRSULA INFELICISSIMI PARENTES FIANTISSIMAE FILIAE ET C. REFIDVS GEMINVS VNS. VIX. AN. XVI. ME. VIII. D. DV. COT (quod) FATA PROPOSTERA FVERVNT. DEBYIT IN HOC TVAVLO MATER ANTE LEGI. P. — Quam mortem significat, de illa intelligitur, quæ naturæ lege ronique obvenit et violentæ atque inopinatæ opponitur, quod et *Gell. 13. 1.* observat. Huic tamen sententiæ videtur adversari locus ille *Ovid. Heroid. 19. 118.* Jamdudum peccas, si mea fata petis. Hic enim loquitur Hero, quæ ait, se mortuam ex dolore, si Leander diutius mortuus fuerit ad illum venire. *V. et FATALIS.* Ceterum in prosa oratione fato naturalem mortem significari, apud Poetas vero etiam violentam, exempla paullo superius allata confirmant. ¶ 3. Metonymice de eo dicitur, qui perniciem, interitum affert. *Cic. Sext. 43. 93.* Duo illa reipublice pæne fata, Galbinium et Pisonem. ¶ 4. Eadem ratione fata reliquias funeris, ossa, cineres significant (quamquam alii aliter expliant) in illo *Propert. 1. 17. 11.* An patris sicis mea fata repone re ocellis? Sic apud *Meleam 2. 2. med.* fata sunt Manes, vel mortuorum umbrae. ¶ 5. Fata inscribere apud *Terull. Anim. 37.* dicebantur veteres eo die, quo filius nomina imponant, et fata scribendo adlocare, *ibid. 39.* quia eo die quodecumque bonum omen arripere poterant, id ad filii futuram vitæ prosperitatem arripiebant. *V. Scalg. l. 2. lectio. Auson. c. 22.*

Homonyma. Plura sunt hujusce vocabula homonyma, quæ inter se tamen differunt. Casus est

aliquid velut irrationale ac brutum, seu cæca rerum series, unde eventus fortuiti et non prævisi, ut Græcum ἀσπουρά: fors, ut Græcum τυχη, ab antiquis tanquam ens habita est, quod temere nullo consilio nulloque fine, res atque eventus præter expectationem gigneret atque afferret: fortuna pro dea habita est et humanarum rerum domina, cui tribuebant facultatem distribuendi omnibus bona aut mala in vita, non pro cuiusque merito, sed plerumque temere atque inconsiderate, interdum tamen non sine consilio et ex personarum acceptione; hinc fortuna usurpatur etiam pro statu et conditione hominum prospera aut adversa, quo sensu jam inde ab Augusti ætate etiam sors usuevit: hinc omnibus fatum et dii opponuntur, rerum seriem regentes, hi ex justitiæ et æquitatis legibus, illud vero ex quadam necessitate ante deos existente, seu ex quodam mundi ordine sempiterno. *Cic. 2. Divinat. 6. 15.* Quid est aliud fors, quid fortuna, quid casus, quid eventus, nisi quam sic aliquid cecidit, sic evenit, ut vel non cadere atque evenire, vel aliter cadere atque evenire poterit? Quomodo ergo id, quod temere fit cæco casu et volubilitate fortunæ, præsentiri et prædicti potest? *Id. 2. Legg. 11. 28.* Fortuna (consecrata sit) vel fors, in quo incerti casus significantur magis. *Id. 2. Divinat. 7. 18.* Quid est tandem, quod casu fieri, aut forte fortuna putemus? *Horat. 1. Sat. 1. 1.* nemo, quam sibi sortem Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illa Contentus vivit. *Plin. Paneg. 1.* Si adhuc dubium fuisset, forte casuque retores terris, an aliquo numine darentur. *Tac. 4. Hist. 26.* Quod in pace fors sine natura, tunc fatum et ira deorum vocabatur.

FATUO, adverb. *V. FATUOSE.*

FATUOR, aris, ari. 1. est *A)* Verbum deponens; et *B)* Passive quoque occurrit.

A) Deponentium more usurpatum fatuari ¶ 1. Est ineptire, vel fatue loqui. *Seneca Apoclypt. ante med.* Audi me, et desine fatuari. ¶ 2. Item, divino furore corripi, a Fatua uxore Fauni. *Justin. 43. 1.* Fauno fuit uxor nomine Fatua, quæ assidue divino spiritu impleta velut per furorem futura præmonebat: unde adhuc qui inspirari solent, fatuari dicuntur. Adde *Servium ad Virg. 3. Æn. 443.*

B) Passive, translate tantum occurrit pro debilitari, enervari. *Cassiod. 1. Variar. 39.* Natura siquidem humana sicut davis laboribus instruitur, ita per otia torpentia fatuatur.

FATUOSE, adverb. *Aero* ad illud *Horat.* ebrietatis addeet artes. *1. Ep. 5. 18.* Doret fatuose loqui ebrium et vino exhilaratum. *Al. leg. fatue se; al. fatuo se: at Fr. Pauly cum Dillenb. ex Comm. Crug. rectius leg. fatuose. h. e., ni fallor, eo faciendo furore, quo vates corripi dicebantur (V. FATUUS iuit); sequitur enim apud Horat. fecundi calices quem non fecere disertum?*

FATUS, a, um. *V. FOR. faris.*

FATUS, i, m. 2. *V. voc. seq. sub 2.*

FATUS, us, m. 4. ¶ 1. Est dictum, verbum: a *fari. Prudent. Apotheos. 599.* Promite secretos fatus. *Atii leg. fastus.* Nutantem vocis auctoritatem obfirma exemplis *Capell. 1. p. 10.* sed acceptis Apollinis fatibus respondit ipse Majugena. et *ibid.* Quam cum Deliaeo meare fatu, Cura atque arbitrio movemur isto. *Id. 2. p. 31.* Intrepidus nec dubitans fatibus antevortis. *Id. 7. p. 269.* ad fin. Me spatium admonuit jam claudere fatibus orsa. h. e. finem dicendi facere. ¶ 2. Item est idem quod fatum. Legitur in *fragm. Tragar. Petron. 42. Burmann.* malus fatus. et *77. fatus meus. V. alia in FATUM iuit. Forcellinus* hæc omnia ad secundam retulit declinationem; et quidem jure.

FATUOS, a, um. adjct. *εὐφροσύνη, μωρός, ἀνεπίτητος.* insipiens, stultus, insulsus: a *fando*, qua notat vaticinari. Nam veteres vates suos fatuos a fatu vocabant, quomodo et ipsum nomen vates est a *φάτης*; sed quia vates furore correpti vaticinantur, inde fatuos pro vesano sumi cepit (h. *pazzo, sciocco*; *Fr. fou, insensé, sot, stupide*; *Hisp. loco, bobo. fatuo, necio*; *Ger. albern, einfällig, thöricht, ein Thor*; *Angl. foolish, silly, simple*).

1.) Proprie. Fatuos et stultus differunt, quia stultus est obtusus sensibus, fatuos nullis. *Africanus* (ut quidam putant) apud *Isid. 10. Orig. in Stultus.* Ego meipsum stultum esse existimo, fatuum esse

non opinor. *Plaut. Bacch. 5. 1. 2.* Stulti, stolidi, fatui, fungi, hardi, blenni, bucecones. Tamen fatuos et stultissimos unum idemque sunt apud *Cic. 10. Fam. 26.* Scribis enim, si in Sextilem comitia, cito te: sin jam confecta, citius, ne diutius cum periculo fatuos sis. — Tu nunc candidatum te putas et id cogitas, ut aut ad comitia curras, aut, si jam confecta, domi tuæ sis, ne cum maximo periculo, ut scribis, stultissimus sis? *Ter. Eun. 5. 9. 49.* Fatuus est, insulsus, tardus, sterit, neque et dies. *Cic. Deiot. 7. 21.* Non modo nequam et improbus, sed fatuus et amens es. *Id. 2. Orat. 24. 99.* Hoc præceptum est magis monitoris non fatui, quam eruditi magistri. *Poeta apud eund. ibid. 67. 274.* homo fatuus. Postquam rem habere cepit, est mortuus. Adde *Catull. 99. 2.* et *84. 2. Juvenal. 9. 8.* fatuos non invenit Pollio. Adde *Lamprid. Commod. 4.*

II.) Improprie. — a) De abstractis. *Plaut. Trin. 2. 2. 18.* Fatui mores et turbidi. *Juvenal. 6. 657.* Ille tantum refert, quod Tyndaris illa bipennem Insulsam et fatuam dextrâ lævâque tenebat. — b) Item de cibis dicitur, qui insipidi sunt. *insipido. Martial. 13. 13.* Ut sapient fatue, fabrorum prandia, betæ. Adde *Apic. 4. 2. 25.* — Fortasse huc pertinet illud *Farronis apud Non. p. 341. 27. Merc.* Quod Cal. Jun. et publice, et privatim fatuam pultem diis maculat. h. e. sine sale; et fortasse intelligit libum ex farre et faba, quod eo ipso vix Carnæ deæ offerri solitum tradit *Ovid. 6. Fast. 170.* At *Aloys. Lantzius, Saggio di ling. Etr. T. 2. p. 674.* putat, pullem esse interpretationem vocis fatuam, nam in *Tab. Eugub.* puls appellatur fatua. Verum *Mercerus* pro fatuam pultem legit fatuam pullem, et interpretatur fabaceam, non favo dulcorata, ex *Ovid. loc. cit.* et *Macrob. 1. Saturn. 12. V. FABATUS.* — Hinc

Fatuus, i, m. 2. et

Fatua, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, qui fatuus est, et risus causa in ditiorum domibus ali solet, *pazzo. Seneca Ep. 50.* Harpasten, uxoris meæ fatuam, seis, hæreditarium onus in domo remansisse. Ipse enim aversissimus ab istis prodigiis sum: si quando fatuo delectari volo, me rideo. Hæc fatua subito desit videre. Incredibilem tibi narro rem, sed veram: nescit esse se carum. *V. ibid. reliqua, et STUPIDUS.* — Ceterum *V. ONOM.*

FAUCES, eium, f. plur. 3. In recto singulari faux non est, quod sciam, in usu: et dici posse negat *Varro* hisce verbis *10. L. L. 78. Müll.* Quædam verba contra usum veterem inclinata patiuntur, ut passa Hortensium dicere pro hæ cervicæ, cervix: quædam non, ut si dicas pro fauces, faux. Adde *Charis. 1. p. 72. Putsch.* Sane omisit *Auson. in Technopægn.*, ubi studiosè conquista membrorum nomina monosyllaba collegit. At *Cæd. Aurel. 2. Tard. 11.* Locis, ex quibus sanguis fluit, sunt plurimi, summas faucium, ateria asperior, quæ etiam faux nuncupatur, pulmo, thorax, et membrana, quæ interius latera cingit etc. — In singulari tamen numero apud Poetas occurrit in sexto casu. *Horat. Epod. 14. 3.* Porula arente fauce trahere. *Phædr. 1. 8.* Os devoratum fauce quam hæret lupi, et *1.* Lupus fauce improba incitatus. h. e. fame. *Ovid. Heroid. 9. 98.* Prægrave, compressa fauce, pendit onus. Adde *Martial. 7. 37.* — Fauces (fortasse a *βοῶν clamor*, vel ab eodem etymo ac *φώνη*) sunt superior interiorque gulæ pars ad linguæ radices, ubi os contrahitur, et cibus incipit descendere in stomachum. Duæ sunt: altera, qua cibus in stomachum, quæ *φαρυγγίς*; altera, qua spiritus ad pulmones fertur, quæ *καρυγγίς* dicitur. Præcipue tamen de priori a Latinis usurpatur. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 68. (179).* Summum gulæ fauces vocantur, extremum stomachus. — Quibus fauces non sunt, ne stomachus: quidem est. *Cels. 4. 1.* Exigua in arteria sub ipsis faucibus lingula est, quæ, quam spiramus, attollit (h. fauci, gola; *Fr. gosier, gorge, pharynx*; *Hisp. gáznate, gorja, gorguero, garganta*; *Ger. der obere engere Theil des Schlundes zwischen Zunge und Kehle, allgem. Kehle, Schlund*; *Angl. the larynx, the gullet, weasand*).

1.) Proprie. — a) Stricto sensu. *Plaut. Most. 2. 1. 34.* Miseram est opus igitur nemum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. *Cf. Horat. 1. Sat. 2. 114.* Sitis fauces urit. *Rursus Plaut. Curc. 2. 3. 39.* Os anarum habeo, dentes plenos, lippunt fauces fame. *Id. ibid. 1. 2. 25.* Ingingitare se in merum

faucibus plenis. *Id. Asin.* 1. 1. 27. Exscreare ex penitis faucibus. *Lucret.* 6. 1187. Fauces rauce. *Virg.* 9. *Æn.* 64. sicca. *Ovid.* 6. *Met.* 355. arcent. *Cels.* 5. 25. n. 11. tussientes. *Sueton. Ner.* 41. Langor faucium. *Scribon. Compos.* 64. Tumor faucium. *Tac.* 14. *Ann.* 51. Fauces tumescunt. *Sueton. Aug.* 81. Infirmatis faucibus, præconis voce ad populum concionatus est. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 8. 74. (142). Noces videntur fauces exasperare. *Id.* 28. *ibid.* 9. 33. (129). Lac gargarizator faucibus ulceratis utilissimè. *Quintil.* 11. 3. 20. Fauces tumentes strangulant vocem, obtusæ obscurant, rasæ exasperant, convulsæ fractis sunt organis similes. *Id.* 11. 3. 56. Tamquam major vis eloquentiæ ingruat, quam quæ emitti faucibus possit. *Id.* 1. 11. 6. Verba in faucibus audiri. *Sil.* 1. 3. 194. Immani fauces diducit hiatu. — b) Latiori sensu accipiuntur pro ipsa gula. *Cels.* 7. 44. Intortæ fauces et expressus per aures sanguis. *Plaut. Most.* 1. 3. 62. Fauces alicui prehendere atque enecare. *Id. Rud.* 3. 2. 41. Fauces alicui interpretare. *Sueton. Cal.* 12. manu opprimere. *Ovid.* 12. *Met.* 142. elidere. *Tac.* 5. *Ann.* 9. oblidere. *Cels.* 2. 10. strangulare. *Flor.* 2. 11. 6. offocare. *Ovid.* 10. *Met.* 378. Laqueo fauces inuocetere. *Lucan.* 2. 154. Hic laqueo fauces elisaque guttura fregit. *Ovid.* 10. *ibid.* 551. laqueo præstringere. *Tac.* 6. *Ann.* 40. laqueo venare. *Sueton. Cal.* 23. secare noxacula. *Id. Vesp.* 20. Fauces sibi defricare. *Id. Vitell.* 2. fovere.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. *Plaut. Cas.* 5. 3. 4. Omnibus modis occidi miser: ita manifesto faucibus teneor. Itali dicimus: son preso per la gola, sono col coltello alla gola. Sic *Cic. Cluent.* 31. 84. Istam conciliationem gratiæ Stajæus tum recentiore, quam faucibus premeretur, excogitavit. *Id.* 5. *Verr.* 76. 176. Timarchides premit fauces defensionis tue. *Crassus apud Cic.* 1. *Orat.* 52. 225. Eripite nos ex faucibus eorum, quorum crudelitas nostro sanguine non potest expleri. *Cf. Plin. Paneg.* 94. Tunc illum in tutelam recepit, quam prædani avidissimis faucibus eripuit. *Cic.* 1. *ad Q. fr.* 1. 6. 19. Cujus tu ex impurissimis faucibus in honestissimam cupiditatem eripuit. *Liv.* 26. 2. Aliasque urbes velut faucibus Hannibalis ereptas populo Romano restituerunt. *Cic. Arch.* 9. 21. Urbem Cyrenorum ex omni impetu regio ac totius belli ore ac faucibus ereptam esse. *Cf. Ter. Heaut.* 4. 2. 6. Cracior bolum (h. e. prædam) tantum mihi ereptam tam desubito e faucibus. *Cic.* 3. *Cat.* 1. 1. Reipublicam, Quirites, vitamque omnium vestrum, atque hanc urbem — ex flamma atque ferro, ac pæne ex faucibus fati ereptam, et vobis conservatam ac restitutam videlis. *Apul.* 7. *Met.* 8. mediis Orei faucibus ad hunc evasi modum. — Huc pertinent etiam illa *Cic.* 1. *de republ.* 43. Quam inephebitis populi fauces exaruerunt libertatis siti. *Phædr.* 1. 1. Lupus fauce improba incitatus. h. e. fame. *Amman.* 16. 8. Proximorum (h. e. amicorum et comitum) fauces primis omnium aperuit Constantinus. ¶ 2. Sæpe dicitur de loco quovis angusto, unde in patentiore exitus est. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 32. 87. Corinthus posita in angustiis atque in faucibus Græciæ. *sulla bocca, sull'entrata.* *Cf. Curt.* 7. 4. 4. In Ciliciæ angustissimis faucibus. *nei passi stretti.* *Cæs.* 1. *B. C.* 25. Fauces portus angustissimæ. *la bocca del porto.* *Id.* 3. *ibid.* 24. et 39. Fauces portus. *Liv.* 29. 32. Masinissam persecutus in valle arcta, faucibus utrimque obsessis, inclusit. *le uscite.* *Cic.* 5. *Verr.* 62. 145. Emilius sedens in faucibus macelli. Adde *euand. Quint.* 6. 25. *Curt.* 5. 3. 17. Donec in arctissimas fauces penetraret agmen. *Id.* 8. 2. 20. Fauces regionis, qua in arctissimum cogitur, valido munimento sæpserant. Adde *euand.* 3. 1. 13., 3. 8. 13. et 3. 4. 2. *Cic.* 1. *Cat.* 2. 5. Castra sunt in Italia contra rempublicam Etruriæ faucibus collocata. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 1. 1. (3). Fauces Bosphorici strecto. *Flor.* 2. 16. 5. Exercitum sub ipsis Isthmi faucibus fudit. *Id.* 3. 6. 10. Ipsas Propontidis fauces Porcius Cato obditis navibus quasi portam observavit. *Justin.* 4. 1. 1. Siciliam ferunt angustis quondam faucibus Italiæ adhæsisse. *Flor.* 1. 18. 3. Tarentus in ipsis Hadriatici maris faucibus posita. *Id.* 4. 2. 31. Fauces Hadriatici maris jussi occupare Dolabella et Antonius. *Fal. Flacc.* 2. 586. Phriæna subibant. Equora, et angustas quondam sine nomine fauces. *Lucret.* 6. 640. per fauces montis ut. *Ætææ* Respirant ignes interdum turbine tan-

to. Adde *euand. ibid.* 698. *Cf. Flor.* 3. 20. 4. Per fauces cavi montis (h. e. Vesuvii) vitheis delapsi vineulis etc. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 9. 10. (34). Nilus multis faucibus in Ægyptium mare se evomit. *Ennius apud Cic.* 1. *Divinal.* 48. 108. omnes avidi spectant ad carceris oras, Quam mox emittat pietis e faucibus' currus. h. e. carceres, unde emittantur quadrigæ in ludis circensibus. *Cato R. R.* 38. Quum fornacem facies, fauces præcipites deorsum facito. *Amman.* 24. 4. *extr.* Collectam stipulam et sarmenta specuum faucibus aggererunt. *Jal. Flacc.* 1. 783. neque enim ante leves niger avehit umbras Portitor, et cunctæ primis stant faucibus Orei. Adde *Stat.* 8. *Theb.* 378.; et *cf. Lucret.* 3. 1024. Cerberus et Furæ jam vero et lucis egestas, Tartarus, horriferos eructans faucibus æstus. ¶ 3. De profunditate dixit *Cic.* 2. *Nat. D.* 37. 95. Patrefactis terræ faucibus ex illis abditis sedibus evadere in hæc loca. ¶ 4. Transferunt etiam ad locorum proximitatem. *Sall. Cat.* 52. *extr.* Catilia cum exercitu in faucibus Etruriæ agit. h. e. prope Etruriam: alii tamen aliter interpretantur. *Flor.* 1. 10. 2. Hunc (*Porsenam*) tamen, quamvis et armis et fame urget, occupatoque Janiculo ipsis Urbis faucibus intubaret, suslinuit, repulit, etc. h. e. ea ratione, qua dicitur imminere cervicibus, quamquam et aliter accipi potest.

FAUNALIA, ōrum vel tum, n. 2. vel 3. festa in Fauni honorem instituta. *Porphy.* ad illud *Horat.* 3. *Od.* 18. 1. Faune Nympharum fugientium amator. et 10. Quam tibi nonæ redeunt Decembres, Festus in prælis vacat otioso Cum grege pagus; hæc habet: Nonis Decembris Faunalia sunt, hoc est, dies festus Fauni, in cuius honorem pecudes lascivunt. Adde *Aeron. ibid.*

FAUNIUS, a, um, adject. ad Faunum pertinens, et de versu dicitur. *Mar. Victorin.* 3. p. 2586. *Putsch.* Cui (versui) prisca apud Latinos ætas, tanquam Italo et indigenæ, Saturno sive Faunio nomen dedit. ¶ SATURNIUS.

FAUSTĒ, adverb. felicemente, felleter, fortunate. *Cic. Mur.* 1. 1. Ut his hominibus ea res fauste, feliciter prospereque eveniret.

FAUSTITAS, ōtis, f. 3. felicitas, ευτυχία. *Horat.* 4. *Od.* 5. 18. Nutrit rura Ceres almaque Faustitas. Videtur *Horat.* significare deam felicitatis armentorum præsidem. Nihil enim rusticis hominibus faustius, quam si fetura gregem suppleret: et faustulum porcellum *Paul. Diac.* p. 93. 15. *Müll.* interpretatur feturam porcorum. Hæc *Porcellinus.* At *Ritterus* ad h. l.: *Faustitas* nove pro *Copia* sive *Abundantia*: carm. sæc. 59. *beata pleno Copia cornu.*

FAUSTUARIUS et

FAUSTUCOSUS, a, um, adject. qui faustitate gaudet. Voces a Lexico expungendæ; occurrunt enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 152.

FAUSTULUM porcellum, feturam porcorum. *Paul. Diac.* p. 93. 15. *Müll.* Porcellum Genitivum pluralis num. esse contendit *Gothoff.* Non ita *Müllerus*, qui putat faustulum porcellum eum esse, quem russici non vendebant, sed ad feturam porcorum adolere sinebant.

FAUSTUS, a, um, adject. seu particip. a *faveo* pro *faustus*, ευτυχίς, prosper, felix, cui fortuna favet (It. fausto, prospero, felice; Fr. favorable, heurieux, prospère; Hisp. favorable, prospero, feliz; Germ. begünstigend, daher glücklich, beglückend; Angl. auspicious, favourable, fortunate, prosperous). *Cic.* 1. *Divinat.* 45. 102. Ideo omnibus rebus agendis, Quod bonum, faustum, felix fortunatumque esset, præfabantur. In formula censoria apud *Varron.* 6. *L. L.* 86. *Müll.* Quod bonum, fortunatum, felixque salutareque siet populo Romano Quiritium, etc. *Plaut. Trin.* 1. 2. 2. Ut nobis hæc habitatio bona, fausta, felix fortunataque eveniat. *Ter. Andr.* a. 5. sc. 4. *extr.* O faustum et felicem hunc diem! *Lucret.* 1. 804. nisi tempestas indulget tempore fausto Imbribus. h. e. idoneo, opportuno. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 3. i pede fausto, Grandia laturus meritorum præmia. *Ovid.* 3. *Fest.* 27. Utile sit faustumque, precor, quod iuagine somni Vidimus. *Id.* 1. *ibid.* 63. Faustus annus. *Id. Heroid.* 21. 182. Faustum carmen. *Id. ibid.* 19. 153. Fausti ignes. *Liv.* 7. 25. a. med.; *Sueton.* Aug. 57. et *Cal.* 13.; et *Ovid.* 6. *Met.* 448. Faustum omen. *Tac.* 4. *Ann.* 9. precatioes. *Sueton. Oth.* 6.

acclamationes. *Mamertin. Grat. act. Jul.* 29. col loquia. — Absolute. *Claudian. Nupt. Honor. et Mar.* 196. Faustum canere. Et *Fausta*, h. e. faustæ acclamationes, apud *Capitolin. Maer.* et *Balb.* 13. — *VB.* De cognom. *Rom. F.* ONOM.

Homonym. In quo faustus differat a felice, beato et similibus, *V.* in fin. v. FELIX.

FAUTOR, ōris, m. 3. *Charis.* 1. p. 66. *Putsch.* *Fautor* antiqui dixerunt: at *favitor* nec auctoritate, nec ratione dicitur. Ceterum nugatorem hic, non grammaticum agere videtur *Charisius*: habent enim *Plautus* (*F.* infra sub 1. c.) et *Lucilius* (*F.* infra sub 1. b.). Est et alia forma *favissor*, vel *favisor*, quam *F.* infra sub 1. a. et sub 1. c. — Itaque *fautor*, per synonem pro *favitor*, est qui favet, σπουδαστῆς; (It. fautore; Fr. celui qui favorise, fauteur; Hisp. fautor, favorecedor; Germ. der Gönner, Begünstiger, Beschützer; Angl. a favourer, furtherer, maintainer, promoter). ¶ 1. Stricto sensu occurrit — a) Cum Genitivo. et — Tere in bonam partem. *Lucilius apud Gell.* 9. 14. Qui te diligit, ætati (at. ætatis) facieque tue se Fautorem ostendat, fore amicum pollicearur. *Varro* 3. *R. H.* 5. 18. Fautores competitorum. *Cic.* 12. *Fam.* 25. Ego tuorum consiliorum auctor, dignitatisque fautor. *Id.* 1. *ibid.* 9. Cujus ego dignitatis ab adolescentia fautor, in consulu adjuver etiam existissem. *Id.* 10. *ibid.* 12. Tuæ dignitatis non modo fautor, sed etiam amplificator. *Id.* 1. *Att.* 16. 8. Studiosi et fautores illius victoria. *Id. Planc.* 23. 55. Multi amici, multi cupidi tui, multi fautores laudis tuæ. *Sill. Jug.* 27. Fautores regis *Nepos Alcibi.* 5.; et *Sueton. Gramm.* 3. Fautor optimatum. *Horat.* 1. *Sat.* 10. 2. Quis tam Lucilli fautor inepte est, ut etc? *Id.* 2. *Ep.* 1. 23. Fautor veterum. *Liv.* 1. 7. Fautor immortalitatis. *Id.* 1. 48. Clamor ab utriusque fautoribus oritur. *dai parziali.* *Id.* 9. 46. Populus fautor et cultor honorum. *Sueton. Cal.* 16. Fautor boni exempli. *Id.* Aug. 48. amicitia. *Apul. de Mag.* Ego quicquid et concordia et pietatis auctor, conciliator, favisor. *Alii plerique leg. favitor.* — In malam partem. *Cic.* 1. *Att.* 16. 11. Fautores illius flagitii. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 33. Nequitiæ fautores. — b) Cum Dativo. *Nom.* p. 113. 23. *Merc.* Favitor, fautor. *Lucilius lib. xxix.* Faviteme me tibi, amicum, amatorem putes. *Cic. Planc.* 1. 1. Quum multos et bonos viros ejus honori viderem esse fautores. — c) Absolute sepe dicitur de iis, qui in circo et theatro favent ac plaudunt. *Plaut. Amph. prol.* 78. Virtute ambire oportet, non favitoribus. Sat habet favitorum semper, qui recte facit. *Id. ibid.* 67. Si cui fautores delegatos viderint, Ut his in cavea pignus capiantur togæ. *Id. Cure.* 2. 3. 17. Tum isti qui ludunt datatim servi scurrarum in via, et datores et fautores omnes subdam sub solum. *At tamen leg. fautores.* *Horat.* 1. *Ep.* 18. 66. Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum. Adde *Tac.* 1. *Ann.* 25. et 28. *Symmach. Land. in palres* (edente iterum *A. Mai*) 3. Vetustas tribus evocet libertina ac plebeja fete pollutus, nos patricios fautores. ¶ 2. Latiori significacione fautor dicitur, qui alicuius gladiatoris, histrionis etc. partibus studet, partigiano. *Sueton. Tit.* 8. Quin et studium amatoræ Thracum præ se ferens, sæpe cum populo et voce et gestu, ut fautor, cavillatus est. *Id.* in *vita Juvenal.* Fratrum in deliciis aula hystrio, multaque fautorum ejus quotidiana provehebantur.

FAUTRIX, ōris, f. 3. fautrice, quæ favet; et occurrit — a) Cum Genitivo. *Cic.* 1. *Fin.* 20. 67. Amicitia non modo fautrices fidelissimæ, sed etiam effectrices sunt voluptatum, tam amicis, quam sibi. *Id. Planc.* 9. 22. Tota illa nostra et fidelis et simplex et fautrix suorum regio. *Ovid.* 3. *Met.* 101. Ecce viti fautrix superas delapsa per auras Pallas adest. — b) Cum Dativo. *Ter. Eun.* 5. 9. 22. Tuas nostræ omni est fautrix familiæ. *Id. Hecyr.* 2. *prol.* 40. Facite, ut vestra auctoritas meæ auctoritati fautrix adjuvatrixque sit. — c) Absolute, sequente Ablativo cum præpos. in. *Nepos Agesil.* 8. Ut naturam fautricem habuit in tribuendis animi virtutibus; sic manifestam nactus est in corpore.

FAUX, faucis. *V.* FAUCES init.

FÀVEA, æ, f. 1. Ita vocabantur apud Latinos ancillæ, quia dominis suis favabant, seu servabant *Plaut. Mil. glor.* 3. 1. 202. Quasique hunc anulum faveæ suæ dederit. Hinc in *Gloss. Lat. Græc.* MSS

Sangerman. apud *Ducang. Gloss. Lat.* Fabea, παιδιον, puella: Fabeus, παις, puer. *Juvenal.* 6. 353. et faveam, cui det mandata, puellam Conducit. *Alti. leg.* flavam.

FAVENTIA, æ, f. 1. favor, favore, εὐφροσύνη; ut docet *Paul. Diac.* p. 88. 6. *Müll.* Faventia bonam ominationem significat. Nam præcones clamantes, populum sacrificiis favere jubebant. Hinc *Accius* apud *Non.* p. 206. 2. et 357. 15. *Merc.* Edicite per urbem, ut omnes omnibus faustis augustam adhibeant faventiam, ore obscena dicta segregent. h. e. faveant linguis. *V. FAVO* 2. — *NB.* De noun. pr. *V. ONOM.*

FÁVĒO, faves, favi, fautum, favere, n. 2. Part. Favens in omnibus paragr.; Fauturus 1. — *Charis.* 5. p. 265. *Putsch.* æque Latine dici ait faveo tibi et faveo te: sed nulla auctoritate fulcit. — Favere, ratione habita etymi, est fortasse idem atque avere addito digammate; et sanc haud aliter atque avere, occurrit et pro cupere, velle, cum *Infinito.* *Ennius* apud *Servium* ad *Virg.* 1. G. 18. Matronæ mæros complent, spectare faventes. *Ovid. Heroid.* 6. 99. adscribi factis procerumque tuisque se favel. Hinc favere alicui est avere seu cupere bona alicui; atque adeo favore complecti, cupere ac velle prodesse, studere, amare, sive id corde tantum, sive operibus quoque fiat, εὐφροσύνη (It. favorire, favoreggiare; Fr. être propice, favorable, favoriser, séconder, aider; Hisp. favorecer, acalorar, fomentar, sostener, apoyar; Germ. Jemanden gewogen sein, ihm Gutes wünschen, sich freuen, günstig sein, ihn begünstigen; Angl. to favour, countenance, befriend). ¶ 1. Generatim occurrit — a) Cum Dativo. — De personis. *Cæs.* 1. B. G. 18. Favere et cupere Helvetiis propter eam affinitatem. *Cic. Brut.* 97. 331. Tibi favemus: te tua frui virtute cupimus; tibi optamus eam reipublicam, in qua etc. *Id. Rosc. Com.* 10. 29. Qui diligebant hunc, illi favebant: qui admirabantur hunc, illum probabant. *Id. Att.* 49. 1. Rescripsi patrono illi nihil opus esse: me tamen ei fauturum. *Id. 3. Fam.* 6. 1. Quam meum factum cum tuo romparo, etsi non magis mihi faveo in nostra amicitia tuenda, quam tibi, tamen multo magis meo facto delector, quam tuo. *Cl. Nazar. Paneg. Constant.* 37. Quumque miraretur fratrem, etiam sibi favit, quod ex annis ejus quam proximus tantæ gloriæ esset agnovit. *Quintil.* 2. 2. 8. Quanto libentius imitemur eos, quibus favemus. *Sueton. Cal.* 55. Omnibus ad insaniam favit. *Val. Flacc.* 1. 11. fave carenti. *Cic.* 10. *Fam.* 19. 2. Non multo plus patriæ faveo, quam tuæ gloriæ. *Id.* 12. *ibid.* 7. 1. Favendam et reipublicæ, cui semper favi, et dignitati ac gloriæ tuæ. *Id.* 1. *ibid.* 7. 8. Quod olim nascenti prope nostræ laudi dignitatique favisti. *Id.* 15. *ibid.* 4. 14. Hic meæ voluntati ut faveas adjutorque sis, vehementer te rogo. *Cl. Cæs.* 1. B. C. 7. Cujus ipse honori et dignitati semper faverit adjutorque fuerit. *Cic.* 1. *Tusc.* 23. 55. Favere sententiæ. *Id. Planc.* 1. 1. Invidios huic accusationi esse fauturos. *Orellius* vero var. lectionem fautores prætulit. *Id. Ligur.* 3. 8. industrie alicujus. *Id.* 12. *Fam.* 4. med. voluptati alicujus. *Cæs.* 6. B. G. 6. rebus Gallicis. *Id.* 2. B. C. 18. rebus Cæsaris. *Nepos Att.* 2. et *Liv.* 45. 22. Dissociatis animis civium, quum alii Sullanis, alii Cinnanis partibus faverent. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 88. favere et plaudere ingenuis sepulchris. *Tibull.* 2. 5. 110. Et faveo morbo (h. e. amoris), tam juvat ipse dolor. *Ovid.* 2. *Amor.* 5. 11. Favere dolori suo. *Quintil.* 9. 2. 78. Favet ingenio suo. *Id.* 9. 2. 68. Nemo non illi furto favel. *Plin.* 5. *Ep.* 17. Faveo enim sæculo, ne sit sterile et effectum. — Singulare est illud *Ovid.* 3. *Met.* 152. Hac pro parte socer frustra pius et nova conjux Cum genitrice favent. h. e. parti, quasi pro parte stare. — De brutis animantibus et inanims. *Cic.* 2. *Divinat.* 26. 57. Qui (galli) silentio noctis, ut ait *Ennius*, favent faucibus rursis cantu plausuque preunt alas. *Ovid.* 15. *Met.* 366. Florilegæ nascuntur apes: quæ morc parentum Rura colunt, operique favent, in spernque laborant. *Id.* 3. *ibid.* 388. Huc coeanus, ait. — Coeanus, retulit *Echo*, Et verbis favel ipsa suis. *Cic. Planc.* 8. 20. Quid ego de me, de fratre meo loquar? quorum honoribus agri ipsi prope dicam montesque faverunt. *Claudian. Cons. Mall. Theodos.* 179. Glæba, quæ favel frugibus. h. e. quæ fertilis est. — b) Passive impersonaliter. *Cic.* 2. *Off.* 13. 45. Non invidentur

illi ætati, verum etiam faveatur. Adde *eumd.* 2. *O-rat.* 51. 207. Sic *Quintil.* 5. 7. 31. Ei præcipue vulgo faveatur. *Spartian. Pescenn.* 2. Huic Romæ ita fautum est, ut etc. — c) Absoluto occurrit apud *Poetas* et argentei ævi scriptores. *Tibull.* 2. 5. 1. Phæbe, fave. *Id.* 3. 3. 34. Faveas, Cypria. *Virg.* 1. G. 18. Adsis, o Tegæe favens. *Horat.* 3. *Od.* 11. 50. Dum favel nox et Venus. *Ovid.* 4. *Fast.* 722. Si faveat alma Pales. *Id.* 3. *Met.* 613. Quisquis es, o faveas. *Plin.* 6. *Ep.* 25. *extr.* Dii faveant, ut sic inveniat ipsum, quemadmodum jam cum quo fasset, invenit. *Tibull.* 1. 10. 30. Favente Marte. *Sueton. Galb.* 10. Faventibus diis. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 3. 7. (13). Cunctis faventibus. *Quintil.* 6. 2. 6. Irasci, favere, odisse, misereri. *Id.* 3. 7. 25. Maxime favel judex, qui sibi dicentem assentiri putat. *Id.* 4. 1. 73. Judices, ut faveant, rogamus. — *Ovid.* 15. *Met.* 49. ventisque faventibus æquor Navigat Ionium. h. e. secundis, prosperis. ¶ 2. Speciatim in re sacra. — a) Favere linguis præro jubebat in sacris publicis boni omnis causa. *Cic.* 1. *Divinat.* 45. 102. Omnia majores nostri, quia valere censebant, idcirco omnibus rebus agendis, quod bonum, faustum, felix fortunatumque esset, præstabantur: rebusque divinis, quæ publice ferebant, ut faverent linguis, imperabatur; inque fertis imperandis, ut litibus et jurgis se abstinerent. — Porro hæc loquendi ratio duo significat. *Paul. Diac.* p. 88. 6. *Müll.* Faventia bonam ominationem significat. Nam præcones clamantes populum sacrificiis favere jubebant. Favere enim est bona dari: at veteres poætæ pro silere usi sunt favere. Hæc *Paul. Diac.* *Ennius* apud *Philargy.* ad *Virg.* 4. G. 230. Hic insidiantes vigilant, partim requiescunt, Contecti gladiis sub scutis, ore faventes. Itaque favere linguis, ore, animis etc. est εὐφροσύνη, bona verba dicere, votis, faustis omnibus, precibus sacrum ipsum et sacerdotem preces et vota concipientem comitari aut sequi. *Ovid.* 1. *Fast.* 71. Prospera lux orbit: linguis animisque favete: Nunc dicenda bono sunt bona verba die. *Tibull.* 2. 2. 1. Dicamus bona verba, venit Natalis, ad aras. Quisquis ades, lingua vir mulierque fave. *Id. leg.* venit Natalis, ad aras Quisquis ades etc. *Ovid.* 15. *Met.* 677. Et deus en, deus en: linguis animisque favete Quisquis ades, dixit: sis, o pulcherrime. visus Utiliter, populosque juves tua sacra colentes. Quisquis adest jussum veneratur numen, et omnes Verba sacerdotis referunt gemitata, piumpque Æneadæ præstant et mente et voce favorem. *Cl. Id.* 3. *Trist.* 13. 18. Concipiamque bonas ore favente preces. et 5. *ibid.* 5. 5. Lingua favens adsit (diei natali), longorum oblita malorum. — Et in malam partem. *Ovid.* *Id.* 97. peragam rata vota sacerdos: Quisquis ades sacris, ore favete, meis: Quisquis ades sacris, lugubria dicite verba etc. Hinc *Lactant.* 1. 21. docet sacra Herculis non εὐφροσύνη, bonis verbis, sed execratione et maledictis celebrari solita, et pro violatis habere si inter faciendum cuiquam vel imprudenti bonum verbum excidisset. — b) Deinde significat etiam tacere, silentium saceris præstare, non quidem absolute, sed eatenus, quatenus abstinere profanis vocibus et mali omnis, ne sacra religio violaretur, et publice precantibus obstreperet. Aliquando enim faveatur sacris bona verba dicendo, aliquando tacendo, quod et in Christianis sacris usu venit. Hoc sensu videtur locutus *Plin.* 28. *Hist. nat.* 2. 3. (11). Videmus, certis precationibus obsecrasse magistratus, et, ne quid verborum præteratur aut præposterum dicatur, de scripto præire aliquem: rursusque alium custodem dari, qui attendat; aliquem vero præconi, qui favere linguis jubebat; tibicinem canere, ne quid aliud exaudiat. *Sil.* *It.* 16. 295. Mente favete pari, atque aures advertite vestras. *Seneca Vit. beat.* 26. *extr.* Quoties mentio sacra litterarum intervenerit, favete linguis. Hæc verbum, non, ut plerique existant, a favore trahitur: sed Imperator silentium, ut rite peragi possit sacrum, nulla mala voce obstrepente. Hæc *Seneca*; ubi illa hoc verbum, et deinceps, nonnullos criticos adsciticia putare et addita a nescio quo interpretandi causa, jam adnotavit *Lipsius.* *Aristoph.* in *Themesph.* r. 39. Εὐφροσύνη πάς ἐστὶν λέξις στόμα συγχλίσας. — c) In alterutram trahi possunt illa *Propert.* 1. 6. 1. Sacra facit vates: sint ora faventia sacris. *Horat.* 3. *Od.* 1. 2. Favete linguis: carmina non prius Audita Musarum sacerdos Virginibus puerique canto. *Virg.* 5. *En.* 74. Ore favete omnes

et cingite tempora ramis. — Nonnulli huc referunt etiam illud *Ter. Andr. prol.* 24. Favete, adeste æquo animo. h. e. siletite. *Forcellinus* vero hunc locum retulit ad paragr. præced. ¶ 3. Item speciatim ad circum et theatrum pertinet, et significat non solum studiosum esse, sed etiam plaudere, fausta acclamare, applaudire, fave acclamationi. *Horat.* 3. *Od.* 24. 46. Vel nos in Capitolium, Quo clamor vocat et turba faventium etc. *Cl. Ovid.* 2. *Amor.* 2. 43. Aurea pompa venit: linguis animisque favete: Tempus adest plausus. et 1. *Art. am.* 148. Tu Veneri dominæ plaudere favente manu. *Liv.* 1. 25. Tum clamore, qualis ex insperato faventium solet, Romani adjuvant militem suum. h. e. Horatium. *Sueton. Cal.* 30. Infensus turbæ faventi (subaudi histriionibus) et gladiatoribus adversus studium suum. *Sil.* *It.* 16. 315. Fluctuat æquoreo fremitu rabieque faventium, Carceribus nondum reseratis, mobile vulgus. *Lamprid. Commod.* 15. Quum illi sæpe pugnant, ut deo, populus favesset. Adde *Plin.* 9. *Ep.* 6.; *Marzial.* 14. 131.; et *Coripp.* 4. 63.

FÁVILLA, æ, f. 1. cinis illa tenuior ac levior, quæ, extincto igne remanet, fuligo, ἀσφαλῆ, σποδός; a φάω luceo (It. cenere, fuligine; Fr. cendres chaudes, brûlantes; Hisp. ceniza calida; Germ. die leichte, noch glühende, glühende Asche; Angl. ashes, cinders, soot).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Ter. Adelph.* 5. 3. 60. Atque ibi favilla plena, fumi ac pollinis coquendo sit fato et motendo. *Lucret.* 2. 675. Scintillas agere ac late differre favillam. *Cl. Ovid.* 7. *Met.* 79. Ut solet a ventis alimenta resumere, quæque Parra sub inducta latuit scintilla favilla. Crescere et in veteres agitata resurgere vires. et *Plin.* 18. *Hist. nat.* 35. 84. (358). Quum contextus ignis ex se favillam discutit scintillamque emittit. *Id.* 26. *ibid.* 11. 72. (418). E carbone restincto favilla digito sublata. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 8. 14. (88). et 19. *ibid.* 1. 4. (19). *Id.* 36. *ibid.* 25. 63. (188). Sabulo, cateæ ac favilla mixtis. *Vitruv.* 8. 7. Coagmenta fistularum favilla obtinere. — Favillam stercorando inservire docet *Colum.* 2. *R. R.* 14. 5. Quin etiam satis profuit cineris usus et favillæ. *Id.* 3. *ibid.* 11. 4. et 5. *ibid.* 9. 14. hoc genus appellat *stimum siccum*. — Item scintillis tubis glutinandis inservire ait *Pallad.* 9. *R. R.* 11. 3. Sed antequam in iis (tubis) aquæ cursus admittatur, favilla per eos mixta exiguo liquore decurrat, ut glutinare possit, si qua sunt vitia tuburum. *Cl. Claudian. Apon.* 55. Nullo cum strepitu madidisque infecta favillis Despumatur nixum fistula cana salem. ¶ 2. Speciatim ac sæpe a Poëtis dicitur de rogi cineribus. *Virg.* 6. *En.* 227. Reliquias vino et bibulam lavere favillam. *Tibull.* 5. 2. 10. Candidaque ossa super nigra favilla teget. *Horat.* 2. *Od.* 6. 22. ibi tu calentem Debita sparges lacrima favillam Vatis amici. *Propert.* 1. 19. 19. Quæ tu, vita, mea possis sentire favilla. Adde *Ovid.* 3. *Fast.* 561.; et *Lucan.* 6. 537. ¶ 3. Est etiam ignis favilla tectus, cinis igne mixtus, scintilla. *Favilla, scintilla, fuoco.* *Sueton. Tib.* 74. Cinis e favilla et carbonibus ad calefaciendum trichinium illatus. *Stat.* 2. *Silv.* 1. 2. ante rogos et adhuc vivente favilla. *Sil.* *It.* 17. 105. Ardenti volitant per nubila summa favilla. *Ovid.* 8. *Met.* 670. Ovaque non æri leviter versata favilla. *Sic Marzial.* 11. 52. ova tenui versata favilla. *Claudian. B. Get.* 24. Et juga taurorum rapidis ambusta favillis.

II.) Impropric. ¶ 1. Favilla salis apud *Plin.* 31. *Hist. nat.* 7. 42. (90). est pars ejus levissima et candidissima. ¶ 2. Transfertur etiam ad significandum principium, indicium. *Propert.* 1. 9. 17. Nec dum etiam palles, vero nec tangeris igni: Hæc est ventuti prima favilla mali.

FÁVILLACEUS ET

FÁVILLÁTICUS, a, um, adject. a favilla, ut Favillaceus, *Solin.* 35. Favillatira humus, *Id.* 27. a med.

FÁVILLESKO, is, ere, n. 3. inchoat. in favillas redigor. *Fulgent. Contin. Virg. ante med.* Amor sepulchris in oblivionis cinere favillescit.

FÁVISSÆ, ærum, f. plur. 1. ita videtur appellata a φάω, vel φάωσιν findo, cognatum verbo inusit. φάω, unde fovea: vel a favis apum, quia eosdem figura sua imitantur. Locum porro sic appellabant, inquit *Paul. Diac.* p. 88. 4. *Müll.*, in quo erat aqua inclusa circa templum. Sunt autem qui putant, favissas esse in Capitolio cellis cisternisque similes.

ubi reponi erant solita ea, quæ in templo vetustate erant facta inutilia. Hæc *Paul. Diac.*, quocum consentiant *Placidi Gloss.* edente *A. Mai.* in *Class. Auct. T. 3. p. 462.* Favissæ fossæ quædam in Capitolio, quæ in modum cisternarum cavatæ excipiebant dona Jovis, si quæ vetusta erant hominum, a fruge danda. Cf. *Ovid. 10. Met. 691.* Luminis exiguæ fuerat prope templa recessus Speluncæ similis, nativo pumice tectus, Religione sacer prisca: quo multa sacerdos Ligna contulerat veterum simulacra deorum. In nostris quoque templis etiamnum hujusmodi locus eidem usui est destinatus, et *sacrario* dicitur. In *Giorn. vero Arcad. T. 3. p. 119.* ubi Fæsulanæ veteris ædificiæ, nunc *Chiesa di S. Alessandro*, reliquæ describuntur, sermo est de tribus subterraneis cellis ibidem reperitis, in quibus cornuum, ferreorum utensilium, idolorum etiam æneorum, et fictilium ollarum lucernarumque, et vitreorum phalorum fragmenta consilipata fuerant, unde, quinam fuerit illarum cellarum usus, satis apparet. Etiam *Farro* apud *Gell. 2. 10. et Non. p. 112. 29. Merc.* interrogatus, quid essent *favissæ Capitolinæ*, eadem fere tradit, quæ *Paul. Diac.* Addit etiam ex *Val. Sorano*, Græco nomine thesauros appellari: prisca Latinos *favissas* dixisse, quod eo *stata* signatæ pecunia conderetur. Conjecturatur igitur se, detractam esse ex eo verbo secundam litteram, et *favissas* dictas esse cellas quasdam et specus, quibus ædificiæ Capitolinæ uterentur ad custodiendum res veteres religiosas. Hinc porro legitur in *Gloss. Philox.* Favisse, *Ἰσχυροποι, ριποστιγλί.*

FAVISSOR et

FAVITOR, oris. *F. FAUTOR.*

FAVONIÁLIS, e, adject. ad Favonium pertinens. *Gloss. Philox.* Favoniális, *Ζεφύριος.*

FAVONIÁNUS, a, um, adject. ut Favoniana pirra, genus pironum rubrorum, a quodam Favonio insitore. *Plin. 15. Hist. nat. 15. 16. (54).*; et *Colum. 5. R. R. 10. 13.* — *Dalechampius* affirmat, aliquos putasse, Favoniana fuisse appellata, quod Favonio flante formentur.

FAVONIUS, ii, m. 2. *Zeffiro, Ponente, Ζεφύρος*, ventus, ai. Zephyrus, qui spirat ab occasu æquinoctiali, contra Subsolanum: a *favendo*, quia favet genituræ, siquidem est spiritus genitilis mundi, quo plantæ hiberno frigore enectæ reviviscunt, et quo busto quædam animalia concipere existimantur. Aliqui derivant a *fovendo*, quasi Fovonium, quia fovæat sata. *Plin. 2. Hist. nat. 47. 46. (119).* et *18. ibid. 34. 77. (337).*; *Seneca 5. Quæst. nat. 16.*; *Gell. 2. 22.*; et *Vitruv. 1. 6.* — Hujus ortum Latini rustici assignabant circa Idus Februar., teste *Varron. 1. R. R. 28.* quod eo primum tempore telus moveri, et plantarum non pauca vivere incipiant. Hinc *Id. ibid. 29.* In primo intervallo, inter Favonium et æquinoctium vernum, hæc fieri oportet: Seminaria uti serantur, etc. *Cic. 7. Ferr. 10. 27.* Veris initium iste non a Favonio notabatur; sed quum rosam viderat, etc. *Horat. 1. Od. 4. 1.* Solvitur acris hiems grata vice veris et Favoni. *Catull. 64. 282.* Aura parit flores tepidi secunda Favoni. *Lucret. 1. 11.* Genitalis aura Favoni. *Ovid. 9. Met. 660.* Lene spirans Favonius. Ceterum adde *Plaut. Mil. glor. 3. 1. 71.*; *Horat. 3. Od. 7. 2.*; *Colum. 2. R. R. 21. 5.*; *Stat. 3. Silv. 1. 72.*; et *Claudian. Cons. Prob. 272.* — In plurali numero. *Colum. 8. R. R. 11. 7.* Quum Favonii spirare ceperunt, id est tempus ab Idibus Februariis ante Martium mensem. Adde *Plin. 2. Hist. nat. 47. 47. (122).*; et alterum *Plin. 2. Ep. 17. 19.* — *Faget. 4. Militi. 38.* Favonium eundem facit ac Iapyga, et ad dexteram Zephyri spirare ait. Hic autem ventus Corus, et Argestes dicitur, *Ponente Maestro*, ab occidente solstitiali. — *NE.* De nom. Rom. *V. ONOM.*

FAVOR, oris, m. 3. *εὐφροσύνη*, voluntas, studium: a *favere* (It. *favore, propensione, amore, parzialità, genio*; Fr. *favkeur, intérêt, sympathie, protection, appui*; Hisp. *favor, inclinacion, ayuda, patrocinio*; Germ. d. *Begünstigung, Gunst, Zuneigung, Neigung*; Angl. *favor, good-will, kindness, partiality*). Vox hæc hac significatione nova erat Ciceronis ætate. Ita enim legitur in *fragm. e-pist. ad Brut. apud Quintil. S. 3. 34.* Eum amorem, et eum, ut hoc verbo utar, favorem in consilium advocabis. *Cic. Sext. 54. 115.* Ei vero, qui pendet a rebus levissimis, qui timore, et, ut ipsi lo-

quantur, favore populi tenetur et ducitur, plausum immortalitatem, sibi mortem videri necesse est. *V. § 2.*, ubi ex locis ibidem allatis apparet, vocem fuisse propriam populi in ludis theatralibus et gladiatoris, et in contionibus. ¶ 1. *Generatim. Sall. Jug. 76.* Imperatori nobilitas, quæ antea decori, invidia esse; ad illi alteri generis humilitas favorem addiderat. *Id. ibid. 13.* Ex maxima invidia in gratiam et favorem nobilitatis Jugurtha venit. *Id. ibid. 73.* Favor populi. *Horat. 2. Ep. 1. 9.* Ploravere, suis non respondere favorem Speratum meritis. *Ovid. 4. Fast. 868.* Poscere favorem populi. *Id. 9. Met. 246.* Tutus favore. *Id. Ib. 121.* Solitus favor. *Liv. 7. 25.* Triumphus a Popillio de Gallis actus, magno favore plebis. *Id. 2. 56.* Amplecti favore aliquem. *Vellej. 2. 54.* Ingens partium Pompeji favor bellum exultaverat Africum. *Seneca Thyest. 351.* Numquam stabilis favor. *Quintil. 4. 1. 9.* Est enim naturalis favor pro laborantibus. *Id. 7. 1. 2.* Favoris emerendi gratia. *Id. 7. 1. 33.* Favorem facere. *h. e. parere, conciliare. Id. 6. 1. 25.* Favorem captare ex aliqua re. *Tac. 15. Ann. 53.* elicere. *Id. 1. ibid. 52.* quærere. *Id. 1. Hist. 53. extr. et 15. Ann. 48.* Favor militum in aliquem. *Id. 2. Hist. 30.* Favor inanis. *Id. 3. ibid. 44.* Inclitus erga Vespasianum favor. *Flor. 1. 9. 5.* Vellificari favori civium. *Id. 3. 12. 10.* Plebis favorem conciliare. *Id. 3. 13. 1.* Studium ac favorem populi aucupari. *Sueton. Tib. 57.* et *Vitell. 15.* Favor hominum. *Id. Vesp. 6.* Favor absentium. *Id. Cal. 12.* Favorem colligere. *Id. Vitell. 7.* Per favorem. *Justin. 27. 1.* Favorem afferre alicui. *Id. 13. 6.* Sollicitare quempiam in favorem sui. *Id. 33. 1.* In favorem sui trahere. *Id. 17. 2.* Quum in gratiam memorie Ptolomæi, et in favorem ultionis Lysimachi ambitiosus apud populares esset. *Id. 5. 1. extr.* Quo se fortuna, eodem etiam favor hominum inclinat. *Ammian. 29. 5. init.* In favorem concinere. *Val. Flacc. 3. 701.* Favor versus ad Alciden. *Id. 4. 669.* Pendet favor ab orsis. *Claudian. Cons. Stilich. 6.* 45. Favorem dividere. *Id. Ep. ad Hadrian. 2.* Permutare favorem odiis. ¶ 2. Speciatim sæpissime dicitur de studio et plausu spectantium in theatro, vel circo, *εὐφροσύνη, εὐφροσύνη*; ideoque nova vox visa est Ciceroni in priori usu. Nam in his et ipse, sine ulla veniæ petitione, usurpat: *Rosc. com. 10. 29.* Quod studium et quem favorem secum in scenam attulit Panurgus? *Id. 2. Legg. 5. 11.* Quæ sunt autem varie et ad tempus descripta populis, favore magis, quam re, legum nomen tenet. *Phædr. 5. 5.* Jam favor mentes tenet, Et derisuri, non spectaturi sedent. — Hinc ponitur et pro plausu et acclamationibus, *acclamazione, applauso. Virg. 5. Æn. 343.* Tutatur favore Euryalum. *Ovid. 2. Trist. 506.* Plauditur, et magno palma favore datur. *Val. Flacc. 4. 228.* Nec sonat Cæbalis cavæ favor. *Sueton. Claud. 21.* Quum essedario, magno omnium favore, indulisisset rudem. *Quintil. 3. 8. 7.* Audientium in panegyricis favor. *Stat. 1. Silv. 6. 81.* Tollunt innumeras ad astra voces Et dulci domini favore clamant. *Poëpisc. Aurelian. 48. extr.* Ipsum primum donasse oraria populo R., quibus uteretur populus ad favorem. *Ammian. 24. 1.* In favores principis consurgere. *Id. 29. 5. med.* Celebrabili favore susceptus. Adde *Cassiod. 6. Variar. 4. Macrobr. 7. Saturn. 15. de plausu conviviali.* His dictis favor ab omnibus exortus est. ¶ 3. In fabulis Favor deus est minorum gentium, teste *Capell. 1. p. 16.* eadem sorte, qua Iovidia, Fortuna, etc. — *NE.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

Homonym. Favor a studio differt. *Studium*, ut defuitur a *Cic. 1. Invent. 25. 36.*, est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut philosophiæ, poetiæ etc.; hinc generatim *studium* est in rem vel hominem cura, voluntas, animus, ardor, quæ quidem summa esse possunt, carent tamen amore seu benevolentia; homines enim ipsi tamquam res ducuntur nostra cura ac voluntate dignæ: præterea *studium* fere proprium est inferiorum in superiores, atque ideo de iis etiam dicitur, qui alicujus partes sequuntur. Contra *favor* semper in se benevolentiam complectitur, et fere proprius est superiorum in inferiores, vel saltem eorum, qui utilitati aut detrimento esse possunt. *Cic. 1. Att. 14.* Neque id magis amicitia Clodii adductus facit, quam studio perditatum rerum et partium. *Id. Rosc. com. 10. 29.* Quod

studium et quem favorem secum attulit in scenam Panurgus? *Sueton. Galb. 14.* Ad retinendum ceterorum hominum studium ac favorem. *Flor. 1. 13.* Studium ac favorem populi aucupari. — Ceterum *V.* et Homonym. in fin. v. GRATIA.

FAVORABILIS, e, adject. Comp. *Favorabilior* 1. et 2. — Favorabilis ¶ 1. Activo dicitur de eo, qui favorem affert, *favorevole. Liv. 22. 26.* Auram favorabilis populi ex dictatoria invidia petiit. *At. leg. favoris popularis. Plin. 5. Ep. 14. 3.* Ut deprecari magis (id enim favorabilis et tutius), quam defendi videretur. *Quintil. 12. 10. 74.* Jucundior ac favorabilis eloquentia. *Id. 4. 1. 26.* Quæ sint in causis favorabilia. *Id. 10. 5. 21.* Favorabilia decerpere. *Tac. 12. Ann. 6.* Favorabilis oratio. ¶ 2. Passive de eo, qui favorem habet, *favorito, gradito. Quintil. 11. 1. 42.* Ut quisque honestas, humilis, invidiosus, favorabilis erit. *Id. 12. 6. 6.* Facilis et favorabilis causa. *Seneca 3. Ira 2.* Modo eloquio favorabilis habitus, iram suæ contionis excepit. *Sueton. Ner. 57.* Nomen favorabile reddere. *Tac. 2. Hist. 97.* Integrum illic ac favorabilem proconsulatum Vitellius, famosum invidiosumque Vespasianus egerat. *Plin. 20. Hist. nat. 8. 30. (74).* Succo ciciorii cum oleo perunctos, favorabiliores fieri, et quæ velint, facilius impetrare. *Plin. alter 4. Ep. 9.* Fecerat eum favorabilem renovata discriminum vetus fama. *Flor. 4. 4.* Octavius Cæsar ætate et injuria favorabilis. *Ammian. 17. 13.* Decore corporum favorabilis. *Id. 26. 7.* Favorabilis princeps. *Id. 29. 3.* auriga. *Id. 17. 13.* Favorabilis ore omnium. *Val. Max. 9. 15. 4.* In centumvirale judicium favorabilis descendit. Adde *Eutrop. 8. 23.*

FAVORABILITER, adverb. Comp. *Favorabilius.* — Favorabiliter est cum favore, *favorevolente, εὐφροδωρῶντος. Quintil. 4. 3. 1.* In aliquem lætum atque plausibilem locum, quam maxime possint, favorabiliter excurrere. *Sueton. Ner. 7.* Trojam favorabiliter lussit. Adde *Pallad. R. R. proœm. 13.*; et *Macrobr. 7. Saturn. 1. Paul. Dig. 10. 4. 10.* Tunc favorabiliter respondetur, liberam fore.

FAVORALIS, e, adject. idem ac favorabilis. Vox a Lexico expungenda: occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 134.*

FAVUS, i, m. 2. *κρόιον*, loculus, quem apes fingunt multicavatum et cæca, quum singula cava sena latera habeant, quot singulis pedes dedit natura. Ita *Farro 3. R. R. 16. 24.* describit: est autem a *ἴστω ἴστω, separo* (It. *stale, fuso*; Fr. *gâteau ou gâteaufre de miel des abeilles, rayons*; Hisp. *panal de miel*; Germ. d. *Honigscheibe*; Angl. a *honeycomb*).

1.) Proprie. *Cic. 1. Off. 44. 157.* Apum examina non fingendorum favorum causa congregantur, sed quum congregabilia natura sint, fingunt favos. *Farro 3. R. R. 16. 32.* Eximendorum favorum primum putant esse tempus vergiliarum exortu. *Id. ibid. 16. 22.* Favi melliti. *Tibull. 2. 1. 50.* apis complet dulci sedula melle favos. *Virg. 1. G. 344.* Cui tu lacte favos, et miti dilue Baccho. *h. e. mel. metonymia. Id. 4. ibid. 161.* favos ponere. *Ovid. 4. Fast. 152.* expressis mella liquata favis. *Colum. 11. R. R. 2. 50.* Nonnullis locis favi demetuntur. *h. e. extimuntur, et mellatio. Luc. Adde eumd. 9. ibid. 15. 6. Pulgat. interpr. Luc. 24. 43.* Favis mellis. *Stat. 2. Silv. 1. 48.* Hybleis vox tincta favis. — *Crescere tamquam favum*, proverbio dicuntur ea, quæ feliciter, parvo impendio, et occulte augentur, ita ut prius crevisse intelligas, quam incrementi initia deprehenderis. *Petron. fragm. Tragur. 43. et 76. Burmann.*

II.) Translate. ¶ 1. *Vitruv. 7. 1. de pavimentis.* Ita fricentur, uti, si scutilla sint, nulli gradus in scutillis, aut trigonis, aut quadratis, seu favis extent. *h. e. exagonis lapillis.* ¶ 2. Est etiam genus quoddam dulciorum. *V. NEPHELA.*

FAX, facis, f. 3. Olim in recto singulari *faces* dictum fuit, teste *Paul. Diac. p. 87. 9. Müll.* — In Genitivo plurali est *facum*, ut *Charis. docet f. p. 113. Putsch.* Sic dux habet *ducum*, et vox *vocum.* Neque tamen, si quis *facium* dixerit, dampnare ausim. — Fax est frustum ligni, ut pinus, tædex, laricis etc. cæa aut oleo inunctum, aut etiam per se solum; vel alterius materiae igni concipiente aptæ, ad lumen faciendum ignemque circumferendum, frequenti usu præsertim apud rusticos: videturque

esse a $\xi\alpha\omega$ splendeo, unde $\xi\alpha\omega\varsigma$ lumen, $\delta\alpha\iota\varsigma$, $\lambda\alpha\mu\pi\alpha\iota\varsigma$ (li. face, facella: Fr. torche, flambeau, tison, brandon; Hisp. antorcha, hacha; Germ. Kienholz, Holzbrand, Fackel; Angl. a torch, flambeau, lini, taper, fire-brand).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 18. 30. (75). Facibus carpinus et corylus familiarissimae. *Id.* 19. *ibid.* 2. 7. (27). Faces e spar-to. *Id.* 18. *ibid.* 26. 63. (233). Reliqua opera nocturna maxime vigilia constant: quales texere, faces incidere, ridicas præparare. *Virg.* 1. *G.* 291. seros hiberni ad luminis ignes Pervigilat, ferroque faces inspicat acuto. *Ovid.* 5. *Fast.* 507. Ipse genu posito flammam exsuscitat aurâ, Et profert quassas comminuitque faces. *Varro* 1. *R. R.* 14. 1. Primum naturale sepimentum viva sæpes, quod obseri solet virgultis aut spinis, quoniam habet radices, viatoris prætereuntis non metuit facem ardentem. *Cf. Ovid.* 4. *Fast.* 167. Semustaque facem vigilata nocte viator Ponet, et 1. *Met.* 493. Ut facibus sæpes ardeat, quom forte viator Vel nimis admovet, vel jam sub luce reliquit. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 52. Fbrius (et magnum quod dedecus) ambeat ante Noctem cum facibus. *Ammian.* 18. 6. *med.* Præluere sebolem facem duci lenius gradienti Persæ credentes etc. *Plin.* 4. *Ep.* 9. 11. Ut enim faces ignem assidua concussione custodiunt, dimissum ægerime reparant: sic et dicentis calor et audientis intentio continuatione servatur, intercapidine et quasi remissione languescit. *Cic.* 6. *Verr.* 34. 74. Erat admodum amplum et excelsum signum (Dianæ) cum stola: sagittæ pendebant ab humero, sinistra manu retinebat arcum, dextra ardentem facem præferebat. *Horat.* 4. *Od.* 13. 28. Dilapsam in cineres facem. — b) Facum usus plurimus fuit in inferendis incendiis. *Cic.* 1. *Cat.* 13. 32. Obsidere cum gladiis curiam, malleolos et faces ad flammam urbem comparare. *Id.* *Pis.* 2. 5. Ego faces jam accensas ad hujus urbis incendium comprehendere, protuli, extinxi. *Id.* *Harusp. resp.* 18. 39. Ardentes faces in vicinorum tecta jactare. *Id.* 14. *Att.* 10. 1. Servi in tecta nostra cum facibus immissi. *Id.* 2. *Phil.* 36. 91. Tu illas faces incendiisti, et eas quibus semustulatus ille est, et eas quibus incensa L. Bellieni domus deflagavit. *Id.* *Amic.* 14. 37. Si te in Capitolium faces ferre vellet. *Cf. Ovid.* 14. *Met.* 530. fert ecce avidas in pinea Turnus Tecta faces. h. e. in nave. *Cæs.* 7. *B. G.* 24. Alii faces atque aridam materiem de muro in ægerem eminus jaciebant. *Adde Liv.* 22. 16. *Sueton. Galb.* 3. Illitis galbano facibus oppidum succendit. *Curt.* 5. 7. 4. Subdere faces urbi, et mox. Aggerere faces. *Tac.* 4. *Hist.* 60. Direptis castris faces injicere. *Sic Flor.* 1. 13. 14. injicere tectis. *Id.* 1. 18. 6. vibrare in turres. *Seneca Herc. Et.* 1915. jaculari. *Val. Flacc.* 1. 623. inferre tectis. *Ammian.* 20. 6. Facesque cum tædis ardentibus et malleolis ad exurendum imminens malum undique convolabant. — c) Mos fuit novæ nuptiæ ad sponsuum transeuntii facem e foco ejus accensam præferri, ab ingenio puero patrimo et matrimo, vel in honorem Cereris, quæ facibus filiam Proserpinam, a Plutone raptam, diu conquistavit; vel ut nova nupta ignem, quod maxime necessarium est vitæ elementum, cum marito communicare videretur, vel quia (quod verius est) olim non nisi noctu nubentes ducebantur ab sponsis, ut *Varro* docet apud *Servium* ad *Virg.* 8. *Ecl.* 29. Hæc autem fax auspiciatissima erat ex spina alba, quoniam inde fecerant pastores, qui raperent Sabinas, ut ex *Masurio* tradit *Plin.* 16. *Hist. nat.* 18. 30. (75). et *Festus* p. 245. 3. *Müll.*, itemque *Varro* apud *Non.* p. 112. 27. *Merc.*, ubi quod quidam legunt fax e pinu ablata esset, corrigendum e spina alba esset. Ideo autem hæc arbor prælatâ ceteris, quia noxis pellendis aptissima habita est, ut *Ovid.* 6. *Fast.* 129. colligitur. Quamquam et alia materia nonnunquam adhibita est. *Virg. Cŕ.* 439. Pronuba nec castos accendit pinus odores. *Festus* p. 289. 7. *Müll.* tradit, inorem fuisse, ut raperetur fax, quæ præluente nova nupta deducta erat, ab utriusque amicis, ne aut utor eam sub lecto viri ea nocte poneret, aut vir in sepulcro comburendam curaret: quo utroque mors propinqua altiusutrius captari putabatur. — Quidam tradunt, non unam; sed quinque faces præferri solitas in honorem Jovis, Junonis, Veneris, Sualdelæ et Lucina. *Plaut. Cas.* a. 1. v. 30. Huic lucebis novæ nuptæ facem. *Varro* apud *Non.* p. 112. 27. *Merc.* Quam a

nova nupta ignis in face afferretur. *Catull.* 61. 98. viden? faces Aureas quatunt comas: Prodeas nova nupta. *Virg.* 8. *Ecl.* 29. Mopse, novas incide faces: tibi ducitur utor. *Adde Ovid.* 10. *Met.* 6.; *Stat.* 2. *Theb.* 259.; *Sil. It.* 17. 78.; *Petron. Satyr.* 26.; et *Justin.* 11. 4. 4. Hinc *Cic. Cluent.* 6. 15.; et *Liv.* 30. 13. Faces nuptiales. *Ovid. Heroid.* 11. 401. maritæ. *Val. Flacc.* 2. 344. jugales. *Lucan.* 2. 356. legitimæ. — d) Celebris est etiam fax funerea, quæ defuncto conjunctur sanguine aversa facie rogum accendebat. *Ovid.* 2. *Fast.* 561. Conde tuas, Hy-menæe, faces, et ab ignibus atris Aufer: habent a-lia mæsta sepulcra faces. *Propert.* 4. 11. 46. Viri-mæ insignes inter utramque facem. — Funeræ quoque illæ erant, quæ adhibebantur in exsequiis eorum præsertim, qui immatura morte efferrent: quia noctu efferri solebant, ut *Tac.* 13. *Ann.* 17. et *Servius* ad *Virg.* 11. *Æn.* 143. docent, ne funere immaturo sobolis domus funestaretur: quod præcipue servabatur in filiis eorum, qui erant in magistratu. *Seneca Tranquill. anim.* 11. Totiens in vicinia mea conclamatum est: totiens præter limen immaturas exsequias fax cereusque præcessit. *Id. Brevit. vit. in fin.* Mehercule istorum funera, tamquam minimum vixerint, ad faces et cereos ducenda sunt. *Id. Ep.* 122. Quantum a funere absunt, et quidem acerbo, qui ad faces et cereos vivunt? *Virg.* 11. *Æn.* 142. de funere Pallantis. Arcades ad portas ruere, et de more vetusto Funestas rapere faces: luctet via longo Ordine flammarum etc. *Ovid.* 3. *Met.* 508. Jamque rogum quassasque faces feretrumque parabant. *Id. Heroid.* 2. 120. fax sepulcralis. *Martial.* 8. 43. funerea. *Adde Flor.* 3. 18. 4. — e) Faces tribuebantur Cupidini. *Tibull.* 2. 1. 81. Sancte (Amor) veni dapibus festis, sed pone sagittas Et procul ardentibus hinc procul abde faces. *Adde eumd.* *ibid.* 5. 114.; *Propert.* 3. 11. 16.; *Ovid. Remed. am.* 140., 3. *Amor.* 9. 8. etc. De amore Iupio *Stat.* 1. *Achill.* 304. et 637. — f) Item de Furis. *Virg.* 7. *Æn.* 337.; *Ovid.* 4. *Met.* 482. et 508., 6. *ibid.* 430. et 10. *ibid.* 350.; *Quintil.* 9. 3. 47.; *Val. Flacc.* 4. 393.; *Senec. Herc. Et.* 1014.; et *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 245. — Hinc *Tac.* 14. *Ann.* 30. Stabat pro litore diversa acies, densa armis virisque, intercursantibus feminis in modum Furiarum, veste ferali, crinibus dejectis, faces præferebant. et *Flor.* 3. 12. 13. Hæc (dominandi cupido) Cæsarem atque Pompejum furialibus in exitium reipublicæ facibus armavit. *Sic Ammian.* 31. 5. Ubi aliud accessit atrocis, quod arsuras in commune exitium faces furiales accendit.

II.) Translate. ¶ 1. Quoniam faces in nuptiis adhibebantur, poetice pro nuptiis ponuntur. *Horat.* 3. *Od.* 11. 33. Una de multis, face nuptiali Digna, perjurum fuit in parentem Splendide mendax. *Ovid.* 7. *Met.* 49. Te face solemnij junget sibi. *Cf. et Propert.* 4. 11. 46. allatum sub l. c. ¶ 2. Item poetice de splendore solis et stellarum. *Lucret.* 5. 974. Dum rosea face sol inferret lumina cælo. *Poeta apud Cic.* 1. *Divinat.* 11. 18. Phæbi fax, tristis nuncia belli, Quæ magnum ad columnen flammato ardore volabat. *Sic Seneca Hippol.* 379. Phæbea fax, et *Thyest.* 835. Eternæ facis exortus. *Horat.* 4. *Od.* 6. 38. canentes Rite crescentem face Noctiluam. Hinc *Val. Flacc.* 5. 370. et sævo quom nox accenditur auro, Luciferas (rectius Luctiferas) crinita faces. ¶ 3. Item pro fulgure. *Val. Flacc.* 1. 568. Dixit, et ingenti flammantem nubila sulco Direxit per inane facem. *Id.* 4. 670. Prima coruscanti signum dedit ægide virgo Fulmineam jaculata facem. ¶ 4. Dicuntur etiam faces ignes in aere apparentes et brevi evanescentes. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 26. 25. (96). Emicant et faces, non nisi quom decidunt, visæ. Duo genera earum: lampades vocant plane faces: alterum bolidas. Distant, quod faces vestigia longa faciunt, priore ardente parte: bolis vero perpetua ardens, longiorem trahit limitem. Hinc *Virg.* 2. *Æn.* 694. de cælo lapsa per umbras Stella facem ducens, multa cum luce ecurrit. *Lucret.* 5. 1190. Per cælum volvi quia nox et luna videtur — Noctivagæque faces cæli flammæque volantes. *Id.* 2. 206. Nocturnasque faces, cæli suavime volantes. *Cic.* 2. *Nat. D.* 5. 14. Tum facibus visis cælestibus, tum stellis his, quas Græci cometas, nostri crinitas vocant. *Adde eumd.* 3. *Cat.* 8. 18.; *Liv.* 41. 21. et 29. 14.; *Ovid.* 16. *Met.* 787; et *Ammian.* 25. 2. *Lucan.* 1. 528. — et quoque volantes Obliquas per inane

faces. Sic de cometis *Petron. Satyr.* 122. Fax stellis comitata novis incendia ducit. *Cf. Claudian. B. G.* 242.; et *adde Senec. Octan.* 232. ¶ 5. Poetice item dicitur de pulcris oculis. *Propert.* 1. 2. 24. oculi, geninæ, sidera nostra, faces. *Val. Flacc.* 5. 38. Has ego credo faces, hæc virginis ora Dianæ. *Stat.* 1. *Achill.* 164. tranquillæque faces oculis. ¶ 6. Fax prima noctis est primum noctis tempus, quom faces accendi incipiunt. *Macrob.* 1. *Satur.* 3. *sub fin.* Tempus diei occiduum, mox supra tempestas, hoc est diel novissimum tempus: deinde vespera: ab hoc tempore prima fax dicitur, deinde connubia etc. *Gell.* 3. 2. Post mediam noctem proficiscuntur, et post primam facem, ante mediam sequentem, revertuntur. *Adde eumd.* 12. 1.; et *Apul.* 2. *Met.* ¶ 7. Generatim transferunt ad significandum stimulum, incitamentum, auctorem, originem et similia, fere in malam partem. *Cic.* 1. *Tusc.* 19. 44. Quom corporis facibus inflammari solcamus ad omnes fere cupiditates. h. e. irritamentis ac stimulis, quibus animus aliqua cupiditate accenditur. *Horat.* 3. *Od.* 9. 13. Me torret face mutua Calais. h. e. amore. *Sic Val. Max.* 7. 3. 10. Amantissimus quidam filii, quom eum inaccessis ac periculosos facibus accensum ab insana cupiditate inibere vellet, salubri consilio petiit, ut prius quam ad eam, quam diligebat, iret, vulgari ac permissa venere uteretur. *Lucret.* 3. 304. irai fax nunquam subdita perit. h. e. ardor ac vis. *Plin. Paneg.* 8. Irritamentum irarum et fax tumultus. *Val. Flacc.* 3. 664. Non ea fax odiis. *Pallad.* 8. *R. R.* 4. 15. Ut facem libidinis auget dilatio voluptatis. Et in bonam partem *Sil. It.* 6. 332. travitque virum fax mentis honestæ Gloria. h. e. stimulus, incitamentum. *Cic.* 2. *Orat.* 51. 205. Neque parvis in rebus adhibendæ sunt hæ dicendæ faces. h. e. ardens vis orationis, quæ auditorum animi inflammantur. *Id.* 3. *ibid.* 1. 4. Quom homini et vehementi et discreto Philippo quasi quasdam verborum faces admovisset, non tulit ille et graviter exarsit. *Quintil.* 1. 2. 25. Id nobis actiores ad studia dicendæ faces subdidisse. *Ovid.* 1. *Pont.* 7. 28. Hortator studij causaque favæ meæ, guida e maestro. *Prudent.* 10. *per. st.* 67. imitator et fax omnium. *Cic. Mil.* 35. 98. Quom omnes a meis inimicis faces invidiæ meæ subijciuntur. *Vellej.* 2. 48. Subjicere facem bellis civilibus. *Tac.* 1. *Hist.* 24. Flagrantibus jam militum animis velut faces addiderat Mævius Pudens. *Liv.* 32. 38. Rogationes, duas faces norantibus res ad plebem in optimates accendendam. *Cic. Dom.* 5. 13. Ne in hæc tantam materiem seditionis ita funesta fax adhaeresceret. *Id.* 1. *Cat.* 6. 13. Cui tu adolescentulo non aut ad audaciam ferrum, aut ad libidinem facem prætulisti? h. e. incitasti, dux fuisti, viam ostendisti. *Sic Tac.* 2. *Hist.* 86. Accerrimam bello facem præferre. *Cic.* 2. *Phil.* 19. 48. Antonius omnium Clodij incendiorum fax. *Plin.* 4. *Ep.* 9. Princeps et fax accusationis et origo. h. e. qui primus accusationem, quasi incendium aliquod, quo reus conflagraret, accendit et instituit. *Liv.* 21. 10. Juvenem (Hannibalem) tamquam furiam facemque hujus belli. *Sic Vellej.* 2. 25. Sertorius belli fax. h. e. auctor. *Adde Flor.* 2. 9. 1. *Ammian.* 24. 7. Fax Bellonæ. — Et funeræ facis ratione habita *Flor.* 3. 18. 4. Eadem fax, quæ illum (Drusum) cremavit, socios in arma et oppugnationem Urbis accendit. *Sic Id.* 3. 23. 2. Fax illius motus ab ipso Syllæ rogo exarsit. *Cf. Val. Max.* 9. 4. 9. de *Catiline*. Martiale facem ex rogo filii accendit. — *Cic.* 2. *Off.* 10. 37. Dolorum quom admoventur faces, præter modum plerique exterrunt. *Sic Id.* 2. *Tusc.* 25. 61. Quomque quasi faces ei doloris admoventur, et 5. *ibid.* 27. 76. Dolor esse videtur acerrimus virtuti adversarius, is ardentis faces intentat. — *Plin.* 7. *Hist. nat.* 8. 6. (45). Cajus et Nero totidem faces generis humani. h. e. exitium, perniciem. *Cf. Flor.* 4. 3. 1. Populus Romanus, Cæsare et Pompejo trucidatis, rediisse in statum pristinæ libertatis videbatur: et redierat — si non collega quondam, mox æmulus Cæsarianæ potentæ, fax et turbo sequentis sæculi, superfuisset Antonius. ¶ 8. Speciatim pro ardore. *Flor.* 1. 1. 5. Igitur statim prima juvenæ face, patrum Amulium ab arce deturbat, avum reponit. h. e. primo juvenis fervoris ardore atque impetu. *Seneca Ep.* 115. Accedunt deinde carmina poetarum, quæ affectibus nostris facem subdant. *Claudian.* 1. *Cons. Stilich.* 2. 220. et mens aliorum prona favori. Index dura sui, facibus succensa pudor

118. h. e. accensa pudore et velut igne quondam affuso erubescens.

FAXIM et **FAXO**, is, it pro faciam, fecerim et fecero. *F.* in **FACIO**.

FE

FEBRARIUS, a, um. *F.* FEBRUARIUS.

FEBRESCO, is, ere, n. 3. inchoat. febrilare incipio. *Solin.* 19. a med. Patuit, numquam eos febrescere.

FEBRIBILIS, e, adject. qui febrim excitat. *Crel. Aurel.* 4. *Tard.* 8. ante med. Diocles Iumbricos vivos, vel plenos ac sanguinolentos febriles dixit.

FEBRICITO, as, avi, atum, are, n. 1. Quod ad quantitatem attinet, cf. *Furlanetto* in APPEND. monet, secundam syllabam esse producendam, nam in alato *Martial.* loco ea syllaba in *febricitantem* longa profecto est, et in *febriculosi* apud *Catull.* loco *ibid.* citato; quare item in *febricula* secunda syllaba longa esse debet. — Part. *Febricitans*. — Febricito est febril laboro, febril corripior, aver la febbre, *πυρετός*. *Cels.* 3. 6. Scire oportet, non febricitare eum, cujus venæ naturaliter ordinatæ sunt. *Id.* 2. 7. ad fin. Ab eo die, quo primum febricitavit aliquis. *Seneca* 4. *Benef.* 39. Surgam ad sponsalia, quia promisi, quamvis non concoxerim: sed non, si febricitavero. *Colum.* 6. *R. R.* 9. 1. Febricitanti bovi convenit abstinere cibo uno die. *Martial.* 11. 98. Febricitantem basiabit et sientem. Adde *Colum.* 7. *R. R.* 5. 10.; et *Scribon.* *Compos.* 114., 131. et 169.

FEBRICŌSUS, a, um, adject. qui febril laborat, febricitante. *Veget.* 2. *Veterin.* 10. 4. Ex qua re (equi) sunt hydropici, febricosi.

FEBRICŪLA, æ, f. 1. diminut. a febris, parva febris, febricula, *πυρετίον*. *Cic.* 6. *Att.* 9. 1. Febriculam habere. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 21. Qui ex labore in febriculam incidit, assiduum et satis molestam. *Cels.* 3. 5. Manet febricula. *Id.* 2. 17. Lentis febriculis diu detineri. *Plin.* 10. *Ep.* 28. 1. Febricula vexari.

FEBRICŪLENTUS, a, um, adject. febriculosus. *Marcell.* *Empir.* 22. Febriculento potione dare.

FEBRICŪLOSUS, a, um, adject. *πυρετώδης*. ¶ 1. Est qui sæpe habet febrim. *Catull.* 6. 4. Verum nescio quid febriculosi Scorti diligis. *malaticia, maisana*. ¶ 2. Item qui cum febril conjungitur. *Gell.* 20. 1. Non morbus his febriculosus, aut nimium gravis. ¶ 3. Item qui febrim excitat. *Fronto de orat.* (edente iterum *A. Mai*) *Ep.* 1. Partim *Senecæ* mollibus et febriculosus prunuleis insita.

FEBRIFŪGIA, æ, f. 1. herba vim habens fugandæ febris, alio nomine centaurea minor. *Apul.* *Herb.* 35.

FEBRILIS, e, adject. ad febrim pertinens. *Gloss.* *Philoz.* Febrile, *πυρετίον*.

FEBRIO, is, ivi, itum, ire, n. 4. Part. *Febriciens*. — Febrío est febrim patior, aver la febbre, *πυρετώ*. *Cels.* 4. n. 2. Si non febril, venter solvendus est. *Colum.* 6. *R. R.* 38. 1. Febricenti mulæ cruda brassica datur. *Macrob.* 7. *Saturn.* 4. Febricenti simplicem cibum dare. Adde *Veget.* 1. *Veterin.* 13. 5.; *Spartian.* *Hadrian.* 25. inil.; *Auson.* *Epigr.* 117.; et *Theod.* *Priscian.* 4. p. 311. retro *Ald.*

FEBRIS, is, f. 3. In quarto et sexto casu singulari duplicem habet terminationem, in e et in i; passimque occurrit exempla; et quidem in quarto sæpius in e, in sexto sæpius in i desinit. — Febris, *πυρετός*, est intemperies calida totius corporis: a *ferveo*, seu *ferbeo*, unde est *febris*, et per metathesin *febris*. *Varro* apud *Non.* p. 46. 21. *Merc.* Appellamus a calendo calorem, a fervore febrim (It. *febbre*; Fr. *fièvre*; Hisp. *calentura*, *febre*; Germ. *d. Fieber*; Angl. *a fever*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu occurrit — a) In singulari numero. *Cic.* 16. *Fam.* 15. Is mihi nunciavit, te plane febril carere. *Id.* *Fal.* 8. 15. Febrim habere. *Id.* 6. *Att.* 9. Te Romam venisse cum febril. *Id.* 1. *Cat.* 13. 31. Estu febrilique jactari. *Lac.* et 6. 656. Accipere febrim. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 51. 52. (171). Febril corripit. *Juvenal.* 10. 218. calore. *Sueton.* *Vitell.* 14. Febril affici. *Id.* *Tit.* 10. Febrim

vincisci. *Id.* *Oth.* 6. Febrim simulare. *Plin.* 7. *Ep.* 1. 4. Febril perustus. *Cels.* 2. 17. Liberari febril. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 11. 71. (116). A febre liberari. *Sillig.* omittit a. *Cels.* 3. 5. ad fin. Febris instat, augetur, consistit, decedit, finitur. *Id.* *ibid.* 4. accedit, desinit, inhaeret, se inclinat. *Id.* 2. 14. remittit. *Id.* 3. 9. remittitur. *Id.* *ibid.* 14. ex toto intermittit. *Id.* 2. 14. increscit. *Id.* *ibid.* levatur. *Id.* 3. 6. conquievit. *Id.* *ibid.* decrescit. *Id.* *ibid.* 7. n. 2. ardens extorret. *Id.* *ibid.* 9. intenditur. et 3. quotidiana, tertiana, quartana. *Id.* 2. 8. ardens, continens, assidua. et 14. increscens. *Id.* 3. 5. consistens. et 9. lenta. et 4. recidiva. et *ibid.* inclinata, sed tamen adhuc inhaerens. et *ibid.* continua. *Id.* 3. 7. tennata aut levata. *Lucret.* 6. 804. fervida. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 11. 71. (115); et *Quintil.* 5. 11. 31. frigida. *Sueton.* *Tib.* 73. Fortuita febris accessio et decessio. et 9. remissio. et 12. circuitus. periodo. — b) In plurali numero. *Nepos.* *Att.* 21. Febres accedunt. *Ovid.* 1. *Pont.* 10. 5. febribus uror anhelis. *Cels.* 3. 3. Febres aliae ab horrore incipiunt, aliae a frigore, aliae a calore. *Id.* 7. 18. sub fin. Febres asferre. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 9. adducere. *Martial.* 2. 16. facere. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 9. 33. (130). habere. *Id.* *ibid.* 8. 25. (90). Mederi quotidianis febribus. *Id.* 25. *ibid.* 9. 59. (106). Febres abigere. *Id.* *ibid.* 4. 17. (37). depellere. *Id.* 28. *ibid.* 8. 28. (107). arvere. *Id.* 24. *ibid.* 9. 33. (60). solvere. *Id.* 28. *ibid.* 8. 31. (121). sanare. *Cels.* 2. 17. tollere. *Id.* 3. 21. submovere. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 48. deducere. *Quintil.* 2. 17. 9. quiete et abstinentia mitigare. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 3. 8. (15). Febres periodicæ. *Ammian.* 26. 4. rapidæ. *Id.* 31. 11. intervallatæ. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 1. 7. (12). Ardor febrim. *Cels.* 2. 7. Discessiones febrim. ¶ 2. A Romanis ut dea culta est, ne noceret, ejusque sanum in Palatio prope Velabrum, alterum in area Marianorum monumentum, in monte Esquilino, tertium in summa parte vici Longi Aquilæ in regione Transiberina publice dedicatum fuit, teste *Plin.* 2. *Hist. nat.* 7. 5. (16). et *Val. Max.* 2. 5. *extr.*, in eaque remedia, quæ corporibus ægrorum adnota fuerant, deferbantur. *Cic.* 3. *Nat. D.* 25. 63. Febris fanum in Palatio. *Id.* 2. *Legg.* 11. 28. Araque, quæ vetustissima est in Palatio, Febris. *Inscript.* apud *Gruter.* 97. 1. FEBRI DIVÆ, FEBRI SANGTÆ, FEBRI MAGNÆ CAMILLA AMATA PRO FILIO MALE AFFECTO P. V. Theod. *Priscian.* loc. cit. in QUARTANA. De cultu huic deæ a Romanis tributo doctam *Dissertat.* edidit Romæ an. 1814. *Jos. de Mathæis*, quam legis.

II.) Metaphorice aque urbane *Plant.* *Pseud.* 2. 2. 48. Scio, hoc tibi febrim esse, quia non licet hoc injicere unguis. h. e. cruciare te instar febris.

FEBRŪA, ōrum. *F.* FEBRUES in fin.

FEBRŪALIS, e. *F.* FEBRULIS.

FEBRŪAMENTUM, i, n. 2. usurpatur tantum de re sacra, et est expiatio, purgatio. *Censorin.* de die *Nat.* 22.

FEBRŪARIUS, a, um. *F.* voc. seq. in fin.

FEBRŪARIUS, ii, m. 2. *Febrarius* quoque scribitur in *vet. Inscript.* apud *Visconti*, *Monum.* *Gab.* p. 99. 111. IDVS FEBRAR. et *ibid.* VII. IDVS FEBRAR. — Febrarius, *φεβρουαριος*, febrario, unus est ex mensibus anni, dictus a februis, quod tum februareretur populus, id est expurgaretur. Nam Lupercil primo die, qui februarus dicebatur, omnem urbem veterem, pelles caprinas in manibus gestantes, circumcursabant, idque piamen censebatur. Præterea duodecim diebus continuis pro defunctorum Manibus februa, id est sacrificia expiatoria fiebant. *Varro* 6. *L. L.* 34. *Müll.*; *Ovid.* 2. *Fast.* 31.; et *Paul.* *Diac.* p. 85. 13. *Müll.* Sed aliqui dictum putant a deo Februo, id est Plutone vel Plutonis patre, cui eo mense sacrificabatur. Nam Januarius diis saperis, Februarium diis Manibus consecraverunt, inquit *Isid.* 5. *Orig.* 33. Sed res eodem recidit. Nam *Macrob.* 1. *Saturn.* 13. hunc tradit deum esse lustrationum potentem. *V.* *Ovid.* 2. *Fast.* 19. et seqq. — Hinc

Februaris, a, um, adject. *Cic.* 2. *Legg.* 21. 54. Februaris mensis. *Varro* 6. *L. L.* 13. *Müll.* Nunis Februatilis. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 18. 30. (136). Ab idibus Februariis in æquinocetium. — *NB.* De cogn. Rom. *F.* ONOM.

FEBRŪATIO, ōnis, f. 3. lustratio, purgatio. *Varro* 6. *L. L.* 13. *Müll.* Lupercalia dicta, quod in Lupercali Luperci sacra faciunt. Rex quum ferias men-

struas Nonis Februariis edicit, hunc diem Februatium appellat. Februum Sabini purgamentum, et id in sacris nostris verbum; nam et Lupercalia februatium, ut in Antiquitatum libris demonstravi.

FEBRŪATUS, a, um. *F.* FEBRUO.

FEBRŪLIS vel februalis dicta est Juno a Romanis, quod ipsi Februario mense sacra fiebant. *Paul.* *Diac.* p. 85. 11. *Müll.* et *Capell.* 2. p. 37. — Apud *Arnob.* 3. 30. legitur *Februtis*, quod mendosum videtur pro *Februtis*.

FEBRŪO, as, atum, are, a. 1. Part. *Februatius*. — Februarare est lustrare, expiare, purgare, expurgare: a februis; purgare *καθαρῖζω*. *Varro* apud *Non.* p. 114. 22. *Merc.* In eorum enim sacris, liba quam sint facta, injicere solent farris semina ac dicere, se ea februarare, id est pura facere. *Id.* 6. *L. L.* 34. *Müll.* Ego arbitrator Februarium a die februatō, quod tum februatō populus, id est Lupercis nudis lustratur antiquum oppidum Palatinum gregibus humanis circum. *Paul.* *Diac.* p. 85. 13. *Müll.* Februaris mensis dictus, quod tum, id est extremo mense anni, populus februareretur, id est lustraretur ac purgaretur; vel a Junone Februatā — quo ipsi eo mense sacra fiebant ejusque ferie erant Lupercalia, quo die mulieres februantur a Lupercis amiculo Junonis, id est pelle caprina: quam ob causam is quoque dies februatū appellabatur. — Id vero quod purgatur, dicitur februatium. Cf. *Censorin.* de die *Nat.* 22.

FEBRUTIS, *F.* FEBRULIS.

FEBRŪO, a, um, adject. ad purgamentum pertinens. *Macrob.* 1. *Saturn.* 13. Deus februus lustrationum potens. Adde *Isid.* 5. *Orig.* 33.; et *Servium* ad *Virg.* 1. *G.* 43. — Hinc

Februa, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est vocabulum Sabinorum sacrum, quod purgamentum significat. *Varro* 6. *L. L.* 13. *Müll.* Februum Sabini appellat purgamentum: et id in sacris nostris verbum. Cf. *Servius* ad *Virg.* 8. *Æn.* 343., cujus verba *F.* infra in fin. — Hinc

Februa, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, dicebantur sacra expiatoria, et omne id quod vim purgandi habere existimabatur: a *ferveo*, seu *ferbeo*, unde est *ferbum*, et tractis litteris *februum*. Nam lustratio fiebat plurimum igne, aut undis ferventibus. *Ovid.* 2. *Fast.* 19. Februa Romani dixerunt piannia patres: Nunc quoque dant verbo plurima signa fidem. Pontifices ab rege petunt et flamine lanas, Quis veteri lingua Februa nomen erat. Quæque capiti tictor domibus purgamina certis, Torrida cum mica farra, vocantur idem. Nonnem idem rano, qui cæsus ab arbore pura, Casta sacerdotum tempora fronde tegit. Ipse ego flaminicam poscentem Februa vidi: Februa poscenti pinea virga data est. Denique quodcumque est, quod pectora nostra piannus, Hoc apud intonsos nomen habebat avos. Addit *Servius* ad *Virg.* 8. *Æn.* 343. ipsam caprinam pellem, qua Luperci mulieres feriebant, februum dictam esse. *Ovid.* 4. *Fast.* 725. Certe ego de vitulo cinerem stipulasque fabales Sæpe tuli plena, Februa casta, manu. — Hinc *Februa* dicta quoque sunt sacra, quæ purgandi atque expiandi gratia quoque anno fiebant xiv. Kal. Mart., fortasse a Junone februti vel februatia, cui ea sacra fiebant. *Varro* 6. *L. L.* 13. *Müll.*; et *Paul.* *Diac.* p. 85. 17. *Müll.* Huic spectant verba *Ovid.* 5. *Fast.* 423. pia Februa.

FECŪALIS, is, m. 3. *F.* FETIALIS.

FECUNDATUS, a, um. *F.* FECUNDO.

FECUNDĀS, adverb. Comp. *Fecundius* et Sup. *Fecundissime*. — *Fecunde* est multo fetu aut fructu, *fecundamente*, *fertimente*, *γονιμως*, *εὐφροσως*. *Varro* 7. *L. L.* 2. *Müll.* *Fecundus* poemata ferent fructum. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 36. 65. (163). Arundo recisa fecundius resurgit. *Id.* 29. *ibid.* 4. 30. (94). Cantharides nascuntur fecundissime in Saxino. *Apul.* de *Mundo*. At quam pulvere et fecunde Horæ procreantur! *Al. leg.* pulcræ et fecundæ.

FECUNDIA, æ, f. 1. idem ac fecunditas. Vox a *Levico* expurganda: occurrit enim tantummodo in *Not. Ter.* p. 122.

FECUNDITAS, atis, f. 3. De ratione scribendi et etymo *F.* voc. seq. inil. — *Fecunditas* est copia fructuum aut fetuum, feracitas, fertilitas; et proprie dicitur de agris et animalibus, *εὐφορία*, *εὐγονία* (It. *fecundità*, *fertilità*; Fr. *fécondité*, *fertilité*; Hisp. *fecundidad*, *fertilidad*; Germ. *d. Fruchtbarkeit*; Angl. *fruitfulness*, *fertility*).

1.) Proprie. — Generatim. *Colum. 3. R. R. 8. 1.* Natura parentem legem fecunditatis dixit viventibus atque hominibus ceterisque animantibus. — Speciatim de agris. *Cic. 2. Nat. D. 60. 152.* Aquarum inductionibus terris fecunditatem damus. *Id. 2. ibid. 5. 13.* Fecunditas terrarum. *Id. 2. Divinat. 42. 94.* agrorum. — De hominibus. *Cic. 2. Phil. 21. 58.* O miseræ mulieris fecunditatem calamitosam! *Plin. 14. Hist. nat. 18. 22. (116).* Vinum fecunditatem feminis importat. *Id. 28. ibid. 19. 77. (248).* Fecunditatem afferre. *Id. 16. ibid. 44. 95. (251).* dare. *Id. 37. ibid. 10. 66. (178).* addere. *Id. 10. ibid. 59. 79. (162).* corrumpere. *Id. 29. ibid. 4. 27. (85).* Quoniam aliquarum fecunditas plena liberis tali venia indiget. *Tac. 12. Ann. 2.* Femina expertæ fecunditatis. *Id. 2. ibid. 75.* Femina infelicis fecunditate fortune tolles obnoxia. Adde *Plin. 8. Ep. 10.* — Huc referri potest et illud *Vopisc. Aurelian. 4.* Substituta fecunditas prolix. h. e. per adoptionem. — De brutis. *Colum. 8. R. R. 5. 2.* Sed rihis idoneis fecunditas earum (*gallinarum*) elicienda est, quo maturus partum edant. *Justin. 44. 3. 1.* Quæ fabula ex equarum fecunditate et gregum multitudine nate sunt. — Fecunditati quasi deæ templum Romæ constructum fuit in gratiam Poppææ uxoris Neronis. *Tac. 15. Ann. 23.*

II.) Impropric. ¶ 1. Poniatur pro cujusque rei copia, abundantia. *Plin. 37. Hist. nat. 10. 59. (162).* Galactitis nutritibus lactis fecunditatem facit. *Sillig. hanc lertionem minime damnat; sed fecunda leg. Justin. 25. 2. 8.* Gallorum tantæ fecunditatis juvenus fuit, ut Asiam omnem velot examine aliquo impleret. *Plin. 35. Hist. nat. 2. 2. (11).* Fecunditas votuninum M. Varronis. ¶ 2. Transfertur et ad animum. *Cic. 2. Orat. 21. 88.* Volo se esset in adulescente fecunditas (*h. e. stili ubertas*): nam facilius, sicut in vitibus, revocantur ea, quæ sese nimium profuderunt. *Plin. Hist. nat. præfat. § 5.* Magna fecunditas animi.

FECONDITO, as, are, a. 1. Idem quod fecundo; et occurrit tantum in *Inscript.* apud *Fabrett. 169.*

FECONDUS, as, atum, are, a. 1. Part. *Fecundatus.* — Fecundare est fecundum parere, *fecundare, εὐδαιμονίζω.* *Virg. 4. G. 291.* Et viridem Ægyptum nigra fecundat arena. *Pallad. 3. R. R. 9.* Pampinari in suo loco fecundatur a matre: translatus vero tenet sterilitatis vitium. *Id. 12. ibid. 16. 7.* Fecundare vites. *Id. ibid. 1. 2.* terram. *Id. 10. ibid. 9.* loca. *Vopisc. Prob. 15.* Fecundare pecus equinum. *Claudian. I. Cons. Stilich. 239.* Quod palero Maris fecundat semine regnum. Adde *eumid. 1. Bap. Pros. 186;* *Claud. Mamert. Paneg. Jul. 22;* et *Augustin. Trinit. 13. 18. Aleim. Avil. Ep. 2.* Hic (*Gabriel*) verbo Virginem fecundatam divini geminis promissione dotavit.

FECONDUS, a, um, adject. Legitur et *fecundus* per *ae*; fuit etiam qui *fecundum* per *oe* scriberet: sed omnia diobthongum tollunt *Farro* apud *Gell. 16. 12.* et apud *Non. p. 54. 8. Merc.* item *Manut. et Cellar. in Orthograph. et Foss. in Etymolog.* Nummos quoque prope innumeros Augustarum apud *Rusch. Lex. num. T. 2. p. 930.* et seqq. habes, in quibus omnibus *Fecunditas* et *Fecundus*, et apud *Marin. Inscriz. Alb. p. 137.* diversis *FECONDITATI* SVAB. Derivant autem etymologicè ab obsoleto *feo*: unde etiam *felus*, *semina* et *fenus* oriiri ajunt: eandemque esse in omnibus scribendi rationem. — *Comp. Fecundior* sub *A. I.*; *Sup. Fecundissimus* sub *A. II. 1. et 2.* — *Fecundus* dicitur *A)* De eo, qui per se fertilis est; et *B)* De eo, qui alius fecundat.

A) De eo, qui per se fertilis est, fecundus est qui frugibus aut fetu abundat, uber, fertilis, ferax; et dicitur de agris et animantibus, *εὐδαιμονος, γόνιμος* (*It. fecundo, fertile, ferace*; *Fr. fécond, fertile*; *Hisp. fecundo, fertil*; *Germ. fruchbar*; *Angl. fruitful, fertile*).

1.) Proprie. — De agris. *Cic. Senect. 15. 73.* Fossiones agrî repastationesque, quibus fit multo terra fecundior. *Cl. Quintil. 10. 3. 2.* Terra generandis olendisque seminibus fecundior. *Lucret. 1. 212. et 5. 271.* Fecundæ glæbæ. *Tac. Agric. 12.* Solum patiens frugum, fecundum. Adde *Quintil. 2. 19. 2. Cl. Justin. 2. 1. 8.* Solum Ægypti ita fecundum, ut alimentorum nulla terra feracior fuerit. *Colum. 9. R. R. 4. 2.* Regio fecunda fructibus exigui, et maxime thymi aut origani. *Justin. 41. 1. 4.* Hispania

in omnia frugum genera fecunda est. *Amnian. 23. 6. med.* Carmania cæspitis ubere fecunda. *Plin. 33. Hist. nat. 4. 21. (78).* Tellus fecunda metallorum. *Cl. Ovid. 10. Met. 220.* Amathus metallis. *Tac. 4. Ann. 65.* Mons silvæ frequens et fecundus. *Lucan. 9. 696.* sterilis tellus fecundaque nulli Arva bono. — Similiter *Cic. Orat. 15. 48.* Segetes fecunda et uberes. *Plin. 19. Hist. nat. 7. 36. (120).* Nihil oculo fecundus. — De animantibus. *Lucret. 4. 1250.* quibus ante domi fecundæ sæpe nequissent Uxores parere. *Horat. 2. Sat. 5. 31.* Fecunda conjux. *Id. 3. Od. 23. 6;* *Catull. 65. 281;* *Ovid. 2. Met. 472;* et *Quintil. 2. 19. 2. mulier. Horat. 2. Sat. 4. 44.* lepous. *Cic. 2. Nat. D. 84. 160.* Sæ, quod erat ad vescendum hominibus apta, nihil genuit natura fecundius. *Ovid. 4. Fast. 631. bos.*

II.) Translate. ¶ 1. Poniatur pro copioso, abundanti, præcipue apud Poetas. — a) Absolute. *Horat. 1. Ep. 5. 19.* Fecundi calices quem non fecere disertum? *Ovid. 14. Met. 791.* Larida supponunt ferundo sulphura fonti. *Id. ibid. 347.* Utque novas legeret fecundis collibus herbas. *Val. Flacc. 5. 205.* Fecundus Juppiter. *h. e. pluviis abundans. Cic. Harusp. resp. 20. 42.* Quæstus fecundus et uber. *Tac. 12. Ann. 63.* Byzantium fertill solo, fecundo mari. *h. e. piscibus abundanti. Plin. Paneg. 31.* Fecundissima gens. *h. e. annona et frugibus dives.* — b) Cum addito Ablativo vel Genitivo rei, qua quid abundat. *Ovid. 3. Met. 31.* specus Uberibus fecundus aquis. *Id. 8. ibid. 222.* fecunda melle Calymne. *Sil. It. 1. 212.* Africa fecunda veneno. *Id. 12. 1.* Fecunda nimibus tempora. *Lucan. 10. 303.* nigris Merce fecunda colonis. *Val. Flacc. 6. 479.* fecundaque monstris Cligula. *Tac. 13. Ann. 57.* Flumen gignendo sale fecundum. *Id. 1. Hist. 11.* Ægyptum, provinciam aditu difficillem, annonæ fecundam. *Id. 6. Ann. 27.* Æmilium genus fecundum bonorum civium. ¶ 2. Item qui aliquid ex se parit, translata tamen significatione. — a) Absolute. *Cic. 1. Divinat. 13. 22.* Inque Academia umbrifero nitidoque Lyceo Fecerunt claras fecundi pectoris artes. *Id. Orat. 4. 15.* A quo (*Anaxagora*) eum (*Periclem*), quam alia præclara quædam et magifica didicisset, uberem et fecundum fuisse. *h. e. non modo dicendi copia, sed etiam facilitate ornatum fuisse: Forcellinus vero hunc locum ad superiorem paragr. retulit, et fecundum interpretatus est in dicendo copiosum. Plin. 36. Hist. nat. 16. 15. (72).* Fecundam mathematici ingenium. *Sillig. legit Fecundum* tanquam nomen proprium. *Id. 35. ibid. 10. 36. (71).* Fecundus artifex. *Id. 34. ibid. 8. 19. (62).* Fecundissima ars. *Tac. Dial. de orat. 13.* Differentiamque nostræ desidii et inscientiæ adversus acerrima et fecundissima eorum studia demonstrasti. *Farro 8. L. 9. Mill.* Duo genera verborum: unum fecundum, quod declinatio multas ex se parit dispariles formas, ut est *lego, legis, legem*, sic alia: alterum genus sterile, quod ex se parit nihil, ut est *etiam*, *vix* etc. — b) Cum addito Ablativo vel Genitivo rei vel Accusativo ac præpos. in. *Plaut. Cist. 1. 3. 71.* Amor et melle et felle est fecundissimus. *Tac. 4. Hist. 50.* Garamantas exceverat, gentem indomitam et inter accolæ atrocissimi fecundam. *Horat. 3. Od. 8. 17.* Fecunda culpæ sæcula. *Sil. It. 13. 490.* veri fecunda sacerdos. *Id. 2. 498.* Fecundum in fraudes hominum genus.

B) Fecundus est etiam, qui fecundat. *Virg. 2. G. 325.* Tum pater omnipotens fecundis imbribus Æther conjugis in gremium lætæ descendit, et omnes Magnus alit, magno committus corpore, fetus. *Sic Plin. 5. Hist. nat. 9. 10. (54).* Nilus certis diebus aucto magno per totam spatiatas Ægyptum, fecundus innatit terræ. *Ovid. 2. Fast. 427.* Excipit fecundæ patienter verbera dextræ. *h. e. Lupercorum ferientium pelle capræ mulieres, unde fecunditas illi dari credebatur. Id. 4. Met. 698.* quam (*Danaen*) implevit ferundo Juppiter auro.

Homonym. *F.* in fin. v. FRUCTUOSUS. FËDUM antiqui dicebant pro hodo. *Paul. Diac. p. 84. 5. Mill. F. DIGAMMA.*

FEL, felis, n. 3. In plurali numero *felta* habet. *Seren. Sammon. 19. 333.* Lutea si creseant et euntes noxia fella. Adde *Cæc. Aurel. 3. Act. 19. et 1. Tard. 6. sub init.*; et *Tertull. Cor. mil. 14.* — Ceterum fel est bilis flava, que in corpore animalis vesicula continetur sub hepate: etymon hujus vocis cum *felis*, facili duarum priorum litterarum per-

mutatione, cognationem quandam habere videtur: non longe tamen a vero aberrare putandus, qui *fel* a Gr. voce *χολή*, que idem significat, deduceret (*It. fele*; *Fr. poche du fiel, fiel*; *Hisp. hiel*; *Germ. d. Galle*; *Angl. gall*).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 74. (191).* In jecore est fel, non omnibus datum animalibus. In Fabræ Chalcide nullum jecori: in Naxo prægande geminumque. Equi, muli, asini, cervi, capræ, aprî, camelî, delphini non habent, etc. *Cels. 4. 1.* Jecur a dextra parte sub præcordiis: ex inferiore parte ei fel inheret. *Plin. 31. Hist. nat. 10. 46. (119).* Felle suffusorum pruritus nitrum comprimit. *degl'ititici. Cir. 2. Divinat. 12. 29.* Fel gallinæ. *eum. Pallad. 3. R. R. 25. 5. et 15., et 4. ibid. 10. 4.; et Scribon. Compos. 70. et 230.* taurinum. *Scribon. Compos. 38.* hyenæ. — Fel nigrum est atra bilis, insanis causa homini, morsque, si totum reddatur. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 75. (193).* ¶ 2. Latiori sensu dicitur de sacris venenatis. *Virg. 12. Æn. 856.* Sagitta armata felle veneni. *Ovid. 1. Pont. 2. 17.* mortis sævo geminat ut vulnere causas. Omnia viperæ spicula felle linunt. Adde *eumid. 5. Trist. 7. 16.* Adde *Frudent. 9. Cathemer. 176.*; et *Seren. Sammon. 47.* Scribit *Plin. 29. Hist. nat. 4. 16. (60).* mustelorum vislyestrium fel contra aspidæ efficac dici, cetero venenum esse.

II.) Impropric. ¶ 1. Quod est amarissimi gustus, ita ut a canibus non attingatur, ut ait *Plin. 11. Hist. nat. 37. 74. (192).*, hinc translate ponitur pro quacumque re amara, mordaci, adversa. *Plaut. Cist. 1. 1. 71.* Amor et melle et felle fecundissimus. *Cl. Plin. 3. Ep. 21. 1.* Fellis et salis plurimum habere. et *Auson. Epigr. 15.* qui melle carmen atque felle temperans. *Rursus Plaut. Truc. 1. 2. 76.* In melle sunt linguæ sitæ vestræ atque orationis lateque: corda felle sunt lila atque acerbo aceto. *Ovid. 2. Trist. 565.* Candidus a salibus suffasus felle refugit. *detti mordaci, pungenti. mazedici. Id. 2. Art. am. 519.* Litore quot conche, tot sunt in amore dolares: Quæ palimur, multo spicula felle madent. *Auson. Profess. 2. 31.* Nullo felle tibi mens livida. *h. e. nullus tibi livor. Tibull. 2. 4. 11.* Nunc et amara dies, et noctis amarior umbra est: Omnia jam tristi tempora felle madent. *h. e. tristia sunt, adversa, calamitosa. Martial. 7. 25.* Dulcia quam tantum scribas epigrammata semper, Et cerasat candidiora cute; Nullaque mica salis, nec amari felis in illis Guita sit; o demens, vis tamen ista legi. *h. e. severitas, acrimonia, que dulcedinem veluti corrigat.* — Hinc dicitur de ira, ut bilis. *Virg. 5. Æn. 219.* Illic vero Alcideæ furis exarserat atro Felle dolor. ¶ 2. *Fel terræ* apud *Plin. 25. Hist. nat. 6. 21. (68); Scribon. Compos. 227;* et *Apul. Herb. 34.* herba est, de qua *V. CENTAUREUM.*

FELES, is, f. 3. Reperitur etiam *felles*, et aliquando etiam *feles*, quod in vocis etymum inferius sub *I. 1.* allatum apprimè convenit. — Neominativus *felis* occurrit tantum apud *Plin. 6. Hist. nat. 29. 35. (178).* — Feles

I.) Proprie ¶ 1. Est animal quadrupes domesticum, acutis unguibus, mira velocitate, oculisque etiam noctu cernentibus prælitum, muribus et avibus infestissimum: est a Græca voce *αἰσθητός*, præfixo Æolico digammatè *F*; ea vero composita est ab *dei αἰσθητήν* τῶν οὐρανῶν, quod felis proprium est, ut etiam leonis, pardî aliorumque animalium ejusdem generis (*It. gatto*; *Fr. chat*; *Hisp. gato*; *Germ. d. Katze*; *Angl. a cat*). *Cic. 5. Tusc. 27. 78.* Ægyptii quamvis carnificinam prius subierint, quam aut fellem aut canem, aut crocodillum violent. *Id. 1. Nat. D. 29. 82.* Fana multa exspoliata et simulacra deorum de locis sanctissimis ablata videntur a nostris; at vero ne fando quidem auditum est crocodillum, aut ibim, aut felem violatum ab Ægyptio. *Phædr. 2. 4.* Feles cavernam nacta, in media pepererat. *Plin. 6. Hist. nat. 29. 35. (178).* Oppidum, in quo felis aurea pro deo colebatur. *Id. 10. ibid. 73. 94. (202).* Feles quidem quo silentio, quam levibus vestigiis obrepunt avibus! quam occulte speculate in musculos exsiliunt! Excrementa sua effossa obruant terra, intelligentes odorem illum indicem sui esse. *Id. 11. ibid. 37. 65. (172).* Leonibus, pardis, omnibusque generis ejus, etiam felibus lingua imbricantæ asperitatis, ac limæ similis, et *ibid. 55. (151).* Felium in tenebris fulgent radiantque oculi. — In fabulis, metu Gigantum diis bellum inferentium, Fe-

le soror Phœbi, nivea Saturnia vacca, Pisce Venus lauit, ut est apud Ovid. 5. *Met.* 330., h. e. in eas bestias sese transformarunt. ¶ 2. Item fera illa, quæ et *martes* dicitur, a nostris *martorello* et *fino*, alitibus avibus infestissima, et præcipue gallinis. *Varro* 3. *R. R.* 11. 3. *de scepto anatum*. Omnes parietes tectorio lavigantur, ne feles, aliave bestia introire ad nocendum possit. *Colum* 8. *R. R.* 14. 9. *de anseribus*. Ne coluber, ne vipera, fellesque, aut etiam mustela possit aspirare. Adde *eumd.* 8. *ibid.* 3. 6.; et *Nemesian.* 55.

II.) Translate. *Plaut. Pers.* 4. 9. 14. *de lenone*. Scelesta feles virginaria. *Id. Rud.* 3. 4. 43. Tu ne hic, feles virginalis, liberis parentibus subiectos habebis? *Auson. Epigr.* 70. *de pœdicone*. feles nuper pollaria dicitur.

FELICATUS. F. FILICATUS.

FELICITAS, atis, f. 3.

I.) Proprie est fecunditas ac fertilitas terræ, aut plantarum. *Plin.* 3. *Ep.* 19. 5. Agri sunt fertiles, pingues, aquosi; sed hæc felicitas terræ imbecillis cultoribus fatigatur. *Plin. alter* 18. *Hist. nat.* 18. 47. (170). Excellentius Thebaidis regioni frumentum: similis ratio, sed felicitas major Babylonis Seleuciæ, Euphrate atque Tigri restagantibus. *Fronto* 2. *ad Amic.* (edente iterum *A. Mai*) ep. 6. Quænam est arboris felicitas? rami fecundi et frugiferi, baccis et pomis onusti.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est εὐδαιμονία, status et conditio ejus, cui res omnes secundæ fluunt, bona fortuna, prosperitas, beatitudo (It. *felicità*; Fr. *prospérité*, *bonheur*; Hisp. *prosperidad*, *felicidad*; Germ. *d. Glück*, *d. Glückseligkeit*; Angl. *felicity*, *happiness*). *Cic. fragm.* apud *Ammian.* 21. 16. Neque enim quidquam aliud est felicitas, nisi honestarum rerum prosperitas. *Id.* 2. *Phil.* 21. 59. Fuit felix, si potest ulla esse in seclere felicitas. *Id. Brut.* 96. 329. *de Hortensio*. Illum videtur felicitas ipsius, qua semper est usus, ab eis miseris vindicasse. *Curt.* 6. 5. 3. Perpetua felicitate florere. *Plin.* 10. *Ep.* 7. Felicitas temporum. *Plin. alter* 7. *Hist. nat.* 44. 45. (146). Nulla est profecto solida felicitas, quam contumelia ulla vitæ rampit. *Sueton. Aug.* 58. Quod bonum, inquit, fastumque sit tibi domique tuæ, Cæsar Augusto (sic enim nos perpetuam felicitatem reipublicæ et læta huic præcari existimamus) senatus est. Adde *eumd.* *ibid.* 94. et *Ner.* 40. *Quintil.* 8. 5. 15. Felicitatem tuam fortiter seras. *Id.* 12. 5. 6. Sed hoc votum est et rara felicitas, quæ si non adsit etc. *Justin.* 16. 5. 8. Accedit severitæ insolentia, crudelitati arrogantia: interdum enim ex successu continuæ felicitatis obliviscitur se hominem; interdum Jovis filium se dicit. ¶ 2. Specialim dicitur de bona rebuscumque fortuna in rebus agendis, ac præcipue de bona imperatoris fortuna militari. — a) In singul. num. *Cic. pro leg. Manil.* 10. 28. In summo imperatore quatuor has res inesse oportere, scientiam rei militaris, virtutem, auctoritatem, felicitatem. *Id. ibid.* 16. 47.; et *Nepos Timol.* 2. Incredibili felicitate Dionysium tota Sicilia depulit. *Cæs.* 2. *B. C.* 31. Felicitas rerum gestarum exercitus benevolentiam imperatoribus, et res adversæ odia conciliant. *Sueton. Domit.* 6. Bellum civile motum a L. Antonio superioris Germaniæ præside confectis absens, felicitate mira; quam ipsa dimicationis hora resolutus repente Rhenus transiuras ad Antonium copias barbarorum inhibuisset. Adde *eumd.* *Cæs.* 35. *Justin.* 23. 3. 41. Imperium Siciliae tam cito amisit, quam facile quæsierat. Sed nec in Italia meliore felicitate usus, in Epirum revertitur. Adde *Flor.* 3. 6. 15., 3. 5. 2. et 4. 2. 29. *Ammian.* 16. 1. Res virtute felicitateque corrigere. *Id.* 15. 5. Prosperis felicitatis cursibus. Adde *Popsic. Aurelian.* 32. — b) In plurali numero. *Ter. Eun.* 2. 3. 32. Nec quemquam esse ego hominem arbitror, cui magis bonæ felicitates omnes adversæ sient, *tutte le buone fortune*. Sic *Cic. Mil.* 31. 84. Ea vis, ea igitur ipsa, quæ sæpe incredibiles huic urbi felicitates atque opes attulit, illam pernicem extinxit ac sustulit. ¶ 3. Apud Romanos dea fuit, templo, ara, sacris culta. *Augustin.* 4. *Civ. D.* 18. et 23. *V. et Sueton. Tib.* 5. ¶ 4. Fuit etiam Romanorum Imperatorum titulus, ut apud *Symmach.* 10. *Ep.* 31. — *YB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

FELICITER, adverb. Comp. *Felicitus* I. et II. 2.; Sup. *Felicitissime* II. 2. — Felicitate

I.) Proprie refertur aliquando ad feracitatem terræ, et facilitatem proveniendi in herbis et arboribus. *Virg.* 1. *G.* 54. Hic segetes, illic veniunt felicitibus uvæ.

II.) Translate. ¶ 1. Est favorabiliter, ita ut fortuna afferatur. *Ennius* apud *Non.* p. 112. 2. *Merc.* Quod mihi mæque fide et regno, vobisque, Quirites, se fortunatum, feliciter ac bene vortat. *Plaut. Aulul.* 5. 10. 57. Quæ res tibi et gnatae tuæ bene feliciterque vortat. — Hinc *feliciter* frequens est acclamandi et bene precandi formula. *Phædr.* 5. 1. Ut mos est vulgi, passim et certatim ruunt, Felicitate, suclamant. *Cic.* 13. *Att.* 42. Felicitate velim, inquam, teque laudo. *Sueton. Claud.* 7. Acclamanti populo, feliciter, partim patrum imperatoris, partim Germanici fratri. Adde *eumd.* *Domit.* 13., *Juvenal.* 2. 119.; et *Flor.* 3. 3. 20. Sic feliciter quod agis apud *Senecam Ep.* 67. *sub fin.*; et *feliciter optare*, εὐπαρῆσαι, apud *Spartian. Pesc.* 2. ¶ 2. Sæpius est prospere, beate, fortunate, felicemente, fortunatamente, εὐδαιμονως. *Plaut. Merc.* 4. 5. Rem feliciter gerere. Adde *Sueton. Tib.* 21. *Cic.* 3. *Fin.* 7. 26. Omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate vivere. *Id.* 14. *Phil.* 14. 37. Res bene, fortiter feliciterque gestæ. *Id. Mur.* 1. 1. Ut ea res fauste, feliciter prospereque exiret. *Id.* 4. *Verr.* 38. 95. Satis feliciter navigare. *Id.* 7. *Fam.* 28. Sapienter hæc reliquisti, si consilio; feliciter, si casu. *Cæs.* 1. *B. C.* 7. Rempublicam felicissimæ gessisse. Adde *Cic. Prov. cons.* 13. 33.; et *Quintil.* 10. 1. 96., ubi quoque superlativus occurrit. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 166. Nam spirat tragicum satis, et feliciter audeat. *Ovid.* 10. *Met.* 247. niveum mira feliciter arte Sculptit ebur. *Id. ibid.* 305. Nec tua, quam Pyrrhi feliciter ossa quiescant. *Id. Heroid.* 7. 161. Ascensiusque suos feliciter impleat annos. *Spartian. Hadrian.* 19. Felicitate venari.

FELICITO, as, are, a. 1. frequentat. *felicitare*, felicem identidem reddo. Part. *Felicitandus* habet *Donatus in vita Virg.* 4. Rogat, quam ad felicitandos homines facultatem haberet.

FELINEUS, a, um, adject. *di gatto*, ad falem pertinens, ut *Felinei oculi*, apud *Servium* ad *Virg.* 3. *G.* 82.

FELINUS, a, um, adject. *felineus*. *Cels.* 5. 18. n. 15. Malagina, quod habet visci, felini stercoris, resinæ, sulphuris pares portiones. *Targa* putat legend. *suilli stercoris*, quia illius memorat in medicina usum *Plin.* 28. *Hist. nat.* 17. 70. (234).

FELIO, as, ire, n. 4. verbum exprimens vocem *pard.* *Auct. Carm. Philom.* 50. Panther caurit amans, pardus hiendo felit. Alii derivant a *Felo*, is, 3. conjugat.

FELIS. V. FELES init.

FELIX, icis, adject. omnia gen. Sunt qui scribunt *felix*; sed male. Contra enim sunt libri veteres, lapides, nummi, *Manul.*, *Dausqu.*, *Cellar.*: immo et etymon ipsum, est enim a *feo*, unde *setus*, *secundus*, *femina*, *femus* (V. *FECUNDES* init.). Porro *feo* conjungi etiam potest cum *beo*, as: V. quæ dicta sunt de littera F. — Comp. *Felicior* sub I. et B. II.; Sup. *Felicissimus* sub II. B. — Felix proprie est fecundus, frugifer, ferax, εὐφορως, γόνιμος (It. *secondo*, *fertile*, *ferace*; Fr. *second*, *fertile*; Hisp. *segundo*, *fértil*; Germ. *fruchtbar*; Angl. *fruitful*, *fertile*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Paul. Diac.* p. 92. 10. *Müll.* Felices arbores *Cato* dixit, quæ fructum ferunt, infelices quæ non ferunt. V. *Frontonis* verba in paragr. proxime seq. *Liv.* 5. 24. Nulla felix arbor, nihil frugiferum in agro relictum. *Lucret.* 5. 1377. Arbustisque tenent felicitibus obsita circum. *Virg.* 2. *G.* 81. Exiit ad caelum ramis felicibus arbor, Miraturque novas frondes et non sua poma. *Horat. Epod.* 2. 13. Inutilesque falce ramis amputans, Feliciores inserit. Cf. *Virg.* 4. *G.* 329. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 9. (60). Hinc felix illa Campania est. (Cooper. nom. pr. *Arabia Felix*: V. *ARABIA* in *ONOM.*) *Ovid.* 2. *Pont.* 10. 51. Feliciores regio. *Claudian.* *Cons. Mall. Theod.* 179. Quis felix oleæ tractus. *Fal. Flacc.* 6. 711. si quis aquis et fertilibus ubere terræ Educatur, ac ventis oleam felicitibus implet. *Sil. It.* 5. 465. Equam felicia Baccho. h. e. vino. *Martial.* 13. 29. Felices horti. Adde *Græc. Cyneq.* 442. ¶ 2. Specialim in sacris *Felices arbores* habebantur quercus, æsculus, illex, sabel, fagus, corylus, sorbus, filus alba, pirus, malus, vitis.

prunus, cornus, lotus: atque hæc diis superis sacre erant. Contra *infelices* sive atra, filix, acrifolium, ruscus, pirus silvestris, rubus, sentes, alaternus, salix, et quæcumque baccam nigram nigrosque fructus ferunt: quæ inferum deorum in tutela erant. Hæc ex *Feravio de verbis pontificalibus*, et *Tarquintio Prisco* habet *Macrobi.* 2. *Saturn.* 16. 2. At *Fronto* 2. *ad Amic.* (edente iterum *A. Mai*) ep. 6. Leges pleræque (*Dig.* 47. 72. et *Paul. Sentent. recept.* 5. 20.) pœna sanctunt, ne quis felicem arborem succidat. Quænam est arboris felicitas? rami fecundi et frugiferi, baccis et pomis onusti. Nemo cannam et arundinem, quamvis proceram, felicem dixerit. Ceterum sacra, de qua dictum est, significatione *Ammian.* 29. 1. Linteis quidam indumentis amictus, calcæatusque itidem linteis soccis, torulo capiti circumflexo, verbenas felices arboris gestans, litato conceptis carminibus numine præscitionum auctore etc. *Tac.* 4. *Hist.* 53. Undecimo Kal. Jul. serena luce spatium omne, quod templo dicabatur, evinctum vitulis coronisque. Ingressi milites, quis fausta nomina, felicibus ramis.

II.) Translate dicitur A) De eo, qui felicitatem affert; et B) De eo, qui felicitate fruatur.

A) Active, h. e. de eo, qui felicitatem affert, quam de re dicitur, faustum significat, prosperum, secundum, utilem, commodum, prospero, utiles; quam de persona, est proprius, seu qui alios facit felices. — a) De rebus. *Cic.* 1. *Divinat.* 45. 102. Quæ (omina) majores nostri quia valere censebant, idcirco omnibus rebus agendis quod bonum, favorem, FELIX FORTUNATUMQUE ESSET præstabatur. *Vel. formula* apud *Farron.* 6. *L. L.* 86. *Müll.* quod bonum, FORTUNATUM FELIXQUE SALVATAREVNSIET POPULO ROMANO QUIRITIVM. *Liv.* 10. 28. Quod bonum, faustum felixque sit. *Id.* 22. 30. Quod tibi mihiq; sit felix, spæ imperium tuum redeo. *Plaut. Trin.* 1. 2. 3. Ut nobis hæc habitatio bona, fausta, felix fortunataque eveniat. *Virg.* 1. *G.* 345. Terque novas circum felix eat hostia fruges. *Id.* 3. *Æn.* 120. Nigram Hiemi pecudem (profecturus mactavit), Zephyris felicibus albam. *Id.* 11. *ibid.* 32. Felicitus auspiciis. Adde *Justin.* 1. 18. 3. *Ovid.* 10. *Met.* 5. et 2. *Pont.* 1. 35. omen. *Id.* 1. *Amor.* 2. 51. arma. *Id.* 1. *Trist.* 2. 103. sæcula. *Id.* 13. *Met.* 319. sententia. *Lucret.* 1. 101. exitus. *Propert.* 4. 4. 69. tutela. *Plin.* 14. *Hist. nat. præc.* (3). Felix industria, cui *ibid.* respondet fertilitas cura. *Id.* 37. *ibid.* 9. 40. (122). Amethysti Indicæ absolutum felice purpure colore habent. h. e. præstantis et pretiosæ, et, quam habere, felix fortunatumque est. *Martial.* de librario suo defuncto l. 102. Illa manus quondam studiorum fida meorum, Et felix domino. — b) De personis. *Virg.* 1. *Æn.* 334. Sis felix, nostramque leres quæcumque laborem. *Id.* 5. *Ecl.* 65. Sis bonus o felixque tuis. Cf. *Propert.* 3. 11. 15.

B) De eo, qui felicitate fruatur, felix est is cui omnia succedunt, fortunatus, florens, beatus, εὐδαίμων, μακάριος (It. *felice*, *fortunato*; Fr. *heureux*, qui a du bonheur; Hisp. *dichoso*, *feliz*, *afortunado*; Germ. *glücklich*, im *glücklichen* Zustande befindlich, *glückselig*, *beglückt*; Angl. *happy*, *fortunate*, *felicitous*). Occurrit — a) Absolute. — Cum contrario *infelix* apud *Cic.* 2. *Phil.* 26. 64. Cæsar Alexandria se recepit, felix, ut sibi quidem videbatur: mea autem sententia si quis reipublicæ sit infelix, felix esse non potest. *Id.* 5. *Fin.* 30. 92. Polyceratem Samium felicem appellabant. Nihil acciderat ei, quod nollet, nisi quod anulum, quo delertabatur, in mari abjecerat. Ergo infelix una molestia: felix rursus, quum is ipse anulus in præcordiis piscis inventus est. — *Id.* *Cic. Fontej.* 15. 33. Virum ad labores belli impigrum, ad pericula fortem, — ad consilia prudentem, ad casum fortunamque felicem. *Sall. Jug.* 95. Sulla felicissimus omnium ante civilem victoriam. *Horat.* 1. *Od.* 13. 17. felices ter et amplius, Quos irrupta tenet copula. *Id.* 1. *Sat.* 1. 12. Solos felices viventes clamant in urbe. *Quintil.* 6. *præc.* 4. Felix decessit. *Plin.* 5. *Ep.* 18. Feliciores, antequam felicissimus fieret. h. e. Nerva beator quam postquam princeps est creatus. *Vat. Flacc.* 7. 37. In prima malorum Causa mihi, tu, Phryxæ genit: non te æquore mersum Quo soror, ut felix nullus nunc nomine Grajos Nossem ego? *Horat. Carm. sæcul.* 66. Latiam felix. *Ovid.* 14. *Met.* 112. sed jam feliciores ætas Tercia dedit, tremu-

loque gradu venit agra senectus. *Justin.* 5. 7. 11. Feliciores prorsus priores urbis ruinas ducentes, quae etc. *Val. Flacc.* 4. 329. Felix labor. *Quintil.* 10. 1. 111. Felicissima facultas. *Id.* 9. 4. 27. Felicissimus sermo. — Nonnunquam *felix* dicitur de mortuo, ut Graece μακάριος et μακαρίτης. *Horat.* 1. Sat. 9. 28. Omnes composui. Felices! nunc ego resto. **F. BEATUS.** — Interdum est dives, beatus, ricco. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 27. Tam felix esses, quam formosissima, vellem: Non ego, te facta divite, pauper ero. — *b*) Cum Abiatiivo. *Cic. Brut.* 16. 63. Ille Graecus ab omni laude felicior. — *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 10. 30. In te retinendo fuit Asia felicior, quam nos in deducendo. *Id. Amic.* 16. 60. Quin etiam si minus felices in diligendo fuissetis. — *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (69). Praxiteles quoque marmore felicior, ideo et clarior fuit. *riusci piū ne marmi.* *Virg.* 6. *Æn.* 787. Felix prole virum. Sic *Val. Flacc.* 5. 384. Felix prole parens. (Cf. *Petron.* *Saty.* 94. O felicem, inquit, matrem tuam, quæ te talem peperit!). *Ovid.* 11. *Met.* 266. Felix et nato, felix et conjuge Peleus. *Trebell. Poll.* XXX. *Tyr.* 32. Felix imperio. *Val. Flacc.* 1. 444. Te quoque dant campi tanto pastore Phœaei Felices, Admete. — *c*) Cum Genitiivo. *Horat.* 1. Sat. 9. 12. o te, Botane, cerebri Felicem, ajevam tacitus. *Sil. It.* 4. 359. Felix uteri. *σύρακος.* *Ovid.* 4. *Met.* 267. Felicesque vocat pariter studii quoque locique Mnemonidas. *Sil. It.* 4. 398. leti. *Id.* 2. 570. necis. *Id.* 4. 731. fame. *Juvenal.* 14. 119. animi. *Stat.* 4. *Silv.* 4. curarum. *Plin.* 14. *Hist. nat. protem.* (7). Virgilius beatus felique gratiae. *Virg.* 1. *G.* 276. Ipsa dies alios alio dedit ordine Luna Felices operum. — *d*) Cum Infinito. *Virg.* 9. *Æn.* 772. quo non felicior alter Ungere tela manu ferrumque armare veneno. *h. e.* peritior, inquit *Servius.* Significat autem semper successum habuisse inferendæ necis tela ab eo venenis illita. *Cf. eumd.* 1. *G.* 284. Septima post decimum felix et ponere vitem, Et prensos domitare boves, et licta tela Addere. *Sil. It.* 13. 127. felixque senectam durisse. — **NB.** De cognom. Rom. **F. ONOM.**

Homonym. *Felix* activa et neutra significatio-
ne occurrit; *prosper* et *faustus* activa tantum, sunt enim felicitatem affluentes; *fortunatus* et *beatus* passiva, sicut enim fortuna donis locupletati. *Felix* et *beatus* tum de personis, tum de rebus; *prosper*, *faustus* itaque *secundus* de rebus tantum usurpantur. *Secundum* a *v. sequi* dicitur id, quod ad rei cursum pertinet etque favendo in causa est, cur ad eventum adfuit; *prosperum* (quod a *pro spe* deducunt) ad successum pertinet et significat rem ex voto successisse; *faustum* ad religionem spectat, ac rem ex deorum immortalium munere et benignitate evenisse denotat; *fortunatus* est is, cui fortuna maxime favit, fortunæ filius; *felix* vero is, cui omnia, quæ cepit ac gessit, prospere evenerunt, ita tamen ut felicitas objectiva, uti ajunt, sit potius quam subjectiva, sive in externis potius rebus, quam in homine ipso consistat; contra *beatus* est is, cui omnia abunde sufficiunt, ut cupiditatibus suis satisfacti; is cui nihil deest, qui talis est subjective, uti ajunt, sentit enim se beatum esse ac sorte sua contentus est.

FELLATOR, ōris, m. 3. qui fellat. ¶ 1. Dicitur de corvo, quia corvos ore coire et parere vulgus arbitrat, falso tamen, ut *Plin.* 10. *Hist. nat.* 12. 15. (32). docet. *Martial.* 14. 74. ¶ 2. Item qui obscena vitæ libidine, de qua **F. FELLO.** *Martial.* 11. 30.

FELLÉBRIS, e, adject. a fellando. *Solin.* 2. a *med. de boa serpente.* Uberibus bovis se innectit, sartuque continuo saginata, ita fellebri satietate extuberatur, ut etc. *h. e.* copioso lactis suctu. *Alii leg.* celebri, alii funebri. Ceterum *Gloss. Isid.* et *Gloss. Pith.* Fellebreni, adhuc lactum viventem. *Martin.* conjecit adhuc lacte viventem, et dictionem e *v. fellare* deducit.

FELLĒUS, a, um, adject. ad fel spectans. *Plin.* 26. *Hist. nat.* 12. 76. (124). Sudores felleos morant. *Cæsar.* *Aurel.* 3. *Tard.* 6. Urina fellea.

FELLICO, as, are, a. 1. frequentat. a fello, ut *vellico* a *vello*. Part. *Fellicans* et *Fellicandus*. — Fellicare est lac exsugere. *Solin.* 45. *sub fin.* Nequaquam mater pullo ubera præbet fellicanda. *Alii leg.* fellitanda, vel fellitanda, eodem sensu. *Arnob.* 2. 39. Exsugent fellicantes mammas. *Al. leg.* fellitantes. *Gloss. Isid.* Fellitat, sugit.

FELLICŪLA, æ, f. 1. cholera, ut docet *Isid.* 4. *Orig.* 5. Unde et cholera, id est fellicula, nominata est, hoc est fellic effusio.

FELLĪDŪCUS, a, um, adject. fel abducens, ut *Felliduca* medicamenta, apud *Cæsar.* *Aurel.* 3. *Tard.* 4., quæ χελαργιά Græci vocant.

FELLĪFLŪS, a, um, adject. felle fluens. *Cæsar.* *Aurel.* 3. *Acut.* 19. de cholera. *Fellifluus* passio.

FELLĪTO, as, are, a. 1. frequentat. a fello, ut *cægnito* a *cæno*. *V. FELLICO.*

FELLĪTUS, a, um, adject. seu potius particip. præter. pass. ab inusit. *fellire*, est idem ac *fellulos*, felle imbutus.

1.) Proprie. *Rufus Fest.* *Avien.* in *Anthol. Lat. Burmann.* T. 1. p. 495. *Epigr.* 58. fellitus amaranus Ora sapor. *V. AMARANS. Pelagon. Veterin.* 1. In morbo regio aut sulphurei oculi, aut felliti admoldum sunt. *Gloss. Lat. Gr.* *Fellitus*, χολικός.

II.) Translate. *Cassiod.* 1. *Variar.* 13. Qui nec malevolentia studio nocendi artes fellitis sensibus exquisivit.

FELLO, as, avi, arc, a. 1. Sunt qui contendunt *felo* scribendum esse. — Ceterum *fello* ¶ 1. Est lac exsugo, ab Æolico φηλάω pro δηκάω *mainmam* sugo, *succhiare*, *poppare*, *σηλάω*. *Varro* apud *Non.* p. 113. 14. *Merc.* Tum eum lac humanum fellasse. *Id. ibid.* p. 242. 33. Lupam alumni fellarunt blim. ¶ 2. Refertur et ad obscenam infandamque libidinem. *Martial.* variis in locis, ut 1. 9. *γλωτ- τώσθηω*, ore morigeror.

FELLŌSUS, a, um, adject. felle imbutus, felle abundans. *Cæsar.* *Aurel.* 4. *Tard.* 6. *Fellosa*, aut saniosa ventris egestio.

FĒLO. *V. FĒLĪO* ET **FĒLLO**.
FĒMĒLLA, æ, f. 1. *deminat.* a *femina*, *femmi- nella*, *donnicciuola*, γυναικίον, parva femina. *Catull.* 55. 7. *Femellas* omnes, amice, prendi.

FĒMĒLLĀRIUS, ii, m. 2. *donnajuolo*, qui femellas conectatur. *Isid.* 10. *Orig.* *Femellarius*, feminis deditus, quem antiqui mulierarium appellabant.

FĒMEN, inis. *V. FĒMUR.
FĒMĒNA, æ, f. 1. Scribitur et *femina* per ae et *femina* per oe. Priori scribendi rationem pauci: alteram plures cum *Dausquio*: nostram vero, qua diphthongum omnem excludimus, tuncnt *Manut.*, *Cellar.* et *Voss.* in *Etymol.* cum antiquis libris et lapidibus. Est autem ab inusit. φῆω pro φῆνω, unde Latinam *fœo*, et *fendo* vel *findo*: ait enim *Isid.* 11. *Orig.* 2. *Femina* a partibus femorum dicta, ubi sexus species a viro distinguitur. Ita *Isid.* Hinc femina *Hebr.* מַצְוֶה, h. e. perforata appellatur. Hinc*

Arnob. 5. 25. *cunnum* vocat partem corporis, per quam sexus femineum nomen solet acquirere generi, hoc est per quam femina ita est appellata. Unde etiam repetenda sunt *fetus*, *secundus*, *femur*, aliaque quamplurima his similia et ex eisdem derivata. — *Femina* est idem quod mulier: tatius tamen patet usus, quum æque dicatur de omnibus animalibus; mulier vero de homine tantum. γυνή (*It. femmina*, *donna*; *Fr. femme*; *Hisp. hembra*; *Germ. d. Geschöpf weiblichen Geschlechtes*; *d. Frau*, *d. Weib*; *Angl. a woman*, *the female in all animals*).

1.) Proprie. — 1.º) De hominibus. — *a*) Cum contrariis *mas* vel *vir*, ut apud *Cic.* 1. *de republ.* 24. Ut a prima congressione maris et feminae, deinde a progenie et cognatione ordiar. *Id.* 1. *Nat. D.* 34. 95. Et mares deos et feminas esse dicitis. *Ovid.* 4. *Met.* 230. Ambiguus fuerit modo vir, modo femina *Sithon. Lucret.* 4. 821. *Femina* vir uti factus videatur adesse. *Cic.* 1. *Tusc.* 12. 27. Mors in claris viris et feminis. *Ovid.* 6. *Met.* 313. Tum vero cuncti manifestam nunciolis iram *Femina* virque liment. *Sueton. Aug.* 25. *Rosque* servos adhuc viris feminisque pecuniosioribus indictos. *Justin.* 2. 1. 2. *Nec virorum imperio magis, quam feminarum virtutibus claruere.* *Cf. Liv.* 36. 24. *Utopote congregatis feminis puerisque et imbelli alia turba in arcem.* — *Generatim. Cic.* 1. *Divinat.* 25. 52. *Socrates* dicens, vidisse se in somnis pulcritudine eximia feminam. *Cæs.* 6. *B. G.* 21. *Intra annum viciesimum feminae notitiam habuisse, in turpissimum (Germani) habent rebus. Cic.* 2. *Legg.* 12. 29. *Ei (Festie) colendæ virgines præsent, ut advigiletur facilius ad rusticulam ignis, et sentiant mulieres, naturam femi-*

narum omnem castitatem pati. *Id.* 3. *de republ.* 10. *Cur pecuniam non habeat mulier? — Cur autem si pecuniae modus statuendus sit feminis, P. Crassi filia posset habere, mea non posset? Id.* 3. *Phil.* 6. 16. *Tua conjux, bona femina. Id.* 5. *Fam.* 8. 2. *Præstantissima omnium feminarum uxor tua. Id. ibid.* 11. 2. *primaria. Id.* 1. ad *Brut.* 18. *prudētissima et diligentissima. Id.* 3. *Phil.* 6. 16. *sanctissima atque optima. Id. Cæcin.* 4. 10. *probatissima. Petron. Satyr.* 111. *singularis exempli. Sueton. Cæs.* 49. *generosissima. Id. Vitell.* 3. *ignobilis. Id. Cæs.* 50. *illustres feminae. Id. Tib.* 35. *fumosa. Horat. carm. sæcul.* 17. *Divæ (Lucina) producias sobolem, patrumque Prosperes decreta super jugandis Feminis. Virg.* 4. *Æn.* 569. *varium et mutabile semper Femina. — b*) Adjective *femina* turba pro *feminea* dictum est a *Propert.* 2. 23. 4. *Inter quas Danae femina turba senis. — c*) Aliquando convicium est in virum effeminatum et mollem. *Ovid.* 12. *Met.* 470.; *Justin.* 1. 3. 3.; *Sil. It.* 2. 361.; *Sueton. Cæs.* 22.; et *Curt.* 3. 10. 10., 6. 11. 3. et 8. 1. 37. *Quo pertinet illud Virg.* 9. *Æn.* 617. *O vere Phrygiæ; neque enim Phryges, et Homeri Ἀρχαῖδες, vuzet Ἀρχαῖοι.* Similiter *Sall.* in *orat. Lepidi fragm. Hist.* 1. 4. 45. ed. *Kritz.* *An,* quibus prælati in magistratibus capiendi *Fufidius*, ancilla turpis, honorum omnium debonestamentum? *Et Cic. de Curione, Casaris studioso, 1. Att.* 14. *Concursabant barbaruli juvenes, duce filiola Carionis. Id. de Clodio 4. ibid.* 11. *Perscribere ad me, quid Appius, quid illa populi Apuleja? Horat.* 1. *Sat.* 8. 39. *fragilis Pædiatæ. h. e. mollis Pædiatius, eques Romanus. V. plura, quæ Heindorf, ad hunc Horat. locum congescit. Itaque, ut ex his patet, cum irrisione, feminarum vocabula ad viros transferuntur, ut significetur eos ingenio ac moribus ad femineam infirmitatem et impotentiam degenerasse. — 2.º) De brutis animalibus. Cic.* 2. *Nat. D.* 51. 128. *Bestiæ aliæ mares, aliæ feminae sunt. Quintil.* 9. 3. 6. *Tam mares esse talpas damasque, quam feminas. Ennius 1. Ann.* 70. *Vahl.* *Lupus femina feta repente. Plaut. Truc.* 2. 2. 29. *Femina musca. Cic.* 2. *Legg.* 22. 57. *Porco femina piaculum pati. Id.* 2. *Divinat.* 29. 62. *Femina anguis. Colum.* 7. *R. R.* 9. 3. *sus. Id.* 8. *ibid.* 11. 10. *pavones. Adde eumd.* 12. *ibid.* 1. 3. *Ovid.* 2. *Art.* am. 482.; et *Plin.* 9. *Hist.* nat. 50. 74. (157). *pisces. Plin.* 29. *ibid.* 5. 33. (104). *Sanguis feminae anatis. Justin.* 1. 4. 10. *Canis femina. Ovid.* 2. *Met.* 701. *Juncta suo pretium dabitur tibi femina lauro.*

II.) Translate occurrit — *a*) De plantis. *Plin.* 13. *Hist.* nat. 4. 7. (31). *Mas* in palme floret, femina circa florem germinat taltum spice modo. *Id.* *ibid.* (34). *Cetero sine maribus non gignere feminas sponte edito nemore confirmit. Adde eumd.* 16. *ibid.* 33. 60. (139). et 34. 62. (145), et 21. *ibid.* 10. 32. (58). — *b*) De gemmis aliisque lapidibus. *Plin.* 37. *Hist.* nat. 7. 25. *In omni genere carbunculorum masculi appellati aerius, at feminae languidius refulgentes. Sic de magnete Id.* 36. *ibid.* 16. 25. (128). *Differentia prima mas sit an femina; proxima in colore. — c*) *Firuv.* 9. 9. a *med. cardinem masculum a cardine femina distinguit. V. MASULUS. — d*) In re grammatica. *Quintil.* 1. 4. 24. *Quæ femina positione mares, neutrali feminas significat. Adde eumd.* 1. 6. 12.

Homonym. *Femina* et *mulier* unum idemque significant, namque in utroque ratio naturæ physicae habetur: hoc tamen discrimine, quod in *femina* spectatur sexus et ideo *mas* ipsi opponitur; in *muliere* spectatur natura debilis ac mollis (ad hæc enim voce illam deducunt) et ideo vir ipsi opponitur: hinc etiam, ut diximus, *femina* de omnibus animalibus; *mulier* vero de homine tantum usurpatur. *Varro 7. L. L.* 17. *Müll.* *Homo mas* an *femina* sit. *Adde Liv.* 27. 37.; et *Cic.* 1. *Nat. D.* 34. 95. supra cit. *Id. Cic.* supra cit. 2. *Nat. D.* 51. 128. *Bestiæ aliæ mares, aliæ feminae sunt. Varro 8. L. L.* 41. *Müll.* *Alterum nomen virum, alterum mulierem significat. Cic.* 3. *Verr.* 26. 86. *Negavit moris esse Græcorum, ut in convivio virorum accumbentes mulieres. — V. alla in fin. v. MULIER.*

FĒMĒNAL, alis, n. 3. femineum pendendum, interfeminium. *Apul.* 2. *Met.* *Glabellum feminal rosea palmula potius obumbrans de industria, quam tegens verecundia. Adde eumd. de Mag. ante med.*

Sic *Solin.* 4. Feminis perinde est infausta natiuitas, si conseruatum feminal fuerit.

FEMINALIA, ium, n. plur. 3. *παρρηγία, περισκελίδες*, legumenta feminam et subligacula. *Sueton.* Aug. 82. Hinc quaternis tunicis et feminalibus (al. femoralibus) et tibialibus munitur. Ubi notat *Casaubon*, per feminalia et tibialia non intelligi quod hodie bracas et tibialia diuina (*calzonii e calze*), sed fascias quibus antiqui pedes, tibias et femina tegebant vel valetudinis, vel mollietatis, vel incrementis caeli causa: neque enim tunc in usu fuisse, ut bracia et calceati essent. Quae omnia confirmat *Ferrar.* l. 2. *elector.* c. 2. *Hieronym.* Ep. 64. n. 10. Lineis feminalibus, quae usque ad genua et poplites veniunt, verenda celantur, et superior pars sub umbilico vehementer astringitur. Hoc genus vestimenti Graece *περισκελίς*, a nostris feminalia, vel braeae usque ad genua pertingentes. Cf. *Isid.* in *Exod.* 59. de pontifice. Feminalia vero illa, quibus induitur, castitatem corporis Christi et integritatem ostendunt. *V. BRACA.*

FEMINALIS, e, adject. ad feminam pertinens. *Theod. Priscian.* 4. 1. ad fin. Nam sponsae feminalis vis magno est, siquidem et paucis infrascriptis noscitur. *At legendum videtur feminalis.*

FEMINAMAS, mātis, legitur apud *Tertull.* ad *uers.* *Falentin.* 10. et est androgynus; sed rectius diuisionem scribendum femina mas.

FEMINARIA. *V. SEMINARIA.*

FEMINATUS, a, um. *V. FEMINO.*

FEMINEUS, a, um, adject. *Συνικός*, ad feminam pertinens, muliebris (It. *feminale*, domusco, *feminino*; Fr. *de femme*, *feminin*; Hisp. *femenino*, *femineo*; Germ. *d. Frau angehörig*, *weiblich*; Angl. *of or belonging to a woman*, *womanly*, *like a woman*). ¶ 1. Stricto sensu. *Vet. Poeta* apud *Cic.* 2. *Tusc.* 8. 20. Feminea manus. *Virg.* 2. *En.* 488. cauae plangoribus edes femineis ululant. *Val. Flacc.* 1. 318. Femineae utulato. *Virg.* 11. *En.* 878. Femineus clamor. *Val. Flacc.* 4. 603. Femineae cateruae. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 16. 25. (129). Femineus sexus. *Ouid.* 6. *Met.* 651. Feminea sors. *condizione di donna.* *Id.* 12. *ibid.* 610. Marte femineo cadere. *per man di donna.* *Id.* 3. *Amor.* 2. 40. Femineus amor. *h. e.* quo femina amat. *Id.* 1. *ibid.* 13. 23; et *Tibull.* 2. 1. 63. labor. *h. e.* lanificium. *Ouid.* 9. *Met.* 151. dolor. *h. e.* quo femina dolet. *Id.* 14. *ibid.* 331; et *Quintil.* 1. 11. 1. Feminea vox. *Ouid. Heroid.* 19. 38. Feminea ars. *Stat.* 1. *Achill.* 527. *dolli.* *Lucan.* 7. 39. vulgus. *Scribon. Compos.* 16. genus. *Virg.* 2. *En.* 583. nullum memorabile nomen feminea in pena est. *h. e.* quo punitur femina. *Juvenal.* 9. 53. Calende femineae. *h. e.* cal. Martii. *V. CALENDAE.* *Ouid.* 10. *Met.* 86. Feminea Venus. *scilicet* libido, qua quis ulitur in feminis, et *aversa Venus*, qua quis in pueris utitur (*V. VENUS*); quemadmodum mascula libido dicitur, qua mulier ulitur tum in feminis, tum in maribus tribudum more constuprandis. *V. MASCULUS.* ¶ 2. Latiori significatione saepe est effeminatus, languidus, imbellis, mollis. *Cic.* 3. *Herem.* 15. 27. Si uerum amplificatione per conquestionem, femineo plangore et capitis ictu uti oportebit. *Orellius* rectius legit *feminis plangore.* *Ouid.* 3. *Art.* am. 286. Sed leve nescio quid femineumque sonent. *Id.* 13. *Met.* 693. Pectus non femineum. *Virg.* 11. *En.* 782. Femineo praedae et spoliis ardebat amore. *h. e.* impotentis, nimio, quales sunt feminarum affectus. *Sil.* 11. 9. 262. Fertis haec, ait, omnia Paulo: Namque illum, cui femineo stant corde timores, Moverit ista manus etc. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 104. 104. (223). Longe femineum ac molle sidus.

FEMININE, adverb. feminino genere. *Festus* p. 251. 85. *Müll.* Amineo femineo enunciabatur antiqui. Adde *Arnob.* 1. 59., et *Charis.* 1. p. 55. *Putsch.*

FEMININUS, a, um, adject. *feminino*, feminosus: et occurrit sere in re grammatica. *Farro* 3. *R. R.* 5. 6. Femininum nomen. *Quintil.* 1. 4. 23. Nomina quoque femina positione mares, neutrali feminas significant. Adde *eumd.* 1. 6. 14. et 1. 6. 5. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 68. 87. (189). Neque est iis (*salmandris*) genus masculinum femininumve. Adde *Arnob.* 1. 59.

FEMINO, as, sum, are, a. 1. Part. *Feminatus* II. — Inquire est in femineam naturam vertere, idem atque effeminare.

I.) Proprie. *Cael. Aurel.* 4. *Tard.* 9. Nemo prurienti corpus feminandum correat, vel virilis veretri tactu mitigavit. *Id.* hic loquitur de viris molliibus, qui se alicui praedicandos praebent, vel se masturbant.

II.) Translate. *Cic.* vertens particulam *Trachinior.* *Sophocl.* 2. *Tusc.* 9. 21. Sic feminato virtus afflicta occidit. *h. e.* effeminata, infraeta, perdimis. At legendum est *Esfeminata*, *h. e.* effeminata, ut recte atque aperte demonstravit *Klotz*, *Nachträge und Berichtigungen zu Cicero. Disput. Tusc.* Lips. 1843. p. 76.

FEMORALIA, ium, n. plur. 3. tegumenta femorum. *Isid.* 19. *Orig.* 22. Femoralia appellata, eo quod femora tegant. *V. FEMINALIA.* *Fulgat. Interpr. Eccl.* 45. 10. Circumpedes et femoralia et humerata posuit ei (*Aaron*).

FEMUR, feminis, *fiequentius quam femoris*, n. 3. Iis est non una inter grammaticos de hoc nomine. Negat primo *Charis.* 1. p. 105. *Putsch.* in recto casu *femen* a veteribus usurpatum: agnoscunt tamen, ut Latinum, *Caper* apud *Seruium* ad *Virg.* 10. *En.* 344. et 778. et *Priscian.* 6. p. 704., quamquam in raro usu esse fateantur: *V. Zumpt.* ad *Cic.* 6. *Ferr.* 43. 93. Sunt etiam quidam illi legitur apud *Apul.* 2. *Met.*; sed ille locus est legendus, ut eum retulimus in *V. FEMINAL.* Deinde discrimen quidam inducunt huiusmodi, ut *femora* exteriores eorum partes, *femina* interiores mollioresque significant. Sed hoc nullum est. Tertio sunt qui scribunt *femen*, quos refellit *Dausqu.* in *Orthograph.* Etiam *femus* dici contendit *Oudendorpius* ad *Apul.* 8. *Met.* p. 590. — Obliqui casus *femoris*, *femori* etc. leguntur apud *Tibull.*, *Ouid.* et alios, qui oblati sunt sub 1. c. — Ceterum femina sunt membra duo in corpore animalis, crassa et carnosae, post ossa inui ventris ad crus pertinentia. In quadrupedibus posteriora intelliguntur. *Cels.* 8. 1. a med. In spina in coxarum osse desinit, etc. Inde femina oriuntur, *μῆρος* (It. *coscia*; Fr. *cuisse*; Hisp. *muslo*; Germ. *d. Oberschenkel*; Angl. *the thigh*).

J.) Proprie. — a) Nom. et Accus. *femur* apud *Cic.* *Brut.* 80. 278. Frons non percussa, non femur. *Cf. Quintil.* 11. 3. 123. *Femur* ferire et usitatum est et indignantes decet et excitat auditorem. *Id.* 2. 12. 10. *Femur* caedere. *Liv.* 21. 7. Hannibal ipse adversum femur trugula graviter ictus cecidit. Adde *Horat.* *Epod.* 8. 9. et 1. *Sat.* 2. 81. *Sueton. Vitell.* 17. Alterum femur subdebile. *Cur.* 3. 11. 10. *Femur* dextrum mucrone perstrictum est. *Ammian.* 18. 8. *Femur* sagitta transfusus. — De brutis animalibus. *Plaut. Mil. glor.* 1. 1. 25. AR. Edepol vel elephanto in India quo pacto pugno perfergisti brachium? *rv.* Quid, brachium? *Ar.* Illud dicere volui, femur. *Martial.* 6. 75. Quum nullis turdumque mihi, quadrumve placenta; Sive femur leporis, sive quid his simile est. *Id.* 21. 37. *Femur* pulli. — b) Obliqui casus *feminis*, etc. apud *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 48. Nisus hēva; in femine habet levam manum, dexterā digitis rationem computat. *Cic.* 3. *Herem.* 15. 27. Si utemur amplificatione per conquestionem, feminis plangere et capitis ictu uti oportebit. *Id.* 6. *Ferr.* 43. 93. Signum Apollinis pulcherrimum, cuius in femine nomen Myronis erat inscriptum. *Id.* 1. *Nat. D.* 35. 99. Tuus deus non digito uno redundat, sed capite, — manibus, pedibus, feminibus, cruribus. *Cæs.* 7. *B. G.* 73. Teretes stipites feminis crassitudine. *Virg.* 10. *En.* 788. *ensem* *Eripi* a femine. Adde *Liv.* 30. 18. *Cur.* 8. 10. 12. *Jovis* femine Liberum Patrem esse celatum. *Id.* 6. 1. 4. Femina perfossa. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 15. 61. (218). Femina alteri adurere equitatu, notum est. Adde *Sueton. Tib.* 44. et *Tit.* 4. — De brutis animalibus. *Farro* 3. *R. R.* 9. 5. Galli feminibus pilosis, erubris l. revibus. *Colum.* 6. *R. R.* 2. 6. Ventri quoque (*bovm*) et sub femina manum subjicere, ut ricini, qui plerumque feminibus inhaerent, excimantur. — c) Obli' qui casus *femoris*, etc. apud *Tibull.* 1. 9. 26. Sed novit femori consuevisse femur. Adde *Ouid.* 1. *Amor.* 4. 43. et 3. *ibid.* 7. 10. Et *Id.* *Ouid.* 14. *Met.* 64. Et corpus quereas femorum crurumque pedumque. *Lucan.* 9. 770. sine ullo Tegmine poples erat: femorum quoque musculus omnis Linquitur. *Sueton. Cæs.* 68. Transiit femore et humero. *Id.* Aug. 80. Femore valere. *Apul.* de *Mog.* Votum in alicuius statuæ femore assignasti.

II.) Translate. ¶ 1. In architectura *femur* dicitur

apud *Vitruv.* 4. 3., Graece *μῆρος*, pars triglyphi in zophoro Dorico, quamdam habens cum humano femore similitudinem, *pianetto*. ¶ 2. *Femur bubulum* appellatur herba, nervis et ipsa utilis, recens in aceto ac sale trita. Ita *Plin.* 27. *Hist. nat.* 9. 56. (81.), nihique de ea praeter ea neque ipse, neque alii. *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 3. p. 430.) ait hanc herbam nobis quoque incognitam esse; et *C. Baubin*, nullo fretum argumento, putasse eandem esse *Leonurum Cardiacam* L.

FENARIUS vel *fenarius*, a, um, adject. *da fieno*, *χαρμύνης*, ad fenum pertinens. *Cato R. R.* 19. et *Farro* 5. *L. L.* 137. *Müll.* Fenariae falces. *falci fenaje.* Adde *Pallad.* 7. *R. R.* 93. 2.; et *Trebell. Poll.* *Claud.* 11. ad med. — Illic

Fenarius, ū, m. 2. absolute, substantivorum more, est fani venditor, *mercantia di fieno*. Fenariorum collegium, eorum nempe, qui fenum in silibus asservatum divenderent, Romae erat. *Inscript.* apud *Gruter.* 175. 9., quae est apud *Orell.* 35. *VELIVS AVG. L. AEGVVS PROCURATOR MAVSOLEI IMAGINEM CORINTHEAM TRAIANI CAESARIS COLLEGIO FAENARIORUM D. D. Alia* apud *Mommsen.* *Inscr. Neap.* 2905., quae est apud *Henzen.* 7232. *L. SATTI L. L. ONESIMI FAENARI DOMITIA SP. F. MAXIMA.* — Ceterum *V. FENERARIUS.*

FENICIAE, ūm, f. plur. 1. *budelle*, hirc. *Arnob.* 7. 26. Non enim placet fenicias nominare, quae et ipsae sunt hirc, quas plebis oratio illa solet, quum eloquitur, nuncupare. *Feniciae* dictae a *fendo*, quod e fessis dissectis intestinis fiant. *V. OFFENDIX.*

FENDO, is, ere, a. 3. ad iram concito apud veteres. Verbum est obsoletum, cuius composita *offendo* et *defendo* sunt in usu. *Priscian.* 11. p. 923. *Putsch.* — In *Gloss.* *Isid.* legitur *sensus*, *tratus*. — Hucusque *Forcellinus*. Ceterum *fendo* proprie est pello, impingo, *urtare*; et a *Prisciano* affertur ad composita tantum declaranda.

FENEFRIBIS vel *fenebris*, e, adject. *di usura*, *ἐκνεστράς*, ad fenus pertinens. *Liv.* 35. 7. Quum multis fenebris legibus constricta avaritia esset. *Sueton. Cal.* 41. Praebere alicui pecuniam fenebrem. *prestar danaro ad usura.* *Tac.* 6. *Ann.* 16. Vetus urbi fenebre malum et seditionum discordiarumque creberrima causa.

FENERALIA, ium, n. plur. 3. Affertur pro hac voce, qua significari ajunt tempus, quo fenus resabat et finiebat, locus *Liv.* 35. 7.; sed ibi rectius legitur *Feralia*.

FENERARIUS vel *fenarius*, ū, m. 2. fenarator. *Firmic.* 3. *Astron.* 8. sub fin. — Apud *Cassiod.* 10. *Favian.* 28. *Maecellios* vinarios, fenarios et celloritas sic servari desideramus. *pro fenariis videtur legendum fenarios.*

FENERATICUS vel *feneratorius*, a, um, adject. ad fenus pertinens, feneratorius. *Insp. Justinian.* *Cod.* 4. 30. 14. *Feneraticia cautio. Atii leg. feneratica.* et *ibid.* *Feneraticum instrumentum.*

FENERATIO vel *feneratio*, ōnis, f. 3. *il dare ad usura*, *usureggiamento*, *ἀναστροφή*, actus fenarandi. *Cic. Flacc.* 23. 56. Haec pecunia ab honoribus translata est in quaestum et fenerationem. *Id.* 2. *Fin.* 35. 117. Nec enim, si tuam ob causam cuiquam commodes, beneficium illud habendum est, sed fenatio. Adde *eumd.* 5. *Ferr.* 72. 168. *Colum.* 1. *R. R. praefat.* 8. An fenatio probabilior sit, etiam his invisa, quibus succurrere videtur? *la professione di usurajo.*

FENERATICUS vel *feneraticus*. *V. FENERATICUS.*

FENERATO vel *fenerato*, adverb. *con usura*, *ενι τόκω*, sub fenore. *Plaut. Men.* 1. 2. 40. Nae illam mercator fenarato abstulisti. *con tuo scapito e danno.* *Id.* *Asin.* 5. 2. 52. Nae ille ecator fenarato fundit.

FENERATOR, ōris, m. 3. qui pecuniam dat fenori, *δανωστής*, *che dà denaro ad usura*, anche *usurajo*. *Cato R. R. praem.* 1. Majores nostri hoc sic habuerunt, et ita in legibus posiverunt, furem dupli condemnari, fenaratorum quadrupli: quanto pejorem civem existimant fenaratorum, quam furem, hinc licet existimari. *Cic.* 1. *Off.* 42. 150. Improbantur illi quaestus, qui in odia hominum incurunt, ut porcorum, ut fenaratorum. *Id.* 6. *Att.* 1. 6. Acerbissimi fenaratores. Adde *eumd.* 5. *Fam.* 6. 2. *Sall. Cat.* 33. Miseri egentes, violentia atque cru-

delitate feneratorum plerique patria, sed omnes fama atque fortunis expertes sumus. *Horat. Epod. 2. 67.* Hæc ubi locutus fenerator Alpius, Omnem reddegit (al. relegit) Iubibus pecuniam, Querit Calendis ponere. *Colum. 1. R. R. 7. 2.* Vel optima nomina non appellando fieri mala, fenerator Alpius dixisse verissime fertur. Adde *Sueton. Tib. 48., Vitell. 14. et Resp. 11.; Flor. 1. 23. 1.; et Gell. 16. 12. Val. Max. 4. 8. 3. Q.* Considius nummorum suorum, non civilis sanguinis, fenerator. — Est etiam hoc nomine una ex comædiis C. Cæciliæ Statili, cujus meminit *Non. p. 543. 27. Merc.*

FENERATORIUS vel feneratorius, a, um, adject. usurarius, ad fenus pertinens, fenebris. *Val. Max. 2. 6. n. 11.* Avara et feneratoria Gallorum philosophia.

FENERATRIX vel feneratorix, icis, f. 3. quæ fenori dat. *Val. Max. 8. 2. n. 2.* Ex amica obsequenti subito districtam feneratoricem agere cepit, nummos petendo. — Est etiam titulus quædam comædiæ *Plauti* deperdite, quam memorat *Festus p. 372. 27. Müll.*

FENERATUS vel feneratoratus, a, um. *F. voc. seq.*
FENERO, as, avi, âtum, are, a. 1. et apud optimos scriptores

FENEROR, âris, âtus sum, ari, dep. 1. Part. *Feneratus I. et II. 4.; Fenerandus II. 1.* — Fenerari est pecuniam dare sub fenore, δαείζω (It. dare ad usura, a censo; Fr. prêter de l'argent à intérêt, faire fusure; Hisp. prestar a usura; Germ. gegen Zins ausleihen, wuchern; Angl. to lend money on interest or usury).

I.) Proprie. — a) Depon. forma. *Cato R. R. præm. 1.* Est interdum præstare mercaturis rem querere, ni tam periculosum siet; et item fenerari, si tam honestum siet. *Cic. 4. Ferr. 70. 170.* Pecunias istius extraordinarias grandes suo nomine fenerabatur. *Id. 5. ibid. 70. 165.* Primum quam posita esset pecunia apud eas societates, binis centesimis feneratus est. *Id. 2 per 100 al. mese, il 24 per 100 all'anno. Id. 2. Off. 25. 89.* A quo (*Catone*) quam quæreretur, quid maxime in re familiari expediret? respondit: Bene pascere. — Et quum ille qui quæsierat, dixisset: Quid fenerari? tum *Cato:* Quid hominem occidere? — b) Activa forma. *Paul. Dig. 22. 1. 11.* Feneravit pecuniam publicam sub usuris solitis. *Id. ibid. 26. 7. 46. § 2.* Fenerare pecuniam pupillarem. *Seneca Ep. 41.* Multum fenerat. *Sævola Dig. 26. 7. 46.* Pecunia fenerata a tutoribus. Adde *Paul. ibid. 46. 3. 100. Pseudo-Ascon. ad Cic. Divin. in Q. Cæcil. 7. 24.* Pecunia gravioribus usuris fenerata, quam pro consuetudine. — Et absolute. *Liv. 7. 42.* Invenio apud quosdam, L. Genucium, tribunum plebis, tulisse ad populum ne fenerare liceret. *Al. leg. fenerari. Dig. 14. 6. 1.* Qui pessimo exemplo fenerarent. Adde *Senec. Ep. 2. Martial. 1. 86.* nil debet: fenerat inimo magis.

II.) Impropric. ¶ 1. Est fenore pauperem redere, exhaurire. *Cic. 6. Parad. 2. 46.* Dimissiones libertorum ad fenerandas diripiendasque provincias. ¶ 2. Est etiam sub fenore accipere, torse ad usura. *Ulp. Dig. 46. 3. 35.* Si quis pecuniam dominicam a servo feneratus esset. ¶ 3. Significat mutuum dare pecuniam, etiam sine usuris: atque ita intelligendum videtur in verbis S. C. Macedoniani apud *Ulp. Dig. 14. 6. 1.* Hinc translate *Plin. 2. Hist. nat. 6. 4. (13).* Sol suum lumen ceteris quoque sideribus fenerat. *h. e. commodat, largitur. Martial. 1. 77.* nummos habet arca Minervæ: Hæc sapit, omnes fenerat una deos. *h. e. mutuum dat omnibus diis. Seneca Suasor. 7.* Juba et Petreus mutui vulneribus concurrerunt et mortes feneraverunt. *s. imprecatorum l'un l'altro, cioè si die-dero reciprocamente.* ¶ 4. Item translate est redere cum fenore, fenore multiplicare. *Ter. Adelph. 2. 2. 9.* Metuisti, si de tuo jure concessisses paullulum, atque adolescenti esses morigeratus, ne non tibi istuc feneraret? *che non tel rendesse con usura. Id. Phorm. 3. 2. 8.* Feneratum istuc beneficium tibi pulere dices. *Cic. Amic. 9. 31.* Beneficil liberalesque sumus; non ut exigamus gratiam (neque enim beneficium feneramus), sed etc. *Capell. 6. p. 216.* Cujus (regionis) satio centesimo messis incremento feneratur. Aliis verbis *Plin. 5. Hist. nat. 4. 3. (24).* Cum centesima fruge agricolis fenus redente terra. *Cf. Solin. 27. 6.; et V. FENUS II. 2., ubi plura hujus generis.*

FĒNESTELLA, æ, f. 1. deminut. a fenestra, parva fenestra, finestrella, finestrella, finestrino, Σπιρίδων. *Colum. 1. R. R. 6. 10.* Granaria modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Adde *eumd. 8. ibid. 3. 3. et 9. ibid. 5. 3. Pallad. 1. R. R. 24. 1.* Fenestellæ brevissimæ. *Al. leg. Fenestrellæ. — NB.* De nom. prop. *V. ONOM.*

FĒNESTRA, æ, f. 1. Per syncopen dicitur et **FĒSTRA**, quam voc. *F.* loco suo. — Fenestra est foramen in pariete ad ædem illustrandam, item valvæ, quibus id foramen clauditur: a φαίνω luceo, unde et φαεινός lucens, quasi phænestra, vel ab aoristo εφανον, vel a φαίνω, quod a φαίνω, unde φαεινός, vel tandem, sed minus recte, a φένω findo, ita ut fenestra idem sit ac fissura, Σπιρί (It. fenestra; Fr. fenêtre, croisée; Hisp. ventana; Germ. das Fenster; Angl. a window, opening in the wall of a house to admit light).

I.) Proprie. *Plaut. Mil. glor. 2. 4. 26.* Neque solarium est apud nos, neque hortus ullus, neque fenestra, nisi clausa. *Id. Rud. 1. 1. 6.* Deterit ventus villam — ita omnes de tecto deturbavit tegulas, illustriores fecit fenestrasque iadidit. *Cic. 2. Att. 3. 2.* Fenerarum angustias reprehendere. *Nepos Dion. 9.* Cui — Lyco quidam Syracusanis per fenestras gladium dedit, quo Dion interfectus est. *Ovid. 3. Art. am. 807.* lucem in thalamo totis admittite fenestris. *Id. 3. Pont. 3. 5.* bifores intrabat luna fenestras. *Id. 14. Met. 752.* Patulæ fenestra. *Colum. 8. R. R. 3. 3.* Fenestras aperire. *Juvenal. 9. 105.* claudere. *Horat. 1. Od. 25. 1.* Junctas fenestras quaterne chiusæ. *Juvenal. 6. 31.* fenestra altæ caligantesque. *Vitruv. 6. 6.* Fenestrarum lumina valvata. *Plin. 2. Ep. 17.* Aliud minus (cubiculum), quod altera fenestra admittit orientem, occidentem altera retinet. Hæc et subjucens mare longius quidem, sed securius intuetur. *Id. 5. ibid. 6. 19.* Triclinium multum ruris videt fenestris. *Id. ibid. § 23.* Sed ante piscinam, quæ fenestris servit ac subjacet, strepitu visuque jucunda, servit est oblectat a fenestris intuentes. *Sic Stat. 2. Silv. 2. 75.* servit sua terra fenestris. *Paul. Dig. 8. 2. 40.* Fenestram immittente. *h. e. aperto pariete fenestram facere. — Cæs. 2. B. C. 9. extr.* Fenestras, ad tormenta mittenda, in struendo reliquerunt. *feritoje.* Has fenestras *Hieronym.* in *Ezech. 40. 16.* vocat obliquas, *Symmachus* vero *ibid. τοξοειδῆς* a τὸ τόξον sagitta. — Apud *Sarron. 3. R. R. 7. 3.* fenestra *Punicana* est, quæ etiam cataracta dicitur, *Italice saracinesca:* eadem *ibid. 5. 3.* cochlea vocatur, quod similis sit operculo cochlearum. — In *lib. Plauti Cas. 1. 1. 44. cn.* Quid facies? or. Concludere in fenestram firmiter, ut auscultare possis, quum etc. fenestra videtur esse armarium excavatum in pariete cum valvis. Ut autem constet ratio illius versuili, monent critici, *festram* legi oportere. *V. FĒSTRA. — Virg. 2. Æn. 481.* jamque excisa trabe firma cavavit Roboro, et ingentem lato dedit ore fenestram. *fecit una grande apertura.*

II.) Impropric. ¶ 1. Dicitur pro quocumque foramine: ad rem *Cic. 1. Tusc. 20. 46.* Ut facile intelligi possit, animum et videre et audire, non eas partes, quæ quasi fenestræ sint animi. *h. e. oculi, aures, etc.* Sic *Prudent.* fenestras pro oculis dixit, *Hamartig. 876.* Impediuntque vagas obducto humore fenestras. Hinc *Petrarca son. 289. O belle ed alte e lucide fenestre. Juvenal. 1. 104.* Natus ad Euphraten, molles quod in aure fenestræ Arguerint. *h. e. foramina, e quibus in aures pendent.* ¶ 2. Translate ponitur pro aditu, via et occasione. *Ter. Heaut. 3. 1. 72.* Hui quæntiam fenestram ad nequitiam patefeceris! *Tiberius* apud *Sueton. Tib. 28.* Si hanc fenestram aperueritis, nihil aliud agi sinetis.

FĒNESTRALIS, e, adject. qui ad fenestram pertinet. *Ovid. 6. Fast. 578.* Porta fenestralis. *Alii* rectius *Fenestellus, quam vocem F. in ONOM.*

FĒNESTRATUS, a, um. *V. FĒNESTRO.*

FĒNESTRELLA, æ, f. 1. fenestella. *Pallad. 1. R. R. 24. 1., ubi alius rectius leg. fenestella.*

FĒNESTRO, as, avi, âtum, are, a. 1. Part. *Fenestratus I. et II. — Fenestro* est fenestras aperio, fenestram facio, *aprir fenestre.*

I.) Proprie. *Varro 8. L. L. 29.* Müll. Fenestratus triclinium. *Vitruv. 10. 19.* Turre tabulatorum decem, singulis partibus fenestralis. *Plin. 11. Hist. nat. 37. 55. (148).* Media oculorum cornea fenestra

vit pupilla. *Sillig. leg. cornua. Cassiod. 1. Variar. 6.* Januæ fenestratæ.

II.) Translate. *Vitruv. 3. præfat.* Oportuit hominum pectora fenestrata et aperta esse.

FĒNESTRŪLA, æ, f. 1. deminut. a fenestra, parva fenestra. *Apul. 9. Met. sub fin.* Dum obliquata cervice per quamdam fenestram, quidam sibi vellet tumultus ille, prospicere gestio.

FĒNEŪS vel feneus, a, um, adject. di fieno, ex feno constans.

I.) Proprie. *Cic. fragm. pro Cornel. de majest.* apud *Ascon.* Homines feneos in medium ad tentandum periculum projectos. Ubi hæc adnotat *Ascon.* Simulacra effigiesque hominum ex feno fieri solebant, quibus objectis ad spectaculum præbendum tauri incitarentur.

II.) Translate est nullius pretii; ut principes feneos vocat *Pescennius* apud *Spartian. Pescenn. 12.* imperatores τῶν οὐράνων, *h. e. nullius ingenii et imbelles. Imp. Arcad. et Honor. Cod. Theod. 11. 28. 3.* Noverint igitur officia ad se omne dispendium rediturum, si occultatis idoneis, in eorum locum feneos defectosque subjecerint. *h. e. qui solvendo non sunt. Auct. Excerptor.,* quæ cum *Ammiano* edi solent, § 60. Quamquam (*Theodericus*) ærarium publicum ex toto fenum invenisset suo labore recuperavit et opulentum fecit.

FĒNICULARIUS vel fenicularius, a, um, adject. ad feniculum pertinens, ut *Fenicularius campus*, locus nempe in Hispania Tarraconensi, ita appellatus, teste *Strab. l. 3. c. 4.,* a copia feniculi, quam gignit. *Cic. 12. Att. 8.* Scribe, queso, quid referat *Celer* epistæ *Cæsarem* cum candidatis, utrum ipse in Fenicularium, an in Martium campum cogitet, *h. e. utrum Cæsar bellum in Hispania sit persecuturus, an Romam ad comitia venturus; seu utrum candidatos in campum Fenicularium, an in campum Martium evocare cogitet, utrum scilicet liberam sit creandorum magistratum potestatem permissurus, nec ne. Ita recte interpretantur Lips. Elector. l. 2. c. 20. et Schützius ad Cic. loc. cit.*

FĒNICŪLUM vel feniculum, i, n. 2. *finocchio, μαράσπον,* herbæ species. *Plin. 20. Hist. nat. 23. 95. (254).* Feniculum nobilitaverit serpentes gustatu senectatim exuendo, oculorumque aciem succo ejus reficiendo: unde intellectum est, hominum quoque caliginem præcipue eolvari. *Seren. Sammon. 43. 809.* Præterea nimios reserati vulneris amnes Feniculi cinis astrigit aut simbría porri. Adde *Theod. Priscian. 1. 40.; Pallad. 3. R. R. 24. 9.; Scribon. Compos. 38. et 176.; et Isid. 19. Orig. 11. Cl. Fæ (Op. cit. vol. 2. p. 155.)* hanc exhibet synonymiam: *Μαράσπον* Hipp. de Morb. mulier. 1. 597., *Nicand. de Theriac. 391. et 393., Dioscor. 3. 81. et Galen. de Fac. simpl. 7.; et Feniculum* *Plin. et Pallad. locc. citt. et Apul. Herb. 104.* sunt *Ane-thum Feniculum* *L. Spec. plant. 377.*

FĒNILĒ vel fenile, is, seu rectius

FĒNILĪA vel fenilia, ium, n. plur. 3. fenile, γορροδοχίον, locus, in quo asservitur fenum. *Virg. 3. G. 321.* nec tota claudas fenilla bruma. Adde *Ovid. 6. Met. 457.; Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (258.); et Colum. 1. R. R. 6. 9. Calpurn. 5. Ecl. 102.* Fenilla tepida. *Sever. Ætn. 365.* Plenaque desecto surgunt fenilla calupo.

FĒNILIS, e, adject. idem ac fenebris. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir. p. 68.*

FĒNISECA vel feniseca, æ, n. 1. idem ac fenisex. *Colum. 2. R. R. 18. 5.* Ut necubi ferramentum fenisecæ possint offendere. *Pers. 6. 40.* Fenisecæ crasso vitiantur unguine poltes. *h. e. oleo condire cæperunt pulles, quas olim nullis vitiatas condimentis edere solebant. V. Plinii locum in FĒNISEX.*

FĒNISECĪA vel fenisecĭa, æ, f. 1. *V. FĒNISECĪA.*

FĒNISECĪUM vel fenisecĭum, ū, n. 2. *V. FĒNISECĪUM.*

FĒNSECTOR vel fenisector, vel rectius *divisim* feni sector, ōris, m. 3. fenisex. *Colum. 11. R. R. 1. 12.* Arator reperitur aliquis bonus, et optimus fossor, aut fenisector.

FĒNSECTUM vel fenisectum, i, n. 2. *V. FĒNSECTUM.*

FĒNISEX, vel fenisex, sēcis, m. 3. qui fenum secat. *Varro 1. R. R. 49. 2.* Falcibus consecandā,

quæ feniseceæ præterierunt. Adde *Colum. 2. R. R. 18. 1. Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (360)*. Fuit hoc (*fenisicium*) majoris impendii apud priores: Creticis tantum transmarinisque cotibus notis, nec nisi oleo falcis aciem excitantibus. Igitur cornu propter oleum ad crus ligato feniseæ incedebat.

FENISICIA vel *fenisicia*, æ, f. 1. Scribitur a nonnullis etiam *fenisicia*; et est idem ac *fenisicium*. *Varro 1. R. R. 49. 1*. Atque addere *fenisicia* cumulum. Adde *eum. d. ibid. 47. et 56*.

FENISICIUM vel *fenisicium*, n, n. 2. Scribitur et *fenisecium*, et est *feni sectio* et veluti *messis feni*. *Varro 1. R. R. 17. 2*. Vindemias ac *fenisicia* administrare. Adde *eum. d. ibid. 21. 7. et 3. ibid. 2. 6. Id. 5. L. L. 136. Müll.* Qui homo in pratis, per *fenisicia* eundo, festucas corradit, quo ab rasu rastelli dicit. *Ita leg. vet. editi; ac Müllerus leg. fenisecta. Colum. 2. R. R. 18. 6*. Altero tamen anno minora pecora post *fenisicia* permittemus admitti. Adde *Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (258)*; et *V. FENUM* sub I.

FENUM, vel *fenum* et *fenum*, i, n. 2. Ad scripturam quod attinet, per diphthongum *ae* scribi in *Pandect. Florentin. testatur Dausq. in Orthogr.* Sunt etiam qui *fenum* malunt, ut sit ab eadem origine, unde *secundus* et *fetus*, inter quos est *Paul. Diac. p. 86. 4. Müll.*, quem recentiores fere omnes nosque ipsi secuti sumus. Frequentior tamen est ea scriptio, qua diphthongus *oe* adhibetur, teste eodem *Dausquo*: Ita enim scriptum in *Inscriptio- ne*, quam *V.* in voc. *Fenarius*: adde pluries in antiquis lapidibus mentionem fieri gentis *Fœniæ*, quæ a *fenum* derivari videtur, numquam vero *Fœniæ*. — Ceterum *fenum* est herba resecta et arefacta in pabulum, *χορτος* (It. *fieno*; Fr. *foin*; Hisp. *heno*; Germ. *d. Hen*; Angl. *hay*).

I.) Proprie. *Colum. 2. R. R. 19. 1*. *Fenum cedere. et ibid. succisum. Pallad. 6. R. R. 1. 2*. *Feni sectio. Colum. 11. R. R. 1. 12. sector. Id. 2. ibid. 18. 2. Schneid.* *Fenum* in metas extruere. *Id. ibid. 18. 4*. *Feni semina*. — Ceterum *feni* serendi et condendi rationem docent *Varro 1. R. R. 49; Colum. 2. R. R. 18. Schneid.; et Plin. 18. Hist. nat. 28. 67. (360)*. — In plurali num. *Apul. 3. Met. in fin.* In asini faciem *fena* rodebam. *Al. leg. frena*. — *Cic. 2. Orat. 57. 233*. Ego primum loquar de facellis et docebo sus, ut *ajunt*, oratore eum, quem quum *Catulus* nuper audisset, *fenum alios* sjebat esse oportere. h. e. alios esse stupos ac bardos homines. — *Fenum habet in cornu*, proverb. apud *Horat. 1. Sat. 4. 34*. de iis, qui ad ulciscendum paratissimi sunt, si vel minime lædantur: tractum a bobus cornupetis, quorum in cornu bubulci manipulum *fenum* alligare solent, ne icetu noceant, et obvii ad cavendum admonentur.

II.) Improperie *fenum Græcum* vel *fenumgræcum* herba est, alio nomine *silicia*, aut *siliqua*. quæ in pabulum bubus scribitur, levi aratione proscisso agro: quantoque pejor tractatur, tanto provent melius. *Plin. 18. Hist. nat. 18. 39. (140)*; et *Colum. 2. R. R. 11. 33*. De synonym. *V. SILICIA*.

FENUS, Æris, n. 3. In Genit. pro *fenoris* legitur etiam *fenoris*, unde *fenere*, *fenerator*: immo *Capell. 3. p. 80*. dubitat, num *fenoris*, an *fenoris* scribendum sit. *V.* locum cit. in *STERCORO*. — *Varro* apud *Gell. 16. 12. et apud Non. p. 54. 5. Merc.* *Fenus* dictum a *fetu* et quasi a *setura* quadam pecuniarum parientis atque incrementis. *Paul. Diac. p. 94. 1. Müll.* *Fenus* appellatur naturalis terræ *fetus*: ob quam causam et numerorum *fetus* *fenus* est vocatum, et de ea re leges *fenebres*. Similiter *Id. p. 86. 1*. *Fenus* et *fenérate* et lex de *credita pecunia fenebri* a *fetu* dicta, quod crediti nummi alios pariant, ut apud Græcos eadem res *τοκος* dicitur. Adde *Varro Catonem* et ceteros antiquiores sine o littera *fenus* pronunciasse, ut *fetus* et *secunditas*. R. quod intelligimus rectius sine diphthongo scribi: quod *Manut. et Cellar.* probant, itemque *Foss. in Etymol.*, qui recte ab obsolete *fœo* deducit, unde et *secundus* et *fetus*. Alii ducunt a *κοινος* *merces*, *pretium*, et scribunt *fenus*, *fœtus*, *secunditas*: quæ scriptio *Dausquo* et aliis rati- nus recte placet. — Ceterum *fenus*, *τοκος*, est lucrum ex pecunia proveniens, quum creditur alteri pecunia ab lege, ut et aliquando tota restituatur, et interim, dum abest, aliquid ab eo, qui accepit, quotannis aut quotiensibus creditori solvatur. Quis

fenoris modus apud Romanos fuerit, *Tac. 6. Ann. 16. docet* (It. *usura*; Fr. *intérêt*, *usure*; Hisp. *interes*, *usura*; Germ. *d. Gewinn von etwas*, *Zinsen von Capital*; Angl. *usury*, *the interest of money*).

I.) Proprie. *Cic. 5. Att. 21. ad fin.* Senatusconsultum factum est, ut centesimæ perpetuo fenore ducerentur. h. e. sine anatocismo, seu renovatione usuræ in singulos annos, seu sine usuris usurarum. *Id. 6. ibid. 3*. Sceptius centesimis, renovato in singulos annos fenore, contentus non fuit. *Id. 4. ibid. 15*. *Fenus* ex triente Idib. Quint. factum erat besibus. *Id. 6. ibid. 1. a med.* Græci solvunt tolerabili fenore. *Id. 16. ibid. 15. ad fin.* Iniquissimo fenore versuram facere coactus est. *Varro 6. L. L. 65. Müll.* Pecunia, quæ est in fenore. *Horat. 1. Ep. 1. 80*. Multis occulto crescit res fenore. *Id. 1. Sat. 2. 13. et Art. P. 421.* dives positus in fenore nummis. *dati a censo. Id. Epod. 2. 4*. Solutus omni fenore. *Lactant. 1. 20*. Pecuniam reliquit, cujus ex annuo fenore suus natalis dies celebraretur. — Ceterum jungitur et aliis Verbis. *Plaut. Curc. 4. 1. 19*. Pecuniam fenore dare. *Id. Most. 3. 1. 1*. Dare argentum fenori. et *Cic. 4. Ferr. 70. 170*. Pecuniam alleui dare fenori. *Ulp. Dig. 32. 1. 11. a med.* Certam summam usuris certis fenori dare. *Varro 3. R. R. 5. 8*; et *Scævola Dig. 26. 7. 46*. Dare pecuniam in fenus. *Plaut. Most. 3. 1. 34*. Dare alicui fenore et sortem argenti. *Sueton. Aug. 39*. Pecuniam graviore fenore collocare. *Nepos Att. 9*. Pecuniam sine fenore alicui credere. *senza interesse. Cic. Flacc. 21. 51*. Pecuniam adolescentulo, grandi fenore, fiducia tamen accepta, occupavisti. *Plaut. Asin. 2. 4. 23*. Quæritare argentum in fenus. *Id. ibid. 1. 3. 95*. Si mutuas (*minas*) non potero, certum est, summam fenore. *Sic Ter. Phorm. 2. 2. 71*. Pecuniam sumere fenore. *Rursus Plaut. Curc. 4. 1. 19*; et *Liv. 5. 40*. Accipere pecuniam fenore. *Cic. 5. Ferr. 72. 169*. Fenus accipere ab aliquo. *Ulp. Dig. 17. 1. 12. circa med.* Majoribus usuris fenus accipere. *Id. ibid. 16. 3. 7*. Pecunias fenore apud nummularios exercere. *Tac. 6. Ann. 16*. unciario fenore exercere. *Modestin. Dig. 12. 1. 33*; et *Sueton. Vesp. 1*. Exercere fenus. *Lauprid. Alex. Sev. 20*. Fenus trientiarum exercuit. *Liv. 27. 2*. Fenus facere. *Plaut. Men. 4. 2. 14*. Fenore rem partam habere. *Tac. 6. Ann. 16*. Aucuttare pecunias fenore. *Sueton. Cæs. 27*. Aliquem levi fenore obstringere. *Plaut. Curc. 4. 2. 22*. Fenore lacerare homines. *Cic. Cæl. 18. 42*. Fenore trucidari. *Liv. 35. 7*. Fenus coercere. *Sueton. Aug. 41*. deminuere.

II.) Translate. ¶ 1. De ipsa sorte *fenus* dicitur, h. e. de pecunia fenobri seu fenori data, *il capitale. Plaut. Most. 3. 1. 101*. Adeo etiam argenti *fenus* creditum audio? *Cic. 6. Att. 1. 4*. Itaque ut telata cogito me abdicare, aut, ut pro *Giabrioue Scævola*, *fenus* et *impendium* recusare. *V. IMPENDIUM. Tac. Germ. 26*. Fenus agitare et in usuras extendere, ignotum. *Id. 6. Ann. 17*. Senatus præscripsit, duas quisque fenoris partes in agris per Italiam colloceret. *due parti del capitale. Seneca Ep. 17*. Expectabilis fenoris quæstum, aut ex merce *compendium*, — quum fieri possis statim dives? *Sic Pers. 6. 67*. Fenoris accedat merces. *V.* et locum *Isid. cit. in v. USURA*. — Hinc etiam pro sorte ac lucro inde proveniente simul sumptis, h. e. pro ære alieno, *debiti. Liv. 6. 14*. Fenore obrui. *Id. 35. 7*. laborare. *Id. 6. 17*. Fenore immergum esse. *Id. 7. 21*. Fenus levare. *Id. 7. 27*. Fenus ingravescens. Huc fortasse spectat et illud *Gell. 2. 17*. Et *Cato* et *Salustius* fenoribus, iniquum, copertus (pro cooperatus) est. — Et metaphorâ hinc sumpta de semine, quod terræ creditur, *Plin. 2. Hist. nat. 63. 63. (155)*. Quam bona fide terra creditum *fenus* reddit! ¶ 2. Transfertur ad quodcumque lucrum et accessionem significandam. *Cic. Senect. 15. 51*. Terra, quæ nunquam recusat imperium, nec unquam sine usura reddit quod accepit, sed alias minore, plerumque majore cum fenore. *Tibull. 2. 7. 3*. spes sulcis credit aralis Semina, quæ magno fenore reddat ager. *Manil. 5. 273*. Seminaque in fenus sulcatis credere terris. *Ovid. 1. Fast. 634*. Hordeaque ingenti fenore reddat ager. *Plin. 5. Hist. nat. 4. 3. (24)*. Cum centesima fruge agricolis *fenus* reddente terra. *Id. 18. ibid. 17. 45. (162)*. Sic quoque cum quinquagesimo fenore messes reddit exilitas soli: verum diligentioribus tum centesimo. *cinquanta, cento*

per uno. *Tac. 14. Ann. 53*. Ubi est animus ille modicus contentus? talis hortos extruit, et per hæc suburbana incedit, et tantis agrorum spatii, tam iato fenore exuberat? *Cf. eum. d. ibid. 55. Propert. 1. 7. extr.* Sæpe venit magno fenore tardus amor. *Id. 3. 1. 22*. At mihi quod vivo detraxerit invida turba, Post obitum duplici fenore reddet honos.

FENUSCULUM vel *fenusculum*, i, n. 2. *deminnut. a fenus*, parvum *fenus*, lucellum. *Plaut. Pseud. 1. 3. 52*. Amabas? invenires mutuam, Ad danistam devenires, adderes *fenusculum*.

FËRA, æ, f. 1. *V. FERUS*, a, um, sub I. **FËRABITË**, positum pro *agresti. Sisenna Hist. 1. 4*. Et partim *ferabite*, partim *lauro* et *arbuto*, ac multa pinu ac myrtelis abundant. *Ita Non. p. 113. 23. Merc.*, sed legendum est *fera vite*.

FËRÁCITAS, aïs, f. 3. *fertilitas*, *εὐφορία*, fertilitas, fecunditas. *Colum. 3. R. R. 2. 31*. Ubi nihil erit, quod proritet, feracitatem vitis potius sequemur.

FËRÁCITER, adverb. *fertilmente*, *εὐφώρας*, fertilliter. Occurrit tantum *Comp. Feracius* apud *Liv. 6. 1*. Velut ab stirpibus lætius feraciusque renata urbs.

FËRÁLE, adverb. *V. FERALIS* in fin.

FËRÁLIA, ium. *V. voc. seq.*

FËRÁLIA, e, adject. primam syllabam corripit *Prudent. Psychom. 563*. monstrumque *ferale* sequuntur. Ceterum prima syllaba, licet a *fero* vel a *ferio* deducatur, longa est, quum tamen brevis in *Feralia* (*V. infra* sub I. 3.); idæoque potius ab *Æolico* *φῆρ* pro *φῆρ* *fera* deducendum esse cl. *Furlanetto* videbatur. *V. et Bach. ad Ovid. 9. Met. 213. — Comp. Feralior* et *Sup. Feralissimus* II. — *Ferals*, quod juxta *Varronem* derivat a *fero*, universim est ad mortuos pertilians, funebri, funestus, *νεκρικός* (It. *relativo ai morti*, *mortuario*, *ferale*, *funebre*; Fr. *relatif aux Mânes*, *de* *morts*, *lugubre*; Hisp. *de* *muerto*, *funereo*; Germ. *auf die Toten sich beziehend*; Angl. *deadly*, *mournful*, *dismal*, *belonging to funerals*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Ovid. 3. Trist. 3. 81*. Tu tamen extincto *feralia* munera ferto. *Virg. 6. Æn. 216*; et *Ovid. 3. Trist. 13. 21*. cupressus. *Sic Sil. It. 10. 535*. Ac, *ferale* decus, mœstas ad busta cupressos. *Ovid. Ib. 101*. *ferales* sumere vltas. *Sic Val. Flacc. 7. 57*. Haud ego cum vltis statui *feralibus* Hellen. *Lucan. 1. 616*. *Feralia* sacra. *Apul. 1. Met. officia. Lucan. 8. 733*. pompa. *Val. Flacc. 5. 31*. scervus. h. e. rogus. *Tac. 3. Ann. 1. urna. Id. 2. ibid. 75*. reliquæ. *Id. 14. ibid. 30*. vestis. *Flor. 1. 12. 7*. habitus. *Juvenal. 5. 85*. etigua *feralis* cœna patella. *Sic Apul. Florid. n. 19*. *Feralium* cœnam a tumulo ad mensam referrent. *V. SILICERNIUM. Colum. 10. R. R. 350*. *feralia* carminis fere. *Cl. Virg. 4. Æn. 562*. Solaque culminibus *ferali* carmine bubo *Visa* queri. et *Sil. It. 3. 223*. Letiferum murmur *feralique* horrida cantu Buccina. *Petron. Satyr. 120*. Enoy *feralis. Claudian. 2. Rapt. Pros. 272. de Plutonis curru. ferales* habene. — Et absolute *Tac. 1. Ann. 62*. Neque imperatorem augurata et vltissimis cœremoniis præditum atrequare *feralia* debuisse. — Similiter de magicis artibus. *Apul. 2. Met. init.* Omnia prorsus *ferali* murmure in aliam effugium translata. *Id. 3. ibid.* Priusque apparatu solito (*saga*) instruit *feralem* officinam. *Lucan. 6. 338*. Thessala quiv etiam tellus herbasque nocentes Rupibus ingenuit sensuraque saxa cœnates Arcanum *ferale* Magos. ¶ 2. Speciatim est ad festa pertiõens diis Manibus sacra- ta; de quibus mox dicemus sub 3. *Ovid. 2. Fast. 34*. placatis sunt tempora pura sepulcris. Tunc quem *ferales* præteriere dies. *Id. 5. ibid. 486*. *Ferale* tempus. *Colum. 10. R. R. 191*. *Ferals* mensis. h. e. *Februarius*. Hinc ¶ 3. *FËrália*, ñm, n. plur. 3. absolute, substantivorum more. *Paul. Diac. p. 86. 11. Müll.* *Feralia* diis Manibus sacra festa, a *ferendis* epulis, vel a *ferendis* pecudibus appellata. *Varro 6. L. L. 13. Müll.* *Feralia* ab inferis et *ferendo*, quod ferunt tum apulas ad sepulcrum, quibus jus ibi parentare. Celebrabantur mense *Februario* per aliquot dies, quorum ultimus erat dies decimus septimus, ut est apud *Ovid. 2. Fast. 567. Id. ibid. 569*. Hanc, quia iusta ferunt, dixerunt *Feralia* *lucena*. Ultima placandis Manibus illa dies. *Cic. 8. Att. 14. 1*. Eodem die video *Cæsarem* a *Cornifio* profectum esse, id est *Feralibus. Liv. 35. 7*. *Cujus*

(*fenoris*) coercendi quum ratio quaereretur, diem finiri placuit Feralia, quae proxime fuissent. *V. Drakenborg.* ad h. l. — Alii dicunt fuisse diem decimum nonum (quae est recentiorum ferme omnium sententia), alii vigesimum primum, ut in *Calendar.* apud *Gruter.* p. 133., alii vigesimum tertium ejus mensis. — Quod vero prima syllaba a poetis producit, mallet *Jos. Scalig.* legere apud *Ovid.* dicunt Feralia.

II.) Translate feralis est exitialis, perniciosus, tristis, terribilis. *Ovid. 9. Met. 214.* Tu ne, Licha, dixit, feralia dona tulisti? Tu ne meae necis auctor eris? *Id. 15. Met. 374.* Feralis papilio. h. e. qui a *Plin. 11. Hist. nat. 19. 21.* (65). papilio pestifer dicitur. *Lucan. 10. 59. de Cleopatra.* Latii feralis Erynnis. *Ammian. 22. 5.* Ferales plerique Christianorum. h. e. sibi ipsi exitiosi, quia mortem pro religione subitant. *Tac. 4. Ann. 64.* Feralis annus. *Plin. 18. Hist. nat. 26. 65.* (237). Idus Mart. feralis Caesari. *Pacat. Paneg. Theod. 46.* Cui (*Romae*) Alliensis die Emathia funestior, Cannis Collina feralior. *Tac. 5. Hist. 25.* Ferele bellum. h. e. exitiosum. *Lucan. 6. 396.* bella. *Id. 2. 261.* arma. *Claudian. B. Gild. 124.* renovet feralis Allia pugnas. *Lucan. 8. 874.* austri. *Ammian. 15. 7.* turbo. *Id. 22. 9.* dens apri. *Lucan. 7. 408.* nomina. *Flor. 3. 22. 2.* tabula. *Id. 4. 7. 7.* signum. *Claudian. 2. in Eutrop. 233.* auspicium. *Id. 1. in Rufin. 131.* ferale seusit Britannia murmur. h. e. terribile. *Prudent. Psychom. 565.* monstrum. h. e. avaritia. *Nazar. Paneg. Constant. 33.* dominatio. *Ammian. 22. 11.* Delatorum ausa feralia. *Id. 19. 12.* supplicia. *Salvian. 1. Gub. D. ad fin. Nefas feralissimum. Id. 6. ibid. 2.* Illud est feralissimum et gravissimum. *Sil. It. 6. 216.* Feralis aula. h. e. sedes, cubile immanis serpentis, in Africa ab exercitu occisi. *Prudent. 5. nepi orop. 312.* domus. h. e. carcer. — Hinc Ferales, adverbii ritu, feraliem in modum. *Claudian. 3. Rapt. Pros. 190.* Si buxos inflare velim, feralie gemiscunt.

Feralia, tum, n. plur. 3. absolute, substantivorum more, *V. supra sub I. 1. et 3.*

Homonym. *V. in fin. v. FUNESTUS et FUNUS.*

FERALITER, adverb. more ferarum. *Fulgent. 3. Mythol. 1. a med.* Ut leo feraliter invadit.

FERATRINA, ae, f. i. parco, vivarium, locus in quo ferae inclusae servantur. *Non. p. 63. 26. Merc.* Moletrina a molendo, quod pistrinum dicitur, ut feratrina, ut fetutia. *Alii leg.* seratrina.

FERAX, aeis, adject. Comp. *Feracior* sub *A. I.* et *II.*; Sup. *Feracissimus* sub *A. I.* — *Ferax* a *fero* usurpat. *A) Fere* passivae, *B) Raro* admodum active.

A) Passivae ferax, εὐφορος, est feracitate praeditus, fertilis, frugifer, uber, fecundus (It. ferace, fertile, abbondante; Fr. fertile, féconde, productif; Hisp. fértil, fecundo, abundante; Germ. fruchtbar; Angl. fruitful, fertile, abundant).

I.) Proprie occurrat — a) Absolute. Cato R. R. 44. Locus ferax. *Plaut. Epid. 2. 3.* 2. Agros feracissimos possidere. *Cæs. 2. B. G. 4.* Agri feracissimi. *Horat. 1. Od. 31. 3.* optima Sardiniae segetes feracis. *Virg. 2. G. 79.* Feraces plantae. *Plin. Paneg. 30. 1.* Feracissima terra. *Sueton. Aug. 18.* Aegyptus. *Justin. 2. 1.* Feracior terra. *Pallad. 4. R. R. 9.* vitis. — *b) Cum Ablativo. Virg. 2. G. 222.* Illa ferax oleo est. Ita leg. *Non. p. 500. 19. Merc.* et ita in codice vetustissimo Romanae notae, et in Mediceo haberi testatur *Pierius:* al. leg. *oleæ.* *Ovid. 2. Amor. 16. 7.* Terra ferax Cerere, multoque feracior visis. *Al. leg.* Cereris et uvæ. — *c) Cum Genitivo. Horat. Epod. 5. 22.* Hiberia venenorum ferax. *Ovid. 7. Met. 470.* nitidaque ferax Reparethos olivæ. *Colum. 6. R. R. 36. 3.* Terræ feraces seminum. *Plin. 15. Hist. nat. 24. 29.* (100). Acini feraces musti. *Plin. alter 2. Ep. 17.* Terra ferax arborum. *Justin. 44. 1. 7.* mini. *Val. Flacc. 6. 102.* niveumque ferax Evarechos olorum.

II.) Translate, et quidem — a) Absolute. Cic. 3. Off. 2. 5. Nullus feracior in philosophia locus est. nec uberior, quam de officiis. *Id. Orat. 15. 48.* Nihil est feracius ingeniis, iis praesertim, quae disciplinis exculta sunt. *Plin. Paneg. 43.* Sit ne feracius et uberius, non ad laudem modo, sed ad pecuniam principi, si etc. — *b) Cum Ablativo. Plin. 4. Ep. 15.* Ferax saeculum bonis artibus. — *c) Cum Genitivo. Horat. Carm. saec. 19.* prolisque novæ fera-

ci lege marita. *Justin. 4. 2. 3.* Tyrannorum nulla terra feracior. *Tac. 4. Ann. 72.* Saltus belluarum feraces. *Plin. 8. Ep. 20. 2.* Terra miraculorum ferax. — *d) Singulare est illud Capitolin. Anton. Phil. 15.* Animus ad virtutes feracior.

B) Active ferax dicitur qui aliquid fertile reddit. Pallad. 12. R. R. 5. Amat hæc arbor (olea) — feracibus ventis clementer agitari.

Homonym. *V. in fin. v. FRUCTUOSUS.*

FERBŪL. *V. FERVEO.*

FERCTUM. *V. FERTUM.*

FERCŪLUM, i, n. 2. a verbo *fero*, est machina ferendo apta, gestamen: *plaustrum* appellat *Tertull. Spectac. 7.*, *vehicula alii, carrette* dicunt nunc vulgo *Patavini, barelle Itali.*

I.) Proprie erat — a) Gestamen, quo signa deorum in pompa circensis vehebantur. Cic. 1. Off. 36. 131. Cavendum, ne tarditatibus utamur in ingressu mollioribus, ut pompam ferulis similes esse videamur. *Sueton. Cæs. 76.* Sedem auream in curia, tensam et ferculum circensi pompa, templa, aras, etc. recepit. — *b) Item gestamen, quo in exsequis cineres, aut majorum imagines transvehebantur. Sueton. Cal. 15.* Matris fratrisque cineres Romam Tiberi subvectos, per splendidissimum quemque equestris ordinis, medio ac frequenti die, duobus ferculis mausoleo intulit. *Adde Stat. 6. Theb. 126.* — *c) Item gestamen, quo in triumphis hostium spolia, simulacra oppidorum ac regionum, etc. vehebantur. Liv. 1. 10.* Spolia ducis hostium caesi suspensa fabricato ad id apte ferculo gerens, in Capitolium ascendit. (In hoc *Livii* loco memoratur *M. Claudius Marcellus*, qui ann. U. C. DXXXII, caso manu propria hostium duce *Vindomaro Gallo Insubre*, ferculum cum ejusdem spoliis *Jovi Capitolino* obtulit, quem expressum videre est in nummo gentis *Claudiae* apud *Morrell. Thesaur. Fam. Rom. tab. 1. n. 1.* Hic igitur ferculum dicitur hastæ, circa quam spolia hostilia, seu tropæum, adnexa sunt. Idem vero ferculum manu et humero dextris habet *M. Emilius Lepidus* eques in nummo apud *eumd. ibid. tab. 1. n. 4.* et *D.*, cujus hæc est inscriptio: *M. LEPIDVS ANNO RV. præferatus nostem occidit, civem servavit.* *V. etiam ibid. nummos G. Antiae n. 1. et 2., in quibus Hercules nudus dextra clavam sublimem, sinistra ferculum cum tropæo et leonis evulvas gestat. Ceterum Sueton. Cæs. 37.* Pontico triumpho inter pompæ fercula trium verborum prætulit titulum, *Veni, vidi, vici.* *Adde Plin. Paneg. 17.; Flor. 4. 2. 88.; Senec. Herc. Et. 110.; Val. Flacc. 3. 530.; Claudian. Laud. Stilich. 3. 23.; et Prudent. 2. in Symmach. 580.*

II.) Improprie ferculum est missus ciborum, qui singulis vicibus mensæ inferuntur, sive ex pluribus lancibus constet patinivæ, sive ex singulis tantum: a ferendo, portata, servatio. Petron. Satyr. 35. Laudationem ferculum est insecutum, plane non pro expectatione magnum. *Repositorium enim rotundum duodecim habebat signa in orle disposita, super quæ proprium convenientemque materiam structor imposuerat cibum: super Arietem cicer arietinum, super Taurum bubale frustum, etc. Id. ibid. 36.* Videus in altero ferculo allitia et sumina, etc. *Sueton. Aug. 74.* Cænam ternis ferculis, aut quum abundantissime senis præbebat. *Lamprid. Elagab. 5.* Exhibuit aliquando et tale convivium, ut haberet viginti duo fercula ingentium epularum. *Plin. 33. Hist. nat. 10. 47.* (136). *Ptolemæum mille convivas, totidem aureis polioris, mutantem ea vasa cum ferculis, saginasse. Juvenal. 1. 94.* quis fercula septem *Secreto cœnavit avus?* *Id. 7. 184.* Fercula docta componere. *Id. 11. 64.* cuncta singillatim enumerat fercula cœnæ suæ. *Horat. 2. Sat. 6. 104.* Multaque de magna superessent fercula cœna. h. e. multi cibi. *Adde Auson. Epigr. 8. et Propert. 4. 4. 74.* — *Fercula funerum* sunt etiam feralis epulae, quas *Manibus* placandis ad sepulcra afferre mos fuit. *Plin. 10. Hist. nat. 10. 12.* (29). *Milvus rapacissima et famelica semper ales nihil esculentii rapit unquam ex funerum ferculis.*

FERÈ, adverb. Secunda syllaba ab *Auson.* corripitur (*epigr. 105. 5.* Nam tecum fere totus ero.) præter morem veterum meliorumque poetarum, ut *Virg. 3. Æn. 135.* et *5. ibid. 327.* et *835.*; et *Ovid. Heroid. 19. 45.* 1. *Amor. 5. 4.* et *7. Met. 804.* — *Fere* a *fero* deducit *Ferro 7. L. L. 92.* *Müll. Ferme* dicitur quos nunc *ferè*; utrumque dictum a *fe-*

rendo, quod id, quod fertur, est in motu atque adventat. — Itaque *ferè* appropinquandi vel accedendi significationem præ se fert: ac propterea ¶ 1. Generatim significat alicui rei aliquantum accedere, atque idem est ac *ferme, pæne, prope*; et dicitur de numeris, mensuris et similibus, *μικρὸν δεῖν* (It. quasi, poco più poco meno, a un di presso, all'incirca; Fr. presque, à peu près, environ, en grande partie; Hisp. casi, cerca, poco falta; Germ. ungefähr, beinahe, etwa, fast, nahe an, grösstentheils, hauptsächlich, besonders; Angl. almost, within a little, nearly, well near, well nigh). *Ter. Hecyr. 5. 3. 24.* Meumini obhinc incenses decem fere ad me nocte prima confugere anhelantem dormum. *Id. Phorm. 5. 8. 28.* Vinolentus fere obhinc annos quindecim mulierculam compressit. *Id. Andr. 1. 1. 77.* Fere in diebus paucis, quibus hæc acta sunt, *Chrysis* vicina hæc moritur. *Cic. Pis. 6. 13.* Quum ad te quinta fere hora cum *C. Pisone* venissem. *Id. 7. Att. 16.* Litteras hora fere nona accepi. *Id. 14. ibid. 20. 1.* Hora fere tertia. *Cæs. 4. B. G. 23.* Tertia fere vigilia. *Cic. 1. de republ. 48.* Nec tantum *Carthago* habuisset opum sexcentos fere annos. *Id. 2. ibid. 33.* Non longo intervallo, sexto decimo fere anno, consecutum est. *Id. 1. ibid. 5.* Ille quum legatus noster esset, anno fere ante, quam consul est declaratus. *Id. 2. ibid. 15.* Ex quo intelligi potest, anno fere centesimo et quadragesimo post mortem *Nurnæ* primum *Italiæ* *Pythagoram* attingisse. *Id. 1. ibid. 16.* Qui (*Ennius*), ut scribit, anno trecentesimo et quinquagesimo fere post Romam conditam. *Id. 2. ibid. 32.* His ipsis temporibus dictator etiam est institutus decem. fere annis post primos consules. *Nepos Arist. 1.* Sexto fere anno post. *Id. ibid. 3.* Fere post annum quartum. *Justin. 15. 2. 3.* Fere annos quatuordecim exarserat. *Gell. 4. 3.* Quingentis fere annis. *Cic. Pis. 6. 14.* Illo fere biduo. *Curt. 7. 9. 16.* Media fere nocte in castra redierunt. *Cic. 14. Att. 20.* Eadem fere hora, qua veni. *Curt. 10. 1. 43.* et *4. 5. 11.* Iisdem fere diebus. *Sall. Cat. 42.* Iisdem fere temporibus. *Justin. 5. 11. 1.* et *34. 4. 1.* Eodem fere tempore. *Plaut. Pæn. 4. 2. 80.* Herus meus *Agorastocles* ibidem gnatus, inde subreptus fere sexennis. *Cic. Brut. 48. 179.* Cujus auditor, meus fere æqualis. *Id. 3. Off. 1. 1.* Cato, qui fuit ejus fere æqualis. — *Curt. 2. 8. 15.* Sed postquam regem adventare compertum est, pulsæ ab incolis duo millia fere et ducenti congregantur. *Id. 10. 9. 18.* Tum *Perdicca*, ut torpentis et obnoxios viderit, trecentos fere, a ceteris discretos, elephantis objicit. *Id. 5. 5. 5.* Captivi erant *Græci* ad quatuor millia fere, quos etc. *Id. 7. 9. 16.* Ceciderunt autem *Macedonum* equites sexaginta, pedites centum fere, mille sauci fuerunt. *Id. 7. 5. 27.* Inter hæc rex, electis nongentis fere, equiti bina talenta dedit, pediti terna denarium millia. *Cic. Cluent. 16. 46.* In quibus quantum splendor sit, quam fere omnium constans ratio vitæ, nemo ignorat. *Id. 6. de republ. 18.* Qui numerus rerum omnium fere nodus est. *Cæs. 7. B. G. 19.* Hunc (*collem*) ex omnibus fere partibus palus difficilis et impedita eungebat. *Cic. 6. Fam. 10. 3.* Omnes fere familiarissimi *Cæsaris* me observant. *Sic Cæs. 2. B. G. 25.; Liv. 21. 60.; et Sueton. Cæs. 87.* omnes fere. *Cæs. 5. B. G. 53.* Omnes fere *Galliæ* civitates. *Nepos Arist. 2.* omnes fere civitates *Græciæ*. *Id. Chabr. 3.* omnes fere principes. *Id. Pelop. 2.* hi omnes fere. *Cæs. 4. B. G. 20.* omnibus fere bellis. Similiter *Nepos Pelop. 4.* ceteræ fere omnes. *Id. Eumen. 2.; Cæs. 5. B. G. 13.* et *23.*; et *Colum. 2. R. R. 1. 1.* fere omnes. *Plaut. Cpt. 2. 1. 56.* nam fere maxima pars. *Cic. 2. Fin. 31. 100.* Totidem fere verbis interpretatus sum. *Quintil. 11. 1. 4.* Nec fere pluribus in Oratore eadem deserit. *Plaut. Truc. 1. 1. 45.* Nunc lenonum et scortorum plus est fere, quam olim muscarum. *Quintil. 10. 1. 126.* Solut hic fere in manibus adolescentium fuit. *Cic. Amic. 4. 14.* Cujus disputationis fuit extremum fere de immortalitate animorum. *Quintil. 10. 1. 80.* *Phalereus* ille *Demetrius* ultimus est fere ex *Atticis*. *Id. 10. 1. 53.* Quamvis ei secundas fere deferat. — *Cic. 3. Off. 2. 4.* Ipsa *Peloponnesus* fere tota in mari est. *Cæs. 1. B. G. 30.* Totius fere *Galliæ* legati ad *Cæsarem* gratulatum convenerunt. *Id. 2. ibid. 23.* Tum totis fere a fronte et ab sinistra nudatis castris. *Curt. 7. 11. 3.* Per totum fere spatium fontes manant. *Nepos Eumen. 9.* dimidium fere spatium. *Plin. 5. Ep. 6. 20.* Contra mediam fe-

re porticum diæta paulum recedit. *Cæs. 7. B. G. 35.* Quum uterque esset exercitus in conspectu, fereque e regione castris castra poneret. — *Cic. 2. Orat. 6. 22.* Semper fere cum Scipione solitum rusticari. *Id. 1. Off. 18. 60.* Ab his rebus quemadmodum ducatur officium, satis fere diximus. *Id. 2. de republ. 18.* Tempurum illorum tantum fere regum illustrata sunt nomina. *Id. 2. ibid. 23.* Et antiquissimus ille Lycurgus eandem vidit fere. *Sall. Cat. 48.* Eadem fere, quæ Volturum, de paratis incendiis — senatum docet. *Quintil. 5. 10. 1.* Etiam si vis eodem fere tendit. *Cic. 1. de republ. 34.* Hæc fere et quadam ejus generis ab iis disputari solent. *Id. 3. Nat. D. 39. 93.* Hæc fere dicere habui de natura doorum. *Id. 7. Att. 1.* Hæc fere sunt in illa epistola. *Sic Id. 2. ibid. 16., 12. Fam. 30. extr., Orat. 54. 182. et 4. Acad. (2. pr.) 32. 102.* hæc fere. *Nepos Reg. 1.* Hi fere fuerunt Græciæ gentis duces. *Liv. 38. 38.* In hæc fere verba. *Quintil. 2. 4. 41.* His fere veteres facultatem dicendi exercebant. *Sueton. Cæs. 25.* Gessit autem novem annis, quibus in imperio fuit, hæc fere. *Cic. 12. Fam. 5. extr.* Hæc erant fere, quæ tibi nota esse vellem. *Quintil. 2. 15. 37.* Hi sunt fere fines etc. *Cic. 1. Nat. D. 16. 42.* Exposui fere non philosophorum iudicia, sed delirantium somnia. *Quintil. 9. 4. 138.* Sic fere componendum, quomodo pronuntiandum erit. *Adde eumd. 5. 12. 16. et 12. 2. 25.* ¶ 2. Item significat aliquid rei quam maxime accedere, atque ideo habet eandem vim ac *valde* aut *omnino*. — a) Affirmative. *Ter. Heaut. 1. 1. 70.* Domum revertor mæstus, atque animo fere perturbato atque incerto præ ægritudine. *Cic. 1. Off. 18. 61.* Declaratur autem studium bellicæ gloriæ, quod status quoque videmus ornatu fere militari. *Id. Amic. 1. 2.* In eum sermonem illum incidere, qui tum fere multis erat in ore. *Horat. 1. Sat. 3. 96.* Quis paria esse fere placuit peccata, laborant, Quam ventum ad verum est. *Liv. 36. 7.* Quum circa hæc fere consultationem disceptatio omnis verteretur. *Id. 37. 20.* Ad radices fere collis, in quo posita est urbs, regii succedebant. *Curt. 6. 10. 9.* Maligna esse calamitas; et fere noxius, quum suo supplicio crucietur, acquiescit alieno. — *Jam fere est Ennii 8. Ann. 286. Fahl.* Jamque fere pulvis ad cælum vasta videtur. *Adde ibid. 580. Sic Id. apud Non. p. 355. 17. Merc.* Hector vi summa armatos educit foras, Castrisque castra ultro jam fere occupat. — b) Cum part. negativis, et est haud facile. *Ter. Heaut. 1. 1. 3.* Nec rei fere sane amplius quidquam fuit. *e per veritatem non c'è stato quasi altro di più. Cic. 7. Att. 6.* De republica valde timeo; nec adhuc fere inveni, qui non concedendum putaret Cæsari, *e fin ora non ho trovato così facilmente uno, che etc. Id. Sczt. 24. 51.* Denique ex bellica victoria non fere quemquam est invidia civium consecuta. *quasi nessuno affatto. Id. Brut. 40. 150.* Etates vestrae, ut illorum, nihil aut non fere multum differunt. *Id. 3. Off. 3. 15.* Vagus, quid abstulit a perfecto, nihil fere intelligit; quatenus autem intelligit, nihil putat prætermisum. *Id. 2. Tusc. 3. 8.* Non fere præter suos quisquam in manus sumit (*Epicurum*). *Id. Topic. 16. 60.* Illud genus causarum errorem afferre non fere solet. *non suole quasi mai etc. Id. ibid. 21. 79.* Nec fere omnes locos incidere in omnem questionem. *e che non tutti i luoghi così facilmente etc. Cæs. 7. B. G. 35.* Erat in magnis Cæsari difficultatibus res, ne majorem æstatis partem lumine impediretur, quod non fere ante auctum Elaver vado transiri solet. *Quintil. 9. 4. 101.* Duo spondei non fere jungi solent. — *Cic. 1. Tusc. 17. 38.* Rationem illi sententia suæ non fere reddebant, nisi quid erat numeris aut descriptionibus explicandum. *Id. Amic. 20. 72.* Quod non fere contingit, nisi iis qui etc. *Quintil. 6. 3. 82.* In se dicere non est fere nisi scurrorum. — *Cic. 1. de republ. 8.* In qua disputatione nihil fere, quod magno opere ad rationes omnium rerum pertineret, prætermisum puto. *Id. Amic. 1. 5.* Tum est Cato locutus; quo erat nemo fere senior temporibus illis, nemo prudentior. — *Cæs. 5. B. G. 53.* Neque ullum fere totius hiemis tempus sine sollicitudine Cæsaris intercessit, quin etc. *Quintil. 10. 7. 27.* Neque enim fere tum est ullus dies occupatus, ut nihil etc. — Huc referri potest et illud ejusdem *Quintil. 1. 2. 15.* Nam quid fere undique placet? ¶ 3. Specialiter quum de tempore agitur ratioque habetur eorum,

quæ accidere solent, fere ponitur pro plerumque, per lo più. — a) Sine additis. *Cic. 6. de republ. 10.* Flet fere, ut cogitationes sermonesque nostri pariant aliquid in somno tale, quale de Homero scribit Ennius. *Id. pro leg. Manil. 9. 24.* Jam hoc fere sic fieri solere accepimus. *Id. 1. Invent. 29. 46.* Probabile autem est id, quod fere solet fieri. *Id. 2. ibid. 4. 14.* Cum hoc, ut fere fit, in via sermonem contulit. *Sic Curt. 8. 2. 34. et 8. 10. 16.* ut fere fit. *Id. 8. 4. 20.* quod fere fit. *Cl. Quintil. 9. 3. 77.* Ex quibus fere fiunt, quæ *επιπλά* dicuntur. *Id. 5. 13. 55., 7. 4. 24. et 9. 4. 109.* fere accidit. *Sueton. Claud. 8.* quod ei fere accidebat. — *Plaut. Capt. 2. 1. 36.* Nam fere maxima pars morem hunc homines habent: quod sibi volunt, dum id impetrant, boni sunt etc. *Ter. Phorm. 2. 3. 16.* Ruri fere se continebat. *Cic. 2. Off. 20. 69.* A quo expeditior et celerior remuneratione fore videtur, in eum fere est voluntas nostra propensior. *Id. 1. de republ. 44.* Sic omnia nimia in contraria fere convertuntur, maxime id in rebus publicis evenit. *Id. 2. Herenn. 18. 27.* Nam fere non difficile est invenire, quid sit causæ adjuvento. *Sic Scribon. Compos. 53.* fere non difficile est. *Cæs. 3. B. G. 18.* Quod fere libenter homines id, quod volunt, credunt. *Id. 6. ibid. 30.* Edificio circumdato silva, ut sunt fere-domicilia Gallorum. *Horat. 2. Ep. 1. 235.* Sed veluti tractata notam labemque remittent Atramenta, fere scriptores carmine fædo Splendida facta linunt. *Adde eumd. 1. ibid. 19. 5. et 6. 9. Ovid. 4. Pont. 4. 4.* Miata fere duris utilis herba rubis. *Sueton. Aug. 82.* Itinera noctibus fere faciebat. *Id. ibid. 76.* Cibum minimi erat atque vulgaris fere. *Id. Claud. 32.* Convivia agitavit ac fere patentissimis locis. *Quintil. 11. 2. 44.* Etiam illa prævelox (*memoria*) fere cito effluit. *Id. 11. 1. 8.* Quod decet, fere prodest. — b) Junctum cum plerumque pleonasmus est, non inelegans tamen; interdum et cum plerique jungitur. *Ter. Phorm. 1. 2. 39.* Hic solebamus fere plerumque eas opperiri. *Cic. 3. Tusc. 30. 73.* Qui suos casus aliter ferunt, atque ut auctores alii ipsi fuerunt, non sunt vitiosiores, quam fere plerique, qui avari avaros reprehendunt. — c) Interdum fere et plerumque sibi invicem respondent. *Cic. Amic. 15. 34.* Fortuna eos plerumque efficit cæcos, quos complexa est: itaque effertur fere fastidio et contumacia. *Sueton. Tib. 68.* Adducto fere vultu, plerumque tacitus. — d) Fere opponitur raro, interdum, sæpe apud Cels. 6. 2. Fereque id in capillo fit: rarius in barba; aliquando etiam in supercilio. *Colum. 4. R. H. 17. 5.* Fere prædicta ætas læto solo truncoque tres materias, raro quatuor desiderat. *Sueton. Aug. 15.* Ipse Circenses ex amicorum fere libertinorumque conviviis spectabat, interdum et pulvinati. *Id. ibid. 53.* In consultiu pedibus fere, extra consultiu sæpe adaptata sella per publicum incessit.

FERENS, entis, particip. J. FERRO.

FERENTARIUS, a, um, adject. vel rectius

FERENTARIUS, ii, m. 2. Ferentarii erant levis armaturæ milites, a ferendo, quia ea tantum arma habebant, quæ feruntur, non quæ tenentur, quippe qui fundis lapidibusque, vel arcu et telis pugnabant, ut *Paul. Diac. p. 84. 7. et 14. 15. et 369. 5. Müll.* (ubi et *Calonem* auctorem asserit) docet, itemque *Varro 7. L. L. 57. Müll.* et apud *Non. p. 520. 11. Merc. Sed. Non. p. 554. 26. Merc.* ferentarios vocat milites levis armaturæ auxiliatores, ense et telis instructos, a ferendo auxilio, quia, quicquid opus erat, opem ferebant, et tela pugnatis ministrabant. *Sall. Cat. 60.* Postquam eo ventum est, ut a ferentariis prælium committi posset. *Veget. 1. Milit. 20.* Erant inter pedites, qui dicebantur funditores et ferentarii, qui præcipue in cornibus locabantur, et a quibus pagani summebantur exordium: sed hi et velocissimi, et exercitatissimi legabantur. *Adde eumd. 2. ibid. 2. et Tac. 12. Ann. 55. Varro loc. cit.* etiam equites ferentarios nominat. — *Ferentarius amicus* a *Plaut. Trin. 2. 4. 55.* dicitur qui celer et expeditus est ad opem ferendam. Quod vero hunc eundem locum *Varro ibid.* referens, *ferentarium* exponit, inanem et sine fructu; censet *Turneb.* alludi ab eo ad levem ferentarium armaturam, a *Plauto* vero ad vocem ipsam, nempe a *ferendo*. Certe quidem *Varronis* interpretatio ad *Plauti* integram sententiam nitide facit. *Bothe* ad *Plaut. loc. cit. leg. ferentaneum*, ita enim in MSS. esse affir-

mat. *Müllerus* autem *Varronis* locum corruptum putat.

FERÉOLA vitis. Fortasse a *ferendo*, h. e. ab illius feracitate, ita est appellata. De ea sic *Colum. 3. R. R. 2. 28.* Nuper mihi cognitas pergulanam et irioliam feréolamque, non facile asseverem, quo gradu habendæ sint. *Ahi leg. feréolam.*

FERÉTRUM, i, n. 2. *φερετρον*, a *fero*, est — a) Capulus, instrumentum, quo cadavera effertur ad sepulturam: vox Græca est, sed usu Latina facta, *feretro*, *cataletto*, *bara*. *Virg. 6. Æn. 222.* pars ingenti subiere feretro, Triste ministerium, etc. *Sic Id. 11. ibid. 149.* feretro Pallantæ reposito Proebuit super atque hæret lacrimansque gemensque. *Ovid. 3. Met. 508.* Jamque rogam, quassasque faces feretrumque parabant. *Adde eumd. 14. ibid. 747. Val. Flacc. 5. 11.* positumque feretro Congemuere. *Adde Plin. 7. Hist. nat. 52. 53. (176.),* ubi tamen *Sillig.* pro *feretro* ex plur. *Codic. leg. foro; Stat. 2. Silv. 1. 20. et 6. Theb. 55.* — b) Item fericulum portandis imaginibus in exsequis. *Sil. It. 10. 567.* celsis de more feretris Præcedens prisæ exsequias decorabat imago. — c) Item fericulum portandis spoliis in pompa triumphali. *Sil. It. 5. 168.* quis opima volenti Dona Jovi portet feretro suspensa cruento. *Id. 17. 630.* Ante Syphax, feretro residens captiva premebat Lumina. *Grat. Cyneq. 488.* et viridi fumantia liba feretro. *h. e. feretro* et frondibus composito. *Adde Tertull. Patient. 14.* Apud *Liv.* quoque 1. 10. hæc vox a nonnullis reponitur pro *ferculo*, ubi de Romulo spolia opima Jovi Feretro dicente sermo est: docentque fuisse truncum arboris ramosum, vel duo ligna transversa, et quibus suspendebantur arma hostibus capta in morem trophæi.

FERIA, æ, f. 1. *F.* voc. seq. init.

FERIÆ, arum, f. plur. 1. In singulari numero *Paul. Diac. p. 85. 12. Müll.* FERIA a feriendis victimis appellata. *Cod. Theod. 3. 12. 2.* A die octavo Calendarum Julii usque in Calendarum Augusti messis feria concedatur. A decimo autem Calendarum Septembris usque in Idus Octobris vindemialis feria concedatur. *Tertull. Jejun. 2. feriam* vocat quemcumque hebdomadæ diem. — Ceterum feriæ, *ferie*, di festivi, *εορται ημεραι*.

1.) Proprie sunt dies cessationum ab opere. Aliquibus dictæ videntur a feriendis victimis: aliis ab epulis ferendis, quod in his fiebant epulationes ex proventus fetus pecudum et frugum. *Cic. 2. Legg. 12. 29.* Feriarum festorumque dierum ratio in liberis requiemem habet litium et jurgiorum, in servis operum et laborum. — Aliæ erant cum festo, ut *Saturnalia*, quibus epulationes adjucebantur: aliæ sine festo, ut *Nundinæ*. Deinde aliæ erant publicæ, aliæ privatæ. Feriarum publicarum quatuor erant genera, *stativæ*, *conceptivæ*, *imperativæ*, *nundinæ*, de quibus *F.* suis loc. Privatæ feriæ erant vel propriæ quorundam familiarum, vel singulorum hominum. Feriæ propriæ familiarum erant, quas quæque familia ex usu domesticæ celebritatis observabat, ut *Feriæ Claudie*, *Emilie*, etc. Propriæ singulorum erant, ut natalium dierum, quæ natalicie dicebantur, expiationes fulgurum, et funerum. *Cic. 3. Orat. 22. 85.* Forenses feriæ. *fieste di palazzo. Cæs. 3. B. C. 2.; et Liv. 21. 1. et 32. 1. Latine. Cic. 2. Legg. 22. 57.* Habere triduum ferias. *Liv. 3. 5.* Ferias indicare in triduum. *Plin. 35. Hist. nat. 2. 2. (5).* Custodire ferias. et *Macrob. 1. Saturn. 16.* observare. *fore osservare le feste. Sueton. Cal. 23.* Solemnibus feriis celebrare victorias. — De feriis diebus *V. Martial. 10. 62.; Dig. 2. 12. 1. et 3.; Cod. Justin. 3. 12. 7. et Cod. Theod. 2. 8. 2.* — *Feris* et *per ferias*, diebus feriarum. *Cato R. R. 2.* Per ferias potuisse fossas tergeri, vias muniri. *Colum. 2. R. R. 22. 2.* Feris licet flumine abluere gregem. et *mox.* Feris ritus majorem illa permittit, far pinsere, faces incidere, etc. — Ferias de diebus, quibus utium agebatur, dixit *Cato R. R. 138.* Bovis feriis conjugere licet. — De brutis animalibus *Id. ibid. 132.* Eo die feriæ bubus et bubulis, et qui dapem faciunt.

II.) Translate. *Varro* apud *Geil. 1. 25.* Feriæ belli. *h. e. induciæ, suspensioe d'armi, tregua.* — Hinc feriæ usurpantur pro otio ac vitæ tranquillitate. *Plaut. Capt. 4. 1. 1.* Jupiter supreme — maximas optimitates opparvasque offers mihi: laudem, lucrum, ludum, jocum, festivitatem, ferias. *Id. E-*

pid. 3. 4. 32. Si sexaginta mihi denumerantur in-
næ, tuas possidebit mulier favo ferias. h. e. hæc mu-
lier tuarum feriarum tuique otii erit particeps. Cf.
Horat. 4. Od. 5. 37. Præstare Hesperiaë lungas fe-
rias. h. e. longam pacem. Et *Petron. Satyr. 24.* A-
gere ferias. stare in otio. — Rursus *Plaut. Capt.*
3. 2. 18. Venit gutturque resident esuriam ferias.
h. e. jejunt. — Et de messis et vindemiæ tempore
Sueton. Cæs. 40. Fastos correxit, jampridem vitio
pontificum per intercalandi licentiam adeo tur-
batos, ut neque messium feriarum æstati, neque vindemi-
arum auctumno competere. Cf. de scholarum
feriis *Augustin. 9. Confess. 2.* Opportune jam pau-
cissimi dies supererant ad vindemiales ferias, et sta-
tui tolerare illos, ut solemniter abscederem. Et de
forensibus feriis *Minuc. Fel. Octav. 2.* Sane et ad
vindemiam feriarum judicariam curam relaxaverant.
— De feriis scholarum, quæ pueris discentibus dan-
tur. *Prudent. 9. æpi. stad. 75.* Non petimus toties
te præceptore negatas, Avare doctor, jam scholarum
ferias. Hic pueri Cassianum præceptorem increpant.
— Hinc sine ullis feriis, proverb. sine ulla inter-
missione. *Arnob. 1. 13.* Numquam omnino respi-
rasse mortalita, et sine ullis, ut dicitur, feriis, mul-
tiplicium formas sustinuisse discriminum. — *Feris
caret necessitas*, aliud proverb. apud *Pallad. 1. R.
H. 6. 7.* Itali dicunt necessitas non ha legge.

FERIALE, is, n. 3. registro delle ferie, edictum,
seu potius index in quo feriarum per cuiusque anni dies
celebrande enumerantur. *Inscript.* non nullis ab-
hinc annis Capuæ reperia, quæ pertinet ad ann. a
Chr. n. cccclxxxviii., edita vero et illustrata a *Franc.
M. Anellino* in *Opusc. div. T. 3. p. 215. 304.*, et
apud *Henzen. 6112.* ADMINISTRANTE ROMANO JVN.
SACERDOTE FERIALE DOMNORVM SIC. III. NONAS JAN.
VOTA, III. IDVS FEBR. GENIALIA etc. In feriis soli
dies feriati. In calendario etiam veteri recensentur.

FERIATICUS, a, um, adject. idem quod feriatum,
seu festus, ut Feriatici dies, *Ulp. Dig. 2. 12. 2.* ubi
al. leg. feriatum. Sed nihil mutandum, nam præter-
quam quod in optimis Codicibus ita legitur, sic ha-
betur in *Respons. Papian. tit. 11. ad fin.* Fiscalia
vero negotia dici etiam feriatibus diebus licebit.

FERIATUS, a, um, F. FERIOR.

FERICÛLUS, a, um, deminut. a ferus, aliquantis-
per ferus, subagrestis. *Petron. fragm. Tragar. 39.*
Burmans. Nam mihi nihil novi potest afferri, sicut
illi. Fericulus tamen (h. e. tamen ille) habuit pra-
xim. h. e. callebat tamen, quæ magistra rerum ex-
perientia docet. Ita restituit locum ex *Cod. Tragar.
Fr. Oriolus* in *Opusc. letter. di Bologna T. 1. p.
63.*

FERINUS, a, um, adject. *ἄσπερος*, ad feras per-
tinentes (It. di fiera, ferino; Fr. de bête, sauvage;
Hisp. de bestia, bestial; Germ. von wilden Thie-
ren, thierisch; Angl. of or belonging to a wild
beast).

I.) Proprie. *Lucret. 5. 1417.* Ferina vestis. h. e.
ex pellibus ferarum. *Cic. 1. Invent. 2. 2.* Victu fe-
rino sibi vitam propagare. *Alia leg. fero. Catull.
Pervig. Ven. 38.* Strages ferinæ. *Sall. Jug. 21. et
91.; Liv. 35. 49.; et Plin. 6. Hist. nat. 28. 32.
(161).* caro. *Virg. 11. Æn. 571.; et Val. Flacc. 2.
157. lac. Ovid. 2. Met. 523.* Ferini vultus. *Id. 5.
Trist. 12. 55.* Ferina vox. *Id. 7. Met. 675.* Sum ne-
morum studiosus, ait, cædisque ferinæ. *Id. 15. Met.
457.* Ferina domus. *Plin. 13. Hist. nat. 4. 9. (43).*
Pomum sapore ferino, quem ferme in apris novi-
mus. *Sillig.* legit: Sapore quodam ferinæ in apris,
evidentissime quæ causa nominis. *Justin. 2. 2. 9.*
Ferina pellis. *Val. Flacc. 6. 379.* Ferina gates.

II.) Improprie. *Gell. 19. 2.* Ferinæ voluptates.
piacere brutali. Sic *Ammian. 26. 6.* Ferina vita.
h. e. vilis et abjecta. *Id. 15. 3.* Honorum vertices
ferinis morsibus appetunt. *Ammian.* hoc loco nie-
taphoram sumpsit ab apro, qui sæpe ferus dicitur.
*V. Salmas. ad Scriptores rer. August. vol. 2. p.
133.* — Hinc

Ferina, æ, f. 1. absolute, substantivum more,
est ferina caro. *Virg. 1. Æn. 249.* Implentur vete-
ris Bacchi, pinguisque ferinæ. *salsaticina.* Adde
Val. Flacc. 3. 569.

FERIŪ, is, ire, a. 4. *Feruntur* pro feruntur anti-
quam est, teste *Paul. Dinc. p. 162. 24. Müll.* —
Feribo pro feriam ponit *Choris. 3. p. 222. Putsch.*
quæ positio est in verbis quartæ conjugationis apud
antiquos usitata. — *Caret Præterito et Supino*, et,

quum opus est, ab seo aut percussio mutuatur. *Char-
ris.* tamen 3. p. 222. *Putsch.* integrum ejus conju-
gationem referens, ferii, ferieram, ferierim, feris-
sem, ferisse, feritum ire ei tribuit, sed sine exem-
plis. *Feriturus* usurpavit *Servius* ad *Virg. 7. Æn.
498.* — Imperat. feri legitur apud *Plaut. Men. 1.
2. 63.; et Sueton. Cal. 30.* — Part. Feriens I. 1. 2.
et II. 1.; *Ferendus* I. 1. et 2. — Ferire est percute-
re, pulsare, cædere, vulnus inferre, τέρνω, κόπτω,
ναίω (It. ferire, colpire, percuotere, battere; Fr.
frapper, heurter, choquer, battre; Hisp. cascarr,
herir, golpear, aporrear; Germ. stechen, hauen,
herir, stossen; Angl. to strike, smite, beat, hit, knock).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim est percute-re, pul-
sare. — a) De hominibus et brutis animalibus.
Plaut. Men. 1. 2. 63. p. e. Jam fores ferio? m. *Metel-
lus* battere alla porta. *Cic. Cæl. 24. 59.* Quam *Metel-
lus* parietem sæpe feriens eum, qui cum *Q. Catulo*
fuerat ei communis, crebro *Catulo* nominabat.
battendo la mano sul muro. Cf. *Sall. Jug. 76.* Si
postquam murum ariolibus feriri vident etc. *Zu-
cret. 2. 441.* si forte manu corporis ipse tute tibi
partem ferias, ti tocchi o ti percuota. Sic *Cic. 1.
Att. 1.* Ferire frontem. *battersi la fronte.* *Quintil.
11. 3. 123.* femur. *Id. 11. 3. 106.* manus. *Ovid. 3.
Trist. 3. 48.* pectora manu. *Id. 4. Met. 553.* plangere
pectora. *Seneca Herc. Æt. 831.* ore terram
languidus prono ferit. Cf. *Lucan. 4. 786.* ferientia
terram *Corpora. Cels. 6. 7. in fin.* Ferire tabulam
malleo. *Tibull. 2. 5. 85.* ferit pede rusticus uvas.
Virg. 2. Æn. 290. Ceitatum socii feriant more. h. e.
renis pulsant. *Calpurn. 4. Ecl. 128.* Seu cantare
juvat, seu ter pede læta ferire Gramina. *ballare*, ter
pede humum pulsare, ut ait *Ovid. 1. Art. am. 112.*
(Al. leg. læta ferire carmina, h. e. cantum carmi-
num læta saltatione exprimeret et sequi. Simile est
illud *Ovid. 4. Trist. 10. 50. de Horatio.* Dum ferit
Ausonia carmina culta lyra.). Rursus *Calpurn. 2.
Ecl. 11.* ales ferit æra penius. Et poetice *Horat. 1.
Od. 1. 36.* Sublimi feriam sidera vertice. h. e. con-
tingam. — *Cic. 2. Tusc. 23. 56.* Pugiles etiam quam
feriunt adversarium, in iactandis cestibus ingemi-
scent. *Id. Topic. 17. 64.* Jacere telum voluntatis
est; ferire quem noluertis, fortunæ. *Val. Flacc. 6.
249.* gladio *Sibotes* ferit ultima telli. *Ovid. 3. Fast.
755.* Ille cadit præcepis et calce feritur aselli. *Id.
Jb. 483.* venenato ab angue feriri. *Plin. 29. Hist.
nat. 4. 22. (71).* Constat, contra omnium serpentium
ictus ipsarum serpentium exta auxiliari, eosque,
qui aliquando viperæ jecur coctum hauserint,
numquam postea feriri a serpente. Adde *eumd. ibid.
4. 23. (71).* *Virg. 4. Æn. 579.* vagina eripit ense
Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro. h. e.
incidit funes. — Absolute. *Quintil. 2. 8. 13.* Sicut
ille exercendi corpora peritus, non, si docendum
pancratiasten susceperit, pugno ferire vel calce tan-
tum docet. *Horat. 2. Sat. 7. 98.* velut si Re vera
pugnent, feriant vitentque moventes *Arma viri.* rite-
nt est ictus vitent, quod nomen ex verbo feriant
eliciendum est. *Virg. 9. Ecl. 25.* Occursare capro;
cornu ferit ille, caveto. — b) De inanimis. *Ovid.
1. Trist. 2. 47.* Nec levius tabulæ laterum feriuntur
ab undis, Quam grave ballistæ mœnia pulsant onus.
Id. ibid. 11. 40. cæruleis charta feritur aquis. *Id.
1. Art. am. 328.* Qua brevis æquoreis dia (insula)
feritur aquis. Sic *Sil. It. 5. 395.* quom sæva *Tethye*
Calpen *Herculeam* ferit. *Ovid. 6. Met. 57.* suble-
men inter stamina ductum *Percussus* feriant insecti
pectine dentes. *Seneca Troad. 833.* Tinnulas ple-
ctro feriente chordas. *Val. Flacc. 1. 384.* punicæ
cui circumfusæ cothurno *Palla* imos ferit alba pe-
des. h. e. pulsat atque adeo contingit. *Lucan. 10.
244.* Venti aquas assidue feriunt. *Horat. 2. Od. 10.
11.* feruntque summus *Fulmina* montes. *Id. 3. ibid.
3. 7.* Si fractus illabatur orbis. Impavidum ferient
ruinæ. Cf. *Sil. It. 14. 768.* Nec turbatum animi,
tanta feriente ruina. Rursus *Horat. Art. P. 350.*
Nec semper feriet, quodcumque minabitur, arcus.
¶ 2. Speciatim ponitur pro occidere: quæ signifi-
catione occurrit — a) De hominibus et brutis ani-
malibus. *Ennius 8. Ann. 40.* Hostem qui feriet,
mihi erit *Carthaginiensis.* Sic *Soll. Cat. 7. et 60. et
Jug. 85.* Ferire hostem. *Cic. 3. Ferr. 30. 75.* Con-
demnatur *Philodamus* et ejus filius: urget *Dolabella*,
ut quam primum secui feriantur. *Virg. 12. Æn.
294.* Telo trabali aliiquem graviter ferire. *Sueton.
Cal. 30.* Ita feri. ut se mori sentiat. *Quintil. 6. 3.*

61. Ferire retinaculum. *Val. Flacc. 1. 225.* Ense fe-
rire aliquos. Adde *eumd. 3. 176. et 200. Sall. Jug.
6.* Ad hoc pleraque tempora in venando agere, leonem
atque alias feras prius aut in primis ferire. *Ovid. 3. Met. 715.* Ille mihi feriendus aper. *Tre-
bell. Poll. Gall. duob. 12.* Ferire taurum. — b) De
victimis et hostiis. *Horat. 2. Od. 17. 30.* redde-
re victimis *Edemque* votivam memento: Nos hu-
mitem fericimus agnam, scannerò in sacrificio. Sic
Virg. 6. Æn. 251. ferire vaccam *Proserpinæ.* —
c) Huc pertinet etiam dicendi ratio ferire fœdus,
hoc est jungere, facere, quia in fœderibus faciendis
mactabatur victima, et cæsa jungebant fœdera por-
ca, ut ait *Virg. 8. Æn. 641.* seu rectius ferire fe-
dus proprie est ferire, h. e. mactare hædum ad so-
cietatem ineundam (F. quæ dicta sunt de littera F).
Fetus formula apud *Liv. 1. 24.* Si prior defexit (po-
pulus Romanus) publico consilio dolo malo, tu il-
lo die, *Juppiter*, populum Romanum sic ferito, ut
ego hanc porcum hodie feriam: tantoque magis fe-
rito, quanto magis potes pollesque. *Id. 9. 5.* Quid
aut sponsoribus in fœdere opus esset aut obsidibus,
ubi pœcatione res transigitur? Per quem (est hæc
pœcationis formula) populum fiat, quo minus legi-
bus dictis stetur, ut eam ita *Juppiter* feriat, quem-
admodum a *Fetialibus* porcus feriat. *Cic. Rabin.
Post. 3. 6.* Nec ei regi, qui alienus ab hoc imperio
esset, sed ei, quicum fœdus feriri in *Capitolio* vide-
rat. *Virg. 10. Æn. 151.* *Tarchon* jungit opes fe-
dusque ferit. *Cic. Dom. 50. 129.* Fœdera ferieban-
tur provinciarum. *Id. Cæl. 14. 34.* Ideone ego pa-
cem *Pyrri* diremi, ut tu amorum turpissimorum
quotidie fœdera ferires? affinchè tu stringens ille-
cite amicitie. Adde *eumd. 2. Invent. 30. 92.; Var-
ron. 2. R. R. 4. 9.; Flor. 1. 10. 20.; et Ammian.
17. 12.* ¶ 3. Ferire pecuniam est eudere, battere
moneta. *Plin. 33. Hist. nat. 3. 13. (44).* Con-
stitutumque, ut asses sextantario pondere ferirentur.
— Hinc illa in vet. nummis et lapidibus m.
vir A. A. F. F. h. e. auro, argento, ære stando, fe-
riundo.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de iis, quæ sub sen-
sibus cadunt eosque vehementer percipiunt; item-
que de iis, quæ animum afficiunt. *Zucret. 6. 692.*
Res feriant ocalorum acies visumque lacessant. Ad-
de *eumd. 4. 218., 258. et 329. Id. 6. 242.* Propter-
ea sit, uti speciem quo vertimus, omnes Res ibi
eam contra feriant forma atque colore. h. e. incur-
rant in oculos. *Cic. 15. Fam. 16. 2.* His spectris
eliamsi oculi possent feriri, animus qui possit, non
video. *Sil. It. 3. 694.* major repente lux oculos fe-
rit. *Lucan. 6. 742.* pessime mundi *Arbiter*, inuuit-
tum raptis *Titana* cavernis, Et subito feriere die. h.
e. percillam perstringamque inos oculos subita tibi-
que invisâ luce. Cf. *Ovid. 7. Met. 804.* Sote fere ra-
diis feriente cacumina primis, et *Claudian. cons.
Probi et Olybr. 122.* de hastæ cuspidè, tremulis-
que ferit splendoribus *Hebrum.* — *Cic. Orat. 67.
226.* Nec ullam genus est dicendi aut melius, aut
fortius, quam binis aut ternis ferire verbis. *Quin-
til. 8. 5. 13.* Ut omnis sensus in fine sermonis feriat
aurem. *Id. 9. 3. 4.* Quæ etiamsi fuerint irribiores,
consuetas aures minus feriant. *Seneca Herc. Æt.
1944.* Sonus trepidas aures ferit. *Lucan. 2. 23.* fe-
rire crebris ululatibus aures. *Virg. 5. Æn. 140.* fe-
rit æthera clamor. *Lucan. 5. 774.* feriat dum mæsta
remotas *Fama* procul terras. h. e. rumoribus suis
impleat. — *Horat. 2. Sat. 3. 274.* ferire verba pa-
lato. h. e. exprimere, loqui, lingua palatum velut
icente. Cf. *Quintil. 11. 3. 61.* Sonat vox, ut feritur.
— *Zucret. 4. 260.* Aere ferit frigus. *Lucan. 9. 396.*
Me calor ætherius feriat. *Stat. 3. Theb. 422.* armo-
rum tonitru ferit corda. *Seneca Hippol. 293.* *Cupi-
do* virginum ignoto ferit igne pectus. *Quintil. 12.
10. 48.* Feriant animum sententiæ. *Id. 6. præcæm. 3.*
Accidit, ut letu simili ferier. h. e. morte propinquæ.
Cic. 1. Off. 21. 73. Quæ faciliora sunt philosophis,
quo minus multa patent in eorum vita, quæ fortius
feriat. *Lucan. 7. 580.* libertas ultima mundi, Quo
steterit ferienda loco. ¶ 2. Apud *Comicos* est dolo
fraudare, fallere, præ fraudem quippiam alicui au-
ferre, multare. *Plaut. Trin. 2. 1. 19.* Ubi illa pe-
cuniam ferit, jam amplius orat. *Ter. Phorm. 4. 1.
13.* Porro autem *Geta* ferietur alio munere, ubi
hæc pepererit. Hinc *Propert. 4. 5. 44.* Quam ferit
astutus *comico* mœcha *Getas.* *Id. 3. 2. 50.* Qui vo-
let austeros arte ferire virus. ¶ 3. Est etiam puni-

re. Cod. 11. 11. 1. Ferire aliquem condemnatione centum librarum auri.

Homonym. Plura sunt apud Latinos, quæ percutere, pulsare, cedere generatim significant: horum præcipua ita distinguenda videntur.

I.) *Ferire* proxime accedit verbo *icere*: utrumque ictus vim talem exhibet, ut, si sermo sit de animalibus, occidere, si de victimis, immolare significet: in eo fortasse differunt, quod in uno verbo *icere* ratio habetur termini a quo ac præcipue termini ad quem ictus descendit (*V. ICERE* loco suo). Quoniam vero utrumque defectivum est, verbi enim *ferire* præsens, imperfectum et futurum, verbi autem *icere* perfectum et plusquamperfectum solummodo in usu sunt; ita sæpe alterum alteri sufficitur. *Liv.* 2. 33. Cum Latinis populis ictum in sædus. Ad id ferendum consul alter Romæ mansit.

II.) *Ferire* et *verberare* (quod voluit esse et eodem etymo geminato verber pro ferfer) percutiendi significationem præ se ferunt, ita tamen, ut *feriens* percutiat instrumento acuto, penetrabili et aliquando lacerante, contra *verberans* instrumento, quod resultat. Præterea utrumque lædendi significationem complectitur; sed unum *verberare*, proprio ac stricto sensu, de hominibus tantum ceterisque animalibus usurpatur. *Cic. Topic.* 17. 64. Jacere telum voluntatis est; *ferire* quem nolueris, fortunæ. *Plaut. Amph.* 2. 1. 60. sos. Sum obtusus pugnis pessumc. **AMR.** Quis te verberavit?

III.) *Ferire* est percutere et vulnere generatim; *cedere*, *pulsare*, *mulcare* et *tundere* unum idemque significant, sed specialim. *Ferimus* enim non modo securi, gladio, flagello, virgis etc., verum etiam baculo, pugnis, pedibus: sed qui *cædit*, instrumento utitur, quod secat, ut securi, gladio etc., vel quod vulnerat, ut flagello, virgis etc.: qui vero *pulsat*, *tundit* et *mulcat* instrumento utitur duro atque obtuso, ut baculo, pugnis, pedibus. Præterea *pulsari* et *tundi* quidquid dicitur, ut homo, janua, humus etc.: *mulcari* fere de animalibus et præcipue de homine usurpatur. Denique qui *pulsat*, *tundit* et *mulcat*, rei superficiem percutit, nec semper discindit ac dilacerat: qui *cædit* et *ferit*, rem plerumque discindit ac dilacerat, hoc tamen discrimine, quod *cædens* lineam (*cæsim*), *feriens* vero punctum (*punctum*) tangit. *Curt.* 8. 11. 14. Quum superne tela barbari ingererent, sæpius ipsi feriebantur, quam vulnerabant. *Liv.* 35. 5. Obstabant duces hastilibus cædentes terga trepidantium. *Id.* 2. 5. Nudatos virgis cædunt, securique feriunt. *Id.* 22. 48. Tergaque ferientes ac poplies cædentes stragem ingentem fecerunt. *Cic.* 7. *Ferr.* 54. 142. Cædunt æcissime virgis: denique proximus lictor — converso bacillo oculos misero tundere vehementissime cepit. — Quum parenti latera tunderentur etc. *Id.* 6. *ibid.* 43. 91. Male mulcati clavibus et fustibus repelluntur.

IV.) *Verberare* de reo vel servo specialim usurpatur, a quo, jure ac legitime, publicis magistratus vel dominus poenas exigit ac sunit; eique respondet verbum *vapulare*: *pulsare* vero, *mulcare* et *tundere* dicuntur, qui alium injuria et vi, odii ulciscendi causa percutiunt; et præterea qui *pulsat*, levius percutit et, potius quam corpus, hominis lædit dignitatem; qui *tundit* et *mulcat*, violentius ac ferocius percutit summoque dolore corpus afficit. *Cic.* 5. *Ferr.* 26. 66. Videtis pendere alios ex arbore, pulsari autem alios et verberari. *Id.* 7. *ibid.* 54. 141. Lictores valentissimi et ad pulsandos verberandosque homines exercitissimi. Pro *tundere*. *V.* locum *Cic.* allatum sub III. *Rursus Cic. Mil.* 14. 37. Vibienus illa est mulcatus, ut vitam amiserit.

V.) Denique etiam *pavire* et *cadere* significant percutere: sed *pavire* a *Gr. παύω* est rem mollem pulsando et calcando solidare, unde *pavimentum*; *cadere*, unde *incus*, *cadis*, est rem solidam ac duram percutere, donec nova ei forma inducatur. *Varro* 1. *R. R.* 51. 1. Aream esse oportet solidam, terra pavita. *Cadere* autem et *ferire* eodem sensu occurrunt, quum de pecunia sermo est, *æs cadere*, *æs ferire*. — A verbo *cadere* differt etiam *tundere*, hoc est maximo conatu et violenter percutere, imo aliquando comminare: quod discrimen ex compositis præcipue patet; namque *excudere* est aliquid artificiose, *extundere* est aliquid per vim

percutiendo eruere et efficere. *Virg.* 6. *Æn.* 848. Excudent alii spirantia mollis æra. *Cels.* 4. 4. Frequens tussis sanguinem quoque extundit. *Virg.* 1. *G.* 133. Ut varias usus meditando extunderet artes. Et silicis venis abstrusum excuderet ignem. — **NB.** Alia, ut *battuere*, *hostire* etc., quippe parum usitata ac vetera, omittenda putavimus.

FĒRIOR, *aris*, *flus* sum, *ari*, *dep.* 1. Part. *Feriat* in *fin.*; *Feriaturus* in *ini.* — *Ferius* usum habet maxime in præteritis; et est *ferias* ago, ab opere cesso, otiosus sum, *αργαῖος* (It. *far vacante*, *oziare*; Fr. *ne rien faire*, *prendre du repos*; Hisp. *estar ocioso*; Germ. *ruhen*, *seiern*, *müssig sein*, *Feiertag haben*, *halten*; Angl. *to keep holiday*, *be vacant or free from work or study*). *Farro* 6. *L. L.* 55. *Müll.* Qui Fornacalibus suis non fuerint feriat. *Cic.* apud *Macrob.* 1. *Somn. Scip.* 4. Tertium diem jam feriat sumus. *Macrob.* *ibid.* 7. Achilles recenti accessit injuria ab armis eum suo milite feriatur. *Id.* 1. *Saturn.* 2. Non ludo, sed serio feriari. *Sidon.* 9. *Ep.* 11. a *med.* Animus tandem feriaturus. — Hinc *Parl.* præter.

Feriat, *a*, *um*, adjective occurrit, et est qui otiosus et quietus est et nihil agit.

1.) Proprie de hominibus. *Plaut. Mil. glor.* 2. 2. 62. Feriat ne sis. *Farro* 1. *R. R.* 16. 4. Ne de fundo familia ab opere discedat, ac pro festis diebus ambulet feriat (Italice *vada a spasso*) potius quam opere faciendo agrum fructuosiorum reddat. *Cic.* 1. *Nat. D.* 37. 102. Deum scieratum volumus cessatione torpere. *Id.* 3. *Orat.* 15. 58. Sic illi a negotiis publicis, tanquam ab opere, aut temporibus exclusi aut voluntate sua feriat, totos se ad poetas contulerunt. *Trebonius* apud *Cic.* 12. *Fam.* 16. 2. Ne putes, in Asia feriatum illum ab iis studiis, in quæ tua cohortatione incitatur, futurum. *Martial.* 3. 47. Nec feriatum ibat ante carrucam, sed tuta læno cursor ova portabat. *Macrob.* 1. *Saturn.* 16. Flaminius feriatæ erat. *Capell.* 1. p. 13. Jam velut maritali vacatione feriatum. h. e. ob matrimonium consecutus muneris vacationem. *Stat.* 1. *Silv.* 6. 2. Muse feriatæ. — *Male feriatum* dicitur, qui interpestivo otio deditus est. *Horat.* 4. *Od.* 6. 14. male feriatos Troas, et lætum Priami choreis falleret aulam. *Sic Gell.* 10. 22. ad *fin.* Hæc Plato disciuit de ista futili atque puerili meditatione arguitur, in qua id genus homines consensescunt male feriat, quos philosophos esse vulgus putat.

II.) Translate de rebus. *Feriat* dies sunt, in quibus feriae aguntur, *giorni di festa*. *Plin.* 10. *Ep.* 24. Et sequens mensis complures dies feriatos habet. *Id.* 3. *ibid.* 14. Et charta adhuc superest, et dies feriatos patitur plura contexti. Aude *Ulp. Dig.* 2. 12. 2. — *Plaut. Mil. glor.* 1. 7. Ego hanc macharam mihi consolari volo, ne lamentetur, quia se janpridem feriatum gestitem. h. e. quod ea janpridem non sint usus. Sic *Pacat. Paneg. Theod.* 40. An ego quam ab Alpibus Julis otioso feriatoque ferro, non prælium fuisse videam, sed triumphum etc. *Plin.* 7. *Ep.* 3. Toga feriatæ. h. e. qua nemio utitur. *Prudent.* 6. *Cathemer.* 27. pectus. *Id.* 6. *περὶ ὄραφ.* 156. freta. h. e. tranquilla. *Ennod.* 4. *Ep.* 14. In Panfronii mei commendatione ore feriatæ mens dicitur epistolæ.

FERTAS, *atis*, *f.* 3. duo diversa significant, prout est *A) a ferus*, *a, um*; vel *B) a fero*, *fers*.

A) Fertitas a ferus, *αργυρός*, est natura ejus, qui ferus est, h. e. nullo cultu mitigatus, aut mansuetus, silvestris, non domitus, feræ similis, mores ferini, naturæ asperitas, immanitas, crudelitas (It. *selvatichezza*, *rozzezza*, *ferocia*; Fr. *mœurs sauvages*, *ferocité*, *naturel farouche*; Hisp. *costumbre silvestre*, *ferocidad*; Germ. *die Wildheit*, *d. Rohheit*, *d. wilde Wesen*; Angl. *wildness*, *wildness*, *fierceness*, *cruelty*, *barbarity*).

1.) Proprie usurpatur de hominibus. *Cic.* 1. *Off.* 44. 157. Magnitudo animi, remota communitate conjunctioneque humana, fertitas est quædam et immanitas. *Id.* *Sext.* 42. 91. Ex fertitate ad justitiam atque mansuetudinem traducere homines. *Id.* 2. *Tusc.* 8. 20. Fertitate expellere. *Auct. B. G.* 8. 25. Trevirorum civitas cultu et fertitate non multum a Germanis differbat. *Ovid.* 4. *Fast.* 217. Fertitas mollita et 103. deposita. et 3. *ibid.* 281. Fertitatem eruere. *Id.* 1. *Pont.* 7. 5. Inamabilis fertitas. *Sil. It.* 1. 148. Fructus regni fertitas erat. *Tac.*

Germ. 43. Fertitas insula. *scil.* Ariorum. *Flor.* 1. 22. 1. Fertitas populi Romani. *Id.* 2. 11. 4. Genuina fertitas eorum (*Gallorum*). *Sueton.* *Cal.* 25. Fertitas infantis. *Justin.* 23. 1. 16. Fertitatem incendere. *Id.* 18. 3. 8. Trux fertitas. *Id.* 25. 2. 7. Fertitas finitumorum. *Id.* 43. 3. 4. Fertitas Gallica. *Fellej.* 2. 166. Langobardi, gens etiam Germana fertitate ferocior. *Ammian.* 14. 10. *inuit.* Inopia simul et fertitas. *Eumen. pro rest. Schol.* 18. Fertitas Francorum. *Id.* *Pan. Const. Aug.* 5. Fertitatem ponere.

II.) Improprie dicitur de rebus inanibus. *Ovid.* 2. *Pont.* 2. 112. Scythici loci fertitas. *asprezza del paese*. *Cl. Stat.* 2. *Silv.* 2. 33. Fertitas inaniana via. *Colum.* 11. *R. R.* 3. 37. de menta. Quæ res fertitatem detrahit, atque edomitam reddit. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 20. 25. (124). Comperere nimiam musti fertitatem.

B) Fertitas, a ferendo, pro fertilitate videtur usurpari a *Tertull.* *carm. de Sodoma*.

FĒRITO, *as*, *are*, *a.* 1. *frequentat.* a *fero*. Occurrit tantum Part. *Feritans* apud *Solin.* 56. *Palmela caryotas feritantis. Alii leg. ferentia.*

FĒRMĒ, adverb. idem ac *ferè*, illud enim *me* nihil aliud est quam suffixum: ita enim docet *Farro* 7. *J. L.* 92. *Müll.* *Ferme* dicitur, quod nunc *ferè*; utrumque dictum a *ferendo*, quod id, quod fertur, est in motu atque adventu. — Itaque ¶ 1. *Ferme* significat alicui rei aliquantum accedere, et est quasi, propemodum, circiter, *αγέδιν* (It. *quasi*, *a un di presso*, *presso che*, *all'incirca*; Fr. *presque*, *à peu près*, *environ*, *en grande partie*; Hisp. *casi*, *cerca*, *poco falta*; Germ. *ziemlich*, *höchstens*, *ungefähr*, *beinahe*, *fast*, *grösstentheils*, *hauptsächlich*; Angl. *almost*, *nearly*). Occurrit — a) De numero. mensura etc. *Plaut. Bacch.* 3. 2. 4. Ut in Ephesus hinc abii (hoc factum est ferme abhinc biennium) etc. *Liv.* 1. 40. Duo de quadragesimo ferme anno, ex quo regnare cœperat Tarquinius, etc. *Vellej.* 2. 90. *extr.* Ad eam pæcem abhinc annos ferme quinquaginta perdidit Cæsar Augustus.

Id. 1. 5. 3. Nam ferme ante annos noventos et quinquaginta floruit, intra mille (*Homerus*) natus est. *Id.* 2. 11. *extr.* Quippe intra duodecim ferme annos hujus temporis consules luere Metelli aut censores. *Id.* 2. 10. 2. ante annum ferme. *Tac.* 6. *Ann.* 51. tribus ferme et viginti annis. *Justin.* 41. 6. 1. eodem ferme tempore. *Id.* 17. 1. 1. per idem ferme tempus. *Id.* 18. 2. 8. et 29. 1. 1. isdem ferme temporibus. *Apul.* 4. *Met. init.* diem ferme circa medium. *Sall. Jug.* 48. A quo flumine aberat mons ferme millia vizianti. *Liv.* 30. 9. *extr.* Abest ab Carthagine quindecim millia ferme passuum. *Id.* 30. 8. In tumultu quatuor ferme millia distante ab castris regis cœdedit. Aude *eumd.* 9. 1. *Curt.* 9. 8. 30. Desfluxit ad insulam medio ferme alveo exatam. *Liv.* 30. 10. *sub fin.* Sex ferme onerariæ abstractæ sunt. *Tac.* 15. *Ann.* 18. ducentæ ferme naves. *Liv.* 30. 10. Mille ferme delecti propugnatores onerariis imponuntur. *Curt.* 4. 10. 10. Persarum exploratores erant mille ferme. *Id.* 3. 3. 21. Dextra lævaque regem ducenti ferme nobilissimi propinquo rum comitabantur. *Liv.* 42. 51. Summa omnium quadraginta millia armata fuere, quorum pars ferme dimidia phalangitæ erant. *Justin.* 22. 4. 5. major pars ferme militum. *Mamertin. Grat. act.* 24. duo aut tria ferme amicorum paria. *Justin.* 24. 1. 2. omnes ferme Græciæ civitates. *Id.* 12. 1. 6. Græcia ferme omnis. *Id.* 20. 1. 2. universa ferme Italia. *Id.* 35. 1. 9. totius ferme orientis. *Id.* 42. 2. 11. totius ferme orbis. *Tac.* 3. *Ann.* 76. Quum ferme cunctos proceres cum honore nominavisset, Cæsarem omisit. *Ter. Phorm.* 5. 7. 21. Ferme eadem omnia, quæ tute dudum coram me incusaveras. *Cic.* 1. *ad Brut.* 2. *sub fin.* De me possum idem, quod Plautinus pater in Trinummo (2. 2. 38.): Mihi quidem ætas acta est ferme. *Tac.* 15. *Ann.* 25. In tantum ferme modum aucta potestate. — b) Item de aliis, ac præcipue de iis, quæ sermone aliquo, vel scriptura etc. continentur. *Liv.* 23. 24. In has ferme leges sædus ietum. *Id.* 6. 29. his ferme incisa litteris. *Tac.* 2. *Ann.* 38. his ferme verbis usus. *Id.* 14. *ibid.* 55. sic ferme respondit. *Id.* 30. 24. In conspectum ferme Africae prospero cursu vectus. *Cæs.* 3. *B. G.* 12. Erant ejusmodi ferme situs oppidorum. *Liv.* 1. 15. Hæc ferme Romulo regnante gesta sunt. h. e. præcipue. *Id.* 21. 59. Æquata ferme pugna est. h. e. maxima ex parte. ¶ 2. Item significat alicui rei quam

proxime accedere, et est valde, omnino. — a) Affirmative. *Nævius* apud *Varron*. 7. *L. L.* 92. *Müll.* *Ecce* venire video ferme injuria. *Cic.* 1. *Divinat.* 11. 18. Quod ferme dirum in tempus cadere Latine. *Plaut. Pers.* 1. 1. 3. Atque edepol, ferne ut quisquam rem accurat suam, sic ei procedunt postprincipia denique. *Ter. Hecyr.* 3. 1. 32. Illæ mulieres sunt ferne, ut pueri, levi sententia. *Id. Andr.* 1. 5. 49. Jam ferme moriens me vocat. *Lucret.* 3. 65. Turpis enim ferme contemptus et acris egestas. *Gell.* 14. 2. Eum constabat virum esse ferme bonum, notaque et expertæ fidei, et vitæ inculpatisimæ. — b) Sæpe jungitur negativis, et est non facile. *Plaut. Pæn.* 4. 2. 40. Facio, quod manifesto mœchi haud ferme solent: refero vasa salva. *Id. Trin.* 3. 3. 3. Namque hercle honeste fieri ferme non potest. *Ter. Andr.* 3. 1. 1. Fidelem haud ferme mulieri invenias virum, non così facilmente troverai. *Cic.* 1. *de republ.* 45. Hoc in hac moderateque permixta conformatione reipublicæ non ferme sine magnis principum vitiiis evenit. *Id. 5. Tusc.* 38. 111. Sapientis cogitatio non ferme ad investigandum adhibet oculos advocatos. *Id. Brut.* 43. 161. Ut nihil eo ferme quisquam possit addere. *Id. 2. de republ.* 34. Quod quum honore longe antecederent ceteris, voluptatibus erant inferiores, nec pecuniis ferme superiores. *Liv.* 1. 24. Nec ferme res antiqua alia est nobilior. *Id.* 36. 43. Ita numero non ferme impures futuros. *Id.* 22. 9. ad fin. Quom ad eventus defertur, est plerumque, per lo pii, per *Ordinario*, per solito. *Cic.* 1. *de republ.* 42. Quem (tyrannum), si optimates oppresserunt, quod ferme evenit, etc. *Sall. Jug.* 74. Romani signorum et armorum aliquanto numero, hostium paucorum potiti: nam ferme apud Numidas in omnibus prælis magis pedes, quam arma tuta sunt. *Liv.* 21. 54. Rivos circa obsitus palustribus herbis, et, quibus inculca ferme vestiuntur, virgultis vepribus. *Id.* 34. 13. Nocte ferme proficiscabantur. *Id.* 7. 2. Ceterum parva quoque, ut ferme principia omnia, et ea ipsa peregrina res fuit. *Tac.* 2. *Ann.* 2. Et accipere barbari lætantes, ut ferme ad nova imperia. *Id.* 6. *ibid.* 17. Acribus, ut ferme talia, initiis. *Id.* 2. *ibid.* 54. Sed certis e familiis et ferme Mileto adseitus sacerdos. *Id.* 12. *ibid.* 36. Ut ferme intata sunt adversa. *Id.* 4. *Hist.* 70. Ut ferme acerima proximorum odia sunt. *Juvenal.* 13. 256. Mobilis et varia est ferme natura malorum.

FERMENTARIUS, a, um. *V.* voc. seq.

FERMENTATICIUS, a, um, adject. fermento imbutus, ut Fermentaticius panis apud *Isid.* 20. *Orig.* 2. Alii leg. fermentarius vel fermentatius; sed fermentaticius retinendum; nam chibanicus etiam et focacius alius dicitur.

FERMENTATUS, a, um. *V.* FERMENTO.

FERMENTESCO, is, ere, n. 3. inchoat. a fermento, ζυμοποιεῖν. Part. *Fermentescens*. — Fermentescere est crescere et rarecere, addito fermento, et proprie de pane dicitur. Translate de terra, quum densitas illa glæbarum rarefit et resolvitur. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 2. 2. (15). Tellus quoque illo modo (h. e. ex nive diutius sedente) fermentescit. *Id.* 28. *ibid.* 8. 28. (109). Crocodillea, quum teratur inter digitos, fermentescens.

FERMENTO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Fermentatus* I., II. 1., et in fin. — Fermento, ζυμωτόν, est fermento induo (It. *lievitare*, *fermentare*; Fr. *faire fermenter*, *faire entrer en fermentation*; Hisp. *fermentar*; Germ. in *Gährung bringen*; Angl. *to leaven or ferment*).

I.) Proprie dicitur de pane. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 26. (103). Quum fieret panis hordeaceus, ervi aut cicerculæ farina ipse fermentabatur. *Id.* *ibid.* (104). Validiora esse corpora, quæ fermentato pane aluntur. Adde *Cels.* 2. 25. et 29. — Et de aliis. *Colum.* 12. *R. R.* 17. 1. Ficus viridis in amphoras conditur, et ibi sinitur fermentari: deinde quum exacuit, etc.

II.) Improprie. ¶ 1. Transferitur ad terram, quæ stercoracione solvitur, rarefit atque intumescit. *Varro* 1. *R. R.* 38. 1. et *Colum.* 2. *R. R.* 15. 1. De his præstare columbinum stercus, quod calidissimum sit et fermentare possit terram. *Colum.* 11. *ibid.* 3. 13. Vis frigoris excoquit terram fermentatamque solvit. ¶ 2. Metaphorice. *Paulin. Nolan. carm.* 10. 263. et male dulces Fermentare jocos satyræ mordentis aceto. — Hinc Part. præter. pass., cujus supetius exempla tetulimus,

Fermentatus, a, um, adjective quoque usurpatur, et quidem translate tantum et ¶ 1. Est mollis. *Varro* 2. *R. R.* 9. 4. de notis optimorum canum. Debent esse pedibus magnis, digitis discretis, unguibus duris, solo nec ut corneo, nec nimum duro, sed ut fermentato ac molli. h. e. leviter intumescente simul et lentescente. *Colum.* 4. *R. R.* 1. 3. Si deprimantur semina in regesto, quod est fermentatum, plus dipondio secuisse. h. e. solum laxumque, et velut fermento quodam intumescens, ut *ibid.* paulo post dicit, atque adeo in altitudine crevit. ¶ 2. Hinc metaphorice *fermentati mores* apud *Prudent. Apotheos.* 354., h. e. corrupti, mali. Fermentum enim ex corruptis rebus et acetibus fit, ut videre est apud *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 26. (104).

FERMENTOSUS, a, um, adject., quod translate tantum occurrit pro corrupto: *V.* FERMENTUM II. 2. *Theod. Priscian.* 4. p. 316. bis retro *Ald.* Tribus ergo, ut supra diximus, officiis ac discretionibus non recte constitutis, non digerit cibos, et in alborem inquit verti, putredinem seu fermentosam sumere qualitatem, quam zymosim appellavit.

FERMENTUM, i, n. 2. ζύμη,

I.) Proprie est intritum ex farina aqua subacta et macerata sine sale, donec acescat, ut *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 26. (104). docet: a *feruendo*, quasi *fermentum*, quia messam ad panificum subactam, cui injicitur, quasi fervefacit et attollit, turgidamque reddit (It. *fermento*, *lievito*; Fr. *ferment*, *levain*; Hisp. *fermento*, *levadura*; Germ. *das was zum Gährung bringt*, *daher Sauerteig*; Angl. *leaven*, *ferment*, *barm*). *Cels.* 2. 24. Stomacho autem apta sunt — panis sine fermento, et elota alica, vel oryza etc. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 12. (68). Spuma item concreta pro fermento utuntur. *V.* PANIFEX.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de eo quod terram resolvit et raram ac tumidam reddit. *Colum.* 4. *R. R.* 1. 7. Repastinata humus, dum est recens, soluta laxaque velut fermento quodam intumescit. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 11. 13. et 2. *ibid.* 2. 19. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (159). Solum apricum — bidente pastinari debet, ternos pedes bipalio alto, marra rejicte quaternum pedum fermento, ita ut pedes binos fossa procedat. Ita *Harduin.* (quem et *Sillig.* sequitur) legit ex MSS. (al. *fermento*) et interpretatur: humus e fossa dum altitudinis pedum extracta, ad pedum quatuor altitudinem debet crescere, quum lavior facta est repastinationis ope. Adde *Pallad.* 3. *R. R.* 18. 1. ¶ 2. Apud *Virg.* 3. *G.* 379. et pocula læti Fermento atque acidis imitantur vitæ sorbis. *fermentum* est cervisia, quæ fit ex hordeo, aut frumento, in quamdam similitudinem vini corrupto, ut ait *Tac. Germ.* 23. ¶ 3. Metaphorice dicitur de ira, quia animus ira, tamquam fermento, et acescit et turgescit. *Plaut. Merc.* 5. 3. 3. et *Cas.* 2. 5. 17. Mea uxor tota in fermento jacet. ¶ 4. Item pro causa irascendi et indignandi. *Juvenal.* 3. 188. accipe, et illud Fermentum tibi habe. ¶ 5. *Pers.* 1. 24. Quo didicisse, nisi hoc fermentum, et que simul intus Innata est, rupto jecore exierit caprificus? h. e. sicut frustra injicias fermentum in massam, nisi ut eam inflat et majorem faciat, sic, quid mea mihi eruditio proderit, nisi erumpat et clariorem me faciat? Cf. *Solin. Epist. ad Advent.* Cui libro, si animum propius intenderit, velut fermentum cogitationis magis et inesse, quam bractæas eloquentiæ deprehendes. h. e. res ejusmodi, unde cognitio multiplex augeatur, quemadmodum fermentum massæ farinæ adjectum eam crescere facit.

FERO, fers, tūli, lātum, ferre, anom. Præteritum cum reduplicacione non semel apud veteres legitur: *tetuli* enim occurrit apud *Plaut. Amph.* 2. 2. 84. et 168., *Men.* 4. 2. 25. et 66. et *Rud. prol.* 68.; *tetulisti* apud *Accium* et *Cæcilium* apud *Non. p.* 178. 17.; *tetulit* apud *Plaut. Most.* 2. 2. 40. et *Men.* 2. 3. 30., et *Ter. Andr.* 5. 1. 13.; *tetulerunt* apud *Lucret.* 6. 673.; *tetulero* apud *Plaut. Cist.* a. 3. v. 19.; *tetulerit* apud *Plaut. Pæn.* 3. 1. 58. et *Rud.* 4. 3. 101.; *tetulisset* apud *Ter. Andr.* 4. 5. 13.; *tetulisse* apud *Plaut. Rud.* 4. 1. 2. — *Ferri* per synopen pro *fereris*, h. e. diceris, est apud *Auson. epigr.* 114. — Part. *Ferens* I. 1. et in fin.; *Latus* I. 1. et II. 12. b.; *Laturus* II. 7. 1.; *Ferendus* I. 1. — De hoc verbo *Quintil.* 1. 4. 29. Quædam etiam intumant, ut *fero* in præterito. *Id.* 1. 6. 26. Quod verbis etiam accidit, ut *fero*, cujus præteri-

tum perfectum et ulterius non invenitur. — Itaque *fero* est verbum compositum ex duobus primitivis *fero* φέρω, et *tulo* (unde *tollo* et deinde *tolero*) τλάω, τλήμι, *latum* enim est pro *latum*, ut a *τλάω* est τλήτος. Significat autem portare, gerere (It. *portare*; Fr. *porter*, *apporter*; Hisp. *llevar*, *traer*; Germ. *tragen*, *bringen*; Angl. *to carry*, *bear*, *bring*).

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu ferre est bajulare, ut docet *Cajus* 50. 16. 235. *Ferri* proprie dicimus, quæ quis suo corpore bajulat: *portari* ea, quæ quis in jumento secum ducit: *agi* ea, quæ animalia sunt. *Liv.* 39. 54. Arma deinde sibi, et postremo omnia, quæ ferrent agerente, adempta. Hæc tamen discrimina inter *fero* et *porto* non fere observantur. — *Ter. Phorm.* 3. 3. 29. Audacissime oneris quidvis impone et feret. *Id. Heaut.* 1. 1. 17. Quin te in fundo conspicer fodere, aut arare, aut aliquid ferre. *Cæs.* 1. *B. G.* 29. Qui numerus domo exisset eorum, qui arma ferre possent, et item separatim pueri, senes mulieresque. *Horat. Epod.* 9. 13. Ferre arma et vallum. *Fior.* 2. 18. 10. vallum. *Tac.* 14. *Ann.* 64. Caput amputatum latumque in urbem Poppææ vidit. *Cic.* 1. *Divinat.* 26. 55. Servus per circum, quum virgis cæderetur, furcam ferens ductus est. *Nepos Pelop.* 2. Illi igitur duodecim (adolescentuli) cum canibus venaticis exierunt, retia ferentes. *Horat.* 1. *Sat.* 3. 11. Ferre sacra Janonis (in capite). *Id.* 2. *ibid.* 5. 86. cadaver humeris. *Quintil.* 8. 4. 24. Ioticam humeris. *Petron. Satyr.* 122. aliquid humeris. *Val. Flacc.* 2. 459. super terga Iconem. *Ovid.* 2. *Met.* 872. mediique per æquora ponti (*Jupiter in taurum conversus*) Fert prædam. h. e. Europen, quæ dicitur paulo ante v. 869. ausa tergo considere tauri. *Sil. It.* 9. 586. Clamantemque ferens calcata per agmina portat. h. e. sustinens. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 85. de mure. Ore ferens acinum semesaque lardi frusta. *Plaut. Asin.* 3. 3. 142. Pater nos ferre hoc argentum jussit ad te. *Id. Bacch.* 2. 3. 30. Extemplo ostendit symbolum, quem lute dederas ad eum, ut ferret filio. *Ter. Andr.* 2. 2. 32. Olera et pisciculos minutos ferre obolo in cœnam seni. *Horat.* 2. *Od.* 3. 14. Huc vina et unguenta et flores ferre jubet. *Id.* 2. *Sat.* 8. 15. Cæcuba vina. *Id.* *ibid.* 8. 86. deinde secuti Mazonono pueri magno discerpta ferentes Membra gruis. *Id.* *ibid.* 3. 172. postquam te talos, Aule, nuceque Ferre sinu laxo, donare et lodere vidi. *Justin.* 1. 5. 10. Epistola, quia palam ferri nequibat, venterato lepori inseritur; lepore in Persæ Cyro ferendus fido servo traditur. *Id.* 18. 4. 7. Nec aliter ferri, nisi in ungula equi, venenum potuit. *Id.* 31. 7. 4. Ferre peculiare donum Africano. *Curt.* 3. 1. 23. tributum alicui. *Ovid.* 1. *Amor.* 8. 77. Surda sit oranti tua janua, laxa ferenti. h. e. ferenti munera. *Cic. Amic.* 11. 37. Si te in Capitolium faces ferre vellet. *Id.* 2. *Phil.* 41. 106. Opera lectica latus per oppidum est ut mortuus. *Nepes Hann.* 4. Qua valetudine quum etiam premeretur lecticaque ferretur, et *Sueton. Claud.* 2. Lectica in Capitolium latus est. *Quintil.* 6. 1. 47. Circa judices læsus puer. *Sueton. Cal.* 19. Præ se ferens (in *essedo*) Darium puerum. *Virg.* 11. *Æn.* 730. Tarchon fertur equo. *Id.* 8. *ibid.* 549. pars cetera prona Fertur aqua. *naviga a secunda.* *V.* paragr. proxime seq. — Poëticæ sequente Infinito. *Stat.* 1. *Achill.* 133. natum ad Stygios iterum fero mergere fontes. — Huc pertinet et poetica illa *Virg.* 3. *Æn.* 490. Sic oculos, sic ille inaus, sic ora ferebat. *portava* et *Stat.* 1. *Achill.* 339. sic ergo gradus, sic ora manuasque, Nate, feres. Similiter *Virg.* 1. *Æn.* 193. cervi capita alta ferentes Cornibus arboreis. — Huc denique pertinet et illud *ferre* aliquem in oculis, h. e. vehementer amare, *tener caro*, *amare teneramente*. *Cic.* 6. *Phil.* 4. 11. Odebat tunc, nunc fert in oculis. Adde *eumd.* 3. ad *Q. fr.* 1. 3. 9. et *Harusp. resp.* 23. 48.; et *Q. Cic.* 16. *Fam.* 27. Sic per ellipsin *Ter. Eun.* 3. 1. 11. Rex te ergo in oculis. h. e. fert. Alii tamen aliter interpretantur. ¶ 2. Generatim de quorumque motu, et præcipue de ceteri ac rapido usurpat. — a) Sic de motu ad inferiorem parte ad superiorem, sive pro extollere, *innatere*. *Lucret.* 3. 433. in somnis sopiti ubi certimus alta Exhalare vapore altaria ferreque fumum. *Id.* 1. 726. ut vis evomat ignes, Ad cælumque ferat flammam fulgura rursus. *Horat.* 3. *Od.* 23. 1. Cælo supinas sit tuleris manus. *Val. Flacc.* 3. 437. hinc alto Phœbi surgentis ad orbem

Ferre manus. Cf. *Sil. It.* 1. 360. Hæc (igneæ lampas, seu stella transcurrentis) lectu rapido pugnantem sæpe per auras, Attonito ductore, tulit famantia membra. *Sueton. Aug.* 94. Flamma supergressa fastigium templi ad cælum usque fertur. — b) Sæpius de motu a loco ad locum, sive pro transferre. *Ovid. 4. Met.* 335. manus ad eburnæ colla ferenti. *Quintil.* 11. 3. 99. Supina manus in sinistrum latus fertur. *Plaut. Truc.* 1. 2. 24. Tu fer contra manum et pariter gradere. h. e. manum porrigere, *pergere, stendere*, quod in salutationibus fieri solebat. *Contra Virg. 5. Æn.* 401. In medium geminos inmani pondere cæstus Projecit: quibus acer Eryx in prælia suetus Ferre manus, duroque intendere brachia tergo. h. e. conserere, congregari, *azzuffarsi, venire alle mani. Cic. Amic.* 11. 36. Ferre arma contra patriam. *Guereggiare. Nepos Att.* 4. Cum quibus, ne contra te arma ferrem, Italiam reliqui. *Liv.* 38. 11. Hostes eosdem habeto, quos populus Romanus, armaque in eos ferito, bellum pariter gerito. — Similiter in re militari *ferre signa* est castra movere, *movere, levare il campo. Cæs.* 1. B. G. 39. Nonnulli Cæsari renunciabant, quum castra moveri ac signa ferri jussisset, non fore dicto audientes milites, neque propter timorem signa laturos. *Adde eumd.* 1. *ibid.* 40.; et *Liv.* 9. 23., 10. 5. et 30. 10. Poëticæ *Sil. It.* 1. 142. Dum fert Herculeis Garamantibus signa columnis, Occubuit sævo Tyrius certamine ductor. h. e. dum fert arma, agmina. — c) *Ferre pedem* est ire, accedere, *andare, accostarsi. Ter. Andr.* 4. 5. 13. Pol, si id scissem, numquam huc tetulissem pedem. *Virg. 2. Æn.* 756.; *Horat.* 2. *Od.* 12. 17.; et *Val. Flacc.* 7. 112. pedem. *Lucret.* 4. 683. gressum. *Ovid. 4. Fast.* 488.; et *Sil. It.* 3. 180. agiles gressus. *Plaut. Merc.* 5. 2. 41. gradum. *Ovid. 7. Met.* 185. vagos gradus. *Sil. It.* 9. 101. vestigia. *Id.* 9. 243. vagos cursus. — d) *Ferre se* est ire, incidere, *portarsi, andare. Cic. Planc.* 40. 96. Ferre se obviam alicui. Cf. *eumd.* 1. de republ. 4. Non dubitaverim me gravissimis tempestatibus obvium ferro. *Virg. 2. Æn.* 672. meque extra tecta ferebant. *Id. ibid.* 455. infelix qua se, dum regna manebant, Sæpius Andromache ferre incumitata solebat Ad soceros. *Seneca Med.* 946. Ferte vos huc. *Sil. It.* 5. 492. huc sese cohors tulit. *Val. Flacc.* 8. 110. Ferre se ad caput arboris. *Id.* 4. 199. se silvis. *Id.* 8. 448. se jugis. *Id.* 5. 405. se adylis. *Sil. It.* 2. 327. ferens sese Saturnia castris. *Id.* 14. 317. se propius tectis tulere. *Virg. 8. Æn.* 199. de Cæco. inagna se mole ferebat. *Sil. It.* 1. 497. tota se mole tulit. Rursus *Virg.* 11. *Æn.* 779. captivo ut se ferret in auro. *per farsi vedere, comparire. Sueton. Aug.* 32. Grassatorum plurimum palam se ferebant. *Forcellinus* addit etiam illud *Nepot. Datam.* 4. Quem procul Aspis conspicias ad se ferentem, pertimescit. — Et de inanimis. *Lucret.* 6. 673. Ubi forte ita sese tetulerunt semina aquarum. — e) Etiam *ferri hoc* sensu dicitur, sed velocitatem atque impetum præcipue significat. *Cæs.* 3. B. C. 78. Timens, ne præoccuparetur, ad eum omni celeritate et studio incitatus ferebatur. *Virg. 9. Æn.* 553. fera saltu supra venabola fertur. *Id.* 11. *ibid.* 530. Huc juvenis nota fertur regione viarum. *Id.* 2. *ibid.* 511. densos fertur moriturus in hostes. *si stancia, si scaglia. Id.* 10. *ibid.* 442. In Pallanta feror. *Id.* 12. *ibid.* 346. in prælia. *Ovid. 4. Trist.* 9. 27. in pugnas. Cf. *eumd.* 2. *Met.* 69. in præceps. *Val. Flacc.* 6. 330. feror Arctois nam liber in arvis. *Virg. 2. Æn.* 725. ferimur per opaca locorum. *Val. Flacc.* 2. 299. læta per urbem ferar. *Flor.* 3. 3. 6. Tripartito agmine per Alpes ferebantur. *Horat. Epod.* 11. 20. incerto pede fertur. *Val. Flacc.* 1. 65. rapidis fertur passibus. *Virg. 1. G.* 514. fertur equis auriga. *Sic Id.* 5. *ibid.* 574. equis. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 200. ego, utrum Nave ferar magna an parva, ferar unus et idem. *Virg. 3. Æn.* 263. ferimur spumantibus undis. *Val. Flacc.* 4. 56. æquore ferri. *Quintil.* 12. 10. 37. Non alio semper feremur: nam et litora interim sequenda sunt. Cf. *Cic. Orat.* 23. 75. Nunc quidem jam, quocumque feremur, danda nimirum vela sunt. *Catull.* 53. 25. volatu ferri. *Horat.* 2. *Od.* 20. 1. non tenet ferar Penna biformis per liquidum æthera Vates. *Virg. 5. Æn.* 587. læta nunc pace feruntur. *Sil. It.* 1. 521. glomerata morte feruntur. *Id.* 4. 521. ruinpens iter fertur. *Val. Flacc.* 3. 678. ferri comes abivit. h. e. in Colchos. — f) Res ipse ferri dicuntur. *Lucret.* 4. 747.

Que (corpuscula rerum) quum mobiliter summa levitate feruntur. *Adde eumd. ibid.* 204. *Id.* 5. 622. Quanto quæque magis sint terram sidera propter, Tanto posse minus cum cæli turbine ferri. *Adde eumd.* 6. 522. *Cic.* 6. de republ. 17. Tellus neque movetur et infimo est, et in eam feruntur omnia nudi suo pondera. *Id.* 1. *Fin.* 6. 19. Si omnia deorsum ferrentur. *Cæs.* 4. B. G. 10. Rhenus longo spatio per fines Nantiatium — citatus fertur. *Auct. B. G.* 8. 40. Flumen sic in imis radicibus montis ferebatur, ut nullam in partem derivari possit. *Cels.* 4. 4. n. 5. Sanguis fertur a faucibus. *Nepos Themist.* 8. Fertur navis tempestate Naxum. *Virg. 5. Æn.* 33. classis vita gurgite fertur. *Val. Flacc.* 6. 195. Jamque latet; currusque super turmæque feruntur. *Flor.* 3. 3. 15. Pulvis in oculos et ora fertur. *Virg. 3. Æn.* 39. gemitus lacrimabilis imo Audiat tumulo, et vox reddita fertur ad aures. — g) Item *pedes, venti, via* et similia *ferre* dicuntur, h. e. ducere, deducere, *menare, portare. Horat. Epod.* 16. 21. Ire, pedes quocumque ferent, quocumque per undas Notus vocabit. *Id.* 3. *Od.* 29. 62. Tum me bitemis præsidio scaphæ Tutum per Ægæos tumultus Aura feret genibusque Pollux. *Virg. 4. Æn.* 430.; et *Plin. Paneg.* 31. Venti ferentes. *secundū, favoreroli, eo ferentes, quo tendimus. Tac.* 2. *Ann.* 23. Eodem, quo ventus ferebat. *Cæs.* 1. B. C. 27. Itinera duo, quæ extra murum ad portam ferebant. *Virg. 6. Æn.* 295. Hinc via, Tartareæ quæ fert Achæroniæ ad undas. *Liv.* 8. 8. Via ad Vesperim ferebat. *Curt.* 5. 4. 11. Via in Persidem ferens. *Plin.* 2. *Ep.* 17. Fert via eodem. *Liv.* 7. 30. Via hinc ferens. *Id.* 5. 28. Qua ferebat via. *Val. Flacc.* 4. 438. Novimus et divis geniti quibus, et via jussos Quæ ferat. *Curt.* 7. 11. 10. Aditus ad eucumen ferentes. *Liv.* 1. 7. Pergit ad speluncam, si forte eo vestigia ferrent. Similiter *Horat. Art. P.* 308. quo ferat error. et *Cic.* 1. *Orat.* 30. 135. Studia nihil prosunt perveniendi aliquo, nisi illud, quod eo, quo intendas, ferrat deducatque, cognoris. — Huc referri possunt et illa, in quibus *venti, unda* et similia *ferre* dicuntur, h. e. transferre, ut violenter rapere et agitare. *Virg. 5. Æn.* 832. ferunt sua flamma classem. *Val. Flacc.* 4. 748. Tunc aderam, quum vos mediis contenta ferebant Vela fretis. *Id.* 8. 174. te venti procul et tua fata ferebant. *Id.* 4. 677. Cæperat hinc cedens abductis montibus unda Ferre ratem. *Horat.* 1. *Sat.* 1. 58. Cum ripa simul avulsos feret Aufidus acer. *Id.* 2. *Od.* 7. 16. Te rursus in bellum resorbens Unda fretis tulit æstuosis. Cf. *eumd. Epod.* 9. 31. Exercitatus aut petit Sytes Noto, Aut fertur incerto mari. et *ibid.* 17. 33. donec ciolis Injuriosus avidus ventis ferar. ¶ 3. Speciatim ponitur pro auferre, diripere, asportare, *togliere, portar via, saccheggiare. Virg.* 12. *Æn.* 492. apicem lamen incita suorum Hasta tulit, summasque excessit vertice cristas. *Lamprid. Ant. Diadum.* 5. Aquila pileum ambulanti tulit. *Sic Fulcat. Avid. Cass.* 4. Ferre aliquid provincialibus per vim. *Virg. 2. Æn.* 374. alii rapiunt incensa feruntque Pergæa. h. e. diripiunt, asportant, *saccheggiano. Sic Liv.* 40. 49. Quum ferrent passim cuncta atque agerent. *ferri res, agi homines et jumenta dicuntur. Id.* 22. 3. res sociorum. *Id.* 3. 37. plebem plebisque res. *Adde eumd.* 38. 15. Sic *Curt.* 4. 13. 13. Adhuc lymphatos ferri aglique, arma jacientes. — Similiter *Virg.* 5. *Ecl.* 34. postquam te fata tulerunt, h. e. nobis abstulerunt, mortuus es. *Martial. Spectac.* 23. Ille tulit gemmas facie cervicæ juvenos. h. e. interfecit. *Sic Virg. 2. Æn.* 554. Hæc flais Priami fatorum: hic exitus illum Sorte tulit. et *ibid.* 598. quos omnes undique Graje Circum errant acies: et, ni mea cura resistat, Jam flammæ tulerint, inimicus et hauserit ensis. ¶ 4. Item pro inferre. *Nepos Timoth.* 1. Ille civis suos agro atque urbibus auferi maluit, quam id (h. e. pecuniam) sumere, cujus partem domum suam ferre posset. *Sil. It.* 9. 544. cui tela inimica ferebas. *Id. ibid.* 518. Interdum intentos pugne, et jam junque ferentes Hostili jugulo ferrum etc. *Drakenborg.* laudat etiam illud *Virg. 4. G.* 330. Fer stabulis inimicum ignem atque interfecte messes. Item illud *Tac.* 1. *Ann.* 35. Ferrum a latere deripuit, elastumque ferebat in pectus. *Alii tamen leg.* deferebat. ¶ 5. Item speciatim de iis, quæ numinibus offeruntur. *Tibull.* 1. 7. 53. Sic venias hodie: tibi dem turis honores, Liba et Mopsopio dulcia melle feram. *Id.* 1. 10. 23. liba. *Virg.* 2. *G.* 394. laucesque

et liba Baccho. *Ovid.* 11. *Met.* 577. et 7. *ibid.* 589. tura superis, altaribus. *Id.* 1. *ibid.* 248. tura in aras. *Val. Flacc.* 5. 94. libamina. Cf. *Justin.* 18. 7. 7. Quo decimas Herculis ferre missus erat. — Similiter *ferre sacra*, h. e. *fer sacrificio*, apud *Virg.* 3. *Æn.* 19. Sacra Dionææ matri divique ferebam. *Val. Flacc.* 1. 730. Tartareo tum sacra Jovi Stygisque ferebat Manibus Alcimedæ. *Adde eumd.* 8. 96. — Item *Val. Flacc.* 2. 600. celeris hic prima placula Phryxo Ferte manu. *Id.* 5. 6. comiti pia justa. *Id.* 5. 511. munera ad patrios penates. — Et figurate *ferre preces*, h. e. *pregare*, apud *Virg.* 8. *Æn.* 6. Junoni fer rite preces. et *Sil. It.* 12. 327.; et *Val. Flacc.* 3. 415. vota diis. *fer voti. Sic Sil. It.* 16. 655. grates et laudem Deo. *ringraziare e lodare.* Apud *Liv.* 8. 9. veniam petere et ferre, in *formulâ devotionis Decii*, est ea ratione dictum, qua *ferre preces, grates, vota*, estque velut synonymum *toti petere*. ¶ 6. Est etiam hiberno tempore cernis Arbuta puniceo fieri matura colore, Plurima tum tellus, etiam majora ferebat: Multaque præterea novitas tum florida mundi Pæbula dira tulit. *Cic.* 2. *Legg.* 27. 67. Terra fruges ferre et, ut mater, cibos suppeditare potest. *Horat.* 1. *Od.* 4. 10. Quem (florem) ferunt terræ soluta. *Id.* 3. *ibid.* 24. 13. quibus jugera fruges et Cererem ferunt. *Id.* 1. *Ep.* 16. 9. si corna vepres et pruna ferunt. *Id. ibid.* 14. 23. Angulus iste ferri peper et tus. *Quintil.* 8. 3. 10. Olea fructum ramis pluribus feret. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 4. 6. (26). Palmæ ferunt fructum. — Et absolute *Cato R. R.* 6. Si in loco crasso sereris, serundo arbor peribit. ¶ 7. *Ventrem ferre, partum ferre, utero ferre*, vel *ferre absolute*, dicitur de muliere, quæ gravida est vel parit. — De hominibus. *Liv.* 1. 34. Quam ignorans nurum ventrem ferre immemor in testando nepotis decessisset. *esser gravida. Hirtius apud Quintil.* 8. 3. 54. In utero filium latum esse. Cf. *Justin.* 12. 16. 2. *de Olympia matre Alexandri M.* Nam proferto majus humana mortalitate opus utero tulit. — De brutis animalibus. *Varro 2. R. R.* 1. 19. Equa ventrem fert duodecim menses, vacca decem, ovis et capra quinque, sus quatuor. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 32. 50. (112). Cervi octonibus mensibus ferunt partus. *Tibull.* 3. 4. 90. Nec te conceptam sæva læna tulit. — Poëticæ. *Sil. It.* 7. 666. Quem tulerat mater claro Phœnissa Laconi, h. e. pepererat. — Ceterum *liberos ferre ex uxore* est idem ac *toltere, aver figli*, apud *Sueton. Aug.* 4. Octavius morte obiit repentina, superstitibus liberis, Octavia majore, quam ex Ancharia; et Octavia minore, item Augusto, quos ex Actia tulerat. *Adde eumd. Cal.* 7. *Claud.* 27. *Ner.* 35. *Oth.* 1. *Vesp.* 3. et *Domit.* 3. ¶ 8. Item *ferre* ponitur pro consequi, reportare, *riportare, ottenere*, in utramque partem. *Plaut. Merc.* 2. 3. 106. Quod posces, feres. *Ter. Eun.* 5. 9. 27. Quodvis donum et præmium a me optato, id optatum feres. *Cic. Planc.* 38. 92. Fructus ex republica non lætos et uberes, sed magna acerbitate permixtos tulissem. *Id. Rosc. Am.* 37. 107. Qui alii eo partem prædæ tulerunt. *Horat.* 1. *Ep.* 17. 44. Coram rege sua de paupertate tacentes Plus poscente ferent. *Horat.* 4. *Od.* 8. 1. Donarem pateras, — æra sodalibus, Donarem tripodas, præmia fortium Grajorum, neque tu pessima manerum Ferres. *Adde eumd.* 2. *Ep.* 1. 246. *Id.* 1. *ibid.* 7. 17. munuscula. *Id.* 4. *Od.* 8. 22. mercedem. *Id.* 2. *Ep.* 2. 38. meritorum præmia. *Id.* 2. *Sat.* 1. 12. laborum præmia. *Adde Sil. It.* 1. 484. Rursus *Horat.* 2. *Ep.* 2. 17. pretium (rei venditæ). *Justin.* 12. 11. 4. prædam præmiisque. *Sil. It.* 15. 583. thoraca. *Id.* 16. 388. lora secundus tulit. *Juvenal.* 13. 105. Ille cruentum pretium sceleris tulit, hic diadema. *V.* alia plura, sed figurate, sub II.

II.) Translate. ¶ 1. Metaphorâ sumptâ a superiori paragr. 1., jungitur multis Accusativis, quorum præcipua, servato litterarum ordine, exhibentur. — a) *Ferre acceptum alicui*: *V. ACCIPIO*. — b) *arbitrium ad iudicem. h. e. deferre. Petron. Satyr.* 91. — c) *auxilium, opem, præsidium etc. alicui, recar ajuto, ajutare. Ennius apud Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 28. 89. Fer mi auxilium: pestem abige a me. *Cic.* 4. *Verr.* 3. 9. Si vobis Indigni essent visi, quibus opem auxiliumque ferretis. *Plaut. Stich.* 2. 2. 5.; *Ter. Adelph.* 2. 1. 1.; *Lucret.* 3. 1077.; *Cic.* 2. *Cat.* 9. 19.; *Cæs.* 1. B. G. 13.; *Horat. Epod.* 1. 21.; et *Justin.* 4. 3. 1. auxilium alicui.

Plaut. Bacch. 4. 3. 23.; *Ter. Andr.* 3. 1. 15.; *Cic.* 5. *Fam.* 2.; *Nepos Eumen.* 6. et *Att.* 10.; *Horat. Art. P.* 461.; *Sueton. Aug.* 10. et *Galb.* 7. opem alicui. *Cic. Rabir. perduell.* 1. 3. opem et succurrere salutem. *Id.* 2. *Fin.* 35. 118. opem et salutem. *Sil. It.* 1. 4. 20. opem muris. *h. e.* eos reficere. *Cæs.* 2. *B. G.* 26. subsidium alicui. *Cic.* 1. *ad Brut.* 18. præsidium alicui. *Plaut. Epid.* 5. 1. 52.; *Sueton. Vesp.* 4.; et *Ammian.* 14. 11. et 20. 4. suppetias alicui. — d) casum. *V.* infra sub l. — e) complementum alicui, osculum, *abbracciare, baciare.* *Liv.* 2. 40. Coriolanus ab sede sua quum ferret matri obviam complexum. *Plaut. Epid.* 4. 2. 4.; *Cic. fragm.* apud *Non. p.* 306. 5. *Merc.*; *Ovid.* 1. *Pont.* 4. 50.; et *Fal. Flacc.* 7. 216. osculum. — f) conditionem, *imporre una condizione,* et dicitur de victoribus et potentioribus. *Plaut. Rud.* 5. 3. 50. *LA.* Mille nummos denumeravi. *DAB.* Vin' tibi conditionem luculentam ferre me? *LA.* Sane volo. *DAB.* Dividuum talentum faciam. *Adde Ter. Phorm.* 4. 1. 13. *Cæs.* 1. *B. C.* 32. Latæ conditiones. *Id.* 4. *B. G.* 11. Ea conditione, quæ a Cæsare ferretur, se usuros ostendebant. *Cic. Rosc. Am.* 11. 30. Hanc conditionem misero fertur, ut optet, utrum malit etc. *Adde eund. 7. Att.* 21. Eodem sensu *Justin.* 5. 9. 3. Soli Lacedæmonii et legem et regem (*Philippum*) contempserunt: servitutem, non pacem rati, quæ non ipsæ civitatibus conveniret, sed a victore ferretur. *ma pace ch'era imposta dal vincitore.* — g) crimina in aliquem. *h. e.* accusare. *Tac.* 12. *Ann.* 4. — h) dedecus. *V.* infra sub l. — i) desideria, preces alicujus ad aliquem, *presentare.* *Tac.* 1. *Ann.* 19. Non per seditionem et turbas desideria militum ad Cæsarem ferenda ait. *Id.* 2. *Hist.* 51. Earum cohortium preces Rubrius Gallus (*ad Cæsarem*) tulit, et venia statim impetrata etc. — l) dolorem, lacrimas, luctum, casum, dedecus, perniciem etc. alicui, *apportare, arrequare.* *Virg.* 6. *Æn.* 463. nec credere quivi hunc tantum tibi me discessu ferre dolorem. *Adde Tac.* 2. *Ann.* 84. *Liv.* 6. 3. Camillus parcere lamentis Sutrinos jussit: Etruscis se luctum lacrimasque ferre. *Cic.* 8. *Att.* 1. Ut quemcumque fors tulerit casum, subeam. *Horat.* 2. *Sat.* 2. 95. grandes rhombi patinæque Grande ferunt una cum damno dedecus. *Id.* 1. *ibid.* 4. 129. ex hoc ego sanus ab illis, Perniciem quæcumque ferunt. *Id.* 2. *ibid.* 2. 75. Dulcia se in bilem vertent, stomacho que tumulum Lenta feret pituita. *Cic.* 7. *Att.* 26.; et *Liv.* 24. 38. *ad fin.* Ferre fraudem. *fare, recare.* — m) expensum. *V.* EXPENSUM. — n) fidem alicui rei. *h. e.* habere, credere. *Virg.* 10. *Æn.* 792. Si qua fidem tanto est operi latura vetustas. *V.* infra sub *mm.* — o) finem, *impor sine.* *Virg.* 7. *Æn.* 117. ea vox audita laborum Prima tulit finem. — p) fraudem. *V.* supra sub l. — q) fructum, voluptatem alicui, *apportare, arrequare.* *Cic.* 1. *Fam.* 9. a med. Es contentio mihi magnum fructum tulit. *Ter. Hecyr.* 4. 2. 17. Nihil pol jam mihi istæc res voluptatis ferunt. — r) gloriam majorum in bellum. *Justin.* 30. 4. 15. — s) impune, aut inultum, *portoria fuori senza castigo o vendetta.* *Cæs.* 1. *B. G.* 14.; et *Ter. Heaut.* 5. 1. 45. — t) lacrimas. *V.* supra sub l. — u) luctum. *V.* supra sub l. — v) nomen alicujus, *portare, avere.* *Cic.* 3. *Off.* 18. 74. Quam Basilus M. Satrium sororis filium nomen suum ferre voluisset eumque fecisset heredem. *Horat.* 1. *Ep.* 6. 15. Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui. *Adde Sueton. Aug.* 101. et *Cal.* 47. Sic *Id.* *Sueton. Aug.* 43. et *Galb.* 3. cognomen. — z) opem alicui. *V.* supra sub c. — aa) osculum alicui. *V.* supra sub c. — bb) pacem. *V.* supra sub f. — cc) perniciem. *V.* supra sub l. — dd) personam alicujus, *rappresentare.* *Liv.* 3. 36. Ille finis Appio alienæ personæ ferenda fuit: suo jam inde vivere ingenio cepit. *Sueton. Vesp.* 19. Archimimus personam ejus ferens. Similiter *Horat.* 1. *Sat.* 9. 45. haberes Magnum adjutorem, posset qui ferre secundas. *V.* PARS. — ee) preces. *V.* supra sub i. — ff) præsidium alicui. *V.* supra sub c. — gg) salutem alicui. *Virg.* 1. *Æn.* 467. — hh) secundas. *V.* supra sub bb. — ii) servum alicui, *dare.* *Cic. Cluent.* 64. 181. Mulieri crudelissimæ servum fidelissimum in quæstionem tulit. — ll) similitudinem, *avere, esser simile.* *Plin.* 12. *Hist. nat.* 7. 15. (30). Cariophyllon fert et in spiris piperis similitudinem. — mm) spem, *avere speranza.*

Virg. 9. *Æn.* 291. Hanc sine me spem ferre tui: audientur ibo etc. Similiter *spem secum, fidem secum,* apud *Sueton. Aug.* 28. Et moriens, ut feram mecum spem, mansura in vestigio suo fundamenta reipublicæ, quæ jecero. *Sil. It.* 1. 481. Fer tecum castamque fidem servataque jura. — nn) subsidium alicui. *V.* supra sub c. — oo) suffragium, *dare il voto.* *Cic.* 11. *Fam.* 27. et *post reedit. in sen.* 7. 18. *V.* alio sensu infra sub 6. — pp) suppetias alicui. *V.* supra sub c. — qq) testimonium alicui, *fare testimonianza.* *Trebell. Poll.* XXX. *Tyr.* 30. — rr) tumultum stomacho. *V.* supra sub l. — ss) verbera in aliquem. *Ovid.* 1. *Amor.* 2. 13. — tt) vetustatem, annos, ætatem, *durare:* dicitur de vino, quod non fugit, sed durat. *Cic. Amic.* 19. 67. Veterrima quæque, ut ea vina quæ vetustatem ferunt, esse debent suavissima. *Cf. Ovid.* 5. *Trist.* 9. 8. Scripta vetustatem si modo nostra ferant. *Adde Cic.* apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 3.; et *Quintil.* 2. 4. 9. Hinc in multis Inscriptionibus præsertim apud *Fabrett.* p. 257. n. 83. et p. 325. n. 452. et 453. idem est *tulit annos,* quod *vixit annos.* Eodem sensu *ferre diem* dixit *Sil. It.* 4. 399. Si modo ferre diem serosque videre nepotes Carmina nostra valent, nec famam invidit Apollo. — Iluc referri potest et illud *Cic.* 2. *Att.* 30. Cetera si reprehenderis, non tacitum feres. *h. e.* non impune feres. *V.* supra sub s. et *Plaut. Amph.* 1. 1. 152. Non feret, quia vapulet. *non la porterà fuori.* ¶ 2. Generatim, metaphora sumpta a superiori paragr. 2., ponitur de quocumque motu figurato. Sic — a) Pro efferro, extollere, *innalzare.* *Lücret.* 6. 8. extintit ad celum gloria fertur. *Cic.* 10. *Fam.* 26. Tantæ laudes, quibus te omnes in celum jure et vere ferunt. *Sil. It.* 1. 277. celoque ea facta ferebat. *Cic.* 1. *de republ.* 43. Eos qui ferunt laudibus et maectant honoribus etc. *See Sueton. Oth.* 12. et *Vesp.* 6.; et *Quintil.* 10. 1. 99. Ferre aliquem laudibus; et *Plin.* 8. *Ep.* 18. Alii contra hoc ipsum ferunt laudibus, quod sit frustratus improbas spes hominum. *Nepos Att.* 10. præcipua laude ferri. *Virg.* 1. *Æn.* 629. Ipse hostis truculentus insigni laude ferebat. *Liv.* 7. 10. extr. Miris pro conclone eam pugnâ laudibus tulit. *Id.* 4. 5. Ferte sermonibus et multiplicata fama bella. Et absolute, omisso Ablat. *laudibus,* *Cic.* 3. *Orat.* 56. 214. Quid fuit in Græcho, quod me puero tantopere ferretur? *Id.* *Arch.* 9. 21. Quare, quorum ingenis hæc feruntur, ab ils populi Romani fama celebratur. *Sil. It.* 9. 63. nec Grajo posthac Diomedæ ferentur, Sed te, si perstas, insignes consule campi. Similiter *Cic. Orat.* 40. 139. Sæpe rem dicendo subijcti oculis; sæpe supra feret, quam fieri possit. *h. e.* hyperbole utetur. *Liv.* 21. 32. Ferre in majus vero incertas res fama solet. *Virg.* 10. *Æn.* 548. celoque animum fortasse ferebat. *Ammian.* 31. 14. Atilus se ferre. *h. e.* efferre. — b) Pro adducere. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 177. Quem tulit ad senam ventoso gloria curru. *Quintil.* 5. 10. 123. Animi quædam ingenita natura — recta nos ad ea, quæ conveniunt causæ, ferant. *Tac. dial. de orat.* 10. Quam natura tua in ipsam arcem eloquentiæ ferat. *Cf. Lactant.* 5. 16. Omnes homines ad utilitates suas natura duce ferri. *Sall. Cat.* 3. Sed ego adolescentulus initio sicuti plerique studio ad rempublicam latus sum. *Ammian.* 18. 5. Verificatione plena in rempublicam ferebatur. — c) Celerum ferri, Mediorum significatione, dicitur præcipue de concitato ac vehementi animi motu. *Nepos Alcib.* 9. Ad patriam liberandam omni ferebatur cogitatione. *Id.* *Att.* 10. Tanto odio ferebatur in Ciceronem, ut etc. *Cic. Cluent.* 70. 199. Mater, quam cæcam crudelitatem et scelere ferri videtis. *Id.* 3. *Tusc.* 5. 11. Ferri libidine et iracundia. *Id.* *Quincil.* 11. Fervere et ferri avaritia. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 33. 51. (102). Ferri rabie. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 30. Per mala præceps fertur. *Ovid. Heroid.* 18. 30. Monte ferri. *Quintil.* 6. 2. 6. Judex astu fertur. *Id.* 12. *proem.* 3. Orator suo jam impetu fertur. *Cic. Orat.* 28. 97. Eloquentia, quæ cursu magno sonituque fertur. *Id.* *ibid.* 37. 128. Genus orationis quam rapide fertur, nullo pacto sustineri potest. *Quintil.* 5. 14. 31. Eloquentia feratur non semitis, sed campis. *Id.* 9. 4. 112. Oratio, quæ ferri debet ac fluere. Sic *Id.* 9. 4. 18. Quæ (*historia*) currere debet ac ferri. ¶ 3. Ponitur et pro auferre, metaphora sumpta a superiori paragr. 3. *Virg.* 9. *Ecl.* 51. Omnia fert

ætas, animum quoque. Sæpe ego longos Cantando puerum memini me condere soles: Nunc obilita mihi tot carmina: vox quoque Mæria Jam fugit ipsa. *Fal. Flacc.* 6. 267. in ejus thalamis Ætia virgo Dicta manet, nostrosque feret qui victor amores. *Capitolin. Ant. Phil.* 25. Ferre spectacula. *h. e.* tollere, abolire. Sic *Spartian. Hadrian.* 17. ergastula. et *Capitolin. Pertin.* 6. quæstionem majestatis. ¶ 4. Item pro inferre, metaphora sumpta a superiori paragr. 4. *Justin.* 25. 4. 2. Nec quisquam Pyrrhum, qua tolisset impetum, sustinere valuit. *Sil. It.* 1. 386. Nunc Stygio ser bella Jovi. *Cf. Justin.* 22. 5. 12. *Rursus Sil. It.* 7. 554. Nec sædior ulla Culpa sub extremas fertur mortalibus umbras. ¶ 5. Item pro gignere, *producere,* metaphora sumpta a superiori paragr. 6. et 7. *Cic. Brut.* 12. 45. Hæc ætas prima Athenis oratorem prope perfectum tulit. *Nepos Att.* 12. Tulit hunc ætas nostra elegantissimum poetam. *Horat.* 3. *Od.* 6. 46. Ætas parentum, pejor avis, tulit Nos nequiores. *Quintil.* 10. 1. 76. Quam decem (*oratores*) simul Athenis una ætas tulerit. *Adde Plin.* 5. *Ep.* 15. tempora. *Quintil.* 3. 7. 3. Quos priora tolerant. *Virg.* 1. *Æn.* 609. quæ te tam læta tulerunt Sæcula? *Quintil.* 10. 1. 123. Quo in genere paucissimos eloquentes literaræ Romanæ tulerunt. *Horat.* 1. *Od.* 12. 42. Curium tulit et Camillum Sæva paupertas. *Id.* 1. *Ep.* 7. 21. Hæc seges ingratos tulit et feret omnibus annis. ¶ 6. Item pro consequi, reportare, *rèportare, ottenere,* in utraque partem, metaphora sumpta a superiori paragr. 8. *Cic. Brut.* 49. 183. Cotta et Sulpicius omnium judicio facile primas tolerant. *Id.* 4. *Att.* 15. 6. Ferre palmam. *Liv.* 39. 51. a med. victoriam ex inermi. *Id.* 4. 12. gratiam et gloriam annonæ levatæ. *Id.* 38. 53.; et *Tac.* 3. *Hist.* 19. gloriam. *Cæs.* 6. *B. G.* 21. maximam laudem inter suos. *Liv.* 2. 27. patem laudum. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 185. plausum. *Cic. Plane.* 20. 49. et 22. 52.; et 2. *Phil.* 2. 4. tribum, centuriam. *h. e.* consequi tribus, vel centuriæ suffragia. *Sueton. Cæs.* 13. suffragia. *h. e.* obtinere, *avere il voto.* *Cic.* 1. *Cat.* 8. 19. Id a me responsum tulit. *ebbe da me questa risposta.* *Adde Cæs.* 6. *B. G.* 4.; et *Fal. Flacc.* 5. 548. *Liv.* 3. 34. jus incorruptum a magistratibus. Sic *Quintil.* 11. 2. 50. jus sibi redditum. *Sueton. Tib.* 16. pretium perseverantiæ. *Id.* *Cal.* 4. pretium virtutum. *Cic.* 5. *Tusc.* 19. 54. A vano populo repulsam tulit. *Id.* 2. *Orat.* 69. 280., 11. *Phil.* 8. 19. et 5. *Att.* 19. repulsam. *Adde Nepot. Pausan.* 2. *Cælius* apud *Cic.* 8. *Fam.* 8. calumniam. *h. e.* accusationem. *Ovid.* 2. *Fust.* 522. Multaque peccato dama tulere suo. *Cæs.* 7. *B. G.* 62. Omnes interfecti sunt: eandem fortunam tulit Camulogenus. *Quintil.* 5. 14. 30. Ferre odium ex servitute. *Sulpic. Sev.* 1. *Dial.* 51. dignum ex exitum. ¶ 7. Speciatim ponitur pro perferre, tolerare, subire, pati, permittere, *tolerare, sopportare, portare, patire.* — 1.º) Cum additis *æquæ animo, iniquo animo,* et similibus. — a) Cum Accusativo rei. *Cato* apud *Gell.* 10. 3. Servi injurias nimis ægre ferunt. *Cic. Senect.* 1. 2. Hoc onere senectutis et te et me ipsum levare volo: ctsi te quidem id modice ac sapienter sicut omnia et ferre et laturnum esse certe scio. *Id.* 4. *Tusc.* 17. 40. Egro tulisse P. Rupiliam fratris repulsam consulatus scriptum apud Fannium est —: moderatius igitur ferre debuit. *Id.* 4. *Fam.* 6. 2. Quum frangerem jam ipse cogereque illa ferre toleranter. *Id.* 6. *Att.* 1. 3. Cnæus noster clementer id fert. *Id.* 14. *ibid.* 13. ferre aliquid fortiter ac sapienter. *Id.* 3. *ad Q. fr.* 9. levissime. *Id.* *Senect.* 1. 3. facile. *Horat.* 3. *Od.* 27. 74. bene. *Ovid.* 15. *Met.* 495. mitius. *Sueton. Vesp.* 13. lenissime. *Id.* *Ner.* 40. lente. *Id.* *Aug.* 65. patientius. *Id.* *Domit.* 23. indifferenter. *Cic.* 4. *Fam.* 5. graviter molestegue. *Ter. Andr.* 1. 2. 20.; *Sueton. Tib.* 51.; et *Justin.* 38. 1. 7. graviter. *Justin.* 19. 3. 8. gravius. *Sueton. Domit.* 23. gravissimè. *Cic. Plane.* 1. 1. acerbe. *Sueton. Cal.* 39. moleste. *Nepos Eumen.* 1.; *Sueton. Tib.* 4.; et *Justin.* 18. 7. 8. indigne. *Sueton. Tib.* 50. perindigne. *Id.* *Cæs.* 45. iniquissime. *Tac. Agric.* 28. ambigiose et muliebriter. *Cic.* 6. *Fam.* 1. 6. Hoc moderate animo ferre animo æquo et concedere videretur, quia etc. Sic *Nepos Att.* 1. et *Dion.* 6., et *Sueton. Oth.* 3. animo æquo. *Cic.* 15. *Att.* 26. *ad fin.*; et *Quintil.* 11. 1. 66. iniquo animo. Sur-

ton. Cæs. 75. civili animo. Justin. 15. 3. 10. magno animo. Id. 8. 1. 4. imbecillo animo. Horat. 1. Ep. 8. 17. Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus. — b) Cum Infinito. Cic. 4. Tusc. 27. 59. Ut si quis aegre ferat, se pauperem esse. Id. 3. Ferr. 59. 152. Hoc ab isto prædone ereptum esse, graviter tum et acerbe homines ferebant. Id. 10. Phil. 7. 15. Timere se dicunt, quomodo ferant veterani, exercitum Brutum habere. Quintil. 11. 1. 66. Quomodo contra nos agi ab hominibus conditionis ejusdem iniquo animo tulissemus? — c) Cum Ablativo et præpos. de. Cic. 5. Att. 2. 3. Nondum satn hæc erat allatum, quomodo Cæsar ferret de auctoritate perscripta. Id. 6. ibid. 8. Numquid modeste fers de illo, qui se solet anteferre etc.? Adde eumd. 4. ibid. 6. — d) Absolute. Cic. 1. Att. 2. Spero, si absolutus erit, conjunctionem illum nobis fore in ratione petitionis: sin aliter acciderit, humaniter feremus. Id. 15. ibid. 26. Ego autem, si mihi imposuisset aliquid, animo iniquo tulissem. Quintil. 7. 2. 6. Quomodo laturus sit Cæsar, si Ptolemæus Pompejum occiderit. — 2.) Omissis aegre, æquo animo, etc. atque adeo prægnante, uti ajunt, significatione. — a) Cum Accusativo rei. Cato apud Gell. 10. 3. Quis hanc contumeliam, quis hoc imperium, quis hanc servitutem ferre potest? Cic. 6. Att. 3. 6. Qui potentissimorum hominum contumaciam numquam tuleram, ferrem hujus assectæ? Id. 10. Phil. 10. 21. Cujus desiderium civitas ferre diutius non potest. Id. Brut. 77. 268. Cogitandi non ferebat laborem. Cæs. 3. B. G. 19. Ut ne unum quidem nostrorum impetum ferrent ac statim terga verterent. h. e. sustinerent. Id. 1. ibid. 39. Sæpenumero esse cum eis congressos ne vultum quidem atque aciem oculorum ferre potuisse. Horat. 1. Sat. 6. 121. vultum alitruum. Id. 2. Ep. 1. 214. qui se lectori credere malunt, Quam spectatoris fastidia ferre superbi. Id. Art. P. 413. Multa tulit felicitæ puer, sudavit et alsit. Similiter Ter. Adelph. 4. 2. 6. Me credo huic esse natum rei, ferendis miseris. Cæs. 1. B. G. 84. Satis se supplicia tulisse. Virg. 2. Æn. 144. miserere animi non digna ferentis. Horat. 2. Ep. 1. 141. Animus spe finis dura ferens. Ovid. 2. Pont. 6. El mala me meritis ferre minora, docet. Id. 4. Trist. 10. 107. Totque tui terra casus pelagoque, quot inter Occulturn stellæ conspicuæque potum. — Jungitur et aliis Accusativis. Tac. 4. Ann. 24. aciem peditem. Virg. 2. G. 422. auras avvertarsi al mutamento dell'aria. Nepos Hamilc. 1. calamitatem belli. Justin. 38. 9. 4. captivitatem. Pacat. Paneg. Theod. 31. conjectum oculorum. Sueton. Ner. 34. conscientiam sceleris. Justin. 5. 1. 12. conscientiam. Plaut. Merc. 4. 3. 5. contumelias. Quintil. 6. 2. 14. convitium. Justin. 22. 7. 9. crudelitatem. Quintil. 7. 3. 34. dolorem. Capitolin. Pertin. 6. exprobrationem. Justin. 28. 4. 3. fortunam. Ter. Adelph. 2. 1. 24. infortunium. Horat. 1. Od. 35. 38. jugum. Plin. 7. Ep. 21. lucem. Ovid. 6. Met. 467. moras. Justin. 3. 7. 1. odium inimicitia. Id. 8. 2. 1. potentiam. Sueton. Aug. 87. præsentia. Cic. Amic. 6. 22. res adversas. Justin. 21. 2. 5. splendorem lucis. Quintil. 2. 20. 10. tormenta sine gemitu. Id. 11. 1. 83. turpitudinem. Flor. 4. 12. 22. vitia. — b) Cum Accusativo personæ. Ter. Heaut. 4. 3. 14. Quid faciam, Syre mihi gaudeo: fer me. compatiscenti. Id. ibid. 1. 2. 28. Quem ferret, si paretem non ferret suum? Cic. 1. de republ. 33. Optimates quis ferat, qui non pupuli concessa, sed suis comitiis hoc sibi nomen arrogaverunt? Nepos Att. 5. Quem nemo ferre posset, hujus etc. Id. Dion. 7. Ferre tyannum. Quintil. 7. 1. 24. An laturo sint Romani talem regem. Id. 8. 3. 25. Vereor, ut jam nos ferat quisquam. Fellex. 2. 33. 4.; et Flor. 4. 2. 12. patrem. Lucan. 1. 125. quemquam priorem. Quintil. 8. 5. 8. Quis enim ferat puerum aut adolescentulam, si judicet in dicendo et quodammodo præcipiat? — c) Cum Infinito. Horat. Epod. 15. 12. Nam si quid in Flacco viri est, Non feret, assiduas potiori te dare noctes. h. e. non permittet, non sinet. Ovid. Heroid. 5. 12. servo nubere Nympha tuli. Id. 13. Met. 460. Scilicet aut ulli servire Polyxena ferrem, Aut etc. Quintil. 11. 1. 69. Quid enim aliud esset, quo se victum — magis ferret? Id. 11. 3. 27. Illa quidem in hoc opere præcipi quis ferat? ¶ 8. Est etiam proferre, ostendere, palam facere, monstrare, palesare: et hac

significatione occurrit — a) Cum additis palam, vultu, aperte, etc. Plaut. Mil. glor. 4. 8. 39. Nos nunc palam sic ferre per urbem hæc omnia, nequis tibi hoc vitio vertat. At pro palam sic leg. secundum. (Ferre occulte, obscure, clam recta opponitur. Ter. Adelph. 3. 2. 29. gr. Amare occipit aliam. so. Væ miseræ mihi. gr. Neque id occulte fert: ab lenone ipso eripuit palam. Cic. Cluent. 19. 54. Neque id obscure ferebat, nec dissimulare ullo modo poterat: aderat frequens, advocabat etc. Liv. 31. 47. Haud clam tulit iram adversus prætorem, quod absente se rem gessisset.). Tac. 2. Hist. 65. Lætitiæ et gratulationem vultu ferens. Et cum propos. pendente Id. 4. ibid. 85. Dux hostium Valentinus, nequaquam abjecto animo, quos spiritus gessisset, vultu ferebat. Cic. Planc. 14. 34. Eum ipsum dolorem hic tulit paulo apertius. Id. 14. Att. 13. 2. Lætitiæ apertissime tulit omnes. Id. 9. Phil. 3. 7. Auctorem senatus extinctum, lætæ atque iololenter tulit. — b) Sæpe dicimus præ se ferre, quod et conjunctim scriptum præseferre in omnibus personis reperitur; et dicitur tum de hominibus, tum de rebus cum Infinito vel cum Accusativo. Cic. 1. Nat. D. 5. 12. Cujus rei tantæ facultatem consecutum esse me, non profiteor: secutum me esse, præ me fero. Cf. Fronto 1. ad amic. 18. Diveram et præ me tuleram, satis me diligenter in ista oratione conjecturam divisisse argumentis et refutasse. Cic. 2. Nat. D. 18. 47. Noli quæso præ te ferre, non plane expertes esse doctrinæ. Id. 2. Att. 23. 3. Non mediocres terrores jacit, et Sampsicram negat: ceteris præ se fert et ostentat. Liv. 42. 10. Præ se ferens si quid decernerent, intercessurum. Sic Justin. 20. 4. 12. Præ se ferentes, vera ornamenta matronarum, pudicitiam, non vestes esse. Cic. 2. leg. Agr. 2. 4. Non tabellam, vindicem tæctæ libertatis, sed vocem vivam præ vobis, iudicem vestrarum erga me voluntatum: ac studiorum, tulit. Quintil. 2. 13. 11. Hanc virtutem præ se ferunt. Id. 12. 11. 21. Liberalium disciplinam præ se scientiam tulit. Sueton. Aug. 28. Præ se ferre voluntatem. Id. Cal. 14. odium. Id. Vesp. 12. mediocritatem. Id. Tit. 8. studium armaturæ. Quintil. 11. 3. 148. Turbatæ comæ aliquid affectus præ se ferunt. Id. 10. 1. 11. Oratio præ se fert felicissimam facilitatem. Id. 11. 1. 37. Verba præ se ferunt animum. — c) Huc referri possunt et illa Tac. Germ. 7. Ad matres, ad conjuges vulnæra ferunt (h. e. ostentant); nec illæ numerare aut exigere plagas pavent. Id. Dial. de orat. 25. Adstrictor Calvus, numerosior Asinius, etc. — omnes tamen eandem sanitatem eloquentiæ ferunt. ¶ 9. Item est nuanciare, narrare, dicere, apportare, narrare, raccontare, dire. — a) Generatim. Plaut. Pers. 3. 1. 24. Nam inimici famam non ita, ut nata est, ferunt. divulgano, publicano. Ter. Phorm. 5. 6. 18. Quod fers, celo. d's su quel che porti di nuovo. Id. Adelph. 4. 7. 3. Fero alia flagitia ad te ingentia boni illius adolescentis. Virg. 1. Æn. 644. rapidum ad naves præmittit Achatem, Ascanio ferat hæc, ipsunque ad mœnia ducat. Sil. It. 4. 286. ferre hæc umbris proavoque memento, Quam procul occumbas Tarpeja sede. Id. 11. 64. Ergo electa manus gressu fert dicta citato. Tac. 15. Ann. 60. Hæc ferre Gavius Silvanus jubere. Virg. 2. Æn. 160. promissis mancas, si vera feram. Tac. 6. Ann. 47. Tormentis servorum Maconem præsedisse, commentarii ad senatum missi ferebant. — Cæs. 2. B. G. 17. M. Varro anicis sine de Cæsare loquebatur. — Hæc omnibus ferebat sermonibus. Liv. 23. 31. Patres fama ferebant, id dis cordi non esse. Id. 1. 42. Ut Servium conditorem posteriori fama ferrent. Cf. Tac. 1. Ann. 5. Simul excessisse Augustum, et rerum potiri Neronem fama eadem tulit. — Lucret. 3. 42. Quod sæpe homines morbos magis esse timendos Infamemque ferunt vitam, quam Tartara leti. Liv. 22. 14. Si militaris suffragii res esset, haud dubie ferebant. Mincium Fabio ducei prelaturos. Ovid. 6. Met. 469. Faciendum; faciebat amor: quotiesque rogabat Ulterius justo; Proeben ita velle ferebat. Tac. 15. Ann. 72. Ex Cajo Cæsare se genitum ferebat. — b) Speciatim ferunt, ferunt, feruntur etc. usorpat ferre de iis, quæ non ab uno, sed vulgo in ore et sermone habentur. Cic. 1. de republ. 2. Quin etiam Xenocratem ferunt, quom quæreretur ex eo etc. — respondisse. Id. 2. ibid. 19. Fuisse quemdam ferunt Demaratum etc. Id.

3. Nat. D. 23. 57. Quem et Hyperhorcis Delphos ferunt (advenisse). Cæs. 6. B. G. 17. Deum maxime Mercurium colunt: hunc omnium inventorem artium ferunt. Virg. 6. Æn. 283. quam sedem somnia vulgo Vana tenere ferunt. Id. 2. ibid. 229. scelus expendisse merentem Laocoonta ferunt. Horat. 3. Od. 17. 2. Quando et priores hinc Lamias ferunt Denominatos. Liv. 1. 4. Faustulo fuisse nomen ferunt. Quintil. 2. 3. 3. Timotheum ferunt solitum etc. Sueton. Aug. 23. Adeo namque consternatum ferunt, ut etc. Adde eumd. Cæs. 29. et 45.; et Justin. 20. 1. 6. Sueton. Cæs. 86. Sunt qui putent confisum eum etc. — Alii e diverso opinantur etc. — Alii ferunt dicere solitum etc. — Cic. 1. Orat. 11. 45. Homo omnium in dicendo, ut ferebant, acerrimus et copiosissimus. Sueton. Aug. 71. Circa libidines hæsit: postea quoque, ut ferunt, ad vitandas virgines promptior. — Lucret. 5. 14. Ceres fertur fruges Liberque liquoris Vitigeni lacticem mortalibus instituisse. Cic. 2. de republ. 3. Romulus Amulium regem interemisse fertur. Id. ibid. 10. Qui in concione dixisse fertur, a se visum esse Romulum etc. Adde Sall. Jug. 64. Virg. 1. Æn. 19. Quam Juno fertur coluisse. Phædr. 1. 10. Dixisse fertur simius sententiam. Id. ibid. 27. Fertur locutus. Justin. 7. 1. 5. Regnasse fertur Pelagonus. Id. 14. 6. 12. Crura contextisse fertur. Virg. 7. Æn. 208. Threiciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur. si dice, si chiama. Nepos Att. 1. Nobilis inter æquales ferebatur. Sueton. Cæs. 59. Invictum nomen Scipionum ferebatur. Horat. 2. Od. 19. 26. Quamquam choreis aptior et jocis Ludoque dictus, non sat idoneus Pugna ferebaris. Sueton. Vitell. 5. Dona atque ornamenta templorum surripuisse et commutasse quædam, ferebatur. — Cic. 1. Orat. 11. 49. Si ornate locutus est, sicut fertur et mihi videtur. Id. ibid. § 45. Quom quæstor ex Macedonia venissem Athenas florente Academicis, ut temporibus illis ferebatur, quod etc. ¶ 10. Hinc ponitur etiam pro jactare, prædicare, vantarsi. Liv. 4. 45. Facto Senatusconsulto, ut duo ex tribunis ad bellum proficiscerentur, unus res Romæ curaret, certamen subito inter tribunos exortum: se quisque belli ducem potiorum ferre, curam urbis, ut ingratam ignobilemque aspernari. Cf. eumd. 45. 44. Polybius, eum regem (Prusiam) indignum majestate nominis tanti tradit, pileatum, capite raso, obviam ire legatis solitum libertumque se populi Romani ferre. Horat. 1. Ep. 17. 21. tu possis villa, verum Dante minor, quamvis fers te nullius egentem. Virg. 5. Æn. 372. qui se Hebrycia veniens Amyci de gente ferebat. Liv. 35. 47. Qui, se oriundum a Magno Alexandro ferens, filii duobus Philippum atque Alexandrum et filia Apuliam nomina imposuerat. Sueton. Vesp. 23. Qui ingenuum se et Lachetem mutato nomine ceperat ferre. Vellex. 1. 11. Qui se Philippum regiæque stirpis ferebat, quom esset ultimæ. ¶ 11. Hinc etiam de dictis et scriptis ferri est idem ac circumferri, esse in ore vel manibus hominum, andare intorno per le bocche o per le mani di tutti. Cic. Amic. 2. 6. Multa ejus (Catonis) et in senatu et in foro vel provisiva prudeniter, vel acta constanter, vel responsa acute ferebantur. Sueton. Domit. 9. Ferebaturque vox ejus: Princeps qui delatores non castigat, irritat. Lucilius apud Non. p. 303. 20. Merc. Et sola ex multis nunc nostra poemata ferri. Cic. Brut. 7. 27. Pericles, cujus scripta quædam feruntur. Quintil. præfat. 7. Sub nomine meo libri ferebantur artis rhetoricæ. Id. 7. 2. 24. Cetera, quæ sub nomine meo feruntur. Sueton. Cæs. 55. Feruntur quædam ejus orationes. Id. Aug. 31. Quidquid fatidicorum librorum vulgo ferebatur. Id. Cæs. 20. hi versus. Id. ibid. 56. scripta. Id. Gramm. 1. volumina. Id. ibid. 4. commentarii. Episc. Tac. 11. Multa hujus feruntur. Id. Aurel. 21. Fertur epistola ejus. ¶ 12. In re publica et juridica — a) Ferre suffragium vel sententiam Italice est dare il proprio voto, pronunciare la propria opinione. Varro 2. R. R. 2. 1. Comitibus ædilitiis, quom ego et Q. Anius senator tribulis suffragium tulissemus, et candidato, cui studebamus, vellemus esse præsto. Cic. 1. de republ. 31. Qui æqua potest esse (libertas) in istis civitatibus, in quibus verbo sunt liberi omnes? Ferunt enim suffragia, mandant imperia etc. Adde Sueton. Aug. 56.; et Justin. 22. 3. 6. Cic. Balb. 15. 34.

De quo fœdere populus Romanus sententiam non tulit. *Id. 6. Ferr. 47. 104.* De quo vos, iudices, sententiam per tabellas feretis. *Id. Cluent. 26. 72.* Sua illam sententia, quam palam omnes latuissent, condemnatum iri. Sic *Tac. 1. Ann. 74.* Proclamavit, se quoque in ea causa laturum sententiam palam et juratum, quo ceteris eadem necessitas feret. — *b) Ferre legem, privilegium, rogationem est proponere aliquid deliberandum decernendumque. Dicebatur enim magistratus ferre ad populum vel ferre absolute, quum pro concione interrogabat, vellet ne juberetque aliquid fieri: id si faceret in senatu, referre dicebatur. Cic. 2. Off. 21. 73. Peruciose Philippus in tribunatu, quum legem agrariam ferret, quam tamen antiquari facile passus est. Id. Sull. 23. 65. Lex dies fuit proposita paucos, ferri capta nunquam, deposita est in senatu. Adde eumd. *Cornel. 1. 3. Id. Sext. 16. 37.* In legem per vim latam jurare noverat. *Horat. 2. Ep. 1. 152.* lex postquam lata. *decretata, imposita. Cic. 4. Parad. 2. 32.* Familiarissimus tuus de te privilegium tulit, ut si in opertum Bonæ Deæ accessisses, exsulares *Id. Sull. 23. 65.* Sullam illam rogationem de se nolle fieri. *Id. Balb. 14. 33. Cluent. 51. 140. et Brut. 23. 89. Cæs. 3. B. C. 1.;* et *Liv. 33. 25.* Ferre rogationem de aliquo, contra vel in aliquem ad populum, ad plebem. *Liv. 4. 51.* Jacere tamdiu irritas sanctiones, quæ de suis commodis ferrentur. — *Cic. 2. Phil. 43. 100.* Nescis, te ipsum ad populum tulisse, ut quintus dies Cæsari tribueretur? *Id. 2. Fin. 16. 54.* Ut P. Scævola tribunus plebis ferret ad plebem, vellente de ea re quæri. Adde *Liv. 33. 25.* — *Cic. Sull. 22. 63.* Nihil de iudicio ferebat, sed penam ambitus aufererat. Adde eumd. *Cæcin. 35. 102. Id. 7. Att. 6. 2.* Quum ut absentis ratio haberetur, ferebamus. — Impersonaliter. *Liv. 23. 14.* Lato ut solet ad populum, ut equum descendere liceret. *portata parte.* — *Ferre legem alicui apud Cic. Dom. 30. 81., h. e. in favorem alicujus.* — *Ferre ad senatum pro referre dixerunt Ammian. 30. 6.;* et *Capitolin. Anton. Phil. 5.* — *Figurate Quintil. 2. 13. 1.* Leges studiosis dicendi ferre. — *c) Ferre iudicem dicitur actor, et est dare, dare, assignare. Cic. Rosc. com. 15. 45.* Quem ego si ferrem iudicem, refugere non deberet: quum testem producum, reprehendere audebit? Adde eumd. *2. Orat. 70. 285.;* et *V. Klotz ad Cic. Oration. vol. 1. p. 563. Liv. 8. 33.* Provoco ad populum, eumque tibi iudicem fero. Adde eumd. *3. 57. et 3. 24.* ¶ *13.* Absolute, h. e. sine Accusativo, de abstractis usurpat, et est requirere, postulare, velle. *Ter. Andr. 1. 2. 17.* Dum tempus ad eam rem tulit, sivi, animum ut expleret suum. *Cic. 1. Fam. 7. 6.* In hac ratione quid res, quid causa, quid tempus ferat, tu perspicies. *Id. 1. ad Q. fr. 4. 5.* Ad me, ut tempora nostra, non ut amor tuus fert, vere perscribere. *Id. Pis. 2. 5.* Provinciam, quod ita existimabam tempora reipublicæ ferre, in concione deposui. *cosi richiedere. Id. 2. leg. Agr. 28. 77.* Paullisper, si ita commodum vestrum feret, connivebo. *Ter. Adelph. 1. 1. 28.* Clanculum patres faciunt, quæ fert adolecentia. *Id. Andr. 2. 6. 12.* Dumque ætas tulit. *Cic. Cluent. 60. 168.* Quum ad illud prandium crudior venisset et, ut ætas illa fert, sibi tum non peperisset. *come suol fare quell'età. Id. 4. Ferr. 34. 83.* Prout Thermitani hominis facultates ferebant. *come portavano. Quintil. 3. 1. 1.* Ut vires nostræ tulerunt. *Cic. 5. Fam. 2. 6.* Meæ rationes ita tulerunt. *Id. 7. Ferr. 40. 105.* Dicit ei, se statuisse animadvertere in omnes navarchos: ita sui periculi rationes ferre ac postulare. *Cic. 1. ad Brut. 9.* Accusasti me gravioribus verbis, quam tua consuetudo ferebat. *portava il tuo costume. Adde eumd. Cæcin. 29. 85. Ter. Andr. 5. 1. 13.* Dum res te tulit: nunc non fert. *Liv. 3. 27.* Inde composito agmine, non itineri magis apti, quam præstio, si res ita tulisset, etc. *Quintil. 5. 2. 3.* Si res feret. *Id. 12. protæn. 4.* Ut res feret. *Plancus apud Cic. 10. Fam. 21.* Si occaso tulerit, se porterà l'occasione. *Nepos Eumen. 6.* Si tulisset ita fortuna. *Ovid. 1. Met. 297.* Figitur in viridi, si fors tulit, anchora prato. *Sall. Jug. 78.* Cetera, uti fors tulit, alta atia, alia in tempestate vadosa. *Cic. Quinct. 18. 57.* Vereor, ne aut gravioribus utar verbis, quam natura fert, aut levioribus, quam causa postulat. *Cæs. 3. B. C. 61.* Prout eujusque eorum qui negotiis præerant,*

aut natura aut studium ferebat, hæc ad Pompejum omnia detulerunt. *Cic. 6. de republ. 18.* Natura fert, ut extrema ex altera parte graviter, ex altera autem acute sonent. *cosi porta la natura delle cose. Id. 5. Ferr. 23. 57.* Tamdiu pependit in arborescens socius populi Romani, quamdiu voluntas Apronii tulit. *Id. pro leg. Manil. 24. 70.* Si vestra voluntas feret, se vorrete, se vi piacerà. *Virg. 6. Æn. 675.* Sed vos, si fert ita corde voluatis, Hoc superate jugum. *Sull. Cal. 58.* Diutius in his locis esse, si maxime animus ferat, frumenti atque aliarum rerum egestas prohibet. *Ovid. 1. Met. 775.* Si modo fert animus, gradere et scitabere ab ipso. *Ter. Heaut. 3. 3. 11.* At certe concedas hinc aliquo ab ore eorum aliquantisper, multa fert libido. *Cic. 2. Att. 25. 2.* Nos, ut opinio et spes et conjectura nostra fert, firmissima benevolentia hominum muniti sumus. *Id. Cluent. 16. 46.* Ut mea fert opinio. *Quintil. 4. 3. 14.* Ut mea quidem fert opinio. *Id. 9. 4. 122.* Quantum mea fert opinio. — Per ellipsin, omisso *Nom. res. Curt. 3. 3. 6.* Vetera quoque omnia, ut fert, sollicitudo revocaverat. *At ibi fortasse legendum ut fere fit: al. conjeperunt at fit. Tac. 3. Ann. 15.* Sociem se eujuscumque fortunæ et, si ita ferret, comitem exitum promittebat. *Id. 2. Hist. 44.* Hos certe nondum victos, et, si ita ferret, honestis in acie perituros. — *Animus, mens fert* sequente infinito. *Ovid. 1. Met. 1.* In nova fert animus mutatas dicere formas. *l'animò mi porta a dire, ho voglia di dire. Lucan. 1. 67.* Feri animus causas tantarum expromere rerum. *Sueton. Oth. 6.* Tulerat animus post adoptionem statim castra occupare. *Stat. 4. Theb. 753.* nos ferro meritas excindere Thebas Mens tulit. — Hinc Part. præf.

Ferens, entis, adjective quoque occurrit cum Genitivo, et est patiens. *Tac. 5. Hist. 6.* Corpora salubria et ferentia laborum, *tolleranti.*

Homonym. *Ferre*, si cum homonymis comparetur, et proprie et figurate generatim est et latius patet. Cum verbo *portare* collatum, *ferre* de leviori, *portare* de graviore onere usurpat; idem dicendum de compositis *conferre* et *comportare*, *inferre* et *importare*. *Bajulare* est quidem portare, sed speciatim bajuli (*del sacchino*) operam præstare vel artem faciliare. *Ovid. 10. Met. 470.* Semina fert ulero conceptaque erimina portat. *Horat. 2. Od. 3. 14.* Huc vina et unguenta et nimium brevis Flores amanos ferre jube rosa. et *Cæs. 1. B. C. 78.* Quorum corpora erant insueta ad onera portanda. *Plaut. Asin. 3. 3. 68.* Nolo ego te, qui herus sis mihi, onus istuc mihi sustinere. — Egu bajulabo; tu, ut decet dominum, aale me ito inanis. — In verbo *gerere* ejusque frequentativo *gestare* speciatim ratio habetur membrorum, quibus onus geritur: præterea inter *gerentem* et onus interna ratio intercedit, quia *gerens* est rei possessor, quam gerit; contra externa tantum ratio intercedit inter onus et *ferentem* vel *portantem*, hic enim est is qui simpliciter fert vel portat. *Nepos Datam. 3.* Ipse gerens in capite galeam venatoriam, dextra manu clavam, sinistra copulam, quo etc. *Val. Max. 7. 2.* Ego vero, inquit (*Bias*), bona mea mecum porto. Pectore enim illa gerebat, non hameris. — Denique *vehere* est equo, curru, navi et similibus ab uno in alium locum transferre; hinc inter onus et *gerentem* immediata, inter onus et *vehentem* mediata ratio intercedit, ut in scholis barbare loqui solent. *Cic. 2. Divinat. 68. 140.* Equus, in quo ego vehebam, mecum una demersus. *Quintil. 4. 2. 47.* In portum veni, navium propexi, quanti veheret interrogavi, de pretio conveni. — Ceterum generatim hæc omnia unum idemque significant: sic *Cic. 2. Phil. 41. 106.* lectica ferre, *Id. ibid. 24. 58.* lectica portare, *Horat. 2. Sat. 3. 214.* lectica gestare, et *Sueton. Claud. 28.* lectica per urbem vehendi jus. Quod præcipue animadvertendum in verbis *gerere* et *ferre*: sic *Plin. 8. Hist. nat. 32. 50. (112).* Cervæ octonis mensibus ferunt partus. et *Id. ibid. 47. 72. (187).* Oves gerunt partus diebus centum. Similiter *Liv. 3. 36.* Personam alienam ferre. et *Cic. 1. Off. 32. 115.* Personam civitatis gerere. Sic dicimus arma ferre et gerere; itemque terra fruges fert et gerit. *Cf. Liv. 38. 11.* Hostes eosdem habeto, quos populus Romanus, armaque in eos fertio bellumque geri-

to. Et *Apul. 5. Met.* Sic se gerebat ferebatque. — *NB.* Discrimen, quod interest inter *ferre*, *pati*, *perferre*, *tollere* etc., *F.* in v. *PATIO.*

FÉROCIA, æ, f. 1. (ferox) animus, effrenatus animus (It. *coraggio, valore, straordinario coraggio*; Fr. *courage, valeur*; Hisp. *corage, ardimiento, valor*; Germ. d. *Muth, d. Herzhaftigkeit, d. ungerügelte Muth*; Angl. *valour, bravery, courage*).

1.) Proprie usurpat ¶ 1. In bonam partem pro virtute. *Cato apud Gell. 6. 3.* Scio solere plebisque hominibus rebus secundis atque prolixis atque prosperis animum exellere atque superbiam atque ferociam augescere atque crescere. *Liv. 9. 6.* Habere Samnites victoriam, non præclaram solum, sed etiam perpetuam: cepisse enim non Romam, sed, quod multo bellicosius fuit, Romanam virtutem ferociamque. *Tac. 2. Hist. 76.* Si quis quid ardoris ac ferociæ mihi habuit. Adde *Liv. 37. 49.;* *Sall. Cal. 61.;* *Flor. 2. 12. 3.;* *Tac. Agr. 11. Id. ibid. 31.* Virtus porro ac ferocia subditorum ingrata imperantibus. *Id. 4. Hist. 71.* Ipse pugnae avidus ferocia verborum inibiitem incendebat. ¶ 2. In malam partem. *Pacuvius apud Non. p. 490. 10.* *Merc. ferocitatem et ferociam* conjunxit, quasi illa naturam, hæc actionem significet. *Cic. Harusp. resp. 1. 1.* Duobus inceptis verbis omnem impetum gladiatoris ferociamque compressi. *Id. fragm. apud Non. p. 492. 3.* *Merc.* Qui comperit ejus vim et effrenatam ferociam. *Id. 2. leg. Agr. 33. 91.* Ferocia intoleranda. *Ovid. Halieut. 58.* stolidæque ferocia mentis. *Vellej. 2. 115.* Ingeniorum. *Tac. 2. Ann. 72.* Exuere ferociam. *Ammian. 14. 10. extr.* Ferociaæ status perniciosum mitigare. *Id. 28. 1.* Ferocia genuina pectori erudo adfixa.

II.) Improperie. *Plin. 14. Hist. nat. 10. 24. (121).* Sapa infusa ferociam vini frangere. *l'asprezza o amarezza.*

Homonym. *F.* in fin. v. *FEROX.*

FÉROCIO, is, ivi vel ii, ire, n. 4. Part. *Ferociens.* — Ferocio est ferox ho, ferociam exerceo: et occurrit fere translate, *esser ferocio, inferociare, ἀγριόποιος. Paul. Diac. p. 92. 7. Müll.* Ferocit apud Catonem, ferociter agit. *Quintil. 10. 3. 10.* Ferociens equos frenis coercere. *Apul. 9. Met. p. 218.* Peste infectum ferociare. *Ammian. 14. 9.* Nihil lenius ferociens. Adde eumd. *21. 12. Tertull. Apolog. 5.* Reperietis, Neronem in haec (*accusatorum*) sectam ferocisse. *Gell. 1. 11.* Quam si permulcti sonis militioribus non immodice ferociret. *Id. ibid. ad fin.* Ferocientem severentemque orationem cohobare. *Eumen. Paneg. Const. 7.* Xerxes pedicæ jecit aureas in profundum, Neptunum se dicitans alligare, qui fluctibus ferociret.

FÉROCITAS, atis, f. 3. (ferus) natura ejus, qui ferox est, *ἀγριότης, feroezza.* ¶ 1. In bonam partem ponitur pro animo seu virtute fera atque indomita. *Cic. 1. Off. 26. 90.* Equos ferocitate exsultantes domitoribus tradere. *Id. 2. ibid. 11. 40.* Viriati Lælius ferocitatem ita repressit, ut etc. *Val. Max. 3. 2. 7.* Ferocitas gentis. *Lamprid. Alex. Sev. 61. mentis.* ¶ 2. In malam partem est indomita feritas ac sævilitas. *Cic. Vat. 1. 2.* Alicujus ferocitatem comprimere, et audaciam frangere. *Id. Dejot. 5. 15.* Cujus tantæ ferocitatis fuerit; ut etc. *Id. Marcell. 6. 16.* Victoria ferocitatem extimescere. *Sueton. Vitell. 12.* Gravari aliquem ob vimiam contumaciam et ferocitatem. Adde *Pacuvium apud Non. loc. cit. in FEROCIA I. 2.*

FÉROCITER, adverb. Comp. *Ferocius* et *Sup. Ferocissime* 1. et 2. — *Ferociter* ¶ 1. In bonam partem est fortiter, strenue, magna cum virtute, *con bravura e valore, coraggiosamente. Liv. 3. 47.* Strenue et ferociter facta in bello plura memorari possunt. *h. e. fortiter. Id. 23. 8.* Cum quo ferocissime pro Romana societate adversum Punicum fœdus steterat. *Sall. Jug. 112.* Ferocius decernere. *Curt. 3. 11. 1.* Ferociter in lævum cornu hostium invehi. ¶ 2. In malam partem est cum feritate ac sævilitate, *ferocemente, ἀγριός. Plaut. Amph. 1. 1. 38.* Ferociter increpare. *Cic. 2. Phil. 29. 72.* Respondere plane ferociter. *Id. Planc. 13. 33.* Publicanorum in Q. Scævola aspere et ferociter et libere dicta commemorare? *Id. 2. ad Q. fr. 13. 2.* C. noster Lamia paulo ferocius exagitatus est. *Nepos Eumen. 11.* Ferocius loqui. *Liv. 2. 53.* Ferociter dictæ sententiæ. *Curt. 10. 2. extr.* Ferocissime obloqui. *Tac. 2. Hist. 29.* Hæc ferociter jactan-

do. ipsum invadunt. *Martial.* 1. 58. Arguit et vitio datur esse ferociter ausum.

FĒRŌCŪLUS, a, um, adject. *deinunt.* a ferox, aliquantum ferox, *bravetto, ferocello, Turpilius* apud *Non.* p. 75. 30. *Merc.* Ne me attigas, atque aufer manum: eja, quam ferocula es! *Auct. B. Afr.* 16. Quid tu, miles tiro, tam feroculus es?

FĒROX, ōcis, adject. onni. gen. *Ferocum* pro *ferocium* in Genit. plurali. *Abinov.* 1. 275. inque illa ferocum Invitis lacrimas decidere ora genis. — Comp. *Ferocior* et *Sup. Ferocissimus* sub *A.* et *B.*

— *Ferox* est qui nimium confidit, nihil metuit, atque adeo vehemens, insolens superbusque est: a *ferus* (quo modo *atrox* ab *ater*): a quo ita quidam differre volunt, ut *ferox* ad mores releteretur, *ferus* ad naturam, et dicatur proprie de brutis iis, quæ nullo sæpto servantur nullaque cura manufacta sunt, quamvis sæva non sint, ἀρπύγες (It. *feroce, fiero, altero*; Fr. *fier, haulain, emporté*; Hisp. *altanero, orgulloso*; Germ. *wildem Antlitzes, stürmisch*; Angl. *insolent, fierce, bold, headstrong*). Occurrit autem ¶ 1. In bonam partem pro forti, animoso, strenuo, bellicoso. — a) Absolute. — Raro de brutis animantibus. *Virg. 4. En. 134.* ostroque insignis et auro Stat sonipes, ac frena ferox spumantia mandit. *Horat. 4. Od. 4. 31.* nec imbellem feroces Progenerant aquilæ columbanæ. — Sæpius de hominibus, vel eorum qualitatibus. *Sall. Cat. 43.* Cethegus semper querebatur de ignavia sociorum: naturâ ferox, vehemens, manu promptus ferat: maximum bonum in celeritate putabat. Adde *eumd.* *Jug. 11.* Sic *Cic. Vatin. 2. 4.* Nimium es vehemens ferocæque natura. *Plaut. Amph. 1. 1. 82.* Vicinus vi feroces. *Cic. 2. de republ. 20.* Postquam bello subegit Æquorum magnam gentem et ferocem et rebus populi Romani imminem. *Horat. 1. Od. 35. 10.* ferox Latium. *Id. 3. ibid. 3. 44.* Roma. *Id. 3. ibid. 2. 3.* Parthi. *Id. 4. ibid. 2. 34.* Sygambri. *Id. 1. ibid. 6. 3.* miles. *Id. 4. ibid. 9. 21.* Hector. *Liv. 1. 42.* In eum hæc gloriantem, cum globo ferocissimorum juvenum Romulus impetum facit. *Tac. 2. Hist. 24.* Ferocissimos auxiliarium composuit. *Id. 1. Ann. 2.* Quum ferocissimam cecidissent. *Martial. 14. 179.* de Minerva. Dic mihi, virgo ferrox, quam sit tibi cassis et hasta. *Alde Sil. It. 9. 357.* *Tac. 4. Ann. 21.* Vir nobilis et ferox. *Nepos Themist. 2.* Prætor a populo factus, non solum præsentis bello, sed etiam reliquo tempore ferociorum reddidit civitatem. — *Sall. Cat. 11.* Loca amœna, voluptaria facile in otio feroces militum animos molliverant. *Id. Jug. 106.* Hic animo feroci negat, se toties fusum Numidam pertimescere. *Sil. It. 1. 191.* Continuoque ferox oritur fiducia menti. *Flor. 3. 10. 21.* Ferocibus dictis ad jus pristinae libertatis erexit. Cf. *Cic. fragm.* apud *Non.* p. 305. 10. *Merc.* *Ferox* oratio. *Mercerus* vero aliter legit. — b) Cum additis. *Horat. 1. Od. 32. 6.* Qui (*Alcæus*) ferox bello, tamen inter arma Liberum et Musas — canebat. *Ovid. 2. Pont. 9. 45.* Sed quam Marte ferox et vinci nescius armis, Tam nunquam facta pace cruoris amans. *Liv. 33. 13.* Integris viribus regionis ejus feroces ad bellandum habebat viros. *Tac. 3. Hist. 69.* Miles Vitellii adversus pericula ferox. — c) De vino dixit *Sil. It. 7. 211.* Ac Methymna ferox cessit Falernis. h. e. vinum Methymnæum seu Lesbium austerum, generosum cessit Falernis. ¶ 2. In malam partem ponitur pro duro, inamiti, indomito, effrenato, arrogante. — a) Absolute vel cum addito Ablativo causæ. — Raro de brutis animantibus. *Plaut. Men. 5. 2. 109.* Multa mihi inoperas, Apollo: nunc equos junctos jubes capere me indomitos, feroces, atque in currum ascendere. *Lucret. 5. 902.* Qui fieri potuit, triplicem cum corpore ut una Prima leo, postrema draco, media ipsa Chimæra, Ore ferox acrem efflaret de corpore flammam. Sic *Id. 4. 719.* Feroces leones. *Nepos Eumen. 11.* Quum præfectus custodum quaesisset, quemadmodum (*Eumenem*) servari vellet: ut accurrum, inquit, leonem, aut ferocissimum elephantum. *Virg. 10. En. 711.* de apro. infremuitque ferox et inhorruit armos. — Sæpius de hominibus vel hominum qualitatibus. *Plaut. Mil. glor. 4. 8. 13.* Quia tecum eram, propterea animo eram ferocior. *Id. Men. 5. 2. 17.* Ita istæ solent, dote fretæ, feroces. *Id. Mil. glor. 4. 9. 13.*; et *Titinius* apud *Non.* p. 305. 6. *Merc.* Mæchus formâ ferox. *Ter. Eun. 3. 1. 25.* Eone es ferox, quia habes imperium in belluæ? *Cic.*

10. *Att. 11. 3.* Indulgentia ferocem fortasse atque arrogantem et infestum facit. *Id. fragm.* apud *Non.* p. 305. 10. *Merc.* Vereor, ne ferociorem eum faciant tua tam præclara de eo judicia. *Id. 4. Fam. 9. 3.* Victoria civiis, etiamsi ad meliores venit, tamen eos ipsos ferociores impotentioresque reddit. *Sall. Jug. 94.* Numidæ secundis rebus feroces. Cf. *Tac. 3. Hist. 77.* Recens victoriâ miles et super insitam pervicaciam secundis ferox. *Liv. 1. 7.* Pastor nomine Cacus, ferox viribus. *Id. 7. 5.* Ilum juvenem, stollide ferocem viribus suis cerneret. Sic *Tac. 1. Ann. 3.* Robore corporis stollide ferox. *Liv. 7. 40.* Ut potuerim tres et viginti annos natus consul patribus quoque ferox esse, non solum plebi. h. e. in patres et plebem. *Horat. 1. Od. 15. 13.* Veneris præsidio ferox. *Id. Art. P. 123.* Sit Medea ferox invicta. *Ovid. 1. Met. 758.* Ille ferox tacui. *Id. Heroid. 15. 189.* o scopulis undaque ferocior illa. *Tac. 2. Hist. 63.* Cunctantem super tanta re Flavianum Sabinum Triaria L. Vitellii uxor, ultra feminam ferox, terruit et periculo principis clementiæ affectare. *Val. Flacc. 5. 549.* Ferox ardere prædæ. *Id. 6. 615.* neque parte ferox, neque cæde moratur in una Turbidus. *Flor. 1. 2. 4. et 1. 8. 3.* Ferox populus. *Id. 2. 17. 8.* Ferocissimæ gentes. *Vopisc. Carin. 9.* Feroces Probi morte. — *Sall. Cat. 5.* Agitabatur magis magicis in dies animus ferox inopia rei familiaris. *Id. ibid. 38.* Quibus ætas animusque ferox erat. Sic *Horat. 2. Od. 5. 13.* Currit enim ferox ætas. h. e. ferocis juvenæte tempus. Et *Quintil. 2. 2. 3.* Ut et teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat, et ferociore a licentia gravitas deterreat. *Sueton. Aug. 65.* Ingenium sordidum ac ferox. *Lucan. 5. 211.* Feroces oculi. *Gell. 1. 3. sub fin.* Duas ferocissimas affectiones amoris atque odii coercere. — b) Cum Genitivo. *Ovid. 8. Met. 612.* deorum Spretor erat mentisque ferox Ixione natus. *Tac. 1. Ann. 32.* Cassius Chærea —, tum adolescens et animi ferox, inter obstantes et armatos ferro viam patefecit. Adde *Vopisc. Aurel. 32.* Rursus *Tac. 1. Hist. 35.* Ignavissimus quisque nimii verbis; linguæ feroces. *Id. 4. Ann. 13.* Ferox scelerum. h. e. propter scelera. — c) Sequente Infinito. *Plaut. Asin. 2. 4. 62.* Ferox est viginti minas meas tractare sese. h. e. quia tractat, *Id. dell'umore, perché* etc. *Sil. It. 11. 8.* Atque odium renovare ferox in tempore Samnis. h. e. ferociter paratus.

HOMONYM. Inter *ferum* et *ferocem* eadem intercedit ratio, quæ inter *atrum* et *atrocem*, inter *torvum* et *trucem*. Hinc *Accius* apud *Non.* p. 511. 3. *Ferum* feroci contundendum imperio, sævum sæviter, ut *Mercerus* legit. *Ferus*, ut addit *Popma*, de inanimatis quoque dicitur; *ferox* de animatis tantum: *ferus* omni cultu, *ferox* aliquo cultu caret. — Animadvertendum potius videtur discrimen inter *feritatem* et *ferociam*, quod respexisse videtur *Non.* p. 325. 21. *Merc.* *Feritas* et *ferocia* unum idemque significant: sed *feritas* humanitati et cultui opponitur, ac propterea ferinos mores naturæque asperitatem significat; *ferocia* vero timiditati et mollitiæ opponitur, ac propterea naturam denotat ejus, qui nimium confidit, nihil metuit, animo et vigore plenus. Hinc *feritas* cum *sævitia* conjungitur: sed *feritas* naturæ instinctu insita est et belluina; contra *sævitia* est sanguinis cupido, ejus homo sibi conscius est quæque, potius quam belluina, tartarea vel infernalis dici potest. *Tac. 1. Hist. 41.* Ceteri crura brachiaque (*Gatbæ*) fœde laniaverunt; pleraque vulnera feritate et *sævitia* trunco jam corpori adjecta. Cf. et *Senecam 2. Clem. 4.* Possumus dicere, non esse hanc crudelitatem (quam *Seneca* ipse definit *atrocitatem animi in exigendis pœnis*), sed feritatem, cui voluptati *sævitia* sit. — Illinc vero cum *ferocia* conjungitur *virtus* seu *fortitudo*: sed *ferocia* naturalis est et hominibus æque ac brutis communis; *virtus* seu *fortitudo* est moralis vis, educatione cultuque comparata et unius hominis propria. *Tac. 14. Ann. 19.* Nos virtutem auximus, barbari ferociam infregere. *Id. 5. Hist. 11.* Poscebantque pericula, pars virtute, multi ferocia et cupidine præmioruro. *Id. 2. Ann. 25.* Qui (*Romani*) perditâ classe, amissis armis, post constrata equorum virorumque corporibus litora, eadem virtute, pari ferocia, et velut aucti numero irrupissent. Adde *eumd.* *Agric. 31.*

FERRĀGO, Inis, f. 3. id, quod ferro cæditur. Ita legendum putat *Pontedera Antiq. Gr. et Lat. p. 139.* locum *Farronis* 1. *R. R. 31. 5.* Legumina viridia, quod ferro cæsa, ferrago dicitur. *Gesneri* editio habet: Legumina viridia, quod far ferro cæsa, ferrago dicta. *Schneiderus* in sua editione *Pontedera* conjecturam probavit, et textum ad illius mentem refecit.

FERRĀMENTĀRIUS, ii, m. 2. qui ferramenta conficit. *Firmic. 3. Mathes. 13. sub fin.* *Ærarii*, ferramentarii, statuarii.

FERRĀMENTUM, i, n. 2. αὐτῶρον, quodvis instrumentum ex ferro. *Farro* 1. *R. R. 22. 5.* De ferramentorum varietate *Cato* scribit permulta, et genere et multitudine quæ sint, ut falces, palas, rustros. *Colum. 2. R. R. 18. 4.* Ut necubi ferramentum fœniseris possit offendere. *Id. 3. ibid. 18. 4.* Ferramentum bifurcum. *V. BIFURCUS*; et adde *eumd. 4. ibid. 29. 15. et 24. 21.* *Martial.* in *lemmate* 1. 14. *Æpigr. 36.* ferramenta vocat instrumenta tonsoria. Cf. *Petron. Satyr. 94. Cic. 3. Cat. 5. 10.* ferramenta pro armis (sic *Sueton. Tit. 9.* Ferramenta pugnantium.) et *Liv. 1. 40.* pro securibus posuit. *Horat. vero 1. Ep. 1. 86.* pro fabrilibus instrumentis. Similiter *Justin. 20. 2. 1.* Metapontini quoque in templo Minervæ ferramenta, quibus *Æpeus*, a quo conditi sunt, equum Trojanum fabricavit, ostentant. Et in re medica *Cæli. Aurel. 2. Tard. 4.* Aliquando etiam ipsæ gingivæ scarificandæ vel circumseparandæ a dentibus ferromento, quod perichacterâ vocant. *Fegel. 3. Felerin. 52. 1.* Candentia prius cauteria præparabis: deinde ferramento decarnabis sic, ne nervos tangas.

FERRĀRIA, æ, f. 1. *F. FERRARIUS*, in fin. **FERRĀRIĀRIUS**, ii, m. 2. est qui in ferrifodinis operatur, quem nostrates vulgo dicunt *canopo*. *Inscript. apud Murat. 972. 10.* quæ est apud *Orell. 4183. D. M. PRIMIONIS FERRARIĀRII VITALIS CONTVBRNĀLIS.*

FERRĀRIUS, a, um, adject. di *ferro, αὐτῶρον*; ad ferrum pertinens. *Plaut. Rud. 4. 6. 47.* et *Inscript. apud Orell. 4083.* *Ferrarius* faber. *Inscript. apud Gruter. 640. 2. et 4.* negotiator. Sic *Trebell. Poll. xxx. Tyr. 8.* opifex. *Auct. B. Afr. 20.*; et *Plin. 35. Hist. nat. 15. 51. (182).* *Ferrariæ* fabricorum officinæ. *Id. 34. ibid. 14. 41. (144).* *Ferraria* metalla. *Id. 28. ibid. 16. 63. (226).* *Ferraria* aqua. h. e. qua fabri ignita ferramenta extinguunt. — Hinc

Ferrarius, ii, m. 2. absolute, substantivorum more, est ferrarius faber. *Inscript. apud Spon. Miscell. antiq. p. 66.* et apud *Orell. 4066.* COLLEGIUM FERRARIORUM. *Firmic. 4. Mathes. 7. a med.* Caligarii, coqui, ferrarii.

Ferraria, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est ferrifodina. *Cæs. 7. B. G. 22.* Apud eos magna sunt ferrariæ. Adde *Caton. apud Gell. 2. 22.*; et *Liv. 34. 21.*; et *Cassiod. 3. Variar. 26.* qui *ibid. 25.* eas *ferrarias* venas appellat. *Inscript. apud Orell. 2341.* *Ferrariæ* Noricæ. Adde alias apud *Henzen. 6652. et 7253.*

Ferraria, æ, f. 1. dicitur etiam herba, alio nomine *crista galinacea*, apud *Apul. Herb. 65.*

FERRĀLLIS, e, adject. *Plaut. Most. 1. 1. 18.* genus *feratile* joculariter vocat servos ferreis compedibus vinctos.

FERRĀTES, a, um, adject. seu potius particip. ab inusit. *ferrare*, (*F.* in fine hujus voc.) *ferrato, αὐτῶρον*; ferro munitus. *Lucret. 6. 551.*; et *Virg. 3. G. 361.* *Ferrati* orbis rotarum. *Liv. 1. 32. ad fin.* *Ferrata* hasta. *Virg. 5. En. 208.* *Ferratæ* sudes. *Id. 11. ibid. 714.* *Ferrata* calx. h. e. stimulo ferreo armata. *Horat. 1. Sat. 4. 61.* et *Ennio.* *Ferrati* postes. *Tac. 3. Hist. 30.*; et *Ammian. 24. 12. et 13.* *Ferrati* portarum obices. h. e. repugula, travi, traverse. *Stat. 10. Theb. 504.* portæ. *Vopisc. Prob. 21. tarris. Val. Flacc. 6. 90.* *Ferrata* forma suum. h. e. ferrea imago. *Plaut. Bacch. 4. 6. 11.* *Ferratus* servus. h. e. ferreis compedibus vinctus. *Tac. 3. Ann. 45.* In fronte statuerat *ferratos*, in cornibus cohortes. h. e. ferreis loriceis indutos. Sic *Horat. 4. Od. 14. 30.* *Ferrata* agmina. *Ammian. 25. 1.* catervæ. *Claudian. Cons. Honor. 6. 571.* viri. *Trebell. Poll. xxx. Tyr. 8.* populus. *Autil. Itiner. 1. 365.* *Ferratus* Mars. *Inscript. apud Murat. 823. 4. c. JVLIVS BRVTIANVS (miles) LEG. VI. FERRAT. ADDE* alias apud *Gruter. 45. 13., 416. 6., 457. 10.* et ali-

bi. *Colum.* 10. *R. R.* 45. ferratum robur. *Scribon. Compos.* 146; et *Seneca* 3. *Quaest. nat.* 2. Ferrata aqua. h. e. ferri metalli eruptentes. *Virg.* 3. *G.* 398. exercitos prohibent a matribus haedos, Primaque ferratis praefigunt ora capistris. *Servius* exponit, duris: affi ferreo aculeo armatis. *F. CAUSTRUM.* — Ceterum verbum *ferre*, h. e. ferro munire, fuisse priscae inusitatum testatur hisce verbis *Priscian.* 8. p. 835. *Pulsch.* Quid impedit nos quoque aliquid copiae ad opulentiam Latinae conferre eloquentiae, et ad imitationem *arvo* et *armor*, armatus dicere, et ut *aero*, *aeror*, *aeratus*, *ferro*, *ferror*, *feratus*?

FERRĒUS, a, um, adject. qui est ex ferro, *αὐτοῦ* (It. di ferro, ferreo; Fr. de fer, en fer; Hisp. de hierro; Germ. eisern, aus Eisen gemacht; Angl. of iron, ferrous).

I.) Proprie. *Lucret.* 1. 315. Ferrae occulte decessit vomer in arvis. *Id.* 5. 1202. Ferrae ensis. *Cæs.* 5. *B. G.* 12. Britanni utuntur aut aere, aut taleis ferreis ad certum pondus examinatis pro nummo. *Id.* 3. *ibid.* 13. Ferrei clavi. *Id.* 7. *ibid.* 73. hami. *Id.* 1. *B. C.* 57. et 58. et 2. *ibid.* 6.; *Liv.* 36. 44. et 24. 34.; *Curt.* 4. 2. 12.; *Flor.* 2. 2. 9.; et *Lucan.* 3. 635. manus. h. e. machina bellica, de qua *V.* in *MANUS.* *Varro* 1. *R. R.* 22. 3. furcæ. (*Itas* *Caio R. R.* 10. absolute dicit ferreae). *Liv.* 30. 10.; et *Curt.* 4. 3. 34. uncus. *Virg.* 11. *En.* 847. macro. *Curt.* 7. 11. 13. cunei. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 7. 7. (21). clathri. *Virg.* *Quintil.* 6. 3. 58. fibula. *Id.* 7. 6. 8.; et *Sueton.* *Aug.* 100. anulus. *Seneca Thyest.* 7. claustra. *Virg.* 6. *En.* 554. de *Inferorum* sedibus. turris. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 14. 40. (141). Herentes. h. e. Herculis signum. *Sueton.* *Aug.* 7. litteræ, imaginunculae. *Sall. fragm.* apud *Non.* p. 556. 18. *Merc.* Praegrediebantur equites cataphracti, ferrea omni spee. *Sic Ammian.* 24. 2. *med.* Ferrea niturum facie omni; quis laminæ singulis membrorum lineamentis coherenter aptatae, fido operimento totum hominis speciem contangebant. *Id.* 19. 1. Ferrae equitatus. h. e. ferrati equites. — Poetice *Eunius* 8. *Ann.* 46. Hastati spargunt hastas, fit ferreus imber, una pioggia di saette. Similiter *Virg.* 12. *En.* 284. ferreus imber. *Id.* 3. *ibid.* 45. Ferrea telorum seges. Eodem sensu *Sil. It.* 15. 626. ruit acer apertis Turbo equitum portis, atque omnis ferrea late Tempestas operit campos. *Virg.* 11. *En.* 601. tum late ferreus hastis Horret ager campique armis sublimibus ardent.

II.) Impropric. ¶ 1. Ferrae dicitur, qui ferro similis est, vel ad ferrum quomodocumque refertur. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 10. 61. (170). Ferrae color. (*Cl. Stat.* 1. *Theb.* 104. de *Tisiphone.* sedet intus abactis Ferrea lux oculis, qualis per nubila Phœbes Atracia rubet arte labor. h. e. atra, ferruginea). *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (198). Ferrea fabrica. *l'arte del ferro.* — Hinc etiam *Fel. Poeta* apud *Cic.* 2. *Nat. D.* 63. 159. Ferrea tum vero proles exorta repente est. h. e. ferreae ætatis homines. *Sic Tibull.* 2. 3. 35.; et *Sueton.* *Tib.* 59. ferrea sæcula. *Flor.* 2. 19. 3. Ferrei anni et cruenti. *F. ETAS.* ¶ 2. Transferatur ad moralem hominis characterem sive ad animum, et ferreus dicitur qui affectibus caret humana naturæ propriis: hinc — a) Est durus, inhumanus. *Cic. Amic.* 13. 48. Qui virtutem duram et quasi ferream esse quamdam volunt: quæ quidem est quæ multis in rebus, tum in amicitia tenera atque tractabilis. *Id.* 7. *Ferr.* 46. 121. Quis tam fuit durus et ferreus, quis tam inhumanus, qui etc.? *Id.* 13. *Att.* 30. O te ferreum, qui illius periculis non moveris! *Id.* 15. *Fam.* 21. 3. Ferrae essem, si te non anarem. *Id.* 1. *ad Q. fr.* 3. 3. Quom ego ferus et ferreus e complexu dimisi meo. *Cl. Tibull.* 1. 10. 2. Quam ferus et vere ferreus ille fuit! *Rursus Cic. Amic.* 23. 87. Quis tam esset ferreus, qui eam vitam (solitariam) ferre posset? *Propert.* 2. 8. 12. qualia carmina feci! Illa tamen nunquam ferrea dixit: amo. Adde *Tibull.* 2. 3. 2. et 3. 2. 2. *Ovid.* 14. *Met.* 721. Vincis enim, mortuorque libens: age, ferrea, gaude. Adde *eumd.* *Heroid.* 17. 156. *Virg.* 2. *G.* 340. virūque Ferrea progenies. *Ammian.* 28. 1. *med.* A jure tamen justitiæ crebro discedens ferreus cognitor etc. — *Sic Ovid. Heroid.* 12. 183. Ferrea præcordia. *Id.* *ibid.* 13. 64. bella. *Virg.* 2. *G.* 501. ferrea jura Insanumque forum. h. e. leges, quæ nulla slectuntur misericordis. *Ovid.* 5. *Trist.* 3. 28. tæ Ferrea sora

vite difficilisque — premit. — b) Item impudens. *Cic. Pis.* 26. 63. Si os tuum ferreum senatus convicio verberari noluisti. *Cl. Catull.* 42. 16. Quod si non aliud potest, ruborem Ferreo canis exprimamus ore. et *Sueton. Ner.* 2. Cui os ferreum, cor plumbeum esset. ¶ 3. Item fortis, durus, validus. *Liv.* 39. 40. *sub fin. de Catone.* In parsimonia, in patientia laboris periculique, ferrei prope corporis animique. *Juvenal.* 1. 30. Difficile est Satiram non scribere. Nam quis iuicque Tam patiens urbis, tam ferreus, ut teneat se? *Virg.* 8. *En.* 625. et 2. *G.* 44. Non, mihi si linguae centum sint oraque centum, Ferrea vox etc. *Licinius pinc.* apud *Cic.* 1. *Fin.* 2. 5. Atilius ferreus scriptor. h. e. qui duro dicendi genere utitur. *Virg.* 10. *En.* 745. et 12. *ibid.* 309. Olli dura quies oculos et ferreus urget Somnus. *Homer.* *χάλκρος ἔπος.* *Ovid.* 15. *Met.* 781. qui (*Superi*) rumpere quamquam Ferrea non possunt veterum decreta sororum. *Stat.* 2. *Theb.* 31. de *Cerbero.* Ferrea tergemino domuisset lumina somno. h. e. atra, torva, rigida, et simul fortia et contra somnum vigilacia.

FERRĪCRĒPĪNŪS, a, um, adject. *Ferricrepine* insule dicuntur joculariter a *Plaut. Asin.* 1. 1. 21. ergastula, ubi servi ferro vinciti laborabant. Ibi enim assiduus compedum catenarumque crepitus exaudiebatur. *F. FUSTITUDINAS.*

FERRĪFŌBĪNA, æ, f. ferraria, ubi ferrum foditur. Improbatur hanc vocem *Varro* 8. *L. L.* 62. *Müll.*, non quod sit contra analogiam, sed quod in usu non sit.

FERRĪTĒRĪUM, il, n. 2. locus, ubi ferrum teritur, h. e. ubi servi compedibus ferreis vinciti aservantur, ergastulum. *Plaut. Most.* 3. 2. 55. Inde in ferriterium, postea in erucem recta.

FERRĪTĒRŪS, i, m. 2. adject. servus vincitus ferreis compedibus, quia ferrum terit. *Plaut. Trin.* 4. 3. 14.

FERRĪTRĪBAX, æcis, adject. omni. gen. idem ac ferriterus: a *ferrum* et *τρίβω* tero. *Plaut. Most.* 2. 1. 9. *F. PLAGIPATIDA.*

FERRŌ, as, etc. *F. FERRATUS* in Gn. **FERRŌGINANS**, antis, particip. ab inusit. *ferrogino*, ferrum sapore referens. *Tertull. advers. Valentin.* 15. Gutta bituminosa, ferruginantes et sulphurantes.

FERRŌGINEŪS, a, um, adject. ¶ 1. Est coloris habens, qualis est ferri longa rubigine exesi, qui ex rufis et nigro commixtus est, quem hodie colorem castaneum vocant, *di color di ruggine, ferrigno, fosco, αἰσθησις.* Interdum hic color dicitur *thalassicus*, quod nautæ et piscatores eo uti soleant in mari. *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 43. Pallolum habes ferrugineum: nam is color est thalassicus. *Lucret.* 4. 73. Vela latea, russa, ferruginea. *Al. leg. ferrugina*, ut melrum constat. *Virg.* 6. *En.* 303. de *Charonte.* Et ferruginea subvectat corpora cymba. *Id.* *ibid.* 416. hanc eandem *cæruleam puppin* vocat, quia affusus hi valde colores sunt, fuscil videlicet. *F. CÆRULEUS.* *Id.* 4. *G.* 153.; et *Colum.* 10. *R. R.* 305. Ferruginei hyacinthi. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 275. Ferrugineus *Plutonis* amictus. *Stat.* 2. *Theb.* 13. ferrugineum nomen *Inferorum.* *Id.* 1. *ibid.* 600. ferruginea frons strigis. *Auson.* 10. *Ep.* 62. Ferrugineum venenum. ¶ 2. Ferrugineus sapor est ferri sapor, quem aquæ contrahunt ex ferri metalli eruptentes. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 2. 8. (12). Fons ferruginei saporis. *F. Seneca* loc. in *FERRATUS.* — Ceterum *ferrugineæ aquæ* quænam sint, vide in *STIPTERIAZUSA.*

FERRŌGINŪS, a, um, adject. ferrugineus. *F. voc. præced.* 1.

FERRŌGO, inis, f. 3. rubigo ferri, *ῥῶς αἰσθησις* (It. ruggine del ferro; Fr. rouille du fer; Hisp. moho, orin, herrumbre; Germ. der Eisenrost; Angl. rust of iron).

I.) Proprie. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 8. 79. (151). Illaque inde ferrugo incipientes lichenas sanat.

II.) Translate. ¶ 1. Ferrugo dicitur color rufus nigrioris rubedinis, similitudine coloris rubigine xasi, ipsaque res talem colorem habens, *color ferrigno, castagno, fosco.* *Plin.* 15. *Hist. nat.* 10. 9. (35). Fructus grandissimus pineis nucibus, intus exiles nucleos includit, vestitos alia ferruginis tunica. *Val. Flacc.* 1. 775. multa pollens ferrugine taurus. *Claudian.* 2. *Rapt. Pros.* 93. Dulci violas fer-

ruginæ pingit. *Tibull.* 1. 4. 43. picea ferrugo. *Prudent.* 9. *Cathemer* 78. lugubris. *Virg.* 1. *G.* 467. Sol caput obscura nitidum ferrugine texit. *Ovid.* 15. *Met.* 789. vultum ferrugine Lucifer atra Sparus erat. et 13. *ibid.* 960. de *Glaucō deo marino.* Viridis ferrugine barba. h. e. colore fusco, aut creuleo, qui marinis rebus tribuitur, ut in *FERRUGINEUS* 1. dictum est. *Virg.* 9. *En.* 592. Pietus acu chlamydem et ferrugine clarus Ibera. h. e. purpurea veste, vel purpureæ atmodum simili. Nam purpuræ optimæ color ex rubro ad nigrum accedit. *Sic Id.* 11. *ibid.* 772. peregrina ferrugine clarus et ostro. ¶ 2. Metaphorice. *Suct. Paneg. ad Pis.* 90. animusque mala ferrugine purus. h. e. ab invidia liber, quæ ita exest animum, ut robigo ferrum.

FERRUM, i, n. 2. metallum notissimum et plurimi usus, *αἰσθησις* (It. ferro; Fr. fer; Hisp. hierro; Germ. d. Eisen; Angl. iron).

I.) Proprie. *Lucret.* 5. 1240. æs atque aurum ferrumque repertum est Et simul argenti pondus plumbique potestas. *Id.* 5. 1286. Et prior æris erat, quam ferri, cognitus usus. *Id.* 1. 491. ferrum candescit in igne. *Cic.* 2. *Legg.* 18. 45. *Æs* atque ferrum, duelli instrumenta. *Id.* 2. *Val. D.* 60. 151. E terræ cavernis ferrum ellicere, rem ad colendos agros necessariam. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 20. concluse hircinis follibus auræ Usque laborantes, dum ferrum molliat ignis. Adde *Cæs.* 5. *B. G.* 12.; et *Virg.* 1. *G.* 57. *Ovid.* 15. *Met.* 816. Ferrum solidum. *Claudian.* 3. *Rapt. Pros.* 94. rigidum. *Curt.* 9. 8. 1. candidum. *Flor.* 3. 20. 6. recoctum. *Colum.* 12. *R. R.* 5. 2. Ferri massa ignita. *Curt.* 4. 2. 13. Fornacibus ferrum, quod excudi oportebat, imponere. *Val. Flacc.* 5. 145. cubilia ferri erueret. *Ammian.* 22. 8. Ferrum erucere et domare. *F. præcipue Plin.* 34. *Hist. nat.* 14. 39. (188). et seqq. — *Varro* 1. *R. R.* 54. 3. Mustum quod respicit ferrum, h. e. ferri saporis habet: Itali dicunt *sa di ferro*, è brusco e ruvido al gusto. *V. FERRUGINEUS* 2.

II.) Translate. ¶ 1. Per synecdochen dicitur de vomere, falce, gladio, ense aliisque hujusmodi ferreis instrumentis. — a) De vomere. *Lucilius* apud *Non.* p. 401. 19. *Merc.* glæbas proscindere ferro. *Lucret.* 5. 1294. ferro empere solum proscindere terræ. *Ovid.* 7. *Met.* 119. ferro proscindere campum. *Virg.* 1. *G.* 50. æquor ferro scindere. h. e. terram vomere. — b) De bipenni similibusque ad cædendas arbores instrumentis. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 186. Silvestrem flammis et ferro mitiget agrum. h. e. ferro silvas cædat, solum sciadat, flammis ligna et herbas silvestres comburat. *Id.* 4. *Od.* 6. 9. mordaci icta ferro pinus. *Cl. Lucret.* 6. 167. cædere si quem *Ancipiti* videas ferro prociq arboris actum. *Quintil.* 8. 3. 10. Surgentia in altum cacumina oleæ ferro coerebo. Huc referri potest et illud *Plin.* 10. *Hist. nat.* 32. 47. (91). *Halcyonum* nihil ferro intercidit non queunt. — c) De sagittis venationi aptis. *Horat.* *Epod.* 5. 10. *Pedita* ferro bellua. — d) De catenis. *Seneca Hippol.* 884. vincire aliquem ferro. *Cl. Quintil.* 1. 5. 8. Ferrum, quo rotæ vinciantur. — e) De instrumentis, quibus secantur, aut crispantur capilli. *Ovid.* 11. *Met.* 18. solitus longos ferro roseare capillos. *Id.* 1. *Art. am.* 505. ferro torquere capillos. *Sic Virg.* 12. *En.* 10. virenes vibratos calido ferro. — f) De stilo, quo veteres in cæcatis tabulis scribebant. *Ovid.* 9. *Met.* 522. Dextra tenet ferrum, vacuum tenet altera ceram. — g) De chirurgorum instrumentis. *Scribon.* in *epist. Compos. præpos. init.* Siquidem verum est, antiquos herbis ac radicibus carum corporis vicia curasse: quia etiam tunc genus mortalium inter initia non facile se ferro committebat. — h) De sagitta spiculo. *Ovid.* 7. *Met.* 127. et missa fugientia terga sagittâ Trajici: exstabat ferrum de pectore aduncum. — i) De spiculo hastilium. *Nepos Epam.* 9. *Epaminondas*, quum animadverteret mortiferum se vulnus accepisse, simulque si ferrum, quod ex hastili in corpore remanserat, extraxisset etc. *Virg.* 1. *En.* 313. Dina manu lato crispans hastilla farru. *Sic Id.* 10. *ibid.* 479. Hic Turnus ferro præfixum robur acuto In Pallanta duo librans jacit. — l) Saepè pro gladio, de qua translatione *V. Quintil.* 8. 6. 20., atque adeo pro armis cuiuscumque generis, quæ interficiendo inserviunt. *Quintil.* 2. 16. 6. Non fabricetur mihi gladius, potest uti eodem ferro latro. *Quintil.* 8. 6. 12. Ferrum armare. h. e. acuere.

Justin. 1. 9. 10. Occultato sub veste ferro. *Quintil.* 7. 6. 8. Cum ferro deprehensus. *Sueton.* *Aug.* 35. Ferro cinctus. *Virg.* 6. *En.* 260. Tuque iuvade viam, vaginaque eripe ferrum. Eodem sensu *Lucan.* 3. 128. detegere. *Stat.* 8. *Theb.* 140. stringere ferrum. *Sueton.* *Cal.* 12. abjicere. *Id.* *Domit.* 17. extorquere. *Lucan.* 1. 118. excutere alicui ferrum. *Cic.* *Cæcin.* 9. 25. In aliquem cum ferro invadere. *Nepos* *Actib.* 10. Ferro aggradi aliquem. *Ovid.* 4. *Pont.* 16. 51. Demittere ferrum in artus. *Id.* 6. *Met.* 271. ferro per pectus adacto. *Sil.* *It.* 7. 626. Adigere ferrum in viscera. *Ovid.* 8. *Met.* 440. hausit pectora ferro. *Stat.* 12. *Theb.* 745. consumere pectore ferrum. *Cic.* 3. *Nat. D.* 33. 81. Drusum ferro, Metellum veneno sustulerat. *Cæs.* 5. *B. G.* 30. Ne rejecti et relegati longe ab ceteris aut ferro aut fame intereant. *Sall.* *Jug.* 38. Tametsi ipsum cum exercitu fame et ferro clausum tenet. *Id.* *ibid.* 42. Igitur ea victoria nobilitas ex lubricitate sua usa multos mortales ferro aut fuga extinxit. *Inscript.* apud *Heizen.* 7390. Q. MAECIO RVSTICO FERRO PETITO, QUI VIXIT ANN. XXXIII. M. III. etc. *Horat.* 2. *Sat.* 7. 58. Quid refert, uti virgine ferroque necari Auctoratus eas? *Cic.* 2. *Tusc.* 17. 41. Quis medicorum gladiator, quam decubisset, ferrum recipere jussus, collum contraxit? *Sueton.* *Ner.* 12. Exhibuit ad ferrum etiam quadringentos senatores. h. e. qui gladiis depugnarent. *Fior.* 1. 12. 7. Fidenæ, quia pares non erant ferro, ad terrorem inveniendum facibus armatas etc. — m) Ferrum et ignis junguntur ad servorum pœnas significandas. *Ovid.* 3. *Met.* 697. Clauditur in tectis: et dum crudelis iussæ Instrumenta necis ferrumque ignesque parantur etc. *Propert.* 1. 1. 27. Fertiter et ferrum, sævos patientur et ignes: Sit modo libertas, quæ velit ira, loqui. — n) Sæpius ferrum et ignis et interdum ferrum et flammæ junguntur, ut maxima in bello vastatio significetur, mandare a ferro e fuoco, ut nos dicimus: ad rem *Liv.* 2. 10. Itaque monere, prædicere, ut pontem ferro, igni, quacumque vi possent, interrumpant. *Cic.* 11. *Phil.* 14. 37. Huic urbi ferro ignique militatur. *Liv.* 31. 7. a med. Hostium urbes agrique ferro atque igni vastantur. Adde *eumd.* 3. 68. et 8. 1.; et *Sueton.* *Claud.* 21. *Ovid.* 13. *Met.* 91. Ecce ferunt Troes ferrumque ignemque Jovemque in Danaos classes. *Curt.* 3. 4. 3. Igni ferroque Ciliciam vastat. *Fior.* 1. 13. 14. Totam urbem igne, ferro, manibus extequant. *Auct. B. Hæz.* 60. Ferro flammaque agros consumere. *Cf.* *Ovid.* 13. *Met.* 91. Inque meos ferrum flammæque penates Impulit. Hæc pertinet et illud *Curt.* 4. 1. 18. Admiratus magnitudinem animi spernentis (regnum), quod alii per ignes ferrumque peterent. ¶ 2. Hinc ferrum et pro bello vel armis ponitur. *Ennius* 6. *Ann.* 28. Non cauponantes bellum, sed belligerantes, Ferro, non auro, vitam cernamus utriusque. h. e. prælio, pugna. *Id.* apud *Cic.* 3. *de republ.* 3. Quem nemo ferro potuit superare, neque auro. *Id.* apud *eumd.* 2. *ibid.* 18. Annuvit, sese necum decernere ferro. *Sic* *Cic.* 2. *Orat.* 78. 317.; *Liv.* 40. 8. *extr.*; *Virg.* 7. *En.* 525., 11. *ibid.* 218. et 12. *ibid.* 282. decernere ferro. h. e. prælio, pugna. et *Virg.* 12. *ibid.* 709. cernere ferro. *Id.* *ibid.* 185. Cedet Julius agris, nec post arma ulla rebelles Æneidæ referent, ferrove hæc regna læssent. h. e. bello et armis. *Sic* *Lucan.* 7. 228. Atque omnis, Eatio quæ servit, purpura, ferro. h. e. omnes reges, qui armis subacti Romano imperio parent. *Virg.* 6. *En.* 553. excindere ferro mœnia. ¶ 3. Metaphorice est durities morum. *Ovid.* 9. *Met.* 613. Nec rigidas silices solidumve in pectore ferrum Aut adamanta gerit, nec lac bibit ille teanæ. *Id.* 7. *ibid.* 33. Tum ferrum et scopulos gestare in corde fatebor. *Id.* 1. *Trist.* 8. 49. Et rigidum ferri semina pectus habet. *Cf.* *eumd.* 14. *Met.* 711. surdior ille freto surgente, durior et ferro. — Hinc ferrum dictum est etiam de ultima mundi ætate juxta Poetarum fabulas. *Ovid.* 1. *Met.* 127. De duro est ultima ferro. Prolium irrumpit venæ pejoris in ævum Omne nefas: furetur pudor verumque fidesque etc. *Id.* 15. *ibid.* 260. sic ad ferrum venistis ab auro Sæcula. *Horat.* *Epod.* 16. 65. Ere, dehinc ferro duravit sæcula. ¶ 4. Item de patientia ac duritia in malis. *Ovid.* 4. *Pont.* 10. 3. Ecquos tu silices, ecquod, carissime, ferrum Duitiæ confers, Albinovane, mea? ¶ 5. Ferrum in igne est proverb. apud *Senec.* *Apocoloc.* a med., h. e. mea nunc res agi-

tur. Simili sensu Itali dicunt, si legge sul mio libro. FERRUMEN, Inis, n. 3. σιδηρον κολλησις, σιδηρωμα, quoddam quasi gluten, junctura, qua ferrum ferro jungitur, et generatim qua etiam aliæ res consolidari solent (It. saldatura, iacollatura; Fr. souder; Hisp. soldadura; Germ. Kitt, Leim; Angl. solder, glue, cement). I.) Proprie. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 23. 55. (176). Quod furto calcis sine ferrumine suo cæmenta componuntur. *Petron.* *Satyr.* 102. Nec vestem atramento adhæsuram, quod frequenter, etiam non arcessito ferrumine, inligitur. *Pompon.* *Dig.* 41. 1. 27. Quam partes duorum dominorum ferrumine cohererent. II.) Translate. ¶ 1. *Gell.* 13. 26. Esse videtur Homeri simplicior et sincerior, Virgilius autem νεοτερωτερος, et quodam quasi ferrumine immisso, fuerit, Ταυρον δ' Ἀλφειω, ταυρον δὲ Ποσειδάωνι, Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo. τὸ pulcher ferrumem *Gell.* appellat. ut iaccone, viempitura, borra. ¶ 2. Est etiam ferrugo, rubigo, aut color ferri. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 2. 10. (28). Crystalla infestantur plurimis vitis, scabro ferrumine, maculosa nube etc. Ita *Harduin.* ex MSS., alii ferrugine. *Sillig.* etiam ex *Cod. Bamberg.* *Harduin.* lectionem tueretur. FERRUMINATIO, ðnis, f. 3. actus ferruminandi, saldatura, συγκολλησις. *Paul.* *Dig.* 6. 1. 23. Dicit enim, si statuat ferruminatione injunctum brachium sit, unitate id majoris partis consumi. Non idem est in eo, quod opplumbatum sit, quia ferruminatione per eandem materiam facit confusionem plumbatura vero non idem efficit. FERRUMINATUS, a, um. *V.* voc. seq. FERRUMINO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. Ferruminans, Ferruminatus et Ferruminandus. — Ferrumino est jungo, consolido; et dicitur proprie de ferro primum, aliisque rebus, quæ materia sua altera alteri conglutinantur: latius vero de aliis, saldare, συνάπτω, κολλῶ. *Petron.* *Satyr.* 32. Anulus totus aureus, sed plane ferreis veluti stellis ferruminatus. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 15. 21. (182). Bitumen calcis quoque usum præbuit, ita ferruminatis Babylonis muris. *Id.* 31. *ibid.* 7. 39. (78). Muros domosque massis salis faciunt, ferruminantes aqua. *Id.* 34. *ibid.* 11. 24. (107). Squama decussa vi clavis, in quos panes aeri ferruminantur. *Id.* 36. *ibid.* 26. 67. (199). Vitrum sulphuri coeoceto ferruminalur in lapidem. *Id.* 10. *ibid.* 33. 50. (98). Sarculo super bina ova imposito, ac ferruminalur alvi glutinosa. *Id.* 30. *ibid.* 6. 33. (62). Ad ferruminandas fracturas ossæ contusa. *Id.* 11. *ibid.* 37. 86. (214). Cruribus canum fracta ossa non ferrumiantur. *Id.* 16. *ibid.* 36. 64. (158). Arundinis coma, ubi lignosiore callo induruit, contusa et interjecta navium commissuris ferruminalur textus, glutino tenacior, rimisque explendis fidelior pice. *calafata.* *Pompon.* *Dig.* 41. 1. 27. Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaveris, ut alieno argento ferruminaveris. — Festive *Plaut.* *Mil. glor.* 4. 8. 25. Labra labelis ferruminalur. FERTATUS. *V.* FESTATUS. FERTILIS, e, adject. Comp. Fertiliior sub A. I. et II.; Sup. Fertilissimus sub A. I. et II. et B. — Fertilis a fero (*V.* FERRO I. 6.) est ferax, fecundus, uber, fructuosus, εὐφορος (It. fertile, abbondante, fruttuoso, fecondo; Fr. fertile, fécond, abondant; Hisp. fertile, fecondo, abundante; Germ. fruchtbar, tragbar, fruchtragend, — bringend; Angl. fertile, fruitful, rank, abundant; copious, rich). Occurrit A) De eo, qui per se fecundus est; et B) De eo, qui fertilitatem inducit. A) De eo, qui per se fecundus est. I.) Proprie usurpatur — a) Absolute. — De regionibus et agris. *Cic.* pro *leg. Manil.* 6. 14. Asia tam opima est ac fertilis, ut et ubertate agrorum et varietate fructuum et magnitudine pastionis et multitudine earum rerum, quæ exportantur, facile omnibus terris antecellat. *Id.* 2. *Nat. D.* 52. 130. Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates. *Horat.* 3. *Od.* 16. 31. Fertilis Africa. *Id.* 4. *ibid.* 3. 10. Tibur. *Cic.* 2. *leg. Agr.* 19. 51. Agri opimi et fertiles. *Id.* 1. *Divinat.* 42. 94. Agri uberrimi maximeque fertiles. *Id.* 5. *Ferr.* 51. 120. Agros lætos ac fertiles deserrent. *Sall.* *Jug.* 87. Ager fertilis et præda onustus. *Cic.* 1. *Off.* 15. 48.; et *Ovid.* 5. *Trist.* 12.

23. Fertilis ager. *Liv.* 29. 25. Fertilissimus ager. *Cæs.* 6. *B. G.* 7. Regio agri fertilissima. *Id.* *ibid.* 24. Quæ fertilissima sunt Germaniæ loca circum Hercyniam silvam. *Art. am.* 90. Loca fertilliora. *Tibull.* 2. 1. 44. fertilis hortus. *Ovid.* 4. *Pont.* 15. 7. arum. — De plantis, herbis et similibus. *Virg.* 4. *G.* 142. Fertilis arbor. *Id.* 2. *ibid.* 191. uva. *Horat.* 2. *Od.* 15. 7. Oliveta fertilia domino. *Id.* *ibid.* 6. 19. Fertilis Bacchus. h. e. vinea. *Ovid.* 3. *Fast.* 240. herba. *Id.* *Romed.* am. 178. gramen. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 7. 10. (55). Milium omnium frugum fertilissimum. *Ovid.* 1. *Art. am.* 349. Fertiliior seges est alienis semper in agris. *Sic* *Quintil.* 12. 10. 25. Ubertas solum fertillioreve segetem. — De aliis. *Propert.* 4. 8. 14. Fertilis anus. *Ovid.* 5. *Fast.* 127. cornu nutricis. h. e. cornu Copiæ. *Plin.* 14. *Hist. nat. præc.* (5). Fertilissimus quæstus. Et poetice *Ovid.* *Heroid.* 9. 95. Fertilis serpens. h. e. Hydra, cui uno ex multis reciso capite, aliud statim renascebatur. — b) Cum Genitivo. *Liv.* 5. 34. Fertilis hominum frugumque Gallia. *Cic.* 2. *Nat. D.* 52. 131. Proferre possum multos fertiles agros alios aliorum fructuum. *Sall.* *Jug.* 17. Ager frugum fertillis. *Horat.* *carm. sæcul.* 29. tellus frugum pecorisque fertillis. *Id.* 2. *Sat.* 4. 31. Mare fertile testæ. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 22. 24. (86). Insule pabuli tantum fertiles. *Id.* 5. *ibid.* 19. 17. (75). Arena vitri fertiles. *Id.* 6. *ibid.* 22. 24. (81). Populi auri margaritarumque fertiliores, quam Indi. — c) Cum Ablativo. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 5. 5. (33). Ager a litore arboribus fertillis; intus frugibus tantum. *Id.* 6. *ibid.* 23. 26. (98). Flumen auro fertile. Huc referri potest et illud *Sever.* *Ætn.* 553. quantis fornacibus Ætna Uritur, a sacro numquam non fertillis igne. — d) Cum Accusativo et præpos. ad. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 78. 80. (190). Tractus fertillis ad omnia. II.) Translate. *Ovid.* 4. *Pont.* 2. 11. Fertile pectus habes, interque Heliconæ colentes Ubertis nulli provenit ista seges. *Propert.* 4. 6. 75. Ingenium potis irritat Musa poetis: Bacche, soles Phæbo fertillis esse tuo. *Plin.* 14. *Hist. nat. præc.* (3). Priscorum cura fertiliior et industria feliciior fuit. *Val. Max.* 8. 7. *extern.* 3. Plao autem patriam Athenas, præceptorum Socratem sortitus, et locum et hominem doctrinæ fertillissimum. — Huc referri potest et illud *Tibull.* 4. 1. 50. Vixerit ille senex (Nestor) quamvis, dum terna per orbem Sæcula fertillis Titan decurreret horis. h. e. multa secula afferentibus; qua significatione dixit *Horat.* *Art. P.* 175. Multa ferunt anni venientes commoda secum. Hinc apud *Tibull.* sensus est: quamvis Nestor eloquentiam suam vel maxime perficere potuit, quam tribus vixerit sæculis. Alii tamen fertilibus horis interpretantur omnia secula auferentibus; qua significatione dixit *Virg.* 9. *Ecl.* 51. Omnia fert ætas; animum quoque. At hæc interpretatio et communi hujus vocis significationi repugnat, et ipsi Tibulli carmini Messalæ laudes canenti minime congruit. B) De eo, qui fertilitatem inducit. *Ovid.* 5. *Met.* 624. Dea fertillis. h. e. Ceres. *Tibull.* 1. 8. 32.; et *Val. Flacc.* 7. 608. Nilus fertillis. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 6. 8. (43). Majores fertillissimum in agro oculum domini esse dixerunt. Homonym. *V.* in fin. v. FRUCTUOSUS. FERTILITAS, atis, f. 3. (fero) εὐφορία, feracitas, ubertas, fecunditas (It. fertilità, fecondità; Fr. fertilité, fécondité; Hisp. fertilidad; Germ. die Fruchtbarkeit, Ergebigkeit; Angl. fertility; fruitfulness, abundance, richness). I.) Proprie. — a) Generatim de terra ac frugibus. *Cic.* 1. *Divinat.* 57. 131. Quæ sit vel sterilitas agrorum, vel fertilitas futura. *Cæs.* 2. *B. G.* 4. Fertilitas loci. *Colum.* 3. *R. R.* 10. 1. Fertilitas palmitis. Adde *Pallad.* 3. *R. R.* 9. 6. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 5. 6. (44). Frugum et vitium olearumque fertilitas. *Id.* 3. *ibid.* 20. 24. (138). Italia metallorum fertilitate nullis cedit terris. *Ammian.* 14. 8. Fertilitate rerum omnium abundat Cyprus. — b) Speciatim de fecunditate prolis; et quidem — in hominibus. *Ovid.* 4. *Fast.* 201. Sæpe Rhea quæsta est, toties fecunda, nec unquam Mater, et indoluit fertilitate sua. *Poeta* apud *Cic.* 2. *Tusc.* 15. 36. Virginibus Lacænis magis palæstra, Eurótas, sol, pulvis, labor, militia in studio est, quam fertilitas barbara. h. e. mollis luxus et delicatus cultus ornatusque corporis, quæ ex copia rerum ac divitiis auri, gemmarum ac

pretiosarum vestium constat. — In brutis animalibus. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 42. 66. (164). Fertilitas animalium ad generandum.

II.) Translate ponitur pro abundantia, copia. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (101). de *Protogene*. Artis ejus summa intentio, et ideo minor fertilitas. h. e. pauciora opera fecit. *Sedul.* 4. 10. dives opima fertilitate tumens.

FERTILITER, adverb. *fertilmente*, cum fertilitate. Occurrit tantum *Comp. Fertilius* apud *Plin.* 34. *Hist. nat.* 17. 49. (164). Derelicta metalla fertilius reviviscunt.

FERTOR, oris, m. 3. qui fert, vel fortasse qui fertio libat. *Varro* 8. *L. L.* 57. *Müll.* hanc vocem a ferendo derivatam, sed non esse in consuetudine affirmat. In *Gloss. Isid.* Fertores fertio libantes. *V. STRUFERTARIUS*.

FERTORIUS, a, um, adject. ad ferendum aptus, ut lectus, sella fertoria. *Cael. Aurel.* 1. *Tard.* 1. et 5. *ibid.* 1. *V. GESTATORIUS* et *PORTATORIUS*. — Hinc

Fertorium, n̄, n. 2. absolute, substantivorum more, est sella fertoria, gestamen. *Cael. Aurel.* 1. *Tard.* 1. ante med. Adhibenda vectatio pro viribus egrotantis fertorio vel sella procurata.

FERTUM vel ferctum, i, n. 2. libri opini genus: a *fertus* seu *ferctus*, bonus, apud veteres, vel a *far-tum*, quod pluribus variisque rebus farciretur. *Pers.* 2. 48. Attamen hic extis et optimo vivere fertio intendit. *Al. leg. farto*. Adde *Fab. Pict.* apud *Gell.* 10. 15.; *Caton. R. R.* 134. et 141.; et *Isid.* 6. *Orig.* 19. *Forcellinus* addit etiam *Festum* voc. *Struces*, quem locum in edit. *Mülleri* non inveni.

FERTUS, a, um, particip. ab inusit. *fercio* pro *fercio*, plenus, refertus, effertus. *Fet. Poeta* apud *Cic. Orat.* 49. 163. Frugifera et ferta arva Asiae tenet.

FÉRŪLA, æ, f. 1.

I.) Proprie *canna d'India*, *νάρδαξ*, arbor est externa, ex genere earum, quæ corticis loco lignum forinsecus habent, ligni autem loco fungosam intus medullam, ut sambuci, vel inanem cavitatem, ut arundines. Nascitur calidis locis, atque trans maria geniculatis nodata scapis. Duo ejus genera: *nartheca* Græci vocant assurgentem in altitudinem: *narthecyam* vero semper humilem. A genibus exteuntia folia maxima, ut quæque terræ proxima. Cetero natura eadem, quæ anetho, et fructu similis. Nulli fruticum levitas major; ob id gestatu facillior (nempe a *fero* dicta, non a *ferio*, ut habet *Isid.* 17. *Orig.* 9.) baculorum usum senectuti præbet. Hæc *Plin.* 13. *Hist. nat.* 22. 42. (122): qui 7. *ibid.* 56. 57. (198). ignem in ferula medulla asservare, inventum. *Promethei* fuisse tradit (detulit enim in ferula *Prometheus* ignem et caelo in terras, ut in fabulis apud *Hyg. fab.* 144. et *Servium* ad *Virg.* 6. *Ecl.* 42.); et 24. *ibid.* 1. 1. (2). *ferulas* gratissimo asiinis in pabulo esse, ceteris vero jumentis præstanteque veneno: qua de causa id animal *Liberio Patri* assignari, cui et *ferulam*. *Cl. Fé:* (*Op. cit.* vol. 1. p. 130.) hanc exhibet synonymiam: *νάρδαξ* et *νάρδαξ*. *Theophr.* 6. 12.; *νάρδαξ* *Dioscor.* 3. 91.; et *Ferula* *Plin.* II. *citt.* sunt *Ferula communis* L. *Sp. plant.* 355. — *νάρδαξ* Græcorum recentior. est *Ferula glauca* L. *loc. cit.*

II.) Translate. ¶ 1. Generatim dicitur de siccis et exillioribus cujuscumque arboris ramis. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 21. 35. (152). Vitium surculis et quarumlibet arborum, quibus fungosior intus natura est, geniculati scaporum nodi intersæpiunt medullam: ferulæ ipsæ breves, et ad summa breviores, articulis utique duobus internodia includunt. *Virg.* 10. *Ecl.* 24. Venit et agresti capitis *Silvanus* honore, *Florentes ferulas* et grandia lilia quassans. Similiter *Plin.* 8. *Hist. nat.* 32. 50. (117). *ferulas* vocat parvos ramos cornuum cervinorum. ¶ 2. Speciatim de virga, — a) Quæ cadebantur puerorum manibus, aut nates a magistro in ludu litterario, *bacchetta*, *sferza*. *Martial.* 14. 80. cujus titulus *Ferula*. Invisæ nimium pueris, gratæque magistris, *Clara* *Prometheo* munere ligna sumas. *Id.* 10. 62. *Ferulæ* quæ tristes, sceptra pædagogorum. *Juvenal.* 1. 15. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. h. e. jam in litteris aliquid profectus; jam desimus in ludu litterario versari. *abbiam mangiato il pan de' putti.* *Apul.* 9. *Met.* Quam altissime sublato puero, ferula nates ejus obverberans, etc. *V. CATOMI-*

DIO. — Lepide vero ferulæ et scuticæ mentionem facit *Capell.* 3. p. 49. Grammaticæ quoddam etiam medicamen acerrimum, quod ex ferulæ flore caprigenicæ tergoris resectione confecerat, rubri coloris, exprospit, quod monebat faucibus admovendum, quum indocta rusticitate venæ fetidos ructus vitiosi oris exhalant. *Cael. Aurel.* 5. *Tard.* 4. ad fin. Erit improbanda etiam ferularum tenerarum vel tabellarum usque ad ruborem cutis ab iis probata percussio, item ustio et scarificatio faciendæ pubentis atque elunibus et circa initium veretii circulatim, quod Græci *πριβεον* vocant. — b) Servos quoque in levioribus peccatis ferula, in gravioribus scutica, in gravissimis flagello casos fuisse colligitur ex *Horat.* 1. *Sat.* 3. 119. Ne scutica dignum horribili sceleris flagello: Nam, ut ferula cædas meritum majora subire Verbera, non vercor. *Juvenal.* 6. 479. hic frangit ferulas, rubet ille flagellis, hic scutica. Adde *Colum.* 10. *R. R.* 119.; *Sueton.* *Cal.* 20.; *Claud.* 8. et *Gramm.* 9.; et *Auson.* 4. *Edyll.* 29. — c) Item jumenta ab equitantibus, aut agasonibus. *Ovid.* 1. *Art. am.* 546. Quadrupedem ferula dum malus urget eques. ¶ 3. Item speciatim de canis, quarum usus erat includendis ossibus fractis, dum conserveant. *Cels.* 8. 10. n. 1. Ferulæ superaccommodandæ sunt, quæ fissa compositæque ossa in sua sede continent. Adde *Colum.* 7. *R. R.* 5. 18.; *Veget.* 3. *Veterin.* 47. 4.; et *Pallad.* 6. *R. R.* 7. 1. ¶ 4. De apum aivcaribus. *Varro* 3. *R. R.* 16. 15. Alvos alii faciunt ex viminibus rotundis, alii e ligno ac corticibus, alii ex arbore cava, alii licites, alii etiam e ferulis quadratos. ¶ 5. Ex *Colum.* 12. *R. R.* 7. 1. patet, caulium ferulæ c. flores seu corymbos, id est umbellas, in cibum condiri solitos olim fuisse: quod confirmat *Plin.* 19. *Hist. nat.* 9. 56. (175). et 20. *ibid.* 23. 98. (260); quem admodum et *Dioscor.* 3. 91.

FÉRŪLACEUS, a, um, adject. ¶ 1. Est ex ferula factus. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 18. 50. (170). Versare rudibus ferreis, aut ferulaceis. ¶ 2. Item ad ferulam pertinens, ferulæ similis, *νάρδαξοειδής*. *Plin.* 19. *Hist. nat.* 9. 56. (173). Cetera sunt ferulacei generis, ut feniculum, etc. *Id.* 27. *ibid.* 10. 62. (89). Herba caule ferulaceo.

FÉRŪLAGO, inis, f. 3. frutex ferula humilior, cetera omnino similis. *Cael. Aurel.* 2. *Acut.* 12. *Thapsia*, quam nos ferulagineum dicimus. Hanc *Plin.* 13. *Hist. nat.* 22. 42. (123). *narthecyam* appellat.

FÉRŪLARIS, e, adject. ad ferulam pertinens. *Ferularis amygdalus* apud *Gargil.* de re hort. (e dente *A. Scottio*) 2. 3. est ea, cujus nux sine putamine in ferulæ diffisse medulla conditur, atque ita adobruitur, ut nata amygdalus nuces ferat molliores et fragili putamine, quales esse solent *Tarentinae*, quas *Gargilius* *ibid.* vocat *runcintas*. *V. RUNCINUS*.

FÉRŪLEUS, a, um, adject. ¶ 1. Est ex ferula factus. *Cael. Aurel.* 2. *Tard.* 1. *Alearis* tabella, aut ferulea. ¶ 2. Item ferulæ similis. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 43. 83. (226). Stamineam probant veram, et vocant feruleam argumento similitudinis, quoniam laciniose crispata. Ita *Harduin.*, quem consule; itemque *Sillig.*

FÉRŪS, a, um, adject. agrestis, silvestris, indomitus, nullo cultu mitigatus; cui opponitur *cicur*, mansuetus, domesticus: et proprie dicitur de brutis, quæ domita non sunt, quamvis sæva non sint; item de plantis. Volunt esse ab *Eolico* *φῆρο* pro *φῆρο*, licet obstet prioris syllabæ modus, qui tamen sæpissime a Latinis in Græcis vocibus mutatur, *ἀγριος*; (It. *selvaggio*, rozzo, indomito; Fr. *sauvage*, non *apprivoisé*, ou non *cultivé*; Hisp. *sahage*, silvestre, agreste; Germ. *von Thieren wild lebend*, von *Pflanzen wildwachsend*; Angl. *savage*, wild, rude, uncultivated, untu tored, uncivilized).

I.) Proprie. — a) De brutis animalibus. — Cum oppositis *cicur*, *mansuefactus* etc. *Cic.* 2. *Nat. D.* 39. 99. Quæ vero et quam varia genera bestiarum vel cicurum, vel ferarum! *Id. Amic.* 21. 81. Si hoc apparet in bestiis, volatilibus, nantibus, agrestibus, cicuribus, feris. Sic *Varro* 3. *R. R.* 16. 19. Apes feræ et cicures. *Colum.* 7. *R. R.* 2. 4. Silvestres ac feros arietes — mercatus in agris transtulit. et mansuefactos tectis ovibus ammisit. *Id.* 8. *ibid.* 10. 1. Sic enim mansuescent et aquam et cibos appetere feri (turdii) si mansuetos in facere viderint. — Ceterum *Cic.* 2. *Nat. D.* 64. 161. Immanes et feræ

belluæ. *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 31. 108. Fera et immanis bellua. *Nepos Datam.* 3.; *Liv.* 26. 13.; et *Amman.* 23. 6. med. Fera bestia vel bestia. *Varro* 2. *R. R.* 1. 5. et 2. 2. pecudes. *Virg.* 4. *Æn.* 152. capræ. *Horat.* *Epod.* 7. 12. leones. *Id.* 1. *Sat.* 5. 57. equus. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 7. 20. (69). palumbus. — b) De plantis. *Colum.* 3. *R. R.* 1. 2. Sed quæ (arbores) non ope humana gignuntur, silvestres ac feræ sui cujusque ingenii poma vel semina gerunt: at quibus labor adhibetur, magis aptæ sunt frugibus. Sic *Plin.* 14. *Hist. nat.* 20. 25. (127). Feræ arbores. *Stat.* 6. *Theb.* 7. fera oliva. h. e. oleaster. *Virg.* 2. *G.* 36. fructusque feros mollire colendo. — c) Hinc transferitur et ad ipsa loca. *Paul. Diac.* p. 86. 11. *Müll.* *Ferus* ager, incultus. *Varro* 1. *R. R.* 7. 7. In locis feris arbores plura ferunt; in his, quæ sunt culta, meliora. *Catull.* 63. 89. Fera nemora. *Virg.* 5. *Ecl.* 28. montes. *Horat.* 2. *Sat.* 6. 92. silvæ. — d) Item transferitur ad odorem. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 17. 37. (76). *Ferus* odor et quodammodo solitudinem redolens odor di selvatico. — Hinc

Ferus, i, m. 2. absolute, substantivorum more, de quavis bestia dicitur, sed a *Poetis*. — De leone. *Catull.* 62. 85. *Ferus* ipse (leo *Cybeles*) sese adhorntans rapidum incitat animum. Sic *Phædr.* 1. 21. *Asinus* ut vidit *ferum* impune lædi etc. Adde *Ovid. Heroid.* 9. 114. — De apro. *Phædr.* 4. 3. *Sonipes* iratus *fero*. *Ovid.* 8. *Met.* 354. Ira feri mota est. Adde eumd. *ibid.* 400. et 422. — De equo. *Virg.* 2. *Æn.* 51. inque feri curvam compagibus alvum. *Id.* 5. *ibid.* 818. *spumantiaque* addit *Frena* feris. Adde *Ovid.* 6. *Met.* 77.; *Petron.* *Satyr.* 89.; et *Auson.* ep. 24. 17. — De cervo. *Virg.* 7. *Æn.* 489. *Petebatque ferum*. — De serpente. *Sil. It.* 6. 268. — De bobus. *Ovid.* 1. *Fast.* 550. *Traxerat aversos* *Cacus* in antra *feros*. *Al. leg.* boves.

Fera, æ, (*ferai* pro *feræ* habet more suo *Lucret.* 1. 404.) f. 1. absolute, substantivorum more, est animal non mansuefactum, et naturale feritatem habens sive sævum sit, sive non, bellua, bestia: *F. BELLUA*, *fera*, *bestia*. *Cic.* 2. de republ. 40. Immani et vastæ insidens belluæ, coercet et regit belluam; quocumque vult, levi admonitio, non actu, insectit illam feram. *Id.* 1. *Off.* 16. 50. Neque ulla re longius absumus a natura ferarum, in quibus inesse feritatem sæpe dicimus, ut in equis, in leonibus; justitiam, bonitatem, æquitatem non dicimus: sunt enim rationis et orationis expertes. *Id.* 3. *ibid.* 17. 68. Ipsæ feræ nullo insequente sæpe in plagas incidunt. *Cæs.* 6. *B. G.* 25. Multa in ea (*silva* *Hercynia*) genera ferarum nasci constat. *Id.* *ibid.* 27. Uri neque homini, neque feræ, quam conspexerint, parcunt. *Horat.* *Epod.* 5. 55. Formidolosæ dum latent silvis feræ. *Ovid.* 15. *Met.* 83. carne feræ sedant jejunia. *Sueton.* *Ner.* 29. Feræ pelle contactus. *Sil. It.* 13. 120. Cervæ exuta feram. *Ovid. Heroid.* 7. 38. te sævæ progenere feræ, (de homine crudelis, duro, inexorabili). — *Horat.* 1. *Sat.* 3. 109. more ferarum. *Flor.* 4. 12. 48. ferarum ritu. Sic *Curt.* 6. 5. Ritu ferarum virgulta subire soliti. *Quintil.* 9. 2. 64. vita. *Id.* 12. 6. 6. catuli. *Lucret.* 5. 219. genus. *Sueton.* *Tit.* 7. omne genus ferarum. *Id.* *Aug.* 72. immanium belluarum ferarumque membra. *Sil. It.* 10. 104. ferarum rabies. *Justin.* 44. 4. 3. lac. *Virg.* 10. *Ecl.* 52. spelæa. *Ovid.* 11. *Met.* 21. agmen. *Id.* 10. *ibid.* 144. concilium. *Sueton.* *Aug.* 43. et *Ner.* 12. Ferarum confectores. Sic *adjuvator ad feras* in *Inscript.* a *B. Borghesi* Romæ exscripta n. 3. est idem atque ad bestias. M. *AVRELIVS VICTOR AVGG. LIB. ADIVTOR AD FERAS SE VIVO FECIT ET SVIS LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM ITV AMBITV.* — *Lucret.* 2. 597. Feræ montivagæ. *Ovid.* 2. *Fast.* 216. montanæ. *Id.* *Heroid.* 11. 118. avidæ. *Id.* *ibid.* v. 111. rapidæ. *Id.* *ibid.* 9. 34. terribiles. *Seneca* *Proad.* 566. immanes. *Id.* *Herc.* *Ecl.* 1295. horridæ. *Stat.* 8. *Theb.* 71. rabidæ. *Amman.* 14. 2. fame monitæ. *Id.* 29. 1. arenariæ. *Id.* 28. 1. amphitheatrales. — (*Cic. Rosc. Am.* 26. 71. Feris corpus objicere. *Cf. Amman.* 14. 2.; et *Lamprid.* *Comin.* 10. Feris prædatrixibus objici. *Ovid.* 2. *Fast.* 163. Feras venari. *Seneca* *Thyest.* 497. vestigare. *Cic.* 3. *Off.* 17. 68. excitare et agitare. *Ovid.* 2. *Fast.* 286. concitare. *Id.* 2. 498. sequi. *Justin.* 37. 2. 8. persequi. *Seneca* *Hippi.* 110. consequi. *Ovid.* 10. *Met.* 546. incessere. *Id.* 3. *Art. am.* 144. petere. *Seneca* *Herc.*

(Et. 752. domare. Virg. 1. G. 139. feras fallere visco. h. e. aves. — De marina bellua dixit Ovid. 4. Met. 713. et 719.: de serpentibus Hygin. 2. Astron. 14.: de formica Martialis. 6. 15. — Denique de utriusque Ursæ sidere dixit Ovid. 4. Trist. 3. 1. Magna minorque feræ, quarum regis altera Grajas, Altera Sidonias, utraque sicca, rates: Omnia quum summo positæ videatis in axe, Et maris occiduas non subeatis aquas etc. P. Homonym. in fine hujus vocis.

II.) Translate. ¶ 1. Est agrestis, silvestris, rudis, cujusmodi ab initio hominum vita fuisse dicitur; itemque sævus, durus, crudelis, immitis, barbarus: valde enim affinis sunt incultum esse et sævum, selvaggio, rozzo, fiero, duro, crudele. Cic. 1. Orat. 8. 33. Homines a fera agrestique vita ad hunc humanum cultum civilemque deducere. Sic Id. 1. Invent. 2. 2. Feras victas. Horat. 1. Od. 10. 1. Mercuri, facunde nepos Atlantis, Qui feros cultus hominum recentum Voce formasti catus. Adde eum. d. 1. Ep. 1. 39.; et cf. eum. d. 1. Sat. 3. 99. et seqq. Cic. 1. Legg. 8. 24. Ipsis in hominibus nulla gens est neque tam mansueta, neque tam fera, quæ non, etiamsi ignoret, qualem habere Deum deceat, tamen habendum sciat. Id. 1. Tusc. 13. 30. Nulla gens tam fera, nemo omnium tam immanis, cujus mentem non imbuerit deorum opinio. Id. 1. Invent. 2. 2. Ex feris et immanibus mites reddidit et mansuetos. Id. Rosc. Am. 27. 74. Hunc hominem ferum atque agrestem fuisse: numquam cum homine quoquam colloctum esse. Id. 3. Phil. 9. 23. Cur tam subito mansuetus in senatu fuerit, qui in edictis tam fuisse ferus. Ter. Andr. 1. 5. 43. A. deon' porro ingratus putas, aut inhumanum, aut ferum, ut etc.? Cic. 1. de republ. 37. Ulor neque perantiquis, neque inhumanis ac feris testibus. Horat. 1. Ep. 1. 39. Nemo adeo ferus est, ut non miscere possit. Si modo culturæ patientem accommodet aures. Cic. 4. Verr. 21. 51. Hostis ferus et immanis. Id. 2. de republ. 14. Quibus rebus institutis ad humanitatem atque mansuetudinem revocavit animos hominum, studiis bellandi jam immanes ac feros. Nepos Alcib. 6. Ut nemo tam ferus fuerit, quin ejus casum lacrimarum. Horat. 3. Od. 4. 33. Britanni hospitibus feri. Id. 2. ibid. 12. 1. fera Numantia. Id. 4. ibid. 5. 27. Iberia. Virg. 10. Æn. 12. Carthago. Sall. Jug. 80. genus hominum. Sueton. Cæs. 24. gentes. Justin. 38. 4. 15. et 44. 5. 8. populus. Val. Flacc. 7. 505. terrigena. Ammian. 23. 6. habitatores. Virg. 2. Æn. 326. feras omnia Iuppiter Argos Transulit. Horat. 2. Od. 8. 14. ferus et Cupido Semper ardentis acuens sagittas Cote cruenta. Cic. 2. de republ. 23. Animus immanis ac ferus. Adde Tac. 14. Ann. 4. et 34. Ovid. 15. Met. 85. ingenium immansuetum, ferumque. Val. Flacc. 5. 534. Fera pectora. Lucret. 1. 30. munera millia. Id. ibid. 33. munera belli. Ovid. Heroid. 3. 123. bella. Lucret. 2. 48. tela. Ovid. Heroid. 8. 60. ensis. Id. 4. Trist. 2. 38. cædes. Id. 8. Met. 469. ardor animi. Val. Flacc. 6. 516. Iuror. Id. 7. 563. feras horror Boreæ. Ovid. 13. Met. 317. feros requie lenire dolores. Id. 5. Trist. 8. 21. gaudia. Id. 4. Pont. 16. 31. dicta. Val. Flacc. 1. 596. et 5. 562. marmura. Sil. It. 16. 95. clamores. Ovid. 13. Met. 454. sacra. Sil. It. 17. 160. somnia. Horat. 3. Od. 29. 40. fera diluvies quietos Irritat amnes. Ovid. 1. Trist. 1. 42. fera hiems. fera tempesta. Val. Flacc. 4. 584. saxa. — In amatoris ferus est, qui nulla re ad amandum trahi potest. Tibull. 2. 5. 5. Ure, puer, quæso, tua qui ferus otia liquit. Seneca Hippol. 272. Tentemus animam tristem et intractabilem: Meus iste labor est aggredi juvenem ferum etc. Adde eum. d. ibid. 415. — Cum Accusativo Græcorum more. Sil. It. 5. 645. Advolat ora ferus mentemque Ducarius. ¶ 2. Pro feroci in bonam partem Prudent. 3. apæi σραφ. 36. Sed pia cura parentis agit, Virgo animosa domi ut latent, Ne fera sanguinis in pretium Mortis amore puella ruat. — Hinc

Ferus, i, m. 2. et

Fera, æ, f. 1. f. supra sub I. in fin.

Homonym. 1.) Inter ferum et ferocem hoc statuit Nonius p. 425. 22. Merc. discrimen; quod ferus sævum, ferox fortem significat: verius dixisset, ferum esse incultum, agrestem, non domitum, sive sævus sit, sive non, ut dictum est; ferocem vero supra ferum addere vim, impetum, fortitudinem, sine timore.

II.) Ceterum fera, qua substantivorum more usurpatur, differt a bestia, bellua et pecude. Bestia est genus; bellua species: bestia non modo de immani, sed etiam de parvo bruto; bellua de immani tantum et formidabili dicitur: in bestia feritatem, in bellua immanitatem spectamus: hinc quum sermo est de ludis, bestia semper occurrunt, numquam vero bellua. Cic. 5. Tusc. 13. 38. Natura alias bestias nantes, aquarum incolae esse voluit; alias volucres, celo frui libero; serpentes quasdam; quasdam esse gradientes: earum ipsarum partim solivagas, partim congregatas; immanes alias, quasdam autem cicures; nonnullas abditas terraque tectas. Id. 1. Divinat. 24. 49. Visa est bellua vasta et immanis. Id. Pis. 36. 89. Sexcentos ad bestias misit. — Item ratione habita bestiarum, pecudes et feræ sunt species: scilicet pecudes sunt bestia cicures, contra feræ bestia silvestres, quæ venatione capiuntur. Cic. 2. Nat. D. 39. 99. Quam varia genera bestiarum vel cicurum, vel ferarum! Cæs. 6. B. G. 25. Multa in ea (silva Hercynia) genera ferarum nasci constat. Cic. 3. Off. 17. 68. Ipse feræ, nullo insequente, sæpe (in plagas) incidunt. Id. 2. Nat. D. 39. 99. Qui pecudum pastus! quæ vita silvestrium! Seneca Ep. 108. Non credis in his pecudibus ferisve, aut quæ mersis, illum quondam hominis animum morari? Id. 3. Quæst. nat. 25. Noxiam aquam — et feræ et pecus omne devitat. Sueton. Ner. 31. Cum multitudine pecudum ac ferarum. — Si belluis feræ opponuntur, bellua de marinis, feræ de terrestribus usurpantur. Curt. 9. 10. 10. Indi maritimi — ferarum pellibus tecti, piscibus sole duratis et majorum quoque belluarum, quas fluetus ejecit, carne vescuntur. Tac. Germ. 17. Eligunt feras, et detracta velamina spargunt maculis pellibusque belluarum, quas exterior oceanus — gignit. Sueton. Aug. 72. Immanium belluarum ferarumque membra pregrandia. — Si homini opponitur, bestia et pecus opponitur intellectuali tantum ratione, quippe rationis vi caret; bellua vero physica opponitur, et interdum etiam morali ratione, quippe silvestris et ferax est, sive humanitatis expertis. Cic. 2. Nat. D. 53. 133. Ille quærat quispiam, cujusnam causa tantarum rerum molitio facta sit? — An bestiarum? Nihil probabilius, deos mutorem et nihil intelligentium causa tantum laborasse. Quorum igitur causa quis dixerit effectum esse mundum? Eorum scilicet animantium, quæ ratione utantur. Illi sunt dii et homines. Id. ibid. 11. 31. Quum homines bestiaque hoc calore teneantur. Id. 1. Off. 30. 105. Quantum natura hominis pecudibus reliquisque bestis antecedit. Al. leg. belluis. Justin. 38. 10. Ptolemæus — sagina veniris non homini, sed belluæ similis. Liv. 7. 10. Volo ego illi belluæ ostendere, quando adeo ferax præsulat. — Hæc tamen discrimina non sunt perpetua; Cicero enim ipse belluam et feram pro quocumque bruto animali usurpat.

FERŪTA, æ, f. 1. vulnus, ferita. Veget. 3. Feterin. 42. 2. Cataplasma imponere incipies, abluta ferutam lotio calido fovebis. Id. ibid. 48. 9. Cui post ferutam malagma oportet imponi. Gesnerus utroque in loco legendum putat ferutam; Schneiderus vero ferutam vel fervuram φεγγομή.

FERVĒFĀCIO, facis, fēci, factum, fācere, a. 3. (fervere et facio). Part. Fervēfactus in fin. — Fervēfactio est fervere et bullire facio. Cato R. R. 156. Eodem addito et oleum, postea fervēfacto. Per tmesin divisit Id. Cato ibid. 157. Postea ferve bene facito: ubi fervērit, in catinum indito. Plaut. Pseud. 3. 2. 44. Hæc ipse se patine fervēfaciunt illico. Cels. 4. 24. Muriam fervēfacere. Adde Apic. 4. 2. — Hinc Part. præter. pass.

Fervēfactus, a, um, apud Cæs. 7. B. G. 22. Fervēfacta pila. Id. 5. ibid. 42. Fervēfacta jacula in casas jacere impertunt. Plin. 20. Hist. nat. 3. 8. (16). Vium curi colocythide fervēfactum. Solin. 29. Radiis omnia fervēfacta.

FERVĒFACTUS, a, um. F. voc. præced.

FERVENS, entis. F. FERVEO.

FERVENTER, advrb. Comp. Ferventius et Sup. Ferventissime. — Ferventer est cum fervore, caliditate, con calore, ζεφώς; sed occurrit translate tantum. Cælius apud Cic. 8. Fam. 8. Et de damnatione ferventer loqui est ceptum. Id. ibid. 6.

5. Curio ferventissime conceperit. Augustin. 2. de Genes. ad litt. 5. Moles, quæ celerius circulari motu agitur, utique ferventius.

FERVEO, ferves, fervū, fervere, n. 2. Præteritum fervui locum habet præcipue in compositis deservui, confervui. — In quibusdam personis et Infinito præssenti aliquando est tertiæ conjugationis, fervo, fervis, fervi, fervere, præsertim apud Poetas. Lucilius apud Quintil. 1. 6. 7. et apud Non. p. 503. 2. Merc. Fervit aqua et fervet: fervit nunc, fervet ad annum. Barth. 1. 56. Adversar. c. 9. hinc eruit discrimen inter fervit et fervet, quod illud dicatur de aqua, quæ nunc æstuat caletque; hoc de aqua, quæ fervorem diu relinet. Quintil. ibid. vult rō fervit esse simile non rō legit, sed rō servit. At fortasse Lucilius item illam grammaticam, utrum recte diceretur fervit, an fervet, ita diremptit, ut pronuncietur, utrumque pro diverso tempore recte dici, fervit nempe pro præssenti, fervet pro futuro et fervo, is tertiæ conjugationis. Ita enim utitur hoc verbo Virg. 1. G. 456. et 471., ut et 4. Æn. 409. et 8. ibid. 677. V. Servium ad utrumque locorum posteriorum. Fervat etiam pro fervet dicitur Pomponius et Accius apud Non. loc. cit., et fervitur pro fervit dixit Afranius ibid. Sed hæc perantiqua sunt: ait enim Quintil. loc. cit. Si quis antiquus secutus fervere brevi media syllaba dicit, deprehendatur vitiose loqui. — Part. Fervens I. et in fin. — Fervere, quod fortasse a ζεφω καλεο, quo modo ferus a ζυψ, est igni vel æstu commoveri, agitari, æstulare, bullire, calefieri, inflammari, ζεω (ll. bollire, essere infocato o riscaldato; Fr. être chaud, ardent, brûlante; Nisp. ser calido, ardiente, abrazando; Germ. wachen, aufwachen, heiss sein, glühen; Angl. to be hot, boil, rage, be in a ferment).

1.) Proprie. — a) Forma fervere. Colum. 12. R. R. 10. 5. Quum aliqua jam parte mastum excoctum in se fervebit. Plin. 14. Hist. nat. 9. 11. (83). Fervere mustum prohibetur; sic appellat mustum in vina transitum. Horat. 2. Sat. 4. 62. Quæcumque immundis fervent allata popinis. h. e. fumantia obsonia, ut ait Sueton. Vitell. 13. Plin. 32. Hist. nat. 5. 18. (54). Ossiculo in aquam ferventem dejecto refrigerari vas, nec postea fervere, nisi exempto. Pallad. 2. R. R. 20. Bacca bullire facies: et ubi diu feruerint etc. Stat. 4. Silv. 5. 15. exemptaque testa, Quæ modo feruerat, Lyceus. Plin. 5. Hist. nat. 1. 1. (15). Loca inhabitabilia fervere, quamquam hiberno tempore, expertos. At Siliig. pro fervere rectius leg. fervere. — b) Forma fervo. Titinius apud Non. p. 503. 5. Merc. Cucus magnum ahenum, quando fervit, paula confutat tua. Pomponius apud eum. d. p. 504. 27. Facite ut ignis fervat, ligna instipite, far concedite. Cato R. R. 157. Postea ferve bene facito (brassicam): ubi fervit, in catinum indito. Apic. 3. 2. Facias, ut fervat (liquamen), quum feruerit, inferes. Præsert. 2. 19. 3. Venit enim tempus, quo torridus æstuat aer, Incipit et sicco fervere terra Cane. Gell. 2. 29. Sol fervit, è cocente.

II.) Translate. ¶ 1. A Poetis fervere dicuntur maria et similia, quum vehementer agitantur et murmurant. Lucret. 6. 42. Ille (turbo) in aquam subito totum se immittit, et omne Excitat ingenti sonitu mare, fervere cogens. Virg. 1. G. 456. Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis Fervere. h. e. agitari, misceri, turbari. Val. Flacc. 1. 639. Illam (navem) huc atque illic nunc torquens verberat Eurus, Nunc stridens Zephyris aufert Notus; undique fervent Equora. Sil. It. 12. 656. Incumbunt venti, crassaque, rotante Austro, nimborum fervet globus. Ovid. Heroid. 18. 26. Sollicitum rauris at mare fervet aquis. ¶ 2. Item a Poetis de locis dicitur, quæ opere et turba frequentantur. Varro apud Non. p. 503. 22. Merc. Fervere piratis vastarique omnia circum. Virg. 8. Æn. 676. totumque instructo Marte videres Fervere Leucaten auroque æstulgere fluctus. Id. 4. ibid. 407. operæ vnumis semita fervet. Quosque dabas genitus, quum litora fervere late Prospiceret — totumque videres Misceri ante oculos tantis clamoribus equor! Val. Flacc. 1. 121. Fervere cuncta virum cætu. Martialis. 2. 64. fora litibus omnia fervent. — Similiter Lucret. 2. 40. Si non forte tuas legiones pro loca campi Fervere quum videas, belli simulacra cientes: Fervere quum videas classem lateque vagari. Sil.

It. 9. 242. Cetera jam Numidis circumvolitare, va-
 gosque Ferre datur cursus, et toto fervere campo.
Ovid. 1. Fast. 379. fervent examina patri De bove.
 ¶ 3. Refertur etiam ad vehementiores perturbationes,
 quibus animus incalcescit agiturque. — a) Forma
ferveo. Cic. Quinct. 11. 38. Usque eo fervet
 (al. minus recte fertit) efferturque avaritia, ut etc.
Sic Horat. 1. Ep. 1. 33. Fervet avaritia miseroque
 cupidine pectus. *Ovid. 2. Fast. 732.* Et fervent multo
 linguaque corque mero. *Id. 2. Met. 602.* animus
 tumida fervebat ab ira. *Sil. It. 15. 805.* cupientem
 adnectere plura Ferventemque ira mortis transverberat
 ense. *Id. 17. 367.* leti fervebat amore. *Id. 7. 98.*
 fervetque secundis Fortunæ juvenis. *Id. 1. 456.*
 Sed postquam a trepidis allatum, fervere partem
 Diversam Marte infausto. h. e. angli. *Fal. Flacc. 7. 150.*
 Atque iterum infestæ se fervere cæde Lacæne
 Credit. *Horat. 4. Od. 2. 7.* Fervet immensusque
 ruit profundo Pindarus ore. — Et cum Infinito.
Claudian. 2. in Rufin. 295. Sceptumque capessere
 fervet. h. e. vehementer cupit. *Id. B. Gild. 350.*
 jam stagna seare fervet. — b) Forma *ferro.*
Actius apud Non. p. 503. 7. Merc. Hec cor ira fertit
 cæcum: amentia raptor ferorque. *Ter. Adelph. 4. 1. 18.*
 Quam fertit maxime, tam placidum, quam ovem reddo.
 Ita legit etiam *Priscian. 9. p. 866.* *Putsch. Afrantius*
 apud *Non. p. 503. 9.* Hoc nunc fertit animas, hoc volo.
Pomponius apud eund. ibid.
 Domus hæc fertit flagiti. — Et passim impersonaliter.
Afrantius apud Non. p. 505. 25. Merc. Quanta
 vociferatione fertitur! Hei misere mihi!
 ¶ 4. Item ad ea, quæ studio diligentique sunt.
Virg. 4. G. 169. Fervet opus redolentque thymo
 fragrantia mella. *Sil. It. 6. 316.* Consortæ campis
 acies, multasque per arva fervebat Mayors. h. e.
 prælitum. *Flor. 2. 15. 11.* Mancino deinde consule,
 terra marique fervebat obsidio. *Ammian. 18. 6.*
 Apparatus omnes apud hostes fervere. — Huc referri
 potest *Falcat. Sediq. apud Gell. 15. 24.* Deiu
 Nævius, qui fervet, prelio in tertio est. h. e. studiose
 passim legitur. Al. aliter leg. — Hinc Part. præf.
Fervens, entis, adjective quoque occurrit, unde
Comp. Ferventior et Sup. Ferventissimus I. et II.,
et est qui fervet, fervens, bollente, accesso, infocato.
 I.) Proprie. *Plaut. Capt. 4. 2. 67.* Laridum atque
 epulas foveri foculis ferventibus. *Cic. 3. Ferr. 26. 67.*
 Aqua denique ferventi a Rubrio ipso Philodamus
 perfranditur. Adde *Lucret. 6. 801.; Plin. 32. Hist. nat. 5. 18. (51.); et Prudent. peris. 20. et 439.*
Sic Colum. 12. R. R. 50. 21. Bacce eliantur
 non ferventissima aqua, verum modice calida.
 Et absolute *Plin. 30. Hist. nat. 4. 9. (27).* Si
 ventilia os latus exusserint. Ceterum cum addito
 nomine subst. *Cæs. 5. B. G. 43.* Ferventes ex
 fusilli argilla glandes fundis et fervefacta jacula
 in casas jacere ceperunt. *Lucret. 1. 492.* Fervens vapor.
Plin. 11. Hist. nat. 37. 45. (127). cera. *Id. 17. ibid. 9. 11. (81).*
 oleum, et *Scribon. Compos. 36.* Oleum
 ferventissimum. *Veget. 4. Feterin. 12. 3.*
 Fervens sol. *Plin. 25. Hist. nat. 8. 50. (90).* In
 cinere ferventi leniter decoquere. *Ammian. 19. 4.*
 Fervens Æthioplum plaga. *Sil. It. 17. 489.* sanguis.
Id. 9. 483. ferventia cælibus arva. h. e. sanguine.
Ovid. 4. Met. 120. vulnus, recente et caldo. *Ammian. 21. 5.*
 Corpus in modum foculi fervens. *Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (189).*
 Ferventes horæ diei. *Id. 25. ibid. 8. 53. (92).* Dictumum
 fervens et acre gustu. *Pallad. 1. R. R. 33.* Ferventissimum
 sterquilinum. *Plaut. Amph. 4. 2. 11.* Quem pol
 ego hodie ob istære dicta faciam ferventi flagris.
Ovid. 1. Pont. 8. 68.; et Sil. It. 2. 199. Fervens
 rota. *Sic Sil. It. 1. 224.* Non Eleus eat campo
 ferventior axis. *Ovid. 3. Met. 571.* Spumeus et
 fervens et ab obice sævior (fervens) ibat. *Justin. 4. 1. 10.*
 Estus fervens, il mare ondeggiante. *Figurate Plin. 2. Hist. nat. 80. 82. (193).*
 Sonus rancus in recurvis, resultans in duris,
 fervens in humidis. *gorgogliante.* Ferventis auri
 saccum *Martial. dixit 10. 74.* h. e. erumenam
 refertam aureis nummis recentioribus, nitidis,
 radiantibus instar auri igne ferventis.
 II.) Translate. *Cic. 1. Off. 15. 46.* Fortis animus
 et magnus in homine non perfectus, nec sapienter
 ferventior plerumque est. *piu impetuoso et ardente.*
Planeus apud Cic. 10. Fam. 23. 3. Ut non quidquam
 impellimentorum ab illis ferventibus latrocinis
 interciperetur. *Horat. 1. Sat. 10. 62.* Quale fuit
 Casi rapido ferventius anni Ingenium. *Ammian.*

15. 3. Fervens natura. *Id. 21. 12.* Fervens impetus.
Capitolin. Maxim. et Balb. 15. amor. *Id. ibid. 1.*
 Ferventissimum tempus. h. e. maximum periculum.
Horat. 1. Od. 13. 4. Fervens jecur bile tumet. *Ovid. 8. Met. 466.* Fervens ira oculis. *Ammian. 25. 3.*
 Ira et dolore ferventior. *Claudian. 1. in Rufin. 100.* Iucri cupidine fervens.
 FERVESCO, is, ere, n. inchoat. 3. In omnibus
Lucretii locis infra cit. pro ferveo al. leg. ferisco.
 — Part. *Fervescens I.* — Ferveo est incipio
 fervere, incominciare a riscaldarsi.
 I.) Proprie. *Plaut. Capt. 4. 4. 9.* Possentæ seriæ
 fervecere. *Lucret. 6. 851.* Terræ ferrescunt Sole.
Id. ibid. 427. freta circum fulmina. *Id. ibid. 176.*
 ventus mobilitate sua. Adde *eumd. 6. 1162. Cels. 6. 10. extr.*
 Passi quam dulcissimi tres hemine ad unam
 coquantur; tam adjectur thuris P. 1. etc. — itorun-
 que omnis fervescunt. *Sic Scribon. Compos. 167.*
 Medicamentum fervecit. *Vitruv. 2. 7.* Tum
 etiam ignis — vacuities occupans fervecit et efficit
 ea suis ardentia corporibus similia. Adde *Senec. 4. Quest. nat. 2. Plin. 33. Hist. nat. 6. 35. (107).*
 Fervescens materia spuma. *Alter Plin. 8. Ep. 1.*
 Iter commode explicat, excepto quod quidam ex
 meis adversam valetudinem fervecentibus aestibus
 (al. aestibus) contraxerunt. — Similiter *Lucret. 3. 492.*
 spumant ut in aëre salso Ventorum validis
 fervecent viribus unde.
 II.) Translate. *Lucret. 3. 289.* Est etiam calor ille
 animo, quem sumit in ire, Quam fervecit et ex
 oculis micat ærius ardor. *Cassiod. 1. Variar. 32.*
 Meminerint cuncti, non ad hoc voluptatum sibi
 exhiberi certamina, ut exinde hostilis ira ferveat.
 FERVIDE, adverb. cum fervore. *Plaut. Truc. 2. 4. 1. rna.*
 Num tibi nam, amabo; jamna est mordax
 mea, quo introire metuas, mea voluptas? m. Fervide.
 Ut tota floret! Ita recentiores nonnulli: vulgati
 libri habent Ver vide.
 FERVIDUS, a, um, adject. *Comp. Fervidior I. et II.;*
Sup. Fervidissimus I. — Fervidus, *ἄρρητος, ἄρρητος,*
 est valde fervens, præcalidus (It. bollente, infocato,
 caldo; Fr. échauffé, ardent, brûlant; Hisp. acalorado,
 ardiente, que quema; Germ. glühend, brennend,
 brausend, erhitzt; Angl. hot, boiling, burning).
 I.) Proprie. *Lucret. 5. 205.* Fervidus ardet. *Farro*
 apud *Non. p. 180. 14.* Et pater divum trisulem
 fulmen igni fervido actum mittat. *Cic. 2. Nat. D. 10. 27.*
 Quarta pars mundi tota naturâ fervida est. *Virg. 3. G. 197.*
 volat vi fervidus axis. *Horat. 1. Sat. 1. 33.*
 Fervidus aestus. *Id. 1. Od. 9. 10.* Ventis aëre
 fervido deprællantibus. *Id. Epod. 11. 14.* Fervidus
 meam. *Ovid. 3. Trist. 10. 72.* emulant altos
 fervida musta lacus. *Curt. 3. 5. 1.* Diei fervidissimum
 tempus. *Id. 4. 7. 22.* Fervida aqua. *Id. 4. 3. 25.*
 arena. *Plin. 20. Hist. nat. 11. 44. (113).* Herba sapore
 acri et fervido. *Ammian. 15. 9.* Fervidum mare.
 II.) Translate est vehementes, acer, incensus, caldo,
 accesso, ardente, impetuoso. — a) Absolute. *Cic. Brut. 68. 244.*
 Fervidum quoddam et petulans et furiosum genus
 dicendi. *Id. ibid. 28. 108.* Appii volubilis et paulo
 fervidior erat oratio. *Virg. 12. En. 894.*
 Fervida dicta. h. e. impleta et minarum. *Id. 12. ibid. 950.*
 ferram adverso sub pectore condit
 Fervidus. *Id. ibid. 325.* subita spe fervidas ardet.
Id. 9. ibid. 736. mortis fraternæ fervidus ira. *Id. ibid. 295.*
 fervidus hasta Messapus ferit. *Cl. Sil. It. 1. 386.*
 Fervidus hastam torquens. *Horat. Art. P. 115.*
 Maturus senex, an adhuc florente juvenia Fervidus.
Id. 1. Od. 30. 5. Fervidus puer. hoc est Cupido. *Liv. 27. 33. sub fin.*
 Præproperum ac fervidum ingenium. *Ovid. 15. Met. 485.*
 Fervidus ingenio. *Tac. 15. Ann. 70.* Fervidum pectus. *Sil. It. 3. 365.*
 Fervida bella. *Id. 7. 34. consulta.* — Fervida cura est
 amoris plena. *Tibull. 4. 12. 1.* Ne tibi sim, mea lux, aequo
 jam fervida cura. h. e. ne aequo ferventer amem a te. —
 Fervida virtus est ardens, civida, studiosa. *Catull. carm. 64. 218.*
 — b) Cum Genitivo. *Sil. It. 17. 111.* Fervidas ingenii
 Massinissa et fervidus ævi. *Liv. 2. 52. ad fin.*
 Fervidus animi vis. *Al. rectius leg. fervidi.*
 FERVINGO, I. FERVESCO JOIT.
 FERVO, is. F. FERVEO INIT.
 FERVOR, oris, m. 3. *ἔσθς,* agitatio, aestus, calor
 vehementis, qualis est ignis vel solis (It. bollere,
 fervore, calore; Fr. chaleur, ardeur; Hisp. calor. ar-

dor; Germ. d. Brausen, Wallen, d. Gluth; Angl. a violent heat, fervour, boiling, raging).
 I.) Proprie. — a) In singulari numero. *Farro 1. B. H. 13. 6.* Fervor vini. *Cic. 2. Nat. D. 11. 30.*
 Mundi fervor ille purior. *Id. Frov. cons. 12. 31.*
 Fervor maris. *Lucan. 4. 460.* contorti vorticis undæ
 Tauromentanum vincunt fervore Charybdim. *Plin. 14. Hist. nat. 20. 25. (124).* Fervor musti.
Id. 31. ibid. 9. 45. (104). febris. *Id. 37. ibid. 13. 76. (200).* terebrarum. *Id. 9. ibid. 60. 86. (183).*
 fervor igneus. *Sil. It. 1. 284.* medio fervore. *nel*
mezzo giorno. Justin. 36. 4. Fervor solis. — Fer-
 vor dicitur etiam morbi vis, quam et impetum Latini,
 Itali nunc inflammatione appellant. F. IMPETUS.
Inscript. apud Tochon, cachets des ocul. p. 62. M. JULII CHARITONIS DIARRHODON AD FERVORUM.
h. e. ad impetum oculorum. Sic in plurali num. Plin. 15. Hist. nat. 4. 5. (19). Fervores capitis,
inflammatione di capo. — b) In plurali numero.
Virg. 3. G. 154. mediis fervoribus. *nel maggior caldo della state. Ovid. 1. Met. 119.* Fervores
 steci. *Colum. 4. R. R. 24. 3. æstivi. Curt. 7. 5. 4. terre.*
 II.) Translate. ¶ 1. Sumitur pro impetu, amore,
 etc. — a) In singulari numero. *Cic. Senect. 13. 45.*
 Fervor ætatis. *Cl. Sil. It. 7. 25.* fervore carentes
 anni. *Rursus Cic. 1. Orat. 51. 220.* Fervor mentis.
Horat. 1. Od. 16. 22. Me quoque pectoris Tentavit in dulci juvenia Fervor. *Claudian. B. Get. 476.*
 Pronus nimium fervor. — b) In plurali numero.
Gell. 20. 1. circa med. Leges pro vitiorum, quibus
 medicandum est, fervoribus mutari atque flecti,
 — De stellis. *Filruv. 9. 1. 13. Schneid.* Fortasse
 desiderabitur, quid ita sol — faciat in his fervoribus
 retentiones? h. e. stellis, ut interpretatur *Turneb. Adversar. 22. c. 23.*
 FERVUNCULUS, i, m. 2. idem ac furunculus, a
 fervendo dictus. *Arnob. 2. 11.* Fervunculum, scabiem
 aut inhaerentem spirulam sanare. Alii leg. *furunculum;*
 metuunt quippe ne quid peccatum sit ab insciente
 librario, sed *fervunculum* mellus servat eynon suum,
 et hæc habet *Caper de verb. dub. apud Putsch. p. 2248.*
 Fervunculum a fervore, non furunculum. F. FERUNCULUS.
 FERVURA, æ. F. FERUTA.
 FESCEMNOE vocabatur qui depellere fascium credebantur.
Paul. Diac. p. 86. G. Müll. Antiqui libri leg. *fesnoe;*
 sed *Scalig. leg. fascinoe,* h. e. fascini.
 FESCENNINICOLA, æ, m. et f. 1. qui vel que fescenninis
 versibus gaudet. *Sidon. Paneg. 10. 20.* Quid si me,
 etsi valdè parare carmen Fescenninico te jubet
 Bionus.
 FESCENNINUS, a, um, adject. ad Fescenniam pertinens,
 quod fuit oppidum Æturicæ ad Tiberim, de quo F. ONOM.
 — a) Ab hoc oppido ortum habuit genus quoddam
 carminis incompositi ac rudis, simulque obscæri,
 jocosi et dieteris pleni, quod tum diebus festis
 relaxandi animi causa, tum præcipue in nuptiis
 canebatur, ut *Servius ad Virg. 7. En. 695.*
 docet. *Paul. tamen Diac.* aliam etiam appellationem
 causam ponit, nempe a *fascino,* quod fascium
 putabatur arere. *Cl. viri R. Klotz (Handbuch d. lat. Litt. Gesch. T. 1. p. 293. n. 308.)*
et G. Bernhards (Grundr. d. lat. Litt. p. 165. n. 148.)
 contendunt, versus Fescenninos non a Fescennia
 oppido nomen duxisse, sed a Græcis vocibus
βδωννος, βδωνναινο, Latine *fascinum, fascinare;*
 ita ut versus *fescenninus* sit idem ac versus *fasci-*
nnus, versus fascinosus sive *fascini, id est ovationis*
invidiosæ plenus. alii tamen ex recentioribus
 hæc sententia minime accedunt (V. *Annal. Lips. 7. 38. 2. p. 120.*)
 et priorem tulerunt. *Horat. 2. Ep. 1. 145.*
 Fescennina per hunc inventa licentia morem
 Versibus alternis opprobria rustica fudit. *Liv. 7. 2.*
 Qui (chistrones) non sicut ante Fescennino
 versat similem, incompositum temere ac rudem,
 alternis jaciebant. *Sidon. S. Ep. 11.* In Fescennina
 materia vernans verbis. — b) Quia versus
 Fescennini ex tempore et alterni a risoribus
 jaciebantur, nomen etiam ad jocos nuptiales
 translatum est, de quibus mentionem iniecit *Servius*
 loc. cit.: item *Catull. G1. 124.* Nec diu tacet
 prociæ Fescennina locutio. *Capell. 9. p. 306.*
 Hymenæo Fescennina quadam
 licentia personante. F. et infra Fescennini
 sub B. Hujus carminis exemplum in nuptiis
 Honorii Augusti edidit *Claudianus.* — c) Fescen-

minus pes apud *Diomed.* 3. p. 475. *Putsch.* est amphimacrus, constans longa, brevi et longa, ut divites. — Hinc

Fescennini, ōrum, m. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt — a) Ipsi versus Fescennini. *Macrobi.* 2. *Saturn.* 4. Fescenninos scribere in aliquo. — b) Hi saepius *Fescennini nuptiales* dicti sunt, quoniam ad jocos nuptiales translati: *F.* supra sub *b. Seneca.* 3. *Controv.* 21. ante med. Inter nuptiales Fescenninos in cruce generi nostri jocabantur. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 22. 24. (86). Noces juglandes nuptialium Fescenninorum comites. *F.* et loc. proxime seq.

Fescennina, ōrum, n. plur. 2. absolute, substantivorum more, sunt Fescennina carmina. *Calpurn. Flacc. declam.* 44. Civis ergo, nisi faeces accenderit et Fescennina cecinerit, pater esse non poterit. *Capell.* 9. p. 310. Fidibusque luxa Fescennina prodent. *Kopp.* ita legit. *Arnob.* 4. 20. Quod participes Fescenninorum non essent, perturbasse discordiis omnia. *h. e.* nuptiarum. Adde *Prudent.* 1. in *Symmach.* 261.

Fescenninus, i, m. 2. subaudi homo, absolute, substantivorum more et translate, est ridicularius, obsceni sermonis et dixit. *Cato* apud *Festum* p. 344. 1. *Müll.* In coloniam mehercules scribere nolum, si trium virum sim, spatiatorem atque Fescenninum.

FESLĒ, arum, f. plur. 1. antiquè pro *feriæ*, teste *Paul. Diac.* p. 86. 7. *Müll.*

FESNOE. F. FESCEMNOE.

FESSŪLUS, a, um, adject. *deinunt.* a fessus, aliquantulum fessus. *Apul.* *Alexop.* 19. Trepida in decursu Venere, et anima fessula.

FESSUS, a, um, part. praeter. *Diomed.* 1. p. 372. *Putsch.* suæ originis vocem esse putat. *Priscian.* 8. p. 825. videtur tamquam Participii. verbi *fatiscor* agnosceret. Sane participiū formam ac vim habet in illo *Phædr.* 1. 21. Qui postquam eade fessus est, asinum evocat. Videtur itaque esse *fessus* pro *fessus*, ab inusit. *fetiscor* pro *fatiscor*, quod maxime evincitur ex *Lucret. loc. citand.* sub II. — Itaque fessus est fatigatus, *κατάπονος* (It. *stanco*, *lasso*, *stracco*; Fr. *fatigué*, *las*, *épuisé*, *accablé*; Hisp. *fatigado*, *cansado*, *agotado*; Germ. *ermüdet*, *müde*, *schwach*, *mat*, *entkräftet*, *ermattet*, *lass*; Angl. *wearied*, *tired*, *fatigued*).

I.) Proprie usurpatur de hominibus et brutis animalibus; et occurrit — a) Cum addito Ablativo rei, qua quis fessus est. *Sall. Jug.* 53. Romani quamquam itinere atque opere castrorum et praedio fessi lassique erant etc. *Id. ibid.* 68. Milites itinere magnitudine fessi. *Cic. Planc.* 10. 26. Quod tunc receperunt, quod fessum inedia fluctibusque recreant. *Justin.* 24. 7. 1. Fessi via milites. *Ovid.* 11. *Met.* 274. fessus curaque viaque. *Farro* 1. *R. R.* 13. 1. et 2. *ibid.* 1. 1. Fessi opere, frigore, aut calore. *Cic.* 1. *Divinat.* 44. 100. Veientes bello fessi. Adde *Tac.* 5. *Hist.* 16. *Justin.* 6. 6. 4. Fessi tot bellis Graeci. *Id.* 2. 5. 2. Fessus longa expeditione. *Horat.* 3. *Od.* 4. 38. Militia fessae cohortes. *Claudian.* *B. Get.* 129. Fessi riade. *Horat.* 3. *Od.* 13. 11. Fessi vomere tauri. *Cic.* 15. *Att.* 9. Rides, inquires, in talibus rebus? quid faciam? plorando fessus sum. *Lucret.* 2. 1036. fessus satiate videndi. *Tac.* 3. *Ann.* 63. Fessi copia rerum. *Plin.* 5. *Hist. nat.* 17. 15. (73). Homo vita fessus. *h. e.* quem vita taedet. *Tibull.* 1. 3. 88. Puella fessa somno. *Ovid.* 9. *Met.* 293. Fessi malis. *Seneca Hippol.* 247. curis. *Flor.* 2. 6. 6. Fessi fame Saguntini. *Ammian.* 26. 8. Fessus inopia. — Eleganter refertur ad morbos et senium, quia utraque res vires admittit. *Virg.* 2. *Æn.* 596. ubi fessum ætate parentem Liqueris Anchisen? *Spartian. Hadrian.* 22. Socer fessus ætate. *Ovid.* 9. *Met.* 439. Fessus annis. *Lucan.* 3. 721. senecta. *Val. Flacc.* 1. 474. ævo. *Liv.* 37. 33. Fessus morbis. *Tac.* 3. *Hist.* 2. vpletudinibus. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 1. 1. (3). Elephantū fessi ægritudine. — b) Cum Ablat. et praepos. de dixit *Cic.* 1. *Acad.* (post.) 1. 1. Nisi de via fessus esset. — c) Cum Genitivo. *Virg.* 1. *Æn.* 181. tum Cererem Cerealiaque arma Expediant fessi rerum. *h. e.* navigatione, tempestate, penuria, labore. *Stat.* 3. *Theb.* 393. fessus bellique viaeque. *Symmach.* 1. *Ep.* 14. (at. 21.). ad fin. Fessi virum. *h. e.* viribus. *Sil. It.* 2. 234. Dum pavitant trepidi rerum fessique salotis. *h. e.* defessi querere et sperare salutem.

— d) Cum Accus., Graecorum more. *Sil. It.* 4. 39. Sed Lybiae ductor tuto fovet agmina vallo, Fessa gradum, multoque gelu torpentia nervos. — e) Absolute. *Sall. Jug.* 71. Forte Nabdalsa exercito corpore fessus in lecto quiescebat. *Liv.* 21. 37. Quies fessis data triduo. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 21. quum tibi librum Sollicito damus aut fesso. *Id.* 1. *Sat.* 5. 94. Inde Rubos fessi pervenimus. *Id. ibid.* 5. 17. Fessus viator. *Id.* 3. *Od.* 29. 22. pastor. *Id.* 2. *ibid.* 4. 11. Graji fessi, scil. bello. *Id. Epod.* 2. 63. boves. *Stat.* 3. *Silv.* 3. 14. fessique senectus Longa patris. aggravato dagli anni. *Ovid. Heroid.* 21. 14. Adjuvor et nulla fessa mendentis ope. *h. e.* agra. — f) Huc referenda putamus et sequentia, quamvis figurate dicta. *Liv.* 1. 25. ad fin. Alter fessum vulnerem, fessum cursu trahens corpus. *Horat.* 2. *Od.* 7. 18. Longa fessum militia latus Depono sub lauro mea. *Lucret.* 4. 849. fessum corpus mandare quieti. *Ovid.* 3. *Met.* 502. Ille caput viridi fessum submitit in herba. *Tibull.* 4. 4. 9. quicumque saporis, Quicumque et cantus corpora fessa levant. Adde *eumd.* 4. 14. 2. *Horat. Carm. sæcul.* 63. Phæbus, Qui salutari levat arte fessos Corporis artus. *h. e.* aegros. Sic *Ovid. Heroid.* 4. 90. Hæc reparat vires fessaque membra novat. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 124. Fessaque post primos hæserunt viscera partus. *h. e.* exhausta. *Val. Flacc.* 2. 69. Cereris munere fessas vires restituere. *Ovid.* 3. *Trist.* 3. 85. vox mihi fessa loquendo. Adde *Spartian. Hadrian.* 4. *Tac.* 14. *Ann.* 33. Si quos imbellis sexus, aut fessa ætas, vel loci dulcedo attinuerat. *h. e.* senectus. Adde *eumd.* 1. *Hist.* 12. 3. *ibid.* 67. et 3. *Ann.* 59.; et *Capitolin. Anton. Phil.* 2.

II.) Translate. *F.* allata superius sub *f.* Ceterum *Propert.* 3. 19. 19. Deinde per Ioniam vectus quum fessa Lechaë Sedariti placida vela phaselus aqua. *Virg.* 2. *Æn.* 29. Fessae naves. *Ovid.* 6. *Met.* 519. puppes. *Id.* 11. *ibid.* 393. carinae. *Val. Flacc.* 7. 25. Grataque jam fessis descendunt flamma remis. *Ovid.* 1. *Met.* 582. amnes in mare deducunt fessas erroribus undas. *Val. Flacc.* 6. 77. fessaque prius rediere sagittæ. Arboris ad summum quam pervenere cacumen. *Id.* 5. 280. Retulerat (nox) fessis opata silentia levis. *Id.* 4. 66. Fessa cum silvis iuga. Adde *eumd.* *ibid.* 20. *Lucret.* 3. 775. domus ætatis spatio ne fessa vetusto Obruat? Sic *Id.* 5. 308. nonne vides putrescere saxa? Non delubra deum simulacraque fessa fatisci? *Plin.* 36. *Hist. nat.* 15. 24. (120). Cardines fessi et turbati. *Tac.* 11. *Ann.* 24. Quum Transpadani in civitatem recepti, quum specie deductarum per orbem terræ legionum aditis provincialium validissimis fesso imperio subventum est. *Id.* 15. *ibid.* 50. Ergo dum scelera principis, et finem adesse imperio, deligendumque qui fessis rebus succurreret, inter se aut inter amicos jaciunt. *h. e.* afflicti. Sic *Plin.* 2. *Hist. nat.* 7. 5. (18). Vespasianus fessis rebus subveniens. *Stat.* 2. *Silv.* 2. 48. fessa dies. *h. e.* nocti proxima. *Sil. It.* 14. 43. fesso Minoa turba Bellandi studio Sicilis subseidit in oris.

Homonym. *Ferrius* apud *Diomed.* 1. p. 372. *Putsch.* discrimen statuit inter fatigatum et fessum: quod ille sit ab alio laborare compulsus, ut *lassatus*; hic qui ultra laborans deficit, ut *lassus*. *Fronto* vero de *Differ. vocabul.* statuit *defatigatum* de animo, *fessum* vero de corpore usurpari. Sed contra est, quod *Manutius* ad *Cic.* 10. *Fam.* 19. affert.

FESTALIA, ōrum vel ūm, n. plur. 2. vel 3. *registro delle feste*, liber, in quo dies festi inscripti sunt. *Fulgent.* de *prisc. serm.* p. 560. 6. *Merc.* Bæbius Maecr, qui festalia sacerorum scripsit, ait etc. *Al. leg. fastalia*. Cf. *Vel. Scholiast.* ad *Lucan.* 1. 550. Latine festalia sacrificia. Adjectivus confirmatur etiam a *Gloss. Isid.* Festalis dies, solemnus. *F.* et *FESTALIA*.

FESTALIS, e, adject. *F.* voc. præced. in fin.

FESTATĒS, a, um, adject. seu potius particip. ab inusit. *festare*, ad festum paratus. *Fabius Pictor* apud *Fest.* 10. 15. Diebus quotidie festatus est. *Al. leg. festatus*, *h. e.* lecto instructus: alii *feriatus*: alii etiam aliter.

FESTĪLĒ, adverb. late. *F.* voc. seq.

FESTĪCUS, a, um, adject. festivus, lætus. *Farro* apud *Non.* p. 451. 33. *Merc.* Et ceteri scholastici saturis auribus schollica dape atque ebriis festica ἀγαπῶντοῦς consurgimus jejuniis oculis. Ita leg.

Riese; *Mercerus* vero *festice*; *Oehlerus* conjecit *festive ἀγαπῶντοῦς injuria*.

FESTINĀBUNDUS, a, um, adject. *festinans*. *Val. Max.* 2. 8. n. 5. *Festinabunda* manu. *Augustin.* 1. *Confess.* 11. *Festinabunda* mater.

FESTINĀTER, adverb. *Comp. Festinatus* et *Sup. Festinantissime*. — *Festinanter* est celeriter, cito, velocemente, in fretta, in prescia, διὰ σπουδῆς. *Cic.* 5. *Fin.* 28. 77. Illud mihi a te nimium festinanter dictum videtur. *Sueton.* *Cal.* 43. *Festinanter* ac rapide iter conficere. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 11. 15. (78). Quia festinatus germinat. *Alter Plin.* 5. *Ep.* 17. 1. *Festinatus* nonciare. *Sueton.* *Aug.* 29. *Festinatus* publicare. *Tac.* 15. *Ann.* 3. *Festinatus* agere. *Colum.* 2. *R. R.* 19. 15. *Festinatus* demetere. *Augustin.* *Ep.* 250. sub fin. *Festinantissime* respondisse.

FESTINĀTE, adverb. *festinanter*. *Gloss. Placid.* edente *A. Mai* in *Class. Auct. T.* 3. p. 445. *Festinante*, cito, adullo. — Ceterum occurrit tantum *Comp. Festinatus* apud *Ammian.* 24. 6. med. Quantum (miles) interiora festinatus occupabat. *Gell.* 10. 14. Quod non segnius, sed festinatus sit. *F.* voc. seq. et *FESTINATO*.

FESTINĀTIM, adverb. *festinanter*. *Sisenna* apud *Non.* p. 514. 5. *Merc.* Praetor festinatim de castellis ad castra maxima milites conducit. Adde *Pompon. ibid.*

FESTINĀTIO, ōnis, f. 3. σπουδή, properatio (It. *fretta*, *prescia*; Fr. *empressement*, *précipitation*, *hâte*; Hisp. *presteza*, *prontitud*, *priesa*; Germ. *d. Eile*, *d. Eilen*; Angl. *haste*, *speed*, *hurry*, *expedition*, *despatch*). Occurrit — a) In singulari numero. *Cic.* 3. *Phil.* 1. 2. Mea festinatio non victoriae solum avida est, sed etiam celeritatis. *Id.* 12. *Fam.* 25. Ventis remis in patriam omni festinatione properari. *Id. Rosc. Am.* 34. 96. Quid hic incredibilis cursus, quid hæc tanta celeritas festinationeque significat? *Id.* 5. *Att.* 14. Habes epistolam plenam festinationis et pulveris. *Id.* 5. *Fam.* 12. 1. Ighoscere festinationem alieujus. *Nepos præfut. extr.* Plura persequi prohibet festinatio, ut explicem etc. *Colum.* 11. *R. R.* 2. 6. Adhibere festinationem. *Curt.* 8. 2. Morari alieujus festinationem. *Id.* 3. 8. 25. Festinatio discurruntium. *Petron. Satyr.* 80. Conditionem præcipiti festinatione rapui. *Frontin.* *Aqued.* 121. Hæc opera sollicita festinatione explicanda sunt. *Quintil.* 1. 4. 22. Ambitiosa festinatio. Adde *eumd.* 1. 1. 32. *Id.* 2. 1. 12. Festinatio mea. *Tac.* 2. *Hist.* 24. Festinationem hostium elicere. *Id.* 1. *ibid.* 67. Avaritia ac festinatio. *Flor.* 1. 18. 19. In reparando exercitu festinatio. *Sueton.* *Aug.* 25. Nihil autem minus in perfecto duce, quam festinationem temeritatemque convenire arbitrabatur. *Id. Cæs.* 18. Neque more, neque jure, antequam provinciae ornarentur, profectus est. Pacataque provincia, pari festinatione, non expectato successore, ad triumphum simul consulatumque decessit. *Justin.* 11. 8. 2. Magna celeritate Taurum transcendit: in qua festinatione quingenta stadia cursu fecit. Adde *Papisc. Aurel.* 5. — Speciatim pro trepida concursatione. *Sall.* apud *Non.* p. 138. 3. *Merc.* Quasi par in oppido festinatio et ingens terror erat, ne etc. Cf. *eumd.* *Cat.* 31. et *Jug.* 68. — b) In plurali numero. *Cic.* 1. *Off.* 36. 131. Cavendum, ne in festinationibus suscipiamus nimias celeritates.

FESTINĀTO, adverb. *festinanter*. *Quintil.* 4. 2. 38. Nihil festinato ferisse videtur Milo. *Justin.* 38. 10. in fin. Quum equites festinato misisset. Adde *Vulgat. interpr.* *Genes.* 44. 11., 2. *Pural.* 24. 5. et alibi sæpe.

FESTINĀTOR, ōris, m. 3. qui festinat. Legitur a quibusdam apud *Quintil.* 2. *Declam.* 19. ad fin., ubi plures alii *festinatio*.

FESTINĀTUS, a, um. *F. FESTINO*.

FESTINE, adverb. Idem ac *festinanter*. *Cic.* 4. *Att.* 14. Festine odorari. *Alii leg.* *festive*. Certior est lectio apud *Cassiod.* 3. *Variar.* 40. Festine tamen remedia vestrae utilitatis adspeximus.

FESTINIS, e, adject. *festinus*. *Titinius* apud *Non.* p. 482. 33. *Merc.* Hæc res me facit festinem. *Forcellinus leg. festi.* Ceterum *festinem* potest et esse Conjunctivus a *v. festino*, *es*.

FESTINO, as, avi, atum, are, n. et a. 1. Part. *Festinans* I. II. et in fin.; *Festinus* II.; *Festinator* I. — Ratione habita participii, praeter voluit esse a *festum* vel *festum* eivm, praeter. inusit. ver-

bi *fero*, qua celeriter movere sive accelerare significat (F. FERRO sub I. 2.): ceterum cf. *Gell.* 16. 14. Festinare est properare, accelerare, esse in magno et continuo motu aequi allquid, unde *confestim* seu *confertim*, *σπευδῶ* (It. *affrettarsi*, *aver prescia*, *affrettare*; Fr. *se hâter*, *se presser*, *s'empreser*; Hisp. *apresurarse*, *darse prescia*; Germ. *eilen*, *eilig sein*; Angl. *to hasten*, *make haste*, *be in a hurry*).

I.) Proprie est verbum neutrum; et occurrit — a) Absolute. *Plaut. Asin.* 1. 3. 5. Romiglo veloce quantum poteris, festina, fuge. *Horat.* 1. Od. 28. 35. Quamquam festinas, non est mora longa. *Cic.* 12. *Fam.* 2. 4. Plura scripsissem, nisi tui festinarent. *Id.* 6. *Att.* 2. extr. Capietiam nunc plura garrire: sed lucet, urget turba, festinat Philogenes. *Id.* 16. *Fam.* 9. 4. Solent natae festinare quaestus sui causa. *Virg.* 2. *Æn.* 375. Festinate, viri: nani que tam sera moratur Segnitias? *Plin.* 4. *Ep.* 1. Festinaturi, quantum itineris ratio permiserit. *Sueton. Gramm.* 22. Vis tu, inquit, magister, quoties festinantem aliquem vides, abigere? *Tac.* 1. *Ann.* 7. At Romæ rære in servitium consules, patres, eques: quanto quis illustrior, tanto magis falsi ac festinantes. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 192. Eessda festinanti, plicita, petoriata, naves. — *Festina lente*, *σπευδὲ βραδύως*, proverb. quo significatur, sedulitate quidem in rebus agendis opus esse, sed quæ tamen sit cum consilii maturitate conjuncta. Hoc Græce sæpe Augustus usurpabat, teste *Sueton.* *Aug.* 25. V.

NATURÆ. Itali dicunt: *chi va piano, va ratto*. — Aliquando est satiare ob metum aut urgens negotium, itemque trepidare, *affaccendarsi*. *Plaut. Stich.* 5. 3. 4. Quoniam nunciatum est, istarum venturos viros; ibi festinamus omnes, lectis sternendis viduimus mudillisque apparandis. Adde *eumd.* *Cas.* 4. 1. 5. Sic *Ter. Heaut.* 1. 1. 70. Domum revertor mæstos. — Adsidio: accurrunt servi: soccos detrahunt: vident alios festinare, lectos sternere, cœnam apparare. *Horat.* 1. Od. 11. 9. Cuncta festinat manus, hæc et illic cursitant mixtae pucis puellæ. *ognuno è in faccende*. *Sall. Jug.* 66. Interim Jugurtha, postquam omnia deditione bellum incipit, parare omnia, festinare, cogere exercitum. *Id.* *ibid.* 76. Contra hæc oppidani festinare, parare. *Id.* *Cat.* 6. At Romani domi militiæque intenti festinare, parare. *Id.* *Jug.* 55. Igitur eo intentior ad victoriam nitit, omnibus modis festinare. Adde *eumd.* *ibid.* 39. *Id.* *Cat.* 42. Nucturnis consiliis, armorum atque telorum portationibus, festinando, agitando omnia, plus timoris, quam periculi effecerant. *Ter. Eun.* 1. 3. 8. Quid istuc? quid festinas? aut quem queris, Pythias? h. e. trepidas. Sic *Sall. Jug.* apud *Donatum* *ibid.* Festinantibus in summa inopia patribus. — b) Cum Accusativo et præpos. in, ad, adversus. *Quintil.* 6. 3. 39. Contentio festinantium in provinciam. *Sueton. Tit.* 5. Festinare in Italiam. *Sall. Jug.* 69. Alii ad portas festinare. *Aurel. Vict. Fir. illustr.* 39. Festinare ad urbem. Similiter *Cic.* 1. *Phil.* 1. 3. Ad singulare Antonii factum festinat oratio. *s'affretta di arrivare*. *Cl. Horat. Art.* P. 148. Semper ad eventum festinat. *Quintil.* 4. 3. 8. Judex ordine audito, festinat ad probationem. Adde *eumd.* 4. 5. 10. *Sueton. Domit.* 16. Festinans ad corporis curam. *Flor.* 1. 11. 15. ad relictum opus. *Ammian.* 20. 1. ocus ad prodicium. *Id.* 21. 9. voluerit ad destinata. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 3. ad filium capiendum. *Aurel. Vict. Fir. illustr.* 76. adversus Marium. — Iluc referri potest et illud *Horat.* 1. *Ep.* 16. 68. Festinare in agenda re.

II.) Improprie usurpatur active; et occurrit — a) Cum Infinito. *Cic.* 7. *Fam.* 23. sub fin. Ut tanto opere migrare festines. *Sall. Jug.* 64. Ne festinaret abire: satis mature illum consulatum petiturum. *Id.* *ibid.* 68. Cum magna cura ultum iri injurias festinat. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 12. Nestor componere lites Inter Peliden festinat et inter Atideum. *Id.* *ibid.* 2. 38. Quæ lædunt oculum, festinas demere; si quid Est animum, differs curandi tempus in annum. *Quintil.* 9. 4. 145. Finem imponere festino. *Curt.* 6. 3. 14. videre. *Colum.* 4. *R. R.* 27. 1. emundare. *Juvenal.* 9. 126. decurrere. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 8. 9. 30. effugere. Alter *Plin.* 10. *Ep.* 1. ad movere. *Ammian.* 16. 12. egredi. *Id.* 27. 9. superare hostes. *Id.* 31. 7. experiri postrema discrimina. — Huc pertinet et illud *Sall. Jug.* 81. Callidus id modo festi-

nabat, Bocchi pacem imminuere. — b) Cum Accusativo rei et est properare, *fare in prescia*, *con fretta*. *Ennius* apud *Servium* ad *Virg.* 9. *Æn.* 401. et 4. *G.* 171. Festivum festinant diem. scil. agere, celebrare. *Sall. fragm.* apud *Servium* ad *Virg.* 12. *Æn.* 425. Solcas festinate. scil. dare. *Id.* *Jug.* 77. Ni id festinaret, in summo periculo suam salutem fore. *Virg.* 4. *Æn.* 575. Festinare fugam. *Id.* 6. *ibid.* 176. jussa Sibyllæ. *Ovid.* 11. *Met.* 575.; et *Stat.* 2. *Silv.* 1. 128. vestes. *Horat.* 1. *Ep.* 2. 61. pœnas. *Sil. It.* 8. 52. pyram. *Stat.* 2. *Theb.* 478. vias. *Ammian.* 16. 10. iter. *Tac.* 14. *Ann.* 33. extr. Gædes, patibula, ignes, cruces festinare. *Id.* 4. *ibid.* 28. Festinare in se mortem. — c) Passive. *Sall. Jug.* 64. Animo cupienti nihil satis festinatur. *Tac.* 2. *Hist.* 82. Ea cuncta per idoneos ministros festinabantur. *Id.* 3. *ibid.* 37. extr. Consul uno die et ante fuerat Caninius Rebilus, quum bellis civilibus præmia festinaerentur. *Id.* 12. *Ann.* 25. Adoptio in Domitium auctoritate Pallantis festinatur. *Id.* *Germ.* 20. Sera juvenum Venus; nec virgines festinantur. h. e. festinato despondunt. *Ammian.* 22. 12. Que festinari cerentes. — Et Part. præter. *Ovid.* 4. *Pont.* 5. 8. Festinatum iter. *Quintil.* 6. *proœm.* 10. Festinata maturitas celerius occidit. *Sueton.* *Aug.* 69. Festinatæ nuptiæ. *Id.* *ibid.* 87. res. *Lucan.* 8. 24.; et *Plin. Paneg.* 69. honores. *Tac.* 1. *Ann.* 52. missio. *Id.* 6. *ibid.* 44. casus. *Id.* 1. *Hist.* 90. exactio. *Id.* 2. *ibid.* 57. delectus. *Id.* 4. *ibid.* 67. præmium. *Id.* *Agric.* 44. mors. *Martial.* 7. 40. Annis festinatis raptus. h. e. morte immatura. *Sil. It.* 11. 193. festinata signa movere. — d) Festinare se est properare. *Gell.* 14. 2. ante med. Viri exercitati, atque in patriciis et in operis fori celebres, semperque se, circumundique distrahebantibus causis, festinantes. — Hinc Part. præter.

Festinans, anlîs, adjective quoque occurrit. *Cic.* 6. *Att.* 4. extr. Hæc festinans scripsi in itinere atque agnate. Adde *ejusd.* *locum mox citand.* in *Homonym.* *Sall. Jug.* 52. Dum legatus ad Numen, quo præmissus erat, festinans pergit.

Homonym. Inter properare et festinare discrimen assignabat *Cato* apud *Gell.* 16. 14. et *Non.* p. 441. 22. *Merc.* et *Festum* p. 234. 19. *Müll.* his verbis: Qui unum quid mature transit, is properat: qui multa simul incipit, neque perficit, is festinat. Ipse vero *Non.* in eo differre ait, ut properare ad animum, festinare ad corpus pertinet. *Cic.* 9. *Phil.* 3. 6. At ille properans festinansque, mandata vestra conficere cupiens, in hac constantia perseveravit. — Neutrum tamen discrimen perpetuum est.

FESTINUS, a, um, adject. *ταχῆς*; festinans. properans: vox fere poetica (It. *presto*, *veloce*: Fr. *qui se hâte*, *prompt*; Hisp. *pronto*, *veloz*, *acelerado*; Germ. *eilend*, *eilig*; Angl. *quick*, *speedy*). Occurrit — a) Absolute. *Cic.* 9. *Att.* 9. Festino enim similis decurio. *Al. rectius* leg. *Σοφιστικῶς* enim, simul ut rus decurro. *Virg.* 9. *Æn.* 488. tibi quam (vestem) noctes festina diesque Urgebam. *Ovid.* 11. *Met.* 347. cursu festinus anhelat. *Stat.* 9. *Theb.* 716. cruda festinaque virtus. *Ammian.* 3. 2. Festina celeritate. Adde *Cod. Theod.* 5. 16. 52. *Fal. Flacc.* 6. 325. festinaque tædia vite. h. e. immatura. Adde *eumd.* 2. 191., 3. 341., 6. 172., 7. 187.; et *Apul.* 2. *Met. Claudian.* *Nupt. Honor.* 325. Festina canities. *Prudent. Cathemer.* 11. 6. Dies festina. — *Festine* cohortes in fragmento *Salustii* apud *Servium* ad *citat.* 9. *Æn.* videntur esse levis armaturæ milites. — b) Cum Genitivo. *Stat.* 5. *Silv.* 2. 135. Festinus laudum. *Id.* 6. *Theb.* 75. Festinus voti.

FESTIVATŪLA, æ, f. 1. per synopen pro *festivitatula*, deminut. a festivitas, parva festivitas. *Atcim.* *Ep.* 79. Fecerunt quidem peccata mea non qualemcumque necessitatem, qua nos in die suscepta festivitatula nostre corporali vestra pietatis presentia fraudaremur. *Rectius tamen cum cl.* Quichebat legendum est festivitacula.

FESTIVĒ, adverb. Sup. *Festivissime* 2. — Festive ¶ 1. Stricto sensu est hilariter, comiter. læte. *Plaut. Pseud.* 5. 1. 9. In loco festivo sumus festive accepit. ¶ 2. Latiori sensu est lepide, facete, jucunde, *piacevolmente*, *con galanteria*, *πρῆπιως*. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 16. Quamquam a te actam libellam video esse festive. *Gell.* 9. 13. extr. Atque ibi Julianus *festivissime*. nolite querere. inquit. etc.

Rursus *Cic.* 3. *Orat.* 26. 101. Quare, bene et præclare quamvis nobis sæpe dicatur; *belle et festive* nimium sæpe nolo. *Id.* *Deiot.* 6. 19. Quam festive erimen contextur? *ironia*, que in sequentibus quoque inest, 2. *Divinat.* 15. 35. Quam festive dissolvitur? scil. argumentum. et 4. *Acad.* (2. pr.) 28. 92. Dialectica primo progressu festive tradit elementa loquendi.

FESTIVITAS, atis, f. 3. occurrit A) Stricto, et B) Latiori sensu.

A) Stricto sensu festivitas est lætitia, jucunditas, qualis festis diebus haberi solet, *allegrezza*, *giocondità*, *contento*.

L) Proprie. *Plaut. Capt.* 4. 1. 1. Jupiter supreme, servas me, offers mihi laudem, lucrum, ludum, jocum, festivitatem, ferias.

II.) Translate adhibetur in blandis appellationibus. *Plaut. Cas.* a. 1. v. 46. Mi animale, mea vita, mea festivitas. Adde *eumd.* *ibid.* 3. 3. 14. et *Pæn.* 1. 2. 176.

B) Latiori sensu. ¶ 1. Refertur ad mores, et est urbanitas, jucunditas. *Ter. Eun.* 5. 9. 18. An fortunam collaudem, an mei patris festivitatem et facilitatem. *piacevolezza*. *Sueton. Cal.* 7. Infans insigni festivitate. *amabilità*. ¶ 2. Specialim est urbanitas et lepor sermonis, jucunditas, gratia lætitiæ quamdam et facilitatem animi in verbis præ se ferens, *lepidezza nel parlare*, *galanteria*, *grazia*, *gioialità*, *ἀστεϊότης*. *Cic. Brut.* 48. 177. festivitate et faciliis C. Julius omnibus præstitit. *Id.* 2. *Orat.* 56. 227. Oratio lepore et festivitate condita. *Id.* 1. *ibid.* 57. 243. Dicendi vis egregia, summa festivitate et venustate conjuncta. *Id.* 9. *Fam.* 15. 2. Imago antiquæ et vernaculæ festivitatis. *Id.* *Orat.* 52. 176. Gorgias his festivitatibus insolentius abutitur. ¶ 3. Apud sequioris ævi Scriptores ponitur pro festo die, seu pro apparatu ludicero ac lato, qui festis diebus haberi solet, *fiesta*, *Lampid.* *Alex. Sev.* 63. Addita et festivitas iustis nomine. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 3. Populum ad festivitatem et plausum vocare. *Imp. Honor.* et *Theodos. Cod. Theod.* 15. 5. 3. Ne festivitatem impediunt in cunctis oppidis celebrandam. *Idem* *ibid.* 6. 8. 1. Solemnes festivitates frequentare. *Imp. Arcad.* et *Honor.* *ibid.* 6. 4. 30. Festivitates natalium principis.

FESTIVITATŪLA, æ, f. FESTIVATŪLA. FESTIVITER, adverb. festivo more, da festa. ¶ 1. Stricto sensu est hilariter, læte. *Nævius* apud *Non.* p. 510. 16. *Merc.* O domus parata polcra familiaræ festivite! ¶ 2. Latiori sensu est jucunde, lepide, urbane, *lepidamente*, *con grazia*, *con gioialità*. *Gell.* 1. 2. Severe simul ac festiviter sejunxit a vero Stoico, qui esset ἀκωλύτος. et 22. Festiviter respondero.

FESTIVO, as, are, 1. festa agere. *Lez. Lat. Gr.* Festivo, *εὐφρασίω*.

FESTIVUS, a, um, adject. Comp. *Festivior* 2.: Sup. *Festivissimus* in omnibus paragr. — *Festivus* a festus proprie est ad festorum dierum jucunditatem pertinens, atque adeo est festus, hilaris, jucundus, lætus; festis enim diebus cuncta solent læta esse et hilaria (It. *festivo*, *da festa*, *allegro*, *giocondo*; Fr. *de fête*, *gai*, *amusant*; Hisp. *de fiesta*, *alegro*, *goso*, *chistoso*; Germ. *heiter*, *fröhlich*; Angl. *festive*, *festival*, *joyous*, *gladsome*, *pleasant*). ¶ 1. Stricto sensu est ad festorum dierum jucunditatem pertinens, festus, jucundus. *Plaut. Cas.* 4. 1. 3. Nec pol ego Nemeæ credo, neque ego Olympiæ, neque usquam ludos tam festivos fieri, quam hic intus fiant ludii ludificabiles. Cf. *Gell.* 18. 13. Saturnalibus alea quadam festiva et honesta lusitabamus. *Plaut. Mil. glor.* 2. 1. 5. Nunc qua asseditis causa in festivo loco, comediam argumentum eloquar. Adde *eumd.* *Pæn.* 5. 1. 9. et *ibid.* 1. 2. 95. Vin' tu facinus facere lepidum et festivum? et *ibid.* 3. 3. 82. Bare alicui hospitium festivum in lepido loco. *Justin.* 38. 8. 14. Festivissimum convivium. *Claudian.* 1. *Laud. Stilich.* 3. Connubii necdum festivos regia cantus Sopierat, etc. — Hinc *festivum*, i, n. 2. absolute, substantivorum more, pro die festo. *Lampid. Flagab.* 11. a med. Ferunt multi, ab ipso receptum, ut in vindemiarum festivo multa in dominos jocularia dicerentur. *nella festa delle vendemie*. ¶ 2. Aliquando refertur ad ea, quæ venusta sunt et jucunda visu. *Plaut. Epid.* 5. 1. 17. Contempla. Epidice: usque ah unguiculo ad capillum

summum (*mulier*) est festivissima. Sic *Id. Mil. glor.* 4. 1. 12. Lulcentia atque festiva femina. *Cic.* 5. *Parad.* 2. 38. Nonne igitur sunt ista festiva? Sicut: nam nos quoque oculos eruditus habemus. *Plaut. Curc.* 1. 1. 93. Edes festivissimam. *Plin.* 2. *Ep.* 17. 4. Area parvula, sed festiva. *Cic.* 2. *Att.* 6. Libris me delecto, quorum habeo Antii festivum copiam. *Fovellinus* hunc locum ad superiorem pagagr. retulit, et interpretatus est *libri da divertimento*: festiva tamen librorum copia videtur esse jucunda viso. *Plaut. Mil. glor.* 2. 6. 108. Nimum festivam mulier praeiit operam. ¶ 3. Sæpissime dicitur de iis, qui urbani ac lepidi sunt in sermone, jucundi, hilares, faceti, et lætitiarum festivitatemque in verbis præ se ferunt; quod signum est facilitatis comitatisque: item de dictis et factis hujusmodi, *gioviato, faceto, piacevole, galante, arguto*. — a) De hominibus. *Ter. Adelph.* 5. 9. 29. Ut id ostenderem, quod te isti facilem et festivum putant, id non fieri et vera vita —, sed ex assentando, indulgendo et largiundo. *Cic.* 1. *Att.* 12. *fin.* Puer festivus, anagnostus noster decesserat. *Id.* 6. *Fam.* 4. 3. Pueri, quibus nihil potest esse festivus. *Id.* *Flacc.* 36. 91. Festivus filius. *Id.* 5. *Phil.* 5. 13. et 2. *Orat.* 68. 277. homo. Sic *Gell. profat.* Festivissimus homo. — Similiter et in blanditiis. *Ter. Adelph.* 5. 9. 27. O pater mi festivissime! *Id. ibid.* 2. 3. 8. Festivum caput! — b) De dictis. *Cic.* 1. *Off.* 30. 108. Dulcem et factum festivique sermonis atque in omni oratione simulatorem, quem *εἰρωνία* Græci nominantur, Socratem accepimus. *Id.* *Pis.* 29. 70. Poema facit ita festivum, ita concinnum, ita elegans, nihil ut fieri possit argutus. *Id.* *Orat.* 25. 100. Festiva oratio. *Id.* 6. *Ferr.* 22. 49. acroama. *Quintil.* 6. 3. 39. In his omnibus quam elegans et venusta exigitur tota expositio, tum id festivissimum est, quod dicitur orator. — Hinc

FESTIVUM, i, a, 2, *V.* sub 1. in *lin.*
FESTRA, æ, f. 1. antiquis idem fuit, quod apud nos fenestra, teste *Paul. Diac.* p. 91. 5. *Müll.*; non tamen quælibet, sed ostium minusculum in sacratio (intelligit primis urbis temporibus) ut ex *Antonio Gniphone* docet *Macrob.* 3. *Saturn.* 12. ubi et *Ennium* hac voce usum ait. Sic *Placidus Gloss.* e dente *A. Mai* in *Class. Auct.* T. 3. p. 464. Festram fenestram. In *fragm. Petron.* p. 872. *Burmennan.* Deridet festram, Romuleamque easam. *V. FENESTRA.*

FESTUCA, æ, f. 1. ¶ 1. Est herba, aut palea exilis frustum, stipula, *καρφός* (i. l. *festuca, pagliuzza*; Fr. *fétu, tige ou brin d'herbe, tuyau de paille*; Hisp. *minja de paja*; Germ. *d. Halm, Grashalm*; Angl. *a stalk, straw, stem*). ¶ 1. Stricto sensu. — a) Generatim. *Varro* 5. *L. L.* 136. *Müll.* Homo in pratris per fenestrea eundo festucas corrudit. *Colum.* 8. *R. R.* 15. 6. Festucæ succulique in aviariis passim spargendi sunt, ut colligere possint aves, quibus nidus construunt. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 41. 57. (116). Gallinæ, edito ovo, festuca aliqua se et ova lustrant. *Id.* 18. *ibid.* 27. 67. (254). Quam herba creverit in festucam, arceat aquas. — b) Speciatim festuca liber dicitur, qui e servo in libertatem assertus fuit. Nam Romani, quos in libertatem vindicabant, eorum corporibus stipulam tenuem injiciebant, *καρφός αὐτῶν λαπέτα ἐπιβαλλοῦσι τοῖς σώμασιν*, ut *Phitarch.* in *opusc. de his, qui sero a numine puniuntur*, tradit. Alii festucam hic intelligunt virgam, per quam leviter pulsabantur, quos prætor vindicta liberos esse jubebat. Hæc vero habet *Cajus* 4. *Institul.* (edente iterum *Goeschenio*) § 16. Festuca autem utebantur quasi haste loco, signo quodam justi dominii; maxime enim sua esse credebant, quæ ex hostibus cepissent: unde in centumviralibus iudiciis hasta præponitur. *Plaut. Mil. glor.* 4. 1. 15. Quid? ea ingenuum, an festuca læta e serva libera est? *Pers.* 5. 174. hic hic, quem querimus, hic est. Non in festuca, licitor quem jactat ineptus. ¶ 2. Est etiam hoc nomine herba, quæ et *regilops* dicitur, quæ inter herodenni nata, ipsum necat. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 17. 44. (155). *V. EGILOPS.*

FESTUCARIUS, a, um, adject. ad festucam pertinet. *Gell.* 20. 19. in *fin.* Conferens vinum illam civilem et festucariam, quæ verbo diceretur, non quæ manu fieret. *h. e.* vinum et facultatem vindicandi in jure. *V. cap. totum Gellii*, et *var. præced.* § 1. b.

FESTUCULA, æ, f. 1. *deinat.* a festuca, tenuis

festuca. *Pallad.* 5. *R. R.* 8. 2. Dorsa upum bibentium tangamus, illo liquore tincta festucula.

FESTUS, a, um, adject. Comp. *Festior* et *Sup. Festivissimus* II. — Ratione habita etymii, vox conjungenda videtur cum nomine *feriæ* et fortasse etiam cum *v. fari* et *fastus*: *festus* enim stricto sensu dicitur de die, et est feriatus, sacer, solemnus, cessatione ab opere, sacrificiis, aut ludis, aut conviviis, apparatusque lætitiarum, aut his omnibus simul celebratus: latiori autem significatione de iis omnibus usurpatur, quæ ad festos dies referuntur vel pertinent, *εορταστικός* (i. l. *di festa, festivo*; Fr. *de fête, sacré, consacré*; Hisp. *de fiesta, consagrado*; Germ. *festlich, geheiligt, geweiht*; Angl. *festival, festive*).

1) Proprie. — a) Stricto sensu de diebus. *Cic.* *Pis.* 22. 51. Qui (dies) quasi deorum immortalium festi atque solennes apud omnes sunt celebrati. *Id.* 6. *Ferr.* 48. 107. Syracusani festos dies anniversarios agunt. *Id.* 2. *ad Q. fr.* 1. 1. Mense decembri sub dies festos. *Id.* 6. *Ferr.* 67. 151. Quam diem festum ludorum de festis suis sustulissent celebratum et sanctissimum. *Sall. Jug.* 70. Dies festus celebratusque per omnem Africam. *Justin.* 24. 3. 4. Diem festum urbi indicere in adventum alicujus. *Nepos Timol.* 5. Ejus natalem (scilicet diem) festum habuit universa Sicilia. *Ovid.* 6. *Fast.* 239. Festus dies. Adde *Cic.* 5. *Fin.* 24. 70.; *Nepot. Dion.* 9.; *Colum.* 11. *R. R.* 1. 19.; *Sueton. Cæs.* 65. et *Vesp.* 2.; *Justin.* 21. 3. 2.; *Flor.* 3. 18. 8.; *Curt.* 8. 5. 9.; et *Macrob.* 1. *Saturn.* 13. Similiter *Horat.* 1. *Od.* 6. 42.; et *Ovid.* 3. *Trist.* 5. 42. lux. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 140. tempus. *Cl. Val. Flacc.* 5. 74. et festa vulgatum nocte Lyæi Callichoron. — b) De iis, quæ ad festos dies referuntur vel pertinent. *Horat. Epod.* 9. 1. Festæ dapes. *Sil.* 1. 7. 198; et *Val. Flacc.* 3. 159. mensæ. *Ovid.* 5. *Trist.* 12. 8. Festos choros agere. *Marth.* 1. 1. Festi lusus. *Plin.* 2. *Ep.* 17. a med. Tertium festis clamoribus personat. *Tac.* 12. *Ann.* 69. vocer. *Claudian.* 3. *Laud. Stilich.* 20. carmen. *Virg.* 4. *Æn.* 459. templum festa fronde revinctum. Sic *Val. Flacc.* 2. 188. simulantque choros delubrague festa fronde tegunt. *Ovid.* 10. *Met.* 598. festa corona. *Val. Flacc.* 3. 240.; et *Claudian.* 14. *Cons. Honor.* 642. lætæ. *Tac.* 14. *Ann.* 13. Obvias tribus, festo cultu senatum, conjugum ac liberorum agmina etc. *Horat.* 3. *Od.* 18. 11. Festus in pratris vacat otioso Cum bove pagus. Sic *Sil.* 1. 12. 752. et 11. 272. Festa urbs. *hæta, in festa.* *Tac.* *Germ.* 40. loca. *Ovid.* 2. *Met.* 712. Palladis arces. *Id.* 3. *ibid.* 111. theatra. *Martial.* 3. 58. Læres. *Tac.* 3. *Ann.* 9. Dominus festa ornata. *Id.* 2. *ibid.* 69. Admotæ hostias, sacrificalem apparatus, festam Antiochenis plehem per lectores protarbat. *Quintil.* 6. 3. 17. Festa licentia. *Ovid.* 2. *Met.* 795.; et *Plin.* 14. *Hist. nat.* 1. 1. (2). *pat.* *Arnob.* 5. *init.* Lætitias festas exercere. — c) Festus dies est aliquando blanda amantibus compellitur. *Plaut. Cas.* a. 1. v. 49. Mi animule, mea vita, meus festus dies. — Et lætantis. *Ter. Eun.* 3. 5. 12. O festus dies hominis! amice, salve.

11.) Translate est lætus, jucundus: sed occurrit raro admodum et apud sequioris ævi scriptores. *Val. Flacc.* 2. 582. vigili simul omnia ludo festa vident, nisi forte legendum sit *fausta*. *Vopisc. Aurel.* 1. Quibus omnia festa et fieri debere seimus et dici. *Claudian.* 11. *Cons. Honor.* 3. Festior annus. *Vopisc. Tacit.* 11. Festivissimi dies. *Pacat. Paneg. Phœod.* 37. Festus occursum. *Claudian.* B. C. 208. Festæ aures. *h. e.* lætæ, lætis nunciis imbatæ. — Et absolute, substantivorum more. *Stat.* 2. *Silv.* 7. 9. O nunquam data festa longa summis! *h. e.* ves lætæ et prosperæ. — Inter translata referendum est et illud *Stat.* 2. *Silv.* 7. 134. Festus dolor. *h. e.* publicus et sollemnis. — Hinc

Festum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est dies lætus, *festa*. — a) In sing. numero. *Ovid.* 4. *Fast.* 877. Cur igitur Venus festam Vinalia dicant, Queritis? *Id.* 1. *ibid.* 190. Pars mihi de festo ne labet ulla tivo. *Id.* 4. *Met.* 390. profanare festum. *Id.* 11. *ibid.* 95. festum agere. — *Id.* 2. *Fast.* 247. Forte Jovi festum Phœbus sollemne parabat. *h. e.* sacerum. — b) In plur. numero. *Ovid.* 4. *Fast.* 182. Idææ festa parentis erant. *Id.* 3. *Amor.* 13. 3. Casta sacerdotes Junoni festa parabant. *Id.* 14. *Met.* 774. Festa Pallina. *Id.* 5. *ibid.* 3. conjugalia. *Id.* 4. *ibid.* 33. turbare festa. *Id.* 5. *ibid.* 328. vovere fe-

sta annua numinibus. *Id.* 6. *Fast.* 170. colere. — *NB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

FETĀLIA, ōrum vel tum, n. plur. 2. vel 3. Videntur ita fuisse appellata festa rustica post fetuam vel agnorum ortum. Hinc translate *Augustin.* *Serm.* 193. Dignum erat, ut non muliericæ humanis solemnitatibus, sed angelii divinis laudibus fetalia celebrarent. *Num legendum festalia?*

FETĀLIS, e, adject. Ad scripturionem quod attinet, *V. voc. seq. init.* — Fetialis est ad fetiales sacerdotem pertinet. *Cic.* 1. *Off.* 11. 36. Ac belli quidem æquitas sanctissime fetiali populi R. jure perscripta est. Adde *eund.* 3. *ibid.* 29. 108.; et *Val. Max.* de *nom. rat.* n. 10. Jus fetiale. *Servius* ad *Virg.* 7. *Æn.* 695. et 10. *ibid.* 14. Jura fetialia. *Pacat. Paneg.* 30. 1. Fetiale jus violare. *Liv.* 9. 11. Legatus fetialis. *Id.* *ibid.* ad *fin.* Fetiales carimonia.

FETĀLIS, is, et sæpius Fetiales, ium, m. 3. Ad scripturionem quod attinet, per t scribunt *Manut.* et *Cellar.* ex consuetudine Græcorum, apud quos est *φειδῶν*; et *φειδῶν*; et *φειδῶν*; et ex lapide, quem ipse *Manut.* asserit; cui adde alium apud *Gruter.* 457. 2.: *Dausguo* placet per c ex etymologia, quam tradit *Paul. Diac.*, nempe a *faciendō*; cui suffragari videntur lapides alii apud *Gruter.* 360. 3. et 1107. 1.: sed *Marinius Frat. Arv.* p. 708. et 714. probat ex plurimis aliis *ibid.* cit. scribendum omnino *fetialis*. Cf. et *Orell. Inscript.* vol. 1. p. 392. et seqq. — Ratione habita etymii, hæc doret *Ignarra de Fratris* p. 7. *Fetialis* est ab *αἰεία*, converso spiritu leni in digamma *Æolium*, ut ab *αἰετός* est *felis*, ab *ὄψ*; *filii*. *Αἰεὶς* autem est *damnum, injuria*, cujus persecutendæ causa mittebantur Fetiales, nomine ex ipsa re, quam gerebant, impositus, ut triumviri capitales, monetæ etc. — Ceterum fetiales, instituti a Numa secundum *Dionys.* *Nat.* 2. 72., ab Anco Martio secundum *Liv.* 1. 33. (*V. Cic.* 2. de *republic.* 17. ibique ab *A. Mai* adnotata) erant sacerdotes, vel legati populi Rom., quos penes cerum publice repetendarum, impetrandæ decessiones ex finibus, belli indicendi suscipiendique, et jungentorum fœderum potestas erat et administratio. Hi causas armorum inferendorum examinabant, consulebaturque eorum collegia a regibus, aut consulibus, juste ne possent bellum indici, quia bellum aliquod inire, quod pium non videretur, magna religio erat. Id indicendi, hætam ferratam in fines hostium jaciebant: pace comparata, fœdus seribant. Quæ omnia colliguntur ex *Varron.* 5. *L. L.* 86. *Müll.*; *Cic.* 2. *Legg.* 9. 21.; et *Liv.* 4. 32., 4. 30., 7. 6. et 9., 9. 5., 10. 12., 30. 43., 31. 8., et 36. 3. Similiter *Servius* ad *Virg.* 10. *Æn.* 14. Fetiales, qui faciendis præsent fœderibus. — Formulam, qua fetiales utebantur, habes apud *Liv.* 1. 24.

FETIFER, fera, ferum, adject. (*fetus* et *fero*) fetificus, secundus. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 3. 3. (33). Supra tergenibus vassi, inter ostenta dicitur, præterquam in Ægypto, ubi fetifer potu Nilus amnis.

FETIFICO, as, are, n. 1. (*fetum* et *facio*). — a) Stricto sensu est fetum edere, parere, *partorire*. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 58. 79. (160). Columbarum pulli quinquimestres fetificant. *Id.* *ibid.* 8. 9. (22). Accipitres humi fetificant. — b) Latiori sensu apud *Solin.* 22. de piscibus occurrit, et est colium concupiscere.

FETIFICUS, a, um, adject. *secundo, prolifico, εὐγονος, fecundus, fetifer*. *Plin.* 9. *Hist. nat.* 54. 74. (161). Fetificus humor.

FETO, as, are, 1. Part. *Fetans* et *Fetandus* sub *B.* — Fetare est *A)* Verbum neutrum; et *B)* Activum.

A) Neutorum more solare est fetum edere. De avibus ova edentibus *Colum.* 8. *R. R.* 15. 7. Anates circa paludes plerumque fetant. *Id.* *ibid.* 12. Gallinæ silvestres in servitute non fetant. *Vulgat. interpr.* Ps. 77. 70. Et elegit David servum suum, et sustulit eum de gregibus ovium, de post fetantes accepit eum.

B) Active est idem ac fecundare. *Augustin.* 1. de *cons. Evangelist.* 25. In fetandis feminis. *Id.* 5. *Civ. D.* 7. Admittendis maribus, quibus equarum fetentur armenta. *Dracont.* 2. *Herem.* 80. verbo fetante marito.

FETŌSUS et recentiori forma

FETUOSUS, a, um, (ut a *fructus fructuosus*, a

luctus luctuosus) adject. qui fetu abundat, fecundus. *Vulgar. Interpr. Psalm. 143. 16. Oves eorum fetosæ, abundantes in egressibus suis: boves eorum crasse. Hieronym. 1. advers. Jovinian. 19. Liam deformem atque fetuosam. Al. leg. fetosam. Id. in Galat. 4. 27. Virum habuit Synagoga, et juxta Annæ quoque prophetiam fetosa quondam in liberis suis.*

FĒTURA, æ, f. 1. a fetus, us,

I.) Proprie ¶ 1. Est tempus, quo animal conceptum fetum gerit, usque ad partum, ut *Varro 2. R. R. 1. 18. definit, tempo della gravidanza. Cf. Capell. 6. p. 203. In ejus (Ollisiponis) confinio equarum fetura ventis maritantiibus inolescit. la gravidanza. ¶ 2. Item generatio. Varro 2. R. R. 10. 6. Quod ad feturam humanam pertinet postorurum, facile est, quod habeant in villa, etc. Virg. 7. Ecl. 36. Si fetura gregem supplevit. Id. 3. G. 62. bos feturæ habilis. — Et figurate *Capell. 7. p. 241. Quæ (heptas) quod naturæ opera sine feturarum contagione conformas, inter decas Tritoniæ virginis vocabulum possedisti. — Similiter Id. 6. p. 202. Hispania metallorum aurique fetura prædicanda.**

II.) Impropric. ¶ 1. Concreto, uti ajunt, sensu ponitur de ipsa prole, sive de ipsis animalium catulis. *Ovid. 13. Met. 827. Sunt, fetura minor, topidis in ovilibus agni. Plin. 10. Hist. nat. 53. 74. (150). Optima gallinarum fetura ante vernal æquinoctium. ¶ 2. Item de vite. Plin. 17. Hist. nat. 22. 35. (179). Vitis in macro, etiamsi vires habeat, recisa intra jugum moretur, ut omnis fetura sub eo exeat. ¶ 3. Per metaphoram de libro, qui in vulgus editur. *Plin. Hist. nat. præfat. 1. Libros naturalis historię, novitiam Camenis Quiritium tuorum opus, natum apud me proxima fetura, etc.**

FĒTURATUS, a, um, particip. ab insit. feturo. *Tertull. advers. Valentin. 25. Semen feturatam in corpore. h. e. formatum in fetum.*

FĒTUS, a, um, adject., seu rectius particip. ab obsoleto feo, de quo et de scribendi ratione *V. voc. seq. init.* Fetus proprie est secundatus; et duo præcipue significat, scilicet A) Est fetum habens, gravidus; et B) Partu levatus.

A) Fetus est fetum habens, gravidus, ἔγκυος (It. gravidus; Fr. pleine, enceinte; Hisp. preñada; Germ. schwanger, trüchtig; Angl. big with young, pregnant).

I.) Proprie. *Virg. 3. Ecl. 83. Lenta salix fetu pecori. Id. 1. ibid. 50. Non insueta graves tentabunt pabuia fetus. Colum. 7. R. R. 6. 5. Huic pecudi (scilicet caprorum) nocet æstus, sed magis frigus, et præcipue fetus, quia gelicidio hiemis conceptum vitiat. Id. 8. ibid. 11. 3. Pavo quinquie feminas desiderat: nam si unam, vel alteram fetam sæpius compressit, vix dum concepta in alvo vitiat ova, nec ad partum sinit perducit. Horat. 3. Od. 27. 5. Feta vulpes.*

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de locis et plantis, et est fertilis, fecundus, felix, fertile, secundo, fructifero. *Lucret. 2. 993. Humoris guttas mater quum terra recipit, Feta parit nitidas fruges arbustaque læta. Cic. 2. Nat. D. 62. 156. Terra feta frugibus et varlo leguminum genere. Ovid. 1. Pont. 7. 13. regio nec pomo feta, nec ovis. Id. 14. Met. 103. loca feta palustribus ulvis. Colum. 3. R. R. 21. 3. Patre favente Libero fetis palmitibus. ¶ 2. Hinc per metaphoram et generatim pro pleno. *Virg. 1. Æn. 55. loca feta furentibus Austris. Id. 2. ibid. 237. scandit fatalis machina muros Feta armis. Sil. It. 17. 448. colla serpentis feta veneno. Id. 13. 592. feta furore Megæra. Id. 17. 380. feta viri bello præcordia. Id. 11. 203. præcordia feta iræ. — Et cum addito Accusativo Græcorum more. *Sil. It. 10. 14. fetus gradivo mentem evadac. — Et cum Genitivo pro Ablativo. Claudian. B. G. 25. fetusque novales Martis. h. e. campos fecundos pugna.***

B) Est etiam partu levatus, fresco dal parto. *Varro apud Non. p. 312. 12. Merc. Veniebant fetam amice gratulatam. Sic Id. 2. R. R. 10. 8. Quum in Liburniam venisses, te vidisse matres famillas eorum afferre ligna et simul pueros, quos alerent, alias singulos, alias binos, quæ ostenderent fetas nostras, quæ in conopels jacent dies aliquot, esse ejunctas ac contemnedas. Virg. 8. Æn. 630; et Ovid. 2. Fast. 412. Venit ad expositos (inirum) lupa feta gemellos. Ovid. 13. Met. 803. feta truce tentior urss. Colum. 7. R. R. 3. 26. Ut neque tar-*

diores et gravidas (oves), dum cunctantur, neque agiles et fetas, dum procurunt, separari a ceteris sinat.

FĒTUS, us, m. 4. Fetis pro fetibus dixit *Accius apud Non. p. 439. 6. Merc. Cithæron frondet viridantibus fetis. — Ratione habita etymii et scriptiois, volunt esse ab obsoleto feo, unde et secundus, femina, fenus, felix: scribuntque sine diphthongo; quod *Manut., Cellar. et recentioribus fere omnibus placet ex auctoritate Varron. apud Gell. 16. 12. et ex libris veteribus. Contra Dausq. cum Scallig., Pier. et alii fetus per oe scribunt et ipsi ex antiquis MSS. etc., ut in FECUNDUS et in FENUS dictum est; ducantque ἀπό τοῦ φοῖτον. — Ceterum fetus occurrit A) Abstracte; et sæpius B) Concreto, uti ajunt, sensu.**

A) Abstracte fetus est ipse pariendi et gignendi actus, fetura, il partorire, il figliare.

I.) Proprie de hominibus et brutis animantibus. *Plaut. Amph. 1. 2. 25. Juppiter curavit, ut uno fetu fieret, uno ut labore absolvat ærummas duas. ad un parto. Cic. 3. Fin. 19. 63. Quarum (bestiarum) in fetu et in educatione laborem quum cernimus, naturæ ipsius vocem videmus audire. Colum. 11. R. R. 2. 38. Secundi fetus pecudis signari oportet. Id. 6. ibid. 21. 1. Quum (vaccae) excesserunt annos decem, fetibus inutilis sunt. Id. 8. ibid. 14. 5. Pariunt (anseris) singulis fetibus ova —: quem partum nonnulli permittunt ipsis matribus educare, quia rēssquo tempore anal vacaturæ sunt a fetu. Plin. 10. Hist. nat. 12. 14. (30). Cornix inauspicatissima fetus tempore.*

II.) Translate de plantis. *Cic. 1. Legg. 8. 25. Quæ frugibus atque bacis terræ fetu profunduntur. Plin. 12. Hist. nat. 18. 41. (83). Periti rerum asseverant, non ferre Arabiam tantum annuo fetu (casiae), quantum Nero princeps novissimo Poppææ suæ die concremaverit.*

B) Sæpius fetus concreto, uti ajunt, sensu occurrit, et est id quod genitum est partumque, parto, prole, fructu, γονί.

I.) Proprie. *Cic. 2. Nat. D. 51. 128. Quæ multiplices fetus procreant, ut sues, canes, his mammarum data est multitudo. et mox. Ova (piscium) aqua sustineatur et fetura fundunt. Plin. 8. Hist. nat. 55. 81. (217). Fetus ventri exsecti vel uberibus obliti. Quintil. 2. 16. 16. Educare fetus. Colum. 6. R. R. 37. 3. Mularum fetus. Ammian. 23. 6. equarum. Id. 22. 15. Per ova edens fetus anserinis stinilla. Et de ipsis ovibus Colum. 8. R. R. 11. 8. et 9. Pavones includendæ sunt, ne extra clausum fetum edant: maximeque — pluribus stramentis exaggerandum est aviarium, quo tutius integri fetus excipiantur. Nam fere pavones porticis insistentes enituntur ova, quæ quo propius ac mollius deciderint, illibatam servant integritatem. — Frequenibus apud Poetas. *Virg. 1. Ecl. 21. quo sæpe solemus Pastores ovium teneros depellere fetus. Id. 4. G. 162. alix (apes) spem gentis adultos Educant fetus. Ovid. 15. Met. 382. Nonne vides, quos cera tegit sexangula fetus Melliferarum apum? Id. 6. ibid. 636. traxit Ilyn, veluti Gangetica cervæ Lactentem fetum per silvas tigris opacas. Val. Flacc. 7. 375. Qualis adhuc teneros supremum pallida fetus Mater ab excelso produxit in aera nido, Hortaturque sequi. Similiter Horat. 4. Od. 5. 26. Quis, Germania quos horrida parturit Fetus (paveat), incolu Cæsare?**

II.) Translate. ¶ 1. De plantis et similibus. — a) De plantis. *Lucret. 1. 1032. solis terra vapore Fota novet fetus. Cic. 2. Orat. 30. 131. Ager novatus et iteratus, quo meliores fetus possit et grandiores edere. Horat. Carm. sæcul. 31. Fertillis frugum pecorisque tellus Spices donet Cererem corona: Nutriant fetus et aquæ salubres Et Jovis auræ. Lucret. 1. 254. crescut (arbores) fetuque gravantur. Id. ibid. 352. Crescut arbusta et fetus in tempore fundunt. Virg. 2. G. 69. fetus natis, h. e. surculis. Cf. Tac. 13. Ann. 58. Ruminalem arborem — mortuus ramalibus et arcescente trunco deminutam prodigii loco habitum est, donec in novos fetus reviresceret. h. e. ramos. Rursus Virg. 1. G. 55. Arborel fetus alibi atque injussa virescut Gramina. Adde Ovid. 4. Met. 125; et Ammian. 23. 6. Rursus Virg. 2. G. 390. largo pubescit vinea fetu. Id. ibid. 429. fetu nemus omne gravescit. Ovid. 6. Met. 81. Prodere cum bacris fetum canentis olivæ. Id. 14. ibid. 659. fetus arbore dempti. Id. Heroid.*

20. 9. demptus ab arbore fetus. *Lucret. 6. 1. frugiferi fetus. Ovid. 1. Fast. 693. triticeii fetus. Colum. 9. R. R. 1. 5. Præcipue saltus eliguntur, qui et terrenis fetibus et arboris abundanti. Pallad. 12. R. R. 9. Vites, quæ fructu carent, fronde luxuriant, et pauperiem fetuum compensant ubertate foliorum. — b) De metallorum venis. *Sil. It. 1. 228. hic omne metallum Electri gemino pallent de semine venæ, Atque atros chalybis fetus humus horrida nutrit. ¶ 2. Hinc ducta metaphoræ Cic. Brut. 49. 182. Nec ulla setate uberior oratorum fetus fuit. Id. 5. Tusc. 24. 68. Ex quo triplex ille animi fetus existet, unus in cognitione rerum positus etc. Catull. 65. 3. Nec potis est dulces Musarum expromere fetus Mens animi. Quintil. 10. 4. 2. Ne nobis scripta nostra tamquam recentes fetus blandiantur.**

FEX, fecis. *V. FÆX.*

FI

FĪ, interject. fi, si; vox est, qua foetida abiguntur. *Plaut. Cas. 3. 6. 7. Fi, si, foetet tuus mihi sermo. Alti leg. Hei, hei; alti vero Heu, heu.*

FI, imperat. a verbo Fio, *V. FACIO.*

FĪBER, brī, m. 2. castōra, vēro, κάστρον, animal quadrupes, amphibium, de quo satis in CASTOR dictum est. *Varro 5. L. L. 79. Müll.; Plin. 8. Hist. nat. 30. 47. (109). et 32. ibid. 3. 13. (26); Sil. It. 15. 487; et Paul. Diac. p. 90. 3. Müll. — Varro loc. cit. et Paul. Diac. inde docent hanc vocem derivari, quod ab extrema ora fluminis id animal solet videri: fibrum autem antiquos extremum dixisse. Sed fortasse est ab inusit. feo pro fudo; hoc enim animal horrendi morsus dicitur a Plin. loc. prius cit.*

FĪBLA pro fibula, *V. FIBULA* init.

FĪBLĀTORĪUS, F. FIBULĀTORĪUS.

FĪBRA, æ, f. 1. extremis culjuscumque rei florum similitudinem referens: ab obsoleto fiber, h. e. extremus, testibus *Farron. 5. L. L. 79. Müll. et Paul. Diac. p. 90. 4. Müll.; vel a filum, ut palat Döderlein. Latein. Synonym. vol. 3. p. 22. is, ius; (It. fibra, filamento, punta, estremità; Fr. fibre, filament, brin; Hisp. fibra, filamento; Germ. d. Faser, Fiber; Angl. fibres, filaments, the point or extremity of any thing).*

I.) Proprie. — a) Dicitur de extremis venis radicibusque in capillamenta quedam desinentibus, foliorumque oblongis et laciniosis cacuminibus etc. *Cic. Senect. 15. 51. Viriditas herbescentes, nixa fibris stirpium, sensim adolescit. Id. 3. Tusc. 6. 13. Non solum ramos amputare, sed omnes radicum fibras evellere. Ovid. 14. Met. 633. bibulæque recurvas Radicis fibras labentibus irrigat undis. Colum. 10. R. R. 112. jam teneris frondes lactueola fibrils. Id. 11. ibid. 2. 9. Quum enata frumenta quatuor fibrarum esse cæperunt. Id. ibid. 3. 21. Quum ternas fibras emisserunt spicae allii, sarriantur. Plin. 19. Hist. nat. 2. 11. (33). Tubera undique terra circumdata, nullis nexa fibrils, aut saltem capillamentis. — b) Significat etiam extremitatem quorundam extorum, ut pulmonis, jecoris etc. *Cels. 4. 1. Pulmo in duas fibras, angula bubule modo, dividitur. et mox. Jecur in quatuor fibras dividitur. Ovid. 6. Met. 390. salientia viscera possis Et perlucens numerare in pectore fibras. Cic. 1. Divinat. 10. 16. Quid fissum in extis, quid fibra valeat, accipio. Cf. Virg. 4. G. 483. Tristibus aut extis fibræ adparere minaces. et Tibull. 2. 1. 26. videntur ut felicibus extis Significet placidos nuncia fibræ deos? et Plin. 8. Hist. nat. 28. 42. (102). Pericula præmonent, non fibrils modo extisque, sed alia quadam significatione. Sueton. Aug. 95. Victimarum jocinera replicata intrinsecus ab ima fibra. Plin. 11. Hist. nat. 37. 76. (196). Ranarum rubetatum altera fibra (scilicet jecoris) a formicis non attingitur. Ammian. 23. 3. Hæsit hasta in ima jecoris fibra. Lucan. 1. 623. fibra pulmonis. Plin. 11. Hist. nat. 37. 89. (220). Vene in præteritis postremo fibras subter totam cutem dispersæ, adeo in angustam subtilitatem tenuantur, ut etc. vene capillari. Id. 32. ibid. 6. 21. (60). Ostrea spondylu brevi, atque non carnosu, nec fibrils lacinoso. Cic. fragm. apud Servium ad Virg. 1. G. 120. Fibrae cinctiarum madentes. — Servius loc. mox cit. et ad Virg. 1. G. 484. venas**

quoque et nervos per jecur decurrentes, *fibras* appellari tradit. *Plin.* quoque 11. *Hist. nat.* 37. 76. (196). et *Lucilius* apud *Gell.* 20. 8., ubi tradunt, in murium jecinoribus *fibras* numero dierum lunæ congruere crescendo et decrescendo, venulas in iis et nervos intercurrentes intelligere videntur. Neque enim de duabus illis extremitatibus, quas supra ex *Celso* diximus, intelligi potest, ut earum numerus augetur. *Gell.* quoque consimili significatione *fibras* usurpat, quum ait 16. 3. Esuritioem faciunt inanes patentesque intestinorum *fibrarum*, et cava inlus ventris ac stomachi vacua et hiantia.

II.) Improprie. ¶ 1. *Fibra* significat etiam ipsa integra exta, seu viscera. *Ovid.* 4. *Past.* 935. Tura locis vinumque dedit *fibrasque* bidentes. *Id.* 13. *Met.* 637. Cæsarumque hominum *fibris* de more erematis. Sic *Lucan.* 6. 524. litantes *fibrae*. et 1. 588. venæ calentes *fibrarum*. *Sil.* 11. 3. 344. *Fibrarum*, et pennæ, divinarumque sagacem *Flammaram* misit dives *Gallæcia* pubem. *scil.* his verbis triplex diviniandi genus jungitur, extispicium, augurium, et avibus, et auspiciam ex tonitru et fulmine. Præcesserat *Virg.* 10. *Æn.* 175. Hic hominum divinumque interpretis *Asylas*, Cui pecudum *fibrae*, cæli cui sidera parent, et linguæ volucrum, et præsigni fulminis ignes. *Val. Flacc.* 7. 355. *Promethea* *fibra*. h. e. jecur, quod a mortale carpitur, de quo ita *Virg.* 6. *Æn.* 498. Inmortale jecur tendens (*vultur*) fecundaque pennis *Viscera*, rimaturque epulis, habitatque sub alto *Pectore*: nec *fibris* requies datur ulla renatis. *Seneca Thyest.* 1064. gracili trajectas veru *Mugire* *fibras* vidi. — *Loqui et significare* dicitur *fibra* in haruspicina, quod deorum mentem et futura demonstrare putabantur. *Propert.* 4. 1. 109. sibi commissis *fibra* locuta deos. *Tibull.* 1. 9. 3. conscia *fibra* deorum. *Manil.* 1. 92. Consultare *fibras* et rampere vocibus angues. Sic *Tac.* 14. *Ann.* 30. Cruore captivo adolere aras et hominum *fibris* consulere deos, fas (*Druïdes*) habebant. ¶ 2. Hinc translate. *Pers.* 1. 47. neque enim mihi cornea *fibra* est. h. e. non sum ita hebes et duris præcordiis, ut laudis gustum non habeam: *V. JECUR*. Sic *Id.* 3. 32. Sed stupet hic vitio et *fibris* increvit opimum *Pinguis*. Alio sensu *Id.* 5. 28. totumque hoc verba resipient, Quod latet arcanâ non enarrabile *fibra*. h. e. aperiat illud omnes terræ *fibras*; le viscere della terra, de metallis enim loquitur. *Mela* 3. 2. *Peloponnesos*, ob sinus et promontoria, queis, ut *fibris*, litora ejus incisa sunt, platani folio simillima.

FIBRATUS, a, um, adject. seu potius particip. ab inusit. *fibrare*, *fibras* habens. *Auct. Priap.* 52. 22. Acresque cæpas, alliamque *fibratam*. Hinc *Virg. Mor.* 88. cum spissis allia *fibris*. *Plin.* 27. *Hist. nat.* 12. 80. (105). *Fibrata* *radix*. *Hardwin.* et *Silv.* legunt *fibriata* ex MSS.

FIBRINUS, a, um, adject. di castoreo, ad *fibram* pertinens. *Plin.* 32. *Hist. nat.* 9. 36. (110). et *ibid.* 10. 42. (124). *Fibrinæ* pelles. — Hinc

Fibrinum, i, n. 2. lana est animalium, quos *fibros* vocant, ut docet *Isid.* 19. *Orig.* 27. *V. FIBER*.

FIBRUM antiqui dicebant extremum: unde in sagis extrema, *fibriæ*, et in jecore extremum, *fibra*. *Varro* 5. *L. L.* 79. *Müll.*

FIBŪLA, æ, f. ἰ. ἀόρη, ἑστῆ. *Fibula* pro *fibula* legitur apud *Apic.* 8. 7. et in quadam *Inscript.* non optimæ notæ apud *Gruter.* 474. 4., ubi quidam libertus Severi Alexandri *R. Imp.* dicitur præpositus a *fiblis*. — Ceterum *fibula* dicitur et est quidquid rem unam adnectit, vel unâ cum altera colliganda inservit; ac propterea videtur nonnullis esse pro *figibula* a *figere* (It. *fibbia*, *fibbiaglio*, *nasiro*, *legaccio*; Fr. *agrafe*, *crochet*, *boucle*, *aiguille*, *broche*; Hisp. *corchete*, *brache*, *hebillâ*, *agija*; Germ. d. *Spange*, *Schnalle*, *Klammer*, *Hefnadel*, *Nadel*, *Band*; Angl. a *clasp*, *buckle*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) De vitta aliave re colligandis crinibus apta. *Virg.* 7. *Æn.* 815. *fibula* crinem Auro internectit. — b) Est instrumentum, quo vestes subnectuntur, vel sagi, chlamydis, pallii, aut baltei pars alteri adnectitur. *Virg.* 4. *Æn.* 139. Aurea purpuream subnectit *fibula* vestem. *Id.* 5. *ibid.* 312. pharetra, lato quam circumplectitur auro *Bæteus*, et tereti subnectit *fibula* gemma. *Id.* 12. *ibid.* 274. laterum juncturas *fibula* mordet. *Ovid.* 2. *Met.* 413. *Fibula* vestem coeret. Adde *eumd.* 8. *ibid.* 318.; *Sueton.* *Tib.* 6.; et *Val. Flacc.* 1. 433. *Sidon.* *carin.* 2. 397. *Fibula*

mordaci refugas a pectore vestes Dente capit. Adde *Tertull.* *Pall.* 1.; et *Isid.* 19. *Orig.* 31. — Tales *fibulae* ex auro, argento interdum fiebant, et gemmis item ornabantur. Recensentur a *Liv.* inter dona militaria 39. 31. et 27. 19., et inter insignia equitum et nobiliorum a *Martial.* 5. 41. Adde *Plin.* 33. *Hist. nat.* 3. 12. (39.), qui *fibulas* tribunicias ex auro nominat. — *Fibula* paludamenti apud Romanos erat super humerum dextrum, apud Græcos super sinistrum, ut docet *Fabrett.* p. 400. *V. Cavodoni Marin.* *Yoden.* p. 424: — Alias est insigne pauperiorum et infimæ sortis hominum, ut in illo *Nemesiani* 7. *Ecl.* 79. O utinam nobis non rustica vestis inesset! Vidissem propius mea numina: sed mihi sordes, Pullaque paupertas et aduncæ *fibula* morsu Obfuerunt. — c) *Fibula* quoque dicitur vinculum ferreum, vel ligneum, colligandis inter se trabibus, aliave materie. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Trabes binis utrinque *fibulis* ab extrema parte distinebantur. *Vitruv.* 1. 5. In crassitudine perpetuæ talæ oleagineæ ustulatae quam creberrime instruantur, ut utraque muri frontes inter se, quemadmodum *fibulis*, his lateris colligatæ æternam habeant firmitatem. Adde *eumd.* 10. 2. — d) Quas memorat *Cato R. R.* 21. *fibulas* ligneas, uimeas, ficulneas, videntur esse lignei circuli compingendis corbulis apti. Cf. *eumd.* *ibid.* 3. 5. et 12. ¶ 2. Speciatim *fibulae* usus fuit constringendis vulneribus. *Cels.* 5. 26. n. 23. Si vulnus hiat, neque in unum oræ facile atrahuntur, suturâ quidem aliena est: imponendæ vero *fibulae* sunt (ἀγκυρᾶς Græci nominantur) quæ oras contrahant. *Id.* 7. 4. Excidentium callus est, superque *fibulae* dandæ. et mox. *Fibula* oris cutis injicienda est. Adde *Colum.* 6. *R. R.* 5. 5.; *Scribon.* *Compos.* 206.; et *Veget.* 3. *Veterin.* 15. 1., 1. *ibid.* 22. 6. et 3. *ibid.* 3. 31. — Hujusmodi chirurgorum *fibulae* sunt sæpe acia et acu: inter quas et suturam hoc interest, quod sutura filo perpetuo constat, quo os vulneris totum consuitur, donec omnis hiatus committatur: in *fibula* quotiescunque filum per utrumque labrum vulneris (sed per intervalla) trajectum est, nodo constringitur et præciditur. *Cels.* 3. 26. n. 23. Comprehendi vero sutura, vel *fibula* non eadem tantum, sed etiam aliquid ex carne oportebit. Utraque optima est ex acia molli, non nimis torta, etc. et mox. *Fibulae* latus vulnus esse patiuntur, sutura oras jungit. *Id.* 7. 19. ad *fin.* Ubi *fibulae* sunt, hæc incidenda: ubi linamentum, id mutandum est. *V. Joann.* *Rhod.* de *Acta* c. 10. et *seq.* — ¶ 3. Item speciatim *fibulae* usus fuit valetudinis causa olim pueris, quorum nempe præputio perforato circellus sive anulus argenteus inserabatur, et a *fibro*, ne facile solveretur, ferraminabatur, ad coerendam *Venerem*: qua de re multa habet *Cels.* 7. 25. n. 3. Hinc *Plin.* 33. *Hist. nat.* 12. 54. (152). Quum paedagogia ad transitum virilitatis custodiatur argento. *V. INFIBULO* et *REFIBULO*. ¶ 4. Alterum vero fuit *fibulae* genus, quo tragædi, comædi, citharædi, choraulæ et palestritæ utebantur tum verecundiæ causa ad virilitatem obtinendam, tum conservandæ vocis gratia ad *Venerem* coerendam, tum etiam fortasse ad linguam comprimendam, ne scilicet nimia vocis, vel corporis contentione bernios fierent: ea porro præter anulum thecam habebat abeneam, vel aluticiam cingulo quodam suspensam atque constrictam in modum fasciæ inguinalis, de qua *V. VINCTURA*, quamque Itali *allacciatura* vocant. *Cicero* vero 1. *Off.* 35. 129. subiugaculum. *Juvenal.* 6. 73. Solvitur his (*mutieribus*) magno comædi *fibulae*. et 379. Si (*mutier*) gaudet cantu, nullius *fibula* durat *Vocem* vendentis prætoribus. Huic loco hæc adnotat *Vet. Schoïast.*: *Fibulam* dicit circellos, quos tragædi, sive comædi in pene habent, ut coitum non faciant, ne vocem perdant. *Martial.* 7. 81. Menophili penem tam grandis *fibula* vestit, Ut sit comædis omnibus una satis. Hunc ego credideram (nam sæpe lavamur in uno) Sollicito voci parere, Flacce, suæ. Dum ludit media, populo spectante, palæstra, Delapsa est misero *fibula*, verpus erat. *Id.* 11. 76. Theca tectus abeneâ lavatur *Tecum*, *Cælia*, *Servus*; ut quid, oro, Non sit quam citharædus, aut choraulæ? *Servo*, *Cælia*, *fibulam* remitte. Adde *eumd.* 7. 35. et 14. 215.; *Cels.* 7. 25. et *Tertull.* *Pudic.* 16.

II.) Translate. *Seneca* apud *Lactant.* 1. 16. Quid ergo est, quare apud poetas salacissimus *Juppiter* de-

sierit liberos tollere? Utrum sesagenarius factus, et illi lex *Papia* *fibulam* imposuit? *Auct. Priap.* 68. 21. Neve imponite *fibulam* *Priapo*. *Tertull.* *Cor. mil.* 11. *Fibulam* laxare voluntatis delictis. *Id.* *Pudic.* 16. Huius boni *fibulam* quis nesciat illum (*D. Paulum* 1. ad *Corinth.* 7. 26) Invitum relaxasse, ut fornicationi obviam isset? *Tertull.* *advers. Hermog.* 27. Nam et autem ipsum, velut *fibula* conjunctivæ particulae ad conexum orationi oppositum est. *Id.* *Resurr. carn.* 40. Ita vocabulum homo consortiarum duarum substantiarum quodammodo *fibula* est. — Similiter *fibula* vocatur sententia arguta, quæ epigramma quodlibet complet seu concludit. *Fronto* *Laud. sumi* init. Ut novissimos in epigrammatis versus habere oportet aliquid luminis, sententia clavi aliqua vel *fibula* terminanda est.

FIBŪLATIO, ðnis, f. 3. conjunctio et colligatio per *fibulam*. *Vitruv.* 10. 3. Eadem ratione in summo *fibulationibus*, in imo secularum versationibus expediendum.

FIBŪLATORIUS, a, um, adject. *D. Claud.* *Imp.* in quadam *epist.* apud *Trebell.* xxx. *Tyrann.* 10. Duo saga ad me velim mittas, sed *fibulatoria*, quam ipse miserim de nostris. (*Al. leg. fibulatoria*.) h. e. *fibulis* instructa.

FIBŪLATUS, a, um, *V. voc. seq.*

FIBŪLO, as, ðtum, are, a. 1. Part. *Fibulatus* in *fin.* — *Fibulo* est *fibula* pecto. *Colum.* 1. *R. R.* 6. 13. Omnes parietum et soli junctoræ testaceis pulvinibus *fibulantur*. h. e. connectuntur, committuntur. — Hinc Part. præter. pass.

Fibulatus, a, um, est *fibulis* instructus. *Valerian.* *Imp.* in quadam *epist.* apud *Vopisc.* *Prob.* 4. Huic dari jubebis pallia Gallica duo *fibulata*.

FICARIA, æ, f. 1. et

FICARIUM, ði, n. 2. *V. voc. seq.* in *fin.*

FICARIUS, a, um, adject. ad ficum pertinens. *Cato R. R.* 48. Eo sarmenta, aut crates *ficarias* imponito, quæ frigus defendant. h. e. quibus *fici* in sole expansi continguntur ea ratione, quam *Colum.* 12. *R. R.* 15. tradit. *Plin.* 11. *Hist.* *nat.* 35. 41. (118). *Ficarius* culices caprificus generat. *Festus* p. 181. 30. *Müll.* *Ficaria* vasa. — *Fauni* *ficarii* appellati ita videntur a salacitate. *Hieronym.* in *Isaj.* 5. 13. 21. Vel incubones, vel satyros, vel silvestres quosdam homines, quos nonnulli *Faunos* *ficarios* vocant, aut demonum genera intelligunt. Adde *Fulgat. interpr. Jerem.* 50. 39.; et *Isid.* 8. *Orig.* 11. ad *fin.* Cf. *Pelagon.* *Veterin.* 2. ad *fin.* Frequenter equi per noctem fatuo *ficario* venantur. *V. FACTELLUS* in *ONOM.* — Hinc

Ficaria, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est idem ac *ficetum*. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 28. de *ficu*. Alii inter *ficarias* caprifici arborem serunt, ut non sit necesse per singulas arbores pro remedio eadem poma suspendi.

Ficarius, ði, m. 2. absolute, substantivorum more, est qui *ficus* vendit. *Augustin.* de *morib. Manich.* 19. Sanctus, ad cujus disputationem in *ficariorum* vicium ventitabamus.

Ficatum, ði, n. 2. absolute, substantivorum more, est *ficella* *ficuum* capax. *Gloss. Cyrill.* Συμφαγεόν, *ficarium*, *ficella*.

FICATUM, i, n. 2. proprie adjectivum est, ut Græce *σικατόν*, *ficis* saginatum; adhibetur tamen substantivæ, ac proprie significat jecur anseris *ficis* saginati, deinde etiam jecur aliorum animalium, inde Itali suum habent *figato*: de quo *Horat.* 2. *Sat.* 8. 88. *Pinguibus* et *ficis* pastum jecur anseris ubi. *Plin.* 8. *Hist.* *nat.* 51. 77. (209). Adhibetur et ars jecori *feminarum* suum, sicut anserum, inventum *M. Apicij*, *ficu* arida saginatis ac satie, necatis repente mulsi potu dato. Adde *eumd.* 10. *ibid.* 27. (52); *Juvenal.* 5. 114.; *Pers.* 6. 71.; et *Martial.* 13. 58. Similiter *Pallad.* 1. *R. R.* 30. 4. *Percutis* xxx. diebus, si, ut jecur his (*anseribus*) tenerescat, optabis, tuncas caricas et aqua mæceratis in offas volutabis exiguas, per dies xx. continuo ministrabis anseribus. *Apic.* 7. 3. *Ficatum* præcidis ad cannam. *Marcell.* *Empir.* 22. a *med.* *Ficatum* lupi integrum foliis lauri involves. *Edict. Dioclet.* *Ficati* optimi Ital. po. unum $\frac{1}{2}$ sedecini. *Vespæ* *judic.* *coci* ed. *Hernsdorf.* in *Poet. Latin.* *min.* T. 2. p. 237. *Pentheo* non caput, *ficatum* do *Titiani*. *Gloss. Isid.* *Ficatum*, quod Græci *σικατόν* vocant. *V. SYCOTUM.* — *Figatum* legitur apud *Plin.* *Varian.* 1. 3.

FICEDULA, æ, f. 1. Secunda syllaba in versu est communis. *Martial.* 13. 5. Cereæ quæ palato iurct ficedula lumbo Quom tibi forte datur, si sapis, adde piper. *Juvenal.* 14. 9. Boletum condire, et eodem jure natantes Mergere ficedulas didicit, nebulone parente. — Ceterum ficedula est avis quaedam ita dicta, quod sicu pinguescit, ut *Varro* 5. *L. L.* 76. *Müll. docet.* *οικαλις*, beccafico. *Martial.* 13. 49. *cujus lemma* Ficedula: Quom me ficus alat, quom pascor dulcibus uvis, Cur potius nomen non dedit uva mihi? *Plin.* 10. *Hist. nat.* 29. 44. (86). Alia ratio ficedulæ: nam formam simul coloremque mutant: hoc nomen auctumno: non habent postea: melanorpyphi vocantur. *Gell.* 15. 8. — Præfecti popinæ atque luxuriæ negant, ullam avem præter ficedulam, totam comesse oportere. *Petron. Satyr.* 33. Pinguis simam ficedulam inveni piperato vitello circumdatam.

FICEDULENSIS, e, adject. a ficedula. Hinc Milites ficedulenses *Plaut.* appellat *Capt.* 1. 2. 60. jocose et ambigue, h. e. gulosos et ficedularum hostes. Quidam volunt alludi ad *Ficedulam*, qui viuis Romæ fuerit, de quo lamien non constat. *V. TURDETANI.*

FICETUM, i, n. 2. locus, ubi ficus consitæ sunt, *οικον*, *fichereto*.

1.) Proprie. *Varro* 4. *R. R.* 41. 1. In locis frigidis ficeta fieri non possunt. Adde *Plin.* 15. *Hist. nat.* 19. 21. (80); et *Fulgat. Interpr.* 1. *Paral.* 27. 28. et *Amos* 4. 9.

II.) Translate ponitur pro obscenis partibus ficosis, idest nullis ulceribus, quæ ficos vocant, obsitis. *V. FICUS.* *Martial.* 12. 33. Ut pueros emeret, Labienus vendidit hortos: Nil, nisi ficetum, nunc Labienus habet. h. e. pueros, quorum podices ficosisimi facti sunt.

FICITAS, âtis, f. 3. ficorum fructuum abundantia, ut olivatis olivarum. *Novius* apud *Non.* p. 109. 21. *Merc.* Ficitores omnes capiunt fecitatem; merx est sine molestia.

FICITOR, ôris, m. 3. ficorum collector, seu cultor. *V. Nonii* loc. in voce præced.

FICOLEA, palus ficulneus. *Paul. Diac.* p. 92. 5. *Müll.*

FICOSUS, a, um, adject. Sup. *Ficosissimus*. — Ficosus occurrit translate tantum, et est ficis, seu ulceribus et tuberculis in podice piensis. *Martial.* 7. 74. Ficosæ est uxor, ficosus et ipse maritus. *Auct. Priap.* 42. Inter eruditios Ficosissimus ambulet pœtas. *Id. ibid.* 51. Ficosissima inœ puella ludii. *V. FICUS.*

FICTE, adverb. simulate. *πῆλοσμιμος*, *fintamente*. *Cic.* 3. *Fam.* 12. 4. Ne cui suspicionem fite reconciliatæ gratiæ darem. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 4. 13. Fictæ et simulate, quæstus causa, in aures alicujus insusurrare. *Id. Dom.* 29. 77. Non fictæ et fallaciter, sed vere et sapienter populare esse. *Amian.* 29. 2. Itineri ad mendacium fictæ instructo.

FICTICIUS vel *ficilitius*, a, um, adject. (fingo) ficus, simulatus. *δασματώδης*, *fictitio*, *finto*. *Plin.* 37. *Hist. nat.* 13. 76. (199). Ficticiis gemmis pusilla in profundo apparent. *Id.* 14. *ibid.* 16. 18. (98). Ficticium vinum. *Id.* h. e. quod ex alio, quam ex uva factum est. *Id.* 15. *ibid.* 7. 7. (24). Ficticium oleum. *Ulp. Regul. tit.* 28. *extrem.* Ficticia actiones. — Alii apud *Plin.* locis cit. leg. *facticis* et *facticium*.

FICTILIARICUS, ï, m. 2. qui ficilia facit, *figulus*, *οστρακοποιός*, *figulino*. *Inscript.* apud *Gruter.* 643. 1., quæ est apud *Orell.* 4189. *CASATO CARATIO FICTILIARIO FELICI* P. C. *Gloss. Gr. Lat.* *Ὀστρακοποιός*, *Billiarius*.

FICTILIS, e, adject. qui fingitur, qui a figulo factus est, *πλαστός* (h. di terra: Fr. de terre, *d'argile*; Hisp. de tierra, de arcilla ò argilla; Germ. *thöner*, irden; Angl. *made of earth or clay*, *earthen*, *fictile*). *Cic.* 1. *Nat. D.* 26. 71. Si id in ceris figeretur, aut ficilibus figuris. *Id.* 1. *Divinat.* 10. 16. Summanus fictilis. *Propert.* 4. 1. 5. dii. *Id.* 3. 3. 30. imago. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 7. 16. (34). simulacra. *Cic.* 1. *Parad.* 2. 11. biruta. *Id.* 6. *Att.* 1. circa med.; *Nepos Hann.* 10.; et *Scribon. Compos.* 65. *vira storigli*. *Tibull.* 1. 1. 39. Ficilia antiquæ primum sibi fecit agrestis *Pocula*. *Sueton. Claud.* 32. celli. *Justin.* 32. 4. 7. lagenæ. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 46. (160). dolia. *V. DOLIUM*. — Joculariter *Plaut. Pæn.* 4. 2. 14. amphoras radosve vini ple-

nos, quibus vini ætas, adscripto consule, inscripta est, *litteratæ fictilis epistolas*, *pice signatas*, appellat. — Ficilliam laudes habes apud *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 43. (151). — *NB.* Latissima significatione a *fingendo* occurrit apud *Priscian.* *Pæverciat.* p. 1331. *Putsch.* Species narrationis quatuor sunt: fabularis, fictilis, historica, civiilis. — Fictilis ad tragædias sive comædias pertinet etc. — Hinc

Fictile, is, n. 3. et sæpius in plur. num. *ficilia*, tum, absolute, substantivorum more, pro vase vel vasibus ficilibus occurrunt. *Colum.* 12. *R. R.* 10. 4. Tum in ficili picata ficilia composito. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 2. 9. (34). In ficili crudo componere quidpiam. *testo*. *Id.* 12. *ibid.* 25. 54. (416). Balsamum novo ficili conditur. *Juvenal.* 11. 19. Et quadringentis nummis condire gulosum Fictile. *Ovid.* 8. *Met.* 668. Omnia ficilibus (scilicet) ponuntur. *Juvenal.* 3. 108. Ficilibus cenare pudet. *Id.* 10. 25. nulla aconita bibuntur Fictilibus. Adde *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 43. (151); *Flor.* 1. 48. 22.; *Pal. Max.* 4. 3. 5.; et *Justin.* 32. 4. 7. *Liv.* 34. 4. Athenarum ornamenta laudantes mirantesque, et atheniæa ficilia deorum Romanorum ridentes.

FICTIO, ônis, f. 3. fingendi actus. ¶ 1. Generatim est actus formandi, *ποίησις*, *formatione*. *Lactant. de opific. D.* 12. Fictio (animalis in utero) a capite sumit eordium. *Id.* 4. 4. et 2. 9. Fictio hominis. h. e. creatio. *Quintil.* 6. 3. 53., 9. 1. 5. et 8. 6. 32. Fictio nominum, adjectivis, detractis, mutatis litteris. *Gell.* 18. 11. Furium veterem poetam dedecorasse linguam Latinam hujuscemodi fictionibus vocum. ¶ 2. Speciatim est inventio, sive id quod imaginandi vi fingimus. *Lactant.* 1. 24. ad fin. Poetarum fictionibus credere. *Quintil.* 9. 2. 46. In ironia voluntatis fictio est. *Id. ibid.* 3. 89. et 11. 1. 39. Fictio personæ. h. e. *προσποπεία*. ¶ 3. Item speciatim est simulatio, *μίμνησις*. *Capitolin. Macr.* 4. Imperatore interemit tanta fictione, ut ab eo non videretur occisus. ¶ 4. Apud Rhetores est figura, qua aliquid per hypothesin fingimus, *ipotesis*, *supposito*. *Quintil.* 5. 10. 97. Utitur fictione: si miles, si infans sit, si reipubl. causa absit. Cf. *eumd.* 6. 3. 61. et 6. 3. 91. ¶ 5. Apud *JCios* fictio legis dicitur quam per legem aliquam culpam conceditur, ut alia conditione censeatur, atque in præsentem est: v. gr. lex *Cornelia sanxit*, ut qui apud hostes morerentur, eorum testamenta perinde valerent, ac si in civitate decessissent. Itaque lex quodammodo fingit, eos in civitate testamentum condidisse, quamvis inter hostes fecerint. *Paul. Dig.* 35. 2. 1. et 18.; et 41. 3. 15.

FICTOR, ôris m. 3. qui fingit et format.

1.) Proprie. — a) Generatim *fictores* dicti sunt, qui liba in sacris faciebant, teste *Varron.* 7. *L. L.* 43. *Müll. ex Ennio.* De hujus artificii causa ita *Servius* ad *Virg.* 2. *Æn.* 416. Et sciendum in sacris simulata pro veris accipi. Unde quam de animalibus, quæ difficile inveniuntur, est sacrificandum, de pane, vel cerea fiant et pro veris accipiuntur. Adde *eumd.* ad *Virg.* 4. *Æn.* 512. Hinc *Inscript.* apud *Gruter.* 270. 6., quæ est apud *Orell.* 934. *CVM STATILIO DIONYSIO DISCIPULO FICTORVM PONTIFICVM ET 1081. 1. IN AGRO AVRELIÆ PRIMIANI FICTORIS PONTIFICVM ET 311. 1.* (cf. apud *Orell.* 2458.). *q. VETTVIVS MEMPHIVS V. E. FICTOR V. V. H. E. vir egregius fctor Virginum Vestalium.* Prior in scriptio pertinet ad an. a Chr. n. cent., altera ad an. ccccii., tertia ad an. cccv. Hinc *Cic. Dom.* 54. 139. Nedium valeat id, quod imperitus adolescens, novus sacerdos, sororis precibus, matris minus adductus, ignarus, invitus, sine collegis, sine libris, sine auctore, sine fctore, sursum, mente ac lingua titubante fecisse diceatur. *Nonnulli, minus recte, leg. scriptore.* Alii putant, fctores fuisse, qui pontificibus, vel virginibus vestalibus inservirent deorum signis ornandis, vel faciendis. — b) Speciatim fctor dicitur figulus, statuarius, etc. *πλασστής*, *vasujo*, *statuaria*. *Cic.* 1. *Nat. D.* 29. 81. Deos ea facie novimus, quæ pictores fctoresque voluerunt. *Id. fragm.* apud *Lactant.* 2. 8. Faber non ipse facit materiam, sed ea utitur, quæ sit parata: fctorque item e cera. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 11. 40. (128). Idem (*Euphranon*), qui inter fctores dicitur est a nobis, fecit et colossos et marmorea, ac sryphos sculpsit.

II.) Translate. *Plaut. Tyr.* 2. 3. 84. Sapiens pol ipse fingit fortunant sibi. Eo ne inulta (h. e. non

nulla) quæ nevolt eveniant, nisi fctor malus est. Multa est opera opus fctaræ, qui se fctorem probum vitæ esse agenda expetit. *Id. Epid.* 3. 4. 85. Legum atque jurum fctor, conditor eluet. *Virg.* 9. *Æn.* 602. fandi fctor Ulysses. Ubi *Servius*: aut fallax, aut *λογοδαίμων*, id est qui dolum celat sermonis ornatu. — *NB.* De cogn. Rom. *V. ONOM.*

FICTRIX, tris, f. 3. quæ fingit et format. *Cic.* 3. *Nat. D.* 39. 92. Ejus universæ materiæ fctrix et moderatrix diuina est providentia. Adde *Tertull. resurr.* carn. 16.

FICTURA, æ, f. 1. fictio, compositio. — a) Generatim *V. Plauti* locum in *V. FICTOR* sub II. — b) Speciatim de verborum derivatione. *Gell.* 10. 5. *Avarus* ab uno solum verbo inclinatum, quod est *aveo*, eademque fictura, qua est *amarus*.

FICTUS, a, um. *V. FINGO.*

FICULA, æ, f. 1. deminut. a ficus, parva ficus, *ficaccio*. *Plaut. Stich.* 5. 4. 8. Nucibus, fabulis, ficulis.

FICULNEUS, a, um, adject. ad ficum arborem pertinens. *Cato R. R.* 31. Ficulneæ fibulæ. *Varro* 3. *R. R.* 16. 37. Cinis e ficulneis lignis. *Colum.* 6. *R. R.* 3. 7. Ficulneæ folia. *Id.* 5. *ibid.* 11. 14. et 11. *ibid.* 2. 56. arbor. *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 35. eacumina. — Hinc

Ficulneæ, æ, f. 1. (subaudi arbor) absolute, substantivorum more, est ipsa ficus arbor. *Jenant.* 5. *carm.* 2. 33. Imponenda foris sine spe ficulneæ tristis Præparat ad fructum stercor' culla sinum. *Ambros.* 3. *Hexæm.* 14. Ficulneæ quoque folium quadrifida interscinditur divisique. Adde *Aleim. Aril.* 3. *carm.* 12.; et *Fulgat. interpr.* *Psalm.* 104. 33. et sæpe alias.

FICULNUS, a, um, adject. idem quod ficulneus. *Horat.* 1. *Sat.* 8. 1. Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum. Adde *Varron.* 1. *R. H.* 18. 5.

FICUS, i, f. 2. et ficus, us, f. 4. Grammaticorum lites de genere et declinatione hujus nominis, præsertim quæ morbum significat, *F.* apud *Foss.* de *grammat.* 1. 3. c. 14. — Masculino genere occurrit apud *Macrob.* 2. *Saturn.* 16. *F.* in fin. sub 1. 2. — Neutro quoque genere *ficum*, ï, legitur apud *Cæc. Aurel.* 3. *Tard.* 8. ante med. Tundendum igitur aridum ficum, sed quod sit pingue ac succidum. Ceterum

1.) Proprie. ¶ 1. Ficus est arbor, quæ ficos fructus profert. Est ab Hebr. *פִּיץ* *fag*, grossus, quod

a Chald. *פִּיץ* egressus est, sic dictus, quod nec

stamina habeat, nec ex calyce floris, sicut ceteri fructus, enascatur, sed ex ipsa arbore formatus egreditur. *Cic.* 2. *Orat.* 69. 278. Uxorem suam suspendisse se de firu. Cf. *Quintil.* 6. 3. 88. Ex fico se suspendere. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 31. 56. (127). Radices copiosæ fco, robori, platano. et *ibid.* (130). Fici, quorum radices longissimæ. et *ibid.* 27. 50. (114). Ficus bifera. Cf. *Sueton. Aug.* 76. Ficos virides biferas appetere. *Rursus Plin.* 7. *Hist. nat.* 2. 2. (24). In India sub una filo turbae condantur eequum. *V. eumd.* 12. *ibid.* 5. 11. (22). ubi mira de Indæ fira tradit. Adde *Caton. R. R.* 28. et 94.; *Varron.* 2. *R. R.* 11. 5.; *Ovid.* 2. *Fast.* 253.; *Colum.* 5. *R. R.* 10. 9., 10. 10., 11. 7. et alibi; *Juvenal.* 19. 145.; et *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 23. et 5. *ibid.* 5. 1. — De synonymia *V. cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 1. p. 245), qui triginta ficum genera a Latinis memorata enumerat ac definit. ¶ 2. Item ejus arboris fructus. In secunda declin. petraro est masculini generis: in quarta feminini tantum. *Cic. Flacc.* 17. 41. Fiscinam ficorum alicui obijcere. *Varro* 1. *R. R.* 41. 5. Fici semeo naturalæ intus in ea fco, quam edimus. et *ibid.* Per ficos, quas edimus. *Cels.* 4. 7. Ficus arida incoeta. *Macrob.* 2. *Saturn.* 16. Grossi appellantur fci, qui non maturescunt. *Auct. B. Afr.* 67. Magno invento bordei, olei, vini, fci numero, atque recreato exercitu, rediit in castra. *Horat.* 1. *Ep.* 7. 5. Duos ficus prima, calorque, h. e. fco flore. Adde *eumd.* *Epod.* 16. 46.; *Cic. Senect.* 15. 52.; *Colum.* 12. *R. R.* 5. 1. et 15. 4., et 11. *ibid.* 2. 62.; *Scribon. Compos.* 66.; et *Pallad.* 4. *R. R.* 10. 33. — Ficorum varia genera *Cloaius* enumerat apud *Macrob.* loc. cit. Ipse autem *Macrob.* *ibid.* addit, ficum, lamquam non pomum, sederni a pomis apud idoneos scriptores. *Cic. fragm.* *ibid.* Oleum, ficos, poma non habet. *Afranius ibid.* Pomum, olus, frum, urum. *Ovid.*

tamen 2. *Fast.* 253. Stabat adhuc duris ficus densissima pomis, et *Plin.* 16. *Hist. nat.* 26. 49. (113). Excepta fico, cui folium maximum, et supra id pomum. Adde *eum.* 12. *ibid.* 5. 11. (22). — Ficus duplex quid sit, *V.* in DUPLEX. ¶ 3. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 7. 14. (56). pluribus verbis accurate describit sycaminum, vel sycorumum, quam ipse appellat ficum Ægyptiam. ¶ 4. Est etiam nomen marini fructus, sine foliis, rubro cortice. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 25. 49. (138). *Cl. Fée* (*Op. cit.* vol. 1. p. 139.) hæc ait ad h. l. « Il s'agit ici d'une madrepore difficile à déterminer ».

II.) Improprie *ficus*, *f.*, m. 2. — a) Genus est ulceris, quod nascitur in capite tum in capillo, tum in barba, loque aliis etiam locis quæ pilis integuntur, *porroscico*, *fico*, ita dictum, quæ desuper fundit se ad similitudinem fici fructus. *Cels.* 6. 3. *ζυκωρύ* Græce appellat. — b) Huic simile est morbi genus eorum proprium, qui muliebricia patiuntur. *V.* MARISCA. *Martial.* 1. 66. Dicemus ficos, quas scimus in arbore nasci, Dicemus ficos, Cæciliæ, tuos. Adde *Marcell. Empir.* 31. Huc pertinent dicta in FICOSUS et FICETUM — Hinc ipsum Hedylum, puerum pathicum, ficum vocat *Martial.* 4. 52. Gestari iunctis nisi desinis, Hedyle, capris; Qui modo ficos eras, jam caprificus eris.

FIDAMEN, *inis*, n. 3. fiducia. *Tertull. Carm. ad senat.* 83. Corrige delictum fidamine, corrige mentem.

FIDĒ, adverb. fideliter, πιστῶς, *fedelmente*. Occurrit tantum *Sup.* *Fidissime* apud *Cic.* 2. *Fam.* 16. 4. Quæ mihi a te ad timorem fidissime atque amanissime proponuntur. *Gell.* 12. 8. *extr.* Fidissima amicissimeque vixerunt.

FIDĒCTOR, *oris*, m. 3. fidejussor. *Bonifacius* in *epist. ad Augustin.* apud *hunc* *epist.* 23. a med. Quando ad baptismum afferuntur, pro eis parentes tanquam fideiiores respondent.

FIDĒCOMMISSARIUS, *a*, um, adject. ad fideicommissum pertinens. *Papinian.* *Dig.* 31. 1. 77. § 24. Fideicommissaria hereditas. h. e. quæ et fideicommissio venit. *Ulp. Regular. tit.* 25. de fideicommissis. Fideicommissarius prætor. h. e. qui de fideicommissis cognoscit. *Dig.* 32. 1. 37. Fideicommissaria epistola, h. e. quæ fideicommissum instituit. — Hinc etiam fideicommissarius heres; *V.* FIDUCIARIUS. — Hinc

Fideicommissarius, *ii*, m. 2. absolute, substantivum more, est qui fidei commissionem recipit. *Ulp. Dig.* 32. 1. 11. Fideicommissario restituere. et *ibid.* Si fideicommissarius ante decesserit.

FIDĒCOMMISSUM, *i*, n. 2. fideicommissio, species depositionis ultimæ voluntatis, quæ testator alienus fidei aliquid committit, quod alteri traditur sit. Dictum est fideicommissum, quia ex fide ejus, cui committebatur, pendebat. Sed postea fideicommissa, ut omnis fraudis humanæ occasio amputaretur, ab Augusto ad necessitatem juris sunt retracta, iustisque legatis exæquata. *V.* *Ulp.* *Dig.* 30. 31. et 32. et *alibi*. *Sueton. Claud.* 23. Jurisdictionem de fideicommissis, quotannis et tantum in Urbe delegari magistratibus solitam, in perpetuum atque etiam per provincias potestatibus demandavit. *Pompon.* *Dig.* 1. 2. 2. § 12. Divus Claudius duos prætores adjectit, qui de fideicommissis jus dicerent, ex quibus unus divus Titus detrahit; et adjectit divus Nerva, qui inter fiscoem et privatos diceret. *Sic Dig.* 32. 1. 11. Fideicommissum relinquere. et *ibid.* 31. 1. 69. dare. Adde *ibid.* 40. 5. 30. *Amian.* 21. 15. Julianum scripsit heredem; et iis, quos diligebat, fideicommissa detulit et legata. Habet hæc vocem etiam *Quintil.* 3. 6. 70. et 9. 2. 74. *Sic Inscript.* apud *Murat.* 90. 3. PACI AVG. T. DOMITIVS ROMVLVS TOTVM POSVIT, QVOD FIDE COMMISSVM PROEBVS LIBERTVS RECEPIT. — Per fideicommissa aliquid tradere proverbiali locutione apud *Arnob.* 6. 9. est ita tradere, ut non illi, cui tradimus, sed alteri detur, seroque ad illum, et fortasse numquam perveniat: quemadmodum hereditas fideicommissa relicta, non ad illum, qui relinquatur, sed ad heredem pertinet, qui sero (si loquamur secundum veterum fideicommissorum jus) numquam fideicommissario tradet, si noluerit. — Prætor *Fid. Com.*, h. e. prætor fideicommissorum, dicitur, qui ex prætorum numero præerat iudicis dandis inter litigantes de fideicommissis. *Inscript.* apud *B. Borghesium* in *Dichiar.*

di una lapide Gruter. p. 40. TI. CLAYDIO SÆTHIADÆ CÆLIANO GL. FRONTINI COS. F. FRART. FID. COM. etc. *Alia* apud *Gruter.* 393. G. P. CÆLIO P. F. SER. BALBINO VIRVLLIO IO PR. DE FIDBI COMMISS. etc.

FIDĒCOMMISSUS, *a*, um, *V.* voc seq. FIDĒCOMMITTO, mittis, misi, missum, mittere, a. 3. (fidei et committo). Divisim occurrit in *Dig.* 30. 1. 114. et 32. 1. 37. Fidei fisci committere. — Part. Fideicommissus. — Fideicommissio est fidei alienus committo, fideicommissum do, fideicommittere. *Screvola Dig.* 32. 1. 36. Pater filium prædica alienare prohibuerat, sed conservare liberis et ceteris cognatis, fideicommisserat. *Papinian.* *ibid.* 35. 2. 14. Avia nepotibus fideicommissit, ut solida legata fratribus solverent. *Martian.* *ibid.* 30. 1. 111. Quidam ab eo, cui fundum legaverat, fideicommisserat, ut eum fundum post mortem suam restitueret Sempronio. Adde *Tertull. Præscript. advers. hæc.* 37. *Ulp. Dig.* 19. 1. 43. Fideicommissa libertas.

FIDĒJŪBĒO, *jūbes*, jussi, jussum, jūbere, n. 2. (fide et jubeo) pro altero fide mea spondeo, fidem meam pro alio obligo. promettere per altri, *far scurtà*, *εγγυαζομαι*, *τη ἐμῇ πίστει κελεύω*. *Ulp. Dig.* 46. 1. 10. Filiusfamilias pro patre poterit fidejūbere. — Dicitur etiam divisim, fide mea esse jubeo. *Id. ibid.* 45. 1. 75. a med. Fidejussores et ita interrogantur: id fide tua esse jubes? *Screvola ibid.* 17. 1. 60. Scias, quodcumque ab ea stipulatus fueris, id me mea fide jussisse, salvum te habiturum.

FIDĒJŪSSĪO, *ōnis*, f. 3. obligatio fidei pro alio, scurtà, *εγγυήσις*. *Jabolen.* *Dig.* 46. 1. 20. Servus fidejussiois nomine obligari non potest. Adde *ibid.* 10. 2.

FIDĒJUSSOR, *ōris* m. 3. Apud *Fulgat. interpr. Prov.* 10. 16. et *Eccl.* 29. 20. legitur fidejussor. — Fidejussor est sponsor, qui pro alio aliquid promittit: *V.* EXPROMISSOR, malleadore, scurtà, *εγγυητής*. *Donatus* ad *Ter. Eun.* 1. 2. 59. Fidejussor est auctor credendi. *V.* Ulpian., *Pompon., Paul.* et alios *Dig.* 46. tit. 1. qui est de fidejussoribus.

FIDĒJUSSŪRIUS, *a*, um, adject. ad fidejussorem, seu fidejussorem pertinens, ut Fidejussoria causa apud *African.* *Dig.* 46. 3. 38. *extr.*

FIDĒLE, adverb. idem ac fideliter. *Plaut. Capt.* 2. 3. 79. Fac, fidele sis fidelis. *Non. p.* 512. 25. *Merc.* adverbium agnoscit. Verum alii rectius leg. *Fac fidelis sis fidelis.* *Prudent.* tamen 10. *epi.* 428. Numquam aliter precabor, quam fidele ut militent. *Quæ potest esse enallage, ut dulce ridere.*

FIDĒLIA, *æ*, f. 1. genus vasis, plerumque fictilis, variis rebus servandis: est a *πίδος*, dolium, *pignatula*, *olla*, *κεράμυον*. *Plaut. Autul.* 4. 2. 15. Si reperero, o Fides, muisi conglielem plenam faciam tibi fideliam. *Colum.* 12. *R. R.* 56. 1. Medullam radicis in fideliam vitream, vel novam fictilem conjicito. *Id. ibid.* 13. 2. Hæ herbæ diligenter purgantur, deinde quarto die sal in fundis fideliarum substeruntur, et separatim unaquæque componitur. Adde *eum.* 12. *ibid.* 7. 3., 10. 4., et 38. 1. *Pers.* 3. 21. sonat viticem perussa, maligne Respondet viridi non cocta fidelia limo. *Id.* 5. 183. tumet alta fidelia limo. — Duos parietes de eadem fidelia dealbare, proverb. apud *Curium* ad *Cic.* 7. *Fam.* 29. h. e. una opera duos velle demereri, vel universim duos re conficere. *Cic. dixit Rosc. Am.* 29. 80. Una mercede duos res assequi velle. Itali, *far d'una figlia due generi*, et *pigliar due colombi ad una fava*, vel *due rigogli a un fico*, et *far un viaggio e due servigi*. Simile est illud *Plauti Cas.* 2. 8. 40. Jam ego uno in saltu lepidè apros capiam duos.

FIDĒLIS, *e*, adject. Comp. *Fidelior* et *Sup. Fidelissimus* I. et II. — Fidelis est qui fidem præstat, cui credere tuto possumus, constans, fidus, πιστός (It. fedele, fido, fidato; Fr. fidèle, sûr, qui ne trompe pas; Hisp. leal, fiel, qui executata fide mente loque promette; Germ. zuverlässig, treu, dem man vertrauen kann, rechtschaffen, redlich; Angl. faithful, sincere, trusty, sure, that may be relied on).

I.) Proprie occurrit fere de personis et abstractis earundem qualitibus. — a) Absolute. — De personis. *Ennius* 7. *Ann.* 105. doctus, fidells, suavis homo. *Cic. Cret.* 6. 14. Quum et civis mihi bonus et firmus amicus ac fidelis videretur. *Id. Rosc. Am.* 39. 112. Neque mandat quisquam fere nisi

amico, neque credit nisi ei, quem fidelem putat. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 3. 3. Fidelissima conjux. *Id.* 5. *Att.* 18. 2. Sociis multo fidelioribus ultimur, quam quisquam usui esset. *Id. Fontey.* 1. 3. Est urbs Massilia fortissimorum fidelissimorumque sociorum. *Liv.* 22. 37. Quibus a bonis fidelibus sociis bella jvari soleant. *Id.* 9. 2. et 29. 7. Boni ac fideles socii. *Sic Sall. Jug.* 79. Amicitia societateque impetrata, semper boni fidelesque manserunt. *Horat.* 2. *Sat.* 3. 147. Hunc medicus multum celer atque fidelis Excitat huc pacto. *Nepos Datam.* 1. Fidelis repertus. *Id. Themist.* 4. Servus fidelissimus. *Cf. Plin.* 3. *Ep.* 14. Servi fideles. et *Quintil.* 1. 2. 5. Fidelis libertus. *Sueton. Galb.* 12. Cohors fidelissima. *Lamprid. Alex. Sev.* 22. Homines fideles. *Prudent.* 2. *epi.* 443. et 5. *ibid.* 334. Fideles Christiani. — De brutis. *Horat.* 1. *Od.* 1. 27. Seu visa est catulis cervæ fidelibus. *Id.* 4. *ibid.* 4. 1. Qualem ministrum fulminis alitem — expertus fidelem Juppiter. — De abstractis personarum qualitibus. *Tibull.* 1. 6. 75. Fidelis mens. *Cic. Amic.* 15. 54. Multurum opes præpotentiam excludunt amicitias fideles. *Id.* 1. ad *Q. fr.* 1. 5. 16. Fideles familiaritates. *Id. Mil.* 27. 76. gratia. *Id.* 2. *leg. Agr.* 2. 5. Cui non dubitant fidele consilium, non laboranti certum subsidium nobilitatis ostenditur. *Sic Id. Cluent.* 31. 85. Minus ei fidele consilium dedisse. *Id. Cæcili.* 5. 11. Fidelis opera. Adde *Plaut. Pers.* 1. 1. 49. et *Cæs.* 7. *B. G.* 76. *Cvid.* *Heroid.* 1. 104. et 1. *Art. am.* 555. cura. *Id.* 13. *Met.* 722. monitus. *Horat.* 2. *Od.* 2. 25. silentium. *Id.* 4. *ibid.* 5. 15. desiderium patriæ. *Id. Art. P.* 181. oculi. *Quintil.* 10. 7. 7. stilus. *Ovid. Heroid.* 11. 127. lacrimæ. h. e. veræ. — b) Cum Dativo. *Plaut. Autul.* 4. 2. 11. Cave tu illi fidelis, queso, potius fueris quam mihi. *Id. Bacch.* 3. 3. 87. Satin' ut quem tu habeas fidelem tibi aut cui credas, nescias. *Id. Capt.* 2. 3. 79. Fac fidelis sis fidelis: cave fidem fluxam geras. *Cic. 11. Phil.* 13. 34. Unum Deiotarum ex animo amicum vereque benevolum, unum fidelem populo Romano judicavit. *Id. Cluent.* 63. 176. Servus domino fidelis. *Cæs.* 4. *B. G.* 24. Quem sibi fidelem arbitrabatur. *Horat.* 2. *Ep.* 2. 1. Flore, bono claroque fidelis amice Neroni. *Quintil.* 11. 2. 42. Minime fidelem esse tardioribus ingeniis recentem memoriam. — c) Cum Accusativo et præpos. in. *Ter. Hecyr.* 3. 5. 22. Quam fideli animo et benigno in illam fui. *Cic. Mil.* 10. 29. Servi animo fideli in dominum. — d) Cum Ablativo et præpos. in. *Sall. Cat.* 9. In supplicis deorum magnifici, domi parci, in amicis fideles erant. *tratandosis degli amici.* Al. leg. in amicos. At *V. Krütz* ad h. l.

II.) Translate tribuitur rebus inanims, ut docet *Cic.* 16. *Fam.* 17. Cui verbo (fideliter) domicilium et proprium in officio, migrationes in altum multæ. Nam et doctrina et domus et ars et ager etiam fidelis dici potest: ut sit, quomodo Theophrasto placet, verecunda translatio. — Ceterum de iis fere dicitur, quæ perdurant, quæ tuta et firma sunt. *Cic. Planc.* 41. 97. In nave tuta ac fideli collocatus. *Ovid.* 4. *Trist.* 5. 5. Fidelis portus. *Virg.* 9. *Æn.* 707. duplici squama lorica fidelis et auro. *Plin.* 13. *Hist. nat.* 6. 12. (54). Terebinthi materies fidelis ad vetustatem. *Id.* 28. *ibid.* 17. 71. (236). Fidelissimum glutinum. *Id.* 18. *ibid.* 36. 64. (158). Glutino tenacior, rimisque explendis fidelior pice. *Frontin.* *Aquæd.* 123. Structura fidelis. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 167. Sumoque fideli Lambit contigua innoxia flamma pruinas. — NB. De cogn. Rom. *V.* ONOM. — Hinc

Fidelis, *is*, m. 3. absolute, substantivum more, est homo fidelis. *Cic.* 4. *Fam.* 1. 2. Si quem tuorum fidelium voles, ad me mittas.

FIDĒLITAS, *atis*, f. 3. virtus ejus, qui est fidelis, constantia in fide, fedeltà, πιστότης. *Plaut. Trin.* 5. 2. 2. Fides fidelitasque erga amicum. Fides et fidelitas differre dicuntur in eo, quod illa animo, hæc re spectetur. *Cic.* 13. *Phil.* 9. 22. Ubi me non solum amicorum fidelitas, sed etiam universæ civitatis oculi custodiunt. *Id. Planc.* 29. 71. Fidelitatem servare. *Plancus* apud *Cic.* 10. *Fam.* 17. 2. Illi fidelitas erga patriam non deficit. *Plin. Paneg.* 67. 3. Fidelitas temporum. *Trebell. Poll.* xxx. *Tyr.* 11. Fidelitas historica.

FIDĒLITER, adverb. Comp. *Fidelius* et *Sup. Fidelissime*. — Fideliter est cum fide, constanter,

sincte, magna cum cura, *fedelmente, sinceramente, costantemente, πιστός*. Liv. 33. 35. Constante et fideliter permanere in amicitia populi Rom. *Plin. Paneg.* 56. Fidelissime narrare. *Cic. 11. Fam.* 21. Quo fidelius ad te litterae perferantur. *Id. 1. Off.* 26. 92. Vivere simpliciter, fideliter, vitæque hominum amice. *Ovid. 2. Pont.* 47. Discere fideliter artes ingenuas. *Id. Heroid.* 15. 67. Fideliter monere. *Id. 6. Fast.* 41. Fideliter iras ponere. *Plin. 6. Ep.* 24. Fidelius judicare. *Gell. 17. 12.* Qui quartanam passus convalescit, fidelius constantiusque postea valiturum. *Id. 15. 2. ad fin.* Fideliter continentem et temperantem esse. *Plin. 33. Hist. nat.* 3. 19. (61). Simulacrum fidelissime inauratum. *h. e.* magna cum fide, et sumptus nihil parcendo. *Quintil. 10. 6. 2.* Memoriae inhaeret fidelius. *Adde eumd.* 6. 4. 14. et 10. 3. 2. *Flor. 3. 5.* Extincta parum fideliter incendia majore flamma reviviscunt. *h. e.* parva cum cura, et non omnia. *Plin. 7. Ep.* 31. Fideliter amicos colere. *Id. 13. ibid.* 28. Mensuras fideliter agere. *Capitolin. Clod. Alb. 6.* Exercitus fideliter continere. — *Fidelitudo* fideliter inservire dixerat *Tiro* ad *Ciceronem* scribens, qui id velut *ἀξυρον*, *h. e.* improprium reprehendit 16. *Fam.* 17. At non improprium, inquit *Cortius*, videbitur tuis, qui de officiis erga se ipsum tam multa disserunt. Potest *Tiro* respexisse ad mandatum patroni, quod summa fide se exsecuturum promittit: potest sumpsisse pro exacte, probe, ut *Flor. loc. cit.* Simillimum *Tironis* est illud *Ovid. 7. Met.* 563. de pestilentia. Quo propior quisque est, servitius fidelius aegro, in partem leti citius venit. Denique ipse *Cic. ibid.* fatetur, multas esse hujus vocis migrationes in alienum: quod videtur non debuisse dicere, si *ἀξυρον* volebat ostendere.

FIDENS, entis, particip. præss. *F. FIDO*. **FIDENTER**, adverb. Comp. *Fidentius*. — *Fidenter* est intrepide, sine timore, cum fiducia, *ardilamente, con coraggio, τειραχρηστός*. *Cic. 2. Divinat.* 31. 67. Timide fortasse signifier evelebat, quod *fidenter* infuserat. *Adde eumd.* 1. *Orat.* 56. 240., 1. *Nat. D.* 8. 18. et 2. *Fin.* 7. 21.; et *Apul. 2. Met.* *Rursus Cic. 6. Att. 1. post med.* Paulo velle *fidentius*. *Amnian. 14. 9.* *Fidentius* negare. *Id. 23. 5.* affirmare. *Id. ibid.* ultra tendere. *Id. 17. 1.* Ausi omnes accedere *fidentissime*. *Superl.* occurrit etiam apud *eumd.* 19. 8.; et *Augustin. de ver. Rel.* 3.

FIDENTIA, æ, f. 1. firma animi confisio, et fortitudinis pars, ut *Cic. 2. Invent.* 54. 163. deficit, per quam magnis et honestis in rebus multum ipse animus in se fiducia certa cum spe collocavit. *Id. 4. Tusc.* 37. 80. Et, si *fidentia*, id est firma animi confisio, scientia quaedam est et opinio gravis, non temere assentiens, metus quoque est diffidentia expectati et impendentis mali. — *NB.* De nom. prop. *F. ONOM.*

FIDEPROMISSOR, ōris, m. 3. qui fide sua aliquid se facturum promittit. *Cajus 3. Institut.* (edente iterum *Goeschenio*) § 115. Pro eo qui promittit, solent alii obligari: quorum alios sponsores, alios fidepromissores, alios fidejussores appellamus. Sponsor ita interrogatur: idem dari spondes? fidepromissor: idem fidepromittis? fidejussor ita: idem fide tua esse jubes? Sponsoris vero et fidepromissoris similis condicio, fidejussoris valde dissimilis. Nam illi quidem nullis obligationibus accedere possunt, nisi verborum: fidejussor vero omnibus, id est, sive re, sive literis, sive consensu contractus fuerint obligationes, adici potest. Præterea sponsoris et fidepromissoris heres nun tenetur: fidejussoris autem etiam heres tenetur. Item sponsor et fidepromissor biennio liberantur, et quotquot erunt numero eo tempore, quo pecunia peti potest, in tot partes deducitur inter eos obligatio, et singuli in viriles partes debent: fidejussores vero perpetuo tenentur, et quotquot erunt numero, singuli in solidum obligantur, etc. — Scribitur et *fideipromissor*. *Gloss. Philox.* *Fideipromissor, πιστεκελευστής*.

FIDEPROMITTO, mitti, mittere, a. 3. fide mea aliquid me facturum promitto. *F.* vocem præced.

FIDES, æ, f. 5. Pænultimam in *fidei* product *Ennius* (aut multum legunt) apud *Cic. Senect.* 1. 1. Ille vir haud magna cum re, sed plena fidei, et *Lucet.* 5. 103. Nec jacere endo manus, via qua minui-

ta fidei. *Adde Paulin. Nolan. carm.* 6. 143. et *carm.* 15. 127. et alibi. — In Genitivo singulari *fide* pro *fidei*, eo modo quo die pro diei, facie pro faciei, non caret exemplis. *Ovid. 3. Met.* 341. Prima fide vocisque ratæ tentamina sumpsit *Cærulea Liriope*. *Id. 6. ibid.* 506. Uique fide pignus etc. Sic enim utroque loco legit *Priscian. 7. p.* 784. *Putsch.*, et defendunt critici *Heins., Burmann.* et alii ex MSS. alia ejusdem poetæ loca congruentes lib. 7. v. 728. et 737. etc. — *Plaut.* quoque *Autul. 4. 6. 1.* *fide* pro *fidei* in Dativo posuit, ut quidem legit *Charis. 1. p.* 53. *Putsch.*; item *Sall. Jug.* 19., sed lectio variat; et *Horat. 1. Sat.* 3. 95. — *Fides* (de cujus etymo *F.* infra sub II. 1. et in v. *FIDO* init.) est firma opinio ac persuasio, quam habemus de aliqua persona aut re, *πίστις* (It. *credenza, fede, fiducia* in una persona o cosa; Fr. *foi, confiance, créance, croyance*; Hisp. *fe, confianza, creencia*; Germ. *d. Vertrauen, Zutrauen zu einer Person oder Sache, Glaube, Treue*; Angl. *faith, belief* .

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Absolute, *h. e.* sine ulla pendente propositione. *Plaut. Asin. 2. 4. 52.* Si sciat noster senex fidem non esse hunc habitam, succenseat, cui omnium rerum ipse semper credit. *che non si prestò fede a quello, al quale egli la prestò in ogni cosa.* *Ter. Eun.* 1. 2. 117. Me miseram! forsitan hic mihi parvum habeat fidem, atque ex aliarum ingehilis me iudicat. *Cic. 2. Off.* 9. 33. Fides ut habetur, duabus rebus effici potest: si existimabimur adepti conjunctam cum justitia prudentiam. Nam et iis fidem habemus, quos plus intelligere quam nos arbitramur. — *Justis autem et fidis hominibus, id est bonis viris, ita fides habetur, ut nulla sit in iis fraudis injuriæque suspicio. — Harum igitur duarum ad justitiam faciendam justitia plus pollet: quippe quin ea sine prudentia satis habeat auctoritatis, prudentia sine justitia nihil valeat ad faciendam fidem.* *Id. 2. de republ.* 10. Quam jam plena Græcia poetarum esset, minorque fabulis haberetur fides. *Id. 5. Fam.* 20. 2. *Fidem majorem tibi habui, quam pæne ipsi mihi.* *Sic Id. 7. ibid.* 18. et 7. *Verr.* 57. 148.; *Cæs. 1. B. G.* 19. et 41.; *Nepos Themist.* 7. et *Dion.* 5.; et *Colum. 11. R. R.* 3. 8. Habere fidem. *prestar fede, credere.* Cf. *Plaut. Pers.* 5. 2. 8. *Ei fidem non habui argenti. h. e.* nolui ei credere argentum. *Cic. 2. Divinat.* 55. 113. Num igitur me cogis etiam fabulis credere? — auctoritatem quidem nullam debemus, nec fidem commenticiis rebus adungere. *prestar fede.* Eodem sensu *Id. 1. ibid.* 3. 5. *Cratippus* iisdem rebus fidem tribuit, reliqua divinationis genera rejecit. *Sic etiam Dig. 17. 17. et 48. 18. 1.* Adhibere fidem. *h. e.* habere. *F. ADHIBEO* et *Claudian. 2. in Eutrop.* 70. Admittere fidem. *h. e.* credere. *Cic. Brut.* 50. 187. Credit tuis, quæ dicuntur, qui audit oratorem; vera putat, assentitur: fidem facit oratio. *fu credere.* *Sic Id. 3. Cat.* 2. 4. Quoniam auribus vestris propter incredibilem magnitudinem sceleris minoram fidem faceret oratio mea. Similiter *Nepos Ages. 8.*; *Ovid. 6. Met.* 368.; *Sueton. Oth.* 10. et *Ner. 7.*; *Lucan. 5. 142.*; *Flor. 1. 1. 18.* et 3. 16. 6.; et *Plin. 9. Ep.* 21. Facere fidem. Et passive *Cæs. 2. B. C.* 37. Nunciabantur hæc Curioni, sed aiiquamdiu fides fieri non poterat. *non si potea fare, che si credessero.* *Cic. Orat.* 34. 120. Commemoratio antiquitatis exemplorumque prolatio et auctoritatem orationi affert et fidem. *credibilità.* Cf. *Virg. 10. Æn.* 792. Ferre fidem. *Rursus Cic. 1. Fin.* 21. 71. Si tota oratio nostra omnem sibi fidem sensibus confirmat, id est incurruptis atque integris testibus. *Id. Partit. orat.* 9. 31. Narratio est rerum explicatio et quædam quasi sedes et fundamentum constituendæ fidei. *Ovid. 2. Fast.* 20. et *Plin. Paneg.* 74. Dare fidem vocibus. *h. e.* dictis fidem facere. *Sic Ovid. Heroid.* 21. 136. et 15. *Met.* 361.; *Liv. 2. 24.*; et *Amnian. 16. 7.* Dictis fidem addere. Alio sensu *Tac. Germ.* 3. Quæ neque confirmare argumentis, neque refellere in animo est: ex ingenio suo quisque demat, vel addat fidem. *non vi creda, o vi creda.* *Nazar. Paneg. Constant.* 15. Fidem concillare. *Seneca Troad.* 168. Fidem alicujus rei non capere. *credere appena.* *Ovid. 9. Met.* 705. Res fidem habuit. *fu creduta.* *Id. Heroid.* 18. 119. Si qua fides vero est. *Plin. 3. Ep.* 14. Fidem peractæ mortis implevit. *fini di far credere d'esser morto.* *Justin. 13. 1. 4.* Mortis ejus fides adfuit. *Cic. Fonte.* 7. 13. Quorum vir-

tuti generi, rebus gestis fidem et auctoritatem in testimonio cupiditatis atque inimiciorum suspicio derogavit. *Id. Rosc. Com.* 15. 14., 4. *Acad.* (2. pr.) 11. 36. et 1. *Herenn.* 10. 17.; *Cæs. 6. B. G.* 22.; et *Sueton. Tib.* 61. Cuiquam fidem abrogare. *Plin. Paneg.* 74. detrahere. *Tac. Germ.* 3. *loc. cit.* demerere. *Cic. 2. Orat.* 37. 156. Inimuit et oratoris auctoritatem et orationis fidem. *Horat. 2. Ep.* 2. 10. Multa fidem promissa levant. *Ovid. Heroid.* 17. 40. Fide carere. *Inscript. optimæ notæ apud Marin. Inscriz. Alb. p.* 138. FIDEM EXVEREM, MYTAREM CERTA DVBIIS. *Plin. 28. Hist. nat.* 4. 13 (51). Excedit fidem impudens cura, qua etc. *non si può credere.* *Sic Flor. 1. 18. 24.* Fidem superare. *Plin. 34. Hist. nat.* 7. 17. (38). supra humanam fidem. *oltra ogni credere.* *Seneca Ep.* 92. *circa med.* Hoc est extra fidem. è incredibile. *Sueton. Cæs.* 57. ultra fidem. *Tac. Agric.* 1. citra fidem. *Seneca 4. Quæst. nat.* 3. Historici quam usam aliquam rem adnotant spondere, adjuicunt: penes auctores fides erit. *Sic Plin. 17. Hist. nat.* 12. 19. (93). Fides penes auctores erit. et *Terentian. p.* 2418. *Putsch.* Spectet auctorem fides. — *Cic. Rosc. Am.* 4. 10. Opprimi me onere officii malo, quam id, quod mihi cum fide semel impositum est, aut propter perfidiam abjicere, aut propter infirmitatem animi deponere. *Tac. 4. Ann.* 59. Major (*Sejanus*) ex eo, et quamquam seditiosa suaderet, ut non sui anxius, cum fide audiebatur. *Id. 1. Hist.* 1. Dignitatem nostram a Vespasiano inchoatam, a Tito auctam, a Domitiano longius projectam non abauerim: sed incorruptam fidem professis neque amore quisquam et sine odio dicendus est. — b) Cum pendente propositione. *Cic. 2. leg. Agr.* 8. 22. Si populo consulis, remove te a suspicione alicujus tui commodi: fac fidem, te nihil, nisi populi utilitatem querere. *mostra, prova, fa vedere.* *Balbus et Oppius* apud *Cic. 9. Att.* 8. a. *estr.* Statim quæ sentiemus, ad te scribemus: et tibi fidem faciemus, nos ea suadere, quæ nobis videntur tuæ dignitati esse utilissima. *e faremo st, che crederai, conoscerai* etc. *Sic Ter. Heaut.* 3. 3. 10. Mihi fides apud hunc est, nihil me istius facturum. *Sueton. Vesp.* 7. Quam vix fides esset, rem ullo modo successuram. *a mala pena credendos* etc. — c) *Est fides, creditur, si creda.* *Stat. 7. Theb.* 577. domus omnis et omnia sacris Templis calant: ipsumque fides intrasse Lyæum. — d) *Per fidem decipere, violare*, etc. est idem ac per fraudem et contra fidem datam; nos vulgo dicimus *ingannare alcuno sulla buona fede.* *Plaut. Most.* 2. 2. 69. Per fidem deceptus sum, hospes hic me necavit. *Nonnulli leg. perflde.* *Ter. Phorm.* 3. 1. 5. Ne quid propter tuam fidem decepta pateret mali. *Cæs. 1. B. G.* 46. Committendum non putabat, ut, pulsus hostibus, dici posset, eus a se per fidem in colloquio circumventos. *Sic Liv. 38. 25.* Multo major pars (*Gallorum*) per fidem violati colloqui pænes morte luerat. *Id. 1. 9.* Per fidem decipere.

¶ 2. Speciatim inter negotiatores fides est constantia illa promissorum, quæ in creditis pecuniis adhibetur: unde est existimatio fidelitatis, qua facile in vicem perficiuntur contractus, et pecuniæ mercesque creduntur, *credito.* *Cic. pro leg. Manil.* 7. 19. Scimus Romæ, solutione impedita, fidem concidisse. *Sic Cæs. 3. B. C.* 1. Quam fides tota Italia esset angustior, neque creditæ pecuniæ solverentur. *Rursus Cic. 2. leg. Agr.* 3. 8. Fides de foro sublata erat. *Liv. 6. 41.* Altera (*rogatione Sextii*) fidem abrogari, cum qua omnis societas humana tollitur. *Id. 6. 11.* Non contentus agrarilis legibus, fidem moliri cepit. *Sueton. Vesp.* 4. Labefacta jam fide. *Sall. Cat.* 24. Pecuniam sua aut amicorum fide sumptam mutuum *Fasulas* portare. *Tac. 1. Ann.* 88. Multa afflicta fide in pace, ac turbatis rebus alacres et per incerta tutissimi. — *Liv. 23. 48.* Nisi fide staret respublica, opibus non staturam. *Cic. 2. Cat.* 5. 10. Res eos jampridem, fides dedecere nuper cepit. *Plaut. Epid.* 2. 2. 36. Ubi fidemque remque, sequæ teque properat perdere. *e credito e sostanza.* Similiter *res fidesque* junguntur apud *eumd.* *Curc.* 4. 2. 18., *Truc.* 1. 1. 24. et *Most.* 1. 2. 64.; et *Sall. Jug.* 73. — Hinc Græca *fide mercari* apud *Plaut. Asin.* 1. 3. 47. est præsentem pecuniam, nam Græcis ob insitam levitatem nulla habebatur fides, nisi præsentem pecuniam numerasset. ¶ 3. De inanitis quoque occurrit apud scriptores, qui post Augustum ærum florue-

ruat. *Virg.* 3. *Æn.* 69. Inde ubi prima fides pelago, pleuclaque venti dant maria etc. *Horat.* 3. *Od.* 16. 30. silvaque jagerum Paucorum et segetis certa fides usæ. h. e. silva modica fruges ferens, quæ spem non facile mentiuntur. *Tibull.* 2. 3. 62. at tibi — Persolvat nulla semina terra fide. *Plin.* *Paneg.* 32. Non equidem repositus senus: putet tamen esse solvendum, fallacemque unius anni fidem omnibus annis omnibusque possea sæculis tanto magis, quia non exigimus, excuset. *Quintil.* 12. 10. 25. Quia hanc ejus terræ fidem Menander eludit.

II.) Translate (*causa pro effectu*) de iis usurpat, quæ in causa sunt, cur alii fidem habeamus, h. e. credamus. ¶ 1. Generatim de hominibus; et virtus est consistens in constantia promissorum, etque, ut ait *Donatus* ad *Ter. Andr.* 1. 1. 7., in commendatorum fide executione, vel observantia; atque adeo in summa morum honestate ac probitate, *lealtà, fedeltà, veracità, il mantener la parola, probità scrupolosa, onestà.* *Cic.* 1. *Off.* 7. 23. Fundamentum justitiæ est fides, id est dictorum conventurumque constantia et veritas. Ex quo, quoniam hoc videbitur fortasse cuiquam durum, tamen audeamus imitari Stoicos, qui studiose exquirunt, unde verba sint ducta; credamusque, quia fiat quod dictum est, appellatam fidem. Fossio hæc derivatio non placet: ducitque a *fido*, hoc a *fidō*. Cf. *eumd.* *fragm.* apud *Non.* p. 24. 17. *Merc.*; et 16. *Fam.* 10. *extr.* *Id.* *Partit. orat.* 22. 78. Justitia erga parentes pietas, creditis in rebus nominatur. *Plaut.* *Capt.* 2. 2. 99. Nec quemquam fideliozem, neque cui plus credat, potes mittere ad eum. nec qui magis sit servus ex sententia: quod adeo cui tuum concredat filium hodie audacius. Ne vereare, meo periculo hujus ego experiar fidem. Adde *Sueton.* *Oth.* 8. Rursus *Plaut.* *Trin.* 5. 2. 2. Neque fuit, neque erit, neque esse quemquam hominum in terra dum arbitrator, cui fides fidelitasque amicum erga æquiparet suam. *Ter. Andr.* 1. 1. 7. Opus est fide et taciturnitate. *Nepos.* *Iphicr.* 3. Bonus vero civis (*fuit*) fideque magna. *Ter. Adolph.* 3. 3. 88. Homo antiqua virtute ac fide. *Cic.* 3. *de republ.* 5. Quam ipse sis quasi unicum exemplum antiquæ probitatis et fidei. *Id.* 3. *ibid.* 17. Esse summa probitate ac fide. et *ibid.* Vir æquissimus, somma justitia, singulari fide. *Id.* 2. *ibid.* 36. In annum posterum decemvros alios subrogaverunt, quorum non similiter fides est, nec justitia laudata. Adde *eumd.* 2. *ibid.* 14. *Id.* 1. *ibid.* 2. Unde justitia, fides, æquitas? unde pudor? *Id.* *Propr. cons.* 14. 35. Sit in eus tutela Gallia, cujus virtuti, fidei, felicitati commendata est. Adde *eumd.* 1. *de republ.* 35. *Id.* 3. *de republ.* 18. *extr.* Si pudor quaeritur, si probitas, si fides, Mancinus hæc attulit: si ratio, consilium, prudentia, Pompejus antistat. *Id.* *Fontey.* 6. 13. Quanta animi æquitate, quanto pudore, quanta fide, quanta religione etc. Contra *Nepos.* *Dion.* 8. Homo et callidus et ad fraudem acutus, sine ulla religione ac fide. Rursus *Cic.* 2. *Cat.* 11. 25. Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum: hinc fides, illinc fraudatio. *Cato* apud *Gell.* 10. 3. Ubi scietas? ubi fides majorum? *Ennius* apud *Cic.* 1. *Off.* 8. 26. Nulla sancta societas, nec fides regni est. *Cic.* 1. *Fam.* 5. 1. Ut meum erga te fidem et benevolentiam experirere. *Cæs.* 5. *B. G.* 54. Eduos præcipuo semper honore Cesar habuit pro veteri ac perpetua erga populum Romanum fide. *Id.* 2. *ibid.* 44. Bellovacos omni tempore in fide atque amicitia civitatis Eduæ fuisse. *collegati ad amici.* *Id.* 7. *ibid.* 4. Obtestatur, ut in fide maneat. Adde *Flor.* 1. 21. 1. *Sic.* *Id.* 1. 3. 6. Nec dia in fide Albanus. h. e. mansit. *Id.* 4. 2. 17. Nisi in fide permanerent, non se remittere exercitum. *Sueton.* *Cæs.* 4. Nuntios ac dubias civitates remittit in fide. *Flor.* 2. 6. 3. Saguntus, vetus Hispaniæ civitas et opulenta, fideique erga Romanos magnum quidem, sed triste monumentum. *Liv.* 40. 34. Sincera fide in pace Ligures esse. *Id.* 4. 27. Albano non plus animi fuit, quam fidei. *Tac.* 1. *Ann.* 35. At ille moriturum potius, quam fidem exueret clamitans. *Ovid.* 2. *Art. am.* 9. 50. Fides ambigua. *Tac.* 2. *Ann.* 75. Fluxain per discordias militum fidem, et periculum ex singulari. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 23.; et *Ammon.* 15. 5. *Tac.* 2. *Ann.* 93. Unde prima creditor Cærina fides Nubiasse. *Id.* 3. *ibid.* 61. Nec ulla apud Vitellianos fugitii pæna, et premis defectorum

versa fides. *Claudian.* *IV. Cons. Honor.* 500. Emere fidem. *Seneca Troad.* 611. Alligare fidem jurjurando. *Nepos Eumen.* 1. Fides cognita. *Stat.* 3. *Sily.* 5. 44. explorata. *Sil. It.* 13. 679. impolluta. *Ammian.* 22. 11. intemerata. *Colum.* 3. *R. R.* 8. 29. certa. *Ovid.* 3. *Pont.* 7. 24. vera fide perisse. *Flor.* 1. 12. 6. Eam namque vir sanctus et sapiens veram sciebat victoriam, quæ salva fide et integra dignitate pareretur. *Cic. Rosc. Am.* 49. 144. Si nulla in re te fraudavit; si tibi optima fide sua omnia concessit, a numeravit, appendit. *con tutta la puntualità.* *Id.* 1. *Fam.* 1. *in fin.* Si esset in iis fides, in quibus summa esse debebat, non labore mus constantia, *fermezza.* *Id.* 16. *Att.* 7. 2. Quid debet, qui consilium dat, præstare, præter fidem? *Sic.* *Id.* 2. *Divinat.* 37. 79. Quia (*virtus*) vetat spectare fortunam, dum præstetur fides. *Id.* 12. *Phil.* 12. 30. Suam fidem reipublicæ constantiamque præstare. Adde *eumd.* *Topic.* 10. 42. et 1. *Fam.* 7. 6. *Liv.* 32. 33. Neque de pace cum fide Philippum agere, neque bella vera virtute unquam gessisse. *Horat.* *Epod.* 17. 37. jussas cum fide pœnas luam, Paratus expiare etc. *Propert.* 4. 3. 11. Hæcne marita fides? *Ovid.* *Heroid.* 17. 4. nuptæ sollicitare fidem. *Horat.* 3. *Od.* 24. 59. Quam perjura patris fides Consortem oratione fallat et hospitem. *Ter. Andr.* 1. 5. 55. Te oro per tuam fidem, ne etc. — Hinc abstractum pro concreto. *Ammian.* 26. 6. Quis cum omnibus loqui periculosum erat et arduum, fidem paucorum elegit, h. e. paucos fidos. ¶ 2. Item generatim de rebus inanimatis; et quidem — a) Primo fides dicitur de iis, quæ sincera sunt, incorrupta, et veluti legitima, ut iis credi tuto possit; ac propterea de iis etiam, quæ veracitatem præ se ferunt, *autenticità, integrità, credibilità, veracità.* *Cic. Arch.* 5. 9. Quæ (*tabule*) solæ ex illa professione collegioque prætorum obtinent publicarum tabularum auctoritatem. Nam quom Gabini levitas — omnem tabularum fidem resignasset etc. *Id.* *Fiacr.* 9. 21. Sed fuerint incorruptæ litteræ domi: nunc vero quam habere auctoritatem et quam fidem possunt? *credito.* *Id.* 4. *Acad.* (2. pr.) 18. 58. Quasi vero non specie visa judicentur? quæ fidem nullam habebunt, sublata veri et falsi nota. *non sarebunt credibili.* *Gell.* 1. 7. Liber spectata fidei, Tirroniana cura atque disciplina factus. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 8. 13. (62). Lapis parum distans ab onyche in unguentorum fide. h. e. in unguentis incorrupte servandis. Adde *Frontin.* *Acqued.* 123. *in fin.* Et poetice *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 265. de *Ætna.* Scit nivibus servare fidem. *Quintil.* 10. 1. 32. Neque illa Livii lactea ubertas satis docebit eum, qui non speciem expositionis, sed fidem quaerit. *la veracità.* *Sic.* *Trebell. Poll. Claud.* 10. Vera dicere fides (*historica*) cogit. *Ammian.* 28. 1. Indicii fide discussa. *Nasar.* *Paneg. Constant.* 15. Fides miraculi claudicat. *Flor.* 1. 12. 11. Hoc tunc Vejii fuerit: nunc fuisse quis meminuit? quæ reliquæ? quod vestigium? Laborat amaliam fides, ut Vejios fuisse credamus. *Sic.* *Ammian.* 23. 14. Suadere nobis laborat monumentorum veterum fides, ut has civitates aliquando valuisse credamus. *Picat.* *Pa neg. Theod.* 33. Facti fides laborat. *Sueton.* *Cat.* 8. Versiculorum quoque fidem eadem hæc elevavit; et eo facilius, quod hi sine auctore sint. *Id.* *Claud.* 15. Dubia utrimque argumentorum fide. *Id.* *ibid.* 37. Quasi plane representaretur somnii fides. *Tac.* 2. *Ann.* 78. Consulatus et Judaicæ victoriæ decus implesse fidem omnino videbatur. — b) Secundo nonnumquam fides dicitur id ipsum, quod fidem facit et fidem præferat. *Ovid.* 1. *Pont.* 5. 32. Sanguis fides hujus maxima vocis ego. — Hinc partem illam orationis, quæ confirmatio dicitur, in qua ponitur, quæ ad faciendam fidem pertinent, et *mosci* dicitur ab *Aristot.* 1. 3. *Rhetor.* c. 34. et alibi; et *fides* a *Cic. Partit. or.* 12. 44. Quoniam in confirmationem et reprehensionem diviseras orationis fidei. *Ter. Andr.* 5. 2. 16. Tristis severitas inest in vultu, atque in verbis fides. h. e. vis persuadendi et faciendæ fidei, *αἰσχρονομία.* *Justin.* 9. 2. *extr.* Capta peroris magna vis, auri argentique nihil. Ea primam fides, auri inopia Scythicæ fuit. *la prima pona, che se credere, essere qh. Saiti poveri.* *Liv.* 6. 13. *sub fin.* Pars maxima captivorum ex Latinis atque Hernicis fuit; nec hominum de plebe, sed principes quidam juvenutis inventi: manifesta fides, publico ope Voi-

sros hostes adjutos. *prova evidente, che* etc. *Id.* 35. 51. Tribuni plebis vetera luxuriæ crimina — quum ad fidem præsentium criminum retulissent etc. *Id.* 23. 12. Ad fidem deinde tam lætaturum rerum, effundi in vestibulo coriæ jussit annulos aureos. *Id.* 26. 24. Ubi quum Syracusas Capuamque captam, in fidem in Sicilia Italique rerum secundarium, ostentasset etc. Adde *Popisc. Aurel.* 20.; et *Stat.* 2. *Theb.* 417. — c) Tertio, aliquando fides dicitur res ipsa quæ credi debet. *Ammian.* 24. 3. *extr.* de *palmarum arboribus.* Et si qua femina cujus arboris amore percussa sit ignoretur, unguento ipsius inficitur truncus, et arbor alia naturaliter odoris dulcedinem concipit: hisque indicibus velut coeodi quædam proditur fides. — Hinc *mira fides!* formula admirantis, quum res narratur, quæ supra fidem esse videtur, *gran cosa! cosa maravigliosa a credersi!* *Stat.* 2. *Achill.* 205., 4. *Sily.* 4. 81. et 3. *ibid.* 3. 21., etc. *Sic.* *Id.* 1. *Sily.* 3. 20. miranda fides! — d) Quarto denique fides dicitur factum ipsum, quo vaticinium, omen etc. impletur, *l'adempimento di un vaticinio.* *Ovid.* 3. *Met.* 519. Jamque dies aderit, jamque haud procul auguror esse, Qua novus huc veniat proles Semeleia Liber, et mox v. 526. Dicta fides sequitur; responsaque vatis aguntur. Liber adest: festisque fremunt ululatus agri. *Sic.* *Id.* 8. *ibid.* 709. Auferat hora duos eadem: nec conjugis unquam Busta meæ videam, neu sim tumulandus ab illa. Vota fides sequitur: templi tutela fuere Donec vita data est etc. ¶ 3. Speciatim bona fides — a) Primo contraria est dolo, colliditati, fraudi, astutis: contra mala fides hæc ipsa significat. *Augustin.* 2. *contra Acad.* 5. *ad fin.* Bona fides est, ex animi sententia. *African.* *Dig.* 40. 4. 20. Ut bona fide et citra fraudem tutoris id fiat. *Cic.* 3. *Nat. D.* 30. 74. Inde tot judicia de fide mala, tutela, mandati, pro socio, fiducia reliqua, quæ ex empto aut vendito aut conducto aut locato contra fidem fiunt. — b) Deinde idem est, quod æquum et bonum. Hinc *judicia bonæ fidei* dicuntur a *JCtis*, in quibus iudici non præscribitur formula, ex qua iudicet, sed potestas permittitur, ut ex bono et æquo æstimet, quantum actori restitui debeat, ut *Justinian.* 4. *Institut. tit. 1. a med. doct.* Quo pertinet illud *Cic.* 3. *Off.* 17. 70. Quanti verba illa: *Ut ne propter te fidem tuam captus fraudatusve siem* etc. Quidem *Scævola* pontifex maximus summam vim esse dicebat in omnibus his arbitriis, in quibus adderetur *ex fide bona: fideique bonæ* nomen existimabat manare latissime, idque versari in tutelis, societatibus, fidelis, mandatis, rebus emptis venditis, conductis locatis etc. *Id.* *ibid.* 16. 66. Arbitrum illud adiegit: *Quidquid sibi dare facere oporteret ex fide bona.* *M. Cato* sententiam dixit: Quom lo vendendo rem eam scisset et non pronunciasset, emptori damnum præstari oportere. *V. ARBITER.* Hinc *fides* et *bona fides* dici potest, quam Itali dicunt *buona coscienza*, nempe studium et amor honestatis et justitiæ, quo quis peccare metuit et alterum injuria lædere: quemadmodum in iudiciis bonæ fidei non præscriptum legis aut prætoris iudex sequitur, sed quod sibi æquitas ratio et conscientia dicit. *Cic.* 6. *Att.* 1. 15. Edicto Asiatico: *Extra quam si ita negotium gestum est, ut eo stari non oporteat ex fide bona.* *It.* in *coscienza.* Cf. *eumd.* 13. *Fam.* 72. Peto, ut memineris, te omnia, que tua fides pateretur, mihi cumulate recepisse, et *Plaut.* *Aulul.* 4. 10. 42. *sv.* Dic bona fide (*dè in tua coscienza*): tu id aurum non surripuisti? *Lx.* *Bona.* *xv.* Neque scis, quis abstulerit? *Lx.* Istuc quoque bona. — c) Tertio significat innoxiam ignorantem, qua quis aliquid sibi licere putat, quamvis re vera non liceat: ut si quis rem, quam possidet, suam esse putat. Contra mala fides est in eo, qui sciens rem agit injustam, v. gr. possidet alienam, *buona o mala fede.* *Ulp.* *Dig.* 6. 2. 7. § 11. Prætor ait: *Qui bona fide emit.* Non igitur omnis emptio proderit, sed ea quæ bonam fidem habet. Proinde hoc sufficit, me bonæ fidei emptorem fuisse, quamvis nou a domino emerim, licet ille callido consilio vendiderit; neque enim dolus venditoris mihi nocebit. — Bonam autem fidem solius emptoris continet. Et igitur Publiciana competat, hæc debent concurrere, ut et bona fide quis emerit, et ei res emptæ eo nomine sit tradita. Ceterum ante traditionem, quamvis bona fidei quis emptor sit, experiri Publiciana

non potest. *Julian. ibid.* 41. 5. 8. Bona fide euptorem esse. *Cajus ibid.* 41. 1. 9. Si bona fide possessor fuerit. *Ulp. ibid.* 11. 7. 14. Quia bonae fidei possessor est. *Pompon. ibid.* 41. 3. 24. Ubi lex iubet usucapionem, bona fides possidenti nihil prodest. *Paul. ibid.* 41. 2. 1. Per eum, quem bona fide possidemus, quamvis alienus sit, possessionem acquirimus: quod si mala fide possidemus, non puto etc. — d) *Bona fide* translate est re vera, omnino, exacte, da vero, pienamente. *Quintil.* 10. 3. 23. Neque enim se bona fide in multa simul iutendere animus totum potest. *Seneca Ep.* 85. Numquam bona fide mansuescat vitia. *Flor.* 2. 3. 1. Argumentumque pacis et bona fide cessantium armorum, tunc primum post Numam clausa fuit porta Jani. *Id.* 2. 1. 1. Domita subactaque Italia, populus Romanus prope quingentesimum annum agens, quum bona fide adolevisset, si quod est robur, si qua iuventus, tum ille vere robustus et iuuenis et per orbem terrarum esse cepit. ¶ 4. Item ponitur — a) Sapsissime pro pollicitatione, et quidem generatim, *promessa, parola, impugno. Ennius t. Ann.* 33. *Vahl.* Accipe daque fidem foedusque feri bene firmum. *Cic.* 2. *Fra.* 20. 65. Regulus, sua voluntate, nulla vi coactus, propter fidem, quam dederat hosti, ex patria Carthagine revertit. *Sic Id.* 1. *Off.* 13. 39. Atque etiam, si quid singuli temporibus adducti hosti promiserunt, est in eo ipso fides conservanda: ut primo Punico bello Regulus — ad supplicium redire maluit, quam fidem hosti datam fallere. — Jungitur plurimis Verbis, quorum praecipua, servato litterarum ordine, exhibemus. *Ennius loc. cit.*; et *Sall. Jug.* 81. accipere et dare fidem. *Ammian.* 27. 12. accipere. *Ter. Andr.* 4. 1. 19. adstringere. *Nepos Eumen.* 10. amittere. *h. e.* abjicere, perfidum esse. *Id. Ages.* 2. conservare. *Cic. loc. cit.* et *Rabir. perduell.* 16. 28.; et *Nepos Hann.* 2. et *Datam.* 10. dare fidem alicui. *dar parola, promittere.* *Sic Caes.* 1. *B. G.* 3. Hac oratione adducti inter se fidem et iusjurandum dant. *Cic.* 1. *Fam.* 9. 12. fidem dare alicui de altero. *impugnari per un altro. Liv.* 22. 23., 24. 16. a med. et 27. 5.; *Plin.* 2. *Ep.* 12. 6.; et *Lucan.* 9. 98. ersolvere fidem. *h. e.* praestando promissa liberare: *soddisfare all' impugno.* *Sic Liv.* 3. 19. Pace parta, instare tum tribuni patribus, ut P. Valerii fidem exsolverent. *h. e.* praestarent, quod P. Valerius promiserat. *Cic.* 1. *Off.* 13. 39.; et *Plin.* 10. *Ep.* 97. 7. fallere. *Cic. Rosc. com.* 6. 16. frangere fidem, quae continet vitam, et pupilum fraudare, et socium fallere, aequae perfidiosum et nefarium est. *h. e.* fidem violare. *Ter. Adelph.* 3. 4. 43. frustrari fidem. *Caes.* 5. *B. G.* 6. interponere reliquis fidem, iusjurandum poscere. *Cic. Flacc.* 20. 17. liberare fidem suam. *h. e.* praestando promissa. *Sic Id.* 12. *Fam.* 7. 2. In eo velim fidem meam liberare: pronisi enim et prope confirmavi te non expectasse. *Id. Dom.* 25. 66. manere in fide. *Sall. Jug.* 60.; et *Liv.* 4. 49. mutare fidem. *mutar casacca. Ter. Phorm.* 3. 2. 27. mutare cum aliquo. *Cic.* 5. *Phil.* 18. 51. obligare audebo fidem meam vobis populoque Romano. *impugnare la mia fede, la mia parola. Sic Sueton. Claud.* 9. obligatam aeriario fidem liberare. *Plin.* 4. *Ep.* 13. 10.; et alter *Plin.* 7. *Hist. nat.* 1. 1. (8). obstringere. *Sueton. Tit.* 9. praestare. *mantenere la parola. Sall. Cat.* 55.; et *Propert.* 4. 4. 87. proderet. *h. e.* frangere, violare. *Flor.* 4. 2. 15.; *Seneca Med.* 55.; et *Ammian.* 30. 1. rumpere. *Cic. Fatim.* 6. 15.; *Caes.* 6. *B. G.* 36.; *Liv.* 43. 28.; *Justin.* 4. 4. init.; et *Val. Flacc.* 8. 48. servare in aliqua re. *Plaut. Curc.* 1. 2. 49. et *Merc.* 3. 1. 33. servate cum aliquo. *Ter. Andr.* 4. 1. 19.; et *Ovid. Heroid.* 10. 78. solvere. *Cic. Rabir. perduell.* 10. 28. in fide non stare. *Id. ibid.*; et *Curt.* 3. 13. 15. violare fidem. — *Pollicita fides* est fides data. *Ovid.* 11. *Met.* 107. Pollicitamque fidem tangendo singula tentat. Vixque sibi credens, non alta fronde virentem illic detrahit virgam: virga aurea facta est. *Cf. eumd.* 3. *Fast.* 366. Pollicitam dietis Juppiter adde fidem. — *Mea fide* est quod Itali dicunt *sulla mia parola. Plaut. Pseud.* 1. 3. 82. Fac hoc, quod te rogamus, Balii, mea fide, si isti formidas credere. *Id. Capt.* 2. 2. 101. Mittam equidem istunc aestimatum tua fide, si vis. *Cic.* 13. *Fam.* 28. Te rogo, ut cures, ut illi satisfacatur fide mea. *Plin.* 1. *Ep.* 14. *extr.* Fide mea spondeo, futurum, ut etc. *Cf. Nepos Lysand.* 1. *extr.* Fide confirmare, se fore etc. — b) Inter-

dum ponitur pro persona aut re, quae pignori datur, pro pignore, *prestazione di mallevata, testimonianza, pegno. Ovid.* 12. *Met.* 363. Armiger (*Crantor*) ille tui fuerat genitoris, Achille: Quum Dolopum rector bello superatus Amytron. Eacide dederat paris pignusque fidemque. *h. e.* Crantora Peleo obsidem dedit. *Lucan.* 7. 726. Nauc tibi, Magne, fides quaesiti vera favoris Contigit ac fructus. *avesti una testimonianza, un pegno del favor che godevi, perchè tutti ti piassero. Cf. Ovid.* 6. *Fast.* 609. *Flor.* 1. 2. 3. Ille (*Yuma*) Ancilia atque Palladium, secreta quaedam imperii pignora, Janumque geminum, fidem pacis ac belli: ¶ 5. Praegnant, uti ajunt, significatione est data fides de securitate: hinc — a) Est promissio, rei publicae nomine de securitate et impunitate, vitam donando, poenam remittendo, *salvocondotto, fede pubblica, sicurezza.* — Hac significatione *fides publica* saepe occurrit. *Cic.* 3. *Cat.* 4. 8. Introdaxi Vulturium sine Gallis: fidem ei publicam jussu seuatus dedi: hortatus sum, ut ea, quae sciret, sine timore indicaret. *Sic Sall. Cat.* 47. Vulturcius interrogatus — primo fingere alia: post, ubi fide publica dicere jussus est, omnia uti gesta erant, aperit. *Adde eumd.* *ibid.* 48. *Cic.* 2. *Att.* 24. Fidem publicam postulare. *Sall. Jug.* 32. Uti L. Cassius ad Jugurtham mitteretur, eumque interposita fide publica Romam duceret. *Cf. eumd.* *ibid. extr.* Privatim praeterea fidem suam interponit, quam ille non minoris quam publicam ducebat. *Id. ibid.* 35. Fit reus magis et aequo bonoque, quam ex jure gentium Bomilcar, qui Romam fide publica venerat. — Et omisso adject. *publica*, quia facile subauditur. *Cic. Brut.* 23. 89. Lusitani contra interpositam fidem interfecti. *Liv.* 38. 33. Fide accepta ab legatis, vim abfuturam. *Id.* 36. 16. et 17. Oppidani oratores veniam fidemque petentes miserunt. — b) Hinc saepe dicitur de patrocinio, defeusione, tutela, *protezione*: qua significatione *fides* et *clientela*, vel *tutela* junguntur. *Ter. Eun.* 5. 9. 9. Commendare se alicui in clientelam et fidem. *Cf. Cic. Rosc. Am.* 37. 106. Conferre se in fidem et clientelam alicuius. *et ibid.* 33. 93. Quare in cuius fide sint et clientela. *Liv.* 38. 31. Quam in fidem Achazorum tutelamque Laconiae ora castella et vicus tradidissent. — Etiam *fides* et *potestas*, vel *dicio* junguntur. *Cic. Fonte.* 14. 30. Frugi hominem, plenum religionis videtis positum in vestra fide ac potestate: atque ita, ut commissus sit fidei, permissus potestati. *Caes.* 2. *B. G.* 3. Se suaque omnia in fidem atque potestatem populi Romani permittere. *Id.* 2. *ibid.* 13. Manus ad Caesarem tendere et vocem significare ceperunt, sese in ejus fidem ac potestatem venire. *Liv.* 38. 31. in fin. In fidem dictionemque populi Romani oppidum accipere. — *Cic.* 7. *Fam.* 17. In amicitiam et fidem cuiuspiam se conferre. *Id.* 13. *ibid.* 19. 2. Ut Lysionem in fidem necessitudinemque tuam recipias. — Ceterum *Ter. Heccyr. prol.* 45. Se in alicujus fidem committere. *Sic Cic.* 1. *Off.* 34. 124. Ea jura fidei suae commissa meminisse. *Ter. Andr.* 1. 5. 61. Bona nostra haec tibi permitto et tuae mando fidei. *Cic.* 6. *Att.* 1. 5. Civitatem in Catonis et in ipsius Bruti fide locatam funditus perdidissent. *Id. Planc.* 41. 97. Municipia, quae in fide mea sunt. *Sic Id.* 13. *Fam.* 65. Quod ea societas universa in mea fide est. *Id. Arch.* 12. 31. Accipere alicum in fidem suam. *Id.* 1. *Off.* 11. 35. Nationes devictas bello in fidem recipere. *Adde Caes.* 2. *B. G.* 15. et 4. *ibid.* 22.; et *Nepot. Themist.* 8. *Flor.* 3. 22. 9. Ipsae quoque in Romanam fidem venerunt, Osa, Termes etc. *Caes.* 4. *B. G.* 21. Adeat civitates, horteturque, ut populi Romani fidem sequantur. *Adde Vellet.* 2. 2. 107. *Nepos Cim.* 4. Nulli fides ejus, nulli opera, nulli res familiaris defuit. *Sueton. Caes.* 71. Studium et fides erga clientes, ne juveni quidem, defuerunt. *Nepos Epam.* 3. Amicorum in se tuendo caruit facultatibus; fide ad alios sublevandos saepe sic usus est, ut etc. — c) Et de ope, auxilio, *ajuto. Plaut. Cist.* 4. 1. 11. *FR. Di.* obsecro vestram fidem! *LA. Quid deos obsecras? FR. Servate nos. Adde eumd.* *Amph.* 5. 1. 78.; *Most.* 1. 1. 74. et 2. 2. 97. *Cic. Mur.* 40. 86. Fidem vestram oro atque obsecro, judices. *Id.* 3. *Ferr.* 9. 25. Deum atque hominum fidem implorabis. *Auct. B. Afr.* 26. his se in miseris suamque fidem implorantibus auxilio propter copiarum paucitatem esse non posse. *Sic Liv.* 2.

35., 31. 7. et 37. 26.; et *Sueton. Tib.* 75. Hominum fidem implorare. — Hinc formulae illae apud *Plaut. Capt.* 2. 3. 58., *Men.* 5. 2. 119.; *Pan.* 4. 3. 78. et alibi. Di vestram fidem! *Sic Ter. Andr.* 4. 3. 1. Nihilne esse proprium cuiquam? Di vestram fidem! *Adde eumd.* *ibid.* 4. 4. 5. et *Eun.* 3. 1. 28. *Plaut. Curc.* 1. 3. 40. Tuam fidem, Venus! *Id. ibid.* 5. 3. 16. et *Epid.* 4. 2. 10.; *Ter. Andr.* 1. 5. 2. et 11. et *Heaut.* 1. 1. 9.; et *Sall. Cat.* 20. Pro deum atque hominum fidem! *Cic.* 5. *Tusc.* 16. 48. Pro deorum atque hominum fidem! *Id. Amic.* 15. 52. Pro deorum fidem atque hominum! *Liv.* 3. 67. Pro deum fidem! *Tac. Dial. de orat.* 35. Controversiae, quales, per fidem, et quam incredibiliter compositae per mia fe, jurandi formula. *Adde Petron. Satyr.* 100. *Flor.* 3. 3. 7. Prioresque Theutonios sub ipsis Alpium radicibus (*Marius*) assequutus, in loco, quem Aquas Sextias vocant, quo, fidem numinum praelio oppressit! *Adde eumd.* 1. 11. 15. ¶ 6. *Fides* dea habita est Romanis, constantiae dictorum, servandi promissi, remouendaeque fraudis ac doli praeses. *Cic.* 3. *Off.* 29. 104. Praecclare Ennius: *O Fides alma, apta pinnis et iusjurandum Jovis!* Qui ius igitur jurandum violat, is fidem violat, quam in Capitolio vicinam Jovis Optimi Maximi (ut in Catonis oratione est) majores nostri esse voluerant. *Adde eumd.* 3. *Nat. D.* 18. 47., 2. *ibid.* 23. 61. et 31. 79., et 2. *Legg.* 8. 19. et 11. 28.; *Plaut. Cas. prol.* 2. et *Aulul.* 3. 6. 16. et 4. 2. 14. Hanc *Horat.* 1. *Od.* 35. 21. albo panno velatum facit. *Albus* pannus candorem animi fidelis et a simulatione abhorrentis notat. Pannus vero non est vestis, sed particula vestis ad dextram velandam; ut colligimus ex *Liv.* 1. 21. Et soli Fidei solenne instituit. Ad id sacrarium Flamines bigis, curru arcuato, rebi jussit, manuque ad digitos usque involuta rem divinam facere, significantes fidem tutandam sedemque ejus etiam in dextris sacram esse. *V. DEXTRA.* Hinc *Servius* ad *Virg.* 1. *En.* 292. Ei (*Fidei*) albo panno involuta manu sacrificabatur, per quod ostenditur fidem debere esse secretam. *Cf. Dionys. A. R.* 2. 75. Ceterum *Inscript.* apud *Henzen.* 5428. *QVAE (tabula) FIXA EST ROMAE IN CAPITOLIO POST AEDEM FIDRI POPULI ROMANI IN MYRO.* *Adde alias apud eumd.* 5433. et 5088. ¶ 7. Apud Scriptores Ecclesiasticos Fides inter theologicas virtutes primum tenet locum, et de ea *Paulus* in *Fulgat. interpr. Hebr.* 11. 1. Est autem fides sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparentium. *Adde Tertull., Hieronym., Ambros., Augustin.* passim.

Homonym. *Fides* et *fidelitas* virtutes denotant, quas in nobis ipsis habemus alisque, data occasione, praestamus; *fiducia* et *fidencia* spem certam ac securam significant, quam in aliis collocamus. *Fides* tamen a *fidelitate* differt, ut genus a specie: *fides* enim, ut *notus*, virtus est consistens in constantia promissorum, unde est existimatio, qua facile invicem perficiuntur contractus, et pecunia, merces ceteraque tuto creduntur; *fidelitas*, ut *notus*, est virtus, qua maximo amoris vinculo alicui devincti ac prope devoti, in fide eidem praestanda constantes sumus. Item *fiducia* et *fidencia* differunt, quia *fiducia* est habitus, *fidencia* vero actus laude dignus, quo honestis in rebus, et quibus quisque tuto credere ac fidere potest, certam spem collocamus; unde *fiducia* timori opponitur: contra *confidentia*, quemadmodum et participium *confidens* (aliter ac verbum *confidere*) fere in malam partem accipitur et est habitus vituperatione dignus et prudentiae contrarius, quo quis in semetipso suisque viribus inconsiderate spem habet atque innititur: hinc *Scholias.* *Cruq.* ad *Horat.* 1. *Sat.* 7. 5. ait: *Confidens* in malis, *fidens* in bonis: hinc etiam *fiducia* praese fert animum, *confidentia* vero superbiam, illa ad virtutem, haec ad temeritatem pertinet. Denique ipsa *fiducia* et *confidentia* ab *audacia* et *audencia* in eo differunt, quod ille a magna spe boni exitus, haec a periculo contemptu originem ducunt: quamquam *audacia* tum in bonam, tum in malam partem: *audencia* vero semper in bonam partem accipitur; hinc *Nomius* p. 431. 6. *Merc.* *Audacia* et *audencia* hoc differunt, quod *audacia* temeritatis est, *audencia* fortitudinis. Apud *Cic.* 12. *Phil.* 12. 30. Suam fidem reipublicae constantiamque praestare. et 10. *Fam.* 17. Illi fidelitas erga patriam non defuit. *fides* ad debitum muneri officium, *fidelitas* ad

communis patriæ caritatem spectat. Ceterum *Plaut. Trin. 5. 2. 2.* Fides fidelitasque erga amicum. *Cic. Amic. 15. 52.* Hæc est tyrannorum vita, in qua nulla fides (h. e. quia subditi tyranno fide re nequeunt), nulla stabilis benevolentia esse potest fiducia (h. e. quia tyrannus nunquam in animum inducere potest, subditos sibi fore benevolos). *Id. 2. Invent. 54. 163.* Fidentia est firma animi confisio et fortitudinis pars, per quam magnis et honestis in rebus multum ipse animus in se fiducia certa cum spe collocavit. *Id. 3. Tusc. 7. 14.* Qui fortis est, idem est fidens, quoniam confidens mala consuetudine loquendi in vitio ponitur, ductum verbum a confidendo, quod laudis est. *Seneca Ep. 87.* Quæ bona sunt, fiduciam faciunt; divitiarum audaciam. *Juvenal. 13. 108.* Nam quam magna malæ superest audacia causæ, Creditur a multis fiducia. *Plin. 6. Ep. 20.* Assiduitate nimia facilitas, magis quam facultas; nec fiducia, sed temeritas paratur. *Cl. Auct. B. Alex. 74.* Vel temeritate, vel fiducia commotus. *Liv. 25. 37.* Mirabundi unde tanta audacia, tanta fiducia sui victis ac fugatis. In malam partem *Tac. 11. Ann. 26.* Flagitios manifestis subsidium ab audacia petendum. *Id. Germ. 34.* Nec defuit audentia Druso Germanico. et *Quintil. 12. proem. 4.* Velut titoris audentiæ est, tentare quibus parator venia est.

FIDES, is, et sæpius plur. num. fides, ium, f. 3. proprie sunt chordæ, seu nervi in lyra contenti, le corde: videtur esse a *φιδος*. *Hesych. Σφιδος, χορδῶν μαρτυρησάται.*

I.) Proprie. *Prudent. 3. Cathemer. 81.* Quæ veterum tuba, quæque lyra Flatibus inclyta, vel fidibus etc.

II.) Translate. ¶ 1. Fides dicitur instrumentum, in chordis habens harmoniam, lyra, cithara, ab etymo superius allato; male enim *Paul. Diac. p. 89. 16. Mill.* Fides, genus citharæ dicta, quod tantum inter se chordæ ejus, quantum inter homines fides concordat; cujus diminutivum fiducula est, instrumento musicale da corda, cithra, lyra, violino, *λύρα, κιθάρα*. — a) In singulari numero. *Horat. Epod. 13. 9.* fide Cyllenæ Levare doris pectora sollicitudinibus. *Ovid. Heroid. 5. 139.* Me fide conspicuus Trojæ munitur amavit. h. e. Apollo. *Id. ibid. 15. 23.* Sume fidem, et pharetram: fies manifestus Apollo. *Id. 5. Fast. 104.* Inventor curvæ, furibus apte, fidis. h. e. Mercuri. *Id. 11. Met. 167.* Instruatque fidem gemmis et dentibus Indis Sustinet a læva: tenuit manus altera plectrum. *Pers. 6. 4.* Fides Latina. *Val. Flacc. 4. 88.* Adsumpta fide. *Sidon. carm. 16. 5.* Phœbum, et ter ternas decima cum Pallade Musas Spernæ, fidis. Adde *Auson. Eydill. 10. 443.* — b) In plurali numero, in quo solum modo prosæ scriptores utuntur. *Plaut. Epid. 3. 4. 63.* Fidibus cantore. *Ter. Eun. 1. 2. 53.* scire. *Cic. Senect. 8. 26.* discere. *Id. 9. Fam. 22.* docere aliquem. *Id. Brut. 54. 199.* Ut enim ex nervorum sono in fidibus, quam scienter ei pulsati sint, intelligi solet; sic etc. *Id. 2. Legg. 15. 30.* Illa severa Lacedæmon nervos jussit, quod plures quam septem haberet. in Timothei fidibus demit. *Id. 1. Tusc. 2. 4.* Fidibus canere præclare. *Id. 5. ibid. 39. 113.* Fidibus uti. *Quintil. 1. 10. 14.* Fidibus et tibus canere. *Id. 5. 10. 124.* Vox fidibus jungenda. *Id. 9. 2. 5.* Quod in fidibus fieri videmus. *Horat. 1. Od. 12. 11.* de Orpheo. Blandum et auritas fidimus canoris Ducere quærus. *Id. 2. Ep. 2. 143.* verba sequi fidibus modulanda Latinis. h. e. lyri:o carmine. — c) *Nihil cum fidibus graculo*, proverbium, quo significatur, imperitio homini et a studiis ac doctrina imparato, nullum cum Musis commercium esse debere. *Habet Gell. præfat. ad fin.* ¶ 2. Est etiam nomen signi cælestis, quæ et Lyra dicitur. *Varro 2. R. R. 5. 12.* Hoc secundum astri exortum facio, quod Græci vocant *Αυραγ*. Fidem nostri. *Cic. Arat. 381.* Cedit clara Fides Cyllenæ, mergitur unda Dolphinus. *Colum. 11. R. R. 2. 14.* Cal. Febr. Fidis incipit occidere. et *ibid. Tert. Id. Majas Fidis mane oritur, et ibid. sub fin.* Non. Januarii Fidis exoritur mane. Adde *Sidon. carm. 10. 5.* ubi quoque *fidis* habetur: quod in recto videtur rectius: inde est enim *fiducula*, non *fiducula*.

FIDICEN, (nis, ni. 3. (fide et cano) qui fidibus canit, generator di instrumenti da corda, *κιδαιστῆρας*. ¶ 1. Generatim pro citharista. *Cic. 9. Fam. 22. 3.*

Socratem fidibus docuit nobilis fidicen. *Ovid. 4. Pont. 16. 27.* Et qui Mæoniam Phæacida vertit, et una Pindaricæ fidicen tu quoque, Rufe, lyrae. — Fidicinum Romanorum collegium memoratur in *Inscript.* apud *Henzen. 6098.* D. M. T. AVR. T. P. POMPT. CLTRO DEC. COLL. *FIDICINUM ROMANORUM.* Cf. *aliam* apud *Orell. 2448.* ¶ 2. Speciatim pro poeta lyrico. *Horat. 4. Od. 3. 23.* Romanz fidicen lyrae. h. e. poeta lyricus. *Sic. Id. 1. Ep. 19. 33.* Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus Vulgavi fidicen.

FIDICINA, æ, f. 1. (fide et cano) quæ lyra canit, citharistria. *Ter. Phorm. 1. 2. 59.* et *Eun. 3. 2. 4.*; et *Plaut.* multis in locis. **F. PSALTRIA.**

FIDICINARIUS, ii, m. 2. idem ac fidicen. *Gloss. Philoz. Fidiciniarius, λυριστής.*

FIDICINIUS vel *fidicinus*, a, um, adject. ad fides et fidicinem pertinens. *Plaut. Rud. prol. 43.* Eam vidit ire e ludo fidicinio domum. *Al. leg. fidicino.*

FIDICINO, æ, s, n. 1. fidibus cano. *Capell. 9. p. 314.* Megaris, saxum, ad ictum pulsus cujuscumque fidicinat. Idem et *Pausan. 1. 42. 1.* narrat. *Gloss. Philoz. Fidicino, λυριστήρ.*

FIDICINUS. **F. FIDICINIUS.**

FIDICŪLA, æ, f. 1. *Fidicula* syncope est *Prudentii 10. nepi orap. 481.* et *550.* — *Fiducula*, et sæpius in plurali numero *fiducula*

I.) Proprie apud sequioris ævi scriptores sunt nervi, aut chordæ tenuiores, quibus arte construnguntur ac torquentur rei, sive in equuleo, sive extra: a similitudine fidium. Neque enim placere potest, quod *Isid. tradit 5. Orig. 27.*, inde dictas esse, quod iis rei in equuleo torquentur, ut fides inveniat. At *A. Maius ad Scriptor. vel. N. Collect. T. 5. p. xxvi. n. xviii. ex Cod. Vatic.* hic putat legendum *fidiculas* pro *fiduculas*. *Seneca 3. Ira 3.* Apparatus illi reddendus est unus, equulei et fiduculae et ergastula et cruces. *Sueton. Tib. 62.* Excogitaverat etiam, ut larga merlione per fallaciam oneratos, repente veretris deligatis, fiducularum simul urinæque tormento distenderet. *Id. Cal. 33.* Exquirere fiduculis de aliquo. *Quintil. Declam. 19. 12.* Tendebam fiduculas. *Imppp. Valentinian. Valens et Gratian. Cod. Theod. 9. 35. 1.* Fiduculas perferre.

II.) Translate. ¶ 1. Est parva cithara, *piccola cetera*, *lyricov. Cic. 2. Nat. D. 8. 22.* Quid, si platanii fiduculas ferrent numerose sonantes? ¶ 2. Est etiam signum cælestis: **F. LYRA.** *Colum. 11. R. R. 2. 37.*; et *Plin. 18. Hist. nat. 26. 59.* (222). — **NB.** De nom. urbis **F. ONOM.**

FIDICŪLARIUS, a, um, adject. ad fiduculam pertinens, qui fiducularum seu chordarum more flexilis et contortus est. Translate *Fronto de eloq. (edente iterum A. Mai)* p. 229. Discere autem cæritas, et soritas, et pseudomenus, verba contorta et fiducularia. *nempe captiosa.*

FIDIS, is. **F. FIDES**, is.

FIDIUS, ii, m. Quia Græce Ζεύς; Πιτριος Juppiter Fidius dicitur, quidam putant ro *Fidius* pro fido et fideli accipiendum: nam *πίτριος fides* est. Plerisque tamen *Fidius* vel sæpius *Dius Fidius* et *Deus Fidius* est Jovis filius, quem *Sancum* vel *Sangum* Sabina lingua, Herculem Græca appellari putabant, ut *Varro 5. L. L. 66. Mill. docet. Paul. Diac. p. 147. 8. Mill.* Mediusfidius compositum videtur, et significare Jovis filius, id est Hercules, quod Jovem Græci Δία: et nos Jovem: ac fidium pro filio; quod sæpe antea pro littera n utebantur — a) *Fidius* absolute legitur apud *Ovid. 6. Fast. 213.* Quærebam, Nonas Sanco, Fidiione referrem. An tibi, Semo pater; quam mihi Sancus ait: Cuicumque ex illis dederis, ego munus habebō. Nomina trina fero: sic voluere Cures. — b) *Deus Fidius* occurrit apud *Plaut. Asin. 1. 1. 8.* Per deum Fidium quæris: jurato mihi video necesse esse cloqui, quidquid rogēs. *Fetus formula* apud *Varron. 5. L. L. 52. Mill.* Apud ædem dei Fidii in delubro. *Id. apud Non. p. 494. 30. Merc.* Itaque domi ritus nostri, qui per deum Fidium jurare vult, prodire solet in compluvium. — c) *Medius Fidius* et copulatis vocibus *Mediusfidius*, juramenti genus est, quod valet *me dius Fidius juvet vel amet, ut mehercules, mecastor*, h. e. *me Hercules, me Castor juvet vel amet*: nos dictum simili sensu, *cosi Dio m'ajuti, cosi Dio mi voglia bene.* Aliis illud me adverbium esse videtur, ut quod Græci *πὸ Δία* dicebant, hoc est per Jovem, Latini *medius* dixerint. *Cic. 5. Fam. 21.* Unum medius Fidius te-

cum diem libentius posuerim, quam etc. *Sall. Cat. 35.* Satisfactionem ex nulla conscientia de culpa proponere decevi, quam mediusfidius veram licet cognoscas. Adde *Cic. 1. Tusc. 30. 74.*; *Liv. 5. 6.*; *Quintil. 5. 12. 17.*; *Tertull. Idol. 20.*; et *Servium* ad *Virg. 1. Æn. 301.* Sic *Plin. 4. Ep. 3.* Hominem ne Romanum tam Græce loqui non, medius Fidius, ipsas Atheos tam Atticas dixerim. — *Paul. Diac. loc. cit.* aliorum item opinionem refert, qui *mediusfidius* idem esse putabant, ac *per divi fidem*: et aliorum, qui *per diurni temporis*, id est *diei fidem*. Hoc juramentum est proprium virorum, ut notat *Charis. 1. p. 183. Putsch.*

FIDO, fidis, fuis sum fidere, n. 3. vox fere poetica; sed Part. præes. occurrit etiam apud optimos auctores in prosa oratione. — *Fidebo* antique pro *fidam* est *Novii apud Non. p. 509. 4. Merc.* Tibi quum fidebo, fidelis erod. — Præteritum est *fisis sum*, teste *Charis. 1. p. 222. Putsch., Diomed. 1. p. 352.* et *Priscian. 8. p. 818.* — Part. *Fidens* etiam in fin., et *Fisus*. — Fidere, ratione habita etym., conjungendum est cum Gr. *πίδω*, unde *πίδω πειδωσαι, πιστις*; et significat fiduciam habere, spem ponere, confidere, *ἰσθῆσθαι* (It. *fidarsi, confidarsi*; Fr. *se fier, se confier, avoir confiance*; Hisp. *fiar, confiar*; Germ. *vertrauen, sich verlassen*; Angl. *to trust to, rely upon, put confidence in*). Occurrit — a) Cum Dativo. *Virg. 9. Æn. 378.* celerare fugam in silvas et fidere nocti. *Id. 11. ibid. 351.* Fugæ fidens. *Ovid. 15. Met. 827.* tædæ non bene fisa. *Horat. 1. Ep. 19. 22.* qui sibi fidit, Dux regit examen. *Id. 2. Sat. 2. 108.* uterne Ad casus dubios fidet sibi certius? *Cic. 6. Att. 6. 4.* Puer bene sibi fidens. Adde *Liv. 3. 62. Tac. 4. Ann. 59.* Præbuitque ipsi (Cæsari) materiem, cur amicitias constantique Sejanî magis fideret. — b) Cum Ablativo. *Cic. vertens Arati versus 4. Acad. (2. pr.) 20. 66.* et *2. Nat. D. 41. 106.* Hac (Cynosura) fidunt duce nocturna Phœnices in alto. *Id. 1. Off. 23. 81.* Hæc sunt opera magni animi et prudentia consilioque fidentis. *Virg. 3. G. 31.* Fidentemque fuga Parthus versisque sagittis. *Ovid. 4. Pont. 9. 78.* Hinc arcu fisis terruit ense Getas. *Id. 7. Met. 545.* fidere cursu. *Id. 9. ibid. 125.* Haud tamen effugies, quamvis ope fidis equina. *Nepos Lysand. 3.* Fidens pecuniâ. *Sueton. Aug. 65.* sobole. Apud *Nepot. Chabr. 1.* aiii leg. in ea victoria fidentis; alii ea victoria. — Figurate *Lucan. 8. 303.* Spicula nec solo spargunt fidentia ferro; Stridula sed multo saturantur tela veneno. h. e. spargunt spicula non solum monita ferro, verum etiam imbuta veneno. — c) Cum Dativo, an cum Ablativo, incertum. *Cic. 10. Att. 8. 2.* Dubitantem magis, quam fidentem suis rebus. *Sall. Jug. 112.* Jugurtham cupere omnia, quæ imperatorum facere, sed Mario parum fidere. *Horat. 1. Od. 14. 15.* Nil pictis timulus navita puppibus fidit. *Id. 3. ibid. 24. 20.* nec nitido fidit adaltero. *Quintil. 10. 7. 18.* Nec quisquam tantum fidat ingenlo, ut etc. Adde *Plin. 4. Ep. 13. extr.* et *8. ibid. 21. 4. Val. Flacc. 1. 118.* fidens auxiliis. *Id. 6. 248.* thoracibus. *Id. 6. 260.* nexibus umbræ populæ. *Id. 8. 112.* dictis. *Tac. 4. Ann. 59.* officis. — d) Cum Infinito. *Horat. 1. Ep. 19. 44.* fidis enim manare poetica meilla Te solum. *Lucan. 4. 615.* parum fidens pedibus contingere matrem. *Id. 5. 577.* Fuis cuncta sibi cessura pericula Cæsar. *Sil. It. 1. 432.* qui carmine pollens Fidebat magica ferrum crudescere lingua. — e) Absolute. *Plaut. Asin. 3. 2. 15.* Ubi fidentem fraudaveris. h. e. illum, qui fidem habebat, qui credebatur. *Forcellinus* hunc locum singulari paragr. distinxit. *Val. Flacc. 4. 544.* Fidere mens sed cæca nequit: quantumque propinquat Phæsi et ille operum summus labor; hoc magis angunt Proxima. — Hinc Part. præes., cujus multa superius exempla retulimus,

Fidens, entis, adjective quoque occurrit; unde Comp. *Fidentior* et Sup. *Fidentissimus* sub a: et est qui fidi, *animoso, ardito, sicuro, ذرارو, ذرارو*. — a) Absolute. *Cic. 3. Tusc. 7. 14.* Qui fortis est, idem est fidens (quoniam confidens mala consuetudine loquendi in vitio ponitur, ductum verbum a confidendo, quod laudis est), qui autem est fidens, is profecto non extimescit: discrepat enim a timendo confidere. *Id. 1. ibid. 46. 110.* Fidentî animo gradietur ad mortem. *Id. vertens Homeri versus 2. Divinat. 30. 64.* Tum Calchas hæc est fidenti voce locutus. *Plin. 8. Hist. nat. 16. 21.* (57). Dum for-

tuu fidens non est contra feram. non ha coraggio. *Ammian.* 16. 12. Romanum fidencior. *Id.* 27. 10. Fidentissimo impetu acies mota. — b) Cum Genitivo. *Virg.* 2. *Æn.* 61.; et *Tac.* 4. *Ann.* 59. Fidens animi. *Lucan.* 9. 373. fidens armorum.

FIDUCIA, æ, f. 1. est opinio et spes certa, confidentia, securitas, *πίστος*. Est autem plura, quam spes, major nimirum ac certior, ut patet ex *Liv.* 45. 8. Populorum casibus cognita populi Romani clementia non modo spem tibi, sed prope certam fiduciam salutis præbet. Cf. *Seneca Ep.* 16. Dicam tamen quid sentiam; jam de te spem habeo, nondum fiduciam (It. fiducia, confidenza, speranza; Fr. confiance, assurance, conviction; Hisp. confianza, presuncion, esperanza; Germ. d. Zuversicht, Sicherheit, das Vertrauen; Angl. trust, confidence, reliance, boldness, assurance, hope).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim occurrit — a) Absolute. *Cic. Amic.* 15. 52. Hæc enim est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla stabilis benevolentia potest esse fiducia. *Id.* 2. *Invent.* 34. 163. Fidentia est, per quam magnis et honestis in rebus multum ipse animus in se fiducia certa cum spe collocavit. Sic *Plin.* 3. *Ep.* 9. ante med. Fiduciam omnem in re aliqua reponere. *Ovid.* 11. *Met.* 430. Neve tuum fallax animum fiducia tangat, Quod solet Hippotades tibi sit. — Cum Gerund. *Quintil.* 7. 2. 30. Hanc fiduciam fuisse accusatoribus falsa obijciendi. *Id.* 7. *proem.* 3. Præstanti, quod exigebatur, fiducia. — Sequente part. ut *Quintil.* 5. 12. 1. Nec mihi fiducia est, ut ea sola esse contendam. — Et sequente Infinito. *Sueton.* 104. 5. Per hos sollicitati reliqui, nec adeo multi, haud dubia fiducia in ipso negotio plures affuturos. *Id.* aliter leg. — b) Sæpius cum Genitivo rei, in qua quis fiduciam reponit. *Cic.* 2. *ad Q. fr.* 12. 5. Nihil esse, quod posthac arce nostre fiducia conturbaret. *Cæs.* 7. *B. C.* 49. Hoc se colle Gallii fiducia loci continebant. *Id.* 2. *B. C.* 37. Nuociabantur hæc eadem Curioni; sed aliquando fides fieri non poterat: tantam habebat suarum rerum fiduciam. Cf. *Virg.* 9. *Æn.* 188. Cernis, quæ Retulos habebat fiducia rerum. *Propert.* 3. 23. 1. Falsa est ista tua, mulier, fiducia forma. Adde *Ovid.* 8. *Met.* 434. *Quintil.* 12. 8. 8. Fiducia memoriae. *Id.* 9. 2. 51. cause. *Id.* 4. 2. 113. juris. *Id.* 11. 1. 75. justitie alicujus. *Id.* 12. 7. 3. Ex fiducia bonæ mentis. *Trajanus* apud *Plin.* 10. *Ep.* 82. Tibi eam fiduciam diligentia habeo, ut etc. confido tanto nella tua diligenza, che etc. *Tac.* *Agric.* 1. Ac plerique suam ipsi vitam narrare, fiduciam potius morum quam arrogantiam arbitrati sunt. — c) Cum Genitivo personæ, in qua quis fiduciam habet. *Cic.* 2. *Verr.* 14. 40. Se habere hominem potentem, cuius fiducia provinciam spoliaret. *Cæs.* 1. *B. C.* 20. Durem suam Domitiam, cuius spe atque fiducia permanserint, fugæ consilium capere. *Virg.* 1. *Æn.* 136. Tantane vos generis tenui fiducia vestri? *Liv.* 25. 37. a med. Mirabundi, unde tanta audacia, tanta fiducia sui victis ac fugatis. *Justin.* 12. 16. Alexander tantam fiduciam sui militibus ferit, ut, illo præsenste, nullus hostis arma, nec inermes, timerent. h. e. attulit. *Plin.* 4. *Ep.* 29. Nihil est, quod in dextram aurem fiducia mei dormias. *fidandoti sopra di me.* Eodem sensu fiducia tua pro fiducia tui est apud *Plaut. Bacch.* 3. 3. 9. Nunc propter te tuamque pravus latus fiduciam, per la fiducia che ha in te. V. paragr. proxime sequentem. — d) Abstractum pro concreto. *Ovid.* 5. *Trist.* 6. 1. Tu quoque nostrarum quondam fiducia rerum. *Sil.* 11. 2. 342. spes et fiducia gentis Regulus Hectore. Cf. *Tac.* 2. *Hist.* 4. Titus aucto animo ad patrem pervertus suspensis provinciarum et exercituum mentibus ingens rerum fiducia accessit. ¶ 2. Specialim fiducia ponitur pro fiducia sui. *Ter.* *Andr.* 3. 5. 6. Nam quid ego nunc dicam patri? necaloni velle me, modo qui sum pollicitus durere? qua fiduciam id facere audeam? con quale coraggio etc? *Cæs.* 7. *B. C.* 76. Omnes alacres et fiduciae pleni ad Alciam proficiscuntur, et pleni di coraggio. *Auct. B. G.* 8. 10. Timorem suum sperabat fiduciam barbaris allaturum. *Liv.* 34. 46. Consul ubi, quanta fiducia esset hosti, sensit, nuncios ad collegam mittit — ut stolidam fiduciam hosti angret. Adde *eumd.* 30. 29. *Id.* 6. 23. Superbam fiduciam ostentare. *Phædr.* 5. 7. insolentem arripere. *Ovid.* *Heroid.*

17. 37. Hoc quoque enim dubito: non quod (mihi) fiducia desit, Aut etc. *Nepos Pelop.* 3. Fiducia nimia magnæ calamitati solet esse. *Sueton. Claud.* 25. Similitudine eorum et fiducia motus. *Id. Galb.* 19. Prodit tanta fiducia. *Quintil.* 5. 13. 51. Fiduciam igitur orator præ se ferat —, tamquam de causa optime sentiat. *Id.* 4. 1. 19. Fiduciam — jaculare. *Ammian.* 24. 1. Certiore jam spe proventus exercitus ad fiduciam.

II.) Translate. ¶ 1. Est fidelitas, fides, fedeltà. *Plaut. Trin.* 1. 2. 79. Quid tu adolescentem, qui tunc mandatus est fidei et fiduciae, quin eum restituis? Adde *eumd.* *ibid.* v. 405. ¶ 2. In re forensi fiducia est res, quæ pignori datur creditori, ea lege, ut, soluta a 1 diem pecunia restituitur: ita dicta, quod debitor creditoris fidei quodammodo commendat pignus, donec, soluta pecunia, ad se redeat; *pegno, ipoteca. Cic. Flacc.* 21. 51. Pecuniam adolescentulo, grandi fenore, fiducia tamen accepta, occupavisti. Hanc fiduciam commissam tibi diris: tenes hodie ac possides. h. e. diris, hoc, quod fiduciae et pignoris causa ab adolescentulo acceperas, tum proprium factum esse, quia ille debitam pecuniam non solvit. F. COMMITTO in fin. — Præterea quælibet alienatio, aut venditio traditiove rei, adjecta restituendi aliquando obligatione sub quibusdam conditionibus, fiducia dicitur, quia alterius fidei veluti servanda committitur. Præcipue vero locum habuit in emancipationibus liberorum, in quibus pro trina fidei et conditionem a patre factam, et restitutionem ab emptore, manifestio fiebat. Dicebatur enim pater vendere sub spe ac fiducia, ut ab emptore sibi restitueretur. Sed de his consulendi *Jur.* *Cic.* 3. *Off.* 17. 70. Sævola fidel bonæ nomen existimabat manere latissime, idque versari in tutelis, societatibus, fiducis, mandatis, rebus emptis, venditis, conductis, locatis. *Id. Cæcili.* 3. 7. Qui per tutelam, aut societatem, aut rem mandatam, aut fiducia rationem fraudavit quempiam etc. — Fiduciam accipere dicitur is, qui quodpiam sub obligatione restituendi acceperit. *Cic. Top.* 10. 42. Si tutor fidem præstare debet, si socius, si cui mandatis, si qui fiduciam acceperit; debet etiam prorator. — Judicia fiduciae sunt, in quibus agitur de violata fide ab eo, qui sub fiducia ratione, hoc est sub conditione restitutionis, aliquid accepit, neque, quam debuit, restituit, sed fraudavit. In his solemnibus erat illa formula, ut inter bonos bene agier, quam *Cic.* 3. *Off.* 15. 61., *Tonic.* 17. 65. et 7. *Fam.* 12. 2. commemorat. Porro gravissima hæc iudicia habebantur et pene capitalia. Quæ de re hæc habet *Cic. Rosc. com.* 6. 16. Si qua sunt privata iudicia summe existimationis, et pene dicam capitulis, tria hæc sunt, fiduciae, tutelæ, societatis. Equæ enim perfidiosum et nefarium est fidem frangere, quæ continet vitam; et populum fraudare, qui in tutelam pervenit; et socium fallere, qui se in negotio conjunxit. Adde *eumd.* 3. *Nat. D.* 30. 74.; et *cf. Isid.* 5. *Orig.* 21.

Homonym. F. in fin. v. FIDES.

FIDUCIALLYTER, adverb. cum spe ac fiducia. *Augustin.* 9. *Confess.* 13. Fiducialiter speramus. Adde *Ambros.* *Virg.* *laps.* 3.; et *Fulgat. interp.* *Act.* 9. 27. Sic *Cassiod.* 8. *Variar.* 31. a med. Mortalium peccatis fiducialiter nidos philomela suspendit.

FIDUCIARIUS, a, um, adject. ad fiduciae contractum spectans. ¶ 1. Generatim res fiduciarie est, quæ alteri ea lege traditur, ut postea tradenti reddatur. *Liv.* 32. 38. Eum urbem Nabidi veluti fiduciarium dare. Hinc *Cæs.* 2. *B. C.* 17. operam legati vocat fiduciarium: quia legatus potestatem suam ab imperatore accipit, quam redursum ad exercitum imperatori debet cedere. V. *Herzog.* ad h. 1. *Auct. B. Alex.* 23. Fiduciarium regnum. *Curt.* 5. 9. 8. Fiduciarium imperium. ¶ 2. Specialim apud *Julos* est idem ac fideicommissarius. Hinc *fiduciarus heres* est, qui nunc fideicommissarius dicitur, quod hereditatem veluti fiduciam videtur accepisse, quam mox alteri traditurus sit. *Sabolen. Dig.* 36. 1. 46. — *Fiduciarus tutor* apud *Cajum* 1. *Institut.* (vidente iterum *Goeschenio*) § 472. est, qui se tutelæ oneri subiret, utroque legitimum tutor habetur, et non minus hule, quam patronis honor præstantis est.

FIDUCIATUS, a, um, F. voc. seq.

FIDUCIO, as, avi, atum, are, a, 1. Part. *Fiducio*

ciatus. — Fiduciare est fiduciae contractu aliquid dare. *Inscript.* apud *Gruter.* 638. A. M. VLPYVS AVG. LIB. SYMPHORVS SIBI, ET VLPYAE HELPIDI VYXONI FECIT, ET LIBERTIS LIBERTAVSQVE, EA CONDICIONE, NE FIDUCIENT, NE VENDANT, NEVE ALIO QVO GENERE ID SEPVLCRVM ALIENARE VLLI POTESTAS SIT. Alia apud *Henzen.* 7331. VALERE VOLO AB HEREDIBUS MEIS, ET NE VENENT, NE FIDUCIARE LICEAT, NEC DE NOMINE EXIRE LICEAT. Adde aliam apud *Murat.* 794. 1. *Gloss. Philox.* Fiduciarus, *Utori* *Serui.* *Tertull.* *Idolol.* 23. Sub pignoriibus fiduciaris. *Gloss. Philox.* Fiduciatius, *Utori* *Depevos*.

FIDUS, a, um, adject. (fido). Comp. *Fidior* I.; Sup. *Fidissimus* I. et II. — Fides est is, cui fidi potest, fidelis, *ναρός* (It. fido, fedele, fidato; Fr. fidèle, sûr, loyal, à qui l'on peut se fier; Hisp. leal, fiel; Germ. treu, zuverlässig, redlich; Angl. faithful, trusty, to be relied on).

1.) Proprie dicitur de hominibus eorumque operibus, itemque de canibus; et occurrit — a) Absolute. *Cic. Amic.* 18. 65. Firmamentum stabilitatis constantisque est ejus, quam in amicitia quærimus, fides: nihil est enim stabile, quod infidum. — Neque enim fidum potest esse multiplex ingenium et tortuosum; neque vero qui non eisdem rebus movetur naturaque consentit, aut fidus aut stabilis potest esse. *Id.* *ibid.* 15. 53. Tum se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, quos infidos, quum jam neutris gratiam referre posset. *Horat.* 1. *Ep.* 5. 24. Fidi amici. *Id.* 2. *Sat.* 1. 30. sodales. *Cic.* 14. *Fam.* 4. *extr.* *Mea Terentia*, fidissima atque optima uxor. *Sir. Fal. Flacc.* 8. 419. conjux fidissimus. Adde *Horat.* 2. *Ep.* 1. 142. *Id.* *Horat.* 4. *Od.* 9. 30. Bonus atque fidus iudex. *Id.* 1. *Ep.* 8. 9. melior. *Id.* *Art. P.* 133. *Interpres. Sall. Jug.* 71. Frat ei Numida quidam negotiorum curator, filius acceptusque et omnium consiliorum — particeps. *Liv.* 26. 32. Fidissimus cultor. *Fal. Flacc.* 8. 197. rector. *Liv.* 40. 3. Fidiora hæc genera hominum fore ratus. — *Cic. Amic.* 26. 97. In qua (amicitia) nisi, ut dicitur, apertum pectus vides tumque ostendas, nihil fidum, nihil exploratum habens. Cf. *Liv.* 1. 11. Ne quid usquam fidum profitoris esset. *Cic.* 2. *Off.* 8. 30. Familiaritates habere fidas amicum nos amicorum. *Nepos Datam.* 8. Pax et amicitia iuda. *Horat.* 2. *Od.* 12. 15. bene nutus fidam pertus amoribus. *Vat. Flacc.* 3. 746. Fida ministeria. *Id.* 5. 63. dextra. *Id.* 1. 810. manus. — *Lucret.* 6. 1221. Fida canum vis. *Id.* 5. 862. Fidam pertus canum. *Cic.* 2. *Nat. D.* 63. 158. Canum tam fida custodia, tamque amans dominorum adulatione. — b) Cum Genitivo pro Nominativo, Græco more. *Sueton.* *Ner.* 47. Præmissis libertorum fidissimis Ostiam ad classem præparandam. — Et cum positivo vice superlativi. *Stat.* 2. *Theb.* 483. juvenum filios, fortissima bello Corpora, sollicitat pretio etc. — c) Cum Dativo. *Liv.* 33. 28. Servus fido domino. *Justin.* 16. 5. 3. Ut eos (servos) sibi fidiore et dominis inestiores redderet. *Auct. B. Afr.* 75. Ne fidissimos suis rebus Thapsitanos amitteret. — d) Cum Genitivo pro Dativo. *Virg.* 12. *Æn.* 659. Regina tui fidissima. — e) *Fidus animus* aliquando est, sitens et constans. *Liv.* 25. 15. Incondam Thurinorum turbam, nec satis fido animo, unde pugnabat, stantem, extemplo in fugam averterunt.

II.) Translate usurpatur de rebus physicis et de abstractis apud Poetas aures, et apud prosæ quoque auctores sequitur ævi. *Virg.* 6. *Æn.* 524. Fides ensis. *Ovid.* 10. *Met.* 382. Marmura verborum fidas nutricis ad aures Pervenisse ferunt. Cf. *Virg.* 5. *Æn.* 537. fidam sic fatur ad aurem. *Ovid.* *Id.* 299. fida pocula. h. e. in quibus nulla veniat suspitio. *Fal. Flacc.* 5. 404. annis ante alios Trivie fidus, h. e. gratus, carnis, dilectus. *Sil.* 11. 3. 473. Non petiti fidus (harvis), patulis non puppibus æquis. *Id.* 3. 665. Cynosara fidissima nautis. *Tac.* 15. *Ann.* 15. Qui pontem ingredi ausi sunt, validum et fidum intellexere. *Id.* 5. *Hist.* 6. Montem tantus inter ardores opacum et fidum nivibus. *Id.* 3. *Ann.* 1. Ruere ad oppidum Brandisium, quod navizanti terribissimum fidissimoque appulsus erat. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 49. 109. (261). Camelino genitili arcus lavandere, orientis populis fidissimum. h. e. tutissimum. *Ovid.* 7. *Met.* 192. Nox arcanis fidissima. *Claudian.* *Cons. Mall. Theod.* 330. fida incendia. h. e. ignes arte facti, qui non exurunt. *Sil.* 11. 4. 24. Et fidos certant obices accessere silva. *Ammian.* 24. 2. Fidum ape-

rimentum. h. e. scutum. *Virg.* 3. *En.* 112. Fida silentia. *Id.* 2. *ibid.* 33. statio male fida carinis. *Id.* *ibid.* 281. spes fadissima Teucrum. h. e. certissima. *Ovid.* 13. *Mel.* 319. Fida sententia. *Tac.* 1. *Ann.* 52. Paucioribus Drusum et finem Illyriæ motus laudavit, sed intentior et fida oratione. *Id.* 2. *Hist.* 92. Nec unquam satis fida potentia, ubi nimia est.

Homonym. *Plaut. Trin.* 4. 4. 3. CH. Qualin' amiro mea commendavi bona! ca. Probo et fideli et fido et cum magna fide. Ex hoc *Plauti* loco inter *fidum* et *fidem* quidam non unum discrimen statuunt, ut *fidus* dicatur in maximis, *fidelis* in minoribus: *fidus* sit amicus, *fidelis* servus: *fidus* natura sit, *fidelis* virtute ac studio: *fidus*, cui fidendum, *fidelis*, qui fidem præstat. Verum hæc discrimina vel nulla sunt, vel non servantur. Hucusque *Forcellinus*. Ceterum inter *fidum* et *fidem* illud certe discriminis interest, quod *fidus* natura est; *fidelis* virtute ac studio: quo respicit etiam *Fronto* p. 1335. *Putsch.* hisce verbis: *Fidelis* fit, *fidus* nascitur. Hinc *fidus*, cui fidendum; *fidelis*, qui fidem præstat, etiam si quis ei porum vel minime fuit: *fidus* secundum quid; *fidelis* absolute dignus, qui laudetur. Allato *Plauti* loco adde *Liv.* 22. 22. Eo vinculo Hispaniam vir unus solerti magis, quam fideli consilio exsolvit. Abeliur erat Saguntii, nobilis Hispanus, fidus ante Pænis.

FIDUSTA, a fide denominata. ea, quæ maxime fidei erant (ut a vetus restituta, ab onus onustus.) *Paul. Diac.* p. 89. 15. *Müll.*

FIGATUM, i, n. 2. F. FIGATUM.

FIGLINA, æ, f.

FIGLINUM, i, f. voc. seq.

FIGLINUS, a, um, adject. per synecopen a *figulinus*, ad figulum pertinens, figularis. *Varro* 3. *R. R.* 9. 3. Uleus obliquus figlina creta. Adde *Plin.* 10. *Hist. nat.* 21. 25. (50). *Vitruv.* 5. 10. 3. *Schneid.* Concomerationes vero si ex structura lacte fuerint, erunt utiliores: si autem contiguationes fuerint, figlinum opus subjiciatur. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 10. 36. (66). Zeuxis fecit et figlina opera. — Integram *figulinam* legitur apud *Plin.* 31. *Hist. nat.* 11. 47. (130). In cruda olla figulini operis. et *Arnob.* 4. 14. Simulacra fornacibus incocta figulinis. — *Figulas* tegula cum nota consulum incipit ab ana L. C. 721. V. *Memorie dell'Instil. Archeol.* p. 178. in nota. — Hinc

Figlina, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, ¶ 1. Est ars figuli. *Varro* 1. *R. R.* 2. 23. Figlinas exercere. ¶ 2. Item officina figuli. *Plin.* 3. *Hist. nat.* 6. 12. (82). Pithecusa dicta a figlinis doliorum. *Siliag.* leg. figulinis. *Id.* 7. *ibid.* 56. 57. (198). Figlinas invenit Corcebus Atheniensis. Apud *Quid.* p. 76. 77. et 78. multa de figlinis, h. e. officinis Inscriptiones veteres leguntur. — Integram *figulina* legitur in *Inscript.* apud *Orell.* 935.

Figlinum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est opus figuli, v. gr. vas fictile. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 3. 27. (46). Si figlinum humidum, ruptumve reperiat. *Id.* 34. *ibid.* 18. 50. (170). Alii eliminatam scobem in fictili crudo coquant in caminis, donec perecoquat figlinum.

FIGMEN, inis, n. 3. figmentum, simulacrum. *Prudent.* *Apotheos.* 798. Factor utroque hominem medians de figurine junctum Edificare sui similem. Adde *eum.* *ibid.* 1035; et *Capell.* 3. p. 49.

FIGMENTUM, i, n. 2. (figo) id quod fictum est, *ἄσφαρα*. ¶ 1. Generatim. — a) Abstracte. Figmentum verborum apud *Gell.* 20. 9. sunt oportuni verborum formationes, qualis sunt illa *Cn. Matii*, *ibid.* *columbatim*, *venerare*, etc. — b) Concreto, uti ajunt, sensu est ipsa res ficta et formata, simulacrum. *Gell.* 5. 12. Ejusque animalis figmentum iuxta simulacrum stat. *Prudent.* 2. in *Symmach.* 215. Figmentum animæ. *Ammian.* 22. 9. Figmento deæ castius lapsa. Adde *eum.* 17. 4., 14. 6. et 22. 13. *Id.* 23. 6. Post direptum hoc idem figmentum. *Id.* 22. 16. Figmentum signorum. *Id.* 19. 1. Figmentum hominum mortuorum. *Id.* *ibid.* Figmentum aureum capitis arietini. *Id.* 15. 3. Ad arbitrium figmenti. *Id.* *ibid.* Figmentum tentatæ cupiditatis. ¶ 2. Speciatim est commentum, id quod quis imaginandi vi fingit, et nusquam existit. *Lactant.* 7. 2. Figmenta poetarum. *Apul.* 4. *Mel.* Figmenta somniorum. *Ammian.* 19. 12. Per quietem deducenda se habitus tragici figmenta viderat. Adde *Spar-*

tian. *Alex. Sev.* 21. — Exempla autem, quæ afferunt quidam lexicographi ex *Plin.* 10. *Hist. nat.* 54. 75. (153). et ex *Cic.* 2. *Orat.* 45. 183., nihil huc pertinent. Nam apud *Plin.* pro figmentis legendum est *simetis*; apud *Cicer.* vero pigmentis.

FIGO, gis, xi, xum, gero, a. 3. Ἀρχαῖω; pro fixum dictum est *fixum*, ut apud *Lucret.* 3. 4. inque tuis nunc Ficta pedum pono pressis vestigia signis. *Al. leg.* fixa. *Varro* 3. *R. R.* 7. 4. Sub ordines singulos tabulae fite et sint bipalmes, quo columbae utantur vestibulo ac prodeant. V. CONFIGO. — Part. *Figens* II. 1.; *Fixus* I., II. 1. et in fin.; *Fixurus* II. 1. — *Figere* (ejusdem etymii ac *pangere*, a Gr. πῆρρον, unde ἐπιπῆρα *fixi* et πῆρρον *fixum* seu *fixum*) est immittere, adigere, affigere, πῆρρον (II. *fixcare*, *conficcare*; Fr. *ficher*, *enfonceur*, *cloucher*, *fixer*; Hisp. *fixar*, *hincar*, *introducir*, *encaxar*; Germ. *heften*, *an-*, *hineinheften*, *-schlagen*, *-fügen*, *befestigen*; Angl. *to fix*, *justen*, *thrust in*).

1.) Proprie. — a) Generatim. *Cato R. R.* 21. Inbrices medias clavulis figere. *Plaut. Mil. glor.* 4. 4. 4. Figere palum in parietem. *Cic.* 14. *Phil.* 3. 6. Dubitare, utrum mucrones in cive, an in hoste figantur. *Id.* 7. *Verr.* 6. 12. Quam damnavis crucem servis fixeras. h. e. in terram fixeras atque adeo extuleras. *Virg.* 4. *G.* 415. feraces Figat humo plantas. h. e. serat, *planti*. *Horat.* 3. *Od.* 24. 5. Figere eluceo verticibus. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 14. 24. (109). cuneos. *Pers.* 5. 111. nammum in luto. *Virg.* 10. *En.* 701. cristas vertice. *Propert.* 2. 19. 2. spicula pectore. *Ovid.* 5. *Mel.* 116. mucronem lævo tempore. *Id.* 5. *Fast.* 398. Sagitta lævo pede fixa. *Id.* 1. *Mel.* 472. Hoc (telum) deus in Nympha fixit. *Id.* *Heroid.* 16. 362. Figere sagittam in loco. *Liv.* 8. 8. cuspidem in terra. *Id.* 2. 65. pila in terram. *Id.* 10. 29. pila in scuta. *Virg.* 7. *En.* 457. fumantes fixit sub pectore tædas. *Ovid.* 8. *Mel.* 382. Arundo fixa sub aure feri. *Tibull.* 1. 9. 38. in collo figere dente notas. *Cic. Arat.* 432. viras in venas per vulnera. *Ovid.* 5. *Trist.* 7. 19. fixo dare vulnera cultro. *Val. Flacc.* 8. 368. Figere aliquem sub aquis. *sommergere*. *Justin.* 38. 10. 3. caligas auro. h. e. aurum suffigere caligis. *Martial.* 14. 24. Figat acus tortas sustinatque comas. *Virg.* 1. *En.* 316. in frusta se cant verubusque trementia figunt. *Plin.* 29. *Hist. nat.* 4. 14. (57). Canes vivi in sarca fixi. — b) Speciatim pro affigere, suspendere, appendere, suspendere, attaccare. *Ovid.* 1. *Fast.* 138. luteum opus celsa sub trabe figit hirundo. *Ennius* apud *Cic.* *Pis.* 19. 43. Naufragio expulsus, salis fixus asperis. *Sueton.* *Domit.* 10.; et *Quintil.* 7. 1. 30. Figere aliquem cruci. *Justin.* 21. 4. 17. corpus lacerum in cruce. *Al. leg.* in cruce. — Præcipue de armis et donis. *Cic.* 1. *Divinat.* 34. 74. Arma, quæ fixa in parietibus fuerant, ea sunt huius inventa. *Sic Id.* 2. *ibid.* 31. 67. Ea scuta, quæ fuerant subline fixa, sunt huius inventa. *Virg.* 4. *En.* 495. arma fixa thalamo. *Id.* 3. *ibid.* 287. clipeum postibus adversis figo. *Id.* 12. *ibid.* 768. nautis venerabile lignum, Servati ex undis ubi figere dona solebant Laurenti divo. *Val. Flacc.* 1. 529. Quippiam Marti dono figere. in quodam S. C. apud *Plin.* 8. *Ep.* 6. Fixit id æs ad statuum Iortestam divi Jullii. *Sic Sueton.* *Claud.* 17. Figere navalem coronam fastigio Palatinæ domus iuxta civicam. Similiter *Flor.* 3. 2. 6. Domitius *Enobarbus* et *Fabius Maximus* ipsis, quibus dimicaverant locis, saxæas erexere turres, et desuper exornata armis hostilium trophæa fivere. *Sic Id.* 2. 17. 16. *Claudius* Unimanum pæne ad internecionem exercitus cecidit, et insignia trabeis et fascibus nostris, quæ ceperat, in montibus suis tropæa fixit. *Cf. Serevius* ad *Virg.* 11. *En.* 6. — Hinc *figere arma* dicitur etiam milites defuncti jam bello, et gladiatoribus rude durati. *Virg.* 1. *En.* 251. Hic tamen ille urbem Patavi sedesque locavit Teucrorum, et genti nomen dedit, armaque fixit Troia. *Horat.* 1. *Ep.* 1. 4. Vejanus armis Herculis ad postem fixis, latet abditus agro. Adde *Sil.* 11. 15. 494. et 678. — c) Item speciatim *figere tabulas legis* vel *figere leges* est legem ferre, promulgare, fare leggi, quia mos erat æreis tabulis incisæ publicæ suspendere, ut legi vulgo possent. Contra *refigere* est tollere, abrogare, rescindere. *Cic.* 1. *Phil.* 1. 3. Ne qua tabula post Idus Martias ullius decreti Cesaris aut beneficii figeretur. *Cf. eum.* 3. *Cat.* 8. 19. *Id.* 12. *Phil.* 5. 12. Num figentur rursus eæ tabulæ, quas vos

decretis vestris refixistis? *Cf. Ovid.* 1. *Met.* 91. Pœna metusque aberant: nec verba minacia fixo *Ære* legebantur. *Cic.* 14. *Att.* 12. Antonius, accepta grandi pecunia, fixit legem a dictatore comitiis latam, qua Siculi cives Romani. *Virg.* 6. *En.* 622. leges fixit pretio atque refixit. — d) Poetica et figurata sunt illa *Virg.* 12. *En.* 70. fixitque in virgine vultus. *fissa lo sguardo*. *Ovid.* 4. *Met.* 196. Leucothœon spectas; et virgine figis in unâ, Quos mundo debes, oculos. *Id.* 7. *ibid.* 87. in vultu lumina fixa tenet. *Id.* 13. *ibid.* 456. Inque suo vidit figentem lumina vultu. *Sil.* 11. 4. 264. atque oculos optato in corpore figit. *Virg.* 1. *En.* 486. solo fixos oculos tenere. *Ovid.* 13. *Mel.* 541. adversâ figit modo lumina terrâ, Intordum etc. *Seneca Ep.* 11. Figere oculos in terram. *Cf. Ovid.* *Heroid.* 20. 205. Ut, te conspecta, subito (si forte notasti) Resisterim fixis in tua membra genis. Et Græcorum more *Virg.* 11. *En.* 507. oculos horrenda in virgine fixos. (*Sic Id.* 6. *ibid.* 156. defixus lumina vultu.) Et *Pers.* 3. 80. Obstipio capite et figentes lumine terram. *ὑπαλλάγη* pro *lumina terrâ*. — Similiter *Lucret.* 4. 1172. foribus miser oscula figit. *Virg.* 1. *En.* 691. oscula dulcîa figere. Adde *Val. Flacc.* 7. 254. *Sil.* 11. 4. 333. oscula pedibus. — Similiter *Virg.* 6. *En.* 159. cui fidus Achates it comes, et paribus curis vestigia figit. — e) Hinc etiam illa, quæ apud Poetas et apud prosarios quoque sequioris ævi scriptores occurrunt, in quibus figere ponitur pro sistere, statueret. *Sil.* 11. 4. 474. Placavit (*Orpheus*) plectro, et fixit revolubile saxum. h. e. vi cantus effecit, ut *Sisyphus* saxum in montem volvere paululum desisteret. *Val. Flacc.* 7. 559. Figere gradus. *fermare* il passo. *Id.* 6. 116. vagus hos ibi fixerat error. h. e. posuerat, statuerat. *Juvenal.* 3. 2. sedem figere Cumis. *plantar* abitazione, *metter* casa. *Sic Tac.* 13. *Ann.* 54. domos. *Ammian.* 16. 12. munimenta. *Id.* 31. 11. presidia.

II.) Translate. ¶ 1. Figere est ferire, vulnerare, trafigere, *trafiggere*. *Virg.* 10. *En.* 382. Hunc in torto figit telo. *Auct. B. Alex.* 30. *extr.* Figere hostes telis. *Ovid.* 2. *Art. am.* 190. apros cuspidem. *Seneca Provid.* 3. cutem clavi. *Ovid.* 2. *Mel.* 504. Vulnifico fuerat fixurus pectora telo. *Sic Virg.* 5. *En.* 544. volucris qui fixit arundine matum. *Sil.* 11. 1. 305. figitque per arma Stantem pro muro et militante vana Caicum. *Tibull.* 2. 1. 71. Amor figit puellas. *ferisce*. *Virg.* 2. *Ecl.* 29. Figere cervos. *Id.* 5. *En.* 516. columbam. *Martial.* *Spect.* 12. suam. *Virg.* 12. *En.* 537. Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro. *Ovid.* 5. *Met.* 659. figere pectus. *Sueton.* *Domit.* 19. Spectaverat ex industria ita quarandum ferarum capita figentem, ut duobus ictibus quasi cornua effingeret. *Sic Ovid.* *Heroid.* 16. 277. Hoc mihi, nam repeto, fore ut a celeste sagitta figer, erat verax vaticinata soror. *Martial.* 1. 61. figere vultus. *dar una ferita*. *Seneca Herc.* *Æl.* 519. figere mortem. h. e. figendo mortem inferre. — Et metaphorâ hinc sumpta *Virg.* 7. *En.* 291. acri fixa Jolore. ¶ 2. Item est adigere, sistere, *fermare*, *fissare*: ad rem *Cic.* 7. *Verr.* 21. 53. Ut huc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret. *Id.* 2. *Fam.* 6. 3. Ego omnia mea studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in Miltonis consulatu fixi et locavi. *Stat.* 1. *Achill.* 380. dum repetit monitus, arripeque inarmura figit Auribus. *incolca*, *imprime*. *Virg.* 3. *En.* 250. Accipite ergo animis atque hæc mea figite dicta. h. e. in memori pectore condite. *Juvenal.* 9. 94. Et tacitus nostras intra te fige querelas. h. e. reconde in animo tuo, ne vulgentur. *Seneca Tranquill.* *amint.* 15. Adeo penitus hoc se malum fixit, ut etc. h. e. invaluat, obtulit, radices egit. *Horat.* 3. *Od.* 15. 2. Tandem nequitia fige modum lææ. *pon* fine. ¶ 3. Et pro addere. *Sil.* 11. 7. 114. Est etiam, cur Flaminio mihi gloria cæso Creverit: et titulis libeat cur figere nostris Crudum Marte viri nomen. *Heinsius* coniecit *suffigere*. ¶ 4. Denique, metaphorâ sumpta a superiori paragr. II. 1., est alicujus famam lacerare. *Cic.* 1. *Nat. D.* 34. 93. Zeno non eos solum, qui tum erant, Apollodorum, Syllum, ceteros agebat maledictis, sed Socratem ipsum scurram Allicum fuisse dicebat. *Id.* *Orat.* 26. 89. Vitabit insanabiles contumellas, tantummodo adversarios figet, nec eos tamen semper. h. e. dictis et salibus feriet. — Hinc Part. præter. pass., ejus multa superius exempla retulimus,

Fixus, a, um, adjective quoque occurrit, unde Comp. *Fixior II.*; et est affluus, influus, *fitto, fissa*.

I.) Proprie. *Cic. Rabir. Post. 9. 25.* Illud maneat et fixum sit, quod neque moveri, neque mutari potest. *Val. Flacc. 8. 195.* Hæc altis, ignarus fixas jam numine rupes stare, neque adversis ultra concurrere saxis. *Cf. Sil. It. 9. 317.* Nec magis aut Libyco protrudi Dardana nisu Avertive potest pubes, aut ordine pelli Fixa suo Surrana manus, quam etc. — Stellæ fixæ in cælo, quas *Cic.* appellat *inerrantes*, sunt de quibus *Manil. 2. 35.* Ceteraque ex variis pendentia casibus astra, Æthera per summum voluerunt fixa revolvi. Similiter *Ovid. 4. Trist. 3. 15.* Quodque polo fixæ nequeunt tibi dicere flammæ etc. et *Val. Flacc. 6. 441.* Illius ad fremitum sparsosque per avia succos Sidera fixa pavent et avi stupet orbita Solis. *Capell. 8. p. 290.* Observa lunæ ortum, et stellam fixam simul cum ea orientem.

II.) Translate. *Cic. Sect. 5. 13.* Cujus (integritatis) ego nuper in Macedonia vidi vestigia non pressa leviter ad exigui prædicationem temporis, sed fixa ad memoriam illius provinciam sempiternam. *Id. Cluent. 45. 126.* Id non ita fixum esse deberet, ut convelli non liceret. *Id. Balb. 28. 64.* Illud fixum in animis vestris tenetote, vos de beneficio Pompeji iudicatos. *Lepidus apud Cic. 10. Fam. 34. 3.* Quæ perpetuo animo meo fixa manebunt. *Cic. 8. Att. 14. 2.* Scito, labare meum consilium illud, quod satis jam fixum videbatur. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 9. 27.* Decretum stabile, fixum, ratum. *Id. ibid. 46. 141.* Ratum, fixum, firmum fuisse vis. *Id. Mur. 30. 62.* Dixisti: quippe jam fixum et statutum est. *Virg. 4. Æn. 15.* Si mihi non animo fixum immotumque sederet, Ne cui me violor vellem sociare jugali. *Sil. It. 4. 797.* Aut si, velle nefas Superos, firmumque sedetque etc. *Id. 2. 364.* et *3. 114.* Fixum est hoc facere. *h. e.* certum est, statutum, omnino deliberatum. *Val. Flacc. 5. 289.* stat pectore fixum, Ætæ sociare manus. *Id. 8. 405.* Hæc ubi fixa viris, tempus fluctusque quietos Expectant. *Sil. It. 9. 475.* Ne speret fixas Parcarum vertere leges. *Juvenal. 13. 239.* tamen ad mores natura recurrit Damnosos, fixa et mutari nescia. *Arator. 1. Act. Apost. 322.* Arva tremunt concessa locis, tu fixior hæres. *p. in saldo et ostinato:* quo sensu *Virg.* quoque *2. Æn. 650.* Talia perstabat memorans fixusque manebat.

FIGULĀRIS, e, adject. ad figulum pertineas. *Plaut. Epid. 3. 2. 35.* Versatior es, quam rota figularis. *Colum. 8. R. R. 2. 3.* et *6. ibid. 17. 6.* Figularis creta. *Cels. 1. 3. ad fin.* Alvum adstringit labor, sedille, creta figularis corpori illita, cibis immunitus. Sic absolute *Colum. 7. R. R. 5. 9.* Deinde figularis triti et picis liquidæ et fricti salis singulos sextarios infundunt. *Gesner.* Ita legendum putat: et sane *tritum latericum* in simili medicina est apud *eumd. Colum. 6. ibid. 14. 7.*

FIGULĀRIUS, xεραυεως. *Gloss. Lat. Gr.*
FIGULĀTIŌ, ōnis, f. 3. compositio. *Tertull. Anim. 25.* Animam non in utero concipi, nec cum carnis figulatione compingi.

FIGULĀTOR faber, *xεραυεως.* *Gloss. Lat. Gr.*
FIGULĀTURIT, Figulum (cognomen civis R.), et *Fimbriaturit*, Fimbriam imitatur, aut collit: voces sunt fictæ ab *Asinio* apud *Quintil. 8. 3. 32.*, ubi tamen *Spalding.* rectius legit *Figulatus* et *Fimbriatus*.

FIGULĀTUS, a, um. *V. FIGULO,* et voc. præced.
FIGULĪNA, æ, f. 1. et
FIGULĪNCUS, a, um. *V. FIGLINUS.*

FIGULO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. Figulatus. — Figulare est formare, efflagere in morem figuli. *Tertull. advers. Valentin. 24.* Figulat ita hominem Deniurgus, et de afflatu sua animat. *Id. Exhort. cost.* Nam quomodo hominem figulasset. *Alii hic leg. figurasset. Id. Car. Chr. 9.* Corpus hoc nostrum de limo figulatum.

FIGULUS, i, m. 2. (Singo) *xεραυεως,* factor, qui ex argilla opera facit (*It. vasario, figulino;* *Fr. potter;* *Hisp. ollero;* *Germ. d. Töpfer;* *Angl. a potter or worker in clay.*) *Farro 3. R. R. 15. 2.* Illi saginantur in dolis, quæ etiam in villis habent multi, quæ figuli faciunt multo aliter atque alia, quod in lateribus eorum semitas faciunt, et ravum, ubi elum constituant. Adde *Colum. 11. R. R. 1. 9.;* et *Justin. 22. 1. 2. Seneca Ep. 90. § 30.* Anacharsis, inquit Posidonius, invenit rotam figuli, cujus circui-

tu vasa formantur. Ego nec Anacharsin bujus rei fuisse auctorem contendo. *Plin. 35. Hist. nat. 12. 43. (151).* Dibutades Sicyonius figulus primus invenit ex argilla fingere similitudines. *Juvenal. 10. 171. de Alex. M.* Quomodo tamen a figulis inunimant intraverit urbem, Sarcophago contentus erit. *h. e.* Babylonem cocto latere exstructam. *Inscript. apud Murat. 963. 2.* et apud *Orell. 4190.* FIGVLVS AB IMBRA. (*V. IMBRES*) et opponitur tegulario. Sic *figulus sigillator.* *V.* hanc vocem. Hæc postrema cl. *Furlanetto* in *Append. At Labus, in epistol. 11. Aug. 1822.*, allatum ex *Murat.* lapidem ficticium putat. — In quibusdam municipiis et colonis figulorum fuit collegium. *Inscript. prope Spalatro* in Dalmatia reperta. *A. SERVILIO V. C. PROVINCIÆ DALMATIAR PRAESIDI CLARISSIMO INTEGERRIMOQVE COLLEGII FIGVLORUM D. D. — NB.* De cognom. *Rom. V. ONOM.*

FIGŪRA, æ, f. 1. a *fingo (fig)* est conformatio rei, forma, species, *αἴψα* (*It. figura, forma, sembianza, fettezza;* *Fr. figure, forme, configuration, apparence;* *Hisp. figura, forma;* *Germ. d. geformte Gestalt, Figur, Form, d. Körper;* *Angl. a figure, form, shape, make, fashion, likeness.*)

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) De hominibus et brutis. — *Figura et forma* junguntur apud *Cic. 5. Fin. 12. 35.* Corporis nostri partes totaque figura et forma et statura quam apta ad naturam sit, apparet. *Id. 3. Orat. 45. 179.* Referte nunc animum ad hominum vel etiam ceterarum animantium formam et figuram. — Etiam *formæ figura* interdum dicitur. *Lucret. 4. 67.* formal servare figuram. *Cic. 1. Nat. D. 32. 90.* Hoc dico, non ab hominibus formæ figeram venisse ad deos. — Item *conformatio* et *species* et *figura* junguntur. *Cic. 1. Orat. 25. 114.* Conformatio quadam et figura totius oris et corporis. *Id. 1. Nat. D. 18. 47.* Quæ conformatio lineamentorum, quæ figura, quæ species humana potest esse pulchrior? — Quod si omnium animantium formam vincit hominis figura, deus autem animans est: eâ figurâ profecto est, quæ pulcherrima sit omnium. *Id. Rosc. Am. 22. 63.* Monstrum certissimum est, esse aliquem humana specie et figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, ut etc. *Liv. 29. 17.* In hoc legato vestro nec hominis quidquam est præter figuram et speciem. *Cæs. 6. B. G. 28.* Uri sunt sperie et colore et figura tauri. *Ovid. 1. Met. 436.* Edidit innumeras species, partimque figuræ Retulit antiquas, partim nova monstra creavit. — Item *figura et lineamenta, figura et habitus* junguntur. *Cic. 4. Verr. 36. 89.* Eum multo magis figura et lineamenta hospites delectabant. *Id. ibid. 35. 87.* Signum in muliebrem figuram habitumque formatum. — Ceterum *Cic. 3. Verr. 21. 57.* Non solum numerum signorum, sed etiam magnitudinem, figuram, statum definire. Ubi *Pseudo-Ascon. p. 174.* *Bait.* figura est circa gestum situmque membrorum, status circa ornatum et habitum vestis, insignium et armorum. *Id. 3. Off. 6. 32.* Feritas bestie in figura hominis. *Id. 1. Tusc. 16. 37.* Has imagines loqui volunt; quod fieri nec sine lingua, nec sine palato, nec sine faucibus, laterum, pulmonum vi et figura potest. *Nepos Eumen. 12.* Homo non tam magno corpore, quam figura venusta. *Ter. Eun. 2. 3. 25. ra.* Quid tua istæ? *cr.* Nova figura oris. *PA. Papæ: cr.* Color verus, corpus solidum et succi plenum. *Ovid. Heroid. 10. 133.* Di facerent, ut me summa de puppe videres: Movisset vultus mæsta figura tuos. *Id. 2. Art. am. 143.* Ergo age, fallaci timide confide figuræ, Quisquis es. *h. e.* timidius spem pone in pulchritudine tua. *Cæs. 6. B. G. 25.* Bos cervi figura. — b) De inanimatis. *Cæs. 4. B. G. 25.* Figura navium. *Justin. 15. 4. ancoræ. Ovid. 3. Met. 399.* lapidis figuram trahere. *mutarsi in sasso. Plin. 2. Hist. nat. 25. 22. (90).* Figura doliorum. *Id. 27. ibid. 12. 98. (124).* Semen nigrum, latum, ad lenticulæ dimidiæ figuram. *Scribon. Compos. 157.* Figura emplastri. *Amian. 18. 6.* Figuræ rotarum. *Plin. 13. Hist. nat. 4. 9. (49).* Figura rotunditatis aut proceritatis. *Id. ibid. 22. 38. (118).* Granum quadrangolæ figura. *Id. 3. ibid. 16. 20. (121).* Padus triquetrum figuram inter Alpes atque oram maris facere pradius. *Farro 5. L. L. 10. Müll.* Postea ei (*pani*) figuræ facere instituerunt alias. *darci altre forme o figure. Id. 6. ibid. 78. Müll.* Ut factor quom dicit fingo figuram imponit. *dâ figura. Ovid. 14. Met. 253.* mentiri figuræ cen-

tum. *transformarsi. Id. 8. ibid. 615.* Di dant adiununtque figuræ. *Id. 15. ibid. 308.* nec non et lympa figuræ Dæique capiteque novas. *Id. ibid. 169.* Utque novis fragillis signatur cera figuris etc. *Claudian. 2. Rapt. Pros. 131.* Te quoque flebilibus marrens, hyacinthi, figuris. *h. e.* notis litteris. ¶ 2. Speciatim figuræ dicuntur mortuorum umbræ, *παρρηγοια*, quas viventibus apparere putabant veteres. *Lucret. 4. 37.* eadem nobis vigilantibus obvia mentes Terrificant atque in somnis, quom sæpe figuræ Contuuntur miseri simulacraque luce carentum. *Virg. 10. Æn. 641.* Morte obita quales fama est voltare figuræ, Aut quæ sopitos deducunt somnia sensus. *Inscript. apud Orell. 4547.* CVM VITA FVNCTVS IYNGRA TIS (*h. e. tuis*) VMBRA FIGVRIS. ¶ 3. Item speciatim apud philosophos Epicureos dicitur de atomis. *Lucret. 2. 385.* Dicere enim possis, cælestem fulminis ignem Subtilem magis et parvis constare figuris, Atque ideo transire foramina. *Aldo eumd. 2. 682. et 778., 3. 191.* et alibi sæpe. Sic *Quintil. 10. 2. 15.* Illas figuræ Epicuri, quas e summis corporibus dicit effluere.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim est modus, ratio, species. *Cic. 3. Herenn. 15. 25.* De figura vocis satis dictum est: nunc de corporis motu dicendum videtur. *h. e.* de vocis conformatione et forma. *Id. 1. Invent. 28. 41.* Majus et minus ex figura negotii, sicut et statura corporis, consideratur. *Id. 3. Orat. 55. 212.* Ut figuram orationis plenioris et tenuioris et item illius mediocri ad id, quod agimus, accommodatam deligamus. *h. e.* stilum, genus dicendi. *Id. 2. ibid. 23. 98.* Qui (*Curio*) verborum gravitate et elegantia et copia suam quandam expressit quasi formam figuramque dicendi. *Ovid. Heroid. 10. 81.* Occurrunt animo pereundi mille figuræ. *h. e.* modi. *Cajus Dig. 39. 6. 30.* Mortis causa capitur, quom propter mortem alicujus capiendi occasio obvenerit, exceptis his capiendi figuris. *h. e.* capiendis speciebus, *questi casi. Macrian. ibid. 35. 2. 30. a med.* *Id.* quod non figura conditionis accipere jussus est. *h. e.* sub conditione, vel sub ratione conditionis. *Claudian. 2. Rapt. Pros. 13.* Figuram veri ducere. *h. e.* imaginem habere, verum imitari. ¶ 2. Speciatim apud Grammaticos significat positionem, casum, *desinenza, forma. Varro 9. L. L. 52. Müll.* Nomina, quod quinque habent figuræ, habere quinque casus. *Id. ibid. 55. Müll.* Non debuisse ex singulis vocibus ternas vocabulorum figuræ fieri, ut *albus, alba, album.* Sic *Id. 9. ibid. 37. et 10. 27. et 58. Müll.* Figura verbi. *Quintil. 1. 4. 29.* Quædam verba tertiz personæ figura dicuntur, ut *licet, piget.* Adde *eumd. 8. 2. 15.* ¶ 3. Item speciatim — a) Apud Grammaticos et Rhetores figura, *αἴψα*, est conformatio quadam orationis, remota a communi et primum se offerente ratione, ut *Quintil. 9. 1. 4.* definit. Duplex autem est generis, verborum et sententiarum: illud in singulis verbis, hoc in integra sententia fit. Utriusque generis plurimas enumerat *Cic. 3. Orat. 53. et 54. et Orat. 39. et 40.;* et *Quintil. 9. 2. et 3.* Adde *Sueton. Rhet. 1. et 5.;* et *Quintil. 9. 1. 4. 6. 3. 70. et 12. 5. 1.* — Differt a tropo. *V. TROPUS.* — b) Aliquando apud Rhetores figura dicitur integra oratio, vel orationis bona pars, in qua aliquid describitur obliqua forma, et ex qua aliud intelligatur; unde *figuratis controversiis* nomen est factum: item descriptio artificiosa alicujus rei, vel ut magis placeat, vel ut plenius percipiatur, vel ut magis id conficiat, quod volumus; quo sensu cum *colore* nonnihil convenit. *Seneca 4. Controv. 29. a med.* Totam hæc figura declamavit: non sum, inquit, volubis diciturus etc. *Id. 5. ibid. 33. a med.* Hoc genere insectatus sæculi vitia, egregia figura, inquinatum et infamem ream majorum criminum impunitate defendit. *Quintil. 9. 2. 93.* Quæsitum etiam est, quomodo responderi contra figuræ oporteret: et quidam semper et diverso aperiendas putaverant, sicut latentia vitia resecundantur. — Similis est ironiæ, nisi quod ironia contrarium dicit, figura aliud. *Seneca 2. Benef. 11.* Hæc ipsa non verniliter, nec ea figuræ, qua quidam rejiciunt, quæ magis ad se volunt attrahere. ¶ 4. Dicitur aliquando de srommate et dicto. *botta, motto, bottone, motteggio. Sueton. Vesp. 13.* Amicorum libertatem, caudivoram figuræ ac philosophorum contumariam lenissime tulit. *Id. Domit. 10.* Hermogeum Tarsensem (*occidit*) propter quasdam in historia figuræ; libraris etiam, qui eam descri-

perant, cruci fixis. *Quintil.* 9. 2. 82. Nemo se tenuit, agens pro patre, quin figuras in illum faceret.

Homonym. *Figura, forma et species* in eo differunt, quod *figura* res nobis sistit mathematicae; *forma* vero αἰσθητικῶς et moraliter; *species* denique physice: *figura* ex lineamentis constat, qua ratione in pictura per solas lineas effigies hominis diagnoseitur; *forma* consistit in exteriorum partium dispositione, quæ interiorum rei naturam præ se fert exprimitque (unde *formosus*); *species* autem sita est in rei colore, magnitudine seu statura, et similibus, quæ sub oculos cadunt. (Cf. *Fr. Lex.* apud *Herm. Em. Nat. Gr.* p. 310. Μορφή ἐστὶ ἐμφύζων; ὄχρημα δὲ ἐστὶ ἀφύζων). Hinc in *figurâ* et *formâ* ratio præcipue habetur ejus rei, in qua ipsæ sunt cuique adherent; in *specie* ratio habetur hominis, qui rem videt ejusque ideam (εἰδός) sibi format: *figura* et *forma* sunt aliquid reapse existens et verum; *species* est externus rei aspectus vel apparentia, sæpe quidem pulchra, sed qua tamen decipi possunt (unde *Horat.* 1. *Ep.* 16. 43. Introrsus turpem, speciosum pelle decora). Similiter *figurare* est in informi quadam materia futuri operis lineamenta ducere; *formare* est rei partes in ordinem recte disponere atque ita, ut intimam ipsius rei naturam delectet; *speciem addere* est pulchritudinem ac venustatem extrinsecus addere. *Cic.* 5. *Fin.* 12. 35. Corporis nostri partes totaque *figura* et *forma* et *statura* quam apta ad naturam sit, apparet. *Id.* 3. *Orat.* 45. 179. Referte nunc animum ad hominum, vel etiam ceterarum animantium formam ac *figuram*. *Id.* 1. *Tusc.* 16. 37. Animorum formam aliamque *figuram* quærebant. *Plin. Paneg.* 55. Quin etiam leviora hæc, formam in principis *figuram* que non aurum melius vel argenteum, quam favor hominum exprimat teneatque. — Aliquando alteram verbum alteri subjicitur, ut apud *Cic.* 1. *Nat. D.* 32. 90. Hoc dico, non ab hominibus formam *figuram* venisse ad deos. *Lucret.* 4. 67. veterem formam servare *figuram*. *Id.* 5. 731. Ordine formarum certo certisque figuris. — *Cæs.* 6. *B. G.* 28. Ubi sunt magnitudine paulo infra elephantos; specie et colore et *figura* tauri (species hic est vocabulum generale ratione habita coloris et *figuræ*). *Id. mor.* Amplitudo cornuam et *figura* et species multum a nostrorum boum cornibus differt. *Cic.* 5. *Tusc.* 39. 114. Quæ species formamque pugnae? etc. Confer etiam *eumd.* 1. *Nat. D.* 10. 26. Quasi aer sine ulla forma Deus esse possit, quam præsertim Deum non modo aliqua, sed pulcherrima specie debeat esse. *Quintil.* 6. 2. 1. Opus (oratorum) — iudicium animos, in quem volumus habitum, formandi et velut transfigurandi.

FIGURALITAS, atis, f. 3. figuratus dicendi modus. *Fulgent. de contin. Virg. ante med.* Ergo sub *figuralitate* historia plenum hominis monstravimus statum.

FIGURALITER, adverb. ἑσχηματισμένως, figurate. *Tertull. Testim. anim.* 2.; *Sidon.* 8. *Ep.* 14. a *med.*; et *Augustin. Gen.* 1. *init.*

FIGURATE, adverb. Comp. *Figuratus*. — Figurata est per figuram, figuratam. *Pseudo-Ascon.* in *Cic.* 2. *Ferr.* 6. 17. p. 132. *Bail.* Figurata dixit. *Sidon.* 5. *Ep.* 8. Figuratus quem pungere.

FIGURATIO, onis, f. 3. actus figurandi.

1.) Proprie est actus figurandi, itaque ipsa *figura* et conformatio. *Vitruv.* 9. 4. Zona duodecim signis conformata exprimit depictam a natura *figurationem*. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 88. (217). Nervi hic teretes, illic lati, ut in unoquoque poscit *figuratio*. *Apul. Dogm. Plat.* 1. Quam quædam Apollinis *figuratio* (h. e. ipsius Apollinis phantasma, sive ipse Apollo) Periclitone se miscuisset, Plato natus est. *Hygin. Astron. præf.* Sphæra *figuratio*.

1.) Translate. ¶ 1. Est imaginatio. *Quintil.* 6. *Declam.* 15. Si quisquam *figuratione* quadam in hac malorum conditione iudicem ponat. *Id.* 12. *ibid.* 27. Si spei *figuratione* tardius cadit. *Id.* 6. *ibid.* 4. O vanæ *figurationes*, et pectora hominum alto errore confusa! ¶ 2. Item vocabulorum positio, casus, forma. *Gell.* 17. 2. a *med.* Inusitate dixit *diurnare*, pro diu vivere. sed ex ea *figuratione* est, qua dicimus *perennare*. ¶ 3. Item *figuratum* usus in dicendo, exornatio. *Fronto* 1. ad *Antonin. Aug.* vidente iterum *A. Maij* *Ep.* 2. Quisquam istorum his *figurationibus* uteretur, quæ Græci schemata vo-

cant? *Lactant.* 1. 11. *ante med.* Officium poetæ est in eo, ut quæ gesta sunt vere, in aliquas species obliquis *figurationibus*, eum decore aliquo conversa, traducat.

FIGURATIVUS, a, um, adject. *figurativo*, ad figuram pertinens, figuris constans. *Cassiod.* 9. *Hist. Eccl.* 38. sub *init.* Illa subtilia et *figurativa* legis Mosæque quieverunt. — Hinc

Figurativa, æ, f. 1. absolute, substantivorum more, est ipsa *figura*, seu *figuræ* alicuius descriptio. Hinc *Hygin.* (edit. ab *A. Maij* in *Class. Auct. T.* 3. p. 46.) *sub.* 127. in *lemmate*. Panis *figurativa*. h. e. *figura*; etenim mox describitur ipse Pan, ejusque vestes et insignia indicantur.

FIGURATO, adverb. figurate. *Tertull.* 3. *advers. Marcion.* 14. Licuit Christo esse sermonis Dei præcædij *figurato*. Ubi tamen alij putant *figurato* esse adjectivum. Adde *eumd.* *advers. Jud.* 9.

FIGURATOR, oris, m. 3. qui figurat et fingit. *Arnob.* 6. 10. Vobis ducibus et *figuratoribus*, luna femina est.

FIGURATUS, a, um. *V.* voc. seq.

FIGURO, as, avi, atum, are, a. 1. Part. *Figurans* II. 2.; *Figuratus* in fin.; *Figurandus* I. — *Figurare* est figuram formamque inducere, formare, effigere, σχηματίζειν (lit. dar forma, formare; Fr. donner la forme, former, façonner; Hisp. formar, dar forma à alguna cosa; Germ. bilden, eine Gestalt geben, gestalten; Angl. to forme, fashion, shape, figure).

1.) Proprie. *Cic. Tim.* 6. Mundum ea forma *figuravit*, qua una omnes reliquæ formæ concluduntur. *Seneca Ep.* 65. *Figurare* æs in habitum statuæ. *Ovid.* 3. *Amor.* 14. 21. Inque modos venerem mille *figuret* Amor. *Petrone Satyr.* 102. Barbam peregrina ratione *figurans*. *Colum.* 4. *R. R.* 29. 9. aliquid in speciem eunet. *Id. ibid.* 21. 1. vineam. *Id.* 9. *ibid.* 15. 7. ceras. *Id.* 7. *ibid.* 8. 7. caseum. Sic *Plin.* 16. *Hist. nat.* 38. 72. (181). Ficus humor lacteus: huic ad caseos *figurandos* coagui vis. *Id.* 36. *ibid.* 22. 45. (162). Medullæ in ossibus in lapidis naturam *figurantur*. *Id.* 8. *ibid.* 36. 54. (126). de fetibus urinis. Hi sunt candida informisque caro: hanc lambendo paulatim *figurant*. Adde *Pallad.* 1. *R. R.* 34. 4. et 7. *ibid.* 2. 3. *Lampid. Alex. Sev.* 24. *Figurare* nummos. *Id. Helagab.* 5. vultum. — Absolute. *Cic.* 1. *Nat. D.* 39. 110. Atomi pellere se et agitari inter se concursu fortasse possent; formare, *figurare*, colorare, animare non possent.

II.) Translate. ¶ 1. Generativum. *Lucret.* 4. 550. Mobilis articulatus (voces), verborum dædala, lingua, Formaturaque laborum pro parte *figurata*. la lingua e la disposizione che si dà alle labbra forma le parole. *Id.* 2. 412. Musæa mele, per chordas organici quæ Mobilibus digitis expergetacta *figurant*. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 126. Os tenerum pueri balbumque poeta *figurat*. h. e. informat, instituit. *Nazar. Paneg. Constant.* 30. O si nuac mihi facultas daretur sermonis pro rerum dignitate *figurandi*! — Huc pertinet et illud *Prudent. Psychom.* 66. matrona sub umbra Legis adhuc pugnans, dum tempora nostra *figurat*. h. e. typus et *figura* est nostrorum temporum. ¶ 2. Speciatim est imaginari, fingere, *figurarsi*. *Curt.* 7. 1. 36. Utinam prudentius esset sollicita pro filio, et non inanes quoque species anxio animo *figureret*. *Seneca* 3. *Controv.* 17. *ante med.* Qui in crepidine viderat Mariam, in sella *figuravit*. *Seneca alter* 2. *Id.* 35. *post med.* Quales ad bella excitanda exeant Furie, talem nobis iram *figuremus*. *Colum.* 6. *R. R.* 27. 4. Equæ assidua et nimia cupiditate *figurantes* sibi ipsæ venerem. *Quintil.* 9. *Declam.* 6. extr. *Figurare* potestis, qui tunc animus mihi, quæ cogitatio fuerit. *Id.* 12. *ibid.* 7. *Figura* tibi exosus vultus, decrecentem populum, jam præmortuus vires. ¶ 3. Item speciatim est figuris rhetoricis exornare. *Quintil.* 9. 1. 9. Tam translatis verbis, quam propriis, *figuratur* oratio. *Id.* 10. 1. 12. Plurima mutatione *figuramus*. — Et absolute. *Seneca proem.* 1. 3. *Controv.* Affectus efficaciter movit: *figurabat* egregie, præparabat suspiciose. Sic *Plin.* 3. *Ep.* 13. Involvere præclare, enunciare magnifice, interdum etiam barbari: disponere apte, *figurare* varie, nisi eruditus, negotium est. — Hinc Part. præter. pass.

Figuratus, a, um, adjectivum quoque occurrit, et est conformatus, formatus.

1.) Proprie. *Cic.* 2. *Nat. D.* 63. 159. Boum ipsa

terga declarant, non esse se ad onus accipiendum *figurata*. *Id.* 5. *Fin.* 12. 34. Ita *figuratum* (hominis) corpus, ut excellat aliis. *Tac. Germ.* 9. Signum in modum liburæ *figuratum*. *Petrone Satyr.* 33. Ova *figurata* ex farina pingui. *Scribon. Compos.* 46. Spongæ particula apte forcipe ad amplitudinem et patorem narium *figurata*. *Ammian.* 20. 5. Aciem in rotundo habitu *figuratum* opponit. — Est etiam simpliciter *figuram* habens; cui opponitur liquidus et fluens, *figurato*. *Cels.* 2. 3. a *med.* Venter ei, qui a periculo tutus est, reddidit (excrementa) mollia, *figurata*. Adde *eumd.* *ibid.* 8. *ante med.*

II.) Translate. ¶ 1. Generativum est figuris dicendi exornatus. *Quintil.* 9. 1. 13. Aliam orationem esse σχηματιστοτον, id est figuris carentem, aliam σχηματισμένον, id est figuratam. *Id.* 8. 1. 1. Verba *figurata*. *Id.* 9. 2. 7. Simplex est sic rogare: Sed vos qui tandem? quibus aut venistis ab oris? *Figuratum* autem, quoties non sciscitandi gratia assumitur, sed instandi etc. Adde *eumd.* 9. 1. 12.; et *Macrobr.* 7. *Satur.* 3. *Spartian.* Sev. 14. Pleraque *figurata* dicere. — *Figurate controversiæ*, σχηματισμένοι λόγοι, sunt, in quibus tota oratione dissimulatio adhibetur, et causa non aperte et simpliciter, sed oblique agitur, et quasi furtim, ut per quamdam suspicionem, quod non dicimus, intelligatur: quod fit, quum palam dicere vel tutum non est; vel non deest; vel si ea ratione major cause venustus ac probabilitas acquiratur. Hujus rei exemplum volunt quidam esse *Æschinis* et *Demosthenis* orationem contra et pro *Ctesiphonte*. *Quintil.* 9. 2. 65. et 88., 9. 1. 14. et 5. 10. 70. *Hieronym.* *Ep.* 84. n. 1. Præfationum tuarum oblique, imo aperte pector. *Poteram* et ego, qui sæpissime *figuratas* controversias declamavi, aliquid de veteri artificio repetere, et tuo te more laudare. Sed absit a me, ut, quod in te reprehendo, imitem. ¶ 2. Speciatim *figurata* febris apud *Theod. Priscian.* 2. 1. *ante med.* opponitur simplici, et videtur esse ea, quæ vulgo a medicis febre larvata appellatur.

Homonym. *V.* in fin. v. FIGURA.

FILAMEN, FLAMEN, inis, m. 3. sub *init.*

FILANS, antis, particip. ab *inuit. filo*, unde Itali *filare* dicunt: sibi instar destillans. Translate *Feniant. Vit. S. Martin.* 3. 112. Turgida plaga necem vomuit de vulnere filans.

FILATIM, adverb. per fila, vel florum in modum. *Lucret.* 2. 828. Ut fit, ubi in parvas partes discerpitur aurum, Purpura pumiceisque color clarissimus multo, Filatim quum distractus disperditur omnis.

FILECTUM, i, n. 2. *V.* FILICTUM.

FILEX, icis, *V.* FILIX.

FILIA, æ, f. 1. De Dat. et Ablat. pluralis numeri *V.* infra sub I. in fin. — *Filia* est proles femina, θυγάτηρ (lit. figlia, figliuola; Fr. fille; Hisp. hija, muchaca, niña; Germ. d. Tochter; Angl. a daughter).

1.) Proprie. *Ennius* apud *Rufinian.* § 37. Tua reconcilietur uxor, mea neretur *filia*. *Ter. Phorm.* 4. 3. 40. *Filiam* suam unicam locare. *Id.* *Adelph.* 3. 2. 3. *Herilis* *filia*. *Id.* *Heaut.* 3. 3. 44. *Filla* adolescentula. *Cic.* 2. *de republ.* 18. Numæ Pompiij nepos ex *filia* rex a populo est Ancus Marcius constitutus. *Id.* *Chuent.* 64. 179. Respondit ei *filiam* suam. *Horat.* 1. *Od.* 16. 1. O matre pulchra *filia* pulchrior. Adde *Cæs.* 1. *B. G.* 18., *Nepot. Arist.* 3., *Hamile.* 3. et *Att.* 19.; *Virg.* 7. *Æn.* 52.; *Quintil.* 3. 11. 6. et 8. 4. 22.; *Justin.* 1. 4. 2. et 28. 1. 1.; *Flor.* 1. 14. 3. et alios frequenter. — *Filiifamilias* *V.* in *FAMILIA*. — Cum apposito *virginis* occurrit apud *Ter. Adelph.* 3. 4. 20.; *Curt.* 8. 4. 25. et 4. 10. 19.; et *Quintil.* 9. 2. 70. *Filia* virgo. Sic *Cic.* 2. *de republ.* 37. Quam Decimus quidam *Virginis* virginem *filiam* — in foro sua manu interemisit. — In Dativo plurali habet *filias*. *Liv.* 38. 57. Huic Græcho minorem ex duabus *filias* nuptam fuisse convenit. Adde *Ennium* apud *Priscian.* 7. p. 733. *Putsch.*; *Plaut. Stich.* 4. 1. 61. et *Ter.* 5. 3. 9.; *Auct. B. Alex.* 33.; *Justin.* 7. 3. 3.; et *Frontin.* 4. *Strateg.* 3. 5. — Item *filibus*, si distinctione opus sit, ut in *ASINA* dictum est. *Inscript.* apud *Gruter.* 750. 6. BENE SIT FILIIS, FILIABVS MEIS, QUI ME BENE COLVERVNT. Quamquam et ubi distinguere non est opus, *filibus* usurpatum legitur. *Cato* apud *Priscian.* loc. cit. Dotes *filibus* suis non dant. *Liv.* 24. 25. Cum duabus *filibus* virginibus. Adde *Senec.* 1.

Quæst. nat. 17. sub fin.; et V. Plin. apud Charis. p. 103. Putsch.

II.) Translate. Horat. 1. Od. 14. 11. Pontica pinus, Silvæ filia nobilis. Cf. Martial. 14. 90. Non sum crispa quidem, nec silvæ filia (mæssa) Mauræ. Id. 13. 35. Filia Picenæ venio lucanica porcæ. Gell. 13. 8. Eximie hoc atque verissime Afraniii poeta de gignenda comparandaque Sapientia opinatus est; quod eam filiam Usus et Memoriam dicit. — Versus Afraniii sunt: Usus me genuit; inater peperit Memoria: Sophiam vocant me Graji, vos Sapientiam. Paulin. Nolan. carm. 21. 303. posita Gallorum solo Massilia Grajum filia. h. e. cujus civis a Grajis oriundi.

FILIALIS, e, adject. ad filium pertinens, ut Filialis amor, apud Augustin. serm. 2.

FILIASTER, tri, m. 2. privignus, figliastro. Legitur in Inscript. apud Gruter. 645. 4. 681. 8. et 682. 9., apud Murat. 1135. 1. et 1152. 4., apud Maff. Mus. Ver. 319. 2., et apud Don. cl. 10. n. 67. Est tamen non contra notæ verum, seu potius plebis Romanæ proprium. At melioris notæ est Inscript. in Giorn. Arcad. T. 11. p. 45. M. CLAUDIO SATYRO ANTONIA FORTEYNATA FILIASTRO SVO BENEVERENTI.

FILIASTRA vel filiatra, æ, f. 1. privigna, figliastro. Vox ejusdem notæ cum præcedenti. Inscript. non multæ tamen notæ in Giorn. Arcad. T. 8. p. 147. L. DOMITIVS EUTYCHVS FECIT FILIASTRÆ PLEISSIMÆ. Alia apud Murat. 1958. 6. VICALIS PATRATER FILIASTRÆ SVÆ VICTORIALÆ. Alia melioris notæ apud Henzen. 6207. Q. M. CLAVDIAE SATYRINAE FILIASTRÆ FLAVI PROCVLI ET CLAVDIAE SYNTYCHES EAVSTVS VERNA etc.

FILIATIO, ònis, f. 3. filiazione, derivatio filii a patre. Cassiod. 1. Hist. Eccl. 14. ante med. Quin, etsi Paulus vel Petrus ad hoc pervenissent, nihil levas potuerat ab horum filiatione differre.

FILICATUS, a, um, (quod et felicitus legitur) particip. ab inusit. filico, filicis folia insculpta habens, laborato a fogliami. Cic. 1. Parad. 2. 11. Minus ne gratas diis immortalibus capedines ac stethes hirmulas fuisse, quam filicatas aliorum patrum arbitramur? Id. 6. Att. 1. circa med. In filicatis lanceibus et splendidissimis canistris. V. Salmas. ad Sotin. p. 771. Similiter Paul. Diac. p. 88. 5. Müll. Felicata patera dicta, quod ad felicis herbe speciem sit cæzata. V. Winkelmann. T. 2. p. 80.

FILICINA, æ, f. 1. herba eadem, quæ radichus, apud Apul. Herb. 83.

FILICIONES mali et nullius usus a filice dicti. Paul. Diac. p. 86. 10. Müll.

FILICUM vel felictum, i, n. 2. locus filice oblitus, felceto. Colum. 2. R. R. 2. 8. Locus filicis aliisque frutetis impeditus. Pallad. 9. R. R. 3. Exstirpare possumus carectia atque filiceta.

FILICULA vel fellicula, æ, f. 1. deminut. a filix, parva filix, herba. Plin. 26. Hist. nat. 8. 37. (58). Detrahit bilem polypodion, quom nostri filiculam vocant: stnullis enim est filicis. Radix in usu, pilosa, coloris luteus herbacei, crassitudine digiti minimi, acetabulis cavernosa, ceu polyorum cirri, subdulcis, in petris nasens, aut sub arboribus vetustis. Adde Caton. R. R. 158. ubi feliculæ legitur; et Colum. 6. R. R. 27. 11. Cf. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 395.) hanc exhibet synonymiam: Ηολυπόδιον Theophr. de Caus. 2. 23. et Hist. plant. 9. 14., et Dioscor. 4. 188.; et Polypodion Plin. loc. cit.; et Filicula Apul. Herb. 83. et Marcell. Empir. 30. sunt Polypodium vulgare L. Spec. plant. 1544.

FILICITAS, itis, f. 3. figliolanza, idem ac filiatio. Cassiod. 1. Hist. Eccl. 14. ante med. Ex quo apparet filietas Salvatoris nostri nullam habere commixtionem ad ceterorum filietatem.

FILIOLA, æ, f. 1. deminut. a filia, parva filia, figliuola, θυγάτριον.

I.) Proprie. Plaut. Cist. 4. 1. 12. Crepundia hæc sunt, quibuscum tu extulisti filiolam nostram ad necem. Cic. 1. Divinat. 46. 103. Filiolam suam Tertiam animadvertit esse tristiciulam. Adde M. Aurel. apud Fronton. ad M. Cæs. (edente iterum J. Mai) 5. Ep. 53.; Juvenal. 6. 241.; et Sueton. Tib. 53.

II.) Translate. ¶ 1. De jurisprudentia. Cic. Mur. 13. 23. Quoniam mihi videris, hanc scientiam juris, tamquam filiolam osculari tuam. ¶ 2. Dicitur per contemptum de homine imbelli ac molli.

Id. 1. Att. 14. 5. Totus ille grex Catilinæ, duce filiola Curtionis. h. e. C. Curione C. F. ¶ 3. De litteris a Cadmo inventis. Jason. Ep. 7. 52. Nec jam fissipedis per calami vias Grassatur Gaidæ sulsus arundinis, Pingens aridulæ subdita paginæ Cadmi filiolis atricoloribus.

FILIOLOUS, i, m. 2. deminut. a filius, parvus filius, figliuolo, τειχιον. Cic. 1. Att. 2. 1. Filiole me auctum scito, salva Terentia. Adde Juvenal. 6. 390. et 9. 83.

FILIUS, ii, n. 2. Filie in Vocativo pro fili obsoletum est. Livius Andronicus apud Priscian. 7. p. 741. Putsch. Pater noster, Saturni filie. — Filius, ratione habita etymii, Forcellino videbatur esse a φίλος federatus, quod a φίλος amicus, vel a φίλον genus, mutata littera v in i, ut sæpe alias: rectius videtur esse a Græco υἱός filius, præpositio digammatæ Βολico et inserta l. Ceterum est proles masculina, gnatus (It. figlio, figliuolo; Fr. fils, enfant; Hisp. hijo, niño, muchacho; Germ. d. Sohn; Angl. a son).

I.) Proprie. Ennius apud Varron. 7. L. L. 13. Müll. Extempo acceptum me necato et filium. J. Fahlen. leg. acceptam — et filium. Ter. Adelph. 4. 5. 73. Quid hoc est negoti? hoc est patrem esse, aut hoc est filium esse? Id. Heaut. 1. 4. 41. Filium unicum adolescentulum habeo. Id. Phorm. 2. 1. 23. Phædria, mei fratris filius. mio nipote. Cic. 3. Nat. D. 38. 90. Ut condemnaretur filius aut nepos, si pater aut avus deliquisset. Id. 2. Fin. 18. 58. Sex. Pedueæus, cui hunc nostrum reliquit, effugium et humanitatis et probitatis suæ filium. Id. 2. de republ. 19. Quin de matrefamilias Tarquiniensi duo filios procreavisset. Horat. 3. Od. 27. 68. Venus et remisso filius arcu. h. e. Cupido. Quintil. proæm. l. 6. Filios eniti. Id. 4. 2. 42. educare. Adde Nepot. Ages. 1., Dion. 4. et Att. 7.; Quintil. 11. 2. 15. et 9. 2. 85.; Justin. 38. 8. 13.; Plin. Paneg. 89.; Flor. 1. 14. 2. et alios frequenter. — Cic. Dom. 14. 36. Qui filii tibi loco per ætatem esse potuit. Id. post redit. in senat. 15. 37. Frater, qui in me pietatis filius, consilii parens inventus est. Id. Dom. 14. 37. Adoptare sibi alium filium, et ibid. Aliquem filium insituere. eodem sensu. — Filiusfamilias V. in FAMILIA. — Cum apposito nomine propri. Cic. Amic. 1. 3. Cum altero genero C. Fannio Marci filio. Nepos Att. 1. C. Marius filius. Sulpic. Sev. 2. Dial. 23. Antiocho filio interfecto. — In quibusdam Inscriptionibus optime notæ sigla F. vel Fil. vel integra vox Filius iteratur, ut nempe ille, cujus mentio ibi feret, a patre, vel ab alio aliquo distingueretur, qui eodem prænomine, nomine et cognomine præditus esset. Hinc Inscript. apud Catalanum, Antich. Firmam. p. 39. L. PAPIRI C. F. LEM. ADOPTAT. F. ALIA apud eumd. ibid. L. SCRIBONIVS L. F. LIBO PATER, L. SCRIBONIVS L. F. LIBO FIL. ALIA apud eumd. ibid. M. LAEVIUS T. L. DIGNIVS HOC MONVMENTUM FECIT M. LAEVIQ M. F. PAL. NIGRO FILIO SVO. — De filio naturali V. in NATURALIS.

II.) Translate. ¶ 1. Filius interdum usurpatur ad aliquis originem significandam. Sic terræ filius dicitur is, cujus pater genusque ignoratur, ignobilis, obscurus: terra enim communis omnium parens est. Cic. 1. Att. 13. 4. Et huic terræ filio nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audeo. Adde eumd. 7. Fam. 9.; et Pers. 6. 59. — Cellæ autem filius dicitur, qui in lupanari a meretrice conceptus est, cella enim est meretricum cubiculum, in quo prostabant: V. CELLA. Fronto ad Antonin. imp. 12. Abripere (hereditatem) terræ, ut dicitur, immo cellæ filios? ita pro te præ ut legendum videtur. — Contra cæli filius de admirabili ac nobili viro dicitur. Lactant. 1. 11. ex Minucio Fel. Saturnum, quum fugatus esset a filio in Italiamque venisset, Cæli filium dictum, quod soleamus eos, quorum virtutem miremur, aut repentino advenerint, de caelo cecidisse dicere: terræ autem, quod ignotis parentibus natos, terræ filios nominemus. Eadem habet Tertull. Apolog. 10. — Fortunæ filius dicitur, cui omnia ad votum succedunt, fortunato. Horat. 2. Sat. 6. 49. Eodem sensu dicitur aibæ gallinæ filius a Juvenal. 13. 141. — Apud Catull. carm. 37. 18. Celliberæ filius. h. e. incola, civis, natione Celtiber. — Castrorum filius appellari voluit Caligula, teste Sueton. Cal. 22., quia a puero in castris educatus fuerit: V. CALIGULA in ONOM.; quemadmodum nonnullæ Augu-

storum uxores dictæ fuerunt castrorum matres: V. MATER. ¶ 2. Aliquando et pro liberis filii dicuntur. Quintil. 9. 3. 63. Συναρξουμένων jungit et diversos sexus, ut quum marem feminamque filios dicimus. Adde eumd. 3. 8. 51. Gell. 12. 1. Quo vinculo parentes cum filiis natura associat. ¶ 3. Dicitur, sed raro admodum, de brutis animalibus. Colum. 6. R. R. 37. 4. Ejusmodi admisarius nepotibus magis, quam filiis, utilior est. ¶ 4. Per periphrasin Plaut. Bacch. 2. 3. 74. Medicorum filius. h. e. medicus. Alii tamen aliter omnino legunt.

FILIX vel filix vel felix, icis, f. 3. felce, πτέρις.

I.) Proprie herba est, de qua ita Plin. 27. Hist. nat. 9. 55. Filicis duo genera nec florem habent, nec semen. Pterin Græci vocant, cujus ex una radice complures exeunt filices, bina etiam cubita excedentes longitudine, non graves odore: hanc marem existunt. Alteram genus thelypterim Græci vocant: est autem singularis atque non fruticosa, brevior molliorque et densior, foliis ad radicem canaliculata. Folia utiusque lateribus pinnata: radices longæ in obliquum, nigrae, etc. Virg. 3. G. 297. filicumque maniplis Sternere humum. Id. 2. ibid. 189. Filix invisæ aratri, scil. quia radicibus remoratur. Horat. 1. Sat. 3. 37. Neglectis urenda filix innascitur agris. Adde Colum. 2. R. R. 2. 13.; Pallad. 6. R. R. 3. 3. et 2. ibid. 9. 3.; Scribon. Comp. 136. et 140.; et Isid. 17. Orig. 9. Paulin. Nolan. carm. 1. 1. Sume igitur pastas dumoso in rure volucres, Quas latitans filicis sub tegmine callidas auceps etc. Cf. Fée (Op. cit. vol. 3. p. 449.) hanc exhibet synonymiam: 1. Βλήστρον Nicandr. de Ther. v. 39.; Βλάχρον Phan. in Athen. 2.; Πτέρις; οἱ δὲ βλήχρον, οἱ δὲ πολυπύριον Dioscor. 4. 188.; Pteris seu blechnon Plin. loc. cit.; et Arta? Cels. apud Colum. 6. R. R. 14. 3. sunt Polypodium Filix L. Spec. plant. 1551. — II. Θηλυπτερίς, οἱ δὲ νυμφαίων πτέρων ὀνομάζουσι Dioscor. 4. 187. et Thelypteris seu nymphæa pteris Plin. loc. cit. sunt Polypodium Filix femina L. Spec. plant. 1551.

II.) Translate de pilis circa vircum genitalia nascentibus usurpat Pers. 4. 41. Non tamen ista filix ullo mansuescit aratro.

FILUM, i, n. 2. Etiam filus, i, ni, usurpatum aliquando fuisse, testatur Arnob. 1. 59. — Quod ad etymon attinet, Varro 5. L. L. 113. Müll. Filum, quod minimum est hilum, id enim minimum est in vestimento. Isid. 19. Orig. 29. Filia dicta, vel quia ex pilis animalium sunt, vel quia laudicium filis tenuibus constat in modum pilorum, id est quasi filorum. Hæc Isid. Sunt etiam qui filum ex fixillum dictum autumant, ut velum pro vexillum, quippe quo consertitur et configitur vestimento. Denique recentiores plerique, ratione habita etymii, filum conjugendum putant cum fibra et simbria. — Ceterum filum est quod ex lino lanave trahendo ducitur; itemque aliud quilibet huic simile, νῆμα (It. filo; Fr. fil; Hisp. hilo; Germ. d. Faden; Angl. a thread).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) Stricto sensu de lini, lanæ etc. filo. Virg. 6. En. 30. cæca regens filo vestigia. Cels. 7. 16. Filum in acum conjicere. Ovid. 4. Met. 36. levi deducens pollice filam. Sic Id. 1. Amor. 14. 7. pede deducit aranea filum. Martial. 6. 3. fila trahere. Ovid. 6. Met. 24. incipere fila. h. e. telam. Id. 3. Art. am. 445. toga filo tenuissima. at drappo fino. Id. ibid. 267. pleno velamina filo. di panno grosso. Id. 6. Met. 68. lentum filis immittitur aurum. s'interesse. Fopisc. Aurel. 45. Absit, ut auro filo pensetur. — b) De re quaptiam subtili et filo simili. Ennius apud Non. p. 116. 6. Merc. Deducunt habiles gladios filo gracilento. Lucret. 3. 384. aranei tenuia fila. Ovid. 15. Met. 372. solent canis frondes intertere filis Agrestes lineæ. Plin. 36. Hist. nat. 15. 22. (98). Filum aureum commissuris omnibus politis lapidis subjecti artifex. un filetto d'oro. Cf. Capitolin. Pertin. 8. Vestis aureis filis insignior. Juvenal. 3. 286. vel breve lumen Candela, ejus dispenso et tempero filum. h. e. funiculum. — c) A Poetis sæpe dicitur de stamine vitæ, quod nere Parcas fabulantur. Horat. 2. Od. 3. 15. Dum res et ætas et sororum Filatrum patiantur atra. Virg. 10. Æn. 815. extremaque Lauso Parcæ fila legunt. Ovid. 1. Pont. 8. 63. tibi nascenti Nerunt fatales fortia fila dexæ. Adde eumd. 6. Fast. 757. Id. Heroid. 12. 3. quæ dispen-

sunt fatalia fila sorores, Debuerant fusos evoluisse meos. *Id. ibid.* 15. 82. ita nascenti legem dixere sorores: Nec data sunt vitæ fila severa meæ. *h. e. mores severi. Id. 2. Met.* 653. Toque et æterno patientem numina mortis Efficient; triplicesque deæ tua fila resolvunt. *Id. 5. Trist.* 10. 45. O duram Lachetia, quæ tam grave sidus habenti Fila dedit vitæ non breviora meæ! *Martial.* 11. 36. rupta sororum fila. *h. e. vita amissa. Id. 10. 5. Et* quum supremæ fila venerint horæ. *Sil. It.* 4. 28. Grandævi senes ducentes ultima fila. *Inscript. apud Gruter.* 690. 5. SIG ETENIM DVKERR OLIM PRIMORDIA PARGAE ET NEVERE SUPER VOBIS VITALIA FILA. — *d) Pendere filo vel tenui filo*, *h. e. in summo discrimine versari*, proverb. *Ennius apud Macrob.* 1. Saturn. 4. Hac noctu filo pendebit Etruria tota. *Ovid.* 4. Pont. 3. 35. Omnia sunt hominum tenui pendencia filo: Et subito casu. quæ valere, ruunt. *Val. Max.* 6. 4. 1. Quum admodum tenui filo suspensa reipublicæ salus et sociorum fide penderet. *Cf. Annian.* 14. 5. A principis salute, velut a filo, pendere statum orbis terrarum. ¶ 2. *Speciatim filum* dicitur velamen capitis laminis. *Paul. Diac.* p. 23. 2. *Müll.* Apiculum filum, quo laminæ velatum apicem gerunt. *Liv.* 1. 32. Legatus capite velato filo (lanæ velamen est): Audi, Juppiter, inquit, etc. *Tibull.* 1. 5. 15. ipse ego velatus filo vota novem Frivæ dedi. *II.) Translate.* ¶ 1. A Poetis, et a squioris ævi scriptoribus dicitur de iis omnibus, quæ fili similitudinem referunt. Sic — De fidibus. *Ovid.* 1. Amor. 8. 60. Tractat inaurate consona fila lyræ. *le corde. Id. 5. Met.* 17. digitis morientibus ille retentat Fila lyræ. *Sic 10. ibid.* 89. Fila sonantia movit. Adde *eum.* 5. *Fast.* 106.; et *Val. Flacc.* 1. 409. — De herbarum lacinis. *Ovid.* 1. *Fast.* 342. fila croci. *Sic Plin.* 21. *Hist. nat.* 5. 11. (23). Tenui filo stantibus in medio crocis. *Sillig* vero legit *pilo*: V. ibi adnotata et v. *PLUS. Martial.* 11. 52. porris fila ressecta suis. *Id.* 13. 57. fila oleris. *Colum.* 10. *R. R.* 375. asparagi corruada similissima filo. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 6. 16. (30). Foliorum exilitas usque in fila attenuata. *filamenti.* — De aliis rebus laciniosis. *Id.* 11. *ibid.* 15. 15. (39). Mel thymosum non coil, et tactu prætenoula fila mittit. Et de nervis. *h. e. ossium ligamentis Veget.* 6. *Veterin.* 3. *Schneid.* A mediis naribus per caput. cervicem ac mediam spinam, usque ad imum muscarium, descendit filum duplex, quod continet pedes duodecim. *Id. 5. ibid.* 17. 4. Sed si coram egerit emoveritque, quod a mulomedicis dicitur filum læsisse, certior et facilius curatio. — Et de linea (ut est linea margaritarum, *un filo di perle*, V. *Sævoletæ et Ulpiani loc. in LINA).* *Inscript. apud Henzen.* 6141. SIGN. ARG. VII. ET IMAGINE EX AVRI P. II. ET FILA II. EX CYLINDRIS N. XXXIII. AVRO GLVS. T. P. I. — De hamo piscatorio *Claudii. de torped.* 20. Emitat horror aquis, et pendula fila secutus Transit arundineus arcano frigore nodos. ¶ 2. Aliquando dicitur de figura et textura cujusque rei; itemque de hominum lineamentis, *figura*, *falttezzæ.* *Lucret.* 5. 573. Forma quoque hinc solis debet filumque videri, Nil adeo ut possis plus aut minus addere vera. *Id. ibid.* v. 581. omnia, quæ longe senota tuemur Aera per multum, specie confusa videntur, Quam mihi filum. *Id.* 2. 341. Debent nimirum non omnibus omnia prorsum Esse pari filo similique affecta figura. *Id.* 4. 85. formarum vestigia certa, Quæ vulgo volitaret subtili prædita filo. *Plaut. Merc.* 4. 4. 15. Satis scitum filum mulieris. *Petron. fragm. Tragur.* 46. *Burmam.* Ingeniosus est et bono filo. *h. e. bona specie, bene habitus. Gell.* 1. 2. Mores utaturque hominum conjectatione quadam, de oris et vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu sciscitari. *Id.* 14. 4. Forma atque filo virginali, aspectu vehementi etc. *Apul.* 4. *Met.* Virginem filo liberali. *Amnian.* 14. *sub fin.* Fuit forma conspicua bona, decente filo corporis. *Stat.* 1. *Silv.* 4. 7. fila senectæ. Adde *Apul.* de deo *Socrat.* *Arnob.* 6. 13. Filum capitis prostituti Cythereia in simulacra traducere. ¶ 3. Sæpe dicitur de textura verborum ac stilo, *fessitura, stilo.* *Horat.* 2. *Ep.* 1. 225. tenui deducta poemata filo. *Cf. Colum.* 10. *R. R.* 228. gracili connectere carmina filo. *Cic.* 3. *Orat.* 26. 103. Primum silva rerum ac sententiarum comparanda est: hæc formacda filo ipso et genere orationis, illuminanda verbis, varianda sententiis. *Id.* 2. *ibid.* 22. 93. Omnes etiam tum retinebant il-

lum Periclis succum, sed erant paullo uberiore filo. *Id.* 9. *Fam.* 12. Oratiunculam pro Dejotaro tibi misi, quam velim sic legas, ut causam teneum et inopem, nec descriptione magno opere dignam. Sed ego hospiti veteri et amico munusculum mittere volui levissime, crasso filo. *h. e. stilo tenui et nihil elaborato, ut vestes, quæ crasso filo texuntur.* Nam ut *Id.* ait *Orat.* 36. 124. Si tenues cause, tum etiam argumentata tenui filum et in dicendo et in refellendo. *Id. Amic.* 7. 25. Sed aliud quoddam filum orationis tuæ.

FILUS, i. m. 2. *V. voc. præced. init.*
FIMBRIÆ, ærum, f. plur. 1. Singularis numeri, quo *Forcellanus* hanc vocem effert, nullum adhuc existat exemplum. — *Fimbriæ*, *ὑφαντοί, κάπεδον*. sunt extremitates vestis, allusæ rei, præsertim si incisuras habeant (*II. orlo, fimbria, estremità*; *Fr. frange, extrémité, bout, borde*; *Hisp. franja, ribete, galon de oro, oro*; *Germ. die Faseru, Fransen, d. äussersten Theile, bes. am Gewande*; *Angl. the border, hem, guard or welt of a garment, a fringe, flounce, the extremity*). Occurrit — a) Sæpiissime de vestibus. *Varro* 5. *L. L.* 79. *Müll.* Antiqui fibrum dicebant extremum: unde in sagis extrema, fimbria. *Paul. Diac.* p. 90. 4. *Müll.* fere eadem habet. *Cels.* 2. 6. Mors denunciatur, si quis in febre, aut acuto morbo, ut in insania pulmonisve dolore vel capitis, in veste floccos legit, fimbriasse diducit. Ita in secunda editione legendum *Targa* putat. *Plin.* 7. *Hist. nat.* 51. 52. (171). Jam signa letalia: in furoris morbo risum, sapientiæ vero ægritudine fimbriarum curam et stragule vestis plicaturas. *Apul.* 11. *Met.* Palla ad ultimas oras nodulis fimbriarum decoriter conductuabat. Adde *Petron. Satyr.* 32. — b) De capillorum cincinnis. *Cic. Pis.* 11. 25. Erant illi compti capilli, et madentes cincinnorum fimbriæ. — *NB.* De cognom. *Rom. F. ONOM.*

FIMBRIATÜRIT. V. FIGULATURIT.
FIMBRIATUS, a, um, particip. ab inusit. *fimbrio*, fimbrias habens, laciniosus, orlato, *fimbriato, con franja, Ducavorós. Sueton. Cres.* 43. Usus est lato clavo ad manus fimbriato. *Plin.* 21. *Hist. nat.* 15. 55. (92). Urtica caule quoque mordaci, fimbriatis foliis. *Id.* 18. *ibid.* 7. 10. (53). Millii comas granum complexæ, fimbriato capillo curvantur. *Id.* 25. *ibid.* 5. 21. (48). Radix cæparum modo fimbriata. *Apul.* 8. *Met.* Flagrum contortis tenuis lanosi velleris proluxe fimbriatum.

FIMETUM, i, n. 2. sterquilium, quo fimus congeritur. *Ietamio, κοπρων. Plin.* 17. *Hist. nat.* 9. 8. (57). Fimeta sub dio, concavo loco, et qui humorem colligat. Adde *eum.* 24. *ibid.* 19. 110. (171). et 10. *ibid.* 54. 75. (153).

FIMUM, i, m. 2. *V. voc. seq. init.*
FIMUS, i, m. 2. Recentior forma est *simum*, i, n., quam *V. infra* sub l. b. — *Fimus* quoque neutro genere usurpasse videtur *Seren. Sammon.* v. 605. Sive palumborum capitur fimus acre ferorum. *Nisi fortasse legendum antiquorum more simum acre.* — Carere plurali numero docent *Diomed.* 1. p. 314., *Phocas* p. 1708. et *Beæa de Orthograph.* p. 2332. *Putsch.* — *Fimus, κοπός*, sunt excrementa animalium, quibus agri stercoreantur: videtur esse a *ὑομῶν suffimentum*; inde etiam fumus (*II. letame, sterco*; *Fr. fumier, engrais, excréments*; *Hisp. estiércol, excremento*; *Germ. Mist, Dinger*; *Angl. dung, ordure, compost*).

1.) Proprie. — a) Masculino genere. *Liv.* 38. 18. Fimo bubulo pro lignis utuntur. *Virg.* 1. *G.* 80. arida tantum Ne saturare fimo pingui pudeat sola. *Colum.* 2. *R. R.* 14. 4. Asinus bene confectum atque idoneum protinus arvo fimum reddit. *Plin.* 30. *Hist. nat.* 9. 23. (78). Palumborum fimus articulatorum doloribus illinitur. *Id.* 28. *ibid.* 17. 71. (235). Caprarum fimus sine cicatrice sanare dicitur. *Id.* 30. *ibid.* 9. 23. (76). Fimus pecudum. — b) In feminino genere. *Apul.* 7. *Met.* in fin. Liquida fimo strictim egesta. Ita *Elmenhorst.* — a) *Odendorp.* melius leg. *liquido f. s. egesto.* — c) Neutro genere. *Plin.* 28. *Hist. nat.* 11. 48. (174). Fimum asini recens cum rosæo instillatur. *Id.* 29. *ibid.* 5. 32. (101). Prodest et fimum gallinaceum, dumtaxat rufum ex aceto impositum. Adde *Seren. Sammon.* 721. At *Sillig* neutro gen. legit etiam illa *Plinii*, quæ allata sunt sub a.

II.) Translate de luto. *Virg.* 5. *Æn.* 332. pronus

in ipso Conclidit immundoque fimo sacroque cruore. Adde *eum.* *ibid.* 358.

FINALIS, e, adject. ¶ 1. Est ad fines pertinens, *attentente ai confini, ἔπος. Papinian. Dig.* 10. 1. 11. In finalibus quæstionibus vetera monumenta et census auctoritas sequenda est. *h. e. quæ de agrorum finibus instituantur.* Adde *Callistrat. Dig.* 47. 21. 3. et *Sidon.* 8. *Ep.* 14. *Amnian.* 15. 4. Finale libramentum. *Al. leg. funale. Cassiod.* 3. *Variar.* 52. Finalis contentio. ¶ 2. Item ad finem pertinens, *finale, τελικός. Macrob.* 2. *Sonn. Scip.* 5. ante med. Tertiam dividit orizon, idest finalis circulus. *Donatus ad Ter. Eun.* 5. 5. 18. *finalem causam* vocat controversiam status finitivi. *Augustin.* 19. *Civ. D.* 4. extr. Finalis beatitudo. *Id. ibid.* 11. pav.

FINALITAS, atis, f. 3. *desinenza*, terminatio; occurrit enim tantum in re grammatica. *Eutyches proæm.* apud *Putsch.* p. 2143. Opusculum hoc ad discernendas pertinens conjugationes duobus libellis inclusi: quorum prior observationibus instruitur generalibus, alter indicio finalitatis speciales exequitur regulas. *Servius ad Virg.* 1. *Æn.* 116. *Ibi et ubi* naturaliter breves sunt, sed ratione finalitatis plerumque producuntur in versu. *Cf. Gramm. incert.* p. 162. *Eichenf.* Quæ participia et finalitatem soliam verborum et significationem amiserint.

FINDO, findis, fidi, fissum, findere, a. 3. De Præter. hæc habet *Priscian.* 10. p. 890. *Putsch.* Findo quoque *fidi* facit: licet quidam *fisi* putaverunt. Deinde affert exempla de *diffindo*. — Part. *findens* I. 1.; *Fissus* I. 1. et II. et in fin.; *Findendus* I. 1. — Ratione habita etymi. juxta *Forcellinum findere* est ab inusit. *ἴδω*, ex quo Latinum *iduo*, deinde *fido* cum F digammate nempe *Æolico*, unde est etiam *divido*; et significat scindere, diffindere, aperire, dividere, *σχιδο* (*II. fendere, spaccare*; *Fr. fendre, sparer, diviser*; *Hisp. hender, dividir, rejar*; *Germ. spalten, zerspalten, zertheilen, trennen*; *Angl. to cleave, cut, split open, sever, divide*).

1.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Cic.* 2. *Legg.* 3. 6. Ventum in insulam est: hoc enim quasi rostro finditur Fibrenus et divisus æqualiter in duas partes latera hæc alluit. *Virg.* 10. *Æn.* 295. inimicam findite rostris Hanc terram, sulcumaque sibi premat ipsa carina. *Horat.* 1. *Od.* 1. 11. patrios findere sarculo agros. *Ovid.* 2. *Art. am.* 671. vomere findere terras. *Cf. Claudian.* 1. in *Eutrop.* 112. rura finduntur vomere. Et de re, quæ fieri nequit, *Ovid.* 1. *Trist.* 8. 3. findere cælum aratro. Ceterum *Propert.* 3. 9. 35. findere mare carina. *solcare fonde navigando. Id.* 3. 3. 2. Et freta gemmiferi findere classe maris. *Ovid. Heroid.* 16. 32. fretum carina. *Cf. eum.* 1. *Trist.* 3. 105. Nos tamen Ionium non nostra findimus æquor. Sponte *h. e. navigamus, solchiamo. Sil. It.* 14. 381. alius hærua findit. Similiter *Ovid. Heroid.* 19. 207. Spes tamen est fractis vicinæ pacis in undis: Tam placitas tuto pectore finde vias. *fendi lacque nuotando. Et Id.* 4. *Met.* 666. Et liquidum molis talaribus æra findit. *fende l'aria volando. Horat. Epod.* 13. 13. Assaraci tellus, quam frigida parvi Findunt Scamandri lumina, Iubrius et Simois. *h. e. interfliunt, intersecant. Virg.* 2. *G.* 353. hiuleca siti findit Canis æstifer arva. *Cels.* 8. 4. ante med. de *calvaria fracta.* Solet etiam evenire, ut altera parte fuerit ictus, et os altera fiderit. *Id.* 8. 3. extr. Potest venire, ut ex ictu neque findatur os, neque perforiatur, sed summum tanea collidatur exaspereturque. *Id.* 7. 26. n. 3. Si quando autem calculus major non videtur, nisi rupta cervicē extrahi posse, findendus est. *Curt.* 8. 9. Ganges findens ripas, nullas arbores cum magna soli parte exsorbet. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 22. 45. (160). Specularis lapis finditur in quamlibet tenues crustas. *Id.* 6. *ibid.* 26. 30. (120). Ubi eum (*Euphratem*) diximus findi. *Quintil.* 11. 3. 21. Finditur etiam spiritus obiectu aliquo, sicut papillo tenues aquæ. *Cf. Stat.* 12. *Theb.* 205. de *tauro.* Nunc pede torvis humum, nunc cornibus æra findit. *Id.* 3. *Silv.* 1. 155. nulla disro findere. *Amnian.* 16. 12. Lucicæ gladiis findebantur. *Virg.* 6. *Æn.* 540. Hic lures est, partes ubi se via findit in ambas. *Id.* 2. *G.* 78. enodes trunci rescantur, et alte Finditur in solidum cuneis via. — Part. præter. pass. *Lucret.* 4. 683. fissa ferarum ungula. *Sic Sueton. Cres.* 61. Equus unguibus fissis iam modum digitorum. *Virg.* 9. *Æn.* 413. Fissum lignum. *Ovid.* 4. *Met.* 65. Pariet fissus tenui rima. *Id. ibid.* 585. Lingua fissa in partes duas.

Cels. 8. 10. Ferulae fissae circumpositaeque ossa in sua sede continent. *Id.* 8. 3. Quae fracta, fissa, forata, collisa sunt. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 27. 43. (253). Fissa radice inditur lapis. *Val. Flacc.* 1. 479. de nave. fissaque fluctu Vel pice vel niocli conducere vulnere cera. ¶ 2. Latiori sensu *findi* aliquando est praerira rumpi. *Plaut. Bacch.* 2. 3. 17. Cor meum et cerebrum, Nicobule, finditur, istius hominis ubi sit mentio. *Pers.* 3. 8. torquescit vitrea bilis: Findior, ut Arcadiae pecuaria rudere credas. *crepo di rabbia.* *Ovid. Medic. fac.* 39. Marsis finduntur cantibus angues. si fanno crepare.

II.) Translate. *Horat.* 4. *Od.* 11. 15. Idus tibi sunt agenda, Qui dies mensem Veneris marinae Findit Aprilem. *divide in due parti.* *Prudent. Psychom.* 760. fissa voluntas Confundit variis arcana biformia fibris. — Hinc a Part. praeter. pass., cuius multa superiora exempla retulimus,

Fissum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est fissura, *fessura*, *fesso*. — a) Generativum. *Cels.* 7. 30. Si qua fissa in auro vetustate induruerat Junque callum habent. *crepature*, *ραγάδες*: fissuras aut diutinas *Scribon. Compos.* 223. vocat. *F. RHAGADES*; et adde *Cels.* 5. 20. — b) Speciatim *fissum* jecoris apud haruspices est scissura et divisura, qua jecur in duas partes, seu *λεβός*; dividitur, quarum unam familiarem dicebant, hostilem alteram: *F. FISSICULO* et *FAMILIARIS*. *Cic.* 1. *Divinat.* 52. 118. Non placet Stoicis, singulis jecorum fissis, aut avium cantibus interesse Deum. *Id.* 3. *Nat. D.* 6. 14. Fissum jecoris. *Id.* 1. *Divinat.* 10. 16. Quid fissum in extis, quid fibra valeat, accipio: quae causa sit, nescio. *Id.* 2. *ibid.* 13. 32. Fissum familiare et vitale tractant.

Homonym. Ratione habita etym *findere* conjungitur cum *v. dividere*; utrumque enim est a *videre* sive ab Etrusco *ido*: unde *Horat.* 4. *Od.* 11. 15. Idus tibi sunt agenda, Qui dies mensem Veneris marinae Findit Aprilem. Sic *Id.* 1. *Ep.* 17. 49. Et mihi dividuo findetur munere quadra. Confer et locum *Cic.* 2. *Legg.* 3. 6. supra cit. sub I. Nihilominus *findere* et *diffindere* differt a *v. dividere*, quod *findens* physica ratione agit; *dividens* autem mathematica: *findens* instrumentum aliquo vel manu corpus aliquod in minuta et varia frusta secat; *dividens* superficiem vel numerum in partes, quibus componitur, dissolvit. Hinc *Horat.* 1. *Od.* 1. 11. Findere sarculo agros. *Ovid.* 2. *Art. am.* 671. Findere vomere terram. *Cato R. R.* 41. Vitam medium diffindito per medullam. (et translate *Farro* 1. *R. R.* 2. Estivo die si non diffinderem meo insitito somno meridie, vivere non possem.). Contra *Cels.* 3. *B. G.* 2. Vicus in duas partes Numine dividitur. *Auct. B. Afr.* 17. Dividere aliquid medium. (et translate *Horat.* 1. *Sat.* 1. 93. at hunc liberta securi Divisit medium). *Lucan.* 5. 495. Dividere aliquid ex aequo. *Cic.* 5. *Tusc.* 13. 40. Bona dividere tripertito. *Id.* *Orat.* 33. 117. Dividere et partiri genus universum in species certas. — Praeterea *findere* et *diffindere* a *v. scindere* et *discindere* differt: quia *findens* rigida corpora, ut puta ligna, lapides etc. in partes secat ratione habita naturalium, quibus constant. commissurarum; *scindens* autem solida quaeque corpora, h. e. non modo ligna, lapides etc., verum etiam vestem, comam et similia, nulla ratione habita commissurarum nulloque consilio laniat ac dispergit. *Cic.* 1. *Divinat.* 13. 23. Fingebat Carneades. in Chiorum lapididinis saxo diffisso caput exstitisse Panisci. *Cf. Plin.* 36. *Hist. nat.* 22. 45. 150. Specularis lapis — facillime multo natura finditur in quamlibet tenues crustas. Contra *Cic.* 1. *Divinat.* 17. 32. Cotem in comitium allatam — no vacula esse discissam. *Id.* 5. *Fam.* 20. Hanc epistolam cur non scindi velim, nulla causa est. *Colum.* 2. *R. H.* 17. 1. Pecora majora demergunt unguis, et atterunt scinduntque radices herbarum. — Si quando tamen haec duo quocumque modo junguntur, verbum *scindere*, quod latius patet, praefertur. *Virg.* 1. *G.* 144. primi cuneis scindebant fissile lignum. *Id.* 6. *En.* 181. cuneis et fissile robur Scinditur. *Cf. Plin.* 36. *Hist. nat.* 17. 27. (131). Sarcophagus lapis fissili vena scinditur.

FINGIBILIS, e, adject. qui fingi potest. *Cael. Aurel.* 1. *Tard.* 4. n. 104. Aurium tinnit, vel praerolis sinuillarum fingibilis visus.

FINGO, fingis, finxi, fictum, fingere, a. 3. Part. *Fingens* 1. 2.; *Fictus* 1. 2. et 3. et in fin.; *Fingendus* 1. 1. et 2. — Ratione habita etym, iuxta *Forcellinum* est a *επιγγω stringo, premo, in solidum cogi*; unde et *figulus*, qui nempe tenuem ac liquidam fere materiam compingit: iuxta recentiores vero (*V. Döderlein.*, *Latinit. Synonym.* vol. 1. p. 160.) *fingo* ab etymo *fig* vel *fic* conjungendum est cum etymo *fac* verbi *facere*. Ceterum *fingere* est *facere*, figurare, formare, fabricari, *πλαττω* (It. *fare, formare, dar forma*; Fr. *former, façonner, donner une forme*; Hisp. *formar, labrar, dar forma*; Germ. *gestalten, bilden, formen, verfertigen, machen, darstellen*; Angl. *to form, fashion, fiame, make*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generativum. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 27. 87. Esse aliquam vim, quae flaxerit, vel, ut toto verbo utar, fabricata sit hominem: qualis ista fabrica est? *Id.* 1. *Orat.* 25. 115. Suat quidam ita naturae munibus in iisdem rebus habiles, ut non nasci, sed ab aliquo deo fieri esse videantur. *Sall. Cat.* 1. Quae (pecora) natura prona atque ventri obedientia flovit. *Cic.* 2. *ibid.* 6. 23. Quemadmodum volucres videmus fingere et construere nidus. *Cf. Ovid.* 1. *Fast.* 157. ignotaque prodit hirundo; Et lateum celsa sub trabe fingit opus. *Rursus Cic.* 1. *Off.* 44. 157. Ut apum examina non fingendorum favorum causa congregantur; sed, quum congregabilia natura sint, fingunt favos. Sic *Colum.* 9. *R. H.* 15. 7. *de apibus*. Suum quaeque plobis morem figurandi ceram fingendique servant. *Sueton. Aug.* 4. Fingere manibus farinae. *Scribon. Compos.* 90. et 130. pastillos. *Id.* *ibid.* 138. pillulas. *Cic.* 1. *Orat.* 28. 127. Non quaeritur mobilitas linguae, non celeritas verborum, non denique quae nobis non possumus fingere, facies, vultus, sonus. *Ovid.* 14. *Met.* 685. *de Vertumno*. formaeque apte fingetur in omnes. *Colum.* 6. *R. H.* 36. 1. Quorum (*feminae et maris*) si alter alteri non est idoneus, labat etiam quod ex duobus fingitur. *Spartian. Hadrian.* 24. Fingere inferos. h. e. templum inferis diis. ¶ 2. Speciatim est manu artificiose formare, rem vera imitatione exprimere, et saepissime usurpatur de sculptoribus, pictoribus similibusque artificibus. *Cic.* 6. *Ferr.* 13. 30. Cibiatae sunt fratres quidam Tlepolemus et Hiero: quorum alterum fingere opinor et cera solitum esse, alterum esse pictorem. *Id.* 1. *Nat. D.* 28. 71. Hoc intelligerem quale esset, si id in ceris fingeretur aut fictilibus figuris. *Cf. Justin.* 36. 4. Ceris fingendis et aere fundendo procedendoque oblectabatur. *Plin.* 35. *Hist. nat.* 12. 43. (151). Fingere similitudines ex argilla. Et per ironiam *Cic.* *Pls.* 25. 59. Ille homullus, ex argilla et luto fictus Epicurus. *Ovid.* 2. *Trist.* 489. fingere pocula de humo. *Lamprid. Commod.* 1. calices. — *Cic.* 5. *Fam.* 12. 7. Alexander ab Apelle potissimum pingi et a Lysippo fingi volebat. et *ibid.* Picta, aut ficta imago. *ritratto in pittura o in istatua.* *Id.* 3. *Orat.* 7. 26. Una fingendi est ars, in qua praestantes fuerunt Myro, Polycleetus, Lysippus; una est ars ratioque picturae. *Quintil.* 5. 12. 21. Corpora spectatissima fingendo pingendo efficere. *Id.* 3. 9. 9. Nec pingere quisquam, aut fingere cepit a pedibus. *Sueton. Ner.* 53. Studium pingendi fingendique. *Cf. Ammian.* 24. 6. Nec apud eos pingitur vel fingitur aliud praeter varias caedes et bella. Adde *Macrob.* 2. *Saturn.* 2. ubi *fingere* et *pingere* ambigue dicta occurrunt. *Horat.* 2. *Ep.* 1. 264. Fictus vultus in pejus. *ritratto malamente.* ¶ 3. Item speciatim, praecipue apud Poetas, ponitur pro componere, excolere, ornare, capillos comere etc. *Plaut. Stich.* 5. 5. 4. Mulier bene quum lauta est, tersa, ornata, ficta est; infecta est tamen. *Cf. Ovid. Remed. am.* 341. Proderit et subito, dum se non finxerit ulli, Ad dominam celeres mane tulisse gradus. *Rursus Plaut. Truc.* 2. 2. 34. Ficti, compositi, crispi cincinni. *Tbull.* 1. 5. 50. Et sibi blanditias tremula componere voce Et manibus canas fingere velle comas. *Propert.* 3. 8. 14. Et nitidas presso pollice finge comas. *Ovid.* 1. *Art. am.* 306. Quid toties positas fingis inepta comas? Adde *Martial.* 6. 57.; et *Senec. Hippol.* 372. *Virg.* 4. *En.* 148. mollique fluentem Fronde premit cinem fingens atque implicat auro. *Cf. Stat.* 5. *Theb.* 228. fingere comas auro. *Phaedr.* 2. 2. Quum se putaret fingi cura mulierum, Calvus repente factus est. — Huc referri possunt et illa *Virg.* 2. *G.* 406. curvo Saturni

dento relictam Persequitur (*rusticus*) vitem attondens fingitque putando. — Item illud *Ovid.* 5. *Fast.* 409. Saepo manus aegras manibus fingebat amicis. h. e. leniter tractabat, malebat. ¶ 4. Item dicitur de eo, qui vultu, habitu etc. ea praer se fert, quibus caret, adeoque est simulare. *Cels.* 1. *B. G.* 39. Neque vultum fingere, neque interdum lacrimas tenere puterem. *Ovid.* 4. *Met.* 317. Nec tamen ante adit, etsi properabat adire, Quam se composuit, quam circumspexit amictus, Et fixit vultum. h. e. sumpsit vultum blandum amantique aptum. *Cf. Val. Flacc.* 3. 506. At virgo, quamquam insidias aetusaque novercae Sentiat et blandos quarentem fingere vultus, Obsequitur tamen. *Cf. Quintil.* 11. 3. 83. Quum se in habitum adulationis fingunt hameri. — Similiter *Tac.* 4. *Hist.* 4. Multo cum honore verborum Marciano triumphalia de bello civium data: sed in Sarmatis expeditio fingebatur, si faceano le mostre di tentare una spedizione contro i Sarmati. et *Cypriolin.* *Amion. Phil.* 14. Fingere fugam. — Item *Aurel. Vict. vir. illustr.* 10. de *Bruto*. Fingere stultitiam. Sic *Tac.* 6. *Ann.* 51. Occultus ac subdolos fingendis virtutibus. *Justin.* 9. 8. 9. de *Philippo*. Gratiani fingere in odio.

II.) Translate. ¶ 1. Generativum, metaphora sumpta a superiore paragr. 1., est formare, comparare, accommodare, componere: et occurrit — a) Cum uno tantum Accus. — Universim. *Plaut. Capt.* 2. 2. 54. Fortuna humana fingit arctaque ut lubet. *Nepos Att.* 11. Sui cuique mores fingunt fortunam. *Cic.* 2. *Orat.* 54. 219. Natura fingit homines et creat imitatores et narratores facetos. *Id. Brut.* 38. 142. Nulla res magis penetrat in animos, eosque fingit, format, decit. *Id.* 3. *Legg.* 19. 40. Actor et moderatur et fingit non modo mentem ac voluntates, sed pene vultus eorum, apud quos agit. *Cf. Sil. It.* 1. 440. Daunum etiam, grata quo non spectator alter Voce movere fora atque orando fingere mentes. h. e. persuadere. *Rursus Cic.* 6. *Att.* 3. 4. Formam totius reipublicae velim imitas, quae mihi obviana fiat, ex qua me fingere possim. *Id. Orat.* 8. 24. Omnes qui probari volunt, voluntatem eorum, qui audiunt, intulerunt, ad eamque, ut ad eorum arbitrium et nutum, totos se fingunt et accommodant. *Val. Flacc.* 5. 533. Interea quoniam belli pugnaeque propinqua Cura prior, fingit placidus fera pectora dicitis. — Sic de verbis. *Cic.* 3. *Orat.* 45. 177. Ea (*verba*) nos sicut mollissimam ceram ad nostrum arbitrium formamus et fingimus. *Cf. eumd. Brut.* 79. 374. Nihil tam tenerum, quam illius comprehensio verborum; nihil tam flexibile, nihil quod magis ipsius arbitrio fingeretur. *Quintil.* 9. 2. 31. Et corpora et verba fingimus. Huc referri potest et illud *Horat. Art. P.* 52. nova fictaque nuper verba, formate di nuovo. Al. *leg. facta*. Item illud *Cic.* 2. *Nat. D.* 59. 149. Lingua vocem immoderate profusam fingit et terminat. — De oratione ac praecipue de carminibus. *Cic. Brut.* 31. 119. Quod si omnia a philosophis essent petenda, Peripateticorum institutis commodius fingeretur oratio. *Horat.* 4. *Od.* 2. 32. ego apis Matinae more modoque operosa parvus carmina fingo. *Id.* 2. *Ep.* 1. 227. et *Art. P.* 240. et 331. fingere carmina. *Id. Art. P.* 382. versus. *Sueton. Tit.* 3. poemata. *Horat.* 1. *Ep.* 15. 30. opprobria in aliquem. — b) Cum altero Accus. est ad aliquid informare. *Cic. Mur.* 29. 60. Finxit te ipsa natura ad honestatem, gravitatem, — ad omnes denique virtutes magnum hominem et excelsum. *Virg.* 2. *En.* 79. nec, si miserum fortuna Sinonem Finxit, vanum etiam mendacemque improba finget. *Horat.* 4. *Od.* 3. 12. spissae nemorum comae Fingit (*illum*) Aellii carmine dignum. *Id.* 1. *Sat.* 4. 18. Di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli Finxerunt animi. *Id.* 1. *Ep.* 9. 8. Tinnit, mea ne finxisse miora putares Dissimulator opis propriae. *Cf. Martial.* 2. 64. Dum modo caudicem, dum te modo rhetora fingis, Et non decernis, Taure, quid esse velis etc. ¶ 2. Metaphora sumpta a super. paragr. 2., ponitur pro docere, instituere. *Ter. Heaut.* 5. 1. 25. Sed ille quoque tuus Syrus, idem mire finxit filium. *Horat. Art. P.* 367. quamvis et voce paterna Fingens ad rectum et per te sapis. *Cf. eumd.* 3. *Od.* 6. 22. Motus doceri gaudet Ionico Matura virgo et fingitur artibus. *Id.* 1. *Ep.* 2. 64. Fingit equiva tenera docilem cervicem magister Ire viam, qua monstrat eques. ¶ 3. Ponitur etiam pro excogitare, comminisci, meditari, mente parare, struere, *inventare*, *macchinare* con-

la mente. *Plaut. Asin.* 2. 1. 2. Argento comparando fingere fallaciam. *inventare, ritrovare un inganno per procacciarsi danaro. Sic Ter. Heaut.* 3. 2. 22. Aliquid reperiret, fingeret fallacias. *Id. Andr.* 1. 3. 15. Fingunt quamdam igitur se nunc fallaciam. Adde *eumd. Heaut.* 3. 2. 34. *Id. Eun.* 1. 2. 58. Fingit causas, ne det. *Sic Id. Hecyr.* 4. 4. 71. falsas causas ad discordiam. *Cic.* 2. *de republ.* 1. Facilius, quod est propositum, consequatur, si nostram rempublicam vobis ostendero, quam si mihi aliquam, ut apud Platonem Socrates, ipse finsero. *Id. Fam.* 6. 4. Dicerem, quæ ante futura divissem, ni vererem, ne ea eventis fingere viderem. Adde *eumd. Ferr.* 5. 15. et *Amic.* 5. 18. *Sall. Cat.* 47. Volturcius interrogatus — primo fingere alia, dissimulare de conjuratore. *Tibull.* 1. 5. 19. At mihi felicem vitam, si salva fuisses, Fingebam demens, sed renuente deo. Cf. *eumd. ibid.* v. 35. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 84. Fingere qui non visa potest, commissa tacere Qui nequit. *Quintil.* 7. 4. 39. Finguntur et testamenta. *Lampriid. Alex. Sev.* 34. Fingendo aliquid vendere. *Trebell. Poll. Gall. duob.* 4. Pucri fingunt per ludibria potestates. — Similiter *Fugit. Capt.* 2. 1. 13. At fugam fingitis. ca. Nos fugiamus. h. e. fugam meditamine, paratis. *Sic Seneca Consol. ad Marc.* 26. Nec patricidia aut fingi, aut cogitari. ¶ 4. Item est imaginari, sive id mente fiat, sive oratione; et occurrit — a) Cum Accusativo rei, quam quis fingit. — Cum addito animo vel cogitatione, ut apud *Cic. Mil.* 29. 79. Fingite animis, (liberæ sunt enim nostræ cogitationes, et quæ volunt, sic intuentur, ut ea cernimus, quæ videmus) fingite cogitatione imaginem hujus conditionis meæ etc. *Id. Nat.* D. 18. 47. Omnia quæ cogitatione nobismet ipsi possumus fingere. *Id. Senect.* 12. 41. Quod quo magis intelligi possit, fingere animo jubebat tanta incitatum aliquem voluptate corporis, quanta percipi posset maxima. *Id. Tusc.* 24. 68. Sumatur nobis quidam præstans vir optimis artibus, isque animo parumper et cogitatione fingatur. Cf. *Plin.* 8. *Ep.* 26. Quo melior fingi ne voto quidem potuit. — Sine addito. *Cic. Rosc. Am.* 9. 26. Homines antiqui, qui ex natura sua ceteros fingerent. *Id. Mil.* 2. 5. Quid nobis quobus laboriosius? quid magis exercitum dici aut fingi potest? *Id. Rosc. Am.* 40. 116. Fingi maleficium nullum posse, quo iste sese non contaminarit. *Propert.* 3. 20. 17. tecum finge triumphos. *Quintil.* 5. 13. 42. Fingere sibi stultum adversarium. *Id.* 6. 2. 38. sibi res veras. *Plin. Paneg.* 4. Fingere et formare sibi principem. *Vopisc. Prob.* 1. Homerus Achillem in virtutum studio finxit. *Ammian.* 14. 6. Quæ fivere theatralis fabulæ. — In re oratoria aliquando fingere est proponere aliquid, quod si verum sit, aut solvat questionem, aut adjuvet: deinde id, de quo quæritur, facere illi simile. Ita *Quintil.* 5. 10. *med.* Nos dicimus *fare una suppositione, supporre.* V. *Quintil.* infra sub b. et c.; item v. FICTIO; et cf. *Ovid.* 1. *Trist.* 2. 57. Fingite me dignum tali necesse. — b) Cum Accusativo et Infinitivo. *Lucret.* 1. 1082. quoniam non omnia corpora fingunt In medium nitii. Adde *eumd.* 2. 175. *Cic.* 4. *Acad.* (2. pr.) 36. 117. Finge, aliquid nunc fieri sapientem, nondum esse. *Id.* 3. *Fam.* 12. Suscipe meas partes, et eum te esse finge. qui ego sum. *Forcellinus* hoc loco fingere pro *simulare* accepit. *Ovid. Heroid.* 16. 351. finge tamen, ingens consurgere bellum. *Id. ibid.* 4. 176. lacrimas finge (*subaudi te*) videre meas. *Quintil.* 7. 1. 20. Finge nos remittere. *Id.* 5. 7. 15. Fingamus in presentia scire. Adde *eumd.* 3. 6. 100., 1. 1. 24., 6. 3. 85. et alibi sæpe. — c) Passive cum Nominativo et Infinitivo. *Quintil.* 8. 5. 22. Qui suos artus morsu lacerasset, fingitur in scholis supra se cubasse. — Hinc Part. præter. pass., cujus et supra exempla retulimus, *Fictus, a, um*, adjective quoque usurpatur, et est simulatur, præter verum excogitatus, *falso, finto*. Occurrit — a) Sæpius de rebus. *Cic. Amic.* 8. 26. In amicitia nihil fictum est, nihil simulatum, et quidquid est, id et verum est et voluntarium. *Id. ibid.* 18. 65. Ne quid (in amicitia) fictum sit, neve simulatum. *Id. Cæcin.* 3. 14. Fictio officio et simulata sedulitate conjunctus. *Id. Amic.* 7. 24. Stantes plauderent in re ficta: quid arbitratur in vera facturos fuisse? *Id.* 2. *de republ.* 15. Falsum est id totum, neque solum fictum, sed etiam imperite absurdeque fictum. *Id.* 2. *Nat.* D. 28. 70. Commenti-

cii et ficti dicitur. *Id.* 3. *Off.* 9. 39. Ficta et commenticia fabula. Cf. *Phædr. epil.* 1. 2. Fictæ arte fabule. *Rursus Cic. Amic.* 26. 97. In rebus fictis et adumbratis. *Martial.* 6. 57. Capilli ficti. *Horat. Art. P.* 338. Ficta voluptatis causa sint proxima veris. *Virg.* 2. *G.* 45. Fictum carmen. *pismo di finzioni o favole.* *Ovid.* 9. *Met.* 54.; et *Ammian.* 14. 5. vox. *Val. Flacc.* 1. 39. dicta. *Quintil.* 4. 1. 19. narratio. *Id.* 3. 8. 54. oratio personarum. *Ovid.* 1. *Art. am.* 597. ebrietas. *Lucret.* 4. 1188. amor. *Virg.* 2. *Æn.* 107. pectus. *Ovid.* 6. *Met.* 565. Fictos gemitus dare. *Tac.* 3. *Ann.* 37. Petere aliquem fictis criminibus. *Id.* 1. *ibid.* 46. Cunctatione ficta ludificari aliquem. *con affettato prolungamento.* — b) *Fictus* dicitur interdum etiam de personis, et est qui fingit, *simulatore, fingitore, finto.* *Horat.* 1. *Sat.* 3. 61. pro bene sano Ac non incauto fictum astutumque vocamus. *Plin.* 8. *Ep.* 18. 3. Alii fictum (*eum*), ingratum, immemorant loquuntur. Adde *Capitolin. Anton. Phil.* 29. et *Clod. Alb.* 12.; et *Spartian. Pescenn.* 6. — Hinc

Fictum, i, n. 2. absolute, substantivorum more, est res ficta. *Virg.* 4. *Æn.* 188. ficti pravique tenax. *Ovid.* 9. *Met.* 767. jam consumpserat omnem Materiam ficti. — Hinc etiam

Fictum adverbii vice pro *fictè*. *Stat.* 6. *Theb.* 876. fietumque in colla minatus, Crura subit.

FINIENS, entis. V. voc. seq.

FINIO, is, tvi vel ti, itum, ire, a. 4. Part. *Finiens* 1. 2.; *Finitus* in omnibus fere paragr. et in *fin*; *Finiturus* II. 3.; *Finendus* II. 1. — Finire proprie ac stricto sensu de locis dicitur, et est locorum fines vel terminos designare, aliquam regionem finibus circumscribere, *περιω* (It. *determinare i confini, chiudere tra confini*; Fr. *limiter, delimitter, borner, circonscire*; Hisp. *limitar, alindar, terminar*; Germ. ab -, *begränzen, in Grenzen einschliessen, durch Grenzen festsetzen*; Angl. *to limit, bound*).

1.) Proprie. ¶ 1. Generatim. *Cæs.* 4. *B. G.* 16. Populi Romani imperium Rhenum finire. *che il Reno è il confine* etc. *Auct. B. Alex.* 35. Quo (*jugo*) Cappadocia finitur ab Armenia. *Ovid.* 11. *Met.* 152. Tmolus Sardibus hinc, illinc parvis finitur Hypæpis. *Justin.* 12. 7. 4. Post hæc (*Alexander*) Indiam petit, ut Oceano ultimoque Oriente finiret imperium. *Id.* 1. 1. 3. Fines imperii tueri magis, quam proferre, mos erat: intra suam cuique patriam regna finiebantur. *Vellej.* 2. 126. 3. Quidquid meridiano, aut septentrione finitur. *Sil. It.* 3. 3. Extemplo positos finiti cardine mundi Victor adit populos cognataque limina Gades. h. e. extrema parte mundi, tunc temporis cogniti. *Lucret.* 1. 997. Postremo ante oculos rem res finire videtur: Aer dissipat colles atque æra montes, Terra mare et contra mare terras terminat omnes. *Ovid.* 2. *Fast.* 222. Riparum clausas margine finit aquas. *tiene dentro i confini delle rive.* *Liv.* 1. 18. Signum contra, quo longissime conspectum oculi ferebant, animo finivit. *Cic.* 2. *Nat. D.* 59. 149. In ore sita lingua est, finita dentibus. ¶ 2. Speciatim *finiens orbis* vel *circulus* dicitur is, quem Græci *ἐπιζωγία* vocant, *Forizzonte.* *Cic.* 2. *Divinat.* 44. 92. Illi orbis, qui cælum quasi medium dividunt, et aspectum nostrum designant, qui a Græcis *ἐπιζωγία* nominantur, a nobis finientes rectissime nominari possunt. *Seneca* 5. *Quæst. nat.* 17. Hanc lineam, quæ inter aperta et occulta est, Græci *ἐπιζωγία* vocant, nostri (*circulum*) finitorem dixerunt, alii finientem.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim refertur ad modum, metaphora sumpta a superiore paragr. 1., et est certis finibus concludere, circumscribere. *Lucret.* 1. 76. Unde refert nobis victor, quid possit oriri, Quid nequeat; finita potestas denique cuique (Quanam sit ratione atque alte terminus hærens. *Cic.* 2. *Fin.* 20. 64. Cupiditates non Epicuri divisione finiebant, sed sua satietate. *Id. ibid.* 9. 27. Illud ipsum non nimium probe, philosophum loqui de cupiditatibus finiendis. An potest cupiditas finiri? tollenda est atque extrahenda radicibus. — Quævis ista philosophia est, quæ non interitum afferat pravitatis, sed sit contenta mediocritate vitiorum? h. e. intra certos fines circumscribendis. *Liv.* 34. 6. Nam si ista lex ideo lata esset, ut finiret libidinem muliebrem, vrendum foret, ne abrogata incitaret. h. e. ut luxuriam muliebrem coereret. *Quintil.* 3. 8. 1. Deliberativas miror a quibusdam sola utilitate finitas.

¶ 2. Item finire ponitur pro definire: hinc — a) Ponitur pro determinare, statuere, decernere; et refertur ad modum, itemque ad tempus. *Cic.* 2. *Legg.* 26. 66. Sepulcris novis finivit modum: nam super terræ tumulum noluit quid statui, nisi columellam. *Id. ibid.* 8. 20. Ad eam rem ratione cursus annuos sacerdotes finivunt. *Liv.* 42. 47. Indicere prius, quam gerere solitos bella; interdum locum finire, in quo dimicaturi essent. *Vellej.* 1. 10. Egredi finito arena circulo. *Val. Max.* 5. 3. 2. Tanti namque pœna finita est. Similiter *Cic.* 3. *Tusc.* 25. 59. *Euripidem* vertens. multis sunt humani liberi: Rursus creandi; morsque est finita omnibus. — *Id.* *Cic.* 8. *Att.* 3. Finire provincias Gallias. h. e. præscribere tempus imperii in Gallia habendi. *Id.* 15. *Fam.* 9. Ne quid accedat temporis ad id, quod tu mihi et senatusconsulto et lege finisti. *mi hai assegnato.* *Cæs.* 6. *B. G.* 25. Herpyliæ silvæ latitudo ix. diurnum iter expedito patet: non enim aliter finiri potest, neque mensuras itinerum novorum. *Id. ibid.* 18. Finiunt spatia omnis temporis numero noctium. *Liv.* 1. 17. Quinque dierum spatio finiebatur imperium. *Id.* 9. 33. Finienda censura. h. e. quinque annorum spatio circumscribenda. Sic eodem sensu *Id.* 9. 34. Finita potestas. *Ovid.* 5. *Fast.* 65. finitaque certis Legibus est ætas, unde petatur honos. *Sueton.* *Aug.* 101. Quibus solvendis annum diem finit. *prescriisse.* *Plin.* 2. *Hist. nat.* 53. 54. (141). Ventura finito die præcinere. — Et de numero. *Curt.* 4. 16. 26. Cecidere Persarum, quorum numerum viros finire poterant, millia xl. *Al. leg.* finire. — Passive impersonaliter *Liv.* 40. 44. a. *med.* De pecunia finitur, Ne major causa ludorum consumeretur, quam etc. — b) Ponitur etiam pro definire, seu explicare quid res sit. *Quintil.* 7. 3. 3. Finitio est rei propositæ propria et dilucida — enunciativa etc.: ut si finias *equum*, genus est animal, species mortale etc. *Id.* 2. 15. 1. Quid sit rhetorice, quæ finitur quidem varie, sed etc. *Id.* 12. 1. 1. Sit nobis orator is, qui a M. Catone finitur. Adde *eumd.* 12. 3. 40., 6. 3. *fin.* et alibi. — c) In re grammatica *finiendi* modus est indicativus. V. FINITIVES. ¶ 3. Item finire est finem imponere, *finire, terminare, por fine.* — a) Generatim. *Cæs.* 3. *B. C.* 51. Si acrius insequi voluisset, bellum eo die potuisse finiri. *Sic Justin.* 12. 9. 6. et 29. 3. 6.; *Vopisc. Aurel.* 20.; et *Capitolin. Anton. Phil.* 9. Finire bellum, vel bella. *Flor.* 2. 13. Finitum bellum, et *Vopisc. Aurel.* 21. prælium, et *Justin.* 15. 1. Finitum certamen. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 22. Finire prandia moris. *Id.* 2. *Ep.* 2. 146. Si tibi nulla situm finiret copia lymphæ, Narrares medicis. Cf. *Ovid.* 11. *Met.* 370. neque enim jejunia curat Cæde boum diramque famem finire. *Al. leg.* satiare, *alibi aliter.* *Id.* 3. *Fast.* 883. Luna finit tempora mensis. *Vet. Poeta* apud *Cic.* 1. *Tusc.* 48. 115. At qui labores morte finisset graves. *Sic Horat.* 3. *Od.* 4. 39. et 1. *Sat.* 1. 93. finire labores. *Id.* 2. *Sat.* 3. 263. dolores. *Sic Ovid.* 1. *Font.* 6. 41. gladio finire dolorem. *Rursus Horat.* 2. *Ep.* 2. 104. Finita studia. *Id.* 1. *Od.* 19. 4. Finitis amores. *Ovid.* 15. *Met.* 602. finire metum morte tyranni. *Id.* 1. *Anor.* 13. 47. jurgia. *Liv.* 1. 1. errorem. *Petron. Satyr.* 99. Osculo finire iram. Adde *Justin.* 28. 4. 13. *Flor.* 4. 2. 7. partium odia. *Justin.* 26. 1. 29. privato periculo publicum. *Curt.* 4. 14. Hic dies imperium aut constituit, aut finit. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 2. 2. (6). Honos in nonnisi vita finitur. *Vellej.* 2. 33. 3. Finire honores ægro animo. h. e. deponere. *Justin.* 9. 3. 11. Finivit hic dies Græciæ gloriam. *Ovid.* 3. *Trist.* 2. 17. Via finita. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 27. 67. (253). Finitis frigoris indicium. *Id.* 19. *ibid.* 3. 15. (44). Finitus sudor. *Ammian.* 17. 12. His finitis. *Vopisc. Aurel.* 19. Mala publica esse finita. *Lampriid. Alex. Sev.* 21. Finire causas. h. e. decidere. — Absolute. *Ammian.* 24. 4. Quum pugna diei finisset occasus. h. e. finita esset. — b) Speciatim de verbis et oratione. — Cum Accusativo. *Quintil.* 1. 5. 60. Latium (*nomen*), quod o et n litteris finiretur, non reperiebant. *Id.* 1. 6. 14. Ut nomina, quævis feminina, singulari nominativo u litteris finita, nunquam in ris syllaba terminentur. *Id.* 1. 5. 23. Verbum acuto sono finire. *pronunciare coll'accento sull'ultima.* *Id.* 11. 3. 37. Distinctione interest sermonem finiant, an sensum. *Cic.* 3. *Orat.* 49. 191. Ut sententiæ verbis finiantur. h. e. verbis, non autem nominibus claudantur. Cf. *eumd.* *Orat.* 49. 164. *Quintil.* 12. 9. 4. Finire orationem. — Hinc abso-

late finire est sermoni finem imponere. *Orid. 1. Met. 566.* Finitur Pean. *scil. loqui. Id. 1. Art. am. 755.* Finiturus eram: sed etc. Adde *eumd. 13. Met. 123.* et *14. ibid. 441.* *Petron. Satyr. 122.* Vix dum finierat. *Quintil. 9. 4. 138.* Denique, ut semel finiam, sic fere componendum, quo modo pronuntiandum erit. *per finiri una volta. Sic Id. 1. 12. 6.* et *8. 3. 55.* Ut semel finiam, et *5. 13. 3.* Ut quod sentio, semel finiam. — *Finito*, sermone finito. *Plin. 9. Ep. 13. a med.* Finito, incipit respondere *Veiento. Al. leg. multo rectius:* Finito. Incipit respondere etc. — c) Item spectatum pro mori. — Cum Accusativo. *Ovid. 3. Trist. 7. 49.* Ense alicui vitam finire. *Justin. 2. 5. 7., 9. 7. 12., 18. 6. 7. et 10. 3. 7.* Finire vitam ferro, suspendio. *Plin. 6. Hist. nat. 19. 23. (66.) et 8. ibid. 42. 64. (158).* Volantaria morte, aut inedia vitam finire. *Cf. Sueton. Aug. 65.; Trebell. Poll. XXX. Tyr. 9.; et Capitolin. Maxim. et Balb. 9. Ovid. 7. Met. 591.* Non exoratis animam finivit in aris. *Cf. Tac. 14. Ann. 51.* In se tumescentibus paulatim faucibus et impedito meatu spiritum finiebat. — Absolute. *Tac. 6. Ann. 50.* Sic Tiberius finivit octavo et septuagesimo aetatis anno. — Sic etiam mors, morbi etc. aliquem finire dicuntur. *Seneca Provid. 6.* Mors vos finit. *Martial. 5. 6.* Sic te serior et beata quondam Salvo Caesare finiat senectus. Et passive *Plin. 1. Ep. 12. 2.* Illis, qui morbo finiuntur. *Justin. 27. 3. 12.* Seleucus quoque iisdem ferme diebus, amisso regno, equo precipitatus, finitur. *Val. Max. 3. 2. extern. 6.* Theramenes perinde atque in domestico lectulo moriens vita excessit: inimicorum existimatione punitus, suo iudicio finitus. *Id. 9. 12. extern. 4.* Atrociter aliquando Euripides finitus est. *Cf. Cic. 1. Tusc. 48. 115.* *Crantorem vertens.* Sic fuit ultimus finiri ipsique tibi. — d) Item pro evertere, delere, ad nihilum redigere. *Ovid. 15. Met. 345.* Has finire potest, illas aperire cavernas. *h. e. claudere adeoque delere. Flor. 2. 15. 1.* Carthago finita est. *h. e. eversa, sublata. Cf. Trebell. Poll. XXX. Tyr. 5.* Finire imperium nominis Romani *h. e. delere, evertere. Tac. 1. Hist. 16.* Finita Juliorum Claudio- rumque domo optimum quemque adeptio inveniet. *h. e. deleta, extincta. — Hinc Part. praeter. pass.,* cujus multa superius exempla retulimus.

Finitus, a, um, adjective quoque usurpatum: et — a) Apud Rhetores de verbis dicitur et est quod plena et convenientem reddit sonum. *Cic. Orat. 51. 170.* Et ipsi infraeta et amputata loquuntur, et eos vituperant, qui apta et finita pronuntiant. — b) Item apud Rhetores est certus, determinatus, definitus. *Cic. Partit. orat. 18. 61.* Duo sunt questionum genera: quorum alterum finitum temporibus et personis; alterum infinitum, nullis neque personis neque temporibus notatum. — c) Apud Grammaticos finitus articulus est qui certum quidpiam significat, ut hic, haec; infinitus, qui incertum, ut quis, quae. Ita *Varro 10. L. L. 18. et 30. Müll.*

FINIS, is, m. et f. 3. Ablativus sing. nom. apud optimos est sine: legitur tamen et fini apud *Lucret. 1. 977.*; et in formulis fini, ea fini, qua fini adverbii more usurpatis apud *Caton. R. R. 21., 28. et 154; Gell. 1. 3. et 7. 3.; et Papinian. Dig. 16. 2. 19.* Similiter *Terentian. de metr. p. 1093. Putsch.* Quem (trochaeum) tantum in fini sumant heroica metra. — Feminino genere efferunt *Accius, Caecilius, Sisenia, Cassius Hemina et Varro* apud *Non. p. 205. 6. et seq. Merc.; Lucret. 1. 107. et 351. et 351; Virg. 2. En. 554., 5. ibid. 384. et 12. ibid. 793.; Cic. 2. Legg. 22. 55., 12. Fam. 1. et 9. Att. 10. 4.; Liv. 4. 2., 9. 26. et 22. 57.; Colum. 5. R. R. 11. 5.; Gell. et Papinian. locc. citi. — Quod ad etymon attinet. recentiores philologi finem conjungunt cum v. *filum, fibra, simbrice*, de quibus haec *Varro 3. L. L. 79. Müll.* Antiqui fibrum dicebant extremum, a quo in sagis simbrice et in jecore extremum fibra. Haec *Varro.* Hinc finis esset extremum vel extremitas alicujus terrae vel regionis. Ceterum finis est limes, terminus et extremitas locorum. *3. 3. (11. sine, confine; Fr. confins, frontiere, limite, borne; Hisp. confines, término, limite, frontera; Germ. d. Gränzlinie, Gränze; Angl. a boundary, limit).**

1. Proprie. — a) In singulari numero. *Cic. Caer. 8. 22.* Ejus fandi extremam partem oleae directio ordinis definitum: accessit propius et jam in- zrediens intra finem ejus loci, quem oleae termina-

bant. *Cf. Ovid. 3. Amor. 6. 19.* Tu potius ripis ef- fusa (capacibus amnis (Sic aeternus eas) labere sine tuo. *scorri dentro i tuoi limiti. Cæs. 2. B. G. 19.* Neque nostri longius quam quem ad finem porrecta ac loca aperta pertinebant, eedentes (hostes) insequi audent. *Sall. Jug. 19.* Deinde Philaenon aræ, quem locum Ægyptum versus finem imperii habue- re Carthaginienses. *Liv. 40. 16.* Fere ad extremum finem provinciae Galliae. *Id. 33. 37.* Redeuntes inde Ligurum extremo fine. *Id. 4. 58.* Quibus venientibus ad finem legati Vegetium obviam fuit. Adde *eumd. 10. 35. et 28. 5. Curt. 7. 7. 2.* Tanais Asiæ et Europæ finis interfluit. Adde *eumd. 5. 2. 16.; Senec. 6. Benef. 23.; Sueton. Cæs. 31.; Tac. 15. Ann. 16.; Justin. 30. 4. 6.; Val. Flacc. 3. 501.; et Sil. It. 3. 122. — b) In plurali numero. Ter. Heaut. 3. 1. 93.* Vicini nostri hic ambigunt de fini- bus. *Cic. 1. Legg. 21. 55.* Nec Manilia lege singuli, sed ex his tres arbitri fines regemus. *Id. 1. Off. 10. 33.* Arbitr de finibus a senata datus — illorum fines sic, ut ipsi diverant, terminavit. *Id. 3. de republ. 12. et Mur. 9. 22.* Fines proferre, propagare. *Id. Prov. cons. 12. 29.* Finium imperii propagatio. *Cf. eumd. Dejot. 8. 22.* Tueri fines ab excursionibus hostium. *et Orat. 41. 141.* Suas regiones finesque defendere. *Liv. 1. 18.* Inter eos fines, quos feci. *Sueton. Oth. 4.* De parte finium litigare. *Claudian. 4. Cons. Honor. 303.* transcendere fines. *Inscript. apud Henzen. 5806.* FINIVS ET GENIO TUCI ET I. O. M. MILIT LEG. XXX. V. V. (h. e. Ulpiæ victricis)... MASSIANVS SECVNDVS ET L. ATREIVS DOSSO V. S. L. M.

1. In plur. num. fines sunt ipsa regio, que certis finibus continetur, *paese. Plaut. Amph. 1. 1. 60.* Propere de finibus suis exercitus deducere. *Cæs. 1. B. G. 2. extr.* Fines Helveticorum in longitudinem milia passuum ducenta quadraginta, in latitudinem centum octoginta patebant. *Id. 1. ibid. 10.* Per agum Sequanorum iter in Santonium fines facere, qui non longe a Tolosatium finibus absunt. *Id. 6. ibid. 31.* In mediis Eburonum finibus. *Id. 1. ibid. 6.* Ut per suos fines eos ire paterentur. *Sall. Jug. 14.* Ego his finibus ejectus sum, quos majoribus meis populus Romanus dedit. *Id. ibid. 79.* Neque flumen, neque mons erat, qui fines eorum discerneret. *Liv. 28. 8.* Megalopolitis, quod suorum fuisse finium satis probabant. *Id. ibid. 44.* Multum interest, alienos populare fines, an tuos uri excindive videas. Adde *Nepot. Hann. 8.; et Sueton. Cæs. 25. Ovid. 5. Trist. 1. 21.* Scythique in finibus Istri Ille pharetrae lator Amoris abest. *Flor. 2. 15. 8.* Tam evocatis principibus, si salvi esse vellent, ut inigrarent finibus, imperatum. *Id. 1. 9. 6.* Jam hinc liber populus Romanus primo adversus externos arma pro libertate corripuit; mox pro finibus; deinde pro sociis; tum pro gloria et imperio. *Cf. eumd. 1. 11. 5. Id. 4. 1. 1.* In extremis finibus mundi arma Romana peregrinabantur. *Tac. 3. Ann. 45.* Vastat Sequanorum pagos, qui finium erant, et Ædudis cœteris sociique in armis abest. *Flor. 2. 15. 8.* Tam evocatis principibus, si salvi esse vellent, ut inigrarent finibus, imperatum. *Id. 1. 9. 6.* Jam hinc liber populus Romanus primo adversus externos arma pro libertate corripuit; mox pro finibus; deinde pro sociis; tum pro gloria et imperio. *Cf. eumd. 1. 11. 5. Id. 4. 1. 1.* In extremis finibus mundi arma Romana peregrinabantur. *Tac. 3. Ann. 45.* Vastat Sequanorum pagos, qui finium erant, et Ædudis cœteris sociique in armis abest.

2. Fine vel apud antiquos fini ablativus, adverbii more usurpatus, est tenus, usque ad, *sino a. Cato R. R. 113.* Amphoras hostio implere nantium ansarum infimarum fini. *Cæs. 7. B. G. 47.* Matresfamilie de muro — pectoris sine prominentes. *Atii male leg. pectore nudo. Auct. B. Afr. 85.* Per mare umbilici sine ingressi. *sino al. bellico. Sall. fragm. apud Avustian. Mess.* Fine inguam ingrediuntur mare. *Ovid. 10. Met. 536.* Fine genis, vestem ritu succincta Diane. *sino al. ginocchio. Al. leg. Nuda genu. — Et cum Ablativo Cato R. R. 29.* Oleas, ulmos, ficos — in serobe quem pones, summam terram subdito: postea operito terra radicibus fini, deinde calcato pedibus bene. 3. Metaphora sumpta a superiore parag. 1., finis est ejusque rei modus, finis. *Lucret. 3. 591.* vite fines dum vertitur intra. *Id. 3. 60.* avarities et cœca cupido — homines cogunt transcendere fines Juris. *Cic. 1. Off. 29. 102.* Qui appetitus longius evagantur —, si sine dubio finem et modum transeunt. *Cf. Horat. 1. Sat. 1. 106.* Est modus in rebus, sunt centi denique fines, Quos ultra citraque nequit consistere rectum. *Cic. 4. Ferr. 48. 118.* Modum aliquem et finem orationi nostre criminibusque faciamus. *Cf. Quintil. 10. 7. 7.* Dicentes habebunt modum et finem, qui esse citra divisionem nullus potest. *Cic. 1. Orat. 49. 214.* Crassus mihi visus est oratoris facultatem non illius artibus

terminis, sed ingenii sui finibus, immensis pœne, describere. *Id. Quintil. 10. 35.* Certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possim. *Id. Horusp. resp. 3. 4.* Illud scelus tam importunum, audaciam tam immanem non posse arceri otii finibus. *Horat. 1. Sat. 1. 49.* Intra fines naturæ vivere. 4. Quocumque modo τέλος apud Græcos, finis generatim est etiam terminus, extremitas in unaquaque re. exitus, *il fine, il termine. — a) Generatim. Cic. Cluent. 3. 7.* In hoc uno (iudicio) falsæ infamiae finis aliquis atque exitus reperitur. *Id. Sert. 65. 136.* Sed, ut extremum habent aliquid oratio mea, et ut ego ante dicendi finem faciam, quam vos me tam attente audiendi, concludam istud de optimatibus etc. *Id. 2. de republ. 44.* Si placet. In hunc diem hactenus. — Quom ita placuisset, finis disputandi in eum diem factus est. *Sic Id. 2. Orat. 55. 224.* Facere finem scribendi. *Ter. Heaut. pool. 34.* facere maledictis. *Cæs. 1. B. G. 33.* injuriis. *et Quintil. 12. 11. 1.* His dicendi virtutibus usus orator, finem quoque dignum et optimo viro et opere sanctissimo faciet. *Cic. 6. Phil. 1. 2.* Etiam si ille dies vitæ finem mihi allaturus esset. *Id. 6. de republ. 25.* Quod motum avertit alicui, quodque ipsum agitur aliunde, quando finem habet motus, vivendi finem habeat necesse est. *Id. 1. Orat. 34. 154.* Oratione aliqua lecta ad eum finem, quem memoria possem comprehendere. *sino a quel segno, che etc. Plaut. Merc. 3. 4. 67.* Finis fugæ. *Lucret. 3. 1035.* pœnarum. *Sueton. Vitell. 12.* muneris. *Id. Claud. 46.* mortalitatis. *Tac. 2. Ann. 42.* Implere vitæ finem. *Id. 6. ibid. 11.* Messala Corvinus cum potestatem et paucos intra dies finem accepit, quasi nescius exercendi. *Plin. 9. Ep. 28.* Polliceris in fine, te statim ad nos evoluturum. *in fine della lettera. Liv. 30. 1.* Scipioni non temporis, sed rei gerendae sine prorogatum imperium est. — Jungitur plurimis Verbis, quorum præcipua hæc sunt. *Plaut. Asin. 3. 3. 15.; Sall. Cat. 52.; Nepos Hamilc. 1. et Hann. 13.; Sueton. Aug. 43. et alii sæpe.* Finem facere alicui rei, vel alicujus rei. *V. et superius allata. Ter. Andr. 1. 1. 12.* Rebus finem præscribere. *Id. He- cyr. 1. 2. 21.* statuere orationi. *Lucret. 6. 24.* Finem timoris statuere. *Cic. 3. Ferr. 2. 5.* alicui rei constituere. *Virg. 10. En. 106.; Liv. 5. 51.; et Tac. 4. Hist. 3.* Finem capere. *h. e. habere vel face- re. Virg. 6. En. 76.* finem dedit ore loquendi. *Cf. Flor. 1. 16. 12.* Finem dare cædibus. *Rursus Virg. 3. En. 145.* fessis rebus finem ferre. *Id. 4. ibid. 639.* curis imponere finem. *Sic Flor. 2. 2. 33.* impo- nere bello. *Tac. 6. Ann. 40. extr.* Finem vitæ sibi ponere. *ucciderit. Lucret. 2. 1114.* ad finem perdu- cere. *Nepos Epam. 3.* ad finem adducere. — Feminino genere. *Cic. 2. Legg. 22. 55.* Necesse est edis- seri a nobis, quæ finis funestæ familiæ etc. *Virg. 2. En. 554.* Hæc finis Priami fatorem, hic exitus il- lum. *Sorte tulit. Liv. 22. 57.* Quenam fatura finis tantis cladibus foret. — b) Ad finem est usque ad finem, sino al. fine. *Ovid. 11. Met. 750.* ad finem servatos laudat amores. *Id. 2. Amor. 7. 14.* Et stet- tit ad finem longa tenaxque fides. *Cf. Liv. 10. 32.* Non venit ad finem tam audax inceptum. *non ebbe il suo intento. — c) Nullo fine, nullo cum fine, dempto fine,* est sine fine. *Ovid. 1. Pont. 1. 73.* Sic mea perpetuus curarum pectora morsus, Fine qui- bus nullo conficiantur, habent. *Id. 13. Met. 755.* Hunc ego, me Cyclops, nullo cum fine petebat. *Id. Heroid. 1. 50.* Virgæ mihi dempto sine careadis abest. Adde *eumd. 1. Amor. 9. 10.; et Plin. 14. Hist. nat. 1. 3. (11).* — d) Ad eum finem est tan- diu, sino a tanto. *Cic. 2. Nat. D. 51. 129.* Amor bestiarum in educandis custodiendisque iis, quæ prostraverunt, usque ad eum finem, dum possint se ipsa defendere. *Id. 2. Ferr. 6. 16.* Mansit in condi- tione usque ad eum finem, dum iudices rejecti sunt. *Nepos Epam. 2.* Exercebatur plurimum cor- tendo et lortando, ad eum finem, quoad stans com- plecti posset atque contendere. — e) Quem ad fi- nem est quamdiu, sino a quando. *Cic. 1. Cat. 1. 1.* Quem ad finem sese effrenata jactabit audacia? *Id. 7. Ferr. 29. 75.* Piratum vivem tenuisti: quem ad finem? dum cum imperio fuisti. Adde *eumd. Mur. 5. 11.; et 9. Fam. 26.* 5. Spectatum finis inter- dum dicitur de vite, morte. *Horat. 2. Ep. 11. 12.* Comperit invadim supremo sine donari. *Id. 1. Od. 11. 2.* Tu ne quaeris, quem mihi, quem tibi Flammæ di dederint. *Vellej. 2. 123. 2.* Nec quicquam

jam de fine, si fata poscerent, recusans. Tac. 1. Hist. 37. Septem a Nerocis fine menses sunt. Adde eund. 2. Ann. 39., 45. ibid. 63. et alibi sæpe. *Vopisc. Aurel.* 37. Hic finis fuit Aureliano. Adde *Fal. Flacc.* 1. 763.; et *Capitolin. Maxim. duob.* 24. ¶ 6. Sæpe dicitur de causa et proposito, cujus gratia fit aliquid, et ad quod referuntur omnia. — Est enim illud ultimum ac summum, quod ab operante queritur, ut docet Cic. 3. Fin. 7. 26. Quam extremam hoc sit (sentis enim, credo, me jamdiu, quod τῆλος Græci dicunt, id dicere tum *extremum*, tum *ultimum*, tum *summum*: licebit etiam *finem* pro extremo aut ultimo dicere), quibus igitur ioc sit extremum, congruenter naturæ vivere, etc. et *Id.* 1. ibid. 4. 11. Quid est in vita tantopere querendum, quam quam omnia in philosophia, tum id quod his libris queritur, quid sit finis, quid extremum, quid ultimum, quo sint omnia bene vivendi recteque faciendi consilia referenda? quid sequatur natura, nisi summum ex rebus expetendis? quid fugiat, ut extremum malorum? Sic *Id.* 1. *Legg.* 20. 52. Ad finem bonorum, quo referuntur et cuius causa sunt facienda omnia. h. e. summum bonum. Hinc Tullii libri de *Finibus*, Gr. περὶ τῶν ὁρίων: V. Cic. 13. *Att.* 21. 4. Similiter *Id.* *Planc.* 25. 60. Honorum populi finis est consulatus. h. e. summus honor. et *Tac.* 3. *Ann.* 27. Duodecim tabulæ, finis æqui juris. — Hinc, ut diximus, pro causa et proposito, cujus gratia fit aliquid, et ad quod referuntur omnia. Cic. 1. *Off.* 39. 138. Domus finis est usus. *Id.* 1. *Invent.* 5. 6. Officium ejus facultatis videtur esse, dicere apposite ad persuasivum: finis, persuadere ditione. *Quintil.* 2. 15. 38. Quem finem, vel quid summum et ultimum habeat rhetorice. *Id.* 2. 17. 22. Omnes artes habere finem aliquem propositum, ad quem tendunt. *Id.* 8. 3. 11. Ad solum finem laudis et gloriæ tendat. *Id.* 3. 8. 42. Suavis finis est utilitas. Cic. 1. *Off.* 16. 52. Liberalitas referenda est ad illum finem etc. *Quintil.* 2. 17. 41. Ars ad finem vitæ utilis. Adde eund. 2. 21. 3., 3. 5. 12. et alibi sæpe. Tac. 14. *Ann.* 64. Quod ad eum finem memorarimus, ut etc. *affinchè.* ¶ 7. Apud Rhetores finis ponitur aliquando pro finitione seu definitione. *Quintil.* 5. 10. 54. Dicuntur argumenta esse finitione seu fine. *Id.* 2. 15. 3. Est igitur frequentissimus finis, rhetorice esse vltm persuadendi. Sic *piuries eo cap.* et 4. 1. 3. ¶ 8. Non semel apud Jctos finis pro modo accipitur. *Papinian. Dig.* 20. 1. 1. a med. Plaurit, ut fructus hypothecarum usuris compensaret, fini legitimæ usuræ. *Id.* ibid. 21. 2. 66. extr. Finem pretii deminuere, vel excedere. *Id.* ibid. 49. 17. 17. Cogere ad finem peculii perpetuo legata præstare. *Gell.* 1. 3. Quatenus quoque fini dari amicitia venia debent. — Hinc *ea fini, hac fini, qua fini vel fini qua est eatenus, quatenus: ad rem Cato R. R. 21. Cupam qua fini in modiolos erit, utrimque secus imbricibus ferreis quatuor desues. et Colum. 5. R. R. 11. 5. Ea autem fine, qua adraseris, surculos sic inserito, ut semipede vel amplius de arbore existant. Adde eund. *Arbor.* 26. *Papinian. Dig.* 16. 2. 19. Obligatio pristina remanebit: sed dabitur ei compensatio peculii, fini, qua servus publicus habebit. *Gell.* 7. 3. circa med. Ko consilio atque ea fini etc. Sic *Id.* 1. 3. sub fin. et 13. 20. Hac fini ames, tamquam etc.*

Homonym. Inter *finem* et *terminum* illud interest, quod *finis* est extremum cujusque rei, a natura statutum, ubi res ipsa per se desinit esse vel cessat; *terminus* autem est signum, v. gr. lapis aut stipes, ab hominibus positum, ubi spatium vel locus ille desinere debet: hinc *Palermo* p. 977. *Putsch.* *Terminus* est loci, finis rei. Et *terminus* dicitur esse ab eo, quod quasi terram minuatur; finis potest esse etiam ultra terminum. — Itaque *finis* est aliquid abstractum, est linea mathematica; contra *terminus* et *limes* est materiale aliquid re vera existens. Porro *terminus*, utpote lapis aut stipes, finale punctum; *limes*, utpote septum vel agger, finale lineam de notat. — Denique *finis* nihil sancti in se complectitur; at *terminus* morali lege, limes jure et religione sanctus est, sive iuriabilis. Cic. *Quinct.* 10. 35. Certos mihi fines terminosque constituam, extra quos egredi non possim. Cf. *Inscript.* apud *Orell.* 3110. Fines terminosque statui jussit. Rursus Cic. *Amic.* 16. 56. Constituendi sunt, qui sint in amicitia fines et quasi termini diligendi. *Id.* 1. *Orat.* 49. 214. Crassus mihi visus est ora-

toris facultatem non illius artis terminis, sed sui ingenui finibus immensis pæne describere. *Liv.* 36. 18. Oceano fines terminatus, qui orbem terrarum amplexu finit. *Horat.* 2. *Od.* 18. 24. Revelles agri terminos, et ultra Limes clientium Satis avarus. *Virg.* 1. *G.* 126. Nec signare quidem, aut partiti limite campum Fas erat. *Tac.* 1. *Ann.* 50. Germanicus — limite a Tiberio factum scindit. et *Stat.* 4. *Silv.* 3. 40. inclinare sulcos et resecundare limites.

FINITE, adverb. ¶ 1. Est intra certos fines. Cic. 2. *Fin.* 9. 27. Ergo et avarus erit, sed finite, et adulter. verum habebit modum. ¶ 2. Item latiori sensu determinato, speciatim. *Gell.* 11. 7. a med. Refertur oportere ad senatum aut infinite de republ., aut de singulis rebus finite.

FINITIMUS vel finitimus, a, um, adject. περὶ ὁρίων; vicinus, propinquus, proximus, qui fines nostros attingit (It. vicino, confinante; Fr. voisin, contigu, limitrophe; Hisp. vecino, cercano, limitaneo; Germ. angränzend, benachbart; Angl. neighbouring, bordering upon, adjoining).

I.) Proprie. Cæs. 2. *B. G.* 2. Dat negotium Senonibus, reliquisque Gallis qui finitimi Belgis erant. Cic. pro leg. *Manil.* 2. 5. Regnum Ariobarzannis, quod finitimum est vestris rectigalibus. *Nepos Eumen.* 8. Finitima regio. *Liv.* 1. 32. Civitates finitimas. *Ovid. Remed.* am. 626. Finitima loca. *Id.* 4. *Trist.* 10. 111. Finitimis quamvis circumsoner armis. *Sueton. Aug.* 1. Finitimum bellum. *Ammian.* 15. 8. Finitima vicinitas. — Hinc *finitimi, orum*, m. plur. 2. absolute, substantivorum more dicuntur populi, qui fines nostros attingunt. Cic. pro leg. *Manil.* 4. 9. Bosphoranis finitimis suis bellum inferre simulasset. *Virg.* 6. *Æn.* 378. Nam tna finitimi, longe lateque per urbes, Prodigis arti caelestibus, ossi piabunt. Adde Cic. *Sull.* 20. 58.; et *Cæs.* 1. *B. G.* 2. et 2. ibid. 16. *Ovid.* 1. *Fast.* 551. Cæcus Aventine timor atque Infamia silvæ, Non leve finitimis hospitibusque malum.

II.) Translate ponitur pro simili, conjuncto. Cic. 4. *Acad.* (2. pr.) 21. 68. Ita finitima suat falsa veris. *Id.* *Brut.* 42. 156. Virtium studiorumque quasi finitima vicinitas. *Id.* 2. *Orat.* 44. 185. Motus, qui finitimi sunt et propinqui his animi perturbationibus. *Id.* 4. *Tusc.* 30. 64. Ægritudini finitimus est metus. *Id.* *Sull.* 25. 71. Autronii nomen finitimum maxime est hujus periculo et criminali. *Id.* 2. *Tusc.* 15. 35. Extrems sunt finitima. scil. sibi. *Id.* 2. *Nat.* D. 39. 101. Mari finitimus aer. *Gell.* 1. 4. extr. Verbum verbo finitimum. — Hinc

Finitimi, orum, m. plur. 2. absolute, *F.* supra sub I. in fin.

FINITIO, ðnis, f. 3. finis, finium assignatio.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu est finis, terminus, status. *Vitruv.* 2. 1. Liber hoc non proficitur, unde architectura nascatur, sed unde origines ædificiorum sint institutæ, et quibus rationibus enutritæ et progressæ sicut gradatim ad hanc finitionem. *Id.* 8. 1. Visum ad libratam altitudinem certa finitione designare. Adde eund. 5. 4. et 9. 9. ¶ 2. Item finium assignatio, circumscriptio, divisio. *Hygin.* 1. *Astron.* 6. extr. Si non in triginta partes unumquodque hemisphærium dividatur, sed in alias quodlibet finitiones.

II.) Figurate. ¶ 1. Est rei alicujus determinatio, scilicet — a) Definitio. *Quintil.* 7. 3. 18. Finitio est rei proposita propria et dilucida, et breviter comprehensa verbis enunciatio. Adde eund. 7. 3. 20., 3. 6. 49., 5. 13. 19., 6. 3. 65., 7. 8. 4., 7. 3. 12. et 18., 9. 3. 65., 12. 2. 13., 12. 2. 15.; et *Gell.* 13. 20. *init.* — b) Item propositio, regula. *Colum.* 5. *R. R.* 11. 12. Illam quasi finitionem, qua nos paulo ante usi sumus, veluti quamdam legem sanxerunt, eos tantum surculos posse coalescere, qui sunt cortice consimiles. ¶ 2. Item mors. *Inscript.* apud *Gruter.* 810. 10. NÆVIA FRISCA, SI FERMANSERIT VSOVE IN DIEM FINITIONIS SVÆ, BECIPIATVR IBI IVXTA MARITVM SVVM. *Alia* apud *Gruter.* 827. 3., quæ est apud *Orell.* 4776. HOS AB ANIMO POTVIT DISVNGERE NEMO, NISI FINITIO FATI. Cf. *Vulgar. interpr. Eccl.* 40. 1. Occupatio magna creata est omnibus hominibus et jugum grave super filios Adam, a die exitus de ventre matris eorum, usque in diem sepulture, in matrem omnium. Cogitationes eorum et timores cordis, adinventio expectationis et dies finitionis.

FINITIVUS, a, um, adject. qui definit. ¶ 1. Apud Rhetores *finitivus status* dicitur, in quo queritur, quid quis fecerit, *Quintil.* 3. 6. 5. et 12. 2. 19. Similiter *Id.* 7. 3. 26. Finitiva causa. *Capell.* 3. p. 150. quæstio. ¶ 2. Apud Grammaticos *finitivus modus* verborum est, quum quasi definita et simpliciter utimur expositione, ut *accuso, accusabam*: qui et *indicativus* dicitur, et a *Quintil.* 1. 6. 7. *finiendi modus* appellatur, ubi tamen alii *futendi* leg. *Dio-med.* 1. p. 328. *Putsch.* — *Finitiva littera* dicitur, quæ vocem claudit et finit. *Capell.* 3. p. 54. Littera *fnallum* claudit finitiva sententiam.

FINITOR, ðris, m. 3. qui fines statuit, ἐπιζῶν. ¶ 1. Est terra mensior, aut etiam alius arbiter, qui lite de agrorum finibus exorta, suos cuique limites præscribit. Cic. 2. *leg. Agr.* 13. 34. Quæstori permittant, finitorem mittant. Adde eund. 2. ibid. 20. 53. — Hinc joculariter *Plaut. Pæn. prol.* 48. Argumenti regiones, limites, confinia determinabo: ei rei ego sum factus finitor. Pænultimam hic *Plaut.* corripit, quasi non a verbo *finio*, sed a nomine *finis* ducens, ut a vino est *vinitor*. Alii tamen melius ordinem verborum sic mutant, ei rei ego *finitor factus sum*. — Hinc etiam *finitor circulus* est Græcum ἐπιζῶν, l'horizonte, V. FINIO sub I. 2. *Seneca* 5. *Quæst. nat.* 17. Hanc lineam, quæ inter aperta et occulta est, Græci ἐπιζῶντα vocant, nostri finitorem dixere, alii finientem. Adde *Lucan.* 9. 406. Et absolute *Capell.* 8. p. 276. Verum ex parallelis primus is est, qui et semper apparet et contingens confinia finitoris nunquam mersus assurgit; qui septemprionalis circulus perhibetur. Adde eund. ibid. p. 278.; et *Censorin. de die nat.* 17. ¶ 2. *Finitor* etiam dicitur, qui cuiusque rei quocumque modo finem facit. *Stat.* 8. *Theb.* 91. de *Plutone*. O rancetis finitor maxime rerum.

FINITUMUS. *F.* FINITIMUS.

FINITUS, a, um. *F.* FINIO.

FIO, fis, factus, sum, fieri. *F.* FACIO.

FIRCUS. *F.* HIRCUS.

FIRMAMEN, ðnis, n. 3. firmitas, fermezza. *Ovid.* 10. *Met.* 491. Porrigitur radix, longi firmamina, trunci.

FIRMAMENTUM, i, n. 2. στερεώματα, id, quo quippiam firmatur, ne vacillet, aut ruat (It. fermezza, rassodamento; Fr. soutien, renfort, appui, Hisp. refuerzo, apoyo, sustento; Germ. d. Stütze, Befestigungsmittel; Angl. a ground, stay, support, rest).

I.) Proprie. Cæs. 2. *B. C.* 5. Ubi imbecillitas materiæ postulare videretur, pile interponuntur, transversaria tigna injiciuntur, quæ firmamento esse possint. *Gell.* 13. 22. Nervi sunt vincula et firmamenta membrorum.

II.) Translate. ¶ 1. Generatim. — a) In singulari numero. Cic. *Cluent.* 2. 5. Parum firmamenti et parum virium veritas habet. *Id.* *Mur.* 28. 58. Venio nunc ad M. Catonem, quod est firmamentum ac robor totius accusationis. *Id.* *Planc.* 9. 23. Flos equitum Rom., ornamentum civitatis, firmamentum reipubl., publicanorum ordine continetur. Adde eund. 1. *Att.* 18. *Id.* *Amic.* 18. 65. Firmamentum stabilitatis constantiæque ejus, quam in amicitia querimus, fides est. *Id.* 4. *Tusc.* 3. 7. Firmamentum discipline. *Id.* *Flacc.* 37. 92. Si ullum firmamentum in illo teste poneret. *Liv.* 29. 2. Legionem firmamentum ducit. *Ammian.* 22. 16. Juri firmamentum addere. *Id.* 21. 5. Virtutis vestræ firmamento confusus. *Id.* 24. 1. Firmamentum roboris. Adde *Senecam* 1. *Ira* 16. 28. et 2. ibid. 1. — b) In plurali numero. *Grat. Cyneg.* 10. Firmamenta dare. ¶ 2. Speciatim apud Rhetores *firmamentum* est illud, quod ab accusatore opponitur contra rationem defensoris, ad firmandam scilicet suam accusationem, quæ sine eo omnino corrueret. Cic. *Partit. orat.* 22. 103. Distinguendi gratia rationem appellamus eam, quæ assertur a reo ad recusandum, depellendi criminis causa; quæ nisi esset, quod defenderet, non haberet: firmamentum autem, quod ad labefactandam rationem refertur, sine quo accusatio stare non potest. Eadem habet *Id.* 1. *Herenn.* 16. 26. — Item *Id.* 1. *Invent.* 14. 19. quæ adolescens multo ante scripserat, aliter *firmamentum* definit, ac in *Partitionibus*, nempe firmisimam argumentationem non accusatoris, sed defensoris. Adde *Quintil.* 3. 11. 9. ¶ 3. *Firmamen-*

tum pro caelo, in quo stellae fixae sunt, usurpatur ab Augustino. 2. de Gen. ad litt. etc. Tertull. de Bapt. 3. Firmamentum caeleste.

FIRMATIO ōnis, f. 3. eadem est ac confirmatio, firmamentum. Capell. 5. p. 134. Quum enim obieris occidisti, ut doctas argumentationem et firmationem, vis, maxime qui negatur etiam ipsum non occidi, exigit argumentum, licet ad faciendam fidem etiam illa, quae inartificialia nominantur, debeant adhiberi, ut tabulae, testimonia, etc.

FIRMATOR, ōris, m. 3. qui firmat, rafferatore, rassodatore. Translate Tac. 2. Ann. 46. Missus tamen Drusus pacis firmator. Plin. 10. Ep. 38. Firmator disciplinae militaris.

FIRMATRIX, ōris, f. 3. quae firmat. Coripp. Laud. Justin. 2. 16. Et caeli liquidos firmatrix (supientia) condidit ignes.

FIRMATUS, a. um. F. FIRMO.

FIRME, adverb. Comp. Firmus I.; Sup. Firmissime II. — Firme est firmiter, stabiliter, con fermezza.

1.) Proprie. Vitruv. 5. 12. Pulvinus quam firmissime statuatur. Sueton. Cal. 26. Firme insistere. star saldo in piè, star a piè fermo. Ammian. 16. 12. Munire latera firmius. Plin. 35. Hist. nat. 12. 46. (165). Ut firmius darent, calce addita. Ovid. Heroid. 19. 67. Firmius o cupidi tandem coeamus amantes.

II.) Translate. Plaut. Mil. glor. 4. 2. 24. Infidos relas: ego sum tibi firme fidelis. Al. minus recte leg. firmâ fide. Cic. 1. Fin. 21. 71. Firme graviterque aliquid comprehendere. Id. 2. ibid. 2. 6. Habere bene cognitam voluptatem, et satis firme conceptam animo. Id. 10. Att. 14. Firmissime asseverare aliquid. Id. 3. Fin. 9. 31. Assensus suos firme sustinere. Pat. 6. Ep. 13. Graviter et firme respondere. Quintil. 11. 2. 2. Firme continere aliquid. h. e. optime meminisse.

FIRMITAS, ōtis, f. 3. στερεότης, βεβαιότης, stabilitas, soliditas, constantia (It. fermezza, sodezza, stabilità; Fr. solidité, consistence, force; Hisp. solidez, consistencia, estabilidad, firmeza; Germ. d. Stärke, Festigkeit; Angl. firmness, constancy, validity, stability).

1.) Proprie. Plaut. Most. 3. 2. 133. Age, specta, postes ejusmodi! quanta firmitate et quanta crassitudine! Cæs. 2. B. C. 11. Ictum firmatas materix sustinet. Vitruv. 2. 6. Pulvis (Puteolanus) commixtus caecae et cemento ædificis præstat firmitates. Plin. 35. Hist. nat. 12. 46. (161). Cois amphoris laus maxima, Hadrianis firmatas. Eumen. Paneg. Constant. 6. Firmatas murorum. Cic. 2. Phil. 25. 63. Gladiatoria totius corporis firmatas. forza, robustezza. Adde Nepot. Alcib. 11. et Epam. 31.; Quintil. 11. 3. 19.; et Plin. Paneg. 4. Quintil. 2. 46. 13. Firmitate præstans corpus. Id. 12. 11. 2. Neque scientia modo constat orator, sed voce, latere, firmitate. Id. 10. 7. 26.; et Gell. 2. 3. Firmitas et vigor vocis. Plin. 14. Hist. nat. 3. 4. (40). Uva sine ullis vasis in vite servabilis: tanta est contra frigora, æstus tempestatesque firmatas. Id. 19. ibid. 1. 2. (14). Ægyptio lino minimum firmitatis. Id. 35. ibid. 12. 46. (158). Fastigia templorum uira cælatura et arte, sui que firmitate sanctiora auro. durabilità. Sic Id. 14. ibid. 2. 4. (21). Firmitas vini. Id. 20. ibid. 5. 20. (42). Firmitas valetudinis.

II.) Translate. Cic. Sext. 44. 95. Virtus et firmitas animi. Adde Quintil. 6. proem. 4. Sueton. Vesp. 7. Firmitas imperii. Rursus Cic. 9. Fam. 11. Firmitatem et constantiam, si modo fuit aliquando in nobis, eandem cognosces quam reliquisti. Id. Amic. 13. 46. Itaque, ut quisque minimum firmitatis habeat minimumque virium, ita amicitias appetere maxime. Planicus apud Cic. 10. Fam. 24. Unversus exercitus numero amplissimus est, firmitate exiguus. di valore. F. in CLANFLARIUS. Ammian. 16. 12. Miles fixa firmitate confusus. Id. 26. 2. Firmitas factorum. Id. 17. 1. fæderum. Id. 21. 14. fatalis.

FIRMITER, adverb. firme, stabiliter, con fermezza, sodamente, στερεως.

1.) Proprie. Plaut. Cas. 1. 44. Firmiter concludere aliquid in fenestram. Id. Epid. 1. 1. 77. Nisi suffulcis firmiter, non posses subsistere. Cæs. 4. B. G. 26. Neque ordines servare, neque firmiter insistere poterant. Varro 3. R. R. 9. 8. Firmiter affigere aliquid. Sueton. Vitell. 24. imperare.

II.) Translate. ad rem Lucilius apud Non. p. 512. 20. Merc. Firmiter hoc pariterque tuo sit petore fixum. Cic. fragm. apud eund. ibid. Firmiter stabilita matrimonia. Plaut. Pseud. 3. 2. 111. Firmiter alicui promittere. Gell. 13. 8. Firmiter meminisse.

FIRMITUDO, ōnis, f. 3. firmitas, fermezza, στερεότης.

1.) Proprie. Cic. 3. Herenn. 11. 20. Firmitudinem vocis maxime natura comparat, nonnulli adducet, et maxime conservat exercitatio declamationis. Ammian. 23. 6. Firmitudo murorum. Id. 18. 9. armorum. Id. 22. 9. originis alienae.

II.) Translate. Plaut. Asin. 2. 2. 54.; et Cic. 5. Fam. 13. Firmitudo gravitasque animi. Tac. 3. Ann. 6. Referendum jam animum ad firmitudinem, ut quondam divus Julius amissa univa lilia — abstruserit tristitiam. Id. 4. ibid. 8. Firmitudinem animi ostentare. Adde eund. 15. ibid. 62. Cic. 11. Att. 14. Salus ab isto data nihil habitura est firmitudinis. stabilita. Id. 2. Invent. 19. 58. In ipsi autem iudicis — si quando incidunt (translationes), ejusmodi sunt, ut per se minus habeant firmitudinis, confirmantur autem assumpta alia aliqua constitutione.

FIRMO, as. ōvi. ātma. are, a. 1. Part. Firmans I.; Firmatus I. et II. 1. et 2.; Firmaturus II. 1. Firmandus I. — Firmare est firmum stabilemque reddere, stabilire, ne vacillet aut ruat, roborare, reddere, στερεώω (It. rassodare, rinforzare, stabilire, fermare; Fr. rendre solide, durable, donner de la consistance, affermir, fortifier; Hisp. afirmar, asegurar alguna cosa, hacer que sea estable, endurecer, poner solida alguna cosa, fortificar; Germ. starck, fest machen, befestigen, kräftigen, starcken, in Sicherheit setzen; Angl. to secure, make sure, make firm, strengthen, establish, confirm.)

1.) Proprie. Lucret. 6. 397. Tum brachia consuescunt firmantque lacertos. Cic. 2. Tusc. 15. 36. Illi, qui Græciæ formam rerum publicarum dederant, corpora juvenum firmari labore voluerunt. Liv. 27. 13. Firmare corpora cibo. Curt. 9. 10. vexatos milites quiete. Id. 7. 5. Milites mature cibo ac potuine firmati. ristorati, rinvigorati. Colum. 6. R. R. 27. 10. Major pregnantibus (equis) adhibenda cura est, largoque pascuo firmande. Pallad. 12. R. R. 13. 2. Qui (agni), donec firmantur, intra stabulum furfuribus vel media herba — pascantur. Cf. Virg. 3. G. 209. Sed non ultra magis vires industria firmat. Quam venerem et cæci stimulos avettere amoris. Tac. 4. Ann. 73. Estuaria aggeribus et pontibus, traducendo graviori agmini, firmat. Plin. 18. Hist. nat. 6. 8. (47). Fossas in soliture terra sæpius firmari, ne procedant. Id. 35. ibid. 15. 51. (182). Bitumen æamentis illinitur, firmatque ea contra ignes. Id. 21. ibid. 31. 105. (180). Remedium ad dentium mobiles firmandos. Id. 17. ibid. 23. 35. (212). Vitium gracilitas firmata circumligatis bastilibus. Virg. 3. Æn. 659. Trunca manum pinus regit et vestigia firmat. Curt. 4. 9. 18. Gradum firmare vix poterant, quum modo saxa lubrica vestigium fallerent, modo rapidior unda subluerent. Sic Quintil. 9. 4. 129. Firmare gradum. et Ammian. 14. 2. gressus. Cf. Stat. 4. Theb. 582. Nec jam firmanti baculo, neque virgine fida Nititur. Cels. 1. 3.; et Plin. 14. Hist. nat. 18. 22. (118). Uva, quae alvum solutam firmat. h. e. sistit, ferma.

II.) Translate. 1. Generatim, ratione habita vitium ac stabilitatis, firmare est munire, corroborare, fortin, tutum, constantem reddere, fortificare, rinforzare. Cæs. 6. B. G. 28. Præsidium pontis tuendi causa ponit, magnisque eum locum munitionibus firmat. Cf. Ammian. 14. 2. Firmare locum muro. Liv. 22. 8. muros. Sall. Jug. 23. Turres extruit easque præsidii firmat. Cic. 1. Fam. 7. 4. Firmare provinciam præsidii. Cf. Curt. 3. 7. 7. cuncta præsidii. Virg. 11. Æn. 465. aditus urbis firmare. præsidium. Cic. 2. de republ. 18. Ancus Marcius ad ostium Tiberis urbem condidit colonisque firmavit. Auct. B. Afr. 15. Sinistrum cornu magnis equitum copiis firmaverat Liv. 9. 17. Firmare aciem subsidiis. Curt. 4. 13. 30. cornua subsidiis. Tac. 1. Ann. 51. terga agminis. Sueton. Galb. 19. se præsidii. Hinc Ammian. 28. 5. Sonitu enim adventantium percuti exsilire quidam impetivisse, visisque subito dum se firmare festinant etc. h. e. dum se in aciem ordi-

nant. Cic. 2. Off. 11. 40. Quam igitur tanta vis justitiæ sit, ut ea etiam latronum opes firmet atque augeat etc. Id. 3. Orat. 61. 227. Idem illud ad firmendam est vitem salutare. Cf. Quintil. 11. 3. 24. Nec silentio subsidat, sed firmetur consuetudine. Cic. Cat. 18. 43. Quorum quum adolescentiæ cupiditates defervissent, evimæ virtutes firmata jam ætate exsisterent. Cf. Virg. 4. Ecl. 37. ubi jam firmata virum te fecerit retas. Cic. Client. 6. 13. Animum adolescentis nondum consilio ac ratione firmatum pellexit. Horat. 3. Od. 5. 45. Donec labantes consilio firmaret. Quintil. 1. 1. 36. Memoria præcipue firmatur atque alitur exercitatione. Adde eund. 2. 4. 15. Cic. Sull. 11. 32. Qui filium suum vita privavit, ut in ceteros firmaret imperium. Adde Sueton. Vesp. 1. Justin. 1. 10. 14. Regalibus nuptiis regnum firmaturus. Id. 1. 1. 7. Firmare magnitudinem dominationis. Cæs. 4. B. G. 28. Firmata pat. Sic Liv. 9. 3. Priore se consilio cum potentissimo populo per ingens beneficium perpetuum firmare pacem amicitiamque. Cic. 1. Divinat. 1. 1. Vetus opinio est jam omnium gentium firmata consensu. Virg. 2. Æn. 691. Da deinde auxilium, pater, atque hæc omnia firma. Liv. 4. 7. Non tamen pro firmato jam stetit magistratus ejus jus, quia tertio mense, quam inierunt, honore abiire. Capitolin. Anton. Phil. 9. Firmare legem. — Singulare est illud Ammian. 21. 13. Ut eam (multitudinem) ad firmanda promptius adigeret imperanda tribunali cæso sistens, dixit. h. e. ad exequenda. 2. Speciatim, ratione habita animi, est animum addere, securum reddere. incoraggiare, confortare, assicurare. Cæs. 1. B. G. 65. Cujus adventus Pompejanos compressit, nostrosque firmavit, ut se ex maximo timore colligerent. Justin. 2. 11. 9. Leonida quum in bellum proficisceretur, ita suos firmaverat, ut in se parato ad moriendum animo scirent. Liv. 3. 55. Firmare ptebem hinc provocatione. hinc tribunicio auxilio. Tac. 1. Ann. 71. Vulnera lotuens, alium spe, alium gloria, cunctos alloquio et cura sibi que et prælio firmabat. Val. Flacc. 5. 359. Firmare aliquid dictis. Id. 5. 216. aliquid in omnes casus. Ammian. 16. 10. Bellorum usu et maturitate firmatus. Adde eund. 24. 11. — Et cum Accus. animum: Cf. Sall. fragm. apud Arrian. Mess. Ad Cyzicum perrexit firmatus animi. Virg. 3. Æn. 610. dextram Anchises Dat juveni, atque animum præsentii pignore firmat. Ovid. 9. Met. 744. Quia animum firmas teque ipsa recolligis, Iphi? Tac. 16. Ann. 35. Firmare animum constantibus exemplis. Justin. 7. 6. 5. Quorum victoria et militum trepidos animos firmaret et contemptum sibi hostium demeret. Id. 22. 4. 3. Animos firmare in chsitionis patientiam. Val. Flacc. 5. 324. animos firmate repulsa. Similiter Ovid. 1. Fast. 497. Vocibus Evander firmata mente parentis Nave secat. Sueton. Cf. eund. 3. Met. 689. vix mentem firmat deus, Excutit, dicens, Corde metum. Al. leg. virque meum, al. aliter. 3. Item, ratione habita fidei, est aliquid arctius in fide retinere. Auct. B. G. 8. 27. Complures civitates in fidem recipit, obsidibus firmat. 4. Item pro confirmare: et — a. Firmare fidem est ratum facere. Plaut. Mil. glor. 2. 5. 45. Te nusquam mittam, nisi das firmatam fidem, te huc, si omisero, intro ituram. Ter. Andr. 3. 1. 3. Pamphilus firmavit fidem. Nam quod peperisset, jussit tolli. confermò la parola o promessa data. Cf. eund. Hecyr. 4. 2. 5. Fidem alicui rei firmare. h. e. facere, ut magis credatur. Sic Sueton. Rhet. 1. Sæpe fabulis fidem firmare, aut demere. Cf. Tac. Germ. 39. Fides antiquitatis religione firmatur. — b) Firmare aliquid est probare, ostendere, confermare, provare. Lucret. 6. 918. Hoc genus in rebus firmandum est multa prius quam Ipsius rei rationem reddere possis. Cic. Harusp. resp. 14. 30. Tabulis hoc censorum, memoria multorum firmabo ac docebo. Id. Fat. 5. 11. Si vis et natura sati ex divinationis ratione firmabitur. Id. 2. Legg. 7. 16. Quum intelligat, quam multa firmentur jurjurando, quantas salutis sint foderum religiones. Sil. It. 9. 61. Fata cano vates: dicta Sybilla Sanguine. Val. Flacc. 3. 711. et hoc omni ductor tibi numine firmo. Quintil. 4. 2. 102. Firmare aliquid argumentatione. Tac. 1. Ann. 81. De comitiis consularibus — vix quidquam firmare ausim: alio diversa non modo apud auctores, sed in ipsius orationibus reperiuntur.

affirmare. Quamquam — c) Pro affirmare, asseverare, fere cum infinito usurpatur. *affirmare, promettere, assicurare. Lucret. 6. 941.* firmare necesse est, Nil esse in promptu, nisi corpus mixtum in iuani. Adde *eum. 3. 320. Auct. B. G. 8. 48.* Neque et ibi futurum, ubi praescriptis, et ad facturum, quae imperaverit, obsidibus datis firmat. *Tac. 2. Hist. 9.* Paratis omnium animis, reversuros firmaverunt. *Id. 6. Ann. 50.* Charicles tamen labi spiritum, nec ultra biduum duraturum, Maeroni firmavit. *Pallad. 11. R. R. 12. 3.* Alii amygdalo inseri posse firmarant. *Ammian. 15. 5.* Nec enim intellevisse firmabat. *Spartian. Hadrian. 4.* Opinio multa firmavit, corrupisse eum Trajanum libertos. — Et passiv. *Pallad. 10. R. R. 3.* Sata bene provenire firmantur, si dice, che etc.

FIRMUS, a, um, adject. Comp. *Firmior* et *Sup. Firmissimus* I. et II. — Ratione habita etymi, ἀπὸ τοῦ ἐπιφύτος, quod est fulcrum, *Paulo Diac. p. 91. 6. Müll.* dictum videtur; aliis ab ἐπιφύτος necus; aliis a βεβαιός fortis, validus. — Ceterum firmus est qui non vacillat, aut ruit, qui dimoveri aut lahfactari non potest, stabilis, fixus, durus, qui diu durat, βεβαιός, ὀπίσθος (It. *fermo, solido, stabile, saldo; Fr. solide, qui a de la consistance, dur, fort, ferme, robuste; Hisp. sólido, firme, macizo; Germ. kräftig, stark, feststehend, unbeweglich; Angl. firm, steady, constant, stable, sure, solid.*)

I.) Proprie. — a) De rebus physicis, quae stabiles, fixae, durae sunt. *Ovid. 1. Pont. 4. 35.* Nos fragili vatum ligno sulcavimus aequor: Quae tulit Aesonides, firma carina fuit. *Virg. 2. Aen. 481.* firma robora. *Ovid. 2. Art. am. 652.* arbor. Sic *Sueton. Vesp. 5.* Firmior arbor. *Ovid. 1. Fast. 370.* firma vincula. *Id. 2. Amor. 12. 3.* janua. *Id. 1. Pont. 2. 24.* sera. *Curt. 5. 1. 29.* solium. *Plin. 9. Hist. nat. 33. 52. (102).* Firmioris testae murices. — b) Item de iis, quae diu durant, durevole. *Virg. 2. G. 97.* Sunt etiam Amineae vites, firmissima vina. *Cl. Plin. 26. Hist. nat. 3. 7. (12).* Durabat antiquitas firma. — c) Dicitur et de cibus, qui sunt solidioris alimentum et vires addunt. *Varro 2. R. R. 11. 2.* Firno cibo pasta pecus. *Cels. 2. 18.* Firmus est triticum, quam nilium: id ipsum, quam hordeum: ex tritico firmissima siligo, et ibid. Firmior ex frumento potio. — d) Refertur et ad vires corporis, forte, robusto. *Cic. 16. Fam. 8.* Te penitus rogo, ne te tam longae navigationis per hincem nisi bene firmum committas. — Elicet ut valens, et ut ad res firmas ac valens quam primum venias. *Id. ibid. 6.* Mihi placebat, si firmior esses, ut te Leucadeum deportares. *Cl. Ovid. 2. Art. am. 319.* Illa quidem valet: sed si male firma cubabit, Et vitium caeli senserit aegra sui etc. et *Sueton. Aug. 8.* Vitium firmas a gravi valetudine. *Rursus Cic. 11. Fam. 27.* Nondum satis firmo corpore quum esset, ad me nave venit. *Horat. Epod. 12. 3.* Firmissimus juvenis. *Phaedr. 1. 19.* catuli *Sueton. Tib. 44.* infantes. *Vellej. 2. 84. 2.* Firmissimi remiges. *Quintil. 5. 10. 49.* Occisos a firmioribus imbecilliores. Sic *Ovid. 15. Met. 221.* de homine. Eductus in lucem jacuit sine viribus infans: Mox quadrupes rituque tulit sua membra ferarum: Paulatimque tremens et uondum poplite firmo Constitit, adjuvis aliquo co-namine nervis. — Huc referri possunt et illa *Aepot. Eumen. 11.* Fuit viribus ad laborem ferendum firmis. *Cl. Ovid. 3. Fast. 39.* Dixerat: et plenum non firmis viribus urnam Sustulit. *Quintil. 1. 6. 8.* Firmus atatis robur. *Cl. Sil. It. 3. 84.* Inde, ubi dote novo pubescet firmior aetas, h. e. juvenus.

II.) Translate. — a) Generatim. *Ter. Heaut. 2. 3. 96.* Nihil satis firmi video, quamobrem accipere hunc mihi expediat metum. *Cic. Orat. 71. 237.* Ne in maximis quidem rebus quidquam adhuc juveni firmus, quod tenerem, quam etc. *Id. 16. Att. 5.* Nisi judicasset hoc, quod dico, firmum fore. *Id. 4. Acad. (2. pr.) 46. 141.* Illud ratum, firmum, firmum fuisse vis. *Id. 7. Ferr. 29. 5.* Utrum tandem tibi ad defensionem firmius fore putasti? *Id. 1. Off. 2. 6.* Praecepta officii firma, stabilia, conjuncta naturae. *Id. Brut. 30. 114.* Opinio firma et stabilis. *Id. 1. Acad. (post.) 11. 42.* Firma et constans assensu. *Id. Brut. 78. 272.* Argumenta firma ad probandum. *Quintil. 11. 2. 4.* Firma memoria. *Id. 11. 2. 45.* Firmissima memoria pars. *Cic. 2. Att. 25.* Firmissima benevolentia hominum munum esse. *Id. 6. Fam. 5. extr.* Spem firmissimam habere. *Id.*

1. *Att. 1. 2.* Firmior candidatus, id più sicuro, quello che ha maggiore speranza degli altri. Sic *Id. 7. ibid. 25.* Ataliti a te litteras hilariores, nec tamen firmas, ut soles, h. e. in quibus certae res atque exploratae narrentur. — b) Speciatim transfertur ad vires militares et robur reipublicae. *Cic. Amic. 7. 23.* Quae enim domus tam stabilis, quae firma civitas est, quae non odiis et discidiis funditus possit everti? *Id. 2. de republ. 1.* Si nostram rempublicam vobis et nascentem et crescentem et adultam et jam firmam atque robustam ostendero. *Cæs. 5. B. G. 52.* Senones, quae est civitas in primis firma. *Cic. 5. Phil. 9. 24.* Mutina firmissimo et splendidissima colonia. *Id. 15. Fam. 4. 3.* Evocatorum firma manus et equitatus sane idoneus. *Plancius apud Cic. 10. Fam. 15. 2.* Antonius ab equitate firmus esse dicebatur. *Pompejus apud eum. 8. Att. 12. a. 1.* Domitius non satis firmus esset ad castra faciendam. *Liv. 23. 25.* Exercitus satis firmus ad tantum bellum efficere. *Cæs. 7. B. G. 60.* Cohortes firmae ad dimicandum. *Id. 3. B. C. 88.* firmissima. *Nepos Eumen. 3.* Quum neque magnas copias, neque firmas haberet, quod inexercitatae et non multo ante erant contractae. *Cic. 1. de republ. 32.* Concordi populo nihil esse immutabilis, nihil firmius. *Id. 1. Fin. 10. 35.* Laus et caritas sunt vitae sine metu dependae praesidia firmissima. *Id. Cael. 2. 7.* Videor mihi jecisse fundamenta defensionis meae: quae firmissima sunt, si nituntur iudicio suorum. — c) Item sapissime transfertur ad animi vires et constantiam, qua nulla re quis a proposito dimoveri potest, firmo, costante, franco. *Cic. 6. Phil. 7. 18.* Senatui sua sponte bene firmum firmiorem vestra auctoritate fecistis. *Id. Mil. 33. 91.* Vir et in republica fortissimus et in suscepta causa firmissimus. *Id. Divin. in Q. Caelil. 9. 29.* Accusator firmus et verus. *Plin. 2. Ep. 11. 19.* Vir egregius et pro veritate firmissimus. *Rursus Cic. Balb. 27. 61.* Firmiorem esse in sententia. *Tibull. 3. 2. 6.* Non ego firmus in hoc. *Horat. 2. Sat. 7. 26.* Aut quia non firmus rectum defendis et haeres, h. e. non es constans in defendendo. *Tac. Agric. 35.* Promptior in spem et firmus adversus. *Id. 4. Hist. 5.* Firmus adversus fortuita. *Cl. eum. 2. ibid. 82.* Firmus adversus largitionem et 3. *Ann. 18.* adversus pecuniam. *Sall. Jug. 28.* Patiens laborum, — belli haud ignarus, firmissimus contra pericula et insidias. *Vellej. 2. 63. extr.* Firmus proposito. *Cl. Fopisc. Firm. 4.* Mente firmissimus. *Ovid. 7. Met. 457.* firmissimus ira. Similiter *Cic. fil. apud Cic. 16. Fam. 24.* Firmo constantique animo quippiam facere. *Virg. 6. Aen. 261.* Nunc animis opus, Eneas, nunc pectore firmo. — d) Item ad fidelitatem. *Plaut. Trin. 2. 2. 162.* Hic meo hero amico solus firmus restitit. *Id. Stich. 4. 1. 16.* Ut cuique homini res parata est, firmi amici sunt: si res lassa labat, iidem amici collabescunt. *Cic. Amic. 17. 62.* Sunt igitur firmi et stabiles et constantes amici eligendi. *Cic. Cael. 6. 14:* et *Nepos Lysandr. 2.* Firmus amicus ac fidelis. *Cic. 15. Fam. 4. ad fin.* Ut ex infidelissimis sociis firmissimos redderem. Similiter *Ter. Heeyr. 4. 1. 18.* Ex quo firmiorem inter nos fore amicitiam posthac scies. *Q. Cic. Petit. cons. 7. 26.* Non brevis et suffragatoria, sed firma et perpetua amicitia. *Quintil. 1. 2. 20.* Firmissima amicitia. *Ovid. Heroid. 20. 86.* Servabor firmo vinetus amore tui. Adde *eum. 2. Art. am. 386. Plaut. Capt. 5. 1. 6.* Quum haec reperta est fides firma vobis. — Cuni infinito. *Horat. 2. Ep. 17. 47.* Et fundus nec vendibilis, nec pacere firmus, h. e. non valens, non sufficiens. — NB. De cognom. Rom. V. ONOM.

FISCALIS, e, adject. ad firmum pertinens, *fiscate, del fisco. Ulp. Dig. 43. 8. 2.* Res fiscales quasi proprie et privatae principis sunt. *Fopisc. Aurelian. 48.* Fiscalia vina. *Fragin. de iure fisci cum Cap. Institut. editum § 6.* Servi fiscales. *Papinian. Dig. 2. 14. 42.* Fiscale jus. *Paul. ibid. 49. 14. 45. a med.* Debitorum fiscales. *Sueton. Domit. 9.* Fisci calumnias magna calumniantium poena repressit, h. e. delationes et poenas, quibus in utilitatem fisci eives a delatoribus accusati affliciebantur. *Aurel. Vict. Caesar. 41.* Fiscales molestiae severius presse. h. e. acerbae exactiones rerum fiscalium. *Oros. 7. 15.* Fiscalia negotia. *Paulin. Nol. Ep. 49.* Fiscale horreum. Sic *Salvian. 6. Gub. Dei 12.* Quae (bella) vastatis urbibus mari clausis, eversis Sardinia ac Sicilia, id est fiscalibus horreis, atque abscessis vel-

ut vitalibus venis, Africam ipsam, id est quasi animam captivare rei publicae. *Cassiod. 3. Varian. 32.* Fiscalia tributa Arelatensibus nostra relaxat humanitas. *Id. 11. ibid. 7. ante med.* Fiscalia opera nulla occasione volumus infirmari. — *Fiscalis cursus* est cursus publicus, privata fiscalis impensa institutus. *V. CURSUS. Spartian. Hadrian. 7.* Statim cursum fiscalem instituit, ne magistratus hoc onere gravarentur. — Gladiatores fiscales, h. e. e fisco principis alii. *Capitolin. Gord. III. 33.* Gladiatoresum fiscalium paria mille. — Hinc

FISCALIA, tum, n. plur. 3. absolute, substantivo-rum fore, sunt res ad fiscum pertinentes. *Inscript. apud Mabrett. p. 634. n. 290.* RECT SACRE SOLVS SEMPER FISCALIA MANCEPS, h. e. manceps, seu publicanus ea, quae ad fiscum pertinent, vectigalia, conduxi a procuratore Caesaris locata. *Asia apud Massey. Antiq. Gall. p. 84.* IN PROVINCIA LYGDVNSI QVINQUE FISCALIA cum agerrem, PLEROSQUE VIROS BONOS PERSEPEI etc. Priori loco fecit fiscalia manceps quaestus sui causa, altero vero egit fiscalia per quinqueannium procurator Caesaris reipublicae commodo.

FISCARIUS, ii, m. 2. fisco aliquid debens. *Firmic. 3. Mathes. 13. a med.* Annuae fisciartorum praestationes.

FISCELLA, ae, f. 1. deminut. a fiscina, parva fiscina, parvus fiscus, vas ex virgibus salicis, aut junco, aliave materie textum: quale est, in quo caseus exprimitur, uvae deferuntur, etc., *fiscella, fistella, cestella, canestro, Σίσση, ταλαριονος;* unde *Gloss. Isid.* Fiscella, forma, ubi casei exprimitur. *Virg. 10. Ecl. 71.* gracili fiscellam textit hibisco. *Tibull. 2. 3. 15.* Tunc fiscella levi detecta est vimine junci. Raraque per nexus est via facta sero. *Ovid. 4. Fast. 743.* Libaque de nillo nulli fiscella sequatur. *Colum. 12. R. R. 18. 2. de vindemia.* Si vineta grandia sunt, fabricanda decimodiae et trimodiae, et fiscellae texendae et picandae. Adde *eum. 7. ibid. 8. 3. et 12. ibid. 39. 1; Pallad. 11. R. R. 19. 4; et Prudent. 5. regi. orat. 492.* — A similitudine ita dicitur capistrum e vimine, aut funiculis, quo boum ora inter arandum coercentur, *musoliera, φικος.* *Cato R. R. 54.* Boves fiscellas habere oportet, ne herbas sectentur, quam arbutum. *Plin. 18. Hist. nat. 19. 49. (177).* Si inter arbores vitesque aretur, fiscellis capistrari oportet, ne germinum tenera praecipiant. — Item ad prohibendas oves a salientibus arctibus. *Varro 2. R. R. 2. 11.* Detentent ab saliendo fiscellis e junco, aliave qua re, quod adligant ad naturam.

FISCELLUS, i, m. 2. deminut. a fiscus.

I.) Proprie est idem quod fiscella. *Colum. 12. R. R. 38. 6.* Bacca myrti fiscello ligneo inclusas exprimito. *Cod. Lipsiensis legit fiscella.*

II.) Improprie Fiscellus appellatur casei molis appellator: ut catillones catillorum liguriores. *Paul. Diac. p. 90. 2. Müll. Adde Gloss. Isid.*

FISCINA, ae, f. 1. alia forma pro fiscus, dicitur onne genus vasis ex vimine, junco, sparto, aliave materie contexti, canestro, cesta, cestone, ταλαριονος. *Cato R. R. 153.* Vinum fecatum sic facito. Fisci-nas olearias Campanicas duas illae rei habeto. Adde *eum. ibid. 135. et 13. Varro 1. R. R. 22. 1.* Quae nasci in fundo ac fieri a domesticis poterunt, eorum ne quid ematur, ut fere sunt quae ex viminibus et materia rustica fiunt, ut corbes, fiscinae, tribula, mallei, rastelli. *Cic. Placc. 17. 41.* Homini Phrygi, qui arborem fici nunquam vidisset, fiscinam flicorum objecisti. *Virg. 1. G. 266.* Nunc facilis rubea texatur fiscina virga. *Nervius apud Serv. ad hunc loc.* Quod quaeso ut in pectus tuam demittas, tamquam vindemiator in fiscinam. *Colum. 12. R. R. 39. 3.* In fiscina nova uvae premito. *Id. ibid. 50. 10.* Baccaem oleae in fiscinis novis includi, praesensque subjici. Adde *eum. 11. ibid. 2. 90. et 10. ibid. 307. Martial. 1. 44.* Rustica lactantes nec misit fiscina metas, h. e. metam lactis. *Ovid. 4. Fast. 754.* data aegrae fiscina frondis ovi. *Plin. 18. Hist. nat. 31. 74. (314).* Unus frondator quatuor frondarias fiscinas complere in die iustum habet. — Item fiscina dicitur capistrum e vimine, aut funiculis, quo boum ora inter arandum coercentur. *Plin. 34. Hist. nat. 8. 19. (66).* Equum cum fiscinis. *Forcellinus* tamen aliter interpretatus est; fiscinas enim peras esse affirmavit. *V. FISCELLA* a med., ibique *Caton. et Plin.*

FISCLUM, i, n. 2. quasi fisculum, a colando oleum dictum, vel quasi fiscella olei. Ita *Isid.* 20. *Orig.* 14.

FISCUS, i, m. 2. *τάλαρος*, vas vimineum, iuncum, aut ex simili alia materia, ad eos praesertim usus, quos in **FISCINA** et **FISCELLA** exemplis indicavimus, corbis, quasillus, cista, sporta: est a *φύσχος* botulus, hinc *φύσχη* vesica, quae a *φύσσω* sufflo, flatu distendo (It. *cesto*, *cestello*, *paniere*, *spartella*; Fr. *panier de jonc ou d'osier*; Hisp. *cesta*, *canasta*; Germ. *d. Gefäss*, *Korb*; Angl. *a basket*, *frail*). Hinc ¶ 1. Stricto sensu *Colum.* 12. *R. R.* 50. 22. Fiscus novis otium premi oportebit. et 52. 2. Oleum in novo fisco adjicito, subjectamque praelo sic premito, ne vasa intorqueas. Adde *eumd.* *ibid.* 38. 7. et 47. 9. ¶ 2. Mos fuit majoris summæ pecuniam in fisco condidi: quare fisco saepe loculum, arcam, saccellum, cophinum, follem pecuniae significat, *cassa del danaro*, *scrigno*, *sacchetto*, *borsa*. *Cic.* 5. *Verr.* 79. 183. Viator, ac Venerius, qui fisco sustulit. *Id.* 2. *ibid.* 8. 22. Fisco complures cum pecunia Siciliensi a quodam senatore ad equitem R. esse translatos: ex his quasi decem fisco ad senatorem illum relictos esse. *Phaedr.* 2. 7. Mulus ferebat fisco cum pecunia. *Sueton. Claud.* 18. Positis ante se cum pecunia fisco. *Seneca* 3. *de Ira* 33. Fisco in angulo jacentes. — Et pro ipso æro *Juvenal.* 14. 259. ærata multus in arca Fisco. **F. SUFFISCUS**. ¶ 3. Dicitur speciatim de pecunia publica, quia hæc majoris summæ est, quam privata. *Cic.* 5. *Verr.* 85. 197. Quaternos HS, quos mihi senatus decrevit, et ex ærario dedit, ego habebō, et in cistam transferam ex fisco. Adde *eumd.* 3. *ad Q. fr.* 4. 5. — Postea fisco appellata est omnis pecunia publica, itemque jus ac dominium reipublicæ in agros, vectigalia et ceteras res, unde reditus in publicum veniunt, *fisco*. Hinc *Eutrop.* 2. 16. aperte fisco pro ærario posuit. ¶ 4. Item speciatim sub imperatoribus fisco dicta est pecunia et patrimonium principis, sicut ærarium reipublicæ. *Plin. Paneg.* 36. At fortasse non eadem severitate fisco, qua ærarium, cohibes. *Id.* *ibid.* 42. Locupletabant et fisco et ærarium. *Spartian. Hadrian.* 7. Damnatorum bona in fisco privatam redigi vetuit, omni summa in ærario publico recepta. *Seneca* 7. *Benef.* 6. Cæsar omnia habet, fisco ejus privata tantum ac sua. *Juvenal.* 4. 54. Quidquid conspicuum pulcrumque ex ære toto est, Res fisco est, ubicumque natat. *Plin.* 6. *Hist. nat.* 22. 24. (84). Qui maris rubri vectigal a fisco redemerat. *Paul. Dig.* 39. 4. 9. *extr.* Fisco ab omnium vectigalium præstationibus immunis est. Adde *Sueton. Aug.* 101. *Vesp.* 16. 18. et 23. *Ner.* 44. et *Claud.* 28.; *Tac.* 4. *Hist.* 72.; 2. *Ann.* 48. 6. *ibid.* 17. et alibi saepe, et *Capitolin. Anton. Phil.* 12. — Hinc et vectigal ipsum fisco dicitur a *Sueton. Domit.* 12. Judaicus fisco acerbissime actus est. h. e. exacta pecunia, quæ a Judæis fisco debebatur et tributum impositione. *Plin. Paneg.* 36. a med. Sæpius vincitur fisco, cujus mala causa nunquam est, nisi sub bono principe.

FISSICULATUS, a, um. *F.* voc. seq.

FISSICULO, os, atum, arp, a. 1. Part. *Fissiculatus* et *Fissiculandus*. — Fissiculare a *fissus*, quod a *findo*, est findendo dividere. *Apul. de Deo Socrat.* Damonum cuique tributa provincia, vel somniis conformandis, vel exitis fissiculandis, vel præpetibus gubernandis, vel oscinibus erudiendis etc. h. e. exitis minutatim ita dividendis. ut appareat *fissum jecoris*. **F. FINDO** in fin. *Capell.* 1. p. 5. In fanis, quibus aut vaticinia obliquis fundebantur ambagibus, aut denunciata pcedum cæde fissiculatis extorum proscia viscera loquebantur. *Id.* 2. p. 38. Hæc (*numina*) haruspicio exta fissiculant admonentia quædam, vescesque transmittunt, augurisque loquantur omnibus. Adde *Frontin.* loc. in **DIF-FINDO**.

FISSILIS, e, adject. (findo, fissus). ¶ 1. Est qui findi potest, qui facile finditur, *facile da fendersi*, *σχιστός*. *Virg.* 6. *Æn.* 181. cuneis et fissile robur scinditur. *Plin.* 16. *Hist. nat.* 36. 64. (158). Arundo fissilis præacuta semper acie. *Id.* *ibid.* 39. 73. (187). Lignum nullis rimis fissile. *Id.* 36. *ibid.* 17. 27. (131). Lapis fissili vena scinditur. ¶ 2. Item fissus, findendo scissus. *Colum.* 9. *R. R.* 1. 3. Et si ve teres arboris truncus, sive ut crassidulo postulat fissilis stipes etc. *Id.* 4. *ibid.* 33. 4. Etenim ta-

leæ propius stirpem recisæ quadrifidas plerumque, ac deinde secundæ taleæ ejusdem arboris bifidas rificas subministrant: quod genus fissilis adminiculi inane diutius, quam teres palus. *Sidon.* 9. *Ep.* 11. *ad fin.* Humus fissilis. — Hinc joculariter *Plaut. Aulul.* 3. 2. 25. Ad focum si adesces, non fissile haberes caput. non arestis *il capo rotto*.

FISSIO, Ænis, f. 3. actus findendi, *finditura*, *σχιζή*; *Cic.* 3. *Nat. D.* 63. 159. Quibus quum terræ subigerentur fissione glæbarum, etc.

FISSIPES, pædis, adject. omn. gen. qui pedes, seu ungulas fissas habet.

I.) Proprie. *Auson. Epist.* 5. 3. Fissipedes juvencae.

II.) Translate. *Auson. ibid.* 7. 49. Fissipes calamus. h. e. qui scribendo inservit, *penna da scrivere*.

FISSUM, i, n. 2. *F. FINDO* in fin.

FISSURA, æ, f. 1. rima, vel divisio, quæ fit findendo, *fessura*, *crepatura*, *σχιζμή*. — a) In singulari numero. *Plin.* 10. *Hist. nat.* 63. 83. (176). Quorum in digitos pedum fissura divisa est. *Scribon. Compos.* 122. et 123. Fissura ani. *Colum.* 4. *R. R.* 29. 9. Totius obturatione vitis, et cum ejusdem resectionis fissura præcipit fieri. *Id.* 5. *ibid.* 10. 17. In assuram cuneum adigere. — b) In plurali numero. *Plin.* 33. *Hist. nat.* 6. 33. (101). Lapis friabilis, fissurisque, non globis dehiscentis. *Id.* 28. *ibid.* 12. 50. (188). Asini sebum laborum fissuris cum adipe anserino.

FISSURARICUS, ii, m. 2. qui fissuras facit. Vox a *Lexico* expungenda; occurrit enim tantummodo in *Not. Tir.* p. 122.

FISSUS, a, um. *F. FINDO*.

FISTELLA, æ, f. 1. deminut. a fistula, parva fistula. *Pelagon. Veterin.* 24. Si sanguis per nares fluxerit, linteolum et lanam combures, et per fistellam in nares exsufflas. *Sed videtur scribendum fistulam, ut putat etiam Sanebiani.*

FISTUCA, æ, f. 1. ab *ίστάω* statuo, ut videtur, est crassum lignum, aut ferrum, quo aræ complantantur, calcantur, solidantur, et pavimenta pavuntur, *mazzerana*, *orso*. *Cato R. R.* 28. Operito terra radicibus fini, deinde calcato pedibus bene: deinde fistucis vertibusque calcato quam optime poteris. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 61. (185). Pavimenta in Italia fistucis pavita. — Similiter instrumentum utriusque ansatum, ponderosum, quo alte plurium manibus sublato pali magna vi terræ insignantur, *battipalo*. *Cæs.* 4. *B. G.* 17. Hæc tigna cum machinationibus demissa in flumen destiterat, fistucisque adegerat, etc.

FISTUCATIO, Ænis, f. 3. actus fistucandi, calcatura, solidatio, *calcamento*. *Vitruv.* 10. 3. Pali resupinati defodiuntur, et circum fistucatione solidantur. *Id.* 7. 1. Si congesticius locus fuerit, fistucationibus solidetur.

FISTUCATUS, a, um. *F.* voc. seq.

FISTUCO, as, atum, are, a. 1. Part. *Fistucatus*. — Fistucare est fistuca pavire, calcare, solidare, *calcare*, *mazzerangare*. *Cato R. R.* 18. Fundamenta primum fistucato, postea cementis struito. *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 62. (186). Rudus pedali crassitudine fistucari. *Vitruv.* 7. 4. *ad fin.*; et *Plin.* 36. *Hist. nat.* 25. 63. (188). Soto fistucato injicitur rudus. — Hinc *fistucato* est per fistucationem. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 11. 16. (87). Terram circa radices fistucato spissandam.

FISTULA, æ, f. 1. est tubus, canalus operatus claususque, per quem aqua fluit; item quicumque cavatus tubus per quem quid defluit, *σίφων*, *σολήνη* (It. *tubo*, *doccia*, *doccione*, *cannone*; Fr. *tuyau*, *tube*, *conduit*, *canal*; Hisp. *canal*, *caño*, *cañon*, *tubo*; Germ. *d. Höhre*; Angl. *a pipe*).

I.) Proprie. ¶ 1. Generatim. — a) De tubo, canalive aperto clausoque, fere semper plumbeo, per quem aqua fluit. *Cic. Rabir. perduell.* 11. 31. Fistulas, quibus aqua suppeditabatur Jovis O. M. templis ac sedibus, præcidi imperarat. *Varro* 3. *R. R.* 5. 2. In hoc tectum aquam venire oportet per fistulam. *Ovid.* 4. *Met.* 122. Non aliter, quam quum vitiatum listula plumbo scinditur, et tenues stridente foramine longe Ejarulatur aquas. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 103. 106. (224). Aquæ dulces juxta mare, ut fistulis, emicantur. Adde *eumd.* 31. *ibid.* 6. 31. (58). ubi quinarias, octonarias, denarias fistulas describit: itemque *Frontin. Aqued.* 25. et seqq.;

Justin. 4. 1. 1.; *Plin.* 5. *Ep.* 6. *extr.*; *Lucan.* 3. 206.; *Pallad.* 9. *R. R.* 11. 2.; *Capitolin. Maxim. et Barb.* 10.; et *Inscript.* apud *Orell.* 3322., 3324. et 3892. V. *Schneideri* adnotat. ad *Pallad.* loc. cit. *Inscript.* apud *Henzen.* 6428. NE EA AQVA QUAE ITA DISTRIBUTA DISCRITA DEVE QVA ITA DECRETVM ERIT ALITER QVAM FISTVLIS FLYMBREIS D. T. AB RIVO P. L. DVCATVR NEVE EAE FISTVLAE AVT RIVOS NISI SVB TERRA etc. — Similiter de fistularum usu in balneis *Pallad.* 1. *R. R.* 40. 3. Ad quod miliarium fistula frigida dirigitur, et ab hoc ad solium similis magnitudinis fistula procedat; quæ tantum calidæ ducat interitus, quantum fistula illi frigidæ liquoris intulerit. —

b) Speciatim de aspera arteria, pulmonem et intestinorum ductu. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 66. (175). Sub uva minor lingua, nulli ova generantur: opera ejus gemina, duabus interpositæ fistulis. *esofago e asperarteria*. Adde *Gell.* 17. 11. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 72. (188). Pulmo spongiosus ac fistulis inanibus cavus. *Id.* 9. *ibid.* 7. 6. (19). Hæc duo genera fistulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent, balænis a fronte, delphinus a dorso. *Id.* 28. *ibid.* 8. 27. (106). Extrema fistula intestini. *Veget.* 5. *Veterin.* 14. 7. *Schneid.* *Fistula* urinæ. — c) De spongiarum et ossium foraminibus, *caritate* medullæ etc. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 11. 47. (123). Spongiarum alias mares existimaverit, tenui fistula; alias feminas, majoribus fistulis ac perpetuis: in maribus duriores alias, tenuissimis fistulis atque densissimis. *Id.* 11. *ibid.* 37. 62. (163). Dentes aspidi tenui fistula perforati. h. e. intus cavi ad modum fistulæ. *Id.* 39. *ibid.* 3. 8. (26). Ossiculis gallinarum in pariete servatis, fistula salva. — d) Item de muscarum aculeo et foraminibus in apom cellis. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 28. 34. (100). Muscarum generi lingua evidens fistula est. h. e. perforata, aculeus fistulosus. *Colum.* 9. *R. R.* 11. 4. Fere in ipso fine cerarum velut papilla uberis apparet eminentior et laxioris fistulæ, quam sunt reliqua foramina, quibus popularis notæ pulli detinentur. — e) Huc pertinent et illa *Plin.* 34. *Hist. nat.* 11. 25. (109). et *ibid.* 12. 32. (127). Impellere et inspirare aliquid in aures flatu per fistulam. *con un canello*. Sic *Veget.* 2. *Veterin.* 15. 4. Post exempta sagitta subjicies fistulam, quam mulomedici portare consueverunt, minutis foraminibus multisque pertusam, per quam foras humor emanat, quem suscipies in vase. Adde *eumd.* 1. *ibid.* 10. 4. et 5. *ibid.* 24. 4. ¶ 2. Speciatim dicitur de cannam et florum foramine. *Plin.* 12. *Hist. nat.* 22. 48. (106). Fistula calami odorati. h. e. internodius intus pertusum. *Id.* 19. *ibid.* 5. 23. (66). Cucumeres, in fistula flore demisso, longitudine crescut. h. a. canne inserto, cui prius nodos perforaveris, ut *Pallad.* 4. *R. R.* 9. *ante med.* explicat.

II.) Translate. ¶ 1. *Fistula*, *σφρηξ*, *zampogna* (quam *Forcellinus* ut primam hujusce vocabuli significationem affert) est avena, musicum instrumentum pastorale, quod inflando sonum edit (unde *Isid.* 2. *Orig.* 20. *Fistula* dicta, quod vocem emittat), et pluribus calamis, imparibus, varii sonoris, cera compactis confectum, cujus inventor Pan primus fuisse dicitur a *Virg.* 2. *Ecl.* 32., ab *Ovid.* 1. *Met.* 690. et seqq. et a *Plin.* 7. *Hist. nat.* 56. 57. (204). Volunt esse quasi *φύσηθρα*, a *φυσάω* inflato. Quid a tibia differat, ibi dicitur. *Tibull.* 2. 5. 31. *Fistula*, cui semper decrescit arundinis ordo: Nam calamus cera jungitur usque minor. *Virg.* 2. *Ecl.* 36. Est mihi disparibus septem compacta cicutis *Fistula*. *Id.* 3. *ibid.* 25. aut unquam tibi *fistula* cera Juncta fuit? *Ovid.* 13. *Met.* 784. Sumptaque arundinibus compacta est *fistula* centum: Senserunt toti pastoria sibila montes. *Horat.* 4. *Od.* 1. 23. Delictabere tibia, Mistis carminibus non sine *fistula*. h. e. ut voces canentium et *fistula* concinant. Adde *eumd.* 4. *ibid.* 12. 10., 1. *ibid.* 17. 10. et 3. *ibid.* 19. 20.; *Lucret.* 1. 590.; *Ovid.* 8. *Met.* 191.; *Val. Flacc.* 4. 384.; *Nemesian.* 3. *Ecl.* 5.; *Calpurn.* 4. 60.; *Martial.* 14. 63.; et *Amian.* 16. 5. — Potest etiam dici de tibia, quæ unius calami est. *Macrob. præfat.* l. 1. *Saturn.* a med. Vides, quam multorum vocibus chorus constet; una tamen ex his omnibus redditur: aliqua est illic acuta, aliqua gravis, media: accedunt viris feminae, interponitur *fistula*. — De fistulæ usu apud oratores vel contionatores hæc *Cic.* 3. *Orat.* 60. 225. *Græchus* — cum eburneola solitus est habere *fistula*, qui staret occulte post

ipsum, quam contionaretur, peritum hominem, qui infaret celeriter eum sonum, quo illum aut remissum excitaret, aut a contentione revocaret. Adde *Quintil.* 1. 10. 27. *Sic Ammian.* 36. 4. ad fin. Ut contionaria Græci fistula post occipitium desit. — Joculariter ac translate *Cic.* 1. *Att.* 16. 11. Itaque et ludis et gladiatoribus *ἐπιμαχίας* sine ulla pastorica fistula auferebamus. h. e. sine sibilis, quin sibilis improbaremur. ¶ 2. *Pers.* 3. 14. *fistulam* vocat calamum scriptorium. ¶ 3. Fistula est etiam ulcus oblongum, angustum et profundum in corpore sive ex vitio, sive ex morbo, pus trahens. *fistola.* *Cato R. R.* 137. 14. *Schneid.* Et si quis ulcus tetrum vel recens habebit, hæc brassicam erraticam aqua spargito, opposito, sanum facies. Et si fistula erit, turundam intro tradito. *Yepos Att.* 21. Tanta vis morbi in unum intestinum erupit, ut extremo tempore per humbos fistula putris eruperit. *Al. leg.* fistula puris. *Cels.* 7. 4. Adversus fistulas, si altius penetrant, si tortuosæ sunt, etc. *et ibid.* Solent inter costas fistulæ subter ire etc. *Plin.* 20. *Hist. nat.* 9. 33. (82). Fistulas et humores erocare. *Id.* 24. *ibid.* 11. 51. (88). Lavare et siccare fistulas etc. *Id.* *ibid.* 8. 33. (49). Tumores sanant extrahuntque per fistulas. ¶ 4. *Plin.* 17. *Hist. nat.* 13. 23. (100). fistulam vocat ferramentum sutorium, quo curia laciduntur. ¶ 5. Quam *Cato R. R.* 10. memorat *fistulam sarrariam*, est pitum præferatam multis ferramentis oblongis obtusisque, et, ad modum calamarum in fistula musicali, in capite pili infixis compactisque: simile opinor his, quibus teruntur lineæ panni ad chartam faciendam. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 10. 23. (97). Etruria spicam farris tostis pistis pilo præferato, fistula serrata, et stella intus denticulata, ut nisi intenti pisant, conciduntur grana ferrumque frangatur. ¶ 6. Est etiam baculus teres, quo pistores et bellarii tracta, ex quibus lagana fiunt, romplanant, *spanatojo.* *Apic.* 42. Unum laganam fistula percutebat.

FISTULANS, antis, particip. ed inusit. *fistulo*, fistulosus, fistulam agens. *Plin.* 18. *Hist. nat.* 11. 29. (100). Terra bibulosa, et pumicis vice fistulans. *Haradin.* legit *fistulosa* ex MSS. *Sillig* vero vulgaram lectionem retinuit.

FISTULĀRIS, e, adject. ad fistulam pertinens. ¶ 1. *Fistulares* versus apud *Diomed.* 3. p. 498. *Putsch.* dicuntur qui ab una syllaba ad plures surgunt, ideoque fistulæ figuram repræsentant. ¶ 2. *Fistulare* medicamentum apud *Veget.* 3. *Veterin.* 13. 6. est quod per fistulam injicitur. Similiter *Id.* 6. *ibid.* 16. 1. *Collyriam* fistulare.

FISTULĀRIUS, ii, m. 2. qui fistulæ canit. *Inscript.* apud *Fabrell.* p. 623. n. 218., que est apud *Orell.* 2615. q. GRISIDIO (leg. CAESIDIO) q. F. SABUKLANO FISTULARIO, CANTORI, etc. F. IMAGINARIUS. Allata tamen *Inscriptio* est dubiæ fidei.

FISTULĀTIM, adverb. per fistulas. *Apul.* 4. *Met.* Fimus fistulatum excussus.

FISTULĀTOR, oris, m. 3. qui fistula canit, *sonator de zampogna*, *ουζιτζής.* *Cic.* 3. *Orat.* 61. 227. Sed fistulatoreni domi relinquitis. *Gell.* 1. 14. Halcyates rex Lydiæ, quam bellum Milesiis faceret, concinentes habuit fistulatores et fidicines atque feminas etiam tibicines.

FISTULĀTŌRIUS, a, um, adject. ad fistulatoreni perti-
nens, ut *Fistulatoreni* artes. *Arnob.* 2. 42.

FISTULĀTUS, a, um, particip. ab inusit. *fistulo*. ¶ 1. Et fistulis ornatus. *Sueton.* *Ner.* 31. Cænetiones laqueæ tabulis eburneis versatilibus, ut flores; fistulatis, ut unguenta desuper spargereotur. Ita recte leg. *Salmas.* ad *Vopisc. Aurelian.* 46., ita etiam edidit *Baumgarten:* alii aliter. ¶ 2. Item cavatus in modum fistulæ. *Arnob.* 2. 59. Venæ fistulatae, et commoabiles. *Sidon. Carm.* 2. post ep. 13. l. 9. Era fistulata.

FISTULĒSCO, is, ere, n. inchoat. 3. in fistulæ motem pertendit. *Fulgent.* 2. *Mythol.* 49. Crementis lunnæ abscisa ligna furfuraceis tinearum te-
rebramitibus fistulescunt.

FISTULO. F. FISTULANS et FISTULATUS.

FISTULŌSUS, a, um, adject. ¶ 1. Est in modum fistulæ intus cavatus, pertusus, *perlugiato*, *bucalo.* *Plin.* 11. *Hist. nat.* 2. 1. (3). Telum culicis fodiendo acuminatum, sorbendo fistulosum. *Id.* *ibid.* 37. 65. (173). Quibus aculeus in ore fistulosus, his nec lingua, nec dentes. ¶ 2. Item fistulosus, seu foraminibus oblongis abundans, *pieno di buchi.*

Colum. 7. *R. R.* 8. 5. Caseus neque fistulosus, neque salsus, neque aridus. *Plin.* 31. *Hist. nat.* 10. 46. (144). Nitrum spongiosum fistulosumque. *Id.* 17. *ibid.* 5. 5. (35). Terra arida, fistulosa, scabra. *Id.* 36. *ibid.* 23. 33. Fistulosus lapis. ¶ 3. Item fistulæ morbo laborans. *Cato R. R.* 157. Fistulosus cancer subtus supparat sub carne.

FISUS, a, um. F. FIDO.

FITILLA. F. FRITILLA.

FIVERE. item pro figere. *Cato* apud *Paul. Diac.* p. 92. 8. *Müll.*

FIXĒ, adverb. Comp. *Fixius*. — Fixe est figendo, inhaerendo. *Cassiod.* 2. *Variar.* 16. Quum divina iudicia fixe sustineret. *Id. fragm.* edente *A. Mai.* T. 3. p. 353. Quod si fixe atque inviolabiliter credimus. *Augustin.* *Ep.* 6. *extr.* Ubi tenacius habitabit et fixus.

FIXIO, onis, f. 3. F. FIXUS, us.

FIXŪLAS fibulas. *Paul. Diac.* p. 90. 1. *Müll.*

FIXŪRA, æ, f. 1. figendi actus, locus, in quo aliquid infixum est, *conficcatura*, *trafigitura*. *Tertull.* *advers. Gnost.* 1. *circa med.* Perire sine causa, prima fixura. *Fulgat. interpr. Joann.* 20. 25. Fixuræ clavorum.

FIXUS, a, um. F. FIGO.

FIXUS, us, m. 4. fixio. *Gloss. Cyrill.* *ἰσῆς*, fixus. *fixio.* *Auct. Itiner. Alex. M.* 49. edente *A. Mai.* Hanc quoque continet fixa vectium.

FL

FLABELLĪFER, fera, fêrum, adject. Flabellifera ancillæ, quæ flabellum ferunt et ventilationem faciunt. *Plaut. Trin.* 2. 1. 22. Flabellifera, sandaligerulæ, cantrices, etc.

FLABELLO, as, are, a. 1. *Tertull. Pallad.* 4. Quum calor in affectationem flabellatur. h. e. flabello agitatur et accenditur.

FLABELLŪLUM, i, n. 2. *deminut. a* flabellum. *Ter. Eun.* 3. 5. 50. Qui esset status, flabellulum tenere to asinum tantum. *Cf. Quicherat* ad hanc voc.: «Vocem *Forcellinus* temere in dubium vocat, variam lectionem referens *flabellum*, quam in quibusdam editionibus video. Illa autem unice vera, ut metri ratio constat. Nec obest, quod *Ter.* dictionem *flabellum* proxime usurpet».

FLABELLUM, i, n. 2. *deminut. a* flabrum, parvum flabrum, instrumentum, quo fit ventilatio ad refrigerandum, vel ad ignem excitandum.

I.) Proprie. ¶ 1. Stricto sensu. *Ter. Eun.* 3. 5. 47. Cape hoc flabellum: ventulum hanc sic facio. *Martial.* 3. 82. Et æstuanti tenue ventilat frigus Supina prasino concubina flabello. *Ammian.* 28. 4. Ubi si inter aurata flabella laciniis sericis insederint muscæ etc. — *Cf. Varro* 1. *R. R.* 31. 3. Ejunctidum enim sarmentum propter infirmitatem sterile, neque ex se potest ejicere vitem: quam vocant minorem flagellum, majorem etiam, unde uvæ nascuntur palmam. Prior, littera una mutata, declinata a venti flauo, similiter flabellum ac flagellum. Posterior etc. ¶ 2. Latiori sensu per similitudinem dicitur de cauda asini. *Propert.* 2. 18. 59. Et modo pavonis caudæ flabella superbi.

II.) Translate. *Cic. Flacc.* 23. 54. Cujus lingua, quasi flabello seditious, illa tum est argentum conto ventilata.

FLĀBĪLIS, e, adject. spirabilis, aereus, *spirabile*. I.) Proprie. *Cic.* 1. *Tusc.* 27. 66. Nihil ne aut humidum quidem, aut stabile, aut igneum. *Arnob.* 2. 49. Qualitatem materiam universas elementum probat, non pulvisculi labiles. h. e. ita minuti, ut vento perfante dissipentur.

II.) Translate. De spirituali Christianorum significatione. *Prudent.* 10. *asp. step.* 317. Eodem sibi ipse (Deus) mente in hominis condidit Vivam, serenam, sensualem, stabilem, Solvi incapacem posse, nec destruetilem. Alii minus recte leg. *stabilem*, vel *stabilem*. Eodem sensu *Id.* 2. in *Symmch.* 187. *perflabilem* dixit. Et *Id.* *Apotheos.* 867. Res flabilis.

FLĀBRĀLIS, e, adject. flabilis, ad flabrum pertinens. *Prudent.* *Apotheos.* 841. Quum libet, in gelidum flabrati frigore ventum Spiritus exsistit. *Al. leg.* flabrari, h. e. flare, *soffiare*, ab inusit. *flabro*, as.

FLĀBRĀRIUS, ii, m. 2. qui flabello muscas ab-

igit a cadaveribus publice expositis. *Isid. Gloss.* Flabrarius, custos corporum. *Alii mendose leg.* flabrarius et porcorum. F. VENTILO.

FLĀBRO, us. F. FLĀBRĀLIS.

FLĀBRUM, i, vel potius flabra, ōrum, n. 2. (no). In singulari numero exempla nondum vidimus; quod et *Serius* adnotavit ad *Virg.* loc. mox citandum. — Flabrum est flatus, flamen, *soffio*, *vento*, *πνοή*, *πνεύμα*; est vox fere poetica, et occurrit de ventis tantum: et quidem — a) Cum addito Genitivo. *Lucret.* 5. 218. et 6. 731. Flabra ventorum. *Propert.* 2. 20. 70. neque hic Boreæ flabra, neque arma timet. *Val. Flacc.* 6. 665. Lenibus alludit flabris levis Auster. *Avien. Perieg.* 33. Flabra Aquilonis. *Id. ibid.* 52. Favoni. *Id. ibid.* 1270. *Noti.* *Id. ibid.* 150. Zephyri. Adde *Virg.* 3. G. 199. *Gargil. de re hort.* (edente *A. J. Scottio*) 4. 6. Adminicula, quibus (tenera germina) se tueri contra violentia ventorum flabra consuescant. — b) Absolute. *Lucret.* 6. 427. freta fervescunt spirantibus incita flabris. *Virg.* 2. G. 293. non hiemes illam, non flabra, neque imbres Convellunt. *Terentian. de Metr.* p. 247. *Putsch.* Pineæ brachia quam trepidant stridentia flabris.

FLACCĒO, es, ere, n. 2. Præter. *flaccui* V. in voc. seq. — Part. *Flaccens* I. — Flaccio est flaccus fio, languesco, inarresco, *παρὰπραχίω*, *παρὰπρομαίω*, *divenir passo*, languido: est a *βλακνέω* torpeo, *languo*, mutata scilicet littera β in f, ut sæpe alias, et geminata c.

I.) Proprie. *Lucillus* apud *Non.* p. 110. 10. *Merc.* Lorum flaccet. *Lactant. Opif. Dei* 8. Aure pendulæ atque flaccentes. *Cf. Fulgat. interpr. Esai.* 19. 10. Et erunt irrigua ejus flaccientia: omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces.

II.) Translate. *Ennius* apud *Non.* p. 110. 14. *Merc.* Sin flacciebunt conditiones, repudiato et rediit. *Africanus* apud *eumd.* p. 110. 12. *Merc.* Disperit: perturbata sum: jam flaccet fortitudo. *Cic.* 2. ad *Q. Fr.* 15. 4. Messala flaccet, h. e. languet. in petitione consulatus deficit. (V. *eumd.* 4. *Att.* 15. a *med.*) *Apul. de Mag.* Oratio vestra rebus flaccet, spiritu viget. *Claud. Mamert.* 1. de *statu anim.* 3. Sententia flaccente.

FLACCESCO, cecis, cōi, cescere, n. 3. inchoat. a flaccere. — Legitur et flaccisco. *Pacuvius* apud *Non.* p. 488. 14. *Merc.* Flucti flacciscunt, silesunt venti. Ita etiam *Livius Andronicus* apud *Non.* p. 231. 30. *Merc.* Flacciscunt utria. *Forcellinus* ita legit: *Mercerus* vero leg. *Flacci teget utria*. — Part. *Flaccescens* I. et II. — Flaccisco est flaccere incipio, languesco.

I.) Proprie. *Colum.* 12. *R. R.* 7. 4. Feniculum quam legeris, sub tecto exposito, dum flaccescat. *Pitruv.* 2. 9. Flaccescente froode. *Varro* 1. *R. R.* 13. 3. Stercus quod infertur recens, minus bonum: id quam flaccit, melius. *Schneiderus* quoque ita edidit: sed *Ursinum* probat, qui corrigebat: *quod est quam recens, quod confractum, melius*.

II.) Translate. *Cic. Brut.* 24. 91. Quum otiosus stilum prebenderat, motusque omnis animi, tamquam ventus, hominem defecerat, flaccescebat oratio. *Arnob.* 4. 22. Flaccescentium voluptatum ardorem restituere. *Id.* 7. 32. Ad numerum tymbarum mollitia indignatione flacciscunt. h. e. iram ac vires deponunt, placantur, mitescunt.

FLACCĪDUS, a, um, adject. Comp. *Flaccidior* II. — Flaccidus est languidus, et ad debilitatem, aut lentitudinem pendulus, *passo*, *languido*, *pendente*, *παρὰπραχίω*, *χλαραός*.

I.) Proprie. *Varro* 2. *R. R.* 9. 4. de canibus; et *Colum.* 7. *R. R.* 6. 2. de capro; et *Plin.* 8. *Hist. nat.* 51. 77. (205). de sue. Aure flaccidæ et pręgravant. *Plin.* 15. *Hist. nat.* 30. 39. (127). Flaccidum fullum. *Apul. Florid.* n. 23. Vela pendula et flaccida.

II.) Translate. *Apul.* 7. *Met.* Vestis mellebris in sinus flaccidus abundans. *Al. leg.* flaccidus, h. e. floccis abundans. *Lucret.* 5. 631. Flaccidior turbine fertur. h. e. cursu remissiore ac tardiore. *Arnob.* 7. 43. Argumentatio flaccida est. h. e. infirma, levis.

FLACCŪLUS, a, um, adject. *deminut.* flacci. *Trebell. Poll. Gallien.* 8. Pugiles flacculis, non veritate pugnant. h. e. pills flaccidis et mollibus, innoxium icium inferentibus. Ita legit et exponit *Salmas.* Alii *sacculis*. F. PUGILOR.

FLACCUS, a, um, adject. flaccidus.

I.) Proprie. Cato *R. R.* 2. Flaccie aures. *Varro* 2. *R. R.* 9. 4. auriculæ.

II.) Figuratae de homine dicitur, qui sint auriculæ solito majores, mobiles ac pendulæ. *Cic.* 1. *Nat. D.* 29. 80. Equos deos pætuos esse arbitramur? equos silos? pæccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis? — Hinc factum cognomen Romanis gentibus non unis, ut Corneliæ, Horatiæ, Valeriæ, Fulviæ, etc. *Plin.* 11. *Hist. nat.* 37. 50. (136). Aures homini tantum immobilis: ab iis Flaccorum cognomina. *F.* FLACCUS in ONOM.

FLÄGELLÄTICUS, ti, m. 2. flagelli dignus, verbero. *Gloss. Philox.* Flagellaticus, *μαστιγίας*.

FLÄGELLÄTIO, ois, f. 3. actus flagellandi, flagellatione, *διαμαστιγίωσις*. *Tertull.* ad *Martyr.* 4. ad fin.

FLÄGELLÄTUS, ä, um. *F.* voc seq.

FLÄGELLIO, as, ävi, ätum, are, a. 1. Part. Flagellatus I. et II. f. — Flagellare *μαστιγίω* (cujus elymon *F.* in FLO) est flagellis, virgis, fuste etc. cædere (It. *battere*, *sferzare*, *flagellare*; Fr. *foetter*, *flageller*, *battre*; Hisp. *azotar*, *palmejar*, *latiguar*, *pegar*; Germ. *mit d. Peitsche oder Geißel schlagen*, *hauen*, *daher geißeln*, *peitschen*; Angl. *to whip*, *scourge*, *beat*, *lash*, *perk*).

I.) Proprie. *Sueton.* *Cal.* 26. Quæstorum suum in conjuratione nominatum flagellavit, veste detracta, subjectaque militum pedibus, quo firme verberari insisterent. Adde *eund.* *ibid.* 55. et *Claud.* 38. *Ovid.* 3. *Met.* 93. Pondere serpentis curvata est arbor, et imæ Parte flagellari genuit sua robora cauda. *Plin.* 8. *Hist. nat.* 16. 49. (49). de leone. In principio iracundiæ terra cauda verberatur: incremento terga, seu quodam incitamento, flagellantur. *Id.* 25. *ibid.* 8. 55. (101). Serpentes scæse interimunt flagellando. *Id.* 9. *ibid.* 30. 48. (92). Canes extremis polypi crinibus flagellati. *Id.* 18. *ibid.* 30. 72. (298). Messis alibi tribuitur in area, alibi equorum gressibus exteriur, alibi periculis flagellatur. *Quintil.* 11. 3. 118. ubi de gestu. Repetito ultra lævum hamerum gestu flagellare in tergum.

II.) Translate. ¶ 1. Poetica sunt illa *Plin.* 2. *Hist. nat.* 45. 45. (116). Radiorum multiflori jacta flagellatus aer. *Martial.* 4. 42. Lumina sideribus certent, mollesque flagellat Ora comæ: tortas sua amo. Flaccæ, comas, h. e. prolivæ extensæque comæ jactata vultum verberent. *Stat.* 10. *Theb.* 169. Serlaque mixta comis sparsa cervicæ flagellat. h. e. diverberat, agitat, concutit. *Id.* 5. *ibid.* 273. puppenque insana flagellat Arbor, h. e. arbor navem movet. *Id.* 3. *ibid.* 36. Ima flagellatis, signum iugubre malorum. Ponderibus trepidavit humas h. e. concussis, emotis, agitat. ¶ 2. Flagellare opes dicitur area ditis ararieque hominis, quæ multam pecuniam continet, coereat, premit avareque custodit, ne aut insumatur, aut surripiatur. *Martial.* 2. 30. et 5. 13. — Similiter flagellare annonam est verare, arriare, continendo apud se, ne copia sit, et diffidit coemptio fiat. *Plin.* 23. *Hist. nat.* 13. 57. (164). Pietia rerum, quæ usquam posuimus, non ignoramus, alia in aliis locis esse, et omnibus præne annis mutari, proat navigationes constiterint, aut ut quisque mercatus sit, aut aliquis prævalens maniceps annonam flagellet. — Similiter *Fers.* 4. 48. Si puteal multa cautus vibicæ flagellas. *F.* PUTEAL.

FLÄGELLUM, i, n. 2. deminut. a n. flagrum, est lorum, seu aliud quodvis flexile verber, seu potius instrumentum pluribus loris junctum, ac sæpe scorpionibus sive aculeis munitum (*F.* figuram ejus in *Annal. dell' Instit. Archeol.* a. 1840. p. 157.), quo servos nudatos cædere solebant, quod præne genus gravius erat, quam fustibus cædi, *μαστιγ* (It. *sferza*, *flagello*; Fr. *fouet*, *houssine*; Hisp. *latigo*, *azote*; Germ. *d. Peitsche*, *Geißel*; Angl. *a whip*, *scourge*).

I.) Proprie. — a) Stricto sensu de servis; et flagellum præne genus erat gravius, quam scutica, ut patet ex *Horat.* 1. *Sat.* 3. 117. adsit Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas, Nec scutica dignam horribili sectere flagello. Cf. *Juvenal.* 6. 478. hic frangit ferulas, rubet ille flagellis, hic scutica. *Rursus Horat.* 1. *Sat.* 2. 42. ille flagellis Ad mortem cæsus. *Cic. Robur. perduell.* 4. 12. Porcia lex virgas ab omnium civium Romanorum corpore amovit, hic misericors flagella retulit. *Marcell. Dig.* 48. 19. 10. Ex quibus eausis liber fustibus cæditur, ex his

servus flagellis cædi et domino reddi jubetur. *Horat. Epod.* 4. 11. Sectus flagellis præconis ad fastidium. Adde *Juvenal.* 14. 19. — b) Latiori sensu de aliis, qui servorum more puniuntur. *Curt.* 6. 11. 17. Philota flagellorum lectus nudis ossibus incussos ferre non poterat. *Sueton. Cal.* 33. Apellem tragædam — flagellis discidit. Adde *eumd.* *Aug.* 45. et *Tit.* 8. *Justin.* 1. 5. 2. Mox rex inter ludentes sorte delectus (*Cyrus adhuc puer*), quum per lasciviam contumaces flagellis occidisset etc. Similiter de adulterorum pœna *Catull.* 25. 10. Ne læcum latusculum oatesque mollicellas Inasta turpiter tibi flagella conscribillet. — c) Flagellum nonnullis quoque diis tribuitur. *Virg.* 8. *Æn.* 703. Quam (*discordiam*) cum sanguine sequitur Bellona flagello. *Ovid.* *ib.* 185. tibi de Furiis scindet latus una flagello. *Sic Fal. Flacc.* 8. 20. Inde, velut torto Furiarum erecta flagello, Prosilii. Cf. *eumd.* 7. 149. Ipsum (*Orestem*) angues, ipsum horronis quatit ira flagelli. — Huc referri potest et illud *Horat.* 3. *Od.* 26. 11. sublimi flagello Tange (*o Venus*) Chæon semel arrogantem.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de scutica, quæ aurigæ utuntur, quæ excussa clarum reddit sonum. *Virg.* 5. *Æn.* 579. signum clamore paratis Epitides longe dedit insonuitque flagello. *Sil.* *It.* 4. 440. Quadrijugos alto stimulat Bellona flagello. Adde *Juvenal.* 2. 169. et 8. 151.; et *Martial.* 6. 46. et 14. 55. — Similiter *Colum.* 2. *R. R.* 2. 26. Boves admovere flagello. *Veget.* 5. *Veterin.* 47. 8. *Schneid.* Assidue flagello (*jumentum lethargicum*) excitandum, aut voce, ut vitium timore deponat. ¶ 2. Item lorum, quo jacula emittuntur. *Virg.* 7. *Æn.* 730. teretes sunt aclydes illis Tela: sed hæc lento mos est aptare flagello. ¶ 3. Item de polyptorum brachiis. *Ovid.* 4. *Met.* 366. Utque sub æquoribus depressus polyptus hostem Continet, ex omni dimissis parte flagellis. ¶ 4. Et de hominum crinibus, *Sidon.* 1. *Ep.* 2. Aurium legule crinum superjacentium flagellis operiuntur. ¶ 5. Item ac sæpius de summa palmitis parte et de virgis flexilibus aliarum arborum, *tralcio*, *capo di vite*, *βλαπτός*: a *flagellum*, quæ notat lorum, quia, ut ait *Forcellinus*, sarmentorum et virgarum usus in cædendo fuit, vel rectius, quia hæc flagelli similitudinem referant. *Varro* 1. *R. R.* 31. 3. Ejuicidum sarmentum non potest ex se ejiere vitam, quam vocant minore, flagellum; majorem, unde uvæ nascuntur, palmam. *Virg.* 2. *G.* 299. neve flagella Summa pete, aut summa destringe ex arbore plantas. *Catull.* 62. 52. Jam jam contingit summum radice flagellum. *le cime.* *Colum.* 4. *R. R.* 24. 12. Nonnulli fructus avidius eliciunt, extrema et media flagella submittendo. Adde *eumd.* 3. *ibid.* 6. 3., 4. *ibid.* 10. 2. et 3. *ibid.* 21. 7. ¶ 6. Apud sequiorum ævi scriptores ponitur etiam pro tribulo. *Hieronym.* in *Esai.* 28. ¶ 7. Per metaphoram dicitur de mala conscientia. *Lucret.* 3. 1033. mens sibi conscientia facti præmetuens adhibet stimulos torretque flagellis. *Juvenal.* 13. 195. Occultum quotiente animo tortore flagellum.

FLÄGELLÄMENTUM. *F.* FLAMENTUM.

FLÄGITÄTIO, ois, f. 3. actus flagitandi, *istanza*, *chiesta*, *αίτησις*. — a) In singulari numero. *Cic. Topic.* 1. 5. Nolui deesse ne tacite quidem flagitationi tue. *Justin.* 2. 4. Quindecim annis pœnæ Asiæ immorati, uxorum flagitatione revocantur. — b) In plurali numero. *Tac.* 13. *Ann.* 50. Crebræ populi flagitationes, immodestiam publicanorum arguentis.

FLÄGITÄTOR, oris, m. 3. qui flagitat, *demandatore*.

I.) Proprie. — a) Dicitur de creditore, qui debitum reposcit. *Plaut. Cas. prob.* 23. Ejicite ex animo curam atque alienum æs: ne quis formidet flagitatore suum. *Id. Most.* 3. 2. 81. Quasi flagitator astans usque ad ostium. Adde *Gell.* 17. 6. ad fin. — b) Generatim. *Liv.* 8. 12. a med. Triumphante victoriam flagitator *Id.* 5. 45. ad fin. Flagitator pugnæ. *Ammian.* 29. 1. molestus. — c) Et de iis, qui apud magistratum de aliqua re queruntur, *Ammian.* 21. 16. Augubat etiam amaritudinem temporum flagitatorum rapacitas inextpleta.

II.) Figuratae, metaphorâ sumptâ a creditore, qui debitum reposcit. *Cic. Brut.* 5. 18. Hunc video flagitatore, non illum quidem tibi molestum; sed assiduam tamen et acrem fore.

FLÄGITÄTRIX, icis, f. 3. quæ flagitat. *Augustin.* *Ep.* 140. Epistola vehemens flagitatrix.

FLÄGITÄTUS, a, um. *F.* FLAGITO.

FLÄGITÖSE, adverb. Comp. *Flagitiosius* et *Sup. Flagitiosissime*. — Flagitiose est turpiter, inhoneste, fæde, cum infamia et probro, *turpemente*, *vergognosamente*, *cum infamia*, *βδελυγώς*, *αίσχυρός*. *Cic.* 3. *Fin.* 11. 38. Quis animo æquo videt eum, quem impune et flagitiose putet vivere? *Id.* 2. *Ferr.* 15. 41. Patres conscriptos judicia male et flagitiose tueri. *Id. Divinat. in Q. Cæcil.* 23. 71. Ut turpissime flagitiosissimeque discedat, nihil de suis veteribus ornamentis requiret. *Id.* 2. *Cat.* 4. 8. Aliorum amori flagitiosissime servire. *Id.* 7. *Att.* 15. Sumus enim flagitiose imparati quum a militibus, tum a pecunia. *Id. Pontey.* 11. 24. Legationes flagitiose obite. *Id.* 5. *Fin.* 31. 94. Flagitiose desciscere ab aliquo. *Arnob.* 4. 22. Flagitiosius procreare liberos.

FLÄGITÖSUS, a, um, adject. Comp. *Flagitiosior* et *Sup. Flagitiosissimus*. — Flagitiosus est flagitiis contaminatus, vitiosus cum dedecore, turpis, fædus, infamis, impurus, *infame*, *vergognoso*, *turpe*, *dissoluto*, *βδελυγός*, *αίσχυρός*; et occurrit — a) De homine. *Cic.* 4. *Tusc.* 32. 68. Ut turpes sunt, qui esserant se lætitia, quum fruuntur Veneris voluptatibus, sic flagitiosi, qui eis iudamantio animo concupiscunt. *Id.* 4. *Ferr.* 78. 192. Homo flagitiosissimus, libidiniosissimus nequissimusque. Adde *Isid.* 10. *Orig.* 107. Hinc *Sall. Cat.* 5. Civitas punitatim immutata, ex pulcherrima pœssima ac flagitiosissima facta est. — b) De rebus. *Cic.* 2. *Fin.* 28. 94. Vitiosa et flagitiosa vita. *Id.* 4. *Ferr.* 54. 134. Flagitiose libidines. *Id. Ross.* *Am.* 9. 28. Bonorum emptio flagitiosa, flagitiosa possessio. *Sall. Jug.* 37. Flagitiosissima facinora facere. Cf. *Plin.* 9. *Ep.* 13. 12. Factum flagitiosissimum. *Bursus Sall. Jug.* 88. Quanto vita illorum præclarior, tanto horum scordia flagitiosior. *Tac.* 1. *Ann.* 59. Flagitiosus servitus. *Id.* 6. *ibid.* 32. senectus. *Quintil.* 12. 11. 18. animos. *Tac.* 2. *Hist.* 31. Egregiam Otho famam, Vitellius flagitiosissimum meruere. — c) Absolute. *Sall. Jug.* 118. Regem armis, quam magnificentia, vince, minus flagitiosum. *Tac.* 3. *Ann.* 54. Tot a majoribus repetæ leges, tot, quas divus Augustus tulit, illæ oblivione, hæc (quod flagitiosus est) contemptu abolitæ.

FLÄGITIUM, ii, n. 2. a flagito. Juxta *Forcellinum* proprie est strepitus. *Plaut. Pæn.* 3. 2. 32. (*F.* locum infra sub II. 1.) At sæpe est acris turpisque efflagitatio cum convicio ac tumultu. Hinc *Id. Plaut. flagitium* vocat, quum puellæ caussa protervi juvenes aliorum ostia oceant et carbonibus elogis inseribunt, *Merc.* 2. 3. 82. (*F.* locum infra sub II. 3.) Et acrem molestamque-creditoris petitionem debiti, *Epid.* 3. 4. 77. (*F.* locum infra sub II. 3.) V. *Foss. Etymol.* — Speciatim est appellatio virginis de stupro, ipsamque stuprum, ut est apud *Non.* p. 313. 14. *Merc.* *Bursusque Forcellinus*, qui *flagitium* a v. flagio deduxit, quæ postulare significat. — Ceterum *flagitium* a *flagito* atque adeo a *flagro*, proprie est flagrans cupiditas, maximum cupiditatis ardor, facinus summo libidinis ardore æstuante patratum; atque hinc est facinus cum dedecore infamiaeque conjunctum, præsertim libidinosum, impurum, sordidum, unde certissima infamia est: ita enim *Augustin.* 3. *Doctr. Christ.* 10. Quod agit indomita cupiditas ad corrumpeudum animum et corpus suum, flagitium vocatur: quod autem agit, ut alteri noceat, facinus dicitur. *βδελυγία*, *αίσχυρότης* (It. *infamità*, *ribalderia*, *bruttura*, *scelleraggine*; Fr. *action dèshonorante*, *ignominieuse*, *acte d'infamie*, *turpitude*; Hisp. *acto dèshonoroso*, *ignominioso*, *acto de turpitud*, *infamia*; Germ. *die einen Menschen entehrende*, *leidenschaftliche Handlung*, *die Schandthat*; Angl. *a disgraceful or shameful, crime*, *profligacy*, *dis-soluteness*, *lewdness*, *flagitioussness*).

I.) Proprie. — a) Coniungitur cum stupris et adulteriis, ut apud *Cic.* 6. *Ferr.* 32. 71. Quæ (convivia) domesticis stupris flagitiisque flagrabant. *Id.* 7. *ibid.* 10. 26. Noctis longitudo stupris et flagitiis conterebatur. *Id. fragm. in C. Anton.* apud *Ascon.* Stupris se ac flagitiis contaminare. *Id. Senect.* 12. 40. Stupra vero et adulteria et omne tale flagitium, nullis aliis illecebris excitari, nisi voluptatis. — b) Item cum vitiis, sceleribus, facinoribus, ut apud

Cic. 1. Tusc. 30. 72. Qui se humanis villis contaminavissent et se totos libidinibus dedissent, quibus cœcatis vel domesticis villis atque flagitiis se inquinavissent. *Id. Prov. Cons. 6. 14.* Homo sceleribus flagitiisque contaminatissimus. *Id. Rosc. Am. 9. 25.* Intelligitur, imprudente L. Sulla scelera hæc et flagitia fieri. *Id. 9. Att. 10. 3.* Fore, ut aliquid conveniret potius, quam aut hic tantum sceleris et ille tantum flagitii admitteret. *Id. 1. Cat. 6. 13.* Quæ libido ab oculis, quod facinus a manibus unquam his, quod flagitium a toto corpore absuit? *Sall. Cat. 23. Q.* Curius, flagitiis atque facinoribus cooperatus. *Id. ibid. 14.* Qui alienum res grande constaverat, quo flagitium aut facinus redimeret. *Liv. 39. 13.* Nihil facinoris, nihil flagitii prætermittere. *Cf. eumd. 39. 16.* Minus tamen esset si flagitiis tantum effeminati forent; a facinoribus manus, mentem a fraudibus abstinuissent. **V. FACINUS.** — c) Generalit. *Ter. Phorm. 5. 2. 5.* Aliquid flagitii conficere. *Cic. 4. Tusc. 34. 73.* Quasi vero non propter libidinis tanta flagitia faciat et dicat. *Id. ibid. 70.* Poetas ludere sinamus, quorum fabulis in hoc flagitio (*h. e. stupro*) versari ipsum videmus Jovem. *Id. Pis. 18. 42.* Quos utinam ita audires, ut erant audiendi! numquam te in tot flagitia ingurgitasses. *Tac. 4. Ann. 3.* Hanc (*Liviam*) ut amore incensus adulterio pellexit, et postquam primi flagitii potitus est etc.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de aliis rebus, quæ dedecus aliqua ratione afferunt: ad rem *Tac. Germ. 12.* Proditores et transfugas arboribus suspendant; ignavos et imbelles et corpore infames cœno ac palude, injecta insuper crate, mergunt. Diversitas supplicii illuc respicit, tamquam scelera ostendi oporteat, dum puniuntur, flagitia abscondi. *Plaut. Cas. 5. 3. 1.* Maximo ardeo flagitio. *Ter. Heaut. 5. 4. 14.* Flagitiis infamem fieri. *Id. Adelph. 1. 2. 3.* Non est flagitium, facere hæc adolescentulum? non è cosa vergognosa? Sic *Id. Heaut. 5. 1. 49.* Nonne id flagitium est, te alii consilium dare, foris sapere, tibi non posse auxiliari? *Ennius* apud *Cic. 4. Tusc. 33. 70.* Flagitii principium est, nudare inter cives corpora. *Cic. Cluent. 46. 128.* Si a multis esset flagitium rei militaris admissum. *Id. Rosc. Am. 18. 50.* Qui præesse agro colando flagitium putes, profecto illum Attilium, quem sua manu spargentem semen, qui missi erant, convenerunt, hominem turpissimum atque inhonestissimum judiceres. *Id. Cic. Brut. 61. 219.* vocat flagitium, quum quis in scriptis obliviscitur quid paulo ante posuerit. *Id. 1. Nat. D. 24. 66.* Democriti flagitia appellat, quod atomos in philosophia invenit, ex quibus mundus effectus sit: tamquam sit hoc immanis error et opinio ejusmodi, quæ dedecus ipsi pepererit. *Sall. Jug. 85.* Dedecorare se flagitiis. *Horat. 3. Od. 5. 26.* Flagitio additis damnum. *h. e. infami captivitate, quæ adest, additur damnum, sive pecuniâ perperam impensa.* *Quintil. 4. 2. 26.* Multa flagitia ante actæ vitæ et gravia, quæ prius amovenda sunt. *Tac. 4. Ann. 51.* His partæ victoriæ spes et, si cedant, insignitius flagitium. *Id. 1. ibid. 27.* Maxime infensi Gæo Lentulo, quod is ante alios ætate et gloria belli firmare Drusum credebatur et illa militiæ flagitia primus aspernari. *h. e. inhonestos sermones.* Sic *Apul. 6. Met.* Majora atque pejora flagitia comminans. *h. e. verba ignominiosa.* — Joculariter *Plaut. Pœn. 3. 2. 32. co.* Hæc fores fecerunt magnum flagitium modo. *av.* Quid est flagitii? *co.* Crepuerunt clare. *Plautus* ludit in ambiguo: alludit enim ad crepitum ventris, qui et indecorus est et strepitum facit. ¶ 2. Abstractum pro concreto, flagitium hominis apud *Plaut. Cas. 2. 1. 8. et 3. 2. 22., Asin. 2. 4. 67. et Men. 3. 2. 24. et 5. 1. 9.* est homo flagitiosissimus. Sic *Id. Truc. 2. 7. 60.* Scelus viri. *h. e. scelestissimus.* — Similiter flagitii stabulum ab eodem dicitur, qui flagitiorum plenus est. *Truc. 2. 7. 31.* Eodemque sensu flagitii flagrantia, *Rud. 3. 4. 28.* ¶ 3. Causa pro effectu, flagitium per metonymiam dicitur de infamia, quæ flagitium consequitur, infamia, disonore, vergogna, scorno. *Cic. 16. Att. 7. 4.* Id erat meum factum flagitii plenum et dedecoris. *Id. 3. Off. 22. 86.* Magnum dedecus et flagitium, quicum laudis certamen fuisset, eum non virtute, sed scelere superatum. *Sall. Orat. Maeri Licinii ad pleb. ad fin.* Occupavit nescio qua vos torpede, qui non gloria moverini, neque flagitio. *Nepos Hamile. 1. extr.* Peri-

turum se potius, quam cum tanto flagitio domum rediret. *Liv. 25. 15. sub fin.* Consules in Campanum agrum legiones ducunt ad Capuam oppugnandam, rati se ingens flagitium imperio dempturos, quod urbi tam propinqua tertium annum impunita defectio esset. *Id. 42. 60.* Consul moveri flagitio timoris fatendi. *Tac. 3. Ann. 47.* Pro Plancina cum pudore et flagitio disseruit. *Id. 2. Hist. 12.* Neque in victoria decus esset, neque in fuga flagitium. *Flor. 1. 16. 11.* Hic arialis exatos mittere sub jugum maluit; ut nec amici forent beneficio, et post flagitium hostes magis. — Huc pertinent et illo *Plauti*, quæ inicit citata sunt, *Merc. 2. 3. 71.* Neque illa (*ancilla*) matrem satis honeste tuam sequi poterit comes — quia illa forma matrem familias, flagitium sit, si sequatur, quando incedat per vias: contemplet — sibileat, occident ostium, impleantur mæres fores clogiorum carbonibus, mihi obiectent tenocinium facere — Ego emero ancillam forma mala, eae pinsetur flagro, neque propter eam quidquam eveniet nostris foribus flagitii — Facere damni mavolo, quam opprobrium aut flagitium muliebri afferri domo, et *Epid. 3. 4. 77. fl.* Fides non reddis? *re.* Neque files, neque tibias. *fr.* Flagitium cum majore post reddas tamen. *h. e. majore cum dedecore.* *Forcellinus* vero (*V. init.*) interpretatus est: efflagitatione, convicio, quo tibi usque molestus ero, usque donec reddas. ¶ 4. Pro flagitatione, *h. e. acri ac vehementi postulatione*, occurrit apud *Rutil. Itin. 1. 362.* Auri flagitiis ambitus ipse furit. — *NB.* In illo *Lucitii l. 29.* præbentur multo et sine flagitio; *Non. p. 313. 15.* *Merc. flagitium* exponit periculum: quam recte, alii viderint.

Homonymia. *Flagitium* differt ab homonymis: et quidem

I.) Quoniam officia omnia ad tria potissimum genera redigi possunt; sunt enim officia hominis in semetipsum, in alios et in Deum: ita tria sunt verba, quæ peccata iisdem officiis contraria significant, scilicet *flagitium* et est ejus qui in semetipsum peccat suamque hædit dignitatem, crimina patrando cum dedecore infamiæque conjuncta, præsertim libidinosæ, impura, sordida; secundo *scelus* et est ejus qui in alios vel in hominum societatem peccat, ut ex. gr. furto, homicidio etc.; tertio denique *nefas* et est ejus qui in Deum vel in legem naturalem peccat, ut v. gr. sacrilegio, parricidio etc.: *flagitium* ab ignavia; *scelus* a malitia; *nefas* ab impietate procedit: per *flagitium* infamia paritur; per *scelus* damnium aliis infertur; per *nefas* religio ac natura violatur. *Cic. 9. Fam. 3.* In omni genere et scelerum et flagitiorum. ubi geminata copula diversitatem indicat. *Id. 9. Att. 10.* Et tamen spes quædam me obtentabat, fore ut aliquid conveniret potius, quam aut hic (*Cæsar*) tantum sceleris, aut ille (*Pompejus*) tantum flagitii admitteret. *Id. Mur. 30. 62.* Improbi est, extorari scelus, misereri flagitium. *Id. Rosc. Am. 40. 118.* Ubi multa avare, multa audacter, multa improbe, multa perfidiose facta videlicet, ibi scelus quoque latere inter tot flagitia putatote. *Tac. 13. Ann. 33.* Celer — magnitudine sceleris cetera flagitia obtegebat. *Id. ibid. 47.* Hactenus Nero flagitiis et sceleribus velantem quæsiivit. Præcipue animadversione dignus est locus ejusd. *Tac. Germ. 12.* Distinctio pœnarum ex delicto: proditores et transfugas arboribus suspendunt; ignavos et imbelles et corpore infames cœno ac palude, injecta insuper crate, mergunt. Diversitas supplicii illuc respicit, tamquam scelera ostendi oporteat, flagitia abscondi. *Cic. Mil. 27. 73.* Cui nihil unquam nefas fuit nec in facinore, nec in libidine.

II.) *Flagitium* differt etiam a *facinore*, ut supra in FLAGITIUM sub init. docuimus allatis *D. Augustini* verbis *Doctr. Christ. 3. 10.* Hinc *facinus*, devotio etc. insigne factum, quum in malam partem accipitur flagitioque opponitur, pro scelere usurpatur. *Cic. 1. Cat. 6. 13.* Quod facinus a manibus tuis, quod flagitium a toto corpore absuit? *Cf. eumd. 3. Fam. 10.* Commissum facinus et admissum dedecus confitebor. *Sall. Cat. 23.* Flagitiis atque facinoribus cooperatus. *Id. ibid. 14.* Alienum æs — quo flagitium aut facinus redimeret. *Liv. 39. 13.* Nihil ibi facinoris, nihil flagitii prætermisum. *Id. ibid. 16.* Minus tamen esset, si flagitiis tantum effeminati forent (ipso-

rum id magna ex parte dedecus erat), a facinoribus manus, mentem a fraudibus abstinuissent. — Hinc etiam *facinus peccato et culpe* oppositum pro scelere occurrit. *Ovid. 4. Trist. 4. 43.* Ergo ut jure damus pœnam, sic absuit omne peccato facinus consiliumque meo. *Id. 1. ibid. 2. 98.* A culpa facinus scitis abesse mea. — Quod si quando *facinus* et *scelus* junguntur, in *facinore* audacia, in *scelere* malitia spectatur: ut apud *Tac. 11. Ann. 34.* Quum modo incusaret flagitia uxoris, aliquando etc., nihil aliud prolocutum Vitellium, quam: o facinus! o scelus! — Interdum tamen, quum duo hæc junguntur, *facinus* est scelus extraordinarium, ut apud *Cic. Sext. 27. 59.* Postea quod scelus, quod facinus parricida non edidit? et *Martial. 11. 94.* O scelus, o magnum facinus crimenque deorum!

III.) Demum *delictum* et *peccatum* sunt vocabula in hac re admodum generalia; utrumque enim et levia et gravia simul significat, alterum vero pro altero interdum usurpatur. In eo tamen differunt, quod *delinquere* est a recta via aberrare; *peccare* est tamquam transire lineas, ut ait *Cic. 3. Parad. 1. 20.*, vel *peccatum* est prave factum, ut *Id. ait 1. Acad. (post). 10. 37.* Sic *Id. 2. Invent. 10. 35.* Non esse mirum, si nunc primum deliquerit; nam necesse est, eum, qui velit peccare, aliquando primum delinquere.

FLĂGITO, as, avi, atum, are, a. 1. *Flagitaviter* pro *flagitari* occurrit apud *Plaut. Men. prol. 46.* — Part. *Flagitans 1. a. et g.; Flagitatus 1. a. et 3.; Flagitandus 1. b.* — Ratione habita etymi, hæc *Forcellinus*: *Flagitare* plus est, quam *postulare*, et significat vehementer et acriter postulare, idque interdum cum clamore et convicio: est a *φλαγτο* loquor et *ferveo*, *h. e.* cum fervore loquor, quam strepitus et vehementia notionem ipsæ litteræ *fl*, ut et Græce *φλ*, indicare videntur. *Donatus* ad *Ter. Eun. 2. 3. 90.* Flagitatio a strepitu dicitur, unde *flamma* et *flagella* et *flagitare*, id est personare, intelligimus dici: nam hæc omnia sine strepitu crepituque non sunt. Hucusque *Forcellinus*. Ceterum recentiores philologi intensivum *flagitare* rectius deducunt ab eyno *flag* verbi *flagrare*, est enim flagranter poscere, exigere, rogare, *ἐξαιτῆσαι* (It. *demandare*, *supplicare* con ardore, con istanza o importunità; *Fr. demander avec ardeur*, avec chaleur, avec instance, vivement, solliciter; *Hisp. demandar*, *rogar* con instancias, vivamente; *Germ. mit Geräusch*, glühend, dringend verlangen, fordern, begehren; *Angl. to ask importunately*, *demande earnestly*, *solicit*). Occurrit ¶ 1. (Generativum; et quidem — a) Cum Accusativo rei, aut persone. — Cum Acrus. rei. *Cic. Planc. 19. 48.* Etiam atque etiam insto atque urgeo, insector, posco atque adeo flagito vimem. *Id. 9. Fam. 8.* Etsi munus flagitare, quamvis quis ostenderit, ne populus quidem solet nisi concitatus: tamen ego expectatione promissi tui moveor, ut admoveam te, non ut flagitem. Sic *Id. 1. Att. 8. extr.* Flagitare munusculum. *Id. Rabir. perduell. 3. 9.* Alicujus auxilium implorare et flagitare. Adde *Sueton. Tib. 48. Liv. 3. 60.* Flagitare pugnam. *Nepos Dion. 9. telum. Tibull. 2. 4. 14.* Illa cava pretium flagitat usque manu. *Sueton. Cæs. 70.* præmia. *Id. Aug. 42.* promissum. *Id. Ner. 21.* vocem. *Id. Galb. 12.* signa. *Id. Oth. 8.* cædem. *Plin. 9. Ep. 25.* ineptias. — Et pro accessere. *Alter Plin. 19. Hist. nat. 5. 28. (90).* Siser Tiberius nobilitavit, flagitans omnibus annis ex Germania. — Huc pertinent et illa *Lucret. 6. 9.* Nam, quum vidit hic, ad victum quæ flagitat usus, etc. *h. e.* requirit, exigit. *Cic. 5. Phil. 19. 53.* Facilius apparatus ea, quæ tempus et necessitas flagitat. *Id. Quinct. 3. 13.* Tametsi causa postulat; tamen quia postulat, non flagitat, præteritio. — Et passive. *Cic. Futin. 11. 26.* Ne ejus sceleris in te ipsum quæstio flagitaretur. *Cæs. 1. B. C. 87.* Quum stipendium ab legionibus pæne seditione facta flagitaretur. *Alii male leg.* Petrejus et Afranius, quum stipendium flagitarentur etc. *Trebell. Pell. Gall. duob. 11.* Aliud in poëta flagitatur. — Cum Accusativo persone. *Cic. Fonte. 1. 1.* Insector ultra atque insto accusatori; insector, inquam, et flagito testes. *Id. 7. Ferr. 28. 71.* In tanto conventu nemo erat, quin rationem numerumque haberet, et reliquos non desideraret solum, sed etiam posceret et flagitaret. *Id. 2. de republ. 12.* Populus

desiderio Romuli regem flagitare non destitit. *Id.* 9. *Fam.* 8. Metuo, ne te forte flagitent: ego autem mandavi, ut rogarent. *Sueton. Cæs.* 80. Ne populo quidem jam presentem statu lato, sed clam palamque detrectante dominationem atque assertores flagitante. *Tac.* 3. *Ann.* 14. Offerebatque familiaris reus, et ministros in tormenta flagitabat. *Id.* 1. *ibid.* 32. Eo usque flagitatus est, donec ad exitium dederetur. *Cic. Dom.* 7. 16. Flagitabar bonorum expositatione. — Ceterum *flagitare* aliquem dicuntur creditores assidue et moleste, clamoribus, convicio debitum repositent. *Plaut. Pæn.* 3. 1. 36. Neque nos quemquam flagitamus, neque nos quisquam flagitat. Et passim *Id.* *Pseud.* 1. 5. 143. Si non dabis, clamore magno et nullo flagitare. *Id.* *Men. prol.* 46. Illum clamore vidi flagitari. *παράγοι.* *Cic.* 3. *Orat.* 5. 17. Admonitum te venimus, non flagitatum. — b) Cum Accusativo rei aut personæ, et Ablativo personæ cum præpos. *ab.* *Cic.* 3. *Fam.* 11. 4. A te tua promissa per litteras flagitabam. *Id.* 1. *Tusc.* 15. 34. Mercedem gloriæ flagitat ab iis, quorum patres affecerat gloria. *Id.* 1. *Fin.* 5. 15. A philosopho, si afferat eloquentiam, non asperner: si non habeat, non admodum flagitem. *Id.* 4. *Fam.* 13. *circa med.* Quid acta tua vita, quid studia, quid artes, quibus a pueritia floruisti, a te flagitent, tu videbis. *h. e.* requirant, exigant. *Cæs.* 1. *B. G.* 71. Id ex omnibus partibus ab eo flagitabatur. *Justin.* 22. 8. Stipendia illis non a se flagitanda esse, sed ab hoste quaerenda. *Cic.* 7. *Verr.* 49. 123. Unum miser abs te filium optimum atque innocentissimum flagitat. — c) Cum Accusativo et personæ et rei. *Cic.* 2. *Orat.* 45. 188. Hæc sunt illa, quæ me ludens Crassus modo flagitabat. *Id.* *Plane.* 2. 6. Dicendum est id, quod ille me flagilat, Latere enim a Plancio dignitate esse superatum. *Cæs.* 1. *B. G.* 16. Quotidie Cæsar Eduos frumentum, quod essent publice polliciti, flagitare. *Sic Cic. Dom.* 6. 14. Me frumentum flagitabant. *Horat.* 2. *Od.* 18. 13. nec potentem amicum largiora flagito. *Sueton. Vitell.* 14. Tum feneratorum et stipulatorum publicanorumque, qui unquam se aut Romæ debitum, aut in via postorium flagitassent, vix ulli peperit. *Val. Flacc.* 2. 362. tunc urget enim, tunc flagitat iras In populos Astræa Jovem. — d) Sequente ut. *Plaut. Merc.* 1. 2. 66. Flagitas me, ut eloquar. *Cic.* 5. *Phil.* 11. 30. Ut primum senatus haberi potuit, semper flagitari, ut convocaretur. *Id.* 10. *Fam.* 16. Flagitare senatus institit Cornulum ut referret statim. *Id.* *Sext.* 11. 25. Flagitabatur ab his quotidie quum querelis honorum omnium, tum etiam precibus senatus, ut meam causam suscipiant. *Sueton. Tib.* 25. Flagitabant ambo exercitus multa extra ordinem; ante omnia, ut æquarentur stipendio prætorianis. — e) Cum Accus. et Infinito. *Sueton. Ver.* 44. Consensu flagitantes. a delatoribus potius revocanda præmia, quæ cepissent. *Id.* *Claud.* 15. Carnificem statim acciri flagitavit. *Plin.* 34. *Hist. nat.* 8. 19. (62). Populus magnis theatri clamoribus, reponi Apoxyomenon, flagitavit. *Id.* 35. *ibid.* 10. 36. (65). Flagitavit ostendi picturam. — f) Cum Infinito et Nominat. *Horat.* 2. *Sat.* 4. 60. perna magis ac magis hiliis Flagilat (stomachus) immorsus relict. — g) Sequente Relativo. *Virg.* 2. *Æn.* 123. quæ sint ea numina divum, Flagilat. — h) Absolute. *Cic.* 15. *Fam.* 18. *extr.* Valebis igitur etc. Sed flagitat tabellarius. *Id.* *Harusp. resp.* 22. 45. Cupientem Italiam, populum Romanum desiderantem, flagitantes vos exciavit. *Sueton. Aug.* 16. Modo pace facta, flagitante populo, ob interclusos commeatus famemque ingravescentem. ¶ 2. Speciatim aliquando est postulare ad iudicium, accusare, *accusare.* *Tac.* 1. *Hist.* 53. Comperit publicam pecuniam avertisse, ut peculatore flagitari jussit. ¶ 3. Item speciatim habet nonnunquam usum in re turpi, ut *flagitium*, et est ardentem ad stuprum sollicitare; immo stupro contaminare, eorumperere, teste *Paul. Diac.* p. 110. 23. *Müll.* Inter eulem flagitatos dicebant antiqui mares, qui stuprum passi essent. *Cato* apud *Priscian.* 6. p. 719. *Putsch.* Interentibus stupris flagitatus. *V. FULLO.* *Apul.* 8. *Met.* Flagitare juvenem. *V.* integrum loc. in *CINÆDUS.* *Ulp. Dig.* 47. 1. 2. Si quis ancillam alienam surripuit et flagitaverit, utraque actione tenetur; nam et servi corrupti acz poterit et furti. *Lactant.* 6. 23. Pudorem extinxit, pudicitiam flagitavit. *Al. leg.* prodigavit.

Homonym. *V.* in fin. *v. PÉTO.*
FLĀGRANS, antis. *V.* **FLAGRO.**
FLĀGRANTER, adverb. Occurrunt tantum Comp. *Flagrantius* et Sup. *Flagrantissime.* — Flagranter est ardentem; sed translate tantum legitur et est percipiente, *ardentemente, vogliosamente, φερόμενος.* *Fronto ad Antonin. Aug.* (edente iterum *A. Mai*) *Ep.* 2. Et spondeo, quanto sapius audierit, tanto flagrantius amabit. *Tac.* 1. *Ann.* 3. Destinare consules, specie recusantis, flagrantissime cupiverat. *Ammian.* 31. 10. Germani exarsere flagrantius. Adde *Augustin.* 8. de *Trin.* 9. Rursus *Ammian.* 30. S. Aviditas plus habendi sine honesti pravique differentia — erudavit in hoc principe flagrantius adolescens.
FLĀGRANTIĀ, æ, f. l. actus flagrandi, ardor, ardore, incendii, φλογός.
 I.) Proprie. *Gell.* 17. 10. de *Etna.* Quod de natura atque flagrantia montis ejus compositum est. Adde *Macrob.* 5. *Saturn.* 17. *Apul.* 4. *Met.* Flagrantia solis. *Sic Capell.* 6. p. 196. Flagrantia solis æstivi. *Id.* *ibid.* p. 205. Flagrantia æstatis. et *Capell.* 8. p. 276. *Æstive* flagrantia.
 II.) Translate. *Plaut. Rud.* 3. 4. 28. Etiam vim opprobrii, flagitii flagrantia? *h. e.* omnibus pravis cupiditatibus ac flagitiis flagrans. *Cic.* *Cæd.* 20. 49. Flagrantia oculorum. *h. e.* amor vehemens, qui ex oculis, velut flamma, emicat. *Gell.* 12. 1. Vigor materne flagrantia. *ardente amor materno.* *Prudent.* 10. *περὶ σταφ.* 734. sedare omnem pectoris flagrantiam. *h. e.* cupiditatem, desiderium. *Arnob.* 7. 37. Deum sedasse flagrantiam lais.
FLĀGRĀTORĒS, qui flagris conducti cædunt. Ita *Gloss. Placid.* edente *A. Mai* in *Class. Auct. T.* 3. p. 463. Inde corrigenda, ait *Dac.* et cl. *Quicherat*, quæ sequuntur *Paul. Diac.* p. 89. 5. *Müll.* Flagratores dicebantur genus hominum, quod mercede flagris cædebantur. *lege* cædebant.
FLĀGRIFĒR, fêra, fêrum, adject. qui flagrum gestat. *Auson. Epist.* 14. 10. Flagrifer Antomedon.
FLĀGRĪONES dicti servi, quod flagris subjecti sunt. *Africanus apud Non.* p. 28. 27. *Merc.*
FLĀGRĪTRĪBA, æ, m. f. qui assidue vapulando flagra terit. *Plaut. Pseud.* 1. 2. 5. Eo ingenio sunt flagritrîbæ.
FLĀGRŌ, as, avi, atum, are, 1. Part. *Flagrans* sub *A. I.*, *H. 3.* et in fin.; *Flagraturus* sub *A. II.* 1. — Flagrare ab eismo *flag*, quod conjungendam est cum *Gr. φλέγωμαι* ejusdem significationis, occurrit *A)* Neutorum more; et *B)* Active.
A) Neutorum more est ardere, accensum esse, conflagrare (*fl. ardere, essere acceso; Fr. brûler, être en feu, être enflammé; Hisp. abrasar, estar hecho en fuego, arder; Germ. brennen, lodern, glühen, glühend werden; Angl. to burn, be on fire, be enflamed.*)
 I.) Proprie. *Lucret.* 6. 1168. per membra sacer quum didit igitis: Intima pars hominum vero flagrabat ad ossa: Flagrabat stomacho flamma, ut fornicibus, intus. *Cic.* 1. *Divinat.* 32. 69. Notta flagrantes onerarias, quas incendebant milites, videbamus. *Virg.* 2. *Æn.* 685. erimeque flagrantem Executere et sanctos restinguere fontibus ignes. *Ovid.* 6. *Fast.* 439. Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes. *Sic Sil. It.* 1. 96. flagrant altaribus ignes. *Cf. Val. Flacc.* 1. 755. Flagrantes aras vestemque nemusque sacerdos Præcipitat. *Id.* 5. 35. geminis flagrantia cernens Corpora cara regis. *Sueton. Vitell.* 8. Ner ante in prætorium rediit, quum flagrante trichinio ex conceptu camini. *Id.* in *Vita Plin.* Quum flagrante Vesuvio ad explorandas propius causas Liburnica pertendisset etc. *Curt.* 7. 5. 3. Arenas vapor æstivi solis accendit, quæ ubi flagrare cœperunt etc. Adde *eund.* 6. 6. 17.; et *cl. Ammian.* 16. 42. *Plin.* 14. *Hist. nat.* 20. 26. (131). Fæx vini siccata per se flagrat. *Id.* 16. *ibid.* 7. 10. (28). Flocci molles et sine oleo flagrant. *Juvenal.* 3. 138. vel qui Servavit trepidam flagrantem ex æde Minervam. *Tac.* 5. *Hist.* 7. Ego inclatas quondam urbes igne cælesti flagrasse concesserim. — Poëticæ. *Claudian.* 1. in *Eutrop.* 252. quid enim servam mollemque pudebit? Aut quid in hoc poterit vultu flagrare ruboris? *V.* in fin. *Flagrans* I.
 II.) Translate. ¶ 1. Ponitur pro splendere, fulgere. *Ovid.* 4. *Met.* 347. flagrant quoque lumina Nymphes. *h. e.* ardent oculi. Adde *Lucan.* 6. 704. *Nazar. Paneg. Constant.* 14. Umbones coruscî fla-

grabant. *Coripp.* 3. 97. pocula. *Id.* 3. 22. mella. ¶ 2. Sæpius flagrare ponitur pro æstare, et occurrit de persona quæ cupiditate aliqua vehementer accensa est, aut de re quæ vehementer agitur, aut de animi studio quod maxima pollet vi. — a) Cum Ablativo — De persona. *Cic.* 5. *Att.* 11. Non dici potest, quam flagrem desiderio urbis. *Id.* 7. *ibid.* 4. desiderio tui. *Id.* 1. *Orat.* 4. 14. Post auditis oratoribus Græcis incredibili quodam nostri homines dicendi studio flagraverunt. *Sic Sueton. Ner.* 22. Flagrare studio equorum. *Quintil. proem.* 6. Eximio litterarum amore flagrans. *Martial.* 10. 86. Flagrare amore piæ. *Sil. It.* 5. 245. amore credis. *Id.* 6. 209. amore audendi. *Eumen. Orat. pro restaur. schol.* 16. amore civitatis. *Hamertin. Grat. act.* 17. et 31. amore consulatus. *Colum.* 12. *R. R. proem.* 7. æmulatione diligentia. *Sil. It.* 5. 589. dulcedine laudis. *Id.* 15. 15. flagret melliore Gredivo. *h. e.* belli fortuna meliore flagret, ad virtutem incendatur. *Cic.* 6. *Verr.* 34. 75. Quasi illa ipsa face percussus esset, ita flagrare cupiditate atque amentia cepit. *Id.* *Cluent.* 5. 12. Deinde (mulier) ita flagrare cepit amentia, sic inflammata ferri libidine etc. *Id.* 4. *Tusc.* 33. 71.; *Horat. Epod.* 5. 81.; et *Ammian.* 14. 1. Flagrare amore. *Cic.* 2. *Orat.* 45. 190.; et *Ovid.* 4. *Trist.* 9. 7. odio. *h. e.* vehementer odisse. *Ovid.* 2. *Met.* 104. cupidine curus. *Justin.* 38. 1. 1. cupiditate regni. Adde *Ammian.* 18. 4. *Colum.* 6. *R. R.* 27. 4. ardore cœcundi. *Sueton. Gramm.* 24. libidinibus in mulieres. — De rebus et animi studiis. *Cic.* 7. *Att.* 17. 4. Totam Italiam flagraturam bello intelligo. *Sic Id.* 3. *Orat.* 2. 8. Bello flagrans Italia. *Cf. Justin.* 31. 3. 10. Hispanis bello flagrantibus, duem tantum deesse. *Rursus Cic.* 6. *Verr.* 32. 71. Quæ (convicia) domesticis stupris flagitibusque flagrabant. *Seneca Thyest.* 98. Flagrat incensum siti cor. *Vellej.* 2. 130. pectus incendio. *Sil. It.* 7. 285. curis flagrantia corda. — b) Cum Accusativo apud Poetas flagrare aliquem per hellenismum est ardentem amare. *Propert.* 1. 13. 23. cælestem flagrans amor Hærculis Heben. — c) Cum Infinito. *Claudian.* 2. in *Rufin.* 433. flagrant elidere saxis Prodigale caput. *Stat.* 10. *Theb.* 221. flagrant comitari et jungere casus. — d) Absolute. *Cic.* *Cæd.* 5. 12. Flagrabant vitia libidinis apud illum: yigebant etiam studia rei militaris. *Sall. Cat.* 14. Uti cujusque studium ex ætate flagrabat. *Ovid. Heroid.* 16. 124. flagrat amor in pectore. *Tac.* 14. *Ann.* 39. Apud quos flagrante etiam tum libertate nondum cognita libertinorum potentia erat. — Et pro israel. *Lucan.* 7. 384. tam mæsta locuti Voce duois flagrant animi: Romanaque virtus Frigiti: placuitque mori. ¶ 2. In malam partem flagrare infamia, invidia et similibus, est valde laborare. *Cic.* 4. *Att.* 18. 2. Consules flagrant infamia. *Sic Sueton. Cæs.* 52. et *Tib.* 44. Flagrare infamia. *Rursus Cic.* 2. *Verr.* 2. 5. Quom e provincia recens esset invidiæque et infamia flagraret. *Sic Sueton. Aug.* 27. et *Galb.* 16.; et *Plin.* 9. *Ep.* 13. 21. Flagrare invidia. *Horat.* 1. *Sat.* 4. 125. rumore malo. *Flor.* 2. 18. ignominia et pudore. *Ovid.* 5. *Met.* 460. vitio gentis suoque. *Sall. orat. Philippi contra Lepid.* inopia et cupidinibus. — Et sequente Infinito. *Ascon. in argum. orat. pro C. Cornel.* p. 59. *Bail.* Corneliū aulem magna infamia flagraverunt vendidisse silentium magna pecunia. *V. ibid.* adnotat, a *Mado.*
B) Active pro amore accendere occurrit tantum apud *Stat.* 5. *Silv.* 2. 119. novecales ibat venator in agros Ascanius, miseramque patri flagrabat Elysam. — Hinc Part. pres., cujus multa superius exempla retulimus,
Flagrans, antis, adjective quoque usurpatur, unde Comp. *Flagrantior* I. et II. 1. 2.; Sup. *Flagrantissimus* I. et II. 2., et est qui flagrat, ardens, *καίμενος, ardente.*
 I.) Proprie. *Virg.* 1. *G.* 331. ille flagranti Atho, aut Rhodopen, aut alta Ceraunia telo Dejicit. *h. e.* fulmine. *Sic Sil. It.* 9. 538. discute telo Flagranti (nil oramus) Carthaginiis arces, et *Tarro Atactin.* apud *Quintil.* 1. 5. 18. Quum te flagranti dejectum fulmine Phæton. *Rursus Virg.* 9. *Æn.* 71. sociosque incendia poscit ovantes, Atque manum pinu flagranti fervidus implet. *Sil. It.* 1. 362. Hæc (*h. e.* telum ignitum) vastæ lateri turris ceu turbine fixa, — Arma virosque simul pressit flagrantem ruina. *Vellej.* 2. 48. 3. Fax flagrantior. *Ammian.*

25. 2. flagrantissima. *Horat.* 3. *Od.* 13. 9. flagrantis hora Caniculae. *Solin.* 46. Soles flagrantes. *Liv.* 44. 36. Flagrantissimo aestu. — *Poetice.* *Virg.* 12. *En.* 65. Flagrantes perfusa genas, cui plucius ignem Subjecti rubor et caelefacta per ora cucurrit. h. e. rubore veluti accensas. *Horat.* 2. *Od.* 12. 35. Flagrantia oscula. *caldi baci*: sed *Forcellinus* translate accepit et interpretatus est cupida, amore ardentia.

II.) Translate. ¶ 1. Dicitur de colore, et ponitur pro splendido, nitente. *Virg.* 12. *En.* 167. Sidereo flagrans clipeo et caelestibus armis. *Sil.* 11. 12. 731. flagrantior aethere lampas. h. e. sol splendidior. *Id.* 3. 117. Atque acies inter flagrantiaque arma. *Val. Flacc.* 6. 668. Interdum blandè decrepta monilla diuæ Contractat miseroque aptat flagrantia collo. *Claudian.* 2. *Cons. I. Stilich.* 520. Flagrantibus iode Caesariem sortis — subligat. *Al. leg.* flagrantibus. *Ammian.* 15. 8. Flagrare fulgore imperatorii marticis. *Id.* 25. 4. venustate ocalorum.

¶ 2. Item de animo ejusque motibus, et est cupidus, vehemens. *Cic. Fat.* 2. 3. Nec enim oratoris illa studia deserui, quibus etiam te incendi, quamquam flagrantissimum, acceperam. *Id. Mur.* 31. 65. Te ipsum omne et animi quodam impetu concitatum, et vi naturæ atque ingenii elatum, et recentibus præceptorum studiis flagrantem jam usus flectet, dies leniet, ætas mitigabit. *Lucret.* 4. 1161. flagrans, odiosa, loquaculo, καυπάδιον fil. *Ammian.* 14. 11. Ad insidiandum acer et flagrans. *Propert.* 3. 17. 13. Thessalico flagrans Salmonis Eripco. *innaniorata.* *Val. Max.* 6. 9. extern. 4. Flagrans ingenium. *Tac. Agric.* 4. animus. *Catull.* 64. 91. Non prius ex illo flagrantia declinavit Lumina. *Cic.* 4. *Tusc.* 19. 44. Philosophiæ principes nunquam in suis studiis tantos progressus sine flagranti cupiditate facere potuissent. *Propert.* 1. 13. 23.; *Horat.* 1. *Od.* 25. 13.; et *Plin.* 6. *Ep.* 8. Flagrans amor. *Juvenal.* 13. 11. flagrantior æquo Non debet dolor esse viri. *Apul. Dogm. Plat.* 1. Ira flagrantior. *Val. Max.* 3. 2. 21. Flagrans pectus. h. e. iratum. Et poetice *Sil.* 11. 1. 296. abrupto flagrantia fœdere castra. h. e. irata. *Virg.* 11. *En.* 225. Hos inter motus medio in flagrantia tumultu. Cf. *Plin. Hist. nat. præfat.* §. 9. Flagrantia comilia. *Tac.* 14. *Ann.* 51. Flagrantia flagrantissima. *Id.* 11. *ibid.* 29. Flagrantissima gratia esse. h. e. maxime gratiosam et carum esse. — *Justinian.* *Cod.* 9. 13. 1. § 1. Ubi inuonti fuerint in ipsa rapina et adhuc flagranti crimine comprehensi. *sul fatto*: in ipso crimine perpetrando, Itali una voce *inflagranti* vulgo dicunt.

HOWONYM. *Flagrare* et *ardere* unum idemque significare videntur; et sane sine ullo discrimine occurrunt apud *Liv.* 35. 40. Incendio — diem noctemque ædificia in Tiberim versa arserunt, tabernæque vinces cum magni pretii mercibus conflagraverunt. — In eo tamen differunt, quod *ardere* interiorum atque adeo latentem denotat ignis actionem, qua res in aliqua sui parte rubentes sunt atque consumuntur; at *flagrare* exteriorum atque adeo visibilem indicat ipsius ignis actionem, qua res fulgentibus et sæpe agitalis flammis correpta comburantur. *Plin.* 2. *Hist. nat.* 106. 10. (236). Montes læda flammante tacti flagrant adeo, ut lapides quoque rivorum ardeant. *Cic.* 3. *Orat.* 2. 8. Crassus non vidit flagrantem bello Italiam, non ardentem invidia senatum. Cf. *Tac.* 1. *Hist.* 24. Flagrantibus jam militum animis velut faces addiderat Mævius. h. e. non subdiderat faces, ut ardor adhuc suppressus exardesceret; sed addiderat, ut flamma jam flagrans ne exstingueretur. — His addi possunt et alia, in quibus pro *ardere* usurpatur *incendi*, quod idem valet. *Tac. Agric.* 4. Ni prudentia matris incensum ac flagrantem animum coarctasset. Cf. *Cic. Fat.* 2. 3. Oratoris studiis — etiam te incendi quamquam flagrantissimum acceperam. — Idem ferme discrimen, quod inter *ardere* et *flagrare*, interest etiam inter *incendi* et *inflammari*. Sic *Cic.* 1. *Tusc.* 19. 44. Quam corporis facibus inflammari soleamus ad omnes fere cupiditates, eoque magis incendi, quod his æmulemur, qui ea habeant, quæ nos habere cupiamus. *Id.* 2. *Orat.* 45. 190. Nulla mens — possit incendi, nisi inflammatus ipse ad eam et ardens accesseris.

FLAGRUM, i, n. 2. *μαρτίξ*, lorum, scutica, flagellum vel cadendum a flagro, quia flagris cæsus uritur, vel, ut alii volunt, ab etymo verbi *plecto*

(It. *sferza*, staffile; Fr. *souet*, *courvate*, *lanière*, *détrivière*; Hisp. *latigo*, *azote*, *correa*; Germ. *d. Geißel*, *Peitsche*; Angl. *a whip*, *scourge*, *lash*).

I.) Proprie. *Cato* apud *Gell.* 10. 3. Jussit vestimenta detrahi atque flagro cædi. *Plaut. Merc.* 2. 3. 81. Pinsere flagro atque. *Id. Amph.* 4. 2. 11. Quem pol ego hodie ob istæ dicta faciam ferventem flagris. *Id. Cas.* a. 1. u. 36. Ego te implebo flagris. *Liv.* 28. 11. Cæsarque flagro est Vestalis, cujus custodia noctis ejus fuerat. Adde *Quintil.* 6. 3. 25. *Sueton. Oih.* 2. A prima adolescentia prodigus et procax adeo, ut sæpe flagris objurgaretur a patre. *Id. Claud.* 8. Flagris excitari. *Juvenal.* 5. 172. nec dura timebis flagra pati. *Ulp. Dig.* 47. 10. 9. Servum flagris rumpere. *Ammian.* 31. 8. Flagris concupitibus agitari. — Videtur proprie dici de eo, quo caduntur servi, nam *Martial.* 14. 79. *cujus lenima* flagra: Ludite lascivi, sed tantum ludite servi. Hæc signata mihi quinque diebus erunt. *Juvenal.* 10. 109. Ad sua qui domitus deduxit flagra Quiritis. h. e. in servitutem redegit: h. e. Jul. Cæsar. — Poetice sunt illa *Plaut. Asin.* 2. 2. 31. Gymnasium flagri, salveto. *Tullius* apud *Festum* p. 270. 20. *Müll.* Redivivæ flagri.

II.) Translate. *Plaut. Pæn.* 1. 2. 177. *de amica.* Hujus colostræ, hujus dulciculus caseus, hujus jecur, hujus studium, hujus flagrum. h. e. ardor, ignis, amor: vel flagellum, quo assidue in amore vapulat et cruciatur. Recentiores plerique leg. *savium*.

FLAMĒARIUS, ii. F. FLAMMĒARIUS.

FLAMĒN, inis, m. 2. sacerdos apud Romanos. — a) Dicitur Flamines, testibus *Farron.* 5. *L. L.* 84. *Müll.* et *Festo* p. 154. 27. *Müll.*, quod capite velato erant semper, et caput cinctum habebant filo, quasi *filamines*. Quod etymon confirmat *Inscript.* apud *Gruter.* 227. 6. DIVO AVGUSTO ALBINVS ALB. F. FILAMIN DIVAE AVG. PROVINCIÆ IVSITANICÆ. Cf. *Paul. Diac.* p. 155. 11. *Müll.*; et *Isid.* 5. *Orig.* 12. Alii a pileo, quem gestabant, quasi *pileamines*: alii a flamine, quod idem fere significat, dictos putant. De hoc ita *Servius* ad *Virg.* 8. *En.* 664. Flamines in capite habebant pileum, in quo erat brevis virga, desuper habens lanæ aliquid: quod quum per æstus ferre non possent, filo tantum capita religere ceperunt: nam nudi penitus eos capitibus incedere, nefas fuerat. Unde a filo, quo utebantur, flamines sunt dicti, quasi *filamines*. Verum festis diebus, filo deposito, pilea necesse erat accipere, quæ secundum alios ad ostendendam sacerdotalem eandemiam sunt reperta (V. et APICULUM). Alii dicunt, quia quum sacrificarent apud Laurolavium, et eis extra frequenter aves abireperent, eminentia virgorum eas terere voluerunt. Exinde etiam consuetudo permansit, ut apud Laurolavium innocentes haberentur virgæ, non breves, ut in Urbe. Hæc *Servius*. F. pilei figuram cum virga eminentem in humero gentis Finictiæ apud *Morell.* *Fam. Rom.* n. 5. — Initio tres a Numa instituti fuere, Jovis, Martis, Quirini, ut est apud *Liv.* 1. 20. Deinde ad magnam numerum crevere paulatim, adscitis variis diis ac religionibus: quia singulis imperatoribus suos institueret mos fuit, in deorum numerum relatis. Appellabantur autem cognomine ejus, cujus sacra curabant, ut *Dialis*, *Martialis*, *Quirinalis*, *Floralis*, *Vulcanalis*, etc. suberantque oranes pontifici maximo. *Müllerus* hæc habet in adnotatis ad *Festum* loc. cit. p. 385. Quindecim Flamines memorantur a *Festo*, de quibus docte *A. Augustin.* sic: *Vide ordinem sacerdotum* (*Fest.* p. 185. 19. *Müll.*), et *decem Flaminum nomina ponit Varro* (5. *L. L.* 84. et 7. *ibid.* 45.): *Dialis, Martialis, Quirinalis, Vulcanalis* (Cf. *Macrob.* 1. *Satur.* 12.), *Volturnal* (V. etiam *Kalend.* *Cspranic.* ad vi. *Kal. Sept.*), *Palatualis, Furinalis, Floralis, Falacer, Pomonalis.* Adde *Carmentalem* ex *Cicerone* in *Brito* (14. 56.), *Portunalem* ex *Festo* (ita hæc *A. Augustin.* voluit conjungi apud *Festum* p. 217. 14.), *Virbialem* ex *marmoris monumentis*: item *divi Julii* et *divi Augusti* ex *eisdem* et *eorum temporum historia.* At *Virbialem* flamen, addit *Müllerus*, apud *Gruter.* 445. 3. et *Mural.* 165. 6. Aricinorum est, nec magis Romæ tribui potest, quam Lanuvium ille apud *Cic. Mil.* 10. 27.: d. *Julii* autem et *Augusti* flamen, nescio an in id collegium recepti sint, quoniam flamines divorum Augustorum, numero eorum aucto, singulare collegium effecisse, monumentis ostenditur (V. *Marini, Atti Frat. Arv.* p. 386.). Itaque

tres loci etiamtum vacui sunt, in quos nec flaminem Arvalem invexerim (*Marini* p. 67.), nec flaminalem ex *Gloss. Isid.* v. *flinctus*, qui recte in flaminem *Dialem* mutatus est. Hucusque *Müllerus*. V. in fine hujus vocis. *Cic.* 2. *Legg.* 8. 20. Divis aliis aliis sacerdotibus, omnibus pontificibus, singulis flamines sunt. *Id.* 2. *Phil.* 43. 110. Quem Cæsar majorem honorem consecutus erat, quam ut haberet pulvinar, simulacrum, fastigium, flaminem? *Id. Mil.* 10. 27. Iter solemne Miloni esse Lanuvium ad flaminem prodendum. *Liv.* 27. 8. Inaugurare flaminem. — Ceterum de Flaminum consecratione, vide *Liv.* 27. 8.: de ipsorum electione in comitiis vide *Gell.* 15. 27. — Præcipui qui occurrunt flamines sunt sequentes. *Cic.* 2. *de republ.* 14.; *Liv.* 1. 20.; 5. 52.; 26. 23.; 27. 8. et 31. 50.; *Ovid.* 2. *Fast.* 282.; et *Sueton. Cæs.* 1. Flamen *Dialis* (qui et *Dialis* sacerdos dicitur ubi eod. *Sueton. Domit.* 4.). *Val. Max.* 1. 1. 2. *Martialis.* *Liv.* 29. 11. et 45. 15. *Martis.* *Cic. Harusp. resp.* 6. 12.; *Liv.* 5. 40.; 24. 8.; 1. 21. et 33.; 7. 20. et 37. 47.; *Tac.* 1. *Ann.* 10.; 2. *ibid.* 75. et 3. *ibid.* 58.; et *Val. Max.* 6. 9. 3. *Quirinalis*. — Sic divorum imperatorum flamines sequentes occurrunt. *Sueton. Cæs.* 76. Flamen *Julius.* *Id. Tib.* 26. *Tiberii.* *Inscript.* apud *Orell.* 341. *Augusti.* *Alia* apud *eumd.* 2249. *Neronis.* *Alia* apud *eumd.* 2366. Flamen *Augustalis*. (ex qua, ut arguit *E. Boryhesius* in *Memor. dell' Instit. T.* 1. p. 166., constat flamines ex sodalium numero selectos fuisse.) — Similiter *Inscript.* apud *Orell.* 2183. Flamen *Romæ.* Item *Cic. Brut.* 14. 56. *Carmentalis.* Cf. *Lucan.* 1. 604.

FLAMĒN, inis, n. 3. (No) flatus. Vox poetica, quæ fere de ventis usurpatur, *πνεύμα*, *soffio di vento*, *flato*, *vento*.

I.) Proprie. — a) Cum addito nomine *ventus*. — In singulari numero. *Ennius* 17. *Ann.* 15. Aquiloque suo cum flamine contra. *Varro* apud *Non.* p. 233. 33. *Merc.* Detis habenas animæ leni, Dum nos ventus flamine sudo Savem ad patriam perducat. *Sil.* 11. 7. 243. sinusque Destituit timidus, subducto flamine, ventus. *Ovid.* 1. *Amor.* 6. 54. Boreæ, surdas flamine tuæ fores. *Id.* 11. *Met.* 663. Nabilis Egæo deprendit in æquore navim Austier, et ingenti jactatam flamine solvit. — In plurali numero. *Lucret.* 1. 291. Sic igitur debent venti quocumque flamina ferri. Sic *Horat.* 3. *Od.* 19. 19. cur Berycynthiæ Cessant flamina tibi? Adde *Nemesian.* 1. *Ecl.* 16. — b) Absolute pro vento. — In singulari numero. *Virg.* 4. *En.* 244. talaria, quæ sublimem atis rapido pariter cum flamine portant. *Ovid.* 3. *Fast.* 599. Pigitur ad Laurens ingenti flamine litus Puppis. *Claudian.* 1. *Rapt. Pros.* 73. rapturus silvas sonoro flamine. — Sæpius in plurali numero. *Virg.* 5. *En.* 832. ferunt sua flamina classem. *Id.* 10. *ibid.* 97. cœu flamina prima, Quam deprenta fremunt silvis, et cœca volutant Murmura. *Ovid.* 13. *Met.* 183. flamina contraria classi. *Id.* 1. *ibid.* 263. fugant inductas flamina iubes. *Val. Flacc.* 3. 732. Flamina conticere: jaret sine flutibus æquor. *Lucan.* 5. 217. Flamina raura. *Val. Flacc.* 7. 25. Descendunt flamina. Adde *eumd.* 2. 429.; 4. 93. 5. 624. *Sil.* 11. 9. 491. de *Folo.* cui flamina parcer Imperio compressa tenet.

II.) Translate est afflatus, instinctus. V. *Capellæ* loc. cit. in *FLAMEN*.

FLAMENTUM, i, n. 2. *soffio di vento*, idem ac flamen, hæc poetica, illa prosæ vox. *Fulgent.* 1. *Mythol. præf.* Egredimur nautarum mare, quos tempestatum flamento contractos exoptata reduces excipit ripa. *Alii male leg.* flamentum.

FLAMĒOLUM, i, n. 2. F. FLAMMĒOLUM.

FLAMĒUM, i, n. 2. F. FLAMMĒUM.

FLAMĒNA, æ, f. 1. mulier flaminio prædita. *Inscript.* apud *Gruter.* 459. 9. L. PRÆSENTIA L. V. LEM. PAKTO L. ATTIO SEVERO PRAEF. COH. I. AFR. C. N. EQ., IVDICI SELECTO EX V. DEC., PR. AVXIMI, PAT. COL., AEDILI N. VIR. ANCONAE TIBIA L. F. MARCELLA FLAMINA AVGVST. MARITO OMNIBVS EXEMPLIS DE SE BENE MÉRITO.

FLAMĒNALIS, e, adject. qui flaminio functus est. *Inscript.* apud *Gruter.* 325. 3. N. C. VARINIO FLAMĒNALI PROVINCIAR. BARTICAR. *Alia* apud *eumd.* 478. 2., quæ est apud *Orell.* 153. STATVA INTER FLAMĒNALES VIROS POSITA. *Alia* apud *Hensen.* 6150. C. PATSCVLANO C. F. QVIR. MAXIMO AEDILI. — FLAMĒNALI AVG. ETC.